THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

VOLVMEN II

AN — BYZERES

MDCCCC—MDCCCCVI
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B

b ***secunda littera***. *cf.* 2.beta *et W. Schulze, Berl. Sitz.-Ber. 1904 p. 766. 776.* *de declinatione v. I 1,27 sqq.* *selecta de pronuntiatione, al.*: QVINT. inst. 1, 4, 15 sed b quoque in locum aliarum dedimus aliquando, unde 'Burrus' et 'Bruges' et 'Belena' (PRISC. gramm. II 18, 11). 1, 7, 7 'obtinuit': secundam enim b litteram ratio poscit, aures magis audiunt p (SCAVR. gramm. VII 14, 3 b cum p . . . consentit . . . Graeci *Πυρρίαν*, nos Byrriam *dicimus*. ISID. orig. 1, 26, 4 b et p litteris quaedam cognatio est. nam pro Birrho dicimus Pyrrhum. *cf.* DIOM. gramm. I 424, 4 CHAR. gramm. I 9,18 DOSITH. gramm. VII 384,10 AGROEC. gramm. VII 115,7). SCAVR. gramm. VII 14, 3 b cum . . . m consentit . . ., alii scamillum, alii scabillum dicunt. TER. MAVR. 186 b littera vel p quasi syllabae videntur iunguntque sonos de gemina sede profectos *eqs.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 7, 22 b consonans muta rigida. 18, 15 item consonantes inter se sed proprie sunt cognatae, quae simili figuratione oris dicuntur, ut est b f [s] m p, quibus Cicero adicit v *consonantem*. 33, 15 b et p litterae coniunctione vocalium quasi syllabae . . . dispari inter se oris officio exprimuntur. nam prima exploso e mediis labiis sono, sequens compresso ore velut introrsum attracto vocis ictu explicatur (*cf.* MART. CAP. 3, 261 b labris per spiritus impetum reclusis edicimus. GRAMM. suppl. 307, 21). MART. CAP. 3, 248 b prima *mutarum* omnibus vocalibus utrimque conectitur, praefertur consonantibus l et r ut blaesus et brevis. transit in c ut succurrit, in f ut sufficit, in m ut summittit, in p ut supponit, in s ut sustulit. finit nihil nisi tres praepositiones ab ob sub (*sim.* PRISC. gramm. II 46 *cf.* II 18, 13. 34, 8). PRISC. gramm. II 20, 10 inter p et ph sive f est b (*cf.* PROB. app. gramm. IV 199, 3 sibilus non sifilus). II 18, 9 pro u consonante b ponitur, ut 'caelebs', caelestium vitam ducens, per b scribitur, quod u consonans ante consonantem poni non potest (CONSENT. gramm. V 392, 15 fiunt barbarismi . . . ut si quis dicat bobis pro vobis. *cf.* PROB. app. gramm. IV 198, 7 alveus non albeus, *et passim talia in codicibus titulisque*). CHAR. gramm. I 239, 21 bat sonus ex ore cornicinis lituum eximentis, ut Caesellius Vindex libro B litterae scribit. MARTYR. gramm. VII 165 *sqq.* 'de B muta et V vocali'.
de forma: GRAMM. suppl. 302, 11 b muta est consonans, quae ex duabus virgulis scribitur, quia duo testamenta significat. b *in titulis provincialium aevique labentis passim, ex. gr.* CORP. II 5411. III 14149[49] (*cf.* 9281). *de formis cursivis in tit. Pompeianis v.* CORP. IV tab. I. *pro numeris*: NOT. laterc. gramm. IV 330. *in figuris geometricis, terminis, al.*: VITR. 9, 8, 2. GROM. p. 310, 18 casa nomen per B habens fines grandes habet (*cf.* p. 319, 3). p. 357, 15. 358, 16. 363, 3. PS. APVL. herm. p. 279 ut etiam peripateticorum more per litteras ordine propositionum et partium commutato sed vi manente sit primus indemonstrabilis: A de omni B et B de omni F; igitur A de omni F (*ibid. iterum*). *in scriptura secreta*: SVET. Aug. 88 *v. I 1, 50 sqq.* (*ubi adde* ISID. orig. 1, 24, 2). *pro nota verborum*: ISID. orig. 1, 22, 1 scribebant . . . verbi gratia per B et F bonum factum (*cf.* CORP. VI 31614/5 *al.*). *sic passim pro* bonus *vel* bene, *raro pro aliis vocibus* (*v.* PROB. litt. sing. gramm. IV 274. 275 NOT. laterc. gramm. IV 277. 278. 282. 289. 317. 336. *de titulis consule indices* CORP.). *formulae sollemnes*: b(ene) m(erenti) *passim*, b(onae) m(emoriae) *in titulis maxime christianis ex. gr.* CORP. IX 1365. 1367 *cet.*, b(onis) b(ene) *ex. gr.* CORP. X 2416. VIII 157. 2087. 8739, b(ene) q(uiescat) *ex. gr.* CORP. VIII 6139. 8419, b(ono) r(ei) p(ublicae) n(atus) CORP. X 6973 *et passim*, b(ona) f(ortuna) CORP. III 14184[37] *al.*, v(irum) b(onum) CORP. IV 3. 4. 7 *et saepe Pompeis*, b(eneficiarius) *vel* b(ene)f(iciarius) CORP. III 7755. VIII 2586 *et passim*. *cf.* CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 42, *ubi* B *ascripta est diebus bonis faustisque, et* CORP. IX 5805 *pars tabulae dies horasque* n(oxias) c(ommunes) b(onas) *enumerantis*. *Ihm.*

Ba *nom. mul. barb.* CORP. III 6800 (*in Cappadocia*) Ba uxori karissimae: '*saepe in his partibus invenitur*' *adnotavit editor*. *Diehl.*

baadim *v.* bath.

Baal, בַּעַל, *Βάαλ*, *m.* **1** *nomen numinis apud Semitas.* *indecl., sed dat.* Bahali TERT. adv. Iud. 1 ITALA III reg. 16, 31 (Lucif. reg. apost. 16) LVCIF. reg. apost. 6 p. 52, 5 SVLP. SEV. chron. 1, 25, 5. 1, 43, 1. *de plur. hebr.* Baalim *cf.* HIER. in Os. 2, 13 p. 20 Baal numero singulari, Baalim pluraliter eadem idola nominantur genere masculino . . . . itaque et Baalim masculino genere, numero sunt plurali, licet quidam male *τῇ Βάαλ* et *ταῖς Βααλείμ* legant genere feminino (in Ier. 9, 14). *de forma* Baali, *i.* Baal *addito suffixo possessivo, cf.* HIER. *infra p. 1648, 52.* *primam syllabam producunt* PRVD. cath. 12, 196 apoth. 325 CYPR. GALL. iud. 127, *corripit* SEDVL. carm. pasch. 5, 147, *secunda apud poetas longa est.* *in* ITALA *et in vetustioribus codicibus fere semper* Bahal *scribitur*; SVLP. SEV. chron. 1, 25, 5 CYPR. GALL. iud. 127 Bachal. *saepissime in nominibus compositis forma* Baal (Bal, Beel, Bel) *legitur, tam priore loco, ut* Baalgad, Baalthamar, *quam posteriore, ut* Ethbaal, Ierobaal, Hannibal *sim.* ITALA iud. 2, 11 (Lugd.) servierunt Bahalim (3, 7). 2, 13 (Lugd., Cypr. testim. 1, 1 Aug. quaest. hept. 7, 16) servierunt Bahal. 6, 25 (Lugd., Ps. Aug. spec. 2 p. 301, 3) everte aram Bahal. *saepius.* 8, 33 (Lugd., Aug. quaest. hept. 7, 43) exfornicati sunt post Bahalim (VVLG. cum Baalim). 10, 6. 10 (Lugd.). I reg. 7, 4 (Ps. Aug. spec. 44 p. 487, 16) abstulerunt fili Israhel Bahalim. III reg. 16, 31 (Lucif. reg. apost. 16 p. 50, 29) Achab . . . servivit Bahali . . . et statuit sacrarium Bahali. 18, 18 (Lucif. Athan. 1, 17) itis post Bahal . . . congrega . . . prophetas confusionis (*cf.* AMBR. in Luc. 10, 17. VVLG. prophetas Baal) . . . si . . . Baal est *deus vester*, ite post illum . . . prophetae huius Baal (*cf.* CYPR. sent. episc. 44 aut . . . deus deus est aut Baal deus est. FILASTR. 16, 2. 26, 3 aut deo, deo aut Bahal, Bahal). 18, 25 (Vind. Lucif. Athan. 1, 17) dixit Helias ad prophetas confusionis (VVLG. Baal) . . . invocabant in nomine Baal . . . exaudi nos Baal . . . prophetas Baal. 19, 18 (Aug. civ. 17, 22) non curvaverunt genua contra Bahal. *cf. infra l. 29.* IV reg. 10, 23 (Vind.) intravit . . . rex . . . in tempulum Bahal . . . . percussit eos, qui colebant Bahal, gladio et evertit tempulum et Bahal et accepit idolum Bahal et contrivit eum . . . vestem Bahal . . . destruxerunt titulos Bahal. Ier. 2, 8 (Lucif. non. conv. 8 Aug. spec. 20 p. 95, 10 VVLG.) prophetae prophetaverunt in Bahal. 2, 23 (Priscill. tract. 1, 22) post Bahal non abii. 7, 9 (Aug. spec. 20 p. 98, 18) iurare mendaciter, libare Bahalim. 12, 16 (Wirc.) iurare huic Bahal. 19, 5 aedificaverunt excelsa Bahal (VVLG. Baalim). 23, 13 (Wirc.) profetaverunt per Bahal. 23, 27 (Wirc.) obliti sunt patres eorum nominis mei in Bahal (Aug. spec. 20 p. 102, 24. VVLG. propter Bahal). Os. 2, 8 (Wirc.) argentea et aurea fecit huic Bahal. 2, 13 (Wirc.) ulciscar super eam dies Bahalim. 2, 17 (Priscill. tract. 1, 9) eradicatis nominibus Baalim ex ore nostro. 13, 1 (Wirc.). Soph. 1, 4 (Aug. spec. 16 p. 83, 14) disperdam . . . de loco hoc reliquias Bahal. Rom. 11, 4 (codd. d g, Tycon. 3 p. 28, 2 VVLG.) non curvaverunt genum ante Bahal (*cf.* AVG. serm. 100, 3). TERT. scorp. 3 serviunt idolis Bahalim et Astartis. adv. Iud. 1 p. 702 Oehl. lucos colebant et Bahali se mancipabant. LVCIF. reg. apost. 6 p. 51, 5 *christiani* quibus sunt ita cunctae haereses ut est Baal. 7 p. 51, 31 per Bahal et reliquos daemones, quos ethnici deos nuncupant. p. 52, 5 qui Bahali et omnibus daemoniis servire Israel fecerat. FILASTR. 16, 1 alii . . . qui Bahal nomen regis Tyriorum detinentes . . . ipsius idolum adorantes eidem sacrificabant. 25, 1. HIER. epist. 72, 3 statuas fuderit Baalim. 129, 5 in Is. 57, 7 p. 673 (in Ezech. 8, 4). in Ier. 19, 4 in valle filii Ennom, ubi . . . lucus Baal et ara eius fuit. . . . aedificant excelsa Baalim, dum de sublimibus disputare se dicunt (in Ier. 2, 23). in Ezech. 3, 5 statua Baal, quam vocat idolum Zeli (in Soph. 1, 4 p. 679). 23, 11 p. 264 idolum . . . Baal sive Bel et, ut apertius dicam, Belis, Assyriorum religio est consecrata a Nino Belis filio. in Os. 2, 8 aurum . . . vertit in idola et fecit Baal, quod interpretatur superior et devoratio (*cf.* GLOSS. V 347, 44. 401, 18) . . . Baal daemoni Sidoniorum, sive, ut quidam rectius arbitrantur, Babylonio, ex quo et Bel dicitur (in Ier. 23, 25). 2, 16 Bel . . . Sidonii et Phoenices appellant Bahal; eadem enim inter beth et lamed litteras consonantes ain vocalis littera ponitur, quae iuxta linguae illius proprietatem nunc Beel, nunc Baal legitur (in Matth. 10, 25 Beel ipse est Bel sive Baal) . . . lingua hebraea et syra Baal interpretatur *ἔχων* id est habens. si voluerimus dicere habens me, dicamus Baali, et apud utramque gentem uxores viros suos vocant Baali, id est vir meus (nom. hebr. p. 16, 21). in Soph. 1, 4 p. 678 non quod secundum LXX nomina Baalim penitus eradenda sint. p. 679 Baalim, quod interpretatur in sublimioribus. nom. hebr. p. 25, 10. 34, 26 Baalim habentes sive adscendentes vel superiores. 51, 6. 74, 1 Baal habens vel devorans. HIER. sit. et nom. p. 101, 29 est . . . idolum Moab cognomento Baal super montem Fogor, quem Latini Priapum vocant (ISID. orig. 8, 11, 24). VVLG. Os. 2, 16 et non vocabit me ultra Baali (בַּעְלִי, *Βααλείμ*, *cf. supra l. 52*). PS. RVFIN. in Os. 2, 13 Baalim idolo . . . turpitudinis. 2, 14. 13, 1 Baal instituta complexus. PRVD. cath. 12, 196 propago . . . quaecumque dirum fervidis Bahal caminis coxerat. apoth. 325 caput et iam coctile Bahal finxerat. AVG. quaest. hept. 7, 16 solet dici Baal nomen esse apud gentes *Palaestinae* Iovis, Astarte autem Iunonis, . . . Baal Punici videntur dicere dominum: unde Baalsamen quasi dominum caeli intelleguntur dicere; Samen quippe apud eos caeli appellantur *sqq.* (SERV. Aen. 1, 729 lingua punica Bal deus dicitur). *cf.* Balsamen. SVLP. SEV. chron. 1, 25, 5 ara, quam Bachali (bachili *cod. corr.*) idolo Madianitae sacraverant. 1, 43, 1 Bahali idolo. 1, 43, 7 Bahal idolum. LIB. geneal. chron. I p. 167, 144. CYPR. GALL. iud. 127 redeunt ad crimina sueta Bachalimque (bachalem, bachilem *codd.*) colunt. SEDVL. carm. pasch. 5, 147 tunc coluere Baal, nunc elegere Barabban (*cf.* op. pasch. 5, 11 p. 283, 13). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 157 post *Thobalum regem Tyri* regnavit Bahal annis decem. GILD. Brit. 71 chron. III p. 66, 20. 82 p. 72, 19. *vide etiam* Belus. *derivatur*: **Bahalitae,** -ārum. FILASTR. 24 *saepius.*

2 *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 5, 5 Baal filius *Ioel*. 8, 30 Baal *filius Abigabaon*. 9, 36.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 *nom. oppidi Palaestinae.* VVLG. I par. 4, 33 usque ad Baal. 5, 23. **4** *v.* Baala, Bul.

Baalā *indecl.*, בַּעֲלָה, Βααλά, Βάαλ, Βαλά. *nom. aliquot locorum Palaestinae:* VVLG. Ios. 15, 9 *finis* inclinatur in Baala (Bala *plur. codd.* ITALA [Lugd.] Baal), quae est Cariathiarim. 15, 10 circuit de Baala (Bala *codd.* ITALA [Lugd.] Baal) contra occidentem. 15, 11 transit montem Baala (ITALA [Lugd.] ad Baal). 15, 29 Baala (ITALA [Lugd.] Gala). HIER. nom. hebr. p. 25, 15 Baala habens eam vel supra. Bala habens eam vel vir eius sive venit haec. p. 25, 18 Baal (Bala *ed.*) vetustas. sit. et nom. p. 103, 25 Baal haec est Cariath Iarim. p. 104, 12 Balam in tribu Iuda. *v.* Bala, Cariathiarim.

Baalasor *v.* Baalhasor.

Baalāth *indecl.*, בַּעֲלָת, Βαλάθ, Βααλών, Βααλάθ. *nom. oppidorum Palaestinae:* VVLG. Ios. 19, 8 usque ad Baalath Beer Ramath (Balat Beramet *cod. Amiat.* ITALA [Lugd.] Baleth euntibus Iamet). 19, 44 (Balath *cod. Amiat.* ITALA [Lugd.] Balnath). III reg. 9, 18 aedificavit ... Salomon ... Baalath (Balaath *quidam codd.*). II par. 8, 6. HIER. nom. hebr. p. 25, 25 Balath habitus, ab habendo, non ab habitu, id est cultu vestis. 25, 29 Belathala (Balatala, Belatham, Balathaba *codd.*) habita genere feminino, ab habendo. participium est, non verbum imperativum. sit. et nom. p. 105, 8 Baaleth in tribu Symeonis. p. 106, 11 Baaleth in tribu Dan. p. 107, 10 Ballath, urbs quam aedificavit Salomon.

Baalberīth *indecl.*, בַּעַל בְּרִית, Βααλβερίθ, Βααλβεέρ, Βάαλ διαθήκης. *nom. dei hebr.:* ITALA iud. 8, 33 (Aug. quaest. hept. 7, 43) posuerunt ... sibi Bahalberit testamentum (Lugd. Bahalim testamentum. VVLG. percusserunt cum Baal foedus. *cf.* AVG. *ibid.* et Bahalim et Bahalberit idola intellegenda sunt). VVLG. iud. 9, 4 de fano Baalberith (Baalbrith *cod. Amiat.* ITALA [Lugd.] Bahal testamenti. *cf.* ITALA iud. 9, 46 [Lugd.] Bahel testamenti, VVLG. dei sui Berith). HIER. nom. hebr. p. 31, 24 Baalberith (Balberith *cod. F, saec. VIII*) habens pactum.

Baalfegor *v.* Beelphegor.

Baalgād *indecl.*, בַּעַל גָּד, Βααλγά, Βααλγάδ, Βαλαγάδ, Βαλγάδ. *nom. loci Palaestinae:* VVLG. Ios. 11, 17 partem montis quae ascendit Seir usque Baalgad (ITALA [Lugd.] Bagal). 12, 7 a Baalgad in campo Libani (ITALA [Lugd.] Balladon). 13, 5 a Baalgad sub monte Hermon (ITALA [Lugd.] Galgal). HIER. nom. hebr. p. 25, 7 Baalgad (Balagad, Balagat *codd.*) habuit adcinctum vel vir adcinctus aut vir pirata vel fortunatus. sit. et nom. p. 91, 25 Agad sita ad radices montis Aermon. p. 103, 5 Baalgad civitas in campestribus Libani ad radicem montis Aermon, quam et ipsam cepit Iesus.

Baalhasor *indecl.*, בַּעַל חָצוֹר, Βελλασώρ. *nom. loci Palaestinae:* VVLG. II reg. 13, 23 *tondebantur* oves Absalom in Baalhasor (Baalasor *cod. Amiat.* ITALA [Vind.] Ballassor), quae est iuxta Ephraim. HIER. nom. hebr. p. 38, 4 Balasor habens sagittam luminis vel adscensio atrii. sit. et nom. p. 107, 5 Baalasor iuxta Efraim, ubi Abessalom pecora tondebantur.

Baalhermōn *indecl.*, בַּעַל חֶרְמוֹן, Βαλαερμών. *nom. montis Palaestinae.* VVLG. iud. 3, 3 de monte Baalhermon (ITALA [Lugd.] Beelimon). I par. 5, 23 a finibus Basan usque Baal Hermon. HIER. sit. et nom. p. 160, 10 Baal Aermon mons circa Libanum in finibus allophylorum.

Baali, Baalim *v.* Baal.

Baaliā, בַּעַלְיָה, Βααλιά. *nom. oppidi Palaestinae.* VVLG. I par. 12, 5.

Baaliādā, בְּעֶלְיָדָע, Βαλλιαδά. *nom. filii David.* VVLG. I par. 14, 7 (Baliada *cod. Amiat.*).

Baalīs, בַּעֲלִיס, Βααλίς, Βελεισά. *nom. regis Ammonitarum.* VVLG. Ier. 40, 14. HIER. nom. hebr. p. 53, 20 Baalis habens virum.

Baalmeon *v.* Beelmeon.

Baalmesar. HIER. nom. hebr. p. 31, 21 Baalmesar (Baalmesur *codd. recc.*) habens vel vir ex principe *incertum, unde petitum sit.*

Baaloth *v.* Baloth.

Baalpharāsīm *indecl.*, בַּעַל־פְּרָצִים, Βάαλ Φαρασίν. *nom. loci Palaestinae.* VVLG. II reg. 5, 20 venit ... David in Baalpharasim ... vocatum est nomen loci huius Baalpharasim (ITALA [Vind.] venit ... David ad summo conscidens ... vocavit nomen loci illius 'desuper conscidens' [ἐπάνω διακοπῶν]).

Baalsālīsā *indecl.*, בַּעַל שָׁלִשָׁה, Βαιθσαρισά, Βαιθσαρεῖσα. VVLG. IV reg. 4, 42 vir ... de Baalsalisa (Balsalisa *plur. codd.*). HIER. nom. hebr. 45, 1 Baalsalisa habens tertium. sit. et nom. p. 107, 11 Bethsalisa unde venit homo cum muneribus ad Elisaeum prophetam. est autem villa in finibus Diospoleos quindecim ferme ab ea milibus distans contra septentrionem in regione Thamnitica. *v.* Bala.

Baalsamen *v.* Baal *supra p. 1648, 66 et* Balsamem.

Baalthāmār, בַּעַל תָּמָר, Βάαλ Θαμάρ. *nom. loci Palaestinae.* VVLG. iud. 20, 33 in loco, qui vocatur Baalthamar. HIER. nom. hebr. p. 31, 25 Baalthamar habens palmam. sit. et nom. p. 106, 23 Baalthamar iuxta Gabaa ... et usque hodie Bethamari in supra dictis locis viculus adpellatur.

Baalzebub *v.* Beelzebub. **Baan** *v.* Baloth.

Baanā *indecl.*, בַּעֲנָה *vel* בַּעֲנָא, Βαανά, Βαανααί, Βαανᾶς, Βάαμ. *nom. vir. hebr.* VVLG. II reg. 4, 2 (Banaa *quidam codd.*). 4, 5. 6. 9 respondens ... David Rechab et Baana. 23, 29 Heled filius Baana (Banaa *plur. codd.*, I par. 11, 30). III reg. 4, 16 (Banaa *plur. codd., unus* Bana). I Esdr. 2, 2 II Esdr. 3, 4. 7, 7. 10, 27. HIER. nom. hebr. p. 37, 26 Baana (Bana *cod. F*) venit respondens (p. 38, 8 Baara *codd. FH*). VVLG. III reg. 4, 12 *meliores codd.* Bana, *alii* Bena *vel* Beena.

Baara *v.* Baana. **Baaru** *v.* Beelmon. **Baas** *v.* Baasa.

Baasā *indecl.*, בַּעְשָׁא, Βαασά. *nom. regis Israel.* ITALA III reg. 16 (Vind.) *leguntur formae* Baasa, Basa, Baasaa, Baesa, Basai. Ier. 41, 9 (Wirc.) Basa. VVLG. III reg. 15. 16 *passim.* 21, 22 sicut domum Baasa filii Ahia (IV reg. 9, 9). II par. 16 *saepius.* Ier. 41, 9. HIER. chron. a. Abr. 1045 Baasan. nom. hebr. p. 41, 9 Barasa in egestate sive veniens ad faciendum vel hauriens. p. 53, 20 Baasa veniente factura. SVLP. SEV. chron. 1, 42, 5 Nabath ... Banachiae (*ita cod.*; Basan Achiae *legendum videtur*) filium successorem habuit. EVCHER. instr. 2 p. 143, 4 Baasa pinguedo (GLOSS. V 562, 52). LIB. gener. chron. I p. 134, 339 Basan (Saba *cod. F*). 340 Hela filius Base. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 134, 152 Basa. LIB. geneal. chron. I p. 192, 548 Baasa (Basaa *codd. GL*). 549 Ela filius Baasa (Basaa *cod. G*, Basa *cod. L*). GILD. Brit. 40 chron. III p. 50, 12 Base. 14 post Basam (Basan *cod. D*). IORD. Rom. 46 Baaz. FREDEGAR. Mon. Germ. script. rer. Merov. II p. 31, 5 Saba. p. 48, 27 Baas. *Plenkers.*

Baaso *v.* Bassus. **Baaz** *v.* Baasa.

1. Baba, -ae, *cf.* Βάβα *et* Βάβης, *nom. serv.* SEN. epist. 15, 9 quam tu nunc vitam dici existimas stultam? Babae et Isionis? SEN. apocol. 3 aperit *Clotho* tum capsulam et tres fusos profert: unus erat Augurini, alter Babae, tertius Claudii. *cf.* Babes *et* Babba.

2. Baba *statio Mesopotamiae.* TAB. Peut. 11, 4. *fort. eadem quae* RAVENN. p. 79, 10 Bara. *Diehl.*

3. Baba *v.* Babba.

babae *gr.* βαβαί. *cf. Richter, Studemunds Stud. I p. 420 sqq.* GLOSS. II 255, 11 βαβαί. DVB. NOM. gramm. V 572, 15 babae vitiose dicitur, sed papae dicendum, sicut Varro in satira. PROB. inst. gramm. IV 146, 5 aut miramur, ut puta babae papae. CHAR. gramm. I 238, 22 (*ex Cominiano*) significamus ... admirationem, ut babae. I 239, 3 (*ex Romano*) interiectio ... admirantis, ut babae papae. DIOM. gramm. I 419, 7 *cf.* GLOSS. V 442, 24. 562, 24. PLAVT. Cas. 906 quid? :: babae. :: quid? :: papae. Stich. 771 fac tu hoc modo. :: at tu hoc modo. :: babae. :: tatae. :: papae. :: pax. Pseud. 365 fur. :: babae. :: fugitive. :: bombax. Persa 806 hui, babae, basilice te intulisti et facete. PETRON. 37 familiae vero, babae babae, non mehercules puto decumam partem esse quae dominum suum noverit. AVR. Fronto p. 5, 17 N. processu pari, bab⟨a⟩e, neque doleo iam quicquam neque aegre fero (*sic Hauler*). *cf.* papae, babo.

babaecalus, -ī *m.* [*fortasse cf. c.* babae; *v. Gröber apud Friedländer, Petronii cena Trimalch. p. 220. Th.*]. PETRON. 37 ad summam, quemvis ex istis babaecalis in rutae folium coniciet (*praecedit interiectio* babae babae). ARNOB. nat. 4, 22 ut bab⟨a⟩ecali adolescentes solent. *Ihm.*

Babai *Sarmatarum rex.* IORD. Get. 277 Beuca et Babai regibus suis. 282 super Babai Sarmatarum rege.

Babalatus *v.* Vabalatus. **Babarī** *v.* Bavares.

1. Babba, -ae. *statio Mauretaniae Tingitanae.* PTOL. 4, 1, 7 Βάβα. STEPH. BYZ. Βάβαι. PLIN. nat. 5, 5 Augusti colonia ... Babba, Iulia Campestris appellata. RAVENN. p. 163, 9 Baba. *adde II 1415, 22 sq. v. Dessau, PW. II 2653. cf.* 2. Babba.

2. Babba, -ae *nom. serv. et cogn.* CORP. VI 24761 L. Popeius Sex. f. Vol. Babba. VIII 11221 (*in prov. Byzacena*) Fortunatus Babbe fil. Suf(etanus?). *cf.* Baba *et* Babes. *Diehl.*

? babbandam. PAPYR. Amherst II 26 (*saec. III—IV*), II 30 ignem babbandam (*interpr. Babr. fab. 11, 6* τὸ πῦρ φέρουσαν). *cf. Hermes 1902 p. 150.* *Ihm.*

Babbec (?) *nom. ut vid. mul. barb.* CORP. III 4903 (*Viruni*) Massato Babbec. fi⟨l⟩. *Diehl.*

? babbiae. PLIN. nat. 15, 15 quae (*olivae*) regiae vocantur, ab aliis maiorinae, ab aliis babbiae (*sic cod. Monei*, bambiae *rel.*, phauliae *Barb. e Theophr.*), grandissimae aliorum, minimo suco. *Ihm.*

1. Babbius, -a *nom. gent. stirps nominis* Bab- *videtur esse secundum exempla propria linguae Italicae, quae dicitur Osca-Vmbrica;* Babbius, Babius, Babianus, Babienus *ex Italia inferiore originem ducere videntur: legitur etiam in titulo osco* Conway It. dial. n. 156 *nom. gent.* Babbiis (B⟨n⟩bbiis). *item exempla nominum* Baberius, Babidius, Babidus, Babidenus, Babilianus, Babinius, Babullius *Italica in Italia inferiore pleraque, nonnulla in media extant,* Babrius, Babrenus, Babudius *apud Vmbros quoque,* Baburius *semel in Etruria.* CORP. I 50 (*in asse Lucerinorum saec. III a. Chr. in.*) P. Bab(bius) *duumvir.* VI 9435 v. Babbia (mulieris) l. Asia, v. C. Babbius (mulieris) l. Regillus. 13443 Babbiae M. f. Priscae. 21860. IX 839 (*Luceriae*). X 2850 (*Puteolis*) Babbiae Agathemeridi. 3546 (*Miseni*) P. Babbio Maturo milit. ... Syro nation(e) Arabo. 3699, 1, 19 (*Cumis*) M. Babbius Sodalis. VIII 18949 Babbia P. f. Peregrina (*'vide ne sit* Ba[e]bia'). XII 767 (*litteris saec. I in.*) A. Babbi M. f. Tere(tina tribu). III 6178 (*in Moesia*) 3, 6 Babb. ... Cant. *veteranus legionis V Macedon.* INSCR. graec. Magnes. 286 Γναίῳ Βαββίῳ Παμφιλ. *vix diversum est nom. gent.* **Babius**, -a (*cf.* Attius, Atius). CORP. XI 2295 (*Clusii,*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

periit) C. Babius C. f. Arhs (*sed fort. falso descriptum pro* Baebius. Cic. Att. 13, 45, 2 de Babio (*sic M*) poteris. Corp. VI 13449 C. Babius Anteros. IX 737 (*Larini*) Babiae M. f. Priscae. III 11699 II 5 (*in Norico*) Babius Tertius. *cf.* 2. Babius. **Babiānus,** -a *nom. gent.* Corp. X 4928 (*Venafri*) d. m. Babianae Fortunatae . . . Fortunatus frater sorori. **Babiēnus,** -a *nom. gent.* Corp. VI 6641 D. Babienus. 13448 D. Babieni Da . . . . IX 5146 (*Castri Novi*) Babiena Bardalis.

Babidius, -a *nom. gent.* (*cf.* Abidius, Annīdius, Apidius, At(t)idius). Corp. VI 12193 (*litteris satis antiquis*) Babidia (mulieris) l. Musa. IX 1431 (*Aequi Tutici*) Babidia C. l. Psycharium . . . C. Babidius C. l. Niger sorori. XI 446 (*Arimini*) L. Babid⟨io⟩. **Babidus,** -a *cogn.* Corp. IX 6315 (*Ortonae*) Sex. Septumius P. f. Babidus. **Babidēnus,** -a *nom. gent.* Corp. IX 5048 (*in agro Hadriano, litteris antiquis*) P. Babideni C. f. **Babiliānus,** -a *cogn.* Corp. IX 5567 (*Tolentini*) L. Quínctius L. f. Vel. Babilianus praef. ⟨f⟩abr. **Babinius,** -a *nom. gent.* (*cf.* Anīnius, Ap(p)īnius, Atīnius). *W. Schulze (zur Gesch. lat. Eigennamen 132) confert etrusc.* papni (*Perusiae*). Corp. IV suppl. XII 1, 6 Babiniae Secundae. X 8058, 8 (*Pompeiis*) Ti. Babini Alexan(dri).

Babudius, -a *nom. gent.* (*cf.* Abudius, Apudius). Corp. XI 5185 (*Vettonae, periit*) L. Babudio L. l. ⟨. . .⟩. 5196 (*litteris bonis*) Babudia L. l. Antiopa. **Babulēius,** -a *nom. gent.* Corp. VI 13453 Q. Babuleius Q. l. Nicomachu(s). V 5277 (*Comi*) Babuleiae Prímae. 5920 (*Mediolani*) Babuleiae Secundae. 7068 (*Taurinis*) Babuleia P. f. Tertia. XII 5115 Babu⟨l⟩eiae Theophilae. XIII 5976 (*saec. I*) Ti⟨b⟩erius Babuleius Garrulus Tibri (filius) Ofent(ina) Medioleanio mil. ⟨l⟩eg. II . . . pater Tib⟨er⟩ius Babul⟨eius⟩ Brocus . . . Tiberius Babuleius Albanus lib(ertus). *adi.* **Babulēiānus,** -a, -um. Corp. X 5370 (*apud Interamnam*) iter actum ⟨p⟩er fundum Babuleianum in fundum Flaminianum. **Babulla,** -ae *cogn.* Corp II 3767 Baebia M. f. Babulla. **Babullius,** -a *nom. gent. aut* **Babulius,** *si re vera idem est* (*cf.* Abullius). Cic. Att. 13, 48, 1 mortuus est enim Babullius. Corp. VI 5571 díis m⟨anibus⟩ Babulliae. 13454 Babulliae Varillae. 30983 b 2 Babullius Telesphor(us). IX 486 (*Venusiae*) Babulliae Anthidi. X 133 (*Potentiae*) Cn. Babullius Restitutus. 2156 (*Puteolis*) Babulliae Hermerotidi. 4037 (*Capuae*) M. Babullius M. lib. Philom(usus) . . . Babullia Nebris (*coniux*). 5146 (*Alvitone*) C. Babulius C. f. Ter. Scaurus C. Babulio M. f. Ter. Scauro patri . . . M. Babulio C. f. Ter. Ciceroni. 5869 (*Ferentini*) Q. Babullio Q. libert. Epaphrodito. 7633 (*Caralibus*) d. m. Q. Babu⟨lli⟩us Vrb⟨anus . . .⟩ Babullí⟨o⟩ . . . mar⟨o⟩. Inscr. Ephem. epigr. VIII 529 (*lammina plumbea, Calibus in necropoli antiqua*) C. Babulium. Corp. IV suppl. XXVII 6, 10 C. Babullius Romanus. V 913 (*Aquileiae*) Babullia T. f. 1123 Babullia Aucta Babul⟨l⟩ia Iucunda Babullia Grata patronae fecere. III 3136 (*in Dalmatia*) artificibus Miner(vae) Babullia Sex. f. Maxi⟨m⟩a. Inscr. graec. Att. III 2615 Βαβύλλιος Βάσσου Μιλήσιος. *cogn.* **Babulliānus,** -ī. Corp. IX 6083, 168 (*in signaculo Aeclani invento*) M. Vinici Babulliani.

nom. gent. **Babōnius,** -a. Corp. III 11273 (*in Pann. super.*) T. Babonio T. fil. Severo.

nom. gent. **Babrius,** -a, *apud Vmbros* Babris (*cf.* Cantrius, Decrius, Matrius, Rufrius *al.*): Corp. XI 5389 Ner. T. Babr. Corp. XI 5390 (= I 1412 *Assisii*) Ner. Babrius T. f. *potest idem esse qui* 5389 *commemoratur.* X 3779 (*Capuae, a. u. c. 648*) ⟨.⟩ Babrius L. l.; P. Babrius L. l. VI 32520 a IV 48 Q. Babrius Ferox Aeclano. 13450 T. Babrius T. l. Sosicrates. 13451 Babriae Hedone et . . . Babriae Cleupatre lib. fecit T. Babrius Felix. 13452 Babriae Sp. f. Primigeniae. IX 1226 (*Aeclani*) ⟨M.⟩ Babrius M. l. Pal. 1227 d. m. Q. Babr⟨i⟩ Lesbi. 1228 C. Babrio C. l. Pelopi sibi et Babriae C. l. Chiae . . . et Babriae Restitutae et Ingenuae Babriae. 1229 d. m. C. Babri Rufi . . . Babria Prima mat(er) fil(iae). 1230 d. m. Babriae Bebini. 4638 (*in valle Velini superiore*) L. Babrius T. f. III 3115 (*in Dalmatia, periit*). *num huc pertineat* Babrius, *fabulator Graecus* Avian. fab. praef., *valde dubium est.* **Babrēnus,** -a *nom. gent.* Corp. IX 5591 (*Septempedae*) P. Babrenus P. l. Philotimus. XI 4252 (*Interamnae, periit*) P. Babreni . . . Aeschini. **Babrinius,** -a *nom. gent.* Corp. V 971 (*Aquileiae*) P. Babrinius M. ⟨f.⟩.

Baberius, -a *nom. gent.* (*cf.* Haterius, Laberius *al.*). Corp. VI 200 (*a. p. Chr. 70*) I 19. C. Baberius Secundus. 20 C. Baberius Cerdo. 21 C. Baberius Vrbanus. 23 C. Baberius Fortunatus. 24 C. Baberius Sporus. VI 16 C. Baberius Stachus. 1056 (*a. 205*), 4, 122 Baberi Victor. 7685 d. m. C. Baberi Glypti. 12448 C. Baberius Menophantus. 13444 C. Baberio Symphoro. 13445 C. C. B a b e r i s Zosimo Lupo vix. ann. XXII Baberia Soteris marito et f(ilio). 13446 ⟨B⟩aberia Hagia (*an* Laberia *?*). 13447 (*periit*) Baberia Prima. 19523 C. Baberius Florus. 34656 C. Baberi Arrunti Saturnini. 35701 A. Livius Onesimus diis fecit manibus Baberiae Chiae uxsori. XIV 250 (*Ostiae, a. 152*) II 16 C. Baberius Marcellinus. 682 d. m. Baberiae Ianuariae. 4141 Baberia C. et (mulieris) l. Fausta fecit sibi et C. Baberio (mulieris) l. Ceriali Aug. et Baberiae (mulierum) l. Sympherusae et Baberio C. lib. Lucrioni. IX 360 (*Canusii*) C. Baberi⟨. . .⟩ato Baber⟨. . .⟩. Inscr. Ephem. epigr. VIII 294 (*Salerni*) dis manibus P. Baberius Hymnus Baberia Phoebe[be] mater. Corp. VIII 16565 Baberiu⟨s⟩ pater ⟨f⟩ilio. III 12715 (*in Dalmatia*) Sext. Baberius Ianuar(ius). **Baburius,** -a *nom. gent.* (*cf.* Acurius). Corp. VI 178 L. Baburius Iuvenis. 32916 c 1 Babur⟨. . .⟩. 34657 Baburiae Sabínae. XV 840 (*in tegula saec. I ineuntis vel vetustiore*) ⟨Ar⟩tema Babur(i) Q(uinti) s(ervus). IX 4778 (*Fori Novi*) Baburius dedit. X 1290 (*Nolae*) T. Baburio Felici Baburia Quieta marito. 1700 (*Puteolis*) M. Maecio Memmio Furio Baburio Caeciliano Placido . . . consuli ordinario (*a. p. Chr. 343*). 3527 (*Miseni*) dís manib . . . Babu(rius) Tarsa. 8059, 76 (*in signaculo*) T. Baburi (XI 6712, 69). XI 1033 (*Brixelli*) ⟨L. Babu⟩rio C. f. Arn⟨. . .⟩no patri . . . C. Baburius L. f. Arn. vi(vus) posít. 2903 (*in Balneo Regis*) Baburiae Philtate Sex. Baburius Severus coniugi. V 494 (*Capodistriae*) Baburiae Plotiae. 575 (*Tergeste*) Baburiae. 4101 (*Cremonae*) L. Baburius L. l. Anthus tonsor. 4106 Baburiae Trophime. 7018 (*Taurinis*) C. Baburius Melissus. 7697 (*Augustae Bagiennorum*) Baburiae Afroditeni. 8342 (*Aquileiae*) Baburius Anthus. XII 1614 Babu⟨ri⟩a Fuscina. XIII 6212 C. Baburius Festus Pom⟨ptina⟩ Arretio trib. leg. VII *eqs.* VIII 54 Baburia Saturnina. 1590 ⟨Babu⟩ria M. f. Quartinula mater . . . d. m. s. ⟨B⟩a⟨b⟩urius M. f. Corn(elia) Quartinus. 3465 Baburio Sapancioni fratri Baburius Campanus. 3466 Baburio Sedato fratri. 3467 Baburie Fortunate sorori. 3468 Baburie Quartule sorori. **Baburiāna,** -ae *cogn.* Fronto p. 199 N. desiderium Baburianae commendandum [tibi] recepi. *Jacobsohn.*

2. Babbius, -ī *signum.* Corp. VI 28710 Gaius Iunius Vitalis qui et Babbius. *cf.* 2. Babius, Babes, Baba.

Babbo *nom. fort. germ.* Corp. XIII 3680 (*Treveris, christ.*) ⟨hic q⟩uiescit in pace Babbo. *cf.* Babo.

Babbus(a?) *cogn. mul. barb.* Corp. VIII 21841 (*in municipio Volubilitano Mauretaniae*) Gabinia Babbus.

Babbutius, -ī *episcopus Africanus.* Optat. app. 10 p. 213.

Babel *v.* Babylon *p. 1653, 16 sqq.*

Baberius *v.* Babbius.

Babēs *nom. vir. barb.* Papyr. Wessely p. 9, 21 protectores Bennafer Conon Babes Besas. *cf.* Baba, Babba. *Diehl.*

Babia, -ānus *v.* Babbius.

Babidēnus, Babidius, Babidus *v.* Babbius.

Babiēnus *v.* Babbius.

babiger, -a, (-um) [*cf. c.* baburrus, babulus. *Th.*]. Gloss. IV 487, 24 babiger stultus (*sic saepius, cf.* 24, 16 balbiger). 210, 24 babigera stulta (*sic saepius, cf.* 602, 5 *et* V 272, 15 *ubi* brab- *traditur,* V 348, 16 balb-). IV 210, 11 baligera stulta vel bruda.

Babila *v.* Babba. **Babilās** *v.* Babylas.

Babiliānus *v.* Babbius. **Babillās** *v.* Babylas.

Babilliānus *v.* Babbius. **Babilōn** *sim. v.* Babylon.

Babinius *v.* Babbius.

babit γανριᾷ Gloss. II 27, 52. [*vox onomatopoetica, cf. c.* babulus, baburrus, Baba, *gr.* βαβάζειν *Hesych. Th.*] *Ihm.*

Babitace, *Steph. Byz.* Βαβυτάκη, *opp. Susianes.* Plin. nat. 6, 133 in septentrionali Tigris alveo oppidum est Babitace (babithace *unus cod. Riccard., rell.* barbithacae *sim.*). Sol. 54, 14 Carbyle sive Barbitae (*vel* -a): *sic fere trad.* Mart. Cap. 6, 700 Carbyle sive Barbyta. *cf. Weissbach, PW. II 2719.*

1. Babius *v.* Babbius.

2. Babius, -ī *cogn. vir.* *cf.* Βάβιος? Corp. VIII 8062 (*Rusicade*) Fustius Babius. *vix idem est quod nom. gent.*

Babla *statio Mesopotamiae.* Ravenn. p. 82, 4. *cf.* Ptol. 5, 12, 7 Βαβίλα. *Diehl.*

? **babo** *interiectio irridentis* Ps. Asper gramm. V 554, 17. *cf.* babae. *Ihm.*

Babo *nom. fort. germ.* Conc. Clipp. a. 626/627 p. 201, 27 ex civitate Austituno Babo episcopus. Martyrol. Hier. 4 Kl. Apr. *cf.* Babbo.

Babōnius *v.* Babbius.

Babra *statio Mediae* Ravenn. p. 64, 10.

Babrēnsis *ethn. opp. Numidiae.* Not. episc. Num. 74 Victorinus Babrensis.

Babrēnus, Babrinius, Babrius *v.* Babbius.

Babudius *v.* Babbius.

Babuis *gen. nom. barb.* Corp. VIII 19139 (*Sigus*) ⟨. . .?⟩ Anicia Babuis f. Vrbana. *Diehl.*

Babulēius, Babulius (-llius), **-ānus** *sim. v.* Babbius.

babulus [*cf. c.* babit, baburrus. *Th.*]. Apvl. met. 4, 14 suptile consilium ego et iste babulus tale comminiscimur (*coniecerunt* Eubulus, Diabulus, Zabulus). *apud* Ter. Ad. 913 *coni. pro* Babylo. *cf. R. Kauer, Wien. Stud. 1902, 537 sq.* [*ital.* babbio '*stultus*'. *M.-L.*]

Baburiāna, Baburius *v.* Babbius.

baburrus, -a, -um [*cf. gr.* βαβύρτας (ὁ παράμωρος *Hesych.*) *et nomen viri* Βαβύρτας. *Th.*]. Gloss. IV 589, 4 baburrus: stultus ineptus (V 493, 17 bubarrus. Isid. orig. 10, 31. *cf.* Gloss. IV 599, 1 ineptus stultus. V 591, 54. 59 stultus). II 28, 28 baburra ἄφρων ἀνόητος μάταιος. V 442, 40 baburra stulta inepta. 8, 10 (*Plac.*) baburra stultitia ineptia (49, 19 inepta). *cf.* Anth. 19, 5 quasi agredula . . . baburrum stridorem averruncandus oblatero. *Ihm.*

Babus, -ī *cogn. barb.* Corp. III 866 (*Napocae, fort. christ.*) Aur. Babus vet. *Diehl.*

Babylās, -ae, Βαβυλᾶς. *nom. vir., incertum utrum semiticae an graecae originis.* 1 *episcopi Antiocheni*: Hier. vir. ill. 54 Baby-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

las ... Antiochenae ecclesiae *pontifex*, in carcere pro confessione *dormivit.* 62. chron. a. Abr. 2268 interfecto ... Antiochiae Babyla (Babylam *codd. saec. VII.* PROSP. chron. I p. 439, 849 [Babylam *cod. V saec. VI pro nominat. exhibet,* Babilla *cod. A saec. XI,* Babylonia *cod. C saec. IX*]). RVFIN. hist. 6, 29. 10, 35 Babylae martyris sepulchrum (CASSIOD. hist. 6, 31). ADDIT. Prosp. chron. I p. 495. FVLG. aet. mund. p. 179, 9 Veneris ... transitum Babylae martyris praesentia interdixit. ITIN. Anton. Plac. rec. A 47. GREG. TVR. Franc. 1, 30 Babillas (Babyllas *cod. C 1 saec. IX*). MARTYROL. Hier. 9 Kal. Febr. (Eptern.) Babilae (Bern. Wiss. Rich. Babilli). 2 *servi*: PASS. Fructuos. 5 videntibus Babylan (Babyllon *cod. Compend.*) et Mygdonio fratribus nostris ex familia Aemiliani praesidis. 3 *monachi*: CONC. Constantinop. a. 536 Mansi 8, 908^D. 1053^C.

Babylio *v.* 2. Babylo *p. 1656, 4.* **Babylo** *v. p. 1655, 77.*

Babylōn, -ōnis *f.*, Βαβυλών. *nomen urbis et regionis Mesopotamiae tractum ab assyr.* bab-ilu, *hebr.* בָּבֶל. *haec forma hebraica legitur* ITALA gen. 10, 10 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 16, 2) caput regni *Nemrod* Babel (VVLG. Babylon). VVLG. gen. 11, 9 vocatum est nomen *civitatis* Babel, quia confusum est labium. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 16, 15 Nemrod ... regnavit in Babylone, quae ab eo, quod ibi confusae sunt linguae turrim aedificantium, Babel appellata est. Babel enim interpretatur confusio (nom. hebr. p. 3, 18 sit. et nom. p. 99, 27. EVCHER. instr. 2 p. 151, 17. GREG. TVR. Franc. 1, 6 [Babil, Babyl *codd. saec. VII—IX*]. ISID. in gen. 9, 1. GLOSS. IV 210, 22 Babil confusio). in Agg. 1, 1 p. 741 Babel (*in nomine* Zorobabel) proprie Babylonium sonat. *formae declinationis*: *nom.* Babylona *falso ex acc.* Babylonam *derivavisse videntur* GLOSS. Plac. V 8, 26. 27. 49, 17. 18. *gen.* Babylonis: CIC. CVRT. PLIN. nat. STAT. silv. 3, 2, 137. Babylonos: STAT. silv. 5, 1, 60 MART. NEMES. CLAVD. 8, 653 *cod. P. acc.* Babylonem: LVCIL. CIC. PLIN. nat. Babylona: PROP. SEN. VELL. CVRT. LVCAN. PLIN. nat. SIL. STAT. MART. Babylonam: CVRT. 3, 2, 2. 3, 3, 3. 5, 1, 7. 5, 1, 17 IVST. 12, 13, 3. 6. 15, 4, 11 (*quidam codd.*). 20, 4, 3. 38, 9, 5 RVFIN. hist. 2, 15, 2 SVLP. SEV. chron. 2, 5, 6 OROS. *saep. voc.* Babylon: MAR. VICTORIN. ad Iust. 13. *abl.* Babylone *praeter* OROS. hist. 5, 10, 8 Babylona. *orthogr.* (*derivata simul tractavimus*): Babulonicus: EDICT. imp. Diocl. VIII 1. 1^a Corp. III p. 814 frg. Aezan. 9, 17. 23. 10, 8^a. Vabulonicus: EDICT. imp. Diocl. VIII 1. 1^a Corp. III p. 809, 43. 44 frg. Stratonic. Vavulinicus: *ibid.* 9, 17^a Corp. III p. 810, 57 frg. Stratonic. Babyllonius: HIL. in psalm. 68, 30 *cod. V saec. VI.* Babyllon *vel* Babyllonia: HIER. chron. a. Abr. 1412 *cod. B saec. VII.* CASSIAN. inst. *cod. A saec. VII.* GREG. TVR. Franc. 1 ind. cap. 1, 15. 17 *cod. B 5 saec. VII.* Babilon: HIER. chron. a. Abr. 2118 *cod. B saec. VII.* EVCHER. instr. 2 p. 151, 17 *cod. S saec. VI.* Babillon *vel* Babillonia: ITALA Matth. 1, 11 *cod. K saec. VI.* GREG. TVR. Franc. 1 ind. cap. *cod. B 1 saec. VII.* 1, 17 *cod. B 5 saec. VII.* 4, 51 p. 188, 1 *cod. B 1 saec. VII* (Babbilonia *cod. B 3 saec. VII*). i *pro* y *et* ll *pro* l *in codicibus inde ab VIII. saeculo passim scribitur.*

1 *nom. loci Mesopotamiae.* **a** *caput regni Chaldaeorum*: LVCIL. 403 ad regem legatu' Rhodum Ecbatanam ac Babylonem ibo. CIC. div. 2, 139 cum aut muros Babylonis aut Homeri faciem cogito. NEP. Eum. 2, 1 Alexandro Babylone mortuo (reg. 2, 1. LVCAN. 10, 46 sed cecidit Babylone sua. STAT. silv. 2, 7, 95 angusto Babylon premit sepulchro. QVINT. inst. 8, 5, 24 FRONTO p. 160, 10 SOL. 9, 20 EPIST. Alex. p. 214, 13. 215, 27 AMM. 23, 6, 2 SVLP. SEV. chron. 2, 17, 2 OROS. hist. 3, 20, 4. *passim*). PROP. 3, 11, 21 Persarum statuit Babylona Semiramis urbem. MANIL. 4, 804 Bactraque et Hyrcani, Babylon et Susa Panosque. VITR. 8, 3, 8 Babilone lacus ... habet supra natans bitumen, quo bitumine et latere testaceo structum murum Samiramis circumdedit Babiloni (Babilonem *codd.* 1, 5, 8 PLIN. nat. 2, 235. 237. 31, 82. 35, 178. 182 MART. 9, 75, 3 AMM. 23, 6, 23 OROS. hist. 2, 2, 1 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 142 ISID. orig. 15, 1, 4). SEN. suas. 4, 1 deliberat Alexander Magnus, an Babylona intret. 4, 4 Babylon ei (Babyloni *codd.*) cluditur, cui patet Oceanus? VELL. 1, 6, 2 a Nino et Semiramide, qui Babylona condiderant (AMPEL. 11, 3 AVG. civ. 18, 2 p. 259). SEN. dial. 5, 21, 1 Cyrus ... Babylona oppugnaturus. VAL. MAX. 9, 3 ext. 4. CVRT. 3, 2, 2 castris ad Babylona positis. 3, 3, 3 per Babylona. 4, 9, 6. 5, 17 Babylona, urbem opulentissimam (STAT. silv. 3, 2, 137 sacrasque antiquae Babylonis opes. 5, 1, 60). 5, 1, 17. 35. 43 rex arci Babylonis Agathone praesidere iusso. 45. 5, 6, 9. 10, 1, 17. 19. 10, 6, 1. 10, 8, 11. MELA 1, 63 urbs mirae magnitudinis Babylon. LVCAN. 1, 10 superba ... Babylon (CLAVD. 18, 335). 6, 449 tunc Babylon Persea ... solvat penetrale magorum. 8, 225 in tutam trepidos numquam Babylona coegi. 300 murisque superbam Assyrias, Babylona, domos. 426 dum perfida Susa ... Babylonque iaceret. PLIN. nat. 5, 89. 90 Babylonem quondam Chaldaeae caput (6, 121 AVG. civ. 16, 17 p. 154 ISID. orig. 14, 3, 14). 6, 109. 117. 123 Hipparenum, Chaldeorum doctrina et hoc sicut Babylon. 124. 213. 8, 196 colores diversos picturae intexere Babylon maxime celebravit et nomen imposuit (SIL. 14, 658 quae radio caelat Babylon. MART. 8, 28, 17 non ego praetulerim Babylonos picta superbae texta, Semiramia quae variantur acu. 14, 150 victa est pectine Niliaco iam Babylonos acus). PLIN. nat. 9, 27. 175. 12, 35. 13, 41 *palmae* Babylone natae uno in horto Bagou. 73 nascens circa Babylonem papyrum. 129. 18, 161 *segetes* Babylone ... bis secant, tertium depascunt. 24, 164. 31, 55. 37, 105. 150 STAT. silv. 4, 1, 40. 4, 6, 67. 5, 1, 60 Babylonos opes. MART. epigr. 1, 2 FRONTIN. strat. 3, 7, 4 AMPEL. 31, 1 ITALA gen. 10, 10 (Aug. civ. 16, 3) Is. 48, 14 (Aug. civ. 20, 30). Ier. 21, 10 (Wirc.) in manu regis Babylonis (36, 29. 37, 1. 39, 3. 41, 2). Baruch 6, 3 (Legion.) in Babilone (VVLG. Babylonia). Ezech. 12, 13 (Ps. Cypr. pasch. 11) Dan. 13, 1 (Cypr. testim. 3, 20 p. 136). 13, 5 (Wirc., Priscill. tract. 3, 63). 14, 35 (Wirc.). Matth. 1, 11 (cod. k) usque in translationem Babillonis. 1, 17 (cod. k). act. 7, 43 (codd. d p e) transmigrabo vos in partem Babylonis (cod. g in partes Babyloniae, Filastr. 18, 2 in terram Babyloniae, VVLG. trans Babylonem). TERT. ieiun. 7 p. 283. NEMES. cyn. 72 veteres Babylonos ceperit arces. IVL. VAL. 3, 49. 56 quod ... sciret apud Babylona Iovis oraculum esse. IVST. 12, 13, 1. 3. 4. 6. 20, 4, 3. 38, 9, 5. LACT. inst. 1, 6, 13 *Sibylla Erythraea* orta Babylone. 4, 10, 17 abducti Babylonem (Babylone *cod. B saec. VI*). CAPITOL. Ver. 7, 1. FIRM. math. 2, 11, 3 in climate secundo quod Babylonis est. ITIN. Alex. 28, 53 EPIT. Alex. 89. 90. 117 Babylonem et agrum Babylonicum ... Seleuco ... sub imperio do. 118. MAR. VICTORIN. ad Iust. 9 Babylonis magos. 13 mirare, Manis Babylon, ista mysteria. EVTR. 8, 2, 1. HIL. in psalm. 136, 5 ut genesis docet, a confusarum linguarum hominibus nuncupata Babylon est ... ipsum illud Babylonis vocabulum interpretationem habet confusionis (GAVDENT. serm. praef. p. 833^A AMBR. Noe 34, 128 HIER. in Is. 13, 1 p. 134 in Dan. 1, 2 p. 623 tract. in psalm. 86 p. 101, 30 nom. hebr. p. 3, 18. 25, 6. 48, 11. 72, 20 Babylon confusio sive translatio [EVCHER. instr. 2 p. 144, 15]. 80, 15 PAVL. NOL. carm. 9, 54 AVG. civ. 16, 4 p. 130 GLOSS. *passim apud christianos*). AVIEN. orb. terr. 1160 *Euphrates* dividit inserto mediam Babylona fluento. 1196 qua sunt flabra noti, Babylon subducitur arce procera in nubes, hanc prisca Semiramis urbem vallavit muris. 1207. SYMM. epist. 10, 9, 3 AMM. 23, 3, 6 HYG. fab. 275 p. 152 HEGES. praef. p. 1, 2 VVLG. gen. 10, 10. IV reg. *passim.* I Esdr. 5, 14 templum Babylonis. 5, 17 bibliotheca regis quae est in Babylone. Is. Ier. Ezech. *passim.* Dan. 2, 12 sapientes Babylonis *saep.* HIER. in Is. 21, 1 p. 212 Babylon ... mare ... propter multitudinem habitantium dicitur. 39, 3 p. 478 de Babylone, quae urbs in toto orbe potentissima est. in Ier. 13, 16 p. 933 Babylon et omnis regio Chaldaeorum montes caliginosi sive tenebrosi appellantur. sit. et nom. p. 99, 27. 32. chron. *passim.* PRVD. c. Symm. 2, 549 Assyriaeque vehi Babylonis ad arcem (apoth. 129). cath. 4, 43 plebs dirae Babylonis ac tyrannus (ditt. 90 PAVL. NOL. carm. 9, 1). CLAVD. 7, 201 iam video Babylona rapi Parthumque coactum ... trepidare fuga. 8, 653 spoliis Babylonis (Babilonos *cod. P*) onustus. 20, 475 armatam rursus Babylona minari. 21, 54 PAVL. NOL. carm. 9, 21. 46. 26, 168 AVG. civ. 16, 3 p. 126. 16, 4 p. 130 Babylon, cuius mirabilem constructionem etiam gentium commendat historia. 19, 24 p. 400. SVLP. SEV. chron. 1, 4, 3 Nebroth ... a quo Babylon civitas constructa traditur (CYPR. GALL. gen. 382 LIB. geneal. chron. I p. 166, 131 MAR. VICTOR aleth. 3, 167 *cf.* VVLG. gen. 10, 10). 1, 54, 5. 2, 5, 6 quem captivum Babylonam transtulit. 2, 17, 4. OROS. hist. 2, 2. 3. 6. 3, 20 *passim.* EVCHER. instr. 1 p. 102, 18. 22. 24 AVELL. p. 746, 1. 755, 9 Achaemenidis Babylonis. nominant ... Babylona ... Achaemenida. LIB. gener. chron. I p. 127, 292 CHRON. Alex. chron. I p. 126, 291 PROSP. chron. I p. 395. 396. 398 SIDON. carm. 2, 81. 9, 23 non coctam Babylona personabo (*cf. p. 1653, 56*). CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 132. 149 *passim.* ISID. orig. 14, 3, 14 Babyloniae regionis caput Babylon urbs est. **b** *nomen provinciae*: CIC. dom. 60 cum ... alteri *consuli* Syriam, Babylonem, Persas, integerrimas pacatissimasque gentes ad diripiendum tradidisses. div. 1, 36 contemnamus etiam Babylonem et eos, qui ... stellarum cursus persecuntur. OV. Pont. 2, 4, 27 nec Babylon aestum nec frigora Pontus habebit. PLIN. nat. 24, 183 in Babylonis regione. IVL. VAL. 3, 60 Alexandria Babylonis. VVLG. I Esdr. 7, 16 in universa provincia Babylonis (Dan. 2, 49. 3, 1. 97). Ier. 50, 28 terra Babylonis (51, 29). Dan. 2, 48 super omnes provincias Babylonis. 3, 12 regionis Babylonis. HIER. in Dan. 1, 2 p. 623 terra Sennaar locus est Babylonis in quo fuit campus Dura (sit. et nom. p. 148, 13). sit. et nom. p. 83, 25 Archat urbs regni Nemroth in Babylone (111, 29. 143, 26). **c** *translate et in figura in sacris scripturis*: ITALA I Petr. 5, 13 (cod. h) salutat vos quae est Babilone (Bababilone *cod.* VVLG. HIER. vir. ill. 8 sub nomine Babylonis figuraliter Romam significans). apoc. 14, 8 (cod. g Primas. Priscill. tract. 1, 13 Ps. Aug. spec. 133 p. 681) cecidit, cecidit Babylon magna (*cf.* VVLG. Is. 21, 9). 16, 19 (cod. g Primas.). 17, 5 (cod. g Primas.). 18, 2. 10, 21 (cod. g Primas.). TERT. scorp. 12. adv. Marc. 3, 13 p. 140 Oehl. Babylon ... apud Iohannem nostrum Romanae urbis figura est (adv. Iud. 9 p. 723 Oehl. HIER. in Is. 47, 1 p. 549 RVFIN. hist. 2, 15, 2. AVG. civ. 18, 22 p. 284 Roma velut altera Babylon et velut prioris filia Babylonis. 18, 27 p. 292 occidentalis Babylonis [*i. Romae*]). TERT. coron. 13 p. 450 Oehl. resurr. 22 p. 496 Oehl. COMM. instr. 1, 41, 12 tunc Babylon meretrix ⟨erit⟩ incinefacta favilla. AMBR. paenit. 2, 11, 106 Babylonis filia est, quae dei filia esse desivit (*cf.* VVLG. psalm. 136, 8). VVLG. Is. 47, 1 sede in pulvere, virgo filia Babylon. Ier. 50, 24. 42. 51, 7 calix aureus Babylon in manu domini. 8. 9. 33 *saepius.* Zach. 2, 7. HIER. in Is. 13, 1 p. 234 Babylon ... spiritualiter mundus iste intelligitur, qui in maligno positus est. 21, 4 p. 303 Babylon, pro qua Aquila et Theodotio 'tenebras' interpretati sunt, ut significarent mundum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

istum, qui in maligno positus est. in Ier. 27, 3 p. 1032 PRVD. ham. 448 PAVL. NOL. epist. 29, 13. 44, 3. 47, 1. AVG. civ. 16, 10 p. 139 scriptura divina, cum terrenam civitatem in Babylone . . . monstrasset. 16, 11. 17, 16 p. 239 civitas diaboli Babylon. 18, 18 p. 277. 18, 41 p. 319. 19, 26 p. 402 in psalm. 26 serm. 2, 18. 64, 2 Babylon confusio interpretatur, Ierusalem visio pacis . . . Ierusalem accepit exordium per Abel, Babylon per Cain. 86, 6. 7. 125, 3. 136 *passim*. EVCHER. form. 9 p. 57, 20 Babyllon aut mundus aut Roma (GLOSS. IV 589, 3 Babylonia mundus). PROSP. in psalm. 125, 1. 136. 138, 13. SIDON. epist. 7, 6, 4 dum in hac figuratae Babylonis fornace decoquimur.
2 *nomen oppidi Aegypti*. RVFIN. hist. mon. 18 in regionibus Mempheos et Babylonis. HIER. vita Hilar. 30. PALLAD. hist. mon. I 9 inter loca, quae Babylonis et Herculis habent nomen (II 16 inter medium Babyloniae et Heracliae). CASSIOD. Ios. antiq. 2, 10 tendebant *Hebraei* ad civitatem nomine Licus, quae tunc erat deserta, ubi Babilon postea fabricata est, dum Cambyses Aegyptum devastaret. RAVENN. p. 127, 9. *eadem urbs vocatur* Babylonia: ITIN. Anton. Aug. p. 169, 2 NOT. dign. or. 28, 2 (28, 15 Babilona) TAB. Peut. 9, 4. **3** *nomen deae ficticium*: PLIN. nat. 7, 196 Arabum, Babylonis et Apollinis filium.

Babylōnia, -ae *f.*, Βαβυλωνία. **1** *i. q. Babylon 1 a* (*orthogr. v. supra p. 1653, 35 sqq.*). LIV. 38, 17, 11 Macedones . . . Alexandriam in Aegypto . . . Seleuciam ac Babyloniam . . . alias sparsas per orbem terrarum colonias habent. CVRT. 4, 6, 2 duces . . . Babyloniam convenire . . . iubet. 4, 9, 2 gentium auxilia Babyloniam contrahi iussit. 4, 16, 7 Babyloniam cum reliquiis . . . exercitus intrat. AMPEL. 8, 22 murus intus medio Babyloniae, quem Memnon aedificavit. 16, 2 *Alexander* nobilissimas urbes Asiae cepit . . . Babyloniam, ubi etiam defunctus est. ITALA Ier. 20, 6 (Wirc.) in Babylonia morieris. 21, 2 (Wirc.) rex Babyloniae (VVLG. Bar. 2, 22 HIER. chron. a. Abr. 1405 IORD. Rom. 57). 40, 1. 4 (Wirc.) Mich. 4, 10 (Weing.) Bar. 1, 9. 11. 12. 2, 21. 24 (Rem.) (VVLG. *ubique* Babylon) PS. CYPR. pasch. 11. SOL. 37, 2 Babyloniam quondam Chaldaeorum caput (56, 1 MART. CAP. 6, 681. 701). IVL. VAL. 3, 26. 27. 49. 54 IVST. 1, 2, 7. 1, 10, 15. 13, 1, 1 (Babylone *codd. dett.*). 15, 4, 11 (Babylonam *quidam codd.*). 20, 4, 3 *Demaratus* Babyloniam ad perdiscendos siderum motus . . . profectus. CAPITOL. Ver. 8, 2 ITIN. Alex. 22. 28 EPIT. Alex. 96 TAB. Peut. 11, 5 RVF. FEST. 15. CARM. epigr. 1529^B, 4 (*a. 377*) Mithrae antistes Babilonie templi. HEGES. 5, 16 l. 109 HIER. chron. a. Abr. 11 (IORD. Rom. 14). RVFIN. Clement. 1, 30 apud Babyloniam Nemroth primus regnavit. hist. 1, 6, 5. 6 (Βαβυλῶνος). AVG. civ. 16, 10 p. 141. 16, 11 p. 143. 16, 17 p. 155 Romam veluti alteram in occidente Babyloniam. 17, 1 p. 197 (18, 2 p. 258) *saepius*. in psalm. 64 *passim*. serm. 51, 12 *sqq.* SVLP. SEV. chron. 2, 11, 1. OROS. hist. 2, 3, 6 similis Babyloniae ortus et Romae, similis potentia, similis magnitudo . . . similis exitus similisve defectus (7, 2, 7). 2, 6, 5. 7, 2, 12 apol. 9, 7 CASSIAN. conl. 15, 10, 3 AVELL. p. 39, 11, 15. IVL. HON. rec. A 6 Babylonia oppidum (COSMOGR. 1, 6). CHRON. *passim*. ITIN. Theod. 30. FVLG. aet. mund. p. 138, 14. 139, 15 *saepius*. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 136 *passim*. var. 7, 15, 4 IORD. Get. 66. CORIPP. Iust. 3, 279 frustra celsis Babylonia muris cincta foret.
2 *i. q. Babylon 1 b*: CVRT. 5, 1, 43 praetores, qui regioni Babyloniae ac Ciliciae praeessent. 5, 1, 44 Mazaeum . . . satrapea Babyloniae donat. 8, 3, 17 Babylonia . . . Stameni subiecta est. MELA 1, 62 Syria . . . aliis aliisque nuncupata nominibus: nam et Coele dicitur et Mesopotamia . . . et Babylonia (PLIN. nat. 5, 66 MART. CAP. 6, 678). PLIN. nat. 6, 120. 121 Babylon . . . propter quam reliqua pars Mesopotamiae Assyriaeque Babylonia appellata est (MART. CAP. 6, 701). 18, 216 TERT. idol. 17 IVL. VAL. 3, 58 IVST. 1, 7, 4 VVLG. Bar. *saepius* I Macc. 6, 4 II Macc. 8, 20 HIER. sit. et nom. p. 143, 8. 148, 16 Sennaar campus Babylonis . . . meminit huius loci Iosephus . . . scribens: 'de campo, qui in Babylonia regione adpellatur Sennaar narrat Estiaeus historicus dicens: quidam sacerdotum . . . in Sennaar campum Babyloniae pervenerunt' (ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ χώρᾳ . . . τῆς Βαβυλωνίας). CASSIOD. Ios. antiq. 1, 9 Babilonis . . . Babilonis). OROS. hist. 1, 2, 21. 2, 2, 7. 8. CHRON. *passim*. DRAC. laud. dei 1, 320 flammantes viridesque tulit Babylonia crustas. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 33 *passim*. ISID. orig. 14, 3, 13.
3 *in imagine apud christianos*: AVG. civ. 11, 15 p. 482 sub figurata persona principis Babyloniae diabolum notans. 17, 4 p. 205 adversariis civitatis dei ad Babyloniam pertinentibus. in psalm. 61, 6 quid est 'una civitas et una civitas'? Babylonia una, Ierusalem una. . . . civitas, quae dicitur Babylonia mystice (c. Parm. 2, 4, 9). 64, 1 debemus nosse Babyloniam, in qua captivi sumus, et Ierusalem, ad cuius reditum suspiramus. 86, 6 Babylon civitas dicitur secundum saeculum. quomodo una civitas sancta, Ierusalem, una civitas iniqua, Babylon: omnes iniqui ad Babyloniam pertinent, quomodo omnes sancti ad Ierusalem. 136, 2. 15. 138, 18 in utero matris illius Babyloniae. 148, 4 catech. rud. 21, 37 ISID. sent. 1, 19, 18. **4** *nom. opp. Aegypti, de quo v. supra l. 17 sqq.*

Babylo, -ōnis *m.* **1** *nom. ethnicum a* Babylon *tractum*: TER. Ad. 915 dinumeret ille Babylo viginti minas (DON. an fratrem Babylonem ob nimiam liberalitatem vocat an Aeschinum nimis prodigum? EVGRAPH. Babyloni milites stulti dicebantur. alii intellegunt Babylones divites esse. et hic sensus ille est ergo, ut Micio Babylo sit, qui viginti minas dedit pro meretrice, quae rapta est. SCHOL. Iuv. 3, 221 *cf. Otto, Sprichw. p. 52 et supra p. 1652, 71*). PS. CYPR. mont. 8 *Iudaei* cum captivi detenti essent a Babylone (-es *cod. T saec. X*), dicebant illis Babylones . . . dicebant ad Babylones. DON. Ter. Eun. 167 a Babylonibus. **2** *nom. et cogn. vir.*: SOL. 12, 10 Babylonem puerum. CORP. VI 26753^a T. Statilio Babyloni (26753^b Babylioni) filio. *adi.* **Babylōniēnsis** (-e). PLAVT. Truc. 84 Babyloniensem militem (202. 392). *adi.* **Babylōnius,** -a, -um, Βαβυλώνιος (*orthogr. v. supra p. 1653, 35*). PLAVT. Truc. 472 militi Babylonio. HOR. carm. 1, 11, 2 nec Babylonios temptaris numeros (PORPH. mathematicam intellege; Babylonii enim astrologiam invenisse traduntur, per quam genesis colligitur). OV. met. 2, 248 arsit et Euphrates Babylonius. 4, 44 dubia est, de te, Babylonia, narret, Derceti. SEN. dial. 2, 6, 8 muros (CVRT. 5, 1, 16). CVRT. 5, 1, 23 equites. LVCAN. 6, 50 moenia mirentur refugi Babylonia Parthi. PLIN. nat. 6, 129 Seleuciam Babyloniam (122. 133. 212. 18, 170). 20, 130 nasturcium. 21, 120 iuncus. 35, 180 bitumen. 37, 74 rege (TERT. orat. 15 LACT. inst. 4, 5, 7 HIER. chron. a. Abr. 1416 PAVL. NOL. epist. 23, 12 CASSIAN. inst. 1 praef. 2. 5, 14, 2. 6, 17 SALV. eccl. 1, 51). TERT. idol. 18 p. 51 civitatem Babyloniam et Aegyptiam consecuti sunt. CYPR. epist. 67, 8 ignes Babylonios. IVL. VAL. 3, 56 Iovis . . . Babylonii simulacrum. RVF. FEST. 30 Babiloniae . . . pacis. AMM. 18, 5, 3 Zopyri . . . Babylonii proditoris. 24, 2, 7 tractus Babylonios interiores. CHIRON 865 bdellia Babilonia. VVLG. IV reg. 17, 30 viri Babylonii (AVELL. p. 772, 6. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 20, 3 Abraham Babylonio vallatus incendio (*syn.* in igne Chaldaeorum). sit. et nom. p. 107, 29 Bel idolum Babylonium. 113, 31 Chobar flumen Babylonium. chron. a. Abr. 1913 Babyloniae captivitatis. CLAVD. 8, 146 augur et inspectis Babylonius horruit astris. 28, 18 stellas Babylonia cura . . . spondet . . . edere fata. AVG. in psalm. 64, 1 transmigrationis. serm. ed. Mai 80, 5 non est . . . sanguis Christi deterior Babylonio igni. OROS. hist. 2, 1, 4. 5. 6. 6, 22, 7. 7, 2, 4 regnum (*opp.* Romanum). SEDVL. carm. pasch. 1, 197 sacra (op. pasch. 1, 17). *translate*: HIER. in Ier. 29, 14 in huius mundi Babylonia regione. *substantive*: **1** *nom. ethnicum*: CIC. Tusc. 4, 5 essetque . . . *Diogenes* Babylonius (nat. deor. 1, 41 div. 1, 5 off. 3, 51 QVINT. inst. 1, 1, 9 MIN. FEL. 19, 11). div. 1, 93 Aegyptii et Babylonii . . . omnem curam in siderum cognitione posuerunt (2, 97 GELL. 14, 1, 11). PROP. 4, 1, 77 Archytae suboles Babylonius Horops. OV. met. 4, 99 Babylonia Thisbe. CVRT. 4, 12, 10. 5, 1, 15. 18. 22. 37. 5, 13, 3. 10, 5, 15 MELA 1, 14. 3, 76 PLIN. nat. 2, 188. 191 Babyloniorum placita. 7, 193. 17, 58. 30, 5. 37, 169 FRONTIN. strat. 3, 3, 4. 3, 7, 5. GELL. 3, 2, 5 Varro . . . scripsit . . . Babylonios . . . a sole . . . exorto ad exortum eiusdem incipientem totum id spatium unius diei nomine appellare (CENS. 23, 3 MACR. sat. 1, 3, 4). ITALA Bar. 6, 3 (Tert. scorp. 8) deos Babyloniorum aureos et argenteos. TERT. idol. 18 p. 51 apol. 26 p. 225 Oehl. cult. fem. 1, 1 p. 702 Oehl. adv. Iud. 7 p. 714 Oehl. COMM. apol. 907 Chaldaei, Babyloni venibunt. ITIN. Alex. 53 SPART. Carac. 6, 4 IVL. VAL. 2, 23 EPIST. Alex. p. 220, 13 LACT. inst. 1, 23, 2 FIRM. math. 1 praef. 6. 2 praef. 3 Aegyptii Babyloniique. 2, 3, 4. 6. 3, 13, 14 IVST. 13, 4, 23. 42, 1, 3 HIL. in psalm. 68, 30. 125, 3 AMBROSIAST. in Rom. 1, 23 HEGES. 2, 1 l. 9. 49 *saepius*. VVLG. IV reg. 20, 12 rex Babyloniorum (Bar. 6 inscr. 1 HIER. chron. a. Abr. 1441 IORD. Rom. 57). I Esdr. 4, 9 Dan. 14, 2. 22. 27 HIER. sit. et nom. p. 137, 19. 147, 22. 155, 21. RVFIN. Clement. 4, 27 Mesraim . . . a quo Aegyptiorum et Babyloniorum et Persarum ducitur genus. SVLP. SEV. chron. 2, 4, 5. 2, 8, 1 OROS. hist. 2, 3, 5. 2, 6, 12. 3, 23, 13. RVRIC. epist. 2, 15, 9 saeculi actibus . . . tamquam Babyloniis . . . servivimus . . . non Babyloniorum regi, sed regi caelorum Christo. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 131 Nabolassarum . . ., Babyloniorum et Chaldaeorum regem. 133 dicit . . ., quia tenuerit Babylonius Aegyptum, Syriam. *saepius*. *nota titulum comoediae Aristophanis*: PRISC. gramm. III 309, 15 Aristophanes in Babyloniis. **2** *nomen equi*: AMM. 23, 3, 6 equus Babylonius nomine. *adi.* **Babylōniacus,** -a, -um, Βαβυλωνιακός. MANIL. 4, 580 cum Babyloniacas (Babylonias *al.*) summersa profugit in undas *Cytherea*. *adi.* **Babylōnicus,** -a, -um. LVCR. 5, 727 Babylonica (Babylonisa *codd.*) Chaldaeum doctrina. APVL. flor. 9 p. 33 balteum, quod genus pictura Babylonica miris coloribus variegatur. apol. 38 magica nomina Aegyptio vel Babylonico ritu percensere. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 7 species pertinentes ad vectigal: . . . pelles Babylonicae, pelles Parthicae (EDICT. imp. Diocl. 8, 1. 1^a EXPOS. mundi 40). EDICT. imp. Diocl. 9, 17 ⟨de sol⟩eis Babulonicis et purpureis et Foeniceis et alvis. 9, 17^a ⟨soleae⟩ Vavulinicae. 9, 23 socci Babulonici purp⟨urei⟩. 10, 8^a zona Babulonica. EPIT. Alex. 114 pallium purpureum . . . Babylonicum. 117 agrum. PS. RVFIN. in Os. 1, 10 p. 971^A captivitatis. FVLG. aet. mund. p. 163, 25 imperio. p. 164, 27 regnum. CASSIOD. or. frg. p. 483, 15 muros. *translate*: AVG. c. Iul. 4, 3, 26 exhibuerunt terrenae patriae Babylonicam dilectionem. *subst.* **Babylōnicum,** -ī *n.* GLOSS. ψιλή. II 27, 59 ψιλὴ πολύμιτος. III 370, 22 σπιοεληs (*i. q.* ψιλή *videtur esse, cf. Loewe, gloss. nom. p. 21*). III 478, 41 πυρροστύφον (πυρρὸν ὕφος *Heraeus*). sine aspiratione (*cf. Loewe, prodromus p. 133. 290 gloss. nom. 128*). PLAVT. Stich. 378 Babylonica et peristroma tonsilia et tappetia. LVCR. 4, 1029 cum Babylonica magnifico splendore rigantur. 1123 labitur interea res et Babyloni⟨c⟩a fiunt. PETRON. 55 plumato amictus aureo Babylonico (*vers. Petronii Publ. Syrum imitantis*). FEST. p. 298 sol⟨i⟩aria vocantur Babylonica, quibus *solia* sternuntur. PLIN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 8, 196 triclinaria Babylonica. VLP. dig. 34, 2, 25, 3 stragulas et Babylonica, quae equis insterni solent, non puto vestis esse.

Babylonisius (-a, -um). DIOSC. 2, 141 cardamu dicitur utilior esse Babylonisium (*cf. supra p. 1656, 64*). *Plenkers.*

Babylus *v.* Babylas *supra p. 1653, 10.*

Babytace *v.* Babitace.

Bac *fluvius Turringorum, nunc* Waag. RAVENN. p. 229, 18. *Diehl.*

bāca, -ae *f.* [*orig. inc.; fortasse cf. c. cambr.* bagad *'uva, caterva', nisi hoc inde tractum est; v. Johansson, Zs. f. vergl. Sprachforsch. 36, 388. Th.*]. MARTYR. gramm. VII 167, 13 baca κόκκος (GLOSS. II 540, 5 *cf.* 552, 30). GLOSS. II 351, 66 κόκκος baca, hoc granum. 426, 32 πυρήν bacca, nucleus olivae. III 428, 3 ῥῶγες γίγαρτον bacas, nucleum. V 549, 51 bacas omnis fructus agrestium arborum. IV 589, 14 baccas agrestes herbarum fructus (V 543, 10). *in codicibus passim* bacca, *et sic scripsit* PRISC. gramm. II 47, 5 (*cf.* ALBIN. gramm. VII 311, 33). *per compendium* b.: CORP. V 6414. 6415. *praeterea hic illic* baga (vaga) *trad. velut* GALEN. alfab. 151 (*cod. Pal.*) baga lauri. SER. SAMM. 944 GLOSS. III 581, 57. 631, 3 bagas geniperi. 630, 45 vagas id est bagas lauri. [*it.* baga *'gemma', francog.* baye, *hisp.* baga. *M.-L.*]

1 *proprie*: *generatim*: *cf.* GLOSS. *supra l. 13 sq.* TRAG. inc. 135 rami bacarum ubertate incurvescere. CIC. Tusc. 1, 31 arbores seret diligens agricola, quarum aspiciet bacam ipse numquam. 5, 37 flores aut fruges fundat aut bacas. nat. deor. 2, 127 id ... semen inclusum est in intuma parte earum bacarum, quae ex quaque stirpe funduntur. div. 1, 116 nec fruges terrae bacasve arborum. leg. 1, 25 quae frugibus atque bacis terrae fetu profunduntur. 2, 19 certas ... fruges certasque bacas sacerdotes publice libanto. Cato 5 tamquam in arborum bacis terraeque fructibus. LVCR. 5, 1363 arboribus quoniam bacae glandesque caducae tempestiva dabant pullorum examina supter. VERG. georg. 2, 183 strati bacis silvestribus agri. 2, 430 sanguineisque inculta rubent aviaria bacis (SERV. *ad l.* bacas ... accipimus poma silvestria). Aen. 3, 649 bacas lapidosaque corna (SERV. *ad l.* bacas generale est, id est fructus arborum agrestium). MELA 1, 41 potus est lac sucusque bacarum. 1, 117 alimenta bacae *sunt* (PLIN. nat. 6, 35). PLIN. nat. 15, 111 hactenus sint species ac genera pomorum; naturas artius colligi par est. alia siliquis distinguitur ... alia bacis (*et bis ibid.*). 17, 120 arborem vidimus ... omni genere pomorum onustam, alio ramo nucibus, alio bacis, aliunde vite, piris, ficis, punicis malorumque generibus. SIL. 15, 532 nulla mihi floret bacis felicibus arbor. FRONTO p. 195, 9 N. rami fecundi et frugiferi bacis pomisque onusti. p. 195, 11 arboribus honori ... poma et bacas esse. PS. APVL. Ascl. 36 arborum, florum, bacarum qualitates, odores, sapores, species. AMM. 23, 6, 15. MACR. sat. 3, 20, 3 quae (*arbores*) ... bacam nigram nigrosque fructus ferunt. somn. 2, 10, 6 *homines* glande prius et bacis altos. SIDON. epist. 8, 9, 5 v. 11 duplaeque frondis hinc bacas quatiam. *speciatim*: *myrti*: CATO agr. 101 virgas murteas si voles cum bacis servare (*cf.* PLIN. nat. 15, 123). OV. met. 11, 234 myrtea silva subest bicoloribus obsita bacis (*cf.* 8, 664). CELS. 4, 26 myrti bacas legere, ex his vinum exprimere. COLVM. 12, 38, 1 nigri generis *myrti* bacae cum sunt maturae leguntur. 12, 38, 2. 3. 5. 6. 7. 6, 7, 3. SCRIB. LARG. 109 murti nigri bacarum (*syn.* granum). 115. 193 PLIN. nat. 12, 76. 14, 104 (23, 165). 15, 34 folia bacasque in virgis myrti. 15, 118. 17, 62. 30, 58. 68 PALLAD. 2, 17. 18 APIC. 1, 24. 2, 43. 5, 220 CORP. V 6414.
olivae: *cf.* GLOSS. *supra l. 12.* VARRO rust. 1, 55, 1. CIC. div. 2, 16 ut agricola, cum florem oleae videt, bacam quoque se visurum putat. VERG. georg. 2, 86 amara pausia baca (*v.* SERV. *ad l. cf.* COLVM. 5, 8, 4. 12, 50, 1). 2, 519 Sicyonia baca (SERV. *ad l.* a civitate ... Sicyone, ubi abundat oliva. *affertur* DVB. NOM. gramm. V 572, 12. *cf.* OV. Pont. 4, 15, 10). HOR. carm. 2, 6, 16 ubi non Hymetto mella decedunt viridique certat baca Venafro (sat. 2, 4, 69 MART. 13, 101, 1). epist. 1, 16, 1 fundus meus ... arvo pascat erum an bacis opulentet olivae. Ov. met. 8, 295 bacaque cum ramis semper frondentis olivae. 6, 81. 8, 664 bicolor sincerae baca Minervae (*cf.* 13, 653). 14, 525 (foliis *coni.; cf.* AVG. *l. 73*). ars 2, 518 caerula quot bacas Palladis arbor habet (COLVM. 10, 121). PAVL. FEST. p. 97 *graculi vocati* quod ex olivetis cubitum se recipientes duas pedibus bacas, tertiam ore ferant. COLVM. 12, 49, 6. 10 (*bis*). 12, 51, 1. 12, 52, 1 *et passim eodem capite.* 12, 54, 1 Culminiam bacam. PLIN. nat. 12, 77. 13, 139. 15, 3 *sqq.* 15, 8 bacas Liciniae *olivae* nulla avis adpetit. 15, 24 foliis oleastri bacisque. 17, 241. IVV. 3, 85 baca nutrita Sabina. PALLAD. 3, 18, 4. AMBR. Isaac 7, 60 bacis onusta olea curvescit. HIER. in Is. 24, 13—15. PRVD. cath. 3, 55 pacis alumna ubi baca viret. AVG. in psalm. 134, 8 quid meruit oleaster amaritudine bacarum? (serm. 342, 4). CASS. FEL. 13 SIDON. carm. 2, 107. *lauri*: GLOSS. III 428, 24 lauri baccam δαφνόκοκκος, *et passim. cf.* II 28, 4 δάφνης καρπός (266, 46). 569, 20 grana lauri. VERG. georg. 1, 306 quernas glandes tum stringere tempus et lauri bacas. CELS. 5, 12. 5, 24, 1. 5, 19, 2 *emplastrum*, quia lauri bacas habet, διὰ δαφνίδων appellatur. *et saepius.* SEN. Oed. 538 amara bacas laurus *eqs.* COLVM. 11, 2, 30 SCRIB. LARG. 3. 5. 262. 263. PETRON. 131 bacis redimita Daphne. PLIN. nat. 14, 112. 15, 26 optima laurus ad id latifolia, silvestris, nigris bacis. 15, 127 Delphicam ... maximis bacis atque e viridi rubentibus. 15, 128 caerula baca. 15, 136. 17, 60. 64. 23, 152 *sqq.* PALLAD. 2, 19 PELAGON. 407 CHIRON 43 *al.* VEG. mulom. 1, 10, 6 *al.* THEOD. PRISC. log. 79 *al.* DIOSC. 2, 145 GALEN. alfab. 151 CASS. FEL. 2 p. 11, 4. ORIBAS. syn. 1, 19 clysterem bacae lauri. CORP. V 6415. *hederae*: GLOSS. III 581, 19 κόρυμβος i. bacca hederae *et saepius.* 591, 48 isastrus baga hederae (613, 3). 625, 20 isatrus. CELS. 6, 9 baca hederae. COLVM. 8, 10, 4 hederaceae bacae. SCRIB. LARG. 2. 129 PLIN. nat. 25, 175. 24, 77. *iuniperi*: GLOSS. III 580, 1 arciotidas i. bacas iuniperi *et sim. saepius.* CASS. FEL. 49 iunipiri bacarum, quae Graeci arceutidas vocant. PLIN. nat. 12, 29. 14, 112. 16, 96. 24, 55. *alia*: SVEIVS carm. frg. 1, 1 admiscet bacas nucis (uaca basilicis *trad.; cf.* NVX 22). VERG. ecl. 10, 27 sanguineis ebuli bacis (AVSON. 359, 6 *cf.* COLVM. 10, 10). georg. 2, 119 balsamaque et bacas semper frondentis acanthi. OV. met. 9, 381 in spem bacarum florebat aquatica lotos (PAVL. FEST. p. 119 PLIN. nat. 13, 106. 24, 6 SIL. 3, 311 *cf.* AMM. 14, 6, 21). met. 10, 98 bacis caerula tinus (pinus *trad.*). NVX 31 audiat hoc cerasus: bacas exire vetabit. VITR. 8, 3, 13 neque piperis darent bacas nec murrae glebulas (*cf.* PLIN. nat. 12, 29). COLVM. 6, 7, 3 bacae lentisci et myrti (PLIN. nat. 14, 112 APIC. 3, 101). 10, 246 baca asparagi spinosa prosilit herba. SCRIB. LARG. 53 cupressi (233. PLIN. nat. 14, 112. 16, 115. 139). PLIN. nat. 13, 141. 14, 112 e fruticum ... genere cedri (24, 19) utriusque, cupressus, laurus, iunipiri, terebinthi, calami, lentisci bacae. 15, 29 platani. 15, 47. 96. 97. 101. 16, 18. 50 *taxi.* 16, 105 cornus ... fert bacas acerbas et ingustabiles. 23, 133 silvestrium ... prunorum. 24, 7 *glandis.* 24, 114 (*bis*). 24, 116 *aquifoliae.* 25, 140. 26, 114 hysopi (26, 124). 27, 43 actaea ... bacis mollibus. 32, 22 curalii. PALLAD. 3, 21, 1. APIC. 4, 137 rutae. CORP. V 6414 storacis b(acam?).

2 *translate*: PALLAD. 2, 14, 3 caprini stercoris baca (*ibid.* involutam fimo bacam). *speciatim pro gemma margarita*: SCHOL. Pers. 2, 66 bacca ... gemmae genus, quod in conchis nascitur. *ibid.* uniones ... nascuntur in conchis, pro quibus baccas posuit. SCHOL. Hor. epod. 8, 14 bacas gemmas dixit (*adde* GLOSS. *apud Götz, thes. gloss. s. v.*) *cf.* bacatus. CVLEX 68 nec Indi conchea baca maris pretio est. HOR. epod. 8, 14 nec sit marita, quae rotundioribus onusta bacis ambulet. sat. 2, 3, 241 aceto diluit insignem bacam (*cf.* PORPH. *ad l.*). OV. met. 10, 116 nitebant auribus e geminis circum cava tempora bacae. 10, 265 aure leves bacae ... pendent. PERS. 2, 66 bacam conchae rasisse. PETRON. 55 Indicam. SER. SAMM. 944 AVIEN. orb. terr. 1322. AVSON. 334, 70 albentes, concharum germina, bacas. CLAVD. 8, 592 variis spirat Nereia baca figuris. 10, 167 gravibus ... bacis diadema ferebat intextum (*cf.* 22, 88 cingula bacis aspera). 28, 528 bacis onerat candentibus aures. VICTRIC. 6 AVIAN. fab. 2, 4 SIDON. carm. 11, 85. RHET. HER. 4, 12, 18 si fugiemus crebras vocalium concursiones ... ut ... 'bacae aeneae amoenissime inpendebant'.
catenae: GLOSS. V 492, 23 baccis nodis catenarum. PRVD. psych. praef. 33 Loth ipse ruptis expeditus nexibus attrita bacis colla liber erigit. perist. 1, 46 carcer inligata duris colla bacis impedit. GREG. TVR. Mart. 1, 23 omnes bacae catenarum confractae. glor. conf. 86 catenarumque disruptis bacis. VEN. FORT. vita Germ. 30, 89 mox catenarum bacae franguntur. *globulus extremus in spathomela*: THEOD. PRISC. eup. faen. 44 (*cf.* bacula). *interpr. incertae*: SIDON. epist. 8, 11, 3 v. 46 qua serpylliferis olet catinis (-enis *codd.*) bacas per geminas ruber botellus. *Ihm.*

Baca *v.* Baccha.

Bacaci (*dat.*) *nomen est deo Numidico in titulis repertis in crypta in monte Thaya prope aquas Thibilitanas.* CORP. VIII 18828 (*a. 211*) Bacaci Aug. sac. (18829 *a. 215.* 18831 *a. 227.* 18838. 18848). 18850 Bacaci sac. *saepius* B·A·S·: CORP. VIII 18830 (*a. 225*) *sqq. exemplum recentissimum est* 18847 (*a. 283*).

Bacacu Atuni f(ilia). CORP. III 11502 (*in Norico*).

Bacadus, -ī *nom. vir. barb.* CORP. III 5922 (*in Raetia*) Vesecae Bacadi f. vive. *Diehl.*

Bacae *v.* Bracares.

bācālia, -ae *f.* [*cf. c.* bacalis. *Th.*]. PLIN. nat. 15, 129 iidem in alio genere bacaliam appellant hanc (*laurum*), quae vulgatissima est bacarumque fertilissima, sterilem vero earum ... triumphalem.

bācālis (-e) *a* baca. PLIN. nat. 17, 60 ex his (*generibus laurus*) Augusta et bacalis et tinus simili modo seruntur. bacae mense Ianuario ... leguntur. *cf.* bacalia.

bacalūsiae (-ārum) *f.* [*orig. inc. Th.*]. PETRON. 41 itaque omnis bacalusias consumpsi. *v. adn. Friedländeri.* *Ihm.*

Bacama *v.* Amasia. **Bacānālia** *v.* Bacchanalia.

Bacanariēnsis *ethn. opp. Mauretaniae Caesariensis.* NOT. episc. Maur. Caes. 40 Palladius Bacanariensis. *Diehl.*

bacane *v.* baccane.

bacanum, -ī *n.*, βάκανον. MARCELL. med. 22, 43 ad iecoris dolorem: bacani unciae II. *cf.* baccane.

?**bacapulus** in quo mortui efferuntur GLOSS. IV 210, 15 (*add.* vel portitor IV 24, 18 *cf.* baiulus). *sim.* IV 487, 27. 589, 10. V 442, 44. 592, 22, *ubi* baccapulus. *adde* V 583, 9 bacculus. 591, 62 baccal, *aliaque apud Götz, Thes. gloss. s. v.* *cf. Löwe, Prodr. p. 55 et* capulus.

bacar vas vinarium simile bacrioni PAVL. FEST. p. 31. *cf.* GLOSS. II 27, 58 bavar εἶδος ἀγγείου. [*cf. c.* bacarium. *fortasse derivatum a vocabulo* bacca, *quod in Hispania vinum significabat sec. Varronem ling. 7, 87. Th.*] [*sicil.* bacara. *M.-L.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bacarei *v.* Becare.

bacario urceoli genus GLOSS. IV 488, 11 (becario *codd.*). πορνοδιάκονος II 28, 5 (*cf.* PAVL. FEST. p. 22). *adde* IV 600, 2. V 270, 39. 592, 26. 632, 40, *ubi trad.* bagario. [*a* bacar bacarium, *cf. c.* bacrio. *Th.*]

bacarium vas aquarium GLOSS. IV 570, 7 (487, 41 baccanum. V 270, 24. 591, 56 baccarium). 599, 2 vas vinarium. 591, 20 becarius orceoli genus. 585, 24 bagarium vas aquarium id est orcioli genus. *cf.* bacar, bacario.

bacarius meresuin (*anglos.*) GLOSS. V 403, 49. *Ihm.*

Bacaschamī, -ōrum *gens Arabiae.* PLIN. nat. 6, 158 (*ubi* bacasarina *Paris. E*).

Bacasitānus, -ī *ethn. opp. prov. Tarraconensis, quod appellatur* PTOL. 2, 6, 71 Βακασίς. CORP. II 4625 L. Aemilio Montano Bacasitano.

vīcus Bacata *superioris Galileae.* HEGES. 3, 6, 13 vici Bacatae finis (*sic locum affert* ITIN. Eucher. p. 132, 1). *cf.* IOS. bell. Iud. 3, 3, 1 μέχρι Βακὰ κώμης.

Bacataiali *statio Syriae.* TAB. Peut. 10, 4. RAVENN. p. 86, 19 Baccatamus. PTOL. 5, 14, 12 Βακαταιλλοί (*vel* -ή). *Benzinger, PW. II 2782 contulit* mutatio Bachaias (ITIN. Burdig. p. 582). *Diehl.*

bācātus, -a, -um *a* baca. PRISC. gramm. II 562, 15 sunt quaedam, quae cum formam habeant participiorum, tamen carentia tempore nomina esse ostenduntur, ut ... baccatus. GLOSS. IV 210, 4 bacatum gemmis ornatum in modo bacarum (*cf.* V 562, 20. VERG. *infra l. 29*). II 27, 56 battatum κοκκωτόν. V 591, 55 baccatum margaritatum (592, 28. IV 589, 11 bacchatum. 487, 48 bagatum). IV 399, 8 vaccatum gemmatum (*cf.* III 324, 27 διαλιθων vacatum). V 270, 33 baccatum margaritatum vel prunellatum. *cf. Löwe, prodr. p. 56.* VERG. Aen. 1, 655 monile bacatum et duplicem gemmis auroque coronam (CIRIS 170 *plur.*, bacc- *et* bacch- *codd.* SIL. 8, 134 LAMPR. Alex. 41, 1 AVSON. 355, 6). *Ihm.*

Bacaucis (*abl.?*) *statio Daciae.* RAVENN. p. 204, 7.

Bacauda, Bacaudae *v.* Bagaudae.

Bacausus, -ī *nom. vir. barb.* CORP. III 5019 (*Matucai in Norico*). *Diehl.*

Bacax *v.* Bacaci.

Bacbacar, בַּקְבַּקַּר, Βακβακάρ. *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 9, 15.

Bacbūc *indecl.*, בַּקְבּוּק, Βακβούκ, Βακκούκ. *nom. vir. hebr.* VVLG. I Esdr. 2, 51. II Esdr. 7, 53. *Plenkers.*

1. bacca *v.* baca.

2. bacca. VARRO ling. 7, 87 Bacchi et Liber, cuius comites Bacchae, et vinum in Hispania bacca. *cf.* bacar. *Ihm.*

Bacca, -ae *epith. Veneris.* CORP. III 8688 (*Salonis*) Veneri Baccae s(a)c(rum?). *cf.* Baccha.

Baccanae *statio in via Luca Romam per viam Clodiam, nunc* Baccano. ITIN. Anton. Aug. p. 286 Baccanas (*v. l.* daccanas). TAB. Peut. 5, 3/4 Vacanas. RAVENN. p. 285, 10 Baccanis. p. 274, 6 Bacanis (Guid. p. 478, 19). *cf. Hülsen, PW. II 2720.* *Diehl.*

baccane herba iocundior GLOSS. IV 24, 15 (590, 6. 487, 23 batane. V 442, 47 bacane). *cf.* bacanum, *sed referendum potius ad* baccar.

baccapulus, baccātus *sim. v.* baca-.

baccar, -aris *n. et* **baccaris**, -is *f.*, *gr.* βάκκαρις. PRISC. gramm. II 324, 22 una syllaba superat nominativum genetivus ut ... baccar baccaris. GLOSS. IV 590, 5 baccar floris genus (V 270, 47. *cf.* IV 210, 8 bacchar). V 492, 24 baccar floris genus vel fructus hederae. II 433, 55 σκόρδον alium vaccar. SERV. ecl. 4, 19 baccar (bacchar *multi codd.*) ... herba est, quae fascinum pellit (*sim.* 7, 27 bacchare. GLOSS. V 562, 22 bachar). *cf.* PHILARG. Verg. ecl. 4, 19 (*rec. I*) baccare id est baccas id est boedin, genus herbae floris et odoris iucundi (*cf.* baccane). 7, 27 (*rec. I*) herba bacchare, quod ob fascinum in frontem ligatur. (*rec. II*) bacchare id est boethin. DIOSC. 3, 46 de baccaria. baccaris herba est odorata. ORIBAS. eup. 2, 1 A 31 asarus, qui a Romanis baccar appellatur (*Diosc. gr. 1, 9* ἄσαρον ... βάκχαρ. *cf.* GLOSS. III 587, 68 bacca i. assarus. 608, 64 bacca i. asurus). VERG. ecl. 4, 19 tibi ... nullo munuscula cultu errantis hederas passim cum baccare tellus ... fundet. 7, 27 baccare frontem cingite. CVRT. 8, 10, 14 (*lectio inc.*, baceque *codd.*). PLIN. nat. 1, 21, 16 baccar. 12, 45 baccaris vocatur nardum rusticum. 21, 29 baccar ... radicis tantum odoratae est, a quibus nardum rusticum appellatum. 21, 30 (*bis*). 21, 132 baccar in medicinae usu aliqui ex nostris perpressam vocant (*cf. Diosc. 1, 9*). 21, 135 radicem baccaris (26, 113). *nota*: CLEDON. gramm. V 9, 11 his (*veterum praeceptis*) mea quoque, ut potui et quae potui, pro bacchare copulavi ablatisque limitibus campo plano dispersi. *cf. Wagler, PW. II 2803. Holder, Altcelt. Sprachsch. s. v.* *Ihm.*

Baccara *nom. serv. barb.* MART. 6, 59, 2. 7, 92. 11, 74 Raetus.

Baccaras *v.* Baccarus. **baccaris** *v.* baccar.

Baccarus *statio fort. Mauretaniae in via Sitifi Sigus.* TAB. Peut. 2, 5. *cf.* RAVENN. p. 149, 12 Baccaras. *editores contulerunt* CORP. VIII 8697 (add. p. 1933) Bacc.

Baccas *statio fort. Parthiae.* RAVENN. p. 47, 21. *cf. Tomaschek, PW. II 2721.*

Baccatamus *v.* Bacataiali. **baccātus** *v.* bacatus.

Baccavates *v.* Baquates. **baccea** *v.* bachia.

Baccēī *v.* Vaccaei.

Baccha (-ē), -ae (-ēs), Βάκχη. **A** *Bacchi comes.* *scriptio vetus* Bacas S. C. de Bacch. (Corp. X 104) 7. *in codd. saepe scriptum est* bach-, *rarius* bacc-, *veluti* GLOSS. IV 210, 13. V 492, 25, *perraro* vacc-, *ut* NON. p. 213 *al.* *ad declinationem*: *latine declinatur, formae graecae leguntur haece*: *nom.* Bacche: OV. trist. 4, 1, 41 (*ante semiquinariam*). am. 1, 14, 21 (*in fine versus*). *idem exhibet* Baccha *in medio versu* epist. 10, 48 ars 1, 312. 3, 710. *cf. l. 14 et 63 sq.* *singulari numero utitur praeter* OV. *semel* PLAVT. Amph. 703.

VARRO ling. 7, 87 Bacchi, et Liber, cuius comites Bacchae (*trad.* abache), et vinum in Hispania bacca. SERV. auct. ecl. 6, 15 Bacchus a bacchatione, id est insania, dictus, unde et comites eius Bacchae: alii a Bacche nympha, quae cum Brome sorore sua eum nutrierat in monte Nysa, a Nysa nutrice. SCHOL. Verg. Bern. ecl. 5, 30 Bacchae idest mulieres debacchantes in sacris Liberi patris (*cf. add. Danielis* SERV. ecl. 5, 30). FVLG. myth. 2, 12 quattuor Bacchae ..., Bacchae dictae sunt quasi vino bacchantes (*cf.* MYTHOGR. 1, 120. 2, 78). GLOSS. IV 589, 6 Baccha tyas (431, 32. 468, 8. *cf.* VERG. Aen. 4, 302). IV 210, 13 genus mulierum (*cf.* AVG. civ. 18, 13). V 492, 25 lasciviens. PORPH. Hor. carm. 1, 18, 11 a genere vestis Liber Bassareus appellatur, unde et ipsae Bacchae Bassarides appellantur (*cf.* GLOSS. V 270, 34). SCHOL. Stat. Theb. 4, 660 'mimallones ursas' lingua Macedonum Bacchae. **1** *in universum*: S. C. de Bacch. (Corp. X 104) 7 Bacas vir nequis adiese velet ceivis Romanus. PLAVT. Aul. 408 neque ego umquam nisi hodie ad Bacchas veni in Bacchanal coquinatum. Bacch. 53 Bacchis, Bacchas metuo et bacchanal tuom. 371 Bacchides non Bacchides, sed Bacchae sunt acerrumae. Cas. 979 *sqq.* Merc. 469 Pentheum diripuisse aiunt Bacchas (Vid. 17 frg. 1 PROP. 3, 22, 33 SEN. Oed. 617 SERV. auct. Aen. 4, 469). Mil. 1016 CIC. epist. 7, 23, 2 HOR. sat. 1, 3, 7 (*cf.* Bacchus *p. 1664, 80*). OV. ars 1, 545 dum sequitur Bacchas *Silenus*, Bacchae fugiuntque petuntque. met. 4, 25 Bacchae satyrique (11, 89. HIER. epist. 27, 2 Baccharum satyrorumque conplexus. *cf.* OV. trist. 5, 3, 37). LIV. 39, 9, 4. 39, 10, 2 *al.* FRONTO p. 154, 19 N. nymphis bacchisque. AVIEN. orb. terr. 1368 solvunt properantes lintea Bacchae vincula, viroso pectus vinxere dracone. HYG. fab. 131 p. 113, 19 astr. 2, 7 p. 43, 9. CLAVD. 24, 364 taurinaque pulsu Baccharum Bromios invitant tympana remos. 10, 217 PORPH. Hor. carm. 3, 15, 8/10. SERV. ecl. 7, 25 *poetae* ut Bacchae insaniunt. Aen. 6, 78 auct. Aen. 3, 14. 4, 58 BREV. EXPOS. Verg. georg. 2, 488. SCHOL. Stat. Theb. 1, 328 ululatu Baccharum. 1, 329 *in Cithaerone* se Bacchae secant in honorem Liberi. 2, 664 indumenta *Nebrides*. 4, 379. 4, 448 vocibus. SCHOL. Germ. Bas. p. 84, 11. DRAC. Romul. 10, 283 rotantur (6, 69). **2** *epitheta et praedicative apposita*: PLAVT. Amph. 703 Bacchae bacchanti. NAEV. trag. 31 thyrsigerae. HOR. carm. 3, 25, 15 valentium. PROP. 3, 22, 33 saevae. OV. trist. 4, 1, 41 saucia. TAC. ann. 11, 31 feminae pellibus accinctae adsultabant, ut sacrificantes vel insanientes Bacchae. HIER. in Os. 2, 7, 13 p. 78 Baccharum insanientium sonitus. OV. am. 1, 14, 21 Threcia. met. 9, 642 Ismariae celebrant repetita triennia Bacchae. fast. 6, 507 Latias. SEN. Herc. f. 134 Cadmeis. LVCAN. 5, 74 Delphica Thebanae referunt trieterica Bacchae. OV. ars 1, 312 Aonio concita Baccha deo. epist. 10, 48 Ogygio concita ... deo. ars 3, 710 thyrso concita. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 67 simulare vel trementes pede veste voce Bacchas. **3** *in litteris et apud artifices*: *titulus fabulae Acci*: FEST. p. 197. 314 NON. *saepe* MACR. sat. 6, 5, 9. 11. SERV. auct. Aen. 12, 605, *ubi trad.* bacchidibus. CHAR. gramm. I 203, 10 CLEDON. gramm. V p. 40, 16. *Euripidis*: PRISC. gramm. III p. 151, 20. *cf.* PORPH. Hor. epist. 1, 16, 73. PLIN. nat. 35, 109 *Nicomachus pinxit* Bacchas obreptantibus Satyris. 33, 155 *extant hodie opera* Acragantis in templo Liberi patris in ipsa Rhodo Centauros Bacchasque caelati scyphi. **B** *nutrix Bacchi, quae appellatur* Bacche. *cf. supra l. 14.* **C** *cogn. mul.* CORP. VI 10537 Acindynus fecit Antoniae Bacche matri suae pientissumae. CORP. II 555 (*in Lusitania*) *cogn.* Bace *si recte traditur interpretari possis* Bacche.

bacchābundus, -a, -um *a* bacchari. CVRT. 9, 10, 27 bacchabundum agmen. *cf.* 9, 10, 26 comissabundus exercitus. APVL. apol. 82 turbabat impurus hic in medio foro bacchabundus.

Bacchānal, -is *n. a* Baccha. *ad orthographiam*: *in codd. formae leguntur hae*: bachan- baccan- bachin- baccin-; *prisca*: S. C. de Bacch. (Corp. X 104) 3 *et* 4 bacanal. 28 bacanalia. 2 bacanalibus. *ad declinationem*: *gen. plur.*: CHAR. gramm. I 42, 22 dierum sacrorum et sollemnium appellationes ... genetivum pluralem duplicem habent, tam ex secundo quam ex tertio ordine, velut Saturnalia Saturnalium et Saturnaliorum. ... et cetera sic observabimus ... Bacchanalia. SALL. hist. frg. 3, 31 exaudirique sonus Bacchanaliorum (*cf.* NON. p. 489 CHAR. gramm. I 62, 19 MACR. sat. 1, 4, 6). FIRM. err. 6, 9 Bacchanaliorum scelera. *exhibent* Bacchanalium: LIV. 39, 41, 6 VAL. MAX. 6, 3, 7 TERT. apol. 37 NEPOTIAN. 3, 1. LYD. mens. 4, 51 extr. ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῶν Βακχαναλίων. CHAR. gramm. I 33, 25 neutra semper pluralia ... Bacchanalia (PHOC. gramm. V 428, 14). EXC. Bob. gramm. I 549, 35 haec Bacchanalia Βάκχια. *cf.* MACR. sat. 1, 4, 9. GLOSS. II 278, 21 Διονύσια Liberalia haec Bacchanalia singularia non habet. II 255, 31 βακχεῖα Bassianalia singulare ⟨non habet⟩. [*it.* baccano. *M.-L.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PAVL. FEST. p. 30 Bacchanalia dicebantur Bacchi festa. GLOSS. V 652, 38 Bacchanalia festi dies Liberi patris. 400, 28 vaccanalia patris Liberi strupa (*i.* stupra). *cf.* IV 425, 30. V 562, 47. GLOSS. Bacchanal sacrarium quod Liberi patris pagani dicebant. bacchatio. bacchationes. furor. furores. PLAVT. Bacch. 53 Bacchis, Bacchas metuo et Bacchanal tuom. Aul. 408 neque ego umquam nisi hodie ad Bacchas veni in Bacchanal coquinatum. 411ª aperit Bacchanal, adest. Mil. 857 vos in cella vinaria Bacchanal facitis. S. C. de Bacch. (Corp. X 104) 2 de Bacanalibus quei foideratei esent, ita exdeicendum censuere: neiquis eorum Bacanal habuise velet; sei ques esent, quei sibei deicerent necesus ese Bacanal habere, eeis utei ad pr(aitorem) urbanum Romam venirent deque eeis rebus ... utei senatus noster decerneret. CIC. leg. 2, 37 severitatem maiorum ... senatus vetus auctoritas de Bacchanalibus ... declarat. LIV. 39, 9, 3 (*cf.* 39, 14, 6. 39, 19, 3 *sq.* FIRM. err. 6, 9 Bacchanaliorum scelera). 39, 12, 4 quae in luco Stimulae (*trad.* simulae similae) Bacchanalibus in sacro nocturno solerent fieri (*cf.* IVV. 2, 3 *et* SCHOL. *ad l.*). 39, 14, 6 quaestionem ... de Bacchanalibus sacrisque nocturnis extra ordinem consulibus mandant (39, 15, 6. 39, 16, 10). 39, 18, 7. 8. 40, 19, 9. LIV. perioch. 39 Bacchanalia, sacrum Graecum et nocturnum, omnium scelerum seminarium. VAL. MAX. 6, 3, 7 sacris Bacchanalium. IVV. 2, 2 quotiens aliquid de moribus audent, qui Curios simulant et Bacchanalia vivunt. TAC. hist. 2, 68 pervigiliis ac bacchanalibus. TERT. apol. 37 ipsis Bacchanalium furiis (*cf.* GLOSS. V 270, 23) nec mortuis parcunt christianis. ARNOB. nat. 5, 19 Bacchanalia etiam praetermittemus in⟨m⟩ania quibus nomen Omophagiis graecum est, in quibus furore mentito et sequestrata pectoris sanitate circumplicatis vos anguibus, atque ut vos plenos dei numine ac maiestate doceatis, caprorum reclamantium viscera cruentatis oribus dissipatis. *ibid.* sed et illa desistimus Bacchanalia altera praedicare, in quibus arcana et tacenda res proditur insinuaturque sacratis, ut occupatus puerilibus ludicris distractus ab Titanis Liber sit, ut ab isdem membratim sectus atque in ollulas coniectus ut coqueretur, quemadmodum Iuppiter suavitate odoris inlectus, invocatus advolarit ad prandium conpertaque re gravi grassatores obruerit fulmine atque in imas Tartari praecipitaverit sedes. NEPOTIAN. 3, 1 mysteria. AVG. civ. 6, 9 MACR. sat. 1, 18, 5 SERV. auct. Aen. 8, 636 NOT. Tir. 106, 9. *adi.* **Bacchānālis,** -e. AVG. civ. 18, 13 Bacchanalia sacra vel potius sacrilegia. PARIS 1, 3, 1 Bacchanalium sacrorum mos. MACR. sat. 1, 4, 9 Bacchanale festum. AVR. VICT. Caes. 3, 10 ex choro ... Bacchanali (Ps. AVR. VICT. epit. 3, 5). *cf. Wissowa, PW. II 2721.*

bacchar, baccharis *v.* baccar.

Bacchāria, -ae *titulus fabulae Plautinae.* MACR. sat. 3, 16, 1 Plautus in fabula quae inscribitur Baccharia (*ubi* Bacaria *Ritschl. cf.* baccar).

bacchātim *adv. cf.* Baccha, bacchari. APVL. met. 1, 13 at bona Panthia 'quin igitur' inquit 'soror hunc primum bacchatim discerpimus vel membris eius destinatis virilia desecamus'.

bacchātio, -ōnis *f. a* bacchari. CIC. Verr. 2, 33 sileatur de nocturnis eius bacchationibus ac vigiliis. HYG. fab. 4 p. 40 bacchationis caussa eo (*in Parnassum*) pervenisse *Inonem.* 8 p. 42, 4 per bacchationem Liberi. AVG. epist. 35, 2 in detestabilis violentiae bacchationibus. c. Petil. 1, 24, 26 bacchationes ebrietatum. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 98 mentis laxata habitudo atque puerilis effrenata bacchatio. SALV. gub. 6, 74 iacebant in conviviis ... bacchatione furiosi. *cf.* 7, 18 fervidae libidinis debacchatione grassantes. SERV. auct. ecl. 6, 15 Bacchus a bacchatione, id est insania, dictus. GLOSS. IV 210, 28 bacchatio discursio furor (IV 585, 10). *passim occurrit in glossis vocis* Bacchanalia.

Bacchaton *cf.* Valcaton.

bacchātor, -ōris *a* bacchari. ZACCH. 3, 8 et falsoris prodentur insidiae et brevitate temporis forte constringitur insania bacchatoris.

Bacchē *v.* Baccha *p. 1660, 7.* **Bacchēis** *v.* Bacchis.

Bacchēius *v.* Bacchus. **Bacchēus** *v.* Bacchus.

Bacchīa, -ōrum *v.* Bacchius.

bacchiacus (-os), -a, -um (-on), *βακχιακός.* DIOM. gramm. I 513, 29 bacchiacum metrum est tale: laetare bacchare praesente Frontone (RVFIN. gramm. VI 572, 18). TER. MAVR. 2606 'carmen Pierides dabunt', hoc metrum choriambicum est, quod pars bacchiacum vocat. MAR. VICTORIN. gramm. VI 95, 26 *metrum galliambicum* et metroiacon seu, ut quidam, bacchiacon anaclomenon. 96, 13 bacchiacum a quibusdam hoc metrum (*i. paeonicum*) dicitur. 96, 22 bacchiacum ... dirhythmum sive dimetrum acatalectum. 97, 6 bacchiacis et creticis coniugationibus. 127, 25 non numquam choriambico, si usus exegerit, iambicam basin immisceri, quod genus bacchiacum musici dicunt (149, 32).

Bacchiadae *v.* Bacchis *masc.* **Bacchīdae** *v.* Bacchis *masc.*

Bacchiadēs *v.* Bacchius *p. 1663, 19.*

Bacchiārius *v.* Bachiarius.

Bacchias, *Βακχιάς, insula sinus Arabici.* PLIN. nat. 6, 173 supra Aethiopas Aroteras insulae quae Aliaeu vocantur, item Bacchias et Antibacchias. *cf.* PTOL. 4, 7, 11 *Βάκχον καὶ Ἀντιβάκχον.*

Bacchicē *v.* Bacchicus.

Bacchicus *adi. et cogn. v.* Bacchus.

Bacchidēs, -is, *Βακχίδης. cf.* 1. Bacchis *l. 26.* **1** *Iudaeae praefectus:* VVLG. I Macc. 7, 8 *et saepe in* 7 *et* 9. 10, 12 II Macc. 8, 30 HIER. chron. a. Abr. 1862 SVLP. SEV. chron. 2, 23, 5 *et* 6. **2** *cogn. vir.* CORP. VI 26951 ⟨S⟩ulpicius Bacchides.

Bacchides *v.* Bacchis.

Bacchiera *statio Asiae.* RAVENN. p. 71, 18.

Bacchigen(us?), -a, -(um?). ANTH. 117, 3 rustica Bacchigenis intentans arma novellis hic meruit Februi nomen habere dei. *Diehl.*

bacchillum *v.* bacillum. **Bacchina** *v.* Bacchium *insula.*

bacchinon. GREG. TVR. Franc. 9, 28 clipeum ... cum duabus pateris ligneis, quas vulgo bacchinon vocant, ... regi mittit. *v. Ducange, Gloss. sub* bacca *2. Gröber, Archiv 1 (1884) p. 247 s.* baccinum. *Ihm.*

bacchiochorios. DIOM. gramm. I 482, 7 *pes heteroplocus pentasyllabus est* bacchiochorios ex duabus longis et brevi et longa et brevi temporum octo. *Diehl.*

bacchion *nomen herbae personaciae.* PS. APVL. 37. *Ihm.*

1. Bacchis, -idis (īnis) *f., Βακχίς et Βάκχις. latine ubique declinatur, codd. variae lectiones sunt* bach- bacc-. *e titulis notanda de orthographia et declinatione appono haec:* CORP. VI 36533 Antoniae Bachini. V suppl. ital. 1077, 37 (*in labris amphorarum Aquileiae rep.*) Bachi *et* Bachis. VI 34659 v. Aninia C. l. Baccis. XI 947 (*prope Mutinam*) Visinia M. l. Baccis *bis.* X 4008 (*Capuae*) Anchariae (mulieris) l. Baccini. IX 4251 (*Amiterni, liberae ut videtur rei publicae aevi*) Bacis (*cogn.?*). *ad declinationem nota haec:* VARRO ling. 10, 71 itaque ut hic alia graeca, alia graecanica, sic analogiae, e quis quae hic notae fiunt declinationes, de his aliae sunt priscae, ut Bacchidēs et Chrysidēs, aliae iuniores, ut Chrysidĕs et Bacchidĕs, aliae recentes, ut Chrysidas et Bacchidas. *cf.* CHAR. gramm. I 148, 34 *sqq.* nomina quae ablativo casu numero singulari e littera correpta finiuntur ... interdum correpta ultima syllaba nominativum et vocativum pluralem faciunt, ut ab hoc Daphnide et ab hac Bacchide hi Daphnides et hae Bacchides, o Daphnides et o Bacchides. nam accusativus hos Daphnidas et has Bacchidas facit (DIOM. gramm. I 305, 9 *sqq.*). **a** PLAVT. Bacch. 53 Bacchis, Bacchas metuo et Bacchanal tuom. 371 Bacchides non Bacchides, sed Bacchae sunt acerrumae. *saepe.* TER. Hec. *saepe.* Haut. *saepe.* SVLP. APOLL. perioch. Ter. Hec. 4. 9. 10 Haut. 5. 7. *duae* Bacchides *sunt personae in Plauti fabula, aliae meretrices in* TER. Hec. *et* Haut. *e qua locos afferunt* FEST. p. 169. 363 GRAMM. NON. *male autem* FVLG. serm. 27 Plautus in Baccide (33). *confunditur titulus cum* Bacchis *Acci, de qua re cf.* Bacchae *p. 1660, 55.* **b** *nom. serv. mul. et cogn.* (*cf. p. 1, 5 sqq.*): CIC. Att. 15, 27, 3 (*mima?*). CORP. VI 1378 (*saec. II ex.?*) Cl. Bacchidi c. f. 1842 Curtiae Bacchidi. 12835 Aufidia M. l. Bacchis. 16096 Fonteia quae (et) Cl. Bacchis. 20390 Iulia Bacchis. 20391 Iulia C. l. Bacchis. 21687 Luscia P. l. Bacchis. 26244 Archelaus et Bacchis p(a)r(entes). 27779 Turpilia P. (mulieris) l. Bacchis. 34623 *Aureliae* Bacchidi. 36367 Iuniae Bacchidi. XIV 683 (*Ostiae*) d. m. Bacchidis. 2536 (*in agro Tusculano*). 872 (*Ostiae*) Corneliae Bacchidi. V 2086 (*prope Tarvisium*) Grania Bacchis. II 589 (*Emeritae*) Aculeia Bacchis. XII 4789 (*Narbone*) Faberia C. l. Bacc⟨h⟩is.

2. Bacchis, -is *m., Βάκχις.* **a** *Corinthiorum rex.* HIER. chron. a. Abr. 1060 Corinthior. V Bachis (*codd. plurr. exhibent* bacis) a. XXXV, a quo reges Bacchidae cognominati. EXC. barb. chron. I p. 306, 11 *male* Bacchus. *a quo rege Corinthi reges appellantur* **Bacchiadae** *vel* **Bacchidae,** -ārum, *Βακχιάδαι vel Βακχίδαι.* OV. met. 5, 407 Bacchiadae, bimari gens orta Corintho. PLIN. nat. 35, 152 multo ante Bacchiadas Corintho pulsos. HIER. chron. a. Abr. 1060 Bacchidae. *cf. Toepffer, PW. II 2784 et 2792 sub* Bakchis *2.* **Bacchēis,** -idos, *Βακχηίς, ad eundem regem pertinens.* STAT. silv. 2, 2, 34 si subeas Ephyres Baccheidos altum culmen. **b** *cogn. vir.* CORP. VI 9168 L. Nosti L. l. Bacchis.

Bacchīum *v. s.* Bacchus.

bacchīus, -ī *m., βακχεῖος, versus pes.* QVINT. inst. 9, 4, 82 longis brevem ⟨sequentibus bacchius, totidem longis brevem⟩ praecedentibus palimbacchius erit (DIOM. gramm. I 465, 19. 512, 36). AVG. mus. 2, 8, 15 bacchius ex brevi et duabus longis ut 'Achates' temporum quinque (DON. gramm. IV 370, 5 MAR. VICTORIN. gramm. VI 207, 24 DIOM. gramm. I 479, 18 PS. BASS. gramm. VI 307, 12 *cf.* 309, 15 MAR. VICTORIN. gramm. VI 45, 23 IVLIAN. TOL. gramm. V 323, 29 AVDAX gramm. VII 335, 10 BEDA *ibid.* 242, 4). MAR. VICTORIN. gramm. VI 41, 5 bacchius a brevi incipiens in sublatione semper brevem et longam retinet, in positione longam. DIOM. gramm. I 479, 17 bacchius, Oenotrius, tripodians, quem Graeci pariambum dicunt ... dictus *παρὰ τὰς Βάκχας*, quia bacchantibus convenienter conponebatur. MART. CAP. 9, 988 bacchii ... sunt dicti, quod Bacchicis maxime sonis congruunt, isque Bacchi ludus est, qui illis carminibus aptatur (SACERD. gramm. VI 499, 6 *ubi* Bacchica ... modulatio. IVLIAN. TOL. gramm. V 323, 32 *ubi* Bacchicis ... cantibus. *cf.* ISID. orig. 1, 16, 11). TER. MAVR. 1410 cum duas longas sequetur una brevior syllaba, pes erit *βακχεῖος*, *ἀντίβακχος* autem tunc erit *eqs.* (ATIL. gramm. VI 280, 17). MAR. VICTORIN. gramm. VI 93, 11 bacchium ⟨a⟩ longis incipientem. PROB. cath. gramm. IV 42, 3 *sqq.* bacchius a longa *et* bacchius a brevi, *saepius* (SACERD. gramm. VI 493 *sqq.*). SACERD. gramm. VI 524, 20 bacchius a brevi: DIOM. gramm. I 432, 25

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bacchius et molossus indifferenter positi paenultimam semper acuunt, bacchius legitimus sicut 'Athenae' . . ., positione ut 'tabĕllae' (*cf.* SACERD. gramm. VI 539, 12). TER. MAVR. 1651. 1879. MAR. VICTORIN. gramm. VI 96, 13 ex bacchio et palimbacchio (CLEDON. gramm. V 33, 5). SERG. gramm. IV 483, 1 bacchio naturali et antibacchio (POMP. gramm. V 122, 36 IVLIAN. TOL. *ibid.* 322, 5). QVINT. inst. 9, 4, 97 *sqq.* PS. CENS. frg. 15 p. 72 DIOM. gramm. I 470, 10. 480, 13. 505, 26. 506, 10. 519, 11 PRISC. gramm. II 287, 8. III 459, 16 PROB. cath. gramm. IV 41, 6 CLEDON. gramm. V 33, 15 MAR. VICTORIN. gramm. VI 43, 1. 207, 18 ATIL. *ibid.* 300, 23 PS. BASS. *ibid.* 306, 1 SACERD. *ibid.* 494, 24 FRG. Bob. *ibid.* 627, 9. 628, 11 GRAMM. VI 641 *sqq.* MART. CAP. 9, 986. 993. *cf.* Bacchēus.

Bacchīus *et* **Bacchius,** -ī, *Βακχεῖος et Βάκχιος, nom. graec. et cogn.* VARRO rust. 1, 1, 8 Bacchius Milesius *de re rustica scripsit* (COLVM. 1, 1, 9 PLIN. nat. 1 ind. auct. 8. 10. 14. 15. 17. 18). HOR. sat. 1, 7, 20 *gladiator* (PORPH. *ad l.* SVET. *apud* SCHOL. Hor. *l. c.*). *de* Bacchio Iudaeo *nummorum saec. a. Chr. primi cf. Klebs, PW. II 2789, 4.* HIER. vir. ill. 23 Iustinus philosophus . . . patre Prisco Bacchio. *cf.* RVFIN. hist. 4, 14 Iustinus Prisci filius Bacchiadis (*ubi* EVSEB. *Πρίσκου τοῦ Βακχείου*) urbe Neapoli Palaestinae. CAEL. AVR. chron. 2, 10, 122 *medicus.* *in titulis*: CORP. VI 2527 (centuria) Bacchivi. 10206 (*in opere musivo*) 1 Baccibus *gladiator.* XV 5053 (*in vasculis Arretinis*) Baccius (II 4970, 82). III 2127 (*Salonis*) retiarius Baccius. 4577 (*e columb.*) C. Iulius Bacchius. 6892 (*e columb.*) Q. Coelius Q. l. Bacchius. 14949 Ti. Cl. Bacchius fecit sibi et Cl. Artemisiae coiugi dulcissimae. 25390 Claudi Bacchii. 35212 P. Atellius P. f. Θeodorus. P. Atellius P. l. Bacχius. Atellia P. l. Eutaxia. X 7373 (*Thermis Himeraeis*) C. Aemil. Bacchio. V 7575 (*Hastae*) *lib.* XII 280 (*Fori Iulii*). III 14479 (*Apuli*) ⟨.⟩ Vlp. Bacchius *centurio.*

Bacchīvus *v.* Bacchīus *l. 22.* **baccho** *v.* bacchor.

Bacchō, *Βακχώ, una ex quinque Hyadibus.* SERV. auct. georg. 1, 138.

bacchor, -ātus sum, -ārī [*cf. c.* Baccha *et c. gr. βακχεύειν. Th.*]. PRISC. gramm. II 434, 1 a Baccho bacchor baccharis (EVTYCH. gramm. V 470, 23). *nota*: bacchabat AVG. serm. ed. Mai 97, 13. GLOSS. bacchat. **I** *proprie*: **A** *furere*: **1** *de hominibus, diis, furiis*: **a** *Baccharum more*: GLOSS. II 255, 32 *βακχεύω*: PLAVT. Amph. 703 Bacchae bacchanti si velis advorsarier. CIC. ac. frg. 20 (AVG. c. acad. 3, 7, 16) turba temulentorum, quaerentium tantum, quem incomptis unguibus bacchantes asperoque ore discerpant. CATVLL. 64, 60 quem procul ex alga maestis Minois ocellis saxea ut effigies bacchantis prospicit. 254 lymphata mente furebant euhoe bacchantes euhoe capita inflectentes. HOR. carm. 2, 7, 27 non ego sanius bacchabor Edonis. SEN. contr. 2, 1, 26. SEN. Ag. 724 (*Cassandra*) cui nunc vagor vaesana? cui bacchor furens? CVRT. 8, 10, 18 bacchantium ululantiumque fremitu. LVCAN. 5, 169 bacchatur demens *Paean.* SIL. 17, 20 semivirique chori, gemino qui Dindyma monte casta colunt, qui Dictaeo bacchantur in antro. STAT. Theb. 7, 466 it geminum excutiens anguem et bacchatur utrisque Tisiphone castris. APVL. met. 8, 27. MIN. FEL. 27, 3 (*ubi trad.* vacchantur). COMM. instr. 1, 12, 11. ARNOB. nat. 4, 35 Venus per adfectus omnes meretriciae vilitatis inpudica exprimitur imitatione bacchari. 5, 43 confusa atque incerta iactatis et inanium per rerum figmenta bacchamini (*Attin colentes*). PRVD. apoth. 400 audiat. CLAVD. 20, 299 non vestris ultra bacchabor in antris (*Cybebe*). 20, 212 aut militis ense bacchati laniant Pentheo corpora ritu. 3, 82 *Megaera* Agamemnonios inter bacchata Penates. MART. CAP. 6, 667 Satyris Aegipanisque bacchantibus. *nota*: TERT. pall. 4 bacchantibus indumentis (*pro* indumentis bacchantium). **b** *sensu latiore*: *furere voluptate, amore, gaudio*: CIC. Catil. 1, 26 hic tu qua laetitia perfruere, quibus gaudiis exsultabis, quanta in voluptate bacchabere. 4, 11 versatur mihi ante oculos aspectus Cethegi et furor in vestra caede bacchantis. COLVM. 10, 197 nunc spiritus orbis bacchatur Veneri. APVL. met. 3, 20 bacchamur in Venerem. 10, 2 completis igne vaesano totis praecordiis inmodice bacchatus Amor exaestuabat. LAMPR. Comm. 5, 4 in palatio per convivia ac balneas bacchabatur. FIRM. err 6, 4 per omnia poenarum genera bacchatus. ARNOB. nat. 1, 17 quid est . . . aliud irasci quam insanire, quam furere . . . et in alterius doloris crucibus efferati pectoris alienatione bacchari? PRVD. c. Symm. 2, 672 Decius iugulis bacchatus apertis. HIER. adv. Iovin. 1, 12 adversarius tota exsultatione bacchatur. LICENT. carm. ad Aug. 72 bacchatasque domos. CLAVD. 18, 24 quaenam ista iocandi saevitia? humanis quantum bacchabere rebus (*sc. Fortuna*)? SALV. gub. 6, 95 in circis plebs tota bacchatur. 6, 71 vox bacchantium. INST. Iust. 3, 12, 1 libera mulier servili amore bacchata. DRAC. Romul. 10, 74 bacchetur adulter. *nota*: ALC. AVIT. carm. 4, 322 bacchatamque diu consumant saecula carnem *et* PRVD. ham. 375 stolidi bacchantia gaudia mundi. *furere ira vel furore, et insanire in universum*: GLOSS. furit insanitur. VARRO Men. 125 *Aiax* bacchans silvam caedit porcosque trucidat. CIC. har. resp. 39 cum sacra ludosque conturbas, . . . tum baccharis, tum furis. SVET. Cal. 56 bacchantem atque grassantem. EXVP. 4 cum hac insolentia in omnis communiter baccharetur. HEGES. 5, 22, 3 Simone . . . bacchante ad officinam crudelitatis. HIER. in Hab. 1, 2 p. 617 in tanta crudelitate bacchatus es. VVLG. Iudith 20, 25 tanta in illos caede bacchati sunt. HIER. in Is. 24, 6 p. 331 qui . . . contra se mutuo furore bacchati sunt. in Os. 1, 4 p. 45 incredibili furore bacchatus est. in Dan. 11, 4 intestino furore bacchantur. epist. 121, 5 proprio contra se furore bacchantur (108, 18[b]). 90 novo pro haeresi furore bacchantes. CLAVD. 28, 191. 3, 368 CASSIOD. var. 3, 20, 4 praefectus bacchari non est in humilis laesione permissus. CORIPP. Ioh. 6, 301 miles bacchatur anhelans. *dolore*: ZENO 1, 16, 6 circa amissi *filii* cadaver bacchatur insana mater. *captum esse divino quodammodo furore, de vatibus et poetis*: VERG. Aen. 6, 77 Phoebi nondum patiens immanis in antro bacchatur vates. STAT. Theb. 10, 666 ad aras (silv. 1, 2, 258. 3, 1, 163). silv. 4, 3, 122. VLP. dig. 21, 1, 1, 10 circa fana *bis.* ARNOB. nat. 1, 1 PRVD. c. Symm. 2, 893 apoth. 400. *nota structuram transitivam*: IVV. 6, 636 grande Sophocleo carmen bacchamur hiatu (SCHOL. *ad l.* tragoediam scribimus). *de oratore*: CIC. Brut. 276 QVINT. inst. 12, 10, 73. *apud christianos bacchari dicuntur haeretici et pagani*: FILASTR. 75, 1 AVG. epist. 17, 4. CASSIOD. hist. 2, 16 p. 935[A] circa culturam bacchantes idolorum. *iique qui sunt daemone capti*: ARATOR act. 2, 384 VITA Nicet. 12 BAVDON. 27. **2** *de silvis, montibus, ventis, sim.*: NON. p. 78 bacchari veteres non solum Bacchi numine furere dici voluerunt, verum et loca, in quibus sit debacchatum, bacchata dixerunt (GLOSS. V 638, 42 bacchari a furore et a loco dici); . . . nam et quidquid vehementius conmovetur bacchari voluerunt. Santra Nuntiis Bacchiis: ita obpletum sono furenter ab omni parte bacchatur nemus. VERG. georg. 2, 487 virginibus bacchata Lacaenis Taygeta (SERV. auct. *ad l.* ubi bacchatae sunt). Aen. 3, 125 bacchatamque iugis Naxon (SERV. *ad l.* aut vitibus consitam aut celebratam Bacchis aut ubi Bacchus ex Indis . . . egit triumphum. *alia* SERV. auct. *cf.* GLOSS. IV 431, 34 bacchatam Baccho sacratam [589, 12. V 543, 9]. V 170, 14 baccharum sacris frequentatum). VAL. FL. 3, 20 Dindyma sanguineis famulum bacchata lacertis. STAT. Theb. 4, 371 bacchate Cithaeron. CLAVD. rapt. Pros. 1, 208 ululatibus Ide bacchatur. OV. trist. 1, 2, 29 sicca gelidus Boreas bacchatur ab Arcto. CIRIS 480 hiberno bacchatur in aequore turbo. HOR. carm. 1, 25, 11 Thracio bacchante . . . vento. VAL. FL. 6, 633 imber . . . bacchatus. PACON. carm. frg. 2 Arctoo plaustro Boreas bacchatur aheno. **3** *de sceleribus, licentia, morte, sim.*: ZENO 1, 9, 3 *avaritia* bacchatur (1, 10, 1). EXVP. 6 non passus est Lepidi audaciam cum publicis detrimentis impune bacchari. HIER. in Is. 22, 15 p. 224 cuius scelera in tota civitate bacchantur. 16, 9 *sq.* p. 273 in tantum eorum mucro bacchatus est, ut *eqs.* CLAVD. 20, 27 bacchatus per operta tremor Chalcedona movit. PAVL. NOL. epist. 23, 14 mortis potestas licentia bacchante regnaverat. ALC. AVIT. epist. 17 p. 49, 11 sufficiat impune bacchatum (*sic Sirmondus pro tradito* baculum; baiulatum *Peiper*) longo tempore crimen incesti. hom. 2 p. 106, 1 mortemque bacchantem. **B** *vagari tam de furente quam sensu latiore*: GLOSS. discurrit pervagatur. LVCR. 5, 823 anima⟨l⟩ . . . omne quod in magni⟨s⟩ bacchatur montibus passim. VERG. Aen. 4, 666 bacchatur Fama per urbem (4, 301 *cf.* GLOSS. vociferat spatiatur). 10, 41 Allecto, medias Italum bacchata per urbes. CVLEX 113 gelidis bacchata iugis *Agaue.* CIRIS 167 infelix virgo tota bacchatur in urbe. APVL. met. 8, 6 cursuque bacchata furibundo. CLAVD. rapt. Pros. 3, 269 toto genetrix bacchatur Olympo. carm. 26, 155 Spartacus omne per latus Italiae ferro bacchatus et igni. OROS. hist. 7, 37, 8 duo tunc Gothorum populi . . . per Romanas provincias bacchabantur (7, 40, 4 IORD. Get. 222. Rom. 130, *ubi* FLOR. epit. 1, 13, 5 vagabantur. *cf.* GLOSS. latrocinatur). PHOC. carm. de Verg. 100 violenta manus bacchata per agros. **II** *metonymice*: PLAVT. Mil. 856 ubi bacchabatur aula, cassabant cadi. *plur. part. praes. subst.* **bacchantēs,** -um (-ium), *i.* Bacchae: GLOSS. bacchans *et* bacchantes: turpiter ludens (-entes) vel discurrens (-entes). turpiter iocantes: OV. met. 3, 702 Cithaeron cantibus et clara bacchantum voce sonabat. 7, 257 passis Medea capillis bacchantum ritu flagrantes circuit aras. CVRT. 8, 10, 15. 9, 10, 24 bacchantium lusus. PLIN. nat. 3, 8 lusum enim Liberi patris aut lyssam cum eo bacchantium nomen dedisse Lusitaniae (MART. CAP. 6, 628). PORPH. Hor. carm. 2, 11, 17 *sq.* Euhius a voce bacchantium Liber pater dicitur. SERV. Aen. 4, 301 'bacchatur' furit more bacchantum. AVG. civ. 6, 9. GLOSS. V 402, 6 bacchantes uuoedende (*anglosax.*).

gēns Bacchuiāna *prov. proc. Africae.* CORP. VIII 12331 (*imperatoris Antonini aetate*). *cf. Schmidt ad l.*

Bacchulus, -a *v.* Bacchylus.

Bacchus, -ī, *Βάκχος. in codd. tam scriptorum quam poetarum passim scribitur* bach-, *nusquam autem a poetis prior syllaba corripitur.* *nota*: CORP. VIII 19540 (*Cirtae*) Bromius v. a. X h. s. e. Bachus fil. dul. pos. INSCR. Rhen. Bramb. 310 (*Colonia Agrippinensi*) C. Iulius C. (filius) Galeria Baccus Luguduni. *ad prosodiam*: HOR. sat. 1, 3, 7 (*ubi vituperat Tigelli morem cantandi*) ab ovo usque ad mala citaret 'io Bacchē', modo summa voce, modo *eqs.*, *ubi codd. et edd. vix recte interpretati sunt* 'io Bacchae'. **I** *deus, qui memoratur inde a* PLAVT. *et* CIC. *ad etymologiam v.* SERV. auct. ecl. 6, 15 *sub* bacchatio *p. 1661, 57.* **A** *proprie*: *cf.* VARRO ling. 7, 87 *sub* Baccha *et* VEN. FORT. carm. praef. 5 salute bibentes insana Baccho iudice debaccharent. AVSON. epigr. 30 Ogygia me Bacchum vocat. Osirin

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aegyptos putat. mystae Phanacem nominant. Dionyson Indi existimant, Romana sacra Liberum, Arabica gens Adoneum, Lucaniacus Pantheum. SCHOL. Arat. rec. interp. p. 192, 3 a Dionysio, qui et pater Liber, qui etiam Bacchus dicitur. 1 *epitheta cumulantur*: VERS. metr. Prisc. gramm. II p. 255, 15 *sqq.* CLAVD. carm. min. app. 6 *cf.* ENN. trag. 107 *sq.* OV. met. 4, 11 *sq.* COLVM. 10, 429 *sq.* COMM. instr. 1, 12: *adsunt multa quae in sequentibus allata non sunt.* *singula*: VAL. FL. 5, 497 audacem. OV. fast. 3, 772 candide. 1, 393 corymbiferi. HOR. carm. 2, 6, 19 fertili (*cf.* PROP. 4, 6, 76). STAT. Theb. 10, 424 fulminei. OV. met. 4, 765 generosi. 3, 317 bis geniti (COMM. instr. 1, 12, 1 [*cf.* 9 bis natus]. AVSON. 336, 35. *cf.* OV. met. 4, 12 satumque iterum solumque bimatrem). Pont. 2, 9, 31 intonso. STAT. Ach. 2, 101 laeti. OV. fast. 3, 481 lĕvis. SEN. Oed. 445 nitidi. VERG. georg. 4, 521 nocturni. AVIEN. orb. terr. 752 pulchri. OV. met. 15, 413 racemifero. VAL. FL. 5, 172 sacri. 7, 301 saevus (*cf.* SCHOL. Stat. Theb. 2, 663 crudelis). TIB. 2, 3, 63 tener (PRIAP. 36, 3 OV. Ib. 497 am. 3, 2, 53 SEN. Herc. f. 472). OV. ars 3, 348 insignis cornu. fast. 6, 483 racemiferos hedera redimite capillos. CORIPP. Ioh. 3, 71 rubens in palmite. PROP. 3, 17, 2 pater (HOR. carm. 1, 18, 6. 3, 3, 13 OV. met. 13, 669 MART. CAP. 1, 1 GLOSS.). COMM. instr. 1, 12 inscr. Liber pater. OV. met. 15, 115 ultoris. VERG. Aen. 1, 734 laetitiae Bacchus dator (*cf.* CARM. epigr. 1504, 46 *saec. II/III*). TIB. 2, 3, 63 iucundae consitor uvae. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 180, 5 ebrietatis auctorem. OV. rem. 593 Edono. Pont. 4, 2, 9 Falerno. STAT. silv. 3, 3, 61 Lydius. VERG. georg. 4, 380 Maeonii (*cf. tamen B*). PLAVT. Men. 835 Bromie (OV. met. 4, 11 *cf. p. 1664, 75*). MACR. sat. 1, 19, 1 Ἐνυάλιος. STAT. Ach. 1, 593 Agenorei. DRAC. Romul. 10, 587 Semeleie (*cf.* TIB. 3, 4, 45 proles Semeles). 2 *laudantur*: munera, latices *sim.*: VERG. georg. 3, 526 Massica Bacchi munera (TIB. 3, 6, 17 OV. ars 1, 565 MANIL. 4, 204 GERM. 91 COLVM. 10, 3 SIL. 11, 285 STAT. Ach. 2, 101 MART. 8, 68, 4 CARM. epigr. 1552 [*in colonia Cillitana, saec. II in.*] A 51. 439 *Sassinae.* 492 *Nicopoli, saec. III* CORIPP. Iust. 3, 87). CARM. de mens. 3, 20 munere (OV. rem. 803 met. 4, 765. 12, 578 AVSON. 377, 18 *cf.* MANIL. 4, 736). SEN. Oed. 324 dona (VAL. FL. 5, 215 SIL. 11, 414). VAL. FL. 4, 533 latices (STAT. Theb. 4, 452. *cf.* GLOSS. Bacchi latex vinum. *v. etiam* GLOSS. bacchatio). VAL. FL. 5, 192 sacri libamina Bacchi. SEN. Thy. 687 sacer Bacchi liquor (SIL. 11, 301 HOMER. 633). COLVM. 10, 302 mero. VERG. georg. 2, 143 Bacchi Massicus umor. *cf.* ENNOD. carm. 2, 67 *famuli* dum tingunt rosei plantas de sanguine Bacchi *et B.* numen Bacchi: VERG. Aen. 7, 385 OV. met. 4, 416 (*cf.* trist. 5, 3, 46) CORIPP. Ioh. 6, 306. sacra, orgia *sim.*: PACVV. trag. 422 sacris. OV. met. 6, 587 sacra . . . trieterica (VAL. FL. 2, 623 *cf.* VERG. Aen. 4, 302 OV. rem. 593 AVSON. 336, 5 AMM. 22, 8, 23 SIDON. carm. 9, 207). STAT. Ach. 1, 593 orgia (OPT. PORF. carm. 27, 5 arcana. AVIEN. orb. terr. 752 CLAVD. 8, 604 ENNOD. epist. 7, 22, 3. GLOSS. III 239, 35 τὰ Διονύσου μυστήρια). VERG. Aen. 7, 405 stimulis. ecl. 5, 30 thiasos. OV. epist. 4, 47 furiis. PAVL. FEST. p. 30 festa. *cf.* Bacchanal *p. 1661, 1.* PAVL. NOL. carm. 19, 169 dementia. tibia, cornua *sim.*: VERG. Aen. 11, 737 tibia. OV. ars 1, 232 cornua (*cf.* EPIST. Sapph. 24). MART. 1, 76, 7 hederae. templa, lucus *sim.*: PACVV. trag. 310 templa (VAL. FL. 2, 254). OV. fast. 2, 313 nemus. SEN. Herc. f. 1286 lucos. COLVM. 10, 221 iuga. *notandae in India* Bacchi columnae (DIONYS. perieg. 623 στῆλαι . . . Διονύσου): AVIEN. orb. terr. 824. PRISC. perieg. 617 statuas. CLAVD. 7, 208 Herculeum finem, Bacchi transcurrite metas. matertera, sequaces, comites *sim.*: OV. fast. 6, 523 matertera (SEN. Oed. 445). Ib. 497 teneri nutrix, eadem matertera, Bacchi. MANIL. 5, 143 Bacchi Venerisque sequaces. PETRON. 133 Nympharum Bacchique comes (*i. Priapus.* CARM. c. pag. 71 *cf.* 49). *cf. ibid.* tutor. STAT. Ach. 1, 646 comites. VERG. georg. 3, 264 lynces Bacchi variae. STAT. silv. 5, 1, 26 sacerdos. CARM. epigr. 211 (*Romae*) Propitiae pupa et famula, Bacchi cymbalis(tria?).

3 *acclamationes*: Bacche *saepe*, Bacche pater *cf. supra l. 19.* euhoe Bacche: VERG. Aen. 7, 389 OV. met. 4, 523 *cf.* PLAVT. Men. 835 OV. ars 3, 157 *et* PAVL. NOL. carm. 19, 281. HOR. sat. 1, 3, 7 io Bacche. *cf. p. 1664, 79.* BASS. gramm. VI 256, 5 Bacche Bacche Bacche. *cf.* 255, 6 Bacche *septiens.* 9 Bacche Bromie Bacche Bromie Bacche Bromie Bacche. 4 *sidus*: MANIL. 3, 153. 2, 658. 5 *persona comoediae*: DON. TER. Eun. 537 neque enim conveniebat personae Bacchi aliquid amusum aut infacetum aut ἄκαιρον. 6 *apud artifices*: CARM. epigr. 889 (*Romae, saec. III?*) fecerat Euphranor Bacchum, quem Gallus honorat fastorum consul carmine ture sacris. CORP. VI 49 Bacchum et Sylenum sobrios vides. sic cocum decet.

7 *cognomen inditur Mithridati*: CIC. Flacc. 60. 8 *circumscribitur ex. gr.*: CIC. Lact. inst. 1, 15, 20 Cadmi progenies. CATVLL. 27, 7 Thyonianus. CARM. poet. min. V 118, 39 ccrniger . . . puer. RVT. NAM. 2, 73 vini . . . repertor. *idem est* Bromius Dionysus Lenaeus Liber Lyaeus.

B *metonymice*: *pro vino adhibebatur iam Lucreti aetate*: LVCR. 2, 655 hic siquis mare Neptunum Cereremque vocare constituit fruges et Bacchi nomine abuti mavolt quam laticis proprium proferre vocamen. *occurrit saepe apud poetas inde a* VERG. *epitheta*: SER. SAMM. 778 acerbo. 82 acido. antiqui *v. p. 1666, 5.* LYDIA 12. SER. SAMM. 821 duro (902). TIB. 3, 6, 5 generoso. SER. SAMM. 625 lĕvi. OV. met. 13, 639 liquido. ENNOD. carm. 2, 141 madidus. VERG. Aen. 5, 77 mero (GLOSS. V 544, 36). georg. 1, 344 miti (*cf.* SERV. *ad l.*). 4, 279 odorato (OV. fast. 3, 301). AVSON. 334, 25 odorifero. SER. SAMM. 505 scillino. MART. 13, 23, 1 seni. VAL. FL. 1, 260 valido. VERG. Aen. 1, 215 veteris (SEN. Thy. 915 SER. SAMM. 954. 1012 GLOSS. *sub* veteris Bacchi *et* Bacchi antiqui). MART. 13, 39, 1 viridi. VERG. georg. 4, 380 Maeonii. PANEG. in Mess. 57 Maroneo. *coniungitur substantivis*: VERG. georg. 4, 380 carchesia. MANIL. 5, 679 dolia. SER. SAMM. 682 tepidis . . . fluentis. OV. met. 7, 450 haustus. SIL. 13, 434 fundunt mella super Bacchique et lactis honorem. VERG. Aen. 3, 354 pocula (CIRIS 229 OV. fast. 3, 301 *cf.* VAL. FL. 1, 260). georg. 4, 102 durum . . . saporem. SEN. Thy. 973 satias. SER. SAMM. 902 quattuor . . . scripula. VALG. carm. frg. 5 sinum. *pendet ab adiectivis et verbis*: VERG. georg. 2, 228 altera frumentis quoniam favet, altera Baccho, densa (*sc. humus*) magis Cereri, rarissima quaeque Lyaeo. 4, 129 nec pecori opportuna seges nec commoda Baccho. Aen. 7, 725 felicia Baccho Massica (SIL. 5, 465 felicia Baccho Aequana). HOR. carm. 2, 19, 6 plenoque Bacchi pectore (SEN. Oed. 157 plena suo vitis Baccho). TIB. 1, 2, 3 multo percussum tempora Baccho. 2, 5, 87 madidus Baccho (*cf.* LYGD. 6, 5. CARM. epigr. 190 [*Romae*] epulemur laeti . . . Baccho madentes. 495 [*ibid.*] Bacchoq. madere. SER. SAMM. 975 Baccho madefacta Ceres). PROP. 1, 3, 9 ebria cum multo traherem vestigia Baccho. SEN. Herc. f. 697 estne aliqua tellus Cereris aut Bacchi ferax? (*cf.* STAT. Theb. 7, 308). COLVM. 10, 387 habilem lymphis hamulam, Bacchove lagoenam. AVIEN. orb. terr. 919 ignorant flavae Cereris commercia, Bacchi semper inexpertes animam traxere ferinam. AVSON. 298, 2 *patriam* insignem Baccho. 334, 21 virides Baccho colles. CLAVD. 22, 457 *anni* hilares Baccho. VERG. Aen. 8, 181 dona laboratae Cereris Bacchumque ministrant (AVSON. 352, 12). TIB. 3, 6, 57 Naida Bacchus amat (*i. aquam vinum*). VERG. georg. 2, 112 apertos Bacchus amat colles. HOR. carm. 3, 16, 34 Bacchus in amphora languescit (*cf.* SEN. apocol. 2 BVC. Eins. 2, 26). OV. met. 6, 488 Bacchus in auro ponitur. SEN. Oed. 566 fundit . . . Bacchum (LVCAN. 1, 609). VAL. FL. 2, 348 circum pateris it Bacchus. CARM. epigr. 1256 (*Romae*), 5 et possint nostris Bacchum miscere favillis. AVSON. 382, 9 sidere, Virgo, tuo Bacchum September opimat. SIDON. carm. 5, 254 Bacchoque rotato pocula tela putant. CORIPP. Ioh. 7, 69 venient ad litora puppes et Cererem Bacchumque ferent. II *nom. vir. et cogn.* COD. Iust. 9, 21, 1 (*a. 300?*) impp. Diocletianus et Maximianus AA. et CC. Baccho. CORP. VI 1057 (*a. 210*), 2, 33 M. Cestius Bacchus. 14275 C. Calvisi Bacchí. 20698 Iulia Tertulla Bacchi (uxor). TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 3, 98 P. Sulpicio Baccho (2, 22). CORP. V 4087 (*Betriaci, a. u. c. 695*) Bacchus Afini L. s. VIII 19540 *cf. p. 1664, 75.* 5213 (*Tenelii, periit*) Bacchus Donatus: *pro* Bacchus *expectamus gentile.* *christiani*: ITIN. Theod. 32 (*Barbarissi*) sanctus Sergius et Bacco (ITIN. Anton. Plac. rec. A 47 Bacchus). CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 972A episcopus Antiochiae *Pisidiae.* MARTYROL. Hier. pr. non. Oct. *et* non. Oct.

III *piscis*: PLIN. nat. 9, 61. 32, 77. 102. 145. 1, 32, 25. *derivantur*: **Bacchēius**, -a, -um, Βακχήιος. VERG. georg. 2, 454 dona (SER. SAMM. 704 OPT. PORF. carm. 12, 10). CARM. epigr. 280 (*in agro Apameno, saec. IV*) munera (AVSON. 334, 153). **Bacchēus** (Bacchius), -a, -um, Βακχεῖος. STAT. Theb. 12, 791 Bacchea ad bella vocatae Thyiades amentes. 9, 435 cornua. CALP. ecl. 56 corymbis. STAT. Theb. 7, 649 cultus. Ach. 1, 184 munera. silv. 2, 2, 99 madidas Baccheo nectare rupes. *cf. l. 62.* Ach. 1, 812 orgia. ISID. orig. 20, 5, 4 Bacchia (*species poculi*) primum a Baccho, quod est vinum, nominata, postea in usus aquarios transiit. OV. met. 3, 691 sacra (STAT. Ach. 951. *cf.* Bacchīa, -ōrum). STAT. Ach. 1, 714 quid imbelles thyrsos mercatus et aera urbibus in mediis Baccheaque terga mitrasque huc tuleris variosque aspersas nebridas auro. OV. met. 11, 17 Bacchei ululatus. COLVM. 10, 223 voce. STAT. silv. 3, 5, 99 Bacchei vineta madentia Gauri. STAT. Theb. 7, 603 cultor Baccheus. *nota*: STAT. Theb. 1, 329 pingues Baccheo sanguine colles. NON. p. 78 Santra Nuntiis (Nuptiis *Ribbeck*) Bacchiis (p. 104). **Bacchīum**, -ī, Βακχεῖον. 1 *insula*: LIV. 37, 21, 7 inde Phocaeam petentes ad insulam quam Bacchium vocant (imminet urbi Phocaeensium) appulerunt (*cf.* GLOSS. V 562, 24 Bacchium insula Graeciae). PLIN. nat. 5, 138 Bacchina (*trad.* bachina, bacchiva). 2 *nom. sodalicii Bacchici*: CORP. III 7437 (*Nicopoli, a. 227*), 3 nomina Bacchii vernaculorum. *cf. Mommsen ad l.* **Bacchīa**, -ōrum, Βακχεῖα, *Liberi patris sacra.* IVLIAN. TOL. gramm. V p. 323, 32 *sqq.* ISID. orig. 1, 16, 11. *adi.* **Bacchicus**, -a, -um, Βακχικός, *ad Bacchum et Bacchas pertinens.* NAEV. trag. 31 pergite thyrsigerae Bacchae, [modo] Bacchico cum schemate. ENN. trag. 111 *iuvenum coetus* Bacchico insultans modo. CIC. Arat. 423 bacchica (*Lambinus, trad.* brachia) vitis. OV. met. 3, 518 sacra. trist. 1, 7, 2 deme meis hederas, Bacchica serta, comis (MART. 7, 63, 4). PLIN. nat. 16, 147 *hedera.* STAT. Theb. 9, 479 Bacchica mugit buxus. Ach. 1, 678 Naxos. CARM. epigr. 1510 (*Puteolis*) coturni. MACR. sat. 1, 18, 2 hedera coronantur Bacchico ritu. 1, 18, 3 speluncas. MART. CAP. 9, 988 sonis. BASS. gramm. VI 259, 2 anacreonteon metrum syllabarum octo, quod musici Bacchicon vocant, grammatici choriambicon. 263, 23 Philicius versus ex duplici pede constat, quem Bacchicon musici, choriambicon grammatici vocant (*cf.* 268, 21). 264, 2 numero Bacchico. TER.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MAVR. 1443 bacchicos (bacchios *codd. Rufini*) utrosque fugito, ne repellas tribrachyn. *adde* bacchius *p. 1662, 63 sqq.* **Bacchicus,** -ī, *Βακχικός, cogn. vir.* CORP. VI 16167 C. Cornelio Bacchico ... C. Cornelius Asiatichus *filius fecit.* XV 3806 (*a. 149, in titulo picto amphorae*) Bacchicu⟨s⟩. 4289 (*a. 153*) Bacchicus (4290). XII 3064 (*Nemausi*) libert. **Bacchicē,** *quasi Βακχική, cogn. mul.* CORP. VI 28290 Valeriae Tyche fecit Valeria Bacchice liberta patronae.

Bacchica, -ōrum *n. plur. festa in honorem Liberi patris celebrata*: PRVD. c. Symm. 1, 628.

Bacchylidēs, -is, *Βακχυλίδης.* 1 *poeta lyricus Graecus. libri fere omnes exhibent* -il-, *multi* -ach- GELL. 20, 7, 2. PORPH. Hor. carm. 1, 15, 1 -em (*cf.* SCHOL. Stat. Theb. 7, 330). AMM. 25, 4, 3 lyrici (HIER. chron. a. Abr. 1566). HIER. chron. a. Abr. 1549. 1586 SERV. auct. Aen. 2, 201. 6, 21 in dithyrambis (11, 93). PRISC. gramm. III 428, 21. BASS. gramm. VI 261, 10 in carminibus. SCHOL. Stat. Theb. 2, 721. *v. Crusius, PW. II 2793.* 2 *Christianus Ponticus*: RVFIN. hist. 4, 23, 6 *gen.* *adi.* **bacchylidīus,** -a, -um, *Βακχυλίδειος.* SERV. gramm. IV 459, 19 de bacchylidio *trochaico.* bacchylidium constat dimetro hypercatalecto.

Bacchylus (Bacchyllus), -ī, *Βακχύλος (Βάκχυλλος). nom. vir. graec. et cogn.* CORP. VI 9784 (Ti. Claudius) Bacchylus *lib.* (*cf.* 9891. 24286). 12449 T. Flavius Bacchylus. 13456 Caesaris ser(vo). 17159 B a c c h u l u s. 18621 lib. 31090 L. Antistius Bacchylus. 34066. 27168 *e cod. corrupte trad.* M. Terent⟨i⟩ B a c c y l l i. XI 1449 (*Pisis, descr.*), 12 M. Lucceius B a c h y l u s. XII 3831 (*Nemausi*) Sex. Porc. Bacchylus. INSCR. Rev. épigr. 1900, 1363 (*in Narbonensi* = CORP. XII 499^add. *Aquis Sextiis*) Sex. Iulius Sereni lib. B a c c y l u s. CORP. VI 34337 (*lapis servatur apud Remos. cf.* XIII 3266) Annio Bacchylo. *christiani*: HIER. vir. ill. 44 Corinthi episcopus *eqs.* chron. a. Abr. 2211 *et* 2212 (PROSP. chron. I 433, 743 *et* 434, 751) RVFIN. hist. 5, 22. 5, 23, 4. *idem fort. nomen* LEO M. epist. 17, 7 coepiscopos nostros B a c c i l l u m atque Paschasinum. *cf.* Baccula. *Diehl.*

1. **Baccia,** -ae *nom. gent.* CORP. XI 2620 (*in colonia Ruselliana*) Baccia Priscilla. **Bacilius,** -ī *nom. gent.* CIC. ad Q. fr. 2, 1, 2 Bacilius surrexit et de iudiciis referre coepit. *Jacobsohn.*

2. **Baccia** *v.* Buccia.

bacciballum *acc.* [*orig. inc., fortasse cf. c.* ba(c)ca; *v. Friedländer, Petronii cena Trimalch. p. 286. Th.*]. PETRON. 61 noveratis Melissam Tarentinam, pulcherrimum bacciballum.

Baccībus *v.* Bacchivus *sub* Bacchius.

baccillum *v.* bacillum. **Baccillus** *v.* Bacchylus.

baccina, -ae *f. nomen herbae Apollinaris*: PS. APVL. herb. 23 baccinam. *Ihm.*

Baccineus *v.* Battiades. **baccinum** *v.* bacchinon.

Baccinus, -ī *nom. serv.* (*barb.?*). CORP. XIII 10010, 263 (*in vasculis Gallicis*) Baccini *et* Baccin.

Baccio *nom. serv. et cogn.* CORP. VI 4671 (*e columb.*) Baccio *videtur esse nomin.* VIII 18686 (*Macanadibus*) ...⟩tus Baccio.

1. **Baccis** *v.* Bacchis *et* Vaccis.

2. **Baccis** (*abl.*) *statio Helvetiae, nunc* Bex; *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I 323.* MAR. AVENT. chron. II p. 239, 574 in Baccis pugnam contra exercitum Francorum commiserunt.

Baccīus *v.* Bacchius.

Baccos *nom. barb.* CORP. XIII 10010, 264 (*in vasculis Gallicis*) Baccos *et* Bacco f. (III 12014, 157).

Baccuates *v.* Baquates. **baccula** *v.* bacula, vaccula.

Baccula, -ae *nom. mul. cf.* Bacchylus. INSCR. christ. Rossi I 266 (*a. 377*) Bacculae fiiiae.

Baccus *v.* Bacchus. **Baccylus** *v.* Bacchylus.

Baccynius, -ī *cogn. vir.* CORP. X 2260 (*Puteolis, periit*) Ti. Claudius Baccynius. *Diehl.*

bace, בְּקַע, *vox hebr.* HIER. quaest. hebr. in gen. p. 36, 26 bace quod in hoc loco (*gen. 24, 22*) pro didragmo scribitur, semuncia est. *Plenkers.*

bacellus *v.* bacillum.

Bacenis *silva Germaniae dividit Suebos Cheruscosque.* CAES. Gall. 6, 10, 5. *Diehl.*

Bacēnōr, -oris, *Βακήνωρ, nom. vir. graec.* VVLG. II Macc. 12, 35 Dositheus ... quidam de Bacenoris eques (ITALA [Ambros.] ex Itibiacenis). *Plenkers.*

Bacēnsis cīvitās *secundae Pannoniae.* NOVELL. Iust. 11 praef. (*v. l.* bancensi). *Diehl.*

baceolus, -ī *m.* [*mutatum esse videtur pro gr. βάκηλος. Th.*]. SVET. Aug. 87 cotidiano sermone ... ponit (*imp. Augustus*) assidue ... pro stulto baceolum apud pullum pulleiaceum (*pro* apud *varia coniecerunt,* et pro pullo *vulg.*). [*cf. ital.* baccello. *M.-L.*]

bacerus baro factus GLOSS. IV 210, 10 *et saepius* (*aliis locis* barefactus, *de variis coniecturis v. Götz, thes. gloss. s. v.*). [*si vera vox, cf. c.* baceolus *βάκηλος. Th.*] *Ihm.*

Bacesia *statio Indiae.* RAVENN. p. 45, 6. *Diehl.*

bach *inter interiectiones affert* EXPLAN. in Don. gramm. IV 562, 20 aut laetamur ut 'bach', aut dolemus ut 'heu'. *cf.* vah. *Ihm.*

mūtātio Bachaias *Syriae.* ITIN. Burdig. p. 582 (*ubi* baccaias *cod. Vatic.*). *Diehl.*

Bachal. HIER. nom. hebr. p. 31, 22 Bachal iugum *incertum unde petitum sit.* *Plenkers.*

bachar *v.* baccar. **Bachatēnus** *v.* Bacathenus.

bachia (baccea *Arev.*) primum a Baccho, quod est vinum, nominata: postea in usus aquarios transiit. ISID. orig. 20, 5, 4. *cf.* bacar, bacario, -ium. *Ihm.*

Bachiarius, -ī *nom. vir.* GENNAD. vir. ill. 24 Bachiarius ... edidisse dicitur grata opuscula, sed ego ex illis unum tantum 'de fide' librum legi *eqs. extat praeterea eiusdem liber* ad Ianuarium de reparatione lapsi (*vel* de recipiendis lapsis). *cf. Jülicher, PW. II 2723.* *Diehl.*

Bachilitae *v.* Bachylitae.

Bachīm. ITALA Mich. 1, 10 (Hier. in Mich. 1, 10 p. 441) qui in Bachim, nolite reaedificare ex domo derisum. HIER. *ibid.* p. 444 Bachim in nostra lingua planctum et fletum sonat. *v.* Achim.

Bachina *v.* Bacchina. **Bachis** *v.* Bacchis. [*Plenkers.*

Bachīum *v.* Bacchium. **Bachius** *v.* Bacchius.

Bachylitae, -ārum *gens Arabiae.* PLIN. nat. 6, 158 (*ubi* bachilitae *cod. Riccard.*).

Bachyllās, -ae *cogn. vir. num est Βακχυλλᾶς?* CORP. X 7703 (*Caralibus*) C. Stertinius Bachyllas *bis. ibid.* C. Stertinio Bacilae ... Iulius Bacilas. *Diehl.*

Baci *v.* Bocci.

bacidones raedisnae (*anglos.*) GLOSS. V 347, 1. *cf.* 401, 3 raedinne.

bācifer, -a, -um *a* baca *et* ferre. OV. am. 2, 16, 8 dat ... baciferam Pallada rarus ager. SIL. 3, 596 bellatrix gens bacifero nutrita Sabino. SEN. Oed. 415 hederave mollem bacifera religare frontem. PLIN. nat. 16, 50 ex omnibus sola bacifera *taxus.* *Ihm.*

Bacil *in signaculo vasculi Gallici.* CORP. XIII 10010, 266. *contulit editor* 273 Baquili. *Diehl.*

Bacilius *v.* Baccia *1.* **bacillo** *v.* vacillo.

bacillum, -ī *n. a* baculum *deminutive.* ISID. orig. 20, 13, 1 a baculo bacillus per diminutionem. GLOSS. II 569, 22 bacillum baculus diminutive. V 652, 42 bacillo diminutive a baculo. *masc.* bacillus *apud* HIER. ISID. (*inc.* GREG. TVR.) *cf.* DVB. NOM. gramm. V 572, 13 baculum et baculi, quia masculini generis est. nam quidam dixerunt bacilli et bacilla. baccillum *hic illic in codd., ex. gr.* NON. p. 78 GLOSS. bacchillum: CORP. VI 18086 *l. 62.* bacell-: HIER. reg. Pachom. 81 GREG. TVR. [*sard.* **bakkiddu,** *portg.* bacello. *M.-L.*] GLOSS. II 255, 27 *βακλίον* bacillum. 255, 29 *βακτηρίδιον.* IV 590, 12 bacillum modicum baculum (V 270, 48. bacillum: IV 599, 8. V 442, 43). V 638, 41 baccillum baculum. AFRAN. com. 224 bacillum deligatum (delic-?) corneolum poscit. LVCIL. 441 Cyclops longu' pedes, et porro huic maiu' bacillum. VARRO rust. 1, 50, 2 altero modo metunt, ut in Piceno, ubi ligneum habent incurvum bacillum, in quo sit extremo serrula ferrea. ling. 5, 117 vallum *dicitur* quod singula ibi extrema bacilla (vac- *trad.*) furcillata habent figuram litterae V. CIC. leg. agr. 2, 93 anteibant lictores, non cum bacillis, sed ... cum fascibus. Tusc. 1, 104 bacillum propter me, quo abigam (*sc. volucres*), ponitote. div. 1, 30 lituus, id est incurvum et leviter a summo inflexum bacillum (fin. 2, 33 bacillum ... inflexum et incurvatum). Att. 11, 6, 2 quos (*lictores*) ego nunc paulisper cum bacillis in turbam conieci. PAVL. FEST. p. 110 *Aesculapius* bacillum habet nodosum, quod difficultatem significat artis. IVV. 3, 28 pedibus me porto meis nullo dextram subeunte bacillo. APVL. met. 1, 4 pone lanceae ferrum, qua bacillum inversi teli ad occipitium per ingluviem subit. TERT. adv. Marc. 4, 24 sume bacillum. HYG. astr. 2, 14 bacillum tenens manu (*et bis ibid.*). HIER. reg. Pachom. 81 gallicis et cucullis duobus, zona et bacello. epist. 92, 6 fustes et bacillos. GREG. TVR. vit. patr. 16, 2 super bacellum sustentatus. Iul. 22 arrepto bacello adminiculante puero ... ingressus est locum (glor. conf. 44 accepto. Mart. 2, 40 adprehenso). CORP. VI 18086 (CARM. epigr. 1581, 3) derisor aviaes quia se dicebat nutrire bacchillum summae senectae. *Ihm.*

Bacinora *statio Indiae.* TAB. Peut. 12, 3.

baciola *v.* batiola.

1. **Bacis** *v.* Bacchis.

2. **Bacis,** *Βάκις, Boeotius, qui futura praesensit, de quo cf. Kern, PW. II 2801, 1.* CIC. div. 1, 34. ARNOB. nat. 1, 62, *ubi trad.* vatis. *de eodem cogitaverit* FVLG. serm. 4 Labeo qui disciplinas Etruscas Tagetis et B a c i t i d i s (*alii ll. alia exhibent*) quindecim voluminibus explanavit.

3. **Bacis** *taurus qui colebatur Hermunthi in Aegypto.* MACR. sat. 1, 21, 20, *ubi acc.* Bacin. *cf.* STRAB. 17, 817 *et W. Spiegelberg, Arch. f. Papyrusforsch. I p. 339 sqq., qui docuit hieroglypha transcribenda esse graece Βοῦχις.*

Bacitis *v.* Bacis.

Baclanaza *opp. Arabiae.* PLIN. nat. 6, 157 (*exhibet unus cod. Paris. E*). *cf. D. H. Müller, PW. II 2725 sub* Badanatha.

bacle *v.* baxae. **baclus** *v.* baculus.

Baco, -ōnis *deus Celticus.* CORP. XIII 2603 (*Cavilloni, saec. II in.*) deo Baconi G. Lautius ⟨...?⟩ Sabinus decurio alae I Flaviae. *contulit editor p. 404* PASS. Marcell. (act. sanct. 5 Sept. 2 p. 197) atrium divi Baconis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bacoris *geographus Rhodius.* AVIEN. ora 47.

Bacorus, -ī *cogn. barb.* CORP. VI 31145 (*a. 137*) b 22 M. Vlpius Bacorus *veteranus.*

Bacquas *cogn. barb.* CORP. VIII 7420 (*Cirtae*) Iulius Bacquas. *cf.* Baquates. *Diehl.*

Bacrenis *cf.* Vacreus.

bacrio, -ōnis [*cf. c.* bacario. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 31 bacrionem dicebant genus vasis longioris manubri. hoc alii trullam appellant. bacar vas vinarium simile bacrioni.

bacterium (βακτήριον) baculum fustem GLOSS. V 442, 26. *cf. Götz, thes. gloss. s. v.*

bactra (bacthra *et* bacithra *codd.*) ursa rabida GLOSS. V 442, 39. 562, 48. *Ihm.*

Bactra, -ōrum *n. caput regionis Bactrianae aut ipsa regio. cf. Tomaschek, PW. II 2804. descriptio regionis apud* CVRT. 7, 4, 26 *sq.* AVG. gramm. V 506, 28 in neutro tantum pluralis ... Bactra, quae est civitas Parthiae. *fem.*: IVL. VAL. 3, 48 Bactra te vidit, Aethiopia salutavit, Scythae tremuerunt. MART. CAP. 6, 663 circa Bactram cum eius nominis oppido fluvioque. Bactrum: PLIN. nat. 6, 48 Bactri, quorum oppidum Zariastes, quod postea Bactrum a flumine. SOL. 49, 1 Bactris praeterea est proprius amnis Bactros: unde et oppidum quod incolunt Bactrum. ISID. orig. 15, 1, 11 Bactrum oppidum Bactriani condiderunt, e proprio amne eum cognominantes, qui Bactrus vocatur. *provincia*: HOR. carm. 3, 29, 28 quid Seres et regnata Cyro Bactra parens Tanaisque discors. CVRT. 3, 10, 5 Macedonum provincias Bactra et Indos fore. SERV. georg. 2, 138 Bactra regio iuxta Assyrios: unde et populi Bactriani. SIDON. carm. 23, 249 fluxis equitata Bactra Parthis. *urbs*: PROP. 3, 11, 26 *Semiramis* iussit et imperio subdere Bactra caput. CVRT. 7, 4, 31 ipsa Bactra, regionis eius caput, sita sunt sub monte Parapamiso. Bactrus amnis praeterit moenia. is urbi et regioni dedit nomen. PLIN. nat. 6, 45 Bactra oppidum, quod appellant Zariasta. STAT. silv. 3, 2, 136 rapidum Euphraten et regia Bactra sacrasque antiquae Babylonis opes. AMM. 23, 6, 55 sunt et hic civitates ... *velut aliae* et Bactra ipsa, unde regnum et vocabulum nationis est institutum. GLOSS. V 562, 31 Bactra (Bacra *cod.*) civitas Parthiae. *praeterea apud* CVRT. *passim, cf.* 7, 8, 21 quamdiu circum Bactra haereas. 9, 7, 1 in colonias circa Bactra. 9, 7, 8 haec circa Bactra et Scytharum terminos gesta. VERG. georg. 2, 138 Aen. 8, 688 Antonius ... victor ab Aurorae populis ... ultima secum Bactra vehit (*inde* PRVD. apoth. 611. *cf.* CLAVD. 8, 656 ultima fraternas horrebunt Bactra secures). PROP. 3, 1, 16. 4, 3, 7. 4, 3, 63 MANIL. 4, 804. LVCAN. 8, 290 *Parthi* Bactraque, Medorum sedes, murisque superbam, Assyrias, Babylona, domos (*sic apud poetas* Bactra et Babylon *coniungi solent civitates opulentissimae ad significandas orientis opes, velut* LVCAN. 8, 243 STAT. silv. 4, 1, 40). SIL. 3, 613. 8, 414 Bactris nomina ducens Casperia. 12, 764. SIDON. carm. 2, 448 non in Bactra feror. ITIN. Alex. p. 18, 7 penes Bactra. *adi.* **Bactrius,** -a, -um: Ov. met. 5, 135 Bactrius Halcyoneus *socius Phinei.* PLIN. nat. 8, 67 camelos ... pascit oriens, quarum duo genera, Bactriae et Arabiae. GLOSS. V 616, 19 Bactrius (*codd.* baccus) est magnus camelus (*cf.* APVL. met. 7, 14 ISID. orig. 14, 3, 30 SOL. 49, 9). PLIN. 1, 12, 19 arbores Asianae gentis ... item Bactriae. **Bactria,** -ae *f. regio*: ISID. orig. 14, 3, 30 Bactriae regioni proprius amnis Bactrus nomen dedit ... mittit Bactria fortissimos camelos. RAVENN. p. 114, 16 ad partem septentrionalem habet ipsa Asia finem Oceanum Syricum Indiae Bactriae. **Bactrium,** -ī *regio*: CHRON. Alex. chron. I p. 96, 26 a Persida et Bactrium, *item* 106, 162. *adi.* **Bactriānus,** -a, -um: CVRT. 5, 8, 4 Bessus ... Bactrianae regionis praefectus. 6, 6, 17. 8, 2, 13. 7, 4, 25 Bactrianae terrae ... varia natura est (IVL. VAL. 3, 59 EPIT. Alex. 118 fines). 5, 10, 5 milites. 5, 10, 12. 4, 12, 6 equites (*bis*). 7, 4, 31. 7, 6, 15. 8, 1, 3 exules (8, 2, 15. ITIN. Alex. 32 refugae). 7, 7, 31 Bactrianae defectionis. 9, 2, 24 auxilia. 9, 7, 2 arce. PLIN. nat. 37, 65 *smaragdi.* TAC. ann. 11, 8 Bactrianos apud campos. SOL. 49, 9 singula *tubera in dorso habent* Bactriani cameli. IVST. 2, 3, 6 imperium. 41, 4, 5 urbium. RAVENN. p. 46, 9 civitas. **Bactriāna,** -ae *regio*: PLIN. nat. 12, 35 vicina *Hyrcaniae* est Bactriana, in qua bdellium laudatissimum. IVST. 13, 4, 19 in Bactriana ulteriusque et in Indiae regionibus priores praefecti retenti (*cf.* OROS. hist. 3, 23, 11 in Bactriana ulteriore). LIB. gener. chron. I p. 106, 195, 2 Bactrianae. CHRON. Alex. chron. I p. 106, 164, 2 Bactriana. 106, 157 Bactriona. RAVENN. p. 415, 17. 417, 1 India Serica Bactriana. 421, 7. EPIST. Alex. p. 194 si me ... in Bactriacen perduxissent. *incolae*: *v. p. 1670, 3.* *adi.* **Bactrēnus,** -a, -um: AVIEN. orb. terr. 913 sed Bac⟨t⟩rena sol⟨o⟩ vasto procul arva recedunt. *adi.* **Bactrīnus,** -a, -um: APVL. met. 7, 14 faenum ... camelo Bactrinae sufficiens. EPIT. Alex. 9 in praefectura Bactrina. 14 uxorem quandam Bactrinam. **Bactrīna,** -ae *f. regio*: EPIT. Alex. 14 in Bactrinam (*cod.* baceriam) pervenit. *v. etiam p. 1670, 14.* *incolae*: **Bactrī,** -ōrum. SEN. nat. 5, 18, 10 Alexander ulterior Bactris et Indis volet. CVRT. 10, 10, 4 qui Indiae quique Bactris et Sogdianis ceterisque ... accolis praeerant (*reliquis locis semper* Bactriani *ap.* CVRT., *ut nescio an hic de regione cogitandum sit*). PLIN. nat. *duodecies.* SOL. *quinquies.* EPIT. Alex. 19 IVST. 41, 6, 1. 41, 6, 6. 30, 4, 6 (Bactros *in ITP*). AVIEN. orb. terr. 910 HIER. adv. Iovin. 2, 333. PRISC. periheg. 715 sed Bactri mediis habitant telluris in arvis. 713 bibit hunc ... Bactrusque fluentem. **Bactrānī,** -ōrum. SPART. Hadr. 21, 14 reges Bactranorum. TREB. Valer. 4, 1 VOPISC. Aurelian. 33, 4. 41, 10. **Bactriānī,** -ōrum. SEN. dial. 2, 13, 4 habes sub te Parthos et Medos et Bactrianos. CVRT. *passim.* TAC. ann. 2, 60 regem Rhamsen ... Persis et Bactriano et Scytha potitum. IVL. HON. cosmogr. A 13. 38 Bactriani gens. COSMOGR. 1, 38. IVL. VAL. 3, 58 Roxanen Bactrianam. EPIT. Alex. 121 ARNOB. nat. 1, 5 IVST. *passim* SERV. georg. 2, 138 AVG. civ. 21, 14 OROS. hist. 1, 2, 42. 1, 4, 3. 3, 23, 13. 3, 23, 44 LIB. gener. a. 334 chron. I p. 105, 186. 105, 146: Bactrianii. ISID. orig. 9, 2, 5. 9, 2, 43 Bactriani Scythiae fuerunt, qui ... iuxta Bactron Orientis fluvium consederunt, ex cuius vocabulo et nomen sortiti sunt. RAVENN. p. 30, 17. 45, 16 patria quae dicitur India Serica Bactrianis. TAB. Peut. 12, 4 Bactrianoe. **Bactrīnus,** -a: EPIT. Alex. 118 Roxanen Bactrinam. 121 Oxyatren Bactrinum. **Bactrus,** -ī *flumen huius regionis, qui in Oxum influit. cf. Tomaschek, PW. II 2814.* CVRT. 7, 4, 31 Bactrus amnis. LVCAN. 3, 267 Scythiae populi, quos gurgite Bactros includit gelido (*exitus graecus extat praeterea*: SOL. 49, 1 VIB. SEQ. geogr. p. 147 RAVENN. p. 77, 11. ISID. orig. 9, 2, 43 iuxta Bactron Orientis fluvium). ISID. orig. 13, 21, 14 Bactrus fluvius orientis a rege Bactro vocatus fertur, a quo et Bactriani et urbs eorum. 14, 3, 3. *Jacobsohn.*

bactroperīta, -ae *m.* [*vocabulum graecum a* βάκτρον *et* πήρα *ductum, cf. c.* βακτροπροσαίτης. *Th.*]. HIER. in Matth. 10, 9—10 p. 58 arguit philosophos, qui vulgo appellantur bactroperitae, quod contemptores saeculi et omnia pro nihilo ducentes cellarium secum vehebant. GLOSS. V 416, 29 bactroperitae qui portabant cibos in utris. *Ihm.*

Bacuarius, -ī *cogn. barb.* CORP. VIII 8704 (*in Mauretania Sitifensi*) Aufidi Bacuari. *Diehl.*

Bacuātēs (-ae) *v.* Baquates.

bacuceī *daemones, vox celtica?* CASSIAN. conl. 7, 32, 2 alios ita eorum corda quos ceperant inani quodam tumore videmus infecisse, quos etiam bacuceos vulgus appellat, ut semetipsos ultra proceritatem sui corporis erigentes nunc quidem se in quosdam fastus gestusque sustollerent, nunc vero velut adclines ad quendam se tranquillitatis et adfabilitatis statum communes blandosque submitterent *eqs.* GLOSS. IV 599, 12 bacuceas rusticos vel daemones (*glossa contaminata, v. Götz, Thes. gloss. s.* bacuceas).

? **bacue** clamare GLOSS. IV 24, 33. V 442, 38. *cf.* boo. *Ihm.*

Bacuēnsēs, -ium *gens Mauretaniae Caesariensis.* IVL. HON. rec. B 47 Nasamanes Baccuates Garamantas Bures et Bacuenses. *Diehl.*

bācula, -ae *f. a baca deminutive.* PLIN. nat. 25, 96 *aristolochiae herbae genera* ferunt baculas parvas, ut cappari. ARNOB. nat. 1, 2 olearum ex baculis cruor taeter exprimitur. 2, 21 ex ramis agrestibus baculae. CAEL. AVR. chron. 5, 4, 69 in qua (*sessione*) sint praecoctae murtae baculae. *translate, globulus in spathomele*: THEOD. PRISC. eup. faen. 37 in cuius (*allii*) encardio bacula spathomeles occulta. *cf.* 44 *c. adn. crit.* [*it.* bagola, *portg.* bagoa '*lacrima*'. *M.-L.*] *Ihm.*

Baculo *nom. barb.* INSCR. Ephem. epigr. III p. 125, 84 (*in Britannia*) deo Belatucadro Baculo pro se et suis v. l. s. *Diehl.*

baculum, -ī *n.* [*cf. c. gr.* βάκτρον, *hibern.* bacc '*baculum curvatum*', *fort. c. anglosaxon.* pegge '*pālus*'. *Th.*]. MARTYR. gramm. VII 167, 6 balineum ... et baculum ... ex graeca elocutione transfigurata consistunt (*cf.* p. 167, 7 *additamentum cod. P*: quod illi βάκλον, nos baculum dicimus). ISID. orig. 20, 13, 1 baculus a Baccho repertore vitis fertur inventus, quo homines moti vino innniterentur. sicut ... a Baccho baculus, ita a baculo bacillus. GRAMM. suppl. 71, 8 bax, inde fit diminutive baculus (*cf.* p. 192, 7). GLOSS. βακτηρία. βάκτρον. βακτήριον (*cf.* bacterium). II 563, 38 bacula araficen (ἀραβικήν). PLVT. Rom. 26 ῥάβδοι βάκυλα. HIER. in Zach. 11, 8—9 p. 887 duas ... virgas sive duas σκυτάλας id est baculos. *de genere*: CAPER gramm. VII 108, 7 baculum hunc, non hoc (*sic BC*, hoc non hunc *M*, *rectius ut vid.; at cf.* DVB. NOM. gramm. V 572, 13 baculum et baculi, quia masculini generis est. nam quidam dixerunt bacilli et bacilla). PROB. app. gramm. IV 197, 22 baculus non vaclus (*cf.* CORP. X 1598 ⟨b⟩aclos. IOH. MALAL. p. 186, 24 Dind. βάκλοις. MARTYR. *supra l. 56*). *generis mascul. certa exempla* (*incerta* Ov. fast. 1, 177 met. 2, 681. 789. 6, 27) *non ante saec. III*: HERM. vulg. mand. 11, 16 AVSON. 53, 1. VVLG. *passim.* HIER. PS. RVFIN. in Os. 4, 9—10 PS. AMBR. act. Seb. 2, 7 CASSIAN. inst. 1, 7 ORIENT. carm. app. 3, 104 ISID. orig. 18, 2, 5. 20, 13, 1 eccl. off. 2, 5, 12 VITA Caes. Arel. 2, 27 GLOSS. [*it.* bacchio, *portg.* bago. *M.-L.*]

CIC. Verr. 6, 142 proximus lictor ... converso baculo oculos misero tundere vehementissime coepit. CVLEX 98 baculo ... nixus ... pastor (PROP. 4, 2, 39 Ov. met. 8, 218 Pont. 1, 8, 52. PAVL. FEST. p. 29 pastorale. FEST. p. 249 PHAEDR. app. 22, 1 PLIN. nat. 35, 25 SIL. 13, 334 HIER. epist. 69, 8 PS. RVFIN. in Os. 4, 16 AVG. serm. ed. Mai 93, 5. *adde* GLOSS. V 492, 26 baculum fustem pastoralem). Ov. met. 2, 681 onusque fuit baculum (*sic M*, -us *al.*) silvestre sinistrae. 2, 789 baculumque capit, quod (*sic M*¹, quem *al.*) spinea totum vincula cingebant. 3, 325 baculi ... ictu. 6, 27 infirmos, baculo quos (quoque *codd.*, baculum quod *Merkel*) sustinet, artus. 8, 693 baculisque levati. 13, 782 cui postquam pinus, baculi quae praebuit usum, ante pedes posita

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

est. 14, 387 ter iuvenem baculo tetigit. 14, 655 innitens baculo (*cf.* CVLEX *p. 1670, 75* SEN. contr. *infra l. 15* SEN. clem. *l. 22* BOETH. mus. 5, 2 p. 354, 12 ISID. orig. 18, 2, 5. 20, 13, 1). OV. met. 15, 655 baculum ... tenens agreste sinistra. 15, 659 serpentem, baculum qui nexibus ambit (APVL. met. 1, 4 diceres dei medici baculo ... serpentem ... inhaerere. ARNOB. nat. 6, 25 *Aesculapii.* SIDON. epist. 4, 3, 5). OV. fast. 1, 99 tenens baculum dextra clavemque sinistra. 1, 177 deus incumbens baculo, quod (*sic R*) dextra gerebat (trist. 4, 1, 11). Ib. 260. LIV. 1, 18, 7 augur ... baculum sine nodo aduncum tenens (*cf.* APVL. met. 1, 4. 6, 30 nodosi). 1, 54, 6 papaverum capita dicitur baculo decussisse (VAL. MAX. 7, 4, 2). 1, 56, 9 aureum baculum inclusum corneo cavato ad id baculo tulisse donum Apollini dicitur (VAL. MAX. 7, 3, 2 CVRT. 9, 1, 30 FLOR. epit. 4, 11, 3 IORD. Rom. 252. *cf.* FLOR. epit. 3, 19, 10 argenteoque baculo. CORP. X 1598 ⟨b⟩aclos inargentat.). SEN. contr. 10, 4, 2 caeci innitentes baculis. FEST. p. 249 pedum est ... baculum incurvum, quo pastores utuntur (p. 210 *cf.* PAVL. FEST. p. 29 SCHOL. Verg. Veron. ecl. 5, 88). GERM. 90 baculoque minatur *senior* (COLVM. 7, 3, 26 APVL. met. 3, 28). CELS. 8, 10, 2 demissum inter femina eius baculum tenet. 8, 20 minus ... baculo eget. *ibid.* qui ... habenas ad valida bacula deligarint. SEN. Oed. 657 baculo senili triste praetemptans iter. Herc. f. 696 iners Senectus adiuvat baculo gradum (clem. 2, 6, 3 innixam baculo senectutem). COLVM. 2, 10, 13. 2, 20, 4. CALP. ecl. 5, 13 baculum premat inclinata senectus. PLIN. nat. 2, 236 baculo ... traxerit sulcum. 13, 123 baculorum usum senectuti praebet (19, 62). 13, 124 baculi longitudinem. 18, 45 ramis baculo decussis. 18, 299 culmum ... baculo frangunt. 19, 96 baculi crassitudine (16, 221. 20, 255. 25, 95). 24, 73 serpentes et hunc fruticem fugiunt baculumque rustici ob id ex eo gerunt. 24, 116. 29, 69. 30, 128. 32, 141. 35, 27 astante cum baculo sene. 36, 127 VAL. FL. 4, 434. STAT. Theb. 4, 582 nec iam firmanti baculo nec virgine fida nititur. 11, 587. 675. MART. 4, 53, 3 cum baculo peraque senem (*cf. infra l. 39 sqq.*). FRONTIN. strat. 1, 1, 3 Statorium ... baculo ut servum castigavit. IVV. 9, 140 quo sit mihi tuta senectus a tegete et baculo. SVET. Nero 24 in tragico quodam actu cum elapsum baculum cito resumpsisset. APVL. met. 4, 3 cum grandi baculo furens decurrit. 7, 15 frondosoque baculo castigans. 7, 25. 8, 19 totus in baculum pronus et lassum trahens vestigium (9, 41 baculo ... se vix sustinens). 9, 11 baculis armati. apol. 22 rem familiarem mihi peram et baculum fuisse. *ibid.* Diogenes ... Cynicus ... baculo vice sceptri gloriabatur. 25 accusastis peram et baculum (flor. 14 p. 48 peramque cum baculo et pallium. *cf.* met. 11, 8 MART. *supra l. 29* PORPH. Hor. sat. 1, 3, 133. AVSON. 53, 1 pera ... baculus *philosophi Cynici.* CASSIAN. inst. 1, 7 pera ... et baculus *monachorum.* conl. 11, 3, 1). CYPR. GALL. exod. 400 armataeque manus baculorum robora gestant. ITALA prov. 13, 24 (Ambr. in Luc. 7, 60) qui parcit baculo (virgae VVLG.), odit filium suum. AVSON. 251, 4 in tremulam baculo non subeunte manum. 319, 61 nonaginta annos baculo sine ... exegi. AMBR. in psalm. 38, 34 qui baculo non corrigitur, in ollam mittitur. DIOM. gramm. I 484, 14 quod olim partes Homerici carminis in theatralibus circulis cum baculo, id est virga, pronuntiabant. HIER. in Matth. 10, 9—10 baculus arundineus (VVLG. IV reg. 18, 21 Is. 36, 6 Ezech. 29, 6 AVG. in psalm. 83, 5). vita Pauli 7 senex infirmos artus baculo regente sustentans. epist. 118, 7 Iacob ... nudus in baculo suo pergit Mesopotamiam. 130, 19 adprehensis manu baculis iter ... faciamus. VVLG. gen. 32, 10 in baculo (ῥάβδῳ) meo transivi Iordanem istum (HIER. epist. 123, 15). exod. 21, 19 si ... ambulaverit foris super baculum suum (ἐν ῥάβδῳ). I reg. 17, 43 numquid sum canis, quod tu venis ad me cum baculo? IV reg. 4, 29. 31 Ezech. 39, 9 Zach. 8, 4 *et saepius.* RVFIN. hist. 4, 16, 3 baculo aut clava feriendum (ξύλῳ). PS. RVFIN. in Os. 4, 9—10 ut ... quae essent futura unicuique baculus indicaret: quam profanitatis speciem Graeci rabdomantias appellant (*cf.* VVLG. Os. 4, 12). CLAVD. 26, 484 nititur altis pro baculo contis non exarmata senectus (carm. min. 20, 3). PAVL. MED. vita Ambr. 51 percutiens terram senex baculo, quo regebatur (*cf.* OROS. hist. 7, 36, 7). 23 de baculo nuceo *Hieremiae.* MACR. sat. 1, 6, 26 Cornelius, qui cognominem patrem luminibus carentem pro baculo regebat, Scipio cognominatus nomen ex cognomine posteris dedit. GAVDENT. serm. 5 p. 876^{A} MART. CAP. 8, 804. 805 SIDON. carm. 2, 328. ISID. eccl. off. 2, 5, 12 *episcopi* (*cf.* HIER. adv. Rufin. 2, 2 VITA Caes. Arel. 2, 22. 27).

in comparatione vel translate: HERM. vulg. mand. 11, 16 qui dicunt se spiritus sancti baculos (πνευματοφόροι) esse. VVLG. lev. 26, 26 postquam confregero baculum panis vestri (θλῖψαι ὑμᾶς σιτοδείᾳ ἄρτων). Ezech. 4, 16 conteram baculum panis (στήριγμα ἄρτου) in Ierusalem (5, 16). GILD. 19 chron. III p. 35, 26 quod direptionibus vacuaretur omnis regio totius cibi baculo. VVLG. Tob. 10, 4 baculum senectutis nostrae, solatium vitae (*cf.* 5, 23). CORP. VIII 9519 (CARM. epigr. 526, 9) et perdit orbatque patrem baculo destituta senecta. PS. AMBR. act. Seb. 2, 7 o filii, meae baculus senectutis. VVLG. Is. 10, 5 vae, Assur, virga furoris mei et baculus. psalm. 22, 4 virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt (*cf.* EVCHER. instr. 1 p. 91, 6 in virga correptio declaratur, in baculo consolatio). HIER. epist. 60, 10 caecorum baculum ..., solamen lugentium fuit. adv. Rufin. 2, 2 contra latratores suos misisse baculum litterarum. 2, 10 mittit epistulam, id est robustissimum baculum, quo Romanae urbis armetur episcopus (*cf.* 2, 4). RVFIN. apol. ad Anast. 1 baculum quendam tibi confessionis mei, quo abigerentur, offerrem. AVG. conf. 6, 6, 9 baculo disciplinae confringebas ossa mea. EVCHER. form. 1 p. 8, 23 baculum dei sustentatio consolationis dei (*ad* psalm. 22, 4 *v. supra. cf.* GLOSS IV 590, 11). AVELL. p. 207, 2 cum averteris baculum exactionis. 566, 10 ut auctoritatis baculo eos expellat de medio ovium. FAVST. REI. serm. 19 p. 298, 20 Iudaeorum populus ... stare non poterat, sed ... qui baculum crucis despexerat, in terram casurus erat. BOETH. mus. 5, 2 p. 354, 12 ratio, quae errantem sensum regat ac temperet, qua labens sensus deficiensque veluti baculo innitatur. *epitheton Christi*: ORIENT. carm. app. 2, 2 baculum. 3, 104 cur baculus? lapsos quod sublevet, erigat aegros. *Ihm.*

Baculus, -ī *cogn.* CAES. Gall. 3, 5, 2 P. Sextius Baculus, primi pili centurio. 2, 25, 1. 6, 38, 1 (OROS. hist. 6, 8, 5 *falso* Pacuvius *traditur pro* Baculus). CORP. III 2836 (*in Dalmatia; 'videtur scriptus esse ante a. p. C. 10'*) Sal. Trebranus T. f. Quir. Baculus has(tatus) pri(or) leg(ionis) XX. VI 10213 (*priore dimidio saec. I*) [igno?]bilis inutilis Baculi comes. VIII 3523 Cl. Baculo ... collactitio. XIII 10010, 265 (*in vasculo*) Baculi. *Jacobsohn.*

Bacuntius, -ī *amnis Pannoniae, nunc* Bosut. PLIN. nat. 3, 148 amnis Bacuntius in Saum Sirmio oppido influit, ubi civitas Sirmiensium et Amantinorum. *cf. Tomaschek, PW. II 2724.*

Bacurdus, -ī *deus barb.* (*germ.?*). INSCR. Rhen. Bramb. 385 (*a. 189, Colonia Agrippinensi*) Bacurdo sacrum. 386.

Bacurius, -ī, Βακούριος *vel* Βακκούριος. **1** *Hiberorum rex, de quo cf. Seeck, PW. II 2724.* AMM. 31, 12, 16 RVFIN. hist. 10, 10. 11, 33. **2** *idem fuerit nomen* MARTYROL. Hier. 8 id. Mai. Baccirius.

Bad⟨...⟩ *v.* Badera.

Bada (TAB. Peut. 8, 1 RAVENN. p. 374, 4. 195, 1 Guid. p. 526, 14) *v.* Pydna. *Diehl.*

Badacer *indecl.*, בִּדְקַר, Βαδεκάρ. VVLG. IV reg. 9, 25 dixitque Iehu ad Badacer ducem (Baddacer *cod. Amiat.*). HIER. nom. hebr. p. 45, 2 Badacar venit conpungi.

Badad, בְּדַד, Βαράδ. *nom. regis Idumaeorum.* VVLG. gen. 36, 35 Adad filius Badad (Badadi *plur. codd.* I par. 1, 46). HIER. nom. hebr. p. 3, 26 Badad praecipuus. *idem vocatur* Barad HIER. interpr. Iob 42, 17 p. 237, 49. nom. hebr. p. 59, 17 Barad grando. LIB. geneal. chron. I p. 174, 289.

Badaeus *v.* Badius.

Badaias, בֵּדְיָה, Βαδαΐα. *nom. vir. hebr.* VVLG. I Esdr. 10, 35 (Baldaias *cod. Amiat.*).

Badān, בְּדָן, Βαδάμ, Βαδάν. *nom. vir. hebr.* VVLG. I reg. 12, 11 (Benedan *cod. Amiat.*, Bedan *plur. codd.*). I par. 7, 17. HIER. nom. hebr. p. 34, 28 Badan solus vel in iudicio. *Plenkers.*

Badanatha *v.* Baclanaza. **badanola** *v.* baionula.

Badardus, -ī *cogn. germ.* CORP. XIII 1312 (*Avarici Biturigum, aevi Merovingici*) hic requiescit Badardus.

Badāus *v.* Batavus. **badda, baddus** *v.* batus.

Baddo, -ōnis *nom. germ.* **1** *senior legatus Fredegundis*: GREG. TVR. Franc. 8, 44. 9, 13 Baddonem. 9 ind. capit. 13 de Baddone (*ubi* baldone *A 1*). **2** *episcopus Eliberitanae ecclesiae.* CONC. Tolet. a. 597 Mansi 10, 478^{E}.

Badechildis *nom. mul. germ.* MARTYROL. Hier. 3 Kal. Febr. *fort. scrib.* Baldechildis.

Badegisilus *v.* Baudegisilus. **Badeius** *v.* Badius.

bademula *v.* baionula.

Badēnsis, -e, *plur.* Badēnsēs, -um *incolae opp. cuiusdam Africae.* NOT. dign. occ. 25, 18 *sub comite Africae* Badenses. 36 praepositus limitis Badensis. *cf.* Badiensis.

Badera *statio Galliae in via Tolosa Narbonem.* TAB. Peut. 22: *litterae* era *hodie perierunt.*

Badericus, -ī *nom. vir. germ.* **1** *rex Thoringorum*: GREG. TVR. Franc. 3, 4. *semel unus liber C 1* baldericho. **2** *presbyter*: CONC. Autiss. a. 573/603 p. 184, 12.

Badesilitānus, -a, -um *ad opp. quoddam Africae pertinens.* AVG. epist. 64, 2 ecclesiam Badesilitanam. *cf.* 64, 4 plebs ... Vigesilitana.

Badesius *v.* Badius.

Badezodus, -ī *rex Tyriorum.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 124. *in graeco* Βαδέζωρος, *Eusebius* Βαλέζωρος.

1. Badia (*opp. Hispaniae*) *v.* Baria. **2. Badia** *v.* Badius.

Badiae, -ārum *statio Numidiae.* TAB. Peut. 4, 3. *adi.* **Badiēnsis**, -e. CORP. VIII 2451 (*in saltu Aurasio*) ⟨d⟩ec. mun. Bad. NOT. dign. occ. 25, 5 *sub comite Africae* Bazensis (*castellum*). 23 praepositus limitis Bazensis. *sed cf.* Badiensis *sub v. et* Vadis (Badis).

Badiānus *v.* Badius. **Badiās** *v.* Badiae.

Badiēnsis, -e *ethn. opp. Africae situs incerti.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 135^{A} Pancratius episcopus Badiensis. *cf.* Badiae. *Diehl.*

Badies *vicus in Piceno ad viam Salariam.* ITIN. Anton. Aug. p. 307, 4. *cf. Hülsen, PW. II 2727.* *Jacobsohn.*

badim *v.* bath.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Badimō (*abl.*) *statio Cappadociae.* ITIN. Anton. Aug. p. 212 (*v. l.* badino baldimo radimo). *Diehl.*

Badiolus *v.* Badius. **Badīs** (AVG. bapt. 6, 22, 38) *v.* Vadis.

badisso *v.* badizo.

baditis *herba.* MARCELL. med. 33, 63 herba est, quae Graece nymphaea, Latine clava Herculis, Gallice baditis appellatur.

badius, -a, um [*i. q. hibern.* buide '*flavus*'. *Th.*]. [*francog.* bai, *hisp.* bayo. *M.-L.*] GLOSS. II 27, 60 badius χελιδονιαῖος. *speciatim de equis*: ISID. orig. 12, 1, 49 badium ... antiqui vadium dicebant, quod inter cetera animalia fortius vadat. SVIDAS βάδιος ... σημαίνει ... καὶ ἵππον χροιάν. VARRO Men. 358 equi colore dispares item nati hic badius, iste gilvus, ille murrinus (NON. p. 80). GRATT. 537 ...⟩ra illi badiosque legunt ⟨...⟩. PALLAD. 4, 13, 3 colores ... badius, aureus, albineus (*ibid. iterum*). CHIRON 960 albus ... rufeus ... b a d e o s. ENNOD. carm. 2, 136 (*tit.*) de equo badio. ISID. orig. 12, 1, 48. *per compendium* b. *scr.*: CORP. VI 10047. 10056 (*ibid. saepius*). *de herba*: CORP. V 6415 viole bad(iae). *Ihm.*

Badius, -a *nom. gent., cuius exempla Italica omnia in finibus Oscorum atque apud finitimos populos reperiuntur*: LIV. 25, 18 *passim.* VAL. MAX. 5, 1, 2. 5, 1, 3 Badius Campanus. CORP. IX 580 (*Venusiae*). 1455 (*p. Chr. 101, apud Ligures Baeb.*). 1494 (*ibid.*). 1761 (*Beneventi*). 2274 (*Telesiae*) Badia. 2489 (*litteris bonis, Saepini*) Cn. Bad⟨ius⟩. 2490 (*litteris pulchris*). 2465 Cn. Badio Cn. f. Vol. Serpican(o) IIIIviro aed. Cn. Badius Cn. f. Vol. Serpican⟨u⟩s. 2382 (*Allifis*) L. Badio M. f. Ter. 6083, 27 (*in signaculo Aeclani reperto*). X 907 (*inter 752 et 794 a. u. c., Pompeis.* IV suppl. VII 18). 2157 (*Puteolis*). 4017 (*Capuae*) Badia. 5374 (*Frattae*). 6045 (*Minturnis*). CORP. VI 12415. 13457 (*bis*). V 6371 (*Lande*) Badiae. XII 4654 C. Badius Horestes. XIII 3162 (*a. 238, in prov. Lugudun.*). III 1 exemplum epistul(ae) Aedin⟨i⟩ Iul⟨i⟩ani praefecti praet⟨or(io)⟩ ad Badium Comnianum p⟨ro⟩cur(atorem) e⟨t⟩ vice praesentis agen⟨t(em)⟩. II 2262 Badia. 3706. 4106. 4108 (*p. Chr. 323—337*) Badius Macrinus v(ir) p(erfectissimus) p(raeses) p(rovinciae) H(ispaniae) T(arraconensis). 5165 (*saec. II*). VIII 1773. *pro cognomine*: INSCR. Ephem. epigr. VIII (ad Corp. II) 54 Pompeia Badia. **Badiānus,** (-a) *cogn. fortasse* CORP. XV 4085 (*in amphora*) 3 B(?)adiani. *adi.* **Badiānus,** -a, -um: CORP. IV 2551 vinum ex fundo Badiano. **Badaeus,** -ī *nom. gent. cf.* Appaeus, Attaeus. CORP. VIII 13023 Felicia Pia ... *et* Badaeus Pius. **Badeius,** -ī *nom. gent.*: CORP. X 8042, 21 (*in tegula Campana*) M. Badei. **Badesius,** -a *nom. gent.*: CORP. XI 6722, 25 (*in perpendiculo plumbeo*) Q. Badesi Clari. VIII 4538 Badesia Primosa. **Badiolus,** -a *cogn.*: CORP. II 129 Arrius Badiolus. 1223 Badiola. **Badullia,** -ae *nom. gent.*: CORP. VIII 15944 (*in prov. procons.*) Badullia Post⟨um⟩a. **Badusius,** -a *nom. gent. umbricum, ut videtur*: CORP. XI 3991 (*Capenae*) ⟨Ba⟩dusius(?) Q. f. Clu⟨...⟩ (*convenit etiam supplementum* Pedusius). 5544 (*Asisii*) Cn. Badusius ⟨...⟩. 6361 (*Pisauri*) Q. Badusius Q. l. Delphicus VIvir et VIvir Aug(ustalis) Pisauri sibi et Badusiae Festae conlibertae (*idem* 6306). 6310 L. Badu⟨sius⟩. VI 2382 b 25 (*inter a. 172—178*) M. Badusius M. f. Pal. Marcian(us) Sasi(nae). XIV 256, 204 (*Ostiae*) Badusius Communis. V 1124 (*Aquileiae*) d. m. T. Badusi Sabiniani T. Badusius Paulin(us) filio. VIII 3531 Cn. Badusius Leo. *Jacobsohn.*

Badiza *v.* Besidiae.

badizo, -āre, βαδίζω. PLAVT. Asin. 706 demam hercle iam de hordeo, tolutim ni badizas.

bado, -āre. GLOSS. V 601, 18 hippitare: oscitare, badare (bataclare *Löwe*, *cf.* IV 524, 30). 347, 50 battat ginath (401, 24 geonath, *anglosax.*). [*it.* badare, *francog. vet.* baer, *prov.* badar. *M.-L.* (*Wiener Studien 25 p. 92.*)] *Ihm.*

Bado, -ōnis *cogn. barb.* CORP. II 3165 (*in Tarraconensi*) *in epistylio*: Badonis. *cf.* Baddo.

Badonib(us) reginis Sextia Augustina ex voto. CORP. III 14471 (*Apuli*).

Badrin *statio Cyrenaicae.* ITIN. Anton. Aug. p. 69 (*v. l.* batrin, bradin, baradin *sim.*).

Badua *v.* Baduila.

Baduārius, -ī *gener Iustini imp.* CORIPP. Iust. 2, 284 dispositorque novus sacrae Baduarius (*trad.* vado aurius) aulae successor soceri (factus mox curapalati est). IOH. BICL. chron. II p. 214, 576, 1 (*ubi v. l.* baudarius, bandarius). *Diehl.*

? **badue** diliciae GLOSS. V 442, 27. 562, 53. *cf.* eden. *Ihm.*

lucus **Baduennae** *Frisiorum.* TAC. ann. 4, 73 (*ubi Müllenhoff* Baduhennae).

Baduila *v.* Totila. **Badullia** *v.* Badius.

Badus, -ī *cogn. barb.* CORP. VIII 20030 (*Mila*) T. Iulius Vict⟨o⟩rinus Badus. *cf.* Badaeus.

Badusius *v.* Badius. **Baean** *v.* Beon.

Baebatius *v.* Baebius.

Baebelo *nom. putei argenti in Hispania.* PLIN. nat. 33, 97 *putei metallorum* sua nomina ab inventoribus habent, ex quis Baebelo appellatur hodie, qui CCC pondo Hannibali subministravit in dies. *Diehl.*

Baebenius *v.* Baebius.

Baebiānus, Baebidius, Baebilius *v.* Baebius.

Baebius, -a *nom. gent. pleb.* Baibius: CORP. V 3354 (*Veronae*) Baibiai Proculae. *apex in* a: CORP. X 6976 (*Messanae*) L. Báebius L. f. Gal. Iuncinus práef. fabr.... iúridicus Aégypti. *in* e: CORP. XII 3637 (*post. a. p. Chr. 73*) L. Baébió Honórátó. *saepe* Bebius *in codd.*; *in titulis, velut*: CORP. VI 13462 L. Bebius L. fil. XIV 1007 (*Ostiae*) Be⟨bi⟩o *et* Baebius. IX 3547 (*Miseni*) Sex. Bebio Stoloni ... C. Bebius Hermes. X 5447 (*Aquini*) ossa Bebiae Q. l. Primae. XI 4073 (*Capenae, christ.*). II 5812 (*a. 239 p. Chr.*). VIII 11726 (= 572, *christ.*). 16928 D. Baebius Maximinianus ... D. Bebius Victor B(ebi) M(aximiani) fil(ius)... Iulia Bellica Bebi Victoris uxor... Bebius Saturus Vic(toris) f(ilius). III 4837 (*in Norico*) Baebius Secundus et Accepta Cupiti ... Baebie Secundae ... et Bebio Accepto. *cf.* CORP. graec. III 3278 Βεβία. Bebbius: CORP. IX 1455 (*apud Ligures Baebianos*), 3, 47 Bebbio Feroce. CORP. V 6909 (*inter Durias duas*) T. Baeibinus Mani f. *extat in titulo vix recte descripto.* Baepiae: CORP. VI 7953 (*periit*). Paebius: CORP. VI 9115 Fructuoso Paebiorum actori. *de formis* Baebiei *et* Baebieis *agit* VARRO ling. 10, 50. *gen. sing. fem.* Baebiaes: CORP. VI 13494. 33435 Baebiais. *compendium* Baeb. *in titulis frequens, rarum* B.: CORP. VIII 16928 D. Baebius Maximianus ... D. Bebius Victor B(ebi) M(aximiani) fil. *stirps Tampilorum VI urbis saec. vigebat*: Q. Baebius Tampilus: CIC. Phil. 5, 27 *ad Hannibalem* miserat olim senatus P. Valerium Flaccum et Q. Baebium Tampilum. *cuius filii* Cn. Baebius Q. f. Cn. n. Tamphilus (*cos. a. 572/172*), M. Baebius Q. f. Cn. n. Tamphilus (*cos. a. 573/171*). *fortasse idem commemoratur* LEX agr. (Corp. I 200) 43 M. Baebius tr. pl. III vir coloniae deducend⟨ae⟩. INSCR. numm. Babelon I p. 254 M. Baebi Q. f. Tampil. (*ca. a. 144 a. Chr.*) LIV. 44, 17, 5 *praetor a. 586/168* Cn. ⟨Baebius⟩ Tamphilus. 44, 17, 10. PLIN. nat. 7, 182 Cn. Baebius Tamphilus praetura et ipse functus *subito obiit.* *posteriore aetate unus extat ordinis senatorii*: CORP. VI 1360 Cn. Baebio Cn. f. Tamphilo Válae Numoniano q(uaestori) p(raetori) pro cos(ule). *temporibus rei publicae alii*: LIV. 22, 34, 3 (*a. u. c. 537/217*) Q. Baebius Herennius tribunus plebis. POLYB. 15, 1, 3 (*a. 552/202*) Λεύκιον Βαίβιον (LIV. 33, 25, 2). LIV. 31, 6, 4 (*a. 554/200*) Q. Baebius tribunus plebis. 37, 47, 8 (*a. 565/189*) *praetor* L. Baebius Dives. 42, 6, 5 (*a. 581/173*) *legatus* Q. Baebius Sulca. 44, 18, 6 L. Baebius. 45, 31, 2 (*a. 587/167*) A. Baebius. ACC. carm. frg. 15 *voc.* Baebi. SALL. Iug. 33, 2 (*a. 643/111*) C. Baebium tribunum plebis. APPIAN. civ. 1, 72 (*a. 667/87*) Μᾶρκος Βαίβιος. LVCAN. 2, 119 *voc.* Baebi (*cf.* PS. AVR. VICT. epit. 73, 1). APPIAN. civ. 1, 48 (*a. 665/89*) ἀντιστράτηγον ... Γάιον Βαίβιον. CIC. Cluent. 47 cum M. Baebio senatore. CIC. Pis. 88 (*a. 697/57*) M. Baebius, vir fortis. BELL. Hisp. 26, 2 A. Baebius ... (*et alii*), equites Romani Astenses. APPIAN. Ill. 13 (*a. 710/44*) Βαίβιον, ἄνδρα ἀπὸ βουλῆς. CORP. I 837 (= VI 8227) Baebia Q. l(iberta). VI 13469 T. Baebi C. f. Fab. Celeris. 26505 M. Baebius M. l. Pa⟨...⟩. I 1348 (XI 2296; *Clusii*) L. Baebius L. f. Arrespex. 1554 (= II 3408) L. Baebius M. f. II 5405 ('*litteris optimis*') ⟨... B⟩aebi⟨us P. f.⟩ Sergia. III 7369 (*in Thracia, inter a. 695/59 et 710/44*) M. Baebius ⟨...?⟩. XI 623 (*Foro Livii*) C. Baebius T. f. Clu(stumina) trib. mi⟨l. leg.⟩ XX. *exempla plurima aetate imperatoria inveniuntur in omnibus fere provinciis; nulla reperi in Aquitania et Belgica, quattuor in Germania sup., quorum tria* (CORP. XIII 6813. 6814. 6957) *milites nominant, unum in Gallia Lugud.*: CORP. XIII 1982 a (*Luguduni*) L. Baebius Lepidus nummularius (*sed idem, ut videtur,* XII 4497 *in titulo saec. I, qui Narbone extat*). *elegi nobilissimos*: Baebius Macer: FVLG. serm. ant. 6 Bebius Macer, qui fastalia sacrorum scripsit. *idem, ut videtur*: SERV. Aen. 5, 556 ecl. 9, 46. CORP. V 1838. 1839 (*Iulio Carnico, a. 41—54 p. Chr.*) C. Baebio P. f. Cla. Attico proc. Ti. Claudi Caesaris Augusti Germanici in Norico. TAC. hist. 4, 50 Baebius Massa e procuratoribus Africae (Agr. 45 PLIN. epist. 3, 4, 4. 6, 29, 8. 7, 33, 4). CORP. VI 1359 (*c. a. 70*) L. Baebio L. f. Gal. Avito praef. fabr.... proc(uratori) imp. Caesaris Vespasiani Aug. provinciae Lusitaniae. XII 3637 (*a. 73 p. Chr.*) L. Baébió Honórátó cos. PLIN. epist. 1, 24 *tit.* Baebio Hispano. 3, 9, 12 Baebium Probum. CORP. VI 31034, 24 (*a. 102*) L. Baebi Polybi *pontificis* (*cf. ad* 32445). PLIN. epist. 4, 9, 16 Baebius Macer, consul designatus. 3, 5, 1. 4, 12, 4 SPART. Hadr. 1, 5. INSCR. Graec. III 3147 (*Smyrnae, ante a. 114*) ὑπὸ Βαιβίου Τούλλου ἀνθυπάτου. CORP. II 4057 (*a. 138 p. Chr.*) legato M. Baebio Crasso. CAPITOL. Aur. 3, 8 ex equestri ordine Baebium Longum. CAPITOL. Alb. 6, 1 Baebium Maecianum adfinem *Clodi Albini.* LAMPR. Alex. 3, 3 *rhetorem* Baebium Macrianum. CORP. III 3706 (*in Pannon. infer., a. 199*) L. Baebio Caeciliano leg. Augg. pr. pr. (3733). VOPISC. Aurelian. 13, 1 Baebio Macro praefecto praetorii. CORP. VI 1361 ⟨B⟩aebia L. f. Fulvia Claudia Paulina Grattia Maximilla fratri *proconsuli* et sibi. 1398 L. Baebiae Sallustiae Crescentillae c. f. IX 2855 (*Histonii*) M. Baebio M. f. Q. n. Arn. Suetrio Marcello equo publico aed. q.... flamini divi Vespasiani M. Baebius Suetrius Marcellus ... patri. X 5714 (*Sorae*) M. Baebio M. f. Rom. Secundo aed. ... M. Baebius M. f. Rom. Sabinus. 6012 (*Minturnae*). 7580 (*Caralibus*). V 3334 (*Veronae*). 4324 (*Brixiae*) Baebiae M. f. Nigrinae *nepti consulis a. 134.* VIII 4249. 4194. INSCR. Graec. III 2007 c add. (*Sirrhae*) Λ. Βαίβιος βουλευτὴς δίς. 2045 (*in Thracia*) Βαίβια Σεβῆρα ματρῶνα. 3663 (*Cyzici*) Μ. Βαίβιος Αἰκουανὸς Μόδεστος βασι(λεύς). INSCR. Revue archéol. 1900 p. 489 no. 130 ⟨διέποντος τ⟩ὴν ἐπάρχειαν Λ. Βαιβίῳ Ὀνοράτου. *alii*: *saec. I*: CORP.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

XII 768 Baebia Pieris. 4966 add. C. Baebium Primum. 6031. XIV 3515 L. Baebio L. f. Serg. Balbo trib. mil. II 6118. XII 4497. III 9733. 14001 Quint⟨o⟩ Baebio C.... ⟨Ti⟩b. Baebius. 7062 L. Baebius L. l. Moschus; *Λεύκιος Βαίβιος Μόσχος*. II 3864. *saec. II*: Corp. VI 2185 b 13. II 6157. Inscr. Ephem. epigr. VIII 162 (*Hispan.*). III 6178, 3, 20 (*in Moesia, a. 134*) Baeb. Severus. VI 975 a 38. 2379 b 18. Const. veteran. 60 p. 1985 extr. 21 int. 13 *cohorti* praest A. Baebius Recillus Suess(a). Corp. VI 2380, 12 P. Baebius P. f. Ser. Maximus Mars(is). 2381 a 12 Sal. Baebius Sal. f. Gal. Iustus Luna. III 134 Baebi Gaius et Gemellus fratres. 321 (*est titulus, ut videtur, fere aetatis M. Aureli*). IX 4970 (*Curibus*) Baebiae Pontiadi. II 5472 Baebia Lychnis. III 6580 II 34 (*in Aegypto*) Baebi Marcellini *centurionis*. VIII 2528. III 10121 L. Baebio Opiaví f(ilio) Ser(gia) Oplo Malavico aedili. *saec. III*: Corp. II 5486 Act. lud. saec. Sept. Sev. 7, 5. Corp. VI 1056, 2, 81 Baebi Iuste. 99 Baebi Successe. 1057, 3, 54 L. Baeb. Florianu *centurio*. Cass. Dio 76, 8, 6 *Βαίβιον Μαρκελλῖνον*. Corp. VI 1058, 1, 93 *centurio* L. Baebius Fortis. 1058, 5, 107. 1064, 3, 10 Baebi Luxuri. VIII 2564, 1, 65. III 3903 (*a. 225*) G. Baeb. Marcel⟨l⟩inus mil. leg. X... C. Baeb. Marcello iuniore filio. Carm. epigr. 463 merulator Publius ... quod vocitatus eram Baebius cognomine patris, ... nomen meu Primus in aevom ... P. Baebius P. f. Pal. Myrtilus ... unico fratri. *Baebii cognomine carentes*: Corp. VI 13461 A. Baebius A. f. Ouf. XIV 2918 *et* 3326 (*Praeneste*). IX 3440 (*Peltuini, litteris antiquioribus*). XI 1054 (*Parmae*) Q. Baebius M. f. Pol. tr. mil. bis. 1314 (*in sacrario prope Travi*) Baebiae L. f. matri. 1541 (*Pistoriis*). 5177 (*Vettonae*). 774 (*Aquileiae*) Sex. Baebius Bai f. vet. 1815 (*Gemonae*). 1882 (*Concordiae*) C. Baebius P. f. Cla. P. Baebius P. f. Cla. P. Baebius P. f. Cla.... Baebius P. f. pater. 2466 (*Ateste*) C. Baebius P. f. Rom.... sibi et ⟨C.⟩ Baebio ⟨F⟩elici lib. 3514 (*Veronae*) v. f. Baebia Q. f. Secunda sibi et Q. Baebio M. f. patri. 7166 M. Baebius L. f. C⟨a⟩m. VI vir ... C. Baebius M. f. C⟨a⟩m. Celer. 7534. 7796 (*in valle Tanari super.*). II 176. 1506 M. Baebius. 3408. 3880. 3881. 4976, 7 C. Baebi. *plur.*: Corp. III 134. II 3585. 5879. III 14386. 8291 (*in Dalmatia*) Iadestinus Baebior(um) ser(vus). 11150. VIII 4361. V 6489. XIII 6285. *cogn. et nomen singulare*: Corp. VI 2521 Vlp(ius) Bebius Victor vet. Aug. XV 6242 (*in lucerna*) Decirius, Baebius *gladiatores*. V 6489 (*in agro Novariensi*) Minervae Baebi donum posuerunt. XII 3109 Tertius Baebi f. XIII 6285 (*in German. super.*) Ba⟨e⟩bius Baebiiq(ue) fili. 10010, 2811 (*in vasculo*) Baeb. II 1614 M. Cornelius A. f. Nova⟨t⟩us Baebius Balbus praefectus fabr. ... flamen provinc. Baeticae. VIII 9779 Cesonia Bebia. III 3270 (*in Pannon. inf.*) C. Oppius Bebius bf. cos. 7824 (*in Dacia*) Ael. Baeb. 12012, 26 (*in lucerna*) Baebi. 12709 (*cf.* p. 2253) Fl(avia) Baebia. *inversio*: Corp. VIII 6028 Rustica Baebia. Inscr. Ephem. epigr. VIII 155 Candidi Baebi.

adi. **Baebius**, -a, -um. Liv. 40, 44, 2 praetores ... lege Baebia creati. Fest. p. 394 Cato in dissuasione, ne lex Baebia derogaretur. Non. p. 470. *adi.* **Baebiānus**, -a, -um. Ligures Baebiani (*vide Corp. IX p. 125*): Plin. nat. 3, 105 Ligures, qui cognominantur Corneliani et qui Baebiani. Corp. IX 1455 (*a. 101*). 1456 (*a. 11*) in Licures Baebianos. Corp. XI 3003 (*in agro Viterbiensi*) *per fundos* Baebianum et Philinianum Avilei Commodi. Tab. Vel. (Corp. XI 1147) 2, 50 fundum Vibianum Baebianum (3, 40. 6, 98). **Baebiānus** (-a) *nom. gent.* Corp. X 3786, 8 (*Capuae, a. 15*) M. Baebianus Iucund(us). **Baebiānus**, -a *cogn.* (*exempla Italica omnia ex media et septentrionali Italia*). Corp. XIV 2839 (*in agro Praenestino*). XI 673 (*Fori Corneli*) P. Appaei P. f. Baebiani ... Ba⟨eb⟩ia Paulina. 1927 (*Perusiae*) Afiniae M. f. Geminae Baebianae cl. f. uxori Vibi Galli c. v. (*postea Augusti*). 3254 (*Sutrii, non post 150*), 3, 1 Q. Titienus Q. f. Bae⟨bianus?⟩ pontifex. V 2541 (*Ateste*). 4291 (*Brixiae*). 4452. V suppl. 1079, 56 (*Concordiae*). Corp. II 965. 3789 ⟨.⟩ Baeb⟨io⟩ M. f. Gal. Bae⟨bi⟩ano Severo II vir. flam. 4036 Bae⟨bia Bae⟩biana (?). 6058 Q. Baebius ... Baebianus. VIII 1167. 4616. 6958 ⟨Qua⟩dratus Baebianus ... iudex, aedil⟨is⟩ quaest⟨or⟩ *eqs.* III 14034, 1 (*in Dalmatia, in lucerna*) Baebiani. Symm. epist. 3, 41 pro filio Baebiani viri clarissimi (*cf. ad l. 26*: Bebiani *PV*, Aciani *M*). *christiani*: Pavl. Nol. carm. 33, 6 Verius Baebianus clarus superbo Veriorum nomine et consulari Baebiano sanguine. Carm. epigr. 652 (*a. 368 christ.*) *in subscriptione*: Aciliae Baebianae ... in pace quae vixit. Bebianus episcopus Dusensis: Conc. Carb. a. 411 (Mansi 4, 270^A). Bebianus episcopus ecclesiae Agennensis: Conc. Aurel. a. 549 p. 110, 6.

Baebiāna, -ae *vicus Etruriae* (*cf. Hülsen, PW. II 2728*): Tab. Peut. 5, 5 Bebiana. Ravenn. p. 284, 9 Bebeina. *omnia derivatorum quae sequuntur exempla extra Italiam inventa in Illyrico meridionali et orientali extant* (*praeter unum*: Baebenia *in prov. procons.* Corp. VIII 11216), Baebidius (*praeter* Corp. III 3163, *quod est incertae originis in Dalmatia*) *et* Baebilius *nusquam nisi Salonis*. **Baebatius**, -a *nom. gent. cf.* Atatius, Egnatius. Lex vic. Furf. (Corp. IX 3513) 1 Q. Baebatius Sex. f. Corp. V 6838 (*Augustae Praetoriae*) L. Baebati⟨o⟩ L. f. Serg. Fortunato aedí⟨li⟩. III 8011 (*in Dacia*) D. Baebatius ⟨C⟩hr⟨y⟩santus aug(ustalis) col(oniae) Zermi⟨z⟩egetusae ... Baebatiam Gam⟨i⟩cen coi(ugem). **Baebenius**, -a *nom. gent. cf. etrusc.* paipnas, pepna *W. Schulze, Eigenn. 132*. Corp. VI 1057, 5, 102 *a. 205*) C. Baeben(ius) Tertius. 1058, 4, 69 C. Baeben(ius) Optatus. IX 4246 (*Amiterni*) Beben .... X 4802 (*Teani Sidicini*) T. Bebenio Licinio Pastorino infanti ... Bebenius Pastorinus et Licinia Felicissima filio. III 14537 (*in Moesia super., a. 179*) T. Bebenius Iustus praef. coh(ortis) Aur(eliae) Nov(ae) (miliariae) equit(atae) c. R. VIII 11216 Bebenía Pauliana. **Baebidius**, -a *nom. gent. cf.* Annidius, Atidius. Corp. VI 1057, 2, 107 L. Baebid(ius) Verus. 13458. IX 4062 (*Carsiolis*) Baebidi .... XI 5748 (*Sentini, a. 260*) Bebidium Iustum, ... Bebidium Ienuari[um]. 5804 (*Iguvii*). 6110 (*Foro Sempronii*). III 2012 G. Baebidio Marcello, mil(iti) coh(ortis) III Alp(inorum) *eqs.* 2244 (*ter*). 3163 Baebid(ium) Titianum. 8951 Bebidiae Salvianeti. 9415. 12955 (*litteris bonis*) ⟨L⟩ucio Bebidio Eleuthero. 14752. **Baebilius**, -a *nom. gent.* Corp. X 3782 (*Capuae, ante a. 683/71*) M. Baibilius L. f. VI 13459. 13460 (*in tabella columbarii*) Ti. Baebilius Teres, Baebilia Martha. III 2245. 2342. 2530. 8940 L. Baebilio Epaphrodit(o) Baebili Eutyches et Ianuarius liberti. 14869² L. Baebilius Epaphroditus. 8941 Baebiliae Charidi ... Baebili Satyrus et Prepusa alumn. ⟨k⟩ariss. 9121 Bebili(a) Pri(ma). 14753. *pro cognomine*: Corp. III 8975 d. m. Cattiae Baebiliae defunc(tae). **Baebutius**, -ī *nom. gent.* Corp. XIV 688 (*Ostiae*) C. Baebutius Florus ... Aeliae Luciliane Lucilianeti coiugi. 689 C. Baebutius Florus fecit sibi et Fabiae Maximae coniugi suae ... et Baebutis filis. 690 C. Baebutius Maximus. *Jacobsohn.*

Baebro, *opp. Hispaniae Baeticae.* Plin. nat. 3, 10. *Diehl.*

Baebulus, -ī. Arnob. nat. 1, 52 *magus, fort. nomen male intellectum.* *Jacobsohn.*

Baebutius *v.* Baebius.

Baecula, -ae, *Βαίκυλα, opp. Hispaniae Baeticae.* Liv. 27, 18, 1 urbem (28, 13, 5). 27, 20, 3 paucis post proelium factum ad Baeculam diebus (Liv. perioch. 27).

Baeculonēnsēs, -ium *stipendiarii conventus Tarraconensis.* Plin. nat. 3, 23. *Diehl.*

Baeculonius, -ī *nom. gent.* Liv. 41, 4, 1 L. Atius, tribunus primus secundae legionis ... A. Baeculonium, signiferum suum, notae fortitudinis virum, inferre signum iussit. *Jacobsohn.*

Baedarus, -ī *nom. barb.* Corp. III 8021 (*in Dacia*) Vlcudius Baedari. *ibid.* Vlcudius Bdari. 917 (*Potaissae*) Bedarus. *Diehl.*

Baedius, -ī *nom. gent., cf.* Baius. Corp. XIV (*Ostiae*) P. Baedi Fau⟨sti⟩. XII 717 Baedia Politice. *Jacobsohn.*

vicus **Baedorus** *Lusitaniae.* Corp. II 365 (*Conimbricae*) de vico Baedoro gentis Pinton(um?).

Baedunia, -ae, Ptol. 2, 6, 30 *Βαιδουνία, opp. Hispaniae Tarraconensis.* Itin. Anton. Aug. p. 439 Bedunia (*v. l.* botunia *sim.*, betunica). *ethn.* **Baeduniēnsis**, -e, Ptol. 2, 6, 30 *Βαιδουνησίων*. Inscr. Ephem. epigr. VIII p. 404, 120 (*Bracarae*) ⟨Ca⟩elica ⟨Ce⟩ltici ⟨Ba⟩edun(iensis). Corp. II 4963, 1 (*cf.* 6246, 1) *in tabella aerea ansata*: Celer Erbuti f. Limicus Borea Canti (servus) Bedoniesi muneris tesera(m) dedit anno M. Licinio cos. (*a. 27*).

Baegēnsis, -e *ethn. opp. Hispaniae Baeticae situs incerti.* Corp. II 1394 Calpurnia Felic⟨l⟩a Baegesis. Inscr. Ephem. epigr. VIII p. 393, 103 (*saec. I/II*) Q. Sempronio Secundino Baegensi.

Baelo, -ōnis, *Straboni Βελών, Ptolemaeo Βαίλων, oppidum Baeticae.* Plin. nat. 3, 7 oppidum Baelo. 5, 2 a Baelone oppido Baeticae (Sol. 24, 1 *ubi* belone, bellonae *sim. ll.*). Mela 2, 96 Bello. Itin. Anton. Aug. p. 407, 3 Belone (*v. l.* bellone) Claudia. Ravenn. p. 305, 15 Belone (p. 344, 9 Guid. p. 516, 8 Belona). *ethn.* **Belonēnsis**, -e. Mart. Cap. 6, 666 Velonensis Baeticae civitas. *v. Hübner, PW. II 2759, qui contulit* Baldo.

Baelōna *v.* Bellona. **baen** *v.* bahem.

Baesa *v.* Baasa.

Baesadine (*abl.*) *nom. Hispanum.* Liv. 33, 44, 4 cum Budare et Baesadine, imperatoribus Hispanis.

Baesella, -ae *nom. mul. barb.* Corp. XIII 90 (*Convenis a dextra Garumnae*) Serranconi Belheiorigis f. et Baesellae uxori hered. fecer. ex test.

Baeserte deo Harbelex Harri f. v. s. l. m. Corp. XIII 85 (*Convenis a dextra Garumnae*). *contulit ed.* Nr.-Dame-de-Basert *ecclesiae ex antiquo dei nomine inditum.*

Baesia *v.* Baesius.

Baesippo, -ōnis, Ptol. 2, 4, 10 *Βαισιππώ, opp. Hispaniae Baeticae.* Mela 2, 96 Baesippo. Plin. nat. 3, 15 Baesippo. 3, 7 portus Vaesippo. Itin. Anton. Aug. p. 408 Besippone (*v. l.* besipone). Ravenn. p. 306, 1 Bepsipon.

baesis *v.* baeto.

Baesisceris (*gen.*), *cogn. vir. barb.* Corp. II 6339 (*in Tarraconensi*) P. Baebi Baesisceris nepos. *Diehl.*

Baesius, -ī *nom. Afric.* *cogn.* Corp. VIII 3849 (*in Numidia*) Liburnia Baesia. *nom. gent.* Corp. VIII 12390 C. Baesius Bur⟨i⟩c⟨u⟩s(?). 12391 (*in prov. proc.*) G. Besius Victor sacerdos. *Jacobsohn.*

municipium Flavium **Baesuccitānum** *Hispaniae Tarraconensis.* Corp. II 3251 ⟨c⟩ives Baesuc. et incolae. 3252 ⟨civ⟩es Baesuccitani et incolae. *Diehl.*

Baeta *v.* Baetus.

Baetae, (-ārum) *populus Asiae orient.* Amm. 23, 6, 66 Baetae ... australi celsitudine montium inclinati. *cf.* Bautai *PW. III 2762.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Baetarrēnī v. Bethaemi. *cf.* Baitarrhus *PW. II 2778.*
Baetasiī, -ōrum *gens Germ. inf.* *cf. PW. II 2762. Holder, Altcelt. Sprachsch. s. v.* *scrib.* Bet-: CORP. III 5331. XIII 7025. Baetesius *l. 13. trad.* Vetasiorum *l. 11.* PLIN. nat. 4, 106 Frisiavones, Baetasi, Leuci liberi. TAC. hist. 4, 56 nihil apud Batavos ausus quosdam Nerviorum Baetasiorumque in arma traxit. 4, 66 Baetasiorum Tungrorumque et Nerviorum. *ibid.* Civilis Baetasios ... ac Nervios ... copiis suis adiunxit. *cohors I Baetasiorum* (*civium Romanorum*): CORP. VII 386. 390. 391. 394. 395. 1193. 1195. INSCR. Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 1903 p. 203. CORP. III 5331 praef. coh. I Betas. c. R. NOT. dign. occ. 28, 18 tribunus cohortis primae Vetasiorum (*in Britannia*). *ethnicum*: CORP. VI 8808 Phoebus Neronis Claud. Caesaris Aug. corp. cust. dec. Rabuti, nat(ione) Baetesius. 31140[c] (*aet. Hadriani, nominibus trium militum adscriptum*) Traianensis (*semel* -ses) Baetasius. CORP. III 3079 L. Servili⟨us⟩ P. f. Ser. Baetasius. XIII 7025 (*Mogontiaci*) Annaus Sedavonis f. cives Betasius *eques.*
Baeterrae, -ārum *opp. Galliae Narbon., hodie* Béziers, *de quo cf. Corp. XII p. 511 et PW. II 2762.* *scripturam* Baet- *testantur tituli.* Baetteris: CORP. IX 799. *compendium* Bae.: CORP. XIII 6857. B.: XII 4240 (*cf.* 4241). *apud scriptores traditur fere* Bet- *vel sequiore aetate passim* Bit-. *plurali tantum numero dici* Biterrae *trad.* CONSENT. gramm. V 348, 33. ITIN. Vicarell. *ter praebent* Baeterras, *semel* III 2, 23 Baeterra. Besaram: AVIEN. ora 591. *corrupte*: Beteroris RAVENN. p. 244, 14 (Guido p. 514, 4 Vterris). *apud Graecos trad.* Βαίτερα STRAB. 4, 1, 6 p. 182 (Βλίτερα *codd.*), Βαιτιραί PTOL. 2, 10, 6 (*corruptius in pluribus et melioribus codd.*), Βαίταρρα *et ethnicum* Βαιταρρίτης STEPH. BYZ. *s. v.* Βαιταρροῦς (*cf. inscr. nummorum celticorum* Βηταρρατις *sive* Βηταρρατι *apud Holder, Altcelt. Sprachschatz I p. 328*). MELA 2, 75 Septimanorum Beterrae. 2, 80 secundum Beterras Orbis fluit. PLIN. nat. 3, 36 *colonia* Beterrae Septimanorum. 14, 68 Baeterrarum intra Gallias consistit auctoritas (*sc. de vino, cf. infra l. 46*). SVLP. SEV. chron. 2, 39, 2 apud Arelatem ac Bitteras, oppida Galliarum. HYD. chron. II p. 20, 73 in civitate Biterris. GREG. TVR. Franc. 3, 22 aput Biterris urbem. ITIN. Anton. Aug. p. 389, 5 Beterras. p. 397, 1 Beterris. ITIN. Burdig. p. 552, 3 civitas Biterris (Bet- *cod. V*). TAB. Peut. 2, 3 Beteris. RAVENN. p. 341, 4 Beterris. CORP. IX 799 domo Baeterris (XIII 6857 dom. Bae.). XIII 6949 L. Marius L. f. Pupinea Baeterris *miles.* XII 4240 seviro Aug. ⟨c(oloniae)⟩ V(...) I(uliae) B. (*cf.* 4241. 4402. 4230 *c. adn. Hirschfeldi*).
adiect. **Baeterrēnsis,** -e *et incolae* **Baeterrēnsēs,** -ium. CORP. XII 4227 M. Iul. Philippo nobilissimo Caes(ari) ... Sept(imani) Baeterr(enses). 4255 (*litteris optimis*) corpor(ati) Baeterre⟨nses⟩. 985 Baeterrens(i). HIL. c. Const. 2 ad Biterrensem synodum (syn. 2 post synodi Biterrensis professionem. HIER. vir. ill. 100). SIDON. epist. 9, 10, 1 reversus de Biterrensi. GREG. TVR. Franc. 3, 21 ad Biterrensim civitatem abiens. CORP. XV 4542 (*pict. in amphora*) Baeter⟨r(ense)⟩ *vinum.* 4543 Baeter⟨rense⟩ alb(um). *cf.* PLIN. *supra l. 31.* SIDON. epist. 8, 4, 2 Biterrensibus. NOT. Gall. 15, 3 chron. I p. 608 civitas Beterrensium (*v. l.* Bit- *al.*). *Ihm.*
Baetesius v. Baetasii. **Baetharra** v. Debbaseth.
Baethēr, *deest hebr.,* Βαιθήρ, Θεθήρ. *nom. loci Palaestinae*: ITALA Ios. 15, 60 (Lugd.). HIER. in Mich. 5, 2 p. 490 legimus iuxta LXX dumtaxat interpretes in Iesu Nave ... Baether, quod nec in hebraico, nec apud alium invenitur interpretem. *Plenkers.*
Baetiānus v. Baetius.
Baetica, baeticātus, Baeticola, -gena v. Baetis.
Baetis, -is *m. flumen Hispaniae, hodie* Guadalquivir, *de quo cf. Hübner, PW. II 2763.* ISID. orig. 13, 21, 34 Baetis ... dictus eo quod humili solo decurrat: βαθύ enim Graeci humile vel mersum vocant. *apud Graecos* Βαῖτις. *in codd. non raro* Bet- *scribitur* (*cf. infra* Baeticus *adi. et cogn.*), *velut* PAVL. NOL. carm. 10, 236 (Bĕtis *codd., cf.* Bĕticum SER. SAMM. 1105 *p. 1678, 81*). Betus: CHRON. Alex. chron. I p. 112, 201. *acc. in* -im *passim*; -in: MART. 9, 61, 2 CLAVD. 17, 286 (*codd. VPII*); -em: SIL. 13, 676 CORP. II 4712. 4715. *abl.* Baete: INSCR. (*v. infra*) LIV. 28, 22, 1 PLIN. nat. 3, 10. 13. Baeti: AMM. 23, 6, 21 PAVL. NOL. carm. 10, 236 (?). BELL. Alex. 59, 2 citra flumen Baetim. 60, 2 legiones Baetim traducit. 60, 5. BELL. Hisp. 5, 1 cum ad flumen Baetim venisset. 36, 2. LIV. 28, 16, 1 iter ad Baetim fluvium (28, 30, 1. 3). 28, 22, 1 superato Baete amni. SEN. Med. 726. MELA 3, 5 Baetis ex Tarraconensi regione demissus per hanc fere mediam diu sicut nascitur uno amne decurrit *eqs.* (*cf.* PLIN. 3, 9). LVCAN. 2, 589 Tethynque fugacem qui ferit Hesperius post omnia flumina Baetis. CALP. ecl. 4, 42 pascua Geryonis, liquidis ubi cursibus ingens dicitur occiduas impellere Baetis harenas. PLIN. nat. 2, 219 in ripa Baetis oppidum. 3, 7. 3, 10 navigabili Baete. *ibid.* fluvius Singilis, eodem Baetis latere incidens (*cf.* 3, 12). 3, 11 fluvius Maenuba, Baeti et ipse a dextro latere infusus. *ibid.* inter aestuaria Baetis. 3, 13 regio a Baete ad fluvium Anam tendit. SIL. 3, 405. 12, 687 Baetis ad oras. 13, 676 nos dedimus Baetem nullo potare sub hoste. 15, 750. 16, 196. 16, 286 vulgum Baetisque Tagique convocat. 17, 638. STAT. silv. 2, 7, 34. 35 Baetim, Mantua, provocare noli. MART. 7, 22, 4 mixtus Castaliae Baetis ut esset aquae. 8, 28, 6 an Tartesiacus stabuli nutritor Hiberi Baetis in Hesperia te quoque lavit ove? 9, 61, 2 in Tartesiacis domus est ... terris, qua dives placidum Corduba Baetin amat. AMPEL. 6, 10 AMM. 23, 6, 21 a Baeti amne insigni provincia Baetica cognominata (*cf. infra l. 18 sqq.*). CLAVD. 12, 31 decorent virecta Baetim. 17, 286 superbo perstrepit hinnitu Baetin *equus.* 22, 238 ut patrium commendet purpura Baetim. PAVL. NOL. carm. 10, 236 qua Baeti (?, *codd.* betis) Oceanum Tyrrhenumque auget Hibero. MART. CAP. 8, 876 ad ostium Baetis. ISID. orig. 14, 4, 29. IVL. HON. B p. 36, 10. 12 (COSMOGR. 1, 20). LIB. gener. chron. I p. 112, 229 IOH. BICL. chron. II p. 216, 583 RAVENN. p. 321, 15. *in titulis*: CORP. II 4701 (*a. u. 752*) a Baete et Iano August(o) ad Oceanum (4703 *cf.* 4716 *et* 6208 *a. 39*). 4712 (*a. 35/36*) ab Iano Augusto qui est ad Baetem usque ad Oceanum (4715). 1180 (*saec. II ex.*) proc(uratori) Augg. ad ripam Baetis (*cf.* 2129 procurator Baetis). *personatus*: MART. 12, 98, 1 Baetis olivifera crimen redimite corona, aurea qui nitidis vellera tinguis aquis. *cf.* CORP. II 1163 Genium Baetis, sig⟨num aere⟩um ... cum base d. d. d. *adi.* **Baeticus,** -a, -um. *speciatim* Baetica provincia: *forma* Betaca *trad.* HYD. chron. II 21, 90[b]. Bet- *saepe codd. et* CORP. XV 4128. VIII 17145. Baetcae: XV 4126[b]. PLIN. nat. 3, 7 Baetica a flumine eam mediam secante cognominata. AMM. 23, 6, 21 a Baeti ... provincia Baetica *cognominata.* MART. CAP. 6, 627 Baetica perhibetur ... vocabulum proprii fluminis nuncupatione sortita. VIB. SEQ. geogr. p. 147, 11 Baetis Hispaniae, unde Baetica. ISID. orig. 13, 21, 34 Baetis ... Baeticae provinciae nomen dedit. *cf.* SOL. 23, 8 SEN. Med. 726 SIL. 16, 469 (*infra p. 1679, 13*). *additur* provincia: COLVM. 5, 1, 6. 5, 5, 15. 5, 8, 5. 11, 3, 26. TAC. hist. 1, 78 provinciae Baeticae Maurorum civitates dono dedit. PLIN. epist. 3, 4, 2 legati provinciae Baeticae. 3, 9, 1 in publica provinciae Baeticae causa. 7, 16, 3 hic ... pro consule provinciam Baeticam ... est petiturus. 7, 33, 4. AVELL. p. 27, 1 Baeticae provinciae consularem. IVL. HON. A 18 p. 34, 5 GROM. p. 368, 5. *passim in titulis* (*compendia* Baetic., Baet. *saepius occurrunt*), *ex. gr.*: INSCR. Ephem. epigr. VIII 89 (*ad* CORP. II 983) aed. IIviro flaminali provinciae Baeticae (*cf.* CORP. II 1614. 5523. 2220. 2221 *a. 216, al.*). CORP. II 190 quaestor(i) provinc. Baet. 1177 procurator(i) Aug. ripae prov. Baeticae. 1663 flamen col(oniarum) immunium provinciae Baetic(ae). 2029 proc. Aug. prov. Baet. (1085. 2200 *a. 257*). 4154 ex p⟨rovi⟩ncia Baetic⟨a It⟩alicensi. 6085 commentar⟨i⟩ensi ... provinciae Baetice (*sic*). CORP. VI 1361 procos. sortito provinc(iam) Baetic(am) (*cf.* 1513/14. XIV 2499. 3585. IX 5833. V 4129. 4359. VIII 8207). 1455 *legatus* (1456. 1474. 31717. XIV 2498. 3900. IX 5833). 1935 mercatori olei Hispani ex provincia Baetica (*cf.* 1625[b]. 29722). XV 4102 (*a. 217, in amphora. sim.* 4111 *sqq.*). IX 5830 *quaestor* (XI 3337 provinc. Baetici. XIII 395. VIII 7062 *a. 197*). XI 2699. VIII 9249 ad causas fiscales tuendas in provinciam Baeticam ... electo. Hispania: COLVM. 2, 10, 35 in Hispania Baetica. PLIN. nat. 3, 6 Hispania ... ulterior appellata eadem Baetica. CORP. II 1970 provinc. ulter. Hispan. Baetic. 2029 per Hisp. Baet. VI 31267 imp. Caesari Augusto p. p. Hispania ulterior Baetica. XIV 2613 ex Hispania ulteriore provincia Baetica. 4235 (= 3577 *aet. Hadr.*) prov⟨inciam⟩ Hispaniam Baetica⟨m⟩. XI 14. 3364 procos. prov. Baeticae ulterioris Hispaniae (*saec. II*). V 5813. XII 412. 3167 ⟨q(uaestori)⟩ próvinciae Hisp. ulterióris Baeticae. VIII 17891. *absolute*: LIV. 28, 2, 15 Poenus cum castra ... in Baetica haberet. COLVM. 3, 12, 6. 7, 1, 2. 7, 2, 4 in Baetica Corduba. 8, 17, 15. 11, 2, 60. MELA 2, 87 Baetica maria utraque prospicit (*et bis ibid.*). 3, 3. 6. 46. PLIN. nat. 3, 6 Baeticae latere septentrionali praetenditur Lusitania. 3, 8 Murgi Baeticae finis. 3, 9. 13. 3, 17 Baeticae longitudo. 3, 19. 30. 4, 116 ad Anam ..., quo Lusitaniam a Baetica discrevimus. 4, 118. 119 in ipso ... capite ... Baeticae (SOL. 23, 12). 5, 2. 8, 191. 9, 89 proconsule Baeticae (AMM. 28, 1, 26 consulari. COD. Theod. 9, 42, 3 *a. 357.* NOT. dign. occ. 21, 8). 10, 124. 11, 196. 15, 8. 42. 17, 31 glareosum oleis solum aptissimum in Venafrano, pinguissimum in Baetica. 17, 93. 94. 18, 75. 95 (bet- *vel* boet- *codd.*). 29, 92. 31, 34. 32, 146. 33, 118. 34, 165. STAT. silv. 2, 7, 29 quae Tritonide fertiles Athenas unctis, Baetica, provocas trapetis. TAC. hist. 1, 53. PLIN. epist. 3, 9, 3 erat ... Priscus ex Baetica. FLOR. Verg. p. 183, 6 Baeticam revertentes. p. 184, 4 SOL. 24, 1 SPART. Sept. Sev. 2, 3. 2, 4 Baeticam Mauri populabantur. PROVINC. laterc. Veron. 11, 2. COD. Theod. 11, 9, 2 (*a. 337*) praesidem Baeticae. DIVISIO orb. 4 p. 15, 9 MART. CAP. 6, 628. 629 Baetica cunctas ubertate fecunditatis provincias antevenit. 6, 666. OROS. hist. 5, 23, 10 NOT. dign. occ. 1, 65. 3, 7. 21, 3 COSMOGR. 1, 18. POL. SILV. chron. I p. 538, 4, 3 (Bet- *codd. plerique*). ISID. orig. 14, 4, 29. *tituli*: CORP. II 3271 flamini Augustali in Baetica primo (*ibid. iterum*). 2029 proc. Aug. per Baetic(am). 4721 (*a. 90*) ab arcu unde incipit Baetica. VI 1625[b] negotiatores ole⟨ari⟩ ex Baetica (29722 *cf.* 1935). COLVM. 1 praef. 20 regionibus Baeticis Gallicisque (PALLAD. 3, 18, 4). PLIN. nat. 18, 66 *frumentum* Baeticum (boetic- *codd.,* Boeotic- *vulg.*). 31, 86 Tragasaeum et Baeticum (peticum *codd.*) *salem* (*cf. l. 81*). MART. 5, 38, 7 quae crine vicit Baetici gregis vellus. 6, 71, 1 edere lascivos ad Baetica crusmata gestus. 12, 65, 5 Baeticarum ... lanarum. 14, 133 *tit.* lacernae Baeticae. IVV. 12, 42 Baeticus adiuvat aer. SER. SAMM. 1105 sal niveum sumes, Beticum quem (Baetis quod *L. Müller*) nomine dicunt (*v. supra l. 77*). VEN. FORT. carm. 6, 5, 349 gemit illinc Baeticus axis. CARM. epigr. 479, 3 Baetica me genuit telus. CORP. V 5127[add.] praefectus co-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hortis Baeticae (*cf.* II 2552 *a. 163.* X 1493 *et PW. IV 249*). *partic. adi.* **baeticātus** (-a, -um). MART. 1, 96, 5 amator ille tristium lacernarum et baeticatus atque leucophaeatus. *cf. p. 1678, 80.* **[Baeticāta]** *nom. corruptum.* CORP. II 575. *incolae* **Baeticī,** -ōrum. PLIN. epist. 1, 7, 2. 5. 3, 4, 6 quanta pro isdem Baeticis superiore advocatione pericula subissem. 3, 9 (*saepius*). 6, 29, 8 adfui Baeticis contra Baelium Massam. GROM. p. 368, 1 Betici arapennem dicunt. p. 368, 6 Betici. HYD. chron. II p. 24, 134 LIB. gener. chron. I p. 109, 215. CHRON. Alex. chron. I p. 109, 185 Beticii. PLIN. epist. 3, 9, 6 Baetica (*mulier*). FLOR. Verg. p. 183, 14 et Baeticus ... inquit (p. 186, 13). HIER. vir. ill. 123 Tiberianus Baeticus (*cf.* 105 Gregorius, Baeticus Eliberi episcopus). **Baeticus,** -a *cogn.* SIL. 16, 469 mox subit, aspersus prima lanugine malas, Baeticus: hoc dederat puero cognomen ab amne Corduba. MART. 3, 77, 1 *et* 10 Baetice (*fellator*). 3, 81, 1 Baetice Galle (3, 81, 4 Baetice). COD. Iust. 4, 14, 2 (*a. 215*) imp. Antoninus A. Baetico. *ethnicum potius quam cogn. apud* FLOR. Verg. *supra l. 10.* *in titulis*: CORP. II 395 G. Flavius Baeticus (*cf.* 3284, *ubi trad.* Auri. Baticus). XII 4116 Cattiae Baeticae. VIII 19135 (= 10860) Q. Marcius Baeticu⟨s⟩. CORP. VI 13499 ⟨...⟩lio Q. l. Baetico. CORP. VI 14217 filis naturalibus Sopheni et Ireni et Amandae et Baetico. 22258 d. m. Martialis Harmonia et Baeticus et Anteros fili matri pientis. XIV 255 I 14 Baeticus *servus.* VIII 17145 Beticus vixit anis XXXV. *nomen equi*: CORP. VI 10053 b 16 Baetic(o). *adi.* **Baeticola,** -ae. SIL. 1, 146 vulgus Hiberum Baeticolasque viros. **Baetigena,** -ae. SIL. 9, 234 Baetigenaeque viri. *cognatum* **Baeturia,** -ae *f. pars prov. Baeticae. cf. Huebner, PW. II 2764.* PLIN. nat. 3, 13 quae ... regio a Baete ad fluvium Anam tendit extra praedicta, Baeturia appellatur, in duas divisa partes totidemque gentes *eqs.* 3, 14 altera Baeturia, quam diximus Turdulorum. BELL. Hisp. 22, 7 profugere in Baeturiam. LIV. 33, 21, 8. 39, 30, 1 cum ... ex hibernis copias eductas in Baeturia iunxissent.

Baetius *nom. gent. cf.* Betius. CORP. VI 2700 C. Baeti Maximi veter. coh. IX pr. (*inde?*) *adi.* **Baetiānus,** -a, -um. TAB. aliment. Vel. (CORP. XI 1147) 4, 62 fund(um) Baetianum.

baeto (beto) *vel* **bīto,** -ere [*orig. inc., fortasse cf. c.* arbiter. *Th.*]. NON. p. 77 baetere (bet- *pars codd.*) id est ire (GLOSS. V 638, 38 betere). GLOSS. II 255, 26 βαίνω bet[e]o ingredior. 27, 55 baesis (baetis *cod. c*) προσέλθῃς (*cf. Götz, thes. gloss. s.* beto). IV 212, 13 bitet vadit. 593, 14 bitit ambulat. V 171, 44 bittit [h]iit ambulat. IV 212, 4 bitire ire (bitere: 489, 3. 593, 15. V 271, 41). *depon.*: GLOSS. III 511, 57 biti proficisci (IV 25, 35. 212, 16. 314, 18. 488, 40. 593, 13. 606, 26 *et saepius*). IV 211, 12 betere: vade, proficiscere. *cf. Löwe, gloss. nom. p. 198 sqq.* PLAVT. Curc. 141 si illa ad me bitet. Merc. 465 ad portum ne bitas (uitas *B*, bites *CD*). Mil. 997 domo si bitat (bit ac *codd.*), dum huc transbitat (transiuit ad *codd.*). Pseud. 254 licetne, opsecro, bitere (uiuere *codd.*) an non licet? PACVV. trag. 227 si ire conor, prohibet baetere (*sic vel* betere *codd.*). 255 vos hinc defensum patriam in pugnam baetite (bibite *codd.*). VARRO Men. 553 mulierem foras baetere iussit (*verba XII tabularum ut videtur*). *lectio incertior*: POMPON. atell. 150 si valebit plus, in buccam vetet (puls *et* betet *Palmerius*).

composita: abitere, adbitere, ebitere (GLOSS.), rebitere, imbitere, perbitere, praeterbitere, interbitere, transbitere (?).

Baetōn, -onis, Βαίτων. PLIN. nat. 6, 61 Diognetus et Baeton, itinerum eius (*Alexandri*) mensores. 6, 69 Baeton auctor est (SOL. 52, 13). 7, 11 Baeton itinerum eius mensor prodidit. ind. auct. 1, 5. 1, 6. 1, 7. *cf. Schwartz, PW. II 2779.*

Baetulō(n), -ōnis *m. oppid. (et fluv.) Hisp. Tarraconensis, hodie* Badalona. *v. Hübner, PW. II 2764.* PTOL. 2, 6, 18 Βαιτουλών. MELA 2, 90 Baetulo *oppidum* (*ibid. flumen*). PLIN. nat. 3, 22 Baetulo *inter oppida civium Romanorum.* *incolae*: **Baetulōnēnsēs,** -ium. CORP. II 4606 (*a. 238—244*) ordo Baetulonesium. 4607 (*a. 241—244*) ordo Baetulonens. 4608 (*a. 244—249*) ordo decur(ionum) Baetul. 4611 ordo B⟨a⟩etulon.

baetulus, -ī *m.*, βαίτυλος. PLIN. nat. 1, 37, 51 baetylos *genus cerauniae gemmae.* 37, 135 ex his quae nigrae sint ac rotundae, ... baetulos vocari; quae vero longae sint, ceraunias. GLOSS. V 563, 3 *coll.* abaddir. *Ihm.*

Baetunia, -ae (?) *nom. celt. aut iber. cf.* Bedunus, Betouna, *oppidum* Bedunia, *de quo fort. nomen derivatum est.* CORP. II 2788 (*Cluniae*) Coemea B⟨a⟩etunia Ci⟨l⟩i f. (Coemea *crebrius in hac regione prov. Tarracon.*). *Jacobsohn.*

Baeturia *v.* Baetis.

Baetus, -a *cogn.* CORP. IX 3175 (*prope Corfinium, litt. pulchris et antiquis*) ⟨...⟩ Sentius L. f. Baetus IIIIvir. CORP. III 14607[1] (*in Dalmatia*) d. m. ⟨Au⟩r(eliae) Baetae def(unctae) ... M. Aur(elius) Memor ⟨e⟩t Baeta Aur(elio) Vindici filio huius ⟨B⟩aetae. *Ihm.*

Baetut- *v.* Betut-. **Baevius** *v.* Baebius.

Baezocrusu *nom. mul. dalmat.* CORP. III 14321[1] (ad 2781) Baezocrusu Lavia (*potius quam* Iavia) Lavi f.

Baezus, -ī *cogn. barb.* CORP. III 1270 (*in Dacia*) Planio Baezi qui et Magistro. *Jacobsohn.*

[bafa] APIC. 3, 89. 90 *e coniectura Schuchii pro* baca *et* fabae.

bafer grossus GLOSS. IV 590, 10 *et saepius.* LIB. gloss. bafer: grossus, ferinus, agrestis. *cf.* GLOSS. V 540, 20. [*orig. inc. Th.*] *Ihm.*

Baffi *nom. hebr.* RVFIN. hist. 1, 10, 4 Ismahelem pontificem ... filium Baffi (*gr.* τὸν τοῦ Φαβι; *B* βαφι. IOS. arch. 18, 34 Φαβι).

bafium *v.* baphium.

Bafrius, -ī *nom. gent.* CORP. VI 1056, 4, 43 (*a. 205*) Bafri Clemens. *Jacobsohn.*

Bag⟨...⟩ *pagus in titulo prope Vasionem rep.* CORP. XII 1377 aed. pac. Bag. *cf. PW. II 2765 et* Baginus *sim.* *Ihm.*

bāga *v.* baca.

Baga, -ae. **1** *rex Maurorum*: LIV. 29, 30, 1. **2** *miles Hannibalis*: SIL. 2, 111. *alter* 5, 235 (*utroque loco* Bagam).

Bagabaxus, -ī *Persa quidam.* IVST. 3, 1, 5 Artabanus adsumit in societatem Bagabaxum (*ita Noeldeke et Gutschmid; cod. J* bagabasum, *AG* baccabasum, *VQR* bacabasum), qui praesenti statu contentus rem prodit Artaxerxi. *Jacobsohn.*

Bagācum, -ī *oppidum Nerviorum in Belgica, hodie* Bavai. *cf. PW. II 2765 et Corp. XIII 1, 2 p. 569.* *apud Ptol. 2, 9, 6* Βάσακον *et* Βάγανον *codd.* ITIN. Anton. Aug. p. 380, 7 a Bagaco Nerviorum. 376, 2 Bagacum (*v. l.* Baiacum, Bagagum, *item* p. 377, 1 *et* 378, 1). TAB. Peut. 2, 4 Baca conervio (*i. Bacacon Nerviorum*). *per compendium in* ITIN. Tungr. a B(agaco). *Ihm.*

Bagada, -ae *oppidum Aethiopiae.* PLIN. nat. 6, 178 (*e Bione*) a Syene et prius Arabiae latere ... Patigga, Bagada, Dumana ... (bacata *DFR*).

Bagadatēs, -is *cog barb.* (*pers. cf.* Bagadāta = Μαγαδάτης, Βαγαδάτης). CORP. VI 34231 (*litteris bonis*) P. Aelius Bagadates et Aelia Flora fecerunt Aeliae Bagazatace filiae.

Bagaeus, -ī *Persa quidam.* NEP. Alc. 10, 3 Pharnabazus ... misit Susamithren et Bagaeum ad Alcibiaden interficiendum. *idem* Μαγαῖος *apud* PLVT. Alc. 39.

Bagai *oppidum Numidiae, hodie* Ksar-Baghaï. *cf. Wilmanns, Corp. VIII p. 252 et Dessau, PW. II 2765.* *milites castrorum Lambaesitanorum* (*saec. II in.*): CORP. VIII 2568, 42 C. Ignius Septiminus Bag. 2569, 15 C. Antonius Saturninus Bag. 18068 (*saec. I ex.*) a 23 M. Gellius Optat⟨u⟩s Ba⟨gai?⟩. b 32 P. Aonius Donatus Bagai. CORP. VIII 2249 (*Masculae*) Bacai (?). CYPR. sent. episc. 12 Felix a Bagai dixit (bacai *cod. S*). AVG. in psalm. 21, 26 quid tibi videtur Bagai et Thamugade? c. Parm. 3, 4, 21 a trecentis decem Bagai considentibus. *adi.* **Bagaiēnsis,** -e. CORP. VIII 2305 in ⟨civitate⟩ Bacai⟨ensi?⟩. 2291 Baga⟨i⟩ensi (*aut* Baga⟨it⟩ensi). OPTAT. 3, 4 p. 81, 14 cum ad Bagaiensem civitatem proximarent (*R* vagaiensem, *BG* vagiensem). AVG. c. Parm. 3, 4, 21 ad oppidum Bagaiense (c. Cresc. 3, 13, 16 CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 240^{D}). *ibid.* ut a Bagaiensi concilio damnaretur (*quater ibid.*, c. Cresc. 3 *et* 4 *passim*, c. Emer. 9 CONC. Carth. a. 411 Mansi 79^{D}). c. Cresc. 3, 53, 59 in ecclesia Bagaiensi. 4, 4, 5 lege episcopale iudicium, illud Bagaiense. c. Emer. 9 decreto Bagaiensi. c. Parm. 3, 4, 21 dignatio Bagaiensis. CONC. Carth. a. 411 Mansi 133^{C} Donatianus episcopus Bagaiensis (134^{B}). *incola*: OPTAT. 3, 1 p. 68, 3 Donato Bagaiensi (*R* baiagensi, *B* bāagensi, *Q* Vagiensi). 3, 4 p. 83, 6 (*B* Vagaensis, *A* Vagiensis *in argumento libri III, PG* Vagaiensis, *B* Bagaensis). AVG. in evang. Ioh. 11, 15 CONC. Carth. a. 411 Mansi 134^{A}. **Bagaitānus,** -a, -um. AVG. in psalm. 57, 15 concilium Bagaitanum (epist. 2, 89 c. Cresc. 3, 13, 16). c. Cresc. 4, 4, 5 Bagaitana sententia (4, 7, 8 epist. 141, 6 c. Gaud. 2, 7, 7).

Bagamada *v.* Bagrada *1.*

Baganiēse Tertulli CORP. XV 3934 (*pictum in̄ amphora, a. 149*). *ad locum aliquem Hispaniae pertinere conicit Dressel, Corp. XV p. 562.* *Jacobsohn.*

Bagaraca *mansio in Thracia.* ITIN. Anton. Aug. p. 135, 5 Bagaraca (burburaca *cod. Scorialensis*). ITIN. Burdig. p. 567, 5 mansio Buragara (burac- *V*). *huc referunt* **Bugaracēnsēs** NOT. dign. or. 9, 42 (burg- *P*).

Bagaridon *inter oppida Guasconiae refert* RAVENN. p. 298, 10. *cf.* PTOL. 2, 8, 7 Οὐαγόριτον *Arviorum (Gall. Lugud.) oppidum.* *Ihm.*

bagario, bagarium *v.* bacario, -ium.

Bagasdara, -ae *nomen oppidi ignoti Indiae.* EPIT. Alex. 46 *Alexander* Bagasdaram oppidum devenit, quod dicebatur Hercules expugnare non potuisse.

Bagasus, -ī *miles Punicus.* SIL. 5, 410 nec Bagaso exultare datur (*Col.* Pagaso). *Jacobsohn.*

Bagatha, Bagatham, Bagathan, *indecl.*, בִּגְתָן, בִּגְתָנָא, בִּגְתָא, Βαγαθάν, Γαβαθᾶ. *nom. eunuchi regis Persarum.* VVLG. Esth. 1, 10 praecepit *rex* ... Bagatha. 2, 21. 6, 2 insidias Bagathan. 12, 1 cum Bagatha. *Plenkers.*

dat. **Bagati** *nom. barb.* CORP. VI 35310 Flavia Tabita Flavio Aug. lib. Bagati con(iu)gi.

dat. **Bagaucuni** *nom. mul. barb.* CORP. III 4898 (*in Norico*) M. Cocceio Sutuedi f(ilio) Quincto et Bagaucuni Togionis f(iliae).

Bagaudae (*vel potius* **Bacaudae**), -ārum *factio Gallorum rusticanorum, qui a. 283 aut 284 seditionem facientes hoc nomen acceperunt. cf. Seeck, PW. II 2766; Holder, Altcelt. Sprachschatz I 329 sqq. scrib.* Bac- *plerisque locis.* AVR. VICT. Caes. 39, 17 per Galliam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

excita manu agrestium ac latronum, quos Bagaudas (bagauda *OP*) incolae vocant. EVTR. 9, 20, 3 Bacaudarum (βακαύδας *Paeanius*) nomen (HIER. chron. a. Abr. 2301). OROS. hist. 7, 25, 2 rusticorum manu, quos Bacaudas vocabant. SALV. gub. 5, 22 ad Gothos vel ad Bacaudas (Abagaudas *B.* 5, 24 Bacgaudis *B*). 5, 25. 26. IORD. Rom. 296 quos (*rusticos*) Bacaudas dicunt. PROSP. chron. I p. 445, 938 rusticorum multitudine, quae seditioni suae Bacaudarum nomen indiderat. CHRON. Gall. chron. I p. 643, 443 (660, 119: Bagaudarum *MB*). HYD. chron. II p. 24, 125 Asturius ... Terraconensium caedit multitudinem Bacaudarum (p. 27, 158). p. 24, 128 Aracellitanorum frangit insolentiam Bacaudarum. p. 25, 141. Bagauda *i. q. rebellio Bagaudarum*: CHRON. Gall. chron. I p. 660, 117 in Bacaudam (bagaudam *MB*) conspiravere. 662, 133 in Bacauda (bagauda *MB*) id temporis mota delatus. *adi.* **Bagaudicus,** -a, -um. PANEG. 4, 4 latrocinio Bagaudicae (bataviae *trad.*) rebellionis. **Bacauda,** -ae *cogn. celt.* CASSIOD. var. 5, 25 Bacaudae v(iro) s(pectabili) ... tribunatus curam in Mediolanensi urbe ... peragendam ad te decernimus. GREG. M. epist. 1, 4 Bacauda episcopus Formiensis, *et saepius.* 11, 19 Bacaudae quondam xenodochi. CONC. Rom. a. 531 Mansi 8, 740^D Bacauda presbyter. CONC. Tolet. a. 653 Mansi 10, 1222^C Bacauda Egabrensis episcopus. *in titulis*: CORP. XI 287 (*Ravennae a. 545, christ.*) Bacauda est Iulianus. XIII 2797 (*Augustoduni, christ. 'fortasse male lecta'*). III 15130 (*in pondere aheneo*) Bacauda p. V. INSCR. christ. Hisp. 100 (*saec. VII*) d(o)m(inu(s) Bacauda ep(i)sc(o)p(u)s.

Bagazatace *v.* Bagadates. [*Jacobsohn.*

Bagazim in excelso, contemptus HIER. nom. hebr. p. 57, 2. *de vera interpretatione non constat.* *Plenkers.*

Bageeton, -ōnis *nom. vir.* CORP. III 10353 (*in Pannon. infer.*) Annamatus Tripponis f. ... et Basiae Bageetonis ⟨f.⟩.

Bagenuī *v.* Bagienni.

Bagēsus, -ī *nomen militis Punici.* SIL. 10, 459 sternit tellure Bagesum.

bagetes *v.* batis.

Baggius, -ī *nom. gent.; cf. W. Schulze, Eigennamen p. 204.* CORP. VI 12819, 6 L. Baggius Methodicus.

Bagia, -ae *cogn. vir.* CORP. IX 4279 (*Amiterni*) L. Oppius P. f. Bagia. 4469 (*in agro Amiternino, litteris vetustis*) Bagiae.

Bagiennī, -ōrum *populus Liguricus; cf. Corp. V p. 873.* *falsa scriptura* Vag-. Bagenni: SIL. 8, 605 (Băgenni). CORP. VI 2890 L. Aurelius L. fil. Camilia Firmus Bagennis. 32519a I 14 (*a. 142*) ⟨...⟩s Bagen(nis). VARRO rust. 1, 51, 2 nonnulli ... tegunt areas, ut in Bagiennis. VELL. 1, 15, 5 in Bagiennis Eporedia *colonia deducta est* Mario sextum Valerioque Flacco consulibus. PLIN. nat. 3, 47 Ligurum celeberrimi ... citra (Alpes) ... Soti Bagienni Statielli. 3, 117. 3, 135. SIL. 8, 605 pernix Ligus et sparsi per saxa Bagenni. CORP. V 7604 (*Albae Pompeiae*) P. Castricius Saturn⟨in(us)⟩. mag(ister) Aug(ustalis) Pollen⟨t(iae)⟩ Aug(ustalis) Bagienn(is). *cf. adnot. Mommseni. et* 7670 (*Augustae Bagiennorum, temporibus circa divi Augusti*) P. Castricius Q. f. Secundus pontifex Aug. Bag. VIvir Aug. Pollent. TAB. Peut. 3, 3 Bagitenni. *oppidum* **Augusta Bagiennōrum.** *v. testimonia II 1417, 83 sqq. adde*: CORP. III 13484 (*in Pannon. super., saec. I ineunte*) Ruf. Luciliu⟨s⟩ M. f. Cam. Aug. mil. VI 3896 L. Lucceio C. f. Camil. Aprili Aug. Bag. veterano. 8070b L. Venelius L. f. Cam. Super Aug. Bagiennor. *cf. etiam* XI 1192. **Bagiennus** *vel* **Bagiennius** *nom. vir.* (*dubium, utrum sit nom. gent. an cogn.*). POLLIO Cic. epist. 10, 33, 4 Antonium ... habere ... P. Bagienni unam (legionem). CORP. III 13481 M. Anicius M. (f.) Cla(udia) Censor Dipia mil. leg. XV Ap(ollinaris) (centuriae) Bagienni (*in ea legione complures milites ex finibus Ligurum orti inveniuntur*). *pagus* **Bagiennus:** TAB. aliment. Vel. (CORP. XI 1147) pago Bagienno (*octies, semel* 3, 55 Bagiennio).

Bagigetulī, -ōrum *populus Africae.* TAB. Peut. 7, 2. *Jacobsohn.*

Baginās, (-ātis). 1 *vicus.* INSCR. Atti della soc. arch. di Torino 7 (1901) p. 192 (*Bastia rep. prope Augustam Bagiennorum*) vicus Baginas. 2 *cogn. Iovis celt.* CORP. XII 2383 (*Morestel prope Viennam*) Iovi Baginati Corinthus Nigidi Aeliani ex vot(o). *v. PW. II 2768.* *cf.* Bag⟨...⟩, Baginus, Baginatiae.

Baginatiae (*dat.* -ābus) *deae, v. sub* Baginus.

Baginus *deus celticus.* *cf.* Baginas. INSCR. Rev. épigr. 1889 p. 437 n. 777 (*cf. corrig.* 1893 p. 219) Felix Smeri f(ilius) Bagino et Baginatiabus ⟨v.⟩ s. l. m. *cf. PW. II 2768.* *Ihm.*

Bagistanēs, -is *Babylonius quidam* CVRT. 5, 13, 3.

Bagōās, -ae (Βαγώας; *cf. Justi, Altiran. Namenwtb. 59*) *nom. Pers.* *castratus quidam a Dareo occisus*: CVRT. 6, 3, 12 beneficio Bagoae. 6, 4, 10 Bagoan. SVLP. SEV. chron. 2, 14, 5 Baguas spado Ochi natione Aegyptus. 2, 14, 6 (*bis*). 2, 16, 3. 2, 16, 8. *cf.* LXX Βαγουαι *sub* Begoai. *alter*: CVRT. 6, 5, 23 Bagoas ... specie singulari spado. 10, 1, 25 Bagoae spadoni. 10, 1, 36. *appellative dictum pro eunucho*: PLIN. nat. 13, 41 in horto Bagou. ita vocant spadones (*sc. Persae*), qui apud eos etiam regnavere. OV. am. 2, 2, 1 quem penes est dominam servandi cura, Bagoe. *dubium, ad quem pertineat* QVINT. inst. 5, 12, 21 statuarum artifices ... numquam in hunc ceciderunt errorem, ut Bagoam aut Megabuxum aliquem in exemplum sumerent sibi.

Bagophanēs, -is *nom. vir.* CVRT. 5, 1, 20 Bagophanes, arcis Babyloniae et regiae pecuniae custos. 5, 1, 44. *Jacobsohn.*

· **Bagossola** *fluvius Scythiae, hodie* Bog (?). RAVENN. p. 179, 16 Bagossolam *ex* IORD. Get. 5, 30, *ubi trad.* Vagosalam (ioagosolam *cod. B*).

Bagous *v.* Bagoas.

Bagrada (-ās), -ae *m.* 1 *fluv. Africae, hodie* 'Medjerda', *de quo cf. Dessau, PW. II 2773 sq.* *Graecis* Βαγράδας (*ex. gr.* PTOL. 4, 3, 6). TAB. Peut. 5, 3/4 fl. Bagamada. TVBERO Gell. 7, 3, 1 Regulum consulem in Africa castris apud Bagradam flumen positis proelium ... fecisse adversus unum serpentem. *de eadem re v.* VAL. MAX. 1, 8 ext. 19 (NEPOTIAN. 9, 33 iuxta Bagradam Africae amnem). PLIN. nat. 8, 37 SIL. 6, 141. 289. 677 (*nom.* Bagrada, *item* 1, 407. 7, 663). FLOR. epit. 2, 2, 20 (*cf.* IORD. Rom. 169, *ubi trad.* apud Bracadam). OROS. hist. 4, 8, 10. VIB. SEQ. p. 147, 12 Bagrada Africae iuxta oppidum Musti, ubi Regulus serpentem ... interfecit. CAES. civ. 2, 24, 1 ad flumen Bagradam pervenit. 2, 26, 1 Curio se in castra ad Bagradam recipit (*item acc.* 2, 38, 3. 2, 39, 2). LIV. 30, 25, 4 ad Bagradam flumen. MELA 1, 34 flumen Bagrada (PLIN. nat. 5, 24). LVCAN. 4, 588 qua se Bagrada lentus agit siccae sulcator harenae. STAT. silv. 4, 3, 91 qualis Cinyphius tacente ripa Poenos Bagrada serpit inter agros. FLOR. epit. 4, 2, 70 positis apud Bagradam castris. AMPEL. 6, 11 Bagrada in Numidia. AVG. civ. 22, 8 in confinio fluminis Bagradae. MART. CAP. 6, 669 flumen Bagrada ac propinqua Carthago. SIDON. carm. 5, 282 Atlantem Tanais si Bagrada cernit Caucason. IVL. HON. cosmogr. A 47 COSMOGR. 1, 45. 1, 47 fluvius Bagrada ... provinciae Africae magnus, nobilis et unicus. RAVENN. p. 152, 17. GLOSS. V 562, 29 Batruda flumen Africae. 2 Bagradas *inter oppida Numidiae apud* RAVENN. p. 152, 9. 3 *fluv. Persidis; cf. Tomaschek, PW. II 2774.* AMM. 23, 6, 41 amnes ..., quorum maximi ... Brisoana et Bagrada. *apud* PTOL. 6, 4, 1. 2 *et* 6, 8, 3 *genet.* Βαγράδα.

Bagradus, -ī *nom. Punicum? cf.* Bagrada *1.* CORP. XV 6335 Bagradi (*stilo scr. in lucerna*). *Ihm.*

Bagrum, (-ī) *locus Asiae minoris* TAB. Peut. 9, 5.

Baguārīī *v.* Baiovarii. **Bagūas** *v.* Bagoas.

bagula *v.* pagula. **Bahal** *v.* Baal.

Bahan *nom. vir.* GREG. M. epist. 9, 99 gloriosus filius Bahan (*codd.* haban, *sed* ha *expunx. C 1*) magister militum. *Jacobsohn.*

Bahanna *v.* Bana.

Bahannēnsis *v.* Banensis.

bahem, baen. *transcriptio vocis graecae* βαΐν: VVLG. I Macc. 13, 37 bahem, quam misistis, suscepimus. *prave interpretatur* GLOSS. V 583, 10 baen ornamentum colli est ex auro et gemmis pretiosissimum, quod alio nomine torques potest dici; quidam tamen dicunt ornamentum esse capitis. 592, 68 est lamina auri ab aure ad aurem, qua familiares regum utebantur. III 490, 38 corona. 510, 56 brabium (bradium *cod.*) vel corona.

Bahurīm *indecl.*, בַּחֻרִים, Βαουρίμ, Βαουρείμ. *nom. oppidi Palaestinae.* VVLG. II reg. 3, 16 usque Bahurim. 16, 5. 17, 18 (ITALA [Vind.] Bethor). 19, 16. HIER. nom. hebr. p. 37, 26 Beurim electi. p. 38, 5 Baurim electi ... vel iuvenes. sit. et nom. p. 107, 3 Baurim. *idem oppid. vocatur* Baromi: VVLG. II reg. 23, 31 Azmaveth de Beromi (בַּרְחֻמִי, Βαρωμείτης, Βαρδιαμίτης). HIER. nom. hebr. p. 38, 8 Bareumi fugit eum quispiam. *ethn.* **Bauramitēs:** VVLG. I par. 11, 32 Asmoth Bauramites (בַּחֲרוּמִי, Βαρωμί, Βαρσαμί). *Plenkers.*

1. baia, -ae *f.* [*cf. gr.* βαΐον *vel* βάϊον, βάϊς, *copt.* βα, βαϊ; *v. Schlutter, Archiv 11, 1900 p. 426. Th.*]. HIER. adv. Iovin. 2, 13 cubile eis de foliis palmarum, quas baias vocant, contextum erat.

2. baia, -ae *f.* ISID. orig. 14, 8, 40 *portum* veteres a baiulandis mercibus vocabant baias, illa declinatione a baia baias, ut a familia familias. [*it.* baia, *francog.* baie. *M.-L.*] *cf. Ducange, gloss. s. v.* *Ihm.*

Bāiae, -ārum. 1 *oppidum Campaniae aquis calidis nobile, de quo cf. Mommsen, Corp. X p. 351; Hülsen, PW. II 2774; Nissen, Landeskunde II 732 sq.* *ad nomen gentile* Baius (Baedius, Baionius, Baienius) *pertinere putat W. Schulze, Eigennamen 560; antiqui a Baio, Vlixis comite, dictum putant* (*incertum quid verum sit*): LYCOPHR. 694 Βαΐου δ' ἀμείψας τοῦ κυβερνήτου τάφον καὶ Κιμμέρων ἔπαυλα κἀχερουσίαν (*ex Timaeo*). SERV. Aen. 9, 707 Euboico Baiarum litore: bene Baiarum addidit, ne Euboeam insulam intellegeremus, unde Chalcidenses venerunt, qui condiderunt Cumas, quae sunt Bais vicinae. Postumius de adventu Aeneae et Lutatius communium historiarum Boiam Euximi comitis Aeneae nutricem et ab eius nomine Boias vocatas dicunt: veteres tamen portum Baias dixisse. Varro a Baio Vlixis comite, qui illic sepultus est, Baias dictas tradit (*cf.* 3, 441. 6, 107). STRAB. 5, 245 τὰς δὲ Βαΐας ἐπωνύμους εἶναι λέγουσιν Βαΐου τοῦ Ὀδυσσέως ἑταίρου τινός. SIL. 12, 114 docet ille, tepentes unde ferant nomen Baiae, comitemque dedisse Dulichiae puppis stagno sua nomina monstrat (*cf.* FRONTO p. 9 N. MYTHOGR. 1, 145 GLOSS. V 549, 50). ATHEN. 1, 17 p. 43^B τὰ γὰρ περὶ Βαΐας ἢ Βαΐου λίμενα τῆς Ἰταλίας παντελῶς ἄποτα (*sc.* ὕδατα). *de declinatione*: PROB. app. gramm. IV 195 nomina generis feminini numeri semper pluralis ... Baiae (-is). *singul.*: ANTH. 271, 1 ante bonam Venerem gelidae per litora Baiae. PORPH. Hor. epist. 1, 15, 1 *de laude*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Baiarum cf. imprimis: HOR. epist. 1, 1, 83 nullus in orbe sinus Bais praelucet amoenis. MART. 11, 80 ANTH. 119.

POSTVM. hist. 3 *et* LVTAT. hist. 3 *v. p. 1682, 68 et 72* LYCOPHR. PLVT. Mar. 34 τῶν … τὸν Μάριον ἐπὶ θερμὰ κελευόντων εἰς Βαίας βαδίζειν καὶ τὸ σῶμα θεραπεύειν. VARRO frg. Non. p. 154 Bais quod non solum innubae fiunt communes, sed etiam veteres puerascunt et multi pueri puellascunt. CIC. or. frg. A XIII 20 qui mense Aprili apud Baias essent et aquis calidis uterentur. … quid homini Arpinati … cum Bais, agresti ac rustico? Att. 1, 16, 10. HOR. carm. 3, 4, 24 seu liquidae placuere Baiae (epist. 1, 15, 1—10). PROP. 3, 18, 2 fumida Baiarum stagna tepentis aquae. LYGD. 5, 3 *unda Etruriae* … sacris Baiarum proxima (maxima *codd.*) lymphis (*cf.* STRAB. 5, 227 πολλὴ δὲ καὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων ἀφθονία κατὰ τὴν Τυρρηνίαν. οὐχ ἧττον δ' εὐανδρεῖ τῶν ἐν Βαΐαις, αἳ διωνόμασται πολὺ πάντων μάλιστα). STRAB. 5, 244. 5, 246 ἔχει δὲ καὶ ἡ Νεάπολις θερμῶν ὑδάτων ἐκβολὰς καὶ κατασκευὰς λουτρῶν οὐ χείρους τῶν ἐν Βαίαις, πολὺ δὲ τῷ πλήθει λειπομένας. ἐκεῖ γὰρ ἄλλη πόλις γεγένηται, συνῳκοδομημένων βασιλείων ἄλλων ἐπ' ἄλλοις. OV. ars 1, 255 Baias praetextaque litora Bais et quae de calido sulpure fumat, aquam. IOS. arch. 18, 7, 2. STAT. silv. 3, 5, 96 vaporiferas, blandissima litora, Baias. 4, 3, 25 aestuantes … Baias. MART. 3, 20, 19. 4, 57, 6 Baias igne calere suo. FLOR. epit. 1, 16, 4 tepentes fontibus Baiae (2, 6, 22 SOL. 31, 16 IORD. Rom. 143, 191 ISID. orig. 14, 4, 19). CASS. DIO 48, 50. 51. CIC. Cael. 35 accusatores … libidines, amores, adulteria, Baias, actas, convivia, commissationes, cantus, symphonias, navigia iactant (Baiae *significant luxuriosam vitam Bais actam*). 27 eum, qui nullum convivium renuerit, qui in hortis fuerit, qui unguenta sumpserit, qui Baias viserit. 49 in Baiarum illa celebritate. SEN. epist. 51, 3. 55, 7 ANTH. 110, 1 SIDON. carm. 5, 344. *similia de vita luxuriosa apud alios.* PAVL. FEST. p. 30 Cimmeri dicuntur homines, qui frigoribus occupatas terras incolunt, quales fuerunt inter Baias et Cumas (*cf.* STRAB. 5, 245). MELA 2, 70. PLIN. nat. 3, 61 Misenum, portus Baiarum. STAT. silv. 4, 7, 19 desides Baiae. MART. 6, 42, 7 principes … Baiae. IVV. 3, 4 ianua Baiarum. SVET. Cal. 19. ANTH. 121, 4 Baiarum superant balnea nostra decus. SERV. Aen. 9, 707 portum Baias. SYMM. epist. 2, 26, 1. 5, 91. 6, 67, 2. ORIGO Rom. chron. I p. 146, 26 Adrianus … excessit Bais veteribus. RAVENN. p. 330, 10 Baias (Guid. p. 472, 19 Baie. 509, 21). MYTHOGR. 2, 228. GLOSS. V 406, 47 Baiae Cumae civitates in Campania balneatae. 590, 15. CORP. XV 7008, 2 (*in vasc. vitreo*) Faros stagnu Neronis ostriaria stagnu silva Baiae. AVSON. Mos. 346 quod si Cumanis huc afforet hospes ab oris, crederet Euboicas simulacra exilia Baias his donasse locis. *tamquam persona*: CIC. Cael. 20 nihil Baiae denique ipsae locuntur? illae vero non locuntur solum, verum etiam personant *eqs.* epist. 9, 12, 1 (*iocose dictum*) gratulor Bais nostris, si quidem … salubres repente factae sunt. HOR. epist. 1, 15, 2 mihi Baias Musa supervacuas Antonius et tamen illis me facit invisum (SCHOL. mire, quasi Baiae hanc iniuriam sentiant). PROP. 3, 18, 7 invisae magno cum crimine Baiae, quis deus in vestra constitit hostis aqua? SEN. epist. 51, 13 satis diu cum Bais litigavimus, numquam satis cum vitiis. MART. 6, 43, 1 dum tibi felices indulgent, Castrice, Baiae. SYMM. epist. 1, 1, 5 Baiae id temporis iam silebant. 6, 67, 2 tibi vero etiam Baiae adpositae curam sobrii operis detrahere non possunt. *nota*: SYMM. epist. 1, 8 tenet ima (*sc. sinus Baiani*) pisce multo Thetis et Baiae sorores. ad Baias: CIC. ad Q. fr. 2, 8, 2 cum hominem portaret ad Baias Neapoli octaphoro Asiciano. epist. 9, 2, 5 Att. 15, 13, 5. MART. 3, 20, 19 aestuantes iam profectus ad Baias. *accusativus nude positus*: HOR. epist. 1, 15, 12 non mihi Cumas est iter aut Baias (SCHOL. Hor. epist. 1, 15, 1). PETRON. 53 atriensis Baias relegatus. IVV. 11, 49 Baias et ad ostrea currunt. TAC. ann. 14, 4 Agrippinam … gestamine sellae Baias pervectam. SVET. Aug. 64 Nero 34. *i. q. Bais*: CIC. Att. 1, 16, 10 obicit mihi me ad Baias fuisse. 13, 52, 2 Puteolis se aiebat unum diem fore, alterum ad Baias. apud Baias *i. q. Bais* (*aliter* SVET. Aug. 16): CIC. or. frg. A XIII 20 *supra l. 7.* 21 TAC. ann. 11, 1. 14, 4. 15, 52. FRONTO p. 9 N. nunc quando apud Baias agimus in hoc diuturno Vlixi labyrintho. SPART. Hadr. 25, 6 *Hadrianus* apud ipsas Baias perit. CAPITOL. Pius 5, 1 AVR. VICT. Caes. 14, 2 HIER. chron. a. Abr. 2, 153 IORD. Rom. 270 PROSP. chron. I p. 425, 626 CASSIOD. chron. II p. 142, 799. *abl.* Bais: EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050) 2 Bais in praetorio edictum. HOR. carm. 2, 18, 20. PROP. 1, 11, 1 mediis cessantem Bais. SEN. epist. 51, 1. 11. PETRON. 104 Bais ⟨in⟩ tetrastylo (Baistorasylo *codd.*). SVET. Tib. 6. Nero 6 totis Bais. ITIN. Anton. Aug. p. 123, 6 SPART. Hadr. 7, 2 CAPITOL. Pius 6, 1 SYMM. epist. 1, 3, 3 ORIGO Rom. chron. I p. 146, 26. *verisimile igitur est* ad Baias, apud Baias *nihil aliud significare quam* ad Aquas. *cf. etiam* LIV. 41, 16, 3 (*a. 578/176*) Cn. Cornelius … ad aquas Cumanas profectus, *ubi* aquas Baianas *significari verisimile est.* *cum aliis praepos.*: CIC. epist. 9, 7, 2 de Bais nonnulli dubitant an per Sardiniam veniat. CELS. 2, 17 super Baias. SEN. epist. 57, 1 a Bais … Neapolim repetere. SERV. Aen. 3, 441 haud longe a Bais (6, 107). *translate* (*huc vix pertinet* TAC. ann. 13, 21 *Domitia* Baiarum suarum piscinas extollebat): *appellative pro balneo*: CIC. Cael. 38 cuius in hortos, domum, Baias … libidines omnium commearent. Att. 11, 6, 6 L. Lentulus Hortensi domum sibi et Caesaris hortos et Baias desponderat (*vix recte villas Bais sitas intellegunt alii*). 12, 40, 3 ibi sum igitur, ubi is, qui optumas Baias habebat, quotannis … consumere solebat. *locutiones translatae*: MART. 10, 13, 3 strataque non unas cingant triclinia Baias. 10, 58, 2 et propius Baias litoreamque domum. SIDON. carm. 18, 12 Baias tu facis hic animo. CASSIOD. var. 12, 22, 3 est … proxima nobis (*sc. Ravennae*) regio supra sinum maris Ionii constituta …, quae non immerito dicitur Ravennae Campania … fruitur in septentrione progressa caeli admiranda temperie. habet et quasdam, non absurde dixerim, Baias suas, ubi undosum mare terrenas concavitates ingrediens in faciem decoram stagni aequalitate deponitur. *cf.* CASSIOD. var. 12, 24 *et* MART. 10, 25, 1 aemula Baianis Altini litora villis. *cf. Hehn, Italien p. 18.* *ambiguum utrum appellative an in comparatione*: ANTH. 123, 1 infundit nostris Titan sua lumina Bais. *significat locum aquis calidis instructum*: ANTH. 179, 1 parvula succinctis ornavit iugera Bais. CARM. epigr. 1255, 3 (*Ostiae*) omnia Baiarum lustravi moenia (*cf.* 1754, 1). SIDON. epist. 5, 14, 1 calentes nunc te Baiae et scabris cavernatim ructata pumicibus aqua sulpuris atque iecorosis ac ptisiscentibus languidis medicabilis piscina delectat? an fortasse montana sedes circum castella et in eligenda sede perfugii quandam pateris ex munitionum frequentia difficultatem? (*fortasse idem locus* TAB. Peut. 2, 4 Aquis calidis) carm. 23, 13 Sestiasque Baias. FELIX anth. 211, 1 nobilis insultat Baiarum fabrica thermis … hoc uno rex fecit opus Thrasamundus in anno. ANTH. 377, 1 in parvo magnas fecit manus ardua Baias. *i. q. aquae voluptariae*: ZENO 1, 12, 5 iactat se … per nemora, fontes, prata, baias, civitates ac rura. AVG. c. acad. 2, 2, 6 ille et baias et amoena pomaria et delicata nitidaque convivia … abiciens et relinquens. in psalm. 36 serm. 1, 12 delectetur hic impius ille in multitudine auri, in multitudine argenti, in multitudine mancipiorum, in multitudine postremo baiarum, rosarum …. *adiectivi vice*: PROP. 1, 11, 30 Baiae … aquae.

adi. **Bāiānus,** -a, -um. CIC. Att. 14, 8, 2 Baiana negotia. VITR. 2, 6, 1 in regionibus Baianis (SEN. epist. 51, 11 regione). 2, 6, 2 in montibus Cumanorum Baianis. PLIN. nat. 9, 172 apud Baulos in parte Baiana. 2, 227 in Baiano sinu (31, 4. STAT. silv. 3, 2, 17 Baianosque sinus. SVET. Cal. 19 Nero 27 PANEG. 7, 13 SYMM. epist. 1, 3, 5 MYTHOGR. 2, 228 in Baiano sinu contra civitatem Campaniae Baias duo sunt lacus). PLIN. nat. 14, 61 a Baiano lacu (*i. lacus Lucrinus; cf.* SCHOL. Hor. carm. 2, 15, 2 epod. 2, 49. *memorant*: MART. 4, 30, 1 TAC. ann. 14, 4 PLIN. paneg. 82). STAT. silv. 1, 5, 60 Baianis … ab oris. 5, 3, 169 litora. MART. 6, 68, 3 inter Baianas undas (FLOR. epit. 4, 8, 4 in Baiani litoris mole. SOL. 12, 7 SYMM. epist. 6, 22, 1; *cf. etiam* CASSIOD. var. 9, 6, 6). 1, 52, 4 dum Baianis saepe fovetur aquis (9, 58, 4 PRVD. c. Symm. 2, 741). 3, 58, 1 Baiana nostri villa … Faustini (4, 25, 1 Baianis villis). SYMM. epist. 1, 47, 1 Baiani otii (CASSIOD. var. 9, 6, 5 otia). 7, 16, 2 festivitas ista Baiana est, nimis te salibus sinus Lucrinus infecit. 6, 9 de confinio Baianorum praetoriorum. CASSIOD. var. 9, 6, 1 lavacri. 9, 6, 6 remediis. MART. 6, 43, 5 hoc mihi Baiani soles mollisque Lucrinus. IVV. 12, 80 cumbae. PLIN. epist. 9, 7, 2 VOPISC. Tac. 19, 5 AVSON. 398, 30 SIDON. carm. 18, 3. HOR. sat. 2, 4, 32 murice Baiano melior Lucrina peloris. MART. 10, 37, 11 ostrea Baianis … non liventia testis (13, 82 AVSON. 396, 2). APIC. 5, 210 Baianas *fabas*. 9, 444 embractum Baianum. *incola*: CORP. X 2367 (*Puteolis*) Cn. Domitius Eros Baianus. *subst.* **Bāiānum,** -ī *regio Baiana*: VARRO rust. 3, 17, 9 in Baiano aut ardis (*ita corrupte codd.*) aedificans tanta ardebat cura *Lucullus*. PLIN. nat. 9, 25 puerum ex Baiano Puteolos … itantem. 9, 168. 31, 5 *aquae*, quae in Baiano Posidianae vocantur nomine accepto a Claudio Caesaris liberto. LAMPR. Alex. 18, 26 VOPISC. Tac. 7, 6 MACR. sat. 3, 15, 3. PS. AVR. VICT. orig. 9, 6 ad Italiae promontorium, quod est in Baiano, circa Averni lacum. MYTHOGR. 1, 226. *nota*: SYMM. epist. 6, 30 iam dudum vestri cupiunt Lucrina tacita et liquida Baiana. **Bāiāna** *dea* (*cf. Wissowa, PW. II 2775*). CORP. X 3698 (*Cumis, a. 289*) de sacerdote faciendo matris deae Baianae. Graec. II add. 3695a (*Cyzici*) Τι(β.) Κλαύδιος Σεβαστοῦ ἀπελεύθερος Ἄλυς Ἀρτέμιδι Σεβαστῇ Βαιϊανῇ.

2 *mansio in Cilicia*: ITIN. Anton. Aug. p. 146, 2 Bais. ITIN. Burdig. p. 580, 8. **3** *locus prope Syracusas situs*: GREG. M. epist. 7, 36 Caesario abbate monasterii sancti Petri, quod in loco, qui Baias dicitur, constitutum est. **4** *pars patriae Albis Vngani*: RAVENN. p. 213, 7 cuius aliqua pars Baias dicitur (*de Albis v. I 1494, 25*).

Bāiānēnsis, -e *ethnicum. cf.* Baiae? AVG. c. Cresc. 3, 53, 59 Beianum Baianensem *Maximianensem* (*e concilii Bagaitensis consulto*). 4, 4, 5.

Bāiānus *v.* Baius *et* Baiae.

Baiauso *nom. barb.* CORP. III 6010, 36 (*in Norico*).

Baibarī *v.* Baiovarii. **Baibi-** *v.* Baebi-.

Baibulas *nom. militis.* PAPYR. Fayūm Towns 105, 3, 3 (*saec. II*).

Baicorixus, -ī *deus Ibericus Aquitaniae.* CORP. XIII 92 Baicorixo deo Vernus Serani. 162 Baicoriso deo. 323 Baicorixo deo Hannaxus Axionnis fil. 124 deo Buaicorixi (?).

Bāienius, -nus *v.* Baius.

? vikanis ⟨B⟩ai⟨e⟩nnēnsibus CORP. XIII 2450 (*rep. Beynost in finibus Ambarrorum*). *v. adn. Hirschfeldi.*

[**Bāiēnsis,** -e] *lectio inc.* GENNAD. vir. ill. 74 Asclepius Afer, in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Baiensi territorio vicini grandis episcopus (pagaensi, gabaensi, vagensi *et sim. optimi libri; cf.* Bagai).

Bailo *v.* Baelo.

Bainobaudēs, -is *nom. germ.* AMM. 14, 11, 14 Scutariorum tribunus nomine Bainobaudes. 16, 11, 6 Bainobaudes Cornutorum tribunus (16, 11, 9. 16, 12, 63).

Baiocassēs, -ium *populus Galliae Lugudunensis; cf. Hirschfeld, Corp. XIII p. 496; Ihm, PW. III 172. forma pristina:* PLIN. nat. 4,107 Viducasses, B o d i o c a s s e s, Venelli. Οὐαδικάσ(σ)ιοι *apud* PTOL. 2, 8, 11. NOT. Gall. 2, 2 chron. I p. 585 civitas Baiocassium (*lect. var.* baiocassum, baiocas, baiocassensium). *eorum oppidum apud posteriores* **Baiocas:** NOT. dign. occ. 42, 34 praefectus . . . gentilium Suevorum Baiocas et Constantiae Lugdunensis secundae. VEN. FORT. vita Pat. 10, 33 per civitates Constantiam . . . Baiocas. CONC. Paris. a. 614 p. 191, 16 ex civitate Baiocas. CONC. Clipp. a. 626 p. 201, 10 Boiocas. NOT. Tir. 86, 65. *adi.* **Baiocassis,** -e: AVSON. 194, 7 tu Baiocassi stirpe Druidarum satus. *adi.* **Baiocassīnus,** -a, -um. SIDON. epist. 4, 18, 2 in praedia Baiocassina. CONC. Aurel. a. 538 p. 85, 17 ecclesiae Baiocassine. a. 541 p. 98, 14 civitatis Baiocassinae. GREG. TVR. Franc. 9, 13 Lendovaldo episcopo Baiocassino. *incolae* **Baiocassīnī,** -ōrum. GREG. TVR. Franc. 5, 26 (Baiocassini . . . super Saxones Baiocassinos ruens). 10, 9. *adi.* **Baiocēnsis,** -e. CONC. Aurel. a. 549 p. 111, 18 ecclesiae Baiocensis. CONC. Remens. a. 627—630 p. 203, 9 cum . . . Ragneberto Baiocensi. *adi.* **Baiocasīnsis,** -e. GREG. TVR. Mart. 2, 53 quidam . . . Baiocasinsis civis.

bāiola *v.* baiulus (*in fine*). *cf. etiam* baionula.

bāiolātio, -tor *v.* baiul-.

Baiolus, -ī *nom. vir.* CARM. epigr. 758, 1 hoc tumulo Baioli conduntur membra sepulti, . . . meruit pontificum qui primus vestiarius esse. *cf.* Baiulus. *Jacobsohn.*

Bāionius *v.* Baius.

baionula (-ola), -ae *f.* ISID. orig. 20, 11, 2 baionola est lectus, qui in itinere baiulatur, a baiulando id est deportando. GLOSS. V 583, 12 badanola lectus, qui in itinere fertur (616, 22. IV 600, 6 baiola. V 592, 12 banadola *et* baniola. 562, 41 bademula). 492, 49 bandenola lectum viaticum (562, 35). *cf. Löwe, prodr. p. 60. Ihm.*

Baiosi deo (*sc. Iberico*) Ceniuria CORP. XIII 86 (*in Aquitania*).

Baiovārii, -ōrum *gens Germanica.* GENER. reg. Franc. p. 327 ed. Müllenhoff: Baioarius. IORD. Get. 280 (*ex Cassiodoro; cf. Mommsen praef. p. XXXIII*) B a i b a r o s. VEN. FORT. carm. praef. 4 Liccam Baiuaria . . . transiens. Mart. 4, 644 si vacat ire viam neque te Baiovarius obstat. SCHOL. Hor. gloss. Γ carm. 4, 4, 17 Retii, Vindelici, Norici, Illirici et B a g u a r i i unum sunt. ADDIT. Prosp. Havn. chron. I p. 338, 9 de Baiovariis. CHRON. Fredegar. 4, 72 (script. Merov. II 121) de Chunis in Bagoquares interfectis. HIST. Britton. chron. III p. 160, 4 Negue . . . habuit tres filios: Vandalus, Saxo, Boguarus. p. 160, 10a Neguio . . . quattuor Boguarii, Vandali, Saxones et Turingi. *cf.* Bauvarii.

? **Baisam** *nom. barb.* CORP. VIII 1565 (*periit titulus corruptus*).

Baisanēs, -is *nom. vir.* HIER. vita Hilar. 30 Hilarius . . . venit ad oppidum Aphroditon (*in Aegypto*) . . . convento diacono Baisane.

Baisillec *v.* Balsillec.

Baisothar⟨is f(ilio)⟩ CORP. XIII 46 (*in Aquitania*), *nom. iber.*

Baithel *et sim. v. sub* Beth-. *Jacobsohn.*

Baitogabra *v.* Betogabri.

bāiulātio (baiol-) βασταγμός GLOSS. II 494, 40. 256, 32 βασταγμός haec baiulatio.

bāiulātor (baiol-), -ōris *m. a* baiulare. GLOSS. II 256, 35 βαστάκτης baiolator. 254, 25 ἀχθοφόρος gerulus, onera ferens, sarcinarius, baiolator. 569, 32 baiolator: portator, laborator. NOT. Tir. 70, 19ᵃ baiulator.

bāiulātōrius, -a, -um *cf. c.* baiulare, baiulator. CAEL. AVR. acut. 1, 11, 83 gestatio adhibenda, ita ut sella baiulatoria vel quolibet sessorio leniter . . . moveantur. 1, 15, 133 sufficiens erit motus baiulatoria sessione adhibitus.

bāiulo, -āvī, -ātum, -āre *a* baiulus. NON. p. 79 baiulare ferre. GLOSS. II 256, 34 βαστάζω baiulo, porto, veho, vecto, gesto (III 73, 49 bastazo baiulo. II 28, 3 baeolat βαστάζει. III 440, 9 baiulat βαστάζει). II 254, 26 ἀχθοφορῶ baiolo. V 638, 45 baiulare portare. ISID. orig. 20, 11, 2 baiulando i. deportando (GLOSS. V 562, 46). GLOSS. II 256, 33 βαστάζομαι baiulor. *cf.* PAVL. FEST. p. 35 baiulos . . . unde adhuc baiulari dicitur. *forma vulgaris* baiol-: PLAVT. Merc. 508 (baiolare *A; cf.* Poen. 1301 *sub* baiulus *p. 1686, 70*) QVINT. inst. 6, 1, 47 (*GHI*) ITALA Luc. 10, 4. 11, 27 act. 15, 10 (cod. d) GREG. TVR. Franc. 5, 34 ANTIDOT. Brux. 64 GLOSS. [*val.* baiá *'erudire', francog. vet.* baillier *'ferre, dare', it.* baggiolare *'schaukeln'. M.-L.*]

PLAVT. Asin. 660 ego baiulabo, tu, ut decet dominum, ante me ito inanis. Merc. 508 non didici baiolare nec pecua ruri pascere nec pueros nutricare. PHAEDR. 4, 1, 5 asinum . . . baiulantem sarcinas (*cf.* AVG. civ. 4, 5). QVINT. inst. 6, 1, 47 ego te baiulare non possum. PROB. nom. gramm. IV 213, 5 quo (*utero*) mulier baiulat partum (ZENO 1, 5, 2 novem mensium . . . pondus. VVLG. act. 3, 2 claudus ex utero matris suae baiulabatur, ἐβαστάζετο. SEDVL. hymn. 3, 11 venter puellae baiulat secreta quae non noverat). GAIVS dig. 50, 16, 235 'ferri' proprie dicimus, quae quis suo corpore baiulat; 'portari' ea, quae quis iumento secum ducit. ITALA Marc. 14, 13 (Tert. bapt. 19) hominem aquam baiulantem. Luc. 11, 27 (cod. d) beatus venter qui te baiulavit (βαστάσασα, VVLG. portavit). Matth. 20, 12 (cod. d) baiulavimus onus diei et aestum (βαστάσασιν, VVLG. portavimus). TERT. cult. fem. 1, 9 tantarum substantiarum usuram uno et muliebri corpusculo baiulare. adv. Marc. 3, 18 Christi . . . lignum passionis suae baiulantis (adv. Iud. 10; *sic* crucem baiulare: VVLG. Luc. 14, 27 Ioh. 19, 17 AVG. serm. ed. Mai 23, 3; *cf.* HIER. c. Ioh. 4 alapas, crucem, flagella sustinuit et suis humeris portavit ad caelos baiulans *Christus*). HERM. vulg. vis. 3, 9 malefici . . . venena sua in pixides baiulant (βαστάζουσιν, *Pal.* in thecis suis portant). CARM. poet. min. V 75, 2 Clotho colum baiulat. ZENO 2, 64 quem mare sustinuit adunatum, non potest terra baiulare dispersum. FILASTR. 21, 2 baiulabant in collo. VEG. mil. 1, 16 pondus . . . baiulare usque ad LX libras et iter facere gradu militari frequentissime cogendi sunt iuniores. HIER. hom. Orig. in Ier. 3 p. 777 in qua (*testa*) carbonem baiulabis. VVLG. Marc. 14, 13 homo lagenam aquae baiulans (βαστάζων). AVG. civ. 18, 18 caballum se . . . factum annonam inter alia iumenta baiulasse militibus. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 43 ut primo teneant vel baiulent aegrotantes *halteres.* 2, 2, 63 onus humeris baiulantes. CASS. FEL. 66 p. 160 si quis pondus grave baiulaverit. SIDON. epist. 4, 21, 3 hic civicarum baiulabare pondus ulnarum. GREG. TVR. Franc. 5, 34 *infantulos* aut gremiis fovimus aut ulnis baiolavimus. Mart. 3, 27 sex annos a parentibus male baiulatus. glor. conf. 82 *puer* genetricis manibus baiulatur. VICT. VIT. 3, 35 illa . . . sabana baiulabat. PS. FVLG. RVSP. praedest. 1, 14, 31 gravius . . . premitur, qui oneri ex primis parentibus sumpto superaddit proprium, quam qui solum baiulat alienum. serm. 11, 2 ad templum suum humanis manibus baiulari. serm. 63 male baiulor in lecto sub poena. 74 lac parvulus parvulis baiulabat. EVGIPP. Sev. 29, 1 collo suo vestes pauperibus baiularent. ISID. orig. 11, 1, 60 collum dictum, quod sit rigidum et rotundum, ut columna, baiulans caput et sustentans quasi capitolium. 14, 8, 40 a baiulandis mercibus. 20, 11, 2 lectus, qui itinere baiulatur. ANTIDOT. Brux. 64 radicem pulei post aurem sinistram baiolabis. PASS. Tarach. 11 baiulantesque corpora sanctorum. CORP. VI 36631ᵃ in senectute me baiulant. IREN. 1, 30, 9 mortem. 1, 18, 1 in manibus . . . per digitos decadem baiulare (βαστάζειν). 4, 33, 9 opprobrium simul baiulavit nominis. 4, 38, 4 postestatem divinitatis baiulare non sustinentibus. COD. Theod. 5, 15, 9 (*a. 373—375*) adiectionem alieni debiti baiulare (*i. suscipere*). PS. CYPR. singul. cler. 39 mortua membra sua cognoscitur baiulare *castitas.* FIRM. err. 21, 5 aeternae vitae baiulas signum. PS. HIL. libell. 20 quam (*patientiam*) si quis intellexerit et habuerit, contraria vitae gravia baiulat. AMBROSIAST. II Cor. 6, 6 grandis animi erat in baiulandis infirmitatibus fratrum et in contemptu mundi huius. PS. AMBR. laps. virg. 4, 12 cuius tu nomen fallaciter baiulas. VVLG. IV Esdr. 3, 21 cor malignum baiulans primus Adam transgressus et victus est. AVG. c. Faust. 12, 23 quid est enim aliud hodieque gens ipsa nisi quaedam scriniaria Christianorum baiulans legem et prophetas ad testimonium adsertionis ecclesiae? SEDVL. op. pasch. 1, 30 arma caelestia tuae militiae, bone rex (*Iesus*), baiulo consecrata. FASTID. Fulg. Rusp. epist. 9 p. 376ᴮ ut qui originaliter alienis gravantur erroribus, . . . propria deinceps tantummodo baiularent. VEN. FORT. vita Albin. 6, 17 quem (*Christum*) in pectore fidelis portitor baiulavit. BENED. reg. 2 servitutis militiam.

bāiulus, -ī *m.* [*originis parum certae, fortasse cf. c. gr.* βαστάζειν; *v. Osthoff, Bezzenb. Beitr. 19* (*1893*) *p. 322. Th.*]. GELL. 5, 3, 2 *Protagoram* dicunt . . . vecturas . . . onerum corpore suo factitavisse, quod genus Graeci ἀχθοφόρους vocant, Latine 'baiulos' appellamus. PAVL. FEST. p. 35 baiulos dicebant antiqui, quos nunc dicimus operarios: unde adhuc baiulari dicitur. GLOSS. IV 590, 25 baiolus gerolus (V 270, 45. IV 600, 5 baiulus gerulus). 487, 28 baiolus gerolus portator (590, 14). V 170, 19 portitor (638, 50 baiolum portitorem). III 428, 10 φορῆες (φορνες *trad.*) baiuli. 309, 56 φορτιαφόρος ponderum baiulus. baiol- *trad. ap.* PLAVT. CIC. (*pars codd.*) APVL. flor. 7 p. 27 AMM. 14, 7, 17 GREG. TVR. GLOSS. CORP. XIII 7754 (*a. 246*). *nom. plur.* baiules FVLG. serm. ant. 2 *pars codd. adiect. v. infra p. 1687, 45.* [*it.* bailo; *cf. francog.* bailli. *M.-L.*]

PLAVT. Poen. 1301 non pudet puellam amplexari baiolum (baliolum *P i.* baiiolum, *cf.* Merc. 508 *sub* baiulo *p. 1685, 72*) in media via? 1354 collo rem solvam iam omnibus, quasi baiolus. CIC. Brut. 257 operarii . . . aut baiuli (baioli *B O*). parad. 23 utrum nobis est quaerendum, quid baioli atque operarii an quid homines doctissimi senserint? de orat. 2, 40 remigem aliquem aut baiulum (baiol- *O P; cf.* NON. p. 80). Tusc. 3, 77 nec quicquam inter Alcibiadem summo loco natum et quemvis baiolum interesse. APVL. mund. 34 boni baiuli religiosis sarcinis occupati. flor. 7 p. 27 ex rupiconibus, baiolis, tabernariis. TERT. uxor. 1, 4 non Gallicos mulos nec Germanicos baiulos. patient. 12 humeris insuper advehit baiulus patiens peccatricem derelictam. cult. fem. 2, 13 angeli baiuli sustinentur. LAMPR. Heliog. 16, 1 cum alii per baiulos, alii per fortuita animalia et mercede conducta veherentur. CORP. XIII 7754 (*a. 246*) in h. d. d. baioli et vexillari collegio Victoriensium signi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ferorum genium de suo fecerunt. ARNOB. nat. 2, 69 Atlantem ... gestatorem, baiulum. IVL. VAL. 2, 34 corpori transvehendo baiulos nobilissimos (*cf.* AMM. 14, 7, 17 ut heiulans baiolorum praecentor. AVG. epist. 82, 16 baiulus corporis. serm. ed. Mai 93, 3 SIDON. epist. 3, 12, 1. PS. FVLG. RVSP. serm. 62 funeris. FVLG. serm. ant. 2 vispillones dicti sunt baiules, *sic vel* baiuli *codd.*). FIRM. math. 3, 9, 9 vestitores divinorum simulacrorum aut baiulos divinarum caerimoniarum faciet *Mercurius.* 3, 10, 3 hymnologos aut deorum baiulos aut custodes templorum. SYMM. rel. 3, 15 *trapezitae* ad mercedem vilium baiulorum sacra castitatis alimenta verterunt. 14, 3 caupones et obsequia pistoria, frugis et olei baiulos ... enumerare fastidium est. GEST. Pilat. 1, 5 vocans ... Pilatus baiulos signorum (*sic ABC*, signiferos D^{bac}; τοὺς σιγνοφόρους). HIER. epist. 3, 5 scis ipse ... ut iidem nos nutricum sinus, iidem amplexus foverint baiulorum (*cf.* GREG. TVR. *l. 53*). AVG. gen. ad litt. 8, 16, 34 p. 386, 35 quis ... docuit ... parvulum puerum adhaerescere baiulo suo, si eum fuerit ex alto iacere minitatus? epist. 127, 5 haec est una sarcina, qua eius baiulus non premitur, sed levatur. HIL. euang. 108 tui iam lecti baiulus esto. MAX. TAVR. hom. app. 3 Ioseph baiulus domini et nutritor. serm. app. 16 quaerendi erant baiuli, per quos ad caelum possent universa perduci. EVGIPP. Sev. 30, 3 acervus faeni comminus positus facula baiuli nolentis accensus lumen, non incendium reddidit civitati. ISID. alleg. 246 crucis ipse Christi vector et fidei baiulus factus. in num. 15, 9 duo baiuli, qui sub onere botri illius incedebant. VITA Cypr. 3 nullus debilis gressu non illo baiulo vectus est. ORIENT. carm. app. 2, 37ᵇ naturae duplicis baiulus et mediator. ALC. AVIT. epist. 38 p. 67, 10 sicut nec Heliae nostro transmissi caelitus cibi inter horrida volatilium baiulorum rostra viluerunt (*syn.* portitor). *speciatim*: *litterarum gerulus*: SYMM. epist. 1, 42, 1 (1, 11, 2 tabellarius). 3, 34 cum a baiulo litterarum causas morarum eius acceperis. 5, 7 ipse mihi rescripti huius baiulum praestitisti. AMM. 15, 5, 10 epistulas per baiulum qui portarat adiuncto milite misit. 18, 6, 17. 28, 1, 33 HIER. c. Ioh. 38 adv. Rufin. 3, 6 in Philem. 23/24. epist. 7, 2 quid igitur? arbitrer baiulum festinasse? 6 dicam: saepe scripsi, sed neglegentia baiulorum fuit? 15, 5. 103, 1. AVG. epist. 245, 1 celerrimus baiuli reditus. SIDON. epist. 4, 7, 1 baiulus apicum sedulo precatur, ut ad vos a me litteras ferat. 6, 4, 1. RVRIC. epist. 1, 10 p. 363, 6 (*syn.* tabellarius, gerulus). EVFRAS. ad Ruric. epist. 6 p. 448, 6. ALC. AVIT. epist. 36 p. 66, 11 praesentem baiulum destinavi. 83 p. 94, 27 meque baiulo huius imprecationis ulciscor. ENNOD. epist. 4, 25 precor, ut baiulum praesentium ... susceptum habere digneris. 4, 2. 6, 15 *et saepius.* FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 1 nuper mihi quoddam volumen baiulo Felice praeceperis destinari. EVGIPP. epist. 6 EPIST. Austras. 1. VVLG. II reg. 18, 22 non eris boni nuntii baiulus. COD. Theod. 2, 27, 1, 2 (*a. 421*) pecuniae baiulos ... produci. *pro adiectivo*: CYPR. ad Donat. 1 erratici palmitum lapsus nexibus pendulis per harundines baiulas repunt. AMBROSIAST. I Thess. 4, 14—17 rapiemur una cum illis baiulis nubibus obviam Christo in aera. PAVL. NOL. carm. 24, 934 nubes priorum baiulae. ANTH. 360, 10 pardos feroces ... famem doctos pati, quidquid capessunt ore ferre baiulo. EVGIPP. Sev. ind. capit. 15 quemadmodum in baiulos postes a parte fluminis ecclesiam sustentantes ... crucis signaculum securi scalpserit (*cf.* 15, 1 defixis in altum stipitibus). *fem.*: GREG. TVR. vit. patr. 6 praef. quem separare a dei amore non potuit non dilectio patris, non matris blanditiae, non amor nutricum, non obsecundatio baiolarum (-orum *pars codd.*). *cf.* HIER. *supra l. 13.* *Ihm.*

Baiulus, -ī. MARTYROL. Hier. 13 Kal. Ian. (Wiss.) in Tracia civitate Gildo Baiuli. *cf.* Baiolus.

Baiurae *v.* Baniurae.

1. Bāius, -a *nom. gent. cf.* Baiae. HOR. sat. 1, 4, 110 nonne vides, Albi ut male vivat filius, utque Baius inops? FRONTO p. 49 N. laudet te Baius (*lectio inc.*). CORP. IX 4964 (*Curibus*) Sex. Baius ⟨...⟩ procurator Aug. ... Norici Raetiae Vindelic⟨iae Maur⟩etaniae Caesar. et Septi⟨miae ...⟩ Baia P⟨udentilla? par⟩entibus (*idem, ut videtur,* VIII 20834 *a. 167?* 20835. 20961. 21007 Ba⟨iae⟩ Ygiae lib. Bai Pudentis proc. Aug.). VI 2375 b, 26 (*in laterculis praetorianorum, a. 120*) sp(eculator) L. Baius Restitutus Blera. 13501—13503. 13504 Baiae Phoebe matri ... L. Baius Phoebus. 34665 L. Baius (*mulieris*) l⟨...⟩. INSCR. graec. Sic. et Ital. 839 (*Puteolis*) Βαία Γ⟨λα⟩ύκη. CORP. IX 4246 (*Amiterni*). INSCR. Ephem. epigr. VIII 242, 9 (*in amphora Tarentina*) L. Bai. CORP. XV 2728 (?). X 307 (*Tegiani*). XI 6691, 5 (*in dolio*). XII 5690, 22 N(umerii) Bai Eur⟨y⟩ali. *praen. (an cogn.?)*: CORP. V 774 (*Aquileiae*) Sex. Baebius Bai f. vet. ex classe vestiarius. **Bāia,** -ae *cogn. vir. cf.* Helva, Scaevola *al.* CORP. X 5477 (*Aquini*) M. Helvi M. f. Ter. Baiae Feroniae M. f. Rufae M. Helvi M. f. f(ili). III 14165¹ (*in Syria*) Aurel(io) Vict(ori) duc(enario) prot(ectori) Aurelius Baia (*an* Bala?) duc. prot. fratri. **Bāiānus,** -a *cogn.* CORP. VI 1063 b l. 13. 2, 12 Datibus Baianus *ex cohortibus vigilum.* 14214 Calpurniae Baiianae lib. 18104. V 1129 (*Aquileiae*) L. Brussi Baiani. III 2467 (*Salonis*). MARTYROL. Hier. Kal. Iun. (Wiss.) in Thessalonice Martini Baiani (Bern.: Marciani baiani). **Bāiānius,** -ī *nom. gent.* CORP. IX 5846 (*Auximi*) ⟨C.⟩ Baianius C. l. Auctus ... C. Baianius C. l. Faustus. VIII 16259 Baianius C. f. Optatus. II 5406 (*saec. I a. Chr. exeunt.*) L. Baianius (*quater, semel* Baiano) *possessor fundi Baiani.* (*fieri potest, ut nomen Baiani a fundo derivatum sit, aut nomen in formula fictum est. cf. Huebner, Ephem. epigr. II 64; W. Schulze, Eigennamen 531*). *fundus* **Bāiānus.** CORP. II 5406 (*v. adn. Huebneri; cf. W. Schulze, Eigennamen 186 adn. 4*). **Bāiānus,** -ī *equus.* TAB. devot. Afr. (Corp. VIII 12511), 10, 21 Βαιανός. **Bāienus,** -ī *nom. gent.* CORP. VI 13500 (*periit*) P. Baienus Chresimus Bareniae Successae coniugi. V 539 (*Tergeste*) Q. Baieno P. fil. Pup. Blassian(o) ⟨p⟩raef. coh. II Ast. 764 (*Aquileiae*) Q. Baienus Proculus pater nomimus (763 pater Cauti). V suppl. ital. 229 (*Aquileiae*) Baieni Bla⟨...⟩. **Bāienius,** -ī *nom. gent.* CORP. III 5870 (*in Raetia*) Baienius Victor et Baienius Victorinus fili eius. **Bāionius,** -ī *nom. gent.* CORP. VI 200 II 13 (*a. 70*) L. Baionius Ianua⟨riu⟩s. X 5192 (*Casini*) Baionia Philemat(ium?).

2. Bāius, -ī (Βάιος), *comes Vlixis, ad Baias sepultus; cf. sub* Baiae. VARRO frg. Serv. Aen. 9, 707 (SERV. Aen. 3, 441. 6, 107). SIL. 8, 538 ardens ore giganteo sedes Ithacesia Bai. 12, 114. MYTHOGR. 1, 145.

3. Baius, -ī *flumen orientis.* LIB. gener. chron. I p. 111, 229 flumina ... Axius Pyramus Baius Hebrus *eqs.* *idem* Beus: CHRON. Alex. chron. I p. 112, 201.

4. ad lapidem **Baium** (*in prov. procos.*) TAB. Peut. 4, 2.

Baiuvarii *v.* Baiovarii. **Bal** *v.* Baal.

Bal(...) *nota cognominum virilium, de qua non constat quomodo solvatur.* CORP. X 3779 (*tit. antiquus*). XV 2729 (*in amphora*). IX 2660. XI 2363. V 5720. V suppl. ital. 1075, 85. VIII 6114. *Jacobsohn.*

bala, *gen.* balanis [*vocabulum Germanicum, cf. Procop. bell. Goth. 1, 18* τοῦτον (ἵππον) Ἕλληνες μὲν φαλιὸν, βάρβαροι δὲ βάλαν καλοῦσι *et quae praecedunt; v. Thielmann, Archiv 4 (1887) p. 601. Th.*]. ENNOD. carm. 2, 136 tit. de equo badio et balane. *Ihm.*

1. Bala, -ae *cogn. vir.* INSCR. numm. Numism. Zeitschr. 32, 8 (*in Sicilia a. 644/110*) C. Alio Bala. **Balabius,** -ī *nom. gent.* INSCR. Ephem. epigr. VIII 375 (*Puteolis*) L. Balabi Eutaeti (*fort.* Balavi). **Balius,** -a *nom. gent.* (*v. W. Schulze, Eigennamen 206, 425 adn. 2, qui* Pal(l)ius *confert*): CORP. VI 10767 Cn. Balius Rufinus. **Ballius,** -a CORP. VIII 4386 (*in Numidia*) L. Ballio Ianuario ... Ballius Satur(ninus). INSCR. graec. Sic. et Ital. 1499 (*Romae*) Βαλλίαι Λ(ουκίου) θ(υγάτρι) Ναρκισσιανῇ ... Βάλλιος Νάρκισσος. **Ballinus,** -ī *cogn.* CORP. III 8568 *ad* 1968 (*Salonis*) Aur. Ballinus (*'an* Bal⟨b⟩inus'?). **Balonius (Ballonius),** -a *nom. gent.* CORP. X 3789 (*a. 656/98 Capuae*) Pilemo Baloni Balon(iae s.) Flac⟨cus⟩. VI 8228 (*saec. VII*) C. Baloni(us) K. Mai. INSCR. Röm. Mitt. 5, 29 (*Pompeis*) Herachinthus mur(millo) Bal(oni). VI 200 I 18 (*a. 70*). 2739 M. Ballonio M. f. Pol. Paullo Mutina mil. 9134 A. Baloni (*mulieris*) et Cn. l. Hilari aerari. 9494 (*bis*). 13506—9. IX 338, 3, 24 (*a. 223 Canusii*). X 5219 (*bis Casini*). XII 3466. II 3841 (*ca. 100 p. Chr.*). **Balitor,** -ōris *cogn.* CORP. X 4416 (*Capuae, litteris bonis*) M. Visellio C. f. Ter. Balitori. *incertum num huc pertineat* Balatro. *Jacobsohn.*

2. Bala, -ae *f.*, בִּלְהָה, Βάλλα. **1** *nom. fem. hebr.*: ITALA gen. 29, 29 (Lugd. Aug. quaest. hept. 1, 89) Ballam. 30, 3. 4 (Lugd.) Bellam (Aug. loc. hept. 1, 109 p. 523, 17 dedit illi Ballan [Laban *cod. C,* Ballam *codd. LN*] ... uxorem). 30, 5. 7. 46, 25 (Lugd.). AMBR. patr. 2, 8 Ruben ... cum Balla (Bala *codd. recc.*) concubina patris concubuit (*cf.* VVLG. gen. 35, 22). HIER. nom. hebr. p. 3, 23 Balla inveterata (AVG. c. Faust. 22, 54 EVGIPP. exc. Aug. p. 304, 18 ISID. in gen. 25, 16 orig. 7, 6, 38). AVG. quaest. hept. 1, 90. CYPR. GALL. gen. 967 partus utero quos Balla creavit. 1095 socio de germine Ballae. AVELL. p. 759, 4. 17. 760, 18 LIB. geneal. chron. I p. 175, 311ᵃ·ᵇ. 322. **2** *nom. vir. hebr.*: VVLG. I par. 5, 8 Bala filius Azaz. 7, 13 Ieser et Sellum, filii Bala. **3** *nom. oppidorum Palaestinae*: ITALA Ios. 19, 3 (Lugd.) Balla. VVLG. gen. 14, 2 regem Balae, ipsa est Segor. 14, 8. I par. 4, 29. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 22, 3 Bale, haec est Segor ... Bale lingua hebraea κατάποσις, id est devoratio, dicitur. tradunt ... Hebraei hanc eandem in alio scripturarum loco Salissam nominari (30, 8. sit. et nom. p. 100, 23 Bala ... interpretatur absorpta. 103, 29. 149, 28. epist. 108, 11. *v.* Balaam.

3. Bala *v.* Baala.

Balaām *indecl.*, בִּלְעָם, Βαλαάμ, *sed gen.* Balae *legitur* ITALA num. 23, 5 (Lugd.), *dat.* Balae 23, 4 TERT. adv. Marc. 4, 39 (*ed. princ.*), *gen.* Balaami MAX. TAVR. hom. 20. *formae* Bālam, Bālāmus, Bālāmum *apud* CYPR. GALL. *p. 1689, 10 sq.* Bālāām PAVL. PETRIC. *p. 1689, 14,* Balāām ORIENT. *p. 1689, 11.* *nom. vir. hebr.*: ITALA num. 22, 5 (Lugd.) misit legatum ad Balam filium Beor (22, 7. 8. 9. 10. 16. 18. VVLG. Balaam). 22, 12 ad Bala. 23. 24. ITALA (Lugd.) *et* VVLG. *tradunt formam* Balaam num. 31, 16 (Lugd. Monac.) secundum ... verbum Balaam. deut. 23, 4. 5 Ios. 13, 22. 24, 9. TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 236 Oehl. Balaam prophetes ... arcessitus a rege Balach. CYPR. Fort. 10 p. 334, 1 (Balam *cod. W*). COMM. apol. 625 Balaam sedenti asinam suam conloqui fecit *deus.* PS. AVG. quaest. test. I 46 p. 2245 cum Balaam prohibitus fuisset ... ne iret ad Balach. ... Balaam ... hariolus. ITIN. Silv. 12, 10 divinum. PRISCILL. tract. 1, 32 idolorum cultor. FILASTR. 25, 1 pseudopropheta. AMBR. epist. 50, 4. 6 *saep.* exhort. virg. 1, 7 VVLG. II Esdr. 13, 2 Mich. 6, 5 II Petr. 2, 15 Iudas 11 apoc. 2, 14. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 35, 11 Balaam ille divinus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

…qui in libro Iob dicitur Heliu. epist. 77, 7 Balaam ariolus. in Ezech. 18, 3 p. 202 Balam. in Mich. 6, 5 p. 504 per 'vanum populum suum', quod interpretatur Balaam. nom. hebr. p. 3, 24 Balaam sine populo vel absque substantia eorum sive in eis. p. 16, 20 Balaam vanus populus sive praecipitans eos vel sine populo. p. 21, 28. 72, 27 Balaam vanus populus aut devoratio eius. 73, 15. 80, 14 sit. et nom. p. 87, 4. 123, 17. 21 AVG. quaest. Simpl. 2, 1, 9 Ps. AVG. serm. 33 *passim.* BACHIAR. fid. 1 magister idolatriae et caput haeresis Balaam. PETR. CHRYS. serm. 27 p. 276 divinator. CASSIAN. conl. 13, 11, 2. 24, 17, 3. CYPR. GALL. num. 581 Balamque prophetam. 759 vatemque Balamum. Ios. 424 Balamus occumbit. ORIENT. comm. 1, 31 atque sua stimulis subigentem terga Balaam terruerit miro quadrupes alloquio. MAX. TAVR. hom. 19 Balaam ille quondam gentilium sacerdos. 16. PAVL. PETRIC. Mart. 6, 137 ut Balaam domini cupiens maledicere plebem. ISID. orig. 7, 6, 48. *v.* Baala, Ieblaam.

Balaān, בִּלְהָן, *Βαλαάμ, Βαλαάν. nom. vir. hebr.*: VVLG. gen. 36, 27 I par. 1, 42. 7, 10. LIB. geneal. chron. I p. 174, 301 Balam (Balan *cod. G*). *Plenkers.*

Balaath *v.* Baalath. **Balabitēnus** *v.* Balbitene.

Balabius *v.* 1. Bala.

mōns **Balabo** TAB. Peut. 6, 5 *inter Potentiam et Acerroniam situs. cf. Nissen, Landeskunde 901.* *Jacobsohn.*

? **bālābundus,** -a, -um *a* balare. CYPR. epist. 45, 3 (*ad Cornelium*) balabundas et errantes oves (palabundas *duo codd. et edd. pleraeque, et sic in responso Cornelii* 49, 2 errantes et palabundos. *cf. Jordan, Archiv 13, 1904, 284*). *Ihm.*

Balāc *indecl.*, בָּלָק, *Βαλάκ, sed gen.* Balacis ITALA num. 22, 7. 13. 18. 35 *saep.* (Lugd.) CYPR. GALL. Ios. 554 Bălācis, *dat.* Bălāci CYPR. GALL. num. 579. 591, *nom.* Bălācus *legitur* CYPR. GALL. num. 663. *forma* Balach *infra l. 32*, Balahac *l. 42*. ITALA num. 22. 23. 24 *passim.* Ios. 24, 9 Balaac. iud. 11, 25 (Lugd.). Mich. 6, 5 (Weing.) Balac (Ambr. apol. Dav. I 10, 54 *codd.* Balach). apoc. 2, 14 (Primas.) Balaac. ITIN. Silv. 12, 10 FILASTR. 25, 1. HIER. in Mich. 6, 5 p. 504 qui devorare voluit et nostram congregationem elingere, verus Balac diabolus. Balac enim interpretatur ἐκλείχων id est elingens, rex aquae paternae, siquidem Moab … aqua paterna dicitur. nom. hebr. p. 16, 19 Balac lingens vel elidens sive involvens. 26, 2. 80, 14. 87, 4. sit. et nom. p. 114, 31. 115, 15. 123, 20 SVLP. SEV. chron. 1, 21, 5. LIB. geneal. chron. I p. 173, 282 Balaac (Balac *cod. T*). CYPR. GALL. num. 579 haec ubi sollicito dictavit fama Balaci. 591. 663 haec ubi disseruit sensu torpente Balacus. Ios. 554 pestiferi quondam monumenta Balacis. APRING. in apoc. 2, 14 p. 19 Balahac. ISID. orig. 7, 6, 48 Balac praecipitans sive devorans. *v.* Bela. *Plenkers.*

Balacius, -ī *praefectus Aegypti saec. IV; cf. Seeck, PW. II 2816.* EVAGR. vita Anton. 85. *Jacobsohn.*

? **balacmen** (balaginem *cod. Werthin.*) vitium linguae GLOSS. V 270, 29 (pataginem? *cf. Löwe, prodr. p. 287*). *Ihm.*

Balacrae (Phalacra), *oppidum Cyrenaicae; cf. Sethe, PW. II 1814.* PLIN. nat. 14, 43 Alexandrina appellatur vitis circa Phalacram. TAB. Peut. 8, 5 RAVENN. p. 137, 12. 354, 2 (Guid. p. 522, 17 Balatris). *apud Graecos*: PAVS. 2, 26, 9 ἐν Βαλάγραις ταῖς Κυρηναίων. PTOL. 4, 4, 7 Φαλάκρα. SYNES. epist. 104 p. 244ᵇ Βαλαγρῖται (132 p. 268ᵃ).

Balacrus, -ī *Macedo quidam* CVRT. 4, 5, 13. *cf.* 4, 13, 28. *alius* 8, 11, 22.

Balacus *v.* Balac, Balaeus. **Baladan** *v.* Merodach Baladan.

Baladus *v.* Phaladus.

bālaena *v.* ballaena.

Balaesus, -ī *nom. iber. Hispaniae a regione cauri sitae.* CORP. II 5719 Penti Balaesi f. Vadini(ensis). 930 (?). 5281 (*trad.* Scaturo Balaes. f.). INSCR. Ephem. epigr. VIII ad Corp. II 128 (*ante Hadrianum*) Aemilio Balaeso siginifero alae Sab⟨i⟩ni⟨a⟩nae. Ephem. epigr. IX 290 Balaeso Caepall. **Balesinus,** -ī CORP. II 2471 (*periit*) Albinus Balesini. *Jacobsohn.*

Balaeus, -ī *m., Βαλαιός. cogn. regis Assyriorum*: HIER. chron. a. Abr. 161 Assyriorum *rex* Xerxes, qui et Balaeus (Balaneus *cod. F*, Balacus *cod. R*). 264 (Baleus *codd. APF*). AVG. civ. 18, 3. 4. 6. OROS. hist. 1, 8, 10 Baleus. CASSIOD. chron. II p. 121, 13. 16 IORD. Rom. 18. 21. EXC. barb. p. 282, 14 *et* 17 Fr. Balleus. *Plenkers.*

Balagad *v.* Baalgad. **Balahac** *v.* Balac.

Balam *v.* Baala, Balaam, Balaan.

Balamber *rex Hunnorum.* IORD. Get. 130. 248. 249. *Jacobsohn.*

Balamus *v.* Balaam. **Balanaea** *v.* Balanea.

Balānān, בַּעַל חָנָן, *Βααλανάν, Βαλλεγών, Βαλαεννών. nom. vir. hebr.*: VVLG. gen. 36, 38 Balanan (*Amiat.* Balaanan) filius Achobor. I par. 1, 49 (*Amiat.* Baalanan). 27, 28. LIB. geneal. chron. I p. 288. 289 Ballenon (Vallenon, Balennon *codd.*). *Plenkers.*

balanātus, -a, -um *a* balanus. PRISC. gramm. II 442, 4 a balano balanatus. PERS. 4, 37 balanatum gausape. *cf.* GLOSS. V 616, 25 balanatum gausape id est balano herba tinctum. *Ihm.*

Balanea, -ōrum, *Βαλανέα, Βαλαναία. nom. oppidi Syriae*: PLIN. nat. 5, 79. ITIN. Anton. Aug. p. 148, 2 Balanea (Balnea *quidam codd.*). p. 582, 7 civitas Balaneas. TAB. Peut. 10, 3 Balneis. ITIN. Burdig. p. 582, 7 civitas Balaneas. RVFIN. Clement. 7, 25 venimus Balaneas. PATR. Nic. 1, 59 Balaneon. 3, 58 Balaneorum. 4, 55 Balaneas (*acc.*). *ethn.* **Balaneōta:** PATR. Nic. 2, 59 (Balanensis *codd. KLMN*). CASSIOD. Ios. bell. Iud. 27 Balaneotas (Balanectas *ed. princ.*) . . . levavit annuis possessionibus (Βαλανεώταις Ios. bell. Iud. 1, 21, 12). *Plenkers.*

Balaneus *v.* Balaeus.

balaninus, -a, -um, *βαλάνινος.* PLIN. nat. 13, 8 balanino oleo, *et semper de oleo*: nat. 1, 23, 45. 13, 11. 13. 15. 23, 88. DIOSC. 1, 18. SCHOL. Pers. 4, 33 balanino unguento ungat.

balan(is) *v.* bala.

balanītēs, *ὁ βαλανίτης. gemma*: PLIN. nat. 37, 149 balanitae duo genera sunt, subviridis et Corinthii aeris similitudine *eqs.* (ISID. orig. 16, 15, 10). 1, 37, 55. *uvae genus*: ISID. orig. 17, 5, 21 balanitae a magnitudine nomen sumpserunt; βάλανον enim Graeci glandem vocant.

balanītis *f., βαλανῖτις.* PLIN. nat. 15, 93 rotundior *castanea*, quae balanitis vocatur, purgabilis maxime. *Ihm.*

1. Balanos *rex Gallorum.* LIV. 44, 14, 1 legati Transalpini ab regulo Gallorum — Balanos ipsius traditur nomen; gentis, ex qua fuerit, non traditur — Romam venerunt. *Jacobsohn.*

2. Balanos *v.* Bassones.

bālāns *v.* balo. **[Balanteum]** *v.* Palatium.

balanus, -ī *f. et m., βάλανος. inde a* PLAVTO. *fem.*: HOR. carm. 3, 29, 4 (*at masc.* SCHOL. *ad l.*) SCRIB. LARG. 129 MARCELL. med. 9, 59 DIOSC. 1, 116. *masc.*: MET. frg. Macr. sat. 3, 13, 12 PLIN. nat. 15, 93 MARCELL. med. 1, 23. 23, 3. 15. 33, 67 THEOD. PRISC. log. 17. 25. 34 DIOSC. 4, 152 CAEL. AVR. acut. 3, 17, 153. 3, 21, 208 ORIBAS. syn. 1, 17. balanum: SCHOL. Pers. 4, 37. *scrib.* valan- *hic illic in codd.*: THEOD. PRISC. log. 34 DIOSC. 1, 116. *cf.* GLOSS. *infra l. 36 et 70.*

proprie glans quercus, tum nux variarum arborum: SCHOL. Hor. carm. 3, 29, 4 balanus generaliter appellatur omnis glans sive nux, specialiter vero glans odorifera, de qua conficitur unguentum satis unctioni capitis aptum, quod appellatur mirobalanum. GLOSS. III 541, 51 peragillon id est balanorum glandes (grandes *cod.*). 572, 23 paragilon i. uuualanorum grandis. HOR. carm. 3, 29, 4 pressa tuis balanus capillis (SCHOL. balanus, ex quo componuntur unguenta et ideo unguentum significat. *cf.* SCHOL. Pers. 4, 37 balanum genus unguenti. PRISC. gramm. II 442, 4 *v.* balanatus). SCRIB. LARG. 129 balani, qua unguentarii utuntur, p. X II (*inde* MARCELL. med. 23, 3. 15 *masc.*; *cf.* 9, 59 *fem.* 1, 23 balani unguentarii). PLIN. nat. 12, 121 *balsamum* vitiatur et oleo rosae, cypri, lentisci, balani. 23, 98 palma, quae fert mryobalanum, … ossa non habet reliquarum modo in balanis. MART. 14, 57, 2 myrobalanum … ex unguento constat et ex balano. DIOSC. 4, 152 de balano mirepsico. balanu mirepsico semen est similis arboris myricae. PLIN. nat. 13, 42 *margarides* acinis quam balanis similiores. 13, 48 *palmae* in alia parte Phoenices … populari … nomine a nobis appellantur balani. 15, 93 Sardibus hae (*castaneae*) provenere primum, ideo apud Graecos Sardianos balanos appellant, nam Dios balanum postea imposuere excellentioribus satu factis (*cf.* DIOSC. 1, 116 Sardiane etiam balani, quas et castaneas aut lepomata dicunt aut Iobis valanu vocant). 16, 21 probatur et ea (*quercus*), cuius in balano utrimque ex longitudine extrema lapidescit duritia. 17, 151 *aesculi.* 22, 49 in decocto balani (*cf.* 23, 143). 26, 54 chamaecissi balanus. 27, 85 femina existimatur *glycysis herba*, cuius radicibus ceu balani longiores circiter VIII aut VI adhaerent. 37, 180 phoenicitis (*gemma*) ex balani similitudine appellatur (*cf.* 37, 188). VLP. dig. 32, 55, 1 balani et si qui alii nuclei (*sim.* 50, 16, 167). ITALA Is. 2, 13 (Aug. cons. euang. 1, 28) super omnem arborem balani Basan (*βαλάνου*, VVLG. super omnes quercus. *cf. Weihrich, Serta Hartel. p. 167 sqq.*). ORIBAS. syn. 4, 12 pingues balani. *nota*: PLIN. nat. 13, 61 non eadem gratia … est arbori, quam balanum appellavimus, magna ex parte contortae. *conchae genus*: PLAVT. Rud. 297 echinos, lopadas, ostrias, balanos captamus, conchas. MET. frg. Macr. sat. 3, 13, 12 ante cenam echinos, ostreas crudas, … balanos nigros, balanos albos. COLVM. 8, 16, 7 limosa regio … maxime idonea est conchyliis, muricibus, … tum concharum pectunculis, balanis vel spondylis. PLIN. nat. 32, 145 peculiares … maris: acipenser … batrachus, … balanus, corvus, citharus. *medicamentum: collyrium ad ducendum ventrem ('Zäpfchen')*: *cf.* GLOSS. III 606, 44 uualano medicamentum. PLIN. nat. 20, 43 *caepas* ventrem mollire … subditas pro balanis. 24, 31 pituitam per alvum detrahit radix (*pityusae*) decocti hemina aut seminis lingula in balanis. 26, 54 solvit *alvum* cyclaminos ex aqua pota aut balanis subditis. CHIRON 456 tanquam balani plenitudinem facere ex sale et melle et in longaonem eius pingue subicies. THEOD. PRISC. log. 17 ventris officium procurandum est aut balano supponendo aut clystere simpliciore. 25 balanos supponimus acres et thermanticos. 34. gyn. 17 in modum balani. 25 cum pulvere supradictarum specierum collyria vel balanos confecerunt (26). CAEL. AVR. acut. 2, 9, 54 utitur etiam balanis, si clystere ventrem movere non valuerit. 2, 12, 83 supponenda podici acria collyria ob provocandum ventrem, quae appellavit balanos (2, 8, 84. 3, 8, 84. 3, 16, 135). 3, 17, 153 collyrium decem digitorum, quem appellavit balanum. 3, 21, 208. chron. 2, 1, 39 mordicantia inici

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

collyria, quae Graeci balanos vocant (1, 4, 136). CASS. FEL. 36 p. 79 acriore clystere deducendus erit *venter*, in infantibus vero balano uteris. 72 p. 173 balanis iniectis depones *ventrem*. ORIBAS. syn. 1, 17 si balanos supponis de sale et nitro confectos. 1, 20 (*bis*). *glans penis*: MARCELL. med. 33, 67 nocere posse feminis dicunt, si quis membranam ovi balano suo ingerat et cum femina coeat.

compos.: myrobalanum, phoenicobalanus. *Ihm.*

Balanus, βάλανος. *vox graeca, pro nomine proprio sumpta.* HIER. nom. hebr. p. 101, 1 Balanus (id est quercus) luctus, sub qua Rebeccae nutrix sepulta est (*cf.* VVLG. gen. 35, 8 quercus fletus). p. 106, 15 Balanus (id est quercus) Sicimorum, ubi regnavit Abimelech. quae usque hodie ostenditur in suburbano rure Neapoleos propter sepulcrum Ioseph (*cf.* ITALA iud. 9, 6 [Lugd.] sub ilice densa). *cf. Athen. 3, 14 p. 78*[B]. *Plenkers.*

praepositus limitis **Balaretānī** NOT. dign. occ. 25, 11. 29 (*in Africa*). *Seeck confert* NOT. episc. Maur. Caes. 65 Mattasius castelli iabaritanus.

Balarī, -ōrum *gens Sardiniae originem ducens a mercennariis ibericis aut libycis, qui 244 a. Chr. a Carthaginiensibus desciverant.* PAVS. 10, 17, 5 Βαλαροὶ τὸ ὄνομά ἐστιν αὐτοῖς κατὰ γλῶσσαν τῶν Κυρνίων. Βαλαροὺς γὰρ τοὺς φυγάδας καλοῦσιν οἱ Κύρνιοι. LIV. 41, 6, 6 Ilienses adiunctis Balarorum auxiliis pacatam provinciam invaserant. 41, 12, 5. STRAB. 5, 225 τέτταρα ἐστὶ τῶν ὀρείων τῆς Σαρδόνος ἔθνη, Πάρατοι, Σοσσινάτοι, Βάλαροι, Ἀκώνιτες. PLIN. nat. 3, 85 celeberrimi in ea (*sc. Sardinia*) populorum Ilienses, Balari.

Balarum *portus Bruttii* RAVENN. p. 279, 3. Guid. p. 483, 3 Ballarum, id est Billari. APPIAN. civ. 4, 85 πρὸ τοῦ πορθμοῦ Βαλαρόν. *cf. Nissen, Landeskunde II 961.*

Balarus, -ī *collective pro gente barbarorum Hispaniae aliis locis non commemorata.* SIL. 3, 378 at Vettonum alas Balarus probat aequore aperto.

Balās, -ae (Βάλας) *rex Syriae; cf. Wilcken, PW. I 1437 n. 22.* IVST. 35, 1, 6 Antiochenses ... subornant Balam quendam, sortis extremae iuvenem, qui Syriae regnum velut paternum armis repeteret, et ... nomen ei Alexandri inditur genitusque ab Antiocho rege dicitur. HIER. chron. a. Abr. 1874 (*errore*) Alexandro filio Balae regis Syriae Ptolemaeus filiam suam tradit uxorem.

Balasadais *oppid. Mauretaniae Caesariensis.* RAVENN. p. 157, 14.

Balascae Θρᾶκες GLOSS. II 28, 1. *terminatio potius nomini ligurico convenit; Heraeus mutavit in* Bisaltae. *Jacobsohn.*

Balasor *v.* Baalhasor.

balastrum balneum GLOSS. IV 487, 43 *et saepius* (*trad.* IV 590, 18 balastium, 600, 33 belastrum). *cf. Löwe, prodr. p. 58.* *Ihm.*

Balatedo, -inis *vicus in Gallia, hodie* Balesmes (*ex* Balātēdinem *secundum Longnon géogr. de la Gaule p. 262*). GREG. TVR. Franc. 10, 31 ecclesiae in vicis ... Balatedine, Vernao.

Balath *v.* Baalath. **balātio** *v.* ballatio.

Balatium *v.* Palatium.

d. m. **Balatonu⟨s⟩** CORP. XIII 3283 (*in Belgica*). *'ultima littera potius u quam i' Hirschfeld.* *cf.* Belatonus. *Jacobsohn.*

Balatorus, Βαλάτορος. *nom. regis Tyri* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 157. *Plenkers.*

Balatrae *v.* Balacrae.

balatro, -ōnis *m.* [*orig. inc., nisi ductum est a* barathrum βάραθρον, *v. etiam sub* Balatro. *Th.*]. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 2 balathrones a balatu et vaniloquentia dicuntur. SCHOL. *ad eund. locum* balatrones a balatu ovium. *ibid.* balatrones autem luxuriosos ac perditos vocat a Servilio Balatrone (HOR. sat. 2, 8, 21). *ibid.* legitur et baratrones, qui bona sua ... in barathrum mittunt. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 166 balatrones dicuntur rustici homines inèpti et triviales (*cf.* HIER. *infra l. 72*). 2, 8, 21 balatrones dicuntur derisores, liberiores in loquendo, procaciores, abiecti. *adde* PORPH. Hor. sat. 2, 3, 166 barathrone: barathro luxurioso. verum quidam legunt 'barathro', ut veniat a nominativo 'barathrus'. MARTYR. gramm. VII 167, 13 balatro ἄσωτος (GLOSS. II 249, 30). GLOSS. V 631, 64 valetro glutto. II 569, 30 barathro (balathro *a*) in occulto peccans. *incertum quid subsit* PAVL. FEST. p. 34 balatrones et blateas bullas (ballas *codd.*) luti ex itineribus, aut quod calciamentorum soleis eraditur, appellabant. LVCR. 3, 954 aufer abhinc lacrimas, balatro (baratre *codd.*), et compesce querelas. VARRO rust. 2, 5, 1 videbo iam vos, inquit, balatrones, et hoc adferam meum corium et flagra. HIER. epist. 85, 4 in modum rustici balatronis (*cf. supra l. 60*). HOR. sat. 1, 2, 2 mendici, mimae, balatrones (bar- *pars codd.*). VOPISC. Car. 21, 1 ne patrimonia sua proscriptis legitimis heredibus mimis et balatronibus deputarent.

Balatro, -ōnis *cogn. scurrae Maecenatis.* HOR. sat. 2, 8, 21 cum Servilio Balatrone Vibidius, quos Maecenas adduxerat umbras. *sine nomine gent.* 2, 8, 33. 40. 64. 83. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 166 P. Servilius Balatro multa in Augustum amare non sine ioco dixit. fuit autem tantus devorator, ut simili vitio laborantes balatrones dicti sint. 1, 2, 2 *v. sub* balatro. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 349.*

Balatulla *v.* Belatullus.

bālātus, -ūs *m. a* balare. NOT. Tir. 95, 23 balatus (*praecedit* balat). MARTYR. gramm. VII 167, 13 balatus βληχηθμός (GLOSS. II 28, 2; *cf.* 499, 52. III 440, 10. 478, 38 *ubi traditur* balatum, *adde* II 258, 16 βληχηθμός balatum balatus). GLOSS. II 416, 26 προβάτων βληχηθμός. 258, 15 βληχή. V 492, 28 clamor ovium vel planctus (LIB. gloss. vox ovium). 562, 39 clamor pecorum. 402, 15 balatus bletid (*anglos.*). *cf.* PLIN. nat. 20, 156 *infra l. 16.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 189, 13 quae (*vox*) est confusa? quae scribi non potest, ut puta velut ovium balatus (AVDAX gramm. VII 323, 9). *legitur inde a* VERG., *non raro plur.* *prima syllaba correpta*: CORIPP. Ioh. 2, 174 (*at* 2, 398 bālantum). Iust. 4, 204.

VERG. georg. 3, 554 balatu pecorum et crebris mugitibus amnes arentesque sonant ripae. 4, 435 auditisque lupos acuunt balatibus agni. Aen. 9, 61 tuti sub matribus agni balatum exercent. 9, 562 quaesitum ... matri multis balatibus agnum. Ov. met. 7, 319 tener auditur medio balatus aeno. nec mora, balatum mirantibus exilit agnus. 7, 540 lanigeris gregibus balatus dantibus aegros (*cf.* AVSON. *l. 26*). PLIN. nat. 20, 156 *puleium silvestre* gustatum a pecore caprisque balatum concitat, unde quidam Graeci littera mutata blechonem vocaverunt (*cf.* PHYSIOGN. *infra l. 32*). SIL. 6, 331 in foveam ... ducit nocte lupos positae balatibus agnae. 7, 720 si vestigia cursu auditis celeret balatibus obvia pastor. STAT. Theb. 10, 46 stabula ipsa premunt *lupi*, torquet spes inrita fauces, balatusque tremens pinguesque ab ovilibus aurae. SOL. 1, 15 sunt qui velint a balatibus ovium mutata littera ... nomen monti (*Palatino*) adoptatum (*cf.* SERV. Aen. 8, 51). PANEG. 11, 10 p. 252, 15 lata camporum balatu hinnitu mugitibus persona. AVIEN. orb. terr. 306 multo sonuere per agros balatu pecudes. 938 nullis bal[l]atibus agri persultant. AVSON. 76, 3 lanigerosque greges balatu adsimilas (*cf. l. 15*). HYG. fab. 125 p. 108, 22 carnes ex aeno dabant balatus. AMBR. hex. 6, 4, 25 agniculus ... balatu frequenti absentem *matrem* citat (*ibid.* unus plurimorum balatus). HIER. vita Hilar. 6 infantum audire vagitus, balatus pecorum, mugitus boum. PRVD. ham. 222 querulis balatibus irritatus plenus nocte lupus studuit perrumpere caulas. PHYSIOGN. 84 p. 112, 14 qui vocem ita intendunt, ut proxime caprino balatu eam exasperent (*cf.* PLIN. *supra l. 16*). OROS. hist. 5, 18, 9 omnium generum animalia ... cum balatu, hinnitu nugituque miserabili ... fugerunt. SIDON. epist. 7, 6, 3 balatibus ovium. carm. 5, 263 doctis balatibus Hammon si sanctum ... gemit. SEDVL. carm. pasch. 2, 114 vacuas implent balatibus auras. ENNOD. dict. 1 p. 428, 13 *videres* ad boni pastoris praesentiam undique fatigatis balatu nemoribus greges occurrere. CORIPP. Ioh. 2, 174 pecudum. Iust. 4, 204 pulsantque balatibus auras. *adde* PORPH. Hor. sat. 1, 2, 2 (*v.* balatro). NON. p. 44. *translate*: PETRON. 57 ut ego si secundum illum discumberem, iam illi balatum duxissem. PS. AMBR. serm. 35, 8 vitalis lavacri sacrae ecclesiae editi puerperio infantes ... balatu innocentis perstrepunt conscientiae. *Ihm.*

? **Balatuscun.** CORP. II 2795 (*Cluniae*) Paternus Balatuscun M l. M. n. f. (*plane incertum, quid significet*). *Jacobsohn.*

balaustium, -ī *n.* βαλαύστιον. *forma* balaustia *l. 52. 64*, valastia *l. 64.* valanstium CHIRON 428 (*cf. Heraeus, Archiv 14, 123*). SCRIB. LARG. 85 balausti[um], quod est flos mali granati, quo coriarii utuntur (MARCELL. med. 17, 24). PLIN. nat. 13, 113 flos balaustium vocatur, et medicis idoneus et tinguendis vestibus, quarum color inde nomen accepit (*cf.* 23, 112). GALEN. alfab. 41 balaustia (*sic cod. Pal.*, -stion *cod. Carn.*, -stium *cod. Lucc.*) flus est silvatici mali granati. MARCELL. med. 27, 1 balausti, id est mali granati, quod cytinus vocatur, germen. CASS. FEL. 48 p. 124, 12 balaustii (et balaustia *cod. c*) id est floris ⟨mali granati⟩. ORIBAS. eup. 2[b], 2 balaustion floris sunt de mala granata silbestri seu domestici arboris. COLVM. 10, 297 narcissique comas sterilisque balausti. SCRIB. LARG. 85 balaustium contunditur (MARCELL. med. 17, 24). 112 PLIN. nat. 1, 13, 34. 1, 23, 60. ARNOB. nat. 5, 12 oneratos balaustiis ramos. VEG. mulom. 5, 15, 1 balaustii seminis. CAEL. AVR. chron. 4, 3, 39. 51. 52. 5, 7, 84. CASS. FEL. 36 p. 80 accipit ... balaustii (-stium *et* -stie *codd.*) et corticis de granata sicca dr(agmas) octonas. DIOSC. 5, 178 cum valastia data. ORIBAS. syn. 5, 4 *et* 6, 6 balaustia.

1. [Balba] *nomen oppidi Italiae ap.* RAVENN. p. 259, 11 (Valba Guido p. 463, 3) *corruptum pro* Alba (Fucens). *v. Hülsen, PW. II 2818.* *Ihm.*

2. [Balba] *v.* Valvata (Balbatum).

Bālbazerus, Βααλβάζερος. *nom. regis Tyri* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 121. *Plenkers.*

balbē *v.* balbus. **Balbia** *v.* Balbus.

Balbiacēnsis *v.* Balbus *in fine.*

Balbica, -ae *nom. mul. barb.; cf. W. Schulze, Eigennamen p. 30.* CORP. V 455 (*prope Piquentum in Histria*) L. Pletoronio Luponi et Balbicae Petale Pletoronia Polla parentibus piissimis et Balbica Phronim⟨e⟩ soror fecit. CORP. VI 25432 d. m. Rhodoni fecit Val(eria) Balbuca serbo suo.

Balbilius, Balbilliānus, Balbillus, Balbiniānus *v.* Balbus.

Balbiniton *v.* Balbitene. **Balbīnius, -nus** *v.* Balbus.

Balbio *v.* Balbus.

Balbitēnē (Βαλβιτηνή) *regio Armeniae.* NOVELL. Iust. 31, 1, 3 *Armenia* Balbitene appellata. COD. Iust. 1, 29, 5 magnam Armeniam ... et gentes ... Balbitenam. *apud* RAVENN. p. 69, 5 Balbiniton. *cf. Baumgartner, PW. II 2819.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

balbito *v.* balbutio. **balbitondium** *v.* barbitondium.

Balbius *v.* Balbus.

balbo, -āre *a* balbus. GLOSS. II 480, 14 ψελλίζω valbo valbutio. ISID. orig. 10, 29 *v. sub* balbus *l. 10. cf.* ballat.

Balbuca *v.* Balbica.

Balbura, -ae (Βάλβουρα) *oppid. Lyciae, hodie* 'Katara'. *cf. Ruge, PW. II 2819.* PLIN. nat. 5, 101 *Lycia* comprehendit mediterraneis et Cabaliam, cuius tres urbes Oenianda, Balbura, Bubon.

balbus, -a, -um [*vox onomatopoetica, cf. c. ind.* balbalā-karōti '*balbutit*', *gr.* βαμβάλειν *et c.* balbutire. *Th.*]. ISID. orig. 10, 29 balbus a balbando (balando *vulg.*) potius quam loquendo dictus. verba enim non explicat (GLOSS. IV 590, 19 *ubi item traditur* balando; *cf.* 24, 19. 487, 29. V 170, 21 qui verba non explicat aut frangit). MARTYR. gramm. VII 173, 4 balbus ὁ ψελλός (*cf.* 186, 4 *ubi affert* PERS. 1, 33) *et sic passim* GLOSS. (II 204, 23 balba ψελλή. 204, 22 balbae ψελλαί). PHYSIOGN. 82 idem dicit balbos, quos Graeci τραυλούς ⟨vocant⟩, omnes esse elatos (GLOSS. II 458, 18 τραυλός vattuus [valvus *e*] raucus blesus. 458, 16 τραυλή balva rauca). GLOSS. III 618, 25 blaisos i. balbus (balbais *cod., cf.* 553, 75 blaisois i. balbos. *cf.* blaesus). V 348, 27 balbus turbatae linguae, qui vult loqui et non potest. 401, 11 balba mutus (*cf.* 347, 24 *ubi trad.* balla). IV 590, 21 balbus: qui habet dulcem linguam (*sim. saepius*). V 401, 35 balbus uulisp (*anglos. cf.* 402, 10 balbutus stom wlisp). MARTYR. gramm. VII 190, 2 balvus balva balvum (*cf.* ALBIN. gramm. VII 311, 35 valva ... per v; balba, mobile nomen balbus balba balbum, quod est tardiloqua, per b scribitur). [*it.* balbo, *francog. vet.* bauf, *hisp.* bobo. *M.-L.*]

LVCIL. 201 'θαῦμα μὲν' inquit balba. CIC. de orat. 1, 260 cumque ita balbus esset *Demosthenes*, ut eius ipsius artis, cui studeret, primam litteram non posset dicere, perfecit meditando, ut nemo planius (*cf.* VVLG. *infra l. 49*) esse locutus putaretur. epist. 2, 10, 1 balbus enim sum (*ibid.* balbi non sumus). 9, 19, 2 ne pluris esse balbos quam disertos putes. LVCR. 4, 1164 balba loqui non quit, traulizi muta pudens est; at flagrans odiosa loquacula Lampadium fit. HOR. epist. 1, 20, 18 balba senectus (PORPH. balbus senex. SCHOL. ut senescas balbutientium meditatione). 2, 1, 126 os tenerum balbumque poeta figurat (PORPH. poeticis ... lectionibus os infantis adhuc debile balbumque corrigitur). CAEL. SAB. Gell. 4, 2, 3 Labeonem refert, quid esset morbus, hisce verbis definisse: 'morbus est habitus cuiusque corporis contra naturam, qui usum eius facit deteriorem'. 4, 2, 5 'balbus autem' inquit (*Cael. Sabinus*) 'et atypus vitiosi magis quam morbosi sunt' (VLP. dig. 21, 1, 1, 7 vitiumque a morbo multum differre, ut puta si quis balbus sit, nam hunc vitiosum magis esse quam morbosum. 21, 1, 10, 5 quaesitum est an balbus et blaesus et atypus isque qui tardius loquitur . . . sanus sit: et opinor eos sanos esse). FRONTO p. 149, 5 N. neque balbam virginem, quae Vestalis sit, capi fas est. FIRM. math. 4, 14, 1 aut balbos facit semper aut surdos aut verba eorum tardo sono vocis impedientur. VVLG. Is. 32, 4 lingua balborum (αἱ γλῶσσαι αἱ ψελλίζουσαι) velociter loquetur et plane (*cf.* CIC. *supra l. 31*). HOR. sat. 2, 3, 274 cum balba feris annoso verba palato (*cf.* SCHOL.). TIB. 2, 5, 94 balbaque cum puero dicere verba senem. PERS. 1, 33 rancidulum quiddam balba de nare locutus. *in proverbio*: HIER. epist. 50, 4 est quippe proverbium, balbum melius balbi verba cognoscere (*cf. Otto, Sprichw. p. 53*).

adv. **balbē.** NON. p. 80 balbe obscure (*affert locum* VARRONIS *corruptum*). LVCR. 5, 1022 vocibus et gestu cum balbe significarent imbecillorum esse aecum miserier omni⟨s⟩.

Balbus, -ī *cogn. femin. non legi.* Balvi: CORP. III 4368 *infra p. 1694, 63, at potest subesse nomen barbarum. cf.* Balvio *infra p. 1694, 74. nobiliores*: LIV. 44, 17, 5 P. Fonteius Balbus *praetor a. 169 a. Chr.* (*idem gentile* CORP. XI 1809 *Saenae*). LIV. 45, 13, 11 L. Naevium Balbum *quinquevirum de finibus cognoscendis a. 168 a. Chr.* (*idem gentile* CORP. X 5742. VIII 6797). Acilii: M'. Acilius L. f. K. n. Balbus *cos.** *a. 150 a. Chr.* M'. Acilius Balbus *cos. a. 114 a. Chr.* CORP. VI 1242 (= 31556) Manio Acilio Balbo Sabino v. c. curat. alvei Tiberis (*idem* 1225; *cf.* add. n. 31264 *aet. Diocl*et.). Octavii: CIC. Verr 3, 11 L. Octavius Balbus iudex, homo et iuris et officii peritissimus. Cluent. 107 quis P. Octavio Balbo ingenio prudentior, iure peritior? VAL. MAX. 5, 7, 3 Octavius Balbus . . . proscriptus a triumviris. CORP. IX 3669 L. Octavius N. f. Serg. Balbus praef. fabr(um) praef. castror. prim. pil. IIvir. Lucilii: CIC. Brut. 154 L. Lucilio Balbo . . . Balbi docti et eruditi hominis. nat. deor. 1, 15 Q. Lucilius Balbus, qui tantos progressus habebat in Stoicis. de orat. 2, 78 duo Balbi . . . homines Stoici (*cf.* AVG. civ. 4, 30. 5, 9). Titus Ampius Balbus *trib. pleb. a. 63 a. Chr., procos. Asiae* (*cf. Klebs, PW. I 1978*). SVET. Aug. 4 M. Atio Balbo *coniuge Iuliae, sororis C. Caesaris, praetore ca. a. 60 a. Chr.* (*ibid.* Balbus paterna stirpe Aricinus. *cf.* CIC. Att. 2, 12, 1). CIC. fin. 2, 63 L. Thorius Balbus . . . Lanuvinus. ASCON. Mil. p. 35 L. Herennius Balbus *accusator Milonis a. 52.* CORP. inscr. Att. III 571 Γάιον Κοκκήιον Βάλβον αὐτοκράτορα (*i. imperatorem; fort. legatus M. Antonii*). Cornelii: L. Cornelius L. f. Balbus *maior* (*cf. ex. gr.* CIC. Att. 8, 9, 4 PLIN. nat. 5, 36), *cos. suff. a. 40 a. Chr. eius nepos* L. Cornelius P. f. Balbus *minor* (CIC. Att. 8, 9, 4 *al.*), *triumphavit a. 19 a. Chr.* '*ex Africa*' (*ex posteris eius fortasse* CORP. V 3575 L. Cornelio L. f. Pob. Balbo Norbano. *cf.* 3574). SPART. Pesc. 4, 1 Marcus Antonius ad Cornelium Balbum. CAPITOL. Max. Balb. 7, 3 Balbinus . . ., ut ipse dicebat, a Balbo Cornelio Theophane originem ducens, qui per Cn. Pompeium civitatem meruerat. CORP. X 2327 M. Cornelio Balbino M. Cornelius Balbus liberto fecit. INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 8 (*Veronae*) ⟨. . . C⟩ornelio P. f. ⟨Po⟩b. Balbo tr. mil. CORP. II 1614 (*aet. Traiani?*) M. Cornelius A. f. Nova⟨t⟩us Baebius Balbus praefectus fabr. trib. mil. leg. VI victricis. CORP. X 1425 M. Nonius M. f. Balbus procos. (*sc. Cretae. idem passim ibid. cf.* 1439 M. Nonio M. f. Balbo patri). *idem aut filius eius*: CASS. DIO 50, 2, 3 Νώνιος Βάλβος *trib. pleb. a. 32 a. Chr.* D. Laelius Balbus *cos. a. 6 a. Chr.* (CORP. I² p. 29. VI 763. X 5161). D. Laelius Balbus *orator aet. Tiberi*: TAC. ann. 6, 47. 48 *cf.* QVINT. inst. 10, 1, 24 (*fort. eius libertus*: CORP. VI 2194 D. Laelius Balbii l. Satur viator VII epulon.). CORP. II 1343 (*a. 5 p. Chr.*) Q. Marius Balbus hosp⟨itium fecit cum⟩ senatu populoque ⟨. . .⟩ (*idem gentile* CORP. VI 22185). L. Norbanus Balbus *cos. ord. a. 19 p. Chr.* (*huius fort. libertus* CORP. XI 1942 Norbanae Balbi l. Arescusae L. Norbanus Balbi l. Clemens Aug.). CORP. VI 31543 (*aet. Augusti vel Tiberi*) Q. Fabius Balbus *curator riparum Tiberis.* L. Mindius Balbus *procos. Bithyniae sub Claudio*: INSCR. numm. Mionnet II 466, 305 *et saepius.* CORP. inscr. Graec. 4529 (= 4697ᵇ) Λούκιον Ποπίλλιον Βάλβον *leg. Tib. Claudii Caesaris* (*a. 41—54*). *cf.* CORP. X 2884 L. Popilius M. f. Balbus. CORP. X 826 (*Pompeis, a. 56*) Q. Brutti Balbi aedil. (*idem* IV 935. *cf.* TAB. cer. Pomp. 56, 9 *et* 74, 5 Q. Britti Balbi. INSCR. Röm. Mitt. 8 p. 6 *in amphora*: Q. Brittio Balbo). TAB. cer. Pomp. 144, 18 p. 393 (*a. 60*) M. Sandelió Messió Balbó *IIviro i. d.* (*cf.* CORP. XII 4202 C. Messius Sulla Balbi l.). TAC. ann. 14, 40 (*a. 61*) Domitius Balbus erat praetorius, simul longa senecta, simul orbitate et pecunia insidiis obnoxius. C. Valerius Flaccus Setinus Balbus, *poeta aet. Vespas.* Iulii: Q. Iulius Balbus *cos. suff. a. 85, procos. Asiae a. 100 vel 101* (CORP. III 7150. 14195⁴⁵). Q. Iulius Balbus *cos. suff. a. 129.* PAPIN. dig. 36, 3, 5 imp. M. Antoninus Iulio Balbo rescripsit (*alii* CORP. VIII 6886. XII 3359. XIII 1693 *ara Rom. et Aug.*: ⟨I⟩uliae ⟨Bal⟩billae ⟨f⟩iliae ⟨Iuli⟩us Balbus Biturix). CORP. X 5670 (*a. 107*) A. Iustuleius Balbus (*cf.* INSCR. Ephem. epigr. VIII 892 *a. 79* A. Iustuleo Balbo IIvir. quinq.). MARCIAN. dig. 22, 1, 32 divus . . . Pius Tullio Balbo rescripsit. CORP. VI 220 C. Iunio Balbo, *subpraefecto vigilum a. 203.* CAPITOL. Gord. 4, 2 *Maecia Faustina* nupta est Iunio Balbo consulari viro. Antonii: CORP. IX 338 (*Canusii, a. 223*) M. Antonius Balbus *vir clarissimus. fort. pater eius*: SPART. Sept. Sev. 13, 2 Antoninum (*sic*) Balbum (*alii* CORP. XV 3699 *in amphoris montis Testacei.* V 7754). CORP. III 95 Q. Fl(avio) Balbo leg. Aug. pr. pr. (XIV 2576 Q. ⟨Fl.⟩ Balbus cos.). *alius* VIII 18078 (*aet. Pertin.*) Flavius Balbus L⟨. . . .⟩. *aetatis incertae*: CORP. VIII 954 Q. Pompeius Balbus claris⟨simus vir procos. pr⟩ovinciae Siciliae. INSCR. Ephem. epigr. VIII 883 C. Paccius C. f. Balbus pr. procos. ⟨. . .⟩. INSCR. graec. Sic. et Ital. 356 Γάιον Οὐεργίλιον Γαίου υἱὸν Βάλβον ἀντιταμίαν. *alii in titulis aetatis incertioris, ingenui et liberti*: CORP. VI 7945. 8136. 12063. 32624 c, 31. XIV 3515 (= VI 3507) *trib. mil.* IX 1507. 1783. 2233. 2385. 2421. 5256. X 3908 *duovir.* 4960. XI 4190 Sex. Pomponius C. f. Clu. Balbus IIIIvir i. d. 6528 (= I 1418). 6691, 22 (*in dolio*). V 1818. 3310. 3486. V suppl. ital. 545. III 399. 512. 3160. 6892. XII 4660. XIII 6951ᵃ missicius leg. XXI. II 1967 L. Granius M. f. Balbus aedilis. VIII 3354 (*cf.* 18273). 6615. 14697 (= 10605, *bonae aetatis*) Q. Annaeus Q. f. Pol. Balbus Faventinus . . . meiles leg. V. *Balbi sine gentilicio*: CIC. Cael. 27 *et* 53 (*inter accusatores Caelii, fort. gentis Octaviae*). CATVLL. 67, 3. MART. 2, 32, 1 (*Caesaris familiaris?*). Balbus *gromaticus (aet. Traian.), cf. Gensel, PW. II 2820. adde titulos*: CORP. IX 5659. 6078, 43. 44 (*in tegulis, cf.* X 8042, 22). 6262. X 2669. V 4692. III 4368 Albanus Balvi f. dec. ala Augusta Ituraeorum domo Betavos (*cf. supra p. 1693, 59 sq.*). XII 5911. 5695, 3 (= CARM. epigr. 358). XIII 10010, 268 *et* 1298 (*in vasculis*). II 838 Balbinus Balbi f. VIII 1187. *christ.*: AVELL. p. 568, 11 Petrum Alexandrinum *episcopum*, qui cognominatus est Balbus. **Balbius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 24397 Balbia Spes. X 4852 (*Venafri, periit*) C. Balbius (*an* Baebius?) Speratus. V 344 (*periit*) M. Balbius P. f. 5201 L. Balbio Rufi l. ⟨. . .⟩vio. III 7437 (= 6150, *Moes. inf., a. 227*) I 18 Balbi(us) Valer(ianus). XII 201 Balbiae P⟨at⟩ernae. 3729 (*periit*) d. m. Marciae Philetes Balbius (?, Baebius *Séguier*) Iul. Mercurialis. XIII 6369 Balbius Liber. **Balbio** *cogn.* CORP. VI 23763 filiae . . . M. Papinius Balvio pater (*cf.* Balvi *supra p. 1693, 59 sq.*). 27144 L. Pomponius Balbio.

Balbīnus, -a *cogn.* i *longa*: CORP. VI 727. V 4466. *compendium* Balb.: CORP. III 10306 (*a. 213*). Bal.: CORP. XV 900 (*a. 137, in tegulis*). CIC. Att. 13, 21, 3 de Balbino (*Caesariano ignoto*). HOR. sat. 1, 3, 40 amatorem . . . amicae turpia decipiunt caecum vitia aut etiam ipsa haec delectant, veluti Balbinum polypus Hagnae (SCHOL. adulescentem nobilem). L. Saenius Balbinus (APPIAN. civ. 4, 50 Βαλβῖνος) *cos. suff. a. 30 a. Chr.* P. Coelius Balbinus Vibullius Pius *cos. a. 137.* L. Valerius Poplicola Balbinus Maximus (CORP. VI 1531. 1532) *cos. ord. fort. a. 256.* D. Caelius Calvinus Balbinus, *i.* imp. Cae-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sar D. Caelius Calvinus Balbinus Augustus *a. 238. cf. Stein, PW. III 1258 n. 20.* CORP. IX 5645 (*Treiae*) M'. Vibio M'. f. Balbino ... leg(ato) divi Aug. et Ti. Caesaris Aug. (*a. 14 p. Chr.*) procos. provinc. Narbonensis. II 1172 D. Cutio Balbino M. Cornelio Potito L. Attio Iuniano Romulo IIIIvir(o) viar. curandar. piissumo filio Balbinus pater, Prisca mater (*cf.* 1173. *aet. Hadr.? cf. Groag, PW. IV 1905*). VI 727 (*aet. Commodi*) M. Aurel. Stertinius Carpus una cum Carpo proc. k(astrensi) patre et Hermioneo et Balbíno fratribus. CORP. II 838 Balbinus Balbi f. 1541. III 9239 Philippus Balbini (*libertus potius quam filius*). 9997 ⟨A⟩ppuleio C. f. Serg. Balbino pontifici. 10265 Ael. Balbin⟨us⟩ tes⟨ser⟩ar(ius). 13820 M. Flavio M. f. Quir. Balbino *statua honorato* (*cf.* 12692. 13821). IV 1577 Livius Balbinus. V 4466 P. Rufrius P. f. Balbín. decur. in colonia. 4717. V suppl. ital. 1301 M. Mettio L. f. Stel. Balbino IIIIvir(o). VIII 15140 Valerius Balbinus. 19083. IX 2645 M. Calidio L. f. Tro. Balbino IIIIvir(o) i. d. 2981. X 2327 M. Cornelio Balbino M. Cornelius Balbus liberto fecit. 7845 M. Aristius Balbinus Atinianus (*a. 158*). 3800 Arrius Balbinus v(ir) c(larissimus). XI 1802. 2914^a (*plures*). XIII 1567 L. Pomp(oni) Balbin(i). 1990. XIII 10002, 125. 10010, 267 (*cf.* VII 1334, 14. 1336, 131). INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes n. 99. C. T(itii) Balbini. *mulieres*: CORP. VI 29306 Vlpia⟨e⟩ Balbinae. IX 6078, 88 (*tegula*) Flaviae Balbinae (INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 536. 1901 p. 464). XI 2914^a. 6354 (*flaminicae*). V $1057^{add.}$ Aeliae Balbinae (*cf.* III 2679). 6474. III 9415 Baebidia Balbina. *christiani*: CHRONOGR. a. 354 chron. I 70, 12 *depositio* Marci, in Balbinae (*cf.* LIB. pontif. p. 74, 3). GREG. M. epist 1, 15 Gregorius Balbino episcopo Rosellano (5, 57^a p. 366, 7). 5, 57^a p. 367, 7 Petrus presbyter tituli sanctae Balbinae (*alius* p. 367, 16). **Balbīnius** *pro cogn.* CORP. VI 3884 IV 25 (*in laterc. milit.*) P. Petronius P. f. Iul. Balbinius (*errore pro* Balbinus?). **Balbīniānus** *cogn.* CORP. graec. 4755 (*in statua Memnonis*) *Βαλβεινιανὸς ἔναρχος ἐθαύμασεν ἀρχιδικαστής.* CORP. III 4150, 2, 12 Rubr(ius) Balbinian(us).
adi. **Balbīniānus,** -a, -um. TAB. aliment. Vel. (CORP. XI 1147) 7, 2 fund(um) Balbinianum. **Balbillus,** -a *cogn. astrologus aet. Neron.*: SVET. Nero 36 ut ex Balbillo astrologo didicit (*fort. idem Βάρβιλλος apud* CASS. DIONEM 66, 9, 2, *cf. PW. II 2818 sub* Balbillus *1*). Ti. Claudius Balbillus *praef. Aegypti sub Nerone* (*cf. Stein, PW. III 2679 nr. 82*): SEN. nat. 4, 2, 13 Balbillus, virorum optimus *eqs.* PLIN. nat. 19, 3 TAC. ann. 13, 22 CORP. graec. 4699 *al. eius liberta ut videtur* INSCR. graec. Sic. et Ital. 1323 (*trad. Βαλβίλλου*). Ti. Iulius Balbillus *sacerdos Solis Elagabali*: CORP. VI 708. 1027 (*a. 199*). 1603 (*a. 201*). 2129 (*a. 201*). 2130 (*a. 215*). 2269 (*ubi est* Ti. Iullo, *cf.* 32456^a). 2270 (*a. 199*). CORP. XI 3590 d. m. L. Arruntio Heilodoro Balbillus pat(er). INSCR. graec. Sic. et Ital. 617 *Κ(όιντος) Ὀρτώριος Κ(οίντου) υ(ἱὸς) Βάλβιλλος.* 997 *Βάλβιλλος evocatus.* *praeterea in titulis mulieres*: CORP. VI 18 Caecilia Balbilla. 1516 L. Septimiae Patabiniane Balbillae Tyriae Nepotille Odaenathianae c. p(uellae). 2883 Claudi(a) Balbilla. 18298 Flaviae T. f. Pompeiíae Balbillae. 18870 Clodia. 33220 (*e columb.*) Iuniae. INSCR. Notiz. degli scavi 1903 p. 283 (*Romae*) Fl(avia) Balbilla. CORP. X 5656 Saeniae Cn. fil. Balbillae sacerdoti divae Faustinae. XI 2325 Fanniae. 2441 Sentiae. 4930 (*Spoletii*) T. T. Turpilieis Balbillae et Buccioni et Antiocho. XIV 2524 Acilia. 3585 Atilia L. f. Balbilla *uxor procos. Baeticae*. VIII 19207 (?). XIII 1693 ⟨I⟩ulia ⟨Bal⟩billae ⟨f⟩iliae ⟨Iuli⟩us Balbus Biturix. CARM. epigr. 847 Balbilla votum debitum reddo tibi (*v. adn.*). Iulia Balbilla, *comes Sabinae et Hadriani in Aegypto*: CORP. graec. 4725 *al.* *nota*: CORP. VI 9541 Tyche a manu Balblles (*sic*) Hermes coiugi bene me(renti) f(ecit).
Balbilius *nom. gent.* CORP. VI 13505 L. Balbilius Numitorianus natus pr. idus Maias *a. 133.* XIV 706 (*Ostiae*) L. Balbilius C⟨...⟩. CIC. Att. 15, 13, 4 modo Balbilium incolumem videam subsidium nostrae senectutis (*nomen corruptum videtur; v. Klebs, PW. II 2818*). **Balbilliānus** *cogn.* CORP. VIII 2863 (*cf. add.* 18152) C. Domitio Balbilliano. CORP. graec. 3664 *Γ(άϊος) Βαλβιλλιανός.*
Balbutius, -ī *nom. gent.* CIC. Cluent. 166 Balbutium quendam *Larinatem* (*eius pater* 168). *v. Klebs, PW. II 2822.* *deriv. celt.*: **Balbiacēnsis** *pagus* (*cf. PW. II 2818*): GREG. TVR. Mart. 2, 16 dum ... iter agerem in pago Balbiacinsi, ad Ligerem fluvium usque perveni. *cf. etiam* Balbica.

balbūtio (balbuttio), -īre [*cf. c.* balbus. *Th.*] (*cf.* AVG. *infra p. 1696, 24*). *duplex* t *traditur multis locis*: CIC. ac. 2, 137 (NON. p. 80) HOR. sat. 1, 3, 48 (*cod. γ* PORPH.) FRONTO PORPH. Hor. sat. 2, 3, 274 (*at simplex* 1, 2 p. 231, 7) LACT. SYMM. epist. 1, 76 (*cod. Paris. saec. IX*) AVG. serm. ed. Mai 97, 5 SIDON. epist. 4, 12, 4 (*cod. Oxon. saec. X*) VICT. VIT. ENNOD. carm. 1, 3, 15 (t *simplex in cod. Vatic. saec. IX*). GLOSS. NOT. Tir. 90, 17 balbuttit. FRONTO p. 159, 6 N. impediti voce dicuntur, qui balbuttiunt, et contrarium est soluta et expedita voce. NON. p. 80 balbuttire est cum quadam linguae haesitatione et confusione trepidare (*affert* CIC. ac. 2, 137 Tusc. 5, 75). GLOSS. II 458, 17 *τραυλίζω* balvutio rauco. 28, 9 balbuttit *νηπίῳ προσπαίζει, τραυλίζει* (*cf.* HOR. sat. 1, 3, 48). 480, 14 *ψελλίζω* valbo valbutio. III 164, 57 psellizo balpito (balbuto *a*). V 492, 29 balbuttit qui tarde loquitur. 638, 51 balbutire lingua errare. 9, 11 balbutire (49, 20 -ttire) male loqui et incongrue. *cf.* ballat. [*val.* bălbutsí. *M.-L.*]

CIC. div. 1, 5 praeter Epicurum balbutientem de natura deorum divinationem probaverunt. Tusc. 5, 75 me quidem auctore etiam Peripatetici veteresque Academici balbutire (-ttire NON. p. 80) aliquando desinant. CELS. 5, 26, 31 alii, quamvis mentis suae compotes sunt, balbutiendo tamen vix sensus suos explicant. FRONTO p. 149, 7 N. verba de balbuttientibus ponenda varie. p. 149, 8 balbuttientium. p. 159, 9 cum imperfecta vox balbuttientium sit. APVL. met. 1, 26 incerta verborum salebra balbutire. 8, 14 balbutiens incerto sermone. 10, 10 ore semiclauso balbutiens nescio quas afannas effutire. PORPH. Hor. sat. 2, 3, 274 cum per delicias balbuttire adfectas senex et puerilia imitaris (*cf.* SCHOL. *ad l.* iuvenes ... frequenter in amore blandientes balbutiunt). LACT. opif. 10, 14 senes amissis dentibus ita balbuttiunt, ut ad infantiam denuo revoluti esse videantur. SYMM. epist. 1, 76 natura rerum est, ut qui balbutiunt (-tt- *cod. Paris.*), plus loquantur. AMBR. Hel. 12, 43 mens necesse est titubet, lingua balbutiat (HIER. epist. 22, 29 balbutientem linguam. 60, 1. 107, 1. 108, 26 Paulam neptem suam ... audierat in cunis et crepitaculis balbutiente lingua alleluia cantare. adv. Pelag. 3, 17 balbutiens lingua ridetur. vita Malchi 9. SIDON. epist. 9, 7, 3 ne ... balbutiat *lingua*. COD. Iust. 6, 23, 15, 1 verborum quae ... seminecis et balbutiens lingua profudit). HIER. hom. Orig. in Ier. 1 p. 750 sicut et ego balbutire disco ..., quando cum parvulis loquor. epist. 79, 6 garrula atque balbutiens linguae offensione fit dulcior. 128, 1 in sinu matris garrula voce balbutit *infans*. AVG. civ. 4, 30 superstitiones, quas iste Balbus velut balbutiens vix reprehendit. serm. ed. Mai 97, 5 cum vos interrogarent balbuttientes aetate pariter ac timore. SIDON. epist. 4, 12, 4 balbutiret ore, caecutiret intuitu. GREG. TVR. glor. conf. 88 balbutiens et vix sermonem explicare potens. CIC. ac. 2, 137 ille noster est plane ... Stoicus perpauca balbuttiens. HOR. sat. 1, 3, 48 illum balbutit scaurum (*cf.* PORPH. *ad l.*). ENNOD. carm. 1, 3, 15 cum rebus noster balbuttit carmina sensus. PLIN. nat. 10, 80 merula ... canit aestate, hieme balbutit, circa solstitium muta. TERT. adv. Marc. 4, 17 quorundam ... fidem ... praeceptis balbutientis adhuc benignitatis informabat. PORPH. Hor. sat. 1, 2 pr. p. 231, 7 balbutientium verborum. HIER. epist. 107, 13 balbutientia senex verba formabo. VICT. VIT. 3, 44 verum pontificem balbuttientia verba producere. DON. Ter. Andr. 893 titubans et balbutiens oratio. *Ihm.*

Balbutius *v.* Balbus. **balbutus** *v.* balbus *p. 1693, 23.*

Balbylos *opp. Syriae.* TAB. Peut. 10, 2.

Balce *opp. Teuthraniae.* PLIN. nat. 5, 126. *Jacobsohn.*

Balceī *v.* Barcaei.

balceo *sine interpret.* GLOSS. II 18, 13 (*πολεμικόν pertinet ad* 28, 12). *Ihm.*

Balcheus, -ī *nom. iuvenis cum Alexandro Magno certantis.* IVL. VAL. 1, 12.

Balchobaudes, -is *nom. vir. germ.* AMM. 27, 2, 6 armaturarum tribunus. *Jacobsohn.*

Balcia *v.* Abalcia.

Baldad *indecl.*, בִּלְדַּד, *Βαλδάδ, Βαλδάς.* *nom. vir. hebr.* VVLG. Iob 2, 11 Baldad Suhites (Baldaad *cod. Amiat.*). 8, 1 (HIER. interpr. Iob 8, 1 *et* 25, 1 Baldat *cod. Sangall*). 18, 1. 25, 1. 42, 9. HIER. nom. hebr. p. 59, 16 Baldad vetustas sola. AVG. in Iob p. 560, 20 verba Baldad (Balda *quidam codd.*) Sauchitis. *Plenkers.*

Baldaias *v.* Badaias.

Baldaredus, -ī *nom. vir.* (*germ.?*). CORP. XIII 2472 (*apud Ambarros, a. 487, christ.*) reliquit libertus idest ... Scupilione Gerontium Baldaredum. *idem ut videtur* 2473 (*a. 488*) Baldaridus vir honestus.

Baldasar *v.* Baltasar.

Baldegundis, -is *nom. mul. germ.* MARTYROL. Hier. 3 Id. Febr. (Bern.) Baldegundis virg. (4 Id. Febr. [Wiss.]).

Baldericus *v.* Badericus. **Baldir** *v.* Baliddir.

Baldis *opp. Africae.* RAVENN. p. 145, 19. *cf.* Vallis.

Baldo, -onis *opp. Hispaniae.* LIV. 33, 21, 8 cum Luxinio (*regulo*) validas urbes Carmonem et Baldonem. *cf. etiam sub* Baelo.

Baleāris *v.* Baliaris. [*Jacobsohn.*

bālēna *v.* ballaena. **Balenilo** *v.* Bolentio.

Balenis *v.* Costa Ballenis. **Balennon** *v.* Balanan.

Balēns, Balerius *sim. v. sub* Val-.

līmitis **Balēnsis** NOT. dign. occ. 31, 12. 27 (*prov. Tripolit.*). *Ihm.*

Balesinus *v.* Balaesus. **Balesium** (-etium) *v.* Valesium.

Balesos *insula maris Aegei.* ITIN. Anton. Aug. p. 256, 1.

Baletum, (-ī) *flumen Bruttii.* PLIN. nat. 3, 72.

Balgina, -ae *cogn. mul.* CORP. VIII 1742 (*in prov. procos.*) Natalica Quadrati Balgina.

Baliada *v.* Baaliada.

Baliaho(n), -onis *cogn. semit. in prov. procos. et Numidia inventum* = בַּעַל יָחוֹן (*'propitius est Baal'*). CORP. VIII 12169 Saturnina Baliahonis. 14738 Q. Iulius Baliaho. 15272 Sabianius Baliahon ... Sabia Salita. 17659 Cota Baliahon(i)s (*sitne nomen mulieris an viri, incertum*). 17666 Baliaon (h)eres (?). 18677 (= 10785) C. Memmius Baliahon (*bis*).

Balianēnsis, -e *ethnicum ab oppido aliquo* Balianum *Africae Mauretaniae derivatum.* NOT. episc. Maur. Caes. 91 Caecilius Ba-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lianensis. AVG. in psalm. 36, 20 Pancratius Balianensis (*aliquot codd.* Basilianensis). [*Jacobsohn.*

Baliarchus, -ī *nomen equi Achillis.* SERV. georg. 3, 91. *cf.* Balius.

Baliārēs, -ium (-um) *nomen populi et insularum, et adi.* **Baliāris,** -e. LIV. perioch. 60 Baleares ..., quos Graeci Gymnesios appellant, quia aestatem nudi exigunt. Baleares a teli missu appellati vel a Balio Herculis comite ibi relicto. DIODOR. 5, 17, 1 *ὑπὸ μὲν τῶν Ἑλλήνων ὀνομαζόμεναι Γυμνήσιαι ..., ὑπὸ δὲ τῶν ἐγχωρίων καὶ τῶν Ῥωμαίων προσαγορεύονται Βαλιαρίδες ἀπὸ τοῦ βάλλειν ταῖς σφενδόναις λίθους μεγάλους κάλλιστα τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων.* SERV. georg. 1, 309 insulae Baleares primo Gymnesiae dictae. post vero cum a Graecis occupatae sunt, quia cum lapidibus fundas rotantes adversarios submoverent, insulas, quas incolebant, *παρὰ τοῦ βάλλειν* Baleares appellarunt. ISID. orig. 14, 6, 44. *de graeca appellatione* Gymnesiae *cf. praeterea* PLIN. nat. 3, 77 PRISC. periheg. 464 *et infra l. 39. 42.* *scripturam* Bali- *meliorem testantur codd. optimi et tituli*: ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 633 (*bis*) CORP. II 3695 (*a. 6 p. Chr.*). XI 1331 (*a. 66*). *et ita auctores bonae aetatis ubique scripsisse veri simile est, inde a* CIC. *minimum ad* SVET., *ubi* Galba 10 Baliari *extat in cod. Memmiano; ne apud posteriores quidem vestigia genuinae scripturae desunt, velut* SERV. Aen. 7, 662 (*v. l.* bale-). HYD. chron. II 21, 86. LIB. gener. chron. I 110, 216 Valliaricae. *item Βαλι-* (*Βαλλι-* PTOL.) *apud Graecos passim* (*cf. infra* Baliaricus). *contra* Bale- *est in titulo* CORP. II 4218 (*cf. infra p. 1698, 35*). Val- *saepius in codd.* *gen. plur.* Baliarum: CORP. II 3695 (*a. 6 p. Chr.*). XI 1331 (*a. 66*). PLIN. nat. 8, 217 NOT. dign. occ. 1, 105. 11, 71. 21, 15; Baliarium: SALL. Iug. 105, 5 LIV. 28, 15, 1. 28, 37, 8. 28, 46, 7 PLIN. nat. 1, 3, 11. 3, 79. 10, 133 AVIEN. ora 471 VEG. mil. 1, 16.

insulae: *cf. Hübner, PW. II 2823 sqq.* *apud Graecos Βαλιαρίδες*: DIODOR. 5, 17, 1. 13, 80 STRAB. 3 p. 167 *al.*; *Βαλλ-*: PTOL. 2, 6, 78 (*cf. Dio ed. Boiss. I p. 252*). *praeter supra allata cf. imprimis*: LIV. 28, 37, 5 duae sunt Baliares insulae; maior altera atque opulentior armis virisque. 28, 37, 8 in minorem inde Baliarium insulam traiecerunt, fertilem agro, viris armisque haud aeque validam. MELA 2, 14 Baliares in Hispania contra Tarraconensia litora sitae non longe inter se distant, et ex spatio sui cognominibus acceptis maiores minoresque perhibentur. PLIN. nat. 3, 76 Baliares duae ... maior ... minor. AMPEL. 6, 12 clarissimae insulae in mari nostro ... duae Baleares. MART. CAP. 6, 643 Baleares ... duas ... quas Gymnasias Graeci dicunt. OROS. hist. 1, 2, 104 insulae Baleares duae sunt, maior et minor. ISID. orig. 14, 6, 44 Baleares insulae Hispaniae duae sunt, Aphrosiade et Gymnasie, maior et minor; unde et eas vulgus Maioricam et Minoricam nuncupant. CORP. II 3695 (*a. 6 p. Chr.*) ex insula Baliarum maiore. LIV. 28, 46, 7 ex minore Baliarium insula (perioch. 28 p. 32, 16 a minore Baleari insula). SVET. Galba 10 e proxima Baliari insula. ITIN. Anton Aug. p. 511, 3 Balearis maior. p. 512, 1 Balearis minor (*cf.* IVL. HON. cosmogr. A 16 COSMOGR. 1, 16. RAVENN. p. 414, 12 *et* 414, 15 Valearis *trad.*). CIC. Att. 12, 2, 1 Pompeium non comparere nec in Baliaribus omnino fuisse. LIV. 23, 40, 6 *classis* tempestate deiecta ad Baliaris (27, 20, 7 in Baliaris). 23, 41, 9 Hasdrubalem a Balearibus nuper traiecisse (28, 42, 13 Baliaribus). VITR. 8, 3, 24 id genus terrae etiam Balearibus dicitur esse (7, 7, 2). PLIN. nat. 3, 76 populantes Baliarium messes. 6, 216. 8, 227. 35, 31. SOL. 23, 12 Bocchoris regnum Baleares fuerunt. ITIN. Anton. Aug. p. 511, 2. NOT. dign. occ. 3, 13 Baleares. BELL. Afr. 23, 3 classem ... ad insulas Baleares versus convertit. LIV. 22, 20, 9 ex Baliaribus insulis legati ... venerunt. 23, 34, 16 *classis* tempestate vexata ad Balearis insulas deicitur. 28, 37, 4 in Baliaris insulas ... tramisit. CORP. XI 1331 (*a. 66*) praef. pro legato insular(um) Baliarum ... ex vótó suscepto pro salute imp. Neronis, quod Baliaribus voverat. PLIN. nat. 8, 140 in Baliaribus ... insulis cavaticae appellatae *cocleae*. 10, 133 avis Baliarium insularum peculiaris. 10, 135. 19, 94 in Baliaribus Ebusoque insulis (*cf.* 8, 217 Baliarum insulis). TAC. ann. 13, 43 in insulas Baleares pellitur. FLOR. epit. 3, 8, 2 Baleares ... insulae piratica rabie maria corruperant. 3, 22, 2. AVIEN. ora 471 Baliari[car]um ⟨ac⟩ late insularum dorsa sunt. SERV. georg. 1, 309. VEG. mil. 1, 16 fundarum usum primi Baliarium insularum habitatores ... invenisse ... dicuntur. HIER. chron. a. Abr. 2043. NOT. dign. occ. 11, 71 procurator bafii insularum Balearum (1, 105. 21, 15). OROS. hist. 5, 13, 1 Metellus Baleares (*v. l.* val-) insulas bello pervagatus edomuit (1, 2, 66. 102. 103). IVL. HON. cosmogr. A 22 contra insulas Baleares (valiares *C*). COSMOGR. 1, 22 IORD. Get. 1, 8 POL. SILV. prov. 4, 6 chron. I p. 538. *incolae* (*Βαλιαρεῖς apud* POLYB. 1, 67, 7. 3, 33, 11. 3, 113, 6), *speciatim milites funditores*: GLOSS. II 28, 10 Baleari (-res *a*) *σφενδονῆται*. *cf.* PLIN. nat. 3, 77 SERV. georg. 1, 309 *al.* ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 633 de Baliarib(us), *nisi hic intellegendae sunt insulae.* LIV. 28, 37, 6 fundis ut nunc plurimum, ita tum solo eo telo utebantur, nec quisquam alterius gentis unus tantum ea arte quantum inter alios omnes Baliares excellunt. LIV. perioch. 60 res a Q. Metello cos. adversus Baleares gestas. PLIN. nat. 8, 217 Baliarum insulis. LIV. 21, 22, 2 Liguribus trecentis, Balearibus quingentis. 21, 55, 2 Baliares locat ante signa. 21, 55, 5. 21, 55, 9 Baleares pulso equite iaculabantur in latera. 21, 55, 6 velut nube iaculorum a Baliaribus coniecta. 22, 4, 3 Baliares ceteramque levem armaturam (22, 46, 1 *cf.* 27, 18, 7). 22, 37, 8 mille sagittariorum ac funditorum, aptam manum adversus Baliares ac Mauros (30, 33, 5 *cf.* FRONTIN. strat. 2, 3, 16). 28, 15, 1 turba Baliarium tironumque Hispanorum. *sing.*: SIL. 5, 193 Astur et Libys et torta Baliaris saevus habena erumpunt. 9, 233 Vasco ac torto miscens Baliaris proelia plumbo Baetigenaeque viri. CAES. Gall. 2, 7, 1 funditores Baleares (LIV. 21, 21, 12. 27, 2, 6 Baliaris *P*). SALL. Iug. 105, 2 cum praesidio equitum atque peditum, item funditorum Balearium. LIV. 38, 29, 5 Baliaris funditor. LVCAN. 3, 710 tortor. VERG. georg. 1, 309 Balearis verbera fundae (LVCAN. 1, 229 SIL. 3, 365 STAT. Theb. 10, 857 CLAVD. 7, 50 ENNOD. opusc. 3, 110. *cf.* LVCAN. 3, 710 excussae Baliaris tortor habenae. SIL. 1, 314 crebram fundit Baliari verbere glandem). PLIN. nat. 35, 202 Baliaris et Ebusitana *terra* serpentes *necat.* SIL. 7, 297 telum Baliare. [APIC. 4, 182 oleribus *codd.*]

adi. **Baliāricus,** -a, -um. SOL. 23, 16 ab insula *dictum* Balearicum *mare* (ISID. orig. 13, 16, 5). *cf. infra l. 21 et Hübner, PW. II 2827.* LABER. mim. 47 utrum tu hunc gruem Balearicum an hominem putas esse? (PLIN. nat. 11, 122 grui Balearicae). OV. met. 2, 728 cum Balearica plumbum funda iacit (4, 710. LIV. 38, 29, 6 Bali-). MANIL. 4, 640 Balearica rura. PLIN. nat. 1, 35, 59 terra Baliarica. 3, 74 Baliaricum *mare* (AMPEL. 7, 3 SOL. *v. l. 15* OROS. hist. 1, 2, 70. ISID. orig. 13, 16, 5 Bale- *omnes. adde*: RAVENN. p. 167, 4 mari magno Gallico, quod alii Valeriaco Spaniae appellant. *sic saepius. cf.* p. 322, 9 mare magnum Gallicum Valeriaci [Valeriacum Guido p. 555, 15]. *at* Bale- *trad.* p. 301, 4. 302, 17. *apud* PTOL. *Βαλλιαρ- saepius*). PLIN. nat. 14, 71 Baliarica *vina.* 18, 67 *tritico.* 30, 45 *cocleae.* STAT. Ach. 2, 134 flexae Balearicus actor habenae. FLOR. epit. 3, 6, 9 Balearicum ... fretum. 3, 8, 1 bellum. SOL. 23, 14 *sinus* (ISID. orig. 13, 16, 2). SERV. Aen. 7, 662 *insulis* Baliaricae minori et maiori (HYD. chron. II p. 21, 86 Baliaricas insulas. CHRON. Gall. chron. I p. 659 a. 584 VICT. TONN. chron. II p. 204, 555, 2 ISID. Vand. chron. II p. 296, 17. LIB. gener. chron. I p. 110, 216 insulae ... quae appellantur V a l l i a r i c a e. MYTHOGR. 2, 152 Balearicae maiori, minori). *incolae*: PLIN. nat. 8, 218 certum est Baliaricos adversus proventum eorum auxilium militare a divo Augusto petisse. *ethnicum*: CORP. II 4218 Cn. Gavio Cn. Gavi Severi filio Quir. Amethysto Balearico Palmensi et Guiuntano omnibus honoribus in rebus publicis suis functo. **Baliāricus,** -ī *cognomentum Q. Caecili Metelli cos. a. 123 a. Chr.* ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 633 Q. Caecilius Q. f. Q. n. Metellus Baliaric(us). CIC. div. 1, 4 Caeciliae, Baliarici (Bale- *O*) filiae (S. Rosc. 147). STRAB. 3 p. 167 *ὁ Βαλιαρικὸς προσαγορευθείς.* PLVT. fort. Rom. 4 (318ᶜ) *Κοΐντου Βαλιαρικοῦ* (*βαναρ- libri*). FLOR. epit. 3, 8, 1. *nota*: PLIN. nat. 7, 144 hoc dicebat iam Baliaricis, Diadematis (*sc. filiis*), iam Macedonicus ipse. *Ihm.*

? **Baliario** *nom. aurigae.* CORP. XIII 2598 (*apud Haeduos*) *lectio incerta.*

Balias *cogn. vir. afric.* CORP. VIII 16168 (*Siccae*) Q. Pup⟨i⟩us Balias.

Baliatho(n), -ōnis *cogn. afric. semit. provinciae proconsularis.* CORP. VIII 5075 Baliatho Iudehadis f. 12322 ⟨Bali⟩thon Methunilim. 16011 Q. Familius Bal⟨i⟩aton. 16306 Iulius Baliato. 16922 Acasan Bali⟨a⟩thoni⟨s⟩ filius ⟨B⟩aliat⟨h⟩onis ⟨nepo⟩s. 17232 Baliathonis p(ius). 17252 Vatimat Baliatonis f.

Balibalis, -is *nom. semit.* CORP. VIII 16931 (*in prov. procos.*) Balibalis Statani filius Namphamo Balibalis filius ... Bal(ibalis *?*) p(ius *?*).

Balicin *opp. Mauretaniae Sitifensis.* RAVENN. p. 154, 11

Balictanor *opp. Asiae.* RAVENN. p. 67, 2.

Balicus, -ī *cogn.* CORP. XI 4067 (*Capenae, christ.*) d(e)p(ositus) Balicus negotia⟨n⟩s. VIII 19672 (*in Numidia*) Iulius Balicus.

Balidas *locus Galliae ad Legam (i. e. Ligerem) flumen situs.* RAVENN. p. 234, 13.

Baliddir, -is (B a l d i r) *deus semiticus,* בעלאדר. CORP. VIII 5279 *sqq.* (*in agro Hipponiensi*) Baldir Aug(ustus). 19121 (*Sigus*) deo patrio Baliddiri Aug(usto). 19122 Baliddiris Aug(usti) sancti patrii dei. 19123.

Balienus, -ī *cogn.* CORP. II 1619 (*litteris aevi Augusti*) M. Fabius M. l. Balienus. VIII 21853 (*in Mauret. Tingit.*) Baliena (*ita Cagnat*).

Baliloth *v.* Galiloth.

Balima, -ae *nom. serv.* CORP. IX 3319 a (*Superaequi*) Balima conser(vus).

Baline *cogn. mul.* CORP. VIII 7827 (*Cirtae*) Vettia Sex(ti f.) Baline.

balineum *cum derivatis v. sub* baln-.

? **Balinis** Bellini filia CORP. XIII 5498 (*in Germ. super.*).

Balinor ... *cogn.* CORP. VIII 7229 (*Cirtae*) Balinor ... Cirtensi.

balio *v.* vola.

Balio *nom. vir.* PANEG. 12, 28 vestrum, Balio triumphalis et trabeate Merobaudes, recordetur interitum. **Balio,** -ēnis *nom. vir. afric.*; *cf.* Ballio. CORP. VIII 5050 (*Thubursici*) Ianuarius Balienis p(ius) ... Mocconi Ianuari fil. 9414 (*Caesareae*) Q. Balienis f. 14828 (*in prov. procos.*) Grania Victoria Balienis filia. 17273 (*in Numidia procos.*) Gemellus Ba⟨l⟩ienis f. *lectionis parum certae*: CORP. VIII 17153 (= 4922. *Thubursici*) Bali⟨e⟩ni Mutthumbalis f(ilio). *Jacobsohn.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

balis, *acc.* -im *f. herba.* PLIN. nat. 25, 14 herba, quam balim nominat *Xanthus historiarum scriptor* (ballim *Sillig, cf. gr.* βάλλις).

1. *?* **baliscus** *i. q.* balneum. PETRON. 42, 2 ego ... non cotidie lavor; baliscus (balniscus *Scheffer*, balaniscus *Reinesius*, balneus *J. F. Gronov.*) enim fullo est, aqua dentes habet. *Ihm.*

2. baliscus, -a, -um [*orig. inc. Th.*]; *v. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 336. nomen vitis:* COLVM. 3, 2, 19 possunt ... etiam secundae notae vites proventu et ubertate commendari, qualis est Biturica, qualis balisca (*sic S*, basilisca *A*), quarum minorem cocolubem vocant Hispani. 3, 2, 28 quae (*sc. vitis*) fecunditate ... baliscaeque et Bituricae comparari possit. 3, 7, 1. 3, 9, 1 earum genus aliquod praecipue fecundum ..., tamquam Bituricum aut baliscum. 3, 9, 3. 7. 3, 21, 3 spioniae baliscaeve. 3, 21, 10 gustum cuiusque generis ... separatim reponere, sive est ille Bituricus seu baliscus (basiliscus *A*). PLIN. nat. 14, 29 baliscam (*sc. vitem*; basilicam *Barb.*) Dyrrachini celebrant, Hispaniae coccolobin vocant. ISID. orig. 17, 5, 22 Biturica a regione nomen sortita est, turbines ... fortissime sustinens ...; huius meriti et balisca (basilica *trad.*). *Münscher.*

Balissae *v.* Balizae.

bālista *v.* ballista.

Balit(h)o(n), -ōnis *nom. vir. afric.* CORP. VIII 1211 (*prov. procos.*) Muthumbal Balithonis Labreco ⟨...⟩sitanus sacerdos Adonis. 5234 (*saec. II init.*) Balithonis. 15248 Balithon Felicis Cimbae fil(ius) sac(e)r(dos). 16760 Saturninus Bal⟨i⟩thonis ⟨f(ilius)⟩. VI 14700 (*aetatis antiquioris*) Cesti Balitho *libertus.* V 4920 (*apud Trumplinos, a. 27 p. Chr.*) ... l Balithonis f. *Thimiligensis legatus. Jacobsohn.*

Baliticaurus *v.* Belatucadrus.

? **bālito,** -āre *a* balare. PLAVT. Bacch. 1123 ovis nos vocant pessumae. :: pastor harum dormit, quom haec eunt sic a pecu balitantes (halitantes *D*[1] *Charisius*, palitantes *Camerarius; cf.* 1136 *sq.* FRONTO p. 36, 1 N.). *Ihm.*

Balitor *v.* 1. Bala.

1. Balius, -ī. **a** *nom. equi Achillis; cf.* Baliarchus. CLAVD. carm. min. 46, 9 frenaque, quae volucrem Xanthum Baliumque decerent. **b** *comes Herculis:* LIV. perioch. 60 Baleares a teli missu appellati vel a Balio Herculis comite ibi relicto.

2. Balius, -ī *cogn.* CORP. III 8064, 3 (*in Dacia, in tegula*) leg. XIII gem. Elius Balius.

3. Balius *v.* 1. Bala.

Aquae Balizae *in Pannonia super.; cf. Tomaschek, PW. II 296.* CORP. VI 3297 Vlpius Cocceius ... ex Pan. sup. natus ad aquas Balizas pago Iovista vic. Coc⟨co⟩netibus *mil.* ITIN. Anton. Aug. p. 125, 7 aquis Balissis.

1. Balla, -ae *opp. Libyae.* PLIN. nat. 5, 37. *Jacobsohn.*

2. Balla *v.* 2. Bala.

Balladon *v.* Baalgad. **Ballaeī** *v.* Vallaei.

ballaena (ballēna), -ae *f.* [*mutatum pro gr.* φάλαινα, φάλλαινα. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 31 ballenae nomen a Graeco descendit. hanc illi φάλαιναν dicunt antiqua consuetudine, qua πυρρόν burrum, πύξον buxum dicebant. MARTYR. gramm. VII 173, 1 ballaenam et ballistram a graeco sermone dici mea putavit sententia, hanc παρὰ τὸ βάλλειν ἑαυτὴν καὶ ῥίπτειν, illam παρὰ τὸ βάλλειν στρωννύναι, τουτέστιν ἀναιρεῖν. ISID. orig. 12, 6, 7 bal⟨l⟩enae ... sunt immensae magnitudinis bestiae ab emittendo et fundendo aquas vocatae. ceteris enim bestiis maris altius iaciunt undas; βάλλειν enim Graece emittere dicitur. *meliores libri dant* ballaena *vel* ballena, *quam formam postulant linguae romanicae; rarius occurrit* balaena. falenas AMBR. hex. 5, 10, 31 *pars codd.* [*it.* balena, *francog.* baleine, *hisp.* ballene. *M.-L.*]

GLOSS. III 187, 6 foci (*i.* φώκη) ballena (356, 6 balaena φώκη). II 28, 11 ballena ζύγαινα. 521, 46 bellana (balaena *bce*) therion thalassion (*cf.* 28, 7 ballo θηρίον θαλάσσιον, *ubi* balaena *cd. cf.* PAVL. FEST. p. 30 ballenam beluam marinam ipsam dicunt esse pistricem, ipsam esse et cetum). III 437, 30 κήτη ballenae. V 270, 31 ballena piscis inmanis. 347, 48 ballena hron (*anglos., cf.* 401, 21). III 256, 66 ἡ ἀφύα apyia balaena. PLAVT. Rud. 545 quaenam ballaena (*sic A*, ballena *B*) meum voravit vidulum? OV. met. 2, 9 ballenarumque (*sic codd.*) prementem Aegaeona suis inmania terga lacertis. PLIN. nat. 9, 4 maxima animalia in Indico mari, ex quibus ballaenae quaternum iugerum (9, 8). 9, 12 ballaenae et in nostra maria penetrant. 9, 16 ora ballaenae habent in frontibus ideoque summa aqua natantes in sublime nimbos efflant. 9, 19 branchiae non sunt ballaenis nec delphinis (*ibid. iterum*). 9, 21 nutriunt uberibus, sicut ballaena (*cf.* 11, 235). 9, 41 quae pilo vestiuntur, animal pariunt, ut pristis, ballaena, vitulus. 9, 186 ballaena et musculus (11, 165 musculus marinus, qui ballaenam antecedit. *cf.* VEG. mil. 4, 16 *musculi* ballenis auxilium adminiculumque iugiter exhibent. SIDON. epist. 5, 13, 1 musculis ... ballaenarum corpulentiam praegubernantibus). nat. 10, 210 delphini ballaenaeque stertentes etiam audiuntur. 32, 116 in lethargum vergentibus coagulo ballaenae aut vituli marini ad olfactum utuntur. 32, 144 ballaenae, pistrices, Tritones (1, 9, 5 *trad.* balaenis; 1, 32, 38 balaena). IVV. 10, 14 delphinis ballaena Britannica maior. AMPEL. 8, 8 Corinthi balaenae costa est magna ..., quam homo complecti non potest. 8, 16 ossa balaenae. VERS. metr. Mar. Victorin. gramm. VI 72 non phocae turpes, non marcentes ballenae. AVSON. Mos. 144 talis Atlantiaco ... ballena profundo. 148 hic nostrae mitis ballena Mosellae (*i. silurus*). AMBR. hex. 5, 2, 5 ballena. 5, 10, 31 canes maritimos aut ballenas (*sic N*[1]*B*, falenas *rel.*) aut zygaenas. AVG. civ. 22, 24 immensa corpora ballaenarum. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 544, 5 balena omnium viventium maior. NOT. Tir. 113, 12 balaena.

ballaenāceus, -a, -um *a* ballaena. PETRON. 21, 2 Quartilla ballaenaceam tenens virgam (balenaciam *vel* ballenat(i)am *codd.*). *Ihm.*

Ballaeus, -ī *cogn.* CORP. IX 5765 = I 1423 (*Ricinae, aet. rei-publ.*) ⟨M.?⟩ Clodio Pup(ieni) l(iberto) Ballaeo.

Ballanstra *mutatio Daciae; cf. Tomaschek, PW. II 2830.* ITIN. Burdig. p. 566, 10. *Jacobsohn.*

ballantion *n.*, βαλλάντιον. EPIPHAN. de mensur. 40 follis, qui et ballantion, id est sacculus, a duplicatione nominatur. *Ihm.*

Ballantius, -ī *cogn.* CORP. VIII 4355 (*in prov. Numidia*) C. Antonius Felix ... et A⟨u⟩reliae Hiberne ... Ballantius filius eorum. *Jacobsohn.*

ballaria *herba.* DIOSC. Vind. C 211[r] N 112 βαλλαρια *i. q.* λυχνὶς στεφανωματική (*Diosc. gr. 3, 104 ed. Sprengel*).

Ballasor *v.* Baalhasor. **Ballath** *v.* Baalath.

ballātio, -ōnis *f. a* ballare. GLOSS. V 595, 42 choreis ballationibus (633, 19). 402, 9 ballationes cnop (*? anglos.*). PS. AVG. serm. 265, 4 qui balationes et saltationes ante ipsas basilicas sanctorum exercere nec metuunt nec erubescunt. *cf. Ducange gloss. s.* balare.

ballātor, -ōris *m. a* ballare. CORP. VI 2265 d. m. T. Flavio C⟨h⟩r⟨y⟩sopa⟨edi⟩ sodales ballatore⟨s⟩ Cybelae benemerenti fecerunt. NOT. Tir. 93, 31 ballator. *cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 42 (*Pompeis*) Vitalio baliator est musicus. [*ital.* ballatore. *M.-L.*] *fem.* **ballātrīx** NOT. Tir. 93, 32. 95, 24[a]. [*it.* ballatrice. *M.-L.*]

Ballātor *cogn.* CORP. VIII 7960 Genio coloniae Veneriae Rusicadis Aug. sacr. M. Aemilius Ballator.

ballātrīx *v.* ballator.

ballematia (vall- *codd.*) sunt inhonestae cantiones et carmina et ioca turpia GLOSS. V 586, 7. *sim.* 612, 57 vallemac pia inhonestae cantationes et carmina iocaque turpia. ISID. orig. 3, 22, 11 dicta ... cymbala, quia cum ballematia (-tica *v. l., Otto*) simul percutiuntur. ita enim Graeci dicunt cymbala ballematica (-tia *v. l.*). *cf. Ducange gloss.* ballimathia (*sub* balare). [*tractum esse videtur a vocabulo gr.* βάλλημα *vel* βαλλημάτιον *non tradito; cf. c.* ballare. *Th.*]

ballēna *v.* ballaena. [*Ihm.*

Ballene praesidio *Africae* ITIN. Anton. Aug. p. 37, 3.

Ballenis *v.* Costa Ballenis. **Ballenon** *v.* Balanan.

Ballēsiānus, -ī *nom. militis.* PAPYR. Wien. Stud. 24, 103 (*a. 215 p. Chr.*) Βαλλησιανὸς στρατιώτ(ης).

1. Ballia *v.* Bellia Etruriae.

2. Ballia *v.* Ballius.

3. Ballia, -ae. EXC. barb. chron. I p. 281, 118 nomen ... hostiariae Ballia dicebatur.

Balliēnsēs, -ium. PLIN. nat. 3, 64 Trebulani cognomine Balliences *sc. Campaniae* (*ita A*, balliniėnses *C*).

Balliī, -ōrum *gens Aethiopiae.* PLIN. nat. 6, 194 ab ea ... parte Nili, quae supra Syrtes maiores oceanumque meridianum portenditur, Dalion Nacathos esse dicit ... Perusios, Ballios (Vallios *E*).

Ballinus *v.* 1. Bala. [*Jacobsohn.*

ballio *adscr. nominibus militum* PAPYR. Genav. 1 *passim. cf. c.* ballistarius? *Ihm.*

1. Balliō, -ōnis, Βαλλίων, *nomen lenonis Pseudoli Plautinae. cf. Bücheler ad Herond. 6, 69.* PLAVT. Pseud. 193 civitas ... me ... ut praedicet lenone ex Ballione regem Iasonem. 585 Ballionem exballistabo lepide. 607 tune es Ballio? :: immo ego vero ego eius sum Subballio. CIC. Q. Rosc. 20 Ballionem illum improbissimum et periurissimum lenonem cum agit (*sc.* Q. Roscius), agit Chaeream. 50 vix me dius fidius tu, Fanni, a Ballione aut aliquo eius simili hoc et postulare auderes et impetrare posses. Phil. 2, 15 dat nataliciam in hortis. cui? neminem nominabo; putate tum Phormioni alicui, tum Gnathoni, tum etiam Ballioni. *adi.* **Balliōnius,** -a, -um *iocose fictum* PLAVT. Pseud. 1064 iamne habeat signum ex arce Ballionia.

2. Ballio, -iēnis *cogn. afric., idem videtur esse atque* Balio. CORP. VIII 14973 (*Thignicae*) Iulius Postumu⟨s⟩ Q. Ballienis f(ilius) ob sacerdotium. 15136 Speratus Postimi Ballienis f. *Jacobsohn.*

ballis *v.* balis.

ballista (bālista), -ae *f.* [*a vocabulo gr.* βαλλιστής *non tradito tractum esse videtur; cf. c.* βάλλειν, βαλλίζειν. *Th.*]. MARTYR. gramm. VII 173, 1 ballistram (*sic N m. 1*, vallistam *P*) a Graeco sermone dici mea putavit sententia, ... παρὰ τὸ βάλλειν ἑαυτὴν καὶ ῥίπτειν (*v.* ballaena *p. 1699, 50*). ISID. orig. 14, 6, 44 βάλλειν ... graece mittere dicitur, unde et ballista quasi missa. 18, 10, 2 ballista genus tormenti ab emittendo iacula dicta, βάλλειν enim graece mittere dicitur (SCHOL. Lucan. 2, 686). CASSIOD. gramm. VII 173, 2 ballena et ballistra (-sta *A*) per b scribenda sunt (ALBIN. gramm. VII 311, 33).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

melior scriptura per -ll- (*sic in titulis* CORP. VII 1045. 1046 *v. sub* ballistarius; *inscriptio falsa* CORP. VI 684*); *multis locis codices variant.* *forma vulgaris* ballistra: MARTYR. *p. 1700, 78* CASSIOD. *p. 1700, 84* GLOSS. *infra l. 9 sqq.* (*cf.* ballistarius). vallista: VITR. 10, 8, 3 (*GH*) MARTYR. *p. 1700, 78.* [*it.* balestra, *hisp.* ballesta. *M.-L.*]

tormenti genus, nonnumquam fere i. q. falarica (*cf.* SCHOL. Lucan. 2, 686 fundam dicit: et ipsum id genus tormenti et is, qui mittit, ballista dicitur). GLOSS. II 517, 44 ballista καταπέλτης (342, 53 *et* 492, 41 ballistra. III 208, 58 balista. *cf.* 353, 15 ballistae καταβειαι). 28, 12 ballistra σφενδόνη, μάγγανον πολεμικόν. III 299, 6 λιθοβόλος ballistra (r *expuncta m. 2, cf.* 528, 40 letobolos balistra). NON. p. 555 ballistae (bali- *pars codd.*) ⟨. . .⟩ quibus saxa maiora et gravia iaciuntur. GLOSS. IV 313, 9 balista machina unde excutiuntur ⟨h⟩astae (*sim.* 590, 20 ball-. V 270, 21 ballistra). 210, 42 balista genus machinae unde excutiuntur sagittae (24, 13. 487, 21. V 170, 22 *cf.* V 49, 22). V 347, 20 ballista steblidrae (*anglos., cf.* 401, 8 staeflidre). PLAVT. Capt. 796 (*in imagine*) nam meus est ballista pugnus, cubitus catapultast mihi (*alia v. infra l. 71 sqq.*). CAECIL. com. 27 si umquam quisquam vidit quem catapulta aut balista icerit. SISENNA hist. 40 catapultas sedecim, quattuor ballistas, viginti plaustra scorpiis ac minoribus sagittis onusta. CIC. Tusc. 2, 57 ut . . . balistae lapidum et reliqua tormenta telorum eo graviores emissiones habent, quo sunt contenta atque adducta vehementius, sic *eqs.* CAES. civ. 2, 2, 2 asseres . . . maximis balistis (*sic codd.*) missi per IIII ordines cratium in terra defigebantur. TVBERO Gell. 7, 3 serpentem . . . balistis atque catapultis diu oppugnatum (*de eadem re* VAL. MAX. 1, 8 ext. 19 ballistarum tormentis. PLIN. nat. 8, 37 ballistis tormentisque. SIL. 6, 214. 269 donec murali balista coercuit ictu. OROS. hist. 4, 8, 11 [*cf.* SEN. clem. 1, 25, 4]). BELL. Afr. 56, 1 ballistis scorpionibusque (LIV. 26, 6, 4. VITR. 1 praef. 2 bali- *cod. H.* 1, 1, 8. 10, 8, 9. 10, 22, 1 SEN. nat. 2, 16 AMM. 19, 7, 6. 20, 7, 10). OV. trist. 1, 2, 48 grave balistae moenia pulsat onus. met. 11, 509 ferreus olim cum laceras aries balistave (*sic N*) concutit arces. LIV. 21, 11, 7 catapultis ballistisque (21, 11, 10; bali- *utroque loco cod. C. cf.* 26, 21, 7. 26, 47, 6 catapultae maximae formae . . . ballistae maiores. 31, 46, 10. 32, 10, 11. 39, 5, 16 catapultae, ballistae, tormenta omnis generis. *cf.* 24, 40, 15. VITR. 1, 1, 8. 10, 11, 9. 10, 16, 1. 10, 19, 7. 10, 22, 1. TAC. ann. 12, 56 antepositis propugnaculis, ex quis catapultae ballistaeque tenderentur. 15, 9 balistis *cod.* AMM. 24, 2, 13). VITR. 1, 2, 4 e ballistae (bali- *GH*) foramine, quod Graeci περίτρητον vocitant. 10, 11, 3 quae ballista duo pondo saxum mittere debet, foramen erit in eius capitulo digitorum V (*cf.* 10, 16, 2). 10, 15, 1 ballistarum rationes, quibus symmetriis comparari possint, exponam. 10, 16, 1 10, 20, 3 ab his reicientur plagae ballistarum et impetus incendiorum (10, 22, 4 ut posset pati plagam lapidis ballista inmissi pondo CCCLX. 10, 22, 12). 10, 22, 12 ballistis vectes ferreos candentes in id mittendo. SEN. Phaedr. 535 nec torta clausas fregerat saxo gravi ballista portas (*cf.* LVCAN. 2, 686. 6, 200 AMM. 19, 1, 7). LVCAN. 3, 465 nec enim solis excussa lacertis lancea, sed tenso ballistae turbine rapta haud unum contenta latus transire quiescit. PLIN. nat. 7, 201 Syrophoenicas ballistam et fundam *tradunt invenisse.* SIL. 1, 335 adductis stridula nervis Phocais effundit vastos balista molaris. TAC. hist. 3, 23. 29. 4, 23 excussa ballistis saxa (*cf.* FRONTIN. strat. 2, 9, 5 caput . . . ballista excussum). SVET. Cal. 46 ballistis machinisque dispositis. VOPISC. Aurelian. 26, 4 nulla pars muri est, quae non binis et ternis ballistis occupata sit. AMM. 19, 5, 1 ballistae locatae sunt singulae (20, 11, 20). 19, 5, 6 leviores quinque ballistae contra turrim locantur. 19, 7, 2 aptatae ballistae. 19, 7, 5 hostiles ballistae ferratis inpositae turribus. 19, 7, 7. 20, 7, 2. 20, 11, 22. 23, 4, 1. 3. 24, 4, 16 aptatae ligneis sagittis ballistae flexu stridoreque torquebantur. VEG. mil. 2, 10 arietes onagri ballistae ceteraque genera tormentorum (3, 3. 4, 29. 4, 44). 4, 9 equorum saetae de caudis ac iubis ad ballistas utiles adseruntur. 4, 10. 18 ballistae impetu. 4, 22 ballista funibus nervinis tenditur *eqs.* 4, 44 ardentes sagittae per ballistas . . . infiguntur. ANON. de mach. bell. 18 fulminalis balista felicium limitum custos. HIER. adv. Iovin. 1, 3 ballista quanto plus retrahitur tanto fortius mittit. VVLG. I Macc. 6, 20 fecerunt balistas (βελοστάσεις) et machinas (6, 51). VEN. FORT. carm. 3, 12, 35 illic est etiam gemino ballista (balista *BL*, bacista *R*). ISID. orig. 18, 10, 2 contra balistam testudo valet. LEX Visig. 8, 4, 23 NOT. Tir. 77, 40. PLAVT. (*in imagine, cf. supra l. 17*) Trin. 668 ita est amor, ballista (bali- *P*) ut iacitur: nihil sic celere est neque volat. *cf.* Poen. 201 scelestus est homo leno Lycus, quoi iam infortuni intenta ballistast probe, quam ego haud multo post mittam e ballistario. Bacch. 709 de ducentis nummis primum intendam ballistam in senem; ea ballista si pervolvam turrim et propugnacula, recta porta invadam . . . in oppidum anticum. LVCIL. 716 ballistas iactans centenarias (*cf.* SISENNA hist. 92 ballistas quattuor talentarias). BELL. Hisp. 13, 7 ballista missa a nostris turrem deiecit, qua adversariorum, qui in ea turre fuerant, quinque deiecti sunt et puer, qui ballistam solitus erat observare. FRONTIN. strat. 2, 9, 5 caputque eius ballista (bali- *P*) excussum intra munimenta hostium misit. LVCAN. 2, 686 tortaque per tenebras validis ballista lacertis (*cf.* 6, 198. 200. SCHOL. Lucan. *supra l. 6.* AMM. 19, 1, 7 contorta ballista). ITALA num. 24, 8 (Cypr. testim. 2, 10) ballistis suis configet inimicum (βολίσιν, VVLG. sagittis). *nomen equi*: CORP. VI 10053 b 23 Ballist(a) Af(ro).

composita: arcuballista, carroballista, manuballista. *derivata*: ballistarius, ballio (?). *Ihm.*

1. Ballista, -ae *mons Liguriae; cf. Hülsen, PW. II 2831.* LIV. 39, 2, 7 *Liguribus* montes duos Ballistam Suismontiumque tenentibus (*cf.* 40, 53, 1). 41, 18, 1 hostes (*sc. Ligures*) duos montes Letum et Ballistam ceperunt. 41, 18, 19 adversus Ballistae et Leti iugum, quod eo⟨s⟩ montes perpetuo dorso inter se iungit. *cf.* 41, 2, 2.

2. Ballista, -ae *cogn. vir.* SVET. vita Verg. p. 58 puer . . . in Ballistam ludi magistrum ob infamiam latrociniorum coopertum lapidibus distichon fecit: monte sub hoc lapidum tegitur Ballista (Balista *codd.*) sepultus. SERV. vita Verg. p. 1 in Ballistam (ballista *M*) latronem. CORP. V 3357 (*Veronae*) P. Asinius L. f. Ballista veteran. leg. XV Apollin. *cum in ea legione Ligures complures milites fuerint, fortasse nomen huius militis cum montis nomine aliquo modo cohaeret aeque ut nomen latronis.* CORP. IX 376 (*Canusii*) M. Aquillio Ballistae Nimphadi lib. Ballista *praefectus praetorio Valeriano imperatore* TREB. trig. tyr. 12 *passim.* 18. Valer. 4, 4 Gall. 1, 2. Balista Gall. 3, 2. 3, 4 *et sic saepius* trig. tyr. *cod.* *Jacobsohn.*

ballistārius, -a, -um *a* ballista (*cf.* NOT. Tir. 77, 40ᵃ). *trad.* ballistrar- TARR. PAT. dig. 50, 6, 7 (6) CORP. graec. 8621. NOVELL. Iust. 85, 2 βαλλιστραρίων. 85, 3 pr. (*V*). GLOSS. II 28, 16. [*it.* balestraio. *M.-L.*] VEG. mil. 3, 24 bestiae sagittis ballistariis transfiguntur. NOT. dign. occ. 41, 23 praefectus militum balistariorum Bodobrica (*v. infra l. 34 sqq.*). NOT. dign. occ. 9, 33 *inter fabricas in Galliis* Augustodunensis loricaria balistaria et clibanaria. 9, 38 Triberorum balistaria. *cf.* CORP. V 6632 (*periit*) Aelius Optatus mil. in ⟨l⟩eg(ione) XX magister BALIISIARIPRDVPLOI (*latere videtur* magister ballistarius; *an* ballistariorum?). *subst.* **ballistārium,** -ī *n.* PLAVT. Poen. 202 (*v. sub* ballista *l. 74*). CORP. VII 1045 ballist(arium) a sol⟨o cohors I fida⟩ Vardul(orum) . . . fe⟨cit⟩. 1046 ballis(tarium) a solo re⟨fecit⟩. *subst.* **ballistārius,** -ī *m.* *v. Seeck, PW. II 2831.* *cf.* NOT. dign. occ. 41, 23 *supra l. 26.* LYD. mag. 1, 46 βαλλιστάριοι καταπελτισταί. GLOSS. II 28, 16 ballistrari σφενδονῆται. TARR. PAT. dig. 50, 6, 7 (6) naupegi, ballistrarii, specularii, fabri *immunes sunt munerum graviorum.* AMM. 16, 2, 5 adhibitis cataphractariis solis et ballistariis parum ad tuendum rectorem idoneis. VEG. mil. 2, 2 levem armaturam, hoc est ferentarios sagittarios funditores ballistarios. NOT. dign. or. 7, 8 = 43 balistarii seniores (8, 15 = 47 iuniores. 9, 47 Theodosiani iuniores). 7, 21 = 57 Theodosiaci. 8, 14 = 46 Dafnenses. occ. 7, 97. NOVELL. Iust. 85, 2 eos qui in ordinibus balistariorum (βαλλισταρίων, balistatorum *RT*, balistratorum *V*) sunt. 85, 3 pr. qui in balistariis (balistr- *V*) deputati sunt. *ibid.* patrum civitatum, sub quibus et ipsos balistarios statuimus. *titulus falsus* CORP. VI 684*. *incertum quid lateat* CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 71, 29 Ostense VII ballistaria Cyriaci Largi (*v. adn. Mommseni*).

composita (*cf.* ballista): arcuballistarius, manuballistarius.

ballistia (-ōrum) *n.* [*cf. c.* ballare βαλλίζειν. *Th.*]. VOPISC. Aurelian. 6, 4 adeo ut etiam ballistia pueri et saltatiunculas ⟨in⟩ Aurelianum tales ⟨componerent⟩, quibus diebus festis militariter saltitarent.

ballistra *v.* ballista. **Ballitānus** *v.* Vallit-.

Ballius *v* 1. Bala.

1. ballo, -āre [*a gr.* βαλλίζειν tractum. *Th.*]. GLOSS. II 255, 43 βαλλίζω ballo. NOT. Tir. 93, 30 ballat. [*it.* ballare, *francog.* baller. *M.-L.*] AVG. serm. ed. Mai 106, 2 sunt aliqui, qui pro hoc desiderant ad natalicia martyrum convenire, ut inebriando, ballando, verba turpia decantando, choros ducendo et diabolico more saltando se subvertant et alios perdant. Ps. AVG. serm. 265, 4 ista consuetudo balandi de paganorum consuetudine remansit. 266, 3 surgit velut phreneticus et insanus balare diabolico more, saltare. CAES. AREL. suggest. p. 300 cantica turpia proferre vel ballare vel diabolico more saltare. CANON. Migne 56, 720ᴬ non oportet christianos ad nuptias euntes vel ballare (*v. l.* saltare) vel cantare. FERRAND. canon. 188 ut nullus christianus ballare vel cantare in nuptiis audeat. *vix huc pertinet* GLOSS. III 432, 45 (*in capite* περὶ θρεμμάτων) βαμβαίνει ballat. *ad* balbo (*i. balbutio*) *refert Goetz; malim* balat. *derivata*: ballatio, ballator (-trix).

? **2. ballo,** (-ōnis) *v.* ballaena *p. 1699, 62.*

? **3.** ipiquistitus (*i.* ὑποκυστίδος) **ballo canīno** GLOSS. III 547, 10. *v.* rosa (canina). *Ihm.*

Ballomeris, -is *filius Chlothacharii I regis Francorum.* GREG. TVR. Franc. 7, 14 ut Ballomerem quendam — sic enim vocabat rex Gundoaldum — super regnum nostrum adduceris. 7, 36 tune es ille, quem Ballomerem nomine saepius Galliarum incolae vocitabant? 7, 38. 9, 28 Ballomerem illum, quem Gundovaldum vocitatis. *alius* CONC. Autess. a. 578 p. 184, 21 Ballomeris presbyter.

Ballonitī, -ōrum *gens Sarmatiae.* VAL. FL. 6, 160 ibant . . . Balloniti comitumque celer mutator equorum Moesus et ingentis frenator Sarmata conti. *eadem gens, ut videtur,* SIDON. carm. 5, 475 Bellonothus, Rugus, Burgundio (bellonotus *MF*). 7, 323 Chunus, Bellonotus, Neurus, Bastarna, Toringus (bellonothus *MF*). *Jacobsohn.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ballonius *v.* 1. Bala. **Ballos** *v.* Vallos.

ballōtē, *acc.* -ēn, *f.*, *βαλλωτή. herba*: PLIN. nat. 27, 54 balloten alio nomine porrum nigrum Graeci vocant, herbam fruticosam angulosis caulibus nigris *eqs.* GLOSS. III 554, 47 balotes i. marrubium (*item* balotes *trad.* PLIN. nat. 1, 27, 30). 619, 2 bailote id est marrubiu (*cf.* 554, 46 blattus. 619, 1 blavotais). DIOSC. 3, 113 de bublote (ballote *fragm. Bernense*, buplote *P*) id est marrubium. multi dicunt ballote, quem multi marrubium nigrum dicunt, virgas nigras et quadras habens et asperas *eqs.* *Ihm.*

balluca, ballux *v.* baluca, balux.

Balma, -ae *monasterium, hodie Saint Rossain de Roche.* VITA patr. Iur. Romani Mon. Germ. script. Merov. III p. 143, 5 in cingulo illo vel Balma — Gallico, ut reor, sermone sic vocitant — monasterio. VITA patr. Iur. Lupicini Mon. Germ. script. Merov. III p. 153, 30 ad Balmam.

Balmarcōdēs, -is *deus Phoenicius, Ba'al Marqod i. e. κοίρανος κώμων. cf. Cumont, PW. II 2834. in titulis Beryti rep.*: CORP. III 155 Iovi Balmarcodí. 159 (*cf.* 6699) I(ovis) o(ptimi) m(aximi) B(almarcodis) et Iunonis fil. Iovis Sim⟨e⟩. 6668 *κυρίῳ γενναίῳ Βαλμαρκῶδι. τῷ καὶ Μηγρίν* (*cf.* 6673). 6677 I. o. m. B(almarcodi). 6678. 14392 I. o. m. oip (?) Balmarcod. CORP. III 14385ª (*Heliopoli*) '*potest fuisse*': deo Balmarc⟨o⟩di. 7680 (*in Dacia*) I. o. m. Bal(marcodi) et Iuno(ni). VI 403 I. o. m. Balmarcodí M. Verginius Bassus (centurio) leg. IV Scyt. *Jacobsohn.*

balnea *v.* balneum *p. 1704, 59 sqq. et p. 1705, 48.*

Balnea *v.* Balanea.

balneāris, -e *a* balneum. CHAR. gramm. I 77, 2 balnearius fur, balnearis autem urceus erit et solea balnearis (*cf.* TERT. idol. 5 fures balneares, *trad.* balneatores). *forma* balin- *infra l. 35.* SCAEV. dig. 34, 2, 32, 7 argentum balneare (34, 2, 40, 1). PAVL. sent. 3, 6, 83 sella. SPART. Hadr. 17, 6 ille iocus balnearis innotuit. LAMPR. Alex. 42, 1 veste (42, 4). MARCELL. med. 13, 4 fornace balneari (*cf.* SCRIB. LARG. 60). PS. AMBR. paenit. 31 balneares aestus minime toleramus. *cogn. Fortunae* (*cf.* Fortuna): CORP. II 2701 Fortunae balneari (2763). XIII 6552 (*a. 248*) Fortunae sancte balineari reduci (*cf.* 6553. 6592). *neutr. pro subst.*: GLOSS. V 595, 68 (*Scal.*) captura deceptio vel locus piscosus et ubi sedet actuarius qui balneare exigit. *cf.* balneaticum. TEST. Galli (CORP. XIII 5708) 2, 25 omne instrumentum meum ... mecum cremari cum ... balnearibus, lecticis. APVL. met. 3, 12. *aliter* EPIST. Alex. p. 193, 9 testudinibus cupresseis, quibus lavari ut in insigni loco et in balnearibus erant soliti. *cf.* balnearius.

balneārius, -a, -um *a* balneum. CHAR. gramm. I 77, 2 *v.* balnearis. INSCR. Betilieni (CORP. I 1166 = X 5807) 9 ⟨la⟩cum balinearium. CATVLL. 33, 1 o furum optime balneariorum (GLOSS. II 255, 36 *et* III 476, 43 *βαλανοκλέπτης*. III 449, 50 *βαλανειοκλέπτης*. VLP. dig. 47, 17, 1 in balneariis furibus. coll. Mos. 7, 4, 1. *cf.* CHAR. *sub* balnearis. PAVL. dig. 47, 17, 3 in furto balneario). VLP. dig. 43, 21, 3, 6 in balneariis vaporibus (*cf.* 8, 5, 8, 7 *ubi trad.* balineis). PAVL. dig. 33, 7, 13 instrumento (MARCIAN. dig. 33, 7, 17). *neutr. pro subst., semper plur.*: CIC. Att. 13, 29, 2 balnearia ... laudat maiora. ad Q. fr. 3, 1, 1 nihil ei restabat praeter balnearia et ambulationem et aviarium. 3, 1, 2 in balneariis (*ibid. iterum*). PROC. dig. 8, 2, 13 pr. balnearia fecit secundum parietem communem. VITR. 6, 7 (4), 1. 6, 9 (6), 2. FEST. p. 154 balnearia. SEN. dial. 9, 9, 7 inter balnearia et thermas. nat. 3, 24, 3 in quibus balnearia sine igne calefiunt. 4, 9 quemadmodum minora balnearia et minora miliaria citius calefiunt. COLVM. 1, 6, 2. SCRIB. LARG. 60 fornace balneariorum (*cf.* MARCELL. med. *sub* balnearis). CORP. VI 8642 praepositus balneariorum domus Aug(ustae). *cf. Cauer, Ephem. epigr. IV p. 451.*

balneāticum, -ī *n. a* balneum. GLOSS. III 467, 46 balneaticum *βαλανικόν*. V 274, 22 captura locus piscosus et ubi sedet captura-ri⟨us⟩ qui balneaticum exigit (355, 19. 20. 626, 44. *cf. etiam sub* balnearis). SCHOL. Iuv. 2, 152 pueri non dant balneaticum.

balneātor, -ōris *m. a* balneum. *cf.* balnitor. VARRO ling. 8, 53 a balneis balneator. SERV. Aen. 12, 159 *v. infra sub* balneatrix. *trad.* balineator: PLAVT. Rud. 527 *l. 74.* balniator: PLAVT. Poen. 703 (*A*) VLP. dig. 6, 1, 15, 1 GLOSS. V 644, 49. balnaeatori: EDICT. imp. Diocl. 7, 76. GLOSS. *βαλανεύς passim.* II 569, 34 qui balneo praeest. 561, 38 *παραχύτης* balneator mediastenus (*cf.* IV 258, 8. 9. V 310, 35. 36. 644 49 PORPH. Hor. epist. 1, 14, 14). [*it.* bagnatore, *francog.* baigneur, *hisp.* bañador. *M.-L.*]

PLAVT. Poen. 703 faciam, ubi tu laveris, ibi ut balneator (balni- *A*) faciat unguentariam. Rud. 527 edepol, Neptune, es balineator (baln- *P*) frigidus. Truc. 325 omnes amantes balneatores sient. CIC. Cael. 62 nisi forte mulier potens quadrantaria illa permutatione familiaris facta erat balneatori (*cf.* QVINT. inst. 9, 4, 64). Phil. 13, 26 quem ... temperantem fuisse ferunt Pisauri balneatorem. ALF. dig. 19, 2, 30, 1 agi cum balneatore. PETRON. 53 liberta in balneatoris contubernio deprehensa. PLIN. nat. 18, 156 MART. 3, 7, 3. 3, 93, 14. VLP. dig. 3, 2, 4, 2 sive balneator fuerit *leno.* 16, 3, 1, 8 vestimenta servanda balneatori data. PAVL. dig. 33, 7, 13, 1 (sent. 3, 6, 65). MARCIAN. dig. 33, 7, 17, 2 balneae sine balneatoribus (*ibid. iterum*). PORPH. Hor. sat. 1, 3, 137 quadrante balneatori dato. EDICT. imp. Diocl. 7, 76 balnaeatori privatario in singulis lavantibus. LAMPR. Comm. 1, 9 balneatorem in fornacem conici iussit. Alex. 42, 2 balneatores non nisi servos habebat. VOPISC. Car. 17, 5. TREB. Claud. 14, 13 *huic dabis* balneatorem unum et ad balneas ligna. ZENO 2, 35 balneator praecinctus. SCHOL. Hor. epist. 1, 11, 18 append. p. 396 braca est qui (?) utuntur aestate balneatores (salvatores *cod.*). NOT. Tir. 114, 24. *in titulis*: CORP. VI 6243 Neo T. Statili Tauri ser. balneator. 7601 Pamphili balneat(oris). 8742 Colchus Caesaris balneator. 9102 c 13. 9216 Felix balneat. 9217 olla Primi balnea. 9395 Felicis fabri balneatoris (9396). *cf.* CORP. III 14239². XII 5967. *fem.* **balneātrīx,** -īcis. SERV. Aen. 12, 159 'hic et haec balneator', licet Petronius (frg. 2) usurpaverit 'balneatricem'. PROB. cath. gramm. IV 13, 1 excipitur unum, quod quamvis non veniat a verbo, tamen feminino genere trix facit, balneatrix. PAVL. MED. vita Ambr. 10 quaedam balneatrix ... paralytica. [*it.* bagnatrice. *M.-L.*]

balneātōrius, -a, -um *a* balneator. PAVL. sent. 3, 6, 65 instrumento balneatorio (MARCIAN. dig. 33, 7, 17, 2). *cf.* balnearius.

balneātrīx *v.* balneator.

balneātus, -a, -um *a* balneum. GLOSS. IV 590, 15 Baiae Cumae civitates in Campania balneatae (406, 47 valneate. *cf.* GRAMM. suppl. p. CXXXX).

balneo, -āre *a* balneum. SCHOL. Hor. epist. 1, 11, 18 (append. p. 396 ed. Keller) quia propter brumam non balneatur in Tyberim. SCHOL. Hor. Vind. ars 145 ubi Scylla balneare solebat. PLIN. VAL. 5, 41 et si vis in hebdomada balneare debes; non est contrarium, tamen post pausationem prandii, balneas offerre. [*val.* baiá, *it.* bagnare, *francog.* baigner, *hisp.* bañar. *M.-L.*] *cf.* balnio.

balneolum, -ī *n. a* balneum *deminutive.* NOT. Tir. 114, 23. CIC. phil. frg. V 76 (Non. p. 194) primus balneola (*an* -las?) suspendit, inclusit pisces. ANTH. 36, 2 (*tit.* de balneis) exultent Apono Veneti, Campania Bais, Graecia Thermopolis: his ego balneolis. *praeterea sing.*: SEN. epist. 86, 4 angustum, tenebricosum. STAT. silv. 1 praef. Claudi Etrusci testimonium est, qui balneolum a me suum intra moram cenae recepit. IVV. 7, 4 cum ... balneolum Gabiis, Romae conducere furnos temptarent. *nota plur.* **balneolae**: AVG. c. acad. 3, 4, 9 istae balneolae. *cf.* CIC. *supra l. 29.* [*hisp.* bañuelo. *M.-L.*] possessio **Balneolum** territurio Ostense LIB. pontif. p. 68, 15.

balneum, balineum, -ī *n.* [*a gr. βαλανεῖον tractum. Th.*]. VARRO ling. 9, 68 *infra p. 1705, 71.* MARTYR. gramm. VII 167, 5 balineum ... et baculum ... ex graeca elocutione transfigurata consistunt. AVG. conf. 9, 12, 32 inde balneis nomen inditum, quia Graeci *βαλανεῖον* dixerint, quod anxietatem pellat ex animo (ISID. orig. 15, 2, 40 balneis ... nomen inditum a levatione maeroris. nam Graeci *βαλανεῖον* dixerunt, quod anxietatem animi tollat). GRAMM. suppl. 237, 5 dicitur balneum *ἀπὸ τοῦ βάλλειν νόον* i. a recreatione mentis. CAPER gramm. VII 108, 7 balneum et balneas, non balineum. CHAR. gramm. I 99, 3 (*coll.* BEDA gramm. VII 265, 15) balneum veteres dixerunt sive balineum: nihil enim differt, ⟨sed in⟩ privatis; in publicis autem feminini generis, et quidem numero semper plurali ... nec immerito. nam parsimoniae causa uno igni duplex balneum calfaciebant. DIOM. gramm. I 327, 7 neutra in femininum, ut hoc balneum epulum caepe, balneae epulae cepae; sed et haec balnea sive balinea pluraliter per ordinem declinantur. ISID. diff. 1, 75 in prosa cotidiano sermone balineum, in versu balneum dicimus. GLOSS. V 9, 2 (= 49, 21) balineum in prosa ponimus balneum, in metro tamen utrumque facit. GRAMM. suppl. 106, 18 *sing.* balineum, *plur.* balineae. VARRO ling. 9, 68 reprehendunt analogias, quod dicantur multitudinis nomine publicae balneae, non balnea, contra quod privati dicant unum balneum, quod plura balnea dicant. 8, 48 singularia solum sunt multa, ut cicer ..., nemo enim dicit cicera ...; et multitudinis sunt, ut salinae; non enim ab his singulari specie dicitur salina et balnea. neque ab eo quod dicunt balneum habet multitudinis consuetudo; nam quod est ut praedium balneum, debuerunt esse plura ut praedia balnea, quod non est; non est ergo in his quoque analogia. NON. p. 194 balneae generis feminini ... neutri (*affert* CIC. phil. frg. V 76 *v.* balneolum). SERV. gramm. IV 431, 29 balneum generis neutri est in numero singulari, in numero autem plurali feminini quidem secundum usum (*affert* CIC. S. Rosc. 18). *cf.* DON. gramm. IV 375, 31 PROB. app. gramm. IV 195, 26 POMP. gramm. V 162, 23. CONSENT. gramm. V 345, 12 singulariter hoc balneum, pluraliter hae balneae (GRAMM. suppl. 237, 4). PHOC. gramm. V 426, 23 hoc balneum hae balneae, dicuntur et haec balnea. DVB. NOM. gramm. V 572, 16 balneas antiqui dixerunt, nunc neutri generis balneum et balnea. *forma* baln- *iam antiquis temporibus in usu fuit, quamquam non trad. apud* PLAVT. (*at v.* balneator): *primum occurrit apud* CAECIL. POMPON. *singulis locis,* GRACCH. or. frg. L. CRASS., *tum saepius inde a* VARR. CIC. *ea sola uti possunt poetae dactylici, eam solam habent* SEN. rhet. (*semel*) CELS. (*centies fere*) PETRON. FRONTIN. FRONTO *et plerique posteriorum. forma* balin- *sola legitur apud* PLAVT. 7*ies*, TER. *semel* (*adde* IMP. AVG. epist. frg. Suet. Aug. 76 HEGES. 1, 30, 15 *bis cod. C*). *utraque traditur apud* VARRONEM (*at semel tantum* balin-: ling. 5, 126), RHET. Her., CIC. (balin- *quater*, baln- *21ies*), LIV. (*bis*), VITR., VAL. MAX., SEN. min. (*v. infra p. 1706, 46 sqq.*), COLVM., SCRIB. LARG., PLIN. nat. (balin- *46ies*,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

baln- *22ies*), Tac., Plin. min. (*longe saepius* balin- *quam* baln-, *v. infra p. 1706, 74 sqq.*), Svet., Ictos, Porph., Marcell. med. (*ubi semel tantum legi* baln-), Sidon. (balin-: epist. 2, 2, 4). *in titulis* balin- *primum, ut videtur, occurrit in* Fast. ann. Iul. Praen. Apr. 1 (Corp. I² p. 235). *tum*: Corp. XI 6225 (*saec. I in.*). Lex met. Vipasc. (*quinquies*). Corp. XII 2493 (*saec. I*). XI 3010 (*saec. I?*). II 6145 (*saec. II in.*). III 6992 (*a. 129*). XIV 2112 (*a. 136*). 6481 (*a. 148*). XII 107 (*a. 163*). XIII 6592 (*a. 232*). *adde*: Corp. VI 8512. 29764. 29767—68. 29844, 30. 32 Inscr. Rostowzew, tess. plumb. 886 Corp. XIV 2115. 4015. IX 1466. 3152. 3430. X 3161. XI 5939. 6033. 6040. 6360 (*saec. III*). V 4412. 6513 (*saec. II*). 6522. 8807 (*litt. bonis*). III 789. 3047. XII 594. 2493/94. 3165ᵇ. XIII 1169 (*saec. II*). 3186 (*saec. III?*). 5417. 6562 (*saec. III*). VII 273 (*saec. II*). 287. 984. II 1956. 3270. 4610. 5354 (*saec. II?*). VIII 2340. 2692 (*saec. II*). 2706. 7031. *contra* baln-: Corp. I 1141 (= XIV 3013). I 1263 (= X 221). XI 1421 (*a. 4 p. Chr.*). III 7380 (*a. 55*). IV 1136 *et* 2410 *Pompeis*. X 1063 *et* XIV 3472 *et* XII 3179 *saec. I*. V 7783 (*a. 191*). III 1374 (*a. 193*). VIII 8375 (*a. 196*). III 12734 (*a. 220*). 7473 (*a. 230*). 12736 (*a. 274*). VI 31916 (*a. 358*) *et passim*. *compendium* bal.: Corp. VI 29830. 29844 (= 33613), 25. 30708 (*cf.* 1057 *et* 1058). Inscr. Rostowzew, tess. plumb. 887—890. b.: Corp. VI 15258 (*ibid. perscript.* balnea).

de usu plurali (*seclusi dat. abl.*): balineae: Plavt. Asin. 357 Merc. 127 Most. 756 Rud. 383 Vitr. 5, 10, 1 (5, 10, 4 *trad.* balneorum. 6, 5, 1 balneae) Plin. nat. 9, 168. 20, 166. 178. 234. 25, 57. 26, 16. 29, 26. 30, 40. 153. 35, 41. 159 Tac. hist. 3, 32. 83 (Agr. 21) Svet. Nero 31 Scaev. dig. 32, 35, 3 Marcell. med. 23, 19. balneae: Caecil. com. 99 Gracch. or. frg. Gell. 10, 3, 3 Varro rust. 1, 55, 4 Rhet. Her. 4, 10, 14. 4, 50, 63 Cic. Cael. 61. 62. 63. 67 Cluent. 141 S. Rosc. 18 de orat. 2, 223 Alf. dig. 19, 2, 30, 1 Vitr. 6, 8 (5), 1 (balineae *Rose*). 8, 6, 2 Val. Max. 2, 7, 9. 9, 6 ext. 2 (*item* Paris) Plin. nat. 11, 238. 13, 22. 19, 71. 26, 14. 28, 55. 63. 183. 31, 5. 102 Frontin. aq. 94. 108 Tac. hist. 3, 11 ann. 15, 52 (Agr. 21) Svet. Cal. 37 Galba 10 Fronto p. 7, 6. p. 157, 12. p. 224, 15 N. Gran. Lic. p. 8 Papir. dig. 32, 91, 4 (*bis*) Vlp. dig. 9, 2, 50 (balnea *dett.*) Pavl. sent. 5, 3, 5 Marcian. dig. 33, 7, 17, 2 Gell. 3, 1, 1. 14, 1, 23. 19, 10, 2 *et* 5 Apvl. met. 1, 5. 23. 24. 25. 4, 8. 5, 1. 15. 8, 29. 10, 13. 15. 11, 23 Tert. spect. 8 Anth. 377 tit. Capitol. Gord. 32, 5 Lampr. Comm. 5, 4 (*et saepius ap. script. hist. Aug.*) Symm. epist. 6, 66, 3. 8, 23, 3 Amm. 26, 6, 14. 28, 4, 9 Veg. mil. 1, 3 Ambr. in psalm. 118 serm. 21, 10 Hier. adv. Iovin. 1, 40. 2, 36 in Ier. 23, 21/22 epist. 45, 4. 50, 3 *et saepius* Rvfin. hist. 4, 14, 6. 5, 1, 5 Macr. sat. 3, 15, 3 Qverol. p. 39, 20 Theod. Prisc. log. 27. 48 *et passim* (*v. l. saepe* balnea) Diosc. 1, 32 Cass. Fel. 33 p. 71 (*unus cod.*) Sidon. epist. 2, 9, 8 carm. 22, 6 Cassiod. var. 8, 31, 8 (balnea *unus cod.*) Hist. Apoll. 7 Bened. reg. 36. *in titulis*: Corp. I 1141 (= XIV 3013). VI 1744 (*a. 358*). 1744ᵃ. 1745. 33899, 14. XIV 2101. 3013. IX 4196. 5067. 5121. X 3678. III 1374 (*a. 193*) (*cf.* 7473 *a. 230*). VIII 8375 (*a. 196*). 16400 (*saec. IV*). balnea: Pompon. Atell. 37 (*nam vix nom. sing. est*; balneae *Mercerus*, balneas *Ribbeck*). *tum apud dactylicos poetas inde ab* Hor. (Carm. epigr. 1318, 3. 1499, 1). Cels. 1, 6. 3, 27, 3 (7, 4, 4 balneis; *his tribus tantum locis plur. habet*) Sen. epist. 86, 7. 8. 9. 12. 90, 25 (balneorum) Scrib. Larg. 20 (?, balineum *L*) Petron. 26 (?, balneo *codd.*) Plin. nat. 28, 248 Plin. epist. 2, 17, 26 Vlp. dig. 50, 8, 2, 4 Tert. idol. 8 ieiun. 16 Lampr. Alex. 24, 2. 39, 4 Sidon. epist. 1, 8, 2 Ennod. opusc. 3, 47 Cassiod. var. 2, 39, 4 Oribas. syn. 4, 14 *et saepius. in tit.*: Corp. XIV 2121 (*cf. etiam* III 7473). balinea (*cf.* Diom. gramm. I 327, 7 *p. 1704, 51 sqq.*): Liv. 23, 18, 12 (*si recte trad.*; 23, 7, 3 balneis) Vitr. 1, 3, 1 (balnea *G*) Val. Max. 9, 1, 1 (balnea *cod. L*) Sen. dial. 7, 7, 3 epist. 86, 10 (balneae *P*). Colvm. 1, 6, 24 balineorumque. Plin. nat. 20, 156. 36, 121 Tac. Agr. 21 (*v. l.* balneas) Plin. epist. 2, 8, 2. 7, 26, 2. 10, 39, 6 Vlp. dig. 25, 1, 14, 2. 30, 41, 8. *nota vulgarem formam* balneus: Petron. 41 Itin. Burdig. p. 585. 588. balineus: Corp. XIV 4015. valn- *trad.* Fronto p. 88, 2 N. Diosc. 1, 32 (valneo *et* valnearum). Tab. devot. Audollent 140, 14 (Corp. VI 33899) valneas. *praeterea*: balinio: Corp. XIV 2112 II 31 (*a. 136*). balnia: Corp. XIV 914 (Cic. Att. 2, 3, 3 balnium *cod. M, rasura post* l). a balineu Augustae: Corp. VI 33765. [*arret.* baregno. *val.* baie, *it.* bagno, *francog.* bain, *hisp.* baño. *M.-L.*]

Gloss. balneum (*rarius* balineum) βαλανεῖον *passim*. III 401, 5 λουτρόν (*cf.* III 268, 6). II praef. p. XII publica aedificia ... balneae sive thermae. V 402, 14 stofa (*anglosax.*). Varro ling. 9, 68 primum balneum — nomen id graecum — introiit in urbem, publice ibi consedit, ubi bina essent coniuncta aedificia lavandi causa, unum ubi viri, alterum ubi mulieres lavarentur; ab eadem ratione domi suae quisque ubi lavatur, balneum dixerunt, et quod non erant duo, balnea dicere non consuerunt, cum hoc antiqui non balneum, sed lavatrinam appellare consuessent. *cf. Mau, PW. II 2743 sqq.*

Plavt. Asin. 357 ille in balineas iturust (Rud. 383 it lavatum in balineas). Merc. 127 numquam edepol omnes balineae mi hanc lassitudinem eximent. Most. 756 gynaeceum aedificare volt ... et balineas et ambulacrum et porticum. Persa 90 lautum credo e balineis iam hic adfuturum (*cf.* Ter. Phorm. 339). Poen. 976 Trin. 406. Caecil. com. 99 quid? mihi non sunt balneae? Gracch. or. frg. Gell. 10, 3, 3 ne quis in balneis lavisse vellet (*saepius ibid.*). L. Crass. or. frg. Cic. de orat. 2, 224 in balneis. Pompon. Atell. 37 balnea, forus, macellus, fana, portus, porticus. Varro Men. 166 ita ut soliti eramus Romae in balneis, plodere coepimus et murmurari. ling. 5, 126 ante balineum locus. 8, 53. 9, 106 nos in balneis et lavamus et lavamur (9, 107). rust. 1, 55, 4 dominum in balneas et guminasium sequitur (*cf.* Petron. 26). frg. Non. p. 108 balneum non cotidianum. Rhet. Her. 4, 10, 14 in balneas venit (4, 50, 63 ad). 4, 11, 16 in balineis accessit ad hunc. Cic. Cael. 62 in vestibulo balnearum. 63. 65. 67 Cluent. 141 (*bis*). Vatin. 31 de balineis (*v. l.* baln-) exeunti (Deiot. 42 cum e balneo exisses. Att. 15, 13, 5 e balineo. de orat. 2, 223 de balneis). Deiot. 17 huc te e balneo ... ducere volebant (*cf.* 21). de orat. 2, 223 de balneis, quas nuper ille vendiderat. Att. 2, 3, 3 balineum (bal*nium *cod. M*) calfieri iubebo (*cf.* epist. 9, 16, 9). 13, 52, 1 in balneum. epist. 9, 22, 4 erit nudus in balneo. 14, 20 labrum si in balineo non est. Hor. epist. 1, 1, 92 mutat cenacula, lectos, balnea. 1, 11, 13 furnos et balnea laudat. 1, 14, 15 urbem et ludos et balnea ... optas (*cf.* Schol.). ars 298 secreta petit loca, balnea vitat. Imp. Avg. epist. frg. Suet. Aug. 76 in balineo ... post horam primam noctis duas buccas manducavi, priusquam ungui inciperem. Ov. ars 3, 640. Liv. 23, 18, 12 vinum et epulae et scorta balineaque (Oros. apol. 31, 2 balneis epulisque nutritus. *cf.* Frontin. strat. 4, 1, 26). 23, 7, 3 praefectos ... balneis includi iussit, ubi fervore atque aestu anima interclusa ... expirarunt. Vitr. 1, 2, 7 balineis et hibernaculis. 8, 2, 3. 9 praef. 10 casu venit in balineum ibique cum in solium descenderet, animadvertit ... tantum aquae extra solium effluere (*cf.* Cels. 3, 6 Plin. nat. 20, 234. 26, 8. 28, 63. 183 Oribas. syn. 1, 31). 5, 10, 1 nunc insequentur balinearum dispositionum demonstrationes. 5, 10, 4 magnitudines ... balneorum (*sic GH*). 6, 8 (5), 1 (balneae *GH*, balineae *Rose*). 8, 6, 2 ex altero in balneas vectigal quotannis populo praestent. Vell. 2, 114, 2 instrumentum balinei. Val. Max. 2, 7, 9 interdixit ... usum ... balnearum (*cf.* Cels. 6, 6, 8 Plin. nat. 20, 166 *al.*). 9, 5, 3 balineo egressus. 9, 5 ext. 4 separato a plebe balineo. 9, 6 ext. 2 vapore et fumo balnearum. Cels. 1, 1 interdum balneo, interdum aquis frigidis uti (*cf.* 3, 24. 4, 26 Plin. nat. 27, 82 *al.*). 1, 6 vitare solem, continua balnea. 1, 2 *sequitur* balneum, sed conclavi quam maxime alto et lucido et spatioso. 1, 3 fervens (Mart. 2, 25, 1 Sidon. epist. 5, 17, 10 v. 1). 1, 3 raroque balneo utendum (3, 21. 25. 3, 27, 2. 4, 12. 27. 5, 26, 30. 7, 3. 7, 4, 4). *ibid.* frequens (3, 22. 6, 6, 27. 34). 1, 7 calido (5, 27, 12 Marcell. med. 26, 21). 1, 3 in balneo sudare (*sim. saepius*). 3, 22 abstinere a vino, balneo, venere (4, 5. 4, 11. 8, 4 vitentur ... venus, frequens balneum, maior vini modus. *cf.* Carm. epigr. 1499, 1 balnea vina Venus corrumpunt corpora nostra, sed vitam faciunt b(alnea) v(ina) V(enus). 1318, 3 mecum senuere per annos. *iunguntur* vinum *et* balnea: Liv. *supra l. 20* Cels. 6, 6, 1. 8. 17 Sen. epist. 68, 7 Plin. epist. 2, 8, 2. 7, 21, 3 Fronto p. 81, 18 N. Hier. epist. 117, 7). Sen. dial. 6, 22, 6 usus ... balineo (*item* balin-: dial. 4, 32, 2. 7, 7, 3 epist. 22, 1. 56, 2. 68, 7. 86, 10 balinea ... obscura et gregali tectorio inducta. *ibid.* ardeat balineum an caleat. 122, 6. 123, 4 apocol. 13). nat. 3, 24, 3 igne subdito parietes et vasa balnei calefacit (*item* baln-: nat. 1, 2, 4. 1, 16, 3. 6, 31, 3 dial. 10, 12, 7 benef. 6, 15, 7 epist. 56, 1. 83, 5. 86, 7 cum ad balnea libertinorum pervenero. 86, 9 olim pauca erant balnea nec ullo cultu exornata. 86, 11. 86, 12 munda. 90, 25 suspensuras balneorum. 95, 22. 107, 2. 108, 16. 122, 16). Colvm. 1, 6, 11 *et* 24. 9, 5, 1. Scrib. Larg. 20 in balneum deducere. 134. 214. Petron. 28 intravimus balneum et sudore calfacti ... ad frigidam eximus. 30. 41 vix me balneus calfecit. 72. 73. 91 in balneo carmen recitabat. 92. 94. 97. 130. Plin. nat. 24, 185 in balineo sudantibus. 25, 57 balinearum dispensatione. 28, 55 ante balnearum vaporationem. 28, 248 caventur pridiana balnea. 29, 26 balineae ardentes. 31, 102 aestus balnearum. 35, 41 fornacium balinearumque fuligine. 36, 121 gratuita praebita balinea (Corp. XII 594 *cf.* 3179. V 6522), *et passim*. Stat. silv. 1, 3, 44. 1, 5, 13 dum nitidis canimus gemmantia saxis balnea. 2, 2, 18 gemina testudine fumant balnea. Mart. 7, 34, 10 thermas praefero balneis cinaedi. 9, 75, 3 Tucca balneum fecit. 9, 75, 10 subice balneum thermis, *et saepius*. Qvint. inst. 1, 6, 44 in balneis perpotare. Frontin. aq. 94 haec *aqua* non in alium usum quam in balnearum aut fullonicarum dabatur (91. 108). Ivv. 1, 143. 6, 375. 6, 419 taeterrima. 7, 131. 178. 11, 156. 204. Tac. hist. 2, 16 nudus et auxilii inops balineis interficitur. 3, 32. 3, 83 balineae popinaeque (Hier. adv. Iovin. 1, 40). 3, 11 vacantium forte balnearum fornacibus. ann. 14, 64 praefervidi balnei vapore enecatur (*cf.* 15, 64. 69). 15, 52 balneasque et epulas inibat. 16, 11. Agr. 21 porticus et balinea et conviviorum elegantiam. Plin. epist. 1, 4, 1 in Narniensi ... balineum. 2, 17, 11 propnigeon balinei. 5, 6, 25 apodyterium balinei. 7, 26, 2 balinea imaginatur et fontes (*cf.* 2, 8, 2). 10, 23, 1 Prusenses ... balineum habent et sordidum et vetus. 10, 39, 5 ingens balineum defodiunt magis quam aedificant (*et saepe* balin-; baln-: epist. 2, 17, 11 balnei cella frigidaria. 2, 17, 26). Traian. Plin. epist. 10, 24, 1 instructio novi balinei, *et saepius*. Svet. Aug. 85 tempore balinei. Nero 20. 31 balineae marinis et albulis fluentes aquis. 35 (balin- *cod. Memm.*, baln- *Gudianus al.*). Vesp. 21 a secreto in balineum tricliniumque transibat. Cal. 37 commentus novum balnearum usum. Galba 10 in balneas transeuntem. Fronto p. 7, 6 N.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fornaculas balnearum, *et saepius plur.* (*sing.* p. 89,19 ad otium balnei, *et saepius*). GAIVS inst. 1, 20 cum praetor aut proconsule in balneum vel in theatrum eat. VLP. dig. 32, 55, 3 ad balnei calefactionem, *et saepius apud* ICTOS (*alia v. supra*). GELL. 14, 1, 23. 19, 10, 2 fabri aedium ... balneis novis moliendis adhibiti ostendebant ... depictas in membranulis varias species balnearum. 19, 10, 5 quos (*sermones*) de balnearum sumptu instituerat. APVL. apol. 59 Crassum ... secundo lavacro ad repotia cenae obeunda vinulentum sudorem in balneo desudare. flor. 9 p. 36 strigilem et ampullam ceteraque balnei utensilia. met. 4, 8 per balneas et aniles cellulas reptantes. 5, 1. 5, 15 balnearum vaporosis fontibus, *et saepius.* TERT. bapt. 5 in balneis piscinae et euripi in domibus, *et saepius.* PORPH. Hor. sat. 1, 3, 6 statim a balneis. 1, 4, 74 COMM. instr. 2, 35, 11 apol. 677 ANTH. 119—123 *al.* (*epigrammata de balneis*). CAPITOL. Gord. 32, 5 opera Gordiani Romae nulla extant praeter quaedam nymfia et balneas. sed balneae privatis hominibus fuerunt et ab eo in usum privatum exornatae sunt. LAMPR. Comm. 5, 4 in palatio per convivia ac balneas bacchabatur. PALLAD. 1, 39, 4 aestivis balneis. ITIN. Burdig. p. 588 balneus, qui de eo puteo lavatur. p. 594 balneum ..., ubi infantes lavantur. AVSON. Mos. 338. SYMM. epist. 6, 66, 3 imus ad balneas. 8, 23, 3 frequentatio balnearum. AMM. 28, 4, 9 ubi tholos introierint balnearum. 29, 2, 28 in balneis admovere marmori digitos. PELAGON. 245. 297. VEG. mil. 1, 3 balnearum nescia *plebs.* AMBR. in psalm. 118 serm. 21, 10. HEGES. 1, 30, 15 balineum ... ingressus *ibid.* ad exitus balinei festinaverunt. HIER. vir. ill. 2 nec unctus est unguento nec usus balneo. in Dan. 10, 2 p. 697 in Ier. 23, 21/22. epist. 79, 7 balnearum calor. 107, 11 fomentis (125, 7), *et saepe.* CLAVD. carm. min. 12, 4 inter dura viae balnea qui posuit. AVG. civ. 14, 17 nec in balneis nudas *corporis partes* habeant. 21, 10 MACR. sat. 7, 16, 24. QVEROL. p. 39, 20 nocte balneas adimus. MARCELL. med. 7, 6 in balineo caput sapone optime lavabis, *et saepe.* SORAN. 107. *et passim apud medicos.* SIDON. epist. 1, 8, 2 algent balnea. carm. 18 *tit.* de balneis villae suae, *et saepius.* ENNOD. opusc. 3, 47 balnea ... sordibus amica. CASSIOD. var. 2, 39, 4 balnea contra ... dolores ... attributa. ORIBAS. syn. 1, 28 diaforetica ... balnea. BENED. reg. 36 balnearum usus infirmis offeratur.

virilia, muliebria: GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 3 uxor eius dixit se in balneis virilibus lavari velle. CORP. XIV 2121 reposuit balnea virilia utraque et muliebre ... refecit. IX 1667 balneum viril⟨e⟩ et muliebre. 3677 muliebre. *cf.* PLIN. nat. 33, 153 videret haec Fabricius et stratas argento mulierum balineas ita, ut vestigio locus non sit, cum viris lavantium! MART. 3, 51, 3 semper vitas communia balnea nobis (CASSIOD. var. 9, 6, 5). CYPR. hab. virg. 19 quae promiscuas balneas adeunt. LAMPR. Alex. 24, 2 balnea mixta. HIER. adv. Iovin. 2, 36 balneas, quae viros et feminas lavant. *cf.* VARRO ling. 9, 68 *p. 1705, 71* LEX met. Vipasc. 19 *sqq.* *publica* (*cf.* VARRO ling. 9, 68 *p. 1704, 57*): CIC. Cael. 62 cur ... potissimum balneas publicas constituerat? SEN. contr. 3 praef. 16 negavi me de balneo publico exiturum. FRONTIN. aq. 107 balneis quae publice lavarent. PLIN. epist. 8, 8, 6 balineum Hispellates ... publice praebent. SVET. Aug. 94 ut mox publicis balineis perpetuo abstinuerit. VLP. dig. 50, 8, 2, 4 PORPH. Hor. sat. 1, 5, 35. *adde titulos*: DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (Corp. XI 1421 *a. 4 p. Chr.*) balineisque publicis. CORP. XIV 2112 II 31 in balinio publico. X 3678 ad lavacrum balnear. publicar. III 12734. *cf.* VITR. 1, 3, 1 PLIN. nat. 36, 123 GRAN. LIC. p. 8 RVFIN. hist. 4, 15, 29 (βαλανείων). VAL. MAX. 9, 1, 1 C. Sergius Orata pensilia balinea (baln- *L*) primus facere instituit (PLIN. nat. 9, 168 pensiles ... balineas. *cf.* 26, 16 pensili balinearum usu. MACR. sat. 3, 15, 3 balneas pensiles). SEN. epist. 86, 8 in hoc balneo Scipionis minimae sunt rimae magis quam fenestrae muro lapideo exsectae, ut sine iniuria monumenti lumen admitterent: at nunc blattaria vocant balnea, si qua non ita aptata sunt, ut totius diei solem fenestris amplissimis recipiant. COLVM. 1, 6, 19 rusticis balneis. PLIN. epist. 2, 17, 26 balnea meritoria quaedam. CIC. Cael. 61 venirent ad balneas Senias (62). S. Rosc. 18 occiditur ad balneas Pallacinas rediens a cena Sex. Roscius. PERS. 5, 126 i puer et strigiles Crispini ad balnea defer. STAT. silv. 1, 5 tit. balneum Claudii Etrusci (SIDON. epist. carm. 22 § 6 balneas Etrusci). MART. 1, 59, 3 redde Lupi nobis tenebrosaque balnea Grylli. 2, 14, 11 nec Fortunati spernit nec balnea Fausti, nec Grylli tenebras Aeoliamque Lupi. 3, 20, 16 Titine thermis an lavatur Agrippae an impudici balneo Tigillini. 9, 19, 1 laudas balnea ... cenantis bene Pontici. 11, 52, 4 scis, quam sint Stephani balnea iuncta mihi (*cf.* 14, 60, 2). IVV. 7, 233 dum petit aut thermas aut Phoebi balnea. GELL. 3, 1, 1 apud balneas Titias. PORPH. Hor. ars 32 Aemilii Lepidi ludus gladiatorius fuit, quod nunc Polycleti balineum est. ITIN. Burdig. p. 585 balneus Cornelii centurionis. AMM. 26, 6, 14 Procopius Anastasianas balneas petit a sorore Constantini cognominatas. CLAVD. carm. min. 12 tit. de balneis Quintianis, quae in via posita erant. *in titulis*: CORP. VI 182 (= 30708) Fortunab(us) bal(nei) Verul(ani). *cf.* FAST. ann. Iul. Praen. April. 1 (CORP. I² p. 235). CORP. XI 6040. XIII 6592 (*a. 232*). FRONTO p. 157, 12 N. balnearum ... Fortunas. CORP. VI 29764 balineum Iuliorum Akariorum. 29767 balineum Claudianum. 29830 bal. Faustines (*in pictura antiqua repraesentante aedificia ad ripam fluvii sita*). 29844 (= 33613), 25 bal. Surae. 30 ⟨b⟩alineum Ampeli⟨dis⟩ (*cf.* CVRIOS. urb. reg. 14 p. 18). 31 balneum Caesaris. 33 balne⟨um⟩ Cotini. INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 866 balineum Germani. 888 bal. Ti. C. Ill. 890 bal. Fel. CORP. IV 1136 balneum Venerium. X 4792 balneum Clodianum. III 6992 (*a. 129*) balineum Hadrianum ex p. public. dedicavit. VIII 7031 balineum Pacatianum. *nota*: TERT. anim. 50 quamquam si et Menander *haereticus* in Stygem mergit, moriendum erit nihilo minus, ut ad Stygem venias ... quod hoc Menandri balneum? comicum credo.

ex reliquis titulis exempla selecta: CORP. I 1141 (= XIV 3013) balneas reficiund(as), aquam per publicum ducendam d(e) d(ecurionum) s(ententia) coeravere. 1263 (= X 221) balneum ex d. d. de peq(unia) pob(lica) fac. cur. LEX met. Vipasc. 19 balinei fruendi (*sc.* conductio). conductor balinei sociusve eius omnia sua inpensa balineum ... omnibus diebus calfacere et praestare debeto *eqs.* CORP. VI 31916 (*a. 358*) conditor balnearum. 354 cum exampliaretur balneum (*aet. Pertinacis*). 8512 mag(istro) a balineis. XIV 2101 (*aet. Pertinacis*) in locum balnearum, quae per vetustatem in usu esse desierant, thermas ... exstruxit. 2115 in refectionem balinei. 3472 (*saec. I*) balneum municipibus et incolis dedit. 4015 in ⟨hi⟩s praedis Aureliae Faustinianae balineus lavat(io) more urbico et omnis humanitas praestatur (*cf.* VIII 20579). 4190 (*aevi sequioris*) ad horrea Sempron(ia) ad balneum vetus (*cf.* INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 887 bal. noum. CORP. II 4610). IX 1466 qui ⟨con⟩lapsum terrae mot⟨u⟩ balineum refi⟨ci⟩ curavit. 3152 balineum solo suo s(ua) p(ecunia) aedificavit et contexit (*cf.* 3153). 3430 balineum refectum dec. decr. pecun. public. partis Peltuinatium. 4196 balneas Amiterninis patriae suae dedit. 4786 venditor soli, in quo balneum est (*et bis ibid.*). 5746 balneum et platias. X 1063 thermae M. Crassi Frúgi aqua marina et baln. aqua dulci Ianuárius l. (*saec. I*). 4884 balneum ⟨a⟩ solo ⟨p⟩eq. sua dedit. XI 3811 (*saec. III*) diebusque ludorum et epuli viri sui balneum cum oleo gratuito dedit (*cf.* 6033. 6358 oleum in balineís. III 7805). 5939 ad balinei fabrica. 6040. 6225 (*saec. I*) balineum á L. Rufellio Sevéro p. p. tr. factum, quod rés publica á novo refecerat, incendio ex maxima parte consúmptum operibus ampliátis pec(unia) sua restituit. 6481 (*a. 148*). V 5136, 3 balneum et aquas dedit. 5504. 6513 (*saec. II*) balineum, quod vi consumptum fuerat (8807 ⟨b⟩alineum vi ignis conla⟨psum⟩. VII 273 *saec. II* balineum vi ignis exustum). V 6522 balineum solo privato et lavationem gratuitam in perpetuum dedit. 7783 (*a. 191*) balneum, quod vivos inchoaverat ... perfectum Albi⟨n⟩ga⟨u⟩nensibus a⟨t⟩signavit. III 789 ob restitutionem balinei. 1006 perfecto a solo balneo. 3047 balineo effect(o). 1374 (*a. 193*) balneas coh. II Fl. Commag. vetustate dilabsas restituit (*cf.* 7473 *a. 230*). 1806 ob dedi⟨cationem⟩ balnei. 7380 (*a. 55*) balneum populo et familiai Caesaris n̄. d. ⟨s.⟩ p. f. idemque aquam in eius balneí usus perduxerunt. 8113 (*aet. imp. Philippi*) domum suam et baln. refecit. 8816 (*cf.* add. p. 2326). 10054 balneum vet⟨ustate con⟩lapsum p⟨ecunia sua⟩ restitu⟨it⟩ (VIII 2706. III 12736 *a. 274* balneum vetustate conlapsum ad pristinam faciem reformare curavit). 10489 balneum a solo territorio leg. II ... fecit *Severus Alexander imp.* 12734 (*a. 220*) balneo p⟨ublico a⟩quam sufficiente⟨m ind⟩ux⟨it⟩. XII 594 (*saec. II ex.*) balineo gratúitó quod ablatúm erat paganís (*cf.* 3179). 2493/94 (*saec. I*) balineum campum porticus aquas iusque earum aquarum tubo ducendarum, ita ut recte perfluere possint, vicanis Albinnensibus d. s. d. (*cf.* 2495). 3165ᵇ quo mátúrius balineum usibus plebis exhiberétur (*cf.* XIII 3162). XIII 1169 (*saec. II*) balineum cum suis ⟨ornamentis⟩. 5416 ad marmorandum balneum (*cf.* XII 4388). VII 287. 984 explicito balineo. 445 (*saec. III*) balneum cum basilica a solo instruxit. II 1956 solum balinei dedit (*cf.* 3270). 3960 se vivis comparaverunt locum uti est concameratum parietib. balneis hortis. 4509 (= 6145 *saec. II*) balineum c⟨um port⟩icibus solo suo et du⟨ctus aquae⟩ fecerunt. 4610 curatori balinei novi. 5354. VIII 2340 at exornatione⟨m⟩ balinei. 8375 (*a. 196*) balneae municipum municipii Aelii Chobae p. p. factae. 9908 ⟨bal⟩neum castrorum restitu⟨tum⟩.

derivata: balnearis (-rius), balneator (-trix), balneatorius, balneaticum, balneatus, balneo, balneolum, balnio (?), baliscus (balniscus?), balnitor. *Ihm.*

Balneum Regis, *in Etruria, hodie* Bagnorea; *v. Hülsen, PW. II 2835; Bormann, Corp. XI p. 443.* GREG. M. epist. 10, 13 in castro Balneum Regis. RAVENN. p. 285, 16 (Guid. p. 488, 18). *Jacobsohn.*

? **balnio,** (-īre) *a* balneum. *cf.* balneo. GLOSS. II 567, 12 apotisterium (*leg.* apodyt-) locus ubi mittuntur vestimenta banientium (baln- *a*).

balniscus *v.* baliscus.

balnitor, -ōris *m.* [*a* balneum *ductum, cf.* ianitor, holitor *sim. Th.*]. GLOSS. III 440, 12 balnitor βαλανεύς (202, 2 banitor). 652, 10 da balnitori nummos δὸς τῷ βαλανεῖ κέρμα (*cf.* 217, 3).

1. bālo, -āvī, (-ātum), -āre [*vox onomatopoetica, cf.* be. *Th.*]. VARRO rust. 2, 1, 7 *oves* ⟨a⟩ sua voce Graeci appellarunt mela. nec multo secus nostri ab eadem voce, sed ab alia littera (vox earum non me, sed be sonare videtur) oves be alare (balare *cod.*) vocem efferentes dicunt, e quo post balare extrita littera, ut in multis. PAVL. FEST. p. 30 barrire elephanti dicuntur, sicut oves dicimus balare, utique a sono ipso vocis. QVINT. inst. 1, 5, 72 *p. 1709, 17.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nota: bălantum: CYPR. GALL. gen. 986 (*cf.* balatus). belare: GLOSS. IV 591, 19 belat balat. III 259, 5 βληχᾶται ἡ ὄις belat (*cf.* belantes *infra l. 24*). COMM. instr. 1, 22, 3 belantum (bellantum *C*, ballatum *et* ballantem *al.*). *inde descendunt linguae romanicae*: [*val.* sberá, *it.* belare, *hisp.* belar. *M.-L.*].

proprie: VARRO Men. 3 mugit bovis, ovis balat. SVET. frg. 161 p. 249 ovium balare. *cf.* CARM. poet. min. V 61, 56 ISID. diff. 1, 607. GLOSS. II 258, 17 βληχῶμαι balo, *sic saepius*. III 189, 63 blicato (*i.* βληχᾶται) valat. *al. v. supra* (*cf. etiam* 1. ballo *p. 1702, 68*). PLAVT. Bacch. 1138ª credo esse mutas: ne balant quidem, quom a pecu cetero absunt [1136 balantes *codd.*]. TRAG. inc. 5 exsacrificabo hostiis balantibus. OV. fast. 4, 740 tactaque fumanti sulphure balet ovis. PAVL. FEST. p. 220 Palatium ... mons ... appellatus est, quod ibi pecus pascens balare consueverit. GERM. frg. 4, 6 nova turba repente mugiet e stabulis, alto balabit ovili. CALP. ecl. 2, 68 mille sub uberibus balantes pascimus agnas. SIL. 15, 703 cui mille sub altis lanigerae balant stabulis (STAT. silv. 4, 5, 17). QVINT. inst. 1, 5, 72 iam ne 'balare' quidem aut 'hinnire' fortiter diceremus, nisi iudicio vetustatis niterentur. IVV. 13, 223 pecudem spondere sacello balantem. AVR. Fronto p. 36, 1 N. *oves* palantes balantesque oberrant. SPART. Geta 5, 5 agni balant. TERT. anim. 15 Asclepiades capras suas quaerat sine corde balantes. VVLG. Tob. 2, 21 cuius (*haedi*) cum vocem balantis vir eius audisset. *partic. pro subst.*: GLOSS. IV 210, 32 balantes oves (V 401, 20). 313, 7 balantes belantes oves (590, 16. 600, 7. V 562, 56 *cf.* IV 591, 21). 24, 20 balantes oves uibentes (*leg.* bidentes). *cf.* V 270, 24. ENN. ann. 186 balantum pecudes (LVCR. 2, 369. *cf.* 6, 1132 pigris balantibus). VERG. georg. 1, 272 balantumque gregem (Aen. 7, 538 greges. PERVIG. Ven. 83 CORIPP. Ioh. 2, 398). 3, 457 ima dolor balantum lapsus ad ossa cum furit. COMM. instr. 1, 22, 3 belantum cruore fuso. IVVENC. 4, 410 centum balantes. PRVD. apoth. 352 sanguine balantis summos contingere postes. MART. CAP. 9, 919 pandit saepta balantum. CYPR. GALL. gen. 986 per stagna pecus properans mersare balantum. APVL. Socr. 5 p. 129 balantium vel hinnientium vel mugientium greges. *in imagine vel translate*: VARRO rust. 2, 3, 1 quoniam satis balasti, inquit, o Faustule noster. ARNOB. nat. 3, 39 si novenarius numerus cognomen Novensi⟨li⟩um ducit, Cornificius balare convincitur. PAVL. NOL. carm. 16, 231 Felicis nomen totum balabat ovile. epist. 32, 5 p. 280, 19 alleluia novis balat ovile choris. AVG. in psalm. 75, 11 dormitis et balatis; loquimini adversus deum quantum potestis. *cf.* ISID orig. 10, 29 *v.* balbus *p. 1693, 10*.

derivata: balabundus, balatus. *Ihm.*

2. balo *v.* 1. ballo.

Baloie *opp. Dalmatiae; cf. Tomaschek, PW. II 2835.* TAB. Peut. 6, 2 RAVENN. p. 217, 19. *Jacobsohn.*

Balonius *v.* 1. Bala.

Balōth *indecl.*, בַּעֲלוֹת, Βαλμαινάν, Βαλώθ. *nom. oppidi Palaestinae*: VVLG. Ios. 15, 24 (ITALA [Lugd.] Baan) III reg. 4, 16. HIER. nom. hebr. p. 25, 16 Baaloth in adscensu vel adscensus numero plurali. p. 41, 8 Baaloth adscendentes. sit. et nom. p. 103, 30 Baloth in tribu Iuda. *Plenkers.*

Balsa *opp. Lusitaniae; cf. Hübner, PW. II 2836.* MELA 3, 7 in Cuneo sunt Myrtili, Balsa (balio *A*), Ossonoba. PLIN. nat. 4, 116 PTOL. 2, 5, 2 ITIN. Anton. Aug. p. 426, 1 RAVENN. p. 306, 10. MARCIAN. peripl. p. 547, 2 ἐπὶ Ἴβαλσα ... ἀπὸ δὲ Ἰβάλσων. *incola* **Balsēnsis**, -e. PLIN. nat. 4, 118 stipendiariorum ... Balsenses. CORP. II 105 G. Blossius Saturninus Galeria Napolitanus Afer Areniensis incola Balsensis. 4989 Publicius Alexander Laetilianus Balsensium (*v. adn.*). *compendium* Bals.: CORP. II 4990. 5164 INSCR. Ephem. epigr. IX n. 12 (*cf.* n. 3). *Jacobsohn.*

Balsalisa *v.* Baalsalisa.

balsamārius, -a, -um *a* balsamum. PLIN. VAL. 3, 15 herbae balsamariae. *Ihm.*

Balsamēm *indecl. vel* **Balsamus**, -ī *m.*, Βεελσάμην, Βαλσάμης. 1 *nom. dei semitici*: PLAVT. Poen. 1027 Balsamem (Balsameni *codd. CD; cf.* AVG. quaest. hept. 7, 16 *sub* Baal *p. 1648, 66*). PRISCILL. tract. 1, 35 neque Balsamus neque Barbilon deus est. HIER. epist. 75, 3 nequaquam suscipiens ... Balsamum. c. Vigil. 6 in Is. 64, 4 in Am. 3, 9 p. 257 Iberae ineptiae in Balsamo Balbeloque mirantur. 2 *nom. vir. hebr.*: VVLG. III Esdr. 2, 16. 9, 43 Balsamus. *Plenkers.*

balsameus, -a, -um *a* balsamum. LACT. Phoen. 119 unguine balsameo. APVL. met. 10, 21 *trad.* oleo balsamo: *an* balsameo?

balsaminus, -a, -um *a* balsamum. PLIN. nat. 23, 92 *oleum* balsaminum longe pretiosissimum omnium. 1, 23, 47.

balsamita id est sisimbrio GLOSS. III 618, 68 (554, 38 sisimbria). 586, 6 sisimbrius i. balsamita ortolana. *trad.* balsemita 587, 62. 608, 49. *Ihm.*

Balsamius, -ī *nom. gent.* CORP. III 8571 = 1985 (*Salonis, saec. fere III*) Publio Balsamio Sabiniano c. p. trib(uno) laticl(avio) filio Aur(elii) Sabiniani v(iri) e(gregii) proc. VIII 11079 (*christ.*) Balsamius.

Balsamo, -ōnis *cogn.* CORP. VIII 12331 Candidus Balsamonis fil(ius) ex (undecim) pr(imis) *sc. gentis Bacchuianae.* *Jacobsohn.*

balsamōdēs, βαλσαμώδης. PLIN. nat. 12, 97 alia *casia* est balsamodes, ab odore simili appellata.

balsamum, -ī *n.*, βάλσαμον. *inde a* VERG. GLOSS. III 536, 54 balsamu id est balsamus. 543, 53 balsamo sisimbria. 580, 45 balsamus i. rusticus i. susimbrium. *item masc.* III 615, 2. 624, 72 *et saepius* (*cf.* carpo-, opo-, xylobalsamum). [*it.* balsimo, *francog.* baume, *hisp.* balsamo. *M.-L.*] *cf. Wagler, PW. II 2836 sqq.*

SERV. georg. 2, 119 balsamum est arbor ipsa, opobalsamum sucus collectus ex arbore (ISID. diff. 1, 79). ISID. orig. 17, 8, 14 balsami arbor in Iudaea intra terminos tantum XX iugerum erat *eqs. ibid.* arbor autem balsamum ..., sucus opobalsamum. CELS. 5, 18, 3 balsami lacrimae. *ibid.* balsami seminis (5, 23, 1 SCRIB. LARG. 126. 170. 177 PLIN. nat. 13, 8. 15). PLIN. nat. 12, 111 omnibus odoribus praefertur balsamum, uni terrarum Iudaeae concessum. 16, 135 fastidit balsamum alibi nasci. TAC. hist. 5, 6 *in Iudaea* fruges nostrum ad morem praeterque eas balsamum et palmae. *ibid.* balsamum modica arbor. FLOR. epit. 3, 5, 29 per turis et balsami silvas. PALLAD. 1, 24, 2 balsami liquore. HEGES. 1, 15, 3 locus prope urbem in quo balsamum gignitur virgultisque innascitur. ITIN. Silv. 9, 4 vineas, quae dant balsamum (*cf.* HIER. epist. 108, 11 contemplata est balsami vineas). VINCENT. LER. 23, 30 balsami surculis. PROB. Verg. georg. 2, 119 balsamum est liquidum medicamentum oculorum curationi necessarium, quod arboribus destillat in modum picis (*cf.* TAC. hist. 5, 6 umor in usu medentium est). CELS. 3, 21 murrha, balsamum, galbanum. 5, 3. 4. 5. 6. 15. 5, 20, 6. 6, 6, 34 PLIN. nat. 13, 11. 15. 15, 30. APVL. met. 11, 9 quae ceteris unguentis et geniali balsamo guttatim excusso conspargebant plateas. 10, 21 multo sese perungit oleo balsamo (*an* -meo?). LAMPR. Heliog. 24, 1 in lucernis balsamum exhibuit. IVST. 36, 3, 4 *arbores opobalsami* certo anni tempore balsamum sudant. POTAM. tract. 1 p. 1412ᴮ. p. 1412ᶜ balsami generositate melliflua. PELAGON. 421 balsami unc. II, *et saepius.* AMBR. in psalm. 118 serm. 3, 8 sicut balsamum ex arbore, sic virtus exibat e corpore (*ibid. iterum*). PS. AMBR. act. Seb. 13 balsamum arbusta prorumpunt. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 3, 7 balsamum, piper ... rustici non emant (*cf.* p. 23, 10). VVLG. Sirach 24, 20 sicut cinnamomum et balsamum aromatizans. 24, 21. Ezech. 27, 17 balsamum et mel et oleum. GREG. TVR. Iul. 41. *plur.* balsama: VERG. georg. 2, 119 quid tibi odorato referam sudantia ligno balsamaque et bacas ... acanthi? ELEG. in Maecen. 1, 134 palmiferis balsama missa iugis. COLVM. 10, 301 balsama cum casia nectens croceosque corymbos. MART. 3, 63, 4 balsama qui semper, cinnama semper olet. 14, 59, 1 balsama me capiunt, haec sunt unguenta virorum. TAC. Germ. 45 tura balsamaque sudantur. APVL. met. 2, 8 cinnama fraglans et balsama rorans. 6, 11. 6, 24 Gratiae spargebant balsama. SER. SAMM. 11. 28. SOL. 35, 5 (*ibid. sing.*). SPART. Hadr. 19, 5 balsama et crocum per gradus theatri fluere iussit. ARNOB. nat. 5, 14 balsamis ... unxit. LACT. Phoen. 84 mixto balsama cum folio. AVSON. 253, 2 sparge mero cineres ... et adde rosis balsama puniceis. CARM. de mens. 2, 16. HIER. epist. 107, 1 ut ... viles virgulae balsama pretiosa sudarent. PRVD. cath. 5, 117 gracili balsama surculo desudata fluunt. 11, 76 iam sunt myricis balsama. apoth. 482 elisa destillant balsama dextra. CLAVD. 1, 252. 10, 96 carm. min. 25, 121. SIDON. carm. 11, 124 tus nardum balsama myrrhae. CASSIOD. var. 10, 7, 2 viva balsama et olentia tura. GREG. TVR. Franc. 2, 31 balsama diffunduntur. VEN. FORT. carm. 2, 16, 16 Mart. 4, 574. CORIPP. Iust. 3, 23 odoro balsama suco. ISID. orig. 17, 8, 14 balsama ... si pura fuerint. *nota*: HIER. epist. 66, 5 sanctam favillam ... eleemosynae balsamis rigat. FAVST. REI. serm. 27 p. 332, 14 fraglant benignitatis balsama, pietatis aromata. *adde*: PS. AMBR. serm. 36, 3 *ut* domos animarum vestrarum ... repleatis ... benevolentiae balsamo.

composita: carpobalsamum, opobalsamum, xylobalsamum. *Ihm.*

Balsamus *v.* Balsamem. **Balsata** *v.* Vallata.

Balsēnsis *v.* Balsa.

Balsillec, -ecis *nom. semit. afric.* CORP. VIII 16 Byrycth Balsilechis f. (*graece* Βαλσιαληχ, *semitice* בעלשלך). 1249 Balsillec Imilconis Tituris f. 4687 L. Sempronius Bal·sille sacerdo⟨s⟩ Plutonis. 5057 Numida Ba⟨l⟩sillecis f. V 4919 (*apud Trumplinos, a. 27, editor non vidit*) Azdrubal Baisillecis f. leg. civitatis Themetrae ex Africa (*fuitne* Ba⟨l⟩sillecis in lapide?). *an huc pertinet* CORP. XV 2731 (*in amphora*) Balsille⟨...?⟩?

Balsilippa *v.* Basilippo.

Balsimius *nomen viri christ. fortasse corruptum.* CORP. XIII 1509 (*in agro Arvernorum*). *Jacobsohn.*

Balsio *v.* Balsinum.

? **balsis** teter GLOSS. V 347, 11 *et* 401, 6 (*anglosax.*). *Ihm.*

Baltasar *indecl., sed genet.* Balthasaris *infra l. 81, dat.* Baltasari *infra l. 78, assyr.* Bel-schar-usur, בֵּלְשַׁאצַּר, Βαλτασάρ. 1 *nom. regis Babylonis*: ITALA Bar. 1, 1 (Legion. Rem. VVLG.) sub umbra Nabuchodonosor ... et ... Balthasar filii eius. PS. CYPR. pasch. 13 (Baldasar *cod. c saec. IX*). OPTAT. 3, 3 p. 79, 22 a Baltasar rege. p. 80, 11 *Daniel* Baltasari retulit. p. 80, 15 quod ... Baltassar dabat, Danieli dabat. VVLG. Dan. 5, 1. 9. 22. 30. 7, 1. 8, 1. HIER. chron. a. Abr. 1441 Evilmerodach, cui successit frater eius Balthasar (Baltasar *codd. A F*). nom. hebr. p. 56, 4 Baltasar capillus capitis. in Dan. 5, 2 Balthasaris patrem (5, 7). 6, 4 portentum quod Balthasar acciderat ... sub Balthasar ... Darius, qui interfecit Bathasar. HILARIAN. curs. temp. p. 167, 4 Baldasar regem. SVLP. SEV. chron. 2, 6 CHRON. Alex. chron. I p. 128,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

298. CHRON. Gall. chron. I p. 636, 183 Daniel sub Baltasar scripturam interpretatur. IORD. Rom. 57. 2 *cogn. Danielis prophetae,* בֵּלְטְשַׁאצַּר: ITALA Dan. 2, 26 (Weing.) Daniel, cuius nomen Baltasar. 10, 1. VVLG. Dan. 1, 7. 4, 5 Daniel, cui nomen Baltassar secundum nomen dei mei. 4, 6. 15. 16. 5, 12. HIER. in Dan. 4, 5 Balthasar princeps hariolorum sive incantatorum, ut alii interpretati sunt. 3 *nomen magi*: CORP. XI 281 (*Ravennae, in opere musivo recenti tempore restituto*) s(an)c(tu)s Balthassar. EXC. barb. chron. I p. 278, 86 magi ... vocabantur Bithisarea, Melichior, Gathaspa. *Plenkers.*

[**balteārius**] *inscriptio falsa* CORP. VI 1742*. *cf. etiam adnot.* CORP. VI 31075.

balteātus *v.* balteo.

balteo, -ātum, -āre *a* balteus. GLOSS. IV 313, 10 balteat cingit (590, 22. V 591, 64). MART. CAP. 5, 426 pectus ... exquisitissimis gemmarum coloribus balteatum (*at* subbalteatum *cod. β, rectius ut vid.*). *cf. Löwe, prodr. p. 59.*

balteolus, -ī *m. a* balteus *deminutive.* CAPITOL. Maximin. 2, 4 propositis praemiis argenteis, id est armillis, torquibus et balteolis. HIER. reg. Pachom. praef. 4 nihil habeant in cellulis praeter ... balteolum lineum.

balteus, -ī *m. et* **balteum,** -ī *n.* [*vocabulum tuscum esse Varro tradit apud Charisium (l. 28), sed postea* (ling. 5, 116) *vocis originem in lingua latina invenisse sibi visus est. Th.*]. VARRO ling. 5, 116 balteum quod cingulum e corio habebant bullatum, balteum dictum. CHAR. gramm. I 77, 5 balteus masculino genere semper dicitur ut clipeus (*affert* VERG. Aen. 12, 942) .... Plinius tamen vult masculino genere vinculum significare, neutro autem lora ad ligandum apta. sed Varro in Scauro baltea dixit et tuscum vocabulum ait esse. item humanarum XVIII. NON. p. 194 balteus masculini generis (*affert* VERG. Aen. 12, 942) ... neutro Varro rerum divinarum lib. XI: tragica vincula baltea sunt. Accius didascalicon lib. VIII: actoribus manuleos baltea machaeras. Livius (?) lib. VIIII: auratae vaginae, aurata baltea illis erant. SERV. Aen. 10, 496 balteus ... a numero singulari masculini est tantum generis (*affert* IVV. 6, 256) ...: in numero vero plurali et neutri (*affert* IVV. 9, 111). ISID. diff. app. 82 inter baltea et balteos hoc interest, quod baltea ipsa lora significamus, ceteros balteos dicimus. PROB. app. gramm. IV 198, 23 balteus non baltius. *neutr. est praeter loca supra allata*: PROP. 4, 10, 22 PAVL. FEST. p. 364 PLIN. nat. 33, 152 FLOR. epit. 2, 4, 3 ISID. orig. 19, 33, 2 (*vulg.* balteus) NOT. Tir. 77, 49 GLOSS. (*v. infra*). *bisyllab. in fine hexametri*: VERG. Aen. 10, 495 (*cf.* SERV. *ad l.*) HOMER. 630 AVSON. 366, 6. [*val.* balț, *it.* balza. *M.-L.*]

cingulum varii usus, speciatim militare, de quo cf. Domaszewski, PW. II 2841. PAVL. FEST. p. 364 succingulum balteum. SERV. Aen. 5, 313 balteus dicitur non tantum quo cingimur, sed etiam a quo arma dependent (*inde* ISID. orig. 19, 33, 2, *ubi praeterea*: balteum cingulum militare est dictum propter quod ex eo arma dependent ad demonstrandam legionis militaris summam). COMMENT. Lucan. 2, 362 balteus: zona matronalis. LYD. mag. 2, 13 βάλτεον τὸν ζωστῆρα. GLOSS. balteum (*et* balteus) ζωστήρ, *passim.* II 323, 4 ζώνη balteum cingulum. 502, 54 balteum ζώνη (III 353, 17 balteus). 506, 4 zona cingulum vel balteus. IV 24, 31 balteum cingulum (V 170, 23). 313, 11 balteum cingulum cinctus (590, 23). 35, 29 cingula baltea qua (*sic*) cingimur. V 348, 29 baltheum lorum (401, 37 balteum; valteum *trad.* IV 189, 9. 576, 55. V 334, 56). *cf.* AVIEN. Arat. 945. HIER. epist. 64, 12 tertium genus est vestimenti, quod illi appellant 'abanet', nos cingulum vel balteum vel zonam possumus dicere. LIV. ANDR. apud Ter. Maur. 1936 (Ribb. trag.[3] p. 5) purpureo suras include coturno, balteus et revocet volucres in pectore sinus, pressaque iam gravida crepitent tibi terga pharetra. ACC. VARRO *v. supra l. 31 et 28.* CAES. Gall. 5, 44, 7 transfigitur scutum Pulloni et verutum in balteo defigitur. VERG. Aen. 5, 313 lato quam (*pharetram*) circum amplectitur auro balteus et tereti subnectit fibula gemmis. 10, 495 rapiens inmania pondera baltei. 12, 274 teritur qua sutilis alvo balteus (*v.* SERV. *ad l.*). 12, 942 infelix umero cum apparuit alto balteus. PROP. 4, 10, 22 praebebant caesi baltea lenta boves. OV. met. 9, 189 vestra virtute relatus Thermodontiaco caelatus balteus auro (*idem exitus* epist. 20, 119 PERS. 4, 44 *cf.* GERM. 602 VAL. FL. 5, 139). SEN. Herc. f. 543 aurato religans ilia balteo. epist. 76, 14 gladium bonum dices, non cui auratus est balteus nec cuius vagina gemmis distinguitur (*cf.* TREB. Gall. 20, 3 auratos costilatosque balteos. 16, 4 gemmato. Claud. 14, 5 balteum argenteum inauratum. SPART. Hadr. 10, 5 sine auro balteum. VOPISC. Car. 17, 1 balteum ... gemmatum. CORIPP. Iust. 2, 115 cocto lucidus auro balteus). LVCAN. 2, 362. PLIN. nat. 33, 152 baltea lamnis crepitent. VAL. FL. 4, 95 *Solis.* 5, 578 quem balteus asper subligat. SIL. 10, 180 tergo qua balteus imo sinuatur. HOMER 630 *Hector* accipit insignem vario caelamine balteum (AVSON. 427, 3 HYG. fab. 112 p. 99, 20). STAT. Theb. 9, 241 sed vincla tenent laterique repugnat balteus et madidus deducit pectora thorax. MART. 14, 207, 2 sume Cytheriaco medicatum nectare ceston: ussit amatorem balteus iste Iovem (*item de Venere* APVL. met. 2, 8). QVINT. inst. 11, 3, 140 qui (*sinus*) sub umero dextro ad sinistrum oblique ducitur velut balteus. FRONTIN. strat. 3, 13, 2 occultatam balteo epistulam. IVV. 6, 256 balteus et manicae et cristae crurisque sinistri dimidium tegimen. 16, 48 quos arma tegunt et balteus ambit. TAC. hist. 1, 57 baltei phaleraeque, insignia armorum argento decora. 2, 88 abscisis furtim balteis. FLOR. epit. 2, 4, 3 non prius posituros se baltea, quam Capitolium ascendissent, iuraverant. 4, 12, 38 intra baltei sui latebras gerens *aquilam.* FRONTO p. 158, 7 N. loricas ... et enses et balteos et omnem armorum supellectilem. APVL. met. 11, 8 hic incinctus balteo militem gerebat. 11, 4. flor. 9 p. 33 habebat cinctui balteum. 15 p. 53 cithara balteo caelato apta strictim sustinetur. NEMES. cyn. 92 sinus gemmatis balteus artet nexibus. VOPISC. Aurelian. 7, 6 stipendium in balteo, non in popina habeat. TREB. Claud. 13, 7 iratus ei, qui non balteum sed genitalia sibi contorserat. AVSON. 366, 6 spoliavit Amazona balteo. HYG. fab. 14 p. 49, 4 Amazon⟨i⟩um (*cf.* 30 p. 64, 20). 125 p. 109, 8 Leucothoë ... balteum ei dedit, quo sibi pectus suum vinciret. AMBR. Hel. 13, 46 ministrant succincti auro et Babylonicis lumbos suffulti balteis. QVEROL. p. 21, 21 quique curtant balteos. HIER. in Ion. 4, 5 p. 425 ad nos, qui deorsum sumus, vestimenta defluerent, sed in se artiori balteo contraherentur. in Gal. 4, 27. epist. 60, 10 balteo posito habituque mutato, quidquid castrensis peculii fuit, in pauperes erogavit. 64, 12 (*bis*). 64, 22 sacro balteo cingimur. 79, 2 nihil nocuit militanti paludamentum et balteus et apparitorum catervae. 118, 1 nobilem iuvenem punicea indutum tunica balteus ambiebat. VVLG. exod. 28, 4 cidarim et balteum (ζώνην) facient vestimenta. 39, 5 balteum ex eisdem coloribus. lev. 8, 7 accingens eum balteo (8, 13 exod. 29, 8 IV reg. 3, 21 Ezech. 23, 15). Iob 12, 18 balteum regum dissolvit et praecingit fune renes, *et saepius.* SIDON. epist. 4, 20, 2 carm. 2, 394. 5, 245 COD. Iust. 11, 12 (11), 1 (*bis*). ITIN. Anton. Plac. rec. A 18 p. 171, 15 cingella girata, balteos, coronas imperatorum. ISID. in exod. 59, 13 balteo praecingitur *pontifex.* PASS. Marcell. 2 ut ... balteum et vitem proiceres. *equi*: APVL. Socr. 23 p. 172 neque enim in emendis equis phaleras consideramus et baltei polimina inspicimus (*cf. ibid.* cingula aurata). met. 10, 18 frenis argenteis et pictilibus balteis. CLAVD. carm. min. app. 4, 2 stamine resplendens et mira textilis arte balteus alipedis regia terga ligat. *de zodiaco et siderum figuris*: MANIL. 1, 679 nitet ingenti stellatus balteus orbe insignemque facit caelato lumine mundum. 3, 334 erit obliquo signorum balteus orbe, qui transversus erat. AVIEN. Arat. 945 sic Zonam Graecia sollers concelebrat, nostro sic balteus ore notatur (*sc. via lactea*). GERM. 233 candens ut balteus Orionis (331. 602 AVIEN. Arat. 1004. SCHOL. Germ. Bas. p. 94, 3 ἐπὶ τῆς ζώνης. SCHOL. Arat. rec. interp. p. 250, 1). 191 balteus ambit qua latus (*cf.* VAL. FL. 3, 190 IVV. 16, 48 HIER. epist. 118, 1). AVIEN. Arat. 521 ingens balteus *Andromedae.* 723 auratumque rubens demittit balteus ensem. PROB. Verg. georg. 1, 227/9 bootes est stella in arctophylacis ... balteo. *nota*: IVV. 9, 112 quod enim dubitant componere crimen in dominos, quotiens rumoribus ulciscuntur baltea? (*i. verbera loris inflicta*). HIER. in Ioel 1, 9 p. 179 sacerdos ... accingatur balteo castitatis. AVG. epist. 220, 3 accinctus balteo castissimae continentiae. *alia: in opere pistorio*: CATO agr. 78 scriblitam sic facito. in balteo tractis caseo ad eundem modum facito, uti placentam, sine melle (*v. adn. Keilii*). 76, 3. *de salice*: PLIN. nat. 16, 174 in proceritatem magnam emittunt iugis vinearum perticas pariuntque balteo corticis vincula. *in capitulo Ionico*: VITR. 3, 3 (5), 7 pulvinorum baltei ab abaco hanc habeant proiecturam uti circini centrum unum cum sit positum in capituli tetrante et alterum diducatur ad extremum cymatium, circumactum balteorum extremas partes tangat. *i. q. praecinctio* (διάζωμα): CALP. ecl. 7, 47 balteus en gemmis, en illita porticus auro certatim radiant. TERT. spect. 3 vias ... et cardines vocant balteorum per ambitum et discrimina popularium per proclivum. ITALA deut. 22, 8 (Monac.) si ... instru⟨xeris do⟩mum novam, facies balt⟨e⟩um tecti tui (στεφάνην. VVLG. murum tecti). CARM. epigr. 297, 3 (*a. 539*) posticius sub termas balteo concluditur ferro (*v. adn.*). PAVL. NOL. epist. 32, 11 inferiore autem balteo, quo parietis et camerae confinium interposita gypso crepido coniungit aut dividit. ITALA num. 4, 6 (Monac.) inponent super *arcam* corium hiacintinum desuper et traicient balteo (διεμβαλοῦσι τοὺς ἀναφορεῖς. VVLG. inducent vectes). *nomen herbae*: PS. APVL. herb. 108 *tithymallum* Latini balteum *vocant.* *Ihm.*

baltha audax gothice GLOSS. IV 210, 38; baltha audax: GLOSS. V 492, 31. *inde* **Balthī,** -ōrum *regia stirps Vesegotharum.* balthi *nom. pl. fortis, qui dicitur adiectivi,* baltha *nom. sg. debilis adiectivi.* IORD. Get. 42 Vesegothae familiae Balthorum ... serviebant. 146 ordinato super se rege Halarico, cui erat post Amalos secunda nobilitas Balthorumque ex genere origo mirifica, qui dudum ob audacia virtutis baltha, id est audax, nomen inter suos acceperat. *Jacobsohn.*

Balthasar *v.* Baltasar.

Balthemus, -ī, Βαελτεθμός. *nom. vir. hebr.* VVLG. III Esdr. 2, 16. 25. *Plenkers.*

Balthī *v.* baltha.

balthuta. GILD. paenit. 1 chron. III p. 89 tenuclae vero vel balthutae lactis sextario Romano. *v. Ducange, gloss. s.* balducta. *Ihm.*

Baltis, -is *dea Syrica; cf. Cumont, PW. II 2842.* CORP. III 10393 (*Aquinci*) Balti diae divinae et Diasuriae templum f(ecit). 10574 (*Pannon. inf.*) B.alti Aug(ustae). 10964 (*Pannon. sup.*) deae Balti

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Flavia Victorina. *fort.* 10973 (*Brigetione*). INSCR. Jahreshefte des östr. arch. Inst. Beiblatt V 1902 p. 113 (*in Dacia*) Balti Caeles⟨ti⟩.

Baltum *v.* Palthon. [*Jacobsohn.*

? **balu** (balux *b*) qui dormit cum altero GLOSS. II 569, 36 (baubator *Löwe*, pallax *Götz*).

baluca (ball-), -ae *f.* [*cf. c.* balux. *Th.*]. GLOSS. II 254, 53 ἀχώνευτος γῆ ἡ τὸ χρυσίον ἐκβάλλουσα balluca. 263, 8 γήδιον χρυσοῦ ἀκαθάριστον balluca. 479, 1 χρυσίον γήδιον ἀκαθάριστον balluca. 478, 59 χρύσαμμος balluca. *cf.* HESYCH. βάλλεκα ψῆφον. VEG. mulom. 1, 20, 2 auri balucae siliquam. COD. Theod. 10, 19, 3 (*a. 365*) octonos scripulos in balluca ⟨quae Graece χρύσαμμος appellatur *add.* COD. Iust. 11, 7, 1, 1⟩ cogat exsolvere. 10, 9, 4 (*a. 367*) quattuordecim uncias ballucae (COD. Iust. 11, 7, 2). *Ihm.*

Balventius, -ī *nom. gent.* CAES. Gall. 5, 35, 6 T. Balventio, qui superiore anno primum pilum duxerat, viro forti et magnae auctoritatis. *Jacobsohn.*

? **balui** βόμβυξ GLOSS. II 28, 15. *cf.* bambis, bilbo.

Balvio *v.* Balbio *sub* Balbus.

? **balus** isaernfetor (*anglosax.*) GLOSS. V 436, 55 (401, 38 isernfeotor).

Balvus *v.* Balbus *p. 1694, 64.*

bal(ūx), -ūcis *f.* [*cf. c.* baluca. *Th.*]. PLIN. nat. 33, 77 inveniuntur ita massae *auri*, nec non in puteis, et denas excedentes libras; palagas, alii palacurnas, iidem quod minutum est balucem vocant. MART. 12, 57, 9 illinc balucis malleator Hispanae tritum nitenti fuste verberat saxum (paludis *codd.*, palucis *Friedl.*). IVST. 44, 1, 7 plerique ... divites auro, quod in balucibus (paludibus *codd.*, palucibus *Rühl*) vehunt. *incertum quid lateat* AVR. Fronto p. 82, 25 N. ἀπίθανος ὑπόθεσις videtur mihi, quod plane baluceis (ἀλύσκεις *Klussmann*, plena aculeis *Mähly*), qualem petieram. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 338 sq.* *Ihm.*

Bama *verbum hebr.* בָּמָה. HIER. in Ezech. 20, 27 p. 234 quid est Bama? hoc enim interpretatur excelsum ita sit usque hodie istiusmodi loca appellentur Bamoth ...? pro Bama in Septuaginta ... ἄββανα, quod Hebraico sermone nihil resonat. potest Bama, si utramque syllabam in duo dividas verba, significare: in quo. *cf.* nom. hebr. p. 35, 1. sit. et nom. 106, 30. Bamma (bama *G*) LIB. geneal. chron. I p. 190, 533. *v.* Bamoth.

Bamaccora, -ae (*an* Vamacorra*?*) *opp. Numidiae.* CYPR. sent. episc. 33 Felix a Bamacorra (ab amacora *L*, abbamaccorra *T*, ab Amacurra AVG. adv. Don. 40, 77). *huc pertinet, ut videtur,* PLIN. nat. 5, 30 ex reliquo numero (*sc. oppidorum Africanorum*) non civitates tantum, sed plerique nationes iure dici possunt, ut ... Nisives, Vamacures, Cinithi. *adi.* **Bamacorrēnsis,** -e. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 105[B] plebis Bamacorrensis. 4, 140[B] episcopis Bamaccorensis. NOT. episc. Num. 14 *trad.* damatcorensis. *Jacobsohn.*

Bamaliana *v.* Barbariana.

? **bambacis** id est lanae similis, nam flores sunt de arbore GLOSS. III 617, 41. *cf.* 553, 22 bambacis lana similis floris arboris. *an* bombycis*? cf.* bambis. *Ihm.*

Bambalio, -ōnis *cogn. vir.* CIC. Phil. 2, 90 puerum nobilem, M. Bambalionis nepotem. 3, 16 tuae coniugis (*sc. Antoni*), bonae feminae, locupletis quidem certe, Bambalio quidam pater, homo nullo numero. nihil illo contemptius, qui propter haesitantiam linguae stuporemque cordis cognomen ex contumelia traxerit. CASS. DIO 45, 47, 11 τὸν Βαμβαλίωνα τὸν καὶ αὐτῆς τῆς ἐπωνυμίας ἐπιβόητον.

bambalium *v.* bambilium. [*Jacobsohn.*

bambalo, (-ōnis) *m.* [*tractum a gr.* βαμβάλειν '*balbutire*'. *Th.*]. MARTYR. gramm. VII 167, 12 bambalo ψελλιστής (*om. cod. P*), *item* 174, 10, *ubi P add.* bambalo vero nominatus est ἀπὸ τοῦ βαμβαλύζειν, quod illi ϱεπειν (τρέμειν *Bücheler*) interpretantur. GLOSS. II 480, 15 ψελλιστής bambal⟨o⟩. 569, 31 bambalo balbutie⟨n⟩s. *cf. Bücheler, Rhein. Mus. 35 p. 70. 56 p. 324.* *Ihm.*

[**bamber**] *v.* bambis.

? ⟨**B**⟩**ambilio** *cogn.* CORP. IX 4650 (*Interocrii*) Faltonius ⟨B⟩ambilio. *Jacobsohn.*

bambilium [*vox onomatopoetica. Th.*]. ANTH. 742, 61 cymbala, bambilium (bambal- *cod. M*, bombal- *Burm.*), cornus et fistula, sistrum. *cf.* bamborium. *Ihm.*

Bambīna, -ae *nom. gent. mul.* CORP. X 5448 (*Aquini, periit*) Bambina L. l. Pergamini. *ab eadem radice profecta videntur:* **Bampsus,** -ī *nom. gent.* CORP. XI 4518 (*Ameriae*) T. Bampsu⟨s ...⟩. **Bamsaeus,** -ī. CORP. VIII 1058 (*Carthagine*) Rufus Bamsaeus. *cf.* III 12598.

Bambinis, -idis *opp. Africae.* RAVENN. p. 157, 12 Bambinide. *Jacobsohn.*

bambis aranea GLOSS. IV 313, 12. *item* 590, 24. V 593, 4 (*cf.* 591, 65 bamber arena). *est gr.* βόμβυξ, *v. Löwe, prodr. p. 59. cf.* balui, bombyx. *Ihm.*

Bambix *nom. vir. iber.* CORP. XIII 96 (*in Aquitania*) Bambix Sori f. 109 Bambix Publi lib. *Jacobsohn.*

? **bamborium** [*cf.* bambilium. *Th.*]. EXPLAN. in Don. gramm. IV 532, 3 tibia tanto est voce acutiore, quanto cavo angustiore, adeo ut corniculo aut bamborio (bomborio *edit. Vindob.*, βομβυκίῳ *Wilmanns, de Varr. libris gramm. p. 58*) addito gravior reddatur. *cf. Gröber, Archiv 1 (1884) 248.* *Ihm.*

Bambotus, -ī *flumen Africae; cf. Dessau, PW. II 2843.* PLIN. nat. 5, 10 flumen Bambotum crocodilis et hippopotamis refertum. SOL. 24, 14.

Bambycē, -is *opp. Syriae* (*v.* Hierapolis); *cf. Benzinger, PW. II 2843 et suppl. I 240.* PLIN. nat. 5, 81 Coele habet ... Bambycen quae alio nomine Hierapolis vocatur, Syris vero Mabog — ibi prodigiosa Atargatis, Graecis autem Derceto dicta, colitur. *adi.* **Bambycius,** -a, -um. AVIEN. Arat. 542 proles tibi, Derceti, piscis surget Bambycii. 645 (*utroque loco* bomb- *codd.*). *cf.* SCHOL. Germ. Bas. p. 98 (canbici *AP*). SCHOL. Arat. p. 261 (begmicem *B*, boecmycen *P*).

Bamethi *opp. Africae.* RAVENN. p. 143, 17. *Jacobsohn.*

bamma *et* **bammum** [*a gr.* βάμμα *tractum. Th.*]. MARTYR. gramm. VII 174, 10 bamma ὀξύγαρον (bammum *cod. P, ubi add.* bammum enim ἀπὸ τοῦ ἐμβλήματος [ἐμβάμματος *Bücheler*] dictum esse arvitror). GLOSS. II 384, 48 ὀξύγαρον acetarium bammum tinctorium. 569, 23 bammum acetum garo mixtum. *cf. Löwe, gloss. nom. p. XVII; Bücheler, Rhein. Mus. 56 p. 324.* *Ihm.*

Bamma *v.* Bama.

Bamōth *nom. hebr.*, בָּמוֹת. HIER. nom. hebr. p. 16, 17 Bamoth in morte sive excelsa. p. 25, 9 Bamoth excelsa. *locus Palaestinae:* VVLG. num. 21, 19 de Nahaliel in Bamoth. 21, 20 de Bamoth, vallis est in regione Moab. HIER. sit. et nom. p. 101, 22 Bamoth civitas Amorraeorum trans Iordanen. *huc pertinet* (*cf. Encyclop. bibl. I p. 468*) **Bamōthbal,** בָּמוֹת־בַּעַל. VVLG. Ios. 13, 17 Dibon quoque et Bamothbaal et oppidum Baalmaon. ITALA Ios. 13, 17 (Lugd.) Daebon et Mamboth et domus Belmeoth. *Jacobsohn.*

? **bamplum.** FVLG. serm. ant. 44 celocem dicunt genus navicellae modicissimum, quod bamplum dicimus (*v. l.* bamblum, blampum, blamplum, blamblum; lembum *vulg.*, lembulum *Wessner*). *Ihm.*

Bampsus, Bamsaeus *v.* Bambina.

ban *v.* bandum.

Bana *fluv. Syriae.* RAVENN. p. 89, 18. *v.* Abana *Thes. I 46, 12.*

Banaa *nom. hebr.*, בַּעֲנָה, *gr.* Βαανά. VVLG. I par. 8, 37 Banaa (bana *A*). 9, 43 Banaa (baana *A*).

Banachia *v.* Baasa.

Banada filius decoris HIER. nom. hebr. p. 45, 4. בֶּן הָדָר ,בֶּן חֲדַר.

Banadedari *locus Cyrenaicae* ITIN. Anton. Aug. p. 65, 6. *cf. Sethe, PW. II 2845.*

Banaebarac *opp. Palaestinae,* בְּנֵי־בְרַק. ITALA Ios. 19, 45 (Lugd.) Dan exiit sors septima ... Banaebarac (βανηβαραχ *A*, βαναιβαχάτ *Vat.*). VVLG. Ios. 19, 45 et Iud et Bane et Barach (Bne barach *A*). HIER. sit. et nom. p. 105, 24 Bane in tribu Dan. p. 105, 25 Barac (barach *B*; EVSEB. sit. et nom. Βαρακαί) in tribu Dan. usque hodie prope Azotum Bareca viculus adpellatur. HIER. nom. hebr. p. 26, 1 Banebarac filius fulgoris.

Banaia *nom. hebr.* HIER. nom. hebr. p. 57, 1 Banaia aedificium domini (banaza *F*); בְּנָיָה. EVSEB. τόπ. ὀνόμ. ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ (Vatic.) 188, 80 βανέας οἰκοδομικά.

Banaiās (Banaia), -ae *nom. vir. hebr.*, בְּנָיָה. *filius Ioiadae, princeps custodum Davidis:* HIER. in Nah. 2, 11 p. 560 Banaias (*cf.* nom. hebr. p. 38, 1 banaia caementarius, id est aedificator domini). VVLG. II reg. 8, 18 *et aliis locis.* Banaia Pharatonites *unus e triginta principibus Davidis:* VVLG. II reg. 23, 30. *alii:* VVLG. I par. 4, 36. 15, 18. 16, 6. 20, 14. II par. 31, 13 (bananias *A*). I Esdr. 10, 30. 43.

Banana *nom. mul. celt.* CORP. III 4753 (*in Norico*) Tinco Redsati f. et Banana Venimari f. uxor. Ambidrabo f. *Jacobsohn.*

bananica *vitis.* PLIN. nat. 14, 37 (bannanica *codd. dett.*). *Ihm.*

1. Banasa, -ae *opp. Mauretaniae Tingitanae; cf. Dessau, PW. II 2845.* MELA 3, 107 *urbes* opulentissimae ... Gilda, Volubilis, Banasa (gildavo dubritania *A*). PLIN. nat. 5, 5 ab Lixo XL in mediterraneo ... tertia *Augusti colonia* Banasa LXXV p. Valentia cognominata ... at in ora a Lixo L amnis Sububus praeter Banasam coloniam defluens. PTOL. 4, 1, 7 Βάνασα (Βάνασσα, Βονάσα *codd. nonnulli*). CORP. VIII 21819 (*non ante a. 175*) Col(oniae) ⟨Aur*?*⟩eliae Banasae. ITIN. Anton. Aug. p. 7, 2 (*v. l.* bonasa). RAVENN. p. 162, 17. 345, 6 Guid. p. 516, 19.

2. Banasa, -ae *statio equitum in Osrhoena sita.* NOT. dign. or. 35, 8 Banasam (banasani *CV*, banasa *M*[1]). 35, 18 Banasam (banasani *V*).

d. m. s. **Banasius** CORP. VIII 1994e. *Jacobsohn.*

banata, -ae *f. vox celtica ut videtur.* EDICT. imp. Diocl. (*in capite* περὶ ἐσθῆτος) 19, 43 βάνατα Νωρικὴ διπλῆ ἤτοι καταβίων. 19, 45 βάνατα Γαλλική. *cf. Blümner, Maximaltarif p. 154.* *Ihm.*

Banata *opp. Mesopotamiae.* TAB. Peut. 11, 3.

Banatī (*dat.*) *signum.* INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 70 (*in Apulia*) Aproniano qui et Banati.

Banausus *cogn. vir.*, Βάναυσος. CORP. XIV 2996 (*Praeneste*) Banausus lib(ertus). **Banausis,** -idis *cogn. mul.* CORP. VI 17707 (*a. 96*) Fanniae Banausidi. 26212 Sentiae Banausidi. III 541 (*Corinthi*) Publiciae Banausidi li⟨b.⟩. *Jacobsohn.*

stratoria sunt **bancales** GLOSS. V 624, 14. [*it.* bancale, *hisp.* bancal. *M.-L.*] *cf. Meyer-Lübke, Wiener Studien 25 (1903) p. 92.* *Ihm.*

Bancio *nom. vir. christ.* CORP. XIII 3805. *Jacobsohn.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bancus, -ī *m. piscis* [*orig. inc. Th.*]. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 210 item ex mari mullos, squillas, bancos, acus, labraces. [*sic.* bancu. *M.-L.*] *Ihm.*

bandenula *v.* baionula.

? **Banderaeicō** *deo* CORP. II 2387 (*in conventu Bracaraugust.*).

? **Bandiaeapolosegō** *deo* CORP. II 740 (*Norbae*).

Bandiarbariaicus, -ī *deus iber.* CORP. II 454 Amminus Andaitiae f. Bandiarbariaico.

Bandius, -ī *deus barb.* INSCR. Ephem. epigr. IX 35 (*in Lusitania, saec. fere II*) Bandio Ilienaico.

Bandritum *locus Galliae Lugudun.; cf. Ihm, PW. II 2846.* TAB. Peut. 2, 4.

? **Bandua,** -ae *dea barb.* CORP. II 2498 Bandue Cornelius Oculatus. INSCR. Ephem. epigr. VIII ad Corp. II 179 Bandue It(obrico) Viciesi ex voto Tiomace, *ita Hübner dubitans.* *Jacobsohn.*

bandum λῖγνον (*σίγνον, i. vexillum, Scaliger*) GLOSS. II 28, 40. V 505, 7 labarum bandus vel sceptrum. *cf.* 368, 25 labarum segn (*anglos.*) *et* 402, 11 ban segn. *cf.* MALALAS ed. Bonn. p. 464, 3. 11 βάνδον. p. 468, 21 βάνδα. [*a Germanis tractum, cf. got.* bandwa bandwo '*signum*'. *Th.*] *Ihm.*

Bandus, -ī *nom. christ.* INSCR. christ. Brit. 117 Bandus iacit.

Bandusia, -ae *Nympha fontis in agro Horati fluentis, fort. ad* Bantius *Βάνϑιος pertinens; cf. Nissen, It. Landeskunde II 831.* HOR. carm. 3, 13, 1 o fons Bandusiae (SCHOL. *ad l.* hac ode Bandusiae fonti sacrificium promittit. Bandusia enim Sabinensis agri regio est, in qua Horati ager fuit). [**Bandusīnus,** -a, -um (*?*) SCHOL. Hor. *Γ* carm. 3, 13, 1 prosphonetice in fontem Pandusi⟨n⟩um qui est in Sabinis.]

Bane *v.* Banaebarac.

Banea *nom. vir. hebr.; v.* Banaias. VVLG. I Esdr. 10, 25. **Baneas.** VVLG. I Esdr. 10, 35.

Banebarac *v.* Banaebarac.

Baneiacan *locus deserti,* בְּנֵי־יַעֲקָן; *cf. Encyclop. bibl. I p. 517.* HIER. nom. hebr. p. 101, 21 Baneiacan in deserto castra itineris filiorum Israhel. ISID. in num. 28, 1 Baneiacan . . . transfertur in filios necessitatis seu stridoris *eqs.* ITALA num. 33, 31 (Lugd.) deverterunt in Banaiacab et promoverunt ab Banaiacab. VVLG. castra metati sunt in Beneiaacan profectique de Beneiaacan (baneiacan *A*, βανικαν LXX *A*, βαναία *cett.*). *contra* ITALA deut. 10, 6 (Lugd.) de Boroth filiorum Lacu. VVLG. ex Beroth filiorum Iacan (υἱῶν 'Ιακίμ LXX, 'Ιακείμ *A*).

Banereem *nom. hebr.*, בְּנֵי רֶעֶם. HIER. nom. hebr. p. 66, 9 Banereem (Banareem *F*) filii tonitrui, quod conrupte Boanerges usus optinuit. HIER. in Philem. 1 p. 603. Boanerges *extat* EVSEB. Onomast. Βοανεργές 201, 49. βοανηργες 176, 35. *porro* VVLG. Marc. 3, 17 boanerges (boanarges *W*, boarnerges *EP*, barnarches *L*). ITALA Marc. 3, 17 (cod. t; cod. d boanges. *graece* βοανεργης; *cf.* GLOSS. III 490, 72 boañges). GAVDENT. serm. 8 p. 892[C] Boanerges. ISID. orig. 7, 9, 13 hi sunt filii tonitrui, qui etiam Boanerges . . . nominati sunt. GLOSS. III 511, 59.

Bangenī, -ōrum *gens Aethiopiae.* PLIN. nat. 6, 176 gentes Trogodytarum . . . Iuba tradit Perothoas . . . Bangenos.

Bangis *fluvius Sarmatiae; cf. Tomaschek, PW. II 2847.* RAVENN. p. 200, 8 fluvius . . . qui dicitur Bangis (Guid. p. 553, 1; *cf.* IORD. Get. 17 Vagi fluvius?).

Bani *nom. vir. hebr.* (*Βανί*). *transscribit* בָּנִי VVLG. I *et* II Esdr. (I Esdr. 2, 10. 10, 29. 10, 34 II Esdr. 8, 7. 9, 4. 10, 13. 10, 14. 11, 22. LXX *falso intellegunt* υἱόν, *nisi significatur* filius Bani (*vel* Bonni). *sed cf.* II Esdr. 8, 7 *Βαναίας*). *contra* בָּנִי *transscribitur* **Bonni** VVLG. II reg. 23, 36. I par. 9, 4 (*Βοννί*). *idem* Bonni, בֻּנִּי VVLG. II Esdr. 9, 4. 10, 15 (Bani, Bonni *i. υἱοὶ Βανί*). **Boni** *transscribit* בָּנִי VVLG. I par. 6, 46 (*Βανί*), *at* בֻּנִּי II Esdr. 11, 15 (*βονναι* LXX *FA*[3]).

Banica *nom. mul.* CORP. VIII 13487 (*Carthagine*).

Baniēnsis *civitas Hisp. Tarracon.* INSCR. Ephem. epigr. VIII ad Corp. II 107 Iovi optimo max(imo) civitati Baniens(i). *incolae* **Baniēnsēs** CORP. II 760 (*a. 105/6*).

Banilla, -ae *cogn. mul., fort. ad* Banius *pertinens. cf.* Banillus. CORP. V 3744 (*Veronae*) Senicio Solitus Soliti f. Banillae uxor⟨i⟩.

Banillus *nom. vir. celt.* CORP. XIII 10010, 269 Banilli. *pro* Banuilli *scriptum esse putat Hirschfeld p. 120.*

? **Baninius,** -ī *nom. barb.?* CORP. II 5972 (*Gandiae, ca. a. 100*) Voconia Pax Carpi (uxor) Proculi et Clementis et Baninii h(e)r(es). *ita Hübner.*

Baninu *nom. hebr.*, בְּנִינוּ. VVLG. II Esdr. 10, 13.

Banio, -onis *nom. mul. barb.* CORP. V 5227 (*ad lacum Larium*) Banionis Cucalonis filiae.

Banira *nom. barb.* CORP. XIII 5027 (*in Germ. sup.*) Banira et Doninda ⟨et⟩ Daedalus et Tato Icari fili Suleis.

Baniura *signum pueri, cf.* Baniurae. CORP. VIII 21333 (*Caesareae*) M. Vlpi Hammoni Iun(ior). huic Baniura signum fecit M. Vlpius Hammonius *pater.* 21334 *idem.*

Baniūrae, -ārum *gens Gaetula Mauretaniae Tingitanae; cf. Dessau, PW. II 2847.* PLIN. nat. 5, 17 Gaetulae nunc tenent gentes *Tingitanam provinciam,* Baniurae multoque validissimi Autololes. SIL. 3, 303 tum, chalybis pauper, Baniurae, cruda iuventus, contenti parca durasse hastilia flamma, miscebant avidi trucibus fera murmura linguis. PTOL. 4, 1, 5 Βανιοῦβαι (*vel* Βανοιοῦβαι). *huc pertinet* 4, 2, 5 (*in Maur. Caes.*) *Βανίουρον et fort. ibid. Βαντουράροι.* AMM. 39, 5, 33 Baiuras.

1. Banius *nom. gent.* CORP. XIV 3951 (*Nomenti*) ⟨. . .⟩ Banius Diochares (*cf.* IX 2782 [*Boviano vetere, litteris vetustis*] C. Fladius Ban. f.).

2. Banius *nom. celt., ut videtur.* CORP. III 5076 (*Iuennae*) Banio Verecundo. *cf.* Banillus.

1. Banna, -ae *cogn. vir.* CORP. XV 7100 (*in disculo*) Banna (*cf. adnotat.*). *item in laminis aeneis* CORP. X 8072, 11. III 6017, 8.

2. Banna, -ae *locus Britanniae septentrionalis; cf. Hübner, PW. II 2848.* RAVENN. p. 432, 20 Banna, Vxelludamo, Avalana, Maia. CORP. VII 1291 (*in vasculo aeneo, saec. III*) a Mais Aballava Vxel⟨l⟩odu⟨no⟩ Amboglan⟨ni⟩s Banna. *ethnicum* **Banniēnsis,** -e. CORP. VII 830 (*Amboglannae*) venatores Bannies(es). *cf.* 620. *Jacobsohn.*

bannachus *inter quadrupedes* POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 5. *Ihm.*

Bannaeus, -ī *nom. semit.* CORP. III 7693 (*in Dacia*) Ael. Bolhas Bannnaei (f.) vet(eranus) ex n(atione) Palmur(anorum).

bannanica *v.* bananica.

Bannaventa *opp. Britanniae; cf. Hübner, PW. II 2848.* ITIN. Anton. Aug. p. 470, 5 Bannaventa (*codd. nonnulli* bennaventa). 479, 5 Bannavento (*codd. nonnulli* bennavento). 477, 1 Isannavantia. *fort. idem* Bannovallum RAVENN. p. 430, 3.

Banne *nom. hebr.* *unus ex principibus viginti quattuor sacerdotum* LIB. geneal. chron. I p. 190, 536 quinta decima *sors* Banne (-ae *G*), בִּלְגָּה I par. 24, 14.

Banniēnsis *v.* Banna. **bannio** *v.* mannio.

Bannis *statio viae, quae Antiochiam et Bambycen coniungit.* TAB. Peut. 11, 1. *cf. Benzinger, PW. II 2848.* *Jacobsohn.*

bannita syllaba i. congluttinatio litterarum vel temporum GLOSS. V 562, 33. *cf.* CARM. de alphab. 11 *littera D* omnipotentis habens nomen, ⟨cum⟩ 'us' bannita iuncta. [*orig. inc.; cf. Traube, Archiv 6 (1889) 265 sq. Th.*] *Ihm.*

Bannium *v.* Gobannium.

Banno, -ōnis *nom. semit. african.* CORP. V 7919 (*apud Trumplinos, a. 27*) Banno Himilis f. sufes *civitatis Themetrae.* 7921 (*a. 28?*) Banno Gabali *ex civitate Apisa maiore.* 7819 (*Monoeci*) L. Aemilius Banno (*centurio*) Crispus Idzala (*centurio*) Cosconius Gallu⟨s⟩ miles.

Bannovallum *v.* Bannaventa.

Bannui *nom. hebr.*, בִּנּוּי. VVLG. II Esdr. 7, 15 filii Bannui (Bennui *A*, *Βανουί*). Bennoi: VVLG. I Esdr. 8, 33 (*βαναία*); Bennui: VVLG. I Esdr. 10, 30 (*βαναία*). II Esdr. 3, 24 (*βανι*). *Jacobsohn.*

bannus, -ī *m.* GREG. TVR. Franc. 5, 26 Chilpericus rex de pauperibus et iunioribus ecclesiae vel basilicae bannos iussit exigi. *cf. Ducange, gloss. sub* bannum. *Ihm.*

Bannuus, -ī *nom. vir. celt. in vasculis.* CORP. VII 1336, 132 Bannui m(anu). XIII 10010, 270. *cf.* Banuus.

Banoluccī *in vasculis.* CORP. III 6010, 37. 12014, 15. VII 1336, 133 XIII 10010, 271.

Banona, -ae *nom. mul. celt.* (*?*). *in finibus Ligurum*: CORP. V 5377 (*Comi*) Banone Rufi f. Rufinae. 5626 (*in agro Mediolanensi, periit*) Banona (Anona *al.*) Sunuci f. 6621 (*in agro Novariensi*) Banona Doconis f. XII 5661 (*Aquis Sextiis, litteris bonis*) Pompeiae Banonae lib. *in Norico* (*in finibus Tauriscorum*): CORP. III 4884 Banona Anni Sabini. 4892 Banona Montani. 4933 Iuliae Ti. fil. Banonae. 11577. 11588. 4724 Antestia C. f. Banona. 5473 Banona Bardi. 5474. 11657. 152051. *unum exemplum Iuvavi repertum* CORP. III 5542 Banona Agisi f(ilia). *incertae originis* CORP. III 5698.

Bantardus, -ī *nom. germ.* CONC. Aurel. a. 549 p. 112, 9 Bantardus (bantaridus *L*) arcidiaconus.

Bantes *opp. Persidis.* RAVENN. p. 66, 15 Bantem (bante *A*).

Bantia, -ae *opp. Lucaniae; v. Nissen, Ital. Landeskunde II 907. cum nom. gent.* Bantius *etrusc.* pantna *confert W. Schulze, Eigennamen p. 561. 575.* STEPH. BYZ. *Βάντεια.* *osce* Bansae (*i. Bantiae*): TAB. Bant. Conway 28, 19. 23. 28. LIV. 27, 25, 13 inter Venusiam Bantiamque. PLVT. Marcell. 29 μεταξὺ Βαντίας πόλεως καὶ Βενυσίας. PORPH. Hor. carm. 3, 4, 15 Bantia oppidum est in Apulia (*sim.* SCHOL. *ad l.*). RAVENN. Guid. p. 487, 10 Bantea. *adi.* **Bantīnus,** -a, -um. *osce* TAB. Bant. Conway 28, 19 ceus Bantins. HOR. carm. 3, 4, 15 saltusque Bantinos. *incolae* **Bantīnī,** -ōrum. PLIN. nat. 3, 98 mediterranei . . . Lucanorum . . . Bantini. CORP. X 344 cur(atori) r(ei) p(ublicae) Bantinor(um). *ethnica Βαντιανοί et Βαντιᾶται apud* STEPH. BYZ.

Bantio *nom. vir.* CORP. VI 32698 (*christ.*) Bantio draconarius.

Bantius, -a *nom. gent. cum etrusc.* pantna *confert W. Schulze, Eigennamen p. 212.* LIV. 23, 15, 7 L. Bantius *Nolanus.* FRONTO p. 110 N. *idem* PLVT. Marcell. 10 Βάνδιος ἀνὴρ εὐγενείᾳ πρωτεύων ἐν τῇ πόλει. CORP. VI 9181 Bantia Secunda. XIII 1549 L. Bantio Celso stat(ionario). *pro cognomine*: CORP. XI 5758 (*Sentini*) L. Paccius Ovi f(ilius) Bantius Terentinus. V suppl. 669 (*Mantuae*) L. Sentius Bantius. VIII 15127 C. Pontilius Bantius.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Banuca, -ae *nom. mul. celt. vel ligur.* CORP. V 5567 (*infra lacum Verbanum*) Banuca Magiaci f.

Bannilli m(anu) *in vasc.* CORP. XIII 10010, 272. *cf.* Banillus.

Banuo, -onis *nom. vir. celt.* CORP. XIII 5323 (*Argentovariae*) Prittillius Banuonis (filius).

Banuus, -ī *nom. vir. celt.* CORP. XIII 3418 (*apud Remos; saec. I*) Tartos Banui (*filius*). *et saepius genet.* Banui *in vasculis; v. Holder, Altcelt. Sprachsch. sub* Banvos. *cf.* Bannuus.

ethnicum **Banzarēnsis,** -e. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 153ᶜ Cresconius episcopus Banzarensis.

Bao ITIN. Burdig. p. 565, 3 *mutatio in Moesia superiore; cf. Tomaschek, PW. II 2849.*

Baon *nom. hebr.*, בְּעֹן. HIER. nom. hebr. p. 16, 25 Baon in iniquitate. VVLG. num. 32, 4 Beon. ITALA num. 32, 3 (Lugd.) Baam (*graece* Βαμά). (Monac.) Baian (Βαιάν).

baonia *v.* barba *p. 1727, 60.*

Baonius *nom. vir.* NOVELL. Valent. 35, 5 Baonio priori corporis *suariorum.* 35, 9 Baonius.

Baorin *locus non longe ab Hierusolima situs* ITIN. Anton. Plac. rec. A 16 (baorim *R*).

Baparēnsis, -e *ethnicon Afric.* NOT. episc. Maur. Caes. 98 Vincemalos Baparensis (Vabarensis *coni. Böcking referens ad oppid.* Οὐάβαρ PTOL. 4, 2, 2).

Bapenī *vicus in Moesia* RAVENN. p. 189, 20. *cf. Tomaschek, PW. II 2849.*

Baphē *nom. serv. mul., cf.* βαφή. CORP. VI 34668 (*in tabella, ut videtur, columbarii*) Baphe Liviae l(iberta). *Jacobsohn.*

baphium (baf-), -ī *n.*, βαφεῖον. LAMPR. Alex. 40, 6 Probus bafiis praepositus. SERV. georg. 4, 335 iuxta Tarentum sunt baphia, in quibus tinguitur lana (*cf.* NOT. dign. *l. 32*). NOT. dign. or. 13, 17 procuratores bafiorum; *item* occ. 11, 64, *ubi enumerantur*: procurator bafii Tarentini, Salonitani, Cissensis, Syracusani, Girbitani, insularum Balearum, Telonensis, Narbonensis (11, 69 bafiorum omnium per Africam). COD. Theod. 11, 28, 3 (*a. 401*) praepositi thesaurorum atque baphiorum. 10, 20, 18 (*a. 436*) ad baphia Phoenices . . . mitti (COD. Iust. 11, 9, 5). COD. Iust. 11, 8 (7), 2 procuratores rei privatae, baphii et gynaecii (*inde male acceperunt* baphii *pro nom. plur.*). 11, 8 (7), 14 baphiorum . . . procuratores. *Ihm.*

[**baphius**] *v.* baphium.

Baphyrus, -ī *fluvius Pieriae*, Βαφύρας. *v. Oberhummer, PW. II 2850.* LIV. 44, 6, 15 ostium late restagnans Baphyri amnis.

Bapincum *v.* Vapincum. [*Jacobsohn.*

bapis treuteru (*anglosax.*) GLOSS. V 402, 12. *Ihm.*

baplo *v.* vapulo.

Baporius episcopus Gangrensium CONC. Ephes. I a. 431 Mansi 5, 590ᶜ.

Bappo, -onis *praef. urbis a. 372, Trevir. v.* AVSON. Mos. 409; *Seeck, PW. II 2850.* AMM. 15, 4, 10 Bappo ducens Promotos *tribunus.* COD. Theod. 6, 4, 21.

Bapsenna, *fem.* **Bapsennia,** *nom. gent.* CORP. VI 7478 Bapsennia C. Bapsennae Secundi l. *cf.* Papsenna, *fem.* Papsennia, *etrusc.* papsina (*W. Schulze, Eigennamen 86*). *Jacobsohn.*

Baptae (-ārum) *m.*, Βάπται. IVV. 2, 92 talia secreta coluerunt orgia taeda Cecropiam soliti Baptae lassare Cotyton. *cf.* SCHOL. *ad l.* Baptae titulus libri quo impudici disscribuntur ab Eupolide. *ibid.* baptae . . . molles. GLOSS. V 652, 39 baptae cinaedi i. viri molliores. 492, 32 bapte sacra seu sacerdotes. *cf. Kern, PW. II 2850.*

baptēs *m.* [*vocabulum gr. non traditum. Th.*]. *gemma*: PLIN. nat. 37, 149 baptes, mollis alioqui, odore excellit. 1, 37, 55 baptes. *Ihm.*

Bapticius, -ī *nom. christ.* MARTYROL. Hier. 8 Id. Mai. Constantinopoli . . . Baptici (battici *Eptern.*).

baptid- *v.* baptiz-.

? **Baptinum,** -ī *locus ignotus Asiae minoris.* HIL. op. hist. frg. 3, 29 Lucius episcopus ab Baptino opto vos in Domino bene valere. *Jacobsohn.*

baptis aquae GLOSS. IV 487, 13 (590, 26). *trad.* boaptis (-tus) V 348, 37 *et* 403, 37. *Ihm.*

? **Baptis** *nom. mul. fort. pro* Paptis *legendum est* CORP. IV 1507, 12, *v. add.* *Jacobsohn.*

baptisma, -atis *n. vel* **baptismus,** -ī *m.*, βάπτισμα *et* βαπτισμός, *vox christianorum.* GLOSS. tinctio, lavacrum, diluvium, tincturium. ISID. orig. 6, 19, 43 baptismum . . . latine tinctio interpretatur. *neutr.* baptismum *raro trad., ex. gr.* ITALA Matth. 21, 25 *p. 1718, 72* CYPR. sent. episc. 5 *et* 18 (*at* baptisma *cod. A*) AMBR. in psalm. 118 serm. 3, 14 PS. AMBR. sacr. 2, 6, 18 serm. 38, 2 *bis.* MAXIMIN. c. Ambr. 76 HIER. tract. in Marc. p. 321, 5 (*apud* TERT. bapt. 15 *deficiente codice res dubia est*). *acc. plur.* baptisma: CYPR. epist. 71, 1 p. 772, 6. 74, 2 p. 799, 20 (*cod. T saec. X*) *et* FIRMIL. Cypr. epist. 75, 11. (*cod. J saec. XII*), *item hic illic apud posteriores.* DIDASC. apost. 61, 8 *traditur acc. plur.* baptismas. CYPR. epist. 73, 14 de . . . baptisma (*codd. BLNTP saec. IX—XI*). 73, 23 sine baptisma (*codd. LNP*). BEDA gramm. VII 265, 11 baptismus baptismi genere masculino et baptisma baptismatis neutro et baptismum baptismi aeque neutro. GRAMM. suppl. 108, 21 in a . . . desinentia nomina in tertia declinatione graeca sunt et neutra ut . . . baptisma (PROB. app. gramm. IV 195, 20). GRAMM. suppl. 177, 4 abyssus, baptisma, quorum paenultima positione cognoscitur esse longa, sed acuitur antepaenultima. *orthographica*: babtismus *sim. passim* (*cf.* baptizo). baptesmate: CARM. epigr. 770, 4. pabtismus: CYPR. testim. 3, 65 (*cod. W saec. VIII*) VEN. FORT. expos. orat. 1 (*cod. G saec. IX*). baptizma: ITALA Marc. 11, 30 (cod. k). baptissimus *sim.*: CYPR. epist. 69, 1 (*cod. S saec. VI—VII*). 11, 15 (*cod. C saec. IX*). 73, 17 sent. episc. 40 (*cod. L saec. IX*) VVLG. Matth. 3, 7 (*cod. H saec. IX—X*) AVG. epist. 23, 4 p. 69, 7 (*cod. H saec. X*) VEN. FORT. expos. orat. 15 (*cod. M saec. X*). bapatismi: CONC. Araus. a. 529 p. 48, 20 (*cod. L saec. VII—VIII*). baptimus *sim.*: CYPR. epist. 73, 16 (*cod. T saec. X*) VVLG. Luc. 3, 3 (*cod. L saec. VII—VIII*). battisma: GREG. TVR. Franc. 5, 11 p. 200, 6 (*cod. B 3 saec. VII*). batusma: PROB. app. gramm. IV 195, 20 (*cod. B saec. VIII—IX*).

generatim: *ritus ablutionis*: ITALA Marc. 7, 4 (codd. a d i q r) baptismos calicum et urceorum (cod. b ut baptizent, d f l VVLG. baptismata. *cf.* AMBR. myst. 4, 23 ARNOB. in psalm. 13). Marc. 7, 8 (codd. b q) baptismos catinum et orciolum (codd. f l VVLG. baptismata urceorum et calicum, a d i r baptizantes urceos et calices). Hebr. 9, 10 (cod. d VVLG. cod. Fuld.) servientes . . . in . . . variis baptismis. FIRMIL. Cypr. epist. 75, 13 Iudaeorum baptismo, quo sic illi utuntur, ut eo tamquam communi et vulgari lavacro tantum sordes abluantur. AMBR. paenit. 2, 2, 10 unum, non plura baptismata. 2, 2, 11 epist. 72, 18 PS. AMBR. sacr. 2, 1, 2. VVLG. II Esdr. 4, 23 unus quisque tantum nudabatur ad baptismum. DIDASC. apost. 61, 8 nolite . . . quaerere . . . asparsiones aut baptismas aut purgationes. AVG. c. Faust. 19, 5 neomenias ac baptismata (19, 6). gen. c. Manich. 2, 21, 31 abstinentiam . . . a peccato tamquam baptismum, hoc est mundationem *posuit* (*cf.* VVLG. Sirach 34, 30). LEO M. serm. 20, 1 differentia baptismatum et observatio baptismorum. PETR. CHRYS. serm. 171 p. 647ᴮ.

speciatim ritus initiandi religionis christianae. ITALA Rom. 6, 4 (codd. d g r Tert. pudic. 17 Priscill. tract. 4, 79 Ambrosiast. Gaudent. serm. 3 p. 862ᴬ. *item* VVLG.) consepulti . . . sumus cum *Christo* per baptismum in mortem (Tert. resurr. 47 p. 528 Oehl. per baptisma. *cf.* HIL. trin. 1, 13 cuius morti consepeliremur in baptismo. 9, 9 [baptismate]. in psalm. 91, 9 AMBR. in Luc. 7, 37. 10, 96). Eph. 4, 5 (codd. d g Cypr. unit. eccl. 4 sent. episc. 1. 5 Mar. Victorin. Priscill. tract. 1, 5 Ambr. in Luc. 7, 91 Ambrosiast. Hier. Ps. Primas. *item* VVLG.) unus dominus, una fides, unum baptisma (Optat. 5, 3 p. 125 una tinctio. Tert. bapt. 15 Cypr. sent. episc. 1 [*codd. L T*]. Alterc. Heracl. p. 143 unum baptismum. *cf.* TERT. adv. Marc. 5, 10 p. 303 Oehl. unius baptismi definitorem. HIL. trin. 11, 1. 2). Col. 2, 12 (codd. d g Ps. Primas *item* VVLG.) consepulti *Christo* in baptismo (TERT. resurr. 23 p. 496 Oehl. consepultos Christo in baptismate. AMBR. paenit. 2, 2, 9 consepulti ei per baptismum. AMBROSIAST. cum illo sepulti in baptismo . . . cum quo sepulti sunt in baptismate). I Petr. 3, 21 (Cypr. epist. 69, 2. 74, 11 Firmil. Cypr. epist. 75, 15. *item* VVLG.) vos (illos *cod. S*, nos *Firmil.*) . . . salvos faciet baptisma. Hebr. 6, 2 (cod. d) baptismorum doctrinam (VVLG. baptismatum doctrinae. *cf.* PS. PRIMAS. *in h. l.*). *saepissime apud* ECCL.; *proprios de* baptismo *libellos conscripserunt* TERT. AVG. *verba potiora*: baptismum exercere: TERT. bapt. 5 AVG. in euang. Ioh. 5, 3; dare: TERT. bapt. 17 MAR. VICTORIN. in Eph. 4, 5 PRVD. perist. 2, 375 *passim*; praestare: AVG. pecc. mer. 1, 21, 30; iterare: OPTAT. 1, 5 p. 7, 8 AMBR. spir. 1, 3, 42 (*opp.* novare); repetere: AVG. nupt. et concup. 1, 33, 38; duplicare: AVG. epist. 23, 4 p. 69; implere: MAX. TAVR. bapt. 3 p. 777ᴰ. habere: AVG. c. Petil. 2, 33, 78; tenere: AVG. bapt. 5, 16, 20; accipere: TERT. bapt. 17 CYPR. sent. episc. 1 *passim*; consequi: LVCIF. Athan. 1, 41 p. 139 SVLP. SEV. Mart. 3, 5; recipere: PASS. coron. 2; percipere: AVG. in psalm. 80, 2; ingredi: TERT. bapt. 20; intrare: PETR. CHRYS. serm. 60 p. 365ᶜ; accedere ad: ITIN. Silv. 45, 4; admitti ad: AVG. fid. et op. 1, 2; petere: AVG. fid. et op. 27, 49; offerri ad: AVG. epist. 98, 6; confrequentare: ALC. AVIT. epist. 7 p. 38, 15. celebrare mysterium baptismi: AVG. bapt. 4, 22, 29; consecrare baptismum: AVG. bapt. 6, 25, 47. baptismo perfundi: AVG. anim. 1, 9, 11; dilui: AVG. anim. 2, 12, 17 (serm. 213, 8); imbui: AVG. serm. 279, 2 COD. Theod. 16, 8, 23; tingui: GREG. M. epist. 11, 27 p. 295, 21 CARM. epigr. 770, 4; exire de baptismo: AVG. serm. 5, 2; egredi: PS. AVG. serm. 136, 5. *baptismus Iohannis*: ITALA Matth. 3, 7 (codd. a b d f g¹ k l q. *item* VVLG.) multos Pharisaeorum . . . venientes ad baptismum suum (*cf.* HIL. in Matth. 2, 3). 21, 25 (codd. a b e f g¹. *item* VVLG.) baptismum Iohannis unde erat? (codd. d l q baptisma. *cf.* HIL. in Matth. 21, 10 HIER. in Matth. 21, 25). Marc. 1, 4 (codd. a b d f l q r t. *item* VVLG.) praedicans baptismum paenitentiae in remissione peccatorum (Luc. 3, 3 [codd. a b e f q r] VVLG. baptismum, cod. d baptisma). 11, 30 (codd. a b d i k l q r) baptisma Iohannis de caelo erat an ex hominibus? (cod. f VVLG. baptismum. Luc. 20, 4 [cod. e baptisma, cod. d baptismus, codd. a f l q Ambr. c. Aux. 37. VVLG. baptismum] *cf.* TERT. bapt. 10). Luc. 7, 29 (codd. a b e l q Ambr. in Luc. 6, 1 [*cod. A*]) baptizati baptismum Iohannis (cod. d baptisma, cod. f VVLG. baptismo. *cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 1, 17 HIER. epist. 21, 3). act. 1, 22 (cod. d. *item* VVLG.) baptismate (codd. g p baptismo). 10, 37 (codd. d g p Iren. 3, 12, 7 *item* VVLG.). 13, 24 (cod. d) baptisma (cod. g VVLG. baptismum). 18, 25 (cod. d g. *item* VVLG.). 19, 3. 4 (cod. d) in Iohannis baptisma

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... Iohannes baptizavit baptisma paenitentiae (cod. g VVLG. baptismate ... baptismum. *cf.* TERT. bapt. 10). *passim apud* ECCL. *figurae baptismi*: TERT. bapt. 4 praenotabant ad baptismi figuram dei spiritum, qui ... supervectabatur ⟨super aquas⟩ (AMBR. spir. 2, 1, 1 in exordio creaturae baptismi figura signatur. HIER. epist. 69, 6). 8 post aquas diluvii ... post baptismum ut ita dixerim. ... male comparatur baptismus diluvio (CYPR. epist. 69, 2 in illo ... mundi baptismo. OPTAT. 1, 5 p. 8 PS. AMBR. sacr. 1, 6, 23 HIER. epist. 10, 1 AVG. quaest. Simpl. 2, 1, 5 c. Faust. 12, 17 serm. ed. Mai 94, 2 PS. AVG. serm. 145, 3 FVLG. RVSP. rem. pecc. 1, 20. 21). bapt. 9 quae figura (*sc. transitus Iudaeorum per mare rubrum*) manifestior in baptismi sacramento? (CYPR. epist. 69, 15. 73, 22 GAVDENT. serm. 1 p. 849A AMBR. apol. Dav. I 8, 43 myst. 3, 12 epist. 19, 2. 70, 24 PS. AMBR. sacr. 1, 6, 20 HIER. epist. 69, 6 AVG. in psalm. 72, 5. 80, 8. 106, 3 c. Petil. 2, 37, 87 in euang. Ioh. 28, 9 serm. 4, 9. 213, 8 PS. AVG. serm. 25, 1 catacl. 3, 4 PS. ORIGEN. tract. 9 p. 102, 7 PROSP. in psalm. 106, 2. 135, 13. SEDVL. carm. pasch. 1, 142 mediumque per aequor ingrediens populus rude iam baptisma gerebat. GREG. M. epist. 11, 27 p. 295, 19). bapt. 9 super aquam *Christus* incedit, libenter transfretat, aquam discentibus ministrat. perseverat testimonium baptismi usque ad passionem. CYPR. epist. 73, 17 legis et Moysi antiquissimum baptisma (PS. CYPR. rebapt. 2 HIER. epist. 64, 20 AVG. quaest. hept. 4, 33 p. 346, 9). PS. CYPR. ad Novat. 3 *columba* sacramentum baptismatis, quod in salutem generis humani provisum et soli ecclesiae ... celebrare ⟨permissum⟩, per os suum praeostendit. AMBR. Hel. 22, 84 typum baptismatis demonstravit Helias et caelum aperuit. AVG. anim. 2, 11, 15 circumcisio ... praefigurabat nostri temporis baptismum (epist. 187, 34. 265, 4). PS. AVG. serm. 35, 1 Iordane transito quasi baptismi completo mysterio. PS. ORIGEN. tract. 11 p. 126, 9 grana mali punici ... baptismi et passionis typum ostendunt: candidos enim baptisma efficit, passio rubicundos. 12 p. 138, 7 *niveus candor* lanae baptismum indicat.

translate: ITALA Marc. 10, 38 (codd. a b d i q) potestis ... baptismum quod ego baptizor, baptizari (codd. d f r VVLG. baptismum quo, l baptismum quem, k baptiziationi baptiziari, quo ego baptizior. Iren. 1, 21, 2 baptisma ... quod. Ps. CYPR. rebapt. 14 baptismate quo). 10, 39 (codd. a d) baptisma quod ego baptizor baptizamini (cod. k baptisma baptiziamini, b i q baptismum quod, d l VVLG. baptismum [VVLG. *pars codd.* baptismo] quo). Luc. 12, 50 (codd. b f q r Iren. 1, 21, 2 Cypr. epist. 73, 22 Ps. Cypr. rebapt. 14 Hil. in psalm. 118 gimel 5 Filastr. 82, 4 Gaudent. serm. 20 p. 994A Ambr. in Luc. 7, 130) VVLG. baptisma habeo baptizari (codd. d e l Rufin. Orig. in iud. 7, 2 VVLG. [*cod. Fuld.*] baptismum. Tert. bapt. 16 habeo ... baptismo tingui. pudic. 22 p. 272, 25 habeo ... et aliud baptisma). TERT. bapt. 16 hos duos baptismos *aquae et sanguinis* de vulnere perfossi lateris emisit *Christus*. ... baptismus *sanguinis* lavacrum et non acceptum repraesentat et perditum reddit. pudic. 22 p. 272, 25 martyrium aliud erit baptisma (CYPR. epist. 73, 22 FIRMIL. Cypr. epist. 75, 9. 13 PS. CYPR. rebapt. 10. 14. 15. FILASTR. 82, 4 audiant salvatorem post baptismum aquae dicentem de baptismo alio, paenitentiae scilicet passionis. 89, 7. GAVDENT. serm. 20 p. 994A post illud baptisma, quod pro nobis in Iordane susceperat ... resurrexit ... ex ipso baptismo passionis (PETR. CHRYS. serm. 164 p. 632B). AMBR. in psalm. 118 serm. 3, 14 est etiam baptismum in paradisi vestibulo ... culpa coepit et baptismum coepit. HIER. epist. 18, 11 secundi baptismatis purgatione, id est ignis, indigeo (hom. Orig. in Ier. 13 p. 868). 39, 3 cum *Blaesilla* secundo quodammodo propositi se baptismo laverit *amplectendo vitam monasticam*. RVFIN. symb. 23 Orig. in iud. 7, 2 *saep.* AVG. bapt. 4, 22, 29. epist. 265, 4 *martyribus* ipsa passio pro baptismo deputata est. PS. ORIGEN. tract. 15 p. 166, 1 PS. PRIMAS. in Rom. 6, 4 p. 443B EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 286, 7.

synon.: fons sacer, fons Christi, sacramentum regenerationis, sacramentum nativitatis, aqua salutaris, regenerationis lavacrum, sacrum lavacrum, lavatio, amnis, sacra perfusio, tinctio, intinctio, sancta ablutio.

baptista, -ae *m.*, βαπτιστής. *cognomen Iohannis, praecursoris Christi.* ITALA Matth. 3, 1. 11, 11. 12. 14, 2. 8. 16, 14. 17, 13 Marc. 6, 14. 24. 25. 8, 28 Luc. 7, 20. 28. 33. 9, 19 *omnes codd. praeter* k, *qui formam* baptizator *tradit, q. v.* (VVLG.). IVVENC. 2, 541 lex omnis summam baptistae ad tempora cepit ... corpus Iohannis. *et passim apud* ECCL.

baptistērium, -ī *n.*, βαπτιστήριον. EVCHER. instr. 2 p. 160, 16 baptisterium tinctorium. ENNOD. *cod. B* (*p. 1720, 19*) *et* NOT. Tir. 114, 31 baptistirium. 1 *piscina balnei*: PLIN. epist. 2, 17, 11 balnei cella frigidaria ... cuius in contrariis parietibus duo baptisteria velut eiecta sinuantur. 5, 6, 25 apodyterium balinei ... excipit cella frigidaria, in qua baptisterium amplum atque opacum. si natare latius aut tepidius velis, in area piscina est. CORP. IX 4974 (*Curibus Sabinis*) baptistērium et cella⟨m⟩ de sua pecunia. HIER. in Is. 66, 17 p. 815 in hortis amoenissimis vel baptisteria exstruebant vel piscinas ad areolas irrigandas. SIDON. epist. 2, 2, 8 basilicae appendix piscina forinsecus seu, si graecari mavis, baptisterium ab oriente conectitur, quod viginti circiter modiorum milia capit. 2 *apud christianos*: AMBR. epist. 20, 4 in baptisteriis ... basilicae. PS. AMBR. sacr. 4, 1, 2 tabernaculum ... in quod ... summus sacerdos intrare consuevit, hoc est ad baptisterium. PRVD. perist. 8 tit. de loco in quo martyres passi sunt, nunc baptisterium Calagurri. PAVL. NOL. epist. 32, 1 baptisterium basilicis duabus interpositum condidisti. 32, 5. AVG. civ. 22, 8 p. 570 ad baptisterium, quaecumque illi baptizata primitus occurrisset. cur. mort. 12, 15 vidit ... basilicam et baptisterium. PASCASIN. Leo M. epist. 3, 3 ecclesia ... in cuius baptisterio (baptizerio *Mariani chronicon, cf. Krusch in h. l.* baptizatorio *cod. A saec. IX*) nocte ... paschali ... fons ex sese repletur (ISID. vir. ill. 24). AVELL. p. 445, 14. 643, 19. SIDON. epist. 4, 15, 1 baptisterium, quod olim fabricabimini, scribitis posse iam consecrari. ALC. AVIT. hom. 18 p. 126, 8. 17. p. 129, 7 lavacro tinctus redemptor ... ⟨mundum myste⟩rio regenerationis informans non tam baptisterium ⟨esse voluit quam⟩ baptismum. VITA Alc. Avit. 5 baptisterii ecclesia musivo et marmore ... ornata ... ipsumque baptisterium cum aquaeductu et ornatu suo. ENNOD. carm. 2, 20 tit. versus in baptisterio (baptesterio *cod. B saec. IX*). 2. 56 tit. versus in baptisterio Mediolanensi factos. 2, 149 tit. de fonte baptisterii (aptestirii *cod. B*) sancti Stephani. ANON. Vales. 9, 43. 14, 87 GREG. TVR. Franc. 2, 31. 5, 11. VEN. FORT. carm. 2, 11 tit. de baptisterio (babtisterio *cod. L saec. VIII—IX*) Magantiae. GREG. M. epist. 2, 15 (9, 58. 165. 180). 6, 22. 13, 24 EVGIPP. Sev. 22, 3. 5. CONC. Autiss. a. 573—603 p. 181, 2 non licet in baptisterio corpora sepelire.

baptizātio, -ōnis *f. a* baptizare. ITALA Marc. 10, 38 (cod. k) baptiziationi *cf. infra l. 28 et 43.* PS. AMBR. serm. 12, 4 baptizatio (*ed. Rom.*; consecratio *ed. Maur.*) enim Christi consecratio est elementi.

baptizātor, -ōris *m. a* baptizare. ITALA Matth. 3, 1. 11, 12. 14, 2. 8. Marc. 3, 28 (cod. k) baptiziator. Matth. 11, 11 (Tert. bapt. 12) Iohanne baptizatore (cod. k baptidiatore). 11, 13 (Tert. adv. Iud. 8 p. 718 Oehl.) Iohannem baptizatorem. TERT. anim. 50 *aquae*. AVG. quaest. hept. 3, 84 de Iohanne baptista dici potest: prius ... baptizator (baptizatur *codd. CPS*) quam baptizatus apparuit. epist. 53, 6 ut extra Primianum baptizatores, post Primianum rebaptizatores ... concilio suo damnarent *Donatistae*. 98, 7 baptizator interrogat. 185, 37 ut in baptizatorem suum credat. PS. AVG. serm. 137, 1 Christus sanctior est baptizatore suo.

baptizātōrium, -ī *n.* PASCASIN. Leo M. epist. 3, 3 (*cod. A saec. IX*) *cf. supra l. 8.*

baptizo, -āvī, -ātum, -āre, βαπτίζω. *traduntur formae*: baptidio *sim.*: APIC. 4, 131 THEOD. PRISC. eup. faen. 66 *cod. B* ITIN. Silv. 38, 1. 39, 3. 45, 1. 46, 1. 6 INSCR. christ. Rossi I 805 *a. 459*, Hisp. 103 *saec. VI—VII.* baptizio: ITALA Matth. 3, 6 Marc. 10, 38. 39 *cod. k saec. VI cf. supra l. 25 et 28.* babtizo *sim.*: VVLG. Matth. 3, 6 *codd. saec. VI—VII*, 3, 11 *cod. J saec. VI—VII*, Marc. 16, 16 *cod. Y saec. VII—VIII*, euangg. *cod. L saec. VII—VIII et cod. D saec. VIII—IX* (babtitzo) *fere semper.* baptiszo: CONC. Araus. a. 529 p. 52, 4. 17 *cod. k saec. VII* VVLG. Matth. 3, 6 *cod. L saec. VII—VIII*, euangg. *cod. E saec. VIII—IX saepius.* batizo: ITALA Ioh. 1, 31. 3, 26 *cod. q saec. VII*; battizo: CYPR. sent. episc. 53 *cod. T saec. X.*

generatim de ablutione: ITALA Iudith 12, 7 (Sangerm. 15) baptizabat se in fontem (VVLG. in fonte) aquae (ἐβαπτίζετο). Sirach 34, 30 (Cypr. epist. 71, 1 sent. episc. 27 Aug. c. Petil. 1, 9, 10) qui baptizatur a mortuo, quid proficit lavatione (lavatio *quidam codd. et* VVLG.) eius? (βαπτιζόμενος ἀπὸ νεκροῦ). Marc. 7, 4 (cod. a) a foro cum venerint, nisi baptizati fuerint (baptizentur codd. b d f i l q r) non edunt. Luc. 11, 38 (cod. e) quare non primo baptizavit (baptizatus est *reliqui codd.*) ante prandium (Tert. adv. Marc. 4, 27 cur non prius tinctus esset. *cf.* TERT. bapt. 15 Iudaeus quotidie lavat, quia quotidie inquinatur). 20, 5 (codd. c e) non enim baptizantur *filii nostri* sicut et nos nec se mundant (*deest in cett. codd. et* VVLG.). I Cor. 10, 2 (codd. d g Aug. c. Faust. 12, 29) patres nostri ... omnes in Moysen baptizati sunt in nube et in mari. FILASTR. 5, 2 Sadducei ... praedicant ... corpus baptizandum. AVG. in psalm. 140, 8 Pharisaei ... abluebant se. et prope baptizabant ... non tantum se sed et vasa sua, lectos suos, calices, paropsides. AVG. serm. ed. Mai 6, 3 sputo suo *Christus* baptizat limum (*cf.* VVLG. Ioh. 9, 6. PETR. CHRYS. serm. 176 p. 664A ut sancti roris gutta baptizaret oculos peccatoris). PS. AVG. serm. 43, 3 Naaman ... baptizatus septies, ascendit *de Iordane* mundatus.

speciatim: **a** *de baptismo Iohannis*: ITALA Matth. 3, 6 (codd. a b f g¹ l q) baptizabantur *a Iohanne* in Iordane (cod. k baptiziabantur, Tert. bapt. 20 tinguebantur). 3, 11 (*iidem codd.*) ego ... baptizo vos in aqua (in aquam codd. b g¹, aqua codd. d l, *om.* cod. q, ἐν ὕδατι) in paenitentiam ... ipse vos baptizabit in (*om.* cod. g¹) spiritu sancto et igni (Tert. bapt. 10. 11 tinguet. Marc. 1, 8 Luc. 3, 16 Ioh. 1, 26. 1, 31. 1, 33 act. 1, 5. 11, 16 *cum simili lectionum varietate*). Ioh. 1, 25. 28. 3, 22. 23. 26. 4, 1. 2. 10, 40. OPTAT. 5, 5 p. 131, 7 cum ... baptizarentur aliqui in baptismate Iohannis. ITIN. Silv. 15, 1. ITALA Matth. 3, 13 (codd. a b d f g¹ l q) venit Iesus ... ad Iohannem ut baptizaretur ab eo. 3, 16 (codd. a b g¹) baptizato Iesu ... ascendit de aqua (codd. f l VVLG. baptizatus Iesus, d baptizatus est Iesus, h cum baptizatus esset Iesus; Marc. 1, 9 [codd. a b d f l r t]). Luc. 3, 21 (codd. a b d e f l q) Iesu baptizato (cod. r cumque et Iesus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

baptizatus esset). TERT. monog. 8 p. 772 Oehl. qui . . . baptizaverit Christum. AVG. civ. 17, 8. 18, 54 p. 342, 29 Christus ministerio Iohannis est baptizatus. serm. 51, 31 LEO M. serm. 41, 2 SEDVL. op. pasch. 2, 12 ITIN. Anton. Plac. rec. A 9. 11. **b** *de initiatione christiana*: AVG. c. Iul. 6, 9, 26 hoc . . . verbum *baptizare* ex graeco latina consuetudo sic habet, ut non soleat alibi nisi in sacramento regenerationis intellegi. ITALA Matth. 28, 19 (codd. a b d e f g¹ h l n q) docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filii et spiritus sancti (βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα. Tert. bapt. 13 tinguentes eas in nomen patris. Cypr. epist. 73, 5 tinguentes. Ps. Cypr. rebapt. 7 tinguite. ALC. AVIT. c. Arr. 19 p. 8, 28). Marc. 16, 16 (codd. a l n q) qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit. act. 2, 38 (codd. d e g p) baptizetur unus quisque vestrum in nomine domini . . . in remissionem (-ne cod. d) peccatorum (8, 16. 10, 48. 19, 5. I Cor. 1, 13 [codd. d g r] in nomine Pauli baptizati estis? 1, 15. CYPR. epist. 73, 14 in nomine Christi baptizare. OPTAT. 5, 5 p. 131, 1 AVELL. p. 252, 19. 20). act. 2, 41. 8, 12. 13. 36. 38 (codd. d e g p). 9, 18 (codd. e g p) baptizatus est (cod. h untus est. *cf.* TERT. bapt. 13 tinctus est). 10, 47. 16, 15. 33. 18, 8 (cod. h) unti sunt. 19, 3. 4. 22, 16 (codd. d e g) surge baptizare et ablue peccata tua. Rom. 6, 3 (codd. d g r) quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus, consepulti ergo sumus cum eo per baptismum in mortem (Tert. resurr. 47 in Christum Iesum tincti sumus, in mortem eius tincti sumus. Gal. 3, 27 [codd. d g r] quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis [Tert. adv. Marc. 3, 12 in Christum tincti estis. monog. 7 qui in Christo tinguuntur]). I Cor. 1, 14. 16. 17 (codd. d g r) non enim misit me Christus baptizare sed euangelizare (Tert. bapt. 14 non . . . me ad tinguendum Christus misit . . . non ad tinguendum ait se missum, sed ad praedicandum). 12, 13 (codd. d g) uno spiritu nos omnes in unum corpus baptizati sumus sive Iudaei sive Graeci. 15, 29 (codd. d g r Tert. adv. Marc. 5, 10) quid facient qui baptizantur pro mortuis? (*cf.* TERT. resurr. 48). *passim apud* ECCL.

sensu proprio: *de rebus*: APIC. 4, 131 alligas fasciculos rutae et origanum et subinde fasciculos apa babtidiabis (*ita cod. Vrbin. saec. X; cod. Phillip. saec. X* apa babdiabis; *incertum, quomodo locus corruptissimus restituendus sit*). THEOD. PRISC. eup. faen. 66 ex hoc vulnus tamdiu baptidiandum est (aptidiandum *cod. B*, baptizandum *cod. r, ed.*).

synon.: tingo, intingo, lavo, ungo (*cf. l. 18*), abluo.

[*Plenkersii tractatus ampliores in breve coegi. V.*]

bapurus *v.* papyrus.

Baquatēs, -ium *gens Mauretaniae; cf. Dessau, PW. II 2851.* CORP. VI 1800 (*litteris satis bonis*) Eili Aureli Canarthae principis gentium Baquatium. VIII 9663 (*Cartennae*) C. Fulcinio M. f. Quir. Optato . . . qui inrup⟨ti⟩one Baquatium coloniam tuitus est. PTOL. 4, 1, 5 Βακουᾶται, Οὐακουᾶται. ITIN. Anton. Aug. p. 2, 2 Baccavates. PROVINC. laterc. Veron. 13 Bacautes. LIB. gener. chron. I p. 107, 197 Baccuates (baccuaci *C*, bacauci *G*). CHRON. Alex. chron. I p. 107, 167 Macuaci. IVL. HON. cosmogr. A 47 Bacuates. A 48 Bacuates (baccuates *V*, Vacuates *C*, Vacuates *SRP*). B 47 Baccuates.

? **Baquaxs** CORP. VIII 20702 (*Maur. Sitif.*) L. ⟨f.⟩ Ar⟨n.⟩ Baquaxs.

genet. **Baquilī** *in vasc.* CORP. XIII 10010, 273. *editor confert* Bacil.

bar *appell. hebr.* בַּר. AVG. quaest. hept. 7, 41 ephud bar, quod nonnulli interpretati sunt 'ephud lineum'. *ibid.* unde *indumentum* . . . ephud bar appellatur . . . vel potius ephud lat, sicut adserunt qui hebraeam linguam noverunt, et interpretatur ephud lineum.

Bar *v.* Bariona.

Bar(. . .) *compendium nominis, fort. celtici, in amphoris, vasculis, tegulis* CORP. XV 2562. XIII 10002, 3. 10009, 73. III 12010, 3. V suppl. 1075, 76 G. A. Bar. 1075, 85 Bar. Bal.

1. Bara *nom. vir. hebr.*, בֶּרַע. VVLG. gen. 14, 2 Bara regem Sodomorum (Βαλλά). HIER. nom. hebr. p. 3, 18 bara in malitia vel creatura. p. 31, 23 Bara creatura sive lectus. *nom. mul.* בַּעֲרָא. VVLG. I par. 8, 8 Husim et Bara uxores suas (βααρα, βααδα). *fort. huc pertinet* CORP. VI 19544 d. m. Hortensiae Barae. XII 4966 (*Narbone*) Maia C. lib. Bara. *non semel nomina semitica in Gallia Narbonensi inveniuntur.*

2. Bara *urbs Mediae.* IVST. 1, 7, 7 urbs Bara (beroe *II*, Barene *Bongars.*).

3. Bara *opp. Mesopotamiae inter Edessam et Nisibin situm.* RAVENN. p. 79, 10 Bara Beta. *cf.* TAB. Peut. 11, 4 Barbare. *v. Baumgartner, PW. II 2851.*

4. Bara *alia urbs Mesopotamiae.* RAVENN. p. 81, 14.

Baraba *civitas Arabiae felicis; cf. D. H. Müller, PW. II 2851, qui* Maraba *legendum censet.* AMM. 23, 6, 47 civitates . . . eximias Geapolim et Nascon et Baraba.

Barabanēs *rex Persarum a. 420—438, pers.* Bahrām; *cf. Justi, Iran. Namenwtb. p. 362.* CASSIOD. hist. 11, 15.

Barabbās, -ae *nom. syr.*, Βαραββᾶς. VVLG. Matth. 27 *saepe et alibi* (*W*: -rr- *fere semper*, -b- *pro* -bb- *saepe*. *R*: -rr- *saepe*. *Q Marc.*: barbas). *de prosodia* Bārábba(n) *in sexto pede*: IVVENC. 4, 624. SEDVL. carm. pasch. 5, 147 tunc coluere Baal, nunc elegere Barabban. PS. PROSP. carm. de prov. 525 et moritur Christus vivente Barabba. *accus.* Barabban *omnes codices fere omnibus locis praebent in* VVLG. *de etymologia cf.* HIL. in Matth. 33, 2. HIER. nom. hebr. 60, 28 Barabban (barraban *B*, barabbam *F*, barabban *H*) filium magistri eorum syrum est, non hebraeum. 66, 13. in psalm. 108 AMBR. in Luc. 10, 102 (*luditur in etymologia*). EVCHER. instr. 2 p. 144, 12 ISID. orig. 7, 10, 10. *memoratur praeterea* HEGES. 5, 2, 29 Barabban (*C*). 5, 2, 30 agnosce tibi hodie Barabban vivere, Iesum mortuum. AVG. quaest. euang. 1, 35 GAVDENT. serm. 4 SEDVL. op. pasch. 5, 11. *nota*: RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 12 non propter istos dicit, quia ipsi nos docuimus, sed quia Barrabam eius de Synagoga magistrum non suscepimus . . . malui ante imperitus et indoctus videri quam Barrabae discipulus dici *eqs. conferendum cum* HIER. adv. Rufin. 1, 13 quod Barrabam Iudaeum dixerim praeceptorem meum. nec mirum si pro Baranina, ubi est aliqua vocabulorum similitudo, scripseris Barrabam. *cf.* Baranina.

Barabsabās presbyter *Secundae Syriae* (*codd.* darabsabas) AVELL. p. 571, 23.

1. Bārāc (Barach) *nom. hebr., unus e iudicibus*, בָּרָק. VVLG. iud. 4 *et* 5 *saepe* (*A* barach 4, 6. 14. *LXX praebet A plerumque* Βαραχ. VVLG. Hebr. 11, 32 Barac). *de prosodia* CYPR. GALL. iud. 212 evocat haec procerum Bārācum ex urbe Cadessa. *aliis locis nomen non declinatur.* AMBR. vid. 8, 48 corusco duce, hoc enim significat interpretatio Barach. HIER. nom. hebr. 31, 22 Barac fulgurans. 77, 27 chron. a. Abr. 696. 697 epist. 54, 17 EVCHER. instr. 2 p. 142, 4 LIB. gener. chron. I p. 117, 254 *et passim in* CHRON. ISID. orig. 7, 6, 52 in iud. 2, 3.

2. Barac *v.* Banaebarac.

Baracennim *nom. hebr.*, בַּרְקָנִים. HIER. nom. hebr. p. 31, 23 Baracennim (Βαρκηνίμ *Vat.*).

Bārāch *v.* Barac.

Baracha *nom. vir. hebr.*, בְּרָכָה. VVLG. I par. 12, 3 et Baracha et Iehu Anathoites.

Barachel *nom. vir. hebr.*, בַּרַכְאֵל. VVLG. Iob 32, 2 Eliu filius Barachel. HIER. nom. hebr. p. 59, 17. *idem* Barachiel: HIER. nom. hebr. p. 59, 15 Barachihel benedictio dei. quaest. hebr. in gen. p. 35, 15.

Barachīā(s), -ae *nom. vir. hebr.*, בֶּרֶכְיָה. VVLG. I par. 3, 20 *eqs.* Matth. 23, 35. יְבֶרֶכְיָהוּ VVLG. Ies. 8, 2 HIER. nom. hebr. p. 49, 21 Barachia benedictus dominus vel benedicens dominus. 60, 27. in Zach. 1, 1 p. 780 Zacharias, filius Barachiae. ISID. orig. 7, 8, 29. HIL. myst. p. 8, 8 Barrachiehel. *idem* CHRON. Alex. chron. I p. 128, 303 Barucheus. LIB. gener. chron. I p. 132, 332 Archia.

Barachiba (Baracchiba), -ae *nom. vir. hebr.* HIER. in eccles. 4 p. 424.

Barachiel *v.* Barachel.

1. Barachus *v.* Barag.

2. Barachus, -ī *nom. barb., semit. ut videtur.* SYMM. epist. 1, 29 paucos (*sc. philosophos*) et in his praecipue familiarem meum Barachum nostra aetas tulit. MARTYROL. Hier. 8 Kal. Mai. *Alexandria* Barachi. 8 Id. Mai. *Constantinopoli* . . . Barachi (baraci *Eptern.*).

Baracio, -onis *nom. vir.* CORP. III 2749 (*cf.* 9082) (*in Dalmatia*) Batonis Baracionis Tatoki.

Baraco *cogn. vir.* CORP. V suppl. 990 (*Albintimilii, litteris pravis*) M. Bittius M. f. Baraco.

Baracum *opp. Africae.* PLIN. nat. 5, 37 oppida continua Baracum, Buluba *eqs.*

Barad *nom. loci hebr.*, בֶּרֶד. VVLG. gen. 16, 14 HIER. nom. hebr. p. 3, 20 Barad grando. 59, 17 sit. et nom. p. 101, 3. 149, 23.

Baradatus, -ī *nom. barb.* CORP. XI 3519 (*Centum Cellis*) M. Vlpius Baradatus.

Barag *cogn. mul. pun.* CORP. VIII 8413 (*in Mauretania Sitif.*) Cecilia Barag. *in eodem titulo eadem*: M. Iulius Donatus . . . Caecilia Boroc viro suo. *porro* Boroc 9851 (*a. 333? in Mauretania Caesar.*) Aurelia Boroc. *aperte in eadem familia atque* 8413. CORP. VIII 10851 (*Thibile*) Iulia Boroc v. a. IV. **Borocea, Borocia**, -ae *cogn. mul. pun. Thibile et Calamae inventum.* CORP. VIII 19026 (*Thibilis*) Iulia Borocia L. f. *cf.* 18874 Dia Boro⟨cia⟩ *et* 18944 '*l. 5 fuit, puto,* Bor⟨ocia⟩' *editor.* CORP. VIII 5432 (*Calamae*) Iulia Borocea, Iulius Primus. 5446 Borocia Honorati. *vice nom. gent. fungitur* CORP. VIII 5535 T. Borocia T. f. Qur. Valentina. *fort. huc pertinet* CORP. XII 4144 Sext⟨i⟩ae Barac. *Hirschfeld post Barac in lapide lacunam esse indicat. itaque confert* CORP. V 1261 (*Aquileiae*) Iulia Barachus, *quod quominus nom. pun. esse putemus nihil impedit* (*cf.* Biric: Biricus *cogn. mul.*). *v.* Baria.

Baragaza *v.* Barigaza.

Barahi *cogn. pun. ad* Barac *pertinens, cf.* Biric Birihi. CORP. VIII 10882 (*in Numidia*) Iulia C. (f.) Barahi.

1. Baraia *nom. vir. hebr. unus ex Beniamitis.* בְּרָאיָה VVLG. I par. 8, 21.

2. Baraia *locus Mesopotamiae.* CONC. Gubens. c. a. 585 Mansi 9, 966 D in Guba Baraia.

Barala, -ae *nom. christ.* MARTYROL. Hier. 15 Kal. Mart. *Bern.* Barale, *Eptern.* Barali, *Wiss.* Barode (*Antiochiae*).

Baralach *cogn. barb.; cf. Seeck, PW. II 2852.* CORP. III 7152 (*Mylasae, a. 425/6*) Φλ(αουίῳ) Βαραλὰχ τῷ λαμπρῷ ἄρχοντι Καρίας.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Baraliris *v.* Bardylis.

Baramna, -ae *nom. mul. semit.* CORP. III 4371 (*in Pann. sup.*) Bargathes Regebali f. eq. alae Aug. Ityreorum domo Ityraeus . . . Ianis dec. et Baramna Beliabi f. et Bricbelus frater.

Baranina, -ae *nom. vir. hebr.* HIER. adv. Rufin. 1, 13 Baranina (*v.* Barabbas). epist. 84 Baraninam nocturnum habui praeceptorem.

Barantea *opp. Armeniae.* TAB. Peut. 11, 3.

Bararus *municipium prov. Africae inter Thusdrum et Vsillam.* TAB. Peut. 6, 3 *cf. Dessau, PW. II 2852.* *ethnicon* **Bararītānus,** -a, -um. NOT. episc. Byz. 70 Iulianus Vararitanus. *dubium igitur est, utrum* V *an* B *sit genuinum.*

Barasa *opp. Moabitis i. q.* Bosra; *v. Kautzsch, Apokryphen 47 adn. g.* VVLG. I Macc. 5, 26 comprehensi sunt in Barasa et Bosor (LXX Βοσσορα). HIER. nom. hebr. 41, 9 Barasa in egestate sive veniens ad faciendum vel hauriens.

Barasasa *opp. Arabiae.* PLIN. nat. 6, 155 Vadaei oppido magno Barasasa et Lechieni (*ita D F*, barasasaei *R*, banasasaei *E*).

Barasix *nom. Afric.* CORP. VIII 11592 (*in prov. Byzac.*).

Barasoba, -ae *nom. vir.* CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1136^{B} monasterii beati Barasobae.

Barata (Baratha), -ae *opp. Lycaoniae; cf. Ruge, PW. II 2852.* PATR. Nic. 1, 172 Baraton (barathon *ACE.* 4, 160 Laratis). TAB. Peut. 10, 2 Barathe. *v.* PTOL. 5, 6, 15 Βάρατθα. HIEROCL. 675, 10 Βαράτη. NOT. episc. Βαράτων, Βαρέτων, Βερέτης, Βερέττης, Βερέτγης (*v. Parthey, ind. ad Hierocl.*). *ethnicum* **Barathaeus,** -a, -um. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1148^{D} Martyrius episcopus Barathaeus Lycaoniae provinciae. **Barathēnus,** -a, -um. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 973^{D} Martyrius episcopus Barathenus (τῆς Βαρατέων πόλεως). **Baratēnsis,** -e. PATR. Nic. 2, 172. 3, 171. *utrum huc vertineat* Aur(elius) Bassus Barathe CORP. III 11701 (*Celeiae*) *an potius sit nomen vir. syriacum (sic Mommsen in adnot.), est dubium.*

Baratagoda *opp. Palaestinae.* RAVENN. p. 84, 9 (barathagora *A*).

Baratēnsis *v.* Barata.

Barates *nom. semit.*, ברעתא. INSCR. Ephem. epigr. IV 718a (*in Britannia fere a. 200*) Barates Palmyrenus. *Jacobsohn.*

Baratha, -aeus, -ēnus *v.* Barata. **barathro** *v.* balatro.

barathrum, -ī *n.*, βάραθρον. *legitur inde a* PLAVTO, *raro apud antiquos in prosa oratione, apud poetas inde a* VERG. *saepissime in fine hexametri.* CHAR. gramm. I 32, 9 neutra semper singularia . . . hoc barathrum (EXC. Bob. gramm. I 548, 12 BEDA gramm. VII 265, 19), *at cf. p. 1724, 54.* *in codd. saepe* baratrum *scribitur.* PAVL. FEST. p. 31 barathrum Graeci appellant locum praecipitem, unde emergi non possit, dictum ab eo, quod est βαθύς. SERV. Aen. 3, 421 barathron est immensae altitudinis nomen: unde sequitur 'sorbet in abruptum', quod Graece βάραθρον dicitur. DIOM. gramm. I 327, 22 baratrum, locus apud inferos, proprie autem apud Athenienses, in quem noxii praecipitabantur. HIER. in Is. 14, 23 p. 260 barathro, hoc est profunda voragine (SCHOL. Stat. Theb. 9, 503). ISID. orig. 14, 9, 5 dictum barathrum, quasi vorago atra, scilicet a profunditate. SCHOL. Stat. Theb. 1, 85 tartarus est profunditas inferorum, barathrum vero squaloris altitudo. GLOSS. ἀπώλεια terrae hiatus, profundum, infernum, vorago, vorago fundum carens, fossa, gurgitem, fovea, specus, cenum, sepulcrum, altitudo profundi, quod ad nigrum inpella⟨t⟩, puteus est in quo desertores praecipitabantur; dael, loh (*anglosax.*), dal (*palaeotheodisc.*).

proprie: VERG. Aen. 3, 421 Charybdis . . . imo barathri . . . gurgite vastos sorbet in abruptum fluctus. VITR. 10, 16, 11 quibus autem locis fossa non potuerat fieri, intra murum barathrum amplissima longitudine et amplitudine uti piscinam fecerunt. STAT. Theb. 9, 503 ineluctabile caeno (caenum *codd. B M*) verticibusque cavis sidit crescitque barathrum (*syn. ibid.* sinuosa vorago). DAMAS. epigr. 27, 7 Eutychius martyr . . . mittitur in barathrum. MAR. VICTOR aleth. 1, 290 quos . . . tellus victa cavo sorbet patefacta barathro. SIDON. carm. 9, 204 Hammon . . . vix se . . . suetus promere Syrtium barathro. ORIBAS. syn. 1, 24 optimus aer . . . si . . . neque ex paludibus ascensum habeat . . . neque ex aliquo baratru . . . ascendat. CORIPP. Ioh. 4, 685 quassis regemunt montana barathris (faretri *cod.*, pharetris *coni. Mazz.*). CARM. poet. min. V 60, 25 gemmantem sociemus aquam luteumque barathrum. *notanda*: PLAVT. Curc. 123 effunde hoc cito in barathrum (*i. ventrem*). MART. 1, 87, 4 extremo ructus cum redit a barathro. SIDON. carm. 5, 325 post quina Vitelli milia famosi ventris damnata barathro. VEN. FORT. carm. 6, 7, 3 quod petit instigans avido gula nostra barathro. SIL. 9, 497 se postquam Aetnae mersit candente barathro. *sensu obscaeno*: MART. 3, 81, 1 quid cum femineo tibi, Baetice Galle, barathro? CLAVD. 26, 345 multos hausere profundae vasta mole nives cumque ipsis saepe iuvencis naufraga candenti merguntur plaustra barathro. *i. q. infernus*: PLAVT. Rud. 570 intro rumpam iam huc in Veneris fanum. :: in barathrum mavelim. Bacch. 149 o barathrum, ubi nunc es? ut ego te usurpem lubens (*cf. Otto, Sprichw. p. 345*). LVCR. 3, 966 nec quisquam in barathrum nec Tartara deditur atra. 6, 606 ne pedibus raptim tellus subtracta feratur in barathrum. VERG. Aen. 8, 245 infernas reseret sedes . . . superque inmane barathrum cernatur. HOR. sat. 2, 3, 166 quid enim differt, barathrone dones quidquid habes an numquam utare paratis? (*cf.* SCHOL. *sub* balatro *p. 1691, 59*). epist. 1, 15, 31 pernicies et tempestas barathrumque macelli. COLVM. 10, 62 Neptunus . . . imum concutiens barathrum lethaeas terruit undas. VAL. FL. 2, 86 horrendum chaos ostendens poenasque barathri. 2, 192 inferni . . . sub nocte barathri. STAT. silv. 5, 1, 168 caeco gemeret mors clusa barathro. Theb. 1, 85 Tartarei regina barathri. 8, 15 ulteriore (inferiore *codd. B M*) barathro. APVL. met. 2, 6 in ipsum barathrum saltu concito praecipitare. COMM. instr. 1, 34, 10 levia vos corda perducunt poenali barathro (beratro *cod.*). IVVENC. 4, 67 barathri mergetur ad ultima caeno. 4, 286 horrendis barathri . . . profundis. POTAM. epist. ad Athan. p. 1418^{C} haeresis . . . barathro tartarisque deposita. AVIEN. Arat. 99 latet alter *polus* et alto deprimitur barathro (*syn. ibid.* 95 Erebum). PS. AMBR. serm. 35, 4 inferni barathrum. paenit. 31 aestuantem . . . strepitum fumantis barathri. HIER. epist. 50, 2 haereditariae vel centumvirales causae de barathro erutae. 112, 14 in barathrum diaboli devolutum. 124, 10 grandi ruina in ultimum praecipitandae . . . barathrum. PRVD. c. Symm. 1, 294 *animas* mactatas tetro leti inmersere barathro. apoth. 785 inferni petat ima poli barathroque coquatur. CLAVD. 3, 379 imo barathri claudere recessu. 5, 523 agitate flagellis *Rufinum* trans Styga . . . vacuo mandate barathro. rapt. Pros. 1, 37 quaecumque latent ferali monstra barathro. AVG. in psalm. 145, 19 via peccatorum . . . ubi finitur praecipitium est . . . profunditas quaedam barathri est. ANTH. 367, 7 ars mira potest legem mutare barathri. DRAC. Orest. 483 chaos crudele barathri. Romul. 9, 134 iudicium . . . barathri. 10, 414 regna barathri. 10, 434 regemque barathri. GILD. Brit. 34 chron. III p. 46, 15 proiciatur in tartari barathrum. INSCR. christ. Rossi II p. 170, 25, 5 urentes picei flammas restingue baratri.

in imagine: CATVLL. 68, 108 tanto te absorbens vertice amoris aestus in abruptum detulerat barathrum. 68, 117 sed tuus altus amor barathro fuit altior illo. APVL. met. 2, 25 cum me somnus profundus in imum barathrum . . . demergit. apol. 83 fraudes hiant, . . . veritas . . . velut alto barathro calumnia⟨e⟩ emergit. PS. AMBR. serm. 46, 11 in illud barathrum, quasi Dathan et Abiron, id est in profundum mortis Vrsacii et Valentis non incurrimus (*cf.* VVLG. num. 16, 32. HIER. in Gal. 5, 18 in caenum et barathrum mortis. LEO M. serm. app. 5, 1 in tam profundum mortis barathrum devoluti). HIER. epist. 96, 10 in . . . profundum inpietatis corruat barathrum (MAR. MERC. subnot. 8, 12 FVLG. RVSP. epist. 14, 11). 100, 16 pertrahit eum ad turpissimas libidines et barathrum voluptatum. 123, 7 ad barathrum stupri . . . pervenire. in Is. 57, 9 p. 673 in barathrum libidinum praecipitari (SALV. eccl. 1, 45). VVLG. iud. 5, 15 qui quasi in praeceps ac barathrum se discrimini dedit. HIL. c. Const. 23 in imum blasphemiae tuae barathrum descendens per gradus praecipites cucurristi (HIER. adv. Pelag. 3, 6 in grande blasphemiarum decidisse barathrum. in Ezech. 37, 15 p. 441 RVFIN. apol. 2, 10 p. 593^{C} FVLG. RVSP. ad Tras. 3, 19). HIER. c. Vigil. 8 de barathro pectoris caenosam spurcitiam evomens. RVFIN. apol. 2, 8 p. 589^{C} de tam sacrilego periurii barathro se . . . eripere. hist. 5, 15 plurimos de ecclesia in suum barathrum deducebant (ἐπὶ τὸ σφῶν ὑπῆγον βούλημα). MAR. MERC. subnot. 9, 2 ad hanc te quaestionem reducens patefaciam . . . tuum barathrum. CASSIAN. inst. 9, 6 cum . . . in barathrum concupiscentiae turpis inciderit. VINCENT. LER. 24, 34 in omnia turpitudinum barathra *humana natura* rapiatur. 26, 37 ex arce catholica in haereseos barathrum . . . anima praecipitatur. AVELL. p. 382, 1 in quod praecipitium barathrumque mergantur. SALV. gub. 7, 16 quis non se barathro sordidissimae conluvionis inmerserit. FAVST. REI. epist. 5 p. 190, 13 numquam . . . in baratrum luxuriae caderet. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 26, 27 quantum Eutychiani Bonosiacis baratro profundiore mergantur. FVLG. myth. 1, 1 p. 17, 7 inveteratus error . . . baratro quodam scevae credulitatis prolabitur. FVLG. RVSP. ad Tras. 2, 7 in quod barathrum nefariae assertionis incurrant. GREG. TVR. vit. patr. 15 praef. in . . . arrogantiae baratro obrutus occubuit. *nota nomen herbae*: PS. APVL. herb. 85 alii barathron, Itali herbam sabinam *dicunt.* [*Ihm.*]

[**barathrus**] *v.* balatro.

? **Baravel** . . . *nom. hisp.* CORP. II 3050 (*in prov. Tarracon.*) Q. Coron(ius) Q. Coron(i) Verni f. Quir. Baravel(. . .).

Baraxmalcha *locus ad ripam Euphrati dexteram situs.* AMM. 24, 2, 3 ventum est ad locum Baraxmalcha, unde amne transito *eqs.* *Jacobsohn.*

barba, -ae *f.* [*i. q. slavon.* brada, *cf. theodisc.* bart *anglosax.* beard '*barba*'. *Th.*]. GLOSS. πώγων, γένειον, mentum. NOT. Tir. 78, 68. GLOSS. barba sterili duribuccius. *cf. Loewe, Prodr. p. 18 et 61.* ISID. orig. 11, 1, 45 barbam veteres vocaverunt, quod virorum sit, non mulierum (?). *grammatici docent*: CHAR. gramm. I 32, 4 feminina semper singularia: haec barba ὁ πώγων (EXC. Bob. gramm. I 548, 5 GRAMM. suppl. 95, 22 GLOSS. II 426, 53). 95, 12 barbam singulariter in uno homine recte, pluraliter in pluribus dicas; nam et Vergilius de pluribus . . . . errant enim qui in hominibus barbam, in hircis barbas dici putaverunt. CAPER gramm. VII 99, 24 barbam hominum, barbas pecudum dicimus. PROB. app. gramm. IV 201, 13 barbam hominum esse designat, barbas vero animalium esse demonstrat. SERV. georg. 3, 311 Aen. 2, 277 SCHOL. Hor. ars 299. ISID. diff. 1, 76 barbam ho-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

minum, barbas pecudum vel herbarum dicimus. barbas et hominum, ut apud Virgilium (*affert* georg. 3, 311). DVB. NOM. gramm. V 572, 18. *sed cf. plur. de uno homine p. 1727, 19 sqq., sing. de bestiis p. 1727, 28 sqq.* *legitur passim apud poetas et scriptores inde a* PLAVTO (*quinquies*), CIC. orat. *bis*, phil. *quinquies*, *non in* rhet. *et* epist.; *singulis locis* LVCIL. CATVLL. NEP. LYDIA MANIL. PHAEDR. COLVM. LVCAN. BVC. Eins. DIG. COMM., *binis* LVCR. TIB. PROP. VAL. FL. TAC. PLIN. epist.; *deest in* TER. RHET. Her. SALL. GERM. VELL. CVRT. SCRIB. LARG. MELA ASCON. HOMER. TERT. Vind. I. [*val.* barbă, *ital.* barba, *francog.* barbe, *hisp.* barba. *M.-L.*]

I *animantium*: 1 *hominum* (*deorum*): PLAVT. Amph. 445 malae, mentum, barba, collus. Bacch. 1101 cano capite atque alba barba ... me auro esse emunctum. Cas. 929 quasi saetis labra[m] mihi compungit barba. Pseud. 967 cum hirquina barba stas (AMM. 22, 14, 3 prae se ferens. HIER. epist. 22, 28 *cf. p. 1727, 34 et 47*). Rud. 769 iam hercle ego te barba continuo arripiam. TRAG. inc. (Cic. Tusc. 3, 26) 191 situ nitoris (*corr.*) barba pedore horrida atque intonsa infuscat pectus inluvie scabrum (PRIAP. 36, 8. PLIN. nat. 6, 161 aliis et haec *sc. in superiore labro* intonsa. VVLG. II reg. 19, 24). SCIP. min. or. frg. Gell. 6, 12, 5 qui barba vulsa feminibusque subvulsis ambulet (HOR. sat. 1, 3, 133 vellunt tibi barbam lascivi pueri. PORPH. *ad l.* SEN. nat. 1, 17, 2 ad speculum. epist. 114, 21 vellunt ... aut intervellunt. PERS. 1, 133. 2, 28 stolidam praebet tibi vellere barbam Iuppiter? MART. 10, 90, 10 mortuo leoni *sc. de vetulo cunno dictum*). LVCIL. 943 neque barbam immiseris istam (SISENNA hist. 47 barba immissa et intonso capillo. VERG. Aen. 3, 593 *cf.* SERV. auct. *ad l.* OV. met. 12, 351 SEN. contr. 1, 1, 8 QVINT. inst. 12, 3, 12 CAPITOL. Pert. 12, 1). LVCR. 5, 674 mollem malis (*abl.*) demittere barbam (SEN. contr. 10, 1, 2 demissa. SEN. epist. 48, 7. 77, 18 usque in pectus vetere. VLP. dig. 47, 10, 15, 27. CAPITOL. Ver. 10, 6 prope barbarice. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 16). NEP. Dat. 3, 1 capillo longo barbaque erat promissa (prolixa *det.* VERG. ecl. 8, 34 [dem- *P*]. *cf.* SERV. *et* SCHOL. Veron. *ad l.* LIV. 2, 23, 4. 5, 41, 9. 6, 16, 4. 27, 34, 5. 44, 19, 7. PAVL. FEST. p. 224 velut porro missa. p. 228 TAC. ann. 2, 39 PLIN. epist. 7, 27, 5 SVET. Cal. 24 SPART. Hadr. 26, 1 Sept. Sev. 19, 9 IVST. 4, 4, 1 OROS. hist. 5, 17, 12). SEN. contr. 9, 4, 19 mos est barbam ⟨et⟩ (*add.* exc.) capillum magistratui Cretensium summittere (SEN. dial. 12, 17, 5 TAC. Germ. 31 PAPYR. Berol. *saec. I* 611 II 22 SVET. Iul. 67 Aug. 23. IVST. 36, 4, 2 in modum reorum). VARRO Men. 186 quotiens priscus homo ac rusticus Romanus inter nundinum barbam radebat? (Men. 311 SVET. Aug. 79 GELL. 3, 4, 1. 2. SOL. 33, 16 in cutem. VVLG. lev. 14, 9 capillos capitis barbamque et supercilia. II reg. 10, 4 dimidiam partem barbae. Ier. 41, 5 rasi barba. *al.* PLIN. nat. 6, 162 barba abraditur praeterquam in superiore labro *Arabum. nota imag.* VVLG. Is. 7, 20 radet dominus in rege ... caput et pilos pedum et barbam universam. HIER. epist. 70, 2 Esaias novacula acuta barbam et crura peccantium radit). CIC. Verr. 3, 62 maxima barba et capillo (leg. agr. 2, 13 maiore). Tusc. 5, 58 regiae virgines ut tonstriculae tondebant barbam et capillum patris (SEN. epist. 92, 34 MART. 11, 39, 3. IVV. 1, 25 quo tondente gravis [*i. molesta*] iuveni mihi barba sonabat [*sc. ad forficis sonum referas*]. 10, 226 SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 16 SVET. Aug. 79. ITIN. Anton. Plac. rec. A 37 omnes pro devotione barbas et capillos suos tondent et iactant, ubi etiam et ego tetigi barbas. DVB. NOM. gramm. V 572, 18 barbam tondere dicendum, non facere sicut Varro. *cf.* LAMPR. Heliog. 31, 7). CIC. Tusc. 5, 58 ut candentibus iuglandium putaminibus barbam sibi (*Dionysio*) et capillum *filiae* adurerent (VAL. MAX. 9, 13 ext. 4 LAMPR. Comm. 17, 3). fin. 3, 18 a natura donata ... ad quendam ornatum ... viris ... barba (*cf.* AVG. civ. 22, 24 p. 614, 34 serm. 243, 7). nat. deor. 3, 83 Aesculapii Epidauri barbam auream demi iussit (VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 PERS. 2, 58 SVET. Cal. 52. *inde proverbialiter*: PETRON. 58 aut ego non me novi aut non deridebis, licet barbam auream habeas *i. deus sis. cf.* OV. *p. 1726, 19*). CATVLL. 37, 19 opaca quem bonum facit barba. LVCR. 6, 945 crescit (VVLG. II reg. 10, 5 I par. 19, 5. LVCAN. 2, 376 maestam ... genis increscere. PHYSIOGN. 108 p. 232, 3 facile). VARRO rust. 2, 11, 11 pleraeque (*sc. statuae antiquorum*) habent capillum et barbam magnam (SVET. Nero 2 aeneam ..., cui os ferreum. PHYSIOGN. 131 p. 148, 7 honestam. SCHOL. Iuv. 4, 103 propexam ... habuit, cum socer eius ... adtonsam haberet. ENNOD. carm. 2, 57 *tit.* Gothicam. *cf.* AVG. *p. 1727, 22*). CAES. frg. Serv. Aen. 1, 267 a prima barbae lanugine, quam ἴουλον Graeci dicunt (*cf.* AMM. 14, 11, 28), quae ei (*sc. Iulo*) tempore victoriae nascebatur (CENS. 14, 7 in tertia *sc. hebdomade* barbam nasci. VINDIC. med. 11 pubertatem et barbam ... eodem tempore. *cf.* MARCELL. med. *p. 1727, 23*). VERG. ecl. 1, 28 candidior ... tondenti barba cadebat (*perperam expl.* SERV.). Aen. 2, 277 squalentem barbam ... gerens (SIL. 10, 511. SEN. contr. 1, 1, 19 squalidus barba capilloque. VAL. MAX. 1, 7, 7 APVL. flor. 3 p. 13. SIL. 3, 275 squalentia barba ora. HIST. Apoll. rec. A 40 p. 83, 1 squalidā barbā). Aen. 4, 251 glacie riget horrida barba *Atlantis* (SIL. 1, 205 canet ... gelu. PRIAP. 63, 6 riget ... dura ... vincta crystallo. OV. trist. 3, 10, 22 nitet inducto candida ... gelu. MART. 7, 95, 11 *cf.* GREG. TVR. *p. 1727, 24*). Aen. 10, 837 fusus propexam in pectore (corpore *P*) barbam (SERV. barbam in pectus infusam habens. archaismos autem est, quod ait 'in pectore' pro 'in pectus'. OV. fast. 1, 259 ad pectora. SIL. 13, 310 viros *sc. supplicantes* ... propexis in pectora barbis verrere humum) Aen. 12, 300 olli ingens barba reluxit nidoremque ambusta dedit (*cf.* SEN. *p. 1727, 19*). LYDIA 71 illi tristi turpabat[que] malas (-la *codd.*) fuligine barba[m]. HOR. ars 298 ponere ... barbam (SVET. Cal. 5 ad indicium maximi luctus. 10 Nero 12 CAPITOL. Ver. 7, 10). TIB. 1, 4, 4 non tibi (*sc. Priapo*) barba nitet (*v. p. 1725, 80.* SEN. epist. 115, 2 barba et coma nitidos). 1, 8, 32 amplexus aspera barba terit. PRIAP. 3, 4 tenet obsessas invida barba genas. 76, 2 meum ... canis cum barba caput albicet capillis. PROP. 4, 8, 26 vincet ... erasas barba pudenda genas. 4, 9, 31 in siccam congesta pulvere barbam. OV. ars 1, 518 sit coma, sit scita barba resecta manu (trist. 4, 10, 58. 5, 7, 18). met. 1, 266 barba (*sc. noti*) gravis nimbis. 1, 339 ora dei (*sc. Tritonis*) madida rorantia barba (fast. 1, 375 caeruleā. STAT. Theb. 9, 415. CLAVD. 1, 223 in ... fontes se barba repectit. rapt. Pros. 2, 316 hispida rivis barba *Phlegethontis* madet. *cf.* APVL. *p. 1727, 21*). 4, 657 barba comaeque *Atlantis* in silvas abeunt. 6, 715 barba ... rutilis aberat subnixa capillis. 7, 288 barba comaeque *Aesonis* canitie posita nigrum rapuere colorem. 11, 656 uda videtur. 12, 270. 12, 395 barba erat incipiens, barbae color aureus. 13, 766 hirsutam ... *Polyphemo* recidere barbam. 13, 850 barba viros hirtaeque decent in corpore saetae. 13, 960 viridem ferrugine barbam *Glauci*. 14, 201 concretam sanguine. 15, 656 caesariem longae dextra deducere barbae. fast. 1, 259 manu mulcens (LIV. 5, 41, 9 permulcenti. VAL. MAX. 3, 2, 7). 3, 60 suberat flavae iam nova barba comae. MANIL. 1, 839 globus ardentis sequitur (*sc. cometas*) sub imagine barbae (SEN. nat. 7, 11, 2 in morem barbae. PLIN. nat. 2, 89 in speciem barbae). PAVL. FEST. p. 94 genas ..., qua barba primum oritur. CELS. 6, 2 (6, 3. 4). SEN. Herc. f. 766 inpexa pendet barba (GLOSS. II 85, 13 inp[l]exa [*corr. c*] barba δασυπώγων. *v.* VERG. *p. 1727, 26*). Phaedr. 648 cum prima puras barba signaret genas (IVV. 8, 166 SVET. Nero 12 PORPH. Hor. carm. 4, 10, 2. GLOSS. III 180, 29 ἀρχιγένειος prima barba. 329, 62. 252, 45 ἀρτιγένειος primae barbae. 328, 56 βούπαις. 511, 40). Thy. 507 quam foeda iaceat. nat. 1, 17, 7 prominentem ... depectere (IVV. 14, 216 pectere. MART. 7, 58, 2). 3, 29, 3 legem barbae ... nondum natus infans habet. epist. 5, 2 neglegentiorem ... evita. PETRON. 29. 102 barbam peregrina ratione figurare. CALP. ecl. 6, 13 hirsuta spinosior hystrice barbam. BVC. Eins. 1, 43 plurima barba albaque caesaries (*sc. Homeri*) pleno radiabat honore. PLIN. nat. 2, 189. 7, 36 mox barbam et virilitatem provenisse. 11, 230. CARM. epigr. 351 *v. sub* barbo. VAL. FL. 3, 168. 5, 592 ingenti turbantem pocula barba. SIL. 5, 439 crinibus aemula barba umbrabat rictus. 13, 333 imo ... cadit barba hispida mento (MART. 4, 53, 4 in pectus sordida. *cf.* VERG. *p. 1725, 29*). STAT. Theb. 6, 32 sparsus ... incultam ferali pulvere barbam. 6, 539 tortā molitur *Hercules* robora barbā *Hylaei*. silv. 2, 1, 54 iurata ... multum. MART. 2, 36, 3 nec sit tibi barba reorum (*sc. intonsa*). 4, 7, 3. 4, 36, 1 cana est barba tibi ...: tinguere barbam non potes. 5, 48, 8 tarda ... veni. 7, 83, 2 tonsor dum ... expingit ... genas, altera barba subit. 8, 52, 3 Thalamus ..., Drusorum cui contigere barbae. 9, 76, 4 suas pingere (cingere *pars codd.*) barba genas. 11, 22, 8 QVINT. inst. 5, 12, 18. IVV. 3, 186 metit barbam (SERV. ecl. 1, 28). 6, 215. 6, 367 desperatio barbae. 9, 7 Rhodopes uda terit inguina barba. 10, 253 videt ... *mortui* barbam ardentem. 16, 31 dignum barba (*sc. promissa*) dignumque capillis maiorum. PLIN. epist. 1, 10, 6 ingens et cana. SVET. Iul. 71 ut ... regis filio in altercatione barbam invaserit. Nero 1 rutilā ... fuerunt. GELL. 9, 2, 1 prope ad pubem usque porrecta. APVL. met. 5, 16 adulescens modo florenti lanugine barbam instruens. apol. 59 caput iuvenis barba et capillo populatum. TERT. cult. fem. 2, 8 barbam acrius caedere, intervellere, circumradere, capillum disponere. ITALA lev. 19, 27 (Cypr. testim. 3, 84 laps. 30 p. 259, 10) corrumpetis effigiem barbae vestrae (τὴν ὄψιν τοῦ πώγωνος ὑμῶν; VVLG. radetis barbam. *cf.* CYPR. laps. 6). COMM. instr. 2, 8, 11 barbam ⟨atque⟩ comam foedare in pulvere terrae. SPART. Hadr. 10, 6 plena. LAMPR. Heliog. 31, 7 barbam psilothro accurans. LACT. opif. 7, 11 barbae ratio incredibile est quantum conferat vel ad dinoscendam corporum maturitatem *eqs.* (*cf.* ISID. diff. 2, 53). HIL. in psalm. 132, 5 virilis aetatis ornatus est. SERV. Aen. 6, 300 veteres ... ornabant ... barbam. AVSON. 373, 1 quo die quid demi de corpore oporteat: ungues Mercurio, barbam Iove (374, 3 HIST. Apoll. rec. A 28 p. 55, 4. rec. B 29 p. 57, 10). AMM. 19, 12, 19 infans ... cum ... barba. 23, 6, 75 non indecoribus barbis capillisque promissis hirsuti. 25, 4, 22 hirsuta barba in acutum desinente vestitus. HIER. epist. 50, 2 si ... barbam tornasset. 125, 6 nonnullos ... barba prolixa (SIDON. epist. 4, 24, 3). nom. hebr. p. 21, 4 safan labium sive barba superioris labii, quam Graeci μύστακα vocant. tract. in psalm. 132 p. 247, 1 (p. 247, 4 in Is. 7, 20 in Ezech. 5, 1). VVLG. lev. 13, 29 I reg. 21, 13. I Esdr. 9, 3 evelli capillos capitis mei et barbae. psalm. 132, 2 *unguentum* descendit in barbam (HIER. epist. 65, 14 *cf.* PROSP. in psalm. *ad l.*). Ezech. 5, 1. AVG. in psalm. 33 serm. 1, 11 virtus ... in barba intelligitur. 132, 7 barba significat fortes; barba significat iuvenes, strenuos, impigros, alacres. civ. 4, 11. 6, 1 PAVL. MED. vita Ambr. 32. VINDIC. med. 14 ter septenis et uno anno barbam maturare (FAV. EVL. p. 9, 30 florem barbae iuvenilis absolvi). PHYSIOGN. 83 p. 112, 13 extimum ... mentum barba est obsitum. 105 p. 129, 8 longissima. 105 p. 130, 3 ut dentibus barbam ab-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sumeret semper atque ederet. 124 erunt malae barbae (*genet.*). CYPR. GALL. num. 80 concretam ... gerat toto cum tempore barbam. SIDON. epist. 3, 13, 7 nutrit et barbam, quae iam senectute canescens fit tamen morbo nigra Syllano. HIST. Apoll. rec. A 37 hispidam ab ore removit barbam.

speciatim: *philosophi signum*: HOR. sat. 2, 3, 35 me ... iussit sapientem pascere barbam (*v.* PORPH. *ad l.*). PERS. 1, 133 si cynico barbam petulans nonaria vellat (*cf.* ANTH. 374 *tit.* evellit). MART. 9, 47, 4 praependet sane nec tibi barba minor (*sc. quam Pythagorae al.*). QVINT. inst. 11, 1, 34 *illa laetiora* non conveniant barbae illi atque tristitiae (*sc. philosophorum*). GELL. 9, 2, 2 video, inquit Herodes, barbam et pallium, philosophum non video. 13, 8, 5 operti barba et pallio. ARNOB. nat. 6, 21 quem cum barba spoliaret amplissima boni ponderis et philosoph[i]ae densitatis. LACT. inst. 3, 25, 6 mysterium eius (*sc. philosophiae*) barba tantum celebratur et pallio. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 15 qui barba demissa sit, scilicet ritu Stoicorum. SIDON. epist. 4, 11, 1 licet crinem barbamque non pasceret ..., a collegio tamen Conplatonicorum solo habitu ... dissociabatur.

nota plur. de uno homine valde barbato: SEN. Herc. O. 1753 illi graves luxere barbae. PETRON. 99 stetit ... in limine barbis horrentibus nauta. APVL. met. 4, 31 Portunus caerulis barbis hispidus. AMM. 17, 9, 7 ut barbas detonderet. AVG. civ. 4, 11 barbas habet *hoc numen*. MARCELL. med. 6, 23 capilli et barbae nascentur etiam glabro, si. GREG. TVR. Franc. 8, 15 in barbis meis aqua gelu conexa candelarum more dependeret.

2 *bestiarum*: VERG. georg. 3, 366 stiria ... inpexis induruit horrida barbis (*sc. pecudum. v.* SERV. *ad l. cf. p. 1726, 28*). HOR. sat. 1, 8, 42 ut ... lupi barbam ... abdiderint furtim terris (*cf.* PLIN. nat. 28, 157). FEST. p. 330 spirillum vocari ait Opillius Aurelius caprae barba[ra]m (PLIN. nat. 12, 73 *capras* sucum inprobo barbarum villo abstergere. 26, 47). PHAEDR. 4, 16, 1 barbam capellae cum inpetrassent ab Iove. COLVM. 8, 2, 9 paleae *gallinaceorum* ex rutilo albicantes, quae velut incanae barbae dependent (PLIN. nat. 30, 96). CALP. ecl. 5, 68 hircorum ... olentes caedere barbas (*v. infra l. 47*). 7, 63 quibus (*sc. tauris*) aspera mento barba iacet. PLIN. nat. 12, 74. 28, 198 rabiem hircorum, si mulceatur barba, mitigari, eadem praecisa non abire eos in alienum gregem. 8, 120 est eadem specie, barba tantum et armorum villo distans, quem τραγέλαφον vocant (SOL. 19, 19 *tragelaphis* menta promissis hirta barbis). 8, 216 barba est in facie *callitrichis simiae*. 9, 64 barba gemina insigniuntur *mulli* inferiori labro (LAMPR. Heliog. 31, 7 tantas ... exhiberi). MART. 7, 95, 11 barba, qualem forficibus metit supinis tonsor Cinyphio Cilix marito (*i. hirco, v. infra l. 47*. 14, 140, 1 olentis barba mariti). 10, 90, 10 barbam vellere mortuo leoni (*v. p. 1725, 21*). *nota de cirris polypi*: PLIN. nat. 9, 93 ostendere Lucullo ... barbas, quas vix utroque bracchio complecti esset. *plur. de una bestia* (*cf. gramm. p. 1724, 78*): VERG. georg. 3, 311 barbas incanaque menta Cinyphii tondent hirci saetasque comantes. AVIAN. fab. 13, 9 non te (*sc. caprum*) demissis (dim- *P*) saetosum ... barbis ... tremo.

II *translate*: 1 *de herbis* (*cf.* ISID. *p. 1725, 1*): *i. q. lanugo*: PLIN. nat. 15, 89 *Ponticas nuces* quoque mollis protegit barba. 17, 202 tonsili in his (*sc. ramis ulmorum*) tenuium quoque virgultorum barba.

barba Iovis *nom. herbarum; v. Olck, PW. II 2854; Stadler, Archiv 10 (1898) 91.* PLIN. nat. 16, 76 odit *aquas* et quae appellatur Iovis barba, in opere topiario tonsilis et in rotunditatem spissa, argenteo folio. MARCELL. med. 20, 94 barbae Iovis P. I. 25, 15. 20, 115. PLIN. VAL. 3, 1 herbam quae dicitur Iovis barba. DIOSC. Vind. C 371ᵛ. N 166 ἴοβις βαρβα = χρυσοκόμη ἢ χρυσῖτις (*Diosc. gr. 4, 55*). GLOSS. III 537, 2 boniades id est Iobis barba (553, 44. 617, 60. 619, 16 boniades id est barba Iobis). 553, 23 bonia i. Iovis barba. 617, 42 baonia idest Iovi barba. 552, 42 azon (*i.* ἀείζωον) i. barba Iovis. 608, 21 azon id est Iovis barba. 587, 29 agigon. 617, 18 agazon. 587, 27. 617, 17. 576, 50 sagiticum (?). 542, 13 abdius. 549, 52 asplagnum. 535, 48. 560, 48 erba Hirculi. 631, 12 abdios sive aizos barbaiolo. 591, 45 Iovis barba semperviva. 625, 16. 629, 8. 566, 46 sempervivo. 595, 16. 613, 1. 617, 68 barba Iovis id est semperviva vel erba hyruli (*v. l. 63*). 2 *nom. piscis*: POL. SILV. nom. natancium chron. I p. 544, 17. *cf.* barbus.

synonyma: lanugo, pluma. *iuxta ponuntur*: caesaries, capillus, coma, crinis, pili, saetae, supercilium. pubertas, virilitas. caput, malae, mentum, os. iuba (*de bestiis*).

derivata: barbatoria, barbatus (-ulus), barbesco, barbio, barbitium, barbo, barbula, barbus (-ulus), barbustinus (?). *composita*: barbiger, barbitondium, imbarbesco, imberbis, inlutibarbus, pexibarbus. *Münscher.*

1. Barba, -ae *cogn. vir. ut videtur et etruscae originis et ab appellativo Latino ductum, illud si familiarum cognomen est, hoc si singulorum hominum.* CIC. Phil. 13, 2 illa naufragia Caesaris amicorum, Barbas Cassios, Barbatios Polliones. CORP. XII 4686 (*Narbone*) L. Cassius Barba. X 5582 (*Fabrateriae Novae, litteris optimis*) P. Valgius P. f. P. n. Tro. Barba tr. míl. IX 4519 (*in agro Amitern.*) T. Reutius T. f. Qui. Barba. VI 34663. II 2188. APPIAN. Mithrid. 77 Βάρβας *legatus Luculli.* CORP. XIV 2243, 4 (*in monte Albano, aet. Trai.*) ⟨S⟩ulpicio Lucretio Barba *consule*. 3833 (*Tibure*). XV 4766. CORP. VI 11383 C. Alennius L. f. Clu. C. Alennius C. f. Clu. Barba (*hic certe ab appellativo ductum, cf. W. Schulze, Eigennamen p. 349 adn. 2*). *cognomen liberti* CORP. XI 2076 (= I 1384, *Perusiae*) L. Scribonius L. l. Barba. *praetoriani*: Aurelii Barbae: CORP. VI 2561. 2600. 2385 b 1. a 19 (*a. 209*) ⟨...⟩ Barba Savar(ia). *eques singularis*: CORP. VI 3193 Aurellio Barbe. *figulus* Barba *saec. III*: CORP. XV 2559 *et saepius. christ.*: CORP. VIII 13488 (*cf.* 13489). *incertum quid lateat* CORP. II 1695. 5841. **Barbula,** -ae *cogn. Aemiliorum*: Q. Aimilius Q. f. L. n. Barbula (*cos. 437/317*). L. Aimilius Q. f. Q. n. Barbula (*cos. 473/281*). M. Aimilius Q. f. L. n. Barbula dictator CORP. I² p. 200 n. 34. CORP. X 1403 d 15 (*Herculanei*) Ti. Acutius Barbula. APPIAN. civ. 4, 49 ἐστρατήγει δὲ καὶ Ἀντωνίῳ Βαρβούλας. *nom. gent.* (?): CORP. V 7621 add. p. 1092. **Barbatius,** -a *nom. gent.; cf.* Apnatius, Acinatius, Senatius *al. W. Schulze, Eigennamen p. 412. pars exemplorum derivata esse potest a cognomine* Barbatus. INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 292 M. Barbatius Pollio aed. cur. 1901 p. 76, 77. *idem, ut videtur, aut filius eius inter Caesaris amicos* CIC. Phil. 13, 3 (*cf. p. 1727, 79*). APPIAN. civ. 5, 31 Βαρβάτιος ὁ Ἀντωνίου ταμίας. CORP. XV 883 (*in lateribus, saec. I med.*) M. Barbati Epaphrae. VI 13511. 13512. IV suppl. 32, 19 Barbati Ca⟨ti?⟩. IX 364 add. (*Canusii, litteris non ita antiquis*). 3402 (*Aufini*) Barbatia lib(erta). X 2161 (*Puteolis*). V 133 (*Polae*). INSCR. Ephem. epigr. VIII 53 ad Corp. II (*Lusitaniae*). VIII 9448 (*Caesareae*). *cogn.* **Barbatiānus,** -a. CORP. VI 14003 Caecíliae Barbatian⟨...⟩. V 5407 (*Comi, christ.*) Barbatianus. AMBR. epist. 63, 8 Sarmationem et Barbatianum *monachos. alius monachus* GREG. M. epist. 9, 12. **Barbatio,** -ōnis *nom. christ.* AMM. 14, 11, 19 *et passim, comes domesticorum; cf. Seeck, PW. III 1.* CORP. III 14203, 39 (*Thessalonicae*) Barbationis notarii.

Barbus, -ī *cogn.* CORP. IV 611 Barbum IIvir(um) o(ro) v(os) f(aciatis). IX 751 (*Larini, litteris optimis*) Didiae Barbi f. Decumae Oppianica et Billiena matri. 2845 (*Histonii*) P. Paquius Scaevae et Flaviae filius Consi et Dídiae nepos Barbí et Dírutiae pronepos (*cf.* 2846). III 7800 (*in Dacia*) Dastaiceno Barbi eq. alae Ba⟨t⟩avorum (*nisi est* Barbius). INSCR. Rhen. Bramb. 307 (*in Germ. infer.*) turmae Barbi. **Barbonius,** -ī *nom. gent.* CORP. V 761 (*Aquileiae*) Faustus Barbonius IIIIvir. **Barbo,** -ōnis *cogn.* CORP. IX 3771 (*Maruvii, a. 711*) N. Vibidaius V. f. Barbo.

2. Barba *locus prov. Baeticae.* ITIN. Anton. Aug. p. 412, 1.

Barbaiatis *cogn. militis Aegypti.* INSCR. Ephem. epigr. VII p. 459, 2, 11 ⟨...⟩ccinius Barbaiatis.

Barbalabea, -ae *nom. mul. christ.* MARTYROL. Hier. 3 Non. Mart. (Bern.) Barbalabeae (barba labie *Wiss.*).

Barbalissus *vel* **Barbarissus,** -ī *opp. Syriae ad dextram Euphrati ripam situm, de quo cf. Benzinger, PW. II 2954.* NOT. dign. or. 33, 3 Barbalissus. 33, 25 in Augusta Eufratensi ... Barbalisso. TAB. Peut. 11, 2 Barbalisso. ITIN. Theod. 32 de Quiro usque Barbarisso ... de Barbarisso usque ad Eneapoli. ITIN. Anton. Plac. rec. A 47 in civitate Barbarisso, ubi requiescit sanctus Bacchus, frater sancti Sergii. RAVENN. p. 54, 8 Barballissum. p. 88, 13 Barbalission.

Barbanna, -ae *flumen Illyriae, hodie* Boiána; *cf. Tomaschek, PW. II 2855.* LIV. 44, 31, 3 duo cingunt eam (*sc.* Scodram) flumina, Clausal a latere urbis, quod in orientem patet, praefluens, Barbanna ab regione occidentis, ex Labeatide palude oriens. 44, 31, 10. VIB. SEQ. geogr. p. 147 Barbanna Illyrico praemiscetur (Babenna *V*).

Barbanus, -ī *cogn.; cf.* Barba. CORP. VI 33761 P. Aelius Barbanus Augustorum libertus. *adi.* **Barbanus,** -a, -um. CORP. XI 4127 (*Narinae, a. 218*) in praediis o(nestae) f(eminae) Aureliae Felicitatis villa fundi Barbani.

barbar *v.* barbarus *p. 1735, 44 et 1739, 2.*

1. Barbara, -ae *cogn. mul.; cf.* Barbarus. CORP. VI 32683 Iulius Potentinus ... mil. coh. V. praet. Tussidia Barbara filio. *nomen sing.*: CORP. VI 13510. 17747. 34669. *christ.*: INSCR. christ. Rossi I 605 (*saec. IV/V*) Barbare Petronie. INSCR. Notiz. degli scavi 1889 p. 107 (*a. 438*) puella numine Barbara. INSCR. Nuovo bull. crist. 10 (1904) p. 108 Barbara. GREG. M. epist. 9, 228 Barbaram et Antoninam filias. CORP. IX 3590 (*in pago Fificulano*) Titania Barbara (3591). V 6193 (*Mediolani, christ.*). 8902 (*Comi*) Barbarae nutriculae. ENNOD. opusc. 6, 23 p. 409, 18 domnam Barbaram, Romani flos genii. CORP. II 5411 (*saec. fere II*) Flavia Barbara Fl(avius) Abascantus vir uxori. 6056. 2110. III 1846 (*Naronae*) Aemiliae Barbare. 8450. 2585 (*Salonis*). 8946 Barbaron def. an. I ... Barbara mater. XII 3467 Barbarulae ... Barbara et Philumenus p(arentes) ... Barbarae et Philumeni. 4101. INSCR. christ. Leblant I 105. CORP. XIII 3052 (*christ. apud Parisios*) domine ... Barbare. 7298 (*Mogontiaci, saec. III—IV*) Servandiae Barbare. **Barbarula,** -ae *cogn. mul. v. supra l. 73.*

2. Barbara, -ae *insula, hodie* Ile-Barbe; *v. Longnon, géographie de la Gaule p. 199.* GREG. TVR. glor. mart. 22 apud Insulam Barbaram monasterii Lugdunensis.

Barbaras *nom. vir.; cf.* Barbarus. CORP. II 3761 (*Valentiae*) Iul. Eutychiae Barbaras maritus.

barbarē *v.* barbarus. **Barbare** *v.* Bara.

Barbares, -um *populus Mauretaniae Tingitanae.* ITIN. Anton.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Aug. p. 10, 2 Barbari. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 107, 197 Baccuates et Massennas. Getuli. Afri qui et Barbares (abares *O*). IVL. HON. cosmogr. A 47 inter Barbares et Bacuates. A 54 Barbares gens (ba̅bares *A*). *Jacobsohn.*

barbaria, -ae, **barbariēs** (-ēī) *f.* [*a* barbarus. *Th.*] *nom.* -ies: CIC. Catil. 3, 25 (*pars codd.*) Brut. 258 (*pars codd., v. p. 1730, 77*) OV. am. 3, 8, 4 (*pars codd.*) LVCAN. 7, 273 TERT. adv. Iud. 7 *v. infra l. 21* POTAM. tract. 2 p. 1415^B^ HIER. adv. Iovin. 1, 1 RVFIN. symb. 2 PS. RVFIN. in Os. 13, 7/8 in Am. 9, 11/12 p. 1102^C^ PRVD. ham. 100 psych. 753 CLAVD. 8, 49. 17, 250 AVG. civ. 3, 26 ANON. de mach. bell. 6 MART. CAP. 6, 614 SIDON. carm. 7, 320 *et* 361 ENNOD. opusc. 3, 97 p. 356, 2 GREG. TVR. Franc. 3, 15 p. 123, 5 vit. patr. 6, 2. *acc.* -iem: OV. met. 15, 829 (*pars codd.*) trist. 3, 14, 30 (*Guelf.*). 5, 1, 46 (*pars codd.*) VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 (*in A*, -iam *L*) LVCAN. 8, 812 (-iam *pars codd.*) IVL. VAL. 2, 13 MAR. VICTORIN. ad Iust. 16 HIER. epist. 17, 2 (*v. l.* -iam). 20, 4. 30, 2 adv. Rufin. 2, 27 p. 452^A^ CLAVD. 5, 79. 15, 432. 28, 222 AVG. c. Iul. 3, 15, 29 COD. Theod. 9, 42, 22 OROS. hist. 1, 4, 2. 7, 43, 6 SALV. gub. 4, 76 CASSIOD. var. 3, 17, 1. 12, 5, 5. 12, 7, 1. *abl.* -ie: OV. ars 2, 552 (*pars codd.*) AVELL. p. 749, 13. 753, 13 EVGIPP. Sev. 27, 3. 44, 5. *genet. vel dat. in* -iei *exeuntes non legi. plur.* -iae: TERT. virg. vel. 2 adv. Iud. 7 p. 714 (*cod. Leid. et ed. princ., cet.* -ies) PRISC. Anast. 311.

I ***proprie:*** *barbarorum regio eiusque incolae*:

A *secundum usum Graecorum* (*cf.* barbarus *IA*) *pro Italia*: PLAVT. Poen. 598 macerato hoc pingues fiunt auro (*i. lupinis*) in barbaria boves. Faen. frg. 1 (Fest. p. 372) heus tu, in barbaria quod dixisse dicitur libertus suae patronae, id ego dico ⟨tibi⟩: 'Libertas eqs.' Fest.: in barbaria est in Italia.

B *apud Romanos de omnibus externis regionibus praeter Graeciam et Italiam*: *de regionibus ipsis*: CIC. dom. 60 cum alteri totam Achaiam, Thessaliam, . . . , Macedoniam omnemque barbariam . . . condonasses. Pis. 17 quid facis? quod nulla in barbaria quisquam tyrannus. Phil. 13, 18. fin. 5, 11 omnium fere civitatum non Graeciae solum, sed etiam barbariae. Tusc. 5, 77 quae barbaria India vastior aut agrestior? nat. deor. 2, 126 *pantherae* in barbaria . . . caperentur. VAL. MAX. 4, 6 ext. 3 barbariae inmensas solitudines. SEN. epist. 28, 4 in quolibet barbariae angulo conloceris. PS. APVL. Ascl. 24 inhabitabit Aegyptum Scythes aut Indus aut aliquis talis e (*sic Bernays*, id est *trad.*) vicina barbaria. TERT. virg. vel. 2 per Graeciam et quasdam barbarias eius. LAMPR. Alex. 58, 5 rura vicina barbariae. IVST. 12, 6, 16 in ultimam deductos barbariam. RVF. FEST. 8 Daciam . . . in solo barbariae provinciam fecit. CHALC. comm. 132 cuncta Graecia, omne Latium omnisque barbaria. AMM. 31, 4, 9. HIER. epist. 15, 2 solitudinem . . . , quae Syriam iuncto barbariae fine determinat. PS. AVG. coll. c. Pasc. 20 in Syria vel Graecia, in Africa aut in cuncta barbaria. *pro incolis*: CIC. Catil. 3, 25 quale bellum nulla umquam barbaria (-ies *pars codd.*) cum sua gente gessit. Arch. 19 sit . . . sanctum apud vos, humanissimos homines, hoc poetae nomen, quod nulla umquam barbaria violavit. prov. 5 Macedoniam domitis iam gentibus finitimis barbariaque compressa pacatam. Phil. 5, 37 non solum cum exercitu suo, sed etiam cum omni immanitate barbariae bellum inferre nobis. 14, 8 ferum et immane facinus, quod nulla barbaria posset agnoscere. fin. 2, 49 a quo (*philosopho*) non solum Graecia et Italia, sed etiam omnis barbaria commota est. nat. deor. 1, 81 deos ea facie novimus, qua . . . : at non Aegyptii nec Syri nec fere cuncta barbaria. OV. met. 15, 829 quid tibi barbariam (-iem *codd. pars*), gentes ab utroque iacentes oceano numerem? LVCAN. 7, 273 aderit . . . vix arma ferens aut mixtae dissona turbae barbaries. 8, 812 adde subactam barbariem (-iam *pars codd.*) gentesque vagas. PANEG. 10, 37 p. 242, 23 si . . . armis vestris contusa barbaria aliquid tamen moverit. IVST. 9, 5, 7 Macedoniae exercitus . . . et confinis domitarum gentium barbaria (OROS. hist. 3, 14, 3 infinita). 12, 3, 3 orientalis. AVR. VICT. Caes. 24, 9 immissi in imperium . . . barbariae multi. EVTR. 8, 13, 1 quod (*bellum*) cum his (*Marcomannis*) Quadi . . . atque omnis barbaria moverat. SCHOL. Cic. Bob. p. 229, 6 vocabula ipsa (*Lydorum, Mysorum*) quendam inpetum barbariae ferocientis ostentant. HIER. adv. Iovin. 2, 7 Arabes et Saraceni et omnis eremi barbaria camelorum lacte . . . vivit. RVFIN. hist. 2, 17, 7 perfecti huius boni participem fieri omnem Graeciam omnemque barbariam (τὴν βάρβαρον). 4, 7, 14 ut . . . omnis . . . barbaries genuina feritate deposita ad Iesum concurreret. PRVD. ham. 10 fera. CLAVD. 8, 49 cum barbaries penitus commota gementem inrueret Rhodopen. 15, 432. 17, 250 dissona ritu. 18, 323 reginarum . . . sub armis barbariae pars magna iacet. 21, 148 nulli barbariae motus. ANON. de mach. bell. 6 omne latus limitum . . . appetat dolosa. AVG. civ. 3, 26 ut omnes fere Italae gentes . . . tamquam saeva barbaries domarentur. COD. Theod. 9, 42, 22 (*a. 408*) quibus (*opibus*) ille (*praedo publicus*) usus est ad omnem ditandam inquietandamque barbariem. SIDON. carm. 7, 320 rupta tumultu. PRISC. Anast. 311 barbariaeque ferae capiant iuga vestra (*Denisius*, ūa *A*) subactae.

speciatim de certis nationibus vel terris: CIC. Font. 44 infestis prope signis inferuntur Galli in M. Fonteium . . . . sed multis et firmis praesidiis . . . isti immani atque intolerandae barbariae resistemus. CIC. rep. 1, 5 Themistoclem . . . non in Graeciae portus . . . , sed in barbariae (*i. Persiae*) sinus confugisse. Att. 7, 11, 3 fluctum . . . totius barbariae ferre urbs una non poterat. CVRT. 6, 3, 3 Ionas, Aeolidem servitio barbariae inpotentis exemimus. IVL. VAL. 2, 13. PS. RVFIN. in Am. 9, 11/12 p. 1102^C^ cum iam eos (*Iudaeos*) fera barbaries possideret. CIC. nat. deor. 2, 88 quis in illa barbaria (*sc. Scythia aut Britannia*) dubitet, quin . . . ? OV. Pont. 3, 1, 5 an mihi barbaria vivendum semper in ista (*sc. Thracia*) . . . ? (trist. 3, 10, 4 media). 4, 5, 34 barbariae tutas . . . vias. trist. 3, 14, 30 quorum (*scriptorum*) cognoverit esse exilium tempus barbariamque (-iemque *Guelf.*) locum. 4, 1, 22. 5, 1, 46 barbariam (*sic Guelf. Goth.*, -em *nonn.*) rigidos effugiamque Getas. GELL. 19, 12, 7 homo Thracus . . . ex ultima barbaria. IVST. 2, 2, 14 cultos . . . mores (*sc. Graecorum*) incultae barbariae (*i. Scythiae*) conlatione superari. PANEG. 11, 7 p. 250, 11 CLAVD. 28, 222 *cf.* ISID. orig. 14, 4, 3 *sub* barbaricus *p. 1732, 16.* AVELL. p. 753, 13 in interiore barbarie Scytharum. OROS. hist. 1, 4, 2 Scythicam. HOR. epist. 1, 2, 7 Graecia barbariae (*i. Troianorum*) lento conlisa duello. LIV. 30, 28, 3 Syphace, inconditae barbariae rege. VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 in media barbaria ortus *Masinissa.* 5, 5, 3 *Tiberius* Alpes Rhenumque transgressus . . . per modo devictam barbariam . . evasit. 8, 7 ext. 3 effusam barbariam (*L*, -iem *A*; et fusam Maream *Gertz*) et flexuosos fossarum ambitus Aegyptiorum senum discipulus lustrabat. TERT. adv. Iud. 7 p. 714 Oehl. Maurorum gentes et Getulorum barbaries (-ae *cod. Leid., ed. pr.*) a Romanis obsidentur. PANEG. 2, 7 p. 95, 4 ut eo limite Romanae provinciae ab immanitate barbariae (*sc. Germaniae*) vindicarentur (3, 5 p. 105, 34 in media. GREG. TVR. vit. patr. 6, 2 proxima). IVST. 42, 2, 10 sperans interitum viri . . . ex bello tam profundae barbariae (*i. Colchis*). POTAM. tract. 2 p. 1415^B^ atroci feritate blasphemantium commota barbaries (*sc. Iudaei*) *Iesaiam* . . . bifidavit. CLAVD. 26, 638 *Pollentia* virtutis fatale solum, memorabile bustum barbariae (*i. Gothorum*). MART. CAP. 6, 614 Sarmatarum gens copiosaque barbaries. AVELL. p. 753, 13 sunt metalla alia in ipsorum barbarie Blemyorum constituta. SIDON. carm. 7, 361 vixque tuo impositum capiti diadema, Petroni: ilico barbaries, nec non sibi capta videri Roma Getis. CASSIOD. var. 12, 7, 1 saevam barbariem (*i. Suebos*). IOH. BICL. chron. II p. 214, 19, 575, 3 Aramandurus Sarracenorum rex . . . principi cum donis barbariae occurrit. EVGIPP. Sev. 27, 3 ingruente barbarie (*i. Thoringis*).

C *apud Christianos de gentilibus, paganis* (*cf.* barbarus *ID*): PRVD. psych. 753 exstincta est multo certamine saeva barbaries, sanctae quae circumsepserat urbis indigenas. SALV. gub. 4, 76 paganicam barbariem perierare causamur. ENNOD. opusc. 3, 97 p. 356, 2 thesauros cruda barbaries quaerebat in terra, quos ille ad caelestia secreta transmiserat. GREG. TVR. Franc. 3, 15 sic (*sc. diem solis*) . . . barbaries vocitare diem domenicum consueta est.

II ***translate:*** *de barbaris et feris moribus, i. fere q. rusticitas, duritia, saevitia*: CIC. Flacc. 63 cum *Massilia* in ultimis terris cincta Gallorum gentibus barbariae fluctibus alluatur. Balb. 43 C. Caesar . . . inveteratam quandam barbariam ex Gaditanorum moribus disciplinaque delerit. Phil. 2, 108 ista vero quae et quanta barbaria est! 11, 6 cuius taeterrima crudelitate omnis barbaria superata est. de orat. 1, 118 haec turba et barbaria forensis dat locum vel vitiosissimis oratoribus. OV. am. 3, 8, 4 ingenium quondam fuerat pretiosius auro, at nunc barbariast (-ies *pars codd.*) grandis habere nihil. ars 2, 552 barbaria (-ie *pars codd.*) noster abundat amor. VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 *Seianus* efferatae barbariae immanitate truculentior. SEN. dial. 5, 18, 1 utinam . . . nec in Romanos mores . . . suppliciorum irarumque barbaria transisset! QVINT. inst. 11, 3, 69 praeduro ac rigente *capite* barbaria quaedam mentis ostenditur. FLOR. epit. 4, 12, 20 tanta barbaria est *Sarmatarum*, ut nec intellegant pacem. APVL. flor. 3 p. 13 ad deridendam monstri illius (*sc. Marsyae*) barbariam. TERT. nat. 2, 9 ut ne conversaretur quidem inter viros *Fauni filia* aut barbaria aut conscientia deformitatis aut rubore insaniae paternae. LACT. (?) mort. pers. 9, 2 inerat huic bestiae (*sc. Maximiano*) naturalis barbaries. IVST. 43, 4, 1 Galli . . . usum vitae cultioris deposita ac mansuefacta barbaria . . . didicerunt. MAR. VICTORIN. ad Iust. 16 istius vanitatis barbariem diligenti cura captare. HIER. epist. 17, 2 adversus barbariem (*v. l.* -iam) istius loci versu cogor clamare vulgato. PS. RVFIN. in Os. 13, 7/8 calamitates, quas erat illatura hostium barbaries. CLAVD. 5, 79 ne qua de parte relinquat barbariem, revocat fulvas in pectora pelles. AVG. c. Iul. 3, 15, 29 ultimi limitis sortita regionem *pudicitia coniugalis* ultra se proruentium exsecrata barbariem. OROS. hist. 7, 43, 6 neque Gothos ullo modo parere legibus posse propter effrenatam barbariem. CASSIOD. var. 3, 17, 1 exuite barbariem, abicite mentium crudelitatem. 12, 5, 5 ut nullam contrahant in concertatione barbariem. EVGIPP. Sev. 44, 5 de cotidiana barbarie frequentissimae depraedationis.

speciatim in dicendo, scribendo: CIC. Brut. 258 omnes tum fere, qui nec extra urbem hanc vixerant neque eos aliqua barbaries (*sic O² V, multae edd.*, -ia *Lagomars. 35, Venet. 2, altera pars edd.; trad.* barbari in) domestica infuscaverat, recte loquebantur. OV. trist. 3, 9, 2 hic quoque sunt . . . Graiae . . . urbes inter inhumanae nomina barbariae. PETRON. 68 praeter errantis barbariae aut adiectum aut deminutum clamorem. HIER. adv. Iovin. 1, 1 scriptorum *Ioviniani* tanta barbaries est et tantis vitiis spurcissimus sermo confusus. adv. Rufin.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 27 p. 452^{A} ut ... sensuum ... barbariem apertius ... digererem. epist. 20, 4 propter barbariem linguae *Hebraicae* (30, 2). RVFIN. symb. 2 p. 337^{A} quod eis (*apostolis*) ... nulla linguae barbaries inaccessa videretur et invia. *Münscher.*

1. Barbaria, -ae *nom. mul.* EVGIPP. Sev. 46, 1 illustris femina Barbaria.

2. Barbaria, -ae *regio Sardiniae.* CORP. XIV 2954 (*Praeneste*) Sex. Iulius S. f. Pol. Rufus evocatus divi Augusti praefectus cohortis Corsorum et civitatum Barbariae in Sardinia. *incolae* **Barbaricīnī,** -ōrum *v. Mommsen, Corp. X p. 818; Hülsen, PW. II 2857.* COD. Iust. 1, 27, 2, 3 in Sardinia ... iuxta montes, ubi Barbaricini videntur. GREG. M. epist. 4, 25 *sq.* *adi.* **Barbaricinus,** -a, -um. GREG. M. epist. 9, 123 ut in utilitatem parrochiae Barbaricina debeat mancipia comparare.

3. in civitate **Barbariā** MARTYROL. Hier. 17 Kal. Iul. (Wiss.).

Barbariana *locus Hispaniae Baeticae.* ITIN. Anton. Aug. p. 406, 2. RAVENN. p. 305, 10 Bamaliana. p. 344, 4 (Guid. p. 516, 3). *locus provinciae Tarraconensis.* ITIN. Anton. Aug. p. 450, 4. *Jacobsohn*

Barbariānus *v.* Barbarus. **barbarica** *v.* barbaricus *in fine.*

barbaricārius, -a, -um *a* barbaricus, barbarica. *ad artem barbaricariorum pertinens*: CORP. XIII 1945 (*Luguduni*), 4 hominis optimi artis barbarícáríãe. VI 9641 Hermes barbaricari(u)s min⟨i⟩strator l. *subst.* **barbaricārius,** -ī *m.* *aurificum genus qui auro barbarico (cf. p. 1733, 65 sqq.) opera faciunt, de quibus cf. Marquardt-Mau², Privatleben p. 693; Blümner, Maximaltarif des Diokletian, 1893, p. 157 sq.; Seeck, PW. II 2856.* CLAVD. DON. Aen. 11, 777 (*q. v. p. 1737, 51*) p. 1706^{B} tegebantur ... crura eius barbarico opere tegminibus factis, et hoc nomen est: nam qui hanc ⟨artem⟩ exercent, barbaricarii dicuntur, exprimentes ex auro et coloratis filis hominum formas et diversorum animalium et specierum imitantes (*Böcking*, -tatam *trad.*) subtilitate veritatem. EDICT. imp. Diocl. 20, 5 *βαρβαρικαρίῳ διὰ χρυσοῦ ἐργαζομένῳ* (ὑπὲρ) *ἔργου πρωτίστου* (*πρωτείου C*) ὁ(*γκίας*) α´ Ӿ ‚α´. 20, 6 *ἔργου δευτερείου* Ӿ *ψν´*. 20, 7 *βαρβαρικαρίῳ ἰς ὁλοσειρικὸν* (ὑπὲρ) ὁ(*γκίας*) α´ Ӿ φ´. 20, 8 *ἔργου δευτερείου* (ὑπὲρ) ὁ(*γκίας*) α´ Ӿ υ´ (*in rubr. περὶ μισθῶν τῶν πλουμαρίων καὶ τῶν σειρικαρίων*). COD. Theod. 13, 4, 2 (*a. 337*, = COD. Iust. 10, 66 [64], 1) artifices artium ... ab universis muneribus vacare praecipimus ...: ... barbaricarii. 10, 22, 1 (*a. 374*) cum senae per tricenos dies ex aere tam apud Antiochiam quam apud Constantinopolim a singulis barbaricariis cassides, sed et bucculae tegerentur *eqs.* COD. Iust. 12, 23 (24), 7, 19 (*a. 384*) barbaricarii (*cf. ibid.* 1 quas dignitates per singula scrinia officiorum sacrarum largitionum habere statuimus). NOT. dign. or. 11, 45 (*in officio magistri officiorum de scola agentum in rebus*) barbari⟨cari⟩orum [tres] ⟨quattuor⟩: 46 orientis unus, 47 Asianae unus, 48 Ponticae unus, 49 Thraciarum et Illyrici unus. occ. 11, 74 (*sub dispositione comitis sacrarum largitionum*) praepositi branbaricariorum (*sic*) sive argentariorum: 75 praepositus branbaricariorum sive argentariorum Arelatensium, 76 ... Remensium, 77 ... Triberorum. CORP. V 785, 4 (*Aquileiae*) Aurelius Cassianus barbarica(riu)s (*vel* barbarica(n)s*?*, *v. Mommseni adn.*). VI 33766 Dasmeno barbaricario Caes. n. ser(vo). *cf.* scrinium barbarorum *sub* barbarus *p. 1743, 42 sqq.* *Münscher.*

barbaricē *v.* barbaricus *in fine.*

Barbaricīnī *campi ad Tarracinam Italiae siti* IORD. Rom. 372 ad campos venisset Barbaricinos. Get. 309 MARCELL. chron. II p. 104, 536, 4. *Jacobsohn.*

barbaricinus barbarus GLOSS. V 562, 32. *cf.* Barbaricini.

Barbaricinus *v.* 2. Barbaria. [*Münscher.*

barbaricum *v.* barbaricus *in fine.*

barbaricus, -a, -um, *βαρβαρικός.* varb-: AMBR. fid. cod. Paris. ed. Kauffm. p. 21, 12 *et* 36. barv-: DIOSC. 1, 92. DIFF. Suet. p. 308, 35 Roth *v. p. 1735, 46.* *i. q.* barbarus.

I ***proprie*:** *gentis externae*: **A** *secundum usum Graecorum pro Latinus, Romanus* (*cf.* barbarus *I A*): PLAVT. Capt. 492 nunc barbarica lege certumst ius meum omne persequi. 884 quid tu per barbaricas urbes iuras?

B *a Romanis dicuntur barbarae omnes gentes praeter Graecos Romanosque* (*cf.* barbarus *I B*): *de animantibus*: SEN. Ag. 601 barbaricis equitum catervis (LVCAN. 7, 527 SIL. 9, 77). LVCAN. 1, 476 barbaricas ... Caesaris alas. VAL. FL. 8, 460 iuventae. SIL. 9, 220 bellator. 11, 31 Dardana ... moenia barbarici Nomadum (nondum *trad.*) sociata tyranno. AMM. 16, 11, 14 multitudo *Germanorum* (ENNOD. opusc. 3, 100 p. 356, 18). 28, 2, 8 globus (28, 6, 10). VEG. mulom. 2 prol. 2 L. barbaricorum animalium alia natura *est* (3, 7, 1 *equis*). CLAVD. 7, 112 cohortes. carm. min. 27, 83 turmas (*Parthorum*). MART. CAP. 6, 663 litus Scythicum confertum multiplici diversitate barbarica. SIDON. carm. 2, 241 Scythicae vaga turba plagae ..., ipsis quoque gentibus illic barbara barbaricis (INST. Iust. de inst. promulg. 1). PAVL. PELL. 389 agmina. CORIPP. Iust. 1, 279. *nota*: CARM. epigr. 1320, 4 (*Aquileiae, saec. III/IV*) ⟨s⟩eptimae qui cohortis centuriam reguit praetoriae fidus, non barbaricae legioni⟨s⟩ (= CORP. V 923, *v. Mommseni adn.*). *de corporis partibus*: OV. epist. 3, 2 littera ... vix bene barbaricā Graeca notata manu (*sc. Briseidis.* 12, 70 *Colchorum.* ars 1, 180 *Parthorum*). VAL. FL. 6, 702 inproba barbaricae procurrunt tegmina plantae. AMM. 16, 12, 57 cruore (CLAVD. 5, 232. 8, 631). 17, 13, 13 sanguinis. CLAVD. 26, 184 comas (*Gothorum*). ENNOD. carm. 57, 1 barbaricam (*Gothicam*) faciem Romanos sumere cultus. *de numinibus*: CORP. XIII 14663² (*Salonis, primae aet. imp.*) ⟨...⟩ deae Barbaricae. CLAVD. 21, 231 robur numinis instar barbarici (*sc. Germanorum*). CORP. V 775 (*Aquileiae*) Fatis divinis et barbaric(is) v. s. l. m. Postumia. *de regionibus a barbaris habitatis*: STAT. silv. 3, 3, 59 barbaricis Latio transmissus ab oris. CAPITOL. Maximin. 12, 1 per triginta ... milia barbarici soli (TREB. trig. tyr. 5, 4 VOPISC. Prob. 13, 8 PS. AVR. VICT. epit. 29, 3 OROS. hist. 7, 28, 29 ORIGO Const. 6, 34 ENNOD. dict. 21, 29 p. 491, 9). VOPISC. Aurelian. 21, 10 agri (*opp.* Romana res p.). LAMPR. Alex. 45, 2 fines. AMM. 14, 10, 11 pagos (30, 5, 13). 16, 12, 8 ad usque vallum barbaricum (*i. limitem Germaniae*). 21, 9, 1 tractus. 28, 2, 5 in monte Piri, qui barbaricus locus est. MART. CAP. 6, 660 inter Cherronesum et Samothracen quaedam loca vasta nuncque barbarica. ISID. orig. 14, 4, 3 Scythia inferior ..., quae terra generaliter propter barbaras gentes, quibus inhabitatur, barbarica (-ria *Arev.*) dicitur. *de rebus, instrumentis, sim. a barbaris usurpatis*: LVCR. 2, 500 barbaricae vestes (EPIT. Alex. 32). VERG. Aen. 2, 504 barbarico postes auro spoliisque superbi (SERV. *ad l.* id est aut multo, aut cultu barbaro ..., aut a barbaris capto, aut vere barbaro id est Phrygio, quia *πᾶς μὴ Ἕλλην βάρβαρος*. GLOSS. IV 431, 37 *cf.* SEN. Herc. f. 475 CORIPP. Iust. 3, 122). CIRIS 166 icta ... barbarico Cybeles antistita buxo (*sc. tibiae*). OV. met. 6, 576 stamina barbaricā suspendit *Philomela* ... telā. LIV. 21, 60, 8 suppellex. VITR. 1, 1, 6 *Persarum* simulacra barbarico vestis ornatu. SEN. Tro. 782 templa (*sc. Troiana*). epist. 95, 70 contra decem legiones et Gallica auxilia et mixta barbarica arma (AMM. 29, 5, 39 concrepantibus. CLAVD. 18, 17 Oriens vastabitur. CORIPP. Ioh. 2, 27). LVCAN. 1, 337 lassi Pontica regis (*i. Mithridatis*) proelia barbarico vix consummata veneno. 5, 134 barbarica (*i. Gallorum*) ... lampade Python (*i. Delphi*) arsit. 8, 411 proles ... Metelli stabit barbarico coniunx millesima lecto? PLIN. nat. 36, 185 pavimenta credo primum facta, quae nunc vocamus barbarica. VAL. FL. 6, 90 rotae. 6, 526 chlamys. SIL. 4, 171 telum. 4, 269 Sidonio fulgentem ardore tapeta, barbaricum decus. 16, 63 bipennem. STAT. silv. 2, 1, 72 non te barbaricae versabat turbo catastae. APVL. met. 10, 30 in modum Paridis ... barbaricis amiculis umeris defluentibus pulchre indusiatus adulescens. LAMPR. Comm. 10, 7 habitu. Alex. 62, 2 gladio (62, 5 EVGIPP. Sev. 31, 1). VOPISC. Prob. 13, 8 tantum his praedae barbaricae tulit, quantum ipsi Romanis abstulerant. AMM. 19, 11, 10 vexillo. CLAVD. 3, 360 barbaricis iaceant quot moenia flammis. MARCELL. med. 8, 127 medicamen. 8, 128 remedium praesens barbaricum quidem, sed multis probatum. SIDON. carm. 12, 9 barbaricis (*i. Germanicis*) plectris. *de rebus naturalibus*: PLIN. nat. 15, 56 incerta nominum causa est barbaricis *piris*. 21, 29 quidam errore falso barbaricam eam (*radicem*) appellabant. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 7 folium barbaricum (CASS. FEL. 45 p. 113 id est malobathri). VOPISC. Prob. 15, 6 frumento. AMM. 16, 11, 10 fruges opesque. 16, 11, 11 messibus. *t. t. astrologorum*: sphaera barbarica (*opp.* Graecanica), *cf. Boll, Sphaera 1903 p. 349 sqq.* SERV. auct. georg. 1, 19 Nigidius sphaerae barbaricae. FIRM. math. 4, 17, 2 interpretationem ... sfaerae barbaricae (4, 25, 5). PROB. Verg. georg. 1, 227/9. *de moribus, sim.*: ENN. trag. 83 (Cic. Tusc. 1, 85) vidi ego te (*sc. Priami domum*) astante ope barbarica (*sed* Cic. Tusc. 3, 44 astantem *trad.*, *quod tuetur Vahlen², Enn. poesis rell., scen. 94.* VERG. Aen. 8, 685 ope barbarica variisque Antonius armis. VAL. FL. 3, 494 barbaricas iam movit opes. CLAVD. 10, 227). LIV. 25, 33, 2 barbaricae et praecipue earum gentium (*i. Celtiberorum*) ... perfidiae. VITR. 2, 1, 4 barbarico *Colchorum* more (GELL. 1, 11, 7 more atque luxu. CAPITOL. Maximin. 3, 1 VEG. mil. 3, 5 p. 74, 10. IORD. Get. 11, 69 mores *Gothorum*). LVCAN. 1, 450 barbaricos ritus *druidarum* moremque sinistrum sacrorum (SIL. 12, 349. 16, 20 AMM. 31, 2, 23). SIL. 5, 648 gerebat vulnera barbaricae mentis. 9, 362 barbaricis ... viribus (GREG. M. epist. 5, 37). 15, 690 corde *Nabidis.* FLOR. epit. 3, 3, 12 stoliditate *Cimbrorum.* GELL. 17, 9, 18 astu. APVL. met. 10, 6 feritatis (COD. Theod. 5, 5, 2 *a. 366.* 7, 16, 2 *a. 410* SCHOL. Hor. carm. 3, 27, 66 AVG. serm. ed. Mai 4, 2. GREG. M. epist. 1, 48 p. 74, 19 *i. Langobardorum invasio.* 3, 30 p. 188, 15). TERT. idol. 18 habitum barbaricae ingenuitatis. CAPITOL. Maximin. 8, 9 propter humilitatem generis barbarici. 12, 3 habuit ... hoc barbaricae temeritatis, ut. VOPISC. Prob. 17, 3 urbes ereptas barbarico servitio Romano reddidit iuri (Aurelian. 41, 8 servitutis). TREB. Claud. 6, 6 tumoris (AMM. 28, 6, 5. 31, 12, 6). IVL. VAL. 3, 4 magnificentia. 3, 7 aestimatione. AMM. 15, 5, 15 fidei. 16, 5, 16 rabies (27, 9, 1 CARM. epigr. 1394, 10). 17, 9, 1 obstinatione. 16, 12, 3 fastūs (CLAVD. 15, 73). 21, 12, 25 augendae barbaricae utilitatis auctorem. 30, 5, 2 adpetitus. 30, 10, 3 furore ... crudescente (CARM. epigr. 1516, 7 *a. 479*). SCHOL. Hor. carm. 3, 24, 21 castitatem laudat exemplo barbarico. HEGES. 1, 29, 9 avaritiam. 5, 24, 3 feritas *Arabum* barbaricae propior immanitati. CLAVD. 20, 226 barbaricae (*i. Getarum*) ... vitae. AVG. civ. 1, 28 p. 45 libido. ALC. AVIT. epist. 10 p. 44, 18 victa est ... in rigore barbarico humilitate immanitas. COD. Iust. 1, 27, 1, 2 corpora ... iugo barbarico ... subiugabant *Vandali* (*ibid.* 8). LEX Burg. lib. const. 60, 2 consuetudinem (*opp.* Romanam). GREG. M. epist. 11, 31 p. 301, 19 crudeli-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tatis. *speciatim de lingua, verbis, dictis*: OV. trist. 5, 12, 55 omnia barbaricae (*sed* -riae *Guelf. Goth.*) loca sunt vocisque ferinae. VAL. FL. 6, 187 hinc barbarici glomerantur ovatus, hinc gemitus. 8, 69 carmina barbarico fundens *Medea* pede (*i. rhythmo*). SIL. 3, 107 barbarica paulum vitiato nomine lingua (CORIPP. Ioh. 2, 27). SVET. Cal. 47 sermonem Germanicum addiscere et nomina barbarica ferre (SERG. gramm. IV 483, 31 SYMM. or. 3, 12). IVL. VAL. 1, 38 dictis. AMM. 18, 2, 2 sermonis *Alamannorum*. 30, 3, 5 murmure. VEG. mil. 4, 15 p. 137, 21 vineas ... quas nunc militari barbaricoque usu causias vocant. SIDON. carm. 5, 219 barbaricus resonabat hymen. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 161 non credentibus barbaricis conscriptionibus (ταῖς ἐν τοῖς βαρβάροις ἀναγραφαῖς), sed solis Graecis fidem habendam esse dicentibus. *de rebus a barbaris gestis*: SIL. 10, 224 corruit ictu barbarico. SOL. 27, 49 initio barbaricae inpressionis. PANEG. 11, 1 p. 245, 10 depraedatione barbarica (*opp.* praesidentium rapinis). LAMPR. Alex. 48, 3 expeditio. VOPISC. Aurelian. 21, 2 motus (quatt. tyr. 5, 3 AMM. 26, 7, 5. 30, 8, 12 AMBR. exc. Sat. 1, 1). Aurelian. 35, 4 obsidione (HIER. adv. Rufin. 3, 21 GREG. TVR. glor. mart. 59 p. 529, 2). Ps. DAMAS. epigr. 83, 9 ausis. AMM. 17, 5, 1 excursūs (17, 13, 4. 26, 6, 11). 20, 8, 16 impetus. 27, 8, 1 Brittanias ... barbarica conspiratione ... vexatas. AMBR. Iac. 2, 6, 29 incursus (NOVELL. Valent. 19, 9). CLAVD. 19, 53 tumultu. AVG. civ. 5, 23 inruptione (MAXIM. epist. p. 3). CORP. VI 1663 incursione (SIDON. epist. 3, 2, 2 NOVELL. Iust. 34 pr. 65, 1, 2). NOVELL. Theod. 4 pr. excursione. SIDON. epist. 5, 6, 1 turbo. carm. 5, 225 barbarici ... festa tori. PAVL. PELL. 423 rapinas (CORIPP. Ioh. 4, 102). GREG. M. epist. 1, 39 p. 51, 23 monachos ... occasione dispersos barbarica. 2, 17 quo ... barbaricum (-ci *trad., corr. r2*) possit periculum facilius declinari. 2, 23 p. 120, 21 vastationis. *de bellis sim. cum barbaris gestis*: Ps. VERG. catal. 9, 5 horrida barbaricae portans *victor* insignia pugnae. SEN. Thy. 664 triumpho ... barbarico. SIL. 13, 743 fervet gens Itala Marte barbarico. PORPH. Hor. epod. 16, 11 bella, *opp.* civilia (AMM. 26, 5, 5 *Germanorum* narraturi. CLAVD. 26, 288. CORP. V 4371 *Brixiae, in latere*). PANEG. 9, 23 p. 210, 20 cladis (AMM. 15, 11, 8). AMM. 16, 1, 1 caedes barbaricas somniabat (19, 11, 14).

C *apud christianos pro gentilis, paganus* (*cf.* barbarus *I D p. 1738, 74 sqq.*), *sed tamen exempla dubia*: CANON. Migne 56, 723^{B} ecclesiae ... dei, quae sunt in barbaricis gentibus constitutae (*ibid.* p. 809^{A}). CORP. XIII 2402, 3 (*Luguduni*) germine barbarico nati, sed fonte renati. *nota libelli titulum*: Ps. AVG. de tempore barbarico (NOVELL. Iust. app. 8). SIDON. epist. 7, 9, 20 cui ... multipliciter obserata barbarici carceris divinitus claustra patuerunt. GREG. M. epist. 1, 16^{a} p. 19, 26 contrito dei iudicio iugo barbarico.

II *translate*: *pro incultus, ferox* (*cf.* barbarus *II*): PLAVT. Cas. 747 facite cenam mihi, ut ebria sit. sed lepide nitideque volo, nil moror barbarico bliteo (*neutr. pro subst.*; ritu *P*). PACVV. trag. 270 barbaricam pestem subinis (*Ribbeck*, sabinus Non. p. 248, navibus Non. p. 40) nostris optulit. *cf. Ribbeck, Röm. Tragödie, 1875, p. 278*). OV. met. 11, 162 barbarico ... Midan ... carmine delenit *Pan*. *nota de re naturali*: COLVM. 11, 2, 83 silvam siquis barbaricam, id est consemineam velit facere. *neutr. pro adv.*: SIL. 12, 418 barbaricum atque immane gemens.

substantive: **1 barbaricum** appellatur clamor exercitus, videlicet quod eo genere barbari utantur PAVL. FEST. p. 31.
2 barbaricum, -ī *n. sc. solum* (*cf. p. 1732, 9 sqq.*) *i. q. regio, terra barbarica*: LAMPR. Alex. 47, 1 nec portarent cibaria decem ... dierum nisi in barbarico. CAPITOL. Maximin. 10, 2. COD. Iust. 4, 63, 2 (*a. 374?*) aurum ... ad barbaricum ... translatum a mercatoribus. EVTR. 7, 9 *Albis* in barbarico longe ultra Rhenum est. 9, 4. AMM. 17, 12, 21 his in barbarico gestis. 18, 2, 14. 27, 5, 6. NOT. dign occ. 32, 41 contra Bononiam in barbarico. 33, 48 CORP. X 216, 7. INSCR. Dessau 2784 (*Coloniae Agripp.*) occisus in barbarico iuxta Divitia (*i. Deutz*) a Franco. AMBR. fid. p. 21, 12 *et* 36 Kauffm. DIOSC. 1, 92 OROS. hist. 1, 2, 54. *nota plur.*: CANON. Migne 56, 810^{A} qui in barbaricis (*sed fortasse masc.?*) sunt episcopi. **3** GLOSS. IV 24, 17 **barbarica** aurea ornamenta. 487, 26 opera de auro (= 590, 29. V 592, 51). IV 487, 25 barbarica auro vel ornamenta (*corr. cf.* V 442, 34 auro an ornamenta. 348, 15 auro ornamenta). IV 590, 34 opera subtiliter ornata (= V 591, 66). 600, 11 subtilis in coloribus laneis operatio vel auro ornata. V 270, 15. *cf. Landgraf, Archiv 9 (1896) 364 sq.*

adv. **barbaricē**. CAPITOL. Ver. 10, 6 barba prope barbarice demissa. ANTHIM. 64 nos Graece dicimus alfita, latine vero polentam, Gothi vero barbarice fenea.

derivatum: barbaricarius. *Münscher.*

barbariēs *v.* barbaria.

Barbarinia, -rinus *v.* Barbarus. **Barbario** *v.* Barbarus.

Barbaris *nom. vir. christ.* INSCR. christ. Rossi I 517 (*a. 403*) Barbaris defunctus. *Jacobsohn.*

barbarismus, -ī *m.*, βαρβαρισμός. -os (*nom.*): DIFF. gramm. VII 526, 20. -on: *ibid.* 19. GELL. 5, 20, 4 nos neque 'soloecismum' neque 'barbarismum' apud Graecorum idoneos adhuc invenimus, nam sicut βάρβαρον, ita σόλοικον dixerunt. 13, 6 *tit.* quod vocabulum 'barbarismi' *Graeci* non usurpaverint neque Romani antiquiores neque Attici. 13, 6, 4 id vocabulum, quod dicitur vulgo 'barbarismus', qui ante divi Augusti aetatem pure atque integre locuti sunt an dixerint, nondum equidem inveni. *plane alio sensu adhibet Aristot. poet. 22.*

t. t. rhetorum vel potius grammaticorum: RHET. Her. 4, 12, 17 vitia in sermone, quo minus is Latinus sit, duo sunt: soloecismus et barbarismus. soloecismus est, cum in verbis pluribus consequens verbum superius (-ori *al.*) non accommodatur; barbarismus est, cum verbum falso (*Marx*, -us alto *codd.*) vitiose efferatur. QVINT. inst. 1, 5, 5—17: 5 barbarismi ac soloecismi foeditas absit. 6 vitium, quod fit in singulis verbis, sit barbarismus. ... alios barbarismos scribendo fieri, alios loquendo. 7 barbarismum pluribus modis accipimus *eqs.* SACERD. gramm. VI 451, 4—23 barbarismus est vitiosa dictio unius verbi, qui fit modis octo: per productionem *eqs.* ... inter barbarismum et soloecismum hoc est, quod soloecismus latinus est sermo perversus, barbarismus vero nullam latini sermonis continet rationem, et quod soloecismus pluribus partibus orationis fit, barbarismus una. ... figura virtus est veniens de soloecismo, metaplasmus vero veniens de barbarismo. DON. gramm. IV 392, 5—393, 4 barbarismus est una pars orationis vitiosa in communi sermone. in poemate metaplasmus itemque in nostra loquella barbarismus, in peregrina barbarolexis dicitur, ut siquis dicat mastruga cateia magalia. barbarismus fit duobus modis, pronuntiatione et scripto. his bipertitis quattuor species subponuntur *eqs.* ... fiunt etiam barbarismi per hiatus, sunt etiam malae conpositiones, id est cacosyntheta, quas non nulli barbarismos putant. *adde* 393, 7 *sqq.* CHAR. gramm. I 265, 2—266, 14 de barbarismo, ut ait Cominianus. barbarismus est dictio vitiosa. haec autem definitio generalis est, non specialis. ... consuetudo hunc tantum barbarismum appellat, qui fit in una parte orationis. aptius tamen hac utemur definitione, barbarismus est una pars orationis corrupta. sed hoc vitium in soluta oratione nomen suum retinet, ceterum apud poetas metaplasmus vocatur. ... barbarismus est barbaros lexis, id est barbara dictio *eqs.* 265, 23 aliis uberius ita placuit definire de barbarismo. barbarismus est dictio vel pronuntiatione vel scriptura aliqua sui parte vitiosa *eqs. sim.* DIOM. gramm. I 451, 22—453, 19 (*adde* 449, 10. 455, 34 *sqq., imprimis* 456, 1 Latine barbarismus dissonans vocatur). SERV. gramm. IV 444, 1—445, 34 barbarismus est vitium factum in una parte orationis vel in uno sermone contra regulam artis grammaticae. Plinius autem dicit barbarismum esse sermonem unum, in quo vis sua est contra naturam. barbarismus autem dicitur eo quod barbari prave locuntur *eqs.* 445, 26 *sqq.* non erit barbarismis adplicandus iotacismus et labdacismus .... praeterea sunt barbarismi qui ad grammaticos pertinent; illi vero, qui in syllabis fiunt, neque ad grammaticos pertinent neque barbarismi dici possunt. frequenter enim in duabus partibus orationis fiunt, quod contra definitionem est barbarismi .... hae dicuntur malae compositiones. CLEDON. gramm. V 79, 20—23 (*cetera perierunt*). EXPLAN. in Don. gramm. IV 563, 3—5. POMP. gramm. V 283, 2—288, 21 (288, 18 *sqq.* isti sunt barbarismi grammaticorum. sunt aliqui quos dicunt esse oratorum; hos ego nec legi nec scio esse barbarismos, scilicet propter longas et propter breves. sed aliter dicuntur. non dicuntur barbarismi, sed malae structurae). CONSENT. gramm. V 386, 3—398, 15 PRISC. gramm. III 111, 17 AVDAX gramm. VII 361, 14—362, 21 COMMENT. in Don. gramm. V 327, 2—30 ISID. orig. 1, 31 diff. 1, 81 (= DIFF. ed. Beck p. 41) DIFF. gramm. VII 526, 19 gramm. suppl. 280, 16 (= DIFF. Suet. p. 291 Reiff.) IVLIAN. TOL. gramm. V 323, 38—324, 20. GLOSS. IV 24, 11 loquellae vitium (313, 16 *al.*). 600, 12 corruptio unius verbi. V 402, 17 dictio vitiosa. *cf.* barbarostomus *p. 1735, 29.*

adde hos locos: SACERD. gramm. VI 446, 20 'ne quidem ego' nusquam lectum est, ideoque veluti barbarismus vitatur. 477, 18 si 'pes' corripueris, erit barbarismus. 493, 22. 493, 29 ne ... ut quibusdam placet, barbarismum *trisyllaba structura* faciat. 493, 32. 494, 3. 12. 13 (*cf.* PROB. cath. gramm. IV 26, 19. 41, 9. 16. 22. 23. 30). CHAR. gramm. I 57, 2 sine formidine barbarismi loqui liceat. 83, 25 DIOM. gramm. I 440, 9. SERV. gramm. IV 442, 30 plerumque ... non observantes ⟨in⟩ barbarismos incurrimus. Aen. 5, 120 inter barbarismum et lexin, hoc est latinam et perfectam elocutionem, metaplasmum esse. VLT. SYLL. gramm. IV 227, 27 vitium barbarismi. 259, 5 POMP. gramm. V 269, 2 AVDAX gramm. VII 322, 2. FRG. Bob. gramm. VI 628, 21 excepta hac structura, quae quinque breves habet et est barbarismus Afer vel ex longis Hispanus. SEN. epist. 113, 26 soloecismum ... et barbarismum et synlogismum. MART. 6, 17, 2 QVINT. inst. 1, 5, 38. FRONTO p. 24, 24 N. si quis inerit barbarismus. TERT. nat. 1, 3. ARNOB. nat. 1, 59 barbarismis, soloecismis obsitae sunt, inquit, res vestrae et vitiorum deformitate pollutae. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 7 p. 178, 5. AVG. ord. 2, 4, 13 soloecismos et barbarismos quos vocant poetae adamaverunt. 2, 17, 45 barbarismorum ... genus nostris temporibus tale compertum est, ut et ipsa eius oratio barbara videatur, qua Roma servata est. catech. rud. 9, 13 cum barbarismis et soloecismis deum invocare. in psalm. 36 serm. 3, 6 melius in barbarismo nostro vos intellegetis, quam in nostra disertitudine vos deserti eritis. doctr. christ. 2, 13, 19 conf. 1, 18, 28. 1, 19, 30 mus. 2, 2, 2 c. Faust. 22, 25 p. 620, 2. 4. SIDON. epist. 2, 10, 1 meram linguae Latiaris proprietatem de trivialium barbarismorum robigine vindicaveritis. 4, 17, 1 nescius barbarismorum. 5, 5, 3. 9, 11, 6

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frequentia barbarismorum. CLAVD. MAM. epist. p. 204, 24 grammaticam uti quandam barbaram barbarismi et soloecismi pugno et calce propelli. ALC. AVIT. epist. 57 p. 85, 20 in homilia ... barbarismum me incurrisse. p. 86, 2 barbarismo contempto (contentus *S*). p. 86, 26 in barbarismorum usurpatione. GREG. M. epist 5, 53ᵃ, 5 p. 357, 39 barbarismi confusionem. *nota translationem*: SIDON. epist. 9, 3, 3 quidam barbarismus est morum sermo iucundus et animus afflictus.
synon.: dissonans. *oppos.*: lexis. *cf.* soloecismus, barbarolexis, metaplasmus, cacosyntheton.

Barbarissus *v.* Barbalissus. **Barbarius** *v.* Barbarus.

barbarizo, -āre. *cf.* βαρβαρίζω. BOETH. elench. soph. 1, 3 p. 1010ᴬ soloecismo uti facere: hoc autem est facere secundum locutionem barbarizare ex oratione respondentem.

barbarolexis *f. e* βάρβαρος λέξις *contractum* (*cf.* barbaros lexis *s.* barbarus *infra l. 35 sqq. et p. 1738, 51*). *t. t. grammaticorum*: SACERD. gramm. VI 451, 15 haec vitia (*sc.* barbarismi), cum dicuntur, barbarismi sunt; cum scribuntur, barbarolexis. DON. gramm. IV 392, 7 (*v. p. 1737, 17*). SERV. gramm. IV 444, 8 si peregrina sint verba ..., tunc barbarolexis vocatur. POMP. gramm. V 284, 21 *et* 26. CONSENT. gramm. V 386, 19 aliud esse barbarismum, aliud esse barbarolexin *eqs.* 396, 17 barbarolexis illud, quod ex alterius gentis lingua arcessitur. 396, 20 AVDAX gramm. VII 361, 19 *et* 20 ISID. orig. 1, 31, 2. *cf.* barbarismus. *Münscher.*

Barbaron *nom. pueri, cf.* Barbarus. CORP. III 8946 (*Salonis*) Barbaron def. an. I ... Barbara mater.

Barbaronus, -ī *nom. christ. ad* Barbarus *pertinens.* MARTYROL. Hier. 4 Non. Iun. (Bern.) Barbaroni presbit. *Luguduni* (*Eptern., Wiss.* barbaruni). *Jacobsohn.*

barbarostomus homo qui barbarismis plena[m] profert verba GLOSS. IV 210, 37 (487, 50. 585, 21. 590, 37. GLOSS. Plac. V 49, 23, *ubi* barbarist- *trad., om. cod. Pal.*). *cf. gr.* βαρβαροστομία *et* barbustinus.

Barbarula *v.* Barbara.

barbarus, -a, -um, βάρβαρος (*cf. Eichhorn,* βάρβαρος *quid significaverit, Leipzig 1904*). GLOSS. III 440, 16. *cf. Ruge, PW. II 2858. fem. gr.*: barbaros: CHAR. gramm. I 265, 8. 10 DIOM. gramm. I 451, 30. 31 CONSENT. gramm. V 386, 21 CASS. FEL. 66 p. 119, 7. 75 p. 180, 22. *compar.* barbarior: OV. Pont. 3, 2, 78 trist. 5, 1, 72 TERT. virg. vel. 17 p. 909 Oehl. (*cf. p. 1739, 64*). *genet. plur.* -rum: NEP. Milt. 2, 1 Alc. 7, 4 PHAEDR. 4, 7, 11 SEN. clem. 1, 26, 5 PS. QVINT. decl. 13, 11 TAC. ann. 14, 39. 15, 25 FLOR. epit. 4, 12, 31. 36 AMM. 31, 16, 5 (*in V*) SCHOL. Cic. Bob. p. 229, 5 AMBR. hex. 6, 2, 7 PRVD. perist. 10, 708. *abl. plur.* barbaribus: CARM. epigr 351 *cf. s.* barbo. PROB. inst. gramm. IV 102, 8 quaeritur qua de causa hic barbarus et non hic barbar dicatur. app. gramm. IV 197, 30 barbarus, non barbar. *cf.* GLOSS. *p. 1739, 2. vocalem primae syllabae natura brevem esse docet* DIOM. gramm. I 470, 28 (*cf.* p. 486, 26). DIFF. Suet. 308, 34 barbarum est moribus et sermone, barbaricum operis demonstratione facit vel textum (?). *passim inde a* NAEV. PLAVT. (7ⁱᵉˢ). *sed deest apud* ENN. TER. GRATT. GERM. ASCON. HOMER. *habent singulis locis*: LVCIL. RHET. Her. DIRAE RVT. LVP. MANIL. COLVM. PETRON. CALP. ecl.; *binis*: CATVLL. LVCR. EPICED. Drusi CELS. PHAEDR. SCRIB. LARG. MELA; *ternis*: BELL. Afr. VERG. DIG.; *quaternis*: BELL. Alex. BELL. Hisp. TIB. VITR. TERT. Vind. I COMM.; *quinis*: VARRO (*non in* rust.) PROP. VELL. VVLG. *in vet. test.* (*praeter* II Macc. *duos locos*) *semel* (psalm. 113, 1 *v. p. 1738, 64*) *exhibet,* 6ⁱᵉˢ *in test. novo.* [*hisp.* buey bravo *'bos indomitus'*. *M.-L.*]

I *proprie gentis externae*: **A** *secundum usum Graecorum pro Latinus, Romanus* (*cf. p. 1738, 29 sqq. et 1740, 40 sqq.*): PAVL. FEST. p. 36 barbari dicebantur antiquitus omnes gentes exceptis Graecis. unde Plautus Naevium poetam Latinum barbarum dixit (*v. infra l. 64*). fortasse et ob hoc noster apostolus Graecis ac barbaris se debitorem esse fatetur. PLAVT. Curc. 150 fite (*sc. pessuli*) causa mea ludii (lidi *codd.*) barbari. Mil. 211 os columnatum poetae esse indaudivi barbaro (*sc. Naevio*), cui bini custodes semper totis horis occubant. Most. 828 non ... haec pultiphagus opifex opera fecit barbarus. Stich. 193 haec verba subigunt me uti mores barbaros discam atque faciam praeconis compendium. QVEROL. p. 5, 6 noster sermo ... qui Graecorum disciplinas ore narrat barbaro.

B *a Romanis omnes nationes dicuntur barbarae praeter Graecos Romanosque, opp.* Graecus, Latinus, Romanus: *de hominibus*: *in universum*: PLAVT. Rud. 583 barbarum hospitem mi in aedis nil moror. CIC. inv. 1, 103 id a feris quoque hominibus et a barbaris gentibus et inmanibus bestiis esse remotum. Manil. 23 Sull. 76. Marcell. 8 immanitate barbaras. Pis. 91 *Aetolia* procul a barbaris disiuncta gentibus. div. 1, 2. 47. 90 Att. 11, 6, 2 SEN. Ag. 783 dial. 8, 5, 2 benef. 5, 7, 5 OCTAVIA 43 CVRT. 9, 6, 11 PLIN. nat. 11, 239. 28, 133. QVINT. decl. 341 p. 347, 4 barbaras ac bellicosissimas. TERT. anim. 25 p. 342, 14 barbarae Romanaeque. PORPH. Hor. carm. 2, 20, 13 PROVINC. laterc. Veron. 13, 1 EDICT. imp. Diocl. I 3 CORP. III 13734 VOPISC. Prob. 20, 4 *al.* PANEG. 12, 47 p. 313, 30 IVST. 13, 1, 4 *al.* OPTAT. 3, 3 p. 74, 8 (*opp.* imperio Romano). VEG. mil. 2 praef. HIER. epist. 123, 8 barbaris ac feris et sanguinariis. AVG. civ. 1, 14 sub dominatione gentis, licet barbarae, tamen humanae. 18, 37 SVLP. SEV. chron. 2, 11, 7 PHYSIOGN. 14 p. 23, 8 OROS. hist. 5, 1, 14 COD. Iust. 4, 42, 2 (*a. 457—465*). EXC. barb. chron. p. 274, 16 Fr. CASSIOD. var. 10, 29, 4. CIC. Verr. 5, 77 barbaros quosdam ... operarios. Scaur. 36 homines barbaros (SEN. dial. 6, 7, 3 *opp.* placidae eruditaeque gentis). Phil. 5, 18 sagittarii. Att. 8, 11, 2 reges (BELL. Alex. 78, 2 barbaris atque inimicis. HOR. carm. 1, 35, 11 PLIN. paneg. 16, 5 VOPISC. Tac. 12, 1. CASSIOD. var. 9, 21, 4 *opp.* legales dominos). CAES. civ. 1, 75, 2 cum ... praetoria cohorte ... barbarisque equitibus paucis (BELL. Afr. 51, 6 VEG. mil. 1, 21). 3, 95, 2 a Thracibus barbarisque auxiliis. HOR. epod. 16, 11 victor. carm. 1, 29, 6 quae tibi virginum ... barbara serviet? 3, 27, 66 dominae ... tradi barbarae paelex. epist. 2, 1, 253 regna (LVCAN. 9, 236 *opp.* iura togati civis). OV. met. 6, 423 agmina. LIV. 6, 18, 9 hostibus (*opp.* superbis ... civibus. LVCAN. 4, 319 *cf.* COMMENT. *ad l.* STAT. silv. 4, 2, 44 HIER. epist. 118, 2 CORP. II 3420 *a. 589*). PLIN. nat. 10, 127 advenas. CARM. epigr. 350 (= CORP. IV 1069ᵃ) tubicen. IVV. 3, 66 lupa. 10, 138 Romanus Graiusque et barbarus induperator. TAC. ann. 3, 33 *mulieres* Romanum agmen ad similitudinem barbari incessus convertant. FLOR. epit. 2, 20, 5 custodem. PS. QVINT. decl. 13, 11 barbarūm mos est populorum. GELL. 12, 1, 17 externae et barbarae nationis (SPART. Pesc. 10, 2 PANEG. 3, 14 VEG. mil. 2, 2. 4, 31 HIER. epist. 133, 1. 146, 1 SVLP. SEV. chron. 2, 3, 6 ENNOD. epist. 1, 3, 8 GREG. M. epist. 7, 5 p. 448, 31). COD. Theod. 3, 14, 1 (*a. 365*) nulli provincialium ... cum barbara sit uxore coniugium. 3, 4, 1 (*a. 386*) servis (*opp.* provincialibus. TREB. Claud. 9, 4). CAPITOL. Maximin. 7, 4 tribunis. VOPISC. Prob. 14, 7 auxiliaribus. LAMPR. Alex. 62, 5 scurrae barbari manu. TREB. trig. tyr. 3, 4 mulieris. Gall. 21, 3 barbaram regis filiam. EPIT. Alex. 9 matre. VEG. mil. 1, 20 p. 24, 8 scutati pedites. AMBR. in psalm. 118 serm. 20, 24 rei. PS. RVFIN. in Am. 1, 6/8 Graecis ac barbaris mercatoribus. CLAVD. 21, 106 tot barbara ... milia. SVLP. SEV. dial. 3, 15, 2 pueros. CASSIOD. var. 1, 18, 2 si Romani praedium ... praesumptor barbarus occuparit. EVGIPP. Sev. 4, 1 praedones. 8, 3 aurifices. *nota*: CORP. VII 924 pro s⟨alute⟩ commiliton⟨um⟩ barbaroru⟨m⟩ (*sc. qui carent civitate Romana*).

de certis nationibus: CIC. Verr. 4, 76 reges barbaros Persarum ac Syrorum (SEN. dial. 5, 17, 1). CATVLL. 66, 46 iuventus. NEP. Dat. 8, 2 equitum ..., peditum (CVRT. 3, 9, 3). OROS. hist. 1, 11, 4 gentes. CIC. Verr. 6, 150 si haec apud Scythas dicerem ..., tamen animos etiam barbarorum hominum permoverem (RVT. LVP 2, 9 matre. FIRM. err. 15, 1 AVIEN. orb. terr. 244. ISID. orig. 14, 4, 3 gentes). Font. 23 in testimoniis hominum barbarorum (*i. Gallorum*) dubitabitis (CAES. Gall. 1, 40, 9. 4, 22, 1 barbari et nostrae consuetudinis imperiti. 5, 54, 4). prov. 33 ceterae partes *Galliae* a gentibus ... immanibus et barbaris et bellicosis tenebantur (Phil. 5, 5). OV. fast. 6, 374 turba. SIL. 15, 170 accola. PANEG. 8, 2 p. 181, 16 PS. AVR. VICT. epit. 42, 7. CIC. fin. 5, 87 cur Plato Aegyptum peragravit, ut a sacerdotibus barbaris numeros et caelestia acciperet? (TIB. 1, 7, 28 pubes. IVV. 15, 46 turba). Att. 11, 7, 3 barbaris auxiliis fallacissimae gentis (*i. Afrorum.* AVG. civ. 16, 6). CAES. Gall. 1, 31, 5 homines feri ac barbari (*sc. Germani*). 1, 33, 4. 6, 10, 2. LVCAN. 2, 309 turba. TAC. ann. 2, 16 acies. 2, 88 canitur *Arminius* ... adhuc barbaras apud gentes, Graecorum annalibus ignotus ..., Romanis haud perinde celebris (PANEG. 6, 8). PLIN. paneg. 56, 4. SVET. Cal. 47 captivos ac transfugas. Claud. 1 mulieris. PANEG. 2, 5. AMM. 20, 4, 4 voluntarii ... militares. 29, 4, 7 optimates. AVSON. 329, 2 barbara, sed quae Latias vincis alumna pupas (*sc. Bissula*). CAES. civ. 1, 34, 4 Albicos, barbaros homines. HOR. epod. 5, 61 dira barbarae ... venena Medeae. OV. epist. 6, 19 venefica. 6, 81 Argolidas timui: nocuit mihi barbara paelex. 12, 105 illa ego, quae tibi sum nunc denique barbara facta. ars 2, 382 Phasias. trist. 2, 526 mater. LVCAN. 10, 464 Colchis. AVSON. 130, 7. HOR. carm. 2, 4, 9 barbarae (*i. Troianae*) turmae (PROP. 3, 8, 31 Hector. OV. epist. 8, 12 turba. SEN. Ag. 185 paelice. STAT. Ach. 1, 954 coniunx). carm. 3, 5, 5 miles ... Crassi coniuge barbara (*i. Parthica*). 3, 5, 49 tortor *Carthaginiensis* (LIV. 22, 59, 14 hosti ... barbaro ac Poeno. SIL. 5, 415 bellator. 11, 196 pubes. 15, 281 virgo. 16, 21 agmina. STAT. silv. 4, 6, 106 Hannibal. 13, 73, 2). TIB. 2, 5, 48 Turne. OV. rem. 594 Baccho ire solet ... barbara turba (*i. Thracum.* LIV. 39, 35, 4 accolas Histri. SEN. dial. 2, 18, 5 mater barbara et Thraessa. AMPEL. 15, 3 MART. CAP. 6, 656). Pont. 2, 7, 70 hostis (*i. Getae.* 4, 9, 93 trist. 3, 10, 54. 4, 1, 82. 5, 10, 28 Pont. 3, 2, 38). LIV. 28, 18, 6 Syphacem ..., barbarum insuetumque moribus Romanis. VAL. MAX. 7, 3, 6 barbarae (*sc. Lusitanorum*) contioni (*ibid.* gens. FRONTIN. strat. 1, 11, 13 barbaro et rationis indocili milite. GELL. 15, 22 *tit.* 15, 22, 9). PLIN. nat. 3, 145 barbari Amantes et Buliones. QVINT. decl. 339 p. 341, 2 non ... nobis cum hoste Graeciae aliquo res erat, ubi ...: sed cum homine barbaro, cum homine crudeli, cum homine infesto (*sc. Philippo, verba Demosthenis*). PS. QVINT. decl. 3, 13 hostis (*i. Cimbri*). TAC. hist. 3, 5 nationibus *Pannoniae.* 3, 47 per Pontum arma barbarum mancipium ... moverat. AMPEL. 22, 3 Scipio Aemilianus ... provocatorem barbarum (*sc. Hispanum*) occidit. VLP. dig. 50, 15, 1, 5 Palmyrena civitas in provincia Phoenice prope barbaras gentes et nationes collocata. AMM. 31, 4, 6 plebem (*i. Gotorum.* 31, 7, 16. 31, 12, 11. HIER. epist. 147, 11 mariti). CAPITOL. Maximin. 1, 5 barbaro etiam patre et matre, quorum alter e Gothia, alter ex Halanis genitus esse perhibetur (1, 7). 12, 8 miles (*i. Maxi-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

minus). 29, 3 socerum. CORP. VIII 18219 (*Lambaes., saec. IV*) ob reportatam ex gentilibus barbaris gloriam. AVSON. 345, 21 barbarus est Lydus. AMM. 15, 4, 12 plebem (*Alamannam.* 16, 2, 7 multitudinis. 18, 2, 8). 31, 5, 5 plebem (*Thervingorum*). CORIPP. Ioh. 6, 193 turba (*i. Maurorum. al.*). Iust. 3, 237 pubes (*i. Avarum*).

de corporis partibus: HOR. carm. 3, 25, 11 pede barbaro lustratam Rhodopen. PROP. 4, 5, 51 quorum titulus per barbara colla pependit (CORIPP. Iust. 2, 108). EPICED. Drusi 18 barbara terga (*Sicambrorum.* CORIPP. Ioh. 6, 567). LVCAN. 7, 536 pectora (*cf.* COMMENT. *ad l.* cruor gentilium, non et Romanorum). AVIEN. orb. terr. 922 lac concretum per barbara guttura *Massagetae* sorbent. HIER. epist. 130, 5 inter barbaras tremuisti manus. *de numinibus*: APVL. Socr. 14 p. 149 Aegyptia numina ..., Graeca ..., barbara. INSCR. Dessau 4427 (*Carthag.*) Iovi Hammoni barbaro Silvano sacerdotes. ... sacerdotes dei barbari Silvani. CORP. VIII 2641 (*Numid.*) Mauris barbaris Servilius Impetratus vo(tum) so(lvit) lib(ens) an(imo). IVL. VAL. 3, 36 daemonum vultibus barbaris.

de regionibus a barbaris habitatis: CIC. de orat. 3, 69 ut philosophi tanquam in superum mare [Ionium] defluerent, Graecum quoddam et portuosum, oratores autem in inferum hoc, Tuscum et barbarum, ... laberentur. HOR. carm. 2, 6, 3 barbaras Syrtis (DIRAE 53 LVCAN. 9, 440. 10, 477). 2, 19, 17 tu (*Bacchus*) flectis amnes, tu mare barbarum (PORPH. *ad l.* pro saevo ac violento propter subi[ec]tas tempestates dixit. SCHOL. Hor. *ad l.* Indicum, quia Indos Dionisus superavit). LYGD. 4, 91 barbara nec Scythiae tellus horrendave Syrtis (Ov. met. 7, 53 *Medeae.* trist. 3, 11, 7 Ponti. 5, 2, 31 SEN. Phaedr. 166. OCTAVIA 980 Taurorum. LVCAN. 8, 392 *Parthorum.* STAT. silv. 5, 2, 46 *i. Armenia.* AVIEN. orb. terr. 1142 CARM. epigr. 1276, 1 = CORP. XII 5026 add. p. 853). Ov. epist. 16, 64 barbara terra *Paridis* (trist. 3, 1, 18 *Getica.* 3, 3, 46. 4, 4, 86. HIER. epist. 108, 3 *opp.* Romana). Pont. 2, 1, 38 oppida. 3, 3, 26 Hister (4, 2, 38). trist. 1, 11, 31 barbara pars laeva est. SEN. Phaedr. 715 barbaris Maeotis undis. Med. 127 urbes (*opp.* Pelasgae). 612 ora (*i. Colchis.* AVSON. 298, 6 Rheni). epist. 81, 30 regionibus. COLVM. 10, 405 Persis. LVCAN. 1, 19 Araxus. 3, 200 barbara Cone. 8, 542 Memphis (MART. epigr. 1, 1. 8, 36, 2). VAL. FL. 1, 517 Phasis (5, 425). 3, 643 litora (HIER. epist. 14, 6 *in imag.* hic barbarum litus, hic diabolus pirata cum sociis portat vincula capiendis). STAT. silv. 3, 5, 81 Thrace. APVL. apol. 25 patriam. TREB. Claud. 9, 4 factus limitis (miles *trad.*) barbari colonus e Gotho (HIER. epist. 16, 2). AVIEN. orb. terr. 436 Danubium produnt secreta repente barbara. 542 glaeba. 860 Tanais ... arva pererrat barbara (1252). 893 freta. ora 457 in feroci barbaroque ... loco. AMM. 15, 11, 1 cum lateren hae partes (*sc. Galliae*) ut barbarae. 28, 2, 1 fines (*sc. Germanorum*). COD. Iust. 4, 42, 2 (*a. 457—465*) sive in barbaro sive in Romano solo. Ps. RVFIN. in Am. 5, 25/27 p. 1084ᴮ regione. CYPR. GALL. iud. 219 per barbara culta.

de rebus, instrumentis sim. a barbaris usurpatis: CATVLL. 64, 264 barbara (*i. Phrygia*) ... tibia. *cf.* HOR. epod. 9, 6 sonante mixtum tibiis carmen lyra, hac Dorium, illis barbarum. SCHOL. Hor. *ad l.* barbarum Asianum, Dorium Graecum. VAL. FL. 3, 231 barbara buxus (*cf* CIRIS 166 *sub* barbaricus *p. 1732, 24*). VERG. Aen. 11, 777 pictus acu tunicas et barbara tegmina crurum (*cf.* 769 Phrygiis fulgebat in armis. *v.* CLAVD. DON. *ad l. sub* barbaricarius *p. 1731, 26*). CAES. Gall. 3, 14, 4 navibus (*sc. Venetorum.* TREB. Claud. 8, 2). TIB. 2, 3, 60 quem saepe coegit barbara gypsatos ferre catasta pedes. Ov. met. 14, 163 barbara (*sc. Aeneae*) Graium (*sc. Achaemeniden*) prora vehit. epist. 1, 26 ponitur ad patrios barbara (*i. Troiana*) praeda deos. trist. 2, 206 Caesaribus salvis barbara vincla pati. 3, 10, 34 ducunt Sarmatici barbara plaustra boves. 4, 4, 78 cinxerat et Graias (*sc. Iphigeniae*) barbara vitta comas. Pont. 3, 4, 109 barbara ... insignia *regum Germanorum.* SEN. Herc. f. 471 mitra. CVRT. 5, 5, 6 inustis ... barbararum litterarum notis. LVCAN. 3, 403 barbara ritu sacra deum (8, 338). VAL. FL. 1, 451 cuspis. 2, 111 vestis *Thracum.* 8, 292 sequitur ... barbara (*sc. Absyrti classis*) Palladiam puppem ratis. MART. 4, 19, 2 hanc ... Sequanicae ... textricis alumnam, quae Lacedaemonium barbara nomen (*sc. ἐνδρομίς*) habet. 10, 7, 4 nec te (*sc. Rhenum*) barbara ... rota conterat. 14, 99, 1 barbara de pictis veni bascauda Britannis, sed me iam mavult dicere Roma suam. TAC. hist. 2, 20 bracas [barbarum tegmen *secl. Ritter*]. ann. 1, 61 arae. PAVL. sent. 3, 4ᵇ, 2 barbaro aut larvali habitu. HIER. epist. 52, 11 potionem. AMM. 17, 12, 6 opes (*Sarmatarum*). CLAVD. 20, 159 arma. *item de bestiis*: VOPISC. Prob. 15, 6 barbaris (*i. Germanorum*) bubus. *de moribus sim. nationum barbararum*: TRAG. inc. 208 (Cic. Tusc. 2, 36) *Lacaenis virginibus* magis ... militia in studio est quam fertilitas barbara. CIC. carm. frg. 33, 12 (Tusc. 2, 20) hos ... ictus corpori inf⟨l⟩ixit meo non Graia vis, non barbara ulla immanitas (*ex Soph. Trach. 1060 οὔθ' Ἑλλὰς οὔτ' ἄγλωσσος sc. βία.* AVG. civ. 1, 7 *Gothorum*). Font. 31 retinere *Gallos* illam immanem ac barbaram consuetudinem hominum immolandorum (CAES. civ. 2, 38, 4 *Numidarum*). Flacc. 67 superstitioni (*sc. Iudaeorum*). CAES. civ. 1, 44, 2 ⟨barbaro⟩ genere quodam pugnae adsuefacti. HOR. carm. 1, 27, 2 scyphis pugnare Thracum est: tollite barbarum morem. 4, 12, 7 barbaras regum *Procne* est ulta libidines. Ov. Pont. 3, 2, 100 corda (*Getarum.* SIL. 19, 90 *Poenorum.* CORIPP. Ioh. 1, 503 *Maurorum.* 7, 247).

VAL. MAX. 9, 2 ext. 1 feritatem *Carthaginiensium* (CVRT. 3, 8, 15 purpuratorum. AMM. 16, 12, 2 *Alamannorum.* 20, 4, 6). CVRT. 3, 3, 13 cultus opulentiae barbarae (*sc. Persicae.* 8, 3, 15. 8, 4, 22). 3, 12, 3 lugubris clamor barbaro ululatu planctuque permixtus (5, 12, 12. Ps. QVINT. decl. 3, 6 *Cimbrorum*). 4, 16, 15 feminarum ... barbaro ritu ... clamantium (PLIN. nat. 28, 2. 30, 15. TAC. Germ. 39 *Germanorum.* hist. 4, 15 Ps. SALL. rep. 1, 3, 4). 8, 3, 15 licentiae barbarae exemplar. LVCAN. 8, 311 foedera (*cf.* COMMENT. *ad l.* opinio quam de Parthis habeo). 8, 397 barbara ... Venus (*i. amor*). SIL. 10, 146 *Hannibalis* virtus. 13, 678 fides. MART. 4, 14, 2 periuria barbari (*Poenorum*) furoris. TAC. hist. 4, 61 voto *Germanorum.* ann. 13, 38 astutiae *Tiridatis.* PLIN. paneg. 56, 7 fremitus *Germanorum.* SVET. Aug. 94 caerimonia *Scytharum.* AVIEN. ora 697 inscitia *Gallorum.* PORPH. Hor. carm. 4, 15, 30 tres modos tibiarum esse: Ionicum, Lydium, barbarum (*cf.* epod. 9, 6 *p. 1737, 48*). ANTH. 285 (*tit.*) de conviviis barbaris (*i. Gothicis*). SERV. Aen. 2, 504 cultu. HIER. epist. 129, 9 castitati (*sc. matronarum Teutonum*). CLAVD. 15, 191 barbara (*i. Maurorum*) Sidoniae subeunt conubia matres. SVLP. SEV. chron. 2, 12, 4 *Artaxerxis* animus. Ps. RVFIN. in Am. 9, 2/4 dominationi. in Os. 9, 5 in servitute barbara (*i. barbarorum*). *nota*: HIER. in Hab. 1, 1 p. 595 omnes ... Graeci, qui barbaras (*i. barbarorum*) historias conscripserunt. quaest. hebr. in gen. p. 39, 15 Graeco sermone barbaram historiam retexentes. in Ezech. 8, 26 p. 299 in Graecis Latinisque et barbaris historiis. in Dan. 8, 4 in Abd. 15/16 p. 377. CORIPP. Iust. 1, 62 barbara (*i. cum barbaris gesta*) Romanos augebunt bella triumphos. *nota de christianis*: ARNOB. nat. 2, 66 neque nos oportuisse antiquam et patriam *religionem* linquere et in barbaros ritus peregrinosque (*sc. christianorum*) traduci. *speciatim de lingua, verbis, dictis, praesertim apud grammaticos*: *nota*: CIC. orat. 160 absurdum erat aut etiam in barbaris (*i. Latinis*) casibus Graecam litteram adhibere aut recto casu solum Graece loqui. *cf. p. 1735, 57 sqq. et 1740, 40 sqq.* CIC. Font. 33 vagantur *Galli* ... toto foro cum quibusdam minis et barbaro atque immani terrore verborum. VARRO ling. 8, 64 non esse vocabula nostra, sed penitus barbara (PLIN. nat. praef. 13 rusticis ... aut externis, immo barbaris. RVFIN. hist. 4, 7, 7). Ov. Pont. 4, 13, 20 barbara (*i. Getica*) verba (GELL. 19, 13, 2 sordidum ... et barbarum. 19, 13, 3 *opp.* linguae Graecae. DON. gramm. IV 371, 25 DIOM. gramm. I 433, 32 SERG. gramm. IV 483, 30 CLEDON. gramm. V 33, 18 Ps. PRISC. gramm. III 520, 23 AVSON. 418, 7). Ov. trist. 5, 2, 67 nescia ... est vocis ... barbara lingua Latinae. 5, 7, 52 in paucis extant Graecae vestigia linguae, haec quoque iam Getico barbara facta sono. SALL. Iug. 18, 10 barbara lingua *Libyum* (MANIL. 1, 85 AVIEN. orb. terr. 614. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 31, 30 *Hebraicam.* epist. 106, 1 Getarum). MELA 3, 96 ore (HIER epist. 22, 28). PLIN. nat. 3, 28 Lucensis conventus populorum est XVI praeter Celticos et Lemavos ignobilium ac barbarae appellationis. 5, 82 nominibus (6, 27. 12, 91. 13, 40. 37, 176. 37, 192. PLIN. epist. 8, 4, 3 ut barbara et fera *Dacorum* nomina ... Graecis versibus resultent. AVSON. 409, 17. DIOM. gramm. I 426, 6 *opp.* Graeca. MARTYR. gramm. VII 187, 14 PRISC. gramm. II 148, 7). VAL. FL. 2, 241 clamor *Thressarum.* SIL. 3, 346 carmina (10, 230 fundentem *sc. Viriathum*). 11, 18 iussa *Afrorum.* CHAR. gramm. I 265, 8 (*ex Cominiano*) barbaros lexis, id est barbara dictio (DIOM. gramm. I 451, 30 *sqq.* CONSENT. gramm. V 386, 21 AVDAX gramm. VII 361, 21). DIOM. gramm. I 428, 23 syllabae, ut ait Varro, aliae sunt ..., aliae barbarae, aliae graeculae. EXC. Bob. gramm. I 540, 36 exempla ... in al ... barbara masculina (PRISC. gramm. II 147, 9. 13 *al.* CLEDON. gramm. V 41, 24 *opp.* Graeca, Latina). PRISC. gramm. II 184, 21 monoptota ... sunt ... barbara plurima. *sim. passim.* Ps. PRISC. gramm. III 523, 8. CASSIOD. gramm. VII 199, 13 (*ex Eutyche*) vox graeca vel barbara. DIFF. gramm. VII 526, 19 locutio. SERM. Arrian. frg. II 13 p. 640ᴬ spiritalium loquela barbara ⟨est⟩ mundanis hominibus. HIER. epist. 7, 2 semisermo. 75, 3 barbaro (*i. Hebraico*) ... sono. Ps. BOETH. geom. p. 426, 13 *notae* (*opp.* Graecae). CORIPP. Ioh. 2, 263 ingenti turbans clamore cohortes barbara signa dedit.

C *apud Iudaeos de gentibus allophylis*: VVLG. psalm. 113, 1 in exitu Israel de Aegypto, domus Iacob de populo barbaro (*ἐκ λαοῦ βαρβάρου*, מֵעַם לֹעֵז). II Macc. 2, 22 barbaram multitudinem (*τὰ βάρβαρα πλήθη*). 10, 4 et non barbaris et blasphemis hominibus (*βλασφήμοις καὶ βαρβάροις ἔθνεσι*) traderentur. CYPR. GALL. iud. 175 dux barbarus (*sc. rex Moab*). Ps. ORIGEN. tract. 13 p. 146, 10 fuit ... pars supradicti populi (*sc. Iudaici*) barbara, incredula, violenta; fuit et quaedam pars pia et religiosa. p. 146, 16 accepit *Samson* ... sibi uxorem mulierem allophylam barbaram. 18 p. 194, 9 Nabuchodonosor gentilis et barbarus.

D *inde apud christianos ponitur pro 'gentilis', 'paganus'* (*sed exempla omnia fere dubia, cf. p. 1743, 3 sqq.*): COMM. instr. 1, 23, 4 barbaro de more sine lege vivere quaeris. 2, 9, 6 obisse debuerat quam ire sub barbaro rege. 2, 13, 4 radix Chananaea ... in servili gente sub barbaro rege refugit. apol. 816 multi senatorum ... blasphemant a barbaro (*i. Gothis gentilibus*) victi (*cf.* 817 *syn.* gentiles). LACT. (?) mort. pers. 5, 6 in templo barbarorum deorum. FIRM. err. 5, 2 o barbarae legis fugienda commenta! PRVD. perist. 2, 4 Roma ... Laurentio duce ritum triumphans barbarum. AVG. serm. ed. Mai 4, 2 quem gens barbara (*sc. mulier Cananaea*) David filium confitetur, peculiaris populus non credebat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II *translate*: GLOSS. truculentus inquinatus contaminatus. IV 431, 36 barbar ferox atrox inmitis (= 590, 28. V 543, 14). 410, 17 barbari feroces inmites atroces. lib. gloss. barbara inverecunda. 442, 13 ferocia cor⟨da⟩ (*cf.* VERG. Aen. 1, 302) barbaros (-um *trad.*) et indomitos animos (431, 38. 590, 31). 75, 56 feroces barbaros (442, 14 barbaros indomitos). *incultus, ferus* (*fortasse iam exemplorum sub I, praesertim de moribus p. 1737, 73, allatorum nonnulla huc poterant referri*): *de hominibus*: PLAVT. Bacch. 121 o Lyde, es barbarus; quem ego sapere nimio censui plus quam Thalem, is stultior es barbaro poticio (*cf.* FEST. p. 217 *Bücheler, Rhein. Mus. 37, 1882, 530*), qui tantus natu deorum nescis nomina. CIC. inv. 2, 139 stultis hominibus et barbaris iudicibus. S. Rosc. 146 quis umquam praedo fuit tam nefarius, quis pirata tam barbarus, ut...? Verr. 2, 81 circumsessus es. a quibus? a Lampsacenis: barbaris hominibus, credo .... immo vero ab hominibus et natura et consuetudine et disciplina lenissimis. 4, 23 Apronius, qui aliis inhumanus ac barbarus, isti uni commodus ac disertus videretur. 5, 148 homo barbarus ac dissolutus. Flacc. 24 hominibus levitate Graecis, crudelitate barbaris. Phil. 3, 15 quam contumeliosus in edictis *Antonius*, quam barbarus, quam rudis! 13, 21 quis tam barbarus umquam? tam immanis? tam ferus? Verr. 5, 24 ecqua civitas est... aut tam potens aut tam libera aut etiam tam immanis ac barbara? 5, 112 neque tam barbari lingua et natione illi, quam tu natura et moribus. 5, 122 non ut ab hoste aliquo *aedis* ..., sed ut a barbaris praedonibus vexata esse videatur (dom. 40). Pis. 20 *certamen* cum altero, barbaro Epicureo. Mil. 26 servos agrestis et barbaros. Phil. 2, 112 homines omnium gentium maxime barbaros. 11, 2 geminum in scelere par... ferum, barbarum. rep. 1, 58 testes nec nimis antiquos nec ullo modo barbaros (*ibid.* neque perantiquis neque inhumanis ac feris). Tusc. 2, 52 Calanus Indus, indoctus ac barbarus. ad Q. fr. 1, 1, 27 quod si te sors Afris aut Hispanis aut Gallis praefecisset immanibus ac barbaris nationibus (CAES. Gall. 4, 10, 4 feris barbarisque). CAES. Gall. 1, 31, 13 *Ariovistum* hominem esse barbarum, iracundum, temerarium (1, 44, 9). BELL. Hisp. 35, 3 hominem. VERG. Aen. 1, 539 quaeve hunc tam barbara morem permittit patria? PROP. 3, 16, 14 quisquis amator erit, Scythicis licet ambulet oris: nemo adeo, ut noceat, barbarus esse volet (*cf.* CORP. IV 1950). OV. am. 3, 1, 58 illa rumpit *elegiam missam* et adposita barbara mersat (-it *P*) aqua. trist. 3, 1, 62 stricto barbarus ense pater (*i. Danaus*). VELL. 2, 73, 1 *Sex. Pompeius* studiis rudis, sermone barbarus. CALP. ecl. 2, 61 rusticus est, fateor, sed non et barbarus Idas. STAT. Theb. 5, 225 barbara ludentem fodiebat Epopea *Lemnium* mater. MART. epigr. 3, 1 quae tam seposita est, quae gens tam barbara, Caesar, ex qua spectator non sit in urbe tua? (OROS. hist. 7, 15, 8). SVET. Claud. 2 *paedagogum* barbarum et olim superiumentarium. FLOR. Verg. p. 187, 15 *utrum praeclarius sit* barbaris efferatisque pectoribus an mitibus et innoxiis *imperare*? GELL. 19, 9, 7 Iulianum rhetorem lacessere ... adorti sunt tamquam prorsus barbarum et agrestem, qui ortus terra Hispania foret. APVL. met. 3, 5. 9, 27 non sum barbarus nec agresti morum squalore praeditus. apol. 10 *syn.* rusticanus, agrestis. 44. 66. 91 quid faciam tam rudibus, tam barbaris *magis*? flor. 3 p. 12 Marsyas ... Phryx cetera et barbarus, vultu ferino, trux. SPART. Did. 6, 5 milites. LACT. inst. 1, 21, 10. AVSON. 306, 4 malos ... imperitos dixi et barbaros, qui ius ... negligunt. 8, 11, 3 vers. 54 tunc carmina digniora ... ego barbarus susurrem. *de animo, mente, moribus, sim.*: ACC. trag. 636 Tereus indomito more atque animo barbaro (LIV. 30, 11, 3 barbaro atque inpotenti. SVLP. SEV. chron. 2, 16, 8 plus quam barbaro). CIC. Vatin. 14 hominis doctissimi (*Pythagorae*) nomen tuis immanibus et barbaris moribus praetendere (SOL. 2, 51 ARNOB. nat. 2, 5 RVFIN. hist. 5, 1, 57 AVG. civ. 1, 27 CASSIOD. var. 2, 15, 3). OV. Pont. 3, 2, 78 sacra suo facio barbariora loco (*verba Iphigeniae*). STAT. silv. 2, 1, 169 unde animi saevaeque manus et barbarus (-is *M*) horror (*sc. Melioris*)? PLIN. epist. 8, 24, 4 eripere durum ferum barbarum est. FLOR. epit. 4, 12, 16 centurio satis barbarae, efficacis tamen apud tales homines stoliditatis. TERT. virg. vel. 17 p. 909 Oehl. ethnicae ... disciplinae meracior et, ut ita dixerim, barbarior modestia. PASS. Mar. Iac. 12 p. 61, 8 cruentum ... et barbarum ministerium. NOVELL. Valent. 22, 1 pr. nimis barbara est et vesana crudelitas. PS. ORIGEN. tract. p. 146, 20. CAPITOL. Maximin. 29, 2 si Maximinus ... non aliquid in se barbarum contineret. ARNOB. nat. 7, 9 non tibi, o Iuppiter, iniustum videtur et barbarum me occidi ...? LACT. (?) mort. pers. 38, 4 libidinem. MAR. VICTORIN. ad Iust. 1, 2 incautae confusionis barbarus sensus. HIER. in Ezech. 14, 48 p. 606 imperitiae ... et barbarae garrulitatis. RVFIN. hist. 4, 26, 6 praeceptum istud tam immane et tam barbarum (διάταγμα, ὃ μηδὲ κατὰ βαρβάρων πρέπει πολεμίων). SVLP. SEV. dial. 3, 4, 1 barbaram nimis et ultra omnia cruentam feritatem. SIDON. epist. 1, 7, 6 amicitias ... vitare perfidum barbarum ignavum computabamus. 4, 24, 5 exactorum ... circumlatrantum barbaram instantiam. 7, 7, 5.

speciatim in dicendo, scribendo: de scriptis, dictis, praesertim apud grammaticos (*cf.* barbarismus): *nota*: GELL. 13, 6, 2 quod nunc .. 'barbare' quem loqui dicimus, id vitium sermonis non barbarum esse, sed 'rusticum' et cum eo vitio loquentes 'rustice' loqui dictitabant. CIC. orat. 157 'non scire' quidem barbarum iam videtur, nescire (nec scire *A*) dulcius. Att. 1, 19, 10 se (*Lucullum*), quo facilius illas (*sc. historias*) probaret Romani hominis esse, idcirco barbara quaedam et soloeca (σόλοικα *alii*, soleta *P*) dispersisse. OV. ars 3, 482 quotiens ... nocuit formae barbara lingua bonae! trist. 5, 1, 72 non sunt illa (*scripta*) suo barbariora loco. 5, 7, 60 non dubito, quin sint et in hoc non pauca libello barbara: non hominis culpa, sed ista loci. PETRON. 96 rabiosa barbaraque voce ... peroravit. MART. 1, 65, 1 cum dixi 'ficus', rides quasi barbara verba et dici 'ficos', Caeciliane, iubes. QVINT. inst. 1, 6, 30 barbara ab emendatis ... discernere. 1, 8, 14. 12, 10, 28 ut in zephyris et zophoris: quae si nostris litteris scribantur, surdum quiddam et barbarum efficient. PS. QVINT. decl. 10, 2 carmine. GELL. 5, 21, 11 docet *Sinnius Capito* 'pluria' Latinum esse, 'plura' barbarum. 8, 2 *tit.* verba ..., quae usurpentur quidem a Graecis, sed sint adulterina et barbara. APVL. apol. 87 tam vitiosis verbis, tam barbaro sermone. TERT. nat. 1, 3 p. 62, 28 cum quid aut barbarum sonat aut infaustum sapit vel inpudicum (apol. 3 p. 125 Oehl.). TER. MAVR. 471. CHAR. gramm. I 51, 4 linguam (*opp.* erudita). DIOM. gramm. I 449, 6 vitia orationis generalia sunt tria: obscurum inornatum barbarum. 449, 9 orationis. ARNOB. nat. 2, 6 voces barbaras soloecismosque vitare. MART. CAP. 3, 326 soloecismorum causas barbarasque formas. *de barbare dicentibus*: OV. rem. 335 barbara sermonest: fac tecum multa loquatur. HIER. epist. 50, 2 nec mirum, si me et absentem iam diu et absque usu Latinae linguae, semigraeculum barbarumque homo Latinissimus et facundissimus superet. MART. CAP. 4, 335 possem femina Doricae nationis apud Romuleae vocis examina aut admodum rudis aut satis barbara repperiri.

de rebus naturalibus: PLIN. nat. 12, 69 probatur Trogodytica *murra* pinguedine et quod aspectu aridior est sordidaque ac barbara, sed acrior ceteris. MART. 3, 58, 5 rure vero barbaroque laetatur. 10, 92, 3 has tibi gemellas barbari decus luci commendo pinus.

de bestiis: PLIN. nat. 11, 71 fetus ipse inaequalis *vespis* ut barbaris (et barbarus *codd. deter.*). *de instrumentis barbare, inculte adhibitis*: MART. 11, 84, 12 Antiochi tantum barbara tela (*i. novacula*) sonant. ENNOD. carm. 1, 8, 38 rustica per teneras errat mihi dextera cordas, confringunt dulces barbara plectra modos.

neutr. pro adverbio: ENNOD. opusc. 6, 9 vers. 9 barbarum quamvis tumeat Gelonus.

substantive: **barbarus,** -ī *m.* I *homines* (*saepissime plur., rarius sing.*):

A *de Romanis, Latinis* (*cf. p. 1735, 57 sqq. et 1738, 29 sqq.*): CATO ad fil. frg. 1 (Plin. nat. 29, 14) iurarunt inter se *Graeci* barbaros necare omnis medicina .... nos quoque dictitant barbaros et spurcius (sup eius *Tolet.*) nos quam alios Opicon (*Jahn*, -os *trad.*) appellatione foedant. VARRO ling. 8, 64 nostra nomina et Persarum et ceterorum quos vocant barbaros. CIC. rep. 1, 58 cedo num barbarorum Romulus rex fuit? :: si ut Graeci dicunt omnes aut Graios esse aut barbaros, vereor ne barbarorum rex fuerit; sin id nomen moribus dandum est, non linguis, non Graecos minus barbaros quam Romanos puto. LIV. 31, 29, 15 (*verba legati Macedonum*) Aetolos, Acarnanas, Macedonas, eiusdem linguae homines, leves ad tempus ortae causae diiungunt coniunguntque; cum alienigenis, cum barbaris aeternum omnibus Graecis bellum est. 31, 30, 4 (*resp. Atheniensis*) is, qui Romanos alienigenas et barbaros vocet. AVIEN. ora 346 Abil[l]a⟨m⟩ vocant gens Punicorum, mons quod altus barbaro est, id est Latino, dic[t]i ut auctor Plautus est. *nota* (*cf. supra l. 20*): OV. trist. 5, 10, 37 barbarus hic ego sum, qui non intellegor ulli. *cf.* VVLG. I Cor. 14, 11 si ... nesciero virtutem vocis (τὴν δύναμιν τῆς φωνῆς), ero ei cui loquor, barbarus, et qui loquitur, mihi barbarus.

B *de omnibus nationibus praeter Graecos Romanosque* (*cf. p. 1735, 69 sqq.*): *in universum*: NAEV. trag. 61 (Cic. orat. 152) Grai atque barbari. LVCIL. 570 bello vinci a barbaro, Viriato, Annibale. VARRO Men. 474 (Non. p. 131). CIC. inv. 1, 35 natione, Graius an barbarus. Verr. 5, 112 (*bis*). 6, 147 illa vox ...: 'civis Romanus sum', quae saepe multis in ultimis terris opem inter barbaros et salutem tulit. 6, 157. 6, 166. Pis. 38 barbarorum gentes. Planc. 71 quod *odium* fuit ullorum umquam barbarorum tam immane ac tam crudele in hostem? Lig. 11 externi isti mores ... aut levium Graecorum aut immanium barbarorum (BELL. Hisp. 42, 4). Phil. 3, 9 senatum etiam reges habebant; nec tamen, ut Antonio senatum habente, in consilio regis versabantur barbari armati. 13, 18 armis barbarorum stipatus Antonius. de orat. 2, 169 si barbarorum est in diem vivere, nostra consilia sempiternum tempus spectare debent. 3, 141. 3, 223. rep. 2, 9 barbarorum agris quasi adtexta quaedam videtur ora esse Graeciae. fin. 5, 87 regiones barbarorum. Tusc. 2, 41 gladiatores, aut perditi homines aut barbari (2, 46). 2, 65. 5, 58 quibusdam convenis et feris barbaris. 5, 63. nat. deor. 3, 47 barbarorum deos. div. 1, 37 age, barbari vani atque fallaces: num etiam Graiorum historia mentita est? 1, 84 si Graeci *mecum faciunt*, si barbari, si maiores etiam nostri. 2, 82. LVCR. 5, 36 quo neque noster adit quisquam nec barbarus audet. BELL. Hisp. 15, 5. SALL. hist. frg. 3, 98 col. C l. 16 irae barbarorum et servili ingenio. NEP. Timoth. 4, 5 fortissimum ... omnium barbarorum. Eum. 3, 5. VERG. ecl. 1, 71 impius haec tam culta novalia miles habebit, barbarus has segetes. LIV. 22, 22, 6 qualia plerumque sunt barbarorum ingenia. 28, 13, 1 barbarorum auxilia (*opp.* Romanis

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

legionibus). 28, 17, 7. 31, 34, 8 negasse, barbarorum ea castra (*sc. Romana*) ulli videri posse. 34, 24, 4. 37, 54, 24. 40, 35, 12 etiam mitiores ... excitare ad rebellandum. VITR. 6, 1, 11 *Italia* consiliis refringit barbarorum virtutes. PAVL. FEST. p. 31 FEST. p. 153 SEN. contr. 1, 2, 1. 11 libido barbarorum. *ibid.* feritatem. 1, 2, 20. 7, 1, 18. VELL. 2, 108, 2 Maroboduus ... natione magis quam ratione barbarus. 2, 118, 2 ultra barbarum promptus ingenio *Arminius*. VAL. MAX. 9, 2 ext. 11 PHAEDR. app. 8, 16 SEN. dial. 3, 11, 1. 5, 2, 1 *opp.* Graios. 5, 2, 6. 7, 26, 3. 11, 7, 1 in mediis barbarorum regionibus Graecae urbes. benef. 5, 20, 2 clem. 1, 26, 5 epist. 70, 26. CVRT. 6, 5, 29 omnibus barbaris in corporum maiestate veneratio est. 7, 3, 6. SCRIB. LARG. 171 LVCAN. 7, 283. PLIN. nat. 6, 7 tres tantum gentes Graecas iure dici..., ceteras barbarorum esse. 9, 112. 11, 126 septentrionales. 11, 239 barbaros omnes infantesque nostros. 28, 6 barbari externique, *opp.* Graeci. *nota*: CARM. epigr. 933 (= CORP. IV 1880) at quem non ceno, barbarus ille mihi est. QVINT. inst. 2, 17, 6 quod indocti et barbari et servi, pro se cum loquuntur, aliquid dicant simile principio (2, 11, 7). 2, 20, 6. 3, 8, 37. 5, 10, 24 in barbaro, Romano, Graeco. 11, 3, 30 decl. 343 p. 355, 22. TAC. Agr. 16 nec ullum in barbaris saevitiae genus omisit ira et victoria. 33 Germ. 17 hist. 3, 48. 4, 13 Civilis ultra quam barbaris solitum ingenio sollers. ann. 1, 57 *al.* 12, 45 *opp.* nobis. 13, 54 inter ea, quae barbaris *Romae* ostentantur, intravere Pompei theatrum. PLIN. paneg. 17, 2. SVET. Aug. 21 quorundam barbarorum principes. Cal. 5 Claud. 42 Dom. 12 FLOR. epit. 3, 3, 5. 4, 2, 85 FRONTO p. 123, 26 N. 209, 3. 220, 17 APVL. met. 8, 18. Socr. 2 p. 119 TERT. anim. 49 p. 380, 14 VLP. dig. 48, 20, 6 MEN. dig. 49, 16, 5, 6 COD. Iust. 8, 50 (51), 5 (*a. 290*). 4, 41, 2 (*a. 455—457*) COD. Theod. 7, 1, 1 (*a. 323*). 9, 40, 24 (*a. 419*) PORPH. Hor. carm. 3, 3, 45. CAPITOL. Maximin. 24, 1 *opp.* provincialium. SPART. Hadr. 12, 6 *bis* LAMPR. Alex. 45, 3 TREB. Claud. 9, 6 *al.* AVR. VICT. Caes. 38, 2 PS. AVR. VICT. epit. 17, 2. SERM. Arrian. frg. II 13 p. 679A sicut hominibus incognita est hirundinum vox, ita carnales spiritalibus pro barbaris sunt. AMM. 16, 12, 61. 22, 9, 1 *al.* SERV. Aen. 2, 501. 504 VEG. mil. 1, 16 *al.* AMBR. hex. 6, 2, 7 AMBROSIAST. in Col. 3, 8/11. VVLG. Rom. 1, 14 Graecis ac barbaris (*cf.* AMBROSIAST. *ad l.* Graecos ... gentiles posuit, sed eos qui Romani dicantur sive natione sive adoptione, barbaros vero eos, qui Romani non sunt, quorum genus adversum est, et sunt gentiles). Col. 3, 11 HIER. epist. 60, 16. 17 *bis al.* RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 28 p. 566C (*opp.* Romanus). hist. 3, 6, 20 (*opp.* Graecos). 4, 7, 14 et ad Romanos et ad Graecos. ad Scythas et barbaros. 4, 26, 7 CLAVD. 4, 8 AVG. civ. 1, 2 *al.* in psalm. 125, 1 *bis* PS. AVG. temp. barb. 4, 5 *bis* MART. CAP. 4, 344 OROS. hist. 3, 23, 67 SALV. gub. 6, 98 SIDON. epist. 1, 5, 2 *al.* BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 21, 18. p. 21, 23 PRISC. gramm. II 8, 1 CASSIOD. var. 2, 5, 2 *al.* hist. 7, 38 p. 1097D EVGIPP. Sev. 35, 1 GREG. M. epist. 5, 43 p. 337, 16 *al.*

de certis nationibus: GRACCH. or. frg. (Cic. nat. deor. 2, 11) vos Tusci ac barbari (*sc. haruspices*). CIC. Font. 4 *de Gallis*. Balb. 32. Att. 7, 13a, 3 cum mihi barbarorum (*sc. Caesaris exercitus, in quo haud pauci erant Galli*) adventus (ad urbem *om.* M^1) proponitur. CAES. Gall. 3, 6, 2. 3, 23, 2. 5, 34, 1 HIRT. Gall. 8, 8, 1 *al.* LIV. 5, 36, 9 *al.* FEST. p. 372 FLOR. epit. 1, 13, 6 *al.* IVST. 25, 1, 6. CIC. Catil. 3, 22 *de Allobrogibus*. FLOR. epit. 3, 2, 5. 4, 1, 9. CIC. prov. 4 Macedonia ... a barbaris ... vexatur (Pis. 85. 96 LIV. 45, 29, 14 AMM. 27, 4, 9). har. resp. 42 etiam Cilicum libidines barbarorumque satiavit. Pis. 84 quae natio *Denseletarum* ... etiam in illa omnium barbarorum defectione Macedoniam ... tutata est. rep. 2, 9 e barbaris ... ipsis nulli erant antea maritumi praeter Etruscos et Poenos. CIC. nat. deor. 1, 101 *de Aegyptiis*. NEP. Ages. 8, 5. IVV. 6, 158 hunc *adamanta* dedit olim barbarus incestae; *cf.* SCHOL. barbarum Ptolemaeum significat et Berenicem sororem eius, *sed cf. Friedländer ad l.* CIC. off. 2, 25 (*bis*) barbarum et eum quidem ... conpunctum notis Thraeciis (VAL. MAX. 9, 13 ext. 3). NEP. Milt. 2, 1 Alc. 7, 4. OV. met. 6, 515 vix animo sua gaudia differt barbarus (*i. Tereus*. 6, 533). 5, 657 barbarus (*i. Lyncus*) invidit. LIV. 38, 40, 12 *al.* SEN. contr exc. 6, 5 VAL. MAX. 3, 2, 12 TAC. ann. 4, 47. 49 *bis* FLOR. epit. 3, 4, 7. 4, 12, 17 MART. CAP. 6, 656 OROS. hist. 5, 10, 3. CAPITOL. Maximin. 3, 2 barbarus (*i. Maximinus*). 9, 5. CIC. off. 3, 99 consentientem Graeciam ad bellum barbaris (*sc. Troianis*) inferendum. CIC. Att. 5, 16, 4 *de Parthis*. VAL. MAX. 1, 6, 11 PLIN. nat. 6, 47 TAC. ann. 2, 2. 6, 31. 13, 36. 15, 28 non infensum Corbulonis nomen etiam barbaris (*i. Vologesi et Tiridati*) habebatur. SVET. Vesp. 8 FLOR. epit. 3, 11, 9. 4, 10, 7 VERVS Fronto p. 132, 2 N. CAES. Gall. 2, 35, 1 *de Germanis. al.* VELL. 2, 107, 1 PLIN. nat. 4, 97. 37, 42 MART. 11, 96, 3 TAC. hist. 4, 29 Germ. 45 ann. 1, 64 *al.* PLIN. paneg. 20, 4 SVET. Tib. 9 Galba 6 Dom. 6 FLOR. epit. 4, 12, 22 *al.* PROVINC. laterc. Veron. 15, 7 CAPITOL. Ver. 9, 9 VOPISC. Prob. 13, 6 *al.* AVR. VICT. Caes. 33, 8 AMM. 15, 8, 6 *al.* SVLP. SEV. Mart. 4, 1 *et* 6 OROS. hist. 7, 24, 2 SIDON. epist. 5, 5, 3 LEX Sal. 41, 1 EVGIPP. Sev. 1, 4 *al.* CAES. Gall. 3, 16, 2 *de Venetis*. 3, 16, 4. CAES. Gall. 4, 21, 9 *de Britannis, et al. in l. 4*. VAL. MAX. 3, 2, 23 SEN. apocol. 8 TAC. Agr. 11. 16 ann. 12, 35 *al.* SPART. Hadr. 11, 2 CAPITOL. Pius 5, 4 AMM. 28, 3, 1. 8 OROS. hist. 6, 9, 7. CAES. civ. 1, 61, 3 *de Celtiberis*. LIV. 28, 1, 8 *al.* CAES. civ. 3, 9, 1 concitatis Dalmatis reliquisque barbaris. BELL. Alex. 43, 2 *de Illyriis*. 44, 1 *bis*. LIV. 43, 20, 3 barbarus inops *i. Lissi rex*. BELL. Hisp. 8, 3 *de Hispanis*. SALL. Catil. 19, 4 LIV. 21, 2, 6 (VAL. MAX. 3, 3 ext. 7). 26, 43, 5 *al.* TAC. ann. 4, 45 FLOR. epit. 2, 6, 40 OROS. hist. 4, 21, 2. *de Mauris et Gaetulis*: BELL. Afr. 57, 3 Iubae barbaro. 93, 1 SALL. Iug. 98, 2 *al.* 102, 15 animus barbari (*i. Bocchi*). LIV. 23, 18, 2 barbarus *i. Gaetulorum dux*. PLIN. nat. 5, 11. 13, 99 CORP. VIII 20827 (*a. 254*) AMM. 29, 5, 12 *al.* CLAVD. 15, 84 barbarus *i. Gildo*. NEP. Timol. 1, 1 *de Carthaginiensibus*. LIV. 21, 23, 4. 24, 47, 5. 29, 25, 12 VAL. MAX. 5, 1 ext. 6. SIL. 17, 113 barbarus *i. Hasdrubal*. FLOR. epit. 2, 18, 4. NEP. Milt. 7, 1 *de Persis*. Them. 3, 1 *al.* Arist. 2, 1. 2, 3 Paus. 1, 3. 2, 1 Cim. 2, 3 Con. 3, 4. 5, 2 *opp.* omnes Graeciae civitates. Ages. 4, 7 *al.* SEN. suas. 2, 1. VAL. MAX. 6, 3 ext. 3 *Cambyses* et rex et barbarus. CVRT. 3, 4, 15 *et passim*. 7, 5, 36 *opp.* Macedonibus. PLIN. nat. 35, 57 AMM. 23, 5, 2. 24, 3, 3 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 312, 22. *sing.* barbarus *de rege Persarum*: NEP. Them. 4, 5 Con. 4, 3 IVV. 10, 181 SVLP. SEV. chron. 2, 13, 4. 6. NEP. Ages. 3, 1 barbarus *i. Tissaphernes*. HOR. carm. 4, 14, 29 *de Raetis* (ACT. Arv. Corp. VI 2086 II l. 21 *a. 213*). OV. trist. 5, 7, 20 barbarus omnis (*sc. Geta*). PORPH. Hor. carm. 3, 24, 12. 15. LIV. 21, 34, 6 barbari (*sc. Alpini*) ... coorti (21, 35, 1). 24, 28, 3 barbaro (*i. Syphaci, Numidarum regi*). 24, 49, 5 barbaris *i. Numidis*. 29, 23, 6 TAC. ann. 4, 25. 3, 21 barbaro *i. Tacfarinati*. LIV. 30, 11, 9 *de Masaesuliis*. 31, 33, 5 *de Dassaretiis*. 41, 3, 7 *de Histris* (41, 11, 4). VITR. 2, 8, 12 barbaros Caras et Lelegas. VELL. 2, 112, 3 *de Pannoniis*. CORP. III 11045 b 8 CASSIOD. var. 3, 24 tit. VAL. MAX. 9, 6, 2 *de Lusitanis* (FRONTIN. strat. 1, 11, 13). PHAEDR. 4, 7, 11 *Argo* ponti sinus patefecit in perniciem Graium et barbarum (*i. Colchorum*). VAL. FL. 5, 522 barbarus *i. Aeetes*. 6, 556 barbarus *i. Amastris*. SEN. dial. 12, 18, 9 quem barbarorum (*i. Corsorum*) inconditus et barbaris quoque humanioribus gravis fremitus circumsonat (MELA 2, 122). CVRT. 4, 6, 15 barbarus *i. Arabs* (16 PORPH. Hor. carm. 1, 35, 4). 6, 5, 12 *de Mardis* (13. 21). 7, 4, 13 *de Bactrianis* (9, 7, 2). 7, 4, 33 *de Ariis* (37). 7, 6, 11 *de Scythis*. 7, 8, 9. 30 *al.* PLIN. nat. 4, 44 TREB. Gall. 13, 6 IVST. 1, 8, 6 OROS. hist. 5, 4, 12. CVRT. 8, 11, 13 *de Indis*. 14. 18 *et passim*. 8, 12, 9 barbarus (*i. Omphis rex*). 10. 17. PLIN. nat. 12, 93 *de Aethiopibus*. TAC. ann. 14, 24 non ignobilis barbarus (*i. Armenius*). 12, 48. 12, 49. 14, 23. 6, 41 *de Clitis* (12, 55). hist 3, 47 *de Ponticis* (ann. 12, 17). PLIN. paneg. 12, 4 *de Dacis* (PORPH. Hor. carm. 3, 6, 13). FLOR. epit. 3, 3, 4 *de Cimbris Teutonisque* (3, 3, 9). 4, 12, 16 *de Moesis* (CORP. III 12455 *a. 238*. 12392). 4, 12, 50 *de Cantabris*. 4, 12, 54 *de Asturibus*. TERT. idol. 18 p. 51, 22 purpura illa ... ingenuitatis apud barbaros (*sc. Aegyptios et Babylonios*) insigne. VOPISC. Aurelian. 18, 5 *de Marcomannis* (18, 6. 21, 4 TREB. Claud. 9, 8. 12, 4). trig. tyr. 26, 6 *Isauri* pro barbaris habentur (VOPISC. Prob 16, 5). LACT. (?) mort. pers. 29, 4 *de Francis* (5 AMM. 17, 2, 2 *et* 3 GREG. TVR. Franc. 4, 35 p. 170, 3 *al.* LEX Sal. 14, 2). 38, 6 *de Gothis* (AVR. VICT. Caes. 29, 4. 34, 5. AMM. 27, 5, 7 *et passim, praecipue in l. 31*. HIER. epist. 127, 13 *al.* AVG. civ. 1, 1 p. 4, 19. p. 5, 11 truculenti *al.* MARCELL. chron. II p. 66, 399, 3 SIDON. epist. 2, 1, 2 *al.* BOETH. cons. 1, 4, 33 EPIST. pontif. 743 Cassiod. var. p. 391, 8, 5. *a* CASSIOD. var. *Gothi barbarorum nomine numquam appellantur, cf. Mommseni ind.* EVGIPP. Sev. 17, 4). PS. AVR. VICT. epit. 47, 6 *de Alanis* (AMM. 14, 10, 9. 15, 4, 1 *et passim*. EVGIPP. Sev. 22, 4 *al.*). FILASTR. 21, 5 timebat barbaros (*Persas et Assyrios*) rex Ezechias. AMM. 16, 11, 4 Laeti (20, 8, 13). 17, 12, 4 *de Sarmatis et Quadis* (17, 13, 10 *al.* ORIGO Const. 2, 3 ferocem). 28, 5, 3 *de Saxonibus*. 28, 5, 6 *bis*. 28, 6, 2 Austuriani ... barbari (14). 29, 5, 51 *de Isaflensibus*. 30, 1, 20 ferociens quidam inmittitur barbarus asper ex his, quos Supras appellant. 31, 3, 8 *de Hunnis* (HIER. epist. 77, 8 *bis*). HYG. astr. 2, 6 p. 42, 17 *de Liguribus*. HIER. epist. 129, 4 cui (*Bethleem*) succedit vastissima solitudo, plena ferocium barbarorum. CLAVD. 7, 66 barbarus ... exul (*i. Arbogastes*). SVLP. SEV. chron. 2, 16, 3 barbarus (*sc. Holofernes*). 2, 16, 3 barbaris (*de Holofernis militibus*. 5). OROS. hist. 1, 2, 31 quem (*Nilum*) ... prope pontem barbari Dara nominant. 6, 21, 10 *de Asturibus*. AVELL. p. 391, 19 Odovacri barbaro haeretico. 749, 14 *de Blemyis*. DRAC. Romul. 1, 14 *de Vandalis*. ENNOD. opusc. 3, 64 p. 347, 8 barbarus (*i. Ricemer Geta*). CASSIOD. var. 5, 14, 6 antiqui barbari *in Savia*, qui Romanis mulieribus elegerunt nuptiali foedere sociari. LEX Burg. lib. const. p. 33, 5 *al. de Burgundionibus*. CORIPP. Iust. 3, 380 barbare (*sc. Avar*). GREG. M. epist. 5, 38 *de Langobardis*. 11, 12 barbaris et provincialibus Sardiniae.

nota iuncturam: FLOR. epit. 4, 12, 13 Moesi quam feri, quam truces fuerint, quam ipsorum etiam barbari barbarorum (ITIN. Alex. 33 Arachotas).

sing. collective ponitur, praecipue a poetis: OV. Pont. 1, 3, 38 huc tamen ex illa barbarus (*i. Scythae*) urbe (*sc. Roma*) fugit. trist. 5, 10, 30 barbarus *i. Getae* (CLAVD. 5, 91). SEN. suas. 2, 7 barbarus *i. Persae* (2, 22). EPICED. Drusi 272 tu poenas, barbare (*i. Germani*), morte dabis (FLOR. epit. 3, 10, 13 CLAVD. 8, 359. 17, 54). MART. 7, 5, 6 tuo (*sc. imperatoris*) ... terretur vultu barbarus et fruitur. CARM. epigr. 1525 C 10 (= CORP. X 7257; *saec. I in.*) cecidit ... barbar⟨us⟩ (*i. Gaetuli*). FLOR. epit. 3, 3, 14 per omnem diem conciditur barbarus. 4, 12, 45 barbarus (*sc. Armenii*) undique ... oppressus. AMM. 16, 12, 48 CLAVD. 5, 125. 8, 484 barbarus ultro iam cupiat servire

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tibi. 26, 283. SIDON. epist. 3, 7, 4 barbarus in hiberna concedat. carm. 5, 509. 7, 311 DRAC. Romul. 5, 34.

C *apud christianos i. fere q. homo gentilis, paganus* (*cf. p. 1738, 74 sqq. haec quoque exempla incerta*): CANON. Migne 56, 389^A si quis pro aegritudine a medicis sectus est vel a barbaris castratus. *ibid.* si qui vel a barbaris vel a dominis suis eunuchi facti sunt. PS. AVG. temp. barb. 4, 5 nec ab hostibus nec a barbaris, sed a se ipso omnis homo in anima se intus occidit. *ibid.* qui credit dei verbis, plus metuit ignem aeternum quam cuiuslibet truculenti barbari ferrum. 7, 9 paradisum ... locum in quo non pertimescas barbarum. MARCELL. chron. II p. 78, 431, 2 barbari urbe augusta enutriti ad ecclesiam nostram hostili ritu confluunt. SALV. gub. 4, 65 vitam barbarorum atque nostrorum studia mores vitia comparemus. iniusti sunt barbari et nos hoc sumus, avari sunt barbari et nos hoc sumus *eqs. al.* 4, 61 duo ... genera in omni gente omnium barbarorum sunt, id est aut haereticorum aut paganorum (4, 67). SEDVL. epist. 1 p. 7, 6 vixit inter barbaros pius. *nota de diabolo*: AVG. serm. ed. Mai 1, 2 in caelestibus domiciliis (*i. paradiso*) barbarum mundi (*i. diabolum*) suscepit *debilis inquilinus* (= 72, 2). TAB. devot. Trag. Corp. III p. 961 qui (*sc. spiritus tartarucus*) habet dece(m) milia barbar⟨orum?⟩.

D *i. q. homo incultus* (*cf. p. 1739, 6 sqq.*): CAECIL. com. 59 (Non. p. 10) quid narras, barbare cum indomitis moribus inlitterate inlex? 250 (Paul. Fest. p. 34) nimis audacem nimisque bardum barbarum. VARRO Men. 24 (Non. p. 117) nos barbari, quod innocentes in gabalum suffigimus homines; vos non barbari, quod (quid *codd.*) noxios obicitis (obuestis *codd.*) bestiis? RHET. Her. 4, 50, 63 veni, Sannio, ne quid isti (is *codd. plerique*) barbari (-is *P*, -os *H*) turbent (*sc. servi ceteri*). CIC. Mil. 30 hoc et ratio doctis et necessitas barbaris ... praescripsit. Tusc. 5, 104 an quicquam stultius quam quos singulos sicut operarios barbarosque contemnas, eos aliquid putare esse universos? epist. 9, 3, 2 ego vero neglecta barbarorum inscitia persequar [te ς]. PROP. 2, 16, 27 barbarus excussis agitat vestigia lumbis. OV. am. 1, 7, 19 quis mihi non 'demens', quis non mihi 'barbare' dixit? ars 2, 276 dummodo sit dives, barbarus ipse placet. VELL. 2, 108, 2 *v. p. 1741, 5.* PLIN. epist. 3, 13, 3 enuntiare magnifice interdum etiam barbari solent, disponere apte, figurare varie nisi eruditis negatum est. FLOR. epit. 1, 2, 3 haec omnia quasi monitu deae Egeriae, quo magis barbari acciperent. IVST. 18, 6, 3 quem inveniri posse, qui ad barbaros et ferarum more viventes transire a consanguineis velit?

E *significationis incertae, fortasse i. q.* barbaricarius *q. v.*: COD. Iust. 12, 20, 5 (21, 1) pr. (*imp. Leo*) in unoquoque scrinio fabricarum et barbarorum. 12, 29 (30), 1, 1 (= NOVELL. Theod. 21, 1, 2; *a. 441*) scrinio ... barbarorum, si tale quid ... attemptari passum fuerit ..., decem librarum auri condemnatione percellendo.

II *avis*: PROB. Verg. georg. 4, 14 meropes dicuntur aves, quas in Italia vocant barbaros. SERV. auct. georg. 4, 14 meropes rustici barbaros appellant.

fem. **barbara**, -ae. 1 *mulier barbara*: PROP. 4, 3, 44 felix Hippolyte! nuda tulit arma papilla et texit galeā (*sed Rothstein nominat. esse censet*) barbarā molle caput (STAT. Theb. 12, 538). OV. met. 7, 144 tu quoque victorem (*i. Iasonem*) complecti, barbara (*i. Medea*), velles (VAL. FL. 8, 148. 8, 251). SEN. Phaedr. 227 experta saevam est barbara Antiope manum. CVRT. 8, 3, 11 ille protinus barbaram (*Spitamenis uxorem*) iussit admitti. VAL. FL. 2, 150 picta manus ustoque placet ... barbara (*sc. Threissa*) mento. PORPH. Hor. carm. 3, 10, 1 Tanais ... flumen est Scythiae, per quod vult intellegi esse barbara⟨m⟩. HEGES. 1, 33 ille (*Antonius*) barbaram (*i. Cleopatram*), ego amicum non dereliqui. CLAVD. 20, 182 huic (*sc. Getarum duci*) sese vultu simulatae coniugis offert *Bellona* mentitoque ferox incedit barbara gressu. CLAVD. MAM. epist. p. 204, 23 *v. sub* barbarismus *p. 1735, 1.*
2 *nomen emplastri*: SCRIB. LARG. 207 emplastrum nigrum eius (*Glyconis chirurgi*), barbara dicitur, facit ad omne recens vulnus. THEOD. PRISC. eup. faen. 42 barbaram imponendo. log. 64 barbara, quae de bitumine Iudaico conficitur. 103 emplastra vel malagmata, ut ... barbara (barba *B V*). CASS. FEL. 31 p. 63, 2. 46 p. 119, 7 medicamentum quod Graece e barbaros (*i.* ἡ βάρβαρος) appellatur. 75 p. 180, 22.

neutr. **barbarum**, -ī. 1 *nomen emplastri* (*cf.* 2. barbara *supra l. 63 sqq.*): CELS. 5, 19, 1 optimum ex his *emplastris* est, quod barbarum vocatur. 5, 26, 23 p. 292 imponere medicamentum debet ..., maximeque si caro est, barbarum. CARM. epigr. 351 *v. s.* barbo.

2 *i. fere q.* barbaries: TAC. hist. 5, 2 accolas Idaeos aucto in barbarum cognomento Iudaeos vocari. ann 6, 42 Seleucenses ... civitas potens ... neque in barbarum corrupta.

adv. lat. **barbarē,** *mirae raritatis.* *ad* barbarus *adi. I A* (*p. 1735, 57 sqq.*), *i. q. Latine*: PLAVT. Asin. 11 huic nomen Graece Onagost fabulae; Demophilus scripsit, Maccus vortit barbare. Trin. 19. *ad* barbarus *II* (*p. 1739, 1 sqq.*), *i. q. inculte*: HOR. carm. 1, 13, 14 dulcia barbare laedentem oscula. VVLG. II Macc. 15, 2 ne ita ferociter et barbare (ἀγρίως καὶ βαρβάρως) feceris. *speciatim in dicendo, scribendo* (*cf.* barbarus *p. 1739, 79 sqq.*): CIC. Tusc. 2, 12 si grammaticum se professus quisquam barbare loquatur (QVINT. inst. 1, 5, 9 GELL. 13, 6, 2 *cf. p. 1739, 80* AMM. 21, 1, 13). QVINT. inst. 1, 6, 45 ut transeam, quem ad modum vulgo imperiti loquantur, tota saepe theatra ... exclamasse barbare scimus. GELL. 3, 18, 10 vocabulum a plerisque barbare dici (5, 21, 5 *opp.* Latine). 4, 1, 5 quid ... refert .... quo genere 'penum' dicam aut in quas extremas litteras declinem, si nemo (*corr.*, modo *Lion*) id non nimis barbare fecerimus? 4, 6, 6 litteram ... barbare corripere. 4, 17 tit. *particulae* intendi atque produci barbare et inscite videntur (*ibid.* 7 protendi) 16, 6, 3 legebat barbare insciteque Vergili septimum. APVL. flor. 3 p. 13 Marsyas ... de se et Apolline quaedam deliramenta barbare effutivit. 7 p. 27 viliter semet ipsum colere sui contemptus est, barbare alios insectari audientium contumelia est. 9 p. 29 syllabam barbare pronuntiatam.

derivata: *graeca*: barbaricus, barbarismus, barbarizo. *lat.*: barbaria (-ies), barbaricinus, barbasculus. *composita*: barbarolexis. barbarostomus. semibarbarus. *Münscher.*

1. Barbarus, -ī. **a** *Graecus rhetor*: SEN. contr. 2, 6, 13 (suas. 1, 13). **b** *cogn. inde ab Augusti aetate inventum, praesertim in urbe et in Africa.* *consules* (*cf. v. Rohden, PW. III 1*): Atilius Barbarus *a. 71.* Q. Fabius Barbarus *a. 99.* M. Civica Barbarus *a. 157.* *anni incerti saec. II ex.* CORP. VI 1522 Barbaro cos. CORP. X 5169 (*aet. Aug.*) P. Rubrius M. f. Mae. Barba(rus); *idem* III 6588 Barbarus praef. Aegypti. Gabinius Barbarus *Pompeianus, proconsul provinciae Africae*: CORP. VIII 969 (*a. 400/401*). XIV 2919. X 1199 SYMM. epist. 9, 8. *cognatus ut videtur* Barbarus Probianus cl(arissimus) v(ir) CORP. VI 32106 (*idem* XV 4856). IX 3052 Statili Barbari c. v. (*cf. adn.*). CORP. VI 32154 *magistratus.* XI 5634 (*Camerini*) ⟨Sa⟩trio C. f. C. n. ⟨C⟩or(nelia) Barbaro IIIIvir(o) iur. dic. *alii*: APVL. met. 9, 17 quendam Barbarum nostrae civitatis decurionem, quem Scorpionem prae morum acritudine vulgus appellat. CORP. XII 604 (*fort. saec. I*) Servilio T. f. Barbaro Ter. 4661 (*litteris optimis*) T. Barbaro. II 2638 (*saec. I ex.*) ⟨...⟩ Memmius ⟨...⟩ fil. Anies. Barbarus sacerdos Romae *eqs.* X 8048, 44 (*in pelvibus Pompeianis*) T. Tett⟨ius⟩ Barbaru⟨s⟩. VI 9089 (*ex familia Augusta*). 6967 (*e columb.*). V 6969 (*apud Taurinos, a. 49*) ⟨G⟩litius T. f. Stel. Barbarus prim⟨ip⟩ilaris. XV 380 (*in lateribus, aetate Commodi*). VI 1056, 4, 7. 1057, 4, 36. 1058, 3, 94. XV 4394 (*a. 254*). VI 9920 l. 31 (*saec. IV*) tabernarius Barbarus. 12392 Barbaro alumno. 18137 (*?*). 18593. AMM. 28, 1, 36 *apparitor.* CONC. Rom. III a. 531 Mansi 8, 741^A *presbyter.* INSCR. christ. Rossi I 1183. *ex Africa elegi*: AVG. epist. 3, 159 Barbarus, servus dei et iam diu apud Hipponem constitutus. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 114^A episcopus plebis Hierpinianensis. CARM. epigr. 1614, 5 Attici Barbari. CORP. VIII 16934 Berecbal Barbari fil. 16973. 2586, 32 (*saec. III*) C. Atilius Barbarus Mil(evo). 18376 Barbro liberto. 6942 (*a. 224*) C. Iulius C. f. Quir. Barbarus quaest. aed. 7017 Fl(avio) Barb⟨ar⟩o Donatiano (*cf.* 7068). 19204 C. Iulius C. fil. Quir. Barbarus. 20148 C. C⟨as⟩sius (*an* C⟨ae⟩sius*?*) C. f. Pap. Barbarus Q. aed. augur. *exempla ex aliis regionibus omnia*: CORP. IX 264 Barbarus v. a. I. 1432. 2814 C. Numisius C. l. Barbarus. 6079, 10. 6170 C. Tigidi Barbari Pineses. X 1984. 4714 (*christ.*). GREG. M. epist. 13, 16 Barbarus episcopus Carinis. CORP. XI 5937 (*Tiferni Tiberini, litteris bonis*) C. Iulius Barbarus lib(ertus). 6126 L. Catellius L. l. Barbarus *Augustalis.* V 5386 add. 7883 (*Cemeneli*). XII 268 Q. Hirpidi Barbari VIvir ... Q. Hirpid(ius) Alphius et Hirpidia. VII 726. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 20. CORP. II 3945. III 9714 (*in Dalmatia*) Agrio Barbaro. 4418 (*Carnunti*). **Barbario,** -ōnis. *cogn.* CORP. III 2333 (*Salonis*) Barbario conservus. 7532 (*in Moesia inf.*) Ailius Barbario n(atione) Nicomedia. 8134 (*in Moes. super.*) M. V⟨al.⟩ Barb⟨a⟩rio. VIII 21214 (*Caesareae*). XIII 3806 (*Augustae Treverorum, christ.*). CONC. Autess. a. 578 p. 184, 17 *diaconus.* **Barbarius,** -ī *nom. gent.* CORP. X 1199 (*Abellae*) Barbarius Pompeianus *vir clarissimus* (*cf.* 1247). XII 1756 M. Barbarius Perpetuus. **Barbariānus,** -ī *cogn.* CORP. VI 10488 a (= INSCR. graec. Sic. et Ital. 1956) Ποντιανοῦ παῖς ... Βαρβαριανός. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 114^B episcopus plebis Creperulensis. **Barbarinus,** -ī *cogn.* CORP. XI 6712, 72 (*in signaculo*) Barbarine vivas. VIII 5887 Agri Barbarin(i). *cf.* III 9714 *supra l. 55.* **Barbarinia,** -ae *nom. gent. mul.* INSCR. Rhen. Bramb. 319 b Barbarinia Accepta.

2. Barbarus, -ī *nomen equi.* CORP. VI 10056 l. 12 Barbaro b(adio). 15. XV 7210.

Barbaruta, -ae *cogn. mul.* CORP. V 5033 (*Tridenti*) Turi Barbarutae f(iliae?).

Barbās, -ae *nom. christ.* INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 368 (*Romae*) Aureliae Barb⟨...⟩ ... ⟨Au⟩relius Barbas vet. Augg. nn. CORP. III 2663 (*Salonis*) Barbas. VICT. TONN. chron. II p. 193, 500 Barbas quidam Arriani erroris episcopus. *cf.* CHRON. I p. 269, 24. CASSIOD. hist. 11, 6 *saepe.* 12, 4. *Jacobsohn.*

barbasculus, -a, -um *a* barbarus *deminutive?* GELL. 15, 5, 3 urbanissime respondisse praetorem, non indoctum virum, barbasculo cuidam ex advocatorum turba Sulpicius Apollinaris in quadam epistula scriptum reliquit. *Münscher.*

Barbatia, -ae *oppidum ad Tigrim fluvium situm.* PLIN. nat. 6, 146. *Jacobsohn.*

Barbatiānus, Barbatio, Barbatius *v.* Barba.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

barbātōria, -ae *f.* [*a* barba. *Th.*]. GLOSS. πωγωνοκουρία. barbit- *scriptum* III 171, 66. 239, 48. *prima barbae rasura sollemniter facta*: PETRON. 73 hodie servus meus ba⟨r⟩batoriam fecit. ... itaque tengomenas faciamus et usque in lucem cenemus. GREG. TVR. Franc. 10, 16 p. 427, 20 (*iudic. Pictav.*) barbaturias (*sc. iuvenum*) intus eo (*sc. in monasterio*) quod *abbatissa* celebraverit (*de larvis barbatis vix recte mihi cogitare videntur Du Cange, gloss. s. v., et Heraeus, Sprache d. Petron., 1899, p. 19*). *cf.* barbitondium.

barbātulus *adi. a* barbatus *deminutive.* CIC. Att. 1, 14, 5 barbatuli iuvenes. 1, 16, 11. HIER. epist. 117, 10 adulescentem necdum bene barbatulum. 117, 6 barbatulus quilibet. DECL. in Catil. 69 ut tu recens homo severitate illarum (*sc. legum*) cum barbatulis tuis abutereris. *de piscibus* (*cf.* 1. barbatus *2*) CIC. parad. 38 mullos.

barbaturia *v.* barbatoria *l. 5.*

barbātus, -a, -um [*i. q. slavon.* bradatŭ '*barbatus*', *a* barba. *Th.*]. PRISC. gramm. II 442, 4 NOT. Tir. 78, 69. *legitur inde a* PLAVTO. [*val.* bărbat 'vir', *ital.* barbato, *francog.* barbé, *hisp.* barbado. *M.-L.*] GLOSS. II 28, 19 γενειήτης. 262, 18. 426, 54 πωγωνιατος. III 13, 58 πωγωνιάτης. 329, 59 πωγωνιώτης (?). 86, 70 πωγωνίας. 180, 28 πωγωνικός. 252, 43. V 492, 36 barbati legitimi (?).

I *de animantibus*: **a** *de hominibus* (*deis eorumque signis*): *generatim*: *oppos.* imberbis, levis, glaber. PLAVT. Men. 854 hunc impurissimum, barbatum tremulum Tithonum. LVCIL. 977 inberbi androgyni, barbati moechocinaedi. CIC. Catil. 2, 22 quos ... aut imberbis aut bene barbatos videtis. nat. deor. 1, 83 dicere licebit Iovem semper barbatum, Apollinem semper inberbem (1, 100 MIN. FEL. 22, 5 AVG. civ. 6, 7). 3, 83 neque ... convenire barbatum esse filium (*sc. Aesculapium*), cum in omnibus fanis pater inberbis esset (VAL. MAX. 1, 1 ext. 3. ARNOB. nat. 6, 21 ex Apolline procreatum patre levi et glabro simillimoque inpuberi ... barbatum filium fingi. LACT. inst. 2, 4, 18. MIN. FEL. 22, 5 Aesculapius bene barbatus). PHAEDR. app. 3, 9 natum ... suum. 3, 12 infans. MART. 8, 52, 10 tonsor. 10, 42, 6 fortius impressi quotiens tibi basia quinque, barbatus labris, Dindyme, fio tuis (*sc. lanugine defracta. cf.* PAVL. FEST. p. 109 *sub* imbarbesco). IVV. 6, 365[6] barbata chelidon (*i. cinaedus*). SVET. Otho 12 PORPH. Hor. sat. 2, 3, 17. ARNOB. nat. 6, 10 *opp.* levis. AVG. civ. 6, 1 p. 246, 4 glabros aut male barbatos. p. 246, 17. MACR. sat. 1, 17, 66 unius simulacri barbati speciem. 1, 18, 9 barbata specie *Liberi patris simulacra.* 3, 8, 2 signum ... eius (*sc. Veneris*) est Cypri barbatum corpore, sed veste muliebri. VARRO Men. 419 (Non. p. 455) videas barbato rostro illum commentari (PETRON. 75). PRIAP. 12, 15 *rictus* barbato macer eminente naso, ut credas Epicuron oscitari. ANTH. 374, 2 barbatam ... comam *Diogenis* frangit amica Venus (*i. barbam meretrix evellit*). *significat aetatem virilem, oppos.* puer, adolescens, puella, virgo, mulier *sim.; hic illic subst. vice i. q. homo virili aetate*: PS. RVFIN. in psalm. 33, 1 barbatis id est viris. PLAVT. Cas. 466 solet hic barbatos sane sectari senex. VARRO ling. 9, 15 hi qui pueros in ludum mittunt ..., idem barbatos. HOR. sat. 2, 3, 249 equitare in harundine longa si quem delectet barbatum, amentia verset. PRIAP. 13, 2 percidere, puer, moneo: futuere, puella: barbatum furem tertia poena manet. 74, 2. PETRON. 40 barbatus ingens. MART. 12, 42, 1 barbatus rigido nupsit Callistratus Afro. IVV. 6, 16 aliqua *pudicitiae veteris vestigia* exstiterint et sub Iove, sed Iove nondum barbato (*i. temporibus antiquissimis*). 13, 56 grande nefas ..., si iuvenis vetulo non adsurrexerat et si barbato cuicumque puer (*recepit* CYPR. GALL. lev. 191). CARM. epigr. 1112, 1 (= CORP. XII 4036; *saec. I*) barbat⟨us alumnus⟩. LACT. inst. 2, 4, 14 grandes pupas non a virginibus ..., sed a barbatis hominibus consecratas (DECL. in Catil. 14 cunei barbatorum hominum, *opp.* greges ... adolescentium, alae muliebres). AVG. serm. ed. Denis 18, 6 non te pudet, barbate, ire, quo eunt viduae et aniculae (*sc. in ecclesiam*)? *proverbialiter fere de antiquis Romanis*: CIC. Mur. 26 haec iam tum apud illos barbatos ridicula, credo, videbantur. Sest. 19 unum aliquem ... ex barbatis illis. Cael. 33 aliquis mihi ab inferis excitandus est ex barbatis illis, non hac barbula, qua ista delectatur, sed illa horrida, quam in statuis antiquis atque imaginibus videmus, qui. or. frg. A VIII 4 hic mos iam apud illos antiquos et barbatos fuit. fin. 4, 62 antiqui illi quasi barbati, ut nos de nostris solemus dicere. IVV. 4, 103 facile est barbato inponere regi (*i. simplici, rudi.* SCHOL. Tarquinio Superbo). AVG. in psalm. 132, 7 quando tales describimus (*sc. fortes, strenuos, impigros, alacres*), barbatus homo est dicimus. GLOSS. V 592, 24 operarius, intimidus (*cf. Loewe, Prodr. p. 61*). *speciatim de philosophis* (*cf.* barba *p. 1727, 6 sqq*): PERS. 4, 1 barbatum haec crede magistrum (*i. Socratem*) dicere. MART. 14, 81, 1 ne mendica ferat barbati prandia nudi (*sc. cynici*) ..., pera rogat. IVV. 14, 12 barbatos licet admoveas mille inde magistros.

tit. comoediae tog. Titini (?), v. sub Barratus. *epitheton deorum*: CORP. XIII 7694 (*aet. Dom.-Hadr.*) 653 Herculi Barbato sacrum. TERT. nat. 2, 11 virorum (rivorum *A*) iam Fortuna Barbata. AVG. civ. 4, 11 Iuventas ... et Fortuna Barbata, quae adultos barba induat, quos honorare noluerunt, ut hoc qualecumque numen saltem masculum deum vel a barba Barbatum ... nominarent. 6, 1 p. 246 *ter.* SERV. Aen. 2, 632 est etiam in Cypro simulacrum Barbatae Veneris (auct.) corpore et veste muliebri, cum sceptro et natura virili, quod Ἀφρόδιτον vocant, cui viri in veste muliebri, mulieres in virili veste sacrificant. *cf.* MACR. sat. 3, 8, 2 *p. 1745, 39. v. Tümpel, PW. I 2794 sub 'Aphroditos'.*

b *de bestiis*: CIC. Att. 2, 1, 7 si mulli barbati in piscinis sint (VARRO rust. 3, 17, 7). VERG. catal. 3* (PRIAP. 86), 16 barbatus ... hirculus. PHAEDR. 4, 9, 10 inmisit se barbatus (*i. hircus.* MART. 11, 84, 18). PLIN. nat. 10, 11 genus aquilae, quam barbatam vocant.

II *translate*: **a** *de herbis, i. q. lanuginosus*: PLIN. nat. 19, 14 similem ... barbatae nucis (*sc. fructui*) fructum *xylon* defert. CHIRON 791 herbam barbatam. PS. DIOSC. herb. fem. 61 anchusae genera sunt duo: una quam Afri barbatam vocant. *nota*: MART. 14, 84, 1 ne toga barbatos (*sc. assiduo attritu villosos*) faciat vel paenula libros (*sc. in sinu gestatos*), haec abies (*sc. manuale*) chartis tempora longa dabit. **b** *nomen vasis*: PAVL. FEST. p. 176 nanum Graeci vas aquarium dicunt humile[m] et concavum, quod vulgo vocant situlum barbatum, unde nani pumiliones appellantur. VARRO ling. 5, 119 postea accessit nanus (*Turneb.*, magnus *Ap.*) cum graeco nomine, et cum latino nomine graeca figura barbatus. GLOSS. II 28, 22 barbatus (*sic Scaliger*, bard- *trad.*) νάννος τὸ σκεῦος. *Münscher.*

Barbātus, -ī *cogn. antiquissimum. cf.* Barba, Barbatius. M. Horatius M. f. L. n. Barbatus *cos. 305/449.* L. Horatius Barbatus *trib. mil. consulari potestate a. 329/425* (LIV. 4, 35, 1). T. Quinctius Barbatus *interrex a. 310/444* (LIV. 4, 7, 10). T. Quinctius T. f. L. n. Capitolinus Barbatus *cos. a. 333/421.* P. Cornelius ... Scipio Barbatus *dictator a. 448/306.* ELOG. Scip. Carm. epigr. 6, 3 (*c. a. u. 500*) Luciom Scipione, filios Barbati consol censor aidilis. 7, 1 Cornelius Lucius Scipio Barbatus *cos. a. 456/298.* M. Valerius M. f. Messala Barbatus Appianus *cos. a. 742/12* (*cogn.* Ἄρβατος *traditur* CASS. DIO 54 pr.). SVET. Claud. 26 Valeriam Messalinam, Barbati Messalae consobrini sui filiam, in matrimonium accepit *Claudius.* CORP. VI 1056, 2, 10 (*a. 205*) Manili Barbate. 2565 (*a. 209*) Barbati *centurionis.* 2566. X 8055, 10 (*Pompeis*) of. Barbato. III 923 (*in Dacia*). VIII 14170 (*Carthagine, christ.*). CONC. Rom. a. 649 Mansi 10, 866[B] Barbato Sutrino episc. 10, 867[B] Barbato Cumano episc. CORP. II 2332 (*in prov. Baet.*) Barbatus ser(vus). *nomen equi*: CORP. VI 10053 e, 1 Barb(ato) Af(ro) I. 10079 Barbatus.

Barbelo, -ōnis (*accus.* -on), Βαρβηλώ, *numen Gnosticorum. originem hebraicam testari videtur* HIER. epist. 75, 3 nequaquam suscipiens, Armagil, Barbelon ... ceteraque magis portenta quam nomina, quae ad imperitorum et muliercularum animos concitandos quasi de Hebraicis fontibus hauriunt, barbaro simplices quosque terrentes sono. IREN. 1, 29, 1 ex his, qui praedicti sunt Simoniani, multitudo Gnosticorum Barbelo exsurrexit ... quidam enim eorum Aeonem quendam numquam senescentem in virginali spiritu subiciunt, quem Barbelon nominant. ... voluisse autem *patrem* manifestare se ipsi Barbeloni. FILASTR. 33, 2 Gnostici ... Barbelo venerantur. HIER. in Am. 9, 10 p. 257 Iberae ineptiae in Balsamo Barbeloque mirantur. in Is. 64, 4, 5 p. 761 c. Vigil. 6. *idem* Barbilon PRISCILL. tract. 1, 35. *Jacobsohn.*

Barbēnsis *v.* Singilia Barba.

barbēsco, -ere [*a* barba, *cf. c.* imbarbescere, barbire. *Th.*]. GLOSS. II 262, 17 γενειάζω. IV 557, 63 pubescere iuvenescere crescere barbescere. V 442, 33 barbisco γενήζω. 562, 55 barbisco gemesco (*sic*). 577, 2 pubescet barbescet crescet (*item* IV 276, 16 *in a b*). *Münscher.*

Barbēsula, -ae *oppidum Hispaniae Baeticae* (Βαρβήσολα); *cf. Hübner, Corp. II p. 245, PW. III 3.* MELA 2, 94 in illius (*sc. Baeticae*) oris ignobilia sunt oppida et quorum mentio tantum ad ordinem pertinet *et alia et* Barbesula. PLIN. nat. 3, 8 freto ex Atlantico mari ... dein litore interno oppidum Barbesula cum fluvio. 3, 16 Gaditani conventus ... stipendiaria Besaro, Belippo, Barbesula *eqs.* PTOL. 2, 4, 6 MARCIAN. peripl. 2, 9. RAVENN. p. 344, 2 Bardesola. p. 305, 8 Sabesola. Guid. p. 516, 1 Sabessola vel Bardesola. *adi.* **Barbēsulānus,** -a, -um. CORP. II 1941 m(unicipii) Barbesulani. *ethnicum*: CORP. III 1338 Postumiae C. f. Honoratae Barbesulanae sacerdoti divarum Augg.

iugum **Barbētium** *in ora Hispaniae Africam versus situm.* AVIEN. ora 425.

Barbia, -ānus *v.* Barbius. **Barbicius** *v.* Barbius.

Barbidius, -ī *nom. gent. fort. ad* Barbius *pertinens.* CORP. VI 200 I 22 (*a. 70*) Cn. Barbidius Primigenius *miles. Jacobsohn.*

barbiger, -a, -um. *cf. c.* barba *et* gerere. LVCR. 5, 900 barbigeras pecudes. 6, 907 capellas. *cf.* barbatus *l. 5 et 6. Münscher.*

civitas **Barbileōrum** CONC. Chalc. Leo M. epist. 98, 4.

Barbilius, -a *nom. gent. cf.* Barbius. CORP. V 3844 (*Veronae*) Barbiliae C. f. Quartae. *cf.* EXC. barb. chron. I p. 279, 90 Cyntilliano et Barbilio *cos.*

Barbilla *cogn. mul. ad* Barba, Barbula, Barbus *pertinens, nisi est* Balbilla. CORP. XI 6376 (*Pisauri*) Tadiae C. f. Calun⟨t⟩iae Barbillae (CASS. DIO 66, 9 Βάρβιλλον *astrologum Vespasiani. cf.* Balbillus *p. 1695, 35*). *cogn.* **Barbilliānus,** -ī. CORP. graec. 3664, 17 (*Cyzici*) Γ. Βαρβιλλιανός. *cf.* Balbillianus. *Jacobsohn.*

Barbilon *v.* Barbelo *l. 49.*

1. barbio, -īre *a* barba. *barbesco, q. v.*: CHALC. comm. 156

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quaedam *sunt* peraeque frequentia, ut barbire utque scire litteras vel agere causas. VINDIC. med. 11 eunuchi barbire non possunt, quia semen non emittunt. *ibid.* neque mulieres barbire possunt.

2. barbio, -ōnis *nomen avis.* POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 17 *inter nom. volucrum*: barbio. GLOSS. III 435, 67 σκοριδαμος (*fort.* κορυδαλλός, *cf.* bardala) barbio.

barbisco *v.* barbesco. **Barbitae** *v.* Babitace.

barbitium, -ī *n.* [*a* barba, *cf.* capillitium. *Th.*]. *i. q. barba.* APVL. met. 5, 8 iuvenem ... commodum lanoso barbitio genas inumbrantem. 11, 8 qui pallio baculoque et baxeis et hircino barbitio philosophum fingeret (*cf.* barba *p. 1725, 14 et 1727, 6 sqq.*). [*ital.* barbigi. *M.-L.*]

barbitondium, -ī *n. cf. c.* barba *et* tondere. *cf.* barbatoria. SCHOL. Pers. 1, 15 barbitondium est tonsurae genus, quo iuvenes tondentur, unde sic tonsi pexibarbi vocantur. SCHOL. Iuv. cod. Leid. (Rönsch, Collectanea phil. ed. Wagener 1891 p. 143) 3, 186 balbitondium facit. 3, 187 libros venales vocat panes illos, quos pueri in barbitondio patronis suis dant vel in tonsura crinium; quos panis vocat beatus Augustinus cubitos (?); venales autem dicuntur, quia quodam modo pro tonsura crinium vel barbae dantur. SCHOL. cod. Hafn. Iuv. 3, 186 barbitondium facit. *Münscher.*

barbitoria *v.* barbatoria *p. 1745, 2.*

barbitos (-ī) *m.*, βάρβιτος (-τον). *nom. in* -us *trad.* SIDON. carm. 16, 70 ALC. AVIT. carm. 6, 11 VEN. FORT. carm. 6, 10, 72 GLOSS. IV 210, 34. *voc.* barbite HOR. carm. 1, 32, 4. *praeterea semper fere acc.* barbiton (*abl.* PORPH. *et* MART. CAP. *singulis locis*). *fem.* barbitos EPIST. Sapph. 8. *neutr.* barbiton PORPH. (barbitt- *cod. Vatic.*) MART. CAP. GLOSS. (*ubi trad. praeterea* barbitum, barriton, bariton, barridon, baritoon, barritos, barto). *plur.* barbita AVSON. *l. 54. fem.* barbita *l. 37 sq.*

PORPH. Hor. carm. 1, 1, 34 barbitton organi genus est in modum lyrae (1, 32, 3. 3, 26, 3. *cf.* GLOSS. II 28, 29 barbitum εἶδος ὀργάνου. V 270, 40. IV 210, 40 *et saepius*). GLOSS. IV 600, 13 barbiton genus organi vel citharae. 210, 34 barbitus lyra maior (*cf.* SCHOL. Hor. carm. 1, 1, 34), sonus ut organum (quae sonum organi emittit *a b*). V 492, 33 barriton organus vel vox elefanti (*contam.*, *cf.* barritus). 652, 40 (*inter gloss. Iuvenalianas*) barbita genus musicum. ISID. orig. 3, 21, 3 *citharae* plures ... species extiterunt, ut psalteria, lyrae, barbitae (-ti *Arev.*). *cf. v. Ian, PW. III 4.* HOR. carm. 1, 1, 34 nec Polyhymnia Lesboum refugit tendere barbiton. 1, 32, 4 barbite, ... Lesbio primum modulate civi (*cf.* SCHOL. *ad l.* genere masculino hic barbite). 3, 26, 4 barbiton hic paries habebit. EPIST. Sapph. 8 non facit ad lacrimas barbitos ulla meas. STAT. silv. 4, 5, 60 memor interim nostri verecundo latentem barbiton ingemina sub antro. PORPH. Hor. carm. 3, 26, 3 amores suos se barbitto cecinisse. 3, 26, 5 consecratum Veneri barbitton. CLAVD. 9, 10 Terpsichore facilem lascivo pollice movit barbiton. MART. CAP. 1, 36 illum ... sentio ... quo placeret virgini, ... barbito aurataque chely ac doctis fidibus personare. 9, 910 nec chelys nec barbiton nec tetrachordon. 9, 913 multiforme scit ciere barbiton. SIDON. epist. 8, 9, 5 vers. 14 pulsas barbiton. carm. 16, 70 te ... barbitus hic noster plectro licet impare cantat. ALC. AVIT. carm. 6, 11 non hic fallaci tinguetur barbitus unda. VEN. FORT. carm. 6, 10, 72 sed tonet archetypo barbitus (*v. l.* barby-) inde sopho. AVSON. 44, 3 hoc genere et chordas et plectra et barbita conde. *Ihm.*

Barbius, -a *nom. gent. in Venetia, Istria, Dalmatia, Pannonia superiore, Norico occidentali plerumque inventum, originis, ut videtur, veneto-illyricae; v. W. Schulze, Eigennamen p. 44* (*de* Balbio, Cammio *aliis*) *et cf.* Scenobarbus. *sed fortasse nomen latinum est* CORP. XIV 2921 (*Praeneste*) Flaviae Rufae M. Barbi Fasti Consularis patroni coloniae Praenestinorum filiae. *frequens Aquileiae, ex. gr.*: CORP. V suppl. ital. 1177 (*litteris vetustis*) A. Barbius Laeti l. Hilarus vívos fecit sibi et sueis et Barbiae A. l. Primae conliber⟨tae⟩. 1178 (*litteris optimae aetat.*) Barbia T. f. Maxuma. 257 (*litteris bonis*). V 864 ⟨B⟩arbio ⟨Fu⟩lvio Aemiliano ⟨pr⟩aetori. 974 P. Barbio Primigenio ... Barbii Chrésimus et Dónáta. 1182 Cteto Barbiorum et Barbiae Procillae parentibus Barbia Zmaragdis et ⟨Epict⟩etus. CORP. V 1916 (*Concordiae*). 1985 (*Opitergii*). 2169 (*Altini*). 2209 L. Barbiae Progenitae et Etuvinio fratri Barbia Zmaragdis et Q. Etuvius vir. 2712 (*Ateste*) Barbia M. f. Secunda. 3127 (*Vicetiae*). 4104 (*Cremonae*). 4546 (*Brixiae*). *in Istria*: CORP. V 32. 134—136. 412. 577. 578. 579 L. Barbio L. f. Lúcullo ... L. Barbio L. l. Addaeo. *in Dalmatia*: CORP. III 2141. 2979 (*Aenonae*) L. Barbius Crapus et Q. Barbius Rufus, *et alii. cf.* XI 44 (*Ravennae*) M. Barbi Fronton(is) ... n(atione) Delm(ata): *v. Schulze, Eigennamen 45 adn. 3.* CORP. III 14505 (*Viminacii*). VI 2571 P. Barbius P. f. Papiria Poetevione Maximianus miles coh. V praetoriae. III 4156 (*Savariae*). 14068 (*Scarbantiae, a. 292—305*). 4400 (*Carnunti*). 4508. 3846 (*Emonae*). *in Norico*: CORP. III 11682 (*inter Emonam et Celeiam*). 11697 (*Celeiae, non ante Hadrianum*) *praetorianus.* 4815 (*Viruni, aet. fere August.*) Ti. Barbius Q(uinti) P(ulli) l(ibertus) Tiber. (*cf. add. p. 2328*[44]). *ibid.* L. Barb. L. l. Philoterus Craxsantus Barbi P(ubli) s(ervos). 11562 *et* 11563 (*saec. I in.*) P. Barbius Sp. f. Cirr(o) Barbia P. l. Amma ... P. Barbius Sp. f. Boio. 4885. 4885a Barbie Attice ... Barbia Attia matri. 11564. 11565 Barbiae Malusiae P. Barbius P. f. Firm(u)s. 5073 (*Iuvennae*) L. Barbio Vercaio aedilicio et Barbiae Suadullae uxori ... et L. Barbio Verano mil. coh. I praetoriae. 5680 (*Lauriaci*) A. Barbio A. f. Grato Vel. ... T. Barbio A. f. Quinto mil(iti). 4461 (*Carnunti*) L. Barb⟨ius⟩ L. f. Cla. Con⟨stitu⟩tus Iuao ⟨vet. leg.⟩ XV Ap. *Ravennae*: CORP. XI 80 ⟨...⟩ Barbia Calliste uxor. 165 *cf.* 44. *milites alibi inventi*: TAC. hist. 1, 25 Barbium Proculum tesserarium speculatorum (PLVT. Galba 24). CORP. VI 1057, 6, 59. 60 (*a. 210*). 1058, 4, 108. 31145 c 16 (*a. 137*). X 3370 (*Miseni*). 3426. III 12055 (*in Aegypto*). *in tegulis*: CORP. V 8110, 51—54. XI 6689, 37 (*Arimini*). IX 6078, 45 (*Anconae*). 6078, 46 (*Histonii*). *restant*: CIC. Att. 9, 14, 2 Barbius quidam (Baebius *codd. deter.*). CORP. VI 2315 Felix publicus Palfurianus augur Barbiae coniugi. 2336 Barbia Secunda. X 2162 (*Puteolis*) T. Barbius T. l. Ascla Barbia T. l. Próta. III 13607 (*in Syria, cf.* 2979). II 3734 (*Valentiae, a. 249—251*) Gnaeae Seiae Herenniae Sallustiae Barbiae Orbianae Aug., coniugi domini nostri Aug. (*eadem* VIII 9355). *cognominis vice*: CORP. III 14507 dex. a. 48 (*Viminacii, a. 166*) M. Aur. Barbius Sal(onis). **Barbiānus,** -a *cogn.* CORP. III 1968 d (*Salonis, saec. IV*). 11623 (*Noreiae*). VI 6247 (*litteris pulchris*) Hilaro Coco Barbiano. 6561 Statilia Erotis T. Statili Chresti Barbiani liberta. CORP. XIII 2049 (*Lugud.*) Iul. Barb⟨i⟩ane matrona incomparabilis. **Barbicius,** -ī *nom. gent.; cf. W. Schulze, Eigennamen p. 44 adn. 6.* CORP. III 8947 (*Salonis*) Sex. Barbic⟨io?⟩ Proculo (*cf. l. 8*).

Barblana *opp. Parthiae.* RAVENN. p. 53, 10. *Jacobsohn.*

1. barbo, -āre *a* barba. CARM. epigr. 351 (*Pompeis*) barbara barbaribus barbabant barbara barbis (*'nugatorium carmen aut nullius sensus aut talis*: barbara *emplastra nigra* ... barbabant barbara *ora velut gladiatorum* barbaribus barbis' *Bücheler*). *Münscher.*

2. barbo *subst. v.* baro, barunculus.

Barbo *v.* Barba.

Barbonitānus, -a, -um *ethnicon* PATR. Nic. 3, 157 Zeuxius Barbonitanus de Syarimo (4, 148 Varbis).

Barbonius *v.* Barba.

Barbosthenēs, -is *mons Laconicae.* LIV. 35, 27, 13 Philopoemen ad Barbosthenem — mons est decem milia passuum ab Lacedaemone — processit. 35, 30, 9. *Jacobsohn.*

barbula, -ae *f. a* barba *deminutive. hominum*: LVCIL. 280 barbula prima. CIC. Cael. 33 *v. sub* barbatus *p. 1745, 64.* HEGES. 4, 25, 2 viri ... pumicare genas, vellicare barbulam. CARM. epigr. 1399, 4 (*christ.*) implebat roseas barbula grata genas. *nota plur.*: HIST. Apoll. rec. A 25 p. 46, 13 primas suae adulescentiae discerpit barbulas (rec. B 25 p. 46, 8 genas). *bestiarum*: SOL. 27, 48 pingue roscidum ... hircorum inhaeret barbulis. *transl. in herbis*: PLIN. nat. 21, 49 luteo (*sc. flore*) et bellio, pasticillantibus quinquagenis quinis barbulis. 27, 98 gerit *herba lithospermon* iuxta folia singulas veluti barbulas.

Barbula *v.* Barba.

barbulus φάγρος ἰχθύς GLOSS. II 28, 21 [*cf. c.* barbus. *Th.*]. [*ital.* barbio. *M.-L.*] *Münscher.*

Barbunteius, -a *nom. gent.; cf.* Barbula (Vargula: Vargunteius; *v. Schulze, Eigennamen p. 377*). *an ad* Barbius *pertinens?* CORP. III 2920[a] (*Iader*) L. Barbunteio Demetrio archig(allo) Salonitano ... Barbunteia Thallusa Clistera patrono.

Barbur *nom. vir. barb.* CONC. Gub. c. a. 585 Mansi 9, 965[C] Iohannes Barbur archimandrita. *Jacobsohn.*

barbus, -ī *m.* [*cf. c.* barba, barbulus. *Th.*]. *cf.* barba *p. 1727, 40. nom. piscis*: AVSON. Mos. 94 laxos exerces, barbe, natatus. 134 propexi ... iubas imitatus, gobio, barbi. [*val.* barb, *ital. hisp.* barbo. *M.-L.*]

Barbus *v.* Barba.

? **barbustinus** homo qui fert barbam plenam prorisinis GLOSS. V 592, 29 (*corr. ex* barbarostomus *q. cf.? v. Löwe, Prodr. p. 62*).

Barbyta *v.* Babitace. [*Münscher.*

barca, -ae *f.* [*a* baris *derivatum esse videtur. Th.*]. [*it. hisp.* barca. *M.-L.*] LYD. mag. 2, 14 βάρκας ... ἀντὶ τοῦ δρόμωνας. GLOSS. II 521, 44 barca scafos. III 205, 18 scafi (*i.* σκάφη) varaca (*cf.* 434, 4 *et Götz, thes. gloss. s. v.*). V 347, 27 navis (401, 13). 216, 15 lembus: lemniculus barca scapha cumba liburna *eqs.* ISID. orig. 19, 1, 19 barca est, quae cuncta navis commercia ad litus portat. PAVL. NOL. carm. 24, 95 ut mox salubri barca perfugio foret puppi superstes obrutae. ANTH. 21, 108 ancora, lembus, barca, amus. ITIN. Theod. 12 p. 143, 14 omnes in barcas ascendunt. NOT. Tir. 110, 13. CORP. II 13 edito barcarum certamine et pugilum.

deriv. barcarius, barcella, barcula. *Ihm.*

1. Barca (Barcha), -ae *cogn. Punicum.* CAEL. hist. 4 Barcha. NEP. Ham. 1, 1 Hamilcar, Hannibalis filius cognomine Barca, Karthaginiensis. SIL. 1, 72 ortus Sarrana prisci Barcae de gente. 17, 460 FRONTIN. strat. 3, 10, 9. AMPEL. 36, 2 Hamilcar, qui et Boccor cognominatus est (*sic C*). PLVT. Cato min. 37. CORP. IV 26 N(umerium) Barcha(m) IIv(irum). 49 N. Bar(cam). 72 N. Barc. 75 N. Vei Barca. CORP. X 8055, 11 (*in vasculo Pompeiano*) Barcae. 8056, 269 (*Capuae rep.*). INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 352 = CORP. IX 5076 (*Interamnae, temporibus reipublicae*) L. Fistanus L. f. ⟨.⟩ Tettaienus L. f.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Barcha. *cogn.* **Barcinus,** -ī. CORP. III 13249 (*in Dalmatia*) P. Aelius Andes Barcini (f.). *idem patronymicon* LIV. 21, 3, 2 Barchinis (*ita CM*) nitentibus (28, 12, 13). 25, 32, 8 cum Hasdrubale Barcino (25, 39, 13. 28, 1, 4). *adi.*: LIV. 21, 2, 4 factionis Barchinae (*item per* ch 21, 9, 4. Barcinae 23, 12, 6 *al.* LIV. perioch. 23 barchina *r*, brachina *g*). 21, 10, 3 sanguinis nominisque Barchini. 23, 13, 6 familia Barcina. 23, 41, 1 ex gente Barcina. *adi.* **Barcaeus,** -a, -um. SIL. 10, 354 Barcaei ... iuvenis (*i. e.* Hannibalis). 12, 200.

2. Barca, -ae *locus Mediae.* RAVENN. p. 64, 2. *fort. idem* CONC. Ephes. I a. 431 Mansi 5, 590^C Zenobius episcopus Barcae (616^B).

Barcabās (Barchabbas), -ae, Βαρκαββᾶς, *propheta a Basilide gnostico fictus. cf. Cumont, PW. III 19.* FILASTR. 33, 6 gnostici ... addunt ... prophetas quosdam natos de ea, speciosum nomine et Barcaban. HIER. vir. ill. 21 enumerans Barcaban et Barcob et ad terrorem audientium alia quaedam barbara nomina. RVFIN. hist. 4, 7, 7 Barchabbam (barchabam *PF*², barcabam *O*) et Barchob.

Barcaeus *v.* Barca *et* 1. Barce. [*Jacobsohn.*

barcala, -ae *m.* [*orig. inc.; ad vocabulum* bargus *fortasse attingere censet Bücheler, Rhein. Mus. 35 (1880) p. 71. Th.*]. PETRON. 67 videtis, inquit, mulieris compedes: sic nos barcalae despoliamur. sex pondo et selibram debet habere. *Ihm.*

Barcānī, -ōrum *gens Persidis.* CVRT. 3, 2, 5 Barcanorum equitum duo milia ... peditum decem. *cf. Tomaschek, PW. III 19. Jacobsohn.*

barcārius, -ī *m.* a barca. *cf. Wissowa, PW. III 6.* NOT. dign. occ. 35, 32 praefectus numeri bar[bari]cariorum Confluentibus sive Brecantia (*in Raetia*). 40, 22 praefectus numeri barcariorum Tigrisiensium Arbeia (*in Britannia*). 42, 15 praefectus classis barcariorum Ebruduni Sapaudiae. CORP. VII 285 (*v. adn.* Ephem. epigr. VII p. 302) p(rae)p(ositus) et milit(es) n(umeri) barc(ariorum). VIII 21568 magi(s)ter barcarioru(m). *Ihm.*

Barcatēs *v.* Barg-.

1. Barcē *civitas Cyrenaicae; cf. Sethe, PW. III 19. genet.* PATR. Nic. 1, 17 Barces (barches *F*). 3, 17 Barcis (barchis *U*). *accus.* hanc Barcen *testatur* PROB. inst. gramm. IV 95. PLIN. nat. 5, 32 Ptolemais, antiquo nomine Barce. SIL. 2, 62 aeternumque arida Barce. 3, 251 destituit Barce sitientibus arida venis (CLAVD. 15, 159). 4, 356 Sidonia Barce. SERV. Aen. 4, 42 lateque furentes Barcaei: hi prope sunt a Carthagine: unde addidit 'late furentes'. hi secundum Titianum in chorographia Phoenicen navali quondam superavere certamine. Barce autem civitas est Pentapoleos, quae hodie Ptolemais dicitur: nam Cyrene et Barce reginae fuerunt, quae singulis dederunt civitatibus nomen. HIER. epist. 129, 4 'lateque vagantes Barcaei' a Barca oppido, quod in solitudine situm est; quos nunc corrupto sermone Afri Baricianos vocant. *igitur* GREG. M. epist. 3, 16 episcopo Baricis. *incola* **Barcaeus,** -a. VERG. Aen. 4, 43. VIB. SEQ. geogr. p. 157 Barcaei Mauri. CORIPP. Ioh. 2, 123 GLOSS. *adi.* CORIPP. Ioh. 4, 506 Barcaei sanguinis. *ethnicon* **Barcēnsis,** -e. PATR. Nic. 4, 17 Zophirus Barcensis.

2. Barcē *oppidum.* IVST. 12, 10, 6 *Alexander* ostio fluminis Indi invehitur. ibi ... urbem Barcem condidit.

3. Barcē *nutrix Sychaei.* VERG. Aen. 4, 632 Barcen. SERV. Aen. 4, 632 Barcen: hoc cognomen familiae Hannibalis fuit.

4. Barcē *nom. mul. fictum.* SIL. 4, 356 quos (*sc. trigeminos fratres*) Ledaeo Sidonia Barce Xanthippo felix uteri inter bella crearat. *cf. regina* Barce SERV. Aen. 4, 42. *Jacobsohn.*

barcella (-ae) *f. a* barca *deminutive.* NOT. Tir. 110, 17. [*it. sept.* barcella. *M.-L.*] *Ihm.*

Barcelona (-onensis) *v.* Barcino.

Barcenone *v.* Barcino. **Barcēnsis** *v.* 1. Barce *et* Vxama Barca.

Barcha *v.* 1. Barca. **Barchabbās** *v.* Barcabas.

Barchalba, -ae *tribunus.* AMM. 26, 9, 8 Barchalba tribuno, quem per saevissima bella iam inde a Constanti temporibus notum necessitas in crimen traxerat.

? **Barcho** *nom. barb. in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 3147.

Barchōb *propheta Gnosticorum v.* Barcabas. RVFIN. hist. 4, 7, 7 barchob *P*^{b}*F*, barcob *P* (EVSEB. Βαρκωφ). HIER. vir. ill. 21.

Barchōchebās, Βαρχωχεβᾶς, *dux seditionis Iudaeorum temporibus Hadriani factae; v. v. Rohden, PW. III 21.* HIER. adv. Rufin. 3, 31 Barchochabas. vir. ill. 21 C o c h e b a s. in Dan. 9, 24 p. 696. RVFIN. hist. 4, 6, 2 Barchochebas quidam, quod nomen significat stellam ... ex vocabulo suo velut vilibus mancipiis persuadebat se ob salutem eorum sidus magnum caelitus esse delapsum, aegris mortalibus ... ferre lucis auxilium (barchochabas *PF*, barchocabas *O*). 4, 8, 4 barchochebas *N*, barchochabas *PF*, barchocabas *O*². GLOSS. IV 24, 39 Barcocabas stella. OROS. hist. 7, 13, 4 Cocheba duce. PROSP. chron. I p. 424, 619 Chochebas (*ita MA*, chocebas *CN*, barcochebas *L*²).

Barcilo, Barcilona *v.* Barcino.

Barcino, -ōnis (*postea* Barcilo, Barcinona *et aliae formae*) *civitas populi Hispaniae Tarraconensis Laeetanorum; cf. Hübner, PW. III 7.* MELA 2, 90 ad Tarraconem parva sunt oppida ... Baetulo, Barcino ... parva flumina *et alia* et Rubricatum in Barcinonis litore (barginonis *A*). PLIN. nat. 3, 22 colonia Barcino cognomine Faventia. PTOL. 2, 6, 18 Βαρκινών. *compendia* Barc. CORP. II 4514 *et* Barcin. 4536 a (*circa 110 p. Chr.*), *et saepe, nisi intelligendi sunt* Barcinonenses. *apud posteriores* HIL. op. hist. frg. 2, 15 de B a r c i l o n a. AVSON. 417, 69 ne Punica laedit Barcino (barcilo *P*). 417, 89 ostrifero ... addita Barcino ponto (barcina *P*). PAVL. NOL. carm. 10, 232 Barcino amoena (barcinus *NV*). epist. 3, 4 apud Barcilonem in Hispania (barcinonam *Mφ*). CHRON. Caesaraug. chron. II 223, 510 Barcinone in palatio. 223, 511. 531 Barcinonem fugiens. OROS. hist. 7, 43, 8 apud Barcinonem Hispaniae (1 *et* -em *plerique codd.*, barchinonam *D*). *contra* 1, 2, 104 Barcilonam *traditur.* IORD. Get. 163 Barcilonā. ISID. vir. ill. 46 Barcinonem (*var.* -na). Goth. 70 chron. II p. 275 apud Barcilonem (*recensio brevior*, Barcinonam *vel* -em *rec. prolixior*). 282, 37 apud Barcinonam (barcilona *B*). 282, 38 a Barcinona. 283, 40 Barcinonam fugit. CHRON. Gall. chron. I 665, 690 Barcinonā. HYD. chron. II p. 19, 60 apud Barcilonam (*ita B*, barcinonam *H*). 24, 129 Barcilonam. 24, 132 de Barcilone. CONC. Carth. a. 540/1 Mansi 9, 109^B Barcinonae. MARTYROL. Hier. 14 Kal. Mart. (Bern.) barcillona (barcilon *Eptern.*, barcinola *Wiss.*). INSCR. christ. Hisp. 519 (*saec. IX*) in civitate Barchinona. B a r c e n o n e: ITIN. Anton. Aug. p. 390, 398. *incola* **Barcilo,** -ōnis. AVIEN. ora 520 Barcilonum amoena sedes ditium. *adi.* **Barcinonēnsis,** -e. AVSON. 411, 1 Barcinonensis muriae condimento. PAVL. NOL. epist. 1, 10 in Barcinonensi ... civitate. ... in Barcinonensi ecclesia. CONC. Barc. a. 599 Mansi 10, 481^D *et saepe in conciliis Hispaniensibus. ethnicon per compendium* Barc., Barcin., Barcinon. (*exempla v. Corp. II p. 1140*), *perscriptum* CORP. II 4550 ab órdine Barcinonénsium. 4463. 6153. 4264 L. Valerius Latinus Barcinonen. 4511 (*circa a. 110 p. Chr.*) colon(is) Barcinonens(ibus) ex Hispania ⟨cit⟩er(iore). DIG. 50, 15, 8 B a r c i l o n e n s e s ... immunes sunt. CONC. Tolet. III a. 589 Mansi 9, 1000^D Barcinonensis episcopus. **Barcelona,** -ae. HIER. vir. ill. 106 Barcelonae episcopus. RAVENN. p. 303, 7 *cf.* Colonia Burcino. *adi.* **Barcelonēnsis,** -e. HIER. vir. ill. 36 Hispaniae Barcelonensis parochiae ecclesiam.

Barcinus, -a, -um *v.* Barca.

Barcius, -ī *nom. vir.* COD. Iust. 4, 64, 3 Barcio Leontio. *nom. gent. a* Barca *derivatum?*

? **Barcne** *nom. serv.* CORP. VI 25687 C. (Sarronius) C. l. Barcne '*cognomen quomodo emendandum sit, parum certum,* Bar⟨**gat**⟩e⟨s⟩ *proposuit Buerklein*'. *Jacobsohn.*

Barcochebās *v.* Barcochabas.

barcufiēnse *in tit. pictis in amphoris.* CORP. XV 3977 (*a. 149*) barcufiense Lucini f⟨...⟩ acc(e)p(it?) Dionisus. 3978 bar⟨**cufi**⟩ese Lucini Opt. ⟨acc(e)pit? D⟩ionisus. *cf. adn. Dresselii p. 495 et* cuf(iense).

barcula (-ae) *f. a* barca *deminutive.* NOT. Tir. 110, 14. *Ihm.*

Barcunus, -ī *nom. celt.* INSCR. christ. Brit. 91 Quenvendani fili Barcuni.

barcus *v.* bargus.

Barcus, -ī *cogn. serv., fort. a* Barca *derivatum.* CORP. VI 27958 A. Valerius A. l. Barcus.

Barcusī, -ōrum *ethnicon orientis.* CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1145^C episcopus Barcusorum. CONC. Const. V syn. gener. Const. II Mansi 9, 175^C. *adi.* **Barcusānus,** -a, -um. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 972^E episcopus Barcusanus. *Jacobsohn.*

Bardaeī *v.* Vardaei. **bardaia** *v.* bardala.

bardaicus, -a, -um *a* bardus? Bardaei? *cf.* vardaicus *et* bardocucullus. IVV. 16, 13 bardaicus ... calceus. CAPITOL. Pert. 8, 3 cuculli bardaici. vard- *apud* MART. 4, 4, 5.

bardala κορυδαλλὸς ὄρνεον GLOSS. II 28, 25. *cf.* II 353, 49 κορυδαλλός sulpicia bardalla. III 90, 9. 10, *ubi* κορυδαλλός *ad* bardala *pertinere videtur. trad. praeterea* bardaia III 361, 20. bardea 361, 14 (*cf.* III 435, 67 σκορίδαμος barbio, *ubi* κορυδαλλός bardea *David, comm. Ien. 5 p. 237*). *cf.* vatuita. *Ihm.*

Bardalis, -is *cogn. mul.* CORP. IX 5146 (*Castri Novi*) Babiena Bardalis.

bardalla *v.* bardala. **Bardanēs** *v.* Vardanes.

Bardario diaconus CORP. XIII 1530 (*in agro Arvernorum., saec. VI*).

(**bardē**) *v.* 1. bardus. **bardea** *v.* bardala.

Bardēsanēs, -is, Βαρδησιανής, *vir doctissimus christ. c. 200 florens; cf. Jülicher, PW. III 8. eius vita* HIER. vir. ill. 33 Bardesanes in Mesopotamia clarus habitus est *eqs.* in Os. 2, 10 p. 106 in Nah. 1, 4 p. 539. adv. Iovin. 2, 14 Bardesanes, vir Babylonius. chron. a. Abr. 2192. GENNAD. vir. ill. 3 frequenter *Paulonam* Bardesanem novellum vocabat *magister eius Beatus Ephrem.* RVFIN. hist. 4, 30, 1 PROSP. chron. I p. 430, 690 CHRON. Gall. chron. I p. 641, 370. *eius sectatores* AVG. haer. 35 **Bardēsanistae.** PROSP. chron. I p. 430, 691 B a r d e s a n i t a e. RVFIN. Adamant. 3, 1 Marinus B a r d e s a n i t e s. *Jacobsohn.*

Bardēsola *v.* Barbesula. **Bardī** *v.* 2. bardus.

ἱππὰς φορὰς equa **bardia** GLOSS. III 432, 9. *cf.* forda. *Ihm.*

Bardilī, -ōrum *populus Turdulorum Lusitaniae.* PLIN. nat. 4, 118 Turduli qui Bardili (*ita A*) et Tapori. *Jacobsohn.*

ἔλαφος κράζει **bardit** rugit GLOSS. II 294, 31. *cf.* rugio.

barditus, *acc.* -um, *m. vox germ.* TAC. Germ. 3 quorum (*carminum*) relatu, quem barditum vocant, accendunt animos. *cf. PW. III 10 et* barritus. *Ihm.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1. Bardo, -ōnis *nomen consulis.* EXC. barb. chron. I p. 277, 71 Senecione et Bardone.

2. Bardo *cogn. mul.* (*celt.?*). CORP. III 15205^{e} (*in Norico*) Otuni Mocconi⟨s?⟩ f. Bardo mater (?). *Jacobsohn.*

bardocucullus, -ī *m.* [*a Gallis tractum esse videtur, cf. c.* bardus *et c.* cucullus. *Th.*]. MART. 1, 53, 5 sic interpositus villo (vitio *et* vilis *codd.*) contaminat uncto urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus. 14, 128 *tit.* bardocucullus (-lli *pars cod.*). 14, 128, 1 Gallia Santonico vestit te bardocucullo. IMP. GALLIEN. Treb. Claud. 17, 6 paenulam Illyricianam unam, bardocucullum unum. *cf.* bardaicus. *Mau, PW. III 11.*

Bardomagus, -ī *nomen vici celt. in titulis Mediolanensibus* CORP. V 5872 ab ⟨p⟩ossessoribu⟨s vi⟩ci Bardoma⟨g(i)⟩. 5878 possessorib(us) vici Bardomag(i). *cf. PW. III 11.* *Ihm.*

Bardores *populus Hunnorum.* IORD. Get. 272 qui adhuc videbantur ... sub imperio remansisse Vltzinzures ... Bardores.

Bardulī, -ōrum *oppidum Apuliae, hodie* Barletta. TAB. Peut. 6, 4 Bardulos. RAVENN. p. 261, 2. 328, 10. Guido p. 464, 1 Bardulos quae et Barulos. 506, 13 Bardulos quae et Baruldes.

Bardulis, -is (*Βάρδυλις*) *rex Illyrius; cf. Kaerst, PW. III 12.* CIC. off. 2, 40 Bardulis Illyrius latro, de quo est apud Theopompum (bargulis *codd.*). FRONTIN. strat. 2, 5, 19 Harrybas, rex Molossorum, bello petitus a Bardyli (*trad.* bardylie) Illyrio. *idem* TERT. anim. 46 Baralirem (balaridem *B*).

Bardunianus, -ī. MARTYROL. Hier. 7 Kal. Oct. in Asia barduniani (bardoniani *Eptern.*).

Bardunii, -ōrum *gens Germaniae.* CHRON. Alex. chron. I p. 110, 187 (Vandalos *esse coniecit Frick*). *Jacobsohn.*

1. bardus, -a, -um [*a gr. βραδύς tractum esse videtur, cf. βαρδύτερος βάρδιστος. Th.*]. PAVL. FEST. p. 34 bardus stultus, a tarditate ingenii appellatur (*affert* CAECIL. *l. 47*). NON. p. 10 bardum est vi propria [et] ingenio tardum (*cf.* GLOSS. V 562, 50 = 442, 41. 649, 27), nam Graeci bardos tardos dicebant (*affert Hom. Il. 23, 530 et* PLAVT. Persa 169 *l. 46*). MARTYR. gramm. VII 175, 4 b mutam habuerit positam, ut ... bardus ἀναίσθητος. GLOSS. II 28, 24 bardus ἀναίσθητος, β⟨ρ⟩αδύς, ἄφρων. III 250, 3 ἀφυής bardus (177, 31 braduus). II 569, 26 bardus stultus (IV 210, 23. V 401, 42). IV 24, 25 stultus, ineptus (IV 24, 12 badrus. V 348, 32. 562, 37 barolus). IV 487, 36 hebis, stultus, ineptus (V 270, 37). V 562, 38 tardus sensu (*cf.* 492, 35). IV 590, 42 hebes, stultus, ineptus, brutus, inrationabilis vel carminum conditor (*cf.* 2. bardus). V 8, 21 (= 49, 24) bardum: hebetem, stolidum, †bretendum (*v. Heraeus, Archiv 6 p. 275*). *cf.* bargus, barridus, blax. *compar.*: TERT. *l. 50. superl.* AVG. *l. 53* MAR. MERC. *l. 56* (*v. adv. in fine*). PLAVT. Bacch. 1088 qui fuerunt quique futuri sunt posthac stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones. Persa 169 me quidem pro barda et pro rustica reor habitam esse aps te [Epid. 421 cum bardum *codd.*, combardum *Leo*]. CAECIL. com. 250 nimis audacem nimisque bardum barbarum. CIC. fat. 10 stupidum esse Socraten dixit et bardum, quod iugula concava non haberet. TERT. adv. Hermog. 36 pictor te bardior non est. ARNOB. nat. 2, 19 sint in his (*animis*) plurimae acuminis obtunsioris et bardi. 3, 20 bardi ... sunt alii nec possunt aliquid scitum eloqui. AVG. c. Iul. op. imperf. 3, 145 quod si totum tu per imperitiam incurris, bardissimus, sin autem id astu facis, vaferrimus inveniris. 6, 9 bardissimum itaque et depositae stoliditatis apparuit, credere conversum in naturam. MAR. MERC. subnot. 6, 1 bardissime, tuo te pugione feristi. MART. CAP. 6, 656 sequitur Thracia, cuius incolae bardi (*sic codd., non* barbari) habent appetitum maximum mortis. *adv.* **bardissimē.** AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 55 ac per hoc bardissime argumentatus es.

compos.: combardus (?).

2. bardus, -ī *m.* [*vocabulum gallicum; cf. hibern.* bard *'cantor, poeta'. Th.*]. PAVL. FEST. p. 34 bardus gallice cantor appellatur, qui virorum fortium laudes canit, a gente Bardorum, de quibus Lucanus (*infra l. 69*). COMMENT. Lucan. 1, 449 Bardi Germaniae gens, quae dixit viros fortes post interitum fieri immortales. qui nunc securi dece⟨de⟩nte Caesare scribere vacant ⟨vel cant⟩are. GLOSS. IV 487, 37 bardus carminum conditor (600, 15. V 270, 43 *cf.* IV 590, 42). LVCAN. 1, 449 vos quoque, qui fortes animas belloque peremptas laudibus in longum vates dimittitis aevum, plurima securi fudistis carmina, bardi. AMM. 15, 9, 8 (*e Timagene*) studia laudabilium doctrinarum, incohata per bardos .... et bardi (vardi *V*) quidem fortia virorum illustrium facta heroicis composita versibus cum dulcibus lyrae modulis cantitarunt. PRVD. apoth. 296 percurre ... scrinia primi scriptoris (*i. Moysis*), quem non bardus pater aut avus augur, fabula nec veteris famae nec garrula nutrix nec sago clangore loquax et stridula cornix rem docuere dei. INSCR. christ. Rossi II p. 324 n. 6 Romanus Francus Bardusque vi[t]ator et omnis hoc qui intendit opus cantica digna canant. *script. Graecorum testimonia v. apud Holder, Altcelt. Sprachsch. sub* bardos. *cf. PW. III 9.*

derivat.: bardaicus (?). *compos.*: bardocucullus (?). *cf.* Bardomagus.

Bardus, -ī *nom. vir., celticum ut videtur, cf.* 2. bardus. CONST. veteran. 3 p. 846 (*a. 64, rep. in Norico*) Cattao Bardi f. Helvetio. *item e Norico*: CORP. III 4838 Iuliae Bard⟨i f.⟩ Eliomarae. 5473 Saturio Talionis v(ivus) f(ecit) s(ibi) et Banona Bardi an(norum) LXX. CORP. III 4575 (*Vindobonae*) T. Fl(avi) Bardi veter(ani) alae I Fl. Brit(tonum miliariae) c(ivium) R(omanorum). X 3468 (*Miseni*) dis manibus L. Ialli Valentis, qui et Liccae, Bardi f(ilii) optionis ex III Vener. *Ihm.*

Bare *locus Palaestinae; v. Benzinger, PW. III 12.* HIER. nom. hebr. 108, 31 vicus ... Coraitha ... vicinus eius loci, qui adpellatur Bare (baare *H*).

1. Barea, -ae *cogn. originis etruscae esse posse contendit W. Schulze, Eigennamen p. 349, conferens cum* Barratius, Bar(r)ius, Barrus. *nomen graecum Βαρέας non inveni.* CORP. VI 244 (*Tiberii aetate, cf. Mommseni notam ad Corp. VI 31761—68a*) Q. Marcio Barea ... cos. (VIII 11002. 19492). *cuius filius* CORP. VI 31766 Q. Marcií Q. f. C. n. C. et Gemini Artori pronepotis Bareae Surae. Barea Soranus *consul suffectus a. 52* (*v. Prosopogr. I 229*). IVV. 3, 116 stoicus occidit Baream delator amicum. 7, 91. CORP. VI 21229 C. Licinius Bareae libert. Leonteus. *cf.* XI 6689, 39. 40 (*in tegulis*).

2. Barea *v.* Baria.

Bareca *v.* Banaebarac. **Barech** *v.* Barac.

Barecheus, -ī. MARTYROL. Hier. 11 Kal. Mart. (Bern.) in Africa Barechei (barecei *Eptern.*, barachei *Wiss.*). *cf.* Baric.

Bared *nom. hebr.*, בֶּרֶד. VVLG. I par. 7, 20 filii autem Ephraim Suthala, Bared.

Bareius *v.* Barrius. **Barenia** *v.* Barrius.

Barēnsis *v.* 2. 3. Baris.

Bareta *cogn. vir.* CORP. II 3628 (*in prov. Tarrac.*) Baebius Bareta.

Baretēnsis *v.* 2. Baris. **Barethus** *v.* Farbetus (Ph-).

Bareumī *nom. hebr.*, בַּרְחֻמִי. HIER. nom. hebr. 38, 8 Bareumi fugit eum quispiam.

Barga, -ae *nomen vici* (?). TAB. Vel. (Corp. XI 1147) 6, 70 saltus praediaque Bargae.

Bargatēs (Bargathes, Barcat-) *nom. serv. originem semiticam probare videtur* CORP. III 4371 (*in Pann. sup.*) Bargathes Regebali f. ... Ityraeorum domo Ityraeus. *exempla antiquissima*: CORP. VI 12692 C. (Atrius) C. l. Bargates. TAB. devot. Audollent 197, 1 (= CORP. X 8214, *Cumis*) Barcathes Dasi M. l. XI 494 (*Arimini, aetat. Sullan.*) Q. Ovi(us) Q. l. Barg(ates). *e columbariis*: CORP. VI 5684. 5685. PETRON. 96 procurator insulae Bargates. 97 cum Bargate. CORP. VI 13716 *et saepius.* XV 5422 (*in vasc. Arret.*) *a* M. Perenni Barcati⟨s⟩. *b* Barca(tis). *c* Barc. *d* Bargat. *idem* XI 6700, 451 Bargati, Bargath(i), Bargate(s), ⟨B⟩arcat(es). *eius servus* XI 6700, 452 Bargat. Bithyn(us). *cf.* 6700, 750 C. Ve(...) Barg(ates). CORP. XIV 1647 (*Ostiae*). XI 6397 (*Pisauri*). XII 4886. 4895. III 10597 (*in Pannon. infer.* = 3658).

bargena *v.* barginus (barginna).

Bargeus, -ī *nom. afric.* CORP. VIII 4762 (*in Numidia*) Mummius Iulius Bargeus. *Jacobsohn.*

mantica **bargila** GLOSS. V 220, 44 (464, 33). IV 115, 8 vargila. V 507, 10 bargila zabernae (zab. *add. aliena m.*). *cf.* V 220, 46 mantica macellaria sive porcella. *v. Ducange, gloss. s.* bargilla.

Bargilus *v.* Bargylus. **bargina** *v.* barginus (barginna).

bargines *v.* baro. **barginna** *v.* barginus.

Barginna *cogn. vir.* CORP. VI 647 (*col. 2*) Barginna. CORP. V 4093 (*prope Cremonam*) Iovi L. Varius Q. f. Bargin. d. p. s. l. m. *cf.* barginus *et* Bargius.

barginus, barginna [*originis incertae, fortasse tuscae, cf. nomen viri* Barginna. *v. W. Schulze, Eigennamen p. 73 sq. Th.*]. CAPER gramm. VII 103, 8 bargĕna, non bargīna, genus cui (cui genus *cod. M*) barbaricum sit (*sic M; codd. B et C*: bargina non barginna id est homo vitiosae gentis, quia barbarus interpretatur vitiosus, unde et barbarismus dicitur vitium non bargina genus cui barbaricum sit). MARTYR. gramm. VII 175, 5 in glossematibus inveni bargina (-inna *P*) ἡ προσφώνησις βαρβαρική (GLOSS. II 423, 37 προσφώνησις βαρβαρική bargina. *cf.* II 28, 23 barginna νεκροφόρος, βάρβαρος, προ⟨σ⟩φώνησις βαρβάρου). *adde* GLOSS. V 492, 34 barginus peregrinus. 562, 28 barginus alieni generis, peregrinus. IV 210, 25 barginae peregrinae (*sic saepius*). 590, 43 barrigenae peregrinae (V 591, 68). V 652, 41 bargina barbara. *cf. Rönsch, Coll. phil. p. 201. Götz, Thes. gloss. s.* barginus. *Ihm.*

[**Bargiora**]. TAC. hist. 5, 12 Iohannes [quem et Bargioram vocabant].

Bargius, -ī *nom. gent.* CORP. VIII 12377 Bargius Secundus.

Bargonius, -ī *nom. gent.* CORP. XI 6407 (*Pisauri*) L. Bargonius Celer (*cf.* 6390, 16). XIII 6915 (*Mogontiaci*) *centurionis* Bargoni. *W. Schulze, Eigennamen p. 74 confert* Barginna, Parconnis.

Bargullum, -ī *oppidum Illyriae.* LIV. 29, 12, 13. *Jacobsohn.*

1. bargus (-a, -um) [*orig. inc., fortasse cf. c.* barginus *aut c.* barcalae. *Th.*]. MARTYR. gramm. VII 175, 4 b mutam habuerit positam, ut ... bargus ἀφυής (*distinguens a* bardus ἀναίσθητος). GLOSS. II 254, 6 ἀφυής bargus (-dus *e*) sine ⟨in⟩genio. *adde* GLOSS. IV 210, 39 barcus tardus sine lingua (*item* 585, 19). II 569, 25 bargus ingenio carens. *cf. Götz, Thes. gloss. s. v.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2. bargus, -ī. LEX Sal. 41 add. 1 si quis hominem de bargo (*'Galgen, Gerüst'*) vel de furca abattere presumpserit sine voluntate iudicis. capit. 1, 9 vicini illi. in quorum campo vel exitum corpus inventum est, debent facere bargo V pedes in altum et praesentia iudicis levare corpus. LEX Sal. capit. 6, 3, 3 si quis ... venationem (*'Jagdbeute'*) in bargo involaverit aut de mansionem furaverit. *Ihm.*

1. Bargus, -ī *flumen Thraciae in Hebrum cadens.* PLIN. nat. 4, 50.

2. Bargus, -ī *nom. serv.; cf.* 1. bargus *et W. Schulze, Eigennamen p. 74.* CORP. XI 4851 (*Spoletii, periit*) Annia P. l. Ammia ... Bargo f.

Bargusiī, -ōrum *populus Hispaniae Tarraconensis; cf. Hübner, PW. III 15.* LIV. 21, 19, 7. 21, 23, 2.

Bargyliae, -ārum *oppidum Cariae (graece Βαργύλια); v. Bürchner, PW. III 15.* LIV. 32, 33, 7 a Bargyliis. 32, 35, 10. 33, 18, 18 Bargylias petentes (33, 35, 2). *et saepius.* MELA 1, 85 sinus Iasius et Basilicus. in Iasio est Bargylos. PLIN. nat. 5, 107 Bargylia (*ita* E^1, bargyla E^2, bargyliae *DF*). AMPEL. 8, 16 ⟨B⟩argyro est fanum Veneris super mare. *incola* **Bargyliētēs** (-a), -ae. CIC. epist. 13, 56, 2 Heracleotae et Bargylietae (bargil- *codd. HD*). CORP. VI 35438 Heraclitus Hermiae f. Bargyliétes fyles Alátidos. *idem* INSCR. graec. Sic. et Ital. 1584 Ἑρμίαι Βαργυλιήτηι. STEPH. BYZ. Βαργυλιάτης. *adi.* **Bargyliēticus,** -a, -um. LIV. 37, 17, 3 in Bargylietico sinu (Βαργυλιητικὸς κόλπος). *v. Bürchner, PW. III 16.*

Bargylus *mons Phoeniciae.* PLIN. nat. 5, 78. MART. CAP. 6, 680 (bargilus *pars codd.*). *cf. Bürchner, PW. III 17.*

Barhosis (*gen.*) *nom. vir. iber.* CORP. XIII 39 (*in Aquitania*).

1. Barī *nom. hebr. apud* HIER. nom. hebr. 56, 4 Bari in commutando sive putei vel in ventre. *cf.* LXX. Dan. 8, 2 ἐν Σούσοις τῇ βάρει (*hebr. appell.* בִּירָה).

2. ? **Bari** *nom. propr. afric.* CORP. VIII 11720. 20500. *Jacobsohn.*

baria (βαρεῖα) regula, norma, rubrica GLOSS. V 592, 43 (*trad.* barria). *cf.* IV 602, 10 braria gravis. *v. Löwe, prodr. p. 64. Ihm.*

1. Baria, -ae *oppidum Hispaniae Baeticae. cf. Hübner, PW. III 16.* CIC. Att. 16, 4, 2 oppidum Baream (PLIN. nat. 3, 19 adscriptumque Baeticae Barea regio Bastitania. PTOL. 2, 4, 9 Βαρεῖας. PLVT. apophth. reg. Scip. mai. 3 Βαθεῖαν). VAL. MAX. 3, 7, 1 oppidum Badiam. RAVENN. p. 343, 9 Baria. p. 305, 2 Barria. Guid. p. 515, 15 Varia. *incolae* **Bariēnsēs,** -ium. CORP. II 5947 (*saec. III*) res publica Bariensium.

2. Baria *nom. vir. hebr.*, בְּרִיחַ. VVLG. I par. 3, 22 (LXX βερρί). בְּרִיעָה VVLG. I par. 7, 30. 31. 8, 13. 16. 23, 10. 11 (LXX βεριά, *A plerumque* βαρία, βαρίγα). HIER. nom. hebr. p. 16, 23 baria in malis vel in commutatione eius. LIB. geneal. chron. I p 176, 341 filii autem Aser ... quartus Baria, id est petens. 176, 342 filii autem Bariae. VVLG. num. 26, 44 Brie, a quo familia Brietarum. 26, 45 filii Brie. ITALA num. 26, 44 (Lugd.) Beri et plebs Beri (LXX τῷ Βαριά).

3. Baria *v.* Barrius.

Bariammās *nom. vir. hebr.* CORP. VI 19146 Harnes ... Bariammas coniugi.

Barianī, -ōrum *populus Asiae; v. Tomaschek, PW. III 16.* TAB. Peut. 12, 3. RAVENN. p. 63, 3 Barriana *provincia in Media maiore.*

Bariānus *v.* Barrius. **Baribal** *v.* Baric.

Baribba, -ae *nom. mul.* CORP. VI 13513/4 Baribbae Gamice.

Baribgal *v.* Baric.

Baric, -icis *nom. vir. pun. (nomin.* Barix *nusquam invenitur), cuius multa exempla in omnibus provinciis Africae extant, frequens ut par est in gente Iulia. testimonium antiquissimum* CORP. VIII 10525 (*a. 51—45 a. Chr.*) Baric ⟨... f.⟩. *exempla selecta:* CORP. VIII 5585 Q. Mattius Q. f. Quir. Baric. 10686 (*christ.*) Baric Felix Crescentiani. 14466 L. Octavius Bark. 16926 Aurelius Bar(icis) f. qui et Musa. 16965 Rogatio Baricis Aduddae fili filiae (*item* Baricis 16999. 17005. 18656. 22632, 45). 16996 Marc⟨h⟩ela Barichis (*uxor vel filia*) Bar(ic) Zabulli ⟨f(ilius)⟩ (*item* Barichis 17018). 17033 Verrius Baric. 19141 C. Ocilius Honoratus Barhic. 20516 Barice filio. *nom.* Baricis *ut videtur* CORP. VIII 8743 L. Valerius Baricis. INSCR. christ. Mai V p. 367, 1 (*Romae*) Baryci dulci animae. **Baricbal** (Barigbal), -alis *cogn. vir. cf. cogn. mul.* Beregbal, Berect *et* Burucbal, Buruct *et cogn. vir.* Biricbal, Birict. CIC. Verr. 4, 89 Baricbali Venerio, cognoscite nomina publicanorum, ... dant Baricbali medimna DCCCL (Bariobali *codd., in uno* Baricali *utroque loco; cf. W. Schulze, Eigennamen p. 483 adn. 2*). CORP. VIII 4729 C. Iulius ⟨Bar⟩igbal. 4990 Nina Baricbal fil. 5311 Felix Baricbalis f. 9085 (*a. 236*) Aufidius Barigbal. 9086. 9442. 12074 Barigbal Cisi. 15799 Rogata Barecbalis m(aioris?) f. 16744 Cornelius Barigbal. 16932 Barigbal Marchelli f. (*cf.* 16999 *supra l. 62*). 16989 Iustulus Barigbalis filius. 16933. 17305 Baricbal Da⟨t⟩i fi(lius). XII 281 add. Barigbalo Amicari f. Baribal: CORP. VIII 9442. 16712. Barigal: CORP. VIII 16769. 16774. Baribgal: CORP. VIII 16858 Ianuaria Baribgalis filia. 15785 Namgid⟨o⟩ filia Baribgelis. **Baricio,** -onis *cogn. vir.* CORP. VIII 2564, 2, 96 Cornelius Baricio (14937). 3248 Iulius Baricio (3434. 3707 C. Iulio Baricioni. 17548). 4080. 5034 a 4. 5132. 6818. 11830 Q. Albicius Bar⟨ic⟩io. 15596. 17258 Baricione Cinneae filio. 20364 Aurelius Bariccio *miles.* XIV 256, 80 Sextius Baricio. XIII 7336 (*saec. III?*) Aemilius Baricio (*nisi est nom. celt.*). **Bariciolus,** -ī *cogn. vir.* CORP. VIII 14917 Caecilius Bariciolus sacerdos. **Baricha,** -ae *cogn. vir.* CORP. VIII 16847 Virius Baricha (Laricha *trad.*). VI 27957 (*litteris pulchris*) L. Valerius L. l. Baricha. *nomen servi esse* VIII 15946 Baricca Rogati fi⟨l.⟩ Ven(eris) ser(vus) *contendit editor. cf.* 16977 *et* 4501 C. Iulius Victor memorie Baricas. CORP. VIII 15740 M. Clodius Bariha (*cf.* 15754). 16307. *cf.* Barih.

Baricaza *v.* Barigaza. **Baricbal, Baricha** *v.* Baric.

Barīcianī *v.* 1. Barce. **Baricio, Bariciolus** *v.* Baric.

Baricus, -ī. MARTYROL. Hier. prid. Id. Apr. barici (varici *Wiss.*). III Non. Oct. in Sicilia. VIII Id. Nov. in Frigia. XVI Kal. Dec. in Africa. *cf.* Baric.

Bariduum *statio Dalmatiae.* TAB. Peut. 6, 2 Bariduo. *cf. Tomaschek, PW. III 17.*

Bariēnsēs *v.* 1. Baria.

Bariēnsis, -is *locus Mauret. Tingitan.* NOT. dign. occ. 26, 6 Bariensis. 26, 16 Castrabariensi (Castro Banasensi *Böck*).

Bariesu *nom. vir. syr.* VVLG. act. 13, 6 virum magum pseudoprophetam, Iudaeum, cui nomen erat Bariesu (ITALA cod. d bariesuam; cod. e barihesus). HIER. nom. hebr. p. 67, 25 Barieu (berieu *BFHuβ*). maleficum sive in malo, nonnulli Bariesu conrupte legunt AVG. c. Petit. 3, 39, 48 de nomine Simonis et Bariesu (Variae suae *trad.*) magorum ingessit nobis quas eum libuit contumelias.

Barigaza *opp. in ora Africae occidentalis.* PLIN. nat. 6, 174 Barigaza (*ita* F^2, baricaza *DR*, baragaza *E*).

Barigbal *v.* Baric.

Barīh *nom. vir. pun.; cf.* Baric. CORP. VIII 11941 Baríh Bellic⟨i⟩. 11971 Semproni Barih.

Bariha *v.* Baric.

? **Barilius,** -ī. MARTYROL. Hier. XIV Kal. Dec. in Antiochia (*Eptern.*) Barili (barale *Bern. et Eptern.*).

Barilla *v.* Barrius.

Barimanasi *fluvius Indiae.* AVELL. p. 747, 27 Phison a Graecis quidem Indus fluvius dicitur, a barbaris vero et Evilaeis Barimanasi, ab Indis quoque et Bugaeis Ganges appellatur. *Jacobsohn.*

? **barinula.** SERV. georg. 1, 109 nam et scrutatores vel receptores aquarum aquilices dicuntur. barinulas dixerunt (*'barinulas L, quamquam et* barinulcis *legere possis' adnotat Thilo*). *cf.* harenulcaes (GLOSS.). *Ihm.*

Bārīnus *v.* Barium. **Bariobal** *v.* Baric.

Bariona *nom. vir. aram. i. q.* bar Iona, *i. Petrus apostolus (cf. Wellhausen, Das Evangelium Matthaei 83).* VVLG. Matth. 16, 17 beatus es Simon bar Iona (ITALA cod. e variana, *item* AVG. serm. ed. Mai 126, 9 VICT. VIT. 2, 62 CONC. Araus. a. 529 p. 48 l. 25). HIER. nom. hebr. p. 60, 22 Bariona filius columbae (*cf.* ISID. orig. 7, 9, 4). EVCHER. instr. 2 p. 143, 21 GLOSS. IV 210, 46. 590, 44. *adde carmina* INSCR. christ. Rossi II p. 166 n. 15, 22. p. 167 n. 16, 2. *Jacobsohn.*

baripe *gemma* PLIN. nat. 1, 37, 55. 37, 150. *cf.* baroptenus.

bāris, -idos *f.* [*gr.* βᾶρις. *Th.*]. PROP. 3, 11, 44 baridos et contis rostra Liburna sequi. *Ihm.*

1. Baris *nomen antiquum oppidi Vereti in Calabria; cf. Nissen, Ital. Landeskunde II p. 885.* STRAB. 6, 281 (*gen.* Βάριδις, *acc.* Βᾶριν). *fort. huc pertinet* STEPH. BYZ. Βάρις.

2. Baris *opp. Pisidiae; cf. Ruge, PW. III 17.* PLIN. nat. 5, 147 circa Barim. PTOL. 5, 5, 4 Βάρις. PATR. Nic. 1, 155 Bareos. 4, 142 Varis. *incola* PATR. Nic. 2, 152 Baretensis. 3, 151 Barensis.

3. Baris *opp. Lydiae.* PATR. Nic. 1, 135 Bareos. 4, 122 Baris. *ethnicon* PATR. Nic. 2, 130 Barensis. 3, 130 Bareensis.

4. Baris *arx apud templum Hierosolymitanum sita.* HEGES. 1, 6, 3 in castro, cui nomen primo Baris, postea Antonia fuit, ab Antonio ... triumviro donata appellatione cum urbis dignitate. 1, 13, 2. 5, 12 l. 5.

5. Baris, -idis *cogn. mul.* (*graec.?*). CORP. VI 23812 Papia C. l. Baris. IX 2742 (*Aeserniae*) Raviae C. l. Baridi. INSCR. Ephem. epigr. VIII 109 p. 24 (*Fagifulis*) Octavia L. l. Baris. INSCR. Ephem. epigr. VIII 851 p. 212 (*Salerni*) P. Vettieno C. f. Men. Scaevai Aciliai Baridi. *Jacobsohn.*

barisa εἶδος ποτηρίου GLOSS. II 28, 26 (baris *Heraeus*). *Ihm.*

Barisās, -antis *nom. vir.* VAL. FL. 6, 557 dat Calais Barisanta neci.

baritha pythonissa, quam Graeci ἐγγαστρίμυθον vocant HIER. nom. hebr. p. 35, 1.

Baritio *cogn.* (*Afric.?*). CORP. III 3324 (*Pannon. infer.*) Fabius Baritio ⟨v⟩et(eranus) coh(ortis) *Maurorum.*

Bariton *nomen militis* PAPYR. Wessely p. 8 n. 8 (*saec. II p. Chr.*).

Baritto *nom. propr. barb.* CORP. II 5911. *Jacobsohn.*

barīulus reagufinc (*anglosax.*) GLOSS. V 402, 16. *Ihm.*

Bārium, -ī *opp. Peucetiorum Apuliae, hodie* Bari; *cf. Hülsen, PW. III 19; Nissen, Ital. Landesk. II p. 859.* Bariae, *ut videtur, extat* CORP. VI 32522 b I 10 (*a. 153—156*) ⟨...⟩itius L. f. Cl. Barinus Baris. HOR. sat. 1, 5, 97 via peior ad usque Bari moenia piscosi (SCHOL. Hor. sat. 1, 5, 97 civitas est, quae Atbaris dicitur hodieque, ut dixit grammaticus Theotistus). LIV. 40, 18, 8 usque ad Barium. STRAB. 6, 8 (283) εἰς Βάριον. PAVL. FEST. p. 33 Barium urbem Italiae appellarunt, conditores eius expulsi ex insula Barra, quae non

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

longe est a Brundisio. MELA 2, 66. TAC. ann. 16, 9 municipio Apuliae, cui nomen Barium est. PTOL. 3,1,13 Βάριον. ITIN. Anton. Aug. p. 315, 2 (p. 117, 2 Varia. p. 119, 2. p. 609 Beroes. ITIN. Burdig. p. 609, 15 Beroes). TAB. Peut. 6, 4 RAVENN. p. 261, 5. 328, 13. Guido p. 506, 23 Barium quae et Monopolis. *cf.* Dirium. *cogn.* **Bārīnus,** -a CORP. VI 32522b I 10 *p. 1754, 79.* IX 287 (*Barii*) Barinu⟨s⟩. *nota voc. fem.*: HOR. carm. 2, 8, 2 ulla si iuris tibi peierati poena, Barine, nocuisset umquam (*codicum pars* Varine, *item* PORPH.). *incola*: EPIST. pontif. 15 Thiel p. 160 Concordio Barino.

Barlaha *nom. vir. semit., nisi significatur domus*: CORP. III 8785 (*Salonis*) Aurelius Germanus Barlaha sacerdos I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Dolicheni . . . Syre coniugi.

Barmasī (*gen.*) *scr. in amphoris* CORP. XIII 10002, 126.

1. Barna, -ae *nom. vir. serv.* CORP. VI 10407d (*ultimis temporibus reipublicae*) Barna Lael(i servos). XV 1325 (*in tegula, litt. antiquior.*) C. Naevi C. l. Barnae. VI 7219. 12245. 23515. 26497. IX 2222 (*Telesiae*) Barnae libert. *cogn. mul., ut videtur,* CORP. II 3282 (*periit*) Aelia Q. L. (. . .) f. Barna.

2. Barna *opp. Mesopotamiae* RAVENN. p. 80, 3.

Barnabās, -ae *socius Pauli apostoli.* VVLG. act. 4, 36 Ioseph autem, qui cognominatus est Barnabas ab Apostolis (quod est interpretatum filius consolationis), Levites, Cyprius genere. *et saepe.* I Cor. 9, 6 Gal. 2, 1. 9. 13. *adscribitur ei* epistula *quae dicitur* Barnabae (*cf.* BARNAB. 17), *iniuria* (*v. Jülicher, PW. III 26*): TERT. pudic. 20 FILASTR. 89, 1 HIER. vir. ill. 5. 6 RVFIN. hist. 3, 25, 4. VICT. TONN. chron. II p. 191, 488, 1 (ISID. chron. II p. 474, 388). *de etymologia*: VVLG. *supra l. 21.* HIER. nom. hebr. 67, 23 Barnabas filius prophetae aut filius venientis aut, ut plerique putant, filius consolationis. 75, 14. 77, 7 (ISID. orig. 7, 9, 24 GLOSS. IV 585, 22). PRISCILL. can. 75 p. 141, 1 FILASTR. 147, 5 AMBR. spir. 2, 13, 157 AMBROSIAST. in I Cor. 9, 12 HIER. adv. Pelag. 2, 17 in Ezech 40, 17 p. 479 RVFIN. hist. 1, 12, 1 *et saepius.* CARM. adv. Marc. 3, 234 Barnaba cum comite. AVG. civ. 10, 19 c. mend. 12, 26. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1016[B] monasterii Barnabae. VICT. VIT. 2, 92 ALC. AVIT. c. Arr. 19 p. 8. INSCR. christ. Rossi II p. 188 n. 21, 4 Barnaba, te Ligures advectum nuper in oras. n. 22, 3 socius Barnabae apostolici. *alii eiusdem nominis*: AVG. epist. 3, 126, 6 sciunt servi Dei . . . primo sanctus Barnabas. AVG. epist. 3, 213, 1 in ecclesia Pacis Hipponensium Regionum . . . Barnaba presbytero. serm. 356, 15. PROSP. chron. I p. 471, 1292 a tribuno quodam Barnabo (barbaro *pars codd.*, barnado *H*).

Barnaes *nom. serv., postea* **Barnaeus,** -ī, *fort. originis etruscae. cf.* CORP. Etrusc. 987 (*Clusii*) Gavia Larthi Barnaes *et* 986 P. Gavius Barnaeus minor. CORP. VI 8371 = I 973 (*saec. II/I a. Chr.*) C. Valerí(us) C. l. Barnaes. Barnaeus: CIC. Att. 14, 19, 1 tibi Barnaeum litteras reddidisse. CORP. VI 446/447 Anteros *minister* D. Poblici Barnaí. 2342 (*aet. Aug.*) Barnaeus de familia public(a) reg(ionis VIII). XV 6336 (*figulus lucernae, ultimis temporibus liberae reipublicae*) Barnaeus Octavi Cn. s(ervos). INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 103 (*Nolae*) P. Bassius ⟨. . .⟩ l. Barn(aeus). *e columbariis*: CORP. VI 4289. 4597. 6352. *adde*: CORP. VI 11177. 12333. 16302. 19078. 19873. 22186. 25339. 26104. 34513. IV 1865 Q. Vettius Q. l. Barnaeus. 2430 Barnaee. XIV 11211 (*Ostiae*). 2684 (*Tusculi*). X 3875 (*Capuae*) Barnaeus soc(iorum) vices(imae) liber(tatis). 4131. 4205. 6045 (*Minturnis*). V 8905 (*Comi*) L. Barnaei f. Arsax . . . memoriae Quinti Barnaei f. fratris. XII 4859. *in amphoris*: CORP. XIII 10002, 127. III 6654. 7309, 35 Barn(aeus). *ordo liberti non certe perspicitur*: CORP. VI 9874. 13467. XIV 251, 3, 21 (*Ostiae, a. 192*). XIII 7011 (*Mogontiaci*) L. Valerius L. f. Vol. Gratus Barnaeus Luc(o) Au⟨g(usti)⟩ (*v. adnot.*). *cf. exempla Clusii reperta supra l. 42.* *pro nom. gent.*: CORP. VIII 6704 Barneus Crescens.

Barne *v.* Cadesbarne *et* Varane.

Barneo *civitas in valle patriae Carnech* RAVENN. p. 222, 14. *cf. Tomaschek, PW. III 25.*

1. Barnus, -ī *cogn. vir.* CORP. VI 34434 M. Antius (mulieris) l. Barnus.

2. Barnus *deus.* TERT. scorp. 10 quas mihi potestates ianitrices adfirmas iuxta Romanam superstitionem, Barnum quendam et Forculum et Limentinum? (*nomen mutaverunt in* Cardeam, Ianum *al.*). *Jacobsohn.*

bāro, -ōnis *m.* [*orig. inc. Th.*]. SCHOL. Pers. 5, 138 barones dicuntur servi militum, qui utique stultissimi sunt, servi scilicet stultorum. GLOSS. II 28, 20 barbo (*i.* barro, *cf. l. 84*) βάκηλος (*cf.* bacerus, barosus, barunculus). *trad.* var- LVCIL. PERS. *l. 81* (*cf.* barunculus). LVCIL. 1114 (1121 ed. Marx) varonum ac rupicum squarrosa incondita rostra (*cf.* TERT. anim. 6 rupicum et barbarorum, *ubi* baronum *coni. Pithoeus*). CIC. fin. 2, 76 nos barones stupemus. div. 2, 144 eidem (*cursori*) Antipho: 'baro', inquit, 'victum te esse non vides?' Att. 5, 11, 6 apud Patronem et reliquos barones te in maxima gratia posui. epist. 9, 26, 3 ille baro te putabat quaesiturum, unum caelum esset an innumerabilia. epist. frg. VI 4 (DVB. NOM. gramm. V 572, 17 'barones' dicendum sicut Cicero ad Pansam). PERS. 5, 138 eheu baro (varo *αp*), regustatum digito terebrare salinum contentus perages, si vivere cum Iove tendis (SCHOL. *supra l. 70*). PETRON. 53 baro insulsissimus. 63 (*bis*). INSCR. Bull. crist. 1892 p. 42 (*christ., Britann.*) in opus, barro, vade (*sic pro* Barrovadi *Bücheler, Rhein. Mus. 51, 1896, p. 640*). *alio sensu sequiore aetate* (*si eadem est vox*): *cf. Ducange, gloss. s. v.; D. Ricco-boni, 'Barone' e vocaboli affini (Atti del R. Ist. Veneto VI, 1894—95, p. 394 sqq.); Heraeus, Sprache des Petron p. 11 sq.* SCHOL. Pers. *p. 1755, 70.* ISID. orig. 9, 4, 31 iidem (*mercennarii*) et barones graeco nomine, quod sint fortes in laboribus; βαρὺς enim dicitur gravis, quod sit fortis. GLOSS. II 569, 29 baro mercennarius (*ita b*; baramer cemiarius *al.*). III 478, 46 baro μισθωτός. II 27, 54 baro ἀνήρ (*απηρ cod.*). V 592, 13 bargines (*leg.* barones) fortes in bello. LEX Sal. 31, 1 si quis baronem ingenuum de via sua ostaverit aut inpinxerit. [*it.* barone, *francog.* baron, *hisp.* varon. *M.-L.*] *Ihm.*

Bāro, -ōnis *nom. celt.* CORP. V 5372 (*Comi*) C. Secundieni Baronis. 5450 Valerius Baronis f. 5503 L. Coeli L. f. Ouf. Baronis VIvir. (*idem* 5499). 6642 Statius M. Occi f. . . . Iunnae Bitti f. . . . Maciaco Novellio Baroni. V suppl. ital. 906 (*Eporediae*) C. Attio Baroni seviro. XII 91 (*Ebroduni*). *liberti*: INSCR. Notiz. degli scavi 1896 p. 160 (*Bononiae, aetatis optimae*) L. Valerio Pipercli lib. Báróni. CORP. XI 1761 (*Volaterris, periit*) C. Caecina C. l. Baro. VI 6010 Q. Fúti Q. l. Baronis. 30932.

Barochās, -ae *cogn. barb.* (*semit., ut videtur*). CORP. VI 13649 C. Brutius Barochas. **Barochus** CORP. VI 18532 Samso Barocho. *fortasse huc pertinet* Barochius (Βαρώχιος) episcopus Dororum CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1073[B].

Baromaci *v.* Caesaromagus. **Baronius** *v.* Barrius.

Baroponissī *v.* Paropamisus.

baroptenus, (-ī) *f. gemma.* PLIN. nat. 37, 150 baroptenus sive baripe, nigra sanguineis et albis nodis. 1, 37, 55 baroptenus sive baripe. *cf.* ISID. orig. 16, 11, 5 baroptis (*Arev.*, bariptos *vulg.*) nigra est cum sanguineis et albis notis. *Ihm.*

baroptis *v.* baroptenus.

Barosis (*gen.*) *nom. vir. iber.* CORP. XIII 247 (*in Aquitania*) Andos Barosis f. *Jacobsohn.*

bārōsus σοβαρός GLOSS. III 372, 73 (178, 52. 251, 9. 440, 18. 475, 12). *cf.* 440, 17 barosus βάκηλος (477, 29 barosus βάκελος vide s̄ barosus σοβαρός). 334, 11 βάναυσος (*βαναι- trad.*) barosus (*item* 510, 77). *cf. Funck, Archiv 8 (1893) p. 371.* [*fortasse cf. c.* baro. *Th.*] *Ihm.*

Barosus, -ī *nom. vir.* CORP. VI 631, 5 (*a. 177*) Barosus *gladiator.* VIII 2568, 53 (*in castr. Lambaesit.*) C. Marius Barosus Sim(ithu).

Barotio, -ōnis *signum.* CORP. XI 5131 (*Mevaniae, descr.*) Silio Firmo sive Barotioni.

Barpana *insula ad oram Etruscam sita* PLIN. nat. 3, 81.

Barpsis *locus Asiae* (*v. Weissbach, PW. III 26*). RAVENN. p. 54, 7.

Barra, -ae *insula ante portum Brundisi sita; cf. Nissen, Ital. Landeskunde II p. 876.* PAVL. FEST. p. 24 (*v. sub* Barium). MELA 2, 114 ut Alexandriae ita Brundisio adiacens Pharos. *cf.* CAES. civ. 3, 23. 100 PLIN. nat. 3, 151.

Barrabās *v.* Barabbas. **Barrachiehel** *v.* Barachia.

Barracim *sacerdos iudaicus* LIB. gener. chron. I 135, 356 (barachi *GC*). *Jacobsohn.*

? **barrāns** elefans GLOSS. V 270, 30. *cf.* barrio, barrus. *Ihm.*

Barras *cogn. vir.* CORP. IV 3177. *cf.* Barra.

Barratius *v.* Barrius.

? **Barratus** *titulus comoediae Titini.* FEST. p. 301 Titinius in Barrato. CHAR. gramm. I 198, 22 baratto. 202, 16 barratto (207, 18). 238, 4 barato (Barnato *P*) (Barbato: FEST. p. 364 NON. p. 3, 20. 499, 7 (Varrato *C*). 552, 23 PRISC. gramm. II 227, 4). *cf. Ribbeck, fragm. com. p. 157. fort. pertinet ad* Barrus, Barrius.

Barraus *v.* Berravus.

M(arti?) **Barreci** Ianuarius . . . v. s. l. m. CORP. VII 925. *Jacobsohn.*

Barria *v.* Baria. **Barriana** *v.* Bariani.

? **barridus** elevatus superbus GLOSS. V 520, 19 (562, 27). *cf. Landgraf, Archiv 9 (1896) p. 367; Götz, thes. gloss. s. v., et* GLOSS. IV 600, 17 barridus: stolidus, stultus, fatuus vel pinguis (*v.* bardus).

barrīnus, -a, -um *a* barrus. SIDON. epist. 3, 13, 6 gerit et aures immanitate barrinas.

barrio, -īre [*cf. c.* barrus. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 30 barrire elephanti dicuntur. SVET. frg. p. 250 elephantum barrire. CARM. poet. min. V 61, 53 et barrus barrit. SPART. Geta 5, 5 elephanti barriunt. ISID. diff. 1, 607 elephas barrit. GLOSS. II 28, 34 barrit τρίζει ἐλέφας, βοᾷ. IV 24, 26 barrit elephans cum voce⟨m⟩ dat (487, 52 cum vocem emittit, *sic saepius*). V 563, 33 borrit voce elevat (*scr.* barrit voce elephantus). *cf.* barrans.

barrītus, -ūs *m. a* barrire. *proprie*: PORPH. Hor. epod. 12, 1 'barri' . . . elefanti dicuntur, unde et vox eorum barritus (varr- *trad.*) appellatur (ISID. orig. 12, 2, 14). SCHOL. Hor. epod. 12, 1 elephantis a barritu dictis, aut certe Indis sive Mauris, qui nigri sunt et peniti. GLOSS. IV 24, 29 barritus clamor elephantis. 210, 41 elephanti vox (V 170, 26). 487, 53 vox beluae (*cf.* V 173, 8 burrit vox beluae). *cf. Götz, thes. gloss. s. v. et* barbitos *p. 1747, 36.* APVL. flor. 17 p. 80 elephantorum tristis barritus. VEG. mil. 3, 24 elefanti in proeliis magnitudine corporum, barritus horrore, formae ipsius novitate homines equosque conturbant. *translate* (*cf. etiam* barditus *et PW. III 10*):

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SCHOL. Stat. Theb. 4, 394 ululatum: quod Amazones cum finitimis bellare dicuntur, quorum ululatus barritus, id est barbarus ritus (*cf.* 5, 729). VEG. mil. 3, 18 clamor, quem barritum vocant, prius non debet attolli, quam acies utraque se iunxerit. AMM. (varrit- *vel* varit- *cod. V*) 16, 12, 43 Cornuti et Brachiati barritum ciere. 21, 13, 15 nec barritus sonum perferant primum. 26, 7, 17 terrifico fremitu, quem barbari dicunt barritum. 31, 7, 11 Romani voce Martia concinentes, a minore solita ad maiorem protolli, quam gentilitate appellant barritum. *Ihm.*

Barrivendi filius Vendubari INSCR. christ. Brit. 88. *cf. Holder, Altcelt. Sprachschatz I 352.*

Barrius (Barius), -ī *nom. gent.* CORP. IX 6160 (*Tarenti*) C. Barriu⟨s⟩ Severus. X 1101 (*Nuceriae Alfaternae*) Baria Parasceue. VI 4861 (*e columbario*) Bariea Secunde. *cf.* II 5912. *cogn.* **Bariānus.** CORP. VI 18554 Fortunatus Barianus. *cogn.* **Barilla,** -ae. CORP. X 2265 (*Puteolis*) Iulia Barilla. **Barratius,** -ī *nom. gent.* CORP. VI 1057, 4, 86 (*a. 210*) L. Barratius Primus (1058, 7, 32). IX 364[add.] (*Canusii, litteris non ita antiquis*) P. Barratius L. l. Philotaerus (*Garrucci*: Barbatius). *nom. gent.* **Bareius,** -ī. CORP. VI 32416 (*a. 257*) Bareius Zoticus. **Barenia,** -ae *nom. gent.* CORP. VI 13500 T. Baienus Chresimus Bareniae Successae coniugi. **Bar(r)onius,** -a *nom. gent. nonnulla exempla fort. ad* Bāro *referenda*: CORP. VI 31602 (*ultimis liberae reipublicae temporibus*) P. Barronius Barba aed. cur. 18848 Baroniae Galene educatrici. XV 7416 (*in fistula saec. II in.*) Baroniae Iustae. X 4836. *Aquini* (*cf. W. Schulze, Eigennamen p. 287 adn. 3*): CORP. X 5400 M. Barronius M. f. Sura (5401 *idem* II quinq. Aug. tr. mil. praef. fabr.). 5405, 2, 9 (*a. 73*) M. Barronius ⟨...⟩. 5449 Baroniae D. l. Primae. CORP. X 4836 (*Rufris*) M. Baronio L. f. Ter. III 3075 (*in Dalmatia*) sacerdos Q. Baronius Q. f. *cf.* Par- *et* Barea (*W. Schulze, Eigennamen p. 349 sq.*).

Barronius, -a *v.* Barrius.

Barrucinus (*vel* Varrucinus) *puer* INSCR. christ. Rossi I 360 (*a. 386*).

Barrulus *v.* Barrus. [*Jacobsohn.*

barrus, -ī *m.* [*cf. c.* barrire. *sunt qui conferant c. ind.* vāraṇaḥ, vāruḥ '*elephantus*' *aut c. ind.* bṛṃhati bárhati '*barrit*'. *v. Isid. orig. 12,2,14. Th.*]. ISID. orig. 12, 2, 14 *elephas* apud Indos ... a voce barrus (barro *ed. Otto*) vocatur. PORPH. Hor. epod. 12, 1 'barri' ... elefanti dicuntur. SERV. Aen. 1, 592 ebur a barro dictum, id est elephanto (ISID. orig. 16, 5, 19 *cf.* 19, 17, 8). MARTYR. gramm. VII 175, 3 b mutam habuerit positam, ut barrus ἐλέφας. GLOSS. II 295, 8 ἐλέφας elephantus, bos Luca (bocluca *cod.*), barrus. III 189, 42 elephans barrus (V 348, 14. 401, 28). V 442, 29 barrus: Luca bos, elephas (562, 57). *adde* V 492, 37. 549, 49. 562, 30. MAR. VICTORIN. gramm. VI 10, 1 per duo . r ... barrum (varrum *codd.*). HOR. epod. 12, 1 quid tibi vis, mulier nigris dignissima barris? (*cf.* SCHOL. *ad l. sub* barritus). CARM. poet. min. V 61, 53 et barrus barrit. ANTH. 195, 3 immani pugnet proboscide barrus. SIDON. carm. 23, 56 non si quas eboris trabes refractis rostris Marmarici dedere barri. *Ihm.*

Barrus, -ī *cogn. Betutiorum. cf.* Barrius. CIC. Brut. 169 omnium autem eloquentissimus extra hanc urbem T. Betutius Barrus Asculanus, cuius sunt aliquot orationes Asculi habitae; illa Romae contra Caepionem nobilis sane, quoi orationi Caepionis ore respondit Aelius. *idem* HOR. sat. 1, 7, 8 Persius ... adeo sermonis amari, Sisennas, Barros ut equis praecurreret albis (PORPH. videlicet autem Sisennam et Varrum maledicos fuisse. *cf.* SCHOL. Hor.). L. Betutius Barrus: PLVT. quaest. Rom. 83 (*traditur* Βουτέτιος βάρβαρος). OROS. hist. 5, 15, 22 L. Veturius eques Romanus. *plane incertum, num huc pertineat* HOR. sat. 1, 6, 30 ut siqui aegrotet, quo morbo Barrus haberi et cupiat formosus (*cf.* PORPH. *et Haupt, opusc. I 155*). *alius* CORP. IX 3455 (*Peltuini*) P. Betu⟨tius⟩ P. f. Barr⟨us⟩. VAL. MAX. 7, 8, 8 T. Barrus (*ita* PARIS *et A in margine*, barrulus *L A*) Lentulo Spintheri ... anulos suos ... tradidit. SEN. contr. 1, 7, 18 Barrus (baros *codd.*) scurra. *cf.* CORP. II 2838 EXC. barb. chron. I 280, 109.

1. *insula* **Barsa** in mari Oceano quod Gallias et Britannias interluit ITIN. Anton. Aug. p. 509, 2.

2. Barsa *cogn., ut videtur*, CORP. VIII 10902 D. L. Barsa.

Barsabās, -ae *nom. hebr.* HIER. nom. hebr. p. 67, 22 Barsaban filium revertentem vel filium quietis ex syro et hebraeo nomen compositum. VVLG. act. 1, 23 Ioseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Iustus. (*graece* Βαρσαββᾶν) RVFIN. hist. 3, 39, 9. *alius* VVLG. act. 15, 22 Iudam, qui cognominabatur Barsabas (Βαρσαββᾶν) et Silam, viros primos in fratribus.

Barsagoram latronem COD. Iust. 8, 40, 13 (*a. 239*).

Barsaith *nom. hebr.* VVLG. I par. 7, 31, בִּרְזָיִת (barzaith *A*, LXX βερθαΐθ, βερζαιε *A*).

Barsalium *castellum Armeniae minoris; cf. Ruge, PW. III 27.* TAB. Peut. 11, 2. AMM. 18, 7, 10 castra duo praesidiaria Barzalo et Claudias.

Barsamis *nom. vir.* CORP. II 3130 Caec(ilius) Barsamis. III 14214[24] (*in Moes. infer., saec. ut videtur IV*) Barsam⟨es⟩.

Barsemiās *nom. semit.* CORP. VI 9428, 8 Vacius Barsemias. X 6304 (*Tarracinae*) Marcus Barsemias sacerdos Dolicheni. HIER. nom. hebr. p. 66, 10 Barsemia filius caecus, quod et ipsum conrupte quidam Bartimeum legunt.

Barsemis *nom. semit.* CORP. III 10307 (*in Pannonia infer.*) I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Barsemis Abbei dec(urio) ala ... mag(ister) coh(ortis miliariae) Hemes(enorum) n(atione?) d(omo) Carris. *filia eius*: Barsimia *ibid. cf.* COD. Iust. 4, 10, 13 (*a. 294*) Barsimio.

Barsemon *nom. semit.* CORP. III 14445 (*in Moesia infer.*) I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Dolycheno ... Aquila Barsemon. *cf. Cumont, PW. V 1281.*

Barsēs, -ae *episcopus Edessae.* CASSIOD. hist. 7, 17 Barsen. 7, 34 Barse maximo.

Barsilla, -ae *cogn. mul., fort. orig. semit.* CORP. VIII 19794 (*in Numidia*) Iulia Barsilla. *cf.* 22645, 72.

Barsimius, -a *v.* Barsemis.

ex pedite **Barsimso** Callistenis f(ilio) Caes(area) CONST. veteran. 66 p. 1989.

Barsinē, -ae *Artabazi filia; cf. Kaerst, PW. III 29; Justi, Altiran. Namenwtb. p. 65.* CVRT. 10, 6, 11 a Barsine. 10, 6, 13 Barsinae filius. IVST. 11, 10, 2 Barsinen. 13, 2, 7. 15, 2, 3.

Barsippa *Maurus* CORIPP. Ioh. 4, 978. 981.

Barsumās presbyter AVELL. p. 570, 6. *cf. Jülicher, PW. III 29.*

Barsuuli *locus* Mauretaniae *Tingitanae* RAVENN. p. 163, 16.

Bartae *locus Ponti* TAB. Peut. 10, 3. *cf. Ruge, PW. III 34.*

Bartanēnsis, -e *ethnicon.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 100[A] Victor episcopus plebis Bartanensis.

Bartholomēus, -ī *apostolus*, Βαρθολομαῖος. VVLG. Matth. 10, 3 (-aeus *et* -eus *codd.*) Marc. 3, 18 (-eum *codd. plerique*) Luc. 6, 14 act. 1, 13 (-eus *codd. plerique*) ITALA cod. d *ubique* -eus. *de nomine cf. Wellhausen, Das Evangelium Marci p. 25.* HIER. adv. Rufin. 1, 18 dicitur *bar* filius, ut est illud ... Bartholomaeus filius Tholomaei. HIER. nom. hebr. p. 60, 20 Bartholomaeus (-eus *BFH*) filius suspendentis aquas vel me. syrum est, non hebraeum. EVCHER. instr. 2 p. 144, 1 (-eus). ISID. orig. 7, 9, 16 (-eus). GLOSS. IV 210, 47. 590, 45 (-eus). GRAMM. suppl. 105 inveniuntur Hebraica nomina in eus ut Bartholomeus, Thaddeus, Mattheus. HIER. vir. ill. 36 Pontaenus ... repperit *in India* Bartholomeum de duodecim apostolis adventum Domini Iesu iuxta Matthaei Evangelium praedicasse. RVFIN. hist. 3, 1, 1. 5, 10, 3 (-aeus). VEN. FORT. carm. 5, 2, 13 lurida perspicuo datur India Bartholomaeo. 8, 3, 147. CLAVD. carm. min. 50, 4 (-eus *RPVJ*, -eus *A*). LIB. gener. a. 334 chron. I p. 133, 169 LIB. pontif. p. 173, 9 GREG. TVR. glor. mart. 34. CORP. XI 261 d (*Ravennae*) Bartholomeus. 291 i Bartholome(us). III 12877 (*Salonis*) Bartolomius. INSCR. christ. Hisp. 353 Bartolomeus (255. 383). MARTYROL. Hier. 8 Kal. Sept. (Bern.) in India natl. ... Bartholomei apostoli. *martyres* MARTYROL. Hier. Id. Iun. (Bern.) in Persida Bartholomei. Prid. Non. Aug. in Nicomedia Bartholomei (bartholomiae *Ept.*).

Bartimēus, -ī *nom. hebr.*, Βαρτιμαῖος. HIER. nom. hebr. p. 66, 10 Barsemia filius caecus, quod et ipsum conrupte quidam Bartimeum (-eum *BH*, -eus *F*) legunt. VVLG. Marc. 10, 46 filius timei Bartimeus (*sic plerique codd.*) caecus (ITALA cod. d filius Timeae baritimeas, *graece* βαριτειμιας). *cf. Wellhausen, Das Evangelium Marci p. 91.*

Victor episcopus **Bartimisiēnsis** CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 120[A].

Baruc *v.* Baruch.

Barucabba benedictus pater INTERPR. Lagarde, onomast. sacra p. 160, 26.

Bārūch *nom. hebr.*, בָּרוּךְ. HIER. nom. hebr. p. 53, 19 Baruch benedictus. *cf. infra l. 57. propheta, scriba Ieremiae* (*cf. Hoberg, Die älteste lat. Übersetzung des Buches Baruch*): VVLG. Ier. 3, 12 *et saepe. adscribitur ei ex apocryphis liber* Baruch (*cf. Rothstein-Kautzsch, Die Apokryphen I p. 213*). HIER. in Ier. 1, 1 p. 679 libellum autem Baruch, qui vulgo editioni Septuaginta copulatur, nec habetur apud Hebraeos. AVG. civ. 18, 33 hoc testimonium quidem non Hieremiae, sed scribae eius adtribuunt, qui vocabatur Baruch; sed Hieremiae celebratius habetur. *laudatur liber sub Ieremiae nomine*: CYPR. testim. 2, 6 LACT. inst. 4, 13, 7 epit. 39, 5 PRISCILL. tract. 5, 89 HIL. trin. 4, 42. 6, 39 AMBR. Cain et Ab. 1, 9, 34. *commemorant praeterea*: OPTAT. 7, 1 p. 162 *et saepe.* HIER. chron. a. Abr. 1416 Baruc. CHRON. Alex. chron. I 125, 28. 126, 289. 290. 128, 298. ITIN. Theod. 6 Baruc. *alii* VVLG. II Esdr. 3, 20. 10, 6. 11, 5. *nomen dei*: IREN. 2, 24, 2 nomen quod dicitur Deus, quod et ipsum hebraice Baruch dicitur, et duas et dimidiam habet litteras. HIER. in Eph. 1, 3 p. 445 cuius (*dei*) benedictionis cognomentum habet Baruch, qui in lingua nostra benedictum sonat.

Barucheus *v.* Barachias.

Barucis. MARTYROL. Hier. 15 Kal. Mai. in Africa barucci (baruci *Wiss.*). *Jacobsohn.*

? **baruina** bariggae (*anglosax.*) GLOSS. V 402, 13. *cf.* 404, 2 braugina barice (?). *Ihm.*

Barulos *v.* Barduli. [*Jacobsohn.*

Barum insulam *in sinu Persico commemorat* PLIN. nat. 6, 147.

barvo **barunculus** GLOSS. IV 313, 17 (*item* V 593, 6). 500, 38 barbo barunculus. 399, 43 varunculus varro (varvo *a*). *cf.* baro. *Ihm.*

Barunitānae ecclesiae ... in civitate Panormitana GREG. M. epist. 1, 18.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Barus, -ī *nom. celt.; cf.* Baro. CORP. III 5265 (*Celeiae*) M. Licovius Barus ... M. Licovius Boniatus ... M. Licovius Vrsus. 11748 (*apud Bruck*) Baro Mascli (f.), *nisi est nominativus. fort. huc pertinet cogn. mul.* Bara CORP. VI 19544. XII 4966. *Jacobsohn.*

Baryc *v.* Baric.

barycephalus, -a, -um, *βαρυκέφαλος*. VITR. 3, 2, 5 ipsarum aedium species sunt barycephalae humiles latae.

? **barypicron.** Ps. APVL. herb. 100 Graeci absinthion barypicron (bathypicron *edd. vet.*) cognominant. *Ihm.*

Barytimus, -ī *cogn.* CORP. VIII 3346 (*Lambaesi*) P. Aelius Barytimus. *Jacobsohn.*

barytonicus (bari- *trad.*) musicus GLOSS. IV 590, 47 (487, 39 barrit-). *'an barbitonicus?' Götz.*

barytonus, -um, *βαρύτονος*. MACR. exc. gramm. V 602, 30 seu perispomena seu barytona sint *verba* (603, 13). 603, 2 in barytonis. 655, 2 exempla barytonorum. *Ihm.*

Barzaentēs, -is *satrapes Arachotorum.* CVRT. 6, 6, 36. 8, 13, 3. 8, 13, 4. *cf. Justi, Altiran. Namenwtb. p. 65.*

Barzafarnēs, -is *satrapes Parthorum c. a. Chr. 40. cf. Justi, Altiran. Namenwtb. p. 65.* HEGES. 1, 29, 2 Barzafarne Persarum satrape. 1, 29, 13 ad Barzafarnen (barzaphranen *codd.*).

Barzala (Barzalo) *v.* Barsalium.

Barzimerēs, -is *tribunus Scutariorum sub Valente imperatore.* AMM. 30, 1, 11. 30, 1, 16. 31, 8, 9.

Barzufulītānī *gens oceani meridiani* IVL. HON. cosmogr. A 48.

1. Basa *insula Arabiae.* PLIN. nat. 6, 151 (*forma* Basag *non laudatur ex codd.*).

2. Basa *v.* Bassus. **3. Basa** *v.* Ethbaal.

Basaboiatēs *gens Aquitaniae.* PLIN. nat. 4, 108 (baiabocates *E*). *cf.* Vasates *et Corp. XIII 1 p. 75.*

Basaiās, -ae *Hebraeus quidam e gente Levi,* בַּעֲשֵׂיָה. VVLG. I par. 6, 40 filii Basaiae (basiae *A*, LXX *Βαασία*).

[**basaltēs**] *v.* basanites. **Basamath** *v.* Basemath.

Basan *regio Palaestinae ultra Iordanem sita,* בָּשָׁן; *cf. Benzinger, PW. III 115.* VVLG. num. 21, 33 Og, rex Basan. 32, 33 deut. 1, 4 *et saepe.* Basanitis: ITALA deut. 3, 13 (Lugd.) omnem Basanitim illam. Ios. 13, 11 (13, 12 Basant). 17, 1. 21, 6. 21, 27 (*Βασανῖτις* LXX Ios. 13, 11. 13, 12 *et saepe.* Ezech. 27, 6 Mich. 7, 14 Nah. 1, 4 Zach. 11, 2). HIER. sit. et nom. p. 101, 27. 104, 22 in regione Basanitidis. 126, 1. 127, 19. 150, 24. 151, 2. *postea* Batanea (*Βαταναία*): HIER. sit. et nom. p. 84, 7 in Batanea. 89, 17. 101, 27 Basanitis, quae nunc Batanea dicitur. 126, 2. Batanaea: HIER. sit. et nom. p. 86, 34. 108, 18. 142, 28. 33. 158, 5. ITIN. Silv. 19, 1 ad civitatem, cuius nomen in scripturis positum legimus, id est Batanis, quae civitas usque in hodie est. *de interpretatione*: HIER. nom. hebr. p. 16, 18 Basan bruchus sive pinguedo. nam quod interpretari solet ignominia vel confusio, busa dicitur. p. 45, 3 Basan confusio sive pinguedo vel siccitas. in Am. 2, 4 p. 266 Basan, id est *αἰσχύνη*, quam si confusionem dicere voluerimus, Babylonem magis quam Basan interpretabimur *eqs.* (*cf.* in Is. 2, 13 p. 39). in Ezech. 8, 27 p. 305 in Mich. 2, 7 p. 528. 530 in Nah. 1, 4 p. 539 HIL. in psalm. 67, 25. 134, 20 Ps. RVFIN. in psalm. 67, 23 EVCHER. instr. 1 p. 95, 5 PROSP. in psalm. 134, 10, 11. 20 CASSIOD. in psalm. 67, 26. 134, 11 ISID. alleg. 64 in num. 39, 2. *praeterea* ITIN. Silv. 12, 8 Og regis Basan (*civitas*), quae nunc dicitur Sasdra. SVLP. SEV. chron. 1, 21, 5. *incolae* **Bassāmēs,** -um. CYPR. GALL. Ios. 414 Bassamum (basamum *B*) rector (Ocum dixere vetusti), gigantum virtute ferox, quos rector agebat. *Jacobsohn.*

basanitēs, *acc.* -en *m.*, *βασανίτης*. PLIN. nat. 36, 58 quem (*lapidem*) vocant basaniten (*sic B*, basalten *rel. codd. et edd., inde* ISID. orig. 16, 5, 6 basaltes *Arev.*), ferrei coloris atque duritiae. 36, 147 in cote ex lapide basanite. 36, 157 ex basanite (ISID. orig. 16, 4, 36). *cf. Blümner, PW. III 37 sq.* *Ihm.*

Basanitis *v.* Basan. **Basanotes** *v.* Bastetani.

Basante *statio Pannoniae inferioris meridionalis; cf. Tomaschek, PW. III 40.* TAB. Peut. 6, 3 ad Basante. RAVENN. p. 215, 1 Bassantis. *cf.* Caput Basensis.

Basapare *v.* Bessapara.

Basar angustia sive in angustia vel infantia HIER. nom. hebr. p. 21, 26.

lucus **Basaro** *statio Armeniae* TAB. Peut. 11, 1. *cf. Baumgartner, PW. III 40.*

Basatēs *v.* Vasates.

Bascama, -ae *urbs Palaestinae.* VVLG. I Macc. 13, 23 et cum appropinquasset Bascaman (*τῇ Βασκάμᾳ* LXX).

Bascanon *locus Aegypti* RAVENN. p. 135, 13. *Jacobsohn.*

(**bascanus**) *cf. βάσκανος.* GELL. 16, 12, 4 'fascinum' appellat quasi 'bascanum' et 'fascinare' esse quasi 'bascinare' *Ihm.*

Bascath, *urbs Palaestinae in tribu Iuda.* VVLG. Ios. 15, 39 HIER. sit. et nom. p. 104, 13 בָּצְקַת (ITALA Lugd. Basechoc, LXX *μασχαϑ A*). Basecoth adeps vel defaecatio HIER. nom. hebr. p. 25, 18 *huc pertinet secundum Lagarde.* *Jacobsohn.*

bascauda, -ae *f.* [*vox britannica, ut videtur; fortasse cf. c. angl.* basket *'corbis'. Th.*] [*francog. vet.* baschoue. *M.-L.*] SCHOL. Iuv. 12, 46 mascaudas: vasa ubi calices lavantur. et caccabos. GLOSS. V 616, 24 bascaudae sunt concae aereae (IV 24, 23 *et saepius acc.* bascaudas). 592, 41 (*Scal.*) barcanda conca aerea (*ex Osberno*). *cf.* 398, 49 vescada (bascauda *Hessels*) munleuu (*anglosax.*). *cf. Löwe, prodr. p. 62 sq.* MART. 14, 99 *tit.* bascauda. 14, 99, 1 barbara de pictis veni bascauda Britannis, sed me iam mavult dicere Roma suam. IVV. 12, 46 adde et bascaudas (masc- *P*, *v.* SCHOL. *p. 1759, 83*) et mille escaria. *cf. βασκαυλης* PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) p. 125. *Ihm.*

deo **Bascei** Andosso (*vel* Basceiandosso) Andoxus CORP. XIII 26 (*in Aquitania*). *cf. Ihm, PW. III 41.*

(**bascino,** -āre) *v.* bascanus.

Bascio *nom. barb.* CORP. X 7870 (*in Sardinia, periit*) Bascio Losonis.

Bascones *v.* Vascones.

Basconius Lucensis ecclesiae episcopus CONC. Toletan. IV a. 633 Mansi 10, 643B CONC. Toletan. VII a. 646 Mansi 10, 771A.

Base *locus ad oram Tripolitanam situs* ITIN. Anton. Aug. p. 64, 2. *cf. Dessau, PW. III 41.* *v.* Basitanus. *Jacobsohn.*

Basecath *v.* Besecath. **Basecoth** *v.* Bascath.

baselica *v.* basilica. **baselisca** *v.* basiliscus.

[**basella**] *v.* asellus *II 779, 79.*

baselus (ISID. orig. 19, 1, 17) *v.* phaselus. *Ihm.*

Basemath *nom. mul. hebr.*, בָּשְׂמַת. VVLG. gen. 26, 34 *uxor Isaac* (ITALA Lugd. bassemat). *uxor Esau*: VVLG. gen. 36, 3 (besemath *A*). 36, 4. 10. 17. *filia Salomonis* (basmath *A*). HIER. nom. hebr. p. 3, 22 Basemoth in nominibus sive delinquens vel veniens aut posita. 41, 7 Basamath delinquens.

Basentius, Basintos *v.* Casuentus.

Basgidas *locus Abasgiae* RAVENN. p. 169, 12. *cf. Tomaschek, PW. III 41.*

1. Basia *v.* Basius.

2. Basia filius Achiae *rex super Israel* LVCIF. reg. apost. 6 p. 49, 11 = Baasa. *v. II 1650.* *Jacobsohn.*

Basiānus *v.* Basius *et* Bassianus *sub* Bassus.

? **bas[s]iat** sustinet GLOSS. V 492, 40 (*a* basis? baiulat *vel* bastazat *Heraeus*).

bāsiātio, -ōnis *f. a* basiare. CATVLL. 7, 1 quaeris quot mihi basiationes tuae, Lesbia, sint satis superque. MART. 2, 23, 4 has offendere basiationes. 7, 95, 17 hibernas, Line, basiationes in mensem rogo differas Aprilem.

bāsiātor, -ōris *m. a* basiare. GLOSS. II 471, 31 *φιλητής* basiator, amator. 569, 33 basiator: amator, osculator. MART. 11, 98, 1 effugere non est, Flacce, basiatores. 11, 98, 13 rimas per omnes basiator intrabit. 11, 98, 16. 19.

basicula, -ae *f. a* basis *deminutive.* VEL. gramm. VII 77, 6 sane basim et pelvim per i scribamus, quoniam et basicula et pelvicula scribatur. NOT. Tir. 100, 64 basicula. *Ihm.*

Basidius, -a *v.* Bassidius *sub* Bassus.

Basila (Basilās?), -ae *cogn. vir. mul.* *Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 355; v. Rohden, PW. III 41; W. Schulze, Eigennamen p. 418 not. 3.* *masc.* (*cf. Βασιλᾶς et Βασίλαι*): CORP. X 5056 (*Atinae, saec. I p. Chr.*) ⟨T.⟩ Helvio T. f. Basilae aed. pr. procos. *eqs.* III 6891 (*Pisid.*) L. Licinio Basila. VIII 4310 (*Numid.*) C. Iul. Valens ... cum Basila et Valentino fil(iis). *fem.* (*cf. Βασίλη*): CORP. VI 11951 Antonius et Basila parentes. V 7296 M. Iul. Eleuthero l. e⟨t⟩ Iul(iae) ⟨B⟩asilae. *cf. sub* Basilium *et* Basilla. *Hey.*

Basilaeus *v.* Basilius. **Basilās** *v.* Basila.

basilea, *βασίλεια*. GLOSS. IV 210, 19 regina. 585, 2 imperatorissa. *v.* basilla. *Münscher.*

Basilea *v.* Basilia. ? **Basil(l)edis** *v.* Basilis.

Basileo, -ōnis *m.* INSCR. christ. Rossi I 576 (*a. 407*) locus Basileonis. *Hey.*

basileum (-ium, -on), -ī *n.*, *βασίλειον*. **1** *diadema regale Isidis* (*cf. Plut. Is. et Os. 19 p. 358D*): CORP. II 3386, 6 in basilio unio et margarita n(umero) VI. XIV 2215, 5 basileum ornatum ex gemmis n(umero) I. *cf. Hübner, Hermes 1 (1866) p. 348; Ruggiero, dizion. epigr. I p. 979; Mau, PW. III 102.* **2** *unguentum* (*cf. Athen. 15 p. 690D. E*): PLIN. nat. 13, 18 regale unguentum. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 20, 1 G(aii) Iul(ii) Flori basilium ad cikat(rices). 38, 4 Procli⟨ani basi⟩lium? 72, 2 Titi basilium ad claritatem opobalsamatum. *cf.* basilicon *s.* basilicus. **3** *herba*: Ps. APVL. herb. 82 pr. Aegyptii aphlopho, prophetae hermu basilion, Itali mercurialem et testiculatam *appellant.*

Basileum *v.* Basilium.

basileus, *βασιλεύς*. GLOSS. IV rex, imperator. V 401, 15 basileon rex. 347, 28 basileon g(raece) rex. PAVL. FEST. p. 30 *v. sub* basilica *p. 1761, 29.* *Münscher.*

1. Basileus *nom. vir. v.* Basilius.

2. Basileus *flumen Cypri* RAVENN. p. 394, 3.

1. Basilīa (Basilia), -ae *nom. mul.* *v. sub* Basilius.

2. Basilia, -ae *f., insula.* *Ihm, PW. III 42.* PLIN. nat. 4, 95 *v.* Balcia *et* Abalcia. 37, 36 insulam *Abalum Timaeus* Basiliam vocavit. *cf.* 37, 61 *adamantem* in ... Germania Basilia (balista *codd.*) insula nasci. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 355.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3. Basilia, -ae *f. oppida etc.*: *Belgicae*: *Ihm, PW. III 43.* ITIN. Anton. Aug. p. 364, 1 *a Durocortoro Divodurum*: Basilia. *Helvetiae* (*hodie* Basel): *Ihm, PW. III 43.* AMM. 30, 3, 1 munimentum (*sc. Robur*) ... prope Basiliam. NOT. Gall. 9, 4 chron. I p. 597 *v. l. 6.* RAVENN. p. 231 Bazela. *hinc* **Basiliēnsēs,** -ium *m.* NOT. Gall. 9, 4 chron. I p. 597 civitas Basiliensium (bassil-, basilens- *al.*), id est Basilia (Basilea *aliq.*, Basila *unus*). *Aegypti*: LIB. pontif. p. 61, 17 sub civitate Aegyptia ... possessio Basilea (bassilea, balsilea, basilica *al.*).

Basiliadae *v.* Basilidae.

Basiliae, -ōn *et* -ārum *f.*, *αἱ Βασιλεῖαι, libri regum.* TERT. adv. Marc. 3, 20 p. 150, 8 in prima Basiliarum (*v. Oehl. ad l.*). 4, 14 p. 189, 19 in Basiliis. 4, 21 p. 211, 31 tertiam Basiliarum (-icarum *Montep.*). CYPR. test. 1, 2 in basilion tertio (*sic codd. praet. Sessor. saec. VII, qui*: regnorum, *sic etiam* 1, 15 *al.*). 1, 20 p. 53, 4 in Basilion primo (*sic omn. codd.; sed ibid.* p. 53, 9 *dissentit Sessor., ut supra*). 3, 62 in Basilion tertio (*omnes codd.*). LACT. inst. 4, 11, 6 in libro Basilion tertio (*unus cod. saec. XI*: regnorum). 4, 13, 22. 4, 14, 5. *cf.* GLOSS. V 401, 1 basileon liber regnum. *Koffmane, Kirchenl. p. 10.* *Hey.*

Basiliānus *v.* Basilius.

1. basilica, -ae *f.*, *βασιλική* (*cf. Plat. Charm. p. 153ᵃ εἰς τὴν Ταυρέου παλαίστραν τὴν καταντικρὺ τοῦ τῆς βασιλικῆς ἱεροῦ*). *vox apud Romanos in usu inde a* PLAVTO, *sed dactylis non apta* (bās-: PAVL. NOL. carm. 18, 178. 28, 37. 67 *cf.* BEDA gramm. VII 251, 26). GLOSS. II 256, 21. III *saepius.* III 267, 36 *βασιλική* regia, basilica. 490, 25 basilica regium habitaculum. 510, 52 regis habitaculum. V 270, 9 g(raece) domus regalis. IV 210, 20 basilica regula (*?*, regalis *ab*, regia *an* basilisca regula *scribendum?*). NOT. Tir. 100, 65 NOT. Bern. (ed. Schmitz, Panstenographikon I 1874) p. 13ᵇ. PAVL. FEST. p. 30 basilica a basileo, hoc est rege, est dicta. ISID. orig. 15, 4, 11 basilicae prius vocabantur regum habitacula, unde et nomen habent; nam *βασιλεὺς* rex et basilicae regiae habitationes. nunc autem ideo divina templa basilicae nominantur, quia ibi regi omnium deo cultus et sacrificia offeruntur. GRAMM. suppl. 95, 16. *forma* basel-: CORP. VII 965. XII 4311 (*a. 455*) VITA Caes. Arel. 1, 32 CONC. Aurel. a. 511 p. 6, 13 CONC. Epaon. a. 517 p. 20, 7 INSCR. christ. Hisp. 181. 100 (*a. 630*). 99 (*a. 662*). 293. 406. 407. baseleca: CONC. Aurel. a. 538 p. 80, 2. basileca: PAPYR. Marini 59 (*a. 627*) (*ter*). vaselica: GLOSS. III 91, 76. LIV. epit. Oxyr. 3, 57 *corrupt. in* uastaita. bassilica: CORP. III 13358. IV 1779 (*bis*). VIII 11999. 12006 *cf.* CVRIOS. urb. reg. 5 p. 7, 6 *et* 7, 7. PROB. app. gramm. IV 199, 9 basilica, non bassilica. *genet.* basilices: CORP. XIV 352 B 15. [*val.* biserică, *raet.* bazelga. *M.-L.*]

I *Romanorum in sermone*: 1 *publico usui destinatae*: *cf. Mau, PW. III 83.* *de basilicis conlocandis agit* VITR. 5, 1, 4—10. 5, 1, 4 basilicarum loca adiuncta foris ... oportet constitui. 5, 1, 5 columnae basilicarum. *ibid.* supra basilicae contignationem ambulantes. 5, 1, 6 et venustatem possunt habere comparationes basilicarum, quo genere Coloniae Iuliae Fanestri conlocavi curavique faciendam. 5, 1, 7. 8 uti qui apud magistratus starent negotiantes in basilica ne inpedirent. 5, 1, 9 transtra ... sustinent unum culmen perpetuae basilicae. SEN. dial. 5, 33, 2 fremitu iudiciorum basilicae resonent. 10, 12, 1. PAVL. dig. 33, 2, 32, 4 quod (*aurum*) in basilica fuit muliebre (*sc. ut veniret*). 45, 1, 83, 5 usibus publicis in perpetuum relictam (*sc. rem*), ut forum aut basilicam, ... inutiliter stipulor (*cf.* VENVL. dig. 45, 1, 137, 6. INST. Iust. 3, 23, 5 frustra quis sciens emit. 2, 20, 4 si campum Martium vel basilicas vel templa ... legaverit). LACT. (*?*) mort. pers. 7, 9. AVSON. 419, 3 forum et basilica, olim negotiis plena, nunc votis pro tua (*sc. Gratiani*) salute susceptis. COD. Iust. 8, 11, 21 (*a. 440*) basilicam inauratam et marmoribus decoratam liberam in perpetuum manere neque alicuius imaginis pictarum cuiuslibet honoris tabularum adumbratione fuscari iubemus, neque in aliqua parte eiusdem basilicae tabulato quicquam opere stationes ergasteriave constitui sancimus. illud quoque decernimus, ne in eam equos liceat intromitti vel nuptias celebrari. *nota usum metaphoricum*: CIC. Att. 2, 14, 2 de pangendo quod me crebro adhortaris, fieri nihil potest: basilicam habeo, non villam frequentia Formianorum. at (ad *M*) quam parem (partem *CM, corr. Bosius*) basilicae tribum Aemiliam! TERT. adv. Marc. 5, 5 'forum locutum est' et 'basilica fremuit', id est qui in his locis rem egerunt.

in urbe Roma: PLAVT. Curc. 472 ditis damnosos maritos sub basilica quaerito (*cf. Leo ad l.*). CIC. Verr. 5, 6 qui forum et basilicas non spoliis provinciarum, sed ornamentis amicorum ... ornarent. 6, 152. Mur. 70 a quibus ... si interdum ad forum deducimur, si uno basilicae spatio honestamur, diligenter observari videmur et coli. LIV. 26, 27, 3 conprehensa (*sc. incendio*) postea privata aedificia neque tum (*sc. a. 210 a. Chr.*) basilicae erant. TAC. hist. 1, 40 completis undique basilicis ac templis. ann. 16, 27. PLIN. epist. 2, 14, 4 in media basilica tam palam sportulae quam in triclinio dantur. 2, 14, 8. 6, 33, 4 ex superiore basilicae parte qua feminae qua viri et audiendi, quod difficile, et, quod facile, visendi studio imminebant. SVET. Iul. 10 aedilis praeter comitium ac forum basilicasque etiam Capitolium ornavit porticibus. Cal. 41. CORP. VI 9636 ⟨*?* in basi⟩lica clatros feceru(nt). 10295. CAPITOL. Max. Balb. 1, 4 de basilicae ornatu ... agere. Gord. 32, 6 ita ut in capite (*spatii in campo Martio porticibus inclusi*) basilica esset pedum quingentorum. 32, 7. *enumerantur a* POL. SILV. not. urb. chron. I p. 545 basilicae undecim: Iulia, Vlpia, Pauli, Hostilia, Neptuni, Constantini, Mathidie, Marcianae, vacessusallaria (*i.* vascellaria; *cf. p. 1763, 61*), floscellaria et Claudi. *eaedem* (*omissa* Claudi) *in* CVRIOS. urb. p. 22, 9 *sq.* (Bestilia, Neptunia, Matidies, Marcianes, vascolaria, ... Constantiniana) *et* REG. urb. p. 23, 10 *sq.* (Vestidia ... [vestiaria *BD*, *cf. p. 1763, 33*], bascellaria). basilica Porcia: CATO or. frg. 22 (Prisc. gramm. II 433, 2) *M. Porcius* Cato in oratione quae inscribitur, uti basilica aedificetur. LIV. 39, 44, 7 Cato basilicam ... fecit (*a. 184 a. Chr.*), quae Porcia appellata est. LIV. epit. Oxyr. 3, 57. ASCON. Mil. p. 34 Porcia basilica quae erat ei (*curiae*) iuncta, ambusta est. VIR. ill. 47, 5. *cf. Dittenberger, Sylloge² 334* (*a. 73 a. Chr.*) *ἐν βασιλικῇ Πορκίᾳ.* Aemilia basilica (Fulvia, Pauli): *v. I p. 968, 67; cf. Hülsen, PW. I 540*: *Plut. Caes. 29 τὴν βασιλικὴν ἐκεῖνος ὀνομαστὸν ἀνάθημα τῇ ἀγορᾷ προσεκόσμησεν* (*Παῦλος*) *ἀντὶ τῆς Φουλβίας οἰκοδομηθεῖσαν* (*Galba 26*) *Appian. civ. 2, 26.* CVRIOS. urb. reg. 4 p. 6, 5 REG. urb. 4 p. 7, 7 *cf. supra l. 2 sqq.* FORMA urb. (Corp. VI 29844) frg. 15 (= 24) ⟨*?* basilica A⟩emilia. LIV. 40, 51, 5 M. Fulvius ... basilicam *locavit* (*a. 179 a. Chr.*) post argentarias novas et forum piscatorium. CIC. Att. 4, 16, 8 Paulus in medio foro basilicam iam paene texerit (*?*) isdem antiquis columnis; illam autem quam locavit, facit magnificentissimam. VARRO ling. 6, 4 solarium ... Cornelius in basilica Aemilia et Fulvia inumbravit. PLIN. nat. 35, 13 Aemilia. 36, 102 basilicam Pauli columnis e Phrygibus mirabilem. TAC. ann. 3, 72 Lepidus ab senatu petivit, ut basilicam Pauli, Aemilia monumenta, propria pecunia firmaret ornaretque. PORPH. Hor. epist. 1, 1, 53 e regione basilicae Pauli (sat. 2, 3, 18). SCHOL. Hor. epist. 1, 1, 54. LIV. 44, 16, 10 Ti. Sempronius ... basilicam ... faciendam curavit, quae postea Sempronia appellata est (*a. 170 a. Chr.*). VARRO ling. 5, 156 senaculum supra Graecostasim, ubi aedis Concordiae et basilica Opimia. CORP. VI 2338 (= I 1068) ser(vus) pub(licus) ex basilica Opimia. 2339 (= I 1067). Iulia (*cf. Mommsen, Res gestae divi Augusti 1883² p. 85*): CVRIOS. urb. reg. 8 p. 10, 11 REG. urb. 8 p. 11, 12. FORMA urb. (Corp. VI 29844) frg. 13 (= 20—23) ⟨basilica I⟩ulia. HIER. chron. a. Abr. 1971 (*a. 46 a. Chr.*) Romae basilica Iulia dedicata. MON. Ancyr. 4, 12 *sqq.* forum Iulium et basilicam, quae fuit inter aedem Castoris et aedem Saturni, coepta profligataque opera a patre meo perfeci et eandem basilicam consumptam incendio ampliato eius solo sub titulo nominis filiorum meorum incohavi et si vivus non perfecissem, perfici ab heredi⟨bus iussi⟩. 6, 34 VITR. 5, 1, 4 (*v. infra l. 50*). FEST. p. 290 Servilius lacus ... continens basilicae Iuliae. QVINT. inst. 12, 5, 6. PLIN. epist. 5, 9, 1. SVET. Aug. 29 quaedam etiam opera sub nomine alieno, nepotum scilicet ..., fecit, ut porticum basilicamque Gai et Luci (*cf.* CASS. DIO 56, 27, 5). Cal. 37 e fastigio basilicae Iuliae (ORIGO Rom. chron. I p. 145, 23). vita Crispi p. 89, 1 ORIGO Rom. chron. I p. 148, 19. 148, 22. CORP. VI 1658 c (*a. 377*) statuam quae basilicae Iuliae a se noviter reparatae ornamento esset adiecit. 1658 a. b. d. 1156 b. 31886. 9709 nummul(arius) de basilica Iulia. 9711. 9712. 32296 lictor III de(curiarum). VITR. 5, 1, 4 sin autem locus erit amplior in longitudine, chalcidia in extremis constituantur, uti sunt in Iulia ⟨et⟩ Aquiliana. CORP. VI 5536 nugari(a) de basilica Antoniarum duarum (*filiarum Octaviae et M. Antonii, v. Mommseni adn.*). INSCR. numm. Cohen II p. 22 n. 42 (*Traiani*) basilica Vlpia. FORMA urb. (Corp. VI 29844) frg. 16 (= 25 *et* 26) basil(ica) Vlpia. *v. supra l. 2.* LAMPR. Comm. 2, 1 ipse (*Commodus*) in basilica Traiani praesedit. SPART. Hadr. 19, 10 Romae instauravit ... basilicam Neptuni. CVRIOS. urb. reg. 9 p. 12, 11 basilicam Neptuni. Matidies. Marcianes. REG. urb. 9 p. 15, 1. *v. supra l. 2.* LAMPR. Alex. 26, 7 basilicam Alexandrinam instituerat inter campum Martium et saepta Agrippiana in lato pedum centum, in longo pedum mille, ita ut tota columnis penderet. quam efficere non potuit morte praeventus. REG. urb. 4 p. 7, 6 bassilicam Constantianam (*cf.* CVRIOS. urb. reg. 4 p. 6, 5 basilicam novam et Pauli). ORIGO Rom. chron. I p. 146, 16. AVR. VICT. Caes. 40, 26 urbis fanum atque basilicam (*a Maxentio constructam*) Flavii (*i. Constantini*) meritis patres sacravere. *v. supra l. 2.* CVRIOS. urb. reg. 8 p. 10, 9 basilicam argentariam. REG. urb. p. 11, 11. CORP. VI 30973 intrantibus hic deos propitios et basilic(ae) Hilarianae (*collegii dendrophorum?*).

in Italia provinciisque: BELL. Alex. 52, 2 cum in basilicam (*sc. Cordubae Cassius*) iret. VITR. 5, 1, 6 Coloniae Iuliae Fanestri. *v. p. 1761, 47.* SEN. contr. 2, 4, 12 (*loc. corr.*). 9 praef. 3 impetravit (*Porcius Latro, cum in Hispania pro reo diceret*) ut iudicium ex foro in basilicam transferretur (*cf.* QVINT. inst. 10, 5, 18). PETRON. 57 puer ... in hanc coloniam veni; adhuc basilica non erat facta. PLIN. epist. 10, 39, 3 huic theatro (*sc. Nicaeae*) ex privatorum pollicitationibus multa debentur, ut basilicae circa. SVET. Aug. 100 cum interdiu in basilica cuiusque oppidi ... *corpus Augusti* reponeretur. APVL. apol. 73 omnes qui aderant ingenti celebritate basilicam, qui locus auditorii erat, complentes (*Oeae*). PAVL. dig. 41, 2, 1, 22 *municipes* forum ... et basilicam hisque similia non possident. sent. 4, 6, 2. PANEG. 7, 22 rideo basilicas et forum (*sc. Augustae Treverorum*). SPART. Hadr. 12, 2 in honorem Plotinae basilicam apud Nemausum opere

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mirabili exstruxit. VOPISC. Prob. 9, 4 basilicas labore militum (*sc. in civitatibus Aegypti*) struxit. NOT. urb. Const. 16, 26 habet . . . urbs Constantinopolitana: . . . basilicas duas. 5, 8 (*regionis IV*). 9, 9 (*regionis VIII*) basilicam Theodosianam. *cf.* Chron. pasch. a. 328, 3 chron. min. I p. 233. CASSIOD. var. 1, 6, 2 in Ravennati urbe basilicae Herculis amplum opus aggressi (*sc. Theodorici regis*). *in titulis*: CORP. II 1979 (*Abderae*) sacerdo⟨s divae Aug. basili⟩cam cum hypa⟨ethro⟩ . . . d⟨e(dit) d(edicavit)⟩. 5507 (= 2083; *Iliberri*) for. et basilicae . . . . pecunia sua exornatas ded. 5508 (= 2084; *ibid., litt. saec. III fere in.*). III 6874 (= 304; *aet. Hadriani*) col(oniae) ⟨I⟩uliae Aug. felic⟨i Cremna⟩e basilicam ⟨ad⟩ forum ⟨e⟩t . . . fac⟨i⟩enda c⟨ur⟩avit. 12039 (*Gortynae, saec. III—IV*) ἐφεστῶτος τῇ σπουδῇ τῆς βασιλικῆς Καλοπόδη (*?, -όποδος vel -οποδίου expectes*). 13358 (*in Pannonia infer., aet. M. Aurelii*). 14219[10] (*a. 169, in Dalmatia*). IV 1779 (*in muro externo basilicae, bis*). V 2157 (*Altini*). 3446 (*Veronae*). VIII 794 (*in civitate Araditana*) porticum basilicae et cet(era) constituit perfecit. 7017 (*Cirtae, impp. Arcadio et Honorio*) ⟨basili⟩cam in exord⟨io⟩ principioque des⟨titutam⟩ proviso sumt⟨u c⟩onpleri iussi⟨t⟩. 7037 (*Constantinae; cf.* 7038) Claudius Avitianus comes primi ordinis . . . basilica⟨m Con⟩stantianam cum porticibus et tetra⟨py⟩lo ⟨con⟩stituend⟨am a⟩ solo perfi⟨ciendam⟩q⟨ue c⟩ur⟨avit⟩. 8318 (*Cuiculi, a. 169; cf.* 8319) ampliata pecunia in basilica Iulia, quam a solo pecunia sua extruxit. 8324 (*Cuiculi, impp. Valentiniano et Gratiano*) Fl. Simplicius . . . basilicam dedicavit, Rutilius vero Saturninus v(ir) c(larissimus) pro editione muneris debiti a solo faciendam exaedificandamq(ue) curavit. 9997 . . .⟩ntianam basilicam . . . Caecilianus cur. r. p. fecit. 11999 (*in civ. Vazitana, saec. III in.*) in bassil(ica) ab eodem Opstorio emta. 12006 (*ibid., a. 212; cf.* 12007) aed⟨e⟩m Aesculapio deo promissam bassil(icam) cohaerent(em) multiplicata pec(unia) fecit. 14398 (= 1219; *Vagae, impp. Gratiano et Valentiniano*) basilicam cuius s⟨olidam fabricationem civitas dudum pro suo . . .⟩ desiderabat ornatu a funda⟨mentis aedificavit⟩. 20156 (*Cuiculi, a. 364/7*) ⟨basil⟩icam vestiariam . . . ⟨ex⟩truxit dedicavitq⟨ue⟩. IX 1596 (*Beneventi*) restitutori basilicae . . . ⟨cu⟩m porticibus sagitta(riorum ?) . . . , reparatori basilicae Longini. 1666 (*ibid.*) basilicam in qua tabul(ae) muneris ab eo editi posit(ae) sunt consummavit. 2174 (= I 1226; *Airolae, prope Caudium*) patronus ⟨basi⟩licam de sua ⟨peq⟩unia dedit. 2259 (*Telesiae*). 2557 (*Fagifulis*) portic(um) ante basilicam. 2961 (*Iuvani*). 3162 (*Corfini*) macellum Lucceium . . . a⟨diectis ba⟩silicis. 4063 (*Carsiolis*) parietem basilicae re⟨fic(iendam)⟩ ab fundamentis. 5576 (*Septempedae*). 5688 (= I 1424; *Cinguli*) basil(icam) ⟨facie⟩ndam poliendam ⟨ornand⟩am subaurandam. INSCR. Notiz. degli scavi 1898 p. 75. 1895 p. 233 (*Capuae*) Duronio a basilica. CORP. X 123 (= I 1264; *Thuriis*) ce(n)s(ores) basilicam fac(iendam) cur(averunt) de sen(atus) sent(entia). 1120 (*Abellini*). 1208 (*Abellae, a. 155; cf.* 1787 *Puteolis*). 1425 (*Herculanei, aet. August.*) procos. basilicam portas murum pecunia sua. 1693 (*Puteolis, a. 393*) ⟨basilicam Ale⟩xandrianam b⟨arbarorum incursione f⟩oedatam. 1694 ⟨ad g⟩ratiam sp⟨lendoremque civitatis Puteolanae ex⟩tructam exo⟨rnatamque⟩ dedicavit. 1782 (*ibid., post aet. Antoninorum*) in curia basilicae Augusti ⟨An⟩nianae. 1783. INSCR. Ephem. epigr. VIII n. 371 (*saec. II ex. vel III in.*). CORP. X 1838 (*Puteolis*). 4622 (*Cubulteriae*). 5670 B 5 (*Rocca d'Arce, a. 107*) in basilica Caes. 5807 (= I 1166; *Aletrii, intra 134 et 90 a. Chr.*) ⟨L.⟩ Betilienus . . . de senatu sententia facienda coiravit: . . . basilicam calecandam (*v.* PAVL. FEST. p. 47). 6462 (*Setiae*). 6588 (*Velitrae*). 7946 (*Turri Libisonis, Philippo imp.*) templum Fortunae et basilicam cum tribunali et columnis sex vetustate collapsa restituit. 8164 (*Nolae*). XI 1185 (*Veleiae*). 3614 (*Caere, a. 114*) sub porticu basilicae Sulpicianae. 3821 (*Veiis*) de basili⟨c⟩a vascula⟨ria⟩ aurari⟨o⟩ et argentario. 4819 (*Spoletii*) basilicam solo publico a fundament(o) pecunia sua fecit. 4830 (*ibid.*). 5820 (*Iguvii*) ⟨b⟩asilicas sublaqueavit *eqs.* XII 530 (*Aquis Sextiis*) ⟨bas⟩ilicam exorn⟨. . .⟩. 2332 (*in Gall. Narbon.*) Iovi o(ptimo) m(aximo) basilicam C. Licinius Calvinus. 2533 ⟨nu⟩minibus Au⟨gustor(um) basil⟩icam cum po⟨rticibus⟩. 3070 (*Nemausi*) Flavius Herm(es) exactor oper(is) basilicae marmorari et lapidari. 4342 (*Narbone*) therm⟨as incendio⟩ consumptas cum port⟨icibus . . .⟩ et basilicis . . . re⟨stituit⟩ *Antoninus Pius.* XIII 950—954 (*Vesunae Petrocordiorum*) circa templum basilicas duas cum ceteris ornamentis ac munimen⟨tis fac. cur.⟩. XIV 352 B 15 (*Ostiae*) dedit decurionibus denarios III ⟨. . .⟩ cum officio basilices (*?*). 3671 (*Tiburi*).

2 *exercitatoriae in castris*: VEG. mil. 2, 23 p. 58, 17 ut tempore hiemis de tegulis vel scindulis, quae si deessent, certe de cannis, ulva vel culmo et porticus tegerentur ad equites et quaedam velut basilicae ad pedites, in quibus tempestate vel ventis aere turbato sub tecto armis erudiebatur exercitus. CORP. VII 965 (*a. 222*) coh(ors) I Ael(ia) Hispanorum (miliaria) eq(uitata) . . . baselicam equestrem exercitatoriam iam pridem a solo coeptam aedificavit consummavitque. 287 (*Severi aet.?*) ⟨b⟩asilicam vetustate conlabsam a solo restitut⟨a⟩m. 445 balneum cum basilica a solo instruxit *Gordianus imp.* III 6025 (*Syene, fere a. 140*) coh(ors) I Fl(avia) Cil(icum) eq(uitata) basilicam fecit. XIII 6672 (*Moguntiaci, a. 196*) mil(es) legionis XXII . . . cus(tos) basil(icae). 3 *privatis domibus adiunctae*: VITR. 6, 5, 2 nobilibus . . . faciunda sunt . . . bibliothecae pinacothecae basilicae non dissimili modo quam publicorum operum magnificentia comparatae. 6, 3, 9 ita basilicarum ea (*sc. oecis Aegyptiis*) similitudo, non corinthiorum tricliniorum, videtur esse. CAPITOL. Gord. 32, 3 in qua (*sc. villa Gordianorum in via Praenestina sita*) basilicae centenariae tres. PALLAD. 1, 18, 1 *cellam vinariam* sic . . . dispositam, ut basilicae ipsius forma calcatorium loco habeat altiore constructum (*?*). SERV. Aen. 1, 698 unde apparet errare eos, qui triclinium dicunt ipsam basilicam vel cenationem. PAVLA Hier epist. 46, 10[a] instar palatii opibus privatorum exstructae basilicae. RVFIN. Clement. 10, 71 *v. p. 1767, 71.* SIDON. epist. 2, 2, 8 huic basilicae (*Avitaci praedii*) appendix piscina. GREG. M. epist. 13, 1 adclamatum est eis in Lateranis in basilica Iulii ab omni clero et senatu (*v. notam ibid. p. 365, 36*). 4 *in sermone biblico*: VVLG. II par. 4, 9 fecit *Salomon* etiam atrium sacerdotum (τὴν αὐλὴν τῶν ἱερέων) et basilicam grandem (τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην) et ostia in basilica (θύρας τῇ αὐλῇ), quae texit aere. 6, 13. Esth. 5, 1 stetit in atrio domus regiae, quod interius, contra basilicam regis (*?* ἐνώπιον τοῦ βασιλέως).

II *apud christianos inde a Constantini Magni aetate pro ecclesia* (*cf. Schultze, Archäol. d. altchristl. Kunst, München 1895, p. 46; Kretschmer, Zeitschr. f. vergl. Sprachf. 39 (19), 1905, p. 543*). *cf.* ISID. orig. *p. 1761, 30* AMBR. fid. p. 28, 26 K. HIER. in Zach. 2, 8 p. 841 quod eadem regalis potestas, quae prius . . . Christi nomen conabatur exstinguere, nunc expensis reipublicae ecclesiarum basilicas exstruat. c. Vigil. 8 p. 394 totius orbis . . . episcopi . . . ingrediuntur basilicas mortuorum (*sc. apostolorum, martyrum*). p. 395. 10 signa atque virtutes, quae in basilicis martyrum fiunt. in Is. 65, 4/5 p. 775. epist. 109, 1 apostolorum et prophetarum ut omnium martyrum. 60, 12 basilicas ecclesiae et martyrum conciliabula. AVG. quaest. hept. 2, 177, 5 forma tabernaculi . . . utrum quadra an rotunda sit an oblongam habeat quadraturam lateribus longioribus brevioribus frontibus sicut pleraeque basilicae construuntur. *nota*: in epist. Ioh. 5, 3, 7 baptizentur omnes, intrent ecclesias, faciant parietes basilicarum. AVELL. p. 43, 17 basilicas auro coruscantes pretiosorumque marmorum ambitione vestitas vel erectas magnificentia columnarum. LEX Sal. 55 add. 3 si quis basilicas expoliaverit, . . . iudicetur. 55 add. 4. ISID. epist. 1, 10 basilicarum consecratio. 1, 11 pro reparandis dioecesanis basilicis. 1, 13 (*v. sub* basilicarius).

Hierosolymis et in oppidis Palaestinae: *v. Cabrol, les églises de Jérusalem, 1895, p. 3. cf.* PAVL. NOL. epist. 31, 4 *sqq.* p. 271, 17 aedificatis basilicis *Helena, mater Constantini,* contexit omnes et excoluit locos, in quibus salutaria nobis mysteria pietatis suae incarnationis et passionis et resurrectionis atque ascensionis sacramentis dominus redemptor inpleverat (SVLP. SEV. chron. 2, 33, 5). ITIN. Burdig. p. 594 *super cryptam ubi corpus Iesu positum fuit* modo iussu Constantini imperatoris basilica facta est, id est dominicum (= τὸ κυριακόν, *cf. Schultze l. l. p. 46 not. 1*), mirae pulchritudinis. p. 595 *in monte Oliveti, ubi dominus ante passionem apostolos docuit,* facta est basilica iusso Constantini (BREV. de Hier. p. 155, 18). ITIN. Silv. 24, 8 in basilica, quae est loco iuxta Anastasim, foras tamen. 24, 10 tota basilica Anastasis. 25, 2. ITIN. Eucher. p. 126, 9 convertendum est ad basilicam, quae Martyrium appellatur, a Constantino magno cultu nuper extructam. PAVL. NOL. epist. 31, 4 p. 271, 17 in basilica ascensionis (p. 272, 1). 31, 6 p. 273, 24 condita in passionis loco basilica. BREV. de Hier. p. 153, 2 in medio civitatis est basilica Constantini, in introitu basilicae ipsius *eqs.* (p. 154, 14 ITIN. Anton. Plac. rec. A 20). p. 153, 11 est in medio civitatis basilica illa, ubi est lancea, unde percussus est dominus. p. 154, 18 vadis ad illam basilicam, ubi invenit Iesus ementes et vendentes columbas eiecitque foras. deinde vadis ad sancte Sion basilicam magnam nimis (ITIN. Anton. Plac. rec. A 9). 154, 24 in media basilica *sancti Stephani* (ITIN. Anton. Plac. rec. A 25 *Eudoxia* munivit basilicam et sepulchrum sancti Stephani). 155, 5 *ad domum Caiphae* est basilica grandis sancti Petri. 155, 6 *ad domum Pilati* est basilica grandis. 155, 10 *ad pinnam templi, ubi temptavit satanas dominum,* basilica in cruce posita. et est ibi basilica, in tempore ubi se lavabant infirmi et sanabantur. et ibi est basilica sanctae Mariae (ITIN. Anton. Plac. rec. A 9. 17 in ipsa valle *Gessemani vel Iosaphat* est basilica sanctae Mariae. 23. 27 GREG. TVR. glor. mart. 8 *cf.* 9). ITIN. Anton. Plac. rec. A 9 super basilicam ad monumentum domini. 23 p. 175, 4 in praetorio, ubi auditus est dominus, ubi modo est basilica sanctae Sofiae (*cf.* 9). 24 super Siloa est basilica volubilis. ITIN. Burdig. p. 598 ibi (*Bethleem*) basilica facta est iusso Constantini (ITIN Anton. Plac. rec. A 29 ad sanctum David). p. 599 *ad Terebinthum* basilica facta est iussu Constantini mirae pulchritudinis (ITIN. Anton. Plac. rec. A 30). ITIN. Anton. Plac. rec. A 5 domus sanctae Mariae (*sc. in Nazareth*) basilica est. 6 p. 162, 12 in quo (*sc. monte Tabor*) sunt tres basilicas. 6 p. 162, 17 *Samariae* facta est basilica sancti Iohannis. 7 Capharnai in domo beati Petri, quae est modo basilica. 9 (*bis*) non longe a civitate Hiericho in basilica. 32 basilica pulchre ornata (*in loco, ubi Zacharias occisus est, prope Eleutheropolim*). 42 infra civitatem ipsam Clisma intus in basilica.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in urbe Roma: OPTAT. 2, 4 p. 39, 4 qui inter quadraginta et quod excurrit basilicas locum, ubi conligerent, non habebant. HIER. epist. 107, 9. 127, 4. AVG. civ. 1, 1 loca et basilicae apostolorum, quae in illa vastatione urbis ad se confugientes ... receperunt. 1, 4 tit. p. 9, 21 Christi. 1, 7. ENNOD. epist. 6, 8, 2 per omnes sanctorum basilicas. *cf.* BEDA chron. III p. 295 *sq.* HIER. epist. 77, 4 in basilica quondam Laterani (*cf.* TAC. ann. 15, 60). AVELL. p. 3, 1 Lateranensem. 76, 5. 79, 4. 7. 18. EPIST. pontif. 609 Thiel p. 259 (*a. 487 sq.*) Constantiniana. GREG. M. epist. 2, 1 (*a. 591*) coram ... cuncto clero in basilica Aurea. s. Petri: HIER. epist. 22, 32. 147, 6. PAVL. NOL. epist. 13, 11 amplissimam. 13, 13 OROS. hist. 7, 39, 1. 6 AVELL. p. 60, 9. 63, 5. 474, 3. 739, 11 SACR. Leon. p. 308 ENNOD. opusc. 2, 84 p. 313, 17 CONC. Rom. a. 499 p. 399, 2. INSCR. christ. Rossi I 989 (*a. 523*) praep(o)s(i)t(o) bas(ili)c(ae) beati Petri. GREG. TVR. Franc. 2, 7. 10, 1 glor. conf. 62 *cf.* glor. mart. 27. GREG. M. epist. 5, 57ᵃ (*a. 595*). app. 3, 1 p. 445, 24 ADDIT. Prosp. Haun. chron. I p. 339, 17 VITA Gildae chron. III p. 95, 35. s. Pauli: HIER. epist. 127, 13 OROS. hist. 7, 39, 1 AVELL. p. 46, 23 *et* 26. 47, 8 *et* 11. CORP. VI 33895 ad basilica(m) apostoli Pauli et (trium) d(ominorum) n(ostrorum) (*sc. Valentiniani II., Theodosii, Arcadii*). INSCR. christ. Rossi I 1004 (*a. 526*) prepositus basilice b(ea)ti Pauli apostoli. 1085 (*a. 544*). CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 76, 14 *Iulius episcopus* fecit: basilicam in via Portese miliario III; basilicam in via Flaminia mil. II quae appellatur Valentini; basilicam Iuliam, quae est regione VII iuxta forum divi Traiani (CONC. Rom. a. 501 p. 427, 12 Iuli); basilicam trans Tiberim regione XIIII iuxta Callistum (AVELL. p. 2, 11. 20. 27); basilicam in via Aurelia mil. III ad Callistum. AMM. 27, 3, 13 in basilica Sicinini, ubi ritus christiani est conventiculum (RVFIN. hist. 2, 10 AVELL. p. 49, 2). INSCR. christ. Rossi I 395 (*a. 391, via Ardeatina effossa*) locum quadrisomu(m) in b⟨a⟩silic⟨a s⟩alva emi. 534 (*a. 404*) sancto⟨rum⟩ Nazari et Naboris. AVELL. p. 3, 10 Liberii (p. 3, 13. 17. 18. 30). 99, 23 sancti Clementis. SACR. Leon. p. 389 dicatam nomini tuo (*sc. deo*) basilicam beatus Stefanus martyr suo honore signavit (INSCR. christ. Rossi II p. 152, 32 forum basilicae musivo et marmoribus decoravit. 152, 29). p. 407 n(atale) basilicae angeli in Salaria. CONC. Rom. a. 501 p. 428, 10 synhodus in Hierusalem basilica. GREG. M. epist. 2, 2 tit. *a. 591* in basilica s. Mariae (GREG. TVR. Franc. 10, 1 p. 409, 1. *cf.* CARM. poet. min. IV p. 431 tit.). epist. 13, 2 in basilica sanctae Savinae. *in Italiae oppidis*: *Ostiae*: AVELL. p. 29, 24 basilica martyris Asterii. CORP. XIV 1937 sanctis martyribus et beati⟨ssimis⟩ Eutropio Bonosae et Zosim⟨ae⟩ Donatus episc(opus) tum⟨ul⟩um ado⟨rnavit⟩, sed et basilicam coni⟨un⟩ctam ⟨tumulo⟩ a fundamentis sanctae ⟨ple⟩bei d⟨ei construxit⟩. LIB. pontif. p. 215, 6 basilicam sanctae Aureae in Hostis. *Mediolani*: AMBR. c. Aux. 10 (*bis*). 17. 29. 30. 31. epist. 20, 1 nec iam Portiana, hoc est extramurana basilica petebatur, sed basilica nova, hoc est intramurana, quae maior est (20, 2. 3. 4 PAVL. MED. vita Ambr. 13. 18). 20, 4 in baptisteriis ... basilicae. 22, 1 cum ego basilicam dedicassem, multi uno ore interpellare coeperunt dicentes: sicut Romanam basilicam dedices (PAVL. MED. vita Ambr. 32). 22, 2 ad basilicam Faustae. ... in basilicam, quam appellant Ambrosianam (PAVL. MED. vita Ambr. 14. 43 *bis*. 48). serm. 24, 7 (HIER. epist. 109, 1). ENNOD. carm. 2, 8 tit. in basilica sancti Xysti. 2, 9 tit. in basilica sanctorum. 2, 60 tit. in basilica sancti Calemeri. GREG. TVR. glor. mart. 45 sancti Laurenti. PAVL. MED. vita Ambr. 29 *Florentiae*. GAVDENT. serm. 17 p. 960ᴬ (*Brixiae. cf.* p. 971ᴬ hanc ipsam basilicam ... 'concilium sanctorum' nuncupari). *Nolae*: PAVL. NOL. epist. 31, 1 apud Primuliacum (32, 7). 32, 1 basilicas dominicis adicientes ovilibus ... baptisterium basilicis duabus interpositum. 32, 8 ad basilicae consecrationem. 32, 10 (*quater*) basilica ... illa ... quattuor eius (*sc. Christi*) basilicis addita ... non solo beati Felicis honore venerabilis est (32, 15 p. 290, 13 INSCR. christ. Rossi II p. 246, 7 vers. 5). 32, 12 (*quater*). 32, 13 prospectus ... basilicae non, ut usitatior mos est, orientem spectat, sed ad domini mei beati Felicis basilicam pertinet *eqs.* 32, 17 egrediamur iam Nolana hac basilica et in Fundanam transeamus. Fundis nomen oppido est. CORP. V 3100 (*Patavii*) hanc basilicam vel oratorium in honore s(an)c(t)ae Iustinae martyris a fundamentis coeptam deo iuvante perfecit. X 3310 (*Puteolis*) in cuius honorem basilica haec a parentibus adquisita contectaque est. 5902 (*Ferentini*). XI 2089 (*prope Perusiam*) basilicam sanctorum angelorum fecit, in qua sepelliri non licet. EPIST. pontif. 630, Löwenfeld n. 2 p. 1 (*a. 493, episcopo Larinati*) in re propria que Mariana vocatur basilicam se pro sua devotione fundasse, quam in honore sancti archangeli Micahelis et nomine desiderant consecrari *eqs.* ENNOD. dict. 2 tit. dictio missa Honorato episcopo Novariensi in dedicatione basilicae apostolorum, ubi templum fuit idolorum. ANON. Vales. 16, 94 ut ... Arriani basilicas catholicas (*sc. Ravennae*) invaderent. ADDIT. Prosp. Havn. chron. I p. 337, 2 moritur Ticinio sepultusque in basilica beati Nazarii martyris. SVBSCR. Vulg. cod. Fuld. p. 462 Ranke Victor ... episc. Capuae legi apud basilicam Consta⟨ntin⟩ianam (*a. 546*). GREG. M. epist. 2, 9 (*a. 591*) intra civitatem Messanensem basilicam ..., quam in honore sanctorum Stephani et Pancrati et Eupli desiderat consecrari. 6, 22 (*a. 596*) in insula Corsica in loco Nigeuno in possessione quae Cellas Cupias appellatur ... basilicam cum baptisterio in honore beatorum apostolorum Petri principis atque Laurentii martyris ... fundari *eqs.* 6, 43 (*a. 596*) basilicam *Arimini* beati Stephani martyris ... incendio ... concrematam ... nuper restauratam esse. 9, 45 (*a. 598*). 9, 49 (*a. 598*) in basilica beatae Mariae semper virginis ..., quae est intra civitatem Reatinam posita. 14, 9 (*a. 603*) basilicam *Panormi* (?) ... in honorem beatae semper virginis Mariae ... perfectam. VITA Fulg. 27, 51 iuxta basilicam sancti martyris Saturnini *in civitate Calaritana Sardiniae*.

in provinciis: *in Aegypto*: HIL. op. hist. frg. (*decret. synhodi a. 347 editum*) 3, 6 ipsam basilicam, dei domum, ecclesiam Christi demolitus usque ad solum est *Athanasius Alexandriae*. 3, 7. 3, 8 basilicas depraedatur. LVCIF. Athan. 2, 22. VICT. TONN. chron. II p. 205, 561 in basilica Iohannis baptistae (*Alexandriae*). AVELL. p. 36, 16 basilica ... Apollonii (*Melitianorum Oxyrynchi episcopi*) 36, 19. *in Africa*: OPTAT. 2, 17 p. 51, 11 basilicas invasistis (6, 7 p. 155, 9). 3, 1 p. 68, 1. 9. 3, 8 p. 91, 7 sub persecutore Floro christiani idolorum cogebantur ad templa; sub Macario pigri conpellebantur ad basilicam. 1, 14 p. 16, 11 *apud Cirtam* necdum restitutae (app. p. 193, 24 apud Constantinam. p. 215, 12 basilicam ecclesiae catholicae ... in Constantina civitate). 2, 18 p. 52, 1 (*in Mauret. Sitif.*) clausam. 3, 4 p. 83, 1 (*in Mauret. Caesar.*). 3, 4 p. 83, 19. CORP. VIII 9255 (*Rusguniis*) voto promissam adq(ue) oblatam ... dedicavit. *Carthagine*: OPTAT. 1, 19 p. 20, 21. AVG. in psalm. 121, 4 p. 1621 *structuram amplam* huius basilicae. in psalm. 33 serm. 2, 14. 80, 2 c. epist. fund. 4 p. 196, 20. c. Faust. 12, 36 p. 363, 8 domicilia pacis, basilicae christianarum congregationum. civ. 22, 8 p. 581, 16 serm. 46, 31. 165 habitus in basilica Maiorum (serm. 294 gest. Pelag. 11, 25. serm. 258 ad basilicam Maiorem. 325, 2. *cf.* serm. 34 habitus Carthagine ad Maiores. VICT. VIT. 1, 9 basilicam Maiorem ..., Celerinae vel Scilitanorum et alias. *cf.* PS. VICT. VIT. pass. 16). AVG. serm. 356, 10 basilicam ad octo martyras fabricavit. serm. ed. Denis 21, 8 in euang. Ioh. 23, 11 in epist. Ioh. 4, 9. 7, 6. coll. c. Don. 3, 13, 25 in basilica Novorum (3, 13, 19. VICT. VIT. 1, 25 basilicas duas nominatas et amplas Fausti et Novarum. 2, 48 Fausti. CANON. Migne 56 p. 876ᴬ. ADDIT. Prosp. chron. I p. 490, 454, 25 AVELL. p. 328, 16. 14). AVG. haer. 86 *Tertullianistae* suam ... basilicam catholicae tradiderunt. EVOD. Aug. epist. 158, 8 VICT. VIT. 1, 4. GREG. TVR. glor. mart. 93 *Cypriani*. VITA Fulg. 29, 56 sancti ... Agilei. *in Hispania*: AVELL. p. 27, 23 in agello ... plebs basilicam sibi ecclesiae fabricavit. p. 27, 21. GREG. TVR. glor. mart. 91 Felicis martyris basilica *Gerundae*. MART. BRAC. in bas. tit. HYD. chron. II p. 29, 174 sanctorum basilicae (*sc. Bracarae*) effractae. ISID. Vand. 73 chron. II p. 296, 24 Vincentii martyris civitatis *Hispalensis*. CHRON. min. II p. 343, 35 basilicam pretoriensem sanctorum Petri et Pauli apostolorum (*Toleti*). INSCR. christ. Hisp. 80. 85. 89. 99. 100. 111. 181. 293. 374. 406. 407 (*omnes saec. VII*). *in Galliis*: VICTRIC. 17. 29 basilicae spatium (*sc. in civitate Rotomagensi*). CORP. XII 4311 (*a. 455, Baeterris*) baselicam ex voto suo in hon(orem) s(an)c(t)or(u)m martyrum Vincenti Agnetis et Eulaliae con(s)tr(uxit) et d(e)d(i)c(avit). *Lugduni*: SIDON. epist. 2, 10, 3 basilicae latera clarescunt. 5, 17, 3 capacissima basilica ... cincta diffusis cryptoporticibus (*ad sancti Iusti sepulchrum*). SIDON. epist. 6, 12, 4 basilicarum fundamenta. 7, 6, 8 aditus. ALC. AVIT. epist. 44 p. 73, 14 *et* 18. 57 p. 85, 20. GREG. TVR. glor. mart. 49 in cripta basilicae beati Iohannis. glor. conf. 64 sanctae Mariae. *apud Turones*: SIDON. epist. 4, 18, 4 basilicam sancti pontificis confessorisque Martini Perpetuus episcopus multum priori quae fuit hactenus capaciorem novavit (VEN. FORT. vita Germ. 64, 174 vita Radeg. 14, 33 GREG. TVR. Franc. 2, 14. 2, 37 Iul. 34 Mart. 1 vit. patr. 11 glor. conf. 6 *al.*) CONC. Tur. a. 567 p. 122, 15. 125, 4. 127, 5. GREG. TVR. Franc. 2, 14 in honore beatorum apostolorum Petri et Pauli. 10, 31 p. 445 Mart. 4, 35. Franc. 10, 31 p. 443, 18 prima ab eo (*Litorio*) ex domo cuiusdam senatoris basilica facta est. p. 444, 2 in monasterio ..., qui nunc Maior dicitur, basilicam in honore sanctorum apostolorum Petri et Pauli aedificavit. p. 445, 29 sancti Laurenti in monte Laudiaco. p. 446, 6 sancti Iohannis ad Maiorem monasterium. p. 446, 31 sanctae Mariae infra muros urbis ... sancti Germani. p. 448, 5 sancti Vincenti. Iul. 34 (*cf.* tit. p. 562, 36). 35. 36 *Iuliani*. ALC. AVIT. epist. 44 p. 73, 14 de Viennensi ad Lugdunensem basilicam (p. 73, 18 hom. 6 p. 110, 38. GREG. TVR. Iul. 2 martyris Ferreoli). hom. 18 p. 130, 1 tit. in dedicatione basilicae Genevae (epist. 8 p. 40, 15). hom. 20 p. 133, 15 in dedicatione basilicae quam Maximus episcopus in Ianavensis urbis oppido condidit. 22 p. 138, 5 sanctae Mariae. 24 p. 141, 11 superioris (p. 142, 35. 145, 5). epist. 7 p. 35, 8 tit. de basilicis (oratoriis *S post* haer.) haereticorum non recipiendis. CONC. Aurel. a. 511 p. 5, 9 Gothi hactenus habuerunt. CONC. Epaon. a. 517 p. 20, 7. 27, 4 basilicas hereticorum ... sanctis usibus adplicare. *Arelate*: CONC. Arel. a. 524 p. 36, 11 sancte Mariae (CAES. AREL. testam. 48. VITA Caes. Arel. 1, 57 triplicem in una conclusione ... in honore sanctae Mariae virginis ... domni Iohannis ... sancti Martini. 2, 50). CORP. XII 936 (*a. 530*) sancti Petri et Pauli. VITA Caes. Arel. 1, 15 sancti Stephani. 2, 14. 1, 20 basilicae opus sanctum. 1, 32 sacrae. 2, 24 apostolorum. GREG. TVR. glor. mart. 68 sancti *Genesii*. CONC. Carpent. a. 527 p. 41, 9 reparationibus basi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

licarum. CONC. Araus. a. 529 p. 46, 16 ad dedicationem basilicae *in Arausica civitate. Parisiis:* CONC. Aurel. a. 538 p. 74, 20. 22. 75, 1. CONC. Paris. a. 573 p. 149, 39 domni Petri (a. 614 p. 190, 16 GREG. TVR. Franc. 3, 18. 5, 18 *al.*). GREG. TVR. Franc. 2, 43 sanctorum apostolorum (glor. conf. 89). 4, 20 beati Vincenti (*postea Germani.* 5, 8. 6, 46 *al.* glor. conf. 88). 5, 32 (*cf.* tit. p. 189, 20) sancti Dionysii (34 p. 227, 18 glor. mart. 71). 6, 9 Laurenti (6, 25 VEN. FORT. vita Leob. 19, 62). 6, 17 Iuliani (9, 6). CONC. Cabilon. a. 579 p. 152, 6 beati Marcelli (GREG. TVR. Franc. 5, 27. 9, 27. 10, 10 glor. mart. 52. Mart. 3, 60 beati Martini). CONC. Valent. a. 585 p. 163, 1 sancti Marcelli vel sancti Symphoriani. GREG. TVR. Franc. 2, 6 (*cf.* tit. p. 57, 7) Stefani apud Metensim orbem. 2, 11 sancti Iuliani Arverni *ad Brivatensem vicum* (2, 20 *al.* vit. patr. 6, 6. Iul. 16 unus de servientibus basilicae. *ibid.* pincerna in domo basilicae. 25 ad basilicam sancti Ferreoli ...; distat autem basilica haec a Brivatinsi vico quasi stadiis decim. 48). Franc. 2, 15 (*cf.* tit. p. 57, 16) Sinphoriani *Augustoduni* (8, 30 p. 344, 21. glor. conf. 72 Stephani). 2, 17 Stephani suburbano murorum *Arvernae urbis* (vit. patr. 4, 5. Franc. 4, 12 p. 148, 30 Cassii martyris. 4, 31 Petri. 4, 31 p. 167, 26 Andreae. glor. conf. 34 [*cf.* tit. p. 745, 10] sancti Venerandi, quae sancti Illidii est proxima. 35. glor. mart. 64 [*cf.* tit. p. 486, 15] Antoliani martyris. vit. patr. 6, 7 Laurenti). Franc. 2, 20 sancti Laurenti et sancti Germani Licaniacensis vici. 2, 37 p. 100, 16 sancti Helari *Pictavi* (4, 18 *al.* 9, 42 p. 403, 23 Mariae). 4, 19 apud Sessionas civitatem (4, 21 *al.* 5, 34 p. 227, 21 Crispini atque Crispiniani martirum. 9, 9 p. 365, 25). 5, 14 p. 206, 3 sancti Germani *Autissiodorensis urbis.* 6, 11 beati Stephani, quae urbe *Massiliensi* est proxima (9, 22 sancti Victoris. glor. conf. 76). 6, 12 martiris Caprasi *Agenni* (7, 35 [*cf.* tit. p. 288, 28] Vincenti. glor. mart. 104). *ibid.* sancti Saturnini *Tolosae* (7, 10 Mariae. glor. mart. 88 Vincenti). 6, 16 beati Albini (glor. conf. 94 *bis*). 6, 37 sancti Privati martyris urbis Gabalitanae. 7, 10. 8, 2 sancti Aviti abbatis *Aurelianensis* (glor. conf. 97. Franc. 9, 18 Aniani). 8, 40. 9, 12 Martini *in monte prope pagum Vabrensem.* 9, 14 sancti Remedii *Remensis urbis* (10, 19. glor. mart. 54 *Timothei et Apollinaris.* Iul. 32 suburbano *Iuliani*). Mart. 4, 7. 8 (*cf.* tit. p. 648, 9) sancti *Martini* apud urbem Sanctonicam (glor. mart. 55 sancti Eutropis. VEN. FORT. carm. 1, 13 tit. GREG. TVR. Iul. 47 *Iuliani*). glor. conf. 2. 27 (*cf.* tit. p. 745, 3) Martialis *in urbe Lemovicina* (Iul. 41 *Iuliani*). 44 *Severini Burdigalae* (Mart. 3, 50 *Martini* [VEN. FORT. carm. 1, 6 tit.]. 4, 40. glor. mart. 33 p. 509, 3 Petri. VEN. FORT. carm. 1, 11 tit. domni Dionysi). glor. conf. 45. 46. 65. 66 (glor. mart. 63). 79. 80. 81 p. 800, 24. 83 glor. mart. 15. 50 p. 523, 19 super criptam *Benigni apud Divionense castrum* (*ibid. Paschasiae.* glor. conf. 42. vit. patr. 7, 3 Iohannis). 51 (66). 53. 59. 60. 70. 73. 90. 91 *Felicis* reliquiae apud Narbonensim basilicam retenentur. 96 ingentia basilicae (*Resaphensi sancti Sergii*) vel promittantur vota vel munera deferantur. vitae patr. 4, 1. 17, 6 Maximini antestitis *in Treverorum urbe. in Germania: Col. Agripp.:* INSCR. christ. Kraus I 294 (*saec. IV*) Clematius v. c. de proprio in loco suo hanc basilicam voto quod debebat a fundamentis restituit.... super tantam maiiestatem huius basilicae. GREG. TVR. glor. mart. 61 (*v. sub* Aureus *p. 1492, 21*). 62 basilicam *Mallosi martyris in oppido Bertunensi* (*hodie 'Birten'*). *in Britannia:* INSCR. christ. Brit. 198 s(an)c(t)i Pauli (*a. 685*). *in Norico:* EVGIPP. Sev. 9, 3 in basilica quam in monasterio *oppidi Faviani* construxerat. 10, 1 basilicae monasterii aedituus. 22, 1 basilicae extra muros oppidi Batavini in loco nomine Boiotro trans Aenum fluvium constitutae. 28, 2 *Lauriaci oppidi.* SVLP. SEV. chron. 2, 38, 5 martyrum extra oppidum *Mursam in Pannonia.* AVELL. p. 672, 3 sancti Petri *Scampis Illyrici.* p. 689, 20 sancti Merci basilicae Thessalonicensis. GREG. TVR. Andr. 37 Patrensis *Andreae. Byzantii:* COD. Theod. 15, 1, 50 (*a. 412*) in locum privati aedificii ... occupationem basilicae iubemus vetustae succedere. AVELL. p. 645, 8 basilicam ... in domo nostra (*Iustiniani*) sub nomine praedictorum venerabilium constructam. 679, 22 apostolorum. MARCELL. chron. II p. 80, 439, 2 sancti Laurentii. GREG. TVR. glor. mart. 102 *Poliocti martyris.* 7 in civitatem Galateae (*prope Byzantium, Galata*), in basilica quae ad sanctos archangelos vocitatur. MARCELL. chron. II p. 84, 451 apud Calchedonam ... sanctae Eufemiae. CANON. Migne 56 p. 448^C loca sanctorum martyrum vel basilicas (*in Armenia.* GREG. TVR. Franc. 10, 24 basilica sanctorum quadraginta martyrum). *in Syria:* RVFIN. Clement. 10, 71 ut ... Theophilus (*sc. Antiochiae*) ... domus suae ingentem basilicam ecclesiae nomine consecraret. GREG. TVR. Franc. 4, 40 Iuliani Anthiocensis martyris. glor. mart. 99 sancti Domitii (*in Syria? cf. notam ibid. l. 45*).

synonyma: ad I: (porticus), regia. *ad II:* (aedes, atrium *cf. II p. 1104, 67,* aula *cf. II p. 1458, 43*), conciliabulum, (culmen *cf.* PAVL. NOL. epist. 32, 15 p. 290, 23, dominicum, domus domini), ecclesia, oratorium, (penetral, templum). *derivata:* basilicaris, basilicarius, basiliciarius(?), basilicula. *compos.:* subbasilicanus.

2. basilica *v.* basilicus *p. 1768, 40.*

ad Basilicam *statio Mauretaniae Sitifensis.* TAB. Peut. 5, 5 ITIN. Anton. Aug. p. 40, 3. *cf. J. Schmidt, PW. III 96.*

ad Basilicam Diadūmenē *statio Numidiae.* TAB. Peut. 3, 3. *cf. J. Schmidt, PW. III 96.*

basilicāris, -e *a* basilica. *ad basilicam (christianam) pertinens:* GREG. TVR. Iul. 16 ob iniuriam basilicaris famuli. glor. mart. 96 *pullos gallinarum* ex voto *anus* basilicari ditioni subdiderat.

basilicārius, -ī *m. a* basilica. *famulus ecclesiasticus:* ISID. epist. 1, 13 basilicarios ipse (*primicerius*) constituit. 1, 14 ad thesaurarium pertinet basilicarii et ostiarii ordinatio. *ibid.* de candelis ... et cereolis quotidianis quidquid superest in basilicis, basilicarius per singulos menses huic deportat. ex quibus thesaurarius dat quartam basilicario, tres reliquas partes divident aequaliter sibi cum primicerio et presbytero, qui missam celebrat in eandem basilicam. *cf.* basiliciarius.

basilicē *v.* basilicus *l. 35.* **Basilicē** *v.* 2. Basilicus.

?**basiliciarius** μαλακός, ἀγοραῖος GLOSS. II 28, 39, *ubi multi* basilicarius. *cf. Thes. gloss. s. v.*

basilicula, -ae *f. a* basilica *deminutive.* PAVL. NOL. epist. 32, 17 p. 292, 2 hanc ... basiliculam ... sacri cineres ... consecrabunt. ALC. AVIT. epist. 7 p. 35, 14 de oratoriis vel basiliculis privatis. PASS. Saturnin. 6 (*bis*) basiliculam etiam admodum parvulam ... adiecit. *synonyma:* (aedicula, ecclesiola).

basilicum *v.* basilicus *l. 45.*

basilicus, -a, -um, βασιλικός. bass- PLAVT. Rud. 431 *in B. acc. gr.* -on PLIN. nat. 15, 87 DIOSC. 3, 64. PAVL. FEST. p. 30 basilicum regale. NON. p. 539 regilla, vestis diminutive a regia dicta ut et basilica. *regius, regalis, hinc splendidus, magnificus.* PLAVT. Capt. 811 basilicas edictiones atque imperiosas. Persa 31 victu. Pseud. 458 statum vide hominis ... quam basilicum. Rud. 431 ego basilicus (bass- *B*) sum: quem nisi oras, guttam non feres. Trin. 1030 basilica hic ... facinora inceptat loqui. CELS. 6, 6, 31 de basilico quoque collyrio convenit ad omnes affectus oculorum id esse idoneum (*cf.* basilicum *infra l. 46*). PLIN. nat. 15, 87 optimum ... genus earum (*sc. nucum iuglandium*) Persicum atque basilicon vocant. MACR. sat. 3, 18, 7 quae dicuntur basilicae iuglandes. DIOSC. 3, 64 cuminu nostru eustomacu est, sed plus ethiopicu, quem ippocrates basilicon quiminon vocavit (*v. infra l. 43*). *cf.* baliscus. *adv.* **basilicē:** PLAVT. Epid. 56 interii basilice (-isce *codd.*). Persa 29 basilice agito eleutheria. 462 exornatu's basilice (Poen. 577). 806 hui, babae, basilice te intulisti et facete.

subst. vice: **basilicus,** -ī *m. talorum iactus; cf. Marquardt-Mau², Privatleben d. Römer p. 852 not. 2.* PLAVT. Curc. 359 iacto basilicum (-iscum *codd.*). **basilica** (-e), -ae *f.* **1** *nomen herbarum:* GLOSS. III 619, 13 basilica id est gentiana. SCRIB. LARG. 238 omne purum ulcus et concavum replet basilice rosa diluta. DIOSC. 3, 66 ameos multi ipsum cuminum ethiopicum aut basilicen dicunt. *v.* ami, ameos. **2** *i. q. porticus, ecclesia v. p. 1761, 21.* **basilicum** (-con), -ī *n.* **1** *nomen vestis:* PLAVT. Epid. 232 ricam, basilicum aut exoticum. **2** *nomen emplastri vel collyrii: graece scriptum* βασιλικόν *apud* CELS. 5, 19, 13. 6, 6, 31. SCRIB. LARG. 210 emplastrum nigrum Tryphonis basilicon appellatur. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 44bis p. 163 G(aii) Iul(ii) Euhodi basil⟨i⟩con ad claritatem. **3** *nomen herbae* (*cf.* basilisca *p. 1769, 73 sqq.*): GLOSS. III 543, 62 basilisca regia basilicon. 608, 44. basi⟨li⟩con id est regia herbarum. PS. APVL. herb. 54 pr. prophetae *papaver silvaticum* basilicon persephonion appellant. THEOD. PRISC. eup. faen. 19 basilicon in nardino oleo solutum adhibeo. log. lemniscus ... in basilicon infusus. ANTIDOT. Brux. 2 medicamen basilicon. 3 PS. THEOD. PRISC. p. 311. *Münscher.*

1. Basilicus *sinus,* Βασιλικός. *Bürchner, PW. III 96.* MELA 1, 85 sinus Iasius et Basilicus. 1, 86 post Basilicum. PLIN. nat. 5, 112.

2. Basilicus, -ī *cogn. vir.,* Βασιλικός. *in titulis:* CORP. VI 16962 L. Domitius Basilicus. VIII 19981 (*Numid., saec. III*) Qu⟨inti⟩ Claudii Basilicus Nap.(?) et Mnesius. *nomen singulare:* CORP. VI 17984 Agathonice et Basilicus. 21974. 25825. 31958 (*christ.*) curatori r(egionis) III Basilico. *in litteris: gnosticus (Jülicher, PW. III 97):* RVFIN. hist. 5, 13, 3 *duo principia introducunt* Potitus et Basilicus (-iscus, -ides *al.*). *monachus:* CONC. Cpolit. a. 536 Mansi 8 p. 1053^C (*subscript. libell. monach.*) Basilicus presbyter et archimandrita monasteri S. Euphemiae *eqs.* **Basilicē,** -ēs? *nom. mul.: cogn.: dat.* Basilice: CORP. VI 15200. 21547. 28168. *nota* CORP. VI 20298 Iuliae Basiliceni libertae. *nom.:* CORP. VI 18421. X 6732 (*Antio, periit*). XIV 2320 (*prope Albanum*). *nomen singulare:* CORP. XII 2107 (*Viennae, christ.*) ⟨B?⟩aselice. 3468 (*Nemausi*) d. m. Basilices. INSCR. christ. Rom. Notiz. degli scavi 1903 p. 287 Basilice Zeto et Basileo filis. *Hey.*

Basilidae *v.* Basilides.

?**basilides** palatinus homo, ἀνὴρ τῆς βασιλίδος i. de aula regia GLOSS. V 592, 39, *ubi Scaliger* basilidos, *Löwe* basilicos. *Münscher.*

Basilīdēs, -is *nom. vir.,* Βασιλείδης, Βασιλίδης. *acc. in* -em *et* -en *trad. genet.* Basilides: *v. p. 1769, 20. abl.* Basiliden(e?): *v. p. 1769, 21. dat.* Basilidae: *v. p. 1769, 13. 14.* Basilide *v. p. 1769, 24. 27.* Basilidi *v. p. 1769, 18.* **I** *in litteris:* **a** TAC. hist. 2, 78 Basilides sacerdos. **b** TAC. hist. 4, 82 e primoribus Aegyptiorum, nomine Basiliden. *ibid.* ex nomine Basilidis. *idem* SVET. Vesp. 7 Basilides libertus. **c** *haeresiarches gnosticus (cf. Jülicher, PW. III 47): passim ap. script. eccl.* TERT. resurr. 2 secundum Marcionem et Basiliden (-m

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cod. Vind.). Ps. TERT. haer. 1 Basilides haereticus. IREN. 1, 24, 1 *et saepe*. PRISCILL. tract. 1, 27 p. 23, 14 Basilide docente. FILASTR. 32, 1 AMBR. incarn. 2, 8 in Luc. 1, 1. HIER. chron. a. Abr. 2149 Basilides haeresiarcha (PROSP. chron. I p. 424, 616. 617 CHRON. Gall. chron. I p. 640, 358 ISID. chron. II p. 459, 271). vir. ill. 21 Basilidis haeretici. 121 hom. Orig. in Ezech. 8 p. 956 *al.* RVFIN. hist. 4, 7, 3. 4. 6 Basilidis. AVG. c. adv. leg. 2, 12, 40 *al.* LEO M. serm. 16, 3. **d** *episcopus Hispaniensis* (*Jülicher, PW. III 47*): CYPR. epist. 67, 1. 5 Basilidis (*bis. item* 75, 5). **e** *philosophus* (*v. Arnim, PW. III 46*): HIER. chron. a. Abr. 2165 Basilides Scythopolitanus (CASSIOD. chron. II p. 142, 814). **f** *episcopus Pentapolitanus* (*cf. Jülicher, PW. III 47*): HIER. vir. ill. 69. **g** *alii, in rescriptis (etc.) imperatorum*: COD. Iust. 10, 67, 1 imp. Antoninus A(ug.) Basilidae. 8, 13, 15 (*a. 293*) *Diocletianus et Maximianus* Basilidae. de cod. comp. 1 (*inter viros electos ad cod. componendum; cf. Jörs, PW. III 46*) Basilidem virum excellentissimum ex praefecto praetorio consularem atque patricium (*sim.* de cod. confirm. 2). NOVELL. Iust. 79 epil. (*a. 539*) Basilidi gloriosissimo magistro sacrorum officiorum. **h** *martyr? v. sub* 2. Basilis *l. 66.* **2** *in titulis*: EPIST. donat. Artemid. (Corp. VI 10241) 11 in agro Volusi Basilides (*sic*). 1159b, 10 (= XIV 461) C. Annio Basiliden(e?). 35619 D. Iunius D. l. Basilides. XI 208 (*Ravennae*) Publicius Basilides. V 137 (*Polae*) G. Gaianius Basilides eq. R. III 6903 (*Salonis*) Atilius Basilides. 12109 (*Salamine Cypri*) P. Aelio P. f. Basilide Palatina Nicomedia. 14149^{4} (*Arab.*) F⟨l.⟩ Basilides Tes(salonica). *nom. singulare*: CORP. VI 10899 (*periit*) cum Basilide et Eucto filiis (Basitide, Abasilide, Basilidi *al.*). 17396. 33516 (*columb.*) d. m. Basilide ... Abinnericus filio. XIV 691. 1876 (*christ.*). *cf.* IX 5468. III 63 (*Thebis Aeg.*).

plur. **Basilīdae**, -ārum *m.* Bāsilīdae *v. l. 36.* **a** *sectatores Basilidis haeretici*: RVFIN. hist. 4, 22, 5 Valentiniani et Basilidae et Saturniani (Βασιλειδιανοί). *iidem* **Basilīdiānī**, -ōrum: AVG. haer. 5 Basilidiani a Basilide (PRAEDEST. 1, 3 ISID. orig. 8, 5, 4). **b** *populus Scythiae*: MELA 2, 4 inter Basilidas et Nomadas. 2, 11 Basilidis (*dat.*). PLIN. nat. 4, 84 Basiliadas (*sic omnes*) et Nomadas. 4, 88 Basilidae. **c** *incerti*: CORP. XIII 5954 (*hex.*) ⟨t⟩um sic statuerunt | Basilidae ⟨quondam?⟩. **Basilīdiānus** *cogn.* CORP. III 13750, 52 (*Chers. Taur., saec. II*) M. Αὐρ. Βασιλειδιανὸν Ἀλέξανδρον. Basilīdiānī, -ōrum *v. l. 31.*

Basilidin *insula, hodie* Basiluzzo. *Hülsen, PW. III 97.* RAVENN. p. 406, 12.

Basiliēnsis *v. sub* 3. Basilia.

Basilīna, -ae, Βασιλῖνα. COD. Iust. 8, 50, 16 (*a. 293*) *Diocletianus et Maximianus* Basilinae. *mater Iuliani* (*Seeck, PW. III 98*): AMM. 25, 2, 23. *ab ea* **Basilīnopolis**, -is *f.*, Βασιλινόπολις, *opp. Bithyniae* (*Ruge, PW. III 99*). LIBERAT. 13 p. 1013^{C} civitatem Basilinopolim. CONC. Chalced. a. 451 Mansi 7, 306^{A} clericos ecclesiae Basilinopolis (Basilian- *cod. Divion.*). *ibid.* Basilinopolim *et* in (de) Basilinopoli. **Basilīnopolitānī**, -ōrum. CONC. Chalced. a. 451 Mansi 7, 307^{B}. 307^{A} Basilinopolitanorum. *cf. l. 50.*

Dominicus **Basilini** (*sic*) civitatis subscripsi (Κυριακὸς ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως): CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1049^{B}. *cf.* Basilinopolis.

? **Basilīnus**, -ī *martyr.* MARTYROL. Hier. 10 Kal. Ian. Baselinus.

Basilioflora, -ae *signum mul.* CORP. VI 21334 Liciniae Q. f. Lampetiae Basilioflorae.

Basilīon *v.* Basiliae.

Basilippo *opp. Hisp.* *cf. Hübner, PW. III 99.* ITIN. Anton. Aug. p. 410, 4 '*a Gadis Corduba*': Basilippo. RAVENN. p. 316, 13 *iuxta Hispalim*: Balsilippa (*sic A*; -ipa *BC*). **Basilip⟨onēnsis?⟩** CORP. II 1373.

1. Basilis, -is *nom. vir.*, Βάσιλις. *rerum scriptor* (*Schwartz, PW. III 99*): PLIN. nat. 1 ind. 6 *inter auctores*: ex ... Basile. 6, 183 Basilis. CORP. VI 27849 Longinio Basili liberto ... C. Longinius Celer.

2. Basilis, -idis *nom. mul.*, Βασιλίς. CORP. VI 15367 Claudia Basilis. 16345, 3 Basilidi Corneliae. 27823 Turraniae Basilidis. MARTYROL. Hier. pr. id. Iun. *et* 4 Kal. Iul. Basilledis (Basillidis, Baseledis *et sim.*), *quod fort. ad* Basilides *pertinet*.

Basilisca *martyr.* MARTYROL. Hier. 11 Kal. Dec. *cf.* Basilissa.

mutatio **Basiliscum** *in finibus 'Syriae Coelis et Foenicis'* ITIN. Anton. Aug. p. 583, 1. *cf. Benzinger, PW. III 100.* *Hey.*

basiliscus, -a, -um, βασιλίσκος. GLOSS. III 189, 70. 376, 27 NOT. Bern. (ed. Schmitz, Panstenographikon I 1874) p. 14^{a}. **1** *nomen herbae; cf.* basilicum *p. 1768, 50 sqq.*: GLOSS. III basilisca id est regia (basel- *scriptum* 594, 52. 631, 33). 587, 55 baselisca i. regia herba. Ps. APVL. herb. 128 pr. nomina et virtutes herbae basiliscae. basiliscam Graeci, Itali regiam nuncupant. haec herba basilisca illis locis nascitur, ubi fuerit serpens basiliscus. GALEN. alfab. 273. ORIBAS. syn. 4, 18 *apta stomacho* senapis ... sparagus basiliscus (ὁ βασιλικὸς ἀσπάραγος). **2** *nomen serpentis; cf. Wellmann, PW. III 100*: NOT. Tir. 113, 23. GLOSS. IV 210, 21 basili⟨s⟩cus regulus. III 259, 61 ὁ βασιλίσκος regulus, basiliscus. IV 210, 31 basili⟨s⟩cus serpens (qui flatu suo universa quae tetigerit urit *add. a b*. 585, 3. V 270, 22. 348, 21. 401, 31). 24, 10 serpens qui flatu suo quod adtingit incendit (487, 20 adtangit. 591, 5. V 170, 32). V 401, 32 basiliscus et regulus unum sunt et a mustelis vincitur. PAVL. FEST. p. 31 basiliscus appellatur genus serpentis, vel quod in capite album habeat instar diadematis vel quod reliqua serpentium genera vim eius fugiant. HIER. in Is. 14, 29 p. 182 regulus quem Graeci vocant basiliscum. Ps. AVG. serm. 32, 1. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 32 basili⟨s⟩cus (*in colubris*). *de basilisco agunt* PLIN. nat. 8, 78 (= SOL. 27, 50 *sqq.*). Ps. APVL. herb. 128 (*v. p. 1769, 75*) non unum genus est eorum, sed genera sunt tria; unus enim est holochrysos, capite aureo, alius stellatus, tertius sanguineus ut minium et ipse capite aureo. ISID. orig. 12, 4, 6. 7. LVCAN. 9, 726 in vacua regnat basiliscus harena. 9, 828 cuspide ... transactus. PLIN. nat. 1, 8, 33. 1, 29, 14/40. 8, 78 eadem et basilisci serpentis est vis. 29, 66 basilisci, quem etiam serpentes ipsae fugiunt alias olfactu necantem, qui hominem, vel si aspiciat tantum, dicitur interemere, sanguinem magi miris laudibus celebrant. SOL. 27, 50 solitudo inaccessa, quae basiliscum creat. 27, 53 PACIAN. paraen. 4 p. 107, 1. AMM. 22, 15, 27 Aegyptus alit ... basiliscos. 28, 1, 41 etiam longius nocens *Maximinus* ut basilisci serpentes. AMBR. in psalm. 118 serm. 10, 24 VINCENT. LER. 24, 33 VITAE patr. 3, 214 CASSIAN. conl. 16, 2, 2. c. Nest. 7, 5, 5 ex ovis volucrum, quas in Aegypto hibes vocant, basiliscos serpentes gigni indubitabile est. VEN. FORT. carm. 8, 3, 195. *proverbialiter fere et metaphorice dictum*: VVLG. psalm. 90, 13 super aspidem et basiliscum ambulabis. *cf.* HIL. trin. 7, 3 nec Libyae arenas incertus scorpiones ubique et aspides et basiliscos adesse transcurro. PRISCILL. tract. 1, 16 p. 15, 5 induti armis dei ascendentes super basiliscum et aspidem. PAVL. NOL. epist. 18, 6. PROSP. epigr. in obtrect. Aug. 2, 11 currentem attritos super aspidas et basiliscos. FIRM. err. 21, 2 *diabolus* est basiliscus et scorpio, qui fidelium securis vestigiis premitur. AVG. in psalm. 90, 9 (13) rex est serpentium basiliscus, sicut diabolus rex est daemoniorum. c. Parm. 2, 3, 7 erat intus Optatus basiliscus, qui nutu quodam regali, quo inter serpentes excellere dicitur, etiam proiectas aspides revocaret. ISID. in gen. 5, 8 aspidem dixit mortem, basiliscum peccatum, leonem antichristum, draconem diabolum. *Münscher.*

Basiliscus, -ī, Βασιλίσκος, *nom. vir.* Baseliscus: *infra l. 44. 59.* **1** *civis Mamertinus*: CIC. Verr. 5, 25 Cn. Pompei Basilisci (Basilici, Basiliti *al.*). **2** *senator, consul a. 465 et 476, imperator 475/6 Zenone expulso* (*Hartmann, PW. III 101*): *passim.* ANON. Vales. 9, 41 Basiliscus, ... primus senator (42. 43). NOVELL. Sev. 2 *subscr.* (*a. 465*) Hermenericho et Basilisco (Basilio *Rittersh.*) coss. COD. Iust. 1, 36, 1 *et* 10, 44, 3 (*a. 465*) Basilisco et Herminerico conss. VICT. TONN. chron. II p. 187, 465 Hermia et Basilisco conss. LIB. pontif. p. 107, 14 Momms. CORP. V 5685 pos(t) consul(atum) Ermeri et Fl. Baselisci. 6627 ...⟩ Fl. Basilisco vv. cc. cons. INSCR. christ. Rossi I 813 *et saepe.* AVELL. 60, 7 p. 138, 16 (*a. 477*) MARCELL. chron. II p. 88, 465. p. 91, 476 (CORP. V 6404 VICT. TONN. chron. II p. 189, 476 INSCR. christ. Rossi I 862 *al.*). INSCR. numm. Sabatier I 143, 1 d(ominus) n(oster) Basiliscus p(er)p(etuus) Aug. (CORP. V 6404). AVELL. 95, 43 p. 384, 22 (*Gelasius*) Basilisco tyranno ... et haeretico. 95, 47 p. 385, 20 *et saepius.* MARCELL. chron. II p. 91, 475, 1 tyrannus. p. 94, 491, 1 *al.* ENNOD. dict. 6, 8 p. 442 sub Basilisco. IORD. Rom. 337. 341. 342. **3** PAVL. MED. adv. Cael. 4 (AVELL. p. 110, 22) Basiliscus subdiaconus *Zosimi papae.* **4** AVELL. 234, 12 p. 713, 22 (*a. 520*) *subscriptio*: Basiliscus misericordia dei episcopus Cyzicenae civitatis metropolitanus (*cf.* 234, 1 p. 710, 27). CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1048^{B} episcopus Cyzici. **5** FACVND. c. Moc. p. 867^{A} Basiliscus Serdicensis episcopus. **6** *martyr*: MARCELL. chron. II p. 67, 403, 3 Basilisci episcopi idemque (*sic*) martyris. CASSIOD. hist. 10, 18 a Basilisco martyre. *cf.* MARTYROL. Hier. 12 Kal. Dec. Baseliscus. **7** *privati*: CORP. V 7493 T. Sextius T. f. Basiliscus (7494). VI 1056, 1, 62 (*a. 205*) Corneli Basilisce (*vigil*). 34723 Veneria et Basiliscus parentes *Caesiae Blastenis.* 36393 Q. Sulpicius Basiliscus. *Hey.*

basilissa imperatrix GLOSS. V 170, 31. *saepe gr. scriptum* βασίλισσα *in* GLOSS. III *s. v.* regina. *Münscher.*

Basilissa, -ae, Βασίλισσα, *nom. mul.* **1** ANTH. 458, 1 semper munditias, semper, Basilissa, decores ... videre ... non amo. 459, 1 te, Basilissa, rogavi. **2** COD. Iust. 2, 4, 37 (*a. 294*) Basilissae. 4, 29, 14. 5, 12, 14. **3** *martyr*: VEN. FORT. carm. 8, 3, 35 Paulina Agnes Basilissa Eugenia (*cf.* BEDA gramm. VII 252, 8). MARTYROL. Hier. 4 *et* 3 Id. Mart. *et* 11 Kal. Dec.: Baselissa. 8 Id. Ian.: Basilissa. **4** *in titulis*: CORP. VI 14043 Basilissae l. 23457 Omidia Basilissa. IX 3237 Iulia Basilissa filiae (*Iuliae Basiliae*). XII 2181 Thaeodotia Basilissa. III 7501 (*Moes. inf.*) Marcia Bassilissa (7505). 2246 (*Salonis*) Basilissae infeliciss(imae).

Sicos **Basilissēs**, Σηκὸς Βασιλίσσης? *opp. Asiae inter Germaniciam et Edissam.* ITIN. Anton. Aug. p. 184, 3. 188, 8.

basilium *v.* basileum.

Basilium, -ī *hypocorist.* Βασίλιον. CORP. IX 842 (*Luceriae*) d. m. Basilio b. m. Epictetos coiunx. XIII 674 (*Burdig.*) d. m. et memoriae Basileum Auli.

Basilīus, -ī *et* **Basilĭus**, -ī (*sic semper in versibus, v. p. 1771, 8*) *nom. vir.*, Βασίλειος (Βασιλῖος: INSCR. graec. Sic. et It. 1502. Basilĭus *tamquam a* Basilus?). Bassilius: *v.* Bassus. *cf. sub* Basilianus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*W. Schulze, Eigennamen p. 447*). Basileus: *in libris*: HIER. chron. a. Abr. 2337 (= PROSP. chron. I p. 449, 1007) SACR. Leon. p. 467 GREG. TVR. glor. mart. 22 GREG. M. epist. 9, 104 *unus cod.* MARTYROL. Hier. 8 Kal. Ian. 5 Non. Mart. *al.* (*pars codd.*). *in titulis*: *v. sub I et II 1 b.* Basilaeus: *v. infra l. 72.* -Basilyus: CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 908^B *genet.* Basili *in inscr.*: CORP. VI 9231. 31957. 32019. XV 884. 5056. 5058. IX 6078, 47. VIII 7694, 9 *et saepe* (Basilii: CORP. VI 31997. X 8072, 6). *in versibus*: Băsīlĭus: VEN. FORT. carm. 1, 7, 7. Băsīlĭus *et* -um: *ibid.* 4, 18, 6. *Caesariensis*: 5, 3, 40. 8, 1, 54 Mart. 4, 664. CARM. epigr. 1835, 2. Basileus: *in princ. hexam.*: *ibid.* 548, 7. Basíleus *quadrisyll. in iambis*: CARM. epigr. 108, 3 (*v. adn. Büch.*).

I *magistratus, viri inlustriores* (*cf. Seeck et Hartmann, PW. III 48. 49*): Valerius Maximus Basilius *praef. urb. a. 319.* Basilius *comes sacrarum largitionum, praef. urb. a. 395* (*alius comes* COD. Theod. 11, 12, 4 *a. 407*). Caecina Basilius *cos. 463, praef. praet. a. 458. 463/5* (*ex familia* Deciana SIDON. epist. 1, 9, 4). *ad hunc vel ad sequentem spectant*: CORP. XV 7107 (*in lamella*) Caecina Decius Basilius p(raef.) p(raet.) (*cf.* 7115 *sqq.* V 8119, 2 [*in exagio*]). Basilius iunior *cos. a. 480. idem fort.* (*cf. Seeck l. l. p. 48, 68*): COD. Iust. 5, 8, 2 imp. Zeno ... Basilio p(raef.) p(raet.). 9, 5, 1. Caecina Mav(ortius?) Basilius Decius *cos. a. 486.* Decius Marius Venantius Basilius *praef. urb., cos. a. 508.* Vettius Agorius Basilius Mavortius *cos. a. 527* (*cf. adnot. ad* CORP. VI 32163). Flavius Basilius iunior, *novissimus privatorum, qui consulatum gesserit, cos. a. 541* (*in titulis passim; incertum hic illic, utrum ad cons. a. 480 an ad hunc pertineat, cf. de Rossi, Inscr. christ. I 492*). *cf.* LIB. pontif. p. 153, 14 Momms. Citheus Albinus et Basilius patricii exconsules (*sub Totila*). *alii*: *in libris*: Ps. AVR. VICT. epit. 34, 2 Gallonium Basilium (*sub Gallieno*). COD. Iust. 8, 35, 5 (*a. 293*) Diocletianus ... Basilio. HYD. chron. II p. 25, 141 (*a. 449*) Basilius ... congregatis Bacaudis ... foederatos occidit. 142. ANON. Vales. 12, 68 (*sub Theoderico*) Theodorus, filius Basili. CONC. Rom. a. 502 p. 444, 3 inlustris memoriae Basilium. p. 445, 4 praefectus praetorio atque patricius, agens etiam vices praecellentissimi regis Odovacris Basilius. BOETH. cons. 1, 4, 51 Basilius *delator*, olim regio ministerio depulsus. CASSIOD. var. 2, 12, 2 Basilius ... vir spectabilis. 4, 40, 2. 3. *cf. sub* Basilianus. *in titulis*: CORP. VI 1121 (*periit*) Basilius Donatianus v(ir) p(erfectissimus) rationalis (Basillus, Basillius, Basfilius *al.*). XV 7420 (*in fistula*) Caecinae Deci Maximi Basili v. i. (*cos. a. 463? 480? 486? cf. Dressel ad l.*). VI 32163 Basilius Anas⟨ta⟩sius sp(ectabilis) ⟨vir⟩ (*cos. a. 480? cf. adnot. editoris*). III 14184^42 (*Galat., saec. III*) ⟨A⟩ur. Basileum ⟨l⟩eg. Aug. pr. pr. XI 2115 (*Clusii, descr.*) L. Tiberio Maefanati Basilio v. e. VIII 5338 (*Numid.*) Basil. Cirreniano Restituto sacerdotali p. a. cur. reip. 5347 Basilius Cirrenianus fl(amen) p(er)p(etuus) ⟨c⟩u⟨r(ator)⟩ rei p. 5337 Q. Basilius Flaccianus fl. p. p. augur et cur⟨....

II *privati et ignoti*: **1** *in titulis*: **a** *forma* Basilius: *nom. gentil.*: CORP. VI 13519 D. Basilius D. l. Alexander patronus Basilia D. l. Nice. XV 884 (*in lateribus*) Q. Basili Minnae (IX 6078^47). X 3645 Basilius Cerman (*sic*). XII 643 (*agr. Arelat.*) ⟨B?⟩asil(ius) Iustinus. VIII 17537 (*prov. proc.*) Basi⟨li⟩us Ru⟨f⟩inus miles. 6396. 7230 Q. Basilius P. f. Q. Maximus. 7231. 5467 Q. Bassilius Saturninus. 6867. *cogn.*: CORP. IX 1320 (*Aeclani*) Vibia Felicitas Saturnio Basilio coiugi. II 4989, 11 (*Balsae Lusit.*) L. Pacc. Basilius. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 102, 1—4 S(exti) Fl(avii) Basili. *nomen singulare*: CORP. VI 11605 Basilius et Felicitas. XV 5055 (*vasc.*) Eros Basil(i). *sim.* 5056. 5057. 5058. V 5415 Basilius filius Gunteldae. 6812. XII 5692, 12 (*in anulo*) ⟨B?⟩asili. XIII 10009, 74 (*vasc.*) Bassili. II 797. VIII 7694, 9. 6313 CARM. epigr. 1835, 2 (*Mauret.*). *nota* CORP. VIII 9278 (*Mauret., descr.*) Didiorum Venanti Basiliorum (*ad familiam consulis a. 508 refert de Rossi, v. adnot.*). **b** *forma* Basileus (*cogn. et nomen sing.*): CORP. VI 1057 (*a. 210*), 2, 25 C. Iuli(us) Basileu(s) *vigil* (*ibid.* 5, 128. *cf.* 25902 Ti. Iulius Basileus). 5339 Aur. Basileo Aug. lib. 13032. 13033 Aur. Basileo sig(no) Eusebi. 15200 Claudiis Philostergo Basileo Zosimo (*cf.* 22494). CARM. epigr. 108, 3 (*Rom.*). INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 154 (*Rom.*) L. Latini Basilei. X 1997 (*Puteolis*). 5336 (*Interamn. Lir.*) M. Aurelio Basileo viro ducenario. V 1085. XII 4272. XIII 1144. II 2221, 10 (*a. 216*). VIII 12991. CORP. VI 8896 Basileus et Parthenopaeus. 19438 Augg. lib. CARM. epigr. 548, 7 (*Rom.*). CORP. XII 381 INSCR. Rom. Notiz. degli scavi 1903 p. 287 (*v. p. 1768, 72*). Basilaeus (*cogn. et nomen sing.*): CORP. VI 1058 (*a. 210*), 5, 41 *vigil.* XII 2270. V 4665.

2 *in litteris*: FIN. METR. gramm. VI 240, 11 (*tit.*) ad Basilium amicum Sergii. GENNAD. vir. ill. 78 Victor Cartennae ... episcopus scripsit ... ad Basilium quendam super morte filii ... libellum. CASSIOD. var. 4, 22, 2 Basilium atque Praetextatum, artis sinistrae (*i. magiae*) ... contagione pollutos (*sim.* 4, 23, 2). GREG. M. dial. 1, 4 p. 165 in magicis operibus primus. VEN. FORT. carm. 1, 7 *tit. basilicae aedificatores* Basilius et Baudegundis *coniuges.* 1, 7, 7. 4, 18 *tit.* GREG. TVR. Franc. 4, 45 Basilius ac Sigarius Pectavi cives. GREG. M. epist. 9, 104 (*a. 599*) Basilio Hebraeo.

III *clerici, martyres etc.* (*cf. Jülicher, PW. III 51 sqq.*): **1** *episcopi*: *Caesariensis, dictus Magnus*: GAVDENT. serm. 17 p. 965^A summo sacerdote ac beato confessore Basilio. 966^A ecclesiae Caesariensis antistitem. HIER. epist. 70, 4. 84, 7 vir. ill. 116. 120. 128. chron. a. Abr. 2392 Basilius Caesariensis episcopus Cappadociae clarus habetur (CHRON. Gall. chron. I p. 644, 508 ISID. chron. A II 463, 312^a). AVG. c. Iul. 1, 5, 16 sanctum. 1, 5, 18. 6, 22, 69. OROS. comm. 3 p. 155, 20 sanctus Basilius Graecus. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 1, 15. 5, 4. 24 beatus. CASSIAN. inst. praef. 5 sanctum. 6, 19 GILD. Brit. 75 chron. III p. 69, 4. 8. SIDON. epist. 4, 3, 7 *Claudianus* ut Basilius corripit, ut Gregorius consolatur. CASSIOD. hist. 6, 37. 7, 31, 36, *ubi* magnus *et* sanctus *dicitur* (*saepius*). inst. div. 1. art. 7 p. 1218^c doctissimus pater. VEN. FORT. carm. 5, 3, 40 (*cf. p. 1771, 10*). 8, 1, 54 Mart. 4, 664 PETR. Fulg. Rusp. epist. 16, 25 GREG. M. epist. 8, 29 CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1136^B LIB. pontif. p. 196, 1 Momms. RAVENN. p. 13, 6. *Ancyritanus* (*haereticus*): MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 45 p. 1075^C discedant et Basilii ὁμοούσιοι. 2, 9 p. 1095^A *al.* HIL. op. hist. frg. 2, 8 (epist. syn. Serdic. a. 347). 3, 29. 6, 7. 15, 1. 3. syn. 90 Basili ... abolenda tacuisse. HIER. vir. ill. 79. *alii*: *saec. V*: CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 105^A episcopus plebis Altiburitanae. CONC. Telept. a. 418 Mansi 4, 379^B GREG. M. epist. app. p. 454, 2. AVELL. p. 442, 2 Basilio Isauro *episcopo in synhodo Ephesia* (*a. 476?*). SIDON. epist. 7, 6 *tit.* domino papae Basilio (*Aquarum Sextiarum episcopus sec. Sirmond.*). GREG. TVR. Franc. 2, 25 ad Basilium episcopum *nobilis Sidonii epistula. cf.* CORP. XII 591 (*Aquis Sextiis, a. 494*) Basilio epi(scopo). LVCID. Faust. Rei. epist. 2 *tit.* CONC. Rom. a. 487 Mansi 7, 1171^D AVELL. p. 474, 5 (*synod. Rom. a. 495*). CONC. Rom. a. 499 p. 400, 43 *cum* Basilio Matellicati. p. 400, 6 Basilio Tollentinati. p. 406, 8 (a. 502 p. 441, 51. 452, 16). *saec. VI*: CONC. Aurel. a. 549 p. 110, 17 ecclesiae Glannatensis. *cf.* CONC. Arelat. a. 554 p. 120, 9. *cf.* CONC. Arvern. II Mansi 9, 144^D. AVELL. p. 83, 250 (*a. 553*) Traianopolitanus. CONC. Const. V a. 553 syn. gener. Const. II Mansi 9, 175^C episcopo Iustinianopolitano Camulianorum. CONC. Tolet. a. 589 Mansi 9, 1001^D Ilipensis (Ilipt- *al.*) ecclesiae episcopus (*idem* CONC. Hispal. a. 590 Mansi 10, 451^D). GREG. M. epist. 9, 72 (*a. 598*) Capuanae civitatis episcopo. 10, 4. 13, 4 (*cf.* 9, 44. 153). **2** *presbyteri, diacones*: PAVL. NOL. epist. 14, 3 sancti presbyteri Basili. 15, 2 LEO M. epist. 69, 2. 70 *al.* 90, 2. 92, 1. 87. VITA Hil. 22, 29 sancti Basilii tum (*Hilario moriente*) presbyteri, nunc pontificis summi. CORP. V 5426 (*Comi*) b(eatae) m(emoriae) v(ir) r(eligiosu)s Basil⟨ius...⟩ p(res)b(yte)r. AVELL. p. 571, 10 (*a. 517*). CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 908^B Basilyos (Βασίλειος) de Cyracona presbyter. GREG. TVR. glor. mart. 22 cuidam Basileo presbitero *Narbonensi.* vit. patr. 3. LEO M. epist. 35, 1 filium nostrum Basilium diaconem (Βασιλείον). LIBERAT. 10. CORP. XIII 3786 (*Treveris*) subdiac. **3** *martyres*: HIER. chron. a. Abr. 2337 (*a. 322*) Basileus (-aeus *P*) Amasiae Ponti episcopus sub Licinio martyrio coronatur. PROSP. chron. I p. 449, 1007. CASSIOD. hist. 6, 14 de Basilio martyre. *ibid.* Basilium ecclesiae Ancyranae presbyterum. SACR. Leon. p. 467 (*VIII Kal. Ian.*) n(atale) martyrum Pastoris, Basilei et Ioviani *etc.* ITIN. Theod. 2 p. 137, 15 ibi (*Scitopoli*) domnus Basilius martyrizatus est. MARTYROL. Hier. 12 Kal. Dec. 3 Id. Febr. *al.* (*in Antiochia, Africa, Nicomedia, al.*): Basili (Baseli, Basilii, Baselei *sim.*).

IV *nomen equi*: TAB. devot. Audollent 272^a, 10. 273^a, 4. 274^a, 3.

fem. **Basilĭa** (Basilia), -ae *nom. mul., cf.* Βασίλεια. Basilea *v. infra l. 67.* **1** *in titulis*: *cogn.*: CORP. I 1099 (= VI 28560) Tertia Basilia L. f. cas(ta?) pia. 10927 (*saec. III/IV*). 12477 Artoriae Basiliae conlibertae. 17906. 17927. 18068. 20047. 20277. 36355. XIV 1487 (*Ostiae*). IX 3237 (*Corfinii*). 3765 Titiae P. l. Basiliae III 9097 (*Salonis*). *pro nom. gentil.*: CORP. I 1098 (= VI 28422) Basilia Sp. f. Posilla. 13519 *v. p. 1771, 49.* V 137 (*periit*) G. Basiliae Crispinae ... G. Gaianus Basilides eq. R. VIII 5548. 6397 Basilia Fellicia (7232 Felicla). 6398 Basilia Monnula. 6399 (*periit*). *nom. singulare*: CARM. epigr. 685 (*Rom., a. 425*) Basilia, soror *Dativae.* CORP. VI 20747. 26959. IX 5468 (*Falerione*) ⟨B⟩asilidi infanti ... Basilia mat(er). V 367 (*christ.*). 4553. III 8926. 8948 (*ibid.*). VIII 3469 (*Numid.*). XIII 1118 (*Aquit., a. 405, christ.*) dep(ositio) Basilie. 2407 (*Lugd., christ.*). INSCR. christ. Hisp. 45 Rossi I 856 (*saec. V*) Nuovo bull. crist. 10 (1904) p. 191 (*Romae, christ.*). *forma* Basilea: CORP. VI 8927 Claudia Basilea. 22926 Salluvia (mulieris) l. Basilea. VIII 19330 (*Numid.*) Basilea ⟨...⟩osa. **2** *in litteris*: COD. Greg. 2, 1, 2 (*a. 213* = COD. Iust. 2, 3, 6) Iuliae Basiliae. COD. Iust. 6, 37, 1 imp. Antoninus A(ug.) Pius libertis Sextiae Basiliae. 9, 32, 6 (*a. 249*). MARTYROL. Hier. **11 Kal.** Ian. 16 Kal. Mai. *al.* Basiliae (Basileae, Basillae, Basseliae *al.*).

adi. **Basiliānus**, -a, -um. TAB. Velei. (Corp. XI 1147) 1, 83 fund(um) Bassilianum Caturnianum. SIDON. epist. 1, 9, 5 Basilianis ... frequentatoribus (*cf. p. 1771, 17*). CASSIOD. var. 8, 17, 5 Basilianae sociatus ... familiae. *cogn.* **Basiliānus**, -ī. CASS. DIO 78, 35, 1 ὁ Βασιλιανός, *praef. Aegypti a. 218* (*v. Rohden, PW. III 82*). CORP. XII 5768 (*christ.*) Basilianus. III 8412 (*Dalm.*) Basiliano. XV 7597 (*saec. II ex.*) C. Anneius Bassillianus. MARTYROL. Hier. 3 Id. Febr. 15 *et* 14 Kal. Ian. (Basiliani, Bassiliani). *Hey.*

basilla regina GLOSS. IV *et* V *saepius.* *v.* basilea. *Münscher.*

Basilla, -ae *nom. mul.*; *cf.* Bassilla *et W. Schulze, Eigennamen p. 462* (*de* ss *et* s *mutatis*). Bassilla, Basela *v. infra.* CORP. VI 1601 Calpurnia Basilla. 12320 Aristiae. 19545 Hortensia. XIV 1710 (*Ostiae*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Valeria L. f. Basilla. III 6446 (*Dalm.*). 4369 (*Pannon. sup.*) Aur(elii) Lupus et Aulupor et Basilla fil(ii). VIII 18569 (*Num.*) Basille. *martyres*: CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 72, 11 (*10 Kal. Oct.*) Basillae (*V*, Bass- *BG*) Salaria vetere. p. 72, 5 (*5 Kal. Sept.*) Hermetis in Basillae (*coemeterio?* Bass- *B*). 72, 9 (*3 Id. Sept.*) Proti et Iacinti in Basillae (Bass- *B*). MARTYROL. Hier. 9 Kal. Iun. (*cod. Bern., om. rell.*) Basilla civit. sci. Albani martyr. 10 Kal. Febr. 13 Kal. Mart. *al.*: Basillae (Basilae, Bassillae, Bassulae *etc.*). *cf.* Basila.

Basilledis *v.* Basilis. **Basillus** *v.* Basilus.

Basilus, -ī *nom. vir. de scriptura* B a s i l l u s *v. infra. de genet. cf. sub* Basilius. **1** *legatus Sullae*: PLVT. Sull. 9 (*bis*) Λεύκιον Βάσιλλον. **2** *aequales Ciceronis et Caesaris* (*cf. Drumann, Gesch. Roms III 697; Willems, Le sénat I 531*): CIC. Cluent. 107 M. Basilus *iudex* (Basilius *v. lect.*). Phil. 2, 107 te (*Antonium*) et Basilum (*V*, Basillum *rell.*). off. 3, 73 L. Minuci Basili locupletis hominis falsum testamentum (3, 74 VAL. MAX. 9, 4, 1). Att. 9, 5, 3 Basilo (-io *M*). epist. 6, 15 Cicero Basil[i]o. CAES. Gall. 6, 29, 4 L. Minucium Basil[i]um. 6, 30, 1. 7, 90, 5 C. Fabium legatum et L. Minucium Basilum. LVCAN. 4, 416 Basilum (COMM. Bern. dux Caesarianus. *cf. idem ad* 6, 126). FLOR. epit. 4, 2, 32 a Basilo (ablasio, ablatio *codd.*). APPIAN. civ. 2, 113 (*inter coniuratos*:) Μινούκιον Βάσιλον (*V*, -λλ- *rell.*). 3, 98 Μινούκιος Β ά σ ι λ λ ο ς, σφαγεὺς καὶ ὅδε Καίσαρος. CASS. DIO 43, 47, 5 Λουκίῳ τινὶ Β α σ ί λ λ ῳ . . . στρατηγοῦντι. OROS. hist. 6, 15, 8 Basilus et Sallustius (*Caesariani duces in bello civili*). 6, 18, 7 Basilus . . ., aeque unus de percussoribus *Caesaris*. **3** *nota*: CIC. Att. 7, 9, 1 Quinctius . . . ad b u s t u m B a s i l i volneratus et spoliatus est (*cf.* ASCON. Mil. p. 50 monumentum Basili, qui locus latrociniis fuit perinfamis). **4** *aetate Iuvenalis*: IVV. 7, 145 Basilus, rara in tenui facundia panno (146. 147). 10, 222 quot Basilius socios . . . circumscripserit (SCHOL. advocatum illo tempore praevaricatorem). **5** *in titulis*: *dominus equi* (*an* Basillius?): CORP. VI 10056, 21 (*lud. circ.*) Palladio b(adio) k. (kandidus? kaesius? kanus? *v. adnot.*) B a s i l l (i) I Murino m. p. B a s i l l (i) III. CORP. V 8346 (*Aquileiae*) ⟨. . .⟩o M. f. Basilo. **6** MARTYROL. Hier. 14. 10 Kal. Iun. Baseli (Basili). *Hey.*

Basina, -ae *nom. mul.* Basina Childerici regis Francorum I uxor. GREG. TVR. Franc. 2, 12 (Bysina CHRON. Fredeg. III 11). Basina filia Chilperici I regis Francon(um) GREG. TVR. Franc. 8, 20. *cf.* Bassinus.

Basinta, -ae *cogn. vir.* (*barb.?*). CORP. XIV 2292 (= VI 3368 *in agro Albano*) Aur(elius) Basinta. *Jacobsohn.*

bāsio, -āvī, -ātum, -āre [*a* basium. *Th.*]. PROB. cath. gramm. IV 36, 24 basio basiavi: sic Martialis. DOSITH. gramm. VII 435, 18 basio καταφιλῶ. GLOSS. II 344, 56 καταφιλῶ basio osculor. 472, 8 φιλῶ στόματι, ὃ λέγεται ἐπὶ βρέφους. III 7, 3 φίλησον basia. [*maced.-val.* bašare, *ital.* baciare, *francog.* baiser, *hisp.* besar. *M.-L.*]

CATVLL. 7, 9 tam te basia multa basiare. 8, 18 quem basiabis? cui labella mordebis? 48, 2 mellitos oculos tuos, Iuventi, si quis me sinat usque basiare, usque ad milia basiem trecenta. PETRON. 18 mulier basiavit me spissius. 24 quare . . . me non basiavit? 60 nos . . . imaginem ipsius Trimalchionis cum iam omnes basiarent, erubuimus praeterire. 64 basiavit puerum (75. 85 basiavero. 86). 69 vocatum ad se Habinnas basiavit. 74 nolo, me mortuum basiet. 135 me semel iterumque basiavit. MART. 1, 94, 2 Aegle . . ., basianda non es. 2, 33, 1—4 (*quater*). 6, 66, 7 bis terque quaterque basiavit. 7, 95, 4 totam, Line, basiare Romam. 7, 95, 7 hoc me frigore basiet nec uxor, blandis filia nec rudis labellis. 8, 44, 15 flentes superbus basiabit eunuchos. 10, 22, 3. 10, 72, 7 pictorum sola basiate regum. 11, 61, 5. 11, 98, 8. 20. 23. 12, 55, 3. 12, 55, 7 bene basiare quantum est? 12, 59, 7 pelle basiata. 12, 93, 1. 3. FRONTO p. 26, 13 N. basia patrem tuum, amplectere. AVR. Fronto p. 29, 5 N. o si ad singula capita caput tuum basiare possem! APVL. met. 5, 23 lucerna . . . quod tale corpus contingere et quasi basiare et ipsa gestiebat. 6, 28 pedes decoros puellae basiabam. 7, 11. MARCELL. med. 8, 172 os Gorgonis basio. 10, 60 si nares mulae basiaverit *mulier* (*syn.* osculari). [PLAC. med. 14, 4 *deest in Casinensi.*] *Ihm.*

Basio *cogn. mul. barb.* (*celt.?*). *cf.* Basius. CORP. V 2887 (*Patavii*) Acilia P. l. Basio . . . T. Cartorio Scirto. *Jacobsohn.*

bāsiolum, -ī *n. a* basium *deminutive.* NOT. Tir. 88, 64 basium basiolum. PETRON. 85 aggressus simulantem aliquot basiolis invasi. APVL. met. 10, 21 non qualia in lupanari solent basiola iactari. INSCR. Leblant, inscr. de pierres gravées n. 158 (*in gemma*) sana me basiolis. *Ihm.*

Basion *nom. vir.* PRISC. gramm. II 587, 21 etiam hominum inveniri nomina neutri generis, ut in maribus 'hoc Basion, Heliconion' (bassion *codd. plerique*). *Jacobsohn.*

basis, -is *f.*, βάσις. *inde a* VARRONE CIC. GLOSS. II 256, 28 βάσις basis (555, 34). 569, 38 fundamen. V 429, 44 omne quod fundamentum subponi potest (420, 65). ISID. orig. 9, 3, 18 reges . . . βασιλεῖς vocantur, quod tanquam bases populum sustinent; unde et bases coronas habent. 15, 8, 13 bases sunt fulturae columnarum, quae a fundamento consurgunt et superpositae fabricae sustinent pondus. bases (basis 19, 20, 20) autem nomen est petrae fortissimae Syro sermone. *ad declinationem*: VEL. gramm. VII 77, 6 basim et pelvim per i scribamus, quoniam et basicula et pelvicula scribatur, et ablativo casu i finiantur, ab hac basi et ab hac pelvi. PROB. cath. gramm. IV 28, 23 haec basis, huius basis vel b a s i d i s (SACERD. gramm. VI 479, 14). *trad.* basidem: ITIN. Anton. Plac. rec. A 25 p. 177, 3 (*cod. G*, basem *R*) VEN. FORT. carm. 8, 12ᵃ, 2. basides: VEN. FORT. vita Germ. 45, 127. *cf.* vasile: SCHOL. Arat. p. 267 (rec. gen.). *sing. genet.* basis (*ex. gr.* VITR. 10, 11, 9 CORP. VIII 2438), baseos: VITR. 10, 15, 2. *dat.* basi (*ex. gr.* VITR. 4, 1, 7 COLVM. 3, 13, 12). *acc.* b a s i m *apud scriptores passim; in titulis*: CORP. XII 5388 (*a. 47 a. Chr.*). X 5159 (*a. 40 a. Chr.*). I 1145. 1154. 1167. 1181 (bassim). XI 4092 (*bis, aet. bonae*). 6224 (bassim, *saec. I*). *adde*: CORP. VI 355. 422. 460. 683. 30867. XIV 2805. 3679. IX 949. 2323. X 472. 5834. 7267. XI 2595 (basim *pro abl.*). 5264. 5688 INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 378 (*bis*) CORP. V 3315. 5471. 11505 INSCR. Jahresh. d. öst. Inst. Beiblatt VI 1903 p. 28. b a s i n (*in titulis non legi*): VEG. mulom. 3, 3 DIOM. gramm. I 505, 14. 17. 30 FORTVN. gramm. VI 281, 5 MAR. VICTORIN. gramm. VI 91, 32. 93, 18. 127, 26 CAEL. AVR. acut. 1, 8, 53. b a s e m: VITR. 9, 4, 2 (basim *Rose, ita reliquis locis codd.*) NIPS. grom. p. 297, 17. 299, 12. 300, 5 ITALA deut. 12, 27 (Lugd.) ITIN. Anton. Plac. rec. A 25 (basidem *G*) CHIRON 21 SCHOL. Germ. Bas. p. 78, 6 AVG. c. Iul. 5, 7, 26 quaest. hept. 3, 23 p. 254, 10. 15. 16 ISID. ort. et obit. 21, 34. *in titulis*: CORP. VI 30865 (*a. 175*). 122. 435 INSCR. bull. comun. 1903 p. 367 CORP. IX 1656. X 5848. 6435. XI 715. 2689. XIII 3593. 6399. VIII 9052. 12496. 19122. *abl.* b a s i *apud scriptores passim; in titulis*: CONST. veteran. 12 p. 853 (*a. 76*) CORP. III 14195³ (*saec. I ex.*). VI 622 (*a. 107*). 31150 (*a. 142*). 31151 (*a. 143*). 327 (*a. 149*). INSCR. Notiz. degli scavi 1894 p. 21 (*aet. Ant. Pii*). CORP. XII 4393 (*saec. II ex.*). VII 494 (*saec. II ex.?*). *aetatis inc.*: CORP. VI 126. 532. 612. 3710 (= 31002). 9254. 10237. 30798 (ad n. 574). XIV 16. V 61, 20. III 633 I 5. II 2035. 2915. 3728. b a s e: NIPS. grom. p. 286, 8. 297, 10 GROM. p. 355, 16 TREB. Gall. 18, 4 CHIRON 52 SCHOL. Germ. Bas. p. 99, 15 SCHOL. Arat. rec. interp. p. 265 (*rec. gen.* in vasile). HIST. Apoll. rec. A 10 rec. B 10. 47. *in titulis*: CORP. X 5779 (*a. 4 a. Chr.*). VI 31147 (*aet. Traiani*). 375 (*a. 148*). 596 (*a. 161*). 360 (*a. 166*). 217 (*a. 182*). VIII 885 (*aet. Pertin.*). *incertioris aetatis*: CORP. VI 407 (vase). 653. 663. 3712 (= 31180). XIV 3456. 3679ᵃ. IX 1551. XI 1438. V 5021. 8251. III 5532. 5785. 5870/71. XII 6025. XIII 6453. II 1163. VIII 2647. 9064. 12328 (*aet. infimae*). *p l u r. n o m. a c c.* b a s e s *passim* (*acc. ex. gr.* CORP. III 14195⁴·⁵·⁶·⁷. II 2103). *acc.* b a s e i s: CORP. I 1146 (= X 5969). b a s i s: CORP. X 825 (*a. 45*). INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 377 basís (*item* CORP. V 4462). SCRIB. LARG. 227 PLIN. nat. 35, 32 (*sic codd. B¹R*, bases *alii*) SORAN. p. 109, 10. *genet.* b a s i u m: CORP. XII 1904 (*litt. opt. saec. I*) VVLG. III reg. 7, 28. *dat. abl.* b a s i b u s: *ex. gr.* PLIN. nat. 34, 17 POMPON. dig. 50, 16, 245 ARNOB. nat. 6, 18 CORP. XIII 258. VIII 9340. 17829. *n o t a abl.*: vasis: CHIRON 579; basis: PS. PROSP. prom. 2, 2, 2. *duplici* s *script.*: bassim: CORP. I 1181 (= X 5388). XI 6224 (*saec. I in.*). *sic semper* ITALAE cod. Lugd. *cf.* VEN. FORT. carm. 8, 12ᵃ, 2 bassidem *DR*. *per* v *scriptum hic illic in codd.* (NIPS. grom. p. 301, 11 CHIRON 22 *et saepius*) *et in titulo* CORP. VI 407 vase. *nota* a *productam*: CORIPP. Iust. 4, 60 bāses.

f u n d a m e n t u m, f u l c r u m c u i u s c u m q u e r e i: *s t a t u a e, c o l u m n a e, s i m.*: CIC. Verr. 3, 155 videmus in basi statuarum maximis litteris incisum. 3, 160 *statua* abiecta basim tamen in foro manere voluerunt. 5, 74 *Diana* erat posita Segestae sane excelsa in basi, in qua grandibus litteris P. Africani nomen erat incisum. 5, 79 cum inanis esset basis (5, 127), *et bis ibid.* 5, 82 basis P. Scipionis restituatur. 5, 90 statuam . . ., quam sibi . . . altiore etiam basi poni iusserat. 5, 127. Phil. 9, 16 basim statuamque (*ibid. iter.*). OV. Pont. 3, 2, 52 stat basis orba dea. VITR. 10, 2, 13 cum colossici Apollinis in fano basis esset a vetustate diffracta et metuerent ne caderet ea statua . . ., locaverunt ex iisdem lapidicinis basim excidendam . . . . haec autem basis erat longa pedes XII, lata pedes VIII, alta pedes VI. VAL. MAX. 1, 8, 11. PHAEDR. 2 epil. 2 Aesopi ingenio statuam posuere Attici servumque collocarunt aeterna in basi. PLIN. nat. 17, 244 in basi Caesaris dictatoris. 34, 17 honores legendi aevo basibus inscribi. 34, 21. 36, 19. 36, 71 *obelisci*. MART. 9, 44, 5 inscripta est basis indicatque nomen. PLIN. epist. 3, 6, 5 iube basim fieri, ex quo voles marmore, quae nomen meum honoresque capiat. SVET. Aug. 31 sub Palatini Apollinis basi. Vesp. 23 Dom. 15. POMPON. dig. 50, 16, 245 statuae adfixae basibus structilibus. TREB. Gall. 18, 4 equos et currum fieri iusserat pro qualitate statuae atque in altissuma (actussima *codd.*) base poni. ARNOB. nat. 6, 18 si eos (*deos*) in basibus . . . unci retinent et plumbeae vinctiones. SERV. ecl. 9, 46 Aen. 3, 12 VEG. mil. 4, 23 AMBR. in psalm. 118 serm. 5, 37 HIST. Apoll. rec. A 10 rec. B 10. 47. *sic passim in t i t u l i s de statuis hominum deorumque*: *exempla plurima supra notata huc spectant, propono delectum*: CORP. XII 5388 (*a. 47 a. Chr.*) ⟨a⟩edem basim et solari⟨um⟩. X 5779 (*a. 4 a. Chr.*) cum aedicl⟨a⟩ et base (*cf.* I 1181 = X 5388. IX 949. XI 2689. 5688). 5159 (*a. 40 a. Chr.*) signum Concordiae . . . basim gradum aram sua pecunia faciunda coer. (*cf.* I 1154 = X 6508). I 1145 (= X 5961) aedem reficiendam, signum transferendum, basim ponendam curave(runt). 1146 (= X 5969) signa baseis. CONST. veteran. 12 p. 853 (*a. 76 p. Chr.*) tabula . . ., fixa . . . in basi Iovis Africi. CORP. VI 596 (*a. 161*) Silvanum cum base d. d. (*cf.* 375. 622. 653. 663. 31002 *al.*). 217 (*a. 182*) Genium centuriae cum base m a r m o r e a (9254.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

30865. XIV 16 cum basi marmorata. 3679. 3679ª. X 825 basis duas marmoreas. II 4550 INSCR. Notiz. degli scavi 1894 p. 21. *cf.* CORP. VI 122 basem cum paimento marmorato. INSCR. bull. comun. 1903 p. 367 CORP. VI 31147. 31151). X 472 statuam basim pluteum. 5848 basem vetustate consumptam dec. restitui cens. (5834 *cf.* XI 6224. II 1953. 4550). 7267 aram et basim Mercuri (*cf.* VI 360 aram cum base. 30798 arulam cum basi et sigilla duo. XI 1438. VIII 9340). XI 2595 signum cum basim et aedem f. cur. 715 signum Liberi, basem, caulas d. d. INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 377 (*Sarzana*) basis, quae derant, de suo *reposit.* CORP. V 4462 statuas VII, basís VII. 8251 cum base et hasta. XII 1904 (*saec. I*) tegulas aeneas auratas cum carpusculis et vestíturís basium et signa Castoris et Pollucis ... d. s. d. 4393 (*saec. II ex.*) in basi statuae, quam mihi posuistis. II 2915 exedram cum basi ⟨d.⟩ s. f. c. (VIII 9064 exedra cum statua et base). II 2103 bases II arg(enteas). 3728 Herculem cum basi et ara et subsellis ... d. d. 4550 cuius basis lapidea aere clusa vetustate erat corrupta, statuam eius (*sc. aeneam*) marmoreae (*sc. basi*) superposuit. VIII 9052 ante basem statuarum tam meae quam uxoris meae. 2438 (*a. 197*) quorum nomina at latus basis inscripta sunt. 2632 (= CARM. epigr. 1519) basis hanc novationem Genio domus sacrandam. GLOSS. IV 24, 32 basis: sessio *columnae* (*sic saepius*). V 616, 14 basis est capitellum columnae. ISID. orig. 15, 8, 13 *v. p. 1773, 80.* CIC. Tusc. 5, 66 ad adversam basim *columellae* accessimus (VITR. 10, 10, 4 columellae basis, *de catapulta*). VITR. 4, 1, 6 basim scapi. 4, 1, 7 basi spiram supposuerunt pro calceo (*opp.* capitulum). FEST. p. 330 spira dicitur ... basis columnae (*cf.* SERV. Aen. 2, 217). ITIN. Anton. Plac. rec. A 25 p. 177, 3 neque basidem (basem *R*) habet, ubi debet esse fundata columna. VVLG. exod. 27, 10 columnas viginti cum basibus totidem aeneis. 38, 11 basesque et capita columnarum. Sirach 26, 23 columnae aureae super bases argenteas. *et passim* (*cf.* AVG. quaest. hept. 2, 110 bases non eas tantum videtur dicere scriptura, quibus columnae ab imo fulciuntur, sed etiam superiores, quae capitella nos dicimus. 2. 177, 5 EVCHER. instr. 2 p. 148, 10). PS. PROSP. prom. 2, 2, 2 ternis seris conectuntur columnae .... ex basis argenteis capitibusque aureis. CORIPP. Iust. 4, 60 buxea populeis aptans capitella columnis materiaque ipsa bases firmaverat imas. ISID. in exod. 56, 9. CIC. Pis. 92 in basi tropaeorum. ad Q. fr. 3, 1, 5 basim villae. PLIN. nat. 36, 91 in qua basi quadrata intus labyrinthum inextricabile. 35, 32 bases abacorum (*cf.* CORP. VI 10237). *variarum machinarum*: VITR. 10, 8, 1. 10, 10, 4. 10, 13, 2. 10, 14, 1 basis..., quae graece ἐσχάρα dicitur (10, 14, 2 *cf.* 10, 11, 8. 10, 15, 2. 3). CORP. VI 327 (*a. 149*) Herculi ... crateram argyrocorintham cum basi sua et hypobasi marmorea ... donum dederunt (612). 502 aram et crateram cum basi bicapite d. d. 407 cantharum cum vase sua posuerun(t). XII 6025 aplopotide (*i. haplopotidem*) cum base. XIII 258 mensas cum basibus s. p. f. IX 1656 basem cum statera et ponde-r(ibus) aeneis de suo fec. VVLG. exod. 29, 12 sanguinem fundes iuxta basim *altaris* (lev. 4, 7. 18 *al. cf.* ITALA deut. 12, 27 [Lugd.] circa basem sacrificii, πρὸς τὴν βάσιν, VVLG. in altari. HIER. in Ezech. 41, 13 *sqq.* p. 503 PS. HIL. dedic. eccl. p. 880ᴰ AVG. quaest. hept. 3, 23 p. 254, 10 *sqq.*). exod. 30, 18 facies et labrum aeneum cum basi sua (31, 9. 35, 16. 38, 8 *al.*). 38, 26 bases sanctuarii. 38, 31 atrii. III reg. 7, 28 ipsum opus basium interrasile erat. 7, 43 et bases decem et luteres decem super bases (ἐπὶ τῶν μεχωνώθ, *cf.* IV reg. 16, 17) IV reg. 25, 16 bases quas fecerat Salomon in templo. II par. 4, 14 bases ... fecit et conchas, quas superposuit basibus. *et passim.* *de sideribus*: VITR. 9, 4, 2 Perseus ⟨a⟩ dexterioribus sub tergo habens basim (-em *codd.*) vergilias. 9, 5, 3 HYG. astr. 3, 6 p. 83, 24 SCHOL. Arat. rec. interp. p. 265 *Ara* habet ... stellas in base duas (ἐπὶ τῆς βάσεως, *rec. gen.* in vasile). SCHOL. Germ. Bas. p. 78, 6. 99, 15. *cf.* CARM. poet. min. V 68, 46. *apud medicos*: CELS. 5, 26, 2 cui basis cerebri ... percussa est (CAEL. AVR. acut. 1, 8, 53 aliqui ... cerebrum pati dixerunt, alii eius fundum sive basin, quam sessionem dicere poterimus). 7, 14 imam basim eius (*tumoris*) atramento notare (*cf.* 7, 17, 1). 7. 19 ad basim testiculi (*cf.* SORAN. p. 10, 3). 7, 30, 3 si capitulum *venae* exiguum est basimque tenuem habet (*ibid.* basis latior). 8, 3 p. 332. SCRIB. LARG. 227 radices earum (*haemorrhoidum*), quas basis dicunt (*cf.* SORAN. p. 109, 10). SORAN. p. 50, 8 bases oculorum (p. 103, 17 *cf.* GLOSS. III 598, 2). p. 8, 12 basis grandis. p. 55, 9 CASS. FEL. 22 p. 38, 5. *de planta pedis*: CHIRON 21 si basem moverit *iumentum* aut duritias citare coeperit (*cf.* 577. 579. 619. 620. 653). 22 bases (vase *cod.*) tam longi temporis clodiginem habebunt (VEG. mulom. 1, 26, 1). 52 *vulnus* supra coronam in vase. 620 scarifatis bases. 652 quodcumque iumentum articulos oneraverit vel bases. VEG. mulom. 1, 25, 6. 1, 56, 27. 2, 46. 3, 1, 2. 3, 3 a geniculo usque ad basin. 3, 6, 5 parvae bases, plenae ... ungulae. VVLG. act. 3, 7 consolidatae sunt bases (βάσεις) eius et plantae (*cf.* Iob 38, 6). VEN. FORT. vita Germ. 45, 127 pedum basides solidantur.

de figuris geometricis, sim.: CIC. nat. deor. 2, 125 basis ... trianguli, quem efficiunt grues, ea tamquam a puppi ventis adiuvatur. CELS. 7, 25, 2 triangula forma cutis ab inferiore parte excidenda est sic, ut vertex eius ad frenum, basis in tergo extremo sit. HYG. lim. grom. p. 190, 13. NIPS. grom. p. 286 *passim.* CHALC. comm. 237 prout basis *coni* vel directa vel inflexa fuerit. HIER. in Ezech. 41, 13 *sqq.* p. 503 hanc ... habet naturam mensura quadranguli, ut stabuli consistat basi. BOETH. arithm. 2, 21 p. 105, 4 pyramis a triangula basi in altitudinem sese erigens (p. 105, 11). 2, 24 p. 110, 15. 16 tetragona *et* pentagona basis. p. 110, 22. PS. BOETH. geom. p. 380, 9 si duo trianguli ... basim basi aequam habebunt (*cf.* p. 381, 24. 382, 12. 14). p. 383, 17 parallelogramma ... in eisdem basibus ... constituta (p. 384, 14. 384, 17 in basibus aequalibus. *sim. ibid.*). p. 407, 7 basis si per se multiplicetur. p. 407, 18 summa basis (p. 424, 5). p. 406, 18. 20. 417, 8. 424, 3. COLVM. 5, 2, 8 si semicirculus fuerit ager, cuius basis habeat pedes CLX, curvaturae autem latitudo pedes LXX, oportebit multiplicare latitudinem cum basi (*cf.* GROM. p. 355, 14). 5, 2, 9 si autem minus quam semicirculus erit, arcum sic metiemur. esto arcus, cuius basis habeat pedes XVI *eqs.* (*bis ibid.*). *cf. etiam* CELS. 8, 4 p. 336 (*opp.* vertex). COLVM. 3, 13, 12. GROM. p. 343, 7 termini maiores, qui iuxta flumina positi sunt, mensales vocantur. alii autem bases eos dicunt. *technice apud grammaticos, metricos, rhetores*: VARRO Men. 362 primum eam (*musicam*) esse physicen, quod sit ἔμφυτος ut ipsa vox, basis eius. FORTVN. gramm. VI 281, 5 ingressio, quam Graeci basin appellant. MAR. VICTORIN. gramm. VI 47, 3 de disyllabis coniunctis, qui et duplices et tetrasyllabī appellantur ..., quorum coniunctio basis appellatur. nam Graeco sermone duorum pedum copulatio basis dicitur, velut quidam gressus pedum. FORTVN. gramm. VI 282, 3 cum eius simplicibus pedibus basis constet. MAR. VICTORIN. gramm. VI 64, 28 trochaicas ... bases (90, 10. 91, 32. 111, 28. 154, 17. DIOM. gramm. I 505, 30 basin trochaicen). 86, 2 iambica basi (90, 12. 127, 26 DIOM. gramm. I 505, 14. 17). 93, 18 priorum pedum basin. 101, 28 cum diversae bases miscentur. 129, 30 binae bases, hoc est breves ac longae. DIOM. gramm. I 502, 16 *sqq.* 506, 5 basis pentasemos. DON. Ter. Eun. 116 mater ubi accepit: haec figura in narrationibus 'basis' dicitur, cum omnia pedetemptim dicuntur insinuandi gratia. *in imagine*: NON. p. 520 modestia fundamentum, soliditas, basis ipsa virtutis est (*cf.* VVLG. Sirach 6, 30). AMBR. hex. 6, 9, 58 imago quaedam animi loquitur in vultu, fidei basis, in qua cotidie nomen domini scribitur. GAVDENT. serm. 5 p. 873ᴮ si divinorum mandatorum calciamenta non servans gressus cordis tui, id est animae tuae bases, crudelissimae concisioni tradideris. VEN. FORT carm. 8, 12ª, 2 causa universalis ecclesiae talem vos habens basidem (bass- *DR*). ISID. lib. num. 84 bases ... prophetas intelligimus, super quorum ... vaticinii fundamentum consistit ... doctrina apostolorum. in exod. 56, 10 bases, id est prophetae, suo fundamine structuram gestantes ecclesiae (*cf.* orig. 9, 3, 18). ort. et obit. 21, 34 qui super basem sortis suae ... hostiae sanguinem fudit. *proverbialiter dictum putant* (*cf. Otto, Sprichwörter p. 53*): SEN. epist. 76, 31 nemo istorum, quos divitiae honoresque in altiore fastigio ponunt, magnus est. quare ergo magnus videtur? cum basi illum sua metiris.

synonyma: fundamentum, fundamen, sessio, fundus, radix, soliditas. ingressio, gressus (*l. 18. 22. 35*). *opposita*: caput, capitellum, capitulum, vertex.

derivatum: basicula. *composita*: anabasis, antibasis, catabasis, ecbasis, embasis, hypobasis. *Ihm.*

Basis, -is *cogn. mul.* CORP. VI 11127 Aemilia Basis. XIV 493 (*Ostiae*) Iuliae Base, *nisi est* Bas(s)ae.

Basitānus, -ī *cogn.* CORP. X 2260 (*Puteolis*) Ti. Claudio Basitano Ti. Claudius Baccynius. *fort. ethnicon iber. ad* Base *pertinens. cf. cogn.* Capretanus, Salvitanus. *Jacobsohn.*

bāsium, -ī *n.* [*orig. inc. Th.*] *inde a* CATVLLO, *plerumque plur. cf. Haupt, opusc. II p. 106 sqq.* [*it.* bacio, *prov.* bais, *hisp.* beso. *M.-L.*] GLOSS. II 28, 36 φίλημα (471, 29). 569, 21 osculum. V 348, 8 bassia oscula (401, 26). *cf.* SCHOL. Iuv. 4, 118. SERV. Aen. 1, 256 sciendum osculum religionis esse, savium voluptatis, quamvis quidam osculum filiis dari, uxori basium, scorto savium dicant. GLOSS. V 170, 33 basium quod uxori datur. nam distantia haec est, ut basium uxori, osculum filiis, suavium scorto sit deputatum. ISID. diff. 1, 398 pacem amicis, filiis osculum dari dicimus, uxoribus basium, scorto savium. item osculum caritatis est, basium blanditiae, savium voluptatis. quod quidam etiam versibus his distinxit: basia coniugibus, sed et oscula dantur amicis, savia lascivis miscentur grata labellis (*cf.* GRAMM. suppl. 209, 2, *ubi idem versus afferuntur.* ANTHOL. 681). DIFF. ed. Beck p. 41 basium pietatis, osculum amicitiae, savium luxuriae. DON. Ter. Eun. 455 oscula officiorum sunt, basia pudicorum affectuum, savia libidinum vel amorum.

CATVLL. 5, 7 da mihi basia mille, deinde centum (*sic* dare: PETRON. 110 puero basium dedit. MART. 2, 10, 1 basia dimidio quod das mihi ... labro 2, 21, 1. 2, 22, 4. 6, 34, 1 basia da nobis ... pressa. 6, 50, 6 pura. 8, 46, 6. 9, 93, 7 bis quina. 11, 6, 14 da nunc basia, sed Catulliana. 11, 23, 10 lasciva. 11, 26, 3 basia da nobis, vetulo, puer, uda Falerno. 11, 98, 21. 12, 55, 12 *sing.* 12, 59, 1 MAXIMIAN. eleg. 1, 98 ANTH. 477, 10). CATVLL. 5, 13 cum tantum sciat esse basiorum (*cf.* MART. 12, 59, 1). 16, 12 quod milia multa basiorum legistis. 99, 16 numquam iam posthac basia surripiam. PHAEDR. 5, 7, 28 iactat basia tibicen (MART. 1, 3, 7. IVV. 4, 118 blandaque devexae iactaret basia raedae). PETRON. 21 cinaedus ... nos ... basiis olidissimis inquinavit. 23 immundissimo me basio conspuit. 24 clu-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nibus eum basiisque distrivit. 31 stupentibus spississima basia impegit (MART. 10, 42, 5 fortius impressi quotiens tibi basia quinque). 86 primum implevi lactentibus papillis manus, mox basio inhaesi. MART. 1, 76, 14 circum pulpita nostra et steriles cathedras basia sola crepant. 2, 12, 1 olent tua basia myrrham. 3, 65, 9 hoc tua ... basia fragrant (11, 8, 12). 4, 22, 8 insilui mersusque vadis luctantia carpsi basia (5, 46, 1). 11, 8, 13. 11, 22, 2 mollia quod nivei duro teris ore Galaesi basia. 11, 95, 1 basia fellatorum. 11, 98, 9 nuptiale basium. 11, 104, 9 basia me capiunt blandas imitata columbas. 12, 26, 4 referam lassus basia mille domum. 12, 55, 9 ne sint basia muta nec maligna. 12, 65, 7 amplexa collum basioque tam longo blandita, quam sunt nuptiae columbarum. IVV. 6, 384 gratoque indulget basia plectro. CYPR. GALL. gen. 1059 *feminae* admorunt teneros cognata ad basia natos. 1470 dum sensim basia libat. CLAVD. carm. min. app. 5, 80 mellea tunc roseis haerescant basia labris. *nota*: CATVLL. 7, 9 *v.* basio *p. 1773, 46.* *Ihm.*

Basius, -a *nom. celt., ut videtur.* CORP. V 4858 (*apud Benacenses*) Iamuno Rufi et Tertullae Stacassi Basi f. uxori. III 10353 (*in Pannon. infer.*) Basiae Bageetonis (filiae). *cf.* VI 10674 (*periit*). *cogn.* **Basiānus,** -ī. CORP. III 918 (*in Dacia*) Aur(elius) Aulucmus (?) Aur(elii) Basianus et Dasius (*an i. q.* Bassianus?).

Basmus, -ī *cogn.* CORP. VI 12583 (*periit*) Cn. Atelius Basmus Pompeia Athenais.

Bāso, -onis *cogn. vir. cf.* Bassus. CORP. XIV 2975 (*Praeneste, aet. Sull.*) M. Anicius L. f. B a a s o M. Mersieius C. f. aediles.

Basoleus, -ī *cogn.* CORP. VIII 10652 ⟨I⟩uliu⟨s⟩ Basoleus.

Basoretēnsibus ⟨v⟩icanis CORP. III 3673 (*in Pannon. infer.*).

Bassa, Bassaeus *v.* Bassus. **Bassāmes** *v.* Basan.

Bassania, -ae *opp. Illyriae.* LIV. 44, 30, 7 ad Bassaniam urbem quinque milia ab Lisso. *incolae* **Bassantēs** (*ita V*), -ium. LIV. 44, 30, 13 ut Bassantis solveret obsidione (Bassanitas *vulg.*). *Jacobsohn.*

Bassanus *v.* Bassus.

Bassara, -ae *v. l. 39.*

Bassareus *m.*, *Βασσαρεύς, Bacchus. Jessen, PW. III 104.* HOR. carm. 1, 18, 11 candide Bassareu. PORPH. *ad h. l.* a genere vestis Liber Bassareus appellatur, unde et ipsae Bacchae Bassarides appellantur. SCHOL. Hor. *ad h. l.* Bassareus dictus est Liber pater a genere vestis Baccharum, unde et Bacchides Bassarides dictae. vestis enim genus est usque ad pedes demissae, dicta a B a s s a r a, loco Lydiae, ubi fit. SCHOL. Pers. 1, 101 *v. l. 49.* VERS. metr. Bass. gramm. VI 255, 16 Lyaee, Bassareu, bicornis, Maenalie *eqs. cf.* MACR. sat. 1, 18, 9. *adi.* **Bassaricus,** -a, -um, *Βασσαρικός, Bacchicus.* PROP. 3, 17, 30 cinget Bassaricas Lydia mitra comas. MAR. VICTORIN. gramm. VI 98, 8 quod ... post tres bacchios postremo paeone concluditur, m e t r u m b a s s a r i c u m appellatur (*sequitur exemplum*). **Bassaris,** -ridis (*et* -ris) *f.*, *Βασσαρίς.* **a** *Baccha*: GLOSS. IV 210, 43 Bassarides baccae. *alibi varie corruptum, cf. Thes. gloss.* SEN. Oed. 432 te (*Bacche*) Bassaridum comitata cohors. NERO IMP. Pers. 1, 101 Bassaris ... euhion ingeminat. SCHOL. Pers. *ad h. l.* (*Jahn*) Bassaris, ipsa Agaue, a qua Bassarides omnes bacchae dictae sunt; sed etiam Liber pater, ut Horatius: (*carm. 1, 18, 11*). quibusdam videtur a genere vestis, qua Liber pater utitur, demissa ad talos, quam Thraces b a s s a r i n vocant; quidam a vulpibus, quarum pellibus bacchae succingebantur *eqs.* vulpes inde Thraces b a s s a r e s dicunt (*cf.* SCHOL. *ed. Kurz*). STAT. silv. 2, 7, 7 tu, Bassaridum rotator Euhan. AVIEN. Arat. 627 impia Bassaridum ... dextera. orb. terr. 887 Indica Bassaridum ... agmina. SCHOL. Arat. lat. p. 232 B a s s a r e s ... dissipaverunt eum (*Orpheum; gr. τὰς Βασσαρίδας; rec. interpol.* missis ... p a s s e r i b u s membratim discerptus). SIDON. carm. 5, 497 enthea ... Bassaris. 9, 209 tremulas ... Bassaridas. 22, 37 Bassaridas Satyros Panas Faunosque. **b** *cogn. mul.*: CORP. V 3382 (*Veronae*) Aveniae Bassaridis (*in postica eiusdem baseos*: *Θεὰ Χάρις Βασσαρίς* = INSCR. graec. Sic. et It. 2307).

? **Bassarinon** *genet.?* RAVENN. p. 174, 6 ad partem septentrionalem ... maioris Scythiae ponitur patria, quae dicitur Colchia Circeon, Melanglinon, Bassarinon (*'an Bastarnae?' edd.; cf. Tomaschek, PW. III 105*). *Hey.*

bassaris, Bassaris *v.* Bassareus.

Bassenius *v.* Bassus. **Bassēus** *v.* Bassaeus *sub* Bassus.

? **Bassī,** -ōrum *populus Belgicae.* PLIN. nat. 4, 106 Bellovaci, Bassi (Bellobasi *pars codd.*).

Bassiānus, Bassidius, Bassiēnus *sim. v.* Bassus.

Bassilās, -ae *cogn. vir. cf.* Bassus. CORP. VIII 9662 (*in Mauret. Caes.*) L. Servilius Bassilas *miles.* *Jacobsohn.*

Bassiliānus *v.* Basilius. **bassilica, -us** *v.* basilica, -us.

παχύτης **bassilitās** GLOSS. II 400, 14. *a* bassus. *Ihm.*

Bassilius, Bassilla, Bassīnus, -inius *v.* Bassus.

Bassiolus *cogn. cf.* Bassus. CORP. VIII 21634 a (*in Mauret. Caes.*) Aurelius Bassiolus. *cf.* Bassurius.

Bassio(n), -onis *cogn. vir. cf.* Bassus. CORP. VI 19283 L. Iulius Bassio. 25663 L. Rutilius Bassion. MARTYROL. Hier. 16 Kal. Mart. Bassion (bassiani *Eptern.*).

Bassius *v.* Bassus.

Bassones *episcopus Gabulensis* PATR. Nic. 2, 71 (1, 71 Basonis. 3, 70 Bassonis. 4, 68 Bassonus).

Bassuertae *gens Indiae* PLIN. nat. 6, 77 (bassuertae R^2, barsuertae *D*, brasuertae *EF*, basuertae R^1). *Jacobsohn.*

παχὺς ὑποκοριστικῶς **bassulus** GLOSS. II 400, 12. *a* bassus *deminutive.* *Ihm.*

Bassulus *v.* Bassus.

Bassurius, -ī *cogn. cf.* Bassus. CORP. VIII 21634 (*in Mauret. Caes., a. 372*) Aufidius Bassurius et Aurelia marita eius. *Jacobsohn.*

1. bassus, -a, -um [*orig. inc. Th.*]. [*val.* bas, *it.* basso, *francog.* bas, *hisp.* bajo. *M.-L.*] MARTYR. gramm. VII 176, 14 bassus etiam, id est grassus, in glossematibus repperi et per b mutam scribi cognovi. GLOSS. V 591, 60 bassus crassus. II 400, 11 *παχύς* bassus grossus crassus. 28, 38 bassus *ἔγχυλος*. V 173, 16 bassus pinguis obesus (592, 53 *cf.* IV 590, 51 bassum. V 492, 39. IV 487, 32. 210, 16 *coll. Löwe, prodr. p. VIII*). II 569, 27 bassus grossus pinguis. IV 210, 17 bassum: non altum (V 492, 41 bassium). NOT. Tir. 71, 56 bassus. [CATVLL. 39, 11 bassus *Löwe, prodr. p. 66, coni. pro codd.* parcus. 68, 61 basso in sudore *codd.*, lasso *vulg.*] *derivata*: bassulus, bassilitas.

2. bassus, -ūs *m.* PROB. inst. gramm. IV 115, 31 hoc monemus, quod, si Bassus nomen proprium esse reperiatur, ad formam docti per omnes casus declinetur; sin vero bassus nomen appellativum esse inveniatur, ad exemplum fluctus per omnes casus flectatur. PROB. app. gramm. IV 203, 8 inter Bassos et bassuus hoc interest, quod Bassos nomina propria designat, bassuus vero appellativa nomina esse demonstrat (*cf.* ISID. diff. 1, 80). *cf.* GLOSS. V 492, 42 Bassus proprium secundae declinationis, contatus (status? *Götz*) corporis quartae declinationis. PROB. app. gramm. IV 193, 15 *affertur ablat.* bassu. *Ihm.*

Bassus, -a *cogn. frequentissimum inde a* CIC., *hereditarium aliquamdiu in familia Laecaniorum et Pomponiorum. fort. orig. oscae. v.* Bassius. *simplex* s *occurrit*: CORP. VI 33409 (*c columb.*) Livineia Ny(m)phe Basi. 7903. X 8058, 16 (*in signaculis Pompeianis*) L. Munati Basi. 2820 (*Puteolis, periit*) Pacia Basa. III 10440 Baso (*cos. a. 259*). VIII 16274. 19531 (*in Numidia*) L. Aerenius Basus. *cf.* INSCR. Kern, Inschr. von Magnesia 122 g 5 (*saec. IV*) *Βάσου Εὐτύχου*. *compendia* Bas. *et* Bass. *saepius, ex. gr.* CORP. III 12010, 1. 10994 (*cf.* IV 2256?). *de declinatione v.* 2. bassus. *genet. fem.* B a s s e s: CORP. XV 7463 (*saec. III in.*) Geminiaes Basses. *t e s t i m o n i a a n t i q u i s s i m a*: LIV. 23, 43, 9 Herennius Bassus *Nolanus aetate belli Punici secundi* (23, 44, 1). SISENNA hist. 46 Bassus. INSCR. graec. II 2335 (*Teni*) *⟨Λεύ⟩κιος Αὐφίδιος Λευκίου υἱὸς Βάσσος. cf. Klebs, PW. II 2291 et* Aufidium Bassum *historicum.* Q. Caecilius Bassus *eques aetate Caesaris, v. Münzer, PW. III 1198.* CIC. Att. 12, 5, 2 Bassum Lucilium. CIC. epist. 7, 20, 2 Bassus noster. HOR. carm. 1, 36, 14. Betilieni Bassi: *v.* Betilienus. *in titulis*: CORP. XIV 3664 (*Tibure, aet. Cic.*) L. Ventilius L. f. Bassus IIIIvir. I 745 (*a. 740/14*) L. Stlaccius Bassus. 758 (*'falsa fort.'*) Virius Caesii Bassus. VI 359 (*aetate Tiberii*) Bassa Vitellí. XV 1326 (*in lateribus*) Naevi Bassi. XIV 2964, 2, 6 (*Praeneste*) ⟨M.(?)⟩ Cominius Bassus quinquennali ordine ex s. c. praef. X 3804 (*Capuae, a. 742/12*) Sex. Pontidio Basso ... IIvir. DECRET. Pis. de L. Caesare (Corp. XI 1420) 2 P. Rasinius L. f. Bassus. DECRET. Pis. de C. Caesare (Corp. XI 1421) 3 L. Fabius L. f. Bassus. CORP. II 2040 (*a. 23*) ⟨...⟩ Cornelius Bassus pontufex Caesarum. III 7117 (*Ephesi, saec. I in.*) Ofillia A. f. Bassa (*Βάσσῃ*). *primis imperat. temporibus praeterea adsignari possunt*: CORP. VI 2156 M. Sulpici Bassi. 13552 L. ⟨Be⟩nnius L. (*mulieris*) l. Bassus. *et plures e columbariis, ex. gr.*: CORP. VI 4067 Bassa Felicis. 4337 Bassus Germanus Germanician(us) Drusi Caesaris nat(ione) Veius. 4338 Bassus Tiberi Germanici Germanus. 4342 Bassus Neronis Caesaris corpore custos natione Frisius. 6427 Constans Statili Bassi. *cf. adnot.* 8688. 33512 Avillia C. f. Bassa. IV suppl. 151, 16 a. b C. Numitorius Audius Bassus (22, 14). 48, 15 Q. Valerius Bassus. X 8058, 16 (*Pompeis*). *c o n s u l e s*: P. Ventidius P. f. Bassus, *cos. suff. a. 711/43*; C. Laecanius Bassus, *cos. suff. a. 40*; C. Laecanius Bassus, *cos. a. 64* (*alii* Laecanii: CORP. VI 21010 C. L⟨a⟩ecanio C. f. Vel. Basso C. L⟨a⟩ecanius Bassus Paccius Paelignus. IX 39); L. Flavius Silva Nonius Bassus, *cos. a. 81*; D. Aburius Bassus, *a. 85*; C. Salvius C. f. Liberalis Nonius Bassus, *aet. Flav.*; C. Iulius Bassus, *cos. suff. a. 105*; L. Elufrius Severus Iulius Quadratus Bassus, *a. 114*; C. Iulius Bassus, *a. 139*; Q. Allius Bassus, *a. 158*; M. Iallius M. f. Volt. Bassus Fabius Valerianus, *cos. anni incerti saec. II ex.* (*cf.* CORP. XII 2718/9 *et Prosopogr. II 150*); M. Magrius Bassus, *cos. a. 289*; Iunius Bassus, *a. 317*; Flabius Bassus, *a. 431*; Octavius Bassus, *a. 431. alius* CORP. III 7000, 3, 32. P o m p o n i i: T. Pomponius Bassus, *cos. a. 93*; L. ⟨Po⟩mponius Bassus, *cos. suff. a. 118* (*fort. etiam consules a. 211, 258, 259, 271 Pomponii fuerunt*). C. Pomponius Bassus Terentianus proconsul Lyciae et Pamphyliae *fort. sub Commodo. alii v. Prosopogr. III 74 sqq. cf. etiam* Bassulus. A n n i i: L. Annius Bassus, *cos. suff. a. 70*; Annius Bassus, *cos. a. 331, pater ut videtur senioris e tribus Aniciis Aucheniis Bassis* (*alii* Annii: CORP. X 3638. XI 5943). A n i c i i A u c h e n i i: *v. Seeck, PW. I 2200 cf.* PRVD. c. Symm. 1, 558 (*cf. W. Schulze, Eigennamen p. 130*). *adde* CORP. VI 34393 M. Anici⟨us S⟩ex. f. Ser. Bassus. *huc vix pertinet* Anicius Baaso (*v. s.* Baso). *s c r i p t o r e s e t r h e t o r e s fere omnes saeculo primo*: Calpurnius Bassus, *auctor librorum de natura rerum* (PLIN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat.). Gavius Bassus *grammaticus.* Iulius Bassus *rhetor* (SEN. contr.) *fort. idem* Iulius Bassus, qui de medicina Graece scripsit PLIN. nat. 1, 33 ind. auct. *et saepius; ad eundem referunt* OV. trist. 4, 10, 47 Bassus quoque clarus iambis (*codd.* ballus, balus, bacchus *vel sim.*) *et* PROP. 1, 4. Lollius Bassus *poeta Smyrnaeus graecus.* Sepullius Bassus *rhetor* (SEN. contr.). Aufidius Bassus *historicus. cf. p. 1778, 40.* Caesius Bassus, *poeta lyricus aetate Neronis (cf. Skutsch, PW. III 1312), idem, ut videtur, auctor libri de metris (v. Consbruch, PW. III 1313).* Iunius Bassus *rhetor* (QVINT. inst.). Saleius Bassus *poeta* (QVINT. inst. TAC.). Cassianus Bassus *scholasticus saec. VI (v. Wellmann, PW. III 1668).* *alii nobiliores:* CORP. II 5792 (*a. 40*) C. Terentio Basso C. f. Fab. Mefanate Etrusco praefecto alae Augustae. XIV 3665 (*Tibure, saec. I*) C. Maenio C. f. Cam. Basso aedili *eqs.* Sextus Lucilius Bassus *praefectus classis Ravennatis et Misenensis a Vitellio factus* (*cf.* Lucilium Bassum CIC. Att. 12, 5, 2). CORP. XIV 2610 add. (*Tusculi*) ⟨Rub⟩elliae ⟨Bla⟩ndi f. Bassae Octavi Laenatis (*cf. adnot. et* XV 7524). PLIN. epist. 10, 21 Gabius Bassus, praefectus orae Ponticae. 4, 15, 6 quaestor maximus ex liberis Rufi, Asinius Bassus, iuvenis. 4, 56, 4 Iulius Bassus *proconsul Bithyniae.* Iulius Bassus leg. Aug. pr(o) pr(ovinciae Daciae) CORP. III 1078 (*saec. II*). PAPYR. Oxyrh. IV (1904) n. 726 (*a. 135*) τοῦ ἐπιστρατή⟨γ⟩ου Γελλίου Βά⟨σ⟩σου. SPART. Sept. Sev. 8, 8 Bassus praefectus urbis. CORP. III 218 (*Cypri*) Andioum Bassum procos. provinc⟨iae⟩ Cypri (Βάσσον). VOPISC. Aurelian. 31, 5 Cerronio Basso. *praefecti urbis et praetorio saec. IV et V:* A. Septimius Bassus *praef. urb. a. 316*, Bassus *praef. praet. 319*, Tarracius Bassus *praef. urb.*, L. Val. Sept. Bassu⟨s⟩ *a. 379—383* (CORP. VI 1184 a), Bassus p. p. *a. 426.* COD. Iust. 9, 10, 1 (*a. 326*) Bassus, vicarius Italiae. *aetatis incertae:* CORP. VI 2165 M'. Valerio M'. f. Quir. Basso trib. mil. leg. III Cyrenaicae...harispici maximo. 31696 T. Bass. ⟨praef. aer.⟩ militar. ⟨pro⟩cós. Lyci⟨ae⟩. XIV 2579 (*Tusculi*) P. Valeri Bassi praef(ecti) fabrum (*cf.* VI 135. XII 2606 L. Iul. P. f. Vol. Brocchus Val. Bassus praef. fabr. *idem* 2607). XIV 3955 (*Nomenti*) Gn. Munatius M. f. Pal. Aurelius Bassus proc. Aug. IX 1167 (*Aeclani*) C. Quintio C. fil. Cor. Basso IIvir. aedil. X 1687 (*Puteolis*) L. Caesonio L. f. Quirina Quinto Rufino Manlio Basso salio Palatino pontifici maiori praetori quaestori. 4885 (*Venafri*) C. Menio C. f. Ter. Basso IIvir. II pontifici . . . *patri* Meni Bassi. *adde:* TAC. ann. 16, 1 Caeselli Bassi, qui origine Poenus. CORP. VI 1057, 6, 80 (*a. 210*) Q. Buttae(us) Bassus. 2381 b 1, 29 (*a. 154*) ⟨. . .⟩ M. f. Hor. Bassus Ven. 2652. 3136 M. Valeri Bassi ... natione Graecus. 3177 P. Ael. Basso ... nat(ione) Bessus. 17698 Faiania Bassa ... A. Thorius A. f. Pom. 35054 duorum Cossutiorum Bassi et Asteris lib. XIV 3906 C. Apidius P. f. Qui. Bassus prim. leg. XI ... Amiterni. 3951 (*Nomenti*) Cn. Munatius Cn. f. Bass⟨us⟩ *filius* Cn. Munati Aureli Bassi. *cf.* X 8058, 16 (*Pompeis*). IX 1042 (*in agro Compsino, ante aetatem Neronis*) Cn. Mucio Cn. f. f. Ste. Basso. X 132 (*Potentiae, ante aetatem Neronis*). 1809 (*Puteolis*) M. Paccius M. f. Pom. Bassus augur ... Volceis ... Pacciae M. f. Bassae. 3514 (*Miseni*) M. Amonius Bassus ... natio(ne) Aegyptius. 4128 L. Cresidio L. f. Cla. Basso IIvir. Aequicl. IIIIvir. Cars(iolis). XI 4004 (*Capenae, ante aetatem Neronis*). V 5511 C. Cassius Bassus mag. i. d. sacerdos Romae. 8725 (*Concordiae*) Αὐρήλιος Βάσσος Σύρος. XIII 568 Escingus Bassi fi⟨l.⟩. III 14982 (*in Dalmatia*) Q. Marcius Q. f. Cor. Bassus dom. Benevento. 4887 (*in Norico*) Bassus Congeistli. 11701 Aur. Bassus Barathe. 6603 (*Alexandriae, a. 80*) T. Cominius Bassus Damasco. 6580 (*a. 194*) ⟨. . .⟩ Pol. Bassus Samosata. II 774 (*in Lusitania*) Bassus Medami f. 775 Bassus Fuscini f. *passim in Africa, dimidia fere pars Lambaesi (cogn. militum). nom. singular.* CORP. VIII 1052, 17156. INSCR. Kaibel, epigr. gr. 452, 15 (*saec. III*) Βάσσος Ἀβουρίου. 455 Βάσσος ἀνήρ, Βόστρης ἐρικυδέος ἄ⟨κρον⟩ ἄωτον. 633. 892 = INSCR. graec. Peloponn. I 1745 Βάσσον Ἀλκίδου γενεῆς ἐρικυδέα φῶ⟨τ⟩α (*v. adn.*). *christiani, ex. gr.:* CYPR. epist. 22, 2 martyrum . . . Bassi *et aliorum.* HIL. op. hist. frg. 2, 15 Bassus a Macedonia de Diocletianopoli *episcopus.* 3, 19. 3, 29 Bassus episcopus a Car. 6, 7 SYMM. 1, 72. 4, 36. 4, 48 AMBR. epist. 1, 56. AVG. civ. 22, 8 Bassus quidam Syrus. AVELL. p. 36, 16 *iudex.* p. 568, 22 presbyter Secundae Syriae. p. 571, 10 diaconus. PATR. Nic. 1, 62 Bassus Zeugmatos. ENNOD. epist. 1, 25, 6 p. 27, 11. 4, 25 p. 146, 9 GREG. M. epist. 5, 57[a]. EVGIPP. epist. 1 Bassi monachi. CORP. VI 1796, 29 (*saec. VI*). 32004. V 6195 (*a. 444*). III 9750 (*Salonis*). MARTYROL. Hier. *saepe.* *signum:* CORP. VI 9280 Sulpiciae Chrysidi qui et Bas⟨sa⟩. XI 1808 L. Vicceius qui Bassus. *nomine saepe usus est* MART. *ad eludendas personas, incertum, utrum in singulis carminibus nomen sit fictum an verum. nota* MART. 5, 53, 2 quo tibi vel Nioben, Basse, vel Andromachen? 6, 69, 1 non miror, quod potat aquam tua Bassa, Catulle: miror, quod Bassi (basse B^A) filia potat aquam. *item nomen fictum* VOPISC. quatt. tyr. 2.

praeter Bassam *locum feminini obtinet deminutivum* **Bassilla,** -ae (*cf.* Balbus Balbilla, puer puella *al.*). *masc.* Βάσσιλλος *unum exemplum* INSCR. graec. Sic. et Ital. 1888 (*Romae*), *ubi lectio plane incerta, sed cf.* Βάσιλλος *ab auctoribus Graecis scriptum pro Latino* Basilus. CORP. VI 365 Aquilliaes B a s s i l l a e s (366). 2777 b 2 Hirriae Bassil⟨l⟩ae. 10170 M. Pullienus Parthenio Pullienae M. f. Bassillae patronae M. Pullieno Basso patrono. 10566. 10772. 11128. 13743. 15368 (*saec. I*). 15369. 16361 Corneliae Q. f. Bassillae ... Q. Cornelius Bassus et Cornelia Q. f. Prima parentes. 20393 Iulia L. f. Bassilla ... L. Iulius Bassus pater. 20864. 28436 Vellenae Bassillae. 29307. 33547 (*e columb.*) Castriciae Bassillae. XIV 2201 (*Ariciae*). 2340 (*in agro Albano*). 4238 (*Tibure*). IX 1295 (*Aeclani*) Ermia Bassilla. 3477 (*Peltuini*) Faesasi⟨a⟩ Bassilla. 4112 (*apud Aequiculos*) Aequicula Bassilla. 5304 (*Cuprae Maritimae*). 5422 (*Falerione*). X 2810 (*Puteolis*) Oppia T. fil. Bassilla mater ... Basso fil(io). XI 1082 (*Parmae*). 1189 (*Veleiae*). 3288. V 285 (*Polae*). 623 (*Tergeste*). 836 (*Aquileiae*). 1004. INSCR. graec. Sic. et Ital. 2342 (*in Venetia*) μειμάδι Βασσίλλῃ. CORP. V 6555 (*Novariae*). 7882 (*Cemeneli*) Flaviae Bassillae ... dom(o) Romae. II 4170 INSCR. christ. Hisp. 567. INSCR. christ. Kraus I 195 (*apud Treveros*). III 1745 (*in Dalmatia*). 2579 (*Salonis*). 8284. 5098 (*in Norico*). VIII 4055 Sergiae Bassille Marciae. 4245 C. Paconio Saturnino ... et Paconiae Bassillae et Paconio Iusto ⟨et⟩ Paconio Emerito ... et Antoniae Saturninae eius et Paconiis ... Basso Emerito eorum filis et Iusti filis ... Saturnino Bassillae (*cf.* 4244). 7065 ⟨P⟩oblicia L. f. Bassilla Torquata c. f. C. Iulius Bassus. CORP. XV 1377 (*in lateribus, saec. II med.*) Pomponiae Q. f. B a s s i l a e (1376 Pompon. Bassil.). *cf.* Pomponii Bassi *et* Bassuli, Stertinia Bassula *vel* Bassulla. **Bassulus,** -a *cogn. cf.* bassulus. CORP. XV 2201—5 (*in lateribus, saec. II*) Stertiniae Bassulae *vel* B a s s u l l a e (*eadem* XI 6689, 233 Bassullae. 234 Bassul. VIII 22632, 43). XI 5672 (*Attidii*) Stertiniae L. f. Cocceiae Bassulae Veneciae Aelianae Iunioris *uxoris* (*eius filia* VIII 626). CORP. IX 1164 (*Aeclani*) M. Pomponio M. fil. M. n. M. pron. M. abn. Cor. Bassulo ... eq(uiti) R(omano); *eius filius* 1165 M. Pomponio Bassulo Cor. Longiniano e(quiti) R(omano) L(aurenti) L(avinati), *cognata* Eggia Bassula 1254 (*cf. stemma ad* 1165). XIII 1516. 1567 (*saec. I*) Luci Pompon(i) Bassul⟨i⟩ et L. Pomp. Balbin. filiorum L. Iulius Bassianus pater et Pomponia Regola mater (*cf.* Pomponii Bassi *sub* Bassus). CORP. V 6194 (*christ.*) Bassulus. VIII 7470 Iul. Vin. Bassulus. 15193 Aemilia Bassula. 16031 P. Geminius P. f. Q(uirina) Bassulus. 20779 Iuliis Bassulo Rogato Sal⟨d⟩an⟨tibus⟩. Bassula, *soror Paulini Nolani:* PAVL. NOL. epist. 31, 1. RVRIC. epist. 1, 7 Bassulo episcopo. CONC. Paris. a. 614 p. 192, 20 B a s s o l u s episcopus. MARTYROL. Hier. 13 Kal. Mart. Bassulae (bassillae *Eptern.*). **Bassa** *cogn. vir.* (*cf.* Barba Barbus, Helva Helvus *al. et* Bassaeus, Bassanus). CORP. VI 35471 Olus Hirtius Hilarus Bassa Aquinas. **Bassanus,** -ī *cogn. cf.* Bassaeus, Bassa. CONST. veteran. 254 p. 2004 extr. 25 P. Aeli Bassani (*cf.* CORP. V suppl. 957). **Bassiānus,** -a *cogn. originem a* Basso *cogn. ducere probant hi tituli (quamquam pars exemplorum a gent. nom.* Bassius *derivata esse potest):* CORP. VI 6444 (*e columb.*) Faustus Bassian(us) (*'appellatus esse videtur a* Statilio Basso'. *cf. supra*). CARM. epigr. 1224, 1 (*saec. II in.*) filius hic situs est Iuli Bassi Băssĭānus. CORP. X 226 (*Grumenti, litteris optimis*) C. Stremponio C. f. Pom. Basso ... C. Stremponi Bassianu⟨s⟩ et Faustina fili. XII 2606 D. Iul(io) L. f. Vol. Ripano Capitoni Bassiano ... L. Iul. Brocchus Valer(ius) Bassus filio (*alter eiusdem filius* C. Iul. L. f. Vol. Ripanus Capito Bassianus XIII 5007). *cf.* XIII 1567 *supra l. 27.* *imperatores: Caracalla a patre Septimio Severo* Bassianus *nominatus (cf. v. Rohden, PW. II 2435).* CAPITOL. Opil. 8, 4 iustam causam ... praebuit exercitui *Macrinus* ... Bassiani, ut putabatur, filium sequendi, id est Heliogabalum Bassianum Varium, qui postea est et Bassianus et Antoninus appellatus (*cf.* LAMPR. Heliog. 1, 4). 9, 2 huic (*Maesae sive Variae*) erant duae filiae, Symiamira et Mamaea, quarum maiori filius erat Heliogabalus. *cf.* INSCR. graec. Sic. et Ital. 911 Ἰουλία Σοαιμιὰς Βασσιανή. ACT. Arv. a. 213, 4 M. Iul(ium) Gessium Bassianum (*imp. Severum Alexandrum esse suspicatur v. Rohden, PW. III 106*). LAMPR. Comm. 7, 6 Valerium Bassianum *consulem.* CAPITOL. Alb. 4, 5 Aelium Bassianum tunc proconsulem Africae. ORIGO Const. 5, 14 chron. I p. 8, 28 *maritus sororis Constantini Magni (v. Seeck, PW. III 106).* SYMM. epist. 10, 41, 2 rationalem Bassianum. AMM. 29, 2, 5 (*a. 371*) Bassianus procerum genere natus notarius militans. CORP. VI 1352 (*a. 199*) T. Arrium Bassianum c. v. INSCR. graec. Sic. et Ital. 1091 (*Romae, periit*) Ἰαλλίαν Βασσιανή⟨ν⟩ βουλὴ καὶ δῆμος τῆς λαμπρᾶς π⟨όλε⟩ως Ταυρομενειτῶν (*v. adn.; cf.* Iallius Bassus *supra*). CORP. IX 5094 (*Interamniae*). X 1287 (*Nolae, a. 196*). 1786, 8 (*Puteolis*). VIII 18313 (*in civitate Lambaesitana*) Octavius Bassianus vet. (*cf. supra p. 1779, 57*). *cognomen frequens nusquam nisi in finibus Celtarum:* CORP. V 2310 add. (*apud Altinum*). 5709 (*in agro Mediolaniensi*) Sextiliae Cattae Sextilio Bassiano. XII 1772 Q. Ponteni Bassiani ... Carisia Bassiana mater. INSCR. graec. Sic. et Ital. 2490 (*Viennae*) Βασσ⟨ι⟩ανή, ἐλευθέρα Κα⟨σ⟩σιανοῦ (Βασσιανοῦ *coni. Hirschfeld*). INSCR. Rhen. Bramb. 616 Bassiana Materna et Bassiana Paterna. CORP. III 862 (*in Dacia*) M. Vlp(ius) Caecil. Bassianus .... 7809 M. Firmo Bassiano. 7527 (*Moes. infer.*) ⟨. . .⟩nus Bassianus ... Scapullia Gemella. 14449. 3646 (*Pannon. infer.*) A. Plautius Fab(ia) Bassianus Roma praef(ectus). 4894 (*Viruni*) Suadra Sever⟨i f.⟩ Bassiano. 11909 (*in Raetia*). CORP. III 918 (*in Dacia*) Aur(elii) B a s i a n u s et Dasius. 7060 (*Cyzici, aetat. Hadrian.*) Q. Pompe⟨ius⟩ Q. f. Hor. Bassianus. *christiani:* CYPR. epist. 8, 3. CONC. Aquil. a. 381 Migne 16, 916[A] Bassianus episcopus Laudensis (*et saepe*). CANON. conc. Calcidon. Migne 56, 552 PATR. Nic. 1, 55 (5, 53 Βασιανός). ACT. synhod. a. 502 (*Romae*) Mon. Germ. XII 439, 17 CORP. V 5413 (*Comi*). monasterium sancti B a s i a n i: VICT. TONN. chron. II p. 191, 487 CONC.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Const. a. 536 Mansi 8, 909^D. 1053^C. LIBERAT. 13 Bassianus, qui ad civitatem Evazensium episcopus ordinatus est, et ecclesiae incubuerat Ephesinae. fundus **Bassiānus** TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) 2, 47 fund. Bassiani. *nom. opp.* **Bassiāna**: **a** *in Pannon. sup.*: ITIN. Anton. Aug. p. 262, 10 (*cf. Tomaschek, PW. III 105*). **b** *in Pannon. inf.* (*cf. Tomaschek ibid.*): CORP. III 10197 (*saec. III*) col(oniae) Bass(ianae). 10203. 10205 col. Bassian. 10207. 15135. PTOL. 2, 15 Βασσιάνα. HIEROCL. 657, 9 Βασιανά. IORD. Get. 272 ad Basianam Pannoniae civitatem. Bassianis: CORP. III 12799 (*in Dalmatia*). ITIN. Anton. Aug. p. 131, 5 Bassianis civitas. ITIN. Burdig. 10, 8 TAB. Peut. 6, 4 RAVENN. p. 214, 16. *ad hanc civitatem pertinet adi.* **Bassiānēnsis**, -e. CORP. III 3336 o⟨r⟩iundus ex regione Bassianesi. NOT. dign. occ. 11, 46 procurator gynaecii Bassianeusis, Pannoniae secundae. **Bassīnus**, -a (i *longa l. 15*) *cogn.* *exemplorum pars fort. originis celticae.* TER. MAVR. 283 Bassīne fili. CORP. VI 273 M. Aur. Bassinus *centurio*. 32640 ⟨. . .⟩ Anton. M. f. Vlp. Bassinus Zerm(izegetusa) *miles* (*cf. Corp. III p. 1431 infra sub* Bassius). X 2541 (*Puteolis, 'origine opinor urbana'*) Fl. Bassina. INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 271 (*Brixiae*) Biveio Bassino. CORP. XII 2339 C. Betutius Bassinus. XIII 372 (*in Aquitania*). 701 (*saec. I*). 1516 Marti Randosati Bassinus Bassuli f. 7347. 10010, 275 (*in vasculis Gall.*) of. Bassin *et* of. Basin. III 1108 (*Apuli*) Aur. Bassinus dec(urio) col(oniae) Aequens(is). 14468 L. Vl⟨p(ius) B⟩assinus dec. col. Apul. INSCR. Jahreshefte des österr. arch. Inst. V Beiblatt p. 116. CORP. III 4302 (*Pannon. super.*) Non(ius) Bassinus sac(erdos). 5256 (*Celeiae*). II 874. 4164. VIII 9438 C. Aemilius Putator Bassia Bassina *et ibid.* C. Aemilius Bassinus Putator . . . Bassia Bassina filio. 9611 Basso . . . ⟨. . .⟩a Bass⟨i⟩na pa⟨tri⟩. INSCR. Revue archéol. 1904, 4 p. 300 (*in Africa*) Iulius Bassinus *mensor legionis*. NOT. episc. Maur. Caes. 96 Bassinus Elefantariensis *presbyter*. **Bassius**, -a *nom. gent.* GRAN. LIC. p. 39 Papiusque Mutilus inde (*a Nola*) fugiens, quom ne ab uxore quidem Bassia noctu Teani reciperetur (*itaque pro* Bastia *restituendum* LIV. perioch. 89). INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 103 (*Nolae*) P. Bassius ⟨. . .⟩ l. Barn(aeus) vivos sibi et sueis (*cf.* Herennius Bassus *Nolanus*). CORP. VI 6891 (*e columb.*) Bassia T. l. Philotima. 13520 Bassaeo P⟨a⟩ederoti . . . coniugi . . . Bassia Iulia. 13521. X 3548 (*Miseni*) M. Bass⟨i⟩us Marcellus veteranus Aug. (*cf.* 3549). V 7929 (*Aquileiae*). 8252 INSCR. Rhen. Bramb. 310. CORP. III 1431 (*Sarmizegetusae*) M. Bassi Aquilae (*eius filii* 1432). *nom. singulare*: INSCR. graec. Sic. et Ital. 1634 (*Romae*) Βασσίας. CORP. VI 28456 (*aetate infima*) Bassio. XII 5686, 122 (*in vasculis*) of. Bassi Co . . . . 123 of. Bassi Ni . . . . XIII 10010, 277 of. Bassi (*et*) Coeli. *cf.* VII 1336, 136. III 12014, 17 (*nisi est* Bassus). *cogn.* CORP. VI 20243 Iulia Bassia. **Bassaeus** (Bassēus), -a *nom. gent. cf.* Bassa, Bassanus. *Beneventi*: CORP. IX 1640 C. Caelio C. f. St. Bassaeo Donato pr(aetori) Cer(iali) . . . C. Caelius Donatus et Bassaea Ianuaria parent(es). *eius frater* 1641 C. Caelio C. f. St. Bassaeo Procilio Faustino (*nom. gent. matris ad nom. gent. patris filii assumpserunt*). 1763. 1764 Basseus Benebe(ntus). 1765 (*periit*) Basseae Studiosae Titlius (?) Studiosus pater (*nisi est cogn.*). 2084. 6282 (*litteris aevi labentis*) Basseus Primus Basseo Zotico nepoti. *quare fieri potest, ut Benevento ortus sit* M. Bassaeus M. f. Stel. Rufus (CASS. DIO 71, 5, 2 ὁ Ῥοῦφος ὁ Βασσαῖος . . . ἀπαίδευτος ὑπ' ἀγροικίας) *praef. praet. imperatore Vero* (*cf. v. Rohden, PW. III 103*). CORP. VI 13241 Bassaee Manliae Secundae. 13520 (*v. supra l. 36*). 32334 (*a. 204*). X 1795 (*Puteolis*) M. Bassaeo M. f. Pal. Axio proc. reg. Calabr. V 6710 (*Vercellis*). *cf.* XII 5701, 27. INSCR. graec. Sic. et Ital. 4564 εὐτύχει Βασσαῖε. *cogn.*: CORP. IX 1640 (*cf. supra l. 46*). 1848 (*Beneventi*) Iuliae Basseae Irenini. 338, 2, 29 (*Canusii, a. 223*) P. Sergius Bassaeus. **Bassenius**, -a *nom. gent.* CORP. VI 13521 C. Bassenio Onesimo patri et Basseniae Piae sorori C. Bassenius Felix. 32638 b 4 (*a. 176*) L. Bassennius L. f. Off. Felix Mevi(...) (*cf. Corp. XI p. 732*). XIII 10010, 274 (*in vasculo*). *cogn.* CORP. II 5521 (*a. 238*) Porcia Bassenia. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 214.* **Bassiēnus**, -a *nom. gent.* CORP. VI 5572 (*e columb.*) Bassieni Rufi. 7268. 34070. **Bassidius**, -a *nom. gent.* CORP. III 6733 (*in Cilicia, a. 359/361*) Bassidius Lauricius . . . com. et praeses *Isauriae*. 10738 (*Pannon. sup.*) C. Bassidius C. f. Cl. Secundus aed. i(ure) d(icundo). VIII 641 Bassidia Fortunata. XV 6338 (*lucernae figulus*) Bassidi. CORP. VI 13517/8 Basidiae Eutychie. *nota*: CORP. VIII 1250 Bassida Crescentia (*cf. W. Schulze, Eigennamen p. 41*). **Bassilius**, -ī *nom. gent. cf. etiam* Basilius. CORP. XIV 160 (*Ostiae*) P. Bassilius P. f. Crescens. IX 6083, 111 (*Septempedae, in signaculo*) Picentini Bassil(i) N(umeri) ser(vi) acct(oris). VIII 5467 Q. Bassilius Saturninus. CARM. epigr. 1441. *huc pertinere videtur* CORP. XIII 10009, 74 Bassili. *cf.* VI 36364, 8 clivo Bassilli (*a* Bassillius?). 1977 (*periit*) ⟨. . .⟩us Bassil⟨. . .⟩ Salius Palatinus. *cogn.* **Bassiliānus**, -a *v. sub* Basilius. **Bassinius**, -a *nom. gent.* CORP. VI 34067 C. Bassinio Onesimo patri et Bassiniae Piae sorori C. Bassinius Felix. III 5794 (*Augustae Vindelicorum*) M. Bassinius Vitalis.

Basta *opp. Sallentinorum hodie, ut videtur*, Vaste. PLIN. nat. 3, 100. *cf. Mommsen, Unterital. Dialekte 52; Kretschmer, Einleitung 264.* *huc fort. pertinent* Sal⟨l⟩entinorum . . . Basterbini PLIN. nat. 3, 105. *Jacobsohn.*

bastactēr, βαστακτήρ. *cf. Götz, thes. gloss. s. v.* bacterium. *i. q.* ἀναφορεύς (*vectes* VVLG.): ITALA exod. 25, 27 (Lugd.) erunt anuli in thecis bastacterum. 27, 7 induces bastacteres in anulis: et sint bastacteres ad latera altarii. 35, 11 operetur . . . arcam testamenti et bastacteres eius. 39, 15. 40, 18. *plur.* bastacteria: ITALA exod. 25, 28 (Lugd.).

bastaga, -ae *f.*, βασταγή. *cf. Seeck, PW. III 110.* CORP. VIII 1322 = 14854 (*saec. III*) praeposito . . . bastagis copiarum devehendar(um). COD. Theod. 8, 4, 11 (*a. 365*) eos non ad sollicitudinem bastagae, non ad functionem navicul̄ariam devocandos (COD. Iust. 12, 57, 3). PVBLIC. Aug. epist. 46 ad deducendas bastagas. NOVELL. Theod. 5, 3, 1 (*a. 441*) bastagas et paraveredos. NOT. dign. or. 13, 19 praepositi bastagarum (occ. 11, 78—85). 13, 33 tertiocerium officii, qui tractat bastagas (occ. 11, 99). 14, 5 bastaga privata. occ. 12, 28 praepositus bastagae rei privatae Orientalis inferioris. 12, 29 praepositus bastagae privatarum Galliarum.

bastagārius, -ī *m. a* bastaga. COD. Theod. 10, 20, 4 (*a. 365?*) decimum animal bastagariis pro reparatione praebeatur. 10, 20, 11 (*a. 384*) ne umquam bastagariis militiam vel suam deserere liceat (*ibid. iterum*). COD. Iust. 11, 8 (7) *tit.* de . . . bastagariis. 11, 8 (7), 4. 8. *Ihm.*

Bastalēnsēs *v.* Casae Bastalenses.

Bastamis MARTYROL. Hier. 5 Id. Febr. bastamis (bastami *Eptern.*).

bastarna *v.* basterna. [*Jacobsohn.*

Bastarnae *vel* **Basternae**, -ārum *gens Germanorum, de qua cf. PW. III 110 sqq.* *antiquior scriptura per* a *ut videtur*: MON. Ancyr. 5, 52 CORP. XIV 3608 LIV. TAC. Germ. 46 IVST. CLAVD. 8, 450 SIDON. Batarnas *metri causa*: VAL. FL. 6, 96. Blastarni: TAB. Peut. 8, 3. Bastarnis: LIB. gener. chron. I p. 97, 83, 24 CHRON. Alex. chron. I p. 97, 58, 24. *v. infra* Bastarnia, Bastarnicus. *ceterum fere* Bastern-: *in titulis*: INSCR. Notiz. degli scavi 1895 p. 350 (*aet. Traiani?*). CONST. veteran. *infra l. 55.* *apud scriptores*: OV. trist. 2, 198 POMP. TROG. prol. 28. 32 LIV. perioch. 134 PLIN. nat. 4, 100 TAC. ann. 2, 65 (Bastarnas *Rhenanus*) *cett.* *trad.* Basternaei: PLIN. nat. 4, 81; Bastrenis: PLIN. nat. 7, 98; Basternorum: HIER. chron. a. Abr. 2311. *item apud Graecos* Βαστάρναι *et* Βαστέρναι, *cf. PW. III 112 et Boissevain ad Dionem 51, 23, 2.* *nom.* Bastarnes *ex coniectura inc. apud* LIV. 40, 57, 3. OV. trist. 2, 198 hactenus Euxini pars est Romana sinistri: proxima Basternae Sauromataeque tenent. PLIN. nat. 4, 81 a Maro (sive Duria est, a Suebis regnoque Vanniano dirimens eos) aversa Basternaei tenent aliique inde Germani. 4, 100 Peucini, Basternae, supra dictis contermini Dacis. TAC. Germ. 46 Peucini, quos quidam Bastarnas vocant, sermone cultu, sede ac domiciliis ut Germani agunt. MON. Ancyr. 5, 52 nostram ami⟨citiam petierunt⟩ per legatos Bastarn⟨ae Scythae⟩que. LIV. 40, 5, 10. 40, 57, 2 gens Basternarum, diu sollicitata, ab suis sedibus magna peditum equitumque manu Histrum traiecit (*passim eodem capite*). 40, 58, 1. 3. 41, 19 (7^{ies}). 41, 23, 12. 42, 11, 4. 44, 4, 3. CORP. XIV 3608 (*aet. Vespas.*) regibus Bastarnārum et Rhoxolānorum. CAPITOL. Aur. 22, 1. VOPISC. Prob. 18, 1 centum milia Basternarum in solo Romano constituit. IVST. 32, 3, 16. 38, 3, 6. EVTR. 9, 25, 2 Carpis et Basternis subactis (HIER. chron. a. Abr. 2311 OROS. hist. 7, 25, 12). AVIEN. orb. terr. 442 Basternaeque feroces. CLAVD. 8, 450 Bastarnae venere truces. 21, 96 caede tumentes Basternas. OROS. hist. 4, 20, 34 Basternarum gens ferocissima. PRISC. perieg. 295 IORD. Get. 12, 74 IVL. HON. rec. A 26 COSMOGR. 1, 26. *sing. collective* SIDON. carm. 5, 474. 7, 323. *cogn.* **Basterna**, -ae. CONST. veteran. 19 (= 27) p. 862 (*a. 98*) L. Valeri Basternae. *terra* **Bastarnia**: LIB. gener. chron. I p. 98, 88, 17 CHRON. Alex. chron. I p. 98, 62, 17. *adi.* **Bastarnicus**, -a, -um (Βαστερνικός). TAB. Peut. 8, 2 Alpes Bastarnice. POMP. TROG. prol. 28 Basternici motus. *Ihm.*

Bastavena *civitas Mediae maioris secundum Castorium* RAVENN. p. 63, 17. *cf.* Vastauna TAB. Peut. 11, 4. *Jacobsohn.*

Basterbinī *v.* Basta.

basterna, -ae *f.* [*orig. inc.; sunt qui* bastum *et gr.* βαστάζειν *conferant, v. Körting, Lat.-roman. Wörterb. s. v.* bast-. *Th.*]. *cf. Mau, PW. III 113.* GLOSS. V 562, 25 bastizo graece porto, inde basterna. ISID. orig. 20, 12, 5 basterna vehiculum itineris, quasi 'viae sternax', mollibus stramentis composita, a duobus animalibus deportata. GLOSS. V 520, 24 genus vehiculi (492, 43), quo nobiles Romanorum matronae vel virgines vehebantur. 562, 34 genus currus, in quo nobiles feminae sedebant (582, 29 genus currus et gens, *contaminata cum* Basternae). 348, 5 similis curru, de corio facta tota et portatur semper ab hominibus vel asinis, nullam rotam habens. 562, 51 sella Alexandrina (*cf.* 521, 2. 566, 15). IV 24, 35 tecta (testa *Vulc.*) manualis (*sic saepius, cf. Löwe, prodr. p. 97; aliquotiens corrupte* bortama, bortanea, bortam). 65, 43 esseda vasterna (69, 6 *cf.* 509, 14. V 598, 6). V 401, 25 scrid (*i. 'Schlitten', anglosax.*). 347, 21 beer (*anglosax., cf.* 401, 9). SERV. Aen. 8, 666 pilenta sunt vehicula, sicut nunc basternas videmus. HIER. in Is. 66, 20 p. 821 ubi posuere Septuaginta 'cum umbraculis', quae nos 'dormitoria' interpretari possumus vel basternas, alii voce consona transtulerunt φορεῖα, quae nos varii generis interpretamur vehicula. *graece* βαστέρνιον, *ut saepius in Actis Pelagiae Tars.*, COD. Iust. 8, 10, 12, 4^a βαστέρνια.

LAMPR. Heliog. 21, 7 eunuchos pro apophoretis dedit. dedit quadrigas, equos stratos, mulos, basternas et raedas. PALLAD. 7, 2, 3

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

amites basternarum. AMM. 14, 6, 16 matronae apertis capitibus (carpentis *Bentley*) et basternis per latera civitatis cuncta discurrunt (*cf.* ANTH. 101, 1 aurea matronas claudit basterna pudicas, *et* GLOSS. *supra*). HIER. in Ier. 31, 21/22 p. 1069 in camelis et curribus ac basternis eos asserens reducendos. epist. 22, 16 praecedit caveas basternarum ordo semivirorum. AVG. epist. 10, 1 basterna innoxie te vehi posse. SORAN. 2, 1 (14) p. 53, 5 sella vel basterna eas gestare iubemus. ENNOD. carm. 2, 129 (*tit.*) in basterna uxoris Bassi Violae. GREG. TVR. Franc. 3, 16 elevatum ... in basterna transtulit. 3, 26.
deriv.: basternarius.

Basterna, -naeī *v.* Bastarnae.

basternārius, -ī *m. a* basterna. SYMM. epist. 6, 15 cui (*fratri*) basternarios mox praebere dignamini, ut festinatio eius iumentorum adminiculis adiuvetur. *Ihm.*

Bastētānī *v.* Basti.

Basti *urbs Hisp. Tarrac., hodie* Baza. *eadem, ut vid.,* *Μαστία* POLYB. 3, 24, 2. *cf.* AVIEN. ora 450 oppidum prope ... Massienum (452 urbs Massiena). *cf. Hübner, Corp. II 456. 458; PW. III 113.* ITIN. Anton. Aug. p. 401, 8. *ethnicon* **Bastītānus,** -a. PLIN. nat. 3, 25 stipendiariorum autem celeberrimi Alabanenses, Bastitani. CORP. II 3423 (*saec. II in.*) Bastetanus. 5941. 3424 (*periit*) Ba⟨s⟩titanus. CONC. Tolet. VIII a. 653 Mansi 10, 1222^{D} episcopus Bastitanus. 642^{A} Bastitanae ecclesiae (656^{E}. 671^{B}. 1001^{D}). **Bastētānī** (Bastit-), -ōrum (*Βαστητανοί et Βαστιτ-*) *incolae orae maritimae Hispaniae meridionalis* (*antea, ut videtur, apud Graecos Μαστιηνοί, Μαστιανοί, Μασσιανοί, apud* AVIEN. ora 422 Massieni. *v. Hübner, Monum. ling. Iber. p. 236*). LIV. 37, 46, 7 in Bastetanis. STRAB. 3, 141 (156. 162. 163. 139) APPIAN. Iber. 66 PTOL. 2, 6, 13. 60. 62. *adi.* **Bastētānius,** -a, -um. PLIN. nat. 3, 19 regio Bastitania (*cf.* LIV. 28, 3, 3, *ubi Weissenborn* Bastetanae gentis *coniecit, rectius fort.* Bastetaniae). *inde regio* **Bastētānia.** PLIN. nat. 3, 10 omnia Bastetaniae vergentis ad mare. STRAB. 3, 155. 156. CASS. DIO (ZONAR.) 9, 8, 8 *ἐς Βαστιτανίαν.* IOH. BICL. chron. II p. 212, 570 Bastetaniae. LIB. gener. chron. I p. 98, 45 Basanotes. CHRON. Alex. chron. I p. 98, 58 Basantii. *eadem gens* **Bastulī,** -ōrum (*cf.* Turduli, Turdetani, *Βάρδουλοι, Βαρδυῆται*). STRAB. 3, 156 *ὑπὸ Βαστητανῶν, οὓς καὶ Βαστούλους καλοῦσιν.* VARRO rust. 2, 10, 4 neque Bastulus (*trad.* basc-) neque Turdulus. MELA 3, 4 Turduli et Bastuli. PLIN. nat. 3, 8 Bastulorum Turdulorumque (*cf.* PTOL. 2, 4, 6 APPIAN. Iber. 56 MARCIAN. peripl. 2, 9). *sed nota* PLIN. nat. 3, 19 Bastuli ... Mentesani, Oretani ... oppida ... Aurei ... Barea, regio Bastitania. *cogn.* **Bastulus.** CORP. IX 1142 (*Aeclani, litteris satis bonis*) C. Vibio C. f. Cor. Bastulo. *cf.* 1100. *cf. praeterea* Mentesa.

Bastia *v.* Bassia.

Bastin *mulier Darei.* LIB. geneal. chron. I p. 181, 424 Darius filius Asieri nascitur ex Bastin in civitate Susim. *Jacobsohn.*

bastiridio id est rustici agreste (?) GLOSS. III 536, 50. *Ihm.*

Titiniae P. f. **Bastogaunini** M. Licinius Neitiubeles coniugi CORP. II 6144 (*in conventu Tarracon., aetat. August.*).

Bastrenī *v.* Bastarnae.

Bastresis, -is *nom. barb.* CORP. VIII 15779 Aurelio Bastresi.

Bastulī *v.* Basti. [*Jacobsohn.*

bastum, -ī *n.* [*orig. inc.; v. quae dicta sunt s. v.* basterna. *Th.*] LAMPR. Comm. 13, 3 ut elephantum conto transfigeret et orygis cornu basto transmiserit. [*cf. ital.* bastone, *francog.* bâton, *hisp.* baston. *M.-L.*]

1. basus. MARTYR. gramm. VII 167, 9 quae nusquam nisi in diversis cottidianis glossematibus repperi ..., basus *φαλλός, τὸ αἰδοῖον τῶν μιολόγων* (*sic N, in marg. μιμολόγων, μυθολόγων*; babus *φαλλός P reliquis omissis*).

2. basus rufus niger GLOSS. V 170, 28. [*cf. hisp.* bazo. *M.-L.* (*Wiener Stud. XXV, 1903, p. 92*)]. *Ihm.*

Basus, -ī *nom. barb. (celt.?), nisi est* Bas(s)us. CORP. XI 45 (*Ravennae*) Basus Virti f(ilius). III (*in Dacia*) 7756 Aur. Martinus Basus. *cf.* 7834. *fort. huc pertinet pars exemplorum, quae s. v.* Bassus *p. 1778, 31 sqq. laudavi. v. etiam* Bāso. *Jacobsohn.*

1. bat [*vox per iocum ficta ad exemplum coniunctionis* at. *Th.*]. PLAVT. Pseud. 235 at — :: bat. Epid. 95 at enim tu praecave. :: at enim — bat enim, nihil est istuc. *cf.* CHAR. gramm. I 239, 21 (*ex Romano*) bat (*sic N*, but *al.*) sonus ex ore cornicinis lituum eximentis, ut Caesellius Vindex libro B litterae scribit. *Ihm.*

2. bat (bath) *vox hebr.*, בַּד, *plur.* badim. AVG. quaest. hept. 7, 41 ephud bar appellatur, vel potius ephud bat, ... et interpretatur ephud lineum. EVCHER. instr. 2 p. 156, 23 baadim in Danihele vestes lineae, quibus feminalia significantur. bat enim apud Hebraeos linum dicitur, unde et legitur ephod bat ..., non autem ephod barut, ut quidam conrupte legunt. ISID. orig. 19, 21, 8 badim sive feminalia, id est braccae lineae. GLOSS. IV 591, 4. 600, 28. 600, 29 bathdin vestis linea.

Bata *v.* Bada *et* Bathna.

? **Batacarus,** -ī *nom. vir.* CORP. IV 2254 Batacare. *Jacobsohn.*

oscitatio: **bataclātio** vel casmatio GLOSS. Salom. *v. Löwe, prodr. p. 412.*

bataclo, -āre. [*cf. c.* **badare battat.** *Th.*] [*ital.* badagliare, *francog.* bâiller. *M.-L.*] GLOSS. V 492, 46 bataclat ⟨h⟩alat (562, 21). IV 524, 30 hippitare: oscitare, bataclare. 545, 31 oscitare bataclare. *v. Löwe, prodr. p. 412.* *cf.* bado. *Ihm.*

Bataesina Rufi f. Severa CORP. II 5646.

Batafooth *v.* Beththaphua.

batalārius (?) *v.* stlatarius. **batalia** *v.* battualia.

batane *v.* baccane. **Batanea** *v.* Basan.

Batarnae *v.* Bastarnae *p. 1782, 26.*

Bataro, -ōnis *nom. vir. hispan.* CORP. III 3286 Niger Bataronis f. Sneitrius eques ala Aravacorum.

Batasius, -ī *nom. gent.* CORP. II 5829 Porcia M. Batasii coniu⟨x⟩. *Jacobsohn.*

Batāvī, -ōrum *gens Germaniae inferioris, de qua cf. PW. III 110 sqq.* *secundam a productam testantur* SIL. 3, 608 MART. 6, 82, 6. 8, 33, 20. 14, 176; 1 IVV. 8, 51 CARM. epigr. 427; *correptam*: LVCAN. 1, 431 Batăvique. VEN. FORT. carm. 6, 5, 349 Batăvus (carm. app. 2, 84). *v suppressa in titulis passim*: CORP. VI 2548 Bataus. 3220. 3223. 3547 Bataorum (V 8752. 8761. 8773. 8776 INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 339 CORP. VIII 21668). 8802 (*ibid.* Batavus). 8803. 8806. 8807. 32812^{a}. 32834. XI 1070. III 11936 (= 5918^{b}). 14403^{a}. XIII 3707. 7577. *nota*: Badaus: CORP. VI 3240 (*bis, periit*). Betavos (*nom.*): CORP. III 4368 (*cf.* 10513 Betav.). *interpr. inc.* CORP. VII 350. *compendia in titulis*: Bata.: CORP. III 10671 (*ad* 3760, *tegula*); Bat.: CORP. III 839. 10329. 10981. 11918. 13760. 14214 INSCR. Rhen. Bramb. 7 CORP. V 8743; Ba.: CORP. III 8074, 2 (*tegula*); B.: CORP. III 3345. 11372 (*tegula, cf.* 7696).

CAES. Gall. 4, 10 *Mosa* parte quadam ex Rheno recepta, quae appellatur Vacalus, insulam efficit Batavorum (SERV. Aen. 8, 727). PLIN. nat. 4, 101 in Rheno ... ipso prope C pass. in longitudinem nobilissima Batavorum insula. 4, 106 Batavi et quos in insulis diximus Rheni. TAC. ann. 2, 6 hist. 4, 18. 5, 23 *cf.* 4, 12. 15 Germ. 29. CASS. DIO 54, 32, 2 *τὴν τῶν Βατάουων* (*Πα- codd.*) *νῆσον.* 55, 24, 7 *τὸ τῶν Βατάουων ἀπὸ τῆς ἐν τῷ Ῥήνῳ νήσου ὄνομα. v. etiam p. 1785, 5 sqq.* TAC. Germ. 29 harum gentium praecipui Batavi non multum ex ripa, sed insulam Rheni amnis incolunt, Chattorum quondam populus et seditione domestica in eas sedes transgressus, in quibus pars Romani imperii fierent (*sim.* hist. 4, 12). hist. 4, 15 gens *Caninefatium* partem insulae colit, origine lingua virtute par Batavis, numero superantur. LVCAN. 1, 431 Batavique truces (TAC. hist. 1, 59 ferox gens). TAC. hist. 2, 17 Batavos transrhenanosque (4, 23. 73). 4, 14 Batavorum iuventus. 4, 17 tributorum expertes. 4, 33 fortissimus quisque e Batavis. 5, 19 oppidum Batavorum *et passim.* AMM. 16, 12, 45. 31, 13, 9 OROS. hist. 1, 2, 76. *in exercitu Romanorum*: *cf.* TAC. Germ. 29 hist. 4, 12. TAC. Agr. 36 Batavorum cohortes (hist. 1, 59 octo. 2, 27. 66. 69. 4, 15. 19. 24. *cf.* 1, 64 rixa inter Batavos et legionarios. 2, 66 Batavus, *opp.* legionarius). *diversae memorantur in titulis* (*cf. Cichorius, PW. IV 249—253*), *ex. gr.*: CONST. veteran. 27 (= 19) p. 862 (*a. 98*) *coh.* I Batavorum (miliaria). 43 (= 30) p. 873 (*a. 124*) CORP. III 839. 13760 (*cf.* 13766). VII 617. 621 (*a. 237*). 777 (*cf.* NOT. dign. occ. 40, 39 tribunus cohortis primae Batavorum, *in Britannia*). CONST. veteran. 73 p. 1991 (*a. 166*) *coh.* IX Batav. *miliaria* (*cf.* CORP. III 11918 INSCR. graec. Sic. et Ital. 2433 NOT. dign. occ. 35, 24). TAC. hist. 4, 18 Batavorum ala. *ibid.* praefectus alae Batavorum. CORP. III 5331 praef. alae I Batavor. miliar. (*cf.* 13434. VI 3547). 7696 (*compendium* B.). 8074, 2 (*tegula*, Ba.). CONST. veteran. 67 p. 1989 (*a. 158*). CORP. III 7800 eq. alae Ba⟨t⟩avorum ex n(umero) sing(ularium). 11372 (= 4666, *tegula*) a. I B. CARM. epigr. 427, 2 ille ego Pannoniis quondam notissimus oris, inter mille viros primus fortisque Batavos *eqs.* (*aet. Hadr.*). SVET. Cal. 43 admonitus de supplendo numero Batavorum. CORP. VI 31162 (*a. 219*) cives Batavi sive Thraces adlecti ex provincia Germania inferiori. AMM. 20, 1, 3 velitari auxilio, Herulis scilicet et Batavis (20, 4, 2. 27, 1, 5. 27, 8, 7). INSCR. Rhen. Bramb. 7 numero expl(oratorum) Bat. (*cf.* CORP. VIII 21668 splorator Bataorum). NOT. dign. occ. 6, 47 equites Batavi seniores. 6, 51 iuniores (*talia passim*; seniores *saepe in titulis Concordiensibus*: CORP. V 8743. 8752. 8759. 8761. 8773. 8776 INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 171. 339). NOT. dign. occ. 42, 34 praefectus laetorum Batavorum (42, 40. 41). *sing.*: SIL. 3, 608 auricomo. MART. 14, 176, 1 russi persona Batavi. IVV. 8, 51 TAC. hist. 2, 66. *pro ethnico in titulis*: CORP. VI 3223 natione Bataus. 8802 *sqq. al.* XI 1070 retiari natione Bataus. III 4368 domo Betavos (10513). 10981 Aur. Ianuarius T(ransrhenanus?) Bat(avus). 11936 (= 5918^{b}) T. Fl(avius) Rom⟨a⟩nus Vlpia Noviomagi Bataus. 14403^{a}. XIII 1847 civis Batavi. 7577. *adi.* **Batāvus,** -a, -um. MART. 6, 82, 6 aurem qui modo non habet Batavam (*cf. Otto, Sprichw. p. 54*). 8, 33, 20 mutat Latias spuma Batava comas. TAC. ann. 2, 6 apud principium agri Batavi (*cf.* hist. 4, 17 Batavo equite. 4, 21 perfuga Batavus). **Batāvus,** -a *cogn.* CORP. XIII 3707 Verecund. Bataus. 10001, 67 (*in lucernis*) Batavos *et* Batav⟨...⟩. III 4890 Caballo Batavi f. INSCR. Rhen. Bramb. 327 (*cf. corrig.* Bonn. Jahrb. 110 p. 359) sibi et ⟨Iul⟩iae Batave coniugi. **fl. Patabus** TAB. Peut. 2, 1/2 *adscr. ad ostium Rheni* (*Vacalis*). (castra?) **Batāva** (-ōrum) *opp. Raetiae, hodie* Passau, *de quo cf. PW. III 118.* NOT. dign. occ. 35, 24 tribunus cohortis nonae Batavorum, Batavis. *indeclin.* Batavis: EVGIPP. Sev. 19, 1 Batavis appellatur oppidum inter ... Henum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

. . . atque Danuvium constitutum. 22, 4 Batavis invasit. 24, 1 a Batavis. 27, 1 in Batavis oppidum migraverunt (capit. ind. 27 apud Batavis). *huc pertinet adi.* **Batāvīnus,** -a, -um: Evgipp. Sev. 20, 1 limite Batavino. 22, 1 oppidi Batavini. *incolae*: Evgipp. Sev. 27, 3 Batavinis genitale solum relinquere dubitantibus. **Batāvia** *regio, i. q. insula Batavorum; cf. PW. III 121.* Tab. Peut. 2, 2/3 Patavia. Paneg. 4, 21 Bataviam Britanniamque. 5, 3. 6, 4 Bataviam aliasque cis Rhenum terras invaserant *Franci.* 7, 5 terram Bataviam. 9, 25 [12, 5]. *cf.* Cass. Dio 55, 24, 7 ἀπὸ τῆς Βατάουας τῆς ἐν τῷ Ῥήνῳ νήσου. *Zosim. 3, 6, 2* τῇ Βαταβίᾳ. *3, 8, 1* τῇ Βαταουίᾳ νήσῳ. *deriv. celt.* **Batāvodurum,** -ī *opp. Batavorum situs incertioris; cf. PW. III 121; Domaszewski, Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 1904 p. 179 sqq.; Vollgraff, ibid. 1905 p. 117.* Tac. hist. 5, 20 Batavoduri (*bis, cf.* 5, 19 *p. 1784, 42*). Ptol. 2, 9, 8 Βαταυόδουρον. *Ihm.*

Bateia, -ae *nom. mul. illyr. cf.* Andneia. Corp. III 5031 (*Noreiae*) Dripponio Maximo et Iuniae C. f. Bateiae uxori. 5076 (*Iuennae*) Bateiae Disocni f. *cf.* Βάτεια *clivus Troadis,* Batia *filia Teucri, et fort.* Βατία *opp. Sabinorum* (Dionys. Hal. ant. 1, 5), Βατίαι *opp. Epirotum. v.* Bato.

Bateli Deusonis f(ilio) Corp. III 5057 (*Noreiae*).

Batemodus, -ī *nom. barb.* Inscr. Notiz. degli scavi 1890 p. 171 (*Concordiae*) Fl(avius) Batemodus ducenarius d(e) n(umero) Erulorum seni(orum).

Batenī (-ōrum) *populus Asiae.* Plin. nat. 6, 48 Moci, Bateni, Saraparae, Bactri. Sol. 49, 1 de lacu Oaxo, cuius oram hinc inde Bateni . . . accolunt.

bath *v.* 2. bat. **Batha** *v.* Batta. **Bathal** *v.* Bethul.

Bathanarius, -ī *comes Africae; cf. Seeck, PW. III 123.* Avg. civ. 21, 4 Cod. Theod. 9, 42, 18.

Bathanea *locus Palaestinae.* Hier. sit. et nom. 105, 20 est villa nomine Bathanaea in quinto decimo a Caesarea lapide, in qua dicuntur semper lavacra esse salubria, quam et supra sub nomine Aneae posuimus. *cf.* Anea.

Bathezor *v.* Bethezob. **Bathillus** *v.* Bathyllus.

Bathinus, -ī *fluvius Pannoniae.* Vell. 2, 114, 4 flumen nomine Bathinum.

Bathios *locus Aegypti* Ravenn. p. 131, 10.

Bathmetim *locus Africae* Ravenn. p. 145, 16.

Bathnae, -ārum *locus Cyrrhesticae Syriae; cf. Benzinger, PW. III 124.* Itin. Anton. Aug. p. 190, 7 Bathnas. Tab. Peut. 11, 1 Bathna. Ravenn. p. 86, 12 Bathius. p. 87, 9 Bata. *cf.* Batnae. *Jacobsohn.*

Bathor *v.* Thabor.

bathrum, -ī *n.,* βάθρον. Corp. III 2072 (*Salonis*) vestibulum et ambitus monumenti a bathro clatrorum intra loricam, quae spectat in meridie ad viam munitam, long(a) p(edes) XXXII, lat(a) p. LV, et a bathro clatrorum a parte dextra et sinistra et a post(ico) omnium angulorum IV l(ata) p(edes) quinos denos. *v. adnot. Ihm.*

Bathuēl, -ēlis, *pater Laban et Rebeccae,* בְּתוּאֵל. *nom.*: Vvlg. gen. 22, 23. 24, 50. Ambr. fug. saec. 4, 20 Bathuel sapientia dicitur, interpretatione autem Latina filia Dei significatur. Hier. nom. hebr. 3, 21 Bathuhel virgo Dei. *genet.* Bathuel: Vvlg. gen. 24, 15. 28, 2. 28, 5 (Itala Lugd. Bathuelis). Lib. geneal. chron. I p. 171, 243. 173, 267[a]. Bathuelus: Cypr. Gall. gen. 905. *genet.* Bathuelis: Vvlg. gen. 24, 24. 47. 25, 20 Itin. Silv. 20, 8, 9. Svlp. Sev. chron. 1, 7, 5 Bathuelis Syri. Bathueli: Lib. geneal. chron. I p. 171, 244. Bathuhelem: Itin. Silv. 20, 9, 10. *cf. etiam* Bethul. *Jacobsohn.*

Bathulus *v.* Bathyllus.

Bathyllus, -ī, Βάθυλλος. Batyllus: *v. sub I et p. 1786, 11. 14. 15*; Bathillus: *v. I 3 et l. 81. p. 1786, 21*; Batullus: *l. 83. p. 1786, 8. 1787, 18. 24*; Bathylis: *p. 1786, 22. 23 cf. p. 1786, 25.* **I** *in litteris*: 1 *Anacreontis amasius* (*Crusius, PW. III 137*): Hor. epod. 14, 9 Samio dicunt arsisse Bathyllo Anacreonta. Apvl. flor. 15 p. 51 *in fano Iunonis Samiae* ante aram Bathylli statua a Polycrate tyranno dicata. 2 *comoedus Alexandrinus, qui pantomimum excoluit* (*Gensel, PW. III 137*): Sen. contr. 3 praef. 10 Pylades in comoedia, Bathyllus in tragoedia multum a se aberrant. 3 praef. 15 *Cestius*: 'si pantomimus essem, Bathyllus essem'. 10 praef. 8 rescriptum . . . pro Bathyllo Maecenatis (-tae, -ti *codd.*). Phaedr. 5, 7, 5 Princeps tibicen . . . operam Bathyllo solitus in scena dare. Sen. nat. 7, 32, 3 quanta cura laboratur, ne cuius pantomimi nomen intercidat? stat per successores Pyladis et Bathylli domus. Pers. 5, 123 nec cum sis cetera fossor, tris tantum ad numeros satyrum moveare Bathylli (Schol. pantomimus fuit, libertus Maecenatis). Tac. ann. 1, 54 indulserat ei ludicro (*histrionum*) Augustus, dum Maecenati obtemperat effuso in amorem Bathylli. *pro appellativo*: Ivv. 6, 63 Ledam molli saltante Bat⟨h⟩yllo (Schol. saltante pantomimo). 3 *Antipatri libertus*: Heges. 1, 43, 8, 8 Bat⟨h⟩yllus (Bacillus, Bathillus *al.*; Βάθυλλος *Ios.*). **II** *in titulis*: 1 *nomen singulare*: Corp. VI 8885 Amatia L. l. Calliste . . . mater Bathylli Caesaris ser(vi). 6215 Bathyllus atriens⟨is⟩. 12864 Aebutia et Bathylus. 13532? 19424. 24280. 34672 (*periit*) Bathyllo (Bathillo *trad.*) Syro. 34674. 35121. XV 2241 (= XIV 4090, 33) Bathy⟨lli⟩ Septim(i). X 6638 c 3, 3 (*Antii*) Bathyllus ver(na) Capr(ensis) a bybl⟨iotheca⟩. V 8115, 19 (*in patella*) Batullus. III 10186, 4 (*Dalmatia*) Bathyllus M. Octavi. 13897 *v. p. 1786, 24.* VIII 12694 (*Carthagini*) Bathyllus Aug. 2 *cognomen*: Corp. VI 4223 C. Iuli Bathylli immunis *Aug. lib.* (*cf.* 4222 *et* XV 7130). 20216 C. Iulius Aug. l. Bathyllus. 20200 Iuli Bathyllus et Spes. 6598 (*e columb., saec. I*) Ti. Claudi Bathylli. 172 T. Flavius Bathyllus. 4064 ⟨M.⟩ Iulius ⟨Is⟩mari l. Bathyllus. 6658 P. Tullenus (mulieris) l. Bathyllus. 8124 L. Abuccius Bathyllus. 9543 C. Clodius Phoebi l. Bathyllus. 5769 M. Antoni Bathylli (*cf. l. 14*). 20868 Iunia (mulieris) l. Cledo Batulli M. Iunius B⟨atullus⟩ aed(ituus?). 21161. 22398 C. Menanio Batyllo. 24397. 26814 P. Státius Bathyllus. 29483 Q. Volumnius Bathyllus. 29716 P. Raio P. l. Bathyllo IIIIIIviro. XV 2381[b] (= XIV 4092, 8, *periit*) C. Caecili Batylli (*trad.* C. Caecyl. Hatylli). *sim.* 2381[a]. IX 6395 (*Brundisi*) C. Octavius C. l. Bathyllus. X 1889 (*Puteolis*) Sex. Publicius Bathyllus accensus cónsulí Augustalis. 6804 (*Ischia, periit*) M. Antonius Augusta⟨e⟩ li⟨b.⟩ Batyllus. XI 3887 (*Capenae*) Q. Lollius Bathyllus. 5825 (*Iguvii, periit*) Sex. Vistilius Sex. l. Batyllus sevir. 5326 (*Hispelli*). 6831 (*Bononiae*) L. Statório Bathyllo IIIIIIvir(o). V 1136 (*Aquileiae*) Q. Caesili Bathylli. 3607 (*Veronae, periit*) Sex. Fadio (mulieris) l. Bathyllo (*al.* Batullo. *idem titulus* XII 4802, *Narbone*). V suppl. 550 (*Ateste*) L. Syric. Bathylli. XII 1893 (*Viennae*) Q. Mallonius Bathyllus. III 8827 (= 2121, *Dalmatia*). II 4372 Helpidi libertae . . . Salvius Bathillus patronus. **Bathyllis,** -idos *cogn. mul.* Corp. XII 3703 Liciniae Ladés lib. Bathyllidi. VI 21060 Laevia Bathylis. 29127 Coceia Bathylis. **?Batullīnus,** -ī. Corp. III 13897 (*Salonis, litteris malis*) d. m. Batu⟨lli⟩no in⟨f(anti)⟩ . . . Bat⟨ul⟩lus pater. **Bathyliānēnsis,** -e. Corp. VI 32475 d. m. Messori mystae Bathylianenses. *cf.* 13677 . . .⟩er Bathylian⟨. . . . **Bathyllio,** -ōnis. Corp. VI 13531 (*periit*) Bathyllioni L. Polybi l. (Polybii *traditur*) f. *compos.* Theorobathylliana. *Hey.*

Bathymī, -ōrum *gens Arabiae* Plin. nat. 6, 149.

Bathynias (Βαθυνίας) *amnis Thraciae in Propontidem influens.* Plin. nat. 4, 46 Strab. 7 frg. 56 Ptol. 3, 11, 4. *cf. fluvii* Bathinus, Batinus. *v. Oberhummer, PW. III 138.*

Bathys *fluv. ad oram Ponticam* Plin. nat. 6, 12. *cf. Tomaschek, PW. III 139.*

Bati *inter civitates Mauretaniae Tingitanae enumerat* Ravenn. p. 163, 14. *Jacobsohn.*

batia, -ae *f.* [*vocabulum gr., cf. c.* batis βατίς. *Th.*] *piscis genus*: Plin. nat. 32, 77 auribus utilissimum batiae piscis fel recens. 32, 145 peculiares . . . maris: accipenser, . . . boca, batia *eqs.* 1, 32, 25. *cf.* Plin. Val. 5, 24 pisces dabis echinos, pectines, batos. *Ihm.*

Batia (Βάτεια, Βατίεια) *Teucri filia* Serv. Aen. 1, 38.

batiaca *v.* batioca.

Batiana *statio Galliae Lugudunensis; cf. Ihm, PW. III 140.* Tab. Peut. 3, 1. Itin. Burdig. p. 554, 1 mutatio Vacianis. Ravenn. p. 239, 12 Vntiana.

?Batiatēs, -ae. Plvt. Crassus 8 Λέντλου τινὸς Βατιάτου μονομάχους ἐν Καπύῃ τρέφοντος. *cf.* Curiatius, Pediatius *al.,* Menates, Palates (*W. Schulze, Eigennamen p. 286*); *fort. rectius cum urbis* Batia *nomine compares* Τριήτη *collato. cf. etiam* Batonius *et gens Illyrica* Bathiatai (*Tomaschek, PW. III 123*). *Jacobsohn.*

? iogima (*?*) id est **batica** Gloss. III 613, 10 (625, 31). battica: Gloss. III 591, 62.

batillum *v.* vatillum.

? pinolos id est oloscordes, id est **batinas** Gloss. III 542, 15. *v.* oloscordum. *Ihm.*

batinius (Gloss.) *v.* bucco.

Batinum *flumen Piceni* Plin. nat. 3, 110. *cf.* Batia, Bateia *al.* *Jacobsohn.*

batioca, -ae *f.* [*cf. c. gr.* βατιάκη, βατιάκιον *et c.* batiola. *Th.*] *cf. Mau, PW. III 139. de forma Löwe, prodr. p. 276.* Gloss. (Plac.) V 8, 7 = 50, 1 patera argenti ad sacrificandum. IV 591, 8 patera (*sic saepius*). Plavt. Stich. 694 quibus divitiae domi sunt, scaphiis cantharis batiocis (-chis *AP,* batiacis *Turnebus*) bibunt, at nos nostro Samiolo poterio. Arnob. nat. 2, 23 batioca (pattiocas *trad.*) scop[h]ae scyphus.

batiola, -ae *f.* [*cf. c.* batioca. *Th.*] Martyr. gramm. VII 167, 9 quae nusquam nisi in diversis cottidianis glossematibus repperi: batiola ποτήριον (Gloss. III 440, 19. 478, 43). Gloss. II 496, 31 batiola ποτήριον φιαλοειδές (521, 47 baciola *abe.* 414, 44 vatiola). 569, 19 battiola calix latus, non angustus. Plavt. Col. frg. 1 batiolam auream octo pondo habebam. Greg. M. epist. 1, 42 p. 66, 14 cui etiam baciola (*v. l.* baciolam, batiolam *edd. vet.*) patris sui restitui volumus.

batis, -is *f.,* βατίς. 1 *herba*: Gloss. II 28, 35 batis εἶδος ἀκάνθης βοτάνης. V 592, 66 batus genus holeris. *cf.* IV 600, 3 bagetes genus olerum. 600, 27 battis herba olerum. Colvm. 12, 7, 1 battis et eius coliculum, qui milvinus pes appellatur. 12, 7, 2 nepeta et battis. 12, 13, 2 holus cordum, quod quidam sativam batim (*sic S*) vocant. Plin. nat. 21, 86 batim marinam, batim (battim *V,* vatim *R*) hortensiam, quas aliqui asparagum Gallicum vocant. 21, 174 batis . . . alvum mollit. inlinitur podagricis cruda et contunsa. 1, 21, 50 batis. genera II. Diosc. 3, 33 dictamnum multi dicunt puleium agreste esse aut batin. 2 Gloss. IV 210, 6 batis nomen ser-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pentis (585, 4. V 270, 32. 592, 23). *cf. Löwe, prodr. p. 69.* 3 GLOSS. II 28, 37 batis ξανθός (ξανθός, ἰχθύς *h*). *cf.* batia. *Ihm.*

Batis (Βάτις), -is *nom. viri, qui Gazam contra Alexandrum defendit; v. Kaerst, PW. III 140.* Betis: CVRT. 4, 6, 7. 20. 25 Betim. ITIN. Alex. 19 Batis eunuchus. *cf.* CORP. XI 6712, 73 (*in signaculo*) Batis vivas.

? **Batisius,** -ī *nom. propr.* CORP. XI 5918 (*Iguvii*) Casus ⟨B⟩atisi.

Batitas *locus Mesopotamiae* TAB. Peut. 11, 4.

Batnae, -ārum (Βάτναι) *urbs Osrhoenae; cf. Fraenkel, PW. III 140 et Streck, PW. suppl. I 245.* AMM. 14, 3, 3 Batnae municipium in Anthemusia conditum Macedonum manu priscorum ab Euphrate flumine brevi spatio disparatur *eqs.* 23, 2, 7 ad Batnas, municipium Osdroenae. ITIN. Anton. Aug. p. 190, 4 Bathnas Mari. p. 192, 2 Bathnas. TAB. Peut. 11, 3. RAVENN. p. 79, 18 Batnis. *cf.* Bathnae.

Batne *v.* Beten.

Batnon *sedes episcopi* CONC. Constant. V syn. gener. Constant. II Mansi 9, 177ᴰ.

bato *v.* battuo.

Batō(n), -ōnis *nom. illyr.; cf. W. Schulze, Eigennamen p. 32 adn. 1.* Βάτων ἥρως κτιστής *urbis Harpyiae Illyricae et auriga Amphiarai; v. Bethe, PW. III 141.* Baton *Samius*: INSCR. graec. XII suppl. 1290. *cf.* 330. 331 *et* suppl. 1387. LIV. 31, 28, 1 Bato Longari filius *rex Dardanorum.* STRAB. 7, 314 τῶν Παννονίων ... Δαισιτιᾶται, ὧν Βάτων ἡγεμών. Bato Pannonius, *dux seditionis Pannonicae*: VELL. 2, 110, 4. 114, 4 SVET. Tib. 20. Bato, *dux seditionis Dalmaticae*: OV. Pont. 2, 1, 46 belli summa caputque Bato. *cf. Henzen, PW. III 142.* Baton *Sinopeus*: *cf. Schwartz, PW. III 143.* Baton *statuarius* (*fortasse Heracleotes*): PLIN. nat. 34, 73. 34, 91. *cf. Robert, PW. III 144.* SIL. 14, 452 miserandi fata Batonis. *in titulis*: *in Dalmatia*: CORP. III 2749 (= p. 2328, 157) Batonis Baracionis Tato fi(lius). 12772 Plato⟨r?⟩ Batonis. 12779 (*saec. II ex.*). 12800 Tattaris Veneti filius et Temus Annaei filia Batoni filio. *cf.* X 3618 (*Miseni*) C. Ravonius Celér quí et Bató Scenobarbi nation. Dal⟨m(atia)⟩ (*cf.* III 4372). XIII 6538. 7508 Bato Dasantis fil. natione Ditio(num) mil. ex coh. IIII Delmatarum. *in Pannonia*: CORP. III 3325 Bato Trantonis f. 3558 Bato Veritani *mil.* 4276 Bato Dasentis fil⟨i⟩us. 4372 Bato Buli f. col(onia) Ap(uli) eq(ues) ala Pannoniorum. 4377 Scilus Batonis f. Brencus eq. ala Pannoniorum. *in Dacia*: CORP. III 7649. TAB. cer. Dac. 8 (Corp. III p. 945) ext. 1 Andueia Batonis. 3 (Corp. III p. 931) int. 4 Anduenna Batonis. 5 (Corp. III p. 935) ext. 3. 6 (Corp. III p. 937) int. 1 Maximus Batonis (*et saepe*). 8 (Corp. III p. 947) ext. 11 Batonis Annaei. 14 (Corp. III p. 952) int. 7 ⟨B⟩ato Liani (*?*). CORP. V 1956 (*in Portu Liquentiae*) Bato Laedionis f. *classiarius* (*cf. W. Schulze, Eigennamen p. 38 adn. 4*). 6670 (*Vercellis*). I 718 (*a. 674/80*) Bato Attaleni *gladiator* (*cf.* VI 10188). INSCR. Ephem. epigr. VIII 216 p. 53 (*Tibure*) C. Fundanius C. ⟨f.⟩ Bato sex vir vivos. CORP. IX 6082, 16 *et* X 8056, 62 (*in vasculis*). INSCR. Rhen. Bramb. 6a (*a. 196/198*). CORP. VIII 8367. 20765 **Bato** Muganii.

Batōniāna *cogn. mul.* CORP. III 14633 (*in Dalmatia*) Ava Batonia⟨n⟩a. *adi.* **Batōniānus,** -a, -um. CORP. V 3346 (*Veronae, a. 6—9 p. Chr.*) ⟨bello⟩ Batoniano.

Batonius, -ī *nom. gent. cf.* Bato *et* Dripponius, Laeponius *al.* (*cf. W. Schulze, Eigennamen p. 44 adn. 5, sed etiam p. 555 adn. 2*). CIC. Att. 6, 8, 1 Batonius e navi recta ad me venit domum Ephesi. CORP. VI 1058, 6, 58 *miles.* 13533 *libertus.* 13534 (*bis*). 13535 P. Batonio Thaliarcho ... Batonia Primilla filia patri. X 4674 (*Calibus*) P. Batonius Davi. XII 4323 C. Batonium Primum *flaminem.*

ordo **Batorēs(is)** CORP. II 1677 (*Tuccis*). *cf. Hübner, PW. III 144.* *Jacobsohn.*

batos (batus) *f.*, βάτος. *herba, cf. M. C. P. Schmidt, PW. III 887.* PAVL. FEST. p. 30 batus genus herbae (GLOSS. V 8, 15 = 50, 2 batos). ORIBAS. eup. 2, 1 B 3 batus latine rubus dicitur. GLOSS. V 492, 44 batos rubum. II 27, 57 **batta** βάτος. III 543, 60 batus: mora domestica (580, 48 *et saepius*). 511, 5 batos morum agreste. 300, 47 βάτος morum silvaticum. *cf.* II 28, 42 batum πράσον (*?*). CHIRON 870 batus p. s. DIOSC. 4, 34 de bato. batus omnibus nota est *eqs.* 1, 28 elenium ... alii ... vatu (batu *Bern.*, βάτον ἰδαῖαν) ... vocant. 4, 36 vaton dixerunt (ἑλξίνην). PS. APVL. herb. 87 *rubus* a Graecis dicitur batos sive batos idaea. DIOSC. 4, 35 de basilea. basilea (*leg.* batus idea) dicta est pro quod in ida silva plurimum nascatur. GLOSS. III 554, 23 batos idaea i. mora silvatica (618, 51). *cf. etiam sub* batia. *Ihm.*

Batos *urbs Thraciae* PLIN. nat. 4, 42. *Jacobsohn.*

Batraca, -ae *cogn. vir.* CORP. IX 2669 (*Aeserniae, periit*) M. Staius M. f. Vol. Batraca Isauricus IIIIvir (Batiaca, ... atraca, A. stracca *traditur*). *Hey.*

batracha (botr- *cod.*) est rana GLOSS. V 616, 28. *cf.* ISID. orig. 12, 4, 34 genera lacertorum plura, ut botrax, salamandra, saura, stellio. 12, 4, 35 botrax (botracta, botraga *Gudiani*) dicta, quod ranae habeat faciem. nam Graeci ranam βότρακα (βάτραχον *Arev.*) vocant. *Ihm.*

Batrachia, -ae *nom. mul.* SYMM. epist. 10, 38, 2 Venantium stratorem ... eiusque germanam Batrachiam. 10, 38, 4 Batrachiae (-cheae *unus cod.*). *Hey.*

batrachion (-ium), -ī *n.*, βατράχιον. *herba*: PLIN. nat. 25, 172 ranunculum vocamus, quam Graeci batrachion (1, 25, 109). 27, 112 polyanthemum, quam quidam batrachion appellant (1, 27, 90 GLOSS. III 574, 17). PS. APVL. herb. 9 Graeci batrachion ... Latini apium rusticum, iidem apium risus, iidem herbam sceleratam, iidem apiastellum *eqs. similia passim in* GLOSS., *ubi saepissime occurrunt scripturae* butracion (III 552, 6 butracionem) *et* botracion. *cf.* DIOSC. 2, 161 de votraciu (botr- *P*). botraciu quem multi apiu risu vocant. GALEN. alfab. 44 butracion (botrachium *cod. Lucc.*) herba est in modo cicutae, similis coriandro vel appio. SCRIB. LARG. 174 batra⟨c⟩hium. PLIN. nat. 26, 106 folia ex batrachio. 26, 150 batrachii radix. 26, 157 batrachium. THEOD. PRISC. eup. faen. 42 batrachii herbae sucum. DIOSC. 2, 166 folia ... similia votracio (botr- *P*).

Batrachītae, -ārum, Βατραχῖται. *haeretici*: COD. Iust. 1, 5, 5 pr. (*a. 428*) Ascodrogitae, Batrachitae.

batrachītēs (*acc. plur.* -as) *m.*, βατραχίτης. *lapis*: PLIN. nat. 37, 149 batrachitas quoque Coptos mittit, unam ranae similem colore. GALEN. alfab. 178 lapis batrachites (*sic cod. Lucc.*, batracites *Carn.*, battracidis *Pal.*) ab Egypto adfertur colure rane rubee et viris habet lenientes et relaxantes. ISID. orig. 16, 4, 20 batrachites (ostracites *Arev.*, *at cf.* 16, 4, 25) similis est testae, laminosus, scissibilis. *f.* **batrachītis** PLIN. nat. 1, 37, 55. *Ihm.*

Batrachomachia, -ae *f.*, Βατραχομαχία, *cf.* Βατραχομυομαχία. STAT. silv. 1 praef. p. 1, 12 et Culicem legimus et Batrachomachiam etiam agnoscimus. MART. 14, 183 *tit.* Homeri Batrachomachia (*in textu*: cantatas carmine ranas). *Hey.*

batrachus, -ī *m.*, βάτραχος. *piscis*: PLIN. nat. 32, 145 batia, bacchus, batrachus. *Ihm.*

Batrachus, -ī *m.*, Βάτραχος, *nom. vir.* PLIN. nat. 36, 42 Sauram et Batrachum *statuarios. cf. Fabricius, PW. III 145.* CORP. VI 7990 L. Canini Batraci. *cf.* Batraca, Batrachia. *Hey.*

Batrasavaves (*genet.*) *opp. Arabiae.* PLIN. nat. 6, 149 tradit Iuba praetermissa mentione oppidi Omanorum Batrasavaves. *cf. D. H. Müller, PW. III 145.*

Batro *nom. vir.* CORP. III 5235 (*Celeiae*) Sex. Publicius Fronto ... Batro Celeian.

Batruda *v.* Bagrada.

Batrusco, -onis (*?*) *nom. vir.* CORP. XIII 675 (*Burdigalae*) Batrusconi Cobea soror posuit.

Batsio *nom. vir.* CORP. III 10414 (*Aquinci*).

Batta *opp. Aethiopiae* PLIN. nat. 6, 179.

battālia *v.* battualia.

Bat⟨t⟩alus, -ī *cogn. vir.* CORP. II 2650 (*Asturicae*) C. Iulius C. lib. Bat⟨t⟩alus domo Roma.

Battara, -ae *cogn. vir.; cf. W. Schulze, Eigennamen p. 394 adn. 3 et Raetum* Baccaram. CIC. epist. 7, 9, 2 Battara mortuo. CORP. VI 9714 C. Sulpicius C. l. Battara numularius a Mercurio ... e Sulpicia Hilara C. Sulpicí Battarae.

Battarus, -ī *nom. tibicinis.* DIRAE 64 Battare, fluminibus tu nostros trade dolores: nam tibi sunt fontes, tibi semper flumina amica. *et passim. cf.* 75 *et* Battara, Loggarus, Plassarus *al.* *Jacobsohn.*

battat (*rectius* batat) ginath (*anglosax.*) GLOSS. V 347, 50 (401, 24 geonath). *cf.* bado, bataclo. *Ihm.*

[**battatum**] *v.* bacatus.

Battiadēs, -ae, Βαττιάδης. *cf.* Battus. *de Callimacho*: CATVLL. 65, 16 carmina Battiadae (116, 2 STAT. silv. 5, 3, 157). OV. am. 1, 15, 13. Ib. 55 Battiades inimicum devovet Ibin. trist. 2, 367 nec tibi, Battiade, nocuit, quod saepe legenti delicias versu fassus es ipse tuas. 5, 5, 38. FVLG. myth. 3, 10 secundum Battiadem. Virg. cont. p. 86. *cf.* PETRON. 135, *ubi* Battiadae vatis *Daniel coni. pro* Baccineas veteres. *incolae Cyrenae*: SIL. 2, 61 Battiadas. 3, 253. *Jacobsohn.*

battis *v.* batis. **Battis** *v.* Bittis.

battitūra, -ae *f. cf. c.* battuere. VEG. mulom. 2, 26, 3 *L.* battiturae chalcitidis unc. I. *Ihm.*

battitus *v. sub* battuo.

Battius, -ī *nom. gent.* CORP. IX 456 (*Venusiae, periit*) K. Battio Se⟨...⟩. TAB. Vel. (CORP. XI 1147) 2, 42 Battis fratribus (*cf.* Aiasi fratres, Flavi fratres, Novelli fratres *al. ibid.*). *cf.* 1. Battus.

batto *v.* battuo.

Batto, -onis *nom. venet. cf.* Bato. CORP. V suppl. 611 (*Vicetiae*) Viridomaro Battonis f. ... dmo Tens.

Battōr *centurio* (Βάττωρ) CORP. VI 3020.

Battu *cogn. mul.* CORP. III 11585 (*Viruni*) Postumia P. l. Battu sibi ... et sueis. *Jacobsohn.*

battuālia *n.* [*cf. c.* battuere. *Th.*]. CHAR. gramm. I 33, 25 neutra semper pluralia ... battualia. EXC. Bob. gramm. I 549, 35 neutralia semper pluralia ... haec battualia αἱ γυμνασίαι τῶν μονομάχων (GLOSS. II 265, 33, *ubi trad.* vactualia). MARTYR. gramm. VII 178, 6 battualia (batualia *N*, batalia *et in marg.* battualia *P*) ... exercitationes ... militum vel gladiatorum significat (*cf.* battuator). CASSIOD. gramm. VII 178, 4 battualia (battulia *codd.*, *item* GLOSS. V 492, 48) quae vulgo battalia dicuntur (quod — dicitur GLOSS. V 492, 48. *cf.* 562, 23 battualia, quod vulgo dicitur bactalia, inde battuatores). LEX Burg. lib. const. 92, 2 si ad batalia mulier

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

foras curte sua exierit. [*val.* bătaie, *ital.* battaglia, *francog.* bataille. *M.-L.*]

κοπανιστήριον **battuārium** GLOSS. II 353, 16. *cf.* battulum, battuere.

battuātor, -ōris *m.* [*cf. c.* battuere. *Th.*]. MARTYR. gramm. VII 178, 7 inde (*a* battualia) etiam battuatores (batu- *codd., in* battu- *corr. P, sic* CASSIOD.) *τοὺς βασανιστάς* dici puto (GLOSS. V 562, 23 battualia ... inde battuatores). *cf.* GLOSS. II 569, 35 batuator: cibator, farinae et similae collector (*c. adn. Goetzii thes. gloss. s. v.*).

κόπανον **battulum** GLOSS. II 353, 17. *cf.* battuarium, battuere.

battulus *v.* batulus.

battuo, -ere [*fort. a Gallis tractum, cf. c. hibern.* bath *'caedes, mors'. Th.*]. *forma vulgaris* batto *trad. primum apud* FRONTONEM, *tum habent* CHIRON FVLG. GALEN. GLOSS. LEX Sal. (*testimonia v. infra*). *per unam* t *scriptum:* DON. Ter. *l. 20* CHIRON 418 AVG. serm. *l. 35* GLOSS. NOT. Tir. 71, 80 batuit. *nota perf.* batterit: LEX Sal. *l. 42. partic.*: battutum: GLOSS. *et* GALEN. alfab. 283; batutus *et* batuitum: GLOSS.; battitum: CHIRON 748. [*val.* bate, *ital.* battere, *francog.* battre, *hisp.* batir. *M.-L.*]

DON. Ter. Eun. 381 cuditur id est batuitur faba, cum siliquis exuitur tunsa fustibus. GLOSS. II 28, 43 battuit *κατακόπτει*. IV 591, 6 battuit: concidit, decidit (*cf.* 316, 1 concidit battuit cancellat. V 595, 65 cancellat concidit batuit. IV 327, 35 decidit concidit battuit). 494, 8 caedere battere. 272, 28 battunt pilant confirma⟨n⟩t. V 348, 25 batutus percussus (401, 33). II 28, 44 battutum *τυπτηθέν, ἀναιδε⟨νό⟩μενον* (*sic h, ἀναιδές Vulcanius; cf.* CIC. epist. *l. 30*). V 347, 37 batuitum gibeataen (*anglosax., cf.* 401, 17). PLAVT. Cas. 496 sculponeas, quibus battuatur tibi os, senex nequissime (*affert* FVLG. serm. ant. 21 *laudans praeterea 'Naevii' versum* sculponeis battenda huic sunt latera probe). CIC. epist. 9, 22, 4 (*sensu obscaeno*) 'battuit', inquit, 'impudenter, depsit multo impudentius', atqui neutrum est obscaenum. PLIN. nat. 31, 104 ut battuerentur ... ulcera. CHIRON 25 *caudam* battes de tabella aliqua belle ponderosa diu (*syn.* percutere; *apud* VEG. mulom. 1, 27, 2 caede). 418 alternis pedibus terram batit (terram tundunt: VEG. mulom. 5, 58, 1). 748 ficum battitum. AVG. serm. ed. Mai 68 fugitivum revertentem deus non solum non batuit, sed etiam muneratur. MARCELL. med. 36, 4 mittet in pilam ligneam atque illic tam diu battues, donec sit subactissimum. APIC. 4, 148 soleas battues et curatas compones in patina. GALEN. alfab. 147 lippidum (*λεπίς*) ... super incudem battuntur (*v. l.* baptuntur, batuntur) iam nullae (*leg.* lamnulae). 283 semen ... quasi battutum (*v. l.* baptudum, batutum) et dilatatum. LEX Sal. 35 add. 1 si quis servum alienum batterit (*v. l.* presumpserit battere, flagellaverit). capit. 1, 1 si quis truste ... detenere aut battere praesumpserit. SVET. Cal. 32 murmillonem e ludo rudibus secum battuentem (*inde* rude batuere *coni. Lachmann* VLP. coll. Mos. 11, 7, 4). 54 battuebat pugnatoriis armis. FRONTO p. 55, 7 N. quom Persarum disciplinam memorares, bene battunt ais.

synonyma: (verberare), (flagellare), percutere, caedere, tundere. *composita*: debattuere, conbattere (GALEN. alfab. 148, *ubi v. l. est* tunduntur). *Ihm.*

1. Battus, -ī *nom. vir.*, *Βάττος*. **a** *conditor Cyrenarum; cf. Ed. Meyer, PW. III 147.* CATVLL. 7, 7 Batti veteris sacrum sepulcrum. OV. Ib. 586 laesus lingua Battus ab ipse sua. *cf.* 539. IVST. 13, 7, 1 Cyrene autem condita fuit ab Aristaeo, cui nomen Battos propter linguae obligationem fuit. AMM. 22, 16, 4. HIER. chron. a. Abr. 1255 Theraei Cyrinen condiderunt oraculo sic iubente. conditor urbis Battus, cuius proprium nomen Aristoteles. 1386. SIL. 11, 380 Batti ... urbem. 17, 591 Batti petiere domos. SOL. 27, 44 Battius. *idem, ut videtur, qui Annam, sororem Didonis, hospitio excipit:* SIL. 8, 57 Battus Cyrenen molli tum forte fovebat imperio mitis Battus. 8, 63. *contra* OV. fast. 3, 570 *idem rex insulae* Melitae. **b** *pastor Messenicus in saxum commutatus* OV. met. 2, 688. *deriv.* Battiades *q. v.*

2. Battus, -a *cogn.* CORP. VI 6059 (*e columb.*) T. Caesius Battus. XI 2035 (*Perusiae, in urna, periit*) Batta. *cf.* III 10544 (*Aquinci*) Batti (?) Vii f(ilio) et Resore Memoris f(iliae) ... et Sisiune nepti ... Verbugia filia eius.

battūtus *v.* battuo. **batuātor** *v.* battuator.

batuitus *v.* battuo. **Batullus** *v.* Bathyllus.

Batulum, -ī *opp. Campaniae.* VERG. Aen. 7, 739 quique Rufras Batulumque tenent (SERV. castella Campaniae, a Samnitibus condita). SIL. 8, 564 qui Batulum Nucrasque metunt. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 555 adn. 2, sed etiam* Batia *etc.* *Jacobsohn.*

batulus (batt-), (-a, -um) [*gr. βάταλος vel βάτταλος. Th.*]. MARTYR. gramm. VII 167, 10 quae nusquam nisi in diversis cottidianis glossematibus repperi ... batulus *μογίλαλος*. GLOSS. II 569, 28 battulus stam saxonice. *cf.* 372, 34 *μογίλαλος* vitulus. 25, 39 atubus *μογιλάλος* (68, 22 hatubus). *Ihm.*

Batun *nom. Dalmat.* CORP. III 9845 S. Batun mi et meis.

batuo *v.* battuo.

Baturio *nom. propr. in vasculo* CORP. III 12014, 157.

1. batus *v.* batos.

2. batus, -ī *vox hebr.*, בַּת. GROM. p. 376, 7 in aridis mensuram quae dicitur batum. batus vero constat modiis duobus totidemque sextariis. duo bati metretam faciunt. EPIPHAN. de mensura 3 vocatur baddus derivatum ab Hebraica lingua simili nomine ab olearia mola, quae vel bethuel badda nominatur. 16 batus. METROL. p. 142. VVLG. III reg. 7, 26 duo millia batos. 7, 38 I Esdr. 7, 22 Ezech. 45, 10. 11. 14 (HIER. nom. hebr. 57, 4 beth). HIER. epist. 121, 6 (*cf.* Luc. 16, 6, *ubi scribitur* cados). in Is. 5, 10 p. 75 pro laguncula ... omnes alii batum interpretati sunt, quod hebraice dicitur beth. in Ezech. 14, 45 p. 563 pro bato choenica dixerant. EVCHER. instr. 2 p. 159, 2. p. 159, 5 oephi ... in aridis quod in liquidis batus. ISID. orig. 16, 26, 12 GLOSS. IV 210, 7. 591, 7. 600, 26. V 492, 45. 488, 31 vatum mensura centus chaus.

Batus, -ī *nom. vir.* SIL. 4, 239 Batus amens. CORP. VI 4885 (*e columb.*).

Batusius, -ī *nom. gent., ut videtur,* CORP. X 6776 (*in insula Pontia*).

batūtus *v.* battuo.

Batzas *dux imperatoris Iustiniani* MARCELL. auct. II p. 105, 536, 11. 538, 1.

Bau (Baum?). HIER. vir. ill. 7 in unum antiquius monasterium, quod lingua Aegyptiaca vocatur Bau (baum *pars codd. antiquiss.*).

Bavai *nom. hebr.*, בַּוַּי (bevi *A*, *βενεί* LXX). VVLG. II Esdr. 3, 18.

bavar *v.* bacar.

Bavarēs, -um *gens Maurorum; cf. Dessau, PW. III 149.* CORP. VIII 2615 Bavaribus, qui adunatis (quattuor) regibus in prov(inciam) Numidiam inruperant. 9047 insidiis Bavarum. 9324 erasis funditus Babaris Transtagnensibus. 21486 gentem Bavarum Mesegneitsium. 21630 vi Bavarum. 21644 vi Bavarū. PROVINC. laterc. Veron. 14, 4 Mauri Baveres. IVL. HON. cosmogr. A 48 Barbares gens. ITIN. Anton. Aug. p. 2, 2 Baccavates et Macenites Barbari. AMM. 29, 5, 33 Cafaves Davaresque.

Baubaste *ecclesia in vicino Castronovi* ad sedem Portugalensem CONC. apud Lucum a. 569 Mansi 9, 815[c].

Baubō, -ōnis, *Βαυβώ, dea; cf. Kern, PW. III 150.* ARNOB. nat. 5, 27 cava ... Baubo *et saepe.* *Jacobsohn.*

baubor, -ārī *et* **baubo,** -āre [*vox onomatopoetica, cf. c. lituan.* baubti *'mugire'. Th.*]. SVET. frg. 161 p. 250 canum latrare seu baubari (*v. l.* baulare). NON. p. 80 baubari (*v. l.* baubare, *sic* GLOSS. V 638, 55): latrare, a canum voce. ISID. diff. 1, 607 canis baubat vel latrat (GLOSS. V 168, 21). GLOSS. IV 358, 42 latrat baubatur (baobcod. *Leid.*). II 28, 45 baubantur *ὑλακτοῦσιν*. 28, 46 baubant: latrant *ὑλακτοῦσιν* (baubant: latrant GLOSS. *passim*). V 170, 36 baubare sibelare (*leg.* sive latrare) canum est sicut gannire vulpium. LVCR. 5, 1071 cum deserti baubantur in aedibus. *Ihm.*

Baubulfus *nom. vir.* INSCR. christ. Leblant I 337 (*in anulo*). *Jacobsohn.*

baucalis, *acc.* -em, *ἡ βαύκαλις; cf. Mau, PW. III 153.* CASSIAN. inst. 4, 16, 1 si quis ... gillonem fictilem, quem illi (*monachi Aegyptii*) baucalem nuncupant, casu aliquo fregerit (*cf.* GLOSS. IV *cod. a post* 604, 32 gillo vas fictile, quod Aegyptia lingua baucalis dicitur). GLOSS. IV 600, 25 baucalem gillonem (*aliis locis* gellonem *vel* gyllonem). 24, 22 baucalem gillonem, ubi infusa fit (*sic saepius*). *cf.* III 449, 69. 477, 28 *sub* gillo. [*ital.* boccale, *hisp.* bocal. *M.-L.*] *Ihm.*

Bauce (Baucē?) *cogn. mul.* CORP. III 2156 (*Salonis*) L. Aemilio Martialis (*sic*) Emilia Bauce p. b. m.

Baucia *nom. vir.* CORP. VIII 21143 (*Mauret.*) d. m. Baucia v. a. XVIII *eqs.* ... P. Aelius Primitivus et Aelia Tigris fratri piissim(o).

Baucidias *insula sinus Saronici.* *Oberhummer, PW. III 153.* PLIN. nat. 4, 56 contra Troezenium *agrum* (*inter alias*) ... Baucidias.

? **Baucilla** *v. adnot. ad* CORP. VI 9181 C 3.

Baucis, -idis (-īnis? *cf. l. 65*), *Βαυκίς*. **1** *uxor Philemonis* (*Crusius, PW. III 153*): OV. met. 8, 631 pia Baucis anus. 8, 640 sedula Baucis. 8, 682. 8, 705 cum Baucide. 8, 714 frondere Philemona Baucis, Baucida conspexit ... frondere Philemon. PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 8, 7. *transl.*: PERS. 4, 21 pannucia Baucis (SCHOL. nomen fictum inopis anus). **2** *cogn. mul.*: CORP. VI 5230 Iulia Baucis. 19419 Hermia Lentini Baucini coniugi ob meritieis (*sic*) Sabinus Philargyrus. 21711 Lusia Baucis. 21762 Minuciae Baucidi. 34368 Consienae (*litt.* ienae *erasae*) Baucidi. X 6042 (*periit*) Manliae (mulieris) l. Baucis (*sic*). *Hey.*

Bauclas *nom. vir.* CORP. VI 26350 P. Sermulio Felici et Seiae Eglecteni P. Sermulius Ermes et P. Sermulius Bauclas. 30680, 4.

Bauconica *v.* Buconica.

Baudastēs presbyter ... ecclesiae Abrincatinae CONC. Aurel. a. 538 p. 84, 28. p. 86, 9. *idem* Baudardus CONC. Aurel. a. 545 p. 98, 17 (baudastes *TN*, baudastus *J*).

Baudastis *v.* Bladastis.

Baudegisilus (Baudegysilus *et al.*), -ī *nom. germ.* **1** Baudegisilis episcopus ecclesiae Celomantorum CONC. Matiscon. a. 585 p. 173, 3. *idem* Batechisilum: GREG. TVR. Franc. 6, 9; Baudegysili: GREG. TVR. Franc. 7, 15; Badegysilus: GREG. TVR. Franc. 8, 39; Badigysili: GREG. TVR. Franc. 10, 5; Badegyselus: GREG. TVR. Mart. 3, 35. **2** Baudegisilus diaconus GREG. TVR. Franc. 5, 14. **3** Baudegiselus quidam ex Ancavensis urbis terreturio, Baudulfi filius, vici Geinensis incola GREG. TVR. Mart. 4, 14. **4** Baudegisillus *puer Namneticus* GREG. TVR. Mart. 4, 27.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Baudēgundis, -īs *nom. mul. germ.* VEN. FORT. carm. 1, 7, 7 cum Baudegunde quo mente Basilius una … auget opus. 4, 18, 21 cum Baudegunde iugali.

Baudeleifus, -ī *nom. vir. germ.* GREG. TVR. Mart. 4, 17 Leodoaldus servus cuiusdam Baudeleifi de vico Andecavensi. *cf.* Baudoleifus.

Baudelius. MARTYROL. Hier. 13 Kal. Iun. baudeli (baudilis *Eptern.*).

Bauderrima puella CORP. XIII 5463 (*saec. VI*).

Baudia, -ae *cogn. mul.* CORP. VI 3594 Fl(avio) Brittoni (centurioni) leg. XIIII gem. Catonia Baudia coniux.

Baudigo, -ōnis *nom. vir.* CORP. X 2676 (*Puteolis*) Vitalis Baudigonis.

Baudillius, -ī *martyr Nemausensis.* GREG. TVR. glor. mart. 77. INSCR. christ. Hisp. I 57 Baudili (GREG. TVR. glor. mart. p. 486, 28 Baudilio). INSCR. christ. Leblant II 708 marter Baudelius.

Baudimundus, -ī *nom. vir. germ.* GREG. TVR. vit. patr. 16, 4 Baudimundi uxor.

Baudinus, -ī *episcopus Turonicae civitatis.* GREG. TVR. Mart. 1, 9 (p. 584, 23 Baudeno). Franc. 4, 3 (*bis.* Baudenus *B*[2]). 10, 31.

Baudio, -ōnis *cogn. vir.* CORP. VI 26558 P. Silius P. l. Baudio. XI 4787 (*Spoletii*) Florio Baudioni viro ducenario protectori ex ordinario leg(ionis) II Ital(iae) Divit(ensium).

Baudiricus *nom. vir. germ.* INSCR. christ. Leblant Nouv. Rec. 53.

Baudo *v.* Bauto.

Baudoaldus, -ī *nom. vir. germ.* VEN. FORT. carm. 9, 8 *episcopus. cf.* CORP. XIII 5308 (*Augustae Rauricorum*).

Baudobriga. 1 *opp. Germaniae superioris, hodie* Boppard; *cf. Ihm, PW. III 152.* ITIN. Anton. Aug. p. 254 Baudobriga (boudobriga, baudobrica, bondobriga *var. lectt.*). TAB. Peut. 3, 2 Bontobrice. ITIN. Tungr. (Dessau 5839) 1, 6 ⟨. .⟩udobriga. NOT. dign. occ. 41, 11 Bodobrica. 23. RAVENN. p. 227, 8 Bodorecas. 2 *statio Germ. sup. inter Augustam Treverorum et Argentorate; cf. Ihm, PW. III 152.* ITIN. Anton. Aug. p. 374, 2 Baudobriga.

quaedam **Baudofeifa** de Sene Corbiaco villa VEN. FORT. vita Germ. 45, 125.

Baudoleifus, -ī *nom. vir. germ.* INSCR. christ. Leblant Nouv. Rec. 258 Baudoleifo. *cf.* Baudeleifus.

Baudolevus, -ī *nom. vir. germ.* VEN. FORT. vita Leob. 24, 76 cuiusdam ex parroechianis (*paroechiae Dunensis*) nomine Baudolevi genere et opibus inlustris viri. 78. 79. 81.

Baudomeris episcopus ecclesie Tarantasensis CONC. Cabilon. a. 650 p. 213, 17.

Baudonivia, *quae scripsit librum secundum vitae S. Radegundis* BAVDON. 1.

Baudovius abba CONC. Autissiodor. a. 578 p. 184, 4.

Baudulfus, -ī *nom. vir. germ.* GREG. TVR. Mart. 1, 30 Baudulfi. *alius* ex Andecavensis urbis terreturio GREG. TVR. Mart. 4, 14. *alii*: CORP. XIII 1352 (*in Aquitania*) Baudulfus *archipresbyter.* INSCR. christ. Leblant I 104. *Jacobsohn.*

baudus [*vocabulum germanicum, cf. c. got.* ana-biudan *'instruere, edicere, imperare', theodisc.* biotan *'offerre, imperare'. Th.*]. ANTH. 307, 5 esse inter iuvenes cupit, vocari baudus. *Ihm.*

Baugus *nom. vir.* CORP. VIII 8725 (*in Mauretan. Sitif., periit*) T. Baugus.

Bavila, -ae *cogn. vir.* CORP. III 14348 (*in Pannon. infer.*) Aur(elium) Bavila … libertum.

? **Bavilium** (Bavilis?), -ī *opp. Hispaniae.* PLIN. nat. 20, 199 in Hispania Bavili (Bilbili *Dalecampius*).

Bavius, -ī *poeta temporibus Vergili; cf. Marx, PW. III 152.* VERG. ecl. 3, 90 qui Bavium non odit, amet tua carmina, Maevi. DOM. MARS. carm. frg. 1, 1 omnia cum Bavio communia frater habebat. *cf.* SERV. ecl. 3, 90. 7, 21 georg. 1, 210 PHILARG. Verg. ecl. 3, 90 POMP. gramm. V 312, 9 GRAMM. suppl. 273, 26. HIER. chron. a. Abr. 1983 M. Vavius poeta.

Baulānī, Baulēnsis *v.* Bauli.

Bauleus, -ī *cogn. vir.* CORP. III 13386 (*in Pannon. infer.*) Sep(timius) Bauleus eq(ues) c(ohortis) Ap(amenorum).

Baulī, -ōrum (Βαῦλος) *opp. Campaniae inter Misenum et Baias situm; cf. Hülsen, PW. III 154 et suppl. I 245.* VARRO rust. 3, 17, 5 piscinas … aedificatas ad Baulos. CIC. ac. 2, 125 ut nos nunc simus ad Baulos Puteolosque videamus. epist. 8, 1, 4 Baulis. PLIN. nat. 3, 61. 9, 172 apud Baulos in parte Baiana. SIL. 12, 186 Herculeos … Baulos. MART. 4, 63, 1 dum petit a Baulis mater Caerellia Baias. TAC. ann. 14, 4 ducit Baulos. id villae nomen est, quae promunturium Misenum inter et Baianum lacum flexo mari adluitur. SVET. Nero 34 repetenti Baulos. SYMM. epist. 1, 2. 1, 5 recens aetas corrupta boaulia Baulos nuncupat occulto nominis indicio. Baulorum … lenta otia. 1, 8 Bauli magnum silentes. 8, 23 in Baulos … migramus. SERV. Aen. 7, 662 iuxta Baias caulam bubus fecit (*Hercules*) et eam saepsit: qui locus Boaulia dictus est, nam hodie Bauli vocatur. *cf.* 6, 107 Bauloe. NOT. Tir. 83, 82 CASS. DIO 59, 17, 1. **Baulānī,** -ōrum, *servi imperatoris Baulis degentes; cf. Mommsen, Corp. X p. 213.* CORP. X 1746 ab ordine Baulanorum. 1747 ex collegio Baula(norum). *adi.* **Baulēnsis** NOT. Tir. 83, 82a.

Baum *v.* Bau.

Baunne *statio Thraciae ad Propontidem sita; cf. Oberhummer, PW. III 173.* ITIN. Burdig. p. 570, 3.

Baunonia, -ae. PLIN. nat. 4, 94 insulae complures sine nominibus eo situ traduntur, ex quibus ante Scythiam, quae appellatur Baunonia (*v. l.* raun-), unam abesse diei cursu, in quam veris tempore fluctibus electrum eiciatur, Timaeus prodidit. *cf. Ihm, PW. III 173.*

1. **Bavo** *v.* Bova.

2. **Bāvo,** -onis *nom. christ.* INSCR. christ. Leblant I 321 C, 9. NOT. Tir. 128, 37 Bavonis. *Jacobsohn.*

? **bavōsus** *i. q. stultus.* VITAE patr. 5, 14, 4 volens … humiliare illum cecidit eum et dixit: bavose, canem fatuum adduxisti mihi. *cf. Ducange, gloss. s. v.* *Ihm.*

Bauramitēs *v.* Bahurim.

Baurea, -ae *nom. mul. Dalmat.* CORP. III 2680 (*Tragurii*) Baureae (mulierum) l. Rufae.

? **Bauri** *legitur in vasculo Gallico* CORP. III 10010, 3154[b].

Baurim *locus Palaestinae,* בַּחוּרִים. HIER. nom. hebr. p. 38, 5 baurim electi, ut supra, vel iuvenes. sit. et nom. p. 107, 3.

massa **Bauronica** territurio Suessano LIB. pontif. p. 54, 15.

Bausiona id est Orido RAVENN. p. 209, 12 (ita *B*, drido *AC*), *opp. Dalmatiae apud Tragurium; cf. Tomaschek, PW. III 174.*

Bauso, -onis *cogn. vir.* CORP. V 5537 (*infra lacum Verbanum*) Valerius Severinus et Bauso. III 4888 (*Viruni*) Bausoni ⟨. . .⟩ et Cotoniae. 4889 Bauso Cupiti et Rustice coniugi viva fecit.

Bautas. ITIN. Anton. Aug. p. 347, 11 (Bantas *var.*) *statio Galliae Narbonensis. cf. Ihm, PW. III 105.*

Bautai *v.* Baetae.

Bauterna *locus Arianae* TAB. Peut. 12, 3 RAVENN. p. 43, 4.

Bauthildis *nom. mul. germ.* INSCR. christ. Leblant Nouv. Rec. 271.

Duria **Bautica** RAVENN. p. 288, 15. *fluv. hodie* Dora Baltea. *cf. Nissen, Ital. Landesk. II 168.*

Bautis *flumen Sericae* (Βαύτισος). AMM. 23, 6, 65 duo famosi nominis flumina Oechardis et Baudis. *cf. Tomaschek, PW. III 175.*

Bauto, -onis *cos. a. 385 p. Chr.; cf. Seeck, PW. III 176.* AMBR. epist. 24, 7, 8 Bauto … Transrhenanus genere. Baudo: EXC. barb. chron. I p. 297, 326 Baudone. INSCR. christ. Rossi I 356. GROM. p. 269, 13 SYMM. epist. 4, 15, 16. AMBR. epist. 57, 3 Bauto comes. AVG. c. Pet. 3, 36 CHRON. III index V ad a. 385 p. Chr. p. 524 ENNOD. epist. 7, 1, 2 p. 172 COD. Theod. 1, 2, 9 *et passim.* COD. Iust. 1, 3, 8 *et passim.* CORP. III 9509 Fl(avio) Bautone (*cf.* CARM. epigr. 654). 13121. IX 4490. 5300 Bautoni (*abl. item* XI 4329. XIV 2934). INSCR. christ. Rossi I 354.

Bauvarii, -ōrum *populus Germaniae.* RAVENN. p. 292, 12 a Bauvariis. *videntur esse Baiuvarii; cf. Ihm, PW. III 176.*

Baux *filius Abraham* (bauz *T*). LIB. geneal. chron. I 172, 257.

Bauxare *opp. Raetiae* COD. Theod. 6, 30, 3. *cf. Ihm, PW. III 176.* *Jacobsohn.*

[**bax**] *v.* baculum *II 1670, 59.* **baxa** *v.* baxea.

baxea, -ae *f.* [*a vocabulo gr.* πάξ (ὑπόδημα εὐυπόδητον *Hes.*) *tractum esse videtur. Th.*]. *forma* baxa: TERT. *et* GLOSS. DVB. NOM. gramm. V 572, 21 baxeas calciamenta feminarum, ut Varro dicit. ISID. orig. 19, 34, 13 baxeae calceamenta mulierum sunt (*cf.* 19, 34, 6 calceamentum comoedorum). GLOSS. IV 600, 30 baxea genus calciamenti mulieris (*cf.* V 50, 4. 252, 10. 270, 41 genus calcei). V 8, 12 (= 50, 5) baxa calcei mulieris alti. 8, 16 (= 50, 3) baxeas (baxas *G*, bascas *R*) calciamenta. IV 24, 34 baxeas calceos. *sim. saepius. adde*: GLOSS. V 402, 5 baxem quas bacceas dicunt (348, 39 bucceias. IV 210, 29 buccellas. V 270, 28 baxem quarbusceius dicunt. IV 591, 11 baxyem quas bacceas dicunt, genus calciamenti). II 28, 31 bacle ὑποδήματα γυναικεῖα σκηνικά. PLAVT. Men. 391 qui extergentur baxeae (bex- *codd.*). APVL. met. 2, 28 iuvenem … linteis amiculis iniectum pedesque palmeis baxeis inductum … producit in medium. 11, 8 qui pallio baculoque et baxeis et hircino barbitio philosophum fingeret. flor. p. 36 baxeas istas de sutrina praestinare. TERT. idol. 8 soccus et baxa cotidie deauratur. pall. 4 si philosophus in purpura, cur non et in baxa? *cf. Mau, PW. III 176 et suppl. I 245.*

deriv. baxiarius.

baxiārius, -ī *m. a* baxea, baxa. CORP. VI 9404 quinquennali collegi perpetuo fabrum soliarium baxiarium. *Ihm.*

Baxius, -ī *nom. gent.* CORP. VI 19544 Hortensiae Barae Baxius Proculus coniugi. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 214.*

Baxo, -onis *nom. vir.* RVRIC. epist. 2, 20 pro Baxone, qui ad ecclesiam Vserca confugit. *nom. mul.*: CORP. II 2060 (*in Baetica*) Postumia M. f. Aciliana Baxo. *cf. adnot.*

Baza, -ae *cogn. vir.* CORP. VIII 11646 (*christ.*) Baza. IORD. Get. 266 Gunthicis, qui et Baza dicebatur, *Amalus.*

Bazaira *regio Asiae prope ad Maracandam* CVRT. 8, 1, 10 (*graece* Βάσιστα). *cf. Tomaschek, PW. III 178.*

Bazane (Βαζανίς) *urbs Armeniae* NOVELL. Iust. 31, 1. *cf. Baumgartner, PW. III 177.*

Bazanus *eunuchus Darei* IVL. VAL. 2, 31.

plebs **Bazarididacēnsis** CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 105[A].

Bazarītānae *plebis* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 107[A].

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bazatha *eunuchus regis Assueri* (בִּזְתָה) VVLG. Esth. 1,10. *Jacobsohn.*

Bazechath *v.* Besecath. **Bazela** *v.* 3. Basilia.

mafortia[m] ma⟨r⟩suppius **bazena** GLOSS. V 220,10 (221,31 mavortiam). [*vocabulum peregrinum; v. Meyer-Lübke, miscellanea linguist. in onore di G. Ascoli p. 415. Th.*] *Ihm.*

Bazēnsis *v.* Badiae.

Bazienus (-a, -um) *ethnicon.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 136ᶜ presbyter Manilius Bazienus.

Bazifara *v.* Beira.

Baziothia *urbs Iudaeae,* בִּזְיוֹתְיָה. VVLG. Ios. 15, 28. HIER. nom. hebr. 25, 17 b a z e o t h a despectio vel contemptus.

Bazis, -is *cogn. mul.* CORP. VI 3202 Aurel(ius) Dizala eq(ues) sing(ularis) . . . Aureliae Bazi coniugi ⟨e⟩ius. XIV 2180 (*Ariciae*) Atia M. l. Bazis.

Bazitēnsis, -e *ethnicon Afric.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4,110ᴬ Lucidus episcopus plebis Marcellianensis et Bazitensis.

Bcantunaecus, *deus Ibericus.* CORP. II 861 (*in Lusitania*). *an* Cantunaecus? *Jacobsohn.*

1. bdella (-ae) *f.,* βδέλλα. GLOSS. V 459, 36 herugo sanguisuga bdella. III 490, 50 b⟨d⟩ella sanguisuga. 553, 38 b i d e l l a i. sanguisuga (536, 55 bidelle, *item* 617, 54). 619, 15 b i d e l l i a i. sanguisuga. *cf.* sanguisuga *et* hirudo.

2. bdella *v.* bdellium.

bdellium, -ī *n.,* βδέλλιον. PRISC. gramm. II 42, 9 in mutis praeponuntur b et g sequente d, ut . . . bdellium. *trad. formae vulgares*: bidellium: MARCELL. med. 1, 23 (*genet.* bidelli, *at* 20, 149 bdellii). GALEN. alfab. 40 (*cod. Carn., at* bdellium *codd. Lucc. et Casin.*, b e d e l l i o *al.*; bedellium *apud* PLIN. VAL. *passim*). AVELL. p. 748, 13. PLIN. VAL. 3, 26 bidellii. GLOSS. b d e l l a: MARCELL. med. 23, 15. 32, 2. 35, 13. 36, 56. b i d e l l a: CHIRON 858. 861. 907 VEG. mulom. *saepius.* MARCELL. med. 7, 17. 8, 14. 20, 48. 24, 2. 25, 4. 30, 7 DIOSC. 1,72 (*ibid.* ebidella). v i d e l l a: PELAGON. 125. 198. 492 (*cf.* 329 Delle. 269 διὰ βδελλίου malagma). CHIRON 309. 858 THEOD. PRISC. log. 75 (*codd. V et B*). b e d e l l a: MARCELL. med. carm. 51. *nota praeterea*: b d e l l i a: CHIRON *l. 50* (*ceterum genet.* bdelii *apud eundem passim*). *incerta lectio*: PLAVT. Curc. 103.

ISID. orig. 17, 8, 6 bdellium Indiae et Arabiae arbor. GLOSS. V 347, 9 bidellium arbor (402, 56). PLIN. nat. 12, 35 in qua (*Bactriana*) bdellium laudatissimum. arbor nigra, magnitudine oleae. folio roboris, fructu caprifici. ipsi natura quae cummi. alii brochon appellant, alii malacham, alii maldacon *eqs. ibid.* nascitur et in Arabia Indiaque et Media ac Babylone (*cf.* CHIRON 865 VEG. mulom. 3, 14, 1 L.). nat. 1, 12, 19. AVELL. p. 748, 13 est autem bidellium quoddam unguentum sive incensum quod defertur ex India (*ad* VVLG. gen. 2,12, *v. infra l. 54*). DIOSC. 1, 72 de ebidella id est bdellium. bidella illa est utilior quae gustu amarior fuerit *eqs.* GALEN. alfab. 40 bedellio (*v. l. vide supra l. 27*) lacrimum est arboris que in Arabia nascetur. *passim apud medicos*: CELS. 5, 4. 5, 5 *et saepe* (*plerumque genet.* bdellii). SCRIB. LARG. 138. 255. 262. 264. 265 (*bis*). PELAGON. (*v. supra*). CHIRON 865 bdellia Babilonia (*cf.* PLIN. *l. 42*). 868 bdelii (*sic saepe; alia v. supra*). VEG. mulom. 3, 14, 1 L. bidellae Arabicae unc. II. MARCELL. med. (*v. supra*). THEOD. PRISC. *l. 33.* DIOSC. 5, 93 bdelliu modicu. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 67 storacis incensi aut turis aut bdellii. CASS. FEL. 73 p. 176, 18. VVLG. gen. 2, 12 ibi invenitur bdellium et lapis onychinus (ὁ ἄνθραξ καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος. *cf.* AVELL. p. 748, 8 *sqq., ubi Hebraeum nomen* b o d a l l i n *affertur*). num. 11, 7 erat autem Man quasi semen coriandri, coloris bdellii (εἶδος κρυστάλλου). *aliud ut videtur*: GLOSS. III 587, 47 bidellio folliculus ulmi (608, 38). V 614, 3 bidellium aqua ex vesicis de ulmo confecta. proficit ad vulnera in corpore medenda. III 617, 40 bidellium id est aqua quae colligitur in vesica, quae nascitur in ulmo (553, 31. *sim.* 536, 44).

Bdora *v.* Bodotria.

be (be alare) *v.* 1. balo *p. 1708, 81.* **Be** *v.* Benus.

beābilis, (-e) *a* beare. VEN. FORT. carm. 2, 4, 18 in te pia bracchia Cristi affixa steterunt et palma beabilis.

? **beacita** stęrn (*anglosax., i.* '*Staar*') GLOSS. V 347, 3 (402, 19 stearn). *Ihm.*

Bean (Βαιάν). VVLG. I Macc. 5, 4 filiorum Bean (*incertum, utrum locus sit an gens*). *Jacobsohn.*

bearcus *v.* biarchos.

Beāta *v.* Beatus. **beātē** *v.* beatus *sub* beo.

Beātiānus *v.* Beatus. **Beātice** *v.* Beatrix.

beātificātio, -ōnis *f. a* beatificare. CONC. Chalc. Leo M. epist. 98, 1 eius fidei beatificationem super omnes adducens (μακαρισμόν).

beātificātor, -ōris *m. a* beatificare. AVG. in psalm. 99, 3 deus noster beatificator hominum.

beātifico, -āvī, -ātum, -āre *a* beatus *et* facere, *cf. c.* beatificus. NOT. Tir. 119, 38 beatificatus. ITALA Is. 3, 12 (Priscill. tract. 10 p. 95, 9 *et* Hier. epist. 148, 17) qui beatificant vos et seducunt vos (te beatum dicunt VVLG., μακαρίζοντες). gen. 30, 13 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 46, 11) beatificant me mulieres (beatam me dicent VVLG., μακαριοῦσι). Luc. 1, 48 (cod. f) ex hoc beatificant me. cant. 6, 8 (Hier. epist. 65, 20) beatificant eam reginae (beatissimam praedicaverunt VVLG.). Mal. 3, 15 (Aug. civ. 18, 35). CLEM. ad Cor. 1 quis cautam scientiam vestram non beatificaverit? IREN. 3, 22, 1. POTAM. epist. ad Athan. p. 1418ᴰ a nunc et in aeterna semper saecula saeculorum beatificet pater et filius et spiritus sanctus. LVCIF. Athan. 1, 18 ut plenius et Heliae tolerantia fuisset beatificata et illorum impleta impietatis mensura. VVLG. Iob 29, 11 auris audiens beatificabat me (ἐμακάρισε). Sirach 25, 32 mulier quae non beatificat virum suum. 45, 8 Is. 9, 16 Iac. 5, 11 RVFIN. hist. 5, 16, 9. PAVL. NOL. epist. 40, 3 caveatis onerare nos verbis beatificantibus. AVG. civ. 7, 30 ex se ipso beatificat angelos (*ibid. iterum, cf.* CLAVD. MAM. anim. 3, 8 p. 167, 12 FVLG. RVSP. trin. 8). 11, 26 in natura . . . necdum beatificati hominis. 15, 23 qui (*sapiens*) spiritalibus . . . beatificatur bonis. 19, 4 hic beati esse et a se ipsis beatificari . . . voluerunt. conf. 11, 1, 1 ut beatificemur in te. epist. 164, 8 beatificante sapientia. trin. 14, 14, 18. discipl. 12, 13 nonne martyres beatificamus? c. Iul. 4, 3, 19 beatificandae naturae. serm. 143, 4 serm. ed. Mai 102, 5 *et passim.* MAR. MERC. Nest. serm. 7, 28 CASSIAN. conl. 6, 16, 2. 19, 8, 3 quem virum Esaias . . . beatificat atque conlaudat (*cf.* PS. RVFIN. in psalm. 48, 19 laudare et beatificare). LEO M. epist. 35, 2 sic assumptam naturam beatificans (PS. AMBR. epist. de fid. p. 1160ᶜ). CLAVD. MAM. anim. 1, 13 p. 56, 15 forsan beatificabitur corpus. POMER. 1, 9, 2 humana natura . . . perfecte beatificata. CASSIOD. hist. 1, 1 p. 883ᴮ. Ios. c. Ap. 3, 135 beatificat Alexandriam. LAVRENT. eleem. p. 116 nec liberat tantum, sed . . . vivificat et beatificat.

beātificus, -a, -um *cf. c.* beatificare. APVL. Plat. 1, 5 *deus* beatus et beatificus, optimus, nihil indigens (*cf.* AVG. civ. 9, 15). AVG. civ. 8, 8 hoc . . . beatificum bonum alii a corpore, alii ab animo, alii ab utroque homini esse dixerunt (9, 15 *bis.* 10, 12. 12, 1. epist. 118, 15 summum illud atque, ut ita dixerim, beatificum bonum. lib. arb. 2, 15, 39 c. Faust. 19, 24 p. 524, 4. conf. 2, 5, 11 bonis superioribus et beatificis. doctr. christ. 1, 29, 30. FVLG. RVSP. fid. 31 illius beatifici boni dilectione destitui). AVG. epist. 164, 8 secundum beatificam praesentiam suae divinitatis. serm. 141, 1 tam magnam et ineffabilem et beatificam possessionem. NOT. Tir. 41, 10ᵃ beatificus.

Beātilla *v.* Beatus.

beātitās, -ātis *f. a* beatus *formavit* CIC. nat. deor. 1, 95 ista, sive beatitas sive beatitudo dicenda est, utrumque omnino durum, sed usu mollienda nobis verba sunt. *cf.* QVINT. inst. 8, 3, 32 in tractu et declinatione talia sunt, qualia apud Ciceronem beatitas et beatitudo, quae dura quidem sentit esse, verum tamen usu putat posse molliri. GLOSS. IV 211, 3 beatitas: beatitudo (*sic saepius*). 24, 41 beatitas: beatitudo, felicitas (V 442, 49). APVL. Plat. 2, 10 virtutes, quarum beatitas fructus est. AVG. civ. 10, 30 Porphyrii . . . est praeferenda sententia his, qui animarum circulos alternante semper beatitate et miseria suspicati sunt. 12, 18. lib. arb. 2, 1, 1 (*opp.* miseria). 2, 9, 26 mentibus nostris impressa est notio beatitatis. serm. 32, 27 desiderare perpetuam et sempiternam beatitatem. mor. eccl. 1, 11, 18 secutio igitur dei beatitatis appetitus est: consecutio autem ipsa beatitas. vera relig. 3, 3 ad veritatem et ad beatitatem via. gen. c. Manich. 2, 6, 7 gen. ad litt. 12, 36, 69. c. epist. fund. 37, 29 rectae voluntatis beatitatem obtinebat. MACR. somn. 1, 4, 1 animas . . . caelo reddi et illic frui beatitatis perpetuitate. 1, 8, 2 (*syn.* beatitudo). 1, 10, 4 perfecta beatitas . . . promittitur. 1, 13, 17 spe fruendae beatitatis. MART. CAP. 2, 151 intra Solis meatum usque lunarem globum secundae beatitatis numina. 6, 693 hinc Attagenus sinus Hyperboreis beatitate consimilis. MART. CAP. 3, 263 scio . . . mihi (*Grammaticae*) plurima transeunda, ne minutiora nectendo fastidium superare beatitatis incurram. VEN. FORT. carm. 5, 6 praef. 17 commendato me piae beatitati et exuberanti vestrae dulcedini.

beātitūdo, -inis *f. a* beatus. *rarum apud ethnicos, frequens apud christianos, maxime apud* AVG. CIC. QVINT. GLOSS. *v. sub* beatitas *l. 36 sqq. adde*: GLOSS. II 364. 3 μακαρισμός beatitudo (517, 46. III 499, 46 macharismia). *script.* baeat- EDICT. imp. Diocl. II 12 INSCR. Revue archéol. 4. sér. III 1904 p. 294.

PETRON. 38 tanta est animi (homini *Reinesius*) beatitudo (AVG. civ. 10, 31 animae beatitudo. 12, 15. 13, 16 *cf.* 12, 21). APVL. Plat. 2, 22 ex se omnia sunt apta, quae ad beatitudinem pergunt. 2, 1. 10. 23. Socr. 3 p. 123 ingenio ad summam beatitudinem perfecto (4 p. 127 ingenia illa ad beatitudinem sublimata. AVG. civ. 9, 12). met. 5, 3 sensit Psyche divinae providentiae beatitudinem. 6, 29 vitae . . . totius beatitudinem (LACT. inst. 3, 27, 7 RVFIN. hist. mon. 17 p. 439ᴰ). 10, 33 summo beatitudinis studio. 9, 11 illa otii saginaeque beatitudo. PS. APVL. Ascl. 7 quid . . . oportuit . . . hominem in mundo constitui et non in ea parte, qua deus est, eum in summa beatitudine degere? (AVG. civ. 11, 11). ARNOB. nat. 2, 37 beatitudinis sedibus (*opp.* terrena loca). 4, 37 divinam (AVG. gen. c. Manich. 2, 17, 26 caelestem. CASSIOD. var. 2, 40, 15 FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 6). 7, 1. 5 *deorum.* LACT. ira 4, 5 inst. 3, 8, 29. IVL. VAL. 2, 29 in hac fortunae beatitudine. CHALC. transl. 29 prout cuiusque natura capax beatitudinis esse poterat. comm. 3 largae. COD. Theod. 7, 20, 2 pr. (*a. 320*) conveteranis meis beatitudinem augere debeo. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 21 intus in requie positam beatitudinem. HIL. in Matth. 16, 10 indultae (SACR. Leon. p. 417). 20, 2 usque ad martyrii beatitudinem. PS. HIL. libell. 9 ut his solis (*divitiis*) beatitudinem habere se confidant (*cf.* HIER. epist. 54, 16). OPTAT. 2, 5.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7, 3 sancti Petri. ZENO 1, 3, 4 repromissae immortalitatis inaestimabili beatitudine perfruetur. LVCIF. Athan. 1, 32. 2, 34. GAVDENT. serm. praef. sagittae dei interdum mortem inferunt, interdum beatitudinem praestant. serm. 8 castimoniae. 9 Mariae. *et saepius.* FVLG. Virg. cont. p. 89, 9 praemium beatitudinis. AMBR. Iac. 1, 8, 31 palmam. HEGES. 1, 1, 10. 1, 35, 1. HIER. adv. Iovin. 1, 33 virginitatis . . . beatitudini destinatus (epist. 22, 2. 48, 18 *opp.* molestia. 55, 3 *cf.* GAVDENT. serm. 8). epist. 48, 17 beatitudinis, quae angelis comparatur (*cf.* AVG. civ. 11, 11. 12, 6 *opp.* miseria. ALC. AVIT. c. Arr. 16 p. 7, 14 angelica. hom. 7 p. 114, 43). epist. 78, 23. 118, 6 felix et omni dignus beatitudine. 121, 1 post intellegentiae beatitudinem. 124, 9ª antiqua beatitudine fruebantur (*cf.* 96, 18 CASSIOD. orat. frg. p. 466, 17). VVLG. gen. 30, 13 Rom. 4, 6. 9. Gal. 4, 15 (μακαρισμός). RVFIN. hist. 1, 2, 8 homines in beatitudine (ἐν μακαρίοις) degerent. Adamant. 1, 17. 5, 28 patr. 8, 2. hist. mon. 17 p. 440ᴬ quae institutionum beatitudo gereretur intrinsecus. PS. RVFIN. in psalm. argum. p. 646ᴬ. in Os. 12, 3—6 ad beatitudinis apicem. AVG. civ. 9, 8 beatitudinem, quo volunt homines per sapientiam pervenire. 9, 12 (*opp.* miseria, *hic et passim apud* AVG. *cf.* 19, 4. 19, 28. conf. 7, 2, 3 a beatitudine in miseriam verteretur. gen. ad litt. imperf. 1, 3 *syn.* felicitas). civ. 9, 14 beatitudinem habentes in immortalibus beatis, mortalitatem cum mortalibus miseris (*cf.* 9, 23). 11, 13 habuisse . . . aliquam, etsi non praesciam, beatitudinem. 13, 19 (*opp.* infelicitas. *cf.* 19, 1). 14, 10 erant beati in illo memorabili beatitudinis loco, id est in paradiso. 20, 22 stabit . . . in illa beatitudine sanctorum semen et nomen (20, 26 APRING. 21, 21). 21, 23 regni caelorum beatitudinem (FVLG. RVSP. ver. praed. 2, 24, 45). ZACCH. 1, 1 immortalitatis beatitudinem pollicentes. 1, 26 inaestimabilia illius beatitudinis gaudia. MACR. somn. Scip. 1, 8, 2 maiestate promissae beatitudinis et caelestis habitaculi. NEPOTIAN. 19, 2 laeti hac beatitudine (VAL. MAX. laeti, quod Scipionem vidisse contigisset). SALV. gub. 6, 57 rerum iucundarum beatitudine fruitur. SIDON. epist. 1, 6, 3. 2, 13, 2. FAVST. REI. grat. 2, 3 p. 65, 4 mortis . . . beatitudo pro dei honore confertur. SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 225, 5. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 25, 24 o felicis beatitudo *testimonii* (*latronis in cruce*). FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 12 epist. 14, 33 *et passim.* PANEG. 10, 33 fortitudo et liberalitas imperatoris cumulatissimam urbis (-bi *Bährens*) beatitudinem . . . reddiderunt (OROS. hist. 5, 1, 4 quanti . . . pendenda est gutta haec laboriosae felicitatis, cui adscribitur unius urbis beatitudo in tanta mole infelicitatis. CORP. V 2781 beatitudo urbis Romanae). PANEG. 11, 23 quanto felicior nostra condicio, quanto beatitudo praestantior! COD. Iust. 9, 1, 17 (*a. 299*) iniquum et longe a beatitudine saeculi nostri esse credidimus (7, 63, 2 pr. *a. 440.* SYMM. epist. 1, 40. CASSIOD. var. 1, 6, 1 beatitudine saeculorum). CORP. X 7200 (*saec. IV med.*) pro beatitudine temporum dd. nn. Constanti et Constantis (III 568. V 3332. XI 4095 *a. 341.* VI 526 = 1664 *saec. V.* CASSIOD. var. 1, 20, 1 cum beatitudo sit temporum laetitia populorum. 3, 51, 13. *cf.* CORP. III 4180. VI 32091 *a. 470.* HIL. in Matth. 13, 3 apostolici temporis. OROS. hist. 7, 26, 8 an etiam hanc beatitudinem illis temporibus poenaliter accidisse adseris?). CORP. X 1692 (*saec. IV ex.*) pro beatitudine temporum felicitatemque publici status (*cf.* PS. LACT. mort. pers. 48, 11 ut . . . divinus iuxta nos favor . . . per omne tempus prospere successibus nostris cum beatitudine publica perseveret. INSCR. numm. Cohen VIII² p. 9 n. 1 beatitudo publica, *aet. Magnentii*). COD. Iust. 1, 14, 8 (*a. 446*) ad beatitudinem nostri imperii et ad nostram gloriam.

epitheta frequentiora: APVL. Socr. 22 p. 172 verae beatitudinis id est secundae vitae (*sic passim apud* AVG., *ex. gr.* civ. 9, 2. 9, 14. 12, 21 animas summae veraeque beatitudinis participes, *opp.* miseriae, labores. 17, 7 beatitudo verissima spiritalis, *opp.* falsa carnalis. *item* 10, 28. 12, 14. 12, 21. fallax: 11, 4. 17, 20. 19, 20. *cf.* 19, 11 de beatitudine pacis aeternae, in qua sanctis finis est, id est vera perfectio. finalis: 19, 4. 19, 10). LACT. inst. 3, 12, 15 perfecta (HIL. op. hist. frg. 1, 2 in Matth. 4, 2 HIER. epist. 124, 10 AVG. civ. 18, 16. 14, 9). LACT. inst. 7, 1, 3 perpetuae (epit. 22, 4 AVELL. p. 13, 22. 44, 22. 26 APRING. 21, 3—4). inst. 7, 22, 8 sempiternam (AVG. civ. 1, 36. 9, 15. 13, 17 immortalitate ac sempiterna beatitudine. 15, 18. 20, 28 clara ac sempiterna. 21, 18 SACR. Leon. p. 307. 368 FVLG. RVSP. praed. 2, 24, 45 *al.*). epit. 63, 8 aeternam (PS. HIL. dedic. eccl. p. 884ᴮ GAVDENT. serm. 11 HIER. epist. 23, 3. AVG. civ. 9, 13 beata aeternitas vel aeterna beatitudo, *opp.* miseria mortalis. 22, 3 de promissione aeternae beatitudinis sanctorum et perpetuis suppliciis impiorum. gen. ad litt. 4, 9, 18 aeterna et incommutabilis. *et saepe.* ZACCH. 3, 3 perennis. LEO M. serm. 95, 2 *cf.* 35, 3 SACR. Leon. p. 302. 317 APRING. 20, 4 FVLG. RVSP. epist. 12, 5, 14. *cf.* ARNOB. nat. 6, 2 inoffensae. PS. LACT. opif. interpol. 19, 8, 3 immortalem. AVG. civ. 9, 15 permanentem). HIL. trin. 1, 9 spes aliqua incorruptae beatitudinis (1, 5 *cf.* 1, 31 PRISCILL. tract. 10 p. 97, 7 HIER. epist. 124, 10). ZENO 2, 46 futurae (2, 48 HIER. epist. 10, 2. 22, 35. 24, 2. 120, 12. AVG. civ. 19, 4 beatitudinem iam non tenemus praesentem, sed expectamus futuram. APRING. 2, 10. *cf.* RVRIC. epist. 2, 54 p. 435, 27 *syn.* felicitas).

plur.: *imprimis de octo beatitudinibus* (*sing. ex. gr.* HIL. in Matth. 4, 5. 8 GAVDENT. serm. 9. *alia v. infra*): AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 32 incohare ab hymnis et canticis, a beatitudinibus, quas in euangelio legis (*syn.* benedictiones). fid. 3, 3, 18 beatus negari non potest, qui beatitudines donat. HIER. c. Lucif. 22 beatitudines, quam dominus . . . delineavit, octo sunt. epist. 140, 8 in Is. 2, 3 p. 32. 53, 10/11 p. 621. hom. Orig. in Luc. 38 omnes. in Matth. 5, 1/2 (*cf.* 5, 10 quod octava verae circumcisionis beatitudo martyrio terminetur. epist. 149, 5). tract. in psalm. 1 p. 2, 13 quasi in vetere lege una beatitudo ponitur, ceterum in euangelio octo simul beatitudines nuncupantur (*cf.* p. 3, 9 beatitudo tripliciter condonatur). AVG. epist. 147, 28. CHROMAT. beat. 1 illas beatitudinum margaritas (2 *sing.*). LEO M. serm. 32, 4 ut promissarum beatitudinum mereamur esse consortes. *cf.* PS. HIL. elench. 4. AVG. civ. 12, 21 per nostras falsas beatitudines et veras miserias (21, 17 *bis*). 22, 12 veras infelicitates falsasque promittant beatitudines (*opp.* miseria). MART. CAP. 2, 202 extramundanas beatitudines (*sic codd., non* latitudines). SIDON. epist. 7, 6, 5 beatitudinum vicissitudinibus. PS. RVFIN. in psalm. 32, 12 amant homines beatitudines (AVG. in psalm. 32 serm. 2, 15 omnes beatitudinem). VEN. FORT. carm. 5, 1 praef. 1.

honoris titulus, maxime in allocutione episcoporum (*cf.* beatus): HIL. ad Const. 1, 2 pro incolumitate et beatitudine tua (*imperatoris*) offerunt preces. HIER. epist. 15, 5 obtestor beatitudinem tuam (16, 2). 99, 1 beatitudinis tuae accepi epistulas (*ibid. iterum*). 102, 1. 2. 114, 1. 3. 134, 1. 134, 2 salutant beatitudinem tuam. *et saepe.* RVFIN. apol. ad Anast. 1 (*bis*) PAVL. NOL. epist. 20, 3. 37, 1 *et saepius.* AVG. grat. Christ. 31, 33. serm. ed. Mai 107, 1 congregatio beatitudinis vestrae, fratres carissimi, facit nos . . . gaudio esse repletos. PAVL. MED. vita Ambr. 56 tuam . . . precor beatitudinem, pater Augustine. adv. Cael. 1 *et passim.* BACHIAR. fid. 1 p. 1019ᶜ. 2 p. 1025ᴬ. PS. MAR. MERC. Nest. epist. 1, 2 *et saepius.* SEV. MINOR. p. 734ᴮ. EVCHER. pass. Acaun. p. 173, 3 (*praecedit* domino sancto et beatissimo . . . episcopo). FLAVIAN. Leo M. epist. 22, 4 EPISC. Gall. Leo M. epist. 65, 1. COD. Iust. 1, 3, 32, 1 (*a. 472*) ubi eis (*episcopis al.*) et beatitudinis honor debitus reservetur. AVELL. p. 67, 16. 69, 19 *et passim.* PROSP. epist. 1 SIDON. epist. 6, 6, 2. 7, 1, 6 conscientiae tuae beatitudo. FAVST. REI. epist. 1, 15 p. 368, 16 *et saepius.* MAX. epist. p. 1 sanctae beatitudinis tuae imitabile cunctis apostolatus officium. ALC. AVIT. epist. 7 p. 35, 7 *et saepius.* ENNOD. epist. 6, 31 p. 166, 27 pervigil beatitudinis vestrae cura, *et saepe.* VICTOR Fulg. Rusp. epist. 9, 1. 5 PETR. Fulg. Rusp. epist. 16 (*saepius*). CONC. Rom. a. 499 p. 402, 2. 4. a. 501 p. 424, 3. a. 502 p. 448, 9 provida beatitudinis vestrae sententia. COD. Iust. 1, 1, 8, 8 (*a. 533*) CASSIOD. var. 1, 9, 2. 3, 37, 1 GREG. TVR. Franc. 9, 40 VEN. FORT. carm. 3, 2, 1. GREG. M. epist. 5, 41 p. 335, 13 vestram carissimam beatitudinem. 5, 42 p. 336, 26 sanctissimae. 5, 43 p. 337, 15 dulcissimae et cordis ulnis omnibus amplectendae vestrae beatitudinis. 3, 62 p. 222, 13 dulcissimae et suavissimae (8, 2 p. 2, 21). 10, 14 p. 248, 24 dulcissima et semper honoranda. *et saepissime* (*syn.* sanctitas). PS. MATTH. euang. epist. B FERRAND. epist. 8. 10. 11.

synonyma: beatitas, felicitas, immortalitas; benedictio (*plur.*); sanctitas. *opposita*: miseria, infelicitas, molestia, mors, labor, supplicium. *Ihm.*

Beātor, -ōris *nom. vir.* GREG. M. epist. 13, 26 quendam . . . nomine Beatorem, qui quasi comes privatarum dici vult.

Beātrīx, -īcis *nom. mul.* CORP. VI 25146 Publiciae Beatrici lib. *cf.* 11785 locus datus a Gellia Beatice. LIB. pontif. p. 201, 19 ed. Mommsen corpora sanctorum Simplicii Faustini et (*om.* C^3 $B^{2.\,3.\,4}$) Beatricis (viatricis $B^{2.\,3.\,4}$). *cf.* Viatrix. *Burger.*

beātulus, -a, -um *a* beatus *deminutive.* PERS. 3, 103 tandemque beatulus alto conpositus lecto crassisque lutatus amomis in portam rigidas calces extendit. *Ihm.*

beātus, -a, -um *v. sub* beo.

Beātus, -a *cogn.* CORP. VI 5596 (*e columb.*) ⟨. . .⟩e Beatae. 6415 (*e monum. Statil.*) Beata Posidip. 28336 (*saec. I ut vid.*) Q. Varinius Q. f. Beatus. 34673 Beati. 35943 (*e columb.?*) Numisia D⟨. . .⟩ Beata. XIV 3328 (*Praeneste*) ossa inlata C. Billieni C. l. Beati Lunulae. VIII 9153 Antonia Beata. 18696 (= 10773) Septimia Beata. *christ.*: *adulescens nobilis, de quo* ENNOD. epist. 7, 29 *al.* CONC. Aurel. a. 549 p. 111, 9 Beatus episcopus ecclesiae Ambianensium. CONC. Tolet. a. 653 Mansi 10, 1223ᴬ MARTYROL. Hier. 7 Id. Mai. (Bern.) *al.* **Beāta,** -ae *insula.* IORD. Get. 7 habet in parte occidua idem Oceanus aliquantas insulas et pene cunctis . . . notas. et sunt iuxta fretum Gaditanum haut procul una Beata et alia quae dicitur fortunata. RAVENN. p. 444, 3 Beathee. *v. Dessau, PW. III 178. cf. etiam sub* beatus. **Beātiānus,** -ī *cogn. vir.* CORP. VIII 1474 ⟨. . .⟩ Beatianus. *cf.* 15530. **Beātilla,** -ae *cogn. mul.* CORP. VIII 9449 Beatilla Messi f. X 4629 (*christ.*) hic requiescit in pace Beatilla Lucilla . . . que beate vixsit, beate obit: beati qui legunt. *Burger.*

Beba, -ae *cogn.* CORP. X 4040 (*Capuae*) Bebae o(ssa) h(ic) s(ita) s(unt).

Bebai *nom. vir. hebr.*, בֵּבָי. VVLG. I Esdr. 2, 11. 8, 11. 10, 28 (LXX βαβαί, βαβεί, βαβί). II Esdr. 7, 16. 10, 15 (LXX βηβί, βηβαί).

Bebase *locus Mesopotamiae; cf. Tomaschek, PW. III 179.* AMM. 18, 7, 9 cumque Bebasen villam venissent. 18, 10, 1 a Bebase loco. [*Jacobsohn.*

Bebbius *v.* Baebius.

Bebeina *v.* Baebius.

Bēbēius *v.* Veveius.

? **bebella** sperta (*anglosax.?*) GLOSS. V 402, 47. *cf. Götz, thes. gloss. s. v.* *Ihm.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bebellahamon *deus Palmyrenus* CORP. III 7954 (*in Dacia*). *cf. Nöldeke ad locum.*
Bebenius *v.* Baebenius. **beber** *v.* fiber.
lacus **Beberaci,** *in Mesopotamia* TAB. Peut. 11, 4.
Bebini *dat. cogn. mul.* CORP. IX 1230 (*Aeclani, periit*) Babriae Bebini coniugi Theseus col.... Aeclane (...). *Jacobsohn.*
Bebius *sim. v.* Baeb-.
bēbo, -āre [*vox onomatopoetica. Th.*]. SVET. frg. p. 249, 3 haedorum bebare (vebare, vehare, balant vel bebant *codd.*).
bebra, -ae *f.* [*orig. inc.*; berba (*i. berva*) *legendum et cf. esse c. hibern.* bir *cambr.* ber *'veru' censet Kempf, Jahrb. f. class. Phil. suppl. 26 (1901), 367 sq. Th.*]. VEG. mil. 1. 20 barbari... scutati pedites his (*pilis*) praecipue utuntur, quas bebras vocant et binas etiam ac ternas in proeliis portant. *Ihm.*
Bebriacum *sim. v.* Bedriacum.
Bebriacus rex qui hospites occidebat GLOSS. (Iuv.) V 652, 43 (*an* Bebrycius *i. q. Amycus?*). *Hey.*
bebrinus *v.* fibrinus.
(?) arbores, quas **bebrioras** Indi appellant EPIST. Alex. p. 212, 15 (bertoras, brebrioras, brebionas *codd. deter.*). *Ihm.*
Bebrix *v.* Bebryx. **Bebryces, -ia** *al. v.* Bebryx.
Bebryx, -ycis, Βέβρυξ. Bebrix, Bebricius *saepe in codd., in Inscr. v. l. 32. alias corruptelas notabiliores dedi infra.* Bebr̄ycis: SIL. 3, 423. *cf.* AVIEN. *l. 37. 66.* *acc.* Bebryca *v. l. 28.* **1** *rex, a quo Bebrycia Asiae denominata*: PLIN. nat. 16, 239 portus Amyci... Bebryce rege interfecto clarus. **2** *incola Bebryciae*: VAL. FL. 4, 157 Bebryx. *maxime de Amyco, rege Bebryciae*: VAL. FL. 2, 648 effera virtus Bebrycis. 4, 261. 290. STAT. Ach. 1, 190 crudum... Bebryca. **3** *rex Indiae* (?): IVL. VAL. 3, 31 regis Bebrycis. *idem ibid.* Bebrycum *rex appellatur* (*utroque loco A*: babr-, *P*: hebr-). **4** *rex Iberiae* (*Wagner, PW. III 181*): SIL. 3, 423 saeva Bebrycis in aula. **5** *nomen sing vel cogn. Rom.*: CORP. VI 13536 Bebrix vix. a. XXIIX. 18149 Fl. Bebrycis. 30692 (= 103) Bebryx Aug. l. Drusianus. CARM. epigr. 1075 (*Campan.*) Bebryx sic miserande iaces (*praescr.* ⟨Be⟩bryx puer). CORP. IV 1182 Bebryx Iul. XV. V (*gladiator*). INSCR. Notiz. degli scavi 1896 p. 150 (*Bononiae*) Q. Ceionio Q. l. Bebryci. *plur.* **Bebryces,** -cum. Bebr̄yces: AVIEN. ora 485 (*trad.* Berybraces). *acc.* Bebrycas *l. 40 et 41.* **1** *in Asia* (*Ruge, PW. III 180*): PLIN. nat. 5, 127 ex Asia interiisse gentis tradit Eratosthenes Solymorum... Bebrycum *eqs.* VAL. FL. 4, 315 Bebrycas... spargit fuga. AMM. 22, 8, 14 Amyci saevitia Bebryces exempti. SERV. Aen. 3, 108 Bebrycas finitimos *Phrygiae.* *alii*: *v. l. 29.* **2** *in Thessalia*: VIB. SEQ. geogr. p. 150, 15 Peneus Thessaliae..., hunc Bebryces possederunt. **3** *circa Pyrenaeum* (*Hübner, PW. III 180*): AVIEN. ora 485 Bebryces illic, gens agrestis et ferox (*de cod. cf. l. 37*). *cf.* CASS. DIO frg. 53 (56, 2 *Boiss.*). *adi.* **Bebrycius,** -a, -um. *ad* Bebryces *1*: VERG. Aen. 5, 373 *Butes* se... Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat. VAL. FL. 4, 99 Bebrycii ... litora regni. 4, 220. 442. 590. 4, 739 tropaeis. 6, 344 ab hospite (*cf.* SIDON. carm. 2, 304, *de Hannibale*). STAT. silv. 4, 5, 28 harenae (SIDON. carm. 5, 163). Theb. 3, 353 nemoris (MYTHOGR. 2, 140). CARM. de Sod. 17 *caestus?* (*loco corrupto*). SIDON. carm. 9, 189 gymnas Bebrycii... theatri. *cf.* Bebriacus. *ad 2*: LVCAN. 6, 382 Bebrycio ... vomere. *ad 3*: SIL. 3, 420 Bebrycia... virgine (*Pyrene*). 3, 443 Bebryciae... aulae (15, 494). *plur. subst.* **Bebrycii,** -ōrum, *Bebryces.* IVL. VAL. 3, 30 a quodam Bebryciorum tyranno. 3, 39 in Bebryciorum ultione. *cf. supra l. 29.* SCHOL. Stat. Theb. 3, 353 victoriam... Bebryciorum. *ibid.* Amycus, Bebryciorum rex (MYTHOGR. 1, 93. 107). PRISC. periheg. 773 Bebrycii post hos (*Chalcedonios*). **Bebrycia,** -ae, Βεβρυκία. Bebr̄ycia: *v.* AVIEN. *l. 66.* SALL. hist. frg. 3, 70 *Bithynia* prius Bebrycia dicta, deinde Mygdonia. *sim.* SOL. 42, 1 SERV. Aen. 5, 373 SCHOL. Stat. Theb. 3, 353 HIER. chron. a. Abr. 1045 MART. CAP. 6, 687 ISID. orig. 14, 3, 39 GLOSS. V 549, 52. VAL. FL. 4, 743 ira furentis Bebryciae (5, 502). 4, 762. SCHOL. Stat. Theb. 3, 353 Pollux cum Argonautis ad Bebryciam appulsus (MYTHOGR. 2, 140). AVIEN. orb. terr. 974 ab tergo *Chalcedonis* tendit Bebrycia (Bebryacia *A*) glaebam. HYG. fab. 17 p. 51, 6 Amycus... Bebryciae rex (MYTHOGR. 2, 140). IVL. VAL. 1, 46 ad civitatem Pieriam, quae Bebryciae (bebriciae, habruchiae, habruciae *codd.*) urbs habetur. *cf. l. 29.* *Hey.*
Becar *cogn. afric.* CORP. VIII 6219 (*in Numidia*) Q. Iulius Becar.
Becare *locus Indiae, graece* Βακαρεῖ, Βακάρη. PLIN. nat. 6, 105 portus gentis Neacyndon, qui vocatur Becare... piper... Becaren convehunt. *cf. Tomaschek, PW. II 2782.*
becario, becarius *v.* bacario, bacarium.
Becbecia *levites* בַּקְבֻּקְיָה VVLG. II Esdr. 11, 17. 12, 9. 25. *Jacobsohn.*
Becca *nom. cinaedi. cf.* Becco, Beccus. ANTH. 321, 3 divitias grandesque epulas... des licet in cunctos et spargas, Becca, maritos (*item v. 5*).
Beccasses *v.* Bethpheses. **Becciācus** *v.* Beccus.
Becco *nom. vir. celt. cf.* Beccus, Becca. CORP. XII 5381 (*Tolosae*) deo. Silvan(o) dom(estico) Becco v. s. l. m. *cf.* Vecco CORP. V 6644). GREG. TVR. Iul. 16 Becconis comitis (*ibid. nom* Becco, *dat.* Becconi, *acc.* Becconem. *cf.* ind. capit. p. 562, 15 de contumacia Becconis).

beccos τὸ βέκος (βέκκος). TERT. nat. 1, 8 prima vox beccos (pactos *A*, βέκκος *Rig.*) renuntiata est; interpretatio eius panis apud Phrygas nomen est. *cf. Herodot. 2, 2 al.* *Ihm.*
Beccuēnsēs *gens Africae* IVL. HON. cosmogr. A 48. *Jacobsohn.*
beccus, -ī *m. et* **Beccus,** -ī *cogn.* [*vocabulum Gallicum fuisse videtur. Th.*]. SVET. Vit. 18 cui Tolosae nato cognomen in pueritia Becco fuerat: id valet gallinacei rostrum. [*ital.* becco, *francog.* bec. *M.-L.*] CORP. XII 2514 deo Apollini Beccus ex voto. *cf.* Becco, Becca. *deriv.* **Becciācus** *vicus, hodie* Bessay (*Vendée*). *cf. PW. III 181.* GREG. TVR. glor. mart. 89 p. 547, 28 apud terminum... Pictavum vicus est in Arbatilico nomine Becciaco. *Ihm.*
Becher *filius Ephraim,* בֶּכֶר. VVLG. num. 26, 35 Becher, a quo familia Becheritarum. *Jacobsohn.*
Becherītae (בַּכְרִי) *v.* Becher.
bechicus, -a, -um, βηχικός. CAEL. AVR. acut. 1, 17, 172 vel seminali medicamine poto... aut tussiculari, quod bechicum appellant. CASS. FEL. 33 p. 70, 5 catapotia tussicularia, quae Graeci bechica vocant (66 p. 163, 21).
bechion *n.,* βήχιον, *herba.* PLIN. nat. 26, 30 bechion tussilago dicitur. duo eius genera. 1, 26, 16 bechion sive arcion sive chamaeleuce, quae tussilago. 1, 26, 17 bechion, quae salvia (PS. APVL. herb. 101). *Ihm.*
Bechīres *gens orae Ponticae* (Βέχειρες); *cf. Tomaschek, PW. III 181.* MELA 1, 107 Bechiri, Buxeri. PLIN. nat. 6, 11 Bechires, Buxeri. AVIEN. orb. terr. 945 Byzeron est gens: diri sunt inde Bechires. TAB. Peut. 10, 3—4 Bechiricae.
Bechor *filius Beniamin,* בֶּכֶר. VVLG. gen. 46, 21 (LXX Βοχορ, *A* χοβωρ, ITALA Lugd. Chobor). I par. 7, 6. 8 (*A* bochor, LXX Βαχιρ, *A* Βοχορ). HIER. nom. hebr. 4, 1 bechor (bochor *FH*) primogenitus vel in clitellis aut ingressus est agnus. 16, 22.
Bechōrath *nom. vir hebr.,* בְּכוֹרַת. VVLG. I reg. 9, 1 filii Bechorath (LXX Βαχίρ, *A* Βεχωραθ.).
Becilla Lucensis ecclesiae episcopus CONC. Tolet. III a. 589 Mansi 9, 1001[E].
Becillum *v.* Brixellum. [**becillus**] *v.* imbecillus.
Beclanum, -ī *statio Dardaniae.* RAVENN. p. 206, 3 Beclano. *fort. eadem* TAB. Peut. 7, 3 Viciano. *cf. Tomaschek, PW. III 182.*
Becna *cogn. barb.* CORP. III 4597 (*in Pannon. super.*) Domisi Aionis (*filius*) et Becna coiux.
[**Becnicos**] *v.* Besbicus.
Becuro *nom. vir. celt.* CORP. XIII 10010, 292 b (292 a Bequro).
1. Beda *dea Frisiorum; cf.* Alaisiagae *Thes. I p. 1477, 26.*
2. Beda *vicus Treverorum; cf. Ihm, PW. III 182.* ITIN. Anton. Aug. p. 372, 4 TAB. Peut. 3, 1. RAVENN. p. 238, 1 Bidana. *incolae* **Bedēnsēs,** -ium. CORP. XIII 4131 (*a. 245*) a vican⟨is B⟩edensibus. *gens* **Bedaciq(um).** CORP. II 5789 (*in conventu Cluniens., c. a. 100*) Valerius Bedaciq(um) Candidus. *cf.* Cossouqum *al.* (*cf. Hübner, Inscr. ephem. epigr. VIII p. 437 ad no. 183*). *et fort. conferendum* Βέδακον *civitas Norica, sed cf.* Bedaium.
Bedaium, -ī *civitas Norica; cf. Ihm, PW. III 183.* ITIN. Anton. Aug. p. 236, 1 Bidaio. 257, 1. 258, 7 (*var.* Badaio, Bidatio). TAB. Peut. 4, 3 Bedaio. *a qua nomen ducit deus* **Bedaius.** CORP. III 5572 (*a. 237*) Bedaio Aug. sacr(o) Alounar(um). 5575 (*a. 226*). 5580 (*a. 219*). 5581 (*a. 219*). 11777. 11778 (*a. 225?*). *v. adnot. ad* 11779. *cf.* PTOL. 2, 13, 3 Βέδακον.
Bedan *v.* Badan. **Bedarus** *v.* Baedarus.
Bedasius, -a *nom. gent.* CORP. V 4396 (*Brixiae*) Bedasiae Q. f. Iustae. 5067 (*apud Anaunos, a. 103 p. Chr.*). suppl. 664 Bedas(ius) Primus.
Bedec instauratio. HIER. nom. hebr. p. 45, 4 בֶּדֶק.
bedella *v.* bdellium. **Bedēnsēs** *v.* 2. Beda.
Bedesis, -is *fluvius regionis octavae Italiae, hodie* Rocco (*Holder, Altcelt. Sprachschatz, confert* Atēsin, Tamēsin). PLIN. nat. 3, 115 Ravenna Sabinorum oppidum cum amne Bedese. ANON. Vales. 11, 54 in fluvio Bedente.
Bedeulfus, ī *unus ex maioribus domus regiae Ostrogothorum.* CONC. Rom. a. 501 p. 422, 9, 20. 425, 28.
Bedicavas *nom. propr. barb.* CORP. VIII 17978 (*in Numidia*).
Bedini *statio Dalmatiae* (*var.* Bidini). RAVENN. p. 217, 9. *cf. Tomaschek, PW. III 184.*
Bedizum *mutatio Thraciae.* ITIN. Burdig. p. 601, 9 Bedizo. *eadem, ut videtur* MELA 2, 24 in Propontide... Bytinis. TAB. Peut. 8, 5 Bitenas. RAVENN. p. 184, 17 Bithena. *v. Oberhummer, PW. III 184.* *cf.* Beodizum.
Bedo *nom. vir. hispan.* CORP. II 3074 Bedo Canbaricum. *Jacobsohn.*
Bedoniēsis *v.* Baedunia.
Bedriacum, -ī (Bēdriācum?). *vicus Galliae Transpadanae inter Mantuam et Cremonam. Hülsen, PW. III 369.* *orthographia*: Bedriacum, -censis: PLIN. nat. 10, 135 TAC. hist. *ubique* (11[ies]) OROS. hist. 7, 8, 6 (*duo opt. codd. saec. X et XI*: hedriacum, bredria. cum, brediacum, betriacum *et sim. rell.*). RAVENN. p. 253, 2 Brediaco (*Guido*: Bridiacum). IOS. bell. Iud. 4, 9, 9 Φρηγδιακόν (*hinc* fretiacum PS. RVFIN. *sec. Niese*) Betriacum, -censis: SVET. Otho 9 (Bretiacum). Vit. 10. 15 (Bretiacensi). Vesp. 5 EVTR. 7, 17, 3 (*HV*; betricum brittanicum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bedriacum *et sim. rell.*). Ps. Avr. Vict. epit. 7, 2. Plvt. Otho 8 τὸ Βητριακόν. 11. 13. Hier. chron. a. Abr. 2084 Vetriacum (uitriacum *B*, metriacum *A*; Prosp. chron. I p. 415, 475). Bebriacum, -us (*cf. Hülsen, PW. III 180*): Ivv. 2, 106 Schol. Iuv. 2, 99. 106 Prisc. gramm. II 69, 22 *cf. l. 8.* Tab. Peut. 4, 3 Beloriaco. *prosodia*: Bebriăcus: Prisc. gramm. II 69, 22 formae possessivorum, quas a Graecis accepimus, ... in 'cos', quam mutamus in 'cus' antecedentibus a brevi vel i ..., ut Bebriacus Cypriacus Italicus. Ivv. 2, 106.

ubi? Bedriaci: Tac. hist. 2, 23. 49. 50. 3, 31; *quo?* Bedriacum: Tac. hist. 2, 44. 3, 15. 20; ad quartum a Bedriaco: Tac. hist. 2, 39; apud Betriacum: Svet. Otho 9 Evtr. 7, 17, 3 Ps. Avr. Vict. epit. 7, 2 Oros. hist. 7, 8, 6 Hier. chron. a. Abr. 2084 Prosp. chron. I p. 415, 475. *adi.* **Bedriacēnsis,** -e. Plin. nat. 10, 135 Bedriacensibus bellis civilibus. Tac. hist. 2, 70 campis. Svet. Vit. 15 Betriacenses copias et duces. Tac. hist. 2, 66 *acies* (Svet. Vesp. 5). 2, 86 *pugna.* 3, 27 *via.* Svet. Vit. 10 victoria. *adi.* **Bebriacus,** -a, -um. Ivv. 2, 106 Bebriacis (Bedr- *Bücheler*) campis spolium adfectare Palati. Schol. Iuv. 2, 99 apud Bebriacum campum (2, 106). *subst.* **Bebriacus** (?) *v. suo loco.* *Hey.*

Bedsimius, -ī *nom. vir.* Inscr. christ. Leblant I 267 Κασσιανὸς ... Βεδσιμίου.

bedua *v.* vidua. **Bedunia** *v.* Baedunia.

Bedunus, -ī *nom. vir. hisp.* Corp. II 2507 Flavio Beduno. *cf.* Baedunia, Betunus *al.*

Beel *v.* Bal *et* Belus. **Beelfagor, Beelfegor** *v.* Beelphegor.

Beelīm (τῷ Βεελείμ LXX) *vox hebr.* Hier. in Ezech. 27, 4 p. 304 ita LXX transtulerunt: Beelim filii tui circumdederunt ... sermo enim Beelim, in hoc loco apud Hebraeos penitus non habetur, sed pro Beelim scriptum est Gebulaic (גְּבוּלַיִךְ).

Beelimon *v.* Baalhermon.

Beellefarus, -ī *deus Syricus; cf. Wissowa, Religion u. Kult. p. 303.* Corp. VI 31168 dis deabusque Iovi Beellefaro ... pro salut(e) T. Aur(elii) Romani et Iuliani et Diofanti fratres eq(uites) sing(ulares). 30934 ⟨Iovi B⟩eheleparo.

Beelmeōn *oppidum trans Iordanem situm,* בַּעַל־מְעוֹן. *cf. Benzinger, PW. III 184.* Vvlg. num. 32, 38 Baalmeon (Lugd. Besseon, LXX Βεελμεών). Ios. 13, 17 Baalmeon (Lugd. Belmeoth, LXX Μεελβώδ, βελαμών). I par. 5, 8 Beelmeon (LXX βεελμασσών). Ezech. 25, 9 Beelmeon (LXX ἐπάνω τῆς γῆς). Ier. 48, 23 super Bethmaon (LXX οἶκον Μαών). Hier. nom. hebr. 102, 5 Beelmeon trans Iordanen quam aedificaverunt filii Ruben. est autem vicus usque nunc grandis iuxta Baaru in Arabia, ubi aquas calidas sponte humus effert, cognomento Beelmaus. 102, 10 Baal. 16, 28 Bahalmeon habens habitaculum (25, 10 *et* 57, 2 Baalmeon). in Ezech. 25, 9 p. 288 Beelmeon quoque usque hodie in Moab sit vicus maximus, quem illi verterunt super fontem. p. 289 Beelmeon, quae et ipsa vertitur habens fontem sive super fontem.

Beelphegōr (Βεελφεγώρ), בַּעַל פְּעוֹר *numen montis Moabitici Peor; cf. Cumont, PW. III 185. indecl., sed genet.* Beelfegori idoli sui Ps. Rvfin. in Os. 9, 10. *cf.* Cypr. Gall. num. 725 idola ... celebrat gentilia cultu Beseli devota prius mutoque Phegoro. Vvlg. num. 25, 3 initiatus est Israel Beelphegor. 25, 5 (*cf.* 25, 18 per idolum Phogor, *item* 25, 19. 31, 16. *his locis graece* Φογώρ). deut. 4, 3 Ios. 22, 17 (LXX Φογώρ, Lugd. Phogor) psalm. 105, 28 Os. 9, 10. *de etymologia*: Hier. nom. hebr. 16, 22 Behelfegor habens os pelliceum (21, 26). 48, 10 Baalfegor habens hiavit sive habens os pellis vel pelliceum. 101, 29 est autem idolum Moab cognomento Baal super montem Fogor, quem Latini Priapum vocant. *cf.* Isid. orig. 8, 11, 24 Hier. in Os. 4, 14 p. 41. 9, 10 p. 98 idolum tentiginis, habens in ore, id est, in summitate, pellem, ut turpitudinem membri virilis ostenderet. Evcher. instr. 2 p. 155, 10 Gloss. IV 211, 13. Tert. scorp. 3 Beelphegor initiantur. Hier. epist. 129, 5. in Is. 16, 2 p. 185 in Nabo enim erat Chamos idolum consecratum, quod alio nomine appellatur Beelphegor. in Am. 2, 5 p. 240. Ps. Rvfin. in Os. 9, 10 ad Beelfegor ..., quam figuram Priapi dixerunt tenere. Greg. Tvr. Franc. 2, 10.

Beelsephōn (Βεελσεπφών), בַּעַל צְפֹן, *mons iuxta mare rubrum.* Vvlg. exod. 14, 2 mare contra Beelsephon. 14, 9. num. 33, 7 (beelsefor, Βεελσεφών Lugd.). Itin. Silv. 7, 4 locus Belsefon ... ipse est campus supra mare rubrum *eqs.* Hier. epist. 78, 4 Beelsephon in linguam nostram vertitur dominus aquilonis aut ascensus speculae aut habens arcana. nom. hebr. 12, 16. 16, 27. 16, 24 Behelsefon. sit. et nom. 101, 18 Isid. in num. 4, 1. Greg. Tvr. Franc. 1, 10 Belsefon (beelsefon *C*[1]). *dat.* Bellisephoni: Cypr. Gall. exod. 419.

Beelteem *vox hebr.*, בְּעֵל־טְעֵם. LXX Βαλταμ, Βααλταμ, Βαλταν. Vvlg. I Esdr. 4, 8. 9. 17. 23.

Beelzebūb *deus Accaron,* בַּעַל זְבוּב (Βεελζεβούλ); *cf. Cumont, PW. III 185.* Vvlg. IV reg. 1, 2 consulite Beelzebub deum Accaron (LXX Βααλ μυῖαν θεόν). 1, 3. 6. 16 Matth. 10, 25. 12, 24. 27 Marc. 3, 22 Luc. 11, 15. 18. 19 (*var.* beelzebul, beelzebud). *de interpretatione*: Hier. in Matth. 10, 25 p. 62 Beelzebub idolum est Acaron, quod vocatur in Regum volumine idolum muscae. Beel ipse est Bel sive Baal: Zebub autem musca dicitur. nom. hebr. p. 45, 1 devorans muscam. p. 66, 11 habens muscas aut vir muscarum. in fine ergo nominis b littera legenda est, non l. musca enim zebub vocatur. Evcher. instr. 2 p. 155, 16 Isid. orig. 8, 11, 26. Gloss. IV 211, 4 (Belzebub). Beda gramm. VII 265, 4 Beelzebub, non belzebul aut belzebud. Tert. adv. Marc. 4, 26 principem daemoniorum, quem Beelzebub et satanam supra dixerat. Hil. myst. p. 17, 23 Beelzebul (*bis*). Prvd. perist. 5, 267 Belzebūlis callida commenta Christus destruit. Avg. c. Iul. op. imperf. 5, 21 plenum daemonio et Behelzebulis spiritu. Hier. epist. 38, 5 Blaesilla nostra ridebit nec dedignabitur loquacium ranarum audire convicia, cum dominus eius dictus sit Beelzebub. 42, 1. 2. 129, 5 si non pro omnipotente deo coluisses Beelphegor et Baalim, Beelzebub et Chamos. 147, 2 Cassian. inst. 1, 1, 2 Fvlg. Rvsp. incarn. 48.

Beena *v.* Baana.

1. Beer *v.* Beeri.

2. Beer, בְּאֵר. Vvlg. Ios. 19, 8. *v.* Baalath Beer.

Beēra (Βεήλ, βεηρα *A*) *nom. propr. hebr.*, בְּאֵרָה. Vvlg. I par. 5, 6 Beera filius eius (*sc. Baal*) quem captivum duxit Thelgathphalnasar rex Assyriorum.

Beēri *nom. semit.*, בְּאֵרִי. Vvlg. gen. 26, 34 Iudith filiam Beeri Hethaei (*A* Βεώχ LXX, βεηρ *A*; Itala Lugd. Beiher). Vvlg. Os. 1, 1 Osee filium Beeri (βεηρει LXX). Lib. gener. chron. I p. 133, 333. p. 124, 280 Beheri. Lib. gener. a. 334 chron. I p. 123, 125 Chron. Alex. chron. I p. 124, 277 Osee Ebrei. *de interpretatione*: Hier. in Os. 1, 1 p. 1 Beeri, id est putei mei, quos puteos fodit Abraham, Isaac et Iacob ... quidam putant Beeri interpretari lumen meum. nom. hebr. 3, 21. 51, 6. Gloss. V 347, 43 beer puteus meus. 402, 27 ber.

Beerōth *v.* Beroth. **Beesthara** *v.* Bosram.

Befania *v.* Mevania.

Bega excelsa Hier. nom. hebr. p. 38, 1.

Begastrē(n)sēs, -ium *incolae oppidi Hispaniae Tarraconensis.* Begastri: *cf. Hübner, PW. III 193.* Corp. II 5948 r(es) p(ublica) Begastresium. *adi.* **Bigastrēnsis,** -e. Inscr. christ. Hisp. 406 Acrusminus Bigastrens(is) ecclesie ep(iscopu)s. Conc. Tolet. a. 633 Mansi 10, 641[D]. a. 636 p. 656[E]. a. 638 p. 671[A]. a. 646 p. 771[E]. a. 653 p. 1222[C].

Begerrī *v.* Bigerriones.

Begesse *locus Britanniae.* Ravenn. p. 435, 6. *cf. Hübner, PW. III 194.*

? **Beginus,** -ī *nom. vir.* Val. Max. 7, 8, 4 Pompeius Beginus vir transalpinae regionis (Reginus *L*) ... erant ab eo instituti heredes neque sanguine Begino pares (pagino *L A*). *Jacobsohn.*

Begoe *v.* Vegoe. **Begoritānus, Begorra** *v.* Bigerriones.

Begorritis *lacus in Macedonia.* Liv. 42, 53, 5 ad Begorritim quem vocant lacum. *cf. Oberhummer, PW. III 194.* *Ihm.*

Beguai *princeps populi Israel,* בִּגְוַי. Vvlg. I Esdr. 2, 2. 2, 14. 8, 14 II Esdr. 7, 7. 7, 19 (*de scripturis v. ed. Tischendorf. ad I Esdr. 2, 2*).

Beguēnsis, -e *ethnicon.* Corp. VIII 11451, 1 de nundinis saltus Beguensis in t(erritorio) Casensi. 15 in provincia Afric(a), regione Beguensi, territorio Musulamiorum, ad Casas. 20.

Begulus, -ī *nom. vir.* Corp. XIII 5727 (*Germ. super.*) Boi⟨?⟩ussilae Beguli fil(iae).

Begunim *v.* Betunim.

Beheleparus *v.* Beellefarus. **Behelphegōr** *v.* Beelphegor.

Behelsephōn *v.* Beelsephon. **Behelzebūl** *v.* Beelzebub.

Behemōth *vox hebr. animal significans,* בְּהֵמוֹת. Vvlg. Iob 40, 10 ecce Behemoth, quem feci tecum. Hier. epist. 21, 11 quem nunc inimicum hominem, nunc iudicem iniquitatis ... nunc Leviathan, nunc Thaninim, nunc Behemoth et multis aliis vocabulis scriptura cognominat. Isid. orig. 8, 11, 27 Behemoth ex Hebraea lingua in Latinam linguam animal sonat, propter quōd de excelsis ad terrena cecidit et pro merito suo ut animal brutum effectus sit. Gloss. V 400, 9 Vehemoth animal. 402, 44. *Jacobsohn.*

beia *vox comice ficta ad exemplum interiectionis* heia. Plavt. Persa 212 heia. :: beia. *cf.* 1. bat. *Ihm.*

Beia, -ae *nom. mul.* Corp. VI 10062 (*c. a. 100 p. Chr.*) Beia Felicula.

Beianus *v.* Veianus. [**beias**] *v.* bes.

? **Beio,** -onis. Epit. Alex. 32 in agrum Beionem.

Beira (Βάζιρα) *opp. Asiae; cf. Tomaschek, PW. III 177.* Cvrt. 8, 10, 22 superato deinde Choaspe amne Coenon in obsidione urbis opulentae — Beira incolae vocant — reliquit. Itin. Alex. 48 ducem mittit Bazifara obsidere ... utramque urbem quamvis impigre obluctatas, Baziphara sive Horam ... capit, quamquam Bazipharae viri ... advenas irruissent.

Beisirisse *dativus dei Iberici; cf. Ihm, PW. III 196.* Corp. XIII 370 (*in Aquitania*) I. o. m. Beisirisse M. Val. Potens.

Beitānī *populus Africae.* Ivl. Hon. cosmogr. A 48 Beitani gens (betania *V*, veaeitani *S*, veitani *RP*, bebitani *C*).

Beitus *v.* Bitus. **bekkos** *v.* beccos.

bel *v.* belua (belba Virg. gramm.). **Bel** *v.* Belus.

1. Bela, -ae *cogn. mul.* Corp. VI 16536 Cossutia M. l. Bela.

2. Bela *nom. propr. semit.*, בֶּלַע. Vvlg. gen. 36, 32 Bela filius Beor *regis Edom* (βαλακ LXX, bale *A*). *idem* Vvlg. I par. 1, 43 Bale (βαλακ LXX). 1, 44. *filius Beniamin*: Vvlg. gen. 46, 21 (bala Itala Lugd., bale *A*, βαλά LXX). num. 26, 38 Bela (Balac Itala Lugd.), a quo familia Belaitarum (בַּלְעִי; plebs Balae Itala Lugd., balei-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tarum *A*, δῆμος ὁ Βαλί LXX). 26, 40 I par. 7, 6. 7, 7. 8, 1. 8, 3. HIER. nom. hebr. 3, 19 Bale praecipitans sive devorans. 16, 23 Bale praecipitavit sive absorbuit. LIB. geneal. chron. I p. 178, 355 Bellac (bellae *G*). p. 177, 354 primitivus Balac (bellach *L*, bellac *G*), id est gluttitus. p. 177, 355 Balac (bellac *L G*).

3. Bēla (Βηλά) terminus Iudae ad orientem respiciens, de quo et supra sub nomine Arbela diximus HIER. sit. et nom. p. 102, 13.

Belacī, -ōrum *gens Alpium Cottiarum.* CORP. V 7231 (*Segusione*) Belacorum.

Beladius, -ī *nom. vir.* CORP. XIII 3541 Beladius Talani f. Pan(nonius).

Marti **Beladonni** T. Fl(avius) Iustus CORP. XII 503 (*Aquis Sextiis*). *cf. Ihm, PW. III 197.* *Jacobsohn.*

Bēlaeus *v.* Velaeus.

quas (*leges*) usque nunc conscriptas **belagines** nuncupant *Goti* IORD. Get. 11, 69. *v. adn. Müllenhoffii p. 181.* *Ihm.*

Belaītae, -ārum *v.* 2. Bela.

Belalitānus, -a, -um *ethnicon.* CORP. VIII 1360 (*in prov. procos.*) Rubrius Rogatus Belalitanus. *huc pertinet* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 98B plebis **Belalitēnsis.**

Belalus *statio Hyrcaniae.* RAVENN. p. 61, 14. *cf. Ihm, PW. III 197.*

Belambelus, -ī *nom. serv.* CORP. VI 8653 Belambelus Acarius ex domu Tiberiana.

belastrum *v.* balastrum.

Belatonus, -ī (*aut* Belatonius; *sed cf.* Balatonu) *nom. vir. celt.* CORP. XIII 3284 Belatoni Cintonis.

Belatucadrus, -ī *deus belli Britannicus; v. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 367; Ihm, PW. III 197.* CORP. VII 369 Belatucadro. 294 deo Belatucadro (333. 745. 873. 934. 935 INSCR. Ephem. epigr. III 84. 85. VII 965). CORP. VII 314 deo santo Bel⟨a⟩tuca⟨dro⟩ (337. 874 INSCR. Ephem. epigr. III 92). 318 deo Marti Belatucadro (746. 885. 957 INSCR. Ephem. epigr. VII 1084). 746 do Marti Belatucairo (*?, periit*). 295 (*cf.* INSCR. Ephem. epigr. VII 953) deo Blatucairo. INSCR. Ephem. epigr. VII 1053 deo ⟨B⟩aliticauro, *si revera huc pertinet.*

Belatullus, -a *nom. propr. celt.; cf.* Belatus, Belatonius, Belatumara. CORP. V 5273 (*Comi*) Belatulla Calventi f. XII 2627 Terentia Belatulla. XIII 4250 (*apud Treveros*) Seneconius Seisserus ... Belatullae uxori . . . vivos fecit. 5025 Bela⟨t⟩ul⟨l⟩i. 5694. 5993. 7281 (*a. 236*) Titius Belatullus. 10010, 279 (*in vasculis*). 10011, 258. 10017, 219. III 4949 (*Viruni; cf. p. 1813*) Belatullae Duni f. 5698 Belatullus Biraconis f. 6010, 189 (*in vasculis*). 14367[2] Tertia Belatullí. **Belatullēnsēs** (-ium)*?* CORP. XIII 2043 (*Luguduni, periit*) vicanis Belatu⟨llensibus*?*⟩. **Belatullius,** -ī *nom. gent.* CORP. XIII 2281 (*Luguduni*) Belatullius Victor.

Belatumara, -ae *cogn. mul.* CORP. III 5589 (*Bedai*) Sapliae Belatumarae.

Belatus, -a *cogn. vir.* CORP. V 6000 (*Mediolani*) Belatae. CONC. Tolet. II a. 589 Mansi 9, 1002A Belatus Tuccitanae ecclesiae episcopus.

Belatusa, -ae *cogn. mul.* CORP. III 14359, 23 (*in Pannon. super.*) Belatusa Cauti l.

Belatussa, -ae *cogn. mul.* CORP. III 11552 (*Viruni*) Messiae Belatussae.

belba *v.* belua. **Belbili** *v.* Bilbilis.

Belbina (Βέλβινα) *insula sinus Saronici.* PLIN. nat. 4, 56 (bellina *codd.*). *cf. Oberhummer, PW. III 198.*

ager **Belbinātēs,** quem iniuria tyranni Lacedaemoniorum possederant, restitutus eidem civitati (*sc. Megalopolitanae*): LIV. 38, 34, 8. *cf. Oberhummer, PW. III 198 sub* 2. Belbina.

Belbitānī *v.* Bilbilis. **belbus** *v.* beluus.

Belca *statio Galliae Lugudunensis.* ITIN. Anton. Aug. p. 367, 6 TAB. Peut. 1, 4. *cf. Ihm, PW. III 198.*

1. Belcae, -ārum *nomen gentium Scythicarum.* MELA 3, 36 Scythici populi incolunt, fere omnes et in unum Belcae adpellati. 3, 57 Thyle Belcarum litori adposita est. *cf. Müllenhoff, Deutsche Altertumskunde III 47 adn.*

2. Belcae *v.* Volcae.

Belchana *v.* Elcana. **Belcitēnsis** *v.* Belgida.

? **Beldalin** *locus Hispaniae Tarraconensis.* RAVENN. p. 312, 1. *cf. Hübner, PW. III 199.*

Belech *nom. vir. iber. cf.* Belich. CORP. XIII 167 (*in Aquitania*) Arpenino deo Beleχ Beleχconis f. **Belecheia** *nom. mul. iber.* CORP. XIII 456 (*saec. I*) Beleχeia Dunaí f. . . . Macro Bersegi f(ilio) coniugi. **Belechco,** -onis *nom. vir.* CORP. XIII 167. 214 beleχconis fil. **Beleχennis** fil. CORP. XIII 190.

Beleia *opp. Edetanorum Hispanorum; cf. Hübner, PW. III 199.* ITIN. Anton. Aug. p. 454, 8. RAVENN. p. 318, 7 Belegia. PTOL. 2, 6, 62 Βέλεια. *fort. non diversum* PLIN. nat. 3, 26 Velienses. NOT. dign. occ. 42, 32 Veleia. PTOL. 2, 6, 64 Οὐέλεια. *Jacobsohn.*

1. Belena *v.* Helena.

2. Belena *cogn. mul.* CORP. VI 10311 (*periit*) Grat(tia) Belena. *Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 373 affert sub* Belinos, *ut inscriptum est nummis celticis, una cum titulo male lecto qui nunc est* CORP. XIII 5862. *cf.* Belenius, Bellinus.

Belenatēnsis mons *hodie* St.-Bonnet (*Puy-de-Dôme*); *cf. PW. III 199.* GREG. TVR. glor. conf. 5 p. 751, 25 in cacumine montis Belenatensis. *Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 373.*

Belendī *pop. Aquitanicae.* PLIN. nat. 4, 108. *idem fort.* Βεληδόνιοι *apud Steph. Byz. cf. PW. III 199.*

Belenia *v.* Belenius. **Beleniccus** *v.* Beliniccus.

Belenius, -a *cogn. celt. cf.* Belenus. CORP. V 735 (*cf. add. p. 1024; Aquileiae*) Βελενι χαιρε (INSCR. graec. Sic. et Ital. 2341). XI 6689, 42 (*in tegula*) Beleniu⟨s⟩ fecit. III 13000 (*Salonis*) ⟨. . .⟩a Bel⟨e⟩nia (*trad.* belfnia). XIII 675 (*Burdigalae*) d. m. Beliniae. 1076 (*Aquit.*) d. m. Iul. Belinia. *cf. vascula* CORP. XIII 10010, 282 Belini o(fficina*?*) *et* Belino. 10011, 17 Belin. *et* Bel.

Belenus *et* (*saepe in titulis*) **Belinus** *deus celticus, de quo cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 370 sqq.; Wissowa, Relig. u. Kultus p. 242; Ihm, PW. III 199 sqq.* *forma* Belen- *traditur apud scriptores et in titulis melioris notae.* Belin-: CORP. III 4774. V 734. 738. 740. 745 (Belíno). 751. 1829. 2144. VI 2800. INSCR. Revue épigr. 1900 nr. 1365 (*in Narbonensi*). *traditur praeterea:* Βηληνος: CORP. XII 5693, 12 (*in gemma suspectae fidei; cf.* XIV 3535 Bĕlēno *et* Bĕlēnus. V 733 *c. adn.*); Bellino: CORP. XIII 1461 (*Augustonemeti, periit tit. suspectus; v. l.* Beleno, Belleno). *incertum utrum* Belli⟨no⟩ *an* Belle⟨no⟩: CORP. XII 401 (*cf. add.*). *compendium* Belen.: CORP. V 744. 8212. XI 353; Bel.: CORP. V 733. 754add. 755. 1866. 2143; B.: CORP. V 736. 743. 750. 2145.

TERT. apol. 24 unicuique ... provinciae et civitati suus deus est, ... ut Noricis Belenus, ut Africae Caelestis. nat. 2, 8 Belenum Noricum (*tit. in Norico rep.* CORP. III 4774). CAPITOL. Maximin. 22, 1 cum ... frustra obsideret Aquileiam Maximinus, legatos in eandem urbem misit. quibus populus paene consenserat, nisi Menofilus cum collega restitisset, dicens etiam deum Belenum per haruspices respondisse Maximinum esse vincendum. unde etiam postea Maximiniani milites iactasse dicuntur Apollinem contra se pugnasse debere. HERODIAN. hist. 8, 3, 8 χρησμοὶ δέ τινες ἐδίδοντο, ὡς δὴ τοῦ ἐπιχωρίου (*Aquileiae*) θεοῦ νίκην ὑπισχνουμένου. Βέλενον (βελεν *cod. Ven.*) δὲ καλοῦσι τοῦτον, σέβουσί τε ὑπερφυῶς, Ἀπόλλωνα εἶναι ἐθέλοντες *eqs.* AVSON. 194, 9 Beleni sacratum ducis et templo genus (*syn.* Phoebus). 200, 24 nec reticebo senem nomine Phoebicium, qui Beleni aedituus nil opis inde tulit. *praeterea memoratur in titulis multis, quorum plerique in territorio Aquileiensi prodierunt* (*cf.* 'Beligna' *vicus prope Aquileiam situs*). *adsimilatur* Apollini: CORP. V 732 (*a. 286—305*) ⟨Apollini⟩ Beleno ⟨imperator⟩es Caesares ... ⟨Di⟩ocletianus et ... ⟨M⟩aximianus ... dedicaverunt (*cf.* 803 deo Soli *ab iisdem dedicatum*). 737 Apollini Beleno. 741 Apollini Beleno Aug. ... ex voto posuer. signum Cupidinis. 748. 749. 753. 8212. *cf.* XIV 3535 (*Tiburi*) Antinoo et Beleno par aetas formaque si par, cur non Antinous sit quoque qui Belenus? (CARM. epigr. 879). *epitheton* Augusti *v. II 1394, 40 sqq.* Fons Bel(eni) *in eadem regione colebatur:* CORP. V 754add. 755 (*cf.* 8250 Fontib. Aug.). *Aquileiensibus* (*cf. etiam Revue archéol. 3. sér. 27 p. 131*) *accedunt:* CORP. III 4774 (*in Norico*). V 1829 (*Iulii Carn.*) aedem Belini ⟨s⟩ua pecunia refecere et ⟨clu⟩pea inaurata in fastigio V et signa duo dedere. 1866 (*Concordiae*). 2143 (*Altini*). 2144—2146 (*Venetiae, Aquileiae rep.? cf. Maionica, Xenia Austr. I p. 303*). XI 353 (*Arimini*). VI 2800 (*Romae*). XIV 3535 (*supra l. 43*). *in Gallia:* CORP. XII 401add. 5693, 12. 5958. INSCR. Revue épigr. 1900 nr. 1365 Belino ⟨p⟩ro se et suos. CORP. XIII 1461 (*supra l. 20*). *Ihm.*

Belepares *rex Assyriorum* IORD. Rom. 31.

Βηλησαμι *v.* Belisama. **Belesārius** *v.* Belisarius.

Belesasēnsis, -e *ethnicon.* NOT. episc. Num. 106 Servus belesasensis ('belalitensis?' *Halm*). *Jacobsohn.*

Belesti Aug(ustae, -sto?) T. Tapponius Macrinus et Iulia Sex(ti) l(iberta) Cara cum suis v. s. l. m. CORP. III 4773 (*in monte Loibl prope St. Leonhard*). *numen ignotum. cf.* Belestus.

Belestus *nom. vir. celt.* CORP. XIII 781 (*Burdigalae*) d. m. Iulia Belest(i) f(ilia). *cf.* Belestis. *Ihm.*

Beleus *cogn. vir.* CORP. VI 18514 (*periit*) C. ⟨F⟩onteius Beleus.

Belfagonia. RAVENN. p. 90, 10 patria quae dicitur Fenitia ... nec non Belfagonia mutuosa. '*forte* Paphlagonia montuosa. *Porch.*'

Belfra *statio Indiae maioris* RAVENN. p. 44, 17. *v. Weissbach PW. III 264 sub* Beltra.

Belga *sacerdos iudaicus,* בִּלְגָּה. VVLG. I par. 24, 14. *alius* VVLG. II Esdr. 12, 18 Belgae.

Belgae, -ārum *gens Galliae septentr.* (*cf. Ihm, PW. III 203*). CAES. Gall. 1, 1, 1 Gallia est omnis divisa in partes tres, quarum unam incolunt Belgae. 1, 1, 2 Gallos ab Aquitanis Garumna flumen, a Belgis Matrona et Sequana dividit. horum omnium fortissimi sunt Belgae, propterea quod a cultu atque humanitate provinciae longissime absunt minimeque ad eos mercatores saepe commeant atque ea, quae ad effeminandos animos pertinent, important proximique sunt Germanis, qui trans Rhenum incolunt, quibuscum continenter bellum gerunt (AMM. 15, 11, 1 OROS. hist. 6, 7, 11). 2, 4, 1 plerosque Belgas esse ortos a Germanis Rhenumque antiquitus traductos propter loci fertilitatem ibi consedisse Gallosque qui ea loca incolerent, expulisse solosque esse, qui patrum nostrorum memoria omni Gallia vexata Teutonos Cimbrosque intra fines suos ingredi prohibuerint. 1, 1, 6 Belgae ab extremis Galliae finibus oriuntur, pertinent ad in-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

feriorem partem fluminis Rheni, spectant in septentrionem et orientem solem. *et saepe.* HIRT. Gall. 8, 6, 2. 38, 1. 54, 5 LIV. perioch. 104. MELA 3, 20 ad Sequanam Celtae, inde ad Rhenum pertinent Belgae. PLIN. nat. 15, 51. 16, 158 in Belgis. TAC. ann. 1, 34. 3, 40. 4, 43 hist. 4, 17. 4, 37. 4, 76 FLOR. epit. 3, 10, 4 VIB. SEQ. geogr. p. 150 PANEG. 8, 3 AVSON. Mos. 10 primis Belgarum ... oris. 319 Belgarum in terris. CASSIAN. c. Nest. 1, 2, 4 SALV. gub. 7, 50. cohors I Belgarum *commemoratur saepe in titulis Dalmatiae, ex. gr.* CORP. III 8437 coh. I Bel. 8484 (*a. 173*) coh. I Belg. 8756 (*saec. III*). 9739 coh. I Belgar. 14980 coh. I Be⟨l⟩garum. *cf.* CORP. XIII 6687 chor(tis) I Septimie Bel(garum). SERV. georg. 3, 204 Belgi civitas est Galliae. CHRON. Alex. chron. I p. 110, 186 Bilici. ISID. orig. 14, 4, 26 Belgis ... civitas est Galliae, a qua Belgica provincia dicta. *sing. collective*: LVCAN. 1, 426 docilis rector monstrati Belga covinni. CLAVD. 21, 226 pascat Belga pecus. SIDON. carm. 7, 234. 328 diffuderat Attila ... in campos se, Belga, tuos. *nota* 371 Francus Germanum primum Belgamque secundum sternebat. *incola*: CORP. VII 49 (*fort. saec. II*) Iulius Vitalis fabriciesis leg(ionis) XX V(aleriae) v(ictricis) ... natione Belga. *adi.* **Belgicus,** -a, -um. VERG. georg. 3, 204 Belgica vel molli melius feret esseda collo (*sc. equus*). PROP. 2, 18, 26 Belgicus ... color *crinium.* 4, 10, 40 Belgica ... vasti parma ... ducis Virdomari. PLIN. nat. 1, 4, 31 Belgicae Galliae (7, 76. OROS. hist. 1, 2, 52 usque ad Galliam Belgicam. 1, 2, 60. 65. CORP. II 4114 per Gallias Lugdunensem et Belgicam. RAVENN. p. 236, 8 *et saepe*). PLIN. nat. 4, 105 Gallia omnis Comata ... in tria populorum genera dividitur ... a Scalde ad Sequanam Belgica. 36, 159 in Belgica provincia (TAC. hist. 1, 59 IVL. HON. cosmogr. A 18 COSMOGR. 1, 17 ISID. orig. 14, 4, 26 CORP. VI 1401. 1435 (*a. 163*) prov. Belg. 1444 provinciae Belgicae. 1450. 1509. 1548. 1625 a. 1625 b. 2822 ex provincia Belgica milites. 2821. 8450. 8574. CARM. epigr. 1129. XIV 3593 per prov. Velgicam. X 1679 (*Puteolis*). 6092. V 6974—78 (*a. p. Chr. 103*). V suppl. Ital. 1227 prov. Belgicae. XII 671. 5897. XIII 1807 (*ante a. 241*). III 14195, 4—10 (*a. 104 graece* ἐπαρχείας Βελγικῆς). VIII 597. 18270. *cf.* III 11918. NOT. Gall. 5 chron. I p. 889 provincia Belgica prima. p. 590 provincia Belgica secunda). SIL. 10, 77 canis ... Belgicus. SIDON. carm. 7, 541 Belgica rura. epist. 4, 17 Belgicis olim sive Rhenanis ... terris. CORP. XIII 7038 cho. I Belgica (*cf.* PLIN. nat. 16, 161). *inde provincia* **Belgica,** -ae. PLIN. nat. 15, 103 in Belgica. TAC. ann. 13, 53. hist. 1, 12 procuratoris a Belgica. 1, 58 procurator Belgicae. FRG. Vat. 223. VIB. SEQ. geogr. p. 149 Mosella Belgicae. PANEG. 8, 7 SPART. Did. 1, 7 EVTR. 9, 21. HIL. syn. praef. 1 primae Belgicae et Belgicae secundae (AMM. 15, 11, 9. 11 NOT. dign. occ. *passim.* POL. SILV. prov. 2, 8. 9. GREG. TVR. Iul. 32 apud Belgicae secundae provinciam). SIDON. epist. 9, 7 CORP. VI 1599, 11. 1625 a M. Petronio M. ⟨f.⟩ Quir. Honorato proc. provinci⟨ae⟩ Belgicae ... Iulius Lupercus et Clau⟨dia⟩ Victorina ex Belgica Treveri. XIII 1807 (*ante a. 241*) C. Furio Sabinio Aquilae Timesitheo ... proc. patrimon. prov. Belgic ... proc. ration. privat. per Belgic. III 1456 (*a. 238*) per Belgicam et duas Germanias (VIII 12020). GLOSS. IV 591, 31 Belgica superior provincia Galliae. V 520, 22. 563, 2. TAB. Peut. 2, 1—5. Gallia **Belgia** RAVENN. p. 226, 11. **Belgium,** -ī *fines Belgarum* CAES. Gall. 5, 12, 2 incolitur ... (*Britanniae*) maritima pars ab iis, qui praedae ac belli inferendi causa ex Belgio transierunt. 5, 25, 4 L. Plancum cum legione ex Belgio celeriter in Carnutes proficisci iubet. *vix recte cum β* 5, 24, 2 tres (*legiones*) in Belgio conlocavit *scribitur. ap.* HIRT. Gall. Belgium *pro finibus Belgarum legitur, ubi Caesar* Belgae. 8, 46, 3 quattuor legiones in Belgio conlocavit (54, 4). 8, 46, 7 in Belgium se recepit. 8, 49, 1 in Belgio cum hiemaret. CORP. XIII 1165 (*in Aquitania, saec. I*) Anextlo ⟨defuncto?⟩ in Belgio. *cf.* Venta Belgarum.

Belgai *nom. vir. hebr.*, בִּלְגַּי. VVLG. II Esdr. 10, 8.

1. Belgica *v.* Belgae.

2. Belgica vicus ITIN. Anton. Aug. p. 373, 3 *in Gallia Belgica ad viam ab Augusta Treverorum ad Coloniam Agrippinam situs; cf. Ihm, PW. III 207.*

Belgicus *monachus* SVLP. SEV. dial. 1, 8, 5.

Belgida, -ae *urbs Hispaniae; cf. Hübner, PW. III 207.* OROS. hist. 5, 23, 11 Belgidam, nobilem Celtiberiae urbem. *fort. huc pertinet* INSCR. Ephem. epigr. VIII 183 p. 436 Belcite ⟨sis a⟩rtifex, *ubi Hübner* Belgidensis *scribendum esse putat.*

? **Belgina,** -ae *cogn. mul.* CORP. V 6004 (*Mediolani*) Belginae.

Belginum *vicus inter Noviomagum et Dumnissum.* TAB. Peut. 3, 2. *huc pertinent* vica⟨n⟩i Belg(inenses) *vel* Belg(inates) CORP. XIII 7555 a. *cf. Ihm, PW. III 207.*

Belgitēs *populus Pannoniae* PLIN. nat. 3, 148.

Belgium *v.* Belgae.

Belgius, -ī (Βόλγιος), *dux Gallorum, qui a. 474/280 in Macedoniam invaserunt.* IVST. 24, 5, 1. 24, 6, 1. 25, 2, 2 exemplum Belgi. *cf. Niese, PW. III 208.*

Belheiorīx, -īgis *nom. vir. barb.* CORP. XIII 90 (*in Aquitania*) Serranconi Belheiorigis f. et Baesellae uxori.

Beli *signum in amphoris.* CORP. XV 2732. *cf.* 2790.

Bēlia, -ae *nom. mul. barb.* CORP. XII 3469 Béliae Prímí f.

Bēliabus, -ī *nom. vir. syr.* CORP. III 14384, 2 (*in Syria*). 14162, 2 Βηλιάβος Σαφαρᾶ. 4371 (*Arrabonae*) Baramna Beliabi f.

Belial (Beliar), בְּלִיַּעַל; *cf. Encycl. Bibl. I 525.* *in vetere testamento* filii Belial: VVLG. deut. 13, 13 iud. 19, 22. I reg. 1, 16 de filiabus Belial. 2, 12. 10, 27. 25, 17 filius Belial. 16, 7 vir Belial (20, 1). III reg. 21, 10 II par. 13, 7. II reg. 22, 5 torrentes Belial. *daemon aliquis*: VVLG. Nah. 1, 15 ut pertranseat in te Belial. II Cor. 6, 15 quae autem conventio Christi ad Belial (Βελιάρ). *cf.* TERT. pud. 15. PRISCILL. tract. 1, 7 Christo et Beliae (10, 135). HIER. epist. 22, 29. 55, 4. 71, 3. 123, 5. 148, 8. CASSIAN. conl. 14, 14, 3 (12, 16, 3 quantum ... disparantur ... Christus a Beliar). EPIST. pontif. 784 ALC. AVIT. epist. 42 GREG. TVR. Franc. 5, 6. GRAMM. VII 264, 4 Belial, non Beliar. PRISCILL. tract. 1, 20 anathema sit, qui Saclam ... Beliam ... venerantur. HIER. nom. hebr. 76, 4 Beliar caeca angustia sive caecum lumen vel filius praevaricationis sed rectius Belial dicitur. in Eph. 4, 27 p. 629 Belial, hoc est absque iugo, quod de collo suo dei abiecerit servitutem, quem Aquila apostatam transtulit et sciendum, ubicumque in vetere lege filii pestilentiae scribantur, ... ibi in Hebraicis voluminibus Belial hoc est diabolum pro pestilentia nominari, licet plurimi pro Belial conrupte in Apostolo Beliar legant. in Nah. 1, 15 p. 548 epist. 21, 11 ISID. orig. 8, 11, 26. GLOSS. V 348, 11 Belial pestilens (402, 36 pestilentes). III 237, 21 Beliar. IV 589, 39 Beliar diabolus. CARM. epigr. 1347 B. 25 (*ca. a. 400*) quo demigrante Bĕlīal cessit et ingemuit hic nihil esse suum. PRVD. ham. 520 sub principe Bēlīā (bellia, bilia, belial *var.*). psych. 714 praeceptor Bēlīa mihi. *nom.* Belias, *ut videtur*, PRVD. ham. 610 coniuge Bēliade (bellial, belial *var.*).

Beliandrum *statio Norici.* TAB. Peut. 5, 1 Beliandro. *cf. Mommsen, Corp. III p. 622.*

1. Belias *nomen fluminis* Balicha (*Fraenkel, PW. II 2827*). AMM. 23, 3, 7 Davanam venit castra praesidiaria, unde ortus Belias fluvius funditur in Euphraten.

2. Bēlias *v.* Belus. **3. Belias** *v.* Belial.

Belicēnsēs *v.* Belisium.

Belich *nom. vir. barb. cf.* Belech. CORP. XIII 307 (*in Aquitania*) Erdae Beliχ. *Jacobsohn.*

Belicus *v.* Bellicus. **Bēlīdēs** *et* **Bēlides** *v.* Belus.

Belinatepus *cogn. vir. celt.; cf.* Belinus. CORP. XIII 1113 (*in Aquit., saec. I*) C. Iul. Belinatepus d.

Beliniccus (**Belinicos, Beleniccus** *sim.*) *nomen figuli Gallici a deo* Belino *tractum, in vasculis plurimis*: CORP. XIII 10010, 281 Belinicos, Belinici, Beliniccus f., Belinicci m., Belenicci, Bellenici, Bellinicci, Bellinici. *adde* 10010, 3073*. 10015, 16. XII 5686, 124. III 14115, 40. VII 1336, 138. 139. 140 (Beleniccus f.). 141.

Belinius, -a *v.* Belen-.

belinuntia, -ae *f. herba.* PS. APVL. herb. 5 Graecis hyoscyamos dicitur ... Galli belinunciam *appellant. Diosc. gr. 4, 69* Γάλλοι βιλινουντία⟨ν⟩. *cf.* ISID. orig. 17, 9, 41 *hyoscyamum* vulgus milimindrum dicit. *v. Holder, Altcelt. Sprachsch. s.* bilinuntia.

Belinus *v.* Belenus.

? **belion** *herba.* PS. APVL. herb. 58 Graeci polion ... alii belion ... vocant. *Ihm.*

Belios *v.* Duelios. **belipos** (*?*) *v.* delirus (GLOSS.).

Belis, *acc.* -in *i. q. Ganymedes.* SERV. Aen. 1, 28 Ganymedes latine Catamitus dicitur, licet Theodotius, qui Iliacas res perscripsit, hunc fuisse Belin Chaldaeum dicat *eqs.* *Jacobsohn.*

Belisama *dea celt. cf. PW. III 209.* CORP. XIII 8 (*Aquit.*) Minervae Belisamae sacrum Q. Valerius Montanus. *in tit. celt. Vasione rep.* CORP. XII p. 162 *dativus est* Βηλησαμι. *cf.* PTOL. 2, 3, 2 Βελισάμα εἴσχυσις (*sinus Britanniae*). *Ihm.*

Belisarium *v.* 2. Belsinum.

Belisārius, -ī *dux Iustiniani, de quo cf. Hartmann, PW. III 209.* NOVELL. Iust. 47, 1, 1 post consulatum Flavi Belisari viri clarissimi. 22, 46 COD. Iust. 1, 27, 2 AVELL. p. 340, 19. 347, 27. 31 MARCELL. chron. II p. 104, 535, 1. 536 *et saepius.* ISID. Vand. 83, 84 chron. II p. 299 chron. II p. 475, 398. CORIPP. Ioh. 1, 367 tempore quo Libycas tetigit Belisarius oras. 387. 3, 19. 3, 313 Iust. 2, 125 RAVENN. p. 8, 13. p. 162, 3 CORP. XI 3298. *trad.* Belesarius: HYD. app. chron. II p. 36, 5 cum patricio Belesario. VICT. TONN. chron. II p. 198, 532. 534. p. 200, 542. p. 205, 560 MAR. AVENT. chron. II p. 235, 534, 2. p. 236, 540, 2. 547, 3. IORD. Rom. 366 *sqq.* (belisar- *L semper*). Get. 81. 313. 315. INSCR. christ. Rossi I 1062 Velesari⟨...⟩. Bilisarius: FAST. VIND. II chron. I p. 334, 697 MARCELL. auct. chron. II p. 108, 547, 3 CORP. VI 9898. X 1350 (*Nolae, a 538?*). XIV 2766 Vilisari. INSCR. christ. Rossi I 1055 Vilisari (1057 Vuilisarii. 1059. 1060). 1056. 1058. LIB. pont. p. 144, 11 Vilisarius. GREG. TVR. Franc. 3, 32 contra Belsuarium. *alius ignotus*: INSCR. christ. Hisp. I 99 (*a. p. Chr. 662*) Belesari famuli Chr(ist)i.

Belisium, -ī *vicus Galliae, hodie* Belley; *v. Ihm, PW. III 251.* NOT. Gall. 11, 4 Belisio. CONC. Paris. a. 614 p. 191, 28 ex civitate Belisio. *incolae* **Belicēnsēs,** -ium. NOT. Gall. 9, 7 civitas Belicensium quae antea castrum Argentariense vocabatur. *huc pertinet* CORP. XIII 2500 vic(anis) Bel(...). *adi.* **Belisēnsis,** -e. CONC. Lugd. II a. 567 p. 141, 3 ecclesiae Belisensis. CONC. Matiscon. II a. 585 p. 173, 24 ecclesiae Belesensis. CONC. Cabilon. a. 650 p. 213, 21 ecclesie Beliesensis (CONC. Paris. II Mansi 9, 741^A ecclesiae Belicensis).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Belismius *cogn. mul., ut videtur.* CORP. VII 97 Corneli(us) Castus et Iul(ia) Belismius coniuges.

Belissima, -ae *cogn. mul.* CORP. XIII 457 (*in Aquitania*) Belissimae Secundus ⟨c⟩oiugi.

Belitae, -ārum *gens Asiae.* CVRT. 4, 12, 10 hunc Armenii, quos minores appellant, Armenios Babylonii, utrosque Belitae et qui montes Cossaeorum incolebant, sequebantur.

?**Belitio** Saturnino. CORP. X 2041 (*Puteolis, ex lapide mutilato, qui periit*). *Jacobsohn.*

?**beliucandas** *herba.* Ps. APVL. herb. 88 Latini millefolium ..., Galli beliucandar. *cf. Diosc. gr. 4, 113 Γάλλοι βελιουκάνδας. v. Holder, Altcelt. Sprachsch. s. v.* *Ihm.*

1. **Belius,** -ī *nom. vir.* CORP. VIII 17154 Belius Capito.

2. **Bēlius** (Βήλιος). CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 1136^B monasterii sancti Belii.

deae **Bell**(...). CORP. XIII 5408, *fort.* Bell(onae), *cf. Ihm, PW. III 241.*

1. **Bella** *v.* Bala. 2. **Bella** *v.* Bellus.

Andus **Bellaisis** f(ilius). CORP. XIII 53 (*in Aquitania*).

Bellanco *nom. vir. barb.* INSCR. Rhen. Bramb. 641 deo Herculi et genio loci Bellanco Gimon⟨i⟩s (filius). *Jacobsohn.*

Bellanica *v.* Bellenica.

bellāria, -ōrum *n.* [*a* bellus *derivatum esse videtur, cf.* pulchralia *Th.*]. *plur. tantum; singularem testatur* PAVL. FEST. p. 35, 10 bellarium et bellaria res aptas bellis (*sc. hominibus*) appellabant. PRISC. gramm. III 497, 1 a bello, quod bonum significat, bellaria dicuntur τὰ τραγήματα (*ad quae addit cod. Leidensis Vossianus*: vilia munuscula, ut sunt nuces et p⟨om⟩a). VARRO Men. 341 bellaria ... ea maxime sunt mellita, quae mellita non sunt, πέμμασιν enim cum πέψει societas infida. *ad q. l. adnotat* GELL. 13, 11, 6 quod Varro in loco hoc dixit 'bellaria', ne quis forte in ista voce haereat, significat id vocabulum omne mensae secundae genus, nam quae πέμματα Graeci aut τραγήματα dixerunt, ea veteres nostri bellaria appellaverunt (*cf.* MACR. sat. 2, 8, 3). MARTYR. gramm. VII 173, 13 bellaria τὰ τραγήματα. GRAMM. suppl. 236, 16 vilia munuscula. DON. Ter. Ad. 590 huiusmodi ad invitandam gulam cibi bellaria dicuntur. GLOSS. τραγήματα. 1 *mensae secundae*: PLAVT. Truc. 780 fer huc verbenam mi⟨in⟩tus et bellaria. STAT. silv. 1, 6, 10 iam bellaria (vel- *M*) linea pluebant (*sc. quae plebs raperet*). SVET. Nero 25 aves ac lemnisci et bellaria. FRONTO p. 224, 19 N. convivium deinde regium agitares ... mattiis pomis, bellariis, crustulis, vinis felicibus. ACT. Arv. (Corp. VI 2104 a 218) A 15 mensa secunda bellarior(um) divisa est (*cf. ibid.* B 19. CORP. VI 32391 A 7. *v. Ephem. epigr. VIII p. 336*). LAMPR. Hel. 8, 3 non ... bellaria ... sed boves ... populo diripiendos abiecit. MACR. sat. 3, 18, 1 secundae mensae illata bellaria. 3, 19, 1 quia mala videmus admixta bellariis, post nuces de malorum generibus disserendum est. 2 GELL. 13, 11, 7 vina quoque dulciora est invenire in comoediis antiquioribus hoc nomine appellata dictaque esse ea 'Liberi bellaria' (*v.* COM. pall. inc. 65). *cf. praeterea* PRISC. gramm. III 497, 1 (*cod. Leid. Voss.*) hinc et tragoediae sunt vilia carmina *quasi bellaria cf. Dionys. Hal. ars. rhet. 10, 18 ἡγοῦνται τοὺς ἐπιλόγους, ὥσπερ ἐν δείπνῳ, τραγήματα εἶναι τῶν λόγων, καὶ ὥσπερ ἐπιφυλλίδας καὶ στομύλματα· παρ' ὃ καὶ ἐπιφωνήματα καλοῦσι τὰ ἐν ἐπιλόγοις λεγόμενα.*

bellārius, -i *m. bellariorum fabricator vel venditor.* GLOSS. III 309, 49 vellarius (*i. e.* bel-) *τραγηματοπώλης.* *Sinko.*

bellātor, -ōris, *m. a* bellare. *prisce* duellator: PLAVT. Capt. 68. GLOSS. πολέμιος (II 208, 27), πολεμιστής (II 411, 56. 557, 56), belliger (IV 211, 10), bellis familiaris (IV 313, 28. V 442, 51 DIFF. ed. Beck p. 41), pugnator (IV 600, 42), vir fortis (IV 488, 19; *cf. l. 65. 69. p. 1806, 83, al.*). *cf.* bellicor. DIFF. ed. Beck p. 41 *v. l. 58.* *legitur inde a* PLAVTO CIC. *passim. deest apud* PORPH. IVST. EVTR.

I ***substantive*** *et de ducibus et de militibus, ita tamen, ut nonnunquam milites imperatoribus* o p p o n a n t u r *(cf. p. 1806, l. 4. 12. 31. 42) atque milites inter se distinguantur (cf. p. 1806, 46 sqq.)*: PLAVT. Mil. 11 virum fortem atque fortunatum et forma regia; tum bellatorem — Mars (ars *P*) haud ausit dicere neque aequiperare suas virtutes ad tuas (tam bellatorem Mars ... *Bothius*). Pseud. 992 homo ... fortis et bellator probus. GELL. 18, 2, 8 viris fortissimis summisque bellatoribus. ITALA Is. 3, 2 (Hier. *in loc.* p. 47) fortem et virum bellatorem. VVLG. IV reg. 24, 16 HIER. in Eph. 6, 11 p. 670. PHYSIOGN. 68 fortem et bellatorem hominem. *cf.* LIV. 5, 20, 6 fortium bellatorum. TAC. ann. 1, 67 APVL. met. 5, 30. ITALA Ier. 20, 11 (Hier. *in loc.* p. 980) *v.* ITALA Zach. 10, 7 (Hier. *in loc.* p. 874) *p. 1806, 26.* PLAVT. Mil. 1077 meri bellatores. Bacch. 927 armis equis exercitu atque eximiis bellatoribus. Curc. 553 bellator vale (Truc. 629). Epid. 492. Trin. 723 summos bellatores (FRONTO p. 226 N. GELL. 1, 11, 1. 18, 2, 8). Truc. 615 si tu in legione bellator clues, at ego in culina clueo. CIC. Balb. 54 an accusatori maiores nostri maiora praemia quam bellatori esse voluerunt? Att. 8, 12, 4 ecquae pacifica persona desideretur an in bellatore sint omnia (*cf.* HIER. epist. 52, 3 *Salomon* pacificus bellatoris viri narret amplexus). Brut. 269 (*in imagine*) de re publica ... non minus vehemens orator quam bellator fuit (Tusc. 4, 43. PAVL. FEST. p. 13 Scipio ... bellator, at M. Cato orator). CIC. Tusc. 4, 53 aut bellatori aut imperatori aut oratori (LIV. 9, 1, 2 *v. infra l. 11.* PLIN. nat. 7, 140 primarium bellatorem, optimum oratorem, fortissimum imperatorem. PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 4 imperatorem me mater, non bellatorem peperit). VERG. Aen. 11, 553. 12, 614 bellator ... Turnus (HOMER. 629 STAT. Theb. 2, 220 SIL. 5, 268. 13, 144. PANEG. 12, 20 post bellatores Tullos). LIV. 1, 59, 9. 5, 20, 6. 6, 23, 5 cunctatorem ex acerrimo bellatore factum (APVL. flor. 7 p. 25 vigor acerrimi bellatoris. AMM. 17, 5, 1. 19, 2, 3. 22, 8, 21. 23, 6, 80. 31, 2, 9. IORD. Get. 48). 7, 26, 13 Romanus ... bellator (SIL. 1, 190. 5, 250. 9, 368. IVV. 5, 168 Pygmaeus ... bellator). 8, 8, 17 Latinus viribus ingens bellatorque primus. 9, 1, 2 Pontium ... primum ipsum bellatorem ducemque. VELL. 2, 25, 3 Sulla ... bellator ac victor. VAL. MAX. 3, 2, 21 quantus bellator. 5, 4, 2 veterano bellatori. CVRT. 9, 8, 23 corporis custos promptissimusque bellator. PLIN. nat. 7, 108 taedebat unguenti bellatorem et militia sordidum. 16, 161 VAL. FL. 6, 559 QVINT. inst. 3, 7, 12 SIL. 2, 706. 3, 72. 3, 403 gravis. 5, 166. 5, 415 bellator barbarus (9, 221 barbaricus). 7, 4 (*de duce*) viridi ... ad dura laborum bellator senio. 10, 96. 14, 363. 14, 606 insignis notis bellator in armis. 16, 566. TAC. ann. 4, 49 ingens multitudo bellatorum inbellium (GELL. 4, 8, 2/4). APVL. met. 5, 30 fortissimum maximumque. GELL. 2, 11, 1 strenuum (tit. *ibid.* egregium. AMBR. epist. 24, 11 VEG. mil. 1, 4 AVG. contin. 5, 13 BACHIAR. repar. laps. 10). 4, 8, 2 manu ... strenuus et bellator bonus militarisque disciplinae peritus (AMM. 16, 12, 37 barbari peritissimi bellatores). ITALA num. 31, 27. (Lugd. Monac.; πολεμιστῶν). Ios. 6, 9 (Lugd.) iud. 3, 29 (Lugd.) Ioel 3, 9 (Ambr. epist. 29, 23) Hab. 3, 14 (Hier. *in loc.* p. 657). Zach. 10, 7 (Hier. *in loc.* p. 874) erunt quasi bellatores (ὡς μαχηταί, VVLG. fortes) *passim.* VVLG. II reg. 11, 25 conforta bellatores tuos adversus urbem. 16, 6 omnis ... populus et universi bellatores. IV reg. 25, 5. II par. 32, 6 principes bellatorum (Ier. 41, 11. 13. 16. 42, 8. 43, 4. 5). Iudith 2, 2 duces et bellatores. 7, 2 pedites bellatorum. 9, 6 in multitudine bellatorum. Ier. 47, 3 a strepitu pompae armorum et bellatorum. III Esdr. 4, 4. TERT. adv. Iud. 9 bellatorem portendant Christum (adv. Marc. 3, 14). COMM. instr. 1, 7, 12. ITIN. Alex. 13 *hostis* sexcenta milia bellatorum (AVR. VICT. Caes. 35, 6 AMM. 19, 9, 9 OROS. hist. 2, 8, 6 MACR. sat. 1, 11, 34 PS. RVFIN. in Os. 1, 7 MARCELL. chron. II p. 96, 504). 28 *Alexander* facie bellatoris terribilis in acie agens. HEGES. 1, 14, 1 plurimam bellatorum manum. 3, 3, 6 (*syn.* proeliator). 3, 4, 2 vir acrioris consilii et ex aequo prudens bellator (AMM. 16, 12, 22. 31, 2, 20). AMBR. Cain et Ab. 1, 4, 12 Noe 2, 5. c. Aux. 33 robustis bellatoribus fortiores. hex. 6, 9, 56 caesaries ... quam terribilis in bellatoribus ...! epist. 24, 11 bellator strenuus, miles fidelis, comes utilis. 29, 23. AVIEN. Arat. 1145 Arquitenens ... spicula caelo exerat et supera vibret bellator in aethra. DICT. 4, 2 AMM. 14, 2, 18. 14, 4, 3. 16, 11, 12. 16, 12, 22. 20, 11, 18. 24, 1, 15. 26, 8, 9 exsertus bellator (27, 10, 16). 31, 7, 11. SERV. Aen. 9, 341 bellatoris (*i. e. Nisi*) peritiam et tironis (*i. e. Euryali*) inconsideratam aviditatem (VEG. mil. 3, 12 tiro ... exercitati bellatores. HIER. epist. 3, 5 memento ... hunc bellatorem tuum mecum quondam fuisse tironem. 118, 2). VEG. mil. 1, 3 idem bellator idem agricola. 2, 6 bonos (GELL. 4, 8, 2 *v. supra l. 22.* 3, 14 optimi. 3, 20 deteriores). 3, 7. 3, 20 exercitatissimos (*v.* 3, 12 *supra l. 47*). 4, 46 bellatores hostium. *cf.* AVG. contin. 3, 7 *p. 1807, 31 et passim* (*v. Langii indicem*). ANON. de mach. bell. 13 *currus* a duobus ... bellatoribus gubernatur. CLAVD. 24, 12 *Stilicho* felix bellator ubique defensor Libyae Rheni pacator et Histri. HIER. vita Pauli 16. hom. Orig. in Ier. 4 p. 789 bellator a pace *longe est.* in Hab. 1, 1 p. 592. in Gal. 5, 12 p. 493 *deum* creatorem sanguinarium, severum bellatorem criminantur (epist. 65, 16). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 20 audacissimus. 7, 7 optimos. AVG. c. Adim. 17 p. 171, 27 David ille bellator (*cf.* HIER. epist. 52, 3). contin. 3, 7. 5, 13. quaest. hept. 6, 10 p. 428, 18 insidiantes. c. Iul. op. imperf. 6, 9 epist. 229, 2 fortissimi ... fidelissimi bellatores. in psalm. 34. serm. 1, 2 quaelibet optime facta framea, si non habeat bellatorem, iacet (PS. RVFIN. in psalm. 34, 2). serm. ed. Mai 34, 2. CYPR. GALL. Ios. 361 (*de Iosue*). ENNOD. dict. 16, 2 p. 472, 4. CAES. AREL. reg. mon. 26. DRAC. laud. dei 2, 294 aut bellator ... aut ... pirata. CASSIOD. var. 8, 10, 4. 10, 3, 4. 10, 18, 2. 10, 29, 4. SCHOL. Stat. Theb. 4, 165. *de bestiis*: STAT. Theb. 12, 603 (*de tauro*) alio ... remugit bellatore nemus. IVV. 7, 127 (*de equo*) ipse feroci bellatore sedens. VEG. mulom. praef. 11 *equos* in proeliis, ut ita dixerim, probatissimos bellatores *cf. p. 1807, 17.*

II ***attributive substantivo additum vel adiectivum:*** *de hominibus*: BELL. Hisp. 25, 5 bellatores principes (AVG. serm. 315, 7, 10 bellator imperator). VERG. Aen. 9, 718 bellator ... deus (*cf.* 7, 714 Mars armipotens. STAT. Theb. 4, 356 CYPR. GALL. exod. 465). 11, 700 Appenninicolae bellator filius Auni. SIL. 1, 218 altrix bellorum bellatorumque virorum tellus. FLOR. epit. 1, 8, 4 (IORD. Rom. 109). AMPEL. 14, 4. ITALA num. 31, 32 (Lugd.) viri bellatores (οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταί). 31, 42 (Lugd.). 31, 49. 31, 53 (Lugd. Monac.) Ios. 5, 4 (Lugd. *et* VVLG.) I reg. 17, 33 (Ambr. in psalm. 118 serm. 18, 24 *et* VVLG.) Is. 3, 2 (Hier. *in loc.* p. 47 *et* VVLG.) Ezech. 39, 20 (Hier. *in loc.* p. 457/8 *et* VVLG.) Ioel 2, 7 (Hier. in Ioel 2, 1 p. 184 *et* VVLG.) I Macc. 13, 10 (Sangerm. 15 *et* VVLG.) VVLG. num. 32, 21 II reg. 17, 8 III reg. 9, 22. IV reg. 24, 16 viros fortes et bellatores. II par. 32, 21 virum robustum et bellatorem. Sirach 26, 26 *saepius.* HEGES. 4, 10, 2. 5, 27, 58 HIER.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in Eph. 6, 11 p. 670 epist. 52, 3 RVFIN. patr. 10 OROS. hist. 1, 4, 5. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 201 vir efficax animo bellator (ἄνθρωπος ἱκανὸς κατὰ ψυχήν, εὔρωστος). 1, 245 (ἀνδρῶν μαχιμωτάτων). SIL. 5, 415 bellator barbarus. ITALA Ios. 10, 7 (Aug. quaest. hept. 6, 14 p. 431, 17) omnis populus bellator (*vel* bellatorum *codd.*; πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστής OROS. hist. 4, 21, 4 bellatori populo *cf.* AMM. 17, 12, 4 catervas bellatoris exercitus). VVLG. deut. 2, 14 generatio hominum bellatorum (ITALA Lugd. belligeratorum) PHYSIOGN. 68 HIER. in Is. 7, 1 p. 101). AMBR. Hel. 13, 50 militem bellatorem (*syn.*: viri proeliatores). CLAVD. 15, 53 dominam plebem bellatoremque senatum. PHYSIOGN. 36 *oculi humidi* bellatorem indicant (*cf.* ADAMANT. physiogn. 1, 16 p. 332 F. θυμοειδεῖς, ἄλκιμοι ἀρειμανέες). 68. *nota*: PS. AVG. serm. 49, 1. 49, 2 bellator animus lascivia solvitur. *de bestiis*: VERG. georg. 2, 145 hinc bellator equus campo sese arduus infert (*cf.* THEOCR. id. 15, 51 τοὶ πολεμισταὶ ἵπποι. VERG. Aen. 10, 889. 11, 89 OV. met. 15, 368 fast. 2, 12 VAL. FL. 2, 386. 5, 603 SIL. 2, 411. 7, 68 TAC. Germ. 14 HEGES. 5, 16, 160. *cf.* IVV. 7, 127. VEG. mulom. praef. 11 *p. 1806, 69. v.* SERV. Aen. 10, 891). STAT. Theb. 3, 331 taurus bellator (*cf. ibid.* 12, 603 *p. 1806, 67*). *de rebus*: STAT. Theb. 8, 377 *mors* bellatorem ... volando campum operit. QVINT. decl. 306 p. 201, 25 bellator ... currus. SIL. 12, 532 duris ... rupibus haeret bellator Frusino. 13, 376 bellatorem ... ensem.

in imagine vel translate: PLAVT. Men. 187 uter ... melior bellator erit inventus cantharo (Truc. 615 *v. p. 1805, 78* AMBR. Hel. 13, 50). OV. ars 3, 359 (*in ludo latrunculorum*) bellator ... sua prensus sine conpare bellat. *apud christianos de martyrio sim.*: PASS. Saturnin. al. 1 (Migne 8, 689^C) caelestes pugnas novaque certamina gesta per fortissimos milites Christi, bellatores invictos, martyres gloriosos. AMBR. epist. 29, 23 *diabolum* mansuetus bellator facile proterit. HIER. vita Pauli 16. in Hab. 1, 1 p. 592 sanctus vir et bellator invictus. epist. 3, 5 *cf. p. 1806, 48* (118, 2). AVG. contin. 3, 7 bellatores virtutum debellatoresque vitiorum. 5, 13. PAVL. PETRIC. Mart. 3, 401 tali ... robore florens Martinus bellator. PS. VICT. VIT. pass. 10 multitudo populi dei bellatores trinitatis quasi agnos innocuos ad victimam deducebat. CAES. AREL. reg. mon. 26 *cf.* HIER. in Eph. 6, 11 p. 670 quasi vir bellator et fortis ... sectas contrarias veritati concidet. *nota has iuncturas*: ARATOR act. 2, 20 (*de Paulo christianos persequente*) ecclesiae (*gen. obiect.*) bellator. CARM. epigr. 704, 16 (*Romani magis quam medii aevi*) ultor inexpletus fidei, bellator in hostes.

synonyma: armatus (CASSIOD. Ios.), armipotens, belligerator (ITALA), miles (BACHIAR.), proeliator, pugnator. *cf.* CLAVD. 10, 193 *l. 65.* *opposita*: imbellis, pacificus.

fem. **bellātrīx, -īcis.** NOT. Tir. 23, 46 GRAMM. suppl. 15, 13. 17, 5. 75, 12. GLOSS. πολεμική, pugnatrix. *legitur inde a* CIC. VERG. *inprimis apud poetas.*

attributive: *de singulis hominibus, deis*: VERG. Aen. 1, 493 Penthesilea ... bellatrix (CORIPP. Ioh. 1, 188). 7, 805 Camilla ... bellatrix. OV. met. 7, 264 bellatricem ... Minervam. trist. 2, 321 bellatrix Roma (PRVD. c. Symm. 2, 490 SIDON. carm. 5, 13). 1, 5, 76 bellatrix ... diva. SIL. 3, 323 virgo (CORIPP. Ioh. 1, 188). HYG. fab. 193 p. 124, 4 *Harpalyce* bellatrix evasit. LACT. inst. 1, 9, 5 *non fortior* qui Amazonem bellatricem quam qui libidinem vincit pudoris ac famae debellatricem. PRVD. psych. 133 (*Ira humana specie induta*) barbara bellatrix. PS. AVG. serm. 49, 1 sponsa. IORD. Get. 5, 44 feminas bellatrices. *de gentibus, terris sim.*: MELA 3, 34 *gens* bellatrix, libera, indomita (SIL. 3, 596 ITALA Is. 13, 4 [Tycon. reg. 4 p. 50]. DICT. 3, 15 gens bellatrix et ob id ad finitimos indomita. AMM. 23, 6, 55 natio ... bellatrix et potentissima. 26, 7, 5. 29, 6, 1). VAL. FL. 7, 612 (*de agro, cui Iason draconis dentes mandat*) bellatrix ... gleba. HOMER. 172 Graecia. STAT. Theb. 6, 262 cohors. FLOR. epit. 1, 1, 7 *urbem.* 2, 6, 38 bellatricem illam viris armisque nobilem Hispaniam (IORD. Rom. 198). HEGES. 4, 31, 11 catervam (CORIPP. Ioh. 7, 453). CLAVD. 7, 2 pompa. *de bestiis*: SIL. 9, 576 belua. *de rebus*: STAT. Theb. 7, 57 bellatrices carinae (AMM. 23, 3, 9 *naves*). CLAVD. 10, 193 bellatrices aquilae saevique dracones. MEROB. poet. 174 pinna. ENNOD. opusc. 3, 29 p. 338, 8 dextera. *de qualitatibus*: CIC. Tusc. 4, 54 (*de rixis cum uxore etc.*) iracundia. CLAVD. 5, 118 ira. *nude positum*: HIER. epist. 107, 9 bellatricem Christi. LAVRENT. eleem. p. 116^B bellatrix paenitentiae.

Bellātor, -ōris. *cogn. vir.*: CORP. XII 1939 (*litteris bonis*) ... tius ⟨B⟩ellator. 4548 Aeliae Restitutae ... Bellator Aug. l. 5819 (*christ.*) Bellatur. XIII 5722 (*Andematunni*) Bellator Cocilli fil(ius). 10010, 283 (*in vasculis*). III 1018 M. Vetio Bellator(e). EPIST. pontif. Löwenfeld 14 p. 8 (*anno 494/5*) Gelasius (*sc. I*) Bellatori episcopo (*sc. Ostiensi*). CASSIOD. inst. div. 1. 5. 6 Bellator *presbyter* (*aequalis Cassiodori*). ANTH. 110, 5 *Bais rura* Bellator multo sublimis honore vestivit cameris balnea pulcra locans. *nom. dei*: CORP. III 10220 ⟨S⟩ilvan⟨o⟩ ⟨Be⟩llatori (*v.* MART. CAP. 5, 425 vers. 17 *Silvanus* bello suetus ... agresti). *cf.* SERV. Aen. 1, 292 *templum Martis* quasi bellatoris id est Gradivi. *fort. nomen equi*: CORP. II 5735 (*saec. II?*) Sep(timii) Sil(ii) Bel(lator?).

bellātōrius, -a, -um. *cf. c.* bellator. PLIN. epist. 7, 9, 7 pugnacem ... et quasi bellatorium stilum. HEGES. 3, 3, 4 manum ... bellatoriam. AMM. 23, 5, 13 iumentis (31, 2, 22). 31, 2, 14 equis ... bellatoriis (bellatur gē *Vat.*).

Bellatorīx, -īcis *nom. vir. celt.* CORP. XIII 6019 Segillius et Merca(...) Constans Bellatoricis ⟨f⟩i⟨l⟩i(i). *B. A. Müller.*

bellātrīx *v.* bellator.

Bellatu *nom. mul., ut videtur,* CORP. XIII 2697 (*cf. Hirschfeldi adnot.*).

Bellatur *v.* Bellator.

Bellausus. CORP. XIII 2408 (*christ.*). *Jacobsohn.*

bellāx, -ācis [*a* bellare. *Th.*]. LVCAN. 4, 406 bellaci ... gente. SIL. 16, 475 proles bellacis Ilerdae. 17, 428 bellacis ... Caleni. PRISC. perieg. 274 Germani bellaces. 294 Sarmata. 314. 706 Albani bellaces Marte feroci.

bellē *v.* bellus.

? **belleāris.** EDICT. imp. Diocl. 8, 15 (*tantummodo frg. Aezanitico servatum*) pellis bellearis prima δέρμα πρωτεῖον ποιὸν (*frg. Megar.*; ποκον *ut videtur frg. Ger.*) εἰς πείλιον. pilearis *Waddington et Mommsen. cf. Blümner, Maximaltarif p. 123.* *B. A. Müller.*

Belleia *mons.* SALL. hist. frg. 1, 105 transgressos omnis recipit mons Belleia (ballei *H*, taleta *M. Servii*) praeceptus a Lusitanis. *corruptum esse nomen videtur.*

Belleius *v.* Bellius.

Bellen *princeps Mauretaniae.* AMM. 29, 5, 21 reverterunt Gildo et Maximus Bellen e principibus Mazicum et Fericium gentis praefectum ducentes. 29, 5, 24 Bellen et Fericium ... iussit occidi.

Bellene *v.* Costa Ballenis. [*Jacobsohn.*

Bellenica *opp. in finibus Alpium. cf. PW. III 241.* RAVENN. p. 251, 14 (Guid. p. 458, 4 Bellanica). *Ihm.*

Bellenicus *v.* Beliniccus. **Bellenius** *v.* Bellius.

Bellenus *v.* Belenus *et* Bellius.

Bellepares *rex Assyriorum.* HIER. chron. a. Abr. 608 (Βαλατόρης). CASSIOD. chron. II p. 121, 31. *Jacobsohn.*

Bellerophontēs, -is, Βελλεροφόντης *nom. vir.* *orthographia*: Bellorophontes: PLAVT. Bacch. 810 *CD* HOR. carm. 3, 7, 15 *CRL.* 3, 12, 8 *CR.* 4, 11, 28 *B* IVV. 10, 325 (*schol.* Beller-) AVIEN. orb. terr. 1035 AVSON. 418, 72 *a* HYG. astr. 2, 18 p. 58, 9 *M et dett., ibid.* p. 58, 17 *D al.* (*saepe*); Bellorophantes: PLAVT. Bacch. 810 *cod. B* (*cf.* Melerpanta); Bellerephontes: SERV. Aen. 6, 288 *R* FVLG. myth. 3, 1 p. 59, 1 *a.* p. 59, 7 *aE.* p. 60, 4 *PRM* ANTH. 388, 2 *A.* CORP. VI 10206 III; Belerofontes: HIER. chron. a. Abr. 682; Belorofontes: SCHOL. Germ. Bas. p. 79, 2 (*B*, beler- *P*). Melerpanta: *v. suo loco. graviores corruptelas, ut* bellorum fronte, fellorofonte *sim. omittendas putavi. nota* GLOSS. IV 25, 16 bellorufons equos pinnatos. V 563, 5 bello forans equos pinnatos. *cf. sub* Bellerophonteus. *declinatio*: *nom.* Bellerophontes: SEN. epist. 115, 15 PORPH. Hor. carm. 3, 7, 15 FIRM. math. 8 p. 103^v col. 2 in. AVSON. 418, 72 (-tis *pars codd.*). SERV. Aen. 5, 118. 6, 288 *pars codd.* (-tis *aliq.*). SCHOL. Stat. Theb. 4, 589 (-tis *aliq.*). *al.* Bellerofons: SERV. Aen. 6, 288 *R* HYG. astr. 2, 18 *RM¹ dett.* FVLG. myth. 3, 1 p. 59, 6. 60, 4 ISID. orig. 11, 3, 36 *unus cod.* GLOSS. schol. Hor. carm. 1, 27, 23 NOT. Tir. 115, 38 CORP. VI 10206 III. IX 3703? (*cf. p. 1809, 1.* Bellerofon: SERV. Aen. 6, 288 *M* SCHOL. Stat. Theb. 4, 589 *L* MYTHOGR. 1, 71. 72. 2, 131. *genet.*: *in* -tis: PORPH. Hor. carm. 4, 11, 28 AVIEN. orb. terr. 1035 HYG. astr. 2, 21 *al.* *dat.*: *in* -tae: HOR. carm. 3, 7, 15 *CRL*; *in* -ti: [HOR. carm. 3, 7, 15 *FA²*] PLIN. nat. 13, 88 IVV. 13, 325 SCHOL. Stat. Theb. 4, 589 *al.* *acc.*: *in* -tem: PLAVT. Bacch. 810 (*codd.* bello rophantem iam. *hinc Ritschl opusc. 4, 296* Bellorophantam) MANIL. 5, 97 (-ten?) PLIN. nat. 7, 202 *al.* SCHOL. Germ. Bas. p. 79, 2 (-ten *A*). *al.*; *in* -ta: FVLG. myth. 3, 1 p. 59, 7 *cf. l. 59.* ANTH. 388, 2. *abl.*: *in* -te: CIC. Tusc. 3, 63 HOR. carm. 3, 12, 8 *al.* *etymologia*: FVLG. myth. 3, 1 p. 59, 7 Bellerofonta posuerunt quasi buleforunta ... 'sapientiae consultatorem'.

1 *heros Corinthius* (*Bethe, PW. III 241 sqq.*): *fabulam eius vel narrant vel obiter memorant*: PORPH. Hor. carm. 3, 7, 13. 16 SCHOL. Hor. carm. 3, 7, 13 SERV. Aen. 5, 118 SCHOL. Stat. Theb. 4, 589 HYG. astr. 2, 18 fab. 57 MYTHOGR. 1, 71 (*ubi* Bellerophon, qui et Perseus). *cf.* 1, 72. 2, 131 FVLG. myth. 3, 1 (*cum interpretatione allegorica*). *de insania* (*Hom. Il. 6, 200*): CIC. Tusc. 3, 63 AVSON. 418, 72. PAVL. NOL. carm. 10, 191 ne me ... carpas ... mentis vitio, non anxia Bellerophontis mens est ... mihi. *cf. p. 1809, 6.* *ascensorem Pegasi memorant*: MANIL. 5, 97 AVG. civ. 18, 13 p. 272 (ISID. chron. II p. 436, 71); *equitis exemplar*: HOR. carm. 3, 12, 8; *inventorem equitandi*: PLIN. nat. 7, 202; *primum victorem in equorum certamine*: HYG. fab. 273 p. 147, 20; *a Pegaso excussum*: SCHOL. Germ. Bas. p. 79, 2 *cf.* SCHOL. Arat. p. 219, 7 SCHOL. Hor. carm. 4, 11, 28; *poenas avaritiae dantem*: HOR. carm. 4, 11, 28 SEN. epist. 115, 15. *codicillorum ei datorum mentionem facit*: PLIN. nat. 13, 88; *montis Chimaerae ab eo habitabilis facti*: SERV. Aen. 6, 288 MYTHOGR. 1, 72 ISID. orig. 11, 3, 36. *laudatur a Pindaro*: SCHOL. Hor. carm. 4, 2, 13. *epitheta*: nimis castus: HOR. carm. 3, 7, 15 *cf.* IVV. 10, 325; clarus: AVIEN. orb. terr. 1035. *proverbialiter*: PLAVT. Bacch. 810 Bellorophontem tuos me fecit filius: egomet tabellas tetuli, ut vincirer (*Otto, Sprichw. p. 54*). *translate de ascensoribus*: APVL. met. 7, 26 meum (*i. asini*) ... Bellerophontem. 11, 8 vidi ... asinum pinnis adglutinatis adambulantem cuidam seni debili, ut illum ... Bellerophontem, hunc ... diceres Pegasum. **2** *alii*: CORP. VI 10206 III *in opere musivo adscriptum*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

imagini Samnitis retiarium interficientis: Bellerefons. IX 3703 (*Marsis Marruv.*) Q. Albius Q. l. Belerephonte⟨s⟩ (*hasta oblique ducta per* TE).

adi. **Bellerophontēus,** -a, -um. PROP. 3, 3, 2 Heliconis in umbra, Bellorophontei (bellero- *V*; elloforontei *N*) qua fluit umor equi. CLAVD. 8, 560 *Pegasus* indignaretur habenas Bellorophonteas (bellerunus *deterior*). RVT. NAM. 1, 450 nimiae bilis morbum assignavit Homerus Bellerophonteis sollicitudinibus. SIDON. carm. 5, 184 Maioriane ferox, ... Bellerofonteis (bellor- *TCF*) insultaturus opimis. *Hey.*

Belleus, -a *nom. gent. cf.* Bellius, Bellus *al.* INSCR. Notiz. degli scavi 1901 p. 20 (*Puteolis*) C. Belleo Soteri Bellea Soteria patri.

Belli *cogn. barb., ut videtur.* CORP. XIV 256, 332 Servilius Belli.

1. Bellia *v.* Bullia. **2. Bellia** *v.* Bellius. *Jacobsohn.*

belliātulus, -a, -um *a* belliatus. PLAVT. Cas. 854 i belle belliatula (*sc. puella*).

belliātus, -a, -um *a* bellus; *cf. c.* amplus, ampliare. PLAVT. Rud. 463 mea tu belliata. *B. A. Müller.*

Bellicānus *v.* Bellicus.

Bellicco *cogn. celt.; cf.* Belliccus. INSCR. Revue épigr. V (1905) nr. 1601 (*dép. Basses-Alpes*) L. Iul(ius) Bellicco. *Ihm.*

Belliccus, -a *cogn. celt.; cf.* Bellicco, Bellicus, Bellus *al.* CORP. XIII 2965 (*Agedinci*) Bellicci Bellator⟨is? f.⟩. 3407 (*apud Remos*) Senniola Bellicca. 4554 (*apud Mediomatricos*) Belliccus Surbur. 949 (*in Aquitania*) Belic⟨c(us) et⟩ Bello Prim⟨i⟩aní (fil.) Tutelae Vesunnae. 10017, 221 Bellicci (*scarif. in vasculo*).

Belliceus, -ī *cogn. liberti.* CORP. VI 12522 C. Asiní C. l. Bellicei.

Bellicia *v.* Bellicius *sub* Bellius.

Belliciānus, -a *cogn. derivatum et a* Bellicus *et a* Bellicius. CORP. III 4311 (*Brigetione*) L. Antisti Belliciani vet(erani) ... Luci Antisti Bellicus mil(es) ... et Bellicianus mil(es). 5187 (*Celeiae, a. 211*) C. Licinius Bellicianus. 5688 (*Lentiae*). VII 133 Belicianus. 1255 (*in tegulis*). XIII 10027, 244 (*in tubo*). VI 20738. 24858 A. Postum⟨i⟩ Celeris Belliciani Q. Postumiu⟨s⟩ Bellicus ... filio. 29722. XV 3457 (*in amphora*) Faustini Bellician. VIII 1287 L. Bellicius Bellicianus.

Vepon(iae) **Bellicinae** CORP. III 5225 (*Celeiae*). *cf.* Bellicus.

Belliciola, -ae *cogn. mul. cf.* Bellicius. CORP. VI 34676 Belliciole ... natione Galla in cibitate Triberis. *Jacobsohn.*

belliciōsus *v.* bellicosus. **Bellicius,** -a *v.* Bellius.

bellico, -āre [*cf. c.* bellicus bellare *et c.* vellicare. *Th.*]. *i. q. pugnare, bellum gerere.* ITALA Is. 2, 4 (Rufin. Adamant. 1, 10) non assumet gens adversum gentem gladium nec discent ultra bellicare (*Graeci* πολεμεῖν, VVLG. nec exercebuntur ultra ad proelium).

? **bellicor** qui pugnatoribus praeest GLOSS. II 569, 45.

bellicōsus, -a, -um [*cf. c.* bellicus. *Th.*]. NOT. Tir. 23, 52. 23, 52ᵃ. GLOSS. II 411, 52 πολεμικός. IV 24, 46 vir assiduus in bello. 25, 13 pugnandi cupidus. *saepius.* 311, 28 asper tortus (torvus? *cf.* VERG. Aen. 1, 14. 1, 279. 11, 664). *passim.* 488, 23 pugnax. 585, 36 expugnosus. V 270, 52 bello superbus (= VERG. Aen. 1, 21). 442, 55 pugnator insignis, id est nominatissimus. DIFF. ed. Beck p. 41, 4 bellicosissimus bellorum frequentia insignis factus sicut gloriosissimus. *compar. apud* LIV. 9, 6, 13. 21, 16, 3. 37, 8, 4 PLIN. nat. 6, 81 FRONTO p. 205, 2 N., *superl. inde a* CIC. Manil. 28 *usque ad* GLOSS. *et* NOT. Tir. 23, 52ᵃ *saepius.* belliciosus: HISPERICA FAMINA fol. 99ʳ cod. Paris. Lat. 11411 *et* fol. 1ʳ cod. Luxemb. 89 (*ed. Heinr. Zimmer, Gött. Gel. Nachr. philol.-hist. Kl: 1895 p. 121 vers. 16*) strenuum bellicioso prostravi coe⟨vum⟩ orgio. GLOSS. IV 311, 28 belliciosissimus. *adi. legitur inde a* PORC. LIC. CIC. CAES. *saepissime apud scriptores, perraro apud poetas.*

I *de animantibus*: PORC. LIC. carm. frg. 1 Poenico bello secundo Musa pinnato gradu intulit se[se] bellicosam in Romuli gentem feram. CIC. prov. 33 *gentibus* immanibus et barbaris et bellicosis. Phil. 4, 13. CAES. Gall. 4, 1, 3 gens longe maxima et bellicosissima Germanorum omnium. HIRT. Gall. 8, 24, 1 NEP. Ham. 4, 1 SALL. Catil. 40, 1. LIV. 34, 9, 4 fera et bellicosa gente. 36, 17, 5 (*Mog.*). 45, 30, 5 CORP. XI 1421, 11. CVRT. 5, 6, 17 gentem bellicosam et multum a ceteris Persis cultu vitae abhorrentem. 6, 4, 15 SEN. epist. 83, 22. QVINT. decl. 341 p. 346, 4 barbaras et bellicosissimas gentes. CORP. VI 1014 IVST. 24, 4, 4 PORPH. Hor. carm. 1, 2, 39/40. SOL. 22, 3 gens inhospita et bellicosa. AVR. VICT. Caes. 39, 39 SPART. Sept. Sev. 18, 3. AVG. civ. 18, 22 *gentes* robustas ... et bellicosas (OROS. hist. 5, 23, 2). TRAG. inc. 42. CIC. Manil. 28 *nationibus* bellicosissimis (CVRT. 6, 6, 36 SEN. benef. 7, 10, 5 AMM. 27, 8, 5). epist. 7, 3, 2 neque magnas copias neque bellicosas. CAES. Gall. 1, 10, 2 homines (civ. 3, 73, 3 AMM. 19, 3, 3). civ. 1, 85, 8 provincias (VAL. MAX. 9, 1, 5 in horrida et bellicosa provincia). NEP. Timol. 2, 4 hominem bellicosum et potentem (IVST. 18, 5, 16 bellicosum potentemque populum). SALL. Iug. 20, 1 acer bellicosus (LIV. 21, 16, 3. 26, 26, 11 bellicosos ... viros acresque nimis et feroces [SEN. epist. 83, 22]). LIV. 1, 20, 2 civitate bellicosa (SVET. gramm. 1). 1, 31, 5 bellicoso rege (AMM. 30, 3, 7 IORD. Get. 212). 7, 2, 3 bellicoso populo (IVST. 18, 5, 16 AVG. civ. 1, 32). 9, 6, 13 (*de Romanis in furculis Caudinis captis*) cepisse ... eos (*Samnites*) non Romam, sicut ante Gallos, sed quod multo bellicosius fuerit, Romanam virtutem ferociamque (SEN. epist. 71, 37 si quid ultra Dahas bellicosum iacet). 21, 16, 3 hostem ... bellicosiorem. 36, 17, 6 rex ... bellicosissimus et exercitatus iam inde a iuventute finitimis ... bellis. 44, 11, 8

genus (*sc. hominum; cf.* AMM. 29, 5, 26 IORD. Get. 113). SEN. contr. 1, 8, 13 cupidum gloriae et bellicosum. SEN. Ag. 216 bellicoso ... Rheso. PLIN. nat. 3, 77 Baliares funda bellicosas. QVINT. inst. 1, 10, 20 rudes ac bellicosi (SVET. gramm. 1). 5, 12, 21 iuvenum bellicosorum. TAC. Germ. 15 fortissimus ... ac bellicosissimus (LACT. inst. 1, 18, 8 AMM. 31, 10, 6. 31, 16, 3 ANON. Vales. 12, 58). FRONTO p. 205, 2 N. omnibus Arpinati paupertate aut Nursina duritia ducibus bellicosior (LACT. inst. 1, 18, 8. AMM. 16, 12, 18 bellicosi ductoris. 21, 12, 22 bellicoso ... rectori. VEG. mil. 3, 18 PS. RVFIN. in Os. 12, 12/13). AMPEL. 33, 1 armiger bellicosissimus. IVST. 24, 4, 4 gens aspera audax bellicosa. AMM. 14, 9, 1 *Vrsicinus* bellicosus sane milesque semper et militum ductor (20, 1, 2. 31, 3, 1 *e coni. Petschenig*). 17, 10, 1 magister equitum bellicosus et industrius. 20, 1, 2 magistrum armorum bellicosum sane et castrensis rei peritum. 25, 6, 10 imperatorem bellicosum et vigilantem. 25, 8, 5 Traianus et Severus principes bellicosi. 29, 5, 26 bellicosum genus et durum *hominum.* 31, 10, 6 virum bellicosum et fortem. 31, 10, 18. PROB. Verg. ecl. 2, 61 *Pallas.* VEG. mil. 2, 4 exercitus. 2, 14 militem (AMM. 14, 9, 1 *cf. supra l. 11*). HIER. epist. 52, 2 David ... bellicosus quondam vir (*cf.* HIER. tract. in psalm. 96 p. 139, 21 *cf.* LIV. 26, 26, 11 AMM. 31, 10, 6 VVLG. I reg. 16, 18 II par. 13, 3 PS. RVFIN. in Ioel 2, 4 DARES 12 SIDON. epist. 3, 8, 2 VICT. VIT. 1, 21 CASSIOD. var. 10, 29, 2). AVG. in psalm. 43, 4 fortes ... proeliatores ... invicti ... exercitati ... bellicosi. OROS. hist. 3, 15, 10 bellicosissimus ac strenuissimus. SIDON. epist. 3, 8, 2 nobilium virorum militarium et ... bellicosorum. ALC. AVIT. epist. 95 p. 102, 24 IORD. Get. 212. GLOSS. IV 591, 37 Bellona dea ... bellicosa.

nota: bellicosae *nominantur gentes Africae* (SALL. Iug. 18, 12 Libyes quam Gaetuli minus bellicosi. LIV. 21, 16, 3 *de Poenis.* SPART. Sept. Sev. 18, 3 *de gentibus circa Tripolim habitantibus.* AMM. 29, 5, 26 Mazicos bellicosum genus), *Alpium populi* (CIC. epist. 11, 4, 2), *Baliarium insularum incolae* (PLIN. nat. 3, 77 *cf. supra l. 3*), *Britanni* (AMM. 27, 8, 5 Attacotti), *Cantabri* (HOR. carm. 2, 11, 1), *Daci* (VEG. mil. 1, 28), *Delmatae* (CIC. epist. 5, 11, 3), *Drangae* (CVRT. 6, 6, 36), *Galli* (CIC. prov. 33. HIRT. Gall. 8, 24, 1 *de Atrebatibus.* SALL. Catil. 40, 1 natura gens Gallica bellicosa), *Gallograeci* (LIV. 37, 8, 4 bellicosiores ea tempestate erant Gallicos adhuc ... servantes animos), *Germani* (CAES. Gall. 4, 1, 3 Sueborum gens ... longe maxima et bellicosissima Germanorum omnium. AMM. 27, 5, 6 Greuthungos. 28, 5, 9 Burgundios bellicosos), *Helvetii* (CAES. Gall. 1, 10, 2 FLOR. epit. 3, 10, 3), *Hiberni* (SOL. 22, 3), *populi Hispaniae* (CIC. Manil. 28 CAES. civ. 3, 73, 3 NEP. Ham. 4, 1 LIV. 34, 9, 4 VAL. MAX. 9, 1, 5), *Huni* (AMM. 31, 16, 3), *Hyrcani* (CVRT. 6, 4, 15), *Illyrii* (LIV. 36, 17, 5 illic Macedones Thracesque et Illyrii ... bellicosissimae [*Mog.*, ferocissimae *Bamb.*] omnes gentes, hic Syri et Asiatici Graeci ... vilissima genera hominum et servituti nata. 44, 11, 7), *Macedones* (LIV. 36, 17, 5. 45, 30, 5 Vettiorum bellicosam gentem), *Moesi* (VEG. mil. 1, 28), *Persae* (CVRT. 5, 6, 17 SEN. epist. 71, 37), *Romani* (PORC. LIC. carm. frg. 1 *v. p. 1809, 58* HOR. carm. 3, 3, 57 LIV. 1, 20, 2. 7, 2, 3. 9, 6, 13 *cf. p. 1809, 79*). PAVL. FEST. p. 150 SVET. gramm. 1 AVG. civ. 1, 32), *Sarmatae* (AMM. 31, 16, 3), *Scythae* (HOR. carm. 2, 11, 1 CVRT. 4, 6, 3 SEN. epist. 71, 37), *Thraces* (VEG. mil. 1, 28).

de bestiis: PLIN. nat. 6, 81 elephantos bellicosiores.

II *de rebus*: LIV. 10, 9, 10 bellicosiorem annum. STAT. silv. 4, 3, 9 limina bellicosa Iani. PRVD. psych. praef. 13 strage multa bellicosus spiritus portenta cordis saevientis vicerit. HIER. epist. 106, 1 bellicosa pectora vertuntur in mansuetudinem christianam (MEROB. carm. 4, 12). VVLG. IV Esdr. 13, 9 neque frameam ... neque aliquod vas bellicosum. 13, 28. SALV. gub. 7, 42 *manus* bellicosas. GLOSS. V 442, 56 bellicosum locum, ubi pugna fit. IV 211, 22. 600, 38. DIFF. ed. Beck p. 41, 4 bellicosus locus appellatur aliquot bella expertus. *cf. Landgraf, Archiv 9 (1896) 366.* *nota*: APVL. met. 10, 31 tibicen Dorium (tibicenorium *Fφ*) canebat bellicosum (flor. 4 p. 17).

synonyma et coniuncta: acer, asper, audax, barbarus, castrensis rei peritus, durus, exercitatus, ferox, ferus, fortis, horridus, immanis, inhospitus, invictus, militaris, potens proeliator, robustus, rudis, strenuus, vigilans. *opposita*: mansuetus (*l. 56*), servituti natus, vilis (LIV. 36, 17, 5 *v. l. 42*).

bellicrep(us), -a, (-um) *a* bellum *et* crepare. PAVL. FEST. p. 35 bellicrepam saltationem dicebant quando cum armis saltabant, quod a Romulo institutum est *eqs. inde* GLOSS. V 591, 53. *cf.* I 442, 57 bellicrepa saltatio quam pyrrhicha⟨m⟩ dicimus.

bellicus, -a, -um [*a* bellum. *Th.*]. *v.* NOT. Tir. 23, 51. duell-: PLAVT. Epid. 450 LVCR. 2, 661. GLOSS. IV 25, 21 pugnandi cupidus. V 402, 18 subauditur aliquid, id est sonum aut tremor. *cf. ibid.* 402, 33 slag (*anglosax.*). DIFF. ed. Beck p. 41, 4 bellator bellis familiaris est; belliger qui bellum gerit, sicut armiger ... bellicus tumultus ac motus pugnae est (*ultima sententia* b. t. a. m. *passim in* GLOSS.). *in codd. passim confunduntur* bellicus *et* bellicosus, *ut* PLIN. nat. 33, 153. *legitur inde a* CIC. *et* CLAVD. QVADRIG. *saepius apud scriptores, inde a* TIB. PROP. OV. *apud poetas; deest apud* VERG.

I *de rebus*: CIC. Verr. 6, 132 casus bellicos (BELL. Alex. 75, 3 bellis *codd.*). Sest. 51 victoria (Balb. 9. AVG. civ. 3, 10 paces bellicasque victorias. quaest. hept. 1, 167). Vatin. 35 bellici consilii auc-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tores (CAPITOL. Aur. 20, 2 bellica consilia. *cf.* AMM. 15, 5, 18 consiliis rei bellicae). Balb. 45 peritissimos bellici iuris (47 [off. 3, 107]. STAT. Theb. 12, 552 haec bellica iura vicesque armorum). Balb. 47 stipendiis ... bellicis legationibus eruditum. res bellicae: *plur.*: CIC. de orat. 3, 138 praefuit et urbanis ... et bellicis rebus (div. 2, 77 off. 1, 74. 1, 82. Phil. 12, 24 res bellicas ... urbem et res urbanas). epist. 15, 4, 13. 15, 4, 15. 15, 20, 3. rep. 2, 31 Tulli Hostilii excellens in re militari gloria magnaeque ... bellicae res. orat. 39. phil. frg. V 26 M. aut bellicae res aut omnis rei publicae disciplina. off. 2, 45. Phil. 13, 9 magnas res bellicas ... et triumpho dignas. SALL. Iug. 39, 1 LIV. 5, 26, 10. 8, 12, 17 ex victoria ... bellicisque rebus ... auctum imperium. 9, 17, 3. 10, 11, 9. 10, 31, 8. 22, 3, 4 civilibus bellicisque rebus (IVL. VAL. 2, 8 CAPITOL. Aur. 22, 2 LAMPR. Alex. 29, 4 CAPITOL. Max. Balb. 7, 2). 26, 29, 10 VAL. MAX. 2, 7, 6 SEN. dial. 3, 9, 1 benef. 3, 32, 2 PLIN. nat. 15, 125 QVINT. inst. 12, 11, 27 FLOR. epit. 3, 12, 3 (*opp.* domesticae clades. CAPITOL. Max. Balb. 2, 5 unus qui res domesticas, alter qui bellicas curet *eqs.*). SVET. Cal. 43 militiam resque bellicas. AMPEL. 9, 10 APVL. mund. 30 VVLG. II Macc. 8, 9 (negotiis ITALA Ambros.) TERT. adv. Iud. 9 adv. Marc. 3, 14 PORPH. Hor. carm. 1, 6, 13 res bellicas scribere. 1, 32, 5 res bellicas adversus tyrannos gessit (1, 32, 7/8 ageret). 3, 2, 6 SOL. 11, 5. ARNOB. nat. 7, 51 *dea* bellicas res amet interque esse desideret pugnis caedibus mortalitatibus et cruori. LACT. inst. 1, 22, 4 (*opp.* studia pacis). PANEG. 3, 5 rebus bellicis victoriisque. 9, 1 in rebus bellicis ipsisque proeliis. 10, 16. CAPITOL. Alb. 8, 1 res bellicas. Maximin. 29, 4. Max. Balb. 13, 4 res bellicas pulcherrime disponebant. TREB. Claud. 13, 1 VOPISC. Aurelian. 27, 2 VEG. mil. 4, 31. *sing.*: CIC. div. 2, 76 bellicam rem. HOR. carm. 4, 3, 6 *eum* neque res bellica Deliis ornatum foliis ducem ... ostendet Capitolio. LIV. 4, 41, 2 prudentia rei bellicae. 9, 38, 9 summa rei bellicae. 22, 25, 6 ne hostem videret, ne quid rei bellicae gereret. 36, 10, 8 tempus anni nulli bellicae rei minime obsidioni atque oppugnationi urbium aptum. 44, 1, 5 nulla re bellica memorabili gesta. VAL. MAX. 3, 6, 4 bellicae rei successum. GELL. 11, 18, 17 exercitio disciplinaque rei bellicae. SOL. 11, 5 bellicae rei usus. IVL. VAL. 2, 25. 3, 1. 3, 8 vim non facilem rei bellicae (*i. e. bello vel pugnae*). PANEG. 10, 19 res bellica caecos habeat eventus. 12, 8 praeterita bellicae rei gloria. VOPISC. Aurelian. 11, 6 AMM. 15, 5, 18 VEG. mil. 1, 1. 3, 1 *passim* (*cf. Langii indicem*). SVLP. SEV. chron. 1, 34, 7 rem bellicam curaret. 1, 50, 4 administravit. EVGIPP. vita Sev. 19, 2 nec in re bellica (*i. e. in bello*) nec aliqua formidine. *alia*: CIC. rep. 2, 25 studiis (SVET. Iul. 44 civilia et bellica ... studia. AMM. 31, 4, 5 *opp.* liberalia studia). leg. 2, 45 bellicis insignibus (CASSIOD. var. 5, 36, 1 bellicis ... aptus insignibus, nunc vel ad otiosam vitam vix idoneus). leg. 2, 60 bellicam peregrinamque mortem (LAMPR. Alex. 62, 2 bellicam et imperatoriam). ac. 1, 9 domesticam, ... bellicam disciplinam (nat. deor. 2, 61 VEG. mil. 3, 22). off. 1, 41 officiis (1, 122 bellicis ... civilibus officiis). 1, 76 res non solum ex domestica est ratione; attingit etiam bellicam. 3, 99 fortunae (PRVD. psych. praef. 26 sorte. OROS. hist. 5, 5, 10). 3, 108 condiciones pactionesque bellicas et hostiles (Phil. 8, 6 nec ... hostilia verba nec bellica. LIV. 30, 5, 8 fortuitum, non hostilem ac bellicum ignem). CAES. civ. 2, 25, 1 *castrorum* portam, quae appellatur bellica (BELL. Afr. 87, 3 PS. QVINT. decl. 10, 8). VARRO rust. 2, 11, 11 tormenta (LIV. 24, 34, 2 AMM. 20, 6, 2). SALL. Iug. 41, 7 praedas (IVL. VAL. 2, 30 IVST. 5, 7, 2 AVSON. 328, 4). PROP. 2, 15, 43 navis (TIB. 2, 3, 40 bellica rostra *ratium*. VVLG. I Macc. 15, 3 VEG. mil. 4, 33). 2, 25, 8 parma. OV. am. 2, 3, 8 hasta. epist. 14, 65 tela (SVLP. SEV. chron. 1, 33, 5). met. 3, 534 ensis. fast. 5, 550 *Mars* bellica signa dedit (STAT. silv. 3, 2, 92 bellica regis signa. IVL. VAL. 3, 6 AMM. 19, 11, 10 PRVD. cath. 5, 55 ISID. orig. 18, 3, 5 *de vexillo*). Pont. 2, 1, 30 dona (LIV. 34, 7, 8). LIV. 1, 32, 5 caerimoniae (*opp. institutae a Numa* in pace religiones). 6, 6, 6 quid bellici terroris ingruat (PANEG. 11, 8. INSCR. christ. Rossi II p. 127, 6, 9 *a. 605* bellicus horror). 6, 32, 11 apparatu (26, 42, 3. 34, 29, 3. 35, 43, 3). 34, 7, 8 spolia. 42, 53, 4 tormenta telorumque missilium ingentem vim praeparatam bellicumque aliud instrumentum (PAVL. FEST. p. 116 instrumenta. SEN. dial. 3, 17, 1). PAVL. FEST. p. 33 ante *Bellonae* templum erat columna quae bellica vocabatur, super quam hastam iaciebant cum bellum indicebatur (*inde et ex* SERV. auct. Aen. 9, 52 GLOSS. V 8, 22. 50, 8). VITR. 10, 11, 2 periculo. VELL. 2, 68, 2 in urbe seditionem, in agris (magis *AP*) ... bellicum tumultum movens. 2, 97, 2 *eius* ingenium utrum bellicis magis operibus an civilibus suffecerit artibus (VELL. 2, 2, 9. 2, 4, 4 VAL. MAX. 9, 3, 2. CVRT. 8, 1, 20 vetus ... miles multisque bellicis operibus clarus. MACER dig. 49, 16, 13 praef. *milites* bellica opera peragunt). 2, 117, 2 militiae (*opp.* otio ... castrorum). VAL. MAX. 3, 7, 6 sacrificia (artificia *codd.*). SEN. Herc. f. 416 bellicus ... fragor (*opp.* pax. cf. PLIN. paneg. 16). LVCAN. 2, 200 clades (TREB. Gall. 5, 2 AVG. civ. 3, 21. 4, 3. 4, 7. 16, 43). LAVS Pis. 22 manus ... bellica patrum armorumque labor. PLIN. nat. 8, 11 usibus (QVINT. inst. 1, 10, 48). 10, 2 *hominum* conos ... bellicos (37, 204 *avium*). 16, 10 *coronas* (*cf.* 21, 3). 21, 3 honores. STAT. Theb. 5, 561 bellica ... portarum in claustra. 7, 422 ardor (AMM. 27, 10, 3 *plur.*). 12, 62 agger. SIL. 1, 223 iuga cornipedes erecti bellica raptant (CYPR. GALL. Ios. 59 quadriga. DICT. 1, 18 currus). 15, 256 torque aurato circumdat bellica colla). FLOR. epit. 3, 8, 1 agnominibus (*cf.* FIRM. err. 17, 3). 4, 12, 59 certaminum (AVG. epist. 243, 6 ISID. orig. 18, 4, 3). SVET. Claud. 21 expugnationem direptionemque oppidi ad imaginem bellicam. Nero 38 machinis (TERT. scorp. 1). FRONTO p. 220, 14 N. ignarus ... bellicarum memoriarum. ITALA iud. 18, 11 (Lugd. *et* VVLG.). 18, 16 (Lugd.) armis (VVLG. *passim. cf. Concord.* AMBR. off. 3, 14, 86 AVG. epist. 189, 4 IORD. Get. 56). I reg. 8, 12 (Didasc. apost. 27, 1) vasa (VVLG. armorum). Iudith 7, 5 (Sangerm. 15). I Macc. 3, 3 (Sangerm. 15). VVLG. Iudith 16, 23 HIER. epist. 29, 3 in Ier. 21, 3/6 p. 983 GREG. TVR. Franc. 2, 2. PORPH. Hor. carm. 2, 1, 22 pulvere (AMM. 21, 16, 3). IVST. 23, 1, 9 labores (CASSIOD. var. 8, 3, 4 or. frg. p. 476 IORD. Get. 176). PASS. Saturnin. (Migne 8, 690B) 2 tuba. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 170, 25 tibi necessitatibus bellicis occupato (COD. Theod. 12, 1, 95 neque bellicis necessitatibus neque muneribus militaribus). CORP. VI 1739 expeditiones (1740. 1742 LAMPR. Alex. 45, 1. COD. Theod. 6, 24, 6 vel necessitatibus nostris vel expeditionibus bellicis). CAPITOL. Aur. 13, 1 profectione. 14, 5 fugam et cetera, quae securitatem bellicam ostenderent. Ver. 5, 8 timore. LAMPR. Alex. 30, 1 actus publicos seu bellicos seu civiles (GREG. M. epist. 1, 73). TREB. Gall. 5, 2 clades. trig. tyr. 10, 10 castris. VOPISC. Aurelian. 26, 7 societas. HEGES. 2, 9, 8 bellicorum ... malorum (AVG. civ. 4, 2). 5, 39, 1 testamentum. AMBR. Iac. 2, 12, 58 conflictu (SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 259 *coni.* certamine). epist. 15, 5 furor (OROS. hist. 1, 9, 4 VITA Fulg. 14, 28). AMM. 14, 2, 14 sudoribus (COD. Theod. 7, 13, 16 INST. Iust. promulg. 1 CASSIOD. var. 2, 28, 1). 18, 1, 1 sollicitudinibus (22, 2, 2). 22, 10, 1 bellicis ... curis (*opp.* causae iudiciales. GREG. M. epist. 9, 141). CLAVD. carm. min. 30, 196. PS. RVFIN. in Ioel 3, 9/12 negotiis. COD. Theod. 6, 24, 2 armis ... et procinctibus bellicis. AVG. civ. 17, 18 bellica strage et excidio. 18, 2 vastatione. c. Faust. 22, 75 iussa. PS. AVG. serm. 49, 1 rumor. OROS. hist. 4, 11, 2 inpensis. VICTRIC. 26 adoreas et bellica facta. FVLG. myth. 1 praef. 7 bellici ... incursus. 8 *arva* bellicum robigaverat interdictum. BOETH. cons. 4, 7, 40 increpuit bellicus tumultus. GREG. M. epist. 5, 37 motus (*cf. p. 1824, 12—22*).

ars, virtus, laus, sim.: PLAVT. Epid. 450 arte duellica. LIV. 8, 6, 34 *aciem* omni arte bellica firmavit. APVL. Plat. 2, 25 PANEG. 12, 9 VEG. mil. 3, 9. 4, 30 *de libris quibus scientia traditur. passim.* APON. 6 p. 113. *cf. II p. 663, 58 sqq.* QVADRIG. hist. 7 virtute bellica. CIC. Mur. 22 de orat. 3, 136 (*add.* usum aliquem militarem ... aut iuris scientiam). Tusc. 1, 110 Lycurgum, Solonem legum et publicae disciplinae carere gloria, Themistoclem, Epaminondam bellicae virtutis. NEP. Ages. 4, 2 LIV. 23, 45, 4 (*add.* militarem disciplinam). 37, 6, 5 maiora clementiae benignitatisque quam virtutis bellicae monumenta. 37, 12, 9 VAL. MAX. 2, 6, 3. 5, 1 ext. 1 CVRT. 9, 8, 5 SEN. Tro. 751 PLIN. nat. 33, 9 SVET. Aug. 38. FRONTO p. 120, 4 N. virtutes tuas bellicas et militaria facinora tua atque consulta. TRYPH. dig. 49, 15, 12 PANEG. 2, 9 (*bis*). 11, 25 virtutibus bellicis et laude militiae. AVSON. 419, 36 PRVD. psych. 208 AVG. civ. 19, 12. *cf.* LIV. 5, 26, 10 cognitae rebus bellicis virtutis. CIC. Flacc. 64 *Graecia* imperio et bellica laude floruit. Pis. 92 bellicae laudis victoriaeque ... insignia et monimenta. Brut. 84. 239 bellicas laudes (*opp.* dicendi gloriam). Marcell. 6. 9 off. 1, 78. CAES. Gall. 6, 24, 1 summam ... iustitiae et bellicae laudis gloriam. LIV. 9, 16, 12 vir ... dignus omni bellica laude non animi solum vigore, sed etiam corporis viribus excellens. 10, 3, 7 bellicis laudibus. 29, 1, 6 VAL. MAX. 2, 9 praef. SEN. Tro. 769 QVINT. inst. 4, 8, 20. PLIN. paneg. 16 innutritus bellicis laudibus pacem amas. FRONTO p. 120, 18 N. bellicae ... tuae laudis et adoriae ... ministros. PORPH. Hor. carm. 4, 4, 41 ⟨adorea⟩ laus bellica dicitur. IVST. 7, 2, 6 gloria bellicae laudis. SYMM. epist. 2, 13 (*opp.* civiles). ANON. de mach. bell. 1. CIC. off. 1, 61 bellicae gloriae. 1, 116 TAC. ann. 1, 52. IVST. 18, 7, 19 bellicae gloriae laudes. EVTR. 8, 19, 1. VAL. MAX. 3, 7, 5 bellica haec praesentia animi, togata illa. GELL. 20, 10, 10 cum vi bellica et cruenta. AMM. 24, 3, 7 bellicarum ... doctrinarum.

II *de animantibus*: *hominibus, diis*: PROP. 3, 14, 13 Amazonidum ... bellica ... turba (OV. fast. 3, 80 *Romanorum* bellica turba). OV. met. 2, 752 *Minerva* dea bellica (4, 754. 5, 46 fast. 3, 814 Pont. 4, 1, 32 HOMER. 394 STAT. Theb. 8, 588 SIL. 7, 459. *cf.* AMPEL. 9, 10 *de Minerva tertia*. FIRM. err. 17, 3 Minerva ... bellicum nomen). 3, 704 bellicus aere canoro signa dedit tubicen. fast. 2, 478 *Quirinus* bellicus ... deus. 3, 1 bellice ... Mars (PAVL. FEST. p. 178 SEN. Ag. 547 Phaedr. 550). VELL. 2, 38, 3 civitatis (*i. e. Romae*). SEN. Phoen. 541 agminis. LAVS Pis. 141 nec semper in armis bellica turba manet nec tota classicus horror nocte dieque gemit. PLIN. nat. 33, 153 bellicos (-cosos *Bamberg.*) imperatores. TERT. anim. 31 Euphorbum militarem et bellicam animam (*opp.* residem et inbellem). SPART. Carac. 6, 1 ducem. AVIEN. orb. terr. 854 Sarmata bellica ... gentis Amazonidum suboles. AVG. civ. 15, 8 iuventutis. *cf.* STAT. Theb. 4, 385 Ismara. *de bestiis*: LVCR. 2, 661 equorum duellica proles. PROP. 4, 4, 14 bellicus ... equus. CYPR. GALL. frg. 11 equorum bellica pubes.

neutr. pro subst.: **bellicum** (*sc. signum, classicum*): CIC. Mur. 30 aliqui motus novus bellicum canere coegit. orat. 39 Thucydides de bellicis rebus canit ... quodam modo bellicum (QVINT. inst. 10, 1, 33).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Phil. 7, 3 bellicum me cecinisse dicunt; suscipiunt pacis patrocinium. LIV. 35, 18, 6 SEN. Thy. 187 QVINT. inst. 9, 4, 11. APVL. mund. 30 tuba bellicum cecinit (CYPR. epist. 30, 6 HIER. epist. 73, 2). IVST. 12, 15, 11. PANEG. 10, 18 bellicum strepunt nomina *Cheruscorum etc.* IVL. VAL. 2, 22 *Alexander* intonet bellicum. 2, 28 bellicum lituo praecinente. AMM. 26, 4, 5 bellicum canentibus bucinis (31, 6, 2. 31, 8, 10 *cf.* SEN. Thy. 553 cecinit ... bellum). SIDON. epist. 8, 6, 17 *eos* bellicum militarisque tessera terit. *nota*: HIER. in Eph. 6, 11 p. 670 nec bellicum aliquid nec tumultuosum agit. ANON. de mach. bell. 15 inter omnia quae adversum bellicum provida posteritatis cogitavit antiquitas (*cf.* LIV. 22, 25, 6 *p. 1811, 31*).

synonyma: cruentus (*v. p. 1812, 64*), hostilis (*cf. p. 1811, 50—52*). *ad II*: militaris (*cf. p. 1812, 15. 39. 42. 46. 1811, 18. 1812, 48*). *opposita*: civilis (*cf. p. 1811, 42. 48. 72. 1812, 19. 60*), domesticus (*cf. p. 1811, 16/17. 46. 48*), otiosus (*v. p. 1811, 44*), togatus (*cf. p. 1812, 63*), urbanus (*cf. p. 1811, 5—7*). *ad II*: reses, imbellis (*v. p. 1812, 76*). *B. A. Müller.*

Bellicus, -ī *nom. gent., cf.* Bellus. Bellius, Bellicius, Belliccus *al. fem. nominis gentilis non legi, at cognomen* Bellica *non semel invenitur* (*cf. infra*). *de quantitate* i *vocalis cf. W. Schulze, Eigennamen p. 42 adn. 4 et p. 292 adn. 1*: CORP. IV 2247 Bellícus hic futuit. INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 131 (*Spoletii*) C. Bellíc⟨us⟩ Servandu⟨s⟩. CORP. VIII 940 C. Bellícus Apthon⟨etus⟩ imp. Caesare Tr⟨aiano⟩. C. Bellicus Natalis *cos. a. 68 p. Chr., cuius filius fort.* C. Bellicus Natalis Tebanianus *cos. a. 87. cf. Henze, PW. III 252* (*prior* Bellicius *nominatus* CORP. VI 30469. 33743). CORP. VI 1173 c C. Bellico Marcelli⟨no⟩. 11509 Bellicus Thalamus. XI 3618 (*Caere*). VIII 3521 (*in Lambaese*) Bellicus Maritus. *cogn.* (*et nom. singulare*) *praecipue in finibus Celtarum* (*et Illyriorum?*): CORP. III 4311 (*periit*) L. Antisti Belliciani vet(erani) leg(ionis) I adiut(ricis) ... Luci Antisti Bellicus mil. leg. II adiut. ... et Bellicianus mil. leg. s(upra) s(criptae). 4789 (*a. 189*) Bellicus Marini fil. 5123. 5570. 5811. 6376 (*Salonis*). 7435 (*a. 182, in Moesia infer.*). 7652 (*in Dacia*) Firminius Bellicus ve⟨t.⟩. 7912. 8140 (*in Moes. super.?*). 12014, 159 (*in vasculo*). 15205, 3 P. Iulius Bellicus dec(urio) alae Asturum II dec(urio) municipi Cl(audiae) Celeiae. TAB. cer. Dac. 7 (Corp. III p. 940) int. 4 de Bellico Alexandri. CORP. V 1127 (*Aquileiae*) *servus*. 5010 *miles*. 5662. 6795. XII 738. 1361 ⟨B?⟩ellicae flaminic⟨ae⟩ divae Aug. 1398 C. Blaesio T. f. Vol. Bellico. 2018 Valeri Bellinus et Bellicus. 2247 Attia Atticí fíl. Bellica, *neptis* Ingenuiae T. f. Bellicae. 2262. 2442. 2561 Q. Catius ⟨...⟩ f. Bellicus sacerdos. 3485. 5701, 51. 5686, 125 (*sed* a *habet* Bellicci). XIII 872. 1678. 1692. 2982. 5723. 6214 Maianus Bellici f. 10010, 280 of. Belic. of. Beli. 10029, 11 (*in fistula plumbea*). INSCR. Rhen. Bramb. 1107 CORP. VII 163. CORP. VI 8583. 13701. 24857. 24858 A. Postum⟨i⟩ Celeris Belliciani L. Postumiu⟨s⟩ Bellicus. 35539. X 2074 (*Puteolis*). II 3265. 4175. VIII 1143. 1525 M. Mattius M. f. Arn. Pullaienus Bellicus (1526 C.). 2254 (*Lambaese*) d 16 *miles* (2567, 15 C. Nonius ⟨B⟩ellicus Cas⟨tra⟩. 36 A. Geminius Bellicus Sicc(a). 3228. 4874 *miles*). 5036. 5790. 11917 Bellicus Maximí Nanní fil(ius). 11941. 12936. 16928. 16991 M. Licinius Bellic(us) Roman⟨i⟩ f. 16999. 17012. 19361. 22640, 76. MARTYROL. Hier. 4 Non. Mai. in Africa ... Bellici. 11 Kal. Iun. Bellici. **Bellicānus,** -ī *cogn.* CORP. VI 3628 L. Senti Bellicani opt(ionis) le⟨g. I⟩ It(alicae). *Jacobsohn.*

[**belliensis**] *v.* Veliensis. **Belliēnus** *v.* Bellius.

bellifer, -a, -um *a* bellum *et* ferre, *cf. c.* belliger. CLAVD. 18, 429 Italiam. SIDON. carm. 9, 74 (*de agro cui Iason draconis dentes mandat*) belliferas ... glaebas. ALC. AVIT. carm. 5, 373 belliferae ... cohortes.

[**bellifico,** -āre.] VINDIC. med. 7 *prosacines* sua virtute navim bellificantes (velificantem *Kroll*) opposito ore vel mordenti immobilem retinent. *B. A. Müller.*

Belligeni *dativus nominis viri cuiusdam Siculi* LIV. 26, 21, 13 Belligeni, per quem inlectus ad transitionem Moericus erat, quadringenta iugera agri decreta. *Jacobsohn.*

belliger, -a, -um [*a* bellum *et* gerere; *cf. c.* belligerare. *Th.*]. PRISC. gramm. III 497, 7 a bello compositum ... belliger. NOT. Tir. 23, 47. GLOSS. bellator, bellicosus, hostilis (II 411, 52), duellio vel qui bellum gerit (IV 591, 32), pugnator, vir fortis, vir fortissimus, πολεμικός. DIFF. ed. Beck p. 41, 4 *cf. p. 1810, 76* GRAMM. suppl. 100, 13. 101, 7. *legitur apud* OV. GERM. SEN. trag. LVCAN. VAL. FL. MART. AVIEN. CLAVD. CYPR. GALL. PRVD. DRAC. CORIPP. VEN. FORT., *saepissime apud* STAT. *et* SIL., *deest ap.* VERG. HOR. *et duobus locis exceptis* (AVG. c. Faust. 15, 6 p. 428, 93 SEDVL. epist. p. 6, 8) *apud scriptores.*

I *de rebus*: OV. ars 2, 672 belligeras ... manus. SEN. Phoen. 472 capitis. VAL. FL. 5, 617 labores (CARM. adv. Marc. 3, 104). MART. 5, 24, 11 Hermes belligera superbus hasta. STAT. Theb. 10, 28 tropaeis (silv. 4, 3, 98 belligeris ducis tropaeis). 10, 739 belligeri ... aequore campi (SIL. 4, 471). 12, 717 belligeras acies Martemque secundum miscuit. silv. 2, 3, 12 *cf. p. 1814, 11.* 4, 4, 72 actus. SIL. 1, 434 Gradivus ... belligero rapitur curru. 3, 162 mentem. 7, 292 ritus. 8, 260 debilis arte belligera Martemque rudis versare. 10, 249 belligero fera belua dente. 13, 362 aere belligero revocante. 14, 326 trabes. 16, 65 sonuit ... per auras pondere belligero pulsati tegminis umbo. 17, 490 stridens sub pondere belliger axis. PRVD. psych. 806 regni ... pacifer heres belligeri armatae successor inermus et aulae. CLAVD. 28, 621 lusus. CYPR. GALL. Ios. 147 clamorem. DRAC. Romul. 3, 483 fremitus. 9, 32 corpore. 9, 71 turbine. CORIPP. Ioh. 6, 502 tuba belligeros cecinit clangore tumultus. VEN. FORT. carm. 7, 21, 11 tempore (*opp.* pax).

II *de animantibus* (*diis*): GERM. 306 belligerum ... arcum (*i. Sagittarium, sidus caeleste*). SEN. Herc. f. 901 Pallas (MART. 7, 1, 1). Phaedr. 808 Martis (188 MART. epigr. 6, 1. *cf.* GERM. frg. 4, 32 his idem lentos signis ... supprimet ignes belliger). LVCAN. 1, 62 ferrea belligeri ... limina Iani (*cf.* STAT. silv. 2, 3, 12 belligerum Iani nemus). STAT. Theb. 7, 383 populator. 12, 546 Aegide. silv. 1, 1, 30 Pauli. 3, 2, 117 urbis conditor (*i. Alexander Magnus*). 5, 2, 147 deis. Ach. 1, 504 numen (*v.* DRAC. Romul. 5, 265). SIL. 1, 38 Hannibal. 2, 168 virgine *Asbyte*. 3, 124 viris. 6, 586 parentis. 10, 314 Samnis. 12, 748 Astur (*syn.* atrox, saevus). 15, 4 belligeri Mavortia pectora fratres. 15, 594 belliger ... scitusque accendere Martem floruerat primo clarus pugnator in aevo. 17, 300 belliger Appi. 17, 531 belligerae ... umbrae. AVIEN. orb. terr. 906 Scytha (*syn.* ferox, trux). 1102 Elani. CLAVD. 1, 74 Augustus. AVG. c. Faust. 15, 6 p. 428, 9 heroam (*paulo supra* regem sceptrigerum). SEDVL. epist. 1 p. 6, 8 miles. MEROB. poet. 19 ultor. DRAC. Romul. 8, 47 Memnone. Orest. 173 tyranni. CORIPP. Ioh. 2, 91 Austur. CARM. poet. min. V 81, 20, 4 Arabas. *de populis sim.*: OV. trist. 3, 11, 13 belligeris ... gentibus (SEN. Med. 64). SIL. 4, 163 turmae. CYPR. GALL. exod. 671 catervis. 1023 maniplis. *de bestiis*: LVCAN. 6, 84 belliger ... sonipes (ENNOD. carm. 2, 94, 1). STAT. Theb. 7, 461 equos (Ach. 1, 431). SIL. 11, 564 feram (*sc. elephantos*).

nude vel substantivi loco positum: STAT. silv. 4, 3, 159 laudum cumulo beatus omni scandes belliger abnuesque currus. 5, 2, 33. SIL. 3, 398 *rex* ter denos decies emensus belliger annos. 13, 532 belligeros dura Gradivi sorte creatos (*cf. vers. qui sequ.*). DRAC. Romul. 8, 328 belliger armipotens (Orest. 250). CORIPP. Ioh. 1, 540. 4, 480 belliger ipse. 7, 348. 7, 417 belliger ille terribilis. VEN. FORT. carm. 4, 4, 12 *de Christi milite*: domini belliger (*antea* tiro rudis). Mart. 1, 112 fortior. 1, 458 Martius ... chalybs, Martinus belliger armis. 2, 172.

synonyma: armipotens, atrox, ferox, Mavortius, pugnator, saevus, trux. *oppositum*: pacifer.

Belliger *cogn. vir.* CORP. V 1296 (*prope Aquileiam*) M. Mascellionius Belliger patronus.

belligerātor, -ōris *m.* [*a* belligerare. *Th.*]. GLOSS. II 411, 51 πολέμαρχος. *v. ibid.* 569, 45 *et Löwe, glossae nom. p. 23.* ITALA deut. 2, 14 (Lugd.) gens virorum belligeratorum (ἀνδρῶν πολεμιστῶν; VVLG. bellatorum) 2, 16 Lugd. (VVLG. pugnatores). VVLG. I Macc. 15, 13. 16, 4 (AVIEN. orb. terr. 583). AVIEN. orb. terr. 55 belligeratores ... Arimaspas. VEN. FORT. Mart. 3, 392. vita Hil. 5, 14 signifer belligerator. ITALA Ios. 8, 10 (Lugd.) populus belligeratorum (VVLG. pugnatorum). CLAVD. carm. min. 7, 1 Mars pater armorum, fortissime belligerator. AVG. civ. 18, 15. VEN. FORT. vita Marcell. 1, 4 belligerator expertus in armis. GLOSS. IV 211, 18 *et* 585, 49 *v. sub* Bessi.

belligero, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* belliger. *Th.*]. GLOSS. πολεμεῖν pugnare. *de origine voc. cf.* QVINT. inst. 9, 4, 39. *dep.* belligeror: HYG. fab. 274 p. 151, 9 *v. p. 1815, 10* RVFIN. Orig. in Ios. 18, 3. *in codd. confunduntur* belligerandi *et* belli gerendi: CAES. Gall. 6, 22, 3. 7, 63, 4. *incertum videtur, num de codd. lectionibus* HIRT. Gall. 8, 55, 2 *recte docuerint; cf. Nipperdey ad loc.* *legitur inde a* PLAVTO *et* ENN., *creberrime in* ITALA.

1 *proprie*: *i. q. bellum gerere, in bello esse*: PLAVT. Capt. 24 belligerant Aetoli cum Aleis (93 RHET. Her. 4, 11, 16 SVET. Aug. 94. ITALA Ios. 9, 2 Lugd. ἐκπολεμῆσαι Ἰησοῦν; VVLG. pugnarent contra. HYG. fab. 41 p. 70, 1). ENN. ann. 195 Vahl. non cauponantes bellum, sed belligerantes, ferro, non auro vitam cernamus utrique (*cf. Aeschyl. Sept. 528*). HIRT. Gall. 8, 55, 2 iure potius disceptandi quam belligerandi. LIV. 21, 16, 4 cum Gallis tumultuatum verius quam belligeratum. TAC. ann. 2, 5. 3, 73 adversum artes Tacfarinatis ... belligeratum (4, 46 adversum accolas). ITALA num. 21, 1 (Lugd. ἐπολέμησε; VVLG. pugnavit contra). iud. 12, 3 (Lugd. παρατάξασθαι ἐν ἐμοί; VVLG. adversum me consurgatis in proelium). deut. 3, 22 (Lugd.). Ios. 11, 23 (Lugd.) terra cessavit belligerare (VVLG. quievit ... a proeliis). iud. 1, 5 (Lugd.) belligeraverunt ad eum (παρετάξατο; VVLG. pugnabat contra. ITALA iud. 12, 4 [Lugd.]). 1, 8. 2, 18 (πολιορκούντων). 11, 8 belligeravimus in filiis Ammon (VVLG. pugnes contra). 11, 27 (παρατάξασθαι; VVLG. indicens mihi bella non iusta). VVLG. Mich. 4, 3 non sumet gens adversus gentem gladium et non discent ultra belligerare. BARNAB. 16, 4 dum ... belligerarent (διὰ τὸ πολεμεῖν). PORPH. Hor. carm. 4, 4, 1 belligerantis Drusi. COMM. instr. 2, 22, 1 LACT. inst. 5, 17, 11. epit. 66, 2 civitates inter se belligerabunt (*syn.* arma tractare). AVG. civ. 4, 15 belligerare et perdomitis gentibus dilatare regnum. 4, 21. 7, 14 *Mercurium et Martem* sermocinandi et belligerandi administros. 19, 7 belligeratur *ab humano genere.* 19, 12 *v. p. 1815, 25.* c. Faust. 22, 75. LIB. iubil. 46, 16 (*cf.* BIBL. exod. 1, 10) belligerabunt ... ipsi nos (*acc.*) super inimicos nostros. CASSIOD. var. 12, 5, 4 dum belligerat Gothorum exercitus, sit in pace Romanus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

de diis inter se vel cum hominibus pugnantibus: PLAVT. Persa 26 disne advorser? quasi Titani cum eis (*sc. dis*) belligerem? SCHOL. Verg. Veron. Aen. 4, 178 (*ex Aspro*) adulter⟨asse⟩ deos ⟨inter se⟩ et belligerasse. COMM. instr. 1, 12, 3 belligerans contra Titanas. AVG. civ. 4, 7 inter se belligerant (*ibid.* habent … inter se inimicitias). DARES prol. p. 1, 16 deos cum hominibus belligerasse.

2 *translate vel in imagine*: *de hominibus singulis inter se pugnantibus*: PLAVT. Truc. 628 belligerandum est tecum. HYG. fab. 79 p. 81, 11 ad Helenam Castor et Pollux … belligerarunt (*an in gr.* πρὸ Ἑλένης, *corrupt. in* πρὸς Ἑλένην?). fab. 274 p. 151, 9 Belus … gladio belligeratus est (*antec.* fustibus dimicaverunt). VVLG. Iac. 4, 2 litigatis et belligeratis (ITALA cod. ff rixatis et pugnatis). ITALA apoc. 13, 4 (Primas.) quis potest belligerare (VVLG. pugnare) cum ea (*bestia*)? *de hominibus contra res pugnantibus*: PLAVT. Truc. 183 cum geniis suis belligerant. CIC. p. red. ad Quir. 19 nobis … cum fortuna belligerandum fuit. *inde apud christianos*: AVG. civ. 20, 8 cum quibus (*hominibus*) ei (*diabolo*) belligerandum fuit. c. Iul. 3, 21, 43 *pudicitia coniugalis* belligerat … contra carnalem concupiscentiam (*cf. quae seq.*). 3, 21, 50 *cum concupiscentia* carnis … belligerent. AVG. epist. 243, 8 (Migne 33, 1057) *ecclesiae* abortivi … filii adversus eam infrenis armis belligerare non dubitent. PS. RVFIN. in psalm. 9, 7 cum suis vitiis belligeraverit. CARM. epigr. 712, 14 bella gerens carnis pestifera vitia contra belligeransque palam saevissima proelia vicit.

fere proverbialiter: AVG. civ. 19, 12 omnis … homo … belligerando pacem requirit, nemo autem bellum pacificando.

structurae: *sequitur* cum (*saepe*), ad (ITALA; *cf.* HYG. fab. 79 *p. 1815, 9*), adversus, in *c. abl.* (ITALA), *acc.* (LIB. iubil. 46, 16 *v. p. 1814, 82*).

synonyma: adversari, dimicare, bellum gerere, habere inimicitias, litigare, pugnare, rixare, arma tractare. *opposita*: esse in pace, pacificari. *cf.* tumultuari: *v. p. 1814, 65*. *B. A. Müller.*

Bellinciona *v.* Bilitio. **Bellinia** *v.* Bellinus.

Belliniccus *v.* Beliniccus.

Bellintum *mutatio in Gallia Narbon.; cf. PW. III 254.* ITIN. Burdig. 553, 4 mutatio Bellinto.

1. Bellinus, -a *cogn., cf. c.* Belenus (Belinus). CORP. XII 1866 *Attius* Bellinus *libertus.* 2002 T. Servilius Bellinus. 2018 Valeri Bellinus et Bellicus. 3748 T. Messi Bellini. XIII 2512 (*apud Ambarros*) Sextilius Bellinus. 2698 (*Augustoduni*) Bellina Magi. 5281 (*August. Rauric.*) d. m. Bellinus Divixt. filio. 5498 Balinis Bellini filia (*lect. inc.*). 6628 (*Germ. super., a. 181*) C. Iu⟨l.⟩ Bellin⟨u⟩s et C. Iu⟨l. M⟩ontanus *beneficiarii cos.* 10017, 3. III 10884 (*Pann. sup.*) Iul(io) Bellino. V 8122, 3 (*mus. Taurin., in manubrio paterae argenteae*) Bellini. VII 430 ⟨. . .⟩ Bellinu⟨s⟩. *adde* HIST. Brit. chron. min. III p. 162 Bellinus *rex Britonum.* *cf.* PLVT. Pomp. 24 (*v. p. 1816, 37*). *?***Bellinia** *nom. gent.* CORP. VIII 12075 Bellinia Rogata (*sic Cagnat,* Belliena *Poinssot*). *Ihm.*

2. Bellinus *v.* Belenus.

bellio (-ōnis) *f.* [*fortasse a* bellus. *Th.*]. *herba*: PLIN. nat. 21, 49 *flore* luteo et bellio pastillicantibus quinquagenis quinis barbulis. 1, 21, 25.

Belliolus *v.* Bellius. **Belliosa** *v.* Bellius.

bellipotēns, -tis *a* bellum *et* potens. PRISC. gramm. III 497, 7 a bello compositum bellipotens. NOT. Tir. 41, 19. GLOSS. IV 585, 35 qui potestatem habet belli. *vocabulum poeticum et nude et attributi vice positum inde ab* ENN. *legitur semper primo vel secundo hexametri pede.*

de hominibus: ENN. ann. 181 Vahl. stolidum genus Aeacidarum: bellipotentes sunt magis quam sapientipotentes. CLAVD. 7, 144 bellipotens Stilicho. carm. min. 30, 40 bellipotens … avus. SYMPH. 292 bellipotens olim, semper metuendus in armis *miles.* DRAC. Romul. 8, 318 bellipotens … propago. 8, 319 Aiax. 9, 141 bellipotens … dux (*coni.* animos … feroces). Orest. 27 bellipotens … princeps. *de diis*: VERG. Aen. 11, 8 (*de Marte*) magne … bellipotens (VAL. FL. 1, 529 HOMER. 532 STAT. Theb. 3, 292. 3, 577. 8, 384 stat medius campis … cuspide sicca bellipotens. 9, 832. silv. 1, 4, 34 accipit omni exuvias Diana tholo captivaque tela bellipotens. 5, 2, 179 Ach. 1, 443 SIL. 10, 547 FIRM. err. 12, 8 ANTH. 272, 1 GLOSS. V 271, 14). STAT. Theb. 2, 716 (*de Minerva*) diva ferox … decus ingeniumque parentis bellipotens (DRAC. Romul. 4, 42 GLOSS. V 271, 14). TERT. adv. Marc. 1, 6 *deum* alterum … ferum, bellipotentem, alterum mitem, placidum. 3, 14 bellipotens et armiger Christus. 3, 21 Christum non bellipotentem, sed paciferum. *de rebus*: ENNOD. carm. 2, 111, 1 dextera bellipotens.

bellis *f.* [*orig. inc., nisi a* bellus *derivatum* est. *Th.*] *herba*: PLIN. nat. 26, 26 bellis in pratis nascitur flore albo, aliquatenus rubente (1, 26, 13).

Belliso *v.* Belsinum.

bellisonus, -a, -um *a* bellum *et* sonus *vel* sonare. PAVL. NOL. carm. 26, 425 bellisono venientes flumine pugnas. DRAC. Orest. 634 non indice cornu classica bellisonis quatient clangoribus auras.

Belliternus *v.* Velitrae. [*B. A. Müller.*

Bellitiona *v.* Bilitio.

bellitūdo, -inis *f. a* bellus. PAVL. FEST. p. 35 bellitudinem sicut magnitudinem Verrius dixit (PLAVT. frg. inc. 68). *Ihm.*

Bellius, -a *nom. gent., pars exemplorum originis Celticae, ut videtur. cf.* Bellus, Bellicus *et nom. gent.* Balbius *cum* Balbus, Balbicus *al.* (*v. Schulze, Eigennamen p. 43 sq.*), *sed etiam* Belleius, Bellenius. CIC. orat. 153 quid vero licentius, quam quod hominum etiam nomina contrahebant, quo essent aptiora? nam ut duellum bellum, duis bis, sic Duellium eum qui Poenos classe devicit Bellium nominaverunt, cum superiores appellati essent semper Duelli. CORP. III 2591 (*Salonis*) Bellia Chrysorhoe. 5155 (*Celeiae*). CONST. veteran. 178 p. 1993 extr. 29 C. Belli Vrbani *et saepe.* CORP. V 5387 Suadillae Belliae Cripponis f. V suppl. ital. 1080, 108 (*Aquileiae*). XII 3470. XIII 2079 (*Luguduni*) C. Belli Bellioli … C. Bellius Octavius pater et … Bellia Octaviola soror. 2486 (*apud Ambarros*). 6159. 10010, 285 (*in vase*). CORP. VI 4370 (*e columbar.*) Belliae Sympherusae. 18889. 34677. XIV 1624 (*Ostiae*). COD. Iust. 8, 13, 4 (*a. 208*) Bellio. *cogn.*: CORP. XIII 2000 (*Luguduni*) Numonia Bellia … Num⟨o⟩nia Belliosa *filia.* VI 13034 Aurelius Bellius et Aurelia Aquillia. **Belliolus,** -ī *cogn. vir.* CORP. XIII 2079 (*Luguduni*) *cf. supra l. 13.* **Belliosa,** -ae *cogn. mul.* CORP. XIII 2000 *supra l. 17* (*cf. W. Schulze, Eigennamen p. 285*). **Bellēius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 4263 (*in columbar.*) Belleiae Musice. 13537 C. Belleio Claudiano … C. Belleius Ponticus et Claudia Nice filio. 27923 (*periit*). IX 2188 (*Caudii*) Belleiae Restitutae. **Bellēnius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 1057, 4, 97 (*a. 211*) L. Bellen(ius) Commodus *miles* (1058, 7, 40). 1058, 5, 56 C. Bellen. Saturninus *miles.* 7518 Bellenia Parthenope. XIV 246, 3, 19 (*Ostiae, a. 140*). 692 C. Bellenio Triumpho Laberiano Bellenius pater fil(io). VIII 1799 *Belenia* Fabia. 4695 Q. Bellenius Secundus. *cogn.*: CORP. VI 10215 P. Aelio P. fil. Bellenio Aristoni … P. Aelius Bellenius Aristo filius. **Bellēnus,** -ī PAPYR. Wessely Wien. stud. 24 p. 109 (*a. 99*) Λουκίωι Βελλήνῳ Γεμέλλῳ. **Belliēnus,** -ī *nom. gent., cf.* Billienus. PRISC. gramm. III 497, 3 Bellienus quoque proprium a bello est derivatum. SALL. Iug. 104, 1 Marius … Sullam ab Vtica venire iubet, item L. Bellienum (bellienum, belligenum *codd.*) praetorem. *fort. idem* ASCON. tog. cand. p. 81 L. quoque Bellienus damnatus est, quem Cicero ait avunculum esse Catilinae (*cf. Klebs, PW. III 253*). PLVT. Pomp. 24 ἥρπασαν δέ ποτε καὶ στρατηγοὺς δύο Σεξτίλιον καὶ Βελλῖνον ἐν ταῖς περιπορφύροις. CORP. X 2165 L. Bellienus Genialis … Fania Sicundina coniugi. *cognominis vice fungitur*: CIC. Font. 49 M. Fonteius … legatis suis, primariis viris, C. Annio Bellieno et C. Fonteio negotium dedit. **Bellonius,** -ī *nom. gent.* CORP. XIII 6488 L. Bellonius Marcus. *cf.* XI 1015 (*prope Regium Lepidi*) Belloni⟨us …⟩. *cogn.* (*an* Bellonus?): CORP. VI 6915 (*in monumento vineae aquariorum*) T. Apsuleni T. l. Belloni. **Bellicius,** -a *nom. gent.* CORP. VIII 1279 ⟨Bell⟩íci Secundi *testimonium non sufficit ad probandam* i *longam.* *pars exemplorum fortasse a Celtis et Illyriis originem habet. cf.* Bellicus. *nobiliores*: Bellicius Sollers *cos. suff.* '*Traiano ut videtur imperante*' (*cf. PW. III 252*). CORP. III 13250 *fortasse idem* CORP. XV 887, a (*in lateribus, aetat. Hadr.*) L. Bellici Sollerti(s) (Vellici *b, e*). CORP. III 12116 ⟨…⟩cius T. f. Cl. Dexter Augus⟨tanus Alpin⟩us Bellicius Sollers Metilius ⟨…⟩us Rutilianus … leg. Aug. pr. pr. prov⟨inciae⟩ Ciliciae *cons.* Q. Pompeio Q. f. Quir. . . Alpino Bellicio Sollerti *cons. a. 169.* CORP. XII 1853 (*litteris bonis*) C. Bellico Calpurnio Torquáto cós. C. Bellicius Torquatus Tebanianus *cons. a. 124 cf.* C. Bellicus Natalis Tebanianus *p. 1813, 24* (*Klein, fasti consulares p. 61*). *idem* CORP. XII 169 ⟨C. B⟩ellicio Fla⟨cco …⟩. XIV 51 C. Bellico Torquato. C. Bellicius Torquatus *cos. a. 143. fort. idem cos. a. 148. cf.* INSCR. graec. ad res Rom. pertin. I 698 (*in Thracia*) Βελλικίῳ Τορκ⟨ουάτῳ Τηβανι⟩ανῷ. CORP. XV 7417 (*in fistula*) C. Bellici Calpurni Apolausti. VI 1058, 7, 148 (*a. 210*) M. Bellic(ius) Pacorus. 32658 M. Bellici Valentis *praetor.* 13538. 13539—13542. XV 2418. 7129 (*aetate fort. Trai.*) Belliciae Modeste v(irginis) V(estalis). XIV 326, 8. 693. IX 1942 (*Beneventi*). 3715 (*Marruvii*). X 2416 (*Puteolis*). XI 685 (*in titulo pravae auctoritatis*) C. Bellitii C. f. Trom. Felicissim(i) … C. Bellitius Felix nep(oti). 6311 (*Pisauri*). 6700, 135 (*in vase Arretino*) Bellici. V 3515 (*Veronae*) L. Bellici Anthí et Belliciae Myrtidis. V suppl. ital. 957. XIII 3707 *in antica* b 13 C. Bellicius Cossus. 5499 Bellicia Bellici soror. 10022, 44. 45. III 4839 (*in Norico*) Bellicius Statutus de alae I. Thrac. 5425. 5493. 5813 C. Bellicius Ingenuus II. vir Cl(audiae) Cel(siae). 5589 L. Bellicio L. f. Quartioni decurioni Iuvavensium … Bellicius Seccio et Bellicius Achilles. 6211 (*in Moes. infer*). 14409. CONST. veteran. 254 p. 2004 extr. 27. CORP. III 4929 (*Viruni*) Bell(iciae) Autetae. 11504 M. Bell(icius) Saturninus trib. chor. I Fl. Brit. … cum Bell. Saturnina Bel. Finitian. fi⟨li⟩is. VIII 1287 L. Bellicius Bellicianus … Bellicius Repostus. *christiani*: AMBR. epist. 79. 80. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 94ᴬ episcopus Teleptensis. 4, 147ᶜ. *cogn.*: CORP. VI 31959 ⟨…⟩rius Bellicius v. c. praef. urb. 3194 T. Aur(elio) Bellicio eq(uiti) sing(ulari) Aug. CORP. graec. II 3665, 50 (*Cyzici*) *M. Οὔλ(πιος) Κλ(αύδιος)* Βελλικιος Εὔκρος Σελεύκου. *Jacobsohn.*

bello, -āvī, -ātum, -āre *a* bellum. GLOSS. πολεμεῖν, dimicare, expugnare, inire bellum, pugnare. *deponens* bellor, -ārī (NON. p. 472 SERV. Aen. 1, 4 PRISC. gramm. III 364, 11 *et passim ap.* gramm.): VERG. Aen. 11, 660 pictis bellantur Amazones armis. SIL. 2, 349 *v.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1818, 44. COMM. instr. 1, 33, 8 *v. p. 1819, 29.* bellantes, -ium *vice substantivi*: IVST. 39, 3, 8 ITALA psalm. 55, 3 (Hier. epist. 106, 32) *et* VVLG. (*syn.* inimici. *v.* ITALA Veron.). VVLG. II par. 11, 1 (*cf.* VVLG. I reg. 18, 5 viros belli). PAVL. MED. bened. 2, 3 AVG. civ. 19, 12 MART. CAP. 2, 149 DRAC. laud. dei 3, 547 (*cf.* 1, 231 miles; 2, 25 militia). IORD. Get. 102 CASSIOD. in psalm. 77, 67 *al.* *gen.* bellantum: VERG. georg. 3, 183 Aen. 12, 400 SIL. 5, 127 *al.* AVG. civ. 4, 2 p. 147 (*pars codd.*), *cf.* GLOSS. *legitur inde a* PACVV. *et* BIBAC.

I **proprie:** 1 *i. q. bellum gerere, in bello esse*: QVADRIG. hist. 41 inimiciter tecum bellare studemus. *sim. seq.* cum (*cf. sub* 2): CIC. Verr. 5, 72 Mur. 32 Arch. 27 prov. 32 Phil. 11, 6 NEP. Timol. 2, 3 reg. 2, 2 Hann. 1, 3 HYG. Gell. 10, 16, 15 LIV. 6, 42, 4. 8, 2, 13. 9, 17, 2 *et saepe.* VELL. 1, 12, 6. 2, 98, 2 POMP. TROG. Iust. 38, 7, 10 CVRT. 8, 12, 12 PLIN. nat. 7, 213 TAC. ann. 4, 43 RVF. FEST. 3. CIC. Manil. 32 longe a domo bellare et propugnaculis imperii sociorum fortunas, non sua tecta defendere (*cf.* NEP. Them. 9, 2 *infra l. 29*) rep. 2, 26 *animos* ardentis consuetudine et cupiditate bellandi mitigavit *Numa* (NEP. Ham. 1, 3. Hann. 2, 1 *syn.* arma ... inferre. FRONTO p. 206, 13 N. longa desuetudine bellandi miles ... ad ignaviam reductus). 2, 27 *animos* studiis bellandi ... immanis ac feros (CAES. Gall. 3, 17, 4 spes praedandi studiumque bellandi. SIL. 14, 44). rep. 3, 15 bellandi causam (SALL. epist. Mithr. 5 NEP. Ham. 3, 1 POMP. TROG. Iust. 38, 5, 10 SEN. Herc. O. 424 IVST. 31, 4, 7). off. 1, 80 bellandi ... fuga (*antecedit* decertandi fortitudo). CAES. Gall. 1, 2, 4 bellandi cupidi. 4, 1, 4 *armatos* bellandi causa ... educunt (LIV. 34, 41, 3). civ. 3, 50, 1 in novo genere belli novae ab utrisque bellandi rationes reperiebantur. BELL. Afr. 31, 4 scientia bellandi. 61, 5. 73, 1 pristina bellandi consuetudine (CIC. rep. 2, 26 *v. supra l. 17*). 73, 2 copias in Gallia bellare consuetas. NEP. Them. 5, 1. 9, 2 adversum patrem tuum bellare patriamque ... defendere. *sim. seq.* adversus, -um: LIV. 8, 6, 15: 9, 42, 9 pro Samnitibus adversus Romanos. 38, 8, 7. 44, 30, 1 PAVL. FEST. p. 119 TAC. hist. 1, 56 ann. 12, 62 ITALA Is. 41, 12 (Hier. *in loc.* p. 950) Ier. 15, 20 (Hier. *in loc.* p. 950) *et* VVLG. EVTR. 7, 4 HIER. hom. Orig. in Ezech. 13 p. 99^A. VVLG. Ier. 1, 19 (ITALA Lucif. non parc. 14 p. 238, 8 pugnabunt). Is. 41, 12. AVG. civ. 3, 11 SVLP. SEV. chron. 1, 24, 1. 1, 45, 5. 2, 19, 4. NEP. Con. 2, 2. Epam. 8, 5 bellare destitit (Hann. 1, 3 LIV. 34, 41, 5 desitum bellari). SALL. hist. frg. 1, 32. VERG. georg. 3, 183 (*cf.* 3, 179). Aen. 8, 400. 11, 256 mitto ea, quae muris bellando exhausta sub altis. *sic saepius.* bellando *fere i. q. bello*: VERG. catal. 9, 53 aliam ex alia bellando quaerere gentem. OV. epist. 3, 122 parta ... bellando gloria (*cf.* 3, 115 pugnare, 123 fera bella). MELA 3, 26 STAT. Theb. 5, 76 SIL. 15, 36. VVLG. Ios. 11, 19 (*cf.* ITALA Lugd.). VEG. mil. 1, 28 AVG. civ. 2, 25. 18, 2. 18, 22. quaest. hept. 6, 17 p. 433, 12 ad nullam civitatem bellando accessit ... quam non ceperit. TIB. 1, 1, 53 bellare ... terra ... marique. HOR. carm. 3, 2, 7 matrona bellantis tyranni. carm. saec. 51 bellante prior, iacentem lenis in hostem. OV. fast. 5, 574 bellandi ... auctor. LIV. 2, 54, 1 non ... bellatum *est. sim.* 3, 23, 4. 3, 71, 6. 5, 23, 2 varie. 5, 28, 5. 6, 42, 4. 7, 15, 9 vario eventu. 7, 29, 1 *al.* 22, 9, 10 prospere. 27, 5, 1 annos prope sexaginta in Sicilia terra marique magnis saepe cladibus bellatum. 29, 14, 1 *al.* 33, 12, 7 ad internecionem. 43, 4, 5 crudelius avariusque. *saepius.* TAC. hist. 1, 56. 1, 89 ann. 2, 13. 2, 26 RVF. FEST. 3 EVTR. 7, 4 AVG. civ. 3, 11. 16, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 24, 1. 1, 45, 5. LIV. 7, 27, 7 ferocior ad rebellandum quam ad bellandum gens. 8, 37, 2 arrecti ad bellandum animi. 9, 18, 9. 9, 19, 6. 21, 53, 5. 27, 12, 13 si uno proelio haud incruentus abeat, quietius deinde tranquilliusque eum bellaturum. 32, 21, 18. 32, 33, 12 acie bellare ..., urbibus parcere. 35, 45, 4. 36, 7, 20 (*ibid.* non omnis peritissimus ... belli, cum Romanis certe bellare ... didici). 38, 13, 11 feroces ad bellandum ... viros (*cf.* 7, 27, 7). 40, 38, 5 vires ad bellandum. 40, 47, 3. 42, 59, 10. 45, 36, 4 militiam ... horridiorem asperiorem⟨que⟩ bellantibus, eandem victoribus inopem atque inhonoratam futuram. VELL. 2, 41, 1 celeritate bellandi. 2, 49, 4. CVRT. 7, 8, 21. MELA 1, 93 Achivorum bellantium statio. 2, 12. SEN. nat. 1 praef. 11 navigatis ... bellatis. LVCAN. 1, 283 PETRON. 115 illum bellantem arma decipiunt. PLIN. nat. 5, 11 Romana arma ... in Mauretania bellavere. STAT. Theb. 4, 210. 5, 744. 12, 573. Ach. 1, 494 huic bellare cupido praecipua. SIL. 1, 32 bellandi ... furore. 5, 100 bellandum est astu; levior laus in duce dextrae. 5, 127. 5, 565 veterem bellare Labicum (6, 616 bellandi vetus. 14, 277 bellare ... docilis). SIL. 7, 92 arte bellandi (FRONTIN. strat. 1, 8, 2 neque virtute neque artibus bellandi. IVST. 19, 1, 1. FLOR. epit. 1, 3, 1 militarem disciplinam artemque bellandi. RVFIN. Orig. in gen. 17, 5 virtute bellandi. PS. RVFIN. in Am. 2, 13/16. *cf. p. 663, 74*). SIL. 8, 26 praecepta modumque bellandi (16, 91). 8, 495/6. 9, 194 bellandi merces ... gloria. 12, 389 dictis bellantum aequare calorem. 14, 272. 15, 267. 15, 643 suetus ... bellare. 16, 564 laetus bellare Latinis. 16, 694. QVINT. inst. 10, 1, 114 decl. 255 p. 46, 4 propositum bellandi. FRONTIN. strat. 1, 8, 7 calliditatem et peritiam bellandi. TAC. Agr. 31 in libertatem, non in patientiam bellaturi (in poenitentiam laturi *codd.*) *cf.* hist. 1, 89 in unius ... decus. 2, 7. 2, 40 *v. p. 1819, 72.* 2, 94 pro Vindice (3, 72. 4, 20 ann. 2, 44). 4, 55 per Gallias. ann. 12, 60. 14, 35 solitum ... Britannis feminarum ductu bellare. SVET. Iul. 35 *Pharnacem* occasione temporum bellantem (rebellantem *Bentley*). FLOR. epit. 2, 10, 1. ITALA I Macc. 3, 10 (Sangerm. 15) virtutem multam et magnam ad bellandum contra Israel. VVLG. deut. 20, 19 III reg. 12, 24. 22, 6 ire debeo in Ramoth Galaad ad bellandum (πόλεμον; *cf.* 22, 4 ad proeliandum. ITALA Lucif. reg. apost. 8 p. 54, 13 in pugnam. *cf.* BIBL. II par. 18, 5. 14). VVLG. Ier. 34, 1 populi bellabant contra Ierusalem (*sim. seq.* contra: ITALA I Macc. 3, 10 [Sangerm. 15] *v. l. 2.* VVLG. Is. 37, 9 RVF. FEST. 3). II Macc. 10, 15 bellare tentabant (ITALA Ambros. bellum parare). COMM. instr. 1, 34, 12 bellatur ibi (*sc. apud paganos*), dein canta⟨n⟩tur pro psalmis amore⟨s⟩. TYCON. reg. 4 p. 54 bellantium est mos fortibus fortes opponere. AVSON. 1, 5 bellandi fandique potens. DICT. 6, 2. AMM. 31, 15, 10 *v. infra l. 72.* CLAVD. carm. min. 30, 222. RVFIN. symb. 2 instituta bellandi. PS. RVFIN. in Ioel 3, 13 instar bellantium ducum. AVG. civ. 3, 13 *Sabinae* sociatae bellantibus Romanis. 4, 2 vastationes eversionesque bellantum. 4, 15. 15, 4 terrena civitas ... adversus se ipsam ... dividitur litigando, bellando atque pugnando (*ibid.* adversus alteram sui partem bellando surrexerit). *ibid. ad pacem* pervenire bellando. 19, 12. 19, 7. 19, 12 bellantium saevitia. quaest. hept. 6, 10 p. 428, 21 ei bellare fas est. MEROB. poet. 150. COD. Theod. 13, 1, 7 sudore bellandi. *nota*: FLOR. epit. 4, 12, 40 sub meridiano tumultuatum magis quam bellatum est. LIV. 34, 13, 5 praedonum magis quam bellantium militastis more. *cf.* DRAC. laud. dei 2, 294 bellator ... pirata.

2 *fere i. q. pugnare, in pugna esse*: PACVV. trag. 168 (Non. p. 234) quod ego in acie †celebro obiectans vitam bellando aptus sum. BIBAC. carm. frg. 16 exsuscitat acris ad bellandum animos reficitque ad proelia mentes. CAES. civ. 2, 16, 3 pari ... condicione ex muro ac turribus bellandi data. 3, 50, 1 *cf. p. 1817, 26.* BELL. Hisp. 31, 3 ex utroque genere (*sc. congressu et clamore*) ... parem virtutem ad bellandum contulissent. BELL. Afr. 61, 5 *et* 73, 1. 2 *cf. p. 1817, 27.* VERG. georg. 3, 183 *v. p. 1817, 38.* Aen. 1, 466 bellantes Pergama circum ... Grai. 11, 660 pictis bellantur Amazones armis. 12, 400 clamor bellantum iuvenum et duro sub Marte cadentum. HOR. carm. 3, 2, 7 *v. p. 1817, 46.* OV. met. 5, 101 *Emathion*, quoniam prohibent anni bellare, loquendo pugnat. LIV. 9, 41, 4 neque eius pugnae memoria tradita foret, ni Marsi eo primum proelio cum Romanis bellassent. 10, 30, 4 quo *die* in Sentinati agro bellatum. CVRT. 8, 14, 11. SEN. Phaedr. 545 manu bellare nuda saxaque et ramos rudes vertere in arma. LVCAN. 3, 557 Romana ratis stabilem praebere carinam certior et terrae similem bellantibus usum. VAL. FL. 6, 373 has ... contra bellabimus? (*cf.* 6, 338). HOMER. 908 in mediis bellatur gurgitis undis. 927 non saeva fatigant pectora *Achillis* bellando. STAT. Theb. 3, 313 Tyriis sub moenibus ambae bellabunt gentes. 8, 142. 8, 505 me fulmina *Iovis* contra ... ruere et magno bellare parenti. 8, 728. 9, 320 gaudebat ... bellare ... Crenaeus in undis. 9, 710. 791. SIL. 2, 349 *turmae* nudis bellantur equis. 3, 235 rudis his tum parma, brevique bellabant ense (*cf.* 3, 237). 4, 674. 4, 755 bellandi tempus (DICT. 2, 38. 2, 41). 5, 430. 9, 415. 10, 120. 12, 277 vivis avulsa ... tegmina bellantum. 14, 323. 15, 235. TAC. Agr. 35 legiones pro vallo stetere ingens victoriae decus citra Romanum sanguinem bellandi (-ti *Rhen.*) et auxilium, si pellerentur. Germ. 7 *deum* adesse bellantibus. hist. 1, 1 bellatum apud Actium. ann. 1, 64 operantium bellantiumque clamor. 6, 35. ITALA iud. 1, 3 (Aug. quaest. hept. 7, 2 p. 450, 1) quis ascendet nobiscum ad Chananaeum dux ad bellandum in eo (παρατα ξώμεθα, VVLG. ascende ... et pugna contra). Zach. 10, 5 (Hier. *in loc.* p. 871). VVLG. deut. 3, 1 egressus ... Og ... in occursum nobis cum populo suo ad bellandum. 20, 9 unusquisque suos ad bellandum cuneos praeparabit. Ios. 14, 11 *iuventutis* in me ... fortitudo ... perseverat tam ad bellandum quam ad gradiendum (*cf. Graec. et* ITAL. Lugd.). iud. 5, 14 exercitum ducerent ad bellandum. 21, 22. I reg. 4, 9. II reg. 11, 17 bellabant adversum Ioab (ITALA Vind. 17 pugnaverunt cum). III reg. 22, 6 *v. supra l. 2.* Is. 41, 12 (41, 11 pugnant). PORPH. Hor. sat. 1, 7, 10 eadem pertinacia ... mali homines inter se contendunt, qua bellant viri fortes. IVST. 7, 2, 9. 20, 5, 5 ei ... vel in acie bellanti vel de tergo intentis in proelium hostibus. IVL. VAL. 3, 6 neglecto ... opere bellandi. 3, 7 p. 117, 15 genera bellandi (DICT. 3, 1). ITIN. Alex. 9 (*bis*). 26 DICT. 2, 39. 3, 5 quos adversum bellabat. 3, 6 vir egregius bellandi (4, 13. 4, 15 gentem fortissimam et inclitam bellandi). 4, 1 concessa bellandi requie (4, 10). 4, 2. 4, 5. 4, 9 lacessentes ... ad bellandum Troianos. 4, 17 signum bellandi. 4, 19 egresso utrimque milite ad bellandum. AMM. 16, 12, 32 bellandi usu diutino callentes (31, 5, 10 *cf.* 31, 2, 25). 16, 12, 41 munia subeunda bellandi. 20, 11, 19 ardore bellandi (22, 12, 2 desiderio). 31, 15, 10 bellandi apparatu praestructo. VEG. mil. 1, 11 *tiro* palum omni impetu, omni bellandi arte temptaret (1, 13. 2, 18 omni armorum disciplina vel arte bellandi). SVLP. SEV. chron. 1, 17, 2 Iesum bellantibus praefecisset (*syn. ibid.* suis in proelium eductis). ENNOD. opusc. 2, 4 p. 288, 19. 2, 6 p. 289, 6 mucronem acuunt ex aequo venientia vota bellandi. IORD. Get. 102 aciem ad bellandum construxerant. CORIPP. Ioh. 1, 532 *fallacia* timidos bellare facit. *nota*: SIL. 7, 329 bellantem somnum *Maraxis* (*qui proelia somniatur*). 11, 522 *de Cannis*: Ausonia ... sonitu bellantis (*Hannibalis*) fusa per agros. *in ludo latrunculorum*: OV. ars 3, 359 bellator ... sua prensus sine compare bellat.

de deorum cum hominibus vel inter se bellis: CIC. Cato 5

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gigantum modo bellare cum dis. AETNA 60 (*de bello Giganteo*) in bellandum quae cuique potentia divum in commune venit. GERM. 556 Titania ... proelia commisit divorum laetior aetas bellantem comitata Iovem. STAT. Theb. 1, 229 quis ... nesciat ... *Thebis* totiens excitam a sedibus imis Eumenidum bellasse aciem? 7, 321 furit amnis *Asopos* et astris infensus bellare parat (*sc. contra superos*). 9, 439 non spumifer altius Hebrus Gradivo bellante rubet. 12, 787 thyrso bellante subactus ... Ganges (AVG. civ. 18, 13). *v.* LACT. inst. 1, 3, 17 bellantes inter se deos *apud Troiam. cf.* SIL. 1, 137 *v. l. 46.*

II *translate vel in imagine*: 1 *pugnant homines*: a *inter se*: *de certamine singulari*: MANIL. 5, 180 bellantem ... puellam vincentemque viros. PLIN. nat. 7, 200 IVL. VAL. 3, 8 VVLG. gen. 49, 5 DICT. 4, 6 IORD. Rom. 331. *de agone*: STAT. Theb. 6, 829 disco bonus et contendere cursu nec caestu bellare minor. *in ludo latrunculorum cf. p. 1818, 81.* *de rixis sim.*: STAT. silv. 5, 1, 139 quis iussit iniquas aeternum bellare deas (*sc. Fortunam Invidiamque*). 5, 2, 108 medii bellare togata strage fori. LACT. inst. 1, 3, 17. *de diis*: *huc rettulerim*: MAR. VICTORIN. ad Iust. 6 vincere bellando (*seq.* parcendo superare). 8. 12. AVG. agon. 4, 4 omnipotentem deum non per creaturam ... sed per ipsam naturam bellasse cum tenebris. epist. 243, 1 (243, 3) *cf. infra l. 33/37.* *de persecutione christianorum*: CARM. c. pag. 54 perdere quos voluit, percussit luridus anguis (*sc. Flavianus*) contra deum verum frustra bellare paratus. *cf.* AVG. serm. 158, 1. b *contra animalia*: STAT. Theb. 9, 15 Hyrcanis bellare ... tigribus aut saevos Libyae contra ire leones. SIL. 9, 599 (*de elephantis in pugna Cannensi*) bellantia monstra. ITALA apoc. 12, 7 (Mar. Victorin. adv. Arr. 3, 17) Michael et angeli eius bellarunt adversus draconem (VVLG. proeliabantur cum dracone; *syn.* pugnare). *de grege pastorem non sequente*: COMM. instr. 1, 33, 8 bellaris, insanis. c *contra res*: STAT. Ach. 1, 94 *Thetis* excire fretum et ratibus bellare parabat. SIL. 1, 137 *infra l. 46.* 9, 503 *Vulturnus ventus* bellare maniplis iussa laetatur rabie. *apud christianos*: HIER. epist. 138 Christi te adversum hostes catholicae fidei bella bellare. in Am. 1, 1 p. 224 adversum diabolum et contrarias potestates. AVG. c. Iul. 3, 21, 49 adversus *concupiscentiae carnis* repugnantes motus (*ibid.* bello adversus malum, *cf.* 3, 21, 50 expugnes ... pugnes). *incertum utrum de martyrio an de bellis spiritualibus*: COMM. instr. 2, 20, 8 unum bellare pro multis (*ibid.* 6 laborare. 7 pugnare).

2 *pugnant bestiae inter se*: VERG. georg. 3, 224 bellantis *tauros de formosa iuvenca* (*syn.* 3, 220 multa vi proelia miscent volneribus crebris. STAT. Theb. 4, 403. 7, 672 nondum bellantem fronte iuvencum. *cf. p. 1831, 28*). PLIN. nat. 8, 32 bellantes ... cum iis (*sc. elephantis*) perpetua discordia dracones. CLAVD. carm. min. 22, 30 *leones* bellantis gaudent cervice iuvenci. *cf. p. 1831, 20.*

3 *de rebus inter se certantibus*: SIL. 1, 137 *de tempestate*: tonat alti regia caeli bellantemque Iovem cerno. DRAC. laud. dei 1, 301 bellantes fluctus ... freta pigra.

structurae: bellare: adversus (*inde a* NEP. *v. p. 1817, 29*), contra (VVLG. *p. 1818, 5*), cum (*inde a* QVADRIG. *passim*). *alicui*: STAT. Theb. 8, 505. 9, 15. 791 SIL. 9, 503. 16, 564 ITALA II par. 17, 10 [Lucif. Athan. 1, 22 p. 104, 29], inter se (CVRT. 9, 4, 15 PLIN. nat. 7, 200). bellum bellare: LIV. 8, 40, 1 VVLG. I par. 22, 8 I Macc. 9, 30 (*cf.* ITALA Sangerm. 15 principem et ducem ad bellum). HIER. epist. 138.

synonyma et similia: agmen agere (TERT. idol. 19), in armis esse (LIV. 40, 1, 9), arma inferre (NEP. Hann. 2, 1), bellum gerere (LIV. 35, 18, 1), inferre (CAES. Gall. 1, 2, 4 NEP. Hann. 2, 1), parare (ITALA Ambros. *et* VVLG. II Macc. 10, 15), certare (TAC. ann. 12, 60), contendere (STAT. Theb. 6, 829 PORPH. Hor. sat. 1, 7, 10 HYG. fab. 23 p. 53, 25), decertare (CIC. off. 1, 80), defendere (CIC. Manil. 32 NEP. Them. 9, 2), expugnare (*cf. supra l. 37*), laborare (COMM. instr. 2, 20, 6), litigare (AVG. civ. 15, 4), militare (TERT. idol. 19), praedari (CAES. Gall. 3, 17, 4 VAL. FL. 6, 338), proeliari (VVLG. III reg. 22, 4), propulsare hostem (STAT. Theb. 11, 262), pugnare (OV. epist. 3, 115/122 ITALA Is. 41, 11/12 [Hier. *in loc.* p. 748] *et* VVLG. Ier. 1, 19 ITALA [Lucif. non parc. 14 p. 238, 8] HIER. in Am. 1, 1 p. 224 AVG. civ. 15, 4 *cf. p. 1818, 14*), repugnare (CIC. Cato 5).

opposita: paci servire (NEP. Ham. 1, 3), quiescere (VVLG. III reg. 22, 6), rebellare (LIV. 7, 27, 7. 34, 13, 9). *actioni bellandi opponitur* otium (CAES. Gall. 7, 66, 4), pax (CAES. *ibid.*), quies hibernorum (HIRT. Gall. 8, 1, 1); concordia (TAC. hist. 1, 56), pax (TAC. *ibid.*). *distinguitur pugna a bellando*: BELL. Hisp. 25, 5 TAC. hist. 2, 40. *bellanti opp.* pacatus (LIV. 3, 19, 12 LAVS Pis. 158), togatus (STAT. silv. 5, 2, 108 CLAVD. 24, 85), victus (LIV. 39, 35, 6 VELL. 2, 129, 5). *cf. iuncturam* bellantes atque victores: VVLG. iud. 21, 22 AVG. civ. 3, 14. *v. p. 1855, 23.* *B. A. Müller.*

1. Bello, -ōnis *nom. serv. et cogn. lib.; cf.* Bellus. CORP. VI 282 A. A. Marcii Athenodor(i) lib(erti) Hilarus et Bello. 15909 T. Cocceius T. l. Bello. 17913 Belloni *lib.* XIV 2181 (*Ostiae*) Q. Avonius Q. l. Bello. X 5118 (*Atinae*) ⟨M.⟩ Maius M. l. Bello. XI 3782 (*Veis, saec. I*) C. Volumnius C. l. Bello *sevir Augustalis.* 6700, 452 (*in vasis Arretinis*) Bello (Belo) *M. Perenni Tigrani servus. alii*: CORP. VI 25448 L. Romanius Bello. V suppl. ital. 1180 (*Aquileiae*) Belloni. XII 5992 L. Fulvio Belloni. XIII 949 *v. p. 1809, 23. cf.* V 86, 7. 8.

2. Bello *v.* Baelo.

Bellognatus, -ī *nom. celt. cf.* Bellus *al.* CORP. XIII 5724 (*litt. optimis*) ⟨B⟩ellognati. *Jacobsohn.*

Bellōna, -ae *f.* [*a* bellum. *Th.*] *cf. l. 14 sqq.* NOT. Tir. 81, 76. Duellona *l. 14 sqq.* CORP. XI 6708, 3 (= I 44) (*in vasculo*) Belolai pocolom. *gen.*: CORP. VI 490 Bellonaes. Belonae. *p. 1821, 47.*

I *Romanorum dea belli* (*cf. infra l. 12*) *quae inde a* PLAVTO *saepissime apud poetas et scriptores legitur*: *plerumque Enyo intellegitur*; GLOSS. Ἐνυώ, Ἐνυὼ πολεμική, Ἐνυὼ μήτηρ Ἄρεως (III 168, 43 *cf.* III 237, 7. V 442, 50. *cf.* SCHOL. Stat. Theb. 5, 155 Enyo Bellona soror Martis), dea bellicosa, dea belli, dea inferorum, mater Martis, dea paganorum Latine a bello nominata (V 170, 39) *cf. infra l. 31. 32.* VARRO ling. 5, 73 Bellona ab bello nunc, quae Duellona a duello. AVG. civ. 4, 24 PRISC. gramm. III p. 497, 6. PAVL. FEST. p. 33 Bellona dicebatur dea bellorum, ante cuius templum erat columna, quae bellica vocabatur, super quam hastam iaciebant, cum bellum indicebatur. S. C. de Bacch. (Corp. X 104) 2 Duelonai (*gen.*) *v.* VARRO ling. 5, 73. 7, 49. GLOSS. II 56, 34 Duellona πολεμική. CORP. XI 6708, 3 *v. supra l. 5.* *plur. legitur apud* ARNOB. nat. 1, 28 *et* 3, 26 *l. 69/70.*

PREC. Liv. 8, 9, 6 (*a. 340*) Iane, Iuppiter, Mars pater, Quirine, Bellona, Lares, ... divi quorum est potestas nostrorum hostiumque, diique manes. PLAVT. Amph. 43 Neptunum Virtutem Victoriam Martem Bellonam. *et sic iungitur Marti*: PLAVT. Bacch. 847 neque Bellona ... neque Mars. VERG. Aen. 8, 703 *infra l. 48.* SEN. Herc. O. 1312 me stricto petat Bellona ferro; mitte Gradivum trucem. SEN. frg. 39 Bellonam Marti conlocamus *sc. uxorem.* LVCAN. 7, 568 sanguineum ... quatiens Bellona flagellum Bistonas aut Mavors agitans. SIL. 4, 439 STAT. Theb. 2, 719. 7, 73. 11, 413. LACT. inst. 5, 15 CLAVD. 1, 121. 3, 342 (*add.* Pavor, Formido). 8, 12 *sqq.* 20, 110/112 *soror Martis.* 22, 371 (*filia Martis*). AVG. civ. 4, 11. 4, 21. 4, 34. 5, 17. 5, 22 MEROB. poet. 39 SIDON. carm. 5, 229. *cf.* AMM. 27, 4, 4 *p. 1821, 34.* PREC. Appi Liv. 10, 19, 17 Bellona, si hodie nobis victoriam duis, ast ego tibi templum voveo (ELOG. Scip. 10 [Corp. I² 1 p. 192]. LIV. 10, 19, 17 OV. fast. 6, 201 FAST. ann. Iul. Venus. Iun. [Corp. I² p. 221] 3 Bellon(ae) in cir(co) Flam(inio). AVG. civ. 3, 25 *v.* PLIN. nat. 35, 3, 12). SALL. hist. frg. 5, 26 *Pompeio* redeunte domum, salutatum apud aedem Bellonae. PAVL. FEST. p. 347 tertium *senaculum* citra aedem Bellonae in quo exterarum nationum legatis, quos in urbem admittere nolebant, senatus dabatur. S. C. de Bacch. (Corp. X 104) 2 consules senatum consuluerunt ... apud aedem Duelonai (CIC. Verr. 6, 41 divina senatus frequentis in aede Bellonae admurmuratio. LIV. 26, 21, 1 senatus ei ad aedem Bellonae datus (28, 9, 5. 30, 21, 12. 30, 40, 1. 33, 24, 5. 38, 44, 9. 42, 9, 2. 42, 21, 6 SEN. clem. 1, 12, 2). LIV. 28, 38, 2 senatu extra urbem dato in aede Bellonae. 31, 47, 6. 33, 22, 1. 39, 29, 4. 41, 6, 4. 42, 28, 2. 36, 39, 5 senatu in aedem Bellonae vocato. 42, 9, 2. 42, 36, 2). VERG. Aen. 7, 319 Bellona manet te pronuba, *Lavinia.* 8, 703 saevit medio in certamine Mavors caelatus ferro tristesque ex aethere Dirae et scissa gaudens vadit Discordia palla, quam cum sanguineo sequitur Bellona flagello (CARM. Sen. dial. 4, 35, 6 ARNOB. nat. 3, 26). OV. met. 5, 155 pollutos ... multo Bellona penates sanguine perfundit renovataque proelia miscet. LIV. 10, 19, 21 victricem (10, 19, 17 *cf.* CLAVD. 5, 263. 18, 314 vindex Bellona. AVG. civ. 2, 24). SEN. Ag. 82 sequitur tristis sanguinolenta Bellona manu quaeque superbos urit Erinys nimias semper comitata domos. CALP. ecl. 1, 47. PETRON. 124, 256 (*afferuntur daemones ex Ditis choro*). VAL. FL. 1, 546. 2, 228 agmina ... Eumenidum ... Bellona (SIL. 4, 439 *v. infra l. 63*). 3, 60. STAT. Theb. 4, 6 prima manu rutilam de vertice Larisaeo ostendit Bellona facem (*v. q. seq.* SIL. 5, 220. AMM. 24, 7, 4 funesta face Bellonae. 29, 2, 20 CLAVD. 20, 150). 7, 805. 8, 348. 9, 297 sanguinea Bellona manu. 10, 855. 11, 413 (*enum.* Virtus, Bellona, Mars, Minerva, Stygiae sorores). 12, 721 Ach. 1, 34. SIL. 4, 439 exercitus una (*cum Marte*) Irarum Eumenidesque simul Letique cruenti innumerae facies frenisque operata regendis quadriiugos (*sc. currus Martis*) atro stimulat Bellona flagello (VERG. Aen. 8, 703 CARM. Sen. dial. 4, 35, 6 LVCAN. 7, 568 AVIEN. orb. terr. 1362 CARM. c. pag. 22 AVG. civ. 5, 12 CORIPP. Ioh. 3, 36. 6, 566). PORPH. Hor. epist. 1, 10, 49 (*v. p. 1821, 49*). ARNOB. nat. 1, 28 Pavores (pausos *cod.*) ... atque Bellonas. 3, 26 Bellonas Discordias Furias (AMM. 31, 1, 1 VINCENT. LER. 4, 6). AVIEN. Arat. 333. AMM. 28, 1, 1 saeviens per urbem aeternam urebat cuncta Bellona. 31, 13, 1 lituos ... Bellona luctuosos inflaret in clades Romanas solito immanius furens (CLAVD. 20, 145 *v. paulo post l. 75.* CLAVD. 8, 12 iam trabeam Bellona gerit parmamque removit et galeam sacras umeris vectura curules (*v.* 26, 466). 20, 145 (*cf.* 20, 175—232). 26, 34 *Getas* tantis aluit Bellona tropaeis totaque sub galeis Mavortia canuit aetas (22, 371 SIDON. carm. 5, 32). AVG. civ. 3, 13. PRVD. psych. 557 *Avaritiae* se specie mendax Bellona coaptat. DRAC. Romul. 8, 147. Orest. 388 vos ... minuit saevis Bellona duellis. ENNOD. carm. 2, 110, 3 CORIPP. Ioh. 7, 519.

II *dea Cappadocum* (*Mā*), *postea saepius cum Magna Matre Phrygum confusa*: BELL. Alex. 66, 3 vetustissimum et sanctissimum in Cappadocia Bellonae templum. HOR. sat. 2, 3, 223 qui sceleratus et furiosus erit, quem cepit vitrea fama, hunc circumtonuit gaudens

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bellona cruentis. TIB. 1, 6, 45 *sacerdos* Bellonae motu est agitata (*syn.* 1, 6, 50 dea magna). LVCAN. 1, 565 quos sectis Bellona lacertis saeva movet, cecinere deos, crinemque rotantes sanguineum populis ulularunt tristia Galli. MART. 12, 57, 11 turba ... entheata Bellonae. IVV. 4, 124 fanaticus oestro percussus, Bellona, tuo (*cf. infra l. 25 sqq. allatas*). 6, 512 furentis Bellonae matrisque deum chorus. VAL. FL. 7, 636 attonitos maestae Phrygas annua Matris ira vel exsectos lacerat Bellona comatos. APVL. met. 8, 25 dea Syria et sanctus Sabadius et Bellona et mater Idaea ⟨ac⟩ cum suo Adone Venus domina. 11, 5. MIN. FEL. 30, 5 Bellonam sacrum suum haustu humani cruoris imbuere (*v.* TERT. apol. 9 LACT. inst. 1, 21, 16 *infra l. 16/17*). TERT. pall. 4 ob ... affectionem tenebricae vestis et tetrici super caput velleris in Bellonae (*sc. templo*) mentes fugantur (*maestis et saevis Bellonae sacris Cereris laeta opp.*). COMM. instr. 1, 16, 9 *v. infra l. 38.* CORP. XIII 7281 (*a. 236*) deae Virtuti Bellon(a)e montem Vaticanum vetustate conlabsum restituerunt hastiferi civitatis Mattiacorum (LACT. inst. 1, 21, 16 alia *sacra sunt* Virtutis quam eandem Bellonam vocant, in quibus ipsi sacerdotes non alieno, sed suo cruore sacrificant [*antea affertur Magna Mater; cf.* epit. 18 (23), 4]. CORP. V 6507 [*Novariae*]. INSCR. Revue archéol. 1898, I p. 465 [*in Africa*] deae Pedisequae Virtutis Bellonae). LAMPR. Comm. 5 Bellonae servientes vere exsecare brachium praecepit studio crudelitatis. OPTAT. app. 1 p. 186, 6 montem Bellonae (*cf.* CORP. XIII 7281 *supra l. 15*). CARM. c. pag. 68 Saturni cultor, Bellonae semper amicus. *addantur hi tituli*: CORP. VI 490 ex aede Bellonaes Pulvinesis fanaticus M. d. d. d. (2232. 2233). 2234 fanatico ab Isis Serapis ab aedem Bellone Rufiliae. 2235 fanat⟨...⟩... ex vico Bellonae. 3674^{a} Bellonae pedisequa (*sic*) (*cf. supra l. 20/21*). IX 3146 (*Corfinii*) Acca L. f. Prima ministra Matris Magnae Matrem refecit Magnam et inauravit et Attini comam inauravit et Bellonam refecit.

III *Celtarum dea, fort. i. q. Litavis, de qua cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. II 245, 25 sqq.*: CORP. XIII 2872 (*Alesiae*) Marti et Bellonae. 5352 (?). 5598 (*apud Dibionem*) Ma⟩rti Cic⟨ollui⟩ ⟨e⟩t Bell⟨onae⟩. 5670. AMM. 27, 4, 4 Scordisci ... hostiis captivorum Bellonae litantes et Marti. *fortasse huc referendi sunt nonnulli ex titulis infra allatis.*

restant hi loci, qui potius ad II quam ad I pertinere videntur: COMM. instr. 1, 16, 9 Bellonam et Nemesim, deas Furinam, Caelestem, Virgines et Venerem (*sc. oratis*), cui coniuges vestrae delumbant. SPART. Sept. Sev. 22, 6 AMM. 21, 5, 1 CORP. VI 30851 a/b. IX 1456 (*a. 11 p. Chr.*) Tricunda ... ser(vus) vilic(us) macist(er) Bellonae lucerna(m) cum sues ornament(is). X 6482 (*inter a. 103/112*) aedem Bellonae. XI 1315 Bellon(a)e Stephanus imp. Vespasiani Caesaris Aug. (*servus*). 1737 (*Volaterris, periit*) Bellonae sacrum Donax Aug. lib. mesor. XIII 3637 (*saec. I. exeuntis*). 5351. 5352. 5408 deae Bell. 6666. II 5277 (Ephem. epigr. VIII p. 377). INSCR. Revue archéol. 1904, 4 p. 445 Q. Mantai Belonae v. s. l. m. CORP. VIII 5521 deae Bellonae A(ugustae) s. Fortis Caes(aris) (*cf. II 1394, 45/7*). 5708 sacerdos Bellone (7957). 11923. VII 338. *cf. praeterea* PORPH. Hor. epist. 1, 10, 49 *Vacunam* quidam Bellonam, alii Minervam, alii Dianam putant. *lectio incerta*: CORP. XII 5679, 10 Bellonae (*exspectatur nomen hominis*). III 14241. II 5277 (Ephem. epigr. VIII p. 377).

bellonāria, -ae *f. herba.* PS. APVL. herb. 74. *an cf. c.* bellonaris NOT. Tir. 81, 77 ? *v.* Apollinaris, apollinaria *II 248, 46. 63.*

Bellōnāris *v.* Bellonarius.

Bellōnārius, -ī *m. i. Bellonae sacerdos.* NOT. Tir. 81, 77 Bellonaris (*praecedit* Bellona). COMM. instr. 1, 17, 6 vidistis saepe Duellonarios (*sic Dombart*, dulcmarios *C*, didemarios *rell.*) quali fragore luxorias ineunt. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 222 *insaniunt* Bellonarii cum lacertos umerosque concidunt. SCHOL. Iuv. 6, 105. *v. l. 5/6 et 25/26 sub* Bellona.

? **Bellonica** (-nia *bf*) bellicosa GLOSS. IV 406, 50. '*an* Bellona?' *Götz.*

Bellonius *v.* Bellius. **Bellonothus** *v.* Balloniti.

bellor *v.* bello. **Bellorophontēs** *v.* Bellerophontes.

Bellorīx (-rīgis) *nom. mul.* CORP. XIII 5665 (*apud Lingones*) Iulia Bellorix Abrextubogi f(ilia). *B. A. Müller.*

Bellōsa, -ae *cogn. mul.* CORP. XIII 3510 (*christ.*). VIII 15931 Antonia Bellos(a). *cf.* Bellus. *Jacobsohn.*

bellōsus, -a, -um *a* bellum. NON. 80, 31 bellosum bellicosum (GLOSS. V 638, 56). CAECIL. (?) com. 293/4 (= CAEL. hist. frg. 5) tantum bellum suscitare conari adversarios contra bellosum genus. *cf.* avellosus *p. 1822, 64.* *B. A. Müller.*

Bellovacī, -ōrum *populus Galliae Belgicae, cf. Ihm, PW. III 257. de quantitate syllabae tertiae v. Groeber, Archiv 3 (1886), 271.* CIC. epist. 8, 1, 4 *Caesarem* apud Bellovacos (beluacos *codd.*) circumsederi. CAES. Gall. 2, 4, 5 plurimum inter eos (*Belgas*) Bellovacos (bellovagos *β*, *item* 2, 10, 5 $B^2\beta$, 2, 13, 1. 2, 14, 2. 5 $B^2 a$, 2, 5, 3 *α*) et virtute et auctoritate et hominum numero valere. 2, 5, 3 in fines Bellovacorum. 2, 13, 1 exercitumque in Bellovacos ducit. 5, 46, 1. 7, 59. 7, 75. 7, 90, 5 a finitimis Bellovacis. HIRT. Gall. 8, 6, 2 Bellovacos, qui belli gloria Gallos omnes Belgasque praestabant. 8, 7, 1 ad Bellovacos proficiscitur. 8, 38, 1 M. Antonium quaestorem ... in Bellovacis reliquit et *passim.* LIV. perioch. 108. 114. PLIN. nat. 4, 106. OROS. hist. 6, 7, 12 Bellovagui (6, 11, 12). NOT. Gall. 6, 9 chron. I p. 591 civitas Bellovacorum. COD. Theod. 7, 20, 2 (= COD. Iust. 12, 47) in civitate Velovocorum. *ethnicon* **Bellovacus**, -ī. HIRT. Gall. 8, 6, 2 duce Correo Bellovaco (*cf.* 8, 17, 1 Correum Bellovacorum ducem fortissimum). CORP. XII 1922 (*periit*) civi Bellova⟨co⟩. XIII 611 c(ivis) Bel(lovaci). III 14214 b 1, 1 Bel(lovacus). *cf.* PANEG. 5, 21 quicquid infrequens Ambiano et Bellovaco ... restabat, barbaro cultore revirescit.

Bellovaedius, -ī *nom. vir.* AMM. 25, 7, 13 obsidatus specie viri celebres ... dantur Nemota et Victor ex parte nostrorum et Bellovaedius, insignium numerorum tribuni.

Bellovaguī *v.* Bellovaci.

Bellovesus, -ī *dux Biturigum, qui cum popularibus suis in Italiam profectus est.* LIV. 5, 34, 3 Ambigatus ... Bellovesum ac Segovesum, sororis filios, impigros iuvenes, missurum se esse in quas dii dedissent auguriis sedes ostendit. 5, 34, 4 Belloveso ... in Italiam viam di dabant. 5, 35, 1.

Bellu *scriptum in vase Gallico* CORP. XIII 10010, 3040 b.

bellua *v.* belua. **belluaria** *v.* berla.

? **Bellucana**, -ae *nom. mul.* CORP. XV 2579 (*in amphora, litteris bonis*) Bellucana P. A(...) Galeni ('*an* Belulcana' ?) *cf.* 2580—2583. XIII 10002, 8 Belicana P. A. Galeni. *Jacobsohn.*

gen. **Bellucī**. CORP. VII 1331, 22 *in amphora.* *B. A. Müller.*

bellul(us), -a, (-um) *a* bellus *deminutive. vox Plautina, tantum femin. gen.* PLAVT. Cas. 848 edepol papillam bellulam. Mil. 989 edepol haec quidem bellulast. Poen. 347 bellula hercle (*sc. puella*). *adv.* **bellulē**. PAVL. FEST. p. 36, 4 bellule apud Plautum deminutivum adverbium est a bene, quod facit belle et bellule (*inde apud* PLAVT. Bach. 1068 bellule *pro codd.* veluti *coni. Leo*). APVL. met. 5, 31 aetatem portat bellule (vellule *F*). 10, 16 iam bellule suffarcinatus. 11, 30 iam stipendiis forensibus bellule (vellula *cod.*) fotum. *Sinko.*

bellum, -ī *n.* [*olim* dvellum, *orig. inc.; sunt qui conferant cum vocabulis gr.* δήϊος (*lesb.* δάϝιος), ἐν δαΐ *et c.* indutiae; *v. Osthoff, Indogerman. Forschungen 6 (1896), 17 sqq. Th.*]. GLOSS. πόλεμος *passim.* *de formis*: **duellum** (*si quid in schedis nostris adhuc latet, sub littera* d *proferetur*): GLOSS. πόλεμος ἀρχαίως. bellum duorum hominum, bellum vel pugna, secundum bellum. VARRO ling. 7, 49 duellum, id postea bellum. *cf.* 5, 73. CIC. orat. 153 (QVINT. inst. 1, 4, 15). PAVL. FEST. p. 66 *v. infra l. 74.* *bisyllabum fort. ap.* PLAVT., *trisyllabum ap.* ENN. *et rell.* *cf.* duellator duellicus, duellis, Duellona, perduellis, perduellio. *L. Lange, de 'duelli' vocabuli origine et fatis commentatio. Lips. 1877.* TAB. triumph. Aemil. 9 (LIV. 40, 52, 4) CARM. Tert. spect. 5 PLAVT. Amph. 189 Truc. 483 ENN. ann. 559 Vahl. CIC. leg. 2, 45 HOR. carm. 3, 5, 38. 3, 14, 18. 4, 15, 8 epist. 1, 2, 7. 2, 1, 254. 2, 2, 98 OV. fast. 6, 201 LIV. 1, 32, 11. 36, 2, 2 (*B*, bellum *M*?). 36, 2, 3 STAT. Theb. 11, 282 COMM. instr. 2, 10, 1 AVIEN. ora 258 PRVD. psych. 21 (*cf.* 27). 575 CYPR. GALL. exod. 16. 530 num. 9. 576 Ios. 413 iud. 25. 106. 396. 405. 465 GLOSS. domi duellique: PLAVT. Asin. 559 Capt. 68 (*codd.* belli; *sed ibid.* duellatores *traditur*). ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 94 duelli domique. ACT. lud. saec. Sept. Sev. 4, 11 ⟨du⟩elli domique. GRAMM. suppl. 284, 4 inter bellum et duellum hoc interest, quod bellum in externas partes, duellum inter cives dictum eo quod divellatur populus in duas partes. *v. infra l. 59.* *cf.* duellio *et* duellis. duellium *in* GLOSS. τυραννίς, secundum bellum, bellum, pugna, hostem. *forma* diellium: GLOSS. IV 57, 52 *al.* ? avellum: GLOSS. V 442, 2. 562, 16 avellum bellum civile dum in duas partes dividitur. ISID. diff. app. 190 inter bellum et avellum hoc interest, quod bellum inter exteras gentes, avellum inter cives dictum, quod avellantur populi in duas partes (*definitio ex ea, quae* GRAMM. suppl. 284, 4 *de duello et bello affertur, orta est*). *cf.* HISPERICA famina (cod. Luxemb. 89 fol. 1^r vers. 15) *apud H. Zimmer, Gött. Gel. Nachr. philol.-hist. Klasse 1895 p. 121* (avellosus: *ibid.* fol. 4^v, 9 p. 127). *de quantitate cf.* DIOM. gramm. I 470, 6 (*v.* 468, 25). belo: CORP. XIII 8070. *veterum de origine verbi sententiae*: VARRO Aug. dialect. 6 bellum, quod res bella non sit. DON. gramm. IV 402, 4 CHAR. gramm. I 276, 15. SERV. Aen. 1, 22 κατὰ ἀντίφρασιν ... bellum a nulla re bella. 3, 63 HIER. epist. 78, 35 SIDON. epist. 2, 1, 1 POMP. gramm. V 311, 3 CASSIOD. in psalm. 55, 1. *sim.* GRAMM. suppl. 244, 29. 272, 28 ISID. in num. 33, 1 orig. 18, 1, 9. *cf. infra l. 76.* *nota lusum verborum*: PLAVT. Cas. 851 mihi qui belle hanc tracto, non bellum facit (*v. Leo, Archiv 9, 1896, 167*). VARRO Men. 64 bellum ita geris, ut bella omnia auferas. PAVL. FEST. p. 66 duellum bellum videlicet quod duabus partibus de victoria contendentibus dimicatur. ISID. orig. 18, 1, 9 GLOSS. V 409, 50 GLOSS. Werth. Gallée 338. PAVL. FEST. p. 33 bellum a beluis dicitur, quia beluarum sit perniciosa dissensio. HYG. fab. 274 p. 151, 9 Belus ... gladio belligeratus est, unde bellum est dictum. CASSIOD. var. 1, 30, 5. *cf.* FILASTR. 24, 4 *Belus* a fortitudine belli *nominatus.*

definitiones (*differentiae*): SERV. Aen. 8, 547 bellum est tempus omne quo vel praeparatur aliquid pugnae necessarium vel quo pugna geritur; proelium autem dicitur conflictus ipse bellorum (*cf.* NON. p. 437 proelia partes sunt belli, hoc est in bello congres-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

siones). SERV. auct. Aen. 1,456. 2,397. AVG. quaest. hept. 6,26 neque ... bellum continuas pugnas habet, sed aliquando crebras, aliquando raras, aliquando nullas. bellum est tamen, quando est, quodam modo armata dissensio. ISID. diff. 1,78 bellum indicitur, proelium geritur; in bello enim non statim proelium, in proelio autem statim et bellum; ... bellum totum est, id est totus conflictus ... pugna unius diei, proelium pars pugnae *eqs.* diff. app. 201 (Migne 83,132^A). *cf. p. 1824,52.* DIFF. Suet. p. 313,35. DIFF. ed. Beck p. 41 (B 3) bellum est populorum dissensio in arma tendens et bellum indicitur; proelium geritur; pugna inter duos et inter plures est aliquando sine ferro; certamen virtutis loco ponitur; acies instructio exercitus *eqs. cf.* VIRG. gramm. epit. 4 p. 20,16 *et* belsa. CIC. inv. 1,40 publicum est, quod civitas universa aliqua de causa frequentat, ut ludi, dies festus, bellum. fin. 2,16 deleti ... homines hominum impetu, id est bellis aut seditionibus. TAC. ann. 16,22 *de Thrasea publicos conventus vitante*: secessionem iam id et partes et, si idem multi audeant, bellum esse. AVG. civ. 7,15 sermo et bellum ... actus hominum. 19,28 sicut miseria beatitudini et mors vitae, ita bellum paci videtur esse contrarium. *cf.* EXPOS. mundi 21 sponsiones non custodientes nec belli neque alterius negotii (*v.* TER. Ad. 20 in bello, in otio, in negotio tuo). *exempla dedi usque ad* RHET. Her. *fere omnia. deest in* INSCR. numm.

I proprie: 1 *de bello quod indicitur et geritur, cuius partes proelia sunt:* **a** *exempla aliquot selecta* (*iuncturas v. inde a p. 1832,70*): *vetustissimum* NAEV. carm. frg. 23 silvicolae homines bellique inertes. PLAVT. Persa 754 hostibus victis, civibus salvis, re placida, pacibus perfectis, bello extincto, re bene gesta, integro exercitu et praesidiis. Truc. 483 manibus duella (-is *codd.*) praedicare soleo, haud in sermonibus. ENN. trag. 64 annos multos longinque ab domo bellum gerentes summum summa industria. ann. 383 Vahl. suasorem summum et studiosum robore belli (*sim. consilium bello opp.*: OV. fast. 6,86 SIL. 3,255 AVSON. 224,1 CLAVD. 24,215). CATO or. frg. 7 Antiochus epistulis bellum gerit, calamo et atramento militat (*cf.* SEN. contr. 6,5,1 CVRT. 5,1,8). LVCIL. ed. Marx 614 Romanus populus victus vi et superatus proeliis saepe est multis, bello vero numquam, in quo sunt omnia (*cf.* LIV. 9,18,9 frg. 1 TAC. ann. 2,88 AMM. 17,5,14). ASELL. hist. 2 bellum initum quo consule et quo confectum sit et quis triumphans introierit ex eo. *ibid.* quae in bello gesta sint (*cf.* CIC. off. 2,28 ex Transalpinis bellis triumpharunt). ACC. trag. 288 Argivos fremere bellum et velle vim (*cf.* LVCR. 5,392 STAT. Theb. 5,593 CYPR. GALL. exod. 472 SCHOL. Stat. Theb. 3,443). RHET. Her. 2,30,49 earum rerum aliquid, quarum rerum causa bella suscipiuntur et cum hostibus de vita dimicatur. 4,10,15 montis belli fabricatus est, campos sustulit pacis. CIC. Manil. 35 tantum bellum, tam diuturnum, tam longe lateque dispersum, quo bello omnes gentes ... premebantur, Cn. Pompeius extrema hieme apparavit, ineunte vere suscepit, media aestate confecit. VARRO frg. Non. p. 529,16 bella et tarde et magna diligentia suscipiebant, quod bellum nullum nisi pium putabant geri oportere: priusquam indicerent bellum is, a quibus iniurias factas sciebant, faetiales ... mittebant (*cf.* CIC. rep. 2,31. 3,35 leg. 2,34 off. 1,36 *v.* iustum, iniustum b. *sim.*: *p. 1847,64, passim*). OV. met. 14,483 ultima ... passi bello fretoque (*cf.* HOR. carm. 2,13,28. MANIL. 2,5 *ex coni. Bentleii.* LVCAN. 3,24. 4,225. 10,1016 VAL. FL. 3,451 STAT. silv. 2,1,213 Ach. 1,492. 927 AVSON. 362,13).

b bellum *cum cognatis notionibus componitur*: bellum — expeditio: LIV. 6,27,1 Camillus consilio et virtute in Volsco bello, felicitate in Tusculana expeditione ... insignis. *cf.* VELL. 2,31,2. CORP. III 550 bello Dacico ... expeditionis Dacicae. FLOR. epit. 3,9 tit. *coll.* 3,9,1. CORP. III 3553 (*saec. II p. Chr. n., ut videtur*) fuit in exped(itione), bello desider(atus) e(st). PANEG. 5,21 post annuam expeditionem ... bellum auspicatus a Tiberi ad Rhenum. IVST. 2,5,1 Scythae ... tertia expeditione Asiana cum annis octo a coniugibus et domo afuissent, servili bello excipiuntur. SPART. Hadr. 21,8 expeditiones sub eo graves nullae fuerunt; bella etiam silentio paene transacta. OROS. hist. 7,29,17 dimissa expeditione Parthorum ... ad civile bellum revertitur. LAMPR. Alex. 29,1 de bellis eius et expeditionibus et victoriis. HIL. c. Const. 11 Alexandria tot concussa bellis, tantum commotarum expeditionum pavens tumultum. *cf.* EVTR. 10,16,1 Parthis intulit bellum, cui expeditioni ... interfui. LEX Visig. 9,2 tit. de his qui ad bellum non vadunt aut de bello refugiunt (*cf.* 9,2,1 si hii qui exercitui praepositi sunt ... aliquem de expeditione domum redire permiserint). CASSIOD. var. 8,10,6.

bellum — latrocinium (*passim plur.*): CIC. Catil. 1,27 id, quod esset a te, scelerate, susceptum, latrocinium potius quam bellum nominaretur. Att. 6,4,1 magnum in Syria bellum, magna in Cilicia latrocinia. CAES. Gall. 6,35,7 bello latrociniisque natos. SALL. hist. frg. 2,92 LIV. 21,35,2 (38,32,2). 29,6,2 *opp.* iusto bello. 33,29,1 proximum bello quod erat, in latrocinium versi. 38,45,7 istud publicum populi Romani bellum et non tuum privatum latrocinium ducamus. POMP. TROG. prol. 39 Syriam ... terrestribus latrociniis infestarint, mari ... piraticum bellum moverint. VELL. 2,31,2. 2,90,4 SEN. dial. 6,18,8. 6,20,5. PLIN. nat. 34,138 bella, caedes, latrocinia. TAC. Germ. 35 nulla provocant bella, nullis raptibus aut latrociniis populantur. FLOR. epit. 2,3,4. PANEG. 5,12 malam coaluisse ex indignissimo latrocinio belli molem. AMM. 14,2,1 ex latrociniis occultis et raris ... ad gravia bella proruperunt. AVG. civ. 3,26 quanta et quam horrenda ... primo latrocinia, deinde valida bella piratarum. 22,22 discordiae lites bella insidiae ... latrocinia. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1,62. *nota* latrones (latrunculos) *et* bellum *varie coniuncta*: CIC. prov. 15 Phil. 13,16 (14,8) VELL. 2,1,3 MART. 14,18,1 *v. p. 1827,13* PAVL. sent. 2,4,3. AMBR. epist. 37,30 excursus latrocinantium et quaedam furta belli. CAPITOL. Max. Balb. 2,10. *cf.* LIV. 1,15,1 in fines Romanos excucurrerunt populabundi magis quam iusti more belli.

bellum — motus: PORPH. Hor. carm. 2,1,1 motum pro bello posuit. CIC. div. 1,18 vers. 27 bellum motusque. LIV. 6,32,5. MANIL. 1,904 civiles motus cognataque bella. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1,30 in asperioribus bellis aut in civili motu difficiliore. LVCAN. 1,184. 2,808 trucis Lepidi motus Alpinaque bella armaque Sertori revocato consule victa. PLIN. nat. 2,92 civili motu Octavio consule iterumque Pompei et Caesaris bello. FLOR. epit. 2,17,13. 3,12,14 omnis domesticos motus separatos ab externis iustisque bellis. 4,4 tit. *coll.* 4,4,1 AMPEL. 46,2 VOPISC. Aurelian. 38,3 SVLP. SEV. chron. 1,29,1 OROS. hist. 2,14,16 sub specie socialis belli domesticos motus exsequuntur.

bellum — seditio: CIC. Mur. 90 acerrimum contra seditionem, fortissimum in bello, inimicissimum huic coniurationi (*sc. Catilinae*). p. red. ad Quir. 20 in bello ac seditione ... in pace atque otio. fin. 1,44. off. 1,86 non solum seditiones, sed etiam pestifera bella civilia. 2,12 VARRO Prob. Verg. ecl. 6,31 p. 337 SALL. Iug. 6,3. hist. frg. 1,12 *apud Romanos post bella Punica* plurimae turbae, seditiones et ad postremum bella civilia (*antea* simultates). HOR. carm. 3,3,30. LIV. 2,42,3 infestior ... plebes seditione domestica bellum externum excivit (2,64,2. 45,19,12). 2,58,3. 3,16,5 (*de Herdonii seditione*) non bellum, sed vanam imaginem belli ... Capitolium insedisse. 3,66,1 consules nec seditionem domi nec foris bellum acceperunt (*cf.* TAC. ann. 12,58). 4,35,1. 5,12,7 hoc statu militarium rerum seditio intestina maiore mole coorta quam bella tractabantur. 6,1,1. 6,42,9. 7,1,7. 7,12,4. 7,42,8. 29,19,4 POMP. TROG. prol. 35 SIL. 14,293. QVINT. inst. 2,16,2 *eloquentia* nec seditiones modo turbaeque populares, sed bella etiam inexpiabilia excitentur. 4,2,2 decl. 321 p. 262,24. TAC. hist. 1,46 ad seditiones et discordias et ad extremum civilia bella ruebant. ann. 3,56 compressis seditionibus, compositis bellis. IVST. 2,13,2. CAPITOL. Maximin. 20,6 bellis intestinis et domesticis seditionibus. *sim.* Max. Balb. 9,2 VOPISC. Aurelian. 38,3 VVLG. II Macc. 14,6 HIER. epist. 72,4. 75,1. AVG. civ. 3,17 *rem publicam* bellis forinsecus inquietare non desistentibus et intus discordiis seditionibusque civilibus. 3,23 discordiae civiles vel potius inciviles nec iam seditiones, sed etiam ipsa bella urbana ... bella socialia, bella servilia, bella civilia. 18,45. 19,5. 19,24 *populus* ad cruentissimas seditiones atque inde ad socialia atque civilia bella perveniens. *cf.* MANIL. 5,124 seditio ... pacis bella.

bellum — tumultus: CIC. Phil. 8,2 potest ... esse bellum, ut tumultus non sit; tumultus esse sine bello non potest. *cf.* 8,1.4. 12,17. ISID. diff. 1,563 bellum est contra hostes exortum, tumultus vero domestica appellatione concitatus. hic et seditio nuncupatur *eqs.* CIC. Verr. 5,52 in bello ac tumultu. 6,20 in Sicilia bellum aut tumultum commoveri. Catil. 3,4 belli Transalpini et tumultus Gallici excitandi causa. Pis. 73 pacis ... insigne et otii toga, contra autem arma tumultus atque belli. SALL. or. Phil. 7 *eis* quies in seditionibus, in pace turbae sunt; ei tumultum ex tumultu, bellum ex bello serunt. VERG. georg. 1,465 caecos instare tumultus ... fraudemque et operta tumescere bella et clandestinis surgentia fraudibus arma (*sim.* MANIL. 1,896 bella ... subitosque tumultus). LIV. 2,26,1 tumultus ... fuit verius quam bellum. 4,14,2. 8,17,6 tranquillis rebus fama Gallici belli pro tumultu valuit. 8,20,2. 9,29,2. 10,10,12 FLOR. epit. 3,19,2. 3,21,3 AMM. 30,7,7 DARES 24 *v. p. 1826,78.* *cf.* VERG. Aen. 8,1 *et* 4 (SERV. Aen. 8,1) VELL. 2,68,2 SEN. Thy. 560/562. ASCON. Corn. p. 73 bello Italico. *ibid.* tumultus Italicus. OCTAVIA 806. *passim.*

de deorum bellis cf. p. 1827,17.

2 *fere i. q.* **pugna, proelium** *inprimis apud poetas plur. num., saepius posterioribus temporibus*: NON. p. 248,9 bellum est, ut plerumque, pugna. SIDON. epist. 2,1,1 proelia, quibus nihil est foedius, bella dixerunt. GRAMM. suppl. 272,18. GLOSS. *passim* proelium, pugna. V 347,8 quod in campis agitur (V 402,23) *cf.* belsa. *apud Graecos hellenisticae q. v. aetatis* παράταξις *v. p. 1826,6.* ENN. ann. 167 Vahl. bellum aequis manibus nox intempesta diremit (IVV. 6,164 bellum dirimente Sabina. HEGES. 2,15,7 *noctis* tenebris bellum impeditum). CATO orig. 28 tertio pedatu bellum nobis facere. LVCR. 2,41 tuas legiones per loca campi fervere cum videas belli simulacra cientis (2,324. SIL. 16,528 hic graviora virum certamina, comminus ensis destrictus bellique feri simulacra cientur. PORPH. Hor. epist. 2,1,190 CAPITOL. Maximin. 6,1. *cf.* CLAVD. 28,573). CAES. civ. 2,12,1 omnis administratio belli (*in oppugnatione*; *ibid.* milites ... aversi a proelio). VARRO ling. 7,58 *rorarii* bellum committebant. VERG. georg. 2,279 saepe ... ingenti bello ... longa

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cohortes explicuit legio. 4, 69 Aen. 1, 451. 2, 315. 2, 439 ingentem pugnam, ceu cetera nusquam bella forent, . . . cernimus (*cf.* SIL. 1, 69 futuras miscentem pugnas et inania bella gerentem. 15, 358 *coni.* proelia. 15, 462). 2, 718 bello e tanto digressum et caede recenti (Ov. met. 12, 244 *res* bello et caedibus aptae). 6, 878 invicta bello dextera (*cf.* 6, 879). 7, 664. 8, 637 (*cf.* 8, 639 inter se posito certamine). 9, 182 in bella ruebant (*cf.* 9, 186 pugnam . . . invadere). 9, 656. 10, 146 inter se duri certamina belli contulerant (VAL. FL. 6, 576 STAT. Theb. 5, 690). 11, 18 arma parate animis et spe praesumite bellum. 11, 474 bello dat signum . . . bucina (LVCAN. 4, 186 STAT. Theb. 11, 59 PRVD. c. Symm. 2, 528 ANTH. 392, 1. ISID. orig. 18, 3, 1 signa bellorum dicuntur, quod ex his exercitus et pugnandi et victoriae receptui accipit symbolon. *cf.* 18, 4, 3 *bucina* adhibita . . . ad denuntianda signa bellorum. 18, 3, 5 diff. 1, 78 *cf. p. 1823, 4*). 11, 535 graditur bellum ad crudele Camilla (*cf.* PAVL. FEST. p. 97 Gradivus . . . a gradiendo in bella). 12, 633. PS. VERG. Aen. 9, 363 bello Rutuli pugnaque potiti (SIL. 4, 189 nec locus est Tyriis belli pugnaeve). PROP. 4, 10, 25 necdum ultra Tiberim belli sonus. Ov. rem. 160 *Venus cuspide laesa* mandat amatori bella gerenda suo. ars 1, 171 belli navalis imagine *in ludis* (*cf.* MANIL. 4, 288 navalis . . . pugnas, pendentia bella. LVCAN. 3, 513 stabilis navalibus area bellis. 3, 560. 566. 569 [*v.* SCHOL. ed. Web. *in loc.*]. 7, 547. SIL. 14, 559 perfusum bello fervet mare. ORIGO Const. 5, 26 bello maritimo. AMM. 22, 16, 24 VEG. mil. 4, 31 *v. p. 1826, 76.* BOETH. herm. pr. 1, 9 p. 116, 26 herm. sec. 3, 9 p. 244, 5). met. 5, 8. 5, 210. 7, 212 (3, 117 *cf. p. 1827, 56*). 13, 361 (*cf.* 13, 362). 14, 129. VAL. MAX. 3, 2, 19 *Caesar pugnans* labentem . . . belli fortunam . . . restituit (DICT. 3, 10. 4, 5). CVRT. 10, 7, 18 absisterent bello (LVCAN. 7, 698 DICT. 2, 38 HEGES. 4, 1, 3). SEN. Phoen. 389/91 aera iam bellum cient aquilaque pugnam signifer mota vocat; septena reges bella dispositi parant. 406 aut solve bellum . . . aut prima excipe. 435 victa materna prece haesere bella. Tro. 444 *Hector* ultro bella in Argivos ferens. 1070 *Priamus in turri* arbiter belli sedens. 1074 LVCAN. 3, 753. 4, 44 equitem . . . iubet succedere bello. 4, 274 non ullo constet mihi sanguine bellum (*cf. p. 1832, 65/9. 1845, 1/4*). 4, 281. 4, 769 in pedites fatum miserabile belli incubuit (*ibid.* discrimine Martis). 6, 60 coit area belli (*cf.* 3, 513). 6, 185 *v. p. 1832, 18.* 6, 204. 248. 7, 117 prima . . . funesti lancea belli (*cf.* STAT. Theb. 9, 549). 7, 296. 7, 331. 7, 338. 7, 368 (*coni.* victoria — bella). 7, 472 commisit lancea bellum. 7, 507 (*syn.* proelia). 7, 523 in . . . latus belli, qua se vagus hostis agebat, inmittit subitum . . . agmen. 7, 533 hinc iugulis, hinc ferro bella geruntur (*supra*: caedes *et* pugna. 7, 549. 607. 8, 386. *v.* 7, 651 clades, quae bello obstante latebant). 7, 547. 563. 678. 7, 825 funesta ad pabula belli . . . venere lupi (STAT. Theb. 8, 169 alimenta . . . bello debita). 8, 262 comites bellique fugaeque. 8, 301. 8, 380 pugna levis bellumque fugax turmaeque vagantes. 10, 478 premit undique bellum. 10, 492. 512. PETRON. 89 vers. 62 bellum . . . sumunt. 108 (*opp.* indutiae). 109 (*opp.* pax). PLIN. nat. 35, 93 Clitum cum equo ad bellum festinantem. VAL. FL. 3, 30 socias in nocte manus utque impia bella conserat. 3, 122 (*e coni.*). 253. 6, 301. 6, 514 deus et melior belli respexit imago (*cf.* CLAVD. 5, 236). 6, 535 ignota formidine bella moventem. 6, 739 ibat . . . in medii . . . incendia belli. 6, 753 belli fragor (STAT. Theb. 6, 117. 7, 797). 8, 427 fratris . . . bella. HOMER. 224. 265. 341. 355 bellum ingens oritur. 473. 741. 749 STAT. Theb. 2, 546. 703. 3, 71 bellum infandum ominibusque negatam movisti . . . aciem (11, 97 non solitas acies nec Martia bella). 3, 140. 3, 160 bellorum in luce patenti (DICT. 3, 15 non in certamine neque in luce belli interfectus). 3, 335. 3, 395 fessum bellique viaeque. 3, 666 bellorum . . . diem (ITALA psalm. 77, 9 [Sang.] in die belli. prov. 21, 31 [CASSIAN. conl. 3, 15 p. 87, 27] VVLG. Iob 38, 23 PS. AVR. VICT. epit. 43, 8 *passim*). 5, 381. 6, 406. 7, 239 *campus* damnatus bellis. 7, 391 disponit, qui bella gerant, qui moenia servent. 7, 505. 7, 616 nullo venit ordine bellum. 7, 623 litui bellum invenere secuti. 696 (6, 406). 7, 808 campo belli fluitantis imago. 8, 7 belli sudore calens. 8, 182. 250. 373. 8, 402 pulcher . . . belli vultus. 8, 502 quaenam hunc belli caligine nobis congressum fortuna tulit? 8, 592. 656 *v. p. 1839, 65.* 9, 87 *iuvenes* nec Tritonia bello nec prope conlata sprevisset cuspide Mavors. 9, 431 omne vadum belli series tenet. 9, 566 dura belli vice (10, 754). 9, 579. 9, 756 saevi miser inter funera belli palpitat. 9, 833. 10, 128. 10, 253 *v. p. 1843, 65.* 10, 261. 294. 10, 506 leges praeceptaque fortia belli. 10, 717. 10, 729 medio . . . pulvere belli (4, 261). 10, 761 iussit . . . silentia bello (SIL. 5, 13). 10, 765 *v. p. 1836, 42.* 10, 790. 11, 59. 11, 97 *v. p. 1838, 80.* 11, 123. 12, 783. silv. 2, 6, 42 (*cf. app. crit.*). 4, 6, 64 crastina bella. 5, 2, 39 (*coni.* fraudes). SIL. 1, 313 (4, 420. 6, 609. 7, 325). 1, 621 (?). 2, 113. 2, 528 virgineum miscentem bella furorem (10, 186). 5, 287 (5, 499). 5, 379 *v. p. 1844, 46.* 7, 103. 9, 13. 9, 277 *v. p. 1839, 82.* 9, 333 clamor agit bellum (5, 394). 9, 349. 9, 573. 9, 611. 10, 172. 10, 232 (*cf.* LVCAN. 7, 368 *p. 1836, 80*). 10, 256 rediviva in bella retractant . . . dextras. 10, 421. 12, 289. 12, 484 impellebat agens properata ad bella cohortes. 12, 652. 13, 689. 15, 346. 370. 16, 53. *passim.* FRONTIN. strat. 1, 11, 2 praeclara victoria commisso statim bello parata est. IVV. 14, 242 cum clipeis nascuntur *sati ab Iasone* et horrida bella capessunt continuo. FLOR. epit. 1, 18, 8 *per elephantos* converso in spectaculum bello *apud Heracleam.* 3, 5, 11 uno apud Chaeroneam, apud Orchomenon altero bello. 3, 3, 21 velut . . . Roma spectaculo belli interesset, quod in gladiatorio munere fieri solet). 3, 5, 18. 4, 1, 12 (*cf. ibid.* in pugnando). 4, 2, 70. 4, 2, 75 *v. p. 1830, 19.* 4, 11, 7. ITALA num. 31, 14 (Lugd.) *centuriones* venerant de bello (ἐκ τῆς παρατάξεως τοῦ πολέμου; *sim. Graecorum vox* παράταξις *saepius translata, cf. ex. gr.* ITALA num. 31, 27 iud. 8, 13 [Lugd.]). ITALA deut. 3, 1 (Lugd.) *exit Og* et omnis populus eius in bellum (VVLG. ad bellandum) in locum. 20, 1. 20, 2 adpropinquaveris bellum (VVLG. appropinquante proelio). 20, 3 (VVLG. pugnam). 20, 5. 20, 12 applicare bellum cum Beniamin (ἐγγίσαι εἰς παράταξιν πρὸς . . .). II reg. 18, 6 (Vind. 17. VVLG. proelium). psalm. 26, 3 (Veron.; VVLG. proelium). 143, 1 (Sangerm. Veron.) Baruch 6, 49 (Legion. *cf.* 6, 48 proelium). I Macc. 2, 38 (Sangerm. 15). 2, 41 (Lucif. non parc. 14 p. 238, 21). 3, 19 (Sangerm. 15) non in multitudine exercitus fiet victoria belli. 5, 31 clamor belli. 9, 7 bellum comprimebat eum. Marc. 13, 7 (cod. ff². VVLG. bella). VVLG. exod. 13, 17 bella. lev. 26, 37 bella fugientes. num. 31, 4. iud. 20, 34 ingravatum est bellum contra filios Beniamin (παράταξις βαρεῖα, *cf.* ITALA *et* VVLG. I Macc. 9, 17). II reg. 2, 17 (Am. 1, 14 in die belli *passim*). 11, 15 ponite Vriam ex adverso belli (ἐξεναντίας τοῦ πολέμου τοῦ κραταιοῦ; I par. 19, 10. II par. 13, 14 intelligens bellum ex adverso. ITALA I Macc. 9, 45 [Sangerm. 15]). II reg. 11, 19. 21, 17/20 (*v.* 21, 15 *et* I par. 20, 4/6). III reg. 20, 29 septima . . . die commissum est bellum (πόλεμος). 22, 30 ingressus . . . bellum (*syn.* proelium). I par. 14, 15. 19, 17 (II par. 18, 29). 20, 4. 5. 6. II par. 35, 22 praeparavit contra eum bellum (*ibid.* dimicaret. III Esdr. 1, 29 constituit ad eum bellum in campo Mageddo). Iob 39, 23 *equus* odoratur bellum. II Macc. 15, 1. apoc. 9, 9 vox curruum equorum multorum currentium in bellum (πόλεμον; ITALA Primas. pugnam) *passim.* IVST. 1, 3, 4 primo latebras circumspicit, mox deinde cum paucis et inconpositis in bellum progreditur. 1, 8, 71 (*syn.* proelium, *ut* IVST. 18, 1, 11 CAPITOL. Gord. 16, 2). 2, 12, 23 bellum acerrime ciebat. 5, 4, 2. 5, 5, 6 *cf. p. 1842, 26.* 5, 6, 4. 5, 9, 15 in eo bello . . . cadunt. 6, 7, 10 nec bellum diu dilatum. 9, 4, 4. 11, 9, 3. 18, 1, 11 iterato proelium cum Romanis facit, in quo par fortuna priori bello fuit. IVL. VAL. 2, 25 facultatem belli dari. 2, 28. 3, 6 belli tempus. *ibid.* belli studia. *passim.* ITIN. Alex. 9. 13 tantum . . . belli ardorem. 14. 15. 19. 23. 24 Issico bello. 26. 31. 49. *saepe.* CAPITOL. Gord. 16, 2 (*cf.* 16, 1. 2) VOPISC. Aurelian. 25, 5 (*cf.* 25, 3). ORIGO Const. 5, 17 reparato bello in campo Mardiense ab utroque concurritur. 5, 18 fatigatis bello et itinere militibus. DICT. 2, 2 secundo belli eventu (2, 3). 2, 4 requies belli. *ibid.* clade belli eius. *ibid.* in bello ceciderant. 2, 43. 3, 7 (*de loco, ubi pugnatur*) in alia belli parte. (*cf.* ITIN. Alex. 31 locus belli. *passim*). PANEG. 12, 34. AVR. VICT. Caes. 29, 5. EVTR. 3, 10, 3 (*de pugna Cannensi*) nullo . . . Punico bello Romani gravius accepti sunt (*cf.* 6, 17, 3 *victis a Caesare Helvetiis* per bella gravissima). 3, 23, 1 *maximum* proelium . . . instructum, . . . cum peritissimi viri copias . . . ad bellum educerent. AVIEN. orb. terr. 1372 (*cf.* 1361/2. 1365). AVSON. 423, 1. 425. 437 moles belli (*cf.* 435). HEGES. 1, 32, 7 ad bellum prodeuntibus (ἐξελθεῖν ἐπὶ μάχην). 1, 46, 2. 3, 13. 4, 1, 5. CLAVD. 26, 570 (*Stilicho milites ante pugnam Pollentinam adloquitur*) uno tot proelia vincite bello. 26, 578 visceribus mediis ipso . . . in corde videtis bella geri. 28, 212 (*syn.* Mars). 28, 269 solo peragens . . . murmure bellum . . . frangebat moenia conto. AMM. 16, 12, 46 (17, 1, 2). 19, 2, 6 belli turbo crudescit. 19, 5, 2 legiones . . . virorum . . . ad planarios conflictus aptorum, ad eas vero belli artes, quibus stringebamur, . . . inhabiles. 29, 5, 26 immanium exordia concitare bellorum. 31, 5, 7 ascensis equis evolaverunt moturi incitamenta diversa bellorum. 31, 8, 3 lugubri bellorum direptionumque eventu. 31, 12, 16 inerti discessu primordia belli foedarunt. CLAVD. 28, 310 bello (*cf.* 28, 311 duro . . . certamine). carm. min. 46, 5. QVEROL. p. 16, 9 potes bellum gerere, ferrum excipere, aciem rumpere? PS. AVR. VICT. epit. 42, 4. PS. ORIGEN. tract. 18 p. 198, 8/10 (*in imagine*) in isto belli campo. HIER. epist. 112, 1 fortissimos . . . milites subita bella conturbant. CYPR. GALL. exod. 423. 435. 472. 525. num. 270 bella . . . nocturna. 761 deut. 74 (*cf.* 69 *sqq.*) iud. 423 PRVD. psych. 164. 198. 260. 320. 747 *passim* MEROB. poet. 182 pros. frg. I B 2. poet. 163 *ducis* virtus bellum domitura per artem. 179. 182. OROS. hist. 3, 17, 3 mori in bello (*ibid.* fugere). 5, 12, 5 praeco . . . interfectus velut signum belli fuit (7, 35, 15). 5, 12, 7. 5, 13, 2. 6, 4, 3. 6, 4, 6 rex inter tumultus belli fuga lapsus. 6, 15, 22. 6, 16, 7. 6, 19, 9 (*de pugna apud Actium commissa*). 7, 29, 12 bellum . . . horribile inter Constantium Magnentiumque apud Mursam urbem gestum. *passim.* VEG. mil. 1, 26 in bello. 2, 13 in acie commisso bello ordines aciesque turbari atque confundi (2, 17). 2, 22 tubicen ad bellum vocat milites. 3, 14. 4, 31 navalis belli (*ibid.* terrestris proelii. *paulo infra*: terrestre certamen). SALV. gub. 7, 44 PARIS 1, 7, 1 (*passim*). 1, 7, 2. 3, 2, 9. DARES 24 (*ibid.* tumultus, pugna). 30. 33. 36 *passim.* SIDON. carm. 5, 457. DRAC. laud. dei 3, 279 ausa Leonidae nocturnaque bella legantur. 9, 73. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 202, 17. 214, 23. mus. 1, 1 in bellum pugnantium animos tubarum carmine accendi. CORIPP. Ioh. 1, 78. 1, 575 bellum fraudibus . . . acies assueta parabit. 2, 28. 2, 53 celsis . . . vivida silvis bella dolis metuenda parat *eqs.* 2, 150. 2, 187 inceptum fuso . . . cum sanguine

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bellum. 3, 10 bene commissas ... pugnas, ... male gesta ... bella. 3, 292 non Martis vim, non sensit Africa tunc bellum. 3, 302. 4, 49. 4, 109. 4, 415. 4, 539. 6, 603. 6, 612. 7, 60. 7, 302 *miles* asper per bella furit. 8, 145. 8, 383. *saepius.* IORD. Get. 64 (*syn.* conflictus). 102 collecto ... exercitu futuri belli se parat in acie. 138. 207 manu manibus congrediuntur: bellum atrox multiplex immane pertinax. 294. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 184 belli, quod circa Gazam gestum est contra Demetrium (τῆς ... μάχης. 1, 185). 1, 186. 1, 278 multos in posterioribus bellis, innumeros autem in ultimo proelio atque fuga perisse. 1, 301 GREG. TVR. Franc. 2, 7 *passim* ISID. orig. 18, 4, 4.

de ludo latrunculorum (*cf. Marquardt-Mau, Privatleben der Röm. II 855*): LAVS Pis. 193 variatur ... calculus et vitreo peraguntur milite bella. MART. 14, 18, 1 insidiosorum ... bella latronum. ANTH. 82 has acies bello (*Salm.*, bellitio *cod. Salm.*) similes (*cf.* OV. ars 3, 357 latronum proelia). *nota inscriptionem tabulae lusoriae*: ANTH. 506 ponite mature bellum, precor, iraque cesset.

de deorum bellis: CIC. nat. deor. 1, 42 *deorum* bella, proelia, pugnas, vulnera ..., odia ..., discidia, discordias. 2, 70 *dei* cum Titanibus, ... cum Gigantibus sua propria bella gesserunt (AVG. civ. 4, 30). AETNA 87 bella deum. SIL. 9, 289. ARNOB. nat. 4, 28 *Iovem* cum patre quodam modo conseruisse bella civilia. 4, 29 Iovis res gestas et Minervae ... bella. 4, 33 bella inter se gerere furialium memorantur ardore discriminum *dei*. CLAVD. 3, 68. *de bello Giganteo*: CIC. har. resp. 20 *gigantes* poetae ferunt bellum diis immortalibus intulisse. CVLEX 27 bellum triste Iovis. HOR. carm. 2, 19, 28 pacis ... mediusque belli. OV. am. 2, 1, 11 caelestia ... bella (CLAVD. carm. min. 26, 71). met. 1, 186. 5, 319 bella ... superum. MANIL. 2, 876 *Tellus* bellum caelo peperit. 2, 879. 3, 5 in excidium caeli nascentia bella. AETNA 204 SEN. Thy. 806. LVCAN. 1, 36 saevorum ... bella gigantum. 9, 657. VAL. FL. 1, 564 Iapeti post bella trucis Phlegraeque labores. 2, 15 metus ecce deum damnataque bello Pallene. SIL. 12, 151 AMPEL. 2, 12 PANEG. 3, 3. 11, 44 CLAVD. carm. min. 53, 7 PRVD. perist. 10, 84/5 CYPR. GALL. Ios. 431 SIDON. carm. 6, 7. *de bello Titanum*: SEN. Herc. f. 967 bella Titanes parent. SIL. 4, 435 IVST. 44, 4, 1 LACT. inst. 1, 10, 10. 5, 6, 7 SCHOL. Germ. Bas. p. 87, 7. *cf.* SIL. 12, 725 *Iuno ad Hannibalem*: Titania desine bella. *de Lapitharum et Centaurorum bellis*: OV. met. 12, 307. 418. 472 SEN. Herc. f. 779. STAT. Theb. 12, 554 Ossaei bello cecidere bimembres. *cf.* SIL. 1, 435 flagrantia bella cornipedum. *de Bacchi bellis*: STAT. Theb. 7, 565 belli ... vastator Eoi currus. 11, 487 (*apud Thebanos*). 12, 791 Bacchea ad bella vocatae Thyiades amentes. SIDON. carm. 5, 234. *nota praeterea*: VERG. Aen. 1, 47 (*Iunonis verba*) una cum gente (*sc. cum Troianis*) ... bella gero (STAT. Theb. 1, 251; *cf.* SEN. Herc. f. 29. 123). OV. am. 3, 12, 4 (*amatoris verba*:) quosve deos in me bella movere querar. STAT. Theb. 11, 91 mixta viris furialibus armis bella deum et magnas ridebam fulminis iras. PRVD. c. Symm. 2, 515/6 (*coni.* 518 pugnare).

II ***translate vel in imagine*:**

1 *pugnant* ***homines***: **a** *inter se*: *α de singulis inter se pugnantibus, inprimis de certamine singulari*: HOR. sat. 1, 7, 11. 1, 7, 16 si disparibus bellum incidat, ut Diomedi cum Lycio Glauco. epist. 2, 2, 98 lento Samnites ad lumina prima duello (*cf.* PORPH. *ad l.* tanquam Samnites, quorum pugna semper stataria est. AVSON. 278, 2 Thraecidico ... bella movens gladio). OV. ars 1, 592 iurgia praecipue vino stimulata et nimium faciles ad fera bella manus. met. 5, 701. 7, 212 serpentigenis in se fera bella dedistis (3, 117 nec te civilibus insere bellis). 9, 42 (*Achelous et Hercules*) rursus ... ad bella coimus (*cf.* 9, 34 pugnae membra paravi). 11, 14 temeraria crescunt bella (*Maenadum cum Orpheo*) ... insanaque regnat Erinys. 15, 773 *video Aenean* bella ... cum Turno gerere aut, si vera fatemur, cum Iunone magis (*cf. p. 1828, 46*). fast. 5, 701. MANIL. 4, 84 mutua ... armati coeunt in vulnera fratres; non nostrum hoc bellum est. SEN. Ag. 192 (*de Agamemnonis interfectione*) bella non levia apparas; scelus occupandum est (LVCAN. 1, 691 *de Caesaris interfectione*: impia ... in medio peraguntur bella senatu. OCTAVIA 753 bella haud movebit, pace sed ferrum teget. SIDON. carm. 5, 74 *Porsenna* rex ... morte admonitus scribae didicit sibi bella moveri, non solum cum bella forent). Herc. O. 79 (*de Herculis operibus*) post feras, post bella, post Stygium canem (299 Herc. f. 211. 527. 561. 638. 997. STAT. Theb. 6, 311 bella Eurysthea gerentem Amphitryoniaden. DRAC. Romul. 2, 95 [*v.* 4, 28]. 2, 158 dat fera bella noverca. *cf.* SEN. Herc. f. 820 *p. 1829, 74*). Thy. 328 *cf. p. 1828, 31.* Tro. 1074 paterna ... bella (*sc. Hectoris*). STAT. Theb. 1, 44 ploranda ... bella protervi Arcados. 2, 609 Phegea sublata minitantem bella securi. 6, 87 infausti ... atra piacula belli (*cf.* 5, 550). 8, 76 quaere deis qui bella ferat. 9, 783 congressus ... nemo tuos pugnamque minorem dignatur bello. 11, 171. 11, 349. 11, 460 *v. p. 1850, 53.* Ach. 1, 155 *centauri* insidias ... et bella parant tumideque minantur *Achilli*. SIL. 1, 386 Stygio fer bella Iovi (10, 67 contraria bella ipsi ferre Iovi. 12, 725 cede deis ... et Titania desine bella). 9, 611 propriora capessere bella. 11, 328. 12, 213 Polydamanteis ... in armis bella agitabat atrox (*cf.* SIL. 2, 113). HIL. in psalm. 143, 1 in David et Golia bellum praefiguratum esse Satanae dominique. PRVD. psych. 27 provocat insani frangenda pericula belli (*ibid.* 25 *syn.* proelia)

115. 158 (*syn.* 110: tumultus; 118: Mars). ditt. 75 *David* horrida bella conserit et ... sternit ... Goliam. HIER. epist. 124, 11 adversari⟨ar⟩um Fortitudinum contra populum dei bella consurgere. RVFIN. hist. mon. 7 (*syn.* lis, *opp.* pax). QVEROL. p. 16, 9 *v. p. 1826, 62* SVLP. SEV. dial. 2, 8, 3 *v. infra l. 56* BOETH. cons. 5 carm. 3, 3. *v.* HOR. epist. 1, 19, 46/9. *nota*: SEN. Herc. f. 85 bella ... secum gerat *furens* (*sim.* Oed. 237 CALP. ecl. 1, 46/50. CLAVD. 28, 255 cum ... suis ... bella gerebat. ARATOR act. 2, 121 *mors* per sua bella cadit). *cf. p. 1827, 41. 1829, 55/58.* SEN. Tro. 593 bella Telemacho paras.

de concubitu (*plur. num.*): PROP. 3, 8, 32 *Paris* Helenae in gremio maxima bella gerit. VERG. Aen. 11, 736 non in Venerem segnes nocturnaque bella (OV. am. 1, 9, 45 agilem nocturnaque bella gerentem). AVSON. 135, 9 tibi anhelanti supremaque bella moventi paruit indulgens et sine voce pudor, ... foedera nam tacita pace peregit amor. 357, 5 Cytherea novas artes et pronuba Iuno sollicitat suadetque ignota lacessere bella. HIST. Apoll. 47 virginitas nulla bella sustinuit (DRAC. Romul. 9, 60 pugnam thalamis exercet adulter *Paris*, pectore femineo Veneris nam bella lacessit, ut Martis declinet opus. *cf.* TIB. 1, 10, 53/7). *de castratis*: AVSON. 108, 14 cassa libido femineos coetus et non sua bella lacessit. *cf. l. 60/74.*

β de rixis contentionibusque variis: PLAVT. Stich. 82 quid mi opust decurso aetatis spatio cum ⟨m⟩eis gerere bellum? COM. pall. inc. 26 (Cic. Att. 2, 1, 5) ea est seditiosa, ea cum viro bellum gerit (RVT. LVP. 1, 21 bellum intestinum ab uxore contra me comparatum. *cf.* TIB. 1, 10, 53 Veneris ... bella calent scissosque capillos femina perfractas conqueriturque fores). CIC. Att. 13, 41, 1 filio cum matre bellum. Phil. 11, 2 quorum summum quondam inter ipsos odium bellumque meministis, eosdem postea singulari inter se consensu et amore devinxit improbissimae naturae et turpissimae vitae similitudo (OV. ars 2, 146. SEN. dial. 10, 7, 1 odia exercentes iniusta vel bella. Thy. 328 bella abnuunt et gerere nolunt odia. HIL. in Matth. 10, 22 ubique odia, ubique bella et gladius domini inter patrem et filium et inter filiam matremque desaeviens. *cf.* GELL. 19, 5, 10 SVLP. SEV. dial. 2, 8, 3). CATVLL. 37, 13 *pro puella* mihi sunt magna bella pugnata. HOR. sat. 1, 7, 11 hoc ... iure sunt omnes molesti, quibus adversum bellum incidit (*cf.* 1, 7, 5 litis ... molestas). epist. 1, 19, 49 ludus genuit trepidum certamen et iram, ira truces inimicitias et funebre bellum. VERG. Aen. 4, 108 quis ... tecum malit contendere bello? OV. met. 12, 621 (*de contentione inter Aiacem et Vlixem de armis Achillis orta*) bella movet clipeus deque armis arma feruntur. Ib. 45 prima quidem coepto committam proelia versu, non soleant quamvis hoc pede bella geri (644). 139 tecum bella geram nec mors mihi finiet iras, saeva sed inde meis manibus arma dabo. AETNA 87 *de deis* (*cf. hunc illum locum p. 1827, 17/47*). MANIL. 2, 541 Lanigero genitis bellum est cum Virgine natis. 2, 547. 551. SEN. Herc. f. 29 saevus dolor *Iunonis* aeterna bella pace sublata geret *cum Hercule* (123). ARNOB. nat. 4, 28 *v. p. 1827, 20.* TREB. Gall. 20, 1 tales homines cum his, qui aliqua de maioribus eorum conscripserunt, quantum gerant bellum. HIER. epist. 125, 15 in Rebeccae utero Esau et Iacob bella gesserunt (*cf.* BIBL. gen. 25, 22). 128, 14 *v. p. 1856, 7.* VVLG. Iob 20, 23 (*de deo qui homini irascitur*) pluat super illum bellum suum. Iac. 4, 1 unde bella et lites in vobis? (πόλεμοι ... μάχαι, *cf.* 4, 2). CLAVD. rapt. Pros. 3, 314. AVG. vera relig. 54, 104 qui certaminibus delectantur, alienabuntur a pace et summis difficultatibus implicabuntur; initium enim summae difficultatis est bellum atque contentio. SVLP. SEV. dial. 2, 8, 3 ut adversum me utraeque legiones (*feminarum et monachorum*) iurata bella susceperint (*ibid.* odia). *cf.* SEDVL. carm. pasch. 2, 200 (*de Christo et diabolo*) volutus humo fragili confidere bello. 5, 40 (*de Iudae proditione*) in dominum servile dedit consurgere bellum (*cf.* PLIN. paneg. 42 *v. infra l. 80*). *in amore*: PLAVT. Cist. 300 cave ... cum Amore tu unquam bellum sumpseris. TER. Eun. 61 in amore haec omnia insunt vitia: iniuriae, suspiciones, inimicitiae, indutiae, bellum, pax rursum (HOR. sat. 2, 3, 267). HOR. carm. 3, 26, 3 nunc arma defunctumque bello barbiton hic paries habebit (*antec.* militare). 4, 1, 2 intermissa, Venus, diu rursus bella moves? PROP. 2, 12, 16 *Amor* assiduus ... meo sanguine bella gerit. 3, 6, 41 mihi ... e tanto felix concordia bello exstiterit. OV. am. 1, 2, 21. 2, 18, 12 res ... domi gestas et mea bella cano. ars 2, 146 nil opus est bello: veniam pacemque rogamus, asperitas odium saevaque bella movet. 3, 3 ite in bella pares. rem. 2 legerat huius Amor titulum nomenque libelli: 'bella mihi, video, bella parantur' ait. 25 poteras uti nudis ad bella sagittis. MAXIM. eleg. 5, 4 cordis bella nefanda mei. VEN. FORT. carm. 6, 1, 49 *Cupido loquitur*: mater, mea bella peregi; pectore ... mihi vincitur alter Achilles. *apud iudicem*: CIC. div. in Caec. 62 *accusando* te illi iniustum impiumque bellum inferre conari. HOR. sat. 1, 7, 11 *v. p. 1846, 51.* OV. trist. 3, 12, 18 otia nunc istic iunctisque ex ordine ludis cedunt verbosi garrula bella fori (*cf.* PS. PROSP. prov. 553). LIV. 3, 25, 3 falsum testem ... iusto ac pio bello persequebatur. LAVS Pis. 29 mitia legitimo sub iudice bella movere. PLIN. paneg. 42 (*de servis dominos accusantibus*) illud, ut sic dixerim, servile bellum. *in re publica*: CIC. leg. agr. 2, 14 non ... natura neque discidio neque odio penitus insito bellum nescio quod habet susceptum consulatus cum tribunatu. Catil. 4, 22 mihi cum perditis civibus aeternum bellum susceptum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(Sull. 28). Mil. 87 *Clodius* Pompeio nefarium bellum indixerat. Phil. 6, 17 iam viginti annos bellum geram cum impiis civibus. Liv. 3, 11, 8 agitare plebem, tribunos velut iusto persequi bello. 3, 24, 1 tribunicium domi bellum. 4, 2, 1 domi plus belli concitari quam foris *furore tribunicio.* 4, 58, 11 maximum bellum patribus cum plebe esse. Manil. 5, 124 seditio clamorque iuvat; Gracchosque tenentes rostra volunt montemque sacrum ...; pacis bella probant. Sil. 8, 262 *Varro* e rostris bella ciebat. 8, 409 *Cicero* furialia bella fulmine compescet linguae. Flor. epit. 3, 17, 2 *Livius Drusus trib. pl.* subita morte correptus hereditarium in posteros suos propagaret bellum. *de controversiis philosophorum, rhetorum*: Cic. fin. 2, 44 *Carneades cum Stoicis* bellum gerebat. Sen. contr. 10, 5, 21 cum omnibus Atticis. Arnob. nat. 2, 10 pro suis sententiis bella cum adversantibus conserunt. Treb. Gall. 20, 1 *v. p. 1828, 47.* *inde apud christianos de controversiis cum haereticis, sim.*: Hil. syn. 3 non cedendo Saturnini minis, potestatibus, bellis (*coni.*: incohandae blasphemiae in deum certamina). c. Const. 16. 27 ceteri ... mortales ... cum vivis bella gesserunt. trin. 3, 21 (*de sententiis haereticorum*) profanae voluntatis audacia naturam veritatis convellimus et bellum dictis dei comparamus. Tycon. *inter haereticorum contentiones sec.* Gennad. vir. ill. 18 *libros* de bello intestino *edidit* (Prosp. coll. 22 peremptorum ... armis intestinum bellum moventes [*syn.* conflictus]. Greg. M. epist. 4, 7). Optat. 1, 11 p. 11, 6 bellum cum mortuis geris. 6, 6 p. 154, 3 patimur bellum ... expectamus vindicem deum. Hier. in Is. 22, 2 p. 311. in Ier. 4, 19/20 p. 869 *deus* seditiones, turbas atque discordias cernit in ecclesia et ... dei requiem in bella converti. adv. Pelag. praef. 2 p. 696 *coni.* pax. epist. 16, 2. 53, 8 haereticorum contra ecclesiam bella. 133, 9 de diversis naturis ecclesiae bella concinnant. 138 Christi te adversum hostes catholicae fidei bella bellare. Avg. in psalm. 45, 13 inter Iudaeos, paganos, Christianos, haereticos sunt bella, crebrescunt bella, aliis pro veritate, aliis pro falsitate certantibus. 106, 8 de haereticis ... quibus tamquam civilibus bellis quatitur ecclesia. 139, 5 pacata audis verba, sed belli constitutio a cordibus non discedit. Prosp. carm. de ingrat. 74 fera viscera belli conficis. 126 heu nova bella, novi partus oriuntur in ipso securae matris gremio. c. coll. 1 bellum confectum retractant et munitiones ... pacis infirmant. Greg. M. epist. 1, 72 *v. p. 1850, 52.* 4, 7 intestina ecclesiarum ... bella compescere. 8, 2 nova haereticorum bella consurgunt.

γ de persecutione christianorum: Itala apoc. 20, 7 (Aug. civ. 20, 11) exibit ad seducendas nationes ... Gog et Magog et trahet eos in bellum (*sc. adversus ecclesiam; cf.* Avg. civ. 20, 8). Pass. Saturn. 1/2 (Migne 8, 690A). Hil. c. Const. 11 vertisti ... usque ad Romam bellum tuum (*cf.* Oros. hist 7, 29, 18 Christianos adversum Christianos armans civili, ut ita dicam, bello ecclesiae membra dilaceravit. Optat. 2, 17 p. 51, 10 filios pacis ad bella provocantes). Optat. 3, 8 p. 90, 7 ne temerarium sit eos martyres appellare, qui christianorum nullum senserint bellum. 3, 8 p. 90, 9 *christianorum* bellum persecutio dicitur. 3, 8 p. 90, 17 saeviebat bellum Christianis indictum (*cf. q. s.*). Prvd. perist. 3, 33 turbida frangere bella parat. Zeno 2, 18, 1. 2, 18, 2 bellum duri certaminis geritur. Avg. civ. 20, 13 quanto erit acrior impetus belli, tanto maior gloria non cedendi, tanto densior corona martyrii (*syn.*: persecutio). *cf.* Ennod. carm. 1, 6 p. 520, 17 (*in imagine*) ad excipienda, quae contra fidem eveniunt bella (*v.* Hier. epist. 138 *supra l. 29*). Arnob. nat. 1, 65 *Christum* bello gravi atque omnibus persequi telorum effusionibus et ruinis. 2, 1 gravibus insectamini Christum bellis. Optat. 1, 21 p. 24, 7 *Iudaei* indixerant quodam modo deo bellum. Cassiod. in psalm. 45, 9. *locum* Vvlg. psalm. 139, 8 „obumbrasti caput meum in die belli" Cassiod. in psalm. 139, 8 *de crucifixione Christi intellegit.*

b *certant homines cum bestiis* (*praecipue de venatu*): Ov. met. 6, 92 *Pygmaeam matrem, quae grus facta est*, populis ... suis (*i. Pygmaeis*) indicere bellum. Clavd. 15, 474 pendula ... parvis moturae bella colonis ... grues. carm. min. 31, 13 Pygmaea ... bella. Rvt. Nam. 1, 292. Gratt. 13 trepidam bello vitam ... ferino. 153 bellum ex arte ministres. 344 Mavortia bello vulnera. Manil. 2, 528 aeterna manent hominum bella atque ferarum. 4, 179 novas ... pugnas, nova bella ferarum apparat et spolio vivit pecorumque rapinis (4, 224 violenta). 4, 663 (*de Regulo in Africa cum angue pugnante; sim.* Sil. 6, 227. 679). 5, 192 (*de piscatu*) horrendum ... fretis in bella lacessere pontum. 5, 370 bellum indicere mundo et medios inter volucrem prensare meatus. 5, 575 (*de Perseo cum ceto pugnante*) destinat in thalamos per bellum vadere ponti (5, 617 *Andromedam* mercedem tanti belli). Sen. Herc. f. 820 *Cerberum* bella temptantem inrita intulimus orbi (Drac. Romul. 4, 28 *de Herculis certamine cum leone*). Stat. Theb. 2, 130 audito venantum murmure ... tigris ... bella cupit laxatque genas et temperat ungues. 6, 9 Apollineae bellum puerile pharetrae *cum Pythone.* Sil. 1, 394 bella feris (ferens *codd.*) arcu iaculoque agitabat Hiberus. Itala Dan. 7, 21 (Lucif. non parc. 30). apoc. 11, 7 (Primas). 12, 7 (Cassiod. compl. in apoc. 12, 7; Vvlg. proelium). 13, 7 (Primas. *cf.* Vvlg. *ad hos locos et* Hier. epist. 46, 6). Vvlg. Iob 40, 27 (Hier. interpr. Iob 40, 32 pugnae). Arnob. nat. 1, 4 cum feris bella et proelia cum leonibus gesta. Ivl. Val. 3, 6. Epist. Alex. p. 198, 3 ne qua ... cum aquarum prodigiis (*i. hippopotamis*) bella gereremus. Hil. myst. p. 23, 23 bella bestiarum, iacula volantium, venena serpentium. Avien. Arat. 490 inclita ... Lyciae ... bella Chimaerae. *cf.* Mart. Cap. 5, 425 vers. 17 *Silvanus* bello suetus ... agresti (*v.* Corp. III 10220 ⟨S⟩ilvan⟨o Be⟩llatori).

c *certant homines cum rebus*: *α corporeis*: Cic. dom. 60 parietibus ... tectis ... columnis ac postibus meis hostificum quoddam et nefarium omni imbutum odio bellum intulistis (Cvrt. 5, 1, 8). Lvcr. 4, 968 nautae contractum cum ventis degere bellum (*corr. oblong.*, degerere velum *quadr.; cf.* Pavl. Fest. p. 74). Hor. sat. 1, 5, 8 ventri indico bellum (Gell. 19, 5, 10 bellum et odium nivi indixi, alii indutias cum ea varie factitabant). Liv. 7, 22, 4 nusquam acie congresso hoste cum agris magis quam cum hominibus urendo populandoque gesserunt bella. Manil. 2, 902 *sub corde* momenta manent nostrae plerumque salutis bellaque morborum caecis pugnantia telis (Ivst. 23, 2, 4. Mar. Victor aleth. 3, 316 congesta ... funera passim dira luis stravit campis bellumque peregit. Ven. Fort. carm. 1, 6, 10 pacis ab amplexu morbida bella tulit. *cf.* Mart. 1, 502 pacis ab officio perierunt proelia morbi). Cvrt. 8, 4, 14 *navi* cum amni bellum fuisse crederes (Flor. epit. 4, 2, 75 acrius fuit cum ipso mari quam inter se navibus bellum. *cf.* 3, 10, 5). Sil. 4, 657 undae ... ad bella parentis (*i. Trebiae dei*) excitae pugnant et ripas perdidit amnis (Ven. Fort. carm. 7, 8, 60 pro duce felici flumina bella gerunt). Hier. epist. 1, 13 infer novum sepulcro bellum (Ps. Damas. 89, 2 *Getae* ⟨moverunt sanc⟩tis [*i. sepulcris eorum*] bella nefanda. *v.* Cic. Verr. 2, 48). Ennod. carm. 2, 150, 9 quam bene flammarum constanter, respice, bella excipiunt ... vincentes fulgora visu. *β incorporeis*: Cic. de orat. 2, 156 cur philosophiae ... bellum indixeris. Sen. dial. 1, 3, 6 bellum tam cum Pyrrho quam cum divitiis gerit (epist. 87, 9 alter cum hostibus nostris bellum, alter cum moribus gerit). 5, 5, 6 etiam illa plebeia ira et privata inerme et sine viribus bellum est. epist. 104, 34 exilium sibi indixit *Cato* et mortem et interim bellum. Fronto p. 226, 6 N. bellum indixtei ludo, otio, satietati, voluptati. Hil. trin. 3, 21 *cf. p. 1829, 18.* Boeth. cons. 2, 8, 2 inexorabile contra fortunam bellum gerere. 4, 7, 21 contra aspera. Drac. laud. dei 3, 333 regia bella gerens naturae bella peregit *Brutus filiorum interfector.* *inde inprimis apud christianos*: *v.* Avg. in psalm. 143, 4/5. Tert. ieiun. 7 spiritalibus bellis (Hier. in psalm. 143, 1 Favst. Rei. grat. 2, 10 p. 84, 22 in spiritali bello ... conflictus. Isid. sent. 2, 41, 1). 12 non delicta incu⟨r⟩santes, quae ieiuniis elimentur, nec revelationum scientia indigentes, quae xerophagiis extorqueantur nec bella propria metuentes, quae stationibus discutiantur. Cypr. laps. 16 (*de homine qui delicta sua nondum expiavit; opp.* pax). Ps. Cypr. singul. cler. 39 *est* singularis castitas ... pax secura virtutum et debellatio quieta bellorum. Hier. epist. 82, 2. Comm. instr. 2, 12, 10 cum videris bellum, agonia sume propinquus. haec gloria regis militem videre paratum. 2, 22 (*titulus*) bellum cottidianum. 2, 22, 3 libido praecipitat: bellum est, tu pugna cum illo; luxuria suadet: abutere, bellum vicisti. Ps. Cypr. singul. cler. 3 tam consiliis quam viribus a nobis bella vincantur. Hil. in Matth. 31, 10 adversum diabolum passionis bello sit decertandum. Zeno 1, 5, 9. Priscill. tract. 10, 124 tot bella vitiorum (10, 131). 10, 126 cotidianorum bella peccaminum (10, 130 cotidianorum in nobis fieri bella certaminum). 10, 129 voluntatum suarum inter se videns bella. 10, 136 in nobis pugnas saeculi et bella. Ambr. epist. 29, 23 sanctificaveris bellum pro devotionis et fidei certamine ... et sumpseris arma dei adversum spiritales nequitias. Hier. epist. 52, 13 adolescentia multa corporis sustineat bella 66, 12 intestinum bellum (Avg. civ. 19, 4 c. Iul. 6, 51. 57). 78 mans. 29. 121, 8 *fragilitas condicionis humanae* duorum hominum interioris et exterioris inter se pugnantium bella perpetitur. Hier. in psalm. 139, 8. 143, 1 spiritale et carnale bellum intellegi potest, in quo proeliante pro nobis deo vincuntur inimici (Cassian. inst. 5, 16 *tit.* quod monachus secundum Olympiaci certaminis morem non possit spiritales conficere pugnas, nisi prius obtinuerit bella carnalia). Rvfin. hist. 5 praef. 4 bella, quae caro pro animae salute perpessa est (*syn.* pugnas, certamina, proelia). Ps. Rvfin. in psalm. 7, 2 superato omni bello atque adversitate vitiorum. 26, 4. Avg. contin. 7, 18 in hac bona hominis ... natura nunc bellum est, quoniam salus nondum est. conf. 10, 31, 14 cotidianum bellum gero in ieiuniis. civ. 19, 4 *virtus* agit ... perpetua bella cum vitiis non exterioribus, sed interioribus. 21, 15. 21, 16. 22, 23. c. Iul. 2, 3, 6 bellum, quod in nobis ipsis adversus nos gerendum suscepimus, experiuntur in se ... libidinis acerrimi expugnatores. 2, 3, 7 iamne discernis ... et in baptismate fieri omnium remissionem peccatorum et cum baptizatis quasi civile bellum interiorum remanere vitiorum. 3, 21, 50 veraciter geris contra libidinem bellum. 3, 25, 57 bellum, quod in se casti sentiunt sive continentes sive etiam coniugati. 3, 26, 65. 3, 26, 66. epist. 22, 8. 138, 14 misericorditer ... bella gererentur a bonis, ut licentiosius cupiditatibus domitis haec vitia perderentur, quae iusto imperio vel exstirpari vel premi debuerunt. in psalm. 75, 3 (*cf. q. seq.*). 143, 4 habemus unum bellum, quod commemorat apostolus: non est vobis colluctatio adversus carnem et sanguinem *eqs.* 143, 5 hoc grave bellum et, quod est molestius, internum (*cf. ibid.* proelium; pax, requies). serm. 151, 1, 2. Ps. Avg. serm. 98, 2 pax cum bonis et bellum cum vitiis semper habendum est. catacl. 1, 1 bellum tibi indicitur, in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quo mitescas pugnando, ut ad plenam pacem triumphando pervenias. PS. PROSP. carm. de prov. 553 (*de homine secum de arbitrio voluntatis disceptante*) querulis ... garrula verbis bella moves iaculisque tuis tua viscera figis. 660 ipsa ... libertas bellum movet et quatimur civilibus armis. 962 cum victo (*sc. diabolo*) ... est bellum, si carne vetusta exuta in Christi renovemur corpus (*cf.* AVG. in psalm. 75, 3 *habes bellum* adversus diabolum et angelos eius *cf. q. s.*). OROS. apol. 21, 6 in facie quidem mansuetudinem aspicere, sed cordis bella nescire. PROSP. epigr. 96, 1 numquam bella bonis, numquam discrimina desunt, et cum quo certet, mens pia semper habet *eqs.* (*infra*: proelia). PS. ORIGEN. tract. 18 p. 198, 10 clipeo ... fidei contecti et lorica iustitiae ... vestiti, ne in isto belli campo ducem nostrum ... sequamur. SERM. Corp. Vind. 21 p. 314. CASSIOD. in psalm. 55, 1 (*de ecclesia cum diabolo pugnante*) bellum grave ..., pugna difficilis. GREG. M. past. 3, 9 callidus ... adversarius bellum contra duos movet unum videlicet inflammans, ut contumelias prior inferat, alterum provocans, ut contumelias laesus reddat (*ibid. iterum*). 3, 32 in bello praesentis vitae. CARM. epigr. 712, 13 bella gerens carnis pestifera vitia contra belligeransque palam saevissima proelia vicit.

2 *pugnant **bestiae** inter se*: CIC. nat. 2, 125 miluo est quoddam bellum quasi naturale cum corvo. VARRO rust. 3, 16, 9 *apes* inter se signa pacis ac belli habent. OV. am. 2, 6, 25 non tu, *psittace*, fera bella movebas, ... placidae pacis amator eras. met. 13, 613 duo ... populi *volucrum* ... bella gerunt rostrisque et aduncis unguibus iras exercent. MANIL. 2, 43 (*aut hoc modo aut de venatu locus intelligi potest*; 4, 179. 224) bella ferarum. SEN. contr. 2, 1, 10 neque feris inter se bella sunt. SEN. Phaedr. 340 venere instinctus suscipit audax grege pro toto bella iuvencus (VAL. FL. 2, 549 taurus ... bello ... ultus amores. STAT. Theb. 2, 328. 4, 71 haut illum bello attemptare iuvencis sunt animi. 6, 865. HOMER. 299 de coniuge tauri bella gerunt). COLVM. 9, 9, 6 intestino bello totae gentes *apium* consumuntur. PLIN. nat. 8, 88 *serpentibus* internecivum bellum cum ichneumone. 10, 24. 10, 39 *noctuae* auxiliatur accipiter collegio quodam naturae bellumque partitur. 10, 48 *ex gallis* quidam ad bella tantum et proelia adsidua nascuntur. 10, 203 sunt quaedam *animalibus* bella amicitiaeque. SIL. 4, 372 bella leones inter se furibunda movent. PS. QVINT. decl. 13, 3 *apium* bella sedare pulveris iactu. CLAVD. carm. min. 9, 43 *hystrix* cunctas bellorum possidet artes.

3 *pugnant **res** inter se*: LVCR. 2, 574 aequo geritur certamine principiorum ex infinito contractum tempore bellum. 5, 381 tantopere inter se ... maxima mundi pugnent membra pio nequaquam concita bello (*syn.* 5, 382 certamen). 5, 392 tantum spirantes aequo certamine bellum. 6, 377 *caelum* ancipiti ... bello turbatur utrimque: hinc flammis, illinc ventis *eqs.* OV. met. 11, 491 omnique e parte feroces bella gerunt venti (MANIL. 4, 590 venti ... erumpunt secumque gerunt per inania bella. SEN. Med. 940. Thy. 1074 bella ventorum. STAT. Theb. 11, 116 Notus et Boreas gemino de cardine mundi ... bella cient. SIL. 7, 571 *Boreas et Africus* obnixi cum bella furentia torquent [*cf.* 7, 569 graviore ... certamine]. 12, 618. 12, 660 caelestia bella). MANIL. 1, 336 (*de stellis et sideribus*) semper erit paribus bellum, quia viribus aequant. 1, 902 *post cladem Varianam* ipsa tulit bellum natura per ignes (2, 422). 2, 119 aeternum ... stellis adversus sidera bellum. 2, 400 vires ... ministrant vel bello vel pace suas. 2, 472 bellum sociata gerunt. 2, 480 noxas bellumque moverent. 2, 521 quin adversa meant ... trigona trigonis alteraque in bellum diverso limite ducit linea. BOETH. cons. 4 carm. 6, 18 astrigeris bellum discors exsulat oris (*cf.* vers. 4/5 iusto foedere rerum veterem servant sidera pacem). MANIL. 4, 650 altera ... duo bella ... intulit oceanus terris. PLIN. nat. 20, 1 pax secum in his *libris* aut bellum naturae dicetur, odia amicitiaeque rerum surdarum ac sensu carentium. BOETH. cons. 2 carm. 8, 18 quidquid nunc amat invicem, bellum continuo geret.

III ***bellum quasi persona***: VERG. Aen. 1, 294 dirae ferro et compagibus artis claudentur belli portae; furor impius intus (*cf.* SERV. auct. *ibid.*). 6, 279 mortiferum ... adverso in limine bellum (*praeterea afferuntur* luctus, curae, morbi, *sim.*). HOR. carm. 4, 15, 8 vacuum duellis Ianum. OV. fast. 1, 702 religata catenis ... vestro sub pede bella iacent. met. 1, 142. SEN. Herc. f. 695 cincta ferro bella. CALP. ecl. 1, 42 omnia Tartareo subigentur carcere bella immergentque caput tenebris. PLIN. nat. 35, 27 *tabula* belli faciem pictam *habet*. 35, 93 belli imaginem restrictis ad terga manibus. STAT. Ach. 2, 34 *te* erectum ... manet reserato in limine bellum. CLAVD. 28, 638 perpetuis ... inmoto cardine claustris Ianus bella premens laeta sub imagine pugnae armorum innocuos paci largitur honores. AVG. civ. 3, 28 pax cum bello de crudelitate certavit et vicit. MEROB. poet. 33 ipsa triumphales habitus (*sc. ducis*) mirantia passim bella dedere locum. FVLG. Virg. cont. p. 98 in vestibulo inferorum luctus, morbos, bella, discordiam, *al.* ... *ibid.* bellum avaritiae seminarium. *huc rettulerim haec*: ENN. ann. 267 Vahl. discordia taetra belli ferratos postes portasque refregit (VERG. Aen. 1, 293/4. 7, 622). VERG. Aen. 7, 607 (*v.* GLOSS. IV 431, 44. 591, 27). OV. fast. 1, 124 sanguine letifero totus miscebitur orbis, ni teneant rigidae condita bella serae (Pont. 1, 2, 126 clausit ... aeterna civica bella sera). VAL. FL. 3, 253 porta trucis coit infera belli. 5, 308 *Iuppiter movens* sanguinei magna ostia belli (STAT. Theb. 5, 146 saevi movet ostia ... belli). SIL. 17, 356 claudenda ... ianua belli. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 255 Iani gemini templum ac portas belli ... clauserat Caesar Augustus (*cf.* CARM. de mens. 1, 1 dira patet Iani Romanis ianua bellis). AVG. civ. 3, 9. 14. OROS. hist. 6, 21, 11 belli portas ... cohiberi iuberet.

per metonymiam fere i. q. ***exercitus, caterva pugnantium*** *atque id potissimum apud poetas*: SCHOL. Lucan. ed. Weber 2, 682 *v. infra l. 16. cf. l. 20. 36.* OV. met. 12, 25 *Nereus* bella ... non transfert. trist. 3, 9, 8 *Hister* suis liquidus bella repellit aquis (QVINT. inst. 8, 5, 24 *dicitur* de viro forti: bella umbone propellit). MANIL. 2, 876 *Typhonem* Tellus saeva profudit, cum bellum caelo peperit. SEN. Ag. 631 *sonipes* cavernis conditos reges bellumque gestans (PETRON. 89, 28 ibat iuventus capta, dum Troiam capit, bellumque totum [*i. e. omnes Graecorum copias*] fraude ducebat nova). LVCAN. 2, 682 spargat ... per aequora bellum (SCHOL. Lucan. ed. Web. *ibid.* bellum hic accipit bellantes). 4, 163 raptum ... fuga convertite bellum. 6, 185 densos inter cuneos conpressus et omni vallatus bello vincit ... hostem. 6, 191 par ... novum fortuna videt concurrere: bellum atque virum (SCHOL. Lucan. ed. Web. *ibid.* bellum id est totum exercitum per quem fit bellum; *cf.* 10, 536 dux ... tota ... formidine belli cingitur: hinc ... classes, hinc ... pedites). 7, 221 medii robur belli fortissima densant agmina. SIL. 4, 78 (*de Hannibale eiusque exercitu*) bellum Carthago ... mittat. 7, 472 *v. infra l. 63.* 8, 426 pars belli quam magna venit. 10, 482 confestim ingentia bella Clusina venere domo. 14, 340 stabat ... ingens ad moenia bellum. 14, 559 (*v. p. 1825, 22*). 15, 816 duplica nunc perfida bella et geminas accerse acies. 16, 93 lucebit ... ille dies, quo te armorum, Carthago, meorum aspiciam sonitus admotaque bella trementem. VAL. FL. 1, 552 qua classe ... effusa procorum bella. 7, 609 *Iason* plena ... semina ... spargere gaudet agris oneratque novalia bello. 7, 627 toti ... occurrere bello. 8, 138 complentur litora bello. STAT. Theb. 4, 165 toto despectans vertice bellum (SCHOL. Stat. *ibid.* bellum ... pro bellatoribus posuit). 4, 637 bellum, innumero venit undique bellum agmine. 4, 652 marcidus edomito bellum referebat ab Haemo Liber. 5, 348 nos Thracia visu bella (SCHOL. Stat. Thraces) ratae ... tecta incursare. 7, 453 urbem in conspectu belli suprema parantis territat insomnem Nox. 9, 490 bellis obsessus et undis. 11, 456 totum miseris opponere bellum. 11, 664 (*de bellatoribus caesis*) nudo ... sub axe relinqui infelix bellum et tristes sine sedibus umbras (12, 22 belli ... iacentis reliquias). 12, 754 diversa bellorum in fronte maniplos hortantem. PLIN. paneg. 12, 3 *Danubius* duratus ... glacie ingentia tergo bella transportat. EVTR. 2, 2 *hostes* usque ad urbis Romae portas cum bello venerant. CLAVD. 21, 308 duplices disponere classes, quae fruges aut bella ferant. ANTH. 461, 4 *Athos* per ... latus misit maxima bella (*i. classem*) suum. *cf.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 157 bella ... devincere (νικῆσαι πολεμίους). *de apibus*: VERG. georg. 4, 217 corpora bello obiectant. *nota*: bellum *i. q.* ***belli auxilium***: STAT. Theb. 3, 390 neque nos avidi promittere bellum. *i. q.* ***hostis, belli dux***: LVCAN. 7, 72 humani generis tam longo tempore bellum Caesar erit? (DRAC. Romul. 9, 77 Pergama ... non bellum, sed praeda patent). STAT. Theb. 7, 484 (*de Iocasta*) impia belli mater. 11, 407 (*de Eteocle et Polynice*) stat consanguineum campo scelus, unius ingens bellum uteri (*cf.* MANIL. 5, 464 Thebana ... bella uteri).

similiter bellum ***rem quodammodo corporalem significat in his***: CIC. Manil. 34 celeriter Cn. Pompeio duce tanti belli impetus navigavit (FLOR. epit. 2, 2, 17). VERG. Aen. 7, 455 bella manu letumque gero (*cf.* 3, 539 bellum, o terra hospita, portas). LIV. 21, 18, 13 hic (*in sinu*) ... vobis bellum et pacem portamus (SIL. 2, 384 bellum se gestare sinu. FLOR. epit. 2, 6, 7 *cf.* MANIL. 5, 302). OV. met. 12, 5 longum cum coniuge bellum attulit in patriam. LIV. 1, 33, 4 omni bello Latino Medulliam compulso (2, 16, 8). LVCAN. 1, 227 utendum est iudice bello. SIL. 7, 472 victae fera bella deae vexere per aequor (*sim.* 15, 162 SEN. Thy. 43). 16, 611 bella ... in Libyae ... ducere terras (13, 513 fugarit in Libyam. *cf.* 15, 316). CIC. Font. 41 cuius sanguine non solum Asculanorum manus ..., sed totum illud sociale bellum macula sceleris imbutum est (*cf.* dom. 60 omni imbutum odio bellum). VERG. Aen. 7, 541 sanguine bellum imbuit. *cf. hunc illum locum p. 1834, 19/27.*

structurae notabiliores: **A** bellum: accidit: QVINT. decl. 320 p. 257, 7 ITALA I Macc. 8, 27 (Sangerm. 15). apparet: LIV. 3, 41, 8 SEN. contr. 1, 8, 12. appropinquat: CIC. Catil. 3, 19 (*cf.* LIV. 8, 37, 3 novum bellum accessit). ardet: *v. p. 1833, 24.* cessat: *v. p. 1833, 81.* coepit (incipit): CATO orig. 22? LIV. 22, 19, 1 terra marique coeptum bellum est. TAC. hist. 2, 47 (*cf.* 4, 1). FLOR. epit. 3, 23, 3 (*opp.* oppressum est). ITALA I Macc. 5, 31 (Sangerm. 15) AVG. civ. 2, 25. concidit: TAC. hist. 2, 57. conquiescit: *v. p. 1833, 80.* considit: *v. p. 1833, 83.* consistit: LIV. 21, 49, 1 ad Trebiam. 22, 32, 4. 35, 4, 1 LVCAN. 7, 547. consurgit: VERG. Aen. 8, 637 Romulidis Tatioque. OV. epist. 15, 351. SEN. epist. 91, 5 in media pace. HIER. epist. 72, 4. 124, 11 in Is. 19, 1 p. 389 OBSEQ. 54 VVLG. exod 13, 17 II par. 16, 9 RVFIN. patr. 7, 1 OROS. hist. 7, 22, 9 CORIPP. Ioh. 3, 401 GREG. M. epist. 8, 2 (*cf.* IVST. 29, 3, 1). VELL. 2, 88, 3 resurrecturi belli ... initium. TAC. ann. 3, 74. ITALA psalm. 26, 3 (Veron.)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

exsurgat in me bellum. cooritur: *v. infra l. 30.* crescit: OV. met. 11, 13 LIV. 35, 3, 1 FLOR. epit. 4, 2, 66. AMM. 21, 13, 14 subcrescentis rabiem belli. CLAVD. 26, 26 in segetem crescentis semina belli. durat: TAC. ann. 14, 39. effervet: *v. infra l. 34.* est: PLAVT. Amph. 101 cum Telebois ... Thebano poplo. Capt. 59 LVSC. LANVV. com. 1 CIC. Att. 6, 3, 2. 11, 18, 1 Phil. 8, 1. 11, 6 contra hoc iugum impiorum. 13, 45 ad Brut. 1, 4, 2 *saepius.* VARRO ling. 5, 165 SALL. Iug. 17, 1 NEP. Ham. 2, 5 VERG. ecl. 4, 35 Aen. 11, 279 TIB. 1, 10, 7 OV. epist. 3, 95 LIV. 3, 68, 7 ante portas (SIL. 7, 42). 22, 33, 6 in cervicibus. 22, 58, 3. 23, 10, 3 inter Romanos Campanosque. 28, 24, 7. 36, 2, 2 quod populus Romanus ... duellum iussisset esse cum rege Antiocho. 37, 15, 7 adversus Antiochum. *saepissime.* MANIL. 2, 541 SEN. contr. exc. 4, 4 LVCAN. 1, 682. 2, 541. PLIN. nat. 7, 10 circa metalla. 35, 105 STAT. Theb. 4, 326. 4, 601 SIL. 8, 298 QVINT. decl. 249 p. 24, 16 *et passim.* TAC. Germ. 10 hist. 1, 13. 4, 20 ann. 2, 14 SVET. Cal. 5 GAIVS dig. 50, 16, 234 GRAN. LIC. p. 24 ITALA I Macc. 4, 17 (Sangerm. 15) VVLG. I reg. 14, 52 III reg. 14, 30 *passim.* COMM. instr. 2, 22, 3 CAPITOL. Aur. 8, 6 *passim.* EVTR. 4, 20, 1 SVLP. SEV. chron. 1, 28, 7 *et saepissime.* evanescit: TAC. hist. 2, 32. evenit: LIV. 7, 11, 4 prospere. 26, 29, 1. 31, 7, 15. *cf.* 5, 24, 2 sorte. exardescit: CIC. Lig. 3 NEP. Ham. 2, 1 LIV. 4, 25, 4 *passim.* VELL. 2, 75, 1. 2, 104, 2 *passim.* EVTR. 6, 1, 1 AVG. civ. 3, 26 SVLP. SEV. chron. 1, 29, 1. *cf.* VELL. 2, 48, 2 TRYPH. dig. 49, 15, 12, 1. SVET. Iul. 70 ardente ... bello. AVG. civ. 5, 17 *v. p. 487, 17.* existit: CIC. Verr. 6, 8 ex ipsa (*sc. Sicilia*). LIV. 2, 32, 6. TAC. hist. 4, 74 omnium inter se *gentium* (*cf.* ann. 12, 49 adversus Parthos). exoritur: CIC. epist. 12, 18, 2 div. 1, 105 LIV. 2, 53, 1. 4, 52, 8 *passim.* ASCON. Scaur. p. 22. TAC. ann. 12, 44 inter Armenios Hiberosque. AMPEL. 29, 3 VIR. ill. 4, 5 AVG. epist. 16, 2 SVLP. SEV. chron. 1, 33, 3. 1, 37, 6. 1, 38, 4 IORD. Rom. 276. CAES. Gall. 3, 7, 1 subitum bellum in Gallia coortum est. LIV. 2, 58, 3. 21, 8, 2. 33, 21, 6. exsurgit: *cf. supra l. 1.* fervet: PS. AVR. VICT. epit. 16, 3 per ... omnem orientem. CASSIOD. inst. div. praef. CORIPP. Ioh. 3, 270 *cf.* SIL. 8, 11. ORIGO Const. 5, 20 chron. I p. 9, 20 bellum inter ipsum Licinium et Constantinum efferbuit. AMM. 7, 28, 18. flagrat: LVCAN. 3, 390 SIL. 1, 435 TAC. hist. 2, 86. 4, 12 ann. 2, 59 AVR. VICT. Caes. 40, 20. fluit: OROS. hist. 1, 19, 2 (fluitat: *v. p. 1825, 64*). fremit: CLAVD. 22, 149 DRAC. laud. dei 3, 157. SIL. 3, 229 infremuit. LACT. inst. 2, 1, 9. fulminat: OROS. hist. 5, 24, 11 (*p. 1834, 15*). furit: SIL. 7, 42 ad portas. SIL. 7, 547 IORD. Get. 214. *cf.* HOR. carm. 2, 16, 5. gliscit: LIV. 29, 2, 1. 33, 43, 2. 38, 42, 8 *cf.* AMM. 25, 4, 25. haeret: LIV. 32, 21, 27 intestino et haerente in ipsis visceribus ... bello. SEN. Phoen. 435 victa materna prece haesere bella. LVCAN. 2, 487 hoc limite (*cf.* 7, 547). imminet: NEP. Con. 4, 3. LIV. 2, 3, 1 ab Tarquiniis. 2, 33, 1. 4, 8, 3. 7, 22, 6. 33, 20, 11. 33, 34, 1 bellorum ... aut vixdum finitorum aut imminentium. *saepius.* VELL. 2, 96, 2 CVRT. 4, 8, 4 QVINT. inst. 12, 1, 43 decl. 253 p. 37, 30 SPART. Hadr. 10, 2 VVLG. III reg. 5, 3. impendet: CIC. Att. 5, 21, 2. 6, 1, 14. 6, 2, 6 a Parthis. 9, 9, 2. incidit: CIC. epist. 6, 12, 3 Phil. 8, 8 CAES. Gall. 2, 14, 6. 6, 15, 1 NEP. Att. 7, 1 HOR. sat. 1, 7, 11. 16 SEN. contr. 1, 8, 12 SEN. epist. 67, 4 QVINT. inst. 12, 1, 16 decl. 249 p. 19, 16. 352 p. 382, 28. incurrit: SIL. 12, 454 miseris. infremuit: *v. supra l. 38.* ingravescit: LIV. 10, 21, 11 VOPISC. Aurelian. 38, 3. *cf.* VVLG. iud. 20, 34 ingravatum ... bellum. ingruit: VERG. Aen. 8, 535 SEN. Med. 525 TAC. hist. 2, 100. 3, 58 per Campaniam. ann. 1, 48. 1, 60. VVLG. exod. 1, 10 contra nos (ITALA Lugd. contigerit). eccles. 8, 8 *cf.* AVSON. 437 *v. p. 1826, 49* CLAVD. carm. min. 30, 196. inhorrescit: OROS. hist. 5, 24, 18. insequitur: *v. p. 1834, 3.* instat: CIC. Att. 14, 9, 3 Phil. 11, 24 CAES. Gall. 6, 4, 3. LIV. 2, 51, 2 moenibus. 36, 36, 7 *passim. cf.* 33, 44, 6 VAL. MAX. 4, 3 ext. 3 AVR. VICT. Caes. 32, 1 CYPR. GALL. iud. 156 deut. 74 ITALA I Macc. 8, 24 (Sangerm. 15). intervenit: QVINT. decl. 266 p. 87, 13. inundat: COMM. instr. 2, 10, 1. AMM. 16, 3, 3 bellorum inundantium molem. latrat: CLAVD. 20, 486. manet: LIV. 1, 53, 7 iis. 26, 21, 4 in provincia. 22, 38, 6. 33, 47, 9 TAC. Agr. 16 hist. 3, 35. 4, 3 ann. 1, 55 SVET. Vesp. 12. nascitur: CIC. Font. 42 subito atque improviso (*opp.* suscipitur). fin. 2, 44 Phil. 2, 23. 2, 70 *bellum* natum, conflatum, susceptum opera tua. MANIL. 3, 5. CVRT. 7, 8, 21 tibi ex victoria. IVST. 15, 4, 25 CAPITOL. Aur. 12, 13 Gord. 23, 5 CLAVD. 20, 576. 26, 410 MACR. sat. 1, 19, 6 RVFIN. Clement. 2, 36 VITA Fulg. 9, 17 CORIPP. Ioh. 3, 45. *cf.* CIC. epist. 11, 14, 3 bellum ... renatum. ad Brut. 1, 14, 2. LIV. 9, 12, 1 pro superba pace infestissimum renatum bellum. 28, 1, 1 TAC. hist. 3, 59. oritur: CIC. prov. 32 repente. Phil. 7, 25 SALL. Iug. 6, 3. LIV. 1, 11, 5 ab Sabinis. 1, 14, 4. 8, 15, 1 inter Sidicinos Auruncosque. 10, 7, 8 VELL. 2, 98, 1 CVRT. 6, 1, 21 TAC. hist. 4, 12. 5, 10 ann. 3, 47. 12, 40 POMP. dig. 1, 2, 2, 18 IVST. 23, 2, 5 EVTR. 6, 11, 1 CAPITOL. Gord. 22, 9 VVLG. II reg. 2, 17 AVG. civ. 3, 17. pendet: CAPITOL. Gord. 13, 7 *cf.* MANIL. 4, 288. pervenit: LIV. 8, 3, 6 ad Romanos. quiescit: LIV. 6, 36, 1 LAVS Pis. 26 COMM. instr. 2, 22, 1 AVR. VICT. Caes. 1, 3 AVG. civ. 19, 5 c. Iul. 6, 57 CIC. Rab. Post. 42 bella ... conquiescant. ARNOB. nat. 3, 21 cessantia et quieta bella (CORIPP. Ioh. 1, 9 bellis cessantibus). AVG. civ. 3, 17. renascitur: *v. supra l. 70.* residet: VERG. Aen. 9, 639 HOR. carm. 3, 3, 30. *cf.* SIL. 8, 331 oppressum ... considere bellum. restat: *v. p. 1834, 9.* resurgit: VELL. 2, 88, 3. saevit: AVG. civ. 3, 28.

senescit: LIV. 28, 36, 2. 30, 19, 10 *cf.* SALL. Iug. 35, 3. sequitur: CIC. Deiot. 25 Phil. 11, 34 VERG. Aen. 12, 33 VELL. 2, 1, 3 CVRT. 10, 5, 13 AVG. civ. 3, 31 IORD. Rom. 150. CIC. Phil. 14, 23 grave bellum ... insecutum. serpit: FLOR. epit. 2, 2, 15 latius (IORD. Rom. 167). 2, 9, 4. silet: LIV. 9, 19, 15 SIL. 5, 462. CYPR. GALL. iud. 192. stat: LVCAN. 3, 566 aequore. SIL. 3, 173. 14, 340. strepit: SEN. epist. 114, 6. succedit: FLOR. epit. 2, 9, 1. superest: LIV. 10, 31, 10. 38, 24, 1 CVRT. 4, 8, 4. 9, 4, 16 TAC. ann. 1, 3 (hist. 5, 20). LIV. 5, 24, 4 in Faliscis bellum integrum restabat. 36, 22, 4 MANIL. 1, 914. 919. *cf.* SVET. Nero 14 Ianum geminum clausit tam nullo quam residuo bello. surgit: VERG. Aen. 4, 43 Tyro. SIL. 1, 686. 13, 616. 14, 293 ultro ... ab hoste. CYPR. Demetr. 2 VVLG. II par. 14, 6. tonat: SIL. 12, 300 CLAVD. 7, 64. OROS. hist. 6, 16, 8 indesinenter toto orbe. 5, 24, 11 Iugurthinum bellum nondum adhuc ab Africo perdetonuerat; iam Cimbricum a circio fulminabat. *cf. p. 1841, 28.* tumescit: VERG. georg. 1, 465 operta tumescere bella. OV. epist. 7, 121 VELL. 2, 15, 2 *cf.* SEN. contr. 10, 1, 8. venit: VERG. Aen. 3, 458. 9, 642 LIV. 10, 14, 4. 28, 43, 21 VAL. FL. 5, 545 SIL. 10, 482. versatur: CIC. Verr. 4, 47 in quibus *terris.* 4, 124. 5, 103 Arch. 21. *nota iuncturas, quibus bellum tamquam animal se movere vel agere quid dicitur: sic* transgreditur *aliquo*: SALL. epist. Pomp. 10. *locum* insidit: LIV. 3, 16, 5. circumstat urbem: LIV. 3, 38, 6 CORIPP. Ioh. 7, 479. revertitur: FLOR. epit. 2, 2, 27 (*similia*: LIV. 3, 68, 7 LVCAN 9, 863 SIL. 7, 42 TAC. hist. 2, 6 FLOR. epit. 4, 12, 4 SALV. gub. 6, 68 SIDON. carm. 23, 262). confluit: IVST. 7, 6, 4. excipit *aliquem*: LIV. 1, 53, 4 VELL. 2, 55, 2 (*cf.* OROS. hist. 3, 8, 1). revocat: SIL. 15, 312. differt *aliquid*: VAL. FL. 5, 460. vetat: STAT. Theb. 8, 561. *gentes* aperit: TAC. Germ. 1 (hist. 2, 17 *cf.* 2, 77).

B bellum (*acc.*): absolvere: LVCAN. 2, 250 STAT. Theb. 10, 261. accendere: VERG. Aen. 12, 804 TAC. hist. 4, 1 (*ibid.* temperare victoriae). HEGES. 4, 1, 5. 5, 8, 2. *cf.* LVCR. 1, 475 VERG. Aen. 7, 549 CLAVD. 5, 9. *sim. v. vol. I p. 278, 33.* accipere: CIC. Manil. 26 IVST. 31, 4, 10. (ad)iuvare: PVBLIL. P 16 LIV. 42, 45, 3. *al.* administrare: RHET. Her. 4, 9, 13 CIC. Verr. 6, 136. Manil. 60 cum Iugurtha, ... cum Cimbris. de orat. 1, 210 Att. 7, 20, 1 div. 2, 76. 2, 77 *passim.* PLANC. Cic. epist. 10, 21, 1 CAES. Gall. 5, 11, 8. 7, 71, 9 SALL. Iug. 29, 1 NEP. Chabr. 2, 1 Eum. 5, 1. 7, 2 LIV. 8, 6, 14 frg. 22 PAVL. FEST. p. 223 VELL. 2, 33, 1 2, 97, 4 ASCON. Corn. p. 68 QVINT. decl. 348 p. 378 TAC. hist. 1, 10 (*cf.* ann. 13, 6) ARNOB. nat. 1, 15 OBSEQ. 8 EVTR. 7, 9 VVLG. II reg. 11, 7. AVG. civ. 5, 25 in administrandis et gerendis bellis. OROS. hist. 7, 15, 7. ministrare: GRATT. 153. admovere: *v. p. 1838, 60.* agere: CAES. Gall. 3, 28, 1 (α, gerere β). SALL. or. Cottae 11 NEP. Hann. 8, 3 OV. ars 1, 182 (*syn.* tractare). trist. 2, 230 LIV. 45, 44, 1 GRATT. 334. SEN. contr. exc. 6, 4 (*ex coniectura*). CVRT. 4, 10, 29 cum feminis (*ibid.* intulisse). MELA 1, 16, 1. SIL. 9, 333 clamor agit bellum. PORPH. Hor. carm. 1, 2, 1 ITIN. Alex. 42 CAPITOL. Aur. 12, 13. 27, 10 cum Marcomannis (*v.* CVRT. 4, 10, 29). Maximin. 6, 2. 10, 3 TREB. Gall. 11, 1. EVTR. 2, 9, 3. 6, 8, 1. VVLG. I Macc. 2, 66 aget bellum populi (πολεμήσει πόλεμον, ITALA [Sangerm. 15] pugnabit bellum). CLAVD. 20, 325 AVG. civ. 3, 18 OROS. hist. 5, 16, 8 LIB. gener. chron. I p. 115, 247 PAVL. PETRIC. Mart. 3, 13 NEPOTIAN. 7, 8 ISID. orig. 18, 1, 4. 5 sent. 2, 42, 11. *cf.* LVCAN. 9, 294 SIL. 12, 334 SVET. Iul. 37. *cf. Lachmann ad* LVCR. 4, 968 *et vol. I p. 1389, 22/44.* agitare: SALL. Iug. 109, 2 (*opp.* pacem). SIL. 1, 394. 10, 306. 12, 213 TAC. hist. 4, 86 FLOR. epit. 2, 9, 4. 2, 18, 6 SVLP. SEV. chron. 2, 51, 8 OROS. hist. 5, 12, 7. 5, 22, 12. aggredi: PANEG. 5, 13 VOPISC. Car. 7, 1 IVST. 9, 2, 10. alere: CATO dict. 74 (LIV. 34, 9, 12) *cf. p. 1853, 48* PLANC. Cic. epist. 10, 23, 1 LIV. 31, 15, 11. 42, 11, 5 alere ac fovere (42, 45, 3). CVRT. 7, 7, 17 (*cf.* 6, 6, 12) TAC. ann. 3, 41 CLAVD. 21, 274. *sim.* fovere: VERG. Aen. 10, 73. nutrire: SIL. 8, 616 VVLG. II Macc. 14, 6 *cf.* CLAVD. 3, 30. pascere: SIL. 13, 359. apparare: *v. p. 1839, 3.* arcere: LIV. 21, 21, 10 (*opp.* inferre). arripere: HIER. epist. 65, 11. attenuare: CIC. Manil. 30 (*seq.* imminuere, tollere, sepelire). attingere: SALL. Iug. 44, 3 *cf. ibid.* 83, 3. auferre: ITALA (Sangerm.) *et* VVLG. psalm. 45, 10. augere: CAES. Gall. 7, 63, 1 LIV. 5, 8, 4. 21, 26, 1 *cf.* VELL. 2, 129, 4 (*sim.* duplicare: SIL. 15, 816 TAC. hist. 4, 54). avertere: LIV. 27, 25, 14 *al. cf.* HIL. c. Const. 11. bellare: LIV. 8, 40, 1 bellum a consulibus bellatum. FRONTO p. 204 N. adversum Parthos. HIER. epist. 138. VVLG. I Macc. 9, 30 ducem ad bellandum bellum (ITALA cod. Sangerm. 15 ad bellum). I par. 22, 8. debellare: TERT. adv. Marc. 4, 39 legitimis armis. *cf.* HOR. epod. 1, 24 hoc ... bellum militabitur. capessere: LIV. 26, 25, 4. 29, 5, 7 *saepius.* CVRT. 3, 2, 2. 4, 9, 1 STAT. Ach. 1, 467 SIL. 5, 609. 7, 325. 10, 58. 12, 703. 14, 412. 16, 179 *passim.* TAC. hist. 4, 79 ann. 13, 41 IVV. 5, 242 *cf.* CIC. Phil. 11, 37 bellum et iusta arma cepimus (*v.* Verr. 6, 12). OROS. hist. 1, 14, 3. ciere: VERG. Aen. 1, 541. 6, 828. 12, 158 LIV. 5, 37, 2 *passim.* VELL. 2, 54, 2. 2, 75, 1. 2, 129, 3 SEN. Phoen. 389 STAT. Theb. 4, 672. 11, 116. 11, 349. 11, 487. 12, 683 SIL. 8, 262. 12, 218. 14, 31. 15, 346. 16, 528 TAC. hist. 3, 41 ann. 15, 2 IVST. 2, 12, 23. 22, 7, 6. *cf.* LVCR. 2, 41. 2, 324 AVSON. 343, 6. LIV. 2, 42, 3 bellum ... excivit. AMM. 16, 10, 2. 16, 12, 17. OROS. hist. 1, 18, 1. concire: LIV. 10, 18, 1. 33, 49, 2. 41, 8, 4. committere: VARRO ling. 7, 58 (*de pugna*) MANIL. 1, 914 acie. SEN. contr. 7, 7 cum hoste. LVCAN. 7, 472 FLOR. epit. 2, 15, 2 AMPEL. 46, 3 ITALA I Macc. 5, 19. 9, 46 (Sangerm. 15) LUC. 14, 31 (Colb.) VVLG. III reg. 20, 29 II Macc.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 19. 19, 1 *passim.* AVG. civ. 3, 26 OROS. hist. 6, 15, 22 VEG. mil. 2, 13. 2, 17 DRAC. Romul. 8, 647 MARCELL. chron. II p. 64, 392, 2 IORD. Get. 138. 268. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 268 circa omnes bella committere (πρὸς ἅπαντας πόλεμον ἤραντο). ISID. orig. 18, 4, 4. commovere: *v. p. 1838, 56.* in compendium mittere: FLOR. epit. 1, 3, 3 *cf.* OPTAT. 2, 25 p. 62. comparare: CIC. Att. 10, 4, 3 terra et mari. Phil. 3, 1 (*opp.* gerere). NEP. Dion 5, 1 Ages. 2, 4 Eum. 7, 1. LIV. 9, 29, 5 in comparando cohibendoque bello. *passim.* POMP. TROG. prol. 10 RVT. LVP. 1, 21 contra me. VITR. 10, 16, 4 VAL. MAX. 2, 2, 1 HIL. trin. 3, 21 OROS. hist. 5, 14, 1. *cf.* CIC. Manil. 9. compescere: SEN. apoc. 10 ARNOB. nat. 3, 21 VOPISC. Aurelian. 38, 2 CORIPP. Ioh. 4, 49 GREG. M. epist. 4, 7. componere: POLL. Cic. epist. 10, 33, 3 SALL. Iug. 97, 2. 103, 3. NEP. Alc. 8, 3 (*opp.* classe confligere). Ham. 1, 5 Hann. 7, 1. VERG. Aen. 12, 109 ablato ... foedere. HOR. epist. 2, 1, 7/8 POMP. TROG. prol. 17 VELL. 1, 5, 3. 2, 25, 1 VAL. FL. 8, 394 STAT. silv. 4, 1, 14 TAC. ann. 3, 56 EVTR. 6, 4. 6, 25 CAPITOL. Ver. 9, 10 CYPR. GALL. Ios. 413. comprimere: *v. p. 1838, 68.* concipere: VARRO ling. 5, 86 (*opp.* desinere). SEN. epist. 104, 29 SIL. 1, 109. 13, 746. IORD. Get. 185 bella concepta parturiens. concire: *v. p. 1834, 81.* concitare (*cf.* ACC. trag. 608 belli fluctus): CIC. Font. 33 epist. 15, 4, 6. HIRT. Gall. 8, 22, 2 concitare et gerere. NEP. Ham. 4, 3 RVT. LVP. 1, 7 ASCON. Scaur. p. 22 FLOR. epit. 3, 20, 1 LAMPR. Heliog. 9, 2 VVLG. I Esdr. 4, 15 SIDON. carm. 9, 60. condere (*i. finire*): MANIL. 5, 498. conferre (*i. contrahere*): NEP. Ages. 5, 1 circa Corinthum. conficere: ASELL. hist. 2 (*opp.* inire). CIC. Verr. 3, 86 Manil. 86 rep. 6, 11 Att. 13, 27, 1 epist. 12, 8, 1 *al.* CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 ambulando. CAES. Gall. 1, 30, 1 civ. 1, 53, 2 BELL. Alex. 77, 1 BELL. Afr. 24, 4 BELL. Hisp. 2, 1 VARRO ling. 5, 166 SALL. Iug. 36, 1. 37, 3 epist. Mithr. 16 NEP. Them. 4, 4. HOR. epist. 2, 1, 254 tuis auspiciis ... duella. LIV. 9, 3, 3 *al.* PAVL. FEST. p. 195. 235 VELL. 2, 32, 5 VAL. MAX. 5, 4, 3 SEN. epist. 66, 53 LVCAN. 9, 657 PLIN. nat. 7, 112. 8, 27. 16, 159 SIL. 11, 318. 15, 341 FRONTIN. strat. 1, 2, 1 TAC. hist. 4, 85 ann. 2, 64 SVET. Iul. 28 FLOR. epit. 2, 15, 2 *cf.* 2, 20, 7 AMPEL. 19, 7 PORPH. Hor. carm. 1, 2, 23/4 NEMES. cyn. 69 PANEG. 5, 17 LIV. perioch. 99 AVR. VICT. Caes. 38, 6 EVTR. 6, 10 CAPITOL. Aur. 27, 9 CLAVD. 8, 634. 11, 39 AVG. civ. 3, 14. 3, 18. 5, 22 OROS. hist. 7, 35, 20 VEG. mil. 1, 17. *cf.* CIC. Phil. 14, 1 CORP. VI 1347 FLOR. epit. 2, 20, 7 AVG. civ. 3, 21. perficere: CAES. civ. 3, 18, 4/5. LIV. 4, 43, 3 dimicatione. 42, 14, 1. confirmare: CIC. epist. 9, 13, 1 (*antec.* commovere). SEN. nat. 3 praef. 6? conflare: CIC. epist. 5, 2, 8 Phil. 2, 23. 2, 70 natum, conflatum, susceptum. HIRT. Gall. 8, 6, 1 BELL. Alex. 1, 1. NEP. Chabr. 2, 3 inter Aegyptios et Persas. VELL. 2, 55, 2 ASCON. Corn. p. 73 PANEG. 11, 23. conserere: LVCAN. 2, 443 bellis bella. 3, 560 VAL. FL. 3, 30. 3, 122 ARNOB nat. 2, 10. 2, 39. 4, 28 PRVD. ditt. 75 OROS. hist. 5, 10, 2. 6, 14, 4. *cf.* LIV. 21, 1, 2. consummare: QVINT. decl. 306 p. 201, 3 LIV. perioch. 49. 68 AMPEL. 46, 3 AMBR. off. 3, 14, 87 AMM. 22, 8, 25 OROS. hist. 6, 14, 4 ENNOD. opusc. 1, 20 p. 267, 6 *cf.* VELL. 2, 115, 4 FRONTIN. strat. 2, 9 tit. conterere: ITALA *et* VVLG. psalm. 75, 4 *al.* contrahere: LVCR. 2, 574. 4, 968 cum ventis. LIV. 5, 37, 3. 8, 2, 2. 24, 42, 11 MELA 3, 52 AVG. civ. 3, 26. curare: HOR. carm. 4, 5, 28 LIV. 2, 48, 8. 7, 26, 10 AMM. 25, 5, 3. dare: OV. met. 7, 212 serpentigenis in se. LIV. 21, 18, 14 LVCAN. 1, 108. 5, 269. 9, 94 STAT. Theb. 3, 696. 12, 336 DRAC. Romul. 2, 158. *de imperio ad bellum gerendum commisso*: CIC. dom. 23 homini ... turpissimo (*ibid.* imperium infinitum). Flacc. 30 Phil. 11, 18 LIV. 6, 23, 4. 7, 23, 2. 31, 48, 2 ASCON. Corn. p. 71. debellare: *v. p. 1834, 70.* decernere: CIC. Verr. 3, 76 Cretensibus. Phil. 8, 5 VELL. 2, 18, 6 CVRT. 4, 2. 12 POMPON. dig. 50, 16, 118 VLP. dig. 49, 15, 24. IVST. 13, 8, 10 adversus eos Antigono. defendere: CAES. Gall. 1, 44, 6 (*opp.* inferre). 2, 29, 5. 6, 23, 4 STAT. Theb. 1, 22. deferre: *v. p. 1838, 29.* degere: *v. p. 1830, 8.* delere: CIC. Lael. 11 duabus urbibus eversis. NEP. Alc. 8, 6 SIL. 3, 606 AVG. in psalm. 45, 13 (BIBL. psalm. 45, 10 auferens; *syn.* sedare) *cf.* LIV. 25, 37, 8. denuntiare: CIC. rep. 2, 31 denuntiatum indictumque. 3, 35 div. 1, 97 Cato 18 epist. 12, 24, 2 CALP. decl. 39. depellere: CIC. epist. 6, 6, 6. deponere: *v. p. 1839, 29.* deserere: TAC. ann. 13, 6 IVST. 2, 12, 19. 20, 5, 10 DICT. 1, 15 CAPITOL. Maximin. 7, 5. HIER. epist. 65, 11 semel arrepta bella non deserat. *sim.* relinquere: LIV. 28, 41, 17 CAPITOL. Aur. 25, 1 LAMPR. Alex. 63, 5 CLAVD. 20, 356 CORIPP. Ioh. 1, 559. *cf.* VAL. FL. 5, 665 bella remitti. 5, 681 LAMPR. Comm. 3, 5. desinere: *v. p. 1836, 57.* devincere: VERG. Aen. 10, 369 *cf.* PRISCILL. tract. 10, 131. dicere: *v. p. 1836, 24.* dimittere: CATO orig. 84 STAT. Theb. 6, 514 *cf.* VAL. FL. 5, 339. dirimere: ENN. ann. 167 Vahl. TAB. triumph. Aemil. 9 VERG. Aen. 12, 79 LIV. 1, 49, 7. 27, 30, 13 IVV. 6, 164. discutere: VELL. 2, 75, 1 (*syn.* sepelire) VAL. MAX. 5, 6 ext. 1 TERT. ieiun. 12. domare: SIL. 1, 435 STAT. silv. 1, 1, 79 CLAVD. 28, 653 MEROB. poet. 163 CORIPP. Ioh. 1, 127. 4, 273. 4, 409. *cf. p. 1847, 54.* ducere: CIC. epist. 7, 3, 2 off. 3, 79 ad Brut. 1, 18, 6 CAES. Gall. 1, 38, 4. civ. 1, 61, 3 suis locis ... in hiemem. 1, 64, 3 *passim.* BELL. Hisp. 8, 1. 26, 4 NEP. Alc. 8, 1 Dat. 8, 5. HOR. carm. 3, 3, 30 nostris ... ductum seditionibus bellum resedit. VERG. Aen. 8, 55 *Arcades* adsidue ... cum gente Latina (*cf.* SERV. *ad loc.*). LIV. 22, 25, 4 (*idem saepe* trahere bellum *et similia*). SIL. 5, 97 certare dolis et bellum ducere. TAC. ann. 12, 29, 4. *sim.* producere: SIL. 1, 681 (*ibid.* parcus ... lacessere Martem). 9, 135 DICT. 2, 41. *nota de bello transferendo*: SIL. 16, 611 bella nova in Libyae moliris ducere terras? eludere: TAC. ann. 2, 52 metu. *cf.* LIV. 2, 48, 6. excire: *v. p. 1834, 80.* excitare (*cf.* ACC. trag. 610 molem ... belli): CIC. Catil. 3, 4 belli Transalpini et tumultus Gallici excitandi causa. epist. 6, 6, 4 off. 2, 75 epist. 12, 10, 3 SALL. hist. frg. 1, 53 hist. frg. inc. 10 LIV. 26, 26, 11 *saepe.* VELL. 2, 15, 1. 2, 54, 2 VAL. MAX. 6, 4, 5. 8, 6, 4 QVINT. inst. 2, 16, 2 TAC. hist. 4, 19 AMPEL. 40, 1 LIV. perioch. 29. 90. 95 AMM. 29, 5, 2 OROS. hist. 5, 19, 9. 5, 22, 11. 5, 24, 16. *sim.* suscitare: CAECIL. (?) com. 293 *v. p. 1821, 72.* CIC. epist. 11, 3, 3 IVST. 38, 3, 6. incitare: GRAN. LIC. p. 36 contra fratrem. exercere: *v. p. 1828, 30.* exhaurire: VERG. Aen. 4, 14. 10, 57 SIL. 6, 656. eximere: *v. infra l. 59.* expedire: SIL. 13, 773 audendo. explicare: FLOR. epit. 1, 17, 5 (*cf.* TAC. ann. 3, 73). exsequi: LIV. 4, 24, 2. extendere: SIL. 17, 359. extinguere: PLAVT. Amph. 189 Persa 754 CIC. Sest. 51 PLANC. Cic. epist. 10, 23, 5 MON. Ancyr. 6, 13 PLIN. nat. 7, 96 DAR. Aug. epist. 230, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 38, 4 *cf.* CIC. epist. 10, 25, 1. har. resp. 49 belli exstinctorem. CYPR. GALL. Ios. 374. restinguere: CIC. inv. 1, 1. epist. 11, 12, 1 (*opp.* inflammare). *cf.* CIC. rep. 1, 1 (Marcell. 29) VELL. 2, 88, 3 TAC. hist. 4, 80 CYPR. GALL. iud. 430. extrahere: *v. p. 1840, 50.* facere: CINC. Gell. 16, 4, 1 (*ex formula fetialium bellum hostibus indicentium*) populus Hermundulus hominesque populi Hermunduli adversus populum Romanum bellum fecere. *ibid.* ego populusque Romanus populo Hermundulo hominibusque Hermundulis bellum dico facioque (*cf.* PAVL. FEST. p. 91). PLAVT. Cas. 851 *v. p. 1822, 73. cf.* iubere. ENN. ann. 382 Vahl. CATO or. frg. 79 orig. 28 SISENNA hist. 10. CIC. Verr. 2, 79 populo Romano. 6, 12 (*ibid.* arma capere). Catil. 2, 11 Sull. 58 *passim.* TIRO Gell. 6, 3, 35 CAES. Gall. 4, 22, 1. 5, 22, 5 (*codd.* β) *passim.* BELL. Afr. 88, 1 NEP. Dion 4, 3 Ages. 2, 1 SALL. Catil. 24, 2. 26, 5. 52, 33 patriae (TAC. ann. 3, 18). Iug. 110, 6 ARRVNT. hist. 2. FAST. cos. Venus. (Corp. I² p. 66) *in capite*: ⟨be⟩lla facta a bello Marsico. OV. fast. 2, 433. LIV. 1, 32, 13 Latinis bellum indico facioque. *ibid.* bellum cum Latinis fieret. 1, 49, 7. 8, 22, 8 Palaepolitanis bellum fieri iussit. 33, 49, 1 MANIL. 1, 414 FLOR. epit. 2, 3, 4. ITALA deut. 20, 12 (Lugd. *et* Aug. quaest. hept. 6, 21 p. 437, 10) fecerint ad te bellum (VVLG. coeperit contra te bellum) (20, 20 Ios. 11, 18 *ibid.*). Dan. 7, 21 (Lucif. non parc. 30) apoc. 11, 7 (Primas.) *bestia* cum eis (VVLG. adversum eos). 12, 7 (Cassiod. compl. in apoc. 12, 7). 13, 7 (Primas.) COMM. instr. 1, 7, 6 AVR. VICT. Caes. 15, 5. 25, 6 CYPR. GALL. Ios. 431 SIDON. epist. 7, 5, 3. ferre (*saepe de pugna*): MANIL. 1, 902 (*de cometis bellum portendentibus*). SEN. Tro. 444 bella in Argivos. LVCAN. 2, 643 STAT. Theb. 3, 655. 8, 76 deis. 10, 765 retro. SIL. 1, 386 Stygio ... Iovi. 1, 394. 3, 365 funda ... plumbo. 10, 67 contraria bella ... Iovi. CLAVD. 18, 337 quid nobile ... gessit, quae bella tulit? CYPR. GALL. exod. 520. *cf.* HOR. epist. 1, 18, 55 militiam ... et Cantabrica bella. OV. epist. 8, 26 pro caro ... toro (*i. q.* pati). conferre: *v. p. 1835, 24. sim.* circumferre: LIV. 6, 29, 6 *ad oppida* circumlatum bellum. 10, 17, 2 TAC. ann. 13, 37. referre: SIL. 11, 28. 16, 77 *cf.* STAT. Theb. 4, 652. finire: CAES. civ. 3, 51, 3 VERG. Aen. 11, 116 OV. fast. 3, 232. LIV. 28, 40, 1 (*opp.* gerere). 29, 26, 6 *al.* 34, 1, 1 *v. p. 1833, 45.* VAL. MAX. 5, 4, 3 VELL. 2, 50, 1. 2, 89, 3 finita ... bella civilia, sepulta externa. CVRT. 3, 1, 9. 6, 1, 17. 6, 1, 21. FLOR. epit. 2, 13, 2 (*opp.* gerere). IVST. 7, 2, 11 LIV. perioch. 29 CAPITOL. Aur. 9, 5 VOPISC. Aurelian. 20, 7 EVTR. 3, 1, 1. 3, 3, 6. AMM. 21, 7, 1 finito ... bello vel certe mollito. AVG. civ. 3, 28 finito ... bello, inimicitiis viventibus. 4, 15 (*opp.* bellorum causas excitare). 5, 12 (*opp.* suscipere). 5, 26 (*syn.* terminare). OROS. hist. 5, 19, 1 *passim.* *cf.* desinere: SALL. hist. frg. 1, 28 SIL. 12, 725. terminare: VOPISC. Aurelian. 19, 1 AVG. civ. 5, 26 OROS. hist. 2, 18, 1. IORD. Rom. 150 Etrusco bello exempto ... sequitur Tarentinum. fovere: *v. p. 1834, 58. 59.* frangere: CIC. prov. 32 *Pomptinus* ortum repente bellum Allobrogum atque hac scelerata coniuratione excitatum proeliis fregit. SEN. contr. exc. 8, 5. EPICED. Drusi 452 Punica bella. SIL. 13, 828. *cf.* PRVD. psych. 27. VVLG. psalm. 75, 4 confregit (συνέτριψε, ITALA [Sangerm.] contrivit) ... scutum gladium et bellum. gerere: ENN. trag. 64 *v. p. 1823, 29.* CAEL. hist. 7. CATO or. frg. 7 (*syn.* militare). RHET. Her. 4, 14, 20 CIC. inv. 2, 70 S. Rosc. 22 prov. 32 Balb. 45 epist. 4, 7, 2 Lig. 3 *cf. p. 1838, 76* ac. 2, 2 ad Brut. 1, 10, 2 (NEP. Att. 9. 1). 1, 12, 1 MET. CEL. Cic. epist. 5, 1, 2 CAES. Gall. 1, 1, 4 HIRT. Gall. 8, 22, 2. SALL. Catil. 31, 2 (*opp.* pacem habere). Iug. 47, 8 (*coni.* pacem). VERG. Aen. 1, 23. 1, 263. 7, 444. 9, 277 (OV. am. 3, 8, 58) HOR. carm. 4, 4, 17 OV. epist. 13, 38. 13, 59 rem. 160. fast. 2, 548 pugnacibus armis. met. 7, 488 (*opp.* minari). LIV. 28, 39, 2. 28, 40, 1 (*opp.* finire). 38, 8, 3 FEST. p. 178 ELOG. 1, 10 (Corp. I² p. 189) MANIL. 5, 637 VELL. 2, 11, 1. 2, 89, 6. 2, 96, 2 per Neronem. *passim.* VAL. MAX. 1, 7 ext. 4. 2, 7 ext. 2. 6, 5, 1 armis ..., non venenis. SEN. suas. 5, 5 CVRT. 8, 1, 30 MELA 1, 38 SEN. Ag. 174. Phaedr. 465 Marte sanguineo. Tro. 233 (*opp.* parare. ORIGO Const. 5, 22 chron. I p. 9, 26). epist. 95, 31 ASCON. Corn. p. 75. LVCAN. 2, 464 auspiciis ... paternis (*cf.* CLAVD. 18, 493). 3, 30. 5, 348. 7, 79. 171. 368 clamore. HOMER. 138. 299 STAT. Theb. 4, 115 SIL. 8, 19. 10, 172 QVINT. inst. 9, 3, 31 TAC. Germ. 14 ann. 15, 3. 25 FLOR. epit. 2, 6, 8 GRAN. LIC. p. 16 PAVL. sent. 5, 29, 1 *al.* COMM. instr. 2, 9, 1 LIV. perioch. 104 AVR. VICT. Caes. 19, 4. 27, 8. AVSON. 308, 8 (*opp.* ponere). AVG. conf. 10, 31, 43 civ. 1, 21. 2, 22. 19, 12 (*cf.* epist. 189, 6) OROS. hist.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 17, 2. 6, 16, 7 SIDON. carm. 5, 198 VEN. FORT. carm. 7, 8, 60. adversus *aliquem*: NEP. Alc. 4, 6 Chabr. 3, 1 Timoth. 4, 3 Hann. 6, 1 LIV. 10, 9, 7. 22, 39, 9 FEST. p. 265 POMP. TROG. prol. 6 VELL. 2, 37, 1. 2, 73, 2. 2, 80, 1. VAL. MAX. 3, 7, 10 *saepius*. SEN. nat. 1, 1, 2 PLIN. nat. 37, 5 FRONTIN. strat. 1, 8, 8. 1, 11, 9. 2, 5, 15 AMPEL. 35, 4. 41 PORPH. Hor. epod. 4 praef. ars 402. LIV. perioch. 26 *saepissime*. VIR. ill. 17, 1. 30, 1 VVLG. I par. 20, 5 OROS. hist. 4, 8, 16. 7, 16, 2 AVG. c. Iul. 2, 3, 6 SVLP. SEV. chron. 1, 47, 3. 2, 23, 4. 2, 26, 7 CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 56. ANON. Vales. 10, 48. *posterioribus temporibus crebrius*. contra *aliquem* (*aliquid*): CIC. Phil. 3, 1 contra aras et focos, contra vitam fortunasque nostras (*opp.* comparare). 13, 16. 39 epist. 12, 22, 1. BELL. Afr. 8, 5 cum eo ... contra se. BELL. Alex. 24, 1. 24, 5 VELL. 2, 80, 1 ASCON. Scaur. p. 19 FRONTIN. aq. 18 AMPEL. 41 OBSEQ. 70 LIV. perioch. 129 EVTR. 2, 20, 1 SERV. Aen. 1, 294. HIER. epist. 78, 39. *postea crebrius*. cum *aliquo*: PLAVT. Stich. 82. COM. pall. inc. 26 (CIC. Att. 2, 1, 5) cum viro. RHET. Her. 4, 9, 13. 4, 14, 20 QVADRIG. hist. 74 CIC. Verr. 3, 159 Font. 12 rep. 2, 15 epist. 12, 22, 1 CAES. Gall. 1, 1, 4 *saepe*. BELL. Afr. 26, 3 SALL. Catil. 51, 5. 53, 3 Iug. 73, 7 VERG. Aen. 11, 113. 305 OV. met. 15, 773 trist. 2, 236. LIV. 5, 5, 1 molliter et per dilationes. MON. Ancyr. 4, 50 ELOG. 15, 8 (Corp. I^2 p. 194) POMP. TROG. prol. 6 Iust. 38, 5, 3 MANIL. 4, 590 SEN. contr. 10, 5, 21 VELL. 2, 61, 3 VAL. MAX. 2, 7 ext. 2. 6, 5 ext. 1 *passim*. MELA 3, 27 ASCON. Corn. p. 80 SEN. dial. 1, 3, 6 CVRT. 4, 11, 17 LVCAN. 7, 307. 10, 170 *saepius*. PLIN. nat. 5, 38 SIL. 7, 745. 8, 218 TAC. hist. 4, 58 PLIN. epist. 3, 5, 4 SVET. vita Plin. p. 93 ARGVM. Plaut. Amph. 2 AMPEL. 44 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 26 LIV. perioch. 54 ARNOB. nat. 2, 8 AVG. civ. 2, 17. 3, 31 in psalm. 9, 1. CORIPP. Iust. 3, 374 (*ibid.* arma sumere). in *aliquem*: AVR. VICT. Caes. 17, 2 prospere. *cf. p. 1853, 44.* inter se: LVCR. 5, 1245. CIC. rep. 1, 25 summa inter se contentione. NEP. Ham. 10, 2 reg. 3, 2 POMP. TROG. prol. 14 LIV. perioch. 68. 100 ARNOB. nat. 4, 33 AVG. civ. 1, 6 OROS. hist. 5, 23, 1 IORD. Get. 15. *v.* NOT. Tir. 23, 48. 23, 50 ARVS. gramm. VII 458, 17 *sqq.* GLOSS. bella gero pugnas facio (IV 431, 43 = VERG. Aen. 1, 48) inimicitias exerceo (IV 591, 25. V 520, 21). habere: CIC. Att. 7, 4, 2 Phil. 3, 2. 5, 30 ad Brut. 2, 1, 1 (*cf.* Verr. 6, 188 leg. agr. 2, 14 rep. 3, 35) LIV. 23, 13, 2. 31, 7, 13. POMP. TROG. prol. 3 cum defectore Aegypti. LVCAN. 3, 133. TAC. hist. 1, 79 sine cura. ann. 15, 3 EVTR. 6, 12. AVG. in psalm. 75, 3 habes adversum te bellum. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 112 Iudaei contra Iudaeos. impellere: LVCAN. 5, 330 TAC. Agr. 25. implere: TREB. Claud. 3, 6. incipere (coepisse): CATO orig. 22? SALL. Catil. 51, 5. Iug. 21, 2 uno die inter duos reges coeptum atque patratum bellum foret. 66, 1. 80, 5 epist. Mithr. 13 VERG. Aen. 2, 162 OV. met. 13, 217 LIV. 38, 3, 9 POMP. TROG. Iust. 38, 4, 3 FRONTIN. strat. 1, 4, 11 TAC. ann. 2, 76. 3, 42 PORPH. Hor. carm. 2, 1, 1 LIV. perioch. 96 VOPISC. Aurelian. 20, 7. VVLG. deut. 20, 12 contra te (ITALA Aug. quaest. hept. 6, 21 p. 437, 10 fecerint ad te bellum). CYPR. GALL. num. 750. coeptare: AMM. 27, 4, 1. incitare: *v. p. 1836, 10.* incohare: LIV. 40, 26, 3. 41, 23, 13 POMP. TROG. prol. 9 VELL. 2, 96, 1 TAC. Agr. 18 IVST. 2, 1, 6 OROS. hist. 3, 8, 3 MACR. sat. 5, 17, 1. incutere: HOR. sat. 2, 1, 38. indicere (*cf.* dicere): PLAVT. Epid. 160 ENN. ann. 223 Vahl. VARRO frg. Non. 529, 23 (*cf.* ling. 6, 61) CIC. inv. 1, 17 Verr. 2, 48. 2, 79 indici atque inferri (prov. 24). rep. 2, 31. 3, 35 de orat. 2, 156 ad Brut. 1, 18, 2 epist. 11, 18, 2 CAEL. Cic. epist. 8, 12, 1 NEP. Ages. 4, 1 *passim*. VERG. Aen. 7, 616 HOR. sat. 1, 5, 8 OV. epist. 16, 247 met. 6, 92 LIV. 1, 32, 13 *v. p. 1836, 32.* 2, 44, 12. 7, 32, 1 *passim*. VITR. 1, 1, 5 PAVL. FEST. p. 195 FEST. p. 321 MANIL. 5, 370 VAL. MAX. 7, 5, 2. 9, 5 ext. 2 SEN. dial. 5, 2, 3 SIL. 1, 694 CALP. decl. 39 POMP. dig. 50, 7, 18 GRAN. LIC. p. 8 LIV. perioch. 21. 24 RVF. FEST. 4 EVTR. 3, 8, 2 *saepe*. CAPITOL. Gord. 26, 3 TREB. Gall. 10, 2. SERV. Aen. 7, 623 bella iure indicta per fetiales et per patrem patratum. AMM. 15, 4, 1. 29, 5, 40 VVLG. iud. 11, 27. AVG. in psalm. 75, 3 indicitur tibi adversus te bellum. *cf.* FLOR. epit. 4, 10, 2. inferre: CIC. div. in Caec. 62 Manil. 4 *cf.* 65 Catil. 1, 23. epist. 15, 2, 1 in provinciam Syriam (NEP. Ham. 4, 1 LIV. 9, 25, 1). div. 1, 49 Sest. 93 Pis. 84 Deiot. 22 CAES. Gall. 1, 2, 4. 1, 44, 6 *v. p. 1835, 59.* 5, 12, 2 *saepe*. BELL. Alex. 42, 3 (*ibid.* decursiones faciendas). BELL. Afr. 35, 1 (*ibid.* lacessere proelio). SALL. Iug. 15, 1 NEP. reg. 1, 3 VERG. Aen. 3, 247/8. 7, 604. 11, 250 LIV. 4, 49, 4. 6, 27, 11. 21, 21, 10 in inferendum atque arcendum bellum. MON. Ancyr. 1, 12. 5, 13 genti ... per iniuriam. SEN. suas. 5, 3 VELL. 2, 20, 4 VAL. MAX. 7, 3 ext. 10. CVRT. 4, 1, 13 (*opp.* repellere). 4, 14, 21. 5, 6, 1. SEN. nat. 3 praef. 6 Italiae. PLIN. nat. 18, 144 VAL. FL. 5, 149 FRONTIN. strat. 1, 8, 12. TAC. hist. 3, 78 (*opp.* ostendere). ann. 3, 14 POMP. dig. 1, 2, 2, 18 COMM. apol. 974 instr. 2, 1, 10. IVST. 31, 4, 10 (*opp.* accipere). LIV. perioch. 48. 93 RVF. FEST. 18 EVTR. 1, 11, 3 *saepe*. SPART. Hadr. 5, 2 Sept. Sev. 15, 3 *passim*. VIR. ill. 18, 1. AMBR. Tob. 11, 39. AMM. 30, 9, 4 (*opp.* propulsare). VVLG. I Macc. 2, 38 AVG. civ. 4, 6 SVLP. SEV. chron. 1, 33, 9 *saepissime*. CORIPP. Iust. 3, 334 iure pio vivit: bellum non ingerit ultro, suscipit inlatum. *cf.* CIC. Manil. 65. PS. AVR. VICT. orig. 18, 1. 18, 5. *nota*: CIC. Phil. 2, 53 causam belli contra patriam inferendi. inflammare: CIC. epist. 11, 12, 1 (*opp.* restinguere). ingerere: *v. supra l. 78.* inire: ASELL. hist. 2 (*opp.* conficere). BELL. Afr. 91, 1 VERG. Aen. 7, 647 LIV. 4, 24, 2. 36, 1, 5. 37, 51, 9 VELL. 2, 3, 3 CVRT. 5, 9, 4. MELA 3, 34 (*de feminis*) cum viris. STAT. Theb. 11, 123 FRONTIN. strat. 1, 1, 8 TAC. Germ. 15. 40 (*ibid.* arma sumere. *cf.* CYPR. GALL. Ios. 496). IVST. 12, 11, 6 PANEG. 5, 13. TREB. Gall. 7, 1 contra Postumum. AMM. 16, 12, 46. 27, 1, 2 HIER. epist. 78 mans. 29. VVLG. gen. 14, 2 contra Baram. prov. 24, 6 (γίνεται). I par. 20, 4 adversus Philisthaeos. OROS. hist. 6, 8, 9 CORIPP. Ioh. 2, 28 ISID. orig. 18, 1, 2. 18, 2, 4. GLOSS. II 411, 62 πολεμῶ. *sim.* adire: PANEG. 5, 13. obire: OV. trist. 2, 230 pro magno Caesare. LIV. 4, 7, 2 *cf.* CVRT. 9, 1, 1 IVST. 41, 3, 4. subire: SVET. Iul. 86 IVST. 11, 4, 11 HEGES. 1, 32, 3 CORIPP. Ioh. 4, 576. instaurare: PLIN. nat. 2, 174. SIL. 13, 878 bella ... Macetum instaurare sub armis. FRONTO p. 206 N adversus Parthos. PORPH. Hor. epod. 7 praef. OROS. hist. 1, 21, 6. 3, 16, 7. *cf.* CIC. prov. 19 AVSON. 435. restaurare: IVST. 2, 10, 1. instituere: IVST. 2, 15, 17. instruere: CIC. leg. agr. 2, 77 facere atque instruere. 2, 90 *cf.* LVCR. 2, 6. OV. trist. 2, 529 telis ... cruentis. SEN. contr. exc. 6, 5 TAC. hist. 4, 69 ITALA II Macc. 10, 14 (Ambros.; *v.* VVLG.) PANEG. 5, 13 DICT. 5, 6 AVR. VICT. Caes. 32, 5. EVTR. 10, 5 ingenti apparatu. OROS. hist. 3, 23, 41 adversus Antigonum. *sim.* struere: OROS. hist. 4, 20, 12 contra populum Romanum. integrare: *v. p. 1839, 65.* intendere: LIV. 21, 6, 6 in Hispaniam Hannibalemque. intermittere: HOR. carm. 4, 1, 2. introducere: HERM. dig. 1, 1, 5. invadere: SIL. 8, 356. irritare: SALL. hist. frg. 1, 67. iubere: CINC. Gell. 16, 4, 1 (*ex formula fetialium*) populus Romanus cum populo Hermundulo ... bellum iussit. LIV. 10, 12, 3 bellum Samnitibus et patres censuerunt et populus iussit. lacessere: VERG. Aen. 11, 524. *cf. p. 1828, 16 sqq.* lentare: SIL. 8, 11. mandare: FAB. PICT. Gell. 10, 15, 4 consulibus. STAT. Theb. 9, 809 SIL. 2, 423 FRONTIN. strat. 1, 1, 9 PLIN. paneg. 9 TAC. ann. 2, 22 SVET. Tib. 30 LIV. perioch. 96. 98 CAPITOL. Max. Balb. 2, 10. SIDON. carm. 2, 384 (*opp.* gerere). *sim.* deferre: CIC. Phil. 11, 18 ad privatum. demandare: SVET. Aug. 10. meditari: TAC. hist. 2, 60 *cf.* ann. 3, 38. militare: *v. p. 1834, 71.* ministrare: *v. p. 1834, 40.* minuere: RHET. Her. 4, 16, 23 (*opp.* pacem augere). miscere (*fere de pugna; cf.* LVCR. 5, 1289 aere ... belli miscebant fluctus): SIL. 2, 528 virgineum ... miscentem bella furorem. 10, 187 invadunt terga atque averso turbine miscent bella inopina viri (*cf.* 1, 69). FLOR. epit. 2, 19, 3. MIN. FEL. 25, 3 cum soceris. *aliter* CIC. Manil. 28. moliri: LIV. 2, 6, 1 aperte. 6, 2, 14. 31, 7, 2 POMP. TROG. prol. 9. VELL. 2, 46, 2 in animo. CVRT. 4, 1, 39 Antipatro. COLVM. 1 praef. 4 LVCAN. 10, 361 SIL. 15, 16 LIV. perioch. 41. 90 *saepius*. AVR. VICT. Caes. 11, 11 EVTR. 10, 8, 2 *cf.* FRONTIN. strat. 1, 1, 8. mollire: *v. p. 1836, 55.* movere: CIC. off. 1, 36 SALL. Catil. 30, 2 VERG. georg. 1, 509. 6, 820. 10, 626. 12, 333 HOR. carm. 2, 1, 1/2. 4, 1, 2 OV. am. 2, 12, 21. 3, 12, 4 in me. ars 2, 146 epist. 13, 64 met. 9, 404. 12, 621 Pont. 1, 7, 6. LIV. 21, 39, 1 adversus Insubres. 33, 45, 5 cum Antiocho. 43, 1, 11 POMP. TROG. prol. 5. 30 LVCAN. 1, 119. 2, 62. 2, 231. 10, 418. 10, 470 OCTAVIA 753. 776. 806 CARM. Suet. Tib. 59 VAL. FL. 6, 535. STAT. Theb. 3, 71 bellum infandum ominibusque negatam movisti ... aciem. 4, 349. 6, 865 SIL. 4, 372. 4, 780. 11, 216. 12, 618 FLOR. epit. 2, 8, 6 SVET. Tib. 59 Claud. 13 Dom. 6 AMPEL. 40, 1 ARNOB. nat. 3, 21 AVR. VICT. Caes. 20, 9. 24, 2 EVTR. 5, 3, 1 SPART. Hadr. 14, 2 VOPISC. Aurelian. 30, 2 AVSON. 135, 9 AMM. 14, 10, 16 VVLG. I reg. 19, 8 AVG. civ. 5, 18 CYPR. GALL. Ios. 197. iud. 484 idola ... adorata viris bellum movere. PS. PROSP. prov. 660 OROS. hist. 5, 18, 1 BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 189, 5 cons. 4 carm. 4, 8 MARCELL. chron. II p. 103, 529 IORD. Rom. 210 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 206 CORIPP. Ioh. 6, 238 VEN. FORT. Mart. 1, 486 carm. 8, 3, 124. *cf.* SPART. Hadr. 12, 8. commovere: CIC. Verr. 6, 20 tumultum aut bellum. epist. 9, 13, 1. ARNOB. nat. 3, 21 bella mota compescat an ... cessantia et quieta commoveat. EVTR. 1, 2, 2 *passim*. OROS. hist. 5, 19, 1 SIDON. carm. 7, 244 *cf.* OROS. hist. 1, 18, 1. removere: SEN. benef. 5, 15, 6 SIL. 11, 276 CASSIOD. in psalm. 45 div. admovere: SIL. 16, 93. submovere: IVST. 7, 6, 13. nutrire: *v. p. 1834, 60.* obire: *v. supra l. 6.* obtinere: CASSIAN. inst. 5, 16 tit. bella carnalia. omittere (*cf.* dimittere): CIC. Phil. 2, 39. 7, 19 LIV. 9, 14, 1 SEN. epist. 51, 7 TAC. ann. 15, 6 LIV. perioch. 2 VIR. ill. 19, 4 SVLP. SEV. chron. 1, 51, 1. operari: BOETH. cons. 4 carm. 7, 1. opprimere: PLANC. Cic. epist. 10, 24, 6 (*ibid.* extrudere). *cf.* CIC. epist. 10, 20, 3. SIL. 8, 331 oppressum vidit considere bellum. TAC. hist. 4, 50 FLOR. epit. 3, 23, 1 *cf.* AMM. 21, 13, 19. comprimere: CIC. Sest. 67 VELL. 2, 98, 1. 2, 129, 3 CAPITOL. Max. Balb. 12, 5 DRAC. laud. dei 3, 407. reprimere: SEN. epist. 14, 12 CLAVD. 26, 400 OROS. hist. 5, 22, 1 *cf.* VAL. MAX. 6, 9, 6 MEROB. poet. 132. ZENO 1, 2, 4 *caritas* bella pressit. CORIPP. Iust. 1, 20 bellum sine milite pressit. ordiri: LIV. 9, 32, 1. 31, 40, 6. 32, 29, 6. 42, 57, 1. *v.* CVRT. 6, 3, 2. ostendere: LIV. 1, 11, 5 (*opp.* inferre). 2, 44, 12. 3, 2, 8 ostentare ... gerere. TAC. hist. 3, 48. 3, 78 PLIN. epist. 2, 7, 2. pacare: CIC. Catil. 2, 11. parare: CIC. Att. 8, 14, 2 Lig. 3 (*opp.* gerere. QVINT. inst. 12, 3, 5). Phil. 5, 26 *saepius*. CAES. Gall. 3, 9, 3 *saepe*. HIRT. Gall. 8, 2, 1 SALL. Catil. 52, 3 NEP. Alc. 9, 5. OV. epist. 5, 90 tibi. met. 7, 456 LIV. 1, 30, 8 SEN. Herc. f. 967 Phoen. 389 Tro. 593 CVRT. 4, 11, 22. 9, 1, 20. 9, 4, 24 LVCAN. 1, 325 BVC. Eins. 2, 28. STAT. Theb. 3, 269 in Thebas. 11, 97. silv. 5, 2, 150 in Teucros. Ach. 1, 155 SIL. 5, 60. 16, 10 TAC. hist. 1, 6. 2, 6. LIV. perioch. 33 adversus Romanos. ARNOB. nat. 2, 67. ORIGO Const. 6, 35 chron. I p. 11, 8 in Persas. EVTR. 6, 19 CAPITOL. Maximin. 24, 5. Max. Balb. 11, 1 apud Ravennam ... ingenti adparatu. TREB. Gall. 13, 4

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

passim. DICT. 2, 8. VIR. ill. 69, 4 contra Sullam. CYPR. GALL. Ios. 496 bellum ... parant· atque arma resumunt. OROS. hist. 3, 11, 1 IORD. Get. 305 CORIPP. Ioh. 1, 575. apparare: CIC. Manil. 35 bellum ... apparavit, ... suscepit, ... confecit. PVBLIL. D 3 NEP. Alc. 9, 5 Ages. 3, 2 MANIL. 4, 179 SEN. Ag. 192. reparare: CVRT. 5, 7, 2 IVST. 24, 1, 7 ORIGO Const. 5, 17 chron. I p. 9, 7 EVTR. 1, 14. 2, 9, 3. praeparare: EVTR. 6, 24 VVLG. II par. 35, 22. pascere: *v. p. 1834, 60.* pati: SALL. or. Phil. 2. *et saepius.* patrare: SALL. Iug. 21, 2 *v. p. 1837, 41.* 75, 2. 88, 4 (QVINT. inst. 8, 3, 44) LIV. 28, 41, 8 VELL. 2, 11, 2. 2, 59, 4. 2, 79, 3. 2, 114, 4. 2, 123, 1 TAC. hist. 3, 64 ann. 3, 47 FLOR. epit. 2, 15, 1 IVST. 24, 4, 8 CLAVD. 15, 273. 28, 126 SERV. Aen. 1, 292 SALV. gub. 7, 33. perpetrare: LIV. 24, 45, 8. 28, 41, 3. 38, 53, 11. 44, 32, 5. ⟨45, 39, 11⟩ SVET. Cal. 46 AVG. civ. 3, 14. peragere: OV. fast. 2, 482 Romulea ... manu. 3, 5 SEN. Tro. 1168 LVCAN. 1, 691. 7, 101. 8, 428. 9, 851. 9, 1018. 10, 391 LAVS Pis. 193 SIL. 15, 682 TAC. hist. 3, 78 FLOR. epit. 1, 11, 15. 2, 3, 1. 2, 16, 4. 4, 2, 19 IVST. 22, 8, 6 PANEG. 5, 7 AMM. 17, 1, 14. 31, 4, 3 CLAVD. 28, 269 carm. min. 46, 5 AVG. civ. 5, 22 DRAC. laud. dei 3, 501 CASSIOD. or. frg. p. 479 IORD. Rom. 177 CORIPP. Ioh. 1, 121. 1, 403. 3, 21 VEN. FORT. carm. 6, 1, 49. transigere: TAC. hist. 2, 38 singulis ... ictibus. PORPH. Hor. carm. 2, 1, 4/5 EVTR. 4, 1 CAPITOL. Aur. 17, 2 SPART. Hadr. 21, 8. exigere: PRVD. psych. 770. perficere: *v. p. 1835, 37.* perpetrare: *v. supra l. 12.* petere (*i. proficisci ad*): SEN. Tro. 165 nat. 5, 18, 6 SIL. 15, 490 AMM. 25, 4, 27 DARES 38 GREG. M. epist. 1, 73. *cf.* SEN. benef. 1, 1, 10 POMP. TROG. prol. 5. ponere: SALL. Iug. 112, 1 condicionibus. hist. frg. 1, 11 cum Etruria. VERG. Aen. 1, 291 HOR. epist. 2, 1, 93 LIV. 1, 53, 7. 8, 4, 3 SEN. Thy. 601 SIL. 8, 216. 10, 489. 16, 3 in tempus. TAC. hist. 2, 38 *cf.* OPT. PORF. carm. 14, 8. AVSON. 308, 8 (*opp.* gerere). AVG. civ. 2, 18. 3, 16 ANTH. 506. *cf.* deponere: CIC. leg. 2, 34 OV. met. 8, 47 LIV. 31, 1, 8. 31, 31, 19 TAC. hist. 2, 37 PORPH. Hor. epist. 2, 1 DICT. 4, 22 VIR. ill. 12, 5 *cf.* AMBR. Tob. 11, 39 OROS. hist. 3, 2, 1. praeparare: *v. supra l. 6.* premere: *v. p. 1838, 71.* proeliari: *v. infra l. 50.* profligare: CIC. epist. 12, 30, 2 *v. infra l. 59* LIV. 9, 29, 1. 21, 40, 11. 35, 6, 3. 39, 38, 5 VAL. MAX. 7, 5, 4 TAC. Germ. 13 hist. 2, 4. 3, 50. 4, 73. FLOR. epit. 2, 15, 2 *temporis momento* primo commissum est bellum, profligatum secundo, tertio vero confectum. IVST. 31, 7, 3 CAPITOL. Aur. 9, 2 *passim* repellere: CIC. prov. 32 (*opp.* gerere). OV. trist. 3, 9, 8. CVRT. 4, 1, 13 (*opp.* inferre). IVST. 11, 6, 9 (*opp.* non admittere). prohibere *sim.*: CIC. ad Brut. 1, 2, 5 SALL. hist. 3, 7 LIV. 9, 29, 5 SEN. Phoen. 327. prolatare: SALL. epist. Mithr. 12 TAC. ann. 13, 34. propellere: *v. infra l. 44.* propulsare: CIC. Catil. 4, 22 Phil. 3, 3. 12, 9 belli propulsandi, administrandi, sustinendi principatum. LIV. 1, 2, 5. 4, 48, 10 CVRT. 4, 14, 21 PLIN. paneg. 17 AMM. 30, 9, 4. propellere: QVINT. inst. 8, 5, 24 umbone. protrahere: *v. p. 1840, 51.* provocare: TAC. Germ. 35. pugnare: CATVLL. 37, 13 magna bella. HOR. carm. 3, 19, 4 epist. 1, 16, 25 VERG. Aen. 8, 629 VAL. FL. 1, 770 ITALA I Macc. 2, 66 (Sangerm. 15) sit vobis princeps militiae et pugnabit bellum (VVLG. aget bellum populi). PANEG. 11, 23 ancipiti Marte. VVLG. I reg. 8, 20. proeliari: VVLG. I reg. 18, 17 CASSIAN. inst. 7, 15, 2. rapere: LVCAN. 5, 409 (*opp.* mora). 5, 483. redintegrare: *v. infra l. 64.* regere: CAES. Gall. 6, 17, 2 OV. fast. 2, 200. SEN. Ag. 354 bella ... pacemque regis (PLIN. paneg. 4 *cf.* VEN. FORT. carm. 7, 8, 67). LVCAN. 4, 662 fortuna locorum bella regat (ANTH. 463, 19). SIL. 7, 47 (*cf.* 6, 307) CYPR. GALL. iud. 423 AMM. 24, 3, 5. 26, 8, 12. *cf.* LVCR. 1, 32. VERG. Aen. 12, 180 Mavors ... bella ... torques. SIL. 7, 597. relinquere: *v. p. 1835, 67.* remittere: *v. p. 1835, 69.* removere: *v. p. 1838, 59.* renovare: CIC. prov. 34 rep. 6, 11. epist. 12, 30, 2 profligato bello ac paene sublato renovatum bellum gerere. 4, 7, 3. 12, 8, 1 CAES. Gall. 3, 2, 2 civ. 3, 101, 2 SALL. Iug. 36, 1 NEP. Arist. 3, 1 Ham. 1, 4 LIV. 2, 32, 1 VAL. MAX. 9, 6, 3. CVRT. 4, 6, 1 impigre. 5, 9, 2 SIL. 12, 345. 16, 3 TAC. ann. 3, 20 PAVL. dig. 49, 15, 28 LIV. perioch. 82 VIR. ill. 71, 2. AVG. civ. 3, 14 bella renovata ... repetita. redintegrare: BRVT. Cic. epist. 11, 9, 1 nobis. TAC. hist. 4, 13 AMM. 29, 5, 51. *cf.* STAT. Theb. 8, 656 (*de pugna*) bellum integrabat Enyo. reparare: *v. supra l. 5.* repellere: *v. p. 1837, 70.* reprimere: *v. p. 1838, 69.* resumere: *v. p. 1840, 10.* retractare: *v. p. 1840, 40.* sanctificare: ITALA *et* VVLG. Ioel 3, 9. sedare: CIC. Catil. 2, 22 NEP. Dat. 8, 6 PS. QVINT. decl. 13, 3 AMM. 21, 13, 16 AVG. in psalm. 45, 13. sepelire: CIC. Manil. 30 (*syn.* tollere; *ibid.* attenuare). AETNA 204 VELL. 2, 75, 1 (*syn.* discutere). 2, 82, 1. 2, 89, 3 *v. p. 1836, 51.* 2, 90, 1 VAL. MAX. 6, 9, 5 OCTAVIA 524. AMM. 26, 9, 9 discordiarum civilium turbines sepelivit et bella. serere (*cf.* conserere): SALL. epist. Mithr. 20 bella ex bellis serundo (LIV. 2, 18, 10 *al.*). LAMPR. Alex. 1, 7 ista res bella civilia severat. TREB. Valer. 3, 1 vereor ne non tam viceris quam bella severis. CLAVD. rapt. Pros. 3, 314. sistere: OV. met. 14, 803 pace. TAC. hist. 3, 8 Aquileiae. solvere: SEN. Phoen. 406 DICT. 3, 3. sopire: DICT. 5, 10 AMM. 31, 4, 3 SVLP. SEV. chron. 2, 51, 8 OROS. hist. 7, 35, 20 CYPR. GALL. iud. 94 APON. 12 p. 237 *cf.* AMM. 25, 8, 4. 21, 7, 1 *v. p. 1836, 54.* spargere: LVCAN. 2, 682 per aequora. 3, 64 Sardoas ... in oras. SIL. 9, 277 quaeque arte dolisque scindent se turmae, praedicit spargere bellum. TAC. Agr. 38 ann. 3, 21. *cf.* CIC. Manil. 31. 35 (*p. 1823, 45*). stringere: FLOR. epit. 3, 21, 1. struere: *v. p. 1838, 17.* subigere: SIL. 4, 363. subire: *v. p. 1838, 7.* submovere: *v. p. 1838, 61.* sudare: CORP. VI 1207 PRVD. c. Symm. 2, 551 *cf.* STAT. Theb. 6, 3. sumere: PLAVT. Cist. 300 cum Amore. SALL. Iug. 20, 5. 62, 9. 83, 1 epist. Mithr. 6 or. Phil. 2 bellum atque arma. LIV. 36, 2, 3 duellum, quod cum rege Antiocho sumi (36, 2, 2 esse) populus iussit. PETRON. 89, 122. 174 PLIN. nat. 15, 75 SIL. 1, 272. 14, 296 TAC. Agr. 16. ann. 2, 40 adversus Poenos. FLOR. epit. 4, 12, 24. TREB. Claud. 11, 1 contra Aegyptios. VIR. ill. 71, 2 DICT. 3, 20 MACR sat. 1, 10, 1 OROS. hist. 1, 14, 2 SVLP. SEV. chron. 2, 19, 7. resumere: CLAVD. 15, 331. superare: AMM. 30, 8, 5 IORD. Rom. 294. suscipere: RHET. Her. 2, 30, 49. 4, 9, 13 VARRO frg. Non. p. 529 CIC. Verr. 6, 149 Manil. 58. Catil. 4, 22 cum perditis civibus. ad Q. fr. 1, 1, 41 *al.* CAES. Gall. 1, 16, 6 *passim.* BELL. Afr. 91, 2. NEP. Dat. 8, 6 adversus Datamem. 10, 3. 11, 1 Hann. 8, 3 OV. met. 14, 451. LIV. 30, 16, 9 (*opp.* finire). 45, 8, 1 RVT. LVP. 1, 8. VAL. MAX. 3, 7, 10 (*opp.* gerere). SEN. suas. 5, 8 CVRT. 4, 1, 12. 6, 3, 18 QVINT. inst. 9, 2, 28 decl. 253 p. 36, 18 SIL. 3, 149 FRONTIN. strat. 1, 11, 18 TAC. ann. 1, 36. 12, 20 FLOR. epit. 4, 4, 1 SVET. Vesp. 7 LIV. perioch. 97. 128 ORIGO Const. 6, 30 chron. I p. 10, 23 AVR. VICT. Caes. 39, 7 EVTR. 2, 18, 3 *passim.* VOPISC. Aurelian. 11, 1 AVG. civ. 2, 10. 17. 5, 12. 21, 16. 22, 6 OROS. hist. 7, 35, 20 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 318 CORIPP. Iust. 3, 334 *cf. p. 1837, 77.* *cf.* CIC. epist. 4, 7, 2 Phil. 6, 2 BALB. Cic. Att. 9, 7^b, 2. suscitare: *v. p. 1836, 8.* suspendere: LVCAN. 4, 531. sustentare: CAES. Gall. 2, 14, 6 auxiliis. VELL. 2, 104, 2. sustinere: CIC. Verr. 4, 207 vim, ... arma, ... bellum. ad Brut. 1, 17, 2 PLANC. Cic. epist. 10, 24, 8 LIV. 3, 6, 6. 3, 60, 1. 35, 12, 13. 38, 8, 4 POMP. TROG. Iust. 38, 4, 3 SEN. contr. 1, 8, 12 AMPEL. 14, 6 IVST. 30, 4, 7 FILASTR. 130, 2 HIER. epist. 52, 3 PS. RVFIN. in psalm. 26, 4 VEG. mil. 3, 14 *cf.* CIC. Att. 6, 50, 3 CAES. Gall. 5, 30, 3 VERG. Aen. 10, 809. temptare: *v. p. 1829, 74.* tolerare: ENN. ann. 333 Vahl. CIC. Font. 13 SIL. 9, 349 TAC. ann. 1, 25. 2, 15. 4, 56 OROS. hist. 5, 5, 16 *cf.* TAC. hist. 4, 68. tollere: CIC. Manil. 30 (*cf. p. 1834, 62*) off. 3, 86 epist. 12, 30, 2 *v. p. 1839, 59* MANIL. 5, 47 SEN. Phoen. 457 QVINT. decl. 321 p. 262, 24 PLIN. paneg. 42 EVTR. 2, 9, 3. tractare: CAEL. hist. 16 OV. ars 1, 182 (*syn.* agere). MANIL. 3, 632 PLIN. nat. 18, 19. SIL. 2, 113 plenā ... pharetra. TAC. hist. 4, 73 quantis . . laboribus. ann. 1, 59 palam adversus armatos. 6, 44 cunctatione. IVST. 9, 8, 12. 22, 5, 4 SPART. Sept. Sev. 16, 1. VOPISC. Tac. 12, 1 pacem ac bella. VVLG. prov. 20, 18 gubernaculis. SERV. Aen. 1, 292 COD. Theod. 7, 13, 16. retractare: SIL. 10, 256 redivivā ... dextra (*de umbris*). trahere: CIC. Att. 10, 8, 2. Phil. 5, 30 ex retardatione et mora (OV. fast. 3, 204 longā ... mora). SALL. Iug. 23, 2. 36, 3. 83, 3 bellum intactum. OV. met. 12, 584. LIV. 9, 32, 3 (*opp.* maturare). 22, 34, 7. 44, 25, 4 VELL. 2, 11, 2. 2, 52, 2 VAL. MAX. 7, 3 ext. 8 CVRT. 3, 8, 7. LVCAN. 2, 712 in litora. 7, 296. SIL. 7, 267 clandestino ... foedere. TAC. hist. 2, 31 (*opp.* fortunam experiri). 3, 1. 3, 2. 3, 56 (*opp.* urguere). SVET. Otho 9 PANEG. 9, 15 ORIGO Const. 5, 24 chron. I p. 9, 32 EVTR. 5, 1, 1. 5, 3, 3 CAPITOL. Maximin. 23, 1 TREB. trig. tyr. 6, 2 Gall. 4, 6 AVG. civ. 5, 22 OROS. hist. 3, 2, 11. 5, 19, 9. *cf.* LVCAN. 7, 241 (TAC. ann. 15, 10). DICT. 2, 3 eventum belli. AVSON. Mos. 304. extrahere: LIV. 3, 2, 2 in tertium annum. 25, 3, 6. protrahere: IVL. VAL. 2, 28 EVTR. 5, 1, 3. transferre: CAES. Gall. 7, 8, 4 ad se (*i. in Arvernorum fines*). civ. 1, 61, 2 LIV. 29, 26, 6 POMP. TROG. prol. 2. 16 SEN. dial. 3, 11, 6 FRONTIN. strat. 1, 3, 6. 1, 3, 8. 1, 5, 5 TAC. ann. 12, 33 IVST. 18, 17, 1 CLAVD. 28, 302. transigere: *v. p. 1839, 20.* transmittere: SIL. 16, 700 TAC. hist. 2, 17. 3, 5 ann. 2, 6. transportare: DICT. 2, 8 in regiones Graeciae. *cf.* PLIN. paneg. 14. tueri: VARRO ling. 7, 12 OV. fast. 2, 699 *cf.* 1, 253. 1, 673 *cf.* CORIPP. Iust. 3, 329. vincere: SEN. Phoen. 435 *v. p. 1833, 42* COMM. instr. 2, 22, 4 PS. CYPR. singul. cler. 3 p. 176, 17 CORIPP. Ioh. praef. 18. 1, 57. *cf.* STAT. silv. 5, 2, 149 victricia bella. *addo iuncturas de bellis conscribendis*: bellum (bella): agere: LIV. 10, 31, 10. canere: VERG. Aen. 4, 14 *saepius.* cantare: HOR. ars 137. condere: VERG. ecl. 6, 7. componere: VELL. 1, 5, 3. conscribere: EXPOS. mundi 42. dare: VAL. FL. 5, 219. dicere: HOR. epist. 1, 16, 25 OV. am. 2, 1, 11 *et saepius.* legere: LVCAN. 7, 210 DRAC. laud. dei 3, 279. loqui: CIC. Att. 9, 13, 8 *al.* memorare: PROP. 2, 1, 25 *al.* movere: ENN. ann. 410 Vahl.² narrare: CIC. orat. 30 HOR. carm. 3, 19, 4 *al.* ordiri: HOR. ars 147. persequi: CIC. Brut. 76 SIDON. carm. 9, 124. recitare: SVET. vita Lucani p. 50. referre: OV. rem. 373. retractare: AVSON. 1, 14. scribere: HOR. ars 73 LIV. 21, 1, 1. sonare: OV. trist. 2, 529. tonare: MART. 7, 25, 1. 8, 3, 14 *cf.* STAT. silv. 2, 7, 66. vaticinari: PORPH. Hor. carm. 1, 15, 1. *similia*: HOR. carm. 2, 12, 1/4 epist. 1, 3, 8 MEROB. poet. 188. *cf. praeterea*: HOR. epist. 1, 3, 8. *iuncturas de bello tamquam re corporali v. p. 1832, 55 al.*

C bello (*dat.*): finem facere: CAEL. hist. 38 LVCAN. 5, 299 IVST. 12, 8, 10. finem (extremam manum) imponere: VERG. Aen. 7, 572 OV. met. 8, 68. 13, 403 VELL. 2, 33, 1. 2, 87, 1 VAL. FL. 5, 679. 8, 384 *cf.* LIV. 29, 14, 1 SIL. 17, 618. se inserere: CLAVD. 18, 272 (*de pugna* OV. met. 3, 117). intercedere: FLOR. epit. 3, 10, 5. interesse: CIC. epist. 2, 16, 1 CAES. civ. 3, 83, 1. *passim postea* (SVLP. SEV. dial. 2, 11, 3 in bello). praeficere, praeponere *aliquem*: CIC. Manil. 26. 44. 49. 63 leg. agr. 2, 23 CAES. Gall. 5, 11, 9 TAC. ann. 6, 11 SVLP. SEV. chron. 2, 23, 5. succedere: SIL. 13, 701 (*cf. sub I 2*). versari in bello: CIC. leg. agr. 2, 52. *similia saepe.* ad, in bellum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*alia sub I 2*): agere, agitare: SEN. contr. 2, 6, 2 SEN. Phoen. 325 TAC. hist. 1, 62 *al.* PORPH. Hor. epod. 7, 17. ducere, educere: LIV. 2, 63, 3. 4, 46, 1. 29, 24, 11 LVCAN. 3, 218 SCHOL. Stat. Ach. 1, 93 *al.* traducere: CIC. Phil. 11, 26. excitare, *sim.*: CAES. Gall. 3, 10, 3. 7, 37, 7 LIV. 31, 1, 10 AMPEL. 16, 5 AVG. civ. 5, 12 *al.* exire: VARRO ling. 7, 37 ITALA num. 10, 9 (Lugd.) VVLG. deut. 20, 1 *et saepe.* exoriri: LIV. 7, 16, 2. ferre *urbes*: VERG. Aen. 7, 549. impellere: CIC. Sulla 36. *sim. saepius.* ingredi *sim.*: CIC. Catil. 2, 14 epist. 6, 12, 4 *cf.* VERG. Aen. 11, 535 PAVL. FEST. p. 97 AVG. civ. 2, 22 *al.* insistere: CAES. Gall. 6, 5, 1 *cf.* CYPR. GALL. num. 750. mittere: TRAG. inc. 87 (= ENN. trag. 314 Vahl.) CIC. Manil. 62 Mur. 33 CAES. Gall. 7, 37, 7 SALL. Iug. 65, 3 HOR. ars 315 OV. fast. 2, 235 LIV. 3, 8, 4 RVF. FEST. 12. 16 EVTR. 4, 16, 2. se movere: LIV. 23, 32, 13 *al.* proficisci (procedere, pergere): CIC. Catil. 1, 33 Flacc. 5 *al.* CAES. Gall. 6, 29, 4 SALL. epist. Pomp. 4 NEP. Alc. 4, 1 LIV. 2, 8, 6 VELL. 2, 86, 3 *et saepe* (*similia passim in* ITALA *et* VVLG.). ruere: VERG. Aen. 7, 782. *passim.* venire: CIC. Manil. 13 SIL. 7, 634 TAC. Agr. 18.

D bello (*abl.*): absistere: HOR. sat. 1, 3, 104 (*cf. sub I 2*). defungi: *v. p. 1828, 64.* discedere: CIC. Manil. 5 CAES. Gall. 7, 33, 1 STAT. silv. 3, 2, 128 *al.* revocare: CIC. Manil. 8 NEP. Epam. 5, 3. *cf.* CAEL. Cic. Att. 10, 9ᵃ, 5 HOR. carm. 4, 15, 8 vacuum duellis Ianum. SIL. 17, 228. LIV. 9, 41, 12 si quid laxamenti a bello . . . esset. *abl. instr. vel modi*: *cum verbis intrans.*: ardere: CIC. Verr. 6, 8 *al.* LIV. 26, 13, 7 TAC. ann. 12, 54 PS. QVINT. decl. 3, 17 AMBR. exc. Sat. 1, 32 (*sim.* flagrare: CIC. de orat. 3, 8 Att. 7, 17, 4 LIV. 22, 13, 11 *al.* SEN. dial. 2, 10, 4 IVST. 31, 3, 10 SVLP. SEV. chron. 1, 34, 3. fremere: VERG. Aen. 4, 229. fulminare: VERG. georg. 4, 560. furere: SEN. Phoen. 484 [*cf.* HOR. carm. 2, 16, 5]. tumescere: SEN. contr. 10, 1, 8). certare: OV. trist. 3, 11, 27 LIV. 3, 71, 2 *al.* STAT. Theb. 1, 251 TAC. ann. 1, 45 AMPEL. 41. concurrere: VERG. Aen. 9, 759 LVCAN. 4, 802. confligere: POMP. TROG. prol. 10 LIV. perioch. 52 *al. passim.* congredi: POMP. TROG. prol. 29 *al.* contendere: CAES. Gall. 7, 67, 7 VERG. Aen. 4, 108. decertare: CIC. Phil. 5, 33 HIL. in Matth. 32, 10. desudare: AMM. 19, 4, 3. disceptare: CIC. or. frg. B 15 SALL. Iug. 21, 4 LIV. 38, 38, 17. dissidere: IVST. 24, 1, 1. perfungi: LIV. 22, 51, 1 *cf.* HOR. carm. 3, 26, 3 CYPR. GALL. iud. 106. saevire: AVG. c. Faust. 22, 74. insistere *alicui*: LIV. 3, 9, 12. *cum verb. trans.*: absumere: *v. infra l. 45.* accipere *aliquem*: VARRO ling. 5, 28 IVST. 32, 3, 16 (*cf.* ASCON. Corn. p. 80 EVTR. 3, 10, 3). adfligere *sim.*: LIV. 26, 32, 2 TAC. hist. 2, 56. agere agitare: VERG. Aen. 8, 118 LIV. 8, 13, 11 (*cf.* SIL. 3, 700). aggredi: LIV. 1, 53, 4. 21, 29, 6 OROS. hist. 5, 13, 5. alienare: LIV. 30, 24, 4. amittere: LEX Anton. de Term. (Corp. I 204) 2, 2 *al.* (*v. vol. I p. 1932, 64*). *sim.* perdere: SEN. contr. 1, 4 PLIN. nat. 33, 135 TAC. hist. 1, 18 *et passim.* absumere (*sim.*): LIV. 28, 11, 9 *al.* SIL. 15, 33. amplecti: TAC. Agr. 17. atterere opes: SALL. Iug. 5, 4 *cf.* SIL. 8, 397. capere: CIC. rep. 2, 26 epist. 5, 10ᵃ, 1 CAES. Gall. 4, 2, 1 NEP. reg. 3, 3 OV. fast. 4, 874 LIV. 3, 57, 3. 26, 11, 7 VELL. 2, 69, 6 VAL. MAX. 4, 8, 4 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 75. circumvenire: LIV. 21, 34, 1 TAC. hist. 2, 12. collidere: HOR. epist. 1, 2, 7 CYPR. GALL. Ios. 483. comprendere: SIL. 1, 269 Romam. concutere: VERG. catal. 3 (12) 3 AVR. VICT. Caes. 13, 3. consumere *hostem*: HOR. epist. 2, 2, 98. conterere: AVG. civ. 3, 15 *al.* defendere: VERG. Aen. 9, 509 *al.* OV. met. 6, 464 *al.* delere: CIC. off. 2, 16 PLIN. nat. 6, 159. *cf.* AMM. 16, 11, 13 per bella. HIER. epist. 108, 8. depascere *terram*: SIL. 16, 68. devincere: CIC. rep. 2, 44. diruere: LIV. 34, 22, 2. distinere *sim.*: CIC. Phil. 11, 6 LIV. 1, 17, 10 IVST. 2, 5, 1. domare: CIC. Font. 12 SALL. Catil. 10, 1 OV. epist. 2, 71 LIV. 41, 26, 1 VELL. 2, 108, 2 SIL. 3, 600 (domitabit). VIR. ill. 34, 6 AMM. 17, 4, 6 OROS. hist. 6, 4, 2 SVLP. SEV. chron. 1, 37, 5 *cf.* CVRT. 4, 1, 5 LVCAN. 8, 364. exhaurire: CIC. prov. 6 LIV. 6, 10, 8 *al.* VAL. MAX. 5, 6, 8 VELL. 2, 21, 4 SEN. contr. 7, 3, 9 CVRT. 4, 14, 11 QVINT. inst. 8, 4, 22 SVLP. SEV. chron. 2, 32, 5. fatigare: LVCR. 5, 1426. incessere: STAT. silv. 1, 4, 76. insequi: VERG. Aen. 8, 146. invadere: FLOR. epit. 3, 5, 15 AVG. civ. 18, 12. involvere *terram* (*tamquam nube*): SIL. 3, 212 (*cf.* 5, 379). iuvare: LIV. 44, 25, 1. 6. lacessere: CIC. Sest. 58 Manil. 23 *al.* CAES. Gall. 6, 5, 5 SALL. epist. Mithr. 10 VERG. Aen. 11, 842 LIV. 28, 28, 6 *et saepius.* PAVL. FEST. p. 226 VELL. 2, 54, 1 *al.* VAL. MAX. 6, 4, 3 CVRT. 7, 10, 8 PS. APVL. Ascl. 37 AVG. civ. 3, 10 VEG. mil. 4, 31 CORIPP. Ioh. 6, 112 *al.* laedere: LIV. 6, 33, 4. liberare: CIC. Verr. 6, 5 *al. et saepius.* obruere: LIV. 9, 19, 13. obsidere: CATVLL. 64, 345. occupare *urbem*: VAL. MAX. 2, 7, 15 *al.* opprimere: CIC. Font. 26 Lig. 30 NEP. Them. 10, 2 *al.* PORPH. Hor. carm. 1, 2, 30 CAPITOL. Alb. 3, 5. oppugnare: LIV. 9, 22, 13. pellere: AVIEN. ora 250. persequi: CIC. Verr. 6, 149 *al.* CAES. Gall. 1, 13, 4 *al.* NEP. Con. 4, 1 LIV. 2, 6, 5 *al.* FLOR. epit. 3, 1, 7 ARNOB. nat. 1, 65 PRISCILL. tract. 8, 121 AVG. civ. 17, 21 PS. AVR. VICT. orig. 14, 1 OROS. hist. 1, 17, 3 DARES 5. perfundere: SIL. 15, 300 (*cf.* 14, 559). petere *sim.*: VERG. Aen. 2, 603. 12, 359 CIRIS 114 OV. epist. 13, 133 LIV. 1, 2, 1 SEN. Herc. f. 561 *al.* PORPH. Hor. carm. 4, 4, 51 RVF. FEST. 6. premere: CIC. Manil. 30. 35 CAES. Gall. 4, 1, 2 BELL. Alex. 65, 2 NEP. Timoth. 3, 1 OV. Pont. 1, 7, 11 VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 VELL. 1, 2, 1 VAL. FL. 5, 554 HEGES. 1, 23, 2 AVG. civ. 5, 18 SVLP. SEV. chron. 1, 26, 2 CYPR. GALL. iud. 405 CORIPP. Ioh. 4, 345. quatere oppida: VERG. Aen. 9, 605 PETRON. frg. 30 vers. 5. *cf.* SIL. 8, 256 STAT. Ach. 1, 729. refutare: CIC. prov. 32. repellere: CIC. div. 2, 113. subdere: CYPR. GALL. iud. 5. subigere: RHET. Her. 4, 25, 34 CIC. Verr. 4, 13 rep. 2, 36 LVCR. 1, 464 NEP. Timoth. 1, 2 Hann. 3, 2 LIV. 6, 33, 1 CVRT. 8, 8, 10 SEN. dial. 2, 3, 4 FLOR. epit. 3, 5, 2 GELL. 5, 14, 3. subiugare, -icere: AVG. civ. 18, 2 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 99 (CORIPP. Ioh. 7, 506 per bella). superare: LVCIL. ed. Marx 614 CIC. Font. 13. 26 Flacc. 64 *al.* CAES. Gall. 1, 45, 2 NEP. Ages. 4, 3 OV. am. 2, 12, 9 met. 12, 364 LIV. 35, 15, 8. 42, 47, 8. MON. Ancyr. 6, 5 (πολέμῳ λειφθείς). VAL. MAX. 7, 3, 4 SPART. Sept. Sev. 12, 5 LIV. perioch. 52 ITIN. Alex. 49 EVTR. 1, 4 AMM. 22, 16, 24 AVG. civ. 21, 14 SVLP. SEV. chron. 2, 24, 1 IORD. Get. 50. *cf.* EXVP. 5 (in bello). temptare: CIC. Manil. 23 SALL. Catil. 6, 4 OV. epist. 7, 121 TAC. ann. 2, 79 AVG. civ. 3, 10 SVLP. SEV. chron. 1, 5, 4 CORIPP. Ioh. 4, 383. tutari: PLAVT. Amph. 214 se et suos. vastare (evastare): CIC. Catil. 1, 29 BELL. Alex. 32, 2 VERG. Aen. 8, 374 LIV. 5, 5, 2 (*cf.* 24, 3, 11) SEN. epist. 59, 12 SIL. 14, 270 FLOR. epit. 3, 19, 2 PORPH. Hor. carm. 1, 2, 35 AVIEN. orb. terr. 308 AVG. civ. 18, 42 SVLP. SEV. chron. 2, 15, 2 CYPR. GALL. num. 576. vexare: CIC. Verr. 4, 125 NEP. Timol. 1, 1 VERG. Aen. 4, 165 LIV. 2, 34, 5 TAC. dial. 37 VOPISC. Prob. 23, 3 AMM. 17, 13, 23 *cf.* VARRO ling. 5, 28. vincere: LVCIL. ed. Marx 450. 615 CIC. Sest. 57 Phil. 12, 11 CAES. Gall. 1, 45, 3 civ. 1, 35, 4 SALL. Iug. 14, 5 LIV. 2, 7, 2. 8, 5, 3. 9, 18, 9 MON. Ancyr. 5, 4 SEN. suas. 2, 6 VAL. MAX. 7, 2 ext. 16 SEN. Ag. 614 CVRT. 4, 14, 15 LVCAN. 1, 145. 366 VAL. FL. 7, 47 STAT. Theb. 12, 507 SIL. 8, 15 PORPH. Hor. carm. 4, 4 praef. EVTR. 4, 7, 3 CAPITOL. Opil. 15, 1 IVST. 5, 5, 6 HIER. epist. 60, 15 OROS. hist. 5, 13, 2 SVLP. SEV. chron. 1, 47, 5 CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 82. devincere: CIC. rep. 2, 33 *al.* NEP. Chabr. 2, 2. *cf.* VERG. Aen. 6, 878 invicta . . . bello dextera. LIV. 8, 3, 7 CVRT. 3, 2, 16 OPT. PORF. 8, 27. vindicare: QVINT. decl. 252 p. 30, 16 AMPEL. 40, 3. ulcisci: CIC. rep. 2, 38 *al.* poenas repetere: CAES. Gall. 1, 30, 2 LIV. 1, 33, 3 *al.* urere *sim.*: LIV. 28, 43, 21 SIL. 1, 678. urgere: VARRO frg. Non. p. 245 LIV. 21, 41, 12 VAL. MAX. 3, 3, 1 *al.* CAPITOL. Maximin. 20, 6 *cf.* AVR. VICT. Caes. 39, 30 VVLG. I Macc. 9, 7.

E bello, in bello, belli *adiectivis adduntur*: bello: acer: VERG. Aen. 10, 410. bonus: LVCIL. ed. Marx 972 SALL. Iug. 13, 1 VERG. georg. 2, 447 LIV. 7, 9, 8. 30, 1, 4. 38, 15, 9 LVCAN. 7, 218 AVSON. 224, 1. clarus (praeclarus): SALL. Catil. 3, 1 Iug. 39, 1 *al.* durus (duratus): VERG. georg. 2, 170 SIL. 15, 566 *cf.* 11, 481 LIV. 42, 52, 10 IVST. 9, 3, 9. egregius: VERG. Aen. 8, 290 *et saepius.* felix: LIV. 7, 20, 5 EVTR. 7, 8, 4 PS. AVR. VICT. epit. 42, 18. ferox: HOR. carm. 1, 32, 6 *al.* fessus: CIC. div. 1, 100. *saepe.* fortis: BELL. Afr. 54, 5 *v. p. 1853, 21.* furiosus: HOR. carm. 2, 16, 5. inclutus: VERG. Aen. 2, 241 EXPOS. mundi 22. DICT. 5, 15 domi belloque. infestus: LIV. 44, 6, 7 *cf.* SVET. Claud. 13 IVST. 36, 1, 11. insignis: LIV. 23, 8, 5 HOMER. 603. insuperabilis: VERG. Aen. 4, 4 OV. met. 12, 613 *al.* intractabilis: VERG. Aen. 1, 339. invictus: *v. supra l. 29.* mollis: SEN. dial. 3, 11, 4 (inefficax: VEG. mil. 3, 23). potens: APVL. Socr. 17 p. 158 CARM. Tert. spect. 5 vers. 3. utilis (inutilis): CAES. Gall. 7, 78, 1 BELL. Afr. 74, 1 HOR. carm. 1, 12, 42 OV. ars 2, 710 *al.* LIV. 4, 51, 2 *al. saepe. similia* VERG. Aen. 5, 754. 10, 609. 11, 338 STAT. Theb. 3, 312. *cf. sub I 2.* in bello: bonus: LVCIL. ed. Marx 973. LIV. frg. 1 magis . . . in proelio quam bello. fortis: CIC. Scaur. 2 LIV. 39, 40, 6 VVLG. sap. 8, 15 *passim* (ad bella: VVLG. I par. 7, 9 *al.*). EXPOS. mundi 50 *cf.* 17 OROS. hist. 5, 12, 10. potens: EVTR. 9, 13, 1. belli: acer: VELL. 1, 3, 1. bonus: SALL. Iug. 49, 2 rudes cum belli melioribus manum consererent. fessus: *v. sub I 2.* ignarus: SALL. Iug. 96, 1. imperitus: NEP. Epam. 7, 1. *passim.* lenis: STAT. Theb. 7, 26. peritus: ENN. ann. 423 Vahl. *passim.* potens: VAL. FL. 3, 48 PORPH. Hor. carm. 2, 19, 27 MACR. sat. 1, 19, 4. *cf.* TRAG. inc. Fest. p. 305, 24 *et* bellipotens. rudis: HOR. epist. 2, 2, 47 PRVD. ham. 425. sciens: SALL. Iug. 97, 5 *al.* studiosus: ENN. ann. 383 Vahl.

F belli (*cf. sub I 2*): *cum nominibus rerum*: actus: LVCAN. 9, 294. adiumentum: CIC. Verr. 6, 124 de orat. 2, 171 LIV. 2, 3, 5 VEG. mul. praef. 1. aestus: LVCR. 5, 1435 *cf.* HOR. epist. 2, 2, 47 PS. HIER. epist. 5, 2. alea: LIV. 37, 36, 9 *cf. sub* alea *et* MANIL. 1, 916. apparatus: CIC. Phil. 5, 38 CAES. civ. 3, 41, 3. 3, 44, 1 LIV. 26, 51, 7. 35, 48, 7 VELL. 2, 12, 3 SEN. dial. 5, 21, 3 *al.* CVRT. 4, 1, 12 *al.* FLOR. epit. 3, 5, 18 AMPEL. 16, 1 SOL. 52, 8 (*cf.* PLIN. nat. 6, 66) CAPITOL. Maximin. 11, 9 IVST. 32, 3, 4 *al.* LIV. perioch. 117 DICT. 2, 6 AMM. 18, 5, 8 OROS. hist. 1, 14, 3 IORD. Rom. 227 *cf.* CAES. civ. 2, 2, 1. arbitrium: LIV. 8, 2, 3. 32, 37, 5. 44, 15, 5 TAC. ann. 12, 60 *cf.* SEN. Tro. 1070 SIL. 2, 456. arcus: VVLG. Zach. 9, 10 (τόξον πολεμικόν). ardor: LIV. 34, 1, 3 QVINT. decl. 315 p. 241, 28 ITIN. Alex. 13 AMM. 19, 7, 1. area: *v. p. 1845, 10.* ars (*sing. pl.*): PANEG. in Mess. 82 SIL. 16, 32 (*syn.* astus) *et saepe* (*cf. p. 663, 62*). arx: *v. p. 1845, 9.* assiduitas: CIC. off. 2, 74. auspicia: IVST. 26, 2, 2 *v. p. 1548, 75.* auxilium: VERG. Aen. 8, 472 IVST. 2, 6, 1 DICT. 3, 3. caedes: CIC. Font. 14 ARNOB. nat. 6, 2 RVFIN. hist. 3, 5, 7. calamitas: CIC. Verr. 3, 86 ad Q. fr. 1, 1, 34 NEP. Ham. 1, 3 PORPH. Hor. carm. 2, 1 pr. casus: CIC. Font. 43 *al. saepe. cf.* CYPR. GALL. deut. 74. causa: CIC. Manil. 65 *et passim.* certamen: LVCR. 1, 475 *al.* CATVLL. 64, 394 CIC. fin. 5, 49

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vers. 7 Planc. Cic. epist. 10, 18, 2 *et saepe. cf.* Liv. 5, 32, 2. clades: Cic. fin. 5, 49 vers. 7 Liv. 1, 22, 7 *et saepius.* Vell. 2, 115, 2 Cvrt. 4, 1, 5 Tac. ann. 4, 62 Ampel. 46, 5 Porph. Hor. carm. 4, 4, 63 Amm. 15, 12, 6.

commilitium: Val. Max. 4, 3 ext. 3. comparatio: Cic. Manil. 9. confectio: Cic. Phil. 14, 1 *cf.* Corp. VI 1347. conflictus: *v. s. v.* consilium: Hirt. Gall. 8, 47, 2 Cic. Font. 43 *al.* constitutio: Cic. ad Brut. 2, 7, 1 consuetudo: Svet. Aug. 32 Avg. civ. 1, 7 *al.* contagio (-um): Cic. Verr. 6, 7 Liv. 1, 15, 1 Lvcan. 3, 369 Flor. epit. 2, 13, 1 *al.* contentio: Cic. Sest. 58. continuatio: Vell. 2, 121, 2 (*cf.* Cypr. Demetr. 2). cruor: *v. p. 1845, 3.* cura: Cic. Att. 6, 5, 3 Ov. met. 13, 217 Liv. 2, 43, 2 *al.* Vell. 2, 97, 2 (*ibid.* onus) Plin. nat. 22, 7 Val. Fl. 5, 532 Sil. 3, 158 *al.* Tac. hist. 2, 82 Serv. Aen. 8, 3 Rvfin. hist. 3, 5, 1 Cypr. Gall. num. 9 Ios. 274 Veg. mil. 3 praef. Avg. epist. 185, 1, 1 Exvp. 7. cursus: Cic. Catil. 2, 14 Lvcan. 3, 390. 10, 508 Amm. 16, 1, 4. damnum: Lvcan. 2, 537. 7, 850 *cf.* 8, 84 Sil. 10, 271 Qvint. decl. 272 p. 116, 12 (iactura: Anth. 404, 1).

decus: Liv. 6, 20, 7 *al.* Ov. fast. 5, 585 Cvrt. 7, 4, 40 Val. Fl. 5, 539 Sil. 1, 618 *al.* Tac. Germ. 11 *al.* Ivst. 19, 3, 3 *cf.* Flor. epit. 3, 19, 7. denuntiatio: Cic. Phil. 6, 4 Liv. 21, 19, 1 Cvrt. 4, 4, 18.

difficultas: Cic. leg. agr. 2, 83 Liv. 28, 43, 12 Apvl. Socr. 18 p. 159 Vopisc. Aurelian. 26, 2 Amm. 24, 1, 1. disciplina: Cic. Font. 43 Veg. mil. 2 praef. discrimen: Cic. epist. 12, 5, 2 *et saepe.* Tac. hist. 3, 81 *opp.* bona pacis. diuturnitas: Cic. ad Brut. 1, 18, 6 Caes. Gall. 1, 40, 8 *al.* eventus: Cic. epist. 6, 6, 12 Marcell. 24 Caes. Gall. 6, 42, 1 *al.* Sall. Catil. 37, 9 *al.* Verg. Aen. 10, 160 (Sil. 8, 208) Liv. 5, 27, 13 *et saepe.* Sen. epist. 118, 4 Cvrt. 8, 14, 43 Stat. Theb. 10, 128 Sil. 8, 208 Tac. Germ. 10 hist. 2, 42 *cf.* 3, 46 Apvl. apol. 42 Avr. Vict. Caes. 39, 11 Rvf. Fest. 18 Evtr. 7, 17, 3 Amm. 17, 5, 6 *al.* Avg. civ. 3, 14 Veg. mil. 1, 8. excidium (*pl.*): Priscill. tract. 10, 126 Oros. hist. 3, 14, 10 *al. cf.* Mela 1, 93. exitus: Cic. Mur. 34 Att. 4, 16, 7 *et saepe.* Hor. carm. 4, 14, 38 Liv. 30, 31, 5 *al. cf.* 45, 11, 5 Cvrt. 6, 1, 21 Tac. hist. 1, 30 Flor. epit. 2, 6, 9 Ivst. 11, 12, 12 Avg. civ. 5, 22 (*ibid.* tempora). exordia: Val. Fl. 6, 20 Amm. 29, 5, 28. Avg. civ. 7, 30 exordiis progressibus finibusque. *cf.* Flor. epit. 2, 2, 18. experientia: Vell. 2, 119, 2 *al.* experimentum: Plin. nat. 16, 156 *al.* exuviae: *v. p. 1845, 24.* facies: *v. p. 1845, 70.* facinora: Sall. Catil. 48, 2 (scelus: Stat. Theb. 10, 548). fama: Liv. 8, 17, 6 *passim.* fax: Liv. 21, 10, 11 (*de Hannibale*). Vell. 2, 25, 3 (*de Sertorio*). Lvcan. 1, 262 Flor. epit. 2, 9, 1 *cf.* Tac. hist. 2, 86. felicitas *sim.*: Sen. nat. 6, 23, 2 Evtr. 9, 13, 1 Ps. Avr. Vict. epit. 41, 11 Avg civ. 4, 23. fervor: Sil. 8, 319. finis: Cic. epist. 7, 3, 5 *al.* Sall. epist. Mithr. 16 Nep. Ham. 1, 3 Liv. 4, 6, 8 *al.* Verg. Aen. 10, 581 Val. Max. 9, 3 ext. 3 Tac. hist. 3, 62 *al.* Porph. Hor. epist. 2, 1, 137 Ivst. 2, 12, 2 *al.* flamma (ferrum): Cic. Verr. 5, 78 epist. 16, 11, 2 Cypr. Gall. Ios. 374. fluctus (*cf.* Qvint. inst. 8, 6, 44): Acc. trag. 608 Cic. Phil. 13, 20 Lvcr. 5, 1289 Val. Max. 6, 9, 6. formido: Ov. trist. 3, 10, 57 Ivst. 6, 5, 7 *cf.* Lvcan. 10, 536. fors: Liv. 5, 20, 9. 36, 9, 8 Stat. Theb. 8, 250. 12, 69. fortitudo: Filastr. 24, 2. fortuna: Enn. ann. 199 Vahl. Cic. Verr. 6, 133 Att. 11, 24, 2. Marcell. 15 anceps. Brut. 135 ad Brut. 1, 10, 2 Caes. Gall. 1, 36, 3. 2, 16, 3 *al.* Sall. Catil. 57, 5 or. Lep. 5. Ov. met. 8, 12 pendebat. Liv. 3, 61, 4 inclinet (*cf.* Val. Max. 3, 2, 19 Amm. 28, 5, 14). 9, 45, 5 *al.* 21, 1, 2 varia belli fortuna ancepsque Mars. Vell. 2, 16, 4 varia atque atrox fortuna Italici belli. Sen. Phoen. 629 Cvrt. 5, 8, 11 *al.* Lvcan. 2, 264 ingeret ... se ... tibi. 4, 402. 712. 6, 593 Frontin. strat. 2, 2, 11 Tac. hist. 2, 27 *al.* Liv. perioch. 73 Firm. math. 1, 10, 12 Itin. Alex. 10 Evtr. 4, 20, 2 Capitol. Gord. 15, 2 Treb. Gall. 13, 10 Veg. mil. 1, 7 Merob. pros. frg. 1 B 21 *cf.* Sil. 5, 248 Evtr. 10, 15. fragor: Sen. epist. 95, 69 Lvcan. 5, 228 Val. Fl. 6, 753 Nemes. cyn. 101 Amm. 31, 5, 13 Oros. hist. 5, 23, 1. fulmen: Lvcr. 3, 1034 Verg. Aen. 6, 842 Sil. 8, 222 *al.* Amm. 24, 6, 14 Drac. Romul. 5, 208 *al.* funera: Stat. Theb. 4, 620 *al.* Amm. 26, 10, 6 Clavd. 23, 17. furor: Val. Max. 4, 6, 4 Sen. contr. 1 praef. 11 Lvcan. 2, 523. 5, 36. Ennod. opusc. 1, 30 p. 270, 4.

furtum (*pl.*): Sall. hist. frg. 1, 112 Verg. Aen. 11, 515 Stat. Theb. 10, 253 Frontin. strat. 2, 5, 31 Heges. 1, 32, 6 Ambr. epist. 37, 30 (*ibid.* excursus latrocinantium) Amm. 23, 3, 8. gaudia: Stat. Theb. 4, 351. genus: *passim, ut* Cic. Manil. 6. globus: *v. p. 1844, 34.* gloria: Cic. rep. 1, 18 *et saepe. cf.* Ampel. 46, 7. gravitas: Liv. 31, 6, 3. harena: *v. p. 1845, 10.* historia, opus, carmen (scriptor) *sim.*: Cic. epist. 5, 12, 1 Varro Lact. inst. 1, 6, 9 Vell. 2, 9, 5 Petron. 118 Mart. 5, 5, 7 Tac. hist. 1, 50 ann. 1, 69 Svet. Iul. 56 Dict. prol. *al.* horreum (*Sicilia*): Cic. leg. agr. 1, 21. iactura: *v. supra l. 16.* impensa (*pl.*): Ivst. 9, 1, 9 *al.* imperium: Caes. Gall. 2, 4, 5 Liv. 38, 58, 10. impetus: Cic. Manil. 34 Mur. 33 Att. 8, 3, 4 Marcell. 23 Planc. Cic. epist. 10, 8, 6 Liv. 36, 30, 1 Tac. hist. 4, 67 (*cf.* 5, 18) Ivst. 2, 5, 13 Arnob. nat. 7, 50 Ivl. Val. 3, 6 Vvlg. II par. 32, 2 Avg. civ. 5, 26. 20, 13. incendium *sim.* (*cf.* Serv. Aen. 1, 566 auct. Aen. 2, 304 Schol. Lucan. ed. Web. 8, 203): Cic. rep. 1, 1 *al.* Verg. Aen. 1, 566 *al.* Ivvenc. 4, 99. incitamentum: Tac. ann. 12, 34 Amm. 31, 5, 7. inclementia: Avien. Arat. 373. indictio: Flor. epit. 4, 10, 2. initium: Cic. Manil. 19 *et passim.* iniuria: Cic. Phil. 2, 19 Liv. 3, 6, 7 *al.* Plin. nat. 18, 182. inruptio: Flor. epit. 2, 12, 5. instructus: Oros. hist. 5, 4, 3. instrumentum: Cic. ac. 2, 3 leg. 2, 45 (duellum) Liv. 21, 30, 9 *al.* Cvrt. 9, 3, 11 Lvcan. 10, 402 Tac. hist. 1, 88 Fronto *Serta Harteliana p. 263 ad* p. 206 N. Ivst. 9, 8, 5 Evtr. 3, 15, 3 Ambr. Hel. 13, 48 Amm. 21, 6, 6 *al.* ira: Sall. hist. 1, 145 Ov. trist. 2, 47 Liv. 2, 16, 9. 2, 62, 2 Stat. Theb. 12, 714 *cf.* Ivst. 28, 4, 13 iter: Tac. hist. 1, 86. ius: Cic. Balb. 15. 45 *al.* Caes. Gall. 1, 36, 1 *al.* Sall. Iug. 91, 7 *al.* Liv. 1, 1, 2 *et saepius.* Sen. contr. 10, 5, 15 Val. Max. 6, 9, 10 Sen. benef. 3, 33, 2 Cvrt. 4, 1, 13 *al.* Lvcan. 9, 195 Sil. 6, 613 Qvint. inst. 5, 10, 113. 114 Tac. ann. 12, 17 Svet. Aug. 48 *al.* Flor. epit. 2, 8, 7 *al.* Cels. dig. 41, 1, 51 Gaivs inst. 3, 94 Amm. 23, 6, 27 Avg. civ. 1, 1 *al.* Svlp. Sev. chron. 1, 53, 3. Schol. Lucan. ed. Web. 9, 195 'belli iure' *i. e.* per vim et victoriam. labor: Cic. Font. 43 Caes. Gall. 6, 31, 5 *et passim.* latus: Lvcan. 7, 523 Amm. 21, 7, 2 *al.* laus: Cic. off. 1, 116 Caes. Gall. 7, 76, 2 Ov. epist. 16, 117 Liv. 8, 10, 7 *al.* Ivst. 5, 4, 7 Paneg. 5, 14 Avson. 274, 2 Clavd. carm. min. 30, 226.

lex: Cic. Verr. 2, 57. 3, 50 leg. agr. 2, 60 Deiot. 25 Ciris 447 Liv. 7, 10, 6. 8, 37, 11. libamen: Sil. 4, 827. 10, 551 (*ibid.* primitiae pugnae). 11, 376. limen: Tac. ann. 3, 74 (*de castellis*) Paneg. 12, 37.

longinquitas: Liv. 5, 11, 5 *al.* machina: Verg. Aen. 2, 151 Lvcan. 6, 37 *al.* Coripp. Ioh. 2, 100 *cf.* Rvfin. hist. 3, 5, 7. mala: Hor. carm. 2, 13, 28. *passim.* (*sim.* exempla: Liv. 38, 43, 4). manubiae: *v. p. 1845, 24.* Mars: *v. p. 1846, 17.* materia: Liv. 1, 22, 2 *al.*

medicamen: Sil. 8, 324. meditatio: Tac. hist. 3, 2 *cf.* 4, 26. mens: Stat. Theb. 10, 432. merces: *v. infra l. 62.* meritum: Vlp. dig. 50, 15, 1, 3 (*cf.* 50, 15, 1, 2). metus: Cic. Verr. 6, 10 Font. 36 *al.* Ov. fast. 4, 242 Liv. 2, 33, 6 Vell. 2, 76, 3 Tac. hist. 2, 96 *al.* Porph. Hor. epist. 1, 20, 13 Ivst. 7, 6, 6 Liv. perioch. 67. minae: Verg. Aen. 8, 40. *passim. cf.* Ivst. 12, 2, 9. ministerium: Liv. 4, 27, 1. 4, 43, 4. 26, 47, 2 Tac. ann. 2, 78. modus (*pl.*): Hor. carm. 2, 1, 2. moles: Acc. trag. 610 Liv. 2, 17, 5 *et passim.* Vell. 1, 79, 1. 2, 97, 4 *cf.* 2, 129, 3 Cvrt. 4, 8, 4. 5, 9, 5 Val. Fl. 6, 104 Sil. 15, 137 Tac. hist. 1, 61 ann. 15, 2 *al.* Flor. epit. 2, 6, 49 (Iord. Rom. 203). 3, 10, 24 Paneg. 5, 12 Obseq. 118 Avr. Vict. Caes. 39, 30 Amm. 16, 3, 3. 26, 10, 4. Cypr. Gall. exod. 16 mole duelli. *cf.* globus: Oros. hist. 3, 23, 3. mora: Cic. Att. 15, 15, 2 Sall. Iug. 29, 3 *al.* Ov. met. 8, 21 *al.* Arbon. carm. frg. 2 (*de Hectore*). Sen. Phoen. 457 Lvcan. 1, 100 *al. cf.* Cic. Phil. 5, 25 Sen. Tro. 354 *al.* (dilatio: Liv. 9, 27, 6). mos: Cic. Verr. 5, 116 Liv. 1, 15, 1 Sil. 7, 312 Flor. epit. 4, 12, 9 Dict. prol. Avg. civ. 1, 24 more ac iure (*sim.* 2, 2). 4, 2. motus: Liv. 29, 1, 15 Val. Max. 1, 6, 4 Tac. hist. 1, 9 Ivst. 26, 1, 1 Amm. 18, 5, 7 Iord. Get. 194. munera (munia): Varro Men. 223 Lvcr. 1, 32. 5, 1308 Ov. met. 13, 296 Liv. 1, 42, 5 *al.* 32, 16, 5 *al.* Mela 1, 65 Lvcan. 5, 8 Sil. 6, 591 Tac. hist. 2, 29 *al.* Paneg. 4, 19 (*opp.* pacis ornamenta). nebula (*pl.*): Oros. hist. 5, 24, 12. nervus (*de pecunia*): Cic. Phil. 5, 5 Tac. hist. 2, 84. nota: Cic. Phil. 14, 7 (*inusta*) Stat. silv. 1, 1, 16 Svet. Iul. 37 Clavd. 4, 10. nubes: Verg. 10, 808 (*tela; v. Homer. Il. 17, 243*) Lvcan. 4, 408 Sil. 5, 379. 12, 334. 16, 150 Ivst. 29, 3, 1. officina: *v. p. 1845, 11.* opportunitas: Cic. Sest. 9. opus: Prop. 3, 11, 70 Liv. 22, 55, 2 Vell. 2, 112, 10 Tert. pall. 4 Paneg. 4, 19 Salv. gub. 7, 33. ora: Enn. ann. 174 Vahl. Verg. Aen. 9, 528 *v.* Serv. *ad h. l.* origo: Liv. 6, 9, 1 *al.* Flor. epit. 3, 6, 12 originem fontemque belli Ciliciam.

os ac fauces: Cic. Arch. 21. palma: *cf. p. 1845, 26.* pars: Cic. Att. 9, 11ª, 2. *passim* (*nota* Verg. Aen. 10, 427 Lausus pars ingens belli. 10, 737 Sil. 9, 426. 10, 222 Ivv. 12, 110). Dict. 3, 7 (*de loco*) *v. p. 1826, 43.* periculum: Cic. Verr. 6, 1. 131 Catil. 2, 15 *al.* Cael. Cic. epist. 8, 7, 1 Lvcr. 5, 1299 Hirt. Gall. 8, 38, 5 Verg. Aen. 11, 505 Liv. 2, 24, 2 Vitr. 1, 7, 1 Rvt. Lvp. 1, 8 Ivst. 13, 1, 7 *cf.* 1, 7, 6 Avson. Mos. 215 Avg. civ. 19, 5. pertinacia: Cic. epist. 15, 15, 1.

pestis: Cic. rep. 1, 6 Verg. Aen. 10, 55 Greg. M. epist. 8, 4 Cypr. Gall. iud. 396. poena: Cic. Verr. 4, 12 (*opp.* victoriae praemium). Lvcan. 7, 303. 10, 340. portio: Ivst. 28, 1, 1. praemium: Dirae 85 Tib. 2, 5, 115 Liv. 2, 24, 2 *et saepe* (merces: Liv. 10, 10, 8 Vell. 2, 3, 3 *al.*). pretium: Sen. nat. 4 praef. 21 Lvcan. 7, 750 Sil. 4, 757 Tac. hist. 1, 11. primitiae: Paneg. 12, 34 *cf. supra l. 17.* primordia: Cvrt. 9, 6, 17 Sil. 17, 329 Stat. Theb. 6, 171 *de Archemoro mortuo.* 7, 1 Ach. 2, 47 Amm. 31, 12, 8. principatus: Cic. Phil. 13, 44. principium: Cic. har. resp. 18 *al.* Sall. Iug. 77, 2 Liv. 21, 29, 4 *al.* Sil. 17, 495 Tac. hist. 2, 11 *al.* Flor. epit. 1, 18, 24 Svet. Nero 2 Ivst. 5, 1, 11 Amm. 19, 4, 40. *cf.* Tac. hist. 2, 69 Capitol. Max. Balb. 16, 3. procella: Sil. 11, 91. 12, 334 Flor. epit. 2, 6, 12 Sol. 8, 3 Schol. Lucan. ed. Web. 8, 203 *cf.* Ivst. 29, 3, 1 (turbo: Flor. epit. 3, 5, 5 Amm. 19, 2, 6 *al.* Ps. Prosp. prov. 61 Sacr. Leon. p. 355). procinctus: Plin. nat. 6, 66 Symm. orat. 1, 23 Svlp. Sev. dial. 3, 11, 11 Inscr. christ. Hisp. 123 (*saec. VII*) *cf.* Pavl. Fest. p. 246 Rvfin. hist. 3, 5, 1 (*ibid.* curam belli). prooemium: Flor. epit. 2, 2, 18. progressus (*pl.*): *v. p. 1843, 34.* propugnacula (*Scipiones*): Cic. parad. 12. pulvis: Mart. 8, 65, 3. rabies: Verg. Aen. 8, 237 Val. Max. 5, 8, 5 *al.* ratio: Cic. Catil. 2, 13 *et passim.*

reliquiae: Cic. Verr. 6, 39 *al.* Liv. 9, 29, 3 *al.* Vell 2, 17, 1 Sil. 10, 416 *al.* Frontin. strat. 2, 9 tit. Flor. epit. 2, 20, 7 *al.* Capitol. Aur. 17, 5 Ivst. 22, 6, 15 Avr. Vict. Caes. 35, 1 Evtr. 5, 4 Amm. 17, 12, 21 Avg. civ. 3, 14 Oros. hist. 5, 19, 3. requies: Tac. ann. 4, 25. res: Cic. inv. 1, 3 rep. 4, 13 Val. Fl. 1, 54 Ivv. 14, 72 Avg. civ. 2, 11 *al.* res secundae: Liv. 3, 9, 1 *cf.* 10, 6, 2. ruina: Flor. epit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2,11,1 ANTH. 409,6. saevitia: VAL. MAX. 7,2 ext. 3. sanguis: VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 STAT. Theb. 7, 53. 12, 374 HIL. hymn. 3, 16 VVLG. III reg. 2, 5. cruor: STAT. Theb. 6, 102. maculae: STAT. Ach. 1, 854. sarcina: IVV. 2, 103. scientia *sim.*: CIC. Manil. 49 NEP. Epam. 7, 4 PAVL. FEST. p. 114 SIL. 6, 309 IVST. 2, 4, 17 AVR. VICT. Caes. 33, 12. scintilla: CIC. epist. 10, 14, 1. sedes: LIV. 4, 31, 8 *al.* VELL. 2, 74, 3 LVCAN. 2, 394 TAC. hist. 1, 65. 3, 32 IVST. 31, 5, 3 OROS. hist. 6, 15, 4 *cf.* TAC. hist. 2, 19 *al.* SVET. Galba 10 FLOR. epit. 4, 2, 35 AVSON. 418, 55 CYPR. GALL. Ios. 335 (arx: LIV. 7, 11, 7. area: LVCAN. 6, 60. harena: FLOR. epit. 4, 2, 18. *cf.* LVCAN. 3, 513. officina: AMM. 31, 16, 7 *cf.* DICT. 2, 16. via: LIV. 38, 18, 9 *cf.* LVCAN. 1, 257 STAT. Theb. 4, 688 TAC. hist. 1, 86). semen: CIC. off. 2, 29 Phil. 2, 55 LIV. 28, 32, 10. 40, 16, 3 LVCAN. 1, 158 *et saepe.* signum: VERG. Aen. 8, 1 (*i. q. vexillum, cf.* ISID. orig. 18, 3, 5) *cf.* VARRO rust. 3, 16, 9. TIB. 2, 5, 71 LIV. 41, 24, 7 LVCAN. 2, 1 SIL. 11, 132 TAC. hist. 4, 58 GELL. 10, 27, 3 (*i. hasta*). TERT. adv. Iud. 9 CLAVD. 8, 8 *cf. infra l. 47.* simulacrum: LVCR. 2, 41. 324 SIL. 16, 528 *al. cf.* CLAVD. 28, 570. societas: CIC. Scaur. 45 Att. 9, 15, 2 Lig. 25 SALL. Catil. 40, 1 epist. Mithr. 1 LIV. 31, 8, 11 LIV. perioch. 129 IVST. 30, 4, 5 DICT. 3, 3 AMBR. epist. 40, 2, 2 SVLP. SEV. chron. 1, 15, 5 OROS. hist. 6, 11, 12. sors: STAT. Theb. 11, 282 aequa duelli. PRVD. psych. 474. spolia: SALL. Catil. 20, 15 LVCAN. 6, 260 VVLG. I par. 26, 27 *cf.* SEN. clem. 1, 26, 5. *nota* SIL. 1, 618 hic (*in limine templi inter spolia*) Punica bella ... cernas (manibiae: MON. Ancyr. 3, 8. exuviae: QVINT. decl. 306 p. 201, 28 IVV. 10, 333. tropaea: APVL. met. 10, 31 OPT. PORF. carm. 9, 2 *cf.* AVSON. 21, 2. palma, laurus: IVST. 14, 4, 17 CLAVD. 28, 120). stabilimentum: VAL. MAX. 7, 6, 1. status: FRONTIN. strat. 1, 3, 1 *al.* OROS. hist. 2, 14, 13 *al.* stipendium: IVST. 3, 6, 4. stola: VVLG. I Macc. 14, 9. strages: PLIN. nat. 7, 92 AVG. civ. 3, 17 *al.* strepitus: LIV. 4, 1, 5 SEN. epist. 49, 7 LVCAN. 5, 726 PS. QVINT. decl. 3, 1. studium: CIC. Deiot. 29 CAES. Gall. 6, 22, 3 SALL. Catil. 41, 2 VERG. Aen. 1, 14 FIRM. err. 16, 1 DICT. 1, 16 AMBR. Tob. 11, 39 CASSIOD. var. 12, 28, 3 (amor: STAT. Ach. 1, 412). subsidium: CIC. Verr. 4, 14 Manil. 6 leg. agr. 1, 3. 2, 80 STAT. Theb. 6, 552 PLIN. paneg. 28. summa: CAES. Gall. 1, 41, 3 *al.* NEP. Pelop. 5, 3 VERG. Aen. 10, 70. 12, 572 *de Laurento.* OV. Pont. 2, 1, 46 *de Batone.* LIV. 3, 61, 13 *al.* VELL. 2, 11, 2 SIL. 7, 384 TAC. hist. 4, 68 *al.* SVET. Dom. 6 IVST. 13, 6, 10 ITIN. Alex. 8 DICT. 1, 16 AMM. 17, 5, 14. sumptus: LVCAN. 7, 753 IVST. 31, 4, 1 *cf.* SIL. 11, 569. tempestas: LIV. 3, 7, 3. 31, 10, 6 STAT. Theb. 3, 228 FLOR. epit. 2, 6, 9 CLAVD. carm. min. 30, 208 HIER. epist. 108, 8 OROS. hist. 1, 21, 15 *al.* temptamentum: TAC. hist. 2, 38. tempus: *passim, ut* CIC. Font. frg. 23 (*cf.* belli anni: CIC. div. 1, 72 *al.* noctes: LVCAN. 4, 200. decennia: AVSON. 396, 7. *similia saepius*). terror: CIC. Manil. 15. 30 LVCR. 5, 1307 LIV. 3, 68, 13 *al.* VELL. 2, 90, 3 LVCAN. 2, 449 AMM. 29, 6, 9 AVG. civ. 1, 30 PAVL. epigr. 88. *aliter* SIL. 16, 174 SIDON. epist. 7, 10, 1. tessera: POMPON. dig. 1, 2, 2, 37 *cf.* VERG. Aen. 7, 637 VEG. mil. 2, 7. timor: CIC. epist. 2, 11, 1 CAES. Gall. 4, 15, 1 civ. 3, 31, 4 LIV. 2, 27, 10 SEN. Thy. 572 TAC. ann. 1, 50 CAPITOL. Aur. 13, 1. titulus: EPICED. Drusi 16 LIV. 28, 41, 3 SIL. 4, 497 FLOR. epit. 1, 18, 1. tractus: TAC. ann. 15, 10 *cf.* LVCAN. 7, 241. tributum: SEN. epist. 73, 9. tuba: CIC. epist. 6, 12, 3. tumultus: LVCR. 3, 834 OV. epist. 15, 369 LVCAN. 1, 233 *al.* QVINT. decl. 246 p. 8, 2 FLOR. epit. 3, 6, 2 IVST. 32, 3, 11 AMM. 25, 4, 23 OROS. hist. 6, 4, 6 *cf.* LVCAN. 6, 53. 10, 372 CYPR. GALL. lev. 267 CORIPP. Ioh. 2, 44. turba: CIC. S. Rosc. 91. turbo: *v. p. 1844, 71.* vasa: VVLG. Ier. 21, 4 *al.* vastatio: VITR. 6 pr. 2. vices: OCTAVIA 480 SIL. 3, 13 STAT. Theb. 4, 620. 9, 78. 566. 10, 754 TAC. Agr. 18. via: *v. supra l. 11.* victoria: CIC. Mur. 31 off. 3, 49 *al.* LIV. 34, 33, 14 TAC. hist. 1, 51 SVET. Iul. 75 Dom. 10 IVST. 12, 16, 6 DICT. 2, 34 SVLP. SEV. Mart. 20, 1 (*cf.* VELL. 2, 96, 3 multiplices in eo bello victorias). virtus: PLAVT. Epid. 442 CAES. Gall. 5, 54, 5 NEP. reg. 1, 4 OPT. PORF. epist. ad Const. 8 SVLPICIA sat. 21 VVLG. I Macc. 10, 71. vis: CIC. S. Rosc. 91 LIV. 3, 61, 10 *al.* FLOR. epit. 2, 6, 9 AMPEL. 14, 6. *cf.* CIC. Caecin. 43. *aliter* QVINT. inst. 3, 7, 8 (vires: LIV. 3, 10, 8 *al.*). vitium (*pl.*): HOR. carm. 2, 1, 2. voces: LVCAN. 7, 175. usus: CAES. Gall. 4, 1, 6 *al. saepe.* vulnus: LVCR. 5, 1303 CIC. Marcell. 24 LVCAN. 2, 311 *al.* DECL. in Catil. 10 COD. Theod. 7, 20, 4, 3 *al.* vultus: SEN. suas. 6, 3 (*de Antonio*) non hominis, sed belli civilis vultus. *aliter* STAT. Theb. 6, 231 (*cf.* facies: LVCAN. 3, 76 TAC. hist. 1, 85. 4, 22 APVL. met. 4, 26 DICT. 4, 5 OROS. hist. 5, 15, 13. *cum nominibus personarum, sim.* (*alia sub I 2*): adiutor: CIC. Att. 9, 10, 5 LIV. 24, 2, 4. administrator: CIC. de orat. 1, 210 belli gerendi. agmen: STAT. Theb. 4, 821 *cf.* IVV. 10, 281. SEN. Tro. 1070. anima: IVV. 2, 156 (*cf.* LVCAN. 1, 447. 6, 786). auctor: CAES. Gall. 3, 17, 3 *et saepe. apponuntur*: FLOR. epit. 3, 18, 10 dux; 4, 2, 60 magister; IVST. 2, 9, 21 concitor. caput: VERG. Aen. 12, 572 *al.* coetus: STAT. Theb. 4, 305 (*ibid.* iurata ... pectora Marti). comes: STAT. Theb. 6, 817 *cf.* VAL. FL. 2, 419 SIL. 8, 598 *al.* commilito: VELL. 2, 59, 4 *cf.* VAL. MAX. 9, 3 ext. 3 IVST. 5, 10, 3. concit(at)or (*cf. l. 77*): HIRT. Gall. 8, 38, 3 LIV. 1, 28, 6. 23, 41, 2 *al.* confector: CORP. VI 1347 CIC. epist. 10, 20, 3. creatrix: SIL. 15, 184. cultor (*opp.* agri): SALL. Iug. 54, 3. desultor (*Dellius*): SEN. suas. 1, 7 bellorum civilium. deus: PS. VERG. catal. 9, 50 TAC. hist. 3, 10 (*cf. v. Domaszewski, Westd. Zschr. 14 [1895] 2*). dea: PAVL. FEST. p. 33 (*Bellona*). p. 192 (*Minerva; eandem appellat* CIC. nat. deor. 3, 53 principem et inventricem belli). dux: CIC. Catil. 1, 27. 2, 1. 3, 16 de orat. 1, 7 Att. 14, 20, 3 NEP. Cato 3, 4 LIV. 3, 15, 9 POMP. TROG. prol. 6 FEST. p. 178 CVRT. 3, 8, 16 SEN. epist. 70, 22 TAC. hist. 4, 16 SVET. Claud. 1 FLOR. epit. 2, 14, 5. 3, 18, 10 IVST. 20, 5, 11 VLP. dig. 2, 14, 5 ITALA Ios. 10, 24 (Lugd.; *v.* VVLG.). VVLG. iud. 1, 1 *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 24, 1 VEG. mil. 3, 5 IORD. Rom. 368 GREG. M. epist. 1, 73 (in bello: CIC. Att. 7, 26, 2 *al.* bello: CIC. Catil. 2, 11 *al.* ad bellum: ITALA I Macc. 9, 30 [Sangerm. 15] *al.*). *cf.* CIC. off. 2, 16. *sim.* SIL. 7, 495 *al.* STAT. Theb. 12, 323. Enyo: MART. 6, 32, 1 (Megaera: PANEG. 12, 35). extinctor: CIC. har. 49. furia: LIV. 21, 10, 11 (*ibid.* fax; *de Hannibale*). LVCAN. 5, 246. genitor (*Iuppiter*): SIL. 3, 126. heres: SIL. 4, 814 AVG. civ. 5, 25. imperator: LIV. 38, 58, 10 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 50. incentor: AMM. 16, 12, 24. machinator: LIV. 1, 28, 6. magister: *v. p. 1845, 77.* manus: STAT. Ach. 1, 473. Mars (communis): CIC. de orat. 3, 167 Sest. 12 LIV. 5, 12, 1. 7, 8, 1 *al.* mater (*Pyrene*): SIL. 17, 641. medius: HOR. carm. 2, 19, 28. minister: VERG. Aen. 11, 658 SIL. 15, 149 *al.* moderator: FLOR. epit. 4, 2, 20. parens (*Carthago*): SIL. 16, 150. pompa: IVV. 10, 281. praenuntia (*hasta*): OV. fast. 6, 207. princeps: CIC. Phil. 2, 71 *al., cf.* SALL. Catil. 24, 2 TAC. hist. 3, 24 *al.* rector: SIL. 7, 597 bellis. scriptor: HOR. epist. 1, 2, 1. socius: CIC. Manil. 58 *al.* LIV. 10, 31, 13 CVRT. 8, 14, 1 LVCAN. 1, 299 TAC. hist. 1, 5 IVST. 2, 15, 16 EVTR. 6, 14, 1 OROS. hist. 3, 23, 54 IORD. Rom. 142, 1 *al.* turbator: LIV. 2, 16, 4 (*cf.* ACC. trag. 608 CIC. S. Rosc. 91). victima: OROS. hist. 5, 19, 4. victor: PLAVT. Amph. 647 CIC. Mur. 31 *al.* LIV. 6, 4, 1 *al.* VELL. 2, 55, 2 CVRT. 3, 10, 4 STAT. Theb. 9, 624 TAC. hist. 4, 58 *al.* IVST. 25, 5, 5 (*opp.* inferior) AMM. 19, 2, 11 *al. cf.* CIC. Tusc. 5, 56 ad Brut. 1, 15, 10 TAC. hist. 2, 7 CYPR. GALL. iud. 465 SVLP. SEV. chron. 1, 33, 5 *passim.* vindex: VELL. 2, 25, 1 (*Sulla*) *cf.* LVCAN. 9, 1053. vir: VVLG. I reg. 18, 5. virago: OV. met. 2, 765 STAT. silv. 4, 5, 23 *cf.* AVSON. 1, 14. ultrix (*lancea*): SIL. 1, 539 (*cf.* LVCAN. 7, 117). *cf. p. 1843, 39. 61. 1844, 76. 1845, 36.* *cum neutr. plur. adiect. pro subst.*: ENN. ann. 205 Vahl. asperrima belli. HOR. carm. 4, 4, 76 acuta. LVCAN. 7, 683 adversa. LIV. 33, 11, 6 dura et aspera. 39, 54, 7 incerta (TAC. ann. 4, 23). TAC. hist. 2, 69 inania (*cf.* CVRT. 7, 11, 25). SIL. 2, 276 meliora (STAT. Theb. 4, 592). LVCAN. 7, 684 prospera (DRAC. Orest. 175). LIV. 6, 32, 5 subita. 25, 15, 10 TAC. Agr. 37 FLOR. epit. 1, 1, 15. LVCAN. 7, 507 ultima. VAL. FL. 8, 385 SIL. 13, 386 IVV. 15, 95. *similia hic illic. cf. ex. gr.*: LIV. 10, 25, 7 quantum in Etruria belli esset (41, 8, 5 TAC. hist. 5, 20). 28, 2, 14 quod relicuum belli erat (VELL. 2, 123, 1 CVRT. 9, 1, 1).

G bellum: acerbum: ENN. ann. 395 Vahl. CIC. Verr. 3, 47 Font. 12 dom. 61 Scaur. 45 Phil. 5, 40. 11, 34 VAL. MAX. 6, 9, 8 VAL. FL. 6, 677 OROS. hist. 3, 23, 23 *saepius* CORIPP. Ioh. 7, 533. acre: CIC. Balb. 14. 40 Brut. 76 SALL. or. Phil. 17 OV. Ib. 644 LIV. 1, 57, 4 (*opp.* longum). 21, 8, 2. 27, 12, 2 VELL. 2, 69, 6 VAL. MAX. 1, 6, 3 FLOR. epit. 4, 2, 75 POMPON. dig. 1, 2, 2, 18 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 98 ITIN. Alex. 49 (*de pugna*). AMM. 16, 9, 4. 17, 1, 3. 20, 11, 12. *cf.* SIL. 4, 10. adversum: HOR. sat. 1, 7, 11 SIL. 15, 577 IVST. 2, 13, 2 *al.* DICT. 4, 8 AVG. civ. 16, 43. *cf.* LIV. 10, 6, 2 LVCAN. 7, 683. amarum: AVG. civ. 3, 30. anceps: VARRO frg. Non. p. 245, 19 LVCR. 6, 377 LIV. 44, 20, 5 SIL. 16, 597 TAC. ann. 15, 25 ITIN. Alex. 10. 26 (*de pugna*) AVR. VICT. Caes. 32, 5 HEGES. 3, 13 OROS. hist. 5, 12, 7 (*de pugna*). animosum: OV. fast. 5, 59. arduum: MANIL. 5, 637 TAC. ann. 4, 46. asperum: SALL. Iug. 48, 1 or. Cottae 10 PS. SALL. rep. 2, 10, 7 HOR. epist. 2, 1, 7 OV. epist. 8, 26 fast. 2, 516 LIV. 5, 32, 3. 10, 24, 12 VELL. 2, 105, 1 VAL. MAX. 6, 9, 6 ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 30 MART. 8, 3, 14 AMM. 20, 8, 7 AVG. civ. 18, 22 CORIPP. Ioh. 8, 146. *cf.* ENN. ann. 205 Vahl. VERG. Aen. 1, 14 (CLAVD. rapt. Pros. 2, 20) LIV. 33, 11, 6. 35, 18, 4 APVL. mund. 31. atrox: SALL. Iug. 5, 1 LIV. 2, 43, 1. 24, 28, 4. 28, 39, 3. 29, 26, 4 VELL. 2, 96, 2. 2, 98, 1 VAL. MAX. 5, 4, 1 (*opp.* pax salutaris) TAC. hist. 2, 46 ann. 1, 17. 3, 38 FRONTO p. 221 N. PANEG. 12, 40 AVG. civ. 5, 23 SVLP. SEV. chron. 1, 33, 3 OROS. hist. 4, 8, 16 *passim* IORD. Get. 207. *cf.* VELL. 2, 16, 4. atrum: SIL. 3, 211 *cf.* STAT. Theb. 6, 87 *et p. 1021, 60.* calamitosum: CIC. Verr. 4, 124. contrarium: SIL. 10, 67. contumeliosum: VELL. 2, 1, 3. crudele: CIC. Catil. 2, 28. 3, 25 Pis. 84 Att. 9, 6, 2. 9, 6, 7 Phil. 3, 3. 14, 34 VERG. Aen. 8, 146. 11, 535 LIV. 3, 9, 12 SIL. 10, 271 CYPR. idol. 5 AVG. civ. 3, 30 APON. p. 192. crudum: OV. am. 3, 8, 58 cruda ... bella. CORIPP. Iust. praef. 5. *cf.* AVSON. 424 AMM. 19, 2, 6. 25, 9, 3 IORD. Rom. 378. cruentum: OV. met. 12, 592 ferox belloque cruentior ipso. MANIL. 3, 632 VELL. 2, 71, 1 SEN. Herc. f. 402 SIL. 11, 131 TAC. ann. 4, 46 AMPEL. 46, 4 IVST. 29, 3, 1 AVIEN. orb. terr. 290. 1258 CYPR. GALL. iud. 483 ANTH. 415, 54. *cf.* SALL. Catil. 47, 2 VERG. Aen. 11, 474 LVCAN. 4, 24 CYPR. ad Donat. 6 FIRM. err. 16, 1 AVG. civ. 2, 23. 3, 18. damnosum: LIV. 45, 3, 4. detestatum (matribus): HOR. carm. 1, 1, 24. dirum: VERG. Aen. 11, 217 LVCAN. 3, 150. 229 SIL. 6, 227 CORIPP. Ioh. 3, 268. *cf.* VERG. Aen. 1, 294 dirae ... belli portae. LVCAN. 3, 369 SIL. 15, 184 CARM. de mens. 1, 1 *p. 1832, 5.* discors: OV. met. 9, 404 BOETH. cons. 4 carm. 6, 18. diutinum: LIV. 5, 23, 12 *al.* VAL. MAX. 1, 6, 3. 3, 3, 1 CVRT. 4, 14, 11. diuturnum: CIC. Tull. 10 *al.* AVR. VICT. Caes. 32, 5 AMM.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

30, 8, 5. durum: LVCIL. ed. Marx 973 CIC. Balb. 5 OV. met. 13, 296 AVIEN. orb. terr. 308 PRVD. psych. 164 VVLG. II reg. 2, 17 CORIPP. Ioh. 2, 334. *cf.* HOR. carm. 2, 13, 28. LIV. 33, 11, 6 dura et aspera belli Aetolici. exitiabile: LIV. 30, 7, 6. exitiosum: TAC. ann. 13, 57 (*opp.* prosperum) AVG. civ. 3, 21. exitium laturum: SIL. 1, 109. facile: POMP. TROG. Iust. 38, 7, 6 LIV. 10, 35, 1. fatale: CIC. Deiot. 13. felix: LIV. 45, 22, 5 LVCAN. 4, 387 SIL. 2, 389. 713. 11, 376. 15, 517 CYPR. GALL. num. 723. ferreum: OV. am. 1, 1, 28 epist. 13, 64 *cf.* ENN. ann. 267 Vahl. PRVD. ham. 406. fervidum: SIL. 8, 11. ferum: OV. am. 2, 6, 25 epist. 3, 123. 13, 59. 15, 339 ars 1, 592 met. 7, 212. 11, 298 fast. 3, 5. 5, 556 trist. 2, 360. 5, 10, 15 Pont. 2, 5, 61. 4, 2, 43 EPICED. Drusi 99 OCTAVIA 806 SIL. 3, 606. 7, 472. 15, 131. 16, 528. STAT. Theb. 3, 655 bella effera (*v.* CVRT. 8, 2, 16). MART. 10, 64, 4 CYPR. GALL. Ios. 197 DRAC. Romul. 2, 158 BOETH. cons. 4 carm. 4, 8 CORIPP. Ioh. 2, 268. 2, 377 Iust. 3, 330. *cf.* LVCR. 1, 32 VARRO Men. 223 HOR. carm. 2, 12, 1. 4, 5, 28 MART. 6, 25, 7 SIL. 17, 641. ferale: LVCAN. 6, 397 TAC. hist. 5, 25 VITA Fulg. 8, 16 (*opp.* quieta pax. *cf.* LVCAN. 2, 260). flebile: CLAVD. 15, 77. foedum: CIC. epist. 4, 4, 2. formidulosum, formidabile: CIC. Pis. 58 RVF. FEST. 12 OROS. hist. 5, 24, 17. forte: VERG. Aen. 8, 150 OV. rem. 373 EPICED. Drusi 368 ITALA Is. 42, 25 (Hier. *in loc.* p. 513) *et* VVLG. Is. 42, 25 (*cf. Graecos et* I reg. 14, 52 bellum potens). PS. ORIGEN. tract. 14 p. 158, 14 VEN. FORT. carm. 7, 24 g, 2. *cf.* VELL. 2, 112, 1. STAT. Theb. 10, 506 leges praeceptaque fortia belli. fugax: *v. p. 1825, 45.* funebre: HOR. epist. 1, 19, 49 (*ibid.* truces inimicitias). funestum: DIRAE 85 LIV. 35, 32, 4 LVCAN. 7, 107 PLIN. nat. 2, 199 EVTR. 5, 9, 1 OROS. hist. 5, 22, 2. *cf.* CVLEX 81 LVCAN. 7, 27. 7, 825. furens (furibundum, furiale): SIL. 4, 372. 7, 547. 8, 409 IORD. Get. 214 *cf.* ARNOB. nat. 4, 33. grave: CIC. Manil. 4. 6 leg. agr. 2, 90 Mur. 31 Sest. 58 de orat. 2, 268 fin. 1, 35. 5, 49 vers. 7 Phil. 8, 3. 9, 7 CAES. Gall. 4, 6, 1 SALL. hist. frg. 1, 11. 3, 7 Catil. 43, 1 LIV. 8, 38, 1. 45, 3, 5. 27, 34, 8 *passim.* VELL. 1, 2, 1. 2, 55, 2 VAL. MAX. 1, 7, 3. 3, 3, 1. 4, 3, 10 *cf.* STAT. Theb. 10, 691. QVINT. inst. 12, 1, 16 TAC. Germ. 10 SVET. Tib. 16 IVST. 4, 5, 3. 44, 5, 7 ARNOB. nat. 1, 65 VOPISC. Aurelian. 38, 3 CAPITOL. Gord. 30, 8 RVF. FEST. 6 EVTR. 5, 3, 1. 6, 17, 2 AVR. VICT. Caes. 35, 6. 39, 37 AMM. 14, 2, 1. 24, 3, 5 *al.* SERV. Aen. 9, 640 HEGES. 1, 23, 2 HIER. adv. Iov. 1, 41 AVG. civ. 3, 15. *cf.* FLOR. epit. 2, 6, 9. LIV. 42, 52, 2 levibus bellis. SEN. Ag. 192 VEG. mil. 3, 1. horrendum: AVG. civ. 3, 21 OROS. hist. 4, 20, 19. 5, 17, 8 CORIPP. Ioh. 6, 189 ISID. orig. 18, 1, 9. horribile: CIC. Catil. 2, 15 (*ibid.* nefarium) VARRO frg. Non. p. 208, 9. horridum: VERG. Aen. 6, 86. 7, 41 OCTAVIA 776 STAT. Theb. 4, 601. 6, 457. 6, 865 silv. 3, 3, 170 SIL. 1, 630. 13, 452 IVV. 14, 242 AVSON. 1, 14. PRVD. ditt. 75 *cf.* VERG. Aen. 11, 96. hostificum: CIC. dom. 60. immane: LVCAN. 9, 657 SIL. 15, 16 AMM. 29, 5, 28 AVG. serm. 70, 2, 2 IORD. Get. 204 *cf.* VELL. 2, 88, 3. immensum: VELL. 2, 104, 2 IVST. 14, 3, 8. impeditum: TAC. ann. 4, 46. impium: CIC. div. in Caec. 62 Verr. 6, 188. Catil. 1, 33 impium ... ac nefarium. LIV. 7, 40, 12. 8, 39, 10 (*ibid.* contra foedus susceptum). CVRT. 4, 1, 12. 5, 6, 1 SEN. Phoen. 290 MART. 4, 11, 3 STAT. Theb. 11, 123. 349. 12, 84 SIL. 4, 47. 11, 28 RVT. NAM. 1, 300. AVG. civ. 4, 15 iusta bella, non impia, non iniqua. *cf.* AVG. civ. 3, 14 tit. ANTH. 462, 10 (*de belli civilis malis*) impia sors belli. importunum: VERG. Aen. 11, 305. indignum: ENN. ann. 395 Vahl. indomitum: SEN. Ag. 604. inexpiabile: CIC. har. resp. 4 Phil. 13, 2. 14, 8 LIV. 4, 35, 8. 33, 12, 8 QVINT. inst. 2, 16, 2 FLOR. epit. 4, 4, 1 ARNOB. nat. 1, 65 *cf.* LIV. 8, 39, 10. inexplicabile: TAC. ann. 3, 73. infandum: VERG. Aen. 7, 583. 12, 804 STAT. Theb. 3, 71 COMM. instr. 1, 26, 11 CLAVD. 5, 9 CORIPP. Ioh. 2, 100. 8, 235. infestum: LIV. 9, 12, 1 (*opp.* superba pace). 45, 11, 8 OROS. hist. 5, 24, 17 *cf.* VEN. FORT. carm. 6, 2, 39. ingens: VERG. georg. 2, 279 LIV. 3, 22, 2. 9, 30, 10 *saepius.* VAL. FL. 3, 498 STAT. Theb. 11, 408 Ach. 1, 455 SIL. 10, 482. 14, 340 HOMER. 355 PLIN. paneg. 12, 3 TAC. hist. 2, 86 ann. 3, 73. iniquum: VAL. FL. 5, 554 AMM. 31, 13, 19 AVG. civ. 4, 15. iniustum (*cf.* impium): CIC. rep. 2, 31 omne bellum, quod denuntiatum indictumque non esset, id iniustum esse atque impium iudicaretur (*sim.* 2, 35). 3, 35 iniusta bella sunt, quae sunt sine causa suscepta, nam extra ulciscendi aut propulsandorum hostium causam bellum geri iustum nullum potest. ISID. orig. 18, 1, 2 iniustum bellum est, quod de furore non de legitima ratione initur. CIC. div. in Caec. 62 LIV. 38, 47, 5. 43, 4, 13. 44, 24, 6 VAL. MAX. 2, 7, 15 SEN. dial. 10, 7, 1 (*ibid.* odia) SIL. 1, 539 SVET. Iul. 24. *cf.* LIV. 42, 21, 3 CALP. decl. 39 BOETH. cons. 4 carm. 4, 8. integrum: SALL. Iug. 73, 1 LIV. 2, 62, 5. 21, 29, 6 *passim* CVRT. 9, 4, 16 TAC. ann. 2, 46. FLOR. epit. 4, 2, 64 nec reliquias ..., sed integrum bellum. *cf.* CIC. Phil. 5, 2. internecivum: GLOSS. IV 591, 43 bellum internecivum cum victi omnes occiduntur. V 660, 34 CIC. dom. 61 (innocivum *vel* intestinum *codd.*) Phil. 14, 7 LIV. 9, 25, 9. 22, 58, 8 CORP. II 172, 8. XI 5998ᵃ, 3 PLIN. nat. 8, 88. 10, 24 IVST. 26, 2, 3 AMM. 18, 7, 7. 26, 10, 9. *cf.* NEP. Eum. 2, 3 IVST. 6, 6, 2. 11, 9, 4. iustum (*et* pium): CIC. prov. 4 rep. 2, 35. 3, 35 *v. supra l. 66* Att. 7, 14, 3. 9, 19, 1 (*opp.* in civili nefario bello; *cf.* FLOR. epit. 2, 19, 6 iusta et pia cum externis gentibus bella [*opp.* civium scelera, turpesque et impias pugnas]. 3, 12, 14 omnis domesticos motus separatos ab externis iustisque bellis). Deiot. 13 epist. 6, 6, 5 off. 1, 36. Phil. 11, 37 bellum et iusta arma. 13, 35 (*cf.* Catil. 2, 1) VARRO ling. 5, 86 OV. met. 8, 58 LIV. 1, 15, 1. 3, 11, 9. 9, 1, 10 iustum est bellum ..., quibus necessarium, et pia arma quibus nulla nisi in armis relinquitur spes. 9, 8, 6 iustum piumque ... bellum (33, 29, 9. 39, 36, 10. 42, 47, 8 CVRT. 5, 8, 15). 30, 16, 9. 45, 22, 5 CVRT. 4, 10, 29. 5, 8, 15 VVLG. iud. 11, 27. AVG. civ. 4, 15 *v. p. 1847, 51.* 19, 7 *saepius.* AVG. quaest. hept. 6, 10 p. 428, 24 iusta ... bella ea definiri solent, quae ulciscuntur iniurias, si qua gens vel civitas, quae bello petenda est, vel vindicare neglexerit, quod a suis improbe factum est, vel reddere, quod per iniurias ablatum est. sed etiam hoc genus belli *eqs.* ISID. orig. 18, 1, 2 iustum bellum est, quod ex edicto geritur de repetitis rebus aut propulsandorum hostium causa. *v. Wissowa, Religion u. Kultus der Römer p. 476, 2. cf.* LIV. 5, 27, 6. 40, 6, 7 AVG. civ. 2, 17. laboriosum: AVG. civ. 15, 4. lacrimabile, lacrimosum: VERG. Aen. 7, 604 HOR. carm. 1, 21, 13 OV. met. 8, 44 EVTR. 6, 19, 1 PS. AVR. VICT. epit. 46, 2 OROS. hist. 7, 33, 13 *cf.* PS. AVR. VICT. epit. 42, 18. lamentabile: MARCELL. chron. II p. 96, 505. lentum: HOR. epist. 1, 2, 7 lento ... duello (*sc. Troiano*; 2, 2, 98 *de certamine singulari*). longinquum: CATVLL. 64, 345 LIV. 28, 5, 7. 28, 7, 10 VAL. MAX. 7, 3, 3 PLIN. nat. 7, 187 IVST. 1, 1, 7 (*opp.* finitima ... bella). longum: HOR. carm. 2, 12, 1 VERG. Aen. 9, 509 OV. fast. 2, 548 LIV. 1, 57, 4 SIL. 13, 36 TAC. ann. 4, 23 DECL. in Catil. 22. luctuosum: CIC. Marcell. 18 Phil. 2, 55 *cf.* FLOR. epit. 2, 6, 9. lugubre: HOR. carm. 2, 1, 34 LIV. 30, 40, 2 TAC. hist. 2, 46. *cf.* AMM. 31, 8, 3. magnum: TAB. triumph. Aemil. 9 (LIV. 40, 52, 4) CIC. Verr. 3, 5 Manil. 22. 28. 62 Catil. 2, 28. 3, 25 rep. 1, 25 Att. 8, 14, 2 Marcell. 18 epist. 15, 1, 5 *passim.* CATVLL. 37, 13 CAES. Gall. 1, 54, 2. 3, 47, 6 VERG. Aen. 2, 193. 7, 80 LIV. 2, 50, 3. 4, 58, 11. 7, 29, 1 *saepissime.* VELL. 2, 96, 2 SEN. epist. 14, 6 VAL. FL. 8, 384 MART. 8, 56, 4 STAT. Theb. 6, 514 QVINT. inst. 10, 1, 62 SIL. 8, 298 maxima bella (*i. q.* 8, 300 proelia dira). OROS. hist. 6, 11, 18. 6. 21, 25 SIDON. carm. 9, 60 ANTH. 461, 4 (*de exercitu*). *saepius. cf.* ENN. trag. 64 bellum summum. CIC. Pis. 63 bella ... parva. LIV. 5, 37, 4 media bella. OROS. hist. 5, 11, 17 vastissimis bellis. malum: AVG. civ. 3, 31. Martium: HOR. ars 402 STAT. Theb. 11, 97 CASSIOD. var. 1, 11, 2 *cf.* OV. fast. 5, 59 MANIL. 4, 220 STAT. Theb. 10, 253. medium: *v.* magnum. miserum *sim.*: CIC. Att. 7, 18, 1 Marcell. 31 Deiot. 13 OV. epist. 13, 51 *cf.* CIC. epist. 16, 12, 2 LVCAN. 4, 769. mortiferum: TRAG. inc. 87 (= ENN. scaen. 314 Vahl.) VERG. Aen. 6, 279. *cf.* CATVLL. 64, 394. multiplex: LIV. 3, 68, 8. 5, 10, 2. 6, 21, 1. 8, 29, 11. FLOR. epit. 1, 18, 1 unum quidem titulo et nomine, sed victoria multiplex. IORD. Get. 207. nefandum: VERG. Aen. 12, 572 LVCAN. 1, 21. 325 MAXIM. eleg. 5, 4. nefarium (*cf.* impium): CIC. Catil. 1, 25. 1, 33. 2, 15 *v. p. 1847, 40.* 3, 3 Sull. 58. 66. dom. 60 hostificum quoddam et nefarium, omni imbutum odio bellum. Pis. 84. 85 Att. 9, 9, 4 Phil. 6, 2 *passim.* LIV. 31, 30, 4. nobile: HOR. ars 137. CYPR. GALL. exod. 530 nobilis duelli. *cf.* CLAVD. 18, 337. operosum: LAVS Pis. 21 *cf.* SEN. epist. 73, 6. parvum: *v.* magnum. periculosum: CIC. Manil. 30 Phil. 5, 40 LIV. 38, 53, 11 VELL. 2, 105, 1 VAL. MAX. 1, 7, 3. 5, 7, 1. 7, 3, 3 SVET. Iul. 24 DECL. in Catil. 22 IVST. 11, 6, 4 PANEG. 12, 40 HIER. epist. 66, 12 AVG. civ. 3, 21. perniciosum: CIC. Att. 8, 11ᵈ, 6. pertinax: SEN. epist. 83, 22 IORD. Get. 207. pestiferum: CIC. off. 1, 86. pium: VARRO Non. p. 529, 23. LIV. 1, 32, 11 puro pioque duello. 8, 6, 4. 42, 23, 6 CVRT. 6, 3, 18 SIL. 15, 162 FLOR. epit. 2, 19, 5 *al. cf.* iustum bellum. NON. p. 529 nec bella indicebantur, quae tamen pia vocabant priusquam quid fuisset faetialibus denuntiatum. plorandum: STAT. Theb. 1, 44. rabidum: AVG. civ. 3, 18. rapidum: SIL. 15, 300. sacrilegum: CIC. Verr. 6, 188. saevum: LVCIL. ed. Marx 973 LVCR. 1, 475 SALL. epist. Pomp. 1 OV. ars 2, 164 met. 6, 464 trist. 2, 176 SEN. Med. 940. Phaedr. 465 saeva bella Marte sanguineo gerant. Phoen. 362 LVCAN. 1, 36. 3, 126. 5, 726. 10, 402 HOMER. 180 VAL. FL. 5, 495 STAT. Theb. 5, 146. 9, 756. 10, 717. 12, 8 SIL. 3, 164 TAC. hist. 3, 25 AVIEN. orb. terr. 1021 AMM. 16, 11, 13. 26, 9, 8. 30, 1, 22 CORIPP. Ioh. 1, 103 *passim. cf.* VAL. MAX. 7, 2 ext. 3 SEN. clem. 1, 5, 2 STAT. Theb. 10, 799 Ach. 853 SIL. 12, 334 FLOR. epit. 2, 6, 12 AMM. 20, 1, 1 AVG. civ. 3, 28. sanguineum: VAL. FL. 5, 308. 6, 134 *cf.* SEN. Phaedr. 465 (*supra l. 60*). summum: *v.* magnum *l. 32.* sumptuosum: LIV. 45, 3, 4. superbum: VERG. Aen. 8, 118 LIV. 3, 9, 12. taetrum: CIC. Manil. 30 epist. 10, 14, 1 *al.* temerarium: OV. met. 11, 13. trepidum: CYPR. GALL. num. 9 trepidi sub cura duelli. iud. 25 trepido ... duello. *cf.* HOR. epist. 1, 19, 48/9. triste: CIC. carm. frg. 3 (de consul. [div. 1, 18] 20) VERG. ecl. 6, 7 Aen. 7, 325. 545. 8, 29 CVLEX 81 HOR. ars 73 VELL. 2, 1, 3 PETRON. 119 vers. 6 OCTAVIA 301 SIL. 16, 217 CLAVD. 21, 274 rapt. Pros. 2, 20 CORIPP. Ioh. 2, 268 *passim.* SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6, 7. trux: VAL. FL. 3, 253 STAT. Ach. 1, 729 IVST. 29, 3, 1. *cf.* PETRON. 5 vers. 19. SIL. 12, 334 trucem belli nubem. AVSON. 343, 6 truces belli motus. MEROB. poet. 75. turbulentum: CIC. div. 1, 105. validum: TAC. hist. 2, 32 AVG. civ. 3, 26. varium: SALL. Iug. 43, 5. *passim. cf.* VELL. 2, 16, 4. vastum: *v.* magnum. uber (*sc. praeda*): POMP. TROG. Iust. 38, 7, 6. victricia bella: STAT. silv. 5, 2, 149. violentum: MANIL. 4, 224. ultricia bella: SIL. 2, 423. *nota praeterea haec epitheta de personis vel aliunde translata*: emeritum: STAT. silv. 3, 2, 128. exertum: STAT. silv. 5, 2, 39. superstes: STAT. Theb. 7, 526.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

peierans: STAT. silv. 4, 3, 5. redivivum: AMM. 28, 1, 1 *cf.* 21, 3, 2. refugum: SIDON. carm. 7, 480. assiduá, continua bella *et sim., quae saepius inveniuntur, non adnotavi; cf.* OV. trist. 2, 236 bella ... inrequieta.

bellorum genera: *cf. inprimis*: FLOR. epit. 4, 3, 8 omni ... genere discriminum, civilibus externis servilibus terrestribus ac navalibus bellis omne imperii corpus agitatum est (*ibid.* 4, 2, 4 *cf. infra l. 64*). AMPEL. 41 bellorum genera quattuor: gentile, quod cum externis geritur, ut Romani cum Latinis, Athenienses cum Lacedaemoniis; servile, quod Romani adversus fugitivos gesserunt et contra duces eorum Spartacum, Crixum et Oenomaum; ⟨sociale, quod cum sociis geritur, ut ... *add. B. A. Müller*⟩; civile, quo inter se certant cives, ut Marius et Sulla, Caesar et Pompeius, Augustus et Antonius. *cf.* AVG. civ. 3, 26. OROS. hist. 5, 24, 9 externa servilia socialia civilia fugitivorum. ISID. orig. 18, 1, 5 bella ... dicuntur interna (GLOSS. II 411, 60 πόλεμος πολιτικὸς bellum internum) et externa, servilia, socialia, piratica.

de genere dicitur bellum: agreste: MART. CAP. 5, 425 vers. 17 (*Silvani*) *v. p. 1830, 3.* antarium: *v. p. 127, 49.* apertum: LIV. 2, 16, 2. 21, 34, 1 (*opp.* insidiae) ANON. Vales. 5, 15. barbar(ic)um: PORPH. Hor. epod. 16, 11 AMM. 26, 5, 15 CLAVD. 26, 288 CORIPP. Iust. 1, 62. caeleste: OV. am. 2, 1, 11 caelestia ... bella (*sc. gigantum; v.* MANIL. 3, 5 caeli ... bella). SIL. 12, 660 (*ventorum*) CLAVD. carm. 26, 71 rapt. Pros. 3, 314. carnale: *v. p. 1830, 60.* castrense: GLOSS. IV 313, 36. 591, 41. circummuranum: AMM. 14, 6, 4. civile: ISID. orig. 18, 1, 3 civile bellum est inter cives orta seditio et concitati tumultus, sicut inter Sullam et Marium, qui bellum civile invicem in una gente gesserunt. DIFF. ed. Beck p. 45 inter civile bellum et domesticum et intestinum: civile bellum ex civibus, domesticum ex domesticis nostris, intestinum ex parentibus. NOT. Tir. 25, 38. 39. GLOSS. *passim* domesticum, intestinum bellum, quando una civitas inter se pugnat *sim.* CIC. Catil. 3, 19 epist. 5, 12, 1. 9, 6, 3 extremum malorum omnium esse civilis belli victoriam (4, 4, 2). 16, 11, 2 flammam civilis discordiae vel potius belli (*cf.* 11, 28, 2 bellum ... aut ... causam dissensionis. Att. 7, 13ᵃ, 1. Phil. 5, 40 *opp.* pax, concordia. 8, 2. 13, 1 discordiae ... caedes civium ... bellum civile. TAC. hist. 1, 46. IVST. 8, 4, 8 discordia sua civilibusque bellis. *cf.* VITR. 1, 7, 1 *syn.* inter cives armigera dissensio). Att. 8, 11ᵈ, 6 epist. 15, 15, 2 Marcell. 18. 24 Brut. 329. off. 1, 86 *opp.* seditiones (SALL. hist. 1, 12 turbae, seditiones et ad postremum bella civilia. TAC. hist. 1, 46 seditiones et discordias et ad extremum bella civilia. AVG. civ. 18, 45. 19, 24). Phil. 2, 23. 5, 26. 5, 40. 7, 25. 11, 34 *saepius.* CAES. civ. 2, 29, 3. 3, 1, 4. NEP. Att. 7, 1 Caesarianum (PLIN. nat. 10, 110 Pompeianum [SVET. Iul. 56]. 33, 144 Sullanum. FLOR. epit. 3, 20 tit. Marianum. LACT. inst. 2, 7, 22 Brutiano). SALL. Catil. 16, 4 HOR. epod. 16, 1. epist. 2, 2, 47. OV. met. 3, 117 *de pugna virorum ab Iasone satorum.* LIV. 1, 23, 1 bellum ... civili simillimum bello prope inter parentes natosque. 8, 8, 1 civili bello pugna similis *Latinorum et Romanorum.* 9, 9, 15 (9, 9, 17 *opp.* pacis amor et civilis cura concordiae). MON. Ancyr. 1, 13 civilia externaque (VELL. 2, 89, 3 PLIN. nat. 7, 96 QVINT. inst. 8, 3, 78 TAC. hist. 1, 2. 1, 79. 3, 34. 4, 22 FLOR. epit. 3, 22, 9 EVTR. 10, 15 AMM. 23, 6, 83 AVG. civ. 17, 23 OROS. hist. 5, 24, 20 PS. AVR. VICT. epit. 42, 18. *cf.* CIC. epist. 5, 12, 2 civilem coniurationem ab hostilibus externisque bellis seiungeres). MANIL. 4, 44. VELL. 2, 48, 1 *saepius.* VAL. MAX. 2, 8, 7. 3, 3, 2. 9, 11 ext. 4 bellorum ... civilium domestico sanguine (*cf.* HIER. epist. 77, 8, *ubi syn.*: domestica bella). SEN. contr. 2, 1, 1. 10, 3, 5 suas. 3, 5 CVRT. 10, 5, 13 (*de diadochorum bellis.* 10, 9, 1. 10, 9, 19). 10, 7, 1 *in militum seditione* quid opus est ... armis civilique bello (10, 8, 17). SEN. Phoen. 355 non satis est adhuc civile bellum: frater in fratrem ruat. Thy. 562 (560 tumultus) benef. 1, 10, 2 dial. 1, 2, 10. 4, 11, 3. 6, 26, 1 epist. 104, 29 (*ibid.* in armis ... civilibus). LVCAN. 1, 1 bella ... plus quam civilia (COMMENT. *ad l.* ut ... inter generum et socerum gesta. *sim.* SCHOL. ed. Web.; *cf.* FLOR. epit. 4, 2, 4 *de eodem bello, quod censet dici* non recte tantum civile ... ac ne sociale quidem, sed nec externum, sed potius commune quoddam ex omnibus et plus quam bellum. *v. Flor. ed. O. Rossbach p. LVI.* AVG. civ. 3, 14 plus quam civile bellum, *sc. inter civitates filiam et matrem, i. Romam et Albam. sim.* OROS. hist. 2, 18, 1). LVCAN. 2, 53 (2, 595. 5, 269). 2, 286. 325. 3, 97. 323. 6, 718. 7, 95. 501/2. 526. 8, 324. 547. 9, 20. 235. 248. 1066 *saepius.* PLIN. nat. 2, 92 civili motu Octavio consule iterumque Pompei et Caesaris bello (FLOR. epit. 4, 2 tit. bellum civile Caesaris et Pompei). 10, 135 Bedriacensibus civilibus bellis (SVET. Aug. 9 bella civilia ... Mutinense, Philippense, *etc.*). MART. 6, 32, 1 belli civilis Enyo (PANEG. 11, 35 Megaera *cf.* OV. met. 11, 14). PLIN. paneg. 5. TAC. Agr. 13 bella civilia et in rem publicam versa principum arma. hist. 2, 6. 3, 10. 4, 54 (*ibid.* interna mala). 5, 9 civili inter nos (interno *cod.*) bello. ann. 1, 16 FLOR. epit. 3, 18, 1 (*cf. p. 1851, 49*) SVET. Aug. 32 PORPH. Hor. carm. 2, 1, 6 ARNOB. nat. 4, 28 (*Iovis cum patre*) ORIGO Const. 5, 22 chron. I p. 9, 26 EVTR. 5, 4, 1. 10, 4, 3. 10, 7, 1. 10, 15, 2 LAMPR. Alex. 10, 1 VOPISC. Car. 3, 1 (*ibid.* socialibus ... discordiis) AMM. 18, 5, 7 CLAVD. 7, 64. 26, 286 HIER. epist. 77, 8. 79, 2 bellis civilibus Africam dissidentem. AVG. civ. 1, 30. 3, 17. 3, 30 (*opp.* bellis hostilibus). 19, 24 *cf. p. 1824, 47.* PS. AVR. VICT. epit. 42, 18 OROS. hist. 5, 22, 6 (*cf.* 5, 10, 9). 7, 29, 18 *v. p. 1829, 44.* AVG. c. Iul. 2, 3, 7 *v. p. 1830, 72.* PS. PROSP. prov. 660 *v. p. 1831, 4.* *cf.* HOR. carm. 2, 1, 2 motum ex Metello consule civicum bellique causas. OV. Pont. 1, 2, 126. TAC. hist. 3, 51 prioribus civium bellis. 4, 4. 4, 72. ann. 1, 3. *ad bellum civile spectant hi loci*: CIC. Lig. 19 secessionem ... non bellum neque hostile odium, sed civile discidium. Phil. 3, 1 bellum nefarium contra aras et focos *eqs.* (*cf.* SALL. Catil. 52, 3). 6, 2. 13, 16. 14, 8 LVCAN. 1, 1/12. 1, 682 bellum ... sine hoste. 2, 541. 4, 688 STAT. silv. 1, 1, 79. FLOR. epit. 3, 21, 1 *populus* intra se parricidale bellum (*sc. Marianum*) domi stringeret (*cf.* OROS. hist. 2, 18, 1). AMM. 26, 9, 9 ANTH. 463 *cf.* HOR. epist. 2, 2, 47. classicum (*sim.*): PROP. 2, 1, 28 (*Siculum*). *cf.* FAST. Amitern. a. u. c. 723 (CORP. I² p. 61 = IX 4191). *ibid.* Actie(n)s(e). cognatum: MANIL. 1, 906 (*syn.* civiles ... motus) AVG. civ. 3, 14 (*ibid.* socialis belli). commune: CIC. Manil. 44 LIV. 29, 11, 2 SIL. 15, 346. conductum (*i. per mercennarios gestum*): SIL. 5, 196. cotidianum: COMM. instr. 2, 22 tit. *cf. p. 1830, 46.* late divisum, dispersum, diffusum, dissipatum: CIC. Manil. 31 LIV. 28, 3, 1 VELL. 2, 32, 5 MIN. FEL. 18, 6 CYPR. ad Donat. 6. dolis infectum: LVCAN. 4, 737. domesticum: CIC. Tull. 10 Catil. 2, 1. 2, 11 (*opp.* externa ... pacata; leg. agr. 2, 90 SEN. epist. 91, 7. 94, 64 IVST. 5, 2, 12). 2, 28 intestinum ac domesticum. 3, 19 civile ac domesticum. har. resp. 49 Planc. 70 div. 1, 105 CAES. Gall. 5, 9, 4 (*fortasse de bello intra fines patriae cum hostibus externis gesto. cf.* LIV. 28, 43, 20 omisso domi bello. *sim.* CAPITOL. Max. Balb. 12, 5). LIV. 25, 33, 7. 37, 18, 8 CVRT. 4, 3, 19 OROS. hist. 4, 16, 20 *cf. p. 1851, 63.* GLOSS. intra domos, domum, bellum civile. *cf.* POMP. TROG. Iust. 38, 4, 14 vicino Italiae bello ... domesticis principum factionibus. FLOR. epit. 3, 12, 14. dotale: SEN. Phoen. 510 (*de bello Polynici a socero vice dotis dato*). *cf. de bello Actiaco* MANIL. 1, 914 bella dotali commissa acie. SIDON. carm. 5, 457 in bella mariti ... venit a Fario dotalis turba Canopo. externum: CIC. leg. agr. 2, 90 (*cf. supra l. 21.* Catil. 2, 11. ad Q. fr. 1, 1, 34 *opp.* domesticarum discordiarum. LIV. 2, 42, 3 *opp.* seditione domestica) Catil. 3, 27 har. resp. 49 Sest. 51 Planc. 70. LIV. 2, 31, 10 *opp.* discordiae intestinae (IVST. 28, 3, 7). 2, 64, 2. 3, 32, 1. 3, 32, 5 *opp.* domi motus (FLOR. epit. 3, 12, 14 *v. p. 1824, 18*). 4, 9, 3 *saepius.* SEN. epist. 94, 64. dial. 10, 4, 5 (*opp.* Romana caedes). LVCAN. 3, 308 SIL. 2, 148. FRONTIN. strat. 1, 10, 4 (*opp.* armis civilibus). TAC. hist. 1, 89 provinciali bello, quod inter legiones Galliasque velut externum fuit. 2, 69 *cf. infra l. 65.* PLIN. paneg. 6 peregrinis externisque bellis. SVET. Aug. 20 Tib. 16. TERT. nat. 1, 9 *opp.* bella ... intestina. IVST. 3, 2, 1 Graecia ... ab externis bellis velut in viscera sua arma convertit. LACT. epit. 66, 2 *cf. infra l. 50.* AMM. 14, 10, 16. 18, 9, 3 OROS. hist. 5, 5, 16. *cf.* GLOSS. II 11, 59 πόλεμος Τρωικός bellum extraneum. extraordinarium: SVET. Tib. 31. ferinum: GRATT. 13. finitimum: CIC. Planc. 70 (*opp.* domesticum) CAES. civ. 2, 38, 1 BELL. Alex. 42, 2 LIV. 4, 2, 12. 36, 17, 6 Thracum atque Illyriorum et circa omnium accolarum. SVET. Aug. 1 POMPON. dig. 1, 2, 2, 27. IVST. 1, 1, 7 *opp.* longinqua. 15, 2, 17. LACT. epit. 66, 2 bella non modo externa et finitima, verum etiam intestina. *cf.* IVST. 35, 1, 1 finitimorum bellis. SVLP. SEV. chron. 1, 49, 5. forense: GREG. M. epist. 1, 72 *cum adversariis ecclesiae* (*ibid.* ecclesiastica proelia *et* hostilibus bellis). fraternum: STAT. Theb. 11, 59. 460 IVST. 10, 2, 2. 38, 9, 1. geminum: SEN. Med. 525 gemina ... bella ingruant ... arma iungant sua. geniale: STAT. Ach. 1, 173 *Lapitharum et Centaurorum.* gladiatori(ci)um: FLOR. epit. 2, 19, 3 (*Spartaci*) OROS. hist. 5, 24, 18 (*Sertorianum*). histrionicum (*i. tamquam cum histrionibus gestum*): CAPITOL. Ver. 8, 11. hostile: CIC. epist. 5, 12, 2 (*syn.* externum; *opp.* civilis coniuratio) Deiot. 13. *cf.* HIER. epist. 60, 17. 96, 4. 106, 4 RVFIN. apol. 2, 14 (*opp.* civile bellum) AVG. civ. 3, 30 *v. p. 1849, 83.* CIC. dom. 60 *v. p. 1847, 44.* Lig. 19 *v. supra l. 5.* LVCAN. 1, 682 GREG. M. epist. 1, 72 *v. supra l. 52.* impeditum: TAC. ann. 4, 46 (*ibid.* arduum, cruentum). inexplicabile: TAC. ann. 3, 73. internum: GLOSS. II 411, 60 πόλεμος πολιτικός. ISID. orig. 18, 1, 5 *v. p. 1830, 81.* TAC. hist. 2, 69 (*opp.* externum) ann. 11, 16. *cf.* hist. 4, 54. intestinum: GLOSS. II 411, 58 πόλεμος ἐμφύλιος. CIC. Catil. 2, 28 *syn.* domesticum (*cf.* CAPITOL. Maximin. 20, 6). Planc. 87. SALL. Catil. 5, 2 bella intestina, caedes rapinae, discordia civilis. NEP. Ham. 2, 1 *Carthaginiensibus* diuturnitate externi mali ... exarsit intestinum bellum *mercennariorum.* LIV. 4, 43, 11 *opp.* externum (TERT. nat. 1, 9 LACT. epit. 66, 2 *cf. supra l. 50*). 6, 19, 1. 7, 26, 15. 32, 21, 27 intestino et haerente in ipsis visceribus ... bello. 41, 27, 3. RVT. LVP. 1, 21 *v. p. 1828, 24.* COLVM. 9, 9, 6 (*de apibus*) *v. p. 1831, 31.* SVET. Cal. 5 TERT. nat. 1, 9 CAPITOL. Gord. 22, 9. 23, 1. Max. Balb. 9, 2 inter praetorianos et populum tanta seditio fuit, ut ad bellum intestinum veniretur. TYCON. *v. p. 1829, 20* AMM. 21, 13, 16 HIER. epist. 66, 12 (*de bello hominis cum vitiis suis cf. p. 1830, 57*). AVG. c. Iul. 6, 57. PROSP. c coll. 22 intestinum bellum *ecclesiae* moventes (*syn.* conflictus; GREG. M. epist. 4, 7. 1, 72 *opp.* hostilia et forensia bella). GLOSS. πόλεμος μεταξὺ συγγενῶν bellum civile vel domesticum vel castrense. *cf.* OROS. hist. 5, 18, 1 IORD. Rom. 369. longinquum: *v. p. 1848, 19.* maritimum: CIC. Manil. 58 prov. 27 (*opp.* terrestre) Flacc. 30 SALL. Catil. 39, 1 LIV. 7, 26, 10. 31, 28, 3. 42, 56, 7 CORP. III 6101 ORIGO Const. 5, 26 chron.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I p. 10, 3 (*de pugna*). GLOSS. bellum ... quod in mare fit. muliebre: CIC. Cael. 67 *de bello Troiano*. navale: OV. ars 1, 171 LIV. 5, 6, 4. 32, 21, 27. 33, 3, 2 adversus Rhodios (*opp.* terrestre; IVST. 2, 15, 20. 19, 2, 7 *al.* VEG. mil. 4, 31). POMP. TROG. prol. 14 LVCAN. 3, 569 *de pugna* (3, 513). FLOR. epit. 1, 11, 11. 3, 10, 5. 4, 8, 5 AMPEL. 15, 18 IVST. 6, 2, 1 PANEG. 12, 5 TREB. Gall. 6, 8. 13, 7 IORD. Rom. 223. *cf.* MANIL. 4, 288. GLOSS. πόλεμος θαλάσσιος, ναυμαχία. 504, 39 pugna in navibus mari. nocturnum: VERG. Aen. 11, 736 (OV. am. 1, 9, 45) *v. p. 1828, 11.* CYPR. GALL. num. 270 DRAC. laud. dei 3, 279. VERG. Aen. 11, 736 *de concubitu.* parricidale: FLOR. epit. 3, 21, 1 *cf. p. 1850, 9.* paterna (*i. patris*): SEN. Tro. 1074. pedestre: LIV. 24, 48, 5. peregrinum: *v. p. 1850, 41.* piraticum: ISID. orig. 18, 1, 5 piratica bella sunt manus sparsa latronum per maria myoparonibus levibus et fugacibus non solum navium commeatus, sed etiam insulas provinciasque vastantibus. CIC. p. red. in sen. 11 VARRO rust. 2 praef. 6 POMP. TROG. prol. 35. 39 (*opp.* terrestria latrocinia) VELL. 2, 33, 1 PLIN. nat. 3, 101. 16, 7. 18, 307 TAC. ann. 12, 62. 15, 25 EVTR. 6, 16 VOPISC. Prob. 2, 3 IORD. Rom. 223. praedonum: CIC. Manil. 63 Flacc. 14 CAES. civ. 3, 104, 3. VAL. MAX. 6, 9, 8 praedonum ac fugitivorum. RVF. FEST. 12 AMM. 14, 8, 9 RVFIN. patr. 7, 1. AVG. civ. 3, 26 valida bella piratarum. privatum: FLOR. epit. 1, 12, 1 *Fabiorum* (*cf.* AMPEL. 20, 2) *cum Veientibus.* IVST. 15, 2, 15 privatum singulorum (*opp.* commune). RVFIN. hist. 4, 2, 2. LIV. 2, 49, 1 *cf.* LVCAN. 4, 688 SIL. 7, 60. CAPITOL. Gord. 3, 3 bella et publice privatimque gesta. RVFIN. hist. 5, 16, 19 nusquam prorsus vel privatim vel publice bellum aliquod exortum est (οὔτε μερικὸς οὔτε καθολικὸς ... πόλεμος) *opp.* commune: *cf.* CIC. epist. 11, 25, 2 IVST. 5, 10, 12. 15, 2, 15. 43, 1, 11 CYPR. GALL. Ios. 27. provinciale: TAC. hist. 1, 89 *v. p. 1850, 39.* propinquum (*i. inter propinquos*): OV. fast. 3, 204. publicum: LIV. 4, 61, 2 universae gentis. 38, 45, 7 populi Romani (*opp.* privatum latrocinium). SIL. 7, 60 (*opp.* privata castra). *cf.* CIC. inv. 1, 40. CAPITOL. Gord. 3, 3 *supra l. 24.* RVFIN. hist. 5, 16, 19 *supra l. 25.* puerile (*i. quod puer gerit*): STAT. Theb. 6, 9. regium: CIC. Manil. 50 *cum Mithridate.* 66 MARS. carm. frg. 7, 4 DRAC. laud. dei 3, 333. *cf.* CIC. Flacc. 14. servile: CIC. Verr. 6, 7 Manil. 30 SALL. Catil. 30, 2 MON. Ancyr. 5, 34 (πολέμῳ δουλικῷ) MANIL. 1, 919 LVCAN. 1, 43 SIL. 14, 270. PLIN. paneg. 42 *de servis dominos accusantibus* (SEDVL. carm. pasch. 5, 40). TAC. hist. 3, 48 ann. 4, 27 FLOR. epit. 2, 19, 3. 3, 12, 10. 3, 19, 1 IVST. 2, 5, 1 TREB. Gall. 4, 9 AVG. civ. 3, 26 OROS. hist. 5, 24, 11. CIC. Verr. 6, 18 servorum bellum. MON. Ancyr. 5, 1 FLOR. epit. 3, 19, 1 *cf.* CIC. Verr. 6, 15. CIC. Verr. 6, 7 bella fugitivorum. 6, 18. 39. 42 VAL. MAX. 4, 3, 10. 6, 9, 8 FRONTIN. strat. 2, 4, 7 AVG. civ. 5, 22 OROS. hist. 5, 24, 18 (*idem* gladiatoricium, *cf. p. 1850, 56*). SCHOL. Hor. cod. Paris. Lat. 7975 (ed. A. Kurschat, Progr. Tilsit 1884) epod. 4, 20. LAMPR. Comm. 16, 2 bellum desertorum. silvestre: LVCR. 5, 1245. sociale: CIC. Font. 41 *Marsicum. idem*: VAL. MAX. 1, 6, 4. 6, 9, 6. 8, 6, 4 PLIN. nat. 2, 199. 238. 3, 70. 33, 20. 55 TAC. ann. 6, 12 IVV. 5, 31. FLOR. epit. 3, 18, 1 sociale bellum vocetur licet, ..., si verum tamen volumus, illud civile bellum fuit. GELL. 15, 4, 3 EVTR. 5, 4. 5, 9, 2 bellum Italicum quod et sociale dictum est. OROS. hist. 5, 18, 1. 5, 22, 2. NEP. Chabr. 3, 4 *Atheniensium cum sociis* (Iph. 3, 3 POMP. TROG. prol. 6). CYPR. GALL. Ios. 496 *Iudaeorum inter se.* AVG. civ. 3, 14 *v. p. 1850, 14.* OROS. hist. 2, 14, 16 *v. p. 1824, 21.* 5, 10, 9 (*syn.* civile bellum). 5, 22, 8 haec bella (*sociale et Sullanum*) quantum externis proxima, tantum longinqua civilibus quid nisi socialia iure vocitentur? CIC. Verr. 6, 8 bello sociorum. leg. agr. 2, 90. sociatum (*i. quale socium decet*): SIL. 14, 157. sollemne, statum: LIV. 3, 15, 4 AVR. VICT. Caes. 38, 2. spirit(u)ale: *v. p. 1830, 37. 38. 60 cf. 63.* spontaneum: AVG. civ. 4, 14. terrenum: PRVD. psych. 308 RVT. NAM. 1, 333. terrestre: CIC. prov. 27 *v. p. 1850, 83.* LIV. 21, 49, 1. 33, 3, 3. GLOSS. V 271, 7 bellum ... quod in terra agitur. transmarinum: OROS. hist. 4, 16, 20 (*opp.* domesticum). urbanum: AVG. civ. 3, 23 (*opp.* seditiones). virgineum (*Amazonum*): VAL. FL. 5, 132.

de **bellorum nominibus** (*cf. Chiesa apud Ruggiero, diz. epigr. I 989 sqq.*): *nomina habent bella a nationibus vel civitatibus, contra quas pugnatum est, ut*: bellum Achaicum, Aegyptium, Aequicum, Aethiopicum, Asturicum, Auruncum, Ausonium, Britannicum, Cantabricum, Capenas, Carthaginiense, Cimbricum, Cretense, Dalmaticum, Gaetulicum, Gallicum, Germanicum, Gothicum, Histricum, Illyricum, Indicum, Iudaicum, Latinum, Ligustinum, Macedonicum, Marsicum, Messenium, Nolanum, Paelignum, Pannonicum, Parthicum, Peloponnesi(ac)um, Persicum, Phocicum, Phrygium, Picens, Privernas, Punicum, Raeticum, Romanum, Sabinum, Sallentinum, Samniticum, Sarmaticum, Siciliense, Siculum, Spartanum, Syriacum, Tarentinum, Teutonicum, Tigurinum, Troianum, Troicum, Turdulum, Vindelicum, Volscum, Volsiniense. *vel*: bellum Aequorum, Allobrogum, Bastarnarum, Carthaginiensium, Chananaeorum, Crotoniensium, Helvetiorum, Laconum, Latinorum, Ligurum, Marcomanorum, Maurorum, Poenorum, Quadorum, Samnitium, Sarmatarum, Scirorum, Thracum, Treverorum, Vmbrorum, Veientium, Vesegothorum, Volscorum. *aut a regionibus, ubi gesta sunt, ut*: bellum Actiacum, Alexandrinum, Asiaticum, Balearicum, Commagenicum, Gallicum cisalpinum, Hispaniense, Iliacum, Mutinense, Numantinum, Perusinum, Pharsalicum, Philippense, Transalpinum. *vel*: Etruriae, Galliae, Germaniae, Hispaniae, Pisidiae. *aut a ducibus, qui copiis, praecipue hostium, praesunt, ut*: bellum Antiochinum, Antonianum, Augustianum, Batonianum, Caesarianum, Cassianum, Gildonicum, Iugurthinum, Lepidanum, Marianum, Mithridaticum, Octavianum, Othonianum, Persicum, Philippicum, Pompeianum, Sacrovirianum, Sertorianum, Spartacium, Sullanum, Varianum, Viriathinum, Vitellianum. *vel*: bellum Alexandri, Ambiorigis, Antiochi, Aristonici, Decebali, domini (VVLG.), Hannibalis, Mithridatis, Nabidis, Persei, Philippi, Pyrrhi, Viriati. *ex poetarum libris, qui plerumque plurali numero utuntur, haec elegi exempla*: bella Alpina, Argiva, Bacchea (*v. p. 1827, 40*), Dardana, Dircaea, Iliaca, Itala, Laurentia, Lydia (*de Etruscis*), Norica, Oenotria, Pharsalica, Punica, Sidicina *vel* bellum Ausonium, Capitolinum (*de bello Vitelliano*), Ogygium, Tyrium *vel* bella Aeneadum, Phoenicum, Poenorum *vel* bella Iovis (*i. e. pro Iove: de bello Capitolino ap.* MART. 9, 101, 14), bellum Priami (HOR.) *vel* bella ferae Hiberiae (HOR.), Messanae (MANIL.), ferae Numantiae (HOR.), bellum Troiae (MANIL.). *nota*: STAT. Theb. 6, 142 unde ego bella tibi Thebasque timerem.

nota bellum *in titulis librorum, ut*: *Naevi* bellum Poenicum, *Hosti* bellum Histricum, *Caesaris* bellum Gallicum *et* civile, *anonymorum* bellum Alexandrinum, Africum, Hispaniense, *Sallusti* bellum Catilinae (*cf. Wölfflin, Archiv 1 [1884] 278*), Iugurthinum *al.*

adverbialia temporis: *locativus* **belli:** TER. Haut. 112 ibi simul rem et gloriam armis belli repperi (ARVS. gramm. VII 458, 23). CIC. rep. 2, 56 magnae ... res ... a fortissimis viris ... belli gerebantur. *fortasse huc pertinet* NEP. Hann. 13, 3 huius (*sc. Hannibalis*) belli gesta. *v. infra l. 77.* **in bello:** PLAVT. Capt. 25 ut fit in bello, capitur ... filius. *similia passim.* **bello** (bellis) *sine praep.*: ENN. ann. 559 Vahl. pars ... occidit ... duellis (bello *vel* in bello occidere, cadere, interimi *et sim. passim ap. scriptores.* VERG. Aen. 6, 481 bello ... caduci). RHET. Her. 4, 32, 43 bello ... aliquid ... fecisse. CATVLL. 64, 343 non illi quisquam bello se conferet heros (*cf. Homer. Il. 18, 105*). CIC. Phil. 8, 3 bello vacationes valent, tumultu non valent. SALL. Iug. 102, 11 bello quid valeat. OV. met. 8, 19 bello ... spectare ... certamina Martis. LIV. 28, 18, 7 bello rebus gestis (PORPH. Hor. sat. 2, 1, 16 DICT. praef. epist. p. 1, 19). 4, 35, 3 ludi bello voti (*sic saepissime*). LVCAN. 4, 539 satis bello visumst fluxisse cruoris. VAL. FL. 2, 419. 6, 134 sanguineis gestantem tympana bellis. STAT. Theb. 3, 56 *clamor* bello supremus apertis urbibus. 3, 355. 6, 406 quae bello sic tela volant. 7, 696 ne quid mortalia bello laedere tela queant. silv. 2, 6, 42 qualis bellis in casside visu Parthenopaeus erat. SIL. 15, 647 timeri dux bello poterat. QVINT. decl. 306 p. 199, 12 inter moras iudicii bello idem adulescens fortiter fecit. 369 p. 406, 7 quo tempore? bello inter pericula odiis vacua. AVG. civ. 3, 9 Iani portas, quae bellis patere adsolent (MACR. sat. 1, 9, 16 *cf.* MEROB. carm. 4, 32). CORP. III 3553 bello desider(atus) *miles.* 4375. 4857. 11700. XIII 8070 IVL. VAL. 2, 17 (CORP. III 4835 in bello. *aliter* NEP. Cim. 4, 1). *cf.* SVEIVS carm. frg. 1, 4 cum rege potenti ... fera proelia bello in Persas tetulere (*cf. etiam p. 1842, 35*). **in bello** *cum epitheto* (*non ap.* CAES., *raro post rem p. liberam*): CATO inc. libr. frg. 1 in his duobus bellis. LVCIL. 915 saevo ac duro in bello. CIC. inv. 2, 123 aperuit quodam in bello *portas.* Verr. 3, 4 Catil. 2, 28 Mur. 32. 34 (off. 3, 98 *cf.* LIV. 1, 33, 9. 21, 2, 1 egregie rebus bello gestis. *sic semper nude apud* LIV.). epist. 15, 15, 2 *tempora* plurimum valent, praesertim in bellis civilibus (4, 9, 3). Marcell. 15 Brut. 23 fin. 1, 35 (*cf.* rep. 1, 63) ad Brut. 1, 18, 2. BELL. Alex. 34, 3 *legio* in bello Alexandrino non occiderit. BELL. Hisp. 8, 5 SALL. Iug. 14, 13. 43, 3 LIV. 1, 28, 4. 6, 5, 8. 6, 27, 1. 6, 33, 1. 42, 13, 8. 44, 22, 13 VELL. 2, 111, 3. 2, 115, 5. SEN. contr. 7, 2, 9 an in (m̄ *A*) bello civili acta obici non possint (*paulo infra* quod civili bello actum est). LVCAN. 3, 308 in externis ... bellis. PLIN. nat. 30, 5 in bello Troiano tantum de arte ea silentium fuisse. TAC. hist. 2, 34 crebris, ut in civili bello, transfugiis (*v.* 2, 29). QVINT. inst. 9, 2, 85 ut fit in civili bello. in bello (*nude*) *saepe, ut* ENN. scaen. 315 ann. 287 Vahl. quod *induperator* ... in bello gessit (ASELL. hist. 2 CIC. off. 3, 98 VVLG. II Macc. 10, 10). INSCR. Mummi (Corp. VI 331) quod ... voverat. CIC. ad Brut. 1, 15, 10 vicisset (IAVOL. dig. 49, 15, 27 SPART. Pesc. 1, 2 AVG. civ. 5, 22 *al.*). *talia saepius.* **per bellum** *legitur praeterea* LIV. 3, 4, 3 (26, 34, 8. 34, 5, 5). 6, 4, 4. 8, 13, 15 MANIL. 1, 786. 5, 502 LVCAN. 3, 24. 5, 243. 5, 663 PLIN. nat. 8, 165 VAL. FL. 6, 35 STAT. silv. 3, 5, 7 MEN. dig. 49, 16, 4, 12 SIDON. carm. 5, 487 DRAC. Romul. 9, 68 CORIPP. Ioh. 2, 51. **inter bella:** LIV. 1, 10, 7. 1, 19, 2. 2, 63, 1. 10, 7, 6 SEN. contr. 2, 3, 7 CALP. ecl. 1, 68 PLIN. nat. 2, 117 STAT. Theb. 9, 893 silv. 2, 6, 18 SIL. 4, 357 *passim.* inter bellum: LIV. 2, 14, 2 (3, 9, 7) SEDVL. epist. 1 p. 7. **domi bellique** (duellique *v. p. 1822, 51*) *et sim.*: CIC. rep. 1, 38 belli domique (SALL. Iug. 41, 7. HOR. epist. 1, 20, 23 belli ... domique. 2, 1, 230 LIV. 1, 36, 6. 2, 50, 11. 3, 19, 5. 3, 43, 1. 9, 34, 9. 28, 40, 9 EVTR. 8, 5, 2). CIC. Brut. 256 aut belli aut domi. off. 2, 85 vel belli vel domi. SALL. Iug. 63, 2 animus belli ingens, domi modicus (CIC. Planc. 80 SYMM. epist. 1, 43, 1). OV. met. 12, 185 bellique domique (SIL. 4, 497). LIV. 8, 22, 1 belli domive. APVL. flor. 7 p. 24 vel belli ausa vel domi provisa. SALL. or. Cottae 6

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

domi bellique (NEP. Alc. 7, 1 LIV. 2, 50, 11. 3, 24, 11. 4, 9, 11 VELL. 2, 27, 1 FRONTO p. 165 N.). AVG. civ. 2, 9 domi et belli. CIC. off. 2, 16 neque ducem bello nec principem domi (*cf.* VELL. 2, 113, 1 in bello, ... in pace). LIV. 1, 34, 12 bello domique. 9, 26, 21 domi belloque (DICT. 3, 26 AVR. VICT. Caes. 11, 3). CIC. rep. 1, 63 in pace et domi ..., in bello. div. 1, 95 in bello ... domi. BELL. Alex. 26, 1. TAC. ann. 12, 10 socors domi, bellis infaustus. 12, 58 bellis ... domi. **in pace — in bello** *et sim.*: RHET. Her. 4, 15, 21. CIC. Verr. 3, 159 in bello ipso ... summa in pace. 5, 124 Cluent. 129 leg. agr. 1, 21 Balb. 13 Phil. 10, 14. 11, 36 or. frg. B 17. NEP. Them. 6, 1 hoc bello ... in pace. Cim. 4, 1 LIV. 1, 27, 2. 2, 23, 2. 4, 34, 5. 5, 52, 4. 45, 8, 4 ⟨in⟩ pace ... in bello. VITR. 5, 9, 9 VELL. 2, 113, 1 (*cf.* CIC. off. 2, 16) SEN. dial. 3, 12, 5 epist. 119, 6 TAC. Germ. 13 hist. 1, 5. 2, 77. 2, 82 civili bello ... in pace. POMPON. dig. 49, 15, 5 MEN. dig. 49, 16, 5 (PAVL. dig. 49, 6, 35, 4) TRYPH. dig. 49, 15, 12 IVST. 41, 2, 2. EVTR. 7, 8, 4 in bellis ... in pace (AVG. c. Faust. 22, 74. 78). HIER. epist. 108, 31. *cf.* CIC. Caecin. 43 in bello ... in otio. LIV. 4, 28, 4 VELL. 2, 23, 1. SIDON. epist. 7, 7, 1 sub bello ... sub pace (*cf.* MANIL. 2, 590 per tot bella et varios etiam sub pace labores). SALL. Catil. 9, 3 audacia in bello, ubi pax evenerat, aequitate se ... curabant. *cf.* LIV. 1, 53, 1 TAC. hist. 1, 18. BELL. Afr. 54, 5 bello ... pace (LIV. 1, 22, 6. 4, 2, 2 pace ... bello. VELL. 1, 11, 1 QVINT. inst. 7, 4, 22). SALL. Catil. 3, 1 vel bello vel pace clarum fieri licet (MANIL. 2, 400 CYPR. GALL. iud. 415). 19, 7 neque bello neque pace. LIV. 1, 15, 6 bello ac pace (6, 41, 4 bello ac pace, domi militiaeque. 8, 35, 7. 24, 1, 13 pace ac bello. 24, 1, 13. 27, 5, 5 CORP. VI 31378). 2, 1, 1 pace belloque (4, 3, 16. 7, 1, 9. 42, 46, 6 TAC. hist. 4, 55 FLOR. epit. 1, 1 praef. 1, 26, 9 SVET. Aug. 61. CORP. III 6660 [*aetatis christianae*]). SIL. 3, 134 et pace et bello. TAC. hist. 2, 86 pace pessimus, bello non spernendus. FLOR. epit. 1, 18, 16 bello et pace, foris et domi (*cf.* 1, 26, 9). FRONTO p. 209 N. bello an pace. ZENO 1, 10, 1 *avaritia* nunquam quieta non die non nocte non bello non pace. PRVD. c. Symm. 2, 421. STAT. Theb. 2, 741 bellis ... pace. *cf. l. 18.* VELL. 2, 29, 3 bello ... in toga (*cf.* QVINT. inst. 2, 16, 7).

pluralis poeticus *q. d. passim inde a* TIB. VERG. HOR. OV. *apud poetas; ex scriptoribus pedestribus, qui illos secuti esse videntur, adscribam aliquot exempla*: AMPEL. 29, 3 exortis bellis civilibus inter Caesarem et Pompeium. SOL. 2, 18 ante Troiana bella (5, 7 MART. CAP. 6, 646. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 12 [IOS. τῶν Τρωικῶν ὕστερος]. *cf.* OV. Pont. 2, 10, 14 Troica bella. *sic* ORIENT. comm. 1, 347). AMM. 21, 1, 1 hac bellorum difficili sorte. 27, 4, 1. ENNOD. epist. 2, 19, 2 p. 60, 13 *pater* carum pignus ad bella transmittit.

iuncturae bellum cum *aliquo*, adversus, contra (*vitatum, ut vid., ab opt. scriptoribus rei p. liberae aetate*), in *aliquem v. supra* (*cf. praeterea* OV. met. 7, 212 am. 3, 12, 4 STAT. Theb. 3, 269 silv. 5, 2, 149 ORIGO Const. 6, 35 chron. I p. 11, 8 *et p. 1833, 5/19. 1837, 10/29*). IVL. VAL. 3, 44 in Darium bella eximque in alios.

proverbialiter *et sim.*: CATO dict. 74 (Liv. 34, 9, 12) bellum se ipsum alet (*cf.* Ps. QVINT. decl. 12, 21). CIC. Phil. 7, 19 si pace frui volumus, bellum gerendum est. off. 1, 80. NEP. Epam. 5, 4 paritur pax bello. PRVD. psych. 770 pax belli exacti pretium est. COMMENT. Lucan. 5, 276 RVFIN. Clement. 2, 23. HIER. epist. 125, 14 pax quaerenda, ut bella fugiamus (*cf.* STAT. Theb. 7, 554 AVG. civ. 19, 12 epist. 189, 6 *cf.* 229, 2). PVBLIL. D 3 diu adparandum est bellum, ut vincas celerius. P 16 prospicere in pace oportet, quod bellum iuvet. VEG. mil. 3 praef. (*cf.* HOR. sat. 2, 2, 111 contentus parvo metuensque futuri in pace ... aptarit idonea bello. LIV. 6, 18, 7 SEN. dial. 7, 26, 2 QVINT. inst. 12, 3, 5). VERG. Aen. 11, 362 nulla salus bello (11, 399). TAC. dial. 37. SEN. Herc. f. 405 bella delectat cruor. clem. 1, 5, 2 principum saevitia bellum est (*opp.* privata crudelitas). SEN. Thy. 572 peior est bello timor ipse belli. SIL. 1, 277 leges bello siluere coactae (*cf.* CIC. Mil. 10 LIV. 34, 6, 6 SEN. Herc. f. 401).

synonyma et coniuncta *crebriora*: *ad I*: acies: CIC. Balb. 49 Phil. 11, 24 TIB. 1, 3, 47 VERG. Aen. 6, 828 STAT. Theb. 3, 71. 11, 97 SIL. 3, 507 FRG. Vat. 199 HIER. epist. 60, 5 BOETH. cons. 4 carm. 4, 8 *v.* PROP. 3, 11, 70 LVCAN. 3, 30. 455 QVEROL. 16, 9. acta: CVRT. 8, 1, 30. agmen *pl.*: OV. am. 2, 14, 2 *cf.* STAT. Theb. 4, 320. arma: CIC. Pis. 72 arma tumultus atque belli *insignia.* de orat. 2, 167 arma ac tela pro bello *translate* ponuntur (SERV. *et* SCHOL. Verg. Veron. 1, 1). CIC. Marcell. 14. ad Brut. 2, 7, 1 bello atque armis. VERG. Aen. 1, 545 Hor. carm. 2, 1, 2/4 LIV. 1, 27, 3. 1, 53, 9. 4, 37, 5. 8, 13, 11. 9, 10, 5. 30, 42, 9. 35, 45, 4 MANIL. 1, 896 CVRT. 10, 7, 1 SEN. Ag. 614 Tro. 320 epist. 104, 29 LVCAN. 1, 325. 2, 808 VAL. FL. 4, 752 STAT. Theb. 12, 165 SIL. 4, 814. 8, 217. 11, 125. 16, 93 TAC. Agr. 13 hist. 4, 52 ann. 3, 55 FLOR. epit. 2, 2, 2. 4, 2, 90 IVST. 8, 1, 6 FIRM. err. 16, 1 AVSON. 1, 14. 351, 9 CYPR. GALL. Ios. 537 OROS. hist. 1, 18, 1 PRVD. perist. 1, 33 CARM. poet. min. V 81, 9, 2. 82, 5, 1 *cf. p. 599, 11sqq.; ap.* RVF. FEST. *fere semper pro* bellum *ponitur.* bellica res: *v. sub* bellicus *p. 1811, 4 sqq.* caedes *sing. et pl.*: CIC. Catil. 3, 19 VERG. Aen. 2, 718 OV. met. 12, 244 trist. 1, 11, 32 SEN. dial. 6, 20, 5 PETRON. 123, 215 LVCAN. 7, 533 PLIN. nat. 2, 159. 33, 1. 34, 138 STAT. Ach. 1, 82 SIL. 3, 204 HIL. in Matth. 25, 3 CASSIOD. var. 9, 1, 3 *cf.* OPTAT. 2, 25 p. 62. campus *pl.*: PANEG. 7, 4. castra: CIC. Att. 4, 6, 2 epist. 8, 14, 3 HOR. carm. 1, 1, 24. MANIL. 4, 220 bellum ... et Martia castra. LVCAN. 2, 43. 255/6. 348/9. 9, 218 VAL. FL. 5, 681 STAT. Theb. 7, 505 TAC. hist. 2, 92 CYPR. ad Donat. 6 LAMPR. Alex. 16, 3 SEDVL. epist. ad Maced. p. 7, 6. certamen *sing. et pl.*: SALL. Catil. 33, 4 HOR. epist. 1, 19, 48/9 SIL. 9, 135. 16, 527/8 EVTR. 1, 16, 1 PRISCILL. tract. 10, 126 AMM. 23, 6, 44 RVFIN. Clement. 2, 36 DICT. 3, 15 SERM. Corp. Vind. 21 p. 314. CASSIOD. inst. div. praef. bella ferventia et turbulenta nimis in regno Italico certamina. GREG. TVR. Franc. 2, 7. *passim.* clades: SEN. Tro. 917. conflictus: *v. s. v.* cruor: OV. trist. 1, 11, 32 SEN. Thy. 43/4 PETRON. 123, 215 HOMER. 355 AVIEN. orb. terr. 1021. defectio: LIV. 23, 34, 11 TAC. ann. 16, 7. dimicatio: BELL. Alex. 32, 4 PLIN. nat. 10, 39 *cf.* LIV. 4, 17, 6. 4, 43, 3. direptio *pl.*: *v. p. 1855, 3.* discidium: CIC. fin. 2, 44 TAC. ann. 12, 40 *cf.* CIC. Lig. 19. discordia: *passim, ut* CIC. fin. 1, 44 Phil. 8, 8 (*ibid.* dissensio; consensio, concordia; *cf.* VERG. Aen. 7, 545). 13, 1. LIV. 4, 52, 8 domi discordia, foris bellum exortum. MANIL. 1, 920 VELL. 2, 3, 3 CVRT. 10, 7, 1 SEN. dial. 4, 35, 5 AMM. 26, 9, 9. CLAVD. 3, 30 nutrix discordia belli. 7, 65 HIER. epist. 75, 1 BOETH. cons. 5 carm. 3, 3. *cf. p. 1824, 5. 39. 42/7.* discrimen: LVCAN. 4, 770 FLOR. epit. 4, 3, 8. dissensio: CIC. epist. 11, 28, 2 neque bellum (*sc. civile*) unquam aut etiam causam dissensionis probari. or. frg. B 15 VITR. 1, 7, 1 AVG. quaest. hept. 6, 26 *p. 1823, 4 cf.* CIC. Phil. 8, 8 *supra l. 14* IVST. 32, 1, 4. dolus: SALL. epist. Mithr. 19 *cf.* SEN. dial. 3, 11, 8 LVCAN. 4, 737. ensis: TIB. 1, 3, 47 MART. 6, 25, 6/7 SIL. 16, 528. excidium: MELA 1, 93 OROS. hist. 3, 23, 5. exercitus *sim.*: CIC. Balb. 49 VERG. georg. 3, 179 DICT. 1, 16. ferrum: VERG. Aen. 7, 461 STAT. Theb. 4, 336 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 99 *cf.* CIC. Verr. 5, 78 PRVD. ham. 406. fraus: VERG. georg. 1, 465 STAT. silv. 5, 2, 39 CORIPP. Ioh. 1, 578 *cf.* MANIL. 1, 897 *v.* ZENO 1, 3, 5. fuga: *cf.* CIC. Att. 9, 10, 4 CAES. Gall. 6, 31, 5 HOR. carm. 2, 13, 28. furor *sing. et pl.*: PETRON. 119, 60 STAT. Theb. 7, 209 *cf.* VERG. Aen. 1, 294 LVCAN. 2, 540/1. gladius *pl.*: LVCAN. 3, 323 PETRON. 89, 62 HIER. epist. 57, 3 GREG. M. epist. 8, 22. hostis: CIC. Manil. 28 Catil. 2, 11 har. resp. 49 Phil. 14, 22 LIV. 2, 12, 2. 22, 39, 8. 34, 17, 3 MANIL. 5, 494 COMM. inst. 2, 9, 1 IVST. 6, 1, 6. 44, 2, 2 HIER. epist. 57, 3 AVG. in psalm. 42, 3 MEROB. poet. 188 ENNOD. dict. 16 p. 472, 1 SERM. Corp. Vind. 21 p. 314. *cf.* LVCAN. 1, 682. HIL. frg. 1 c. Const. 16 VVLG. Baruch 6, 14 SEDVL. epist. ad Maced. p. 7, 6. SCHOL. Hor. cod. Paris Lat. 7975 (ed. Kurschat, Progr. Tilsit 1884) hostem belli. imperium *sing. et pl.*: CIC. Balb. 9. 45 CAES. Gall. 5, 11, 9 VERG. Aen. 4, 229 VAL. FL. 1, 54. impetus: CIC. Arch. 21. incendia: CIC. Catil. 3, 19 PETRON. 123, 215. inimicitiae: TER. Eun. 61 CIC. Catil. 2, 11. prov. 24 eis non inimicitias solum, sed etiam bellum indixi atque intuli. HIER. epist. 82, 2 AVG. civ. 3, 28. 5, 26. insidiae: LIV. 21, 34, 1 (*opp.* bellum apertum). STAT. Theb. 3, 402. Ach. 1, 155 *fere de certamine singulari. cf. p. 1843, 65.* ira: VERG. Aen. 7, 325 HOR. epist. 1, 19, 48/9 OV. Ib. 139 TIB. 1, 3, 47 STAT. Theb. 4, 75 IVST. 28, 4, 13 *al. cf.* SEN. dial. 3, 11, 8. iurgium *pl.*: OV. ars 1, 592 MELA 3, 37. labor *sing. et pl.*: VERG. Aen. 7, 482. 9, 201 LIV. 30, 32, 10 LVCAN. 9, 294 STAT. Theb. 12, 599 silv. 5, 2, 35 SIL. 3, 92. 12, 299 IVST. 2, 3, 7. 6, 6, 1 PRVD. perist. 1, 31/3 SIDON. carm. 7, 444 *cf.* VERG. Aen. 7, 482. latrocinium: SEN. dial. 6, 20, 5. *cf. p. 1823, 74.* letum: VERG. Aen. 7, 455. malum *sing. et pl.*: CIC. Manil. 26 SIL. 17, 511 TAC. hist. 4, 54. *cf.* 4, 73. Mars: RHET. Her. 4, 32, 43 quis cum bello velit ostendere aliquid quempiam fecisse, dicat: Mars istuc te facere coegit. LVCAN. 1, 299 MART. 6, 25, 7 STAT. Theb. 4, 305. 4, 320 SIL. 1, 681. 2, 555. 3, 574. 12, 299/301. 15, 265. 16, 174 OPT. PORF. carm. 6, 24 (*cf.* VERG. Aen. 6, 481) MEROB. poet. 145 DRAC. Romul. 9, 60 *cf.* VERG. Aen. 12, 400 SEN. Phaedr. 465 LVCAN. 4, 24 STAT. silv. 1, 1, 79 PRVD. psych. 115/8. Martis opus: OV. fast. 5, 59 *v.* STAT. Theb. 10, 253 DRAC. Romul. 9, 60. Martium opus: VEG. mil. 3 praef. res militaris: CIC. Verr. 6, 33 Pis. 54 epist. 13, 55, 1 *cf.* Font. frg. 23. militia: HOR. epist. 1, 18, 55 LIV. perioch. 93 IVST. 14, 3, 8 *cf.* HOR. carm. 3, 26, 1 COLVM. 1 praef. HIL. trin. 1, 34 HIER. epist. 14, 7. motus: *cf. p. 1824, 12. v.* SIL. 1, 20. 649. noxa *pl.*: MANIL. 2, 480. odium *sing. et pl.*: CIC. Lig. 19 fin. 1, 44 Phil. 7, 25. 11, 2 PLIN. nat. 20, 1 IVST. 11, 9, 4 *cf.* CIC. dom. 60 IVST. 6, 6, 2. 26, 1, 3 *cf. p. 1828, 27/34. 69.* periculum *sing. et pl.*: SIL. 3, 88/92 IVST. 11, 5, 9 PRVD. psych. 770 VEG. mil. 1, 10 *cf.* LVCAN. 1, 299 VEN. FORT. carm. 6, 2, 39. populatio: LIV. 39, 22, 6 sine populatione aut bello. *cf.* 1, 15, 1 in fines Romanos excucurrerunt populabundi magis quam iusto more belli. praeda: LVCAN. 3, 157/8. procinctus: GAIVS inst. 2, 101. proelium *sing. et pl.*: LVCIL. 569 superatus proeliis saepe ..., bello vero nunquam (TAC. ann. 2, 88 *Arminius* proeliis ambiguus, bello non victus. AMM. 17, 5, 14). CIC. ac. 2, 3 in omni genere belli ... proeliis *eqs.* (TAC. ann. 13, 6). orat. 30. VERG. Aen. 11, 541 media inter proelia belli. OV. trist. 2, 71 VERR. FL. Gell. 5, 17, 2 LIV. 3, 61, 13. frg. 1 Pyrrhus magis ... in proelio quam bello bonus (*cf.* POMP. TROG. prol. 38, 4, 8). SEN. dial. 3, 11, 8 LVCAN. 2, 540/1 TAC. Germ. 29. 30 hist. 2, 77. 4, 73 ann. 12, 39. 13, 6 IVV. 12, 110 PORPH. Hor. carm. 3, 6, 33 CAPITOL. Maximin. 3, 1 PRVD. psych. 25/7 CYPR. GALL. iud. 192 AVG. civ. 4, 30 CASSIAN. inst. 5, 16 tit. *v. p. 1830, 61* SERM. Corp. Vind. 21 p. 314 CARM. epigr. 712, 13 *v. p. 1815, 22.* pugna *sing. et pl.*: VERG. Aen. 1, 457 LVCAN. 7, 533. 8, 380 VAL. FL. 2, 419. 5, 532. 6, 728 STAT. silv.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 6, 97 SIL. 10, 551 FIRM. err. 16, 1. PRISCILL. tract. 10, 136 *translate. sim.* CASSIAN. inst. 5, 16 tit. RVFIN. hist. 5 praef. 4 CASSIOD. in psalm. 55, 1. rapinae: SEN. dial. 6, 20, 5 IVST. 2, 4, 26 (*coni.* direptiones. AMM. 31, 8, 3). raptus: TAC. Germ. 14. res gestae *sing. et pl.*: CIC. Manil. 58 prov. 15 orat. 30 OV. am. 2, 18, 12 HOR. ars 73 ARNOB. nat. 4, 29 VEG. mil. 1, 18. *seq.* res: PROP. 2, 1, 25 bellaque resque tui ... Caesaris. LVCAN. 3, 76 SIL. 4, 43. 8, 208. 15, 149. gesta: SPART. Carac. 9, 6 gesta illius ... et triumphos et bella. CAPITOL. Gord. 3, 3. saevitia: AMM. 20, 1, 1 *cf.* SEN. clem. 1, 5, 2. sanguis: LVCAN. 2, 476/7 SIL. 16, 680 *cf.* 15, 517. scelus *pl.*: LVCAN. 3, 323. seditio: *inprimis ap. poetas; cf. hunc illum locum p. 1824, 22/49.* signum *pl.*: QVINT. decl. 246 p. 8, 2 *cf.* TAC. hist. 3, 10. simultas *pl.*: SALL. hist. frg. 1, 12. tempestas: LACT. inst. 5, 17, 19. terror: VERG. Aen. 9, 202 SEN. benef. 5, 15, 6 HIL. c. Const. 11. triumphus *pl.*: CIC. Deiot. 12 SPART. Carac. 6, 9. tropaeum *pl.*: CORP. VI 1207 *fort. aevi Domitiani.* RVFIN. hist. 5 praef. 3. tuba (litui *sim.*): HOR. carm. 1, 1, 24 CALP. ecl. 1, 68 OCTAVIA 400 VAL. FL. 1, 265 STAT. Theb. 3, 568 (SIL. 2, 351) SIL. 14, 10 PAVL. PETRIC. Mart. 4, 620 ANTH. 392, 1 *cf.* CIC. epist. 6, 12, 3. tumultus: *praecipue ap. poetas; cf. p. 1824, 50.* turba: SALL. hist. frg. 1, 12 *al.* QVINT. inst. 2, 16, 2. vastitas: CIC. Catil. 4, 2 Italiam ex bello et vastitate eriperem. CIC. Planc. 87 SALL. Iug. 5, 2 *cf.* VITR. 6 praef. 2. victoria *sing. et pl.*: CIC. Mur. 31 haec bella gravissima victoriaeque eorum bellorum clarissimae. Deiot. 12 LIV. 34, 22, 5. 35, 38, 6 LVCAN. 7, 368 TAC. Agr. 17 hist. 2, 7. 4, 1. 4, 34 FLOR. epit. 1, 18, 2. 2, 1, 2 IVST. 19, 3, 3 LAMPR. Alex. 29, 1 SYMM. rel. 47, 1 AVG. civ. 3, 15 GREG. TVR. Franc. 2, 27. vis: PLAVT. Amph. 206 ACC. trag. 288 CIC. Verr. 4, 207. 6, 121 SALL. Iug. 14, 11 OV. met. 11, 294 VAL. MAX. 4, 3 praef. SEN. dial. 2, 3, 4 bella ... vis hostilis. TAC. Germ. 14 CORIPP. Ioh. 3, 292 *cf.* PLIN. epist. 2, 7, 2. *ad II*: lis: RVFIN. hist. mon. 7 GREG. TVR. Franc. 2, 7 *cf. p. 1828, 36. 52.* rixa: TIB. 1, 10, 53/7 FLOR. epit. 3, 10, 5 ITALA Iac. 4, 1 (Hier. adv. Pelag. 2, 19). *apud christianos*: adversitas: AVG. civ. 18, 29 PS. RVFIN. in psalm. 7, 2. agon: SERM. Corp. Vind. 21 p. 314. agonia (*pl. neutr.*): COMM. instr. 2, 12, 10. colluctatio: AVG. in psalm. 143, 4. congressio: SERM. Corp. Vind. 21 p. 314. contentio: AVG. vera relig. 54, 104.

praeterea bellum *saepe inter alia mala numeratur, ut his locis*: TER. Eun. 61 *v. p. 1828, 62.* CIC. Catil. 2, 14. 3, 19 nat. deor. 1, 42 Phil. 1, 13. 13, 1 HOR. carm. 1, 1, 24 VERG. Aen. 6, 279 *v. p. 1831, 66* (FVLG. Virg. cont. p. 98 *v. p. 1831, 78*). VAL. MAX. 4, 3 praef. SEN. dial. 4, 35, 5. 6, 20, 5 benef. 5, 16, 6. 6, 30, 1 (*cf.* CIC. div. 2, 113 CYPR. GALL. iud. 156) nat. 2, 59, 3 (*cf.* SEN. benef. 1, 1, 10) PETRON. 119, 60. 123, 215 PLIN. nat. 2, 117 STAT. Theb. 4, 391 silv. 1, 1, 79 QVINT. decl. 377 p. 420, 17 FLOR. epit. 2, 19, 6 IVST. 40, 1, 1 TERT. anim. 30 (CYPR. Demetr. 2 COMM. apol. 899) scorp. 3 (HIL. in Matth. 25, 2 AVG. civ. 19, 8). ARNOB. nat. 2, 76 LACT. inst. 2, 1, 9 DAMAS. epigr. 18, 4 ZENO 1, 2, 4. 1, 3, 5 PAVL. epigr. 15 OROS. hist. 3, 8, 3 AVG. civ. 3, 1. 3, 18 RVST. HELP. benef. 140 *et similes enumerationes saepius inprimis ap. christianos.*

opposita: amicitia: *v. vol. I p. 1894, 6. 1898, 66; adde* HIER. adv. Iov. 1, 41. *cf.* HOR. carm. 2, 1, 2/4. amor: CIC. Phil. 11, 2 *cf.* BOETH. cons. 2 carm. 7, 18. concordia: CIC. Phil. 5, 40 civile bellum ... ad pacem concordiamque convertit (LIV. 9, 9, 15 TAC. hist. 2, 6). 8, 8 LVCR. 1, 456 PROP. 3, 6, 41 *cf.* TAC. hist. 1, 54 BOETH. cons. 4 carm. 6, 18/9. conflictus: *v. s. v.* consensus: CIC. Phil. 11, 2. foedus: CIC. rep. 1, 48 SIDON. epist. 4, 22, 3 *cf.* SIL. 6, 486. AVSON. 135, 9 BOETH. cons. 4 carm. 6, 4/18. indutiae: TER. Eun. 61. VARRO frg. Gell. 1, 25, 1 indutiae belli feriae. PETRON. 108 GELL. 19, 5, 10. ludus: PRVD. psych. 379. militia urbana: TAC. hist. 1, 87. otium *sing. et pl.*: TER. Ad. 20 CIC. Caecin. 43 Catil. 1, 25 Mur. 90 de orat. 3, 211 epist. 2, 16, 2 *al.* CAES. civ. 2, 36, 1 BELL. Hisp. 42, 5 NEP. Timol. 3, 2 HOR. carm. 2, 16, 5 OV. trist. 3, 12, 18. LIV. 4, 28, 4 in otio tumultuosi, in bello segnes. VELL. 2, 23, 1 MANIL. 3, 24. 4, 228 CVRT. 4, 8, 8 (*opp.* otiosa peregrinatio). 6, 6, 11 MELA 3, 37 SEN. Thy. 560 LVCAN. 2, 264/7. 488 VAL. FL. 3, 449/51 TAC. Agr. 21. Germ. 14 longa pace et otio. hist. 5, 10 ann. 15, 6 IVST. 20, 5, 1 *al.* CLAVD. 21, 92 CYPR. GALL. iud. 94 SVLP. SEV. chron. 1, 32, 1 OROS. hist. 5, 5, 16 SIDON. carm. 7, 416. *al.* ENNOD. opusc. 1, 83 p. 284, 4 *cf.* COLVM. 12, 4, 2 a bellis otium fuit. ISID. orig. 18, 60. CAPITOL. Max. Balb. 12, 5. pax: *saepissime; selegi exempla notabiliora*: PLAVT. Persa 754 RHET. Her. 4, 10, 15. 4, 15, 21 in pace bellum quaeritas, in bello pacem desideras (LIV. 1, 27, 2). 4, 16, 23 CIC. inv. 1, 3 Verr. 4, 14. 6, 124 rep. 1, 48. 63 Phil. 5, 2. 5, 40. SALL. Catil. 58, 2 victor pace bellum mutavit (VAL. MAX. 4, 2, 1. 5, 4, 1 OROS. hist. 5, 1, 5). Iug. 31, 20 bella atque paces (HOR. epist. 1, 3, 8). 47, 8. VERG. Aen. 7, 444 bella viri pacemque gerant (*sim.* pax — bella: *ibid.* 9, 279 OV. am. 3, 8, 58 MANIL. 2, 590 VELL. 2, 89, 3 SEN. Ag. 354 Phoen. 435/8 LVCAN. 2, 558 QVINT. inst. 11, 1, 88 STAT. Theb. 2, 741 TAC. dial. 37 PLIN. paneg. 4 IVV. 14, 72. OPT. PORF. carm. 2, 27 pax ... et bellis secura quies. PS. CYPR. singul. cler. 39 pax secura virtutum et debellatio quieta bellorum. EVTR. 7, 8, 4 VOPISC. Tac. 12, 1 AVG. c. Faust. 22, 74 SIDON. carm. 23, 263 VITA Fulg. 8, 16 CORIPP. Iust. 3, 329/31). VEN. FORT. carm. 7, 8, 67. HOR. carm. 3, 5, 38 pacem duello miscuit. OV. am. 2, 6, 25 POMP. TROG. Iust. 38, 4, 1 VELL. 1, 12, 6 VAL. MAX. 5, 4, 1 SEN. dial. 4, 35, 5 epist. 91, 5 QVINT. inst. 5, 10, 73 STAT. Theb. 3, 295 *v. infra l. 11* TAC. hist. 3, 81 CYPR. laps. 16 SERM. Corp. Vind. 21 p. 314 HIER. in Matth. 10, 34 p. 64 CYPR. GALL. lev. 267 AVG. c. Faust. 22, 74/5 epist. 189, 6 OROS. hist. 7, 29, 18 (*v. p. 1829, 44*) VEN. FORT. carm. 1, 6, 10 *et* Mart. 1, 502 *v. p. 1830, 16. cf.* MANIL. 5, 124 *de seditione*: pacis bella. *nota lusum*: HIER. epist. 128, 14 *pro 'Pacatula'* male pacatarum bella suscepi. quies: LIV. 2, 15, 5. 2, 48, 6. 6, 30, 8 LVCAN. 9, 294 TAC. Agr. 21 (*ibid.* otium) Germ. 14 OPT. PORF. carm. 2, 27 CLAVD. 20, 222 SERM. cod. Vind. 21 p. 314. *cf.* HOR. epist. 2, 1, 162. requies: STAT. Theb. 3, 295 (*Mars alloquitur Venerem*) o mihi bellorum requies et sacra voluptas unaque pax animo. TAC. ann. 4, 25 PROSP. c. coll. 1 MEROB. poet. 42. salus: AVG. c. Faust. 22, 74/5. servitium: SIL. 16, 77. toga: OV. Pont. 2, 1, 61 bello togaque. VELL. 1, 2, 12. 2, 29, 3 QVINT. inst. 2, 16, 7 *cf.* CIC. Catil. 2, 22 har. resp. 49. Marcell. 14 SEN. benef. 3, 26, 1 LVCAN. 1, 312 CLAVD. 24, 215. *ad II*: mansuetudo: OROS. apol. 21, 6. securitas: SERM. Corp. Vind. 21 p. 314. *cf.* PROSP. c. coll. 1. *B. A. Müller [Hey].*

Bellum (-us) *nomen montis in finibus Massyliorum siti.* LIV. 29, 31, 7 Masinissa cum paucis equitibus ex acie in montem — Bellum incolae vocant — perfugit.

Bellunatus *v.* Bellunum. **Bellunte** *v.* Tritino Bellunte.

Bellunum, -ī *opp. Venetiae tribu Papiria, hodie* Belluno; *cf. Hülsen, PW. III 258.* PLIN. nat. 3, 130 Venetorum ... oppida ... Opitergium, Velunum, Vicetia. PTOL. 3, 1, 26 πόλεις τῆς Οὐενετίας μεσόγειοι ... Βελοῦνον (3, 1, 28 Βελουνῶν). CORP. V 993 (*Aquileiae*) Belluni. III 12925 (*saec. II vel III*) Bellu⟨no⟩. VI 2612 M. Oreius M. f. Pap. Secundus Beluno praetorianus. *adi.* **Bellunatus,** -a, -um. GREG. M. epist. 1, 16 a ecclesiae Bellunatae. *cf.* Beloium. *Jacobsohn.*

bellus, -a, -um [*a* bonus, *quod olim fuit* dvenos, *deminutive. Th.*]. PRISC. gramm. II 80, 7 in -nus ... desinentia ... si faciunt diminutiva, abiecta n duas assumunt l ... bonus bellus (*cf.* 109, 15. 111, 1. III 496, 21). *de compar.*: DOSITH. gramm. VII 399, 11 quaedam superlativum tantum *recipiunt* ut ... bellus bellissimus (*cf.* EXC. Bob. gramm. I 536, 31. 556, 5. BEDA gramm. VII 265, 6 bellus bellissimus comparativum non habet, sed pro eo dicendum magis bellus et e contrario minus bellus id est minus pulcher). *contra hanc doctrinam exhibet compar.*: VARRO Men. 541 in quo (*testamenti genere*) Graeci belliores quam Romani (*cf.* NON. p. 77 belliores est meliores). *vox satis rara, ad sermonem cottidianum pertinens legitur apud* PLAVT. *25^{ies}*, TER. LVCIL. *singulis locis*, VARRONEM *9^{ies}*, CIC. *37^{ies} (sc. 24^{ies} in* epist.), CATVLL. *14^{ies}*, LVCR. PVBLIL. GERM. HOR. sat. *singulis*, TIB. *ter*, SEN. rhet. *9^{ies}*, PHAEDR. *semel*, SEN. philos. *7^{ies}*, COLVM. *semel*, PERS. *semel*, PETRON. *9^{ies}*, MART. *17^{ies}*, PLIN. epist. *semel*, APVL. *15^{ies}*; *etiam apud posteriores haud frequens ex. gr. deest apud* ICTOS.
[*val.* bia bală, *ital.* bello, -a, *francog.* beau belle. *M.-L.*]

1 *de hominibus*: GLOSS. καλός, κομψός, ἀστεῖος. ἡδύς. scitus, gratiosus, formosus. κομψότερος magis bellus. κομψότατος bellissimus. MARTYR. gramm. VII 173, 17 scitus vel iocosus. **a** *de mulieribus, puellis*: PLAVT. Asin. 674 nimis bella es atque amabilis. 676 i sane bella belle (Curc. 521. Rud. 425 bellam belle tangere). Bacch. 838 bellan videtur specie mulier? 1172. Cas. 108 uxorem ut ... ducam ... bellam et tenellam Casinam. Poen. 272 quasi bella sit *mulier*. Truc. 272 an eo bella es[t], qui⟨a⟩ accepisti armillas aeneas (*versum notavit* Vssing.). 923. 930 qui, malum, bella aut faceta (eaci eta *codd.*) es ...? VARRO Men. 482 quid ... est, quod homo masculus lubentius videre debeat bella (illa *codd.*, *sed* 'bellum elegans' *in lemmate*) uxore[m]. CIC. Att. 6, 4, 3 puellae Caeciliae bellissimae salutem dices. CATVLL. 8, 16 cui videberis bella? (*cf.* TIB. 3, 19, 5 utinam posses uni mihi bella videri! displiceas aliis. 1, 9, 71 ANTH. 479, 1). 43, 6 ten provincia narrat esse bellam? 69, 8 nec quicum bella puella cubet (*eadem pentametri sede*: CATVLL. 78, 4 LYGD. 3, 4, 52 OV. am. 1, 9, 6). PVBLIL. Q 32 quae vult videri bella † nimium illi negat. SEN. benef. 1, 4, 4 ne ... tam bellis puellis (*sc. Gratiis*) fiat iniuria. PETRON. 25 puella satis bella. MART. 1, 64, 1 bella es, novimus, et puella (*cf.* 1, 64, 4). 2, 87, 1. CLAVD. carm. min. app. 14, 3 mea bella Cythere. CORP. XIII 10019, 18 ave vale, bella tu. **b** *de viris, pueris*: PLAVT. Poen. 1384 bellum (*iron.*) hominem, quem noveris. VARRO Men. 335 si belli homunculi conlecti sunt (*sc. ad convivium*). 517 acro⟨a⟩si bellorum hominum. 519. CIC. fin. 2, 102 haec ... non esse hominis quamvis et belli et humani. Att. 1, 1, 4 durius accipere hoc mihi visus est quam ... homines belli solent. epist. 7, 16, 2. 16, 18, 1 fac bellus revertare. facet. dict. 21 (Macr. sat. 2, 3, 7) o hominem bellum. CATVLL. 24, 7 'non est homo bellus?' inquies, est: sed bello huic neque servus est neque arc[h]a. 78, 3 Gallus homo est bellus: nam dulces iungit amores, cum puero ut bello bella puella cubet. 81, 2. PETRON. 42 homo bellus tam bonus Chrysanthus. MART. 1, 9, 1 bellus homo et magnus vis idem, Cotta, videri: sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est. 3, 63, 2 quid sit, dic mihi, bellus homo. 'bellus homo est, flexos qui digerit ordine crines, balsama qui semper, cinnama semper olet *eqs.* ... hoc est ... homo bellus'. 3, 63, 14 res pertricosa est ... bellus homo. CORP. IV 2310 b Euplia hic cum hominibus bellis. ANTH. 412, 13 bellus homo es? *cet.* MACR. sat. 1, 24, 12

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

belli isti homines *litteratores*. QVEROL. p. 18, 24 nemo gratis bellus est. *nota*: MAR. MERC. Cyr. resp. p. 320 hic autem vir bellus (*iron.*). PLAVT. Asin. 931 filium. Aul. 285 bellum et pudicum . . . prostibulum popli. Bacch. 345 hospes. Capt. 956 fui ego bellus, lepidus: bonus vir numquam neque frugi bonae. Cist. 373 datores negotioli bellissimi senices soletis esse. Men. 626 bellus blanditur tibi. Merc. 688 *amica* tui viri bellissumi. 812 tuos pater bellissumus. Truc. 934 quamquam hic ⟨s⟩qual[i]e[s]t, quam⟨quam⟩ hic horret, scitus et bellust (horridus citus bellum *codd., corr. Spengel.*) mihi. LAEV. carm. frg. 20 Lertie belle. VARRO Men. 312 omnes videmur nobis esse belli festivi saperdae ('quasi sapientes' NON.), cum simus σαπροί. 541 in quo (*testamenti genere*) Graeci belliores quam Romani. CIC. Att. 5, 10, 3 haec ipsa fero equidem fronte, ut puto et volo, bellus (-lis *codd.*). 15, 2, 1 Corumbus . . . bellus . . . esse dicitur architectus (*cf.* MART. 2, 7, 2 bellus grammaticus, bellus et astrologus). epist. 7, 24, 2 qui sciret se nepotem bellum tibicinem habere et sat bonum auctorem (cantorem *Manutius*). 14, 7, 3 Cicero bellissimus (leg. 1, 6 *pro* belli *codd. scribitur* Gellius *vel* Gellii). CATVLL. 22, 9 bellus ille et urbanus Suffenus. 106, 1 cum puero bello (obellio *codd.*). PAVL. FEST. p. 25 bellarium et bellaria res bellis aptas appellabant. MART. 2, 7, 6 bellus es arte lyrae, bellus es arte pilae. 7, 59, 2 bellum convivam (*sc. aprum*) Caecilianus habet. 12, 39, 2 res est putida bellus et Sabellus. CARM. epigr. 233 nemo est bellus, nisi qui amavit mul⟨ierem⟩ adules⟨centulus⟩ (*cf.* CORP. IV 1797[add.] 1833[add.]). PLIN. epist. 4, 25, 3 qui . . . in senatu dicax et urbanus et bellus est. APVL. apol. 44 bellum . . . puerum. met. 8, 26 pullulum. 9, 7 bellissimus . . . pusio. QVEROL. p. 25, 16 bellus hercle hic nescio qui est. HIER. epist. 40, 2 an ideo tibi bellus videris, quia fausto vocaris nomine? (*sc. Onatus*). AVG. c. Iul. 4, 122 p. 1418 *in.* quam bellus tibi videris, cum me Ioviniano comparans, peiorem conaris ostendere. CORP. XIII 10018, 41 (*v. adn.*). *nota*: CATVLL. 3, 15 tam bellum mihi passerem abstulistis.

2 *de rebus*: **a** *corporeis*: PLAVT. Bacch. 724 nimis bellus atque ut esse maxume optabam locus (CIC. Att. 5, 17, 3). Curc. 20 bellissimum hercle vidi et taciturnissimum *ostium*. VARRO ling. 8, 31 vasa . . . figura bella. *ibid.* poculum . . . bellum. CIC. Att. 4, 18, 2 quam bella paulisper nobis gubernantibus civitas fuerit. 16, 4, 4 quae (*classis*) plane bella est. CATVLL. 43, 2 puella . . . nec bello pede. GERM. 544 bello (chelae *Orelli*) sidere donavit *Iuno Cancrum*. PHAEDR. app. 12, 3 bella res (*lyra*). SEN. benef. 7, 25, 1 rem tam bellam (*sc. unguentum*) infamaverunt (*cf. ibid.* tam bellam rem, admonitionem inter amicos. epist. 69, 6 bella res est mori sua morte. PETRON. 58 bella res est volpis uda. *ibid.* iste . . . mufrius. AVG. ord. 1, 10, 29 bellam rem facis. c. Iul. 6, 29 p. 1577 cur enim perdas res tam bellas, quae postea tibi in mentem venerunt?). PETRON. 57 bellum pomum. 68 si quid belli (*sc. ad comedendum*) habes, affer. CARM. epigr. 232 pupa que bela is. COLVM. 12, 19, 3 pars . . . quam bellissimi vini. SEN. benef. 4, 18, 2 bellissimus (*sic* N^1, levissimus N^2) et facillimus sanguis.

b *de litteris* (*cf.* κομψός; *Norden, Kunstprosa I 69 adn.*): CIC. de orat. 2, 239 est . . . deformitatis . . . satis bella materies ad iocandum. 2, 246 quamvis sint bella, sunt tamen ipso genere scurrilia. 2, 277. 281 familiaris reprehensio. 2, 283. Brut. 293 ironia (Att. 16, 11, 2). Att. 4, 6, 4 valde bella est *epistula*. 5, 21, 3 bellum ἀκροτελεύτιον habet . . . epistula. 15, 1ᵃ, 4 patri . . . certe gratissimae et bellae tuae litterae fuerunt. 16, 14, 4 satis bellum ὑπόμνημα. epist. 7, 32, 2 παράγραμμα bellum. SEN. contr. 1, 4, 10 omnes aliquid belli dixerunt (*cf.* PETRON. 78 dicite [*i. canite*] aliquid belli). 2, 3, 21 bello idiotismo (dotissimo *codd.*) usus est. 2, 4, 9 bella figura egit. 7, 1 (16), 9 bellam rem hoc loco Geminus dixit (7, 5 [20], 8 bellas res. suas. 1, 7). 9, 5 (28), 16 nihil non ex eis bellum est. 10 praef. 8 monstrabo bellum (*del. Kiessling*) vobis libellum. suas. 7, 12 cum iusiurandum bellis sensibus prioribus complexus esset. PERS. 1, 87 doctas posuisse figuras laudatur. 'bellum hoc'. 'hoc bellum'? MART. 2, 7, 2 historias bellas, carmina bella facis. APVL. met. 6, 25 tam bellam fabellam praenotarem. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 49 ⟨b⟩ellam obscuritatem adfectavit. carm. 2, 2, 15 bella (*sic P*; vella *al.*) conceptione . . . dicitur. 3, 16, 21 bella relatio sensus est. **c** *de rebus incorporeis*: CIC. de orat. 1, 255 subsidium . . . bellissimum existimo esse senectuti otium. rep. 2, 67 ex eis ipsis, qui adsunt, bella copia. Verr. 3, 145 bella haec pietatis et quaestuosa simulatio. Att. 13, 20, 2 theatrum (*i. q. lusum, spectaculum*) . . . sane bellum habuissem (-sti *M*). 14, 5, 1 signa bella, quod Calvena moleste fert . . . illa signa non bona, si cum [in] signis legiones veniunt. 15, 11, 4 bella est . . . huius iuris quinquennii licentia. CAEL. Cic. epist. 8, 1, 3 crebri et non belli de eo (*Caesare*) rumores (*cf.* HOR. sat. 1, 4, 114 non bella . . . fama). LVCR. 4, 1190 si bello animost et non odiosa. SEN. dial. 1, 4, 4 quam bella . . . aetas perit! epist. 102, 2 tam bellum somnium. PETRON. 25 bellissima occasio. 70 nomen (*Daedalus*). CORP. IV suppl. 4024 bellis moribus (4025. 4592. 5127 *al.*). APVL. met. 4, 5 bellum consilium. HIER. epist. 78, 33 bellum, quod nequaquam bellum sit. DIG. de conc. dig. 2, 4 per bellissimam machinationem. COD. Iust. 7, 2, 15, 4 bellissimam repletionem praefatae constitutioni donantes. **d** *neutrum sine subiecto*: NON. p. 248 bellum: elegans, melius, prudens. PLAVT. Curc. 8 istuc quidem nec bellum est nec memorabile. TER. Ad. 590 unum quicquid, quod quidem erit bellissimum (*i. q. optimi saporis*), carpam. LVCIL. 741 hoc invenisse unum ad morbum illum homini vel bellissimum. VARRO Men. 64 bellum ita geris, ut . . . bella omnia domum auferas. CATVLL. 3, 14 malae tenebrae Orci, quae omnia bella devoratis. CIC. de orat. 1, 248 quam sit bellum cavere malum (nat. deor. 1, 84 Att. 2, 17, 2. 13, 49, 1 epist. 9, 2, 3). Flacc. 39 bellissimum putaverunt dicere. COD. Iust. 6, 35, 11 bellissimum nobis videtur . . . producere. AVG. doctr. christ. 2, 20, 31 bellum est, quod aliquando pueri vindicantur a canibus. *nota*: CORP. IV suppl. 4884 bellissimu(m) ⟨fu⟩tuerunt.

synonyma: amabilis, bonus, elegans, facetus, festivus, formosus, gratiosus, humanus, pudicus, scitus, tenellus, urbanus.

adv. **bellē**, *sine comp.; superl.* bellissime (*cf.* bellissimum *l. 9*). PAVL. FEST. p. 36, 4 quod (*bene*) facit belle et bellule PRISC. gramm. III 88, 22 inveniuntur . . . apud nos adverbia diminutiva, quae apud Graecos non sunt ut . . . bene belle bellissime (*cf.* 80, 1. 51, 21). II 552, 9 adverbium loco nominis ut . . . 'euge tuum' et 'belle'. *in codd. praecipue* PORPH. *scribitur saepius perperam* velle. *invenitur apud* PLAVT. 7[ies], CIC. in rhet. *ter*, orat. *bis*, phil. *bis*, epist. 28[ies], Q. CIC. CATVLL. PVBLIL. LVCR. BELL. Hisp. HOR. VITR. *singulis locis*, SEN. contr. *et* suas. 21[ies], SEN. phil. *bis*, SCRIB. LARG. *quater*, PERS. *semel*, PETRON. *quater*, MART. 20[ies], QVINT. inst. *ter*, APVL. *semel; rarum etiam apud posteriores, deest in* VVLG.

1 *cum verbis*: **a** *i. q. pulchre*: PLAVT. Truc. 290 quia . . . istas buccas (bucculas *A*) tam belle purpurissatas habes. CIC. Att. 16, 3, 4 in praediolis nostris et belle aedificatis et satis amoenis. ad Q. fr. 3, 1, 1 aquam . . . belle sane fluentem vidi, praesertim maxima siccitate. SEN. contr. 7, 4 (19), 10 multis compositio belle sonantis sententiae imposuit. 7, 4 (19), 10 verborum belle cadentium. SEN. benef. 1, 3, 10 poetae . . . id quemque vocari iubent, quod belle facit ad versum. QVINT. inst. 6, 3, 48 raro belle respondeant *verba*. **b** *i. q. decore, lepide, festive, eleganter*: PLAVT. Asin. 676 i sane bella belle (*cf.* Cas. 857 sequere istum. Curc. 521. Rud. 425 sic placide bellam belle *tangere*). Cas. 851 belle hanc tracto. CIC. de orat. 2, 238 eaque belle agitata ridentur (*sic Iv*, agitari videntur *M*). Mur. 26 cum hoc fieri bellissime posset. epist. 16, 4, 3 puto te bellissime . . . cum quaestore Messinio decursurum. Att. 1, 1, 4 Hermathena . . . posita ita belle est, ut totum gymnasium eius ἀνάθημα (diu onachma *sim. codd.*) esse videatur. 4, 18, 2 'tu ergo haec quo modo fers?' belle (velle *M*) mehercule. 5, 17, 6 illum (*Brutum*) fecisse non belle, qui adventu meo . . . discesserit (CORP. IV 1951 Sarra non belle facit, solum me relinquis. 4185 Sabina felas: no(n) belle faces. MART. 3, 37, 2. 10, 90, 5). 12, 37, 2 numquam ea res tibi tam belle in mentem venire potuisset. 16, 15, 3 belle iste puer retundit Antonium. ad Q. fr. 2, 11, 4 oblecta te . . . quam bellissime. 3, 5 (6), 1 oratorum sermonem . . . belle a me removisse. Q. CIC. pet. 45 belle negandum est, ut ostendas necessitudinem, demonstres quam moleste feras . . . (*cf.* PVBLIL. P 20 pars benefici[i] est, quod petitur, si belle negas). CATVLL. 12, 2 manu sinistra non belle uteris in ioco atque vino. LVCR. 1, 643 stolidi . . . vera . . . constituunt, quae belle tangere possunt. VITR. 8, 6, 6 his rationibus bellissime poterunt efficere. SEN. suas. 6, 12 idiotam gerit (perit *cod.*); ego belle mores hominis novi. PETRON. 24 belle cras in promulside . . . militabit *cibus*. 51 phialam otio belle correxit. MART. 2, 7, 5 et belle cantas, et saltas, Attice, belle. 2, 7, 7 nil bene cum facias, facias tamen omnia belle. 5, 52, 5 non belle quaedam faciunt duo. 11, 34, 4 cenabit belle, non habitabit (11, 52, 1). APVL. apol. 44 belle (velle *F*) hercle adesset.

c *de actionibus oratorum, scriptorum, sim.*: CIC. de orat. 2, 253 ambigua . . . magis ut belle, ut (et *Iv*) litterate dicta laudantur. 3, 101 quare 'bene et praeclare' quamvis nobis saepe dicatur; 'belle' et 'festive' nimium saepe nolo (PERS. 1, 49 sed recti finemque extremumque esse recuso 'euge' tuum et 'belle'. nam 'belle' hoc excute totum. MART. 5, 16, 13). Quinct. 93 fatetur se non belle dicere, non ad voluntatem loqui posse. div. 2, 66 non tam mirabilia sunt, quam coniecta (*i. q. excogitata*) belle. epist. 7, 18, 2 cetera belle *scripta sunt*. 9, 22, 3 belle (-la *codd.*) 'tectoriola' (*sic saepius*: PORPH. Hor. carm. 1, 2, 37 'ludo' belle [velle *codd.*] pro bello. *sic* 27[ies]. DON. Ter. Hec. 507. Phorm. 914). CIC. Att. 6, 1, 18 ἠπόρησας. 6, 1, 22 scripta belle est *epistula*. FEST. p. 278, 22 differentias bellissime refert. SEN. contr. 1 praef. 22 paucissima belle . . . dicentem. 2, 1, 21. 33 (39. 3 praef. 12. 7, 5 (20), 8. 10 praef. 8. 10, 2, 10. 10, 3, 9 suas. 1, 16. PETRON. 64 belle diverbia dicere. MART. 4, 31, 10. 5, 77, 1. 6, 44, 5 at si ego non belle, sed vere dixero quoddam. 10, 46, 1 omnia vis belle . . . dicere. dic aliquando et bene. VLP. dig. 43, 21, 3, 8 belle dictum est. 41, 2, 10, 1 bellissime. COMMENT. Lucan. 7, 309). SEN. contr. 2, 1, 33 belle . . . vocabat. 2, 1, 35 respondit. 2, 3, 19 deridebat. 7, 1 (16), 26 accessit (SEN. apocol. 9). suas. 4, 5 putavit aeque belle poni eundem versum. MART. 2, 7, 1 declamas belle, causas agis, Attice, belle. 2, 7, 3 componis belle mimos, epigrammata belle. 2, 7, 5. 7, 85, 2 disticha . . . belle . . . facis. 7, 85, 3 epigrammata belle scribere. QVINT. inst. 6, 3, 74 belle . . . subicitur. 6, 3, 100 contumeliis . . . uti belle. VLP. dig. 7, 8, 4, 5 notat non belle. 20, 6, 4, 2 quaeritur (38, 16, 2, 7. 36, 3, 1, 13 bellissime. 43, 24, 7, 3). 38, 17, 2, 44 tractari belle potest. 39, 1, 59 belle . . . definivit. 43, 3, 1, 4 bellissime Arrianus scribit. *nota*: CIC. Att. 13, 38, 1 quidquid non belle in te dici potest. *ibid.* posse volt in me multa

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dici non belle. MART. 7, 31, 1 nescio quid de te non belle, Dento, fateris. CLEM. dig. 31, 53, 2 legis Falcidiae ratione belle dubitatur, utrum (MARCIAN. dig. 48,16,1,10). MARCIAN. dig. 20, 2, 5, 2 bellissime intelleguntur. POMPON. dig. 40, 5, 20 putabant. CARM. epigr. 661, 4 (*a. 359*) belle quidem tua ex ordine gesta na(r)remus. AVG. serm. 241, 4 age belle, belle illis (*animis*) invenisti locum. *de cogitando sim.*: PLAVT. Curc. 375 cum belle (velle *codd.*) recogito. CIC. fin. 5, 6 mihi ... Antiochum ... satis belle videris attendere. SEN. contr. 3 praef. 12 ut videar belle optasse, cum dixi. **d** *i. q. amoene*: CIC. epist. 14, 14, 1 bellissime vel mecum vel in nostris praediis esse poteritis (*antecedit*: ut honeste vos esse possitis; *cf.* PETRON. 46 inveniemus, quod manducemus ... belle erit). **e** *i. q. fauste, prospere*: CIC. epist. 16, 9, 1 bellissime navigavimus. Att. 13, 33, 4 cecidi⟨t⟩ belle. SEN. contr. 9, 2 (25), 25 belle cessit illi sententia sordidioris notae (suas. 1, 6). AVR. Fronto p. 75, 18 N. negotium belle se dedit. **f** *de valetudine*: CIC. epist. 16, 15, 1 te plane febri carere et belle habere. DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 1 Tullia nostra recte ... Terentia minus belle habuit. BELL. Hisp. 32, 7 eum minus belle habere. CIC. Att. 5, 11, 7 cum ego me non belle haberem. 12, 37, 1 Piliam et Atticam plane belle se habere. ad Q. fr. 3, 8, 2. *nota*: CIC. Att. 14, 16, 4 de Attica ... curasti ⟨ut⟩ ante scirem recte esse, quam non belle fuisse. SCRIB. LARG. 135 *medicina* belle alvum mollit. 136 purgat. 150 ad calculosos ... belle facit. 212 iungit. . vulnera. **g** *elliptice in approbatione*: CIC. Att. 5, 10, 2 belle adhuc. 14, 19, 2 illud tamen non belle (velle *M*[1]) ..., quod ... improbat. HOR. sat. 1, 4, 136 hoc quidam non belle (*antecedit*: 1, 4, 134 rectius hoc est).

2 *cum adiectivis*: CIC. Att. 6, 1, 25 sumus ... ambo belle curiosi. CHIRON 25 battes de tabella aliqua belle (velle *codd.*) ponderosa. HIER. epist. 50, 4 belle corpulentus est. *Sinko.*

Bellus, -a *nom. propr. et cogn.; cf.* Bellius, Bellicus *al.* LIV. 44, 31, 9 oratores ... ad praetorem mitteret Gentius *rex Illyrii* Teuticum et Bellum, principes gentis (AMPEL. 32, 2 Bellus rex Armeniae, *Wölfflin correxit in* Brennus). GREG. TVR. Iul. 19 quaedam de Turonico territurio femina Bella nomine. VEN. FORT. vita Radeg. 27, 64 matrona ... nomine Bella. CORP. III 14115, 41 Bellus. 14610 (*in Dalmatia*) Bella. CONST. veteran. 104 p. 1975 int. 23, extr. 27 (*Carnunti*) Vertomaro Irducissae f. Boio ... et Bellae fil(iae) eius. CORP. VI 13543 Bellae. 13544 ⟨...⟩ae Bellae. 19306 Aebutia Sex. l. Bella. *cf.* X 6537 (*Corae*) Aebutiae Bellae. VI 21011 Belli Senilis. 26919 M. Suei Repentini Fortunati Belli. XII 2184 ⟨Se⟩x. Atil⟨io⟩ A. f. Vol. Bello. 4955 Annidiae Bellae (*eadem* 4956). XIII 1760 (*periit*) Mastonia Bella. 2855 Iunia Belli filia. 5471. 5995 Bella ⟨D⟩agomari fil(ia). 6712 (*a. 198*). 10010, 286 (*in vasculis*). MARTYROL. Hier. 10 Kal. Febr. (Wiss.) in Mauritania ... Belli. *v. etiam* Bellum.

Bellutus *v.* Vellutus.

Belma *locus Palaestinae* (Βελϑέμ, βελβαιμ LXX). VVLG. Iudith 7, 3 a loco qui dicitur Belma.

Belnar *statio Mesopotamiae* TAB. Peut. 11, 5. *cf. Weissbach, PW. III 258.*

bēlo *v.* balo.

Belo *v.* Baelo.

Bēlochus (Βήλοχος) *rex Assyriorum; cf. Baumstark, PW. III 258.* HIER. chron. a. Abr. 229. AVG. civ. 18, 3 Belocus rex nonus Assyriae. CHRON. Alex. chron. I p. 114, 224 Hilochus. CASSIOD. chron. II p. 121, 30 IORD. Rom. 20. *alius* IORD. Rom. 30.

bēloculus *v.* 5. Belus.

Beloium, -ī *statio Carniae in via quae Aquileiam et Lauriacum iungit, sita.* ITIN. Anton. Aug. p. 276, 2 Viam Beloio (bellono *var.*). *cf. Hülsen, PW. III 257.* *Jacobsohn.*

Belolai *et* **Belōna** *v.* Bellona *p. 1820, 6.*

belonē, ἡ βελόνη. *piscis*: PLIN. nat. 9, 166 acus sive belone. 32, 145 bacchus, batrachus, belonae (-ne *al.*), quos aculeatos vocamus. *Ihm.*

Belonē *nom. mul.* HYG. fab. 274 p. 149 Belone prima acum reperit, quae graece βελόνη appellatur.

Belonistria *titulus mimi Decimi Laberi.* LABER. mim. p. 341.

Belorophontēs *v.* Bellerophontes. [*Jacobsohn.*

aliis **belotocos** *appellatur herba dictamnus* Ps. APVL. herb. 63. *cf. Diosc. gr. 3, 34* οἱ δὲ βελονάκος ..., οἱ δὲ βελοτόκος.

belsa, -ae *f. cf.* 1. Belsa. VIRG. gramm. epit. 4 p. 20, 21 *bellum* nonnisi in belsa hoc est in campo agitur. belsa enim ob hoc dicitur, quia belsa plurima quae sunt gramina profert (*cf.* GLOSS. V 347, 8. 402, 23). *Ihm.*

1. Belsa *villa.* VEN. FORT. vita Germ. 49, 136 per Belsam sancto iterante.

2. Belsa *nom. figuli in vasculis*: CORP. XIII 10010, 28 Belsa Arv(ernus) (*v. Hirschfeld, Corp. XIII p. 120*). VII 1336, 143. XIII 10010, 288 Belsa.

Belsalino *v.* Vetus Salina.

Belsan, בִּלְשָׁן, *unus ex iis, qui cum Zorobabel a Babylone in Ierusalem reversi sunt.* VVLG. I Esdr. 2, 2 (βαλσαν LXX). II Esdr. 7, 7 (belsar *A*, βαλασαν LXX). *Jacobsohn.*

belsavia hoc est perversa, cum casus nominum modusque verborum transmutat, cuius exempla sunt hec ut lex hoc est legibus et legibus hoc est lex et rogo hoc est rogate et rogant hoc est rogo. VIRG. gramm. epit. 15 p. 90, 12. *Ihm.*

Belsefōn *v.* Beelsephon.

1. Belsinum *statio in via, quae Lugudunum et Aginnum coniungit.* ITIN. Anton. Aug. p. 463, 1. *cf. Ihm, PW. III 264.*

2. Belsinum *opp. Celtiberorum.* PTOL. 2, 6, 57 Βέλσινον. ITIN. Anton. Aug. p. 443, 4 Balsione. p. 451, 1 Bellisone. RAVENN. p. 310, 18 Belsionem. p. 313, 7 Belisarium. *cf. Hübner, PW. III 264.*

Belsonancum, -ī *locus Galliae, hodie* Beslingen (*cf. adnot. ad* GREG. TVR.). GREG. TVR. Franc. 8, 21 aput Belsonancum villa, quae in medio Ardoennensis silvae sita est. 325, 5 Belsonanco. *cf. Ihm, PW. III 264.*

Belsuarius *v.* Belisarius.

Belsus *nomen figuli celtici in vasibus.* CORP. III 6010, 40 (*cf.* 12014, 17'). VII 1336, 144. XIII 10010, 289. 10011, 44. 161.

Belthar *locus Ammonitarum.* LIB. geneal. chron. I p. 189, 515 usque ad Belthar. *cf.* VVLG. iud. 11, 33.

Beltra *statio inter Ecbatanam et Rhagas sita.* TAB. Peut. 12, 2. *cf. Weissbach, PW. III 264.* *Jacobsohn.*

bēlua, -ae *f.* [*orig. inc. Th.*]. PAVL. FEST. p. 33 bellum a beluis dicitur, quia beluarum sit perniciosa dissensio. CASSIOD. (*ex Caesellio*) gramm. VII 205, 17 itaque tenuis si trisyllabum est, n consonans ad u accedit, si dissyllabum, ad e: aeque belua malva. *scriptura* bellua, *quam nonnulli genuinam putant, saepe traditur in codicibus iisque bonae notae, ex. gr. in codd.* LIVI (*at non in Put. et Vind.*), CELS. 2, 18 (*cod. Vat.*), SVET. Aug. 72 *et* Tib. 24 (*cod. Memmianus, at* Nero 12 beluis), NOT. Tir. 113, 15 bellua. velua: FRONTO p. 45, 18 N. GLOSS. II 349, 24. III 318, 27. 526, 57. velbam: PLAVT. Truc. 689 (*codd.*); velbe: CIC. leg. 3, 22 (*cod. B*). belba (*cf.* beluus): VIRG. gramm. epit. p. 85, 19 belba marina erit, bel enim mare a fisicis vocatur. *et sic saepius in* GLOSS. (V 402, 48 baelbae). bilua: GLOSS. IV 211, 46. 488, 33 (*cf.* V 592, 31 billa). *nota*: CHIRON 324 vestitura belluae, *confundens* βδέλλα (*i.* βδέλλιον) *cum* βδέλλα (*i. hirudine*). [*val.* balà, *ital.* belva, *portug. vet.* belfa. *M.-L.*]

I *proprie*: *generatim de quovis animante bruto, tum speciatim de bestiis immanibus vastisque*: NON. p. 455 beluam indifferenter posuit auctoritas veterum (*affert* PLAVT. Aul. 562). GLOSS. II 521, 49 ϑηρίον. IV 25, 4 belba bestia aut fera. III 258, 42 τὸ ϑηρίον, ὁ ϑήρ belua, fera. IV 211, 23 beluae bestiae (313, 27). V 270, 54 beluae bestiae maris terraeque (IV 407, 1. 591, 23. *alia vide infra de bestiis marinis*). PLAVT. Rud. 886 credo alium in aliam beluam hominem vortier: illic in columbum credo leno vortitur. Aul. 562 quo quidem agno sat scio magis curionem nusquam esse ullam beluam. Truc. 689 rabonem habeto, ut mecum hanc noctem sies. :: perii, rabonem? quam esse dicam hanc beluam? quin tu arrabonem dicis? *opponitur vel iuxta ponitur* homo (*rarius* deus): NAEV. com. 56 homines pecua beluasque. ENN. frg. var. 58 Vahl. mortalis atque urbes beluasque omnis. CIC. top. 83 in hominemne solum cadat an etiam in beluas aegritudo. off. 1, 11 inter hominem et beluam hoc maxime interest, quod haec tantum, quantum sensu movetur, ad id solum, quod adest, ... se accommodat paulum admodum sentiens praeteritum aut futurum. 1, 34. 1, 105 quantum natura hominis pecudibus reliquisque beluis antecedat; illae nihil sentiunt nisi voluptatem (*cf.* Lael. 20 GELL. 19, 2, 3 MACR. sat. 2, 8, 12). 3, 32. 82. nat. deor. 2, 29 in homine mentem, in belua quiddam simile mentis. leg. 1, 30 qua (*ratione*) una praestamus beluis (*cf.* nat. deor. 1, 78). div. 1, 60 cum quovis alio vel homine vel deo, saepe belua. *et saepius in comparatione.* SALL. Catil. 1, 2 animi imperio, corporis servitio magis utimur: alterum nobis cum dis, alterum cum beluis commune est (*cf.* AVG. civ. 9, 9 p. 381. 22, 24 p. 613). LIV. 6, 18, 5 quo usque tandem ignorabitis vires vestras, quas natura ne beluas quidem ignorare voluit? (*cf.* PLIN. nat. 2, 145). SEN. dial. 7, 9, 4. CVRT. 5, 9, 3 quid ruimus beluarum ritu in perniciem non necessariam? (ARNOB. nat. 1, 64 agrestium. LACT. inst. 3, 8, 20 beluarum ... more vivendum est. epit. 22, 8. 33, 8 CASSIOD. var. 1, 46, 3. 5, 39, 1 *cf.* AMM. 31, 8, 8. 14, 5, 3). PLIN. nat. 2, 26. 11, 271. TAC. ann. 2, 24 ambiguas hominum et beluarum formas. APVL. flor. 3 p. 12 Marsyas ... fertur ... cum Apolline certavisse: taeter cum decoro, agrestis cum erudito, belua cum deo. COMM. apol. 34 LACT. ira 8, 7. 12, 2. 22, 2 inst. 5, 11, 3 *al.* IVST. 38, 8, 9 sagina ventris non homini, sed beluae similis (*cf.* CVRT. 9, 7, 16). HIL. trin. 1, 1 HIER. tract. in psalm. 143 p. 280, 7 (*syn.* bestia). adv. Pelag. 1, 7 p. 701 (*cf.* epist. 107, 2) AVG. gen. c. Manich. 2, 21, 32 gen. ad litt. imperf. p. 500, 29 SIDON. epist. 4, 17, 2 *et saepius.* CLAVD. MAM. anim. 1, 9 p. 49, 8 (*sim. saepius*). POMER. 3, 22 (*syn.* fera). belua *et* pecus: NAEV. com. 56 homines pecua beluasque. CIC. off. 1, 105 pecudibus reliquisque beluis. har. resp. 5 SEN. dial. 7, 9, 4. MIN. FEL. 34, 7 in pecudes, aves, beluas. ARNOB. nat. 2, 16 pecudes atque alias beluas. LACT. inst. 3, 8, 10 epit. 31, 6. ira 22, 2 sine qua (*religione*) aut immanitate beluis aut stultitia pecudibus adaequamur. VVLG. Sirach 43, 27 varia bestiarum genera et omnium pecorum et creatura beluarum. beluae *et* ferae: PACVV. trag. 303. SEN. Thy. 1033 an beluis servantur, an pascunt feras? (*opp.* alites; *cf.* LVCAN. 8, 764 AVSON. 76, 6). Herc. O. 1992 PETRON.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

119 v. 15 PLIN. nat. 5, 53. 11, 271 SVET. Aug. 72 APVL. met. 11, 25. Ps. APVL. Ascl. 7 in naturam ferae moresque beluarum. ARNOB. nat. 1, 17. 26. 7, 5 HIL. trin. 9, 59 AVIEN. ora 129. HEGES. 1, 39, 35 (*syn.* pecudes, bestiae, ferae). AVG. serm. ed. Mai 74, 3 (*ibid.* feris et bestiis). CIC. nat. deor. 1, 77 an putas ullam esse terra marique beluam, quae non sui generis belua maxime delectetur? (*enumerantur* taurus, equus, vacca, aquila, leo, delphinus. *opp.* homo). 1, 97 si ea genera beluarum, quae in rubro mari Indiave gignantur, nulla esse dicamus (*cf.* ITIN. Alex. 49). 1, 101 Aegyptii nullam beluam nisi ob aliquam utilitatem, quam ex ea caperent, consecraverunt (*ibid. iterum; cf.* rep. 3, 14 off. 2, 14 *sqq.*). 2, 122 dedit ... natura beluis et sensum et appetitum. 3, 47 pisces, canes, lupos, faelis, multas praeterea beluas in deorum numerum reponemus. rep. 3, 19 ecquid ergo primum mutis tribuemus beluis? off. 2, 17 quae in rebus inanimis quaeque in usu et tractatione beluarum fiunt utiliter ad hominum vitam. LVCR. 4, 140. HOR. sat. 2, 7, 70 quae belua ruptis cum semel effugit, reddit se prava catenis? epod. 5, 10 petita ferro belua. LIV. 9, 5, 7 beluarum modo caecos in foveam lapsos. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962ᴬ beluis ... carnisumis acutos dentes apposuit *deus.*

praesertim de elephantis: TER. Eun. 415. CIC. epist. 7, 1, 3 esse quandam illi beluae cum genere humano societatem. rep. 2, 67 immani et vastae (*cf.* nat. deor. 2, 161 immanes et feras). nat. deor. 1, 97 elephanto beluarum nulla prudentior; at figura quae vastior? OV. trist. 4, 5, 8 Inda. LIV. 21, 28, 7. 27, 14, 8. 10. 11. 27, 49, 1 ubi saevire beluae ... coeperant. 27, 49, 2 in tantae molis belua (AMM. 19, 7, 7 beluarum molibus). 30, 33, 3. 37, 42, 5. 37, 43, 9. 38, 17, 15. 44, 5, 3 beluae latitudo. SEN. benef. 2, 29, 1 dial. 10, 13, 7. CVRT. 8, 9, 29 elephanti vehunt currum et tantarum beluarum corpora tota contegunt auro. 8, 13, 3. 7. 8, 14 *passim* (8, 14, 16 beluas rectoresque earum). COLVM. 3, 8, 3 India perhibetur molibus ferarum mirabilis: pares tamen in hac terra vastitate beluas progenerari quis neget, cum intra moenia nostra natos animadvertamus elephantos [LVCAN. 6, 207]. PLIN. nat. 8, 8. 18. 20. 12, 5 SIL. 3, 459. 9, 240 turritas moles ac propugnacula dorso belua nigranti gestans. 9, 576. 11, 540. 587 *et saepius.* MART. 1, 104, 10. 6, 77, 8 nigra. FRONTIN. strat. 2, 5, 4. IVV. 10, 158 Gaetula. 11, 126. 12, 104 FLOR. epit. 1, 18, 8. 9. 1, 18, 28 cum turribus suis beluas. PANEG. 12, 22 p. 291, 24 triumphalibus. LACT. opif. 5, 12 immanissima. AVSON. 350, 7 AMM. 25, 1, 15. 25, 3, 5. 25, 6, 2 VEG. mil. 3, 24 *quater.* OROS. hist. 4, 1, 6. 10. 4, 2, 5. 4, 9, 15. 4, 18, 12. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962ᴮ maximus beluarum. p. 963ᴬ tam ingentem. ALC. AVIT. carm. 1, 209. *camelus*: LIV. 37, 43, 9 HIL. in Matth. 19, 11. SEDVL. op. pasch. 4, 2 p. 256, 5 belua camelus immensa. *rhinoceros*: CVRT. 9, 1, 5. *hippopotamus*: MELA 1, 52 PLIN. nat. 8, 95 AMM. 22, 15, 22 *et* 24. RVFIN. hist. mon. 4 (*syn.* bestia). *crocodilus*: MELA 1, 52 PLIN. nat. 8, 92 (*bis*). 32, 53 APVL. apol. 8 MIN. FEL. 28, 8. RVFIN. hist. mon. 11 (*saepius, syn.* bestia). *lupus*: CIC. div. 2, 45 Romulus ... et Remus cum altrice belua (CLAVD. 1, 97 belua nutrix *Romuli*). rep. 2, 4 silvestris beluae sustentatus uberibus *Romulus.* OV. met. 11, 366 belua vasta lupus. ARNOB. nat. 1, 11 CLAVD. 26, 255. *aper*: CIC. carm. frg. 33, 39 Erymanthiam ... vastificam ... beluam (NEPOTIAN. 8, 9; *apud* VAL. MAX. fera). *leo*: IVV. 7, 77 *cf.* RHET. Her. 4, 39, 51. *asinus*: APVL. met. 11, 6 *cf.* GLOSS. V 592, 31 *et Götz, Thes. gloss. sub* belua. *serpens, draco, monstra varia*: GLOSS. II 29, 2 κνώδαλον. III 437, 31 ἱπποκένταυροι. CIC. div. 1, 49 visam beluam vastam et immanem circumplicatam serpentibus, quacumque incederet, omnia ... pervertere. VERG. Aen. 6, 287 belua Lernae (MART. 5, 65, 13 *cf.* VAL. MAX. 1, 8 ext. 19 MIN. FEL. 28, 8 MACR. sat. 1, 17, 52. ARNOB. nat. 2, 59 beluarum et anguium ... genera). HOR. carm. 2, 13, 34 belua centiceps (SEN. apocol. 13). OV. epist. 10, 106. LIV. 29, 17, 12 (*de Scylla*) pestis ac belua immanis. *nota*: *de hyaena* (*cf.* beluus *et* beluinus *in fine*): GLOSS. II 461, 28 ὕαινα τὸ ζῷον belua. III 18, 46 ὕαινα belba, *sic saepius.* HIER. in Is. 65, 4/5 p. 775 hyaenae, quam nostri belluam vocant. RVFIN. Clement. 8, 25 hyaenae, quas belluas vocant (GLOSS. V 422, 50 hygae quas beluas vocant, id est bestiae. *cf.* IV 244, 45 hyaena ... genus beluae). ARNOB. nat. 7, 16 cur non et canes, ursos et vulpes, camelos et beluas (belbas *Salm.*) et leones *mactatis*? BARNAB. 10, 7 nec beluam ... manducabis (τὴν ὕαιναν). THEOD. PRISC. eup. faen. 38 beluae fel mixtum melli. 41 fel beluae (*v. adn. Rosii p. 499*). CASS. Fel. 29 p. 57 (*v. ind. p. 225*). *huc referunt etiam* CAEL. AVR. acut. 3, 16, 137 alii poculo lineo panno superimposito vel beluae pelle potandum putant, scilicet superstitione traducti, quod naturalis auctoritas beluarum, quae canibus est contraria, timorem aegrotantium solvat. *alii de lupo intellegunt. cf.* GLOSS. belbes i. lupa cervaria (*Thes. gloss. sub* lupa cervaria).

saepe de aquatilibus (*orca, ballaena, delphino al.*): GLOSS. II 496, 35 κῆτος (29, 9). 349, 24 κῆτος pistrix hae⟨c⟩ velua. III 355, 78 *belua marina* κῆτος (*sic saepius*). DIFF. ed. Beck p. 57, 15 ferae sunt silvestres, bestiae etiam serpentes, beluae vero marinae. GLOSS. V 442, 58 belbae bestiae, sed proprie marinae. IV 211, 46 biluae bestiae marinae (*cf.* 211, 16). 25, 18 belbae bestiae maris (488, 33 biluae. V 402, 48 baelbae). *al. v. supra.* CIC. nat. deor. 2, 100 quot genera ... partim submersarum partim fluitantium et innantium beluarum, partim ad saxa nativis testis inhaerentium! 1, 78 Triton ... natantibus invehens beluis adiunctis humano corpori. HOR. carm. 3, 27, 27 scatentem beluis pontum (CVRT. 10, 1, 12 plenum ... beluarum mare). OV. met. 5, 18 belua ponti *a Perseo interfecta* (*cf.* 4, 689. 728 MANIL. 5, 545. 608 MELA 1, 64 PLIN. nat. 5, 128. 9, 11. *eadem clausula* SIL. 15, 784 SEN. Phaedr. 351 *cf.* LVCAN. 8, 764 GERM. 362). SEN. suas. 1, 13 beluarum in oceano nascentium magnitudinem. SEN. nat. 4, 2, 22 (*cf.* 4, 2, 12). apocol. 5 (*opp.* animal terrestre). CVRT. 4, 4, 3 belua inusitatae magnitudinis. 8, 9, 9 delphinos ignotasque aliis gentibus beluas. 9, 10, 9 beluarum, quas fluctus eiecit carne vescuntur. MELA 1, 64 marinae beluae ossa immania. PETRON. 115 piscibus beluisque (PLIN. nat. 7, 5 FRONTO p. 208, 11 N. AVG. civ. 11, 29). PLIN. nat. 1, 9, 2 Indici maris. 9, 5. 7. 10. 11. 33. 106. 22, 3. 32, 144 (*enumerantur* arbores, physeteres, ballaenae, pistrices, Tritones, Nereides *al.*). VAL. FL. 2, 479 ecce repens consurgere ponto belua, monstrum ingens (*cf.* SEN. Phaedr. 1047). FRONTIN. strat. 3, 13, 6 marinae specie beluae. TAC. Germ. 17 beluarum, quas exterior oceanus atque ignotum mare gignit. SVET. Nero 12 exhibuit ... naumachiam marina aqua innantibus beluis. FRONTO p. 45, 18 N. GELL. 2, 6, 2 (MACR. sat. 6, 7, 5). APVL. flor. 17 p. 81 *Orpheus* immanium bestiarum delenitor, *Arion* misericordium beluarum oblectator (MART. CAP. 9, 908). met. 11, 25 aves ..., ferae montibus errantes, serpentes ..., beluae ponto natantes. SOL. 56, 9 *et passim.* AVIEN. ora 129 obire ... ponti feras, navigia lenta et languide repentia internatare beluas. 410. AMM. 22, 8, 47 voracium. VEG. mil. 4, 16 vocantur ... a marinis beluis musculi. AVG. civ. 11, 29 animalium, volucrum scilicet atque piscium beluarumque natantium. VICTRIC. 26 gelatas lacrimas beluarum. PHYSIOGN. 48 MART. CAP. 6, 702. EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 beluarum pars maxima et delphini et phocae catulos pariunt. 8, 1. PAVL. FEST. p. 30 ballaenam beluam marinam ipsam esse dicunt pistricem, ipsam esse et cetum. p. 180 orca genus marinae beluae maximum. CELS. 2, 18 omnes beluas marinas, ex quibus cetus est. PLIN. nat. 9, 12. 15 CLAVD. 20, 426. AVG. civ. 1, 14 prophetam ... in visceribus beluae. CHROMAT. in Matth. 13, 1 utero beluae clausus *Ionas.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 4 p. 940ᶜ beluae, quae sunt instar montium. 7, 6 p. 944ᴬ.
PLIN. nat. 2, 146 beluarum, quas vitulos appellant. IVV. 4, 121. 127 (*rhombus*). *de sideribus*: ENN. scaen. frg. 243 Vahl. astrologorum signa in caelo quid fit (sit *cod.*) observationis, cum Capra aut Nepa aut exoritur nomen aliquod beluarum. CIC. nat. deor. 3, 40 singulas ... stellas numeras deos eosque ... beluarum nomine appellas, ut Capram, ut Nepam, ut Taurum, ut Leonem. GERM. 362 Belua ... ponti. 383 qua caudam Belua flectit. *cf.* AVIEN. Arat. 745 *Canis.* 772 *Pistrix.* 828 *Piscis.*

II *in comparatione* (*cf.* bestia, pecus, bipes): *incertum num huc pertineat* LABER. mim. 92 bipedem bliteam beluam. PLAVT. Trin. 952 ne tu me edepol arbitrare beluam, qui quidem non novisse possim quicum aetatem exegerim (*cf.* 954 stultus). Most. 569 abi sis, belua. 607 neque ego taetriorem beluam vidisse me umquam quemquam quam te censeo. 619 iube obi⟨ci⟩ argentum ob os impurae beluae. Rud. 543 postulabas te, impurata belua, totam Siciliam devoraturum insulam? (*cf.* CIC. leg. 3, 22 inpurae beluae. LAMPR. Alex. 56, 6 CAPITOL. Maximin. 5, 4). TER. Eun. 704 age nunc, belua, credis huic quod dicat? (SCHOL. Ter. p. 107 antiqui beluas id est lupas vocabant meretrices). Phorm. 601 sed quid pertimui autem belua? CIC. Pis. 1 iamne vides, belua, iamne sentis quae sit hominum querela frontis tuae? 8 cum hac importuna belua (Phil. 6, 7. 13, 22 importunissima. *cf.* ARNOB. nat. 1, 11). Pis. frg. 5 quae te beluam ex utero, non hominem fudit (*cf.* HIER. adv. Pelag. 1, 7). Verr. 6, 109 cum homine ... crudeli nobis res est an cum fera atque immani belua? (*cf.* Phil. 4, 12). *ibid.* quid ego hospitii iura in hac immani belua commemoro? Sull. 76 beluae quaedam illae ex portentis immanes ac ferae, forma hominum indutae extiterunt. har. resp. 5 quid enim hunc persequar, pecudem ac beluam, pabulo inimicorum meorum et glande corruptum? Mil. 32 nefaria. 40 cum M. Antonius ... illam beluam, iudicii laqueos declinantem, iam irretitam teneret. 85. Phil. 8, 13 de illo homine queri solebas: quid te facturum de belua putas? 12, 26 fratre Lucio, taeterrima belua. *et saepius in orationibus.* CIC. orat. 26 quaerit ab ipso, cum quidem eum beluam appellet, utrum illa verba an portenta sint, ut Aeschini ne Demosthenes quidem videatur Attice dicere (*cf.* HIER. epist. 53, 2). LIV. 4, 49, 14 haec belua dignior vobis tanto honore videbitur. 7, 10, 3. 7, 24, 4 in beluas (bell- *HL*) strinximus ferrum. 29, 17, 12 pestis ac belua inmanis. 38, 45, 11 beluas non hostes nobis obiecerunt. SEN. dial. 5, 19, 3 *de Caligula* (*cf.* AVR. VICT. Caes. 3, 9 tamquam beluae hausto sanguine). PLIN. paneg. 48 illa immanissima belua (*de Domitiano*). DECL. in Catil. 41 quasi quasdam rapidissimas beluas in urbis penates immittere. FLOR. epit. 3, 20, 4 prima sedes velut rabidis beluis (bellus *B*) mons Vesuvius placuit. APVL. apol. 59. COMM. instr. 2, 36, 1 ebrioso modum non pono: sed belua maior bibendo superius interior a mente recedis. PANEG. 12, 24 p. 293, 18 impetum beluae furentis. LAMPR. Alex. 56, 6 *de Heliogabalo* (*item* CAPITOL. Maximin. 5, 4. *cf.* 15, 6 tristissima. 15, 8. 17, 1 homo natura ferus ..., ut non hominem sed beluam putares. LAMPR. Heliog. 5, 2). LACT. inst. 5, 11, 6 tantae beluae immanitatem *de imp. Galerio persecutore Christianorum* (*saepius sic usurpat* bestia; *cf.* EVCHER. pass. Acaun. 3 Maximianus omni belua cruentior). HIER. epist. 60, 16 quot matronae, quot virgines dei ... his beluis (*sc. bar-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

barorum gentibus) fuere ludibrio? 125,3 gentes vagae, immo beluae . . . ferocissimae. HOR. epist. 1, 1, 76 belua es multorum capitum (PORPH. *ad h. l.* a fabella . . . Aesopia arguit inter se repugnantiam hominum dicens beluam multorum capitum esse. *cf. Gnomol. Vat. ed. Sternb. 121* πολυκέφαλον θηρίον εἶπε πάντα δῆμον *Ariston*). MACR. sat. 7, 3, 10 sunt alia scommata minus aspera, quasi edentatae beluae morsus. CIC. ac. 2, 139 tu . . . honestatem cum voluptate tamquam hominem cum belua copulabis? 2, 108 quod, ut feram et immanem beluam, sic ex animis nostris adsensionem . . . extraxisset (*cf.* Tusc. 4, 45). SVET. Tib. 24 quanta belua esset imperium. PS. SALL. rep. 2, 8, 4 avaritia belua fera inmanis intoleranda est.

III *epitheta frequentiora* (*ad I et II spectantia*): taetra (*coniunctum cum* immanis CIC. *saepius*): PLAVT. Most. 569. RHET. Her. 4, 39, 51 taeterrima (CIC. Phil. 3, 28. 12, 26). CIC. Sest. 16 prov. 15 Tusc. 4, 45. Phil. 7, 27 taetram et pestiferam (*cf.* LIV. 29, 17, 12). 4, 12. 10, 22 CLAVD. 18, 183. *cf.* PACVV. trag. 303 beluarum ac ferarum adventus ne taetret loca. SEN. suas. 1, 2 foeda beluarum magnitudo. fera: CIC. Verr. 6, 109 fera atque immani (Sull. 76 nat. deor. 2, 161 ac. 2, 108 *cf.* off. 3, 32. PS. SALL. rep. 2, 8, 4 belua fera immanis). Mil. 30 OV. met. 13, 917. PLIN. nat. 8, 186 beluae feritatem. SIL. 10, 249 MIN. FEL. 17, 2 LACT. inst. 6, 19, 3 AVSON. 157, 6 VVLG. II Macc. 4, 25. *cf.* HOR. carm. 1, 12, 23 saevis (GRATT. 88?). FLOR. epit. 3, 20, 4 rabidis. DECL. in Catil. 41 rapidissimas (SIDON. epist. 9, 13, 5 v. 22 rapidas). AVIEN. Arat. 772 dira. AMM. 22, 8, 47 voracium. HIER. epist. 125, 3 ferocissimae. immanis (*cf.* taetra, fera): CIC. Verr. 6, 109 *bis* Sull. 76 p. red. in sen. 14 Phil. 13, 5. rep. 2, 67 immani et vastae (div. 1, 49 *syn.* monstrum). 3, 45 ac. 2, 108 nat. deor. 2, 161 Tusc. 4, 45 off. 3, 32 (*cf.* 3, 82 nat. deor. 2, 99 LIV. 29, 17, 12. 34, 24, 4 (*cf.* 27, 49, 2) SEN. suas. 1, 4 CVRT. 9, 4, 18. PLIN. paneg. 48 immanissima (GELL. 2, 6, 2 LACT. opif. 5, 12). SVET. Aug. 72 Capreis immanium beluarum ferarumque membra praegrandia, quae dicuntur Gigantum ossa et arma Heroum. APVL. apol. 8 LACT. inst. 6, 10, 8 VEG. mil. 3, 24 p. 118, 16 CLAVD. 21, 267 RVFIN. hist. mon. 4. *cf.* HOR. sat. 2, 3, 315 ingens (SEN. Phaedr. 1047 *syn.* monstrum. TAC. ann. 4, 72. HIL. in Matth. 19, 11 beluae ingentis informitas. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 963ᴬ). SEN. dial. 6, 10, 6 immensae (SEDVL. op. pasch. 4, 2). vastus (*cf.* immanis): CIC. rep. 2, 48 qui (*tyrannus*) quamquam figura est hominis, morum tamen immanitate vastissimas vincit beluas. nat. deor. 1, 97. carm. frg. 33, 39 vastificam. OV. met. 11, 366 MELA 1, 52 *cf.* COLVM. 3, 8, 3. importuna: *v. p. 1862, 54.* impura: *v. p. 1862, 47 sqq.*

synonyma et iuxta posita: bestia, fera, pecus. monstrum, portentum. *oppositum*: homo.

beluacos *v.* belotocos.

bēluālis, -e *a* belua. *cf.* beluilis. MACR. sat. 5, 11, 15 educationem . . . tamquam belualem et asperam criminatur.

bēluātus, -a, -um *a* belua. GLOSS. II 569, 43 beluatus bestiis similis. PLAVT. Pseud. 147 Alexandrina beluata tonsilia tappetia. ALC. AVIT. epist. 28 p. 58, 24 quod vobis inaniter contradicunt beluati sic minantes *i. haeretici* (*sic L*, beluae sic minaces *Sirmondi editio, fort.* beluati isti minantes *Peiper*). *cf.* belutus. *Ihm.*

? **Belve** *nom. propr. celt.* CORP. XIII 1231, 9 (*nisi est* Bene). *Jacobsohn.*

? **belues** egestas, quia solet contingere per vastationem GLOSS. V 591, 58 (*Scalig. ex Osberno*). LIB. gloss. belues mendacitas (lues *Scaliger*, bulimus *Götz*). *cf. Löwe, prodr. p. 70.*

bēluīlis, -e *a* belua. GLOSS. II 29, 6 beluile θηρι[σ]ῶδες. IVL. VAL. 1, 7 p. 14, 5 est ei (*equo*) vitium beluile, namque homines edit. 3, 55 p. 163, 3 quod . . . est . . . beluile (*sc. in corpore monstri*). p. 163, 9 vides . . . dispares formas neque inter se amicas ac prorsus beluile saevientes.

bēluīnus, -a, -um *a* belua. [GLOSS. *v.* belutus.] *scriptura* vel- *p. 1864, 12.* GELL. 19, 2, 2 qui duabus istis beluinis voluptatibus se dediderunt (*cf.* 19, 2, 3 voluptates . . . hominibus communes cum beluis). IVL. VAL. 3, 54 p. 162, 3 prioris corporis pars pube tenus ad hominem congruebat, enimvero quae insecuta corporis, erant omnia beluina. HIL. trin. 1, 1 non multum videntur a consuetudine esse beluinae oblectationis aliena *otium et opulentia*. 1, 2 ineptae ac beluinae vitae consuetudinem respuisse (*cf.* AVG. in euang. Ioh. 23, 6 mus. 6, 5, 15 CLAVD. MAM. anim. 1, 22 p. 79, 7). 1, 3 ultra beluinae immanitatis esse rabiem. *ibid.* quae (*praecepta ad beate vivendum*) non intellegere beluinum esset. FILASTR. 124, 4 sceleratis moribus et beluinis sensibus (*cf.* PS. AVG. serm. 129, 2). 154, 2 crudelitas beluina hominum. AMBR. in psalm. 118 serm. 20, 1 turpi vel scelesto reatu beluinae obscaenitatis inluviem vel bestialis immanitatis horrorem commisisse detecti sunt. epist. 62, 23 ut beluinos usus humano infundamus pectori. hex. 6, 9, 54 ipsa habitudo corporis *humani* suavis et *grata est*, ut neque beluina vastitas honori sit nec gracilitas tenuis infirmitati. Abr. 1, 9, 93 populus nationum beluina quadam horridus maritorum deformitate. RVFIN. hist. 1, 2, 19 ferino magis ac beluino ritu (θηριώδη τινὰ τρόπον. *cf.* AVG. serm. ed. Mai 46, 2 IORD. Get. 3, 22). PRVD. cath. 7, 114 faucibus. PAVL. NOL. carm. 24, 223 corporis. epist. 23, 12 corde (MAX. TAVR. serm. app. 30). AVG. civ. 10, 30 ut . . . in solos homines humanas animas praecipitari posse sentiret, beluinos autem carceres evertere minime dubitaret *Porphyrius* (*cf.* CLAVD. MAM. anim. 3, 14 p. 183, 15). 18, 30 exceptus est *Ionas propheta* ventre beluino (*cf.* serm. ed. Mai 97, 11). trin. 4, 1, 3 nec humanarum tantum carnium sed etiam beluinarum. in euang. Ioh. 23, 6 non habere mentem rationalem corpus Christi, sed quasi animam beluinam (*cf.* mus. 6, 5, 15). MAR. MERC. app. 1 *naturae.* EVSTATH. Bas. hex. 7, 1 p. 937ᴬ gregales, beluini, immanes minutique pisces. SALV. gub. 5, 51 imprudentia. SIDON. epist. 7, 14, 6 motui (CASSIOD. var. 9, 14, 6 motibus). CASSIOD. var. 9, 18 p. 282, 27 saevitia (IORD. Get. 3, 24. 24, 128). ISID. sent. 2, 43, 5 consuetudine beluina detenti. *nota*: DIOSC. 2, 59 magna . . . virtus est maritimi scorpii . . . et veluino *felli* (τοῦ θαλασσίου σκορπίου . . . καὶ ὑαίνης). *cf.* belua *p. 1861, 60 sqq.*

synonyma: bestialis, ferinus. sceleratus. *opposita*: humanus. rationalis.

[**beluius**] *v.* belutus.

bēluōsus, -a, -um *a* belua. HOR. carm. 4, 14, 47 beluosus qui remotis obstrepit oceanus Britannis (AVIEN. ora 102 *et* 204 oceani). VIRG. gramm. epit. 4 p. 24, 21 mare . . . undosum biluosumque (bel- *cod. N*). *Ihm.*

1. Bēlus (Βῆλος) *deus semiticus, non diversus a* Baal; *cf. Cumont, PW. II 2647; Tümpel, PW. III 259.* *forma Graecae linguae non adaequata* **Bēl** (Βήλ) *indecl.*, בֵּל (*sed cf.* TERT. idol. 18 Danielem . . . nec Belem nec draconem colere. *v.* Belis *infra l. 31*). VVLG. Is. 46, 1 confractus est Bel, contritus est Nabo. Ier. 50, 2. 51, 44 Bar. 6, 40. Dan. 14, 2 erat quoque idolum apud Babylonios nomine Bel. *et saepe.* CYPR. epist. 58, 5. HIER. nom. hebr. p. 49, 2 Bel vetustas sive absque (EVCHER. instr. 2 p. 155, 12). p. 53, 21. 56, 5. sit. et nom. p. 107, 29 Bel idolum babylonium. in Is. 46, 1 p. 544 Bel, quem Graeci Belum, Latini Saturnum vocant. in Ezech. 23, 11 p. 264 idolum autem Baal sive Bel et ut apertius dicam Belis, Assyriorum religio est, consecrata a Nino Belis filio in honorem patris (*cf.* GLOSS. IV 488, 10 Belis simulacrum daemonis. 591, 22. 585, 40). in Os. 2, 16 p. 24 ut *Ninus* patrem suum Belum referret in Deum, qui hebraice dicitur Bel. . . . hunc Sidonii et Phoenices appellant Baal: eadem enim inter Beth et Lamed litteras consonantes, Ain vocalis littera ponitur, quae iuxta linguae illius proprietatem nunc Beel, nunc Baal legitur. unde et Dido Sidonia regii generis, cum Aeneam suscepisset hospitio, hac patera Iovi vina delibat, qua Belus et omnes a Belo soliti. PAVL. NOL. carm. 19, 251. SERV. Aen. 1, 729 Belus primus rex Assyriorum . . . quos constat Saturnum, . . . Iunonemque coluisse, quae numina etiam apud Afros postea culta sunt unde et lingua Punica Bal deus dicitur. apud Assyrios autem Bel dicitur quadam sacrorum ratione et Saturnus et Sol. *addit* SERV. auct. alii hunc Belum Saturni temporibus regnasse eiusdemque dei hospitem fuisse tradunt. ISID. orig. 8, 11, 23. GLOSS. V 347, 7 Bel pater Nini. 402, 21 Beel pater Saturni. *idem* **Bēlus,** -ī, *qui et primus rex Assyriorum et pater Nini fuisse dicitur*: OV. met. 4, 212 rexit Achaemenias urbes pater Orchamus, isque septimus a prisco numeratur origine Belo. CVRT. 3, 3, 16 quorum (*simulacrorum*) alterum Nini, alterum erat Beli (belli *codd.*). 5, 1, 24. SEN. nat. 3, 29, 1 Berosos, qui Belum interpretatus est (*cf. Schwartz, PW. III 316*). PLIN. nat. 6, 121 Iovis Beli templum (*cf.* SOL. 56, 3 MART. CAP. 6, 701). STAT. Theb. 6, 61 ab antiquo durantia cinnama Belo (*cf.* SERV. Aen. 1, 642). MIN. FEL. 6, 1 TERT. pall. 2 LACT. epit. 19, 5 inst. 1, 22, 2. FILASTR. 24, 2 (*in capite de Bahalitis*) a Belo rege. 24, 4 Belus autem sive a proprio nomine, sive a fortitudine belli . . . hoc nomen aut cognomen habere sortitus est. AVIEN. orb. terr. 1199 AMM. 23, 6, 23 SERV. Aen. 1, 729. AMBROSIAST. in Rom. 1, 23 Babylonii Deum vocaverunt figmentum Beli cuiusdam. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 16, 23 in Is. 46, 1 p. 544 in Ezech. 23, 11 p. 264 in Os. 2, 16 p. 24 chron. a. Abr. 1 CLAVD. 21, 62 AVG. civ. 12, 11. 16, 3. 16, 17. 18, 2. 18, 21 SVLP. SEV. chron. 2, 8, 3. OROS. hist. 1, 1, 1 Nino Beli filio rege Assyriorum. 7, 2, 13. CHRON. Alex. chron. I p. 113, 214 Bilus. POL. SILV. chron. I p. 547, 2 ISID. chron. II p. 431, 30 IORD. Rom. 12 ISID. orig. 8, 11, 23. *nota*: GLOSS. V 9, 3 Beli multi fuerunt, praecipue rex Assyriorum et Graecorum; alter praecipue Babylone. AMPEL. 11, 1 Belus rex, Iovis filius, cuius posteri per Ninum Asiae regnaverunt, per Aegyptum Libyae, per Danaum Europae. Belus, *rex Punicus*: SERV. Aen. 1, 642 Belo, primo rege Assyriorum, ut ab antiquo durantia cinnama Belo usque ad Belum, patrem Didonis, qui et ipse Assyrius fuit, quamvis alio nomine pater Didonis fuisse dicatur. hinc est quam Belus et omnes a Belo soliti, cum inter patrem et filiam medius nullus existat et hoc regis nomen ratione non caret: nam omnes in illis partibus Solem colunt, qui ipsorum lingua El dicitur, unde et Ἥλιος. ergo addita digammo et in fine facta derivatione a Sole regi nomen imposuit. VERG. Aen. 1, 621 Teucrum memini Sidona venire finibus expulsum patriis, nova regna petentem auxilio Beli: genitor tum Belus opimam vastabat Cyprum. 1, 729. SERV. Aen. 1, 343 Belus, Didonis pater, Mettes, *dictus est.* 1, 621. *praeterea cf.* SIL. 1, 71 *Hannibal* ortus Sarrana prisci Barcae de gente, vetustos a Belo numerabat avos. 2, 49. 15, 745 mihi (*Hasdrubali*) Belus avorum principium. 8, 30 sanguine cognato iuvenis tibi, diva (*sc. Anna*), laborat Hannibal, a vestro nomen memorabile Belo. 8, 221 vestri generata e sanguine Beli *et* 1, 87 Belusque parens om-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nisque nepotum a Belo series. *deus Palmyrenus*: Corp. VI 50. Carm. epigr. 872 (*saec. III in.*) Belus fortunae rector mentisque magister. *cf.* Malachbelus *et Wissowa, Religion und Kultus p. 303.* *pater Danai*: Schol. Stat. Theb. 1,324. 2,222. 3,286 Iovis filius Elus, Eli filius Belus, Beli et Libyae Agenor, Danaus et Aegyptus. 6, 266. 269 Hyg. fab. 168 p. 31, 124. p. 106 Schol. Germ. Strozz. p. 172. *unus e maioribus Palamedis*: Serv. Aen. 2, 81 Palamedes, ut Apollonius dicit, septimo gradu a Belo originem ducens (Schol. Verg. Veron. Aen. 2, 82). Mythogr. 1, 45 Belus Palamedis pater. *cf.* Hyg. fab. 275 p. 151 Belus Neptuni filius gladio belligeratus est, unde bellum est dictum (*cf.* Cass. var. 1, 30, 5). *inde patronym.* **a Bēlias** *f.* Sen. Herc. O. 960 stricto cruento Belias ferro stetit. **b Bēlīdēs,** -ae (*aut* -is). *cf.* Char. gramm. I 124, 5. *de ī longa cf.* Prisc. gramm. II 67, 10. Cinna carm. frg. 3 iam inde a Belidis natalique urbis ab anno. Verg. Aen. 2, 82 Belidae nomen Palamedis (Schol. Verg. Veron. Aen. 2, 82 Belidae nomen Palamedis. Nauplii quidem filius Palamedes, sed longius repetita origine Belidis epitheton). Stat. Theb. 6, 291 Belidae fratres. Ov. epist. 14, 73 surge, age, Belide, de tot modo fratribus unus. Sil. 1, 75 Belides iuvenis. 3, 650 maxime Belide (*sc. Hannibal*). *cf.* Gloss. IV 211, 17. **c Bēlides,** -um, *filiae Danai* Ov. met. 4, 463 adsiduae repetunt, quas perdant, Belides undas. 10, 44 trist. 3, 1, 62 Ib. 177. 356 ars 1, 74. *item* Ivv. 6, 655.

2. Bēlus. Cic. nat. deor. 3, 42 quintus *Hercules* in India, qui Belus dicitur.

3. Bēlus *magus quidam.* Arnob. nat. 1, 52 Belus, Iulianus et Baebulus.

4. Bēlus *nom. propr.* Corp. VI 1057, 4, 30 P. Belus Felix. XII 4193. *cf.* XIII 10010, 290 (*in vasculo*).

5. Bēlus *lapis pretiosus.* Plin. nat. 1, 37, 55. 37, 149 Belum . . . quam (*gemmam*) sic vocant, in Arbelis nasci Democritus tradit. *iisdem locis* **Bēlī oculus**: Plin. nat. 37, 149 Beli oculus albicans pupillam cingit nigram e medio aureo colore fulgentem et propter speciem sacratissimo Assyriorum deo dicatam. *cf.* Isid. orig. 16, 10, 9 Beloculus.

6. Bēlus *fluvius Phoenicae; cf. Benzinger, PW. III 259.* Plin. nat. 5, 75 rivus Pacida sive Belus vitri fertilis harenas parvo litori miscens — ipse e palude Cendebia a radicibus Carmeli profluit. 36, 190 Belus amnis. Tac. hist. 5, 7 Belus amnis Iudaico mari inlabitur. Isid. orig. 16, 16, 1.

7. Bēlus *mons* (?) *Syriae; cf. Benzinger, PW. III 259.* Plin. nat. 5, 81 Chalcidem cognominatam ad Belum, unde regio Chalcidena fertilissima Syriae. *cf.* 5, 82. *Jacobsohn.*

? **bēlutus** bestiae similis Pavl. Fest. p. 34. *cf.* Gloss. II 29, 7 beluius (belluinus *acde*) θηρίον ὅμοιος. *v. Götz, Thes. gloss. sub* beluius. *an* beluatus?

bēluus (-a, -um) [*cf. c.* belua. *Th.*]. Avg. gramm. V 520, 28 ubi geminata u littera in nominativo est, nomen est, non participium, ut fatuus . . . exiguus beluus, ut Cicero dicit. Gloss. II 328, 33 θηριώδης beluus efferus. *adde* Gloss. V 271, 15 beluus morbus bestiarum (592, 37 biluus). 593, 18 belluus moribus bestiarum (*cf.* IV 211, 16 *codd. ab*). 592, 34 bibuscus morsus bestiarum. *cf. de his Löwe, prodr. p. 70, qui glossam sic forte redintegrandam censet*: beluus: moribus bestiarum ⟨similis⟩. *v. etiam* bruchus. *subst.*: Capitol. Gord. 33, 1 fuerunt sub Gordiano Romae . . . belbi, id est yaenae, decem. *cf.* belua *et* beluinus (*in fine*).

Belzebūb (Belzebul) *v.* Beelzebub.

bēma, -atis *n.*, βῆμα. *dies festus Manichaeorum*: Avg. c. epist. fund. 8 p. 202, 11 cum bema vestrum, id est diem, quo Manichaeus occisus est, quinque gradibus instructo tribunali . . . prosequamini. p. 203, 2 in illa bematis celebritate. c. Faust. 18, 5 p. 494, 19 illo enim mense (*sc. Martio*) bema vestrum cum magna festivitate celebratis.

? **Bemax** *nom. incertum.* Corp. III 10028 (*cf. add.* p. 2328[171]).

regio Nemea . . . et **Bembinadia** vocitata Plin. nat. 4, 20. *cf. Oberhummer, PW. III 267 s. v.* Bembina.

deo **Bemilucivi** Corp. XIII 2885 (*in agro Mandubiorum, videtur perisse*). -lugovi *coni. Mowat.* *cf. PW. III 267.*

Bemmaris *statio Mesopotamiae.* Itin. Anton. Aug. p. 185, 2 Bemmaris. p. 190, 3 Bemmari Canna. *Ihm.*

Ben *nomen proprium esse errore putavit Hieronymus* Vvlg. I par. 15, 18. *est* בֵּן *filius.* *Otto.*

1. Bena *nom. celt.* Corp. V 4547 (*prope Brixiam, periit*) Boduisso Coipilloni et Bena Criponi.

2. Bena *v.* Baana.

Benaber *nom. vir.* Corp. VI 5187 (*c columb.*) Benaber atri(e)nsis Serapio oll(am) dedit. *Ihm.*

Benabinadab *Hieronymo nomen est, cum revera sit* בֶּן־אֲבִינָדָב *filius Abinadab* (LXX υἱοῦ Ἀμιναδάβ): Vvlg. III reg. 4, 11.

Benacan. Hier. nom. hebr. p. 17, 1 (*ex num.* 33, 31) Benacan (Bneachan, Banaean, Banacan *codd*): filius necessitatis. *v.* Baneiacan. *Otto.*

Bēnācēnsēs *v.* Benacus.

Bēnācus, -ī *m.* 1 *lacus in Veronensi, hodie* Lago di Garda; *cf. Hülsen, PW. III 268; Nissen, It. Landesk. I 179. 190.* Polyb. *apud* Strab. 4, 209 λίμνας . . . εἶναί φησιν ἐν τοῖς ὄρεσιν πλείους μέν, τρεῖς δὲ μεγάλας, ὧν ἡ μὲν Βήνακος ἔχει μῆκος πεντακοσίων σταδίων, πλάτος δὲ ⟨ἑκατὸν⟩ τριάκοντα, ἐκρεῖ δὲ ποταμὸς Μίγκιος. Verg. georg. 2, 160 anne lacus tantos? te, Lari maxime, teque fluctibus et fremitu adsurgens Benace marino? (Serv. *ad h. l.* Benacus in eadem regione mille et ducentorum *stadiorum circuitu patet. ibid.* Benacus lacus est Italiae, qui magnitudine sui tempestates imitatur marinas. *inde* Isid. orig. 13, 19, 7). Plin. nat. 2, 224 in Benaco Mincius (3, 131). 9, 75 lacus est Italiae Benacus in Veronensi agro Mincium amnem transmittens *eqs.* Ptol. 3, 1, 20 ἐπὶ τὴν Βαίνακον λίμνην (Βέννακον X). Vopisc. Prob. 24, 1 circa Veronam ac Benacum et Larium. Ambr. hex. 3, 3, 16 sunt etiam non confusi (*sc. mari*) lacus et stagna, quae non miscentur fluctibus, ut Larius et Benacus. Hier. in Dan. 6, 19 lacus . . . latine aquarum dulcium congregatio nuncupatur, ut lacus Benacus et Larius et ceteri, quem Graeci λίμνην id est stagnum vocant (*cf.* in Ezech. 32, 17 *sqq.* p. 390). Ps. Avr. Vict. epit. 34, 2 haud procul a lacu Benaco. Serv. Aen. 10, 205 Benacus lacus est Venetiae, de quo fluvius nascitur Mincius (Isid. orig. 13, 19, 7). Clavd. carm. min. 20, 18 Benacumque . . . lacum *vicinum Veronae.* 25, 107 quas (*volucres*) Benacus alit, quas excipit amne quieto Mincius. Vib. Seq. geogr. p. 147, 10 Benacus Galliae. p. 149, 27 Mincius . . . agitur ex Benaco. Isid. orig. 14, 4, 19. Ravenn. p. 253, 10 apud eas (*civitates* 'Sirmio Garda') lacus maximus, qui dicitur Benacus. *personatus*: Verg. Aen. 10, 205 quos patre Benaco velatus harundine glauca Mincius infesta ducebat in aequora pinu (Serv. *ad h. l.* iure . . . dux Venetus fluvium provinciae suae depinxit in navi: quem Benaci filium, quia ex ipso habet originem, dicit). *pro deo cultus*: Corp. V 3998 (*rep. ad lacum*) ⟨. . .⟩clo et lac(ui) Benaco Successus Q. Samici Myrini v. s. l. m. 2 *cogn. vir.* Corp. V 4892 (*Val Sabbia*) ⟨. . .⟩sena Benaci. **Bēnācēnsēs** *incolae pagi cuiusdam ad lacum siti; cf. Mommsen, Corp. V p. 507.* Corp. V 4313 (*Brixiae*) Trumplin⟨i⟩ et Benacen⟨ses⟩. 4866 (*Toscolano, a. 165*) Benacenses. *item in titulis ibid. repertis* 4867 (*a. 189*). 4868 (*a. 191*). 4869 (*a. 268—270*). *per compendium*: 4874 (*Gargnano*) Neptuno sacrum p(agani) B(enacenses). *Ihm.*

Benadad *indecl.*, בֶּן־הֲדַד, *reges Syriae*; LXX υἱὸς Ἄδερ. Vvlg. III reg. 15, 18. 20. 20, 1 *sqq.* IV reg. 6, 24 *al.* II par. 16, 2. 4 Ier. 49, 27 Am. 1, 4. Hier. in Am. 1, 4 p. 227 ei (*Azael*) in regnum successerat filius suus Benadad, a quo omnes postea reges Aram, id est Syriae et Damasci, Benadad vocabulum possederunt. Salv. gub. 7, 31 Benedad regem Syriae.

Benagenī *gens.* Lib. gener. chron. I p. 97, 83 Armeni, Amazones, . . . Benageni, Cappadoces, Paflagones. Chron. Alex. chron. I p. 97, 58 Dennageni. *Otto.*

Benagius *nom. vir.* Cod. Theod. 6, 26, 17 (*a. 416*) Benagium *melloproximum.* Corp. VI 32169 (*saec. V*) Clodi Ablabi Benagi. VIII 22658, 6 (*in gemma*) Benagi (*cf.* 21517, *lectio inc.*). XIII 1854 (*Lugud., saec. III*) χαῖρε Βενάγι, ὑγίαινε Βενάγι. Conc. Valent. a. 524 Mansi 8, 623[A] Benagius . . . episcopus.

Benahel *v.* Iebnael.

Benaia *nom. mul.* Greg. Tvr. vit. patr. 15, 3 p. 723, 6 Benaia (*var.* Ban-), hoc . . . erat nomen mulieris. *cf.* Banaia.

? **benalia** benigna Gloss. V 170, 40 (beneficialia? benivola? *adn. Götz*).

? **benarius** σκηνάρχης Gloss. II 29, 10 (scenarius *Götz*, tabernarius *Heraeus*; benna *confert Scaliger*).

Benarn- *v.* Benearn-.

Bencennēnsis *civitas Africae; cf. Dessau, PW. III 268.* Corp. VIII 15447 (*a. 230*) ordo civ⟨ita⟩tis Bencennensis. Conc. Carth. a. 411 Mansi 4, 103[A] Adeodatus episcopus plebis Bencennensis. *Ihm.*

Bendecar *nom. vir. hebr. in* Vvlg. III reg. 4, 9. *sed in hebraeo est* בֶּן־דֶּקֶר *i. filius Decer, sicut* LXX υἱὸς Δακάρ. *Otto.*

? **Bendi** (*dat.?*) *nom. mul.* Corp. III 6137 (*Moes. inf.*) d. m. Sises Mucasenis et Bendi marit⟨a⟩. *cf.* Bendis.

? **bendideon** id est abscenciu Gloss. III 619, 18. *cf.* apsinthium.

Bendidios (*i.* Βενδίδειος) Bithyniensium lingua Aprilis mensis dicitur Gloss. V 170, 41. *cf. Knaack, PW. III 269.*

cui (*loco in Aegypto*) **Bendidium** vetus nomen est Ivl. Val. 1, 24 p. 34, 5 (*trad.* indidium). *cf.* Bendis.

Bendīs (Βενδῖς) *dea Thracum, de qua cf. Knaack, PW. III 269 sqq.* Corp. III 14406[c] (*Philippis Maced.*) Bendidei sacr(um). *adi.* **Bendidius,** -a, -um. Liv. 38, 41, 1 circa templum Bendidium (mendidium *codd.*) castra . . . posuit (*in Thracia*). *v. Oberhummer, PW. III 269.* *cf.* Bendidios, Bendidium.

bene *v.* bonus.

Beneaccipio, -ōnis *signum.* Corp. XI 2720 (*Volsiniis*) d. m. Haeuelpisti Beneaccipioni collegius Dianes de domu publica.

Benearnum (Beneharnum) *opp. Aquitaniae, de quo cf. PW. III 273 et Corp. XIII 1 p. 51 sq.* Itin. Anton. Aug. p. 452, 6 Benearno. p. 453, 3 *et* 457, 5 Benearnum (*omnibus locis* Beneharn- *codd. plurimi*). Conc. Agath. a. 506 Mansi 8, 337[B] episcopus de Benarno. Not. Gall. 14, 8 Benarnus. Greg. Tvr. Franc. 9, 7 Benarnae. 9, 20 p. 376, 16 Benarno (*nomin.*). *incolae* **Benarnēnsēs,** -ium. Not. Gall. 14, 8 civitas Benarnensium. Conc. Matisc. a. 585 p. 172, 38 ecclesiae Be[r]narnensium. *adi.* **Benarnēnsis,** -e. Conc. Burdig. a. 663 — 675

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 216, 22 Benarnensis urbis. *cf.* Venami PLIN. nat. 4, 108 (Venarni *i. Benarni Desjardins*).

Aeliae **Beneaucxidi** uxori CORP. VIII 16555. *Ihm.*

Benebentum, -ānus *v.* Benev-. **Benech** *v.* Bethanath.

Benedad *v.* Benadad. **benedicē** *v.* benedicus.

benedīcibilis, -e. *cf. c.* bene dicere. *i. q.* benedicens (*cf.* benedico *2*): PS. AVG. serm. 120, 6 post illius benedicibilis salutationis et praesagium et triumphum.

benedīco, -xī, -ctum, -ere. NOT. Tir. 25, 97. 98. 99. *cf.* bene *A I 3.* *diiunctum* bene dico *in sermone vetustiore* (*v. 1 a, 2 b*) *Christianorum in sermone coaluit secundum gr.* εὐλογεῖν, *quod* LXX *saepissime pro* בֵּרַךְ *usurpaverunt. cf.* Barachias. bendicens: ITIN. Silv. 19, 16. 20, 3. benedicier: SEDVL. carm. pasch. 2, 247. benedic: ITALA II reg. 7, 29 (Aug. civ. 17, 12) HIER. vita Hilar. 25 VVLG. gen. 27, 34 *et passim.* GLOSS. Plac. V 9, 10 benedicentum melius quam benedicentium (= 50, 9). [*ital.* benedire, *francog.* bénir, *hisp.* bendezir. *M.-L.*] *grammatici docent*: PRISC. gramm. III 268, 21 pauca sunt, quae activa transitive soli dativo adiunguntur, ut ... 'maledico benedico' (*cf.* 273, 21 GRAMM. suppl. 208, 24). 271, 18 non habent passiva: ... 'noceo' quoque et 'maledico, benedico'. *sed Christiani adiungunt cum dat. tum acc. nec non passive adhibent, sc. in* ITALA *plerumque* (*sed cf. infra l. 42. p. 1869, 78. 1870, 43*) εὐλογεῖν τινα *per* benedicere *c. acc. videtur redditum fuisse, pro quo* HIER. *in* VVLG. *haud raro restituit dat.* (*sed acc. omnibus locis* VVLG. Tob. Iudith I. II Macc. *legimus*). GLOSS. II 318, 12 εὖ λέγω. 318, 15 εὐλογῶ. 29, 16 benedictus κατηυλογημένος. 534, 29 benedictus eulogimos (εὐλόγιμος *an* εὐλογημένος?). 555, 63 εὐλογημένος. 556, 13 εὐλογητός benedictus. III 440, 26 benedictus εὐλογημένος, εὐλογητός.

1 *bona verba dicere, laudibus celebrare,* *laudare*: **a** *c. dativo*: *cf.* PLAVT. Mil. 1341 bene quaeso inter vos dicatis mi med (et me *codd.*) absenti tamen. Poen. 631 si bene dicetis ..., si male dicetis (*cf.* 629 male loquendi ... viam). TER. Ad. 865 sibi vixit, sibi sumptum fecit: omnes bene dicunt, amant. MET. NVM. or. frg. Gell. 7, 11, 3 indignissimum arbitror, cui a viris bonis benedicatur, tum ne idoneum quidem, cui a probis maledicatur. CIC. Sest. 110 cui bene dixit umquam bono? bene dixit? immo quem ... non ... est insectatus? CATVLL. 76, 7 quaecumque homines bene cuiquam aut dicere possunt aut facere, haec a te dictaque factaque sunt. PVBLIL. C 27 cui omnes bene dicunt, possidet populi bona. SALL. Catil. 3, 1 pulchrum est bene facere rei publicae, etiam bene dicere haud absurdum est. OV. trist. 5, 9, 9 nec tibi cessaret doctus bene dicere lector. APVL. flor. 20 p. 98 quae ... maior laus ..., quam Karthagini benedicere, ubi. ITALA psalm. 33, 2 (Gaudent. serm. praef. p. 839[A]) benedicam domino in omni tempore (VVLG. dominum; εὐλογήσω τὸν κύριον). VVLG. gen. 24, 48 benedicens domino deo domini mei Abraham. deut. 8, 10 iud. 5, 9 I reg. 25, 14 I par. 29, 10 *et* 20 (*bis*). II par. 20, 26. 31, 8 II Esdr. 8, 6. 9, 5 psalm. 36, 22 (*opp.* maledicentes, οἱ καταρώμενοι αὐτόν). 67, 27. 102, 2 benedic anima mea domino. 102, 20. 21 benedicite domino omnes virtutes eius. 102, 22 omnia opera eius. *sim. passim.* Dan. 3, 24 laudantes deum et benedicentes domino (ὑμνοῦντες ... καὶ εὐλογοῦντες). *sim. passim in cap.* 3. 4, 31. PAVL. NOL. epist. 13, 14 qua (*conprecatione*) ... benedicebatur deo. AVG. epist. 40, 1. LEO M. serm. 88, 4 p. 442[C] totius pietatis auctori in multa gratiarum actione benedicitur. VVLG. I par. 23, 13 benediceret *Aaron* nomini eius (*domini*) in perpetuum (II Esdr. 9, 5 psalm. 144, 21 Sirach 51, 17). Luc. 6, 26 vae, cum benedixerint vobis homines (ὅταν καλῶς εἴπωσιν ὑμᾶς). I Cor. 10, 16 calix benedictionis, cui benedicimus. **b** *c. accus.*: *cf.* PS. APVL. Ascl. 40 ut benedicentes deum orantesque ad curam corporis redeamus. 41 nomen unum, quo solus deus est benedicendus. ITALA (*in* VVLG. *saepe dat.*) gen. 9, 26 (Aug. civ. 16, 1) benedictus dominus deus Sem (εὐλογητός; *opp.* maledictus, ἐπικατάρατος). 14, 20 (Hier. epist. 73, 5). iud. 5, 2 (Lugd.) dominum. psalm. 17, 47 (Hier. epist. 106, 9). 25, 12 (Aug. in psalm. 25 serm. 2, 14). 33, 2 (Aug. epist. 131). 67, 20 (Hier. epist. 106, 41 = VVLG.). 71, 18 (Hier. epist. 106, 44 Aug. epist. 93, 20). 102, 1 (Hier. epist. 22, 18). 103, 35 (Prosp. in psalm. *ad l.*). 133, 1 (Hier. epist. 21, 15 = VVLG.). Ier. 38, 16 (Filastr. 99, 3) benedictus (VVLG. vivit, ζῇ) dominus. Dan. 3, 57 (Aug. civ. 11, 9) omnia opera domini dominum. Iac. 3, 9 (Hier. epist. 51, 6). TERT. orat. 3 benedici deum omni loco ac tempore condecet. adv. Marc. 5, 9 p. 302 Oehl. 5, 11 p. 306 VITA Cypr. 3. HIL. in psalm. 62, 8 (*syn.* laudat). HIER. tract. in psalm. I p. 40, 10 *sqq.* 41, 23. 80, 27 *et passim.* VVLG. gen. 24, 27 *et passim.* Tob. 8, 7 benedicant te caeli et terrae. Ier. 4, 2 (*syn.* laudabunt). I Macc. 13, 47 cum hymnis. II Macc. 1, 17. 10, 38 confessionibus. Marc. 14, 61. III Esdr. 5, 60 (*syn.* collaudantes). RVFIN. hist. 4, 15, 33 *bis.* 4, 15, 35 in omnibus laudo te et benedico te et glorifico te. PS. RVFIN. in psalm. 15, 7 cum deus bona sua largitur hominibus, solent benedicere boni et mali. cum flagella irrogat, murmurant quidem mali, sed benedicunt boni. 17, 47 a nobis benedicendus est, exaltandus, amandus. PAVL. NOL. epist. app. 1, 5 AVG. serm. 24, 1 epist. 186, 25 in psalm. 25 serm. 2, 14 *al.* CASSIAN. conl. 1, 14, 3 spiritu (*syn.* conlaudant). AVELL. p. 330, 19. 541, 16 *al.* 660, 10. SACR. Leon. p. 308 misericordias tuas. 364. PROSP. in psalm. 102, 1. 2 *al.* PS. PROSP. vocat. gent. 1, 9, 1 (*syn.* laudent). SIDON. epist. 6, 1, 1 benedicitur spiritus sanctus. SEDVL. carm. pasch. 2, 247. ENNOD. epist. 9, 7, 1 dei nostri triplicem ... unitatem. 9, 12, 4. 9, 34, 2 ANON. Vales. 12, 62 CORIPP. Ioh. 1, 99 *al.* GREG. M. epist. 3, 47 p. 203, 12 BENED. reg. 40, 17 PASS. Crispin. 2 Fructuos. 7 Tarach. 11 BAVDON. 14. *nota*: PAVL. NOL. epist. 14, 4 qua (*benedictione*) benedixerunt dominum in te. ITALA Iob 1, 21 (Hier. epist. 108, 18b *al.* Gaudent. serm. praef. p. 838[B] Aug. civ. 1, 10 epist. 140, 34) sit nomen domini benedictum (*cf.* INSCR. christ. Rossi I 1241). psalm. 71, 19 (Hier. epist. 104, 44 Aug. epist. 93, 20 = VVLG.). 95, 2 (Aug. civ. 8, 24 [nomini *KF et* VVLG.]). 144, 1 (Hil. in psalm. *ad l.*) nomen tuum. VVLG. Tob. 3, 13 *et* 23. 8, 9 psalm. 71, 19. 112, 2 Sirach 39, 41 Dan. 2, 20 *al.* PAVL. NOL. epist. 13, 16 LEO M. serm. 1 p. 141[A] PROSP. in psalm. 102, 2. ITALA psalm. 9[a], 3 (Aug. civ. 3, 14) qui iniqua gerit, benedicetur. Matth. 21, 9 (Itin. Silv. 25, 6. 31, 2 *bis* Hier. epist. 20, 2) benedictus qui venit in nomine domini (*cf.* psalm. 117, 26 *infra l. 59.* VVLG. Luc. 13, 35. 19, 38 Ioh. 12, 13). 23, 39 (Filastr. 107, 13) Marc. 11, 10 (Hier. epist. 20, 2 = VVLG.) Rom. 1, 25 (Aug. civ. 4, 29. 14, 28 = VVLG.). 9, 5 (Hier. epist. 96, 6. 121, 9 Aug. civ. 15, 20). POTAM. epist. ad Athan. p. 1418[D] sit benedicta *Maria* (HIL. trin. 2, 26 VVLG. Luc. 1, 28 *et* 42 EXC. barb. chron. I p. 277, 68). HIL. in Matth. 24, 11. CARM. epigr. 858, 7 (*a. 400*) semper ... benedici pro munere tali. GAVDENT. serm. 3 p. 866[B] victorialem ... circulum operibus bonitatis Christi benedicendum. FILASTR. 120, 7 ius coniugii ... laudatur cottidie ac benedicitur consuete. HIER. epist. 51, 2 o vere benedicta episcoporum ... mansuetudo et bonitas. VVLG. I reg. 25, 32 *sq.* benedictum eloquium tuum, benedicta tu. Iudith 15, 10. 11. psalm. 48, 19 anima eius in vita ipsius benedicetur. 71, 17. Sirach 31, 28 splendidum in panibus benedicent labia multorum. Ezech. 3, 12 II Macc. 12, 41 iustum iudicium domini. AVG. serm. 37, 29. *nota*: *i. fere q. praedicere*: TERT. bapt. 9 si ... petra Christus, sine dubio aquā in Christo baptismum videmus benedici (praedici *Reiff.*). AVG. civ. 16, 37 p. 184, 18 per os Iudaeorum Christus ab illa (*prophetia*) benedicitur. p. 184, 32 Christus ... etiam ex ore Iudaeorum quamvis errantium, sed tamen legem prophetasque cantantium benedicitur, id est veraciter dicitur; et alius benedici putatur, qui ab eis errantibus expectatur.

2 *bona, fausta precari, sanctificare ('segnen'), de deo atque hominibus*: **a** *c. accus.*: *homines* (*animantia*): ITALA (*in* VVLG. *saepe c. dat.*) gen. 1, 22 (Tert. adv. Hermog. 12 p. 350 Oehl.) et benedixit ea (*animalia*) deus. 1, 28 (Priscill. tract. 1, 34 Aug. civ. 14, 22). 5, 2 (Aug. civ. 15, 17. 15, 21). 12, 2—3 (Aug. civ. 16, 16. 17, 2 Clem. ad Cor. 10 Hier. epist. 65, 21) benedicam te et magnificabo nomen tuum, et eris benedictus, et benedicam benedicentes te et maledicentes te maledicam et benedicentur in te omnes tribus terrae (*cf.* HIER. epist. 65, 22 VVLG. act. 3, 25 Gal. 3, 8). 14, 19 (Hier. epist. 73, 5) benedictus Abram deo. 17, 16 (Lugd. Aug. civ. 16, 26) benedicam eam et dabo tibi ex ea filium et benedicam illum (VVLG. cui benedicturus sum. *cf.* AVG. civ. 16, 28). 17, 20 (Aug. civ. 16, 26) bendixi eum (VVLG. ei, *item* HIL. trin. 4, 24 *et* 26). 22, 17 (Aug. civ. 16, 32) benedicens benedicam te. 22, 18 (Aug. civ. 16, 32. 19, 22 *al.*). 26, 3 (Aug. civ. 16, 36 Tycon. 3 p. 23, 8). 26, 4 (Aug. civ. 16, 36 epist. 93, 19 *al.*). 26, 12 (Aug. quaest. hept. 1, 76). 26, 24 (Aug. civ. 16, 36). 27, 4 (Lugd.). 27, 7 (Lugd.). 27, 29 (Hil. myst. p. 13, 13 Aug. civ. 16, 37) qui benedixerit te, benedictus erit (VVLG. tibi, benedictionibus repleatur). 27, 33 (Aug. civ. 16, 37). 28, 3 *et* 14 (Aug. civ. 16, 38). 48, 9 (Barnab. 13, 4) exod. 12, 32 (Monac.) num. 24, 9 (Priscill. tract. 1, 31). deut. 15, 4 (Lugd.) benedicens benedicet te dominus. 23, 20 (Lugd.) in omni opere. 26, 15 (Lugd.) benedic plebem tuam. II reg. 7, 29 (Aug. civ. 17, 12) domum. psalm. 5, 13 (Aug. conf. 10, 2, 2). 44, 3 (Hier. epist. 65, 9 Aug. civ. 17, 16) in aeternum. 66, 2 (Aug. civ. 10, 32). 71, 17 (Aug. epist. 93, 20). 117, 26 (Hier. epist. 20, 3 *al.*) benedictus, qui venit in nomine domini (*cf.* Matth. 21, 9 *supra l. 13*). 127, 4 (Hier. epist. 96, 18 = VVLG.). 127, 5 (Hier. epist. 96, 18). 147, 13 (Aug. civ. 19, 11). filios. Matth. 25, 34 (Gaudent. serm. 4 p. 868[A] Hier. epist. 96, 6 Paul. Nol. epist. app. 2, 31 Aug. civ. 20, 5 *al.*) venite, benedicti patris mei. Luc. 24, 51 (Alc. Avit. c. Eutych. 2 p. 29, 3) suos. Gal. 3, 9 (Aug. epist. 196, 10). I Petr. 3, 9 (Paul. Nol. epist. app. 2, 18) non reddentes ... maledictum pro maledicto, sed e contrario benedicentes. TERT. spect. 16 maledicentes benedici *deus* praecipit (AMBR. off. 1, 11, 37. 1, 48, 234). idol. 21 per deum. 22 ⟨per⟩ deos nationum (*bis*). test. anim. 2. bapt. 8 nepotes suos ... Iacob capitibus impositis et intermutatis manibus. 20 adv. Marc. 2, 18. 3, 9 te deus in aevum. 5, 9 p. 301 Oehl. *Melchisedec* Abraham circumcisum (AMBR. hex. 1, 3, 9 HIER. in Gal. 5, 2 p. 479 VVLG. Hebr. 7, 6 *et* 7). 5, 9 p. 302. ITIN. Silv. 10, 6 benedixit ... Moyses ... dei filios (de filio *trad.*) Israhel. 16, 7 nos episcopus (19, 16 *al.*). 24, 2 *episcopus* cathecuminos (24, 7). *ibid.* fideles (24, 3 *al.*). 25, 7 (32, 2 *et passim*). 29, 4 HIL. myst. p. 13, 3. 13, 7. 14, 1 benedicitur ... Iacob, ut ... abundet vino et tritico. 14, 28. 15, 4 *Isahac Esau* in gentem (RVFIN. Adamant. 1, 20). 15, 9. 15, 27. 27, 24 LVCIF. non conv. 2 p. 5, 21 Athan. 1, 6 p. 74, 25 *et* 27. 1, 8 p. 79, 4 HEGES. 5, 53 l. 60. HIER. vita Hilar. 25 voce Syra 'barech', id est 'benedic' inclamantes. epist. 22, 16 extenta manu. 22, 21 *al.* VVLG. gen. 24, 31 ingredere, benedicte domini (Is. 65, 23). 28, 1. 47, 10 benedicto rege. num. 22, 6 benedictus sit, cui benedixeris. 22, 12 neque maledicas populo, quia benedictus est. deut. 7, 14. 28, 3 in civitate ... in agro. 33, 20 in latitudine Gad. 33, 24 in filiis Aser. iud. 17, 2 benedictus filius meus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

domino (I reg. 15, 13). psalm. 111, 2 generatio rectorum benedicetur. Sirach 24, 4 inter benedictos benedicetur *sapientia*. 33, 12 *nonnullos* benedixit et exaltavit et ... sanctificavit et ad se applicavit. Marc. 10, 16 *et passim*. PAVL. NOL. epist. 24, 15. 28, 1 p. 241, 9 sit benedictus domino puer Victor. 45, 1 p. 379, 13. 46, 3 carm. 16, 177. 21, 840. 24, 889. 25, 177. 27, 182 benedicti nominis (*sc. Nicetis*) instar. 27, 248 AVG. civ. 15, 20. 16, 9. 16, 37 *al.* serm. 5, 4 *ter*. 5, 5 *al.* epist. 121, 17. 149, 16 in psalm. 66, 1 *al.* serm. 5, 8 SVLP. SEV. chron. 1, 4, 1. 1, 18, 3 *et passim*. Mart. 16, 4. 18, 3 dial. 1, 20, 3 BARNAB. 13, 5 LEO M. serm. 33, 5 p. 243^{C}. 63, 6 p. 356^{C} VICTORIN. leg. dom. 54. HERM. Pal. sim. 1, 34 ecclesiam. SACR. Leon. p. 318 *al.* SERM. (Corp. Vind. 21) 18 p. 296, 8 SEDVL. carm. pasch. 2, 248 (*v. p. 1867, 84*) PAVL. PETRIC. Mart. 6, 138. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 29, 3 a phantasmate aut benedici ... aut redimi. ITIN. Anton. Plac. rec. A 40 p. 186, 8 benedicti vos a domino et benedictus adventus vester. CORIPP. Iust. 2, 160. 4, 318 PS. MATTH. euang. 2, 1 BENED. reg. 4, 19 SERM. Caspari anecd. p. 339, 6 CONC. Aurel. a. 538 p. 77, 8. *nota*: ITALA num. 23, 11 (Aug. loc. hept. 4, 76) in maledictionem inimicorum meorum vocavi te, et ecce benedixisti benedictionem (εὐλόγησεν εὐλογίαν, VVLG. et tu e contrario benedicis eis. *add.* AVG. non dixit 'benedictione', sed tamquam diceret: ecce dixisti benedictionem). deut. 33, 1 (Lugd.) benedictio quam benedixit Moyses ... filios Istrahel. HIL. trin. 5, 19 non ... adoptivis benedictionibus benedici ..., sed veris. VVLG. II reg. 7, 29 benedictione tua benedicetur domus servi tui. RVFIN. patr. 10, 3 p. 332^{B} adiuvit ... hunc et benedixit benedictione caeli a summo et benedictione terrae habentis omnia. AVG. serm. 4, 16 alterā. *cf.* VVLG. Eph. 1, 3 *deus* benedixit nos in omni benedictione (ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ) spirituali. *inde technice de ordinatione, consecratione* (*cf.* benedictio *p. 1872, 73*): *episcopi*: AVELL. p. 2, 24 Vrsinum Paulus Tiburtinus episcopus benedicit. *monachae*: CONC. Tur. a. 567 p. 130, 25 vidua, quae benedicta non fuit, quare non debet maritum accipere? *res verbis consecrare*: *de deo* (*Christo*): ITALA gen. 2, 3 (Aug. civ. 22, 30 *cf.* TYCON. 5 p. 61, 32) benedixit deus diem septimum (*cf.* LACT. inst. 7, 14, 11 VVLG. Ier. 20, 14. AVG. c. Faust. 16, 6 p. 444, 18 benedixerit, id est sanctificaverit). 27, 27 (Hil. myst. p. 14, 13 Aug. civ. 16, 37) tamquam odor agri, quem (cui VVLG. *cf.* SERM. Corp. Vind. 21 p. 296, 9) benedixit deus (*cf.* PAVL. NOL. carm. 27, 166 *in imag.* hoc de corde venit benedicti spiritus agri). exod. 23, 25 (Ottob.) benedicam panem tuum et aquam tuam. deut. 28, 12 (Lucif. non conv. 2) benedicet opus manuum tuarum omne. I reg. 2, 9 (Aug. civ. 17, 4) *dominus* benedixit annos iusti (VVLG. *plane aliter*). psalm. 64, 12 (Gaudent. serm. 3 p. 866^{B}) benedices coronam anni benignitatis tuae. 84, 2 (Hier. epist. 106, 55) terram (ALC. AVIT. hom. 19 p. 133, 8). TERT. anim. 27 p. 345, 19 excessus *concubitus*, non status est impudicus, siquidem benedictus status apud deum. adv. Marc. 5, 11 p. 306 Oehl. *deus* universa. HIL. in Matth. 14, 4 oblata. HIER. epist. 22, 9 *nuptiae* (*cf.* AVG. civ. 14, 22 tit. de copula coniugali a deo ... benedicta). VVLG. deut. 28, 5 benedicta horrea tua et benedictae reliquiae tuae. prov. 3, 33 habitacula ... iustorum. 5, 18 sit vena tua (ἡ πηγή σου, *in imag.*) benedicta. sap. 14, 7 lignum. Marc. 8, 7 *pisciculos*. CASSIAN. conl. 21, 2 plenitudinem ... fructuum. ALC. AVIT. hom. 19 p. 133, 13 *basilicam*. ITIN. Anton. Plac. rec. A 20 p. 173, 6 calix ... quem benedixit in cena (BREV. de Hier. p. 154, 16). *nota*: AVG. bapt. 5, 20, 27 quomodo benedicunt oleum tenebrae? (*cf.* VVLG. I Ioh. 2, 9). *technice fere de sacerdotibus, episcopis, sanctis, verbis sanctificare* ('*weihen*'): ITALA I reg. 2, 29 (Aug. civ. 17, 5) glorificasti filios tuos super me, benedicere (ἐνευλογεῖσθαι, VVLG. ut comederetis) primitias omnis sacrificii in Israel (Lucif. Athan. 1, 10 ut benediceres eos a primordio in omnibus sacrificiis Israel). TERT. bapt. 7 perungimur benedicta unctione. HEGES. 4, 17 ex illa ... benedicti salis infusione (*cf.* VVLG. IV reg. 2, 21 *sq.*). HIER. vita Hilar. 30 benedictum ... panem vel oleum (PAVL. NOL. epist. 4, 5). SVLP. SEV. chron. 1, 40, 3 oratione, qua populum templumque benedixit. Mart. 16, 7 *oleum* (*cf.* dial. 3, 2, 6. 3, 3, 2. 3, 3, 5 CASSIAN. inst. 5, 30, 1. 2 ITIN. Anton. Plac. rec. A 20 p. 172, 20). dial. 2, 2, 1 altarium (CONC. Paris. a. 573 p. 148, 9). VICT. VIT. 2, 47 fontem (ITIN. Theod. 20 ITIN. Anton. Plac. rec. A 11 p. 167, 9). 2, 50 alveum fontis. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 86 benedicendo promi praecepit olivum. ALC. AVIT. epist. 7 p. 37, 12 fabrica (*i. basilica haereticorum*) ... si sana est, quid benedicitur? ITIN. Anton. Plac. rec. A 11 p. 167, 5 *et* 11 aquam. *nota*: *usu sanctum reddere*: PAVLA Hier. epist. 46, 8 benedicta loca ..., in quibus Petrus et Paulus ... sanguinem fudere pro Christo? VEN. FORT. Mart. 4, 660 Fortunati benedictam martyris urnam. ITIN. Theod. 28 *Maria* sedit super petram et benedixit eam.

b *c. dativo*: *hominibus*: *cf.* PLAVT. Rud. 640 bene equidem tibi dico, qui te digna ut eveniant precor. Trin. 924 istum di perdant.... :: te potius bene dicere aequomst homini amico quam male. ITALA deut. 1, 11 (Hier. epist. 96, 18) deus ... addat vobis sicut estis millies et benedicat (VVLG. *add.* vobis, εὐλογήσαι ὑμᾶς), ut locutus est. psalm. 66, 2 (Aug. epist. 93, 35). 117, 26 (Hier. epist. 20, 4) benediximus vobis de domo domini. Mal. 2, 17 (Lucif. Athan. 1, 38) et ipsis benedicet *deus* (καὶ ἐν αὐτοῖς αὐτὸς εὐδόκησε; VVLG. et tales ei placent). EPIST. pontif. 253 Hier. epist. 35, 5 (HIER. epist. 68, 1). HIER. epist. 24, 2 in matris utero benedicitur ei. 73, 1 tanto patriarchae (73, 4. 6 *cf.* Hebr. 7, 1). 100, 5. 120, 1 maledicentibus (PAVL. NOL. epist. app. 2, 18). VVLG. gen. 9, 1 benedixit ... deus Noe et filiis eius. 27, 19. 30, 30 ad introitum meum. deut. 7, 13 fructui ventris tui. 15, 4 in terra (28, 3 *al.*). 16, 15 in cunctis frugibus. 33, 11 benedic, domine, fortitudini eius. II reg. 6, 18 populo in nomine domini (I par. 16, 2). I par. 4, 10 si benedicens benedixeris mihi. Iob 31, 20 si non benedixerunt mihi latera eius (*pauperis*). psalm. 27, 9 hereditati tuae. 71, 15 Luc. 6, 28. 24, 50 elevatis manibus. *et passim*. PAVL. NOL. carm. 25, 199 LEO M. serm. 1 p. 141^{A} AVELL. p. 760, 6. 761, 24. 762, 6. 764, 19 *al.* PROSP. in psalm. 128, 8 SALV. gub. 1, 35. *nota*: VVLG. gen. 27, 41 pro benedictione, qua benedixerat ei pater. 49, 25 *et* 28 *v.* benedictio *p. 1873, 43*). VVLG. deut. 29, 19 ut ... benedicat sibi in corde suo dicens (ἐπιφημίσηται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ λέγων). *rebus*: VVLG. exod. 20, 11 benedixit dominus diei sabbati. 39, 43 quae postquam Moyses cuncta vidit completa, benedixit eis. I reg. 9, 13 hostiae. II reg. 21, 3. Iob 1, 10 operibus manuum eius. Luc. 9, 16 *panibus*. *nota*: AVG. epist. 175, 5 benedicendo super populum dicere. LICENT. carm. ad Aug. 46 cum ... sanctum ... super benedixeris ignem.

c *sine obiecto, haud raro i. fere q. orare*: VVLG. deut. 10, 8 ut ... benediceret *tribus Levi* in nomine illius usque in praesentem diem. 21, 5 ut ... benedicant *sacerdotes* in nomine eius. psalm. 61, 5 ore suo benedicebant et corde suo maledicebant. 108, 28. prov. 11, 25 anima quae benedicit impinguabitur. Agg. 2, 20. Matth. 14, 19 acceptis ... panibus ... aspiciens in caelum benedixit et fregit (Marc. 6, 41 *cf.* HIL. in Matth. 14, 11). 26, 26 (Marc. 14, 22 Luc. 24, 30). Rom. 12, 14 benedicite et nolite maledicere. I Cor. 4, 12. 14, 16 spiritu. PAVL. NOL. epist. 23, 45. AVG. epist. 149, 16 orationes *accipiamus dictas*, cum benedicitur et sanctificatur. PS. AVG. serm. 33, 2. VICT. VIT. 2, 30 benedicite, benedicite et orate pro me. ALC. AVIT. c. Arr. 19 p. 8, 29 quod perperam crediderant, benedicendo sanamus. BENED. reg. 9, 9 dicto versu benedicat abbas. 11, 15. 44, 19.

d *usus liberior*: *pro salutare*: ITALA IV reg. 4, 29 (Tert. adv. Marc. 4, 24 p. 222 Oehl.) quemcumque conveneris in via, ne benedixeris eum (εὐλογήσεις; VVLG. salutes) — id est ne salutaveris —, et qui te benedixerit (εὐλογήσῃ; VVLG. salutaverit), ne responderis ei — id est ne resalutaveris. VVLG. II reg. 6, 20 reversusque est David, ut benediceret (εὐλογῆσαι) domui suae (I par. 16, 43). III reg. 1, 47 ingressi servi regis benedixerunt domino nostro. IV reg. 10, 15. Is. 66, 3 qui recordatur thuris, quasi qui benedicat idolo (ὁ διδοὺς λίβανον εἰς μνημόσυνον ὡς βλάσφημος). ENNOD. epist. 9, 5, 2 ut vicaria mihi stili promulgatione benedicas. BENED. reg. 25, 10 nec a quoquam benedicatur transeunte. 66, 7 'deo gratias' respondeat aut benedicat (*var.* benedic). *pro valedicere*: ITALA Iob 2, 5 (Hier. epist. 66, 12 *al.*) tange ossa eius et carnes, nisi in faciem benedixerit tibi (VVLG. Iob 1, 11). VVLG. II reg. 13, 25 cum ... noluisset ire, benedixit ei. 19, 39. III reg. 8, 66 regi. Iob 2, 9 benedic deo (εἰπόν τι ῥῆμα εἰς κύριον) et morere. *κατ' εὐφημισμὸν pro exsecrari, maledicere*: *cf.* AVG. quaest. hept. 7, 21 *locutio* solet *e contrario* intellegi; sicut dicitur ... benedixit regi pro maledixit, sicut scriptum est in Regnorum libro de Nabuthe. VVLG. III reg. 21, 10 falsum testimonium dicant: benedixit (εὐλόγησε) deum et regem. 21, 13 benedixit (εὐλόγηκας) Naboth deum et regem (*cf.* RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 19 quasi qui benedixisset, id est blasphemasset deum). Iob 1, 5 ne forte peccaverint filii mei et benedixerint deo in cordibus suis (μή ποτε οἱ υἱοί μου ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν κακὰ ἐνενόησαν πρὸς θεόν).

synonyma: *ad 1*: collaudare, exaltare, glorificare, laudare. *ad 2*: sanctificare, (consecrare). *opposita*: blasphemare, maledicere. *ad 1*: murmurare.

part. pro adi. **benedictus**, -a, -um. *i. q. laudandus, beatus (beatissimus), fortunatus, gratiam dei expertus* (*cf. p. 1868, 63 et 80*): *de lectoribus*: TERT. orat. 1 consideremus itaque, benedicti, ... sophiam. cult. fem. 2, 5 benedictae. 2, 9 (*cf.* bapt. 20 *p. 1868, 69*). *de clericis*: TERT. pudic. 13 bonus pastor et benedictus papa contionaris. praescr. 30 sub episcopatu Eleutheri benedicti. RVFIN. hist. mon. 15 p. 434^{D} aegris benedictum panem misit. 16, 439^{A} veni, benedicte. PAVL. NOL. epist. 3, 6 benedictos sanctitatis tuae comites. 4, 1 benedicti et venerabilis nobis episcopi. 5, 2 frater vere sanctissime et merito benedicte. 50, 2 benedicte doctor Israel (*i. Augustinus*). VICTRIC. 4 benedicte Ambrosi. AVELL. p. 71, 27 viro. SIDON. epist. 7, 9, 16 Simplicius. *de martyribus*: TERT. mart. 1 martyres (LVCIAN. Cypr. epist. 22, 2). CORIPP. Iust. 2, 62 quos tibi ... solvemus honores pro tantis, benedicta (*sc. Maria*), bonis? *in titulis sepulcralibus*: CORP. VI 20513 (= CARM. epigr. 550) hic super ossua cineresq. tuos bene dicta quiescis. 25408 animulae bonae et benedictae. 28661 (= CARM. epigr. 1792) benedicta hic sum, in patrono meo semper pia. 29642 (= CARM. epigr. 1292) dulcis aput Manes Zoe benedicta moraris. X 7563 memoriae Atiliae L. f. Pomptillae benedictae. XII 2111 (= CARM. epigr. 846) hic pausat Eufrasius benedictus in pace. *de sanctorum corporibus*: TERT. bapt. 8 ille sanctissimus spiritus super emundata et benedicta corpora ... a patre descendit. VEN. FORT. Mart. 1, 496 ut tetigit benedictas ore salivas (*sc. Martini*). 4, 393 benedicta viri ... ora. *nota*: VINCENT. LER. 16, 22 p. 25 beata ... ac veneranda, benedicta et sacrosancta confessio, quae.

substantive **benedictum**, -ī *n.* GLOSS. II 502, 56 εὐλογία (534, 28). *i. q. benedictio*: LACT. inst. 2, 3, 5 ut ob benedicta potius quam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ob maledicta morerere. 6, 18, 10 maledicenti benedicto respondeat. ira 5, 7 qui haec fecerit, diligitur praefertur ornatur benedictis votisque celebratur. RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 3 non ... pro maledictis, sed pro benedictis et laudibus convicia et maledicta restituit. **benedicta,** -ae *f. nomen herbae.* GLOSS. III 546, 29 fu benedicta. 582, 52 fu i. herba benedicta (632, 19). 612, 8 fu id est valeriana vel (h)erba benedicta. 586, 13 alosintus (*i.* ἀλὸς ἄνθος) benedicta maior. 607, 33 alos antus id est benedicta maior (616, 14). PS. APVL. herb. 62 pr. Graeci lagopum, Romani vocant eam herbam benedictam, leporinum pedem.

benedicta *v. l. 4.* **Benedicta** *v.* Benedictus.

benedictio, -ōnis *f. a* benedicere *secundum gr.* εὐλογία, *quod* LXX *pro* בְּרָכָה *usurpaverunt. cf.* Barachel. GLOSS. II 318, 13 εὐλογία (555, 65 *cf.* p. XIV l. 3. III 440, 25). *forma vulg.* benedixio: INSCR. christ. Brit. 122. GRAMM. suppl. 298, 3 per t litteram, non per c scribi debet.

I *i. q. laudatio, laus (imprimis dei), cf.* benedico *1*: *num. singul.*: ITALA psalm. 88, 53 (Aug. civ. 17, 12) benedictio domini (VVLG. benedictus dominus, εὐλογητὸς κύριος) in aeternum. TERT. orat. 3 p. 182, 20 hoc benedictionis vice fungitur. HIL. in psalm. 134, 2 praestare autem laudi benedictionem non ambiguum est. primus enim honor in benedictione positus est, sed consummatur in laude. HIER. epist. 21, 15 ad benedictionem domini ... propheta ... cohortatur. 69, 4 illum naturae et benedictioni servientem. VVLG. II reg. 14, 17 sicut ... angelus dei, sic est dominus meus rex, ut nec benedictione nec maledictione moveatur (ὁ βασιλεὺς τοῦ ἀκούειν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ πονηρόν). II par. 20, 26 in valle benedictionis; etenim, quoniam ibi benedixerant domino, vocaverunt locum illum: vallis benedictionis (*cf.* HIER. epist. 108, 11). II Esdr. 9, 5 benedicant nomini gloriae tuae excelso in omni benedictione et laude. sap. 16, 28 praevenire solem ad benedictionem tuam (ἐπ' εὐχαριστίαν σου). apoc. 4, 9 cum darent illa animalia gloriam et honorem et benedictionem (εὐχαριστίαν) sedenti super thronum. 5, 12 accipere. 5, 13. 7, 12. PAVL. NOL. epist. 15, 3 dignamini eis gratulationem debitam et meritam benedictionem operis sui mittere. carm. app. 2, 70 haec ... benedictio (*sc. trinitatis*) me consecrat. 2, 75. AVG. in psalm. 102, 29 benedictio a capite (*sc. psalmi*), benedictio in fine; a benedictione profecti sumus, ad benedictionem redeamus, in benedictione regnemus. LEO M. serm. 29, 1 p. 227^A angelorum ... in honorem dei una benedictione dicentium. SACR. Leon. p. 323 quo *Elisabeth* beatae Mariae fructum sedula voce (benedictione *gloss. add.*) susciperet. CAES. AREL. reg. mon. 21 dicite benedictionem 'laudate dominum' (psalm. 148—150). benedictione benedicere *v. sub* benedico *p. 1868, 4.* *num. plur.*: *nota*: PS. APVL. Ascl. 26 ut ... deus ab hominibus ... frequentibus praeconiis benedictionibusque celebretur. CYPR. laps. 1 ut ... benedictiones eius (*dei*) et laudes semper et ubique cum gloria praedicemus. VVLG. Sirach 47, 7 laudavit eum (*David*) in benedictionibus domini (ᾔνεσεν αὐτὸν ἐν εὐλογίαις κυρίου). Mal. 2, 2 maledicam benedictionibus vestris (καταράσομαι τὴν εὐλογίαν ὑμῶν). BENED. reg. 12, 7 *dicantur* benedictiones (*i. canticum trium puerorum; cf.* Dan. 3, 57). *nota*: *i. q. verba bene composita*: VVLG. Rom. 16, 18 per dulces sermones et benedictiones (διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας) seducunt corda innocentium.

II *bonorum faustorumque precatio vel largitio ('Segen'), cf.* benedico *2*:

1 *a deo vel hominibus dicta vel porrecta*: **a** *super homines*: *num. singul.*: ITALA gen. 27, 38 (Ambr. parad. 14, 72) numquid una benedictio tibi est, pater? 28, 4 (Aug. civ. 16, 38 p. 185, 27. 186, 9) det *deus* tibi benedictionem Abraham (*cf.* PS. HIL. dedic. eccl. p. 883^A VVLG. exod. 32, 29 *al.* AVG. civ. 14, 21 tit. BENED. reg. 11, 22). deut. 11, 29 (Lugd.). psalm. 3, 9 (Hier. epist. 28, 2 Aug. epist. 140, 71 = VVLG.) super (ἐπὶ) populum tuum benedictio tua. 20, 4 (Aug. c. Pelag. 2, 9, 21) praevenisti eum in benedictione dulcedinis (ἐν εὐλογίαις χρηστότητος, VVLG. -nibus). *add.* AVG. *ibid. paulo infra*: benedictio dulcedinis est gratia dei (*cf.* PAVL. NOL. epist. 15, 1). ITALA psalm. 128, 8 (Hier. epist. 78 mansio 31 *cf.* PRISCILL. tract. 11 tit.). TERT. idol. 14 p. 45, 25 benedictio est nominis (*sc. Christianorum*) maledictio (*subi.*) custoditae disciplinae. 22 p. 55, 21 ut non semper reiciat *Christo initiatus* immundam benedictionem (*sc. per deos nationum*). p. 55, 27 benedictionis gratiam (FIRM. err. 18, 3 optulit. HIER. epist. 51, 6 SIDON. epist. 7, 9, 15. VVLG. deut. 23, 5 vertit). test. anim. 2 p. 136, 18. 136, 21 in maledictum convertis ⟨bene⟩dictionem dei (VVLG. II Esdr. 13, 2 GREG. M. epist. 9, 218 p. 206, 30). bapt. 6 habemus ⟨per⟩ benedictionem eosdem arbitros fidei, quos et sponsores salutis (*sc. trinitatem*). uxor. 2, 6 divina. adv. Marc. 3, 18 p. 146 Oehl. Iacob in Simeonem et Levi ⟨exporrigens benedictionem *add. cd*⟩. CYPR. epist. 63, 4 p. 703, 15 circa Abraham benedictio illa (*sc. Melchisedech*) praecedens ad nostrum populum pertinebat (AVG. civ. 16, 38 p. 186, 6). p. 704, 6. COMM. apol. 297 patriarchae Iacob (*genet.*) benedictio vera paruit (*i. apparuit*) in gentes. LACT. epit. 59 (64), 1 non maledicet umquam, qui sperabit a deo benedictionem (HIL. myst. p. 15, 22). 67 (72), 4 descendet a deo pluvia benedictionis matutina et vespertina (*cf.* VVLG. Ezech. 34, 26 *p. 1873, 68*). ITIN. Silv. 24, 6 dicet episcopus stans benedictionem super cathecuminos (VVLG. Tob. 9, 10). HIL. c. Const. 10 caput benedictioni submittis, ut fidem calces. myst. p. 3, 13. 10, 31 (*opp.* maledictio). 12, 10. 13, 6 benedictionem, quae Esau erat parata, praeripuit (VVLG. gen. 27, 36 surripuit. *cf.* HIER. epist. 36, 15 ENNOD. opusc. 2, 29 p. 296, 17 eripuit). 13, 29. 13, 31 benedictionis ratio. 14, 13 exordium. 14, 23. 15, 5 confirmatione. 15, 16 demutationem. 15, 18 (*syn.* sanctificatio). 15, 30. 15, 33 (HIER. epist. 100, 12) PRISCILL. tract. 11 tit. can. 9 p. 116, 1 AMBR. parad. 14, 72. 15, 74 caelesti. inst. virg. 12, 77 congruere illum locum cum benedictione vel prophetia Iacob. myst. 9, 50 quod benedictio consecravit, maioremque vim esse benedictionis quam naturae. HIER. epist. 22, 21 liberorum. 36, 16 *bis* benedictionis ... repromissio. 36, 17 *dominum* benedictionem primam Iudaeorum populo detulisse (*ibid. iterum*). 51, 4. 65, 9 effusio gratiae et benedictionis in sempiternum. 96, 19 benedictionis vocibus (*opp.* maledictione). 100, 12 mariti uxorisque foedera non ob benedictionem, sed ob peccatum iuncta. *ibid.* fuisse eas (*animas*) ⟨in⟩ benedictione (VVLG. psalm. 36, 26 Sirach 45, 1. 46, 14 I Macc. 3, 7). *ibid.* non peccantes benedictionem merentur (ANON. Vales. 10, 46 promerendae). *ibid.* benedictione donantur (VINCENT. LER. 7, 11 AVELL. p. 540, 10 SIDON. epist. 9, 8, 1). tract. in psalm. I 66 p. 35, 3 maledictio nos eiecit de paradiso: reducat benedictio. VVLG. gen. 26, 29 cum pace dimisimus *te* auctum benedictione domini. 27, 12 timeo ... maledictionem pro benedictione. 27, 35 accepit benedictionem tuam (psalm. 23, 5 RVFIN. Adamant. 1, 16 p. 35, 26 AVG. civ. 16, 36. 22, 8 ab episcopo. CONC. Epaon. a. 517 p. 27, 10 BENED. reg. 35, 25 *al.*). gen. 27, 36. 40 in pinguetudine terrae et in rore caeli desuper erit benedictio tua (*cf.* AVG. civ. 16, 37 serm. 4, 7). 33, 11 suscipe (I reg. 25, 27). num. 23, 20 prohibere. deut. 12, 15. 28, 8. 33, 16 benedictio illius, qui apparuit in rubo, veniat super caput Ioseph (Iob 29, 13 *al.* PAVL. NOL. epist. 14, 4). Ios. 8, 34 verba benedictionis (SVLP. SEV. epist. 2, 4). Tob. 6, 21 benedictionem consequeris, ut filii ex vobis procreentur incolumes (6, 22). 7, 15 impleat *deus* ... suam. psalm. 20, 7 dabis eum in benedictionem in saeculum. 132, 3. 144, 16 imples omne animal benedictione. prov. 10, 22. 20, 21. sap. 15, 19 effugerunt ... dei laudem et benedictionem. Sirach 3, 10 ut superveniat tibi benedictio ab eo (*sc. patre tuo*) et benedictio illius in novissimo maneat (AVG. civ. 14, 21 benedictio nuptiarum ... et in delinquentibus). 3, 11. 7, 36 perficiatur. 36, 19 (AVG. civ. 14, 22). Is. 44, 3 effundam ... super stirpem tuam (Mal. 3, 10. SACR. Leon. p. 350 benedictionis sanctae clementiam). Ezech. 44, 30 Ioel 2, 14. Rom. 15, 29 in abundantia benedictionis [euangelii] Christi veniam. Hebr. 12, 17 hereditare benedictionem (I Petr. 3, 9). Iac. 3, 10 ex ipso ore procedit benedictio et maledictio. RVFIN. Adamant. 1, 16 p. 33, 25. PAVL. NOL. epist. 26, 3 consolationem istius benedictionis. AVG. civ. 10, 8 (epist. 137, 15). 14, 22. 16, 1 p. 121, 8 Noe ... filios ... prophetica benedictione commendat. 16, 37 p. 184, 7 percipienda. p. 184, 16 benedictio ... Iacob praedicatio est Christi. p. 185, 1 promissam (16, 41 tit. *al.* LEO M. serm. 26, 2 p. 213^C AVG. civ. 18, 27). p. 185, 6 confirmat benedictionem (serm. 4, 20. 22). 16, 39 benedictionem ab ... angelo ... impetravit; ac sic huius nominis inpositio benedictio fuit. 22, 24 p. 609, 27. 611, 3. c. Iul. op. imperf 1, 70 frequentatā. 1, 132 quaesivit benedictionem, quam spreverat. serm. 4, 14 (4, 18). epist. 41, 2 in psalm. 66, 9. SVLP. SEV. chron. 1, 12, 7 cum ... benedictionis merito maiori minorem praeposuisset, filios omnes benedictione *Iacob* lustravit. epist. 2, 4. 2, 16. CASSIAN. inst. 4, 19, 2 benedictionis mercedem. AVELL. p. 72, 13 praestare (ALC. AVIT. epist. 28 p. 58, 28 ENNOD. opusc. 2, 90 p. 315, 9). p. 424, 27 ⟨non⟩ nihil divinae benedictionis hauserunt: in qua ... benedictione sanctitas continetur. 696, 12 praerogativam benedictionis vestrae. PROSP. in psalm. 108, 18 benedictionis auctorem (*ibid. iterum*). SALV. gub. 1, 35 SIDON. epist. 9, 2, 1. FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 13, 7 *Christus* stupenda benedictione conceptus est. epist. 12 p. 218, 25. ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 14, 27 (*opp.* creatione). c. Eutych. 2 p. 29, 2. epist. 14 p. 47, 25 ex quodam supernae benedictionis irriguo. 20 p. 53, 28 gemina (*sc. papae urbis Romae et Hierosolymitani*) nobis veniat benedictione firmamentum. ENNOD. opusc. 2, 30 p. 297, 1 congruentem moribus filii ... contulit. 3, 177 p. 377, 9 perceptā. 9, 10 p. 418, 15 supernae ... munus (epist. 6, 38, 2 p. 171, 20. 8, 10, 1 p. 207, 5). 10, 10 p. 421, 24 tribuendam. epist. 9, 31, 4 p. 255, 10 caelesti. CORIPP. Iust. 2, 270 GREG. M. epist. 11, 38 p. 310, 24 BENED. reg. 71, 14. SERM. Caspari anecd. p. 323, 15 spiritus sanctus visibilia et invisibilia potestate et benedictione supereminet. PAPYR. Marini 1 nostram ... condonamus. 2 apostolicam. *nota*: benedictionem *vel* -ne benedicere *v. sub* benedico *p. 1868, 4 et 1870, 10.*

technice benedictio sollemniter facta i. q. consecratio, ordinatio (*cf.* benedico *p. 1869, 28*): *clericorum*: *cf.* LEO M. serm. 4, 1 p. 149^A *p. 1873, 75.* AVELL. p. 64, 10 benedictionem *Bonifatii episcopi* competenti tempore ... celebratam. SIDON. epist. 7, 6, 9 si benedictione succidua *clericus defungens* non accipiat dignitatis heredem. CONC. Epaon. a. 517 p. 19, 17 (*syn.* l. 13 ordinatio). CONC. Aurel. a. 533 p. 63, 17 feminae, quae benedictionem diaconatus actenus contra interdicta canonum acceperunt (*cf.* CONC. Aspas. a. 551 p. 114, 9 CONC. Lugd. a. 583 p. 154, 9 CONC. Autiss. a. 573—603 p. 181, 16 *et* 18). p. 63, 21 diaconalis. CONC. Arvern. a. 535 p. 68, 13 divino munere benedictione percepta (CONC. Matisc. a. 583 p. 158, 4). CONC. Aurel. a. 538 p. 75, 17. a. 549 p. 102, 1 clericus post acceptam benedictionem cuiuslibet loci

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vel ordinis. p. 102, 16. *monachae*: ALC. AVIT. epist. 55 p. 84, 10 sponsam Christi devotam et in sancti altaris thalamo benedictione dotatam. *pro ipsis personis benedicentibus vel benedictis*: VVLG. Is. 19, 24 Israel benedictio in medio terrae, cui benedixit dominus (εὐλογημένος ἐν τῇ γῇ, ἣν εὐλόγησε κύριος). Ezech. 34, 26 ponam eos in circuitu collis mei benedictionem. Zach. 8, 13 salvabo vos et eritis benedictio (*opp.* eratis maledictio). ORIENT. carm. app. 3, 156 tu sublime sedens agios, benedictio nostra. HIER. epist. 100, 12 iustis multitudo liberorum pro benedictione promittitur. *inde honorifica adlocutio episcoporum*: AVELL. p. 73, 5 ut desiderato benedictionis tuae frueremur aspectu. p. 73, 18. 74, 13. PAVL. PETRIC. Mart. praef. 2 si ita iussisset vestra benedictio. ALC. AVIT. epist. 74 p. 91, 16. *usus liberior*: *i. q. salutatio* (*cf.* benedico *p. 1870, 31*): TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 222 quae est ... inter vias benedictio nisi ex occursu mutua salutatio? SIDON. carm. 16, 82 hospite te nostros excepit protinus aestus pax, domus, umbra, latex, benedictio, mensa, cubile. BENED. reg. 53, 42 salutatis humiliter ... et petita benedictione. 63, 27 iunior a priore benedictionem petat. *i. q. pax* (?): VVLG. Is. 36, 16 facite mecum benedictionem (εἰ βούλεσθε εὐλογηθῆναι *cf.* IV reg. 18, 31). *i. fere q. auxiliatio*: SIDON. epist. 7, 2, 4 sancti Eustachii ... actutum dicto factoque gemina benedictio (*syn.* cura). *i. q. exsecratio, maledictum* (?, *cf.* benedico *p. 1870, 46*): ALC. AVIT. epist. 26 p. 57, 16 Donatistarum nomen ne diu in loco vivere possit alieno, benedictione protinus sepelite vitali. *i. q. permissio, approbatio* (*cf. infra l. 79 sqq.*): GREG. M. epist. 6, 28 qui (*clerici*) de hac urbe temerario ausu sine nostra praesumpserunt benedictione decedere. *i. fere q. oratio* (*cf.* benedico *p. 1870, 18 sqq.*): BENED. reg. 11, 22 data benedictione incipiant matutinos. 17, 21 benedictione ... missae fiant. INSCR. christ. Brit. 122 quicunque explicaverit hoc nomen (*sc. Christi*), det benedixionem pro anima Hiroidil filius Carotinn.

num. plur.: ITALA deut. 11, 26—27 (Lugd.) do vobis ... benedictiones et maledictiones (τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν. *item sing.* VVLG.; *cf.* deut. 30, 19 TERT. scorp. 2 p. 148, 3 LVCIF. Athan. 1, 6 p. 74, 22). ITIN. Silv. 10, 7 quas dixerat *Moyses* super filios Israhel. HIL. trin. 4, 30 sibi (*Iacob*) ... omnes benedictiones, quas Abrahae et Isaac dederat impertientem *dominum* (EVOD. epist. ad Val. 7). 5, 19 GAVDENT. serm. 5 p. 875[B]. PRISCILL. tract. 10, 135 benedictionum gratia (*opp.* maledictionum disciplina). AMBR. hex. 2, 4, 16 parad. 14, 72 HEGES. 4, 17. HIER. in Gal. 5, 22 p. 511 inter octo euangelii benedictiones scribitur. epist. 146, 2 in domesticis conviviis *diaconos* benedictiones ⟨pro⟩ (*add. Gratianus*) presbyteris dare. VVLG. gen. 27, 29 benedictionibus replebitur (SACR. Leon. p. 302. VVLG. Sirach 37, 27 implebitur). 28, 4 (*cf. p. 1871, 58*). 49, 25 benedicet tibi benedictionibus caeli desuper, benedictionibus abyssi iacentis deorsum, benedictionibus uberum et vulvae. 49, 26 benedictiones patris tui confortatae sunt benedictionibus patrum eius. 49, 28 deut. 28, 2. 33, 23 psalm. 20, 4 *v. p. 1871, 62* Sirach 40, 17. II Cor. 9, 6 qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet. RVFIN. Adamant. 1, 20 praeripiendis. Orig. in gen. 17 tit. de benedictionibus patriarcharum (*cf.* RVFIN. patr. tit. PAVL. NOL. epist. 47, 2 PAVL. MED. bened. tit.). 1 praef. 3. 2 praef. p. 313[B] PAVL. NOL. epist. 23, 3 AVG. civ. 16, 9 serm. 4, 18. epist. 175, 5 contradicitur ... benedictionibus nostris, ut. 179, 4 resistitur. AVELL. p. 762, 8. SACR. Leon. p. 339 tuas iugiter adsequantur, quas ... exspectant.

b *super res* (*plerumque corporeas, raro actiones*): ITALA Hebr. 6, 7 (Tert. pudic. 20) terra ... benedictionem dei consequitur (*cf.* HIER. epist. 147, 12 VVLG. deut. 33, 13). FILASTR. 72, 2 *escas* deus cum benedictione humano generi tribuit. GAVDENT. serm. 11 p. 925[A] sabbati diem benedictione sua sanctificatam. PAVL. NOL. epist. 13, 12 *Christi* munere et benedictione copiosos ... panes ... accepisti (AVG. serm. 234, 2). SVLP. SEV. dial. 3, 3, 3 oleum sub Martini benedictione crevisse (*cf.* 3, 3, 6). PAVL. PETRIC. Mart. 2, 528. ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 28, 29 quibus (*apostolis*) convesci commissa (*sc. super panem*) benedictione (*cf.* Luc. 24, 30) *Christus redivivus* dignatus est. epist. 7 p. 37, 23 benedictio, quae rebus fide carentibus ... inpenditur, nec purgat maculam nec explicat rugam. TERT. pudic. 14 p. 248, 27 ut sacramento benedictionis exauctoraretur *maledicta*. 16 p. 255 studet compescere *Paulus* benedictionis concubitum, ne maledictionis excusetur. VVLG. Sirach 40, 28 timor domini sicut paradisus benedictionis. Ezech. 34, 26 pluviae benedictionis erunt. I Cor. 10, 16 calix benedictionis cui benedicimus. PAVL. NOL. epist. 31, 2 rem (*i. crucis particulam*) tantae benedictionis. CASSIAN. inst. 5, 30, 2 benedictionis oleum. *in usu ecclesiastico technice i. q. consecratio, dedicatio* (*cf.* benedico *p. 1869, 55 sqq.*): EPIST. pontif. 630 Löwenfeld n. 2 p. 1 (*a. 493*) benedictionem supra memoratae basilicae solemni veneratione depende. SACR. Leon. p. 483 tit. benedictio fontis. LEO M. serm. 4, 1 p. 149[A] effuso benedictionis unguento (*in consecratione pontificis*). ENNOD. opusc. 9 tit. benedictio cerei (10 tit.). GREG. M. epist. 2, 9 benedictio optata (*sc. basilicae*) proveniat (*syn.* dedicatio). *nota*: *i. fere q. approbatio* (*cf. supra l. 24*): ALC. AVIT. epist. 15 p. 48, 3 benedictionem (*episcopi*) ... flagito operi imperfecto (*sc. libro a se conscripto*).

2 *consecratio, sanctificatio per res* benedictas (imprimis 'sacramenta') *effecta*: *nota*: EXPOS. mundi 36 quem (*Nilum*) ... habitantes magna benedictione implentur. TERT. bapt. 8 p. 207, 7 manus imponitur per benedictionem advocans et invitans spiritum sanctum. PAVL. NOL. epist. 19, 4 quem de benedictione manus tuae ... esse renovatum (CONC. Aurel. a. 511 p. 5, 12). *nota*: TERT. bapt. 8 p. 207, 16 ut Christum (*i.* X) deformantes (-tis *cod.*) *manus Iacob* iam tunc portenderent benedictionem (*i. fere q. prophetiam; cf.* AMBR. *p. 1872, 7* AVG. *p. 1872, 43 al. v.* benedico *p. 1868, 28 sqq.*) in Christum futuram. PAVL. NOL. epist. 49, 14 p. 402, 22 de ipso crucis ligno aliquid ... habere, benedictio est. AVG. civ. 22, 30 *diei septimi* benedictione et sanctificatione pleni atque refecti. epist. 31, 9 panis quem misimus uberior benedictio fiet dilectione accipientis vestrae benignitatis. 61, 2 benedictionem ordinationis. LEO M. serm. 61, 5 p. 349[B] omnium charismatum benedictione ditamur. ITIN. Anton. Plac. rec. A 12 descendunt in fluvio pro benedictione (*cf.* 17. 22. 24). SACR. Leon. p. 300 ut doni tui (*sc. eucharistiae*) fiat nobis et benedictio copiosa et larga protectio (p. 327). FAVST. REI. grat. 1, 14 p. 47, 14 benedictione chrismatis induatur. CONC. Epaon. a. 517 p. 27, 10. GREG. M. epist. 14, 2 p. 421, 29 sacri mysterii benedictionem. 3, 3 p. 161, 4 benedictione tunicae (*sancti Iohannis*) perfruamur. 9, 1 benedictione viatici non priventur (*cf.* 13, 47). *nota plur.*: SVLP. SEV. epist. app. 2, 1 sacramentorum benedictionibus (*cf.* SACR. Leon. p. 369). LEO M. serm. 59, 7 p. 341[C] crux tua omnium fons benedictionum, omnium est causa gratiarum. 75, 2 p. 401[B] imbres charismatum, flumina benedictionum. *rarius de rebus incorporeis*: HIL. in Matth. 11, 10 inobedientiae maledictum cum obedientiae benedictione decernitur. PAVL. NOL. epist. 13, 11 euangelicae benedictionis ubertas. AVG. serm. 351, 1 gratiae benedictio. CASSIAN. conl. 13, 15, 1 Zacchaeum ... non solum suscipit, verum etiam benedictione cohabitationis inlustrat. CONC. Epaon. a. 517 p. 24, 7 sola eis (*viduis*) paenitentiae benedictione ... inponenda (*cf.* CONC. Aurel. a. 538 p. 81, 14. 81, 16). *plur.*: FAVST. REI. spir. 1, 13 p. 126, 8 diversarum donantur benedictiones linguarum *apostolis*.

3 *inde translate pro ipsa re benedicta vel benedicenda*: *i. q. munus, xenium*: ITALA iud. 1, 15 (Lugd.) da mihi benedictione⟨m⟩ ... et dabis mihi benedictionem aquae (VVLG. da et irriguam *terram* aquis, δώσεις μοι λύτρωσιν ὕδατος). VVLG. I reg. 30, 26 accipite benedictionem de praeda hostium. IV reg. 5, 15. II Cor. 9, 5 praeparent repromissam benedictionem, hanc paratam esse sic quasi benedictionem, non tamquam avaritiam. PAVL. NOL. epist. 7, 3 panes quinque tibi pariter et filio ...; non enim potuimus a benedictione secernere, quem cupimus eadem nobis gratia penitus annectere. SVLP. SEV. dial. 2, 12, 6 (*syn.* xenium, munus). GREG. M. epist. 13, 28 benedictionem parvulam sanctitati vestrae L solidos transmisi. 5, 42 p. 337, 2 benedictionem ... vestram (*sc. Anastasii episcopi*) suscepimus bene redolentem, bene sapientem. 5, 46. 7, 9. 7, 29 p. 477, 1. 10, 21 p. 258, 31 benedictionem ... sancti Marci euangelistae et vestrae beatitudinis (*Eulogii patriarchae*) accepi (13, 45 p. 408, 17). *plur.*: HIER. epist. 72, 1 in benedictionibus et tuis et illius perferendis fidelis. GREG. M. epist. 8, 2 p. 4, 6 benedictiones ... locupletissimas (p. 4, 8). *res sanctorum verbis vel usu benedictae*: SVLP. SEV. dial. 3, 3, 5 cunctis metu exterritis benedictionem dei (*i. oleum benedictum*) perisse, ampulla ... incolumis est reperta. GREG. TVR. Mart. 3, 60 ab hac benedictione (*i. liquore*) potati sanati sunt. *praecipue i. q. sanctuarium, reliquiae*: PAVL. NOL. epist. 31, 1 desiderare te ad basilicam ... de sacris sanctorum reliquiis benedictionem. 32, 8 hanc de cruce benedictionem ... in promptu habere, ne semel condita in altario non semper ad manum ... praesto sit. SVLP. SEV. dial. 2, 8, 9 una earum (*virginum*) ... partem straminis, in quo iacuerat *Martinus*, quam sibi pro benedictione collegerat, energumeno ... de cervice suspendit. ITIN. Anton. Plac. rec. A 18 lucerna ..., ex qua benedictionem tulimus (*ibid. iterum*). 42 qui (*oleum*) pro grande benedictione tollitur (*ibid. iterum*). ENNOD. epist. 2, 14, 5 p. 55, 20 beatorum martyrum Nazari et Romani benedictionem (*i. reliquias*) poscentes. SACR. Leon. p. 329 ut ... magnificae benedictionis (*sc. viscerum Iohannis et Pauli*) non deesset auxilium. GREG. M. epist. 3, 33 transmisimus ... beati Petri apostoli benedictionem, crucem parvulam, cui de catenis eius beneficia sunt inserta. 3, 47 claves beati Petri ... tibimet pro benedictione transmisi. 4, 27. 4, 30 dum frequenter ex catenis eisdem (*sc. Pauli apostoli*) multi veniunt et benedictionem petunt, ut parvum quid ex limatura accipiant, assistit sacerdos cum lima. 6, 58 Isidorum ... benedictionem nobis sancti Marci euangelistae deferentem (3, 37 suscepi. 10, 21 p. 258, 31 accepi). 7, 33. 10, 12. 11, 1 transmisimus vobis de benedictione sancti Petri apostoli cucullam et tunicam. 11, 3 caballum. 11, 43. 12, 1. 12, 2. 13, 23 offertur. 13, 45 crucem parvolam. EVGIPP. Sev. cap. 22 sibi sancti Iohannis baptistae benedictionem ... deferendam (22, 1). 23, 2.

synonyma: benedictum. *ad I*: laus. *ad II*: sanctificatio. *saepius coniungitur cum* gratia. *opposita*: maledictio (-um), (blasphemia). *Münscher.*

benedictum, -us *v.* benedico *in fine.*

Benedictus, -a *cogn. et nomen singulare* (*signum*). SYMM. epist. 4, 53 Benedicti amici mei (9, 1). *fortasse idem*: CORP. VIII 12 F⟨la⟩vius Benedictus v. p. praeses provincia⟨e⟩ Tripolitanae (*cf.* 10489). CASSIOD. var. 1, 36, 1 locum te iubemus quondam Benedicti in Pedonensi civitate ... suscipere (1, 36, 2). CORP. XIV 246 (*a. 140*) II 2 C. Sossius Benedictus quinquenn. VII 23 L. Naevius Benedictus. XV

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1376 (*in lateribus, saec. II med.*) ex pr(aedis) Pomponiae Bassil(ae) Benedictus fec(it). CORP. VI 10192. 14199 M. Calpurnio Telesphoro Benedicto *liberto.* 16932 pater et ... mater fecerunt f(ilio) s(uo) Benedicto: hoc nomen inposuerunt sodale⟨s⟩. 31893 d 13. 31960 locus Benedicti v(iri) c(larissimi) et Iulianetis c. f. XIV 2078 Aelius Benedictus. IX 3975 *Caesaris verna.* XI 6683 (*in tegulis*) Q. Volusi Benedicti conductoris. III 9108 (*Salonis*) d. m. T. Gavio Benedicto.

nomen christianorum sequiore aetate frequens: LIB. pontif. p. 43, 2 *pater Marcelli papae.* Benedictus I papa: LIB. pontif. p. 159 CHRON. min. I p. 270 GREG. M. epist. 9, 87 *al.* *conditor ordinis monastici*: GREG. M. dial. lib. II *passim.* ISID. chron. II p. 476 RAVENN. Guid. p. 481, 13 *al.* *presbyteri*: AVELL. p. 475, 1 (*a. 495*). CONC. Rom. a. 499 p. 402. a. 502 p. 442. *monachus*: GREG. M. dial. 3, 18. *adde titulos*: CORP. XI 312 (*a. 551*, = CARM. epigr. 710) clauditur hoc tumulo Benedicti fida iugalis. INSCR. Notiz. degli scavi 1903 p. 282 (*Romae*). *mulieres*: IMP. M. AVR. εἰς ἑαυτόν 1, 17 μήτε Βενεδίκτης ἅψασθαι. CORP. VI 2279 Claudia Ianuaria Benedicta sacrorum hic sita est. 13546/7. 13799 Caecilia Baenedicta. 18698 Fulvia. 19353 Herennuleiae. 22350 Numicia. 24634 sibi et Pomponiae Euhodiae Benedictae (*ibid. compend.* Bened.). 28428 (= XI 6455ᵃ) Velciae Benedictae. X 3594 Iulia (VIII 16076). XI 1358 (*Lunae*) d. m. Cla⟨u⟩diaes Benedictaes Abascantus imperatorum hor⟨r⟩earius coniugi. III 623 Vibia. VIII 9502 Marcia. 12611 Numisia. CORP. VI 13545 d. m. anima sancta ca⟨s⟩ta nomen Benedicta. XI 3566 (*christ., a. 516*). V suppl. 761. INSCR. Notiz. degli scavi 1895 p. 509 Βενεδίκτα καὶ Πέτρος. CORP. VIII 9777. 21144 INSCR. christ. Rossi I n. 554 (*a. 406*). 776 (*inter a. 365 et 455*). *Ihm.*

benedicus, -a, -um [*cf. c.* bene dicere. *Th.*]. *i. q. laudandus* (*cf.* benedico *1*): ALC. AVIT. epist. 8 p. 40, 17 *basilicam* maximo construxit affectu et benedico munere vestr⟨o⟩. *adv.* **benedicē.** PLAVT. Asin. 206 inliciebas me ad te blande ac benedice (*i. bonis verbis dictis*). *Münscher.*

benedōrus, -a, -um *a* bene *et* odorus. *i. q. bene odoratus, bene olens*: CARM. epigr. 1569, 6 (*saec. III/IV*) in spica et casia es, benedora stacta et amomo.

benefacio, -fēcī, -factum, -ere. *in vetustiore sermone ubique fere videtur seponi* bene *et* facere, *postea propter subst.* beneficium *pro uno vocabulo sumitur.* *coniungitur inde a* PLAVTO *cum dativo vel constructione praepositionali; apud Christianos etiam cum accusativo.* GLOSS. benefacio εὐποιῶ.

1 *absolute*: PLAVT. Bacch. 402 cave sis te superare serv⟨o⟩m siris faciundo bene. Capt. 941 quod bene fecisti referetur gratia. Epid. 136 miserum est ingratum esse homini (-nem *codd.*) id quod facias bene. ego quod bene feci male feci. TER. Ad. 255 id demum iuvat si, quem aequomst facere, is bene facit. 948. VAL. MAX. 2, 5, 6 ceteros quidem ad benefaciendum (benefic- *A*¹) venerabantur, Febrem autem ad minus nocendum. SEN. dial. 7, 24, 3 domus ipsa divitis viri quantam habet benefaciendi materiam. benef. 1, 2, 2 magnitudini benefacientis (*cf.* 1, 7, 1. 2, 10, 3 *bis.* 2, 19, 1. 3, 13, 2. 4, 11, 3. 4, 12, 5. 4, 14, 4. 5, 10, 3. 5, 12, 7. 6, 7, 4 epist. 95, 49. 102, 18). TERT. test. anim. 2 p. 136 'deus bonus, deus benefacit' tua vox est. AMM. 16, 7, 5 benefaciendi avidus. AVSON. 419, 29 ad benefaciendum ... necopinus. AMBROSIAST. ad Gal. 6, 9 promptos nos ad benefaciendum esse. HIER. in Gal. 5, 22. VVLG. prov. 3, 27 noli prohibere benefacere eum qui potest (εὖ ποιεῖν ἐνδεῇ). si vales et ipse benefac (βοηθεῖν). sap. 7, 22 est in illa (*sapientia*) spiritus ... benefaciens (εὐεργετικόν). 16, 24 lenior ... ad benefaciendum (εἰς εὐεργεσίαν). Sirach 12, 1 si benefeceris (εὖ ποιῇς), scito cui feceris. Is. 1, 17 discite benefacere. act. 10, 38 *Christus* pertransiit benefaciendo (εὐεργετῶν). 14, 16 *deus* semet ipsum reliquit benefaciens (ἀγαθουργῶν). III Ioh. 6. 11. NOVELL. Theod. 1, 3, 1 pr. conscientia largitatis et benefaciendi provincia. NOT. Tir. 25, 100 benefacit. 26, 1.

2 *cum praepositione*: PLAVT. Amph. 184 bene quae in me fecerunt (*dii*), ingrata ea habui atque inrita. Capt. 416 quae me erga multa fecisti bene. Trin. 1128 si quid amicum erga bene feci aut consului fideliter.

3 *cum dativo*: PLAVT. Bacch. 616ᵃ nequior nemost neque indignior quoi di bene faciant. *sic saepius*: PLAVT. Men. 1021 at tibi di semper ... faciant bene. Mil. 570. 1419 Persa 488. Pseud. 272 di te ... si dignu's alio pacto neque ament nec faciant bene (*sc. tibi*). Rud. 1193 si cui homini dei esse bene factum volunt. TER. Ad. 918 di tibi ... bene faciant. LICIN. CALV. or. frg. Char. gramm. I 229, 9 at ita mihi Iovem deosque immortales velim bene fecisse ... ut ego pro certo habeo. CORP. XIV 493 (*Ostiae*) dii tibi quisquis es bene faciant (*cf.* VI 2335 *cum accus.*). PLAVT. Cist. 242 neque deos neque homines aequom est facere tibi posthac bene. Poen. 633 malo bene facere tandundemst periculum, quantum bono male facere. 635. 1212. 1216 bonus bonis bene feceris. Rud. 407 *dignus* cui deos atque homines censeam bene facere magis decere. Trin. 318. 328. 347. 633. CATO or. frg. 2 quod rei publicae bene fecissem ... nunc idem illud memorare non audeo (SALL. Catil. 3, 1 pulchrum est bene facere rei publicae). QVADRIG. hist. 79 deos bonis bene facturum. LIV. 36, 35, 4. MART. 5, 63, 5 faciat tibi sic bene Caesar, sic Capitolinus Iuppiter! :: immo tibi. FRONTO p. 59, 16 N. neve quod tu alii tribueris aut bene feceris, sibi quisque illud deperire ac detrahi putet. SEPT. SER. carm. frg. 10 inquit amicus ager domino: si bene mi facias, memini. PAVL. dig. 40, 5, 39, 1 *voluntas* circa bene faciendum coniunctis personis. TERT. adv. Marc. 1, 23 alieno benefacere servo. ITALA gen. 12, 16 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 20, 19) Abraham benefecit (τῷ Ἅβραμ εὖ ἐχρήσαντο; VVLG. bene usi sunt) propter Saram. deut. 28, 63 (Lugd.) benefacere vobis (εὖ ποιῆσαι ὑμᾶς). Ios. 24, 20. prov. 3, 27 non sinas ... benefacere egeno. GAVDENT. serm. 13 *med.* egenis ac miseris. FILASTR. 134, 2. VVLG. gen. 32, 9 benefaciam tibi (εὖ σε ποιήσω). 32, 12 num. 10, 29. iud. 17, 13 I reg. 25, 31 Iudith 10, 16. Iob 24, 21 viduae bene non fecit (γύναιον οὐκ ἐλέησε). psalm. 48, 19. 56, 3. 114, 7. 124, 4. prov. 11, 17 Sirach 12, 2. 12, 6. 14, 13. 49, 11 Ier. 32, 40 Bar. 6, 37 Ezech. 20, 44 Zach. 8, 15 I Macc. 11, 33 II Macc. 1, 2 Matth. 5, 44 Marc. 14, 7 Luc. 6, 27. 33. 35 diligite inimicos vestros et bene facite (*sc. eis*). II Petr. 1, 19. PROSP. in psalm. 114, 25 benefaciendo ... suis ... istis bona ... largiendo (*cf.* 114, 7). *passive*: PLAVT. Capt. 358 quod bonis bene fit beneficium, gratia ea gravida est bonis. Poen. 1216 Rud. 939. NOT. Tir. 26, 2 benefactum est. *in titulis Christianis saec. IV/V Tropeae inventis*: *i. q. iusta facere, sepelire*: CORP. X 99 cui bene fecit uxor et filie eius. *cf.* 102. 8076—8080. 8081. 8082 quei bene ficerun⟨t⟩.

4 *cum accusativo apud Christianos ex Graeco vertentes*: AVG. loc. hept. 5, 63 p. 611, 13 Graecus habet: 'bene facere vos', nec videtur esse saltem Graeca locutio: accusativus tamen pro dativo positus intellegitur; unde maluerunt Latini interpretes dicere 'vobis' quam 'vos'. ITALA deut. 30, 5 (Lugd.) dominus ... benefaciet te (εὖ σε ποιήσει καὶ πλεοναστόν σε ποιήσει; VVLG. benedicens tibi maioris numeri te esse faciet). GAVDENT. serm. 13 *med.* licet sabbatis benefacere animale. AVG. conf. 9, 6 p. 207, 12 tu bene feceras eum (*nisi malis i. q. effeceras*). CORP. VI 2335 (*Romae, servatum ab anonymo Hispano Chisiano*) di vos bene faciant. *Sinko.*

inde subst **benefactum** (bene factum), -ī *n.* *saepius plur.*: *i. q. recte, fortiter facta, beneficia*: PLAVT. Capt. 424 bene facta cumulare. 940 pro bene factis eius ut ei pretium possim reddere. Epid. 718 acerbum est, pro bene factis cum mali messim metas. Men. 372 nam ecastor solus benefactis tuis me florentem facis. Mil. 662 ita apud omnis comparebo tibi res bene (bona *codd.*) factis frequens. Persa 495 bene dictis tuis bene facta aures meae auxilium exposcunt (expostulant *P*). 841 bene facta tua me hortantur. Poen. 133 quibus pro bene factis fateor deberi tibi ... libertatem. Stich. 303 bene facta maiorum meum exaugeam. Trin. 323 bene facta bene factis aliis pertegito, ne perpluant. Amph. 44 (*loco corrupto*). PACVV. trag. 169 quid benefacta mei patris, cuius opera te esse ultum autumant? CATO orig. 83 idem benefactum, quo in loco ponas, nimium interest. or. frg. 2 maiorum benefacta perlecta, deinde quae ego pro republica fecissem, leguntur. 5 labor ille a vobis ... recedet, benefactum a vobis ... non abscedet (*cf. l. 55*). 12ᵃ, 1 a benefactis ab optimis artibus fugit maxima fugella. 72 malefacta benefactis non redemptitavere. CIC. de orat. 2, 208 quos ob benefacta diligi volemus. Brut. 322 philosophiam ... matrem omnium bene factorum beneque dictorum. parad. 22 si benefacta recte facta sunt. Cato 9 multorum ... bene factorum recordatio iucundissima est. CATVLL. 76, 1 si qua recordanti benefacta priora voluptas est homini. SALL. Iug. 85, 5 mea benefacta rei publicae procedunt. or Phil. 4 quid ille ob benefacta cepisset, cuius sceleribus tanta praemia tribuistis? (6). VERG. georg. 3, 525 quid labor aut benefacta iuvant? PROP. 1, 1, 16 tantum in amore preces et benefacta valent. 2, 1, 24 benefacta Mari *non canerem.* OV. met. 13, 270 benefacta maligne detractare (15, 850). LIV. 25, 29, 7 *Hieronis* benefacta etiam rebus adversis sensistis. 25, 31, 4 non plura per annos quinquaginta benefacta Hieronis quam paucis his annis maleficia eorum, qui ..., erga populum Romanum esse. 37, 1, 2 veteribus benefactis nova pensantes. 43, 7, 7 exposuit civitatis primum suae benefacta et vetera et ea, quae Persei bello praestitissent ducibus exercitibusque Romanis. VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 aliena quoque bene facta referre Romanae urbis candor hortatur. SEN. clem. 2, 2, 2 bene factis dictisque tuis quam familiarissimum esse. QVINT. inst. 3, 7, 13 quo minores opes fuerunt, maiorem benefactis gloriam parit. 12, 1, 41 si quaedam bene facta damnaturus est iudex. TAC. dial. 12. hist. 1, 7 seu bene seu male facta parem invidiam adferebant. PLIN. epist. 1, 8, 15 qui benefacta sua verbis adornant, non ideo praedicare, quia fecerint, sed ut praedicarent fecisse creduntur. paneg. 44. FRONTO p. 142, 2 N. bene facta laudare (124, 7 *opp.* perperam gesta). 215, 7 benefactis gratia habetur (*opp.* erratis). APVL. flor. 16 p. 77 laudes benefacti tui. PAPYR. Berol. 628ʳ I 2 in multis benefactis consultisque divi parentis mei. COMM. instr. 1, 28, 14 trade te ... Christo, ut te benefacta (VVLG. apoc. 14, 3 opera) sequantur. 1, 30, 20 expiate malum vestrum benefactis. 2, 21, 5 vince ... malum benefactis recte vivendo (2, 21, 14). 2, 26, 7 inter agrestiva (?) benefactis lilia sitis. 2, 30, 12 verbis opus non est visitare, sed benefactis. 2, 38, 3 si benefactis ores (*cf.* 2, 38, 5 si nudus benefactis deum adores). GAVDENT. serm. praef. *med.* ut benefacti paenitudine fructum pietatis *perderet.* AVSON. 314, 5 quae bene facta accipias, perpetuo memento. SYMM. epist. 2, 90 c⟨um⟩ ceteris benefactis tuis etiam hic titulus procedet in numerum. 4, 19, 2 sequetur ... paterna benefacta iuvenis Augustus. 5, 49, 1 ego ... benefactis tuis nuda oratione respondeo. or. 4, 2. 5, 5

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

obliterari benefacta. VVLG. psalm. 77, 11 obliti sunt benefactorum (τῶν εὐεργεσιῶν). act. 4, 9 diiudicamur in benefacto (ἐπὶ εὐεργεσίᾳ) hominis. I Petr. 4, 19. CLAVD. 22, 42 benefacta tenere, respuere offensas. 24, 182 nec tamen ingratum nec qui benefacta referre nesciat hunc credas populum. 28, 386. AVG. in psalm. 58 serm. 2, 5 omnia vitia in malefactis timenda sunt; superbia in benefactis plus metuenda est. ENNOD. epist. 4, 12, 2 unum benefactum ... culpas absolvet. CORP. III 9623 m(e)ritum et b i n e f a c t a adiutan(t) laborque fidesque. V 3653, 6 debe(n)t nec benefacta mori. X 1909 (*Puteolis*) feminae plura mirabilia bene facta per singula perscribere. INSCR. christ. Leblant. 647 vivit semper, quem benefacta fovent.

syn. et coniuncta: optimae artes, labor, (opera), preces, meritum.
opp.: malefacta, scelera, amentia (LIV. 25, 9, 7), maleficia, perperam gesta, errata, verba, offensae. *Sinko-Bannier.*

benefactio, -ōnis *f. a* bene *et* facere, factus. *bonorum operum actio*: TERT. adv. Marc. 4, 12 p. 186 Oehl. *Christus* ipsum sabbati diem benedictione patris a primordio sanctum benefactione sua efficit sanctiorem, in quo scilicet divina praesidia ministrabat.

benefactor, -ōris *m. a* benefacere. *is qui beneficia cumulat, εὐεργέτης, vox Christianorum*: GLOSS. IV, 211, 5 beneficus benefactor (*cf.* 585, 44). EVSTATH. Bas. hex. 3, 10 p. 902B in omnibus quae cernuntur benefactoris (*dei*) monumenta. 6, 1 p. 921C. 9, 4 p. 961B 9, 6 p. 966A. CASSIOD. hist. 6, 1 p. 1031 A animum benefactoris (*sc. imperatoris*) placans. IOS. c. Ap. 2, 48 tertius namque Ptolomaeus qui vocatus est benefactor (Εὐεργέτης). 2, 57 et benefactores suos imperatores. GREG. TVR. Franc. 1, 21 benefactorem dei (*i. Iosephum Arimathiensem*). CORIPP. Anast. 20 fons maximus aulae est communis benefactor herus. Iust. 1, 215 maximus orbis communis benefactor (*imperator*). *cf.* 2, 146. AVG. serm. ed. Mai 31, 2. *fem.* **benefactrīx,** -īcis: PAPYR. Marini 132 (*saec. VII*), 5 adversus sanctam nostram benefactricem ... ecclesiam. *Sinko.*

benefactum *v. p. 1876, 31 sqq.*

Benefal *numen semit.* CORP. III 7954 (*Sarmizegetusae*) diis patriis Malagbel et Bebellahamon et Benefal et Manavat.

Benefēnsis *ethnic. afric.* NOT. episc. Byz. 4 Hortulanus Benefensis. B e n n e f e n s i s: CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 112C. 148C. *Ihm.*

beneficentia, -ae [*cf. c.* beneficus. *Th.*]. *sine plurali* (*nisi quod cod. Medic. et Paris. in* CIC. epist. 1, 7, 9 beneficentiis *exhibent, ubi editores cum Harleiano* beneficiis *scribunt*). *inde a* CIC., *qui habet 13ies*, SEN. philos. TAC. AMM. *singulis locis, apud Christianos frequens* (LACT. PAVL. NOL. AVG.). ISID. orig. 10, 25 beneficus a benefaciendo (benefic- *Gud.*) alteri dictus, unde et beneficentia vocatur, quae (quia *al.*) proximo prodest (*cf. l. 83*). *i. q. benignitas, l i b e r a l i t a s, virtus, quae amat conferre beneficia*: CIC. de orat. 2, 343 virtutes, quae videntur in moribus hominum et quadam comitate ac beneficentia positae. nat. deor. 1, 121 quid praestantius bonitate et beneficentia? qua cum carere deum vultis .... div. 1, 82. 2, 102. 126 (*Stoicorum opinio de diis*). off. 1, 20 iustitia ... et huic coniuncta beneficentia, quam eandem vel benignitatem vel liberalitatem appellari licet. 1, 42 de beneficentia ac de liberalitate dicatur, qua quidem nihil est naturae hominis accommodatius, sed habet multas cautiones. 1, 45. 1, 68 nihil honestius ..., quam pecuniam, ... si habeas, ad beneficentiam liberalitatemque conferre. 2, 32 fama et opinione liberalitatis, beneficentiae. 2, 52 de beneficentia ac de liberalitate. 2, 53 consuetudine beneficentiae paratiores erunt et tamquam exercitatiores ad bene de multis promerendum. 3, 28 qua (*societate*) sublata beneficentia, liberalitas, bonitas, iustitia funditus tollitur. SEN. epist. 90, 5 fortitudo pericula arcebat, beneficentia a⟨u⟩gebat ornabatque subiectos. TAC. ann. 12, 20 *Claudius scripsit*: ita maioribus placitum, quanta pervicacia in hostem, tanta beneficentia adversus supplices utendum. LACT. inst. 4, 3, 3 p. 278, 14 divinitas ... incredibili beneficentia genus hominum sustentat. 6, 11, 26 p. 524, 7 non est illa vera et iusta largitio. beneficentia enim nulla est ubicumque necessitas non est. perit ergo quidquid gratiae causa tribuitur non indigentibus aut cum faenore redit et beneficentia non erit. ira 1, 1 p. 67, 8 ut neque ex beneficentia eius (*dei*) quicquam boni perveniat ad nos, neque ex maleficentia quicquam mali 4, 1 p. 72, 4 *Epicurus* ademit ei (*deo*) etiam beneficentiam. 16, 3 p. 108, 16 nihil est tam conveniens deo, quam beneficentia. 24, 13 p. 132, 11 iustitia et beneficentia tam immortales quam mens et anima. AMM. 15, 8, 13 omni beneficentia partes levaturus adflictas (*i. Gallias*). VVLG. Hebr. 13, 16 beneficentiae (τῆς εὐποιίας; ITALA [cod. d] benevolentiae) autem et communionis nolite oblivisci. PAVL. NOL. epist. 32, 20 p. 295, 16 nulla nobis occasio est beneficentiae umquam procrastinandae. 34, 4 p. 307, 1 *dei* bonitas de ipsis muneribus suis vult sibi munera invicem fieri, ut sibi materiam erga te beneficentiae pariat. AVG. civ. 8, 25 p. 362 nullo modo ... per daemonum quasi medietatem ambiendum est ad benevolentiam seu beneficentiam deorum. 10, 10 p. 418 ubi plus impetrat inmunda invidentia, quam impetrat pura beneficentia. 18, 51 p. 336 inimici ... exercent eius (*ecclesiae*) benevolentiam aut etiam beneficentiam. 19, 16 p. 383 non est beneficentiae adiuvando efficere, ut bonum quod maius est amittatur. doctr. christ. 3, 1, 72 quod agit *caritas*, ut prosit proximo, beneficentia nominatur (*cf. l. 43*). gen. ad litt. 1, 5 p. 9, 16 ex beneficentia veniens amor. POMER. 3, 24, 1. *synonyma*: comitas, bonitas, benignitas, liberalitas, largitio, benevolentia. *oppositum*: maleficentia. *v.* beneficientia.

beneficiālis, -e *a* beneficium. *i. q. beneficus*: CASSIOD. var. 2, 30, 1 beneficialem esse principem licet. 2, 39, 4 quae (*balnea*) ... Aponum Graeca lingua beneficialis nominavit antiquitas. 11, 40, 6 cognoscite, quam beneficialis sit bona conversatio.

beneficiārius, -a, -um *adi. a* beneficium. SEN. epist. 90, 2 quid haberes, quod in philosophia suspiceres, si beneficiaria res esset? *subst.* **beneficiārius,** -ī *m.* (*v. Domaszewski, PW. III 271 et Westd. Zeitschr. 1902 p. 158 sqq.*). PAVL. FEST. p. 33 beneficiarii (-fictari *codd.*) dicebantur milites, qui vacabant muneri⟨bu⟩s beneficio. VEG. mil. 2, 7 beneficiarii ab eo appellati, quod promoventur beneficio tribunorum. NOT. Tir. 33, 70. GLOSS. ἐπωφελής. *forma* b e n e f i c i a l i u s (βενεφικιάλιος): NOVELL. Iust. 13, 4 pr. LYD. mag. 1, 46 βενεφικιάλιοι οἱ ἐπὶ θεραπείας τῶν βετερανῶν τεταγμένοι. beneficiaris (βενεφικιᾶρις): CORP. III 7051 (*litt. rudibus*); bneficiarius: CORP. XIII 3983.
1 *de militibus*: CAES. civ. 1, 75, 2 cum ... praetoria cohorte caetratorum barbarisque equitibus paucis, beneficiariis suis, quos suae custodiae causa habere consuerat. 3, 88, 5 evocatorum *erant milia* circiter duo, quae ex beneficiariis superiorum exercituum ad eum convenerant. PLIN. epist. 10, 21 ut ex cohortibus, quibus me praeesse voluisti, contentus esset beneficiariis decem. 10, 27. *varia beneficiariorum militarium genera, qui saepe compendio* BF *designantur, ex lapidibus collegit Ruggiero, dizion. epigr. I p. 992 sqq. adde*: PAPYR. Oxyrh. (*saec. II*) I p. 61, 32 tribuno mil. leg. ab Aurel(io) Archelao benef(iciario) suo salutem (*ibid. compendium* b., *quod etiam in titulis legitur*). PAPYR. Amherst. II p. 77, 27 (*a. 139*) τότε ὄντι βεφιν⟨ι⟩κιαρίῳ (*sic*). 80, 12 βενεφικ⟨ιαρίου⟩. PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902), 125. INSCR. Röm. Limes in Österreich V p. 133 be(neficiarius) leg(ati). 2 *de ministris magistratuum, praecipue de apparitoribus, qui securitatem publicam custodiunt*: TERT. fug. 13 in matricibus beneficiariorum et curiosorum ... Christiani quoque vectigales continentur. SPART. Hadr. 2, 6 pedibus iter faciens eiusdem Serviani beneficiarium antevenit. COD. Theod. 8, 4, 7 (*a. 361*) beneficiarii vel officiales rationalis (*cf.* 8, 4, 5). AVG. coll. c. Don. 3, 15, 27 non enim centurioni et beneficiario dixit se scripturas non habere. 3, 17, 32 et ordo et curator et centurio et beneficiarius. PASS. Fructuos. 1 direxerunt beneficiarii in domum eius. 4 observantibus licet ex officio beneficiariis.

beneficiātus, -ūs *m. a* beneficium. *gradus beneficiarii*: CORP. X 410, 3 C. Coelio Aniceto mil(iti) coh(ortis) ... spe benef⟨ic⟩iatus ... ob spem processus eius.

beneficientia, -ae *f.* [*cf. c.* beneficus. *Th.*]. *i. q. beneficentia*: VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 benificientia generis humani nutritur atque augetur. VVLG. Hebr. 13, 16 (cod. Amiat.) *p. 1877, 71*. AVG. gen. ad litt. 1, 5 p. 9, 16 sed ex beneficientia veniens amor in opera sua. 1, 7 p. 11, 6 *opera* per abundantiam beneficientiae ... amare. 11, 8 p. 342, 2 non essent, quibus deus tantam beneficientiam misericordiae suae tribueret.

beneficiōsus, -a, -um *a* beneficium. PS. FVLG. RVSP. serm. 53 o miraculo referta beneficiosa vindicta. NOT. Tir. 33, 69.

beneficium, -ī *n.* [*cf. c.* beneficus, bene facere. *Th.*]. *forma* b e n i f i c i u m *legitur in titulis* CORP. VIII 10525 (*Caesaris aet.*) benificieis. XII 4333 (*Augusti aet.*). *cf.* I 587. 589. V 5050, 30. 34. XI 6481, 11 (*a. 148*) *et passim in mss., ex. gr.* SALL. Catil. 9, 5. 31, 7. 54, 2 VAL. MAX. 5, 1, 1a SEN. benef. 1, 1, 1 (*N*) PETRON. 56. b i n e f i c i o: CORP. VI 1, 68 l. 7. *confunditur nonnumquam in mss. cum* veneficium (*ex. gr.* PLIN. nat. 14, 130. 28, 65), *quae scriptura extat in* INSCR. Röm. Mitteil. 1904 p. 148 (*saec. IV*). *nota lusum p. 1879, 31. 35. de formis correptis* (beneficium *sim.*), *quas metro expostulari putavit olim Ritschelius v. eius opusc. 2, 716 sqq. Graecis est βενεφίκιον in* NOVELL. Iust. XIII edict. 4, 1 p. 762. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A βενεφίκιονμ· εὔνοια, χάρις, εὐποιία. βενεφίκιον· χάρις, δεξίωσις. *legitur per totam latinitatem, ex qua plurima attulimus exempla usque ad* SEN., *qui septem libros de beneficiis conscripsit. ex posterioribus exiguus proponitur delectus.*

1 *b e n e, h o n e s t e, e g r e g i e f a c t u m*: SERV. Aen. 1, 548 beneficium ... est, quod Graeci τὸ καθῆκον appellant. CIC. inv. 2, 75 comparare oportet cum beneficio maleficium. 2, 77 magna cum amplificatione beneficii magnitudo ex utilitate aut honestate aut facti necessitudine demonstratur. 2, 104 quodsi ... hic pro suis beneficiis ... multorum suorum recte factorum causa uni delicto ut ignosceretis postularet. 2, 105. 106 maiorum suorum beneficia ... proferre. 2, 108 *ter.* 2, 112 *bis.* Verr. 4, 214 in illo beneficii *causam habere*, in te iniuriae. 5, 139 ut illud in curia positum monumentum scelerum, non beneficiorum videretur. dom. 101 M. Manlius, cum ab adscensu Capitolii Gallorum impetum reppulisset, non fuit contentus beneficii sui gloria. p. red. in sen. 26 divinitus exstitit ... salutis defensor, qui ante hoc suum (unum *PG*) beneficium fuerat inimicus. prov. 7 civitas ... pro ⟨e⟩ximiis suis beneficiis a senatu et a populo Romano liberata. Balb. 65 (*opp.* maleficium). Phil. 1, 30 cum omnes ... significarent se beneficio novo (*sc. coniuratione a Dolabella exstincta*) memoriam veteris doloris abiecisse. 2, 117 quam sit re pulcrum, beneficio gratum, fama gloriosum tyrannum occidere. epist. 4, 14, 3 pro meis immor-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

talibus beneficiis. Caec. Cic. epist. 6, 7, 3 nam, quod praeclare facere non poteram, primum erat non attingere, secundum beneficium quam parcissime facere. 16, 11, 3 quo maius suum beneficium faceret. leg. 3, 25 cui (*pesti*) nisi cessissem, non diuturnum beneficii mei patria fructum tulisset. nat. deor. 2, 62 ut beneficiis excellentis viros in caelum fama ac voluntate tollerent. Q. Cic. pet. 11 ut ... in iis omnia pluris essent, quam ipsa nobilitas, summa ingenia, summus pudor, plurima beneficia. Bell. Hisp. 42, 5 apud vos beneficia pro maleficiis, maleficia pro beneficiis habentur. Sall. Iug. 14, 3. 31, 28 Liv. 4, 44, 4 Sen. suas. 6, 7 Val. Max. 4, 6 ext. 3. Qvint. inst. 7, 4, 41 modus aliquando constat aestimatione facti, quanta sit culpa quantumve beneficium. *nota*: Cypr. eleem. 16 nec illa res ... a bonis operibus et iustis ... revocet Christianum, quod excusari se posse aliquis existimet beneficio filiorum.

2 *bonum, quod alicui tribuitur*: **A** *in vita privata*: **a** *munus, officium hominum, animalium, etiam inanimantium*: Gloss. *εὐεργεσία, εὐποιία, εὐεργέτημα, δωρεά.* Sen. benef. 1, 6, 1 quid est ... beneficium? benevola actio tribuens gaudium capiensque tribuendo, in id, quod facit prona et sponte sua parata. *cf.* 3, 18 *quomodo differat beneficium ab officio et a ministerio.* Plavt. Capt. 358 quod bonis bene fit beneficium, gratia ea gravida est bonis. Poen. 635 malo si quid bene facias, [id] beneficium interit. Trin. 638 nullum beneficium esse duco, id quod quoi facias non placet. 1130 beneficium, homini proprium quod datur, †prosumpserit (prosum perit *Boxhorn.*) quod datum utendum est (*versus inclusit Leo*). Persa 719 credidi gratum fore beneficium meum apud te. :: immo equidem gratiam tibi ... habeo. Rud. 1221 ut gratum mi beneficium factis experiar. Cato orig. 25 soli Lucii Mamilii beneficium gratum fuit. Sen. benef. 2, 1, 3 *saep.* Pvblil. J 40 ingrata sunt beneficia, qui[bu]s comes est metus. Sen. benef. 2, 1, 2 Ps. Sen. mon. 84. Apvl. apol. 102 grave veneficium dicam an ingratum beneficium? Ter. Andr. 824 oro, ut beneficium verbis initum dudum nunc re comprobes. Cato orig. 95c ea nunc derepente tanta beneficia ultro citroque, tantam amicitiam relinquemus? Laber. mim. 137 ad amorem iniciendum delenimenta esse deli[be]ramenta, beneficia autem v e n e f i c i a (*idem lusus* Apvl. apol. 102). Cic. off. 2, 72 quoniam de eo genere beneficiorum dictum est, quae ad singulos spectant, deinceps de iis, quae ad universos quaeque ad rem publicam pertinent, disputandum est *eqs. cf.* Sen. benef. 1, 3, 3 unam esse (*Gratiam*), quae det beneficium, alteram quae accipiat, tertiam, quae reddat *eqs. v.* 1, 5, 2. Cic. inv. 2, 168 amicitiae ... partim ab illorum, partim ab nostro beneficio profectae. de orat. 2, 206 plus ... proficit ... spes utilitatis futurae quam praeteriti beneficii commemoratio. part. 130 quod in beneficio gratia, in iniuria poenitio nominatur. S. Rosc. 4 qui apud me et amicitia et beneficiis et dignitate plurimum possunt (Manil. 69). Verr. 3, 164 ut eis (*sociis atque amicis*) ne in suis quidem beneficiis libero iudicio uti liceret. 6, 128 multis virtutibus ac beneficiis princeps. Flacc. 2 beneficii huius obtrectator. p. red. ad Quir. 8 unus ... pietate filius inventus est, beneficio parens, amore ... frater (Sall. Iug. 10, 3 genere propinqui ... beneficio meo fratres sunt). har. resp. 16 beneficiorum praedicatio (Sest. 10). 38. prov. 42 ne in beneficiis quidem ... posse coniungi. 51 hic tu Cn. Pompei beneficium, vel potius iudicium et factum infirmare conaris. Sest. 2 commemorando ... eorum, qui de me optime meriti sunt, beneficio. Balb. 4 beneficii ... praedicatorem et actorem. 48 negabat hoc beneficium re ipsa sublata valere debere. Planc. 24. 71 Pis. 79 Marcell. 19 Deiot. 39. Phil. 2, 2 an decertare mecum voluit contentione dicendi? hoc quidem est beneficium. 2, 5 quod est aliud ... beneficium latronum, nisi ut commemorare possint eis se dedisse vitam, quibus non ademerint? *ibid.* quale autem beneficium est, quod te abstinueris nefario scelere? (Sen. contr. 2, 5, 12. 7, 6 (21), 13). *ibid.* beneficio sum tuo usus. 2, 6. 59. 60. 6, 14. 8, 18. 13, 7. 26. 14, 5. 14, 28 mihi semper eo maiora beneficia C. Caesaris visa sunt, quo minus erant ab aetate illa postulanda. epist. 1, 7, 2 propter magnitudinem beneficii tui (off. 2, 22). 1, 7, 9. 3, 10, 3 testis. 4, 7, 3. 6, 6, 10 nolet hoc temporis potius esse aliquando beneficium quam iam suum. Planc. Cic. epist. 10, 23, 7. Cic. epist. 12, 1, 2. 15, 11, 2 cui me ... studia communia, beneficia paterna tuaque ... coniunxerant. epist. frg. V 14 si nihil ad id beneficium adderes. Att. 1, 14, 3. 3, 9, 3 beneficiorum et litterarum expectatio. 8, 1, 4 unus Pompeius me movet, beneficio, non auctoritate (9, 13, 7). 9, 5, 3. 9, 7, 3 beneficium sequor ... non causam. 9, 7, 4. Balb. Cic. Att. 9, 7^b, 2 quorum beneficia maxima haberem (Cic. Att. 15, 12, 2 Caes. Gall. 7, 20, 2 Liv. 6, 14, 8 Sen. contr. 1, 1, 8). 9, 11^a, 3 *litterae* de tua liberalitate beneficioque. Anton. Cic. Att. 14, 13^a, 3 meo iure te hoc beneficium rogo. Cic. Att. 15, 14, 3 beneficia ... nostra tueri solemus. fin. 2, 117 nec ... cum tua causa cui commodes, beneficium illud habendum est, sed faeneratio. nat. deor. 1, 101 b e l u a s a barbaris propter beneficium consecratas. off. 1, 49. 2, 66 diserti ... hominis ... multorum causas ... defendentis beneficia et patrocinia late patent. 2, 67. Rvt. Lvp. 1, 18 Alexandro ... neque in beneficio benignitas deerat. Pvblil. P 20 pars benefici[i] est, quod petitur, si belle neges (R 15 beneficium *codd. Spengel corr. in* officium). Sall. Catil. 54, 2 Caesar beneficiis ac munificentia magnus habebatur. Iug. 14, 9. 24, 3. Nep. frg. 3 quo ... ponderatiora ... sua (*i. naturae*) essent beneficia. Liv. 2, 2, 7 absolve beneficium tuum, aufer hinc regium nomen. 2, 3, 3 esse gratiae locum, esse beneficio. 2, 14, 9 nuntii hospitalium beneficiorum. 2, 15, 2 in tantis mutuis beneficiis. 5, 3, 8 pariter ... in iis (*sc. alienis hominibus*) beneficio ac maleficio abstineri. Pavl. Fest. p. 102 hostimentum beneficii pensatio. Sen. contr. 1, 6, 1. 9. 2, 3, 9. 2, 5, 17. 2, 5, 18 beneficium esse recte facere. 2, 5, 19 *augere* (7, 6 (21), 13) *bis.* contr. exc. 3, 4 aestimationem beneficii. 3, 5. 3, 9 mortem si supplicium putas ... si beneficium. contr. 7, 1 (16), 17. 7, 2 (17), 5. 9, 1, 11 beneficium ... est ..., quod (*cf.* 9, 1, 3) totum eius causa praestatur, in quem confertur, ubi aliquis ex eo aut sperat quid aut praeparat, non est beneficium, consilium est. 9, 4 (27), 15. 9, 5 (28), 6. 10, 2, 13 suas. 6, 21. Val. Max. 2, 8, 4 quantum distat beneficii initium ab iniuriae fine. 4, 7 ext. 1. 5, 3, 3 praesidium ... beneficii iure repetere. 5, 9, 4 datae vitae felicius beneficium (7, 7, 5 educationis). 7, 1, 1 quot gradibus beneficiorum *Fortuna* Q. Metellum ... ad summum beatae vitae cumulum (culmen *Pighius*) perduxerit (7, 3 ext. 2). Sen. benef. 1, 1, 12 non fructum beneficiorum sequi sed ipsa *et passim.* 1, 2, 3 beneficiorum simplex ratio est, tantum erogatur. *ibid.* nemo beneficia in calendario scribit. 2, 5, 1 lenta. 3, 14, 4 si beneficium mercem facimus. 3, 22, 3 inter se contraria sunt beneficium et iniuria. 4, 18, 1 beneficiorum commercio. 6, 12, 2 multum ... a beneficio distat negotiatio. 6, 14, 3 mercennarium beneficium. nat. 1, 17, 5 aetas illa simplicior ... nondum in vitium beneficia *naturae* detorquebat. 2, 38, 4 beneficium fati. 5, 18, 4 naturae (5, 18, 15 epist. 90, 36. 101, 14 Plin. nat. 12, 1 Qvint. decl. 268 p. 95, 24. 314 p. 235, 4 Rvt. Lvp. 2, 6 Apvl. Plat. 2, 6 Sol. 46, 6 Corp. XI 4209 [*a. 240*]). epist. 8, 3 viscata beneficia. 73, 5 pacis. Cvrt. 6, 8, 8 quaedam beneficia odimus. Plin. nat. 31, 1 aquatilium ... in medicina beneficia. 31, 3 omnes terrae ... vires aquarum esse beneficii. 7, 144 alieno beneficio postea vixit *Metellus Macedonicus* (*cf.* Qvint. inst. 10, 2, 6 nihil habebimus nisi beneficii alieni. Lact. inst. 6, 5, 6 scientia ... alieni beneficii est ..., virtus tota nostra). 35, 159 ut omittantur in frugum, vini, pomorum, herbarum et fruticum, medicamentorum, metallorum generibus beneficia eius (*t e r r a e*, *cf.* Pallad. 11, 8, 2). Qvint. inst. 11, 1, 26. 12, 7, 7. 8. 12. decl. 251 p. 27, 19 v i t a e (309 p. 218, 25). 259 p. 56, 11 beneficiis ... referre gratiam. 260 p. 64, 18 *pecuniam* per tot beneficia divisit. 278 p. 134, 19 ex meis ille beneficiis natus est. 329 p. 294, 22 non ... inter beneficia ducerem iniuriae finem. Tac. dial. 9 nec ... inde (*sc. e recitatione*) refert *orator* ... mansurum in animo cuiusquam beneficium. hist. 1, 1 mihi Galba, Otho, Vitellius nec beneficio, nec iniuria cogniti. ann. 4, 18 beneficia ... laeta, dum videntur exsolvi posse. 11, 3 hortantibus quibusdam inediam et lenem exitum, remittere beneficium (*i. e. vitae per inediam finiendae consilium*) Asiaticus ait. 13, 26. 27. 37. Plin. epist. 1, 19, 4 *saep.* paneg. 46 coepit esse beneficium quod necessitas fuerat. Papin. dig. 31, 6, 7, 1 non ... facultas necessariae electionis propriae liberalitatis beneficium est. Pavl. dig. 36, 3, 7 onerosum. Tryph. dig. 37, 4, 20 pr. venale. Vlp. dig. 1, 1, 4 beneficium manumissionis. Apvl. apol. 84 met. 1, 20. 3, 22. 5, 19 flor. 9 p. 38. 39. 68 integrum et intemeratum. Ps. Apvl. Ascl. 4 *genus animalium* et beneficiis gaudet et adversis ... vitiatur. Tert. nat. 2, 5 nec tantum ⟨de⟩ beneficiis fidem divinitatis elementis convenire. test. anim. 4 vitae incommodum et mortis beneficium. Garg. Mart. med. 45 beneficia maturae digestionis (*sic saepius apud medicos de remediis eorumque eventu*: Veg. mulom. 1, 38, 8 L. Chiron 396. Theod. Prisc. eup. faen. 8 capita muscarum ... contrita par beneficium faciunt in continendo capillos. 29. 32. 33. 35 *et passim.* Ps. Sol. add. p. 222, 9 si beneficium *gagatis requiras*, ydropis morbus illam portantibus beneficium praestat. Firm. err. 2, 1 aquarum. 7, 6 beneficium, quod ex frugum copia nascebatur. Schol. Germ. Bas. p. 59, 9 *Dianam* aliam posuisse ursam, ut essent duo eius (*Callistus*) beneficia (*ὥστε δισσὰς ἔχειν τιμάς*). Avg. civ. 5, 24 misericordiae lenitate et beneficiorum largitate compensant. 10, 14 temporalia *saep. ibid.* sempiterna *saep.* Victric. 16 *martyrem* idem esse (*ac deum*) per beneficium, non per proprietatem. 17 solis lata sunt beneficia (Evstath. Bas. hex. 3, 5). Hist. Apoll. 27 artis. Corp. XI 6958 cives immortalibus beneficiis relevati.

b *iuncturae*: *α cum verbis*: Plavt. Persa 762 improbus est homo, qui beneficium scit a c c i p e r e (sumere *CD*) et reddere nescit. Ter. Ad. 254 Cic. Verr. 2, 124. 6, 48. prov. 41 non is solum gratus debet esse, qui accepit beneficium, verum etiam is, cui potestas accipiundi fuit. prov. 41 Marcell. 3 Phil. 2, 6. 7. 3, 11. epist. 13, 12, 1 ut accepisse ab eo beneficium viderer, non dedisse (Att. 14, 13^b, 2). 15, 11, 1 ut beneficium accepissem contumeliam? Balb. Cic. Att. 9, 7^b, 1 Cic. off. 1, 56. 2, 69. Pvblil. B 5 beneficium accipere libertatem est vendere (B 8 recipit. Sen. contr. exc. 9, 1 Sen. benef. 1, 1, 13. 2, 17, 7. 4, 10, 3. 4, 11, 6. 4, 13, 3 *saep.*). B 12. O 9. P 44 Sall. Catil. 6, 5 Iug. 96, 2 (Nep. Att. 11, 5 percepta ... beneficia. Avg. civ. 22, 8). Liv. 7, 30, 3 Sen. contr. 2, 5, 10 *bis.* 2, 5, 11. 9, 1, 3. 10 *ter.* Val. Max. 4, 1, 1^a. 5, 1, 6 beneficium dis pariter atque hominibus acceptum. 5, 2, 5. 5, 3 ext. 3. 5, 5 pr. Sen. benef. 1, 1, 1 *et passim* (4, 11, 1 capere). Qvint. inst. 7, 4, 37 decl. 251 p. 28, 11. 333 p. 311, 3. 4. 20. 312, 28 p. 313, 3 *saep.* Plin. epist. 7, 22, 3 *saep.* paneg. 6 Hier. epist. 123, 5. 127, 1 Vvlg. II par. 32, 25. Plavt. Persa 762 r e d d e r e *v. l. 68.* Ter. Phorm 336 pro maleficio ... beneficium su⟨m-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

m⟩um nolunt reddere. 538. CIC. p. red. in sen. 2 parentum beneficia, deorum immortalium munera ... omnia reddidistis. off. 1, 48 unum *genus* dandi beneficii, alterum reddendi. PVBLIL. B 8. 17 SEN. contr. 2, 5, 10. 9, 1, 3. 12 contr. exc. 9, 1 SEN. benef. 1, 1, 3 *et passim.* QVINT. inst. 7, 4, 23 decl. 333 p. 311, 5 CALP. decl. 14 HIER. epist. 123, 5 LEX Sal. 52, 3. *cf.* CIC. Mur. 70 homines tenues unum habent in nostrum ordinem aut promerendi aut referendi beneficii locum. PLAVT. Capt. 935 ut beneficium benemerenti nostro merito munerem (-es *codd.*). *cf.* CIC. p. red. in sen. 30 quibus autem officiis T. Annii beneficia remunerabor? p. red. ad Quir. 22 etenim ulciscendae iniuriae facilior ratio est quam beneficii remunerandi. 23. TIRO Gell. 6, 3, 41 beneficia ... promissa op⟨p⟩eriri oportet neque ante remunerari, quam facta sint, iniurias autem .... VLP. dig. 38, 2, 1 pr. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 beneficia ... iniuriis rependere. SEN. benef. 3, 9, 3 quis dissimilibus beneficiis iubebit beneficia pensari? (*cf.* PAVL. FEST. p. 102). CVRT. 8, 5, 10 exigua turis inpensa tanta beneficia *dei* pensaturi. QVINT. decl. 333 p. 313, 6 (AMM. 14, 11, 22). APVL. met. 6, 22 repensare. ANON. Vales. 11, 49 *recompensare.* PLAVT. Trin. 637 an id est sapere, ut qui beneficium a benevolente repudies? CIC. fin. 2, 7 Metrodorum ... cum *sapiens* appellaretur ab Epicuro, repudiare tantum beneficium noluisse. SEN. benef. 6, 25, 1. *cf.* 1, 1, 7 *abicere.* 2, 30, 1 *spernere.* TER. Eun. 871 ut solidum parerem hoc mihi beneficium. TER. Phorm. 493 faeneratum istuc beneficium pulchre tibi dices. CIC. Lael. 31 neque ... beneficium faeneramur, sed natura propensi ad liberalitatem sumus. SEN. benef. 1, 1, 9 demus beneficia, non feneremus (-mur *al.*). ACC. trag. 115 quod beneficium ⟨h⟩aut sterili in segete ... te ob⟨s⟩esse (*i. obsevisse*) intellegis (-es *Gulielm.*). COM. pall. inc. 83 beneficia in volgus cum largiri institueris, perdenda sunt multa, ut semel ponas bene. BELL. Hisp. 42, 1 SEN. benef. 3, 8, 2 HYG. astr. 2, 14 p. 49, 23. CIC. epist. 13, 26, 4 quam id beneficium bene apud Mescinium positurus esses. 13, 54 apud gratos homines beneficium ponis. PVBLIL. O 9 SEN. contr. 9, 1, 11 VAL. MAX. 6, 2, 12 SEN. benef 1, 2, 2 *saep.* 7, 26, 4 *deponere.* epist. 81, 9 non dicimus 'reposuit' beneficium aut 'solvit': nullum nobis placuit, quod aeri alieno convenit, verbum. CIC. inv. 1, 107 indigna ... beneficiis, quae passi perpessurive sint. leg. agr. 2, 26 ut esset reprehendendi potestas, si populum beneficii sui paeniteret. Lig. 29 SEN. benef. 5, 1, 3. CIC. de orat. 1, 121 hoc summum beneficium Q. Maximo debuerim. CAEL Cic. epist. 8, 12, 1 qui me odisse, quia magna mihi debebat beneficia, coepit. SALL. Iug. 14, 3 maxume deberi mihi beneficia a populo Romano, quibus non egerem. LIV. 6, 40, 20. 45, 14, 2. SEN. benef. 1, 1, 8 eodem animo beneficium debetur, quo datur. *saep.* PETRON. 126 QVINT. inst. 9, 2, 83 decl. 282 p. 147, 18. 314 p. 235, 4 VLP. dig. 34, 3, 64, 5. NEP. frg. 26 natura, quo ... ponderatiora ... sua essent beneficia, neque uni omnia dare ... voluit. CIC. leg. agr. 2, 19 ante acciperent a populo beneficium quam darent. p. red. in sen. 9 Planc. 50 Rab. Post. 33 Marcell. 3. Phil. 1, 17 a vivo beneficia per omnis annos tributa et data (NEP. Att. 11, 5 tribuerat. VAL. MAX. 4, 1, 15 [SEN. benef. 4, 3, 2 distribuere]. CVRT. 7, 8, 26 TRAIAN. Plin. epist. 10, 95 PLIN. paneg. 62 PAVL. dig. 13, 6, 17, 3 HIER. epist. 127, 1 AVG. civ. 22, 22). CIC. epist. 6, 19, 2. 13, 8, 3 BALB. Cic. Att. 8, 15ᵃ, 1 ANTON. Cic. Att. 10, 8ᵃ, 2 CIC. Att. 14, 13ᵇ, 2 BRVT. Cic. ad Brut. 1, 7 (9, 16), 1. CIC. off. 1, 48 *v. supra l. 2.* 1, 56. 2, 65 quae ... opera, non largitione beneficia dantur. 2, 69. 71 extremum ... praeceptum in beneficiis operaque danda, ne quid contra aequitatem contendas, ne quid pro iniuria. PVBLIL. B 3 beneficium dare qui (q. d. *codd.*) nescit, iniuste petit. 12 dando accepit, qui digno dedit. 15. 17. 35 (*cf.* 37 beneficia donari aut mali aut stulti putant). J 6 inopi beneficium bis dat, qui dat celeriter. P 44 SALL. Catil. 6, 5 Iug. 96, 2 NEP. frg. 26 VITR. 6 praef. 5 SEN. contr. 1 praef. 13. 1, 6, 9. 2, 5, 12 *bis.* 13 *bis.* 2, 5, 18. 7, 6 (21), 9. 9, 1, 4. 8. 11 *bis.* 10, 3, 14. 10, 4, 15. 10, 5, 19 VAL. MAX. 5, 1, 1ᵃ PHAEDR. 3, 15, 18 SEN. benef. 1, 1, 1 *et passim.* PETRON. 31 QVINT. inst. 7, 4, 23 decl. 246 p. 6, 29. 247 p. 13, 16. 301 p. 187, 5. 309 p. 218, 25. 323 p. 274, 19 *saep.* PLIN. epist. 3, 8, 3 paneg. 6 RVT. LVP. 1, 1. 2, 15 CALP. decl. 14 PAPIN. dig. 16, 3, 24 AVG. civ. 10, 10. CIC. Verr. 3, 137 beneficiorum conlocandorum ... causa (Mur. 28). off. 1, 49. 2, 69. 2, 71 melius apud bonos quam apud fortunatos beneficium collocari puto (LIV. 7, 20, 5 locata ... apud tam gratos). SEN. dial. 7, 24, 2. CIC. Verr. 6, 180 eis, qui nobili genere nati sunt ... omnia populi Romani beneficia dormientibus deferuntur. Planc. 12 PAVL. NOL. epist. 3, 3 p. 15, 16. CIC. Balb. 43 summa in eam civitatem ... studia et beneficia contulerit. p. red. ad Quir. 23. off. 1, 45 mores eius erunt spectandi, in quem beneficium conferetur. 2, 65. LIV. 42, 11, 2 *congerere.* SEN. contr. 9, 1, 11 SEN. benef. 1, 10, 5 *saep.* COLVM. 4, 3, 2 PLIN. epist. 4, 4, 3 EDICT. imp. Nervae Plin. epist. 10, 58, 7 MARCELL. dig. 23, 2, 50 VLP. dig. 23, 3, 64, 5. 38, 2, 1 pr. CORP. V 532, 6 (*Tergeste*). FIRM. err. 5, 4 nobis ... confertur. AVG. civ. 7, 2 feminae (*dat.*). *saep.* CAES. Gall. 6, 42, 3 obtulerunt (civ. 2, 29, 3). VAL. MAX. 4, 1, 15. 2, 10, 2 conspectum quasi caeleste aliquod beneficium expetentes. SEN. benef. 1, 15, 6 (5, 5, 4 *petere.* apocol. 8 PLIN. epist. 10, 94, 3 GELL. 6, 20, 1). 5, 19, 8 *repetere saep.* CORP. XII 915 ᵃᵈᵈ· (*Arelate*) ⟨b⟩eneficia absenti qui fac(i)et, il(l)ic ami⟨cus...⟩ erit. SEN. contr. 1 praef. 19 persolvam. 1, 7, 2 *praestare.* 7, 1 (16), 21. 9, 1, 11 MARCELL. dig. 37, 15, 3. TERT. idol. 22 si ⟨cui⟩ dedero eleemosynam vel aliquid praestitero beneficii. OPTAT. 4, 9 p. 115 ANON. Vales. 12, 72 SERV. Aen. 1, 548 HIER. epist. 22, 20. 40. 36, 3 *saep.* AVG. civ. 5, 20 *saep.* VAL. MAX. 5, 2 ext. 4 feliciter erogatis beneficiis. PHAEDR. 1, 22, 8 noli imputare vanum beneficium mihi. QVINT. decl. 341 p. 347, 25. SEN. benef. 9, 1, 11. 1, 1, 2 proicimus. *saep.* 1, 1, 3 infitiari an repetere. *saep.* 1, 1, 7 *inpingere.* 1, 3, 1 *perdere.* 1, 10, 4 QVINT. decl. 247 p. 14, 21. 259 p. 57, 29. 292 p. 164, 2. *saep.* (7, 29, 1 *amittere*). SEN. benef. 1, 3, 9 dividere. 2, 6, 2 *exasperare.* 2, 14, 1 negare. 2, 34, 1 *solvere.* 3, 7, 3 *commodare.* 3, 33, 4 extendere. epist. 87, 5 aut pecuniam crediturі estis aut beneficia. PLIN. epist. 3, 8, 3 mereri. SVET. Galba 14 *concedere.* HYG. astr. 2, 7 p. 43. FRONTO p. 236, 2 N. *impertiri.* OPTAT. 1, 8 p. 10 consequi. 1, 21 p. 24 (HIER. epist. 103, 1). HIER. epist. 120, 1 praebere. PASS. Paul. 14 *restituere.*

PLAVT. Asin. 72 *patrem* beneficiis me emere gnatum suom sibi (VAL. MAX. 7, 2 ext. 17 ut ... maximo beneficio gratia hostium emeretur. HYG. astr. 2, 33 partim pretio partim beneficio mercatus). Asin. 285 ut ... nobis sint obnoxii, nostro devincti beneficio. 673 fer amanti ero salutem, redime istoc beneficio te ab hoc, et tibi eme hunc isto argento. Trin. 1052 si quoi mutuom quid dederis, fit pro proprio perditum: quom repetas, inimicum amicum beneficio invenias tuo (inv. ex ben. t. *A*). ACC. trag. 194 beneficiis (veneficius *codd.*) gravem (gratum *Ribb.*) hos⟨pi⟩tium peperisti et grave. TER. Eun. 149 cupio aliquos parere amicos beneficio meo. Ad. 72 ille quem beneficio adiungas ex animo facit. Haut. 394 hoc beneficio utrique ab utrisque vero devincimini (*cf.* CIC. Verr. 6, 82 simul ab isto donis beneficiisque multis devinciebatur). CIC. epist. 6, 11, 1 devinctus. 12, 7, 5. 13, 11, 3. 13, 27, 2 Att. 1, 13, 2 (10, 7, 1 vinctus. Q. CIC. pet. 13). 16, 16, 9 devinctum. CAES. civ. 1, 29, 3. LIV. 22, 22, 11 quos metus non teneat, beneficio et gratia devinciendos esse. 38, 60, 6. CIC. inv. 2, 106 hoc peccato doctum et beneficio eorum, qui sibi ignoverint, confirmatum. orat. 31 an victus hominum Atheniensium beneficio excoli potuit, oratio non potuit? leg. agr. 2, 17 paucas tribus non certa condicione iuris, sed sortis beneficio fortuito (-tu *al.*) ad usurpandam libertatem vocare. Catil. 4, 22 nec vi coercere nec beneficio placare possis. *ibid.* hostes ... recepti in amicitiam beneficio se obligatos putant (*cf.* Phil. 2, 116. 13, 8). Verr. 2, 34 ornabat eum beneficiis officiisque omnibus (*v. l. 75 et p. 1883, 83.* epist. 1, 9, 2. 7, 5, 1 eum ⟨meis⟩ omnibus studiis beneficiis quam ornatissimum. 13, 25, 1. 15, 7 vel defensus ... vel ornatus. Att. 6, 1, 5. BELL. Alex. 25, 4 Fortuna ... quos plurimis beneficiis ornavit). Verr. 4, 94 beneficiis ac liberalitate prosequebantur *equitem Romanum.* p. red. ad Quir. 1 eius devotionis me esse convictum ... beneficio divino immortalique vestro. dom. 118 obstrictus. prov. 44 commoveri. 47 opinio iniuriae beneficio sit exstincta. Balb. 1 viris ... cum beneficiis cum L. Cornelio tum maxima familiaritate coniunctis. epist. 6, 17, 2 coniunctiores tecum. SALL. Iug. 14, 14. CIC. Planc. 73 eo me beneficio obstrictum esse ementior, cui ne referri quidem gratia posse videatur? (*cf.* 72 viderer maximis beneficii vinclis obstrictus, cum liber essem et solutus. off. 2, 65 CAES. Gall. 1, 9, 3 APVL. apol. 92). 81 equidem nihil tam proprium hominis existimo quam non modo beneficio, sed etiam benevolentiae significatione adligari. epist. 11, 16, 2 magno ... beneficio eius magnoque merito sum obligatus (13, 4, 2 in perpetuum). 13, 64, 2. ad Q. fr. 3, 1, 16 Scaurum beneficio defensionis valde obligavi. off. 1, 58. 2, 69. Q. CIC. pet. 37 in perpetuum. LIV. 26, 49, 8. 32, 19, 7. 32, 22, 12. 37, 53, 4. 42, 5, 3. 42, 63, 1 VITR. 1 prooem. 3 (SEN. contr. 1 praef. 19 in quo). SEN. contr. 2, 5, 5 contr. exc. 3, 4 suas. 6, 11 (SEN. benef. 6, 41, 2 beneficium commune vinculum est et inter se duos adligat). PS. SEN. mon. 170 PETRON. 31 QVINT. decl. 259 p. 57, 19. 342 p. 352, 14 PLIN. epist. 4, 15, 4 AMM. 21, 5, 11 SVLP. SEV. chron. 1, 24, 7. 1, 52, 3. CIC. Planc. 82 petam ... a vobis, iudices, ut eum beneficio complectamini (*cf.* prov. 38). Mil. 97 nec tamen eos miseros *esse*, qui beneficio civis suos vicerint. SALL. Iug. 9, 3. 102, 11 LIV. 1, 17, 11. 24, 25, 5. 26, 50, 13 *Scipionem* vincentem omnia cum armis tum benignitate ac beneficiis. VAL. MAX. 4, 2, 4. 6, 5, 1 SEN. benef. 1, 4, 4. 3, 29, 3 *saep.* CVRT. 6, 8, 7 victus. QVINT. decl. 257 p. 52, 1 APVL. apol. 99. CIC. epist. 1, 9, 6 eum non solum beneficio, sed amore etiam et perpetuo quodam iudicio meo diligebam (Att. 3, 15, 4 abs te ... certe, quoniam nullo nostro, tuo ipsius beneficio diligemur). 1, 9, 21 cum ... alliciar beneficiis hominum et compellar iniuriis. 13, 29, 8 Capitonem ... ad tuam necessitudinem tuo summo beneficio adiunxeris. Att. 14, 13ᵇ, 2 primum tuo studio, post etiam beneficio provocatus (off. 1, 48 SEN. dial. 4, 34, 5). off. 2, 26 quam diu imperium populi Romani beneficiis tenebatur, non iniuriis. 2, 32 quae (*benevolentia*) ... capitur beneficiis maxime (Q. CIC. pet. 46). Q. CIC. pet. 16 amicorum studia beneficiis et officiis ... parta esse oportet (LIV. 8, 15, 1). 19. 20. 25. 40. CAES. Gall. 1, 33, 1 beneficio suo et auctoritate adductum. 1, 43, 5 beneficio ac liberalitate ... praemia consecutum. 7, 76, 2 neque beneficiis ... moverentur. BELL. Alex. 68, 1. 70, 2 glorиarentur beneficio, quod auxilia Pompeio non misissent. BELL. Hisp. 36, 1 quod ante Caesari portas praeclusissent, illo beneficio suum maleficium existimabant se lucri facere. SALL. Iug. 91, 7 genus hominum ... neque beneficio neque metu ⟨coërcitum⟩. NEP. Dat. 10, 3 contineri. LIV. 1, 34, 11 adiuvabat. 1, 39, 5 familiaritatem *augere* (APVL. apol. 93 AMM. 21, 13, 14). 3, 18, 3 *demereri* civitatem. 6, 15, 9

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

turbam diducitis (ded- *al.*) a me. 6, 20, 10 in praeoccupatis beneficio animis (8, 13, 17). 7, 30, 17 potius ... beneficio vestro occupate eam (*Capuam*), quam illos habere per maleficium sinatis. 27, 20, 5. 23, 4, 1 cum obnoxium vitae beneficio senatum ... sibi ... fecisset (35, 31, 8 Graeciam beneficio libertatis obnoxiam Romanis esse). 23, 15, 10 *conciliare*. PHAEDR. 3 epil. 18 esse beneficio utilis. SEN. benef. 1, 3, 1 *cingere*. clem. 1, 13, 5 tutus. FRONTIN. strat. 3, 16, 1 curatus. PS. FRONTIN. strat. 4, 4, 1. TAC. hist. 4, 3 beneficio vicem exsolvere. FLOR. epit. 1, 16, 11 ut ... amici forent beneficio. PAVL. dig. 13, 6, 17, 5 adiuvari nos, non decipi oportet. APVL. flor. 16 p. 68. VOPISC. Aurelian. 18, 5 libri Sibyllini noti beneficiis publicis. SACR. Leon. p. 301 gaudere beneficiis mentis et corporis. MARCELL. chron. II p. 93, 487, 18 numquam beneficiis satiatus. CIC. Verr. 4, 42 quis non maximo se adfectum beneficio putavit, cum...? 6, 115 Siculi ... plurimis adfecti beneficiis a maioribus nostris. Manil. 51. 71 leg. agr. 1, 13 Pis. 32. epist. 10, 14, 1 rem publicam divino beneficio adfeceris. 13, 4, 1. 13, 65, 2. 13, 76, 2. 13, 77, 3 Att. 16, 16, 7 off. 2, 63 Q. CIC. pet. 29 CAES. Gall. 1, 35, 2. 7, 37, 4 civ. 1, 61, 3 PAPIN. dig. 18, 7, 7. CORP. V 532, 15 (*Tergeste*). PLANC. Cic. epist. 10, 4, 2 quaecunque in me bona sunt aut fortunae beneficio tributa aut meo labore parta (SEN. contr. 10, 4, 2 Fortunae iniquitas in beneficia sua saevientis). ANTON. Cic. Att. 14, 13ª, 2 erat mihi in animo etiam tum sic uti beneficio eius (*Caesaris*). CIC. Att. 15, 10. 15, 12, 1 quin essent ... usuri ... beneficio Antonii contumelioso. nat. deor. 3, 70 perverse. parad. 38 CAES. civ. 1, 32, 3. 1, 40, 7 beneficio fortunae (3, 26, 4. 3, 95, 1 VAL. MAX. 7, 2, 2. 8, 15, 2 SEN. epist. 63, 7. 119, 5 CVRT. 8, 10, 18 PORPH. Hor. sat. 1, 6, 49 VEG. mil. 4, 45). BELL. Afr. 32, 3. 45, 2 SALL. Iug. 14, 3 NEP. Att. 3, 1 LIV. 39, 25, 11 VAL. MAX. 4, 1, 14. 5, 6, 8 SEN. benef. 7, 32, 1 epist. 86, 2. 119, 16 CVRT. 5, 5, 20. 8, 7, 3 PETRON. 87 QVINT. decl. 266 p. 87, 17. 323 p. 274, 8 sacrilegii publici (PLIN. epist. 10, 6, 2 frui). VOPISC. Aurelian. 19, 4 VEG. mulom. 1, 38, 8 L. CVRT. 10, 2, 22 quem *statum* beneficio exuistis meo. SEN. benef. 1, 1, 8 siquis beneficio eius ignoscit.

β cum substantivis: CIC. leg. agr. 2, 1 *oratione* gratiam beneficii vestri cum suorum laude coniungant. 2, 22 Sest. 70. Planc. 78 leve enim est onus beneficii gratia. Mil. 83 huius beneficii gratiam ... di immortales sibi deberi putant. Att. 9, 9, 1 tanto plus apud me valere beneficii gratiam, quam iniuriae dolorem volo. LIV. 6, 26, 2 non praecipiam gratiam publici beneficii. SEN. benef. 3, 1, 4 *saep.* CVRT. 8, 8, 11 QVINT. decl. 375 p. 446, 6 FIRM. err. 7, 6. CIC. Flacc. 5 propter recentem summi beneficii memoriam. p. red. in sen. 21 publici mei beneficii memoria privatam offensionem oblitteraverunt. p. red. ad Quir. 23. 24 memoriam vestri beneficii colam benevolentia sempiterna. Cael. 74 Planc. 2 Phil. 8, 32 Att. 9, 11ª, 3. ad Brut. 1, 15 (9, 24), 9 ad beneficii memoriam gratam. parad. 29 si huius aeterni beneficii immortalem memoriam delevisses. PVBLIL. S 41 pro beneficio memoria. CAES. civ. 1, 34, 3 LIV. 8, 2, 7. 37, 49, 3 SEN. contr. 9, 1, 4 suas. 6, 11 VELL. 2, 53, 2 SEN. benef. 1, 3, 5 *saep.* PS. SEN. mon. 170 memoria beneficiorum fragilis est. TAC. hist. 4, 63 ann. 12, 8 TERT. orat. 3. CIC. dom. 23 cum ab eo merces tui beneficii pretiumque provinciae meo sanguine tibi esset persolutum. Planc. 72 onus beneficii reformidant, quod permagnum est alieno debere idem quod parenti.

γ cum adiectivis: PLAVT. Merc. 996 memorem dices benefici. CIC. leg. agr. 2, 21 grati ac memores beneficii. leg. 1, 32 quae ... natio ... non gratum animum et beneficii memorem diligit? off. 3, 25 SALL. Iug. 104, 4 (*cf.* LIV. 1, 47, 7 admonere paterni beneficii). LIV. 2, 39, 11. 3, 29, 3. 24, 13, 2 VELL. 2, 53, 1 VAL. MAX. 1, 7 ext. 3. 5, 2, 1. 5, 2 ext. 3 SVET. Vesp. 14 PORPH. Hor. carm. 4, 5, 36 VVLG. II Macc. 9, 26. ACC. trag. 364 o ingratifici Argivi ... inmemores benefici. TER. Andr. 44 quasi exprobratiost inmemori[s] benefici. CIC. Phil. 2, 27 immemor beneficiorum, memor patriae. off. 2, 63 omnes ... inmemorem beneficii oderunt. Phil. 6, 18 quis est civis ... tam oblitus beneficii vestri, tam immemor patriae (*cf.* CVRT. 7, 2, 8 oblivisci). LIV. 7, 20, 8 ut maleficii quam beneficii potius immemores essent. VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 CAPITOL. Gord. 30, 2 AMM. 30, 6, 3. Pis. 82 timeres, ne indignus beneficio videreris (Planc. 81). Planc. 77 me, ... Racilii beneficiis fuisse contentum. epist. 2, 6, 4 si me dignum ... tuis beneficiis iudicas. SEN. benef. 2, 11, 3 *saep.* (VVLG. Tob. 12, 2). 3, 36, 2 *parentes* liberorum beneficiis impares. 5, 19, 1 filius ipse beneficii capax est (PS. APVL. Ascl. 18). SPART. Did. 6, 2 ingratus tanto beneficio (VOPISC. Aurelian. 36, 6). HIL. trin. 2, 25 *obnoxius*.

δ cum praepositionibus: CATO or. frg. 9, 1 erga rem publicam multa beneficia ratissima atque gratissima. CIC. Cael. 7 meum erga te parentemque tuum beneficium tueri debeo. Balb. 35 Gaditana civitas, quod beneficiis suis erga rem publicam nostram consequi potuit ... consecuta est. Phil. 2, 48 qui sua erga me beneficia commemorat. epist. 1, 9, 4. 7, 28, 3. 15, 12, 2 pro ... tuis amplissimis erga me studiis atque beneficiis. Att. 15, 14, 2 *litterae* de tua summa liberalitate summoque erga se beneficio. LIV. 7, 40, 7. 8, 5, 9. 22, 29, 10 AVG. civ. 2, 5 p. 58. RHET. Her. 4, 26, 35 mea in istum beneficia cognoscitis. CIC. inv. 2, 104 *viri fortis* in rem publicam multa sunt beneficia (*cf.* Verr. 3, 172 litteras ... de istius summis officiis in rem communem beneficiisque. 3, 122 pro multis ac magnis suis maiorumque

suorum in rem publicam nostram meritis atque beneficiis. Sull. 27 in omnis mortalis. Flacc. 85 pro tua eximia liberalitate maximisque beneficiis in tuos. har. resp. 16 pro maximis in rem publicam beneficiis. Sest. 134 pro recenti populi Romani in se beneficio. p. red. in sen. 36 dom. 74. 88. 97 nec beneficium ullum a me in rem publicam profectum dicerem p. red. in sen. 3 in nos. p. red. ad Quir. 24. Phil. 4, 16 in me. 5, 37 tanto merito Bruti ... tantoque in rem publicam beneficio quis est tantus honos qui non debeatur? 6, 6 summa in rem publicam merita beneficiaque eorum. epist. 10, 16, 1 *litterae* studiis beneficiisque in re⟨m⟩ publica⟨m⟩ gratissimae. 10, 28, 1 divinum. off. 1, 78. Caecin. 26 suum non parvum beneficium ... in amicos Caecinae. p. red. in sen. 30. Deiot. 6 cum et deorum immortalium et populi Romani et senatus beneficia in regem Deiotarum recordarer. epist. 2, 6, 2 clarissima et maxima. 2, 10, 2 amplissima. 13, 28, 2 augeas tua in eum beneficia omnibus rebus. Att. 5, 21, 11. 8, 11ᵈ, 7 CAES. Gall. 1, 42, 3. 1, 43, 4. 5, 27, 2 civ. 1, 22, 3. 1, 23, 3. 2, 36, 1 SALL. Catil. 31, 7 LIV. 25, 24, 13. 31, 15, 2. 3. 37, 49, 2 VELL. 2, 86, 3 TAC. ann. 4, 40 PLIN. epist. 10, 26, 1 SVET. Iul. 49 HIER. epist. 79, 4 SVLP. SEV. chron. 1, 35, 8.

pendet a praepositionibus: ACC. trag. 282 benigne ei (et *codd.*) pro beneficio largi (*i. largire*) atque ampliter. CATO agr. 5, 2 pro beneficio gratiam referat, ut aliis recte facere libeat. RHET. Her. 1, 14, 24 ei pro pristinis beneficiis ignosci conveniret. CIC. inv. 2, 115 inpudentem esse, qui pro beneficio non gratiam, verum mercedem postulet (*bis*). Att. 16, 16, 16 gratias agamus. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 1 ut Vestorium quoque interponam et illam fabulam (*an cf.* PHAEDR. 4, 19?) narrem, quemadmodum tibi pro beneficio dederit (*maleficium?*). PLANC. Cic. epist. 10, 24, 1 CIC. epist. 13, 68, 3. ad Q. fr. 1, 1, 26 et pro meis magnis meritis et pro tuis maximis beneficiis. CAES. Gall. 1, 42, 3. 5, 27, 2. 7 habere nunc se rationem officii pro beneficiis Caesaris. civ. 1, 23, 3. 2, 36, 1. 3, 10, 2 BELL. Afr. 45, 1. 2. SALL. or. Cottae 5 pro quibus beneficiis vix satis gratus videar (*cf.* SEN. benef. 3, 1, 1 non referre beneficiis gratiam ... est turpe). 12. LIV. 1, 47, 7 gratiam repetere. 31, 13, 4. 37, 36, 7 si privatam gratiam pro privato beneficio desiderabit. VITR. 6, 10 (7), 6 SEN. suas. 3, 5 HYG. astr. 2, 1 p. 32, 6. 2, 4 p. 36, 1 *saep.* CORP. XIV 2824 (*Gabiis, christ.*) pro continuis beneficiis vestris optulit. *aliter* SEN. benef. 3, 10, 3 pro cuiusque beneficio (*i. e. ut erat c. b.*). SALL. Iug. 10, 1 ob beneficia *carus*. 14, 3 TERT. spect. 5 FIRM. err. 7, 6. CORP. III 7282 (*Athenis, aet. Hadr.*) Hadriano .. ob multa beneficia, quae viritim, quae publice praestitit. *cf.* 7283. VI 31691 (*Romae, aet. Commod.?*) ob plur⟨im⟩a eius in se ⟨be⟩neficia. 34959. VIII 20682 (*Mauretaniae Sitifensi, a. 152 p. Chr.*) ob beneficium, quo in civium numerum ... adsciti sunt. 20684 ob be⟨nefi⟩cia, ⟨qu⟩ae in se contulit. XI 4751 (*Vmbriae*) ob eximia beneficia eius erga se merenti. CORP. III 7236 (*Deli, saec. I p. Chr.*) benefici ergo Apollini. 7241. 12277. VI 374. 30925 (*Romae*) benefici ergo, quae sibei benigne fecit. CORP. VI 30920 (*Romae*) Iovei Capitolino et poplo Romano v⟨irtutis⟩ benivolentiae beneficique (εὐεργεσίας) causa erga Lucios (*i. Lycios*). *cf.* 30927. XII 4333 (*Narbone, aet. Anton.*). CIC. Cluent. 57 homines ... eo animo, ut quaecumque dicendi potestas esset data, in honore atque in beneficio ponerent. Verr. 4, 44 rogat, ut arent ut serant: in beneficio praetor hoc petit. 4, 115 hoc vix ab Apronio in summo beneficio ... impetratum est. LIV. 4, 7, 9 certamen sine effectu in beneficio apud primores ... relinquere. VAL. MAX. 4, 8, 4 partem terrarum orbis in beneficio quam in fructu suo reponere *maluit*. 6, 8, 2 Mario non vita, sed mors in beneficio reposita erat. LAMPR. Alex. 46, 4 dabat ... haec in beneficiis. CIC. Verr. 3, 29 multo magis est petendum ab hominibus ..., ut eant nobiscum in provinciam, quam [hoc illis] in beneficii loco deferendum. 4, 114 hoc in beneficii loco petitum est ab Apronio, ut in iugera singula ternis medimnis decidere liceret. 4, 189. Phil. 11, 3 mors in beneficii parte numeretur. epist. 2, 6, 1 in mercedis potius, quam beneficii loco numerare. 15, 4, 12 a me ... haec sunt profecta, quae non ego in beneficii loco pono. ad Q. fr. 1, 1, 13 qui hoc non in beneficii loco, sed in laboris ac muneris ... deferebant. SEN. benef. 6, 39, 2 ut illi beneficii loco sit, quidquid redditur. 7, 25, 1 nat. 2, 59, 7. CIC. dom. 65 sic M. Cato invisus quasi per beneficium Cyprum relegatur. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 2 an hoc pro beneficio habendum est, quod. SEN. contr. 1, 7, 9 pro beneficio (*Schott*: per beneficia *codd.*). 1, 7, 10 contr. exc. 6, 7. contr. 9, 1, 11 pro beneficio imputavit. VLP. dig. 3, 2, 4, 1. HIER. epist. 148, 17 inlusionem pro beneficio accipere. VVLG. Sirach 29, 9 AVG. civ. 4, 22. 6, 1 *saep.*

B *deorum, dei*: CIC. p. red. in sen. 2 deos immortalis, quorum beneficio et haec tenuimus et ceteris rebus aucti sumus. Deiot. 6 deorum immortalium ... beneficia ... in regem Deiotarum. Phil. 3, 32 non tempore oblato ... deorum immortalium beneficio utemini? 4, 7 est enim quasi deorum immortalium beneficio et munere datum rei publicae Brutorum genus et nomen. 5, 23 cum C. Caesar deorum immortalium beneficio ... colonias patrias adiit. 12, 9 C. Caesarem, deorum beneficio natum ad haec tempora. 13, 46. 14, 25. 14, 5 ne ... deorum immortalium beneficium festinatione praeripuisse ... videamur. *cf.* dom. 144 te *Iuppiter* Capitoline, quem propter beneficia populus Romanus optimum ... nominavit. Att. 4, 6, 1 nat. deor.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 101. 2, 60. 3, 71 ratio est homini beneficio deorum data (3, 66). 3, 77 hi ... ipsi di poëtici ... peccasse in beneficio putarentur. CAES. Gall. 5, 52, 6. LIV. 28, 35, 8 occasionem ... oblatam deum immortalium beneficio. 40, 23, 2 adiutor deum beneficio oblatus. VAL. MAX. 9, 11, 4 divini beneficii interceptor. SEN. benef. 4, 4, 1 *sqq.* clem. 1, 5, 7 nat. 5, 18, 13 PETRON. 48. 140 ille utraque manu deorum beneficia (-um *L, i. e. mentulam restitutam*) tractat. QVINT. decl. 259 p. 57, 26. 324 p. 277, 13. PLIN. paneg. 94 te praecipue, Capitoline Iuppiter, precor, ut beneficiis tuis faveas. APVL. met. 11, 12 praesentissimi numinis. 11, 13 tam inlustre deae. 11, 18 adorabile. 11, 21. 24 inremunerabili. 11, 25 Plat. 1, 14. 2, 14 mund. praef. 25 FIRM. err. 18, 8 HIER. epist. 133, 6. 148, 15. VVLG. I par. 17, 26 locutus es (*deus*) ad servum tuum tanta beneficia (τὰ ἀγαθὰ ταῦτα). Tob. 11, 19 AVG. civ. 1, 1 *et passim.* SVLP. SEV. chron. 1, 20, 3 *saep.* CAES. AREL. suggest. p. 303 nos exerceamus officium nostrum, deus implebit beneficium suum. *i. q. reliquiae sanctorum*: GREG. M. epist. 3, 33 transmisimus ... beati Petri apostoli benedictionem: crucem parvulam, cui de catenis eius beneficia sunt inserta ... per quattuor ... partes de beati Laurentii craticula ... beneficia continentur. 6, 50 providendum vobis est, ut sanctorum beneficia cum reverentia et debito honore condantur. 11, 64 populus ... certa sanctissimi et probatissimi martyris beneficia suscipiens, colere incerta non debeat.

C *in vita publica*: a *honos magistratibus a populo tributus*: CIC. Verr. 3, 137 ob beneficium (*sc. quod censores facti sunt*). 4, 187 ut esset unde scriba tuus hoc tuum munus ac beneficium (*sc. anuli aurei*) tueretur. Verr. 6, 82 ut ... libenter cum magno honore beneficioque abesset. 6, 175 ornamenta ista et beneficia populi Romani non minore negotio retinentur quam comparantur. Manil. 58 neque me impediet cuiusquam inimicum edictum, quo minus vobis fretus vestrum ius beneficiumque defendam. 68 C. Curio, summis vestris beneficiis ... praeditus. 69. 71. Cluent. 154 iniquum esse eos ... populi beneficiis esse privatos. leg. agr. 2, 1. 2. 2, 5 hoc ... tam insigne, tam singulare vestrum beneficium. 2, 17. 19. 26 Mur. 2. 3. 86 modo maximo beneficio populi Romani ornatus fortunatus videbatur (*cf.* p. red. ad Quir. 12. 16 Sest. 135 Planc. 102 Phil. 13, 24). 90 conservate populi Romani beneficium, reddite rei publicae consulem. p. red. in sen. 1. 24 dom. 17. 98 spoliari populi Romani beneficiis amplissimis. 110 clarissimum virum ... summis populi beneficiis usum (Phil. 1, 14). prov. 38 neminem umquam est hic ordo complexus honoribus et beneficiis suis. Vatin. 11 Sull. 72. p. red. ad Quir. 4 iam vero honos, dignitas, locus, ordo, beneficia vestra ... mihi semper clarissima visa sunt. 5. 6. 17 Balb. 20. 37 si impedimur quo minus ... beneficiorum virtutis causa tribuendorum potestatem imperatoribus nostris deferamus. Pis. 32 cum tantis a vobis, patres conscripti, beneficiis adfectus sim tantisque honoribus. Planc. 50. Mil. 100 vestra beneficia, quae in me contulistis. Deiot. 36 Phil. 2, 82 beneficia, quae venderet, a conlega petebat. 14, 25 est ille quidem consul, sed alterum nomen beneficii populi Romani est, alterum virtutis atque victoriae. epist. 12, 14, 6 provinciae istius beneficium exspectare. Att. 6, 3, 6 tribuere ... beneficii aliquid et honoris. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 4 beneficiis atque honoribus ut participes frui. CIC. Lael. 96 cooptatio ... collegiorum ad populi beneficium transferebatur. Planc. 80 qui sunt boni cives ..., nisi qui patriae beneficia meminerunt? rep. 1 frg. 2 plura beneficia continet patria et est antiquior parens quam is, qui creavit. CAES. civ. 1, 9, 2. 3, 1, 6. SALL. Iug. 31, 16 beneficia vostra penes optumos, non audacissumos forent. 85, 26 in maxumo vostro beneficio. LIV. 9, 30, 3 duo imperia ... dari coepta per populum ... quae antea ... dictatorum et consulum ferme fuerant beneficia. 24, 25, 5. 39, 39, 9. SEN. contr. 1, 2, 20 adulescentem misericordis populi beneficium polluere temptantem. QVINT. decl. 252 p. 30, 22 SVET. Iul. 29. APVL. met. 7, 15 tanto pluribus beneficiis honestarer (*antecedit*: honoribus ... plurimis ... tributis). flor. 16 p. 74 integr⟨um⟩ ⟨h⟩odie beneficium ad me publicum perveniret.

b *commodum ex lege data*: CIC. Brut. 224 *Glaucia* equestrem ordinem beneficio legis devinxerat. leg. agr. 2, 61 beneficio isto legis, benignitate Xvirali nihil utitur. Vatin. 27 ut homo consularis ... spoliaretur beneficio et aequitate legis tuae. Arch. 31 causa ... eius modi, quae beneficio legis, auctoritate municipii ... comprobetur. Phil. 2, 56 ut, quod in alea perdiderat, beneficio legis dissolveret. BELL. Afr. 87, 3 propter beneficium legis Iuliae. VAL. MAX. 3, 7, 9 cum id (*tribunal*) vitare beneficio legis Memmiae liceret. QVINT. decl. 254 p. 42, 13. PLIN. epist. 3, 20, 9 tabellarum. LABEO dig. 19, 1, 50 legis *abs.* PAPIN. dig. 37, 5, 21. IVLIAN. Vlp. dig. 4, 1, 6 legum. GAIVS inst. 3, 122 legis Apuleiae (*bis*). 3, 124 Corneliae (PAVL. sent. 3, 4ᵃ, 8). dig. 29, 4, 18, 1 Falcidiae (34, 9, 23. 35, 2, 77. 36, 1, 165, 11 SCAEV. dig. 35, 2, 27. 94 FLOR. dig. 35, 2, 90 PAPIN. dig. 34, 9, 15. 35, 2, 13 VLP. dig. 35, 2, 47, 1. 36, 1, 17, 9 PAVL. dig. 22, 6, 9, 5. 34, 9, 5, 19. 35, 1, 43, 3. 35, 2, 18 pr. 35, 2, 22 pr. sent. 4, 5, 5 MARCIAN. dig. 35, 2, 89, 1 MOD. dig. 35, 2, 58). PAVL. frg. Vat. 58 Iuliae? GAIVS dig. 35, 1, 63, 1 *sc. Iuliae et Papiae* (CLEM. dig. 23, 2, 48, 2 VLP. dig. 35, 1, 74). COD. Theod. 8, 18, 9 utitur maritus prisco beneficio iuris ac legum circa usum fructum retinendum. QVINT. decl. 251 p. 27 istam ... legem et hoc beneficium habeant fortasse ii, qui nuptias ex aequo fecerunt. p. 28, 6. PAVL. dig. 50, 17, 68 ubi personae condicio locum facit beneficio, ibi deficiente ea beneficium quoque deficit. 24, 3, 13 tale beneficium personale est et cum persona extinguitur (*cf.* 5, 1, 28, 1 VLP. dig. 17, 2, 63, 1). 50, 17, 69 invito beneficium non datur. MOD. dig. 42, 1, 29 beneficium temporis causae magis quam personae praestituitur. VLP. dig. 1, 1, 4 manumissionis. 37, 12, 1 bonorum quaerendorum. MACER dig. 49, 8, 1, 2 liberorum vel aetatis aut privilegii. MOD. dig. 3, 3, 18 religionis. PAVL. dig. 18, 4, 6 beneficium venditoris prodest emptori. *senatus consulto tributum*: PAPIN. dig. 49, 14, 38, 1 senatus consulti (*sc. Iuventiani*) beneficium. VLP. dig. 38, 17, 14, 20 (*sc. Tertulliani*). PAVL. dig. 16, 1, 24, 2. sent. 2, 11, 2 (*Velleiani*). 4, 5, 9 (*Pegasiani*). NERAT. dig. 27, 10, 9. *a praetore introductum*: GAIVS dig. 2, 2, 4 beneficium edicti (PAPIN. dig. 38, 9, 2 VLP. dig. 47, 6, 1, 2). IVLIAN. dig. 39, 1, 13, 2 praetoris (GAIVS inst. 3, 34 PAPIN. dig. 4, 4, 30. 37, 10, 11 VLP. dig. 39, 2, 15, 35). PAVL. dig. 46, 5, 8 pr. praetor beneficium suum vult nemini esse captiosum. SCAEV. dig. 34, 3, 26 aetatis (VLP. dig. 4, 1, 6. 4, 4, 7, 5. 4, 4, 42 PAVL. dig. 49, 14, 45, 14 MOD. dig. 4, 4, 29, 2). VLP. dig. 29, 2, 71, 4 abstinendi. GAIVS dig. 28, 2, 30 bonorum possessionis (inst. 3, 34 PAPIN. dig. 37, 6, 8 VLP. dig. 37, 4, 10, 6 PAVL. dig. 37, 1, 6 pr. 37, 4, 4, 3). PAVL. dig. 4, 4, 23 restitutionis.

c *commoda, iura, privilegia sociis aliisque tributa*: GLOSS. beneficia προνόμια (*h. e. privilegia*). CIC. Verr. 3, 88 tolli ex urbe monumenta maiorum, spolia hostium, beneficia clarissimi viri. 3, 137 te eos magistratus hominibus beneficii, non rei publicae causa permisisse (*cf.* 4, 115 beneficii gratiaeque causa. Pis. 92 *milites* beneficii causa a se esse dimissos). *cf.* 4, 191 qui benignitate adducti per beneficium et gratiam civitatibus concesserunt, ut nummos pro frumento darent. 3, 112. 3, 123 se per istum erepta Siculis maiorum nostrorum beneficia, ius ipsorum, condicionem societatis, amicitiae, foederum reddidisse. 4, 117 nec beneficium petebatur a decumano, ut in iugera singula ternis medimnis decidere liceret. 5, 93 Agrigentini beneficium Africani, religionem domesticam, ornamentum urbis, indicium victoriae, testimonium societatis requirebant. 6, 50. leg. agr. 1, 13 non enim hac exceptione unus adficitur beneficio, sed unus privatur iniuria. Arch. 11 in beneficiis ad aerarium delatus est a ... proconsule. Balb. 20 ut omnium praemiorum beneficio⟨rum⟩que nostrorum expertis faciat foederatos. 29. Verr. 6, 53 ut hoc beneficium (*sc. pecuniae Mamertinis remissae*), quem ad modum dicitur, trabali clavo figeret. Deiot. 36 hoc nomine (*sc. regis*) retento atque servato nullum beneficium populi Romani, nullum iudicium de se senatus imminutum putat. Phil. 3, 10 ut haberet omnia commoda, beneficia, iura regni venalia. epist. 13, 4, 2. 13, 36, 1 qui Caesaris beneficia (*sc. civitatis donum*) vendebant (*bis*). 13, 53, 2. Att. 5, 21, 7 ob haec beneficia (*sc. provinciae illata*) ... nullos honores mihi nisi verborum decerni sino. ad Q. fr. 1, 1, 26 CAES. civ. 1, 34, 3. 1, 35, 5. 2, 18, 7. Gall. 1, 43, 4 sua senatusque in eum beneficia ... quod rex appellatus esset a senatu, quod amicus, quod munera amplissime missa. SALL. Iug. 14, 8 LIV. 4, 10, 6. 4, 33, 5. 5, 44, 1. 3. 9, 3, 10 per ingens beneficium ... firmare pacem. 9, 12, 2. 9, 13, 6. 29, 15, 3 eas (*sc. colonias Latinas*) ... vacationem militiae quasi honoris et beneficii causa habere. 30, 17, 10 ut regium nomen ceteraque Scipionis beneficia et munera ... senatus decreto confirmaret. 31, 15, 5 quorum (*Rhodiorum*) recens erat beneficium, quod naves ... remiserant. 36, 10, 3 beneficio praesidii dimissi. 36, 20, 4. 41, 23, 8 caeci specie parvi beneficii. 41, 24, 11 suo beneficio paternas simultates oblitterans. 42, 11, 2. 45, 42, 11 beneficia gratuita esse populi Romani. VELL. 2, 20, 2 *Italici* recepti in beneficium. 2, 38, 5. VAL. MAX. 3, 7 ext. 7. 6, 2, 1 ius et beneficium nostrae civitatis *Privernatibus* daretur. 8, 14, 2. SEN. benef. 3, 9, 2 beneficium vocas dedisse potentis populi civitatem. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 17 colonia ... solidum civitatis Romanae beneficium consecuta est. QVINT. decl. 336 p. 325, 9 aufers mihi civitatis beneficium. TAC. ann. 3, 60 senatus maiorum beneficia, sociorum pacta ... introspexit. PLIN. epist. 10, 58, 3 beneficia a Domitiano data. SPART. Hadr. 9, 6 oppida beneficiis et largitionibus sublevavit. 13, 4. CORP. III 781 c. add. p. 1009 (*Tyrae, Moes. inf., saec. III in.*) quamquam Tyranorum civitas oreginem dati beneficii non ostendat. *ibid. v.* 30.

d *ius speciale, venia plerumque imperatoris, singulis sive hominibus sive civitatibus tributum* (*v. Mommsen, Staatsr. 2³ p. 1126 sqq.; Ruggiero, Dizionario p. 996*): CORP. XI 6955 (*a. 63*) duovir ... creatus beneficio divi Claudii (*ibid. iterum*). FRONTIN. aq. 72 ex beneficiis (*sc. principis*) ... piscinam erogent. 7, 4 dum beneficia sua principes secundum modum ⟨in⟩ commentariis adscriptum temperant. *saep.* (*cf.* HYG. lim. grom. p. 203, 1 si qua beneficio concessa aut adsignata coloniae fuerint ... in libro beneficiorum adscribemus. NIPS. grom. p. 295, 19 PS. BOETH. grom. p. 400, 12). CORP. VI 1884 M. Vlpio ... a comment(ariis) beneficiorum. 8627 custos a commentari(i)s beneficiorum. FRONTIN. aq. 107 nunc omnis aquae cum possessore instauratur beneficium. TAC. hist. 3, 55 vulgus ad magnitudinem beneficiorum hiabat. EDICT. imp. Nervae Plin. epist. 10, 58, 9 me novis beneficiis vacare patiantur. PLIN. epist. 10, 118, 3. 10, 51, 2 mensuram beneficii tui penitus intellego. paneg. 36 scias hanc esse beneficiorum principalium summam. 91 *saep.* SVET. Tib. 48 Nero 24 Galba 14 Tit. 8. FLOR. epit. 4, 2, 92 gravis ... erat liberis ipsa beneficiorum potentia. FRONTO p. 166, 20. 170, 5 N. ANTON. Papin. dig. 36, 1, 12 beneficium *constitutionis* (45, 3, 18 pr.). VLP. dig. 34, 1, 32, 9

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

orationis (34,1,32,18). IAVOL. dig. 1,4,2 imperatoris. MACER dig. 35, 2, 92 principale (MARCIAN. dig. 49, 14, 32). CORP. II 4512 (*Barcino Tarraconensi, aet. imp.*) concessam beneficio principali statuam. EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050) quod beneficium is ita tribuo. CORP. X 8038. EPIST. imp. Vesp. ad Vanac. (Corp. X 8038) 15 beneficia tributa vobis ab divo Augusto. VAL. dig. 49,14,42,1 Traiani (MAVRIC. dig. 49,14,15,4 VLP. dig. 49,14,16 PAVL. dig. 49,14,13,6. 49,14,49). PAPIN. dig. 46,6,12 dividendae actionis. VLP. dig. 43,20,1,43 non est hoc beneficium, sed iniuria, si quis forte non impetraverit *ius aqua utendi*. IVLIAN. dig. 2,1,5. PAVL. dig. 28,6,43 beneficia principalia ipsi principes solent interpretari. NERAT. Cels. dig. 50,17,191 PAVL. dig. 27, 9,2 SCAEV. dig. 29,2,98 (*bis*). PAVL. sent. 4,9,9 beneficio principis consequi ius liberorum. VLP. dig. 27,1,9 excusari tutela. 48,19,8,12 liberari poena. HERMOG. dig. 50,5,11 habere excusationem. VLP. dig. 4,4,11,2 adipisci urbicam procurationem. 4,6,38 pr. speciali beneficio adsidere permisit princeps. 3,2,4,1 locus *designatoris* a principe non pro modico beneficio datur. POMPON. dig. 1,2,2,48. 49 respondendi. TRYPH. dig. 27,1,44,2 anulorum (48,5,43 PAPIN. dig. 40,10,1,1). VLP. dig. 50,15,4,3 immunitatis (*cf.* 50,15,1,1). CORP. XII 594 (*Aquis Sextiis, aet. Anton.*) ut ... sacratissimi principis imp(eratoris) ... beneficia dúrárent permanérentqué quibus fruerémur. INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 377 ex decreto ordo Lunens. et cives immortalibus beneficiis relevati. LAMPR. Alex. 46,5 praesides ... et legatos numquam fecit ad beneficium, sed ad iudicium vel suum vel senatus. NOT. dign. or. 14,10 (occ. 12,32) *comes rerum privatarum* habet ... primiscrinium beneficiorum. COD. Theod. 2,16,2,1. 6,23,3. 11,16, 18 pr. extraordinariorum munerum beneficiis nullum omnino potiri iubemus. 13,1,9. CASSIOD. var. praef. 9 regum. 9,4,3 principale, *et passim*. LEX Visig. 11,3,4 *negotiatorum*. e *in re militari, promotio ad aliquem militiae gradum, sim.*: CIC. Phil. 5,53 qui (*milites veterani*) ... illius beneficio libertatem populi Romani anteposuerunt. 11,37 *veterani* secuti ... sunt C. Caesarem auctorem beneficiorum paternorum. 14,27 militibus eis, qui Caesaris beneficia servassent, senatus populique Romani carum nomen esse. epist. 5, 20,6 quod scribis de beneficiis, scito a me et tribunos militares et praefectos et contubernales, dumtaxat meos, delatos esse. 5,20,7 de centurionibus tamen et de tribunorum militarium contubernalibus res est in integro, genus enim horum beneficiorum definitum lege non erat. 7,5,3 (*Caesari*) huic ego neque tribunatum neque praefecturam neque ullius beneficii certum nomen peto ... etiam hisce eum ornes gloriolae insignibus. Q. CIC. pet. 18 qui abs te tribum aut centuriam aut aliquod beneficium aut [id] habeant ⟨aut⟩ sperent. CAES. civ. 2,29,3. 2,32,14 vos me imperatoris nomine apellavistis. cuius si vos paenitet, vestrum vobis beneficium remitto ... ne ad contumeliam honorem dedisse videamini. BELL. Afr. 54,5 ordines in meo exercitu beneficio, non virtute consecuti. 56,3 eius (*Marii*) beneficio agris finibusque donati. SALL. Iug. 49,4 uti quemque ob militare facinus pecunia aut honore extulerat *Iugurtha*, commonefacere beneficii sui. 96,2. LIV. 2,60,11 inter consulem ac milites comitate ac beneficiis certatum est. 7,40,7 *ducis* nobilitatem beneficiis erga vos, non iniuriis sensistis. 24,30,13 qui (*Cretenses*) apud Hieronymum meruerant ... et Hannibalis beneficium habebant. PAVL. FEST. p. 33 *s. v.* beneficiarius. VAL. MAX. 7,8,6 TAC. hist. 1,25. 4,48. SVET. Tib. 12 per quosdam beneficii sui centuriones. AMM. 14, 11,19. f *largitiones plebi datae*: CIC. Verr. 3,51 diem festum ... recentibus beneficiis C. Marcelli debitum. 4,215 idem istuc si in vilitate populo Romano largiri voluisses, derisum tuum beneficium esset atque contemptum. Sest. 9 coloni decurionesque ... beneficium P. Sestii testimonio declarant. 49. 54 omitto gratulationes, epulas, partitionem aerarii, beneficia, spem, promissa, praedam, laetitiam paucorum in luctu omnium. Phil. 1,3 ne qua tabula post Idus Martias ullius decreti Caesaris aut beneficii figeretur. 2,91 immunitatis tabula neve cuius beneficii. 3,11 maius igitur a D. Bruto beneficium populus Romanus et habet et exspectat, quam maiores nostri acceperunt a L. Bruto. 13,3 qui suis rebus exhaustis, beneficiis Caesaris devoratis fortunas nostras concupiverunt. SALL. Catil. 9,5 vindicatum est in eos ... in pace ... quod benificiis magis, quam metu imperium agitabant. LIV. 8,16,13 ut beneficio praevenirent desiderium plebis, de colonia deducenda ... rettulerunt. *nota: donum, quo aliquis corrumpitur*: LEX Visig. 9,2,3 si centenarius ... de centena sua ab aliquo per beneficio persuasus ... ad domum suam redire permisit. 9,2,5 tit. si compulsores exercitus beneficio accepto aliquem sine egritudine domu istare permiserint.

3 *beneficio, i. q. per beneficium, consilium, auxilium, operam, favorem*: CIC. div. in Caec. 19 quod in unaquaque re beneficio senati (-us *al.*) populique Romani iuris habui. Verr. 3,20 beneficio Q. Metelli civis Romanus factus. 5,25. 37. 84. 6,163. 2,14 hanc ego causam cum agam beneficio populi Romani de loco superiore. 5,69 tuus ... honos illo templo senatus populique Romani beneficio ... consecratur. Catil. 2,18 meo beneficio tabulae novae proferentur, verum auctionariae. Cluent. 150 cum altiorem gradum dignitatis beneficio populi Romani esset consecutus. p. red. in sen. 28. p. red. ad Quir. 2 paene divina, qua nunc vestro beneficio fruor, laetitiae voluptate caruissem. har. resp. 44 nisi ex eo loco, quo eum adire fas non fuerat, ancillarum beneficio emissus esset. prov. 22 Balb. 21. 31 Sest. 130. Scaur. 29 patris tui beneficio civitate donatus gratiam tibi ... manifesto periurio rettulit. Mil. 68 duos se habere semper amicissimos sperasse, te tuo beneficio, me suo. Phil. 2,3. 12. 62 ut ... beneficio amicorum eius (*Caesaris*) magister equitum constitueretur. 2,88. 3,5. 13,8 multi eius beneficio et misericordia liberati. or. frg. A IX 5. epist. 4,6,3 illius concessu et beneficio. 5,20,4. 7,30,3. 9,17,2 CAEL. Cic. epist. 8,9,4 MAT. Cic. epist. 11,28,2 LENT. Cic. epist. 12,14,7 CIC. epist. 10,28,1. 11,22,1. 13,5,2. 13,7,5. 13,29,5. 13,35,1 quem Caesar meo beneficio in Novocome⟨n⟩sis ret⟨t⟩ulit. 13,62 Att. 5,20,10. 9,11ª,2. 3. 13,2,2. ad Q. fr. 1,1,6 nostri consulatus beneficio se incolumes fortunas habere arbitrantur. ad Brut. 1,1 (9,7),1. off. 3,38 sic repente anuli beneficio *Gyges* rex exortus est Lydiae. CAES. Gall. 1,53,7 sortium beneficio se esse incolumem. 7,20,2. 7,41,1. civ. 2,32,8 conservati. 1,74,2. 2,32,1 beneficio atque auctoritate. 3,1,6. 3,18,4. 3,79,7. HIRT. Gall. 8,20,2 qui silvarum beneficio casum evitaverant. BELL. Afr. 64,2 LIV. 1, 35,6. 2,12,15 ut beneficio tuleris a me, quod minis nequisti ..., 5,50,3. 10,7,12. 22,59,11. 28,34,8. 30,16,7. 35,46,12. 38,39,6. 39,28,10 quae haberem aut meo iure aut beneficio vestro. 39,35,7. 39,48,1. 40,10,3 nox ad quietem data naturae beneficio. 40,10,9. 42,11,3 VITR. 4,1,4. SEN. contr. 1 praef. 16 vox ... beneficio ... laterum extollebatur. 1,7,2. 2,1,6 contr. exc. 6,7. contr. 7,6 (21),14 aetatis beneficio tyrannidem sentire non poterat. 7,8 (23),3. 9,2 (25),7. 10,3,5. suas. 2,19 posse ... vincere ... beneficio loci (VEG. mil. 3,20 *cf.* 4,1. 39 IORD. Get. 10,61 *cf.* 38,197. 201). VELL. 2,62,4. 2,71,1. 2,107,2 beneficio ac permissu. VAL. MAX. 3,8,8 non salutis beneficio neque mortis supplicio adduci possum. 4,7,5. 5,2 ext. 4 beneficio enim Scipionis et per sua regni (p. r. iussu *Perizon.*) modo ... auctus. 6,2,3. 6,6,1. 6,8,3. CORP. V 995 (*Aquileiae*) quattuorvir ... populi beneficio. VAL. MAX. 8,1 absol. 4. 8,6,3. 8,7 ext. 9. CELS. 7 praef. p. 262 potest dubitari secunda valetudo medicinae an corporis beneficio contigerit. SEN. benef. 4,7,1 stant beneficio eius omnia. dial. 6,20,4. 6,25,1. 11,17,4 nat. 3,24,4 epist. 20,7. 24,11. 53,11. 57,8. 31. 119,5 patientiae. 120,6 CVRT. 6,3,12. 7,10,7 PETRON. 16. 48 deorum beneficio non emo. 56. 67. 71. 140 Mercurius ... suis beneficiis reddidit mihi. 125 STAT. silv. 4 praef. QVINT. decl. 247 p. 13,4. 259 p. 56,8. 342 p. 352,30. 364 p. 396,25 PS. QVINT. decl. 6,8. 14,6. 8 FRONTIN. aq. 3 *saep.* PLIN. epist. 2,18,1. 7,12,3 (7,33,5 ex beneficio tuo). LIB. col. I p. 247,19 ager commutatus ex beneficio Augusti. CELS. VLP. dig. 50,1,2 Ponticis ex beneficio Pompei Magni competere, ut, qui Pontica matre natus esset, Ponticus esset. CORP. II 1640 (*Baeticae, saec. II p. Chr. in.*) in honorem imp(eratoris) Nervae Traiani ... ex beneficiis eius pecunia publica factum et dedicatum. *cf.* 1641. PLIN. epist. 10,5,1. 10,92. SVET. Claud. 15 dissimulata vacatione quam beneficio liberorum habebat. FRONTO p. 25,11 N. APVL. met. 11,6 LACT. inst. 1,21,47. HYG. astr. 2,11 *Andromeda* Minervae beneficio inter sidera collocata. *saep.* SCHOL. Germ. Bas. p. 59,6 *saep.* VVLG. Esth. 16,16. CORP. III 1846 (*Dalmatiae, imp.*) queius (*coniugis*) beneficio me exportavi Salona. X 2647 (*Puteolis*) cuius beneficio diutius vivo. ARNOB. nat. 2,62 *dei sunt* immortales et perpetui voluntate eius ... et beneficii munere (*cf.* 2,64). beneficio *vice praepositionis fungens fere i. q. merito, propter, plerumque postpositum* (*v. Morawski, Zeitschrift f. österr. Gymn. 32 p. 11; Archiv 1 (1884) 174. 574. 8 (1893) 590. 12 (1902) 558; Koffmane, Kirchenlat. 1 p. 142*): VAL. MAX. 1,1,9 vacationem huius officii honoris beneficio haberet. 2,10,6 ex ipso vitae discrimine beneficio maiestatis emersit. 3,2 praef. 3,3,5 beneficio ... patientiae. 3,5,1. 4,1,13 moderationis. 4,3,6 continentiae suae beneficio sine pecunia praedives. 5,5,4 ignorantiae. 7,3 ext. 4 unius vaframenti. 8,9,7 paenitentiae. SEN. benef. 5,16,4 ut salvus esse non posset nisi beneficio servitutis. SEN. clem. 1,8,2. dial. 3,8,7 non rationis tum beneficio quievit *ira*. 4,12,1 loci. 4,31,6. 5,2,1 egestatis. 6,20,4 caram te, vita, beneficio mortis habeo. QVINT. inst. 2,11,2 qui ... beneficio ingenii praestantes sunt habiti (5,10,121). 3,1,9 is (*Gorgias*) beneficio longissimae aetatis ... cum multis simul floruit. decl. 367 p. 396,25 beneficio temporis late⟨a⟩nt. PS. QVINT. decl. 1,1 caecitatis. 9,20 lacertorum viriumque. TAC. dial. 8 eloquentiae. AMPEL. 2,1 signa sunt in caelo XII: Aries beneficio Liberi (*cf.* 2,2.4). VLP. dig. 10,3,7,13 alterius pars venditori accessit. 37,4,8,14. 37,4,10,6 beneficio aliorum *admitti ad beneficium bonorum possessionis*. 39,2, 40,1 beneficio eius contingit *detrimentum*. 47,2,46 beneficio furis, afuit servus. TRYPH. dig. 37,4,20,1. SCAEV. dig. 32,41 pr. affectionis et pietatis. IVLIAN. dig. 2,14,55 pacti. APVL. met. 5,25 senectutis prolixae beneficio multis experimentis instructus. 8,20 PS. APVL. Ascl. 31. PASS. Perp. 3 illos tabescere videram mei beneficio. *ibid.* aestus validus turbarum beneficio. GARG. MART. med. 43 DON. Ter. Eun. 971. COMMENT. Lucan. 5,505 miseri erant belli civilis beneficio. 7,402 CHIRON 29. 34 *saep.* AVG. c. Fort. 28 beneficio malorum. CORP. XII 810 in luctu aeternali beneficio novercae. SVLP. SEV. chron. 2,34,1. 2,45,7 MACR. sat. 1,10,8. 1,11,18. 1,12,32. 2,8,2 OROS. hist. 4,1,10. 6,13,4 EVSTATH. Bas. hex. 3,10 SIDON. epist. 4,6,3 *et passim.* ENNOD. epist. 1,3,1. 1,21,2. 2,15,2. 3,2,5 *et passim.* GREG. TVR. vit. patr. 14, 3 deferri se ad sanctum beneficio plaustri deposcit. HIST. Apoll. 12. 14.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

synonyma et coniuncta: *ad 2*: amicitia, dignitas, virtus, litterae, liberalitas, patrocinium, munificentia, gratia, studium, pretium, donum, officium, familiaritas, benevolentiae significatio, meritum, arma, benignitas, amor, iudicium, auctoritas, honos, munus, ornamentum, locus, ordo, aequitas, commodum, ius, largitio, comitas, gratulatio, epulae, partitio aerarii, spes, promissum, praeda, laetitia, decretum, misericordia, concessus, permissus. *opposita*: *ad 1*: maleficium, iniuria, scelus. *ad 2*: iniuria (SEN. benef. 3, 22, 3 inter se contraria sunt beneficium et iniuria), faeneratio, maleficium, supplicium, consilium, merx, negotiatio (SEN. benef. 6, 12, 2 multum ... a beneficio distat negotiatio), necessitas, adversa, incommodum, proprietas, vis, metus, labor, fructus, merces, munus.

Beneficium, -ī *nomen numinis.* PLIN. nat. 2, 14 credere ..., ut Democrito placuit, duos omnino *esse deos*, Poenam et Beneficium, maiorem ad socordiam accedit.

beneficus, -a, -um [*cf. c.* bene facere. *Th.*]. ISID. orig. 10, 25 beneficus a benefaciendo alteri dictus. *compar.* beneficentior: SEN. benef. 1, 4, 5. 5, 9, 2. *superl.* beneficissimus: CATO or. frg. 10, 4. beneficentissimus: CIC. nat. deor. 2, 64 Lael. 51 VAL. MAX. 8, 15 pr. CHALC. comm. 297 AVG. persev. 13, 33. *scriptura* b e n i f i c u s: VEL. gramm. VII 76, 12 Niso etiam placet, ut benificus per i scribatur, quo modo malificus, quod video consuetudinem repudiasse. CORP. IV 29. 30 VAL. MAX. 8, 15 pr. *et passim in* GLOSS. GLOSS. ἀγαθοποιός, εὐεργέτης, εὐεργε⟨τη⟩τικός, benefactor, largus, bona faciens, cumulans (comulus *codd.*). NOT. Tir. 33, 71. PROB. app. gramm. IV 200, 9 inter beneficum et veneficum hoc interest, quod beneficum bene facientem significat, veneficum autem veneni datorem esse demonstrat. *vox rara legitur apud* PLAVT. *bis,* CATONEM *semel,* CIC. *18ies*, VAL. MAX. *semel,* SEN. *philos. 7ies*, APVL. *bis, deest etiam apud* ICTOS, *apud christianos frequentior, sed in* VVLG. *semel tantummodo legitur.*

1 *de hominibus, diis*: PLAVT. Bacch. 395 malefactorem amitti satius quam relinqui benefic[i]um. Epid. 117 quid te ... retulit beneficum esse oratione, si ad rem auxilium emortuomst? CATO or. frg. 10, 4 rege optimo atque beneficissimo (*cf.* CIC. nat. deor. 2, 64 *Iuppiter* ante 'optumus' id est beneficentissimus quam 'maximus' dicitur). CIC. Mur. 70 *amicorum* copia bonis viris et beneficis deesse non solet. Mil. 20 agri ... ipsi tam beneficum, tam salutarem, tam mansuetum civem desiderant. Deiot. 26 largum, b e n e f i c u m, l i b e r a l e m *dici*: hae sunt regiae laudes (*cf.* Lael. 31 ut ... benefici liberalesque sumus. 51 ut ... liberalissimi sint et beneficentissimi. off. 1, 42. 43. 44. 3, 88). nat. deor. 1, 122 ne homines quidem censetis, nisi imbecilli essent, futuros beneficos et benignos fuisse? div. 1, 82 *dii* benefici generique hominum amici (*cf.* 2, 102. 104). APVL. met. 11, 26 numinis benefici cura. TERT. apol. 22 p. 209 Oehl. *daemones* benefici plane et circa curas valitudinum. ARNOB. nat. 7, 4 deos ... pios beneficos mites. LACT. ira 1, 1 benefica sit tantummodo natura divina 2; 8 *dei* naturam ... ut non maleficam, sic beneficam esse debere. 5, 6. 11, 16. AVG. civ. 10, 11 si dii sunt, quomodo alii benefici, alii malefici esse dicantur. CIC. off. 1, 42 ii ... arbitrantur se beneficos i n suos amicos visum iri (*cf.* 2, 54). SEN. benef. 1, 4, 5 per quae beneficentior gratiorque a d v e r s u s bene merentes fiam. 3, 7, 3 conrumpimus gratum hominem et benefic[i]um. 4, 17, 2. 5, 9, 2 quo quis plura beneficia dedit, beneficentior est. clem. 1, 19, 9 beneficus ac largus et in melius potens. CHAR. gramm. I 293, 33 hospiti, benefico, cognato. CORP. IV 29 v(irum) benific(um) o(ro) v(os). 30. LACT. inst. 6, 24, 25 sit ... misericors, beneficus, mitis, humanus. ira 19, 5. AMM. 27, 11, 2 hunc fortuna nunc beneficum ostendebat, aliquotiens insidiatorem dirum. HYG. astr. 2, 14 p. 50, 5 non ut beneficus advena et innocens, sed ut crudelissimus hostis. VVLG. Luc. 22, 25 *reges* benefici (εὐεργέται) vocantur. AVG. civ. 10, 10 p. 417 plus ibi (*apud deos*) ... valeret beneficus purgator animae quam malevolus impeditor. INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 378 imp. Caes. M. Aureli Carini benefici invicti.

2 *de rebus, plurimum incorporeis*: CIC. off. 2, 32 voluntate benefica benevolentia movetur (AVG. persev. 13, 33 beneficentissimam voluntatem). epist. 3, 8, 8 si de tua prolixa beneficaque natura limavit aliquid posterior annus (LACT. inst. 4, 17, 34 socialis est hominis ac benefica natura). VAL. MAX. 8, 15 pr. mens hoc loco protinus ad Augustam domum, beneficentissimum et honoratissimum templum ... fertur. SEN. dial. 4, 27, 1 quaedam sunt, quae nocere non possunt (-sint *A*) nullamque vim nisi beneficam et salutarem habent. benef. 2, 34, 5 beneficium est actio ... benefica. APVL. flor. 10 p. 41 Iovis (*i. stellae*) benefica *potestas* (*cf.* SCHOL. Pers. 5, 50 Iovis *stella* benefica. AMBR. hex. 4, 4, 17 plurimum referre, utrum ortum generationis benefica signa videant an malefica ... quod benefici signi aspectus plurimum conferat, malefici et noxii plurimum noceat). LACT. inst. 6, 12, 7 nihil ... a iusto viro faciendum est, nisi quod sit beneficum. beneficium autem si refertur, interit atque finitur. EDICT. imp. Diocl. 2, 17 rarum admodum est, humanam condicionem sponte beneficam deprehendi. CHALC. comm. 297 *quod Plato* duas mundi animas autumet, unam beneficentissimam, malignam alteram (*cf.* 300).

synonyma: bonus (optimus), salutaris, largus, liberalis, benignus, gratus, misericors. *opposita*: malefactor (PLAVT.), maleficus, malevolus.

adv. **beneficē** GELL. 17, 5, 13 benefice liberaliterque facimus. *ibid.* benefice facere. *Sinko.*

Beneficus *cogn. vir.* CORP. II 3285 (*periit*) Aurelius Beneficus ann. LXXV. *Ihm.*

benefragrantia, -ae *f.* ITALA II Cor. 2, 15 (cod. g) quia Christi bonus odor vel benefragrantia sumus (εὐωδία, VVLG. bonus odor). *Sinko.*

Benegestus *nom. vir.* CORP. X 6635 (*Velitris*) V e n e g e s t u s pre(s)viter. *Ihm.*

Beneharnum *v.* Benearnum.

Beneimi *Iudaeus.* CORP. III 10611 (*in Pannon. inf.*) *μημορια Ανεστασιο ετ Δηκουσανι ετ Βηνειμι.* *Otto.*

Benela *opp. in Carnia* RAVENN. p. 222, 23. *cf. Tomaschek, PW. III 273.* *Ihm.*

beneloquēns, -tis. EXPOS. fid. p. 288, 5 qui fuit bilinguis, sit beneloquens (*cf.* AVG. serm. 195 ed. Bened. 1681, *ubi* beniloquus [PS. AVG. serm. 244, 3 Migne boniloquus], *et Caspari, Anecdota p. 184, ubi C.* boniloquius). *Bannier.*

benememorius *v.* bonememorius.

benemerēns, benemeritus *v.* merens, meritus.

benenātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* bene natus. *Th.*]. NOVELL. Iust. 78, 2, 1 ut non denuo et libertate ⟨et⟩ benenatione (εὐγενείας) cadant. *Sinko.*

Benenātus, -a *cogn. et nomen singulare* (*plerumque christ.*). *in titulis*: CORP. VIII 12666 (*Carth.*) dis manibus sacrum. P. Aelius Benenatus. CORP. VIII 20600 (*a. 359*) posuit Benenatus. INSCR. christ. Rossi I 192 (*a. 367*) Benenato Theofila uxor (*ibid.* Βεναιvατος). 645 (*a. 425*). CORP. VIII 13491—13498. 16396. 18377 CORP. graec. 9842. *episcopi, presbyteri al.*: AVG. epist. 253. 254 consacerdoti. NOT. episc. proc. Afr. 40. 52 Num. 19. 81. 114 CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 98A. 113A. 141C. 147A *al.* CASSIOD. var. 4, 15 *vir spectabilis.* GREG. M. epist. (*v. ind.*). *mulieres* (*christ.*): CORP. V 4120 (*Cremonae*) Benenata. VIII 4015. 13499. 14128 (*cf.* 14129. 14130). XII 941 (*Arelate*). 5769 (*Massiliae*) Benenata virgo. CORP. graec. 9428. *cf.* CORP. V 6278 (*a. 425*) Benenat. *Ihm.*

Benennam *et* **Benennom** *v.* Ennom.

benenūntio, -āvī, -ātum, -āre *a* bene *et* nuntiare. *vox* ITALAE *uno verbo ut gr.* εὐαγγελίζεσθαι *scribenda videtur* (VVLG. annuntiare, euangelizare). *alicui aliquid*, ad (in) *aliquem; aliquem*: ITALA Luc. 1, 19 (cod. e) missus sum ... benenuntiare tibi haec. 3, 18 multa ... et alia exhortans benenuntiabat ad populum. 4, 18 benenuntiare pauperibus (CYPR. testim. 2, 10 BARNAB. 14, 9). 4, 43 in alias civitates benenuntiare regnum dei. 7, 22 egenis benenuntiatur. 8, 1. 9, 6 per castella pertransiebant benenuntiantes et curantes ubique. 20, 1 benenuntiantem adstiterunt pontifices. PSALT. Rom. 39, 10 benenuntiavi iustitiam tuam. ITALA act. 8, 4. 12. 25. 35. 10, 36. 11, 20. 14, 7. 21 (cod. p). HIL. in Matth. 11, 3 pauperes benenuntiantur. *Sinko-Bannier.*

beneola, -ae *f. nomen herbae* (*cf.* PS. APVL. herb. 24 beneolens *nomen herbae*). ISID. orig. 17, 9, 84 *inter herbas aromaticas* beneola (veneola *nonn. codd.*). *cf.* beneolentia.

beneolēns *v. sub* bene.

beneolentia, -ae *f. a* beneolens. VVLG. III Esdr. 1, 12 (Sangerm.) hostias coxerunt in emolis et in ollis cum bene[v]olentia (μετ' εὐωδίας; *Colbert.* cum bono odore). HIER. Didym. spir. 11 cum autem vas foris fuerit effusum, emittit procul beneolentiam suam. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 3, 12 corpus ... dominicum magnis diversarum virtutum fragrat odoribus et sui beneolentia infirmos quoque vivificat. *nomen herbae*: ORIBAS. eup. 2, 1 A 24 anthemis, quae et camimela dicitur, quam Romani beneolenciam (benevol- *al.*) vocant. *cf.* beneola. *Sinko.*

beneplaceo, -uī, -itum, -ēre *a* bene *et* placere. *vox* ITALAE, *qua transfertur gr.* εὐδοκεῖν *sive* εὐδοκία *cum verbo aliquo; cf.* HIER. in Eph. 1, 5 verbum εὐδοκία, quod Latinus sermo interpretatus est placitum, apud Graecos compositum est ex duobus integris ἀπὸ τοῦ εὖ καὶ τοῦ δοκεῖν, a bene et a placito, quod nos possumus dicere beneplacitum, quia non statim omne, quod placuit et bene placere potest, sed ibi tantum εὐδοκία hoc est beneplacitum dicitur, ubi quod placuit, recte placitum comprobatur. epist. 106, 55.

a christianis ex ITALA *sumpta saepe usurpatur, ab aliis semel in* NOVELL. Iust. *absolute, cum dat.; sequuntur* in, super, *inf.*, ut: ITALA Col. 1, 19 (cod. g) in ipso conplacuit vel beneplacuit (*cf.* VVLG. psalm. 67, 17). HIL. in psalm. 118 nun 13 p. 482 ut voluntaria oris sui beneplaceant. DIDASC. apost. 1, 16 estote beneplacentes in omnibus ... deo. VVLG. Sirach 41, 20 non omnia omnibus beneplacent in fide. Rom. 12, 2 quae sit voluntas dei bona et beneplacens et perfecta (AVG. conf. 13, 22, 32 LIB. iubil. 23, 10). I Cor. 16, 2 quod ei beneplacuerit. *beneplacitum esse, fieri*: HIL. in Matth. 12, 10 *in Isaia* paternae beneplacitum voluntati ... esse. VVLG. psalm. 67, 17 in quo *monte* beneplacitum est deo habitare. 146, 10 nec in tibiis viri beneplacitum erit ei. 146, 11 beneplacitum est domino super timentes eum (149, 4 in populo. Sirach 5, 35 recedere ab iniquitate). Sirach 1, 34. 2, 19. 34, 21 non sunt beneplacitae subsannationes iniustorum. I Cor. 10, 5 Eph. 5, 10. ITALA Matth. 11, 26 (cod. b) sic fuit beneplacitum ante te. *ibid.* (cod. δ) sic factum fuit beneplacitum coram vel ante te (VVLG. placitum). PS. RVFIN. in psalm. 48, 9 non est ... eius deo beneplacita eleemosyna. PAVL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

NOL. epist. 38,8 beneplacitum est in te deo sicut super vitulum novellum (*cf.* VVLG. psalm. 68,32). AVG. c. Adim. 26. CASSIAN. conl. 21, 14,7 quod *ieiunium* per alia opera bonum ac deo beneplacitum fiat. PROSP. in psalm. 104, 39/40 hic psalmus non de eis loquitur, in quibus non est beneplacitum deo. 105, 4 GREG. TVR. Franc. 2,13. 2,27 quod tibi beneplacitum viditur, facito. 3, 22. 7,1 p. 291 non fuit beneplacitum ... deo ..., ut haec arcana vulgarentur. beneplacitus, -um *adiective* (εὐδοκητός, -όν): IREN. 1,12,4 *quidam Salvatorem dicunt* beneplacitum vocari. AMBR. in psalm. 43,57 perducens *Christus Iudaeos* ... ad tempus beneplaciti sibi (*cf. l. 24*). 118 serm. 17,17 filia Aminadab, hoc est voluntarii vel beneplaciti, quia voluntarius eam et beneplacitus congregavit. VVLG. psalm. 118, 108 voluntaria oris mei beneplacita fac. Sirach 40, 25 super utrumque (*aurum et argentum*) consilium beneplacitum. NOVELL. Iust. 105 praef. ad beneplacitas consulares statuere expensas (εἰς εὐσύνοπτον ⟨μέτρον⟩ τὴν ὑπατικὴν συστεῖλαι δαπάνην). ISID. in gen. 14,11 esca beneplacita deo. *subst.* **beneplacitum,** -ī *n.*: ITALA Rom. 10, 1 (cod. g) beneplacitum vel voluntas mei cordis. Phil. 1, 15 (cod. d) propter beneplacitum. 2,13 (cod. g) pro bona voluntate, pro beneplacito. IREN. 4, 5, 4 ut deus beneplacitum habeat. 4, 6, 3 cognoscere ... filium sine patris beneplacito. 4, 20, 8 per sancti spiritus beneplacitum. 4, 20, 12 de huiusmodi hominibus beneplacitum habebit deus assumere ecclesiam. VVLG. psalm. 68, 14 tempus beneplaciti. 88, 18 in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum. 105, 4 memento nostri, domine, in beneplacito populi tui. 140, 5 adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum. Sirach 41, 6. Eph. 1, 9 secundum beneplacitum eius. AVG. quaest. Dulc. 8, 2 *et* EVGIPP. exc. Aug. p. 145, 10 (*praeter codd. DP*) in bona voluntate, hoc est in beneplacito eius (*at apud* AVG. gen. ad litt. 1, 5, *unde illi loci fluxerunt, codd. PR*[1] in bono placito, *item codd. DP Eugippii*). FVLG. RVSP. praedest. 1, 9, 20 non in eius quolibet opere bono, sed in beneplacito suo. LIB. iubil. 16, 26. *huc trahi possunt nonnulla ex supra p. 1890, 75 sqq. allatis.* *Sinko-Bannier.*

Benepotēnsis *ethn. afric.* NOT. episc. Maur. Caes. 44 Honorius Benepotensis.

Beneritus *nom. christ.* CORP. XI 4075 (*Capenae*) Benerito nofito (*sic*) in pace. *an pro* Ven-? *Ihm.*

Benerius *sim. v.* Ven-. **benesānus** *v.* bene *B.*

benesentio, -sēnsī, -sēnsum, -tīre *a* bene *et* sentire. in, de *aliquo* (εὐδοκεῖν ἔν τινι) *aut sine casu; interdum sequitur inf., semel* **ut:** ITALA Matth. 5, 25 (Hier. epist. 127, 3) esto benivolus sive bene sentiens (εὐνοῶν) de adversario tuo. 12, 18 (cod. k) dilectus meus, in quo (que *cod.*) benesensit (ὃν εὐδόκησεν) anima mea (VVLG. in quo bene complacuit animae meae. 17, 5 (*ibid.*) in quo benesensi (ἐν ᾧ εὐδόκησα, VVLG. in quo mihi bene complacui; *cf.* IREN. 3, 11, 26). Luc. 12, 32 in quo (*grege*) benesensit pater ... dare vobis regnum. I Cor. 10, 5 (Iren. 4, 36, 6) non in multis illorum benesensit (VVLG. bene placitum est). IREN. 1, 7, 4 Pleroma benesensit (εὐδόκησεν) per eum (*Christum*) glorificare patrem. 3, 6, 4 benesensisti in nobis, ut te cognoscamus. 4, 27, 4. 4, 38, 3 patre ... benesentiente et iubente.

benestabilis, -e *id, quod bene stat*: ITALA I Cor. 7, 35 (cod. g) ad honestum et benestabile domino (εὔσχημον καὶ εὐπάρεδρον; VVLG. quod honestum est et quod facultatem praebeat sine impedimento dominum obsecrare).

benesuādus, -a, -um. *cf. c.* bene suadere (*v.* bene *VI 6 b*), *gr.* εὐπειθής: APVL. apol. 18 *paupertas* consilio benesuada. CARM. epigr. 747, 5 (*christ.*) dulcis et benesuadus in versibus suis semper.

benesuāsor, -ōris *m. cf.* benesuadus. GLOSS. II 569, 47 bonus consiliator. 215, 32 ἀγαθοσύμβουλος. *Sinko.*

benevalēns *v.* bene *III 2 c.*

1. Beneventum, -ī *oppidum in Samnio, de quo cf. Mommsen, Corp. IX p. 136; Hülsen, PW. III 273 (cum add. suppl. I p. 248); Nissen, Ital. Landesk. II 811 sqq.* *graece* Βενεουεντόν (*ex. gr.* PLVT. Pyrrh. 25 CASS. DIO 66, 9, 3 *trad.* Βενουέντω), Βενεβεντός: APPIAN. civ. 4,3 *al.* (Beneventus: RAVENN. p. 276,9. *cf.* AVSON. 69, 13 Campana in Benevento *et* GLOSS. *infra l. 82*). ATHEN. 1, 57 p. 31[e] ἐν Βενεβέντῳ. *nota*: Beventod: INSCR. numm. Corp. I 19. *scrib.* Beneb-: CORP. VI 2400. XV 6123 (*stilo scr. in tegula*). TAB. Peut. 6, 4/5 Benebento. GLOSS. *l. 82* (*cf. etiam sub* Beneventanus *infra*). *compendia in titulis*: Benevent.: CORP. VI 2375 a, 22. 2375 b, 23. 2379 a I 16. 2400. Beneven.: CORP. VI 2379 a IV 10. Beneve.: CORP. VI 2375 c, 11. Benev.: CORP. VI 2375 b, 30. 3885, 8. Ben.: CORP VI 3884 II 12. IV 19. V 10 (*alia infra sub* Beneventanus).

LIV. 9, 27, 14 Maleventum, cui nunc urbi Beneventum nomen est. FEST. p. 340 Malevento, quod Beneventum dictum est. PAVL. FEST. p. 34 Beneventum, colonia cum deduceretur, appellari coeptum est melioris ominis causa. namque eam urbem antea Graeci incolentes *Μαλόεντον* (*Salmas.*, maloeton *codd.*) appellarunt. PLIN. nat. 3, 105 Hirpinorum colonia una Beneventum auspicatius mutato nomine, quae quondam appellata Maleventum. STEPH. BYZ. *s.* Βενεβεντός, χωρίον Διομήδους ἐν Ἰταλίᾳ. οἱ δὲ ὅτι ·κτίσμα Διομήδους. ἢ καὶ Μαλοεντὸς ἐλέγετο. *cf.* GLOSS. IV 26, 39 Benebentus dicta quasi bene inventa vel bene habens, id est fertili terra seu opulentissima. CIC. Verr. 2, 38 Beneventi esse iussit. Att. 5, 3, 2. 5, 4, 1 (*bis*). CORP. X 6087 (*a. 712/42*) L. Munatius ... Plancus cos. ... agros divisit in Italia Beneventi. HOR. sat. 1, 5, 71 LIV. 24, 12, 6. 24, 14, 1 ad Beneventum ... accessit. 24, 16, 15. 24, 17, 1 dum haec ad Beneventum geruntur (24, 20, 2. 25, 15, 1 LIV. perioch. 24). 24, 18, 12. 24, 19, 4 proconsulem a Benevento acciturum (25, 15, 18). 25, 13, 4. 9. 12. 25, 14, 2. 12. 25, 15, 20 (*bis*). 26, 2, 10. LIV. perioch. 15 coloniae deductae Ariminum in Piceno, Beneventum in Samnio (VELL. 1, 14, 7 EVTR. 2, 16 HIER. chron. a. Abr. 1732 PROSP. chron. I p. 399, 239). PAVL. FEST. p. 18 *in Ausonia* sunt urbes Beneventum et Cales. VELL. 2, 123, 1 VAL. MAX. 5, 6, 8 PLIN. nat. 32, 19 QVINT. inst. 1, 6, 31 [PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 14 Malventum *Scaliger*, fatu- *et* statu- *codd.*, Beneventum *Modius*]. TAC. ann. 15, 34 SVET. Aug. 97 Nero 36. gramm. 9 statua *Orbili* Beneventi ostenditur in Capitolio. LIB. col. I p. 231, 5 Beneventum muro ducta colonia Concordia. deduxit Nero Claudius Caesar (*cf. titulos infra*). SOL. 2, 10 Beneventum a Diomede *conditum* (SERV. Aen. 8, 9. 11, 246 MART. CAP. 6, 642 MYTHOGR. 1, 141. *cf.* SVID. *et* STEPH. BYZ. *sub* Βενεβεντός). ITIN. Anton. Aug. p. 111, 6 *et passim* (*ubique* Benevento, *item* ITIN. Burdig. p. 610, 11 civitas Benevento). HIL. op. hist. frg. 2, 15 Ianuarius a Campania de Benevento. SYMM. epist. 1, 3, 3 primo Neapolim, dehinc ... Beneventum me recepi. PAVL. NOL. carm. 20, 313 Apula trans urbem Beneventum rura colentes (*cf.* 20, 378 Transbeneventanis ... finibus). VIB. SEQ. geogr. p. 147, 22 Calor Beneventi oppido iunctus. COSMOGR. 1, 19 p. 80, 112 POL. SILV. prov. 1, 9 chron. I p. 536. RAVENN. Guid. p. 480, 10 Beneventum urbs ducalis inclita nobilis atque fortissima. 519, 22. *in titulis*: CORP. IX 2165 (*aet. Pertinacis*) colonia Iulia Concordia Aug. Felix Beneventum (1645 Beneventum Felix. *cf.* 2043 = CARM. epigr. 1271 optat ut cives similes habeat felix Beneventum). 1663 primus Beneventi studium orchestopales instituisti. 6003 viam a Benevento Brundisium ... fecit *Traianus* (6005). 1658 aed(ilis) Beneventi (*sim.* 1194. 1503. 1617. 1649. 1701. 1703. 2240. Benevento: 1419). INSCR. Notiz. degli scavi 1899 p. 149 (*in Hirpinis*). CORP. III 14932 dom(o) Benevento (1480. 2706 *a. 245*).

adi. **Beneventānus,** -a, -um *et incolae* **Beneventānī,** -ōrum. *cf.* STEPH. BYZ. *s.* Βενεβεντός: τὸ ἐθνικὸν Βενεβεντῖνος (*cf. infra l. 74 sqq.*). ἔστι καὶ ἄλλη Καμπανίας διὰ τοῦ δ (*immo eadem est*), ἧς τὸ ἐθνικὸν Βενεβενδεύς. *apud* APPIAN. Hannib. 36 Βενεβενδέων (βενέβενδον *cod. Vatic.*, Βενεβεντόν *Schweighäuser*). *at* POLYB. 3, 90, 8 κατέδραμον δὲ (Καρχηδόνιοι) καὶ τὴν Οὐενεουεντανήν, Ῥωμαίων ἀποικίαν ὑπάρχουσαν. Beneb-: CORP. IX 1764 (*cogn.*) LIB. col. I grom. p. 210, 1. *compendia*: Ben.: CORP. IX 1590. 1659. 6083, 46 *et* 51 (*in signaculis*). B.: CORP. IX 1419 c(oloniae) B(eneventanae). *cf. etiam* 1588 (*periit*). CIC. Verr. 2, 38 in agro Beneventano (LIV. 22, 13, 1. 25, 17, 1. 25, 19, 1. LIB. col. I grom. p. 210, 1 ager Benebentanus). CORP. IX 2240 (*litt. antiq.*) Visellius L. f. Fal. Flaccus Beneventan(us). IVV. 5, 46 Beneventani sutoris nomen. SVET. gramm. 9 Orbilius Pupillus Beneventanus. LEO M. epist. 19 ad Dorum Beneventanum episcopum. CONC. Rom. a. 499 p. 400, 36. 408, 42 ecclesiae. CORP. IX 1556 (*aet. Aug.*) coloniae Beneventanae (1418. 1419. 1544. 1669. 1670 LIB. col. I grom. p. 232, 7). 1590 comiti fabricarum totius civitatis Ben(eventanae) urbis (1576. 1586. 1663. 1682. 1683 GREG. M. epist. app. IV p. 468, 11 RAVENN. p. 280, 6). 1591 splendidissimus ordo Beneventanus et honestissimus populus (1575. *cf.* 1576). 1596 populus (1568 plebs. 1589). 1654 decurioni (1638. 1639). TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) 2, 1 pertica Beneventana (*saepius ibid., item saepius* in Beneventano *et* in Benevent.). CORP. XV 4544 (*pict. in amphora*) Benev(entanum) *sc. vinum* (*cf.* ATHEN. 1, 57 p. 31[e]). *nota*: GLOSS. II 255, 12 Βαβυλωνιακοῦ δέρματος εἶδος Beneventanum (*sim.* 268, 27. 285, 18). LIV. 24, 16, 16 Beneventani omnes ... cum ... ad portas exissent. 25, 13, 8. 25, 17, 7. TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) 2, 44 finib(us) Beneventanor. (RAVENN. p. 38, 12. *cf.* PAVL. NOL. carm. 20, 378 *supra l. 22*). PAPIN. dig. 36, 1, 59 (57) pr. coloniae Beneventanorum (CORP. IX 1685. *cf.* 1670. 6083, 46. 51). PS. ASCON. Verr. p. 169. GRAMM. suppl. 176, 31. RAVENN. p. 248, 13. CORP. IX 1571 splendidissimus ordo Beneventanorum (1572). XIV 3593 cur(atori) r(ei) p(ublicae) Benevent(anorum). *cf.* IX 1561. 1588. 2318. **Beneventānus,** -ī *cogn. et nomen singulare*: *in titulis Beneventi rep.*: CORP. IX 1998 L. Trebonio Beneventano. 1764 Basseus Benebe⟨ntanus⟩. 1766 d. m. Beneventano cui et Aquitae (1922 *lectio inc.*). PELAGON. 6 Litori Beneventani v(iri) c(larissimi), *vix ethnicum*.

2. mutatio Beneventum ITIN. Burdig. 558, 10 *prope Veronam.* *Hülsen, PW. III 273.*

3. *ad oppidum Afric. pertinet* **Beneventīnus,** -a, -um (*cf.* STEPH. BYZ. *supra l. 35*): CONC. Arel. a. 314 Mansi II p. 477[B] Anastasius episcopus de civitate Beneventina. *item* **Beneventēnsis,** -e NOT. episc. proc. Afr. 9 Gulosus Beneventensis.

Benevertius *nom. gent.* CORP. X 4671 (*Calibus*) M. Benevertio Rufo. *Ihm.*

beneverto (-ēns) *a* bene *et* vertere. CORP. V 5634 (*in agro Mediolanensi*) votis omnibus caelestibus consentientibus benevertentibusq(ue) L. Parius Hermes. bene vertere *v. s.* bene. *Bannier.*

benevolē *v.* benevolus.

benevolēns, -tis [*a* bene velle. *Th.*] *cf.* bene *I C 3 e.* *iam*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inde a PLAVTO *adi. et subst.* *scriptura* benivolens: CORP. IV 1326 *et in codd.*: PLAVT. Cist. 23 (*B*) TER. Phorm. 97 (ς) SVET. Tit. 8 AVR. Fronto p. 41, 1 N. *saep.* *compar.* benevolentior, *superl.* benevolentissimus *inde a* CIC. DIFF. ed. Beck p. 42, 7 inter benivolam et benivolentem: benivolus semper bonae est voluntatis, benivolens aliquando ita; alterum naturae est, alterum temporis. *legitur apud* PLAVT. *20ies*, *apud* CIC. *ter comp., semel superl.; deest apud reliquos liberae rei publicae scriptores.*

PLAVT. Bacch. 475 amico et benevolenti suo sodali...rem mandatam exsequitur. 553 quis is est? :: benevolens vivit tibi. Capt. 390 salutem dicito matri et patri et cognatis et si quem alium benevolentem videris. 857 tu mi igitur erus es? :: immo benevolens. Cas. 435 mei (mihi *codd.*) benevolentes (-is *codd.*) atque amici (ame *trad.*) prodeunt (*cf.* Most. 195 quae illum tibi aeternum putas fore amicum et benevolentem. Pseud. 699 et amicum et benevolentem ducis). Cist. 23 decet...hunc esse ordinem (*sc. meretricum*) benevolentis (beniv- *B*) inter se beneque amicitia utier. 586 mulierem suam benevolentem. Epid. 78 te cupio perire mecum benevolens cum benevolente. Merc. 887 amicus . . . multum benevole⟨n⟩s. Mil. 1351 ite cum dis benevolentibus (Trin. 356 aliis, qui comitati simus benevolentibus. Persa 650 ipsus prorsus (prope *P*; *A non leg.*) perditust et benevolentis perdidit. Pseud. 698 ut aliquem hominem strenuom benevolentem adducerem ad se. 1005 (*interpol.*) *milites* manu salutem mittunt benevolentibus eadem malam rem mittunt malevolentibus. Trin. 46 *vox* tui benevolentis. 637 ut qui beneficium a benevolente repudies? 1148 Megaronides communis . . . meus et tuos benevolens. 1177 benevolens tuos atque amicus. Truc. 316 ero benevolens visust suo [TER. Phorm. 97]. CIC. epist. 3, 3, 1 nec me benivolentiori cuiquam succedere, nec te amiciori potuisse provinciam tradere. 3, 12, 4 benevolentior tibi, quam fui . . . sum factus (13, 60, 1). 5, 16, 6 officio ...esse functu[ru]m ⟨viri⟩ benevolentissimi atque amicissimi. SCRIB. LARG. praef. p. 5, 26 animo . . . erga me benevolentissimo (beniv. *L*). SVET. Tit. 8 natura...benivolentissimus *Titus*. AVR. Fronto p. 41, 1 N. me . . . adversario tuo benivolentiorem esse. CORP. IV 1326 benivolentibus felice (*ter*). APVL. flor. 16 p. 74 benivolentissimi principes [SPART. Carac. 1, 4 non ille in litteris tardus, non in benivolentis (*leg.* -tia *cum Baehrensio*) segnis]. AVG. civ. 15, 7 sub potestate mentis regentis et benevolentis. CORP. XI 30 (*Ravennae*) uxori suae benevolenti eius.

adv. **benevolenter** *cum comp. et superl.* benevolentius *et* benevolentissime, *qui etiam ad* benevole *trahi possunt.* VITA Cypr. 5 *resistentibus quibusdam* quam benivolenter indulsit. AVG. civ. 8, 3 de illo quidam benevolentius suspicatur. 18, 45 *captivos* Ptolomaeus . . . benevolentissime . . . dimisit. BOETH. diff. top. 4 p. 1213 benevolentius faciemus, si. *Sinko.*

benevolentia (beniv-), -ae *f.* [*a* benevolens. *Th.*]. *forma* bonivolentia *trad.* GLOSS. IV 586, 24. V 443, 36. PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 118, 20 quod si manus veterum licentiae porrigemus, potest . . . et observanties et benevolenties dici. GLOSS. Plac. V 8, 28 (= 50, 10) benivolentia et malivolentia per i, non per e dicitur, quomodo benignus et malignus, non benegnus et malegnus. saepe enim ex duabus partibus compositum nomen aut priorem aut sequentem litteram corrumpit; ideo benivolentiam dicimus; nam benevolentia crassum quiddam sonat. *cf.* ISID. orig. 10, 26 benevolentia absurdum sonat. GRAMM. suppl. 41, 13 benivolentia. *in titulis legimus* benev-: CARM. epigr. 68 (CORP. I 1019) 4. DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 1, 22 (*a. 138—161*). CORP. XI 5283 (*non ante Constantin.*). beniv-: CORP. I 589. EPIST. procur. de aq. Sald. (Corp. VIII 2728, *saec. II med.*) 69. CORP. XIV 2073 (*a. 213*). 170, 13. VI 1066 (*a 213*). XIII 6405 (*a. 225*). VI 32415 (*fere 250*). 32416 (*a. 257*). 32417. DECRET. centon. Sentin. *a. 261* (Corp. XI) 22. CORP. XI 6337, 15. EDICT. imp. inc. (Corp. III 13569) *ter.* CORP. VI 32051 (*a. 349*) 2. X 5349 (*a. 408*) 5. 451, 6. 519, 4. 1126, 8. 4665, 3. 4863. 6243, 6. 6441, 9. 7233, 5. XII 3637. benibolentiam: CORP. VI 32416 (*a. 257*). X 1126 (*saec. IV*). venivolentia GLOSS. II 318, 38. *codd. saepissime variant, at forma* beniv- *praevalere videtur, quippe quae, quod sciam, sola tradatur in* RHET. Her. FRONTONIS *cod. rescr. al. quaestionem profligare haud licuit; in exscribendis locis editores secutus sum, in* CIC. *editionem Mülleri, cuius praefationes hic illic quomodo scribenda sit vox explicant.* *legitur apud poetas non nisi singulis locis* TER. ACC. AFRAN. PHAEDR., *apud prosarios inde a* RHET. Her (*8ies*) *et* CIC. inv. (*10ies*), *qui voce saepe utitur (imprimis in epistulis, deest in* rep. parad. ac. Tusc. Catone div. fat.); *singulis locis*: Q. CIC. pet. VARRO rust. SALL. Iug. VELL. SCRIB. LARG. PLIN. nat.; *binis*: LIV. COLVM. TERT. Vind. I.; *ternis*: CAES. (comm.) RVT. LVP. SVET.; *quinis*: SEN. philos. APVL. AVG. civ.; *7ies* NEP. TAC., *8ies* QVINT. inst., *9ies* CVRT., *24ies* VAL. MAX. *plur. v. p. 1897, 21.*

GLOSS. benivolentia (*ita praeter* IV 591, 52 *semper*) II 29, 21 καλοκαγαθία (III 385, 29). II 215, 30 ἀγαθότης benivolentia bonitas. 318, 38 εὔνοια fabor venivolentia. 337, 41 καλοθέλεια. IV 211, 24 bona voluntas (313, 45. 585, 48 bonivoluntas. 591, 52). *cf.* AVG. bapt. 4, 7, 10 sicut in benevolentia bona voluntas, sic in malevolentia mala voluntas est. *passim adiunguntur praep.* erga (CIC. S. Rosc. 4), in (CIC. Cluent. 198), *raro* circa (TERT. pudic. 7 CORP. XI 6337). *singulariter* CIC. epist. 15, 4, 14 (*v. infra l. 71*) *et* VAL. MAX. 4, 1 ext. 8 (*v. infra l. 73*) *genet. obi. quem dicimus pendentem fecerunt.* *hominum* (*deorum*), *rarissime bestiarum* (PHAEDR. 3, 15, 17 *p. 1895, 38*) *et rerum* (*legum* PLIN. nat. 18, 11 *p. 1895, 69*. temporum nostrorum COD. Iust. 4, 35, 23, 3 *p. 1896, 62*). TER. Haut. 115 putavit me et aetate et benivolentia (*om. A*, putavit me aetate et sapientia *corr. rec.*) plus scire et providere quam se ipsum. ACC. trag. 96 (Non. p. 516) meam benivolentiam interisse. AFRAN. com. 101 (Non. p. 517) iurgio et benivolentia *mulieres* terrent desubito viros. CARM. epigr. 68, 4 ⟨sic i⟩mpetravi id ab eo, laudo benevolentiam (CIC. epist. 3, 11, 3 fidem benevolentiamque). RHET. Her. 1, 4, 6 si genus causae dubium habebimus, a benivolentia principium constituemus (VAL. MAX. 4, 7 pr. quidquid praestatur, totum a constanti benivolentia proficiscitur). *ibid.* adversarios criminando benivolentiam captare (capere l^1 *d.* 1, 5, 8 CIC. inv. 1, 21. 22). 1, 5, 8 ab nostra persona benivolentiam contrahemus, si. *ibid.* ab auditorum persona benivolentia colligitur, si (CIC. part. 121 Lael. 61 ad Q. fr. 1, 2, 7 CAES. civ. 2, 31, 3 GRILL. rhet. p. 605, 2). 3, 7, 14 qua fide, benivolentia, officio gesserit amicitias. 4, 39, 51 quos natura aut voluntas necessitudine et benivolentia coniunxit (CIC. Balb. 30 Lael. 82 epist. 5, 18, 2 necessitudine et benevolentia tecum coniunctissimos. 6, 22, 2 summā . . . plurimisque officiis *al.*). CIC. inv. 1, 20 causa et honestatis et turpitudinis particeps, ut et benivolentiam pariat et offensionem. 1, 21 principio benivolentiam comparare (1, 22 *cf.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 16 *et* 17 CIC. off. 2, 54). *ibid.* ab iratis...pax et benivolentia petitur. (epist. 7, 5, 3 QVINT. inst. 4, 1, 25). 1, 26 cum *auditoris* benivolentiam causa desideret (Mil. 69 orat. 2 *opp.* prudentiam). S. Rosc. 4 quorum . . . nec benivolentiam erga me ignorare nec auctoritatem aspernari . . . debeam. 44 quod benivolentia fit, id odio factum criminaris (off. 1, 49 quo quisque animo, studio, benivolentia fecerit. NEP. Timol. 3, 6 APVL. met. 3, 23. *nota*: PLANC. Cic. epist. 10, 17, 3 sicut adhuc singulari cum benevolentia fecisti). Verr. 3, 2 *Sicilia* fuit ea fide benivolentiaque erga populum Romanum, ut (epist. 10, 29, 1 sunt singulari in te. TAC. ann. 4, 4 patriā . . . ⟨in⟩ fratris liberos). 6, 161 eorum benivolentiam erga se diligentiamque conlaudat (CVRT. 10, 9, 10). 6, 182 nostris officiis benivolentiam illorum adlicere (Mur. 74 cibo. VAL. MAX. 7, 4, 2). Cluent. 7 si qui mihi deus vestram ad me audiendum benivolentiam conciliarit (de orat. 2, 182. 200. 236. orat. 128 part. 15. 28 fin. 1, 52 off. 2, 77 epist. 4, 13, 2. 9, 16, 2 SERV. auct. Aen. 1, 522 AVG. util. cred. 16, 34). Cluent. 197 vicinorum quantum studium, quam incredibilis benivolentia, quanta cura est! 198 summam esse in hunc. Marcell. 34 omnibus semper nota (epist. 13, 70). Phil. 11, 33 *patris* in populum Romanum est ipsius aequalis aetati. Lael. 50 bonis inter bonos quasi necessariam. epist. 5, 19, 2 cum . . . ea tua sit voluntas, humanitas, benivolentia erga me (CAES. Cic. Att. 9, 16, 2 ea in me). 13, 70 non est opscura. MAT. Cic. epist. 11, 28, 1 propensa et perpetua. QVINT. inst. 11, 1, 42 iucundissima . . . in oratore humanitas, facilitas, moderatio, benevolentia. CIC. Catil. 3, 2 illum . . . ad deos immortalis benivolentia famaque sustulimus. Mur. 41. dom. 98 insignem in rem publicam declarat (Sest. 117 Att. 7, 5, 1 epist. 3, 12, 4 *al.* FRONTO p. 5, 7 N. CORP. X 6243, 6). p. red. in sen. 30 ostendit (Att. 7, 2, 5). p. red. ad Quir. 15 praestanti in me benivolentia et divino studio extiterunt. 24 memoriam vestri beneficii colam benivolentia sempiterna (VAL. MAX. 4, 7 ext. 1 mutua. CORP. X 4863, 3). *ibid.* mihi nec . . . industriam nec in vestris commodis augendis gratam animi benivolentiam defuturam (Planc. 96 in me. epist. 5, 8, 3). Sest. 6. prov. 44 me . . . non modo tantis beneficiis, sed etiam mediocri hominum benivolentia commoveri. Balb. 43. Planc. 1 quod is meam salutem atque vitam sua benivolentia, praesidio custodiaque texisset. 28. 101. Mil. 95 senatus erga se . . . esse perspectam (Att. 9, 1, 1 epist. 1, 7, 1. 9, 16, 2 fidelis periculo aliquo. 13, 60, 1 bonam . . . hominum. *al.*). Marcell. 10 qua benivolentia *te* complectemur (epist. 6, 14, 1 summa. LIV. 42, 13, 4 favore ac benivolentia [*opp.* vi]. BOETH. arithm. praef. p. 3, 6). 34 quod . . . summae benivolentiae est, . . . cum (epist. 5, 16, 1 SALL. Iug. 103, 7). Phil. 2, 107. 2, 112 caritate te et benivolentia civium saeptum . . . esse. or. frg. A III 6 (Quint. inst. 9, 2, 51) singularem. de orat. 2, 72 saepe benivolentia ad odium, odium autem ad benivolentiam deducendum est (2, 182 animos . . . conciliari. off. 2, 48 ut . . . alliciant. Att. 5, 18, 2 consentiente *exercitu*. epist. 15, 4, 14 animos . . . ad veteris imperii benivolentiam traducerem. Q. CIC. pet. 20 ducuntur. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6, 1 *nostra necessitudo* ad summam . . . pervenit. VAL. MAX. 4, 1 ext. 8 regnum . . . ad benivolentiam civium propius admovit. QVINT. inst. 6, 2, 9 motus praevalere [*opp.* ad perturbationem]. HIER. epist. 120, 1 p. 821 animos . . . flectimus. AVG. civ. 8, 25 ambiendum est ad . . . deorum. vera relig. 47, 91 utitur omnibus). 2, 216 ut odio benivolentia . . . tollatur (Lael. 19 *bis.* 102). Brut. 4 mortis oportunitatem benivolentia potius quam misericordia prosequamur (VAL. MAX. 7, 8, 7 auctorem . . . insecutus). 190 benivolentiā . . . ductus (off. 2, 22. epist. 6, 3, 1 adductus. AVG. c. Secundin. 17 p. 930, 13 ad peccatum perducere vel stulta benevolentia vel malitiosa invidentia). opt. gen. 19 benivolentiae . . ., quam is erga populum Atheniensium haberet (off. 1, 47). 20 quod de virtute eius et benivolentia falsa scripsisset (Att. 10,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18, 2. epist. 3, 1, 1 de mea ... ex ... Phania cognoscere. Att. 11, 7, 1 plurima exposuit. BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 2, 1 nisi persuasum esset. CVRT. 7, 8, 29 dubites. SOL. praef. 1 cum ... praeceperim). leg. 1, 34 quom hanc benivolentiam tam late longe⟨que⟩ diffusam vir sapiens in aliquem ... contulerit (epist. 10, 5, 1). 1, 35 omnes inter se naturali quadam indulgentia et benivolentia ... contineri (TAC. hist. 4, 76). fin. 2, 84 multorum te benivolentia praeclare tuebere et munies (Att. 2, 25, 2 firmissima. NEP. Dion 5, 4). nat. deor. 1, 122. Lael. 22 *vita* in amici mutua ... benivolentia conquiescit (epist. 10, 12, 5 Munati prudentiam perspexi in eius incredibili erga te benivolentia et diligentia). 26 amor ... princeps est ad benivolentiam coniungendam (*cf.* epist. 1, 9, 21 nisi cum praesidiis eis ... potentium benivolentiam coniunxissem). 29. 30 auxit benivolentiam consuetudo (epist. 13, 10, 2). 56 ut nostra in amicos benivolentia illorum erga nos benivolentiae ... respondeat (SCRIB. LARG. 20 tam perseveranti). 75 intemperata quaedam. 101 hac nos adulescentes benivolentia senes illos ... dileximus, haec etiam magis elucet inter aequales. off. 1, 47. 1, 54 sanguinis ... coniunctio et benivolentia devincit homines ⟨et⟩ caritate. 2, 23. 2, 31 benivolentiā civium ... egent (VAL. MAX. 4, 7, 1 caruit). 2, 32 capitur (*cf. p. 1894, 15*) beneficiis maxime, secundo autem loco voluntate benefica benivolentia movetur. 2, 38. 2, 53 quod largitione benivolentiam Macedonum *Alexander* consectetur. 3, 88 Att. 2, 20, 4. 2, 24, 5 summam in nos ... omni oratione significat (8, 2, 1. *cf.* GELL. 13, 17, 1 φιλανθρωπία ... significat dexteritatem quandam benivolentiamque erga omnis homines promiscam). 4, 15, 1 tuam erga me benivolentiam cognosse (epist. 4, 7, 1. 13, 55, 1 AVR. Fronto p. 27, 24 N.). 5, 10, 5. 6, 1, 7. 7, 1, 7 quo artificio tueamur benevolentiam Caesaris. 9, 9, 2 permagnum pondus adfert benevolentia erga illum, qua dempta perire melius esset. 9, 12, 4 quid tuam prudentiam aut benevolentiam implorem? 11, 1, 2 salutem ... meam benevolentiae tuae acceptam referre. 11, 3, 1 ut alia sic hoc ... tuae ⟨...⟩ benevolentiaeque permitto. 11, 9, 1 *exceptiones* sedulitate effectae et benivolentia Va⟨tini⟩ (*al.* tua. epist. 3, 9, 1). 12, 34, 2. epist. 1, 5^a, 1 ut et meam et ceterorum erga te fidem et benevolentiam ... experirere (13, 8, 1. 13, 69, 1 ad Brut. 1, 2, 3 VAL. MAX. 4, 7 ext. 2). 3, 10, 3 praestat tibi memoriam benevolentiamque, quam debet (12, 2, 3 MARCELL. Cic. epist. 4, 11, 1 BALB. Cic. Att. 9, 7^b, 3 PAPYR. Wessely p. 5 n. 1 *aet. August.* PHAEDR. 3, 15, 17 dulcem *ovis agno*). *ibid.* navare. 3, 10, 8 aspernari. 5, 2, 10 citius ... odisse desinam, quam ... quicquam de nostra benivolentia detraham (CAES. Gall. 7, 43, 4 deminuere). 5, 8, 4 in Marcum benevolentia (*sic Orelli*, -co -tiam *trad.*) ... deditus. 6, 1, 6. 6, 4, 5 tuam erga me imitabor (HIER. epist. 122, 1). 6, 10, 3 ad te defero. 6, 12, 2 omnes ... habeo implicatos consuetudine et benevolentia sic, ut. 10, 6, 2. 10, 6, 3 impulsus benevolentiā. 11, 29, 2 tuum iudicium ... meā summā ... comprobaro. 13, 20. 15, 4, 16. 15, 17, 3 mirabilis eum virorum bonorum ... prosecuta est. ad Q. fr. 1, 1, 10. 3, 8, 1 praesidium ... petebamus ex optimi ... viri benevolentia (FRONTO p. 177, 19 N. quantum ... ornamenti adsequetur). BRVT. Cic. ad Brut. 1, 13, 1. PLANC. Cic. epist. 10, 11, 3 benevolentiae ... cedam. BALB. Cic. Att. 9, 7^b, 3 me ab singulari amore ac benevolentia ... tibi scribere. VARRO rust. 1, 17, 7 consolando eorum restituat voluntatem ac benevolentiam in dominum. NEP. Alc. 6, 3 lacrimans talem benivolentiam civium suorum accipiebat (QVINT. inst. 4, 1, 6 a causis. HYG. astr. 2, 11 minorem animi ... pro beneficio). Dat. 5, 2 cum magnam ... consecutus esset. Timol. 3, 5 quod ceteri reges imperio potuerunt, hic benivolentia tenuit. Att. 5, 1 ut ... ad summam senectutem retinuerit *Caecili* benivolentiam (20, 5 VAL. MAX. 7, 2, 6). RVT. LVP. 2, 15 VAL. MAX. 2, 6, 7. 4, 3, 14 mercari. 4, 8, 1 honesta. 5, 1, 1^e duplicatā. 5, 2, 1 dimittere. 5, 5 pr. 5, 7, 3 concitatioris et ardentioris erga filium benivolentiae. 6, 2 ext. 2 non debitam sibi admiratus (*cf. supra l. 37*). 6, 8, 7. 7, 2 ext. 10 largitione ad se adtrahere. 9, 13 ext. 2 tam arta benivolentia constrictam Romanam amicitiam. SEN. benef. 3, 22, 1. 7, 13, 1 in quae se denique (*sic Gertz*, sed qui *trad.*) benevolentia effundat. dial. 9, 7, 6 constet illi (*comiti*). PS. SEN. extr. voc. 199 *opp.* metus. CVRT. 3, 8, 7 benivolentiae illorum gratias agere (TAC. ann. 6, 2). 4, 10, 16. 9, 6, 18 meruisse (ARNOB. nat. 7, 48). COLVM. 11, 1, 7 domino fidem ac benevolentiam *vilicus* exhibeat. 12, 1, 6. *nota*: PLIN. nat. 18, 11 non omittenda priscarum legum benivolentia. QVINT. inst. 3, 8, 7. 12, 7, 12 mutuā ... utetur (*cf.* SVET. Aug. 66). TAC. ann. 4, 39. 6, 36 metu magis quam benevolentia subiecti. 13, 21. PLIN. epist. 8, 6, 5 facultatem ... testandi erga eum benivolentiam. SVET. Tib. 55. Cal. 3 singularem. FRONTO p. 172, 29 N. commendandi mos ... benivolentiā ortus. DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 1, 22 rem⟨u⟩nerandam esse (DECRET. centon. Sentin. Corp. XI 5749, 23. CORP. XII 3637 titulo quó benivolentia eius contineretur). APVL. Plat. 2, 7 cum ei, a quo (*F*, quod *cet.*) possidetur, *iustitia* est utilis, benivolentia est. met. 2, 14. apol. 96 tuae ... indulgebo. TERT. pudic. 7 ut exprimeret ... suam gratiam et benevolentiam etiam circa unum ethnicum. PORPH. vita Hor. p. 1, 20 ITIN. Alex. 7. HIL. in psalm. 2, 13 benivolentiam offensa ... perturbat. in Matth. 4, 19 adversario reconciliari benevolentia iubemur. 12, 17. OPTAT. 2, 1 p. 34, 18 omnipotentis dei ... narrat. LVCIF. Athan. 2, 16 p. 176, 15 malivolentia ... conversa in benivolentiam. FAVSTIN. trin. 7, 1 p. 76^D ad hoc (*sc. ad scribendum*) me tua mira benevolentia provocatum. AVSON. 419, 75 nolo benevolentiam tuam aliorum collatione percellere. SYMM. epist. 4, 72 largiorem. 7, 62. PAPYR. Archiv f. Papyrusforsch. III (1904) p. 168 (*saec. IV*) benivolentiae *tuae* eundem insinuendum (*sic*) putavi. SERV. auct. Aen. 1, 522. HIER. epist. 47, 1 quem (*sermonem*) mihi ... tua benivolentia tribuit. 105, 5. PS. RVFIN. in Os. 11, 8—9 cuius (*dei*) benevolentiam ... venis undantibus effluentem exhaurire non posset offensio. AVG. civ. 2, 15. 5, 12. 18, 51 exercent eius (*sc. dei*) benevolentiam aut beneficentiam. in psalm. 5, 7 *mendacium* retinet nonnullam benevolentiam. 36 serm. 2, 13 *iustus* si ... non invenit foris quod det, dat benevolentiam. serm. 22, 9 abundantissima et larga *dei.* util. cred. 6, 13 similem ... praeberemus.

a subst. pendens: RHET. Her. 4, 47, 60 in amico tantum benivolentiae *esse oportet*, ut (CIC. Lael. 74 plurimum. SEN. epist. 81, 25 aliquid). CIC. inv. 1, 21 benevolentiae partibus utendum est. Verr. 3, 13 causae benivolentiae (RVT. LVP. 2, 20). 4, 59 *crucem* iste civibus Romanis testem humanitatis in eos ac benivolentiae suae esse voluit. dom. 27 remuneratio benivolentiae (Lael. 49). Planc. 81 significatione. Phil. 11, 5 complexus ... summae benivolentiae falsi indices extiterunt in amore simulato. Brut. 255 testimonium. Lael. 23 coniunctionem. 29 admirabilis quaedam ... magnitudo. 32 caritatem. 52 stabilis benivolentiae ... fiducia. 63 impetum. off. 1, 83 de gloria et benivolentia civium in discrimen vocantur (LIV. 37, 53, 7 in certamine ... amicitiae vestrae, benevolentiae erga nos, honoris. VAL. MAX. 8, 5, 5 mutuae). 2, 29 benivolentiae vim ... magnam. 2, 32 praecepta. Att. 2, 18, 1 signa (epist. 15, 2, 8). epist. 3, 7, 6 conscientia officii mei benivolentiaeque. 5, 12, 1 indicio (7, 6, 1 AVG. conf. 4, 9, 14). 7, 14, 2 benivolentiae quam litium iura perdiscere. 10, 5, 1 commemoratio. 13, 29, 8 meam de tua erga me benivolentia spem (*cf.* RVT. LVP. 2, 3). ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 59 memoriam tantae b⟨enevolentiae deorum⟩. VELL. 2, 118, 4 spe⟨cie⟩m ... in se benevolentiae (TAC. ann. 11, 1). VAL. MAX. 4, 7, 7 pro ... salute amicorum perpetuam excubationem et stationem (*Madvig*, testationem *trad.*) benivolentiae (-tia *trad.*). 5, 5 pr. proximus fraternae benivolentiae gradus. 7, 3 ext. 10 simulatione. CVRT. 6, 7, 9 pignus (9, 6, 17). QVINT. inst. 4, 1, 42 benevolentiae et attentionis postulatio. TERT. pudic. 5 lex tota pietatis ... misericordiae benevolentiae pudicitiae. CORP. XI 5283 ob meritum benevolentiae eius erga se. VI 32051 (*a. 349*) 2 admirabilis ... eloquentiae benivolenti(a)e felicitate glorioso. HIL. in Matth. 4, 6 affectu (24, 7). 24, 7 officium. CORP. X 1126 (*saec. IV*) 8 totius auctori gravitatis benivolentiae. AMM. 17, 5, 14 fortissimo benevolentiae spiritu. PAVL. NOL. epist. app. 2, 17 hoc vitium ... humilitatis ac benevolentiae loco ducitur. AVG. in epist. Ioh. 8, 5 amicitia quaedam benevolentiae est, ut ... sola benevolentia sufficit amanti. CIC. prov. 1 virum ... cum ⟨in⟩ universam rem publicam tum etiam erga meam salutem fide ac benivolentia singulari. epist. 15, 4, 5. APVL. flor. 18 p. 92 viri ... doctrina et eloquentia et benivolentia paribus. CIC. epist. 2, 6, 4 te maioris ... constantiae benivolentiaeque erga te ... habiturum esse neminem.

ab adiect. pendens: CIC. Sest. 33 civis florentissimi benivolentiā bonorum. Phil. 2, 9 verbum ... plenum humanitatis, officii, benivolentiae (Att. 9, 5, 1 epistulam. COD. Iust. 4, 35, 23 pr. *a. 531/2* constitutio ... tam humanitatis quam benivolentiae plena). PS. QVINT. decl. 9, 13 nullum ... meliorem benivolentiā tribuit *natura* adfectum.

post praepositiones: CORP. I 589 (= VI 372 *et* 30920, *aet. Sullanae*) Iovei Capitolino et poplo Romano v⟨irtutis⟩ benivolentiae (εὐνοίας) beneficique causa erga Lucios ab comun⟨i⟩ (τῆς εἰς τὸ κοινὸν τὸ Λυκίων; *cf.* 30927 ⟨benevolent⟩iaei). CIC. Lael. 46 praesidii adiumentique causa, non benivolentiae neque caritatis. CIC. inv. 1, 93 amico adesse propter benivolentiam. 2, 108 Cael. 45 nat. deor. 1, 58 epist. 4, 8, 2. CIC. part. 78 *pars in communione posita* amicitia in benivolentia nominatur (COD. Iust. 4, 35, 23, 3 *a. 531/2* ne videamur in tanta temporum nostrorum benivolentia aliquid acerbius admittere). opt. gen. 19 eum donari virtutis ergo benivolentiaeque. off. 2, 21 benivolentiae gratia. 2, 46 modestia cum pietate in parentes, in suos benivolentia. Lael. 20 omnium ... rerum cum benivolentia et caritate consensio. epist. 6, 2, 1 me tui memoriam cum summa benevolentia tenere. VVLG. Sirach praef. (μετ' εὐνοίας). *cf.* PLANC. *p. 1894, 31.* CIC. Att. 16, 16, 6 hoc pro coniunctione et benevolentia nostra mihi sumpsi. epist. 2, 7, 4 pro tua incredibili in me benivolentia meaque item in te singulari. 6, 22, 2. 13, 4, 4. 13, 7, 5 perpetua et maxima. *al.* ad Brut. 1, 12, 3 CAES. Cic. Att. 10, 8^b, 1 Gall. 5, 25, 2. FRONTO p. 111, 12 N. cetera. EPIST. procur. de aq. Sald. (Corp. VIII 2728) 69 CORP. XIII 6405 (*a. 225*). X 5349 (*a. 408*) 5 BOETH. arithm. praef. p. 5, 14. FERRAND. epist. 8 pro benivolentia domesticae caritatis. MARCELL. Cic. epist. 4, 11, 2 sine talium virorum et amicorum benevolentia ... vivere. CORP. VI 32415 (*fere a. 250*) ob eximiam eius erga se benivolentiam. 32417. 32416 (*a. 257*). XI 6337 circa se ac patriam suam. X 451, 6. 519, 4. 6441, 9 benivolentiam et religionem et integritatem. 7233, 5. XIV 170, 13.

speciatim: principum ('Gnade'): MOD. dig. 28, 5, 63 (62) pr. institui heredem posse benevolentiae est. MARCIAN. dig. 29, 2, 52 pr. interponere se suam benivolentiam divus Pius rescripsit. EDICT. imp. inc. de rebus priv. (Corp. III 13569) 20. 33 huius benivolentiae nostrae

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

statuta. 45 ut . . . provinciales nostri per benivolentia(m) nostram consultum s⟨ibi⟩ esse laetentur. CORP. XIV 2073 (= VI 1066, *a. 213*) omnium principum v⟨irtute⟩ benivolentia indulgentia exuperantissimo. COD. Iust. 6, 27, 5, 1 d (*a. 531*) tanta in eos nostri numinis benivolentia effusa est, ut. 6, 51, 1, 3 a (*a. 534*) quod et nostra maiestas quasi antiquae benevolentiae consentaneum . . . intactum . . . praecipit custodiri. INST. Iust. 2, 20, 23 quod plerique prudentiam contra benivolentiam introducebant. VITA Nicet. 3 benivolentia principis nutu divino concessit. *cf.* PLIN. nat. 18, 11 *p. 1895, 69.* *honoris titulus imperatorum, paparum al.*: *cf.* CIC. Att. 11, 1, 2. 11, 3, 1 *p. 1895, 31* PAPYR. *p. 1896, 3* VITA Nicet. 3 *v. supra l. 8, quibus locis, unde hic usus natus sit, illustratur*: AVSON. 405, 2 adiuro benevolentiam tuam (*sc. praef. praet.*) verecundiae meae testem. AVELL. p. 19, 16 quaesumus miram benivolentiam vestram (*imperatorem*), ut . . . nobis . . . audiendi patientiam commodetis. p. 702, 18 nisi hanc quoque partem benivolentia statuerit vestra (*sc. papae*) mitius corrigendam. COD. Iust. 1, 51, 11 (*a. 444*) ipsis iudicibus nostrae benivolentiae liberalitas tribuenda est. 6, 51, 1, 16 (*a. 534*) ut nemini maneat incognitus nostrae benivolentiae labor. INST. Iust. 2, 19, 6 nostra benevolentia commune omnibus . . . hoc praestavit beneficium.

plur.: *i. fere q. beneficium*: SPART. Carac. 1, 4 non in benivolentis (*at cf. p. 1893, 37*) segnis. ARNOB. nat. 6, 2 individuas cunctis benivolentias exhibere.

synonyma: beneficentia, (benignitas), bona voluntas, bonitas, (clementia), favor, gratia. *saepius adiunguntur*: amor, auctoritas, caritas, diligentia, fides, humanitas, iudicium, misericordia, necessitudo, officium, prudentia, studium, voluntas, *al.* *opposita*: iurgium, malevolentia, metus, odium, offensa, offensio, perturbatio, superbia, vis. *Münscher.*

benevolentiēs *v.* benevolentia *p. 1893, 49.*

benevolus, -a, -um [*cf. c.* benevolens. *Th.*]. *de scriptura* benivolus *v.* ALBIN. orthogr. gramm. VII 298, 14 benivolus et benificus licet a bene adverbio sit compositum, tamen per i, non per e scribitur (*cf.* ISID. orig. 10, 26). INSCR. *variant*, benivolus *ex. gr. legitur* CORP. V 4870. IX 3590; benevolus: CORP. VI 12804. 33466 CARM. epigr. 334, 2. *similiter oscillant codd.*: *ex. gr.* PLAVT. benevolus, TER. RHET. Her. benivolus (*v. Brambach, Orthogr. p. 179 sq.*). *formam* bonivolus *exhibet* Ps. AVG. serm. 265, 3 qui fuit invidus, sit bonivolus. *comp. et superl. substituitur a* benevolens *q. v.* HIER. in Matth. 5, 25 εὐνοῶν, quod interpretatur benevolus aut benignus. GLOSS. ἀγαθοθελής, καλοθελής, εὔνους, benignus, clemens. *diff. inter* benivolum *et* benivolentem *v. s.* benivolens.

1 *de hominibus, diis*: PLAVT. Asin. 66 quippe qui mage amico utantur gnato et benevolo. Capt. 380 quod me esse scit erga se benevolum. Cist. 640 recipe me ad te, Mors, amicum et benevolum. *sic pro subst.* CIC. rep. 4, 8 benivolorum (benev- *al.*) concertatio, non lis inimicorum iurgium dicitur. Q. CIC. pet. 39 quibus rebus benivolus et simulator diiudicari possit. 57 si nostros ad summum studium benivolos excitamus. PVBLIL. S 3 suadere primum, dein corrigere benivoli est. CARM. epigr. 334, 2 si malevolus es, geme, si benevolus es, gaude. CORP. VI 12804 benevolae suei. GELL. 2, 12, 5 qui in medio sunt utriusque partis benivoli. ITALA Luc. 22, 25 (cod. d) qui potestatem habent eorum (*hominum*) venivoli (εὐεργέται; VVLG. benefici) vocantur. AVG. civ. 10, 10 *deus* exaudiat benevolum. SIDON. epist. 9, 14, 3 admirabantur benivoli. TER. Phorm. 97 neque illi benivolus (-volens *dett.*) . . . quisquam aderat. *cf.* Hec. 761 facilem benivolumque lingua tua iam tibi me reddidit. ACC. trag. 651 multi iniqui atque infideles regno, pauci benivoli (benivoli sunt *vel* boni sunt *codd. Cic. off. 3, 84*). CIC. de orat. 2, 82 mihi benivolum iudicem . . . facere possum. Cluent. 176 servum et sibi benevolum esse et patri fuisse. Phil. 11, 34 Deiotarum . . . ex animo amicum vereque benevolum, unum fidelem populo Romano iudicavit. *cf.* ARVS. gramm. VII 458, 26 benivolus illi. ITALA Matth. 5, 25 (cod. d) esto benivolus (εὐνοῶν) adversario tuo (VVLG. consentiens). RHET. Her. 1, 4, 6 ut benivolos auditores habere possimus (*cf.* 1, 4, 7. 8. 1, 5, 8. 1, 7, 11 *ter* CIC. inv. 1, 20 *bis*. 1, 26 de orat. 2, 80 top. 97 QVINT. inst. 3, 7, 24. 4, 1, 5. 10, 1, 48). CIC. inv. 2, 161 patriae . . . benivolum (-is *C*) officium et diligens tribuitur cultus. de orat. 2, 322 ex iis, apud quos agetur *causa*, ut benivolos beneque existimantis efficiamus (QVINT. inst. 4, 1, 41 iudicem. 4, 1, 51 APVL. met. 3, 1). Mil. 58 quod . . . praemium satis magnum est tam benevolis, tam bonis, tam fidelibus servis? nat. deor. 1, 5 et benivolos (benev- *al.*) obiurgatores placare et invidos vituperatores confutare. Att. 14, 14, 5 homines benevolos, qualescumque sunt, grave est insequi contumelia. epist. 1, 9, 2 tu me consiliario fortasse non imperitissimo, fideli quidem et benivolo certe, usus esses. SEN. benef. 4, 11, 1 eligam vivum . . . benevolum. NOVELL. Iust. 18 praef. legitimis et benivolis filiis. CORP. V 4870 ⟨be⟩nivolo. IX 3590 Obsturio . . . benivolo . . . mater. X 4292 ⟨be⟩nvolus coiux. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 2 'amicum' dicit gravitate ac dignitate benivolum. ITALA Ion. 4, 2 (Lucif. Athan. 2, 33) scivi quia tu miserator et benivolus (ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων; VVLG. clemens et misericors). Matth. 5, 25 (Hier. epist. 127, 3) esto benivolus sive bene sentiens de adversario tuo (εὐνοῶν; VVLG. consentiens). Tit. 1, 8 (Hier. epist. 19, 3) *episcopum oportet esse* hospitalem, benivolum (φιλάγαθον). AMM. 15, 7, 1 natura benivolus. 25, 10, 15. 30, 10, 6. SCHOL. Pers. 2, 74 generosi dicuntur qui propitio nascuntur genio, ideo honesti et benivoli. HIER. epist. 108, 18ᵇ novi susurronem quendam . . . quasi benivolum nuntiasse, quod. FERRAND. epist. 10 visita benivolus . . . desiderantes. APVL. met. 10, 13 tam benivolam Fortunam expertus. FIRM. math. 2, 14, 2 benivolarum stellarum (*opp.* malivolarum). AMM. 22, 15, 3 pauca super benivolo amnium numine (*sic Petschenig*, omnium flumine *V*) Nilo praestringi conveniet.

2 *de rebus incorporeis*: CIC. inv. 2, 161 patriae . . . benivolum (*Orelli*, -is *C*) officium et diligens. Verr. 1, 23 sane benevolo animo me . . . praemonebat (Q. CIC. pet. 40 te in eos ipsos competitores tuos benivolo esse animo. PVBLIL. B 16 benivoli coniunctio animi maxima est cognatio. O 2 obsequium benivoli animi finem non habet). Lael. 28 cum caritate aliqua benivola memoriam *usurpare*. VAL. MAX. 6, 8, 7 vestigia . . . errantia benivolo studio subsecutus. SEN. benef. 1, 6, 1 benevola actio tribuens gaudium. APVL. met. 6, 1 omnium benivolam misericordiam corrogare. 11, 22 et ceteris benivolis praeceptis summatis deae recreatus animi. TERT. anim. 58 ob cogitatus pios et benivolos. ARNOB. nat. 2, 14 vir lenis et benivolae voluntatis. AMM. 19, 1, 3 correctione titubantium benivola. APVL. met. 1, 1 aures . . . tuas benivolas lepido susurro permulceam. MART. CAP. 5, 437 benivolae maiestatis . . . assensio. *nota* OROS. hist. 5, 2, 2 *Africa* benivolum late gremium pandit.

adv. **benevolē** (*saepius* benivole) *inde a* CIC. *comp.* benevolentius, *superl.* benevolentissime *v. sub* benevolens. CIC. fin. 1, 34 quos (*Torquatos*) . . . erga nos amice et benivole (benov- *al.*) collegisti. Lael. 88 haec (*monita*) accipienda amice, cum benivole fiunt. Att. 12, 34, 3 epistolam . . . recentem et benevole scriptam. epist. 13, 21, 2 mihi . . . molestissimis temporibus ita fideliter benivoleque praesto fuit. VAL. MAX. 7, 2 ext. 11 ad Macedonicos mores invitum revocare benivole perseverat. SEN. benef. 2, 35, 1 si illud (*beneficium*) benevole excipimus. GELL. 1, 14, 1 memoratis multis . . . rebus, quae bene ac benivole . . . fecisset. APVL. met. 5, 24 haec benivole remonebam. AMM. 21, 5, 2 advertite . . . benivole, quae sermone brevi percurram. 21, 13, 16 quae benevole responderant (25, 4, 15). 27, 6, 16 Augustos germanum nuncupavit et filium benivole satis. 29, 1, 33 adiecit benivole. AVG. civ. 3, 15 propter merita virtutis eius benevole iactatum diffamatumque *est.* *Sinko.*

Benevolus (Beniv-), -a *cogn.* Benev- *l. 43* (*cf. 46*), *ceterum fere* Beniv-. Benibola *l. 44.* CORP. VI 13718 d. m. Q. Caecili Benivoli amici ⟨. . .⟩. XIV 246 (*Ostiae, saec. II med.*) v 26 L. Sulfius Benivolus. IX 3590 (*Paganicae*) T. Opturio T. l. Benivolo. X 4094 (*Capuae*) L. Cornelius L. l. Benevolus. XI 922 (*Mutinae*) C. Cornelio Benivolo. 2536 (*Clusii, christ.*) Caesia Benibola. V suppl. ital. 1080, 109 (*in vasculo*). XIII 1992 (*Lugud., saec. III in.*). *apud scriptores*: RVFIN. hist. 7, 16 Benevolo (*al.* Beniv-) tunc (*a. 385*) memoriae scriniis praesidenti (*cf. Seeck, PW. III 276*). GAVDENT. serm. praef. tit. servo Christi Benivolo Gaudentius. *Ihm.*

Bengaber *nom. vir. hebr. in* VVLG. III reg. 4, 13. *sed in hebraeo est* בֶּן־גֶּבֶר *i. filius Geber, sicut* LXX υἱὸς Ναβέρ (*Γαβὲρ Alex.*).

Benhail *nom. vir. hebr.*, בֶּן־חַיִל. VVLG. II par. 17, 7 (Benail *Amiatin.*). *sed* LXX τοὺς υἱοὺς τῶν δυνατῶν.

Benhesed *nom. vir. hebr. in* VVLG. III reg. 4, 10 (Benesed *Amiatin.*). *at in hebraeo est* בֶּן־חֶסֶד *i. filius Hesed, sicut* LXX υἱὸς Ἐσδί.

Benhur *nom. vir. hebr. in* VVLG. III reg. 4, 8. *sed in hebraeo est* בֶּן־חוּר *i. filius Hur*, LXX Βεὲν υἱὸς Ὤρ. HIER. nom. hebr. p. 41, 6 Benur filius aerius sive filius ignis. *Otto.*

Benī (-ōrum) *pop. Thraciae.* PLIN. nat. 4, 40 Benis. *cf. Oberhummer, PW. III 275.* *Ihm.*

Benī(. . .) *legitur in amphora* CORP. XIII 10001, 68 *cf.* 10001, 240.

Beniamin, בִּנְיָמִין, Βενιαμίν *filius Iacob et posteri eius, tribus Beniamin. non declinatur nisi a* CYPR. GALL. *qui* Beniamin- *anapaestum esse voluit*: gen. 1092. 1310. 1390. 1404. 1429. VVLG. gen. 35, 18 appellavit eum Beniamin, id est filius dextrae (*cf.* HIER. nom. hebr. p. 3, 24 Beniamin filius dextrae. p. 16, 17 tract. in psalm. I p. 19 *sq.* quaest. hebr. in gen. p. 55, 17 errant qui putant Beniamin filium dierum interpretari. cum enim dextera appelletur iamin et finiatur in n literam, dies quidem appellantur et ipsi iamim, sed in m literam terminantur. Beniamim *traditur* ITALA num. 1, 11 [Avell. p. 761, 3], *sed paulo post* Beniamin; -mim *etiam* PAVL. MED. bened. 11, 1). num. 1, 11 de Beniamin (*i. tribu*). 1, 36 filiis Beniamin. 2, 22 in tribu filiorum Beniamin. 10, 24 in tribu Beniamin. I reg. 9, 16 terra Beniamin. Ier. 20, 2 porta Beniamin (*cf.* ITIN. Theod. 1. 21 de porta Beniamin in Hierusalem). *et passim.* TERT. scorp. 13 *de Paulo apostolo* lupus rapax Beniamin (*cf.* VVLG. gen. 49, 27 *et* AMBR. patr. 12, 57 *sq.* in psalm. 118 serm. 6, 17 Beniamin lupus rapax apostolus Paulus factus est, non iam insidiator ovilium Christi, sed defensor et custos. RVFIN. patr. 11, 2 AVG. in psalm. 67, 36 PAVL. MED. bened. 11, 2 ISID. in gen. 28, 5. 31, 61). ISID. in gen. 28, 6 per Beniamin terrestris figurabatur Ierusalem. 31, 62. *eiusdem nominis alii*: VVLG. I par. 7, 10 I Esdr. 10, 32. Beniamin *ecclesiae Hierosolymitanae episcopus* HIER. chron. a. Abr. 2128 RVFIN. hist. 4, 5. *monachi, alii* CASSIAN. conl. 2, 24, 1 CASSIOD. hist. 8, 1. 10, 33 AVELL. p. 571, 24. **Beniamītae,** -ārum, Βενιαμῖται *filii Beniamin, tribus Beniamin.* PS. RVFIN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in Os. 10, 9 SVLP. SEV. chron. 1, 29, 5. *adi.* **Beniamīticus,** -a, -um. HIER. epist. 108, 13 tribus Beniamitica. PS. RVFIN. in Os. 9, 9. *Otto.*

benibolentia *v.* benevolentia **benif-** *v.* benef-

Benigga. LIB. gener. chron. I p. 109, 212, 3 Girda (*i. Girba s. Meninx insula*) quae et Benigga (Benigna *GC*). *Ihm.*

Benigna *v.* Benignus. **benignē** *v.* benignus.

benignificus, -a, -um *cf. c.* benigne *et* facere. HIL. ad Const. 1, 1 benignifica (*sic cod. Vat.*, benigna *al.*) natura tua, domine beatissime ..., cum benigna voluntate concordat.

benignitās, -ātis *f. a* benignus. *vox praecipue orationis prosae, ex poetis habent* PLAVT. 12^{ies}, TER. *ter*, PVBLIL. HOR. epod. PHAEDR. *singulis locis, apud reliquos poetas deest, ut etiam apud* CATONEM RHET. Her. VARRONEM CAES. RVT. LVP. VELL. SEN. rhet. QVINT. *plur.*: benignitates: PLAVT. Stich. 633 ARNOB. nat. 3, 24. 7, 10. GLOSS. ἀγαθότης, ἀγαθοσύνη, χρηστότης, καλοκἀγαθία, innocentia, bonitas. HIER. in Gal. 5, 22 benignitas sive suavitas, quia apud Graecos χρηστότης utrumque sonat, virtus est lenis, blanda tranquilla ... hanc Stoici ita definiunt; benignitas est virtus sponte ad benefaciendum exposita (*cf.* ISID. diff. 1, 71). in Eph. 5, 1 dulcedinem id est suavitatem magis quam benignitatem vocavit.

1 *i. q. munificentia, liberalitas, benevolentia, clementia*: a *hominum, deorum*: CIC. Mur. 77 nec candidatis ista benignitas adimenda est, quae liberalitatem magis significat quam largitionem. *cf.* de orat. 2, 105. rep. 2, 35 largiendi benignitas. off. 2, 63 haec benignitas etiam rei publicae est utilis, redimi e servitute captos, locupletari tenuiores ... hanc ... consuetudinem benignitatis largitioni munerum longe antepono; haec est gravium hominum atque magnorum, illa quasi adsentatorum populi multitudinis levitatem voluptate quasi titillantium. 1, 20 *beneficentiam* eandem vel benignitatem vel liberalitatem appellari licet. PLAVT. Cist. 761 ne bene merenti sit malo benignitas. Men. 16 argumentum vobis demensum dabo, non modio neque trimodio, verum ipso horreo: tantum ad narrandum argumentum adest benignitas. Merc. 15 si ... advortendum (-am *codd.*) ad (ut *codd.*) animum adest benignitas. Mil. 80 si ad auscultandum vostra erit benignitas. *sic saepius de auditorum benevolentia*: CIC. Arch. 18 utar ... vestra benignitate, quoniam nec in hoc novo genere dicendi tam diligenter attenditis. dom. 32 vestra in me attente audiendo benignitas provexit orationem meam. Sest. 31 summa cum benignitate auditis. SOL. praef. 1 *lectoris* benignitas veniam spondebat faciliorem. PLAVT. Merc. 289 non sum occupatus umquam amico operam dare. :: benignitatem tuam mi experto praedicas. Mil. 634 benignitas quidem huius oppido adulescentula est (-les *codd.*). Poen. 643 ita vestra est benignitas. Stich. 50. 181 generi nostro haec redditast benignitas. 633 viden (-s *P*), benignitates hominum ut periere et prothymiae? Trin. 389 ecce autem in benignitate hoc repperi negotium. TER. Andr. 826 neque modum benignitatis neque quid me ores, cogitas. Eun. 164 num (non *A*) solus ille dona dat? num⟨c⟩ubi meam benignitatem sensisti in te[r] claudier? Hec. 263 et diligentiam vestram et benignitatem novi. TVRPIL. com. 210 nil quicquam a me est praemi neque erat tuae benignitatis atque obsequellae. CIC. Q. Rosc. 33 nunc deum immortalium benignitate omnium fortunae sunt certae. *sic saepissime.* Catil. 4, 19. epist. 13, 4, 1 Sullani temporis acerbitatem deorum immortalium benignitate supterfugerunt. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 6. 10, 23, 3 CATO Cic. epist. 15, 5, 2 BELL. Alex. 75, 3 LIV. 5, 20, 3. 7, 13, 5. 8, 4, 7. 8, 5, 3. 8, 13, 11. 24, 38, 2. 26, 41, 6. 13. 28, 11, 8. 28, 25, 7. 29, 15, 1. 31, 31, 20. 37, 54, 10. 39, 9, 4. 41, 24, 8. 45, 23, 1. VAL. MAX. 5, 1, 1 a o munificentiam gentis Romanae deorum benignitati aequandam. 9, 12 ext. 7 TAC. hist. 4, 85 ann. 11, 15. 12, 43. 14, 6 PLIN. epist. 10, 100. AVR. Fronto p. 94, 9 N. eum commendo benignitati eorum (*sc. deorum*). APVL. met. 11, 22 deae (*Isidis*) potentis benignitas salutaris. PS. APVL. Ascl. 26 *voluntas* est dei benignitas. TERT. test. anim. 2 penes deum bonitatis et benignitatis. IREN. 4, 20, 5 benignitas eius (*dei*) inenarrabilis. ARNOB. nat. 1, 63. 7, 10 vacant omnia deorum auxilia, vacant odia, vacant benignitates (3, 24 spontaneas esse numinum benignitates). 7, 15 *deos* benignitatem et gratiam non habere venalem. AMM. 21, 1, 9 amat benignitas numinis ... prodere quae inpendent. HIER. epist. 82, 1 venisti ... in spiritu benignitatis. 147, 1 dei. *saep.* VVLG. psalm. 64, 12 benedices coronae anni benignitatis (χρηστότητος) tuae. 84, 13 dominus dabit benignitatem. Rom. 2, 4 benignitas dei (τὸ χρηστόν). Tit. 3, 4 benignitas et humanitas apparuit salvatoris nostri dei. BARNAB. 2. 9 consilium benignitatis (ἀγαθοσύνης) patris nostri. MART. CAP. 1, 7 Vranie ... clementi benignitate largita. 1, 91. 92. 9, 924. SERV. Aen. 4, 653 stellarum benignitas etiam tertium eius (*Saturni*) superet cursum. VITR. 8 praef. 4 gratias agunt divinae benignitati. CIC. Verr. 3, 98 benignitate ... adductus (*cf.* 4, 191). Caecin. 9 nimiae vestrae benignitati pareremus. Cluent. 196 summa est ... hominis ... in singulos municipes benignitas (*cf. l. 37*). LIV. 45, 44, 18 laetum ... benignitate[m] in se populi Romani regem fuisse. CVRT. 10, 1, 38 *viri* eximiae ... benignitatis in regem. 10, 5, 31. TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 197 extr. creator ... primum in proximos docuit benignitatem, emissurus eam postea in extraneos. SVLP. SEV. Mart. 2, 7 in commilitones. CIC. leg. agr. 2, 61 beneficio isto legis, benignitate Xvirali nihil utitur (off. 2, 52 *benignitate* quo in plures usus sis, eo minus in multos uti possis). 2, 81 Gracchorum benignitas. Rab. perd. 16 an ... servos ... suppliciorum ... metu dominorum benignitas vindicta una liberat? Flacc. 18 egentis ... viatico publico, privata etiam benignitate prolectat (LIV. 24, 18, 15). prov. 10 *ordo* est semper dignitate sua, benignitate magistratus sustentatus. Pis. 45 qui (*senatus*) in eam iam benignitatis consuetudinem venit, ut eos, qui bene rem publicam gesserint, novis honoribus adficiat. Rab. Post. 3 nisi in eodem benignitas incredibilis fuisset. de orat. 2, 333 clementia, iustitia, benignitas ... iucundast auditu in laudationibus. leg. 1, 32 quae ... natio non comitatem, non benignitatem ... diligit? fin. 5, 65 cui (*iustitiae*) sunt adiunctae pietas, bonitas, liberalitas, benignitas, comitas. off. 1, 42 videndum est ..., primum ne obsit benignitas et iis ipsis, quibus benigne videbitur fieri, et ceteris, deinde ne maior benignitas sit, quam facultates. 1, 50 si, ut quisque erit coniunctissimus, ita in eum benignitatis plurimum conferetur. 2, 52 largitio ..., quae fit ex re familiari, fontem ipsum benignitatis exhaurit: ita benignitate benignitas tollitur. 2, 54 non dubium est, quin illa benignitas, quae constet (-tat *al.*) ex opera et industria, et honestior sit et latius pateat et possit prodesse pluribus: non numquam tamen est largiendum, nec hoc benignitatis genus omnino repudiandum est. 2, 55 nec ita claudenda res est familiaris, ut eam benignitas aperire non possit. Att. 4, 2, 7 amicorum benignitas exhausta est in ea re. 13, 41, 1 ex tua erga Lucceium benignitate (LIV. 1, 35, 5 benignitate erga alios cum rege ipso certasse. 23, 42, 4 unica comitas ac benignitas erga cives nostros. CORP. VI 30973 cumuláta omní erga se benignitate). Q. CIC. pet. 41 ea (*sc. pars petitionis, quae in populari ratione versatur*) desiderat ... blanditiam, adsiduitatem, benignitatem. PVBLIL. S 8 semper beatam se putat benignitas. SALL. Iug. 103, 6 dona omnia in benignitate habebantur. 104, 3 Bocchus ... benignitatem et studium Sullae lubens accepit. NEP. Timol. 2, 2 cuius benignitatis (*mox eadem* clementia *nominatur; cf.* LIV. 37, 6, 6 clementiae benignitatisque monumenta. SOL. 1, 107 *Caesar* benignitate adeo praeditus, ut quos armis subegerat clementia magis vicerit) memoriam volebat exstare. HOR. epod. 1, 31 satis superque me benignitas tua ditavit. LIV. 4, 59, 10 imperatorum. 5, 7, 11 victam esse ... comitatem benignitatemque senatus (*cf.* 35, 35, 10). 9, 42, 5 praedae erat largitor et benignitatem per se gratam comitate adiuvabat. 26, 50, 13 iuvenem vincentem omnia ... benignitate ac beneficiis (RVT. LVP. 1, 18 Alexandro ... neque in beneficio benignitas deerat. FRONTO p. 166, 9 N. tanta benignitas ... et tot beneficia. CORP. XI 6417, 15 cuius beneficio et benignitate inpar fui). LIV. 35, 38, 6 in victoria iustitiam benignitatemque *Romanorum* expertas *esse civitates.* 45, 25, 10 sibi ipsis fructus ex benignitate et fortuna eorum percipiendi. PHAEDR. 1, 23, 7 iusta subita me iubet benignitas vigilare, facias ne mea culpa lucrum. SEN. dial. 7, 23, 2 fortunae benignitatem a se non summovebit (*aliter* TAC. ann. 13, 41 pro benignitate fortunae dis grates agerentur). benef. 1, 4, 2 danda lex vitae, ne sub specie benignitatis inconsulta facilitas placeat. 1, 15, 2 benignitatis fines introrsus referre. 2, 3, 3. 2, 5, 4 omnis benignitas properat et proprium est libenter facientis cito facere (*cf.* amic. p. 29 sic properabat benignitas eius, sic irascebatur). 1, 1, 9 ab hac tam effusa ne⟨c⟩ cess⟨ante benign⟩itate (*supplevit Lipsius*). epist. 115, 4 vultus benignitate productus. CVRT. 8, 12, 16 dono dedit. qua benignitate eius Alexander ... laetus (*cf.* 10, 1, 25. 35 FRONTIN. strat. 3, 16, 1 equo ... donavit ... qua benignitate illius ... fidem ... sibi obligavit). PLIN. nat. 27, 1 adorare priscorum in inveniendo curam, in tradendo benignitatem. 34, 71 habet simulacrum et benignitas eius (*Praxitelis*). PS. QVINT. decl. 9, 16 contra varios mortalium casus quasi portum benignitatis aperire. TAC. hist. 2, 30 super benignitatem animi, qua promptior habebatur. PLIN. epist. 3, 11, 8. 3, 15, 1 M. Tullium mira benignitate poetarum ingenia fovisse. 6, 21, 6 circa me tantum benignitate nimia. (*sc. in laudando*) modum excessit (FRONTO p. 213, 11 N. signum benignitatis expromet *in laudando*). 7, 28, 2 quid enim honestius culpa benignitatis? 8, 2, 7 benignitate remissionis aequare. *sic saepius cum genetivo abstracti*: Mod. dig. 1, 3, 25 nulla aequitatis benignitas patitur. TREB. trig. tyr. 31, 10 titulum meum prudentiae tuae benignitas implevit. AVG. civ. 9, 15 suae beatitudinis benignitate (dignitate *cod. Aug.*) destruxit *Christus.* ENNOD. opusc. 6 p. 403, 5 benignitas corrigendi. NOVELL. Valent. (*a. 468*) 1, 1 pr. prona benignitate clementiae nostrae relaxat humanitas. EPIST. imp. Aug. Suet. 71 benignitas ... mea me ad caelestem gloriam efferet (EVTR. 10, 18 benignitate principum ... inter divos relatus est. AMM. 30, 8, 14 in principis benignitate perfugium. AVG. civ. 1, 23 de Caesaris benignitate omnia sperare praecepit). PLIN. epist. 8, 6, 13 principis benignitatem promptissimam ad laudem praemiaque merentium inlustrari. 8, 12, 2 auditoria ... benignitate mira frequentat. paneg. 3 cum loquar ... de liberalitate *ne* avaritiam *exprobrari sibi credat*, cum de benignitate, livorem. 21. 25. 32. 39. 50. 58^{c} *bis.* 60. FRONTO p. 86, 9 N. benignitatem ingenitam tibi, quam omnibus ex more tuo tribuis, ut huic ... impertias (PRISCILL. tract. 2, 54 si insitae tibi benignitatis adfectu nulli vis iniuriam quam ille nobis inposuit inrogare). p. 175, 17 ex summis benignitatis opibus tribuas. p. 191, 11 pro tua perpetua consuetudine et benignitate. AVR. Fronto p. 27, 14 N. litterae ad me tuae ... tanta benignitate scatentes, tanta adfectione abundantes. p. 37, 7 ista tua benignitate

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

magnum mihi negotium pe[r]peristi (*sic pr. m.*). MARCIAN. dig. 48, 19, 11 pr. cum aliquo temperamento benignitatis severitatem legum subsequi. APVL. Plat. 2, 11 *virtutem* bonam esse et benignitate (*i. bonitate*) praestare. flor. 16 p. 71 tam honorificam benignitatem tuam celebrem. TERT. anim. 6 *rerum* incorporalium *qualitates* . . . intellectualibus conveniri, ut benignitatis, ut malignitatis. TER. MAVR. 2045 urbem tenuem fovent opum benignitate. CORP. III 7902 (*a. 161 p. Chr.*) un⟨i⟩versos . . . benigtate (*sic*) sua tractavit (*cf.* VI 32051 *saec. IV* ob . . . sublimis benigtatis titulos). PANEG. 4, 15 p. 127, 5 quibus ego benignitatis illecebris . . . moverer (AMM. 15, 2, 4 impugnabat eum per fictae benignitatis inlecebras). 9, 20 p. 208, 10 de oblata potius quam impetrata benignitate. ARNOB. nat. 1, 31 tuae benignitatis est proprium . . . ignosse. 3, 24 benignitatis propriae munificentiam venditare. PALLAD. 14 pr. *servorum* segnities figuram benignitatis imitatur. HIL. in Matth. 4, 19 reconciliari nos adversario benignitate (HIER. epist. 148, 18 ad cumulum benignitatis iuberis etiam maledicentibus benedicere). AVSON. 419, 39 p. 363 qui hoc . . . perpetua grate agendi benignitate meruisti. AMM. 17, 12, 11 praevaluit aequitati iuncta benignitas. 21, 10, 7 eminuit . . . benignitas grata. VVLG. psalm. 51, 5 dilexisti malitiam super benignitatem (ἀγαθωσύνην). I Macc. 11, 33 decrevimus benefacere propter benignitatem (χάριν . . . εὐνοίας). Gal. 5, 22 fructus spiritus est . . . benignitas, bonitas. Col. 3, 12 induite vos . . . viscera misericordiae, benignitatem. II Tim. 3, 3 immites, sine benignitate. RVFIN. hist. mon. 32 p. 459^{C} Piammonem totius humilitatis et benignitatis virum. PS. RVFIN. in Am. 5, 10 quanta consulat benignitate pauperibus. AVG. civ. 10, 26 nobis sincera benignitate oportet ut faveant. SVLP. SEV. Mart. 25, 2 qua me . . . benignitate susceperit! CAES. AREL. suggest. p. 294. SIDON. epist. 2, 4, 3 responsi. 4, 9, 4 paterna. 7, 2, 1. CASSIOD. var. 11, 1, 15 quanta bona nostro ordini caelesti benignitate largita est. CORP. III 8752 summ(ae) sanctim(oniae) et benignitatis femin(ae). VI 32420. 32946. IX 3180 ob benignitatem patris. CARM. epigr. 795, 6 *episcopus* benignitate praecipuus.

b *rerum personatarum*: COLVM. 1 praef. 1 ubertate nimia prioris aevi defatigatum et effetum solum nequire pristina benignitate praebere mortalibus alimenta. *cf.* 4, 24, 12 benignitas terrae (PLIN. nat. 35, 158 inenarrabilis). 3, 13, 5 pro natura et benignitate cuiusque regionis. 3, 21, 3 si in agrum tempestive veniat, summa cum voluptate naturae benignitatem miretur (PLIN. nat. 1, 29. 30. 2, 25. 16, 64 mira. 18, 250. 291. 34, 14. PLIN. med. 3, 33 benignitatem naturae etiam ea mortifera esse noluisse). PLIN. paneg. 32 et caelo quidem numquam benignitas tanta, ut omnes simul terras ubertet foveatque. ARNOB. nat. 1, 47 ex operum benignitate quid esset deus verus . . . suspicari. PALLAD. 1, 3 benignitas (*i. salubritas*) aëris.

2 *in allocutione pro persona*: PLAVT. Truc. 182 non istaec, mea benignitas, decuit te fabulari. AVG. gest. Pelag. 52, 10 quae tuae benignitatis epistula continet. AVELL. p. 112 benignitas tua. CASSIOD. var. 2, 2, 1 nostra (*regis*) benignitas. GREG. M. epist. 13, 41 p. 403 sub imperiali benignitatis vestrae (*Phocae August.*) pietate. PAPYR. Archiv f. Papyrusforschung III 1904 p. 168 (*saec. IV*). *nota*: AVG. serm. 132, 1 audi, summa benignitas (*i. spiritus sancte*).

synonyma: liberalitas, largitio, beneficentia, clementia, comitas; blanditia, benevolentia. *opposita*: livor, malignitas, malitia.

benigniter *v.* benignus.

benigno(r *?*). VVLG. III Esdr. 4, 39 omnes benignantur (εὐδοκοῦσι) in operibus eius (*sc. veritatis*).

benignus, -a, -um [*cf. c.* bonus bene *et c.* gignere genus *vel, si factum sit ex* beningnus, *c.* ingenium. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 33 benignus . . . est compositum ex bono et gignendo. PRISC. gramm. II 82, 8 gnus . . . terminantia longam habent vocalem paenultimam, ut benignus. *comp.* benignior, *superl.* benignissimus *per totam latinitatem*. benegn-: *p. 1893, 51 et 1902, 75.* benicn: *p. 1902, 77.* *interpret. inc.* CORP. XIII 5234 legenti Regly Benignes (*nom. propr.?*). PAVL. FEST. p. 33 benignus proprie dicitur is, qui bonis et dignis largitur. ISID. orig. 10, 24 benignus est vir sponte ad benefaciendum paratus et dulcis alloquio. non multum autem distat benignus a bono, quia et ipse ad benefaciendum paratus et dulcis alloquio . . . sua novit cunctos invitare dulcedine. DIFF. ed. Beck p. 42, 6 inter benignum et liberalem et largum: benignus est, qui bene agendo quod dat persequitur. GLOSS. ἀγαθός, φιλάγαθος, καλ⟨οκ⟩άγαθός, καλοθελής, χρηστός, benevolus, satis bonus, satis bonus vel benefaciens. benigna ἀγαθή. benigno grato. benignior ἀγαθώτερος. NOT. Tir. 33, 75. *legitur apud* PLAVT. *12^{ies}*, ENN. *semel*, TER. *ter*, CIC. *11^{ies}*, RVT. LVP. Q. CIC. PVBLIL. VERG. *singulis locis*, HOR. *12^{ies}*, TIB. *bis*, PROP. *ter*, OV. *quater*, LIV. *16^{ies}*, GRATT. *semel*, VAL. MAX. *10^{ies}*, SEN. *philos. 30^{ies}*, COLVM. MELAM LVCAN. PETRON. *singulis locis*, PLIN. nat. *9^{ies}*, VAL. FL. *ter*, SIL. *bis*, STAT. *19^{ies}*, MART. *bis*, IVV. *quater*, PLIN. epist. *quater*, FRONTONEM *ter*, APVL. *6^{ies}*; *frequens est vox apud* ICTOS, *haud rara apud Christianos.* *deest apud* CATONEM LVCIL. RHET. Her. CATVLL. LVCR. CAES. *et in corpore Caesariano*, VARRONEM SALL. NEP. VITR. MANIL. VELL. CELS. PHAEDR. SEN. rhet. (suas. 6, 21 *legendum adv.* benignius) CVRT. PERS. CALP. QVINT. TAC. (*adv. ter*) FLOR. SVET. GELL.

1 *i. q. liberalis, largus, benivolus, humanus*: **a** *de hominibus, diis*: *cf.* HIER. in Matth. 5, 25 εὐνοῶν, quod interpretatur benevolus aut benignus. epist. 40, 2 quasi non . . . dicantur . . . Eumenides furiae, quod non sint benignae. PLAVT. Persa 38 age fi (sed *CD*) benignus, subveni. 476 ut ego hodie fui benignus, ut [et *CD*] ego multis credidi, nec satis a quiquam (quoquam *CD*) accepi. Rud. 262 bonam atque obsequentem deam atque haud gravatam patronam exsequontur benignamque multum *Venerem*. *sic saepius de diis*: HOR. carm. 4, 2, 52 dabimusque divis tura benignis. 4, 4, 74 quas (*manus*) et benigno numine Iuppiter defendit. VAL. MAX. 6, 6, 5 *Fidem* ut civitas nostra semper benignam praestitit, ita in sociorum quoque animis constantem recognovit. SEN. dial. 6, 26, 2 quam nullis benignam facilemque se praestiterit *Fortuna* (6, 11, 4 benigniore usus fortuna. *cf.* STAT. silv. 3, 5, 22 benigna . . . sorte . . . servat. Theb. 2, 309). SIL. 11, 266 Cererem . . . benignam. STAT. silv. 3, 1, 151 ridet . . . benigna Parthenope. PORPH. Hor. epod. 13, 7 deus. COMM. instr. 1, 24, 7 deum . . . benignum . . . rectorem tuum. 1, 36, 16 Christo benigno. SCHOL. Germ. Bas. p. 82, 1 (*ex Nigidio; cf.* AMPEL. 2, 12) deam Syriam benignissimam. VVLG. Ioel 2, 13 quia benignus (ἐλεήμων) et misericors *deus*. AVG. civ. 10, 24 mediator (*sc. Christus*). 19, 18 largitor (*deus*). MART. CAP. 1, 32 benignus numine. SACR. Leon. p. 302. 305. SIDON. carm. 14, 2 Clotho niveis benigna pensis. VVLG. sap. 1, 6 benignus (φιλάνθρωπον) est spiritus sapientiae (*cf.* 7, 23). AVG. civ. 10, 11 daemones (*bis*). STAT. silv. 3, 2, 8 benigna sidera. PORPH. Hor. carm. 1, 12, 27 'alba nautis stella' nunc candida et benigna. AVSON. 365 a p. 94 quos Iuppiter igne benigno circuitus *habet*.

PLAVT. Truc. 34 temptat benignusne an bonae frugi sies. 41 si amator [sed] id, quod oratur, dedit, atque est benignus potius quam frugi bonae. TER. Phorm. 767 nostrapte culpa facimus, ut malis (-os *dett.*) expediat esse, dum nimium dici nos bonos studemus et benignos (*cf.* HOR. sat. 1, 2, 51 qua . . . modeste munifico esse licet, vellet bonus atque benignus esse, daret quantum satis esset nec sibi damno dedecorique foret. VVLG. II Macc. 15, 2 virum bonum et benignum ἄνδρα καλὸν καὶ ἀγαθόν. INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 521 viro . . . bono benigno). Hec. 837 ego dum illo (*amatore*) licitumst usa sum benigno et lepido et comi (*cf.* CIC. Verr. 5, 6 illis benignis usus est ad commodandum). CIC. Verr. 4, 195 si (*fecisses*) ut ambitiosi homines aut benigni. Balb. 36 comes benigni, faciles, suaves homines esse dicuntur. Rab. Post. 5 nihil . . . erat illo (*rege*) blandius, nihil hoc (*Postumo*) benignius (MART. 4, 86, 5 nil . . . eruditius . . . est, sed nec candidius benigniusque *Apollinari*. CAPITOL. Max. Balb. 15, 1 neque Balbino benignius fuit quicquam). leg. 1, 48 nec est dubium, quin is, qui liberalis benignusve dicitur, officium, non fructum sequatur (Q. CIC. pet. 50). nat. deor. 1, 122 homines . . . futuros beneficos et benignos fuisse? off. 1, 44 qui benigniores volunt esse, quam res patitur. ad Brut. 1, 15 (9, 24), 8 nescio quomodo facilius in timore benigni quam in victoria grati reperiuntur. PVBLIL. B 22 benignus etiam causam dandi cogitat. LVCR. 5, 1106 benigni (et igni *codd.*) ingenio qui praestabant RVT. LVP. 2, 16 alter . . . erat in dando benignus. HOR. sat. 1, 2, 4 *Tigellius* benignus erat. OV. met. 13, 254 arma negate mihi, fueritque benignior Aiax. LIV. 7, 33, 3 factis benignus pro re. PAVL. FEST. p. 121 liberales dicuntur . . . benigni. SEN. dial. 4, 33, 6 benignus . . . et comis adulescens (*ironice de Caligula*). 7, 15, 4 casuum suorum benignus interpres. benef. 2, 13, 2. 2, 26, 2 nemo non benignus est sui iudex. 5, 1, 3 *aestimator* (PLIN. epist. 6, 17, 5). 7, 14, 5. clem. 2, 5, 3 nulla secta benignior leniorque est (*quam Stoicorum*). epist. 14, 17. 81, 2. PETRON. 44 quam benignus resalutare. STAT. silv. 4, 6, 3 rapuit me cena benigni Vindicis. Theb. 5, 34 pudeat ne forte benignae principis. FRONTO p. 59, 20 N. amicis concordibus et benignis. p. 213, 8 ut quisque se benignissimum praestabit, ita is plurimos laudabit. PIVS Fronto p. 164, 7 N. esse te benignissimum . . . factorum et dictorum meorum conciliatorem. VLP. dig. 22, 1, 33 pr. praeses provinciae . . . se . . . praebeat . . . cum efficacia benignum. 37, 9, 1, 9 benigniorem esse praetorem in hanc partem oportebit. APVL. met. 6, 30 dum sic mecum fustem quatiens benignus (*iron.*) iocatur comes. 9, 33 *hospes*. flor. 16 p. 72 in curia Carthaginiensium non minus splendidissima quam benignissima. *cf.* 17 p. 80 in hac excellenti celebritate multorum eruditorum, multorum benignorum. CAPITOL. Pert. 12, 1 senex . . . magis blandus quam benignus. VOPISC. Car. 18, 14 principes . . . benigni. SPART. Did. 9, 2 benignissimus ad subscriptiones. FLORENT. Lucif. epist. 3 p. 321, 17 domino benignissimo Lucifero Florentius (*sc. salutem*). CORP. VI 2131 v(irgini) v(estali) sanctissimae benignissimae (*cf.* 2138 religiosissimae benignissimaeque. 2140). *sic saepius in titulis sepulcralibus, ex. gr.*: CORP. III 90. 326. 8712 marito benignissimo. IX 1876 homo plus quam benignissimus. XII 1553 vir . . . castus sobrius benignus. 2153 benegnus. XIV 2140 benignissimae coniugi. 2825 patri benignissimo. CARM. epigr. 1346 pius adq(e) benicnus. 1512, 1 quam dulcis fuit ista, quam benigna. INSCR. christ. Rossi I 843 dulcis benigna gratiosa filia. 1288. AVSON. 471, 8 nec doctum minus nec magis benignum. HIER. epist. 21, 33 quam benignus et clemens pater. 48, 2 lector. 147, 3 et hoc pro mea misericordia benignus indulsi. VVLG. Eph. 4, 32 estote . . . invicem benigni (εἰς ἀλλήλους χρηστοί), misericordes. Tit. 1, 8 oportet . . . episcopum . . . esse . . . benignum (φιλάγαθον). 2, 5 adulescentulas . . . benignas (ἀγαθάς). RVFIN. Orig.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in cant. 4 p. 193^C angelis. hist. mon. praef. *studet monachus* clementior altero, benignior, humilior ac patientior inveniri. AVG. civ. 4, 3 benignum mente (*cf.* CORIPP. Iust. 1, 35 oculis ... benigna. 1, 244 laetus et ore benignus. 3, 236 voce et mente benignus [CORP. XIII 2477]. CARM. epigr. 483, 6 animo ... benignus). civ. 7, 4 Saturnum ... benignus excepit (ENNOD. epist. 9, 33, 7 opusc. 6, 3). 10, 1 Chaldaeus. MART. CAP. 6, 724 quo facto et doctissima cunctarum et benignissima comprobatur *Geometria*. SIDON. epist. 4, 17, 3 benignus quidem, sed et iustus. 9, 16, 3 virum sat benignissimum. carm. 24, 16 te suscipiet benigna Brivas. FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 26, 18 de malivolo benignus *factus est*. *cf.* serm. 18 p. 293, 8 largus ex cupido, benignus ex invido (8 p. 255 epist. 6 p. 199, 22). GREG. M. epist. 11, 27 p. 290, 2 piissimi et benignissimi imperatores. GEST. Pilat. 1, 2, 4 quidam de adstantibus benigni (εὐλαβεῖς) ex Iudeis. CAES. AREL. epist. de hum. 6 humiles et benigni. *nota* HOR. sat. 2, 3, 3 vini somnique benignus. DRAC. Romul. 1, 4 quem (*Orpheum*) benignus grex secutus cum cruenta bestia.

b *de rebus personatis*: VAL. MAX. 7, 6, 1 Siciliamque et Sardiniam, benignissimas urbis nostrae nutrices. SEN. Thy. 848 vere benigno. epist. 117, 32 non tam benignum ac liberale tempus natura nobis dedit, ut aliquid ex illo vacet perdere. COLVM. 3, 9, 1 benignissima rerum omnium parens natura (PLIN. nat. 8, 219 IVV. 10, 301 SER. SAMM. 143. *aliter*: PLIN. epist. 3, 11, 1 Artemidori nostri tam benigna natura. *cf.* PHYSIOGN. 38 p. 55, 14 ingenium). PLIN. nat. 2, 155 at haec (*terra*) benigna, mitis, indulgens.

c *hominum vultus, aures, manus sim.*: HOR. epist. 1, 11, 20 dum licet ac voltum servat Fortuna benignum. LIV. 9, 6, 8 sociorum comitas vultusque benigni. 28, 26, 6 per ... homines benigno vultu ac sermone in hospitium *invitare*. 30, 14, 13 *excipere* (SIL. 16, 138 accepit). VAL. MAX. 7, 8, 9 vultu benigno respexit. SEN. epist. 22, 12 quibus bono ac benigno vultu mala magnifica tribuerunt. amic. p. 30 cogitationibus pessimis facies benignissima obducitur. MART. 4, 88, 9 decipies alios verbis vultuque benigno. PLAVT. Men. 4 quaeso ut benignis accipiatis auribus. STAT. Theb. 12, 544 poscit ... benigna aure (benigno ore *Baehrens*) preces. SEN. dial. 9, 10, 6 larga et benigna manu praeparent multa. IVV. 12, 64 Parcae meliora benigna pensa manu ducunt. CORIPP. Ioh. 1, 119 pedibus celer ille benignis. STAT. silv. 4, 8, 13 genitos ... attollit benigno Polla sinu. PLIN. epist. 9, 25, 3 aliquid ... Camenarum in istum benignissimum sinum mittam.

d *de animo, mente*: PLAVT. Mil. 1055 serva illam pulchram pulchre, exprome benignum ex te ingenium. ENN. ann. 470 Vahl. *venerari* omnes corde patrem debent animoque benigno circum su[a]m. TER. Hec. 472 quam fideli animo et benigno in illam et clementi fui. VERG. Aen. 1, 304 regina quietum accipit in teneros animum mentemque benignam (VAL. FL. 3, 175. AVIEN. ora 31 mentis benign⟨a⟩e satque liberalis est). SEN. benef. 2, 32, 1 animo benignissimo acceperit *beneficium*. AVR. Fronto p. 56, 6 N. benignissimo animo tuo hortatus es.

e *de rebus incorporeis*: CIC. leg. 1, 48 *liberalitas* si sine praemio benigna est, gratuita, si cum mercede, conducta. HOR. epod. 13, 7 deus haec fortasse benigna reducet in sedem vice. GRATT. 248 sic operi iuvet inservisse benigno (-e *codd.* *cf.* PRVD. cath. 10, 63 opus exhibet ... benignum). VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 constantis et benignae amicitiae exempla. 5, 6 ext. 5 quam benignae quamque profusae pietatis ... homines extiterint. SEN. dial. 4, 24, 2 opus est ... benigna rerum aestimatione. benef. 6, 7, 2 amica et benigna *cogitatio*. 6, 16, 1 nos ... obligant ... benigna et familiari voluntate (epist. 92, 3 innoxia voluntas ac benigna. HIL. ad Const. 1, 1 benignifica natura tua ... cum benigna voluntate concordat). epist. 120, 5 aliqua benigna facta, aliqua humana. VAL. FL. 4, 554 arte benigna Pallados (IVV. 14, 34). EDICT. imp. Diocl. I 3 benigno favore numinum. II 23 ut res constituta ... benignis obsequeis et debita religione ⟨custodi⟩atur. CORP. VI 3450 Aur. Censorino benignissime memor⟨i⟩e. AVSON. 414, 1 p. 272 naturae tuae facilitas benigna. VVLG. psalm. 68, 17 quoniam benigna est (χρηστόν) misericordia tua. I Cor. 13, 4 charitas. MACR. sat. 1, 11, 36 virtus. VRAN. epist. 7 p. 863^a votis benignioribus. SIDON. epist. 4, 24, 3 humanitas. DRAC. laud. dei 1, 566 speratum. CAES. AREL. suggest. p. 307 oboedientia. APVL. apol. 18 *paupertas* in Phocione benigna. PANEG. 10, 19 p. 288, 11 perpetuam in te benignae maiestatis opem fluere.

f *de verbis, oratione sim.*: HOR. epist. 1, 5, 11 aestivam sermone benigno tendere noctem. CIC. off. 2, 48 ut oratione benigna multitudinis animos ad benivolentiam alliciant (LIV. 23, 10, 1 oratio perblanda ac benigna). PROP. 1, 10, 24 neu tibi pro vano verba benigna cadant. 3, 13, 42 dique, deaeque omnes ... praebebant vestris verba benigna focis (LIV. 21, 19, 11). 3, 18, 1 VAL. MAX. 4, 3, 5. 5, 1, 9 SEN. epist. 102, 15 benef. 2, 3, 1. LIV. 1, 34, 11 fortunam benigno adloquio ... adiuvabat. 8, 21, 3 benigna interrogatione. 28, 7, 15 legatis cum benigno responso dimissis (38, 37, 6). 31, 25, 8 tam benigna pollicitatio. 33, 39, 3 invitatio benigna et hospitalis (40, 7, 2 PLIN. paneg. 49). 42, 39, 8 salutatio non tamquam hostium, sed hospitalis ac benigna fuit (41, 25, 4 cum salutatione benigna [-gne *codd.*] excepti). VAL. MAX. 5, 2, 1 senatus matronarum ordinem benignissimis decretis adornavit. PLIN. nat. 7, 109 benignum testimonium. STAT. silv. 5, 3, 250 his tibi pro meritis famam laudesque benignas ... iudex concessit. Theb. 8, 244 Oedipodem ... ferunt ... sociūm ... benignos adfatus ... passum esse. AVR. Fronto p. 28, 26 N. epistula. p. 55, 15 litterae. POMPON. dig. 23, 4, 9 benigna interpretatione (*cf.* 35, 1, 112, 1 GAIVS inst. 3, 10 SCAEV. dig. 34, 1, 20, 1. 36, 1, 78 (76) VLP. dig. 28, 2, 2. 39, 5, 16. MARCELL. dig. 28, 4, 3 in re dubia benigniorem interpretationem sequi non minus iustius est quam tutius [*cf.* 50, 17, 192, 1. GAIVS dig. 50, 17, 56 in dubiis benigniora praeferenda sunt]). VLP. dig. 40, 1, 4, 7 opinio. 30, 71, 5 ratio. GAIVS dig. 17, 1, 4 sententia (*cf.* MAECIAN. dig. 35, 2, 32, 15 PAPIN. dig. 37, 6, 8 VLP. dig. 7, 8, 14, 2). APVL. flor. 9 p. 29 vestra de me benigna praesumptio. AVSON. 340 a p. 158 lectio. AVG. civ. 20, 2 iudicium.

g *benignum est*: PLIN. nat. praef. 21 est ... benignum ... et plenum ingenui pudoris fateri, per quos profeceris. VLP. dig. 21, 1, 49 *sequente infinitivo* (*cf.* 32, 1, 5, 1. 23, 3, 9, 1. 40, 7, 3, 14 PROC. dig. 12, 6, 53 IAVOL. dig. 39, 5, 25 IVLIAN. dig. 12, 1, 20 GAIVS dig. 36, 1, 10). COD. Iust. 6, 61, 5, 1. CALL. dig. 48, 10, 15, 6 benignius est, ut. HIL. in psalm. 91, 6 quod ... congenuerit, est benignum.

h *neutrum plur. pro substant.*: SEN. dial. 2, 8, 2 sapiens *nititur ad* secura, benigna, bono publico nata. CASSIOD. var. 8, 4, 2 benigna promittere. 11, 13, 2 *concedere*. 11, 16, 4 me ad omnia benigna constringitis.

2 *i. q. large praebens, copiosus, abundans, fertilis* (*de rebus*): CIC. epist. 2, 12, 2 quamquam omnia nec benigna nec copiosa cognorant. HOR. epod. 17, 66 egens benignae Tantalus semper dapis. carm. 1, 17, 15 hi[n]c tibi copia manabit ad plenum benigno ruris honorum opulenta cornu (VAL. MAX. 4, 8 ext. 2 non mortalem aliquem, sed propitiae Fortunae benignum esse diceres sinum). carm. 2, 18, 10 ingeni benigna vena est. epist. 1, 16, 8 si rubicunda benigni corna vepres et pruna ferant? TIB. 1, 3, 62 totosque per agros floret odoratis terra benigna rosis (*cf.* 3, 3, 6 et magnas messes terra benigna daret. PLIN. nat. 18, 1 benigna tellure proveniunt. *cf.* 23, 2 tamquam parum benigna fertilique). OV. am. 1, 10, 56 praebeat Alcinoi poma benignus ager. 1, 15, 34 *carminibus* cedat et auriferi ripa benigna Tagi. fast. 5, 174 et est illi (*Hyadi*) praeda benigna lepus. LIV. 42, 38, 6 Thessalis benigna materia gratias agendi Romanis ... fuit (SEN. dial. 2, 18, 1 ipse [*C. Caesar*] materia risus benignissima [*cf.* 4, 1, 1 primus liber ... benigniorem habuit materiam]. *aliter*: MELA 1, 1 quem [*orbis situm*] persequi longa est magis quam benigna materia). VAL. MAX. 4, 8, 2 *cives* benignissimis (-me *margo A*) ... alimentis sustentavit. SEN. benef. 4, 4, 3 neminem esse, ad quem non aliquid ex illo benignissimo fonte (*sc. a diis*) manaverit (PLIN. epist. 3, 20, 12 quidam ... salubri temperamento ad nos quoque velut rivi ex illo benignissimo fonte decurrunt). PLIN. nat. 35, 11 Varro benignissimo invento *imagines libro inseruit*. STAT. Theb. 12, 620 Parnes ... benignus vitibus. PS. HIL. libell. 5 benignam ... fecunditatem ... his addidit.

3 *i. q. faustus, felix, prosper*: PLIN. nat. 37, 201 benigno ventorum adflatu. VAL. FL. 5, 113 addidit huic casu comites fortuna benigno. STAT. silv. 2, 3, 49 recolam dominam ... benignae (-ne *M*) sedis. 3, 5, 22 benigna ... sorte ... servat (Theb. 2, 309). 5, 1, 75 venit ... gradu Fortuna benigno (Theb. 7, 576). 5, 1, 108 qualem te superi, Priscilla, hominesque benigno aspexere die. Theb. 7, 805 benigna tempestas. 10, 216 benignae noctis avis. 11, 220 laeti ... benignum fulmen ... agnovimus. 12, 812 Fama benignum stravit iter (*idem* NEMES. ecl. 1, 84). IVV. 16, 4 fati hora benigni. LVCIF. non parc. 26 p. 265, 17 praedicatores benigni voti. *nota*: COMM. instr. 1, 24, 20 in loco benigno (*i. q. in caelo*).

4 *structurae*: **a** *cum dativo*: PLAVT. Persa 583 generi lenonio nunquam ullus deus tam benignus fuit, qui fuerit propitius. Trin. 459 benigniorem ... te mihi, quam nunc experior esse, confido fore. 740 non temere dicant te benignum virgini. HOR. carm. 3, 29, 52 Fortuna ... nunc mihi nunc alii benigna. PROP. 4, 4, 66 fac venias oculis umbra benigna meis. SEN. benef. 6, 23, 8 infitianti benignus est. LVCAN. 5, 106 *Apollo* iustis. PLIN. nat. 35, 87 Apelles ... Protogeni. FRONTO p. 85, 22 N. tam fratri bonus ac benignus. TERT. pudic. 10 dominus ingratis benignus magis quam ignavis. COMM. instr. 1, 30, 17 terribilem legem malis, bonis atque benignam. CORP. XII 2091 mancipiis benigna. XIII 1983 coniugi ... sibi benignissime. CARM. epigr. 755, 8 blandus eras servis cunctisque benignus amicis.

b *constr. praepositionalis*: PLAVT. Mil. 1230 benignusque erga me ⟨ut⟩ siet (*amator*), quod cupiam ne gravetur. Rud. 1389 quando ergo erga te (tibi *BCD*) benignus ⟨ego⟩ fui atque opera mea haec tibi sunt servata. CARM. frg. Fronto p. 129, 25 N. spe ... tuae erga me benignissimae facilitatis. VVLG. II Macc. 12, 31 exhortati ... erga genus suum benignos (πρὸς τὸ γένος εὐμενεῖς) esse. CORP. XI 6362, 15 ob eximiam benignamq(ue) erga omnes cives suos adfectionem. SEN. epist. 120, 10 alium vidimus *adversus* amicos benignum, adversus inimicos temperatum. PLIN. nat. 8, 219 benigna *circa* hoc natura. VVLG. Luc. 6, 35 quia ipse (*deus*) benignus est *super* ingratos (χρηστός ἐστι ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους). AVG. lib. arb. 2, 1 deus ... *in* nos benignissimus in praestando.

synon.: bonus, beneficus, benevolus, blandus, comis, clemens, facilis, largus, lenis, lepidus, liberalis, misericors, mitis. *opp.*: malivolus, invidus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adv. **benignē**, *cum comp. et superl.* benignĕ VEN. FORT. carm. 1, 7, 12. 9, 12, 8. 1 *cum verbis*: a GLOSS. benefice, sine difficultate. PLAVT. Asin. 14 date benigne operam mihi (Cas. 22 vos oratos volo, benigne ut operam detis ad nostrum gregem. Curc. 523 et operam et pecuniam benigne praebuisti). Aul. 114 me benignius omnes salutant quam salutabant prius (Poen. 752. CIC. Phil. 13, 4 salutabunt benigne, comiter appellabunt unumquemque nostrum. LIV. 3, 14, 5 DICT. 1, 2. 9. 2, 50. 4, 22). Aul. 197 ubi manum inicit benigne *dives*. Mil. 576 quam benigne gratiam fecit, ne iratus esset. 739 te... meae domi accipiam benigne, lepide et lepidis victibus. *sic saepissime*: LVCIL. 1147 pulchre invitati ⟨*sumus*⟩ acceptique benigne. LIV. 1, 22, 5 excepti ... blande ac benigne. 1, 53, 10. 1, 57, 10. 1, 88, 1. 2, 14, 8. 2, 35, 6 (*sic codd.*). 21, 19, 7. 41, 24, 7. 45, 19, 2 VAL. MAX. 4, 8 ext. 2. 5, 1, 3. 9, 2 ext. 6 CVRT. 5, 1, 18. 5, 2, 9. 6, 4, 23. 7, 9, 19. 8, 10, 2. 8, 12, 6 TAC. hist. 1, 64 ann. 1, 57. 59 GRAN. LIC. p. 36[b], 21. APVL. met. 6, 19 quae te comiter excipiet ac benigne. DICT. 4, 22. 6, 6. 9 VVLG. II Macc. 3, 9 SVLP. SEV. chron. 2, 23, 4 dial. 1, 7, 5 GREG. TVR. Franc. 9, 26. AMM. 25, 1, 6 benigne susceptus. 25, 8, 16 SVLP. SEV. chron. 1, 12, 5 GREG. TVR. Franc. 2, 36. 6, 10. 11 Mart. 100. VVLG. act. 28, 7 qui nos suscipiens triduo benigne exhibuit (ἀναδεξάμενος ... φιλοφρόνως ἐξένισεν). SVLP. SEV. chron. 1, 8, 6 in hospitium benigne recepit. 1, 29, 2. LIV. 22, 54, 1 *accipere* 30, 21, 9. 34, 9, 11. 44, 30, 9 VAL. MAX. 8, 13 ext. 7. SEN. benef. 2, 33, 3 (beneficium). 2, 35, 5 *saep. aliter*: VLP. dig. 30, 44, 6 PAVL. dig. 26, 7, 24, 1 SCAEV. dig. 28, 2, 19 GAIVS dig. 44, 7, 1, 13. DICT. 6, 6 SVLP. SEV. dial. 1, 4, 2. 1, 6, 1. LIV. 22, 30, 6 benigne atque hospitaliter invitati. 23, 4, 2 VAL. MAX. 1, 8, 2. SIL. 16, 187 acciri... benigne imperat. LIV. 45, 44, 8 *recipere*. PLAVT. Rud. 288 amice benigneque honorem, mater, nostrum habes. 1391 te mihi benigne... addecet bene merenti bene referre gratiam. AFRAN. com. 59 quam perspicace, quam benigne, quam cito, quam blande, quam materno vi⟨s⟩as⟨t⟩ pectore! CATO agr. 4 si quid bona salute usus venerit, benigne defendent (CIC. Flacc. 53). CIC. div. in Caec. 33 quae (*furta*) ille... benignissime cum quaestore suo communicavit. Verr. 3, 12 benignissime promittere (LIV. 43, 18, 11. CIC. epist. 4, 13, 3 polliceri. LIV. 6, 6, 16. 9, 30, 7). AVSON. 452 p. 396. CIC. Verr. 3, 180 qui ab eo benignissime tractati sunt (HOR. epist. 1, 17, 11 SEN. epist. 66, 23. SALL. Iug. 113, 2 legatum appellare, benigne habere. LIV. 37, 34, 7. VVLG. II Macc. 12, 30 quod benigne ab eis haberentur [ἔσχον πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν]. SVLP. SEV. chron. 1, 11, 4. 1, 12, 8. 1, 18, 9. 2, 25, 1). LIV. 23, 15, 8 curatum... benigne. 26, 49, 10 curam benigne tuendorum ... quaestori attribuit. 42, 1, 10 ea (*hospitia*) benigne comiterque colebant. CIC. Verr. 4, 204 qua in re senatus optime ac benignissime cum aratoribus egisset. Balb. 36 'qui erranti comiter monstrat viam', benigne, non gravate. Q. CIC. pet. 49 benigne respondere (SALL. Iug. 11, 1. 102, 12 ad ea Bocchus placide et benigne, simul pauca pro delicto suo verba facit. LIV. 10, 12, 2 benigne responsum Lucanis. 21, 34, 4. 27, 4, 7. 30, 7, 11. 34, 57, 4. 36, 35, 13. 39, 55, 1. 42, 6, 10. 42, 53, 7. 44, 29, 7. *aliter*: COLVM. 2, 1, 7 nostra ... inertia minus benigne nobis arva respondent. PAPIN. dig. 36, 1, 55 (53). *cf.* MARCIAN. dig. 37, 14, 4 benignissime rescripserunt. DICT. 3, 3. 4, 15 FRONTIN. strat. 3, 11, 1. CATVLL. 67, 3 ianua, quam Balbo dicunt servisse benigne. SALL. Iug. 68, 4 praedam benigne ostentat. 96, 2 milites benigne appellare. LIV. 2, 44, 5 comiter ac benigne tribunos appellare. 23, 15, 11. 26, 32, 8. 34, 16, 5. 44, 28, 3. LIV. 1, 28, 1 Mettium benigne adloquitur. 21, 48, 2. 22, 58, 2. 25, 10, 8. 43, 17, 4. 45, 28, 9 CVRT. 4, 2, 2. 7, 6, 12. 8, 6, 19. VVLG. IV reg. 25, 28 locutus ei benigne. LIV. 1, 9, 5 nusquam benigne legatio audita est (*cf.* audire benigne *p. 1278, 20 sqq.*). 3, 26, 1 plebs benigne arma cepit. 4, 52, 6 benigne ab Siculorum tyrannis adiuti (7, 11, 1). 5, 13, 7 cum inimicis quoque benigne ac comiter sermones habitos. 9, 31, 5 *praeda* benigne... omnis militi concessa. 28, 2, 14 conlaudato benigne Silano (PLIN. epist. 9, 22, 2 *laudare*). 41, 23, 4 moderate et benigne scriptas... litteras. 44, 14, 4 benigne ... amicitiam renovare volentibus legatis. 45, 33, 7 benigne legatis dimissis (PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 25). 45, 40, 5 benigne hac ipsa summa ⟨pro⟩ nuntiata ⟨ac⟩clamassent. MON. Ancyr. 4, 30 aeque benigne adque antea decreverant. VAL. MAX. 1 praef. cuius (*Caesaris*) caelesti providentia virtutes ... benignissime foventur (SEN. nat. 2, 10, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 13, 2). 8, 7, 4 Livius Drusus ... ius civile populo benignissime interpretatus est (SEN. dial. 9, 14, 3 adversa benigne interpretetur. benef. 2, 17, 6. 3, 7, 7 epist. 81, 25. CELS. dig. 1, 3, 18 benignius leges interpretandae sunt, quo voluntas earum conservetur. *cf.* IVLIAN. dig. 40, 4, 18, 1 MARCELL. dig. 34, 5, 24 (25) PAVL. dig. 50, 17, 155, 2). 8, 7 ext. 2 *stellarum* effectum benignissime demonstratum. SEN dial. 10, 2, 1 illa (*rerum natura*) se benigne gessit. benef. 5, 17, 7 suos (*annos*) benigne aestimare. 6, 29, 1 qua (*materia*) tam benigne utitur, largiendi iuvandique (PLIN. nat. 17, 57 tam benigne naturae gratiam rettulimus). PLIN. nat. 25, 2 tam benigne gratiam memoria referente. STAT. silv. 1, 4, 103 iungam ipse munus atque omne benigne virus. FRONTO p. 170, 15 N. benigne admisisti preces meas. AVR. Fronto p. 55, 10 N. quam (*orationem*) tu quidem benignissime repperisti (APVL. met. 1, 21 benigne ... et prospicue Demeas meus in me consuluit. flor. 16 p. 61 *statuam* absenti benigne decrevistis). VLP. dig. 50, 2, 2, 6 admittere. *cf.* 24, 3, 64, 10 (7, 4, 1, 3 dicere. *saep.*). MOD. dig. 21, 1, 62 conferre. PAPIN. dig. 39, 9, 18, 1 decernere. GAIVS dig. 40, 12, 6 benignius hoc persequendum est. TRYPH. dig. 38, 2, 15 punitus est. PAVL. dig. 21, 2, 56, 4 receptum esse. PORPH. Hor. ars 437 simiatores eos ... appellamus, qui benigne inrident. IVST. 11, 12, 6 *Alexandrum* exsequias ... benigne prosecutum. AVSON. 419, 77 omnia agere indefesse et benigne (VVLG. III Esdr. 1, 58. HIST. Apoll. rec. B 11 in ibi benignius agi adfirmaretur). AMM 18, 10, 3 visam... benignius confirmavit. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 94[c] benigne... concedit. PS. RVFIN. in psalm. 24, 20 hostis ... antiquus ... sanctos viros tentare malitio se oppetit... quod fieri omnipotens deus non nisi benigne permittit. AVG. civ. 5, 26 simulacra ... hilariter benigneque donavit. COD. Iust. 6, 61, 5 benigne atque naturalis iuris moderamine temperare. *nota*: PLIN. nat. 33, 143 nonnullos hominum inter sese (*sc. Carthaginienses*) benignius vivere quam Romanos. HIST. Apoll. rec. B 51 *extr.* ipse cum coniuge sua benigne vixit (*cf.* 51 *extr.* quietam atque felicem vitam vixit cum coniuge sua). PAPYR. Archiv f. Papyrusforsch. III 1904 p. 168 (*saec. IV*) benigne et humane respicere. b *facere*: *absolute*: TER. Ad. 878 blande dicere aut benigne facere, quando hoc (huc *al.*) provocat. CIC. leg. 1, 49 ubi enim beneficus, si nemo alterius causa benigne facit. off. 2, 52 quo pluribus profuerint, eo plures ad benigne faciendum adiutores habebunt. CATVLL. 73, 3 nihil fecisse benigne ⟨*prodest*⟩. SEN. benef. 5, 19, 8. ARNOB. nat. 1, 38 fecit benignissime sciri. VVLG. psalm. 50, 20 benigne fac (ἀγάθυνον) domine, in bona voluntate tua. *alicui*: CIC. inv. 1, 109 conquerimur, quod ... male tractemur *a* propinquis, amicis, quibus benigne (bene *cod. A pr. m.*) fecerimus. Planc. 47. 52 Deiot. 36. off. 1, 42 quibus benigne videbitur fieri. 2, 52 aut opera benigne fit indigentibus aut pecunia. epist. 13, 28, 3. 13, 67, 1. 13, 72, 2 Caerelliae benigne feceris (benefeceris *HD*). RVT. LVP. 2, 16 LIV. 4, 14, 5. 28, 39, 18. 42, 25, 13 nec sibi ... quicquam hospitaliter aut benigne factum. CORP. VI 30925 benefici ergo, quae sibei benigne fecit. SEN. benef. 6, 4, 3 qui[a] aliquid benigne adversus me fecit. c *in formulis*: PLAVT. Capt. 949 gratiis a me, ut sit liber, [a]ducito. :: edepol, Hegio, facis benigne. Cist. 107 faciam. :: facis benigne et amice. Most. 816 bene benigneque arbitror te facere (Poen. 589). Rud. 1368 Stich. 565. PLAVT. Merc. 949 bene vocas, benigne dicis: cras apud te, nunc domi. Truc. 128. TER. Phorm. 1051 ego ... tibi quod potero quod voles faciamque et dicam. :: benigne dicis. *elliptice*: PLAVT. Aul. 648 tempta qualubet. :: ... quam benigne. CIC. Verr. 4, 196 'frumentum' ... 'me abs te emere oportet'. :: optime. 'modium denario'. :: benigne ac liberaliter. Phil. 13, 35 'nihil moror eos salvos esse ...'. :: quam benigne! HOR. epist. 1, 7, 62 quid multa? :: 'benigne' respondet. d GLOSS. large, benefice, munifice: ACC. trag. 282 benigne ei (et *codd.*) pro beneficio largi[re] atque ampliter. TER. Hec. 768 nihil apud me tibi defieri patiar, quin quod opus sit benigne praebeatur. VARRO Men. 461 ipsum avide (audi *codd.*) vino invitari poc[u]lis large atque benigne. HOR. carm. 1, 9, 6 dissolve frigus ... ligna super foco large reponens atque benignius deprome quadrimum... merum. LIV. 9, 6, 7 commeatus militibus benigne mittunt (9, 32, 3. 9, 45, 4. 26, 9, 5. 28, 37, 4. 37, 7, 13. 37, 27, 3 VAL. MAX. 5, 1 ext. 5. 7, 3 ext. 9. DICT. 5, 10 Antenore ... omni modo benigne exhibente cuncta). 23, 21, 6 frumentum... civitates sociae benigne contulerunt. 27, 45, 11 dare. 36, 22, 10 benigne ad omne genus operum materiam suppeditabat (44, 33, 1. COLVM. 9, 1, 5 pabula feris benignissime subministrat). SEN. contr. 1, 1, 20 miserationi eius, qui non benignissime alitur, adiecit aliquid. COLVM. 9, 14, 19 floribus thymi ... benignius apes alere possint. MELA 2, 16. 3, 50. PLIN. nat. 12, 63 pascit. SEN. suas. 6, 21 in paucissimis personis usurpatum a Sallustio T. Livius benign⟨i⟩us omnibus magnis viris praestitit. VAL. MAX. 4, 8, 5 quae ipse benigne tribuit (5, 7, 2). 8, 7 ext. 12 tam benigne ei (*Sophocli*) ... opera ... *exhibita est a natura*. MELA 3, 105 *Mauretania* frugum genera ... benignissime *procreat*. PLIN. nat. 5, 133 Syme ... portus benigne praebet octo. 31, 4 *aquae* emicant benigne. PLIN. epist. 5, 6, 28 cui (*cellae*) sol benignissime praesto est.

2 *cum adiectivis*: VVLG. II Macc. 9, 21 vestri ... memor benigne (τὴν εὔνοιαν ἂν ἐμνημόνευον φιλοστόργως). SEDVL. carm. pasch. 5, 224 inter ... benigne conspicuos pomis ... hortos.

adv. **benigniter**. NON. 510 benigniter pro benigne. TITIN. com. 49 nimium te patrocinari censeo benigniter (*cf.* PRISC. gramm. III 70, 20). AVELL. p. 616, 22 a vestro pontificatu oratio benigniter impendatur. *cf.* GLOSS. Plaut. ap. Ritschl opusc. II 235. *Sinko.*

Benignus, -a *cogn. et nom. singulare. genet.* Benignes: CORP. III 14056. VI 13551. ⟨Be⟩nicna: INSCR. christ. Rossi I 651 (*a. 426*). *traditur* Benignius Tasgillus CORP. XIII 4506 (*at idem* Benignus *dicitur* 4507). *nobiliores apud scriptores*: TAC. hist. 2, 43 Orfidio Benigno legato *Othonis* (*cf.* 2, 45. INSCR. Notiz. degli scavi 1894 p. 407 Communi C. Orfidi Benigni villico, *in finibus Vestinorum*). Benignus *praeses Sardiniae, vicarius urbis Romae a. 399—400*: SYMM. epist. 9, 42 COD. Theod. 9, 30, 5. 12, 1, 162. 12, 6, 26 (= COD. Iust. 10, 72, 11). *episcopi*: AVELL. p. 235, 14 *Heracleae* (p. 236, 22. 286, 22). p. 474, 6 *Aquaevivensis* (CONC. Rom. a. 499 p. 400, 15. 407, 18 *al.*). ENNOD. carm. 2, 86 *Mediolanensis*. GREG. TVR. glor. conf. 17. *martyr Divionensis*: GREG. TVR. glor. mart. 50 *al.* *in titulis*: CORP. IX 3155 (*Corfinii*) C. Lucilio C. f. Benigno Ninniano *trib. mil.* (*eius filia p. 1907, 11*). XI 5737

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*Sentini*) II 7 Antist(ius) Benign(us) *ex patronis cultorum Mithrae.* 6154 (*Foro Sempr., periit*) Triclinus (*sic?*) Benignus. V 3514 (*Veronae*) ⟨M. Bae⟩bio Rustico Curi⟨atio⟩ Primo Sacidio Benigno (*cf. l. 16*). XII 722. 3516 Q. Cestio Benigno. XIII 3079 (*saec. I*) ⟨Iulia Seve⟩ra Iuli Benig⟨ni filia⟩. CONST. veteran. 112 p. 2328[72] (*a. 173*) P. Pulli Benigni. CORP. VII 46 Vettius Benignus. CORP. VI 9516 Benigno librario. 9920, 19. 23. 13548—13550. XV 1678 ofici(na) Benigni (*christ., in lateribus*). IX 3214. 5909. XI 2576 (*christ.*). III 5121 ex vik(ario) Benigni vil(ici)⟩. VIII 2820. INSCR. Revue archéol. 4. sér. II 1903 p. 146 (*in Aegypto*). *mulieres*: CORP. VI 6979 (*e columb.*) Mindia Benigna. XIV 3806 Vlpia. IX 3155 (*Corfinii*) Lucilia C. f. Benigna *filia C. Lucili Benigni, v. p. 1906, 83* (*eadem* 3156. 3157. 3244 *in titulis bonae aetatis*). 555 (*Venusiae*) Pompeiae Benignae. X 4003 Alliae (*cf.* XI 980). XI 839 Maternia. 6176 (*Suasae*) Lúcániae Benignae concubínae. 4716 Praesentia. 5566 Veturia. 133 (*Ravennae*) Valeriae Benigne. V 2680 Sacidia P. l. Benigna (*cf. l. 3*). 5107 Sertoriae M. l. Benignae. 6377 Casuria. XII 5137 Munatiae L. l. Benignae. III 620 Iulia. VIII 2851 Benigna Maximilla c. f. 3343 Aeliae Benigne. *adde*: CORP. VI 34678. IX 3963. V 4538. XII 767. 1936. XIII 1951 (*Lugud., saec. I*). 2409 (*christ.*). III 9532 (*christ.*) Benigna honesta femina (*cf.* 9533). VIII 17468 (= 5361) INSCR. christ. Rossi I 210 (*a. 369*). INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 289 (*Syracusis*) *ἐνϑάδε κῖτε Βενίγνα.*

Benio *ut vid. script. in vasculis Gallicis* CORP. XIII 10010, 291. *at cf.* Benius (Bennius).

Beniolānus *cogn. vir.* CORP. VIII 21725 (*in Mauret. Caes.*) Domitius Beniolanus *miles.*

Benith *v.* Sochothbenoth. **benivol-** (**Benivol-**) *v.* benev-.

Benius *v.* Bennius.

? **Benlauni** (*Βενλαῦνοι*) *pop. Vindelic.; cf. PW. III 276.* PTOL. 2, 12, 3.

benna lingua Gallica genus vehiculi appellatur, unde vocantur c o n b e n n o n e s in eadem benna sedentes PAVL. FEST. p. 32. [*ital.* benna, *francog.* banne. *M.-L.*] *cf. Mau, PW. III 276; Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 399 et* benarius.

Benna *v.* Vienna.

Bennafer *protector* PAPYR. Wessely p. 9 n. 21 (*saec. IV*) *Ihm.*

Bennamerium *vicus in Palaestina; cf. Benzinger, PW. III 276 sub* Bennamareim. HIER. sit. et nom. p. 143, 11 Nemerim ... nunc ... est vicus nomine Bennamerium ad septemtrionalem plagam Zoarae.

Bennaventum *v.* Bannaventa. **Bennefēnsis** *v.* Benef-.

Benni *nom. vir. hebr.*, בָּנִי, *Βανί; cf.* Bani. VVLG. II Esdr. 3, 17. *Otto.*

Bennia, Benniānus *v.* Bennius.

? **Bennicus** *nom. figuli Gallici.* CORP. XIII 10010, 3038 d. *Ihm.*

Bennid (*dat.*) *nom. mul.* CORP. XI 5782 (*Sentini*) Lesiae Bennid coniugi ... Satrius Pacatus.

Bennius (B e n i u s), -a *nom. gent. satis frequens Romae, in Latio, in Campania, in Dalmatia, in Africa; cf.* Bennus *et W. Schulze, Eigennamen p. 519.* CORP. VI 13552 Bennia L. l. Musa. 13553—13559. 24767. 32454. 34679. IX 3069 (*Interpromi*). X 486 (*Paesti*). 1403, c, 4 (*Herculanei*) L. Bennius L. f. Tro. Maritumus. 1684 (*Puteolis*) ⟨M.⟩ Bennio M. f. Ruf⟨o⟩ procuratori ⟨i⟩mp. Caesaris Augu⟨sti⟩ Oenses ex provinc. Afr⟨ica⟩ (*cf.* 3713). 3001. 3697 (*Cumis, a. 7 p. Chr.?*). 6709. IV 1848 Statius Benni P. s. XI 46 (*Ravennae*). 3196 (*Nepete, a. 18*). III 2686 (*in Dalmatia*) C. Bennius. 2247. 3195 a. 8733. 9783. 12679. INSCR. Jahreshefte des österr. arch. Inst. VI 1903 Beibl. p. 83 (*in Dalmatia*). CORP. II 4186 (*Tarracone*). VIII 2608 (*in prov. Numid.*). 4172. 19717. 19718. 19719. 12737 (*in prov. procos.*). II 4967, 4 (*in tegulis*) Cn. Ben. *cf.* VIII 22637, 22 (*in amphora*). B e n i u s: CORP. VI 1057, 7, 39 (*a. 205*) M. Benius Saturn. *vigil.* X 4042 (*Capuae*). 5220 (*Casini*). INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 149 n. 596 (*Casini*) M. Benius M. l. **Benniānus** *cogn.* INSCR. graec. Sic. et Ital. 1347 (*Romae*) *Κοκκηίῳ Βεννιανῷ.* **Bennonius,** -a *nom. gent.* INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 4 n. 10 (*Brundisi*) L. Bennonius Ph⟨a⟩rna⟨c⟩es. L. liber. *nisi est* Vennonius.

Benno *nom. vir. hebr.*, בְּנוֹ. VVLG. I par. 24, 26.

Bennoi *et* **Bennui** *v.* Bannui. **Bennonius** *v.* Bennius.

Bennus *nom. vir. barb.; cf.* Bennicus *et* Bennius. CORP. III 2785 (*in Dalmatia*) Nomedito Benni.

Benōni, בֶּן־אוֹנִי (LXX *υἱὸς ὀδύνης μου*) *Rachel filium suum appellavit, quem pater nominavit* Beniamin. VVLG. gen. 35, 18. HIER. nom. hebr. p. 3, 23 Benoni filius doloris mei. quaest. hebr. in gen. p. 55, 12 *sqq.* epist. 108, 10 ISID. orig. 7, 7, 19. *Otto.*

Benosaba *v.* Berosaba.

Bentica *cogn. mul.* CORP. VI 34675 d. m. Beienae Benticae.

? **Bentuellius** *nom. gent.* CORP. X 4013 (*Capuae, periit*) M. Bentuellius M. f. ⟨...⟩. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 405.* *Ihm.*

Benventum *v.* Benev-. **Benur** *v.* Benhur.

1. Bēnus, *Βῆνος, monachus Aegyptius.* RVFIN. hist. mon. 4.

2. Benus *nom. vir. barb.* CORP. XIII 1330 (*in Aquitania*) Benus Cessorini fil.

3. Benus *nom. mulieris Iudaeae.* CORP. X 3303 (*Puteolis*) Benus filia rebbitis Abundanti. *an* Venus?

Benzoaste *ecclesia in Lusitania.* CONC. Luc. a. 569 Mansi 9, 815 D.

Benzoheth *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 4, 20 (Benzoeth *Amiatin.*). *sed in hebraeo est* בֶּן־זוֹחֵת *i. filius Soheth, sicut* LXX *υἱοὶ Ζωάβ* (*Ζωχάϑ*). *Otto.*

1. beo, -āvī, -ātum, -āre [*orig. inc.; sunt qui conferant c.* bonus bene *et c. ind.* dúvaḥ *'veneratio'; v. Osthoff, Morphol. Unters. 4, 371. Th.*]. VLP. dig. 50, 16, 49 naturaliter bona ex eo dicuntur, quod beant, hoc est beatos faciunt; beare est prodesse. DVB. NOM. gramm. V 572, 22 beavit beatum fecit et ab hoc benignitas dicta quia beat. PRISC. gramm. III 469, 27 omnia enim verba in eo desinentia secundae sunt coniugationis exceptis paucis primae coniugationis quae fere sunt haec beo beas creo creas *cet.* (*cf.* GRAMM. suppl. 8, 28). beasti: TER. Andr. 106 *v. l. 27.* APVL. apol. 37 SYMM. epist. 9, 75. GLOSS. beatum reddo, beatifico, beatum facio, *μακαρίζω* (*cf. II*). *habent* PLAVT. TER. TITIN. HOR.; *deinde Afri* FRONTO APVL. AVG. MART. CAP. MACR., *Galli* PANEG. HIL. PAVL. NOL. PROSP. MAR. VICTOR. SIDON. VEN. FORT. SYMM. *Galli rhetoris alumnus,* IVVENC. *Hispanus; praeterea* VLP. PORPH. CARM. de fig. SEDVL. BOETH. *cf. Stangl, Neue Jahrbb. 127 (1883) p. 207.*

I *beatum reddere, delectare*: **A** *proprie*: **1** *absolute*: PLAVT. Capt. 137 neque umquam quicquam me iuvat quod edo domi: foris aliquantillum etiam quod gusto, id beat. Mil. 468 nimis beat, quod commeatus transtinet trans parietem. VLP. dig. 50, 16, 49 *v. l. 7.* MACR. somn. 1, 8, 12 si ergo hoc est officium et effectus virtutem beare, constat autem et politicas esse virtutes: igitur et politicis efficiuntur beati. PLAVT. Asin. 332 animum adverte, ut aeque mecum haec scias. :: taceo. :: beas. TER. Andr. 106 Chrysis vicina moritur. :: o factum bene! beasti; ei (*om. BCS; dativum putat Priscianus*) metui a Chryside. APVL. apol. 37 invenisti tu librum? beasti. cedo. **2** *aliquem*: PLAVT. Amph. 641 plus aegri ex abitu viri quam ex adventu voluptatis cepi. sed hoc me beat saltem quom perduellis vicit et domum laudis compos revenit. id solacio est. TER. Eun. 279 ecquid beo te? AVR. Fronto p. 75 N. tuus adventus me cum beat (beatum *codd., corr. Maius*) tum sollicitat: cur beet, nemo quaerat. IVVENC. 1, 120 beat antiquam gentem *deus.* HIL. op. hist. frg. 9, 1 deo ... referimus gratias quod nos beaveris intimans nobis illa. CARM. de fig. 75 Fortuna, quae sola potest quemcumque beare. AVG. conf. 10, 3, 4 ut beares (bearis *S*, beatificares *FW*[3]) me in te. MART. CAP. 1, 3 cum inter deos fierent sacra coniugia ... praesertimque potissimos conubialis bearet adiectio. SIDON. carm. 24, 58 quales (*hortos*) Corycium senem beantes furcabat picei latex Galaesi. POMER. 2, 20 *deus* solus potest perseverantes in se innovare perenniter et beare. EVGEN. TOLET. carm. 2, 8 te post obitum sic talia facta beabunt. **3** *aliquem aliqua re*: HOR. carm. 2, 3, 7 seu te in remoto gramine per dies festos reclinatum bearis interiore nota Falerni (*cf.* MAR. VICTOR aleth. 1, 8 una trium quo se vegetans substantia nexu ingenita sese semper [*Schenkl,* semper sese *M*] virtute beabat. DVB. NOM. gramm. V 572, 22). epist. 1, 18, 75 ne ... munere te parvo beet aut incommodus angat. carm. 4, 29 dignum laude virum Musa vetat mori, caelo Musa beat. SYMM. epist. 3, 80 beari me multis bonis iudicor quotiens sermonis tui honorificentia et splendore delector. AVG. civ. 17, 20 festinanter beari huius saeculi celebritate cupientes. MACR. sat. 1, 24, 25 ut Penates mei beari se tanti coetus hospitio glorientur. PAVL. NOL. carm. 9, 50 si cupis exstincto (exstinctae *O*) Babylonis stirpe beari. epist. 49, 12 illum dominus ... adloquio suo beabat. PANEG. 12, 20 ille cohonestatus affatu, ille mensa beatus ... est. PROSP. epigr. 20, 3 nam sperans alio se munere posse beari. POMER. 1, 5, 1 quem divina clementia angelicae dignitatis aequalitate beaverit. BOETH. arithm. 2, 31 p. 124, 1 deus vel anima vel mens vel quodcumque propriae naturae incorporalitate beatur (beatum *corr. in* beatur *a*; habetur *et supra versum* beatur *s*).

B *translate: de rebus*: TITIN. com. 120 qui illam (*Tiberim*) derivet, beaverit agrum Setinum. HOR. epist. 2, 2, 121 fundet opes Latiumque beabit divite lingua (*cf.* SIDON. epist. 8, 11, 3 v. 24 *stilus* quo tu Latium beas, Horati). PANEG. 5, 4 salutari beatis luce provincias. SYMM. epist. 9, 75 beasti curiam nostram forumque Romanum. PAVL. NOL. carm. 15, 74 Nolam sede beans (sedem beatam *GR*) placita (placito *GR*). SEDVL. carm. pasch. 2, 160 famamque (limfamque *aliquot codd.*) beavit gurgitis *Salvator.* 5, 187 ipsaque sanctificans in se tormenta beavit. op. pasch. 2, 12 ipsos ... latices sacri corporis maiestate purificans beavit gurgitis famam (lympham *v*). MART. CAP. 1, 68 quam terrarum partem disperdere quam beare quam vastam quamque celebrem cuperet fictor arbitrarius variabat. 2, 119 o lux nostra sacros probare cantus suesce atque organicis beare circis.

II *beatum praedicare*: GLOSS. II 364, 2 *μακαρίζω.* PAVL. NOL. epist. 23, 40 beavit (*O*, beati *cet. codd.*, beatus *v*) autem et qui non viderunt sed cum videntibus crediderunt (VVLG. Ioh. 20, 29). 49, 5 respexit humilem qui beavit pauperes spiritu (VVLG. Matth. 5, 3). VEN. FORT. Mart. 2, 376 pater inlustris Paulini gesta beabat.

part. perf. pro adiectivo **beātus,** -a, -um: VARRO ling. 5, 92 quae a fortuna vocabula, in his quaedam minus aperta ut pauper, dives, miser, beatus, sic alia. ISID. orig. 10, 22 beatus dictus quasi bene auctus scilicet ab habendo quod velit et nihil patiendo quod nolit.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ille autem vere beatus est, qui et habet omnia quae vult bona et nihil vult male. ex his enim duobus beatus homo efficitur. *saepissime inde ab* ENN. *praecipue apud* CIC. SEN. AVG. *ceterosque auctores christianos. deest apud* LVCIL. CAES. HIRT. BELL. Afr. BELL. Alex. BELL. Hisp. SALL. GRATT. MON. Ancyr. GERM. FEST. VELL. CELS. PHAEDR. CVRT. SCRIB. LARG. COLVM. ASCON. PERS. *scribitur* ueata: CARM. epigr. 437, 5; ueatum: CARM. epigr. 432, 4; baeati: CORP. V 6186; baeatissimus: CORP. III 13305. VI 1153. X 7976 I 2. XIV 2075. 2076 INSCR. Revue archéol. 1903, 2 p. 441 INSCR. Bull. archéol. du Comité des travaux historiques 1903 p. 417 INSCR. numm. Cohen VI² p. 461 n. 414 *al. in nummis.* betissimo: CORP. X 8015; bertissimo: CORP. X 8021 (*periit*); beatessema: CORP. V 5416. *comp. et superl. saepissime inde a* CIC. *exempla v. infra.* magis beatus: SEN. epist. 85, 20 SOL. 10, 2 AVSON. 312, 2. magis beatior: CVLEX 79; beatius magis: VVLG. act. 20, 35; beatiores ultra: POMER. 1, 3, 2; maxime beatum: AVG. civ. 9, 15; terbeatissimum (τρὶς μακαριώτατον): EXC. barb. p. 238, 13 Frick. *voc. sing.* o beatus: HIL. in Matth. 16, 7 PRVD. perist. 2, 530 cath. 9, 19. *gen. plur.* beatum: CARM. epigr. 432, 4 (ueatum). 578, 3. be *producitur*: CYPR. GALL. deut. 171. *saepissime in versus heroici clausula.*

DIFF. Suet. p. 307 beatus animo qui etiamsi opes non habet, tamen quia eas non desiderat, ab hoc contemptu quoad animum beatus dicitur. ISID. diff. 1, 72 beatus sibi tantum, felix et aliis. 1, 73 beatus animo, honestus moribus, fortunatus substantia (*cf.* DIFF. gramm. suppl. 277). DIFF. ed. Beck p. 42, 5 beatus dicitur aut sapiens aut proximus inmortali. DIFF. gramm. VII 525 beatus animo qui apud Graecos μακάριος est. APVL. Socr. 15 p. 150 nonnulli arbitrantur … eudaemonas dici beatos quorum daemon bonus id est animus virtute perfectus est (*cf.* AVG. civ. 9, 11. 13). AVG. quaest. hept. 1, 91 quod Latini habent … 'beata' vel 'felix facta sum', Graeci habent εὐτύχη quod magis bonam fortunam significat. GLOSS. μακάριος, εὐδαίμων, fortunatus, felix, sapiens, inmortalis, inmortalitati proximus.

I *i. q. felix, saepissime apud philosophos:* 1 *de hominibus:* ENN. ann. 245 Vahl. suavis homo, facundus, suo contentus, beatus. PLAVT. Most. 588 beatus vero es nunc, quom clamas. Pseud. 666 beatus eris si consudaveris. Truc. 808 puer quidem beatus⟨t⟩: matres duas habet et avias duas. TER. Phorm. 170 beatus, ni unum hoc (hoc *om. A*) desit, animus qui modeste istaec ferat. AFRAN. com. 100 quam beatae scaenicae videntur mihi mulieres. POMPON. Atell. 159 ⟨o⟩ hominem beatum quo illae pervenibunt divitiae (*cf.* CIC. Catil. 2, 10 o nos beatos, o rem publicam fortunatam, o praeclaram laudem consulatus mei. Mil. 105 fin. 5, 58 div. 2, 30 Phil. 1, 36. 14, 27 PLIN. epist. 8, 13, 2 FLOR. Verg. p. 186 FRONTO p. 5, 14 N. AVR. Fronto p. 28, 15. 16. p. 55, 12 N. APVL. met. 5, 14. 9, 22 PASS. Mar. Iac. p. 62, 15 LAMPR. Diad. 7, 6 HIL. op. hist. frg. 9, 1 AVSON. 419, 53 SVLP. SEV. dial. 2, 12, 5 epist. 1, 5). COM. pall. inc. 78 non est beatus esse se qui non putat. RHET. Her. 4, 52, 65 ubi est iste beatus … aedium dominus? (*ibid. iterum*). CIC. inv. 1, 48 nemo est qui non liberos suos incolumes et beatos esse cupiat (*cf.* Mil. 93). Manil. 13 ut ei beatissimi esse videantur, apud quos ille diutissime commoratur. Mur. 26 praetor … ne pulchrum se ac beatum putaret. dom. 49 amici illi tui, te uno amico tecti et beati (*cf.* CARM. epigr. 106, 1 vixi beatus dis, amicis, litteris). de orat. 2, 144 istam … sapientiam Scaevolarum et ceterorum beatorum (= *otiosorum*) otio concedamus (*cf.* PLIN. epist. 4, 24, 3). Pis. 42 tantam virtutis vim esse voluerunt, ut non posset esse umquam vir bonus non beatus. Mil. 97 beatos esse, quibus ea res honori fuerit a suis civibus, nec tamen eos miseros, qui beneficio civis suos vicerint. Lig. 31 ut mihi beatiores illi videantur interdum, qui tua liberalitate fruuntur, quam tu ipse qui illis tam multa concedis. Brut. 4 quotienscumque de clarissumo et beatissumo viro cogitemus *Hortensio.* parad. 17 nemo potest non beatissimus esse, qui est totus aptus ex sese. 18 te miseriae, te aerumnae premunt omnes, qui te beatum, qui te florentem putas (*cf.* parad. 19 Mil. 93 Phil. 13, 33 LIV. 34, 5, 5 SEN. Phaedr. 436 dial. 9, 5, 3 CORP. VI 1136 INSCR. Revue archéol. 1903, 2 p. 441). fin. 1, 61 neque stultorum quisquam beatus neque sapientium non beatus. 1, 62 ab Epicuro sapiens semper beatus inducitur (*cf.* 2, 104. 108. 3, 12. 31. 42. 60. 61. 75. 4, 20. 30. 55. 82. 5, 77. 80. 95 Tusc. 3, 49. 5, 29. 30. 31. 34 [*bis*]. 43. 48. 72. 75. 82. 83. 103. 110. 119. HOR. epist. 1, 16, 20 neve putes alium sapiente bonoque beatum [PORPH. *ad h. l.*]. SEN. epist. 92, 14. 26 FRONTO p. 184, 20 N. [*bis*] AVG. civ. 11, 10 c. acad. 1, 2. 9 lib. arb. 2, 19. 52 *al.*). fin. 2, 63 quis aut hoc miserior aut superiore illo beatior. 2, 65 hunc vos beatum. *ibid. Regulum* clamat virtus beatiorem fuisse quam potantem in rosa Thorium. *ibid.* saepe etiam tristes firmitate et constantia sunt beati. 2, 86 beatus autem esse in maximarum rerum timore nemo potest. 2, 87 nec potest quisquam alias beatus esse, alias miser; qui enim existimabit posse se miserum esse, beatus non erit (*ibid. iterum*). 2, 97 beatus sibi videtur esse moriens. 2, 104. 106. 108. 3, 28. 43 (*bis*). 3, 76 nec exspectet *sapiens* ullum tempus aetatis, ut tum denique iudicetur, beatusne fuerit, cum extremum vitae diem morte confecerit. 4, 51 beatus esse poterit virtute una praeditus. 4, 65. 71. 77 (*bis*). 78. 81 (*quater*). 83 (*quater*). 84 (*ter*). 85 (*bis*). 86. 92 ac. 2, 134 Tusc. 1, 97. 2, 16 ita fit, ut omnino nemo esse possit beatus. 2, 17 perfecte … beatum (POMER. 1, 3, 2 ita perfecte beati, ut nec cupiant beatiores fieri ultra). 3, 38 (*bis*) *et passim in* Tusc. Cato 29 nec ulli bonarum artium magistri non beati putandi, quamvis consenuerint vires atque defecerint. 59 nat. deor. 1, 48. 89. 103. Lael. 46 ut … magis amicitiarum praesidia quaerant … inopes quam opulenti et calamitosi quam ii, qui putentur beati. Phil. 1, 31. 35. 36. 13, 33 Att. 8, 11, 2. 10, 4, 4. 10, 16, 1. 14, 5, 2. 14, 11, 2 epist. 4, 4, 2. 5, 16, 3. 5, 21, 2. 4. 6, 12, 4. 7, 1, 3. 7, 28, 1 (*bis*). 14, 1, 2. 14, 2, 1. 14, 11, 2 ad Q. fr. 1, 1, 24. 27. 1, 3, 6 qui modo fratre fuerim, liberis, coniuge, copiis, genere ipso pecuniae beatissimus …, is nunc in hac tam adflicta perditaque fortuna. phil. frg. V 50 una essemus beati cognitione naturae et scientia, qua sola etiam deorum est vita laudanda. PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 9 CIC. phil. frg. V 36. 39. epist. 4, 4, 2 prae nobis beatus. CATVLL. 9, 10 o quantum est hominum beatiorum. 22, 16 neque idem unquam aeque est beatus ac poema cum scribit. 45, 25 quis ullos homines beatiores vidit? PVBLIL. S 8 semper beatam se putat benignitas. S 33 satis est beatus, qui potest cum vult mori. VERG. Aen. 1, 94 o terque quaterque beati, quis ante ora patrum Troiae sub moenibus altis contigit oppetere (*cf.* TIB. 1, 10, 63 quater ille beatus. OV. trist. 3, 12, 25 o quater et quotiens non est numerare beatum. APVL. met. 5, 1 vehementer iterum ac saepius beatos illos. 11, 16 felix hercules et ter beatus. AVSON. 332, 50. MACR. somn. 1, 6, 44 Vergilius … plene et per omnia beatos exprimere volens ait: o terque quaterque beatos. PRVD. perist. 2, 530 SIDON. epist. 1, 4, 1). CIRIS 445 coniugis atque tuae, quaecumque erit illa, beatae (*cf.* HOR. carm. 2, 19, 13. CARM. epigr. 546, 5 coniunx … iugali flore beata). CVLEX 79 quis magis optato queat esse beatior aevo. HOR. epod. 4, 1 beatus ille qui procul negotiis ut prisca gens mortalium, paterna rura bobus exercet suis. 9, 4 beate Maecenas. sat. 1, 1, 19. 1, 1, 117 inde fit ut raro, qui se vixisse beatum dicat … reperire queamus. 1, 3, 142 privatusque magis vivam te rege beatus. 1, 4, 21. 2, 4, 92. 2, 6, 74 utrumne divitiis homines an sint virtute beati. 2, 6, 96 in rebus iucundis vive beatus. carm. 1, 27, 11 dicat Opuntiae frater Megillae, quo beatus volnere, qua pereat sagitta. 2, 2, 18 redditum Cyri solio Phraaten dissidens plebi numero beatorum eximis Virtus (*cf.* PORPH. *ad h. l.*). 2, 18, 14 nec . . . largiora flagito, satis beatus unicis Sabinis (*cf.* PORPH. *ad h. l.* STAT. silv. 4, 5, 1 parvi beatus ruris honoribus. MART. 1, 55, 7 *l. 80*). 3, 3, 39 qualibet exsules in parte regnanto beati. 3, 4, 9 Persarum vigui rege beatior. epist. 1, 2, 10 ut salvus regnet vivatque beatus. 1, 14, 10 rure ego viventem tu dicis in urbe beatum. 1, 16, 18 iactamus iam pridem omnis te Roma beatum. 1, 18, 32 beatus enim iam cum pulchris tunicis sumet nova consilia et spes (*cf.* PORPH. *ad h. l.*). carm. 4, 9, 46 non possidentem multa vocaveris recte beatum. epist. 2, 1, 139 agricolae prisci, fortes parvoque beati. 2, 2, 108 laudant quidquid scripsere beati. ars 425. OV. epist. 19, 61 cetera si possem laudare, beatior essem. met. 1, 589 tuoque beatum nescio quem factura toro. 3, 136 dicique beatus ante obitum nemo supremaque funera debet. 4, 322 qui te genuere, beati. 4, 325. 8, 79 illa beatam purpura me factura. 11, 539. Ib. 207 illae me lacrimae facient sine fine beatum. MANIL. 4, 4 nullo votorum fine beati victuros agimus semper, nec vivimus unquam? VAL. MAX. 7, 2 ext. 2. 7, 2 ext. 12 Anaxagoras interroganti cuidam quisnam esset beatus 'nemo' inquit 'ex his, quos tu felices existimas, sed eum in illo numero reperis, qui a te ex miseris constare creditur. non erit ille divitiis et honoribus abundans, sed aut exigui ruris aut non ambitiosae doctrinae fidelis ac pertinax cultor, in secessu quam in fronte beatior'. SEN. contr. exc. 5, 2 Fabricius aurum a Pyrrho accipere noluit; beatior fuit ille (ille *codd. om. C,* multo *coni. Opitz, del. H. J. Müller*) animo quam ille regno. 8, 1 magis deos miseri quam beati colunt. SEN. dial. 7, 4, 2 licet et ita finire, ut beatum dicamus hominem eum, cui nullum bonum malumque sit nisi bonus malusque animus. 7, 5, 1 potest beatus dici qui nec cupit nec timet beneficio rationis. 7, 5, 2 beatus enim dici nemo potest extra veritatem proiectus. 7, 6, 1. 2 (*ter*). 7, 19, 1 beatus ac plenus bona conscientia. 10, 14, 5 venientem ad se beatiorem amantioremque sui dimittet. 11, 4, 2. 11, 5, 1. 12, 9, 5 (*bis*). benef. 6, 30, 2 quin potius eum potentem esse vis … ⟨et⟩ beatum? 7, 1, 6 quidquid nos meliores beatosque facturum est. epist. 9, 18 solus et tamen beatus. 9, 20 miser est, qui se non beatissimum iudicat. 9, 22 (*bis*). 12, 9 ille beatissimus est et securus sui possessor, qui crastinum sine sollicitudine exspectat. 31, 10. 37, 2 si vis salvus esse, si securus, si beatus, denique si vis esse, quod est maximum, liber. 45, 9 beatum non eum esse, quem vulgus appellat, ad quem pecunia magna confluxit (*cf. II*), sed illum, cui bonum omne in animo est. 68, 9 beatum hominem et eruditum. *et saepe in epistulis.* LVCAN. 4, 807 felix Roma quidem civisque habitura beatos. 8, 843 satis o nimiumque beatus. PLIN. nat. 14, 7 beatum felicemque gratiae *videmus Vergilium.* VAL. FL. 5, 383 felix prole parens, olimque beatior ille, qui tulerit longis et te sibi iunxerit annis. 6, 47 *Anausis* gratior ipse deis orbaque beatior aula. STAT. silv. 1, 6, 49 iam se quisquis is est, inops beatus convivam ducis esse gloriatur. 4, 3, 158 laudum cumulo beatus omni. MART. 1, 55, 7 cui licet exuviis nemoris rurisque beato ante focum plenas explicuisse plagas. 1, 86, 4 horis omnibus esse me beatum. 10, 5, 8 (*syn.* felix). 11, 1, 7 ecquid te (*sc. liber, in prosopopoeia*) satis aestimas beatum, contingent tibi si manus minores. QVINT. inst. 12, 11, 7 nescio an eum tum beatissimum (*edd. rett.,* turba-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tissimum *G*) credi oporteat fore. FRONTIN. strat. 1, 11, 20 liberi beatique esse, nisi Medos viceritis, non potestis. IVV. 14, 120 qui nulla exempla beati pauperis esse putat. TAC. Agr. 44 potest videri etiam beatus incolumi dignitate ... futura effugisse. ann. 6, 22 multos, qui conflictari adversis videantur, beatos, at plerosque quamquam magnas per opes miserrimos. 11, 20 beatos quondam duces Romanos. PLIN. epist. 2, 3, 7 Isaeum non disertissimum tantum, verum etiam beatissimum iudico. 6, 16, 3 equidem beatos puto, quibus deorum munere datum est aut facere scribenda aut scribere legenda, beatissimos vero quibus utrumque. 6, 32, 2 te porro animo beatissimum, modicum facultatibus scio (*cf. II 3.* animo beatus: CARM. epigr. 1409, 5). 7, 13, 2 es tu super omnes beatus (*v. II 3*). 7, 28, 2. 9, 3, 1. FRONTO p. 13, 5 N. summe ego beatus. p. 17, 10 *al.* p. 18, 18. 32, 7. 42, 9. 43, 11. 48, 18 ego beatus, hilaris, sanus, iuvenis denique fio, quom tu ita proficis. p. 105, 13. p. 219, 3 *Polycrates* beatissimus. APVL. apol. 21 tanto beatior futurus quanto collectior. met. 4, 11 sat se beatum, qui manu socia volens occumberet. 4, 33 rex olim beatus affatu sanctae vaticinationis excepto pigens tristisque retro domum pergit. 6, 9 me praeclara subole aviam beatam scilicet faciat. 7, 2 haec eo enarrante veteris fortunae et illius beati Lucii praesentisque aerumnae et infelicis asini facta comparatione medullitus ingemebam. 11, 6 vives autem beatus, vives in mea tutela gloriosus. 11, 29 exulta ter futurus quod alii vel semel vix conceditur teque de isto numero merito praesume semper beatum. MIN. FEL. 36, 6 beatior in hoc itinere vivendi, qui paupertate se sublevat. ITALA num. 24, 17 (Lugd.) beatum dico (μακαρίζω). TERT. scorp. 7 quis ... non beatum amplius reputasset quem deus comedisset. 12. 13. ieiun. 15 *dominus* beatos non saturatos, sed esurientes et sitientes pronuntiarit. adv. Marc. 2, 19. pudic. 16 illam *virginem* beatiorem discernit quae amisso viro ... amaverit occasionem viduitatis (*cf.* HIER. epist. 48, 8. 9). PORPH. Hor. sat. 2, 6, 12 nulla re illum posse beatum vivere. COMM. instr. 2, 26, 8 beati facti estis, cum feceritis edicta. SOL. 1, 48 calamitosior an beatior fuerit *Augustus.* 1, 105 beatus profecto tot suffragiis gloriarum. 1, 127. 16, 1 *Hyperborei* gens beatissima. PANEG. 9, 14 non enim se inbellem, sed beatum, non inertem, sed securum videri volebat. LACT. inst. 2, 8, 71 nec si scias beatior fies. 3, 17, 8 videbat Epicurus bonis adversa semper accidere, paupertatem labores exilia carorum amissiones, malos contra beatos esse, augeri potentia, honoribus adfici. CAPITOL. Opil. 11, 4 ut nolit pius esse, velit tamen esse beatus. HIL. c. Const. 1, 1 beatus est qui usque in finem perseveraverit (VVLG. Matth. 10, 22). trin. 6, 38 PS. HIL. libell. 16 AVSON. 302, 16. 24. 30. 335, 8 beatus, quod adfectavi, obsequar. HIER. epist. 60, 17 eos ... flendos potius quam beatos putamus. 68, 1 tu putas beatos, qui felicitate istius saeculi et deliciis perfruuntur. 140, 1. 148, 7. VVLG. gen. 30, 13 beatam ... me dicent mulieres. deut. 33, 29 beatus es tu, Israel. III reg. 10, 8 (= II par. 9, 7). psalm. 1, 1 beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. Matth. 5, 3—11 beati pauperes spiritu ... beati mites ... beati qui lugent ... beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam ... beati misericordes ... beati mundo corde ... beati pacifici ... beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam ... beati estis cum maledixerint vobis (*cf.* OPTAT. 7, 5 p. 177, 18. 19. 20). *passim.* OPTAT. 2, 5 p. 41, 3. AMM. 25, 3, 15 animus. 26, 8, 13. 27, 3, 15 esse poterant beati revera. CLAVD. 3, 215 natura beatis omnibus esse dedit. AVG. de duab. anim. 13 diligendo spiritalia beatissimi sumus. agon. 13 cum ... cognitio et actio beatum hominem faciant. trin. 13, 5, 8. 17. civ. 1, 15 Regulum ... animi virtute beatum (*cf.* 18, 41). 7, 5 anima (*cf.* 9, 2. 10, 1. 2). 8, 1 *deus animam rationalem* participatione sui luminis ... beatam facit (*cf.* 8, 5. 9, 15. 23). 8, 3 (*bis*). 8, 8 *illi philosophi* qui non dixerunt beatum esse hominem fruentem corpore vel fruentem animo, sed fruentem deo. *ibid.* quis eum beatum nisi miserrimus negat? 8, 10 illi (*deo*) cohaerendo beati simus (*cf.* 9, 23). 9, 10 animus. 10, 1. 10, 6 ideo beati quia illo fine perfecti. *ibid.* veraciter beati. 10, 29 quid est quod, ut beati simus, omne corpus fugiendum esse opinamini. 11, 4 (*6^ies^*). 11, 11 pariter beati. 11, 12 (*bis*). 12, 1 creatura. *ibid.* rationalis natura. *al.* 14, 10 absolute beatus. 14, 25 *natura humana* plene atque perfecte beata. 18, 32 lugendo ... beati. 19, 3 summum bonum hominis, quo fit beatus. 19, 4 quo modo nos iam salvos, et si nondum salvos, quo modo iam beatos illa finali beatitudine dicere audebimus? 19, 20 spe beati. in psalm. 4, 3 ut quid vultis beati esse de infimis, sola veritas facit beatos. serm. ed. Mai 21, 1 omnes qui beati dicuntur in terra habent aliquid et agunt aliquid. beatus est homo ille tot praediis, tanta familia, tanto auro et argento; habendo beatus dicitur, beatus est. ... agendo beatus dicitur. de serm. dom. 1, 20, 63 non poena miserum, sed correctione beatum. serm. 113, 6, 6 illi dicunt divites beatos (*cf. II*): ego dico: beatus populus, cuius est dominus deus ipsius. QVEROL. p. 19, 24 quamquam felicem te esse constiterit, beatiorem te futurum cognosces volo. SVLP. SEV. Mart. 23, 1 felici beatus excessu. 4, 7 *et* 26, 5 vere beatus. PRVD. cath. 12, 206 laudate vestrum principem omnes beati ac perditi. PAVL. NOL. epist. 1, 7 *med.* sint nunc beati vel magis fortunati. 5, 2 *extr.* FAVST. REI. serm. 8 p. 253, 17 legatio. DRAC. laud. dei 2, 153 dissimili ... sermone beatis. HIST. Apoll. rec. A *et* B 50 cives beatissimi. PS. APVL. herm. p. 266. AVELL. p. 739, 6 beati omnium sumus. CARM. epigr. 414, 1 iuvenis quondam virtute beatus (PS. PROSP. carm. de prov. 357 nec quemquam vitiis miserum aut virtute beatum. *cf.* 860 *syn.* felix). INSCR. christ. Kraus I 284 beatus mente felix. INSCR. christ. Rossi II 113, 77, 5 meritis animoque beatum.

2 *de vita humana*: CIC. inv. 1, 95 'pecunia bonum est propter quod ea maxime vitam beatam efficiat'. rep. 5, 8 huic moderatori reipublicae beata civium vita proposita est (3, 6 illa in optimis studiis et artibus quieta vitae ratio beatior). *cf.* Att. 8, 11, 1. leg. 2, 11 ad ... vitam ... hominum quietam et beatam inventas esse leges. fin. 1, 32 quae ab illo inventore veritatis et quasi architecto beatae vitae dicta sunt. 1, 56 aut ad beatam aut ad miseram vitam. 1, 71 in viam placatae, tranquillae, quietae, beatae vitae *deducere* (*ibid. iterum*). 2, 41 nos beatam vitam non depulsione mali, sed adeptione boni iudicamus. 5, 23 ista animi tranquillitas ea est ipsa beata vita. 5, 53. 58. 71 illa ... complent ea quidem beatissimam vitam, sed ita, ut sine illis possit beata vita exsistere. ac. 1, 21 quae non tam naturae quam beatae vitae adiuncta sunt. 1, 22 in una virtute esse positam beatam vitam, nec tamen beatissimam. 1, 35. 2, 134 Tusc. 2, 2. 3, 2 *passim.* nat. deor. 2, 153 e quibus *virtutibus* vita beata exsistit par et similis deorum. Lael. 84. off. 3, 117 si non modo utilitas, sed vita omnis beata corporis firma constitutione continetur. *et passim in scriptis philos.* NEP. frg. 46 tantum abest ut ego magistram esse putem vitae philosophiam beataeque vitae perfectricem, ut nullis magis existimem opus esse magistros vivendi quam plerisque qui in ea disputanda versantur. RVT. LVP. 1, 6 item Aristoteles dicitur dixisse: 'eius esse vitam beatissimam, cuius et fortunae sapientia et sapientiae fortuna suppeditet'. 2, 1 beatae vitae perpetuus et constans fructus. VAL. MAX. 7, 1, 1 ad summum beatae vitae aemulum. 7, 1, 2. SEN. dial. 4, 13, 2 facilis est ad beatam vitam via. 7 *tit.* ad Gallionem de vita beata. 7, 1, 1 (*bis*). 7, 2, 1. 7, 3, 3 beata est ergo vita conveniens naturae suae. 7, 4, 3 (*bis*). 7, 5, 3 beata ergo vita est in recto certoque iudicio stabilita et inmutabilis. 7, 13, 5. 10, 18, 4. benef. 3, 33, 5 cum vitam beatam patri reddiderit, acceperit tantum vitam. 4, 2, 3. 5, 17, 6 mora non fit beatior vita sed longior. epist. 16, 1 beatam vitam perfecta sapientia effici. 31, 3 beatae vitae causa et firmamentum est sibi fidere. 74, 1. 29 *vita* ergo aeque beata est. 76, 26 si bona sunt ea quae tam homini contingunt quam mutis animalibus, et muta animalia beatam vitam actura: quod fieri nullo modo potest. 85, 1. 2. 17 ad vitam beatam satis esse virtutem. 124, 4 de beata vita (*Madvig*, debeat debita *B A*). *et passim.* PLIN. nat. 33, 3 quam innocens, quam beata, immo vero etiam delicata esset vita. 36, 3. MART. 10, 47, 1 vitam quae faciunt beatiorem ... haec sunt. QVINT. decl. 268 p. 94, 13. inst. 12, 11, 12 brevis est institutio vitae honestae beataeque. PLIN. epist. 7, 26, 3 innoxiam beatamque destinat vitam. GELL. 18, 1 *tit.* 18, 4. 5 (*bis*). 6. 7. 8 (*bis*). 11 (*bis*). 14 (*bis*). APVL. Plat. 2, 20 omnia quae ad beatam vitam ferunt. PORPH. Hor. sat. 2, 2, 65 vita beata erit, quae sordes excesserit. carm. 3, 1, 4. 37. 3, 2, 1. 17 ANTH. 444, 1 LACT. inst. 3, 12, 13. 30. 7 *tit.* epit. 30, 2 AVSON. 313, 9. AMBR. Iac. *tit.* de Iacob et vita beata. AVG. beat. vit. *tit.* de beata vita liber unus (*cf.* retract. 1, 2). civ. 2, 7 quod agendae bonae vitae beataeque adipiscendae satis esse possit. 7 praef. 1 propter vitam beatam, quae nonnisi aeterna est (7, 1). 7, 7 si vitam beatam in hoc mundo inchoari putarent, extra mundum perfici. 8, 3. 9, 17. 11, 11 vere perfecteque beata vita non nisi aeterna est. serm. 306, 3 *al. saepissime.* CARM. epigr. 437, 5 vita ueata fuit. *de angelorum vita*: AVG. civ. 11, 11 quidam angeli non obtinuerunt excellentiam sapientis beataeque vitae. *ibid.* beatae vitae plenitudinem. *de vita pia et sancta*: NOVELL. Maior. 6, 1 *opp.* saecularis permixtio. HIER. epist. 124, 6 cum animae ad beatam vitam pervenerint. INSCR. christ. Hisp. 389, 14 (= VEN. FORT. carm. 4, 11, 14) saepe dedit signis vita beata fidem. 390, 7 qui cursum vitae beatum octuginta ferme in pace peregit annos. *de vita post mortem*: CIC. Tusc. 1, 82 video nos, si ita sit, privari spe beatioris vitae. TERT. scorp. 1 miserrimam hanc vitam illi beatissimae praevertendo tam amarum pro dulce quam tenebras pro luce supponunt. AVG. c. Fel. 2, 11 Christus duas vitas nobis ostendit in carne, unam laboriosam, alteram beatam. laboriosam quam tolerare debemus, beatam quam sperare debemus. civ. 7, 19 a deo vita in aeternum beata poscenda est. 8, 1 vitam ... etiam post mortem beatam. 8, 4 propter vitam, quae post mortem futura est, veraciter beatam. 8, 27 (*bis*). 9, 1. 16. 17. 11, 11. 14, 9 (*ter*). 22, 24 *et saepissime.* SVLP. SEV. Mart. 1, 2 beatam illam aeternamque vitam. PARTHEN. epist. *te* vitae beatissimae destinarit. epist. vers. 14 sit vita beata tibi.

de senectute: CIC. Cato 56 haud scio an nulla (*sc. senectus*) beatior possit esse. 58 quoniam sine iis (*sc. talis, tesseris*) beata esse senectus potest. 60 *M. Valerii Corvini* extrema aetas hoc beatior quam media, quod auctoritatis habebat plus, laboris minus. VAL. MAX. 8, 13 ext. 2 quid isto tractu aetatis (*sc. senectute*) aut longius aut beatius? MART. 5, 6, 3 sic te serior et beata quondam salvo Caesare finiat senectus. *de vitae fine*: CIC. de orat. 3, 9 quis enim non iure beatam L. Crassi mortem illam, quae est a multis saepe defleta, dixerit ...? (*cf.* fin. 2, 97 nat. deor. 1, 51). Tusc. 1, 116 clarae ... mortes pro patria oppetitae, non solum gloriosae rhetoribus, sed etiam beatae videri solent. Lael. 23 illorum beata mors videtur, horum vita laudabilis. Phil. 13, 41 te victore ... beata mors eorum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

futura sit, qui ex vita excesserint sine tormentis. VAL. MAX. 2, 6, 12 *vitae* aliquanto felicior ac beatior finis. STAT. Theb. 8, 651 nec genetrix iuxta positusque beata morte pater. RVFIN. hist. 4, 15, 2 de martyrii eius beato fine. FAVST. REI. grat. 2, 3 p. 64, 23 tam beatam mortem. MARCELL. chron. II p. 85, 453, 5 beatum vivendi finem. INSCR. christ. Rossi II 92, 57 iste seni casus (*sc. mors mea*) gravis est, mihi morte beatus.

3 *de civitate*: CIC. fin. 1, 58 neque ... civitas in seditione beata esse potest nec in discordia dominorum domus. Att. 8, 11, 2 non id actum, beata et honesta civitas ut esset. epist. 5, 21, 3 qui vita ingenua in beata civitate et libera viximus. ad Q. fr. 1, 1, 29 Plato tum denique fore beatas civitates putavit (*cf.* VAL. MAX. 7, 2 ext. 4). LIV. 34, 5, 5 in pace et florenti ac beata republica. SEN. contr. 1, 6, 4 qui paupertate sua beatam fecere rem ⟨publicam⟩ (= contr. exc. 1, 6). SEN. dial. 9, 5, 3 et in adflicta republica ... et in florenti ac beata. TAC. dial. 36 composita et quieta et beata republica. FLOR. epit. 2, 18, 16 macte fortissimam et meo iudicio beatissimam in ipsis malis civitatem! Verg. p. 186 o ... beatam civitatem. PANEG. 3, 12. 12, 11. AVG. civ. 4, 15 virtus ..., qua beata esse possit et civitas. neque enim aliunde beata civitas, aliunde homo. 2, 29 si ad beatam pervenire desideras civitatem. 14, 23 sanctorum numerus quantus complendae illi sufficit beatissimae civitati. 22, 30 beata illa civitas. *de populis*: CIC. rep. 1, 52 *optimatibus* rem publicam tuentibus beatissimos esse populos necesse est.

4 *de deo, dis, angelis*: *de deo apud gentiles*: CIC. fin. 2, 88 cur ita semper deum appellet Epicurus beatum et aeternum. nat. deor. 1, 33 quo modo *deus* semper se movens esse quietus et beatus potest. 1, 52 hunc deum rite beatum dixerimus, vestrum vero laboriosissimum. 1, 95 deus ut beatus inmortalisque sit. quid autem obstat, quo minus sit beatus, si non sit bipes? 1, 102 (*bis*). 1, 103 quibus rebus ... *deus* beatus est? 1, 104. 110 (*bis*). 1, 114 cogitat *deus*, inquiunt, adsidue beatum esse se. *ibid.* deum nihil aliud in omni aeternitate nisi 'mihi pulchre est' et 'ego beatus sum' cogitantem. *ibid.* iste deus beatus. Tim. 21 sic deus ille aeternus hunc perfecte beatum deum procreavit. APVL. Plat. 1, 5 *deus ut ait Plato* beatus et beatificus, optimus, nihil indigens, ipse conferens cuncta (*cf.* LACT. inst. 7, 5, 7). *de dis gentilium*: CIC. fin. 2, 115 quaero ... de te, si sunt di, ... qui possint esse beati ..., aut si sine eo genere voluptatis beati sint. cur similem animi usum in sapiente esse nolitis. nat. deor. 1, 34 qui (*di*) quo sensu beati esse possint, intellegi non potest. 1, 45 ut deos beatos et immortales putemus. *ibid.* ut *deos* aeternos et beatos haberemus. 1, 48 deos beatissimos esse constat. 1, 89. 106. 113 doceo deos vestros esse voluptatis expertes, ita vestro iudicio ne beatos quidem. AVSON. 395, 6 beatis a divis. AVG. civ. 8, 17 deos ... dicunt istas perturbationes non perpeti, quia non solum aeterni, verum etiam beati sunt. 9, 7 inter deos, quos omnes bonos beatosque credit. 9, 8. 9 cum diis beatis. *de Venere*: MART. 11, 80, 1 litus beatae Veneris aureum Baias. *de christianorum deo*: LACT. inst. 2, 8, 44 deus ... inpassibilis inmutabilis incorruptus beatus aeternus. VVLG. I Tim. 1, 11 quae est secundum evangelium gloriae beati dei. 6, 15 beatus et solus potens rex regum. AVG. civ. 11, 11 *non* beatae vitae vocabulum ita contrahimus ad ... angustias, ut solum deum dicamus beatum; qui tamen vero ita beatus est, ut maior beatitudo esse non possit. 11, 21. 12, 1. trin. 6, 5, 7 deus unus solus magnus sapiens sanctus beatus. *de trinitate divina*: AMBR. Iac. 2, 4, 19 beatissimae trinitatis ... mysteria. NICET. symb. p. 355 beatae trinitatis. PS. HIL. dedic. eccl. p. 882^B beatae et individuae trinitati. PS. MAR. VICTORIN. hymn. 1 p. 1142^C haec est beata trinitas, haec beata unitas. p. 1143 o beata trinitas (*in versu intercalari*). BACHIAR. fid. 3 p. 1028^A beatissimam trinitatem. *de Christo deo*: APRING. in apoc. *epil.* beatus vivit et regna(t) *Christus* in secula seculorum. *de Verbo*: AVG. civ. 9, 15 immortale et maxime beatum Verbum longe est a mortalibus miseris. *de spiritu sancto*: SIDON. Alc. Avit. epist. 13 p. 46, 15 ipso sum beato (*L, saec. X/XI*; sum, beate et *S*), reverentissime, spiritu visitante commonitus. *de angelis aut bonis aut malis*: AVG. civ. 9, 15 boni igitur angeli inter miseros mortales et beatos inmortales medii esse non possunt, quia ipsi quoque et beati et inmortales sunt. 11, 11. 13. 19, 23. enchir. 62, 16 *dei* veritatis aeterna contemplatione beati sunt *angeli*. *cf.* civ. 10, 3 *al. saepissime apud* AVG. VEN. FORT. carm. 8, 3, 131 praeter Cherubin, Seraphin reliquosque beatos aligeros comites.

5 *de mortuis*: **a** *apud paganos*: *α generaliter*: CIC. Tusc. 1, 25 quid si maneant *animi post mortem*? beatos esse concedo? *ibid.* *mors* aut beatos nos efficiet animis manentibus aut non miseros sensu carentis. Cato 67 quid timeam si aut non miser post mortem aut beatus etiam futurus sum? VERG. Aen. 1, 94 *v. p. 1910, 16* SEN. dial. 12, 9, 3 quid eius desiderio maceror qui aut beatus aut nullus est? beatum deflere invidia est, nullum dementia. 12, 9, 5 miserum putas quod ista amisit, an beatum, quod non desiderat? FRONTO p. 233, 24 N. quanto quisque eam (*sc. mortem*) natu minor adeptus est, tanto beatior et deis acceptior existimandus est. SOL. 10, 2 non exstingui, sed beatas magis fieri animas. AMM. 23, 6, 44 *apud Parthos iudicatur* inter alios omnes beatus, qui in proelio profuderit animam. *cf.* 31, 2, 22. *β de mortuis in beatis sedibus collocatis*: CIC. rep. 6, 13 omnibus qui patriam conservarint, ... certum esse in caelo definitum locum, ubi beati aevo sempiterno fruantur. *cf.* fin. 5, 53 *et* phil. frg. V 50 *p. 1919, 56. 57.* VAL. MAX. 4, 7, 7 orere igitur ab illa, quae sanctorum umbris dicata esse creditur, sede hinc Decime Laeli, illinc M. Agrippa ... totumque beatae turbae gregem ... in lucem protrahite. STAT. silv. 5, 3, 25 seu tu Lethaei secreto in gramine campi concilia heroum iuxta manesque beatos ... accolis. *cf.* AVG. civ. 10, 30 *p. 1919, 60 et* 21, 27 *p. 1919, 62 et* MART. CAP. 2, 211 *p. 1919, 63 et* CARM. epigr. 432, 4 *p. 1919, 65 et* 578, 3 *p. 1919, 66.* **b** *apud christianos quia* beati mortui, qui in domino moriuntur (VVLG. apoc. 14, 13). TERT. pudic. 21 et ipsos beatos (*C*, ab ea *B*, beatis apostolis *Gel.*) apostolos tale aliquid indulsisse. COMM. instr. 2, 19, 2 beatus Paulus qualiter rogare praecepit. HIL. in Matth. 15, 9 beatissimus Paulus. 16, 7 coeli ianitor. 17, 3 ille primus martyr Stephanus. 25, 3 beatissimo Daniele et Paulo *apostolo*. c. Const. 2, 1 beatissimis confessoribus Christi. trin. 5, 15 beatus ille et fidelis patriarcha Abraham. OPTAT. 5, 5 p. 131, 8 beatissimus Paulus. HIER. vir. ill. 41 Apollinaris beatissimi. 45 Papyri beati. 135 beati Hilarionis. epist. 97, 4. 130, 5. VVLG. Tob. 2, 15 sicut beato Iob insultabant reges. apoc. 19, 9 beati qui ad coenam nuptiarum agni vocati sunt. PACIAN. epist. 2, 7 beatissimi Cypriani. AVG. civ. 10, 32 apostoli. 11, 13 Iohannes apostolus. SVLP. SEV. dial. 1, 25, 6 Ambrosi episcopi. Mart. 12, 5 *Martinus*. SEDVL. carm. pasch. 1, 347 ut mereor ... albo ... beati ordinis extremus ... conscribi ... civis. SACR. Leon. p. 326 sanctus tuus Iohannes (*cf.* APRING. in apoc. 1, 20 PASS. coron. 2). DRAC. laud. dei 3, 55 *pauper* qui post sua membra beatus Abrahae portante sinu per saecla quiescit. 3, 255 Abraham ... beatum. APRING. in apoc. 1, 1 Iohanni apostolorum beatissimo. *id.* 22, 8. CASSIOD. var. 8, 3, 5 beatus noster auctor (*pater*). CORIPP. Ioh. 1, 390 germano. 1, 402 fratris. Iust. 1, 160 patris. INSCR. christ. Rossi II p. 208, 34 vivit in arce poli caelesti luce beatus. INSCR. Bull. archéol. du Comité des travaux historiques 1903 p. 417 baeatissimi martyres. *passim apud script. christ. et in tit. christ.* sanctus *et* beatus: ITIN. Silv. 2, 3. 10 HIL. trin. 5, 19. 6, 33. CORP. XIV 1937 sanctis martyribus et beatissimis. *id.* INSCR. christ. Kraus I 198. *saepe apud script. christ.* *de Hippocrate pagano*: VINDIC. med. 8 ut beatissimus Hippocrates affirmat. *contra de morte ut beatitudinis fine*: AMM. 25, 3, 21 quem (*Anatolium*) cum beatum fuisse Sallustius respondisset..., intellexit Iulianus occisum. beatae memoriae *apud christianos*: HIL. op. hist. frg. 2, 5 ab Alexandro episcopo Alexandriae beatae memoriae viro. 2, 8 a beatae memoriae Alexandro episcopo quondam Alexandriae. 3, 26 propter beatissimae memoriae Marcum. HIER. epist. 24, 1 de beatae memoriae Lea. 45, 3 beatae memoriae Damasus. 51, 2. 76, 3. 113, 1. 130, 16 sanctae ac beatae memoriae Anastasius episcopus. PHOEBAD. c. Arrian. 6 o beatae memoriae viri *patres Nicaeni*. AVG. civ. 20, 5. 22, 5. COD. Iust. 1, 5, 8 Athanasius et Theophilus et Cyrillus sanctae recordationis episcopi Alexandrinae civitatis ... beatae memoriae Cyrillus. CORP. XII 2408 hic requiescit in pace beatae memoriae Eusebia sacra domino puella. *compendium* B. M.: CORP. V 5737. 6925. X 1397. beatae recordationis: CANON. Migne 56, 501^B beatae recordationis viri Siricii episcopi. CASSIOD. var. 45, 1 beatae recordationis *papae*. GREG. M. epist. 4, 30 *al.*

6 *in appellatione*: beatus: **a** *de Caesaribus*: CORP. X 1483 Augustae Helenae ... aviae dominorum nostrorum Caesarum (*Crispi Constantini II Constanti II*) beatorum (beatissimorum Caesarum *Cap. Cel.*). PANEG. 10, 1. 2. 38. *de imperatoribus*: CANON. Migne 56, 835^B felicissimus ac beatus pius imperator Constans (CONC. Sardic. a. 347 Mansi 3, 26^A felix et beatus Augustus. 3, 13^A εὐσεβέστατος βασιλεύς. 3, 14^A piissimus imperator). **b** *de clericis episcopis papis*: *cf.* AVG. civ. 11, 12 cum hodie non impudenter beatos vocemus, quos videmus iuste ac pie cum spe futurae inmortalitatis hanc vitam ducere. RVFIN. apol. ad Anast. 7 sancte ac venerabilis et beate pater *papa*. SVLP. SEV. dial. 1, 21, 5 haec describendo mordacius beato viro Hieronymo *presbytero* relinquamus. 1, 22, 1 a beato viro Iohanne *presbytero* verbum salutis recepit. OROS. comm. 1 beate pater Augustine. FAVST. REI. grat. prol. p. 3, 8 beate papa Leonti (p. 3, 6 domino beatissimo ac reverentissimo Leontio papae). *passim apud* ECCL. **c** *de ecclesia*: VINCENT. LER. 16, 22 beata vero catholica ecclesia. beatissimus: **a** *de Caesaribus et Augustis*: *α de Caesaribus*: *de Constantio Chloro*: CORP. X 1246 nobilissimo ac beatissimo Caesari. VIII 4324 beatissimi Caesaris. XIV 2075 fortissimo ac beatissimo Caesari. *de Galerio Maximiano*: CORP. VIII 4324. XIV 2076. CORP. VI 1136 Helena ... avia beatissimorum ac florentissimorum Caesarum nostrorum. X 517 Helenae ... aviae ... Crispi et Constantini et Constanti beatissimorum ac felicium Caesarum. VIII 8932 felicissimo ac beatissimo principi ... Flavio Iulio Constantio Caesari. *al. v. Ruggiero, Diz. epigr. 1 p. 984.* *β de Augustis*: PANEG. 6, 14 beatissimus imperator. INSCR. numm. Cohen VI² p. 460 n. 405 d. n. Diocletiano beatiss. sen. Aug. *cf.* n. 404. CORP. V 5326 Constantino Maximo beatissimo ac supra omnes retro principes piissimo ac victoriosissimo semper Augusto. X 8015 Fl. Delmatio betissimo Augusto nobilissimo Caesari. HIL. ad Const. 1, 1. op. hist. frg. 2, 12. AVX. Hil. c. Aux. 13 beatissimis et gloriosissimis imperatoribus. CONC. Aquil. a. 381 Mansi 3, 621^A imperatoribus clementissimis et principibus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Christianis, gloriosissimis ac beatissimis Gratiano, Valentiniano, Theodosio. *ibid. al.* SIDON. epist. 2, 13, 4 *Petronium Maximum* beatiorem prius fuisse quam beatissimus nominaretur. **b** *de clericis monachis episcopis papis*: HIL. syn. 1, 1 dilectissimis et beatissimis fratribus et coepiscopis. trin. 4, 12 papa. op. hist. frg. 2, 3. 12. PRISCILL. tract. 1, 1 sacerdotes. *voc.* (*id.* 13. 15. 40). AVELL. p. 30, 12 HIER. epist. 36, 1. 88. 114, 1. 115 domino vere sancto et beatissimo papae Augustino. *id.* 134, 2. 141. 142. 141 domine venerande et beatissime papa. 88 papa amantissime atque beatissime (*cf.* PAPYR. Archiv f. Papyrusforschung III, 1904, p. 168 s. IV domine dulcissime et vere amantissime, beatum te meique amantem semper gaudear [*in litteris commendaticiis appellatio*]). AVG. c. Pelag. 1, 1, 1 beatissime atque venerande papa. CONSENT. Aug. epist. 119 *tit.* domino sancto ac beatissimo papae Augustino. CANON. Migne 56, 467^B domine beatissime, meritoque venerabilis et in Christo honorande sancte papa. SEDVL. epist. 1 p. 1 sancto ac beatissimo patri Macedonio presbytero. *id.* epist. 2 p. 171. EVCHER. pass. Acaun. p. 173, 1. 18 domine sancte et merito beatissime frater. laud. her. *tit.* domino sancto et meritis beatissimo et in Christo gloriosissimo Hilario *presbytero*. SIDON. epist. 6, 12, 1. FAVST. REI. grat. prol. p. 3, 6 domino beatissimo ac reverentissimo papae. 2, 9 p. 81, 20 epist. 11 *tit.* p. 217, 13. 12 p. 218, 10. 219, 16 LVCID. Faust. Rei. epist. 2 p. 165, 7 RVRIC. epist. 1, 1. 2, 14 *tit.* 2, 18 *tit. al.* EVFRAS. ad Ruric. epist. 6 *tit.* ALC. AVIT. carm. 1 praef. p. 201, 1. epist. 41 p. 69, 17 beatissimi decessores sanctae sedis vestrae (*Hormisdae papae*). COD. Iust. 1, 1, 8, 21. 1, 4, 13 archiepiscopum. IVLIAN. epit. novell. 7, 3. 51, 2. 52, 1. FERRAND. epist. 11 monachorum. GREG. M. epist. 1, 16a beatissimum archiepiscopum. CORP. XIII 7653 *diaconus. al. saepissime.* **c** *de ecclesia*: BACHIAR. fid. 2 p. 1023^A illa beatissima discipula, hoc est Roma (*Romana ecclesia*). COD. Iust. 1, 2, 14, 2 quae ad beatissimae ecclesiae iura pertinent ... tamquam ipsam sacrosanctam et religiosam ecclesiam intacta convenit venerabiliter custodiri.

7 *de r e b u s vel ipsis felicibus vel homines reddentibus felices*: **a** *c o r p o r e i s*: TRAG. inc. 183 Ore (*Ὥρε intellegit Ribbeck*, clare *Buecheler*) beato lumine volitans qui per caelum candidus equitas (FAV. EVL. p. 19, 5 *circulum* animarum beata luce fulgentem). CIC. Mil. 105 o terram illam beatam, quae hunc virum exceperit, hanc ingratam, si eiecerit, miseram, si amiserit. nat. deor. 1, 84 solem dicam aut lunam aut caelum deum? ergo etiam beatum? 1, 96 numquam vidi solem aut mundum beatum (*cf.* 2, 21). Phil. 14, 27 o solem ipsum beatissimum qui . . . fugientem vidit Antonium. nat. deor. 1, 107 species . . . obicitur quaedam; num etiam, cur ea beata sit, cur aeterna? CATVLL. 23, 24 haec tu commoda tam beata, Furi, noli spernere. 68, 14 ne amplius a misero dona beata petas. VERG. ecl. 6, 82 omnia, quae Phoebo quondam meditante beatus audiit E u r o t a s (*cf.* PROB. *ad h. l.* Eurotam beatum dixit ob potentatum Laconum). Aen. 6, 639 devenere locos laetos et amoena virecta fortunatorum nemorum sedesque beatas (SIL. 4, 46 Ausonium invasere latus s e d e s que beatas. APVL. met. 6, 4 sive celsae Carthaginis ... beatas sedes frequentas. AVG. civ. 20, 22 *boni* numquid corporis motu beatas illas relicturi sunt sedes et ad loca poenalia perrecturi?) catal. 5, 8 nos ad beatos vela mittimus portus. HOR. carm. 2, 6, 21 ille te mecum locus et beatae postulant arces *Tarenti*. epist. 1, 10, 14 novistine locum potiorem rure beato? PROP. 2, 15, 2 o me felicem! . . . o tu lectule deliciis facte beate meis! 4, 7, 60 mulcet ubi Elysias aura beata rosas. LYDIA 9 o fortunati nimium multumque beati *agri*. OV. epist. 12, 24 patriae r e g n a beata meae (*cf.* CARM. epigr. 1359, 2 Aurelius penetrans regna beata poli. INSCR. christ. Rossi II p. 6, 7, 29). Pont. 2, 8, 5 argentum felix omnique beatius auro. PRIAP. 86, 3 *villula* magis et magis sit beata quotannis. SEN. Phaedr. 437 prospero regnum in statu est domusque florens sorte felici viget. sed tu beatis mitior rebus veni. dial. 12, 9, 8 in eum ... locum ..., qui solutas vinculis animas beato recipit sinu. SIL. 3, 625 beatas imperio t e r r a s patrio rege (STAT. silv. 4, 3, 128 VVLG. eccles. 10, 17). STAT. silv. 3, 1, 26 haustum ... beati n e c t a r i s (MART. 9, 11, 5). APVL. met. 4, 2 rosas ..., quas rubi felicis (*Koz.*, felices *FφE*, felices et ꝺ, ac *φꝺE*, at *Fg*) beatae spinae generant. 11, 11 beato gressu gestuoso. PASS. Mar. Iac. 11 cruorem beati sanguinis. HIL. trin. 10, 44 *anima* ubi coelestis spei ac fidei suae beato calore terrenae ... originis despexit exordium (*in imagine*). ZENO 2, 43, 2 agnus ... qui suum lac beatum ... hiantibus vestris labris ... infudit (*in imagine*). PS. AMBR. serm. 38, 1 *unda sancta* nos fotu (foetu *edd.*) beatiore (beatiores *unus cod.*) purificet. HIER. epist. 7, 6 o beata domus. 130, 6 quae mater non tuum, Iuliana, beatum clamavit uterum? Luc. 11, 27 beatus venter, qui te portavit, et ubera, quae suxisti. CLAVD. carm. min. 30, 47 cum te Lucina beatis adderet astrorum radiis. PRVD. psych. praef. 2 Abram, beati seminis serus pater. perist. 5, 516 beatis ossibus *S. Vincenti*. 10, 105 ut beatum limen attingas pede (10, 102 sanctam salutis ... nostrae domum). BACHIAR. repar. laps. 6 beatorum voluminum sacra mysteria. AVG. civ. 12, 1 quamvis non omnis beata esse possit creatura (neque enim hoc munus adipiscuntur ... ferae ligna saxa). *ibid.* mutabilia bona . . . adhaerere possunt, ut beata sint, inmutabili bono. SVLP. SEV. dial. 2, 10, 4 beata species et deo digna. APRING. in apoc. 3, 21 adsistere beatis tribunalibus *dei* atque ... felicitate gaudere. VEN. FORT. carm. 1, 9, 5 ecce beata nitent Vincenti culmina summi. CORP. XII 944, 20 beata crucis fastigia. INSCR. christ. Rossi I 1029 (= CARM. epigr. 137, 4) membra beata.

b *n o n c o r p o r e i s*: CIC. Lael. 83 eorum est habendus optumus beatissimusque comitatus. CATVLL. 9, 5 venisti: o mihi nuntii beati (APVL. met. 5, 10 tam beatum ... praeconium). HOR. carm. 3, 16, 32 segetis certa fides meae ... sorte beatior. PROP. 2, 28, 26 illa sepulturae fata beata tuae. VAL. MAX. 2, 6, 17 serenus tranquillusque beatae pacis status. 2, 10 pr. longum et beatum honorem. 8, 13 pr. tranquillitatemque saeculi, qua nulla umquam beatior fuit (AVG. conf. 10, 8 *rationali creaturae solus deus sufficit* ad beatam requiem. CORP. XIII 10001, 13 bea(ta) tra(n)q(u)illitas). SEN. Oed. 693 quid tam beatae desse f o r t u n a e rear? (APVL. met. 5, 10. CARM. epigr. 447, 6 vivite felices superi quorum fortuna beatast. 805). epist. 81, 21 res magna et ex beatissimo animi statu profecta. 90, 27 *sapientia* ad beatum statum tendit. PLIN. nat. 3, 40 Campaniae ora per se felixque illa ac beata amoenitas. 4, 89 genus sepulturae beatissimum. TAC. dial. 9 ut beatissimus recitationem eius eventus prosequatur. PLIN. epist. 4, 24, 3 beatissimo otio. 4, 32 nuptias. FRONTO p. 44, 21 N. facundior laudavi beatius opicum tuum. TERT. anim. 41 o beatum conubium (*in imag.*). PASS. Mar. Iac. 3 beatae (*AENR*, beatum *B L M T V*) passionis suae praelium (*om. E N; cf.* HIL. c. Const. 11 Paulinum beatae passionis [confessionis *cod. Martin.*] virum. SACR. Leon. p. 332 *saepius*). PANEG. 9, 26 vere beata posteritas. LACT. opif. 1, 1, 2 beatum atque incorruptum sapientiae nomen (FIRM. err. 19, 7. APRING. in apoc. 21, 19 beatissimi nominis. CORIPP. Ioh. 8, 507). ira 24, 11 ut possint cum deo beatissima necessitudine copulari. HIL. in Matth. 6, 5 a e t e r n i t a s (AVG. civ. 9, 13. 13, 1 ZACCH. 1, 37). syn. 2 beatae fidei vestrae litteris sumptis. ad Const. 2, 8 beatae religiosaeque voluntas. trin. 1, 14 praemium beatae i m m o r t a l i t a t i s (PRISCILL. tract. 4, 59 AVG. civ. 9, 15 [*bis*]. 12, 20. 22). 6, 36 beatae c o n f e s s i o n i s gloriam (RVFIN. hist. 4, 15, 48 quae pro beatis confessionibus martyrio coronatae sunt [μετὰ πλείστας καὶ διαπρεπεῖς ὁμολογίας]. VINCENT. LER. 16, 22 beata igitur ac veneranda, benedicta et sacrosancta ... confessio. NICET. symb. p. 354. SACR. Leon. p. 330 *martyres* persecutio saeva non perdidit, sed beata confessio sublimavit). HIER. epist. 100, 12 beată ... dignaque benedictione ... conversatio. VVLG. Tim. 2, 13 expectantes beatam spem et adventum gloriae. RVFIN. hist. 2, 2, 1 beati huius rumoris ... opinio. *ibid.* felix fama. 2, 10, 7 longaevitatem quae beata putatur. Orig. in cant. 4 p. 188^A sanctae et beatae angelicae virtutes. PHOEBAD. c. Arrian. 16 nativitas. PRVD. cath. 9, 19 o beatus ortus ille *Christi*. AVG. civ. 9, 15 huius medii beata mortalitas. *ibid.* ad illud non solum beatum, verum etiam beatificum bonum. CYPR. GALL. deut. 171 beatae dominus fidelitatis (felicitatis c *saec. XI*) non reddit meritis pares reatus. VINCENT. LER. 6 beatorum apostolorum beata successio. 7 benedictione. 30 synodus. 31 sententiam (*bis*). HERM. Pal. sim. 2, 5 intellegit pauperis orationem beatam esse et adeundi ad deum vim magnam habere. SACR. Leon. p. 301 oratio. p. 309 supplicatio. p. 314 resurrectionis. p. 349 recordatio. ALC. AVIT. epist. 41 p. 69, 28 oraculo beatissimae responsionis. MARCELL. chron. II p. 93, 484, 2 plebs fidelium ... beatum consummavit agonem. APRING. in apoc. 22, 1 credulitatis. *d e t e m p o r i b u s*: *de die*: CIC. fin. 2, 96 cum ageremus ... vitae beatum et eundem supremum diem. Tusc. 5, 88 qui eum diem, quo moritur, beatum appellat (*v. supra p. 1912, 79 sqq.*). SEN. epist. 66, 47 esse nihilominus sibi illum diem beatum. 92, 25 beatissimum. STAT. silv. 1, 6, 7. ITIN. Silv. 9, 1 pridie a beatissimo die epiphania esset. AMM. 20, 5, 5 cum inluxisset ... ille beatissimus dies. RVFIN. hist. 4, 23, 1 beatam ... hodiernam dominicam diem (τὴν σήμερον οὖν κυριακὴν ἁγίαν ἡμέραν διηγάγομεν). SEN. epist. 87, 2 biduum ... beatissimum. *de nocte*: LVCAN. 7, 28 unde pares somnos populis noctemque beatam? STAT. silv. 2, 1, 231 noctesque beatas dulcibus alloquiis et vivis vultibus imple. MART. 1, 106, 4 numquid pollicita est tibi beatam noctem Naevia? *de vere*: PANEG. 5, 3 o felix beatumque ver novo partu, iam non amoenitate florum laetum. *de saeculis*: CALP. ecl. 1, 44 iuvenemque beata sequuntur saecula. TAC. Agr. 3 beatissimi saeculi ortu (44 COLL. Mos. 15, 3, 8). SVLP. SEV. Mart. 25, 5. *d e t e m p o r e g e n e r a l i t e r*: OV. met. 7, 797 iuvat o meminisse beati temporis ..., quo primos ... per annos coniuge eram felix. INSCR. Revue archéol. 1903, 2 p. 441 s. IV beatissimis florentissi⟨misque temporibus⟩. *nota*: TER. MAVR. 1440 creticus plurimum orantes decebit quando paene in ultimo optinet sedem beatam (*i. q. aptam*).

8 *coniunctum cum p r o n o m i n i b u s, i n f i n i t i v o,* ut: q u i d: CIC. leg. 1, 60 quid eo *animo* dici aut cogitari potest beatius? Tusc. 5, 81 quo (*sapiente*) quid sit beatius, mihi certe in mentem venire non potest. Phil. 2, 33 quid enim beatius illis quos tu expulsos a te praedicas ...? CATVLL. 9, 11 quid me laetius est beatiusve? 31, 7. VAL. MAX. 8, 13 ext. 2 quid isto tractu aetatis aut longius aut beatius? SEN. dial. 7, 20, 1. IVV. 10, 279 quid *Mario* tulisset ... Roma beatius umquam? FRONTO p. 5, 8 N. quid ... fortunatius, quid me uno beatius esse potest? AVG. lib. arb. 2, 13, 35 quid beatius eo qui fruitur . . . veritate? n i h i l: CIC. rep. 3, 46 boni in qua republica rerum potientur, nihil poterit esse illa beatius. parad. 16 quo beatius esse mortali nihil potest. Tusc. 5, 62 nihil esse ei beatum cui semper

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliqui terror impendeat. nat. deor. 1, 51 qua (*vita*) nihil beatius, nihil omnibus bonis affluentius cogitari potest. 1, 52 nisi quietum ... nihil beatum est. HOR. carm. 2, 16, 28 nihil est ab omni parte beatum (PORPH. *ad h. l.* AVSON. 196, 52). quicquam: CIC. rep. 1, 48 si ... ius suum populi teneant, negant quicquam esse praestantius, liberius, beatius. 5, 7. omne: CIC. Tusc. 5, 39 si omne beatum est cui nihil deest. aliquid: CIC. nat. deor. 1, 86 utrum dicat aliquid beatum esse et immortale an si quid sit. id: CIC. Tusc. 1, 98 id multo iam beatius est. idem quod: CIC. parad. 19 quicquid est laudabile, idem et beatum et florens et expetendum videri solet. hoc quod: CIC. fin. 5, 85 tibi hoc incredibile, quod beatissimum. id quod: CIC. nat. deor. 1, 45 quod beatum aeternumque sit, id nec habere ipsum negotium quicquam nec exhibere alteri. 1, 85 quod beatum et inmortale est, id nec habet nec exhibet cuiquam negotium. LACT. epit. 30, 2 id enim solum beatum est quod incorruptum. quod, quae: SEN. epist. 74, 5 non enim beatum est nisi quod intrepidum. 124, 7 dicimus beata esse quae secundum naturam sint. AVSON. 116, 1 quod est beatum, morte et aeternum carens nec sibi parit negotium nec alteri (*v.* CIC. nat. deor. 1, 45. 85). SIDON. epist. 5, 17, 5 quod beatissimum *est.* *infin.*: CIC. Tusc. 5, 72 gaudere talibus bonis animi ... beatum est. SEN. nat. 1 praef. 6 non quia per se beatum est malo caruisse. TAC. Germ. 46 beatius arbitrantur ... suas alienasque fortunas spe metuque versare. PLIN. epist. 7, 15, 1 quod ... facere non audeo dicere rectius, certe beatius erat. VVLG. act. 20, 35 beatius est magis dare quam accipere. AVG. serm. 24, 1 sicut beatum est ... factum esse hominem lucis et hominem novum, ita infelicissimum est si qui. OROS. hist. 4, 20, 8 quanto magis laetum patriae et duci beatum potest videri suorum vel nullos vel paucissimos perdidisse. ut: HIER. hom. Orig. in Ezech. 4 p. 953 beatum est igitur ut festinemus.

II *dives, locuples*: 1 *de hominibus*: PLAVT. Curc. 371 beatus videor: subduxi ratiunculam, quantum aeris mihi sit quantumque alieni siet: dives sum, si non reddo eis quibus debeo [Poen. 303] RHET. Her. 4, 52, 65 ubi est iste beatus ... aedium dominus? CIC. inv. 2, 1 Crotoniatae quondam cum florerent omnibus copiis et in Italia cum primis beati numerarentur ... templum Iunonis ... egregiis picturis locupletare volebant. S. Rosc. 135 ut hominem prae se neminem putet, ut se solum beatum, solum potentem putet. Tull. 19 iste pater familias beatus, novus arator et pecuarius. Verr. 5, 126 qui tam beati, quam iste est, non sumus, tam delicati esse non possumus. Catil. 2, 20 hi dum aedificant tamquam beati ..., in tantum aes alienum inciderunt, ut. Cael. 67 lautos iuvenis, mulieris beatae ac nobilis familiaris. nat. deor. 2, 95 quibus abundant ii, qui beati putantur. off. 2, 69 qui se locupletes, honoratos, beatos putant. Att. 1, 19, 6 *vidi* beatos homines — hos piscinarios dico, amicos tuos — non obscure nobis invidere, putavi mihi maiores ... opes et firmiora praesidia esse quaerenda. CAEL. Cic. epist. 8, 1, 4 Plancus ... magno congiario donatus a Caesare nec beatus nec bene instructus est. CATVLL. 10, 17 ut puellae unum me facerem beatiorem. 23, 27 sestertia quae soles precari centum desine: nam sat es beatus. 37, 14 hanc boni beatique omnes amatis. NEP. Ages. 8, 2 eorum ornatus non modo in eis regem neminem significaret, sed homines ⟨esse⟩ non beatissimos suspicionem praeberet. VERG. catal. 6, 1 socer beate nec tibi nec alteri. HOR. epod. 8, 11 esto beata, funus atque imagines ducant triumphales tuum. sat. 2, 8, 1 ut Nasidieni iuvit te cena beati. carm. 1, 4, 14 o beate Sesti. 2, 4, 13 an te generum beati Phyllidis flavae decorent parentes. 3, 7, 3 Thyna merce beatum ... Gygen. 3, 9, 4 Persarum vigui rege beatior. epist. 1, 2, 44 quaeritur argentum puerisque beata creandis uxor. carm. saec. 59 beata pleno Copia cornu. PROP. 2, 6, 6 Phryne tam multis facta beata viris. OV. am. 1, 8, 23 scis here te, mea lux, iuveni placuisse beato? SEN. contr. 1, 6, 7 inpotens malum est beata uxor cum inmensum pondus auri orba attulerit, cum pecunia arcas nostras oneraverit, quid aliud quam beati serviemus? 2, 1, 9. 10, 4, 18 solitudines suas isti beati ingenuorum ergastulis excolunt. SEN. Oed. 117 cinnami silvis Arabas beatos vidit (*cf.* LVCAN. 9, 517 AMM. 23, 6, 45). dial. 5, 37, 3 beati hominis indicat ac potentis indicium difficilem ianuam. 11, 12, 6 beatioresne istos putas, quorum pantomimae deciens sestertio nubunt, quam Scipionem, cuius liberi a senatu, tutore suo, in dotem aes grave acceperunt? epist. 17, 10 expectabisne ... tabulas beati senis, cum fieri possis statim dives? 27, 5 Calvisius Sabinus fuit dives ... numquam vidi hominem beatum indecentius. PETRON. 57 tu enim beatior es et convivare melius soles (*ibid. iterum*). LAVS Pis. 110 quis tua ... limina pauper adit, quem non ... beatum excipit et subito iuvat indulgentia censu (*cf.* CLAVD. 1, 47). MART. 4, 21, 3 *Segius* se factum, dum negat hoc (*esse deos*) videt beatum. 4, 46, 4 Saturnalia divitem Sabellum fecerunt: merito tumet Sabellus, nec quemquam putat esse ... inter causidicos beatiorem. 8, 42, 1 si te sportula maior ad beatos non corruperit. 10, 82, 3 si non fias quadrante beatior uno. 10, 87, 10 certent muneribus beatiores. 10, 96, 5 illa placet tellus, in qua res parva beatum me facit et tenues luxuriantur opes. 12, 15, 8 (*opp.* pauperes). IVV. 1, 39 vetulae vesica beatae. 1, 67 qui se lautum atque beatum exiguis tabulis et gemma fecerit uda. GRAN. LIC. p. 36 Euergetes qui est ita dictus quia bea⟨tos⟩ egentes faciebat. APVL. apol. 20 *philosophi* iure meritoque dites et beati fuerunt (VVLG. II Macc. 7, 24 SALV. gub. 1, 2, 8). met. 5, 10 nec sunt enim beati, quorum divitias nemo novit. PS. CIC. in Sall. 19 repente tamquam somnio (somno HH^1, *corr.* h^1) beatus hortos pretiosissimos ... paraveris. PS. HIL. libell. 9 sit imo humilis: sit largus, ut beatior ex hoc iudicetur: si nec in isto saeculo nec in futuro sentiat egestatem. AVSON. 312, 2 plus est sollicitus magis beatus. CLAVD. 1, 47 (*opp.* inopes). HERM. Pal. sim. 2, 7 alter operatur oratione, in qua beatus est, et reddi facit mercedem a domino. EXC. barb. p. 238, 13 Frick Hermem terbeatissimum illum (*Faunum*) glorificabant.

2 *de rebus*: CATVLL. 61, 157 en tibi domus ut potens et beata viri tui (*cf.* OV. Pont. 4, 8, 35 templa domus facient vobis urbesque beatae. SEN. contr. 1, 1, 9 reliquit ... beatam domum, ut cum mendico viveret). HOR. carm. 1, 29, 1 Icci, beatis nunc Arabum invides gazis. PROP. 2, 20, 25 nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis. OV. epist. 16, 221 fruar Iliacis opibus cultuque beato donaque promissis uberiora feram. MANIL. 4, 126 Aries ... naufragiumque inter subitum censusque beatos crescendo cadet et votis in damna feretur (*cf.* STAT. silv. 1, 2, 121). SEN. Herc. f. 166 hic nullo fine beatas componit opes gazis inhians et congesto pauper in auro. STAT. silv. 1, 5, 43 opes. 2, 4, 14 vacat ille beatus carcer et augusti nusquam convicia tecti (APVL. met. 5, 5). 2, 6, 67 qua tibi cumque beato larga redit Fortuna sinu. 4, 3, 85 et nunc limite me colis beato nec sordere sinis. 5, 1, 227 toro. MART. 9, 75, 6 beatas lautus extruit thermas. QVINT. decl. 298 p. 179, 19 circa beati fructus. 301 p. 186, 8 si cenulam diviti pauper fecisset, non illam beatam ..., non instructam ministeriis. IVV. 6, 204 cum lance beata. APVL. met. 5, 15 mirisque illis et beatis edulibus atque tuccetis oblectat *sorores.* 6, 20 nec sedile delicatum (dedicatum $F\varphi$) vel cibum beatum amplexa. 8, 23 annonae copiosae beata celebritas. PORPH. Hor. epist. 1, 18, 36 invenit sordidissima ... post beatum incessum cultumque iactantem. OROS. hist. 7, 39, 11 o sanctum istud et salutare flumen, quod parva exortum domo, dum beato alveo in sanctorum sedes tendit (*in imagine*). MART. CAP. 2, 183 beatis ... mercibus. *de urbibus, insulis, terris*: CIC. nat. deor. 3, 81 Dionysius tyrannus fuit opulentissimae et beatissimae civitatis. CATVLL. 51, 15 otium et reges prius et beatas perdidit urbes. OV. Pont. 4, 8, 35 *v. supra l. 13.* SEN. contr. 1, 3, 4 in urbe tam beata. MART. CAP. 9, 999 ⟨be⟩ata urbs Elissae. HOR. carm. 3, 29, 11 omitte mirari beatae fumum et opes strepitusque Romae. LIV. 5, 7, 10 beatam urbem Romanam et invictam et aeternam. INSCR. numm. Cohen VI^2 p. 418 n. 97 *aetatis Constantis*: Roma. HOR. carm. 3, 26, 9 o quae beatam diva tenes Cyprum. PRIAP. 75, 8 tutela Rhodos est beata Solis. PLIN. nat. 5, 65 *Arabiam* odoriferam illam ac divitem et beatae cognomine inclutam. 12, 51 ni prius Arabiae divitias indicari conveniret causasque, quae cognomen illi felicis ac beatae dedere. 12, 82. SOL. 33, 4 hanc Arabiam Graeci Eudaemonem (*cf.* PLIN. nat. 6, 138), nostri Beatam nominaverunt. 21, 1 Galliae ... pleraeque (pleraque *LM*) consitae vitibus et arbustis, omnia (*codd.*, omni *Salmasius*) ad usum animantium fetu beatissimae (beatissima fetu *A*). PANEG. 7, 9 *v. p. 1920, 25.* MAR. VICTOR aleth. 3, 529 beatae regna Palaestinae. OV. epist. 15, 188 o quotiens dices 'quam pauper Achaia nostra est'. una domus quaevis urbis habebit opes. nec mihi fas fuerit Sparten contemnere vestram: in qua tu nata es, terra beata mihist. STAT. silv. 2, 7, 24 felix heu nimis et beata tellus, ... quae Tritonide fertiles Athenas unctis, Baetica, provocas trapetis. PANEG. 11, 4 provinciae obsessae, expugnatae ... beatiores sunt his oppidis. *de aliis locis, regionibus*: HOR. epod. 16, 41 nos manet Oceanus circum vagus: arva beata petamus, arva divites et insulas (*cf.* MAR. VICTOR aleth. 3, 495). OV. epist. 15, 175 Asiae, qua nulla beatior orast. MART. 3, 47, 6 omnes beati copias trahens ruris. 4, 64, 2 iugera ... hortis Hesperidum beatiora. 8, 40, 1 non horti neque palmitis beati sed rari nemoris, Priape, custos. STAT. silv. 1, 3, 15 quae forma beatis ante manus artemque locis. non largius usquam indulsit natura sibi. TAC. hist. 3, 66 nunc pecuniam et familiam et beatos Campaniae sinus promitti. APVL. met. 6, 35 casulae parvulae conterminos magnos et beatos agros possidebat vicinus potens et dives.

3 *translate*: VAL. MAX. 2, 6, 8 facundissimo ... sermone, qui ore eius quasi e beato quodam eloquentiae fonte manabat. 5, 10 ext. 2 Xenophon ... proximus a Platone felicis ac beatae facundiae gradus (*cf. I*). 8, 7, 3 *extr.* nec elegantiore nec beatiore facundia usurus. SEN. contr. 2 praef. 3 *Fabiano* nemo descripsit abundantius. numquam inopia verbi substitit, sed velocissimo ac facillimo cursu omnes res beata circumfluebat oratio. QVINT. inst. 10, 1, 61 lyricorum longe Pindarus princeps ... beatissima rerum verborumque copia et velut quodam eloquentiae flumine (*cf.* 5, 14, 31 *eloquentia* feratur ... non uti ieiuni fontes angustis fistulis colliguntur, sed ut beatissimi amnes totis vallibus fluunt). TERT. test. anim. 5 mendicabat sermo ... cessantibus ... sine quibus etiam hodie beatior et locupletior et prudentior esse non potest. QVINT. inst. 11, 3, 40 ornata est pronuntiatio, cui suffragatur vox facilis, magna, beata, flexibilis, firma, dulcis (*cf.* HIL. c. Const. 6 beata fidelique voce). TERT. orat. 1 brevitas ista ... magnae ac beatae interpretationis substantia fulta est. SEN. epist. 66, 1 ingenium fortissimum ac beatissimum sub qualibet

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cute latere. QVINT. inst. 10, 1, 109 immortalis ingenii beatissima ubertate (ubertas *B*). 10, 3, 22 non ... protinus audiendi qui credunt aptissima in hoc nemora silvasque, quod illa caeli libertas locorumque amoenitas sublimem animum et beatiorem spiritum parent. BOETH. herm. sec. 2, 3 p. 79, 1 beatissimis ingenii fructibus. *cf.* PLIN. epist. 6, 32, 2 te porro animo beatissimum, modicum facultatibus scio (*v. I 1*). 7, 13, 2 aut es tu super omnes beatus, si talia per desidiam et otium perficis (*v. I 1*). *fortasse etiam* VINDIC. med. 8 *p. 1914, 35.*

structurae: *cum abl. saepissime inde a* CIC. *cum genet.*: PLIN. nat. 14, 7 beatum felicemque gratiae (*ad* felicem *potius pertinere videtur genet.*). in *aliqua re*: FRONTO p. 60, 19 N. in eo ego me beatissimum supra omnis homines arbitratus sum. VVLG. Iac. 1, 25 hic beatus in facto suo erit. AVG. civ. 8, 17 nondum enim sumus in illa perfectione sapientiae beati. HERM. Pal. sim. 2, 7 *v. p. 1918, 8.* de *aliqua re*: APVL. met. 11, 29 *v. p. 1911, 24.* AVG. serm. 113, 6, 6 fac nos beatos de te. nolumus de auro neque de argento nec de fundis. CLAVD. MAM. anim. p. 147, 19 cum non de caelo corporeo, sed de caeli domino sis beatus. ex *aliqua re*: CORP. XII 1553 beatus ex operebus. per *aliquid*: AVG. civ. 10, 6 per hoc ut beati simus. prae nobis: CIC. epist. 4, 4, 2. super omnes: PLIN. epist. 7, 13, 2. supra omnes homines: FRONTO p. 60, 20 N.

subst. **beātus,** -ī: *ad I 1*: CIC. Sest. 98 omnibus sanis et bonis et beatis. leg. 1, 46 ni ita esset, beati quoque opinione essent. part. 57 nihil est enim tam miserabile quam ex beato miser. fin. 2, 65 isti vestro beato M. Regulum anteponere. 4, 56 sapienti, hoc est summe beato. 5, 81 nemo beato beatior. Tusc. 5, 62 ut *gladius* impenderet illius beati cervicibus. 5, 85 hoc nomen beati longe et late patet (*cf.* HOR. carm. 4, 9). nat. deor. 1, 89 a beatis ad virtutem, a virtute ad rationem video te venisse. Att. 1, 14, 1 *prima contio Pompei* non iucunda miseris, inanis improbis, beatis non grata, bonis non gravis. epist. 6, 3, 3 mori autem nemo sapiens miserum dixit, ne beato quidem. OV. trist. 5, 6, 29 hoc est cum miseris solum commune beatis. SEN. dial. 12, 9, 3 beatum deflere invidia est. epist. 71, 28 beatus vero et virtutis exactae tunc se maxime amat. 85, 21. 92, 15 minus enim intervalli a beato ad beatissimum restat quam a misero ad beatum. an quae res tantum valet, ut ereptum calamitatibus inter beatos locet, non potest adicere, quod superest, ut beatissimum faciat? 92, 16. 92, 23 si non potest ... sapiens ex beato in miserum decidere, non potest in non beatum. 94, 73 ex constitutione vulgi beatos. APVL. Plat. 2, 8 *exemplum* unius divini ac tranquilli ac beati, alterius inreligiosi et inhumani ac merito intestabilis. AVG. lib. arb. 1, 15, 32 libertas nulla vera est nisi beatorum et legi aeternae adhaerentium. *al.* civ. 3, 17 victoriae illae non solida beatorum gaudia fuerunt, sed inania solacia miserorum et ... incitamenta minime quietorum. 19, 13 *miseri* non ... coniuncti beatis. facere: HOR. epist. 1, 6, 2. 47 SEN. epist. 74, 25. 76, 16. 79, 9. 81, 21. 85, 17. 18 (fieri). 92, 15 MART. 10, 96, 5 VLP. dig. 50, 16, 49 PORPH. Hor. carm. 4, 8, 29 AVG. civ. 10, 17. 20, 2. efficere: CIC. Tusc. 4, 38. 5, 17 SEN. epist. 76, 16. 85, 18 CLAVD. 21, 34. praestare: SEN. epist. 45, 10 (fortunatum beatumque). 92, 26. agere: SEN. epist. 66, 47. *cf.* PANEG. 12, 25 miseri vetabamur agere miseros, immo etiam cogebamur mentiri beatos. videri: APVL. Plat. 2, 23. esse: CIC. fin. 2, 86. 92. 5, 83 SEN. epist. 85, 18. 19 AVG. civ. 8, 6 (*bis*). *ad I 4*: LVCR. 5, 165 quid enim inmortalibus atque beatis gratia nostra queat largirier emolumenti? *ad I 5 a*: CIC. fin. 5, 53 veteres ... philosophi in beatorum insulis fingunt qualis futura sit vita sapientium. phil. frg. V 50 si nobis ... in beatorum insulis immortale aevum, ut fabulae ferunt, degere licet (*cf.* PS. AMBR. mor. Brachm p. 1153[B] in qua [*insula Taprobane*] illi, quibus beatorum nomen est, ... vivere asseruntur). AVG. civ. 10, 30 in campos Elysios purgatas animas missas, quo nomine tamquam per fabulam videntur significari gaudia beatorum. 21, 27 cum Elysios campos poeta ille describeret, ubi putant habitare animas beatorum. MART. CAP. 2, 211 animae ... beatorum veterum, quae iam caeli templa meruerant, gressus Maiugenae sequebantur. CARM. epigr. 432, 4 Elysios campos habitans et prata ueatum. 578, 3 ista beatum. *ad I 5 b*: HIER. epist. 51, 7 omnis qui sanctificat semetipsum, inter beatos numerabitur. 100, 16 beatorum iuncti consortio. AVG. vera relig. 23, 44 damnationem peccatorum, exercitationem iustorum, perfectionem beatorum. civ. 20, 21. 22, 24 haec omnia miserorum sunt damnatorumque solacia, non praemia beatorum. 22, 25 de animi bonis, quibus post hanc vitam beatissimus perfruetur (APRING. in apoc. 22, 18—19 beatissimi huius testimonio). *al.* SACR. Leon. p. 309 oratio beatorum. SIDON. epist. 6, 9, 3 in beatorum patriam redire. APRING. in apoc. 3, 12. 19, 11—13. 20, 7. VEN. FORT. carm. 4, 26, 119 aeterna radiant paradisi in luce beati. CORP. III 9631 sede beatorum recipit te lacteus orbis. *ad I 6*: VICTRIC. 26 beatissimi (*audientes*). *ad II*: PROP. 2, 24, 49 noli nobilibus, noli conferre beatis. 2, 26 b, 25 dicit se odisse beatos. VITR. 1, 2, 9 beatis et delicatis. ELEG. in Maecen 2, 23 exemplum vixi te propter molle beati. STAT. silv. 1, 6, 37 et cum tot populos, beate (*Avantius, Hessius*, beata *codd.*; *cf. Vollmer p. 308*), pascas. ANTH. 443, 6 hoc animos tollit nempe, beate, tuos?

neutr. **beātum,** -ī *i. q. beatitas*: CIC. fin. 4, 7 quam *virtutis vim* tantam volunt esse, ut beatum per se efficere possit. 5, 84 in qua *virtute* sit ipsum beatum. Tusc. 5, 29 neque ulla alia huic verbo, cum beatum dicimus, subiecta notio est nisi secretis malis omnibus cumulata bonorum complexio. 5, 45 ex bonis quae sola honesta sunt, efficiendum est beatum. *ibid.* quo (*scil. honesto*) detracto quid poterit beatum intellegi? CLAVD. 17, 95 quo fine beatum dirigitur, quae norma boni, qui limes honesti. illud: SEN. epist. 66, 45. 74, 29 PLIN. paneg. 6. *plur.* **beāta,** -ōrum. SEN. dial. 9, 11, 6 securis et beata tantum spectantibus. STAT. silv. 1, 6, 37 *v. p. 1919, 80.* PAVL. NOL. epist. 13, 7 ad pacis aeterna beata. beatiora: MELA 2, 18 alii redituras putant animas obeuntium, alii etsi non redeunt, non exstingui tamen, sed ad beatiora transire (*cf.* SOL. 10, 2 non extingui, sed beatas magis fieri animas).

synonyma: *ad I*: felix (LYDIA 31 pater haedorum felix semperque beate. OV. Pont. 2, 8, 7. VAL. MAX. 2, 6, 12 felicior ac beatior finis. 5, 10 ext. 2 SEN. Phaedr. 436 PLIN. nat. 12, 51. 14, 7 STAT. silv. 2, 7, 24. MART. 10, 5, 8 vocet beatos, clamitetque felices. PLIN. epist. 1, 3, 2. 3, 7, 2. APVL. met. 2, 7 felix et tertius beatus [caelitus *Rohde*]. 4, 16 satis f. ac b. 5, 17 tu quidem felix et ipsa tanti mali ignorantia beata. 11, 16. 22 ARNOB. nat. 2, 41 PANEG. 5, 3. 7, 15 vere. HIL. in Matth. 16, 11 o beatum damnum et iactura felix. AVG. serm. 155, 12 beatam felicemque vitam. CANON. Migne 56, 835[B] CORP. VIII 8932. X 517), fortunatus (LYDIA 9 o fortunati nimium multumque beati *agri.* LIV. 24, 28, 3 nullius civitatis statum fortunatiorem ac beatiorem (*Salm.*, creatiorem *P*) fore. APVL. Plat. 2, 9 fortunatum et beatum statum facere civitatis. FRONTO p. 5, 8 N. PANEG. 7, 9 fortunata et omnibus terris beatior Britannia (RVT. NAM. 1, 168 fortunatus agam votoque beatior omni), florens (*v. p. 1909, 62—64*), suo contentus (ENN. ann. 245 Vahl.), nulla re indigens (APVL. Plat. 1, 5 deus. LACT. inst. 7, 5, 7 deo), prosper (SEN. Phaedr. 435), faustus, secundus. *ad II*: dives (APVL. apol. 21 VVLG. II Macc. 7, 24 SALV. gub. 1, 2, 8), locuples (CIC. off. 2, 69. *ad II 3*: TERT. test. anim. 5), opulentus (CIC. nat. deor. 3, 81).

alia coniuncta: *ad I*: laetus (CATVLL. 9, 11. SVET. Dom. 23 beatiorem post se laetioremque portendi reipublicae statum. OROS. hist. 4, 20, 8), sapiens (*v. p. 1909, 66—71*), immortalis aeternus sempiternus (CIC. fin. 2, 88 nat. deor. 1, 24. 45 (*ter*). 47. 49. 85. 86. 95 96. 104. 105. 106. 114. 3, 3 AVG. civ. 7, 1. 8, 16. 17. 9, 13. 14. 15. 10, 3. 31. 11, 11 c. Iul. 4, 3 *al.*; natura beata et aeterna: CIC. nat. deor. 1, 45. 49. 96. 3, 3; b. et inmortalis: CIC. nat. deor. 1, 45; b. et sempiterna: CIC. nat. deor. 1, 47. 105), bonus (CIC. Pis. 42 de orat. 3, 64 rep. 1, 32 leg. 1, 59 fin. 3, 76 Tusc. 1, 110. 4, 84. 5, 14. 25. 28. 35 AVG. ord. 2, 20 de duab. anim. 20 gen. ad litt. 8, 10 civ. 9, 7. 8 *al.*), potens (SEN. benef. 6, 30, 2. VVLG. I Tim. 6, 15 beatus et solus potens rex regum), salvus (*cf.* HIL. c. Const. 1, 1 beatus est qui usque in finem perseveraverit. VVLG. Matth. 10, 22 qui autem perseveraverit usque in finem, salvus erit. AVG. civ. 19, 4 [*bis*]. ALC. AVIT. c. Arr. 4 p. 3, 10 non solum salvos, sed et beatissimos), incolumis (CIC. inv. 1, 48 Mil. 93), quietus (CIC. leg. 2, 11 fin. 1, 71 nat. deor. 1, 33 TAC. dial. 36), perfectus (HIL. c. Const. 6 AVG. civ. 10, 3. 13, 18), sanctus (*v. I 5 et 6*), fortis (FLOR. epit. 2, 18, 16 CORP. XIV 2075), beatificus (APVL. Plat. 1, 5 *deus.* AVG. civ. 9, 15 *id. ibid.* non solum beatum, verum etiam beatificum bonum), *complura v. I 6.* *ad II*: potens (CIC. S. Rosc. 135 CATVLL. 61, 157 SEN. dial. 5, 37, 3), bonus (CATVLL. 37, 14), lautus (IVV. 1, 67), pulcher (CIC. Mur. 26), delicatus (VITR. 1, 2, 9 *cf.* APVL. met. 6, 20).

opposita: *ad I*: miser *passim*, infelix (APVL. met. 7, 2 AVG. serm. ed. Mai 24, 1), non beatus (AVG. civ. 8, 6), calamitosus (CIC. Lael. 46 SOL. 1, 48), adflictus (SEN. dial. 9, 5, 3), abiectus (PROCOP. Ps. Hier. epist. 150), perditus (PRVD. cath. 12, 206), infimus (AVG. in psalm. 4, 3), voluptatis expers (CIC. nat. deor. 1, 113), flendus (HIER. epist. 60, 17), laboriosus (AVG. c. Fel. 2, 11), pigens tristisque (APVL. met. 4, 33), infortunatus, aerumnosus, adversus, funestus, infaustus, improsper, inauspicatus, sinister. *ad II*: inops (CLAVD. 1, 47), egens (GRAN. LIC. p. 36), sordere (STAT. silv. 4, 3, 85), sordidissimus (PORPH. Hor. epist. 1, 18, 36), rarus (MART. 8, 40, 2), ieiunus (QVINT. inst. 5, 14, 31), pauper, egenus.

derivata: beatificator, beatifico, beatificus, beatitas, beatitudo, beatulus.

adv. **beātē** *inde a* CIC. *compar.*: CIC. rep. 1, 32 Brut. 320 fin. 4, 21 MELA 3, 37. 102 SEN. suas. 3, 5 SEN. epist. 92, 24 (*bis*) AVG. civ. 12, 21; *superl.*: CIC. fin. 5, 81 SEN. dial. 11, 9, 4 benef. 7, 3, 3 PS. LACT. inst. interpol. 7, 26, 13 AVG. civ. 2, 19 VINCENT. LER. 15, 21 APRING. in apoc. 21, 17.

I *i. q. feliciter*: **1** *vivere*: CIC. Brut. 320 *Hortensius* in omnium rerum abundantia voluit beatius, ut ipse putabat, remissius certe vivere. fin. 1, 54 quin ... beate ... vivere, nihil aliud sit nisi cum voluptate vivere. 1, 57. 61. 65. 2, 20. 86 (*ter*). 87. 89 in voluptate corporis ... situm est vivere beate. 2, 90. 3, 29 solum bonum esse, quod honestum sit, idque esse beate vivere. 3, 41. 50 quae nihil valerent ad beate misereve vivendum. 3, 61. 4, 32. 40. 47. 59 non esse in iis partem maximam positam beate aut secus vivendi. 5, 16. 72. 77. 79. 81 (*ter*) ac. 1, 33 Tusc. 2, 29. 5, 1. 5, 2 (*ter*). 12 (*bis*). 18. 19. 32. 33. 36 quae ad beate vivendum ferunt (*cf.* PLATO Menex. 247e πάντα τε —ρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα). 5, 40. 42. 48. 53 satis ... virtus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad fortiter vivendum potest; satis ergo etiam ad beate. 5, 71. 108. 114. 116 nat. deor. 1, 112 div. 2, 2 Lael. 15. 45 off. 1, 13 epist. 9, 24, 3 (*bis*) MELA 3, 37 SEN. dial. 7, 1, 1. 7, 8, 2 idem est ergo beate vivere et secundum naturam. 7, 16, 3. 11, 9, 4 Marcellum . . . quantum modo natura hominis pateretur, beatissime viventem. 11, 10, 8 epist. 9, 13. 15 (*bis*). 16, 1. 18, 13. 85, 17. 92, 24 rectius vivat oportet, ut beatius vivat: si rectius non potest, ne beatius quidem (beatus *BA*). 117, 4 (*bis*) APVL. flor. 47. AMM. 14, 6, 7 beate perfecta ratione victuro. 19, 9, 11. 28, 4, 10 AVG. civ. 11, 25. 18, 41 de his rebus, quibus aut misere vivitur aut beate. 19, 25 *al.* *de vita post mortem*: AVG. civ. 2, 28 quam bene hic ad tempus vivere debeant, ut post hanc vitam beate semperque vivere mereantur. 7, 26 hisne dis selectis quisquam consecrandus est, ut post mortem vivat quisquam beate, quibus consecratus ante mortem honeste non potest vivere? *coniuncta*: *bene*: CIC. rep. 1, 32 et melius nos esse victuros et beatius. parad. 15 nihil est aliud bene et beate vivere nisi honeste et recte vivere. Brut. 4 vixitque tam diu quam licuit in civitate bene beateque vivere. Deiot. 67 fin. 1, 5. 14. 2, 23. 4, 21. 5, 88 Tusc. 3, 37. 4, 84. 5, 12. 19. 53 Cato 4 off. 1, 19. 2, 6 epist. 6, 1, 3 GELL. 12, 5, 7. 14, 3, 5 HIL. trin. 1, 3 AVG. civ. 11, 25. *fortunate*: CIC. Brut. 9 itaque ei mihi videntur fortunate beateque vixisse . . ., quibus cum auctoritate rerumque gestarum gloria tum etiam sapientiae laude perfrui licuit. AMM. 20, 8, 17 fortunate beateque vivendi viam. *honeste*: CIC. rep. 4, 3 ad illam civium beate et honeste vivendi societatem. leg. 2, 11 quibus illi (*populi*) adscitis susceptisque honeste beateque viverent. *sapienter*: AVG. civ. 11, 11 *angeli* etiam inluminati, ut sapienter beateque viverent. 12, 9 eiusque participatione sapienter beateque viverent. 13, 24 (*bis*). *recte*: AVG. civ. 18, 40 nihil momenti adferunt, quo recte beateque vivamus. *inmortaliter*: AVG. civ. 22, 27 corpora, in quibus beate atque inmortaliter viverent. 2 *cum aliis verbis coniunctum*: *esse*: CATVLL. 14, 10 non est mihi male, sed bene ac beate. 23, 15 quare non tibi sit bene ac beate? *degere*: SEN. dial. 9, 8, 5 si quis de felicitate Diogenis dubitat, potest idem dubitare et de deorum inmortalium statu, an parum beate degant. epist. 48, 2 nec potest quisquam beate degere, qui se tantum intuetur. *tempus transigere*: AVG. civ. 12, 21 beatius tempora transigit anima misera. MELA 3, 102 Fortunatae insulae . . . nihil sollicitos alunt, beatius quam aliae urbes excultae. APVL. met. 8, 12 quiesce securus, beate somniare. CALL. dig. 50, 11, 2 bene beate habitari. PS. LACT. inst. interpol. 7, 26, 13 virtute ac felicitate praepollens immortalibus tuis gloriis beatissime frueris. AVG. civ. 2, 19 et terras vitae praesentis ornaret sua felicitate res publica, et vitae aeternae culmen beatissime regnatura conscenderet. CASSIOD. or. frg. p. 475, 18 o me beate superatum (*cf.* var. 11, 1, 19 feliciter fatentur esse superata). CORP. X 4629 beate obit. 3 *elliptice*: CIC. Tusc. 5, 53 ergo omnia profluenter, absolute, prospere, igitur beate. 4 *cum adiectivis coniunctum*: POMER. 1, 2, 1 vita beate sempiterna. 3, 1, 1 vita perpetue beata ac beate perpetua.

II *i. q. abundanter*: SEN. benef. 7, 3, 3 tot animalia, tantam copiam rerum, quas natura beatissime fundit. nat. 4, 13, 4 hoc quod *natura* tam homini quam feris avibusque et inertissimis animalibus in usum large ac beate profudit. MART. 1, 103, 3 qualiter o vivam quam large quamque beate!

III *translate*: SEN. contr. 7 praef. 3 locum beate implebat. suas. 3, 5 at Vergilius haec quanto et simplicius et beatius dixit? MART. 2, 27, 3 effecte, graviter, cito, nequiter, euge, beate. VINCENT. LER. 15, 21 *Maria* verissime ac beatissime theotocos confitenda. APRING. in apoc. 21, 17 omnem plenitudinem sanctorum omnemque iustitiam . . . in dextera domini nostri Ihesu Christi contineri beatissime demonstratur.

synonyma: *ad I*: feliciter, fauste, fortunate, prospere. *ad II*: large, copiose, abundanter, abunde, cumulate, uberrime. *ad III*: apte, accomodate, convenienter, congruenter, decenter, apposite. *coniuncta v. supra.*

opposita: *ad I*: misere, infeliciter, improspere, calamitose, secus. *ad II*: parce, anguste. *ad III*: incommode, inepte, non apte. *Burger.*

2. beo *v.* boo.

Beodizum *mutatio in Thracia.* ITIN. Burdig. 570, 1 mutatio Beodizo. *cf.* Bedizum.

beodus (-um?) *i. q. mensa, got.* biuds. LEX Sal. 46 et hospites tres vel amplius ibidem collegisset et in beodum (*v. l.* beudo, beodo *al.*) pultis manducassent.

Beōn (Βηών) *rex pastorum Aegypt.* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 80 regnavit alter . . . Beon nomine. *cf. Sethe, PW. III 571 s. v.* Bnon. *v.* Baon.

? Iovi **Beono** CORP. XIV 4177 (*Lanuvii*). *num recte descriptum sit cogn. Iovis editor dubitat.* *Ihm.*

Beōr, בְּעוֹר, Βεώρ. 1 *pater Bela regis Edom*: VVLG. gen. 36, 32. I par. 1, 43. HIER. nom. hebr. p. 3, 25 Beor (Bahor *FH*) in pelle. sit. et nom. p. 114, 31. 2 *pater Balaam prophetae*: VVLG. num. 22, 5. 24, 3. 15. 31, 8 deut. 23, 4 Ios. 13, 22 *al.* ITALA Ios. 13, 22 (Lugd.) Baeor. HIER. nom. hebr. p. 16, 21 Beor in pelle. in Mich. 6, 5 p. 504 ITIN. Silv. 12, 10 LIB. geneal. chron. I p. 173, 282. *Otto.*

Beorgor (-gus) *rex Alanorum* (*Seeck, PW. III 277*). MARCELL. chron. II p. 88, 464 Beorgor rex Halanorum a Ricimere rege occiditur. CASSIOD. chron. II p. 158, 1278 FAST. Vind. I chron. I p. 305, 593. IORD. Get. 236 Beorgum (*var.* Beurgum).

Beorretānus *v.* Bigerriones.

Beppolenus, -ī *dux Francorum.* GREG. TVR. Franc. 8, 31 Beppoleno duce. 8, 42 *et saepius* (*trad. formae* Byppolenus, Bippolenus, Bippolinus, Beppolinus). *Ihm.*

Bepsipon *v.* Baesippo. **ber** *v.* Beeri.

1. Bera *opp. Iudaeae,* בְּאֵרָה, Βαήρ (ϱαϱα *cod. Alex.*). VVLG. iud. 9, 21 abiit in Bera (Ephra *Amiatin.*, Berara *plerique codd.*). HIER. nom. hebr. p. 31, 24 Bera puteus. sit. et nom. p. 106, 21 distat autem vicus Bera ab Eleutheropoli octo milibus ad aquilonem.

2. Bera *nom. vir. hebr.*, בְּאֵרָא, Βεηρά. VVLG. I par. 7, 37. *cf.* Beera.

3. Bera *opp. ignotum.* CORP. VIII 3175 (*Lambaesi*) M. Licinius M. fil. Coll. Aquila Bera mil. leg. III Aug. *cf.* CORP. VIII p. 1741, *ubi ex Delamare sched. II p. 147 adfertur* Beria. *v.* Beria. *Otto.*

Berachundus *episcopus Ambianensis* CONC. Paris. a. 614 p. 192, 9.

Beralcha *nom. mul.* (?). VEN. FORT. vita Radeg. 2, 8 per Beralcham.

Beram *et* **Beramōth** *v.* Baalath *additam.*

[**Berancio**] *v.* Francio.

Berardus episcopus CONC. Cenom. a. 516/7 Mansi 8, 548[B].

berbactum *v.* vervactum. **berbascum** *v.* verbascum.

berbēcinus *v.* vervecinus. **berbēna** *v.* verbena.

berber *vox interpretationis incertae in* CARM. Arv. (carm. epigr. 1 Corp. I[2] n. 2), *ubi ter legitur formula* sta berber ('berber *vocativus videtur, cf.* βόϱβοϱος βεβϱός βάϱβαϱος'. *Bücheler*).

Berberēnsis *vicus.* GREG. TVR. vit. patr. 13, 1 ad vicum Berberensim, qui nunc Lipidiaco dicitur. *cf.* Berberis.

Berberis *fluvius Galliae, hodie* la Bèbre (*PW. III 278*). GREG. TVR. Mart. 1, 36 trans Berberem fluvium. *cf.* Berberensis.

berbēx *v.* vervex. **berbīna** *v.* verbena.

Berbis *v.* Berebis.

Berbucius, -a *nom. gent.* CORP. XIV 2440 (*in agro Albano*) ⟨. . .⟩ Berbuci⟨o . . .⟩o Berbuc⟨ia . . .⟩a . . . Ber⟨bucia . . .⟩sa.

? **Beroe** nomen Orfei GLOSS. V 271, 13 (Beroe nomen nymphae *Sonny, Archiv 12 [1902] 125; v. Götz, Thes. gloss. s. v.*).

Berceritānus *ethn. afric.* NOT. episc. Num. 1 Felix Berceritanus.

? **Bercilius** *nom. vir.* CORP. VI 28844[a] d. m. Bibius Bercilius Bibiae Simpliciae.

Bercium *v.* Berginium.

? **Bercius** *nom. gent.* CORP. II 1489 (*periit*) L. Bercius Aper.

Berconum *opp. in insula Lerina.* PLIN. nat. 3, 79 Berconi oppidi memoria (Bergoni *R*). *cf. PW. III 278.*

Bercorcatēs *gens Aquitaniae.* PLIN. nat. 4, 108. *Ihm.*

Bercos *nom. vir. hebr.*, בַּרְקוֹס, Βαϱκός *et* Βαϱκουέ. VVLG. I Esdr. 2, 53 II Esdr. 7, 55. *Otto.*

Bercteſredus (Bert-), -a *nom. germ.* INSCR. Bonn. Jahrbb. 105 p. 133 n. 8 (*saec. VII*) Berctefredus adoliscens. CORP. XII 2096 (*Viennae, christ.*) Bertefrida innox honesta decora blanda. CONC. Cabil. a. 639—654 p. 213, 31 Bertofredus *episc. Ambianensis.* *Ihm.*

Berdan, Βηϱδάν, *locus in Iudaea.* HIER. sit. et nom. p. 145, 3 villa nomine Berdan, quod latine dicitur puteus iudicii. *Otto.*

Berdanna *statio Mediae; cf. Weissbach, PW. III 278.* TAB. Peut. 12, 1. *Ihm.*

Berdes, -ae *nom. vir. barb.* CVRT. 8, 1, 7 Berdes, quem *Alexander* ad Scythas super Bosporum colentes miserat. 7, 6, 12 Berdam (*trad.* Penidam *et* Pendam) quendam misit ex amicis. *Otto.*

Berdrigae *gens orientis.* PLIN. nat. 6, 47. *Tomaschek, PW. III 278.* *Ihm.*

1. Berea, -ae *locus in Iudaea; cf. Benzinger, PW. III 279.* VVLG. I Macc. 9, 4 abierunt in Beream (Βεϱέαν). *Otto.*

2. Berea *v.* Beroea.

Berebis *statio (mansio) in Pannon. inf.; cf. Tomaschek, PW. III 279.* TAB. Peut. 6, 1 Berebis. ITIN. Anton. Aug. p. 130, 6 Vereis. ITIN. Burdig. p. 562, 10 mansio Vereis. RAVENN. p. 215, 6 Berevis (Boreius *B*, Borevis *vulg.*). *apud* PTOL. 2, 15, 4 Βϱϱβίς. *Ihm.*

Berecbal *nom. mul. semiticum,* ברכבעל; *cf.* Baricbal, Biricbal, Burucbal *sim.* CORP. VIII 16934 (*in prov. procos.*) Berecbal Barbari fil. 17293 Berecbal pia vixit . . . . .

Berechi (*dat.*) *nom. mul. semiticum; cf.* Birichi *et* Birici. CORP. VIII 15914 (*in prov. procos.*) Aemiliae Berechi.

Berect (Berict, Berregt) *nom. mul. semiticum,* ברכת; *cf.* Byrycth, Birict. CORP. VIII 8732 (= 20499, *in Maur. Sitif.*) Iulia Berect. 20510 Aconia Berect. 17737 (*in prov. Num.*) Iulia Berregt. 4924 (*in prov. procos.*) Berict Scini f(ilia). 16125 Berec⟨th⟩? 15774? Beret: CORP. VIII 17065 (*in prov. procos.*) Beret.

Berectīna *nom. mul. semiticum.* CORP. VIII 3680 (*in prov. Num.*) Glitia Berectina. 15805 (*in prov. procos.*) Corneli⟨a⟩ Berectina. 15972 Clodia Felicitas Berec⟨t⟩ina. 16125? 15774 Cornelia Berecth⟨ina?⟩. Berethina: CORP. VIII 15758 (*in prov. procos.*) Munatia Berethina. *Otto.*

Berecyntius, -a, -um, Βεϱεκύντιος, *ad populum Phrygiae* (Βεϱέ-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

κυντες, Βερεκύνται) pertinens; cf. Ruge, PW. III 279. FVLG. myth. 3, 5 Berecintiam montibus praeesse dixerunt quasi verniquintos; quintos enim Attica lingua flos nuncupatur. SERV. Aen. 9, 81 Berecyntia mater deum a monte Phrygiae Berecynto, cuius ultima syllaba caret aspiratione, quam addimus quotiens montem Deli Cynthum dicimus. *scriptura* -cint- *et* -cinth- (-cynth-) *saepius in codicibus* (NOT. Tir. 88, 61). *compendium* Berecint. CORP. IX 1538 (*a. 228*). *nota scripturas* Parachinthiae: CORP. IX 1540 *et* Paracentiae: CORP. IX 1539. 1541. 1542. *adde* GLOSS. *l. 11.* *speciatim de dea Cybele*: GLOSS. IV 406, 51 Berecinthia mater deorum (591, 55. V 271, 12 Berecentia). 600, 46 Berencia sive Berechintia mater deorum. VERG. Aen. 6, 784 qualis Berecyntia mater (*eadem clausula* STAT. Theb. 4, 782 CARM. c. pag. 73) invehitur curru Phrygias turrita per urbes. 9, 81 ipsa deum ... genetrix Berecyntia. OV. fast. 4, 355 Berecyntia. ARNOB. nat. 5, 13 glandibus atque ficis alebat Berecyntia religatam. FVLG. myth. 3, 5 *tit.* fabula Berecintiae et Attis (*ibid. saepius, cf. supra l. 1 et* MYTHOGR. 1, 230). AVG. civ. 2, 4 Caelesti virgini et Berecynthiae matri. GREG. TVR. glor. conf. 76 ferunt ... in hac urbe (*Augustoduni*) simulachrum fuisse Berecinthiae (*cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 401 sq.*). *eadem* Minerva Berecyntia *in titulis Beneventanis* CORP. IX 1538 (*a. 228*) Attini sacrum et Minervae Berecint(iae). 1539—1542 (*v. supra l. 8*). VERG. Aen. 9, 616 tympana vos buxusque vocat Berecyntia matris Idaeae. HOR. carm. 1, 18, 13 saeva tene cum Berecyntio cornu tympana. 3, 19, 18 cur Berecyntiae cessant flamina tibiae? (4, 1, 22 OV. fast. 4, 181 met. 11, 16). OV. met. 11, 106 Berecyntius heros (*i. Midas*). PERS. 1, 93 Berecyntius Attis (*cf.* SCHOL.). MART. 4, 43, 8 iuro per Syrios tibi tumores, iuro per Berecyntios furores. CLAVD. 20, 300 iuga (*cf. infra l. 33 sqq.*). PAVL. FEST. p. 269 ait ... Agathocles complures esse auctores, qui dicant Aenean sepultum in urbe Berecynthia proxime flumen Nolon. *cf.* SERV. *et* VIB. SEQ. *infra l. 38 sqq.* Berecyntius tractus *in Caria*; PLIN. nat. 5, 108. 16, 71. *cf. Bürchner, PW. III 279.* *fictum, ut videtur,* **Berecyntus** *nomen montis et castelli*: SERV. Aen. 9, 81 a monte Phrygiae Berecynto. VIB. SEQ. geogr. p. 155, 2 Berecyntus Phrygiae *mons. cf.* CLAVD. 20, 300 *supra l. 28.* SCHOL. Hor. carm. 1, 18, 13 in Berecynthio monte. FVLG. myth. 3, 5 Berecintiam dici voluerunt quasi montium dominam (MYTHOGR. 1, 230). *et supra l. 1 sqq.* SERV. Aen. 6, 784 Berecyntos (-us *pars codd.*) castellum est Phrygiae iuxta Sagarium fluvium, ubi mater deum colitur. SCHOL. Hor. carm. 3, 19, 18 Berecinthus urbs est Phrigiae. *cf.* VIB. SEQ. geogr. p. 151, 8 Sagaris Phrygiae ad castellum Berecyntium *et* PAVL. FEST. p. 269 *supra l. 29.* **Berecyntiacus** (-a, -um). PRVD. c. Symm. 2, 51 cur Berecyntiacus perdit truncata sacerdos inguina? **Berecyntiadēs**. OV. Ib. 508 venator ... Berecyntiades.

Bereda *v.* Voreda.

Beregisilus *cognatus Eufrasii presbyteri Arverni* GREG. TVR. Franc. 4, 35.

Beregranī *civitas Piceni.* PLIN. nat. 3, 111 intus Auximates, Beregrani *eqs.* *cf. Hülsen, PW. III 279.*

Berelis (*vel* Beleris), *acc.* -ida, *insula prope Sardiniam; cf. Hülsen, PW. III 280.* PLIN. nat. 3, 85 quidam haud procul ab ea (*Sardinia*) ... Berelida (*sic E*, Belerida *DR*) ponunt. *inde* MART. CAP. 6, 645 Leberidas (*sic codd.*).

Beremud *Amalus.* IORD. Get. 174. 175. 251. Berimud: IORD. Get. 81 (*bis*). Beretmodi: IORD. Get. 298. *cf. Seeck, PW. III 280.* *Ihm.*

Berenīcē, -ēs *f.*, *Βερενίκη, nom. mul., hinc* (*cf. p. 1924, 43 et* ISID. orig. 14, 5, 5) *nom. opp. al.* *orthographica* (Bereniceus *etc. v. suo loco*): Bernice (*Βερνίκη*): SCHOL. Iuv. 6, 156 (*et sic* IVV. *cod. P*) FRG. Bob. gramm. VII 543, 5 *v. p. 1924, 65* HIER. nom. hebr. p. 67, 27 *v. infra l. 78* VVLG. act. 25, 13 *al.* (*ut in gr.*). CORP. III 32 *v. p. 1924, 58.* Beronice (*Βερονίκη*; *Βερρονίκη?*): [IVV. 6, 156 *corr. cod. P* (*cf. l. 59*)] HEGES. (*cod. Cass.*) *passim* (*in codd.* IOS. *Βερνίκη scribi solet; cf. Niese in ind.*). *alia exempla v. infra. praeterea hic illic lectio partis codicum. in titulis*: *v. I 10 b et p. 1924, 61.* Beronce *in lapidibus*: *v. p. 1924, 30 et ibid. 35.* Bironice: INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 27 (*Viadana, reg. X*). Verenice, Veronice (*cf.* Veronica) *in titulis*: *v. infra.* *declinatio*: *genet.*: *in* -ces: VAL. MAX. 8, 15 ext. 4 (venetrices *codd.*) PLIN. nat. 2, 178 *al.* CORP. VI 13563? X 3132. IX 3083. III 14468. *in* -cis: IVV. 6, 156 *corr. P* SVET. Tit. 7 *pars codd.* PS. AVR. VICT. epit. 10, 4 HYG. astr. 2, 24 p. 67, 14 *codd.* (p. 67, 2 *pars codd.*) HEGES. 2, 8, 4 *et* 2, 10, 5 *cod. Cass.* *in* -cenis: CORP. IX 6226. *dat.*: *in* -cae: PLIN. nat. 37, 108 HEGES. 3, 3, 5 AVELL. p. 749, 7. *in* -ce: CORP. VI 10853. 33793. XIV 1378. IX 5368. XII 2806. *in* -ceni: CORP. VI 13932. 20395. X 2420. *acc. fere in* -cen (-cem SOL. 27, 54 *fere omnes*). *abl. in* -ce: PLIN. nat. 2, 183 *al.* *prosodia*: *in fine hexametri*: IVV. 6, 156 *cf. l. 59 et 62.* *Βερωνίκη v. p. 1924, 33.* *etymologiam fingit* HIER. nom. hebr. p. 67, 27: 'Bernice' eleganter vel electe conmota vel filius innocens. ex Syro Hebraeoque compositum.

I *mulieres*: **1** *filia, eadem soror et mater Olympionicarum*: VAL. MAX. 8, 15 ext. 4 PLIN. nat. 7, 133. **2** *uxor Ptolemaei Soteris, mater Philadelphi* (*Wilcken, PW. III 282, 42*): PLIN. nat. 37, 108 Berenicae reginae, quae fuit mater sequentis Ptolemaei. FRG. Bob. gramm. VII 543, 5 *v. infra l. 62* AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 41. **3** *filia Ptolemaei II Philadelphi* (*Wilcken, PW. III 283, 38*): VAL. MAX. 9, 10 ext. 1 IVST. 27, 1, 2. 27, 1, 3. 7. **4** *filia Magae, regis Cyrenaicae* (*Wilcken, PW. III 284, 6*): SOL. 27, 54 IVST. 26, 3, 2. 8 HYG. astr. 2, 24 p. 67, 11. 14? *ab hac nomen sideris* (*Βερενίκης πλόκαμοι; cf. Häbler, PW. III 289*): PLIN. nat. 2, 178 Berenices crinem. HYG. astr. 2, 24 p. 67, 2 SCHOL. Germ. Bas. p. 72, 20 MART. CAP. 6, 593. *hinc adi.* **Berenīcēus**, -a, -um, *Βερενίκειος*: CATVLL. 66, 8 e Bereniceo (ebore niceo *codd.*) vertice caesariem. **5** *Cleopatra* (*Wilcken, PW. III 286, 53*): EXC. barb. p. 280, 2 Frick Beronice Cleopatra. **6** *sponsa Attali*: IVST. 36, 4, 1. **7** *Salomes filia, Aristoboli uxor*: HEGES. 1, 42, 2 BEDA chron. III p. 281, 264. **8** *filia Agrippae I, regis Iudaeorum* (*Iulia Berenice; Wilcken, PW. III 287, 34*): ? QVINT. inst. 4, 1, 19 pro regina Berenice apud ipsam causam dixi. IVV. 6, 156. TAC. hist. 2, 2 desiderio Berenices reginae. *ibid.* a Berenice. 2, 81 SVET. Tit. 7 *bis* PS. AVR. VICT. epit. 10, 4. 7 HEGES. 2, 8, 4 *al.* VVLG. act. 25, 13. 23. 26, 30. **9** *adde*: TERT. anim. 57 ipsis vocabulis utar, quibus auctrix opinionum istarum magia sonat, Ostanes et Typhon et Dardanus. ... et Berenice. TERT. anim. 24 leo *mansuefactus* delicium fiet Berenices alicuius reginae. **10** *in lapidibus*: **a** *forma* Berenice: *cogn.*: CORP. I 1020 (= VI 10588) Iulia L. l. Berenice. 28689 Laberia (mulieris) l. & Berenice. XIV 4258 (*aet. Hadr.*) Tullia (*eadem* 4259 Beronice). IX 5368 Allienae T. f. Berenice. **b** Beronice: *cogn.*: CORP. VI 7771 (*descr.*) Aemilia. 10853 Aeliae. 13189 Papiria Veronice. 13932 Caeselliae. 15710 Claudia. 16491 ⟨...⟩eriae Bero⟨...⟩. 20395 Iuliae. 26264 (*descr.*) Septimia Beronice ... Ti. Claudio Beroniciano filio. 33793 ⟨...⟩e Beronice⟨...⟩. XIV 1378 Munatiae. 1652 Fannia. 4259 Tullia (4258 *v. l. 22*). IX 535 Antonia. 1755 Aureliae. X 3138 Vlpiae Beronices. XI 73 Livia. XII 878 Quintia. 2806 Valliae. III 2538 (*Salonis*) Sullia Beronce. 14468 (*Dac.*) Iuli(ae) Beronices. 1241 (*Dac.*) Iunia Beron⟨...⟩. INSCR. Ephem. epigr. VIII 200[a] (*ad Corp. II*) ⟨F⟩abia. IX 56 (*ad Corp. II*) Cae. Beronice. *nomen sing.*: CORP. VI 25434. IX 3229. 6226 (*Venusiae, Iud.*) *ταφος Βερωνικενις πρεσβιτερες* (*cf.* 6195 *ταφος Βερο⟨...⟩*). X 2420 (*Puteolis*). 7445 (*Sicil.*) Veronice. IV 2198. 2256 Beronce (*sic*). III 14368[11] (*Nor.*) Bero⟨...⟩. INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 27 *v. p. 1923, 66.* CORP. VI 21970 ⟨...⟩nliae Ber⟨...⟩.

II *oppida*: **1** *Arabiae petraeae* (*Benzinger, PW. III 280, 53; cf. Sethe, PW. III 282, 2*): MELA 3, 80 Berenice inter Heroopoliticum et Strobilum, deinde ..., ultra Arsinoe et alia Berenice. **2** *in litore occidentali sinus Arabici* (*Sethe, PW. III 280, 64. 281, 59 et 64*): PLIN. nat. 2, 183 in Berenice, urbe Trogodytarum. 6, 103 Berenice oppidum (SOL. 54, 7). *ibid.* a Copto Berenicen. 6, 168 oppidum matris Philadelphi nomine. 6, 171. 37, 136. IVL. HON. cosmogr. A 44 Beronice oppidum. COSMOGR. 1, 44, 6 Beronice. ITIN. Anton. Aug. p. 171, 5. 173, 4 AVELL. p. 749, 7. 10. RAVENN. p. 58, 14 Berenice. p. 59, 7 *v. p. 1925, 3.* PLIN. nat. 6, 170 Berenicen alteram, quae Panchrysos cognominata est et tertiam, quae Epidires. mons Beronice: *cf. sub III.* *cf.* Bernitiae. **3** *in Cyrenaica* (*Sethe, PW. III 282, 11*): PLIN. nat. 5, 31 Berenice in Syrtis extimo cornu est (SOL. 27, 54). ITIN. Anton. Aug. p. 67, 1 EVTR. 6, 11, 2 AMM. 22, 16, 4. SERV. Aen. 4, 483 Berenice (-cis *FL*) civitas Libyae. MART. CAP. 6, 672 ISID. orig. 14, 5, 5. 15, 1, 36. HIER. vir. ill. 69 Ammonem, Beronices episcopum. PATR. Nic. 1, 16 Daches *episcopus* Beronices.

III *mons* (*Sethe, PW. III 281, 37; Ruggiero, diz. epigr. I 285[a]; cf.* INSCR. Röm. Mitteil. 12 p. 75 [*Coptus*] *ἐπάρχου ὄρους Βερεν(ί)κης*): IVL. HON. cosmogr. A 42 *inter Oceani meridiani montes*: mons Beronice. CORP. III 32 (*Thebis, a. 72*) L. Iunius Calvinus praef. montis Bernic(is). 55 (= CARM. epigr. 272) praefectus item Ber⟨...⟩. 13580 (*Copti*) praef. Beren. IX 3083 (*Sulmone*) praef. praesidiorum et montis Beronices. *cf. sub* Berenicis.

IV *gemma* (?): FRG. Bob. gramm. VII 543, 5 *ad Iuv. 6, 156*: Berenice (uenenyces *cod.*) nomen sororis est Ptolemaei, quam amavit et dedit ei optimum annulum cum gemma pretiosa. exinde pretiosae gemmae Bernices appellabantur. AMBR. in psalm. 118 serm. 16, 41. GLOSS. V 652, 44 Beronices lapis ... pretiosus, de quo calices reges habent.

V *equa*: INSCR. devot. Audollent 233, 13 ⟨B?⟩eronica.

Berenīcēus *v. supra l. 8.*

Berenīciānus (Beronicianus; Beronicius *v. suo loco*), -ī *nom. vir.* *vicarius Asiae a. 334*: COD. Theod. 8, 1, 4 (= COD. Iust. 12, 49, 1) Beronicianum (benoricianum *cod.*, veron- *codd. Iust.*). 8, 15, 2 Veronicianum. 11, 16, 6 (*a. 346*) Beronicianum *alius*: gest. in sen. 7 (Momms.) *a. 438* spectabilis viri Veroniciani. LIBERAT. 13 Beroniciano a secretis (*in altera synodo Ephesia, a. 451*). *in titulis*: Berenicianus: CORP. VI 13560. 29096. V 8865. XII 3163 C. Aemilió Bere⟨ni⟩ciáno Maximo cons. III 14147[2] (*a. 99*) Ti. Claudius Berenicianus. VIII 2582. 3685 *cf.* 2745. *Βερενεικιανός*: CORP. graec. add. 2264 m. 4229. Beronicianus: CORP. VI 13561. 13562 *bis* (= 31852). 13924. 26264 (*v. supra l. 26*). 34681. XIV 2828 C. Iuli Beroniciane. III 7398, 1, 6. *Βερονεικιανός*: CORP. graec. 2818. *Βερνεικιανός*: CORP. graec. 4477. *rhetor sub Hadriano*: PAPYR. Berol. 136, 5 (*cf. W. Schmid, PW. III 295*). *Βερνικιανός*: CORP. graec. 4583. 4594.

Berenīcis, -idos *f.* (*Βερενικίς*) *i. q.* Berenice. *urbs Cyrenaicae*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LVCAN. 9, 524 quidquid pulvere sicco separat ardentem tepida Berenicida Lepti. SIL. 3, 249 affuit undosa cretus Berenicide miles. TAB. Peut. 8, 4 Bernicide. *urbs Trogodytarum*: RAVENN. p. 59, 7 civitatem Berenecide (*sic B*, -nedice *A*). TAB. Peut. 9, 5 Pernicide portum. CORP. III 6627, 2, 13 (*Copti*) lacci aedificati ... Berenicide. *ibidem mons* (*cf. p. 1924, 55*): CORP. III 32929 (*descr.*) praef(ectus) montis Berenicidis. X 1129 praefecto Bernicidis. *cf. Sethe, PW. III 290.* *Hey.*

? **Bereno** Cicetius CORP. XIII 2836 (*in agro Haeduorum*) *nom. dei? v. adn. Hirschfeldi et PW. III 290.*

Berēnsis, -e *ethn. hisp.* CORP. II 5353 (*in conv. Hispalensi*) castello Berensi Limicus. *v. Hübner, PW. III 319 sub* Berum. *cf.* Beresis.

Beres *nom. vir. barb.* CORP. III 8734 (*Dalmat.*) Beres sagit(tarius) h. s. e.

Beres(is) *centuria.* CORP. II 1064 (*Arvae in Baetica*). *cf.* CONC. apud Lucum a. 569 Mansi 9, 815^C Berese. *cf.* Berensis.

Beret *v.* Berect. **Berethīna** *v.* Berectina.

Beretmod *v.* Beremud.

Beretrūdis *nom. mul. germ.* 1 *uxor Launebodis ducis*: GREG. TVR. Franc. 9, 35. VEN. FORT. carm. 2, 8, 25 coniuge cum propria Berethrude. 2 VEN. FORT. vita Germ. 33, 96 Beretrudis quaedam mulier Munsuinthi.

Beretum *v.* Veretum.

Berevis *v.* Berebis.

Bereum *castellum in Scythia minore; cf. Tomaschek, PW. III 290.* TAB. Peut. 8, 3 Bereo. ITIN. Anton. Aug. p. 225, 1 (Beroe *et* Biroe *codd.*). NOT. dign. or. 39, 5 = 15 Bireo. RAVENN. p. 179, 1 Biraeon. p. 186, 13 Bireon.

Berezeos *v.* Bezereos.

Bergae *opp. Italiae.* LIV. 30, 19, 10 ad Cn. Servilium consulem, qui in Bruttiis erat, Consentia, Aufugum, Bergae (Borge *H*, Verge *F*), Besidiae ... defecere. *cf.* Bergonius.

Bergaleī, -ōrum *gens Alpina in valle 'Pregaglia'.* EDICT. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050) 12 Bergaleos.

Bergam- *v.* Bergom-.

deo **Berganti** et n(uminibus) Aug(ustorum) INSCR. Ephem. epigr. VII p. 298 n. 920 (*in Britannia*). *cf. PW. III 291.*

Bergantinus *vir. ill., comes patrimonii.* CASSIOD. var. 8, 23. 9, 3 (*cf. indicem p. 489 s. v.*).

Berge *statio in Africa.* ITIN. Anton. Aug. p. 64, 1.

Bergentio *v.* Brigetio.

? **Bergi** *insula in mari septentrionali.* PLIN. nat. 4, 104 Scandias, Dumnam, Bergos. *cf. PW. III 291.*

Bergidum *opp. Hisp. Tarrac.; cf. Hübner, PW. III 291.* PTOL. 2, 6, 28 Βέργιδον Φλαούιον. ITIN. Anton. Aug. p. 425, 4 Bergido (p. 429, 2. 431, 1). RAVENN. p. 320, 10 Bergidon. CONC. apud Lucum a. 569 Mansi 9, 816^A Bergido. *eadem fort.* **Bergida**: FLOR. epit. 4, 12, 49 sub moenibus Bergidae (Belgicae *C*, Atticae *codd. Orosii 6, 21, 5*). *at cf.* Bergium, Bergistani. *incola* **Bergidof(laviēnsis)**. CORP. II 4248 (*Tarracone, a. 75*) C. Val. Arabino Flaviani f. Bergidof(laviensi).

Bergimus, -ī. 1 *deus celt.; cf.* Bergomum. CORP. V 4200 (*Brixiae*) Bergim(o) M. Nonius M. f. Fab. Senecianus v. s. 4021 (*ibid., a. 8 a. Chr.*) L. Vibius Visci l. Nymphodotus Bergimo votum. 4202 (*ibid.*) Brix⟨iae et⟩ Berg⟨imo⟩ sacr⟨um⟩. 4981 (*Arco*) Sex. Nigidius Fab. Primus aedil. Brix. decur. honore grat. d. d. ex postulation. pleb. aram Bergimo restit(uit). *cf. PW. III 291.* 2 CORP. XV 889 Bergimi (*in tegula scr. saec. fere II ex.*).

Bergine *opp. Gall. Narbon.* AVIEN. ora 700 gens hinc Nearchi Bergineque civitas. *cf. PW. III 291.*

Berginium *civitas Pannoniae.* RAVENN. p. 218, 14 Berginio. *eadem ut videtur* p. 217, 14 Bercio. *cf. Tomaschek, PW. III 291.*

Bergintrum *statio Gall. Narbon.; cf. PW. III 292.* TAB. Peut. 3, 3 Bergintrum. ITIN. Anton. Aug. p. 345, 5. 347, 8. *eadem ut videtur* Breniton RAVENN. p. 238, 15.

? **Bergio** *gens Scandiae* IORD. Get. 22 (*v. adn. Müllenhoffii p. 158*).

Bergistānī, -ōrum *pop. Hisp. Tarrac.; cf. Hübner, PW. III 292.* LIV. 34, 16, 9 Bergistanorum civitatis septem castella defecerunt. 34, 17, 5 rebellione Bergistanorum. 34, 21, 6. *sing.*: LIV. 34, 21, 2 princeps Bergistanus. *cf.* 1. Bergium.

Bergium *nom. opp.* 1 *in Hisp. Tarracon.* LIV. 34, 21, 1 ad Bergium castrum. *cf.* Bergistani *et* PTOL. 2, 6, 67 Βέργιδον *urbs Ilergetum.* 2 *in Germania.* PTOL. 2, 11, 14 Βέργιον.

Bergomum, -ī *opp. (municipium) Galliae Cisalpinae, tribu Voturia, hodie* Bergamo; *cf. Hülsen, PW. III 292.* Bergame *l. 81,* Bergamo *l. 82,* Pergamum *l. 84,* Bergume, Bergumatis *p. 1926, 1 et 11.* PLIN. nat. 3, 124 Orumboviorum stirpis esse Comum atque Bergomum ... auctor est Cato. STRAB. 5, 213 Βέργομον. IVST. 20, 5, 8 Bergomum ... condiderunt *Galli.* PTOL. 3, 1, 27 Βέργομον *opp. Cenomanorum.* TAB. Peut. 4, 2. ITIN. Anton. Aug. p. 127, 10 Bergame civitas. ITIN. Burdig. p. 558, 5 civitas Bergamo (Verg- *cod. Paris.*). FAST. Vind. I chron. I p. 305, 593 Bergamo. CASSIOD. chron. II p. 158, 1278 apud Pergamum. RAVENN. p. 252, 11 Pergamum. PASS. Firm. 9 venerant a Bergume. *in titulis*: CORP. V 5126 flámini dívi Claudií Bergomi. *domus*: CORP. V suppl. ital. 1165 Bergomo. III 10881 Ber(gomo). XIII 5210 Bergomi. *incolae*: **Bergomātēs,** -ium. PLIN. nat. 3, 125 oppidum Orumboviorum Parra, unde Bergomates Cato dixit ortos. 34, 2 in Bergomatium agro. *compendia in titulis*: CORP. V 4368 (*saec. II*) curat(ori) rei p. Bergom(atium). 5128 m(unicipii) B(ergom-). 8921 cur. r(ei) p(ublicae) ... Berg(omatium). *adi.* **Bergomās,** -ātis, **Bergomātis,** -is. EVSEB. MED. Leo M. epist. 97 p. 950 Praestantius episcopus ecclesiae Bergomatis. CONC. Rom. a. 501 p. 434, 33 Laurentius episcopus ecclesiae Bergomatis. PASS. Firm. 1 vir quidam ... civis Bergumatis.

Bergonia *dea celt.; cf. PW. III 293.* CORP. XII 1061 (*prope Aptam, arula litt. malis*) Bergonie G. L. Calvo v. s. l. merito. *cf.* Berconum.

Bergonius *nom. gent.* CORP. IX 1644 (*Beneventi, periit*) C. Bergonius Q. f. *aedilis.* *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 74 et oppidum* Bergae.

Bergula (Βέργουλα) *opp. Bastetanorum Hisp. Tarrac.* PTOL. 2, 6, 60. *cf. Hübner, PW. III 293.*

Bergulē (Βεργούλη, Βεργούλιον) *opp. Thraciae; cf. Oberhummer, PW. III 293.* ITIN. Anton. Aug. p. 137, 6. 230, 5. 323, 2. ITIN. Burdig. 569, 6 mansio Virgolis. TAB. Peut. 8, 4 RAVENN. p. 184, 3.

? **Bergulla** *nom. mul. christ.* CORP. V 4121 (*Cremonae*).

Bergumātis, Bergume *v.* Bergomum.

Bergusia, -ae. 1 *opp. Allobrogum, hodie* Bourgoin; *cf. PW. III 293.* ITIN. Anton. Aug. p. 346, 8 Bergusia. TAB. Peut. 3, 1 Bergusium. RAVENN. p. 239, 7 Birgusia. 2 *opp. Ilergetum.* PTOL. 2, 6, 67 Βεργουσία. *huc referunt ethnicon* **Bergusitānus.** CORP. XII 4529 (*Narbone*) T. Vipongius Homullus Bergusitanus. *cf.* Bargusii.

Bergussa *nom. celt.* CORP. XIII 3285 (*Remis*) d. m. et m(emoriae) Bergusse vernacelli Catiani et pedesequi.

[**Bergyos**] *v.* Dercynos.

Severus **Berhaxsis** f(ilius) CORP. XIII 343 (*Aquit.*) *nom. iber.*

Berhtigisilus *v.* Bertegiselus.

Berhtmundus *episcopus Noviomagensis* CONC. Paris. a. 614 p. 192, 15.

Berhtulfus *episc. Wormatiensis* CONC. Paris. a. 614 p. 192, 16. *Ihm.*

Beri *nom. vir. hebr.*, בֵּרִי, Βαρίν (Βαρι). VVLG. I par. 7, 36.

Beri⟨...⟩ *nom. vir.* CORP. III 8672 (*in Dalmatia*) ⟨G⟩aius Beri⟨... A⟩urelius Maxi⟨m⟩us.

1. Beria *nom. vir. hebr.*, בְּרִיעָה, Βαριά (Βεριά). VVLG. gen. 46, 17 I par. 7, 23. ITALA gen. 46, 17 (Lugd. *et* Ottob.) Baria. HIER. nom. hebr. p. 3, 27 Beria (Baria *FH*) in clamore eius. *cf.* 2. Baria.

2. Beria *opp. ignotum.* CORP. V 947 Q. Vettidius Q. f. Cla. Beria mil. leg. VIII ... M. Petronius et M. Attius heredes. *cf.* Bera. *fortasse idem esse atque* Berua *putat Mommsen.*

3. Beria *v.* Beroea.

Beriānus *v.* Berius. **Beriarac** *v.* Veriaraca.

Berich (**Berig**) *indecl., rex Gothorum; cf. Seeck, PW. III 293.* IORD. Get. 25 Berig (Berg *O*). 26. 94 Berich (Berig, Berice, Berige *pars codd.*).

Bericio *nom. vir. barb.* CORP. III 12587 (*in Dacia*) P. A⟨e⟩l(ius) Bericio ... ⟨e⟩t ⟨P. A⟩el(ius) Zabdibol.

Bericus (-ius?) *nom. vir. barb.* INSCR. christ. Brit. 80 Macaritini fili Beric⟨i⟩. *cf. Henze, PW. III 293. sed v. etiam Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 406.*

berida *v.* berula. **Beriēnus** *v.* Berius.

Berig *v.* Berich.

Berigiema mons *agri Genuatis.* SENT. Minuc. (Corp. V 7749) 19 in montem Berigiemam.

Bērillus *v.* Beryllus. **Berimud** *v.* Beremud.

? **Berinis** (*genet.*). CORP. X 7483 (*in Sicilia*) C. Iulius Berinis (?) l. Anteros.

Beriochabel *nom. vir. hebr.* LIB. geneal. chron. I p. 189, 525 Finees vero genuit Achitob et Beriochabel. *cf.* Ichabod.

Beriola *nom. mul.; cf.* Berius? CORP. X 2000 (*Puteolis*).

Beris *mons in Armenia.* HIER. sit. et nom. p. 83, 19 Nicolaus quoque Damascenus ... refert 'est in Armenia super Minyadem mons nomine Beris, ad quem multos in diluvio confugisse autumant ... et usque ad multas aetates ligna arcae monstrari solita. *transl. ex* IOSEPH. ant. 1, 3, 6, *ubi mons dicitur* Βᾶρις.

Berisa *v.* Verisa.

Beriso (*genet. plur.*) *gens Hispana.* CORP. II 5739 (*in conventu Asturum*) Flaus Auledi f. Cabarcus ⟨gente?⟩ Beriso.

Beritanēnsis *incola oppidi provinciae Arabiae.* PATR. Nic. 2, 76 *episcopus* Beretanensis (Berthanensis, Bartanensis *al.*). 3, 75 Beritanensis. *cf.* 4, 73. 1, 77. *Otto.*

Berith *v.* Baalberith.

Beritinī *pagani* CORP. XII 2 (*prope Vintium, in finibus Alpium maritim.*). *Ihm.*

Beritius, -a *nom. gent., cf.* Berius. CORP. XIV 2341 (*in agro Albano*) *traditur sic* X. Beritius Apollinaris. *Otto.*

? **Beritonus** *scariphatum in vasculo* CORP. XIII 10017, 113. *Ihm.*

Bēritus *v.* Berytus.

Berius *et* **Berrius,** -a *nom. gent.* INSCR. osc. Conway, The

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

italic dial. n. 97 (*Suessulae*) minis beriis. CORP. V 1092 (*Aquileiae*) C. Aratrius C. f., ... Beria M'. f. VI 13564 Berriae Tertyllae. *num huc pertinet* CORP. VI 12036 Antonia Beria? *v. adnot.* XV 5950 (*in vase Arretino*) Beries? **Beriānus** *cogn.* CORP. XIV 1137 (*Ostiae*) C. Iuli Beriani. *an pro* Veriani? *cf.* Verianus. CONC. Ephes. a. 431 Mansi 5, 591ᴬ Berianus (*Βεριανός*) episcopus Bergae. **Beriēnus,** -a *nom. gent.* CORP. X 4929 (*Venafri*) L. Berieno L. f. XI 3411 (*Tarquinis*) L. Berienus (mulieris) l. Prim⟨us⟩ ... Berienae (mulieris) l. Prim⟨ae⟩. 4797 (*Spoleti*) Beriena C. f. Prima. 4938a L. Vilius C. f. ... Berienae C. f. matr(i). *v. etiam* Beritius, Beruenus. *Otto.*

berla id est belluaria GLOSS. III 587, 63 (608, 62 belluria). *cf.* berula.

Bermion *v.* Bora. **Bermissa** *v.* Sermusa.

bermula *v.* hermula. **berna** *v.* verna.

Bernaba (-va) *opp. Edetanorum Hisp. Tarrac.* PTOL. 2, 6, 62 *Βέρναβα* (*Βέρνανα X*). *cf. Hübner, PW. III 295.*

Bernacl- *v. sub* Vern-.

Bernasda *civitas Persarum* (*Babyloniae*) RAVENN. p. 53, 5. *cf. Fränkel, PW. III 295.* *Ihm.*

Bernīcē, -ciānus, -cis *v.* Berenice.

Bernitiae *urbs 'Arabiae maioris' fortasse i. q.* Berenice. *cf. Sethe, PW. III 295.* RAVENN. p. 58, 16 Berenice, Ptolomais, Bernitiae.

Beroa *v.* Beroe. [*Hey.*

Berodach Baladan, בְּרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן, *Μαρωδὰχ* (*Μερ-*) *Βαλαδάν*, *rex Babyloniorum; cf.* Merodach. VVLG. IV reg. 20, 12. *Otto.*

Beroē, *acc.* -ēn, *Βερόη*. 1 *nom. mul.* (*cf. Dümmler et Kaerst, PW. III 304*): *nutrix Semeles*: OV. met. 3, 278 Beroe Semeles Epidauria nutrix. HYG. fab. 167 p. 20, 14 *et* 179 p. 35, 7 Beroen. *Oceanitis*: VERG. georg. 4, 341 Clioque et Beroe soror, Oceanitides ambae. HYG. fab. praef. p. 10, 20 Cleio Beroe *Nereides.* *uxor Dorycli*: VERG. Aen. 5, 620. 646. 650 Beroen. *cf.* FVLG. Virg. cont. p. 95, 13. *uxor Glauciae Illyriorum regis*: IVST. 17, 3, 19. *cogn. mul. in amphoris*: CORP. XV 3406 Aurelia Beroe (*litt. bonis*). 2 *nom. oppidorum v.* Beroea *et* Bereum.

Beroea (Beroē), *gr. Βέροια* (*Βέρροια*), *Βεροίη, Βερόη, nomen oppidorum. de variis formis* (Beroia *l. 61*) *v. infra.* 1 *opp. Macedoniae, hodie* Verria, *de quo cf. Oberhummer, PW. III 304 sub* Beroia *1.* CIC. Pis. 89 in oppidum devium Beroeam profugisti. LIV. 43, 19, 13 a Beroea (abeuroea *V*). 44, 45, 2. 5. 45, 29, 9. 45, 30, 5 PLIN. nat. 4, 33. 6, 216. TAB. Peut. 8, 1/2 Beroea. ITIN. Anton. Aug. p. 328, 4 VVLG. act. 17, 10. 13. IORD. Get. 288 Bereu. RAVENN. p. 194, 16. 374, 2 (Guido p. 536, 11 Boroea). *cf.* p. 197, 5 Bireum (Bircum *A B C*)? *cf. infra* Beroeaeus *et* Beroeensis. 2 *opp. Thraciae, de quo cf. Oberhummer, PW. III 306 sub* Beroia *3.* TAB. Peut. 8, 2 Berone. ITIN. Anton. Aug. p. 231, 4 a Beroa. AMM. 27, 4, 12 Beroea *ampla civitas.* 31, 9, 1 prope Beroeam. 31, 11, 2. IORD. Get. 102 Beroam. RAVENN. p. 191, 3 Beroe. *cf.* COD. Iust. 5, 24, 1 Beroae (*a. 294*) *et* 6, 29, 2, *ubi* Beroeae *pro* Veronae *legit Mommsen. huc ut videtur pertinet* CORP. VI 2386a I 9 (*saec. III*) Aur. Mucapor d. Beroe. 3 *opp. Syriae in prov. Cyrrhestica, hodie* Aleppo; *cf. Benzinger, PW. III 307 sq.* PLIN. nat. 5, 89 Beroea. ITIN. Anton. Aug. p. 193, 4 *et* 194, 11 Beroa. HIL. op. hist. frg. 3, 29 Demophilus episcopus a Beroe. HIER. vita Malchi 3 eremum ... quae inter Immas et Beroam ... sita est. chron. a. Abr. 1715 Seleucus ... Beroeam ... condidit (PROSP. chron. I p. 398, 232). vir. ill. 3 in Beroea urbe Syriae. 75 Beroeae Syriae. ORIGO Const. 5, 18 in partem Beroeam concesserunt. CORP. III 14934 mil. chor. II Chyrres(ticensis) dom. Berea. *idem ut videtur* TAB. Peut. 10, 5 Berya. RAVENN. p. 86, 13 Beria. *adde titulos, in quibus indicatur domus*: CORP. VI 2397, 15 M. Aurel. M. f. Vlp. Maior Beroe (32624 b 6). 32536, 17, 5 ⟨P⟩udens Beroe. 32624 b 26 ⟨...⟩s Beroia.

ethnicon **Beroeaeus** (-a, -um), *Βεροιαῖος, ad opp. Macedoniae pertinens*: LIV. 40, 24, 7 Beroeaeus Alexander. 42, 51, 3 Hippias Beroeaeus (bereus *V*). 47, 58, 7 Midon Beroeaeus. **Beroeēnsēs,** -ium *incolae opp. Syriae.* PLIN. nat. 5, 82. *ethnicon ad idem opp. pertinens*: MARCELL. chron. II p. 65, 398, 3 Acacium Beroensem. *ad opp. Macedoniae*: VVLG. act. 20, 4 Sosipater Pyrrhi Beroeensis. *ad opp. Thraciae*: CORP. VI 3196 civis Beroeensis (*trad.* Berolens-) *Thrax.*

Berrhoeī, -ōrum *incolae opp. Syriae.* CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 920ᴬ Magnus episcopus Berrhoeorum (*Βερροιαίων*) civitatis. *inde adi.* **Berrhoeānus** (-a, -um). CONC. Const. a. 536 Mansi 9, 972ᶜ episcopus Berrhoeanus (*Βερροίας Συρίας*).

Beroes *v.* Barium. **berola** *v.* berula.

Berolius *v.* Braulio. **bērolus** *v.* beryllus.

Berone *v. l. 45.*

Berones, -um (*Βήρωνες*) *pop. Hisp. Tarrac.; cf. Hübner, PW. III 308.* BELL. Alex. 53, 1. LIV. 91 frg. 22 Berones ... ex Beronibus ... in confinio Beronum. *Ihm.*

Beronia *v.* Verona.

Beronīcē *sim. v.* Beren-.

Beronicius, -ī (-nicus?) *martyr.* MARTYROL. Hier. 14 Kal. Nov. Beronici (*Eptern. Wissenb. al.*; Berononici *Bern.*). *Hey.*

Berosa *v.* Berosus.

Berosaba *statio militaris in Palaestina.* NOT. dign. or. 34, 5 Berosaba. 34, 18 equites Dalmatae Illyriciani Benosabae (*sic trad.*). *fort. idem opp.* 1. Bersabee; *cf. Benzinger, PW. III 309.*

Berosus, -a *cogn.* *nom. in* -os: SEN. *l. 9* CENS. 17 p. 31, 19 CORP. *l. 16.* *raro duplici* s: SCHOL. Arat. *l. 15.* 1 *scriptor Chaldaeus, sacerdos Beli* (*Βηρωσός, Βηρωσσός*), *de quo cf. Schwartz, PW. III 309 sqq.*: VITR. 9, 2, 1 Berosus, qui ab Chaldaeorum civitate sive natione progressus in Asia etiam disciplinam Chaldaicam patefecit. 9, 6, 2 Berosus in insula et civitate Coo consedit ibique aperuit disciplinam. 9, 8, 1 Chaldaeus. SEN. nat. 3, 29, 1 Berosos, qui Belum interpretatus est. PLIN. nat. 7, 123 astrologia Berosus *enituit*, cui ob divinas praedictiones Athenienses ... in gymnasio statuam inaurata lingua statuere. 7, 160. 193. 1, 7 ind. auct. TERT. apol. 19. HIER. in Dan. 5, 1 Berosum, qui Chaldaeam scripsit historiam, et Iosephum, qui Berosum sequitur. nom. hebr. 83, 11 CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 129 *sqq.* SCHOL. Arat. p. 143, 5 Berossus ... in 'procreatione'. 2 CORP. VI 25820 P. Salvius Berosos. INSCR. Muratori 1837, 8 (*Romae, christ.*) Aurelia Berosa in pace (*si re vera huc pertinet*). *cf.* Berusus. *Ihm.*

Beroth (Beeroth) *nom. oppidorum.* 1 בְּאֵרֹת, *Βηρώθ, Βηρωθά*; *cf. Benzinger, PW. III 185.* VVLG. Ios. 9, 17. 8, 25 II reg. 4, 2 I Esdr. 2, 25 II Esdr. 7, 29. ITALA Ios. 9, 17 *et* 18, 25 (Lugd.) Baeroth *et* Beeroth. HIER. sit. et nom. p. 103, 12 Beeroth sub colle Gabaon. ostenditur hodieque villa ab Aelia pergentibus Neapolim in septimo lapide. p. 105, 4. nom. hebr. p. 25, 23 Beroth putei. 2 בְּאֵרֹת, *Βηρώθ*. VVLG. deut. 10, 6. HIER. sit. et nom. p. 102, 21 Beroth ... locus in deserto .... et ostenditur usque hodie in decimo lapide urbis Petrae in montis vertice. nom. hebr. p. 21, 28 Beroth putei. 3 בֵּרֹתַי, *Βηρώθη*; *cf. Benzinger, PW. III 316.* VVLG. II reg. 8, 8 de Bete et Beroth civitatibus Adarezer. *idem* Berotha, בֵּרוֹתָה. VVLG. Ezech. 47, 16. HIER. nom. hebr. p. 57, 2 Berotha (Berota) putei eius. 4 ITALA Ios. 19, 37 Baeroth. *sed in hebraeo est* קֶדֶשׁ, LXX *Κάδες*, VVLG. Cedes. **Berothītēs,** -ae *incola*, בְּאֵרֹתִי, בֵּרֹתִי, *Βηρωθαῖος* (*Βηρωθί*). VVLG. II reg. 4, 2. 3. 5. 9 (*hic cod. Amiat.* Berothei). HIER. nom. hebr. p. 38, 26 Berothi. *Otto.*

Berotha *v.* Beroth *3.* **Berothi** *v.* Beroth.

Berothītēs *v.* Beroth. **Berozicha** *v.* Brendice.

Berq(...) *script. in amphora* CORP. XV 2734.

? **Berra** *script. in vase cretaceo* CORP. V 8115, 20.

Berravēnsis *pagus urbis Toronicae* GREG. TVR. Franc. 6, 12. *cf.* 10, 31 p. 445, 31 *in vico* Barrao. *hodie* Barrou; *cf. PW. III 316 et Holder, Altcelt. Sprachsch. s. v.* Berravus.

Berravus *v.* Berravensis. **Berregt** *v.* Berect.

Berrenianus (*Βερρενιανός*) episcopus civitatis Myrensis CONC. Ephes. I a. 431 Mansi 5, 590ᴬ.

Berressa *opp. Aethiop.* PLIN. nat. 6, 180.

Berrhoeānus, Berrhoeī *v.* Beroea. **Berria** *v.* Berius.

1. Berricē, *acc.* -ēn, *insula in mari septentr.* PLIN. nat. 4, 104 maximamque omnium Berricen, ex qua in Thylen navigetur. *Ihm.*

2. Berrice *v.* Berzeo.

Berroea *v.* Beroea. **berrola** *v.* berula. **berrus** *v.* verres.

1. Bersa *rex Gomorrhae*, בִּרְשַׁע, *Βαρσά*. VVLG. gen. 14, 2. *Otto.*

2. Bersa, -ae *opp. Armeniae secundae.* NOVELL. Iust. 31, 1, 1 Bersam.

3. ? Bersa, -ae *cogn. mul.* CORP. III 8345 c. add. p. 2328¹¹⁶ Val. Bersae ... matri. *lectio parum certa.* *Ihm.*

Bersabē, -ēs, *Βηρσάβη, locus in septentrionali parte Palaestinae; cf. Benzinger, PW. III 317.* HEGES. 3, 6, 12 ad Bersaben.

1. Bersabee *indecl. locus in meridiana parte Palaestinae*, בְּאֵר שֶׁבַע, *τὸ φρέαρ τοῦ ὅρκου vel Βηρσαβεέ*; *hodie* Bîr es-Seba'; *cf. Benzinger, PW. III 317.* VVLG. gen. 21, 14. 31 ideo vocatus est locus ille Bersabee, quia ibi uterque (*Abraham et Abimelech*) iuravit. 22, 19. 26, 33 nomen urbi impositum est Bersabee usque in praesentem diem. iud. 20, 1 de Dan usque Bersabee. *et passim.* TERT. ieiun. 9 apud Bersab⟨e⟩e Iuda⟨eae⟩. AMBR. epist. 63, 77 Bersabee quoque puteus septimi aut iuramenti latina interpretatio est. HIER. in Am. 5, 5 p. 285 victis decem tribubus urbs nomine Bersabee, quae erat in tribu Iuda illo tempore, nec capta nec destructa est. quaest. hebr. in gen. p. 33, 8 in Geraris, ubi et Bersabee usque hodie oppidum est. p. 42, 29 civitas Bersabee, hoc est puteus saturitatis. epist. 69, 6 nom. hebr. p. 3, 20. sit. et nom. p. 103, 32 Bersabee in tribu Iuda sive Symeonis. est usque hodie vicus grandis in vigesimo a Chebron miliario vergens ad austrum. ITIN. Eucher. p. 128, 13 longitudo verum terrae Iudaeae a Dan usque Bersabee praetenditur. p. 129, 9 ad Bersabe. LIB. geneal. chron. I p. 178, 372 usque Bersabee. p. 179, 373 Bersabe. GLOSS. IV 25, 22. *v. etiam* Berosaba. *Otto.*

2. Bersabee *et* **Bersabea** *v.* Bethsabee.

Bersamis (*vel* **Berzamis**) *civitas Moesiae.* RAVENN. p. 187, 16 Bersamis (Berzamis *C*). *cf. Tomaschek, PW. III 323.*

Bersasius *nom. gent.* CORP. V 3516 (*Veronae*) d. m. C. Bersasi Philocyri Crispinia Amphale mater. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 350.*

Bersegus *nom. vir.* (*iber.?*). CORP. XIII 456 (*Aquit., saec. I*) Macro Bersegi f(ilio).

bersellum *v.* volsella (-um).

Bersellum *civitas Pannoniae.* RAVENN. p. 218, 1 (Berselum *AC*). *cf. Tomaschek, PW. III 317.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bersera *opp. Syriae* TAB. Peut. 11, 1. *idem ut videtur* Byrsa RAVENN. p. 87, 8. *cf. Benzinger, PW. III 317.*

Bersimes *cogn. vir.* CORP. V 4366 (*Brixiae*) Aurelius Bersimes.

Bersovia *opp. Daciae; cf. Tomaschek, PW. III 318.* TAB. Peut. 7, 3 Bersovia. RAVENN. p. 204, 3. *cf.* TRAIAN. Prisc. gramm. II 205, 7 inde Berzobim, deinde Aizi processimus.

Bersula *fluvius in Padum influens* TAB. Peut. 3, 5.

Bersumnum *v.* Birziminium.

1. Berta *opp. ignotum, tribu Menenia.* CORP. XIII 7574 (*Aquis Mattiac.*) C. Val. C. f. Berta Menenia Crispus mil. leg. VIII Aug. (*v. adn.*).

2. Berta *regina Anglorum, ad quam data est* GREG. M. epist. 11, 35.

Bertchildis *v.* Berthichildis.

Bertecharius (Bertharius) *rex Thuringiae.* GREG. TVR. Franc. 3, 4 Berthacharius (*var.* Bertharius, Berthecharius). 3, 7 Radegundem filiam Bertecharii (*var.* Berthari). VEN. FORT. vita Radeg. 2, 3 rege Bertechario. carm. app. 3, 33 mihi Bertharius pater.

Bertechramnus (Berthechr-, Berthchr-, Berthramnus *et sim. libri*) *nom. germ.* *episcopus Burdigalensis*: GREG. TVR. Franc. 5, 18 *et saepe.* CONC. Matisc. a. 585 p. 164, 16. 172, 11. *episc. Cenomanensis*: GREG. TVR. Franc. 8, 39 *al.* CONC. Paris. a. 614 p. 191, 11 Bertegramnus. *adde* VEN. FORT. carm. 3, 17 de Bertechramno episcopo. 3, 17, 7. 3, 18. *cf.* Waldo (*diaconus*).

Bertefrida *v.* Berctefredus.

Bertegiselus *nom. germ.* CORP. XII 2654 (*Albae Helvorum, christ.*) bone męmorie Bertegiselus. *episcopus Carnotensis*: CONC. Clipp. a. 626/7 p. 201, 19 Berhtigisilus. CONC. Rem. a. 627—630 p. 203, 10 Bertegiselo.

Bertegramnus *v.* Bertechramnus.

Berteildis *nom. mul. christ. in anulo aureo Francico* CORP. XIII 10024, 312. *cf.* Berthichildis.

Berthacharius, Bertharius *v.* Bertecharius.

Berthefledis *filia Chariberthi regis Franc.* GREG. TVR. Franc. 9, 33.

Berthegundis (Berteg-) *filia Ingytrudis.* GREG. TVR. Franc. 9, 33. 10, 12.

Berthichildis *nom. mul. germ.* VEN. FORT. carm. 6, 4 de Berthichilde. 6, 4, 1 mens devota deo, Bertchilde corde coruscans. *alia* (Bertich-) INSCR. christ. Leblant. Nouveau recueil n. 74. *cf.* Berteildis.

Berthoara *filia Theudeberctbi I regis.* VEN. FORT. carm. 2, 11, 9.

Berthramnus *v.* Bertechramnus. **Bertichildis** *v.* Berthich-

Bertisindis *nom. mul. germ.* CORP. XIII 7202 (*Mogontiaci, christ.*) bone memoriae Bertisindis qui vixxit anus XX.

Bertoaldus *nom. vir. germ. ex. gr.*: CONC. Rem. a. 627—630 p. 203, 12 Bertoaldo Camaracensi *episcopo.* CONC. Cabil. a. 639—654 p. 213, 12 *episc. Lingonensis.*

Bertofredus *v.* Berctefredus.

Bertolfus *abbas Redonensis* CONC. Cabil. a. 639—654 p. 214, 4.

Bertovvinus (h)ic r(equiescit) CORP. XIII 3155 (*prope Constantiam Gall. Lugud., aetatis infimae*).

Bertula *insula prope Sardiniam sita.* TAB. Peut. 3, 5. *cf. Hülsen, PW. III 318.*

Bertunēnsis, -e. GREG. TVR. glor. mart. 62 apud Bertunensim oppidum. *nomen oppidi Germaniae* Bertunum *sumunt, hodie* Birten? *cf. PW. III 318 et* Beurtina.

Berua, -ae *opp. ignotum in laterculis* CORP. VI 3559 II 6 ⟨...us⟩ Strato Berua (*a. 168*) *et* VI 1058, 13 C. Antonius C. f. Antullus Beruae (*a. 210*). *inde fort. dicti* **Beruēnsēs,** -ium PLIN. nat. 3, 130 (*in reg. X Italiae*). *cf.* CORP. V 2071 (*Feltriae*) patrono collegiorum fab. cent. dendr. Feltriae itemque Beruens(ium). *v. Hülsen, PW. III 318.* *cf.* Beria.

Beruanī *v.* Abritani *sub* Abrittus. **Beruēnsēs** *v.* Berua.

Beruenus *nom. gent.* CORP. X 6 (*Regii Calabr.*) Ti. Beruenus Ti. f. Sabinus IIIIvir *eqs.* *cf.* Berius.

?**Beruius** Beruii f(ilius) CORP. VIII 21145 *in titulo male scripto* (*Mauret. Caesar.*). *cf.* XIV 256, 333 (*Ostiae*) Antonius Berui (?). INSCR. Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 1902 p. 8 (*Heidelberg*) Pacu. Berui *et* Secundo Berui (*in alio titulo ibid.* Respecto Beri ... Candidus Beri).

berula, -ae *f.* [*vocabulum gallicum, cf. c. hibern.* biror *cambr.* berwr '*nasturcium*'. *Th.*] MARCELL. med. 36, 51 herbam, quae in aquae iugis decursu nascitur, quam latine berulam, graece cardaminen vocant. *cf.* GLOSS. III 632, 58 sinon sive isio berrola. 595, 47 seone berola. 629, 46 sotine id est berola. 577, 23 sion laber i. berida. *cf.* laber, berla. [*francog.* berle. *M.-L.*]

Bērulfus *dux Turonum.* GREG. TVR. Franc. 5, 49 Berulfus dux (*bis*). 6, 12. 31. 8, 26. VEN. FORT. carm. 7, 15 de Berulfo comite. 7, 15, 1 Bērulfĕ.

bērullus, bērulus (Ber-) *sim. v.* beryllus (Ber-).

saltus praediaque **Berusetis** TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 6, 66. *incertum num sit nomen vici.*

Berusus (-ī) *nom. vir.* CORP. VI 27020 Supero filio ... Berusus et Victoria parentes fecerunt. *an pro* Beros-?

Berutius *v.* Berytius. **Berya** *v.* Beroea.

Beryas, -ae *Poenus quidam.* SIL. 14, 152 iussa ... Beryae. 14, 156 Beryae (*dat.*).

[**Berybraces**] *v. sub* Bebryx.

bĕryllus *et* **bērullus,** -ī *f.*, βήρυλλος. *terminatio graeca*: PROP. *l. 17.* *trad.* berullus: PLIN. nat. IVV. 5, 38 TERT. anim. 9. berulus *et* berolus: GLOSS. beryllium: AVELL. p. 755, 14. berillium: ITALA exod. 36, 20 (Monac.). beryllum: AVELL. p. 745, 21. birillo: CYPR. GALL. *l. 24.* e *correpta*: PRVD. psych. 855 VEN. FORT. carm. 8, 3, 263 Mart. 3, 468. GLOSS. IV 25, 2 genus lapidis. 488, 15 berolus genus gemmae (V 348, 41 *et* 402, 40 berulus). 211, 7 berillus (*sic codd. passim*) genus lapidis candidi (585, 42. 591, 56. *cf.* V 270, 53 berulus. IV 488, 14). 601, 1 lapis tantum ut aqua splendit (*cf.* V 347, 5. 402, 55). *cf. Blümner, PW. III 320 sq.*

MAECEN. carm. frg. 1, 2 lucentes, mea vita, nec smaragdos, beryllos ⟨ne⟩que, Flacce mi, nitentes nec percandida margarita quaero. ELEG. in Maecen. 1, 19 vincit vulgares, vincit (veluti *Birt*) beryllus (beritus *codd.*) harenas. PROP. 4, 7, 9 solitum digito beryllon (-os *N*) adederat ignis. CVRT. 9, 1, 30 baculum aureum berylli distinguebant. PLIN. nat. 1, 37, 20 de berullis (*sic Bamb.*, beryllis *dett.*). 37, 76 berulli ... India eos gignit *eqs.* (*cf.* ISID. orig. 16, 7, 5). 37, 79. 157. IVV. 5, 38 inaequales berullo (*sic P*, berillos *dett.*) Virro tenet phialas (SCHOL. fiolas ex gemmis factas). MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 7 beryllos. TERT. anim. 9 nec berullis (*sic A*) ideo aquosa materia est quod fluctuent colato nitore. CYPR. GALL. exod. 1103 birillo adnexus onychnus. SOL. 52, 61 (64). 52, 62 (65). AVIEN. orb. terr. 1204 splendente ... beryllo. 1319 HIER. epist. 64, 16 hom. Orig. in Ezech. 13 p. 999 VVLG. exod. 28, 20. 39, 13 Ezech. 28, 13 apoc. 21, 20 PRVD. psych. 855. CLAVD. 10, 90 beryllo paries et iaspide lubrica surgunt limina. AVG. doctr. christ. 2, 16, 24. c. Adim. 10 p. 134, 9 lapides pretiosos hoc est beryllos. SIDON. carm. 11, 22 AVELL. p. 755, 14 *sqq.* (*gen. fem.* 755, 20—22). PRISC. periheg. 935 quod (*Babylon*) fert berylli munus pretiosius auro, berylli lapidem liquidum glaucique coloris. VEN. FORT. carm. 8, 3, 263 radians diadema beryllis. ISID. sent. 1, 10, 15 NOT. Tir. 99, 97. CORP. XIV 2215 collarem ex gemmis beryllis. *per iocum Maecenatem compellat* EPIST. imp. Aug. Macr. sat. 2, 4, 12 vale ... iaspi figulorum, berylle Porsenae.

compositum: chrysoberyllus.

Bēryllus (Berullus), -a, Βήρυλλος, *cogn. et nom. serv.* Berull- *in titulis*: CORP. VI (*nonnulli e columbariis*) 802. 5295. 6416. 7036. 10378. 11641. 13565. 13567. 15922. 19878. 22417. 33152. 33198. 33476. XV 4229 (*a. 149*). XIV 204. X 4048. 4246. XI 5086. V 140. III 10775. XII 5760 (*at cf.* XIV 488). XIII 422 (Berulius *errore lapicidae*). II 2233. 6006 INSCR. Ephem. epigr. IX 292[k]. Berullai: *l. 64.* Verullus: *l. 54.* *huc pertinere videtur* Berulus: CORP. VI 3356 M. Aurelio Berulo frumentario leg. XIII geminae. *cf.* VIII 21145 (*v. sub* Beruius). 22645, 73 Beruli (*in vasculo*). CORP. VI 802 M. Rabutius Berullus mag. vici. 4054 M. Antonius Beryllus decurio (*e columb. Liviae*). 5295 M. Terentius Berullus (*columb.*). 7448 *libertus.* 7747 (*columb.*) Q. Septuei Berylli filii ... Q. Septueius Beryllus pater. 10378 *lib.* 11641 *lib.* 12762 P. Attius Beryllus. 14058 L. Calenus L. l. Beryllus. 14150 *lib.* 15922. 17547. 19878. 25504 L. Rubellius Beryllus patronae idem coniugi. 26877 C. Stlaccius Beryllus. 29616 *lib.* 33198 (*columb.*). 34682. 36079. XV 3962 (*in amphora*) L. Memmi Berylli. XIV 500. 1758 Q. Vetti Verulli. X 1403 a 2, 6 (*Herculanei*) M. Sittius M. l. Beryllu⟨s⟩. 2596. 3050 (*cf.* Ephem. epigr. VIII n. 420). 4048. 4246 Cn. Numidi Berulli. 7719 T. Vinius Beryllus (*et bis ibid.*). III 1939 A. Obultronius Beryllus. 10775 Flavos L. Aemili Berulli. II 6006 *lib.* *nom. singulare*: CORP. VI 6416 (*columb.*). 7036 (*columb.*). 11544. 13565. 13566 Beryllus Liviae Chloes l. 13567 (*fragm.*). 22417. 29298. 30885. 33152 (*columb.*). 33476 (*columb.*) Berulli pedisequi. XV 4229 (*a. 149*). 6226 (*in lucerna*). XIV 427. 488 (= XII 5760). IX 653. 5906 *gladiator.* XI 5086 *servus.* XII 542 *verna.* 3323 *essedarius.* XIII 422 *servus.* *mulieres*: CORP. VI 15637 Cl(audia) Berylla. V 140 Berullae l(ibertae). 3422 ⟨Vi⟩riai Sex. ⟨l.⟩ Berullai. II 2233 *cf.* 3599 INSCR. Ephem. epigr. IX 292[k]. *scriptor christianus*: HIER. chron. a. 2244 Beryllus (Berillus, Verillus *v. l.*) episcopus Arabiae Bostrenus *clarus scriptor* (PROSP. chron. I p. 437, 803). vir. ill. 66 Beryllus Arabs Bostrenus episcopus. *ibid.* dialogus Origenis et Berylli. GENNAD. dogm. 3. *cf. Jülicher, PW. III 320.* **Bēryllis,** -idis *cogn. mul.* CORP. X 6185 (*Formis*) C. Terentio Loto ... Terentia Flora filia patri suo ... fecit et Terentiae Beryllidi matri eius. *adi.* **Bērulliānus,** -a, -um. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 3, 46 *fundum* Berullianum in Placentino. *cogn.* **Bēryllianus,** -ī. CORP. graec. 3984 Αὐρ. Μαρκεῖνα Αου⟨κίῳ⟩ Σελλίῳ Σωσ⟨ί⟩μῳ Βηρυλλιανῷ.

Bērytus (-os), -ī *f. opp. Phoeniciae, gr.* Βηρυτός, *hodie* Beirût, *de quo cf. Ruggiero, diz. epigr. I 1000; Benzinger, PW. III 321 sqq.* *nom. in* -os: MELA 1, 69 PAVL. dig. *p. 1931, 8* HEGES. 4, 28 IVL. HON. rec. A 6 COSMOGR. 1, 6 *l. 84.* *acc. in* -on: SERV. Aen. 4, 670 HEGES. 1, 41 v. 87. CORP. VIII 3278 natus Berito. TAB. Peut. 10, 2 Berihto. ITIN. Anton. Aug. p. 149, 1 Berito. ITIN. Burdig. p. 583, 8 civitas Birito. RAVENN. p. 89, 10 Birithon (p. 357, 6 Piriton. Guid. p. 525, 2 Biritos. p. 524, 24 Vitiron). PATR. Nic. 4, 42 Birito. CHRON. Alex. chron. I p. 111, 200, 1 Biryto. COSMOGR. 1, 6 p. 74, 53 Biritos. y *longa*: PRISC. periheg. 853. *correpta*: AVIEN. orb.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

terr. 1070 AVSON. *l. 22.* *compendium* Ber. *in titulis* CORP. III 6041. 6627 II 39. 14384^3 (= 14164). Bery.: CORP. VI 2397, 3.

MELA 1, 69 in ora *Syriae* urbes Seleucia, Hypatos, Berytos. 5, 78 Berytus colonia, quae Felix Iulia appellatur (CORP. III 161. 165 [*a. 119/138*] col. Iul. Aug. Fel. Be⟨rytus⟩. 166. 6041. *item in nummis. cf.* HIER. chron. a. 2003 coloniae Berytum et Patras deductae). PLIN. nat. 6, 213 Berytum. TAC. hist. 2, 81 consilium de summa rerum Beryti habitum. PAVL. dig. 50, 15, 8, 3 Berytos in Phoenice iuris Italici. SCAEV. dig. 45, 1, 122, 1 (*saepius*). CHAR. gramm. I 188, 12. AVIEN. orb. terr. 1070 Berytus optima. AMM. 14, 8, 9 HIER. vir. ill. 65 COD. Theod. 8, 5, 41 *et saepe* AVELL. p. 297, 9. PRISC. perieg. 853 Bēry̆ti et moenia gratae. COD. Iust. de emend. cod. 2 Beryti legum doctorem. COD. Iust. 11, 22, 1 (*saec. V*) *tit.* de metropoli Beryto. *ibid.* metropolitano nomine ac dignitate Berytum decernimus exornandam. EXPOS. mundi 25 Berytus civitas valde deliciosa et auditoria legum habens. 31. 32 Tyrus et Berytus mimarios *mittit.* *indicatur domus in titulis*: CORP. VI 2910 domo Beryt. 2397, 3. III 6627 II 39 C. Romanius C. f. Fab(ia) Ber(yto). 14384^3. XII 3072 (*saec. II ex.*). XIII 6658. VIII 3278 (*p. 1930, 79*). 4098.

adi. **Bērytius,** -a, -um *et incolae* **Bērytiī,** -ōrum. PLIN. nat. 14, 74 Berytio *vino.* 15, 66 Coa uva et Berytia. SVET. gramm. 24 M. Valerius Probus Berytius (AVSON. 470, 20 Berytiumve Probum. HIER. chron. a. 2072 Probus Berytius). HIER. chron. a. 2161 Taurus Berytius *philosophus.* CORP. III 167 (*a. 334*) ordo Berytiorum. COD. Iust. 10, 39, 1 apud Berytios. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 920^A Berytiorum civitatis (972^C episcopus Berytius). COD. Iust. 10, 50 (49), 1 in civitate Berytorum. *nom. vir. ut videtur,* **Berutius** CORP. IV suppl. 4862 (*graphio scr.*) Berutius felator. *adi.* **Bērytēnsis,** -e *et incolae* **Bērytēnsēs** (-tienses), -ium. VLP. dig. 50, 15, 1, 1 Berytensis colonia ... Augusti beneficiis gratiosa. TERT. anim. 46 Hermippus Berytensis. AVELL. p. 442, 1 Eustathio Berytensi. PATR. Nic. 2, 48 Gregorius Beritensis. CORP. X 1634 (*Puteolis, a. 116*) cultores Iovis Heliopolitani Berytenses qui Puteolis consistunt. INST. Iust. tit. Berytensium inclitae civitatis. DIG. de conc. dig. 2, 7 in Berytiensium pulcherrima civitate (2, 9. 2, 10). COD. Iust. 1, 17, 2, 9 in Berytiensium splendidissima civitate. *ibid.* apud Berytienses.

Berzamis *v.* Bersamis. **Berzamma** *v.* Birsama.

Berzellai *nom. vir. hebr.* בַּרְזִלַּי. VVLG. II reg. 17, 27 Berzellai Galaadites de Rogelim. 19, 31. 32. 33. 34. 39. III reg. 2, 7 HIER. epist. 105, 3. nom. hebr. 38, 6 Berzellai ferrum meum. 147, 5 Rogelim, unde fuit Berzellai Galaadites amicus David. VVLG. II reg. 21, 8 quos genuerat Hadrieli filio Berzellai. VVLG. I Esdr. 2, 61 II Esdr. 7, 63.

Berzeo *opp. Numidiae; cf. Dessau, PW. III 323.* TAB. Peut. 2, 5 Berzeo. *idem fort.* Berrice RAVENN. p. 149, 9. *Ihm.*

Berzobis *v.* Bersovia.

1. bēs (bēssis), bē(s)sis *m.* [*cf. esse videtur c.* bi- *et c.* semis, as. *Th.*]. VARRO ling. 5, 172 reliqua ... ab deminutione *dicuntur* et ea quae deminuuntur ita sunt, ut extremas syllabas habeant, ut deunx dempta uncia, ... bes, ..., dempto (*sc. ab asse*) triente. PAVL. FEST. p. 33 besem appellatum esse, quod bis triens sit (LIB. de asse 2), quamvis dura compositio fiat besis ex triente. *de formis*: VARRO ling. 5, 172 bes, ut olim des (LIB. de asse 2). LIB. de asse 2 *bessis* ... potius dicendum est, quam aut bes aut des (8, 14. 16). PRISC. fig. num. gramm. III 408, 25. 416, 20 PLIN. med. praef. p. 8, 6 COD. Theod. 9, 42, 8, 1. besibus CIC. Att. 4, 15, 7 *cod. M.* besem VITR. 3, 1, 6 *codd. HS.* PAVL. FEST. p. 33. 363. beses PLIN. nat. 18, 102 *plerique codd.* (bessem *Sillig*). besem MART. 11, 36, 7 *codd. praeter* C^A. bese CORP. XII 1657. bissem MANIL. 3, 571 *codd. nonnulli,* VITR. 3, 1, 6 *S c* VICTOR. metrol. p. 87 METROL. p. 132, 2 CYPR. GALL. deut. 93 QVEROL. p. 59, 17 MART. CAP. 6, 595 *β.* 8, 865 *β* SCHOL. Arat. lat. rec. interp. p. 290, 5. 7 ALBIN. gramm. VII 298, 12. bissis PRISC. fig. num. gramm. III 408, 25 *RVA.* bisse LEX Burg. Rom. 10, 2. vessem GLOSS. II 381, 41 *cf.* ALBIN. gramm. VII 298, 12 bes ... per b scribendum est (CASSIOD. gramm. VII 177, 2). METROL. p. 130, 20 *traditur* vem. *de prosodia*: CASSIOD. gramm. VII 177, 1 bes longam ... nomen monosyllabum repperi. *mire* GLOSS. II 278, 1 bes ... indeclinabile quidem est, sed antiqui et bessis et bessem dicunt, *nam numquam non declinatur, nisi cum* alter *voce coniunctum, qua cum voce terminum efficit, ut* VITR. 3, 1, 6 bes alterum, quem ἐπιδίμοιρον vocitant (*male et contra codd. Rose* bessem, *cf.* FEST. p. 363 cum lignum bes alterum dicimus, id est pedem et besem latitudinis habens; *fort. scrib.* besalterum).

significat octo partes rei cuiuslibet in partes duodecim divisae, minus accurate etiam duas sive quattuor partium trium sive sex: LIB. de asse 2 (SCHOL. Arat. rec. interp. p. 290, 7 PORPH. Hor. epod. 1, 1 [*?*]). *definitur additione, deminutione, multiplicatione, divisione*: *saepe cum genetivo rei, sed cf. p. 1932, 25.* *octo duodecimae*: VARRO ling. 5, 172 *v. supra l. 48.* MAECIAN. distrib. 11 si septunci applicueris unciam, vel semissi sextantem, vel quincunci quadrantem, vel trienti tantundem, facies bessem, id est duodecimas octo. 19 in besse sunt unciae octo (PRISC. fig. num. gramm. III 408, 25 METROL. p. 127, 17. 130, 20 GLOSS. II 381, 41 *al.* *falso* PAVL. FEST. p. 33 besis novem sunt unciae), sextantes quattuor, quadrantes duo et sextans, trientes duo (PAVL. FEST. p. 33) ... deest assi triens (AVSON. 347, 15. 368, 22 CARM. de pond. 50). LIB. de asse 2 *assis* altera *pars est* bessis, altera triens. 14 sublata uncia de dodrante remanet bessis. VICTOR. metrol. p. 87 si *de asse* IV *partes* tollere velis, VIII reliquas bissem ... nominabis. *per notas* S = *scriptum in titulis* LEX par. fac. Put. (Corp. X 1781) 1, 15 CORP. XIII 10008, 59. 62 (*?*). *cf.* MAECIAN. distrib. 11 nota bessis S =. *quattuor sextae*: VITR. 3, 1, 6 is numerus (*sex*) habet partitiones ... bessem, quem δίμοιρον *mathematici* dicunt, quattuor. *ibid.* cum ad superlationem crescat *numerus sex* ... decussi facto bes alterum, quem ἐπιδίμοιρον vocitant, *partitionem habet.*

de ponderibus et mensuris umidi siccique: CELS. 5, 19 p. 175 aeruginis rasae p. bessem. SCRIB. LARG. 126 ervi moliti sextarii bes. 157 magmatis pondo bessem. 206 resinae colophoniae pondo IV vel dua et bessem. 245. 257. 258. 265. 268. PLIN. nat. 18, 102 Graeci in binos semodios farinae satis esse bessem (*Sillig,* beses *plerique codd.*) fermenti constituere. FRONTIN. aq. 26 uncia *modulus* ... capit plus, quam ⟨quinaria⟩ ... scripulis tribus et besse scripuli. 32 diametro ... centenariae adiciunt digiti bessem et semunciam. 38. PLIN. med. praef p. 8 bessis sextarii salis marini in quattuor sextarios aquae coniectus (PLIN. nat. 31, 67 *de eadem re* octoni cyathi). *similiter intellegendum* MART. 11, 36, 7 quincunces et sex cyathos besemque (*sc. sextarii i. octo cyathos cf.* CARM. de pond. 80) bibamus. CORP. XIII 10008, 59 p(ondo) II S =. *fort.* 10008, 62 p(ondo) VII S =. *de pecunia*: *cf. p. 1931, 48 sqq. raro cum genetivo nummi, ut* QVEROL. p. 59, 17 solidi unius bissem ... consequetur. *saepe de possessionis quolibet genere inprimis apud ICTOS.* VLP. dig. 28, 5, 51 (50), 2 habent *hereditatis* ... partes propria nomina ab uncia usque ad assem ... sextans, quadrans, triens ... bes. 5, 4, 1, 4 *de hereditate*: sic fieri ut a singulis (*coherede et extraneo*) sextantem consequar (*sc. ad trientem*) et habebo bessem (28, 5, 9, 15. 28, 5, 13, 4 hereditatis ... bessem. IVLIAN. Vlp. dig. 38, 4, 1, 8 LEX Burg. Rom. 10, 5). PAPIN. Vlp. dig. 17, 1, 12, 8 pretii bessem exsolverat. IVLIAN. dig. 21, 2, 39, 2 si a me fundum emeris, a Titio bessem *eqs.* MARCELL. dig. 30, 123 praef. *duobus filiis* bessis bonorum possessio competit (COD. Iust. 6, 56, 7, 1). COD. Theod. 9, 42, 8, 1 bessis patrimonii vindicetur. COD. Iust. 4, 32, 26, 2 usque ad bessem centesimae suam stipulationem moderari. 8, 53, 35, 4. CYPR. GALL. deut. 93 pignora (*i. infantes*) contemptae *matris* bissem ... tenebunt omnibus ex rebus. *nota formulas*: CIC. ad Q. fr. 2, 14, 4 faenus fuit bessibus ex triente (Att. 4, 15, 7). PLIN. epist. 7, 24, 2 reliquit heredes, ex besse nepotem, ex tertia parte neptem (CORP. XI 213. IVLIAN. dig. 28, 2, 13 praef. ex besse heres esto. TRYPH. dig. 28, 2, 28, 4 VLP. dig. 28, 5, 9, 15 CELS. dig. 28, 5, 60 [59], 6 *al. opp.* ex tertia parte, ex reliqua parte, ex uncia, ex triente *sim.*). PROC. dig. 17, 2, 76 socius ... ex besse. LEX Burg. Rom. 10, 2 in bisse maternae portionis *succedere.* 22, 9 in bisse ... succedere. *de tempore*: MANIL. 3, 571 bis ... novem *annos,* Nemeaee, dabis bessemque sub illis (*i.* $18^2/_3$). MART. CAP. 6, 595 duodecim aequinoctiales horas et alterius bessem (*cf.* PLIN. nat. 2, 186 XII horas aequinoctialis et octo partis unius horae). 8, 865 diebus viginti septem et besse. SCHOL. Arat. rec. interp. p. 290, 5 senis horis ac bisse unius horae. *cf.* COMPVT. Carth. 2, 2 partiris *dies centum tres* sexagisimam, habes as bes sicilicus duae saelae de scripulu trien semuncia si⟨ci⟩licus *eqs. similia* 1, 6. *de mensuris longitudinis et latitudinis*: FEST. p. 363 lignum bes alterum ... id est pedem et besem latitudinis habens. COLVM. 5, 1, 11 partes duae tertiae *iugeri habent* pedes decem novem millia et ducentos, hoc est bes, in quo sunt scripula CXCII (LIB. de asse 16). LEX par. fac. Put. (Corp. X 1781) 1, 17 mutulos robustos II crassos S =, altos p(edem) I. CORP. XII 1657 cum bese vineae arep(ennis). *Bannier.*

2. bes *v.* bis *init.*

P. **Bes(..o)** Bitali CORP. VI 4532 (*e columb.*). *an* Ves ...*?*

Besa *cogn. vir.* CORP. VI 24398 Cn. Pollius Besa. *cf.* Besas.

Besacius *nom. gent.* CORP. VI 33218^a (*e columb.*) d. m. C. Besacius Germanus Maximae coiugi b. m. fec(it). *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 366 adn. et* Besius. *Ihm.*

Besadines *v.* Baes-.

Besai *nom. hebr.* 1 בֵּצָי, Βασσοῦ, Βεσεί (Βασί), Βησί: VVLG. I Esdr. 2, 17 II Esdr. 7, 23. 10, 18. 2 בֵּסַי, Βησί (Βησεί, Βαισεί), Βασί: VVLG. II Esdr. 7, 52. I Esdr. 2, 49 Besee. *Otto.*

bēsālis *v.* bessalis. **Besamnis** *v.* Abaesamis.

Besantio *v.* Vesontio. **Besara** *v.* Baeterrae.

Besaro *civitas stipendiaria Baeticae* PLIN. nat. 3, 15. *v. Hübner, PW. III 324.*

Besās, -ae (Βησᾶς, Βήσας). 1 *numen Aegyptiorum, de quo cf. Sethe, PW. III 324 sqq.* AMM. 19, 12, 3 hic (*Abydi in Thebaide*) Besae dei localiter appellati oraculum quondam futura pandebat. 2 *nom. vir.* *interfector Darii*: IVL. VAL. 2, 31 nomen alteri Besas erat. 2, 37 Besas. *ibid.* insidiis Besae. *cf.* 3. Bessus. *protector*: PAPYR. Rainer, Wessely, Schrifttafeln p. 9 n. 21 (*saec. IV*) Besas. *cf.* Besa.

Besbicus (-os), -ī (Βέσβικος) *insula in Propontide, hodie* Katolimeno (*cf. Ruge, PW. III 326*). PLIN. nat. 2, 204 Besbicum. 5, 151

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Besbicos. AMM. 22, 8, 6 Besbicus. DIOSC. 5, 145 in isola nomine Becnicon.

Besbius *v.* Vesuvius. **Bescera** *v.* Vesceritanus.

Besecath *nom. loci in tribu Manasse,* בֶּצְקַת, *Βασουρώθ.* VVLG. IV reg. 22, 1 de Besecath. HIER. nom. hebr. 45, 5 Basecath adipem. 107, 16 Bazechath urbs antiqua Iudaeae.

Besee *v.* Besai.

Beselam *nom. vir. hebr.* בִּשְׁלָם. VVLG. I Esdr. 4, 7 in diebus Artaxerxis scripsit Beselam. *idem* Balsamus VVLG. III Esdr. 2, 16.

Beseleēl *nom. vir. hebr.* בְּצַלְאֵל, *Βεσελεήλ.* **1** *filius Vri et Mariae sororis Moysis*: VVLG. exod. 31, 2. 35, 30. 36, 1. 37, 1. 38, 22 I par. 2, 20 II par. 1, 5. HIER. nom. hebr. 12, 16 Beselehel in umbra dei. VINCENT. LER. 22, 27 p. 33. EVSTATH. Bas. hex. 1, 5 p. 873[B] Beselehel. CYPR. GALL. exod. 1128 Bĕsēlo. **2** *filius Phahath Moab*: VVLG. I Esdr. 10, 30. *cf.* Cabseel.

Beseli *v.* Beelphegor.

Besēlus *v.* Beseleel. **Besia** *v.* Besius.

Besidiae *opp. Bruttiorum.* LIV. 30, 19, 10. *cf. Hülsen, PW. III 327.*

Besidiānus *cogn. vir.* CORP. VI 10214 M. Quintilius Besidianus. *cf.* Besius.

Besilus *fluv. Baeticae.* AVIEN. ora 320.

Besimoth *v.* Bethsimoth.

Besinum *opp. Aquitaniae.* TAB. Peut. 2, 1 Besino. *cf.* ITIN. Anton. Aug. p. 463, 1 Belsino *et* ITIN. Burdig. p. 550, 7 mutatio Vanesia. *v. PW. III 327.*

Besippo *v.* Baesippo.

Besis *cogn. mul.* CORP. VI 19314 Fabia (mulieris) l(iberta) Besis.

Besius, -a *nom. gent. cf. W. Schulze, Eigennamen p. 133. 366.* CORP. VIII 9990 P. Besio P. f. Quir. Betuíniano C. Mario Memmió Sabino praef. coh. I Raetorum ... procuratori imp. Caes. Nervae Traiani (*Henze, PW. III 327*). CORP. VI 1489 Besia C. f. Sabina. 10350, 6 Besiae Iucundae P. l. (*aet. Vespas.*). 13568 A. Besio Crescenti. 13569 Besiae Euterpeni. INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 153 (*Brundisii*) Besia Rodini Besi liberta. CORP. XIII 1688 L. Besio Superiori Viromand(uo) ⟨eq.⟩ R(omano). *cf.* MARTYROL. Hier. 16 Kal. Oct. *cf.* Besacius, Besidianus, Bessius.

Besloth (-luth) *nom. vir. hebr.* בַּצְלִית *et* בַּצְלוּת, *Βασαλώθ.* VVLG. I Esdr. 2, 52 filii Besluth. II 7, 54 Besloth. *v. etiam* Phasalon.

Besodia *nom. vir. hebr.* בְּסוֹדְיָה, *Βασωδία.* VVLG. II Esdr. 3, 6 Mosollam filius Besodia.

Besonius, -a *nom. gent.* CORP. VI 36069 ⟨. . .⟩ Peregrinus et Vlpia Primula parentes Besoniae Alex⟨andriae⟩. *an pro* Veson-*?*

[**Besoniānus**] *lectio inc.* CORP. VI 4082.

Besontio *v.* Vesontio.

Besor *fluvius Palaestinae,* בְּשׂוֹר, *Βοσόρ.* VVLG. I reg. 30, 9 venerunt usque ad torrentem Besor. 30, 10. 21. HIER. nom. hebr. 107, 1 Besor torrens.

1. Bessa *v.* 2. Bessus *et* Bessi.

2. Bessa, *acc.* -ān *f. opp. Locrorum, Βῆσσα (cf. Oberhummer, PW. III 328).* SEN. Tro. 848 Bessan et Scarphen.

3. Bessa, *acc.* -am *dux ex Gothorum gente aet. Iustiniani; cf. Hartmann, PW. III 328 (s. v.* Bessas*).* IORD. Get. 265 nostri temporis Bessa patricius. MARCELL. auct. chron. II p. 106, 540, 6 Bessa patricius (p. 107, 542, 3). p. 107, 545, 3 Bessam..

? **4. Bessa,** -ae *nom. oppidi, ubi datum est edictum a. 340* COD. Theod. 12, 1, 30 (= COD. Iust. 10, 32, 21) Bessae (Edessae *Seeck*). *cf.* COD. Iust. 3, 39, 3 (*a. 330*) Bessi (*?*). *idem* Bessapara, *ut putat Oberhummer, PW. III 328.* *Ihm.*

Bessaida *v.* Bethsaida.

bēssālis (bēsālis), -e [*a* bes. *Th.*]. *libri boni ubique fere formam* besalis *exhibent. octo duodecimas sive duas tertias efficiens*: VITR. 5, 10, 2 laterculis besalibus (bessalibus *edd., item* 7, 4, 2). PETRON. 58 curabo, longe tibi sit comula ista besalis. MART. 8, 71, 7 besalem ad scutulam *argenti* sexto pervenimus anno. PORPH. Hor. epod. 1, 1 *versus alternos in epodis* merito besales (besules *codd.,* bessal- *edd.*) clausulas appellant. *subst.*: CHAR. gramm. I 33, 26 neutra semper pluralia . . . besalia (*exempla desunt*). *graecolatinum βήσαλον* GLOSS. II 257, 22 later coctus. 257, 23 *βήσαλα* latercula. III 190, 33 laterculi, *sim. cf. Ihm, Pelagon. ad 398; Heraeus, die Sprache des Petronius p. 47.* *Bannier.*

Bessapara *mansio Thraciae; cf. Oberhummer, PW. III 328.* ITIN. Anton. Aug. p. 136, 3 Bessapara. ITIN. Burdig. 568, 2 mansio Basapare. *cf.* 4. Bessa.

bessēnus *v.* bis.

Bessī, -ōrum (*Βησσοί, Βέσσοι*) *gens Thraciae, de qua cf. Oberhummer, PW. III 329 sqq.* ISID. orig. 9, 2, 91 Bessi barbari fuerunt, qui a multitudine boum sic vocati creduntur. GLOSS. IV 585, 49 Bessi homines in Thracia belligeratores (*sim.* 211, 18). Besseis: *p. 1934, 4.* Vessus: CORP. XIV 234. X 3600. Besus: CORP. VI 2699. III 6109. 7291 (= 558). *compendia in titulis*: Bess.: CORP. VI 3145. 9709. X 3555. 3602. 3660 INSCR. Ephem. epigr. VIII 444 CORP. XI 82. III 557 CONST. veter. *p. 1934, 37. 45.* Bes.: CORP. VI 3139. X 3656. 3664. XI 58.

LIV. 39, 53, 12 (*ad a. 183 a. Chr.*) mediam in Thraciam exercitum in Odrysos et Dentheletos et Bessos duxit *Philippus.* CORP. III 14203[28] M. Minucium Q. f. Rufum imperatorem Galleis Scordisteis et Besseis (*cos. a. u. c. 644, triumphavit a. 648*). EVTR. 6, 10 (*ad a. 72 a. Chr.*) Lucullus ... Bessis primus Romanorum intulit bellum atque eos ingenti proelio in Haemo superavit. oppidum Vscudamam, quod Bessi habitabant, ... vicit (RVF. FEST. 9, 2 M. Lucullus per Thracias cum Bessis primus conflixit. AMM. 27, 4, 11 Lucullus . . . cum durissima gente Bessorum conflixit omnium primus. HIER. chron. a. 1946 OROS. hist. 6, 3, 4 CHRON. Gall. chron. I p. 638, 257 IORD. Rom. 221). CIC. Pis. 84 cum ... tibi magna praesidia et auxilia a Bessis peditum equitumque polliceretur. OV. trist. 3, 10, 5 Bessique Getaeque (4, 1, 67). PLIN. nat. 4, 40 Bessorumque multa nomina ad Mestum amnem (SOL. 10, 6 Strymonem accolunt ... Denseletae, Bessorum quoque multa nomina ad usque Mestum amnem. *inde* MART. CAP. 6, 656). VAL. FL. 2, 231 immanes quos sternere Bessi nec Geticae potuere manus. SVET. Aug. 3 Bessis ac Thracibus magno proelio fusis (*a. 60 a. Chr.*). [CAPITOL. Aur. 22, 1 *e coni. Müllenhoffii.*] VEG. mil. 2, 11 cunicularios ..., qui ad morem Bessorum ducto sub terris cuniculo ... inprovisi emergerent ad urbes hostium capiendas. 4, 24 ad speciem metallorum, in quibus auri argentique venas Bessorum rimatur industria (*cf. l. 28 sqq.*). HIER. epist. 60, 4 Bessorum feritas. CLAVD. 26, 179. PAVL. NOL. carm. 17, 206 sua Bessi nive duriores. IORD. Get. 75 lingua Bessorum Hister vocatur. CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 988[E] LIB. gener. chron. I p. 107, 197, 51 CHRON. Alex. chron. I p. 107, 167, 51 COSMOGR. 1, 13. CORP. V 6733 (*christ., Vercellis*) Bessorum in partibus ortus. *sing. collective*: LVCAN. 5, 441 orbita migrantis scindit Maeotida Bessi. PANEG. 12, 28 p. 296, 15 aurum quod de montium venis aut fluminum glareis quaesitor Bessus aut scrutator Gallaicus eruisset. CLAVD. 17, 41 venas rimata sequaces abdita pallentis fodit sollertia Bessi. PAVL. NOL. carm. 17, 214 nunc magis dives pretio laboris Bessus exultat. *cf.* VEG. mil. *l. 20 sq.*

in exercitu Romanorum: *cf.* CAES. civ. 3, 4, 6 huc Dardanos, Bessos partim mercennarios, partim imperio aut gratia comparatos, item Macedones ... adiecerat (*a. 43*). CONST. veteran. 33 (22) p. 865 (*a. 105*) cohors II Flavia Bessorum (*errore ibid. intus* Bissorum). 46 (33) p. 1977 (*a. 129*) cohors II Flav(ia) Bessor(um). *ibid.* Fl. Bess. (*cf. Cichorius, PW. IV 254*). CORP. III 14214[26] (*a. 140*) c(ives) R(omani) et Bessi consistentes vico Vlmeto. *sing. numero passim domus indicatur in titulis, praesertim militum classiariorum* (*alia exempla supra notata sunt*): CONST. veteran. 1 p. 844. 1058 (*a. 52*) gregali Spartico Diuzeni f. Dipscurto Besso. 13 (11) p. 854 (*a. 80*) ex peditibus Soioni Muscelli f. Besso. 30 (20) p. 1970 (*a. 99*) gregali Metico Solae f. Besso. 108 p. 2328[69] (*a. 138*) ex pedite Clagissae Clagissae f. Bess(o) et Spor. f. et Derzizeno f. et Eptacento f(ilio) et Zinae f(iliae) et Eptaperi f(iliae) eius. 67 p. 1898 (*a. 158*) ex gregale Heptapori Isi f. Besso. CORP. VI 2486 nat(ione) Bessus. 3097. 3103. 3107. 3128. 3141. 3142. 3163. 3177. 3205. 3303. 3447. 9719. 32768. 33040. XIV 236. 240. X 1080. 1754 nat(ione) Bessus natus reg(ione) Serdica vico Magari. 3370. 3374 *et passim.* INSCR. Ephem. epigr. VIII 709 (*cf.* 710) CORP. XI 47. 103 na(tione) ⟨B⟩essu(s). 3533. 3535. III 104. 4378 domo Bessus. XIII 7585 Dolanus Esbení f. Bessus eq. ex coh. IIII Thracum. INSCR. Rhen. Bramb. 344 Longinus Biarta Bisae f. Bessus eq. alae Sulp. CORP. II 1739 (*gladiator*). 2984 Iulius Longinus Doles Biticenti f. Bessus. *adde* CORP. III 5796 Plutoni et Proserpinae Flavia Veneria Bessa ex visu aedem d. s. p. v. s. l. m.

cogn. **Bessus,** -a *v. suo loco* (*n.* 2). *adi.* **Bessus,** -a, -um. *plur. pro sing.*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 37 linguas ... Syriacas et Aegyptiacas et Bessas. *cf.* EDICT. imp. Diocl. 19, 50 *σινγιλίων Φρυγιανὸς ἤτοι Βέσσος.* *adi.* **Bessicus,** -a, -um. CIC. Pis. 84 Rabocentum Bessicae gentis principem. IORD. Rom. 335 Leo Bessica ortus progenie. *regio* **Bessica,** -ae *f.* PLIN. nat. 6, 217 Bessicam, Thraciam.

Bessia *v.* Bessius.

Bessinus, -ī *rex Thuringiae.* VEN. FORT. vita Radeg. 2, 3 Radegundis ... avo rege Bessino.

Bessio *legitur in tegula legionis VII Claudiae* CORP. III 8275, 5. *cf.* Bessius.

bēssis *v.* bes.

Bessius, -a *nom. gent.; cf.* Besius. CORP. VI 34683 M. Bessi M. l. Fausti, M. Bessi M. l. Hilari. VIII 16374 Bessia C. f. Quir. Facchilla. Bessio *cuidam datum est edictum a. 291* COD. Iust. 4, 1, 6. *cf.* MARTYROL. Hier. 16 Kal. Aug. *cf.* Bessio.

Besso, -onis *nom. vir.* CHRON. Caesaraug. chron. II p. 223, 531 a Franco nomine Bessone (*var.* Besone).

Bessuca *nom. mul.* (*vir.?*). CORP. II 3097 (*periit*) C(ornelia?) Bessuca pro filio v. l. r. m.

Bessula *nom. vir.* INSCR. Rhen. Bramb. 320 (*Col. Agripp.*) Apolloniae Victorinae Bessula ⟨. . .⟩ Valgasmeieri dec. alae fide vindicis coniugi. CONC. Ephes. I a. 431 Mansi 5, 617[A] Bessula diaconus ecclesiae Carthaginiensis. *idem* CAPREOL. epist. 1, 1 p. 845[c] filium meum Besulam diaconum (*Βεσούλαν*).

bessus, -ūs [*vocabulum gallicum esse videtur; cf. hibern.* bēs *'mos'. Th.*]. VIRG. gramm. epit. 14 p. 85, 18 (*v.* bestia *p. 1935, 21*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1. Bessus *v.* Bessi.

2. Bessus, -a *cogn., a gente Bessorum deriv.?* CORP. III 8312 (*Dalmat.*) Ae(lius) Bessus et Ael(ia) Vrsa. *nomen sing.*: CORP. III 13853 (= 12783, *Dalmat.*) d. m. s. Terenti . . . et Vendoni coniugi aeius vive Bessus par(entibus) . . . et sibi . . . pos(uit). VII 1336, 145 (*vasc.*) Bessus f(ecit). CORP. III 1438 (*Dac.*) Iulia Bessa. 5567 (*a. 182*) Bessa Iuvenis f. 13751ª (*Moes. inf.*) Val(eria) Bessa filia. XII 3667 (*Nemausi*) d. m. Iuliae Bessae. *cf.* VI 31893ᵉ Constantius filius Bessae.

3. Bessus, -ī (Βῆσσος) *dux Bactrianorum, interfector Darii; cf.* Besas. *Kaerst, PW. III 331.* CVRT. 5, 8, 4 Bessus . . . Bactrianae regionis praefectus. 5, 11, 7 Bessus . . . Graeci sermonis ignarus. 6, 3, 9 parricida Bessus. *et passim.* IVST. 12, 5, 10 unus ex amicis Darei Bessus . . ., qui regem . . . interfecerat. *forma* Besus: ITIN. Alex. 30 *seqq.* EPIT. Alex. 3. 5.

besta *v.* bestia. **bestea, -us** *v.* bestia, -ius.

bestia, -ae *f.* [*orig. inc.; cf. esse c. lituan.* dvėsti *'spirare' lett.* dwēsele *'anima' censet Meyer-Lübke, Zs. f. vergl. Sprachforsch. 28 (1887) p. 172 sq., sed dubitat idem Zs. f. celt. Philologie I 1897 p. 474 sq. Th.*]. ISID. orig. 12, 2, 1 bestiae . . . dictae a vi, qua saeviunt. diff. 1, 248 bestiae . . . a vastando dictae. VIRG. gramm. epit. 14 p. 85, 18 bestia dicitur de bessu, hoc est more feritatis. *inde ab* ENNIO *et* PLAVTO. *vox rara apud poetas: saepius unus usurpat* PLAVT.; *singulis fere locis habent* ENN., NOVIVS, CATVLL., PHAEDR., CYPR. GALL., SER. SAMM., PRVD., CLAVD., PAVL. PETRIC. *reliqui vitant, item ex scriptoribus* CAES. SEN. rhet. TAC. b e s t e a *saepius traditur*: CYPR. Demetr. 9 (besteis *cod. S*) testim. 3, 59 (*cod. W*) PRISCILL. tract. 1 p. 10, 5 (*ceterum passim* bestia) ITALA apoc. 6, 8 VVLG. apoc. 6, 8 (*Amiat.*) ENNOD. opusc. 1, 47 (*cod. Bruxell.*) DIDASC. apost. 18, 16. 19, 31. 33. 20, 1 GREG. TVR. curs. stell. 2. *cf. etiam* bestius. v e s t e a e: GLOSS. III 84, 46 (*cf.* IV 401, 10 v e s t i a e. ASCON. in tog. cand. p. 88 *trad.* uertias. PAVL. FEST. p. 90 vespae. *cf. etiam* ISID. *supra l. 20*). b i s t e i s: GREG. TVR. Franc. 1, 27. b i s t i a r u m: GREG. TVR. curs. stell. 5. *formam volgarem* b e s t a *qui sumunt, afferunt* ARNOB. nat. 4, 21 bestarum *cod. P.* APVL. met. 10, 34 bestis (*i.* bestiis) *cod. F.* GLOSS. V 443, 52 besta (*at* bestia *cod. a*). *cf.* bestula *ap.* VEN. FORT. (*v. s.* bestiola). [*cf. francog.* bête. *M.-L.*]

p r o p r i e: *generatim de animante quovis muto, tum speciatim de f e r i s n o x i i s q u e (sic iam apud priscos auctores), maxime terrestribus, rarius aquatilibus et volatilibus*: AVG. gen. ad litt. imperf. 15 p. 496, 21 cum . . . in latina lingua nomine bestiarum o m n e i r r a t i o n a l e a n i m a l generaliter significetur, hic tamen distinguendae sunt species, ut quadrupedes accipiamus omnia iumenta, serpentes omnia repentia, b e s t i a s v e l f e r a s omnia quadrupedia indomita, pecora vero quadrupedia, quae non operando adiuvant, sed dant aliquem fructum pascentibus. gen. ad litt. 3, 11 p. 75, 8 quia saepe nomine pecorum vel nomine bestiarum animalia omnia rationis expertia solent intellegi, merito quaeritur, quas nunc proprie bestias et quae pecora dicat. et repentia quidem sive reptilia terrena non est dubitandum quod omnes serpentes intellegi voluit, quamquam et bestiae dici possint; . . . leonibus et pardis et tigridibus et lupis et vulpibus, canibus etiam et simiis atque id genus ceteris usitate convenit vocabulum bestiarum. VLP. dig. 3, 1, 1, 6 bestias . . . accipere debemus ex feritate magis, quam ex animalis genere (*cf.* 9, 1, 10 propter naturalem feritatem). GAIVS dig. 9, 2, 2, 2 bestiae in eo numero non sunt, veluti ursi leones pantherae. elefanti autem et cameli quasi mixti sunt, nam et iumentorum operam praestant et natura earum fera est (*cf.* inst. 2, 16 VLP. reg. 19, 1). ISID. orig. 12, 2, 1 bestiarum vocabulum proprie convenit leonibus, pardis et lupis, tigribus et vulpibus, canibus et simiis, ac ceteris, quae ore vel unguibus saeviunt, exceptis serpentibus (*cf.* diff. 1, 248. DIFF. ed. Beck p. 57, 15 ferae sunt silvestres, bestiae etiam serpentes. *v.* belua). GLOSS. θηρίον *et plur.* θηρία *passim* (II 328, 28 θηρίον haec bestia, haec fera). IV 600, 34 belua (401, 10 vestiae balbe. 592, 1). CIC. nat. deor. 1, 103 bestiarum . . . terrenae sunt aliae, partim aquatiles, aliae quasi ancipites in utraque sede viventes; sunt quaedam etiam, quae igne nasci putentur appareantque in ardentibus fornacibus volitantes. 2, 151 vescimur bestiis et terrenis et aquatilibus et volantibus. Tusc. 5, 38 alias bestias nantis aquarum incolas esse voluit, alias volucres caelo frui libero, serpentis quasdam, quasdam esse gradientis. Lael. 81 quod si hoc apparet in bestiis, volucribus, nantibus, agrestibus, cicuribus, feris (*opp.* homo. *cf.* nat. deor. 2, 99).

GLOSS. III 457, 16 m u t a b e s t i a ζῶον ἄλογον (*cf.* 506, 5). CIC. fin. 1, 71 si infantes pueri, mutae etiam bestiae paene loquuntur (*cf.* div. 1, 84 FILASTR. 88, 7. *cf.* CIC. rep. 3, 19 mutis beluis, *syn.* bestia, animal). LIV. 7, 4, 6 ne mutas quidem bestias minus alere et fovere. 25, 13, 7. PETRON. 56 mutae bestiae laboriosissimae boves et oves. EVSTATH. Bas. hex. 6, 6. RHET. Her. 2, 19, 29 cum in bestiis nullam neque bonam neque malam rationem videamus. CIC. Tusc. 1, 80 *bestiarum* animi sunt rationis expertes. fin. 2, 45 nat. deor. 3, 66. 133. HIER. hom. Orig. in Luc. 22 p. 317—318 irrationabilia iumenta et bestiae. AVG. civ. 12, 23 rationalis voluntatis expertes bestiae. PS. RVFIN. in psalm. 42, 5. *opp. vel iuxta ponitur* h o m o: CIC. inv. 1, 2 cum in agris homines . . . bestiarum modo vagabantur. 1, 5 ac mihi quidem videntur homines . . . hac re maxime bestiis praestare quod loqui possunt (*iter. ibid.*) 1, 34 mortalium pars in hominum, pars in bestiarum numero numerantur. de orat. 1, 33. Verr. 6, 171 si non ad homines, verum ad bestias haec conqueri ac deplorare vellem. leg. agr. 2, 9 *libertatem* non solum ab hominibus, verum etiam a bestiis expeti atque omnibus rebus anteponi videtis. nat. deor. 2, 31 cum homines bestiaeque hoc calore teneantur et propterea moveantur et sentiant. 2, 145 omnis . . . sensus hominum multo antecellit sensibus bestiarum (*cf.* off. 1, 107 nat. deor. frg. 4). Tusc. 1, 21 neque in homine inesse animum vel animam nec in bestia. fin. 5, 25 nihil . . . prohibet quaedam esse et inter se animalibus reliquis et cum bestiis homini communia (*cf.* 3, 67 Tusc. 1, 56). off. 2, 14 (*syn.* belua). 2, 15 quibus rebus exculta hominum vita distat a victu et cultu bestiarum. *et passim in scriptis philos.* VITR. 7, 5, 3 sigilla alia humanis alia bestiarum capitibus. APVL. flor. p. 81 si hominibus potius quam bestiis placuissent. TERT. anim. 15 qui dispositionem animae humanae de condicione bestiarum praeiudicarint. 17. 24. 32 quidam homines bestiis adaequantur (*ibid. iter.*). 33 (*syn.* animal) HIER. epist. 108, 27. 140, 5 VVLG. Ier. 21, 6 II Macc. 11, 9 AVG. civ. 3, 28. 4, 13. 5, 9 *et saepius* (*cf.* 12, 22 hominem . . . cuius naturam . . . mediam inter angelos bestiasque condebat. 16, 8 quid dicam de Cynocephalis, quorum canina capita atque ipse latratus magis bestias quam homines confitetur?). POMER. 3, 25 (*l. 78*) SALON. in eccles. p. 1011ᴬ·ᴮ. *p r o v e r b i a l i t e r* (*cf.* pecus): CIC. Verr. 4, 23 quem (*odorem*), ut aiunt, ne bestiae quidem ferre possent. *cf. Otto, Sprichw. p. 55, et Weyman, Archiv 13 (1904) p. 266.*

CATO inc. libr. frg. 37 (Paul. Fest. p. 369) veterinam bestiam iumentum Cato appellavit a vehendo. NOVIVS Atell. 29 vortit se in omnes bestias (*cf.* CIC. rep. 4, 1 converti in aliquam figuram bestiae. TERT. test. anim. 4 anim. 32. 33. 34 FILASTR. 124, 1 SCHOL. Germ. Bas. p. 89, 10 HYG. fab. 125 p. 107, 14. 196 p. 125, 18 HIER. epist. 60, 14. AVG. civ. 18, 17 Circe . . . socios . . . Vlixis mutavit in bestias). CIC. Cluent. 67. nat. deor. 2, 151 nos onera quibusdam bestiis, nos iuga imponimus. 2, 123 (*cf.* 2, 34). 3, 39 omne fere genus bestiarum Aegyptii consecraverunt (*cf.* 1, 81 TERT. nat. 2, 8 SCHOL. Germ. Bas. p. 88, 3 AVG. civ. 2, 22). PLIN. nat. 1, 11 ind. auct. Apollodoro, qui de bestiis venenatis scripsit (*cf.* ARNOB. nat. 2, 23). 1, 36 *fin.* medicinae . . . ad . . . bestiarum morsus (20, 45. 124. 21, 58. 25, 125. 28, 156. 36, 133 FLOR. epit. 2, 15, 13 TERT. nat. 1, 14 AVG. civ. 22, 22). PLIN. nat. 20, 41 plagis bestiarum omnium. 32, 45 contra bestiarum ictus (*cf.* 20, 50). 10, 1 paene bestiarum generis struthocameli. 25, 20 nec bestiarum solum ad nocendum scelera sunt, sed interim aquarum. 25, 130 negant nocere mala medicamenta aut bestiam ullam. 28, 90. 29, 70 ut omnes bestiae fugiant eos (37, 172). PLIN. epist. 5, 6, 16 pulvinus, cui bestiarum effigies invicem adversas buxus inscripsit. APVL. met. 8, 4 bestias armatas dente vel cornu (*ibid.* cubili residentes . . . bestias. *cf.* AMM. 19, 6, 4 dentatae. 31, 10, 19. VVLG. apoc. 17, 16 decem cornua quae vidisti in bestia). OPTAT. 7, 1 p. 167, 5 rosoribus bestiis. SCHOL. Germ. Bas. p. 101, 3 Aristoteles . . . in eo libro, qui de bestiis scribitur (περὶ θηρίων).

bestia *et* f e r a: CIC. nat. deor. 2, 99 quam varia genera bestiarum vel cicurum vel ferarum. Lael. 81 bestiis, . . . feris. PHAEDR. 1, 11, 8 novoque turbat bestias miraculo *asinus* (*syn.* feras). SEN. dial. 5, 8, 3. 7, 14, 3. benef. 2, 19, 1 *leo bestiarium* protexit ab impetu bestiarum; num ergo beneficium est ferae auxilium? clem. 1, 5, 5 GELL. 5, 14, 7 VLP. dig. 10, 2, 8, 2. VVLG. Dan. 4, 22 cum bestiis ferisque (μετὰ θηρίων ἀγρίων). 4, 29 PS. AMBR. laps. virg. 10, 47 AVG. civ. 22, 22 serm. ed. Mai 71, 3 EVSTATH. Bas. hex. 9, 4 p. 961ᴮ POMER. 2, 15, 2. bestia, pecus, iumentum *al.*: VITR. 8, 3, 15 ex quo fonte nec pecus ullum gustat nec bestiarum genus ullum propius accedit. MELA 1, 41 bestiarum pecudumque pellibus. GAIVS inst. 3, 217. VLP. dig. 10, 2, 8, 2 (*opp.* pecus, *syn.* fera). APVL. met. 5, 1 bestiis et id genus (indigenis *Morawski*) pecudibus. TERT. nat. 1, 11 omnia iumenta et pecora et bestias. anim. 33 animal . . . bestiam . . . volucrem . . . pecudem . . . piscem. CYPR. testim. 3, 59 p. 162, 10 bestiae et pecora. LACT. inst. 2, 5, 35 homo . . . et iumenta et pecudes et cetera genera bestiarum et avium et piscium. ira 12, 3 ad stultitiam pecudum . . . vel ad bestiarum immanitatem. SCHOL. Germ. Bas. p. 87, 18 seu bestiam seu volucrem piscem pecudem. HEGES. 1, 39, 35 (*syn.* belua, pecus, fera). HIER. epist. 120, 11 cum bestiis morimur et iumentis (hom. Luc. 22). 108, 22. VVLG. psalm. 148, 10 bestiae et universa pecora, serpentes. Sir. 43, 27. Is. 46, 1 bestiis et iumentis. Dan. 3, 81 bestiae et pecora. RVFIN. symb. 39 in pecudes et animalia et bestias redire *animas.* AVG. civ. 1, 20. OROS. hist. 5, 11, 3 avium pecudum et bestiarum. EVSTATH. Bas. hex. 8, 8 p. 954ᶜ. SALON. in eccles. p. 1001ᴮ (*opp.* homo, *syn.* pecus, iumentum, animal brutum). SALV. gub. 1, 45 cum omnia avium pecudum bestiarum genera devoremus. POMER. 3, 25 quia talem amorem cum pecoribus habemus bestiisque communem. VITR. 8, 2, 7 bestiarum pisciumque. SEN. epist. 76, 9 bestiae et vermes (VVLG. Sirach 10, 13). APVL. met. 5, 27 laceratis visceribus alitibus bestiisque obvium ferens pabulum interiit (OROS. hist. 2, 10, 11). GAIVS inst. 2, 67 feram bestiam aut volucrem aut piscem. IVST. 2, 13, 12 ut viae cadaveribus implerentur alitesque et bestiae . . . exercitum sequerentur. HIL. in psalm. 123, 8 ad

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bestias atque aves ceteras. HIER. epist. 52, 9 sic bestiae, sic aves, sic capiuntur et pisces. VVLG. gen. 8, 17 tam in volatilibus quam in bestiis. deut. 28, 26 cunctis volatilibus caeli et bestiis terrae (*et passim* bestiae terrae, agri. psalm. 103, 20 bestiae silvae. Is. 56, 9 bestiae saltus. *cf.* ITALA Os. 2, 18 Hil. myst. p. 22, 23 TERT. pudic. 7. ieiun. 4 omnium bestiarum terrae et volatilium caeli et moventium in terra et piscium maris et omnis serpentis. HIER. epist. 127, 12 AVG. civ. 1, 12 PROSP. in psalm. 103, 20. 21 HIST. Apoll. 50 GREG. TVR. curs. stell. 2). VVLG. gen. 7, 21 volucrum, animantium, bestiarum (*cf.* 3, 14 sap. 7, 20 *al.*). Sirach 39, 36 bestiarum dentes et scorpii et serpentes. act. 11, 6 bestias et reptilia et volatilia (*cf.* PS. AMBR. laps. virg. 10, 47). AVG. civ. 5, 7 omnes bestias serpentes aves pisces vermiculos. SVLP. SEV. chron. 1, 3, 2 volucrum ... bestiarum. ZACCH. 1, 24 piscium, bestiarum aliumque. EVSTATH. Bas. hex. 9, 1 p. 955^D POMER. 2, 15, 2. GREG. TVR. curs. stell. 5 effigies hominum, bistiarum seu avium. CIC. nat. deor. 2, 127 ut semper essent et bestiarum genera et arborum omniumque rerum. 2, 36 si *ea natura* stirpium similis sit aut etiam bestiarum. 2, 133 quaeret quispiam, cuiusnam causa tantarum rerum molitio facta sit; arborumne et herbarum? ... an bestiarum? off. 2, 19 fortuna ... casus rariores habet, primum ab inanimis procellas, tempestates ..., deinde a bestiis ictus morsus impetus. HIER. epist. 117, 6 ad Orphei citharam arbores bestiasque ac silicum dura mollita. AVG. civ. 5, 7 arbores .. herbas ... bestias.

bestiae variae terrestres (terrigenae: EVSTATH. Bas. hex. 8, 1 p. 945^C, *opp.* aquariae. *cf. p. 1938, 15*): ENN. sat. 69 Vahl. simia quam similis turpissima bestia nobis (*cf.* SER. SAMM. 819 sive homo seu similis turpissima bestia. *item de simia*: PLAVT. Mil. 180 propter nihili bestiam. 285 nihili nequam bestiam. Rud. 610 bestiam nequissimam. CIC. div. 2, 69 monstrosissimam. *cf.* FRONTO p. 20, 14 N. AVG. civ. 16, 8 ISID. orig. 12, 2, 1). PLAVT. Capt. 189 sus terrestris bestia est (*cf.* CIC. nat. deor. 2, 128 fin. 5, 38 PLIN. nat. 8, 212. *de hystrice*: CLAVD. carm. min. 9, 40). Stich. 500 incertiorem nullam novi bestiam (*sc. mustelam; cf.* VARRO rust. 3, 10, 4. APVL. met. 2, 25 inpurata bestia, *syn.* tantillula animalis). Truc. 868 cogitato, mus pusillus quam sit sapiens bestia (*cf.* VARRO rust. 3, 5, 3). VARRO rust. 3, 12, 3 faelis aut maelis aliave quae bestia (3, 11, 3). *lupus*: VARRO rust. 2, 9, 15. 16 COLVM. 7, 12 (*saepius*). APVL. met. 8, 15 dirarum. AVG. civ. 18, 21. 22, 6 SVLP. SEV. dial. 1, 14, 1. 2. 4 ISID. orig. 12, 2, 1 *cf.* VLP. dig. 10, 2, 8, 2 AVG. civ. 16, 7. *aper*: CIC. Verr. 6, 7 qui tantam bestiam percussisset (VAL. MAX. 6, 3, 5). LIV. 25, 9, 13 grandis bestiae onus. AMM. 24, 5, 2 APVL. met. 8, 5. 6 AMM. 24, 5, 2 ITIN. Alex. 41 AVSON. 350, 7. SIDON. epist. 8, 6, 11 terribilibus corpulentisque. *canis*: CIC. S. Rosc. 56 (*cf.* fin. 5, 38 nat. deor. 2, 128) ISID. orig. 12, 2, 1 *cf.* GAIVS inst. 3, 217, *ubi canis opponitur bestiis feris.* ARNOB. nat. 4, 21. AVG. civ. 16, 8 (*de Cynocephalis*). *leo*: CIC. fin. 5, 38 SEN. benef. 2, 19, 1 dial. 1, 5, 5 GAIVS inst. 3, 217 (*cf. p. 1935, 56*) TERT. ieiun. 17 AMM. 18, 7, 5. 24, 5, 2. VVLG. prov. 30, 30 leo fortissimus bestiarum (SALON. in prov. p. 988^A). AVG. serm. ed. Mai 71, 3 SVLP. SEV. chron. 2, 7, 3 dial. 1, 13, 8. 1, 15 (*saepius de leaena*). EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 velut tyrannus quidam bestiarum. SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 182. *equus*: CIC. fin. 5, 38 AVG. serm. ed. Mai 71, 3. *elephas*: BELL. Afr. 35, 5 ut ... consilia vestra contra easdem bestias ... cognosceremus. 72, 4. 5 (*opp.* equus, iumentum). 81, 1. 83, 2. 4. 84, 1. 4 (*nusquam* belua). LIV. 30, 33, 14. 33, 9, 7 (*saepius habet* belua). SEN. clem. 1, 5, 5. CVRT. 8, 14, 14 (*saepius* belua). GAIVS inst. 2, 16 ea animalia, quae fere bestiarum numero sunt, veluti elephanti et cameli (dig. 9, 2, 2, 2). VVLG. I Macc. 6, 35 *sqq.* SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 182. *tigris*: PLIN. nat. 8, 62 AMM. 23, 6, 50 ISID. *p. 1935, 60.* *panthera*: PLIN. nat. 8, 62 GAIVS *p. 1935, 56* SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 182. *lynx*: PLIN. nat. 37, 34. *asinus*: SVET. Aug. 96 APVL. met. 6, 32. 7, 3 *cf.* TERT. nat. 1, 11 ARNOB. nat. 4, 21. *ursus*: GAIVS *p. 1935, 56* GELL. 17, 10, 4 APVL. met. 4, 14. 15. 4, 16 miratus bestiae magnitudinem. 4, 17 *sqq.* GAIVS inst. 2, 16. 3, 217 TERT. ieiun. 17 AMM. 24, 5, 2 SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 182. VVLG. Dan. 7, 5 bestia ... similis urso. *vulpes*: APVL. Socr. prol. p. 109 ISID. *p. 1935, 60* *cf.* FRONTO p. 20, 14 N. *taurus*: AVG. serm. ed. Mai 71, 3 SVLP. SEV. chron. 1, 18, 4 (*cf.* AVG. civ. 18, 13 *de Minotauro*). *ibex*: SVLP. SEV. dial. 1, 16, 3. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 961^C imbecilliores bestiae ... id est lepores et damae ovesque silvestres. *de minutioribus quibusdam, insectis al.*: PLAVT. Cist. 728 nequam bestiam et damnificam (*sc. involvolum*). VITR. 5, 12, 7 tineam teredines reliquaque bestiarum nocentium genera. PETRON. 56 apes ... ego divinas bestias puto. TERT. anim. 32 bestias sterquiliniorum. adv. Marc. 1, 14 lectuli ... bestias. SOL. 27, 21 leontophonos ... bestias modicas (*cf.* 30, 22 catoblepas ... modica atque iners bestia). EVSTATH. Bas. hex. 5, 3 quarum (*aristarum*) aculeis minores bestiae repellantur. *de serpentibus, lacertis, sim.*: *cf.* ISID. orig. 12, 2, 1 *et* DIFF. ed. Beck p. 57, 15 *p. 1935, 58 sqq.* PLAVT. Asin. 695 proserpentem bestiam (Persa 299 Poen. 1034 Stich. 724 *cf.* VARRO ling. 5, 68). VARRO Men. 299 adde hydram Lernaeam et draconem Hesperidum: quot bestiae fuerunt immanes. rust. 3, 9, 14 (*cf.* 3, 6, 4). CIC. Tusc. 5, 38. VITR. 8, 3, 34 Africa ... nutrix ferarum bestiarum maxime serpentium. SEN. dial. 4, 11, 4 venenato bestiae pestiferae morsu. APVL. met. 5, 17 trucis. 5, 18 saevissimae. ITALA gen. 3, 1 (Hier. quaest. in gen. p. 6, 14) serpens ... sapientior cunctis bestiis (animantibus VVLG.; *cf.* HIER. epist. 22, 29). RVFIN. hist. mon. 8 p. 420^C bestiam vastitatis incredibilis (*draconem*). 24 cerastas id est bestias quas cornutas vocant. SVLP. SEV. dial. 1, 10, 3. 2, 2, 5. 3, 9, 4 mala (*cf.* EVCHER. instr. 1, 11). EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 963^B venenosas. IVNIL. 2, 7. PLIN. nat. 37, 34 bestias languros. HIER. epist. 123, 12 ut ne in bestiis quidem, serpentibus, crocodilis ac lacertis digamia habeat locum. *de Cupidine, quem Psyches sorores immanem colubrum dixerant*: APVL. met. 5, 19. 21. 5, 22 omnium ferarum mitissimam dulcissimamque bestiam ipsum illum Cupidinem. 5, 24. 26. *aquatiles*: CIC. nat. deor. 2, 124 in bestiis aquatilibus iis, quae gignuntur in terra. 1, 103. 2, 151 Lael. 81. VITR. 1, 4, 1 palustrium (1, 4, 11. *cf.* ITALA psalm. 67, 31 *apud* Hier. epist. 121, 2 bestias calami, VVLG. feras arundinis). PLIN. nat. 9, 50 in Pontum nulla intrat bestia piscibus malefica praeter vitulos et parvos delphinos (*cf.* 9, 153). VLP. dig. 41, 1, 44 bestiis marinis et terrestribus (*cf.* ARNOB. nat. 4, 21 terrenarum). AMM. 22, 15, 15 inter aquatiles bestias crocodilus abundat (*cf.* VITR. 8, 2, 7 TERT. nat. 2, 8 HIER. epist. 123, 12. RVFIN. hist. mon. 11 p. 430^C *syn.* belua. *ibid.* epilog. 8 p. 462). VVLG. apoc. 13, 1 vidi de mari bestiam ascendentem (*cf.* Dan. 7, 3). RVFIN. hist. mon. 4 *hippopotamus* (*syn.* belua). *de ceto* (*cf.* belua): TERT. orat. 17 HIL. in Matth. 5, 1. EPIST. Paul. et Cor. (Harnack, Berl. Sitz.-Ber. 1905 p. 12) II rec. B 29 Ionas ... devoratus est marina bestia (*rec. A* a caeto gluttitus est). HIER. epist. 3, 5. *de castore*: PAVL. FEST. p. 90 fiber genus bestiae (vespae *codd.*) quadripes. PHAEDR. app. 28, 3 Graeci ... dixerunt castorem et indiderunt bestiae nomen dei. APVL. met. 1, 9. *raro de volatilibus*: *generatim*: CIC. nat. deor. 1, 103. 2, 151 Tusc. 5, 38 Lael. 81. *de miluo*: PLAVT. Poen. 1293 mala illa bestia est.

bestiae ferae in venationibus al.: Africanae (*cf. vol. I p. 1261, 82 sqq. 1262, 3 sqq.*): VARRO ling. 7, 40 fortasse an pantherae quoque et leones non Africae bestiae dicerentur. rust. 3, 13, 3 in circo maximo aedilium sine Africanis bestiis cum fiunt venationes. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 10 ut aliquid istinc (*ex Africa*) bestiarum habeamus. MON. Ancyr. 4, 39 venationes bestiarum Africanarum (4, 42). *cf.* VITR. 8, 3, 24 COLVM. 7, 2, 4. *ad bestias dare mittere, bestiis obicere, cum bestiis ... pugnare sim.*: VARRO Men. 24 vos non barbari, quod noxios obicitis bestiis? (POLLIO Cic. epist. 10, 32, 3 SALL. Iug. 14, 15. VAL. MAX. 2, 7, 13 feris. SEN. clem. 1, 13, 2 obiectat. APVL. met. 6, 31. 10, 22. 28 VLP. coll. Mos. 11, 8, 4 PAVL. sent. 5, 29, 1 *et saepius apud* ICTOS. VLP. coll. Mos. 12, 5, 1 subici, *et sic saepius.* PANEG. 9, 23 VOPISC. Aurelian. 37, 2 COD. Theod. 9, 18, 1 *a. 315. cf.* SVLP. SEV. chron. 2, 7, 3 OROS. hist. 7, 30, 5). CIC. Pis. 89 quid? ... quod populari illi sacerdoti sescentos ad bestias socios stipendiariosque misisti? PETRON. 45 dispensatorem ad bestias dedit (GELL. 5, 14, 10 ad pugnam bestiarum datus servus. 5, 14, 27 MEN. dig. 49, 16, 4, 1 PAVL. sent. 5, 24 *et saepius apud* ICTOS. TERT. nat. 1, 3 RVFIN. hist. 3, 36, 3). SVET. Cal. 27 ad bestias condemnavit aut bestiarum more quadripedes cavea coercuit (Claud. 14. APVL. met. 10, 34 mulierem ... bestiis ... damnatam. GAIVS dig. 48, 19, 28, 15 *et saepius apud* ICTOS. HIER. vir. ill. 16 *bis.* RVFIN. hist. 3, 36, 12 κατακριθεὶς πρὸς θηρία). APVL. met. 10, 23 *uxor* bestiis addicta (10, 24). TERT. apol. 46 ad bestias pronuntiantur (resurr. 16). spect. 19 nocentes ... ad bestias vel ad quodcumque supplicium decerni. RVFIN. hist. 5, 1, 55 ad bestias traditur *mulier* (3, 7, 2). *cf. etiam* TERT. apol. 40 castit. 12. GREG. TVR. Franc. 1, 27 bisteis deputatur. LEX Iul. de vi (coll. Mos. 9, 2) quive ad bestias depugnare se locavit locaverit. LEX Iul. Pap. (dig. 38, 1, 37 pr.) quive operas suas, ut cum bestiis pugnaret, locaverit. GAIVS inst. 1, 13 quive ut ferro aut cum bestiis depugnarent traditi sint (VLP. reg. 1, 11). TRYPH. dig. 11, 4, 5 eos dominis suis reddere sive ante pugnam ad bestias sive post pugnam. VLP. dig. 3, 1, 1, 6. 21, 1, 1, 1 in ... harenam depugnandi causa ad bestias intromissus (48, 2, 4). 48, 6, 10 pr. PAVL. coll. Mos. 4, 3, 2 MARCIAN. dig. 18, 1, 42 MOD. dig. 48, 8, 11, 2 *et saepius apud* ICTOS. TERT. pudic. 22 ad bestias depugnaverat Paulus Ephesi (VVLG. I Cor. 15, 32 ἐθηριομάχησα). HIER. vir. ill. 16 de Syria usque Romam pugno ad bestias. hom. Orig. in Luc. 6. RVFIN. hist. 3, 36, 7 (θηριομαχῶ). *adde*: CIC. epist. 7, 1, 3 (*de venationibus*) cum aut homo imbecillus a valentissima bestia laniatur aut praeclara bestia venabulo transverberatur. SALL. Iug. 17, 6 qui ferro aut bestiis interiere (FRONTO p. 109, 8 N.). LIV. 44, 9, 4 nondum hac effusione inducta bestiis omnium gentium circum conplendi. SEN. benef. 2, 19, 1 (*syn.* fera). ASCON. tog. cand. p. 79 quod in aedilitate ... bestias non habuerat, dedit gladiatores. SVET. Iul. 75 bestias ... ad munus populi comparatas. FRONTO p. 21, 12 N. GELL. 5, 14, 7 multae ibi (*in circo*) saevientes ferae, magnitudines bestiarum excellentes. APVL. met. 4, 13 gladiatores ..., venatores ..., noxii perdita securitate suis epulis bestiarum saginas instruentes. 10, 34 quaecumque ad exitium mulieris bestia fuisset immissa. PANEG. 7, 12. DIFF. Suet. p. 312, 14 in circo positae bestiae terrent spectantes. TERT. nat. 1, 3 p. 63, 11 utique non gladio aut cruce aut bestiis punienda sunt nomina. 1, 18. 2, 14 scorp. 1. LACT. inst. 6, 12, 39 bestias emis *ad ludos* (*syn.* ferae. *cf.* AVG. serm. ed. Mai 74, 3). RVFIN. hist. 5, 1, 41 Blandina ... bestiis pabulum praeparatur (*cf.* 4, 15, 4 *sqq. al.*).

de sideribus: VITR. 9, 7, 1 simulacrum id, quod bestiam astrorum periti nominaverunt (*cf.* CIC. Arat. 455 quadrupes vasta). SCHOL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Arat. p. 105, 5 Centaurus, in quo Bestia (Θηρίον. p. 119, 17. p. 135. p. 139, 3. p. 265. 266. 311). *cf.* SCHOL. Germ. Bas. p. 102, 4 Vrsa ei (*Orioni*) proxima paret et aliae bestiae (*sc. Lepus et Canis*). p. 71, 23 *Leo* praeter ceteras bestias praecellat.

in comparationibus et translate (*cf.* belua): PLAVT. Persa 299 tamquam proserpens bestiast bilinguis et scelestus (Poen. 1034 Stich. 724 *cf.* Asin. 695. RVFIN. hist. 4, 7, 3 velut quandam bestiam bino ore sibilantem binisque linguis ... venena vibrantem, ἀμφίστομος ὥσπερ καὶ δικέφαλος ὀφιώδης τις). RHET. Her. 4, 39, 51 si istum impunitum dimiseritis, in vosmet ipsos, mihi credite, feram et truculentam bestiam, iudices, inmiseritis (*cf.* DECL. in Catil. 107). CIC. Cluent. 41 *illum* omnes ut aliquam immanem ac perniciosam bestiam pestemque fugiebant. S. Rosc. 63 portentum atque monstrum certissimum est esse aliquem humana specie et figura, qui ... immanitate bestias vicerit (*syn.* fera). LIV. 36, 7, 13 ille quidem ferae (ut ferae *cod.*, uel ferae *Weissenborn*) bestiae vinctae aut clausae et refringere claustra cupienti regis iram verbis aequabat. 34, 4, 19 luxuria non mota tolerabilior esset, quam erit nunc, ipsis vinculis, sicut ferae bestiae inritata, deinde emissa. 26, 27, 12 quia, si qui evasissent ..., velut feras bestias per agros vagari et laniare et trucidare quodcumque obvium detur (*cf.* CVRT. 5, 4, 19 quasi. 8, 2, 7 velut). DECL. in Catil. 51 numquam ego alienos ab hostibus aut dissimiles feritatis bestiarum existimabo. APVL. apol. 97 quasi caeca bestia in cassum hiavit *Rufinus* (*cf. Otto, Sprichw. p. 56* λύκος ἔχανεν). AMM. 19, 5, 5 frendebant ut bestiae. 26, 6, 10 *Procopius* subsidebat ut praedatrix bestia. 27, 6, 1 bestiarum more humani sanguinis avidus. 28, 3, 4 Valentinus ... quietis impatiens ⟨ut?⟩ malefica bestia ad res perniciosas consurgebat. 30, 5, 10 actus eius ut sagax bestia rimabatur. 31, 2, 2 ut bipedes existimes bestias *Hunnos* (*cf.* HIER. *l. 48*). 31, 8, 9 barbari velut diffractis caveis bestiae (*cf.* 19, 6, 4. 31, 15, 2. HIER. epist. 100, 14 sicut ... gubernatores ... navium, cum viderint immensum ex alto venire gurgitem, quasi venatores ferocissimam bestiam, spumantes fluctus suscipiunt. 125, 18 intus Nero, foris Cato: totus ambiguus, ut ex contrariis diversisque naturis unum monstrum novamque bestiam diceres esse compactam, iuxta illud poeticum ... (*cf.* ISID. orig. 1, 39, 4). RVFIN. hist. mon. 19 p. 442^{A} electis quibusdam ... crudelissimis et saevissimis non tam hominibus quam bestiis. PLAVT. Bacch. 55 mala tu es bestia (*cf. Otto, Sprichw. p. 55*). CATVLL. 69, 8 hunc (*odorem hircinum*) metuunt omnes ...: nam mala valde est bestia. VVLG. Tit. 1, 12 Cretenses ... malae bestiae (κακὰ θηρία), ventres pigri (HIER. epist. 70, 2. *cf.* GILD. chron. 68 a talibus ... bestiis ventris). *cf.* Ezech. 34, 25 cessare faciam bestias pessimas de terra. LACT. inst. 5, 23, 3. CIC. ac. frg. 20 quaere, quem magis amet, Zenonem, a quo bestia vocatur *Epicurus*, an Arcesilan. TERT. nat. 2, 14 quae (*mater*) tam periculosam mundo bestiam ediderat. LAMPR. Alex. 53, 6 sub impura illa bestia *Heliogabalo*. HIER. epist. 77, 8 avertat Iesus ab orbe Romano tales ultra bestias *Hunnos* (*cf.* AMM. *l. 29*). 53, 2 ait *Aeschines*: quid si ipsam audissetis bestiam (*i. Demosthenen*) sua verba resonantem (*cf.* CIC. orat. 26 *p. 1862, 66*). 108, 22 mihique incubuisset necessitas nequissimae viperae ac mortiferae bestiae resistendi. OROS. hist. 7, 4, 7 ex mansuetissimo principe (*Tiberio*) saevissima bestia exarsit. SIDON. epist. 5, 7, 4 in convivio scurrae ..., in quaestionibus bestiae. 5, 13, 3 VICT. VIT. 3, 21 PAVL. PETRIC. Mart. 5, 331. 336. *apud christianos de haereticis, persecutoribus, antichristo sim.*: TERT. bapt. 17 nova bestia (*de Quintilla haeretica*). LACT. inst. 5, 11, 1 nec immerito a prophetis bestiae nominantur *persecutores christianorum* (6, 17, 7 *cf.* 5, 11, 4. 5). PS. LACT. mort. pers. 2, 7 tam malae bestiae *de Nerone* (*cf.* 25, 1. 52, 2). 9, 2 inerat huic bestiae (*imp. Galerio*) naturalis barbaries. 16, 1 tres acerbissimae bestiae saeviebant. 32, 4 dolet bestia et mugit. AMBR. Ioseph 3, 15 hanc tunicam Iudaeicae bestiae cruentaverunt. paenit. 2, 3, 18 incursus bestiarum spiritalium. RVFIN. Adamant. prol. quinque immanes bestias (*sc. haereticos*). AVG. serm. ed. Mai 2, 2 *de Pharisaeis*. SVLP. SEV. chron. 2, 28, 1 *de Nerone* (*cf.* PASS. Petr. 17). epist. 3, 16 cruenta bestia (*de diabolo*). PROSP. carm. de ingrat. 62 declinans bestia (*Pelagius*) poenam. VVLG. apoc. 11, 7 bestia, quae ascendit de abysso. 13, 2 bestia ... similis pardo. 13, 15 quicumque non adoraverint imaginem bestiae. *et passim.* PRVD. cath. 6, 105 quam bestiam capacem populosque devorantem ... Iohannis execratur. AVG. civ. 20, 9 ut ipsa impia civitas intellegatur et populus infidelium (*ad* VVLG. apoc.). 20, 14. 21, 23. VVLG. Dan. 7, 17 hae quattuor bestiae magnae quattuor sunt regna. AVG. civ. 20, 23 cum ... visione prophetica quattuor bestias significantes quattuor regna vidisset, ipsumque quartum a quodam rege superatum, qui antichristus agnoscitur. HIL. myst. p. 23, 17 testamentum disponens cum bestiis agri id est cum hominibus iure saeculi immanibus. DIDASC. apost. 19, 33 besteis hoc est gentilibus et haereticis. PROSP. in psalm. 103, 20. 21 bestiae silvae id est maligni spiritus. 103, 11 bestias silvae gentes intellegimus. EVCHER. form. 4 p. 25, 1 bestiae: diabolus vel homines feri (*cf.* GLOSS. IV 592, 2).

epitheta frequentiora: mala, nequam *sim.*: PLAVT. *saepius et in comparatione et proprie.* PORPH. Hor. epist. 1, 16, 50. VVLG. lev. 26, 6 auferam malas bestias. Is. 35, 9. Ezech. 14, 15 θηρία πονηρά (*cf.* 34, 25). SVLP. SEV. dial. 3, 9, 4. fera (*cf.* belua): GLOSS. III 431, 2 θηρίον ἄγριον bestia fera. 361, 27 bestiae ferae θῆρες ἄγριοι (*cf.* 11, 12). *cf.* ISID. diff. 1, 248 omnis bestia fera, non omnis fera bestia. VARRO rust. 2, 9, 2 venaticum *genus canum* et pertinet ad feras bestias silvestres. 2, 9, 3 RHET. Her. 2, 19, 29. 4, 39, 51 feram et truculentam. NEP. Dat. 3, 2 LIV. 26, 13, 12. 26, 27, 12. 34, 4, 19. 36, 7, 13. 41, 23, 8 VITR. 8, 3, 24 VAL. MAX. 2, 7, 13 CVRT. 5, 4, 19. 6, 3, 8. 7, 8, 13. 8, 1, 35. 8, 2, 7 GAIVS inst. 2, 16. 67. 3, 217 dig. 41, 1, 1, 1. 41, 1, 3, 1. 41, 1, 5, 1 PAVL. sent. 1, 15, 2. 3. dig. 41, 2, 3, 14 feras bestias, quas vivariis incluserimus. ITALA Ios. 23, 5 (Lugd., *deest* VVLG.) SPART. Carac. 6, 4. AMM. 23, 6, 50 tigridum milia multa ... feraeque bestiae plures. HYG. fab. 50 p. 57, 23. 125 p. 107, 14. 196 p. 125, 18 RVFIN. Orig. in gen. 2, 1 AVG. civ. 11, 22. ALC. AVIT. epist. 9 p. 44, 2 (fera *Sirmond.*, furax *Lugd.*). SVLP. SEV. dial. 1, 25, 1 anachoretis feritas bestiarum victa succubuit (*ibid.* rabiem bestiarum). PASS. Petr. 17. immanis (*cf.* belua): VARRO Men. 299 CIC. inv. 1, 103. S. Rosc. 71 (*syn.* fera; *cf.* 63). Arch. 19 (*cf.* QVINT. inst. 8, 3, 75. 9, 4, 44) Cluent. 41 fin. 3, 63 Tusc. 5, 38. SEN. dial. 5, 3, 6 bestiarum immanium caveae. 5, 8, 3. APVL. met. 4, 18 immani forma tantae bestiae. flor. 17 p. 81 immanium bestiarum delenitor *Orpheus* (*opp.* Arion ... misericordium beluarum oblectator). LACT. inst. 5, 11, 4. 6, 17, 7. 7, 14, 1 (*cf.* 1, 21, 10 ira 12, 3). AMM. 24, 5, 2 immania corpora bestiarum. RVFIN. Adamant. prol. hist. mon. prol. SVLP. SEV. chron. 2, 28, 1. *cf.* VVLG. Dan. 7, 3 quattuor bestiae grandes. saeva: APVL. met. 5, 18 TERT. anim. 32. PANEG. 7, 12 saevientes. HIER. epist. 140, 5 VVLG. sap. 12, 9. 16, 5. RVFIN. hist. mon. 19 p. 442^{A} (*syn.* crudelis). OROS. hist. 7, 4, 7. 7, 30, 5 *cf.* PS. LACT. mort. pers. 16, 1. *alia*: damnifica (PLAVT. Cist. 728), truculenta (RHET. Her. 4, 39, 51), perniciosa (CIC. Cluent. 41), pestifera (SEN. dial. 4, 11, 5), malefica (PLIN. nat. 9, 50. 153 AMM. 28, 3, 4), trux (APVL. met. 5, 17), dira (APVL. met. 8, 15), praedatrix (AMM. 26, 6, 10), mortifera (HIER. epist. 108, 22), ferox (HIER. epist. 100, 14; *cf.* VVLG. II Macc. 15, 21), immitis (RVFIN. Orig. in gen. 2, 1), rapax (PAVL. NOL. epist. 42, 3 p. 362, 2), improba (OROS. hist. 2, 10, 11), rabida (VAL. CEM. hom. 17, 6).

Bestia, -ae *cogn. vir.; apud Graecos* Βηστίας. L. Calpurnii Bestiae: 1 *cos. a. 643/111* (*cf.* CORP. VIII 12535). 2 *socius Catilinae.* 3 *aedilis, amicus Ciceronis. de his tribus cf. Münzer, PW. III 1366 sq.* 4 *libertus*: CORP. VI 14169. *alii*: CORP. VI 13880 L. Caedius P. f. Sca. Bestia. X 5725 (*Sorae, periit*) Q. Po⟨...⟩ ... Bestiae. **Bestia** *cogn. mul.* CORP. III 2378 (*Salonis*) Avidia Bestia. **Bestius** *cogn. fictum (persona Luciliana?); cf. Klebs, PW. III 360.* HOR. epist. 1, 15, 37 scilicet ut ventres lamna candente nepotum diceret urendos correctus Bestius. PERS. 6, 37 Bestius urguet doctores Graios (SCHOL. ed. Kurz *ad l.* philosophos bestiarum more et ferocibus animis culpat avarus).

Bestia deselutia (?) *opp. Indiae.* TAB. Peut. 12, 3. *apud* RAVENN. p. 43, 2 *trad.* Bestigia Daselenga. *cf. Tomaschek, PW. III 359.*

bestiālis, -e *a* bestia. *proprie et in comparatione*: FILASTR. 108, 4 more. AMBR. Hel. 16, 59 libidines (*cf.* AVG. *l. 60*). hex. 4, 4, 15 naturae (AVG. mus. 6, 15, 50 naturae bestiali atque corporeae). 6, 8, 49 qui non requievit in bestiis multo magis non requiescit in pectore bestiali, sunt ... animi bestiales (AVG. lib. arb. 3, 23, 69 animarum). 6, 9, 68 bestiali ... oris obsequio (*opp.* divinus). in psalm. 118 serm. 18, 6 Ionas inclusus utero bestiali ... clamabat de ventre ceti. off. 2, 4, 11 saevitiae *leonum* (*cf.* SACR. Leon. *l. 65*). de philos. frg. Aug. c. Iul. 2, 7, 19 corporis (*opp.* humanus; *cf.* SIDON. epist. 7, 14, 8). HEGES. 4, 9, 4 videntes bestialem in persequentibus immanitatem. RVFIN. Orig. in gen. 1, 17 bestialis cibus efficitur concupiscentia. PRVD. cath. 7, 153 inpexa villis virgo bestialibus. AVG. civ. 13, 3 vitam. 18, 18 nec tamen in eis mentem fieri bestialem, sed rationalem humanamque servari. *ibid.* in membra et liniamenta bestialia. quaest. hept. 7, 17 cupiditates (*cf. l. 48*). gen. ad litt. 11, 32, 42 anima rationalis bestialem motum in membris suae carnis erubuit (FAVST. REI. grat. 2, 3 p. 64, 13). c. Iul. op. imp. 6, 38 bestialem seditiosorum furorem. PS. AVG. serm. 188, 6 quem mansuefacta bestialis feritas satagebat protegere. LEO M. serm. 16, 3 nisi Christi nomine tegerent rabiem bestialem. SACR. Leon. p. 477 vestiali saevitia Herodes ... occidit *parvulos* (*cf.* AMBR. *l. 53*). SIDON. epist. 4, 1, 4 bestialium rigidarumque nationum. CLAVD. MAM. epist. p. 204, 29 philosophiam uti quoddam ominosum bestiale numerari. PS. RVFIN. in psalm. 2, 9 quicquid vobis servile et bestiale est. 34, 17 ferocitate. 36, 12 fera et bestiali corrosione verborum.

synonyma et iuxta posita: ferus, corporeus, servilis, rigidus. *opposita*: humanus, divinus, rationalis.

adv. **bestiāliter**. AVG. nupt. et concup. 1, 4, 5 isto bono male utitur qui bestialiter utitur. civ. 12, 22 morti addictus bestialiter viveret. SALON. in eccles. p. 1001^{D} carnales ... bestialiter et carnaliter sicut iumenta et pecora vivunt (*opp.* rationaliter, sancte, spiritualiter). p. 1011^{A} (*opp.* rationabiliter). PS. RVFIN. in psalm. 31, 9 *homines* bestialiter viventes sicut equus et mulus.

Bestiane antidotum ieiunis datum lapides in renibus confringit CASS. FEL. 45 p. 114.

1. bestiārius, -ī *m. a* bestia. *cf. Pollack, PW. III 360.* GLOSS. II 328, 30 θηριομάχος bestiarius (*sic saepius, plur.* III 146, 12). III 433, 18 θηριοδεῖκται bestiarii. II 569, 42 cum bestiis pugnans. IV 25, 1 venator bestiarum, *et saepius sic. cf.* II 328, 31, *ubi trad.* θηριωτης (θη-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ϱευτής *Heraeus*, ϑηρατής *Ludwich*). Cic. Vatin. 40 ut ... Milonem dicas ... gladiatoribus et bestiariis obsedisse rem publicam? (ad Q. fr. 2, 4, 5 ille vindex gladiatorum et bestiariorum emerat de Cosconio et Pomponio bestiarios. Tert. anim. 57). Sest. 135 praeclara aedilitas! unus leo, ducenti bestiarii (*ibid. iterum*). Sen. benef. 2, 19, 1 leonem in amphitheatro spectavimus, qui unum e bestiariis agnitum, cum quondam eius fuisset magister, protexit ab impetu bestiarum. epist. 70, 20 in ludo bestiariorum unus e Germanis (*cf. infra l. 20*). Petron. 45 iam meliores bestiarios vidi. Svet. Claud. 34 bestiaris meridianisque . . . delectabatur. Tert. apol. 9. 42 non in publico Liberalibus discumbo, quod bestiariis supremam cenantibus mos est. Itala I Cor. 4, 9 (Tert. pudic. 14) nos deus apostolos novissimos elegit velut bestiarios (ὡς ἐπιθανατίους, Vvlg. tamquam morti destinatos). Lact inst. 6, 12, 40 quid prodest perditae nequitiae bestiarios facere locupletes et instruere ad flagitia? Amm. 15, 5, 23 quamquam ut bestiarii obiceremur intractabilibus feris. Avg. serm. 32, 20 ludos et ursos emit, donat res suas bestiariis. Not. Tir. 113, 14. *vix huc spectant* Corp. VI 8556 (*christ.*) bestearu. XIII 2548 (*apud Ambarros*) vestiario p⟨er⟩erudito. *cf.* vestiarius. *nota adiect., si recte traditur*: Sen. epist. 70, 22 in ludo bestiario (*cf. supra l. 8*).

2. bestiārius *v.* vestiarius.

besticula ϑηράφιον Gloss. II 496, 34. *cf.* 569, 39 besticula imago vel figura (*sc. bestiarum? v. Götz, Thes. gloss. s. v.*).

Bestigia Daselenga *v.* Bestia deselutia.

Bestilia *v.* basilica *p. 1762, 5.*

bestiola, -ae *f. a* bestia *deminutive. nota formam* bistula *metri causa positam a* Ven. Fort. Mart. 3, 341 sic lubrica bistula (bestula *B²*, bestola *Browerus*) fugit (*at* 3, 363 bestiolis, *var.* besteolis *et* bisteolis). *cf.* Schol. Germ. Bas. *infra l. 75 et* Chiron 453 pustula (bestula *Wölfflin*). *masc.* bestiolus: Chiron 473. 686 Veg. mulom. 2, 79, 10 L. (*apud* Chiron. 453 vessiolus). bisteolas: Oribas. syn. 9, 7. Varro rust. 1, 12, 3 bestiolae, si quae prope nascuntur et inferuntur, aut efflantur aut aritudine cito pereunt. 2, 5, 14 solent et bestiolae quaedam minutae sub cauda ali (*cf.* Avg. *infra l. 62 sqq.* Cic. *l. 39* Evstath. *l. 67*). Cic. Tusc. 1, 94 apud Hypanim fluvium ... Aristoteles ait bestiolas quasdam nasci, quae unum diem vivant *eqs. ibid.* in eadem propemodum brevitate, qua illae bestiolae, reperiemur. nat. deor. 2, 124 sic dissimillimis bestiolis communiter cibus quaeritur. 2, 144 ut, si qua minima bestiola conaretur inrumpere, in sordibus aurium tamquam in visco inhaeresceret. Vitr. 2, 9, 12 eas bestiolas quae sunt nocentes (*v.* Cael. Avr. *l. 66*). 6, 6, 4 ceterae regiones procreant curculionem et reliquas bestiolas, quae frumentis solent nocere. Pavl. Fest. p. 300 solipugna genus bestiolae maleficae. p. 366 tippula bestiolae genus. Colvm. 11, 3, 60. 64. Scrib. Larg. 39 bestiolae multorum pedum. 151 nasci in lapicidinis bestiolas adhaerentes saxis quasi verrucas. Plin. nat. 1, 22, 81 contra leguminum bestiolas. 11, 15 contra aliarum bestiolarum aviditates. 18, 156 phalangion ... bestiola aranei generis (Ivl. Val. 3, 1 bestiolarum examinibus ..., quas phalangia vocant. Plin. med. 3, 36 *phalangium, mus araneus* et alia genera bestiolarum mortifera). nat. 18, 308 ciceri tantum nullae bestiolae in horreis innascuntur (*cf.* 19, 177. 182. 20, 125). 21, 81 *fimum bubulum* iis (*alvariis*) innascentes bestiolas enecat, araneos, papiliones, teredines. 22, 163 venenatae. Optatvs 7, 1 p. 166, 29 ut eos domesticae bestiolae, hoc est mures ... corroserint. Avson. 407, 2 (Symm. epist. 1, 32, 2) chamaeleontis bestiolae vice. Prob. Verg. georg. 2, 120 bestiolae quaedam, quas bombycas vocant. Chiron 312 intumescunt, quasi ab aliqua interdum bestiola morsi sint (Veg. mulom. 2, 87, 1). 452 aliqua bestiola mortua. 955 sues si bestiolam habebunt (*al. v. supra l. 29. 31*). Veg. mulom. 2, 79, 10 L. bestiolus ..., qui appellatur buprestis. 3, 10, 3 noxiae bestiolae (*cossi, vermes, tineae*). Avg. civ. 11, 15 in extremis infimisque bestiolis. 15, 27 de minutissimis bestiolis (in psalm. 24, 2). in psalm. 148, 10 unam bestiolam brevem . . . considera. Ps. Avg. serm. 259, 4 minutas bestiolas, quae nos cruciare possunt, horrescimus. Svlp. Sev. dial. 2, 9, 6 *de lepore* (Ven. Fort. Mart. 3, 341 *supra l. 27*). Cael. Avr. chron. 4, 8, 122 nocentes bestiolae, quae Graeci ϑηρίδια vocaverunt. Evstath. Bas. hex. 9, 5 p. 963ᴬ in minimis ... bestiolis (*cf. l. 34*). Oribas. syn. 9, 7 bisteolas, quas onos Graeci vocant. *in comparatione*: Tert. scorp. 1 p. 146, 16 tempus admonuit adversus nostrates bestiolas nostrat⟨e⟩m [mederi] t⟨h⟩eriacam stilo temperare. *stella*: Schol. Germ. Strozz. p. 179, 8 Centaurus habet ... in dextra ... bestiolam, quae therion appellatur. p. 179, 10. Schol. Germ. Bas. p. 100, 8 habet stellas Centaurus ... in thyrso IIII, in bestiola, quam (*sic P*, in bestia quam *D*, orion bestolo quem *A*, therion id est bestiola quam *Breysig*) tenet in manu, X.

bestiōsus, -a, -um *a* bestia. Epist. Alex. p. 196, 27 per bestiosa ... loca (p. 209, 23).

bestius (-a, -um) [*a* bestia; *cf.* beluus. *Th.*]. Gloss. Osbern. p. 79 bestius crudelis truculentus (*cf. Löwe, prodr. p. 70*). Comm. instr. 1, 34, 7 non utique pecus nec besteus (besteis *CB*) sed homo natus. 1, 34, 17 sic quasi besteus errans (*cf.* 1, 33, 2 nescius errans). 2, 7, 1 falluntur volucres et silvarum bestei viscis. *adde* 1, 9, 9 besteis (*sic C*, bestiis *AB*). Act. Petr. 34 tamquam besteus furiabatur (ὡς ϑηρίον ἠγριαίνετο). Chiron 506 de serpentium et bestiorum morsibus. [*ital.* bescio. *M.-L.*].

Bestius *v.* Bestia.

[**bestīvus**] *e coni. apud* Tert. adv. Val. 14. *v. Engelbrecht, Wiener Stud. 1905 p. 1.*

bestolus, bestula *v.* bestiola. **Besula** *v.* Bessula.

Besulēnus, -ī *nom. gent.; cf.* Besius. Corp. XI 4253 (*Interamnae*) L. Besulenus Sex. L. l. Philppi (*sic*) L. Besulenus L. l. Philadi. L. Besulenus L. l. Athamans (*inde ficti* Corp. VI 1436*. 1437*).

Besurin *v.* Esuri.

Besus *v.* Bessi *et* 3. Bessus.

1. bēta, -ae *f.* [*orig. inc. Th.*]. Gloss. *σεῦτλον passim.* III 316, 72 *τεῦτλον et saepius.* 397, 60 seuelia (*i. σεύτλια*) betas (*cf.* 580, 37). Martyr. gramm. VII 169, 11 beta, quae graece σεῦτλον ἢ κατὰ Ἀττικοὺς τεῦτλον vocatur. *cf.* Edict. Diocl. 6, 14 *infra l. 55* Exc. Bob. gramm. I 553, 17 Idiom. gen. gramm. IV 581, 15 Oribas. eup. 2, 1 T 8 Diosc. gr. 2, 49. Gloss. III 567, 68 *λειμώνιον* (Plin. nat. 20, 72 *v. infra l. 52*). V 402, 53 herba. 347, 15 beta berc (*anglosax.*) arbor dicitur (402, 24. *cf.* bitulus). *littera et holus*: Colvm. 10, 254 nomine tum Graio, ceu littera proxima primae pangitur in cera docto mucrone magistri: sic et humo pingui ferratae cuspidis ictu deprimitur folio viridis, pede candida beta. Avg. doctr. christ. 2, 24, 37 beta uno eodem sono apud Graecos litterae, apud Latinos holeris nomen est (*inde* Isid. orig. 17, 10, 15). *inde in aenigmate*: Petron. 56 'muraena et litera': murem cum rana alligata fascemque betae ⟨accepit⟩. Symph. 139 tota vocor graece, sed non sum tota latine. pauperibus semper proponor . . . tabernis *eqs. compendia* be. *et* bet. Corp. IV suppl. 4888. 4889. *cf. Blümner, Maximaltarif p. 85.* [*it.* bieta, *prov.* bleda. *M.-L.*].

Plavt. Pseud. 815 apponunt ... brassicam, betam, blitum. Cato agr. 158, 1 betae coliculos duos cum radice sua. Varro ling. 6, 55 pes ... betae (*cf.* betaceus). Cic. epist. 7, 26, 2 qui me ostreis et muraenis facile abstinebam, a beta et a malva deceptus sum. Catvll. 67, 21 languidior tenera ... sicula beta. Moret. 71 hic holus, hic late fundentes brachia betae. Priap. 51, 15 non brassicarum ferre glorior caules betasve. Carm. epigr. 41 (*Pompeis*) eques natus Romanus inter beta(m) et brassica(m). Cels. 2, 18 firmior brassica et beta et porrum quam lactuca vel cucurbita vel asparagus. 3, 24 betam albam contritam (Apic. 4, 181 *cf. infra l. 49. 51*). 5, 26, 33 betae folio (5, 27, 13 Plin. nat. 19, 135. 22, 143. 24, 150. 26, 50. 29, 40). *et saepius.* Colvm. 10, 326 tument pallentia robora betae. 11, 3, 17 semen betae (Plin. nat. 19, 118. 25, 44). 11, 3, 42. Scrib. Larg. 7 betae suco (Marcell. med. 1, 94 Hier. *infra l. 59* Theod. Prisc. log. 29. 79 Cael. Avr. chron. 2, 1, 37 Cass. Fel. 32 Oribas. syn. 1, 21). Pers. 3, 114 plebeia. Petron. 66. Plin. nat. 19, 113 radicem betae in pruna tostam (20, 72 Marcell. med. 8, 32 Theod. Prisc. log. 105 Cass. Fel. 32). 19, 132 beta hortensiorum levissima est. eius quoque a colore duo genera Graeci faciunt, nigrum et candidius *eqs.* (20, 69. 231 Marcell. med. 1, 94. 8, 32 Cael. Avr. chron. 1, 1, 38. 2, 1, 37. Diosc. 2, 107 de beta. ueta duplex est, alba et nigra. *cf. supra l. 39. 48*). Plin. nat. 20, 72 beta silvestris, quam limonium vocant (*cf.* Gloss. *supra l. 17.* Diosc. Vind. C 301ᵛ. N 159 *βητα σιλβατικα*). *et passim.* Mart. 3, 47, 9 pigroque ventri non inutiles betas. 13, 13 Garg. Mart. med. 10. Edict. Diocl. 6, 14 ⟨b⟩etae maximae *et* sequentes (*σεύτλων πρωτείων*). Ser. Samm. 703. 761. 974 carica vel betis lento cum melle iugetur aut *eqs.* Pallad. 3, 24, 10. 4, 9, 5. 5, 3, 5. 7, 4, 1 Pelagon. 133. 152. 379 betarum fascem. Chiron 387. 458 Veg. mulom. 1, 61, 2 L. *et saepius.* Hier. epist. 52, 12 betarumque sucum non calice sorbere, sed concha. in Is. 51, 20 comparantur betae semicoctae, quod genus holeris est vilissimi et fragilissimi (*ibid.* beta cruda *et* beta cocta). Avg. mor. Manich. 16, 40 magis in ficato quam in beta. Apic. 3, 62 betas minutas (4, 181). Cael. Avr. acut. 1, 11, 93. 1, 15, 125 chron. 1, 1, 22 *et saepius.* Cass. Fel. 32 p. 64 betae, et melius agrestis, radicis suco ... infuso. Oribas. syn. 1, 19. 4, 1 *et saepius.* Anthim. 50. *nota*: Plin. nat. 19, 86 fertur in templo Apollinis Delphis adeo ceteris cibis praelatus raphanus, ut ex auro dicaretur, beta ex argento, rapum e plumbo. Diosc. Vind. C 97ᵛ. N 65 *βητα λεποριναν* (*i. q. δρακοντία μικρά*). Ps. Apvl. herb. 30 Graecis dicitur britannica ..., Itali britannicam, alii betam plantaginis, alii bibonem vocant.

derivata: betaceus, betaculus. *cf.* bitulus.

2. bēta *indecl.*, *βῆτα littera* (*cf.* B *et* 1. beta *l. 19 sqq.* Gloss. III 511, 7 beda littera duo (*cf.* Isid. *l. 78*). 490, 49 beta littera b. Prisc. gramm. III 443, 23 litterarum ... nomina indeclinabilia sunt tam apud Graecos quam apud Latinos et neutra, ut alpha beta, a b (Gramm. suppl. 93, 12). Gramm. suppl. 89, 20 monoptota . . . alpha, beta. *nota*: Avson. 348, 13 dividuum betae monosyllabon Italicum B (*cf. W. Schulze, Berl. Sitz.-Ber. 1904 p. 766*). Isid. orig. 1, 3, 10 ubi *Graeci* scribunt beta, vocantur duo (*cf.* Gloss. *l. 73*). Mart. 5, 26, 4 quod alpha dixi, Corde, paenulatorum te nuper (*cf.* 2, 57, 4), ... si forte bilem movit hic tibi versus, dicas licebit beta me togatorum. Ivv. 14, 209 hoc discunt omnes ante alpha et beta puellae. Grom. p. 319, 3 casa per B beta nomen habens. B Boeth. mus. 4, 3 p. 309, 26 beta non integrum et gamma supinum L.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

? **Beta** *locus Mesopotamiae inter Edessam et Nisibin.* RAVENN. p. 79, 10. *cf.* 3. Bara.

Betaca *v.* Baetis *p. 1678, 17.*

bētāceus, -ius, (-a, -um) *a* 1. beta. *cf.* NOT. Tir. 104, 36 bitacium. VARRO rust. 1, 2, 27 quem ad modum pedes betaceos seri oporteat (*cf.* 1. beta *p. 1942, 32*). *subst.*: GLOSS. II 29, 25 betaceus σεῦτλον. *cf.* DOSITH. gramm. VII 395, 14 beta betaceus (σεῦτλον, σευτλίον). *Phot. p. 151 B.* ἡδέως σεύτλῳ χρώμενος, ὃ δὴ βητάκιον καλοῦσι Ῥωμαῖοι. PRISC. gramm. II 116, 2 (*de deminutivis*) Probus etiam ponit ... haec beta, malva, hic betaceus, malvaceus (*cf.* CHAR. gramm. I 37, 16. 155, 16. EXC. Bob. gramm. I 551, 37). PLIN. epist. 1, 15, 2 olivae, betacei, cucurbitae. ARNOB. nat. 4, 10 non viciis, betaceis (*trad.* beaticiis), caulibus. MARCELL. med. 28, 1 betaceos coctos. 30, 47 betaceum concides minutatim. APIC. 3, 63 faeces (facies *codd.*) betaciorum facies detergi. 3, 64 aliter betacios varrones.

beta **bētāculus** *facit* SERV. gramm. IV 432, 17.

Betae *v.* Baetae.

Betagbaritānus *ethnicon afric.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 156[B] Ianuarius episcopus Betagbaritanus.

Betammali *statio Syriae.* TAB. Peut. 11, 2. *cf. Benzinger, PW. III 362 s. v.* Bethammaria.

Betancus *nom. vir.* (*celt.?*). ALC. AVIT. epist. 12 p. 46, 7 a comite Betanco.

Betar *v.* Bethel.

Betaris (Βήταρις), *acc.* -in *f. vicus Palaestinae.* HEGES. 4, 16 l. 12 Idumeae vicos Betarin et Caphartoban (*in codd. varie corruptum, cf. Ioseph. bell. Iud. 4, 447* Βήταριν). *cf. Benzinger, PW. III 361. Ihm.*

Betarratis *v.* Baeterrae.

Betarum (Bett-) *vel* **Betthar** *locus in Palaestina; cf. Benzinger, PW. III 362.* ITIN. Anton. Aug. p. 150, 2 Betaro. p. 199, 2 Betaro (Betocro, Betara, Belocco *sim. pars codd.*). ITIN. Burdig. p. 600, 5 mutatio Betthar (*sed* Bettarū *V*). *Otto.*

Betasiī *v.* Baetasii.

Betāvos *v.* Batavi *p. 1784, 21.*

Betautuni coniugi kar(issimae) CORP. III 11526 (*ad* 4976 p. 1046).

Bete *nom. oppidi Syriae,* בֶּטַח, Μετεβάκ (Μασβαχ *cod. Alex.*). *cf. Encyclopaedia bibl. I p. 546.* VVLG. II reg. 8, 8 et de Bete et de Beroth civitatibus Aderezer.

betellus *v.* vitellus (-um).

Beten *urbs in tribu Aser,* בֶּטֶן, Βαιθόκ (Βατνε *cod. Alex.*). VVLG. Ios. 19, 25 Beten (ITALA cod. Lugd. Baethe). HIER. nom. hebr. 25, 27 Beten venter. 105, 14 Batne in tribu Aser. et nunc appellatur vicus Bethbeten in octavo miliario Ptolemaidis contra orientem. *Ihm.*

Betere *v.* Pons vetus. **Beterrae** *v.* Baeterrae.

1. beth, בֵּית. 1 *domus*: AMBR. epist. 70, 14 (*de Bethlehem*) beth ... domus est. 2 *secunda littera alphabeti hebraici*: HIER. epist. 30, 5 beth domus *interpretatur.* nom. hebr. 48, 11. 160, 2. *sed* AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 1 litterae secundae ... beth interpretatio ... in latino conversa confusio declaratur. HIER. epist. 30, 2 tract. in psalm. I p. 206, 14. 219, 17.

2. beth *v.* 2. batus.

Beth *v.* Bethmarchaboth.

a **Beth-** *incipientia nomina hebraica hic secuntur omnia.* beth *in hebraeo vocalem habet longam. quod quamquam non ignoravit Hieronymus* (*cf. verba eius laudata in* Bethsabee), *tamen quia poetae modo producta modo correpta syllaba usi sunt* (*cf. in* Bethel *et* Bethleem), *longitudinis signum nusquam posui.*

Bethabara, Βηθααβαρά. HIER. sit. et nom. p. 108, 6 Bethabara trans Iordanen, ubi Iohannes ... baptizabat, unde et usque hodie plurimi de fratribus ... ibi renasci cupientes vitali gurgite baptizantur. *sed* VVLG. Ioh. 1, 28 Bethania. Bethabara *legendum censuit Origines, quamquam plurimi codices* Βηθανία *habent; cf. Encyclopaedia biblica I p. 547; Benzinger, PW. III 361.*

Bethaben *v.* Bethaven. **Bethabra** *v.* Bethnemra.

Bethacar *v.* Bethacath.

Bethacath vicus Samariae ad quem venit Iehu rex Israhel, qui in latissimo campo situs non amplius quindecim milibus a Legionis oppido separatur: HIER. sit. et nom. p. 107, 17 (*ad* IV reg. 10, 12, *ubi* בֵּית־עֵקֶד, Βαιθακάθ; ITALA [Vind.] Bethacar. *sed* VVLG. ad Cameram). nom. hebr. p. 45, 2 Bethcacon. *cf. Encyclopaedia biblica I p. 552; Benzinger, PW. III 362.*

Bethacharam *et* **Bethacarem** *indecl., locus prope Hierosolyma,* בֵּית־הַכֶּרֶם, Βηθαχχαρίμ, Βαιθαχαρμά *sim.; cf. Encyclopaedia biblica I p. 556.* VVLG. II Esdr. 3, 14 Bethacharam (Bethaccharem *Amiatin.*). Ier. 6, 1 Bethacarem (Bethacharim *Amiatin.*). HIER. in Ier. 6, 1 p. 882 vicus est qui lingua Syra et Hebraica Bethacharma nominatur, et ipse in monte positus. ... Bethacherem interpretatur villa vineae. *Otto.*

Bethacharma *v.* Bethacharam.

Bethaemī, -ōrum *gens Coelesyriae.* PLIN. nat. 5, 81 Ituraeorum gentem et qui ex his Bethaemi (Baethocemi *E*, Bethemi *R*) vocantur. *cf. Benzinger, PW. II 2778 s. v.* Baitarrhus. *v.* Betthora. *Ihm.*

Bethafelet *v.* Bethphelet.

Bethaffu *et* **Bethafu** *v.* Beththaphua.

Bethagan, בֵּית הַגָּן, *locus in Palaestina; cf. Encyclopaedia biblica I p. 556.* HIER. nom. hebr. p. 45, 2 Bethagan domus horti. sit. et nom. p. 107, 15 Bethagan (Bethagon *B*[1]) via per quam Ochoziam fugisse legimus. *pertinent haec ad* IV reg. 9, 27, *ubi* VVLG. *vertit* domus horti. *at* LXX Βαιθγάν (Βαιθαν *Vatic.*).

Bethagla(n) *v.* Beth Hagla. **Bethaisimoth** *v.* Bethsimoth.

Bethallaha *locus in Mesopotamia.* NOT. dign. or. 36, 35 cohors quinquagenaria Arabum, Bethallaha.

Bethalon *v.* Beth Hagla. **Bethaloth** *v.* Bethanath.

Bethamari *v.* Baalthamar. **Bethamnaram** *v.* Bethnemra.

Bethamnaris *v.* Bethnemra *et* 1. Betharan.

Bethana *v.* Bethanath. **Bethanamra** *v.* Bethnemra.

Bethanan, בֵּית־חָנָן, Βηθανάν, *opp. Palaestinae.* VVLG. III reg. 4, 9. HIER. nom. hebr. p. 41, 7 Bethanan domus gratiae aut doni.

Bethanath, בֵּית־עֲנָת, Βαιθθαμέ, Βαιθανάχ, Βαιθενέθ (Βεθενεκ), *opp. in tribu Nephthali; cf. Encyclopaedia biblica I p. 547.* VVLG. Ios. 19, 38. iud. 1, 33 (Bethaneth *Amiatin.*). ITALA Ios. 19, 38 (Lugd.) Baethanat. iud. 1, 33 (Lugd.) Benech *et* Botheneth. HIER. nom. hebr. p. 25, 28 Bethanath. sit. et nom. p. 104, 16 Bethaloth in tribu Iuda. p. 105, 20 Bethana (Βηθαναθά *Euseb.*) in tribu Neptalim. et est villa nomine Bathanaea in quinto decimo a Caesarea lapide. p. 106, 6 Bethnath (Βαθμά *Euseb.*). **Bethanītae** *incolae.* VVLG. iud. 1, 33 Bethanitae. *v. etiam* Bethsan.

Bethania, -ae, Βηθανία. 1 *vicus non procul ab Hierosolymis situs; cf. Encyclopaedia biblica I p. 548 et Benzinger, PW. III 362.* VVLG. Matth. 21, 17 abiit ... in Bethaniam. 26, 6 cum esset in Bethania. Marc. 11, 1. 11. 12 a Bethania. 14, 3 cum esset Bethaniae. Luc. 19, 29. 24, 50. Ioh. 11, 1 Lazarus a Bethania de castello Mariae et Marthae. 11, 18 erat autem Bethania iuxta Hierosolyma quasi stadiis quindecim. 12, 1 venit Bethaniam. IVVENC. 3, 654 Bēthăniamque petit (*sic* SEDVL. carm. pasch. 4, 43. 271. 5, 423). PRVD. ditt. 149 conscius insignis facti locus in Bethania. ITIN. Burdig. p. 596 villa quae appellatur Vetania (*sic P*[1] *V*). AMBR. epist. 71, 6 in Bethaniam, in locum oboeditionis (HIER. in Matth. 21, 17 p. 166 ivit Bethaniam, quod interpretatur domus oboedientiae, iam tunc vocationem gentium praefigurans. ... vicus Bethania. 26, 6 p. 211 moratur in Bethania, domo oboedientiae. tract. in Marc. p. 354, 5 *sqq.* 357, 14. 367, 5. nom. hebr. p. 60, 26 Bethania domus adflictionis eius vel domus oboedientiae). HIER. nom. hebr. p. 108, 3 Bethania villa in secundo ab Aelia miliario in latere montis Oliveti. ITIN. Silv. 29, 3. 6. SEDVL. op. pasch. 4, 5 in loca Bethaniae. ITIN. Theod. 6 usque Bethania (in B. *H*, usque in B. *G*). 23 ITIN. Anton. Plac. rec. A 16. 2 *ubi baptizavit Iohannes; cf.* Bethabara. VVLG. Ioh. 1, 28 in Bethania ... trans Iordanem.

Bethanītae *v.* Bethanath.

Bethannabam *locus in Iudaea; cf. Benzinger, PW. III 362.* HIER. sit. et nom. p. 90, 25 Anob civitas quam expugnavit Iesus. et est usque hodie villa iuxta Diospolim quasi in quarto lapide vel miliario ad orientalem plagam quae vocatur Bethoannaba (Betoannaba *BH*, Βετοαννάβ *Euseb.*). plerique autem adfirmant in octavo ab ea miliario sitam et adpellari Bethannabam (-ban *B*).

Bethanoth, בֵּית־עֲנוֹת, Βαιθανάμ (Βαιθανων *Alex.*), *opp. tribus Iudae; cf. Encyclopaedia biblica I p. 547.* VVLG. Ios. 15, 59 Bethanoth (Bethanon *Amiatin.*). HIER. nom. hebr. p. 25, 21 Bethanoth domus praecinentium.

Bethar *v.* Bethel. **Bethara** *v.* Bethera.

Betharaba, בֵּית הָעֲרָבָה, Βαιθάραβα, *opp. Iudaeae; cf. Encyclopaedia biblica I p. 548.* VVLG. Ios. 15, 6 transit ... in Betharaba. 15, 61. 18, 22; *hoc loco* LXX Βαιθαβαρά (Βαιθάραβα *Alex.*). ITALA Ios. 18, 22 Baetharaba. 18, 18 Baetharaba, *sicut* LXX Βαιθάραβα, *sed* VVLG. campestria (הָעֲרָבָה). HIER. nom. hebr. p. 25, 14 Betharaba. p. 15, 21. sit. et nom. p. 103, 24 Betharaba in tribu Iuda. p. 104, 19 Betharaba, pro qua Symmachus transtulit 'in locis quae iuxta inhabitabilem sunt', significans heremum.

1. Betharan *et* **Betharam** *opp. Palaestinae; cf. Encyclopaedia biblica I p. 556 sq.* VVLG. num. 32, 36 Betharan (בֵּית הָרָן, Βαιθαράν). HIER. nom. hebr. p. 16, 27 Betharan. sit. et nom. p. 102, 4 Betharan (Βηθναμράν *Euseb.*) trans Iordanen, quam aedificavit tribus Gad. est hodieque villa Bethamnaris (Βηθναμβρίς *Euseb.*) in quinto a Libiade miliario contra aquilonem. VVLG. Ios. 13, 27 Betharan (בֵּית הָרָם, Βηθαραμ *cod. Alex.*). HIER. nom. hebr. p. 25, 11 Betharam. sit. et nom. p. 103, 16 Betharam civitas tribus Gad iuxta Iordanem, quae a Syris dicitur Bethramtha (Βηθραμφθά *Euseb.*; *cf.* Βηθαραμφθᾶ), et ab Herode in honorem Augusti Libias cognominata est.

2. Betharan *v.* Bethoron.

Bethariph *locus in Iudaea; cf. Benzinger, PW. III 362.* HIER. sit. et nom. p. 94, 11 Arim (*cf.* LXX Ios. 18, 28) in tribu Beniamin. est et villa iuxta Diospolim, quae usque hodie adpellatur Bethariph.

Betharius *nom. vir. germ.; cf. Förstemann, Altdeutsch. Namenb. I p. 228.* Betharius *episcopus Carnotenus mortuus ante a. 614; cf. Krusch, Mon. Germ. Merov. III p. 612 sq. eius vita ibid. p. 613 sqq.*

Bethasan *locus Hierosolymis propinquus; cf. Benzinger, PW. III 363.* HIER. sit. et nom. p. 93, 8 Asan (*Ios. 15, 42*) in tribu

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Iudae. est usque hodie vicus nomine Bethasan (Bechasan *B?*, Βηθασάν *Euseb.*) ad Aeliam pertinens in quinto decimo ab ea miliario.
Bethasetta *v.* Bethsetta. **Bethasora** *v.* Bethsur.
Bethaven *indecl.*, בֵּית אָוֶן, Βηθαυν (Βαιθ-), Βαιθων, *locus in Iudaea; cf. Encyclopaedia biblica I p. 550.* Vvlg. Ios. 7, 2. 18, 12 I reg. 13, 5. 14, 23. Itala Ios. 18, 12 (Lugd.) Baethon. Hier. nom. hebr. p. 25, 6 Bethaven (Bethaun *F*, Bethaan *H*) domus inutilis. sit. et nom. p. 100, 10 Bethaun (104, 24. 126, 32). *apud Osee prophetam pro* Bethel, *cf. Encyclop. bibl. I p. 554*: Vvlg. Os. 4, 15. 5, 8. 10, 5, *ubi LXX* οἶκος Ὤν. Hier. in Os. 4, 15 p. 43 est autem Bethel, et quae prius vocabatur domus dei, postquam vituli in ea positi sunt, appellata est Bethaven, id est domus inutilis et domus idoli. 5, 8 p. 54 in Mich. 1, 1 p. 434. nom. hebr. p. 51, 7 Bethaben. sit. et nom. p. 100, 20 Bethaun. Ps. Rvfin. in Os. 4, 15 Isid. orig. 15, 1, 22.
Bethaula *v.* Abelmehula. **Bethaun** *v.* Bethaven.
Bethazmoth בֵּית־עַזְמָוֶת, Βηθασμώθ, *locus in Iudaea; cf. Encyclop. biblica I p. 399 (Azmaveth).* Vvlg. II Esdr. 7, 28.
Bethbera *indecl.*, בֵּית בָּרָה, Βεθηρά, *locus in Palaestina.* Vvlg. iud. 7, 24. Hier. sit. et nom. p. 106, 12 Bethbera (Βεθβηρά *Euseb.*).
Bethberai, בֵּית בִּרְאִי, *opp. Palaestinae.* Vvlg. I par. 4, 31. *nomen fortasse ex corruptione natum; cf. Encyclopaedia bibl. I p. 560.*
Bethbessen *indecl. f.*, Βαιθβασί (Βεθ-), *locus in Palaestina; cf. Encyclopaedia bibl. I p. 550.* Vvlg. I Macc. 9, 62 Bethbessen, quae est in deserto. 9, 64 (Bethbessi, Bethbesse *Amiat.*).
Bethbeten *locus in Palaestina; cf. Benzinger, PW. III 363.* Hier. sit. et nom. p. 105, 14 Batne (*cf.* Beten) in tribu Aser. et nunc adpellatur vicus Bethbeten (Βεθβετέν *Euseb.*) in octavo miliario Ptolomaidis contra orientem.
Bethcacon *v.* Bethacath.
Bet(h)chammagabaet *v.* Bethmarchaboth.
Bethchar, בֵּית כַּר, Βαιθχόρ, *locus in Palaestina; cf. Encyclopaedia bibl. I p. 551.* Vvlg. I reg. 7. 11 Hier. nom. hebr. p. 34, 26. 38, 5. sit. et nom. p. 26, 27 Bethcar. Tert. ieiun. 7 Bethor (*sic Gelen.*, Bethchar *B*).
Bethdagan *v.* Bethdagon.
Bethdagon *indecl.*, בֵּית־דָּגוֹן, *cf. Encyclopaedia bibl. I p. 551.* 1 *opp. in Iudaea*: Vvlg. Ios. 15, 41. LXX Βαγαδιήλ (Βηθδαγών *Alex.*). Itala Ios. 15, 41 (Lugd.) Bedgadid. Hier. nom. hebr. p. 25, 19 Bethdagan. 2 *locus situs ignoti*: Vvlg. Ios. 19, 27. LXX Βαιθεγενέθ (Βηθδαγών *Alex.*). Itala Ios. 19, 27 (Lugd.) Betheenaeth. Hier. sit. et nom. p. 104, 14 Bethdagon (Βηδαγών *Euseb.*) in tribu Iuda. sed et usque hodie grandis vicus Caferdago inter Diospolim et Iamniam demonstratur. 105, 16 Bethdagon (Βὴθ Δαγών *Euseb.*) locus in quo duae tribus Zabulon et Issachar habent confinia. 3 *templum dei Dagon*: Vvlg. I Macc. 10, 83. LXX Βηθδαγών.
Betheenaeth *v.* Bethdagon.
Bethel *indecl.*, בֵּית־אֵל, Βαιθήλ, *opp. Iudaeae; cf. Encyclopaedia bibl. I p. 552; Benzinger, PW. III 363.* Vvlg. gen. 12, 8. 28, 19 appellavitque nomen urbis Bethel, quae prius Luza vocabatur. 31, 13 ego sum deus Bethel. 35, 1 ascende Bethel. 35, 3 ascendamus in Bethel. 35, 6 Luzam, quae est in terra Chanaan, cognomento Bethel. 35, 15. Ios. 7, 2 oppidi Bethel. 18, 13 iud. 1, 22 III reg. 12, 29 IV reg. 2, 2. 10, 29. 17, 28. 23, 4. 15 Ier. 48, 13 Am. 3, 14. 4, 4. 5, 5. 6 I Macc. 9, 50 *et passim.* Itala Ios. 8, 9. 18, 13 (Lugd.) Baethel. Hier. in Os. 4, 15 p. 43 *sq.* 5, 8 p. 54 in Mich. 1, 1 p. 434 quaest. hebr. in gen. p. 33, 4. 54, 8 epist. 108, 13. 118, 6. nom. hebr. p. 3, 18 Bethel domus dei. sit. et nom. p. 83, 31 sita est autem Bethel euntibus Aeliam de Neapoli in laeva parte viae duodecimo circiter miliario ab Aelia, et usque hodie, parvus licet vicus, ostenditur. 100, 8 *sqq.* 104, 24. 135, 12 *al.* Avg. quaest. hept. 1, 113 Svlp. Sev. chron. 1, 10, 3. 1, 41, 6. Isid. orig. 15, 1, 22 Bethel urbem Samariae condiderunt Iebusaei. Ravenn. p. 83, 18. Itin. Theod. 2 Bethsaida. *declinatur ap.* Cypr. Gall. gen. 1080 domum fidam Bēthēli in sede locare. iud. 53 Bēthēlam. 93 Bēthēla⟨m⟩. Hier. sit. et nom. p. 83, 30 Bethelis (*genet.*) (89, 27. 94, 8. 127, 4). Itin. Burdig. p. 588 Bethar (Betar *V*). *v. etiam* Cesil.
Bethela *v.* Bethel. **Bethelea** *v.* Betulia.
Betheleem *sim. v.* Bethleem. **Bethelis** *v.* Bethel.
Bethemec, בֵּית־הָעֵמֶק, Βηθαεμεκ (*cod. Alex.*), *opp. tribus Aser; cf. Encyclopaedia bibl. I p. 554.* Vvlg. Ios. 19, 27 in Bethemec (-mech *Amiatin.*). Hier. nom. hebr. p. 25, 27 Bethemec (Bethmec *F*, Beth uemek *H*). sit. et nom. p. 105, 18 Bethemec (-mech *B*).
Bethemī *v.* Bethaemi.
Bethenim, Bethennim *locus in Iudaea; cf. Benzinger, PW. III 363.* Hier. sit. et nom. p. 121, 27 Enaim in tribu Iuda. hodieque villa est Bethenim (Βηθενίμ *Euseb.*) circa terebinthum. 92, 23 est et usque hodie villa Bethennim (Βηϊθανίν *Euseb.*) nomine secundo lapide a terebintho ... quattuor milibus a Chebron.
montes **Bether,** *quorum mentio fit in* Vvlg. cant. 2, 17. בֶּתֶר, ὄρη κοιλωμάτων. *v. de eis Encyclopaedia bibl. I p. 555.*
Bethera *opp. Palaestinae; cf. Benzinger, PW. III 367 (Bethther).* Rvfin. hist. 4, 6, 3 apud Bethera (*sic* O^1, *cett.* Bethara) oppidum praevalidum Hierusolymis vicinum. Evseb. κατὰ Βηθθηρα.
1. **Bethesda** (Betesda) *v.* 2. Bethsaida.

2. **Bethesda,** -ae *suburbana Hierosolymorum pars; cf. Benzinger, PW. III 379* (Bezetha). Heges. 2, 15 l. 14 Bethesdam ... incendit (Βεζεθάν *Ios.*).
Bethessa *opp. Armeniae; cf. Baumgartner, PW. III 363.* Ravenn. p. 73, 6 Bethessa.
Bethezob *vicus Palaestinae; cf. Benzinger, PW. III 363.* Rvfin. hist. 3, 6, 21 mulier quaedam ex his, quae ultra Iordanis alveum conmanebant, ... de vico Bethezob (Bethaezob, Bethezop *sim. codd.*, Βαθεζώρ *Euseb.*), quod interpretatur domus hysopi.
Bethfagē *indecl.*, Βηθφαγή, *vicus in vicinia Hierosolymorum situs; cf. Benzinger, PW. III 365.* Vvlg. Matth. 21, 1 cum ... venissent Bethfage ad montem Oliveti. Luc. 19, 29 cum appropinquasset ad Bethfage. Itala Matth. 21, 1 (cod. f) in Bethphagae. Luc. 19, 29 (cod. f) Betphage. Hier. tract. in Marc. p. 354, 13 Bethphage interpretatur domus maxillae (nom. hebr. p. 60, 24 Bethfage. epist. 108, 12 in Matth. 21, 1 p. 159). sit. et nom. p. 108, 1 Bethfage villula in monte Oliveti. in Matth. 21, 1 p. 159 sacerdotum viculus erat. Itin. Theod. p. 146, 18.
Bethfali *v.* Bethpheleth. **Bethfases** *v.* Bethpheses.
Bethfeor, Bethfogor *v.* Bethphogor.
Bethgaalōrum (*vel* Bethgalorum) monasterium *in Syria*: Dionys. Exig. inv. cap. Ioh. p. 427^{CD}.
Bethgader *indecl.*, *nom. vir. hebr.*, בֵּית־גָּדֵר, Βεθγεδώρ. Vvlg. I par. 2, 51.
Bethgamul *opp. tribus Ruben*, בֵּית גָּמוּל, οἶκος Γαιμώλ; *cf. Encyclop. bibl. I p. 555.* Vvlg. Ier. 48, 23.
Beth Hagla, בֵּית חָגְלָה, Βαιθαγλαάμ, Βεθεγαιώ (Βαιθαλαγα, Βηθαγλα *Alex.*), *opp. Iudaeae; cf. Encyclopaedia biblica I p. 557; Benzinger, PW. III 362.* Vvlg. Ios. 15, 6. 18, 19. 21 (Bethagla *Amiatin.*). Itala Ios. 18, 18 (Lugd.) Baethagla. Hier. nom. hebr. p. 25, 22 Bethagla domus festivitatis eius. sit. et nom. p. 85, 7 Area Atath locus trans Iordanem ... qui nunc vocatur Bethagla, quod interpretatur locus gyri. 103, 21 Bethagla tribus Iuda. est autem vicus euntibus Gazam de Eleutheropoli in decimo lapide qui Agla appellatur. et alia villa Bethagla (Βηθαγλαΐμ *Euseb.*) maritima in octavo a Gaza miliario. nom. hebr. p. 25, 13 Bethaglan (Bethaglam *FH*). sit. et nom. p. 105, 1 Bethalon. 105, 3 Bethula (Βὴθ Ἀγλά *Euseb.*).
Bethhoron *v.* Bethoron.
Bethia, -ae *nom. filiae Pharaonis*, בִּתְיָה, Βετθια (Βεθθ-). Vvlg. I par. 4, 18 Bethiae (Bettiae *Amiatin.*) filiae Pharaonis.
Beth Iasimuth *v.* Bethsimoth.
bethim domibus Hier. nom. hebr. p. 45, 6. *pertinet ad* IV reg. 23, 7 בָּתִּים, *ubi* Vvlg. domunculas, LXX χεττιίμ.
Bethlaeus (Bethlēus) *v.* Bethleem.
Bethlebaoth *opp. tribus Simeon*, בֵּית לְבָאוֹת, Βαραθώθ (Βαιθαλβάθ); *cf. Encyclopaed. bibl. I p. 559.* Vvlg. Ios. 19, 6 Bethlebaoth (Bethlabaoth *cod. Amiat.*). Hier. nom. hebr. p. 25, 24 Bethlabaoth. sit. et nom. p. 105, 10 Bethlabaoth.
Bethleem *indecl.* (*sed genet.* Bethlei *infra l. 56), f.* (*sed m.* Vvlg. Mich. 5, 2). 1 *opp. tribus Iudae*, בֵּית לֶחֶם, Βηθλεέμ; *cf. Encyclopaed. bibl. I p. 560; Benzinger, PW. III 364. scriptum maxime* Bethleem (*raro* Bethlehem) *et* Bethlem (*cf.* Prvd. ditt. 101 sánctă Bēthlém), *v. etiam Tischendorf. ad* Vvlg. I reg. 16, 1. Prvd. perist. 10, 737 Bethléem (*infra p. 1947, 6*). Prosp. carm. de ingrat. 55 Bēthlĕī (*genet.*). Ven. Fort. carm. spur. app. 1, 111 Béthlēem Ēfráta. *alia v. infra in* Itala. Vvlg. gen. 35, 19 via quae ducit Ephratam, haec est Bethlehem (Bethleem *cod. Amiatin. hic et aliis locis*). 48, 7 Ephratae, quae alio nomine appellatur Bethlehem. iud. 12, 8. 10 in Bethlehem. 17, 8 de civitate Bethlehem. I reg. 17, 12 David autem erat ... de Bethlehem. Mich. 5, 2 et tu Bethlehem Ephrata parvulus (minima Itala *ap.* Ambr. Iac. 2, 7, 32 *et* Avg. civ. 18, 30; *cf.* Hier. epist. 108, 10) es in milibus Iuda. Matth. 2, 1 cum ergo natus esset Iesus in Bethleem. 2, 6 et tu Bethleem ... nequaquam minima es in principibus Iuda. Luc. 2, 4 civitatem David, quae vocatur Bethleem. Ioh. 7, 42 de Bethleem castello. Itala Ios. 15, 59 (Lugd.) Betheleem (iud. 12, 8. 10). 19, 15 (Lugd.) Baethelam. iud. 17, 7 (Lugd.) Bechlem. 17, 8 (Lugd.) Bechelem (*cf.* Mar. Victor *infra p. 1947, 14*). 17, 9 (Lugd.) Bethlem (19, 1. 18). 20, 25 Bethle. Iren. 4, 33, 11 Bethleem. Ivvenc. 1, 149 urbs est Iudaeae Bethlem, Davida canorum quae genuit (Bethleem C^1RM). 1, 153. 238. 260 Bethlem (*genet.*) per compita. Itin. Silv. 25, 8 in Bethleem. 25, 12. 39, 1. 42. Itin. Burdig. p. 598 Bethleem (Bethlem *VS*). Hil. in psalm. 131, 13 Ephrata eadem est, quae Bethlem, in qua dominus natus ex Maria est. Ambr. Iac. 2, 7, 32 vere domus panis (epist. 70, 9. *cf.* domu⟨s refec⟩tionis Itala Mich. 5, 2 [Weing.], *v. Burkitt, Texts a. Studies IV 3 p. 93.* Hier. quaest. hebr. in gen. p. 45, 8 tract. in psalm. I p. 138, 14 epist. 108, 10 in Ier. 31, 15 p. 1064 in Mich. 5, 2 p. 488 Pavl. Nol. carm. 24, 707 Petr. Chrys. serm. 156 p. 612^{C} Max. Tavr. hom. 8 p. 259^{B} Isid. orig. 15, 1, 23 Gloss. IV 585, 41). epist. 70, 12 ipsam autem Bethleem esse quae est Ephrata. Hier. sit. et nom. p. 101, 5 Bethleem civitas David in sorte tribus Iudae, in qua dominus noster atque salvator natus est, in sexto ab Aelia miliario contra meridianam plagam iuxta viam quae ducit

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Chebron. . . . propter eandem Bethleem. in Mich. 5, 2 p. 488 *sqq.* in psalm. 131 regio Bethleem usque hodie appellatur Efrata. epist. 58, 3 Bethleem . . . nostram. vir. ill. 134 Sophronius . . . Laudes Bethlehem adhuc puer . . . conposuit. chron. a. Abr. 2015. PRVD. cath. 7, 1 o Nazarene, lux Bethlem, verbum patris. 12, 78. 105. perist. 10, 737 mille ín Bethléem quem biberunt parvuli. PAVL. NOL. epist. 31, 3 Bethlehem (Bethlem, Bethleem, Bethelem *plerique*) Adonidis fano profanata est. AVG. catech. rud. 22, 40 in civitate Bethlehem, quae inter omnes Iudaeae civitates ita erat exigua, ut hodieque villa appelletur. AVG. civ. 18, 46. SVLP. SEV. dial. 1, 8, 1 Bethleem oppidum . . . paroechia est episcopi qui Hierosolymam tenet. CASSIAN. inst. 8, 8, 2 Bethlehem (*sic A*). OROS. hist. 7, 43, 4 Bethleem (Betheleem *H*, Bethele en *D*) oppidum. apol. 3, 2. MAR. VICTOR aleth. 3, 357 índe petít Bethlém, sedes quae . . . . 3, 386 in Sichem Bechelemque (*cf.* ITALA *supra p. 1946, 68*) suam. ITIN. Anton. Plac. rec. A 27 Bethlem locus splendidissimus. RAVENN. p. 82, 14. CORP. XI 291 (*Ravennae in aede S. Vitalis in musivo opere apsidis*) Hierusalem. Bethl⟨eh⟩em. **Bethleemītēs,** -ae (-is) *incola* (*et adi.*), בֵּית־הַלַּחְמִי, Βηθλεεμίτης. VVLG. I reg. 16, 1. 18 (Bethleemiten *cod. Amiat.*). 17, 58 Isai Bethleemitae. II reg. 21, 19 I par. 20, 5 (PRAEDEST. 1, 88 p. 618[B] Hieronymus presbyter Bethleites (*vel* Bethlemites). HIER. epist. 108, 33 Bĕthlĕmītī conditur antro. **Bethleemīticus,** -a, -um *adi.* HIER. epist. 108, 33 Bĕthlĕmītĭcă rūră. CASSIAN. conl. 11, 5 Bethleemitici coenobii. inst. 8, 8, 2 *pro* cisterna Bethlehem *pars codd. habet* c. Betlemitica *vel* Bethleemitica. VEN. FORT. carm. spur. app. 1, 279 Bĕthlĕmītĭcă passio lactans. **Bethlaeus** (-eus), -a, -um *adi.* PAVL. NOL. carm. 31, 585 cum Bēthlāeīs (Bethleis) infantibus. SEDVL. carm. pasch. 2, 73 Bēthlēīs . . . in oris. **2** *in tribu Zabulon,* בֵּית לֶחֶם, Βαιθμάν; *cf. Encyclopaed. bibl. I p. 562.* VVLG. Ios. 19, 15 Bethlehem (Betlem *cod. Amiat.*). HIER. sit. et nom. p. 105, 11 Bethleem (Βηθλεέμ *Euseb.*). **3** *nom. vir. hebr.,* בֵּית לֶחֶם, Βαιθά, Βαιθαλαέμ, Βαιθαλαέν. VVLG. I par. 2, 51. 54. 4, 4.

Bethleītēs *v.* Bethleem *p. 1947, 21.* **Bethlēus** *v.* Bethleem.

Bethmaacha *opp. Palaestinae,* בֵּית מַעֲכָה, Βεθμαχά *et* Φερμαχά; *cf. Encyclopaed. bibl. I p. 6* (Abel-Beth-Maachah). VVLG. II reg. 20, 14. 15 (Bethmacha *cod. Amiat.*). HIER. nom. hebr. p. 38, 7 Bethmacha. sit. et nom. p. 107, 6 Bethmacha (Bethmaca *B*, Bethmachai *H*). . . . est autem adscendentibus de Eleutheropoli Aeliam in octavo lapide nunc villa quae Mechamim dicitur.

Bethmamatis (*genet.*) *locus in Syria.* DIONYS. EXIG. inv. cap. Ioh. p. 427[D] presbyter loci Bethmamatis.

Bethmaon *v.* Beelmeon.

Bethmarchaboth *opp. tribus Simeon,* בֵּית מַרְכָּבֹת *et* בֵּית־הַמַּרְכָּבוֹת, Βαιθμαχερέβ (Βαιθαμμαρχασβωθ *cod. Alex.*) *et* Βαιθμαριμώθ (Βαιθμαρχαβωθ *cod. Alex.*); *cf. Encyclopaed. bibl. I p. 562.* VVLG. Ios. 19, 5 Bethmarchaboth (-chamoth *cod. Amiat.*). I par. 4, 31. ITALA Ios. 19, 5 (Lugd.) Betchammagabaet. HIER. nom. hebr. p. 25, 24. sit. et nom. p. 105, 7 Beth in tribu Symeonis. 94, 16 Amarchabob (Ἀμαρχαβών *Euseb.*) in tribu Symeonis.

Bethnath *v.* Bethanath.

Bethnemra, בֵּית נִמְרָה, Ναμράμ, Βηθαμνά, *opp. in tribu Gad; cf. Encyclopaedia biblica I p. 563; Benzinger, PW. III 364.* VVLG. num. 32, 36 Ios. 13, 27. HIER. sit. et nom. p. 103, 19 Bethnemra urbs tribus Gad iuxta Libiadem trans Iordanen. nom. hebr. p. 16, 26 Bethanamra. 25, 12 (Bethamnara *H*). ITALA Ios. 13, 27 (Lugd.) Bethabra. HIER. sit. et nom. p. 102, 1 Bethamnaram (Βηθναμράν *Euseb.*) trans Iordanen . . . . est hodieque villa Bethamnaris (Βηθναμβρίς *Euseb.*) in quinto a Libiade miliario contra aquilonem.

Bethoaenea *v.* Bathanea *add.* **Bethoannaba** *v.* Bethannabam.

Betholeptēphēnē, -ēs. PLIN. nat. 5, 70 reliqua Iudaea dividitur in toparchias X . . . Hiericuntem . . Betholeptephenen (Betholethephenen *sim. codd.*). IOSEPH. bell. Iud. 4, 8, 1 τὴν Βεθλεπτηφῶν τοπαρχίαν. *cf. Benzinger, PW. III 364.*

Bethor *v.* Bethchar.

Bethoron *duo vici Iudaeae, inferioris et superioris cognominibus distincti,* בֵּית־חוֹרֹן, Βαιθωρών; *cf. Encyclopaed. bibl. I p. 557; Benzinger, PW. III 365.* VVLG. Ios. 10, 10 viam ascensus Beth horon. 10, 11. 16, 3 Beth horon inferioris. 16, 5 Beth horon superiorem. 18, 13. 14. 21, 22 I reg. 13, 18 II reg. 2, 29. III reg. 9, 17 Bethoron inferiorem. I par. 6, 68. 7, 24 Bethoron inferiorem. II par. 8, 5 Bethoron superiorem et Bethoron inferiorem. 25, 13 I Macc. 3, 16 *al.* ITALA Ios. 10, 10 *al.* (Lugd.) Baethoron. 16, 5 (Lugd.) Baethorum. HIER. nom. hebr. p. 25, 6 Betharan. 38, 9 Bethoron. sit. et nom. p. 102, 29 Bethoron . . . sunt autem duo vici in duodecimo ferme ab Aelia lapide Nicopolin pergentibus *eqs.* epist. 108, 8 *Paula* ascendit Bethoron inferiorem et superiorem. HEGES. 2, 15 l. 77 loco cui Bethoron nomen (Ios. bell. Iud. 2, 19, 8 ἡ Βαιθώρα).

Bethphagē *v.* Bethfage.

Bethpheleth *et* **Bethphaleth,** בֵּית פֶּלֶט, Βαιφαλάθ (Βαιθφαλεθ, Βηβφαλτ), *opp. in tribu Iuda; cf. Encyclop. bibl. I p. 563.* VVLG. Ios. 15, 27 Bethpheleth (Bethfel *Amiat.*). II Esdr. 11, 26 Bethphaleth. HIER nom. hebr. p. 25, 17 (*ad Ios. 15, 27*) Bethafelet domus salutis. sit. et nom. p. 103, 31 (*ad Ios. 15, 27*) Bethfali (Βελφαλεί *Euseb.*) in tribu Iuda.

Bethpheses, בֵּית פַּצֵּץ, Βηρσαφής (Βαιθφασης *cod. Alex.*), *opp. tribus Issachar.* VVLG. Ios. 19, 21 Bethpheses (Betferes *cod. Amiat.*). ITALA Ios. 19, 21 (Lugd.) Beccasses. HIER. nom. hebr. p. 25, 26 Bethfese (Bethfesse *F*). sit. et nom. p. 105, 13 Bethfases (Βηθφάσις *Euseb.*).

Bethphogor, בֵּית פְּעוֹר, Βαιθφογώρ, *opp. in tribu Ruben; cf. Encyclop. bibl. I p. 563; Benzinger, PW. III 365.* VVLG. Ios. 13, 20 Bethphogor (Betpheor *cod. Amiat.*). ITALA Ios. 13, 20 (Lugd.) Betfegor. HIER. nom. hebr. p. 25, 10 Bethfeor (*vel* Betfeor). sit. et nom p. 103, 7 Bethfogor urbs filiorum Ruben trans Iordanem iuxta montem Fogor contra Hiericho sex milibus supra Libiadem. p. 123, 20 (*ad deut. 4, 46, ubi* VVLG. fanum Phogor) Fogor et Bethfogor mons Moabitarum . . . in supercilio Libiadis.

Bethramtha *v.* 1. Betharan.

Bethrapha *nom. vir. hebr.,* בֵּית רָפָא, τὸν Βαθραίαν (Βαθρεφα *cod. Alex.*). VVLG. I par. 4, 12.

Bethroob *v.* Rohob. **Bethsa** *v.* Bethsan.

Bethsabee *indecl.,* בַּת־שֶׁבַע, Βηρσαβεέ (Βηθσ- *cod. Alex.*), *uxor Vriae, cui David eam abripuit; cf. Encyclopaed. bibl. I p. 502.* VVLG. II reg. 11, 3. 12, 24 III reg. 1, 11—31. 2, 13 Bethsabee matrem Salomonis. 2, 18. 19 I par. 3, 5 psalm. 50, 1 (Bersabe *cod. Amiat.*) HIER. epist. 85, 5. nom. hebr. p. 38, 2 Bethsabee (Bethsabe *F*, Bethsabeth *H*) filia saturitatis, ita tamen, ut prima correpta sit syllaba. alioquin, ubi producitur, semper domus interpretatur. 41, 5 Bethsabee (Bethsabe, Bethrabe *FH*) filia iuramenti. per brevem primam syllabam legendum est. PS. AMBR. apol. David II 10, 51 David . . . in typo accipis Christi, Betsabee (*sic T*, Bers- *B*, Beths- *cett.*) filia sabbati et filia plena et puteus dicitur iuramenti. Bersabee (*declinatur*) *secundum LXX*: ITALA II reg. 11, 3 (Vind.) Bersabee. AMBR. in Luc. 3, 38 *sq.* Bersabee (*genet.*) (Bersabe *et* Bersabeae, -aeae *sim. pars codd.*). HEGES. 5, 16 l. 87 triumphavit David cum Bersabeam hoc est filiam sabbati suo coniugio propheticis mysteriis copulavisset. AVG. c. Faust. 22, 87 Bersabee interpretatur puteus satietatis sive puteus septimus (EVGIPP. exc. Aug. p. 312, 23 Bersabe. ISID. in II reg. 2, 1 Bethsabee). SVLP. SEV. chron. 1, 38, 1 Bersaben quandam. 1, 38, 9 ex Bersabee. FVLG. aet. mund. p. 158 Bersabe (*sic P*, Bersabee *S*, Bechsabeę *R*) tam turpissimi sceleris fuscedine maculosa. GREG. TVR. Franc. 1, 12 de Bersabee (Bethsabee *A 1 ex vulgata*). LIB. geneal. chron. I p. 179, 380 Bersabe. 191, 543.

1. Bethsaida, -ae, Βηθσαιδάν (Βηθσαιδά), *opp. Palaestinae, postea nominatum* Iulias; *cf. Encyclopaedia biblica I p. 565; Benzinger, PW. III 365.* VVLG. Matth. 11, 21. Marc. 6, 45 ad Bethsaidam. 8, 22 veniunt Bethsaida. Luc. 9, 10 in locum desertum qui est Bethsaida (-ae *pauci*). 10, 13 (*apud* CAES. AREL. grat. 45 Bessaida). Ioh. 1, 44 erat autem Philippus a Bethsaida civitate Andreae et Petri. 12, 21 a Bethsaida Galilaeae. ITALA Ioh. 1, 44 (cod. a) Bessaida. 12, 21 (cod. a *al.*) Bessaida. HIER. in psalm. 131, 24 quod Bethsaida, ex qua apostoli sunt, per interpretationem linguae hebraicae domus venantium nuncupetur (in Ezech. 28, 21 p. 339 tract. in Marc. p. 343, 7. nom. hebr. p. 60, 21 *ubi* Bethisaida *F*). in Matth. 9, 21 p. 72. vir. ill. 1 provinciae Galileae vico Bethsaida. sit. et nom. p. 107, 31 Bethsaida (Bethsaidan *H*, Βηθσαιδά *Euseb.*) civitas Galilaeae . . . prope stagnum Genesareth. GAVDENT. serm. 8. ITIN. Theod. 2 de Capharnaum usque Bethsaida milia VI. *v. etiam* Bethel.

2. Bethsaida, -ae, Βηθζαθά (Βηθεσδά), *lacus Hierosolymitanus; cf. Benzinger, PW. III 379.* VVLG. Ioh. 5, 2 Hierosolymis super probatica piscina quae cognominatur hebraice Bethsaida (Bethzeta, Bethzeda, Betzeta, Betzata, Belzetha, Belzatha *sim. pauci codd., sed multi in* ITALA; *cf. Wordsworth ad h. l.*). TERT. bapt. 5 piscinam Bethsaidam. adv. Iud. 13. ITIN. Burdig. p. 589 piscinae gemellares quinque porticus habentes, quae appellantur Betsaida (Bethsaide *S*). HIER. sit. et nom. p. 108, 9 Bethsaida (Betsaida *H*, Βηζαθά *Euseb.*). PS. HIER. epist. 6 praef. in Bethsaidae porticibus. EVCHER. instr. II p. 153, 6 ITIN. Eucher. p. 127. ITALA Ioh. 5, 2 (codd. f *et* q) Bethesda *et* Betesda. HIER. c. Lucif. 6 Bethesda lacus Iudaeae.

3. Bethsaida *sita inter Nazareth et Caesaream; cf. Benzinger, PW. III 366.* RAVENN. p. 82, 21.

Bethsalisa *v.* Baalsalisa.

Bethsames *et* **Bethsemes** *indecl., tria oppida Palaestinae,* בֵּית־שֶׁמֶשׁ, Βαιθσαμύς; *cf. Encyclopaed. bibl. I p. 567; Benzinger, PW. III 366.* VVLG. Ios. 15, 10 Bethsames. 19, 22 (Bethsemes *cod. Amiat. hic et aliis locis*). 19, 38. 21, 16 iud. 1, 33 I reg. 6, 9. 12 III reg. 4, 9 IV reg. 14, 11. 13 II par. 25, 21. 23. 28, 18. I par. 6, 59 Bethsemes. HIER. nom. hebr. p. 41, 6 Bethsames (Betsemes *F*[1], Bethsemes *F*[2]*H*) domus solis (GLOSS. IV 25, 23). sit. et nom. p. 106, 3 Bethsames (Bethsamis *B*, Βηθσαμές *Euseb.*). civitas sacerdotalis in tribu Beniamin, quae usque hodie demonstratur de Eleutheropoli pergentibus Nicopolim in decimo miliario contra orientalem plagam. 106, 8 Bethsames (Bethasames *B*) altera in tribu Neptalim, in qua et ipsa cultores pristini permansere. nom. hebr. p. 25, 27 Bethsamis (Bethsemys *F*, -emes *H*). sit. et nom. p. 96, 22 inter Aeliam et Ascalonem iuxta villam Bethsamis (Βεθσαμύς *Euseb.*). p. 152, 27 Bethsamis (-mes *H*). ITALA Ios. 19, 12 (Lugd.) Betsamys. 20, 16 iud. 1, 33. Ios. 19, 38 Baetsames. SVLP. SEV. chron. 1, 31, 5 ex oppido Betsamis. CYPR. GALL. iud. 73 quem Midsa fovet. Beth-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

samītēs, -ae *et* -is *incola,* בֵּית־הַשִּׁמְשִׁי, *Βαιθσαμυσίτης.* VVLG. iud. 1, 33 Bethsamitae (Bethsem- *cod. Amiat.*). I reg. 6, 13. 14 Iosue Bethsamitae. 6, 15. 18 Iosue Bethsamitis (-tae *cod. Amiat.*). 6, 19 viris Bethsamitibus (-mitis *cod. Ottobon.*). 6, 20.

Bethsan *indecl. f.,* בֵּית־שְׁאָן, *Βαιθσάν* (*Βηθσ-*), *Βαιθσάμ, Βαιθσαάν, opp. Palaestinae, graeco nomine postea Scythopolis dictum; cf. Encyclopaedia bibl. I p. 566.* VVLG. Ios. 17, 11. 16 iud. 1, 27 I reg. 31, 10. 12 II reg. 21, 12. III reg. 4, 12 universam Bethsan. I par. 7, 29 Bethsan et filias eius. I Macc. 5, 52. 12, 40. 41. ITALA Ios. 17, 11 (Lugd.) Baetsam. iud. 1, 27 Betsam. HIER. sit. et nom. p. 105, 31 Bethsan (*Βηθσάν Euseb.*). ... et nunc Scythopolis adpellatur urbs nobilis Palaestinae, quam interdum scriptura cognominat domum San (*cf. etiam* AVG. quaest. hept. 7, 8, *ubi ex* ITALA *pars codicum* Bethsam, Betsam). *declinatur apud* CYPR. GALL. iud. 65 praedia Bethsae. *pro* Bethanath: CYPR. GALL. iud. 1, 73 cultio Bethsae.

Bethsetta, בֵּית הַשִּׁטָּה, *Βηθσεέδ* (*Βασεεττα Alex.*), *opp. Palaestinae; cf. Encyclopaedia biblica I p. 568.* VVLG. iud. 7, 23 usque ad Bethsetta. HIER. sit. et nom. p. 106, 14 Bethasetta (Bethasepta *BH, Βετθασεττά Euseb.*).

Bethsimoth *et* **Bethiesimoth,** בֵּית הַיְשִׁמוֹת, *Βαιτθασεινώθ* (*Βησιμούθ*), *Βεθασιμούθ, Αἰσιμώθ* (*Ἀσειμώθ*), *opp. tribus Ruben; cf. Encyclopaed. bibl. I p. 559; Benzinger, PW. III 366.* VVLG. num. 33, 49 de Bethsimoth (Bethsimon *cod. Amiat.*). Ios. 12, 3 Bethsimoth (*al.* Bethesimoth). ITALA num. 33, 49 (Lugd.) Etimot. HIER. sit. et nom. p. 103, 9 (*ad Ios. 12, 3*) Bethsimuth (*Βηθασιμούθ Euseb.*), hoc est domus sive locus Isimuth. est autem usque hodie vicus Isimuth contra Hiericho decem ab ea milibus distans in meridiana plaga iuxta mare mortuum. 132, 19 Bethsimuth (*Βηθσιμούθ Euseb.*). nom. hebr. p. 25, 8 (*ad Ios. 12, 3*) Bethaisimoth (Bethasimoth *F*). VVLG. Ios. 13, 20 Bethiesimoth (Bethesimoth *cod. Amiat.*). Ezech. 25, 9 Bethiesimoth (Bethsimoth *cod. Amiat.*). ITALA Ios. 13, 20 (Lugd.) Besimoth. HIER. in Ezech. 25, 9 p. 288 Beth Iasimuth.

Bethsua *v.* Sue.

1. Bethsur *indecl. et* **Bethsura,** -ae *f. vel* **Bethsura,** -ōrum *n.,* בֵּית־צוּר, *Βηθσούρ* (*Βεθ-*), *ἡ et τὰ Βαιθσουρα* (*Βηθ-, Βεθ-*), *opp. Iudaeae; cf. Encyclopaedia biblica I p. 569; Benzinger, PW. III 366.* VVLG. II par. 11, 7. II Esdr. 3, 16 vici Bethsur. Ios. 15, 58 Bessur (Bethsur *Amiat.*). I Macc. 4, 61 Bethsuram. 6, 7. 26. 31. 49. 50. 9, 52. 10, 14 in Bethsura. 11, 65. 14, 7. 33 Bethsuram quae erat ... (Bethsura quae erant ... *Amiat.*). II Macc. 11, 5 Bethsurae, quae erat in angusto loco ab Ierosolyma intervallo quinque stadiorum. 13, 19. 22 in Bethsuris. HIER. epist. 108, 11 a Bethsur. nom. hebr. p. 25, 20 Bethsur. sit. et nom. p. 104, 27 Bethsur (*Βεθσούρ Euseb.*) in tribu Iuda sive Beniamin. et est hodie Bethsoro (*Βηθσωρώ Euseb.*) vicus euntibus nobis ab Aelia Chebron in vicesimo lapide. ... est et alia villa Bethsur (*Βεθσούρ Euseb.*) in tribu Iuda mille passibus distans ab Eleutheropoli. ITIN. Burdig. p. 599 inde Bethasora (Bettasora *V*) milia XIIII.

2. Bethsur, בֵּית־צוּר, *Βαιθσούρ* (*Βηθ-*), *nom. vir. hebr.* VVLG. I par. 245.

Beththaphua *indecl.,* בֵּית־תַּפּוּחַ, *opp. in tribu Iuda; cf. Encyclopaedia biblica I p. 568 et Benzinger, PW. III 367.* VVLG. Ios. 15, 53 Beththaphua (Bethafua *Amiat.*). LXX *Βαιθαχού* (*Βεθθαπφουέ Alex.*). HIER. nom. hebr. p. 25, 19 Beththafue (Bethtafue *vel* Bethasue *BFH*) domus māli. sit. et nom. p. 104, 17 Bethafu (*Βηθτάφου Euseb.*) in tribu Iuda vicus trans Raphaim milibus quattuordecim euntibus Aegyptum, qui est terminus Palaestinae. 156, 20 de termino Palaestinae et Aegypti qui adpellabatur Bethaffu (*Βηθαφοῦ Euseb.*). ITALA Ios. 15, 53 (Lugd.) Batafooth.

bethuel. EPIPHAN. de mensur. 3 vocatur autem baddus derivatum ab hebraica lingua simili nomine ab olearia mola, quae vel bethuel badda nominatur, capiens L sextaria. *cf.* בַּד.

Bethul *opp. tribus Simeon,* בְּתוּל, *Βουλά* (*Βαθουλ*); *cf. Encyclopaed. bibl. I p. 568.* VVLG. Ios. 19, 4 Bethul et Harma (Bethularma *cod. Amiat.*). HIER. nom. hebr. p. 25, 23 Bethula (Betula *B*, Bethala *H*) virgo. sit. et nom. p. 105, 6 Bathal (*Βαθούλ Euseb.*). *cf.* Bathuel.

Bethula *v.* Bethul *et* Beth Hagla.

Bethulia, -ae *opp. Palaestinae, Βετυλούα* (*Βαιτ-*), *a Iudith facinore clarum; cf. Encyclop. bibl. I p. 569.* VVLG. Iudith 6, 7. 10. 7, 1. 11. 8, 3 *al.* FVLG. aet. mund. p. 161 Betuliam (vetulam *PR*) amplam Hebreorum civitatem. ITIN. Theod. 3 ad Betuliam, ubi Olofernis mortuus est. IVL. HON. rec. B 47 oppidum Bethulia (Vetulia *pars codd.*) vicinum montis Sinai. *fort. cf. c.* Betulia. *Otto.*

Bethus, -ī *cogn. vir.* CORP. VIII 2820 T. Aurelius Bethus (centurio) leg. III Aug. (2811).

Bethyllus, -ī *cogn. vir.; cf.* Bathyllus? CORP. V 1207 (*Aquileiae, periit*) P. Firmi Bethylli (*var.* Betylli). *Ihm.*

Bethzacharam *locus in Iudaea, Βαιθζαχαρία* (*Βεθ-*); *cf. Encyclop. bibl. I p. 569; Benzinger, PW. III 367.* VVLG. I Macc. 6, 32 ad Bethzacharam. 6, 33 viam Bethzacharam (*cod. Amiat. utroque loco* Bethzacara).

Bethzecha *locus in Iudaea; cf. Encyclopaed. bibl. I p. 572* (Bezeth) *et Benzinger, PW. III 323* (Berzetho). VVLG. I Macc. 7, 19 in Bethzecha (-zetha *cod. Amiat., Βηζέθ LXX*). *Otto.*

Betica *v.* Baetica *sub* Baetis.

Betifulum, -ī *nomen loci cuiusdam prope Sulmonem siti.* CORP. IX 3088 a Betifulo. *locus, ubi betae crescunt: W. Schulze, Eigennamen p. 557, nisi ad gentem Betiam pertinet.* *Jacobsohn.*

Betilēnus, -lienus *v.* Bettius.

betilolen (betidolen *Zeuss*) *Galli vocant herbam personaciam* PS. APVL. herb. 37.

Betis *v.* Baetis *et* Batis.

Betitius, Betivius, Betius *v.* Bettius.

bētizo, -āre [*a* beta. *Th.*]. SVET. Aug. 87 ponit assidue *imp. Augustus* ... betizare pro languere, quod vulgo lachanizare dicitur.

bēto *v.* baeto. **Beto** *v.* Betto.

Betogabri *opp. Iudaeae.* TAB. Peut. 10, 1. *cf.* PTOL. 5, 16, 6 *et Benzinger, PW. II 2779 s.* Baitogabra. *Ihm.*

Betomia *v.* Petona (Vetona). **Betones** *sim. v.* Vettones.

Betonim *opp. tribus Gad,* בְּטֹנִים, *Βοτανίμ* (*Βοτανίν cod. Alex.*); *cf. Encyclopaed. bibl. I p. 570.* VVLG. Ios. 13, 26 Betonim (Batanim *cod. Amiat.*). ITALA Ios. 13, 26 (Lugd.) Botani. *v.* Bothnin. *Otto.*

Betōnius *v.* Bettius.

? **Betoretus,** -ī *nom. vir.* CORP. XIV 3733 (*Tibure, periit*) fines sepulcri Betoreti.

Betorīx *sim. v.* Bitur-.

Betouna, -ae *cogn. mul.* CORP. II 2861 (*periit*) Atiliae Betounae Mecani libertae. *cf.* Bitumus.

Betproclis *castellum in Syria inter Emesam et Palmyram; cf. Benzinger, PW. III 369.* NOT. dign. or. 32, 12. 32, 27 equites Sarazeni indigenae Betproclis.

Betriacum *v.* Bedriacum. **Betsabe, Betsaida** *v. sub* Beths-.

Betsamus *v.* Ensemes.

Dromacius **Betta** *script. in anulo* INSCR. christ. Leblant II 669[B].

Bettegerrī *pop. Thraciae* TAB. Peut. 8, 4/5.

Betthar *v.* Betarum.

Betthora (-um) *opp. Arabiae.* NOT. dign. or. 37, 12 Betthora. 37, 22 sub dispositione ... ducis Arabiae ... praefectus legionis quartae Martiae, Betthoro. *cf. Benzinger, PW. II 2778 s. v.* Baitarrhus.

Bettia, Bettiena *v.* Bettius. [*Ihm.*

Bettius, -a *nom. gent.* (*in parte exemplorum fortasse i. q.* Vettius). CORP. VI 1057, 7, 38 (*a. 210*) C. Bettius Hermod(...). 35550 P. Bettius Vitalio. XIV 2959 (*Praeneste, bis*). X 8134 (*Stabiis, saec. III*) Bettiae Felicitati ... Batinius Iulius coniu(gi). XI 1076 (*Parmae, periit*) P. Betti Firmini ... et Bettiae Eutychiae Heraclida filio et uxor(i). 1117. INSCR. graec. Sic. et Ital. 308 (*Panormi*). 618 (*Rhegii*) *Τ(ίτος) Βέττιος Δομιτιανός.* *pro cognomine* INSCR. Ephem. epigr. VIII ad Corp. X 429 (*Miseni*) Maximius Bettius. **Betius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 2568 (*Boviani, periit*) M'. Betio (Pesitio *in altero apographo*) M'. f. Buriano ... Ar. mil. praef. eq. INSCR. graec. Sic. et Ital. 582. *cogn.*: CORP. VIII 7299 (*in Numidia*) Co(...) Betius senior, *nisi est derivatum a nomine barbarico.* **Bettiena** *nom. gent.* (*nisi est* Vettiena). CORP. VI 18668 Bettiena Procla. **Betilienus,** -a *nom. gent.* INSCR. Betilieni (Corp. X 5807) 16 ⟨L.⟩ Betilienus L. f. Vaarus *Censorinus.* 5806 (*litteris vetustioribus*) P. Betilienus M. f. Hap ... IIIIvir. X 4043 (*Capuae*) Betilienae T. T. l. Philematio ossa heic sita sunt. VI 7581 a 2 (*e columbario*). P. Betilienus Bassus *vir monetalis sub Augusto cf. Henze, PW. III 367.* Betilienus Bassus *quaestor Caligulae* SEN. dial. 5, 18, 3 (CASS. DIO 59, 25, 6 *Βετιλίνου Βάσσου*). CORP. VI 13570 Betilienae Nice. 18468. 23374. XV 2294 (= XIV 4091, 4, *in tegulis Praenestinis*) P. Bet(ilieni) Chresimi. 2296. 2312. IX 6079, 11 (*in amphoris*) Be⟨t⟩il(ieni) M(arci) s(ervos). 12, 13, 14. III 7309, 44. X 6698 (*Antii*). **Betilēnus** *nom. gent.* CORP. VI 6946 (*e columbario*) M. Betilenus (*mulieris*) l. Tigranes. INSCR. Ephem. epigr. VIII ad Corp. X 892 (*Sorae, a. 79*) Betilenus Anthus. INSCR. graec. Olymp. 226, 5 *Λούκιος Βετιληνός Φλῶρος et alii. iidem Βετληνοί scripti* (386 ⟨*Βετ*⟩*ουληνῷ*). *cf. Dittenberger, syll.*[2] *686 adn. 6; W. Schulze, Eigennamen p. 406 adn. 7.*

nom. gent. **Betitius,** -a (*cf. infra* Betutius) *plerumque in finibus Hirpinorum inventum.* *osce* Bn. Betitis Bn. meddíss *v. Planta, Grammatik d. osk.-umbr. Dial. II p. 531 n. 185* (*Boviani veteris*). *eiusdem familiae membra Aeclani saec. II/III* (*cf. Mommsen, Corp. IX p. 106*): CORP. IX 1132 ⟨C.⟩ Betitio C. f⟨il. C⟩or. Pietati ⟨p⟩raef. coh. pr⟨im.⟩ ⟨Fl⟩aviae Comm⟨agen⟩orum. *huius filius* C. Neratius C. f. C. n. C. pron. C. abn. Cor. Proculus Betitius Pius Maximillianus (CORP. IX 1160—1162. *cf.* 1132); *filia* Neratia Betitia Procilla (IX 1163); *nepos* Betitius Pius Maximillianus *consularis* (IX 1121). *adde* CORP. IX 1231 C. Betitio C. fil. Cor. Pio. 338, 1, 10 (*a. 223*) C. Betitius Pius *inter patronos viros clarissimos Canusinos.* 6083, 28 (*in signaculo; cf.* 6083, 141. XIII 10022, 46). IX 1234 (*Aeclani, titulus suspectae fidei*) Betitiae C. f. Maximillae. 573 (*Venusiae*) Silvae Betiti Pii servae. 1901 (*Beneventi*) Neratiae Iucundae coniugi ... C. Betitius Secundus. *fort. etiam* CORP. IX 1149 (*Aeclani*) Betitiae M⟨aximillae?⟩ ... M. Mindi(us) ⟨...⟩ (*cf.* 1013. 1901). *praeterea nomen extat Aeclani*: CORP. IX 1150. 1260. 1232 Betitie Heliadi ... Marcianus conservae. 1233 ⟨Beti⟩tiae C. f. Iustae. 1235 Betitiae Pontine N. libertae. 1236. 1324. 1362 (*a. 376 vel 378?*). 1071 (*in agro Compsino*). 1570 (*Beneventi*) Betitiae Plotinae c(larissimae) p(uellae). 1954. 672 (*Ausculi*) Beti⟨t⟩ia Thisbe. CORP. VI 18657

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(= 19889) Betitia Elegas. 22988 G. Betitius Sabinus. Betitius Perpetuus Arzygius corrector provinciae Siciliae CORP. VI 31961. X 7204 (*a. 315/337*). *eius fort. filius* Betitius Perpetuus Arzygius v(ir) c(larissimus) consularis Thusciae et Vmbriae VI 1702 (*post a. 370*). CORP. X 2167 (*Puteolis, periit*) M'. Beti⟨tius⟩ (*ter*) ... Betitia. INSCR. Notiz. degli scavi 1901 p. 21 (*in signaculo Puteolis reperto*) C. Betiti Amandi. CORP. V 5323 (*Comi, periit*) Betitiae Helene ... C. Betitius Sextio coniug. ... et Betitií Secundina Sextio Helene et Firminus. **Betivius,** -ī *nom. gent.* INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 133 (*Augustae Taurinorum*) Aebutia T. f. Betivio. **Bettōnius,** -ī *nom. gent.* CORP. XIII 1913 (*Luguduni*) M. Be⟨tt⟩onius Romul⟨i⟩o ⟨dec. civi⟩tatis Tricastinorum ... memoriae Bettoni ⟨supra⟩ scribti ... Be⟨ttonius P(?)⟩apianus fil(ius) ... *et* Betton(ius) Sosus líb(ertus). fundus **Bettōniānus** TAB. Vel. (Corp. XI 1147) 5, 62. **Betōnius** *nom. gent.* (*nisi est* Vet-) INSCR. Wien. Sitzungsberichte 132 p. 17 (*Mylasae*) Λούκιος Βετώνιος Ἀλέξανδρος σουμμαρούδης. **Betulēnus,** -ī *nom. gent. cf.* Betilenus, Βετληνός. CORP. IX 1455, 3, 43 (*apud Ligures Baebianos, a. 101 p. Chr.*) Betuleno Prisco. 4513 (*in agro Amiterno*) P. Betuleni Apri. 4196 (*Amiterni*) L. Iulius Pompilius Betulenus Apronianus c(larissimus) i(uvenis). **Betulius,** -a *nom. gent.* CORP. V 5085 (*in valle Atesis superiore*) M. Betulius M. l. Firminus. *cf.* IX 3031 (*Teate Marrucin., periit*) Chrysis Betuliae (?) ancillae. **Betu(v)ius,** -a *nom. gent., etrusc.* petui, petvi (*Perusiae*); *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 133.* CORP. IX 5169 (*Truenti, litteris antiquioribus*) Tertia Turpedia ex testamento C. Betui C. f. Fab. fili. V 82 (*Polae*) C. Turpilius Felix ... Betuviae Feliculae. 1008 (*Aquileiae*) M. Betuvius Gratus. 3313 (*Veronae*) Betuia C. l. Philargyris. XIII 2271 (*Luguduni*) Betuvius Philumenus et Tetricius Vrsio. Betubius: CORP. VI 13571 T. Betubia Prim⟨...⟩ T. Betubius Prim. X 1870 (*Puteolis*) Betubia Euresis. **Betuus,** -a *nom. gent.* (*originis Etruscae esse contendit W. Schulze, l. l. p. 289*). CORP. XI 1141 (*Perusiae, periit*) C. Betuo C. f. Tro. Cíloni Minuciano Volenti Antonio Celeri P. Liguvio Rufino Liguviano ... patrono municipi Betua Respectilla fil. III 8187 (*in Moesia super., non vidit editor*) Betuva Respec(tilla). 11786 (*in Norico*) C. Betuus Communis ⟨...⟩. *incertum, utrum* Betuus *an* Betuius: TAC. hist. 1, 37 Betui Chilonis in Gallia. CORP. VI 33517 (*e columbario*) C. Betui Mátúri. *cogn.*: CORP. X 1090 (*Nuceriae Alfaternae, periit*) ⟨Av⟩illia L. f. Betua. **Betuvo,** -ōnis *cogn.* CORP. V 7230 (*in Alpibus Cottiis*) Vibio Sex. f. Severa uxor Betuvonis f(ilia). **Bet(t)uedius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 13572 M. Betuedius Q. f. Fab. Montanus. 13573 T. Bettuedio Vestalí T. Bettuedius Apollonius collib. 13574 Betuedia Procilla. 15943. 33858 b 10 (*a. 198—200*). 34684—5. XV 890 (*in lateribus, saec. I/II*) T. Betuedi Fortunati. XI 4447 (*Ameriae, periit*). X 5148 (*apud Volscos, vetustis litteris*) Polla Betuedia. **Betuelius,** -ī *nom. gent.* CORP. XI 3226 (*Nepete*) ⟨Betuelia⟩e Pro⟨cillae?⟩ T. Betueli⟨us Pr⟩oculus. **Betuenia,** -ae *nom. gent.* CORP. VI 18244 Betueniae Victricis. **Betuīnus,** -a *nom. gent.* CORP. XIV 3960 (*Nomenti*) C. Betuin⟨us⟩ C. l. Licinus. IX 4139 (*Nursiae, litteris optimis*) C. Betuinus Spurius ... Betuina C. ⟨...⟩ Secunda. 4676 (*Reate*) T. Betuinus Félix *VIvir. August. cf.* XI 865 (*Mutinae*). **Betuīniānus,** -ī *cogn.* CORP. VIII 9990 (*saec. II in.*) P. Besio P. f. Quir. Betuíniano C. Mario Memmió Sabino (*cf. Henze, PW. III 327*). **Betusius** *nom. gent.* CORP. VI 10290 b M. Betusius Agathange ⟨lus.⟩.

nom. gent. **Betūtius,** -a (*cf. supra* Betitius). u *longum testatur* CORP. XII 3471 (*saec. II*) Sex. Betúti Tryphonis Betútia Pólla marito. *scrib.* Baet- *infra l. 83.* Betutii Barri *v. sub* Barrus (CIC. Brut. 169 *Asculanus c. a. 100 a. Chr.* CORP. IX 3455 *Peltuini*). CORP. IX 3524 (*Furfone*) C. Betutio Eutycheti seviro August. ... Betutii Pal. Maximus et Maxima patri. IV suppl. 95, 3 L. Betuti Iusti. X 3031 (*Puteolis*) Betutia Procula. 3786, 4 (*Capuae, a. 15 p. Chr.*) Cn. Betutius Primus. INSCR. Ephem. epigr. VIII ad Corp. X 532 (*Calibus*) Betutiae Sertorianae Vitrasi Aequi. CORP. X 5450 (*Aquini*) C. Betuti M. f. Ouf. 5451 Betutia (*mulieris*) l. Lexis ... M. Betutius ⟨A⟩m⟨e⟩tistu⟨s⟩. *pleraque exempla in Galliis Cisalpina et Narbonensi rep. (de Aquinatibus, quae ex septentrionali fort. originem ducant, cf. W. Schulze, Eigennamen p. 287 adn. 3) huc pertinere possunt:* CORP. VI 2379 a IV 13 (*praetorianus miles, a. 143—144*) Cn. Betutius Proculus Luna. CORP. XI 166 (*Ravennae, periit*) Betutiae Proculae L. Betutius Proculus ... *pater* filiae (*cf.* X 3031). 385 (*Arimini, periit*) L. Betutio L. f. Pol. Furiano p(ro) p(raetori) leg. I Ital. ... flamini divi Nervae (*cf.* 386, 387). 1241 (*Placentiae, periit*) L. Betutius L. f. Vot(uria) Tenax L. Betutio L. f. Rufo patrí ... C. Betutio L. f. Salvio patruo L. Betutio L. f. avo. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1141) 6, 36 Betutia Fusca per Betutium lib. suum. CORP. XI 6674, 8 (*in tegula Veleiensi*) M. Betuti L. f. CORP. V 3247 (*Veronae*) L. Baetutius ⟨...⟩. 4025 (*Sirmione*) C. Betutius Encolpus. 4037 (*inter Mantuam et Veronam*) L. Betutio C. f. ... Betutia L. f. Tertulla. 5151 (*Bergomi*). 7787 (*Albingauni*). XII 2339 (*bis*). 2415. 2935 (*bis*). 3471 (*bis*). 3472 (*saec. II*) Betutia Prima. 4484. 4537 (*saec. II*) Betutia⟨e⟩ Secundae f⟨il.⟩. VI 1056, 3, 28 (*a. 205*) Betuti Firme *miles.* 13576 Betutius Fortunatianus Betutio Encolpo patri (*cf.* V 4025). 13578 P. Baetutio Fortunato coniugi ... Baetutia Vrania. 13579. 26126 a. 27838. II 539. *cognominis vice fungitur* CORP. XI 1107 (*Parmae, periit*) Sentia Betutia. *adi.* **Betūtiānus,** -a, -um TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 2, 92 fund(um) sive saltum Betutianum ... in Veleiate pag. Domitio vico Caturniaco. 3, 76 saltum Bituniam et Albitemium Betutianum qui est in Veleiate et Lucense. 4, 97 fundos Betutianos Aurelianos. 5, 75 fund(um) Oc⟨t⟩avianum Betutianum qui est in Placentino. 6, 57 fund(um) Betutianum Vlamonium pag. (Bagienno). *Jacobsohn.*

Betto *cogn. vir.* CORP. VI 3333 Amandinio Severo fr. leg. I Minerviae Iulius Betto. VII 1092 Fl(avius) Betto (centurio) leg. XX V. v. (*lectio non prorsus certa*). CONC. Cabil. a. 639—654 p. 213, 25 Betto *episc. Tricastinus.* p. 213, 39 Betto *episc. de Iuliobona.* p. 213, 14 Betto *abba Turonensis.* CONC. Burdig. a. 663—675 p. 216, 31 Beto *episc. Cadurcensis.*

Bettōnius, -ānus, Bettuedius *v.* Bettius.

Bettulfus *episc. Traiectensis.* CONC. Paris. a. 614 p. 192, 21.

Betua, Betubius, -a *v.* Bettius.

? **Betuctelum** *fluvius in Padum influens.* TAB. Peut. 3, 4/5. *cf. Hülsen, PW. III 374.* *Ihm.*

Betudaca *v.* Bitudaga.

Betuedius, Betuelius, Betuenia, Betuīnus, -iānus *v.* Bettius.

Betuitus *v.* Bit-. **Betuius** *v.* Bettius.

bētula *v.* 1. bitulus. **Betulēnus** *v.* Bettius.

Betulia *vicus in Palaestina meridiana,* Βηθελία *sim.; cf. Benzinger, PW. III 363.* HIER. vita Hilar. 30 venit Betuliam (?). CASSIOD. hist. 6, 28 in Bethelea vico Gazensi. *cf.* Bethulia. *Otto.*

Betulius, -a *v. sub* Bettius.

betulla, -ae *f.* [*vocabulum Gallicum; cf. c. cambr.* bedw bedwen *hibern.* bethe '*betulla*'. *Th.*]. [*ital.* bidollo, *francog. vet.* beoul, *hisp.* abedul. *M.-L.*] *cf. Wagler, PW. III 491 sub* 'Birke'. *arbor:* PLIN. nat. 16, 74 gaudet frigidis sorbus, sed magis etiam betulla. Gallica haec arbor mirabili candore atque tenuitate, terribilis magistratuum virgis, eadem circulis flexilis, item corbium costis. bitumen ex ea Galliae excoquunt. 16, 176 populi et ulmi et sanguinei frutices et betullae. 16, 209. *Ihm.*

Betullus, -ī *nom. vir. celt.* CORP. V 4252 (*Brixiae*) Betullus Valentis.

Betulo, -onis *nom. vir. celt.* CORP. III 4499 (*Carnunti*) L. Betulo Amandus domi Trever. ... Bet. Creticus liber(tus). **Betulonius,** -ī *nom. vir.* CORP. III 9760 (*in Dalmatia*) Burrius Betuloni f. Trebocus miles cho(rtis) Aquitanorum. *Jacobsohn.*

Betultus *v.* Bituitus. **Betunica** *v.* Baedunia.

Beturbon *opp. Etruriae.* RAVENN. p. 285, 15 (Guid. p. 488, 17 Veturbo). *hodie* Viterbo; *cf. Hülsen, PW. III 374.*

Beturcius *nom. gent.* CORP. VI 13575 Beturcius Felix vix. ann. XXX.

Beturia *v.* Vet-. **Beturicus** *v.* Bituriges.

Beturnis *v.* Biturigia.

Beturris (Βιτουρίς) *opp. Vasconum in Hisp. Tarrac.; cf. Hübner, PW. III 549.* PTOL. 2, 6, 66 Βιτουρίς. RAVENN. p. 312, 3 Beturri. *Ihm.*

Betuscius, -ī *nom. celt.* CORP. III 4055 (*Poetovione*) domo Cla. Celeia C. Betuscius Tertius mil. leg. eiusdem fratri. *Jacobsohn.*

Betusius, Betūtius, Betuvius, Betuvo, Betuus *v.* Bettius.

Beuca *rex Sarmatarum.* IORD. Get. 277 cum Beuca et Babai regibus.

Beucus *servus* CORP. III 7830 (= 1263).

Beudos (Βεῦδος) *opp. Phrygiae; cf. Ruge, PW. III 375.* LIV. 38, 15, 14 ad Beudos, quod vetus appellant, pervenit.

? **Bevila** *nom. mul.* CORP. X 2364 (*Puteolis, periit*) d. m. A. Diavio (?) Successo Bevila Saturnina coiugi.

Beviranus *nom. gent.* CORP. X 7873 (*in Sardinia*) d. m. G. Beviranus Verus vixit ann. IIII.

Beurgus *v.* Beorgor. **Beurim** *v.* Bahurim.

Beurtina *opp. Germ. infer.* RAVENN. p. 228, 1 (Beurcina *AC*). '*an* Betera' (*pro* Vetera) *adn. editores.* *cf.* Bertunensis *et PW. III 375.*

Beus *nom. vir.* CORP. III 7824 (*in Dacia*) Ael. Baeb. et Beus Plato v. s. l. m.

Beusas, -antis *m. nom. vir. delmat.; cf. W. Schulze, Eigennamen p. 38.* CORP. XIII 7509 Beusas Sutti f. Delmat(a). 6538 Ba⟨t⟩oni Beusantis. TAB. cer. Dac. 10 (Corp. III p. 948) Titus Beusantis qui et Bradua (*idem* 11 p. 949. *cf.* 14 p. 952 ⟨Bra⟩dua Beusantis). 17 (Corp. III p. 954) Verzone Beusantis. CORP. III 9156 (*Delmat.*) Iulius Beuzas.

Bevus *fluv. Macedoniae* (Βεῦος). LIV. 31, 33, 6 ad Lyncum stativa posuit prope flumen Bevum. *cf. Oberhummer, PW. III 375.*

Beuzas *v.* Beusas.

bēx, bēchos *f.,* βήξ. CASS. FEL. 33 p. 70, 16 tussiculas, quas Graeci chronias bechas vocant.

Bexotena (civitas) *v.* Sagensis.

Bexum *inter civitates Liguriae affert* RAVENN. p. 269, 9. 337, 6 (Guid. p. 475, 18. 512, 10 Rexum).

Bezabdē, *acc.* -ēn, *opp. Mesopotamiae; cf. Fränkel, PW. III 378.* HIER. chron. a. Abr. 2363 Bizabde et Amida captae sunt. AMM. 20, 7, 1 Bezabden, quam Phaenicham quoque institutores veteres appellarunt *eqs.* 20, 11, 6 cum Bezabden adventaret. 21, 13, 1 obsidione gemina Bezabden aggressurus. *cf.* SOZOM. hist. eccl. 2, 13

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ζαβδαῖον χωρίον. *adi.* **Zabdicēnus,** -a, -um. AMM. 25, 7, 9 Zabdicenam *regionem* (Ζαβδικηνή). 20, 7, 1 sagittariis ... Zabdicenis. *cf.* ZOSIM. 3, 31 τοῦ ... Ζαβδικηνῶν ἔθνους.

Apemen filiam **Bezacis** VVLG. III Esdr. 4, 29 (LXX Βαρτάκου; LIB. geneal. chron. I p. 184, 450 Bezzachi).

Bezec *nom. opp. hebr.*, בֶּזֶק, Βεζέκ (Βαζεκ). VVLG. iud. 1, 4 percusserunt in Bezec decem milia (ITALA Lugd. Baezee). 1, 5 (ITALA Lugd. Bezee). I reg. 11, 8. HIER. nom. hebr. 31, 21 Bezec fulgur vel contemptus vanus sive micans. 34, 28 Bezec egestas. 105, 28 Bezec urbs regis Adonibezec. et hodieque villae duae sunt nomine Bezec vicinae sibi in septimo decimo lapide a Neapoli descendentibus Scythopolim (*v. Benzinger, PW. III 379*). *inde* **Adonibezec,** אֲדֹנִי בֶזֶק, Ἀδωνιβεζέκ *rex.* VVLG. iud. 1, 5 inveneruntque Adonibezec in Bezec. 1, 6. 7 HIER. *l. 10.* *cf.* Adonisedek (*adde* AVG. quaest. hept. 6, 15).

Bezenius *nom. vir.* CORP. VI 647 (*W. Schulze, Eigennamen p. 73*).

Bezereos *statio in Africa, ad limitem Tripolitanum.* ITIN. Anton. Aug. p. 74, 5. praepositus limitis **Bizerentāne** (Byz- *v. l.*) NOT. dign. occ. 31, 20 (31, 5).

Bēzina *dux Maurorum.* CORIPP. Ioh. 7, 279 praefectus Bezina. 8, 126.

Bezzachi *v.* Bezacis.

bi- [*in compositis pro vetustiore* dvi-, *i. q. gr.* δι-, *theodisc.* zwi-, *ind. lituan.* dvi-; *cf. c.* duo du-. *Th.*]. SERV. Aen. 2, 330 *v. s.* bipatens.

biā, ἡ βία. AVG. c. Iul. op. imp. 4, 106 adde exclamationibus tuis: o bia! homo quippe innocens vim pateris. *Ihm.*

Bia(...) *opp. Italiae.* CORP. VI 32522 b 1, 13 (*a. 155*) ⟨...⟩idius L. f. Vil. (*sic*) Priscianus Bia(...). *nomen ignotum, fortasse corruptum.*

Biadicē, Βιαδίκη. HYG. astr. 2, 20 p. 60, 12 Crethea autem habuisse Demodicen uxorem, quam alii Biadicen (Byadicen *MRD*[1], Ladicen *ci. Bursian*) dixerunt. *Otto.*

biaeothanatus, -ī *m.* [*gr.* βιαιοθάνατος; *cf.* biothanatus. *Th.*]. TERT. anim. 57 invocantur ... aori et biaeothanati. *ibid. iterum. cf.* ahorus. *Ihm.*

Bialcis nomen gigantis GLOSS. IV 211, 33. V 271, 43. Bisaltes *vel* Ephialtes *coni. Warren*; Briareus *Heraeus.*

Bialcōn *v.* Dalion.

? **Biallius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 5528 (*in reg. V, periit*) C. Bialli Au⟨...⟩, C. Lusius Auci⟨...⟩.

Bialus *nom. serv.* INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 405 (*in Calabria*) Bialus.

Biānor *et* **Biēnor,** -oris, Βιάνωρ, Βιήνωρ, *nom. vir. graec.* 1 *Mantus filius*: VERG. ecl. 9, 60 sepulchrum incipit apparere Bianoris. *cf.* SERV. *ad h. l.* hic est qui et Ocnus dictus est, de quo ait in decimo (*199*) 'fatidicae Mantus et Tusci filius amnis', conditor Mantuae. dictus autem Bianor est quasi animo et corpore fortissimus, ἀπὸ τῆς βίας καὶ ἠνορέης (GLOSS. V 348, 9. 402, 72). SERV. Aen. 10, 198 iste est Ocnus, quem in bucolicis Bianorem dicit .... FRG. Bob. gramm. VII 543, 31. 2 *Centaurus*: OV. met. 12, 345 tergoque Bienoris alti insilit. 3 *Cyzicenus*: VAL. FL. 3, 112 Pyrno melior genitore Bienor. 4 *Acarnanum princeps*: LIV. 33, 16, 5 Bianor. 5 *nom. servorum et ingenuorum*: CORP. VI 9102 c 18 Bienor *servus.* 22217 Bianor l. 27169 L. Terentius Bianor. 28269 Tiberius Claudius Augusti l. Bianor et Ti. Claudius Ti. filius Bianor. COD. Iust. 5, 1, 1 (*a. 293*) impp. Diocletianus et Maximianus AA. et CC. Bianori. 9, 12, 3. *Otto.*

Biantes *v.* Bias.

biarchia, -ae *f.* [*cf. c.* biarchus. *Th.*]. COD. Theod. 1, 9, 1 (*a. 359*) ad ducenam etiam et centenam et biarchiam nemo suffragio, sed per laborem unusquisque perveniat (COD. Iust. 1, 31, 1 pr.).

biarchus, -ī *m.*, βίαρχος. *cf. Seeck, PW. III 382.* biarcus *fere in titulis, v. infra.* bearcus *l. 71. 72.* *exemplum vetustissimum* CORP. VIII 8491 (*a. 327*) Victoris biarci. HIER. c. Ioh. 19 ante primicerius, deinde senator, ducenarius, centenarius, biarchus, circitor, eques, dein tiro. COD. Iust. 1, 27, 2, 22 biarchis octo. 12, 20, 3 pr. LYD. mag. 2, 19 ὁ τῶν λεγομένων βιάρχων πρῶτος, *et saepius.* CORP. III 3370 Fl. Iovinus ex p(rae)p(osito) militum Histricorum et Fl. Paulus biarcus pater et filius. *et saepius in titulis sepulcr. Concordiensibus saec. IV/V*: CORP. V 8754 biarcus fabrice(n)sis (8757). 8755 Fl. Masuetus biarcus, qui militavit in numero Leonum seniorum. 8760 biarco de numero equitum bracchiatoru(m). 8776 bearcus. INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 343 Fl. Iovinianus bearcus draconarius. CORP. VI 32949 biarcus. 32973 biarco. VIII 8491 (= CARM. epigr. 1602) Victoris biarci patris. *Ihm.*

Biarta *v.* Blarta.

Biās, -antis, Βίας, *nom. vir. graec.* Biăs *l. 81.* 1 *Prieneus, unus ex septem sapientibus*; *cf. Crusius, PW. III 383.* CIC. Lael. 59 a Biante ... qui sapiens habitus esset unus ex septem. parad. 8 Biantem. VAL. MAX. 4, 1 ext. 7 Bianti. 7, 2 ext. 3. 7, 3 ext. 3 Bias ... cuius sapientia diuturnior inter homines est quam patria Priene fuit. COLVM. 1, 1, 9 Biantis illius. CARM. Hyg. fab. 221 p. 139, 19 plures esse malos Bias autumat ille Prieneus (AVSON. 301, 11 Bias Prieneus dixit: οἱ πλεῖστοι κακοί. 306, 1. 316, 8 *ex graeco.* SIDON. carm. 2, 161 Prienaee Bia, quod plus tibi turba malorum est. 15, 48). GELL. 5, 11, 1 Biantis, viri sapientis et nobilis. SOL. 40, 6 AVSON. 309 AVG. civ. 18, 25 SIDON. carm. 23, 105. 2 HYG. fab. 14 p. 48, 1 Anaxibiae Biantis (Dymantis *F*) filiae. 51 p. 57, 19 Anaxibies Biantis (Dimantis *F*) filiae. 3 HYG. fab. 90 p. 86, 23 Bia[nte]s *Priami filius.* DICT. 4, 7 Bias, *ab Idomeneo occisus.* 4 CORP. XIV 1254 (*Ostiae*) Livio Vian⟨ti?⟩.

biātor *v.* viator.

Biatuccus *nom. vir. celt.* CORP. XIII 3286 (*in Gall. Belg.*) Biatucco. *cf.* Biatumarus.

Biatumārus *nom. vir. celt.* CORP. III 10324 (*in Pannon. infer.*) Asuius Biatumari f. ... Biatumaro. *cf.* Biatuccus.

Biausco, -onis *nom. vir. celt.* CORP. III p. 884 n. 68 (*a. 145/160*) ex equite Vlpio Spumari f. Biausconi Eravis(co). *cf.* Biausius.

Biausius *cogn. Mercurii apud Batavos.* INSCR. Rhen. Bramb. 97 (*in Batavis*) d⟨eo⟩ Mercurio Biausio. *cf.* Biausco.

Bib- *v.* Vib-.

bibāculus, -a, -um *adi. a* bibax; *cf.* audaculus, dicaculus. PLIN. nat. praef. 24 facetissim⟨us⟩ Lucubrationem (*opus suum inscripsit*), puto quia bibaculus erat et vocabatur. NOT. Tir. 104, 73 bibaculus. *cf.* Bibaculus.

Bibāculus *cogn. gentis Furiae, a* bibaculus; *cf.* Bibulus. 1 LIV. 22, 49, 15 L. Furius Bibaculus *quaestor* (*a. 216 a. Chr.*). 2 VAL. MAX. 1, 1, 9 L. Furius Bibaculus *praetor.* 3 M. Furius Bibaculus *poeta*: HIER. chron. a. Abr. 1914 M. Furius poeta cognomento Bibaculus Cremonae nascitur. PLIN. nat. praef. 24 (*v. sub* bibaculus). QVINT. inst. 10, 1, 96 in Catullo, Bibaculo, Horatio. TAC. ann. 4, 34 carmina Bibaculi. SVET. gramm. 4 Furio Bibaculo. 9 versus Bibaculi. 11 (PROB. cath. gramm. IV 29, 12 SACERD. gramm. VI 480, 12). PORPH. Hor. sat. 2, 5, 41 CHAR. gramm. I 127, 12 DIOM. gramm. I 485, 17 DVB. NOM. gramm. V 573, 19 SCHOL. Hor. sat. 2, 5, 41 Furius Vivaculus in pragmatia belli Gallici. 1, 10, 36 Viva⟨cu⟩lum quendam poetam Gallum. epod. 6, 1.

Bibae *locus in Africa; cf. Dessau, PW. III 390.* TAB. Peut. 5, 5 Bibae. RAVENN. p. 144, 4 Vivet (Vivae *editi*).

Bibaga *ins. Indiae; cf. Tomaschek, PW. III 390* Bibakta. PLIN. nat. 6, 80 Bibaga ostreis et conchyliis referta.

Bibalī, Biballī *gens et civitas Hispaniae Tarraconensis; cf. Hübner, PW. III 390.* CORP. II 2477 (*Aquis Flaviis, a. 79, periit*) civitates X: Aquiflavienses, ... Bibali. PLIN. nat. 3, 28 Bracarum XXIIII civitates ... ex quibus praeter ipsos Bracaros Biballi (*sic edd. vett.*, Viballi *sim. codd.*) ... nominentur. *cf.* PTOL. 2, 6, 42 Βιβαλῶν (-λλ- *unus cod.*): φόρος (*i. forum*) Βιβαλῶν. ? **Bibalus** *nom. vir.* CORP. II 2475 (*Aquis Flaviis, periit*) Biba⟨l⟩us *coni. Hübner.* *Otto.*

Biballī, Bibalus *v.* Bibali.

? **bibaria** (*fem. sing. an neutr. plur.?*). NOT. Tir. 104, 71 (*post* bibit, *ante* bibolus). NOT. Bern. (ed. Schmitz, Panstenographikon I 1874) p. 14[b] (*ante* bibit, bibulus). *an* viv-?

bibātor, -ōris *m. a* bibere. GLOSS. V 403, 4 bibulus bibator. 271, 28 bibulus bibator vel multum bibens. *i. q. bibitor.*

bibāx, -ācis *a* bibere. GLOSS. II 414, 48 πότης bibax (vivex *cod., corr. ae*) potax. 570, 11 bibax bibens. *compar. v. l. 56.* GELL. 3, 12, 1 bibendi avidum P. Nigidius in commentariis grammaticis 'bibacem' et 'bibosum' dicit. 'bibacem' ego ut 'edacem' a plerisque aliis dictum lego. MACR. sat. 5, 21, 16 *Hercules* bibax fuisse perhibetur. LEO M. serm. 42, 4 nimietas edaces et bibaces dedecorat. SIDON. carm. 7, 94 Antonius. epist. 8, 3, 2 duae quaepiam Getides anus, quibus nil umquam litigiosius bibacius vomacius fuit. *synonyma*: *v. p. 1969, 33.* *deriv.*: bibaculus. *Münscher.*

Bibba *v.* Avitta.

Bibe *statio in Gallia Lugudunensi; cf. Ihm, PW. III 391.* TAB. Peut. 2, 4 Bibe. *Otto.*

biber, -is *f.* [*curtatum pro infinitivo* bibere. *Th.*]. *infin.* biber dare (*v.* bibo *p. 1959, 40 sqq.*) *iam Romanus apud* CHAR. gramm. I 124, 1 *substantivum videtur habuisse, recentiores declinaverunt*: GLOSS. V 412, 36 biberes potiones. BENED. reg. 35 accipiant super statutam annonam singulas (singulos *S*) biberes et panem. CAES. AREL. reg. mon. 22 in prandio binas biberes ... accipiant. *cf. Ducange s. v.* biberis. *Münscher.*

Biber *nom. barb.* CORP. XIII 4113 (*in Gall. Belg.*) *deae* Artioni Biber. *Otto.*

biberārius, -ī *m. a* bibere. *sc. qui potiones, biberes vendat* (?; *cf.* biber *supra l. 64*). SEN. epist. 56, 2 iam biberari (libarii *Rhodiginus*) varias exclamationes et botularium et crustularium et omnes popinarum institores mercem sua quadam et insignita modulatione vendentis. *Münscher.*

Biberius *facete dictum pro* Tiberius. SVET. Tib. 42 in castris tiro etiam tum propter nimiam vini aviditatem pro Tiberio Biberius, pro Claudio Caldius, pro Nerone Mero vocabatur *imp. Tiberius* (*inde* Ps. AVR. VICT. epit. 2, 2). *cf.* CORP. IV 3107? *Otto.*

bibēsia, -ae *f.* FEST. p. 214 perediam et bibesiam Plautus finxit sua consuetudine, cum intellegi voluit cupiditatem edendi et bibendi. *cf.* PLAVT. Curc. 444 Perediam et Perbibesiam. *Münscher.*

Bibesia *fl. Hispaniae Tarracon.*; *cf. Hübner, PW. III 390 sub* Bibali. RAVENN. p. 321, 17 Bibesia. *Otto.*

Bibiēnsēs *v.* bivium.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bibilis, -e *a* bibere. GLOSS. II 414, 52 πότιμον bibile (vib- *trad.*). CAEL. AVR. acut. 2, 11, 81 cibum ... varium atque bibilem. 2, 12, 84 bibiles ... cibos.

bibinor *v.* bovinor.

bibio *verb. v.* bibo *p. 1959, 44, subst. v.* bibo *p. 1968, 11 vel* vipio.

Bibiscum (-on) *v.* Viviscus.

bibitio, -ōnis *f. a* bibere. *actio bibendi*: PS. AVG. serm. 294, 8 de qua bibitione non solum anima occiditur, sed etiam corpus debilitatur. 295, 7 ut ..., unde se vel per duos ... menses ... reficere potuit, quattuor aut quinque diebus dolenda aut erubescenda bibitione consumat. ORIGEN. in Matth. 18, 95 propter bibitionem eius (*sc. calicis*). EVCHER. hom. 9 Migne 50, 855^C qui se de choro psallentium ad comessationes inhonestas bibitionesque furtivas ... subducit. [*francog.* boisson. *M.-L.*]

bibitor, -ōris *m. a* bibere. GLOSS. potator (IV 402, 27 viv-). CORP. VIII 14420 bibitori bono. SIDON. epist. 1, 8, 1 quem (*sc. solem Romae*) utique perraro bibitor Araricus inspexerim (*cf.* bibo *I 1 b β p. 1964, 39 sqq.*). [*val.* bĕutor, *ital.* bevidore, *francog.* buveur, *hisp.* bebedor. *M.-L.*] *Münscher.*

Bibium *v.* bivium.

biblatteus, -a, -um *a* bi- *et* blatteus. EVGEN. TOLET. (Mon. Germ. auct. ant. XIV 1 p. 52) carm. 25, 19 non mihi nunc prosunt biblattea (*i. q.* δίβαφα) tegmina regni.

Biblii *v.* Giblii.

biblinus, -a, -um, βίβλινος. HIER. epist. 51, 1 epistulae biblinae. adv. Pelag. 2, 12. in Ier. 3 pr. *diabolus* mittit in universum orbem epistulas biblinas, prius auriferas, nunc maledicas. in Is. 18, 1 *sqq.* p. 284.

bibliographus, -ī *m.*, βιβλιογράφος. GLOSS. III 490, 57 bibliographus librorum scriptor (511, 23). 511, 49 bibliographus scripturis (scriptorius? *Götz*). *cf.* librarius.

bibliopōla (bybl-), -ae *m.*, βιβλιοπώλης. *cf. Dziatzko, PW. III 981 sqq.* bybl-: CORP. *l. 50, et sic trad. apud* SIDON. SVET. frg. p. 134, 18 librarios ante bibliopolas dictos (ISID. orig. 6, 14, 1. *cf.* SCHOL. Hor. ars 354 bibliopolas *librarios* veteres dicebant; hoc et Tranquillus. GLOSS. V 172, 24). GLOSS. III 511, 53 bibliopola qui codices vendit, *sic passim* (IV 313, 51 *et* 592, 6 venundat. V 403, 3 qui biblos vendit. SCHOL. Hor. epist. 1, 20, 2 bibliopolae ... i. venditores librorum). III 511, 8 bibliopolus librarius (IV 601, 4 bibliopalas). MART. 4, 72, 2 nostros ... libellos ... habet bibliopola Tryphon (13, 3, 4). 14, 194, 2 qui me vendit bibliopola putat *me esse poetam.* PLIN. epist. 1, 2, 6 nisi tamen auribus nostris bibliopolae blandiuntur. 9, 11, 2 bibliopolas Luguduni esse non putabam. PORPH. Hor. sat. 1, 4, 71 negat se libellos suos edere bibliopolis, qui vel tabernas habeant vel armaria apud pilas (SCHOL. *ad eundem l.*). epist. 1, 20, 2 Sosii illo tempore fratres erant bibliopolae celeberrimi (ars 345 *cf.* SCHOL. Hor. *ad eosdem l.*). ANTH. 764, 11. SIDON. epist. 2, 8, 2 mercennarius bybliopola. 2, 9, 4 armaria extructa bybliopolarum. 5, 15, 1 bybliopolam nostrum. 9, 7, 1 scribam tuum sive bybliopolam. NOT. Tir. 114, 44. CORP. VI 9218 Sex. Peducaeus Dionysius bybliopola (*inde ficta* 3005*. *aliae falsae* 1507*. 3413*).

bibliothēca *vel* **bybliothēca,** -ae *f.*, βιβλιοθήκη. ISID. orig. 6, 3, 1 bibliotheca a Graeco nomen accepit, ab eo quod ibi recondantur libri. nam βιβλίων librorum, θήκη repositio interpretatur (*sim.* 15, 5, 5 *cf.* 18, 9, 3). GLOSS. II 257, 36 βιβλιοθήκη bibliotheca. IV 25, 26 bibliotheca librorum repositio (*cf.* 601, 3. V 402, 59). V 412, 34 reconditorium librorum. III 511, 9 librorum reconditio. IV 313, 52 ubi libri conduntur (592, 7 *cf.* 488, 35). 211, 29 ubi libri reconduntur. 586, 2 ubi omnes codices vel libri reconduntur. 407, 14 ubi omnium auctorum scripta rediguntur (595, 26). V 271, 20 ubi libri custodiuntur. *scriptura* bybli- *in titulis bonae aetatis frequentior est (v. testim. infra), item saepe (aeque ut* bibly-*) in codicibus traditur (cf.* CIC. epist. 7, 23, 2. 9, 4, 1 VITR. 6, 8, 2. 7 praef. 4 *et* 5 *cod. H.* 6, 10, 3 *cod. G* SEN. dial. APVL. TERT. anim. 1 AMM. SIDON. *plerisque locis, al.), ubi tamen praevalet* bibli-, *sicut est etiam in titulis*: CORP. VI 2348 (*saec. I*). 5190 (*saec. I*). III 431 (*aet. Hadr.*). VI 2132 (*saec. III*). *incerta lectio*: CORP. V 7376 (*Dertonae, a. 732/22*). X 4760 (*a. 193*). 7580 (*saec. II, trad.* birlo-). VI 5191. *nota*: bubliothece: CORP. VI 2349 = 5192. bibyliotece: CORP. VI 4432. *praeterea terminatio graeca est*: CORP. VI 2347 (= 4431) a bybliothece (5188. 5189). 8743 bybliothéce. CIC. epist. 13, 77, 3 bibliothecen (*at* -am *cod. Harleianus*). *compendia in titulis*: by.: CORP. X 6638 C I 12; byb.: CORP. X 6638 C II 22; bybl.: CORP. X 6638 C III 3 (*litteratura Claudiana*). X 1739; byblio.: CORP. VI 4420; bybliot.: CORP. VI 4434. 5189 *et pleniora saepius.* h *omissa*: CORP. VI 4432. 5190. *tituli falsi*: CORP. VI 859*. 882*. 895*. 925*. 963*. 3047*. *legitur inde a* CIC. *et* VARRONE, *qui de bibliothecis libros tres scripsit* (CHAR. gramm. I 87, 24. 131, 23. 146, 32 HIER. epist. 33 *apud Ritschl, opusc. III p. 424. 526*). *cf. Ihm, Centralblatt f. Bibliothekswesen X (1893) p. 513 sqq.; Dziatzko, PW. III 405 sqq.; O. Hirschfeld, Die kais. Verwaltungsb. (1905) p. 298 sqq.*

PAVL. FEST. p. 34 bibliothecae et apud Graecos et apud nos tam librorum magnus per se numerus quam locus ipse, in quo libri conlocati sunt, appellatur. *cf.* GLOSS. *supra.* CIC. de orat. 1, 195 bibliothecas ... omnium philosophorum unus mihi videtur XII tabularum libellus ... superare (*cf.* 1, 245). top. 1 cum mecum in Tusculano esses et in bibliotheca separatim uterque nostrum ad suum studium libellos quos vellet evolveret. div. 2, 8 in bibliotheca, quae in Lycio est, adsedimus (*cf.* fin. 3, 7 Catonem ... vidi in bibliotheca sedentem. epist. 7, 28, 2 abdo me in bibliothecam). Tusc. 2, 6 ne bibliothecis quidem Graecis egebimus. fin. 3, 7 cum ... vellem ... e bibliotheca pueri Luculli quibusdam libris uti. ad Q. fr. 3, 4, 5 de bibliotheca tua Graeca supplenda, libris commutandis, Latinis comparandis valde velim ista confici. Att. 1, 7 quem ad modum bibliothecam nobis conficere possis (*cf.* HIER. epist. 22, 30). 1, 10, 4 bibliothecam tuam cave cuiquam despondeas. 4, 4 b, 1 in librorum meorum bibliotheca (*cf.* VVLG. I Esdr. 6, 1). 4, 5, 3 bibliothecam mihi tui pinxerunt constructione (constrictione *Hertzberg*) et sittybis. 4, 10, 1 hic pascor bibliotheca Fausti. epist. 7, 23, 2 sed tamen erat aptum bybliothecae studiisque nostris congruens. 9, 4, 1 si hortum in bybliotheca habes. 13, 77, 3 servus meus, qui meam bibliothecen multorum nummorum tractavit. VITR. 6, 7, 1 cubicula et bibliothecae ad orientem spectare debent, usus enim matutinum postulat lumen, item in bibliothecis libri non putrescent (*cf.* 1, 2, 7. 6, 10, 3). 6, 8, 2 nobilibus ... qui honores magistratusque gerundo praestare debent officia civibus, faciunda sunt vestibula regalia alta, atria ... praeterea bibliothecae pinacothecae basilicae. SEN. dial. 9, 9, 4 quo innumerabiles libros et bybliothecas, quarum dominus vix tota vita indices perlegit? 9, 9, 7 inter balnearia et thermas bybliotheca quoque ut necessarium domus ornamentum expolitur. PETRON. 48 II (tres *codd.*) bybliothecas habeo, unam Graecam, alteram Latinam (*cf.* SIDON. epist. 4, 11, 6 v. 4 triplex bybliotheca *Claudiani*, Romana, Attica, Christiana). PROB. vita Pers. p. 59, 13 libros circa septingentos Chrysippi sive bybliothecam suam omnem. PLIN. nat. 7, 89. 18, 22 cum regulis Africae bibliothecas donaret *senatus.* MART. 7, 17, 1. 12 Iuli bibliotheca Martialis. 12 praef. illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, convictus. 14, 190, 2 quem (*Livium*) mea non totum bibliotheca capit. QVINT. inst. 10, 1, 57. 104 sunt et alii scriptores boni, sed nos genera degustamus, non bibliothecas excutimus. 11, 3, 4. TAC. dial. 21 fecerunt enim et carmina et in bibliothecas rettulerunt. 37 haec vetera, quae ... in antiquariorum bibliothecis adhuc manent. PLIN. epist. 2, 17, 8 parieti ... in bibliothecae speciem armarium insertum est, quod non legendos libros sed lectitandos capit. SVET. frg. p. 132, 14 (Isid. orig. 6, 11, 2) cum peritiores architecti neque aurea lacunaria ponenda in bibliothecis putent. VLP. dig. 18, 1, 50 si mihi bibliothecam ... vendideris. 30, 41, 9 in bibliothecis parietibus inhaerentibus. 32, 52, 3 libris ... legatis bibliothecas non contineri Sabinus scribit. 32, 52, 7 si bibliothecam legaverit, utrum armarium solum vel armaria contineantur quaeritur (*ibid. saepius*). 33, 7, 12, 34 instructo ... fundo et bibliothecam et libros, qui illic erant, ... contineri constat (*sim.* PAVL. sent. 3, 6, 51). GELL. 3, 10, 17 direptis bibliothecis *Varronis.* APVL. apol. 41. 55 in bybliotheca Pontiani. TERT. anim. 1 quae scholis formata, bybliothecis exercitata, academiis et porticibus Atticis pasta sapientiam ructas. ANTH. 126 *tit.* de bibliotheca in tricilinium mutata. CAPITOL. Gord. 18, 3 tantae bibliothecae copia et splendore *Sammonici.* ARNOB. nat. 1, 64 *scriptores* bybliothecarum reponitis in arcanis. AVSON. 44, 1 emptis quod libris tibi bibliotheca referta est (*cf.* OPTAT. 7, 1 p. 165, 12). DON. vita Verg. p. 66 eius bibliotheca non minus aliis doctis patebat quam sibi. HIER. epist. 22, 30 bibliotheca, quam mihi Romae summo studio ac labore confeceram, carere omnino non poteram (*cf.* CIC. Att. 1, 7). 61, 2 tibi soli licet ... quasi censoria virgula alios eicere de bibliothecis, alios recipere (*cf.* RVFIN. apol. 2, 30). vir. ill. 113 bibliothecam Origenis et Pamphili in membranis instaurare conatus. VVLG. I Esdr. 5, 17 in bibliotheca regis (III Esdr. 6, 21 in regalibus bibliothecis). II Macc. 2, 13 ut construens bibliothecam congregavit de regionibus libros (*cf.* RVFIN. Orig. in gen. 2, 6 p. 174^A si bibliothecam congregas). AVG. de haer. 88 opusculum *Hieronymi* nec in nostra bibliotheca invenire potuimus, nec unde possit accipi scimus. epist. 232, 7. c. Cresc. 3, 29, 33 posteaquam perventum est in bibliothecam, inventa sunt ibi armaria inania (4, 5, 66). MACR. sat. 1, 6, 1 quibus (*hominibus*) in bibliothecam receptis. SIDON. epist. 3, 7, 1 vel bybliothecarum medius vel togarum. 8, 11, 2 multiplicis bybliothecae *Lupuli.* carm. 24, 92 paterna. HIST. Apoll. rec. B 51 unum *volumen* Dianae in templo Ephesiorum, aliud in bibliotheca sua exposuit. SCHOL. Hor. carm. 1, 29, 1 Iccius Panaeti ... bibliothecam emerat. *notanda*: HIER. epist. 70, 3 quomodo vir Hebraeus et ab infantia sacris litteris eruditus cunctam Graecorum bibliothecam evolverit. MACR. sat. 6, 1, 3 quantum se mutuo compilarint bibliothecae veteris auctores. 6, 9, 9 saeculum nostrum ab Ennio et omni bibliotheca vetere descivit. HIER. epist. 34, 1 cum Demetrium Phalereum et Pisistratum in sacrae bibliothecae studio vellet aequare *Pamphilus.* 5, 2 multis sacrae bibliothecae codicibus abundamus. 112, 19 quod si feceris, omnes ecclesiarum bibliothecas damnare cogeris (*cf.* 49, 3). vir. ill. 75 tanto bibliothecae divinae amore flagravit *Pamphilus* (81 *cf.* RVFIN. Orig. in gen. 2, 6 p. 174^B). LIB. geneal. chron. I p. 160, 1^a incipiunt genealogiae totius bibliothecae ex omnibus libris collectae veteris novique testamenti. SIDON. epist. 7, 9, 1 bybliotheca fidei catholicae. SEDVL. epist. 1 p. 8, 11 Hieronymi, caelestis bibliothecae cultoris. ALC. AVIT.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. Eutych. 1 p. 20, 9 bibliothecae utriusque (*veteris novique testamenti*). Isid. orig. 6, 3, 2 bibliothecam veteris testamenti Esdras scriba ... reparavit. Evgen. Tol. carm. 8, 1. Hier. in Dan. 11, 36 p. 718 Polybius et Diodorus, qui bibliothecarum scribunt historias (*cf.* Plin. nat. praef. 25 *Diodorus βιβλιοθήκης* historiam suam inscripsit). Petr. Chrys. serm. 58 p. 361^B committi non potest caducis et corruptibilibus instrumentis aeternum et caeleste secretum, sed in ipsa arca animae, in ipsa bibliotheca interni spiritus est locandum. *cf.* Hier. epist. 60, 10 lectione ... assidua et meditatione diuturna pectus suum bibliothecam fecerat Christi. Rvfin. Orig. in gen. 2, 6 p. 173^C intra cor suum arcam salutis aedificat et bibliothecam, ut ita dicam, intra se divini conserat verbi (*cf.* p. 173^D). Cassiod. inst. div. 5 p. 1116^B tantos libros in memoriae suae bibliotheca condiderat. Bachiar. repar. laps. 18 p. 1056^A veniat Esdras, bibliotheca legis et memoria lectionis. *cf.* Gild. Brit. 60 chron. III p. 59, 6 quid ... Esdras propheta ille bibliotheca legis minatus sit.

bibliothecae publicae: *additur* publica: Scrib. Larg. 97 bibliothecis publicis posita *compositio*. Apvl. apol. 91 (*in Africa*). Hier. vir. ill. 13 qui (*libri Iosephi*) bibliothecae publicae traditi sunt (*cf.* Rvfin. hist. 2, 18, 8. 3, 9, 2). Schol. Hor. sat. 1, 4, 21 huius imagines et libros heredipetae in bibliothecas publicas referebant. Svet. frg. p. 130, 1 (Isid. orig. 6, 3) apud Graecos bibliothecam primus instituisse Pisistratus creditur Atheniensium tyrannus, quam deinceps ab Atheniensibus auctam Xerxes incensis Athenis evexit in Persas, longoque post tempore Seleucus Nicanor rursus in Graeciam rettulit. hinc studium regibus urbibusque ceteris natum est comparandi volumina. dehinc Magnus Alexander vel successores eius instruendis omnium librorum bibliothecis animum intenderunt, maxime Ptolemaeus cognomento Philadelphus; nam septuaginta milia librorum huius temporibus Alexandriae inventa sunt. Gell. 7, 17 *tit.* quantus ... numerus fuerit Athenis ante clades Persicas librorum in bibliothecis publicorum. Tert. apol. 18 cum studio bibliothecarum Pisistratum, opinor, aemularetur (Isid. orig. 6, 3, 5 *cf.* Hier. epist. 34, 1). Vitr. 7 praef. 4 reges Attalici ... cum egregiam bibliothecam (by- *H*) Pergami ad communem delectationem instituissent, tunc item Ptolemaeus ... non minoribus industriis ad eundem modum contenderat Alexandriae comparare (7 praef. 5 eos qui supra bibliothecam fuerunt. 7 praef. 7 Aristophanen ... supra bibliothecam constituit). Plin. nat. 13, 70 aemulatione circa bibliothecas regum Ptolemaei et Eumenis (*cf.* 35, 10). Tert. apol. 18 hodie apud Serapeum Ptolemaei bibliothecae cum ipsis hebraicis litteris exhibentur. Amm. 22, 16, 13 *in Serapeo* bybliothecae fuerunt inaestimabiles. Hier. chron. a. Abr. 1736 (Prosp. chron. I p. 399, 243) Alexandrina. in Dan. 11, 5 p 704 cuius (*Ptolemaei*) bibliothecae praefuit Demetrius Phalereus. Rvfin. hist. 5, 8, 11 bibliothecae ..., quam apud Alexandriam ex omnium veterum Graecorum voluminibus construebat. Avg. civ. 15, 13 de bibliotheca Ptolemaei (*ibid. iterum; cf.* 18, 42). Oros. hist. 6, 15, 32 Isid. orig. 6, 3, 5. *in urbe Roma*: Svet. frg. p. 130, 10 *sqq.* (Isid. orig. 6, 5, 1) Romam primus librorum copiam advexit Aemilius Paulus Perse Macedonum rege devicto; deinde Lucullus e Pontica praeda (*cf.* Cic. fin. 3, 7 *sq.*). post hos Caesar dedit Marco Varroni negotium quam maximae bibliothecae construendae. Iul. 44 bibliothecas Graecas Latinasque quas maximas posset publicare, data Marco Varroni cura comparandarum ac digerendarum. Svet. frg. p. 130, 14 (Isid. orig. 6, 5, 2) primum ... Romae bibliothecas publicavit Pollio, Graecas simul atque Latinas additis auctorum imaginibus in atrio (*sc. Libertatis*), quod de manubiis magnificentissimum instruxerat. Plin. nat. 7, 115 M. Varronis in bibliotheca, quae prima in orbe ab Asinio Pollione ex manubiis publicata Romae est, unius viventis posita imago est. 35, 9 novicium inventum, si quidem non ex auro argentove, a[u]t certe ex aere in bibliothecis dicantur illis, quorum inmortales animae in locis iisdem locuntur, quin immo etiam quae non sunt finguntur, pariuntque desideria non traditos vultus, sicut in Homero evenit. 35, 10 Asini Pollionis hoc Romae inventum, qui primus bibliothecam dicando ingenia hominum rem publicam fecit. an priores coeperint Alexandreae et Pergami reges, qui bibliothecas magno certamine instituere, non facile dixerim (*de hoc usu cf. praeterea* Mart. 9 praef. *Stertinius Avitus* imaginem meam ponere in bibliotheca sua voluit. Plin. epist. 4, 28, 1. 10, 81, 7 Svet. Tib. 70 Cal. 34 Vopisc. Car. 11, 3 Sidon. epist. 9, 16, 3 v. 28 Schol. Hor. sat. 1, 4, 21 *cum gl.* p. 389. Corp. XI 2704^b bybliothecam *cum* libris et statuis ... dedit). Svet. Aug. 29 *Augustus ad templum Apollinis* addidit porticus cum bibliotheca Latina Graecaque (*cf.* Ov. trist. 3, 1, 60 *sqq.* Cass. Dio 53, 1). Iul. 56 cui (*Pompeio Macro*) ordinandas bibliothecas delegaverat *Augustus*. gramm. 20 *Hyginus* praefuit Palatinae bibliothecae. Avr. Fronto p. 68, 14 N. de Apollonis bibliotheca has (*Catonis*) mihi orationes adporta. Porph. Hor. epist. 1, 3, 15 solebat libros in bibliothecam Apollinis receptos excerpere. 2, 1, 214 ut diligentius aestimet *Augustus* poetas dignos bibliotheca, quam in templo Apollinis faciat. Schol. Iuv. 1, 128 bibliothecam iuris civilis et liberalium studiorum in templo Apollinis Palatini dedicavit Augustus. Schol. Hor. sat. 1, 4, 21 p. 389 in bibliotheca Apollinis (*cf.* epist. 1, 3, 17). *in titulis saec. I*: Corp. VI 5188 ab bybliothece Graeca templi Apollinis. 5189 a bybliothece Latina Apollinis (*ibid. iterum*; 5191. 5884). Svet. gramm. 21 quo (*Augusto*) delegante curam ordinandarum bibliothecarum in Octaviae porticu suscepit *Melissus*. *cf.* Aug. 29 Plvt. Marcell. 23 Cass. Dio 49, 43. 66, 24. Svet. Dom. 20 quamquam bibliothecas incendio absumptas (*sub Tito*) impensissime reparare curasset exemplaribus undique petitis, missisque Alexandream qui describerent emendarentque. *in titulis*: Corp. VI 2347 (= 4431) a bybliothece Latina porticus Octaviae vilicus. 2348 public. de porticu Octaviae a bibliotheca Graeca. 2349 (= 5192) *publicus* a bubliothece porticus Octaviae. 4433 ⟨publ. de⟩ porticu Octav. ⟨a by⟩bliothe. Graec. (*cf.* 4434). 4435 vilic(us) a bybliotheca Octaviae Latin(a). Plin. nat. 34, 43 videmus ... Tuscanicum Apollinem in bibliotheca templi Augusti (*cf.* 7, 210, *ubi* in bibliotheca *del. Mayh.*). Svet. Tib. 74 ut in bibliotheca templi novi poneretur *Apollo Temenites* (*cf.* 47 Cal. 21 Mart. 12, 3, 7 *sq.*). Gell. 13, 20, 1 cum in domus Tiberianae bibliotheca sederemus. Vopisc. Prob. 2, 1 usus ... sum ... libris ... ex domo Tiberiana. *cf.* bibliothecarius. Gell. 16, 8, 2 commentarium de proloquiis L. Aeli ... studiose quaesivimus eumque in Pacis bibliotheca repertum legimus. *cf.* 5, 21, 10 in templo Pacis. Treb. trig. tyr. 31, 10. Gell. 11, 7, 1 in bibliotheca templi Traiani. Vopisc. Tac. 8, 1 habet in bibliotheca Vlpia in armario sexto librum elephantinum. Aurelian. 1, 7 ut tibi ex Vlpia bibliotheca et libri lintei proferantur (1, 10. 8, 1). 24, 7 haec ego ... in Vlpiae bibliothecae libris relegi. Prob. 2, 1 usus sum ... praecipue libris ex bibliotheca Vlpia, aetate mea thermis Diocletianis. Car. 11, 3 ut illi statua non quasi Caesari sed quasi rhetori decerneretur ponenda in bibliotheca Vlpia. Sidon. epist. 9, 16, 3 v. 28 cum meis poni statuam perennem Nerva Traianus titulis videret inter auctores utriusque fixam bybliothecae. Hier. chron. a. Abr. 2204 in Capitolium fulmina effusa sunt et magna incendia bibliothecas ... concremarunt (*sub Commodo*). *eandem tangit* Oros. hist. 7, 16, 3. *adde praeter alia*: Vopisc. Tac. 10, 3 Cornelium Tacitum ... in omnibus bibliothecis conlocari iussit. Reg. urb. p. 21, 8 bibliothecae n. XXVIIII (Cvrios. urb. reg. p. 20, 6 bibliothecae XXVIII). Amm. 14, 6, 18 bibliothecis sepulcrorum ritu in perpetuum clausis. Greg. M. epist. 8, 28 in Romanae urbis bibliothecis. *extra Romam*: Corp. V 7376 (*Dertonae, a. 732/22, titulus non magnae fidei*). XI 2704^b (*Volsiniis, litt. magnis pulchrisque*) bybliothecam a solo ⟨... cu⟩mque libris et statuis ⟨... t⟩estamento dedit. V 5262 (*Comi*) *Plinius Secundus dedit* ⟨bybliothecam et⟩ in tutelam bybliothecae HS c̄ (*cf.* Plin. epist. 1, 8, 2). III 607 (*Dyrrachii, aet. Traiani*) qui in comparat(ione) soli oper(i) byblio⟨th(ecae) sestertium⟩ CLXX m(ilibus) f(aciundo) rem p(ublicam) impend(io) levavit. X 4760 (*Suessae Aur., a. 193*) Suessae in bibliotheca (*trad.* babylo- *et* biblyo-) M⟨ati⟩diana. Gell. 19, 5, 4 promit e bibliotheca Tiburti, quae tunc in Herculis templo satis commode instructa libris erat, Aristotelis librum (*cf.* 9, 14, 3). 18, 9, 5 in bibliotheca Patrensi. Apvl. flor. 18 p. 85 Karthaginis (*cf.* apol. 91). Cod. Theod. 14, 9, 2 (*Constantinopoli, a. 372*) antiquarios ad bibliothecae codices componendos vel pro vetustate reparandos quattuor Graecos et tres Latinos scribendi peritos legi iubemus (*ibid.* ad eiusdem bibliothecae custodiam). Hier. vir. ill. 75 in Caesariensi bibliotheca (adv. Rufin. 3, 12 in psalm. 1 p. 5, 16). *munera et officia*: *procuratores*: Corp. X 1739 Ti. Claud. Aug. l. Scirti proc. bybl. Inscr. graec. Sic. et Ital. 1085 *Λευκίῳ Ἰουλίῳ Οὐηστίνῳ ... ἐπιστάτῃ τοῦ μουσείου καὶ ἐπὶ τῶν ἐν Ῥώμῃ βιβλιοθηκῶν Ῥωμαικῶν τε καὶ Ἑλληνικῶν* (*aet. Hadriani*). Corp. III 431 (*aet. Hadriani*) proc. bibliothecar(um) Graec. et Latin. (*cf.* Inscr. Ephem. epigr. V p. 623). X 7580 (*aet. fere Ant. Pii*) L. Baebio L. f. Gal. Aurelio Iuncino ... proc. bybliothec(arum) ad sest. LX. XIV 2916 (*aet. inc.*) T. Aelio T. f. Largo eq. R. proc. Aug. bybliothecaru⟨m⟩. VI 2132 (*saec. III med.*) Q. Veturius Callistratus v. ė. suffragio eius factus proc(urator) rat(ionum) summ(arum) privatarum bibliothecarum Augusti n. VIII 20684 ⟨.⟩ Annio Postumo ⟨p⟩roc. Aug. a bybliothecis. *munus servorum a bybliotheca*: *cf.* Char. gramm. I 232, 22 (*ex Palaemone*) 'ab' ... pro *ἀπὸ* et pro *ἐπὶ* apud nos accipitur, velut ab bibliotheca *ἀπὸ τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἐπὶ τῆς βιβλιοθήκης*. *in titulis*: *absolute*: Corp. VI 4434 Laricis a bybliot. (*cf.* 4433). 4435 Mantanus Iulianus vilic(us) a bybliotheca. 5190 Festi a bibliotec. 8743 Alexio Caésaris Aug. ab bybliothéce. 8744 (*a. 126*) ⟨Eutyc⟩hetis Caes. n̄. servi vilici ⟨a byblio⟩theca. 8907 Ti. Claudius Aug. l. Hymenaeus medicus a bybliothecis. 8679 Onesimus Cae⟨s. n.⟩ vilic. thermarum bybliothec. Gra⟨ec.⟩. XIV 196 (*Ostiae*) Alcimo Caesaris vilic(o) a bybliotheca. X 6638 (*aet. Claudi, v. supra inter compendia p. 1955, 72 sq.*). *nota*: Corp. VI 4420 ad byblio. 4432 de bibyliotece. *additur nomen bibliothecae*: *v. p. 1957, 83 sq. et supra l. 6 sqq.*

bibliothēcālis, -e *a* bibliotheca. Mart. Cap. 2, 139 illam bibliothecalem copiam. Sidon. epist. 8, 4, 1 thesauris bibliothecalibus.

bibliothēcārius, -ī *m. a* bibliotheca. Gloss. IV 488, 37 qui codices servat. 313, 53 qui codices secat (*sic saepius*). 25, 28 qui codices resecat (*sic saepius; cf.* V 172, 25 recensat *m. 1*, recenset *m. 3*). *cf. Löwe, prodr. p. 72.* Avr. Fronto p. 68, 16 N. Tiberianus bibliothecarius. Papyr. Marini 3 (*saec. VII*) per manus Iohannis bibliothecarii. *cf.* 4.

bibliothēcula, -ae *f. a* bibliotheca *deminutive*. Symm. epist. 4, 18, 5 sume ephemeridem C. Caesaris decerptam bibliotheculae meae.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Biblis *v.* Byblis.
biblium codicem, librum LIB. GLOSS.
Biblos (-us) *v.* Bybl-. **biblum** *v.* biblus.

biblus, -ī *f.*, βίβλος, βύβλος. *cf. Dziatzko, PW. III 1100 sqq.* LVCAN. 3, 222 nondum flumineas Memphis contexere biblos noverat (*cf.* ENNOD. carm. 2, 51, 1). IVL. VAL. 1, 4 p. 7, 18 mulieris virginal biblo contegere consignareque anulo aureo. SEDVL. carm. pasch. 1, 22 cum ... plurima Niliacis tradant mendacia biblis. ENNOD. carm. 2, 67, 5 otia Niliacis non passus carmina biblis sulcavi. GLOSS. IV 601, 2 bibli libri. V 172, 24 librum Graeci biblum vocant. 403, 3 bibliopola qui biblos vendit. GLOSS. IV 211, 32 biblum funes (-is) de nave (de cannabi *Ott*) ex buda facta (V 443, 6 *cf.* IV 313, 54 *et* 592, 10, *ubi* vel *pro* ex *traditur*). IV 601, 6 biblum funes de papiro factas. *cf.* GLOSS. (Scal.) V 614, 2 bibleis duplicibus linteis, *et Papiae glossam contaminatam ex compluribus*: biblus βίβλος iuncus codex liber vel duplex funis. *Ihm.*

1. bibo, bibī, (bibitum), -ere [*i. q. falisc.* pipafo *fut.* '*bibam*', *hibern.* ibid *ind.* píbati '*bibit*'; *cf. c.* potus potare poculum. *Th.*]. VARRO ling. 6, 83/84 ab ore *dicitur* edo, sorbeo, bibo .... sorbere, item bibere a vocis sono, ut fervere aquam ab eius rei simili sonitu. PRISC. gramm. II 459, 23. 506, 19 GRAMM. suppl. 49, 25. NOT. Tir. 104, 70 bibit. bibo πίνω, bibis πίνεις *sim. passim in* GLOSS. III. II 29, 26 *et* 27. 30, 15. 408, 4 πίνω ἐπὶ ποτοῦ poto bibo. IV 402, 23 vivere sumere implere (-ri *scrib.?*). V 172, 19 bibebat inbibebat, percipiebat. NON. p. 453 bibere recte dici⟨mus⟩ ea omnia, quae haustus habent, ut animalia et terrae ut Vergilius in bucolicis (3, 11) .... verum auctoritate litterata etiam arida ac sicca et quibus haustus non sint bibere positum invenimus (*affert* VERG. Aen. 11, 803). ISID. diff. 1, 74 bibere naturae est, potare luxuriae. DIFF. ed. Beck p. 42, 8 bibimus necessitate, potamus voluntate. ISID. diff. app. 83 bibit qui aliquid relinquit in poculo, ebibit qui totum exhaurit. *vox passim usurpata inde a* LIV. ANDR., *satis raro legitur in scriptis historicis* (LIV. *quater*, VAL. MAX. *ter*, CVRT. *6ies*, SVET. *8ies*, FLOR. epit. *quater*, *non in* CAES. *commentariis praeter* BELL. Alex. 6, 3 *neque apud* VELL. FRONTIN. aq. TAC.; *in* CIC. *18ies*, *deest in* RHET. Her.), *frequentissime et technice fere apud medicos. ex poetis non habent* GRATT. GERM. PERS. VAL. FL. HOMER. (*singulis locis* LVCR. LYGD. EPIST. Sapph., *binis* MANIL. CALP. ecl., *ternis* TER. CATVLL.). [*val.* bea, *ital.* bere, *francog.* boire, *hisp.* beber. *M.-L.*]

de forma: CAPER gramm. VII 108, 10 bibere, non biber (*sic Keil*; bebere non beber *BC*, beuere non bober *M*). *cf.* CHAR. gramm. I 124. *infin.* biber: TITIN. com. 78 CATO orig. 121 FANN. hist. 2. *cf.* biber *p. 1954, 61.* *formae passivae passim inde a* PLAVTO. *part.* bibens PLAVT. Curc. 292 *et passim.* *formae vulgares*: bibio: ITALA Marc. 10, 38 (cod. k); bibb-: CORP. XI 6710, 16 (*in ampulla vitrea incisum*); beb-: CORP. XIII 10027, 73 (*bis in vase aheneo*). *in codd.* bibo *et* vivo *haud raro confunduntur, sicuti* PLAVT. Stich. 695 VARRO Men. 111 SEN. contr. 7, 3, 4 *bis* SEN. clem. 1, 12, 2 PLIN. nat. 10, 42 QVINT. inst. 6, 3, 93 *al.*; *quare docet* ISID. diff. 1, 602 vivit de vita, bibit de potione. bibitum (*non legitur nisi*: DIOSC. 1, 6 bibitu ventrem *nardi* constringunt), -us, -urus *non ante saec. III inveniuntur, pro quibus melioris aetatis scriptores* potum, -us, -urus *usurpant, quae v. sub* poto. bibitus, -a, -um: IREN. 3, 11, 5 CAPITOL. Ver. 5, 3 PLIN. med. 2, 14 AVG. in euang. Ioh. 32, 4 PLAC. med. 14, 13 CAEL. AVR. chron. 4, 3, 60 DIOSC. 1, 11. 14. 19 *al.* ANTHIM. 75. 76 PLIN. VAL. 2, 18 *et* 37. biburus, -a, -um: PORPH. Hor. carm. 1, 27, 13 HIL. in Matth. 20, 9. 30, 2 PRISCILL. tract. 6, 99 HIER. in Ier. 25, 26 p. 1020 in Is. 25, 6—8 p. 341. 51, 21 *sqq.* p. 599. 65, 13 p. 785 epist. 120, 2 in Hab. 1, 2 p. 624 *ter* in Matth. 26, 29 p. 216 VVLG. Matth. 20, 22 act. 23, 12 AVG. serm. 21, 2 Ps. AVG. serm. 28, 4. 36, 4 SVLP. SEV. dial. 2, 6, 5 Ps. FVLG. RVSP. serm. 63 p. 934C CASSIOD. hist. 1, 1 p. 883B. [*perperam trad.* SIL. 17, 427 *pro* pubenti. VIR. ill. 76, 8, *cf. Helmreich, Philol. 52 p. 560*]. *inde ab* OV. *delectum locorum dedi.*

I *proprie: potum ore sumere*:

1 *de hominibus* (*deis*): AVG. in psalm. 61, 9 bibendo ... humorem foris positum in membra mittimus et in corpus nostrum ducimus.

a *generatim: absolute*: GRAMM. suppl. 208, 36 proprie sunt neutra, quae per se plenum sensum habent, ut vivo spiro sedeo bibo. LIV. ANDR. com. 5 (Fest. p. 11) affatim edi bibi lusi (HOR. epist. 2, 2, 214 satis. CARM. epigr. 935, 19 [*Pompeis*] es bibe lude. CORP. II 1434. *cf. in Sardanapalli monumento* ATHEN. 12 p. 530B ἔσθιε πῖνε παῖζε). PLAVT. Mil. 677 es, bibe, animo obsequere mecum. Cas. 248. Bacch. 646 quicum ego bibo, quicum edo et amo. Most. 235 dies noctesque estur bibitur. 959 Poen. 313. 835 Pseud. 139. 1134 edunt bibunt scortantur. Trin. 258. Q. SCAEV. Gell. 4, 1, 17 quae ad edendum bibendumque ... parantur. CIC. Att. 13, 52, 1 et edit et bibit ἀδεῶς et iucunde. FEST. p. 214 cupiditatem edendi et bibendi (VAL. MAX. 9, 1, 2 voluptas. SEN. dial. 7, 20, 5 finis. epist. 85, 23 satietas. AVG. civ. 13, 22 egestas. SALV. eccl. 2, 4 indignas ... passiones). CELS. 4, 5 p. 127. 6, 6, 15 bibendum ... liberalius quam edendum est. SEN. dial. 5, 15, 3. 10, 12, 5 sine ambitione. epist. 19, 10. 37, 2. 123, 10. QVINT. inst. 11, 3, 136 bibere aut etiam esse. IAVOL. dig. 33, 10, 11 vasa ... edendi et bibendi causa parata (VLP. dig. 34, 2, 19, 10 aliquid). GELL. 19, 2, 7 multos homines propterea velle vivere, ut ederent et biberent, se (*sc. Socratem*) bibere atque esse, ut viveret (MACR. sat. 2, 8, 16 *cf.* VOPISC. quatt. tyr. 14, 3). VVLG. Luc. 5, 33. 10, 7 *al.* ITALA exod. 32, 6 (Tert. ieiun. 6 *cf.* HIER. epist. 22, 8) manducavit populus et bibit et surrexerunt ludere (VVLG. sedit populus manducare et bibere, φαγεῖν καὶ πιεῖν. *cf.* AMBR. Hel. 12, 41). deut. 8, 12 manducemus et bibamus, cras enim moriemur (Tert. ieiun. 16; *cf.* I Cor. 15, 32 AMBR. Hel. 19, 69). iud. 9, 27 (Lugd.) IV reg. 6, 22 (Hier. epist. 22, 9) Is. 22, 13 (Tert. ieiun. 17; *cf.* HIER. epist. 122, 1. 147, 3). I Cor. 9, 4 (Tert. pudic. 14) potestatem manducandi et bibendi. 10, 31 (Hier. epist. 133, 7) TERT. ieiun. 2. 15 anim. 24 *al.* FILASTR. 134, 2 AMBR. Hel. 10, 34. 22, 81 HIER. epist. 123, 15 VVLG. Tob. 7, 10 Matth. 11, 18. I Cor. 11, 29 qui ... manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit. *al.* AVG. civ. 17, 20 p. 250 COMPVT. Carth. 1, 7. ITALA Luc. 22, 30 (Hier. epist. 96, 8) ut bibatis et comedatis (VVLG. edatis et bibatis) semper super mensam meam in regno meo. I Cor. 10, 31 (Hier. epist. 127, 4) HIER. epist. 21, 34 (*cf.* VVLG. Matth. 7, 22). 50, 3 VVLG. gen. 25, 24 exod. 24, 11 *et passim.* PLAVT. Amph. 575 ubi bibisti? :: nusquam equidem bibi (Cas. 245). Asin. 772 tibi propinet, tu bibas. 890 iam dudum factum est cum primum bibi (Persa 822). Aul. 628 ego mihi bibam, ubi id fecero. Bacch. 49 eādem biberis, eādem dedero tibi, ubi biberis, savium. 759 iam bis bibisse oportuit (Rud. 884 repudio hospitium tuom ... semel bibo *sc. tecum. cf.* SVET. Aug. 77 ter ... super cenam. MART. 1, 11, 2 bis decies solus. 1, 26, 10 plus quam decies. AVSON. 336, 1 *et* 88 ter). Cist. 785 qui deliquit vapulabit, qui non deliquit bibet. Curc. 121 iam bibes (PROP. 2, 33, 36). 292 quos semper videas bibentes esse in thermipolio. Mil. 834 neque tu bibisti? :: di me perdant, si bibi, si bibere potui (Truc. 365). Most. 22 dies noctesque (64). 373 cedo [ut] bibam (Truc. 367). 967 ibi ampliuscule (amplius *A*, melius sui *P*) quam satis fuerit. Persa 821 bibere da usque plenis cantharis (TITIN. com. 78 date illi biber. LVCIL. ed. Marx 222. FANN. hist. 2 iubebat biber dari. LIV. 40, 47, 5 CORP. XIII 10018, 59 VVLG. gen. 21, 19 Matth. 25, 35 Ioh. 4, 7 *et* 10 AVG. civ. 20, 5 ARVS. gramm. VII 458, 13 GLOSS. III 514, 69. *cf. c. obi. p. 1962, 7 et 1964, 7*). Pseud. 1280. Stich. 695 *v. p. 1963, 23.* 710 bibe, si bibis. 719. 720 (*loc. corr.*). 723. 757 date bibat tibicini. 764. Trin. 1019 cum frugi hominibus ibi bibisti. Truc. 832 qui improbust si qua[m]si bibit. frg. inc. 23 (Fest. p. 333) *loc. corr.* CATO or. frg. 40, 1 (Gell. 1, 15, 9) quem morbus tenet loquendi tamquam veternosum bibendi atque dormiendi. CIC. Flacc. 92 iste unus totam Asiam magnitudine poculorum bibendoque superavit. Pis. 67 bibitur usque eo, dum de dolio ministretur. Tusc. 1, 65 ut *Ganymedes* Iovi bibere ministraret (*cf.* ARVS. gramm. VII 458, 15). Phil. 2, 104 ab hora tertia bibebatur, ludebatur, vomebatur (AVG. civ. 2, 20). fin. 2, 9 in bibendo voluptas (PORPH. Hor. carm. 1, 27, 13 bibendi). Tusc. 5, 97 negavit umquam se bibisse iucundius. numquam videlicet sitiens biberat (LVCR. 4, 1097 SEN. epist. 78, 22 PLIN. nat. 23, 42 VVLG. Is. 29, 8). RVT. LVP. 2, 7 bibendo provocat, lacessit (VOPISC. quatt. tyr. 4, 4 ad bibendum). *ibid.* somnus oppressit bibentem. VERG. catal. 11, 3 vobiscum, si est culpa, bibi (culpabile *B*, -i *rell.*). HOR. sat. 2, 8, 34 damnose. carm. 1, 27, 13. 1, 37, 1 nunc est bibendum. 1, 38, 8. 4, 13, 4 ludisque et bibis impudens (PROP. 2, 33, 25 lenta. *cf.* SALV. gub. 6, 79). epist. 2, 2, 9 LYGD. 6, 22 PROP. 4, 8, 30 OV. am. 1, 4, 51. 52. ars 1, 589 certa ... mensura bibendi. 2, 506 qui bibit arte, bibat (SEPT. SER. carm. frg. 13 callet senium arte bibendi). epist. 18, 154 rem. 499 met. 3, 416. 7, 569 nec sitis est exstincta prius quam vita bibendo. CARM. epigr. 243, 1 (= CORP. III 6825) dum vixi, bibi libenter: bibite vos qui vivitis. VITR. 10, 7, 4 angobatae (*i. automatorum genus*) bibentiaque et eadem (calicem?) moventia sigilla (*sc. aquae motu ostenduntur*). PAVL. FEST. p. 109. FEST. p. 325, 26 ⟨avidi⟩tatem bibendi (*cf.* PLIN. nat. 14, 148 ut bibendi consuetudo augeat aviditatem). SEN. contr. 2, 6, 3 convivae certe tui dicunt: bibamus, moriendum est (*cf. supra l. 7*). 2, 6, 4 nec potantem adumbras, sed bibis. 9, 2, 3. CELS. 1, 3 p. 21, 7 minus, sed meracius (p. 21, 27). p. 21, 14 dilutius. 3, 6 p. 85. 3, 21 p. 106 bibere ..., deinde evomere (IVV. 6, 432 bibit et vomit. ITALA Ier. 25, 16 [Hier. epist. 18, 15]). 4, 17 p. 143 liberaliter (SEN. dial. 5, 14, 2 QVINT. decl. 301 p. 187, 24). 5, 27, 2 mersum bibere pati. 7, 27 parum (PLIN. nat. 23, 41). SEN. dial. 5, 14, 1 parcius (MART. 1, 77, 2). nat. 4, 13, 10 inter ipsam bibendi moram. epist. 15, 3. 83, 17 libentius. 83, 23 intemperantia bibendi. 122, 6 qui ieiuni bibunt (PLIN. nat. 14, 143). *ibid.* in ipso paene balinei limine inter nudos. *ibid.* post prandium aut cenam bibere vulgare est. CVRT. 7, 5, 2 desiderio bibendi. 7, 5, 7 dulcedo. 7, 5, 12. LVCAN. 9, 398 sitiat, quicumque bibentem viderit. 9, 509. 593. PETRON. 20. 23 ad bibendum revocavit. 52 hilarius. 82 CARM. epigr. 44, 4. PLIN. nat. 14, 138 bibendi causa etiam venena concipiuntur, aliis cicutam praesumentibus, ut bibere mors cogat. 14, 140 quae in bibendo certamina (36, 156 bibendi). 14, 146 contra bibendi fallacias. 14, 150 ad bibendum generibus centum octoginta quinque, si species vero aestimentur, paene duplici numero excogitatis. 31, 60 turgidos bibendo. 37, 20 tanti (*genet. pretii*) imperatorem ... bibisse. 23, 41 inter cibos. CORP. IV 1831 suppl. 3494d. III 6009, 2 (*in vasculo*) bibamus pie. 14373[72]. INSCR. Bonner Jahrb. 110 p. 116 (*in poculo*) bibe. CORP.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

XI 6710, 16 (*in ampulla vitrea*) Antonia dulcis bibbet; propina! XIII 10017, 31 vivas et bibas. 10018, 9. 43 bene bibo. 10018, 182 vinco bibentes. 10018,192 (*in poculis*) *al.* 10025,199. 200. 201 (*in vasculis vitreis*). STAT. Theb. 4,821 quamquam expleta sitis, bibitur. MART. 1, 28, 2 in lucem semper. 6, 78, 3. 11, 6, 12. 12, 12, 1 tota nocte. 12, 12, 2 mane. 12, 70, 6. QVINT. inst. 4, 2, 54 sanus bibit, statim concidit. 6, 3, 63 in spectaculis. IVV. 1, 49 ab octava (*cf. p. 1960, 44*). 6, 365[6]. SVET. Aug. 77 temere interdiu. Nero 34 siti ... interim oborta. 39 ut *histrio* bibentem natantemque faceret. POMPON. dig. 34, 2, 21 pr. quod ad praeparationem bibendi comparatum est. GELL. 15, 2, 3 hortabatur omnes ad bibendum (LAMPR. Heliog. 21, 6 invitavit). 15, 2, 5 inter bibendum. APVL. apol. 57 studio bibendi. ITALA Is. 65, 13 (Hier. epist. 108, 21; = VVLG.) *opp. sitire.* PORPH. Hor. sat. 1, 6, 7. carm. 1, 18, 7 inmoderate. 1, 36, 25 largius. 2, 7, 25 archiposia est incohatio bibendi. epist. 1, 18, 92 si tu malam valetudinem ostendas ad excusationem non bibendi. 2, 2, 146 gravior sitis bibendo fieret. COMM. instr. 2, 36, 2 belua maior bibendo superius (*i. supra modum*) interior a mente recedis. 2, 36, 5 bibere et corda sopire (*cf.* VVLG. Hab. 2, 16). CAPITOL. Ver. 5, 3 quoties bibitum est. LAMPR. Comm. 13 publice saepissime. Heliog. 25, 9 per singula fercula. SPART. Pesc. 3, 10. VOPISC. quatt. tyr. 4, 3 contentio cum ... ducibus ad bibendum. ARNOB. nat. 5, 1 bibendi adpetitione. LACT. inst. 2, 13, 5 usque ad ebrietatem (AMBR. Hel. 18, 66). AMM. 21, 12, 17 attenuatis avidioribus bibendi subsidiis. AVSON. 327, 6. 335, 33. AMBR. Hel. 8, 27 in ipso convivio dum bibunt, sitiunt et cum inebriati fuerint, amplius bibunt. 12, 44 *infirmo* omnis in bibendo est fortitudo. *et passim.* Tob. 5, 19 in noctem. 14, 50. spir. 1, 16, 165 petit *Iesus* bibere, daturus. VVLG. gen. 24, 54 vescentes pariter et bibentes manserunt ibi. 43, 34 biberuntque et inebriati sunt (Ier. 25, 27). Esth. 1, 8 qui nolentes cogeret ad bibendum. prov. 31, 7 bibant et obliviscantur egestatis suae. Ier. 25, 28 bibentes bibetis (49, 12). Dan. 5, 1 unusquisque secundum suam ... aetatem. Ioh. 4, 9 bibere a me poscis. *et passim.* SVLP. SEV. Mart. 20, 6 dial. 2, 6, 5. SALV. gub. 6, 78 robusti ad bibendum. SEDVL. carm. pasch. 1, 154 spes ablata bibendi vivendique. POMER. 2, 21, 2 in se bibendi sitim bibendo magis ac magis accendit. VEN. FORT. carm. praef. 5 auditores inter acernea pocula salute bibentes insana Baccho iudice debaccharent.

addito obiecto: ARVS. gramm. VII 458, 13. PLAVT. Asin. 895 nauteam bibere malim ... quam illam oscularier. Aul. 572 aquam. 574 CATO agr. 156, 3 VARRO Men. 250 CIC. Catil. 1, 31 Tusc. 5, 97 BELL. Alex. 6, 3. TIB. 2, 3, 68 prisco more. OV. am. 1, 6, 26 nec tibi perpetuo serva bibatur aqua. epist. 7, 62 aequoreas. met. 15, 334 fast. 2, 264. 5, 342 Pont. 1, 10, 30 VITR. 8, 3, 20. 23 FEST. p. 329. VAL. MAX. 2, 4, 5 calefactam ... pueris bibendam dedit (VVLG. num. 5, 24 prov. 25, 21). CELS. 1, 2 frigidam (3, 7, 2 ultra satietatem. PLIN. nat. 23, 107 QVINT. decl. 350 p. 376, 15). 1, 3 p. 19 tepidam (4, 18 p. 144 SVET. Nero 48 VOPISC. quatt. tyr. 4, 2). 2, 12 p. 57 calidam (3, 12 p. 94 PLIN. nat. 32, 40). 3, 24 p. 115 purgationis causa 4, 19 p. 145 decocta (PLIN. nat. 20, 110). 5, 28 p. 206 liberaliter. 7, 7, 14 PHAEDR. 1, 1, 6 SEN. nat. 3, 20, 2 epist. 83, 12. 90, 14 cava manu. SCRIB. LARG. 38 PLIN. nat. 17, 51 *al.* MART. 1, 92, 10 cum cane pronus. 6, 47, 6. 11, 82, 6. 3, 3, 9 ut victor Romanus cruento flumine non plus aquae biberit quam sanguinis barbarorum. FRONTO p. 207, 17 N. VLP. dig. 33, 7, 12, 10 SPART. Pesc. 7, 8. ITALA Ier. 2, 18 (Ambr. Tob. 7, 28 Hier. epist. 51, 5) aquam Geon. Dan. 1, 12 (Hier. epist. 100, 7) I Tim. 5, 23 (Hier. epist. 22, 8) ITIN. Silv. 16, 3 VEG. mil. 3, 2 p. 68, 7 AMBR. Hel. 18, 68 HIER. epist. 52, 12. 108, 20 VVLG. gen. 24, 17 exod. 7, 18 III reg. 13, 9 RVFIN. hist. mon. 27 AVG. civ. 10, 8. PLAVT. Cist. 17 raro nimium dabat quod biberem (Men. 742 Most. 344 Rud. 363 Trin. 339). Curc. 161 merum ... bibere (CARM. Suet. Tib. 59. CARM. epigr. 930 *Pompeis.* MART. 6, 89, 8). 293 calidum (VARRO ling. 5, 127 PAVL. FEST. p. 47 CELS. 4, 12 p. 136 CORP. X 5371 ANTHIM. 76). Merc. 140 calidam picem. Most. 238 neque edes quicquam neque bibes apud me his decem diebus. Persa 170 vinum bibo (*cf.* PRISC. gramm. II 375, 25). TER. Eun. 727 CATO agr. 23, 2. 156, 6 vini ... quam minimum. 157, 9. 13 lene dilutum (CELS. 1, 4 p. 22). 158, 2 or. frg. 68, 1 (Gell. 10, 23, 4). VARRO Men. 111 vino nihil iucundius quisquam bibit. rust. 1, 65 frg. Non. p. 71 HOR. carm. 1, 20, 10 uvam. epod. 9, 4. epist. 1, 5, 4 vina. PROP. 1, 14, 2. 4, 7, 36 OV. ars 1, 593 met. 12, 322. 15, 331 mera (*cf.* SEN. nat. 3, 20, 6). fast. 2, 580 vini quodcumque relictum est. 6, 780 multa ... per medias ... aquas. VAL. MAX. 6, 3, 9 CELS. 1, 3 p. 17. 1, 6 p. 23. 3, 15 p. 96 copiosius. *al.* SEN. dial. 7, 17, 2 CALP. ecl. 3, 52 *et* 54 PLIN. nat. 14, 76. 90 mulierem ... plus vini ... quam valetudinis causa. 14, 116. CARM. epigr. 931 (= CORP. IV 1679) assibus hic bibitur, dipundium si dederis, meliora bibes, quattus si dederis, vina Falerna bibes. CORP. XIII 10018, 47 MART. 3, 62, 2. 3, 77, 8 *al.* FRONTO p. 207, 17 N. ITALA lev. 10, 9 (Tert. ieiun. 9) vinum et siceram. *cf.* iud. 13, 4. 7 (Hier. epist. 100, 6 *al.*) prov. 9, 5 (Aug. civ. 17, 20). I reg. 1, 15 (Tert. ieiun. 9) et vinum et ebriamen. Is. 22, 13 (Hier. epist. 147, 3) Rom. 14, 21 (Hier. epist. 22, 8 *al.*). IREN. 3, 11, 5 PORPH. Hor. epod. 2, 47 SPART. Pesc. 10, 3. VOPISC. quatt. tyr. 4, 2 vini non multum. HIL. in Matth. 33, 4 OPTAT. 6, 1 p. 143, 15 AMBR. Hel. 5, 14 *al.* HIER. in Is. 25, 6/8 p. 341 epist. 120, 2 VVLG. gen. 9, 21 *et passim.* AVG. serm. 278, 9 ENNOD. carm. 2, 143, 2. PLAVT. Persa 823 id bibatis, quod vos numquam transeat. Poen. 534 ubi bibas edas de alieno quantum velis usque ad fatim (CATO agr. 156, 1 CALP. hist. 8. MART. 1, 26, 1 bibis quantum subsellia quinque solus. 6, 89, 7 IVV. 9, 117 VVLG. Dan. 14, 5 VOPISC. quatt. tyr. 14, 2. 4. 5). Rud. 363 credo hercle anancaeo⟨n⟩ (*i.* ἀναγκαῖον) datum (*sc. naufrago*) quod biberet. Stich. 715. TER. Andr. 484 quod iussi ei dari bibere ..., date (VVLG. gen. 24, 25 paululum. PLAC. med. 2, 8 *et* 10 *p. 1965, 5. 9. cf. p. 1965, 82. 1960, 33. 1964, 7*). Haut. 519 heri tantum (PLIN. nat. 14, 140). LVCIL. ed. Marx 501 gallam. CATO agr. 25 erit lora familiae quod bibat (57 VARRO frg. Non. p. 551). 156, 1 in convivio multum (CALP. hist. 8 *cf.* VARRO rust. 1, 2, 28). 156, 4 mane ... sucum (OV. rem. 227 sucos ... amaros. Ib. 308 Pont. 4, 3, 53). *ibid.* paulum. inc. libr. frg. 5 (Paul. Fest. p. 369) quam plurimum (CIC. Att. 16, 11, 3 plurimum). VARRO Men. 99 Socrates ... κώνειον (*cf.* OV. Ib. 559). 407 cur biberit *Hannibal* medicamentum (*i. venenum. cf.* LIV. 8, 18, 8. 9). rust. 3, 16, 2 mulsum (CIC. de orat. 2, 282 fin. 2, 17 CELS. 1, 3 p. 19 PLIN. nat. 7, 183 FRONTO p. 226, 5 N. VVLG. II Esdr. 8, 10). CIC. Cluent. 166 *venenum* (SEN. contr. 7, 3, 4 [vivit *bis trad.*]. 7, 3, 5 exc. 6, 4 *bis* SEN. Thy. 453 dial. 11, 10, 10 ASCON. Scaur. p. 23 PLIN. nat. 7, 186. 25, 6 MART. 6, 92, 3. 9, 2, 6 QVINT. decl. 350 p. 379, 2 inst. 8, 5, 23 AMPEL. 11, 4 TERT. idol. 10 AVSON. 10, 6 AMM. 16, 10, 18 AMBR. Hel. 15, 57). Pis. 22 utrum iste plus biberit [an vomuerit] an effuderit (OV. rem. 535 plus ..., quam quod praecordia poscunt. SEN. epist. 85, 23 hic plus ..., ille minus (CORP. XIII 10027, 73). HIER. epist. 133, 6). CATVLL. 39, 21 amplius ... loti. HOR. sat. 2, 2, 16 Hymettia mella Falerno ... diluto. carm. 3, 3, 12 *inter deos* Augustus ... nectar (STAT. silv. 4, 6, 54). epist. 1, 15, 15 collectosne bibant imbris puteosne perennis iugis aquae. 1, 19, 18 exsangue cuminum. TIB. 2, 4, 60 mille alias herbas misceat illa, bibam. PROP. 1, 5, 6 e tota toxica Thessalia (SCRIB. LARG. 194). OV. am. 1, 4, 29 quod tibi miscuerit ..., bibat ipse. 2, 10, 34 aequora periuro naufragus ore. 3, 10, 22 exiguus tenero lac bibit ore puer (*sc. Iuppiter.* met. 9, 377. 615. PETRON. 71 aeque unum lactem *servi* biberunt. PLIN. nat. 28, 125 VVLG. Ezech. 25, 4 CAEL. AVR. chron. 4, 3, 60 ANTHIM. 75). ars 2, 695 musta (MART. 13, 113, 2. 13, 120, 2 IVV. 10, 250 VVLG. Mich. 6, 15 APIC. 7, 301). met. 5, 451 bibit illa (*Ceres*) datum (*dulce*). 13, 829 pars *lactis* bibenda servatur (SEN. contr. exc. 6, 4 veneni. PLIN. nat. 24, 185 tertias partes). 15, 281 ante bibebatur, nunc quas contingere nolis fundit Anigrus aquas. fast. 4, 548 papavera ... dat tibi cum tepido lacte bibenda, puer. trist. 3, 4, 40 lacrimas, *v. p. 1966, 43.* 3, 10, 24 nec hausta meri, sed data frusta (*sc. gelu adstricta*) bibunt. LIV. 10, 42, 7 temetum. CELS. 1, 3 p. 17 frigidum. 3, 21 p. 106 suam urinam (VVLG. IV reg. 18, 27 Is. 36, 12 AVG. civ. 22, 22). 4, 20 p. 146 ne quid bibat. SEN. Thy. 916 *sq.* mixtum suorum sanguinem genitor bibat: meum bibisset (1056 viventium ... cruorem. *cf.* dial. 4, 33, 4 FLOR. epit. 3, 3, 9. 4, 1, 4. PLIN. nat. 28, 4 sanguinem ... gladiatorum bibunt ut viventibus poculis comitiales. 28, 147 tauri. 31, 119. 28, 148 caprinum. 28, 225 HIER. epist. 120, 2 AVG. civ. 21, 25 *al.* serm. 382, 2 PS. AVG. serm. 156, 3 PS. FVLG. RVSP. serm. 63 p. 934[c] VVLG. Ioh. 6, 54 *sqq.* Iudith 11, 11 apoc. 16, 6 AMM. 27, 4, 4 CLAVD. 3, 78). dial. 1, 3, 13 quidquid biberunt, vomitu remetientur. 4, 23, 2 potionem (QVINT. decl. 321 p. 265, 14. 385 p. 431, 20 inst. 7, 2, 17 VVLG. Is. 24, 9). 6, 22, 2 quid essent, quid biberent (epist. 19, 10 VOPISC. quatt. tyr. 11, 4 VVLG. Luc. 12, 29). nat. 4, 13, 5 nivem. CVRT. 3, 6, 12 quod dilueras, bibi. MELA 3, 88 bibitur idem (*sc. lacus*). LVCAN. 4, 324 *aconita in fluvios infusa.* PLIN. nat. 2, 232 *potum.* 14, 58 sanguinem terrae (*i. vinum*) (*cf.* VVLG. deut. 32, 14 sanguinem uvae). 14, 115 frutices. 21, 12 invitavit Antonium, ut coronas biberent. 31, 95 garum ... dilutum (-am *trad.*). MART. 1, 103, 9 Veientani bibitur faex crassa rubelli. 5, 4, 6 laurum (*sc. lauri folia ante bibendum edit*). 6, 11, 2 *Pylades* idem *atque Orestes* (12, 28, 2 PLIN. epist. 2, 6, 4). QVINT. decl. 246 p. 6, 10 soporem ab noverca subiectum. 385 p. 430, 14 amatorium. IVV. 5, 33 cras bibet Albanis aliquid de montibus ..., quale coronati Thrasea Helvidiusque bibebant. 6, 597 bibendum porrige, quidquid erit. PAVL. dig. 33, 9, 5 pr. omne quod bibitur (*ibid. iterum*). ITALA eccles. 8, 15 (Aug. civ. 17, 20) non est bonum homini, nisi quod manducabit et bibet (VVLG. comederet et biberet). VVLG. lev. 11, 34 omne liquens. num. 6, 3 quidquid de uva exprimitur. Marc. 16, 18 mortiferum quid. CARM. de mens. 2, 29 (*imag.*) fontanos latices et lucida pocula vitro cerne ut demerso torridus *Augustus* ore bibat. CAPITOL. Gord. 21, 2 frigidas et quam plurimas (LAMPR. Alex. 30, 4). ITIN. Silv. 19, 12. AVG. civ. 21, 5 fontem. CARM. epigr. 244 (= CORP. VI 18131) quod edi bibi, mecum habeo, quod reliqui, perdidi. CARM. de aegr. Perd. 272 letumne bibamus? (*cf.* 273 potare venena). ANTHIM. 15 cervisa bibendo ... congruum est. CORIPP. Ioh. 7, 11 laetificum ... Lyaeum. *vasa potoria*: PLAVT. Stich. 706 vide quot cyathos bibimus (CATO agr. 114, 2. CELS. 1, 3 p. 19 aquae frigidae tres. PLIN. nat. 22, 150. 23, 142 MART. 11, 36, 7 *v. p. 1964, 31.* PORPH. Hor. carm. 3, 8, 13). CATO agr. 126 ieiunus heminam bibito (156, 4 aut paulo plus. CELS. 3, 19 p. 103 tres). 158, 2 sume tibi sextarium unum tepidum, adde ..., bibe. HOR. epist. 1, 2, 24 *Sirenum voces et Circae pocula* (TIB. 1, 5, 50 tristia cum multo pocula felle. 1, 6, 27. 1, 9, 59 plura. OV. ars 1, 576 quaque bibit parte puella, bibas. am. 1, 4, 32. trist. 4, 1, 47 soporifera

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... Lethes. Pont. 2, 4, 23 MART. 3, 49, 2 APVL. met. 2, 16 TREB. Gall. 17, 6 CASSIOD. hist. 1, 1 p. 883B). SCRIB. LARG. 105 urnas aquae. MART. 1, 106, 3 raram diluti bibis unciam Falerni. 1, 106, 8 crebros ... trientes. PORPH. Hor. carm. 3, 15, 16 cum tota amfora bibitur. ARNOB. nat. 7, 29 scyphos brias pateras. CARM. Vopisc. Aurelian. 6, 5 mille bibat (vivat *trad.*), qui mille occidit. VOPISC. Aurelian. 50, 4 plus orca. VVLG. I Cor. 11, 26 calicem. 11, 27 (HIER. vir. ill. 2 in Hab. 1, 2 p. 624). AVG. serm. 153, 6 mensuras sine mensura. *nota*: Ov. Ib. 255 qui bibit ubera cervae (*sc. Telephus*). APVL. met. 2, 3 eandem nutricem simul bibimus. *res concretas*: *cf. supra p. 1962, 42; al.* SEN. Thy. 174 hic (*sc. Tantalus*) bibit altum de rapido gurgite pulverem. MART. 1, 42, 5 ardentes avido bibit ore favillas.

unde vel quomodo bibatur, additis abl. instrumenti vel praepositionibus (ex, de, per, in, *raro* ab) *vel adverbiis explicatur*: *cf.* APVL. met. 2, 19 ampli calices variae quidem gratiae, sed pretiositatis unius. hic vitrum fabre sigillatum, ibi crustallum inpunctum, argentum alibi clarum et aurum fulgurans et sucinum mire cavatum et lapides ut bibas. ARVS. gramm. VII 458, 15. PLAVT. Cas. 933 (*in imag.*) ut senex hoc eodem poculo, quo ego bibi, biberet (LVCIL. ed. Marx 303 APVL. apol. 44 SEN. epist. 76, 15 CORP. VII 1335, 7 [*in vasculo*]. X 8056, 4 [*in vasculo*] bibe amice meo. MART. 14, 93, 2 primus in his (*sc. poculis*) ... bibit. TREB. Gall. 17, 5 in aureis). PLAVT. Persa 821 plenis cantharis, *v. p. 1960, 32.* Stich. 694 quibus divitiae domi sunt, scaphiis cantharis batiocis bibunt, at nos nostro Samiolo poterio: tamen bibimus nos. CATO agr. 127, 1 hinc bibito quantum voles sine periculo. VARRO ling. 5, 127 caldum eo (*sc. calice*) bibebant (PLIN. nat. 37, 29. PAVL. FEST. p. 47 in eo. PLIN. nat. 30, 92. HIL. in Matth. 20, 9 de. HIER. epist. 107, 6. 133, 3 VVLG. II reg. 12, 3 I Cor. 11, 28. Marc. 14, 23 ex. Matth. 26, 27. *nota*: SCHOL. Iuv. 5, 47 in talem calicem bibis, qui). VERG. georg. 2, 506 ut gemmā bibat (HIER. epist. 30, 13. PROP. 3, 3, 4 non bibit e gemma divite nostra sitis. MART. 14, 110, 2 in gemma). HOR. carm. 3, 3, 13 purpureo bibet ore nectar (*v. p. 1962, 26.* Ov. am. 3, 10, 22 *cf.* MART. 1, 42, 5 CARM. de mens. 2, 30 *al.*). PROP. 1, 14, 2 Mentoreo vina bibas opere. 3, 3, 6 unde (*sc. fontibus*) pater sitiens Ennius ante bibit (MART. 12, 3, 14 OPTAT. 2, 8. VVLG. Dan. 1, 5 de vino, unde bibebat ipse). Ov. fast. 3, 274 saepe ... exiguis haustibus inde (*sc. rivis*) bibi[t *RV*] (3, 299. 4, 365 *sq.* PLIN. nat. 32, 93. 138). SEN. epist. 90, 14 puerum cava manu bibentem aquam. PLIN. nat. 7, 12 ossibus humanorum capitum bibere *anthropophagos* (FLOR. epit. 4, 4, 2 in ossibus capitum. AMM. 27, 4, 4). 21, 160 ex his quaternis cyathis bibitur. 28, 127 heminis. 30, 54 aquam bibere catillo. 36, 3 rupes cavantur, ut bibatur glacie. 36, 41 alii (*sc. Cupidines*) cornu cogerent *leaenam* bibere (*describitur opus marmoreum.* NEMES. ecl. 3, 48). STAT. Theb. 3, 663 galeis. *v. p. 1964, 54.* MART. 1, 37, 2 vitro (4, 85, 1 nos ... vitro, tu murra. CARM. de mens. 2, 30 demerso). 3, 82, 3 curta ... Ledae sobrius bibat testa (AMM. 22, 4, 6). IVV. 2, 95 vitreo bibit ille priapo (6, 304 concha). 10, 25 nulla aconita bibuntur fictilibus. 12, 47 multum caelati, biberat quo callidus emptor Olynthi. NEMES. ecl. 3, 50 pronus ... ille lacu. VARIVS carm. frg. 2 ex solido bibat auro (SEN. Phaedr. 518 sollicito bibunt auro superbi. LVCAN. 4, 380 ANTH. 444, 6. SEN. Thy. 453 venenum in auro. VVLG. I Macc. 11, 58; ἐν χρυσώμασι). PROP. 2, 26, 32 ex una saepe bibemus aqua (VITR. 8, 3, 21 VVLG. Ioh. 4, 13. exod. 7, 24 de aqua fluminis. Sirach 26, 15 ab omni aqua proxima). VITR. 2, 8, 12 qui ex eo (*sc. fonte*) biberint (8, 3, 15. 22. 23 MELA 3, 102 PLIN. nat. 31, 9. 14 *cf.* Ov. Pont. 3, 5, 18 *v. p. 1965, 47.* fast. 2, 264 de fonte. *v. p. 1966, 6* STAT. silv. 5, 5, 7 HIER. epist. 78, 6). 8, 3, 6 salientes, e quibus bibit nemo. ... bibunt autem ex puteis (VVLG. Ioh. 4, 12. *cf.* IVVENC. 2, 263 hunc ... puteum [hoc ... puteo *M*]). 8, 3, 15 ex quo, *sc. lacu* (PLIN. nat. 31, 16). PAVL. FEST. p. 95 ex eo, *sc. flumine* (HIER. epist. 51, 5). PLIN. nat. 6, 135 reges non ex alio (*sc. amne*) bibunt (*cf.* Ov. rem. 534). 31, 35 *bis.* 31, 17 ex quo (*sc. rivo*) bibentium. 28, 197 ut serum ex eo (*sc. lacte decocto*) bibatur. 32, 118 ex eodem vase. TREB. Gall. 17, 6 in uno convivio ex uno vino duo pocula. HIL. in Matth. 30, 2 bibentes ex vitis istius fructu. ITIN. Anton. Plac. rec. A 39 ex quo (*sc. manna in doliis servato*) etiam pro condito bibent et nobis dederunt et bibimus. MART. 6, 35, 6 de clepsydra. ITIN. Silv. 16, 3 de eo torrente aquam (VVLG. III reg. 17, 4 ἐκ. 17, 6 psalm. 109, 7 HIER. epist. 112, 2). VVLG. lev. 11, 34 omne liquens quod bibitur de universo vase, ἐν παντὶ ἀγγείῳ. num. 20, 8 de petra (*cf.* I Cor. 10, 4 ἐκ. AMBR. Hel. 18, 68). Marc. 14, 25 de hoc genimine vitis (ἐκ. Matth. 26, 29 Luc. 22, 18). HIER. in Matth. 26, 29 de hac vinea (ἐκ). AVG. civ. 16, 2 de vino eius (*cf.* VVLG. apoc. 14, 10 ἐκ τοῦ οἴνου. 18, 3). SALV. eccl. 4, 35 si ... illi (*sc. pauperes*) de tuo biberint. CELS. 1, 8 p. 24 duos ... cyathos per tenuem fistulam bibant (MELA 3, 91). 4, 19 p. 145 *aqua* per binos ternosve cyathos bibatur. PLIN. nat. 30, 47 per harundinem. 33, 4 in poculis libidines caelare iuvit ac per obscenitates bibere. *cf.* Ov. fast. 6, 780 *p. 1961, 71.* MART. 8, 6, 16 in Priami calathis Astyanacta (*i. vinum novum*) bibes. 13, 8, 2 in vacuis *ollis* dulcia musta. POMPON. dig. 34, 2, 21 pr SPART. Pesc. 10, 1 in cauco argenteo. VVLG. Ezech. 4, 11 aquam in mensura (ἐν μέτρῳ) bibes, sextam partem hin. Dan. 5, 2 in eis (*sc. vasis*, ἐν αὐτοῖς). 5, 3 (ἀπὸ παντὸς ὕδατος). LVCAN. 3, 237 ab harundine sucos (*v. p. 1964, 55*). ITALA Ier. 51, 7 (Ambr. Hel. 15, 56) calix aureus Babylon ..., a (VVLG. de, ἀπὸ τοῦ οἴνου; *v. p. 1963, 73*) vino eius biberunt omnes gentes. apoc. 14, 8 (cod. g). VVLG. Sirach 26, 15 *v. p. 1963, 54.* *cf. praeterea usum technicum medicorum l. 71 al.*

b *speciatim*: **α** *locutiones quaedam notandae*: PLAVT. Persa 170 ego vinum bibo, at mandata non consuevi simul bibere una (*sc. inter bibendum oblivisci*). LVCIL. ed. Marx 222 da bibere ab summo (*cf.* PLAVT. Asin. 891. Ov. fast. 5, 513 da, nunc bibat ordine ... Iuppiter). VARRO ling. 6, 21 Octobri mense Meditrinalia dies dictus a medendo, quod Flaccus flamen Martialis dicebat hoc die solitum vinum ⟨novum⟩ et vetus libari et degustari medicamenti causa; quod facere solent etiam nunc multi cum dicant: novum vetus vinum bibo. novo veteri vino morbo medeor (PAVL. FEST. p. 123). CIC. Verr. 2, 66 fit sermo inter eos et invitatio, ut Graeco more biberetur. AVSON. 335 p. 197, 23 Peip. super mensam meam facta est invitatio, non illa de Rubrii convivio, ut Graeco more biberetur, set illa de Flacci (*cf.* HOR. carm. 3, 19, 9) ecloga. *cf.* CIC. Tusc. 1, 96. *rem vix recte explicat* PS. ASCON. Verr. p. 176, 16 (*loc. corrupt.*). CIC. Tusc. 5, 118 mihi quidem in vita servanda videtur illa lex, quae in Graecorum conviviis obtinetur: aut bibat, inquit, aut abeat (*cf. Otto, Sprichwörter d. Römer p. 56*). HOR. carm. 2, 7, 26 quem Venus (*sc. Venerius talorum iactus*) arbitrum dicet bibendi (*i.* συμποσίαρχον). Ov. ars 1, 581 huic (*sc. viro puellae*) si sorte (forte *vulg.*) bibes, sortem concede priorem. fast. 3, 532 annos ... precantur, quod sumant cyathos, ad numerumque bibunt (*cf. Peter ad l.*). PETRON. 8 adeo ubique omnes mihi videbantur satureum (satyrion *codd., cf.* 20) bibisse (*proverbialiter?*). MART. 1, 71, 1 Laevia sex cyathis, septem Iustina bibatur, quinque Lycas, Lyde quattuor, Ida tribus. omnis ab infuso numeretur amica Falerno. 8, 51, 26 si fallit (*sc. Telethusa*) amantem, ut iugulem curas, nomen utrumque (*i. tot pocula quot litteris constant nomina*) bibam. 11, 36, 7 quincunces et sex cyathos bessemque bibamus, Gaius ut fiat Iulius et Proculus (*cf. Friedländer ad ll.*). APVL. met. 2, 31 bibere solita Risui (*sic Lips.*, -tarias *trad.*) postulant. AMBR. Hel. 12, 42 uno die bibunt multorum dierum labores (*sc. bibendo consumunt quae laborando sibi paraverunt*). 17, 62 'bibamus' inquiunt. 'opto salutem imperatorum, ut qui non biberit fiat reus indevotionis: videtur enim non amare imperatorem, qui pro eius salute non biberit'. ... 'bibamus pro salute exercitus, pro comitum virtute, pro filiorum sanitate'. **β** *poetarum in sermone bibere fluvios sim., quo commoratio alicuius vel origo significetur*: VERG. ecl. 1, 62 ante ... aut Ararim Parthus bibet aut Germania Tigrim. 10, 65 Hebrum. Aen. 7, 715 Tiberim Fabarimque. HOR. carm. 3, 10, 1 extremum Tanain si biberes, Lyce (SEN. Tro. 9). 4, 15, 21 non qui profundum Danuvium bibunt, edicta rumpent Iulia. epist. 1, 18, 105 gelidus Digentia rivus, quem Mandela bibit. Ov. epist. 12, 10 turba ... Phasiacam Graia bibistis aquam. ars 3, 196 non ... doceo ... puellas ..., quae bibant undas, Myse Caice, tuas. trist. 5, 3, 24 Gangen et quascumque bibit decolor Indus aquas (SEN. Oed. 427 Gangem niveumque ... Araxen. SIL. 13, 765 STAT. Theb. 1, 686). Pont. 2, 7, 74 est in aqua dulci non invidiosa voluptas: aequoreo bibitur cum sale mixta palus. SEN. Ag. 321 quaeque (*sc. stirps Inachia*) Erasini gelidos fontes, quaeque Eurotan (*cf.* Phoen. 127), quaeque virenti tacitum ripa bibis Ismenon (STAT. Theb. 3, 663 hostilem Ismenon galeis Dircenque). Med. 374 Indus gelidum potat Araxen (LVCAN. 7, 188), Albin Persae Rhenumque bibunt. LVCAN. 3, 237 quique bibunt (*sc. Indi*) tenera dulcis ab harundine sucos. 8, 213 Euphraten et ... Tigrim (SOL. 37, 7). 9, 752 Nilum. 10, 279 ante ... vestros amnes, Rhodanumque Padumque quam Nilum de fonte bibit (10, 40. MART. 7, 88, 6 ex ipso protinus ore. epigr. 3, 5 prima ... deprensi flumina Nili. CLAVD. 1, 38. 3, 185). NEMES. cyn. 67 Rhenum Tigrimque. CLAVD. 3, 312 caesam ... bibens Maeotin Alanus. 8, 36 virgineum Tritona bibens *Honorius*. 24, 158 Rhodanum. carm. min. 20, 6 nec bibit ignotas mobilis hospes aquas (*sc. senex, qui suburbium numquam egressus est*). 41, 13 Romanos bibimus primum te (*Probino*) consule fontes. PAVL. NOL. carm. 14, 62 Vfentem Sarnumque. CORIPP. Ioh. 6, 200 Nili stagna. **γ** *technice fere medicorum in sermone i. q. sumere*: CATO ad fil. frg. 4 ex medicamentis bibendis (VARRO Men. 343 CVRT. 6, 10, 34 SEN. benef. 3, 24, 1 QVINT. decl. 327 p. 285, 15. p. 286, 7 *et* 16. VLP. dig. 21, 1, 23, 3 pro veneno. PAVL. dig. 33, 9, 5 pr. *cf.* AVG. serm. 142, 6). VARRO Men. 440 absinthium uti bibam gravem et castoreum. CELS. 3, 23 p. 114 bibat ieiunus ex aqua castoreum (PLIN. nat. 16, 180 contra stomachi quoque vitia bibitur *flos rubi* ex aqua. 20, 40 *sim. al.* 20, 193 folia lauri ... in aqua. 25, 169. 30, 102. 26, 142 *dictamnum* ex aquae cyatho. 29, 104. 23, 54 et cum aqua bibitur. 28, 195). CELS. 4, 10 p. 132 hyssopum (PLIN. nat. 26, 41). 5, 27, 4 acetum. 5, 27, 5 contritum (*scorpionem*) cum vino. PLIN. nat. 21, 136. 162. 22, 71 cum vino et melle. 24, 132. 24, 164 cum murra et vino. 26, 85. CELS. 5, 27, 5 folia ex vino. PLIN. nat. 20, 178. 21, 159 *et passim.* PLIN. VAL. 2, 18. PLIN. nat. 20, 169 contra serpentes in vino bibitur. 20, 261. 22, 83. 26, 98 *passim.* PS. APVL. herb. 98, 3. PLIN. nat. 20, 261 radix ... in vini cyathis duobus bibitur. 24, 22. 135. 26, 109. 151. 30, 66. PLIN. med. 2, 14 ex vini cyatho. CELS. 5, 27, 11 antidotum. COLVM. 12, 11, 2 cum si bibatur *mella*, inflationem stomachi et praecordiorum faciat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SCRIB. LARG. 15 dilutum (*thymum*). 135. 180 opium. *sim. saepius.* PLIN. nat. 20, 8 et contra pthiriasim bibitur *elatherium* et hydropicis. 20, 11. 20, 21 lini semen. 20, 46 ad serpentium scorpionumque ictus. 20, 62 folia ... ex aceto (20, 213. 28, 109. 31, 104. 35, 34 Ps. APVL. herb. 100, 1 PLAC. med. 2, 10. PLIN. nat. 20, 194 in aceto et melle. 28, 226). 20, 86. 87 sucum gargarizandum bibendumque. 20, 91 bibitur *cinis* et cum oleo (27, 53 cum oleo et sale). 20, 106 semen antiqui bibendum insanientibus dabant (20, 157. 191. 220. 227 *et passim.* PLAC. med. 2, 8 leporis cor ... datur bibere mulieribus. 2, 10). PLIN. nat. 20, 108 (24, 71. 31, 119). 20, 133 acetabuli mensura sucus e vino bibitur (22, 100. 22, 89 cyathi). 20, 146. 166. 174. 20, 183 bibitur *git* drachmā unā et contra araneos (20, 246. 22, 46. 23, 23. 24, 61. 25, 67. 112. 26, 34 drachmis IIII in poscae hemina. *al.* PLAC. med. 2, 10). 21, 138. 175 in stranguria. 22, 46 *chamaeleon* drachmā in passo (24, 18. 25, 39. 27, 30. 23, 150 e passo). 22, 50. 146 cum absinthio. 22, 156. 23, 124. 24, 21 per se bibitur *galbanum* ad tussim. 24, 25. 108. 120. 126 bibitur et mulieribus in lacte contra profluvia (27, 65. 24, 144 ex lacte. 28, 224). 25, 17 radicem ... mitteret filio bibendam. 25, 41. 142 hyoscyami semen et bibunt obolo (25, 150 II obolis in mulso. 30, 49 e mulso). 26, 134. 27, 20. 49. 28, 101 cervicis carnes sive mandantur sive arefactae bibantur. 28, 117. 119. 127. 28, 256 coagulum (32, 112). 28, 262 dalion cinerem ex eodem (*sc. genitali asini*) bibi. 30, 35. 68 milipedam oniscon. 30, 92 pectus eius (*sc. vulturis*) ... in cerrino calice. 30, 103 aspidis cutem. 32, 131 *cancros* recentes vel aridos. 36, 145. *sim. passim.* MART. 9, 96, 2 clinicus Herodes trullam subduxerat aegro. deprensus dixit: stulte, quid ergo bibis? Ps. AVG. serm. 249, 2 theriaca bibitur, ne corporibus possint praevalere venena. PLAC. med. 14, 13 equi stercus. Ps. APVL. herb. 98, 4 PLIN. VAL. 2, 37 DIOSC. 1, 6. 11 *al.*

δ *frequens usus tropicus vel allegoricus*: PLAVT. Cas. 933 *v. p. 1963, 18.* CIC. Phil. 11, 10 quid eum non sorbere animo, quid non haurire cogitatione, cuius sanguinem non bibere censetis? SEN. contr. 9, 6, 18 SEN. dial. 5, 14, 6 clem. 1, 12, 2 VVLG. num. 23, 24. II reg. 23, 17 num sanguinem hominum istorum ... et animarum periculum (ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν) bibam? I par. 11, 19 COMM. apol. 18. CARM. Suet. Tib. 59 tam bibit hunc (*sc. cruorem*) avide quam bibit ante merum. STAT. Theb. 11, 173 superest quodcumque cruoris Inachii. *cf. supra p. 1962, 45.* PROP. 3, 1, 6 dicite (*sc. Callimachi et Philetae manes*) quo pariter carmen tenuastis in antro? quove pede ingressi? quamve bibistis aquam? OV. Pont. 4, 2, 47 cui bibitur felicius Aonius fons. PETRON. 5 Maeonium ... fontem. STAT. silv. 2, 7, 4 pendentis ... ungulae (*sc. Pegasi*) liquorem (*Pirenes*). 4, 7, 11 bibendus castior amnis. 5, 5, 7 vetito de fonte. IVV. 7, 58 aptus ... bibendis fontibus Aonidum. ENNOD. carm. 2, 66, 8 Castalii mellis murmura blanda. OV. rem. 534 e medio iam licet amne bibas. Pont. 3, 4, 55 illa bibit sitiens lector, mea pocula plenus (VAL. CEM. hom. 4, 3 miseros oblivionis magis ... poculum, non salutis). 3, 5, 18 quamquam sapor est adlata dulcis in unda, gratius ex ipso fonte bibuntur aquae (MART. 9, 99, 9 multum ... refert, a fonte bibatur quae fluit, an pigro quae stupet unda lacu). APVL. flor. 20 p. 97 ego et alias creterras Athenis bibi. TERT. scorp. 1 t⟨h⟩eriacam stilo temperare. qui legeris, biberis. nec amarum potio. ITALA Marc. 10, 38 (cod. k) potestis bibere calicem quem ego bibio? VVLG. Matth. 20, 22. 23. 26, 42 Marc. 10, 39 Ioh. 18, 11 I Cor. 10, 20. *passim apud ecclesiasticos, ex. gr.* HIL. in Matth. 20, 9. 31, 7. 32, 9 p. 1069c PRISCILL. tract. 6, 99. HIER. epist. 20, 29 calicem Christi et calicem daemoniorum. 55, 4. 121, 5 *al.* AVG. civ. 16, 2 PROSP. in psalm. 134, 3. AMBR. Tob. 7, 28 calicem faeneratoris. spir. 1, 16, 165 AVG. in psalm. 48 serm. 1, 11. serm. 88, 7. VVLG. Is. 51, 17 bibisti de manu domini calicem irae eius, usque ad fundum calicis soporis bibisti. 51, 22 (*cf.* HIER. in Is. p. 599) Ier. 25, 28. 49, 12. 51, 7 de vino eius (*sc. calicis aurei Babylon*) biberunt omnes gentes (HIER. epist. 98, 21. 107, 6. 133, 3). Ezech. 23, 32 calicem sororis tuae bibes profundum. 23, 34. ITALA prov. 5, 15 (Ambr. Tob. 5, 21) bibe aquam de tuis et de puteorum tuorum fontibus (VVLG. aquam de cisterna tua et fluenta putei tui. *cf.* HIER. epist. 128, 3). OPTAT. 2, 8 fontem constat esse ..., unde haeretici non possunt vel ipsi bibere vel alios potare (PAVL. NOL. epist. 11, 6 AVG. serm. 284, 1. 2). VVLG. Am. 2, 8 vinum damnatorum bibebant in domo dei sui. Ioh. 4, 13 qui autem biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitit in aeternum (*cf.* AVG. in euang. Ioh. 32, 4). HIER. epist. 10, 3 libentius sancti martyris Cypriani ... antidotum. 27, 1 si displicet fontis unda purissimi, caenosos rivulos bibant. 78, 6 bibamus de huiusmodi fontibus. 78, 39. 85, 3. 96, 12 de Sodomitica vinea. AVG. serm. 21, 2 quod avide manducaturi et bibituri sumus, nunc etsi tenuiter praelambimus atque gustamus. 177, 6 tamquam hydropisis morbo plus bibendo plus sitit *avarus.* SIDON. epist. 9, 4, 3 parva toleramus, si recordamur, quid biberit ad patibulum, qui invitat ad caelum.

2 *de bestiis*: CATO agr. 73 haec ... dato bubus bibant omnibus. per aestatem boves aquam bonam et liquidam bibant semper curato (103 VARRO rust. 1, 13, 3 COLVM. 2, 3, 2. 6, 14, 5 *e piscina*). 89 meridie *gallinis* bibere dato (*ibid.* prius *anseri*). VARRO rust. 2, 2, 11 ad bibendum adpellunt *greges* (VVLG. gen. 30, 38). 2, 3, 5 capras ... recte esse et bibere. 2, 4, 17 scrofae bis die. 2, 5, 17 *vituli.* 3, 5, 2. 4. 15. 3, 7, 5 aquam *columbae* (PLIN. nat. 36, 184). 3, 10, 7 large *pulli* (COLVM. 8, 14, 11 CIC. Tusc. 2, 7 SVET. Tib. 2). 3, 16, 27 *apes* (Ps. QVINT. decl. 13, 5). 3, 17, 8 pisces. VERG. Aen. 1, 473 *equi* Xanthum (PROP. 4, 4, 14 PHAEDR. app. 19, 3 PLIN. nat. 8, 165 MART. 8, 28, 8). PROP. 2, 28, 18 quae (*sc. Io*) Nili flumina vacca bibit (OV. epist. 14, 97). OV. fast. 2, 264 tibi (*sc. corvo*) de nullo gelidae fonte bibentur aquae. 5, 498 pronus saturae lac bibit agnus ovis. MANIL. 5, 306 serpentem super ora cubantem ... nati somnumque animamque bibentem (STAT. Theb. 4, 555 geminus ... bibit de vertice serpens [*sc. Cadmus et Harmonia*]. 11, 314 iras ... sui bibit ipse veneni. 11, 490 stagna). PHAEDR. 1, 12, 3 cervus. 1, 25, 3 canes currentes bibere in Nilo flumine. 1, 25, 5. 3, 16, 15 *noctua et cicada.* 5, 3, 9 *musca* humanum sanguinem. COLVM. 6, 30, 3 a concitatione confestim *iumenta* (PLIN. nat. 14, 137 APVL. met. 9, 27 VLP. dig. 19, 1, 11, 4. PELAGON. 211 de fluvio. VVLG. num. 20, 8. 11). 7, 3, 20 *oves* (PLIN. nat. 31, 13 *cf.* VVLG. Ezech. 34, 19). 7, 5, 14 omni quadrupedi largius bibendi potestas danda est. 7, 10, 5 *aquam* pecudes (12, 55, 1. PLIN. nat. 10, 200 ut bibere, sic edunt. 24, 90 pecus ... et caprae). 8, 3, 8. 8, 8, 5 vasa, quibus aqua praebetur *columbis,* similia esse debent gallinariis, quae colla bibentium admittant. PETRON. 119, 18 *tigris* humanum ... cruorem. PLIN. nat. 8, 29 *elephanti* (8, 34). 8, 68 *cameli* inplentur ..., cum bibendi occasio est (VVLG. gen. 24, 14. 19. 22. 46). 8, 169 *asinae.* 10, 42 *aves.* 10, 105 proprium generis eius (*sc. columbarum*) et turturum, cum bibant, colla non resupinare largeque bibere iumentorum modo. 10, 129 bibunt aves suctu ...; porphyrio solus morsu bibit. 10, 201. 11, 223 *hostiae.* 11, 280 *salamandra.* 11, 283 quaedam animalia. 24, 67 sues. 28, 264 laser ... dilutum *hirci.* 35, 142 asellum ... bibentem in litore pinxit. 36, 41 *leaena v. p. 1963, 43.* STAT. silv. 2, 1, 182 rescissum squamis avidus bibit anguis Ophelten. APVL. met. 10, 17 ut ... sitiens ... pocillatore respecto ciliis alterna conivens bibere flagitarem. NEMES. ecl. 3, 65 lynci praebet *Bacchus* cratera bibenti. VVLG. Ezech. 39, 17 *aves et bestiae* sanguinem. 39, 18. 19 AVG. mor. Manich. 2, 8, 12 in psalm. 103 serm. 3, 2. PHYSIOGN. 122 leo animal est edendi avidum magis quam bibendi.

II ***translate***: 1 *res ore, auribus, oculis percipere, haurire*: AVG. anim. 2, 17, 25 et audire et legere et quae dicta sunt haurire memoria, quid est nisi bibere? LVCIL. ed. Marx 601 suspendatne se an in gladium incumbat, ne caelum bibat (MEROB. carm. 4, 4 *puer recens natus* aetheris vigorem). PLIN. nat. 24, 135 is nidor per infundibulum bibitur. VICTRIC. 29 ille (*martyr*) flammas avidus bibit. HOR. carm. 2, 13, 32 exactos tyrannos ... bibit aure volgus. epist. 1, 2, 23 *Sirenum voces. v. supra p. 1962, 82.* PROP. 3, 6, 8 suspensis auribus ista bibam. OV. trist. 3, 4, 40 tempore quas *lacrimas* uno fidaque verba bibi. 3, 5, 14 ore meo lacrimas, auribus illa (*sc. verba*) bibi. STAT. silv. 5, 2, 58 bibe (*sic Heinsius,* tibi *M*) talia pronis auribus. MART. 6, 86, 2 Setinum dominaeque nives densique trientes, quando ego vos medico non prohibente bibam? PAVL. NOL. carm. 27, 271 conspectum ... bibi per lumina fixa colorem. 2 *res spiritualiter* (*cf. usum allegoricum p. 1965, 30 sqq.*): PLAVT. Aul. 279 malum maerore[m] metuo ne mi[ni]xtum bibam (PAVL. NOL. carm. 26, 97 mala). VERG. Aen. 1, 749 noctem sermone trahebat ... Dido longumque bibebat amorem (GLOSS. IV 592, 5 cupiebat amorem; *an* capiebat?). SEN. epist. 81, 22 malitia ipsa maximam partem veneni sui bibit. QVINT. inst. 1 praef. 24 nudae illae artes nimiae subtilitatis ... omnem sucum ingenii bibunt. 11, 3, 23 fuligo lucubrationum bibenda. 12, 2, 31 *ex rebus Romanis* iustitiae haustus bibat. TERT. apol. 39 qui unum spiritum biberint sanctitatis. pudic. 10 de quo (*sc. calice*) nihil libentius bibas *adulter Christianus* quam ovem paenitentiae secundae. FIRMIL. Cypr. epist. 75, 23 quando ... baptismo haereticorum communicas, quid aliud quam de voragine et caeno illorum bibis? AVIEN. orb. terr. 261 sudoris mei patulo bibe (*sc. lector*) carmina rictu. AMBR. spir. 1, 16, 165 bibit ... Iesus non aquam praetermeantis rivuli, sed salutem tuam, bibit affectum tuum. HYMN. Ambros. I 7, 23 laeti bibamus sobriam ebrietatem spiritus. HIER. in Ier. 25, 26 p. 1020 *diabolum* bibiturum supplicia atque cruciatus. in Zach. 14, 8 p. 921 de doctrina eius. VVLG. Iob 5, 5 divitias. 15, 16 quasi aquam iniquitatem (prov. 4, 17 vinum iniquitatis. 26, 6). 21, 20 de furore omnipotentis bibet. 34, 7 subsannationem quasi aquam. Sirach 24, 29 *sapientiam.* I Cor. 10, 4 omnes eundem potum spiritalem biberunt. bibebant autem de spiritali ... petra, petra autem erat Christus (*cf.* HIER. epist. 78, 1). apoc. 14, 10 de vino irae dei (18, 3 de vino irae fornicationis eius). HIER. epist. 3, 4 de latere domini aquam vitae. 66, 9 prophetarum ... medullas. 82, 1 dulcia pacis fluenta. 98, 2 intimas scripturarum medullas. PRVD. c. Symm. 1, 202 puerorum infantia primo errorem cum lacte bibit. ham. 390 *diabolum* corda bibunt hominum. CLAVD. 10, 231 maternos ... bibit mores exemplaque discit prisca pudicitiae. PAVL. NOL. epist. 21, 4 *Iohannes* sensum creaturis omnibus altiorem ex ipso creatricis omnium rerum corde sapientiae biberat (AVG. in psalm. 144, 9 de arcano eius [*sc. Christi*] divina secreta). carm. 27, 262 bibit *ecclesia* uvida verbi semina. AVG. conf. 1, 16, 26 vinum erroris. 3, 4, 8 nomen salvatoris mei ... in ipso adhuc lacte matris tenerum cor meum pie biberat. gen. ad litt. 12, 26 p. 419, 21 *in caelo* beata vita in fonte suo bibitur. spir. et litt. 7, 11 cuius (*sc. fontis vitae*) solius haustu iustitia

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bibitur (serm. 344,4). in epist. Ioh. 7,1 caritatem (serm. 24,13. 311,15). doctr. christ. 4,15,32 ad deum levet animam sitientem, ut eructet quod biberit vel quod impleverit fundat. civ. 8,10 fons bibendae felicitatis. serm. 142,5 poculum humilitatis. 150,9 virtutem (SIDON. carm. 2,40). in psalm. 15,5 mortiferas voluptates (PS. RVFIN. in psalm. 15,5). 91,6 veritatem. 93,8 fuderunt pretium suum, ut biberent pretium suum (*sc. sanguinem Christi*). 144,10 gratiam. epist. 264,3 *Christus* bibens mortem de nostro et propinans vitam de suo. PS. AVG. serm. 28,4 vinum laetitiae. 36,4 verum et spiritalem rorem ... gentes ... fidei perceptione. PROSP. carm. de ingrat. 123 quae (*sc. flumina librorum Augustini*) mites humilesque bibunt. VAL. CEM. hom. 15,5. 16,1. SALV. gub. 5,6 *scripturas sacras* in fonte suo. SIDON. carm. 23,209 loquacis undae (*sc. Hippocrenes*) pro fluctu mage litteras bibisti.

3 *de rebus*: *imprimis corporeis liquorem quendam naturaliter recipientibus, fere i. q. sugere, ducere, haurire, recipere*: PLAVT. Curc. 132 bibit arcus, pluet credo hercle hodie (*ilocaliter de Leaena bibaci*. VERG. georg. 1,380 [*affert* SEN. nat. 1,6,1] PROP. 3,5,32 pluvias aquas. LVCAN. 4,81 Oceanum. STAT. Theb. 9,405 in antro, unde aurae nubesque bibunt atque imbrifer arcus pascitur). CATO agr. 100 metreta oleum non bibet (PLIN. nat. 15,33 *dolia olearia cadique*). CATVLL. 66,78 quicum (*sc. Berenice*) ego (*sc. caesaries*) ... omnibus expers unguentis una milia multa bibi. 66,85 *libamina* levis bibat ... pulvis. VERG. ecl. 3,111 claudite iam rivos, pueri: sat prata biberunt. georg. 2,218 bibit umorem *terra* (COLVM. 10,49. ITALA Hebr. 6,7 [Tert. pudic. 20] humorem, VVLG. imbrem, ὑετόν; *cf.* HIER. epist. 147,12). 4,32 inriguum ... violaria fontem (CLAVD. rapt. Pros. 3,233 sparsos ... sucos). TIB. 2,1,44 irriguas fertilis hortus aquas (OV. Pont. 1,8,60). PROP. 4,11,6 tuas lacrimas litora surda. OV. ars 3,187 lana tot aut plures sucos bibit (SEN. Herc. O. 664 rubores. PLIN. nat. 8,193 colorem. ENNOD. carm. 1,4,37 arte virus). fast. 3,561 mixta bibunt molles lacrimis unguenta favillae (CARM. epigr. 1206,4 = CORP. III 6384 fletus vestros prima favilla). EPIST. Sapph. 62 lecta parentis ... lacrimas ossa bibere meas. MANIL. 4,610 Eridani ... bibit *mare* fluctus. SEN. Ag. 700 bibere tumuli sanguinem atque arae meum (Tro. 1164). Herc. f. 484 foci bibere iustum sanguinem Busiridis. Herc. O. 281 ursa pontum sicca caeruleum. 565 vestis bibat Herculea pestem. Med. 778 *rogus* virus Herculeum (STAT. silv. 2,6,90 hos [*sc. Assyrio manantes gramine sucos et domini fletus*] tantum hausere favillae, hos bibit usque rogus). PLIN. nat. 9,126 unde (*sc. ex faucibus purpurarum*) pretiosus ille *liquor* bibitur. 33,87 natura est *chrysocollae*, quae lino lanaeve, ad sucum bibendum. 33,161 bibit *caeruleum* sucum. 35,44 creta argentaria cum purpuris pariter tinguitur bibitque eum colorem celerius lanis. SIL. 16,215 Tyrium ... Sicana nunc tellus, nunc litora Hibera cruorem (17,412 STAT. Theb. 4,454). STAT. Theb. 6,419 albentes humus arida nimbos *spumae*. 8,359 aversi secretus pabula caeli Nilus et Eoas magno bibit ore pruinas (MART. 10,7,2 *amnes* Odrysias. CLAVD. 1,255 Alpinas). 9,395 nostrum bibit unda cruorem. silv. 1,2,207 Sicanios ... ore bibat *Alpheus* fontes *Arethusae*. 3,3,212 Assyrios felix bibet urna liquores et lacrimas. ITIN. Alex. 39 amnis progressus ulterius harenis bibitur et receptatur. AVIEN. Arat. 346 Assyrium ... nova vellera fucum. PAVL. NOL. carm. 21,595 infusos ... liquores vascula. VINDIC. med. 3 *sanguinis* pars carne bibitur (vivit *trad.*; *cf. Arist. hist. an. 3, 2, 512 b 5*). APIC. 7,301 musteos afros ... in lacte infundis. cum biberint, in furnum mittis. *ibid.* eos calidos melle infundis, conpungis ut bibant. *de arboribus sim.*: PLIN. nat. 13,28 gaudet *palma* riguis totoque anno bibere. 14,14 sucum terrae passim uvis bibunt *vites*. 15,6 baca ... nihil aliud quam rores caeli. 15,16 dulcem sucum olivas bibere. 17,73 leniter rigatur *cupressus* ..., ut aequaliter bibat. APVL. met. 6,12 *platanus* mecum (*arundo loquitur*) simul unum fluentum bibit. *nota tropos* (*cf. p. 1965, 30 sqq.*): VICTRIC. 26 pro regali amictu praesto est aeterni luminis indumentum: hanc purpuram togae bibere sanctorum. ENNOD. epist. 4,9 p. 105,3 lana solam lucem bibit eloquii. opusc. 1 p. 285,21 non uno aeno bibentia nobilitatem tegmina. *aliis de rebus, quae poetice animantur*: PLAVT. Curc. 88 agite bibite, festivae fores (161 foribus dat aquam quam bibant). VERG. Aen. 11,804 haesit *hasta* virgineumque alte bibit acta cruorem (*i. tingitur cruore. affert* MACR. sat. 6,6,17. *in sensum obscenum deflectit* AVSON. 359,118. SIL. 6,293 sacro ... e serpente cruorem). OV. am. 2,11,6 utinam ... Argo funestas pressa (*i. demersa*) bibisset aquas. SEN. Herc. f. 777 gravior ratis utrimque Lethen latere titubanti bibit. PETRON. 120,98 Sullanus bibit ensis *sanguinem*. SIL. 15,629 tela ... cruorem. STAT. Ach. 1,433 quod (*sc. ferrum*) sanguine fumet vulneraque alta bibat. *nota*: PROSP. c. coll. 9,3 liberum ... arbitrium ... bibit omnium vitiorum venenum. *fumum, colorem sim.*: HOR. carm. 3,8,11 amphorae fumum bibere institutae. PLIN. nat. 31,123 ut *spongeae* candorem bibant. 34,98 ita colorem bibit *temperatura aeris*, quem Graecanicum vocant. MART. 13,32,2 non quemcumque focum nec fumum caseus omnem, sed Velabrensem qui bibit, ille sapit. IVV. 11,203 nostra bibat vernum contracta cuticula solem. SOL. 22,12 ut per memores cicatrices plurimum fuci artus bibant. AVIEN. Arat. 1440 bibit imum terra calorem. PAVL. NOL. carm. 24,111 bibit unda navem, navis undam conbibit (*sc. in naufragio*). *nota*: PETRON. 106 tanquam vulnera ferro praeparata literas (*frontibus illitas*) biberint.

synonyma: epotare, exhaurire, impleri, percipere, potare, receptare, satiari, sitim explere, sumere. *opposita*: cenare, comedere, edere, epulari, gustare, mandere, manducare, vesci. sitire. vivere. inebriari. eructare, evomere, vomere.

composita: ad-, coin-, con-, de-, e-, in-, inter-, ob-, per-, prae-, sub-, super-, transbibere. merobibus, multibibus. *derivata*: bibarius, bibator, bibax (bibaculus), biber, biberarius, bibesia (Perbibesia), bibilis, bibio, bibitio, bibitor, bibo, bibonius, bibosus, bibulus. Biberius.

2. bibo, -ōnis *m. a* bibere. **a** *nomen vermiculi*: GLOSS. III 258,34 οἱ οἰνοκώνωπες bib[r]ones. ISID. orig. 12,8,16 bibones (bibiones, -i *suprascr. m. 2 Monac.*) sunt, qui in vino nascuntur, quos vulgo mustiones a musto appellant, unde Afranius (AFRAN. com. 405): cum ad me spectas et fabulare incipis, ex ore in oculis tuis bibones (bibiones, -i *post eras. Monac.*) involant (*cf. Osbern ap. A. Mai auct. class. VIII p. 67 et 77*). **b** *nomen herbae britannicae*: PS. APVL. herb. 30 pr. Itali britannicam, alii betam plantaginis, alii bibonem vocant. *Münscher.*

Bibola *locus in Liguria; cf. Hülsen, PW. III 424.* RAVENN. p. 269,4. 336,16. Guid. p. 475,13 Bibonia. p. 512,4 Vigola. *Otto.*

bibolus *v.* bibulus *l. 63.* **Bibona** *v.* Divona.

bibōnius πολυπότης GLOSS. II 29,29.

bibōsus, -a, -um *a* bibere. NIGID. Gell. 3,12,1 *v. sub* bibax *p. 1954, 52.* GELL. *ibid.* 2 'bibosum' dictum nondum etiam usquam repperi nisi apud Laberium. LABER. mim. 80 non annosa, non bibosa, non procax. *Münscher.*

Bibracte (*sic nom., locat., accus., ablat.*) *n. opp. Aeduorum; cf. Ihm, PW. III 425 et Hirschfeld, Corp. XIII p. 402.* STRABO 4,192 φρούριον Βίβρακτα (*accus.*). CAES. Gall. 1,23,1 a Bibracte (-ae *B*[1]), oppido Haeduorum longe maximo et copiosissimo. ... Bibracte (-ae *B*[1]) ire contendit. 7,55,4 Litaviccum Bibracte (-i *α*) ab Haeduis receptum, quod est oppidum apud eos maximae auctoritatis. 7,55,6. 7,63,5 totius Galliae concilium Bibracte indicitur. 7,90,8 Bibracte (-ae *BM*) hiemare. HIRT. Gall. 8,2,1 ab oppido Bibracte. 8,4,1 se recipit ... Bibracte. PANEG. 8,14 (*de Augustoduno, cf. Hirschfeld l. c.*) iam non antiquum Bibracte (Bribracte, Bribacte *codd.*), quod hucusque dictum est Iulia, Polia, Florentia, sed Flavia est civitas Aeduorum.

Bibractis *dea; cf. Ihm l. c. et suppl. I p. 250.* CORP. XIII (*Augustoduni*) 2651 deae Bibracti. 2652 (*litteris aetatis fere Antoninianae*) deae Bibracti (Bibraci *errore impressum*). 2653.

Bibractis *v.* Bibracte.

Bibranī *gens Asiae* (Βεβρανοί). CHRON. Alex. chron. I p. 107, 167, 34 Cappadoci — Armenii — Ibiri — Bibrani — Scythae .... LIB. gener. chron. I p. 107, 197, 34 Librani. *iidem videntur esse* Birrani (Βερρανοί): CHRON. Alex. chron. I p. 111, 198 LIB. gener. chron. I p. 111, 226.

Bibrax *opp. Remorum; cf. Ihm, PW. III 425.* CAES. Gall. 2, 6, 1 oppidum Remorum nomine Bibrax. *v. etiam Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 416.* *Otto.*

bibrevis (-e) [*ad exemplum vocabuli gr.* δίβραχυς *fictum, a* bi- *et* brevis. *Th.*]. DIOM. gramm. I 475,9 primus pes dibrachys, bibrevis. 476,4 pedem. *Münscher.*

Bibrocī *gens Britanniae; cf. Hübner, PW. III 425.* CAES. Gall. 5,21,1 Bibroci ... sese Caesari dedunt.

bibrum *v.* birrus.

Bibu⟨...⟩us, -a *nom. gent.* CORP. XIV 694 (*Ostiae*) Bibu⟨...⟩s Seve⟨ru⟩s. *cf.* Vibullius *al.*

Bibulla *nom. mul. barb.* CORP. XIII 6626 (*in Germ. sup.*) Girisoni, Cubi filio et Bibul⟨l⟩ae Ver⟨e⟩cund(i) filiae *uxori eius.* *Otto.*

Bibula *v.* Bibulus.

? bibulta billeru GLOSS. V 403,24. *Ihm.*

bibulus, -a, -um *a* bibere. *cf.* CONSENT. gramm. V 340,20 PRISC. gramm. II 138,7 GRAMM. suppl. 15,10. 74,21. NOT. Tir. 104,72 bibolus. *sic in* GLOSS. *saepius.* *vox praecipue poetarum inde a* LVCR. (*semel*), VERG. (*ter*), HOR. (*bis*), *legitur apud* COLVM. *et* PLIN. epist. *singulis locis*, PLIN. nat. 5[ies] *al.* **a** *de hominibus*: GLOSS. bibitor qui multum bibit. bibator. IV 211,31 valde bibitor. V 271,28 bibator vel multum bibens. HOR. epist. 1,14,34 bibulum liquidi media de luce Falerni (*cf.* GLOSS. II 29,32 ebriosum). 1,18,91 potores bibuli media de nocte Falerni (*versum in optimis libris omissum del. multi*). **b** *de rebus naturaliter umorem recipientibus vel liquore adspersis*: GLOSS. V 492,56 qui sanguinem bibit. 563,16 bibola sicca. IV 25,58 bibulam humoris avid[it]am. II 29,33 bibula ποτάσῃ ἀναβάλλουσα (*ubi alii alia coni., v. Thes. gloss. s. v. et Sonny, Archiv 12, 1902, p. 125*). LVCR. 2,376 bibulam ... harenam (*cf.* PROB. Verg. georg. 1,70 VERG. georg. 1,114 OV. met. 13,901 CYPR. GALL. Ios. 190 SEDVL. op. pasch. 1,3 p. 181,10 CORIPP. Iust. 1,129. OV. epist. 18,201 harenis. STAT. Theb. 11,44 PRVD. perist. 11,141 CYPR. GALL. exod. 484 SEDVL. carm. pasch. 1,102 BOETH. cons. 2 carm. 4,8 CORIPP. Iust. 4,169). VERG. georg. 2,348 lapidem (SERV. qui harenarius vocatur *eqs.* ISID. orig. 19,10,7). Aen. 6,227 vino ... bibulam lavere favillam. CIRIS 344 inverso bibulum restinguens (restr- *codd.*) lumen olivo (PAVL. NOL. carm. 23,150). COPA 6 toro (*sc. qui vino conspergi soleat*). OV. am. 2,11,14 litoris (epist. 16,139). ars 1,233 (*imag.*) vina ... bi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bulas sparsere Cupidinis alas. met. 4, 730 nec bibulis ultra Perseus talaribus ausus credere. 4, 744 virga recens bibulaque etiamnum viva medulla. 6, 9 bibulas tingebat murice lanas. 14, 368 nubes. 14, 632 bibulae ... radicis fibras labentibus inrigat undis. COLVM. 12, 45, 3 bibulas aut male coctas ollas. LVCAN. 4, 136 papyro (*cf.* ISID. orig. 6, 10, 1 GLOSS. V 172, 26. III 511, 56 bibola papirum. IV 601, 5. PLIN. nat. 13, 81 taenea fungo papyri bibula. PLIN. epist. 8, 15, 2 *chartae* scabrae bibulaeve). PLIN. nat. 16, 157 nostratibus (*sc. calamis*) fungosior subest natura, cartilagine bibula. 17, 41 gracili bibulaque *terra iniecta* super umidam ac praepinguem (18, 110 bibula et pumicis vice fistulosa. ITALA num. 13, 21 (Lugd.) quae terra est, bibula [*falso vers.* πίων, VVLG. pinguis] aut soluta). 33, 88 bibula docilisque *pulvis chrysocollae*. VAL. FL. 1, 289 bibulas urguenti pondere vestes unda trahit. STAT. silv. 4, 3, 54 siccant bibulas (*i. quae multum aquae recipiunt*) manu lacunas (*in sternenda via, cf. Vollmer ad l.*). MART. 11, 32, 2 nec tibi de bibula sarta palude (*pro calamis*) teges. SVET. Aug. 76 caseum bibulum (bub- *vulg., i. fistulosum vel aridum*) manu pressum. CYPR. epist. 74, 10 vitio interrupti aut bibuli canalis. MAR. VICTOR aleth. 2, 407 calidum bibula spirans conpage bitumen ... vestiat undique rimas (*sc. arcae Noe*) fusum. VAL. CEM. hom. 19, 2 fossa. SIDON. epist. 1, 5, 4 virgulta ... super amnicos margines soli bibuli suco fota. 2, 2, 16 limi bibuli pinguedo. 5, 17, 10 vers. 4 vellus (9, 13, 5 vers. 19). 9, 11, 9 solet aquam terrae visceribus absconditam per atomos bibulas radius extrahere solis. CASSIOD. var. 11, 38, 2 surgit Nilotica silva ... bibula teneritudo. GREG. TVR. Mart. 2, 55 ascendebat ... *sanguis* gradatim per arentes venas, et ita erat manus bibula, ut putaris spungiam diu aridam limphis iniectam sitienter haurire liquorem. *transl.*: PERS. 4, 50 nequiquam populo bibulas donaverit aures (LICENT. carm. ad Aug. 47 *cf.* bibo *p. 1966, 35 sqq.*). CARM. Iul. Val. 1, 31 p. 42, 29 ipse quis sim, mente bibula percipe. *nota*: *i. q. bibilis*: ENNOD. epist. 1, 3, 6 nec venas suas suco bibuli humoris *terra* infundit. opusc. 9, 4 *terrae fetus* bibulo liquore consurgant.

synonyma: *ad a*: bibator, (bibax, bibitor, bibonius, bibosus), ebriosus, (potax). *ad b*: aridus, fistulosus, siccus. *oppositum*: *ad b*: humidus. *Münscher.*

Bibulus *cogn. vir. a* bibulus; *cf.* Bibaculus. *in libris graecis* Βύβλος (Βίβλος) *et* Βίβουλος. 1 *gentis Publiciae*: LIV. 22, 53, 2 (*a. 216 a. Chr.*) L. Publicius Bibulus *tribunus militum*. 27, 20, 11 (*a. 209 a. Chr.*) C. Publicius Bibulus tribunus plebis. PLVT. Marcell. 27. *huic a posteris videtur positus esse titulus* CORP. VI 1319 C. Poplicio L. f. Bibulo aed. pl. *cf. etiam* SIL. 7, 623 molem ... vitat intorti Bibulus saxi. CORP. VI 9694 L. Poblici⟨us⟩ Bibuli l. He⟨rma?⟩. 2 *gentis Calpurniae; cf. Groag, Cichorius, Münzer, PW. III 1367*: M. Calpurnius Bibulus *qui cum Caesare consul fuit a. 59 a. Chr.*: CIC. Brut. 267 M. Bibulus. Att. 1, 17, 11 Bibulus. epist. 1, 9, 12 usque ad Caesarem et Bibulum consule⟨s⟩. *et passim.* BRVT. Cic. ad Brut. 1, 7, 1 CAES. civ. 3, 5, 4. 3, 7, 1 *et passim.* HOR. carm. 3, 28, 8 cessantem Bibuli consulis amphoram. LIV. perioch. 103. 108. VELL. 2, 44, 5 Bibulus collega Caesaris. VAL. MAX. 4, 1, 15. SEN. dial. 6, 14, 1 Lucium (*immo* M.) ... Bibulum. 6, 14, 2 ASCON. Mil. p. 37 PS. SALL. in Tull. 7 SVET. Iul. 9. 10. 19. 20 utque vulgo mox ferrentur hi versus: non Bibulo quicquam nuper, sed Caesare factum est; nam Bibulo fieri consule nil memini. 49 GELL. 4, 10, 5 SCHOL. Cic. Bob. p. 263 EVTR. 6, 17 *al.* OROS. hist. 6, 7, 1 *al.* CORP. I 729 C. Iul. M. Bib. *cos.* *huius filius* L. Calpurnius Bibulus: CIC. Att. 12, 32, 2. *cf.* ad Brut. 1, 14, 1 Bibulorum. HOR. sat. 1, 10, 86 vos, Bibul⟨e⟩ et Servi. L. Calpurnius Bibulus *alius* BRVT. Cic. ad Brut. 1, 7, 1. C. (Calpurnius?) Bibulus *aedilis a. 22 p. Chr.*: TAC. ann. 3, 52. *ex eadem gente alii*: CORP. II 3422 (*Carthagine nova*) M. Ca⟨lpurnius ... f.⟩ Bibulu⟨s⟩. VI 5876 Domitiae Bibuli *uxoris*. 9523. 16988 *Domitiae* Calvin(ae) Bibuli *uxoris? sed fortasse fuit Domitia Calvina Bibuli filia. num huc pertinet* CORP. VI 4257 (*in monumento Liviae*) Amomo Bibuli, Iuliae Natali Bibuli? 3 *ex aliis gentibus*: CORP. XI 5275 (*Hispelli*) Cn. Decimius Cn. f. Lem. Bibulus. V 3924 (*in Arusnatium pago*) P. Cutius P. f. Bibulus. INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 10 (*Veronae*) P. Cutius Bibulus. CORP. V 6600 (*in agro Novariensi*) M. Vario M. f. Bibulo. †1596 (*Aquileiae*) Marcus Bibulus. COD. Iust. 4, 6, 9 *impp. Diocletianus et Maximianus* Bibulo (*a. 294*). **Bibula** *nom. mul.* IVV. 6, 142 cur desiderio Bibulae Sertorius ardet? *Otto.*

bibuscus *v.* beluus. **Bica** *v.* Biga.

bicamerātus, -a, -um [*a* bi- *et* camera. *Th.*]. bicamar- *trad.* GREG. TVR. stell. 2. *de arca Noe*: ITALA gen. 6, 16 (Ambr. hex. 6, 9, 72 Noe 9, 27 *cf.* AVG. civ. 15, 26 quaest. hept. 1, 6) inferiora arcae bicamerata et tricamerata facies (VVLG. deorsum cenacula et tristega facies, διώροφα καὶ τριώροφα). RVFIN. patr. 1, 6 arca ... bicamerata. Orig. in gen. 2, 1 p. 162ᴮ. 163ᴬ partes quae bicameratae dicuntur. 17, 9 p. 262ᴮ. AVG. c. Faust. 12, 16 p. 346, 2 (ISID. in gen. 7, 10 *syn.* bipertitus). quaest. hept. 1, 6 p. 6, 20 in prima ... habitatione id est in inferioribus semel camerata erat arca; in secunda vero habitatione supra inferiorem iam bicamerata erat; ac per hoc in tertia supra secundam sine dubio tricamerata erat. PS. AVG. serm. 145, 4 MAX. TAVR. serm. 20 FVLG. RVSP. ad Monim. 2, 14 trin. 12 ISID. fid. cath. 2, 20, 3. *subst. plur.*: HIER. adv. Iovin. 1, 17. *Ihm.*

bicapit- *v. sub* biceps.

Bicarus *legitur in vasculo* CORP. III 12014, 160.

Bicatius, -a *nom. gent.; cf.* Bicoleius, Biculeius? CORP. XII 2210 (*inter Viennam et Gratianopolim*) C. Bicati Potiti p(rimi) p(ilaris).

Bibiae **Bicc⟨...⟩** *legitur* CORP. X 2168 (*Puteolis*).

Biccar *nom. vir. barb.* CORP. VIII 19945 (*in prov. Num.*) M. Iulius M. fil. Quir. Biccar.

Bicceius *v.* Vicceius.

Biccha *nom. serv.* CORP. VI 1056, 1, 96 (*a. 205*) Ael(ius) Biccha *vigil.*

Biccla *nom. mul.* CORP. VIII †12196 (*in prov. Byzac.*) Aurelia Biccla.

Biccus *nom. vir. barb.* CORP. XIII 5366ᵃ (*in Germ. sup.*) Biccus V⟨e⟩ri (?) ⟨f(il.)⟩. *Otto.*

bicellium quasi duas habet cellas GLOSS. IV 211, 38. *cf.* bicinium.

biceps, -cipitis [*a* bi- *et* caput; *cf. c. theodisc.* zwihoubit 'biceps'. *Th.*]. GRAMM. suppl. 122, 10 biceps et triceps ... a nomine quod est caput. *cf.* PRISC. gramm. III 416, 26 *et* GLOSS. *infra*. *prisce* b i c i p e s *teste* PRISC. gramm. II 280, 16 'biceps bicipitis' ... antiqui tamen ... 'bicipes' proferebant in nominativo. 325, 7 veteres in es proferentes secundum regulam declinabant ... 'bicipes bicipitis'. *cf.* GRAMM. suppl. 122, 15. *adde de declin.*: MART. CAP. 3, 325 cur, cum hic biceps et triceps dicamus, genetivus duabus contra regulam syllabis crescat et bicipitis aut tricipitis dicamus, non bicipis aut tricipis? FRG. Bob. gramm. V 562, 14 biceps *facit a* bicipiti ... horum et harum ... bicipitium ..., et a ... bicipite ... bicipitum. *genet. plur. non legi, abl. sing.* bicipiti: PERS. prol. 2 AVG. PS. PROSP. GLOSS. *l. 43.* *nota volgares formas* b i c a p i t i s *et* b i c a p i t u s: CORP. VI 532 bicapite (*abl.*). SCHOL. Stat. Theb. 4, 375 fetus aut bicapitis (-tus *codd. M et Pa*) aut biformis. CASS. FEL. 35 *uva* bicapita (*v. l. 65*). GLOSS. *infra l. 33 sqq.*

GLOSS. II 29, 51 biceps δικέφαλος (30, 30. 277, 35. *cf.* 29, 45 b i c a p i t e s δικέφαλοι *et* CASS. FEL. *l. 65*). 277, 41 δίκρανος ὁ δύο κεφαλὰς ἔχων. 279, 22 διφυής. IV 211, 34 biceps duorum capitum (*sic saepius*). V 347, 36 biceps duo capita habens (402, 62. 443, 7, *ubi est* b i c a p t u s *pro* biceps). IV 314, 2 biceps dua capita vel duorum capitum. V 172, 30 biceps b i c a p i t i s (*cf.* 443, 8 biceps b i c a p i t u s seu serpens, *cf. infra l. 51 sq.*). 347, 59 biceps qui duos dentes habet (402, 65). IV 25, 33 biceps bis acutus (V 443, 17. biciptis *trad.* 443, 16. *cf.* IV 592, 12 biceps dua capita sive bis acutum. 25, 32 bicipitis bis acu⟨tu⟩s. 25, 32. 592, 13 bicepiti bis acuti. *v. infra* VVLG. *l. 61*). IV 488, 50 bicipiti duplici (211, 35 bicepiti. 586, 6. *cf.* 601, 8 bicipiti bis acuti sive duplicati). *de animantibus rebusque corporeis*: CIC. div. 1, 121 si puella nata biceps esset, seditionem in populo fore. OV. fast. 1, 65 Iane biceps (*cf.* 1, 230 Pont. 4, 4, 23 SEPT. SER. carm. frg. 23, 1 Iane pater, ... dive biceps, biformis. MACR. sat. 1, 13, 3 Ianuarium tamquam bicipitis dei mensem). LIV. 28, 11, 3 porcus. 32, 29, 2 agnus (*cf.* OBSEQ. 31 vitulus. 32. 50 agnus). 41, 21, 12 in Veienti agro biceps natus puer et Sinuessae unimanus (CAPITOL. Pius 9, 3). PLIN. nat. 10, 169 *serpentes* coeunt amplexu, adeo circumvolutae sibi ipsae, ut una existimari biceps possit. TAC. ann. 15, 47 bicipites hominum aliorumve animalium partus (*cf.* SCHOL. Stat. Theb. 4, 375 fetus). ANTH. 682, 8 biceps *Pan* (*syn.* bimembris, biformis). SERV. Aen. 7, 662 bicipitem canem. AVG. c. Iul. op. imperf. 5, 15 potuit deus bicipites facere mortales. Ov. met. 2, 221 Parnasusque biceps (SEN. Oed. 281 PERS. prol. 2 SIL. 15, 311 *cf.* SCHOL. Stat. Theb. 1, 62). VVLG. prov. 5, 4 acuta quasi gladius biceps (μαχαίρας διστόμου. HIER. in Agg. 1, 11 p. 749 acutus super omnem gladium bicipitem. in Is. 27, 1 de ore salvatoris gladium bicipitem exire. *cf.* VVLG. apoc. 19, 15 gladius ex utraque parte acutus, ῥομφαία ὀξεῖα. *cf.* GLOSS. *l. 40 sqq. et* IV 592, 47). SIDON. epist. 7, 9, 11 bicipitibus hamis. PARIS 1, 6, 9 cum in hostia prima iecur sine capite invenisset, in secunda biceps (VAL. MAX. 1, 6, 9 caput iocinoris duplex). CASS. FEL. 35 p. 75 *uva* dicephalos appellata vel bicapita. CORP. VI 532 aram et crateram cum basi bicapite. *de incorporeis*: NON. p. 454 bicipitem (-te *Müller*) quod incorporatum est posse dici Varro de vita populi R. lib. IIII aperuit: '... bicipitem civitatem fecit, discordiarum civilium fontem' (FLOR. epit. 3, 17, 3 iudiciaria lege Gracchi diviserant populum R. et bicipitem ex una fecerant civitatem). VARRO ling. 5, 62 ad demonstrandas declinationes biceps via (una *trad.*) haec. APVL. flor. 18 p. 89 biceps illud argumentum (*praeced.* anceps argumentum ambifariam proposuit). AVG. in psalm. 50, 8 tamquam bicipiti muscipula temptantes capere sapientiam dei. 57, 11 talem bicipitem laqueum quasi capiendo domino posuerunt (PS. PROSP. prom. 2, 22, 3 in hac tentatione fortem nostrum bicipiti quasi laqueo ligaverunt). c. Cresc. 1, 17, 21 bicipiti ... complexione insidiantes. de duab. anim. 22 p. 79, 1 tota illa secta ista bicipiti vel potius praecipiti animarum varietate fulcitur.

synon. et iuxta posita: biformis, bimembris, bicornis (*cf.* STAT. Theb. 1, 62 *cum* SCHOL.), duplex, (discors). anceps. *oppos.*: unus, sine capite.

Bicera *fluv. in Guasconia, hodie* Vezère. RAVENN. p. 299, 2. *cf. PW. III 425.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bicerra *v.* bicerres.

bicerres διμαλλοι δίκροσσοι GLOSS. II 29, 41. *cf.* V 172, 31 bicerra vestis guffa. IV 26, 8 bicerra vestis rufa. V 613, 5 b i g e r a vestis gufa vel villata. *cf.* birrica *et* bigerrica (*sub* Bigerriones). [*fort. a* bi- *et* cirrus, *nisi mutatum est pro* bigerricus, *v. Götz, gloss. VI p. 139. Th.*] *Ihm.*

bicessis, -is *m.* VARRO ling. 5, 170 primum est *in denario numero assis* ab decem assibus decussis, secundum ab duobus decussibus bicessis (*sic libri*; vicessis *Prisc. gramm. III 410, 15*), quod dici solitum (*sic Turnebi cod.*; solum *libri ceteri*) a duobus bicessis. *Bannier.*

Bicetta *nom. barb.* CORP. VIII 18951 (*in prov. Num.*) Bicetta G. f.

Bichor *episcopus martyr a Persis occisus*: CASSIOD. hist. 3, 2 (ἅμα Μαρεάβδῃ χωρεπισκόπῳ *legitur ap.* SOZOM. hist. eccl. 2, 13). *Otto.*

Bicinion *v.* Buccinium.

bicinium, -ī *n.* [*cf. c.* bi- *et c.* canere. *Th.*]. ISID. orig. 6, 19, 6 cum ... duo canunt, bicinium appellatur. *Ihm.*

bicipes *v.* biceps. **Bicirius** *v.* Vicirius.

Bicis (*genet.*) *nom. barb.* CORP. VIII 17222 (*in prov. procos.*) Biriet Bicis f.

Biclarum *monasterium Hispanum situs ignoti; cf. Mommsen, Chron. min. II p. 208.* ISID. vir. ill. 44 (*cf. Mommsen, Chron. min. II p. 207*) Iohannes ... condidit monasterium quod nunc Biclarum (-o *al.*) dicitur. *adi.* **Biclarēnsis.** *praescriptum chronicis Iohannis Biclarensis* (IOH. BICL. chron. II p. 208) Iohannes abbas monasterii Biclarensis fundator. *Otto.*

Biclēius *v.* Bicoleius.

biclīnium, -ī [*a* bi- *et* κλίνη. *Th.*]. QVINT. inst. 1, 5, 68 ex nostro et peregrino *compositum*, ut biclinium. NOT. Tir. 101, 34. GLOSS. IV 25, 39 biclinium quasi bicellium, id est duae cellae (cellulae: 592, 15. V 172, 32). 488, 42 biclinium quasi bisellium (*rectene?*), duae cellulae. V 348, 50 biclinium quasi bicellium (403, 7. *trad.* vicellium: 271, 31. vicellum: IV 314, 3). IV 211, 37 biclinium duas habet cellas. *cf.* bicellium. PLAVT. Bacch. 720 ubist biclinium vobis stratum? 754 iam facite in biclinio cum amica sua uterque accubitum eatis.

biclus *v.* vitulus.

? **bicoca** haebrebletae (*anglosax.*) GLOSS. V 347, 2 *et* 402, 54. *nomen avis; cf.* bitorius.

bicōdulus, -a, -um [*a* bi- *et* coda, cauda. *Th.*]. LAEV. carm. frg. 27, 5 (Apul. apol. 30) ilices bicodulae. *Ihm.*

Bicolēius (-ul-), **Biclēius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 1261 (*titulus aquaeductus suburbani aetatis Augusteae*) C. Bicolei Rufi. 30913 M. (*an* A.?) Bicoleio(s) V. l. XV 2380 (*in lateribus Tiburtinis, saec. II fere incipientis*) d(e) fig(linis) C. Biculei Prisci. XIV 3654 (*Tibure*) C. Bicleio C. f. Cam. Prisco omnibus honoribus functo. *cf.* Bicatius? *Otto.*

bicolor, -ōris [*a* bi- *et* color; *cf. c. gr.* δίχρους, δίχρωμος. *Th.*]. GLOSS. II 29, 40 bicolor (*corr. m. 1 in* dicolor) δίχρωτος, δίχρωμος. IV 592, 16 bicolor duobus coloribus. *neutr. plur.* b i c o l o r a *l. 57.* VERG. Aen. 5, 566 quem Thracius albis portat equus bicolor maculis. 8, 276 pōpulus (PLIN. nat. 16, 86 PROB. Verg. ecl. 7, 61 AMBR. hex. 3, 13, 54 *plur.*). Ov. met. 8, 664 ponitur hic bicolor sincerae baca Minervae. 10, 98 myrtus. 11, 234 myrtea silva subest bicoloribus obsita bacis. PERS. 3, 10 membrana. PLIN. nat. 10, 144 intus ... omne ovum volucrum bicolor. MART. 12, 34, 6 calculus (SIDON. epist. 8, 12, 5 tabula calculis strata bicoloribus). VOPISC. Aurelian. 13, 3 vexilla bicolora duo. PAVL. NOL. carm. 28, 163 aspiciens incensa et diruta tecta dissimiles simili miratur in aggere labes ruderis et cineris iuncti bicolore ruina. SIDON. carm. 2, 309 hederis bicoloribus. SEDVL. op. pasch. 3, 3 p. 234, 5 (*de lepra*) bicolor aegritudo. CARM. de Sod. 82 bicolor caeli facies de nocte dieque est.

bicomis, -e [*a* bi- *et* coma. *Th.*]. VEG. mulom. 1, 56, 36 L. quod si *equus* bicomis fuerit quod vulgus appellat.

bicoris, (-e) [*a* bi- *et* cora, *gr.* δίκορος. *Th.*]. CHALC. comm. 248 bicori ... pupula.

bicorniger *cognomen Bacchi* Ov. epist. 13, 33. [*cf. c.* bicornis *et c.* corniger. *Th.*] *cf.* bicornis *p. 1972, 18.*

bicornis, -e [*a* bi- *et* cornu, *gr.* δίκερως δικέρατος. *Th.*]. GLOSS. II 277, 34 δικέρατος bicornis. *forma* b i c o r n i u s *p. 1972, 3 sqq.* [*it.* bicornia, *francog.* bigorne, *hisp.* bigornia *'incus'. M.-L.*]

proprie de animantibus, tum a similitudine de variis rebus: VERG. Aen. 8, 727 Rhenusque bicornis *sc. cornibus taurinis* (*cf.* tauriformis) *instructus; cf.* SERV. *ad l.* bicornis ... commune est omnibus fluviis aut proprie de Rheno, quia per duos alveos fluit: per unum qua Romanum imperium est, per alterum qua interluit barbaros, ubi iam Vahal dicitur et facit insulam Batavorum. Ov. met. 11, 763 Alexirhoë Granico nata bicorni. STAT. Theb. 2, 217 pater ipse bicornis in laevum prona nixus sedet Inachus urna. RVT. NAM. 1, 179 qua fronte bicorni dividuus Tiberis dexteriora secat. *item de* R h e n o *auctore Vergilio* (*cf. Völcker, Symb. phil. Bonn. p. 453*): PANEG. 7, 11 p. 169, 2 toto nostri greges bicorni mersantur (bicorne *trad.*, ⟨flumine⟩ bicorni *vulg.*, bicorni ⟨amne⟩ *Bährens*). AVSON. Mos. 437 cumque unus de fonte fluas, dicere bicornis. SYMM. orat. 2, 4 scit bicornis iste vicinus succumbendum esse rostratis. 3, 9 en noster bicornis, cave aequalem te arbitrere Tiberino. HEGES. 2, 9, 1 (v. 125) bicornis amnis fluento. HIER. in Is. 66, 20 p. 824 ubi bicornis finditur Rhenus. *inde confuse* Bicornis (Bicornius) *tamquam nomen proprium*: IVL. HON. cosmogr. A 22 p. 37, 7 occurrit ei (*Rhodano*) Bicornis a Patavione veniens ... sed hic, quem Bicornem diximus, ante coniunctionem Rhodani vel commixtionem in supernis nomen aliud accipit: praeter Bicornem appellatur Rhenus (*cf.* A 23 p. 38, 9 COSMOGR. 1, 20 p. 81, 17 Bicornius. 1, 22 p. 81, 41 hunc quem Bicornium diximus, ante coniunctionem Rhodani ... nomen aliud accipit praeter Bicornium: nam in provincia Germania fluvius Rhenus dicitur, alibi ut diximus Bicornius, alibi fluvius Araris appellatur. 1, 23 p. 82, 14 fluvius qui Bicornius dicitur, nascitur in campis Germaniae). *adde* IVL. HON. cosmogr. A 37 p. 45, 1 fluvius Maeandros ... bicornis ruit, quasi sint duo. B 9 fluvius Susas ... nascitur bicornius. *cf. etiam* ITIN. Alex. 7 p. 5, 6, *ubi* bicoris *traditur* (in ancoris *Haase*). Ov. epist. 4, 49 dryades Faunique bicornes (fast. 2, 268. 5, 99). VERS. metr. Bass. gramm. VI 255, 16 huc ades, Lyaee, Bassareu, bicornis (*cf.* bicorniger). CALP. ecl. 2, 13 Faunusque pater Satyrique bicornes. Ov. met. 15, 304 bicorni ... capro. PLIN. nat. 11, 255 *animal* (*opp.* unicorne). TERT. adv. Marc. 3, 18 Minotaurus bicornis (*opp.* unicornis). *nota*: CARM. epigr. 264 (= CORP. VI 504, *a. 376*) ut mactet repetens aurata fronte bicornes (*tauros, arietes*). *de luna*: HOR. carm. saec. 35 siderum regina bicornis, audi, Luna, puellas. CHALC. comm. 37 *luna* de obscura crescente lumine fit bicornis, dehinc sectilis, dehinc dimidiata maior, dehinc plena: retrorsumque maior dimidiata, sectilis, bicornis. AVSON. 325, 42 astrigero diademate luna bicornis. ISID. orig. 3, 54, 1 nat. 18, 7 lib. num. 8, 44. *mons*: STAT. Theb. 1, 62 bicorni ... iugo *i. Parnaso* (SCHOL. id est bicipiti; *cf.* biceps). *furca, crux*: VERG. georg. 1, 264 furcasque bicornis (*cf.* 2, 359, *ubi* bicornis *pro* valentis *V*). Ov. met. 8, 647 furca ... bicorni. PAVL. NOL. carm. 19, 610 bicornem *crucem* (*syn.* biformem). CORIPP. Ioh. 4, 617 furcas. 7, 542 quinque erectis iubet ordine lignis stipite suspendi morientum colla bicorni. CELS. 8, 1 ipsius maxillae partes extremae q u a s i bicornes sunt. COLVM. 10, 148 ferroque bicorni pectat ... herbam. 11, 3, 46 capreolis, quod genus bicornis ferramenti est, terra commoveatur. *nota*: ANTH. 632, 1 discrimine secta bicorni *littera Y.* AMM. 16, 2, 13 in bicornem figuram acie divisa.

synonyma: biformis, biceps. *oppositum*: unicornis.

bicornius *v.* bicornis.

bicorpor, -oris [*a* bi- *et* corpus, *gr.* δισώματος δίσωμος. *Th.*]. *cf.* PRISC. gramm. II 236, 5. III 416, 26. NAEV. carm. frg. 20, 2 Titanes bicorpores Gigantes magnique Atlantes. ACC. trag. 307 Pallas bicorpor anguium spiras trahit. CIC. carm. frg. 33, 38 haec (*dextra*) bicorporem adflixit manum. [FIRM. math. 2, 12 signum ... bicorporeum.]

bicors, -cordis [*a* bi- *et* cor, *gr.* δικάρδιος. *Th.*]. COMM. instr. 1, 11, 8 ⟨non⟩ potuit scire bicorde⟨m⟩ *i. fallacem.*

bicostis, (-e) *a* bi- *et* costa. ITALA iud. 3, 16 (Legion. marg.) *gladium* bicostem (δίστομον, VVLG. ancipitem). *cf. Archiv 5 (1888) p. 565.*

bicoxum δίμηρον GLOSS. II 29, 39 (bicoxis *Vulcanius*). *a* bi- *et* coxa.

bicrota *navis, gr.* δίκροτος. CORP. V 1956 Paius Verzonis f. de Marte bicrota.

bictola *v.* brittola.

bicubitālis, (-e) *cf. c.* bicubitus. PS. APVL. herb. 68 herba cirsion thyrso est bicubitali. *coniectura incerta apud* PLIN. nat. 20, 253.

bicubitus, -a, -um [*a* bi- *et* cubitus, *gr.* δίπηχυς. *Th.*]. PS. APVL. herb. 72 ramis tenuibus, bicubitis. *cf.* bicubitalis. *Ihm.*

Biculēius *v.* Bicoleius. **Bīcus, Bīcum** *v.* Vicus.

1. Bida *opp. Mauretaniae Caesariensis; cf. Dessau, PW. III 426.* PTOL. 4, 2, 6 Βίδα κολωνία. IVL. HON. cosmogr. A 44 Bida oppidum. COSMOGR. 1, 44 Bida. RAVENN. p. 156, 14 B i d d a municipium. ITIN. Anton. Aug. p. 39, 4 B i d i l (Bida *Scorialensis*) municipium. TAB. Peut. 2, 3 S y d a municipium. **Bidēnsis** *adi. et incolarum vocabulum.* NOT. dign. occ. 25, 17 Bidenses (30, 4 Vidensis). 25, 35 praepositus limitis Bidensis (30, 13 Vidensis). NOT. episc. Maur. Caes. 85 Campanus Bidensis. *cf.* Bidiensis.

2. Bida *princeps sacerdotum Israel.* LIB. geneal. chron. I p. 190, 536 Bidae (Bideae *G*).

of. **Bidacadi** (?) *in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 2866 e. *Otto.*

Bidaium *v.* Bedaium. **Bidāna** *v.* Beda *vicus.*

Bidda *v.* 1. Bida. **bidella** (-ia, -ium) *v.* bdella *et* bdellium.

bidēns (*prisce* d v i d e n s), -tis *subst.* (*masc. et fem.*) *et adi.* [dvidens *i. q. ind.* dvidan *'qui duos dentes habet'*, *a* bi- *et* dens. *Th.*]. dvidens *cf. p. 1973, 35.* *abl. adi. in* -i: ACC. carm. frg. 23 POMPON. Atell. 52 CIRIS 213. *in* -e: VERG. catal. 10, 9. *subst. in* -e: TIB. 2. 3, 6 Ov. am. 1, 13, 15 COLVM. 3, 13, 3 PLIN. nat. 17, 159. *genet. plur. in* -ium: HOR. carm. 3, 23, 14. *in* -um: Ov. met. 15, 575 SIL. 13, 433 STAT. Theb. 3, 457. 4, 416 ENNOD. opusc. 9, 7. *nom.* b i d e n t i s GLOSS. II 29, 35. 52. *forma ficta* bidennis *v. p. 1973, 39 sqq.* [*ital.* bidente. *M.-L.*]

1 *instrumentum agreste (masc.) duos dentes ferreos habens ad glaebas sim. frangendas adhibitum*: *cf.* COLVM. 5, 5, 13 bidentibus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fossor eas partes subigit, quas bubulcus non potuit (putavit *SAR*) et VERG. *l.15* pertingere. GLOSS. διόδους, δίκελλα (-ον), μακέλη τὸ τζάπιον. *hic illic adiectivum*: VLP. dig. 33,7,8 praef. *in instrumento fundi sunt* vasa ... utilia culturae, quae sunt aratra ligones sarculi falces putatoriae bidentes (OV. fast. 4,927 PAVL. sent. 3,6,35 PALLAD. 1,42,1. *cf.* VEG. mil. 2,25 *de legionis ferramentis*). *similiter iunguntur* TIB. 1,10,49 bidens vomerque. OV. fast. 4,694 aratri ... falcis ... bidentis. 4,927 sarcula ... bidens ... vomer. PLIN. nat. 18,46 palā ... bidentibus. *cf.* COLVM. 3,13,3. 5,5,3. 5,9,4 PLIN. nat. 17,54 *cf.* LVCR. 5,208 VERG. georg. 2,355 TIB. 2,3,6 *et* 1,1,29 OV. am. 1,13,15 COLVM. 5,9,12 arb. 12,2. ACC. carm. frg. 22 (NON. p. 61) porcas (*i. terram inter sulcos eiectam*) bidenti ferro rectas †derevere. LVCR. 5,208 vis humana ... vitai causa valido (TIB. 2,3,6) consueta bidenti ingemere. VERG. georg. 2,355 seminibus *vitium* positis superest ... duros (OV. fast. 4,927) iactare bidentis (COLVM. 4,17,8). 2,400 glaeba ... versis ... frangenda bidentibus. TIB. 1,1,29 tenuisse bidentem. 1,10,49 pace bidens vomerque nitent (OV. fast. 4,927). 2,3,6 versarem valido ... bidente solum (COLVM. 4,5,1. 4,14,1. 5,9,9 solum scrobis ... fodere bidentibus. 5,9,12. 11,3,56 arb. *saepius*. *nota* arb. 12,2 bidens aequaliter totam terram vertit. PLIN. nat. 17,54 lupini segete ... aratro vel bidentibus versa. 17,159 solum ... bidente pastinari debet. 18,45). OV. am. 1,13,15 bidente ... oneratos arva colentes. COLVM. 3,13,3 prout cuique mos est vineas colendi ... bidente sequentem ordinem instituunt. 5,10,6 manubrium bidentis. 5,10,87 mucrone. IVV. 3,228 vive bidentis amans. PALLAD. 2,10,2. 14,169. TERT. cult. fem. 1,5 nullum bidens aurum (*i. instrumentum aureum*) demergit (*intrans.*) in terram. *de aliis rebus*: VERG. catal. 10,9 bidente dicit attodisse forcipe comata colla *muli*. CIRIS 213 *Scylla* ferro ... manus armata bidenti (*sc. forfice Niso comam abscisura*). PLIN. nat. 7,209 ancoram *invenit* Eupalamus, eandem bidentem Anacharsis (GLOSS. IV 407,2. V 593,13).

2 *bestia* (*fem.*): *definitur*: PAVL. FEST. p. 4 bidens ovis appellabatur, quae superioribus et inferioribus est dentibus. p. 33 bidentes ... sunt oves duos dentes longiores ceteris habentes. p. 35 bovem bidentem a dentium numero dicunt appellari. p. 66 dvidens hostia bidens. PLIN. nat. 8,206 Coruncanius ruminales hostias, donec bidentes fierent, puras negavit. GELL. 16,6,12 *sqq.* P ... Nigidius ... bidentes appellari ait non oves solas, sed omnes bimas hostias. *ibid.* scriptum invenimus in commentariis quibusdam ad ius pontificum pertinentibus bidennes primo dictas d littera inmissa quasi biennes, tum longo usu loquendi corruptam vocem esse et ex bidennibus bidentes factum. *ibid.* Hyginus ... 'quae bidens est', inquit 'hostia, oportet habeat dentes octo, sed ex his duo ceteris altiores per quos appareat ex minore aetate in maiorem transcendisse. *similia* NON. p. 53 SERV. Aen. 4,57. 6,39 SCHOL. Hor. carm. 3,23,14 ars 471 MACR. sat. 6,9 ISID. orig. 12,1,9 GLOSS. *saepius*; *praeterea* GLOSS. bidentis διετὴς ὄϊς, διόδοντα πρόβατα, bidentes oves trimas, oves balantes vel trimas, quarum duo eminent dentes. *sim. cf.* CYPR. GALL. num. 98 agnos ... expliciti bidentes cursibus anni (VVLG. anniculos). *quae significatio in ritu propria apud poetas, qui diu vocem soli usurpant, mox latius vagatur. inde a Vergilio maxime oves solas intellegendas esse* (*cf. praeter locos superiores* DIFF. gramm. VII 523,30 bidentes ... oves appellantur. GRAMM. suppl. 121,29) *coniuncta* vaccae, sues, iuvenci (-ae), fetus suis, vituli, boves, taurus *et attributum* laniger *comprobant*. POMPON. Atell. 52 Mars, tibi voveo facturum ... bidenti verre. LABER. mim. 70 visus hac nocte bidenti propter viam facere. VERG. Aen. 4,57 mactant lectas de more bidentis Cereri ... Phoebo ... Lyaeo, Iunoni (5,96. 6,39. 7,93. 8,544. 12,170 intonsam ... bidentem attulit *sacerdos*, *ubi* SERV. auct. quam pontifices altilaneam vocant, SERV. brevem adhuc). HOR. carm. 3,23,14 temptare multa caede bidentium ... deos. OV. met. 10,227. 15,575 fast. 2,70. 4,935 fibras ... bidentis. FEST. p. 309,19. PHAEDR. 1,17,8 bidens (*eadem paulo ante* ovis) ... conspexit lupum. SEN. Oed. 133 tardas ... bidentes. 556 nigro bidentes vellere. VAL. FL. 3,431 SIL. 8,120. 13,433 HOMER. 550. STAT. Theb. 3,457 maculosa bidentum corda. 4,416 bidentum visceribus. CYPR. GALL. gen. 138 Abelus innocuas multa servabat cura bidentes. exod. 100. 126 num. 98 SYMPH. 440,112 PRVD. ham. praef. 7. *nota apud scriptores*: ENNOD. opusc. 9,7 non bidentum fetus ... sacerdotis mucro desecuit. GREG. TVR. glor. conf. 28 *ut* bidentis mugitum simulare videretur.

3 *de homine*: *duos dentes habens*: PRIAP. 2,26 bidens amica Romuli senis. *translate*. IVVENC. 3,183 proprias genitoris malle bidentes cogere *se dicit Christus*. 4,463.

Bidēnsis *v.* 1. Bida.

bidental (-e), -is *n.* [*a* bidens. *Th.*]. NIGID. Non. p. 53,22 bidental vocari, quod bimae pecudes (*i. bidentes*) immolentur. PAVL. FEST. p. 33 bidental dicebant quoddam templum, quod in eo bidentibus hostiis sacrificaretur. DIFF. gramm. VII 523,24 bidental locus fulmine tactus et expiatus ove. SCHOL. Hor. ars 471 locus fulminis ... a bidentibus dictum; nam reliquias fulminis pontifices cum sacrificio sepeliebant. *aliter* PORPH. Hor. ars 471 id quod Iovis fulmine percussum est, bidental appellatur. hoc expiari non potest (?). errant autem qui putant ab agna dictum bidental. *dubitans* SCHOL. Pers. 2,26 locus secundo fulmine percussus, quem calcari nefas est. bidental ideo dicitur fulmen aut quod duos dentes habeat aut in eo loco, ubi ceciderit, bidentes mactentur (*cf. Usener, Rh. M. 60, 22*). GLOSS. τόπος κεραυνοπλήξ. κεραυνοβόλιον. locus bis(?) de caelo tactus. *dubitandum de* GLOSS. IV 25,54, *ubi traditum* bident ad extra porta capent, *quod Götzius emendavit* bidental extra porta⟨m⟩ Capenam, *Nettleship similiter*. *ad genus et formam* CHAR. gramm. I 25,18 al neutralia tantum inveniuntur, velut ... hoc bidental bidentalis. horum ablativus per i effertur velut ab hoc ... bidentali. multi autem voluerunt nominativum per e efferri, ut hoc ... b i d e n t a l e (38,13 MART. CAP. 3,241; bidentale *etiam* GLOSS. II 348,9). HOR. ars 471 nec satis apparet ... an triste bidental moverit incestus. PERS. 2,27 *de homine*: triste iaces lucis evitandumque bidental. SIDON. carm. 9,193 quae fulmine Tuscus expiato saeptum numina quaerit (*sc. sacrificio*) ad bidental. *similiter* APVL. Socr. 7 p. 135 *daemonum* munus atque opera atque cura est. ... cuncta hariolum praesagia, Tuscorum piacula, fulguratorum bidentalia (*sunt, ut videtur, sacrificia ipsa ad futura quaerenda*), carmina Sibyllarum. *cf.* GLOSS. V 172,33 bidental sacrificium.

bidentālis, -e *tantum de sacerdotibus* (*cf. Wissowa, PW. III 430, 20 sqq.*): CORP. VI 567 Semo(ni) Sanco Deo Fidio sacrum Sex. Pompeius Sp. f. Col. Mussianus quinquennalis decur. bidentalis donum dedit. 568 decuria sacerdotum bidentalium. 30994. XIV 188. 2839 (vid-). XV 7253.

bidentātio (-ōnis) *f. a* bidentare. GLOSS. II 432,42 σκαφετός haec fossura occatio videntatio.

bidento fodio, bidentat fodit GLOSS. *a* bidens. *Bannier.*

Bidiē(n)sis, -e *ethn.* INSCR. Ephem. epigr. IX 99 (*prope Turgalium in Lusit.*) Caturo Sal(uti?) Bidiesi v. a. l. s. *Ihm.*

Bidil *v.* 1. Bida. **Bidīnus** *v.* Bidis.

Bidis *opp. Siciliae*; *cf. Hülsen, PW. III 431.* STEPH. BYZ. Βίδος, φρούριον ἐν Σικελίᾳ, οὐδετέρως. ... τὸ ἐθνικὸν Βιδῖνος. CIC. Verr. 3,53 Bidis oppidum est tenue sane, non longe a Syracusis.

Bidīnus *adi. et incolarum vocabulum.* CIC. Verr. 3,53 Bidinorum legibus. 3,54 palaestritae Bidini (Bidenses *pars codd.*). 3,56 *sqq.* 3,140. PLIN. nat. 3,91 Bidini. *Otto.*

bidobium *v.* vidubium.

bidonia i. albuci radices GLOSS. III 553,30 (617,38. *cf.* 536,43, *ubi trad.* bidonie. 618,64 budionis id est albucii radix).

composita, qualia sunt levianima **bīduancula** tardigrada MAR. VICTORIN. gramm. VI 23,9. *a* biduum *et* anculus, -a.

bīduānus, -a, -um *a* biduum. CHIRON 656 suffusionem ... recentem biduanam vel triduanam sic oportet curari. HEGES. 5,24,2 post biduanum ieiunium. CASSIAN. inst. 5,5,2 triduana ... vel biduana inedia. 10,2,3 quasi refectionem cibi biduano ieiunio triduanove distulerit (conl. 1,21,1. 2,24,2). CANON. Migne 56, 516^B post biduanam tristitiam. ALC. AVIT. epist. 79 p. 93,20 biduana occupatione detentus. ISID. reg. monach. 18,3 excommunicatio biduana fuerit. *nota*: ITIN. Silv. 28,3 biduanas (*sc. ieiuniorum*) facit (*praecedit* septimanas ieiuniorum). VEN. FORT. Mart. 1,301 biduano (*i. biduo*) ... ieiunia ducens.

bidubium *v.* vidubium. **Biduniēnsis** *v.* Baedunia *add.*

bīduum, -ī *n.* [*ex* bis divom *i.* bis diem *coaluisse videtur*; *cf. cum ind.* divām 'caelum', divé-divō 'cottidie', *gr.* ὀγδόδιον (θυσία παρὰ Ἀθηναίοις τελουμένη Θησεῖ *Hesych.*) *et c.* triduum diu; *v. Sommer, Archiv 12 (1902) p. 582 sq. Th.*]. GLOSS. II 29,53 biduum διήμερον, *et saepius sic.* III 295,65 δυσὶν ἡμέραις biduo. *ex poetis soli habent* TER. *et* AVIEN. i *longa* CORP. XII 188 *p. 1975, 27.*

TER. Eun. 181 biduom saltem ut concedas solum. :: siquidem biduom : verum ne fiant isti viginti dies. :: profecto non plus biduom aut .... :: 'aut' nihil moror (SVLP. APOLL. perioch. Ter. Eun. 6 AMM. 27,12,8). CIC. Verr. 3,129 ut non numquam ... eximant unum aliquem diem aut summum biduum ex mense .... : item non numquam uno die longiorem mensem faciunt aut biduo (*cf.* HIER. epist. 48,15). Rab. perd. 8 ut ... alteri ad prolationem iudicii biduum quaereretur. nat. deor. 1,60 cum idem ex eo postridie quaereret, biduum petivit (LIV. 27,24,3. 45,44,6). CAES. Gall. 1,23,1 biduum supererat. civ. 1,82,1 in his operibus ... biduum consumitur (2,23,1. LIV. 38,26,1 absumpsit. 38,44,1 CVRT. 3,6,8 TAC. ann. 3,17). LIV. 5,16,7 biduum ad recognoscendas res datum dominis (CVRT. 4,4,10. 9,3,19 AMM. 19,2,2. 24,2,4). 31,4,6 biduum instauratum est (*cf.* 27,66,9). 37,20,2 biduum ... ad visendas ... stationes ... sumpserunt. TAC. ann. 3,13 biduum criminibus obiciendis statuitur. VLP. dig. 50,16,3 biduum eis adtribuetur. ITIN. Silv. 20,7 fecimus ... ibi biduum (*cf.* 21,1. 23,6. RVFIN. Orig. in gen. 11,3 biduum videbor fecisse apud puteum visionis). AMM. 25,7,4 exacto (?, ullis acto *trad.*) miserabiliter biduo. PASS. Mar. Iac. 4 p. 50,15 vixdum ... biduum fluxerat. COLVM. 12,8,2 intermisso biduo (PLIN. nat. 30,116). 12,21,2 interposito. HIER. epist. 22,17 biduo triduoque transmisso. AVELL. p. 81,8 interiecto. TER. Eun. 636 hem, biduom hic manendumst soli sine illa? CATO agr. 110 sinito biduum oblitum dolium (7,4. 88,1. 162,3 *bis*). VARRO rust. 1,60 tum sale excusso biduum si in sole positae fuerint. 3,10,6 pullis primum biduo polenta ... adponitur, tribus proximis nasturcium. *et sic passim acc. vel abl. temporis*: CIC. Verr. 4,60 (*ter*) Flacc. 41 Quinct. 79. 81. 88 Tusc. 2,67

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Att. 1,16,5. 2,1,10. 4,3,4. 5,20,1. 8,15,3. 9,14,2. 13,30,2 (*cf.* 4,12) epist. 3,1,2. 7,26,1. 14,4,2 POLLIO Cic. epist. 10,32,2 BRVT. Cic. epist. 11,11,1. 11,13,2 CAES. Gall. 7,9,1 (civ. 2,21,2. 3,37,1. 3,102,5) Gall. 5,27,8 (5,48,4. 7,11,1. 7,11,5 civ. 1,54,4) BELL. Alex. 66,3 SALL. Iug. 69,3. NEP. Hann. 6,3 biduo et duabus noctibus Hadrumetum pervenit (*cf.* CVRT. 8,11,20 per biduum ... ac duas noctes. PLIN. nat. 14,145. AVIEN. ora 699 cursus carinae biduo et binoctio est. *cf.* AMM. 30,1,8). NEP. Att. 22,3. LIV. 21,35,5 biduum in iugo stativa habita (21,58,10. 22,20,7. 25,7,7. 29,38,8. 31,34,9. 31,45,6. 33,22,10. 36,43,8. 37,38,5. 40,52,3. 41,21,11. 45,33,8). 40,22,7 qua triduo ascenderat, biduo est degressus (3,44,1. 10,27,7. 10,36,15. 21,47,6. 26,9,2. 40,53,1. 44,3,3). CELS. 1,3. 3,2 uno die ...; interdum ... biduo. 4,5. 5,26,27 CVRT. 4,10,1. 6,7,31. 6,8,13. 9,2,1 biduum ... substitit rex : tertio die *eqs.* (COLVM. 6,14,3 biduo ... tertio deinde die. 12,21,2). COLVM. 12,7,2 PETRON. 139 PLIN. nat. 2,44. 7,84. 17,76 (17,143). 18,291. 19,28. 64. 20,208. 20,218 menstrua contineri uno, si unum granum biberint feminae, biduo, si duo, et totidem diebus quot grana sumpserint. STAT. silv. 1 praef. FRONTIN. strat. 3,1,2 quadridui iter biduo ... emensus (*iterum ibid.*). TAC. ann. 11,8. 14,32 PLIN. epist. 8,21,4. 10,67,1 SVET. Aug. 57. 82. INSCR. Comptes rendus de l'acad. des inscr. 1905 p. 155 (*aet. Hadriani*) biduo secutus Agriophagos. ITALA Ioh. 11,6 (Palat.) mansit eodem loco viduo (δύο ἡμέρας, VVLG. duobus diebus). PORPH. Hor. sat. 1, 5,4 GARG. MART. pom. 2,2 LACT. inst. 4,27,19 ITIN. Silv. 6,1 AMM. 24,5,3. 26,6,12 VVLG. num. 9,22 ZACCH. 2,13 MART. CAP. 6,702. FAVST. REI. epist. 6 p. 197,3 vel biduo in septimana salutantum fruaris officiis. CORP. XII 188 Antipoli in theatro biduo saltavit et placuit *puer*. TER. Andr. 440 biduist aut tridui haec sollicitudo. CIC. Phil. 11,8 'longus fuit dolor'. bidui, at compluribus annorum saepe multorum (COLVM. 8,8,12). CELS. 3,21 abstinentia bidui. PLIN. nat. 8,209 post bidui inediam (28,130). 15,40 longissima ... decerpto *pomo* bidui mora est. AMM. 17,13,34 otio bidui recreatus. 31,6,2 bidui dilationem tribui sibi poscebant. ZACCH. 2,6 p. 1117C praestita inferi bidui mora. CIC. Verr. 1,6 biduo breviorem diem (3,129). de orat. 3,75 ad quae biduo serius veneram. SEN. dial. 11, 15,3 ultimum ... fructum biduo diutius videndi filium tulisses. PLIN. nat. 18,298 biduo celerius messem facere potius quam biduo serius.

CIC. Att. 8,14,1 locis, quae a Brundisio absunt propius †quam tu biduum aut triduum. PLANC. Cic. epist. 10,17,1 Ventidius bidui spatio (*cf.* APVL. met. 9,40 PS. RVFIN. in Os. 6,1—3) ab eo; Lepidus ad Forum Voconi castra habet. CAES. Gall. 6,7,2 ab eo longius bidui via aberant. civ. 2,24,1 eodem ... proficiscitur biduique iter progressus ad flumen Bagradam pervenit. PLIN. nat. 6,163 totum sinum quadridui navigatione in longitudinem taxavit, bidui in latitudinem. 6,200 bidui navigatione distantes a continente (*cf.* MART. CAP. 6,702). AVIEN. ora 173 in haec locorum bidui cursus patet. AMM. 24,1,5 emenso itinere bidui. CIC. Att. 5,16,4 *castra* aberant bidui. 5,17,1 a quibus (*castris*) aberam bidui.

accedunt pronomina, adiectiva: TER. Eun. 283 sine biduom hoc praetereat (187. 190). CIC. Verr. 3,64 illo biduo (Pis. 14 CVRT. 6, 10,20). Phil. 14,10 hoc biduo (Att. 7,26,1 epist. 7,4 COLVM. 11,2,39). Att. 4,1,6 eo biduo (CAES. civ. 1,41,1. 1,87,4 BELL. Alex. 9,3. 59,2). epist. 16,10,1 ad id biduum, quod fueris in via, ... accedent continuo ad reditum dies quinque. CAES. civ. 1,48,1 biduo, quo haec gesta sunt (*cf.* COLVM. 7,3,17). LIV. 3,63,6 eodem biduo. SVET. Claud. 11 id biduum, quo de mutando rei p. statu haesitatum erat, memoriae eximere. AVR. Fronto p. 106,13 N. biduo isto (*cf.* FRONTO p. 32,7 N.). CELS. dig. 50,16,98 id biduum pro uno die habetur (VLP. dig. 4,4,3,3). LEX agr. 52 in biduo proxsumo (CELS. 3,15 biduo proximo, *bis*. LEX met. Vipasc. 59. GELL. 17,2,2 biduo proximo superiore). ACT. lud. saec. Aug. 89 superiore biduo (TAC. hist. 1,57 priore). LIV. 32,11,6 biduo insequenti (*cf.* 30,8,4 SCRIB. LARG. 122). COLVM. 11,2,76 sequenti. CAES. civ. 1,5,4 biduo excepto comitiali. LEX colleg. aq. 15 in biduo continuo (SVET. Tib. 42 noctem continuumque biduum. VVLG. II Macc. 10,37. *cf.* SVET. Cal. 19 biduo continenti, primo die ..., postridie). VAL. MAX. 5,8,3 per totum biduum (APVL. met. 1,10 toto biduo. ITIN. Silv. 9,5). CELS. 3,3 biduum integrum (AMM. 18,6,22). SEN. epist. 87,2 ego et Maximus meus biduum iam beatissimum agimus. ASCON. Mil. p. 43 post biduum medium. ITIN. Silv. 9,1 aliquo biduo ibi tenuit nos. *iunguntur* biduum *et* triduum: *cf.* PRISC. gramm. III 416,25 biduum triduum quatriduum et similia. TER. Andr. 440. CATO agr. 96 sinito biduum aut triduum consudent *oves*. 112,2 VARRO rust. 2,2,15. CIC. Quinct. 78 biduo aut summum triduo ... ambulare (*cf.* 79). Tusc. 2,40 aniculae saepe inediam biduum aut triduum ferunt. Att. 7,23,3 omnia biduo triduove sciturі (CELS. 3,21). 8,14,1. 13,14,1 vel biduum vel triduum. 13,33,4 epist. 7,4. CELS. 4,5 si biduo vel certe triduo nobis temperavimus. COLVM. 8,8,12 non plus quam bidui aut summum tridui dolorem. SCRIB. LARG. 38 TAC. ann. 3,13 MARCIAN. dig. 49,1,5,4 (*cf.* VLP. dig. 49,4,1,5. 49,4,1,12 utrum biduum an triduum observetur. 49,4,1,15). APVL. met. 9,40 spatio bidui triduive. VOPISC. Tac. 1,4 ut nullus interrex biduo saltim triduove crearetur. HIER. epist. 22,17. 37. 24,4 VVLG. Ios. 20,5 III Esdr. 9,4 APIC. 7,265 ANTHIM. 51.

in biduum: TER. Eun. 190 in hoc biduom, Thais, vale. LIV. 10,23,1 supplicationes in biduum senatus decrevit (39,38,5. 40,37,3. 41,12,4. 41,17,4). CELS. 2,10 medicina ... in biduum dividenda est. CVRT. 7,11,14 alimentis in biduum sumptis. in biduo: LEX agr. 52 proxsumo. LEX colleg. aq. (Corp. VI 10298) 15 continuo. IAVOL. dig. 50,16,217,1. FRONTO p. 32,7 N. qui vos in isto biduo viderit. per biduum: CIC. nat. deor. 2,96 ut per biduum nemo hominem homo agnosceret. ad Brut. 2,2,3 Phil. 11,5. CAES. civ. 2,32,12 quod bis per biduum equestri proelio superaverim. 3,26,5 per biduum flaverat *auster*. LIV. 10,27,6. 22,60,25. 25,2,10. 29,38,8. 30,8,4 per insequens biduum (SCRIB. LARG. 122). 33,42,10. 34,46,7. 36,2,5. 39,22,1. 39,46,5 (39,56,6) VELL. 2,40,3. VAL. MAX. 5,8,3 per totum biduum (*cf.* ITIN. Silv. 9,5 per biduo totum). CELS. 3,17. 24. 25 CVRT. 8,11,20 ASCON. Mil. p. 41 QVINT. inst. 1 praef. 7 PLIN. epist. 3,18,4. 4,5,2 VOPISC. Prob. 4,6 (*bis*) AMM. 25,1,4. VVLG. II Macc. 10,37 per continuum ... biduum. CORP. IX 2127 (?). *cf.* PS. RVFIN. in Os. 6,1—3 per spatia bidui. intra biduum: LIV. 44,45,5 Macedonia intra biduum dedita. MOD. dig. 49,1,20,1 intra biduum appellare debet. ultra biduum: TAC. ann. 6,50. biduo ante, post: CIC. Quinct. 79. Pis. 61 domum ex hac die biduo ante conduxerat. Att. 13,43 epist. 10,14,1 PLANC. Cic. epist. 10,21,1. CAES. Gall. 1,47,1 biduo post ... legatos mittit. LIV. 27,50,7. 31,46,16. 32,27,6. 36,40,3 biduo post pugnam. 37,22,3 biduo ante quam ... veniret. 40,40,14. 44,18,6. VAL. MAX. 1,8 ext. 1 biduoque post quam ... sublatus esset. PLIN. nat. 11,211 nec biduo ante partum aut post partum aut quo eiecerint die (*cf.* 11,236 biduo a partu). SVET. Iul. 16 VLP. dig. 21,1,38,11 AMM. 29,5,16. ante, post biduum: SCRIB. LARG. 38. ASCON. Mil. p. 43 post biduum medium quam Clodius occisus erat. PLIN. nat. 2,124. 13,133 SVET. Iul. 43 Aug. 10. ITALA Os. 6,2 (Aug. civ. 18,28) sanabit nos post biduum (VVLG. post duos dies), in die tertio resurgemus. PANEG. 9,16 p. 205,21. CAPITOL. Aur. 27,11 ante biduum quam expiraret. ITIN. Silv. 21,1 post biduo ... quam ibi feceram. AVR. VICT. Caes. 33,12. SYMM. epist. 9,125 (10,3) ante biduum temporis praestituti. AMM. 28,6,14 HIER. epist. 88. VVLG. lev. 19,7 (τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ). Ios. 20,5 Matth. 26,2 (Marc. 14,1, μετὰ δύο ἡμέρας). AVG. serm. ed. Mai 91,2 SIDON. epist. 8,12,4 PASS. Mar. Iac. 4 p. 51,4. ANTHIM. 23. 24 ante unam diem aut biduum. *Ihm.*

genet. **Biei** *nom. vir. barb.* CORP. V 4209 (*Brixiae*) Fatabus Deico Biei f. v. s. l. m. *Otto.*

biennālis, -e [*cf. c.* biennis *et c.* annalis. *Th.*]. GLOSS. V 492,60 bimus biennalis. COD. Theod. 11,20,4,1 (*a. 423*) biennali pensione. COD. Iust. 4,29,22 pr. intra biennale iuge tempus. 5,37,27 biennales metas (12,7,2,1). *falsa lectio* COD. Iust. 12,4,3 (= COD. Theod. 7,18,16).

biennis, -e [*a* bi- *et* annus. *Th.*]. PRISC. gramm. III 416,22 biennis triennis quadriennis quinquennis et similia. GLOSS. V 443,10 biennem duorum annorum. GELL. 16,6,13 NON. p. 53 SERV. Aen. 4,57 GLOSS. V 616,29. *apud* SVET. Galba 15 *al.* bienni *est pro* biennii. *cf.* APVL. flor. 15 p. 60.

biennium, -ī *n.* [*a* bi- *et* annus. *Th.*]. PRISC. gramm. III 416,23 biennium, triennium ... et similia. *nota scripturas volgares in titulis*: beniu (*i. biennium*): CORP. VIII 8641 *christ.* (*cf.* V 6404 *christ. a. 476, ubi trad.* benio). bienio: CORP. IX 1515. GLOSS. biennium διετία *passim*. GLOSS. IV 330,52 diennium biennium (V 596,55 *cf. Löwe, prodr. p. 363*).

PLAVT. Merc. 533 iam bienniumst, quom mecum rem coepit (535 *cf.* Bacch. 388). CIC. top. 23 quoniam usus auctoritas fundi biennium est, sit etiam aedium. Att. 13,12,3 biennium praeteriit, cum .... epist. 15,16,3 iam biennium aut triennium est, cum ... remisisti. CAES. Gall. 1,3,2 ad eas res conficiendas biennium sibi satis esse duxerunt; in tertium annum profectionem lege confirmant. PLIN. nat. 17,172 interest ... biennium fructus, quo tardius in sato provenit quam in tralato. PLIN. epist. 5,1,10 iam biennium transisse. paneg. 56 necdum de biennio loquor. 91 nondum biennium compleveramus. HIER. epist. 127,1 ut ... biennium praeterirem silentio. 60,16 nec de his loquar, qui biennium excedunt. VVLG. gen. 45,6 biennium est enim quod coepit fames esse (δεύτερον ἔτος), et adhuc quinque anni restant. AVG. civ. 22,8 nondum est ... biennium, ex quo ... coepit esse ista memoria. SIDON. epist. 4,14,1 biennium prope clauditur, quod ... gaudemus.

VARRO rust. 2,7,12 neque prius biennio confecto a lacte removendum (CIC. Quinct. 40). LIV. 9,44,3 exempto. VELL. 1,14,6 interiecto. COLVM. 3,21,11 interposito bienni spatio. POMPON. dig. 33,2,6 praeterito biennio (45,1,27 CELS. dig. 45,1,99). EVTR. 9,5 non completo biennio. VVLG. act. 24,27 biennio ... expleto (διετίας πληρωθείσης). NOT. dign. or. 21,6 (= 25,27) transacto. CIC. Verr. 4,43 an tibi unius anni aut biennii ratio fuit habenda. POLLIO Cic. epist. 10,32,2 comitia biennii biduo habuit. CAES. civ. 3,31,2 a publicanis ... debitam biennii pecuniam exegerat. SALL. hist. 3,46 infecunditate bienni proximi. LIV. 9,20,3 indutiae biennii (10,5,12). 22,25,12 biennique clades. 5,29,6 tribunis plebis biennii superioris. COLVM. 4,17,12 neque ... est alia ratio putationis ..., quam quae primi biennii. PLIN. nat. 9,53 vita longissima his biennii. PAPIN. dig. 50,7,8 (7) biennii vacationem (PAVL. dig. 50,7,9,1). 50,7,14 non admissa biennii praescriptione. 45,1,124 finem biennii. PAVL dig. 19,2,54,1 pensionem.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ivst. 17, 2, 14 in biennii usum dedit. Avr. Vict. Caes. 39, 12 imperium (33, 12 *cf.* 27, 5). Cic. ad Q. fr. 1, 1, 14 biennii spatio (Colvm. 3, 4, 2. 3, 21, 11. Plin. nat. 2, 198 annuo et biennii spatio. 17, 98 Svet. Galba 15. Gaivs inst. 2, 44 anni aut biennii spatium. Apvl. flor. 15 p. 60, *ubi trad.* breui). Colvm. 3, 9, 6 intra tempus bienni (3, 3, 9 Pavl. dig. 19, 2, 56 Vvlg. II reg. 13, 23 Cod. Iust. 8, 33, 3, 3ᵇ). Sen. suas. 1, 7 dicito illos tibi annua, bienni, trienni die debere. Cic. Brut. 240 biennio quam nos fortasse maior. Val. Max. 8, 13 ext. 3 biennio minor Xenophilus..., sed felicitate non inferior. Tac. ann. 12, 25 biennio maiorem natu Domitium. *acc. et abl. temporis*: Cato agr. 105, 2 biennium in sole sinito positum esse. Gracch. or. frg. (Gell. 15, 12, 3) biennium fui in provincia. Cic. Quinct. 42 in quo (*iudicio*) iam biennium versamur. 67 Verr. 4, 216. 5, 67 Caecin. 54. Phil. 1, 19 ne praetoriae provinciae plus quam annum neve plus quam biennium consulares obtinerentur (*cf.* Qvint. inst. praef. 1). Phil. 5, 7 Brut. 314. Cael. Cic. epist. 8, 5, 2 ut plus biennium in his tricis moretur. Liv. 4, 47, 8. 38, 42, 10. 42, 34, 5. Labeo dig. 32, 30, 2 si ... biennium servierit. Gaivs dig. 23, 1, 17 non solum annum vel biennium, sed etiam triennium et quadriennium et ultra trahunt sponsalia. Gell. 1, 9, 4 non minus quisquam tacuit quam biennium. Inscr. Notiz. degli scavi 1902 p. 124 (*in Paelignis, aet. Antonin.*) procurator Caesaris ... in Hispania provincia per annos x et in Suria biennium. Avr. Vict. Caes. 26, 1. Corp. X 1317 vixit biennium m(enses) x. VIII 8641 (*christ.*). Cic. Verr. 3, 62 Romae biennio (*v. l.* biennium) prope fuerunt. Quinct. 41 Sest. 133 Vatin. 37 Liv. 3, 65, 9. 5, 14, 2. 25, 32, 1 cum biennio ferme nihil ... factum esset. 39, 10, 6 Vell. 1, 9, 1 Colvm. 2, 10, 23. 4, 33, 4. 5, 9, 5. 11, 3, 41. 43. 12, 38, 8. 12, 40 plus biennio. Plin. nat. 8, 13. 28. 9, 73. 16, 96. 169. 17, 149. 18, 45. 85 Tac. Agr. 14 Svet. Tib. 13 Galba 7 Fronto p. 171, 8 N. Avr. Fronto p. 34, 19 N. Gaivs inst. 2, 204 completur ... usucapio ... mobilium quidem rerum anno, earum vero quae solo tenentur, biennio (*cf.* 2, 42. 54. 61). 3, 121 Vlp. dig. 33, 8, 6, 4 Pavl. sent. 1, 17, 2. 3, 6, 30. 3, 6, 33 biennio aut triennio. Macer dig. 48, 16, 15, 5 anno vel biennio. Call. dig. 47, 21, 2 Apvl. mund. 29 Capitol. Gord. 22, 5 Ps. Avr. Vict. epit. 23, 1 Evtr. 9, 4 Amm. 15, 3, 9. Hyg. astr. 4, 19 p. 120, 9 non longius biennio. Vvlg. IV reg. 15, 23 (δύο ἔτη). Rvfin. hist. 2, 22, 1 biennio in urbe ... positus (διετίαν ὅλην). Corp. VI 34314 vixit biennio mens(ibus) duob(us). IX 1515 vixit bienio mese v. V 6404 (Carm. epigr. 692, *christ. a. 476*) benio rexit populos.

Ter. Hec. 87 biennium ibi perpetuom misera illum tuli. Sall. hist. frg. 3, 46 proximi (Liv. 39, 13, 14 proximo. 42, 23, 1 Colvm. 5, 6, 12 Tac. ann. 14, 29 Papin. dig. 40, 5, 23, 4). Liv. 5, 29, 6 bienni superioris. 33, 46, 7 continuum (Pavl. Fest. p. 280 continuo. Vell. 2, 16, 4 Sen. nat. 4, 2, 16 Colvm. 5, 9, 11 Svet. Tib. 38. Vit. 5 continuato. Pompon. dig. 33, 2, 6 Pavl. dig. 19, 2, 54, 1). Colvm. 4, 17, 2 primi (5, 6, 9 primo). Colvm. 5, 5, 4 sequente (Plin. nat. 17, 150). Qvint. decl. 248 p. 17, 7 explica ... mihi medium illud biennium (*cf.* p. 17, 10). Vvlg. act. 28, 30 biennio toto (διετίαν ὅλην). Cod. Iust. 10, 32 (31), 18 pr. integro. Cic. de orat. 3, 93 hoc biennio (rep. 6, 11 Att. 13, 35, 1 Q. Cic. pet. 19). Caes. civ. 3, 32, 5 eo biennio (Liv. 4, 52, 8. 29, 12, 1 Vitr. 2, 7, 5). Liv. 3, 31, 2 suo. Qvint. decl. 248 p. 17, 10 idem illud biennium. Fronto p. 198, 1 N. illud. biennio post: Plavt. Bacch. 171 quam (*patriam*) ego biennio post quam hinc ... abii, conspicio lubens (*cf.* Merc. 12). Cato agr. 32, 2 biennio post praecidito veteres. 33, 2 (Plin. nat. 17, 195). 51 Cic. Brut. 316. div. 2, 46 signum ... biennio post quam erat locatum, in Capitolium conlocabatur. leg. 3, 35. Lael. 41 primo Gabinia lege, biennio autem post Cassia. Liv. 26, 24, 14. 34, 10, 5. 35, 9, 6 Svet. Aug. 26. Tib. 38 biennio continuo post adeptum imperium. Cal. 25. Pompon. dig. 40, 4, 41, 1 anno biennio triennio post quam ego mortuus ero. Avr. Vict. Caes. 10, 5. Vvlg. gen. 11, 10 (δευτέρου ἔτους μετὰ τὸν κατακλυσμόν). *cf.* Liv. 38, 43, 1 serius biennio (Ascon. Pis. p. 15). Colvm. 4, 33, 5 biennio tardius. post biennium: Cic. Quinct. 41 cum eum cottidie videres, post biennium denique appellas. epist. 10, 25, 2 Labeo dig. 32, 30, 2 Vell. 1, 14, 4. 5. 8. 2, 31, 2 Colvm. 4, 11, 1. 5, 6, 14 post annum aut biennium (Pompon. dig. 31, 43, 3. 45, 1, 109). 5, 6, 30. 5, 9, 11. arb. 9, 2 post biennium aut triennium. Plin. nat. 17, 97. 148 Frontin. aq. 6 Svet. Tib. 20. Tit. 11 post biennium ac menses duos diesque xx (Evtr. 7, 22, 1. *at* Avr. Vict. Caes. 10, 5 biennio post ac menses fere novem. *cf.* Scaev. dig. 40, 5, 41, 15 post biennium et sex menses). Ivlian. dig. 30, 84, 2 *et saepe apud Ictos.* Vvlg. II Macc. 10, 3 μετὰ διετῆ χρόνον (*cf.* II reg. 13, 23 post tempus biennii). Svlp. Sev. chron. 1, 11, 6. 2, 19, 7. 2, 23, 6 dial. 1, 22, 5 Anon. Vales. 9, 42. biennio ante: Cic. Cluent. 14 lectum..., quem biennio ante filiae suae ... straverat. 68 leg. agr. 2, 49 Sull. 67 Att. 9, 10, 6 Liv. 3, 66, 3 *et 14ⁱᵉˢ* (*cf.* 43, 2, 8 ille ... triennio ante, hic biennio prius ... praetor fuerat). Ascon. Corn. p. 56 biennio ante quam haec dicta sunt. p. 79 Tac. ann. 6, 25 [3, 31]. ante biennium: *cf.* Plavt. Bacch. 388 hoc factumst ferme abhinc biennium. Vitr. 2, 3, 2. 2, 7, 5 Vell. 1, 12, 4. 2, 48, 2. 2, 54, 2 ante biennium, quam extingueretur Pompeius. 2, 112, 7 Ascon. Pis. p. 8 Corn. p. 68. 78 Plin. nat. 36, 170 Svet. Tib. 76. Scaev. dig. 31, 88, 11 ante biennium mortis suae. Papin. dig. 45, 1, 124 ante finem biennii. Hier. epist. 54, 18 ante hoc ferme biennium (57, 2. 77, 1). Avg. civ. 16, 32 Greg. M. epist. 6, 59 p. 434, 6. per biennium: Cic. Cael. 78 quem vos per biennium ... ducem vidistis. Verr. 4, 101 Liv. 3, 56, 4. 22, 33, 1. 23, 42, 6. 45, 3, 7. Vell. 2, 16, 4 per biennium continuum. Cvrt. 7, 11, 1. Plin. nat. 17, 150 sequens. 19, 166 Plin. epist. 10, 56, 4 Traian. Plin. epist. 10, 57, 2 Fronto p. 170, 8 N. Papin. dig. 40, 5, 23, 4. Lampr. Alex. 64, 1 per biennium, ad summum per triennium imperantibus (*cf.* Capitol. Max. Balb. 15, 7). Lact. inst. 5, 11, 15 Ivst. 5, 1, 1 Hier. epist. 66, 1. 71, 1. Vvlg. act. 19, 10 (ἐπὶ ἔτη δύο). Svlp. Sev. Mart. 3, 5. in biennium: Cic. Att. 14, 6, 2 etiamne consules et tribunos pl. in biennium, quos ille voluit? Plin. epist. 3, 9, 18 Prisco in biennium Italia interdictum. Edict. imp. Hadr. Vlp. coll. Mos. 13, 3, 2 in biennium aut triennium ad opus publicum dari (*cf.* Call. dig. 47, 21, 2 ad opus biennio dari). Vlp. dig. 43, 20, 1, 34 in biennium haec res extendetur. Pompon. dig. 33, 2, 6 continuum. intra biennium: Vell. 2, 23, 2 eum poena intra biennium consecuta est. 2, 45, 3 Colvm. 2, 2, 13. 3, 3, 3 (*cf.* 3, 9, 6 intra tempus bienni. *item* Cod. Iust. 8, 33, 3, 3ᵇ). Plin. nat. 25, 20. Qvint. inst. 1, 12, 9 intra biennium, quam verba recte formare potuerunt. Test. Dasum. (Corp. VI 10229) 89 intra biennium quam mo⟨rtuus ero⟩. Cels. dig. 45, 1, 99 (Pompon. dig. 45, 1, 27) Papin. dig. 45, 1, 124 Vlp. frg. Vat. 334. Marcian. dig. 20, 6, 8, 18 intra annum aut biennium. Gaivs inst. 2, 235. Lampr. Alex. 22, 8 intra biennium vel prope annum. ultra biennium: Tac. ann. 1, 1 neque decemviralis potestas ultra biennium ... valuit. Svlp. Sev. chron. 1, 42, 4 non ultra biennium regno potitus est (1, 42, 5. 1, 51, 5). in biennio: Corp. VI 18086 (Carm. epigr. 1581, 8) sic tamen in biennio vixit quasi qui vixisset sedecim annis. *Ihm.*

Biennius *v.* 1. Bienus.

Biēnor *v.* Bianor.

1. Biēnus, -a *et* **Biennius,** -a *nom. gent.; v. W. Schulze, Eigennamen p. 133, qui confert* Viennius *et praeterea* Benus *et* Bionius *et p. 587* Biesius, Biolenus. C. Bienus (Βιῆνος) Longus *procurator Lyciae a. 80* (*Prosopogr. I p. 237 n. 107*). Corp. VI 13584 Cn. Bieno Cn. liberto Onesidoro. 10006 Biena Cor⟨...⟩ ungentaria. XI 972 (*Regi Lepidi, periit*) Cn. Bienus (*an* -nn-?) L. f. Broccus ... IIvir Regio Lepido. Corp. VI 13583 C. Biennio qui vixit an. x C. Biennius ⟨...⟩ Claudianus.

2. Bienus *nom. vir. barb.* Inscr. Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 1891, 109 (*Coloniae Agripp.*) Bienus Gati f.

Bieratus *nom. gent.* Corp. VIII 3472 (*Lambaesi*) Q. Bierato M. f. Cordo Sab(atina) Mantua.

Biēsius, -a *nom. gent.; cf.* Bienus. *Βιήσιος in exercitu Hispano Q. Fulvi Nobilioris:* Appian. Iber. 47. Corp. inscr. Att. III 1138 ἐπὶ ἄρχοντος Βιησίου Πείσωνος Μελιτέως (*saec. II altera parte*). Corp. VI 13585 P. Biesio Euporisto Biesia Artemisia f(ilio). 13586 Bies⟨i⟩a P. l. Flora.

Bieti (*dat.*) *cogn. vir.* Corp. X 7237 (*Lilybaei*) M. Marcio M. f. Cla. Bieti Glauco patri senatoris equo publico exornato ... c. v. adlecto inter tribunicios ab imp. Caesare M. Aur. Commodo. *Otto.*

bifāriam *adv.* [*cf. c.* multi- tri- quadri-fariam *sim. Th.*]. Prisc. gramm. III 74, 28 bifariam ... et trifariam et omnifariam composita sunt a ferendo et praepositis dictionibus. 416, 27 bifariam, trifariam, quadrifariam et similia. Gloss. διπλῶς. διοσῶς. διχῶς. διφασίως (*cf.* bifarius *et* difariam). Plavt. Aul. 282 ut dispertirem obsonium hic bifariam. Cato agr. 20 labeam bifariam faciat habeat, quas figat clavis duplicibus, ne cadat. Varro ling. 10, 52 divisum (rust. 1, 13, 4. 2, 4, 14. Liv. 25, 32, 7 divisis bifariam copiis. 40, 6, 5. 41, 19, 8 bifarias *cod.* Pavl. Fest. p. 33 bisaeta porca dicitur, cuius a cervice saetae bifariam dividuntur. Ascon. Scaur. p. 29 bifariam se diviserunt. Cens. 14, 4 p. 25, 9. 23, 9 p. 51, 1 Chalc. comm. 66. 243. Avg. civ. 7, 6 mundum dividi in duas partes, caelum et terram; et caelum bifariam, in aethera et aera). Cic. Tim. 31 quia bifariam contrarie simul procedentia *sidera* efficiebant, ut quod esset tardissimum, id proximum fieret celerrimo. Tusc. 3, 24 cum ... is ... motus aut boni aut mali opinione citetur bifariam. Messalla ausp. frg. Gell. 13, 16, 1 bifariam cum populo agi non potest. Liv. 3, 23, 7 bifariam consules ingressi hostium fines ingenti certamine hinc Volscos hinc Aequos populantur. 3, 63, 5 gemina victoria duobus bifariam proeliis parta. 10, 21, 12 castra bifariam facta esse, quia unus locus capere tantam multitudinem non possit (22, 40, 5). Svet. Aug. 100 bifariam laudatus est: pro aede Divi Iuli a Tiberio et pro rostris veteribus a Druso. Pavl. dig. 38, 10, 10, 15 patrui filius, item filia bifariam numerantur. 38, 10, 10, 18 bifariam patruo accepto. Mod. dig. 38, 10, 4, 2 cognationis substantia bifariam apud Romanos intellegitur (*cf.* Pavl. dig. 38, 10, 10, 7). Tert. spect. 6 a primordio bifariam ludi censebantur, sacri et funebres. nat. 2, 9 bifariam Romanorum deos recognoscimus, communes et proprios. anim. 52 hoc ... opus mortis ... bifariam distinxit humanus affectus, in ordinariam et extraordinariam formam. 16 Plato bifariam partitur animam per rationale et inrationale. Cens. 6, 9 p. 11, 28 bifariam diduci (deduci *trad.*) *semen.* Sol. 1, 93 mensurae ratio bifariam convenit. Hyg. astr. 1, 8 Tanais ... bifariam se coniciens in paludem. Mar. Victorin. gramm. VI 51, 6 metrum ... bifariam accipiemus. Hier. in Ioel 3, 12 *sqq.* p. 212 interpretantur. in Eph. 1, 4 p. 550 ad quod bifariam est respondendum. Sidon. epist. 2, 9, 6 eas (*narratiunculas*) bifariam ordi-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tas. Ps. Apvl. herm. p. 278 utraque acceptio bifariam tollitur. p. 279 bifariam fit sublata illatio.

bifārius, -a, -um [*ab adverbio* bifariam *ductum esse videtur, v. Skutsch, Indogerm. Forsch. 14 (1903) p. 488 sq. Th.*]. Gloss. V 348, 53 (403, 10) bipertitus (*trad.* bibarius *et* bisarius). 171, 36 bisfurius bisformis. IV 26, 2 bifarius bilinguis (*sic saepius*). 314, 4 bifarium bilinguem vel duplici ratione. 314, 5 bifarium bipertitum aut duas faciens (facies habens? *cf.* 592, 20). 601, 10 bifaria (*an* bifariam?) duobus sermonibus vel duplici ratione (*cf.* V 348, 52. 403, 9). *cf. etiam* bilinguis, vivarium (Gloss.). Not. Tir. 71, 85 bifaria. Tert. nat. 2, 2 Arcesilaus trinam formam divinitatis ducit ...; Xenocrates ... bifariam facit, Olympios et Titanios. Comm. instr. 1, 24, 11 quid in synagoga decurris saepe bifarius? (*i. anceps*, bifarios *CB*). Zeno 2, 55 agnum bifaria natura commissum. Amm. 14, 11, 8 ratione (18, 4, 3 Isid. ord. creat. 1, 1). 19, 9, 4 anxietate bifaria stringebatur. Char. gramm. I 173, 13 declinationem bifariam activorum et passivorum. Hier. hom. Orig. in Is. 6, 3 bifariam sciens sermonis auditionem et duplicem noscens constitutionem. Ps. Orig. tract. 9 p. 98, 15 habens ... eiusdem carnis bifariam originem. Isid. ord. creat. 8, 14 sub qua bifaria bonae et malae voluntatis dispositione. *adv.* **bifāriē**. Gloss. διχῶς. Victorin. Poetov. (?) fabr. mundi Migne 5, 313^B per duodenas horas bifarie divisus est lucis et noctis. Hier. hom. Orig. Luc. 11 p. 276 bifarie in scripturis sanctis crescere quid dicitur. Cassian. conl. 10, 2, 1 utriusque sacramenti sollemnitatem non bifarie ut in occiduis provinciis, sed sub una diei huius festivitate concelebrant (*inde* Isid. eccl. off. 1, 27, 3). Consent. gramm. V 382, 26 bifarie dividitur (in bifariam *cod. M*). Isid. diff. 1, 522 tumulus bifarie ... vocatur. Beda gramm. VII 229, 18. Zeno 1, 2, 5 bifarie inclyta *lex*.

bifax δίχρωμος διπρόσωπος διττός Gloss. II 30, 26. *cf.* II 54, 8 difrax διπρόσωπος. V 592, 35 (*Scal.*) bifax duos habens obtutus. Lib. gloss. befacis mendacis. [*cf. c.* bi- *et c.* facies. *Th.*]

bifer, -fera, -ferum [*cf. c.* bi- *et c.* ferre, *gr.* δίφορος. *Th.*]. [*ital. merid.* biferu, *hisp.* breva '*ficus*'. *M.-L.*] Gloss. II 279, 18 δί[α]φορος bifer. III 511, 55 bifera (*trad.* bibera) bis acuta (V 172, 20), *cf.* biceps, bipennis. Varro rust. 1, 7, 6 multa sunt bifera, ut vitis apud mare Zmurnae, malus [biferae ut] in agro Consentino. Verg. georg. 4, 119 biferique rosaria Paesti (Mart. 12, 31, 3 prataque nec bifero cessura rosaria Paesto. *cf.* Sol. 2, 2 bifera violaria). Colvm. 10, 403 praecox bifera descendit ab arbore ficus (5, 10, 11. Plin. nat. 15, 71 biferae alba ac nigra. 16, 114. Svet. Aug. 76 ficos virides biferas maxime appetebat. Macr. sat. 3, 20, 1 Ps. Orig. tract. 11 p. 124, 5). Plin. nat. 1, 16, 50 biferae, triferae *arbores*. 13, 121 similis et apharce, bifera aeque quam andrachle. 15, 91 nuper ... virum audivi biferas et iuglandes nuces habere se profitentem. 16, 114 malus silvestris bifera. 18, 189 bifera vite (*cf.* Itala deut. 22, 9 [Lugd.] non seminabis vineam tuam biferam, διάφορον, Vvlg. altero semine). Stat. silv. 1, 3, 81 pomaria. Serv. georg. 2, 150 biferae sunt arbores *mali*. *nota*: Manil. 4, 230 in bifero Centauri corpore. 5, 15 biferum Cetum. *potius a* bi- *et* ferus.

bifert duplicem fert Gloss. V 443, 11. [*si vera vox, cf. c. gr.* διφορεῖν. *Th.*]

biferus *v. l. 49.*

bifēstus, -a, -um [*a* bi- *et* festus. *Th.*]. Prvd. perist. 12, 66 diem bifestum sic colas memento.

bifido, -āvī, -āre *a* bifidus. Potam. tract. 2 p. 1415^B barbaries sectum a capite duabus eum (*Isaiam*) violento supplicio quasi offulis bifidavit iussitque a capite ... usque ad scapulas secari cervicem.

bifidus, -a, -um [*a* bi- *et* findere, *gr.* διοχιδής; *cf. c.* bisulcis. *Th.*]. Prisc. gramm. III 416, 29 bifidus trifidus quadrifidus et similia. Gloss. IV 25, 59 bifidum biformem, *sic saepius* (*plerisque locis* bitidum *trad. cf.* 211, 42 biditum biforme. V 592, 36 bitidum informe). V 172, 42 bifidum in duas partes fissum (IV 26, 7). IV 489, 9 bifidorum divisorum (592, 23). Schol. Hor. sat. 2, 2, 122 duplice: bifido. [*romagn.* befol '*baculum*'. *M.-L.*]

Ov. met. 14, 303 pedes. Colvm. 4, 33, 4 ridicas. Plin. nat. 8, 124 ungulae (Sol. 32, 30 Hil. in Matth. 6, 1 Amm. 22, 15, 21. *cf.* bifissus). nat. 11, 171 lacertis bifida et pilosa *lingua*, vitulis quoque marinis duplex. 13, 30 folia, cultrato mucrone, lateribus in sese bifida, tabellas primum demonstravere geminas. 15, 88 sunt bifidae putaminum carinae nucleorumque quadripertita distinctio. 16, 195 communia his pinoque, ut quadripertitos venarum cursus bifidosve habeant vel omnino simplices. 17, 112 mollibus bifidorum viminum fasciis. 17, 150 bifida ex stirpe fiunt *pedamenta*. Val. Fl. 1, 570 in bifidum discessit iter. Cypr. Gall. deut. 30 aequore dividuo, bifida dum pendet in unda (Prvd. cath. 5, 71 aequore). Vers. metr. Fortun. gramm. VI 290, 15 docuit patens labellum bifido iugare rictu. Prvd. psych. 647 cum dispositis bifida agmina longe duceret ordinibus. ham. 93 spargitur in bifidas male sana intentio luces et duplices geminis auctoribus extruit aras. Clavd. 10, 146 hispida tendebant bifido vestigia cornu. 21, 199 ad bifidos tractus ... perstrinxit iter *Rhenus* (26, 336 te Cimbrica Tethys divisum bifido consumit, Rhene, meatu. Rvt. Nam. 1, 241). Pavl. Nol. carm. 27, 220 quos ... Abraham ... Isac ... Iacob progenuere deo per inenumerabile semen et bifidum meritis caelestibus atque caducis. Prisc. perieg. 11 bifido sed brachia litore pandens artatur rapidos cursus ad solis utrimque assimilis fundae *tellus*. Fvlg. myth. 2 praef. p. 35, 10 bifida ambiguitate suspensus. Ennod. opusc. 9, 3 p. 416, 15 mundi fabricam ... bifida auctoritate solidavit.

? **bifīlum** [*a* bi- *et* filum. *Th.*]. Serv. Aen. 12, 375 bilicem 'li' longa est et accentum habet, sicut 'bifilum' 'fi' producitur, quia et 'fila' et 'licia' dicimus (bifilium *SR*, bififum *H*, trifilem *coni. Thilo*). *cf. Heraeus, Herm. 34 (1899) p. 171.*

bifissus, -a, -um [*a* bi- *et* fissus, *gr.* δίσχιστος; *cf. c.* bifidus. *Th.*]. Gloss. V 172, 43 bifissum quod supra (*praecedit* bifidum: in duas partes fissum). Sol. 52, 38 boves ... solidis ungulis nec bifissis (*cf.* bifidus *p. 1979, 67*). *Ihm.*

Bifonius, -a *nom. gent.* Corp. X 3550 (*Miseni*) Bifonio Celestino nat. Afer *militi classis*. *Otto.*

? **biforidant** duplicant Gloss. V 492, 57 (bifurcant? *Götz*). *cf.* Prvd. *infra l. 25.*

biforis, -e [*a* bi- *et* fores, *gr.* δίθυρος. *Th.*]. *nota: neutr. plur.* bifora Vitr. *l. 24; neutr. praeterea non legi.* Gloss. II 30, 27 bifores δίτρυποι δίαυλοι (*cf. Sonny, Archiv 12 [1902] p. 125; cf.* Verg. *l. 30*). IV 25, 48 bifores duplices ianuae, *sic saepius.* Ov. met. 2, 4 argenti bifores radiabant lumine valvae. Pont. 3, 3, 5 bifores intrabat luna fenestras. Vitr. 4, 6, 6 *antepagmenta* non fiunt clathrata neque bifora sed valvata. Prvd. psych. 666 ubi artum liminis introitum bifori dant (*cf.* Gloss. *l. 16*) cardine claustra. Pavl. Nol. carm. 27, 374 per arcus ... bifores. Apvl. Plat. 1, 14 quarum (*narium*) bifori via odor cum spiritu commeat. Sol. 2, 48 nidos moliuntur bifori accessu. Sidon. epist. 3, 13, 6 *aurium* fistulam biforem. carm. 11, 123 ignem per bifores regemunt cava buxa cavernas. Verg. Aen. 9, 615 biforem dat tibia cantum (Serv. *ad l.* bisonum, imparem *et ibid.* dissonum, dissimilem. *cf.* Hos. Geta Med. 419 Avson. 352, 16 Gloss. *supra l. 20*). Stat. Theb. 4, 668 aeraque tympanaque et biforem reticere tumultum imperat, attonitas qui circum plurimus aures *est*. Sidon. carm. 5, 495 ad biforem reboat nec tibia flatum.

bifōrmātus, -a, -um [*a* bi- *et* forma *vel* formare. *Th.*]. Cic. carm. frg. 33, 13 non biformato impetu Centaurus ictus corpori infixit meo.

bifōrmis, -e [*cf. c.* biformatus, *gr.* δίμορφος. *Th.*]. Not. Tir. 67, 41 (*seq.* triformis, quadriformis). Gloss. II 278, 2 δίμορφος biformis. 30, 32 biformes δί[σ]μορφοι. V 172, 45 biformes quae duas formas habuerint. *cf.* bifidus. biformis *apud* Vigil. Trid. *l. 73 nom. sing. potius quam abl. plur.*

de animantibus (plerumque fabulosis) et rebus: Verg. Aen. 6, 25 mixtumque genus prolesque biformis Minotaurus inest (*cf.* Sen. Phaedr. 1172 taurus biformis. Ennod. carm. 2, 103, 3 vacca biformis. Coripp. Ioh. 4, 610 pectus ... biforme *Minotauri*. Carm. epigr. 855 *l. 53*). Aen. 6, 286 Centauri in foribus stabulant Scyllaeque biformes (*cf.* Serv. *ad l.* Coripp. Ioh. 1, 213). Ciris 67 monstro ... biformi (*sic trad. in versu corrupto. cf.* Ov. met. 8, 156 monstri ... biformis. Paneg. 2, 4 p. 92, 24 monstrorum biformium. 3, 3 p. 103, 22 biformium bella monstrorum, *de Gigantibus*. Carm. epigr. 855 Teseus intravit monstrumque biforme necavit [*aet. infimae, Ticini in pavimento Theseum et Minotaurum exhibente*]. Prvd. psych. 569 portenti). Ov. met. 2, 664 pater (*i. Chiron*). *et saepius de Centauris*: Ov. met. 9, 121 Nesse. 12, 456. Lvcan. 3, 198 populum ... biformem (*cf.* Ov. am. 2, 12, 19). Stat. Ach. 2, 165 Anth. 622, 5. Clavd. 3, 329 nec plus nubigenas duplex natura biformes cognatis aptavit equis. Prob. Verg. georg. 3, 113. Sidon. carm. 5, 543 numquid mihi membra biformis Hylaei natura dedit? 14, 29 senex (*i. Chiron*). *cf.* Germ. 699. Ov. met. 4, 387 nati (*i. Hermaphroditi*). fast. 1, 89 Iane biformis (5, 424. Sept. Ser. carm. frg. 23, 1 dive biceps, biformis). Manil. 3, 257 Capricorni (Germ. frg. 4, 130). Colvm. 10, 427 inter lascivos Satyros Panasque biformes. Val. Fl. 1, 669 divosque. Tac. ann. 12, 64 biformes hominum partus (*cf.* Sen. Phaedr. 691). Carm. epigr. 253, 8 (*a. 246*) ⟨signa deum⟩ facie renovans dominamque biformem (*v. adnot. Buecheleri*). Firm. err. 21, 2 deus iste vester non biformis est, sed multiformis. Ivst. 2, 6, 7 Cecropem ... biformem tradidere, quia primus marem feminae matrimonio iunxit. Qverol. p. 31, 8 *cynocefalos* a pectore biformes, infra homines, sursum feras. Clavd. rapt. Pros. 3, 12 Glaucum. *nota*: Vigil. Trid. ad Ioh. 10 p. 557^B Alexandria ... numerosa daemonibus, biformis Anubibus, idolis multiformis semihominibus. *in imagine*: Hor. carm. 2, 20, 2 non usitata nec tenui ferar penna biformis per liquidum aethera vates (*falso interpretatur* Porph. biformem ... vatem se dicit, quod et lyrica scribat et hexametros. *item* Schol. *ad l.*). *pro homine turpi*: Ennod. carm. 2, 106, 1 tot rebus fallax, quid garris, pica biformis, semivir et tremulo qui vexas turpia lumbo? (*cf.* v. 4 'vir femina'). Cypr. Gall. lev. 169 filoque biformi. Pavl. Nol. carm. 19, 609 *crucem* (*syn.* bicornem). Chalc. transl. 17 biformi ... natura praeditos (*sc. milites in Platonis re publica*). 35 ex gemina biformique natura ... tertium naturae genus commentus est (*cf.* comm. 27 naturam non ... simplicem, sed bimembrem). Ps. Cens. 2, 6 p. 57, 16 quartum quodque eorum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*signorum zodiaci*) aut tropicum aut solidum aut biforme p. 57, 19 *signis zodiaci* tropicis proxima solida *sunt*, anteposita his biformia (deforme *et* deformia *trad.*). 3, 9 p. 59, 25 signa . . . biformia geminatione rerum omnium repetitionem significant et interim dilationem (*opp.* solida). FIRM. math. 3, 6, 31 in tropicis signis vel in erraticis vel squamosis vel in biformibus (*syn.* duplex 4, 6, 4. *cf.* 2, 10, 5. 4, 19, 19 biforme numen Veneris). MAR. VICTOR. gramm. VI 6, 13 e et o, quae biformes dicuntur, quia pro binis graecis apud nos ponuntur. 7, 23 e vocalis biformis (7, 27). PS. PALAEM. gramm. V 546, 21 adverbiorum biformis regula est. PRVD. psych. 761 quia fissa voluntas confundit variis arcana biformia fibris. AVG. epist. 241, 2 spiritum (*seq.* triformem deum). APRING. in apoc. praef. p. 1 biformem divinae legis historiam duplici sacramenti mysterio disserendam non nostrae humanitatis fragilitas aliter poterit enarrare.

biforus *v.* biforis.

bifrōns, -frontis [*a* bi- *et* frons, *gr.* διμέτωπος. *Th.*]. GLOSS. II 277, 56 διμέτωπος. *proprie de Iano* (*cf.* biceps, geminus *al.*): GLOSS. IV 586, 12 bifrons Ianus (V 271, 50). VERG. Aen. 7, 180 Ianique bifrontis imago. 12, 198. CYPR. idol. 2 p. 20, 10 bifrons exprimitur. AVSON. 333, 15 Iani mense bifrontis. 377, 2 ANTH. 852, 3. SERV. Aen. 7, 607 Ianum . . . apud aliquos bifrontem, apud aliquos quadrifrontem esse (*cf.* AVG. civ. 7, 4). SCHOL. Pers. 1, 58 Ianus dicitur bifrons esse, qui nec poterit derideri nec ei a tergo sanna fieri. MACR. sat. 1, 9, 4 ideo eum dici bifrontem putant, quod et praeterita sciverit et futura providerit. CARM. c. pag. 93. AVG. civ. 7, 7 istum bifrontem. 7, 8 Iani bifrontem imaginem. *ibid.* bifrontis simulacri interpretatio *et* simulacrum Iani bifrontis. *ibid.* de bifronte (-ti *pars codd.*). SIDON. carm. 7, 10 necte bifrontes, anceps Iane, comas. 23, 307 IORD. Rom. 95. *translate*: AVG. soliloq. 2, 10, 18 illud verum quaerere, quod non quasi bifronte ratione sibique adversanti, ut ex aliqua parte verum sit, ex aliqua falsum sit.

? **bifurcant** *v.* biforidant. **bifurcis, bifurcium** *v.* bifurcus.

bifurcus, -a, -um [*a* bi- *et* furca. *Th.*]. *forma* bifurcis, -e *l. 45.* bifurtius, -cium *l. 47 et 52.* OV. met. 12, 442 ramum (NVX 151). LIV. 33, 5, 9 leves et bifurcos plerosque et trium aut cum plurimum quattuor ramorum vallos. COLVM. 3, 18, 1 pastinum . . . vocant agricolae ferramentum bifurcum (*cf. l. 48*). 5, 11, 3 surculi sint bifurci vel trifurci. arb. 7, 5 ut quam acutissima falce ab ea parte, qua bifurca est, findas eam (*vitem*). PLIN. nat. 16, 122 quaedam (*arbores*) bifurcae atque etiam in quinas partes diffusae, quaedam dividuae nec ramosae. 17, 124 ut taleae ex feracibus fiant arboribus, ne curvae neve scabrae aut bifurcae, ⟨ne⟩ tenuiores quam ut manum impleant. ITALA Ios. 8, 29 (Lugd.) regem . . . suspendit in ligno bifurco (ἐπὶ ξύλου διδύμου, VVLG. in patibulo). COMM. instr. 1, 19, 11 vertitur a se⟨se⟩ rotans cum ligno bifurci (*vix gen. neutr.*). GROM. p. 305, 22 terminus si bifurcus fuerit, samardacus dicitur, trifinium facit. *cf.* p. 360, 21 talem terminum nomine bifurtium (p. 363, 3). *neutr. pro subst.*: COLVM. 3, 18, 6 bifurco pastini (*cf. supra l. 36*). 4, 24, 10 focaneus palmes, qui solet in bifurco medius (melius *codd.*) prorepere. PETRON. 62 sudor mihi per bifurcum volabat. VEG. mulom. 2, 40, 2 L. ne . . . bifurcum (*sc. venarum*) tangas et iumentum occidas (*apud* CHIRON. 565 bifurcium *trad.*, *cf.* 7 *et* 17 bifurcio). [*raet.* bavork. *M.-L.*] *Ihm.*

Bifurcus *fundus in vicinia Romae.* GREG. M. epist. 14, 14 massam, quae Aqua Salvias nuncupatur, cum omnibus fundis suis, id est . . . villa Pertusa, Bifurco (Biforcum, Vifurcii, Bifurcu *alii*), Priminiano . . . .

bifurtius *v.* bifurcus. **bīga** *v.* bigae.

Biga *nom. figuli.* Biga fec., Bica fe. *sim. in vasculis*: CORP. XIII 10010, 293. 294. VII 1336, 146. 147. *Otto.*

bīgae, -ārum, *abusive* **bīga,** -ae *f.* [*factum ex* *dvi-iuga; *cf. c.* biiugus biiugis. *Th.*]. VARRO ling. 8, 55 nec non ut quadrigae, trigae, sic potius dvigae quam bigae *diceretur.* ISID. orig. 18, 36, 1 bigae . . . a numero equorum et iugo dictae. PRISC. gramm. II 126, 23 nec solum i, sed aliae quoque vocales . . . solent ex duabus syllabis in unam longam transire, ut 'biiugae bīgae' (*cf.* GRAMM. suppl. 113, 10). *num. sing. damnant* GRAMM. *post* VARRONEM: VARRO ling. 10, 24 sic bigae, sic quadrigae a coniunctu dictae. itaque non dicitur, ut haec una lata et alba, sic una biga, sed unae bigae, neque dicitur, ut hae duae latae, albae, sic hae duae bigae et quadrigae. *cf.* 10, 66 *sq.* 9, 63 *sq.* CAPER gramm. VII 104, 16 quadrigas trigas bigas pluraliter effer. CHAR. gramm. I 33, 7 DIOM. gramm. I 327, 34 EXC. Bob. gramm. I 549, 2. SERV. georg. 1, 192 numeri sunt tantum pluralis, ut . . . bigae, licet abutantur poetae (Aen. 2, 272. 5, 721. 12, 164). POMP. gramm. V 177, 24 'bigae' debemus dicere, invenimus 'biga' (167, 21 *affert* STAT. Theb. 1, 338). PHOC. gramm. V 428, 9 BEDA gramm. VII 265, 21. GLOSS. II 278, 51 singulare non habet (448, 51). *singul. habent*: SEN. Herc. O. 1520 PLIN. nat. 34, 89. 35, 27. 141 STAT. Theb. 1, 338 silv. 1, 2, 45. 3, 4, 46 TAC. hist. 1, 86 SVET. Tib. 26 ANTH. 197, 17 VVLG. Is. 21, 9 HIER. in Dan. 5, 1 in Ier. 25, 26 in Zach. 6, 1 p. 822 epist. 117, 11 CASSIOD. var. 3, 51, 6 HIST. Apoll. *saepius.* GLOSS. NOT. Tir. 112, 74 SCHOL. Arat. rec. interp. p. 290, 22. *tituli*: CORP. VI 33946. XIV 2991. IX 4208. X 6090 INSCR. Ephem. epigr. VIII 371 CORP. XI 6053. 6357. VIII 7103. bigiis: CORP. X 7295. vigis: ACT. Arv. a. 213 (Corp. VI 2086, 7). *et sic raro in codd., ex. gr.* GLOSS. II 448, 51 (*cf.* 597, 6 virga). βῆγαι: CONST. PORPH. cer. aul. I 70 p. 344. *compendium* big.: ACT. Arv. a. 219 (Corp. VI 2067, 11) CORP. XI 6356. *legitur inde ab* ENNIO (*deest apud* PLAVT. TER. CIC. *al.*). *lectio inc.* ACC. trag. 680.

proprie: *de duobus iumentis (equis) iunctis, tum de curribus binis equis aliisve animalibus instructis* (*cf. Pollack, PW. III 465*): AVG. civ. 19, 3 duos equos iunctos bigas vocamus, quorum sive dexter sive sinister pars est bigarum, unum vero eorum . . . bigas non dicimus, sed ambo simul. GRAMM. suppl. 241, 17 bigae *dicuntur*, quibus duo *equi copulantur.* GLOSS. II 277, 11 δίιππον biga (III 11, 7). 29, 49 biga ξυνωρίς (III 241, 4. 372, 13. *plur.*: III 173, 56 *al.*). III 302, 66 συνωρὶς δίπωλον biga. II 278, 48 δίπωλα hae bigae, singulare non habet (262, 32). V 348, 19 bigae, ubi duo equi curru iunguntur (402, 73). 563, 18 biga: duo equi sub uno iugo (*cf.* 492, 58). II 597, 6 virga: vehiculum ab equis duobus ductum. *cf.* LYD. mens. 1, 12 τὰ δίζυγα ἅρματα βίγας ἐκάλουν. VARRO Men. 457 aspicio *rusticum* bigas sequi cornutas. CINNA carm. frg. 1 at nunc me Cenumana per salicta bigis raeda rapit citata nanis (*i. mulis humilioribus, cf.* GELL. 19, 13). CATVLL. 55, 26 Rhesi niveae citaeque bigae. VERG. Aen. 12, 164 bigis it Turnus in albis. FEST. p. 178 October equus . . . bigarum victricum dexterior. PETRON. 39 in geminis . . . nascuntur bigae et boves. PLIN. nat. 7, 202 bigas prima iunxit Phrygum natio, quadrigas Ericthonius. SYMM. epist. 6, 40, 1 consulem currus, quo vehebatur, evolvit per ferociam bigarum. *nota*: PRVD. c. Symm. 1, 361 bigas frenare boves. VERG. Aen. 2, 272 *Hector* raptatus bigis (*cf.* AVSON. 235, 3). LIV. 1, 21, 4 ad id sacrarium flamines bigis curru arcuato vehi iussit. MELA 3, 52 dimicant . . . bigis et curribus Gallice armatis. PLIN. nat. 8, 182 *vidimus tauros* bigarum . . . curru citato velut aurigas insistere. 37, 158 bigis vehi. SVET. Iul. 39 circensibus . . . quadrigas bigasque et equos desultorios agitaverunt nobilissimi iuvenes. Tib. 26 natalem suum . . . vix unius bigae adiectione honorari passus est *circensibus.* Dom. 4 sollemnes bigarum quadrigarumque cursus. ACT. Arv. a. 213 (Corp. VI 2086, 7) signum quadrigis vigis desultoribus misit (*cf.* a. 155 Corp. VI 2086, 44. a. 219 Corp. VI 2067, 11). CORP. VI 33946 vicit palmas in biga (*cf.* 33948). ITIN. Alex. 25 utrimque . . . equos bigas aurigantesque facile confixerant. VVLG. Is. 21, 9 iste venit ascensor vir bigae (ἀναβάτης ξυνωρίδος. *cf.* HIER. in Dan. 5, 1 in Ier. 25, 26). *de Luna, Aurora, sim.*: TERT. spect. 9 quadrigas Soli, bigas Lunae sanxerunt. ANTH. 197, 17 Lunae biga datur semper Solique quadriga. CASSIOD. var. 3, 51, 6 biga quasi lunae, quadriga solis imitatione reperta est. ISID. orig. 18, 36, 1 quadrigas Soli, bigas Lunae, trigas inferis . . . consecraverunt. 18, 36, 2 bigas lunae, quoniam gemino cursu cum sole contendit, sive quia et nocte et die videtur. iungunt enim unum equum nigrum, alterum candidum. SCHOL. Arat. lat. rec. interp. p. 290, 22 luna bigam habere dicitur sive propter velocitatem sive pro eo, quod die et nocte apparet, sive quod hieme et aestate lucet, sol vero quadrigam propter quattuor tempora. *cf. Wissowa, Relig. und Kultus d. Römer p. 261. 392.* ENN. trag. 96 quae (*Nox*) cava caeli signitenentibus conficis bigis. VARRO Men. 92, 6 Lunae bigas. VERG. Aen. 5, 721 nox atra polum bigis subvecta tenebat. 7, 26 Aurora in roseis fulgebat lutea bigis (*cf.* ELEG. in Maec. 1, 125 VAL. FL. 2, 261 AVSON. 428, 1. 461, 1). CIRIS 38 purpureos inter soles et candida lunae sidera, caeruleis orbem pulsantia bigis (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 277 *de nocte*). MANIL. 5, 3 quadriiugis et Phoebus equis et Delia bigis. SEN. Ag. 818 tuas lente remeare bigas, pallida Phoebe. Herc. O. 1520 o decus mundi, radiate Titan, cuius ad primos Hecate vapores lassa nocturnae levat ora bigae (Phaedr. 312 nocturnas agitare bigas). LVCAN. 1, 78 obliquum bigas agitare per orbem (*de Luna*). VAL. FL. 3, 210 lentis haeret nox conscia bigis. 2, 295 soporiferas quae nunc trahis aequore bigas (*Luna*). SIL. 3, 59 immissis per caerula bigis (*de Luna*). STAT. Theb. 6, 688. 12, 297 lunaribus. 1, 338 rorifera gelidum tenuaverat aera biga *Titanis.* silv. 1, 2, 45 si alma per auras te potius prensum veheret Tithonia biga. 3, 4, 46 olorinaque iubet considere biga *Venus.*

artis opera: PLIN. nat. 33, 46 notae argenti fuere bigae atque quadrigae. *cf.* GLOSS. V 561, 38 *et* bigatus. PLIN. nat. 35, 27 cuius supra caput tabella bigae dependet. 35, 141 Cratinus comoedos . . . pinxit; Eutychides biga, ⟨qua⟩m regit Victoria, Eudorus scaena spectatur. *in statuaria*: *cf.* PLIN. nat. 34, 19 equestres . . . statuae Romanam celebrationem habent, orto sine dubio a Graecis exemplo. sed illi celetas tantum dicabant in sacris victores, postea vero et qui bigis vel quadrigis vicissent. 34, 20 non vetus et bigarum celebratio in iis, qui praetura functi curru vecti essent per circum; antiquior columnarum. PLIN. nat. 34, 71 Calamis et alias quadrigas bigasque fecit, equis semper sine aemulo expressis. 34, 72. 78. 34, 86 Aristodemus et luctatores bigasque cum auriga fecit. 34, 89 Tisicratis bigae Piston mulierem inposuit. *cf.* IVV. 10, 59 TAC. hist. 1, 86. HIST. Apoll. rec. A 10. 50 statua tua posita in biga. rec. B 10 ex aere bigam in foro ei statuerunt. 29. 50. *adde titulos*: CORP. XIV 2991 populo postulante bigam. IX 4208 (*sing.*). X 3704 huic cum . . . populus in spectaculis adsidue bigas statui postulasset. 6090 impendium bigae, quam populus ex collatione legativi epuli

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

offerebat, remisit. 7295 (*bis plur.*) INSCR. Ephem. epigr. VIII 371 (*Puteolis, saec. II/III*). CORP. XI 6053 ob dedication. bigae. 6356 huic prímo omnium ob eximias liberalitat⟨es⟩ ... big. pos(uit) ⟨pleb⟩s urb⟨ana⟩ ex aere conlato. 6357 (*sing.*). II 1086 honorato ab exercitibus ... bigís auratis et statuis equestribus. VIII 7103 (*sing.*).

translate: *cf.* GLOSS. II 570, 1 biga bina (biga iuga habens *Löwe, gloss. nom. p. 23*). VARRO Men. 87 properate vivere, puerae, qua sinit aetatula ludere, esse, amare et Veneris tenere bigas. DON. Ter. Phorm. 57 duae perturbationum bigae sunt: a malo una, ex cupitis altera. HIER. adv. Iovin. 1, 19 si duas bigas uxorum et concubinarum habuit Iacob. epist. 117, 11 sit biga, sit triga. AVG. trin. 3 pr. 1 ut eorum in Christo laudabilibus studiis lingua ac stilo meo, quas bigas in me caritas agitat, maxime serviam. SIDON. epist. 9, 15, 1 v. 4 pigrasque bigas ... spondeus addat.

derivata: bigarius, bigatus.

bigamus, -ī *m.* [*mutatum pro* digamus, *q. v. Th.*]. ISID. orig. 9, 7, 15 bigamus ... a numero uxorum vocatus. GLOSS. IV 25, 36 secundae uxoris maritus (488, 45. V 443, 18). 592, 25 qui secundam habet uxorem. 211, 36 qui duas habuit vel habet uxores (*cf.* 586, 7. 601, 11). V 271, 45 qui secundo nubat. CANON. Migne 56, 441^{A} quotquot virginitatem polliciti praevaricati sunt, professione contempta inter bigamos, qui ad secundas nuptias transierunt, haberi debebunt. 753^{C}. 756^{B} presbyterum ad nuptias bigami non comedere. *ibid.* paenitentiam petens bigamus. 762^{A} cum bigamis communicare. LVP. EVPHRON. epist. p. 66^{B} de clericis ... bigamis. CONC. Aurel. a. 541 p. 89, 12 si quis episcoporum ... aut bigamum aut internuptae maritum ad officium leviticae dignitatis ... promovere praesumpserit. GREG. M. epist. 1, 41^{a} p. 60, 18 bigamìs ... aperta fronte resistimus. 2, 37 p. 133, 9 ne bigamum ... ad sacros ordines permittas accedere. 4, 26 p. 261, 22. 13, 7 p. 373, 4. *cf.* binubus. *Ihm.*

Bigandar. *in* EPIT. Alex. 84 *corrupte sic legitur*: venit ad insulam Patala ... in ea regione dextra fluminis (*Indi*) Bigandar inest. *Otto.*

caio breialo sive **bigardio** NOM. GALL. chron. I p. 613, 10.

bīgārius, -ī *m. a* biga. LYD. mens. 1, 12 τὰ δίζυγα ἅρματα βίγας ἐκάλουν, ἐξ ὧν καὶ βιγάριοι (βηγ- CONST. PORPH. cer. aul. I 70 p. 344). NOT. Tir. 112, 79 bigarius. CORP. VI 10078 (*c. add.* 33940) hic iaceo bigarius infans. *falsa lectio ap.* ARNOB. nat. 2, 38. *cf. Pollack, PW. III 467.*

Bigastrēnsis *v.* Begastrensis. [*Ihm.*

Bigati *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 295. Bicatius *confert Bohn.* *Otto.*

bīgātus, -a, -um *a* biga. *de nummis* (*adi. et subst.*): *cf. Kubitschek, PW. III 476.* PAVL. FEST. p. 98 nummi quadrigati et bigati a figura caelaturae dicti (*cf.* FEST. p. 347, 14). PLIN. nat. 33, 46 notae argenti fuere bigae atque quadrigae; inde bigati quadrigatique dicti. GLOSS. V 561, 38 argenti ⟨bi⟩gati, ubi erat biga caelata. LIV. 33, 23, 7 aeris tulit ... ducenta triginta septem milia quingentos, argenti bigati undeoctoginta milia (33, 23, 9. 33, 37, 11. 36, 21, 11). 34, 46, 2 argenti infecti *pondo tot*, bigati *tot.* 36, 40, 12 bigatorum nummorum. LIV. 23, 15, 15 bigatosque quingentos ... numerare iubet. 34, 10, 4 argenti infecti *pondo tot* et signati bigatorum *tot.* 34, 10, 7. TAC. Germ. 5 pecuniam probant veterem et diu notam, serratos bigatosque. *in* EDICT. Diocl. 15, 37 καροῦχα βιγᾶτα *praebet fragm. G, vix recte (cf. Blümner, Maximaltarif p. 141). Ihm.*

Bigelis. IORD. Rom. 336 *imperator* Leo (*I*) ... Bigelem (Bigilem *L*) ... Getarum regem ... interemit. *cf. Seeck, PW. III 468. Otto.*

bigeminus, -a, -um *a* bi- *et* geminus. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 3 p. 1114^{D} quaerendum, utrum naturalis ista complexio et bigemina existentiae modo pura simplicitas unave sit an duae (*syn.* geminus). gramm. VI 133, 19 'equum sub aurata iuga media bigemina'.

bigemmis, -e [*a* bi- *et* gemma. *Th.*]. TREB. Claud. 14, 5 *dabis ei* anulum bigemmem unum uncialem. *in herba*: COLVM. 5, 5, 11 pro custodibus ... bigemmes reseces (recises *SA*) fiunt.

bigener, -a, -um [*a* bi- *et* genus, *gr.* διγενής; *cf. c.* degener. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 33 bigenera dicuntur animalia ex diverso genere nata, ut ... muli ex equo et asina. ISID. orig. 12, 1, 56 quod (*genus equorum*) bigenerum dicitur, quod ex diversis nascitur, ut mulus. 12, 1, 61 in animantibus bigenera dicuntur, quae ex diversis nascuntur. GLOSS. IV 26, 3 bigener (-nes *cod.*) de duorum generibus natus. 585, 32 bigener (-nis *cod.*) de duobus generibus conceptus (314, 7 *et* 592, 26 *et* V 172, 46 bigenerum. V 402, 64 bigimen. IV 601, 12 biginem. 212, 5 bigene). *cf.* IV 592, 27 bigermen ex duobus generibus conceptum. 592, 28 bigermen e duobus seminibus germinatum. VARRO rust. 2, 8, 1 muli et item ⟨hinni⟩ bigeneri atque insiticii, non suopte genere ab radicibus.

bigera *v.* bicerres. [**bigermen**] *v.* bigener *l.* 72.

Bigerra *oppid. Oretanorum in Hisp. Tarrac., hodie* Becerra. LIV. 24, 41, 11. *cf. Hübner, PW. III 468.*

Bigerrī *v.* Bigerriones. **bigerrica** *v.* bicerres *et* Bigerriones.

Bigerriones *populus Aquitanicae* (*hodie* le Bigorre), *de quo cf. PW. III 468 et Hirschfeld, Corp. XIII 1 p. 48.* CAES. Gall. 3, 27, 1 Tarbelli, Bigerriones. PLIN. nat. 4, 108 Begerri (begerbi *trad.*, bigerriones *corr. m. 2 in cod. Paris. 6795*). PAVL. NOL. carm. 10, 246 digna ... pellitis habitas deserta Bigerris. *huc pertinet ut videtur* **Bigerrus** *nom. vir. apud* SIDON. epist. 1, 11, 3 insidias nescienti tam Paeonius quam Bigerrus *Arelatensis* has tetenderunt. *adi.* (?) **Bigerrus**, -a, -um. VIRG. gramm. epit. 2 p. 8, 13 Bigerro (Bigerrico *Rönsch*) sermone (*cf. Archiv 1, 1884, p. 461*). *adi.* **Bigerricus**, -a, -um. SVLP. SEV. dial. 2, 1, 8 Bigerricam vestem brevem atque hispidam (*cf.* GLOSS. V 520, 23 *et* 563, 17 Bigerrica vestis). VEN. FORT. Mart. 3, 49 induitur sancto hirsuta bigerrica palla. SIDON. epist. 8, 12, 1 solet Bigerricus (bigericus *cod. Paris. 9551*) turbo mobilium aggerum indicia confundere. CONC. Aurel. a. 545 Mansi 9, 120^{D} civitatis Bigerricae. *cf.* bicerres, -us. *eorum oppidum* **Begorra** (Bi-, Bo-): NOT. Gall. 14, 11 (chron. I p. 607) castrum Bogorra (*sic codd. pler., v. l.* begorra, beorra, bigorra *al.*). GREG. TVR. Franc. 9, 20 (pactio Guntchramni p. 376, 16) civitatibus ... Benarno et Begorra (*v. l.* bigorra, begaro). RAVENN. p. 300, 5 Bigorrias. *adde* Begorra *in* MARTYROL. Hier. Kal. Mai. *et in nummis Meroving.* *adi.* **Bigerritānus**, -a, -um. AVSON. 400, 5 in fundo patriae Bigerritanae (begerit- *codd.*). CONC. Agath. a. 506 Mansi 8, 337^{D} episcopo Bigorritanae civitatis. CONC. Aurel. a. 541 p. 97, 11 Begoritanae ecclesiae. CONC. Matisc. a. 585 p. 173, 6 ecclesiae Bioretane. GREG. TVR. Franc. 9, 6 Beorretanae urbis (glor. conf. 48). glor. mart. 73 urbis Beorritanae (*item* ind. cap. p. 486, 24). *Ihm.*

Bigeste *mansio in Dalmatia; cf. Patsch, PW. III 468.* TAB. Peut. 6, 4 *et* RAVENN. p. 210, 8 Bigeste. *Otto.*

Bigi *v.* Vegium.

bignae geminae dicuntur, quia bis una die natae sunt PAVL. FEST. p. 33. [*cf. c.* bi- *et* gignere (g)nasci. *Th.*].

bigoda *v.* birotus. **Bigor** *v.* Vigor.

Bigorra, -itānus *v.* Bigerriones.

δίβαθμον **bigradum** GLOSS. II 276, 5. *a* bi- *et* gradus. *Ihm.*

Biguae monasterium *Carthagine.* PS. VICT. VIT. pass. 16 in monasterio Biguae contiguo basilicae quae dicitur Celerinae. *Otto.*

bigulis *v.* biiugus *l.* 58.

bihērēs duas habens hereditates. GLOSS. V 632, 43. *Ihm.*

Bihosc- *nom. vir. barb.* CORP. XIII 59 (*in Aquitania*) Sembetten⟨...⟩ Bihosci N⟨...⟩nis f.

genet. **Bihotarris** *nom. vir. barb.* CORP. XIII 136 (*in Aquitania*) Silvano Bihotarris f.

Bihotus *nom. vir. barb.* CORP. XIII 230 (*in Aquitania*) Hercul(i) invicto Bihotus ex voto posuit. *sic legit Hirschfeld; cf.* Bihoxus.

Bihoxus *nom. vir. barb.* CORP. XIII 321 (*in Aquitania*) Andostenno Andost. Bihoxus fil. *cf.* Bihotus.

Biioss... *nom. barb.* CORP. XIII 393 (*in Aquitania*). Bi⟨h⟩oss... *coni. Hirschfeld.* *Otto.*

biiugis *v.* biiugus.

biiugus, -a, -um *et* **biiugis**, -e [*a* bi- *et* iugum *vel* iungere, *gr.* δίζυξ, *cf. c.* bigae. *Th.*]. *cf.* PRISC. gramm. II 126, 23 *v. s.* bigae. NOT. Tir. 112, 57 biiugum (*praecedit* iugum). *antiquior forma in* -us *videtur* (*inde a* LVCR.): *cf.* SERV. Aen. 10, 576 biiugis] erit nominativus 'hic biiugus', nam alias biiugibus faceret, si esset tertiae formae ab eo quod est 'hic biiugis, huius biiugis'. *utramque usurpant* VERG. (biiugis: georg. 3, 91 Aen. 12, 355; biiugus 7^{ies}), VAL. FL. (-is 2, 566 *et* 6, 413; -us 7, 218), AVSON. (*singulis locis*). *formam in* -is *praeterea habent* CVLEX (*bis*) *et* SEN. trag. SVET. (PS. AVR. VICT. *cod. Landolfi*) APVL. CLAVD. PAVL. NOL. CARM. de Sod. (*singulis locis*). *gen. plur.* biiugum: OV. met. 4, 24 PRVD. c. Symm. 1, 128.

GLOSS. IV 601, 13 biiugis duobus anima⟨li⟩bus iunctis (inviatus *cod. b*, invictus *cod. a, m. 2 corr. in iunctus; an* iugatis? *cf.* V 271, 51 bigulis iugatis anima⟨li⟩bus). LVCR. 2, 601 *Magnam Matrem* cecinere poetae sedibus in curru biiugos agitare leones (VERG. Aen. 10, 253). VERG. georg. 3, 91 Martis equi biiuges (Aen. 12, 355 sistit equos biiugis. CVLEX 202. 283 MART. 1, 12, 8. CARM. epigr. 1279, 4 et tamen a biiugis non removerer equis, *in basi aurigae*). OV. met. 4, 24 biiugum pictis insignia frenis colla premis lyncum. VAL. FL. 7, 218 serpentibus. STAT. Ach. 1, 222 murice frenat acuto delphinas biiugos. PRVD. c. Symm. 1, 128 biiugum ... ferarum. LVCR. 5, 1299 biiugo curru belli temptare pericla (SIL. 2, 82. SVET. Cal. 19 curriculoque biiugi famosorum equorum [*inde* PS. AVR. VICT. epit. 3, 9 curru biiugi]. APVL. met. 4, 31 currus biiuges. AVSON. 400, 6 plaustro. COD. Theod. 14, 12, 1 [*a.* 386] carrucis biiugis). VERG. Aen. 5, 144 certamine. STAT. Theb. 2, 723 temone. *subst.* (*sc. equi*): LVCR. 5, 1300 et biiugo⟨s⟩ prius est quam bis coniungere binos et quam falciferos armatum escendere currus (*nisi* biiugo *retinendum est*). VERG. Aen. 10, 398 Pallas biiugis fugientem Rhoetea praeter traicit. 10, 452 desiluit Turnus biiugis (*i. de curru,* HOM. Il. 16, 733 ἀφ' ἵππων ἆλτο χαμᾶζε). 10, 575 biiugis (bigis *P*) infert se Lucagus albis. 10, 586 admonuit biiugos (10, 594 arripuit). SEN. Phaedr. 1101 haesere biiuges vulnere. VAL. FL. 2, 566. 6, 413 ANTH. 723, 4. AVSON. 408, 7 terni biiuges. *notanda*: TER. MAVR. 2712 biiugos qui capiant pedes *versus.* CLAVD. 1, 233 fasces. PAVL. NOL. carm. 27, 385 trina manus variis operata decoribus illam (*aulam*) excoluit, biiuges laqueari et marmore fabri, pictor imaginibus divina ferentibus ora. CARM. de Sod. 52 sunt intus natae biiuges mihi, nubilis aetas.

bilabrum δίχειλον (διχηλ- *cod.*) GLOSS. II 29, 46. *a* bi- *et* labrum. *Ihm.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bilai *nom. barb.* CORP. VIII 19676 (*in prov. Num.*) Bilai Cantas i. s. v. a. XC. *Otto.*

bilamna, -ae *f. a* bi- *et* lamna. GROM. p. 352, 21 constituimus in bilamnis et olivastellum, in ipsis bilamnis fossatum fecimus.

bilanx, -ancis *a* bi- *et* lanx. GLOSS. III 270, 2 τάλαντον bilanx, talentum. V 403, 23 bilance tuiheolore (*dat., anglosax.*). [*it.* bilancia, *francog.* balance, *hisp.* balanza 'libra'. *M.-L.*] MART. CAP. 2, 180 sine bilance (blance *codd. Bern.*) libra. *nota*: VEN. FORT. carm. 6, 10, 33 nunc cape parva, cate et pollens duilance Dynami (due *vel* clue *vel* duo lance *codd.*).

? **bilatis** genus animalis pusilli[s] GLOSS. V 271, 35. *de* blattis (blatta) *cogitavit Goetz.*

bilbi *v.* lupa (cervaria) (GLOSS.).

Bilbilis *fluv.* (*cf.* Salo) *et opp. Celtiberorum in Hisp. Tarrac., hodie* El Cerro de Bambola. *cf. Hübner, PW. III 470 et Corp. II p. 410. 941. Holder, Altcelt. Sprachschatz s. v.* Birbil-: IVST. AVSON. (*l. 32*) PAVL. NOL. *et in titulis l. 35. 40.* Belbili: RAVENN. p. 309, 16 (*cf.* Belblitani *infra l. 37*). *acc. in* -im: PLIN. nat. PAVL. NOL. -in: MART. *lectio incerta* CONSENT. gramm. V 349, 5.
IVST. 44, 3, 8 Birbili fluvio. STRAB. 3, 162 Κελτιβήρων πόλις ... Βίλβιλις (PTOL. 2, 6, 57 Βιλβίς *X*). PLIN. nat. 34, 144 haec (*aqua*) alibi atque alibi utilior nobilitavit loca gloria ferri, sicuti Bilbilim in Hispania (*var.* birbilium). [20, 199 Bilbili *coni. Dalec.*] MART. 1, 49, 3 videbis altam ... Bilbilin, equis et armis nobilem (SIDON. carm. 23, 163 quem dat Bilbilis alta Martialem). 1, 61, 12 nec me tacebit Bilbilis. 4, 55, 11 saevo Bilbilin optimam metallo, quae vincit Chalybasque Noricosque. 10, 103, 1 municipes, Augusta mihi quos Bilbilis acri monte creat, rapidis quem Salo cingit aquis (INSCR. numm. Cohen I² p. 198 mun. Augusta Bilbilis. p. 241 mun. Aug. Bilbil.). 12, 18, 9 auro Bilbilis et superba ferro. ITIN. Anton. Aug. p. 437, 3 Bilbili (p. 439, 1). AVSON. 418, 57 ergo meum patriaeque decus columenque senati Birbilis (*sic VIIβ*, bilb- *PT*) aut haerens scopulis Calagurris habebit. PAVL. NOL. carm. 10, 223 Birbilim acutis pendentem scopulis. 10, 231 Birbilis. CORP. VI 2728 T. Acilius T. f. Capito Galeria Birbili mil. chor. X pr. XIII 612 (*Burdig.*) L. Antonio L. f. Gal. Statuto domo Bilbil. *incolae* **Bilbilitāni,** -ōrum. PLIN. nat. 3, 24 civium Romanorum Belblitanos (bilbilit- *R*², bellit- *EDR*¹). **Aquae Bilbi⟨li⟩tānōrum,** *hodie* Alhama (*cf. Hübner, PW. II 297 n. 19*). ITIN. Anton. Aug. p. 437, 2. 438, 14.

Birbilitāna *nom. mul.* CORP. XII 735 d. m. Metelliae Protidis matri Birbilitan. Lucinae.

bilbinus εἶδος ἀγγείου (*ed. Steph.*, αγγιον *cod.*) GLOSS. II 29, 57.

bilbit factum est a similitudine sonitus, qui fit in vase. Naevius 'bilbit amphora' inquit PAVL. FEST. p. 34. *cf.* GLOSS. II 29, 50 bilbit βομβύζει. 29, 38 bilibit ἐπισκιασμὸς φωνῆς. V 171, 23 biliuit adumbratio vocis aquae scaturientis. *v. etiam* balui. [*vox onomatopoetica. Th.*] *Ihm.*

Bilcaisio *nom. vir. barb.* CORP. XIII 5018 (*in Germ. sup.*) d. m. Cornelí Bilcaisionis fil. Publicia Perpetua coniugis.

Bile *v.* Bylae. **Bilem** *v.* Bilion.

Bileseton *nom. mul. barb.* CORP. II 3537 (*in Hispan. Tarrac.*) Pompeia M. f. Bileseton proba v⟨e⟩ixit. Bilitio *confert Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 419.* *Otto.*

bilex *v.* bilix. **Bilia** *v.* Billius.

? **biliābundus,** -a, -um *cf.* bilior. ITALA Luc. 6, 10 (cod. e) et circuminspexit illos omnes et vidit et viliabundus dixit illi homini: extende *eqs.* (περιβλεψάμενος πάντας αὐτοὺς ⟨ἐν ὀργῇ *vel* μετ' ὀργῆς *add. aliq. codd.*⟩ εἶπεν). *cf. Rönsch, Itala p. 138.* *Hey.*

Bilias *v.* Scyllam.

Bilibgal *cogn. mul. barb.* CORP. VIII 6077 (*in prov. Numid., cf. p. 1835*) Dom⟨i⟩tiae Paeti f. Bilibgal. *Otto.*

? **bilībra,** -ae *f. cf.* bilibris. LIV. 4, 15, 6 Maelium ... frumentarium divitem bilibris farris sperasse libertatem se civium suorum emisse. *at haec lectio codicis Worm. parum certa*, bilibrelibris *M*, bilibre *rel.* CHIRON 447 salis tertiam partem bilibrae (*sic cod.*).

διλιτραῖος **bilībrālis** GLOSS. II 277, 53. *cf.* 570, 6 bilibralis bilibris.

bilībris, -e [*a* bi- *et* libra. *Th.*]. PRISC. gramm. III 416, 21 libra, bilibris, trilibris. vil- *codd.* PLAVT. DIOSC. bel- *l. 72.* ISID. orig. 16, 26, 6 sextarius ... bis assumptus nominatur bilibris (GLOSS. V 652, 48). GLOSS. II 277, 52 δίλιτρον bilibris dupondium. 570, 5 bilibris duas libras pensans. 30, 7 bilibre χοῖνιξ (III 197, 32). *cf. etiam* bilirus. EXC. metrol. chron. I p. 550 belibris olei lib. II sex. I. PLAVT. Mil. 853 ibi erat bilibris (uil- *trad.*) aula sic (auilis hic *trad.*) propter cados, ea saepe deciens complebatur. HOR. sat. 2, 2, 61 cornu ... bilibri. PLIN. nat. 18, 103 bilibres offae. MART. 11, 50, 9 ut emam grandemve lupum mullumve bilibrem (3, 45, 5). IVV. 6, 372 *testiculi.* VOPISC. Aurelian. 35, 1. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 20 ternos bilibres panes. PRISC. metrol. II p. 82, 7 dupondius nummus est bilibris. *subst.*: *v.* GLOSS. ISID. *supra.*
IREN. 5, 33, 3 *habiturum* unum quodque granum quinque bilibres similae clarae mundae. CHIRON 12 per singulos bilibres (*cf.* VEG. mulom. 1, 22, 11 L. a bilibribus incipiant). 251 lenticulam et ordeum pari mensura friges et ex eodem bilibres singulas ... dabis (VEG. mulom. 2, 6, 6 L. *cf.* 2, 6, 10). 483 tritici tosti bilibrem. VVLG. apoc. 6, 6 bilibris tritici denario et tres bilibres hordei denario (χοῖνιξ σίτου δηναρίου καὶ τρεῖς χοίνικες κριθῶν δηναρίου. *cf.* GLOSS. *supra*). APIC. 7, 295 petasonem elixas cum bilibre ordei (orei *Schuch*). CARM. de pond. 96 selibramque ferunt mellis superesse bilibri. DIOSC. 5, 50 vilibre I. 5, 53 dactuli vilibres X. 5, 70 vilibres duas tusas. 5, 76 aromaticu et costu vilibres singulas tundes. 5, 93 arceutidos dimidia vilibre. 5, 112 una vilibre attica (*iter. ibid.*). ANTH. 678, 5 *vers. corruptus.* *cf.* bilibra *et* bilibralis. *Ihm.*

Bilicanus *nom. vir. barb.* CORP. VII 1336, 148 (*in patella, periit*) ofic. Bilicani.

Bilicatus *nom. vir. celt.* CORP. XII 5686, 130 *et* XIII 10010, 297 (*in vasculis*) Bilicatus f., offic. Bilicati *sim.* VII 1336, 149 (*in patella*). *saepe* Bilic., Bili. *in vasculis*: CORP. XII 5686, 128. 129. XIII 10010, 296. III 12014, 162. II 4970, 85. 6349, 6. Billicatus: CORP. XIII 10003, 4 (*in amphora*) Billicati. 10010, 299 (*in vasculis*) Billic. Billi. VII 1336, 152 (*in patella*) Billic. *haec Holder, Altcelt. Sprachschatz I p. 420 sub* Bilicius *posuit; cf. etiam* Bilicus. Billiccatus: CORP. XIII 10010, 297 (*in vasculis*) Billiccati.

Bilicedo *nom. vir. celt.; cf.* Billice⟨...⟩, Billiccednis. CORP. XIII 10010, 298 *et* III 12014, 161 (*in vasculis*) Bilicedo f. *cf.* 10010, 11 Abillicedo.

Bilichildis *nom. mul. germ.* *regina. ap.* VEN. FORT. carm. 6, 1, 51 Sigibercthus amans Brunichildae carpitur igne *et* 101 clarior aetheria, Brunichildis, lampade fulgens *in codicibus C P pro* Brunich- *substitutum est* Bilichildi. *cf.* 6, 1, 117, *ubi Saxonam Bilichildem istam fuisse ex cod. C discimus.*

Bilici *v.* Belgae.

Bilicus *et* **Billicus** *nom. vir. celt.* CORP. XII 5686, 131 (*in vasculis*) *a* Billicu⟨...⟩. *b* Bi⟨l⟩icu⟨?⟩. XIII 10010, 31 (*in vasculis*) Billicus, Billici m., of. Billici, Billicuso (*sic*). VII 1336, 150 (*in patella, periit*) of. Bilici⟨...⟩. *v. etiam* Bilicatus.

Biliēnus *v.* Billius.

Bilimasgram *statio Indiae; cf. Tomaschek, PW. III 471.* RAVENN. p. 40, 19.

? **Bilinema** *nom. barb.* CORP. VIII 10991 (*in prov. Tripolitana*) Aluruthia, Bilinema. *an* Aluruth, Iabil, Inema*? cf. adnotat. editoris.* *Otto.*

bilinguis, -e [*a* bi- *et* lingua, *gr.* δίγλωσσος. *Th.*]. GLOSS. II 29, 47 δίγλωσσος (276, 6. III 467, 49). 278, 55 δισσός. V 271, 26 bifarius (402, 67 *et saepius*). IV 25, 30 bilinguis: bifarius id est ⟨e⟩loquens (*cf.* V 171, 21). 431, 47 duas linguas sciens. 592, 37 duas linguas sciens, duplex in verbis vel fallaces (fallax subdolus *b*). V 514, 49 susurro: bilinguis, incentor litis, fallax, seditiosus (*cf.* II 594, 11. IV 289, 43. 571, 49. V 611, 35 VVLG. *et* SALON. *infra l. 76 sqq.*).
nota: PLAVT. Pseud. 1260 ubi amans complexust amantem, ubi ad labra labella adiungit, ubi alter alterum bilingui (*sc. osculo*) manifesto inter se prehendunt. *nota*: VARRO Men. 309 quare meas lubidines ac tibias bilinguos (NON. p. 229 tibia generis ... masculini: Varro): *obscurum, inesse videtur obscaenitas; cf.* PAVL. FEST. p. 116 *sub* lingula.

duarum linguarum peritus: GLOSS. *v. supra.* ENN. ann. 649 Vahl. Bruttace bilingui (LVCIL. ed. Marx 1124). PAVL. FEST. p. 35 bilingues Bruttaces Ennius dixit, quod Brutti et Osce et Graece loqui soliti sint. HOR. sat. 1, 10, 30 Canusini more bilinguis. PORPH. *ad h. l.* bilinguis dixit, quoniam utraque lingua usi sunt, sicut per omnem illum tractum Italiae, quoniam ex maiore parte Graeci ibi incoluerunt, ex quo Magnae Graeciae nomen accepit (*affert* ENN. LVCIL.). CVRT. 7, 5, 29 iam bilingues erant, paulatim a domestico externo sermone degeneres. AVSON. 401, 2 Ἄξιον Αὐσόνιος sermone adludo bilingui. *in imagine, i. q. fallax, subdolus*: GLOSS. *v. supra.*
PLAVT. Truc. 781 ne duplicis habeatis linguas, ne ego bilinguis vos necem. Persa 299 tamquam proserpens bestiast bilinguis et scelestus. VERG. Aen. 1, 661 domum timet ambiguam Tyriosque bilinguis (SERV. bilingues: fallaces; nec enim ad linguam rettulit, sed ad mentem). MANIL. 4, 576 ore. PHAEDR. 2, 4, 25 homo. SIL. 2, 56 discinctos inter Libyas populosque bilinguis. 16, 156. PS. CYPR. abus. 10 non percussor, non bilinguis, non ebriosus *episcopus* (*cf.* VVLG. I Tim. 3, 8 non bilingues [διλόγους], non multo vino deditos. HIER. epist. 14, 8). LACT. ira 4, 8 deceptor, bilinguis, malus. FIRM. math. 1, 2, 4 Afrorum malitiosa commenta et bilingues animos. GROM. p. 351, 11 neque fallax neque bilinguis sis. AMBR. parad. 12, 55 ideo bilinguis serpens habetur atque letalis, eo quod diaboli minister aliud lingua loquitur aliud corde meditatur. VVLG. prov. 8, 13 os bilingue detestor (διεστραμμένας ὁδοὺς κακῶν). 13, 8 verba bilinguis quasi simplicia. Sirach 5, 17. 6, 1 omnis peccator invidus et bilinguis (δίγλωσσος). 28, 15 susurro et bilinguis maledictus (δίγλωσσον. *cf.* SALON. in prov. p. 985ᶜ susurronem appellat incentorem litis et bilinguem, qui laudes verborum simulat et ideo quasi simplicia esse videntur verba ipsius. GLOSS. *supra l. 43*). DOCTR. apost. 2, 4 nec eris duplex in consilium dandum neque bilinguis (οὐκ ἔσῃ διγνώμων οὐδὲ δίγλωσσος). EXPOS. fid. Caspari anecd. p. 288, 4 qui fuit bilinguis, sit beneloquens. TERT. adv. Val. 1 per ambiguitates bilingues affirmant. ARNOB. nat. 5, 35 fabulas ... ambifarias ac bilingues. CLAVD. 15, 284 *insidias.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bilinguitās (-tātis) *f. a* bilinguis. CASSIOD. in psalm. praef. 15 p. 21ᶜ simplicitas, duplex et sine dolo bilinguitas. *Ihm.*

bilinuntia *v.* belin-. **Bilion** *v.* Billis.

χολῶ irascor **bīlior** (*cod.* vilior) GLOSS. II 477, 54. *cf.* biliabundus.

bīliōsus, -a, -um *a* bilis. ISID. orig. 10, 30 biliosus, quod semper sit tristis, ab humore nigro, qui bilis vocatur (GLOSS. IV 592, 29). GLOSS. biliosus *vel* viliosus: *ὀξύχολος, χολικός*, semper tristis, fellitus, armarius (amarus? *Goetz*). CELS. 1, 3 p. 19 *vomitus est* utilis plenis et biliosis omnibus. 2, 13 p. 58. CELS. 2, 4 p. 35 *quod excernitur*, si est aut lividum aut biliosum aut cruentum. 2, 6 p. 37 sputum ... biliosum et purulentum. 2, 7 p. 40 vomitus (4, 17 p. 143 *al.*). 2, 8 p. 47 alvus. 3, 22 p. 112 urina (4, 5 p. 126). biliosa *n. pl.*: CELS. 2, 12, 2 p. 57. 3, 12 p. 94 SCRIB. LARG. 186 MARCELL. med. 30, 10.

bilīrus (-līr-?) est qui duas liras habet GLOSS. V 616, 18 (bilibris *et* libras *prop. Goetz*).

bīlis, -is *f.* [*cf. c. aremor.* bestl *corn.* bistel bystyl *'fel'. Th.*]. *saepe per* v *scriptum in codd. et inscr.* (*v. inf.*); *hinc* PRISC. gramm. III 465, 13 bilis ..., quando fel significat, *per* b, *non* v, *scribitur.* MARTYR. gramm. VII 170, 14 *similiter.* *masc.?* PLAVT. frg. Friv. 2 *v. l. 34.* *abl.* bili: PLAVT. Amph. 727 LVCR. 4, 664 CIC. Tusc. 3, 11 SIDON. carm. 5, 127. bile: *inde ab* HOR. (carm. 1, 13, 4) *passim.* *plur.* (*Neue-Wagener I³ 603*): SCRIB. LARG. 136 PLIN. nat. 20, 84. 26, 73 APVL. met. 5, 31 SCHOL. Hor. ars 302 [VEG. mulom. 2, 114 L. *dett.*]. *cf.* GLOSS. II 477, 50 *χολή* hoc fel bilis pluralia non habet. GLOSS. *χολή, χολὴ μέλαινα, χολῶδες φλέγμα*, fellitus (-tum *Loewe*) flegma, fel, ira, commotio, languor, rixa, amaritudo, interioribus com⟨m⟩utatio, invidia, tristitia. *nota* IV 314, 8 bile iustum (*i. vile?*) vel invidia ira. *sim.* IV 592, 30. 489, 13 bilem amarum. V 171, 19 bili coles (*'h. e.* cholera' *Goetz*). *sim.* Plac. V 9, 13 (*al.*) bili colore. V 271, 34 biles *χολέρα* graece. 347, 38 bile atr (*anglos.; i. 'Eiter'*). *cf. etiam* V 400, 14 vilis venenum vel pestis. *vocabulum per totam habetur Latinitatem, sed perraro post* PLIN. nat. *sensu proprio.*

I *proprie* (*humor ex felle secretus*): *generatim*: ISID. orig. 10, 71 bilis ... humor est afficiens corpus. PLAVT. frg. Friv. 2 is (?) mihi erat bilis, querquera tussis, aqua intercus. CIC. Tusc. 4, 23 cum sanguis corruptus est aut pituita redundat aut bilis. 1, 56 sanguinem, bilem, pituitam. nat. deor. 2, 137 ab eo cibo cum est secreta bilis eique umores, qui e renibus profunduntur. LVCR. 4, 664 febris bili superante coorta est. HOR. sat. 2, 2, 75 simul assis miscueris elixa ..., dulcia se in bilem vertent (SCHOL. *cod. v gloss.* fel amaritudinis paratione). ars 302 purgor bilem sub verni temporis horam (*cf.* SCHOL. *ad h. l.*). CELS. 2, 3 p. 33 vomitus mixtus ... et bile et pituita (2, 4 p. 34 *al. apponitur* pituita. *item* PLIN. nat. 20, 23 *et saepe. cf. supra*). 2, 6 p. 38 *al.* 4, 18 p. 143 erumpit. 5, 26, 16 per os redditur (7, 23 p. 304 spumans). SEN. dial. 1, 3, 13 vomitu ... bilem suam regustantes. nat. 2, 59, 9 petet te gladius, petet lapis, petet bilis (*morbus*). 4, 13, 5 ebrietas ... praecordia bile, in quam vertitur, torret. epist. 55, 2 ut, si ... bilis insederat faucibus, discuteretur. COLVM. 6, 30, 7. 7, 5, 18. PERS. 2, 14 est scabiosus et acri bile tumet (SCHOL. melancholia). PLIN. nat. 22, 49 *potus datur* bile subfusis. 22, 54 iocinerum vitia, bilem subfusam, aegilopia. 28, 68 *urina* pallida *morbum significat* bilis. APVL. met. 2, 10 cave ne nimia mellis dulcedine diutinam bilis amaritudinem contrahas (*cf. Otto, Sprichw. p. 217*). VEG. mulom. 2, 114 L. interdum bilis, quae cholera appellatur vulgo, solet iumenta vexare. 2, 115 si aridam bilem habuerit *iumentum* (*cf.* CHIRON 365 suspirium aridum, hoc est quam bilem [*cod.* vilem] aridam vocant quidam). PS. HIPPOCR. epist. 3 nascitur ... bilis acida et amara, quae dicitur mater morborum (7). CELS. 2, 1 p. 28 bilis atra, quam *μελαγχολίαν* appellant. PAVL. FEST. p. 29, 7 atra bilis ab atro, id est animi vitio dicta. GLOSS. *v. p. 1019, 20.* PLAVT. Amph. 727 delirat uxor. :: atra bili percita est: nulla res tam delirantis homines concinnat cito. Capt. 596 viden tu illi maculari corpus totum maculis luridis? atra bilis agitat hominem (VARRO Men. 146 me bilem atram agitare clamitantes opinionem mihi insaniae ... confirmant). CATO agr. 157, 7 si bilis atra est et si lienes turgent *eqs.* CIC. Tusc. 3, 11 quasi vero atra bili solum mens ac non ... vel iracundia ... vel timore ... moveatur. CELS. 2, 1 p. 30 morbi, qui ex atra bile nascuntur. 2, 6 p. 37 bilis atra. 2, 7 p. 41. 2, 8 p. 46 vomitu atrae bilis (vomitus bilis: 5, 26, 10 *et saepe*). 2, 8 p. 49 *al.* 3, 18 p. 101 tristitia, quam videtur bilis atra contrahere. 3, 21 p. 109 *al.* SCRIB. LARG. 104 bilem atram generantes, quos *μελαγχολικοὺς* appellant. PLIN. nat. 21, 176 *medicamentum* detrahit bilem atram. 31, 64 APVL. apol. 50 PORPH. Hor. sat. 2, 3, 141 [APVL. met. 10, 25 medullitus dolore commotus acerrimaeque (aterr- *Oud.*) bili⟨s⟩ noxio furore perfusus]. CELS. 7, 18 p. 296 rufam bilem ..., viridem, ... nigram. SEN. epist. 94, 17 bilis nigra (*ibid.* furoris causa). 95, 16 suffusio luridae bilis (*i. morbus regius*). PLIN. nat. 25, 150 bilem nigram. splendida, vitrea bilis: *v. p. 1988, 19. 30.*

iuncturae ad I (*cf. sub II*): *subi. homines*: bilem: eicere: CATO agr. 141, 4 PS. HIPPOCR. epist. 7. reicere: PLIN. nat. 21, 120. 23, 106. expellere: HOR. epist. 2, 2, 137 elleboro. (e)vomere: CELS. 1 praef. p. 11, 24 (*app.* sanguinem ... cibum). 1, 3 p. 17, 29 *al.* reddere: PLIN. nat. 26, 35 per urinam. 31, 64 alterutra parte. *subi. res* (*medicamenta, sim.*): bilem: movere (*proprie et transl.*): PLAVT. Bacch. 537 non placet mi cena, quae bilem movet. :: num quae advenienti aegritudo obiecta est? CIC. Att. 2, 7, 2 HOR. epist. 1, 19, 20 (*opp.* iocum). SEN. dial. 5, 9, 4 bilem cibo temperant, quam maxime movet fatigatio. epist. 53, 3 nausia ... segnis ..., quae bilem movet nec effundit. MART. 5, 26, 3 bilem movit hic ... versus. IVV. 15, 15 Vlixes ... bilem aut risum fortasse quibusdam moverat. trahere: CELS. 4, 14 p. 139 (*subi.* tussis). PLIN. nat. 20, 84 *al.* (*saepe*). 25, 54 ex alvo. 26, 67 per alvum. detrahere: PLIN. nat. 20, 23. 82 *et saepe.* extrahere: PLIN. nat. 25, 150. 26, 40. 73 vomitione. 27, 139 utrimque. subtrahere: APVL. met. 10, 25. conligere: SEN. benef. 5, 12, 6 *al.* deducere: COLVM. 6, 30, 8. (de)pellere: COLVM. 7, 10, 5 (*cf.* 7, 5, 18) PLIN. nat. 23, 143. purgare: SCRIB. LARG. 136 PLIN. nat. 26, 52. minuere: PLIN. nat. 20, 243. siccare: 22, 83. augere: 22, 109. exinanire: 26, 57.

II *in locutionibus de affectu vel translate* (atra bilis, bilem movere, *sim. v. sub I*): HOR. carm. 1, 13, 4 fervens difficili bile tumet iecur ... nec mens mihi nec color certa sede manet. epod. 11, 16 meis inaestuet praecordiis libera bilis. sat. 1, 9, 66 meum iecur urere bilis. SEN. dial. 4, 26, 3 bilem in homines collectam in res effundere (IVV. 5, 159 per lacrimas. *cf. supra l. 5*). PERS. 3, 8 turgescit vitrea bilis (SCHOL. id est ira. vitrea: id est viridis, perspicua. *cf.* HOR. sat. 2, 3, 141 *infra l. 29*). 4, 6 commota fervet plebecula bile. 5, 144 calido sub pectore mascula bilis intumuit (SCHOL. valida cupiditas). IVV. 6, 159 maritus nauseat atque oculis bilem substringit opertis (*de taedio?*). 11, 187 bilem tibi contrahat uxor. MART. CAP. 9, 999 turgens ... felle ac bile '...' inquit. EVSTATH. Bas. hex. 8, 1 p. 946ᶜ propriam bilem ... retinetis (*iracundi*) in corporibus. SIDON. carm. 5, 127 livida coniunx ... suffusa ... bili coxerat internum per barbara corda venenum. CIC. or. frg. A XIII 21 metuendam ... hostis bilem et licentiam. HOR. sat. 2, 3, 141 male dicit ... vocando ... hunc ..., iussit quod splendida bilis (*cf.* PORPH. *ad h. l.*). SEN. contr. 3 praef. 16 non continui bilem et exclamavi *eqs.* PETRON. 90 si eiuras hodiernam bilem, una cenabimus. *nota* PLIN. nat. 11, 193 in felle nigro insaniae causa homini morsque toto reddito; hinc et in mores crimen 'bilis' nomine. STAT. silv. 2, 1, 58 accensum ... bile fera (*ibid.* ardenti ... ab ira). MART. 6, 64, 24 si quid nostrae tibi bilis inusserit ardor. 6, 64, 30 si dolor et bilis, si iusta coegerit ira. IVV. 13, 143 rem pateris modicam et mediocri bile ferendam. TAC. dial. 26 *Cassius Severus* quamquam in magna parte librorum suorum plus bilis (vis *codd.; coni. alii alia*) habeat quam sanguinis. PLIN. epist. 4, 11, 2 cui sententiae tantum bilis, tantum amaritudinis inest. 4, 27, 1 multa ... tenere, multa dulciter, multa cum bile *dixit.* SVET. Tib. 59 quae ... non tam ex animi sententia quam bile et stomacho fingerentur. FRONTO p. 96, 11 N. magna eius cum bile adiurare solebam. APVL. met. 5, 31 *Venus* infesta et stomachata biles Venerias. TERT. spect. 15 spiritum sanctum ... tranquillitate et lenitate et quiete et pace tractare, non furore, non bile, non ira, non dolore inquietare. *cf. ibid. infra.* scorp. 1 p. 146, 2 adinventa haereticorum venenorum quem non ... figant (*tamquam scorpiorum aculei*) ... in bilem, si non in mortem? anim. 58 torquetur bile, ira, taedio. fug. 10 malo invidiam ei facere ... quam bilem. adv. Marc. 1, 25 p. 78, 9 indignatio, bilis, nolentia *eqs.* 4, 30 p. 242, 20. SERM. Arrian. frg. 1, 20 p. 629ᶜ Beliac bilem habens in Esaiam. QVEROL. p. 38, 7 bilem tenere vix potest. PASS. Petr. 33 cum ... ille bilem pateretur (*λυπουμένου*). RVT. NAM. 1, 449 nimiae bilis morbum assignavit Homerus *in Bellerophonte* (*cf. Hom. Il. 6, 222* ὃν θυμὸν κατέδων. RVT. *ibid.* nigro viscera felle tument). CASSIAN. conl. 16, 8 fratres ... cita inimicus bile disiungit (*ibid.* gignit ... discordiam). SIDON. epist. 1, 2, 8. 4, 12, 3 tantam ... mihi bilem ... contrarietas excitavit. ENNOD. opusc. 2, 63 p. 307, 10 qui bilem furor accendat. *formula* sine bile *in titulis sepulcralibus* (*cf.* GLOSS. III 374, 66 sine bile *ἄλυπος*): CORP. VI 18918ᵃ, 10 (= 18918ᵇ, 6) cum quem vixi ... sine bile. 29736 sine ulla vile. IX 5478, 11 sine vile. XII 682ᵃ. XIV 3323, 15. *Hey.*

Bilisa *legitur in vase* CORP. III 6010, 248 (*periit*).

Bilisārius *v.* Belisarius.

Bilistages. LIV. 34, 11, 2 ab Ilergetum regulo Bilistage. 34, 12, 7 Bilistagi atque Ilergetibus. *Otto.*

bīlitātis amaritudinis GLOSS. V 171, 22. *a* bilis. *Hey.*

Bilitio, -onis *castrum Raetiae, hodie* Bellinzona; *cf. PW. III 254. 471.* GREG. TVR. Franc. 10, 3 ad Bilitionem huius urbis (*Mediolani*) castrum in campis situm caninis. RAVENN. p. 251, 15 Bellitiona (Guid. p. 458, 5 Bellinciona). *Ihm.*

Bilius *v.* Billius.

(**bilix**), -īcis [*cf. c.* trilix *et c.* licium. *Th.*]. VERG. Aen. 12, 375 lancea ... rumpit ... infixa bilicem loricam. *hinc* GLOSS. (*lemmata*: bilix, bilex, bilis, *sim.*): vestis, vestis duplici licio vel lurica, tuili (*anglosax.*), *δίμιτος, δίπτυχτον.* GLOSS. II 30, 14 bilices *δίπτυχτοι.* IV 314, 9 (*al.*) duplices. *cf.* biplex *et* ISID. orig. 19, 22, 23. *Hey.*

Bilix *nom. vir. barb.* CORP. III 12010, 9 (*in amphora*) Caer(elius) Bilix.

Billari *v.* Balarum.

Billeiēnsis *adi.* CORP. XV 4175 (*in amphora, a. 149*) Billeiense Terentiani ⟨...⟩. *fictum a fundi vel oppidi alicuius nomine; cf. Corp. XV p. 562.*

Billenus *sim. v.* Billius. **Billeon** *v.* Billis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

billeru *v.* bibulta. **Billicatus** *v.* Bilicatus.

Billicca *nom. mul. celt.; cf.* Billiccatus *sub* Bilicatus. CORP. XIII 2555 (*in prov. Lugudun., litteris fortasse saec. I*) Billiccae Gratiani fil. Luciola neptiae.

Billiccatidossus *nom. vir. celt.; cf.* Billiccatus *sub* Bilicatus. CORP. XIII 2541 (*in prov. Lugudun.*) C. Amand. Billiccatidos⟨si⟩ (*sic legendum videtur*).

Billiccatus *v.* Bilicatus.

Billiccednis *nom. mul. celt.; cf.* Bilicedo. CORP. XIII 6154 (*in Germ. sup.*) Caciro T⟨e⟩geϑϑi (filio) et Billiccedni patribus.

Billice⟨...⟩ *legitur in patellis* CORP. VII 1336, 151. *cf.* XIII 10027, 205. *cf.* Bilicedo, Billiccednis.

Billicuro *nom. vir. celt.* CORP. XIII 10010, 300 (*in vasculis Gallicis*) Billicuro, Billicuroni, Billicur.

Billicus *v.* Bilicus. **Billien-** *v.* Billius.

Billinus *cogn. vir.* CORP. VI 32893 L. Iul. Billino veterano. *cf.* Billus, Billo. *Otto.*

billis apud Afros appellatur semen humanum humi profusum PAVL. FEST. p. 34. *Ihm.*

Billis *fl. Bithyniae,* Βιλλαῖος; *cf. Ruge, PW. III 472.* PLIN. nat. 6, 4 fluvius Billis. TAB. Peut. 9, 4 Byleum fl. *statio* Bilion (*vel* Bilem, Guid.: Billeon) RAVENN. p. 364, 10. 99, 16. 530, 6.

Billius *et* **Bilius** (-ī-?), -a *nom. gent.* CORP. VI 6740 N. Billius Clemens. 6757 N. Billius N. l. Amandus. 6733. 5085? XIII 1756 (*Luguduni*) Billia T. fil. Veneria. III 14214, 1, 9 (*in Moes. inf., imperante Traiano*) C. Billius ⟨...⟩ecat. Dert(ona). VI 200, 3, 14 (*a. 70*) M. Bilius Epictetus. 13587 M. Bilius M. l. Eros. IV 1333? XI 6409 (*Pisauri*) T. L. Biliorum T. f. Bilia *Duili consulis a. 260 a. Chr. uxor, pudicitiae exemplum*: HIER. adv. Iovin. 1, 46, *si recte traditum est. cf. Klebs, PW. III 471.* Duilius Βίλιος *nominatur ap.* POLYB.

Billenus, Billenia, Billenius *nom. gent.* CORP. III 6790 (*in Lycaonia*) D. Billenus Rufus et M. Billenus Rufus fratre⟨s⟩ D. Billeno Rufo patri. VI 13588 Billeniae Sabinae matri ... C. Iulius Sabinus. V suppl. Pais 992 (*Albintimili*) Bi⟨l⟩lenius Onesimus. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 279, 5.* **Billeniānus** *cogn.* CORP. XI 6712, 125 C. Cluvi Billeniani. **Billiēnus,** -a *nom. gent.* CIC. Brut. 175 C. Billienus (Bilienus *pars codd.*) ... qui consul factus esset, nisi in Marianos consulatus et in eas petitionis angustias incidisset. *idem putatur fuisse is qui nominatur* CORP. III 7233 (*Deli*) Γαίον Βιλ⟨λ⟩ιη⟨ν⟩ὸν Γαίου ⟨υ⟩ἱὸν στρατηγὸν ἀνϑύ⟨π⟩ατον Ῥωμαίων (*cf.* p. 1307). CIC. epist. 16, 22, 2 Demetrius iste numquam omnino Phalereus fuit, sed nunc plane Billienus est. CAEL. Cic. epist. 8, 15, 2 Bellienus verna Demetrii. CIC. Phil. 2, 91 tu ... illas faces incendisti ... et eas quibus incensa L. Bellieni (Billeni *V*) domus deflagravit. *ceterum v.* Bellienus. CORP. VI 32515, a, 24 (*a. 119*) T. Billienus Dexter Libarna *praetorianus.* 9532. 13589. 13590 Billienae Secundae Paezon C. Bellici Natalis (*consulis aut anni 68 aut 87*) ser. coniugi. 19008. 23261 Billienae Secundae (*eadem mulier* INSCR. Bull. comun. di Roma 1902 p. 90). XIV 3328 (*Praeneste*) C. Billieni C. l. Beati Lunulae. 3377 Billiena (mulieris) l. Tertia. IX 751 (*Larini*) Oppianica et Billiena. X 4044 (*Capuae*). IV 1125. V 138 (*Polae*). 2501 (*Ateste*) M. Billienus M. f. Rom. Actiacus legione XI proelio navali facto incoloniam deductus. 6103 (*Mediolani*). V suppl. Pais 231. CORP. VI 33675 ⟨..⟩ Bilíenus ⟨...⟩. **Billienius,** -a *nom. gent.* CORP. III 4057 (*in Pannon. sup.*) C. Cornelius C. f. Pom. Dert(ona) ... heres C. Billienius Vitalis f. c. (*cf.* C. Billius *domo Dertona supra l. 26*). 14066 Billieniae Donatae. **Billo** *cogn. vir.; cf.* Billus. CORP. IX 3521 (*Furfone*) T. Aienus V. f. Med., L. Billucidius L. l. Billo ... C. Opsius C. f. XII 2562 (*inter Augustum et lacum Lemannum*) Cn. Terentius Billonis f. Terentianus. *hoc celticum esse potest; cf.* Billicus, Billicatus *al. et* Bilo. **Billucidius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 3521 (*Furfone*) L. Billucidius L. l. Billo. **Biluenus,** -a *nom. gent.* CORP. V suppl. Pais 490 (*Atriae*) Cn. Bilueno Narcisso.

Billo *v.* Billius. **Billubium** *v.* Bilubium.

Billucidius *v.* Billius.

Billus *cogn. vir.; cf.* Billo *et* Billinus. CORP. XI 888 (*Mutinae*) Q. Gavius Billus.

Bilo *nom. vir. barb.* CORP. V 5041 (*Tridenti*) Priscus Bilonis Carci. *cf.* Billo.

Bilochus *v.* Belochus.

Biltēnsis *v.* Biltha.

Biltha *opp. Africae.* CYPR. sent. episc. 1 Caecilius a Biltha (Bilta *ap.* AVG. bapt. 6, 8, 11). *adi.* **Biltēnsis.** CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 160^{B} Felicianus episcopus Viltensis.

Bilubium *statio Dalmatiae; cf. Patsch, PW. III 472.* ITIN. Anton. Aug. p. 338, 2 Bilubio (Biludio *pars codd.*). TAB. Peut. 7, 3 Billubio. *pro hoc* RAVENN. p. 210, 11 Iulianum. *Otto.*

Biludium *v.* Bilubium. **Biluenus** *v.* Billius.

bilūōsus *v.* beluosus. **Bilus** *v.* Belus.

bilūstris, -e [*a* bi- *et* lustrum. *Th.*]. OV. am. 2, 12, 9 Pergama cum caderent bello superata bilustri. SIDON. epist. 4, 24, 1 tempus (9, 16, 3 v. 29). carm. 23, 299 bellum. GILD. Brit. 1 chron. III p. 25, 7 spatio bilustri temporis. *cf.* bilustrum.

bilūstrum, -ī *n. cf.* bilustris. GLOSS. IV 592, 38 bilustrum decem annis (V 402, 57 x annis). INSCR. christ. Leblant n. 418 (*saec. VI*) septimum necdum peragens bilustrum corpus huic sedi posuit beatae. GILD. Brit. 12 chron. III p. 32, 14 bilustro supra dicti turbinis necdum ad integrum expleto.

bilychnis, -e [*a* bi- *et* lychnus. *Th.*]. PETRON. 30 lucerna bilychnis. CORP. X 114, 17 lucerna⟨s⟩ bilychnes.

bimammius, -a, -um [*a* bi- *et* mamma. *Th.*]. PLIN. nat. 14, 40 *vites* cognomine bimammiae. *Ihm.*

Bimārcus *titulus saturae Varronis, quo se ipsum intellegi voluit.* NON. p. 530 Varro Bimarco. *sic saepe.* *Otto.*

bimaris, -e [*a* bi- *et* mare, *gr.* διϑάλασσος. *Th.*]. HOR. carm. 1, 7, 2 bimarisve Corinthi moenia. *et de eadem urbe*: OV. epist. 12, 27 Ephyren. fast. 4, 501 met. 5, 407. SEN. Oed. 282 at una bimares Sisyphi terras adit. AVSON. 387, 3. SIDON. epist. 9, 13, 5 v. 68 bimari ... urbe. carm. 2, 476. OV. met. 6, 419 quaeque urbes aliae bimari clauduntur ab Isthmo exteriusque sitae bimari spectantur ab Isthmo (7, 405 trist. 1, 11, 5. *cf.* STAT. Ach. 1, 407 bimari ... vallo. RVT. NAM. 1, 320 litore). LVCAN. 8, 566 litusque malignum incusat bimaremque vadis frangentibus aestum. AVSON. 417, 69 bimaris iuga ninguida Pyrenaei. PAVL. NOL. carm. 10, 230 Calpen. PRISC. periheg. 146 Pontum. *nota*: *per iocum de pathico*: AVSON. 131, 5 bimarem ... patientia morbum adpetit et tergo femina, pube vir es.

bimarītus, -ī *a* bi- *et* maritus. GLOSS. IV 25, 43 bimaritus iterum maritus (*sic saepius*). *cf.* V 171, 24 secundus maritus. *v. Löwe, prodr. p. 73.* CIC. Planc. 30 bimaritum appellas, ut verba etiam fingas, non solum crimina (*Laterensis*). HIER. adv. Iovin. 1, 49 nullum sacerdotem digamum, nullum flaminem bimaritum. adv. Rufin. 1, 32 mortuo bimarito novum virum in Christo resurgere. *apud* PLAVT. Cas. 974 dismarite *vel* bismarite *exhibet A*, tu marite *P.*

bimāter, -tris [*a* bi- *et* mater, *gr.* διμήτωρ. *Th.*]. *epitheton Dionysi, v. Jessen, PW. III 473.* *a correpta l. 41.* GLOSS. II 29, 58 bimater Διϑύραμβος ὁ Δι⟨ό⟩νυσος (30, 28 *trad.* bispater). V 271, 37 bimatur Liber pater (bimalcus *trad.* IV 212, 7. V 492, 61. *cf.* CARM. epigr. *l. 36*). OV. met. 4, 12 Bacchumque vocant ... ignigenamque satumque iterum solumque bimatrem. VERS. metr. Bass. gramm. VI 255, 17 Bassareu, bicornis, Maenalie, bimater. CARM. epigr. 1519, 3 (= CORP. VIII 2632, *saec. II*) Leiber pater bimater (bimatus *lapis, cf.* GLOSS. *l. 33*). HYG. fab. 167 p. 20, 19 ex cuius (*Semelae*) utero *Iuppiter* Liberum exuit et Nysae dedit nutriendum, unde Dionysus est appellatus et bimater est dictus (SCHOL. Stat. Theb. 7, 166). CLAVD. carm. min. app. 6, 2 thyrsitenens bimāter trieterice Nysie Liber (ANTH. 751, 2).

bimātor duplicator GLOSS. IV 25, 41 *et saepius. cf.* 212, 17 duplator (doplatur *var.*). 314, 11 duplicator duplator (592, 40). 488, 44 *trad.* disputator.

1. bīmātus, -ūs *m.* [*a* bimus. *Th.*]. *i. bimi animalis aetas*: COLVM. 7, 3, 6 femina (*ovis*) post bimatum maritari debet. 7, 4, 4 mares castrati, cum bimatum expleverint, enecantur. PLIN. nat. 9, 89 *polypi* ultra bimatum non vivunt. 9, 93 neque his bimatu longior vita. 11, 73 vita bimatum non transit. SERV. Aen. 4, 57 qui (*dentes ovium*) non nisi circa bimatum apparent (6, 39). SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 299 ante bimatum. ITALA *et* VVLG. Matth. 2, 16 a bimatu et infra (ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω. *cf.* CYPR. epist. 58, 6 ut ... a bimatu et infra qui fuerant necarentur. AVG. serm. ed. Mai 111, 2). MACR. sat. 2, 4, 11 pueros Herodes intra bimatum iussit interfici. GLOSS. V 50, 20 bimuli animantes bimatum agentes. LEX Sal. 3, 2 si quis bimum aut anniculum usque ad bimatum furaverit. CORP. VI 19632 Ianuarius in bimatu obiit. XIII 2262 in bimatu (*christ. ut vid., v. adn. Hirschfeldi*).

2. bīmātus (-a, -um) *a* bimus. GLOSS. V 271, 27 bimatus vel t⟨r⟩imatus puer II vel trium annorum. *cf.* IV 25, 53 bimatus idemque (*'incertum quae glossa olim praecesserit'*). CORP. VI 36545^{a} (= 30664, 1) Laurentius vimatus *i. duorum annorum* (*item* vimat⟨...⟩ *ut videtur in* INSCR. christ. Rossi I 18 *a. 291*). VIII 2632 *v. sub* bimater *l. 37.* PLIN. VAL. 5, 28 haedos anniculos seu bimatos.

Bimbelli *v.* Binbelli

bimembris, -e [*a* bi- *et* membrum; *cf.* bicorpor. *Th.*]. GLOSS. II 279, 9 δίσωμος bimembris. 29, 42 bimembres δίμελοι, δίμορφοι, δίσωμοι. IV 212, 9 bimembres Centauri (V 271, 44). 489, 1 bimembris Centauri medii hominis mei (homines medii equi? *Götz*). 592, 41 bimembrius Centauri, medietas in homine. 601, 17 bimembri Centauri. CORNIF. carm. frg. 2 Centauros foedare bimembres (SIL. 3, 41 STAT. Theb. 1, 457. SIDON. carm. 23, 295 Peliaco ... bimembri). *item de Centauris*: VERG. Aen. 8, 293 tu nubigenas, invicte, bimembris Hylaeumque Pholumque ... mactas. OV. met. 12, 240 ardescunt germani caede bimembres (12, 494. 15, 283 epist. 2, 71). STAT. Theb. 12, 554 Ossaei bello cecidere bimembres. CLAVD. 8, 543. *adde* GLOSS. *supra et* SCHOL. Stat. Theb. 4, 139 utroque: hominis et equi, quod bimembres sunt, id est humano et equino. OV. epist. 9, 99 formaque bimembri. IVV. 13, 64 puero. ANTH. 317, 1 monstrum feminei bimembre sexus (*de puella hermaphrodita*). 682, 1 cornute bimembris *Pan.* AVG. enchir. 87 absit ... ut illum bimembrem, qui nuper natus est in Oriente ...: absit, inquam, ut unum hominem duplicem ac non potius duos, quod futurum fuerat, si gemini nascerentur, resurrecturos existimemus (*syn.* monstrosus). c. Iul. op. imperf.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 117 ut bimembrem bestiam fingeres. CHALC. comm. 27 *Plato* docet naturam non esse simplicem sed bimembrem (28). AVG. mus. 4, 17, 36 licet igitur minimum (*circumitum*, περίοδον) bimembrem, medium trimembrem et ultimum quadrimembrem vocare; hoc enim Graeci δίκωλον, τρίκωλον, τετράκωλον vocant.

bimē(n)stris, -e [*cf. c.* bi- *et c.* mensis. *Th.*]. -n- *trad. apud* HOR. OV. PLIN. nat. 8, 45 SVET. AVSON. *abl. in* -e: OV. *l. 15.* VARRO rust. 2, 2, 13 bimestri tempore (AVSON. 419, 32 spatio). PLANC. Cic. epist. 10, 24, 6 consulatus bimestris (SVET. Claud. 14 Nero 14). LIV. 9, 43, 6 bimestri stipendio (semestri *Mommsen*). PLIN. nat. 2, 60 *stella* stationalis, senis mensibus commoratur in signis, alioqui bimestris, cum ceterae utraque statione quaternos menses non impleant. 18, 70 bimestre *triticum*. PANEG. 10, 33 p. 239, 11 cura. AMBR. epist. 18, 7 bimestres imperatores. HOR. carm. 3, 17, 15 porco bimenstri (OV. fast. 6, 158 porca ... bimenstre). PLIN. nat. 8, 45 bimenstres *catuli leaenae.*

bimēnstruus, -a, -um [*cf. c.* bime(n)stris *et c.* menstruus. *Th.*]. GLOSS. II 277, 57 διμηναῖος bimenstruus (277, 58 *neutr.*). *in* COD. Theod. 11, 5, 3 (*a. 436*) *editur* per dimenstruum tempus (dismenstrum *cod. V*, bimenstruum *Beck*).

bimēstris *v.* bimenstris.

bimeter, -tra, -trum [*cf. c.* dimeter dimetrus. *Th.*]. GLOSS. IV 586, 17 bimetrum geminum metrum (V 271, 48). SIDON. epist. 9, 13, 5 v. 89 bimetra ... arte. 9, 15, 1 litteras bimetras. *Ihm.*

Bimius, -a *nom. gent.* CORP. IX 278 (*Caeliae*) A. Bimio ⟨Flac⟩ci f. Flac. '*ASIMIO fortasse praeferendum est propter nomen Dasimiorum in Apulia non rarum*' *Mommsen. cf.* CORP. XIII 10010, 3095 ff (*in vasculo Gallico*) Bimius. XII 5686, 1168 (*in vasculo*) Bim⟨...⟩.

? **Bimottia** *nom. barb.* CORP. XIII 4007 (*Treveris, periit*). *Otto.*

bimulus, -a *a* bimus *deminutive. femin. l. 41 et 44. lectio incerta* CHIRON 690, *ubi trad.* binmulas. GLOSS. V 50, 20 bimuli animantes bimatum agentes: dicuntur enim et trimuli trimatum agentes, id est bimuli trimulique. 616, 15 (*Scal.*) bimuli vel trimuli (binuli vel trimales *cod.*) sunt infantes duos annos vel tres ⟨nati⟩, matrum ubera lactantes (*cf.* HIER. *l. 39*). CATVLL. 17, 13 nec sapit pueri instar bimuli tremula patris dormientis in ulna. LIV. perioch. 52 filio bimulo admodum. SVET. Cal. 8 prope bimulus *Gaius.* QVEROL. p. 51, 22 restat, ut te dicas bimulum. AMBR. off. 1, 41, 203 quid de bimulis loquar. HIER. epist. 39, 2 bimuli trimulique et ubera materna lactentes (*v.* GLOSS. *l. 33*). HIST. Apoll. rec. A 34 habeo ... filiam bimulam. CORP. VI 16739 (= CARM. epigr. 156) Daphino filio bimulo. 22321 (= CARM. epigr. 1220) Maximus hic recubo dulcissimus infas bimulus in tertium escendens. XIV 2482 filiae iam garrul(a)e, bimul(a)e nondum, quae vixit anno uno m(ensibus) III d(iebus) X. V 7950 mor⟨t(uus)⟩ bimulus mes(ium) VI die(rum) XIIII.

bīmus, -a, -um [*factum ex *dvi-himos, cf. c.* hiems *et c. ind.* himáh '*hiems*', *gr.* δύσ-χιμος, χίμαρος '*capra intra primum vitae annum*', *schol. Theocrit. 1, 6. Th.*]. CASSIOD. (ex Eutyche) gramm. VII 200, 5 bimus trimus quadrimus quasi a bis ter quater hieme dicta (ALBIN. gramm. VII 298, 13 bimus quasi bihiemis). MARTYR. gramm. VII 170, 10 si a numero bis ... composita fuerit, per b mutam scribetur veluti ... biennium, bimum, biga, biduum. GLOSS. IV 331, 30 dimus bimus (V 597, 37). *cf. Löwe, prodr. p. 363.*
i *longa* CORP. VI 12297 *p. 1992, 10.* [*francog. aquit.* bime '*vacca bima*', *forjul.* bime '*agnellus bimus*'. *M.-L.*]

de animantibus et rebus: GLOSS. II 29, 43 διετής (*sic saepius*). 30, 5 bimum διαιτής (*scr.* διετές). III 432, 24 bimum διετῆ. II 276, 40 διετία hoc biennium, bima (*at* 29, 44 bima διετῆ). V 492, 60 biennalis. CATO agr. 17, 2 nuces bimae ... et anniculae. 47 ubi vitis bima erit, resicato; ubi trima erit, eximito (COLVM. 4, 15, 3 PLIN. nat. 17, 211). HOR. carm. 1, 19, 15 bimi cum patera meri (CORP. IV 2551 = 5520 *vinum, in amphora. cf.* VALG. carm. frg. 5, 2, *ubi* bimi *pro* vini *coni. Vnger*). OV. trist. 3, 10, 16 solet in multis bima manere locis *nix.* COLVM. 4, 7, 3 ut bimo potius utamur *malleolo* (*opp.* anniculus, *ut saepe*). 4, 31, 1 viviradix. 4, 31, 3. 4, 33, 3. 5 supputari debet bima, quin etiam trima. PLIN. nat. 13, 37 anniculasque transferunt et iterum bimas *palmas.* 17, 83 arborem nec minorem bima nec maiorem trima transferre quidam praecipiunt. 17, 105 *surculi.* 17, 211 traducem. 18, 195 semen optimum anniculum, bimum deterius, trimum pessimum, ultra sterile. 19, 89 *pastinaca.* 26, 61 *scamonium.* 35, 170 *lateres.* PALLAD. 3, 25, 2 plantas bimas aut trimas. VARRO rust. 2, 1, 13 in bubulo pecore minoris emitur annicula et supra decem annorum, quod a bima aut trima fructum ferre incipit neque longius post decimum annum procedit (*cf.* COLVM. 6, 21, 1. 6, 28 PALLAD. 4, 13, 6 CHIRON 743). 2, 2, 14 neque pati oportet minores quam bimas saliri *oves* (COLVM. 7, 3, 7 PLIN. nat. 8, 187). 2, 4, 7 *sues* (PETRON. 47 unum bimum ..., alterum trimum, tertium vero iam se⟨xen⟩nem). 2, 5, 12 habeo tauros ... unum anniculum, alterum bimum (2, 5, 18. *cf.* 2, 5, 13 *vaccas.* PLIN. nat. 8, 176. 11, 169 boves). 3, 6, 2 *pavones.* 3, 9, 9 *gallinae.* NIGID. frg. Gell. 16, 6, 12 hostias. VERG. georg. 4, 299 vitulus bima curvans iam cornua fronte quaeritur (*cf.* COLVM. 6, 26, 2 melius bimus quam anniculus castratur *vitulus*). COLVM. 6, 29, 4 bimus equus (*ibid.* dum bimus sex mensium est. PLIN. nat. 8, 162. 163). 7, 6, 8 anniculae vel bimae capellae ... submitti haedum non oportet. neque enim educare nisi trima debet. sed anniculae confestim depellenda suboles. bimae tamdiu admittenda, dum possit esse vendibilis (PLIN. nat. 8, 200 *caprae* concipiunt ... aliquando anniculae, semper bimae, in trimatu utiles. ORIBAS. syn. 4, 16). PALLAD. 4, 13, 7 ubi tempus bimae aetatis excesserint *pulli.* VELL. 2, 75, 3 minus bimum hunc Tiberium Caesarem. CENS. 17, 14 p. 35, 25 *hominis.* IVST. 17, 3, 17 filium, bimum admodum parvulum. RVFIN. hist. 1, 8, 1 pueros ... a bimis et infra (ἀπὸ διετοῦς καὶ κατωτέρω παῖδας). CORP. VI 5861 (*e columb.*) bimus decessit. 6081 (= 12297) Aretusa Scarip. Neronis bíma (26544 = CARM. epigr. 1820 minus bima). 17196 Ephebus Aucti f. bimus et mensum III dies XIIII vixit. V 213 P. Pollentio Gemino bimo mens. IX dierum XXIIX. XII 2277 filio. *notanda*: PLANC. Cic. epist. 10, 24, 3 in castris Bruti una veterana legio, altera bima, octo tironum. LAMPR. Heliog. 35, 2 tredecim annorum princeps, semestres alii et vix annui et bimi. CIC. epist. 3, 8, 9 de hac quoque sententia bima decedat (*de prorogando in biennium imperio*). OV. Pont. 4, 9, 64 sic tu bis fueris consul, bis consul et ille, inque domo bimus (binus *codd. pler.*) conspicietur honor. MART. 12, 32, 3 pensione pro bima. POMPON. dig. 23, 2, 6 ut ... aestimatio eius bima dumtaxat facienda sit. ALF. dig. 23, 4, 19 annua bima trima quadrima *die* (VLP. dig. 33, 1, 3 pr. annua bima trima die. POMPON. dig. 13, 7, 8, 3 *et passim apud ICtos*).
neutr. pro subst.: CATO agr. 133, 3 ubi bimum (biennium *ed. princ.*) erit, ramum tenerum infra praecidito (*cf.* 52, 1 *et adn. Keilii ad* 35, 2). VARRO rust. 2, 5, 17 castrare non oportet ante bimum. *cf.* MARTYR. *p. 1991, 50* GLOSS. II 276, 40 *p. 1991, 57.*
derivata: bimulus, bimatus, bimator (?).

bīnārius, -a, -um *a* bini. LAMPR. Alex. 39, 9 formas binarias *aureorum*, ternarias et quaternarias et denarias ... resolvi praecepit (*cf.* binio). AVG. serm. 252, 8 divisionem quippe binariam binarius numerus additus indicaret. FAV. EVL. p. 11, 26 octo binarii generis cybus est. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 322, 25 quas (*propositiones*) si binario multiplicem. 3, 9 p. 225, 23 numerum (arithm. 1, 9 p. 17, 15. 2, 28 p. 117, 5 *et passim de numero.* PS. BOETH. geom. p. 397, 5 *sqq.* ISID. lib. num. cap. 3 'de binario numero'. 11, 59). PROB. inst. gramm. IV 121, 12 sunt vocabula binaria, ut puta se. PROB. cath. gramm. IV 32, 30 secunda forma *casuum* binaria dicitur (EXPLAN. in Don. gramm. VI 544, 16 SACERD. gramm. VI 483, 32). MAR. VICTORIN. gramm. VI 94, 12 complexio (94, 15 de binaria).

bīnātim *a* bini. MART. CAP. 3, 325 cur singulatim dicimus, binatim ternatimque non dicimus? FACVND. defens. 9, 1 p. 742^c sapiens lector intellegat quanto possint in omnibus eius libris binatim ac singillatim posita repetiri. *Ihm.*

Binbellī *Ligures.* PLIN. nat. 3, 47 Ligurum celeberrimi ... citra *Alpes* ... Binbelli (*sic A, cett.* Bimbelli).

Bincamus *nom. vir.* CORP. VIII †14232 (*Carthagine*) Bincamus fidelis in pace.

Binda *v.* Vina. **Bindogladia** *v.* Vindogladia.

Bindus *deus Iapodum Neptuno consimilis, cuius tituli ad fontem quendam inventi sunt; cf. Ihm, PW. suppl. I 251.* CORP. III 14325 Bindo Neptuno sacrum. Proculus Parmanic. praepos(itus) (*sc. Iapodum*) v. s. l. m. 14326 B⟨i⟩ndo Neptuno sacr. Licinius Teuda praep. et pri⟨nc(eps)⟩ Ia⟨p⟩odum. 14323. 14327. 14327¹. 15062. 15068.

Binēnsis *v.* Vina.

Bineses *Persa.* AMM. 25, 7, 13 (*a. 363*) Bineses (Binis *V*) e numero nobilium optimatium. 25, 9, 1.

Bineta. CORP. V 5148 (*Bergomi*) Atestia Ide Atestiae Tertiae patron(ae) ... et Capitoni Binetae et Martiae et Primul. delicatis. *Otto.*

Bingium, -ī *opp. Vangionum in Germ. super., hodie* Bingen; *cf. PW. III 475; Corp. XIII 2 p. 456.* TAC. hist. 4, 70 Tutor Treveris comitantibus vitato Mogontiaco Bingium concessit. AMM. 18, 2, 4 civitates ... Antennacum et Vingo. AVSON. Mos. 2 transieram celerem nebuloso flumine Navam, addita miratus veteri nova moenia Vingo (*sic Mommsen,* Vinco *Minola,* vico *codd.*). NOT. dign. occ. 41, 10 Bingio. 41, 22 praefectus militum Bingensium (bringentium *codd.*), Bingio. ITIN. Anton. Aug. p. 253, 4 Vingio *et* Bingio *codd., item* p. 374, 4 Vingio. TAB. Peut. 3, 2 Bingium. ITIN. Tungr. (Dessau 5839) ⟨Bi⟩ngium. RAVENN. p. 227, 7 Bingum. *adde* CORP. XIII 6211 praef(ectus) Bin⟨gi(i) ripae Rheni?⟩. **Bingēnsis** *l. 65.* *Ihm.*

? **Binhdo** *nom. mul. barb.* CORP. III 5483 (*in Norico, periit*) Binhdo coniux. *sunt qui conferant* Bindus. *Otto.*

bīnī, -ae, -a [*aut a bis ductum aut aequandum c. lituan.* dvynu '*gemini*'. *Th.*]. PRISC. gramm. II 126, 23 nec solum i, sed aliae quoque vocales ... solent ex duabus syllabis in unam longam transire, ut ... bis uni (*sic ADr al.* GRAMM. suppl. 113, 10, *item* PRISC. gramm. III 112, 18 *R.*) bini. VARRO ling. 8, 55 *analogon si essent vocabula* a duobus duini, non bini, diceretur. *genet. plur. masc. et neutr. saepius* binum *quam* binorum, *fem. semel* CHALC. comm. 40.
GLOSS. bina δισσά, τοῦτ' ἔστι δύο. *in* VVLG. *et* ITALA *saepe pro graeco* δύο δύο. *cf. p. 1994, 18.* VARRO ling. 9, 64 ut duo tria sunt multitudinis, sic bina trina; *formae singularis, sed notione multitudinis* LVCR. 4, 451. 5, 879 ANTH. 791, 25 NEMES. cyn. 123 IVL. VAL. 1, 3 RVFIN. hist. 4, 7, 3 PAVL. NOL. carm. 27, 152. 210 MART. CAP. 2, 107 CYPR. GALL. gen. 136 (?). 476 GILD. Brit. 35 chron. III p. 46, 22

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Sidon. epist. 9, 16, 3 vers. 36 Coripp. Ioh. 2, 157 Gloss. II 570, 1 (?). *cf.* Sedvl. carm. pasch. 3, 90 bis bina cervice. *nota ambiguitatem vocis natam ex. gr.* βινεῖν (Cic. epist. 9, 22, 3). [*sard.* binu, *ven.* bina. *M.-L.*]

I *distributive: inprimis in eisdem vel paribus actionibus, praesertim saepius repetitis, in descriptionibus rerum naturae, actionum rusticorum, medicorum, artificum sim., rerum symmetricarum al.*:

1 *generaliter: notandi sunt alii numeri distributivi* singuli, terni *al. saepius coniuncti sive oppositi* (*cf.* bis *p. 2006, 81 sqq.*). *non omnia quae habui attuli*: Plavt. Epid. 211 *ducunt secum* pueros, virgines, binos ternos, alius quinque (quisque *codd.*). Lvcil. ed. Marx 1061 culcitulae accedunt privae centonibus binis. Cato agr. 3, 5 trochileas ... binis funibus ... ducunt: orbiculis superioribus octonis, inferioribus senis citius duces. 14, 3 duae *tegulae non integrae* pro una, conliciares quae erunt pro binis putabuntur. 18, 2 pavimentum binis vasis. 18, 5 binas *trabeculas* pro singulis eo supponito. 49, 1 *vineam* deputato, binas gemmas ne amplius relinquito. 79. 149, 2 bubus domitis binis (bimis *cod.*), cantherio uni ... domino pascere recipitur. 150, 2. 161. Cic. Verr. 1, 34 tua ratio est, ut secundum binos ludos mihi respondere incipias (2, 30. 3, 130). 4, 116. 118. 188. 189. 194. 196. 197. 5, 32 binos *scyphos sigillatos* habebam. Font. 19 Servaeum ... binos victoriatos *exegisse*. leg. agr. 2, 93 anteibant lictores ... cum fascibus bini. p. red. in sen. 36 (?). de orat. 3, 198 terna aut bina aut nonnulli singula etiam verba dicebant. orat. 224 saepe ... singulis *spondeis* utendum est, plerumque binis ..., non fere ternis amplius. 226. leg. 3, 7 censores ... bini sunto. Att. 6, 1, 9 propter casum navigandi per binos tabellarios misi Romam litteras. Lent. Cic. epist. 12, 15, 4 binae profectae erant ad Dolabellam legationes *post Trebonii caedem ceteraque facinora*. Caes. Gall. 4, 17, 3. Lex Iul. munic. (Corp. I 206) 92 bina *stipendia* semestria, quae ei pro singuleis annueis procedere oportet (102). Varro frg. Non. p. 555, 9 qui gladiis cincti sine scuto cum binis gaesis essent. ling. 8, 10. 8, 48 omnia debuerunt esse bina. rust. 1, 14, 2 palis ... latis perforatis et per ea foramina traiectis longuris ... binis. 2, 1, 18 in omnibus binis mensibus ante faciunt. 2, 2, 5. 2, 8, 5 hisce *mulis* ... binis coniunctis omnia vehicula in viis ducuntur. 2, 10, 8. 3, 7, 9 *columbarum* pulli nascuntur bini. Lvcr. 4, 449 omnia quae tuimur fieri tum bina tuendo, binaque lucernarum ... lumina *eqs.* Sall. Catil. 20, 11. Verg. georg. 1, 172 *aratro* binae aures ... aptantur (Serv. *sine necessitate* duae). 4, 95 *de apibus*: ut binae regum facies, ita corpora plebis. Aen. 5, 306 bina dabo ... spicula ... omnibus hic erit unus honos. 5, 557 bina ferunt ... hastilia *pueri* (7, 688). Ov. met. 12, 432 caudice ... misso, quem vix iuga bina moverent. 14, 205 quo *tempore* vidi bina meorum ter quater adfligi sociorum corpora terrae. rem. 441 ut pariter binas habeatis amicas (449 solacia bina). S. C. Frontin. aq. 100 eos qui aquis publicis praeessent ... lictores binos. Liv. 1, 52, 6 ut ex binis manipulis singulos faceret binosque ex singulis. 6, 36, 11 cum bina iugera agri plebi dividerentur (8, 11, 14). 7, 14, 7 mulis strata detrahi iubet binisque tantum centunculis relictis .... 7, 37, 2. 9, 44, 3 an consulto binos consules ... *Piso* transcenderit, incertum est. 21, 13, 7. 21, 45, 7. 23, 29, 5 *Numidis* desultorum in modum binos trahentibus equos (35, 28, 8). 23, 45, 7 quos binae acies consulares numquam sustinuerunt. 24, 34, 6 iunctae *navibus* aliae binae quinqueremes. 25, 5, 9. 29, 25, 11. 30, 17, 14. 38, 35, 9 novos exercitus, binas legiones, scribere. 37, 40, 2 partes eas interpositis binis elephantis distinguebat. 41, 3, 6 (41, 4, 3). 44, 29, 5 vecti nocte binis ... lembis Macedones. Manil. 1, 545 quantum a terris atque aequore signa *zodiaci* recedunt tantum bina patent (*sc. sextam partem circuli, quantum efficit radius circuli*). 1, 548. 551. 554. 594 per binas vertex a vertice partes divisus duplici summa circumdat Olympum (*i.* $6+6$, $5+5$, $4+4$). 2, 159 binis *astris* insiste. 2, 175. 179. 2, 698 cum tricenas per partis sidera constent, rursus bis senis numerus diducitur omnis. ipsa igitur ratio binas in partibus esse dimidiasque docet partes. 2, 733. 3, 219. 243. 306. Vitr. 4, 3, 4 ut ⟨in⟩ intercolumniis reliquis bini (-is *GH*) *triglyphi sint conlocati*. 5, 4, 3 harmonia tetrachordum et tonos et dieses habet binas. Pavl. Fest. p. 221 pararium aes appellabatur id, quod equitibus duplex pro binis equis dabatur. Germ. 454 pars aequa rotarum dividitur, binos ut si qui desecet arcus. Cels. 4, 19 p. 145. Sen. Herc. f. 38 qua Sol ... binos ... tinguit Aethiopas. Oed. 360 capita paribus bina consurgunt toris *tauri*. benef. 7, 9, 4 iunguntur *uniones* inter se et insuper alii binis superponuntur. nat. 1, 11, 2 historici ... binos ternosque *soles* adparuisse memoriae tradunt (1, 13, 1 *cf.* Clavd. 18, 6). Cvrt 7, 7, 32 equi binos armatos vehunt. Colvm. 7, 6, 7 pessima est fetura *caprarum*, cum matres binae ternos haedos efficiunt. 8, 8, 10. Mela 2, 13 binis ... poculis qui plurimos rettulere *interfectos* perpotant. Plin. nat. 2, 34. 66 Veneris ... stella excedit eum (*signiferum*) binis partibus. 8, 68 *cameli Bactrianae* bina habent tubera in dorso. 8, 95. 132. 8, 202 *de capris*: feminarum generositatis insigne laciniae corporibus e cervice binae dependentes. 9, 46. 73 nullis *piscibus pennae datae* supra quaternas, quibusdam ternae, quibusdam binae, aliquis nullae. 9, 97. 101. 10, 13 excludunt *aquilae* pullos binos. 11, 128 bisulcis bina *cornua* ⟨natura⟩ tribuit. 11, 131. 168 quinto anno incipiente amittit *equus* binos *dentes*. 11, 183 in Paphlagonia bina perdicibus corda. 11, 272 binis et in aversa capitis parte oculis hominem. 12, 23. 32 *seruntur* bina iuxta composita semina. 16, 163 latera harundini calamoque in rotunditate bina. 18, 75 *hordeo* sunt bini anguli. 18, 78 spicae quaedam esse binos ordines, habent quaedam plures usque ad senos. Sil. 8, 493 spicula bina gerunt *proeliantes*. Stat. Theb. 3, 198 bina per ingentes stipabant funera portas *Thebani*. Qvint. inst. 11, 3, 98 binos ... digitos distinguimus. decl. 305 p. 196 quae miserorum inter binos metus cunctationes! Svet. Dom. 4 quaestoriis muneribus ... ita semper interfuit, ut populo potestatem faceret bina paria e suo ludo postulandi. Flor. epit. 4, 11, 6 Caesaris naves a binis remigum in senos nec amplius ordines creverant. Itala iud. 5, 28 (Lugd.) quia tardabant currus eius venire, quia tardabant bini ascensores eius (δισσοὶ ἀναβάται *aliquot codd. graeci*)? Paneg. 11, 9 cunctas ... civitates unis aut binis epistulis ... imperatoris repentinam induisse ... iuventutem. Vopisc. Aurelian. 26, 4 nulla pars muri ... non binis et ternis ballistis occupata. Chalc. comm. 40 *numerorum* intervalla binum medietatum capiant interiectionem. Hier. epist. 48, 19 omnia animalia, quaecumque bina ingrediuntur. Vvlg. gen. 6, 19 ex cunctis animantibus universae carnis bina (δύο δύο) induces in arcam.

nota: *substantiva mensurae, ponderis, aeris, temporis quibuscum saepe coniungitur*: *affero*: Cato agr. 19, 1 stipites arboresque binis pedibus altiores. 41, 4 Caes. Gall. 7, 23, 1 Varro rust. 3, 10, 3 Sall. hist. frg. 3, 36 Vitr. 5, 1, 6. 7, 3, 1. 2. 7, 4, 5 Colvm. 4, 33, 3. 5, 5, 3. Vitr. 7, 1, 6 digitūm. Cvrt. 8, 9, 28 cubitorum. Plin. nat. 5, 34. 7, 75 *al.* 7, 28 palmarum. 12, 23 stadia (23, 26). 26, 108 palmorum (27, 116). Scrib. Larg. 8 p. X̶ (70). *de pedibus metricis*: Mar. Victorin. gramm. VI 42, 13 Porph. Hor. ars 252. Varro rust. 1, 10, 2 iugera. Liv. 6, 16, 6 Plin. nat. 18, 7 Ivv. 14, 163. Varro rust. 2, 1, 18 mensibus. 2, 4, 13. 14 Plin. nat. 9, 89. 10, 159. 2, 34 annis. 10, 161 dies. 28, 66 horis. Nemes. cyn. 121 soles (*i. annos*). Avson. 334, 87 trihoria mensis (393, 62). Varro rust. 2, 4, 15 libras. Plin. nat. 9, 64 libras ponderis. 11, 184 drachmas ponderis. 26, 115 drachmis. 28, 109 obolis (28, 119). Cels. 4, 19 p. 145 cyathos (Colvm. 8, 4, 5). Colvm. 2, 3, 2 sextarios. 12, 20, 8. 12, 21, 5. 12, 52, 10 arb. 5, 4. 12, 20, 7 amphoras. 12, 21, 2. 3. 5 urnas. Scrib. Larg. 186 coclearia. Plin. nat. 18, 102 semodios. 31, 94 congios. Cic. Verr. 4, 118 milia nummum. 4, 116 H̶S̶ binos. 4, 188. 189. 194. 196 Svet. Iul. 38. Cic. Verr. 4, 197 denarios (Petron. 45, 71 Tac. ann. 1, 17). Liv. 43, 5, 8 ex binis milibus aeris. 43, 6, 10. 14. 43, 8, 8. 44, 14, 4. 44, 15, 8. 45, 42, 11 Colvm. 3, 3, 8. Maecian. distrib. 28 sextulae. *nota*: Mart. 12, 55, 6 binos quater a nova moneta *petit Aegle*.

2 *specialia*: *copulatur cum certis numerorum notionibus, adverbiis vel aliis vocibus separationis, ut* utrimque, unusquisque *al.*: Plavt. Poen. 222 binae singulis ... datae nobis ancillae. Sisenna hist. 36 ad binum milium numero sauciis utrimque factis. Cic. Arat. 316 sex tantae ... partes (*sc. ut radius*) bina pari spatio caelestia signa *zodiaci* tenentes. leg. agr. 2, 27 binis comitiis ... de singulis magistratibus iudicare. 2, 85 si ... unicuique vestrum ... bini pedes *campi Martii* adsignentur. Verr. 4, 116 ad singula medimna ... H̶S̶ binos ... cogebantur dare. de orat. 1, 261 ut una continuatione verborum ... binae ei contentiones vocis et remissiones continerentur. 1, 213 'o M. Druse, patrem appello', — haec ... duo binis pedibus incisim. Tim. 28 ut in singulis *partibus* essent bina *intervalla* media. Att. 7, 14, 2 distribuit binos *gladiatores* singulis patribus familiarum. epist. 7, 11, 1 ut a singulis interregibus binas advocationes postulent. Polio Cic. epist. 10, 33, 3 binis tabellariis in duas navis impositis. Caes. Gall. 3, 15, 1 singulas binae ... naves circumsteterant. 4, 17, 6 utraque *tigna* ... binis utrimque fibulis ... distinebantur. civ. 1, 25, 10 in quarta quaque earum *ratium* turres binorum tabulatorum excitabat. 1, 58, 4 singulas binis navibus obiciebant. Varro ling. 8, 76. 10, 37 ea verba bina habent eundem λόγον. rust. 1, 5, 4. 1, 10, 2 bina iugera ... a Romulo primum divisa ... viritim. *ibid.* ut sint in utramque partem binae *centuriae*. 2, 9, 7 ut bini catuli unius canis numerum obtineant, ut solent bini agni ovis. 2, 10, 11. 3, 3, 1. 3. 3, 3, 6 omnibus tribus his generibus sunt bini gradus. Lvcr. 4, 291 *de speculis*: aeribus binis quoniam res confit utraque. 5, 879 nec ... esse queunt ... corpore bino ex alienigenis membris compacta. Ov. fast. 2, 644 *duo domini* bina ... serta tibi binaque dona ferunt. Liv. 3, 30, 7 bini *tribuni plebis* ex singulis classibus *creati sunt*. 3, 69, 8. 4, 47, 6 coloni ... mille et quingenti ... bina iugera acceperunt (6, 16, 6. 8, 21, 11). 23, 22, 5. 23, 42, 9 bini consules cum binis consularibus exercitibus (29, 26, 2). 25, 9, 16. 27, 36, 12. 30, 17, 13 equos duo phaleratos, bina equestria arma. 33, 42, 8 tritici deciens centena milia binis aeris populo discripserunt. 37, 11, 13 contis ... binis *quinque navium* a prora prominentibus. 37, 41, 7 ab axibus rotarum utrimque binae eodem modo diversae deligabantur falces. 42, 1, 2. 42, 31, 2. Manil. 1, 700 *lacteus orbis* tris ... secat medios gyros et signa ferentem partibus e binis. 2, 719 singula ... retinent binas in sidere quoque dimidiasque sui partes. Vitr. 4, 3, 8. Cels. 7, 18 p. 295 *cum* κρεμαστήρων utroque binae descendunt et venae et arteriae. 8, 15 p. 356 *in spatha* bina foramina tribus locis sunt. Sen. rem. fort. 16, 6 cuius auriculis utrimque patrimonia bina dependeant (benef. 7, 9, 4). Cvrt. 7, 5, 27 electis DCCCC fere bina talenta equiti dedit. Colvm. *saepius.* Scrib. Larg. 8 salis, nitri ... singulorum p. X̶ binum (70). Plin. nat. 2, 119 sunt ... bini *venti* in quattuor caeli partibus. 11, 22

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

struunt *apes* orsae a concamaratione alvi textumque velut a summa tela deducunt, limitibus binis circa singulos actus. 11, 126 bina capitis unius cornua. 11, 165 terrestrium minutis quadripedibus primores *dentes* bini utrimque longissimi (11, 168). 11, 256 iynx … utrimque binos *digitos* habet. 12, 75 in utraque gente bina genera. 17, 211. 18, 47. 32, 148 QVINT. inst. 9, 4, 65. 9, 4, 80 cum constent quattuor pedes binis *syllabis*. PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 18 donec bina hostium spolia singuli referrent. *nota* TAC. ann. 15, 72 bina nummum milia viritim manipularibus divisit. SVET. Iul. 76. 84 duo quidam … iacula bina gestantes. Aug. 38 binos plerumque laticlavios praeposuit singulis alis. PAVL. dig. 1, 15, 3, 1 constituit, ut binas regiones urbis unaquaeque cohors tueatur. EDICT. Vlp. dig. 25, 4, 1, 10 liberi tres et tres liberae cum binis comitibus. APVL. apol. 89. PS. APVL. Ascl. 11 manibus et pedibus utrisque binis. TERT. anim. 6 bina *corpora* … in unius uteri ambitu. 31 si … binae *animae* … usque uno utero resumuntur. AVIEN. Arat. 1045 *sex partes* dimensa spatii sic lege locantur bina ut decisis includant partibus astra. AMM. 19, 12, 19 infans ore gemino cum dentibus binis. FAV. EVL. p. 9, 19 septimus *numerus* … *non* creatur ex binis unius generis numeris. HYG. astr. 3, 1 in utrisque auribus binas *stellas*. 3, 25 p. 92, 11 in unaquaque earum (*Chelarum*) binas *stellas*. SCHOL. Germ. Bas. p. 64, 7. VVLG. Ezech. 41, 24 ex utraque parte bina erant ostiola (*bis*). PAVL. NOL. carm. 28, 23 geminas *cellas* binis historiis ornat pictura fidelis. AVG. civ. 9, 13 p. 384 his binis … carere utrisque non possunt. p. 386 quaedam … cum binis alterutrorum … communia. 15, 14 p. 86 *quadraginta* dies non binas ac paulo amplius horas habebant. *pro numeris res ipsae diversae complures nominantur. etiam de hominibus et rebus quae per se semper compluria extant*: HIRT. Gall. 8, 2, 2 *legioni XIII* adiungit legionem XI … binis cohortibus … relictis reliquum exercitum in … agros Biturigum inducit. LIV. 4, 34, 4 singulis captivis ab equite ac centurione sorte ductis, quorum eximia virtus fuerat, binis. 9, 36, 6 *Fabius et servus* gaesis … binis armati. 24, 7, 1 praemissis Hippocrate atque Epicyde cum binis milibus armatorum. 24, 11, 2 binas *legiones* consules sibi sumere, binis Galliam Siciliamque ac Sardiniam optineri. 24, 44, 1. 3. 25, 3, 3 consulibus bellum cum Hannibale et binae legiones decretae. 26, 1, 5. 27, 36, 12. 28, 10, 10 exercitus ita divisi: consulum alteri, quem C. Claudius …, alteri, quem Q. Claudius … — eae binae legiones erant — habuissent exercitum. 29, 13, 4. 31, 8, 5. 32, 28, 9. 33, 4, 5 Thracum … et Illyriorum … par numerus, bina milia erant. 34, 53, 2. 36, 17, 1. 37, 2, 12. 39, 38, 7. 39, 55, 7. 40, 36, 6. 41, 14, 10. 42, 57, 8. 45, 16, 3. MANIL. 4, 593 hos (*Boream Eurum Austrum Zephyrum*) inter binae mediis e partibus aurae exspirant. 4, 849 pariter … bina *ecliptica signa* laborant (4, 859). COLVM. 2, 2, 11 in principio atque exitu fossae … binis saxis … constitutis. 7, 6, 2 *capro* sub maxillis binae verruculae … dependent. SVET. Otho 10 binos codicillos exaravit ad sororem consolatorios et ad Messalinam Neronis. VLP. dig. 1, 13, 1 praef. Romulum et Numam Pompilium binos quaestores habuisse. AVSON. 390, 4 bina dedit *nepos* nostris … iuga nominibus (*i. patri et filio nomina avi et patris, patris et filii*). HYG. astr. 3, 10 p. 85, 18 *Andromeda* habet … in pedibus … binas *stellas* (SCHOL. Germ. Bas. p. 100, 7 in cubitis binas). RVFIN. hist. 4, 7, 3 velut quandam bestiam bino ore sibilantem binisque linguis … venena vibrantem, Saturninum … et Basilidem produxit. PAVL. NOL. carm. 27, 210 *apostolos et patriarchos* agmine bino, per duodena deus signavit nomina patres. AVG. civ. 16, 8 p. 136 homo quasi lunatas habens plantas et in eis binos tantummodo digitos. SIDON. carm. 2, 401 retinacula bina cothurnis mittit in adversum vincto de fomite pollex. INSCR. christ. Hisp. 176 dextra laevaque binos porticos arcos.

in enuntiatis, quae temporis notiones continent: PLAVT. Mil. 212 bini custodes semper totis horis occubant (NEP. Ages. 1, 2 (?) PLIN. nat. 11, 126). CIC. Brut. 333 singulis aetatibus binos oratores laudabiles constitisse. nat. deor. 2, 102 binas in singulis annis reversiones. epist. 7, 1, 3 venationes binae per dies quinque. SALL. Catil. 6, 7 annua imperia binosque imperatores sibi fecere. NEP. Hann. 7, 4 quotannis annui bini reges creabantur (VERG. ecl. 5, 67 pocula bina [SERV. *male* 'duo'] quotannis … statuam olivi). CORP. XIV 3613 *gente Homonadensium* redacta in pot[estatem imp. Caesaris] Augusti populique Romani senatus … supplicationes binas (*annuas?*) … [decrevit]. VERG. ecl. 2, 42 bina die siccant ovis ubera. OV. met. 1, 626 suis vicibus capiebant *lumina* bina quietem. GERM. frg. 2a16 annuus est Veneri cursus … binos Gradivus perficit orbis. CELS. 3, 3 p. 78 accessiones … singulis diebus … binae pluresve concurrunt. 4, 19 p. 145 per intervalla temporis … cyathos binos … sumere. 5, 25, 9 bina catapotia mane, bina noctu. SEN. dial 6, 17, 5 parum erit simul binis coire (PLIN. nat. 14, 117 binos congios simul haurire. AVSON. 377, 2 spectas tempora bina simul). PLIN. nat. 6, 58 binae aestates in anno, binae messes media inter illas hieme. 11, 168. 17, 7 fructu annuo addicto binis milibus nummum. 32, 36 haec … bina vesperā *dantur*. 33, 118 *minii* ad bina milia fere pondo annua. MART. 3, 10, 1 constituit … pater tibi milia bina menstrua. QVINT. inst. 6, 3, 77 *Vatinio dicenti* se iam bina milia passuum ambulare *Cicero*, 'dies enim', inquit, 'longiores sunt'. PLIN. epist. 6, 4, 5 ut timori meo cotidie … binis epistulis consulas. SVET. Iul. 38 annuam … habitationem … ad bina milia nummum … remisit. 76 utroque anno binos consules substituit. APVL. apol. 89 binos cuiusque anni consules. VOPISC. Aurelian. 9, 7 aureos Antoninianos diurnos binos. AVSON. 261, 1 imperium binis fuerat sollemne quod olim consulibus Caesar Iulius optinuit. PAVL. NOL. carm. 27, 152 sanctorum ut amore duorum binum habeam natalem hodie. CORIPP. Ioh. 2, 157 bino perstringit … hordea culmo (*sc. in anno*).

nota structuram bini in: PLAVT. Persa 471 compendi feci binos panes in dies (SCRIB. LARG. 111 dantur … in diem ligulae binae). CATO agr. 3, 5 in iugera oleti CXX vasa bina esse oportet. CIC. Verr. 3, 133 describebat censores binos in singulas civitates. VARRO rust. 2, 2, 20 in *centenas* pellitas *oves* … binos *homines*. LEX Vrson. (Corp. II 5439) 62, 12 IIviri quicumque erunt, ii⟨s⟩ IIviri⟨s⟩ in eos singulos lictores binos … habere ius potestasque esto. LIV. 1, 43, 9 quae bina milia aeris in annos singulos penderent. 4, 52, 7 in legationes … coacti sunt binos equites adicere. 9, 41, 7 binae tunicae in militem exactae. 22, 23, 6 *ut* argenti pondo bina et selibras in militem praestaret. 31, 49, 5 *ut* in singulos annos bina iugera agri acciperet. 31, 50, 1 frumenti vim … binis aeris in modios populo diviserunt. 37, 29, 8 binis in ordinem navibus. 43, 6, 10 munera omnibus in singulos binum milium aeris data (43, 6, 14. 44, 15, 8. 45, 42, 11. COLVM. 3, 3, 8 vineas … binis milibus in singula iugera posita⟨s⟩. PLIN. nat. 18, 130 tax⟨at⟩io *raporum* in libras sesterti … bini (33, 159). TAC. ann. 2, 87 binos … nummos … in singulos modios. SVET. Iul. 76. LABEO dig. 33, 1, 17, 1 in annos singulos binos culeos.

coniungitur cum praepositione separativa inter: CATO agr. 18, 2 inter binos stipites vectibus locum p. XXII. CIC. Verr. 3, 130 dies XXXV inter binos ludos. Phil. 12, 27 inter bina castra (CAES. civ. 3, 19, 1. 3, 37, 2 LIV. 3, 60, 3. 4, 18, 3. 21, 59, 2 *al.* FRONTIN. strat. 2, 5, 33). VARRO rust. 2, 2, 10 inter haec bina loca. LIV. 40, 8, 12 inter binos … reges. VITR. 8, 6, 3. PLIN. nat. 17, 160 inter bina semina. 17, 171 vites. PS. QVINT. decl. 9, 19 scopulos. VEG. mil. 3, 16. 4, 6. 4, 23 intra binos parietes. *cum verbis separandi*: CIC. Arat. 94 quas *stellas* intervallum binas disterminat unum. VARRO ling. 9, 74 res in binas dividi partis (rust. 1, 5, 4. 3, 3, 3. CELS. 8, 1 p. 324 *foramina* in bina itinera dividuntur. PLIN. nat. 13, 38 *palmae* in binos se dividunt truncos). LVCR. 1, 533 quicquam nec frangi nec findi in bina secando *posse videtur* (*cf.* SEN. Herc. f. 336). MANIL. 3, 383 hic locus in binas annum noctesque diesque … dirimit. SEN. Phoen. 433 binas … diduxit acies … *Iocasta*. MART. CAP. 2, 289 disgregare. LIV. 4, 27, 2 bina castra hostium parvo inter se spatio distantia (38, 4, 5 FRONTIN. strat. 2, 10, 2). *vice versa cum verbis iungendi*: CAES. Gall. 4, 17, 3 tigna bina … inter se iungebat. VARRO ling. 8, 10 eodem illo 'et' omnis binos consules colligare (-ere *F*). 9, 68 bina … coniuncta aedificia. rust. 2, 8, 5 LVCR. 5, 1300. SALL. Catil. 20, 11 binas … domos continuare. LIV. 24, 34, 6 iunctae … binae quinqueremes (CVRT. 4, 3, 14). COLVM. 12, 16, 1 PLIN. nat. 37, 163. FRONTIN. strat. 3, 9, 8 binas naves … contabulavit. *cf.* PROP. 2, 1, 22 bina coisse vada (OV. fast. 6, 94 SIL. 15, 516).

partes singulae accuratius describuntur: VARRO ling. 5, 11 omnium rerum initia esse bina, ut finitum et infinitum …. 8, 47 habent quaedam *voces* binas *formas*, ut cervus, cerva. 8, 59 alia *verba, quae contraria non habent, efficiunt* bina, ut … currens ambulans, cursurus ambulaturus. 9, 55. 9, 68 bina … aedificia … unum … alterum. 9, 74. 10, 22. 10, 54. rust. 1, 5, 4 binas … species … prima … altera. 1, 47, 1 summa *cacumina* integenda binis tabellis dextra et sinistra deligata. 2, 10, 11 bini homines … uterque horum. 3, 3, 3 binas species … in prima parte … altera specie. 3, 3, 6 bini gradus, superiores … inferiores. frg. Non. p. 542, 20 binas tunicas … subuculam et indusium. OV. fast. 1, 627 bina … pariter Tegeaeae sacra parenti pro pueris fieri virginibusque. LIV. 25, 5, 6 triumviros binos … alteros, qui … alteros qui. 25, 7, 5. 37, 41, 7. MANIL. 2, 193 tempora … bina …; hiemem … ver (*cf.* GERM. 267). SEN. nat. 3, 12, 2 elementa bina, maria ⟨et feminea⟩. 4, 2, 6 COLVM. 4, 6, 1. PLIN. nat. 12, 75 bina genera, terrenum et facticium. 18, 218 binis modis … aut enim … aut. 36, 149 binos *aëtitas lapides* … marem ac feminam. PS. QVINT. decl. 9, 19. APVL. mund. 10 ventorum binae sunt species: qui …, illi, qui. Socr. 4 p. 127 habetis … bina animalia, deos ab hominibus plurimum differentes loci sublimitate …. apol. 103 an binis verbis respondeam … 'dentes splendicas (splendidos *codd.*)': ignosce munditiis. 'specula inspicis': debet philosophus …. Plat. 1, 9. PS. APVL. Ascl. 6 alimenta … sunt bina, animi et corporis. ITALA Sirach 33, 15 (Aug. civ. 11, 18 p. 486) intuere in omnia opera altissimi bina bina (*debebat semel* bina; δύο δύο), unum contra unum. LACT. inst. 2, 9, 5 terrae … binas partes contrarias inter se … orientem … occidentemque. 2, 10, 1 *animalia* bina, id est diversi sexus singula. MAR. VICTORIN. gramm. VI 129, 30 binae bases, hoc est breves ac longae. AVIEN. Arat. 608 bina crepuscula … seu nox … adolet cum caerula flammas, seu … cum. AVSON. 10, 12 bina venena (*sc. toxica et argentum vivum*). SERV. georg. 1, 33 bina signa, unum … et unum. VEG. mil. 2, 15 bina missibilia, unum maius … aliud minus. HIER. epist. 123, 12 de inmundis animalibus bina … masculus et femina. MART. CAP. 4, 396 proloquia … differentias habent binas, in quantitate et qualitate. 5, 458 bina asserta … purgationem et deprecatio-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nem. *efficit partem maioris numeri*: GERM. 527 in sex signiferum si quis diviserit orbem aequales partes, succumbet regula binis inferior signis. CELS. 5, 27, 10 p. 204 *adversus angues* proficit herba vettonica vel cantabrica vel centaurion ... singulae binaeve tritae. COLVM. 4, 27, 4 trigeminis palmis ... binos detrahere oportet. PAVL. dig. 28, 5, 82 (81) pr. quinque partes ... binas ... unam. LACT. opif. 5, 2 *de pedibus animalium*: ex ... vasculo corporis quattuor fecit extantia ... bina ... bina. VVLG. Marc. 6, 7 vocavit duodecim et coepit eos mittere binos. Luc. 10, 1 designavit dominus ... septuaginta duos et misit illos binos. *cf.* MANIL. 2, 698.

substantive: *neutri generis*: CIC. nat. deor. 2, 49 bis bina. VARRO ling. 8, 59. 76 in aliis *verbis* bina sunt, quae ⟨de⟩sint ab eadem voce declinata. 9, 64 *cf. p. 1992, 80.* 10, 49 bina ad singula conferuntur. LVCR. 1, 533. OV. fast. 1, 144 cernere ... bina licet. QVINT. inst. 9, 3, 81 bina binis *opponuntur*. ITALA Sirach 33, 15 *cf. p. 1996, 72.* MAR. VICTORIN. adv. Arrium 3, 4 haec ... in binis unum. RVFIN. Orig. in gen. 2, 2. MACR. somn. 1, 6, 3 bis bina, quae sunt quattuor. 1, 5, 17 bis bina bis, quae sunt octo (2, 2, 10). MART. CAP. 2, 107 *tetras intra se* bis binum tenet. 3, 289 *ordo* disgregabitur in bina. CASSIOD. var. 3, 8, 2 pridem tibi secundum morem veterem exactionem binorum et ternorum fuisse delegatam. 7, 20 binorum et ternorum titulos, quos a provincialibus exigi prisca decrevit auctoritas ... ad scrinia comitis sacrarum largitionum transmittere (7, 21. 22. 7, 20 *et* 21 *tit.* formula binorum et ternorum si per iudicem agantur *sive* per officium agantur. 7, 22 *tit.* formula commonitorii illi et illi scriniariis de binis et ternis). *nota*: VARRO rust. 1, 27, 2 *neque terram* minus binis (*i. binis vicibus sim.*) arandum. *masculine et feminine*: VARRO ling. 8, 55 *cf. p. 1992, 76.* BELL. Hisp. 3, 6 iubet binos equites (*pro* equos) conscendere. LIV. 28, 2, 8 singuli binique velut cum paribus conserere pugnam cogebantur. 31, 42, 4 binis ... ex manipulis aquandi causa missis. SEN. contr. 1, 5, 1 iam binae rapiuntur. 9 praef. 4 athletae binos simul ac ternos fatigant, ut facilius singulis resistant. VAL. MAX. 3, 2 ext. 7 binos inter se dimicare iussit. COLVM. 1, 9, 8. MELA 3, 62 *ut* harundinum fissa internodia ... binos ... vehant. QVINT. decl. 365 p. 398 quid interest, bini an singuli dissentiant? FRONTIN. aq. 97 ex iis, qui in unoquoque vico habitarent ... binos praeficere. SVET. Iul. 80. HIL. syn. 8 synodos Ancyra atque Arimino congregandas et a singulis provinciis Gallicanis binos ... eo esse venturos. AMM. 19, 5, 6 *ballistae* nonnumquam binos forabant. AVG. civ. 9, 13 p. 386 si haberent *daemones* ... duo quaedam sua, non cum binis alterutrorum, ... communia. SIDON. epist. 3, 3, 7 e numero tuorum vix binis ... post proelium desideratis.

cum numeris: *pendet a cardinali*: PLAVT. Bacch. 1050 binos ducentos Philippos iam intus ecferam. *multiplicativis*: CIC. nat. deor. 2, 49 *cf. supra l. 11.* LVCR. 5, 1300 *equos* bis ... binos. MANIL. 1, 548 bis bina ... astra. 1, 588. FAV. EVL. p. 4, 13 bis bini fit quartus *sc. numerus.* p. 5, 2 MACR. somn. 1, 6, 3 MART. CAP. 2, 107. 170 CYPR. GALL. gen. 476 CASSIOD. inst. div. 7 CORP. VIII 21337. AVSON. 408, 21 *de numero sex*: ter binos. MART. 9, 31, 3 quater binos ... orbes (12, 55, 6 *aureolos*). NEMES. cyn. 173. AVSON. 160, 4 undecies binas ... Olympiadas. 365, 1 ter binos deciesque novem ... annos. 396, 28 binas *ostreas* decies semelque denas. 396, 32 binas ter decies *ostreas*, semel quaternas. FAV. EVL. p. 19, 22 sex decies bini. MACR. somn. 1, 5, 17 bis bina bis, quae sunt octo. SEDVL. carm. pasch. 3, 90 bis bina cervice. *nota*: CASSIOD. inst. div. 4 bis binum (*i. quartum*) locum *codex* tenet in ordine. *regit numeros partitivos*: CIC. Verr. 4, 165 binis centesimis faeneratus est (*bis.* 4, 168). 4, 181 quinquagesimae. MANIL. 3, 570 trientes. MAECIAN. distrib. 28 sextulae. *coniungitur cum aliis numeris distributivis*: PLIN. nat. 7, 71 triceni bini *dentes* viris attribuuntur. 36, 69 *duo obelisci* quadragenum binum cubitorum. LIV. 10, 46, 15 militibus ... centenos binos asses ... divisit (10, 30, 10. 39, 7, 2).

II *duo, deminuta vi distributiva; plerumque apud poetas*: PLAVT. Persa 317 boves bini hic sunt in crumina. TER. Phorm. 789 ex eis praediis talenta argenti bina ... capiebat. VERG. ecl. 3, 30 *vitula* binos alit ubere fetus. Aen. 1, 313 bina manu ... crispans hastilia (SERV. antiquus mos est ... bina pro duobus poni. GLOSS. IV 431, 48. 592, 42. VERG. Aen. 12, 165 OV. met. 14, 344 SIL. 16, 526). 5, 61 bina boum ... Acestes dat numero capita in navis. 5, 96 caedit binas de more bidentis. 8, 168 *Anchises mihi* dedit ... frena ... bina (SERV. duo debuit dicere). 9, 261 bina dabo ... pocula. PROP. 2, 1, 22 Xerxis ... imperio bina coisse vada. 4, 8, 80 *Lygdamus* pedibus vincula bina trahat. OV. met. 7, 240 statuit *Medea* aras e caespite binas, dexteriore Hecates, ast laeva parte Iuventae. ars 2, 72 data sunt ... corpora bina fugae. rem. 158 refer ad patrios bina tropaea deos (epist. 4, 66. 16, 242. 20, 214 VAL. MAX. 6, 9, 14). epist. 4, 105 aequora bina suis obpugnant fluctibus Isthmon (4, 106 utrumque mare. *cf.* fast. 6, 495 *terra* (*sc. Isthmos*) freta bina repellit. *similiter* SEN. Herc. f. 336 *parum accurate de Lyco*: bina findens Isthmos exilis freta [*versus a Peipero damnatus*]). 6, 122 pignora ... bina ... dedi. 8, 30 instant officio nomina bina (*sc. uxoris et fratris*) tuo. fast. 1, 96 Ianus bina ... oculis obtulit ora meis. 2, 418 fingit *lupa* lingua corpora bina sua. 5, 143 bina gemellorum quaerebam signa deorum. 6, 94 Tatium fortemque Quirinum binaque cum populis regna coisse suis. trist. 3, 8, 34 aegra est utraque pars (*corpus et mens*) aeque binaque damna fero. MANIL. 1, 20 bina mihi ... lucent altaria. 1, 283 immotus *axis* ... in binas Arctos (*sc. maiorem et minorem*) ... derectus. 2, 805 *nisi quattuor cardines orbem volantem* nectant ... in vincula, bina per latera *mundi* atque imum templum, summumque cacumen. SEN. Phaedr. 1214 *Theseus loquitur*: patuit ad caelum via, bina ut viderem funera (VAL. FL. 5, 39 MART. 10, 71, 6) et geminam necem. Phoen. 433 binas ... diduxit acies *Iocasta.* VAL. FL. 3, 413 socios adhibere sacris armentaque magnis bina deis (*cf. p. 1997, 68/69*). STAT. silv. 4, 9, 8 noster *libellus* binis decoratus umbilicis. CARM. poet. min. V 64, 16 candiduli bini *sedeant*, unicus atque niger ... fulgentes bini .... CLAVD. carm. min. app. 2, 28 *Iuno* binos in tua membra iubet ... ire dracones. *speciatim cum pluralibus tantum sive eis quae certa quadam significatione modo pluraliter leguntur*: SERV. Aen. 8, 168 'bina' ... secundum Ciceronem non dicuntur nisi de his, quae sunt numeri tantum pluralis (ISID. diff. 1, 159). CIC. Manil. 9 hostium copiis. Phil. 12, 27 castra (CAES. civ. 1, 74, 4. 3, 19, 1. 3, 37, 2 HIRT. Gall. 8, 10, 2 BELL. Afr. 79, 2. LIV. *saepissime nota* 27, 47, 4 bina ... castra, una ... altera. VAL. MAX. 1, 6, 2 SEN. Herc. f. 389 SIL. 7, 217. 15, 516. 17, 177 FRONTIN. strat. 2, 5, 29. 33. 2, 10, 2 SVET. Iul. 39 FLOR. epit. 3, 17, 5 ISID. diff. 1, 159). Att. 5, 3, 1 litterae (5, 3, 2 binae *litterae* ... quarum alterae ... alterae. 5, 4, 1. 6, 1, 9 binas *litteras*, unas ... alteras ... utrasque. 14, 19, 1 epist. 4, 14, 1 *al.* SYMM. epist. 1, 42, 1). LIV. 35, 23, 11 arma (SIL. 9, 410 ISID. diff. 1, 159). MART. 10, 75, 7 Kalendae. QVINT. decl. 308, 210 tabulis (*sc. testamenti.* VLP. dig. 28, 3, 11. 47, 2, 27, 1. CAPER gramm. VII 108, 8 binas tabulas dicimus, non duas: semper enim pluraliter tabulas dicimus). EDICT. Iulian. dig. 3, 2, 1 bina sponsalia binasve nuptias. PAVL. dig. 7, 1, 30 aedes ... aliarum ... alteras (MARCELL. dig. 8, 2, 10. PAPIN. dig. 8, 2, 36 binas aedes ... utrasque. PAVL. dig. 8, 4, 7 praef. VLP. dig. 30, 41, 3. 31, 47 LABEO dig. 32, 31 NERAT. dig. 39, 2, 47 *bis*). *cum vocibus, quarum saepius pluralis quam singularis numerus legitur*: VARRO ling. 9, 64 bigae. 10, 67 quadrigae. LIV. 1, 10, 7 opima ... spolia (VAL. MAX. 2, 7, 15 spolia. PLIN. nat. 7, 103 PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 18). *Bannier.*

bīnio, -ōnis *m. a* bini (-us). *nummus* (*cf. Kubitschek, PW III 476*): GLOSS. II 30, 2 binio δίνουμμα. 30, 3 biniones δηνάρια. HEGES. 5, 24, 3 biniones aureos. ORIGO Rom. chron. I p. 148, 5 binionem aureum. *cf.* binarius. ISID. orig. 18, 65 iactus *tesserarum* ... a numero vocabatur: unio, binio *eqs.*

Biniōnītae, -ārum *a* binio. *haeretici*: PRISCILL. tract. 1 p. 5, 10 quis enim est qui ... haereticorum dogmata stulta non damnet, qui ... dividunt unitam in dei virtute substantiam et magnitudinem Christi tripertito ecclesiae fonte venerabilem Binionitarum scelere partiuntur. 3 p. 49, 8 Binionitarum error. *editor in app. crit.* Ebionitarum *legendum censet, at in indice p. 175 confert* Vnionitas. *Ihm.*

Binna *nom. mul. barb.* CORP. VIII 2808 (*Lambaesi*) M. Antonius M. fil. Collin. Sabinus Caesarea Augus. ... Varia Binna coniunx.

Binnagar *opp. Indoscythiae; cf. Tomaschek, PW. III 474.* PTOL. 7, 1, 61 Βινάγαρα. RAVENN. p. 43, 7 Binnagar.

? **Binnastas** *opp. Aegypti.* RAVENN. p. 129, 12. '*fortasse* Bubastus' *editores.* *Otto.*

binoctium, -ī *n.* [*a* bi- *et* nox; *cf. c.* biduum. *Th.*]. PRISC. gramm. III 416, 25. TAC. ann. 3, 71 plus quam binoctium abesset. AVIEN. ora 699 cursus carinae biduo et binoctio est (AMM. 30, 1, 8).

binōminis, -e [*a* bi- *et* nomen, *gr.* διώνυμος. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 36 binominis, cui geminum est nomen, ut Numa Pompilius, Tullus Hostilius (*ad* PLAVT. *rettulit Reitzenstein; cf.* cognominis). OV. met. 14, 609 sub Ascanii dicione binominis Alba ... fuit. Ib. 417 binominis Iri. Pont. 1, 8, 11 urbs ripae vicina binominis Histri (*eadem clausula* SIL. 1, 326 STAT. silv. 5, 1, 89 AVSON. Mos. 106). FIRM. err. 7, 7 hos binomines (*Bursian,* hihomines *cod.*), id est Liberum et Proserpinam. *Ihm.*

Bintha *opp. Osrhoenae.* NOT. dign. or. 36, 28 contra Bintha. *estne* Birtha? *cf. Fraenkel, PW. III 498.* *Otto.*

binūbus, -ī *m.* [*cf. c.* bi- *et c.* nubere, *gr.* δίγαμος. *Th.*]. CASSIOD. hist. 9, 38 p. 1156B Novatiani circa Phrygiam binubos non recipiunt. NOVELL. Iust. 2, 2, 1 contra binubos poenae communes et viri sunt et mulieris. 22, 28 mortis binubi parentis observari tempus (δευτερογαμήσαντος). *Ihm.*

? **Binus** *cogn. vir.* CORP. XI 4670 (*Tuder, periit*) C. Tintirius Binus.

Binzea *opp. Phrygiae vel Galatiae; cf. Ruge, PW. III 480.* RAVENN. p. 110, 13. *cf.* Οὐίνζελα PTOL. 5, 4, 6. *Otto.*

Bio *v.* Bion.

biocōlyta, -ae *m.* [*gr.* βιοκωλύτης. *Th.*]. GLOSS. V 527, 41 viocolita qui violentias prohibet (582, 47). NOVELL. Iust. 29, 5 biocolytas, id est violentiarum inhibitores. 134, 1 aut biocolytas aut latronum expulsores. *Ihm.*

Biokno *in patella et signaculo aereo* CORP. VII 1336, 154 *et* INSCR. Ephem. epigr. III p. 148 n. 138. *num genuina?*

Biolēnus, -a *nom. gent., cf.* Bienus. CORP. IX 3445 (*Peltuini*) Biolenae Quintae.

1. Biōn, -ōnis (Bio *tituli*), Βίων, *nom. vir. graec.* **1** *Borysthenites* (*cf. v. Arnim, PW. III 483*): CIC. Tusc. 3, 62 facetum illud

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bionis. SEN. dial. 9, 8, 3 Bion eleganter ait. 9, 15, 4 Bion. benef. 7, 7, 1 Bion. SCHOL. Hor. epist. 2, 2, 60 disputationes Bionis philosophi. . . , hic autem Bion, qui Sophistes cognominatus est. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 60 Bion Aristofanis comici pater (par *coni. Buecheler*) dicitur fuisse. **2** *Soleus, cf. Schwartz, PW. III 483*: VARRO rust. 1, 1, 8 Bion Soleus *de rebus rusticis consulendus*. PLIN. nat. 1, 6 ind. auctor. *ex* Bione. 1, 8 ind. auctor. *ex* Bione Solense. 1, 10. 14. 15. 17. 18 ind. auctor. 6, 179 Bion. 6, 180. 183. 191. 193. *alii*: *in exercitu Darei*: CVRT. 4, 13, 36 Bion quidam transfuga . . . ad regem (*Alexandrum*) pervenit. Caecilius Bion: PLIN. nat. 1, 28 ind. auctor. *ex* Caecilio Bione qui περὶ δυνάμεων scripsit. 28, 200 Caecilius Bion. *cogn. libertorum ignobiliumque virorum*: CORP. VI 9753 P Státió P. l. Bioni. XI 1484 (*Pisis*) P. Publilius Bio. 5514 (*Asisi*)? VIII † 13500 (*Carthagine*) Bio et Felix. *in vasculis et patellis* Bio fecit *sim.*: CORP. XIII 10010, 302. VII 1336, 153. 154 (?). II 4970, 86. 164 (?). *adi.* **Biōnēus,** -a, -um, Βιώνειος. HOR. epist. 2, 2, 60 Bioneis sermonibus et sale nigro.

2. Bion *v.* Vtum. **Biōnēus** *v.* 1. Bion.

Bionta *cogn. mul. barb.* CORP. V 5176 (*Bergomi*) C. Statius Cirusi f. . . . Lucíliai L. f. Biontae. *Otto.*

[**Biopator**] *incertum quid lateat* SERV. Aen. 3, 349. *v. adn. crit.* *Ihm.*

Biora *mansio in Sardinia; cf. Mommsen, Corp. X p. 811.* ITIN. Anton. Aug. p. 81, 3 Biora (Piora *duo codd.*). *Otto.*

Bioretānus *v.* Bigerriones.

bios (*acc.* bion) *genus vini.* PLIN. nat. 14, 77 apud Graecos cura clarissimum nomen accepit, quod appellaverunt bion, ad plurimos valitudinum usus excogitatum. 23, 53 ficticium *vinum* non potest videri quod bion appellavimus (*ὀμφακίτης vocatur apud Diosc. 5, 12*). *Ihm.*

Biōsimus *cogn. liberti*, Βιώσιμος. CORP. VI 36312 L. Scribonius L. l. Biosimus. *Otto.*

biothanatus, -a, -um [*gr.* βιοθάνατος, *cf.* biaeothanatus. *Th.*]. ISID. orig. 10, 31 biothanatus, quod est vi mortuus. GLOSS. IV 592, 43 biothanatus bis (*lege* vi) mortuus, thanatus enim graeco sermone mors dicitur. V 403, 1 biothanatas seolfbonan (*anglosax., acc. plur. ut videtur*). LAMPR. Heliog. 33, 2 praedictum eidem erat a sacerdotibus Syris biothanatum se futurum. FIRM. math. 3, 2, 3 *Saturnus*, si crescentis Lunae Mars radios exceperit, biothanatos facit (3, 11, 1 *et sic saepius plur.*). 3, 4, 24 mortem . . . decernit biothanatam aut repentinam (3, 11, 5 biothanata morte pereuntes, *et saepius*). FILASTR. 85, 2 quidam . . . ex his veluti biothanati moriuntur sese dantes ad praecipitium (*cf. ibid.* honestae mortis). SERV. Aen. 4, 386 dicunt physici biothanatorum animas non recipi in originem suam, nisi vagantes legitimum tempus fati compleverint. SCHOL. Hor. epist. 2, 2, 209 Lemures: umbras terribiles biothanatorum. ars 467 quasi occidit et quasi biothanatum fecit. carm. 3, 9, 15 (gloss. app. p. 383) bis patiar mori: id est biothanata fieri. PS. AMBR. epist. 2 (53), 16. CASSIAN. inst. 7, 14, 2 *Iudas* vitam ipsam communi exitu finire non meruit eamque biothanati morte conclusit (*inde* GLOSS. V 424, 43 biothanati laquei). conl. 2, 5, 5 vix . . . potuit obtineri, ut non inter biothanatos reputatus memoria . . . iudicaretur indignus. *nota*: COMM. instr. 1, 14, 8 secede ab istis, qui sunt biothanati facti (*cf.* 1, 36, 5 morte viventes).

Biotia *etc. v.* Boeotia.

biōticus, -a, -um βιωτικός. MAR. VICTOR. gramm. VI 51, 7 metrum . . . bifariam accipiemus: nam aut poeticum metrum est aut bioticum. bioticum metrum est quod in usu vitae et humana conversatione taxatur. *sim.* DIOM. gramm. I 474, 9, *ubi traditur* bioticon. SERV. Aen. 3, 718 controversiarum more epilogos dedit *Vergilius* sex istis prioribus libris, quos et esse bioticos voluit. nam singulis res singulas dedit, ut primo omina, secundo pathos, tertio errores, quarto ethos, quinto festivitatem, sexto scientiam. *Ihm.*

Biōticus, -a *cogn. libertorum*, Βιωτικός. CORP. VI 14950 Ti. Claudius Aug. lib. Bioticus. 27778 Cn. Turpili (Cn. l.) Biotici. 34623 *Aureliae* Bioticae. *Otto.*

bipālium, -ī *n.* [*a* bi- *et* pala. *Th.*]. GLOSS. IV 25, 60 bipalium (-llum *codd.*) ferramentum rusticum. *cf. Olck, PW. III 487.* CATO agr. 45, 1 locus bipalio subactus siet beneque terra tenera siet (COLVM. 3, 5, 3 *ager* bipalio prius subigi debet. PLIN. nat. 16, 173. 17, 69. 17, 125). 46, 1 eum locum bipalio vertito (6, 3. 48, 1 semen. 151, 2. VARRO rust. 1, 24, 4 bipallo *cod.* 1, 37, 5. COLVM. arb. 1, 5 bipalo *SA*. PLIN. nat. 18, 236 vineae satum vertere bipalio oportet). COLVM. 4, 1, 3 si ager bipalio moveatur. 4, 30, 3 *ager* debet converti bipalio (11, 3, 11 satis erit non alto bipalio, id est minus quam duos pedes ferramento novale converti). 4, 32, 1 harundo minus alte pastinato, melius tamen bipalio seritur. 5, 6, 6 pingui solo et modice humido bipalio terram pastinabimus (arb. 29, 1 simulatque terram bipalio [-lo *SA*] repastinaveris). 11, 2, 17 pastinatur . . . terreni iugerum . . . ad bipalium, cui est altitudo duorum pedum. PLIN. nat. 17, 159 solum . . . pastinari debet, ternos pedes bipalio alto. 18, 230 solum seminariis bipalio praeparare.

bipalmis, -e [*a* bi- *et* palma. *Th.*]. bipalmus *p. 2000, 1.* VARRO rust. 3, 7, 4 tabulae fictae ut sint bipalmes. LIV. 42, 65, 9 bipalme spiculum hastili semicubitali infixum erat crassitudine digiti. PS. APVL. herb. 3 ramis longitudine bipalmis. 8 thyrsis bipalmis (*cf.* ISID. orig. 17, 9, 65).

bipart- *v.* bipert-.

bipatēns, -tis [*a* bi- *et* patere patens. *Th.*]. *cf.* biforis. SERV. Aen. 2, 330 *l. 11 sqq.* MARTYR. gramm. VII 170, 10 *a bis numero* bilinguis, biformis, bipatens. PRISC. gramm. III 416, 28 bipatens, tripatens et similia. SERV. Aen. 10, 5 bipatentibus physice dixit, nam caelum patet ab ortu et occasu. est autem sermo Ennianus (ENN. ann. 61 Vahl.), tractus ab ostiis, quae ex utraque parte aperiuntur, unde et modo 'bipatentibus' apertis intellegimus (SERV. auct. *ad l.* bipatentibus, quod intrantibus et exeuntibus pateant). Aen. 2, 330 bipatentibus, quia geminae sunt portae. et quidam 'bipatentibus' praesumptum accipiunt, quia 'bi' particula non praeponitur, neque verbis neque participiis; nemo enim dicit 'bipateo' et 'bipatens'. sed praeponitur appellationibus, ut 'bipennis'. GLOSS. II 30, 13 bipatens διχάνοικτος (*ita f*, διγωννκτος *cod.*, διχανέῳκτος *vel* διχόπτνκος *h*). 30, 12 bipatentibus διχόθεν ἀνεῳγμένοις. V 9, 6 (= 50, 22 = 171, 27 bipatentia bis patentia, bis aperta (*cf.* 50, 21). 171, 28 duas valvas habentia. IV 25, 46 ianuis apertis (488, 49). 592, 44 ianuis apertis, duobus ostiis. 601, 19 bipatentibus: patentibus, domus duplices. ENN. *supra l. 9.* VERG. Aen. 2, 330 portis alii bipatentibus adsunt (SERV. *l. 7. item* portis: CYPR. GALL. lev. 279 Ios. 41 PAVL. PETRIC. Mart. 6, 119 VEN. FORT. Mart. 1, 7). Aen. 10, 5 considunt tectis bipatentibus. AVSON. 146, 3 bipatens pugillar expedi. PAVL. NOL. carm. 27, 481 paries mediis spatio bipatente columnis. 28, 153 valvis (SIDON. epist. 5, 17, 8).

bipeda *v.* bipedus.

bipedālis, -e [*a* bi- *et* pes, *gr.* δίποδος; *item* bipedus, bipedaneus. *Th.*]. *compendia in titulis v. l. 39. 40.* GLOSS. IV 212, 18 bipedalis duorum pedum, *sic saepius.* V 171, 29 bipedalem id est duorum pedum (IV 25, 38 *et* 488, 41 bipedale). CATO agr. 14, 2 clatros in fenestras maioris bipedalis x. VARRO rust. 1, 8, 6 subiciuntur circiter bipedales e surculis furcillae. CAES. civ. 2, 10, 1 musculum pedes LX longum ex materia bipedali. 2, 10, 3 tigna bipedalia (VITR. 5, 1, 8. 9). Gall. 4, 17, 6 trabibus. HOR. sat. 2, 3, 309 ab imo ad summum totus moduli bipedalis. VITR. 2, 8, 4 parietes. 3, 3, 4 retractiones . . . graduum nec minus quam sesquipedales nec plus quam bipedales faciendae videntur. 5, 10, 2 tegulae (*bis.* 7, 1, 7. 7, 4, 2. CORP. XV 651ᵃ tegl. bipedal. doliar. *item absolute in lateribus*: CORP. XV 362 bipedale dolia. 532 bip. 1684 bipeda. *cf. Blümner, Technologie II p. 21*). COLVM. 8, 3, 7 inter se bipedalis latitudinis spatio distent. PLIN. nat. 16, 57 bipedali hiatu. 16, 200 crassitudine. 20, 253. 25, 19 altitudine. SVET. Aug. 43 erat bipedali minor *adulescens*. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 46 pumilio . . . intra bipedalem staturam. AVG. c. epist. fund. 19 PS. AVG. categ. 8 MART. CAP. 4, 363. 4, 372 quid enim bipedali tripedalive contrarium?

bipedāneus, -a, -um *cf.* bipedalis. COLVM. 2, 2, 21 humus. 4, 1, 2 scrobe (4, 1, 5. 5, 5, 17. 12, 16, 4 arb. 4, 2, 3 PALLAD. 2, 15, 4). 4, 1, 1 super altitudinem bipedaneam. 4, 30, 5 spatiis. 5, 1, 2 scrobis in longitudinem altitudinemque defossus tripedaneus abunde est, latitudine tamen bipedanea (11, 2, 28). 11, 3, 4 modum altitudinis . . . bipedaneum. PLIN. nat. 17, 143 populus alba seritur bipedaneo pastinato, talea sesquipedali.

bipedus, -a, -um [*cf. c.* bipes. *Th.*]. GLOSS. II 30, 11 bipedus δίποδος. BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 483, 15 *substantia* vel alba vel bipeda vel iacens. *subst.* **bipeda,** -ae *f.* PALLAD. 1, 19, 1 solum . . . bipedis sternatur vel minoribus laterculis (1, 39, 2). 1, 39, 2 super has pilas bipedae constituantur binae in altum. 1, 39, 5 si tubulos nolis inponere super arcus ac virgas, bipedas constitues ferreis ancoris conligatas. 6, 11, 2 antequam rudus siccetur, bipedas, quae per omnia latera canaliculos habeant digitales, iungemus, ita ut calce viva ex oleo temperata bipedarum canales . . . impleantur. *cf.* bipedalis (tegula) *supra l. 38 sq.*

bipennifer (-a, -um) *a* bipennis *et* ferre. OV. met. 8, 391 bipennifer Arcas. 4, 22 bipenniferumque Lycurgum. trist. 5, 3, 39 bipenniferi . . . Lycurgi. *Ihm.*

bipennis (bipinnis), -e [*duo vocabula inter se confusa, alterum a* penna *ductum, alterum a* pinna. *Th.*]. PRISC. gramm. II 339, 7 'bipennis' commune est et habet etiam neutrum, ideo ablativum 'a bipenni' facit. PROB. app. gramm. IV 199, 6 bipennis, non bipinnis. SERV. Aen. 2, 479 bipenni: ecce nomen, quod reservavit antiquitatem, quia veteres 'pennas' dicebant, non 'pinnas'. *trad.* bipinn-: VARRO Men. 272. 274. 441 VERG. georg. 4, 331 *in R* PHAEDR. 4, 7, 7 COMM. instr. 1, 17, 8 *in C* NON. p. 79 VEG. mil. 4, 46 *bis* PHOC. gramm. V 430, 12 GLOSS. III 204, 30. 325, 58. IV 25, 37. 26, 4. 314, 14. 432, 1. 586, 15. 592, 47 *et* 48. V 50, 24. 271, 36. 427, 40. 492, 62. 565, 19. *cf. p. 2001, 77.* vip-: GLOSS. II 400, 52. 495, 51. III 204, 30. *a poetis dactylicis ponitur in fine hexametri praeter* VERG. Aen. 2, 627 crebrisque bipennibus instant (CLAVD. 20, 414) *et* TIB. 1, 6, 47 ipsa (*sacerdos Bellonae*) bipenne suos caedit violenta lacertos. QVINT. inst. 1, 4, 12 nec miretur *puer*, cur *fiat*. . . a 'pinno', quod est acutum, securis utrimque habens aciem 'bipennis', ne illorum sequatur errorem, qui, quia a pennis duabus hoc esse nomen existimant, pennas avium dici volunt (SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 479. ISID. orig.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

11, 1, 46 pinnum ... antiqui acutum dicebant, unde et bipennis et pinna. *cf.* GLOSS. V 9, 8 bipennem bis acutum; pennum enim dicimus acutum (50, 23). 171, 30 bipennem securem qu⟨a⟩e duas pinnas habet id est acutas partes. *cf. infra l. 31.* NON. p. 79 bipinne (*M*, bipennis *C*) manifestum est id dici, quod ex utraque parte sit acutum. SERV. auct. Aen. 11, 651 bipennis ... dicetur, quod ex utraque parte habeat aciem, quasi duas pennas quas veteres dicebant. ISID. orig. 19, 19, 11.

utrimque pennas habens, i. q. δίπτερος: de volatilibus: VARRO Men. 272 (Non. p. 79) ut ciconiae, quarum bipinnis fulminis plumas vapor perussit. 274 (Non. *ibid.*) delunae (*corr.*) bipinnis (bipennis H^2G) ut levis passerculus. PLIN. nat. 11, 96 nullum *insectorum*, cui aculeus in alvo, bipenne est. *de securi*: GLOSS. IV 26, 4 bipinnis bis acutus (-tas *trad.*). V 638, 46 bipennis ab utraque parte acutum. 492, 62 bipinni qui utrisque partibus secures habet. 171, 31 bipennis dicitur, qui utrimque (-trumque *trad.*) habet aciem. VARRO Men. 389 (Non. p. 79) ferream ... bipinnem (bipennem *GH*) securem (PAVL. FEST. p. 19). VERG. Aen. 11, 135 ferro sonat alta bipenni fraxinus (SERV. *ad l.* ad epitheton transtulit nomen proprium; nam bipennis per se plenum est et securim significat). *subst.* **bipennis,** -is *f.* (*cf.* PRISC. gramm. II 160, 4. CASSIOD. gramm. VII 170, 12 GRAMM. suppl. 117, 18). *acc.* -em: VERG. georg. 4, 331 *et passim. abl. plerumque* -i: VERG. Aen. 2, 479 *et passim.* -e: TIB. 1, 6, 47. ITALA psalm. 73, 6 (Hier. epist. 106, 86) *pars codd.* COMM. instr. 1, 17, 8. GLOSS. IV 25, 37 bipinne secure. *cf.* PHOC. gramm. V 430, 12 haec navis bipinnis, hic ignis similiter ablativum in i mittunt, quae saepe poetae per e solent efferre. PRISC. *v. p. 2000, 70.* GLOSS. II 279, 7 δίστομος πέλεκυς bipennis (400, 52 haec uipennis). 30, 17 bipennis δίστομος ἀξίνη. 495, 51 πέλεκυς (517, 47. III 23, 35). 570, 8 bipennis securis. IV 601, 21 securis bis acuta. V 50, 24 securis ambas partes acutas habens. 563, 19 securis quae (quem *trad.*) ambas (*sic*) capita acuta habet. 419, 4 bipennem securem bis acutam (427, 40. 403, 15 acuatem). IV 432, 1 bipinnibus securibus. VEG. mil. 4, 46 p. 165, 1 bipinnis est securis habens ex utraque parte latissimum et acutissimum ferrum (p. 164, 9). *cf. Mau, PW. III 488.* *in usu medicorum*: VARRO Men. 441 (Non. p. 99) hic bipinnis, ille forcipes dentharpagas (bipinsile forcipendent harpagae *trad.*, bipensiles *al.*). *ad caedendas arbores*: VERG. georg. 4, 331 validam in vites molire bipennem (bipin- *R*). Aen. 2, 627 ornum cum ferro accisam crebrisque bipennibus instant eruere agricolae. HOR. carm. 4, 4, 57 duris ... ilex tonsa bipennibus. OV. met. 8, 766 saevam ... inhibere. PHAEDR. 4, 7, 7 utinam nec umquam Pelii nemoris iugo pinus bipinni concidisset Thessala. LVCAN. 3, 433 raptam vibrare (*cf.* DRAC. Orest. 258). VAL. FL. 1, 122 undique ... delatum nemus et docta resonare bipenni litora. SIL. 10, 529 sonat acta bipenni ... silva. STAT. silv. 1, 3, 61 *arbor* saevas passura. CLAVD. 8, 345 sumptā ... quercum stravisse bipenni. rapt. Pros. 3, 377 *Ceres* armata bipenni. SIDON. carm. 7, 325 secta bipenni Hercynia. CORIPP. Ioh. 4, 1119 per nemus omne bipennes congeminant ... ictus. Iust. 4, 37 quadratā caesa bipenni fraxinus. *usus varius*: VERG. Aen. 2, 479 *Pyrrhus* correpta dura bipenni limina perrumpit. 5, 307 caelatam ... argento ferre bipennem (SIL. 16, 445). TIB. 1, 6, 47 *v. p. 2000, 79* (COMM. instr. 1, 17, 8 *Duellonarii* dorsa sua allidunt [*i. caedunt*] parca bipinne [*C*, bipenne *B*]). SEN. Herc. O. 799 impressa fugax taurus bipenni (VAL. FL. 1, 192 pinguia letifera perfringere colla bipenni. 4, 337 validā caedunt armenta. SIL. 5, 64 pressam ... ad colla bipennem *taurus* ... ferens. 16, 263 victima ... admotae stabat subiecta bipenni. CORIPP. Ioh. 6, 152 in adversa percussus fronte bipenni taurus). SEN. Ag. 46 ictu bipennis. 897 armat bipenni Tyndaris dextram (IVV. 6, 657 Tyndaris ... bipennem insulsam et fatuam dextra laevaque tenebat). PETRON. 89 vers. 24 alta ... bipenni latera *Laocoon* pertemptat. 132 ter corripui terribilem bipennem (*sc. ut mentulam resecarem*). PLIN. nat. 8, 26 poplitem elephanti dextra caedit venator ac praeacuta bipenni. STAT. silv. 3, 1, 126 valida ... solum ... bipenni ... fodit. TAC. agr. 10 formam totius Britanniae Livius ..., Fabius Rusticus ... oblongae scutulae vel bipenni adsimulavere. APVL. met. 9, 2 me lanceis illis vel venabulis, immo vero et bipennibus, quae facile famuli subministraverant, membratim compilassent. ITALA Ezech. 9, 2 (Tert. adv. Iud. 11 p. 732 Oehl.) uniuscuiusque bipennis dispersionis (πέλυξ [*cf.* GLOSS. III 325, 58 πέλυξ bipinnus], כְּלִי מַפָּצוֹ, VVLG. vas interitus) erat in manu eius. HIER. epist. 106, 86 (*ad* psalm. 73, 6) ex Hebraeo vertentes ita diximus et nunc scalpturas eius (*sancti?*) pariter bipenni (-ne *v. l.*) et dolatoriis deraserunt (ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ κατέρραξαν αὐτήν, VVLG. in securi et ascia deiecerunt eam. Eucher. form. 7 p. 46, 1 in bipenne et ascia. p. 46, 3 bipennis geminata adflictio. GLOSS. IV 592, 48 bipinnis geminata ultio). EDICT. imp. Diocl. 7, 36 in bipenni (βιπιννίου *in frg. gr. Journ. of hell. stud. 1904 p. 195*). AMM. 26, 8, 10. PRVD. perist. 1, 55 praebenda cervix ad bipennem publicam. CLAVD. 20, 414 duris haurire bipennibus Hebrum (SIDON. carm. 5, 209 Ligerim ... bipenni excisum per frusta bibit). rapt. Pros. 3, 79 Dryades dixere gementes Tartarea Furias debellavisse bipenni. SIDON. carm. 5, 246 excussisse citas vastum per inane bipennes. DRAC. Orest. 235 pastor rapit ... bipennem. 342 bipenni ... perire. 522. *ad pugnandum*: OV. met. 5, 79 Actoriden Erytum, cui lata bipennis telum erat. CVRT. 3, 2, 5 *Barcanorum equites* armati bipennibus. SIL. 2, 190 saevam ... perlibrans mediae fronti (STAT. Theb. 8, 487 in galeam librata). 2, 201 rapta properans caedem ostentare bipenni. 2, 624 proiecta. 4, 15 revocant (*i. iterant*) ... nova fornace bipennis. 5, 287 fulgentem portans in bella. 5, 499 corripit aeratam iam dudum in bella. 8, 550 aclydis usus erat factaeque ad rura bipennis. 14, 490 saevā truncatur membra (*i. manus*). 16, 56 retro iactare. 16, 63 barbaricam ... incutit. CORIPP. Ioh. 4, 560 solae apparent post scuta bipennes. Iust. 3, 178 ancipites splendescere luce. *imprimis Amazonum*: *cf.* VERG. Aen. 11, 652 validam dextra rapit indefessa (*Camilla*) bipennem. OV. met. 12, 611 Thermodontiaca malles (*sc. Achilles*) cecidisse bipenni. STAT. Theb. 12, 525 truncae. CLAVD. 18, 333. GLOSS. IV 212, 20 bipennis securis Amazonica. penum dicebant antiqui [bis] acutum (-to *cod.* 586, 15). 592, 47 biceps securis Amazonica bis acuta. 314, 14 securis Amazonica (489, 2 Amagonicarum. V 271, 36).
nota imag.: AVG. c. acad. 3, 10, 22 quam (*definitionem*) si succidere tentabis, rediet bipennis in crura (*proverbialiter? v.* ascia *supra p. 762, 61 sqq.*).

synonyma: ascia, (dolabra), dolatorium, securis. *compos.*: bipennifer. *Münscher.*

[**bipensilis**] *v.* bipennis *p. 2001, 38.*

Biperaria *ins. maris Hadriatici.* RAVENN. p. 408, 12. *Otto.*

bipertio (-īvī), -ītum (-īre) [*ductum a* bipertitus. *Th.*]. GLOSS. IV 25, 50 bipertit in duas partes dividit. V 563, 12 bipertit duobus dividit. IV 212, 19 bipertit duobus erogat (586, 9. V 563, 15). II 277, 6 διήρηται vipertita est. NOT. Tir. 66, 82 bipertitur. COLVM. 11, 2, 5 hiems bipertitur (11, 2, 36 ver). DICT. 2, 32 per campos exercitu bipertito (*cf.* 2, 41 campo).

bipertītio, -ōnis *f. a* bipertitus. AGENN. grom. p. 65, 20 omne genus controversiarum ex quadam materiali vipertitione generatur. constat autem haec bipertitio aut in fine aut in loco.

bipertītus (bipart-), -a, -um [*a* bi- *et* pars partitus. *Th.*]. *forma* bipart- *rarior in codicibus.* GLOSS. II 277, 54 διμερής bipertitus bipertita (*cf.* AMBR. *l. 61*). 30, 9 bipertiti διχῶ⟨ς⟩ μερισθέντες. IV 586, 8 bipertitum duabus partibus divisum. 211, 43 duabus partibus partitum (*sim. saepius*). 314, 13 bifarium vel in duas partes divisum (592, 46). V 403, 21 herbid (*? anglosax.*). VARRO ling. 5, 17 bipertita divisione (*cf.* HIL. trin. 6, 12). rust. 1, 5, 4 secunda pars ... est item bipertita, de hominibus ... et de reliquo instrumento. 1, 37, 1 dies lunares ... quodam modo bipertiti (*cf.* SCHOL. Arat. p. 193, 17 bipertitam lunam, διχόμηνι σελήνη. p. 276, 11. COMPVT. Carth. 2, 14 unum diem bipartitum vel duplicatum). frg. Non. p. 77 melos in cantibus est bipertitum: unum ..., alterum .... RHET. Her. 4, 7, 10 bipertita ... erit ... elocutionis praeceptio (*cf.* PS. ORIGEN. tract. 1 p. 11, 15 praecepta). CIC. inv. 1, 72 argumentationem (1, 67 quadripertita ... tripertita ... bipertita. QVINT. inst. 5, 14, 5 quadripertitam et tripertitam et bipertitam quoque fieri posse ratiocinationem). top. 76 quae ... virtute fidem faciunt, ea bipertita sunt. 85 ex altero genere, quod erat bipartitum. PLIN. nat. 5, 43 bipertitos tradit *Homerus* Aethiopas, ad orientem occasumque versos (*Od. 1, 23 τοὶ διχθὰ δεδαίαται. cf.* AMM. 31, 2, 17 [i]bipertiti per utramque mundi plagam Halani). LACT. opif. 16, 11 in illo sanguine bipertito, qui est conclusus in corde. CHAR. gramm. I 150, 22 *forma casualis* (150, 34 DIOM. gramm. I 308, 8. 13 POMP. gramm. V 172, 3 PROB. nom. gramm. IV 214, 8. 18). TYCON. 1 p. 7, 26 templum. p. 1, 12 *corpus Christi* (p. 8, 5. 10, 13). 4 p. 38, 31 ecclesiae (p. 41, 22). p. 43, 1 Aegyptus. p. 46, 13 Tyrus. p. 49, 17 Aelam. 5 p. 63, 3 Hierusalem. p. 65, 7 Salomone. 7 p. 71, 25 lucifer. p. 75, 31 orbis. AMBR. Noe 9, 28 in illa intestinorum reflexione ac sinuatione bipertita ac tripertita haeret cibus. Abr. 1, 2, 4 anima nostra διμερής est, hoc est bipertita (*cf.* GLOSS. *l. 34*). VVLG. Sirach 47, 23 ut faceres imperium bipartitum (γενέσθαι δίχα). AVG. civ. 17, 3 bipertita non tripertita erunt eloquia prophetarum (*ibid. iterum*). gen. ad litt. 1, 1 p. 3, 4 divina scriptura (*cf.* 8, 19 p. 258, 8). 3, 7 p. 68, 25 locum. PS. ORIGEN. tract. 2 p. 17, 20 populum (3 p. 31, 24). 4 p. 38, 9 corporis. MART. CAP. 4, 371 quantitas bipertita est, quod alia discreta est, alia continua. SIDON. epist. 2, 5, 1 bipertitae litis forma. 5, 1, 3 condicio. 5, 17, 6 acclamationibus. *et saepius.* PRISC. gramm. II 577, 6 species pronominum. ISID. sent. 2, 25, 1 bipartita est causa peccandi, id est operis et cogitationis. VIRG. gramm. epit. 5 p. 26, 12 qualitas nominum non bipertita ... sed multipertita. *nota*: AVSON. 420, 4 raptio Helenae, quae opinione veterum bipertita est.

adv. **bipertītō** (bipart-). GLOSS. διμερῶς. διοχίστως. διχῶς. RHET. Her. 1, 11, 18 illos distribuisse dupliciter et bipertito. CIC. Flacc. 32 bipartito classem distributam fuisse. Catil. 3, 5 illi ... occulte ad pontem Mulvium pervenerunt atque ibi in proximis villis ita bipertito (bipart- *v. l.*) fuerunt. Phil. 10, 13 equitatus, qui in Syriam ducebatur bipertito. inv. 3, 86 id fit bipertito: nam tum causa, tum res ipsa removetur. top. 28, 90 hi cernuntur bipertito, et natura et instituto. CAES. Gall. 1, 25, 7 conversa signa bipertito (bipart- *Q*) intulerunt. 5, 32, 1 conlocatis insidiis bipertito in silvis. OV. rem. 443 secta bipertito (bipart- *vulg.*) cum mens discurrit utroque, alterius vires subtrahit alter amor. LIV. 40, 32, 6 equites bipartito in eos

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

emissi. VITR. 1, 3, 1 aedificatio ... divisa est bipertito ... una ... altera ... (4, 7, 1 longitudo ... dividatur bipertito). MAR. VICTORIN. defin. p. 47, 20 reprehensio definitionis ... fit bipartito.

adv. **bipartītē**. BOETH. top. Arist. 6, 3 p. 974[D] ut parem numerum, qui bipartite secatur, aut bonum habitum virtutis; nam et bipartite sumptum est a duobus quae paria sunt. *ibid.* qui bipartite utitur. *ibid.* eo quod in duo secari significat bipartite secari.

bipēs, -pedis [*i. q. gr.* δίπους, *ind.* dvípāt dvipát *'bipes', cf. c. umbr.* dupursus *'bipedibus'; a* bi- *et* pes. *Th.* (*cf. infra l. 31*)]. PRISC. gramm. III 416, 24 bipes tripes quadrupes decempes et similia. *cf.* NOT. Tir. 58, 15 *sq.* GRAMM. suppl. 116, 32 communia duorum generum ... bipes tripes. *cf.* 132, 28. MART. CAP. 3, 301 tertia *species* (*sc. S littera praecedente E terminatorum*), quae etiamsi aliquam inter se habent differentiam in declinatione, tamen quoniam incremento syllabarum pares sunt in obliquis casibus, in unam speciem rediguntur ut 'Ceres bipes merces'. *neutr. plur.* bipedia: AVG. mor. Manich. 2, 9, 14. 17 MART. CAP. 4, 346. GLOSS. II 278, 47 δίπους bipes. V 632, 42 bipes duorum pedum.

NAEV. trag. 28 bipedes (dvipedes *Ribbeck*) volucres (*cf.* ORIBAS. syn. 4, 16 omne genus avium bipedum a quadrupedum digestiviliora sunt). VERG. georg. 4, 389 magnum qui (*Proteus*) piscibus aequor et iuncto bipedum curru metitur equorum (SERV. *ad l.* equi ... marini prima parte equi sunt, postrema resolvuntur in pisces. *cf.* CIRIS 395 VAL. FL. 2, 508 PERVIG. Ven. 10). PLIN. nat. 8, 131 *ursi* ingrediuntur et bipedes; arborem aversi derepunt (*cf.* APVL. flor. 3 p. 16 velut ursum bipedem). 10, 186 *Aegyptii mures* bipedes ambulant. AVG. mor. Manich. 2, 9, 14. 17 animalia bipedia (*cf.* MART. CAP. 4, 346). RVRIC. epist. 2, 43 tergus aprunum me *tibi* indico transmisisse, ut, dum nos volatilia, quae transmisisti, deliciamur, tu bipede de quadrupede facto satieris. *speciatim de homine* (*opp.* animal quadrupes) [*cf. iuncturam umbr. dat. plur.* dupursus peturpursus, *ind.* dvipát cátuṣpat *'zwei- und vierfüssiges, Mensch und Tier'. Th.*]: CIC. dom. 48 hoc ministro omnium non bipedum solum, sed etiam quadripedum impurissimo rem publicam perdidisti. PLIN. epist. 1, 5, 14 Regulus omnium bipedum nequissimus (APVL. met. 4, 10). LAMPR. Alex. 9, 4 ille omnium non solum bipedum, sed etiam quadrupedum spurcissimus. *cf. Otto, Sprichw. p. 56. adde*: LABER. mim. 92 bipedem bliteam beluam. IVV. 9, 92 alium bipedem sibi quaerit asellum (HIER. epist. 27, 3 revertimur ad nostros bipedes asellos). AMM. 31, 2, 2 ut bipedes existimes bestias *Hunnos*. AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 90 eruditissime bipedum. CIC. nat. deor. 1, 95 quid ... obstat, quo minus *deus* sit beatus, si non sit bipes? PLIN. nat. 11, 243 terrestrium *animalium* solus homo bipes (10, 171). QVINT. inst. 5, 10, 61 animal genus (*est*), mortale species, terrenum vel bipes differens. SCHOL. Germ. Bas. p. 90, 1 *Sagittarium* complures centaurum putant, alii negant, quod quadrupes esse non videatur, sed stans bipes sagittetur. LACT. opif. 8, 2 *hominem deus* bipedem ... constituit. MAR. VICTORIN. defin. p. 24, 13 homo est animal ... bipes. p. 24, 18 'bipes' ... propter alia animalia positum est, quae plurimis pedibus innituntur. AVSON. 336, 39 qui bipes et quadrupes foret et tripes omnia solus. PAVL. NOL. epist. 28, 1 p. 241, 2 Victor epistularum nostrarum veredarius pedes aut veredus bipes, victor longissimarum viarum. MART. CAP. 4, 346 si quaeratur quid inter hominem intersit et equum, sufficit ut dicamus quod homo bipes est. BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 151, 18 (*abl.* bipedi). p. 156, 24. herm. sec. 5, 11 p. 355, 28 (*abl.* bipede). *mensa*: MART. 12, 32, 11 ibat tripes grabatus et bipes mensa.

bipinnis *v.* bipennis.

διπλοῦς **biplex** duplex GLOSS. II 278, 41. *cf.* V 592, 42 biblex duplex. II 570, 9 biplex duplex tuili (*anglosax., pertinens ad* bilex). *v. Löwe, prodr. p. 73 sq. cf.* bilix.

biplicitās duplicitas alterplicitas GLOSS. V 592, 14 (*Scal. ex Osberno; cf. Löwe, prodr. p. 73 sq.*).

Bipo *v.* Dipo.

bipotēns *a* bi- *et* potens. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 32 p. 1065[A] *anima habet* vitalem potentiam et intelligentialem, bipotens enim et gemini luminis. *Ihm.*

Bippa f(ecit) *scriptum videtur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 303.

Bipplium *statio in Carnis.* RAVENN. p. 221, 19. *Otto.*

Bippolīnus *v.* Beppolenus.

biprōrus, -a (-um) [*gr.* δίπρωρος, *a* bi- *et* prora. *Th.*]. HYG. fab. 168 p. 31, 15 dicitur Minerva navem fecisse biproram (277 p. 153, 15). *Ihm.*

Biracatus *nom. vir. celt.; cf.* Biracus. CORP. XIII 5522 (*in Germ. sup.*) dis manibus ⟨.. I⟩uli Biracilli C. Iul. Biracatus pater. 5529 Litugeni Biracati (filii). 10010, 304 (*in vasculo*) Biraca⟨tus?⟩.

Biracellum *opp. Etruriae septemtrionalis; cf. Hülsen, PW. III 489.* PTOL. 3, 1, 43 Βιράκελλον.

Biracia *v.* Biracius.

Biracillus *nom. vir. celt.; cf.* Biracus *et* Biragillus. CORP. XIII 5522 (*in Germ. sup.*) dis manibus ⟨.. I⟩uli Biracilli C. Iul. Biracatus pater. *in vasculis* CORP. XII 5686, 132. XIII 10010, 305. 10011, 162[b]. *cf.* Biragillus.

Biracius *nom. vir. celt.; cf.* Biracus. CORP. V 4153 (*inter Cremonam et Brixiam*) P. Mucius Birací f. XIII 6776 (*in Germ. sup.*) M. Biracius (*ut videtur*) Indutiu⟨s⟩. Biracia *legitur in vasculo* CORP. II 6257, 31 (*editor non vidit*; Biracia⟨...⟩ *in indice*).

Biraco *nom. vir. celt.; cf.* Biracus. CORP. III 5698 (*in Norico*) Belatullo Biraconis f. ... et Ategnatae Malsonis f.

Biracsaccarēnsēs, -ium *pop. Africae proconsularis.* INSCR. Mélanges Boissier 1903 p. 210 (*Bisicae, a. 374/5*) cur(atore) r(ei) p(ublicae) castelli Biracsaccarensium. *cf.* CORP. VIII 12286 (*ibid., saec. II*) civitas BIR · AQ · SACAR (*sic legit editor*).

Biracus *nom. vir. celt.; cf.* Biracius, Biraco, Biracillus, Biracatus. CORP. XIII 5630 (*in Germ. sup.*) Martiae Biraci. INSCR. Revue épigr. V p. 2 n. 1520 (*in Gallia Narbon.*) Vectit⟨...⟩ Biraci⟨...⟩. *cf.* Biracos *ap. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 423.*

Biraeon *v.* Bereum.

Biragicius *nom. vir. celt.; cf.* Biragillus. CORP. XIII 10010, 306 (*in vasculis*) Biragici(us) *et* Biracic.

Biragillus *nom. vir. celt.; cf.* Biracillus *et* Biragicius. CORP. XIII 10010, 305d[2] (*in vasculo*) Birag⟨i⟩lli. 10011, 162[a] Biragi(lli). VII 1336, 155 (*in patella*) Biragilli.

Birarci *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 307.

Birbatrī (*genet.*) *cogn. vir.* CORP. X 290 (*Tegiani, aetate liberae rei publicae*) L. Oppi M. f. Birbatri.

Birbienī (*genet.*) *legitur in patella* CORP. VII 1336, 158 (*videtur periisse*).

Birbilis *v.* Bilb-.

Bircius, -a *nom. gent.* CORP. X 6710 (*Anti, periit*) Birciae Ampliatae C. Bircius Epaphroditus patronae. *Otto.*

birēmis, -e [*a* bi- *et* remus, *cf. c. gr.* διήρης. *Th.*]. DVB. NOM. gramm. V 572, 25 biremas dicebant antiqui naves, nunc biremes melius (*affert* VERG. Aen. 1, 182). PS. ASCON. Verr. p. 172 trieris ternos remorum ordines habet; ita et biremis et quadriremis et deinceps dicuntur. ISID. orig. 19, 1, 23 biremes ... naves sunt habentes remorum ordinem geminum. GLOSS. II 277, 51 δίκωπος biremis. 30, 22 biremis δίκωποι διήρεις. V 9, 12 (= 50, 25) duorum remorum navis ex unaquaque parte (*et saepius* duorum remorum). IV 432, 2 navis duos remos habens (592, 50). V 563, 20 navis cum duobus remis. II 570, 7 qui in duobus locis remigat. V 347, 29 biremis: ordo super alium (402, 60). 171, 32 biremes naves quae duorum remorum ordinibus aguntur. *cf. Luebeck, PW. III 490.* SISENNA hist. 106 navisque triginta biremis, totidem myoparonas. MON. Ancyr. 4, 46 triginta rostrátae náves trirémes aut birémes, plures autem minores inter se conflixerunt. *per ellipsin*: VARRO *v. l. 48.* CIC. Verr. 6, 51 haec biremis (6, 59). CAES. civ. 3, 40, 2 quattuor biremes subiectis scutulis impulsas vectibus in interiorem portum traduxit. BELL. Alex. 16, 6 capitur hoc proelio quinqueremis una et biremis cum defensoribus remigibusque. VERG. Aen. 1, 182 Phrygiasque biremis (SERV. *ad l.* quidam ... biremes ad suum tempus volunt dixisse Vergilium, negantes Troicis temporibus biremes fuisse. Varro enim ait post aliquot annos inventas biremes). 8, 79 geminasque legit de classe biremis. LIV. 28, 8, 7 tres quadriremes et biremes totidem. PLIN. nat. 7, 207 biremem Damastes *auctor est* Erythraeos fecisse. VAL. FL. 8, 427 patriaeque biremes (*i. Colchicae*). SIL. 17, 275 STAT. Theb. 6, 19. TAC. hist. 5, 23 biremium quaeque simplici ordine agebantur. ann. 4, 27 tres biremes adpulere. SVET. Iul. 39 biremes ac triremes quadriremesque. Aug. 16 biremibus Pompeianis terram legentibus. Cal. 15 praefixo in biremis puppe vexillo. CLAVD. 15, 369. 21, 367. HOR. carm. 3, 29, 62 biremis ... scaphae. LIV. 24, 40, 2 lembis biremibus. LVCAN. 10, 56 parva ... biremi (*cf.* 8, 562). *Ihm.*

Bireum *v.* Bereum *et* Beroea.

Birgaius *nom. vir.* (?) *legitur in* INSCR. Ephem. epigr. III p. 143 n. 126 (*in Britannia*).

Birgusia *v.* Berg-.

Biriamus *nom. vir. barb.* CORP. VIII 5454 (*in prov. procos., non descript. ab editore*) Postima Biriami f.

Biribam *nom. vir. barb.* CORP. XIII 7323 (*in Germ. sup., saec. III in., ut videtur*) memoriae Biribam Absei (filii), dec. a⟨l⟩ae firmae cata⟨f⟩ract(ariae) ... oriundo ex provincia Mesopotamiae domo Rac ... (*aut* Rag ...). 5328? *Otto.*

Biric *nom. mul. semit.* CORP. VIII 6845 Etinia Biric. *cf.* Barag, Boroc.

Birichi *cogn. mul. semit.* CORP. VIII 15914 Grania Birichi. *cf.* Biric, Birihbal, Birihut. Birict, Birici (?). *Jacobsohn.*

Biricho *v.* Brachio.

Biriciana, -ōrum *statio in Raetia; cf. Ihm, PW. III 490.* TAB. Peut. 4, 3 Biricianis. *Otto.*

Birict *cogn. vir.* (?) *semit.* CORP. VIII 17222 Birict Bicis f. 15733 C(...) Biric⟨t⟩. *correctum pro* Birici. *sed cf.* 17019 Birici ⟨.⟩ Frontones f(ilius). 17022.

Birictbal *cogn. vir. semit.; cf.* Birict. CORP. VIII 5392 Birictbal Secundus.

Biricus *cogn. mul. semit.* CORP. VIII 6892 Iulia Q. filia Biricus. *cf.* Biric.

Birihbal *cogn. mul. semit.* CORP. VIII 16034 Gerrenia L. f. Birihbal. *cf.* Birict, Birictbal. Baric, Barigbal. Berect, Berecbal. Burucbal.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Birihut *cogn. mul. semit.* CORP. VIII 16768 Cottia Birihut pia. *cf.* Biric, Birichi (*an* Birīc, Birīchi?). *Jacobsohn.*

Birila *ins. iuxta Britanniam sita; cf. Hübner, PW. III 490.* RAVENN. p. 441, 4 Birila (ririla *unus cod.*).

Biritos *sim. v.* Berytus. **Birium** *v.* ad Bibium *sub* bivium.

Birius, -a *nom. gent.* CORP. VIII 16977 (*in prov. procos.*) Iulia Biri Felicis fi(lia). 17022 Birius Fortunatus. IX †1391 (*Aeclani*) Biriae Iuliae. XIII 10010, 308 (*in vasculis*) Birius f. *cf.* Birrius *et* Virius. *Otto.*

birodium *v.* birotus. **Biroē** *v.* Bereum.

Biron *v.* 1. Boron. **Bironīcē** *v.* Berenice.

birota, -is *v.* birotus.

birotus, -a, -um [*a* bi- *et* rota, *cf. c. lituan.* dviratis '*birotus*'. *Th.*]. [*raet.* biert. *M.-L.*] NON. p. 263 curriculus ... brevissimum vehiculi biroti genus. *subst.*: GLOSS. III 321, 68 δίτροχον birrotis (*cf.* COD. Theod. *l. 23*). IV 592, 49 birotum genus vehiculi (V 583, 11 genus vehiculi cum duabus rotis). 488, 54 birodium genus vehiculi (*cf.* NOT. Tir. 112, 63 birodium). COD. Theod. 8, 5, 8, 1 (*a. 357*) raedae mille pondo tantummodo superponi, birotae ducenta, veredo triginta. 8, 5, 8, 2 octo mulae iungantur ad raedam aestivo ... tempore, hiemali decem; birotis trinas sufficere iudicavimus. COD. Theod. 8, 5, 9 (*a. 357*) nec passim raedarum tractorias vel evectiones birotum (birotarum *Gothofr.*, *cf.* GLOSS. *supra l. 15*) faciat. COD. Theod. 6, 29, 2, 2 (*a. 357*) ut habens unius copiam raedae flagitet duas, aut raedam usurpet, cui birotum vel veredum ⟨postu⟩lare permissum est. *cf.* NOT. Tir. 91, 32ᵃ bigoda *et fragm. tituli* CORP. VI 33942 biroti. *Ihm.*

Birralis *statio Mesopotamiae.* TAB. Peut. 11, 4 Birrali.

Birranī *v.* Bibrani.

Birrantus *nom. vir. celt.* CORP. XIII 6030, 2 (*in vasculo*) Birrantus. 10010, 310 (*in vasculis*) Birranti m., Birrantu, Birrant. 10011, 46.

Birrantinus. CORP. XIII 10010, 309 (*in vasculo*) Birrantin⟨i?⟩.

birrhus *v.* birrus *l. 76.* **Birrī** *v.* Hiberi.

Birria *nom. gladiatoris, Πυῤῥίας? cf.* Byrria. ASCON. Mil. p. 33 gladiatores ... ex quibus duo noti Eudamus et Birria. *Otto.*

Birriānus *v.* Birrius.

birrica vestis ex lana caprarum valde delicata GLOSS. V 347, 41 (402, 68). *a* birrus *aut a* burra *derivatum esse videtur.* *Münscher.*

Birrio *v.* Birrius.

Birrius, -a *nom. gent.* (*v. etiam* Birius). HOR. sat. 1, 4, 69 Caeli Birrique latronum (PORPH. Byrrius; SCHOL. Hor. Celius et Birrius perditi adulescentes fuerunt hoc tempore). PLIN. nat. 1, 19 ind. auctor. *ex* Q. Birrio. CORP. VI 449 (*a. 83*) M'. Birrius M'. l. Hierus. 8777 M'. Birrius Agathopus ... T. Aelius Cyriacus Aug. lib. 13591 M'. Birri Albani. 13592. 13593. 13594. XI 1245 (*Placentiae*) Birrius Masclus 1251 (*ibid.*). V 2101 (*in Venetia*) Birriae L. f. 2906 Birrius Voltiom. f. Sumbica Ostiala, Birria Frem(antio), Birria Quarta, Birria Voltiom. f. Tertia. 4168 (*inter Cremonam et Brixiam*). XIII 5318 (*in Germ. sup.*) Birrius Martius. III 2799 (*in Dalmatia*) Birrius Fortunius. 14754. *in vasculis Gallicis*: CORP. XIII 10010, 311 Birrius f., Birri m. Birria Secundilla *est* CORP. XII 1562 (*Deae Augustae*); *sed cf.* Byrrius. *adi.* **Birriānus,** -a, -um. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 6, 96 fund. Birrianum Velleianum. **Birro,** -onis *nom. gent.* CORP. V 4125 (*inter Cremonam et Brixiam*) L. Birroni Quartioni T. Pinnius For⟨tis⟩. *cogn.*: CORP. XV 7510 (*in fistula*) Pup(orum) (?) Petilliorum Birronis et Cl⟨i⟩t(i). V 1805 (*in Venetia*) P. Veidius C. f. Birro ... C. Veidius P. f. 5307 (*Comi*) C. Virius C. f. Ouf. Birro. INSCR. Revue épigr. V (1904) p. 65 n. 1565 (*dép. Basses-Alpes*) Calventius et Birro patri et matri. **Birronius,** -a *nom. gent. et cogn.* Birrōnius: CARM. epigr. 1102 (*in Vmbria*) respice, Birroni, munus amicitiae. *praescriptum* Q. Petronio Birroni⟨o⟩. CORP. VI 13595 Birroniae Eutychiae T. Birronius Iustus. **Birroniānus** *cogn.* CORP. VI 1808 Sex. Caecilius Sex. f. Quir. Birronianus. *idem* X 4737 (*Sinuessae*) p(atronus) c(oloniae) Sinues(sanorum). **Birrio,** -onis *cogn.* CORP. V 7278 (*Segusione*) ⟨...⟩ii Birrionis ⟨Ch⟩restina marito. *Otto.*

Birro, Birronius, -oniānus *v.* Birrius.

birrum *v.* birrus *l. 82.*

1. birrus (byrrus, byrrhus), -ī *m.* [*gr.* βίῤῥος *vocabulum peregrinum esse videtur, fortasse cf. c.* βέῤῥον, βειρόν· δασύ, βίῤῥοξ· δασύ. *Μακεδόνες* (*Hes.*) *aut c. hibern.* berr, *cambr.* byrr '*brevis*'. *Th.*]. *nom.* birrum *in* GLOSS. *infra l. 82. cf.* burra. *confunditur cum* burrus (πυῤῥός), *quare scribitur* byrr-: GLOSS. III 488, 29. 509, 67. V 410, 18 PASS. Cypr. 5 COD. Theod. 14, 10, 1, 2 SCHOL. Iuv. 8, 145 SCHOL. Pers. 1, 54 AVG. serm. 161, 10. 356, 13 *bis* SVLP. SEV. dial. 1, 21, 4. MART. CAP. 4, 356 *in β.* CASSIAN. inst. 1, 6 RVRIC. epist. 2, 21 p. 406, 3 GREG. TVR. Franc. 2, 1. -rrh-: AVG. serm. 161, 10. 356, 13 *bis* ISID. orig. 19, 24, 18 *bis.* βίρος: EDICT. imp. Diocl. 19, 35—42 *in fragmento Megalopolitano* (-ῤῥ- *Megaric.*). *v. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 425.*

nomen vestis (*cf. Mau, PW. III 498*): GLOSS. II 257, 45 βίῤῥος birrus. V 410, 18 byrrus cucullа brevis. III 488, 29 amphibalum (amphimallum SCHOL. Iuv. 3, 283) byrrum (509, 67). V 271, 52 birrum grossior cappa. ARTEMIDOR. 2, 3 p. 88, 8 Hercher χλαμὺς ..., ἣν ἔνιοι μανδύην, οἱ δὲ ἐφεστρίδα, οἱ δὲ βίῤῥον καλοῦσι. ISID. orig. 19, 24, 18 birrhus a Graeco vocabulum trahit, illi enim birrhum bibrum (?) dicunt. SCHOL. Iuv. 8, 145 Santonico ... cucullo: de byrro Gallico scilicet. nam apud Santonas oppidum Galliae conficiuntur. PROB. Schol. Iuv. 3, 283 quod Graeci coccum, Latini veteres byrum vocarunt inquit Probus. SVID. βίῤῥον· ἱμάτιον Ῥωμαϊκόν. PASS. Cypr. 5 ibi se lacerna, byrro *Cyprianus* expoliavit (AVG. serm. ed. Mai 64, 2 Cyprianus expoliatur birrum et vestitur martyrium). EDICT. imp. Diocl. 7, 42 bracario pro excisura et ⟨o⟩rnatura pro birro qualitatis primae X se(xaginta). 7, 43 pro birro qualitatis secundae X quadrag(inta). 19, 26 βίῤ⟨ῥ⟩ος Λαδικηνός X ͵δφ'. 19, 27 βίῤῥος Λαδικηνὸς ἐν ὁμοιότητι Νερβικοῦ X$_{A}$M. 19, 32 βίῤῥος Νερβικὸς ἢ ⟨...⟩ κάλλιστος. 19, 33 βίῤῥος ⟨...⟩ X M. 19, 34 βίῤῥος ⟨...⟩ X ͵η'. 19, 35 Ῥειπήσιος X ͵η'. 19, 36 Βρεταννικός X ͵ς'. 19, 37 Μελιτομαγήσιος X ͵ς'. 19, 38 Καννυσεῖνος κάλλιστος σημιωτός X ͵δ'. 19, 39 Νουμεδικός X ͵γ'. 19, 40 Ἀργολικὸς πρῶτός τε κάλλιστος X ͵ς'. 19, 41 Ἀχαϊκός ἤτοι Φρυγιακὸς κάλλιστος X ͵β'. 19, 42 Ἄφρος X ͵αφ'. 22, 21 γναφεῖ ὑπὲρ ... βίῤῥου Νερβικοῦ καινοῦ X χ'. 22, 22 Λαδικηνοῦ καινοῦ X ροε'. 22, 23 Ῥειπησίου ἢ (*om. P*) ταυρογαστρικοῦ καινοῦ X τ'. 22, 24 Νωρικοῦ καινοῦ X σ'. 22, 25 (ὑπὲρ *ins. P*) τῶν λοιπῶν βίῤῥων X ρ'. 22, 26 βίῤῥων Ἄφρων ἢ Ἀχαϊκῶν X ν' (*cf. Blümner, Maximaltarif des Diokl. p. 113. 152—154*). COD. Theod. 14, 10, 1, 2 (*a. 382*) servos ... omnium, quorum ... dominos sollicitudine constat militiae non teneri, aut byrris uti permittimus aut cucullis (CANON. conc. Gangr. [*saec. IV*] 11 Migne 56, 451ᴮ birris [*sic codd. Veron. Barb., al.* virili] ... aut alba veste. ISID. reg. monach. 12, 2 orarium, birros, planetas [*i. planeticas*] non est fas uti). VOPISC. Car. 20, 6 donati sunt ab Atrabatis birri petiti, donati birri Canusini, Africani, opes in scaena non prius visae (SCHOL. Pers. 1, 54 lacernā i. scis byrrum attritum comiti condonare). CLAVD. carm. min. 10 tit. de birro castoreo. *ibid.* nominis umbra manet veteris. nam dicere birrum, si Castor iuret, castoreum nequeo. sex emptus solidis! AVG. serm. 161, 10 illa (*sc. amata*) dixerit 'nolo habeas talem byrrhum', non habet *amator*. 356, 13 nemo det byrrhum vel lineam tunicam ... nisi in commune. *ibid.* offerat mihi ... byrrhum pretiosum. in psalm. 130, 10 conscidit birrum meum. SVLP. SEV. dial. 1, 21, 4 illa (*virgo*) ut byrrum rigentem, haec ut fluentem texat lacernam. MART. CAP. 4, 356 et birrus (byrr- β) et tunica et nomen vestis habent et definitionem possunt accipere. CASSIAN. inst. 1, 6 planeticarum atque byrrorum pretia ... declinant. FVLG. RVSP. ad Monim. 3, 1 (*ter*) accepto cuiusdam birro et in manibus retento. 3, 2 7ⁱᵉˢ. GREG. TVR. Franc. 2, 1 prunas ardentes in byrrum suum posuit. GREG. M. epist. 9, 195 birrum album, quo de fonte surgens *Christianus in baptismo* indutus fuerat. VITA Caes. Arel. 2, 12 birrum ipsius domni mei adprehendi et vulneri meo imposui. GLOSS. III 380, 66 in proscolio deposui birrum: καὶ ἐν τῷ προσχολίῳ ἀπέθηκα βίῤῥιον. *nota imag.*: RVRIC. epist. 2, 21 p. 406, 3 ut deponant saeculi byrrum et sumant ecclesiae vestimentum, quod est cilicium, contritionis indicium. *deriv.*: birricus (?). *Münscher.*

2. birrus, -a, -um *v.* burrus.

Birrus *v.* Burrus.

Birsama *statio.* NOT. dign. or. 34, 10. 34 equites Thamudeni Illyriciani, Birsama (*sub dispositione ducis Palaestinae*). *eadem fort.* Βέρζαμμα PTOL. 5, 16, 10. *cf.* COD. Theod. 7, 4, 30 Versamini ... castri. *v. Benzinger, PW. III 323 et 498.* *Ihm.*

Birsil *v.* Birzil. **Birtha** *v.* Bintha.

Birthut *nom. mul. barb.* CORP. VIII 4850 (*in prov. procos.*) Caelia Birthut. *cf.* 16768 Cottia Birihut.

Birtiolus *v.* Tertiolus.

Birzil, -is *nom. vir. barb.* CORP. VIII 2564 (*in prov. Numid., saec. III*) 2, 43 Manilius Birzil. 6402 L. Caecilius Birzil. 4925 (*in prov. procos.*) Birzil Rogati f. 5315 Pontius Birz. 16582 Birsil. 12015 (*in prov. Byzac.*) Birzili⟨s⟩ (*genet.*).

Birziminium *statio in Dalmatia; cf. Patsch, PW. III 499 et Tomaschek, PW. III 318.* ITIN. Anton. Aug. p. 339, 2 Birziminio (Birzimino, Biriziminio *sim. pars codd.*). TAB. Peut. 7, 1 Bersumno. RAVENN. p. 208, 3 Burzumi. p. 211, 8 iuxta Burzumon. *Otto.*

bis *numerus multiplicativus secundus* [*factum ex* dvis = *gr.* δίς *ind.* dvih '*bis*', *cf. c. island.* tvis var '*bis*' *et c.* duo bi-. *Th.*]. CIC. orat. 153 ut duellum bellum et duis (dus *A*, divis *FP* [*Laud.*]) bis. PRISC. gramm. III 88, 15 a duobus quoque *anomale* pro Graeco δίς nos 'bis' dicimus (415, 17). GRAMM. suppl. 53, 23 *sunt adverbia* numeri, ut semel bis ter ... 212, 11 adverbia numeri ... bis a duobus. ISID. diff. 1, 604 bis, duabus vicibus. MART. CAP. 3, 284 adverbia monosyllaba ... omnia producuntur exceptis 'bis' et 'ter'. *producitur contra regulam apud* CYPR. GALL. gen. 487 num. 33. b e s *legitur* CORP. III 13124. XII 481 NOT. Tir. 61, 5. PRISC. gramm. III 465, 13 quae a bis adverbio componuntur, ut biceps bipatens bivium. MARTYR. gramm. VII 170, 70 *a bis numero* biceps bilinguis biformis bipatens *eqs.* GLOSS. V 9, 6 *al.* bipatentia bis patentia. GRAMM. suppl. 113, 9 bis iugae bigae ... bis uni bini. *dedi plerumque tantum exempla selecta.*

duabus vicibus (*cf.* ISID. diff. 1, 604): *saepe cum aliis adverbiis numeri*, semel ter quater *al.*, *ita ut in eadem re simplex series intellegenda sit, ut* CATO rust. 108, 1 facito bis aut ter vinum inferveat, *aut in rebus diversis vel sibi oppositis numeri singuli propriam suam vim habeant, ut* VARRO rust. 2, 5, 4 aestate *pecus* ad aquam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adpellendum bis, hieme semel. PLIN. nat. 18, 111 seritur toto anno, panico semel, bis farre.

cum verbis: PLAVT. Bacch. 1091 me ... ludos bis factum esse. Most. 360 ut offigantur bis pedes, bis bracchia. 375 bis periisti? Pseud. 388 nolo bis iterari (*nota tautologiam*) *fabulas*. CATO agr. 37, 5 frumenta face bis (facebis *trad.*) sarias. 76, 4 aperito ... bis aut ter. ACC. carm. frg. 20 Bis compressa (*tit. fab.*). INSCR. Betilieni (Corp. I 1166) censorem fecere bis. HEMINA hist. 34 in Hispania pugnatum bis. VARRO Men. 287 haec in aeno bis terve tudiculasse. RHET. Her. 3, 21, 34 *ut* transeamus bis aut ter ... versum. CIC. Verr. 2, 26 bis ut causa dicatur. *ibid.* ut bis ageretur. 2, 31 accusare. 4, 125 bis in ea provincia ... copiae versatae sunt. 5, 78 *Diana* bis ... servata est. Cluent. 63 qui bis apud ... iudices offendisset. Catil. 4, 21 *Marius* bis Italiam ... liberavit. Sest. 43 mihi semel pereundum aut bis esse vincendum. Pis. 95. Planc. 84 fui ... bis in Bithynia. Mil. 40 in iudicium bis, ad vim numquam vocavit. Phil. 6, 14 *tribuni militares* in exercitu Caesaris bis fuerunt. 7, 22 *populus Romanus* bis me ... in contionem vocavit. Brut. 160 nisi ... id ... nobis bis narravisset. ac. 2, 89 qui: 'video, video te' ... nonne ... bis exclamavit se videre ...? Att. 6, 1, 2 Appius ... ad me ... bis terve ... litteras miserat. epist. 2, 1, 1 a te ... bis terve summum ... *litteras* accepi. epist. frg. V 15 gaudeo. POLLIO Cic. epist. 10, 32, 3 cum ... bis gratis depugnasset. LABER. mim. 28 bis ter memordit *mulier*. LVCR. 4, 339 ad nos ... bis advolat ... imago. CAES. Gall. 7, 66, 7 qui non bis (*om.* $A Q \beta$) per agmen hostium perequitasset. 7, 83, 1 repulsi. civ. 2, 22, 1 proelio navali superati. BELL. Alex. 52, 2 dextra *aversum* ... bis ferit pugione. VARRO rust. 2, 3, 4 quae *caprae* bis pariant. 2, 7, 13 interdum inponere iis (*eculis*) puerum bis aut ter. 2, 11, 8 bis secant prata. 3, 7, 9 *farciunt pullos columbinos* hieme ... bis, aestate ter. SALL. or. Cottae 3 genitus (Ov. met. 3, 317). NEP. Thras. 2, 5 *Munichiam* bis ... oppugnare. VERG. ecl. 3, 30 bis venit *vitula* ad mulctram. georg. 1, 48 bis quae (*seges*) solem, bis frigora sensit. 1, 491 bis sanguine nostro Emathiam et latos Haemi pinguescere campos. 2, 410 bis vitibus ingruit umbra, bis segetem densis obducunt sentibus herbae. 3, 33 bisque triumphatas utroque ab litore gentes. Aen. 2, 218 *dracones* bis medium amplexi, bis collo squamea circum terga dati. 4, 228 Graium *illum* ... bis vindicat armis. CVLEX 62 Assyrio ... bis lauta colore ... vellera (HOR. carm. 2, 16, 35 bis Afro murice tinctae ... lanae. TIB. 3, 8, 16 vellera ... bis madefacta; *sim.* Ov. fast. 2, 107 PLIN. nat. 9, 137 STAT. Theb. 9, 690 MART. 4, 4, 6 PORPH. Hor. epod. 12, 21. VVLG. exod. 25 *sqq.* *saepe* coccum bis tinctum. *cf.* ISID. in exod. 56, 6 per bis tinctum coccum charitas demonstratur. num. 19, 6. exod. 39, 28 vermiculo bis tincto arte plumaria). HOR. carm. 3, 9, 15 pro quo bis patiar mori. ars 440 bis terque expertum *te*. PROP. 2, 22, 26 caelum noctu bis sine rege fuit. Ov. met. 2, 648 bis tua fata novabis. 8, 170 Actaeo bis pastum sanguine monstrum. 11, 453 ante ... quam luna bis impleat orbem. 14, 386 bis ad occasus, bis se convertit ad ortus. ars 2, 1 bis dicite 'Paean'. epist. 6, 56 bis ... aestas bisque cucurrit hiemps. 9, 138 pugnae bis tibi causa fui. 16, 22 rapta semel, videor bis quoque digna rapi? carm. frg. 7 bis rapitur vixitque semel. trist. 4, 7, 1 bis me sol adiit ... bisque suum ... peregit iter. 4, 10, 58 barba resecta mihi bisve semelve fuit. *cf.* NVX 74 *nuces* bisve semelve petit. LIV. 9, 26, 3 *odium* execrabile in bis captos (40, 39, 8 cum bis deditis rem esse. SEN. contr. exc. 6, 5 bis victis. SEN. Herc. f. 1006 bis ter rotatum misit. GRAMM. VII 536, 17 *de notis simplicibus*: ·〉 bis dictum. INSCR. Espérandieu, cachets d'oculistes 122, 2 Iuenalis bis punctum ad epifor(as)). LIV. 26, 3, 5 bis est accusatus ... tertio ... (26, 3, 7. 37, 58, 1. 42, 22, 7. 43, 2, 6. QVINT. decl. 307 p. 206 proditor bis tortus ... tertio .... *al.* *cf.* PLIN. nat. 18, 161 Babylone ... bis secant *segetes*, tertium .... PLIN. epist. 7, 19, 4 bis maritum secuta in exilium est, tertio .... PALLAD. 12, 20, 2 ubi hoc bis aut tertio fecerint). LIV. 27, 47, 3 semel bisne signum canat in castris. 27, 47, 5 semel in praetoriis castris signum, bis in consularibus ... cecinisse. 29, 37, 14 aut iudicio semel aut comitiis bis ab se peccatum esse. MANIL. 1, 673 *solem* bis recipit, lucem qui circulus (*sc. aequinoctialis*) aequat et umbras. CELS. 2, 12, 2 ut neque saepe ea medicina temptetur, et tamen semel vel summum bis. SEN. Herc. f. 321 bis ... discedens fretum et bis recurrens (Tro. 384). Thy. 702 regium capiti decus bis terque lapsum est. Tro. 134 nil Troia semel te rege tulit, bis pulsari Dardana Graio moenia ferro bisque pharetras passa Herculeas. CVRT. 5, 8, 8 bis me victum, bis fugientem persecuti estis. COLVM. 11, 3, 24 caules bis transferre. MELA 3, 7 bis in semet recepto mari. 3, 72 quas ripas *rubrum mare* inflexerat bis inrumpit, duosque iterum sinus aperit. PLIN. nat. 2, 78 lunam bis coitum cum sole ... facere. 7, 120 *Nasica* in toga candida bis repulsa notatus. 16, 2 *Oceanus* vasto ... meatu bis dierum noctiumque singularum intervallis effusus. 18, 90 *similaginem* semel pollinatam ... bis ... ter. 18, 257 ut vinea vetus semel fossa sit, bis novella. 36, 176 tectorium, nisi quod ter harenato et bis marmorato inductum est, numquam satis splendoris habet. SIL. 1, 282 cui (*Geryonae*) ... durae ... sorores tertia bis rupto torquerent stamina filo. STAT. silv. 4, 2, 58 patriae bis terque exire senectae ... fines. MART. 1, 44, 4 bis leporem tu quoque pone mihi. 3, 6, 2 lux ... tuis bis celebranda sacris. 6, 66, 7 bis terque quaterque basiavit *negantem*. 9, 84, 9 bis trieteride iuncta. QVINT. decl. 304 p. 193 ego ... primum opto, tu bis optasti. FRONTIN. aq. 78 ita, ut quinariae DCCLXXI, quae ex quibusdam aquis in adiutorium alvarum dantur et bis in speciem erogationis cadunt, semel in conputationem veniant. MELA Vlp. dig. 33, 4, 1, 14 non bis, sed semel deberi fundum. GAIVS inst. 1, 153 quae plenam optionem habet, potest semel et bis et ter et saepius tutorem optare. PORPH. Hor. epod. 1 bis 'Caesaris' accipiendum erit. VVLG. IV reg. 6, 10 observavit se ibi non semel neque bis. II Esdr. 13, 20 manserunt ... foris Ierusalem semel et bis. *nota*: AVG. civ. 5, 3 p. 194 *currente rota figuli* bis numero de atramento tamquam uno eius loco summa celeritate percussit.

cum substant. et adiect. (adverb.), in enuntiatis cum esse *et* fieri *et nomine praedicationis*: ELOG. Scip. (Corp. I 38) Scipio Hispanus ... tr(ibunus) mil(itum) II (*i. bis*). CORP. I² p. 192 Appius Claudius ... cos. bis (p. 193. 196. 198. 199. 201). XI 6167 Octavio ... praef(ecto) fabr(um) bis. *praecedit*: CIC. Tusc. 1, 18 Nasica ille prudens bis consul. LIV. 45, 39, 8 VAL. MAX. 4, 2, 1. 6, 6, 1 PLIN. nat. 7, 139. 16, 242. 18, 27 TAC. ann. 3, 56. 11, 1 SVET. Nero 35 CAPITOL. Pius 1, 4 Aur. 1, 3. 4 SPART. Did. 1, 1 CAPITOL. Max. Balb. 15, 2 VOPISC. trig. tyr. 33, 1 CORP. XIII 3166 (?). 7266. CIC. div. in Caec. 69 bis consul et censor fuerat, *sic* CIC. *et alii passim*. CIC. ad Q. fr. 3, 8, 6 ludos adparat magnificentissimos ... stulte bis terque non postulatos. VERG. georg. 2, 150 hic ... bis gravidae pecudes, bis pomis utilis arbos. HOR. ars 358 *Choerilum* bis terve bonum. ELEG. in Maecen. 2, 29 iuvenes bis Caesare digni. PROP. 4, 9, 18 bis mea praeda, boves. Ov. epist. 9, 138 pugnae bis tibi causa fui. fast. 6, 199 mane ubi bis fuerit ... factaque erit ... bis uda seges. Pont. 2, 1, 68 omnia bis dices vera fuisse mea. SEN. contr. 7, 2 (17) 5 deduxi ad vos ... bis parricidam (SEN. Oed. 1044 QVINT. decl. 372 p. 409). SEN. nat. 5, 16, 3 bis ... aequinoctium est. PLIN. nat. 7, 104 *Sergius* bis vinculorum ... profugus. SIL. 1, 322 bis noxia tela. QVINT. decl. 319 p. 253 dum bis rea sit *femina*. 368 p. 403 bis vidua est. TAC. hist. 3, 83 bis Lucio Sulla, semel Cinna victoribus (SVET. Cal. 35). FLOR. epit. 1, 18, 25 eodem ... bis saucio. MART. CAP. 9, 912 bis plenum omnisona cui recinunt mela. AVELL. p. 34, 15 ille egregius bis episcopus (p. 34, 22). SIDON. epist. 9, 9, 6 istius mundi bis peregrinus. CORP. III 4300 leg(ionis) I ad(iutricis) bis p(iae) f(idelis). *nota*: bis acutus, *quod hic illic coaluit in* bisacutus [*it.* bicciacuto, *francog. vet.* besaigue. *M.-L.*]: TERT. idol. 23 quaedam eiusmodi species in facto et in verbo bis acuta. ITALA, *ut videtur*, Eph. 6, 17 Hebr. 4, 12 apoc. 1, 16. 19, 15, *quibus locis sermo dei cum gladio ancipiti comparatur quod christiani allegorice de duobus testamentis dictum esse putant cf.* TERT. adv. Iud. 9 ensis ... dei sermo divinus bis acutus duobus testamentis legis antiquae et legis novae. FILASTR. 156, 5 verbum domini ut gladius bis acutus. AMBR. in Luc. 10, 36 gladii spiritalis, qui est sermo bis acutus. spir. 3, 7, 45 HIER. epist. 14, 2. 18, 14. AVG. civ. 20, 21 p. 459 sermonem dei dicit scriptura gladium bis acutum propter aciem geminam testamentorum duorum. PRIMAS. in apoc. p. 802B; *respiciuntur locis novi testamenti ut videtur veteris testamenti loci* psalm. 56, 5. 58, 8. 63, 4. *cf.* AVG. in psalm. 58, 16 'gladius in labiis eorum': iam ille gladius bis acutus, de quo apostolus dicit: et gladium spiritus, quod est verbum dei. quare bis acutus? quare, nisi quia ex utroque testamento feriens? 56, 5 CASSIOD. in psalm. 58, 8. *alia*: ITALA prov. 5, 4 (Didasc. apost. 6, 14) *mel* acutiorem magis quam gladius bis acutus (μαχαίρας διστόμου. VVLG. gladius biceps). VVLG. Sirach 21, 4 romphaea bis acuta (LXX Sirach 21, 3 ῥομφαία δίστομος). *in* VVLG. *ab Hieronymo translata* bis acutus *deest*. AVG. in psalm. 7, 13 gladius ... bis acutus, id est framea (GLOSS. IV 80, 31. 239, 9). ISID. orig. 18, 6, 6 pugio ... est ... gladius ... bis acutus. GLOSS. *saepe, ut* IV 25, 33 biceps bis acutus. 26, 4 bipinnis bis acutus. 601, 21 securis bis acuta. bisacutum *genus frumenti*: DIOSC. Vind. C 87ᵛ bis ἀκοντουμ. N 59 βισακοντουμ. *cf.* DIOSC. graec. 2, 166 γιγγίδιον ... Ῥωμαῖοι βισακούτουμ. PS. VICT. VIT. pass. 4 bis acutum genus frumenti, quod iumentis solis edere concessum est.

cum pronominibus et vocibus ad magnitudinem et multitudinem pertinentibus: PLAVT. Amph. 943 bis tanto amici sunt inter se quam prius. Men. 680 redimam bis tanto pluris pallam, quam voles. Merc. 297 bis tanto valeo quam valui prius. CIC. ac. 2, 128 ne bis quidem tantum *esse solem*. VARRO rust. 1, 18, 3. 3, 2, 15 VERG. Aen. 6, 578 CARM. epigr. 945. 946 VITR. 6, 3, 8. 3, 3, 3 uti quot intercolumnia sunt in fronte, totidem bis intercolumnia fiant in lateribus. APVL. apol. 89 bis duplum quinquennium faciam, viginti annos ... detraham. AVIEN. Arat. 710 *de delphino*: bis gemino discreta situ micat ignipotens lux. ora 289 *Tartessus amnis* ore bis gemino ... meridianas civitatis adluit. PAVL. NOL. epist. 32, 17 vers. 18 bis geminae pecudis discors agnis genus haedi. carm. 27, 378 SIDON. carm. 2, 220. *apud* PAVL. NOL. epist. 5, 8 qui bis geminas .... aegritudines pertulisti *et cum verbo coniungas*.

duplicat numeros: *cardinales*: *exceptis locis Chalcidii explicativis* (*ut* comm. 10 tam ... bis sex quam ter quaterni duodecim faciunt. 15 *senarius numerus* nascitur ex multiplicatis summis minoribus, bis tribus. 33 bis duo quattuor. *ibid.* bis duo bis, quod est octo. 36. 42) *et singulis Plin. et Vulg. legitur tantum apud poetas. plerumque totus numerus, fortasse tamen hic illic singulae partes seorsum intellegen-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dae sunt. maxime bis sex, bis septem *apud poetas dactylicos, quippe qui* duodecim *et* quattuordecim *versui aptare non possent*: ENN. ann. 323 Vahl. lychnorum lumina bis sex. CIC. Arat. 226 bis sex signorum (319 VARRO Men. 92 OV. met. 6, 571 MANIL. 1, 556. 4, 293. 5, 29 AVIEN. Arat. 1353 CARM. poet. min. V 58, 3, 1. 58, 4, 6). LVCR. 4, 408 missus bis mille sagittae. CORP. I 1008, 4 (= CARM. epigr. 59, 4) bis decem anneis. VERG. Aen. 1, 71 bis septem ... nymphae (SERV. quattuordecim). 8, 518 equites bis centum. 9, 159 bis septem Rutuli. 9, 270 bis sex ... lectissima matrum corpora. 11, 9 bis sex thoraca petitum perfossumque locis (SERV. duodecim vulneribus). MORET. 1 bis quinque ... horas. HOR. epod. 4, 8 metiente te viam cum bis trium (ter *codd.*) ulnarum toga. 9, 17 bis mille ... Galli. epist. 2, 1, 24 bis quinque viri (*i. decemviri*). OV. met. 5, 208 *et* 209 bis centum ... corpora. 8, 500 bis mensum quinque. 12, 15 volucrum bis quattuor. 13, 642 bis ... duas natas. 14, 253 bis ... novem socios. fast. 4, 614 bis tribus ... mensibus. MANIL. 3, 571 bis ... novem *annos*. 3, 598 bis sex ... mensibus. PLIN. nat. 18, 231 circa brumam plerisque bis septem (*sc. diebus*) halcyonum fetura ventorum quiete molliunt (D^2, -ium *rell.*) caelum (*locus si ita scribitur non prorsus sensu caret*). MART. 4, 37, 1 trecenta debet Titius, hoc bis Albinus. AVSON. 191, 39 bis sex quinquennia. 394, 11 milia *passuum* bis nongenta. VVLG. Ezech. 41, 6 latera ... bis triginta tria. *mire* INSCR. christ. Rossi II p. 129, 10, 19 culmen apostolicum quinque et bis (*sc. bis quinque i. decem*) mensibus annis *rexit*. *distributivos*: *maxime* bis seni (*super* 50^{ies}), *deinde* bis deni (*saepius quam* 20^{ies}), bis quini (15^{ies}), bis septeni (10^{ies}), bis octoni (10^{ies}), bis bini (10^{ies}). LVCIL. ed. Marx 107 bis quina ⟨o⟩ctogena videbis commoda. CIC. nat. deor. 2, 49 bis bina quot essent. LABER. mim. 109 bis tricenis annis sine nota eques. LVCR. 5, 1300 biiugo⟨s⟩ prius est quam bis coniungere binos. VARRO ling. 5, 6 bis quaternas causas. 8, 24 libros ... bis ternos. rust. 3, 9, 10 bis deni dies. CARM. epigr. 55, 18 bis ... septeni ... natales dies. VERG. ecl. 1, 43 bis senos ... dies. Aen. 1, 381 bis denis ... navibus. 1, 393 bis senos ... cycnos. 2, 126 bis quinos ... dies. 11, 326 bis denas ... navis (SERV. auct. viginti naves). MORET. 18 bis ... octonas ... libras. HOR. epist. 2, 2, 33 bis dena super sestertia nummum. PROP. 2, 9, 3 bis denos ... annos. OV. fast. 2, 54 bis quini ... viri (*i. decemviri*). CARM. epigr. 963, 5 (*a. 12 a. Chr.*) bis duodenos annos. 965, 11 (*a. 10 p. Chr.*) bis vicenos annos. GRATT. 31 bis vicenos ... passus. MANIL. 1, 309 bis sena ... signa (1, 540. 549 2, 295 GERM. 531 frg. 2 a 1 SEN. Oed. 251 Tro. 386 COMM. instr. 1, 7, 15 AVIEN. Arat. 910. 1051). 1, 548 bis bina ... astra. 1, 588 bis ... binis ... partibus. 2, 325 bis sexagenas *partes*. 3, 368 bis terna ... astra. 3, 595 bis quadragenos ... actus. 3, 597 tricenos bis ... annos. GERM. 570 bis terna ... astra. PLIN. nat. 2, 27 ut bis dena viginti non sint. MART. 4, 76 milia misisti mihi sex bis sena petenti: ut bis sena feram, bis duodena petam. 10, 24, 7 annos ... bis ... novenos. 10, 41, 7 bis milia dena. 11, 76, 4 bis centena. 12, 66, 1 bis quinquagenis ... milibus. IVV. 6, 137 bis quingena dedit *uxor*. TAC. dial. 17 bis quaternos denos Claudii et Neronis annos. CHALC. comm. 16 bis octoni ... sedecim ... sunt. FAV. EVL. p. 4, 12 bis bini fit quartus *numerus*; bis terni non facit imparem *numerum*. p. 9, 16 decas: ... natus ... ex bis quinis cognoscitur. CYPR. GALL. iud. *saepe*. MACR. somn. 1, 5, 17 *numerus octonarius* solvitur in numeros pariter pares, hoc est in bis quaterna, ut nihilo minus in numeros aeque pariter pares divisio quoque ipsa solvatur, id est in bis bina. eadem quoque qualitate contexitur, id est bis bina bis (1, 6, 3. 2, 2, 10). CORIPP. Ioh. 7, 370 bis quinos Africus ignes auxerat. CARM. epigr. 451 bis quinos denos et sex ... annos. INSCR. Notiz. degli scavi 1904 p. 437 nóndum bisternós (*sic*) aetas compleverat annos. *nota cum singulari*: OV. fast. 3, 124 bis quino femina mense parit. MANIL. 4, 451 *Tauri* bis ... undena *pars* nocens et bis duodena nocentes. SEN. Ag. 812 bis seno meruit labore adlegi caelo ... Alcides (Herc. f. 1282). STAT. silv. 3, 1, 18 angusti bis seno limite menses. MART. 14, 17, 1 bis seno numeratur tessera puncto. APVL. apol. 9 *lux* bis septeno vere tibi remeat. SER. SAMM. 1065 bis denum rutae folium. AVSON. 250, 1 bis octono tibi iam sub consule pubes cingebat ... genas. SEDVL. carm. pasch. 3, 90 bis bina cervice. CYPR. GALL. gen. 476. CORP. VI 504 vota ... bis deni ... orbis (*i. vicenum annorum*). IX 4756 vixi bis deno circile (circite *Burmann*, circine *Reinesius*) solis. *nota*: CASSIOD. inst. div. 4 bis binum locum tenet *codex* in ordine (*i. quartum*). *nota etiam, quod cum* seni *sive* senus *saepius coaluit. scribitur interdum* bisenus, bessenus: MANIL. 2, 700 *de dodecatemorio*: bissenaque cuncta omnibus in signis. LAVS Pis. 20 bissenis ... mensibus (PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 177). 70 fasces (SIL. 8, 484 INSCR. christ. Rossi II p. 446, 199). VAL. FL. 4, 98 bisseno sidere textam loricam. SIL. 3, 67 orbes (STAT. Ach. 2, 110 annorum ... orbes). STAT. Theb. 2, 307 dies (3, 574), 6, 125 urnas. 12, 811 annos. AVSON. 333, 8 curricula. 347, 14 bissenas partes *assis*. PAVL. NOL. carm. 15, 262 bisseno ... in agmine discipulorum. CYPR. GALL. Ios. 90 bissena tribus dat lectos ... tribunos. 92 calculus ... bissenus demptus. VICT. VIT. 1, 1 milibus (*passuum*). 3, 39 bissenus numerus puerorum. PS. BOETH. geom. p. 417, 6 diagoni ... directio bissena numeretur quantitate. CORP. VI 12013 annos bissenos. INSCR. christ. Rossi II p. 269 post euangelicum bisseni dogma senatus (*i. apostolorum*). p. 447, 200, 5 octo et bisenis vidua permansit in annis. INSCR. christ. Leblant 429 bissenum ... lustrum. 543 bessenis ... lustris. INSCR. christ. Hisp. 259 bisenisque apostolis. *numeros alios multiplicativos*: CIC. Rab. Post. 21 sestertium bis miliens et quadringentiens (BELL. Afr. 90, 3 MON. Ancyr. 3, 25 LIV. 38, 55, 12 VELL. 1, 9, 6 VAL. MAX. 3, 7, 1 d SCHOL. Iuv. 4, 81). PLIN. nat. 4, 81 bis deciens C(entum) M(ilia) pass(uum). MART. 1, 11, 2 bis decies *nomismata* (1, 58, 6. 4, 51, 3. 9, 82, 5). 3, 22, 1 bis trecenties. PAVL. dig. 38, 10, 10, 18 bis octies. CYPR. GALL. gen. 487 ter centum famulos *ciet*, novies bis auctius addens. ISID. orig. 6, 17, 26 bis sexies. *efficit numerum cum aliis multiplicativis*: CIC. Att. 11, 1, 2 in cistophoro in Asia habeo ad sestertium bis et viciens (TAC. hist. 1, 20 bis et viciens miliens sestertium). BELL. Alex. 74, 3 *exercitum veteranum* bis et vicies in acie conflixisse. PLIN. nat. 7, 92 (?). SVET. Iul. 25 bis et tricies centum milia passuum. *numeros ordinales*: OV. fast. 3, 93 *Martium mensem* quintum Laurentes, bis quintum (*i. decimum*) Aequiculus ... habet. 6, 768 quintus ab extremo mense bis ... dies. Pont. 4, 10, 1 bis tertia ... aestas. MANIL. 4, 465 bis quinta *pars Nemeaei* (*i. decima numero pars triginta partium*). 5, 490 bis sextam ... partem ... Aquari. PLIN. nat. 6, 213 bis quinta parte unius horae. MART. 4, 57, 4 bis decimus ... ab urbe lapis. 7, 65, 1 bis decimae ... brumae. FAV. EVL. p. 9, 29 bis septimo anno. MART. CAP. 3, 289 bis quarta fandi ... portio. *contra usum*: STAT. silv. 4, 1, 9 subiere novi palatia fasces et requiem bis sextus (bis senus *Stange*) honos precibusque receptis curia Caesareum gaudet vicisse pudorem. *v. Vollmer ad l.*

singularia quaedam et notabiliora: *invenitur saepius* iam bis *et* bis iam: PLAVT. Bacch. 759 iam bis bibisse oportuit. 1128 pol hodie altera *ovis* iam bis detonsa certo est. CIC. Cluent. 60 quem bis iam condemnatum acceperant (106). Caecin. 6 vos bis iam de eadem causa dubitasse. off. 2, 83 ut bis iam vidimus. epist. 11, 7, 3 suscepta tibi causa iam bis est. NEP. Them. 7, 5 iam bis copias regias fecisse naufragium. VERG. Aen. 12, 582 bis iam Italos hostes *esse*. HOR. carm. 3, 6, 9 iam bis Monaeses et Pacori manus ... contudit impetus nostros. OV. Ib. 1 lustris bis iam mihi quinque peractis. LIV. 4, 5, 3. 24, 13, 11. 30, 16, 6 MANIL. 3, 547 COLVM. 12, 24, 2 MELA 1, 59 VAL. FL. 3, 364 STAT. silv. 5, 2, 12 MART. 1, 15, 3 QVINT. decl. 263 p. 75. 271 p. 112. 331 p. 302. 333 p. 311 ITALA gen. 27, 36 (Lugd.) NEMES. ecl. 4, 36 SPART. Sept. Sev. 1, 5 AVG. civ. 5, 18 p. 227. bis etiam, etiam bis: CELS. 8, 4 p. 336 QVINT. decl. 337 p. 329. *saepe in eodem enuntiato* bis *et* idem, unus *inveniuntur*: TER. Phorm. 406 de eadem causa bis iudicium adipiscier. LEX repetund. (Corp. I 198) 48 amplius bis in uno iu⟨dicio ...⟩. RHET. Her. 1, 9, 14 ne bis aut saepius idem dicamus. CIC. Verr. 3, 8 ut bis ex eadem familia salus Siciliae constitueretur. 4, 179 bis ... unum et idem frumentum vendidisti. 6, 59 in una civitate bis improbus fuisti. Caecin. 6 *cf. supra l. 27.* Sest. 49 unus bis rem publicam servavi. 55. dom. 76 uno ... maledicto bis a me patriam servatam esse. epist. 9, 16, 1 bis ... eodem exemplo. CAES. civ. 3, 105, 3. VARRO rust. 1, 44, 4 praegnationes idem bis habere non potest. POLLIO or. frg. Quint. inst. 9, 2, 34 bis ... eodem die. OV. Pont. 3, 9, 43 ne bis sensum ... reperiret eundem. LIV. 10, 37, 16 bis eiusdem voti. 29, 35, 2 bis relata eadem res. PAVL. FEST. p. 33 bis una die. PLIN. nat. 12, 68 inciduntur bis et ipsae *murrae* isdemque temporibus. 18, 80 eodem ... anno bis. 36, 112 bis in eodem magistratu. *ICTI saepe*. SERV. *saepius* idem bis *sive* bis idem dixit *aut* bis idem *sim*. HIER. epist. 68, 1 non ... vindicabit dominus bis in idipsum (*cf.* 118, 6 HIL. in Matth. 31, 2). CYPR. GALL. sen. 78 ne forte bis unum incurras lapsum. *nota iuncturas* bis diapason (*gr.* δὶς διαπασῶν): MART. CAP. 9, 950 BOETH. mus. 1, 7; bis diatessaron (δὶς διατεσσάρων): BOETH. mus. 2, 22. *cum temporis notione*: CATO agr. 26 dolia ... bis in die fac extergeantur. 64, 2 oleum ... bis in die depleto. 87 eo addat aquam bis in die. 89. 157, 3. 4. CIC. Tusc. 5, 100 bis in die saturum fieri. CAES. Gall. 3, 12, 1 *de aestu*: quod bis accidit semper horarum XII spatio (*locus dubius; addidit Kuebler* cotidie. *cf.* PLIN. nat. 2, 212 bis inter duos exortus lunae adfluunt *aestus* bisque remeant vicenis quaternisque semper horis), VARRO Men. 188 vehebatur ... semel aut bis anno. rust. 2, 4, 14 *sus* bis parit in anno. 2, 4, 17 scrofae bis die ut bibant 2, 7, 7 bis die data aqua. 3, 17, 9 qua aestus bis cotidie ... introire ... posset. VERG. ecl. 3, 5 ovis custos bis mulget in hora (SERV. quod bis per totum diem debet ... fieri). HOR. carm. 4, 1, 25 bis pueri die numen ... tuum laudantes. VAL. MAX. 2, 2, 9 *cf. l. 75.* CELS. 1, 3 p. 19 qui vomere bis in mense vult. 4, 14 p. 140 bis cotidie facere. *saepe* bis die. *nota*: CELS. 6, 8, 1 id ... per hiemem et ver bis die, per aestatem et autumnum ter die fieri debet. 8, 4 p. 336 curandum cotidie vulnus, bis etiam aestate. 3, 18 p. 101. COLVM. 11, 1, 21 ferramenta bis ... omnibus mensibus recensere (*sic codd.*, singulis *edd., sed cf.* VAL. MAX. 2, 2, 9 equestris ... ordinis iuventus omnibus annis bis urbem spectaculo sui ... celebrabat). 12, 23, 1 cum bis mustum defervuerit, quod plerumque est intra quartum diem, quam de lacu sublatum est. 12, 30, 1 usque ad aequinoctium vernum semel in diebus XXXVI vinum curare satis est, post aequinoctium bis. SCRIB. LARG. *saepius* bis die. PLIN. nat. 2, 57 *solem* bis in triginta diebus super terras occultari. 2, 185 tota Trogodytice umbras bis quadraginta quinque diebus in anno ... in contrarium cadere. 10, 158 nec plus quam bis vere pariunt *palumbus et turtur*. 11, 59 bis in mense mella faciunt *apes Ponticae*. 15, 29 gleucino mustum incoquitur ... circum-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

datis vinaceis diebus XXI bis singulis (*sc. diebus*) permixtum; *praeterea saepe* bis die, in die, anno, in mense *sim.* GAIVS inst. 2, 101 *comitia calata* bis in anno testamentis faciendis destinata erant. SOL. 52, 1 *India* in anno bis aestatem habet, bis legit frugem. INSCR. Röm. Mitteil. 1904 p. 148 ut ... ex ipsius fundi fructibus convi⟨v⟩ia bis annua diebus supra scriptis exhiberentur. *omittitur saepius temporis notio, ut* VARRO rust. 2, 5, 14 aestate ad aquam adpellendum *pecus* bis (*sc. die*), hieme semel. 3, 7, 9 hieme hoc bis, aestate ter, mane meridie vesperi. COLVM. 4, 33, 5 *castanea* bis ferro repetenda est veris principio. PERS. 2, 16 Tiberino in gurgite mergis mane caput bis terque. FLOR. epit. 1, 16, 3 *Campania* bis floribus vernat. *saepius cum certo temporis spatio*: CIC. Flacc. 98 bis hoc anno me defendente absolutus est A. Thermus. CAEL. Cic. epist. 8, 7, 2 nisi triduo bis deprensus esset *Servius*. CAES. civ. 2, 32, 12 quod ... bis per biduum equestri proelio superaverim. HOR. epod. 5, 33 longo die bis terque mutatae dapis. LIV. 7, 40, 6 priore anno bis legiones Samnitium fudistis. 24, 9, 6 aquae magnae bis eo anno fuerunt. 27, 26, 1. *cf. etiam sub* bis *et* idem *p. 2010, 37 sqq.* *definitur accuratius*: PLAVT. Truc. 47 bis perit amator, ab re atque ⟨ab⟩ animo simul. TER. Hec. 343 qui amat, cui odio ipsus est bis facere stulte iudico, laborem inanem ipsus capit et illi molestiam adfert. CIC. Verr. 6, 59 in una civitate bis improbus fuisti, cum et remisisti quod non oportebat et accepisti quod non licebat. 6, 185 simulacrum ... bis apud Segestanos consecratum, semel ipsorum religione, iterum P. Africani victoria (*sic saepe ut* dom. 134 se a me bis salutem accepisse, separatim semel, iterum cum universis. Sest. 49 or. frg. A VII 4 (?) CAES. civ. 3, 10, 1 LIV. 1, 19, 3. 42, 34, 9 CVRT. 5, 4, 10 ASCON. Corn. 64 (?) SVET. Iul. 36 Aug. 25 Tib. 72 Claud. 6 PORPH. Hor. carm. 3, 24, 38 (?) HYG. astr. 1, 6 p. 25, 16; *nota* SERV. Aen. 12, 34 bis magna victi pugna: semel cum est occisus Mezentius, iterum cum interiit Camilla. *similiter* LIV. 44, 18, 6 bis in exitu anni eius lapidatum esse nuntiatum est, ⟨semel⟩ in Romano agro, semel in Veientibus novendiale sacrum factum est [SERV. auct. georg. 1, 48 SERV. georg. 2, 411. Aen. 4, 228 semel ... et item. 9, 596 semel ... post. SERV. auct. *ibid.* semel ... et nunc]). CIC. leg. agr. 2, 26 maiores de singulis magistratibus bis vos sententiam ferre voluerunt: nam cum centuriata lex censoribus ferebatur, cum curiata ceteris patriciis magistratibus, tum iterum de eisdem iudicabatur (*primum scilicet die comitiorum*). dom. 99 bis servavi rem publicam, qui consul togatus armatos vicerim, privatus consulibus armatis cesserim. Phil. 8, 12 in quo bis laberis: primum quod ... deinde (PHAEDR. 1, 8, 2. OV. met. 8, 504 bis ... datam *animam*, primum ... mox. VAL. MAX. 1, 8, 4 *simulacrum* bis locutum constitit, prius his verbis: 'rite me, matronae, dedistis riteque dedicastis'. *quid secundo locutum sit simulacrum omisit Valerius.* 1, 8, 11 bis ..., prius ... item [*codd. recte, cf. l. 34*]. 8, 15, 4 prius ... deinde. 9, 11, 6 prius, iterum. PLIN. nat. 16, 101 primum cum, ... iterum cum. SVET. Aug. 17 primo ... rursus. 28 primum ... ac rursus. COMM. instr. 1, 12, 1 PAVL. NOL. carm. 27, 426). CAES. Gall. 5, 55, 2 cum se bis expertos dicerent, Ariovisti bello et Tencterorum transitu. VARRO rust. 2, 7, 8 bis die, mane et vespere. ling. 10, 45 quod duo bis dicuntur et tum ⟨cum⟩ conferimus ad unum et tunc cum ⟨ad⟩ quattuor (GERM. 499 bis redit haec facies ... cum ver ... surgit, cum deficit aestas. QVINT. decl. 369 p. 405 SERV. ecl. 3, 34). OV. epist. 9, 138 pugnae bis tibi causa fui, cornua ... legit Achelous ... semivir occubuit. LIV. 35, 11, 1 bis in magnum periculum res adducta est, nam et ... et non ita multo post (PS. AMBR. laps. virg. 5, 21). 40, 40, 7 bis ultro citroque ... transcurrerunt. GERM. 629 bis solet *Nixa genu* ... una caelo se ostendere nocte: nam si Phoebeos currus ... occasu sequitur, rursus fugit Oceanum ortu. VAL. MAX. 2, 10, 3 bis ... te, Paule, Macedonia urbi nostrae inlustrem ostendit, incolumem spoliis suis, fato functum umeris. COLVM. 8, 4, 3. 8, 13, 3 bis anno, vere et autumno. PLIN. nat. 2, 81 bis aequata nocte diei, verno et autumno. MART. 6, 27, 1 bis vicine Nepos — nam tu quoque proxima Florae incolis et veteres tu quoque Ficelias. PLIN. epist. 8, 4, 2 actos bis triumphos, quorum alter ex invicta gente primus, alter novissimus fuit. SVET. Iul. 20 bis eundem (*Iulium et Caesarem*) praeponentes, nomine atque cognomine. Aug. 22 bis ovans ingressus est urbem, post Philippense et rursus post Siculum bellum. 31 compitales Lares ornari bis anno ... vernis floribus et aestivis. 35 ne plus quam bis in mense legitimus senatus ageretur, Kalendis et Idibus. Tib. 48 munificentiam bis omnino exhibuit, proposito milies sestertio gratuito in trienni tempus et rursus ..., Claud. 17 circio bis paene demersus est, prope Liguriam iuxtaque Stoechadas insulas. MARCIAN dig. 20, 4, 12, 3 si idem *creditor* bis, id est ante secundum *creditorem* et post eum crediderit (SCHOL. Hor. carm. 3, 6, 9). VLP. dig. 30, 34, 2 si duorum testamentis mihi eadem res legata sit, bis petere potero, ut ex altero testamento rem consequar, ex altero aestimationem. SERV. Aen. 3, 476 bis Pergameis erepte ruinis: ... 'bis' propter Herculem et Graecos. 6, 134 bis Stygios innare lacus: modo et post mortem. SERV. auct. Aen. 11, 401 gentis bis victae ... 'bis' autem ab Hercule et ab Argivis. HYG. astr. 4, 3 p. 102, 21 bis uno anno ... hoc est in Ariete et Chelis. *cf.* bis acutus *p. 2008, 36 sqq.*

saepius in proverbiis: CIC. epist. 10, 20, 2 culpa ... illa 'bis ad eundem (*sc. lapidem offendere*)' volgari reprehensa proverbio est (AVSON. 400). PVBLIL. B 1 bis fiet gratum, quod opus est, si ultro offeras. 7 bis emori est alterius arbitrio mori. 9 bis peccas, cum peccanti obsequium commodas. 21 bis vincit qui se vincit in victoria. 23 bis interimitur, qui suis armis perit. J 6 inopi beneficium bis dat, qui dat celeriter. 53 in turpi re peccare bis delinquere est. SEN. frg 121 non bis pueri sumus, ut vulgo dicitur, sed semper.

accedit ad notionem secundo, iterum, altera vice: MART. 10, 48, 20 *dabo* de Nomentana vinum sine faece lagona, quae bis Frontino consule trima fuit. SPART. Hadr. 3, 8 praetor factus est sub Surano bis et Serviano iterum consulibus. Sept. Sev. 1, 3 Erucio Claro bis et Severo conss. 1, 5 favente sibi Septimio Severo adfini suo, bis iam consulari. PS. LACT. mort. pers. 26, 7 *patrem suum Maxentius* bis Augustum nominat. OROS. hist. 4, 10, 2 Regulus et Manlius Vulso ambo bis consules. 6, 21, 1 CORP. III 13124 INSCR. Nuovo bull. crist. X p. 84 INSCR. christ. Rossi I p. 538. *cf.* PRIAP. 35, 2 pedicabere, fur, semel (*i. primum*); sed idem si prensus fueris (praecisus eris *codd.*) bis, irrumabo; quod si tertia furta molieris .... VVLG. iud. 20, 30 tertia vice, sicut semel et bis, contra Beniamin exercitum produxerunt *filii Israel*. I Macc. 3, 30 timuit ne non haberet *pecuniam* ut semel et bis (ἅπαξ καὶ δίς), in sumtus et donaria. Phil. 4, 16 Thessalonicam semel et bis in usum mihi misistis. *Bannier.*

Bisa *nom. vir. barb.* INSCR. Rhen. Bramb. 344 (*in colonia Agrippinensi*) Longinus Blarta Bisae f. Bessus eq. alae Sulp. *Otto.*

bisaccium, -ī *n.* [*a* bi- *et* saccus. *Th.*]. PETRON. 31 asellus ... Corinthius cum bisaccio. GLOSS. IV 402, 12 visaccia sarcina mantica (visaccia *item est* V 220, 45. IV 451, 42; vissaccia IV 388, 50). bisacia: IV 114, 24. 593, 4. V 464, 34. bisacica: V 635, 53. *huc sine dubio pertinet* SCHOL. Hor. sat. 1, 6, 106 pera quam dicunt bistaciam. *cf. Heraeus, Sprache des Petron p. 3 sq.* [*it.* bisaccia, *francog.* besace, *hisp.* bezazas. *M.-L.*]

bisacūtus (-m) *v.* bis *p. 2008, 36 sqq.* **bisaenus** *v.* bisaeta

bisaeta porca dicitur, cuius a cervice saetae bifariam dividuntur, cum iam esse incipit maior sex mensium PAVL. FEST. p. 33. *inde fluxisse potest* GLOSS. II 30, 20 bisaenus (bisetus *Vulc.*) χοῖρος ἑξαμηνιαῖος. *Ihm.*

Bisagius *cogn. vir. barb.* CORP. V 7049 (*Taurinis*) C. Aebutius Stati f. Bisagius.

? **Bisale** *nom. mul.* CORP. III 13430 (*in Pannon. sup.*).

Bīsaltae, -ārum (Bisalta, -ae); Bĭs- GRATT. *Βισάλται, pop. Macedoniae; cf. Oberhummer, PW. III 599.* VERG. georg. 3, 461 Bisaltae quo more solent. LIV. 44, 45, 8 Bisaltarum. 45, 29, 7 Bisaltas. 45, 30, 3 Bisaltas ... fortissimos viros — trans Nessum amnem incolunt et circa Strymonem. GRATT. 523 Strymonio facilis tutela Bisaltae (*equo*). PLIN. nat. 4, 38 gens Bisaltae (*in Macedonia*). 4, 40 Bisaltas. VAL. FL. 6, 48 proxima Bisaltae (his- *plerique*) legio. CLAVD. 21, 134 dicite, Bisaltae, ... SERV. georg. 3, 461 populi Scytharum. ... Bisaltae gens Thraciae. SIDON. carm. 5, 477 Bisalta, Ostrogothus, ... GLOSS. V 403, 14 Bisaltim gens barbara. 348, 57. IV 488, 31. 593, 5. **Bisaltia** *terra,* ἡ *Βισαλτία.* GELL. 16, 15 Theopompus in Bisaltia lepores bina iecora *habere dicit.* **Bīsaltica** *terra.* LIV. 45, 29, 6 Bisalticam omnem.

Bīsaltis, -idis, *Βισαλτίς, Bisaltis filia Theophane; cf.* Bisaltae, (-ta). OV. met. 6, 117 (*de Neptuno*) aries Bisaltida fallis. HYG. fab. 188 *errore sic*: Theophane Bysaltidis filia formosissima virgo (*cf.* SCHOL. Germ. Strozz. p. 143).

Bisambritae, -ārum *gens Indiae.* PLIN. nat. 6, 78.

Bisanthē *opp. Thraciae, Βισάνθη* (*cf. Oberhummer, PW. III 500*). NEP. Alc. 7, 4 *Alcibiades* se Pactyen contulit ibique tria castella communiit, Ornos, Bizanthen (Bizam- *Wolfenb., Parc.*) .... MELA 2, 24 Bisanthe (Bisaltae *Vatic.*) Samiorum. PLIN. nat. 4, 43 Bisant⟨h⟩e. *cf.* Resisthon. *Otto.*

bisellārius, -ī *m. a* bisellium. bisellariorum *in titulo male tradito* CORP. XIV 4136 (*cf.* 2176 bisella⟨rius⟩ ?). *compendia v. infra.* CORP. XI 1355 a, 17 pater collegi, bisellarius. 1355 b, 21 Herennius Demetrius bisell. dendrophor. X 1217 Augustali bisellario. IX 2249 August(ali) ⟨bis⟩ell. XIV 307 q(uin)q(ennalis) itemque bisellari⟨us⟩. 374 decurionatus ornamentis honorato et biselliario in primis constituto. 318 L. Carulli Felicissimi bis(elliarii) VI⟨viri⟩ Aug(ustalis) idem q(uin)q(uennalis). III 8086 (*pro salute imp. Severi et Antonini positus*) dec(urio?) primus bis(elliarius). *adde* V 5909 (*fragm.*).

bisellātus, -ūs *m. a* bisellium. CORP. X 5348 (*Interamnae*) honorem bisellatus et ornamenta decurionatus gratuita obtulerunt.

bisellium, -ī *n.* [*a* bi- *et* sella. *Th.*]. VARRO ling. 5, 128 ab sedendo appellatae sedes ... sellae ...; deinde ab his subsellium ... ubi in eiusmodi duo, bisellium dictum. GLOSS. διέδριον *saepius* (*cf.* biclinium). NOT. Tir. 101, 32. CORP. XI 3805 (*Veis, a. 26*) liceatque ei omnibus spectaculis municipio nostro bisellio proprio inter Augustales considere. X 1026 (*Pompeis, aet. Neronis*) C. Calventio Quieto Augustali: huic ob munificent. decurionum decreto et populi consesu bisellii honor datus est (*insculpt. 'bisellium cum suppedaneo', cf.* CORP. IX 2682. V suppl. ital. 483). 1030 (*Pompeis*) cui decuriones consensu populi bisellium ob merita eius decreverunt (6586. IX 3436. 3524). X 112 (*Peteliae, aet. Traian.*) ob honor(em) Aug(ustalitatis) ... bisellium ex d(ecurionum) d(ecreto) *accipere me-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ruit. 4760 (*Suessae, a. 193*) honorem biselli (141. 8104. IX 2279. 2475. XI 1441). IX 741 (*Larini*) C. Mammio Pelasgi l. Felici August. iter(um) honorato bisellio (INSCR. Notiz. degli scavi 1894 p. 388 *Beneventi*). *cf. Neumann, PW. III 502.* *derivata*: biselliarius, bisellíatus. *Ihm.*

Bisellius, -a *v.* Bisius.

Bisenesi, Bisen. *sim. in vasculis et patella* CORP. XIII 10010, 313 *et* VII 1336, 156; *cf. etiam* XIII 5686, 133. *Otto.*

bisēnus *v.* bis *p. 2009, 70.* **Bisenus,** -a *v.* Bisius.

bisescium *v.* bisextium.

bisextiālis, -e *cf. c.* bisextium. MARCELL. med. 15, 63 manipulum tenerum urticae unipecciae in ollam rudem bisextialem cum aqua mittes. *cf. sub* bisextium CORP. XIII 10017, 47 *ubi editor solvit* bisext(ialis) *cum legendum videatur* bisexti.

bisextīlis (bissext-), -e *cf. c.* bi(s)sextus, -um. COSMOGR. 1, 1* Iulius Caesar bissextilis rationis inventor. HILARIAN. pasch. 9 accedunt *ad annum lunarem* undecim dies et quadran bissextilis. COMPVT. Carth. 1, 5 in columna ... bissextili, quae cancellis lunaribus glutinata certo limite sociatur. *ibid.* singulos tam pascales quam bissextiles, simul etiam et lunares annos ... invenies adnotatos. 1, 6 diem. ISID. nat. 6, 4 annus bissextilis est, in quo unius diei per quadriennium ex quadrantis ratione summa colligitur. orig. 6, 17, 25 crescit ... per singulos annos quarta pars assis. at ubi anno quarto assem compleverit, bisextilem annum facit.

bisextium, -ī *n.* [*a* bi *et* sextus *vel* sexta. *Th.*]. GLOSS. II 570, 2 bisextrum (bisextium *Georges*) duo sextaria capiens. NOT. Tir. 90, 46 sestarium, bisescium, trisescium .... MARCELL. med. 29, 41 in ollam novam mittes cum bisextio aquae. CORP. XIII 10017, 47 ... s CCC sext. CCL bisexti.

1. **bisextum** (biss-) *v.* bisextus.

2. **bisextum** *δίξεστον* GLOSS. II 278, 3.

bisextus (biss-), -a, -um [*coaluit ex* bis sextus. *Th.*]. DIONYS. EXIG. pasch. 16 ideo bissextus dicitur, quia bis VI Kal. Martii habet Februarius. LYD. mens. 3, 7 *βίσεξτον λέγεται διὰ τὸ δὶς πρὸ ἓξ Καλενδῶν Μαρτίων ἀριθμεῖν παρὰ τετραετίαν Ῥωμαίους. fort. huc pertinet* GLOSS. II 278, 50 bisextum *δισέντακτον. scripturam* viss- *habes* COMPVT. Carth. 1, 3. [*francog.* bissêtre, *ital.* bisesto. *M.-L.*] *vox in calendario anni Iuliani primum technice usurpata* (*cf.* MACR. sat. 1, 14, 6 id ... bissextum *Caesar* censuit nominandum. EXC. barb. ed. Frick p. 324, 21 Gaius Iulius Caesar, qui bissextum et solis cursum adinvenit. p. 330, 15 *cf.* FAST. Vind. I *et* II chron. I p. 275) *postea latius vagata est. saepius et masc. et neutr. pro substantivo.*

1 *in calendario Iuliano ad solis cursum redacto dies intercalaris, qui quarto quoque anno aliorum sententia post VI Kal. Mart. aliorum ante inseritur*: CELS. dig. 50, 16, 98 praef. cum bisextum Kalendis est, nihil refert, utrum priore an posteriore die quis natus sit et deinceps sextum Kalendas eius natalis dies est: nam id biduum pro uno die habetur. sed posterior dies intercalatur, non prior: ideo quo anno intercalatum non est, sexto Kalendas natus, cum bisextum Kalendis est, priorem diem natalem habet (*exscr.* VLP. dig. 4, 4, 3, 3). CORP. VIII 6979 (*a. 168*) V K. Mart. qui dies post bis VI K. fuit. CENS. 20, 10 ut ... dies unus ... post Terminalia (*i. VI Kal.*) intercalaretur, quod nunc bissextum vocatur. MACR. sat. 1, 14, 6 ut ... sacerdotes ... unum intercalarent diem ... ante quinque ultimos Februarii mensis dies, idque *eqs. cf. supra l. 39.* POL. SILV. fast. Febr. 23 Terminalia. hoc die quarto bisextum anno vocamus (*cf. infra l. 73*). DIONYS. EXIG. pasch. 16 (*prave*) ab hoc dicitur bissextus, quod in unumquemque mensem punctus unus accrescit. punctus vero unus quarta pars horae est. IV vero puncti unam horam faciunt; XII vero puncti III horas explicant. ergo in IV annis ternae horae, quae sunt XII, diem faciunt I, qui addatur Februario cum VI Kal. Mart. habuerit, ut in crastino sic habeat. verbi causa, si hodie VI Kal. Mart., additur ille dies in IV anno expleto; nihilominus et crastino VI Kal. Mart. habeatur. SVET. frg. p. 208, 3 *sol* cum per trecentos sexaginta quinque dies et quadrantem zodiacum lustret ... incremento dimidiarum horarum quarto anno unum diem complet, quem bisextum nuncupant *eqs.* (SCHOL. Arat. lat. rec. interp. p. 293, 8). HILARIAN. pasch. 9 quadran superputatus quater per accessus quattuor annorum efficiens assem ad cursum solis accedit bis sexti Kalendarum Martiarum. AMM. 26, 1, 7 bissextum vitans Februarii mensis (26, 1, 14). AMBR. hex. 4, 5, 24 secundum Romanos bissexto semel intra quadriennium unius diei adiectione celebrato. AVG. civ. 15, 12 p. 80 propter ... diei quadrantem, propter quem quater ductum eo anno, quo bissextum vocant, unus dies adicitur. trin. 4, 4, 8 gen. ad litt. 2, 14, 29 p. 55, 18 COMPVT. Carth. 1, 6 *cf.* ISID. orig. 6, 17, 25 nat. 6, 4 LYD. mens. 3, 10. *transfertur ad annum*: AVG. epist. 55, 13 non plantem hoc anno vineam, quia bissextus est. POL. SILV. chron. I p. 519 ob quadrantem, quod per quadriennium dies unus iunctus crescit, quarto anno, quem bisextum vocamus, inseritur. *cf.* ISID. nat. 6, 4.

2 *alius in aliorum calendariis plerumque ad cursum lunae constitutis*: POL. SILV. fast. Febr. 23 quem diem (*bisextum*) Aegyptii inter Augustum et Septembrem epagomeno quinque dierum mensi suo iungunt. ISID. nat. 6, 7 bis sextus ... a sexto nonas Martias usque ad diem pridie Kalendarum Ianuariarum in lunae cursu adponitur (orig. 6, 17, 27). ISID. nat. 6, 4 annus bissextus (*opp.* communis *et* embolismus) est, in quo unius diei per quadriennium ex quadrantis ratione summa colligitur. orig. 6, 17, 25/26 bisextus est post annos quattuor unus dies adiectus. crescit enim per singulos annos quarta pars assis. at ubi anno quarto assem compleverit bisextilem annum facit. dictus autem bisextus, quia bis sexies ductus assem facit (*cf. p. 2013, 60*), quod est unus dies, sicut et quadrantem propter quater ductum, quod est bisextus, quem super dierum cursum in anno sol facit, sive quod nequeat annus subintroduci, nisi bisextae nonas Mart. computaveris hoc est et primo die sex. non. Mart. et addito bis sexto alio die sexta non Mart. iteraveris (*locus ut videtur mendosus*). COMPVT. Carth. 1, 3 inter duodecim annos ... assis unus de accrescentibus unciis perspicue invenietur praeter illum assem videlicet feriarum, qui inter annos quattuor per vissextum (*sic*) saepissime subrogatur. 1, 5 ubi in bissextu inter quadriennium inmittis assem unum. DIONYS. EXIG. pasch. 8 de bissexto: si vis scire quando bissextus dies sit, sume annos domini, ut puta DXXV. partire hos per IV. si nihil remanserit, bissextus est. si I aut II vel III remanent, bissextus non est. PS. CYPR. pasch. 7 tertius annus in pinace, in quo modo bissextus et embolismus invenitur. *ibid.* septimo anno bissext. VIII Kal. Apr. feria VI ... in eo bissexti annos secundum cursum solis sine errore ignorantium notavimus *al.* VICTOR. pasch. chron. I p. 682 *annis* ob veritatem certius indagandam bissextos etiam copulavi, quo manifestius appareret, utrum sibi vel bissextorum ratio vel dierum tam Kalendarum Ianuariarum quam VIII Kal. Aprilium ... continuata disputatione concinerent. *ibid.* cum ... nihil resedisset ambigui diebus lunis atque bissextis inde a constitutione mundana. *ibid.* omnibus annis temporibus diebus ac luna maxime ... rite discussis ... bissextorum pariter necessitate decursa. p. 683. 684. DIONYS. EXIG. pasch. 9 *de luna paschali*: in bissexto ... solummodo anno duos regulares suprascriptis mensibus adnumerabis. epist. de pasch. 1 p. 488ᴬ concurrentium ... hebdomadum ratio, quae de solis cursu provenit, septeno annorum iugi circuitu terminatur. in quo per annos singulos unum numerare curabis; in eo tantummodo anno, in quo bissextus fuerit, duos adicies. ISID. nat. 6, 7 annus Aegyptiorum sine bissexto initium habet quarto Kalendarum Septembrium, cum bissexto autem a tertio Kalendarum suprascriptarum. COMPVT. Carth. 1, 5 ubi Kalendarum Martiarum diem inveneris mineatum illic habes bissextum inmissa feria designatum. SVPPVT. Rom. 11 p. 234 Krusch nullus ... existimat lunam, quae in bissexto additur, posse illam in lumine vel in numero trigenario conputari *eqs.* *Bannier.*

Bisfaeri CORP. XII 5686, 133 (*in vasculo*)? *cf.* XIII 10010, 312 (*in vasculo*) *et* Bisenesi.

Bisgargitanī, -ōrum *populus Hispaniae Tarraconensis.* PLIN. nat. 3, 23 Tarracone disceptant populi XLII, quorum celeberrimi civium Romanorum Dertosani, Bisgargitani.

Bisica *municipium, postea colonia Africae proconsularis, cf. Corp. VIII p. 169 et 1265; hodie* Henchir Bischka. CORP. VIII 2586, 11 (*saec. III*) C. Caecilius Felix Bisica. 1357 (*a. 316/7*) col. Bisica Lucana. VI 1401 (*saec. II*) ⟨...⟩g. Bisica Lucana ex Africa. TAB. Peut. 5, 3 Risca (*sic*). **Bisicēnsis** *adi. et incolarum vocabulum.* CORP. VIII 12296 splendidissimus ordo municipi Bisicensis. 12297 ordo Bisicens. 12301. 12302 Zopyrus Tironis f. Bisicensis. *episcopos Bisicenses* (*trad.* Bissianensis *sim.*, Visicensis) *ex conciliorum actis adfert Wilmanns Corp. VIII p. 169.*

Bisicco *nom. barb.* CORP. XIII 10017, 224 (*in vasculo*).

? **Bisigibilias** *fl. Germaniae.* RAVENN. p. 218, 11 *sic traditur*: haec patria habet non modica flumina, inter cetera fluvius grandis qui dicitur Albis et Bisigibilias sexaginta, quae in Oceano funduntur (Visurgi et alia *coni. editores*).

Bisillus *nom. vir. celt.* CORP. XIII 2848 (*in Gallia Lugudun.*) Luminatu(s?) Bisilli.

Bisinius, -a *v.* Bisius.

Bisinus *nom. vir. germ. cf. Förstemann, Altdeutsch. Namenbuch I p. 308.* GREG. TVR. Franc. 2, 12 *Childericus* abiens ... in Thoringiam apud regem Bysinum (Bis- *pars codd.*) ... latuit. VEN. FORT. vita Radeg. 2, 3 rege Bessino (Bes-, Bas- *duo codd.*). CONC. Hispal. a. 619 Mansi 10, 569ᴬ Bisinus (?) ... ecclesiae Eliberitanae episcopus.

Bisius, -a *nom. gent.* CORP. V 3702 (*Veronae*) Poblicia Q. f. Festa ... C. Bisio C. f. 5841 (*Mediolani*) Q. Bisius Communis. INSCR. Rhen. Bramb. 1169 Bisius Secund. Q. f. domo Brixsae (*sic*). CORP. III 1266 (*in Dacia*) Cassiae Peregrinae ... Bisius Scenobarb. Sard. coniug(i). *cognominis locum tenet* CORP. V 5239 (*ad lacum Larium*) Miniciae L. f. Bisiae. Bisii *quod legitur* CORP. VIII 11870 (*in prov. Byzac.*) Sedia Nina (*an* Sedianina?) Bisii fil. *et* Bisii vixit annis ... *editori videtur esse* Bisil(is) *et conferendum cum* Birzil *al.* **Bisenus,** -a *nom. gent.* CORP. V 1363 (*Aquileiae*) M. Salvio M. f. Rufo Bisena T. f. Posilla. **Bisinius,** -a *nom. gent.* CORP. XIV 2408, 3, 9 (*Bovillis, a. 169*) Bisinius Felix *adlectus scaenae.* **Bisellius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 13596 L. Bisellio Philumeno Bisellia Arescusa. 13597/8 Bisellia Charis. X 2169 (*Puteolis*) Biselliae Felicissimae; *sequitur* bixit, *ut* Visellia *intellegi possit.* *de his nominibus cf. W. Schulze, Eigennamen, p. 133. v. etiam* Vis- *et* Pis-. *Otto.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bismarītus *v.* bimaritus.

bisolis (-e) [*a* bi- *et* solea, *cf. c.* monosolis. *Th.*]. EDICT. imp. Diocl. 9, 12ª Gallicae biriles rusticanae bisoles. 9, 15 ⟨Tau⟩rinae muliebres bisoles.

bisōmus (-a, -um) [*cf. c.* disomus δίσωμος. *Th.*]. *passim in titulis christianis (extra Romam raro), plerumque absolute (sc. locus), ex. gr.*: CORP. VI 8984 (*in tituli parte aversa*) Vrbico marito Felicitas bisomum fecit. 9526 ⟨l⟩ocus Donati, qui manet in Sebura ⟨m⟩aiore ad Nimfa⟨s⟩ lintearius, bisomu. 32897 (= 32985) Val. Rocatianus vet(eranus) se vivo fecit bisomum sibi et coniuci suae in pace. INSCR. christ. Rossi I 79 (*a. 344*) bysomu. 96 (*a. 348*) ⟨bi⟩som⟨u⟩m ... sibi et ⟨...⟩. 206 (*a. 368*) ⟨feci⟩t locu cum cupare ... bisomu. 228 (*a. 371*) ⟨bis⟩omu locum. 317 (*a. 382*) bisomu (355 *a. 385*). 431 (*a. 395*) bisomus vacat. 517 (*a. 403*) locu bisomu emtu ab Vrsu fossore. 532 (*a. 404*) quem locum bisomum maritus eius Cassan⟨...⟩ comparabit ⟨...⟩. INSCR. Nuovo bull. crist. 1901 p. 270 Faustinus emit locum bisomum a Leone fossore. 1904 p. 126 si bibi sibi conparaverunt sibi bisomum *vir et mulier*. 1904 p. 127 locus bisomus Proiecti corari. CORP. XI 2995 (*Tuscanellae*) contra boto bisosomum (*sic errore lapicidae*) fecit in pace.

bisōn, -ontis *m.* [*vocabulum germanicum; cf. c. theodisc.* wisunt wisant *anglosax.* wesend weosend '*bison*'. *Th.*]. *apud Graecos* βίσων. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 427 sqq.* *scriptura* vis- *l. 27. 28. 32.* ves- *l. 28.* SEN. Phaedr. 64 tibi dant ... villosi **terga** bisontes latisque feri cornibus uri. PLIN. nat. 1, 8, 15 de bisontibus, uris. 8, 38 *Germania gignit* insignia ... boum ferorum **genera**, iubatos bisontes excellentique et vi et velocitate uros (SOL. 20, 4 *codd.* visontes, vesontes, bisontes). 28, 159 nec uros aut bisontes (visontes V^1x, ves- V^2) habuerunt Graeci in experimentis. MART. 1, 104, 8 turpes esseda quod trahunt bisontes. 9, 57, 10 rasum **cavea** latus bisontis. epigr. 23, 4 illi cessit atrox bubalus atque bison. ISID. orig. 14, 4, 4 *Germania* bisontes (vis- *v. l.*) quoque feras et uros atque alces parturit. *cf.* boisos.

Bisontiī *v.* Vesontio.

bisonus (-a, -um) [*a* bi- *et* sonus *vel* sonare. *Th.*]. SERV. Aen. 9, 615 biforem ... cantum: bisonum, imparem (*at ibid.* biforem: dissonum, dissimilem). [AVSON. 400, 4 Bisonum (*sc. poema*) *coni. Hartel*; pisonem, pissonem, dissonum *codd.*]

bispater *v.* bimater. **bispellio** *v.* vespillo.

bissenus *v.* bis *p. 2009, 69.* **bissext-** *v.* bisext-.

? **bissinem** κέγχρον GLOSS. II 30, 23. *Ihm.*

Bissium *v.* Dissium.

Bissonnum. VEN. FORT. carm. 1, 18 tit. de Bissonno (Bisonno, Bissono *sim. pauci quidam*) villa Burdegalensi. 1, 18, 5 incola Bissonnum (Bissonum, -omnum, Hissonum *pars codd.*) vocat hunc (*locum*) de nomine prisco (milia septem urbs hinc Burdegalensis abest). *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 429. hodie* Besson.

Bissula *Sueba bello capta, Ausoni serva et liberta.* AVSON. 327, 5 Bissula in hoc schedio cantabitur. 328 tit. ubi nata sit Bissula. 328, 1 Bissula trans gelidum stirpe et lare prosata Rhenum, conscia nascentis Bissula Danuvii, capta manu, sed missa manu dominatur in eius deliciis, cuius bellica praeda fuit. 329, 3. 330, 1. *versuum titulus*: 326, 1 cunctos Bissulae versus habes, lusimus quos in Suebae gratiam virgunculae. *carminum* 326—331 *in codd. titulus* Bissula. *Otto.*

bissulcis *v.* bisulcis.

bissum ... quod integrum significat ἀκέραιον, per b mutam in glossematibus repperi MARTYR. gramm. VII 177, 9. GLOSS. II 30, 33 bissum ἀκέραιον. 569, 40 bessum perfectum. IV 407, 15 byssum sincerum et vestimenti genus (V 171, 41). *v. Götz, Archiv 2 (1885) p. 345* [*cf. c.* dissum. *Th.*]. *cf. etiam* scalprum (GLOSS.). *Ihm.*

Bissunus *nom. vir. celt.* *in vasculis et patella* CORP. XII 5686, 134. XIII 10010, 314. VII 1336, 157 Bissuni *et* Bissun.

Bissus *nom. vir. celt.* CORP. XIII 5726 (*in Germ. sup.*) Bissi (*genet.*).

bistacia *v.* bisaccium. **bistea** *v.* bestia.

Biston *statio in Dalmatia; cf. Patsch, PW. III 504.* RAVENN. p. 208, 16. 380, 4.

Bistones, -um *pop. Thraciae; cf. Oberhummer, PW. III 504. declinatur graece.* LVCAN. 7, 569 Bistonas aut Mavors agitans. PLIN. nat. 4, 42 stagnum Bistonum et gens (*cf.* Bistonium stagnum). VAL. FL. 1, 726 Bistonas ad meritos cum cornua saeva Thyoneus torsit. 3, 83 Bistonas in medios ceu Martius exilit astris currus. STAT. Theb. 3, 221 ille (*Gradivus*) furentes Bistonas et Geticas populatus caedibus urbes (SCHOL. gentes Thraciae crudelissimae). SCHOL. Stat. Theb. 2, 586 Mars apud Bistonas colitur. SIL. 2, 76 lunatis Bistones armis. STAT. Theb. 2, 82 qualia per Rhodopen rabido convivia coetu Bistones aut mediae ponunt convallibus Ossae. 2, 421 Bistonas aut refugo pallentes sole Gelonos. SERV. 3, 14 gentis Bistonum. GLOSS. Bistones Thraces. *i. q.* *Thraces*: SEN. Herc. O. 1042 defecisse putant Getae Hebrum Bistones ultimi. *adi.* **Bistonius,** -a, -um. LVCR. 5, 31 Bistoniasque plagas. CVLEX 252 Bistonius rex (*Tereus*). PROP. 2, 30, 36 Oeagri quaedam (*Musa*) compressa figura Bistoniis olim rupibus accubuit. OV. Ib. 379 Minervae. SEN Herc. f. 226 gregis (*equarum Diomedis*). Herc. O. 1894 matres. LVCAN. 2, 163 tyranni (*Diomedis*). 3, 200 aves (*i. grues*). SIL. 1, 433 Bistoniis late Gradivus in oris belligero rapitur curru (*cf.* STAT. silv. 1, 1, 19 Martem ... Bistonius portat sonipes). 11, 473 Bistonius (Bisth- *Laur., Florent.*) vates (*Orpheus*) (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2 praef. 8 Bistoniam ... chelyn). STAT. silv. 2, 4, 21 quae Bistonio queritur soror orba cubili (*Procne*). Theb. 2, 587 trahit ocius ensem Bistonium Tydeus (*cf.* SCHOL. quia Oeneus Martis est filius. primum quia vicina est Aetolia Thraciae, aut quia Mars apud Bistonas colitur. ensem vero Bistonium Thracium dixit, quia Bistonia [Bystuna, bistona, biston *pars codd.*] gens Thraciae est). *i. q.* *Thracius*: OV. met. 13, 430 tellus Bistoniis habitata viris. Polymestoris illic regia ... erat (13, 436 rex Thracum). epist. 2, 90 aqua. Pont. 1, 2, 112 equi. 1, 3, 59 sarisas. 4, 5, 35 ensem. trist. 1, 10, 23 campos. 1, 10, 48 Bistonias ... aquas (*i. Pontum*). 4, 767 turbine. 7, 826 lupi. STAT. Theb. 6, 665 Bistoniis clipeus Mavortis in arvis luce mala Pangaea ferit. 7, 7. 11, 194. AVIEN. Arat. 1695 de Bistonio mundi procul axe. CLAVD. 7, 111 Bistoniis ... ab oris. 28, 441 populator Achivae Bistoniaeque plagae. 8, 54 campos. Bistonium stagnum, Βιστονὶς λίμνη; *cf. Oberhummer, PW. III 505.* SOL. 10, 8. Bistonii, -orum *i. q.* Bistones: PORPH. HOR. carm. 2, 19, 20 Bisthoni Thraces sunt. CLAVD. 20, 565 Bistoniis Haemoque nivali. SCHOL. Germ. Bas. p. 63 (*ex Nigidio Figulo*) Nisaeum regem Bisthoniorum (SCHOL. Germ. Strozz. p. 166). **Bistonia,** *Βιστονία, Bistonum terra.* VAL. FL. 3, 160 Bistoniae ... alumnum (*Orphea*). SCHOL. Stat. Theb. 2, 587 (*v. supra l. 7*). GLOSS. Bistonia Thracia. Bistoniae Thraciae. **Bistonis** *adi. fem.* CALV. carm. frg. 12 frigida ... Bistonis ora. OV. epist. 15, 344 Bistonis ora. Pont. 2, 9, 54 terra. SEN. Ag. 673 ales (*hirundo*). STAT. Theb. 5, 142 maritae. AVIEN. orb. terr. 756 al⟨u⟩m⟨n⟩ae. *subst.*: CIRIS 165 saeva velut gelidis Edonum Bistonis oris. HOR. carm. 2, 19, 20 Bistonidum ... crinis.

Bistua *nomen duorum oppidorum Dalmatiae; cf. Patsch, PW. III 505.* TAB. Peut. 6, 5 Bistue vetus. 7, 1 Bistue nova. RAVENN. p. 211, 15 Bistue betus. **Bistuātēs,** -ium *incolae.* CORP. III 8783 (*cf.* 2327, *in Dalmatia*) munic(ipii) ⟨Bis⟩tuatium. 12761 m. Bist. 12765 mun. Bis. 12766. episcopus Bestoensis ecclesiae *ex actis conciliorum adfert Patsch.* *Otto.*

Bistue *v.* Bistua. **bistula** *v.* bestiola.

Bisugnāta *v.* Bussugnata. [**bisulcātus**] *v.* bisulcis *l. 45.*

bisulcis, -e *vel* **bisulcus,** -a, -um [*a* bi- *et* sulcare, *gr.* διχηλής, *cf. c.* bifidus. *Th.*]. PRISC. gramm. III 416, 29 bisulcus, trisulcus. *forma* bisulcis *apud* PLAVT. PACVV. *infra l. 53.* GLOSS. *item l. 74 sq.* s *geminatur* GLOSS. IV 601, 24. V 272, 22. bisolcis GLOSS. IV 314, 16. GLOSS. II 30, 31 bisulcum δίχαυλον. IV 25, 25 bisulcum utraque parte sulcatum (V 171, 38. 563, 24 bisulc[at]um). IV 314, 6 utrimque (-umque *trad.*) sulcatum (V 272, 22 bissulcum. 348, 56 bisultum. 403, 13). IV 25, 57 divisum ungula (V 171, 37). IV 212, 11 divisum ut ungulae (V 563, 25 sicut ungula). IV 592, 21 utrimque (-umque *trad.*) sulcatum vel divisum, ut ungula. 601, 24 bissilcum divisis ungulis ut porci quasi utrimque (-umque *trad.*) sulcatum. *i. q.* *bifidus*: *de bestiarum membris*: PLAVT. Poen. 1034 huc advenisti nos captatum ..., bisulci lingua quasi proserpens bestia (PACVV. trag. 229 [Non. p. 506] linguae bisulcis actu crispo. OV. met. 9, 65 bisulcam *anguis.* IVL. VAL. 1, 4 p. 9, 23 cum bisulco linguae vibratu *draconis*). VARRO Men. 422 cervus ... fertur bisulcis ungulis nitens humu (PLIN. nat. 8, 72 *Indici bovis.* 10, 1 struthocameli. 10, 176 *opp.* solidas. SOL. 52, 34 *leucocrotae.* PRVD. perist. 1, 44. 10, 73). LVCR. 2, 356 pedibus *vituli* (OV. met. 7, 113 pede *taurorum.* PLIN. nat. 32, 148 elephanti *marini* ... pedibus quaternis bisulcis). PLIN. nat. 9, 85 cauda *polyporum.* 11, 97 cornua *insectorum* bisulcis dentata forficibus in cacumine (*cf. infra l. 65*). SOL. 30, 25 parandrum ... bisulco vestigio (PLIN. nat. 8, 124 ungulae bifidae). *in plantis*: VARRO Men. 578 (Iulian Tol. gramm. V 324, 31) ponam bisulcam et crebrinod[os]am arundinem. COLVM. arb. 26, 2 surculi sint bisulci. *de forfice* (*cf. supra l. 61*): TERT. paenit. 11 bisulcum aliquid ferri vel aeris unguibus repastinandis. *sensu obscaeno* (?): LVCIL. ed. Marx 1067 quis totum scis corpus iam perolesse bisulcis. *subst.* **bisulcum,** -ī, *n.* *animal ungulis bisulcis*: PLIN. nat. 10, 184 contra naturam solidipedum aut bisulcorum. 10, 199 e bisulcis sues. 11, 128 bisulcis bina *cornua* ⟨natura⟩ tribuit. 11, 212 bisulca scissis ... in digitos pedibus *pinguescunt.* 11, 233 eodem loci bisulca et cornigera *habent mammas.* 11, 254 quae bisulca sunt, *talos* habent. *ibid. camelus* est ... bisulcum. 11, 255 cornigera fere bisulca. *ibid.* unicorne et bisulcum oryx. **bisulcis** *m.* GLOSS. IV 314, 16 bisolcis porcus ungulis fissis (593, 3 bisulcis. V 443, 12 bisulis). IV 489, 7 bisulcis porcus divisis (-us *trad.*) ungulis (V 271, 39. IV 601, 24). IV 25, 42 bisiliter (*vel* -tes) porcus fissis (-xis *trad.*) ungulis (25, 51 bisultes. V 171, 34 bisiltes). *Münscher.*

bisulcum, -us *v.* bisulcis.

bisyllabus, -a, -um [*cf. c.* disyllabus δισύλλαβος. *Th.*]. PS. ASPER gramm. V 548, 32 pedes ... bisyllabi, hoc est binarum syllabarum (PS. CENS. frg. 13, 2 p. 66, 23). MACR. exc. gramm. V 608, 32 verba bisyllaba. PRISC. gramm. III 36, 21 unisyllabae *praepositiones* ... bisyllabae ... trisyllabae. VARRO ling. 9, 91 quod in transitu fiat ab

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

altero trisyllabum 'soceri', ab altero bisyllabum 'macri'. MACR. exc. gramm. V 606, 6 οἶδα, quod bisyllabum est. PRISC. gramm. II 100, 4. III 10, 9. 18. *Ihm.*

Bisyrcos *nom. vir.* CORP. VI 12152 Apollonia quae fuit cum Bisyrco C. Norbani Flacci ancilla.

Bit(. . .) *cogn. figuli v. infra l. 83.*

bitacium *v.* betaceus.

Bitalcost (. . .) *vicus.* CORP. VI 2772 (*cf.* 32660) Aur. Mestro . . . nat. vico Bi⟨t⟩alcosta (*vel* -stu) reg. Pautaliense . . . Aur. Vitupaus fratri.

Bitam *v.* Abritanus *sub* Abrittus.

Bitans *nom. vir.* CORP. VIII 6095 (*in prov. Numidia, periit*) Iulius Bitans.

Bitaxa *v.* Vitaxa.

Bitemon nomen gigantis GLOSS. IV 212, 10. V 271, 49. *cf. Goetz, Thes. gloss. I p. 144.* *Otto.*

bitemporis (-e) [*a* bi- *et* tempus *ad exemplum vocabuli gr.* δίχρονος *fictum. Th.*]. PRISC. gramm. II 323, 4 Latini . . . omnes vocales bitempores, id est διχρόνους, habentes. *Ihm.*

Bitenās *v.* Beditum.

Bitēnsis *incola oppidi cuiusdam Mauretaniae Caesariensis.* NOT. episc. Maur. Caes. 83 Pannonius Bitensis. *Otto.*

Biterrae, Biterrēnsis *v.* Baeterrae.

bithalassus (-a, -um) [*cf. c.* dithalassus διθάλασσος. *Th.*]. RVFIN. epist. Clement. 14 bithalassa . . . loca, quae duplicibus undae fallacis aestibus verberantur. VVLG. act. 27, 41 (cod. Fuld. ed. Ranke p. 396, 13) cum incidissemus in locum bithalassum (dith- *rel.*). GLOSS. V 549, 53 bithalassum angustiosum et periculosum maris locum, ubi duo maria conveniunt. IV 489, 5 bithalassa ubi duo maria conveniunt (593, 8. V 347, 30. 404, 37). *cf.* IV 489, 6. 593, 9. 212, 8. V 443, 14. II p. XIII bithalassum: locus, in quo duo sunt maris sinus; thalasson quippe graece mare dicitur. et bithalassum quasi duo maria. *Ihm.*

Bithena *v.* Bedizum.

Bitheridus *nom. vir. germ.* AMM. 29, 4, 7 Bitheridum . . . et Hortarium nationis eiusdem (*Alamannorum*) primates.

Bīthicenthus *nom. vir. Thracium.* CORP. III 703 (*in Macedonia*) Bithus Tauzigis fil. qui et Macer, . . . Zipacenthus Tauzigis, Bithicenthus Cerzulae. II 2984 Iulius Longinus Doles Biticenti f. Bessus eques ala Tautor(um) vic(trice) c(ivium) R(omanorum) e(quitum)(?) . . . Sulpicius Susulla et Fuscus Bitius h(eredes) ex t. f. c.

Bithina *statio in Africa proconsulari.* RAVENN. p. 144, 3.

Bīthīnia *sim. v.* Bithyn-. **Bithisarea** *v.* Baltasar.

Bītho *v.* Bithus.

Bīthus *nom. vir. thrac.; cf.* Bithicenthus. *in titulis saepe* i *longa scriptum.* Beitus *servus* CORP. III 7369 (*in Thracia, saec. I a. Chr.*). Bitus CORP. VI 2690. 31151 (*a. 143*), b, 4. 31152 (*a. 145*), c, 9. XIV 2280. IX 664. 4247. 648 *et* 6218 (*Iudaei*). X 6024. 8053, 166 (*in lucerna*). III 14206[20]. 14507 ant. b, 53. 10360. 14503. 14557. 12441 b. 12395 *et passim. nomen servorum (in Italia iam inde ab aetate Augusti) et ignobilium hominum; sed* Bítus v. c. CORP. IX 664 (*Ausculi, periit*). HOR. sat. 1, 7, 20 cum Bitho Bacchius (*cf.* PORPH. Bythus et Bacch⟨i⟩us gladiatores . . . fuerunt. SCHOL. Hor. Bithus et Bacchius gladiatorum nomina celebrata apud Suetonium Tranquillum). PLIN. nat. 28, 82 Bithus (*Bythus plerique*) Durrachinus *medicus.* COD. Iust. 4, 7, 5 *impp. Diocletianus et Maximianus* Bitho (*a. 294*). CORP. III 703 (*in Macedonia*) Bithus Tauzigis fil. qui et Macer . . . Tauzi⟨x⟩s Bithi qui et Rufus . . . Bithus Tauzigis . . . Bithicenthus Cerzulae. 707 (*cf.* p. 2328[85]). 14406c Bithus Rascil⟨. . .⟩ qui et Crispus. 14507 (*a. 195*), antica a, 19. b, 53. 104 (*in Arabia*) L. Valerio Bito natione Bessus mil. leg. III Cyr. 15159 *sq.* (*in Pannon. inf.*). 14507 (*in Moes. sup., a. 195*), antica b, 31. 14503 Bitus Bit⟨i⟩. 7022 (*in Asia saec. II*). *satis frequens in Italia, maxime Romae, ubi monumenta columbariorum multa exempla dederunt.* CORP. VI 228, 14 (*a. 205*) Aurel. Bitus. 2354 Bithi publici Paulliani. 2581. 2601 Aur. Bito . . . natione Trax. 2694. 2799 (= 32543, *a. 227*) ⟨M. Aur.⟩ M. f. Fl. Bithus Philippopo⟨li⟩. 3165. 3195 nat(ione) Thrax. 3214. 3243. 3270. 3969. 4578. 4603. 5968. 6007 Bítho. 5146. 6307. 7771. 9102, c, 15. 9166. 9189. 10652 P. Aeli Bithi Aug. lib. 11652. 12193. 13599 Bíthus Pomptínaes. 17223. 18009. 20216 (*cf.* 34128 a, *pertinet ad familiam Liviae*). 20666 C. Iuli Aug. l. Bithi. 31147 (*a. 139*), b, 4 *natione Thrax.* 31147, c, 10. 31150 (*a. 142*), c, 20. 32543, 12 M. Aur. ⟨. . .⟩ Bitus *Philippopolitanus.* 32667 Aur. Bitus *natione Thrax.* 32916. 34619 Thrax. XIV 3750 (*Tibure*). 3771. 3810. IX 815 (*Luceriae*) C. Secénio C. l. Bitho Apollinári. X 1154 (*Abellini*) C. Lucius C. l. Bithus Mercurialis. 1403 (*Herculanei*), 9, 3, 52. 1885 (*Puteolis*). 4378 (*Capuae*). 4696 (*Calibus*) M. Visellio M(?) ⟨l.⟩ Bítho. 5452 (*Aquini*) C. Blai (*mulieris*) l. Bíthi. 8264 (*Tarracinae*). IV 1667. XI 80 (*Ravennae*). 87. XII 1049 (*Cabellione*). XIII 1843 *Thrax.* 4128 (*in Gall. Belgica*). 6955 (*in Germ. super.*). 7050 Bitus Stac. f. *Thrax.* 7213 Bytyt⟨r⟩al(is) Biti (filius). VIII 2251 (*in prov. Numidia*) T. Flavius Bitus *Thrax.* 7421. 7422. 18082, a, 12 ⟨.⟩ Aelius Bitus Napoca. 14281 *Thrax.* *in lucernis*: CORP. XV 6627 P. Popillius Bitus. 6502 C. Iun(i) Bit(i) (6089. IX 6081, 40. X 8053, 104. XI 6699, 112. V 8114, 75. XII 5682, 66. XIII 10001, 172). XV 6341 Biti. *in vasculis*: CORP. XIII 10010, 325 Bitus (*cf.* 10010, 317 Bitos). V suppl. Ital. 1080, 110. *in scapo staterae*: CORP. XV 7099. **Bītilla** *nom. mul.* CORP. III 7458 (*in Moes. inf.*) Bitilla C. fil. (?). 15159 (*in Pann. inf.*) Aur. Bito . . . et Bitille fil.

Bītius *nom. vir.* CORP. III 2984 Iulius Longinus Doles Biticenti f. Bessus . . . Sulpicius Susulla et Fuscus Bitius h(eredes). **Bītiānus** *nom. vir.* CORP. III 14412[4] (*in Moes. inf.*) M. Bitianus prot(ector) domes(ticus). **Bītho,** -ōnis *cogn. vir.* CORP. VI 36021 L. Naevio Bithoni. *Otto.*

Bīthȳnia, -ae *f.*, Βιθυνία, Βειθυνία. **1** *regio Asiae minoris; cf. Brandis, PW. III 507. vocabulum in codd. saepenumero et multis modis corruptum* (Bythin-, Bithin-, Bithan-, Bytin-, Bithinn-, Bitin-, Bittin-. *al.*). Bíthinia *in lapide* (*per* i *longam*) *v. infra l. 67.* Bíthynia (i *longa*): CORP. III 384 (*Alex. Tro.*). *cf.* Bithi⟨. . . *in titulo mutilo* CORP. III 829 (*Dac.*). GLOSS. III 511, 11 Bithynia prima pars Asiae. *a Bithyno rege sic dicta*: *v. p. 2019, 34.* HIER. nom. hebr. p. 67, 26 (*ad act. 16, 7*) Bithynia: filia speciosa vel inutilis. p. 72, 20 (*ad I Petr. 1, 1*) virguncula vel filia domini. *cf.* Bebrycia, Mygdonia, Thynia, Phrygia, Mariandyna. VARRO Men. 197 nondum . . . invecti erant cultelli empaestati e Bithynia. rust. 1, 1, 10 Diophanes in Bithynia (*cf. p. 2019, 32*). CALV. carm. frg. 17. CIC. Verr. 6, 27 Bithyniae rege (orat. 3, 229). epist. 13, 9, 1 socios Bithyniae (13, 9, 3). 13, 29, 4 Manil. 5 leg. agr. 2, 40. 50 *al.* CATVLL. 10, 7 CAES. civ. 3, 3, 1 BELL. Alex. 65, 1 *al.* SALL. epist. Mithr. 9 *al.* 11 Nicomedem Bithynia expuli (VIR. ill. 76, 2). frg. hist. 2, 71 ex Bithynia . . . accurrere (ex B.: LIV. 27, 30, 16 *al.* FEST. p. 262, 25 PLIN. nat. 22, 98 *al.*). NEP. Hann. 12, 2 legatos in Bithyniam miserunt (in B.: LIV. 37, 25, 7 *al.* VELL. 2, 42, 3 TRAIAN. Plin. epist. 10, 18, 1 *al.*). LIV. 28, 7, 10 *al.* 38, 18, 8 Sangarius miscetur ad Bithyniam Tymbri fluvio. '*provincia*' *dicitur* LIV. perioch. 83 (*sic* IVL. HON. cosmogr. A 31 ITIN. Silv. 23, 7 ITIN. Burdig. 571, 10 NOT. dign. or. 2, 43 [*dioeceseos Ponticae*] NOVELL. Iust. 90 pr. Bithyniae provinciae [τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας] *al.*). POMP. TROG. prol. 25 Bithunia (*sic trad.?* 16 Bithyniae). MANIL. 4, 761 Bithynia dives te colit. VELL. 2, 4, 1 *al.* VAL. MAX. 1, 8 ext. 12 *al.* PLIN. nat. 2, 204 *al.* 5, 148 *sqq.* TAC. ann. 1, 74 praetorem Bithyniae. 16, 18 proconsule . . . Bithyniae. PLIN. epist. SVET. FLOR. GRAN. LIC. GELL. 17, 17, 2 VLP. dig. 50, 15, 1, 10 SOL. 42, 1 *sqq.* EXPOS. mundi 49 admirabilem Bittiniam. 50 ITIN. Alex. SPART. *et al. Script. hist. Aug.* VIR. ill. OBSEQ. 4 PRAEF. bibl. monarch. in Luc. LACT. FIRM. math. 1, 7, 39 IVST. ITIN. Anton. Aug. p. 139, 2 ITIN. Silv. 23, 7 HIL. syn. 8 EVTR. RVF. FEST. 11, 1 AVIEN. orb. terr. 962 AMM. HIER. vir. ill. chron. *al. nota* epist. 123, 17 p. 915 *Hannibal* Bithyniae mortem . . . reperit. VVLG. RVFIN. hist. CLAVD. 20, 247 Thyni Thraces arant, quae nunc Bithynia fertur. MART. CAP. 687 NOT. dign. or. 1, 70 *consularis* Bithyniae. COD. Theod. OROS. AVELL. epist. 70 inscr. p. 155, 15 (*a. 485*) presbyteris . . . Constantinopoli et Bithyniae constitutis. PATR. Nic. CHRON. min. IORD. CASSIOD. var. COD. Iust. NOVELL. Iust. ACTA conc. ISID. orig. TAB. Peut. 9, 2 Bithinia. RAVENN. NOT. Tir. ORIBAS. syn. 4, 15[18] vinus . . . de vithinea. *in titulis*: CORP. VI 1401 leg(atus) Aug(usti) ⟨pr. pr. prov. P⟩onti et Bithyniae. 1408, 8 Bithyn. et Ponti. 1409, 6. 31717. XIV 2925, 6 legato pro praetore divi Traiani ⟨Parthici⟩ provinciae Pontí et Bith⟨yniae⟩. IX 4965 V 4129. 4359. 5262 (*Comi, titulus Plinii minoris*) leg. pro pr. provinciae Pon⟨ti et Bithyniae⟩ consulari potestat⟨e⟩ in eam provinciam . . . ⟨missus⟩ *eqs.* XII 3164 q(uaestori) pró pr. próvinc. Ponti et Bithyníae lég. eiusdem próvinc. CORP. VI 1402 (*periit*) q(uaestor) provinc. Ponti et Bithyniae (Bithin- *trad.*). IX 4119, 4. X 6006. XI 6009 quaestori pro pr(aetore) Ponti et Bithyniae. XII 3164 *v. l. 55.* 2582 ⟨quaest. in Po⟩nto et Bith⟨. . . . III 384. 6813, 15. 7839 (*periit*) per provinciam Pontum et Bithyniam (-iniam *trad.*). CORP. VI 1442[a] pro cos. Bit⟨hyniae⟩. 1552 (*periit*) procos. prov. Ponti et Bithyniae (Bitinia et *trad.*). 1627. XI 1183. V 2825. II 1929. VIII 8328. XIII 1807 proc(urator) prov. Bithyniae Ponti Paphlagon(iae). CORP. X 7583 (*coll.* 7584) proc(uratori) Augustor. ad vectig(al) XX her(editatium) per Pontum et Bithyniam *eqs.* VIII 5348, 8 (*ca. 340, periit*) consulari Ponti et Bithyniae. CORP. V 8666 (= suppl. Ital. 396) ⟨in⟩ operís publicís in Bíthinia fuit. III 6753, 11 proc(uratori) fam(iliae) glad(iatoriae) per Asiam Bithyn(iam) *eqs. cf. ib.* 16 p(rae) p(ositus) XX lib(ertatium) Bithyniae Ponti *eqs.* INSCR. Rhen. Bramb. 1100 ex provincia Ponto Bithynia. INSCR. numm. Cohen II[2] p. 109 nr. 26 (*Hadr.*) adventui Aug. Bithyniae. **2** *insula Propontidis*: PLIN. nat. 5, 151 est . . . ultra Heracleam *insula* adversa Bithyniae Thynias, quam barbari Bithyniam vocant. *cf.* Bithynis.

nom. mul. v. sub Bithynius.

adi. **Bīthȳnicus,** -a, -um. CIC. epist. 13, 9, 2 Bithynicae societati. PLIN. epist. 10, 114, 1 Bithynicis civitatibus. CVRIO pater Suet. Iul. 49 *de Caesare*: stabulum Nicomedis et Bithynicum fornicem (BIBVL. *ibid.* Bithynicam reginam). CAPITOL. Albin. 6, 2 Bithynicos exercitus. CORP. III 3337 (= CARM. epigr. 557. *Pannon. inf.*) Aurel. Pia . . . ex Nicia cives Byth(inicae) originis orta. NOT. Tir. 85, 16.

Bīthȳnicus, -ī. *cogn.* (*nom. sing.*): **1** CIC. Brut. 240 Q. Pompeius A. f., qui Bithynicus dictus est. FEST. 262, 24 Pompeius Bithynicus. CORP. VI 33087 (= CARM. epigr. 1563) Q. Pompeius Bíthynici l. Sosus. **2** *huius filius* CIC. epist. 6, 16 Bithynicus Ciceroni. 6, 17.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

16, 23, 2 OROS. hist. 6, 15, 28. APPIAN. civ. 4, 84 *Βιθυνικόν*. 5, 70. 3 APPIAN. civ. 5, 49 *Κλώδιος ὁ Βιθυνικός*. 4 *privati*: MART. 2, 26, 3. 6, 50, 5. 9, 9, 1. 9, 9, 3. 12, 78, 1. IVV. 15, 1 Volusi Bithynice. 5 *cos. suff. a. 162*: CONST. veteran. 111 p. 2328⁷¹ M. Insteio Bithyn⟨ico .... CORP. X 522 (*Salerni*) M. Insteio Bithynico cos. 6 *alii in titulis*: CORP. VI 6417 Bithynicus Corvini. 7749 A. Sergius Bithynicus. 9624 C. Iulio Bithynico mens(ori) aedific(iorum) 27411 Ti. Claudio Bithynico. XIV 2620 IV 10 ...⟩sinnius L. f. Bithynicus. IX 1414 (*aet. Hadr.*) T. Claudio Ti. fil. Cor. Bithynico (*magistratus municipalis*). X 5915 Ragi Bithynici XXvir(i). 8228 ...⟩i lib. Bithyn. IV 1108 ...⟩ Bithynico ⟨.... VIII 11526 (*Byzac. christ.*) Victori Bitinic (*i.* 'Bithynici' *Momms.*). 7 *episcopus*: HIL. op. hist. frg. 3, 29 Bitinicus episcopus a Zelon.

adi. **Bīthȳnus**, -a, -um. *nom. masc.* Bithynos: VARRO *v. l. 32. de corruptelis orthographicis in codd. v. sub* Bithynia. Bythynus *in lapide*: *infra l. 43.* Bīthȳnus: IVV. *v. l. 22.* CATVLL. 31, 5 Thyniam atque Bithynos ... campos (thimiam atque bithinios *codd.*). HOR. carm. 1, 35, 7 Bithyna lacessit Carpathium pelagus carina. epist. 1, 6, 33 ne Cibyratica, ne Bithyna negotia perdas. PLIN. nat. 11, 241 Bithynus *caseus* ... in gloria est. VAL. FL. 3, 6 palmite Bacchum Bithyno ... satum (SER. SAMM. 701 ex Bithyno ... Lyaeo. *cf. p. 2018, 49*). IVV. 7, 15 Cappadoces ... equitesque Bithyni. 10, 162 Bithyno ... tyranno (*Prusiae*). TAC. ann. 2, 60 Bithynum ... ad mare. PLIN. epist. 10, 108, 1 et Bithynas et Ponticas civitates. 10, 109. SOL. 42, 3 in Bithyno ... agro. SYMM. epist. 1, 12 *columnas* Bithyno lapide caesas. NEPOTIAN. 9, 23 Prusiae, Bithyni regis. PRISC. perieg. 761 Bithynique viri pinguissima rura colentes. CORP. III 1324 (*Dacia, periit; male descr.*) cives Bithinum (civis Bithynus?) vix. an. XXX. *eqs.* III 7503 (*Moes. inf.*) Publiciae Cyrillae domo Bithyna (*subst. nom.?*). GLOSS. III 15, 28 *βιθυνον* bithinum *inter epitheta vini* (*cf. l. 21*). NOT. Tir. 85, 14.

subst. **Bīthȳnus**, -ī. 1 VARRO rust. 1, 9, 7 Diophanes Bithynos. PLIN. nat. 33, 137 Pythis Bithyni. POMP. TROG. prol. 27 Ziaelan Bithunum (*sic Rühl; codd.?*). 2 *rex eponymus Bithyniae*: *Tümpel, PW. III 542.* SALL. hist. frg. 3, 70 Bebrycia ... a Bithyno rege Bithynia nuncupata. SOL. 42, 1 MART. CAP. 6, 687. 3 FLOR. epit. 3, 5, 3 a Nicomede Bithyno. 4 *in titulis*: *milites classiarii*: CORP. IX 3490 C. Iulio Diodoro ... nat. Bithyn. 3492 C. Iulio Silvano ... natione Bithyno. 3553 M. Calventius Priscus Bithynus. 3597 T. Laelio Crispio ... nat. Bithynus (*sic*). XI 52 (*Ravennae, descr.*) Q. Crispi Heraclid. ... nat. Bithyn. civit. Plusiada (*sic*). 70 Q. Laelius Alexander ... nat. Bithynus. CORP. IX 62 C. Hostilius Hypatus Bithynus negotiator. CORP. VI 27053 Synfor. gen(ere) Bythynus. *cogn.*: CORP. IX 671 (*prope Auscul. Apul.*) L. Aurelio L. l. Bithyno.

plur. **Bīthȳnī**, -ōrum *m.*, *Βιθυνοί. populus Bithyniae, interdum ipsa regio.* CAES. *orationem habuit* 'pro Bithynis' (Gell. 5, 13, 6. *al.*). NEP. Hann. 11, 4 Bithyni (Bithynii *codd.*). MELA 1, 14 Ionia Aeolis Troas usque ad Hellespontum. ab eo Bithyni sunt ad Thracium Bosphorum. *cf.* 1, 97 *al.* PLIN. nat. 5, 145. 150 TAC. hist. 12, 22 *al.* PLIN. epist. 5, 20, 1 *al.* 10, 79, 1 Pompeia lege, quae Bithynis data est (112, 1). GAIVS inst. 1, 193 lex Bithynorum. AMPEL. 6, 3 PORPH. Hor. carm. 3, 7, 3. AMM. 25, 4, 25 a Persis adusque Bithynos. 26, 6, 11. CLAVD. 18, 201 dolet ille paterna Bithynos mutasse domo. 20, 239. 467 COD. Theod. 8, 4, 3 *al.* NOVELL. Iust. 29, 1 deducere eas in Bithynos. ACT. Petr. 4 in hospitio Bytinorum. LIV. 33, 30, 4 Bithynorum regi. PLIN. nat. 7, 69 (Bithyniorum *pleriq. codd.*). SOL. 1, 70.

subst. **Bīthȳnius**, -ī *m.* *incola Bithyniae.* Bithyneus *v. l. 63.* BELL. Alex. 66, 4 homini nobilissimo Lycomedi Bithynio. COLVM. 1, 1, 10 Diophanes Bithynius. SALL. hist. frg. 4, 74 Bithynii (-ni *M*) propinquantes ... amnem (*sc. cohors auxiliaris*). CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 969ᴱ provinciae Bithyniorum. CHRON. Alex. chron. I 101, 105, 18 Bythynii. SCHOL. Arat. lat. p. 143, 13 Ipparchus ... Bithyneus. p. 149, 22 Ipparcus Bitineus. *cf. sub* Bithynus. *f.* **Bīthȳnia**, -ae *nom. mul.* CORP. VI 25378 Rasiniae Bithyniae. XIV 1400 Domitia Bithynia. CORP. III 15167 (*Pannon.*) Bithynia Severa.

subst. **Bīthȳnion**, -ī *n.*, *Βιθύνιον, urbs.* PLIN. nat. 5, 149 intus in Bithynia ... Bithynion. *cf.* Claudiopolis. *-Ruge, PW. III 542.*

Bīthȳnis, -idis (-ītis? *v. l. 73*) *f.*, *Βιθυνίς.* 1 *nom. mul.*: OV. am. 3, 6, 25 Inachus in Melie Bithynide (Lyrceide *coni. R. Unger*) pallidus isse dicitur. *Höfer, PW. III 542.* 2 *insula*: MELA 2, 98 Thynias ... urbem habet, quam quia Bithyni incolunt Bithynida adpellant. *cf.* Bytinis. 3 *cogn. vir.?* CORP. II 2327 (*descr.*) At⟨t⟩icus C. Fabi Nigri f. Firm⟨i⟩o Bit⟨h⟩ynitis l(iberti? -ae?) l(ibertus) Augustales.

Bīthȳnītis *v.* Bithynis.

Bithys (-yis?) *m.*, *Βίθυς, filius Cotyis, regis Thraciae.* *Kaerst, PW. III 543.* LIV. 45, 42, 12 Bithys. *cf.* 45, 42, 5. *Hey.*

Bitia *opp. Sardiniae; cf. Mommsen, Corp. X p. 830.* PTOL. 3, 3, 3 *Βιθία λιμήν, Βιθία πόλις.* CORP. X 7996 imp. Caesar M. Iulius Philippus ... viam quae a Nora ducit Bitiae ... restituit. 7997. *cf.* INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 180 n. 739 (*a. 248*). p. 181 n. 740 (*a. 282*). p. 181 n. 741 d. n. Fla. Iulio Constantio ... a Nora Quiza(m).

Vitēnsēs *incolae.* PLIN. nat. 3, 85 celeberrimi in ea (*Sardinia*) populorum ... Vitenses (Vitienses *unus cod. Sillegi*).

Bitiae, -ārum *mulieres Scythicae visu effascinantes; cf. Riess, PW. III 543.* PLIN. nat. 7, 17 huius generis et feminas in Scythia, quae Bitiae (vitiae *plerique*) vocantur, prodit Apollonides. SOL. 1, 101 (biciae, viciae, vitiae, by- *pars codd.*).

Bītiānus *v.* Bithus.

Bitiās, -ae *nom. vir.* 1 *Poenus*: VERG. Aen. 1, 738 tum Bitiae dedit *pateram Dido.* SIL. 2, 409 iustae Bitia venerande senectae. MART. 8, 6, 13 hac propinavit Bitiae pulcherrima Dido in patera. MACR. sat. 7, 1, 14 apud Didonem Bitias sic hauriens merum, ut ..., SERV. Aen. 1, 738 Bitias classis Punicae fuit praefectus, ut docet Livius. PROBI app. gramm. IV p. 194, 10 Bitias. GLOSS. Bitias (boecias) princeps Tyriorum. *cf. etiam Klebs, PW. III 507 Βιθύας.* 2 *socius Aeneae*: VERG. Aen. 6, 669 Pandarus et Bitias Idaeo Alcanore creti. 6, 700 tum Bitian ardentem oculis. 11, 396. SERV. Aen. 9, 672 Bitiam (Bitian *L*, Bitia *H*). Pandaro et Bitiae. MACR. sat. 5, 11, 29 Bitian. 6, 2, 32. 3 *v.* Biton.

Bīticentus *v.* Bithicenthus.

Bitidius, -a *nom. gent.; cf.* Bittius? Bitonius. CORP. VI 34686 Bitidia Quin⟨t⟩ina. III 2582 (*Salonis*) Val. Ianuaria ... Bitidius Sa. coniugi. *Otto.*

bītiēnses dicuntur qui peregrinantur assidue PAVL. FEST. p. 35. *a* bitere (baetere)? *Ihm.*

Bītilla *v.* Bithus.

Bitill(us)? *nom. vir.* CORP. XIII 10010, 315 (*in vasculis Gallicis*).

Bitinia *et* **Bitunia** *saltus. cf.* Bitunius *et* Bitonius *nom. gent.* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 3, 32 saltum Bitiniam Albitemium qui est in Veleiate et in Lucensi. 3, 75 saltum Bituniam et Albitemium Betutianum. 6, 60 saltus praediaque Bitunias.

Bitiniās *cogn. vir.* CORP. II 3602 (*in Hispan. Tarrac.*) Q. Appius Marcellus ⟨K⟩artaginensis ... Q. Appius Bitinias ... filio.

Bītīnicus *v.* Bithynicus.

Bitio *nom. vir.* CORP. V 4924 (*in Trumplinorum territorio*) Velia Cladonis f. sibi et Cariassi Bitionis f. Gennanati viro suo et Clado Cariassi f. et Bitio Cariassi f. patri.

Bitipel *nom. vir.* CORP. III 7457 (*in Moesia inf.*) Dizias Bitipel.

Bitipten *Maurus.* CORIPP. Ioh. 4, 546 quem (*Ifisdaiam*) fera gens sequitur, nato comitante Bitipten (Bitimpten *in margine T*).

Bītius *v.* Bithus. **bīto** *v.* baeto.

1. Bito (Bitōn), -ōnis, *Βίτων, nom. vir. graec.* 1 *Argivus, Cydippae filius.* CIC. Tusc. 1, 113 Argivae sacerdotis Cleobis et Biton filii. VAL. MAX. 5, 4 ext. 4 Biton (Bito *Par.*). HYG. fab. 254 Cleops et Bitias. SERV. georg. 3, 532 Bitonem. Bito (MYTHOGR. 1, 29. 2, 66). 2 *Graecus ab Alexandro inter milites Bactra deductus. in codicibus* Biton, Bito, Bico *sim.* CVRT. 9, 7, 4 Biton. 9, 7, 5 *sqq.* Bitonis. Bitonem. 3 *in titulis.* CORP. VI 16548 Bito ⟨L.⟩ Mari. IX 85 (*Brundisi*) Biton Socratu Hermeros. X 2261 (*Puteolis*) Ti. Claudio Bitoni.

2. Bito *nom. celt.* 1 *nom. vir.*: CORP. V 6913 (*inter Durias duas*) Pebania Quarta Bitoni f. *an* f(iliae)? 8110, 56 (*in tegula*) Bito. XIII 10010, 316 (*in vasculo*) Bito avo⟨t⟩. III 12014, 163 (*in vasculo*) Bito. 2 *nom. mul.*: CORP. XII 4066 (*inter Nemausum et ostia Rhodani*) Bitoni.

Bitocus *nom. vir. celt.* LIV. perioch. 102 *Mithradates* a milite Gallo nomine Bitoco ... interfectus est. VIR. ill. 76, 8 Gallum Sithocum. *Βιτόιτος* (*Βίτιτος*) *ap.* APP. Mithr. 111. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 433.*

Bitonius, -a *nom. gent.; cf.* Bitinia, Bitunius, Bitucius, Bitidius. CORP. V 6599 (*in agro Novariensi*) Q. Terentius Trophimus ... Bitoniae Messi fil. Primillae uxori.

Bitorēx *v.* Bituriges *p. 2023, 76.*

Bitoria *nom. mul. barb.* CORP. V †8738 (*Concordiae*) Fl. Alatancus domest(icus) cum coniuge sua Bitor⟨i⟩a. *Otto.*

bitorius erdling (*anglosax.?*) GLOSS. V 403, 20. *cf. Götz, Thes. gloss. s. v. et* bicoca. *Ihm.*

Bitos *v.* Bithus *p. 2018, 2. sed v. etiam Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 430.*

Bitoutus *nom. vir. celt.* INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 329 (*in regione XI Italiae*) St. Domitius Bitouti f.

Bitricium *v.* Vitricium.

Bittalius, -a *nom. gent.; cf.* Bittius. CORP. V 4397 (*Brixiae*) Bittaliae P. f. Festae. 4720 Sentiae Bittaliae ... coniugi ... Aurelius Thallus. 4755 P. Bittalio Epagat⟨h⟩o.

Bittelus *fundus Veleias.* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 3, 3 fund. Afranianum Mancianum Bittelum Arruntianum.

Bittiānus *v.* Bittius.

?**Bittici** *cogn. vir. celt.* CORP. V 4448 (*Brixiae, periit*) ⟨Cor⟩neliae Servandae ⟨coni⟩u⟨g.⟩ ... ⟨Iu⟩lius Bittici.

Bittio *nom. vir. celt.* CORP. V 4647 (*Brixiae*) Marioni Esdricci f. et Vesgasae Bittionis fil.

Bittis, -idis, *Βιττίς, Philetae Coi amica.* OV. trist. 1, 6, 2 nec tantum Coo Bittis (Battis [Batis] *codd.*) amata suo est. Pont. 3, 1, 58 Coa Bittide.

Bittium *v.* Rittium.

Bittius, -a *nom. gent.; cf.* Bittus, Bitidius? *et* Bittalius. ACT.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ARV. a. 101 I 20 Q. Fulvius ⟨Gillo⟩ Bittius Proculus *frater Arvalis. idem* a. 120,26 Q. Bitti Proculí. a. 120,45 á Bittio Callistrató nomine Bitti Thalli calatoris Bitti Proculi. *cf. de eo Prosopogr. II p. 93.* CORP. VI 1057,4,62 (*a. 205*) M. Bitt. Proculus *vigil.* IX 1262 (*Aeclani, periit*)? 3190 (*Corfini*) Sex. Bittius Sex. l. Eleuther. XI 6712, 74 (*in signaculo*) M. Bitti Prisci. V 798, a, 12 (*Aquileiae, a. 165*) ⟨B⟩ittius Aper. V suppl. Ital. 985 (*Albintimili*) Bittia Amabilis. 990 M. Bittius M. f. Baraco. III 8735 (*in Dalm.*)? 12014, 680 (*in vasculo*). XII 1940 (*Viennae*). XIII 2080 (*Luguduni*) Bittiae Eugeniae ... Bittia Severa. 2081 Bittiae Titiae. 3288 (*in Gallia Belg.*). 7249 (*in Germ. sup.*) L. Bittius Paulinus anular(ius). **Bittiānus** *adi.* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 7, 60 fund(um) Bittianum ... pag(o) *Venerio.*

1. Bitto *nom. mul.,* *Βιττώ; cf. Marx, Lucil. II p. 339.* LVCIL. ed. Marx 1065 Lamia et Bitto (pitto *codd.*) oxyodontes.

2. Bitto *nom. vir. celt.* CORP. V 6853 (*Augustae Praetoriae*) Pomponius Bitto.

Bittugurēs *gens Hunnorum; cf. Tomaschek, PW. III p. 546.* IORD. Get. 272 Bittugures (bittugores, burtugures *pars codd.*).

Bittus *nom. vir. celt.; cf.* Bittius? CORP. V 6645 (*in ripa occidentali lacus Verbani*) Statius Mocci f. ... Iunnae Bitti f. uxsori. XII 1940 (*Viennae*)?

Bitu ... *cogn. vir.* CORP. VI 32623, 2, 10 M. Aurelius M. f. Vlpia Bitu⟨...⟩ *praetorianus.*

Bitua *nom. serv.* CORP. III 14359[21] (*in Pannon. sup.*) Aiiuca Ombrissae f. ... et ⟨s⟩ervi Bitua ....

Bitucan *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 318. '*fortasse male impressum pro* Bitucaro, *editor.*

Bitucaro *legitur in vasculo Gallico* CORP. XIII 10010, 319.

Bitucius, -a *nom. gent.; cf.* Bitugius *et* Bitutius. CORP. XII 4178 (*inter Nemausum et Sextantionem*) T. Bitucius Titus et Sulpicia Nigrína.

Bitucus, -a *nom. celt.* CORP. VII 66 (*cf. Ephem. epigr. VII p. 280 n. 843*) Dannicus ... cives Raur(acus). cur(averunt) Fulvius Natalis ⟨et⟩ F⟨...⟩ius Bitucus er(edes). XII 3114 (*Nemausi*) Pro⟨x(umis)⟩ Bituka v. s. l. m. XIII 10010, 320 (*in vasculo Gallico*) Bitucus. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 431.*

Bitudaga *nom. mul. celt.* CORP. XIII 774 (*Burdigalae*) ⟨I⟩ul. Bitudaga. *sed* 773 Iulia Betudaga. *Otto.*

? **bituensa** *herba τράγος.* DIOSC. Vind. C 338[v] N 149 *βιτουενσα acc.* (*Diosc. gr. 4, 49, ubi Wellmann coni. βιτουμινέα*). *Ihm.*

Bitugius, -a *nom. gent.; cf.* Bitucius. CORP. XII 2263 (*Gratianopoli*) Bitugia Modestina.

Bitugnāta *nom. mul. celt.* CORP. XIII 10017, 225 (*scariphatum in vasculo*).

Bituitus *nom. vir. celt.* 1 *rex Arvernorum victus a Romanis a. 121 a. Chr.; cf. Klebs, PW. III 546.* ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 735 (Corp. I[2] p. 49) de ... rege Arvernorum Betulto (*sic*). LIV. perioch. 61 Bituitum. VAL. MAX. 9, 6, 3 FLOR. epit. 1, 37, 5 EVTR. 4, 22 (HIER. chron. a. Abr. 1891 *ubi* Vetuitus *F*). OROS. hist. 5, 14, 1. 4. 2 *v.* Bitocus.

Bituius *nom. vir. celt.; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 431.* CORP. XIII 10010, 321 (*in vasculo Gallico*)? *an* Bituitus?

Bitulla *nom. celt.* CORP. XII 3003 (*inter Vcetiam et Nemausum*) ⟨...⟩tio Tagassi f. Bitulla⟨e⟩. *Otto.*

1. bitulus (*i. betula*) berc (*anglosax.*) GLOSS. V 402, 69. *cf.* 1. beta *p. 1942, 18.*

2. bitulus *v.* vitulus.

bitūmen, -inis *n.* [*cf. esse videtur c. anglosax.* cwidu '*resina*', *theodisc.* quiti kuti '*gluten*', *ind.* jatu '*gummi*'; *v. Bugge, Ztschr. f. vergl. Sprachforsch. 19 (1870) p. 428 sq. Th.*]. PROB. app. gramm. IV 199, 17 bitumen non butumen, *cuius scripturae exempla non extant.* bet- *trad.* GLOSS. III 631, 30. vit- *hic illic in codd., ex. gr.* GLOSS. II 210, 14 (*sub littera* V). IV 194, 18 (*cf.* bitumino). *per* b *scribendum esse monent* CHAR. gramm. I 38, 10 EXC. Bob. gramm. I 554, 10 PRISC. gramm. III 465, 13 MARTYR. gramm. VII 170, 13 GLOSS. (Plac.) V 9, 4 (= 50, 27). i *producta*: CYPR. GALL. gen. 254. 394. *plur.*: GRATT. 415 CALP. ecl. 5, 79 PLIN. nat. 7, 65. *omissa infra sunt testimonia sub* asphaltion, Asphaltites, asphaltus *allata.*

AMBR. Noe 6, 15 est ... bitumen vehementis ad constringendum naturae. unde graece ἄσφαλτος dicitur ἀπὸ τῆς ἀσφαλείας hoc est tutamine. CHAR. gramm. I 38, 10 bitumen ἄσφαλτον (IDIOM. gen. gramm. IV 582, 67) GLOSS. bitumen ἄσφαλτος *passim* (*cf. sub* asphaltus). V 563, 22 bitumen guttae, alii picula⟨m⟩, alii resinam dicunt. IV 194, 18 vitumen lutum (*cf.* AVG. civ. 16, 4). V 347, 16 bitumen lim (*anglosax.*; 402, 58). CATO agr. 95, 1 sumito bituminis tertiarium et sulpuris quartarium (PLIN. nat. 17, 264). 95, 2 cum bitumen et sulpur additum est. LVCR. 6, 807 sulpur in ipsa (*terra*) gignier et taetro concrescere odore bitumen. VERG. ecl. 8, 82 fragilis incende bitumine laurus (*cf.* SERV. *ad l.*). georg. 3, 451 nigrumque bitumen (*cf.* CELS. 5, 19, 2 CLAVD. 28, 325). AETNA 391 pingue (VAL. FL. 3, 124). 435. 514 commixtum lento flagrare bitumine sulpur (CALP. ecl. 5, 83 lentum. *cf.* PLIN. nat. 7, 65 ALC. AVIT. carm. 4, 115). HOR. epod. 5, 82 amore sic meo flagres, uti bitumen atris ignibus. OV. met. 9, 660 tenax gravida manat tellure bitumen. 14, 792 incenduntque cavas fumante bitumine venas. GRATT. 415 odorato medicata bitumina vino ... miscuit. VITR. 1, 5, 8 non enim uti Babylone habitantes liquido bitumine pro calce et harena et cocto latere factum habent murum (*cf.* 8, 3, 8 CVRT. 5, 1, 16. 5, 1, 25. 5, 1, 29 AMM. 23, 6, 23 SERV. ecl. 8, 82). 2, 6, 1 aut e sulpure aut alumine aut bitumine ardentes maximos ignes (8, 3, 1. 8, 3, 5. 8, 6, 12). 8, 3, 8 qui (*lacus*) emittunt bituminis maximas moles. CELS. 3, 27, 2. 5, 3. 5, 11. 5, 19, 2 ex bitumine nigerrimus *fit color* (*cf.* VERG. *p. 2021, 79*). 5, 19, 6. 5, 19, 20. 5, 20, 1. 6, 9 SEN. nat. 3, 15, 3. 3, 20, 2 utrum loca sulpure an nitro an bitumine plena transierint. CVRT. 4, 3, 2 bitumine ac sulpure inlitam *navem.* 4, 6, 11 COLVM. 6, 30, 4. 6, 32, 2. 8, 5, 11 arb. 14. SCRIB. LARG. 54 levat dolorem et bitumen suffitum (MARCELL. med. 12, 2). 208 *sq.* CALP. ecl. 5, 79 virosa bitumina. PLIN. nat. 2, 237. 6, 99. 6, 179 iuxta bituminis fontem. 7, 65 bituminum sequax ... ac lenta natura (*cf. p. 2021, 81*). 12, 72. 14, 107. 128. 16, 75 bitumen ex ea (*arbore*) Galliae excoquunt. 20, 140. 22, 47. 24, 41. 30, 106. 31, 5. 34, 15. 35, 182. 194. SIL. 9, 609 it fera candenti torrente bitumine corpus amens. 12, 134 sulpure et igni semper anhelantis coctoque bitumine campos ostentant. 14, 421 TAC. hist. 5, 6 (*bis*) AMPEL. 8, 1. VOPISC. quatt. tyr. 3, 2 vitreis quadraturis bitumine aliisque medicamentis insertis domum instruxisse perhibetur. PALLAD. 4, 10, 29. AMM. 20, 7, 10 quali ardentes pice et bitumine inliti. 23, 6, 15. 23, 6, 16. 24, 2, 3 traiecto fonte scatenti bitumine. 24, 2, 12 minae murorum bitumine et coctilibus laterculis fabricatae. PELAGON. 352 *et passim* VEG. mil. 4, 8. 4, 18. 4, 44 mulom. *saepius* (*v. ind. ed. Lomm. p. 328*). CHIRON 870 *et saepius.* AMBR. hex. 6, 9, 72 (*v.* bitumino). HEGES. 4, 18 (vers. 24) vagari super aquas bituminis glebas (*cf.* ISID. orig. 16, 2, 1). VVLG. gen. 6, 14 (*cf.* bitumino). 11, 3 habuerunt ... bitumen pro caemento (*cf.* AVG. civ. 16, 4). 14, 10 puteos multos bituminis. exod. 2, 3 RVFIN. symb. 2 Orig. in gen. 2, 1. 2, 4 PRVD. perist. 5, 199. AVG. civ. 15, 27 gluten bituminis. SVLP. SEV. chron. 1, 3, 2 MARCELL. med. 8, 162 PLAC. med. 3, 1 OROS. hist. 2, 6, 9 CAEL. AVR. chron. 1, 4, 67. 1, 4, 123. 4, 7, 95 ALC. AVIT. carm. 4, 250 CARM. de Sod. 146 ITIN. Anton. Plac. rec. A 10 p. 166, 6. *species*: Iudaicum: GLOSS. *v. sub* asphaltus. PLIN. nat. 28, 80 bitumen in Iudaea nascens (*cf.* 35, 178). SCRIB. LARG. 207 bituminis Iudaici. 209 PELAGON. 194 *et saepius.* VEG. mulom. 1, 20, 1 *et saepius* THEOD. PRISC. eup. faen. 38 log. 64. Zacynthium: PLIN. nat. 35, 178 *ibid. alia genera.* SCRIB. LARG. 208 bituminis Saguntini (Zacynthii *Rhod.*). GARG. MART. cur. boum 18 Arabis bituminis po. III. PELAGON. 323 bituminis Afri (CHIRON 902). VEG. mulom. 3, 14, 1 L. bituminis Apollonii. 3, 14, 5 Graeci. liquidum: VITR. 1, 5, 8. 8, 3, 8 SCRIB. LARG. 52 PLIN. nat. 2, 235. 31, 82. 35, 178. MARCELL. med. 10, 23 (aridum: 12, 14. 17. 18. *cf.* VITR. 8, 3, 9 bituminis duri). *in imagine*: GREG. M. epist. 5, 41 p. 333, 31 bitumine caritatis. *cf.* 7, 5 p. 447, 35. *adde* AVG. un. eccl. 5, 9 per bitumen, quia violentum gluten et res ferventissima est, significatam esse caritatem (ISID. in gen. 7, 4).

bitūminālis (-e) *a* bitumen. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 174 palus, quae dicitur Asphaltis id est bituminalis.

bitūminātus *v.* bitumino.

bitūmineus, -a, -um *a* bitumen. OV. met. 15, 350 sive bitumineae rapiunt incendia vires. RVFIN. hist. mon. 29 p. 453[c] aqua ... odoris ... dirissimi et quasi bituminea. THEOD. PRISC. log. 56 *lavacra* (82). 105 aquae (ORIBAS. syn. 1, 29 *bis*).

bitūmino, -ātum, -āre *a* bitumen, bituminatus. PLIN. nat. 31, 59 *aqua* bituminata aut nitrosa. PELAGON. 237 solvis et bituminabis *equum* (vitum- *cod.*, *ἀσφάλτωσον graecus interpres*). ITALA gen. 6, 14 (Ambr. hex. 6, 9, 72) nidos facies in ea (*arca*) et bituminabis eam intus et foris bitumine (*at* Noe 6, 15 inlinies eam bitumine. *cf.* PS. PROSP. prom. 1, 7, 10). HIER. quaest. hebr. in gen. p. 13, 2 pro quadratis lignis bituminatis legimus in hebraeo (VVLG. gen. 6, 14 laevigatis). RVFIN. Orig. in gen. 2, 1 bituminari extrinsecus ostium potuit. AVG. un. eccl. 5, 9 arcam ... bituminatam (*et bis ibid.*). *cf.* HIST. Apoll. 25 *ubi* bituminari *pro* picari *est in cod. Tegerns.*

bitūminōsus, -a, -um *a* bitumen. VITR. 8, 2, 8 nisi si inciderint in sulpurosum locum aut aluminosum seu bituminosum. 8, 3, 4 *fontes* bituminosi ... interioris corporis vitia potionibus purgando solent mederi. 8, 3, 9 cum ... per bituminosam terram vis erumpit aquae, secum extrahit, et cum sit egressa extra terram, secernitur et ita reicit ab se bitumen. TERT. adv. Val. 15 guttas bituminosas. *Ihm.*

Bitumus *nom. vir. celt.* CORP. V 4929 (*in Trumplinorum territorio*) Huimenus Lubiami f. sibi et Bitumo Lubia⟨m⟩i f. fratri.

Bitunia *v.* Bitinia.

Bitunius, -a *nom. gent.* CORP. XII 2288 (*Gratianopoli*) Bitun(ia) Titiol⟨a⟩? *cf.* Bitunia *saltus, sub* Bitinia.

Bituno *nom. vir. celt.* CORP. V 6553 (*Novariae*) Sola Bitunonis? f(ilia).

Bitunus, -a *nom. celt.* Bitunus *in vasculis* CORP. III 12014, 164. 14115, 17. XIII 10010, 322. XII 2356 (*inter Viennam et Augustum, litteris saec. I incipientis*) Bitunae Troucetis f.

Bituollus *nom. vir. celt.* CORP. XIII 10010, 323 (*in vasculis Gallicis*) Bituollus *sim.*

Biturīcus *v.* Bituriges.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bitūrīges (*sing.* Biturīx), -um (*accus.* Biturigas FLOR.) *populus Aquitaniae; cf. Ihm, PW. III 548. permulta congessit Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 434.* **I** *populus*: CAES. Gall. 1, 18, 6 in Biturigibus. 7, 5, 1 in Bituriges proficiscitur. 7, 5, 4 flumen Ligerim, quod Bituriges ab Haeduis dividit. 7, 8, 5 castra ex Biturigibus movet. 7, 11, 9 Biturigum fines. 7, 12, 2 oppidum Biturigum ... Noviodunum. 7, 13, 3 oppidum Avaricum, quod erat maximum munitissimumque in finibus Biturigum. civitatem Biturigum. 7, 15, 1 uno die amplius XX urbes Biturigum incenduntur. *al.* HIRT. Gall. 8, 2, 1. 8, 2, 2. 8, 3, 3. 8, 11, 1 in Biturigibus hiemabat. LIV. 5, 34, 1 Prisco Tarquinio Romae regnante Celtarum, quae pars Galliae tertia est, penes Bituriges summa imperii fuit. 5, 34, 5. LIV. perioch. 107 Avarici Biturigum *urbis.* LVCAN. 1, 423 gaudetque amoto Santonus hoste et Biturix (-res, -ris, -ri *pars codd.*). PLIN. nat. 19, 8 Bituriges ... vela texunt. 34, 162 argentum incoquere ... coepere equorum maxime ornamentis ... in Alesia oppido; reliqua gloria Biturigum fuit. FLOR. epit. 1, 45, 20 Biturigas (-cas *BL*). SVLP. SEV. dial. 2, 8, 7 in confinium Biturigum atque Turonorum. SIDON. epist. 7, 9, 23. TAB. Peut. 2/3 Bituriges. 2, 3 Beturiges. CORP. XIII 1693 ⟨Iuli⟩us Balbus Biturix. 8094. III 2065 domo Biturix. 5831 (*cf. p. 1050, ca. a. 100 p. Chr.*) natione Biturix. VIII 21024. XII 3058 ordo Bitur⟨igum⟩. XIII 6812 coh. II Bituricum (*sic*). CONST. veteran. 11 (*a. 74*) p. 852 int. 1, 10 *in cohorte* I Aquitanorum Biturigum. 21 (*a. 90*) p. 1965 int. 1, 9 *in cohorte* I Biturigum. 50 (*a. 134*) p. 1979 int. 1, 6 *in cohorte* I Bit. extr. 1, 7 I Bitur. CORP. II 4203. *adi.* Biturīx, -īgis. RVT. NAM. 1, 353 non Biturix largo potior strictura camino. SIDON. epist. 7, 8, 2 episcopum sibi flagitat populus Biturix ordinari. Bituriges Vivisci, *cf. Hirschfeld, Corp. XIII p. 75*: PLIN. nat. 4, 108 Bituriges (beturi, betur *pars codd.*) liberi cognomine Vivisci. CORP. XIII 566 civitatis Bit(urigum) Viv(iscorum). 613 Castricie nationis Bitur(igis) V(i)v(iscae). 614 c(ivis) Biturix V⟨ib(iscus)⟩. 1697 cúratóri Bit(urigum) Víviscórum. Bituriges Cubi, *cf. Hirschfeld, Corp. XIII p. 158*: PLIN. nat. 4, 109 Bituriges liberi, qui Cubi appellantur. CORP. XIII 2025a civis Biturix Cubus. 1197 ⟨ord.?⟩ Bit(urigum) Cub(orum). VII 248 cives Biturix Cubus. XIII 1337 c. B. C. 1333. 1393 (= CARM. epigr. 481) Blaesianus Biturix Musarum semper amator. *in tabella* B(laesianus) B(iturix) C(ubus). *cf.* 1376. 5276 ex civitate Biturigum. Biturīx *nom. vir.* CORP. XIII 2929 (*Autessioduri*, = 5725). 5831 (*in Germ. sup.*) Prísca Biturigis lib. 8092 Biturix nationis Faedus. 4661 (*in Gall. Belg.*). *in vasculis al.*: CORP. XII 5686, 135. XIII 10002, 129. 10010, 324. 10017, 226. III 12014, 18. VII 1336, 159. *adi.* **Bituricus,** -a, -um. COLVM. 3, 2, 19 Biturica *vitis* (3, 2, 28. 3, 9, 1 Bituricum *vitium genus.* 3, 7, 1 [bituriuitam *SA*]. 3, 9, 3. 3, 9, 7. 3, 21, 3 Bituricae. 3, 21, 10 Bituricus *gustus.* ISID. orig. 17, 5, 22 *uva*); *cf.* Biturigiaca *vitis.* *nom. vir.*: CORP. VII 1336, 160 (*in patella*) ⟨B⟩iturici m(anu). **Bitūrīgiăcus,** -a, -um: PLIN. nat. 14, 27 Biturigiaca *vitis*; *cf.* Biturica *vitis.* **Bitūrīgēnsis** *adi.*: NOT. dign. or. 5, 34 equites catafractarii Biturigen⟨s⟩es. **II** *oppidum*: NOT. Gall. 12, 1 chron. I p. 603 metropolis civitas Biturigum (bet- *et* -ic-, Biturigorum *sim.*, Bitturiensium *sim. pars codd.*). **Bitūrīgae,** -ārum *oppidum, hodie* Bourges, *aetate priore* Avaricum Biturigum; *cf. Hirschfeld, PW. XIII 160.* AMM. 15, 11, 11 Lugdunensem primam Lugdunus ornat et ... Biturigae (Veturrigae *V*). SIDON. epist. 7, 9, 23 prius Bituriges noveram quam Biturigas (Bituricas *CF*). 7, 5, 1 Bituricas ... adveni. 7, 9, 1 ad plebem Biturigis. IORD. Get. 237 in Beturigas (beturicas, bituricas, ueturgas *sim. codd.*) civitate. GREG. TVR. Franc. 1, 31 Bituricas civitatem. apud Bituricas urbem. 2, 18 de Bituricas. 3, 12. 6, 31. 10, 19. glor. conf. 79 Biturigis. VEN. FORT. vita Germ. 62, 166. CONC. Aurel. a. 511 p. 9, 19 episcopus de Betorigis (*sic C*, de Betoricas *K*). CONC. Paris. a. 614 p. 191, 3 ex civitate Beturregas. CONC. Clipp. a. 626 *aut* 627 p. 200, 33. RAVENN. p. 297, 1 Buturicas (TAB. Peut. 2, 3 Beturiges). **Bitūrīgus,** -a, -um *adi.*: GREG. TVR. Franc. 5, 10 in Biturigo termino. 6, 31. 8, 43 territurii Biturigi. 9, 19 glor. mart. 58 vit. patr. 8, 11. 9, 1. 16, 1. 18, 1. Franc. 1 ind. capitul. 31 aecclesia Bituriga. glor. mart. 33. glor. conf. 79 muri Biturigi. 80 plebs ... Bituriga. VEN. FORT. Germ. 40, 111 pagus Bituricus. Biturica ecclesia *saepe in actis conciliorum ut* CONC. Arvern. a. 535 p. 70, 18 ecclesiae Biturivae. CONC. Aurel. a. 538 p. 85, 12 ecclesiae Betoricae. a. 549 p. 109, 7 ecclesiae Beturivae (Biturgensis *sim. al.*). Biturīgum *oppidum*: GREG. TVR. Franc. 5, 39 de Biturigo. 5, 49 in Biturico (Biturigo). 6, 31. 10, 25 ex Bitorico. glor. mart. 89 glor. conf. 90. 100 Mart. 2, 24. 29. 3, 40. 45. Biturīca urbs: GREG. TVR. Franc. 1, 31 apud Bituricam urbem. 5, 33 Beturica civitas. 9, 24. 10, 26 Mart. 4, 45 vit. patr. 9, 1 glor. conf. 79 CONC. Turon. a. 461 Mansi 7, 947[B]. CONC. Agath. a. 506 Mansi 8, 337[A] de Biturica metropoli. Aurel. a. 511 p. 10, 40 Beturive metropolis. Biturīx *urbs*: GREG. TVR. Franc. 4, 31 Lugdunum, Bitorex, Cabillonum atque Divione ... depopulatae sunt. CONC. Aurel. a. 511 p. 13, 39 ex civitate Bitorex. NOT. Tir. 87, 5 Biturrex. Biturīges *oppidum*: GREG. TVR. Franc. 6, 39 Biturigum episcopus. 7, 38. VEN. FORT. Mart. 3, 269 est locus in Toronum fine et confine Biturgum. carm. 3, 20 tit. Felicem episcopum Biturigum. Biturīgo *Biturigum urbs.* OROS. hist. 6, 11, 1 a suis incensa Biturigo (*ex* CAES. Gall. 7, 15, 1 urbes Biturigum). Biturīgī, -ōrum *incolae*: GREG. TVR. Franc. 5, 49 inruentibus Biturigis. 6, 12. 31. 7, 12. 13. 24. 8, 30. *adi.* **Biturīgēnsis**: GREG. TVR. Iul. 14 Biturigensis basilicae. CONC. sub Sonnat. a. 627—630 p. 203, 7 Bituricensi. CONC. Burdig. a. 663—675 p. 216, 17 metropolitanus Bituricensis urbis episcopus.

Bitūrīgia *statio Etruriae inter Florentiam et Arretium sita; cf. Hülsen, PW. III 548; Nissen, Ital. Landesk. II p. 314.* PTOL. 3, 1, 43 Βιτουργία. TAB. Peut. 4, 3 Bituriza. RAVENN. p. 287, 4 Beturnis. Guido p. 489, 19 Veturris.

Biturīgus *v.* Bituriges. **Bituris** *v.* Beturris.

Bitūrīvus, -a *v.* Bituriges *p. 2023, 67 sqq.*

Biturīx *v.* Bituriges *p. 2023, 75.* **Bitūrīza** *v.* Biturigia.

Biturrita *fundus.* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 5, 97 fund. Egnatianum Safinianum Pupianum Mestrianum Biturritam in Placentino. *cf.* Betorrita *ap. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 411.*

Biturs *statio Mesopotamiae; cf. Weissbach, PW. III 550.* TAB. Peut. 11, 5.

bitus *v.* vitis (GLOSS.). **Bītus** *v.* Bithus.

Bitutio *cogn. vir.; cf.* Bitutius. CORP. XII 5371 C. Cominio C. f. Volt. Bitutioní praet(ori) c(oloniae) I(uliae) C(arcasonis).

Bitutius, -a *nom. gent.; cf.* Bitutio *et* Bitucius, Bitonius. CORP. VI 25681 M. Bitutius Peregrinus.

Bituvas, -antis *nom. vir.* CORP. III 917 (*in Dacia*) Aia Nandonis ..., Andrada Bituvantis.

? **Bivallo** *nom. vir.* CORP. III 12014, 165 (*in vasculo. lectionis dubiae*) Bivallo m.

Biuba *deus barbaricus.* CORP. VI 32572 (= 2801) deo paterno Biuba Aurelius Cerdius miles coh. III praet. Antoninianae p. v.

Biveio *nom. vir. barb.; cf.* Biveius. CORP. V 4164 (*inter Cremonam et Brixiam*) Rufus Biveionis f. ... Biveioni Triumonis f.

Biveius *v.* Bivellius.

Bivelius *fundus Veleias.* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 3, 56 fund. Bivelium. *cf.* Bivellius.

Bivellius, -a *nom. gent.* INSCR. osc. ap. Conway I p. 128 (*Capuae*) plasis bivellis. CORP. VI 5086 (*in columbario*) Bívelliae piíssumae. IX 586 (*Venusiae*) Bivellia Cloe. X 1129 (*Abellini*) M. Bivellius C. f. Gal. 1134 ⟨M. Bi⟩vellio C. f. Gal. ⟨aed.⟩. 3803 (*Capuae, a. 13 a. Chr.*) Q. Bivellio a(edile). *cf.* Bivelius. **Biveius,** -a *nom. gent.* INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 271 (*Brixiae*) Biveia Prima ... Biveio Bassiano fratri ... L. Biveio Severiano fra. *cf.* Biveio. **Bivonius,** -a *nom. gent.* CORP. V 4487 (*Brixiae*) Bivoniae P. fil. Priscillae. *cf.* Bifonius (*W. Schulze, Eigennamen p. 227*)? *cf.* CORP. X 8059, 78 (*in signaculo*) C. Biv. *Otto.*

bivertex, -ticis *a* bi- *et* vertex; *cf.* biceps. STAT. Theb. 1, 628 biverticis ... Parnasi. SIDON. carm. 22, 233 Parnase bivertex. epist. 9, 15, 1 vers. 27 montemque ... biverticem.

Biviae, -ārum *v. sub* bivium.

bivillis (bibilles *cod.*) δίμαλλος GLOSS. II 29, 28. *a* bi- *et* villus.

bivira, -ae *f.* [*a* bi- *et* vir. *Th.*]. NON. p. 79 biviras, quas usus viduas appellat (*cf.* GLOSS. V 638, 47 biberas biduas). GLOSS. IV 488, 47 secunda coniux (*sic saepius*; V 592, 33 secundo. *cf.* V 271, 46 qui secundo nupta). V 443, 19 bibera secunda uxor vel coniunx (*cf.* 563, 26. IV 25, 44. 593, 17 secunda nupta vel coniux). IV 212, 1 bivira secunda coniux vel quod duos habuit maritos. VARRO Men. 239 ad biviram venio. frg. Non. p. 480 biviris (viris *et* viri *codd.*) nuptis sacrificabantur in cubiculo viduae. AVG. bon. viduit. 12, 15 cum proposuissent mulierem non univiram vel biviram, sed, si dici potest, septiviram. 13, 16 si ... dixerint illi bivirae illam univiram esse praeferendam.

bivium, -ī *n.* [*a* bi- *et* via. *Th.*]. NOT. Tir. 38, 18[a]. 92, 31. ISID. orig. 15, 16, 12 bivium, quia duplex est via (*cf.* GLOSS. IV 212, 12. 586, 14). GLOSS. II 29, 31 bibium δίοδος (278, 11 bibium. III 353, 63 biv-. 446, 59 dubium). 278, 10 διοδία hoc bibium (502, 57. 529, 9. *cf.* III 306, 40 διοδία bivia). IV 407, 5 bivium, quia habet duas vias (*cf.* 26, 6 bibium due vidue). 25, 40 bivium iter duplex (*sic saepius*). 314, 19 iter duplex, duae viae (601, 27. V 443, 15. *cf.* IV 593, 16 *ubi additur*: vel ubi detorquetur via). *plur.* LIV. (? *l. 70*) PRVD. *p. 2025, 20.* *scriptura* bib- *saepius in codd.* (*velut passim* GLOSS.) *et in titulis p. 2025, 35. 42.* [*it.* bebbio. *M.-L.*]

VERG. Aen. 9, 236 locum insidiis conspeximus ipsi, qui patet in bivio portae, quae proxima ponto (*cf.* STAT. Theb. 1, 609 illa novos ibat populata penates portarum in bivio). LIV. 38, 45, 9 cum ad bivia consisteres (ad bivia *Gelen.* [*e cod. Mogunt.?*], avia *Bamb.*, via *codd. recc.*). PLIN. nat. 6, 144 huc convenit utrumque bivium, eorum, qui a Syria Palmyram petiere, et eorum, qui a Gaza venerunt. FLOR. epit. 1, 9, 7 mediusque inter Latium atque Tuscos quasi in quodam bivio conlocatus. CHALC. comm. 246 cum *angustae semitae a cerebri sede profectae* coniunctae sint in frontis intimis, separatae bivii specie perveniant ad oculorum ... sedes. AVIEN. orb. terr. 1231 longas bivium discedit in oras. HYG. fab. 7 p. 41, 7 dolor *Antiopam* in ipso bivio coegit partum edere (*cf. quae sequuntur*). HIER. in Abd. 13/14 p. 376 non stabis in bivio nec venientes expectabis in compitis (*cf.* VVLG. Ezech. 21, 21 stetit ... rex ... in bivio, in capite duarum viarum: ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδόν, ἐπ' ἀρχῆς τῶν δύο ὁδῶν). VVLG. gen. 38, 14 sedit in bivio itineris, quod ducit Thamnam (ἐκάθισε πρὸς ταῖς πύλαις Αἰνάν, ἥ ἐστιν ἐν παρόδῳ Θαμνά. *cf.* 38, 21

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mulier ... sedebat in bivio, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ). Marc. 11,4 invenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in bivio (πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τοῦ ἀμφόδου). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 179B sponsam foris stare in bivio. *in imagine* (*cf. etiam* FLOR. *et* CHALC. *p. 2024, 74 sqq.*): VARRO ling. 10,44 similiter in verborum declinationibus est bivium, quod et ab recto casu ⟨declinantur in obliquos et ab recto casu⟩ in rectum. rust. 1,18,7 bivium nobis ... ad culturam dedit natura, experientiam et imitationem. 1,55,4 olea ut uva per idem bivium redit in villam, alia ad cibum, alia ut eliquescat. Ov. rem. 486 ut tuus in bivio distineatur amor. SERV. Aen. 6,136 novimus Pythagoram ... vitam humanam divisisse in modum Y litterae ..., bivium ... Y litterae a iuventute incipere, quo tempore homines aut vitia, id est partem sinistram, aut virtutes, id est dexteram partem sequuntur. AVSON. 348,9 Pythagorae bivium ramis pateo ambiguis Y. *cf.* LACT. inst. 6,3,9 poetae ... hoc bivium (*cf.* § 6) apud inferos esse volunt. HIER. epist. 107,6 donec ... Pythagorae littera eum perducat ad bivium. PRVD. ham. 790 memini fratres geminos ad hiulcum pervenisse simul bivium nutante iuventa et dubitasse diu bifido sub tramite, quodnam esset iter melius. c. Symm. 2,850 sola errore caret simplex via, nescia flecti in deverticulum, biviis nec pluribus anceps (*cf.* ORIENT. comm. 1,396 ancipiti rectum labitur in bivio). *adde*: PAVL. NOL. epist. 40,11 p. 354,18 iste sermo ... in bivium patet. AVG. c. Pelag. 3,6,16 unde est etiam illud eius multo evidentius nec aliquo bivio cuiusquam ambiguitatis incertum. enchir. 17 nobis ipsis accidit, ut in quodam bivio falleremur. c. acad. 3,15,34 (*bis*). FAVST. REI. grat. 1,12 p. 41,20 non ... in devia lex originis trahit, quem auctor in bivio conlocavit. POMER. 3,16,2 velut in quodam deliberationis incertae bivio constitutum.

nomina locorum: **1 ad Bibium** *statio ad iuncturam viarum Latinae et Labicanae prope* Valmontone (*cf. Corp. X p. 695 sq.*). TAB. Peut. 6,1 ad birium. RAVENN. p. 275,2 Bribila. **2 Bibium**. ITIN. Anton. Aug. p. 274,3 *statio in Liburnia; cf. Patsch, PW. III 551 et Tomaschek ibid. 179.* **3** *opp. Sardiniae* RAVENN. p. 411,17 Vivio (Guid. p. 500,11 Bibium). **4** *vicus in Germ. superiore, cuius incolae* **Bibiēnsēs**: CORP. XIII 6315 (*Sandweier*) diís Quadrubis vicani Bibienses d. s. p. *cf. PW. III 403.* **Biviae** (-ārum) *deae, quae maxime in Germ. sup. colebantur; cf. PW. III 550.* CORP. XIII 5069 (*Aventici*) Bivis Trivis Quadruvís (*cf.* 5070). 5621 (*apud Lingones, a. 226*) ⟨de⟩is dea⟨bus⟩ Bivis Trivis Quadrivis. 6096 (*apud Nemetes*) Biviís Triviís Quadruviís ex voto suscepto. 6429a (*prope Hochheim ad Moenum*) Bivis Trivis Quadrivis. 6437 (*Cannstatt, a. 221*) Biviis Trivís Quadrivís. 6667 (*Mogont.*) Bibis Tribís Quadruii(s).

bivius, -a, -um *cf. c.* bivium. VERG. Aen. 11,516 furta paro belli convexo in tramite silvae, ut bivias armato obsidam milite fauces [VAL. FL. 5,395 bivios ... calles, *coni. Heinsius pro* vivos]. CHALC. comm. 247 medici ... exsectis capitis membris ... notaverunt ferri bivio tramite ignis liquorem. AVSON. 334,32 bivio refluus manamine pontus. AMBR. hex. 6,9,63 quae (*nares*) bivio et procero foramine antrum quoddam ... praestant.

biumbris (-e) *a* bi- *et* umbra. EVSTATH. Bas. hex. 6,8 p. 930c amphiscii id est biumbres nominantur (*cf. ibid.* heteroscii, ascii). GLOSS. V 591,38 amfiscii biumbres (626,1). *Ihm.*

Biumus *nom. vir. barb.* CORP. V 4975 (*in Camunnis*) ⟨Ves⟩gassis Biumí f. *Otto.*

bivolnes (bib- *trad.*) δίτρωτοι GLOSS. II 30,10.

Bivonius *v.* Bivellius.

biūrus, -ī *m.* [*fortasse a* bi- *et* οὐρά *tractum. Th.*]. PLIN. nat. 30,146 M. Cicero (*frg. inc.*) tradit animalia biuros vocari, qui vites in Campania erodant. *Ihm.*

1. Bius, *Βίος, nom. vir. graec.* SOL. 1,10 *constat* Gabios *constitutos esse* a Galatio et Bio (byo *pars codd.*) Siculis fratribus.

2. Bius *nom. gent.* INSCR. Rostowzew, tess. plumb. Rom (1903) n. 1148 P. Bius Faustus. *an* Bius(...)? *Otto.*

biūstī iterum usti cauterio GLOSS. IV 601,29. *Ihm.*

Biuvo *nom. vir. barb.* CORP. V 4136 (*inter Cremonam et Brixiam*) Iovi o. m. Tertius Biuvo ⟨...⟩.

?**Bixilia** *nom. mul.* CORP. VIII 1800 (*in prov. procos., periit*) Bixilia ⟨...⟩ vix. an. LXXX.

Biz- *v.* Byz-. **Biza** *v.* Bizye.

Bizabdē *v.* Bezabde. **Bizanthē** *v.* Bisanthe.

Bizantia *v.* Vesontio. **Bizē** *v.* Bizye.

Bizegonus *nom. vir. barb.* CORP. V 1045 (*Aquileiae*) Romulo Bizegoni fil. Hemeseno Viatrix marito.

Bizens *nom. vir. barb.* CORP. VI 31143, c,10 (*a. 108*) T. Flavius Bizens *eques singul.*

Bizerentānus *v.* Bezereos.

Biziās *nom. vir.* SYMM. rel. 41,7 Marcellus Bizias et Heliodorus.

Bizo⟨?⟩ *nom. vir.? legitur* CORP. III 2782 (*in Dalmatia*).

Bizōnē *opp. Thraciae, Βιζώνη; cf. Brandis, PW. III 551.* PROB. cath. gramm. 4 p. 11,10 hac quoque syllaba (*zo*) nullum nomen repperi terminatum nisi unum barbarae civitatis lectum in Sallustio: Vizzo Vizzonis. Bizone *ablativo casu scripsisse Sallustium coniecit Maurenbrecher, Sall. hist. frg. IV 19.* MELA 2,22 Bizone. PLIN. nat. 4,44 Bizonen (Byzonen, Buzonen, Bosonien *codd. plerique*) terrae hiatu raptam. TAB. Peut. 8,3/4 Bizone. RAVENN. p. 181,11 Bizoi. p. 370,18 Bizoris.

Bizyē, -ēs *opp. Thraciae, Βιζύη; cf. Oberhummer, PW. III 552.* PLIN. nat. 4,47 intus Bizye arx (Bizi ara, Bizie arum, Byziae arx *codd.*) regum Thraciae, a Terei nefasto invisa hirundinibus. ... a Bizye. *cf.* SOL. 70,9 Bizye (Byzie, Bizziae, Byze *pars codd.*) oppidum, quondam area Terei regis. PLIN. nat. 10,70 Bizyes (Bizaes, Bizicis *codd.*) tecta. CASSIOD. hist. 7,29. IORD. Get. 266 Bizzim (*accus.*). CORP. VI 32640,20 ⟨.⟩ Aurel. M. f. Vlp. Iuvenis Bize *miles praetorianus.* 32640,25. 31 ⟨. I⟩ulius C. f. Iul. Maximus Bize. *Otto.*

Blabia *v.* Blavia. **Blaboriācum** *v.* Lauriacum.

Blabti *leg. in umbone, qui constat ex lamina ahenea inaurata ferro inducta*: CORP. XIII 10027,191. *editor confert* Blattius.

proastium quod in **Blacernas** (*Βλαχέρναις*) est NOVELL. Iust. 159 praef. *cf. Oberhummer, PW. III 554 s. v.* Blachernai.

blāchron *n.*, βλῆχρον, βλῆχνον, *herba.* PLIN. nat. 27,78 pterim vocant Graeci, alii blachron (biachron *vel* biacthron *codd.*, blachnon *vulg.*). 1,27,55 blachron. DIOSC. 4,179 dipteris (*i.* πτέρις) quem multi blecron ... dicunt (*Diosc. gr. 4, 184 W.* βλῆχρον, *var.* βλῆχνον).

Bladamī fil. CORP. XIII 1316 (*in Aquit., aet. Merowing.*).

Bladastis *dux.* GREG. TVR. Franc. 6,31 p. 270,11 Bladastis, *et saepius. forma* Baudastis 6,12.

?**Bladiēnsis**, -e *ethnic. afric.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4,94B Potentius episcopus plebis Bladiensis. *at cf.* Badiensis.

flummi (*i.* φλόμος) **bladonna** GLOSS. III 590,55 (612,14 pladonna. 624,20 bladona). *cf.* 582,60 falvius i. lupicuda sive pari⟨e⟩taria, id est bladonna lumi (*i.* fl-), i. uualda vel vervascus. *cf. Götz, thes. gloss. s.* blandonia.

Bladus *v.* Blandus.

⟨B⟩reucus **Blaeda⟨rī** f(ilius)⟩ CORP. XIII 7510 (*sic Zangemeister*). *Ihm.*

Blaera *v.* Blera. **Blaesiānus, Blaesilla** *sim. v.* Blaesus.

Blaesionius *v.* Blaesius.

Blaesius (**Bles-**), -a *nom. gent., osce* blaisiis (*Conway, the Italic dialects 137 f. 8*); *etrusc.* plaisina, plesnas; *v. W. Schulze, Eigennamen p. 295.* CORP. VI 7581,a,3 (*e columb.*) Sex. Blaesi Artemidori. 1056,4,9 (*a. 205*) Blaesi Probate *miles.* 12282 Blaesiae Lyrini. 13600 memoriae Q. Blaesi Esquilini ... Q. Blaesius Zoticus pater. 13601 (*bis*). 13612 Blesiae Helpidi. 18613 P. Bles⟨i⟩us P. l. Suavis. XV 7418 (*in fistula, saec. II ex.*). IX 1850 (*Beneventi*) N. Blaesius Iulius Dexter. 3429 (*Peltuini, a. 242*) T. Blaesio Natale *aed. quaest.* 3456. 3835 (*Antini*). 3846. 3855 (*Supini*). TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 26,7 N. Blaesius Fructio *et saepe* (26,25 ⟨N. B⟩lesius). 138,1 (*a. 53*) L. Helvio Blaesio Proculo IIvir. iur. ⟨d.⟩ (*et bis ibid.*). CORP. X 1403,d,1,18 (*Herculanei*) N. Blaesius Venulus. 1403,d,2,15 N. Blaesius Oriens. 2170 (*Puteolis*) Blaesia Fortunata ... L. Blaesius Sustus matri. 5798 (= CARM. epigr. 168, *Verulis*) Q. Blaesio Q. f. Cor. Rufo Q. Blaesius Q. l. Grupus pater. XI 2050 (*Perusiae*). 2178 (*Clusii*) Blaesia L. f. LIB. col. I p. 251,10 Blesio Taurino mil(iti) coh. VI pr(aetoriae). CORP. V 392 L. Blaesio Rustico ... Blaesia Ane⟨...⟩. 7343 (*Caburri*) Blaesio Cosaciacus Solici ⟨...⟩ f. 7686 (*Augustae Bagiennorum*). INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 116 *v. infra l. 67.* CORP. XII 88 L. Campanius Clementinus ... Campaniae Blaesiae Nertovali fil. coniugi. 1398 T. Blaesio T. f. Vol. Cupito C. Blaesio T. f. Vol. Bellico Epato Litucci fil. mater. 2522 (*saec. I*). 2901. 3473 (*saec. III*) Titi Blaesí Titiani. 3474. 3969. III 2013 (*Salonis*) M. Blesius Tertullus *miles.* 14214,2,1 (*in Moesia*) C. Blaesius Varro Aequ⟨o⟩ *miles.* 6756 (*Ancyrae, Getae aetate*). PAPYR. Wessely p. 5 (*a. 124*). CORP. VIII 3473 (*Lambaese*) Blesia Saturnina. 8934. 8944. 20688 Blesius Satiara. 20689. COD. Iust. 7,43,10 (*a. 291*) Blaesio. **Blesidius**, -a *nom. gent.* CORP. V 7384 (*Dertonae*) Blesidiae A. f. Priscae A. Blesidio Sal. f. Felici. **Blaesidienus**, -a *nom. gent.* INSCR. Ephem. epigr. IX ad Corp. II no. 18 Blaesidiena Gn. f. Marcella ... Gn. Blaesidienus Marcellus ... ⟨fil.⟩. *eadem* CORP. II 5213 Blesidiena Ma⟨r⟩cella. **Blaesionius**, -ī *nom. gent.; cf.* Appionius, Buccionius, Miccionius *al.* INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 116 (*in Gallia transpadana*) ⟨Bl⟩aesio Rufi Blaesioni f. Vinno Summia Summi f. Taia uxsor. *Jacobsohn.*

blaesus, -a, -um [*a gr.* βλαισός *tractum esse videtur, etsi a tradita vocabuli graeci significatione differt; v. Havet, Mém. de la Soc. de linguistique VI p. 238 sq. Th.*]. ISID. orig. 10,29 inde (*a* balando *vel* balbando) et blaesus, quia verba frangit (GLOSS. IV 590,19. 25. 62. V 172,6, *ubi trad.* blessus *et* blesus, *utrumque praeterea saepius; cf.* 172,4 blesum balbum verba frangentem). GLOSS. II 30,35 blaesus et blato (blatero?) τραυλός (30,46 blesus τραυλός. 458,18 τραυλός vattuus raucus blesus). V 172,7 blesus balbus, id est impeditioris et tardioris linguae. II 570,13 blessus una littera peccans loquendo (*cf.* PRIAP. *l. 82*). IV 211,27 qui alio sono corrumpit litteras (585,43). V 443,26 blesus mutus, molli⟨s⟩ linguae. 403,27 stom (*anglosax.*). *alia v. sub* balbus. MART. CAP. 3,248 B ... praefertur consonantibus L et R, ut 'blaesus' et 'brevis'. [*francog. vet.* blois. *M.-L.*]

PRIAP. 7,2 cum loquor, una mihi peccatur littera; nam te pedico semper blaesaque lingua mihi est (*cf.* GLOSS. *l. 77*). Ov. ars 1,598 fac titubet blaeso subdola lingua sono. 2,294 quid, cum le-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gitima fraudatur littera voce blaesaque fit iusso lingua coacta sono? am. 2,6,24 (*de psittaco*) reddebas blaeso tam bene verba sono. MART. 5,34,8 nomen blaeso garriat ore meum. 10,65,10 os blaesum tibi debilisque lingua est. MART. 9,87,2 septem post calices Opimiani denso cum iaceam triente blaesus. IVV. 15,48 facilis victoria de madidis et blaesis atque mero titubantibus. VLP. dig. 21,1,10,5 quaesitum est, an balbus et blaesus et atypus isque qui tardius loquitur et varus et vatius sanus sit: et opinor eos sanos esse. DARES 12 Hectorem blaesum, candidum, crispum, strabum. 13 Neoptolemum ... blaesum. PS. CYPR. or. 2,4 solvisti linguas blaesorum. *nota*: CORP. II 5078 (*saec. II*) L. Valerius L. l. Auctus avium inspex blaesus. *adv.* **blaesē**. PS. ORIGEN. tract. 6 p. 74,18 senes edentuli significantiam verbi dum blaese loquuntur, explicare non valent. *Ihm.*

Blaesus, -a *cogn.*; *cf.* blaesus. Βλαῖσος σπονδογελοίων ποιητὴς Καπρεάτης. STEPH. BYZ. *s. v.* Καπρία (*v. Kaibel, PW. III 556. praen. Osc. esse contendit W. Schulze, Eigennamen p. 515 adn. 2; an hic nom. graec.?*). Sempronii: C. Sempronius Ti. f. Ti. n. Blaesus *cos. a. 501/203.* Ti. Sempronius Blaesus quaestor LIV. 22, 31,5. C. Sempronius Blaesus ... Cn. Fulvium ob exercitum in Apulia amissum in contionibus vexabat LIV. 26,2,7. C. Sempronius Blaesus legatus LIV. 27,6,1. P. Sempronius Blaesus tribunus plebis LIV. 36,39,6. C. Sempronius Blaesus *praetor a. 570/184* LIV. 39, 32,14 *et saepius.* Iunii: Q. Iunius Blaesus *cos. a. 10. eius filii* Q. Iunius Blaesus *cos. suff. a. 28 et* Iunius Blaesus, *ipse cos. suff.* (*cf.* TAC. ann. 6,40 duo Blaesi voluntario exitu cecidere), *nepos* Lugudunensis Galliae rector TAC. hist. 1,59; *cf. Prosopograph. II 284; cf.* CORP. II 4223. Pedius Blaesus *proconsul Cyrenaicae, v. Prosopograph. III 20.* P. Sallustius Blaesus *frater Arvalis* ACT. Arv. a. 77 *et saepe* (a. 77,6 *et* a. 78,4 *praenomen* C.). Velleius Blaesus *consularis* PLIN. epist. 2,20,7. 2,20,8. Blaesus, *iuris peritus aequalis Labeonis* DIG. 33,2,31; *cf. Jörs, PW. III 556.* Blaesus, *amicus Atedii Melioris* STAT. silv. 2,1,191. 2,1,201. 2,3,77 MART. 8,38,10. CORP. III 6407 (*in Dalmatia*) Bleso leg(ato) pro pr(aetore). *exempla titulorum pleraque in regionibus Celtarum (ibidem testimonia derivatorum fere omnia); cf.* Blēsamus, Blesenses *al.* (*Holder, Altcelt. Sprachsch. s. v.* Blaesius) *et francogall.* blois. CORP. XIV 4258 (*Tibure, aetat. Hadrian.*) M. Tullio M. f. Cam. Blaeso pontifici ... Tullia Bereníce uxor et Tullia Blaesilla fília (4259. 3599). VI 21452 L. Lollius L. l. Blaesus. 25617 Blaeso. X 5843 (*Ferentini*) C. Naevio L. f. Pol. Blaéso IIIIvir. iur. díc. aédí⟨li⟩. XI 2435 (*Clusii*) L. Sentius L. ⟨f.⟩ Sabinius Blaesus. 5405 (*Asisii, temporibus Plinii iunioris*) C. Passenno C. f. Serg. Paullo Propertio Blaeso. 5964 C. Gellio C. f. Clu. Blaeso aed(ili). XII 1203 (*litteris bonis*). 2869 (*litteris pulchris*) C. Pompeio Sex. f. Vol. Blaeso ... Sex. Pompeius Blaesus fratrí. 2885 Sex. Pompei ⟨...⟩ Blaesi fíl. 2930. 3037 Firmiae Blaesi f. Bla⟨e⟩sinae T. Firmius Victor f(ecit) matri. 3585. 3939. XIII 1197 (*litteris bonis, in Aquitania*). 3183,26 (*saec. I?*). 10010,326 (*in vasculis*). VII 1336,161 (*in patella*) Blaesi. III 6010,41 (*in vase*). *fem. semel legi* CORP. XII 4074 (*periit*) Blaesae Blandi f. sorori ... Servatae Titi f. uxori Optatus Blandi f. *nom. gent.*: INSCR. Notiz. degli scavi 1898 p. 332 (*in Campania*) L. Blaesus Suavis. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 295.* *nota*: OV. Ib. 539 conditor ut tardae, Blaesus cognomine, Cyrae, *ubi* Blaesus *transvertit* Battum. NOT. Tir. 115,22 (*var.* Blessus). *adi.* **Blaesiānus,** -a, -um. MART. 8,38,14 nomen non sinis interire Blaesi et ... quod donas, facis ipse Blaesianum. *cogn.* **Blaesiānus,** -ī. INSCR. Notiz. degli scavi 1892 p. 105 (*in Sardinia, aetat. Neron.*) C. Cassio Pal. Blaesiano dec. coh. Ligurum. CORP. XIII 1393 (*apud Lemovices, saec. II* = CARM. epigr. 481) Blaesiānus Biturix Musarum semper amator. *cogn.* **Blaesina** CORP. XII 3037 *v. supra l. 45.* **Blaesilla,** -ae *cogn.* CORP. XIV 4258. 4259 (*v. supra l. 38*). X 1089 (*Nuceriae Alfaternae*) Allia Blesilla. INSCR. Ephem. epigr. IX ad Corp. II no. 292i Iuniaé Blaésillae. *sancta* Blaesilla HIER. epist. 38. 39 *et saepius.* VEN. FORT carm. 8, 1,43 pietate Blēsillam (*cf. Seeck, ed. Symm. p. CXXX*). domnam Blessillam sororem *Cethegi* ENNOD. epist. 7,29,4 p. 195,27 (*nisi pertinet ad* Blessus, Blessius). saltum **Blaesiolam** in Libarnese et Veleiate pagis Bagienno et Moninate. TAB. aliment. Vel. (CORP. XI 1147), 7,45. **Blaesatus** (-ius?), -ī *cogn.* CORP. III 11507 (*Viruni*) Ti. Iul. Blaesatí l. Hospiti.

Blaia, -onius (-unius) *v.* Blaius.

Blaisicius, -ī *nom. gent.*; *cf.* Blaesius, Blaesus *al.* CORP. V 7845 (*in Alpibus maritimis, periit*) Velaco Blaisicio Enici f. *Jacobsohn.*

Blaius, -a *nom. gent.* CORP. X 5452 (*Aquini*) C. Blai Ɔ. l. Bíthi, C. Blai Ɔ. l. Hilari, L. Blai Surdi, Blaiae Ɔ. l. Salvia (*sic*), C. Blai Ɔ. l. Philomusi, C. Blai C. et Ɔ. l. Salvi. 5221 (*Casini*) Blaia G. l. Ri⟨...⟩. IX 2644 (*Aeserniae*) L. Blaio Sabino *militi.* XIII 10010,327 (*in vasculo*) Blai. *cogn.*: CORP. V 7832 (*in Alp. marit.*) Disianiae Max. fil. Blaiae. **Blaionius,** -a *nom. gent.* CORP. V 7179 (*nunc in mus. Taurin.*) v. f. Blaionia M. f. Tertulla. 7349 (*Alp. Cott., periit*) L. Veltio Anitiano Vera Blaionia coniugi. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 4,74 T. Blaiunio.

Blanca vir clarissimus GREG. M. epist. 9,236 p. 231,34.

Blancona *v.* Abdoneus.

1. Blanda *opp. Lucaniae; cf. Hülsen, PW. III 557 et suppl. I p. 253.* LIV. 24,20,5 Blanda et Apulorum Aecae oppugnatae (*a. 214 a. Chr.*). MELA 2,69 Blanda, Buxentum. PLIN. nat. 3,72 oppidum Blanda (*Bruttiorum finibus tribuit*). PTOL. 3,1,61 Βλάνδα. TAB. Peut. 7,1. RAVENN. p. 264,9 Blandas (*item* p. 332,5 Guid. p. 471,22. 508,23). CORP. X 125 IIvir. i. d. Blandae Iulia⟨e⟩. *adi.* **Blandānus,** -a, -um. GREG. M. epist. 2,42 Velina, Buxentina et Blandana ecclesiae. *cf.* CONC. Later. Rom. a. 649 Mansi 10,866ᴱ Paschale Blandanae episc. (Πασχαλίου ἐπισ. Βλάνδων).

2. Blanda (Blande) *opp. Laeetanorum in Hisp. Tarraconensi, hodie* Blanes; *cf. Hübner, PW. III 557.* MELA 2,90 inde ad Tarraconem parva sunt oppida Blande, Iluro, Baetulo. PLIN. nat. 3,22 oppida civium Romanorum Baetulo Iluro, flumen Arnum, Blandae (Blande *cod. Vossianus*). PTOL. 2,6,19 Βλάνδα.

3. Blanda *opp. Cretae* (*?*). VARRO frg. Prob. Verg. ecl. 6,31 p. 337,2 Th. Idomeneus e Creta oppido Blanda pulsus. *cf.* Blenna.

4. Blanda *dea celt.* CORP. XIII 2486 (*apud Ambarros*) d(eae) Blande Caesia Rufina pro salut(e) Belli Rufiani fil(i) ex v(oto).

5. Blanda *v.* Blandus.

Blandae *v.* 1. *et* 2. Blanda. **Blandānus** *v.* 1. Blanda.

blandē *v. sub* blandus. **Blande** *v.* 2. Blanda.

? datas **Blandenonne** *litteras* CIC. ad Q. fr. 2,13,1. *nom. oppidi Galliae Cisalpinae (cf. Hülsen, PW. III 557); Sigonius correxit* datas Laude nonis.

Blandi *v.* 2. Blandos. **Blandia** *v.* Blandius *sub* Blandus.

Blandiacēnsi monasterio CAES. AREL. epist. de hum. (*tit.*). *codd. exhibent* Blantia Cinsae *vel* Plandiacensi.

Blandiana *opp. Daciae; cf. Patsch, PW. III 557.* TAB. Peut. 8,2 RAVENN. p. 189,2. *Ihm.*

Blandiānus *v.* Blandus.

blandicellus, -a, -um *a* blandus *deminutive.* PAVL. FEST. p. 35 blandicella verba blanda per deminutionem sunt dicta (*ad Plautum pertinere glossam docuit Reitzenstein*). GLOSS. V 520,25 blandicella verba ⟨blanda⟩ diminutive (562,59 blandicella[t]).

blandiculē *adv. a* blandus, -e *deminutive.* APVL. met. 10,27 blandicule respondit.

blandidicus, -a, -um *cf. c.* blande dicere. PLAVT. Poen. 138 nunc mihi blandidicus es.

blandificus, -a, -um *cf. c.* blande facere. MART. CAP. 9,888 blandifica ... stringere corda face.

blandifluus, -a, -um *cf. c.* blande fluere. DRAC. Romul. 6,76 rosa blandifluas rutilans nectebat habenas. 8,13 mollia blandifluo delibans verba palato. VEN. FORT. carm. 3,12,39 uvas. 11,10,10 odor.

blandiloquēns, -entis *cf. c.* blande loqui. *cf.* blandiloquus. LABER. mim. 106 (Macr. sat. 2,7,3) summissa placide blandiloquens oratio.

blandiloquentia, -ae *f. a* blandiloquens. ENN. trag. 227 (Cic. nat. deor. 3,65) ut ego illi supplicarem tanta blandiloquentia. HIL. in psalm. 139,4 quo fraudulentae blandiloquentiae veneno adpetitur.

blandiloquentulus, -a, -um *a* blandiloquens *deminutive.* PLAVT. Trin. 239ᵃ blandiloquentulus, harpago, mendax.

blandiloquium, -ī *n.* [*cf. c.* blandiloquus, blande loqui *Th.*]. AVG. epist. 3,1 blandiloquio tuo factum putem. 82,33 me ... insidioso blandiloquio posuisse. FVLG. Verg. cont. p. 93,14 infantia blandiloquiis semper nutricum ⟨et⟩ cantibus oblectatur.

blandiloquus, -a, -um [*cf. c.* blande loqui. *Th.*]. *cf.* blandiloquens. PLAVT. Bacch. 1173 ut blandiloquast! SEN. Ag. 290 voce blandiloqua. HIL. in psalm. 54,17 *Christus. ibid.* furti blandiloqui oleum. FVLG. serm. ant. 62 delenificus dicitur blandiloquus (*ω*, -locus *PR*). CYPR. GALL. lev. 187 moechis. SIDON. carm. 9,262 quod Sulpiciae iocus Thaliae scripsit blandiloquum suo Caleno. PAVL. PETRIC. Mart. 5,92 murmur. ACT. Petr. 17 te blandiloquo (blandi eloquio *trad.*) sermone seducebat.

blandīmentum, -ī *n.* [*a* blandiri. *Th.*]. NON. p. 194 blandimentum generis neutri, ut saepe. *sing. v. p. 2029,30. 2029,43. 2030, 19.* GLOSS. II 352,9 κολακία ambitus, ho⟨c⟩ blandimentum, adulatio, depectio (?), delinimentum. 502,61 κολακία. 529,11. 330,12 θωπεία blandities blandimentum.

1 *i. q. blanditiae*: **a** *hominum*: PLAVT. Rud. 507 pessum dedisti me blandimentis tuis. Truc. 318 immutari ... blandimentis, oramentis (orna- *P*, horta- *A*), ceteris meretriciis. CIC. Tusc. 5,87 nec eam (*virtutem*) minis aut blandimentis corrupta *vita beata* deseret. OV. met. 2,815 blandimenta precesque verbaque iactanti. TAC. hist. 1,74 muliebribus blandimentis infectae ... epistulae. ann. 12,55 blandimentis adversum plebem, fraude in ducem cum barbarorum copias dissociasset. 12,64 blandimentis ac largitionibus iuvenilem animum devinciebat. 13,13 per blandimenta iuvenem adgredi. 13,46 per blandimenta et artes valescere. GELL. 13,3,4 quam *opinionem* ille ... adulantium blandimentis ... inbiberat (PANEG. 11,21 p. 261,8 *hominum genus* blandimentis adulantum repugnat). APVL. apol. 98 ille puellae meretricis blandimentis et lenonis patris illectamentis captus. ARNOB. nat. 2,62 blandimenta haec cassa sunt et inanium fomenta votorum. PS. LACT. mort. pers. 30,2 *filiam* nunc precibus, nunc blandimentis sollicitat ad proditionem mariti. IVST. 14, 2,8 blandimentis agere. 17,3,20 infantilibus ... inductus. AVR. VICT.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Caes. 5,12 neque blandimentis talibus ... coalescere potuere *sc. Nero et Agrippina.* HIL. in Matth. 6, 4 blandimenta verborum et mansuetudinis simulationem ... expendi oportere. VVLG. prov. 28, 23 qui per linguae blandimenta decipit (τοῦ γλωσσοχαριτοῦντος). HIER. epist. 14, 1 contemptum rogantis per blandimenta fovisti (SALON. in eccles. p. 1010^B blandimentis). 14, 2 abeant preces, blandimenta discedant. 14, 8 te ... pia fratrum blandimenta sollicitant. 128, 4 solent ... iuvenes blandimentis, affabilitate, munusculis aditum sibi ... quaerere. in Dan. 4, 21—22 p. 648 austeritatem sententiae verborum temperat blandimentis. PS. PAVL. NOL. epist. 2, 17 adulatorum ... adsentationes et noxia blandimenta fallaciae ... fuge (SALV. eccl. 3, 95 eorum talium. SIDON. epist. 9, 6, 2 meretricii ... naufragii). RVFIN. hist. mon. 1 p. 399^B venena blandimentorum. 19 p. 441^C plurimis ... revocare. PS. RVFIN. in psalm. 71, 9 fallaciae blandimentis verbisque adulatoriis sanctos decipere. AVG. serm. 93, 9, 12 adulatoris. soliloq. 1, 10, 17 feminea. serm. ed. Mai 72, 1 *homo* diaboli seductus est blandimentis (1, 1). BACHIAR. repar. laps. 6 quem cum in perniciem sui mulieris blandimenta vicissent. SORAN. 114 *nutrix infantem* blandimentis mulceat. OROS. hist. 4, 6, 30 per Agathoclen blandimentis et insidiis circumventus occisus est. VAL. CEM. hom. 6, 5 mutae vocis. SALV. eccl. 3, 94 non te moveant. gub. 6, 92 solent nequissimos servos blandimenta corrigere (6, 93 blandimenta nos dei). *ibid.* infantulos ... convertunt. SIDON. epist. 2, 8, 1 diversis blandimentorum generibus. 9, 11, 8 conviciis tuis illis cuncta sane blandimentorum mella vincentibus. CLAVD. MAM. anim. p. 23, 8 ut clam ... mussitantes blandimentis lenocinantibus ignaros rerum sedulo precentur, ut. ENNOD. epist. 4, 7, 3 amoris adstipulationem deferunt blandimenta conloquii. 7, 11, 2 potest nasci de epistolaribus blandimentis ambiguitas. BENED. reg. 2, 51 miscens ... terroribus blandimenta. 2, 69 (*opp.* increpationibus). *rarius sing.*: TAC. ann. 14, 4 blandimentum *Neronis* sublevavit metum *Agrippinae.* SPART. Geta 7, 4 ut eius magis blandimentum timeretur quam iracundia. HIL. c. Const. 8 subrepis nomine (*sc. Christiani*), blandimento occidis. 11 virum blandimento sollicitatum. 20 fallax. AMBR. Abr. 2, 11, 82 si seducat te meretrix et multo blandimento sermonis ... alliget (bon. mort. 9, 40). AVG. in psalm. 88 serm. 2, 2 melius est ... erudiri in virga patris quam in blandimento perire praedonis. SVLP. SEV. chron. 1, 28, 2 illa eum blandimento muliebri aggressa ... perpulit (2, 13, 6 delinitus). ENNOD. epist. 8, 1, 2 in concinnatione blandimenti. **b** *bestiarum*: GELL. 5, 14, 13 inter illa tam atrocis ferae (*sc. leonis*) blandimenta. BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 31, 26 ex canum latratibus iracundia eorumque alia quadam voce blandimenta monstrantur (1, 2 p. 54, 25 *opp.* iras). *nota* PS. AMBR. laps. virg. 9, 42 blandimenta serpentis (*i. diaboli*). *sing.* NON. p. 17 adulatio est blandimentum proprie canum. VVLG. Tob. 11, 9 *canis* blandimento suae caudae gaudebat.

2 *rerum sensus blande afficientium irritamenta, incitamenta vel delenimenta*: CIC. Cael. 41 multa ... nobis blandimenta natura ipsa genuit, quibus sopita virtus coniveret interdum (LACT. inst. 3, 8, 22 *natura* quibusdam blandimentis lenioribus in vitia praecipitat). rep. 1, 1 ut ea vis omnia blandimenta voluptatis otiique vicerit (SEN. dial. 7, 5, 4 licet ... animum ... blandimentis suis *voluptas* leniat. epist. 51, 5 a blandimentis voluptatum procul abstrahendus *animus*). LIV. 2, 9, 6 multa ... blandimenta plebi per id tempus ab senatu data. GRATT. 114 blandimenta vagae fugies novitatis. VAL. MAX. 2, 7, 6 cuius infantiae blandimenta (*i. quem infantem blandientem*) foveras (QVINT. decl. 260 p. 68, 13 pueritiae). SEN. dial. 5, 9, 2 lituos et tubas concitamenta esse, sicut quosdam cantus blandimenta, quibus mens resolvatur. epist. 66, 46 si qua extra blandimenta contingunt, non augent summum bonum. 78, 22 omnia sensuum blandimenta contemnit. 88, 7 insidiosa blandimenta aurium. PLIN. nat. 7, 71 quibus in dextra parte gemini superne *sunt dentes* a canibus cognominati, fortunae blandimenta pollicentur (SOL. 1, 71). QVINT. decl. 306 p. 205, 9 plura blandimenta robustior aetas habet. TAC. hist. 2, 53 abruptis vitae blandimentis (ann. 15, 64 oblata mitiore spe blandimentis vitae evictam *Paulinam.* PS. QVINT. decl. 5, 15 cibos, haustus et omnia blandimenta vitae fames fastidit et poscit. HIL. trin. 1, 1 summa atque optima. ZACCH. 1, 31. 3, 4). PLIN. epist. 2, 19, 4 auditorum intentio relanguescit nullis extrinsecus aut blandimentis capta aut aculeis excitata. APVL. flor. 3 p. 16 haec omnia ... blandimenta nequaquam virtuti decora, sed luxuriae accommodata. MIN. FEL. 37, 11 *spectaculorum* noxia blandimenta damnamus. CENS. 1, 1 munera ex auro ... ceteraque hoc genus blandimenta inhiat, qui vulgo dives vocatur. LACT. inst. 6, 22, 3 his blandimentis et suavitatibus titillat animas. PALLAD. 10, 17 quibus (*uvis*) inexpugnabilis acerbitas contra blandimenta aestivi caloris induruit. HIL. in psalm. 1, 22 ad saecularia vitia saeculi blandimenta sollicitant (AVG. civ. 5, 18 p. 223 SACR. Leon. p. 457 POMER. 3, 15, 1). in Matth. 11, 13 iugi suavis et levis oneris blandimenta. PRISCILL. tract. 5, 82 ut ... ab his educationis blandimenta sentiret. 7, 114 corruptelae inlecebras et blandimenta. SERV. Aen. 6, 741 *animae* deditae ... corporalibus blandimentis. VEG. mulom. 1, 56, 37 L. equos ... edomant ad levitatem et quaedam blandimenta vecturae. HIER. epist. 2 prioris a me luxuriae blandimenta depellere. RVFIN. hist. mon. 20 p. 442^D ubi ... visus mulierum et blandimenta carnis occurrunt. PS. AVG. serm. 141, 3 recedant venenis plena mundi istius blandimenta. VAL. CEM. hom. 16, 3 latentia scelerum blandimenta. MART. CAP. 1, 8 dum eum deliberatae sortis blandimenta frustrantur. 5, 448 in laudativo aestimator auscultat ⟨an⟩ vera congruaque memorentur, licet novella etiam id contulerint blandimenta, ut suae praedicationis fiat arbiter qui laudatur. FAVST. REI. grat. 1, 8 diversa carnalium blandimenta vitiorum. POMER. 1, 6, 1 praesentia ... fastidiant. 1, 21, 1 voluptates ... et cetera blandimenta. 3, 12, 3 carnalia (3, 13). *additur genet. obiect.*: TERT. pudic. 10 ne scilicet rursum blandimenta delinquentiae de patrum resumerent gratia. IVST. 31, 7, 9 bellique ea irritamenta, non pacis blandimenta esse. FAVST. REI. grat. 1, 3 p. 16, 15 diabolus ... condit blandimenta peccandi. *speciatim ciborum, medicamentorum*: GRATT. 302 et cultus alios et debita fetae blandimenta feres. COLVM. 6, 2, 7 per haec blandimenta triduo fere *boves* mansuescunt. PETRON. 141 aliqua inveniemus blandimenta, quibus saporem mutemus. PLIN. nat. 26, 14 alia quoque blandimenta excogitabat *Asclepiades medicus.* TAC. Germ. 23 sine apparatu, sine blandimentis expellunt famem. PS. QVINT. decl. 5, 15 *v. p. 2029, 65.* HIER. epist. 2 momentanea blandimenta gulae. *rarius singul.*: VAL. MAX. 5, 4, 3 ad eum (*patrem*) diligendum praeter naturalem amorem nullo indulgentiae blandimento invitatus fuerat. IVL. VAL. 3, 11 fraudis potentiam adiutam temporis blandimento. HIL. c. Const. 13 coniunctio coniugalis verbi et blandimentum. op. hist. frg. 1, 3 conscientiae reatum blandimento ignorantiae consolarer. in Matth. 15, 4 canum opprobrio iam sub blandimento diminutivi nominis mitigato. AVG. epist. 246, 1 perversis opinionibus ... ad committendum *malum* blandimento voluptatis adduci. PS. ATHAN. ad mon. 3 p. 74^D benignitatis adhortationibus et illiciente blandimento via veritatis ostensa. PS. PHOEBAD. fid. 3 p. 39^B hoc malum per blandimentum aurium audientium sensus ... contagione vitii adhaerentis inficit. RVFIN. symb. 20 molle osculi blandimentum. SEDVL. epist. 1 p. 5, 8 quod ... versuum viderint blandimento mellitum. ISID. nat. 34, 1 nix ... significat blandimentum iustorum in die iudicii. *nota*: SEN. contr. 1, 1, 1 senex divitiis tuis etiam blandimentum in stipem (*i. stipis cogendae, cf. supra l. 8*) perdidit. *fere i. q. blanda curatio, lenitas*: PLIN. nat. 17, 98 hoc blandimento inpetratis radicibus. GARG. MART. pom. 2, 4 laetissimas *arbores* fieri ..., si remotione loci blandimentum ceperunt. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 6 mitigatur ... quodam blandimento straminum pars in dolore constituta. acut. 3, 3, 89 mitigationis atque blandimenti opportunitas.

synonyma et iuxta posita: adulatio, ambitus, adsentatio, artes, blanditia, -es, delenimentum, fomentum, illecebrae, illectamentum, insidiae, largitio, munera, oramentum, preces, suavitas, voluptas. *opposita*: austeritas, convicium, increpatio, minae, ira, iracundia, terror. fraus. aculeus, concitamentum, irritamentum. *Milnscher.*

Blandiniēnsis, -e. VITA Eleuther. Tornac. Migne 65, 87 Blandiniensem *ecclesiam. cf. Holder, Altcelt. Sprachschatz s. v.* Blandiniacum, Blandinium. *Ihm.*

Blandīnus *v.* Blandus. **blandio** *v.* blandior *l. 54.*

blandior, -ītus sum, -īrī [*cf. c.* blandus. *Th.*]. *inter* 'communia' *ponunt* CHAR. gramm. I 165, 11 EXC. Bob. gramm. I 562, 18 PRISC. gramm. II 379, 8. 383, 13/4 Verrius: 'blanditusque labor molli curabitur arte'. blanditus, κολακευθείς, passivam habet hic significationem. *formam activam praebent* GLOSS. blandio *v. infra l. 67 sqq.*, APVL. apol. 87 *F* blandirem, COMM. instr. 2, 12, 7 blandire (*infin.*) *cf. p. 2033, 6.* GREG. TVR. Franc. 4, 12 p. 149, 29 blandiretur *Bonnet, le latin de Grégoire p. 406 passive interpretatur, vix recte, cf. p. 2031, 24. cf. loc. inc.* VITR. 3 praef. 3 cum etiam saepe blandiatur (*passiv.?*) gratia conviviorum a veris iudiciis ad falsam probationem (*Rose scr.* eblandiatur *omisso* ad *ante* falsam). *passim inde a* PLAVTO, *sed deest* TER. LVCIL. CATONI RHET. Her. CATVLL. CAES. SALL. NEP. VERG. TIB. PROP. GERM. VELL. VAL. MAX. CVRT. COLVM. SCRIB. LARG. MELAE LVCAN. PERS. CALP. ecl. VAL. FL. SIL. HOMER. *singulis locis utuntur*: LVCR. HOR. carm. GRATT. MANIL. PAVL. FEST. CELS. ASCON. PETRON. STAT. silv. FRONTIN. aq. IVV. SVET. FLOR. Verg., *binis*: LIV. VITR. PHAEDR., CIC. 6^{ies}. GLOSS. II 264, 26 γοητεύω ὅ ἐστι κολακεύω blandior. 330, 13 θωπεύω ambio adsecto blandio. 352, 7 κολακεύω blandio adulo adsentor ambio. 429, 34 σαίνω adulor blandio. III 75, 23 θωπεύω blandio. II 30, 36 blanditur κολακεύει. *absolute ponitur vel construitur cum dat., singulariter cum praep.* in (MANIL. *p. 2031, 71* TERT. *p. 2032, 78*), inter (PLIN. nat. *p. 2031, 84*), ad (TERT. *p. 2032, 53*), cum (PS. MATTH. *p. 2032, 1*). *additur haud raro abl. q. d. instrumenti, raro praep.* per (CIC. *p. 2031, 39*). *nota transit. usum* PS. QVINT. *p. 2032, 20,* MIN. FEL. *p. 2032, 54,* TERT. *p. 2031, 27,* AVG. civ. *p. 2032, 6.*

I *de animantibus*: **1** *de hominibus*: *absolute*: PLAVT. Bacch. 518 mi ... subblandibitur tum quom [mihi] blandiri nihilo pluris referet, quam si .... Men. 193 meretrix tantisper blanditur, dum illud quod rapiat videt. Poen. 357 exora, blandire, expalpa [Trin. 239]. CIC. Lael. 99 qui etiam adversando saepe adsentetur et litigare se simulans blandiatur. PVBLIL. Q 6 qui cum dolet blanditur, post tempus sapit. HOR. carm. 3, 11, 15 cessit inmanis tibi blandienti ... Cerberus. OV. am. 1, 8, 103 blandire noceque. epist. 20, 195 minus audacter. met. 9, 569 et pavidum (*adv.*) blandita ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dixit. 10, 416 *opp.* terret. fast. 6, 70 blandior et partes paene rogantis ago. EPIST. Sapph. 131 blandior interdum verisque simillima verba eloquor. LIV. 32, 40, 11 blandiendo ... ac minando ... aurum ... iis (*feminis*) ... ademit. SEN. contr. 2, 7, 4 tantum non ultro. SEN. dial. 5, 8, 7 indomiti natura blandientem ferent. 6, 1, 5 alii ... molliter agant et blandiantur, ego confligere cum tuo maerore constitui. 9, 1, 16 laudantium blandientiumque ... greges. nat. 4 praef. 5 non esse occulte nec ex dissimulato blandiendum. Phaedr. 134 blandiendo dulce nutrivit malum (*i. amorem*). PLIN. nat. 10, 120 cibis (*abl.*) blandiente (*abl. abs., sc. avi* [*dat.*]). 26, 12 oratione. MART. 2, 26, 4. 12, 65, 8 basio ... longo blandita. QVINT. inst. 11, 3, 63 in blandiendo, fatendo ... lenis *vox.* decl. 306 p. 203, 20. 306 p. 205, 11. TAC. hist. 1, 35 mirantibus intrepidus, adversus blandientes incorruptus. PLIN. epist. 4, 11, 8 *opp.* inridens. FRONTO p. 53, 12 N. *opp.* insectantibus. p. 235, 19 potius duxi neglegi quam blandiri. APVL. apol. 87 PORPH. Hor. epod. 12, 23. epist. 1, 18, 45 *opp.* imperare. PANEG. 5, 9 p. 138, 12 familiari murmure. IVST. 1, 4, 12 dulcis ... blandientis infantis risus. HIL. in psalm. 118 teth 7 simplicitatis specie. c. Const. 5. 8 sine bonitate. HIER. epist. 22, 29. 22, 37 fronte. 82, 1. 106, 41. 108, 2 more blandientium loqui. VVLG. Esth. 15, 11 his verbis. prov. 7, 13 procaci vultu. AVG. anim. 2, 17, 23 deceptoria lenitudo blandientis (*syn.* adulantis). SVLP. SEV. chron. 2, 46, 5 multos ... arte blandiendi allicuit in societatem. CASSIAN. conl. 18, 8, 1 VAL. CEM. hom. 6, 4 plagis modulantibus. SIDON. epist. 4, 3, 6. GREG. TVR. Franc. 4, 12 p. 149, 29 quas (*species*), cum hic blandiretur et illi se adulatores ... declararent, maiori ... pretio venundabant. *nota*: TERT. pudic. 19 illic quidem aliquid de venia blandientem (*i. blande disserentem*) *Iohannem*, hic vero districte negantem. *additur* ut: *cf.* LIV. *infra l. 43.* AVG. *p. 2032, 52.* PLAVT. Cas. 883 conloco fulcio mollio blandior, ut prior quam senex nup⟨tias perpetrem⟩. SEN. epist. 46, 1 blanditus est ipse, ut procederem longius. PRISCILL. tract. 7, 115 blanditur *zabolus*, ut fallat. AMM. 27, 11, 5 *fuit* blandiens interdum, ut noceat. AVG. serm. 55, 6 bona das, blandiris, ne fatigemur in via. *nota*: LVCIF. moriend. 6 p. 297, 31 quod sub specie dilectionis ... ad nos blandiaris deiciendos. *add. dat.*: PLAVT. Cist. 34 ita nostro ordini palam blandiuntur. Men. 626 bellus blanditur tibi. CIC. Flacc. 92 matri. de orat. 1, 90 blandiri eis suptiliter (suppliciter *al.*), a quibus esset petendum et adversarios minaciter terrere. rep. 1, 67 *discipulis magister.* ad Q. fr. 2, 10, 2 de Commageno ... mirifice mihi et per se et per Pomponium blanditur Appius. OV. am. 1, 6, 15 tibi blandior uni. ars 2, 527 postibus et durae supplex blandire puellae. met. 4, 532 sic patruo ... suo. 6, 440. 14, 705. LIV. 21, 1, 4 Hannibalem ... pueriliter blandientem patri Hamilcari, ut duceretur in Hispaniam. VITR. 3, 3, 13 blandimur voluptati *visus* proportione. SEN. contr. 9 praef. 5 illic iudici blandiuntur, hic inperant. PHAEDR. app. 27, 1 iuveni meretrix. SEN. dial. 5, 8, 6 *opp.* maledicere. ASCON. Corn. p. 70 *senatus* auribus (PLIN. epist. 1, 2, 6 auribus nostris bibliopolae. HIER. epist. 92, 1). PLIN. nat. 21, 42 effossuri ... aquā circumfusā hoc veluti placamento terrae blandiuntur. 34, 88. MART. 1, 102, 2 blanditus ... pictor est Minervae. QVINT. decl. 280 p. 143, 28 blanditur ... actioni (?, affectioni *Schulting*). 315 p. 240, 20. 321 p. 259, 7. 349 p. 375, 25 PS. QVINT. decl. 1, 11. 4, 8. FRONTIN. aq. 72 me adquisitionum mensuris blandiri putant. PLIN. paneg. 2 nusquam ut numini blandiamur. APVL. met. 4, 22 canticis quibusdam Marti deo. 5, 31 illae (*Ceres et Iuno*) patrocinio gratioso Cupidini quamvis absenti blandiebantur. 8, 11. 10, 32 dominae voluptatum veris comā blandientes *Horae.* apol. 48. 53. 86. TERT. pudic. 10 ut *dominus* non magis irascatur contumeliis clementiae suae quam blandiatur. 16 culpae. COD. Iust. 8, 40 (41), 12 (*a. 230*). PORPH. Hor. sat. 1, 3, 47 infantibus. CYPR. epist. 55, 29 deus ... paenitentibus. COMM. instr. 2, 29, 7 blandiendo vobis subrepsit Ev⟨a⟩e seductor. ITIN. Alex. 17 legatos ... Dario. SPART. Geta 7, 4 VOPISC. Prob. 10, 5. ARNOB. nat. 7, 23 si manu viperam mulceas venenato blandiaris aut scorpio. FIRM. err. 8, 2 paululum mihi placida ... oratione. 12, 3 ille ... Arsinoae adultera cupiditate. HIL. in Matth. 10, 9 audientibus. HIER. epist. 100, 17. VVLG. iud. 14, 15 blandire (ἀπάτησον) viro tuo. 19, 3 Is. 66, 12 *et* 13 (*gr.* παρακαλεῖν). AVG. civ. 14, 18 coniux coniugi. 18, 18. VAL. CEM. hom. 4, 3 deo suo ... vana promissione. SIDON. epist. 5, 10, 3. ENNOD. epist. 9, 32, 2 *opp.* conpungere. POMER. 3, 16, 2 usitatae voluptatis admonitione. *nota*: MANIL. 3, 149 seu ferat officium, nutus blanditus in omnes.
de corporis partibus blandientium: APVL. met. 6, 8 blandientis adpulsu linguae longe mellitum *savium* (AVG. civ. 1, 9). IVST. 24, 2, 10 blandientes oculi.

2 *de bestiis*: OV. fast. 2, 417 cauda teneris blanditur *lupa* alumnis. GRATT. 398 blanditur mensis *canis* Cereremque efflagitat ore (PORPH. Hor. carm. 2, 19, 30 dominis. HYG. fab. 126 p. 110, 4 PHYSIOGN. 17 p. 29, 4. 123). PHAEDR. app. 24, 6 scio quem lacessam, cui dolosa blandiar (*sc. cornix*). PLIN. nat. 8, 49 inmota (*sc. cauda est*) ... placido *leoni* clemens blandienti. 8, 59 feram ... circumvolutari non dubie blandientem. 10, 181 feminas (*equorum, canum, suum*) ... post meridiem blandiri. AVG. civ. 19, 12 p. 375 tigris ... filiis suis ... pacata feritate. serm. 64, 4 columba amat et quando rixatur; lupus odit et quando blanditur. *nota*: PLIN. nat. 10, 109 est ... ars illis (*columbis*) i n t e r se blandiri. PS. MATTH. euang. 35 catuli leonum discurrebant circa pedes eius blandientes c u m eo et ludentes *eqs.*

II *de rebus*: 1 *incorporeis*: CIC. ac. 2, 139 quam suaviter voluptas sensibus nostris blandiatur (HIER. epist. 100, 3. *nota*: AVG. civ. 1, 27. 11, 16 quid iucundum corporis sensibus blandiatur spectat). PVBLIL. F 2 fortuna cum blanditur captatum venit (SEN. contr. 2, 1, 1. OCTAVIA 378 fallaci mihi ... vultu. TAC. hist. 2, 12 coeptis. ITIN. Alex. 35). SEN. contr. 1 praef. 14 se blandienti otio abduxerat. SEN. dial. 4, 28, 6 saepe adulatio, dum blanditur, offendit (MIN. FEL. 29, 5 deis). clem. 1, 16, 4 nisi eum (*equum*) blandiente tactu permulseris (HIER. epist. 39, 4). epist. 56, 14 cum te nulla vox tibi excutiet, non si blandietur, non si minabitur (TERT. ieiun. 6 adv. Marc. 2, 4). 114, 15 quorundam non est compositio, modulatio est: adeo blanditur et molliter labitur. PLIN. nat. 13, 60 quamvis blandiatur praedulcis suavitas (*sc. pruni*). 26, 16 tum primum pensili balinearum usu ad infinitum blandiente. QVINT. inst. 4, 1, 53 aliqua sententia. 4, 2, 90 quaedam ... partibus blandiuntur, sed in summam non consentiunt. 8, 5, 22 *inventiunculae* facie ingenii blandiuntur. 10, 4, 2 nobis scripta nostra tamquam recentes fetus. PS. QVINT. decl. 14, 4 levior est calamitas cui blanditur a l i q u i d de voluptate laetitia. 19, 2 cum adhuc rudis unici (*filii*) nobis blandiretur infantia. TAC. Agr. 16 ignoscere vitiis blandientibus (AVG. civ. 2, 19). hist. 5, 4 blandiente inertia. SVET. Nero 20 profectu. FLOR. Verg. p. 185, 21 familiaritate continua civitas nobis ipsa blanditur. TERT. idol. 23 est quaedam eiusmodi species in facto et in verbo bis acuta et infesta utrimque, licet tibi blandiatur, quasi vacet in utroque. PORPH. Hor. carm. 3, 21, 13 ebrietas. CYPR. laps. 4 nec mihi ad leniendos dolores meos ... sanitas privata blanditur. COMM. instr. 1, 24, 21 blanditur ... quibus haeret amoenitas illa. 1, 32, 13 tibi tempus (IVL. VAL. 1, 43 p. 54, 20 fugientibus ... tempus horae). SOL. 32, 25 sensim scalpurrigine blandiente aditum sibi *strophilos avis* in usque fauces *crocodili* facit. COD. Theod. 10, 19, 9 (*a. 378*) eis ... spes improba. PANEG. 10, 20 p. 229, 6 illic percepta res iuvat, hic expectata blanditur. 12, 8 p. 278, 16 nihil ... plus blandita praestitit *vetustas.* ARNOB. nat. 2, 62 neque illud obrepat aut spe vobis aeria blandiatur, quod. LACT. inst. 3, 29, 15 peccatis blandientibus depravatos (FAVST. REI. grat. 1, 10 p. 35, 6). HIL. in Matth. 17, 1 *fructus vitae* praesens corporibus blandiebatur. *ibid.* illecebrae gaudii blandientis (HIER. epist. 128, 2. POMER. 1, 8, 1 mundi). trin. 1, 29 blandiente sensu. 4, 7 testimonia ... solis tantum ignorantibus. HIER. epist. 14, 6 libido. 79, 10 nobis paenitentiae subsidia. 128, 1 quod blanditur in pupis. AVG. epist. 48, 2 desidia. 55, 15, 28 *mundi amicitia* fallaciter. gen. c. Manich. 8, 14 verba veteris testamenti ... nostrae infirmitati. in epist. Ioh. 10, 7 ut aliquando odium blandiatur et caritas saeviat. SACR. Leon. p. 422. VAL. CEM. hom. 7, 5 oris elegantia infirmo pietas otiosa. 14, 3 ubi est vitae splendor, humilitas otiosa blanditur. SIDON. epist. 8, 10, 4. POMER. 3, 6, 3 palpamen ... menti iam vitiosae. ENNOD. epist. 5, 10, 1. 6, 11, 1. 6, 20, 1 dict. 3, 2. 27, 1. *notanda*: *pendet coniunctivus*: LVCR. 2, 173 voluptas ... res per Veneris blanditur saecla propagent, ne genus occidat humanum. *add.* ut: AVG. serm. 276, 2 blanditur *mundus* ..., ut decipiat; terret, ut frangat. TERT. spect. 1 a d u t r u m q u e forsan alicui opiniones ethnicorum blandiantur. MIN. FEL. 8, 5 illis pavorem fallax spes solacio redivivo blanditur. *part.* blanditus, -a, -um *pro adi. ponitur*, *i. fere q.* blandus: PLIN. nat. 9, 35 capiuntur *testudines* ... antemeridiano tempore blandito. 10, 67 hanc (*avem*) initio blandita peregrinatione avide profectam. ALC. AVIT. carm. 2, 161 haec male blanditam finxerunt sibila *anguis* vocem. CARM. poet. min. V 118, 27 (*Patricii*) arrident late toto revolantia mundo sidera, blandito (-tu *coni. Burmann*) dominam venerata sereno. VEN. FORT. carm. 3, 29, 3 cum tua blanditus retineret lumina somnus. 5, 6 praef. 2.

2 *corporeis*: OV. met. 10, 555 opportuna sua blanditur populus umbra. PETRON. 109 hamis blandientibus convellebat praedam repugnantem (*i. pisces*). PLIN. nat. 17, 10 si blandiantur austri. 25, 3 *herbae* satu blandiuntur aut cibo invitant. 25, 17 ut radicem silvestris rosae ... blanditam sibi aspectu ... mitteret *mater* filio bibendam. 31, 27 *aquae* etiam ... aspectu. STAT. silv. 3, 2, 89 aura ... Agenorei furtis blandita iuvenci. MART. 6, 42, 3 nullae sic tibi ... undae. COMM. instr. 2, 25, 2 blandiente saeculo (*i. mundo*). TIBERIAN. carm. 1, 4 blandiente sibilo *aurae.* HIER. epist. 100, 6 fumantibus pateris et nidore sui furori gutturis blandientibus. CLAVD. rapt. Pros. 2, 82 quidquid odoratus longe blanditur Hydaspes. SVLP. SEV. epist. 1, 10 insuetam mollitiem strati male blandientis horrescit. RVRIC. epist. 1, 12 p. 366, 4 mare placidum. SEDVL. carm. pasch. 5, 223 gramineus ... ager. ENNOD. epist. 5, 2, 3 his qui bene toga usi fuerint ... palmata blanditur. *nota*: TERT. bapt. 5 de sola natura aquae ... i n a u s p i c i a emundationis blandiuntur. *technice fere apud medicos*: CELS. 5, 28, 2 p. 207 imponendo ... lenia medicamenta, quae quasi blandiantur. PLIN. nat. 31, 128 circumligantur *spongeae* et hydropicis ..., utcumque blandiri opus est operireve aut siccare. GARG. MART. med. 41 acida *poma* ... iecori blandiuntur. DIOSC. 3, 164 folia ... cataplasmis adhibita conbustionibus blanditur.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sibi blandīrī, *saepe i. fere q. se ipsum frustrari*: *cf.* Ov. am. 2, 11, 54 cur ego non votis blandiar ipse meis? **a** *de hominibus*: QVINT. decl. 330 p. 297, 15 quod sic matrem alui — blandior mihi adhuc, pater — erat quod in me laudari posset. IVV. 3, 126 ne nobis blandiar. PLIN. epist. 5, 1, 11 nisi forte blandior mihi. 8, 3, 2. COMM. instr. 2, 12, 7 blandire noli tibi. AVG. in psalm. 25, 14 ut blandiantur sibi seducentes se ipsos. PS. AVG. serm. 104, 1 ipsi se seducunt, qui taliter sibi blandiuntur. 269, 4 sine caritate. PASS. Paul. 8. *add. abl.*: SEN. dial. 9, 14, 4 ne forte inepta spe tibi blandiaris. 10, 11, 1 mendacio. MART. 11, 32, 7 vano ... tibi ... honore. COD. Theod. 16, 10, 15 (*a. 399*) sibi aliqua auctoritate. 9, 1, 19, 1 (*a. 423*). CYPR. epist. 63, 16 illa sibi aliquis contemplatione. LACT. inst. 4, 30, 11 neminem sibi ... pertinaci concertatione. AVG. civ. 21, 24 sibi errando. COD. Iust. 1, 9, 5 (*a. 383*) iussio, qua sibi Iudaeae legis homines blandiuntur. 12, 57 (58), 13 pr. (*a. 442?*) nullum ... ministeriis sibi ... blandiri. SALV. gub. 4, 6 sibi praesumptione christianae fidei. 4, 9 eccl. 4, 28. *add.* de: MIN. FEL. 33, 1 nec nobis de nostra frequentia blandiamur. TERT. idol. 12 sic ... nobis de mansuetudine et clementia dei blandiamur, ut. uxor. 2, 2. CYPR. eleem. 3 nec quisquam ... sibi de puro pectore. epist. 73, 17. LACT. epit. 44 (49), 2 sibi de summo deo. COD. Iust. 12, 1, 12 (*a. 380*) iudices ... honore exuti ... nec sibi posthac de eo honore blandiantur, quo. OPTAT. 5, 5 p. 131, 23 nolite vobis blandiri de dicto apostoli. AMBR. Abr. 1, 4, 25 nemo sibi ... de legibus hominum. hex. 3, 7, 28 Cain et Ab. 2, 9, 34 PS. AMBR. laps. virg. 9, 41 AMBROSIAST. in Rom. 3, 27 I Cor. 15, 36 Gal. 3, 14 HIER. epist. 22, 8 PAVL. NOL. epist. app. 2, 32. AVG. in psalm. 44, 18 multum. serm. 22, 9. CORP. VI 1760 (= XIV 173, *post Diocl.*) nihil. BACHIAR. fid. 7 CASSIAN. inst. 4, 14. 12, 15, 2 LEO M. serm. 10, 2 epist. 59, 1. 106, 2 nulla sibimet de multiplicatione congregationis synodalia concilia blandiantur. AVELL. p. 66, 12. 388, 17 VAL. CEM. hom. 11, 4. 15, 2. 20, 9 SALV. gub. 3, 60. 4, 81. 6, 49 eccl. 4, 46 epist. 4, 28. SIDON. epist. 8, 6, 11 quam minimum. POMER. 1, 18. 1, 21, 2. ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 13, 10 epist. 7 p. 36, 6. *add.* in: CYPR. epist. 55, 27 nec sibi in hoc novi haeretici blandiantur. 60, 5 sibi quasi in confessione nominis. PRISCILL. tract. 5, 83 sibimet ipsi in voluptatibus ..., dum .... HIER. epist. 64, 5 polluo vocabulum Christi, in quo mihi blandior. 96, 14. 123, 5 nec sibi in eo ... debet vidua blandiri, quod. CASSIAN. inst. 2, 3, 2. *add.* ex: FIRM. err. 27, 2 frustra tibi ex ista flamma blandiris. *pendent enuntiata*: TERT. spect. 14 qui sibi blandiuntur, quod non nominatim abstinentia ista praescripta sit. CYPR. Demetr. 21. HIER. epist. 147, 10 forte blandiris tibi, quod ... diaconus ordinatus es. COD. Iust. 1, 51, 14, 3 (*a. 529*). TERT. mart. 4 non ... nobis blandiamur, quia. AVG. in psalm. 80, 20. PS. AVG. serm. 148, 3 non ideo sibi ..., quia. VLP. dig. 26, 7, 3, 2 blandiuntur ... sibi, qui putant. CYPR. epist. 66, 8 frustra sibi ... eos, qui. sent. episc. 58 AVG. enchir. 75, 20. HIL. trin. 1, 31 his sibi dictis ut religiose impii sint, blandiuntur. COD. Iust. 6, 51, 1, 11^b (*a. 534*). FRG. Vat. 273 nec sibi debent mulieres blandiri, si ... mariti earum se falso videantur esse professi. HIER. epist. 21, 13. CYPR. laps. 27 nec sibi quominus agant paenitentiam blandiantur. *add. partic.*: CYPR. unit. eccl. 21 blandiri sibi per confessionem non potest quasi electus ad gloriae praemium. *add. infin.*: CYPR. epist. 67, 3 nec sibi plebs blandiatur quasi immunis esse. COD. Iust. 10, 32, 67 (66) pr. (*a. 529*) ut nemo sibi blandiatur et non certis modis sese liberum esse existimet. *add. accus.*: HEGES. 1, 42, 2 successionem sibi indubiam blandiebatur. SALV. gub. 6, 44 non est ..., quod blandiri nobis aliquid in hac parte possimus. RVRIC. epist. 1, 13 p. 366, 21 ut mihi aliquid blandiens vos ... morderem. **b** *de rebus*: TERT. pudic. 3 illa (*paenitentia*) nihil sibi blandiendo facilius impetrabit. monog. 12 ne vel ipse honor aliquid sibi ad licentiam quasi de privilegio loci blandiatur. HIL. in Matth. 21, 12 nisi forte poscentium voluntas sola sibi adulatione spondentium blandiatur. HIER. epist. 123, 2 interdum sibi libido. ENNOD. epist. 1, 5, 8 sibi de prosperitatis eventu ... vetus fama.

synonyma et iuxta posita: molliter agere, adsectare, adsentari, adulari, ambire, exorare, expalpare, laudare, mollire, mulcere, (palpare), rogare. nocere. *opposita*: configere, conpungere, imperare, inridere, insectari, irasci, lacessere, maledicere, minari, rixari, saevire, terrere.

derivata: blandimentum, blanditio, blanditium, blanditor (-orius), [blanditus]. *composita*: ad-, e-, inter-, subblandior.

blandiōsus affabilis GLOSS. IV 314, 21. 593, 22. V 592, 1 (baldeff-). 593, 9. IV 306, 30 affabilis magni favoris blandiosus [*cf. c.* blandiri blandus. *Th.*]. *Münscher.*

Blandiro *cogn. vir. celt.* (?) CORP. V 5273 (*Comi, periit*) C. Albucius Blandiro VIvir. *Ihm.*

[blandis] *v. p. 2028, 61.* **blanditer** *v.* blandus *p. 2041, 40.*

blanditia, -ae *et* **blanditiēs,** -ēī *f. a* blandus. blandities (*nom.*) GLOSS. *v. p. 2034, 13* CORP. VI 11511 SCHOL. Hor. sat. 2, 5, 47 ZACCH. 3, 10 MAXIM. eleg. 5, 101. -tiem: CORP. VI 11005, 5. -tie: CAECIL. com. 66 APVL. met. 9, 28. *inter* feminina semper pluralia *ponunt* CHAR. gramm. I 33, 7 DIOM. gramm. I 327, 34 EXC. Bob. gramm. I 549, 2. *cf.* PHOC. gramm. V 428, 8 BEDA gramm. VII 265, 21. GLOSS. *infra l. 9 et 10. satis raro certe singul. n. legitur; cf. infra l. 15. inde a* PLAVTO (9^{ies}) *passim usurpatur, singulis locis* TER. LVCIL. LVCR. RVT. LVP. PHAEDR. CVRT. PLIN. nat. AVG. civ., *binis* Q. CIC. pet. PVBLIL., *ternis* PETRON. MART. QVINT., *quaternis* TIB. SEN. rhet. PLIN., *quinis* PROP. VAL. MAX. SEN. philos. (*non in trag.*) TAC., *senis* LIV. SVET. APVL., *saepius tantum in* CIC. (*oratt.* 5^{ies}, *philos.* 9^{ies}, *singulis* Att. *et* ad Q. fr., *deest in* rhet. *et* epist.), *adamatum* Ov. (30^{ies}, *sed deest in* Ib. Pont. trist. hal.). GLOSS. II 286, 39 εἰρωνεῖαι blanditiae, pluraliter tantum declinabitur. 352, 10 κολακίαι blanditiae. 357, 54 κωτιλίαι blanditiae, singulare non habet. IV 314, 20 blandi⟨ti⟩ae (*add. codd. bde*) affabilitas, adulatio (593, 21). 585, 15 blanditiae affabilitas (593, 24 affectabilis *trad. item* V 271, 58). GLOSS. II 330, 12 θωπεία blandities, blandimentum. IV 601, 30 blandicies (-iis *trad.*) affabilita[ti]s. [*val.* blăndeatsă. *M.-L.*]

1 *animantium*: **a** *hominum*: *sing.* (*cf. p. 2035, 69 et 75*): PLAVT. Bacch. 50 viscus merus vostrast blanditia. Truc. 572 meretrix meum erum miserum sua blanditia ⟨paene⟩ intulit in pauperiem. CAECIL. com. 66 sine blanditie nihil agit in amore inermus. LVCIL. ed. Marx 1233 blanditiā certare. CIC. Planc. 29 facilis (futtilis *O. Müller*) est illa occursatio et blanditia popularis. rep. 4, 7 in cive excelso atque homine nobili blanditiam, adsentationem, ambitionem meam esse levitatis (*corr.*). Lael. 91 nullam in amicitiis pestem esse maiorem quam adulationem, blanditiam, adsentationem. Q. CIC. pet. 41 desiderat *popularis ratio* nomenclationem, blanditiam, adsiduitatem. 42 opus est magno opere blanditia, quae, etiamsi vitiosa est et turpis in cetera vita, tamen in petitione necessaria. PVBLIL. B 13 blanditia, non imperio fit dulcis Venus. V 19 virtute quod non possis, blanditia auferas. RVT. LVP. 1, 21 blanditia sua quod petisset a patris mollitie impetraturum. PROP. 1, 16, 16 arguta referens carmina blanditia. CORP. VI 11005, 5 cuius per blanditiem refrigerium laboris creati sumus. 11511† cuius affectus et blandities et caritas. SCHOL. Hor. sat. 2, 5, 47 paulatim ... in eius amicitias serpe, ne te prodat manifesta blandities. AMBR. exc. Sat. 1, 37 ut interiore potius *amor mutuus* foveretur affectu quam forensi blanditia divulgaretur. EVGRAPH. Ter. Hec. 69 p. 343, 1 decet meretricem. GREG. TVR. Mart. 3, 51 sic ... genetricem, ut blanditia infantum habet, vocitare solitus erat. MAXIM. eleg. 5, 101 nil tibi blandities (-iae *dett.*), nil dulcia carmina prosunt. *plur.*: PLAVT. Poen. 136 tuae blanditiae mihi sunt, quod dici solet, gerrae germanae. Stich. 659 quot ego voluptates fero, ..., quot savia, saltationes, blanditias, prothymias. Truc. 28 quot illic (*sc. in amore*) blanditiae, quot illic iracundiae sunt (Cist. 539). CIC. Verr. 4, 65 tantum eius sermo inquinatissimus et blanditiae flagitiosae valuerunt, ut. Mur. 44 *opp.* minae. Flacc. 87 iracundiae occultae, blanditiae apertae. TIB. 1, 1, 72 dicere ... blanditias (Ov. am. 2, 9, 45 *opp.* iurgia. 3, 7, 11 mihi. epist. 13, 153. rem. 35 rigido posti. 507 *opp.* convicia). 1, 2, 91 sibi blanditias tremula componere voce. 1, 4, 71 blanditiis vult esse locum Venus. 1, 9, 77. PROP. 1, 9, 30 assiduas ... fuge. 1, 15, 42 nullis ... credere. Ov. am. 1, 4, 66 taceant. 2, 1, 21. 2, 19, 17 quas mihi blanditias, quam dulcia verba parabat. 3, 11, 31 perdere (met. 1, 531). epist. 8, 91 non tibi (*matri*) blanditias ... puella tuli (ars 2, 159 molles ... adfer). ars 1, 439 blanditias ferat illa (*cera*) tuas. 1, 480 fac legat usque tuas. 1, 571 leves tenui perscribere vino. met. 4, 70 per illud (*vitium*) murmure blanditiae minimo transire solebant. 6, 626 mixta ... blanditiis puerilibus oscula (VAL. CEM. hom. 5, 5 dolosa consilia). 6, 632 admovet ... alter blanditias (*opp.* silet). 7, 817 forsitan addiderim ... plures. 10, 259 adhibet (LIV. 29, 23, 7 CVRT. 8, 3, 2). 14, 19 meas ... referre. fast. 4, 868. LIV. 1, 9, 16 accedebant blanditiae virorum (AMM. 14, 5, 4 proximorum cruentae). 24, 4, 4 circumsesso dies noctesque muliebribus blanditiis. 30, 12, 17 cum ... propius ... blanditias iam oratio esset quam preces. SEN. contr. 1 praef. 8 ad muliebres blanditias extenuare vocem. 1, 2, 5 docetur *puella* blanditias. 10, 3, 2 in quas potes te compone. suas. 1, 6 publicae eorum (*Atheniensium*) blanditiae non tantum deprehensae, sed castigatae sunt. VAL. MAX. 2, 7 ext. 2 maternarum ... memores. PHAEDR. 1, 19, 1 habent insidias hominis blanditiae mali (SEN. nat. 4 praef. 4 hoc in se naturale). SEN. dial. 5, 14, 3 occasionem blanditiarum (SVET. Claud. 26). 5, 35, 3 *audias* et blanditias et lites. 6, 5, 4 non *convertis te* ad pueriles dulcesque blanditias. nat. 4 praef. 11 tuis restitit. PETRON. 113 omnia me oscula vulnerabant, omnes blanditiae, quascunque mulier libidinosa fingebat. 140 nec se reiciebat a blanditiis ... puer. MART. 11, 29, 5 nescis. 11, 70, 8 te ... movent? QVINT. inst. 8, 3, 65 cernere ... deformes utriusque blanditias. TAC. hist. 1, 15 inrumpet adulatio, blanditiae. ann. 14, 2 lasciva oscula et praenuntias flagitii blanditias adnotantibus proximis. PLIN. epist. 7, 4, 6 (*in carm.*) nosse fugaces. paneg. 66. 85 in locum *amicitiae* migraverant adsentationes, blanditiae. SVET. Aug. 53 eius modi blanditias etiam inter ipsos (*liberos*) prohibuit. Otho 7 gratulantium adulantiumque. APVL. met. 2, 5 serit. PORPH. Hor. carm. 1, 5, 6 tempestatum modo mutabiles esse meretricis huius. COD. Theod. 8, 16, 1, 2 (*a. 320*) quorum (*coniugum*) fallaces plerumque blanditiae vix ... cohibentur. AVSON. 329, 1 *de Bissula*: delicium, blanditiae, ludus, amor, voluptas. AMM. 15, 1, 3 studio blanditiarum exquisito. 18, 5, 1 flexit se in ... molliores. PS. ASCON. Verr. p. 138 feminis ac maxime meretricibus ... conve-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

niunt. HIER. epist. 69, 9 ignorat ... christianas. 107, 4. 147, 7. AVG. conf. 2, 6, 13 lascivientium amari volunt. epist. 33, 3 quem falsae ... faciunt adrogantem. SALV. gub. 6, 92 ad oboedientiam trahunt. SIDON. carm. 5, 272 necte dolosas ... uni. epist. 7, 4, 2 praedicat melleas sanctas et floridas ... blanditias. AMM. 17, 10, 1 lenito tumultu non sine blanditiarum genere vario. 19, 12, 6 blanditiarum taetra commenta confingens. 27, 12, 14 praeceps blanditiarum inlecebris. 28, 4, 9 advenam deformitate magna blanditiarum ita extollunt. 29, 1, 11 obumbratis blanditiarum concinnitatibus cavillando. AMBR. exc. Sat. 1, 14 illum toto blanditiarum ambire obsequio. blanditiis *aliquid agere*: PLAVT. Bacch. 964 ut olim ille se blanditiis exemit. Cist. 93 in amicitiam insinuavit cum matre et mecum simul blanditiis, muneribus, donis. Rud. 433 nisi multis blanditiis a me gutta non ferri potest. TER. Hec. 68 abs te ut blanditiis suis quam minimo pretio suam voluptatem expleat. CIC. Cluent. 36 se blanditiis et adsentationibus in Asuvii consuetudinem penitus immersit. Lael. 61 *benivolentiam civium* blanditiis et adsentando colligere. 96 quibus ... C. Papirius nuper influebat in aures contionis! off. 3, 74 *hereditates* malitiosis ... quaesitae. ad Q. fr. 1, 2, 5 *Zeuxim* conquiri ... et elici blanditiis (PLIN. epist. 5, 10, 2) ... ad iudicium. Att. 1, 19, 9 tuis ... a Sicyoniis nummulorum aliquid expresseris. LVCR. 5, 1018 pueri ... parentum blanditiis facile ingenium fregere superbum. PROP. 2, 19, 4 qui te blanditiis non sinat esse probam. 3, 13, 33 his ... oscula ... empta. OV. am. 3, 1, 46 haec est blanditiis ianua laxa meis. 3, 7, 58 surda ... saxa movere. epist. 16, 91 his ... flecterer. ars 1, 619 animum furtim deprendere. met. 6, 685 ubi blanditiis agitur nihil. 12, 407 et blanditiis et amando ... Cyllaron una tenet. LIV. 27, 15, 11 muliebribus perpulit eum (29, 23, 7). 30, 7, 8 cum uxor ... valuisset (*opp.* precibus et misericordia). VAL. MAX. 3, 8, 3 Palicani ... pestiferis blanditiis praereptus populi favor. 6, 3 ext. 2 unius civis humilibus blanditiis totius urbis suae decus Persicae dominationi summissum. 7, 4, 2 fictis et compositis blanditiis adliciendo benivolentiam. 9, 5, 3 maritalis lecti blanditiis statum rei publicae tem[p]erando. PETRON. 112 quibus ... impetraverat miles, ut. CARM. epigr. 1066, 6 (*saec. I*) quid prodest ... cuncta ... blanditiis émeruisse suis? QVINT. decl. 329 p. 424, 11 inlecebris et blanditiis ... *mulieres* capiuntur (PORPH. Hor. carm. 3, 7). TAC. hist. 2, 59 quamvis odium Vitellius vernilibus blanditiis velaret (ann. 14, 56 fallacibus). hist. 2, 92 subitis offensis aut intempestivis blanditiis mutabilem. SVET. Vit. 14 omnibus blanditiis tantum non ad societatem imperii adlicefactos. CARM. epigr. 1165, 8 (*aevi Traiani*) dulcis grataque blanditiis. APVL. met. 5, 6 haec etiam blanditiis astruit. 6, 1 iratum licet si non uxoris blanditiis lenire, certe servilibus precibus propitiare. 9, 36 illis ... fervidos ... eius mores blanditiis permulcentibus. apol. 87 a me mulierem sollicitatam. *ibid.* cur ... tam absurdis tamque tabernariis blanditiis subigitarem, quem. MIN. FEL. 30, 3 blanditiis et osculo comprimente vagitum. ARNOB. nat. 1, 65 blanditiis omnibus atque honoribus fotum (MARCELL. chron. II auct. p. 105, 11 *opp.* districtione pacifica). SCHOL. Hor. sat. 2, 5, 73 quorum hereditates affectas, eos blandiciis habeas superatos. AVSON. 407, 1 *epistula* me blanditiis inhiantem tuis. AMM. 18, 2, 8 milites ad obsequendi sedulitatem Iuliani blanditiis deflexi. 14, 11, 6 venire multis fictisque blanditiis hortabatur. VVLG. gen. 34, 3 tristem ... delinivit (HIER. epist. 22, 39. 60, 10 lenire. PAVL. MED. bened. 2, 4 PASS. Petr. 2). prov. 7, 21 blanditiis labiorum protraxit illum. HIER. epist. 108, 19 variis eam modis adgrediebatur; si erat iracunda, blanditiis, si patiens, correptione 112, 2 consolari. AVG. civ. 14, 11 femineis ad illa sacrilegia ... conpulsum. PASS. coron. 8 frangimur. SVET. Tib. 37 quosdam per blanditias atque promissa extractos *reges* (EVTR. 7, 11, 2 evocatos). Nero 34 cum ... per blanditias forte dixisset. PORPH. Hor. epod. 12, 13 me quasi per blanditias corripit.

b *bestiarum*: OV. ars 2, 466 quarum (*columbarum*) blanditias verbaque murmur habet. PLIN. nat. 8, 14 omnium *elephantorum* amoris fuere argumenta gaudium ad conspectum blanditiaeque inconditae.

2 *rerum*: CIC. fin. 1, 33 blanditiis praesentium voluptatum deleniti atque corrupti (leg. 1, 47 ARNOB. nat. 4, 23). 3, 1 ne blanditiis eius (*voluptatis*) illecebrisque impediatur disputandi severitas (Cato 44 non facile resistimus). QVINT. inst. 10, 1, 27 attrita ... ingenia optime rerum talium blanditia reparantur. APVL. met. 9, 28 talis sermonis blanditie cavillatum. AVG. vera relig. 41, 78 vincamus ... huius cupiditatis vel blanditias vel molestias. quant. anim. 33, 73 contra huius mundi molestias atque blanditias ... conflictus. VAL. CEM. hom. 5, 5 fictis pacis blanditiis litium pugnas introire. PROP. 4, 6, 72 blanditiaeque fluant per mea colla rosae (*genet.*). ZACCH. 3, 10 ciborum blandities peritura post fauces.

synonyma: adsentatio, adulatio, affabilitas, blandimentum. *saepius iuxta ponuntur*: inlecebrae, munera, oscula, verba (dulcia). *opponuntur*: convicia, correptio, districtio, imperium, iracundia, iurgia, lites, minae, offensa, virtus. terror (PASS. Petr. 3). preces.

Blanditiae (-ārum) *personatae cf.* AVSON. *p. 2034, 81.* OV. am. 1, 2, 35 Blanditiae comites tibi erunt Errorque Furorque. MART. 10, 72, 1 frustra Blanditiae venitis ad me attritis miserabiles labellis.

γοητεία ἐπὶ κολακίας **blandītio** GLOSS. II 264, 25.

κολάκευμα **blandītium** GLOSS. II 352, 8.

blandītor, -ōris *m. a* blandiri. GLOSS. IV 314, 22 adolator. 593, 23 blanditor adulator placat⟨or⟩ adsentator. II 264, 24 γόης ὁ κόλαξ blanditor (*sic a,* blandor *e*) ambitiosus. ITIN. Alex. 40 qui epulo accubabat una blanditoribus regis.

blandītōrius, -a, -um *a* blandiri, blanditor. *i. q.* blandus. FVLG. Theb. p. 180, 5 sub blanditorio poeticae fictionis tegumento. *Münscher.*

[**blandītus,** -ūs] *v.* blandior *p. 2032, 61.*

Blandius *v.* Blandus.

[**blando**] *v.* blande *sub* blandus *p. 2041, 9.*

Blandola *v.* Blandulus *sub* Blandus.

Blandona *opp. Delmatiae; cf. Patsch, PW. III 557.* ITIN. Anton. Aug. p. 272, 3 Blandona. *idem* Βλανῶνα PTOL. 2, 16, 6.

blandonia *v.* bladonna.

1. Blandos *v.* Blandus *p. 2041, 57.*

2. Blandos ITIN. Anton. Aug. p. 176, 5 *statio Cappadociae; cf. Ruge, PW. III 557.*

Blandovicunia *nom. mul. celt.; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 446.* CORP. XII p. 137, 2 (*Aptae Iuliae*) Ἐσκεγγαι Βλανδοουικουνιαι. *Ihm.*

blandulus, -a, -um *a* blandus *deminutive.* IMP. HADR. carm. frg. 3 (Spart. Hadr. 25, 9) animula vagula blandula hospes comesque corporis. CARM. epigr. 1504 B 17 (*saec. II/III*) voce dicite blandula ⟨Pria⟩po.

Blandulus *v.* Blandus.

blandus, -a, -um [*orig. inc. Th.*]. *inde ab* ENNIO *et* PLAVTO, *singulis locis praebent* PACVV. TER. VARRO Men. CATVLL. PVBLIL. NEP. EPICED. Drusi. GRATT. MANIL. PAVL. FEST. CVRT. CALP. ecl. TAC. SVET. TERT. Vind. I. DIG. COMM., *binis* ENN. LVCIL. PERS. VVLG., *ternis* LIV. SEN. rhet. COLVM., *quaternis* CIC. oratt. PETRON. IVV. PLIN. min., *quinis* TIB. LVCAN. AVG. civ., *senis* VERG. HOR., *septenis* CIC. philos. VAL. MAX. QVINT., *deest in* RHET. Her. CIC. rhet. *et* epist. (*in* Att. *ter*) CAES. SALL. CELS. PHAEDR. HOMER. *compar.* PLAVT. Men. 262 *al., superl.* CIC. off. 2, 37 *al.* [*val.* blând. *M.-L.*] GLOSS. κόλαξ adulator. κολακευτής. II 30, 38 κωτίλος. 330, 19 θώψ ambitiosus blandus. 453, 29 τερπνός iucundus blandus delectator delectabilis. III 332, 45 προσηνής. 332, 46 προσεικής (?). 440, 33 μείλιχος. IV 593, 20 dulcis et invitans ad familiaritatem sui (= ISID. orig. 10, 27). II 30, 37 blandae κωτίλαι.

1 *de animantibus*: **a** *homines* (*dei*): *absolute*: ENN. trag. 69 (Non. p. 505) neque irati neque blandi qui⟨c⟩quam sincere sonunt. PLAVT. Cas. 274 nunc experiemur, nostrum uter sit blandior. 584 blanda es parum. Men. 262 meretrices mulieres nusquam perhibentur blandiores gentium (OV. am. 1, 15, 18). Merc. 169 vide, ut palpatur. nullust, quando occepit, blandior [Trin. 241]. TER. Hec. 861 ut unus omnium homo te vivat numquam quisquam blandior (SCHOL. suavior). PACVV. trag. 195 blandam hortatricem adiugat voluptatem (*cf. p. 2038, 7*). LVCIL. ed. Marx 1025 quanto blandior haec, tanto vehementius mordet. POMPON. Atell. 164 blanda fallax superba. CIC. Verr. 1, 25 filio blando et gratioso. Sest. 21 nobilitate ipsa, blanda conciliatrice, commendatus (nat. deor. 1, 77 quam blanda conciliatrix et quasi sui sit lena natura). Rab. Post. 5 nihil ... erat illo (*rege*) blandius, nihil hoc (*Postumo*) benignius. Lael. 95 amicus (*opp.* vero). off. 2, 37 voluptates, blandissimae dominae. Att. 12, 5, 4 scis me minime esse blandum. NEP. Alc. 1, 3 affabilis, blandus, temporibus callidissime serviens. HOR. sat. 1, 1, 25 doctores. PROP. 1, 13, 31 Inachiis ... blandior heroinis. 2, 3, 16 amator (CARM. epigr. 1405†). 4, 4, 25 Nymphis (CARM. poet. min. V 118, 47). OV. am. 2, 2, 34 puella (rem. 717). 3, 2, 55 Venus (SEN. suas. 4, 2 STAT. silv. 2, 7, 84. VAL. FL. 6, 668 divae. MART. CAP. 6, 705). epist. 5, 60. 16, 182. ars 2, 411 nec subiectus solito nec blandior esto. rem. 11 puer (SEN. dial. 11, 18, 4). met. 6, 476 patrios ... lacertis blanda tenens umeros. trist. 2, 465 blandi praecepta Properti. SEN. contr. 1, 2, 2 ut sciamus illam apud lenonem fuisse, blanda est. VAL. MAX. 2, 9, 6 quo se blandiorem in administratione rei publicae gereret. SEN. epist. 45, 7 venit ad me pro amico blandus inimicus (HIER. epist. 22, 2). 77, 5 adulator et blandus (*cf.* HIER. epist. 48, 20). 115, 14 voluptas matris aut blandae ... prolis. PERS. 4, 15 blando caudam iactare popello. 5, 32 comites (CORP. IV 3071). PETRON. 98 Giton longe blandior quam ego. VAL. FL. 3, 534 Iuno ... sic blanda profatur (MART. CAP. 1, 31). 7, 123 subito ... parentibus haeret blandior. SIL. 13, 121 ultro blanda attactu gaudebat erili. 17, 81 blando nimium facilique marito. STAT. Theb. 1, 181 blanda iuvenci pondera (*i. Europam*). 2, 286 blandarum prima sororum (*sc. Gratiarum*). 5, 216. silv. 1, 2, 19 Amor. 1, 2, 104. 2, 1, 207. 3, 1, 178 agmine blando certatim placidae concurrat ad oscula Pollae *soboles*. 3, 3, 152. 3, 3, 157 blanda diu Fortuna. Ach. 1, 196 blandus ... umeris *centauri* se innectit Achilles. 1, 339 MART. 6, 29, 5. 10, 68, 10 numquid, cum crissas, blandior esse potes? 12, 44, 6 Corinna. QVINT. inst. 9, 4, 133 *opp.* graves. 11, 1, 30 nimium aut blandi esse aut ridiculi volunt. 11, 3, 72 *opp.* minaces. PS. QVINT. decl. 10, 5. IVV. 6, 125 excepit blanda intrantis. PORPH. Hor. carm. 3, 27, 25 eam blandus in mare ... Iuppiter inducit. CARM. poet. min. V 118, 20 blanda manu implexam tenet hanc (*Voluptatem*) ... Siren. CAPITOL. Pert. 12, 1 magis blandus quam benignus. LAMPR. Alex.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

20, 1 ut omnibus se blandum adfabilemque praeberet. HIL. c. Const. 7 *syn.* fautores. IVST. 9, 8, 8 blandus pariter et insidiosus. PS. AVR. VICT. epit. 18, 4 blandus magis quam beneficus. 48, 18 pater. AVSON. 164, 10 *avia.* 166, 9 comis blandusque. 197, 16. 292, 1 pande, duplex Arelate, tuos blanda hospita portus. 322, 22 blandus uterque mitibus alloquiis teneros mulcebat alumnos. 322, 69. DARES 12 Helenam. *ibid.* Andromacham. 13 Palamedem. ... Briseidam. AMM. 15, 13, 2 et mitis et blandus (CAES. AREL. reg. mon. 19). HIER. epist. 22, 23. AVG. in psalm. 139, 4 *opp.* ferox. PHYSIOGN. 17 p. 29, 3 blandi quidem, non tamen innoxii sunt. 76 p. 101, 3 inhoneste blandi sunt, quos Graeci κόλακας vocant (83 p. 111, 12 *et* 14). VINDIC. epist. ad Pentad. p. 488 homines ... moderatos blandos. MART. CAP. 9, 915 Dione. VRAN. epist. 9 p. 864^B erat ... suavis et blandus in epistulis. SIDON. epist. 8, 12, 4 versibus ... impulsoribus blandis. ENNOD. epist. 1, 4 p. 7, 15 cervis sibilo ... blandus venator inludit. 1, 3, 17 blandior ad falcem messor perducit aristas. 1, 13, 18 quod blanda ludit (*i. loquitur*) Graecia. CARM. epigr. 95, 5 blanda dulcis pupa (11). 1385† (*a. 564/5*), 7. CORP. V 6723†, 5 blandus et adfatu facilis. INSCR. christ. Hisp. 385, 11.

cui quis blandiatur, significatur add. d a t.: PLAVT. Aul. 196 nemini credo qui large blandust dives pauperi. OV. ars 2, 177 si nec blanda satis nec erit tibi comis amanti. LIV. 34, 2, 10 an blandiores (*sc. feminae*) in publico quam in privato et alienis quam vestris estis? SEN. clem. 2, 2, 2 diutius me inmorari huic patere ⟨voci⟩, non ut bla⟨n⟩dum auribus tuis. STAT. silv. 2, 1, 88 blandus Achilli .., Chiron. 5, 3, 123 mihi ... Apollo. MART. 2, 4, 1/2 blandus es matri ... tibi mater. QVINT. inst. 6 praef. 8 ille mihi blandissimus. ANTH. 723 (Claudii ad Lunam), 14 nostris precibus dea blandior esto. ARNOB. nat. 5, 6. AMM. 16, 7, 8 clientibus (*Vales.*, ligendimus *V*, *coni. alii alia*) nimium. PS. RVFIN. in psalm. 33, 17 bonis ... blandus est et propitius, malis vero terribilis et districtus *vultus dei.* SIDON. epist. 4, 21, 4 blandus tibi, sibi severus. CORP. XI 6146, 12 blanda parentibus. CARM. epigr. 755†, 8 blandus eras servis cunctisque benignus amicis. *add. p r a e p o s i t i o n i b u s*: adversus: CIC. Att. 12, 3, 1 unum te puto minus blandum esse quam me, et, si uterque nostrum est aliquando adversus aliquem, inter nos certe numquam sumus. ad: STAT. Theb. 6, 161 et blandus ad illam, nate, magis solam nosse atque audire vocantem. CORP. VI 18086, 3 nimius erat blandus ad illum. *quomodo (quare) quis blandiatur, explicat add. a b l a t.*: HOR. epist. 2, 1, 135 caelestis implorat aquas docta prece blandus. VAL. FL. 1, 187 blandus testudine ... Orpheus. STAT. Theb. 11, 103 precatu Antigonem. Ach. 1, 124 blandus dextra atque imos demissus in armos *Chiron.* PS. AVR. VICT. epit. 42, 10 fuit ingenio blandissimus. DAMAS. (?) 28, 4 amore dei. MART. CAP. 3, 223 *ministram* comitate blandissimam. *cf.* STAT. silv. 2, 6, 41 *infra l. 66.* *add. a c c u s.*: STAT. Theb. 9, 155 blanda *Tisiphone* genas vocemque. 12, 532 iam blanda genas patiensque mariti foederis. CLAVD. 22, 135 *Luxuries* blanda quidem vultus, sed qua non taetrior ulla interius. *add. g e n e t.*: STAT. Ach. 1, 911 blandus ... precum ... Vlixes. *add.* in: IVST. 23, 4, 15 in adloquio blandus. *quem ad finem, docetur add. i n f i n.*: HOR. carm. 1, 12, 11 blandum (*Orphea*) et auritas fidibus canoris ducere quercus. STAT. Theb. 5, 456 blandus Iason virginibus dare vincla novis. 6, 161 *cf. supra l. 37.* ITIN. Alex. 42 Abii ... loqui blandi (-da *A*) cum moribus. CLAVD. 18, 85 non blandior ullus euntis ancillae tetigisse latus. *de m e m b r i s h o m i n u m b l a n d i e n t i u m*: HOR. carm. 3, 23, 18 inmunis aram si tetigit manus, non sumptuosa blandior hostia mollivit *eqs.* (PORPH. blandiorem diis. OV. am. 1, 11, 14 blandā cera notata manu *sc. amasii.* met. 2, 691 SEN. Herc. f. 1002 MART. 6, 23, 3 SVLP. SEV. dial. 1, 14, 5). TIB. 1, 6, 1 semper ... blandos offers mihi vultus (VAL. FL. 3, 507 STAT. silv. 1, 1, 31). OV. am. 1, 7, 42 collo blandi dentis habere notam (MART. 1, 14, 3). met. 1, 485 in ... patris blandis haerens cervice lacertis (2, 100. HIER. epist. 14, 3). VAL. MAX. 2, 10, 8 minime blanda frons (SEN. Oed. 7 o fallax bonum *sc. regnum* quantum malorum fronte quam blanda tegis!). SEN. Tro. 1071 sinu (STAT. silv. 2, 7, 38. 5, 5, 84 Ach. 1, 768). PLIN. nat. 11, 145 oculi (STAT. silv. 2, 6, 41 severo igne). STAT. silv. 3, 1, 90 ulnis (PAVL. PETRIC. Mart. 2, 557). MART. 7, 87, 9 ora. 7, 95, 8 labellis. PS. QVINT. decl. 5, 12 blandior oculis amplexibusque facies. CARM. epigr. 1512, 10 (*saec. II*) morsibus. AVIEN. orb. terr. 1130 *Liber* blandi luminis igne os hilarat.

b *b e s t i a e*: LVCR. 4, 997 catulorum blanda propago. VERG. georg. 3, 496 canibus (COLVM. 7, 12, 5 *opp.* severos. NEMES. cyn. 208). OV. am. 2, 6, 56 columba (MART. 8, 32, 2. 11, 104, 9). fast. 5, 300 pro delictis hostia blanda fuit. CALP. ecl. 4, 66 ferae. STAT. Theb. 9, 334 *Europa* blandi per candida terga iuvenci (*cf. p. 2036, 82*). silv. 2, 2, 120 delphines. MART. 1, 109, 3 *catella* est blandior omnibus puellis. 2, 75, 2 leo (ENNOD. carm. 2, 98, 4). 11, 69, 2 *canis* silvis aspera, blanda domi. CLAVD. 8, 164 angues. 8, 605 tigres. AVG. civ. 22, 22 p. 606 blanda et amica suo domino bestia. CARM. epigr. 1552 A, 87 apes. *nota imag.*: HIER. epist. 98, 25 fornicationis blandum ac lubricum colubrum sollicita mente vitemus. *de m e m b r i s b e s t i a r u m b l a n d i e n t i u m*: OV. met. 14, 258 blandas movere *bestiae* per aera caudas (STAT. silv. 3, 2, 38). SEN. Phaedr. 572 ora dammis blanda praebebant lupi (LVCAN. 6, 488). MART. 1, 109, 12 pede *catellae.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 211 iubas *leonum.*

2 *de rebus sensus blande afficientibus*: **a** *i n c o r p o r e i s*: LVCIL. ed. Marx 1097 mite malum blandum atque dolosum (VAL. MAX. 9, 1 pr. luxuria. SEN. epist. 103, 1. 118, 8). VARRO Men. 579 ver. CIC. Tusc. 4, 6 inlecebris blandis voluptatis (COLVM. 6, 24, 4 HIER. epist. 94, 2). Lael. 47 specie ... blanda *securitas.* 99 ista vanitas (POMER. 3, 10, 1). LVCR. 1, 19 amorem (CIRIS 11. OV. trist. 1, 3, 49 patriae. MART. 8, 77, 6 CARM. epigr. 1335†, 9). 2, 966 voluptas (4, 1085. 1263. 5, 178 OV. ars 2, 477 [met. 7, 817 *codd. plerique* magna]. fast. 4, 99 SIL. 15, 108 HIL. in Matth. 6, 6 voluptatum. POMER. 3, 20, 2). VERG. georg. 3, 127 ne blando nequeat *taurus* superesse labori (*sc. admissurae*). Aen. 5, 828 gaudia (SEN. epist. 23, 4 PANEG. 10, 37 p. 242, 15). CIRIS 341 spe (LIV. 35, 17, 9 cuique. SEN. epist. 24, 1 STAT. Theb. 12, 246. ANTH. 415, 13 blandissima. ITIN. Alex. 26 AVSON. 339, 2). LYGD. 6, 46 fallat blandā sordida lingua fide. PROP. 3, 23, 18 dolis *amantium* (OCTAVIA 158). OV. ars 1, 362 blanda ... subit arte Venus. 2, 334 sedulitate. 3, 315 res est blanda canor. fast. 3, 19 quies (AVIEN. orb. terr. 290 paci blanda. TERT. anim. 43 blanda quietis necessitate). Pont. 2, 2, 98 tua mutando gratia blanda loco. LIV. 23, 18, 12 otium consuetudine in dies blandius. GRATT. 163 *Venus* blando foedere iungit *genera diversa.* SEN. contr. exc. 6, 4 res blandior, uxoris hereditas. VAL. MAX. 3, 8 ext. 2 animum (HIER. epist. 108, 15 nihil animo eius clementius, nihil erga humiles blandius). SEN. dial. 4, 21, 6 educatio mollis et blanda. 6, 12, 2 adulatione mutorum. benef. 2, 14, 4 blandum et adfabile odium. epist. 63, 7 mihi amicorum defunctorum cogitatio dulcis ac blanda est. 123, 13 cetera *genera rerum* blanda et adridentia. OCTAVIA 84 obsequio (APVL. met. 5, 18. 5, 25). 428 luxuria, pestis blanda. 561 vis magna mentis blandus atque animi calor amor est. LVCAN. 4, 711 blanda futuris deceptura malis belli fortuna. 5, 733 morae. 6, 459 formae. PLIN. nat. 35, 32 usus ... in medicina ... blandus ⟨pastillis⟩ emplastrisque. 35, 117 aspectu (37, 122). 37, 54 ab medicinae blandissima specie ad prodigia transgressi. VAL. FL. 2, 354 ignes (*i. amorem.* 4, 353. 5, 110 CLAVD. carm. min. 29, 48). 6, 465 artificis blanda adspiramina formae. SIL. 6, 614 blando popularis gloria fuco (*cf.* STAT. silv. 4, 4, 76 iam te blanda sinu Tyrio sibi Gloria [Curia *Markland*] felix educat). STAT. Theb. 2, 399 quia dulcis amor regni blandumque potestas (11, 655). 10, 158 noctivagi vis blanda dei. silv. 1, 3, 11 honorem (2, 3, 65 ZACCH. 2, 19 p. 1146^A). MART. 3, 64, 2 mortes (AVSON. 95, 1 necis). 4, 64, 20 somno. 6, 68, 5 levamen. 11, 26, 1 cura. IVV. 4, 118 basia. QVINT. inst. 6, 2, 13 ἦθος ... non solum mite ac placidum, sed plerumque blandum et humanum. 7, 4, 27 actionem ... blandam et suadenti similem (decl. 280 p. 140, 14 summissam et blandam). PS. QVINT. decl. 10, 3 tam blanda tamque debita pietate (HIER. epist. 117, 4 CARM. epigr. 710, 5 *a. 551* POMER. 2, 5, 2). 14, 4 lenitate vultus et blanda porrigentis dissimulatione. APVL. flor. 9 p. 39 blandus ingeni vigor. 16 p. 68 fomento. Plat. 2, 28 blandiore consilio agere. PS. APVL. Ascl. 21 tam blandi necessariique mysterii. MIN. FEL. 2, 3 blanda et adposita curatio. CARM. epigr. 1552 A, 5 blandae rationis imago. NEMES. ecl. 1, 56 blanda tibi vultu gravitas. cyn. 223 blandas canibus componere mentes. CARM. adv. Marc. 1, 120 pace ... blanda. CARM. poet. min. V 118, 14 intuitu. SPART. Carac. 1, 3 pueritia. COD. Theod. 10, 10, 12, 1 (*a. 380*) blandum ministerium iniustae delationis. ARNOB. nat. 7, 4 sensibus (AVSON. 361, 1). PS. AVR. VICT. epit. 1, 14 milites commilitones novo blandoque more appellans. HIL. in psalm. 140, 14 blando argenti nitore. AVSON. Mos. 19 visu (RVRIC. epist. 18 p. 370, 25). 108, 12 marcentem ... blandus letali solvat dulcedine morbus. 153, 78 insidiatorem blandis erroribus anguem (317, 15 HIER. epist. 96, 12 HIL. gen. 128). 397, 1 retinacula blanda morarum Burdigalae molles liquimus illecebras. 401, 39 solacia. AMM. 27, 6, 10 blandum fragorem ... armorum. 31, 11, 1 militem stipendio fovebat et alimentis et blanda crebritate sermonum. HEGES. 1, 22, 2 blandae tranquillitatis specie. HIER. epist. 21, 13 *vitia* (40, 1 *opp.* amara ... veritas. CASSIOD. var. 2, 1, 3 vitiorum blanda contempsit). RVFIN. hist. mon. 31 p. 458^A nutu. Orig. in gen. 7, 3 persecutionem. CLAVD. 3, 99 risu. AVG. civ. 3, 22 illa blanda comitate humanitatis. 20, 21 adiutoriis. SVLP. SEV. epist. 2, 4 *manus* tactu blandissimo (CAEL. AVR. acut. 2, 6, 30 chron. 1, 5, 155). ZACCH. 3, 2 humilitas (14, 5 inter inimicos blanda, superbia vero etiam inter amicos ingrata *est.* 14, 6 blanda ... et officiosa semper). THEOD. PRISC. gyn. 31 ut ... aliquando sub blanda dimissione (dem- *V*, rem- *b*) releventur. MART. CAP. 1, 32 caeli blanda temperatio (*i. Iuppiter.* ZACCH. 1, 26 temperies). CAEL. AVR. acut. 2, 6, 27 blando ... articulorum fricamento utendum est (2, 6, 29 fricatione. chron. 3, 1, 6. 3, 2, 22 defricatio). *ibid.* laxamenti. 3, 17, 146 ex manibus calefactio. 3, 17, 150 tractu. chron. 5, 4, 73 amplexu. VAL. CEM. hom. 5, 4 blanda medicaminis confectione. CYPR. GALL. gen. 806 blandi conservans pectoris acta. SALV. gub. 6, 91 blandam ... olei lenitatem. SIDON. epist. 1, 9, 1 hospitalitatis. ENNOD. carm. 1, 10, 5 noctis figura blandior bustum soporis admovet. CORP. VI 13830 memoriae. CORIPP. Ioh. 2, 25 blanda dulcedine Musam.

inprimis de dictis (*scriptis*): ENN. ann. 50 Vahl. blanda voce (CATVLL. 64, 139 LVCR. 6, 1244. VERG. Aen. 1, 670 vocibus. *cf.* GLOSS. IV 593, 19 blandis vocibus: mitibus loquellis. CVLEX 279 OV. ars 1, 703. 3, 795 blandae voces iucundaque murmura. SEN. epist. 31, 2. 89, 19 SIL. 8, 80 MART. 11, 91, 11. 12, 97, 8. IVV. 6, 197 blanda et nequam. TAC. hist. 6, 67 populi blandae et intempestivae. PLIN. paneg.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

26. AMM. 18, 4, 4 semper puerilis et blandae). PLAVT. Asin. 525 verba (Persa 250 Pseud. 450 TIB. 1, 2, 22 OV. epist. 2, 49 ars 1, 455. 1, 468 consueta ..., blanda tamen. 1, 663 met. 2, 575. 6, 360. 9, 156 PAVL. FEST. p. 35 IVST. 22, 8, 5. PS. RVFIN. in psalm. 9, 25 blanda et seductoria). PLAVT. Epid. 321 dicta (Most. 395 OV. met. 3, 375). CIC. Att. 7, 3, 11 litteras (HIER. epist. 52, 5 blandasque et dulces litterulas). Phil. 7, 26 blanda aut supplici oratione (PVBLIL. H 12 CVRT. 7, 1, 21 PETRON. 126 VLP. dig. 47, 10, 15, 20). LVCR. 5, 230 almae nutricis blanda atque infracta loquella. VERG. georg. 3, 185 blandis ... magistri laudibus. HOR. carm. 4, 1, 8 preces (ars 395 OV. epist. 3, 30 ars 1, 710 met. 10, 642 EPICED. Drusi 424 SEN. Herc. f. 1014). LYGD. 4, 75 querelas (STAT. silv. 2, 1, 45 AVSON. 418, 65). PROP. 1, 8ᵇ, 40 carminis (EPIST. Sapph. 27 STAT. Theb. 8, 58. SALV. gub. praef. 1 compto et blando). 1, 11, 13 susurros. OV. epist. 15, 258 sonis (rem. 332 MANIL. 2, 147 ANTH. 452, 12 LACT. inst. 5, 1, 16 CHAR. gramm. I 51, 14). ars 3, 624 vincto blandas sub pede ferre notas. rem. 379 Elegeia. met. 13, 555 ore (trist. 5, 1, 17 VAL. FL. 8, 36). 14, 707 ferenda dedit blandis sua verba tabellis (IVV. 9, 36). fast. 3, 221 clamore. EPIST. Sapph. 55 linguae (VAL. FL. 8, 63 MART. 7, 88, 9 VVLG. prov. 6, 24 a ... blanda lingua extraneae *mulieris*, ἀπὸ διαβολῆς γλώσσης ἀλλοτρίας). VAL. MAX. 4, 7, 3 imperio (AVSON. 469, 10). 7, 2, 1 blandae appellationis quies (*opp.* negotium nomine horridum. AVG. serm. 211, 5). SEN. dial. 7, 13, 2 blando nomine inductus (SVET. Iul. 67. AVSON. 413, 27 blanda atque sancta caritatis nomina). 10, 3, 3 conversatio. PLIN. nat. 25, 8 auctores ... ratione blandissima, sed qua nihil paene aliud quam difficultas rei intellegatur. 30, 2 blandissimis desideratissimisque promissis. VAL. FL. 7, 373 adloquiis (PLIN. epist. 1, 8, 12. APVL. met. 4, 24 alloquio. IVST. 22, 7, 5 VAL. CEM. hom. 5, 3). SIL. 8, 29 hortatibus. STAT. Ach. 1, 383 votis (CYPR. GALL. num. 453). MART. 10, 45, 2 si quid honorificum pagina blanda sonat. GELL. praef. 15 satis hoc blandum est, non esse haec ... in scholis decantata. APVL. met. 10, 21 adfatus. 11, 7 adfamine. Plat. 2, 9 artem sophisticam professionemque iuris blandas (*Kroll*, -am *trad.*) et adsentationum inlecebris turpes. COMM. instr. 2, 31, 8 sermo (AVSON. 418, 2 AMM. 20, 8, 9. 21, 12, 4 HIER. epist. 38, 4. VVLG. prov. 29, 5 blandis fictisque AVG. civ. 19, 12 p. 373 PAVL. MED. vita Ambr. 45 INSCR. christ. Rossi II p. 127, 6, 7). AVSON. 191, 32 blandis et sine lite iocis. 416, 3 obiurgatio. HIER. epist. 100, 3 persuasione. RVFIN. hist. mon. 1 p. 394ᶜ correptionem. p. 399ᴮ colloquia (VAL. CEM. hom. 12, 7 blanda, sed pura). AVG. serm. 283, 1 promissione (*opp.* terribili comminatione. PS. RVFIN. in Os. 6, 7). epist. 144, 3 epistulae (*opp.* utiliori). VAL. CEM. hom. 6, 5 blandis sibilis aves decipi. 18, 4 adhortationis. CYPR. GALL. iud. 427 suasu. EVSTATH. Bas. hex. 4, 1 cantus. ENNOD. epist. 7, 19 p. 187, 25 praefatio. CASSIOD. chron. II praef. 1 quatenus vester animus ... blando compendio longissimam mundi percurrat aetatem.

b *de rebus naturalibus corporeis*: LVCR. 2, 847 amaracini blandum stactaeque liquorem. VERG. ecl. 4, 23 flores. LYGD. 3, 2 tura (PROP. 4, 6, 5). PROP. 1, 20, 42 incumbens *Hylas* ... undis errorem blandis tardat imaginibus. 4, 1, 137 (*imag.*) militiam Veneris blandis patiere sub armis. 4, 5, 19 lympha (culpa *trad.*). OV. epist. 13, 136 aura (AVIEN. Arat. 38 [*trad.* arvis]. OROS. hist. 5, 16, 14. *cf.* AVG. civ. 22, 24 p. 616 aurarum ... blanda temperies. *cf. p. 2038, 69*). met. 4, 344 aquarum (CARM. epigr. 266, 2 *saec. IV?*). fast. 1, 157 tum (*sc. vere*) blandi soles (AVIEN. Arat. 1574 dei ... blandi ... lumina). Pont. 1, 5, 46 nec tenet incertas alea blanda manus (MART. 4, 14, 7). VAL. MAX. 5, 9, 4 alimentis blandius ferrum. SEN. Herc. O. 968 luce. COLVM. 7, 3, 20 pabula. LVCAN. 4, 13 blandis (placidis *al.*) ... undis. PLIN. nat. 2, 79 lunae blandus *color*. 12, 4 arbores ... blandioribus fruge sucis (ENNOD. carm. 1, 9, 92 blandior ... sucus *i. lac matris*). 12, 10 amoeno ... alveo *fluvius*. 13, 34 circa singulos *mares* plures *feminas* palmarum nutare in eum pronas blandioribus comis. 13, 112 blandiores acini *mali Punici*. 15, 7 blanda inveterati *olei* carnes. 16, 1 sapores (SEDVL. carm. pasch. 2, 2). 33, 91 *atramentum et paraetonium* colore blanda. 37, 101 blandior feminis *gemmarum* flamma. VAL. FL. 2, 417 pocula. 2, 451 litora blando anfractu sinuosa. SIL. 2, 223 caeli lumen (CAEL. AVR. acut. 1, 9, 61). 3, 580 (*imag.*) blando ... veneno desidiae virtus paulatim evicta senescit (*proprie* STAT. silv. 3, 2, 119 blando ... veneno *anguis*). 12, 3 Zephyris. 16, 357 cervicis ... applausae blandos sonitus. STAT. Theb. 4, 96 verni blanda ad spiramina solis. 9, 329 pontus. silv. 1, 2, 92 blandis ... madentia plumis lumina *Stellae* detersi (*sc. Amor*). 2, 2, 111 vineta. 3, 5, 96 litora (AVSON. Mos. 295). MART. 4, 57, 1 lascivi stagna Lucrini. 4, 66, 15 talo. 5, 84, 3 fritillo. 10, 30, 8 blanda Circe (*i. Circei*). 11, 80, 2 Baias superbae blanda dona naturae. MIN. FEL. 38, 2 quicquid ... in floribus blandi coloris et odoris est (ORIENT. comm. 1, 325). CARM. poet. min. V 118, 22 iuga *currus Veneris*. SOL. 25, 6 itinera sibi blanda et placida manu *elephanti* faciunt. IVVENC. 4, 275 tegmina. HIL. in psalm. 118 teth 7 lac specie et sapore blandissimum. AVIEN. Arat. 740 blandus ... illabitur herbas Sirius et dulci nutrit tepefacta sereno. orb. terr. 52 blanda ... flabra favoni. 359 aer. 397 freta ... Parthenopen blando ... suscepere sinu (*cf. p. 2037, 64*). 1001 blandi ... unda Caystri. 1325 rubore suffusus blando ... amethystos. AMBR. hex. 3, 5, 21 aequore. HIER. vita Pauli 3 blandis sertorum nexibus. CLAVD. 1, 191 fluctu (7, 123). 17, 252 Orpheos blanda testudine. carm. min. 25, 1 blando quaesitum frigore somnum. PAVL. NOL. carm. 10, 183 blanda ... in acta litoris. AVG. serm. 106, 4 blandus est mundus, sed suavior est, a quo factus est mundus. ZACCH. 3, 3 p. 1153ᴮ cibus. MART. CAP. 2, 196 sidus ... blandis ... vibratum candoribus. 9, 909 blandis leniter crepitaculis tinniebat. HIL. gen. 39 *formas rerum* calor intus alit et blando suscitat igni (*cf. p. 2038, 31*). CASS. FEL. 7 p. 14 sympasmate. 34 p. 74 clystere. SIDON. carm. 2, 116 Iuli lambebant ... incendia blanda capillos. 7, 396 fluenta. FAVST. REI. serm. 14 p. 281, 12 curatio medicamenti blandioris (*nota imag.* VAL. CEM. hom. 12, 4 dolores asperi blando verborum medicamine temperandi). POMER. 3, 1, 4 quidquid tactui blandum *est* (*syn.* delectabilis). ENNOD. carm. 2, 56, 4 opus. 2, 66, 8 Castalii mellis murmura.

raro additur dat. (*cf. p. 2037, 20*): LIV. 35, 17, 9 *v. p. 2038, 11.* PLIN. nat. praef. 12 *cf. infra l. 28.* 9, 32 saltu, quod est alias blandissimum iis (*delphinis*), nullus conatur evadere. 21, 33 genus sativi (*croci*) blandissimum volgo. 29, 18 adeo blanda est sperandi pro se cuique dulcedo. STAT. Theb. 10, 836 blandae superum mortalibus irae. PLIN. epist. 2, 19, 8 quod nequaquam blandum auribus imperitorum. ITIN. Alex. 4 mihi ... materiae parilitas blanda est. PANEG. 12, 37 p. 305, 6 blandam tibi faciebat iniuriam contumacia gaudiorum. AVIEN. orb. terr. 290 *v. p. 2038, 16.* PS. RVFIN. in psalm. 2, 8 *virga* (*i. iustitia*) blanda iustis, aspera perversis. *add. praep.* erga: HIER. epist. 108, 15 *v. p. 2038, 21.*

neutr. pro subst.: SEN. epist. 18, 3 ad blanda et in luxuriam trahentia nec it nec abducitur. 66, 6 asperis blandisque pariter invictus (PS. RVFIN. in psalm. 2, 10). benef. 6, 30, 3 consuetudine pro rectis blanda audiendi. nat. 4 praef. 12 quamvis blanda diceres. PLIN. nat praef. 12 iucunda dictu aut legentibus blanda. PLIN. epist. 3, 18, 10 quo austeris illis severisque dulcia haec blandaque ... decedant. AVSON. 418, 49 blandis postponere verum. 419, 51 ad blandiora festino. PS. AVG. serm. 289, 8 ut ... *virum fortem* mollia aut blanda subvertant, quem dura non superant. ZACCH. 3, 6 p. 1158ᴮ severis blanda permiscens. POMER. 1, 8, 1 non eum blanda corrumpant. 3, 16, 2 blandum nescio quid molliter insusurrat. 3, 20, 2 ut animum nostrum nec blanda (*var.* blandimenta) dissolvant, nec adversa deiciant. PROSP. epigr. 60, 6 (59, 12) spernere blanda soli (*i. voluptates terrenas*). PS. PROSP. carm. de prov. 853 blandis capti offensique severis. ENNOD. carm. 2, 117, 5 fortem tenui per blanda maritum. PS. SEN. mon. 171 obiurgationibus blandi aliquid semper admisce. ALC. AVIT. carm. 4, 275 vertice submisso blandum licet ille (*serpens*) ... finxerit.

acc. neutr. pro adv.: PETRON. 127 illa risit tam blandum (CARM. poet. min. V 47, 4 ridentes blandum ... pietate oculos. MAR. VICTOR aleth. 3, 350 blandum ... faventibus austris adridens ... aer). MART. 14, 203, 1 tam blandum *puella* prurit. AVIEN. orb. terr. 707 blandum strepit ales hirundo. CYPR. GAL. iud. 444 blandum ... canit. MART. CAP. 8, 804 stertens. 9, 903 te (*sponsam*) blandum ... Venus ... solabitur.

synonyma et iuxta posita: adridens, adulator, affabilis, ambitiosus, amicus, benignus, clemens, comis, delectabilis, delectator, dolosus, dulcis, facilis, fallax, fictus, fautor, gratiosus, humanus, insidiosus, iucundus, lascivus, mitis, mollis, moderatus, nequam, officiosus, placidus, propitius, seductorius, suavis, supplex.

opposita: adversus, asper, austerus, beneficus, benignus, durus, ferox, gravis, horridus, ingratus, iratus, minax, purus, rectus, severus, subiectus, taeter, terribilis, verus.

adv. **blandē.** *inde ab* NAEV. PLAVT. *comp.* PLAVT. Aul. 185 *al., superl.* CIC. Cluent. 72 *al.* 1 *de hominibus*: NAEV. carm. frg. 24 blande et docte percontat. PLAVT. Amph. 507 quam blande mulieri palpabitur (AMM. 14, 11, 24 nocentem). Asin. 206 inliciebas me ad te blande ac benedice. Aul. 184 dives blande appellat pauperem (Cas. 228 Truc. 163. CIC. Cluent. 72 ut blandissime [placidissime *ST*] potest. off. 2, 48 BELL. Afr. 21, 1. 81, 1 SVLP. SEV. dial. 3, 12, 3). PLAVT. Aul. 185 me salutat blandius. Cas. 707 blande orato, ut soles (Cist. 302 per precem). Poen. 685 blande hominem compellabo. Truc. 225 alloqui (TER. Phorm. 252 PS. HIER. epist. 149, 1). TER. Ad. 878 blande dicere aut benigne facere (QVINT. inst. 12, 10, 71 SVET. Tib. 27 LAMPR. Alex. 18, 1. AVSON. 407, 4 blandius ... quam verius). AFRAN. com. 60 quam blande, quam materno visast (vias *trad.*) pectore. CIC. Q. Rosc. 49 rogare ... blande et concinne scilicet (PLIN. epist. 5, 4, 4 PS. QVINT. decl. 1, 10). de orat. 1, 112 petere blandius. Att. 16, 2, 2 sed, amabo te, mi Attice — videsne, quam blande? — omnia *etc.* CAEL. or. frg. Quint. inst. 4, 1, 124 blandius alia ad aurem invocabat. RVT. LVP. 1, 21 ea (*uxor*) sedulo ac blande praeministrando detrahet languorem. OV. am. 3, 7, 55 sed, puto, non blande (*Ehwald*, -da *PS*, sed non blanda puto *cett. codd.*), non optima perdidit in me oscula. ars 1, 273 femina ... blande temptata. LIV. 1, 22, 5 excepti hospitio ab Tullo blande ac benigne. SEN. contr. 1, 6, 5 si parum blande fecerimus (MART. 10, 10, 6). SEN. dial. 2, 1, 1 ceteri sapientes molliter et blande ut fere domestici .. medici ... medentur. 5, 40, 2 varie adgredieris blandeque *irascentem*. benef. 6, 30, 5 quis blandissime fallat. clem. 1, 14, 1 obiurgare liberos (*opp.* minaciter). PETRON. 129 rescribe ... blandius dominae (FRONTO p. 6, 5 N. quid ... ego possum [*sc. rescribere*] iucundius, quid blandius, quid

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

amantius q⟨uam tu⟩ scripsisti mihi. p. 50, 8 epistulas scriptas ... tam amice, tam blande. AMM. 14, 7, 9. SIDON. epist. 9, 9, 10 *opp.* severe). CALP. ecl. 5, 47 fronte serena blandius arrisit *ver.* STAT. silv. 4, 8, 49 volucrem ... respiciens blande ... adorat. 5, 5, 38 matrumque patrumque vulnera ... mulcere. Ach. 1, 21 blande populatus *Paris* Amyclas. 1, 251 blande ... adfata paventem (SPART. Did. 4, 1). 1, 567 novas ... admovet insidias. MART. 1, 81, 1 fateris. SVET. Cal. 32 consulibus ... quidnam rideret blande quaerentibus. Ps. QVINT. decl. 1, 15 quam blande (*M*, -ndo *cett.*) ille seposuit miserum suum. 2, 18 mulier seni ... blandius implicita. APVL. met. 2, 6 in cubiculum te deduxit comiter et blande lectulo collocavit. PANEG. 12, 14 p. 284, 9 blandissime iubetur exemplo. IVST. 14, 2, 12 quae perperam facta erant blande corrigendo. AMM. 14, 7, 9 ut ... blande hortaretur ⟨et⟩ verecunde (20, 7, 3). 26, 7, 9 equitum peditumque turmae blandeque acceptae et liberaliter. 26, 7, 15 Vitalianum ... Latine salute data blande produxit. 30, 3, 4 blandius rex ... accitur. VVLG. gen. 50, 21 blande ac leniter est locutus (AVG. serm. 319, 1). MACR. sat. 1, 7, 11 invitare. CYPR. GALL. iud. 454 blandius exultat. 758 fovet. POMER. 2 ind. cap. 5 quorundam infirmitas blande tractetur (2, 3, 3. 2, 5, 1). FVLG. Virg. cont. p. 85, 4 cum Musis aliquid blandius fabulabor. ENNOD. dict. 10, 3 recitantem blande et libenter audire. *nota*: SEDVL. op. pasch. 1, 30 blandius (*fere i. q. commodius*) ad arcis summae fastigium deposita difficultate pervenimus. LVCR. 5, 1369 fructus ... feros mansuescere terra⟨m⟩ cernebant indulgendo blandeque colendo. HOR. carm. 1, 24, 13 si ... blandius Orpheo ... moderere ... fidem. CASS. FEL. 28 p. 45, 6 lana ... molli ipsas cavernas *aurium* blande obtrudes. 32 p. 67, 2 blande desecta detergere. 42 p. 98, 18 blande stomachum embrocabis. 2 *de bestiis*: LVCR. 2, 320 satiati agni ludunt blandeque coruscant. 5, 1067 catulos blande ... lingua lambere temptant *canes.* GELL. 5, 14, 12 *leo* caudam ... ritu adulantium canum clementer et blande movet. IVST. 15, 4, 17 leo ... expergefactum blande reliquit. AMM. 22, 15, 19 trochilus circa cubantem feram volitans blande. CLAVD. 1, 4 crinem ... repexi blandius ... iugales *equi.* 3 *de rebus*: SEN. epist. 116, 5 nec ullis rebus blande trahentibus. PLIN. nat. 16, 124 nullis cortex iucundior aut oculos excipiens blandius. Ps. QVINT. decl. 1, 13 sonantem blande cardinem. AVG. mus. 6, 10, 26 sex temporum pedes ... blandius sonant atque festivius. VVLG. prov. 23, 31 *vinum* ingreditur blande, sed in novissimo mordebit ut coluber.

adv. **blanditer**. PLAVT. Asin. 222 compellando blanditer (*cf.* PRISC. gramm. III 58, 1). Pseud. 1290 cogito, saeviter blanditerne adloquar (*cf.* PRISC. gramm. III 59, 5). TITIN. com. 57 (Non. p. 510) cum ea ... blanditer .. conloqui (*cf.* PRISC. gramm. III 70, 20). CLAVD. MAM. anim. p. 184, 12 paene blanditer obviae *causae* suapte specie describi sese quaesunt. ALC. AVIT. hom. 20 p. 133, 30 de quo (*rubo*) rosae blanditer mollescentis sero pudore vultus inrubuit.

synonyma et iuxta posita: amice, benedice, benigne, clementer, comiter, iucunde, leniter, liberaliter, molliter. *opposita*: minaciter, saeviter, severe, vere.

derivata: blandicellus, blandicule, blandior (blandimentum, blanditio, blanditium, blanditor, -orius, blanditus), blandiosus, blanditia (-ies), blandulus. *composita*: blandidicus, blandificus, blandifluus, blandiloquens, -entia, -entulus, -ium, -us. perblandus. *Münscher.*

Blandus, -a *cogn. latin. et celt., cum derivatis plerumque celticis. inscriptionem vasculi Gallici* CORP. XIII 10010, 329 BLANDOI *editor* Blandos *interpretatur.* n *suppressa* CORP. VI 22187 Mario Blado. XV 5670 b (*vasc.*) Bladu(s). TAB. devot. *p. 2042, 17.* Rubellii Blandi *varii (v. Prosopogr. imp. Rom. III p. 136), in his* Blandus *eques Romanus rhetor Romae docens* (SEN. contr.; *cf. Brzoska, PW. III 557 sq.*); C. Rubellius Blandus *Tiburtinus, cos. anno incerto (ante a. 21 p. Chr.). christiani*: Blandus *presbyter a. 519 ab Hormisda legatus Constantinopolim missus*: AVELL. *passim. episcopus Hortensis*: GREG. M. epist. 1, 32. 9, 194. *in titulis*: CORP. VI 3269 Aur. Blandus. 3518 Q. Fabio Q. f. Gal. Blando tribuno milit. ⟨le⟩gionis IIII Macedonicae (*cf.* IX 799). 4942 L. Domitius Blandus (*e columb., item* 5905. 8141). 9628. 9904. 20622 L. Iulio L. f. Gal. Blando. 23565. 23807 C. Papi C. f. Col. Blan⟨d⟩i. 25466. 32748 (*ad* 2406). XV 1248 L. Luri Blandi (*in tegulis aet. Flav.; cf.* X 8048, 21). 3534 (*in amphora, litt. bonis*). 5670 (*in vasc., compend.* Bland.; *cf. supra l. 58*). 7353 (*in fistula saec. I ex.*) ⟨B⟩landus Caes(aris) n(ostri) ser(vus). 7489 (*in fistula*). XIV 1093. 2947. IX 799 (*saec. I*). 5390. INSCR. Notiz. degli scavi 1895 p. 475 (*in Sabinis*) C. Acurius Ↄ. l. Blandus. CORP. X 548. 1403, c, 19 (*Herculanei*) C. Postumius C. f. Fal. Blandu⟨s⟩. 2511. 3555 (*mil. class.*). 8056, 64 (= XI 6700, 643²; *in vasculis*) Blandus Statiliae. IV 1717 M. Caesius Blandus (1719. 1733). 3071. XI 3614 (*saec. II in.*). 5915 C. Volcacio Blando. V 3257 Blandus C. Afini Asclae ser(vus). 3170. 4593 *lib.* 5896. 6086 *lib.* 8393 *lib.* XII 223. 2903. 4074 Blaesae Blandi f. ... Optatus Blandi f. 4880 *lib.* XIII 415 (*bis*). 1911. 4560. 5282. 5500 (*v. p. 2042, 15*). 5536 Martillae Blandi fil. 5543. 10010, 329 (*v. supra l. 56, ibid.* Blandi). INSCR. Rhen. Bramb. 271. Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 1902 p. 7 Nonnus Blandi. Espérandieu, cachets d'oculistes 89 C. Cintusmini Blandi (= CORP. XIII 10021, 38). CORP. III 5510 Ti. Claudio Blando. 6271 P. Pont. Blando *filio* ... et Valeriae Blandinae coniugi. 10782 (*bis*). 10791. II 130 Blandus Scalliae Rufinae servus. 3762. VIII 566. 1188. 2769 L. Mellonio L. f. Cl. Blando. 4063. 4312 L. Iulius Blandus *pater et filius* (*cf.* 4313). 9153. 12695. 12696. 16422 L. Caecilius Q. f. Cor. Blandus (*cf.* 16421 *l. 27*). 18896 P. Sittius M. ⟨f.⟩ Quir. Bland⟨us⟩. 21146 (= CARM. epigr. 1290). *pro nom. gentili (nisi subest error lapicidae)*: CORP. V 2405 T. Blandus (-ius?) T. l. Privatus. *mulieres*: CORP. VI 6500 (*columb.*) Phileroti Blanda posuit. 13011 b Laberia Blanda. 16028 Cominia. 20433 Cassia. 20396 *lib.* 22733 Murtia L. lib. Blanda. 22825 Cornelia. 24621 Mattia C. f. Blanda. XIV 1305 Manlia A. l. Blanda. 3473 Rupilia. X 2311 (= CARM. epigr. 420) Cocceius Coeranus Bland⟨ae⟩ uxori. V 2189 Acutiae L. l. Blandae. 3692 Blandai l. (*cf.* VIII 19539). 5290 Blandae Romati f. 5791. 5900 *lib.* V suppl. 542 Liciniae C. l. Blandae. XII 942 (= CARM. epigr. 667 *christ.*). 2811. XIII 737. 5500 Blanda Blandi fil. II 2021 Corneliae Blandinae ... Cornelia Blanda mater. III 8786 Clódiae P. l. Bland⟨ae⟩ uxóri. *nom. equi*: TAB. devot. Audollent 272, a 6. 273, a 6. 274, a 6. *cf.* 233, 14 Bladus. 237, 5 (*v. p. 2041, 57*) *et* 24 Βλάνδον. **Blandius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 21923 (*periit*) Maniliae Agathonidi ... C. Blandius coniugi ... posuit. V 3768 (*Veronae, periit*) Blandia C. f. 5132 L. Blandius C. f. Vot. IIIIIIvir. 5133 Q. Blandi⟨us⟩ Monta⟨nus⟩ IIIIIIvir. 5324 L. Bland⟨ius ...⟩orinus. 5970 Sex. Blandi Profuturi. 6345 C. Blandius Secundinus cum Blandio Prisco ... et Blandio Agricola filis. suppl. ital. 762 Blandiae Iucundae. XII 2601 (*Genavae*) Blandio C. ⟨f.⟩ Vol. Latino *centurioni.* XIII 1845 (*Lugud.*) L. Blandio Paterno mil. co⟨h.⟩ XIII urb. L. Blandius Pius heres fratri ... f. c. **Blandiānus,** -ī *cogn.* CORP. VIII 16421 L. Caecilius L. f. Cor. Blandianus (*cf.* 16422 *supra l. 4*). **Blandīnus,** -a *cogn.* (*cf.* Turreblandinus). CORP. X 7604 (*Caralibus*) d. m. Titiae Flaviae Blandinae flaminicae perpetuae. XII 3919 (*Nemausi, frg. nomina corrupta exhibens*). XIII 5568 Segomar⟨...⟩ Blandin(i) f. 10010, 328 (*vasc.*) Blandin. II 2021 (*supra l. 15*). III 6271 (*p. 2041, 84 sq.*). VII 138 Nodonti Fl(avius) Blandinus ... v. s. l. m. Blandina (Βλανδῖνα *Euseb. hist. eccl. 5, 1*), *martyr Lugudunensis*: RVFIN. hist. 5, 1, 17 *sqq.* GREG. TVR. glor. mart. 48 NOM. mart. p. 878, 30 MARTYROL. Hier. 4 n. iun. **Blandīni(us),** -a *nom. gent.* CORP. XIII 1983 (*Lugud., saec. III*) d. m. ... Blandiniae Martiolae puellae. *deminut.* **Blandulus,** -a *cogn.* CORP. XIII 5676 Sedatia Blandula. XII 953 (*christ.*) Blandola. VIII 131 Bland⟨ul⟩us Pot⟨hi f⟩il. (*suppl. non satis certa*).

Blandusia *v.* Bandusia (PORPH. Hor. epist. 1, 16, 12 *trad.* Blandusiae).

? **Blaniobr-** *lectio incertissima* CORP. II 2902 = 5667.

? **Blanirus** *inter procos Helenae affert* HYG. fab. 81 p. 82, 9.

? **Blannia** Vrsilla CORP. IX 5611 (*Septempedae, periit*).

[**Blannovii**] *v.* Brannovices. **Blanona** *v.* Blandona.

[**Blanuanius**] *falsa lectio, cf.* CORP. XIII 7586.

blanx *v.* blax. [**blapere**] *v.* blatero *p. 2049, 34.*

C. **Blappius** v. a. L. CORP. VIII 19720.

blapsigonia *acc.* -an *f.* βλαψιγονία. PLIN. nat. 11, 64 (*de apibus*) sunt et operis morbi: cum favos non explent, claron vocant; item blapsigonian, si fetum non peragant.

Blariăcum, -ī *opp. Galliae Belgicae, hodie* Blerik; *cf. PW. III 559.* TAB. Peut. 2, 4 Blariaco.

[**Blarta**] *nom. vir. barb.* (*Thrac.*) INSCR. Rhen. Bramb. 344 (*Colon. Agripp.*). *at* Biarta *testatur Zangemeister* CORP. XIII 8312.

Blarus *cogn. vir.* INSCR. Notiz. degli scavi 1895 p. 452 (*ad* CORP. V 7185) L. Kaleius L. f. Blarus.

blas *v.* blax.

Blasa *nom. vir. barb.* CORP. III 7635 (*in Dacia*).

Blascō(n) *insula Gall. Narbon.; cf. PW. III 559.* STRAB. 4, 181 τὴν Βλάσκωνα νῆσον. PLIN. nat. 3, 79 mox quae Blascorum vocatur (*var.* Brascorum, Blasconus; MART. CAP. 6, 643 *codd.* Vascorum). PTOL. 2, 10, 9 Βλασκών. AVIEN. ora 603 Blasco propter insula est.

Blascorum *v.* Blasco(n).

Blasio, -ōnis *cogn. vir. cf.* Blassius (Blasius). Cornelii *plures aetate liberae rei publicae (v. Münzer, PW. IV 1271 sq.), in his* Cn. Cornelius L. f. Cn. n. *cos. a. 484/270, cos. II a. 497/257, censor a. 489/265.* Cn. Cornelius Blasio *triumph. a. 558/196* (LIV. 33, 27, 1. 34, 42, 4. 34, 43, 7 Blasioni). P. Cornelius Blasio *legatus a. 584/170 ad Istros missus* (LIV. 43, 5, 9. *cf.* 45, 13, 11 Blasionem. INSCR. numm Babelon I 389, 6 *sqq.* P. Blas. Roma). Helvius: CASS. DIO 46, 53, 3 Ἐλουιός τις Βλασίων (*ad a. 43 a. Chr.*). *Ihm.*

Blasius *v.* Blassius *et* Blattius.

blasphēmābilis, -e *a* blasphemare. TERT. cult. fem. 2, 12 *v. l. seq.*

blasphēmātio, -ōnis *f. a* blasphemare. TERT. cult. fem. 2, 12 optemus ..., ne iustae blasphemationis causa simus. quanto autem magis blasphemabile est, si, quae sacerdotes pudicitiae dicimini, impudicarum ritu procedatis cultae? praescr. 17 consequeris ... bilem de blasphematione *haereticorum.* IREN. praef. 2 eius, quae est in deum, blasphemationis (βλασφημίας). ITALA Marc. 14, 64 (cod. k) audistis blasfemationem (VVLG. blasphemiam).

blasphēmātor, -ōris *m. a* blasphemare. PACIAN. epist. 3, 1 Moyses deleri e libro pro blasphematoribus optat (paraen. 5 pro blasphematore populo). Ps. AMBR. act. Seb. 21, 82 *S. Tiburtius,* blasphemator

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deorum et reus atrocium iniuriarum. Ps. Hier. epist. 6, 10 nomine blasphematorum. 6, 12 domini blasphemator. Avg. in psalm. 104, 40 blasphematoribus *dei* (*opp.* cultoribus. *item* Ps. Avg. serm. 111, 2). serm. 19, 4. 48, 5, 7 (*opp.* laudatores. *item* 56, 6, 10. 255, 3 in psalm. 88 serm. 1, 6 Ps. Avg. serm. 220, 2 Favst. Rei. serm. 5 p. 241, 8). 58, 3, 4 (*opp.* fidelibus). 60, 10, 9 sacrilege, blasphemator, infidelis. 105, 8, 11 insultatoribus et blasphematoribus nominis Christiani. 105, 10, 13 *al.* 311, 15, 13 blasphemator meus (*dei*). c. adv. leg. 1, 10, 13 indoctis blasphematoribus litterarum sacrarum. 2, 2, 8 legis non doctores, sed blasphematores. c. mend. 5, 8. anim. 2, 2, 4 magnus haereticus et blasphemator horrendus. in euang. Ioh. 11, 13 baptismi. serm. 94 murmuratoribus respondete, blasphematores corripite. Mar. Merc. Cyr. apol. p. 222 quis ... adeo blasphemator est, ut ... dicat?
fem. **blasphēmātrīx,** -trīcis. Cassian. Nest. 7, 3, 1 vel calumnia blasphematrix vel blasphemia calumniatrix.

blasphēmē *v.* blasphemus.

blasphēmia, -ae *f.*, βλασφημία. *vocabulum* Italae *et* Vvlg., *hinc passim ap.* Eccl. *forma* blasphemium (*nom. acc.*) [*prov.* blastenh. *M.-L.*]: Comm. instr. 1, 31, 7 Ps. Cypr. singul. cler. 7 (*cod. C*) Ambrosiast. in Rom. 2, 24. 3, 8 Praedest. 3, 3 p. 637^{D} Greg. Tvr. Franc. 8, 30. 41. 9, 40. blasphemia (*nom. acc. plur.*): Itala Matth. 15, 19 *et* Luc. 5, 21 (cod. e) apoc. 13, 6 (Primas. *cod. D al.*) Ps. Cypr. aleat. 10 p. 102, 14 *cod. T* Comm. instr. 2, 34, 8 Prvd. psych. 715 Act. Petr. 8 Greg. Tvr. Franc. 4, 36. blasphemiorum: Hil. op. hist. frg. 2, 9 *cf. p. 2047, 33* Avell. p. 166, 23. Gloss. detractio (*cf. p. 2046, 5. 55*). Hier. in Ezech. 5, 15 p. 55 'blasphemiam' transtulerunt, quae in Hebraico dicitur 'geddupha' (גדופה). [*ital.* bestemmia, *francog. vet.* blastenge. *M.-L.*]

1 *notabiliora exempla ex scripturis sacris*: Itala I Macc. 2, 6 (Lucif. non parc. 12 p. 234, 31) et viderunt blasphemias, quas faciebant in Iuda et in Israel (τὰς βλασφημίας; Vvlg. mala). Matth. 12, 31 (cod. b, *saec. IV/V*) omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus: qui autem in spiritum sanctum blasphemaverit, non remittetur illi peccatum (*sim.* cod. ff^{1} *et* f; Vvlg. spiritus ... blasphemia non remittetur; *sim.* Itala cod. k; *cf. sub* blasphemo). Tob. 1, 21 (*Vat. saec. fere X*) fugiens in diebus iudicii, quod fecit dominus rex coeli de blasphemiis, quibus blasphemavit (Vvlg. propter blasphemiam; LXX *cod. F-A* περὶ τῶν βλασφημιῶν). Vvlg. IV reg. 19, 3 dies tribulationis et increpationis et blasphemiae (παροργισμοῦ) dies iste. *sim.* Is. 37, 3 dies tribulationis et correptionis et blasphemiae dies haec (θλίψεως καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ ἐλεγμοῦ καὶ ὀργῆς). II par. 32, 17 epistolas ... scripsit plenas blasphemiae (βιβλίον ἔγραψεν ὀνειδίζειν τὸν κύριον). II Esdr. 9, 18 fecerunt ... blasphemias (παροργισμοὺς) magnas (9, 26 grandes). Is. 43, 28 dedi ... Israel in blasphemiam (ὀνειδισμόν). 51, 7 nolite timere opprobrium (ὀνειδισμόν) hominum, et blasphemias eorum ne metuatis (τῷ φαυλισμῷ ... μὴ ἡττᾶσθε). Ezech. 5, 15 (*cf.* Hier. *in h. l.* p. 55). Dan. 3, 96 locuta ... blasphemiam contra deum Sidrach (βλασφημίαν κατὰ τοῦ θ.). Soph. 2, 8 opprobrium Moab et blasphemias filiorum Ammon (ὀνειδισμοὺς ... κονδυλισμούς). I Macc. 7, 38 memento, *domine*, blasphemias eorum (τῶν δυσφημιῶν; II 8, 4 *al.*: *gr.* βλασφημία). Matth. 12, 31 *v. l. 31/4* (*gr.* βλασφημία; *et sic omnibus Novi Testamenti locis*). 15, 19 furta, falsa testimonia, blasphemiae. Marc. 3, 28 blasphemiae, quibus blasphemaverint. 7, 22 *al.* act. 6, 11 dicentem verba blasphemiae (ῥήματα βλάσφημα; *cf.* Gavdent. serm. praef. p. 838^{A}). Coloss. 3, 8 deponite ... malitiam et blasphemiam. apoc. 13, 1 super capita eius (*bestiae*) nomina blasphemiae (*cf.* Priscill. tract. 1, 8 p. 8, 26). 13, 5 *al.*

2 *apud scriptores eccl.*: **a** *convicium in deum, contumelia eius (saepissime de haeretico dogmate vel de ipsa haeresi)*: *definitiones*: Hil. in psalm. 68, 11 blasphemiae opprobrium ei potius, qui deo contumeliam exprobret, ingeritur. Mar. Victorin. in Eph. 4, 31 p. 1282^{B} blasphemia ... deum laedens est in deum emissa vel vox vel scelerata cogitatio. Avg. mor. Manich. 2, 11, 20 est ... blasphemia, cum aliqua mala dicuntur de bonis; itaque iam vulgo blasphemia non accipitur nisi mala verba de deo dicere. Tert. spect. 27 omnes angelos prospicere de caelo et singulos denotare, quis blasphemiam dixerit, ... quis linguam ... diabolo adversus deum ministraverit. idol. 14 blasphemia, quae nobis omni modo devitanda est, haec ... est, si qui nostrum ad iustam blasphemiam ethnicum deducat ... iniuria. scorp. 7 pudic. 7 p. 232, 26. 13 p. 245, 5. 9 incestum ... atque blasphemia totos homines in possessionem ipsi satanae ... tradidisse meruerunt. ieiun. 7 p. 282, 7 cum ... Sennacherib ... Israeli per Rapsacen blasphemias (*sc. in deum; cf.* Vvlg. IV reg. 18, 22) et minas intentaret. adv. Marc. 4, 28. Clem. ad Cor. 47 blasphemiam inferri nomini domini. Novatian. cib. Iud. 2 *al.* Mar. Victorin. gen. div. verb. 2 *al.* adv. Arrium 1, 5 quae blasphemia eius, patrem dicere, qui non sit pater. Potam. epist. ad Athan. p. 1417^{B}. Hil. syn. 3 cum omnia inchoandae blasphemiae in deum certamina moverentur. 4 *al.* 11 exemplum blasphemiae apud Sirmium ... conscriptae. c. Const. 15 res blasphemiae (*i. blasphemum dogma*). 23 *al. v. p. 1724, 43 sqq.* 26 subscriptiones Afrorum, quibus blasphemiam Vrsacii ... condemnaverant. ad Const. 2, 4. op. hist. frg. 2, 9 ne ... diabolus blasphemiorum venenum effunderet. c. Aux. 12 Arrianorum (-arum?) blasphemiarum (-orum? *cf. l. 82*) dedecora (*saepe ap.* Eccl. *de Arriana haeresi; aliquot exempla v. inf.*). Lvcif. Athan. 1, 27 apud Niciam ... non solum contra blasphemiam vestram (*Arrianorum*), sed et contra omnes haereses fides descripta est. 1, 42 *opp.* catholicam ... fidem. 2, 3 *al.* 2, 18 p. 181, 26 blasphemiam ... suscipere (*i. q. haereticum dogma confiteri*). moriend. 12 blasphemiam consacrilegi tui Arrii ore prolatam ... edicto ... praedicare (Hier. epist. 61, 4). Gavdent. serm. 19 p. 982^{A} aliquid illaturus, quod robustis in fide mentibus plenitudinem scientiae cumularet, scrupulum dubiis, perfidis fomentum blasphemiae ministraret. Sev. Minor. p. 739^{D} obscaeni sonitus ... blasphemiis. Athan. epist. ad Felic. (Migne 13) 14^{A} abscinde blasphemias. Hier. epist. 62, 2 libentius piam rusticitatem quam doctam blasphemiam eligam. 96, 8 Iudaeorum. 96, 14 Pharaonis. 98, 16 omnes haereticos magnitudine blasphemiae superat. *passim.* Anast. Hier. epist. 95, 3 quaedam capitula blasphemiae *Origenis* (*cf.* Hier. epist. 96, 6 *al.*). Rvfin. hist. 5, 28, 6 blasphemiae istius (αἱρέσεως ταύτης) inventorem. Prvd. psych. 715. Avg. civ. 22, 22 p. 604 sacrilegia, haereses, blasphemiae, periuria *eqs.* conf. 3, 11, 19 aversans atque detestans blasphemias erroris mei. 4, 16, 31 serm. 56, 12 *al.* 71, 22 prolixa ... et plurimis verbis contexta et producta blasphemia. 126, 9 incurristi, *Arriane*, in blasphemiam euangelii. gen. c. Manich. 2, 3 *opp.* congruentia fidei catholicae. epist. 36, 18 (*ex verbis Vrbici*) non laudes debitae deo, sed blasphemiae diabolo suffragante silvescunt. 236, 2 omnes blasphemias ... credunt, quibus Manichaeorum haeresis detestanda est. c. Faust. 7, 1. in psalm. 146, 2 (*opp.* laus dei. *item* c. mend. 5, 8). c. mend. 7, 17 ore in blasphemia fornicante. Oros. hist. 3, 8, 8 *al.* Gennad. dogm. 69. Vincent. Ler. 11, 16 haereseon blasphemias (Idac. 135). 29, 42 ut ... antiqui dogmatis religio confirmaretur et profanae novitatis blasphemia condemnaretur. Leo M. serm. 28, 5 post diversas impietates, quae sibi invicem sunt multiformium blasphemiarum cognatione conexae. Salv. gub. 4, 82 in maledictum atque blasphemiam nomen domini salvatoris inducunt. 7, 69 impuritatibus ... ac blasphemiis. Clavd. Mam. anim. p. 140, 12 impiorum blasphemia. Favst. Rei. grat. 1, 1 p. 6, 18 Pelagii. Alc. Avit. c. Eutych. 1 p. 19, 22 Iudaeis ... in dominum ... blasphemiarum tela vibrantibus. hom. 6 p. 112, 13 blasphemiarum stridore. Greg. M. epist. 11, 18 *al.* *in spiritum sanctum*: Tert. pudic. 13 p. 245, 17 crimen ... et in isto et in futuro aevo inremissibile ..., blasphemia scilicet. 19 p. 265, 24 graviora et exitiosa, quae veniam non capiant: homicidium, idololatria, fraus, negatio, blasphemia *eqs.* Hil. in Matth. 12, 18 blasphemia spiritus. 31, 5. 5, 15 in spiritum blasphemiam (12, 17). Filastr. 67, 5 blasphemiam divini et adorandi spiritus. 91, 3 Hier. epist. 42, 1 *al.* Avg. serm. 71, 9. 20 ipsa impoenitentia est spiritus blasphemia. Leo M. serm. 75, 4.

b *convicia in homines*: *nationum in Christianos*: Tert. idol. 14 *v. p. 2043, 68. ibid.* o blasphemiam martyrii adfinem, quae ... me testatur Christianum! cult. fem. 2, 11 grandis blasphemia est, ex qua dicatur: 'ex quo facta est Christiana, pauperius incedit'. Ps. Ambr. serm. Sess. 3, 7 odium saeculare, cuius obtrectationibus laceramur, cuius blasphemiis deridemur. Avg. civ. 19, 23 p. 395 Prosp. in psalm. 113, 1 Ambrosiast. in Rom. 2, 24. *generaliter*: Herm. Pal. mand. 8, 3 abstine ... ab omni blasphemia (βλασφημίας. interpr. vulg.: a fama pessima). Comm. instr. 1, 31, 7 blasphemium (*sc. iudicum*) tollat Salomon, qui ⟨clamat⟩ aperte: vobis ... deus est venter. 2, 34, 8 merito surgunt blasphemia saepe de vobis (*clericis*). Cassiod. Ios. c. Ap. 1, 2 *al.* (*saepe de calumniis adversarii Iudaeorum*). 1, 164 *Calciphontis anima Pythagorae praecepit*, ut ... ab omni blasphemia recederet (πάσης ἀπέχειν βλασφημίας). Greg. Tvr. glor. conf. 66 blasphemias in sanctum evomere coepit (*ibid. inf.* effudit). Franc. 4, 36 declamabat multa blasphemia ... de sancto dei. *latiore sensu*: Greg. Tvr. Franc. 8, 30 p. 345, 20 ne nos (*regem*) diutius hoc blasphemium (*seditio populi*) prosequatur. 8, 41 tu hoc blasphemium (*caedem episcopi*) super me (*reginam*) intulisti. 9, 40. 10, 9 *duces exercitus* per viam totam se blasfemiis, convitiis atque maledictionibus lacessunt.

***epitheta*:** blasphemia *dicitur*: abrupta (Phoebad. c. Arrian. 15), anathemanda (Avg. epist. 55, 6), aperta (Hier. epist. 41, 4. 97, 2 *al.* Ps. Fvlg. Rvsp. serm. 63), atrox (Evstath. Bas. hex. 2, 2 p. 880^{D}), calumniosa (Novatian. trin. 15 p. 914^{A}), damnabilis (Avg. epist. 237, 2), diabolica (Fvlg. Rvsp. incarn. 5), evidens (Fvlg. Rvsp. epist. 17, 11, 22), execranda (Hil. ad Const. 1, 2), falsa (Cassiod. Ios. c. Ap. 1, 72), gentilis (Cassian. conl. 10, 5, 3), grandis (*adde* Rvfin. Adamant. 1, 27), impia (Mar. Victorin. adv. Arrium 1, 21 Hil. syn. 10 c. Aux. 7), incongrua (Cassiod. Ios. c. Ap. 2, 79), incredibilis (*ibid.* 1, 279), inremissibilis (Hier. epist. 42, 1 Fvlg. Rvsp. c. Fab. frg. 15), intolerabilis, -anda (Hier. epist. 133, 5 Avg. epist. 236, 3 Vinc. Ler. 15, 2 p. 23), insidiosa (Cassian. Nest. 7, 6, 1), magna (*adde* Hier. epist. 95, 1 Avg. nat. bon. 12), mortifera (Fvlg. Rvsp. incarn. 5), nefanda (Fvlg. Rvsp. ad Monim. 3, 3), sacrilega (Evstath. Bas. hex. 2, 4), scelesta (Alc. Avit. c. Arr. 7 p. 4, 29). peius blasphemium: Praedest. 3, 3 p. 637^{D}).

***iuncturae*:** blasphemiam asserere (Fvlg. Rvsp. c. Fastid. 9), blasphemare (*v. p. 2046, 22*), componere (Cassiod. Ios. c. Ap. 2, 79), dicere, evomere, fabulari (Avg. epist. 166, 7), facere, habere (Cassiod. Ios. c. Ap. 2, 32), inchoare, inferre (*adde* Vvlg. II Macc. 8, 4 Pass. Petr. Paul. long. 57), ingerere (Tert. ieiun. 16 p. 296, 9 Ps. Cypr.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

singul. cler. 7. gerere in *aliquem*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 233), instaurare (HIER. epist. 96,14), intentare, loqui (VVLG. Luc. 5,21 apoc. 13,5 AVG. serm. 108,7 PASS. Crispin. 1), proferre (CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 2 OROS. apol. 8, 4), tollere. confutare (HIER. epist. 143, 2 FAVST. REI. grat. prol. p. 4, 10), convincere (HIER. epist. 41, 4 ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 14, 15). blasphemia uti (AVG. civ. 19, 23 p. 395 IVLIAN. epit. novell. 71, 1). blasphemiae: verba (HIER. epist. 143, 2 FVLG. RVSP. c. Fastid. 21), nomen (HIER. epist. 121, 11), peccatum (HIER. epist. 42, 1), crimen (RVFIN. apol. 2, 27), offendiculum (OROS. hist. 7,6,11). *alia v. supra.* blasphemia: in *aliquem* (*v. supra*), adversus (AVG. civ. 19, 23 p. 345), contra (CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 32 IVLIAN. epit. novell. 71, 1), apud *deum* (PAVL. MED. vita Ambr. 31), de *aliqua re* (AVG. epist. 228, 8).

synonyma: audacia (MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 3), convicium, catholicae fidei detrimentum (CASSIAN. conl. 10, 1), iniquitas (RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 192^{D}), impietas (HIL. c. Aux. 11 *al.*), maledictio, -dictum, sacrilegium (AVG. c. Fel. 2,18 *cf.* FVLG. RVSP. incarn. 17 PHOEBAD. c. Arrian. 8). *opposita*: dogma veritatis (RVFIN. Orig. in Cant. 4 p. 192^{D}), fides (TERT. pudic. 13 p. 245, 19. 21 *al.*), laus, religio.

blasphēmiter *v.* blasphemus.

blasphēmium *v.* blasphemia *p. 2043, 18.*

blasphēmo, -āvī, -ātum, -āre [*a gr.* βλασφημεῖν *tractum; cf.* blasphemus. *Th.*]. *in scripturis sacris, hinc passim ap.* ECCL. *inde a* TERT. GLOSS. blasphemat: vituperat. [*val.* blăstema, *ital. vet.* biastimare, *francog.* blâmer, *hisp.* lastimar. *M.-L.*]

I *in libris sacris* (*ex* ITALA *quam dicimus allegavi, quidquid in schedis habui*): *c. acc.*: *deum, nomen dei, sim.*: VVLG. lev. 24,11 cum ... blasphemasset nomen *dei* et maledixisset ei (ἐπονομάσας ... τὸ ὄνομα κατηράσατο). 24, 16 qui blasphemaverit nomen domini (ὀνομάζων τὸ ὄνομα). num. 16, 30 scietis, quod blasphemaverint dominum (παρώξυναν). IV reg. 19, 6 dicit dominus: noli timere a facie sermonum ..., quibus blasphemaverunt pueri ... me (ἐβλασφήμησαν). 19, 22 cui exprobrasti et quem blasphemasti (τίνα ὠνείδισας καὶ τίνα ἐβλασφήμησας)? Tob. 13, 16. Is. 1, 4 sanctum Israel (παρωργίσατε). 5, 24 eloquium sancti Israel (παρώξυναν). 37, 4 deum (ὀνειδίζειν. *sic saepius*). 37, 6 *al. saepe.* I Macc. 7, 41 (ἐδυσφήμησαν). ITALA Rom. 2, 24 (Tert. adv. Marc. 5, 13 p. 314, 5 *et* adv. Iud. 13 p. 738,10; Cypr. epist. 13, 3. *al. eccl.*) propter vos nomen dei blasphematur in gentibus (VVLG. per vos *et* inter gentes). apoc. 13, 6 *al.* *alia*: VVLG. Rom. 14,16 non ... blasphemetur bonum nostrum. I Tim. 6, 1 nomen domini et doctrina (AVG. quaest. hept. 2, 77). Tit. 2, 5 verbum dei. II Petr. 2, 2 per quos via veritatis blasphemabitur. ITALA epist. Iud. 8 (Priscill. tract. 1, 35 p. 29, 6) dominationes spernunt, dignitates blasfemant (VVLG. dominationem ... maiestatem). VVLG. epist. Iud. 10 quaecumque ... ignorant, blasphemant. *homines etc.* VVLG. II reg. 21, 21 *hostis* blasphemavit Israel (ὠνείδισε). I par. 20, 7. Rom. 3, 8 sicut blasphemamur (I Cor. 4,13 *al.*). Tit. 3, 2 neminem blasphemare. act. 19, 37 blasphemantes deam (*Dianam*). apoc. 2, 9 blasphemaris (*angelus ecclesiae*) ab his, qui se dicunt Iudaeos esse. *absolute*: VVLG. lev. 24, 23 eduxerunt eum, qui blasphemaverat, extra castra (τὸν καταρασάμενον). II reg. 12, 14 quoniam blasphemare fecisti inimicos domini (παροργίσας). Iob 15, 5 imitaris linguam blasphemantium. Soph. 2, 10 blasphemaverunt et magnificati sunt super populum domini (ὠνείδισαν). II Macc. 12, 14 maledictis lacessentes Iudam et blasphemantes ac loquentes, quae fas non est. Matth. 9, 3 *scribae de Iesu*: hic blasphemat (βλασφημεῖ. *hoc verbum ubique in N. T.*). 26, 65 *al. nota* Marc. 3, 28 blasphemiae, quibus blasphemaverint (αἱ βλ., ὅσα ἂν βλασφημήσωσιν). Luc. 22, 65 alia multa blasphemantes dicebant in eum. Ioh. 10, 36 *al.* I Tim. 1, 20 discant non blasphemare (*cf.* TERT. pudic. 13 emendarentur non blasphemare). II Petr. 2, 10 sectas introducere non metuunt blasphemantes (-μοῦντες). 2, 12. in *aliquem*: VVLG. Dan. 14, 8 blasphemavit in Bel (ἐβλασφήμησε εἰς). ITALA Matth. 12, 32 (Lucif. non parc. 26) qui ... blasphemaverit in spiritum sanctum (VVLG. dixerit contra; εἴπῃ κατά). VVLG. Marc. 3, 29 in spiritum sanctum (εἰς. Luc. 12, 10. *cf.* CYPR. test. 3, 28).

II *apud scriptores christianos*: 1 *c. acc.*: deum, nomen dei, *sim.*: nomen: TERT. spect. 27 idol. 14. cult. fem. 2,11 in nobis. adv. Iud. 13 p. 738, 9. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 10 numen dei per te ... blasphematur inter gentes (*cf. supra l. 40*). AVG. civ. 18, 51 p. 336 Christianum et catholicum nomen. epist. 43, 21 per horribilia schismata. LEO M. serm. 35,4 MAX. TAVR. hom. 1. Christum: TERT. scorp. 9 p. 165, 17 qui se Christianum negasset, ipsum quoque Christum compelleretur blasphemando negare. CYPR. unit. eccl. 21 *maiestatem Christi.* LVCIF. non parc. 32 dei filium. PRVD. apoth. 347. PAVL. NOL. epist. 31, 3 p. 270, 16 obprobrio. AVG. civ. 2, 24 p. 88. 19,23 p. 395 in euang. Ioh. 28, 11. dominum: HERM. Pal. vis. 2, 2, 2 (*gr.* εἰς τὸν κ.; *om.* interpr. vulg.). HIER. epist. 100, 11 interfectione corporis eius. deum: COMM. carm. apol. 816 HIL. in Matth. 12, 15 HIER. epist. 100, 13 AVG. civ. 1, 8 p. 13 (*ibid.* detestantur). 21, 24 p. 535 (*ibid.* contemnentibus). *al.* in psalm. 47, 10 qui male vivunt, non eum (*deum*) laudant; sed etsi praedicant lingua, blasphemant vita (*cf.* 146, 2). in euang. Ioh. 27, 11 OROS. hist. 6, 21, 6 CASSIAN. conl. 6, 2, 3 SALV. gub. 4, 80. ALC. AVIT. epist. 30 p. 60, 12 deum patrem in filii execratione. FVLG. RVSP. c. Arr. 6 p. 60 GREG. TVR. Andr. 24 PASS. coron. 6. LVCIF. Athan. 2, 5 divinitatem. *nota* HIER. epist. 106,46 (*ad psalm. 73, 23*) voces ne obliviscaris, quae te blasphemant tibique in populo tuo detrahunt. *homines dei, instituta divina*: FILASTR. 36, 3 martyres. PS. ORIGEN. tract. 5 p. 51, 13 templum dei. AMBR. hex. 2, 5, 20 bonum dei (*i. firmamentum*). PS. AMBR. laps. virg. 7, 30 viam domini. AMBROSIAST. in Rom. 14, 16 *doctrinam dominicam.* HIER. epist. 147, 2 si a te ... servi domini blasphementur. AVG. civ. 19, 23 p. 395 (*al.*) Christianos. PS. FVLG. RVSP. serm. 7 nos. AVG. epist. 43, 21 conscinditur unitas Christi, blasphematur hereditas Christi, exsufflatur baptisma Christi. AVG. retract. 2, 7, 1 (*de Manichaeo*) legem et prophetas. c. Faust. 22, 1 (legem: GREG. TVR. Franc. 5, 43). AVG. epist. 36, 4 apertissime ... ecclesiam (c. Emer. 8). in Rom. imperf. 21 opera divina. AVELL. p. 538, 28 dispensationem divinam. SVLP. SEV. epist. 1,4 sanctum domini. GREG. TVR. Franc. 5, 46 antestitem ... inpudicis ... sermonibus. *homines, deos gentilium*: RVFIN. apol. 1, 19 *v. p. 1870, 51.* AVG. civ. 7, 9 satius esset eis (*gentilibus*) alium aliquem Iovis nomine nuncupare ... supposito vano figmento, quod potius blasphemarent ..., quam istum deum dicere. PASS. Firm. 1 blasphemaret deos ... dicens eos daemonia esse. blasphemiam blasphemare (*cf. p. 2045, 58/9*): FILASTR. 91, 3 in spiritum sanctum. AVG. serm. 71, 14 qui blasphemavit quamcumque blasphemiam. FILASTR. 61, 4 diabolus ... plus ... per os tuum deprehenditur blasphemasse. AVG. epist. 79 talia de deo blasphemando. *aliquid* in *aliquem*: CASSIAN. inst. 12, 20 nisi aliquid blasphemasses in eum. EVCHER. instr. 1 p. 124, 6 quae blasphemant in apostolos. *sim.* FVLG. RVSP. c. Fastid. 10 quae in ... trinitatis contumeliam blasphemavit. *pro obiecto enuntiatum*: ALC. AVIT. c. Arr. 30 p. 15, 1 ne ... persistant blasphemare, quod audiatis. GREG. TVR. Franc. 5, 43 nos ..., quae creditis, non ... blasphemamus. *inf.*: PS. AVG. serm. 41, 1 *Elisaeum* esse arrepticium blasphemabant *pueri.* CASSIAN. Nest. 1, 2, 5 Christum natum esse blasphemans. SALV. gub. 8, 3 cum ... eum (*deum*) ... neglegentem resque humanas ... non ex iudicio gubernare blasphement. CONCIL. Vas. a. 529, 5 p. 57, 12 haereticorum astutiam, qui dei filium ... a tempore coepisse blasphemant. BREV. fid. p. 657^{C} dum soli patri hoc deputant, filium insipientem blasphemant.

2 *intransitive*: *absolute*: TERT. idol. 14 pudic. 13 p. 245, 26 monog. 1. CYPR. patient. 17 in adversis ... queritur et blasphemat iniustus. NOVATIAN. cib. Iud. 2 si spiritalem *legem* negant, utique blasphemant. COMM. instr. 1, 32, 3 MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 7. HIL. ad Const. 2, 9 secundum scripturas *se* praedicare ea, quibus blasphemat, *dicit haereticus.* c. Aux. 12 *Auxentius fidem* sic fefellit, ut blasphemaret. LVCIF. non conv. 4 *al.* FILASTR. 93, 2 multis blasphemant peius. ALTERC. Heracl. p. 140, 10 BREV. fid. p. 660^{A} *al.* PHOEBAD. c. Arrian. 12 CHROMAT. in Matth. 2, 2 HIER. epist. 42, 1. 121,7 duae haereses ... diverso ... errore, sed pari impietate blasphemant. 59,4. 92, 2 perspicue. c. Vigil. 5 tota libertate. *passim.* RVFIN. hist. 4, 11, 2 absque reverentia ulla. 4, 15, 20 (*ibid.* maledicere *et* convicia dicere). Adamant. 2, 10. PS. RVFIN. in psalm. 15, 7 increpando et blasphemando. PAVL. NOL. epist. 23, 45. AVG. civ. 17, 4 p. 210 maligna mente atque impia cogitatione (*i. non verbis*). serm. 4, 22 *al.* 19, 6 subsannat, irridet, blasphemat. in psalm. 93, 1 multi ... reprehendebant, detestabantur, blasphemabant. serm. ed. Mai 121, 3 murmurare, detrahere, blasphemare. op. imp. c. Iul. 4, 60 immaniter. c. mend. 19, 39 peius est blasphemare quam peierare, quoniam peierando falsae rei adhibetur testis deus, blasphemando autem de ipso falsa dicuntur deo. GENNAD. dogm. 1 *al.* VINCENT. LER. 12, 17 p. 18 aperta professione. 24, 33. EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 966^{A} sacrilege. AVELL. p. 17, 25 per *linguam.* FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 11, 3 duplici impietate. FVLG. RVSP. trin. 4 sacrilego corde. EVANG. Thom. 5, 1 doce eum orare (εὐλογεῖν) et non blasphemare (καταρᾶσθαι). PASS. Tarach. 5. 7 PASS. coron. 2. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 221 Timaeus in historiis de praedictis ... blasphemavit. COD. Iust. 3, 43, 1 pr. (*ex versione latina epitomen graecam, ut videtur, huius capituli referente*:) proprias substantias perdiderunt die noctuque ludendo *eqs.* consequenter ... ex hac inordinatione blasphemare conantur et instrumenta conficiunt. *partic.* blasphemans, *interdum substantive* (*i. fere q. haereticus*): VVLG. Iob 15, 5 *v. p. 2045, 53.* POTAM. tract. 2 p. 1415^{B} atroci feritate blasphemantium. HIL. trin. 2, 2 haereticorum et blasphemantium. AVXENT. Hil. c. Aux. 13 blasphemantibus et vocantibus me Arrianum. OPTAT. 2, 7 p. 43, 15 GAVDENT. serm. praef. p. 838^{A} serm. 8 p. 887^{A}. HIER. epist. 97, 1 effugiat haereticum blasphemantem. 112, 6 Porphyrio ... blasphemanti, qui Pauli arguit procacitatem. AVG. civ. 1, 3 p. 8 serm. 55, 5 OROS. hist. 7, 3, 3. 7, 37, 11 *al.* CASSIAN. conl. 8, 14, 2. SALV. gub. 4, 53 iactantes ... profanas in deum voces et contumelias blasphemantes. FVLG. RVSP. trin. 5 c. Fastid. 3.

in *aliquem, sim.* (*cf. supra l. 26*): in spiritum sanctum: NOVATIAN. trin. 29 p. 945^{C} HIER. epist. 42, 2 *al.* FAVST. REI. spir. 1, 1 p. 103, 6 VICT. VIT. 2, 87 *al.* (PACIAN. epist. 3, 15 p. 75 in spiritu sancto). CYPR. epist. 75, 22 in patrem et deum Christi et totius mundi conditorem impia voce blasphemat. in Christum: FAVSTIN. trin. 1, 11 p. 46^{A} PROSP. c. coll. 7, 3 *al.* in deum: HIER. epist. 39, 2. RVFIN. Adamant.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 1 blasphemate magis quam creditis in deum (*βλ. τὸν θεὸν ἤπερ δοξάζετε*). FILASTR. 91, 2 omnis haeresis . . . blasphemat aut in patrem aut in filium aut in spiritum. in episcopum: OROS. apol. 4, 1. in principes: PASS. Tarach. 9. adversum: spiritum sanctum: AVELL. p. 41, 18. deum: GEST. Pilat. 4, 2 (D^{bc}). super Caesarem: GEST. Pilat. 4, 2 (D^{b}). *c. dativo* (*cf.* '*maledicere*'): CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 59 qui nostro blasphemant generi (*βεβλασφημηκότας ἡμῶν τὸ γένος*), valde ipsi rationi (*λίαν ἀλόγως*) blasphemare monstrabo. 2, 5 alio (*opp.* ipse . . . arguitur). 2, 237 eis qui.

synonyma: conviciari, detrahere (*adde* AVG. epist. 77, 1), diffiteri (ZACCH. 2, 11 p. 1127^{C}), increpare, infamare (SALV. gub. 4, 80), maledicere (*sed et* benedicere, *cf. p. 1870, 51*). *opposita*: adorare (AVG. in epist. Ioh. 10, 8), confiteri (HIER. epist. 59, 4 AVG. serm. ed. Mai 37, 2), credere (PROSP. c. coll. 7, 3), laudare (AVG. serm. 56, 10 *al.* PROSP. in psalm. 116, 2), orare, praedicare.

blasphēmus, -a, -um, *βλάσφημος*. *superlat.*: *v. p. 2048, 6. 10.* blasphimus: NOT. Tir. 55, 53 *pleriq. codd.* blasphemius? *v. infra l. 38 cf. l. 33.*

I *non attributive*: **1** blasphemus *m. i. q. blasphemator*: VVLG. lev. 24, 14 educ blasphemum (*τὸν καταρασάμενον*). II Macc. 9, 28 homicida et blasphemus (*βλάσφημος*). I Tim. 1, 13 blasphemus fui et persecutor (AVG. serm. 71, 3). II Tim. 3, 2 erunt homines . . . elati, superbi, blasphemi. TERT. pudic. 9 idololatrae et blasphemi et negatores. adv. Marc. 1, 28 *deus* sulphuratiorem eis gehennam praeparabit, ut blasphemis suis scilicet. HERM. Pal. sim. 9, 19, 1 transfugae, blasphemi et proditores servorum dei. CYPR. patient. 8 illos adversarios, illos blasphemos, illos nominis sui semper inimicos. sent. episc. 1 apud haereticos . . . deum invocat blasphemus, sacerdotium administrat profanus. HIL. in psalm. 68, 11 (*de Christo*) blasphemus, . . . Samaritanus. in Matth. 21, 3 'crucifige blasphemum'. c. Const. 12 assisto orientalium in Seleucia synodo, ubi reperi tantum blasphemorum, quantum Constantio placebat. ad Const. 1, 5 teterrima lues . . . execrandorum blasphemorum (blasphemiorum *aliq. codd.*) Arriana. c. Aux. 7 Auxentium blasphemum esse (*ibid.* hostem Christi). LVCIF. Athan. 2, 22 p. 189, 16 tibi carissimi, quia esse coeperunt, ut tu es apostata, blasphemi. non parc. 23 p. 260, 21 si . . . tibi fuerit dictum . . . a benignissimis . . . crudeli . . ., a deum clarificantibus blasphemo (-mio *cod.*), a cultoribus dei sacrilego *eqs.* (*ibid.* minister adversarii nostri). GAVDENT. praef. p. 835^{B} iniustos, idololatras, blasphemos. AMBROSIAST. in Rom. 12, 18 si . . . irreverens et blasphemus quis sit. 15, 3 HIER. adv. Ruf. 1, 24. epist. 112, 2 *David* percutiens in fronte blasphemum (*Goliath*). RVFIN. hist. 4, 8, 4. Orig. in gen. 3, 5 p. 180^{A} maledici et blasphemi. PRVD. apoth. 16. 772. AVG. serm. 167, 2 inter impios vivebat et inter immundos, superbos, blasphemos persecutionem patiebatur *Lot.* epist. 167, 3 idololatra . . . blasphemus . . . adulter . . . homicida. in psalm. 93, 7 murmurando adversus deum blasphemus es. contin. 5, 14 excusationem suam extendunt in accusationem dei . . ., suo . . . furore blasphemi. *nota* CASSIAN. inst. 12, 20 qui in deum blasphemus exsistit (CEREAL. 20 p. 768^{A} *cf.* p. 767^{A}). PS. PROSP. carm. de prov. 82. SALV. gub. 6, 67 blasphemi ac furiosi (*Romani*). 6, 18 etsi blasphemum quempiam audias, sacrilegio non pollueris. ACT. Petr. 2 tunc blasphemus eram, modo autem blasphemor. EVSTATH. Bas. hex. 9, 4 p. 961^{C} sacrilegis blasphemorum sermonibus. RVRIC. epist. 3 p. 374, 20 blasphemi aut . . . iniuriosi . . . in domino. FVLG. RVSP. c. Fastid. 1. 22 PASS. Claud. Ast. 3. **2** blasphemum *i. q. blasphematio*: NOVATIAN. trin. 15 p. 913^{C} quod cum invidiosum Iudaei putassent et blasphemum credidissent. BREV. fid. p. 660^{A} sine his virtutibus patrem umquam dici fuisse blasphemum est. HIER. epist. 74, 3 hoc prima fronte videtur esse blasphemum. 21, 40 (*ibid.* periculosum). 98, 16 hoc dicere impium est atque blasphemum. 133, 11. RVFIN. Orig. in gen. 3, 5 p. 180^{B} qui . . . turpia, iniuriosa, proterva, blasphema . . . proloquitur. AVG. serm. 30, 4 falsum est, haereticum est, blasphemum est. 180, 2 quam blasphemum. AVELL. p. 95, 14 multa contra dei gratiam . . . conscripta, multa blasphema. VAL. CEM. hom. 5, 7 nihil de ore blasphemum procedat (*ibid.* iniquum, iniuriosum, dolosum *al.*). SALV. gub. 7, 34 blasphema iactantes. ENNOD. dict. 6, 6 p. 442, 5 vana in Christum . . . et blasphema iactantes. FVLG. RVSP. c. Arrian. 8 scelus et valde esse blasphemum advertant. PASS. Marcelli 3 in Caesarem multa blasphema locutus.

II *attributive*: **1** *c. nominibus personarum*: VVLG. II Macc. 10, 4 barbaris ac blasphemis hominibus. 13, 11 blasphemis . . . nationibus. VITA Cypr. 7 gentiles blasphemi. LVCIF. non conv. 15 p. 33, 11 negatoribus vobis blasphemis. FILASTR. 91, 3 haereticos. HIER. epist. 21, 3 insanas et blasphemas feminas. 94, 1. 112, 19 hominis Iudaei atque blasphemi. PRVD. ditt. 157 impia blasphemi cecidit domus . . . Caiphae. perist. 1, 75 satelles. ham. 2 divisor . . . dei (*Marcion*). OROS. hist. 7, 39, 18 superbae lascivae et blasphemae civitatis (*Romae*). **2** *c. nominibus rerum*: IREN. praef. 1 blasphemam et impiam . . . sententiam *haereticorum*. 2, 7, 2 blasphemae imaginis. 4 pr. 3 regula. MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 24 nefarius intellectus et blasphemus. HIL. op. hist. frg. 1, 5 confessio. trin. 7, 8 professionibus *Arrianorum*. LVCIF. Athan. 2, 30 p. 202, 18 praedicationem. RVFIN. hist. 5, 13, 9 voces. hist. mon. 19 p. 441^{A} verbis. Orig. in gen. 3, 6 assertiones. PHOEBAD. c. Arrian. 15 amens et blasphema confessio. AVG. c. Faust. 32, 20 sacrilegas nugas et blasphema figmenta. CASSIAN. conl. 8, 24, 1 calumniam. c. Nest. 2, 6, 4 vocem . . . blasphemam atque impiam. 5, 9, 3 rabido ac blasphemo spiritu furens. LEO M. serm. 61, 5 vocibus . . . stultis atque blasphemis. HYD. chron. II p. 16, 31 haeresem eius blasphemissimam . . . condemnant. FVLG. RVSP. epist. 17, 17 sacrilega infidelitate et blasphema praedicatione. trin. 4 spiritu (fid. 28 *bis*). NOVELL. Iust. 77, 1, 1 blasphema verba et sacramenta. GREG. M. epist. 11, 34 p. 303, 22 blasfemis nefandorum laudibus. TVRRIB. epist. 5 ex blasphemissimo illo libro (NOVELL. Iust. 42, 1, 2 libris blasphemis). SALV. gub. 4, 40 blasphemas furiosarum mentium manus. ALC. AVIT. carm. 102 *gigantes anguipedes* blasphemis caelo convicia mittere plantis. PASS. Tarach. 5 (*al.*) linguam.

synonyma: haereticus, impius (*adde* RVFIN. hist. mon. 19 p. 441^{A}), maledicus, nefarius, profanus, sacrilegus.

compositum: conblasphemus.

adv. **blasphēmē**. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 4 qui blaspheme (*βλασφήμως*) . . . conscripserunt. **blasphēmiter**. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 16 blasphemiter . . . dicere. 1, 46 blasphemiter intellegens meum dogma. *Hey.*

Blassia, -ānus *sim. v.* Blassius.

1. Blassius, -a *nom. gent.*; *cf.* Blastius? Blasius *l. 24.* CORP. IX 1016 (*litt. vetustis, in agro Compsino*) C. Blassius C. f. Gal. h. s. e. P. Blasius C. f. C. M. Q. N. Blasis vivis sibi et sueis fe(cit). X 4930 (*Venafri*) C. Blassi Ↄ. l. Philomusi. 8059, 79 (*signaculum*) C. Blass. Felicionis. VI 2375 b III 32 (*laterc. praetorian.*) M. Blassius Severus Con⟨. . .⟩. XI 6310 (*Pisauri*) Blassia Vera. V 540 (*Tergeste*) Blassiae L. f. Placidae (*cf.* 539 *l. 33*). 1128 (*Aquileiae*) Q. Blassio Agathopo (*ibid. rep.* 1370 Blassia L. f. Paulla. 1372). III 1650 (*cum add.* p. 1021) L. Blassius Nigellio specula(tor) leg. VII Cl. 3074 Q. Blassius Firmus. 4150, 2, 16 Blass. Sozomenus. 5498 Blassia Q. f. Brut⟨. . .⟩. *adi.* **Blassiānus,** -a, -um. TAB. aliment. Vel. 2, 85 fund(um) Blassianum. *cogn.* **Blassiānus,** -ī. CORP. V 539 (*Tergeste, cf.* 540 *supra l. 27*) Q. Baieno P. fil. Pup. Blassian. ⟨p⟩raef. coh. II Ast(urum) (*cf.* suppl. ital. 229). **Blassidia,** -ae *nom. gent.* CORP. IX 366 (*Canusii*) Blassidiae Diae.

2. Blassius *v.* Blattius.

blasta *v.* plasta (-es). **Blastarnī** *v.* Bastarnae.

Blastē *v.* Blastus.

Blastiānē, -ānus, -īnus, Blastio *v.* Blastus.

Blastius *nom. gent. in signaculo* CORP. XI 6712, 75 Gn. Blasti Trygeti. *cf.* Blassius *et* Blastus.

? **blasto** cubicularius GLOSS. IV 210, 26 (585, 6. V 171, 47). V 593, 5 blato cubicularius, hospitalarius. *cf.* VVLG. act. 12, 20 Blasto qui erat super cubiculum (*Nettleship, contributions p. 473*). *cf.* blatiarius.

blastos *βλαστός*. DIOSC. 1, 11 est tertia cassia, quae appellatur bla⟨s⟩tos (*τρίτη δέ ἐστιν ἡ καλουμένη βλαστὸς μοσυλῆτις*). *Ihm.*

Blastus, -ī, *Βλάστος, nom. serv. et cogn. lib.* **A** *in titulis*: *nom. singulare*: CORP. VI 3977 (*e columb.*, = 16798) Delidi Domitiai fecit Blastus coniugi. 8905 Blastus conservos (*Claudis aet.*). 9296 *cubicularius.* 13608 Blastus Blasti maioris f. Arescontis vicarius. 15347 Blasto Caesaris ser(vo) Neroniano. 34686^{a} Blasto filio . . . Blastus et Successa. *et passim Romae.* II 1149. VIII 5549. 5550. X 566. 2234. 3463. 4920 (*gladiator*). 5253. 8056. CORP. IV 2436 Pompei Blastus. VI 3340 (*e columb., Tiberii aet.*) Blastus Livinei Reguli vilicus. 4889 Blastus Aug. lib. tabularius. XIV 3324. II 4970, 88 (*in vasc.*) Blastus Munat(ii). X 8056, 66 Blasti Moun(atii). *cogn.* (*saepissime in familia Claudiorum*): CORP. VI 200 IV 25 (*a. 70*) C. Clodius Blast⟨u⟩s. 2184 L. Cornelius Blastus (31034, *a. 102, inter calatores pontificum*). 2719 (*miles praetorianus, traditur* Biassi). 9571 Ti. Claudius Blastus medicus (*aet. Claudii*). 17668 L. Faenio Blasto (*ter*). 21233 (= 21330) *et passim Romae.* XV 2403 (*saec. I*). IX 125. 2801 (?). 4547. 5880. X 504. 3943. 6178. 7076. 8062, 1. 8340^{a}. XI 357. 577 (*bis*). 578. 579. 1477 (*cf.* add. p. 1264). 1643. 6494^{a}. V 613. 1162. 1247. 1352. 3592. 8110, 252. XII 231 (?). 693. 841. 2784. 4240. XIII 10022, 276 (*signac.*) L. Verati Blasti. **B** *apud scriptores*: *Christianus haereticus, fortasse Graecus, contra quem Irenaeus scripsit*: HIER. vir. ill. 35 ad Blastum de schismate (RVFIN. hist. 5, 20). RVFIN. hist. 5, 15 in urbe Roma Florinus . . . de ecclesia conlapsus una cum Blasto socio. PS. TERT. haer. 8 Blastus . . . qui latenter Iudaismum vult introducere. *cf. Jülicher, PW. III 559.* *praefectus regii cubiculi Herodis Agrippae*: VVLG. act. 12, 20 (*cf. supra l. 43 sq.*). *fem.* **Blastē,** *gen.* Blastēnis, *dat.* Blastē *et* Blastēni, *abl.* Blastē. CORP. VI 11682 Annae Blasteni . . . coniugi. 16563. 26865 Blaste coniugi. 33167 Teltidiae Blasteni. 33762. 34687. 34723 Caesiae Blasteni. 34890. 34912. XIV 695 Blasteni . . . coniugi. 1731 Blastenis coniugis. 2692 fecit cum Valeria Blaste . . . ex indulgentia Q. Pompei Falconis (*i. amicus, ut videtur, ad quem Plinius epist. 1, 23. 4, 27 dedit*). 2758 Vitelliae . . . Blaste. IX 5490 Plotiae Blaste. XI 2297 ⟨B⟩laste⟨ni?⟩. INSCR. Rostowzew, tess. plumb. 1383. **Blastiānus,** -ī *cogn.* CORP. XIV 102 (*Ostiae, M. Aurelii aet.*) patrono Blastiano. 251 II 22 (*sub multis plebei nominibus, aet. Augusti*) L. Caltilius Blastianus. **Blastianē,** -ētis *cogn. mul.* CORP. VI 21233 (= 21330) C. Licinius Blastus fecit sibi . . . et Liciniae Blastianeti. **Blastīnus,** -ī *cogn.* CORP. II 4018

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

L Antonius L. F. Blastinus. MARTYROL. Hier. 15 Kal. Iul. (Wiss.).

Blastio, -ōnis *cogn.* CORP. VI 13602 d. m. Blastione (*sic*) ... Blastus pater filio ... fecit. *dubia*: CORP. III 11629 ⟨Bl⟩astionis. 13103 ⟨Blas⟩tionis. *cf.* Blastius. *Gudeman.*

blat *v.* blax. **blatea** *v.* blatta.

blateio *v.* blatteio.

blaterātio βλατταρισμός GLOSS. II 540, 6. *a* blaterare. *v.* blattiatio.

blaterātor (-ōris) *m. a* blaterare. VITA Caes. Arel. 1, 20 vere factus est Christus blaterator et garrulus sordidus. *v.* blatero, blato.

blaterātus, -ūs *m. a* blaterare. MART. CAP. 9, 999 indocta rabidum quem (*sc. Martianum*) videre saecula iurgis caninos blateratus pendere. SIDON. epist. 9, 11, 10 super cuius abundante blateratu.

1. blatero (blatt-), (-āvī), -ātum, -āre [*vox onomatopoetica; cf. c.* blatire. *Th.*]. *scriptura* -tt-, *quae versibus* AFRAN. HOR. PRVD. EVG. TOL. *aptari non potest, saepe in codd. legitur*: PAVL. FEST. p. 34 (*bis*) SVET. frg. p. 249 ANTH. 730, 3 (*in P*). 762, 56 FVLG. serm. ant. 12 (*bis*) GLOSS. IV 26, 1. V 9, 5. 50, 28. 171, 51 *et* 53. 562, 61. EVG. TOL. carm. 41, 3 (*cod. Legion.*). *apta est versui* ANTH. 762, 56, *ubi codd. vero formam* bratt- *exhibent.* [*it.* battolare. *M.-L.*] *vox videtur esse sermonis vulgaris*: **a** *de hominibus*: PAVL. FEST. p. 34 blatterare est stulte et praecupide loqui, quod a Graeco βλάξ originem ducit. sed et camelos, cum voces edunt, blatterare dicimus. NON. p. 44 blatis et blateras, confingis aut incondite et inaniter loqueris, ut a balatu (GLOSS. V 443, 25. 562, 64. 649, 28). p. 78 blaterare, confingere per mendacia (*affert* AFRAN. *v. infra l. 45*). GLOSS. II 30, 45 blaterat ματαιολογεῖ. IV 26, 1 blatterat stulte loquitur. V 443, 22 stulte obloquitur (562, 63). 171, 52 stulte eloquitur. 9, 5 (= 50, 28 praef. p. XVI 7) blatterare corrupte et perperam rem loqui, ut non magis fari siccus (secus *trad., corr. H*) quam ebrius delirare (delerare *R*) credatur. 443, 23 corrupte et perpera⟨m⟩ loquere sicut ebrius cum delerat (562, 62). 562, 61 blatterare (blatietrad.) stupide et sine causa loqui. 638, 43 blaterare psallere (*i.* ψελλίζειν?) vane (-ni *trad.*) loqui. IV 210, 53 blapere stopite (*i.* stupide) et sine causa loqui (V 492, 68 blappere). 593, 26 *ubi* blaterari (601, 31. V 271, 56). *sine obi.*: AFRAN. com. 13 (Non. p. 78) quid prodest istuc te blaterare atque obloqui? HOR. sat. 2, 7, 35 cum magno blateras clamore (PORPH. *ad l.* latras vel furiose clamas. SCHOL. *ad l.* latras, vociferas, clamas sine ratione. ... blaterare proprie est inepte clamare. *cf.* EVTYCH. gramm. V 481, 10). APVL. met. 10, 9 verberonem blaterantem atque inconcinne causificantem. FVLG. serm. ant. 12 Pacuvius in Seudone comedia inducit Sceparnum servum ancillae dicentem: 'ni ego te blatterantem aspicerem, his mintium (?) iudicassem'. blatterare enim quasi verba trepidantia metu balbutire dixerunt. *add obi.*: AFRAN. com. 195 (Non. p. 78) illud memento, ne quid imprudentius (? *Ribb.*, imprimis *trad.*) blateres. GELL. 1, 15, 17 de hominibus ... stulta et inmodica blaterantibus [4, 1, 4 *v. sub* blatio]. APVL. flor. 9 p. 29 incondita et vitiosa verba temere quasi delirantibus oborientia ... blaterare. apol. 3 quae ... possunt ab his futiliter blaterata ob mercedem et auctoramento inpudentiae depensa haberi. 34 quod ... etiam honesta dictu sordide blateret. met. 24 his et his similibus blateratis. 8, 26 haec et huius modi mutuo blaterantes. TER. MAVR. 110 singula quam possideant in ore sedem ..., ut quivero versu blaterabo sotadeo. SYMM. epist. 2, 35, 2 quousque ... dandae ac reddendae salutationis verba blaterabimus ...? PRVD. perist. 10, 913 cum verbis carens (*sc. cui lingua desecta erat*) nil in deorum blatteraret (oblatraret *pars codd.*) dedecus. MART. CAP. 4, 424 me (*sc. Dialecticam*) ... somnificam vel temulentam ioca passim blaterantem Iovialibus sub orsis. **b** *de bestiis*: PAVL. FEST. p. 34 *de camelis v. supra l. 23* (EVG. TOL. carm. 41, 3 quod bos mugitu fingit blateratque [*cf. l. 16*] camelus. GLOSS. V 171, 53 blatterat camellus sicut equus ⟨h⟩innit, rudit asinus). SVET. frg. p. 249 arietum blatterare (ANTH. 762, 56 blatterat [*cf. l. 20*] hinc aries). SIDON. epist. 2, 2, 14 ranas crepusculo incumbente blaterantes (GLOSS. V 171, 51 blattera⟨t⟩ sonus rane. *nota*: EVCHER. form. 4 p. 29, 11 ranae heretici, qui in caeno vilissimorum sensuum conmorantes vana garrulitate blaterare non desinant).

derivata: blateratio, blaterator, blateratus, blatero (*subst.*). *composita*: adblaterare, deblaterare.

2. blatero, -ōnis *m. cf. c.* blaterare. GELL. 1, 15, 19 nostri hoc genus homines in verba proiectos locutuleios et blaterones et linguaces dixerunt. SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 2 balatrones a balatu intortae vocis dicuntur, qui idem et blatterones (-t- *γ*, latrones *f*, balatrones *c*) dicti. sunt autem proprie vaniloqui. 2, 7, 35 blateras ..., unde et blaterones. *cf.* blato, blaterator.

Blatia *v.* Blattius.

? **blatiārius** (*ita a*, blac- *Ampl.*) primicularius (privic- *a b*), byrdistrae sax(onice) GLOSS. II 570, 14; *ubi* primus cubicularius *vel* primicubicularius *Loewe, gloss. nom. p. 24.* *Münscher.*

Blatica *cogn. mul.* CORP. VIII 20102 (*in Numidia*) d. m. s. Iulia Blatica. *Ihm.*

blatio (blatt-), (-īre) [*vox onomatopoetica; cf. c.* blaterare. *Th.*]. NON. p. 44 *v.* blatero *supra l. 24.* GLOSS. II 472, 30 φλυαρῶ arguto garrio blat⟨i⟩o effutio. III 440, 35 blatto φλυαρῶ (478, 39 *alia m.* blatero). IV 210, 52 blattet perstopite loquitur (V 492, 67 blactet. 8, 6 = 50, 29 blattit praecipue loquitur). *i. q. blatero, q. v.*: *de hominibus*: PLAVT. Amph. 626 ita nugas blatis (Curc. 452 blattis *codd.*). Epid. 334 aliquid aliquo modo alicunde ab aliquibus blatis, quod .... GELL. 4, 1, 4 cumque nimis odiose blatiret (*Hosius*, plateret, plac- *codd.*, blateraret *Bentl.*), intercessit placide Favorinus. TERT. pall. 2 p. 919 Oehl. ut Silenus penes aures Midae blatit (-tt- *pars codd.*).

Blatius *v.* Blattius.

1. blato *m.* [*cf. c.* blatio blatero. *Th.*]. GLOSS. II 30, 35 blaesus et blato τραυλός. 30, 47 blato ματαιολόγος. IV 242, 51 (= V 459, 23. 503, 7) *pro* hato mendax *coni. Sonny, Archiv 12 (1902) 126* blato. *v.* blatero, blaterator. *Münscher.*

2. blato *v.* blasto.

Blatobulgium *opp. Britanniae; cf. Hübner, PW. III 559.* ITIN. Anton. Aug. p. 467, 1 a Blatobulgio (-burgio *var.*) castra exploratorum. *Ihm.*

1. blatta, -ae *f.* [*orig. inc., fortasse cf. c. lett.* blakts '*cimex, blatta*'. *Th.*]. platta: GLOSS. III 320, 53. blata: POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 36. [*it.* piattola, *hisp.* ladilla, *sic.* bratta. *M.-L.*] GLOSS. II *et* III *passim* σίλφη. II 431, 38 σίλφιον blatta (III 440, 34. 478, 45). 478, 58 χρυσαλλίς blatta. V 171, 50 blatte genera animalium. 492, 65 blattas (-st-) tineas. 347, 46 blatis (blattis *al.*) bitulum (*anglosax.* 403, 26 blattis). *huc referas* GLOSS. V 271, 35 bilatis genus animalis pusilli[s]. ISID. orig. 12, 8, 7 blattae a colore nuncupatae, siquidem et comprehensae manum tingunt, unde et blatteum colorem dicunt (GLOSS. V 562, 60). hoc autem animal lucem videre non patitur, contrarium musca. nam musca lucipeta et blatta lucifuga est. per noctem enim tantum ambulat. LABER. mim. 94 (Non. p. 543) amore cecidi tamquam blatta in peluim. VERG. georg. 4, 243 lucifugis congesta cubilia blattis (COLVM. 9, 7, 6 PLIN. nat. 29, 28. ARNOB. nat. 6, 16 sub istorum simulacrorum cavis steliones sorices mures blattasque lucifugas nidamenta ponere atque habitare. AVG. c. Faust. 19, 24 p 524, 29. ISID. *v. supra l. 25*). HOR. sat. 2, 3, 119 stragula vestis, blattarum ac tinearum epulae (SCHOL. *ad l.* genus vermiculi vestem rodens). PLIN. nat. 1, 29, 14 *sqq. remedia ex* scarabaeo, blatta. 1, 30, 8 *sqq.* 11, 99 tenebrarum alumna blattis vita lucemque fugiunt, in balineis maxime umido vapore prognatae. 20, 171 manipulo *cunilaginis* ... abiecto omnes e tota domo blattas convenire ad eam. 25, 108. 29, 139 est quaedam pinguitudo blattae, si caput avellatur *eqs.* 30, 131 iis, quae vulvā strangulantur, et blattas inlinunt. MART. 6, 60, 7 quam multi tineas pascunt blattasque diserti. 13, 1, 2 ne ... inopem metuat sordida blatta famem, perdite Niliacas, Musae, mea damna, papyros. 14, 37, 2 selectos nisi das mihi libellos, admittam tineas trucesque blattas. ARNOB. nat. 2, 52. PALLAD. 1, 37, 4 fugemus ... animalia, quae sunt apibus inimica, lacertos et blattas et his similia. LACT. ira 13, 11. CHIRON 376 in auricula eius scarabeum vel blattam mittito. MARCELL. med. 9, 125 gliri seu blattae pellis detrahitur et intestina eius decoquuntur. 34, 40 blattae, id est bestiolae ... tritae atque inpositae omnia quae inhaeserint corpori potenter expellunt. POL. SILV. nom. insectorum chron. I p. 543, 36. EVG. TOL. carm. 101, 21 musca nunc saevit piceaque blatta. NOT. Tir. 109, 48 blatta (*V*, blactat *cet.*) *post* scarabeos, *ante* pulix. *cum* blatta '*purpura*' *confundunt atque ex blattis purpuram confici putant*: ISID. *supra l. 25 et* GLOSS. *supra l. 77.* SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 15 rutilasque ferte blattas recoquente quas aeno Meliboea fucat unda, opulentet ut meraco bibulum colore vellus. carm 11, 84 collata rubori pallida blatta latet. ALC. AVIT. carm. 3, 223 Serica bis coctis mutabat *aives* tegmina blattis. 4, 386 pallia blattarum ... diffibulat.

derivatum: blattarius (-ia).

2. blatta (-ttea, -ttia, -tteia), -ae *f.* [*gr.* βλάττη, *orig. inc. Th.*]. *formae*: -t-: CHIRON 479. 655. 656 GLOSS. II 570, 12. IV 487, 30. V 171, 48. 49. 271, 55. 442, 60. 541, 12. 616, 20. 21. -(t)tea: PAVL. FEST. p. 34 AVG. serm. ed. Mai 69, 1 GLOSS. V 616, 21. -(t)tia: GLOSS. II 30, 49. -(t)teia: GLOSS. II 30, 40 CHIRON 479. 655. 656. 684. **1** *gutta sanguinis*: GLOSS. II 30, 49 blattia θρόμβος αἵματος. 30, 40 blattela (*i.* blatteia) θρόμβος αἵματος τῶν κογχυλιῶν. *fort. huc refer.* PAVL. FEST. p. 34 balatrones et blateas bullas (ballas *codd.*) luti ex itineribus aut quod de calciamentorum soleis eraditur, appellabant. CHIRON 479 si blateias mixerit, scito eum posse curari. 655 epifora sanguinis ungulae fervore nimio alienentur et blateias (-gas *trad.*) subtus faciunt. 656 ambulare videtur beneficio excalefaction⟨is⟩ et blateiarum (-rarum *trad.*) sanguinis. 684 omnem blatteiam sanguinis repurgato diligenter. **2** *purpura*: GLOSS. IV 211, 1 blatta genus purpure (585, 11 purpure). IV 24, 37 blatta purpura (V 171, 48. 442, 60). 487, 30 blata genus purpurae vel vermis (593, 25 601, 32. V 271, 55. 541, 12). V 171, 49 blata purpora [infrangat]. 616, 20/21 blata est purpura, hinc blatea dicitur camisia linea. II 570, 12 blata pigmentum haviblauum (? hawi *anglosax.*, flavum *pro* blavum *Öhler*). *confunditur cum* brattea *in* GLOSS. IV 594, 15 brattea tenuis auri lamina sive purpura sirici (*i.* serici) bis tinctum (602, 6 bractea auri lamina sive purpura). EDICT. imp. Diocl. 24, 2 βλάττης (πορφ ... *P*) λί(τρα) α X̄ M̄ (*sub rubr.* περὶ πορφύρας). LAMPR.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Heliog. 33, 3 funes blatta et serico et cocco intortos. Cod. Iust. 4, 40, 1 (*a. 410 vel 413*) fucandae atque distrahendae purpurae vel in serico vel in lana, quae blatta vel oxyblatta atque hyacinthina dicitur. Cod. Theod. 10, 20, 18 (*a. 436*) trecentas paene libras blattae sericae clandestina fucatione ... coloratas. Avg. serm. ed. Mai 69, 1 non eum (*martyrem*) blattea fluxa conspicuum ..., sed cruor pretiosus purpureum fecerat. Avell. p. 750, 18 purpurae quam blattam vocitant. Cassiod. var. 1, 2, 6 cum blatta, quam nostro cubiculo dare annis singulis consuesti, venire festina. 12, 4, 4 ut blattam aut ipsius (*meri*) putes fontibus tingi aut liquores eius a purpura credantur expressi. Ven. Fort. Mart. 2, 89 inlita blatta toris. *purpuram blattam ex blattis bestiolis poetae recentiores confici putant, cf.* 1. blatta *p. 2050, 54 et* Gloss. *p. 2050, 77.*

composita: blattifer, blattosemus. (h)elioblattus. hypoblatta (-e), μεταξαβλάττη, oxyblatta, sericoblatta. *derivata*: blatteio, blatteus, blattileus, blattinium, blattinus. *Münscher.*

Blatta, -ae *cogn. mul.; cf.* Blattus, Blattius. Corp. VIII 9116 Caeciliae Blattae coniugi. Inscr. christ. Rossi II p. 442, 153 (Carm. epigr. 1395) *subscr.* Blatta ill. f(emina) piissima (*a. 688*). *Ihm.*

blattāria *v.* blattarius.

blattārius, -a, -um *a* 1. blatta. *ad blattam pertinens*: Sen. epist. 86, 8 nunc blattaria vocant balnea, si qua non ita aptata sunt, ut totius diei solem fenestris amplissimis recipiant. *pro subst.* **blattāria,** -ae *f. nomen herbae*: Plin. nat. 25, 108 similis verbasco herba ..., foliis minus candidis, cauliculis pluribus, flore luteo. haec abiecta blattas in se contrahit ideoque Romae blattaria vocatur. 1, 25, 60. Marcell. med. 17, 12 rutae atque herbae blattariae sucus.

blattea, blatteia *v.* 2. blatta.

blat(t)eio, -āre *a* blatteia (*cf.* 2. blatta *p. 2050, 62*). *i. fere q. coagulare, coire*: Chiron 734 cui si non celeriter sanguis de coronis laxatur, inter ungulam et malum blatteiat alienatus sanguis. 739 ita non iam (omnia *trad.*) blateiat sanguis ex omnibus venis in pedibus.

[**blattela**] *v.* 2. blatta *p. 2050, 62.*

blattero *v.* blatero *p. 2049, 15.*

blatteus, -a, -um *a* 2. blatta. *i. q. purpureus*: **a** *purpura tinctus*: Vopisc. Aurelian. 45, 5 unico pallio blatteo serico (Ven. Fort. carm. 2, 3, 19 pallia ..., serica quae niveis sunt agnava [*i.* ἄκναφα] blattea telis. Lib. pontif. p. 131, 5 olovera blattea). 46, 4 tunicas (Greg. Tvr. Franc. 2, 38). Pol. Silv. chron. I p. 547, 33 chlamydem. Drac. Romul. 10, 260 blattea puniceo radiabant stamina filo. Donatio Tiburt. a. 471 (Lib. pontific. ed. Duchesne I) p. CXLVII a 15 vela blattea auroclava paragaudata II. 21 item alia paratura olosirica blattea. 26. Inscr. christ. Rossi II p. 145, 4, 10 palla. *nota transl. i. fere q. regius*: Cassiod. var. 8, 5, 2 recipite ... Hamalorum regalem prosapiam, blatteum germen, infantiam purpuratam. **b** *purpurei coloris*: Isid. orig. 12, 8, 7 blattae a colore nuncupatae ..., unde et blatteum colorem (19, 28, 8 Gloss. V 562, 60). Cassiod. var. 5, 34, 2 *chamaeleon* nimia timiditate confusa colores suos multifaria qualitate commutat, ut modo veneta, modo blattea, modo prasina, modo possit cyanea reperiri. Ven. Fort. 8, 7, 11 aureus ordo crocis, violis hinc blatteus exit, coccinus hinc rubricat, lacteus inde nivet. *compositum*: biblatteus.

blattia *v.* 2. blatta. **blattiārius** *v.* brattiarius.

blattiātio (-ōnis) *f. cf. c.* blatio, blatero. Idiom. gen. gramm. IV 576, 28 blattiatio βλατταρισμός. Gloss. II 552, 31 haec blattiatio ὁ βλατταρισμός. *v.* blateratio.

blattifer, -a, -um *cps. ex* 2. blatta *et* fero. *blattam ferens i. purpuratus*: Sidon. epist. 9, 16, 3 vers. 22 blattifer ... senatus.

blattileus, -a, -um *a* 2. blatta. Ps. Diosc. herb. fem. 57 (56) delfinion ... florem habet blattileum (bathileum L^1). *v.* blatteus, blattinus.

blattinium, -ī *n. a* blatta. *i. fere q. color purpureus*: Lib. pontif. p. 162, 1 fecit ... vestem super corpus eius blattinio et exornavit auro purissimo.

blattinus, -a, -um *a* 2. blatta. Evtr. 7, 14, 1 *retia Nero* blattinis funibus extrahebat. *v.* blatteus, blattileus. *Münscher.*

blattio *v.* blatio.

Blattius, -a *nom. gent.; cf.* Blattus, -a. Blatius *l. 72. 81.* Blattius *Salapitanus* (*Klebs, PW. III 559*): Liv. 26, 38, 3 (*a. 210*) Salapiae principes erant Dasius et Blattius *eqs.* (*saepius eodem capite*). *Βλάτιος apud* Appian. Hannib. 45. Blassius *apud* Val. Max. 3, 8 ext. 1 (*bis* Blassius, *semel* Blasii *trad.*). Corp. IV 60, 4 (*aet. Caes.*) M. Blattius M. f. (*cf.* 60, 14). Corp. VI 13610 L. Blatti Ↄ. l. Pau⟨...⟩. 13611 P. Blattio Vrbano (*cf.* 15511). IX 2492 (*Saepini*) Blattius Dexter. V 2704 (*Ateste, bonae aet.*) L. M'. Blattií. 6866 (*in Alpe Poenina*) Poenino sacrum P. Blattius Creticus. Inscr. Notiz. degli scavi 1893 p. 57 (*Fregose, reg. X*) Blattiae L. l. Facilí Paeta mater posít. p. 58 (*ibid.*) L. Blattius L. f. Ro⟨m.⟩ Vetus cent. leg. I⟨V⟩ Ma⟨c⟩edon(icae). Corp. XII 1567 (*Deae Vocont., a. 245*) Blattio Paterno. II 998 (*periit*) L. Blatius Calpurnianus. 1176 (*periit*) L. Blatio L. f. Ser. Ventin(o) trib. mil. leg. V. 2715 Blattia Caecil⟨i⟩a. VIII 21584 (*a. 449*) Blattius Maximus.

Blattonī (*genet.*) *in vasc.* Corp. III 12014, 166. *Ihm.*

blattosēmus, -a, -um, βλαττόσημος (*cf. c.* blatta *et* σῆμα). *epitheton vestimentorum: purpureis virgis ornatus*: Edict. imp. Diocl. 29, 10 ⟨dalmaticarum b⟩lattosemarum ... ⟨haben⟩tium uncias se⟨x⟩ ⟨quat⟩tuor milibus. 29, 12 ⟨dalmaticarum orthosem⟩arum vlatt⟨osem⟩arum clavantium uncias sex tel. I. (*sic Blümner, Maximaltarif des Diokl. p. 176.* ⟨operarum prim⟩arum vlatte⟨ar⟩iarum *Mommsen*). *gr. scr.* 29, 32 δαλματικῶν ὀρθοσήμ(ων) βλαττοσήμ(ων). 29, 38 φακιαλίων σημιωτῶν βλαττοσήμων. 29, 44 μαφορτίων ὀρθοσήμων γυναικείων βλαττοσήμων. Donatio Tiburt. a. 471 (Lib. pontific. ed. Duchesne I) p. CXLVII a 37 vela linea blactosima paragaudata II. 38 vela linea blactosima ortopluma II. *Münscher.*

Blattus, -ī *nom. vir.; cf.* Blatta, Blattius, -a. Inscr. Dittenberger Syll.² 268, 14 Βλάττος Ματούρου Καννσῖνος (*a. 195/4 a. Chr.*).

Blatucairus *v.* Belatucadrus.

Blatum Bulgium *v.* Blatobulgium.

?**Blatun⟨.⟩** Vagaimoni f. Corp. III 15153 (*Pann. infer.*).

?**Blaudēnus** (-a, -um) *ethnicon ad opp.* Βλαῦδος *pertinens* (Strab. 12, 5, 2. Steph. Byz. Βλαῦδος πόλις Φρυγίας ... τὸ ἐθνικὸν Βλαυδηνός). Cic. ad Q. fr. 1, 2, 4 de Blaudeno (*Tyrrell*, blainde *M*, Planindeno *marg. Crat.*) Zeuxide. *an* Blaundeno (*cf. opp.* Blaundos, *PW. III 560*)?

Blāvia, -ae *f. castellum Aquitaniae, hodie* Blaye; *cf. PW. III 554 et 560. Holder, Altcelt. Sprachschatz s.* Blava. Itin. Anton. Aug. p. 458, 7 *trad.* Blauto (Blavio *Wesseling*). Tab. Peut. 2, 1 Blavia. Ravenn. p. 298, 4 Blavia. Avson. 399, 16 militarem ad Blāviam. *idem ut videtur* Not. dign. occ. 37, 15 sub dispositione ... ducis tractus Armoricani et Nervicani ... praefectus militum Carronensium, Blabia (37, 4). *adi.* **Blāviēnsis,** -e. Greg. Tvr. glor. conf. 45 Blaviensi castello super litus amnis Garonnae.

Blaundēnus *v.* Blaudenus.

Blautasis, *acc.* -in, *Aegyptius; cf. Berger, PW. III 560.* Ravenn. p. 119, 15 philosophi, ex quibus legi Cynchrin et Blautasin (Blant- *edd. et margo C*) genere Aegyptios, meridianae partis descriptores.

Blauto *v.* Blavia.

blavum *inter colores vestium sine interpret.* Isid. orig. 19, 28, 8 (*praecedit* blatteum). *cf.* Gloss. II 570, 12 blat⟨t⟩a pigmentum haviblavum (*v.* blatta). [*it.* biavo, *gall.* bleu. *M.-L.*]

Blazziza *nom. mul. (vir.?) barb.* Corp. III 8292 (*in Dalmatia*) et su(a?) fil(ia?) Blazziza. *Ihm.*

blax, -cis, βλάξ. Gloss. II 30, 39 blanx εὐήθης. 570, 15 blanx bene moratus. 317, 7 εὐήθης ὁ μὴ φρόνιμος blax simplex. 507, 6 blax euethes. blacis. IV 25, 65 blas stultus (V 171, 46. 443, 21 blat). 210, 51 blax stultus insipiens (585, 7 blas. V 492, 66. 541, 13 balax). 593, 26 blax stultus unde blaterari (601, 31. V 271, 56 placerari). 602, 9 brax bratus (*i.* brutus) stultus. *Münscher.*

Blecaenus, -ī *nom. vir. barb.* Corp. II 2633 (*Asturicae, a. 152*) Arausa Blecaení.

blēchōn, -ōnis *f.*, βλήχων. *herba*: Plin. nat. 20, 156 *puleium* gustatum a pecore caprisque balatum concitat, unde quidam Graeci littera mutata blechonem vocaverunt. Ps. Apvl. herb. 92 Graeci blechon, alii glechon, ... Latini pulegium.

blēchron *v.* blachron.

Bleda, -ae *rex Hunnorum, frater Attilae.* Chron. *saepius.* Iord. Get. 180. 181.

Bledericus, -ī *civis Carnotensis.* Greg. Tvr. Mart. 4, 11 Bledericus. ind. cap. p. 648 de Blederico.

Blegina *nom. vir. barb.* Corp. V suppl. 698 ⟨S⟩ex. Blegina inmunis ⟨Ca⟩esaris.

?**Blegius** *nom. vir.* Corp. XIV 3899 (*Tibure, christ., periit*) Antoninus Blegio donavit arcam.

Blegmies, Blembi *v.* Blemyes.

Blemyes *et* **Blemmyes** (-ae), -ārum, Βλέμυες Βλέμμυες, *gens Aethiopum, de qua cf. Sethe, PW. III 566 sqq.* *simplex* m: *poetae* (Avien. Clavd. Prisc.), Mela, Sol. (*cf. l. 73*) *al.; duplex*: Plin. nat. Vopisc. Amm. *al.* (*cf. infra* Blemmyicus). Blemmes: Iord. Rom. 333. Blegmies: Ravenn. p. 137, 1. Blembi *l. 81 sqq.* *nom.* -ae: Mart. Cap.; *genet.* -arum: Amm., -orum: Avell. p. 749, 13 Prisc. periheg. (*? v. l. 84*); *acc.* -as: Plin. Sol. Vopisc. Amm. Clavd. Isid. Ivl. Hon.; *dat. abl.* -is: Mela Plin. Vopisc. Avell. p. 749, 11 Ivl. Hon. Mela 1, 23 semiferi ... Blemyes (Plin. nat. 5, 44 *cf.* Clavd. *l. 81*). 1, 48 Blemyis capita absunt, vultus in pectore est (Plin. nat. 5, 46. *cf.* Sol. 31, 6 Blemyas [*var.* Blemm-] credunt truncos nasci parte qua caput est. Mart. Cap. 6, 674 Isid. orig. 11, 3, 17). Paneg. 3, 17 p. 115, 7 Blemyes ... levibus modo assueti sagittis. Vopisc. Aurelian. 33, 4. 41, 10. Prob. 17, 2 Blemmyas ... subegit. 17, 6. 19, 2 triumphavit ... de Blemmyis. 19, 18 quatt. tyr. 3, 3. Avien. orb. terr. 329 post Blemyes medii succedunt solis habenas, corpora proceri, nigri cute, viscera sicci *eqs.* Amm. 14, 4, 3 confinia Blemmyarum. 22, 15, 24 ad Blemmyas migrasse. Clavd. carm. min. 28, 19 Blemyasque feros (*cf. l. 71*). Svlp. Sev. dial. 1, 22, 1 adversum Blembos (*cf.* dial. 1, 15, 3 Blembis *cod. B*, Memphis *al.*). Avell. p. 749, 11 a Blemyis. p. 749, 13 barbarie Blemyorum. Prisc. periheg. 209 nec longe fervent Blemyorum collibus agri (*sic vulg.*, Blemmyum *vel*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Blemmium *codd.*, Blemyum sub collibus *Bährens*). IVL. HON. cosmogr. A 45 p. 49, 2 qui (*locus*) Blemyes vocatur. B 45 p. 50, 6 ad Blemyas. p. 50, 10 a Blemyis. *adi.* **Blemmyicus**, -a, -um. OPT. PORF. carm. 19, 11 saeclaque Blemmyico sociali limite firmas, Romula lux.

Blendium *portus Hisp. Tarracon.; cf. Hübner, PW. III 568.* PLIN. nat. 4, 111.

blendius, -ī *m.* [*cf. c. gr.* βλέννος. *Th.*]. *piscis*: PLIN. nat. 32, 102 blendiorum cinis. 1, 32, 32 rhombo, blendia, urtica marina.

Blendo, -onis *nom. vir. barb.* (*celt.?*). CORP. III 11508 (*ad* 4842, *in Norico*) Cauru Blendonis f(ilia) con(iugi) v(ivo) f. et sibi. 11647 Maricae Blendonis f(iliae) uxori.

Blenna *opp. Cretae.* TAB. Peut. 9, 2 Blenna. RAVENN. p. 396, 19 Blentia. *apud Graecos* Βίενος Βίεννος, Βιέννα; *cf. Oberhummer, PW. III 457 s. v.* Biennos. *incertum num huc pertineat* FVLG. serm. ant. 5 p. 113, 4 apud insulam Blennon. *cf.* 3. Blanda?

blen⟨n⟩ōnes putidi hircones GLOSS. IV 25, 3. 593, 27. V 172, 1 (*cf.* IV 25, 63. 488, 7. V 592, 56). *adde*: V 172, 2 putidi aut hircosi (IV 211, 26 ercosi). 172, 3 impudici, hyrcones. [*cf. c.* blennus. *Th.*]

Blennos *v.* Blenna.

blennōsus, -a, -um [*cf. c. gr.* βλέννα βλέννος *et c.* blennus. *Th.*]. VINDIC. med. 32 p. 229, 15 escas ... crudas atque acidas seu blennosas.

blennus, -ī *m.* [*gr.* βλεννός. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 35 blennos stultos esse, Plautus indicat, qui ait (Bacch. 1088): stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones. GLOSS. IV 488, 12 blenni taetri (593, 28. V 592, 38). 601, 33 blenni putidi taetri (V 271, 59). *cf.* blennones *et Löwe, Prodr. p. 265.* PLAVT. *supra.* LVCIL. 510 (1063 *ed. Marx*) deblaterant, blennus (pl- *codd.*) bonus rusticus concinit una.

blenōnes *v.* blennones.

? **Blentānus**, -a, -um. GREG. M. epist. 5, 57ᵃ (*conc. Rom.*) p. 366, 3 Romanus episcopus civitatis Blentanae (Bleritanae *Big.*, Bleranae *ed. Maurin.*).

Blentia *v.* Blenna.

Blepharo, -ōnis *m.*, Βλεφάρων, *persona Plautina; cf. K. Schmidt, Herm. 37 (1902) 357.* PLAVT. Amph. 951 Blepharonem arcessat *gubernatorem.* 968. 1037 Blepharo, quaeso ut advocatus mi adsis neve abeas. ARGVM. Plaut. Amph. 2, 7 Blepharo.

blepharon *n.*, βλέφαρον. *fruticis genus*: PLIN. nat. 13, 142 Iuba tradit circa Trogodytarum insulas fruticem in alto vocari Isidis crinem .... item alium, qui vocatur Chariton blepharon (1, 13, 52 Isidos plocamos, Chariton blepharon), efficacem in amatoriis. spatalia ex eo facere et monilia feminas. *inter gemmas*: PLIN. nat. 1, 37, 40 Aphrodites blepharon (*at* 37, 123 Veneris genam).

1. Blēra, -ae (Βλῆρα STRAB. 5, 226 PTOL. 3, 1, 43) *opp. Etruriae, hodie* Bieda; *cf. Hülsen, PW. III 569. Nissen, Ital. Landeskunde II p. 345. Bormann, Corp. XI p. 507.* Blaera *l. 50.* *compend.* Bler. *l. 49.* TAB. Peut. 5, 1 Blera. COSMOGR. 1, 19 p. 88, 77 RAVENN. p. 284, 13 (Guid. p. 488, 1). *domus indicatur in titulis*: CORP. VI 221, 6 (*a. 113*) Bler. (32519ᵃ II 21). 2375, b, 26. 2379 a IV 53. 2608 Blere. 3645 Blaera. 9629 L. Helvidius L. l. Philargurus mercator Blera. *incolae* **Blērānī**, -ōrum. PLIN. nat. 3, 52 Blerani. CORP. XI 833 (*Mutinae*) ⟨c⟩uratori Bleranorum. *adi.* **Blērānus**, -a, -um. CONC. Rom. a. 499 p. 407, 16 ecclesiae Bleranae (*cf.* p. 400, 13 Maximo Blerano). a. 501 p. 433, 5. a. 502 p. 446, 7 *al.* GREG. M. epist. 9, 96 p. 106, 24 in Blerana civitate. *cf.* Blentanus *et* Blerra.

2. Blera *statio in Apulia inter Venusiam et Tarentum.* ITIN. Anton. Aug. p. 121, 4 Blera (Plera *codd. plerique*). RAVENN. p. 283, 7 Blera (Guid. p. 486, 8).

Blerra *nom. gent. etrusc.; cf. opp.* Blera *et W. Schulze, Eigennamen p. 577.* CORP. XI 6367 a *et* b (*Pisauri, periit*) P. Blerra C. f. lanarius.

? **Blertius** *cogn. vir. in albo fabrum navalium Ostiensium* CORP. XIV 256, 41 (*periit*) Vlpius Blertius. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 236.*

Blēsamius, -ī *Gallograecus, Deiotari legatus.* CIC. Deiot. 33. 34. 38. 41. 42 Att. 16, 3, 6. *cf.* DOSITH. gramm. VII 384, 11 *et* Blesamus.

Blēsamus, -ī *cogn. vir. (celt.?); cf.* Blesamius. e *longa l. 67.* CORP. VI 16169 a (= XIV 3752) P. (*vel* L.) Cornelius L. l. Blesamus. 21994 C. Mannei Blesami (*tab. columbarii*). 22448 P. Mestrio Bl⟨e⟩samo. 23083 (= CARM. epigr. 1254, 1) Blēsămus hoc Novius requiem sortitus in aevom ⟨...⟩, *statuarius.* 33474 leibertor. et familiae P. Turpili Blesamí (*ad idem sepulcrum pertinet* 27779). IX 5235 (*Asculi Pic.*) Q. Salius Q. P. l. Blesamus. *cf.* CORP. XV 5061 (*in vasc.*).

Blescius *nom. gent.* CORP. VII 1017 d. m. Blescius Diovicus filiae suae.

Blesēnsēs (-ium) *incolae urbis quae apud* RAVENN. p. 235, 3 *vocatur* Blezis (Blesis *C*), *hodie* Blois; *cf. PW. III 569 et Holder, Altcelt. Sprachschatz s. v.* Blaesi. GREG. TVR. Franc. 7, 2 Auriliani cum Blesensibus iuncti. 7, 21 Aurilianensis et Blesensis. *Ihm.*

Blesidius *sim. v.* Blaes-.

Blesio (-onis) *nom. barb.* INSCR. Rhen. Bramb. 70 Blesio Burgionis f. *ad* Blaesus *pertinens?*

Blesius *v.* Blaesius.

Blessius, -ī *nom. gent.* QVINT. inst. 6, 3, 58 Sarmentus seu P. Blessius Iulium, hominem nigrum et macrum et pandum, 'fibulam ferream' dixit. *Jacobsohn.*

Blestium *opp. Britanniae* (*Hübner, PW. III 569*). ITIN. Anton. Aug. p. 485, 2 Blestio.

? T. **Blestus** *in tit. sepulcrali* CORP. II 5087 (*v. adn.*).

Blesum *v.* Blesenses. **blēsus, Blēsus** *v.* blaes-.

Bletisa, -ae *opp. Vettonum in Lusitania, hodie* Ledesma (*Hübner, PW. III 569*). CORP. II 859 (*a. 6 p. Chr.*) terminus Augustal(is) inter Bletisam et Mirobr(igam) et Salm(anticam). *cf.* 858.

Bletonēsiī *barbari.* PLVT. aet. Rom. 83 (283ᶠ) τοὺς καλουμένους Βλετονησίους βαρβάρους ὄντας.

bletus *v.* blitum.

Bleza *fluv., hodie* Blies (*PW. III 570*). RAVENN. p. 235, 15.

Blezis *v.* Blesenses.

Blias, -adis (Βλιᾶς?) *nom. mul.* HYG. fab. 253 p. 140, 7 Menephron cum Cyllene filia in Arcadia et cum Bliade matre sua. *cf. Hoefer, PW. III 570.*

? **Bliciae** Constantinae CORP. V 2058 (*Feltriae, periit*). *alterum nom. gent.* Blicii *exemplum fictum* CORP. VI 966*.

Blicus *cogn. vir.* CORP. VIII 7237 d. m. Q. C(...) Blicus.

Bliderícus *v.* Bled-.

Blidramnus *episc. Viennensis.* CONC. Maslac. a. 679/80 p. 222, 24 Blidramno.

Blinca *civitas Indiae; cf. Tomaschek, PW. III 570.* TAB. Peut. 12, 5 RAVENN. p. 42, 5.

bliteus, -a, -um *a* blitum. NON. p. 80 blitea, inutilis, a blito herba nullius usus (*affert* PLAVT. Truc. *et* LABER.). *cf.* GLOSS. V 638, 58 blitea inutilis. V 172, 9 blitea herba saporis evanidi (*cf.* ISID. orig. 17, 10, 15). GLOSS. V 592, 59 blitea stulta (IV 25, 27 *trad.* bilicia; 488, 36 *et* 592, 9 blicea. *cf.* V 172, 8 blicea stultitia). PLAVT. Truc. 854 blitea et luteast meretrix nisi quae sapit in vino ad rem suam. LABER. mim. 92 bipedem bliteam beluam. PLAVT. Cas. 747 sed lepide nitideque volo, nil moror barbarico bliteo (ritu *pro* bliteo *P*; *neutr. pro subst.*).

Blitho *cogn. vir.* NEP. Hann. 13, 1 Sulpicius ... Blitho (*var.* Blito), *scriptor praeterea ignotus.*

Blitius *nom. gent.* TAC. ann. 15, 71 Blitio Catulino, *qui sub Nerone relegatus est.*

blitum, -ī *n.*, βλίτον. PAVL. FEST. p. 34 blitum genus holeris a saporis stupore appellatum esse ex Graeco putatur, quod ab his βλάξ dicatur stultus. ISID. orig. 17, 10, 15 blitum genus holeris saporis evanidi, quasi 'vilis beta' (*cf.* PLIN. *l. 53* GLOSS. *s.* bliteus *l. 28 et* GLOSS. V 563, 10 bletum holeris quasi vilis). GLOSS. III 317, 20 βλιτον blitum (*sic saepius, cf.* III 265, 37 bletum). 632, 54 smirnion blitus. V 347, 45 blitum clate (*anglosax.*; 403, 25). *fort. huc pertinet* III 430, 64 βληγγοι bleti. blitus: GARG. MART. med. 9 PALLAD. *l. 55* PLIN. VAL. *l. 56* ORIBAS. GLOSS. *scrib.* blet-: ORIBAS. *l. 57 et* GLOSS. *l. 43.* [*prov. vet.* blet, *hisp.* bledo. *M.-L.*]

PLAVT. Pseud. 815 apponunt rumicem, brassicam, betam, blitum. VARRO Men. 163 Empedocles natos homines ex terra ait ut blitum (*affert* NON. p. 550 blitum: olus leve). PLIN. nat. 19, 99 atriplex et blitum. 19, 117 blitum, napus, eruca. 19, 119. 123. 20, 252 blitum iners videtur ac sine sapore aut acrimonia ulla *eqs.* (*cf. supra l. 39 sqq.* GARG. MART. med. 9). NON. p. 80 (*v.* bliteus). PALLAD. 4, 9, 17 hoc mense blitus seritur. CASS. FEL. 1 p. 7. PLIN. VAL. 5, 29 lactucas, blitos, atriplices. DIOSC. 2, 101 de blito. blitu elixatu et comestu ventrem mollit. Vind. C 77ʳ N 32 βλιτουμ. ORIBAS. syn. 4, 15 bletus et lapatius (4, 19. 34). *cf.* briti.

blitus *v.* blitum.

blityri (βλίτυρι) ... vox per se cum nihil significet, posita tamen, ut alicui nomen sit, significabit BOETH. herm. sec. 1 p. 5, 14. *cf.* 1, 2 p. 54, 7 sunt ... quaedam voces litteris syllabisque compositae, quae nullam habeant significationem, ut est blityri.

Blivida *opp. in Guasconia apud* RAVENN. p. 298, 9. *fort. idem* Βριουάτης λιμήν PTOL. 2, 8, 1. *cf. PW. III 570.*

Blivila dux Pentapolitanus IORD. Get. 265.

? **blius** fer GLOSS. V 543, 15 (*'an* bilis fel? *Götz*).

Bloena, -ae *nom. mul. barb.* CORP. II 5654 (*in conventu Asturum*) Bloenae Vironi *filiae.* INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 404 n. 119 (*Bracarae*) Bloena Camali f(ilia).

Blondelia *vicus in Veleiate.* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 1, 75 vico Blondelia. 4, 23 Blondeliae.

Blosius *v.* Blossius.

Blossius, -a *nom. gent.* [*i. q. osc.* Blûssii.... *Th.*]. *scrib.* Blosius *p. 2055, 15. compendium* Blos. *p. 2055, 16.* *titulus* CORP. VIII 20184 C. Blosus Sal⟨...⟩ *vix recte descriptus est.* Blossios *gentem nobilem Campanam laudat* CIC. leg. agr. 2, 93. Marius Blossius *praetor Campanus a. 216 a. Chr.*: LIV. 23, 7, 8. Blossii *fratres Capuae a. 210 a. Chr. interfecti*: LIV. 27, 3, 4 *sq.* C. Blossius *Cumanus, Tib. Gracchi socius*: CIC. Lael. 37 VAL. MAX. 4, 7, 1. 2 PLVT. Tib. Gracch. 8. 17 (*v. Klebs, PW. III 571*). Blossius (*sic cod. Neap.*; Blosus *ter*, Bloxus *semel cod. Veron.*) Aemilius Dracontius *poeta.* *in titulis*: LEX par. fac. Put. (Corp. X 1781) 3, 16 C. Blossius Q. f. CORP. X 3772 (= I 571. *Capuae, a. u. c. 660*) C. Blossi(us)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

M. l. Protemus. 3785 (= I 574) M. Blossius M. l. Agato. 1403 f 2, 3 (*Herculanei*) C. Blossius C. l. Communis. 7852 (*Sardin., a. 69*) M. Blossi Nepotis. VI 3580 (*aet. Vespas.*) M. Blossio Q. f. Ani. Pudenti (centurioni) leg. v Macedonic(ae) ... M. Blossius Olympicus patrono (*sic bis*). 1056 (*a. 205*) b 2, 14 Blossi Felix. 1056 b 3, 31 Blossi Vrbane. 1686 (*a. 322*) C. Blossius Iunianus Orontinus v. e. fl(amen) Aug. p(er)p(etuus) aed(ilis) desig(natus). *aet. incertioris*: CORP. X 4045 (*Capuae*) T. Blossius T. l. Nicepor *et* Q. Blossi C. M. l. Quintionis. 5453 (*Aquini*) M. Blossi M. l. Philomusi. TAB. devot. Audollent 199 (*prope Cumas*). CORP. XIV 696 (*Ostiae*) C. Blossio Fausto. VI 13614 d. m. Q. Blossi Felicis fecit C. Blossius Paulinus frater. 13615 Blossia Onomaste mater filio ... Blossio Valentí. 10216 d. m. M. Blossi Felicis viatori trib(us) Pal(atinae) corpore August(ali) ... M. Blossius Speratus patri. XV 2735 (*in amphora*) Blossi Sab. VIII 2565 (*in castris Lambaes.*) a, 12 C. Blosius Ianuarius. 3061 (*cf.* 18165) L. Blos. Max(imus) veteranus. II 105 G. Blossius Saturninus Galeria Napolitanus Afer. *mulieres*: CORP. VI 13615 (*supra l. 12*). 26616 Blossia Ianuaria. 34393 Blossia A. l. Fausta. TAB. devot. Audollent 199 (*in sepulcro prope Cumas rep.*). *cognominis vice*: CORP. X 6708 (*Antii*) Aureliae Blossiae.

Blosus *v.* Blossius *p. 2054, 75.*

d. m. **Bloturigi** CORP. XIII 4350 (*apud Mediomatricos*).

Bloxus *cogn. vir. barb.* CORP. XIII 843 (*Burdigalae*) C. Sec. Bloxi.

Blucium (Βλούκιον) *castellum in Galatia; cf. Ruge, PW. III 571.* STRAB. 12, 567 *Βλούκιον. apud* CIC. Deiot. 17 *corrupte codd.* luceium.

Blullo, -onis *nom. vir. barb.* CORP. XIII 5726 (*apud Lingones*) Blulloni Bissi fil(io).

Blupa *nom. servi, ut videtur, pictum in amphora* CORP. XV 4122 (*v. adn.*).

Blussus *nom. vir. barb.* CORP. XIII 7067 (*Mogontiaci*) Blussus Atusiri f. nauta.

Blustiemelus *nomen montis agri Genuatis.* SENT. Minuc. (Corp. V 7749 = I 199) 21 inde sursum iugo recto Blustiemelo in montem Claxelum.

herbam quae Gallice dicitur **blutthagio** MARCELL. med. 9, 132. *cf. Holder, Altcelt. Sprachschatz s. v.*

Bmervasecus *nom. dei iber.* CORP. II 363.

Bnōn *v.* Beon.

Bo⟨...⟩ *nomina mutila.* 1 *vici urbani* CORP. VI 30956 ⟨L⟩aribus A⟨...⟩ víci Bo⟨...⟩. 2 *pagi alicuius Galliae Narbon.* CORP. XIII 1371 (*Vasione, litt. bonis saec. I*) praef(ecto) Bo⟨...⟩tior(um). 3 *vici Gall. Narbon.* CORP. XII 2532 (*prope Annecy rep., litt. optimis saec. I*) numin⟨ibus ...⟩ et vícanís Bo⟨...⟩. *cf. PW. III 571.* *Ihm.*

1. boa (bova, boas), -ae *f.* [*orig. inc. Th.*]. *forma* bova: VARRO Men. 329 PAVL. FEST. p. 30 *bis* PLIN. nat. 1, 29, 14 *sqq.* 1, 30, 8 *sqq.* 8, 37 (*sed* boae R^2). 28, 244. 30, 69. 139 GLOSS. II 31, 3. V 8, 9 *et* 50, 31 boba (*v.* bolea). *nomin.* boas: ISID. orig. 12, 4, 28 (*bis*) GLOSS. III 511, 13 *et* 60. V 272, 7 *et* 8. [*ital. sept.* bova. *M.-L.*]

a PAVL. FEST. p. 30 bova serpens est aquatilis, quem Graeci ὕδρον vocant, a qua icti obturgescunt. GLOSS. III 19, 17 νάρκη (91, 10). 376, 38 χέρσυδρος. 511, 13 boas animal belua vel draco. 511, 60 boas beemoth (*cf.* VVLG. Iob 40, 10). IV 26, 17 nomen serpentis (489, 16 -am. 593, 30. 601, 34. V 172, 10. 271, 64. 349, 2. 403, 39. 443, 45). IV 594, 2 boa (bor *trad.*) serpens mir⟨a⟩e magnitudinis et tumor in cru[o]re suffusus sanguine (586, 23. 212, 22. V 272, 7). V (*Plac.*) 50, 30 animal est (*Palat.*, es *Paris.*), quod valde persequitur boves, unde et nomen habet boa (*cf.* 9, 1). 272, 8 buas serpens inormis ab eo quod bovem glutiat. 443, 52 best⟨i⟩a (563, 29). *cf. infra l. 71.* *v.* bolea. PLIN. nat. 1, 29, 14 *sqq. remedia ex* hydro, bova, enhydride. 1, 30, 8 *sqq.* 8, 37 faciunt his fidem in Italia appellatae bovae (boae R^2) in tantam amplitudinem exeuntes, ut ... occisae in Vaticano solidus in alvo spectatus sit infans. aluntur primo bubuli lactis suctu, unde nomen traxere (SOL. 2, 34). 29, 122 boae ... fel ..., adeps (30, 69). 30, 138 bovae capiti lapillum inesse tradunt, quem ab ea expui, si necem timeat. SOL. 2, 33 Calabria ... boas gignit. HIER. vita Hilar. 39 draco mirae magnitudinis, quos gentili sermone boas vocant, ab eo quod tam grandes sint, ut boves glutire soleant, omnem late vastabat provinciam. ISID. orig. 12, 4, 28 boas anguis Italiae immensa mole; persequitur greges armentorum et bubalos et plurimo lacte riguis se uberibus innectit et sugens interimit, atque inde boum depopulatione boas nomen accepit. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 33 *inter colobrarum nomina.*

b *morbus*: PAVL. FEST. p. 30 crurum quoque tumor viae labore collectus bova appellatur. GLOSS. II 31, 3 bova νόσος βοῶν. 31, 10 boa (bor *cod.*) ὁ τοὺς πόδας φλεγμαίνων. 570, 17 boa (bea *pars codd.*) tumor pedum prae (pro *Amplon.*) itinere. IV 212, 21 boa rubor (*a b*, sopor *Sangerm.*, tumor *d*) vehemens. V (*Plac.*) 8, 9 boba vehemens rubor (rob- *Paris.*), interdum genus serpentis (50, 31). *cf. supra l. 56.* LVCIL. ed. Marx 1195 inguen ne existat, papulae, tama, ne boa noxit. PLIN. nat. 24, 53 boa appellatur morbus papularum, cum rubent corpora. 26, 120 inposita *ebuli folia* etiam boam sanant, id est rubentes papulas. 28, 244 bovas fimum bubulum *abolet*, unde et nomen traxere. ISID. orig. 12, 4, 22 hydros serpens aquatilis, a quo icti obturgescunt, cuius quidam morbum boam dicunt, eo quod fimo bovis remedietur.

c *signif. incertae* (*vas amplum?*): VARRO Men. 329 (Non. p. 25) aes defraudasse coponem, bovam (obbam *Cuiacius*) luto oblevisse, cum portitore serram duxe.

2. *?* **boa** βρέφος GLOSS. II 30, 55 ('boat ⟨φωνή⟩ βρέφους *Vulc.? nisi ad* bua *pertinet' adn. Goetz*). *Münscher.*

Boa (Bova), -ae *insula Delmatiae, hodie* Bua; *cf. Patsch, PW. III 572.* PLIN. nat. 3, 152 contra ⟨Tra⟩gurium Bova (Bavo *A E*). TAB. Peut. 6, 3 ins(ula) Boa. COD. Theod. 16, 5, 53 (*a. 412*) in insulam Boam deduci. RAVENN. p. 408, 1 Boa. *plur.*: AMM. 22, 3, 6 contrusus est in insulam Delmatiam Boas (28, 1, 23 cum ... eum ... ad Boas Delmatiae locum exterminasset).

Boabachannin Hebraeorum lingua October mensis dicitur GLOSS. V 172, 11. *Ihm.*

boaca *v.* boca *p. 2057, 35.*

[**boacca**]. ISID. orig. 12, 1, 31 vacca dicta quasi boacca. est enim ex qualitate mobilium nominum, sicut leo leaena, draco dracaena. *Münscher.*

Boacias *fluv. et statio Liguriae; cf. Hülsen, PW. III 572.* PTOL. 3, 1, 3 ἐκτροπὴ Βοακίου (Βοάκτου *et* Βολκίου *codd.*) ποταμοῦ. ITIN. Anton. Aug. p. 293, 5 Boaceas (-ias *var.*) *statio inter Lunam et Bodetiam.*

Boae *v.* Boa.

Boagrius (Βοάγριος) *amnis in finibus Locrorum* PLIN. nat. 4, 27. *cf. Oberhummer, PW. III 572.* *Ihm.*

? **boalca.** GLOSS. III 554, 68 boalca i. coculobraca. 587, 53 boalca i. cocul braca. 608, 43 cucul braga (609, 48). 589, 7 coculbraga i. boalca. buglossa *subesse coni. G. Goetz.* *Münscher.*

Boancus, -ī *nom. vir. celt.* CORP. XIII 4722 (*apud Leucos*) Paternu(s) Boanci fil(i)us. *lectio non prorsus certa.* *cf.* Boantus.

Boanēnsis *ethnic. afric.* NOT. episc. Byz. 73 Donatus Boanensis.

Boanerges (Βοανηργές). VVLG. Marc. 3, 17 imposuit eis (*Iacobo Zebedaei et Iohanni fratri Iacobi*) nomina Boanerges, quod est filii tonitrui. RVFIN. Orig. in gen. 1, 13.

Boantus *nom. vir.* GREG. TVR. Franc. 8, 11 iussit Boantum ... gladio percuti (ind. cap. 8, 11 de ... interitu Boanti). *cf.* Boancus.

Boanum *opp. Arabiae.* RAVENN. p. 56, 22. *cf. D. H. Müller, PW. III 573.*

Boaris *parva insula prope Sardiniam sita.* TAB. Peut. 3, 5 RAVENN. p. 410, 5. *cf. Hülsen, PW. III 573.* *Ihm.*

boārius (bov-), -a, -um [*a* bos. *Th.*]. *forma antiquior* bov-: CIC. Scaur. 23 VARRO ling. 5, 146 PROP. 4, 9, 19 FEST. p. 242 LIV. 10, 23, 3 *al.* (7^{ies}, boa- 21, 62, 3). INSCR. Revue archéol. 1902, 3 p. 354 GLOSS. V 583, 4. [*val.* boar, *ital.* boaro, *francog. vet.* boyer, *hisp.* boyero. *M.-L.*] *ad boves pertinens.* **1** PAVL. FEST. p. 30 boarium forum Romae dicebatur, quod ibi boves venderentur. *de quo cf. Hülsen, PW. III 573.* CIC. Scaur. 23 in foro bovario. VARRO ling. 5, 146 FEST. p. 242 LIV. 10, 23, 3. 21, 62, 3. 22, 57, 6. 24, 10, 7. 29, 37, 2. 33, 27, 4. 35, 40, 8 VAL. MAX. 1, 6, 5. 2, 4, 7 PLIN. nat. 10, 79. 34, 10. 33. 35, 19 TAC. ann. 12, 24 SOL. 1, 10 MACR. sat. 3, 6, 10 SERV. auct. Aen. 8, 363 OROS. hist. 4, 13, 3 POL. SILV. not. urb. chron. I p. 545 ORIGO Rom. chron. I p. 143, 7 CVRIOS. urb. reg. p. 22, 8 REG. urb. p. 23, 8. LIV. 27, 37, 15 per boarium forum. PLIN. nat. 28, 12 GLOSS. V 493, 1. CORP. VI 36613, 3 forus boarius. DIONYS. ant. 1, 40 Βοαρίας λεγομένης ἀγορᾶς πλησίον. 4, 27. *cf.* PROP. 4, 9, 19 arva ... mugitu sancite *boves* bovaria longo (*sc. ubi postea forum boarium; cf.* Ov. fast. 6, 478). CORP. VI 9226†, 12 qui fuit ⟨c⟩ancellarus primi ⟨l⟩oci campi boari (*v. infra l. 63. fortasse i. q. forum boarium; cf. Hülsen, PW. III 575*). *de negotiantibus* (*adiect. et substant.*): CORP. VI 1035 (*a. 204*) 6 argentarí et negotiantes boarí. INSCR. Notiz. degli scavi 1901 p. 53 mercator bova(rius) de campo heic cubat. NOVELL. Valent. 35, 1, 8 obnoxias ... suario, boario et pecuario corpori personas. NOVELL. Valent. 35 tit. de suariis, boariis et pecuariis. *ibid.* 1, 2 de boariorum ... vel pecuariorum praestatione. *cf.* GLOSS. V 583, 14 bubulcus bovarius. **2** *nomen herbae*: PLIN. nat. 1, 26, 66 lappa boaria. 26, 105 lappae boariae radix e vino pota. *Münscher.*

boarris *v.* burrus. **boas** *v.* boa. **Boas** *v.* Boea.

Boates *v.* Boias, Boiates. **boātim** *v.* bovatim.

Boatius *nom. gent.; cf.* Bovius. CORP. IX 876 (*Luceriae, periit*) T. Boatius T. l. Eros. VI 1057, 7, 5 (*laterc. vigil., a. 210*) Iul. Boatius Rusticus (*idem* 1058, 5, 6 Iul. Boatius Rustícus). *cf.* III 1934 (*Salonis*) Caesia T. f. Secunda Boatí Aesculapio ⟨...⟩. *Ihm.*

boātus, -ūs *m.* [*a* boare. *Th.*]. GLOSS. IV 26, 37 boatus vox plena sive mugitus boum (V 443, 32). 212, 36 sonus vocis. 314, 25 sonus vocis vel clamor (593, 32. 601, 36). 586, 21 sonus vocis, clamor vel (clamorum *codd.*) mugitus. APVL. met. 3, 3 praeconis amplo boatu citatus accusator. PS. CATO Mus. 4 Melpomene tragico proclamat maesta boatu (SEDVL. carm. pasch. 1, 18). MART. CAP. 2, 98 Fama Iovis magno dum complet tecta boatu. VEN. FORT. vita Leob. 12, 37 ad signi boatum.

Boaulia *v. sub* Bauli.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gloss. II 31, 12 **bob** βουδια (*ubi* bobuli βοῦδια *d*).

bob- *v.* bov-.

1. boba *v.* boa *p. 2055, 49. 79.*

2. boba, -ae *f. nomen herbae*: Soran. p. 51, 9 ex sucis seminis lini faeni graeci et radicis bobae (-be, -bbe, bebbae *al.*). *Münscher.*

Boba *nom. vir. christ.* Corp. V 6737 (*Vercellis*). *Ihm.*

bobax *v.* bombax. **Bobelia, Bobellae** *v.* Bovillae.

bobellum, -ī *n.* Gloss. V 347, 12 bobellum falaed (*anglosax.* '*Stall*'). 403, 31 bofellum falud (*anglosax.*). *i. q.* bovilium, *q. v.*

Bobenia *v.* Bovenna. **bobilion** *v.* bubalion. [*Münscher.*

Bobilla *v.* Austrechildis. **bobino** *v.* bub-.

bobio *v.* bombio. **Bobisciana** *v.* Vopisciana.

? **Boblaenus,** -ī *nom. vir. barb.* Corp. II 384 (*in Lusitania, periit*) Mael⟨i⟩a Boblaeni f(ilia).

bobo *v.* boo.

Bobo, -onis *nom. vir. barb. dux Chilperici I regis Francorum*: Greg. Tvr. Franc. 5, 39 Desiderio atque Bobone ducibus. 6, 45 Bobo dux. *episcopus Diniensis*: Conc. Cabill. a. 639—654 p. 212, 20.

Bobolēnus, -ī *nom. vir. barb. referendarius Fredegundis reginae*: Greg. Tvr. Franc. 8, 32. 43. *diaconus*: Ven. Fort. carm. 4, 15 *tit.* epitaphium Boboleni diaconi. 4, 15, 3 Bobolēnus honore diacon. Ven. Fort. vita Germ. 17, 52 Bobolinus quidam de vico Noviomo. *Ihm.*

Bobonēnsis *v.* Bubon.

? **bobula** animalia Gloss. III 598, 6.

? **bobulaci** (pabuli, aceti *Peter, fort.* buccellati) salis, olerum, lignorum quantum sat est Vopisc. Prob. 4, 6.

bōbulus, -a, -um *v.* bubulus.

bōca, -ae *f.* [*tractum a gr.* βῶξ βόαξ. *Th.*]. Gloss. III 437, 10 βοχη boea (*sic*). 318, 13 βῶξ voca. IV 594, 24 b[r]oca belua marina. III 511, 35 boz voca. 89, 40 voces (= βῶκες) marides (*?*) voce (*i.* bocae). II 260, 48 βῶκες οἱ ⟨ἰ⟩χθύες voce (*i.* bocae). Pavl. Fest. p. 30 bocas genus piscis a boando, id est vocem emittendo, appellatur. Plin. nat. 32, 145 peculiares ... maris: ... boca. Isid. orig. 12, 6, 9 bocas dicunt esse boves marinos, quasi boacas. [*it. hisp.* boga. *M.-L.*] *cf.* broia. *Münscher.*

Bocca *nom. vir.* (*?*) *barb.* Corp. XIII 3289 (*Durocortori*) Bocca Borissa (*infra* '*protomae mulieris et viri barbati*').

1. Boccar, -is *nom. vir. afric.*; *cf.* Bucar, Bucures. Ivv. 5, 88 quod canna Micipsarum prora subvexit acuta, propter quod Romae cum Boccare nemo lavatur, quod tutos etiam facit a serpentibus atris. Schol. *ad h. l.* quidam illo tempore, qui putenti oleo se unguebat in balneis. Gloss. V 563, 36 Boccare qui propter salutem quasi corporis fetido se oleo ungeba[n]t. 652, 45 bocchar oleum pessimum Tripolitanum.

2. Boccar *v.* Bucar.

bocchar *v.* Boccar *et* Bucar. **Bocchicus** *v.* Bocchus.

Bocchis, *acc.* -in *opp. Aethiopiae*; *cf. Sethe, PW. III 576.* Plin. nat. 6, 181 *P. Petronius* oppida eorum (*Aethiopum*) expugnavit, quae sola invenimus quo dicemus ordine: Pselcin, Primi, Bocchin ....

Bocchoni(us), -a *nom. gent.*; *cf.* Buccius, Buccinius, *W. Schulze, Eigennamen p. 134.* Corp. VI 13616 Bocchonie Chrysidi ... Bocchonia Clementilla alumna.

Bocchoris *rex Aegypti*, Βόκχορις; *cf. Sethe, PW. III 666.* Tac. hist. 5, 3 regem Bocchorim (Oros. hist. 1, 10, 3). Sol. 23, 12 Bocchoris regnum Baleares fuerunt. Hier. chron. a. Abr. 1236. 1238 Bocchoris Aegyptiis iura constituit. 1292 Sabacon Bocchorim (Boccorum *F*) captum virum exussit. Cassiod. Ios. c. Ap. 1, 305 sub rege Aegyptiorum Bochore (Bochoro *RV*). 1, 306 Bochorem (Bochorum *R*). 1, 307. 2, 16 sub rege Bochore (Bocchore *P Pa*).

Bocchorum *opp. situm in insula Baliarum maiore*; *cf. Hübner Corp. II p. 962 et PW. III 576. hodie* Campo de Bocar. Plin. nat. 3, 77 oppida habet civium Romanorum Palmam ... et foederatum Bocchorum fuit. Bocchorum *h. l. Hübner genetivum plur. a* Bocchori *habet*, Bocchoris *ap.* Sol. 23, 12 *gen. sing. nominis oppidi.* *adi.* **Bocchoritānus,** -a, -um. Corp. II 3695 (*a. 6*) senatus populusque Bocchoritanus.

bocchus *v.* Bocchus *l. 84.*

Bocchus, Βόκχος. Boccus *et* Bochus *v. p. 2058, 10. 11.* **1** *rex Mauretaniae, qui Iugurtham Romanis tradidit*; *cf. Klebs, PW. III 577.* Sall. Iug. 19, 7 Mauris omnibus rex Bocchus imperitabat. 62, 7 *et passim.* Liv. perioch. 66 Vell. 2, 12, 1 Val. Max. 8, 14, 4 Sen. dial. 10, 13, 6 Mela 1, 29 Plin. nat. 8, 15 Flor. epit. 1, 36, 15. Vel. gramm. VII 69 cum et Carthago dicatur et pulcher et Gracchus ... et Bocchus. Vir. ill. 66, 6. 75, 2. 6 Rvf. Fest. 4 Evtr. 4, 27, 4. Clavd. 28, 383 Bocchi Syllaeque dolis. Oros. hist. 5, 15, 9. 17. 18. Iord. Rom. 210 Buccho rex (Bocchoris *traditur*). *de Mauris vel Afris*: Clavd. 15, 342 dum sanguis in orbe noster erit semper pallebit regia Bocchi. 15, 49 in Bocchi regnum sudavit uterque Scipio. 8, 40 antiqui penetralia diruta Bocchi. Sidon. carm. 5, 591 Cinyfii captiva mapalia Bocchi. **2** *rex Mauretaniae aetate Caesaris*; *cf. Klebs, PW. III 578.* Bell. Afr. 25, 2. Plin. nat. 5, 19 diu regum nomina optinuere, ut Bogutiana appellaretur extima *Mauretania*, itemque Bocchi quae nunc Caesariensis. Sol. 25, 16 Oros. hist. 5, 21, 14. bocchus *flos ab hoc vel altero Boccho dictus*; *cf. Leo ad Culic. p. 108.* Cvlex 406 bocchus Libyae regis memor. **3** L. Cornelius C. f. Bocchus, *cuius scriptis usi sunt Plinius et Solinus*; *cf. Henze, PW. III 579.* Plin. nat. 1, 16 ind. auctor. Cornelio Boccho. 1, 33 Boccho. 1, 34. 37. 16, 216. 37, 24. 97. 127. Sol. 1, 97 Bocchus. 2, 11. 18. *idem esse videtur* Corp. XV 35 (*cf.* 5184, *in Lusitan.*) L. Cornelio C. f. Boccho flam. provin⟨c.⟩ .... Inscr. Ephem. epigr. VIII p. 356 n. 4. **4** *rex Arabiae*: Heges. 1, 29 l. 60 Bocchum Arabiae regem. Μάλιχος Ios. bell. iud. 1, 14, 1. *alii*: Sil. 3, 285 Bocchus (Boccus *Sang.*) *praefuit Massylis.* Corp. VI 10914 Aelia Hermione ... Boccho coniugi. X 5744 (*Sorae*) C. Nunnio (mulieris) l. Boccho. XIII 10036, 19 (*in vasculis*) L. Manl(i) Bocci *et* L. M(an)l(i) Bochi. II 2225 (*in Hispan. Baet.*) L. Manlio A. f. A. n. Gal. Boccho trib. mil. leg. XV. **Bocchicus,** -a, -um. *adi.* Not. Tir. 115, 28. 29 Boccus. Boccicus.

Bocci *indecl., nom. vir. hebr.*, בֻּקִּי, Βακχίρ *et* Βοκκί. Vvlg. num. 34, 22 I par. 6, 5. 51 I Esdr. 7, 4 Itala num. 34, 22 (Monac.) Baccir.

Bocciau *indecl., nom. vir. hebr.*, בֻּקִּיָּהוּ, Βουκιας (Βοκκιας). Vvlg. I par. 25, 4 *et* 13 Bocciau (Bocchiau *cod. Amiat.*). Lib. geneal. chron. I p. 190, 538 Bocia.

Bocco *nom. barb.* Corp. XIII 10010, 330 (*in vasculo*) Bocco f.

boccola *v.* buccula.

Bocconi *statio sita in Gallia Narbonensi*; *cf. Ihm, PW. III 579.* Ravenn. p. 240, 10 Bapinco — Bocconi — Bricantinomagus.

aquae **Bocconiae** *v.* aquae Voconiae.

Bocconiēnsis *vel* **Bucconiēnsis** *incola oppidi ignoti provinciae Numidiae.* Conc. Carth. a. 411 Mansi IV p. 146^B episcopus Bucconiensis. Not. episc. Num. 13 Vitalianus Bocconiensis *episcopus.*

Boccor *v.* Barca.

Boccorus *nom. vir. barb.* Corp. XIII 10010, 331 (*in vasculo*) Boccori m.

1. Boccus *deus*; *cf. Ihm, PW. III 579.* Corp. XIII 78 (*in Aquitania*) Bocco Harausoni M. Val. Fuscus v. s. l. m. 79 Bocco Harousoni M. Valerius Fuscinus v. s. l. m. (*tituli inventi sunt* Boucou, *qui locus a deo nomen duxisse videtur*).

2. Boccus *nom. vir. barb.* Corp. II 410 (*in Lusitan.*) Sunuae Bocci f. ... Amoena matri. 769 Boccus Grati f.

3. Boccus *v.* Bocchus.

bōcētum *v.* bucetum. **Bochorach** *v.* Bechorath (*additam.*).

Bochori *v.* Bochri.

Bochri *indecl., nom. vir. hebr.*, בִּכְרִי, Βοχορί. Vvlg. II reg. 20, 1 filius Bochri. 20, 2—22. Hier. nom. hebr. p. 38, 6 Bochori.

Bochru (Bocru) *indecl., nom. vir. hebr.*, בֹּכְרוּ. Vvlg. I par. 8, 38 (Bochriu *cod. Amiatin.*). 9, 44.

Bochus *rex Aegypti.* Exc. barb. chron. min. p. 286 Frick. *cf.* Boethos, *Sethe, PW. III 601.*

Bocia *v.* Bocciau.

Bocius, -a *nom. gent.*; *cf.* Buccius. Corp. VI 1686 (*a. 322*) C. Bocius Cassia⟨n⟩us Secundinus v. e. fl. Aug. p. p.

BO · CLO *quod legitur in titulo aetate liberae reipublicae scripto* Corp. IX 3654 (*Marruvi*) *valde dubito num recte Mommsenus nomen mulieris esse dixerit.*

boclùca *v.* bos. **bōco** *v.* bucco.

Bococilon *v.* Dea Vocontiorum. **Boconiānus** *v.* Buconianus.

Bocru *v.* Bochru. **bōcula** *v.* bucula.

Boculus *nom. vir. barb.* Ascon. tog. cand. p. 94 fuit autem notissimus in circo quadrigarum agitator Boculus.

genet. **Bocurī** *nom. vir. barb.* Corp. XII 2903 (*in Volcarum agro septentrionali*) Blandus Privati f. ... Secundillae uxori Bocuri f. *Otto.*

bodallin *v.* bdellium *p. 1793, 56.*

Bodatius *vicus apud Mediomatricos.* Corp. XIII 4310 Amilius magister vici Bodatii.

Boddegun *nom.* (*gent.?*) *barb.*; *cf.* Boddus. Corp. II 5718 (*in conv. Asturum, v. adn.*; *cf.* 5723).

Boddus, -ī *nom. vir. barb.*; *cf.* Bodus, Boddegun. Corp. II 6297 (*Hisp. Tarrac.*) Val. Quadrato Boddi filio. 6298 Aiae Quemiae Boddi f(iliae). *cf. titulum christ.* Corp. XIII 6258 (*Borbetomagi*) Sicco Boddi.

Bodecius, -ī *nom. vir.* (*iber.?*). Corp. II 2633 (*a. 152, Asturicae*) Bodecius Burralí (*filius*). *cf.* 2707.

Bodegisilus (Bodig-, Bodyg-), -ī *nom. vir. germ.* Greg. Tvr. Franc. 8, 22 obiit his diebus (*a. 585*) Bodygisilus dux. Ven. Fort. carm. 7, 5 *tit.* de Bodegisilo duce. 7, 5, 2 dux Bŏdĕgisle. 7, 6 *tit.* de Palatina ... uxore Bodegisili ducis. Greg. Tvr. Franc. 10, 2 Bodigisilus *legatus*, filius Mummolini Sessionici. *ibid.* Bodigysilo.

Bodencus *v.* Bodincus.

? **Bodenus** *nom. vir.* Corp. VII 3 (*periit*) Quintus Natalius Natalinus Bodeni⟨...⟩. *cf.* II 5729. 5732 *?*

Boderia *v.* Bodotria.

d. m. **Bodero** Bodives Doideri ⟨f.⟩ Corp. II 5711 (*conv. Astur.*). *cf.* 5729 Bode⟨...⟩. 5732 Ter. Bod.

Bodetia *statio in Liguria inter* Boaceas *et* Tegulata; *cf. Hülsen, PW. III 592.* Itin. Anton. Aug. p. 294, 1 Bodetia. *vix eadem* Βουδελία Ptol. 3, 1, 47. *cf.* Boron.

Bodia *v.* Bodua *et* Bodius.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bodicca *nom. mul. barb.; cf.* Boudicca, Bodicus, Bodiccius, Bodico. CORP. XIII 7519 (*Bingii*) Lutoria Bodic(ca?). VIII 2877 Lollia Bodicca. VII 13 ⟨? Bodi⟩cca Aelia.

Bodiccius *nom. vir. barb.; cf.* Bodicus, Bodicca *al.* CORP. III 3256 (*Pannon. inf., periit*) Bodiccius imag(inifer).

Bodico *cogn. vir. barb.; cf.* Bodicus, Bodicca *al.* CORP. XIII 6740ᵃ (*Mogontiaci*) ⟨Dam?⟩matius Bodico.

Bodicus, -ī *nom. vir. barb.; cf.* Bodicca, Bodico. *comes Britannorum*: GREG. TVR. Franc. 5, 16 *bis.*

Bodigisilus *v.* Bodeg-.

? **Bodilicus,** -ī *cogn. vir. barb.* CORP. XIII 5596 (*prope Dibionem*) Marulliní Bodi⟨l⟩ící ⟨fil. . . .⟩.

Bodilo *nom. vir. barb.* GREG. TVR. Mart. 4, 10 Bodilo unus de notariis nostris.

Bodincomagus *v.* Bodincus.

Bodincus, -ī *m. nomen ligur. fluvii Padi; cf. Hülsen, PW. III 592.* POLYB. 2, 16, 12 παρά γε μὴν τοῖς ἐγχωρίοις ὁ ποταμὸς (*Padus*) προσαγορεύεται Βόδεγκος. PLIN. nat. 3, 122 Ligurum . . . lingua amnem ipsum (*Padum*) Bodincum vocari *Metrodorus dicit*, quod significet fundo carentem; cui argumento adest oppidum iuxta Industriam vetusto nomine Bodincomagum, ubi praecipua altitudo incipit. *oppidum* **Bodincomagus,** -ī *hodie* Monteu da Po; *cf.* Industria. PLIN. nat. 3, 122 (*v. supra*). CORP. VI 2613 P. Ovinconius P. f. Pol. Ingenuos domo Bodincomagus *mil. praetorianus. inde ethnicon* **Bodincomagensis.** CORP. V 7464 (*in agro inter Tanarum et Padum rep.*) T. Lollius T. l. Masculus IIIIIvir Bodincomagensis.

Bodinī, -ōrum *pop. Sarmatiae* (*Tomaschek, PW. III 592*). PTOL. 3, 5, 10 Βωδινοί.

Bodiocasses *v.* Baiocasses.

Bodionius, -ī *cogn. vir.* (*celt ?*). CORP. V 7885 (*Cemeneli, periit titulus parum bene descriptus*) T. Aurelio Demencelonis f. Bodionio.

Bodionticī, -ōrum *gens Alpina; cf. PW. III 593 et* Brodionti. PLIN. nat. 3, 37 adiecit formulae Galba imperator ex Inalpinis Acanticos (Av- *fere edd.*) atque Bodionticos, quorum oppidum Dinia. *cf.* CORP. III 9907 = 14321⁵ (*in Dalmatia*) Verus Ve⟨. . .⟩cae ⟨f.⟩ do⟨mo⟩ Bodiontius mil. coh. II⟨I⟩ Alp(inorum). *eiusdem cohortis miles* domo Bodion⟨t.⟩ CORP. III 8495 (*cf.* add. p. 2132. 2322. 2328¹²¹).

Bodiontius *v.* Bodiontici. **Bodives** *v.* Bodero.

Bodius, -a *nom. gent.* CORP. XI 210 (*Ravennae*) L. Rumeius Chresimus v(ivus) f(ecit) sibi et Bodiae Zephyre coniugi et Rumeiae L. f. Secundae. IX 3960 (*Albae Fuc., periit*) T. Bodio L. f. Rufo. *huc non pertinet* CORP. V 7890.

Bodlius *nom. gent.* INSCR. Jahreshefte des Oesterr. arch. Inst. VI 1903 Beiblatt p. 85 (*Dalmat.*) L. Bodlius L. f. Pol. Genialis Pollent(ia) mil. leg. XI

Bodmilkar *v.* Bomilcar. **Bodobrica** *v.* Baudobriga.

Bodogenes *libertus* CORP. VI 9102 c, 19. *cf.* Boduogenus.

Bodon *cogn. vir. barb.* (*iber.?*). CORP. II 2114 M. Horatius M. f. Ga⟨l.⟩ Bodon Ilur. IIvir. (*v. adn.*).

Bodonias *opp. Gall. Lugudun.* (*PW. III 593*). RAVENN. p. 235, 4 Bodonias.

Bodorecas *v.* Baudobriga.

Bodorīx, -īgis *cogn. vir. celt.* CORP. XI 867 (*Mutinae*) C. Tatio C. l. Bodorígi medico Docilis líb.

Bodotria, -ae *sinus in Britannia septentrionali; cf. Hübner, PW. III 591 s.* Boderia. TAC. Agr. 23 Clota et Bodotria diversi maris aestibus per inm⟨e⟩nsum revectae angusto terrarum spatio dirimuntur. 25 civitates trans Bodotriam sitas. PTOL. 2, 3, 4 Βοδερία εἴσχυσις. RAVENN. p. 438, 5 Bdora *fluvius.*

1. Bodua *nom. mul.; cf.* Boduos. CORP. XIII 2853 (*apud Haeduos*) Pervia Bodua (*'num recte descripta sit dubito' adnotat editor*).

2. Bodua *mons; cf. Tomaschek, PW. III 593.* COSMOGR. 1, 37 p. 87, 26 fluvius Asdrubela nascitur de monte Bodua. influit in mare Caspium inrumpens montem Caucasum (IVL. HON. cosmogr. A 37). IVL. HON. cosmogr. A 30 Bodua. 4 Bodia (COSMOGR. 1, 4 p. 73, 46 Bodian).

Boduacius *nom. gent.; cf.* Boduia, Boduacus *al.* CORP. XII 3205 (*Nemausi*) d. m. T. Boduací Karí Gaiae Messoris f. C. Boduacius Karus sibi et parentib(us) v. f. 3475 d. m. C. Boduaci Maximi.

Boduacus, -ī *cogn. vir. celt.; cf.* Boduocus. CORP. XII 1231, 8 a (*Arausione in arcu triumphali, aet. Tiberi*) Boduacus (*nomen ducis Gallorum*). V 3503 (*Veronae*) C. Audasius Boduaci f. 7720 (*Aug. Bagienn.*) Boduac⟨. . .⟩ Treitiac⟨. . .⟩ (*lect. incerta*). XIII 10027, 108 (*in fibula*) B⟨o⟩dua(cus) *suppl. Dressel.*

Boduia *v.* Boduius.

Boduisso, -onis *nom. vir. celt.* CORP. V 4547 (*Brixiae, periit*) Boduisso Coipilloni . . . Ponto Boduissonis . . . Crera Boduissonis.

Bodui(us), -a *nom. gent.* CORP. V 5860 (*Mediolani*) Boduiae L. l. Liberali.

Bodungo *opp. in Helvetiorum finibus; cf. PW. III 593.* RAVENN. p. 231, 17 (*sequitur* Arbor felix).

Bodunni *v.* Dobuni.

Boduocus, -ī *nom. vir. barb. (celt.); cf.* Boduacus *et* Boduogenus. *in vasculis Ga⟨ll⟩.*: CORP. XIII 10010, 332 Boduoce *et* Boduoc f.; *editor solvit* Boduoce(nus) *vel* Boduoc(us) f. INSCR. christ. Brit. 71 Boduoci hic iacit filius Catotigirni pronepus Eternali Vedomavi.

Boduogenus, -ī *nom. vir. barb.* (*celt.*). CORP. VII 1292 (*in ansa vasculi aenei*) Boduogenus f. *cf.* Boduocus, Bodogenes.

Boduognātus, -ī *cogn. vir. celt.* CAES. Gall. 2, 23, 4 omnes Nervii confertissimo agmine duce Boduognato, qui summam imperii tenebat, ad eum locum contenderunt.

Boduos f(ecit) *in fibula* CORP. XIII 10027, 109. *cf.* 1. Bodua, Bodus, Boudus.

1. Bodus, -ī *deus celt.* (*iber.?*). CORP. II 5670 (*Asturicae Aug.*) deo Bodo Veicius votu(m) s. l. m.

2. Bodus *nom. figuli Gallici.* CORP. XIII 10010, 333 Bodus *et* Bodus f(ecit). *cf.* Boudus *et* Boduos.

Bodygisilus *v.* Bodeg-.

Boea (*Βοία, Βοιαί*) *opp. Laconiae; cf. Oberhummer, PW. III 627 s.* Boiai. PLIN. nat. 4, 17 Boea. TAB. Peut. 8 1 Boas (*item* RAVENN. p. 376, 5. 399, 16 Guid. p. 538, 11).

Boebē, -ēs *f.* (*Βοίβη*) *lacus Thessaliae, hodie* Karla; *cf. Oberhummer, PW. III 628.* OV. met. 7, 231 iuncosaque litora Boebes. LIV. 31, 41, 4 qui circumcolunt Boeben paludem. [PLIN. nat. 36, 128]. *idem* **Boebēis,** -idos *f.* (*Βοιβηΐς*). PROP. 2, 2, 11 Boebeidos undis. LVCAN. 7, 176 Ossaeam . . . Boebeida. PLIN. nat. 4, 30 lacus Boebeis. VAL. FL. 1, 449 ubi Ossaeae captaret frigora quercus perderet et pingui miseros Boebeide crines. *adi.* **Boebēius,** -a, -um. VAL. FL. 3, 543 proles Boebeia (*i. Thessalica*).

Boebeus *nom. vir.* CORP. VIII 16299 (*prov. proc.*) d. m. s. Boebeus vixit annis LXXI (*'videtur esse . . . Βοιβεύς' adn. editor*).

Boebius *nom. gent.* CORP. III 1374 (*in Dacia, a. 193*) Sex. Boebio Scribon. Casto praef. coh. *an pro* Baebio?

Boecius *v.* Bitias (GLOSS.).

? in **Boecinice** stagno quodam SCHOL. Germ. Strozz. p. 176, 9 (Boecmice *schol. Sang.*).

Boecolen. Montēs *in Africa* TAB. Peut. 8, 3.

Boedās *acc.* -an (*Βοίδας*) *statuarius.* PLIN. nat. 34, 66 *Lysippus* filios et discipulos reliquit laudatos artifices Laippum, Boedan. 34, 73 Boedas adorantem *fecit. idem ut videtur* VITR. 3 praef. 2 Boedas Byzantius. *cf. C. Robert, PW. III 594.*

Boedinus *pagus in finibus Paelignorum* (*cf. W. Schulze, Eigennamen p. 547*). CORP. IX 3311 (*Superaequi*) Q. Octavio L. f. Sagittae quinq. II pagus Boedinus.

Boedion *nom. mul.* (*Βοίδιον*). CORP. VI 27552 Tonneia Boedion vix. ann. XVII.

Boēdromiōn (*Βοηδρομιών*) Perint⟨h⟩inorum lingua Maius mensis dicitur GLOSS. V 172, 17. *cf. Kubitschek, PW. III 595.*

Boelius, -a *nom. gent.* (*cf. W. Schulze, Eigennamen p. 445*). CORP. IX 4375 (*in agro Amiternino*) Tertia Boel⟨ia⟩ Salvia T. Bo⟨el⟩ius (mulieris) l(ibertus) Epa⟨gathus⟩. II 2530 (*periit*) Boelius Rufus (*'fortasse Coelius' Hübner*). *cf.* Boiel-. *Ihm.*

Boen *indecl., nom. vir. hebr.,* בֹּהַן, *Βαιών.* VVLG. Ios. 15, 6 ad lapidem Boen filii Ruben. 18, 18 ad Abenboen id est lapidem Boen filii Ruben. ITALA Ios. 15, 6 (Lugd.) Beon. 18, 18 in Aben Bathe ⟨fi⟩liorum Ruben. HIER. nom. hebr. p. 25, 14 Boon. sit. et nom. p. 135, 30 lapis Boen filiorum Ruben. est autem terminus tribus Iudae. p. 104, 34 Boon. *Otto.*

Boeōtarchēs, -ae, *Βοιωτάρχης.* LIV. 33, 27, 8 Boeotarchen. 42, 43, 7 Boeotarchae (*nom. pl.*).

1. Boeōtia, -ae, *Βοιωτία, regio Graeciae. cf. F. Cauer, PW. III 637. in libris persaepe* Boetia, Beotia *et sim.* Boiotia: PLAVT. Merc. 647 *cod. B* (Boe- *CD*). Viotia: DIOSC. 3, 50 (ueotia: 3, 143). Byotia: CHRON. Alex. chron. I 98, 62, 24. 111, 200, 6. GLOSS. Boeotia terra Thebanorum. a vestigio bovis (*cf.* ISID. orig. 14, 4, 11). *antiquitus* Aonia: GELL. 14, 6, 4 VIB. SEQ. geogr. p. 155, 31 SERV. ecl. 6, 64 PROB. Verg. georg. 3, 10 ISID. orig. 14, 4, 11. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 244 in Boeotia, id est crassos et hebetes faciente. *vocabulum habetur apud hos auctores*: PLAVT. VARR. CIC. CAES. OV. LIV. VELL. VAL. MAX. SEN. phil. CVRT. MEL. PLIN. nat. FRONTIN. strat. FLOR. AMPEL. GELL. APVL. TERT. PORPH. CENS. SOL. TREB. IVL. VAL. LACT. IVST. NEPOTIAN. ITIN. Anton. Aug. DICT. DAR. AMM. SERV. SCHOL. Verg. Medic. SCHOL. Stat. HYG. astr. SCHOL. Germ. Strozz. HIER. in Ion. 4, 6 p. 426 PAVL. NOL. MACR. VIB. SEQ. DIOSC. MART. CAP. OROS. CHRON. min. ISID. orig. NOT. Tir. *nota* SERV. Aen. 3, 88 in Hyanteo Boeotiam condidit. PLAVT. Merc. 647 quam capiam civitatem, cogito, potissimum: Megares, Eretriam . . . Cyprum . . . Zacynthum, Lesbiam, Boeotiam. VARRO rust. 3, 1, 2 CIC. Flacc. 100 *al.* OV. met. 2, 239 quaerit Boeotia Dircen. LIV. 27, 30, 7 *al.* 31, 45, 6 Delium Boeotiae (PLIN. nat. 36, 128 VIB. SEQ. geogr. p. 150, 14 *al.* DICT. 1, 17). in Boeotiam: SERV. Cic. epist. 4, 12, 1 LIV. 28, 5, 11 *al.* in Boeotia: CIC. nat. deor. 3, 49 LIV. 37, 53, 24 *al.* VAL. MAX. 1, 8 ext. 9 NEPOTIAN. 9, 21 SEN. nat. 3, 25, 3 CVRT. 4, 4. 19 *etc.* Boeotiae *locat.*: ? AMPEL. 8 9 Boeotiae lacus sacer, ubi Amphiaraos devoratus . . . est. TERT. apol. 21 p. 205 Musaeus Athenis, Melampus Argis, Trophonius Boeotiae *eqs.* (in B.: anim. 46 p. 377, 12). ex Boeotia: CIC. Flacc. 63 CAES. civ. 3, 4, 2 LIV. 35, 50, 9 *al. etc.* Boeotiā: FLOR. epit. 3, 5, 11 cum Euboea atque Boeotia praesidia . . . depulisset. ad Boeotiam:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Liv. 36, 11, 3 praepositi hibernis erant. Vell. 2, 23, 3 circa Athenas Boeotiamque et Macedoniam. *nota plur.*: Mart. Cap. 6, 653 nec Athenis cedunt Boe⟨o⟩tiae. *cf.* Aonia, Heliconia.

Boeōtī, -ōrum, *Βοιωτοί incolae Boeotiae.* Gloss. IV 25, 14 Boeoti Thebani. Plin. nat. 4, 26 Boeotos Hyantas antiquitus dixere. Sol. 7, 25 Boeoti iidem sunt qui Leleges fuerunt. *gen. plur.* Boeotum: Hor. epist. 2, 1, 244? (*v. infra l. 16*). Plin. nat. 6, 216 Euboea Boeotum. Avien. orb. terr. 586 Boeotum . . . confinia (Prisc. perieg. 428 finis). *nom.* Boeoti: Varro rust. 3, 1, 6 Nep. Alc. 11, 3 Con. 2, 4 *al.* Liv. 28, 5, 5. 28, 5, 8. 29, 12, 14 *al.* Plin. nat. 25, 75 Sol. 7, 25 Lib. gener. chron. I 108, 204. Boeotorum: Nep. Epam. 8, 3 Liv. 33, 1, 3. 33, 2, 1 (-tiorum *B. item* 33, 1, 1). 33, 27, 8 *al.* Prisc. gramm. II 40, 6. Boeotis: Nep. Chabr. 1, 1 Liv. 33, 1, 7. 33, 2, 4 *al.* Pomp. Trog. prol. 3, 10 Sol. 7, 29. Boeotos: Nep. Ages. 4, 1 (*cf. infra l. 32*) Liv. 33, 27, 7. 33, 29, 1 *al.* perioch. 52 Plin. nat. 4, 26. **Boeōtus**, -ī. *incola Boeotiae*: Hor. epist. 2, 1, 244 Boeotum in crasso iurare aere natum (*ni est gen. plur.*). Ov. fast. 5, 493 Boeotum Oriona. Homer. 788 Boeotum . . . Promachum. Tert. nat. 2, 7 Boeotus Amphiaraus. *nom. vir.* (?): Porph. Hor. epist. 1, 5, 1 sicut a Boe⟨o⟩to [o] Boeotos dicimus (*cf. p. 2062, 31*). *filius Neptuni*: Hyg. fab. 157 p. 13, 13 Boeotus (Booetus *F*). 186 Boe⟨o⟩tus (252 p. 139, 16). *Tümpel, PW. III 663.* *adi.* **Boeōtus**, -a, -um. Plin. nat. 36, 128 *magnetes* Boeoti. Ov. met. 12, 9 Boeota (-tia *codd.*) . . . tellus. Sen. Oed. 666 loca. Lucan. 3, 174 Boeoti . . . duces. Stat. Theb. 4, 360 Boeotis urbibus. 7, 424 flumina. silv. 5, 3, 209 vocales lucos Boeotaque (bio- *cod.*) tempe. *adi.* **Boeōticus**, -a, -um, *Βοιωτικός.* Liv. 42, 44, 6 Boeotico concilio. **Boeōtiī**, -iōrum, *Βοιώτιοι incolae Boeotiae.* Boeotii: Cic. Pis. 86. 96 Boeotii exusti. Iust. 8, 4, 4 Macr. sat. 1, 12, 23 *al.* Oros. hist. 3, 2, 1 *al.* Chron. Alex. chron. I 108, 175 Arcadii, Biotii, Eolii. Boeotiorum: Iust. 3, 6, 10. 6, 5, 2 Oros. hist. 1, 21, 13 Boeth. mus. 1, 1 p. 185, 21. Boeotiis: Plin. nat. 10, 49 Iust. 16, 3, 4 Oros. hist. 3, 1, 21. Boeotios: Oros. hist. 5, 3, 2 [Nep. Epam. 9, 3 *codd., em. edd.; cf. supra l. 14*]. *subst.* **Boeōtius**, -ī. Cic div. 1, 34 Bacis Boeotius. Prop. 2, 8, 21 Boeotius Haemon. Liv. 23, 39, 3 Crito Boeotius (baeus otius *P*). 44, 43, 6 Neo Boeotius (c̄n. euboetius *cod.*). Gratt. 214 Colum. 1, 1, 7 Plin. nat. 7, 196. *cf.* Hier. chron. a. Abr. 887. Epit. Alex. 120 Thebanis Boeotiis. *adi.* **Boeōtius**, -a, -um, *Βοιώτιος.* Varro frg. Non. p. 218 perdicas Boeotios. Cic. div. 1, 74 augures. 2, 56 vates. Ov. met. 3, 13 moenia. Vitr. 8, 3, 14 flumina. Pomp. Trog. prol. 6, 6 bellum. Sen. Phoen. 129 agros. Plin. nat. 19, 68 cucumerum *genus* . . . Boeotium (19, 76 naporum). Val. Fl. 5, 80 Thyias. Stat. Theb. 7, 100 tecta. Apul. met. 3, 16 adulescentem (3, 17. 18). 4, 8 urbes. Auson. 418, 73 numina. 348, 26 Coppa . . . Boeotia, nunc Latium Q. Mos. 276 freta. Cic. Tusc. 1, 110 Boeotia Leuctra. Colum. 1, 4, 9 Thebas (Plin. nat. 4, 25 *al.*). **Boeōtia**, -ae *fabula Plautina (Gell. 3, 3, 3; cf. Leo, Plaut. Forsch. 138, 4). K. Schmidt, Hermes 37 (1902) 180.* Acc. carm. frg. 20 Plauti . . . Boeotia. Varro ling. 6, 89 Boeotia . . ., quam comoediam A⟨qui⟩lii esse dicunt. Gell. 3, 3, 3. *nom. vir.* **Boeōtiānus**, -ī. Corp. VI 6436 (*columb.*) Erotis Boeotiani ossa. **Boeōtis**, -idis *cf. Βοιωτίς, Boeotia.* Mela 2, 39 Phocis, Boeotis, Atthis, Megaris. Chron. Alex. chron I 109, 180? (*v. infra l. 55*). **Boeōtes**, -um? *cf. supra l. 6.* Homer. 169 Boeotes decies quinas egere carinas. Prisc. gramm. II 33, 2 solebant Boeotis (-tes *pars codd.*) ‘h’ ponere *pro* ‘s’; *cf. supra l. 8.* Chron. Alex. chron. I 109, 180 est . . . ab Biotes Euboea (Lib. gener. *ibid.* 209 est . . . a Boeotia Euboea).

2. Boeōtia, -ae *nom. mul., Βοιωτία.* Hyg. astr. 2, 2 *Hyades* Hyantis et Boeotiae . . . filiae. *cf. l. 45.* *Hey.*

Boeq(. . .) *v.* Boveq(. . .). **Boerebista** *v.* Buruista.

Boetēs *nom. vir.; cf. βοητής.* Dares 20 Hector Boetem . . . occidit.

Boetes *v.* Bootes.

boēthēma, -tis *n., βοήθημα.* Gloss. IV 195, 19 voetema adiutoria graecum est (*item* 296, 54 *et* 579, 44). *inter nomina neutr. generis in* a *terminantia afferunt* Prob. app. gramm. IV 195, 20 *et* Aug. gramm. V 501, 23 boethema, boethemata. Mart. Cap. 2, 114 quam (*Phronesin matrem*) cum virgo conspiceret, ad eam adcurrens honorandumque pectus exosculans praeparatorum boe⟨the⟩matum consciam fecit. *in medicina*: Soran. p. 81, 16 quae boethemata adhibere debemus eis quae difficile pariunt? Ps. Theod. Prisc. ves. vit. 2 p. 262, 20 in dolore interiorum hoc genere boethematum adiuvandi sunt. *Ihm.*

Boēthius, -ī *nom. vir.; cf.* Boethus, *Βοηθός.* Bōēthius: *v. l. 83.* *orthographia*: Boethius: *in titulis*: Corp. V 8120^{1} (*in diptycho consulari*) Nar. Manl. Boethius v. c. et inl. *eqs.* (*cos. a. 487?*). 7408 (*a. 510*). XII 2404 (*a. 523*). Inscr. christ. Rossi I 887 (*a. 487*). *in libris aspiratio admodum rara.* Boetius: Corp. VI 9378 (= 33806) *a. 487.* 8401, 18 *et* 21 (*a. 577*). V 5430. 6229. 6238. 6816. IX 2074 (*ibid.* Symmaco). X 4496 (*periit*). XI 1019. 1142. XII 2309 (*periit*). XIII 2472 (*a. 487*). Inscr. christ. Rossi I 888 (*a. 487*) *al.* (*saepe*). Voetius: Inscr. christ. Rossi I 946 (*a. 510 vel 487*). 980 (*a. 522*). *cf.* Veaetius: Fast. Vind. II chron. I 303, 572. Bohetyus (*episcopus Carpentoratensis*): Corp. XII 1213 (*a. 604?*). Boitius *in libris hic illic.* *voc.* Maxim. eleg. 3, 48 solus, Bōēthi, fers miseratus opem (*nota lusum verborum*). *in fine hexam.* Severine Boethi: Carm. poet. min. V 110, 1 (= Anth. 933, 1. *carmen dubiae auctoritatis ex collectione Barthiana, Symmacho adscriptum*).

1 *praef. praet. a. 454. Seeck, PW. III 596.* 2 Nar. Manlius Boethius? (*cf. p. 2061, 74*) *cos. a. 487. Seeck ibid.* Conc. Rom. a. 487 Mansi 7, 1171^{C} Flavio Boetio v. c. consule. 3 Anicius Manlius Severinus Boethius, *cos. a. 510, scriptor clarus. Hartmann, PW. III 596.* Schol. Stat. Theb. 4, 106 in Boethio legitur. Cassiod. art. 3 p. 1171^{B} a Boetio viro magnifico Maxim. eleg. 3, 48 magnarum scrutator maxime rerum . . . Boethi. Boeth. arithm. 1 *inscr.* domino suo patricio Symmacho Boetius (Boecius *al.*). Isid. orig. 2, 25, 9. 3, 1, 3. Ennod. epist. 6, 6 *inscripta est* Boetio. *item* 7, 13 *al.* opusc. 6, 21 p. 409 Boetius patricius. 4 Fl. Boethius, *cos. a. 522. Hartmann, PW. III 601.* 5 *episcopi*: Conc. Agath. a. 506 Mansi 8, 337^{B} Boetius episcopus de Cadurcis. Conc. Aurel. a. 511 p. 9, 27. 10, 20 *al.* *primas concilii Byzaceni a. 552*: Vict. Tonn. chron. II 203, 552. *Magalonensis*: Conc. Tolet. a. 589 Mansi 9, 1002^{C} Conc. Narbon. a. 589 Mansi 9, 1018^{C}. *Carpentoratensis*: Conc. Valent. a. 585 p. 163, 27 Conc. Matisc. a. 585 p. 173, 21 Corp. XII 1213 *v. p. 2061, 82.* 6 *in titulo*: Corp. VI 8401, 18 (*a. 577*) Boetius cl(arissimus) p(uer). 8401, 21.

Boēthūntes, -ium, *Βοηθοῦντες. titulus comoediae.* Non. p. 23, 5 Turpilius Boethuntibus (179, 22 *al.*). 332, 37 in Boethuntibus. *Hey.*

boēthus, -ī *m., βοηθός.* *adiutor*: Cod. Iust. 10, 71 (69), 4 (*a. 440/1*) boethos logistarum. *Ihm.*

Boēthus, -ī *nom. vir., Βοηθός (Βόηθος).* *bisyllabum*: Culex 67 *v. l. 30.* Boetus, Poethus *al. v. infra.* *nomin.* Boethos *v. l. 44.*

I *in litteris*: 1 *Stoicus* (*v. Arnim, PW. III 601*): Cic. div. 1, 13 Boethum Stoicum. 2, 47 Macr. sat. 1, 14, 20. 2 *statuarius, caelator* (*Robert, PW. III 604*): Cic. Verr. 5, 32 hydriam Boethi manu factam. Culex 67 Alconis referent Boethique toreuma. Plin. nat. 33, 155. 34, 84 Porph. Hor. epist. 1, 5, 1? (*cf. Pauly ap. Robert, PW. III 605, 47*). 3 *medicus* (*Wellmann, PW. III 604*): Cels. 5, 21, 3 *compositio* Boetho auctore. 4 *auctor περὶ ὀρνιθογονίας?* Plin. nat. 1, 10 ind. auctor. 10, 7 (boetius *vel* boethuius *codd.*; Boius *Pinc.; cf. Knaack, PW. III 633, 55*). 5 Cod. Iust. 9, 41, 11 (*a. 290*) *impp. Diocletianus et Maximianus* Boetho. 6 *episcopus Africanus*: Fulg. Rusp. epist. 17 *inscr.* II *in titulis*: *cogn.* Act. Arv. a. 183 ɪɪ 18 M. Vlpio Boetho. Corp. VI 3983 M. Livius Boethus (3984). 10363 M. Antonio Boetho dec. 20176 Iulius Boethus. 27294 T. Didi T. l. Boethi. XIV 2220 Septimius Boethus (*l: supra scripta*) eq. R. X 1403 l ɪɪ 12 (*Herculanei*) M. Volusius M. l. Boethus. 5987 (*litteris malis*) P. Decimio Boetho. V 2551 C. Acci Boeth(i). 7451 L. Vrsio L. l. Boeto. XII 672 Claud. Bo⟨. .⟩i⟨. . .⟩ (Boetho *ed.*). 5105 L. Rusticanius Boethos. Inscr. Ephem. epigr. VIII 124, 14 (*Teate Marruc.*) Mamilius Boethus. *nomen sing.*: Corp. VI 159, 11 (*a. 140, periit*) Poethus (*sic trad.*). 6322 Boethus Corneliaes a monumento. 11442 (*descr.*) Isias Alexandri f. Boethi Chia. 13617. XIV 3734. XII 4451 (*descr.*) Boethus contubernalis (Poethus, Potheus *sim. trad.*). III 10091 (*Dalm.*) Poetus *servus.*

Boetia *v.* Boeotia.

[**Boetis** *corrupte legitur* Hyg. fab. p. 13, 9. *cf.* Bootes.] *Hey.*

Boētius *v.* Boethius. **Boētus** *v.* Boethus.

Boez *v.* Booz. **bofellum** *v.* bobellum *p. 2057, 9.*

Bofetānus, -a, -um *ethnicon afric.; cf. Dessau, PW. III 607.* Conc. Carth. a. 411 Mansi 4, 93^{B} Hilarus episcopus ecclesiae Bofetanae. *cf.* Buffadensis.

? **bofor** lendislieg (*anglosax.*) Gloss. V 403, 50.

Bogadium *v.* Burginatium.

Bogghiana *urbs Aethiop.* Plin. nat. 6, 178 (Boggia *DR*). *cf. Sethe, PW. III 607.*

Bogī *in vasculo* Corp. VII 1336, 162.

Bogiēnsis (-e). Inscr. christ. Brit. 216 Exsuperius ecclesiae Bogiensi dedit (*v. adn.*).

Bogio *v.* Vercombogius.

Bogionius *nom. gent. in laterc. praetorianorum* Corp. VI 2382 a 2 (*saec. II ex.*) L. Bogionius L. f. Fla. *domo* Solva. *cf.* Boionius.

Bogorra *v.* Bigerriones.

Bograi *opp. Aegypti* (*Sethe, PW. III 607*). Ravenn. p. 134, 8 Bograi. 355, 4 Bogratin (Guid. p. 523, 7 Bugratim).

Bograndium *opp. in Britannia.* Ravenn. p. 436, 7.

Bogratin *v.* Bograi. **Boguariī** *v.* Baiovarii.

Bogud, -dis *nom. vir. afric.; cf.* Bogus. *rex Mauretaniae* (*Klebs, PW. III 608*): *nom.* Bogud: Prisc. gramm. II 146, 18 Bogud nomen barbarum quod Livius in cxiv declinavit Bogudis. 213, 15 inveni apud Livium cxii ab urbe condita in d desinens barbarum nomen regis Maurorum Bogud, cuius genetivum secundum tertiam declinationem Bogudis protulit (*affert tria* Livi *fragmenta; cf.* Gramm. suppl. 123, 27 *et* 124, 3). Bogus: Bell. Alex. 62, 1 *et* 62, 3 (Bogas *S*). *apud Graecos Βόγος* (Strab. *saep.*) *et Βογούας* (Cass. Dio 41, 42, 7 *v. adn. Boissevain*). *genet.* Bogutis *l. 81* (*cf.* Bogutiana *infra*). Pollio Cic. epist. 10, 32, 1 in regnum Bogudis (-tis *M*). Bell. Alex. 59, 2 litteras ad regem Bogudem in Mauretaniam . . . mittit. 62, 1. 3. Bell. Afr. 23, 1 profectus ab Vtica in Mauretaniam regnumque Bogudis est ingressus. Liv. frg. 47 castra . . . diversis par-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tibus Cassius et Bogud adorti. 48 firmandi regni Bogudis causa. 49 Bogudem. SVET. Iul. 52 dilexit et reginas, inter quas Eunoen Mauram Bogudis uxorem, cui maritoque eius plurima et immensa tribuit, ut Naso scripsit. *alius ut videtur* OROS. hist. 5, 21, 14 Pompeius Hiertam Numidiae regem ... a Bogude Bocchi Maurorum regis filio spoliari omnibus copiis fecit. *inde Mauretania dicta* **Bogutiāna,** -ae *f.* PLIN. nat. 5, 19 diu regum nomina optinuere, ut Bogutiana (-diana *E*) appellaretur extuma, itemque Bocchi quae nunc Caesariensis.

Bogus *vates Carthaginiensis* SIL. 4, 131. 5, 402. *cf.* Bogud. *Ihm.*

Bogutiāna *v.* Bogud. **Bohillae** *v.* Bovillae.

Bohodurum *v.* Boiodurum.

1. bōia, -ae *f.* [*orig. inc., nisi tractum est a nomine gentis Boiorum; v. Solmsen, Zeitschr. f. vergl. Sprachforsch. 37, 24 sq. Th.*]. PAVL. FEST. p. 35 boiae id est genus vinculorum, tam ligneae, quam ferreae dicuntur. ISID. orig. 5, 27, 12 boia est torques damnatorum (*cf.* GLOSS. V 613, 3), quasi iugum in bove, ex genere vinculorum. GLOSS. II 350, 63 κλοιός boia eculeum. 521, 45 boia (-la *trad.*) clyon. IV 26, 12 boia id est catena. V 403, 57 bo[g]ias catenas. 493, 3 boiam ligatum cum catena. 493, 4 boiae (bole *trad.*) vincula lignea et ferri (*v. supra l. 15*). 616, 23 boiae vel manicae sunt catenae collum. PLAVT. Asin. 550 nervos, catenas, carceris, numellas, pedicas, boias. *nota verborum lusum* Capt. 888 nunc Siculus non est, Boius est, boiam terit. HIER. in Ier. 27, 2 p. 1031 fac tibi vincula et catenas: sive κλοιούς, qui Hebraice appellantur mutoth (מוטות) et sermone vulgari boias vocant (*cf. ibid.* 27, 3/4 furcas ligneas). [PRVD. psych. praef. 33 *pars codd.* boiis, bois *pro* bacis.] [*ital.* boja, *francog.* buie, *hisp. vet.* boya. *M.-L.*] *compositum*: imboio.

2. boia, -ae *f.* *nomen piscis.* DIOSC. 2, 60 boiae (bolae *al., gr.* χαμαιλέοντος) sanguis peruunctus capillos amputat. GLOSS. III 436, 39 (*inter pisces*) χαλησιε (*coni.* χαλκίδες *David, Comment. Ien. V 237; cf. Heraeus, gloss. graecolat. s. v.*) boiae. *Münscher.*

1. Boia *insula maris Aegaei* ITIN. Anton. Aug. p. 522, 2. *cf. Oberhummer, PW. III 627.*

2. Boia *v.* Boius (*cogn.*) *sub* Boii.

3. [Boia] CAES. Gall. 7, 14 (*v. PW. III 627*).

4. Boia *v.* Baiae *p. 1682, 72.* **5. Boia** *v.* Boea.

Boiaellius *v.* Boielius. **Boiās** *v.* Boiates.

Boiatēs, -ium *civitas Aquitanicae; cf. PW. III 628. cf.* Boii *p. 2064, 47 sqq.* NOT. Gall. 14, 7 *in provincia Novempopulana* civitas Boatium (*sic codd. plerique,* Boiat- *pauci, additamenta in pluribus* id est Burdega, quod est Bovis, quod est Boius in Burdegalense). *huc pertinet ethnicon* **Boiās** CORP. XIII 615 (*Burdigalae*) cives Boias *et* 570 (*ibid.*) I. O. M. Boi. Tertius Vnagi f. ex test. poni iussit, *ubi interpretantur* Boi(as), *sc. origine* (*an latet cogn. dei?*). *apud* PLIN. nat. 4, 108 *Detlefsen coni.* sunt hi Boviates (*codd.* sed hi [*vel* sedi] boviates). *cf.* Basaboiates, Vocates.

Boicalus *v.* Boiocalus.

? Boicinus *nom. barb.* CORP. VIII 11471 (*in prov. Byzac.*) d. m. s. P. Auli Victoris Boicini (*dubitavit editor an hasta* I *post* O *casui deberetur*).

1. Boicus, -ī *nom. gent.; cf. W. Schulze, Eigennamen p. 30.* CORP. V 433 (*prope Piquentum in Histria*) C. Boico Avito f. ann. XVIII C. Boicus Silvester et Lotticina Marcellina v. f. et sibi.

2. Boicus, -a, -um *v.* Boii *p. 2064, 60.*

Boielius *nom. gent.; cf.* Boelius *et W. Schulze, Eigennamen p. 445.* CORP. XI 1388 (*Lunae, periit*) Vibiae Priscillae coniugi ... Boielius Fortis fecit. 1355 (*Lunae*) Boiaellius Tiodotus (*e coll. fabr. tign.*). *cf.* TAB. aliment. Vel. 6, 70 saltus praediaque Boielis.

Boiemia *nom. mul.* CORP. V 6121 (*Mediolani, periit*) d. m. Verinae Boiemiae.

Boihaemum (Boioh-), -ī *i. q. Boiorum domus, hodie* Böhmen; *cf. PW. III 629.* STRAB. 7, 290 τὸ Βουίαιμον τὸ τοῦ Μαροβόδου βασίλειον. VELL. 2, 109, 5 Boiohaemum, id regioni, quam incolebat Maroboduus, nomen est. TAC. Germ. 28 inter Hercyniam silvam Rhenumque et Moenum amnes Helvetii, ulteriora Boii, Gallica utraque gens, tenuere. manet adhuc Boihaemi (Boihemi *vel* Boiemi *codd. pler.*) nomen significatque loci veterem memoriam quamvis mutatis cultoribus. *cf.* PTOL. 2, 11, 10 Βαινοχαῖμαι. 2, 11, 11 Βαῖμοι.

1. Boiī (**Boī**), -ōrum *gens Gallica, de qua cf. PW. III 630 sqq. et suppl. I 254; Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 463 sqq.* *apud Graecos* Βοῖοι, Βόϊοι, Βωιοί. o *longam vix probant* PLAVT. Capt. 888 (*v. supra l. 23*), SIL. (*p. 2064, 25*), PAVL. NOL. *p. 2064, 48 sqq.* *nom.* Boi: CORP. XIII 6448 (*p. 2064, 37*) LIV. 21, 25, 2 *et passim.* PLIN. nat. 3, 116. 124. 4, 107 OROS. hist. 4, 20, 4 GLOSS. Boii: CAES. Gall. 1, 25, 6 LIV. 5, 35, 2. 31, 10, 1 FRONTIN. strat. 1, 6, 4 TAC. Germ. 28. *dat. abl.* Bois: LIV. *passim* OROS. hist. 4, 20, 11. Boiis: CAES. Gall. 7, 75, 3 (Bois *β*, Boviis *Ashb.*) LIV. 31, 2, 5 TAC. Germ. 42.

designantur Galli: GLOSS. II 31, 1 bos βοῦς. Boi ἑτέρως οἱ Γάλλοι. POLYB. 3, 40, 6 οἱ Βοῖοι καλούμενοι Γαλάται (*cf.* 2, 21, 9). STRAB. 4, 195 καὶ γὰρ οἱ ἄλλοι πάντες σχεδόν τι οἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Κελτοὶ μετανέστησαν ἐκ τῆς ὑπὲρ τῶν Ἄλπεων γῆς, καθάπερ οἱ Βόιοι καὶ Σένονες. 5, 212 μέγιστα δ' ἦν τῶν Κελτῶν ἔθνη Βόιοι καὶ Ἴνσουβροι. 7, 296. 313. LIV. 32, 29, 7 iam omnia cis Padum praeter Gallorum Boios ... sub dicione erant. 33, 23, 8 Q. Minucius consul de Liguribus Boisque Gallis in monte Albano triumphavit (*cf.* ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 557, Corp. I² p. 48). 34, 22, 1. 34, 46, 1 cum Gallis Insubribus et Bois. 36, 40, 3 de Gallis Bois (37, 57, 8). LIV. perioch. 33. 34. 36. PAVL. FEST. p. 36 (*v. sub* Boicus). SIL. 11, 29 fas id Celtis, fas impia bella referre Boiorum fuerit populis. TAC. Germ. 28 (*v. sub* Boihaemum). PLVT. Romul. 17 (*e Simylo poeta:*) Βόϊοί τε καὶ ἔθνεα μυρία Κελτῶν. PTOL. 3, 1, 20 Βοιῶν Γάλλων. APPIAN. Celt. 1, 1 Βοιοί, Κελτικὸν ἔθνος θηριωδέστατον. Hannib. 5 Κελτοῖς τοῖς καλουμένοις Βοιοῖς. *in Italia et Gallia*: POLYB. 2, 17, 7 τὰ ... πέραν τοῦ Πάδου, τὰ περὶ τὸν Ἀπεννῖνον, πρῶτοι μὲν Ἄνανες, μετὰ δὲ τούτους Βοῖοι κατῴκησαν. *passim.* CAES. Gall. 1, 5, 4 Boios ... qui trans Rhenum incoluerant et in agrum Noricum transierant Noreiamque oppugnarant, receptos ad se socios sibi adsciscunt *Helvetii.* 7, 9, 6 Gorgobinam, Boiorum oppidum. *saepius.* LIV. 5, 35, 2 Poenino deinde Boii Lingonesque transgressi, cum iam inter Padum atque Alpes omnia tenerentur, ... non Etruscos modo sed etiam Vmbros agro pellunt. 21, 52, 7 ob recentem Boiorum perfidiam. 31, 2, 6 agrum Boiorum (31, 2, 11 fines. 32, 29, 8. 32, 30, 4 *al.* PAVL. FEST. p. 36). 33, 36, 4 Corolamus quidam, regulus Boiorum (*cf.* 21, 29, 6). 33, 36, 8 Boi ... gens minime ad morae taedium ferendum patiens. *et passim* [MELA 3, 45 Botorum *trad.*]. PLIN. nat. 3, 116 in hoc tractu (*reg. VIII*) interierunt Boi, quorum tribus CXII fuisse auctor est Cato. 3, 124 Boi Transalpibus profecti Laudem Pompeiam *condidere.* 3, 125. 4, 107 ultra eum (*Ligerim*) Aedui foederati, Carnuteni foederati, Boi, Senones *eqs.* SIL. 4, 148 *et saepius* (*semper gen.* Bōiorum). FRONTIN. strat. 1, 2, 7. TAC. hist. 2, 61 Mariccus quidam e plebe Boiorum. *in Pannonia sup.* (*cf. cogn.* Boius *l. 54 sqq.*): STRAB. 7, 292 Ἑλουήττιοι καὶ Οὐινδελικοὶ ... καὶ ἡ Βοίων ἐρημία, μέχρι Παννονίων πάντες. PLIN. nat. 3, 146 Noricis iunguntur lacus Pelso (Peiso *codd.*), deserta Boiorum. PTOL. 2, 14, 2 (*Pann. sup.*) ἐν μὲν τοῖς πρὸς ἄρκτους μέρεσιν Ἄζαλοι ..., ἐν δὲ τοῖς μεσημβρινοῖς Λατόβικοι μὲν ὑπὸ τὸ Νωρικόν, Οὐαρκιανοὶ δὲ τὰ πρὸς ἀνατολάς, ἐν δὲ τοῖς μεταξὺ Βόϊοι (Βοιοί *codd.*). CORP. IX 5363 (*Firmi*) L. Volcacio Q. f. Vel. Primo praef. coh. I Noricor. in Pann., praef. ripae Danuvi et civitatium duarum Boior(um) et Azalior(um) (*cf.* 5364). DIMENS. provinc. 18 desertis, in quibus habitabant Boi et Carni. *huc fort. pertinet* CORP. XIII 6448 (*Marbach, periit*) ⟨D⟩eanae e⟨x⟩plorator(es) Triboci et Boi l. l. m. *sing.*: PLAVT. Capt. 888 *ludus verborum, v.* 1. boia *p. 2063, 23.* LIV. 39, 42, 10 nobilem Boium cum liberis transfugam venisse. *indicatur domus (Boii in Pann. sup.) in titulis*: CONST. veteran. 35 (24) p. 867 (*a. 107*) ex gregale Mogetissae Comatulli f. Boio. 39 (26) p. 1975 (*a. 114*) ex gregale Nertomaro Irducissae f. Boio. III 4594 (*Pann. sup.*) Ariomanus Iliati f. Boi. 14359²³ (*Pann. sup.*) Belatusa Cauti l. Boius posuit anoru XXX hic sita. VI 3308 d. m. Vlpi Titi eq. sing. Aug. n.... nat(ione) Boius ... allect(us) ex ala I Thr(ac.) ex Pann(onia) sup(eriore).

statio in Aquitanica prope Burdigalam (*cf. PW. III 633*): ITIN. Anton. Aug. p. 456, 4 Boios (*var.* Bolos), Burdigalam. *cf.* PAVL. NOL. carm. 10, 241 an⟨ne⟩ tibi, o domine inlustris, si scribere sit mens, qua regione habites, placeat reticere nitentem Burdigalam et piceos malis describere Boios? INSCR. Comptes rendus de l'acad. des inscr. 1905 p. 73 (*rep. Andernos, dép. Gironde, saec. V?*) ⟨ec⟩cles(iae) Boio⟨rum⟩. *cf.* Boiates.

cogn. **Boius,** -a. VOPISC. Aurelian. 13, 1 Fulvio Boio duce Raetici limitis. CORP. V 579 (*Tergeste*) Tulliae Boí ⟨f.⟩ Secundae. 7359 (*Clastidii*) Secunde, Vrini (Verine *Momms.*), Boiae l(ibertabus). III 5417 (*in Norico*) Boius Boniati (*sibi*) et Maximae Dievionis f(iliae) con(iugi) op(timae) an(norum) LX et Comato Boi f(ilio). *nom. gent.*: CORP. XII 1942 M. Boio Sex. fil. Vol. ⟨...⟩, *at lectio parum certa.* *adi.* **Boicus,** -a, -um. PAVL. FEST. p. 36 Boicus ager dicitur, qui fuit Boiorum Gallorum. is autem est in Gallia citra Alpes, quae togata dicitur, in quibus sunt Mediolanenses. Boicus (*nom. gent.*), Boio, Boionius, Boihaemum *v. s. l.*

2. Boii *opp. Illyr.* POLYB. 5, 108, 8 Φίλιππος ... κατελάβετο ... τῶν περὶ τὴν Λυχνιδίαν λίμνην Ἐγχελάνας, Κέρακα, Σατίωνα, Βοιούς.

Boin *opp. Africae* PLIN. nat. 5, 37.

? Boinicci m(anu) *in vasc. Britann.* CORP. VII 1336, 163.

Boio, -onis *cogn. vir.; cf.* Boius, Boionius. CORP. III 11563 (*Noric.*) P. Barbius Sp. f. Boio. 13860 (*Delmat.*) d. m. T. Aur. Boioni (i *prior formata sic*: ᒣ). V suppl. 251 (*Aquileiae*) C. Iulio Boioni. *cf.* CORP. XIII 10010, 334 Boiio (*in vasc.*) *et* CASSIOD. var. 1, 38 Boioni v(iro) s(pectabili) Theodericus rex (*v. adn. Schroederi in indice p. 490*).

Boiocalus, -ī *princeps Amsivariorum.* TAC. ann. 13, 55 clarus per illas gentes et nobis quoque fidus Boiocalus (Boicalus *cod. m. 1*). 13, 56 haec in publicum Ampsivariis respondit, ipsi Boiocalo ob memoriam amicitiae daturum agros.

Boiocas *v.* Baiocasses.

Boiodurum, -ī (*i. Boii arx*) *opp. Vindelicorum, hodie* Innstadt *prope* Passau (*PW. III 634*); *cf.* Boius. PTOL. 2, 12, 4 παρὰ ... τὸν Δανούβιον ποταμὸν ... Βοιόδουρον. ITIN. Anton. Aug. p. 249, 5 Boiodoro (*codd. pler.* Bolod-). TAB. Peut. 4, 4 Castellum Bolodurum. NOT. dign. occ. 34, 44 tribunus cohortis Boiodoro (*in Norico rip.*). EVGIPP. Sev. 22, 1 extra muros oppidi Batavini in loco nomine Boiotro trans Aenum fluvium (36, 1 in loco Boiotro; *codd. var.* Boitro, Bo-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lotro *al.*). CORP. III 5755 a Boiiodurus (*?*, *var.* Bohoduri, *cf.* 11846). *adi.* **Boiodurēnsis,** -e. CORP. III 5121 (*Atrante*) ser(vus) (contra)-scr(iptor) stationis Boiod(urensis). *Ihm.*

Boiohaemum *v.* Boihaemum.

? **boiolas** id est lingua bobis GLOSS. III 536, 42 (618, 31 boi-lis). *Münscher.*

Boion (*Βοιόν, Βοῖον*) *opp. Doridis.* PLIN. nat. 4, 28. *cf. Oberhummer, PW. III 635.*

Boionius, -a *nom. gent.; cf.* Boio, Boius (Bogionius*?*). *imp. Antoninus Pius* (*Henze, PW. III 635*): CAPITOL. Pius 1, 1 Tito Aurelio Fulvo Boionio Antonino Pio paternum genus e Gallia Transalpina, Nemausense scilicet. AVR. VICT. Caes. 16, 1 M. Boionium, qui Aurelius Antoninus habetur. 41, 20 Marcus Boionius. PS. AVR. VICT. epit. 15, 1 Antoninus Fulvius seu Boionius dictus, postea etiam Pius cognominatus. EVTR. 8, 8, 1 T. Antoninus Fulvius Boionius. *eius avia materna* Boionia Procilla: CAPITOL. Pius 1, 4. CORP. VI 9355 Boionia Antuliala (*?*) mater Narciss⟨o⟩ f. . . . moratus est in dispensatione Boioniae Procillae. *alii*: CORP. VI 12393 L. Boionius Latro. 13618 —13621. 13622 Boioniae Fortunatae. XI 758 (*Bononiae*) Boionius Epaphroditus. X 1815 (*Puteolis*) Tannonio Boionio Crhysanti. Tannonio Boionio Crhysantio puero egregio *statua honorato.* INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 153 (*Brundisii*) L. Boionius Zeno veteranus nauta. *ibid.* L. Boionius (mulieris) l. Helenus.

Boiorīx, -īgis *nom. vir. celt.* **1** *regulus Boiorum*: LIV. 34, 46, 4 (*ad a. 194 a. Ch.*). **2** *rex Cimbrorum* (*cf. Klebs, PW. III 636*): LIV. perioch. 67 M. Aurelius Scaurus . . . a Boiorige (Bolorege *codd.*) feroci iuvene occisus est. PLVT. Mar. 25 *Βοιώριξ . . . ὁ τῶν Κίμβρων βασιλεύς.* FLOR. epit. 3, 3, 18 Boiorix rex. OROS. hist. 5, 16, 20. **3** *Gallus*: CORP. XIII 2656 (*Augustoduni, in basi tauri ahenei tricornis*) Aug. sacrum B o i i o r i x dae (*sic*) sua pecunia.

Boiotro *v.* Boiodurum.

Boiscī, -ōrum (*Βόισκοι*) *gens Hunnorum; cf.* Boiscus. IORD. Get. 24, 126. *cf. Tomaschek, PW. III 666.*

Boiscus (*Βοΐσκος*) *nom. vir.* **a** *poeta Cyzicenus*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 82, 26 Boiscum Cyzicenum (*affert epigramma Βοΐσκος ἀπὸ Κυζίκου eqs.; idem Iuba auctore apud* RVFIN. gramm. VI 564 *cum versione latina* Boiscus is de Cyzico, novi repertor carminis: nam primus octonopedem versum deo dicavit). RVFIN. gramm. VI 558, 17 tetrametros . . ., quem finxerat ille Boiscus. 560, 5 tetrametrum primus fertur posuisse Boiscus. *inde adi.* **Boiscius,** -a, -um (*Βοΐσκιος*). RVFIN. gramm. VI 564, 1 de octametro Boiscio idem sic dicit: octametrum catalecticum, quod appellatur B o i s c i o n. **b** *lectio inc. apud* RHET. Her. 4, 3, 4 quomodo Ladas aut †boviscum sisonius cursitarint (Boiscus Sicyonius *Turnebus*, Boiscus Isthmiis *Marx, aliter alii*). **c** *in titulis* (*nom. celt. esse putat Holder, Altcelt. Sprachsch. s. v.*): CORP. VI 21418 (*litt. pulchris*) Líviae Augustae l. Chloés Boiscí libertór. et familiaé. XII 4961 (*Narbone*) v. Magidius Boiscus et Magidiae Quartae contubernali. V 8112, 17 (*in amphora*) Boiscus (*alterius versus lectio incertior*). *Ihm.*

? βούτραγος **boisos** GLOSS. III 18, 56 (*i.* bison*?*, bonasus *Heraeus*). *v.* **bubalus.** *Münscher.*

Boitrum *v.* Boiodurum.

1. Boius (*Βοῖος*) *v.* Boethus *p. 2062, 35.*

2. Boius, -a (*cogn.*) *v.* 1. Boii. **3. Boius** *v.* Boiates.

d. m. s. **Boiuv**⟨. . .⟩ Vict⟨. . .⟩ CORP. VIII 1541 *nom. gent.*

Bōla, -ae (*Βῶλα*) *et* **Bōlae,** -ārum (*Βῶλαι*) *opp. Latii* (*v. Hülsen, PW. III 667*). *plur.*: LIV. DIODOR. *acc. Βόλλας l. 64.* VERG. Aen. 6, 775 Castrumque Inui Bolamque Coramque. LIV. 4, 49, 6 qua (*rogatione*) Bolas quoque, sicut Labicos, coloni mitterentur (4, 49, 11). 4, 49, 7 Bolis. 4, 49, 9 ad Bolas. 6, 2, 14 exercitum eorum (*Aequorum*) ad Bolas oppressit. DIODOR. 13, 42, 6 *πόλιν Βώλας Aequorum.* 14, 117, 4 [20, 90, 4 *πόλιν Βῶλαν ad Bovianum opp. Samnitum referunt*]. DIONYS. ant. 8, 18 *Βῶλαν* ⟨*Λατίνων*⟩ *ἑτέραν πόλιν.* PLVT. Cor. 29 *Βόλλας πόλιν οὐ πλείους σταδίους ἑκατὸν ἀπέχουσαν τῆς Ῥώμης.* STEPH. BYZ. *Βῶλα, ὡς Νῶλα, πόλις Ἰταλίας, τὸ ἐθνικὸν Βωλανοί.* *adi.* **Bōlānus,** -a, -um. LIV. 4, 49, 11 agrumque Bolanum. *incolae* **Bōlānī,** -ōrum (*Βωλανοί*). LIV. 4, 49, 3 (Volanis *codd.*). PLIN. nat. 3, 69 DIONYS. ant. 8, 18 (*saepius*) PLVT. Cor. 28 STEPH. BYZ. *l. 65.* **Bōlānus,** -a *nom. gent. et cogn.* CIC. epist. 13, 77, 2 M. Bolanum virum bonum et fortem et omnibus rebus ornatum meumque veterem amicum. HOR. sat. 1, 9, 11 o te, Bolane, cerebri felicem (*cf.* PORPH. *ad l.* SCHOL. Hor. *ad l.*). *in titulis*: CORP. VI 13624 dis man. Bolanae P. f. Rufinae. XIV 4202 (*Nemore Dianae*) M. Bolanus Canusaeus. V 5849 (*Mediol.*) Bolana M. f. Secunda sibi et Vettiae Sex. f. Civili f. et M. Bolano M. f. Aniens. Marcello fratri (*cf. l. 83*). *cogn.*: Vettii: Vettius Bolanus *legatus leg. in Armenia sub Corbulone a. 62, postea consul suffectus* (*ante a. 69*): STAT. silv. 5, 2 TAC. ann. 15, 3 hist. 2, 65. 97 Agr. 8. 16. *incertum num ad hunc pertineant* CORP. VI 65 Bonae deae sacrum M. Vettius Bolanus restituí iussit (*cf.* 67 *et* CVRIOS. urb. reg. 1 p. 3, 6 balineum Bolani) *et* II 6259, 19 (*signaculum*) Substituti M. Vetti Bolani. *cf. Prosop. imp. Rom. III p. 411.* M. Vettius Bolanus *cos. ord. a. 111* (*ex. gr.* CORP. VI 222. 691. 31146. XIV 3437. XII 1840. *cum Vettiis aliqua affinitate coniuncti creduntur Mediolanenses l. 74.* *alii*: CORP. VI 21971 (*periit*) Manlia C. f. Bolana (*at cf.* 21939, *v. sub* Bolus). VIII 2513 P. Lucceius Bolan⟨us⟩. *cf.* VI 13623. III 14626[1]. **Bōlānius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 3559 (*a. 168*) II 1 Sex. Bolanius Quintianus Tar(ento) *miles.* 34688 M. Bolanio Successo. VIII 340 (c. add. 11505). 11545 (*frg.*). *incertum num huc pertineat* **Bolēnsis** NOT. Tir. 88, 38 (*praeced.* Laurentinus, Megaliensis; Bulensis *Kopp.*).

Bōlae *v.* Bola. **bolanae** *v.* bolona.

Bōlānus, -ius *v.* Bola.

bōlarium, -ī *n.*, *βωλάριον.* SEPT. SER. carm. frg. 21 pingere conlibitum est, graphidem date, promite bolarium (vol- *codd.*). GALEN. alfab. 126 ge[s]samia . . . cuius optimam iudicamus que est levissima . . . et que volaria longam habit (*sic codd. Pal. et Carn.*, bolaria oblonga *Lucc.*). *cf. Bücheler, Archiv 1 (1884) p. 288.*

? **Bolās** *nom. vir. Βωλᾶς?* CORP. VI 4776 (*e columb.*) ⟨I⟩ulia Bolae l. Glycera.

Bolba *opp. Armeniae.* RAVENN. p. 75, 6.

bolbinē, *acc.* -ēn *f.*, *βολβίνη.* *bulbi genus*: PLIN. nat. 19, 95 bolbinen. 20, 107 bolbinen (bulbinem *codd.*) Graeci vocant herbam porraceis foliis, rubicundo bulbo. 1, 20, 41 bulbine. *cf. Olck, PW. III 673* (*s. v. βολβός*).

Bolbiticum *vel* **Bolbitinum** *ostium Nili* (*Βολβιτικὸν στόμα*) *ab urbe Βολβιτίνη dictum; cf. Sethe, PW. III 669.* MELA 1, 60 Canopicum, Bolbiticum (Volb- *A*) . . . Nili ostia. PLIN. nat. 5, 64 Bolbitino. AMM. 22, 15, 10 (Bucente *cod.*). SCHOL. Stat. Theb. 8, 358 (Volveticon, Volvetion *codd.*). *Ihm.*

bolbiton (-um), -ī *n.*, *βόλβιτον.* GLOSS. II 30, 44 bolbitum *βόλβιτον.* PLIN. nat. 28, 232 fimi . . . bubuli . . ., quod bolbiton vocant.

Bolbulae *insulae maris Aegaei.* PLIN. nat. 5, 137. [*Münscher.*

bolbus *v.* bulbus.

? d. m. **Bolciae**⟨. . .⟩spontis CORP. X 7871 (*in Sardinia, periit*).

? **Boldus** *in vasc. Britann.* CORP. VII 1336, 164. *Ihm.*

bolea salamandra GLOSS. II 570, 18; boba (*i.* bova) *scrib. coni. Loewe, Glossae nominum p. 24.* *Münscher.*

Bolegasgus *statio in Galatia* (*Ruge, PW. III 673*). ITIN. Anton. Aug. p. 203, 4 (*var.* Bolegalgus *al.*).

Bolēnsis *v.* Bola *l. 5.*

Bolentium *opp. Pann. sup.* (*Patsch, PW. III 673*). PTOL. 2, 14, 4 *Βωλέντιον.* TAB. Peut. 5, 5 Bolentio. ITIN. Burdig. p. 562, 6 mutatio B o l e n t a. RAVENN. p. 215, 9 Balenilo.

? **Bolerianus** *cogn. incertae lectionis* CORP. III 10735 (*ad* 3816).

1. Boletānus *cogn. vir.* CORP. V 8431 (*Aquileiae*) P. Peducaeus Boletanus.

2. Boletānus *ethnicon Hisp. Tarrac.* (*opp.* Boletum*?; cf. Hübner, Corp. II p. 939 et PW. III 674*). CORP II 5843 L. Val. L. f. Gal. Materno Bolet(ano). 5845 L. Val. Gal. Materno Boletano.

bōlētar, -is *n.* [*a* boletus. *Th.*]. *forma* boletare *l. 54* (*nisi est abl.*), boletarium *l. 52*, vol- *l. 55.* o *correpta* ANTH. *l. 50.* *genus vasis*: MART. 14, 101 *tit.* boletaria. cum mihi boleti dederint tam nobile nomen, prototomis — pudet heu — servio coliculis. ANTH. 153, 3 comtas nolo dapes, vacuum mihi pone bŏletar. TREB. Claud. 17, 5 *misi ei* boletar halieuticum argenteum librarum viginti. ITALA Marc. 14, 20 (cod. c) in boletario (VVLG. in catino, *εἰς τὸ τρύβλιον*). APIC. 2, 41 coagitabis et exinanies in boletari (*item* 2, 53. 5, 190. 8, 383), 5, 191 cum in boletare miseris, addes oleum viride. SCHOL. Iuv. 11, 137 coquina, in qua voletaria ponuntur. bol(etar), *ut videtur, solvendum compendium* bol., *quod saepius occurrit scarifatum in vasculis Gallicis* INSCR. Revue archéol. 4. ser. III 1904 p. 81. *adde* PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) p. 126 *πινακίων βωλη-ταρίων* (*?*).

Boletarī (*genet.*) *nom. figuli in amphora Gall.* CORP. XIII 10002, 130.

? **bōlētātio,** -ōnis *f. a* boletus. SEN. epist. 77, 18 mortem times: at quomodo illam media boletatione (oblectatione *codd. rec.*) contemnis? *v. adn. Hensii.*

Boletum *v.* 2. Boletanus.

bōlētus, -ī *m.* [*a gr. βωλίτης tractum*; *cf.* bolites. *Th.*]. GLOSS. III 315, 19 *βωλῖται* boleti (*cf* 511, 30). II 31, 15 boletus *μύκη*⟨*ς*⟩. III 563, 60 fungus i. omnis boletus (*sic saepius*; III 624, 14 *trad.* bullidus). 607, 34 agarico i. boletus montanus (586, 17 bulidus. 616, 17 bullidus). *adde* V 493, 5 boletos delectabiles (*cf.* TAC. *p. 2067, 14*). *forma* boliti (*gen.*) ANTHIM. 38 (boleti *unus cod.*). [*val.* burete, *it.* boleto, *francog. vet.* bouloit. *M.-L.*]

semper fere p l u r.: SEN. nat. 4, 13, 10 sic nihil satis calidum est, sed ardentes boletos et raptim indumento suo mersatos demittunt paene fumantes, quos deinde restinguant nivatis potionibus. epist. 95, 25 illos boletos, voluptarium venenum. 108, 15 inde ostreis boletisque in omnem vitam renuntiatum est. nec enim cibi, sed oblectamenta sunt ad edendum saturos cogentia. PETRON. 38 ut illi ex India semen boletorum mitteretur. PLIN. nat. 16, 31 boletos suillosque, gulae novissima inritamenta (*cf. p. 2067, 2*). 22, 92 inter ea, quae temere manduntur, et boletos merito posuerim, opimi quidem hos cibi, sed immenso exemplo in crimen adductos, veneno Tiberio Claudio . . . ab . . . Agrippina dato (*cf.* MART. epigr. 20, 4 IVV. 5, 147. 6, 621 TAC. ann. 12, 67 SVET. Claud. 44 Nero 33). nat. 22, 95. 96. 98. 23, 115 boletis atque fungis. 29, 103 contra venena fungorum boletorumque.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

MART. 3, 45, 6 nec volo boletos, ostrea nolo *mihi ponas.* 3, 60, 5 sunt tibi boleti, fungos ego sumo suillos (*cf. p. 2066, 78*). 7, 78, 3 boletos, ostrea, mullos (12, 17, 4). 11, 31, 13 boletos imitatur et botellos. 12, 48, 1 boletos et aprum si tanquam vilia ponis. 13, 48 tit. 13, 48, 2. 13, 50, 2. 14, 101, 1 (*v. sub* boletar). epigr. 20, 2. PLIN. epist. 1, 7, 6 accepisse me careotas, quae nunc cum ficis et boletis certandum habent. AVG. mor. Manich. 2, 13, 30 hominem boletos, orizam, tubera ... ructantem. APIC. 7, 316 ORIBAS. syn. 4, 6. 7. 15. *sing.*: PLIN. nat. 22, 93 nec tunicae minor gratia in cibo infantis boleti. MART. 7, 20, 12 lippa ficus debilisque boletus. 11, 18, 15 epigr. 20, 4. IVV. 5, 147 vilibus ancipites fungi ponentur amicis, boletus domino, sed quales Claudius edit ante illum uxoris, post quem nihil amplius edit (6, 621; *cf. p. 2066, 79 sqq.*). 14, 8 qui radere tubera terrae, boletum condire ... didicit. TAC. ann. 12, 67 infusum delectabili cibo, ⟨bo⟩leto, venenum (*cf.* GLOSS. *p. 2066, 69*). SVET. Tib. 42 dialogo (*Asellii Sabini*), in quo boleti et ficedulae et ostreae et turdi certamen induxerat. Claud. 44 boletum medicatum. SER. SAMM. 420. ANTHIM. 38 omne genus boliti grave est et indigestum.

Bolgios *v.* Belgius. **Bolhas** *v. sub* Bannaeus.

Bolia *fluv. Pannoniae.* IORD. Get. 54, 277 ad amnem Bolia (-am *var.*) in Pannoniis.

bōlīmōdes (-mides) *v.* bulimodes.

Bolina (Βολίνα) *opp. Achaiae* (*cf. Oberhummer, PW. III 674*). PLIN. nat. 4, 12 Bolina, Panhormus (*sic Detlefsen pro* Palinhormus).

Bolingae (Βωλίγγαι) *populus Indiae.* PLIN. nat. 6, 77. *cf. Tomaschek, PW. III 674.*

bolis, -idis *f.*, βολίς. *de facibus caelestibus*: PLIN. nat. 2, 96 duo genera earum. lampadas vocant plane faces, alterum bolidas .... distant quod faces vestigia longa faciunt priore ardente parte, bolis vero perpetua ardens longiorem trahit limitem. 1, 2, 25 bolides. *iaculum*: ITALA num. 33, 55 (Lugd.) sudes in oculis vestris et bolides (βολίδες, VVLG. lanceae) in lateribus vestris. *perpendiculum nauticum*: ITALA act. 27, 28 (cod. g) et miserunt bolidem ... et iterum iactaverunt bolidem (*sim.* cod. s *et* VVLG., βολίσαντες). GLOSS. V 403, 61 bolides sundgerd in scipe vel metrap (*anglosax.*). 336, 44 volidae percognoscat ('per quam cognoscant?' *Götz*) altitudinem maris.

Bolis *v.* Bolius.

Bolītānus *ethnicon Afric. ad oppidum Οὐόλ, ut videtur, pertinens* (PTOL. 4, 3, 9). PAVL. MED. vita Ambr. 54 Murano ... episcopo Bolitano. NOT. episc. proc. Afr. 28 Bonifatius Volitanus.

bolitēs, *acc.* -en *m.* PLIN. nat. 21, 171 radicem eius (*lychnidis herbae*) Asiani boliten vocant, qua adalligata oculo albugines tolli dicuntur.

bolitis μορφαὶ εἰς θυσίαν GLOSS. II 30, 42. *cf. Hesych. s. v.* βωλία. *Ihm.*

? **bōlium** (-ī) *n.* GLOSS. V 349, 6 bolium (-io *al.*) stabula bouum (bonum *al.*). 403, 43 bolia stabula bouum. *cf.* V 272, 18 bolum stabulum. *Münscher.*

Bolius *nom. gent.*; *cf.* Volius, Vollius (*W. Schulze, Eigennamen p. 100*). CORP. VI 23983 (*litt. antiquis*) Petilia Ↄ. l. Ca⟨...⟩, C. Bolis C. f. Arn.⟨...⟩, L. Petilis Ↄ. l. Bar⟨...⟩.

bolla *v.* bulla. **Bollae** *v.* Bola. **Bollo** *v.* Bollus.

Bollucī (*genet.*) *in vasc. Gallico* CORP. XIII 10010, 336. *editor confert nom. mul.* Bulluca.

Bollus, -ī *nom. figuli Gallici.* CORP. XIII 10010, 337 Bollus fec(it) *et* Bolli man(u) *et* Bolli. *idem, ut videtur, gallice* 10010, 335 Bollo avoti.

? **Bolo** *cogn. vir.* CORP. X 557 III 15 (*Salerni, periit*) L. Appuleius L. l. Bolo. *cf.* Bolon.

Boloconoton *'provincia' Armeniae maioris* RAVENN. p. 69, 4. *conferunt castellum* Βῶλον; *v. Baumgartner, PW. III 676.*

Bolodurum *v.* Boiodurum. **boloe** (βῶλοι) *v.* 2. bolus.

Bolon *nom. vir.* (*graecum?*). CVRT. 6, 11, 1 erat inter duces manu strenuus Bolon quidam ... vetus miles, ab humili ordine ... promotus. *cf.* Bolo.

bolōna, -ae *m.* [*vocabulum gr. non traditum, derivatum a* βόλος *et* ὠνεῖσθαι; *cf.* 1. bolus. *Th.*]. GLOSS. V 8, 14 (= 50, 11) bolona redemptor cetariarum tabernarum, in quibus salsamenta condiuntur, quas tabernas vulgo cetarias vocant. II 30, 41 bolanae μεταπρᾶται, παλιγκάπηλοι. V 593, 11 bolonae ipsi cetarii, qui diversa genera piscium emunt (*rectius* vendunt, *ut est* IV 314, 52 *et* 595, 1, *ubi forma* bulones *traditur*). V 443, 58 buccones qui diversa genera piscium vendunt (563, 52). ARNOB. nat. 2, 38 bolonas, unguentarios, aurifices, aucupes. *nota* (*fem.?*): DON. Ter. Eun. 257 cetarii: qui cete, id est magnos pisces, venditant et bolonas (bal- *B*) exercent.

Bolōnia *v.* Bononia *p. 2077, 74.*

bolōni[c]um ubi liquamen facit GLOSS. V 563, 37. *cf.* IV 212, 50 bullonium luto, quod lacerarii salsamentum dixerunt. V 541, 16 bullonium lotum. *v. Löwe, prodr. p. 77.* *cf.* bolona.

Bolosea *nom. mul. in titulis Lusitanis deperditis* CORP. II 440 Bolosea (-sa *trad.*) Toutoni f. 834 Bolosea⟨e⟩ Pelli f. 881 Bolosea Brevi f.

? **boloseron** *v.* bolussellon.

Bolsius *nom. figuli Gallici* CORP. XIII 10010, 338.

iactus **boltio** (*i. Bolzen*), sagitta, sciutil (*anglosax.*) GLOSS. II 582, 8. [*francog. vet.* bousson. *M.-L.*]

Bolubilis *v.* Vol-.

Bolvelaunium *opp. Britanniae meridion.* RAVENN. p. 425, 19 Bolvelaunio. *cf. Hübner, PW. III 677.*

Bolvinnus, -ī *cogn. Martis celt.* (*cf. PW. III 677 et suppl. I 255*). CORP. XIII 2899 (*saec. II ex.*) Aug. sacr. Marti Bolvinno. 2900 (*saec. II*) ⟨Aug.⟩ sacr. Mart(i) Bolvinn(o). *uterque titulus rep.* Bouhy (*in agro Senonum*), *quod nomen ab hoc deo tractum esse videtur.*

1. bōlum *v.* 2. bolus. **2. bōlum** *v.* bolium.

στιβή stipa **bolumaca** (?) GLOSS. III 27, 29.

ὄλυνθος **bolunda,** hoc grusum GLOSS. II 382, 40. *cf.* 517, 40 bolunda olinihos. 570, 16 bolunda grossi, primarii fici (fuci *codd.*). *v. Löwe, gloss. nom. p. 24.* [*a gr.* ὄλυνθος *tractum esse videtur. Th.*].

1. bolus, -ī *m.*, βόλος. GLOSS. IV 212, 33 bolus iactus (593, 40. V 272, 9). [*catal.* bol. *M.-L.*] *talorum*: PLAVT. Rud. 360 Neptune lepide, salve, nec te aleator nullus est sapientior; profecto nimis lepide iecisti bolum. Curc. 611 si vis tribus bolis, vel in chlamydem. :: quin tu is in malam crucem cum bolis, cum bulbis? AVSON. 191, 26 te enumerare bolos. *quae iactu retis capiuntur*: SVET. rhet. 25 adulescentes ... piscatores trahentes rete adierunt et pepigerunt, bolum quanti emerent ...; *retibus* extractis piscis nullus infuit, sed sporta auri obsuta. tum emptores bolum suum aiunt, piscatores suum. *translate* (*cf. Otto, Sprichwörter p. 56*): PLAVT. Persa 658 satin ut meminit libertatis? dabit haec tibi grandis bolos. Truc. 724 intus bolos quos dat! 31 primumdum merces annua, is primus bolust, ob eam tres noctes dantur. TER. Haut. 673 crucior bolum tantum mihi ereptum tam desubito e faucibus (SCHOL. i. fraudem, quam habui excogitatam, qualiter possem auferre a sene x minas). LVCIL. 719 (881 ed. Marx) in me ⟨i⟩llis spem esse omnem, quovis posse me emungi bolo (volo *codd.*). VARRO rust. 3, 14, 5 magnum bolum deferunt aeris. 3, 2, 16 sed ad hunc bolum ⟨ut⟩ pervenias, opus erit tibi aut epulum aut triumphus alicuius. PLAVT. Poen. 101 tangere hominem volt bolo (ARGVM. Plaut. Truc. 3 ingenti militem tangat bolo). Truc. 844 verum hoc ego te multabo bolo.

2. bōlus, -ī ὁ, ἡ βῶλος. *cf.* GLOSS. gleba βῶλος *passim.* CHIRON 441 addito stercus columbinum et dato bolum in die in vino. MARCELL. med. 1, 108 adicies rutae tantundem quantum pulei et unam cepam et salis bolum (pol- *cod.*). MISC. Tir. p. 63, 21 alumen, hoc est bolum tusum (*cf.* GLOSS. III 580, 22 alumen scisum i. bulum [bulū *corr. ex* bulo] scysum). *gemma*: PLIN. nat. 37, 150 boloe (βῶλοι) in Hibero inveniuntur glaebae similitudine. 1, 37, 55 boloe. *incertum utrum huc an ad* bōlus *pertineat* PAVL. FEST. *v. s.* botulus.

Bōlus, -ī *nom. vir.*, Βῶλος. *scriptor Mendesius* (*cf. Wellmann, PW. III 676 et suppl. I 255*): COLVM. 7, 5, 17 Aegyptiae gentis auctor memorabilis Bolus Mendesius. 11, 3, 53 apud Aegyptiae gentis Bolum Mendesium legimus. *alii*: CORP. VI 6059 (*e columb.*) C. Panteleio Bolo. 21939 *b* C. Manli C. l. Bólí. *item* Bólí *in frg. c* (*fort. eiusdem familiae* 21971 Manlia C. f. Bolana; *cf. sub* Bola).

? Galli **bolussellon** *vocant hederam nigram* PS. APVL. herb. 98. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. s. v.* boloseron.

? **bolutātio,** -ōnis *a* βόλιτον *'stercus' deriv. putat Oder.* CHIRON 139 producere caute et bolutationes et urinam provocare. *cf.* boluto.

? **boluto,** -āre *'a* βόλιτον *derivatum 'stercus egerere', cum* volutare *confusum' Oder.* CHIRON 148 ex qua causa de folliculo urinam faciunt et difficiliter bolutat (vol- *cod.*). 433 *oleum* dato per nares et facito bolutet (vol- *cod.*).

? **Bomar(us)** *vel* **Bomarthus** *nom. barb. in titulo* CORP. II 2324 *incertae lectionis.*

bombalium *v.* bambilium.

bombax [*gr.* βομβάξ. *Th.*]. PS. ASPER gramm. V 554, 7 *interiectio* irridentis, ut bombax babo va. EXPLAN. in Don. gramm. IV 562, 21 ridiculi animadversionem exprimimus, ut bobax. PLAVT. Pseud. 365 fur. :: babae. :: fugitive. :: bombax. :: fraus populi. :: planissume (*cf.* GRAMM. III 59, 4).

Bombia *v.* Bombius.

intolerabiliter per inania **bombica** iactans VEN. FORT. Mart. 4, 535 [*cf. c.* bombicare. *Th.*].

bombicināre purpuram facere GLOSS. V 593, 2 (*Scal. ex Osberno*). [*cf. c.* bombycinus. *Th.*]

bombicinātōres purpuram facientes GLOSS. V 593, 1 (*Scal. ex Osberno*).

bombico, -āre [*cf. c.* bombire, bombus. *Th.*]. VEN. FORT. carm. praef. 5 sola saepe bombicans barbaros leudos arpa relidens. *cf.* bombica.

bombilo, -āre [*cf. c.* bombire bombus *et c. gr.* βομβυλιός *vel* βομβύλιος. *Th.*]. SVET. frg. p. 254, 1 apum bombire (-bizare *sim. al.*) vel bombilare. CARM. poet. min. V 61, 36 (ANTH. 762) bombilat ore legens munera mellis apis. *cf.* MART. CAP. 9, 999 ipsoque dudum bumbinatorem (*sic cod. Bern.*) flosculo, *ubi* bombitante *Eyss.*, dum bombinat ore *Kopp, incerta omnia.*

[bombinator] *v. sub* bombilo.

[bombino] *v.* bombilo. **bombinor** *v.* bovinor.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bombio, -īre [*gr.* βομβεῖν βομβάζειν; *cf. c.* bombus, bombizatio. *Th.*]. Gloss. II 258, 43 βομβῶ bumbio. Svet. frg. p. 254, 1 *v. sub* bombilo. Pol. Silv. voc. anim. chron. I p. 548 apis bubbit. Gloss. Löwe, gloss. nom. p. 248 apis bobit. *cf. etiam* bumbix.

bombīscunt apes Gloss. cod. Casin. 439 Löwe, gloss. nom. p. 249.

bombisonus, -a, -um *cf. c.* bombus *et* sonus *vel* sonare. Schol. Pers. 1, 99 mimallones ministrae Liberi patris dicuntur bombisonae.

? **bombites** μύρμηκες Gloss. II 31, 11 (bombyces *Vulcanius*).

bombītio (bumb- *cod.*) sonus apum Gloss. V 493, 22. *a* bombire. *cf.* bombizatio.

Bombius, -a *nom. gent. in Africa*: Corp. VIII 3027 Bombia Verecunda. 7234 Bonbia Clara (*si recte descripta est*). 19721 M. Bombius M. f. Q. Cicero (*cf.* 19695 = 7946). 19722—19727. 19728 (= 7947) Bombia Rogata Tuti filia. 20772 Bomb(ia) C(a)enis. *Ostiae*: Corp. XIV 256, 263 (*in albo fabrum navalium*) Bombius Felix.

bombizātio est sonus apium ab ipso sonitu dictus Pavl. Fest. p. 30. *cf. c.* bombio, bombitio *sim.*

bombizo *v. sub* bombilo. **Bombomachidēs** *v.* Bumb-.

bombones comedunt apum labores *e cod. Brux. saec. XII affert Traube, Archiv 6 (1889) 167.* bombo (*a* bombus) *i. q.* '*Drohne*'.

bomborium *v.* bamb-.

Bombos *fluv. Ciliciae* Plin. nat. 5, 93.

bombōsum sonosum furibundum Gloss. IV 407, 10 (*sim. saepius, v. l.* bumbosum sonorum). *adde* V 493, 23 bumbosos strumosus gimberosus. 403, 54 bombosa hlaegulendi (*anglosax.*). *a* bombus.

bombulio *v.* bombylis.

bombus, -ī *m.* [*gr.* βόμβος; *cf. c.* bombire bombilare bombicare bombizatio. *Th.*]. Schol. Pers. *infra l. 48.* Gloss. II 31, 9 bomvis βόμβος. IV 212, 35 bombus sonus (594, 40 *trad.* bumbus, *ut saepius in* Gloss.). 26, 21 sonus aut vox (V 171, 1. 443, 48). 26, 24 sonus tumidus (*sic saepe*, IV 212, 31 sonus aut vox tumida). 407, 9 bombos sonus tumidus, vox inepta (489, 29. V 271, 62 *cf.* 349, 15. 404, 31). V 170, 43 imitatio vocis. IV 593, 41 sonus tumidus, emitatio vocis vel crepitus (*cf.* 314, 31). V 443, 34 sonus columbarum (563, 32 *et* 39). *praeterea saepius leguntur* Gloss. bombum (*vel* bumb-) sorbellum (*vel* sorbillum) [*it.* bombo. *M.-L.*], *ad quam referenda* V 493, 21 bumbum sordidum (*cf. Löwe, gloss. nom. p. 138; Götz, Thes. gloss. s. v.*).
Enn. frg. inc. 50 Vahl. bombum pedum (*affert* Avg. dialect. 6 verbum ... cum dicimus, inquiunt, prima eius syllaba verum significat, secunda sonum. hoc enim volunt esse bum; unde Ennius sonum pedum 'bombum pedum' dixit). Varro rust. 3, 16, 32 si intus faciunt bombum *apes* (Plin. nat. 11, 20 donec una *apis* excitet gemino aut triplici bombo ut bucino aliquo. 11, 26). Catvll. 64, 263 raucisonos efflabant cornua bombos. Lvcr. 4, 544 et reboat raucum regio cita barbara bombum (*cf.* Ps. Origen. tract. 14 p. 161, 2 rauco bando frementes, *ubi* bombo *coni. Weyman*). Pers. 1, 99 torva Mimalloneis implerunt cornua bombis (Schol. *ad l. ed. Kurz* bombus raucus sonus est tubarum nec valde acutus). Apvl. met. 10, 31 tibicen Dorium canebat bellicosum et permiscens bombis gravibus tinnitus acutos in modum tubae saltationis agilis vigorem suscitabat. flor. 3 p. 11 acuto tinnitu et gravi bombo *tibiarum*. Prvd. apoth. 845 tumidum largo sublimat flamine bombum (*de tibia*). Serv. Aen. 7, 23 in bombis organorum (*v. adn. crit.*). Mart. Cap. 1, 67 laeva sonorum bombis terrentibus tympanum sustinens (2, 133). 2, 197 harpis bombisque perterrita. 5, 427 haec (*Rhetorica*) cum in progressu arma concusserat, velut fulgoreae nubis fragore colliso bombis dissultantibus fracta dicere crepitare tonitrua. *nota*: Svet. Nero 20 *iuvenes* elegit *Nero*, qui divisi in factiones plausuum genera condiscerent — bombos et imbrices et testas vocabant — operamque navarent cantanti sibi.

bombȳciae *harundines* Plin. nat. 16, 169 (*opp.* zeugitae; βομβυκίας κάλαμος *apud Theophr.*).

bombȳcinus, -a, -um *a* bombyx. bombi- *codd. saepe.* Gloss. V 348, 22 bombicini vermes qui texunt (403, 34). *cf.* 439, 22 ambicinum (?) bambycinon. Isid. orig. 19, 22, 13 bombycina (*sc. vestis*) est a bombyce vermiculo, qui longissima ex se fila generat, quorum textura bombycinum dicitur (*cf.* 12, 5, 8 bombyx frondium vermis, ex cuius textura bombycinum conficitur). Plin. nat. 1, 11, 26 quae (*mulier*) prima invenerit bombycinam vestem. 11, 76 telas araneorum modo texunt ad vestem luxumque feminarum, quae bombycina appellatur. 24, 108 vestes quaedam bombycinis similes. Ivv. 6, 260 panniculus bombycinus. Apvl. met. 10, 31 tenui pallio bombycino inumbrabat spectabilem pubem. Vlp. dig. 34, 2, 23, 1 vestimentorum sunt omnia lanea lineaque vel serica vel bombycina (*cf.* Pavl. *l. 81* Comment. Lucan. 10, 142 *v. p. 2070, 23*). Marcell. med. 31, 9 ani vitia ... curat oleum bombycinum (?). *neutr. plur. subst.* (*sc. vestimenta*): Mart. 8, 68, 7 femineum lucet sic per bombycina corpus. 11, 50, 5 furtiva lucri fieri bombycina possunt. 14, 24, 1 splendida ne madidi violent bombycina crines, figat acus ... comas. Apvl. met. 8, 27 crocotis et carbasinis et bombycinis. Pavl. sent. 3, 6, 79 serica et bombycina (*cf.* Vlp. *l. 74*). Ven. Fort. Mart. 2, 86 abacum picto bombycina flore decorant. *sing.*: Isid. *supra l. 66.*

Bombylās, *nom. vir.* Corp. VI 35239 Bombylas coniunx.

bombylis *f.*, βομβυλίς. *vermis*: Plin. nat. 11, 76 ex grandiore vermiculo ... urica fit, dein quod vocatur bombylis, ex ea necydallus, ex hoc in sex mensibus bombyx. *idem* **bombylius** (βομβύλιος *vel* βομβυλιός): Plin. nat. 1, 11, 26 de bombyliis, necydalis. Ambr. hex. 5, 23, 77 fertur ... hic vermis ... processu quodam fieri bombylius. **bombulio,** -ōnis. Evstath. Bas. hex. 8, 8 p. 954^C Indiacum vermem ... deinde fieri bombulionem.

bombylium *v.* bambilium, *ubi adde Birtii* (Clavd. carm. min. app. 5, 61) *lectionem* bombyl-.

bombȳx, -ȳcis *m. et f.*, βόμβυξ. *cf. Mau, PW. III 678. fem.* Plin. nat. *l. 34 sq.* (*transl.*) Tert. pall. 3. *acc. plur.* bombycas Plin. nat. 11, 77 *et* Prob. Verg. georg. 2, 120. *scrib.* bombix *in codd. saepius.* bumbix: Gloss. *l. 17. 33 et* Pol. Silv. nom. anim. chron. I p. 543, 17. [*cf. it.* bambagio, baco. *M.-L.*] Gloss. II 258, 42 βόμβυξ bombyx, sandix (*item* III 256, 63, *ubi inter pisces refertur*). II 570, 21 bombix vermis, qui a sono vocis nomen accepit. V 170, 42 bombix aranea. IV 602, 37 bumbicis vermis, qui sericum facit. *cf. Löwe, prodr. p. 59 et* bambis, bombites. Serv. georg. 2, 121 apud Aethiopiam, Indos et Seras sunt quidam in arboribus vermes et bombyces appellantur, qui in aranearum modum tenuissima fila deducunt (Isid. orig. 19, 22, 13. *cf.* 12, 5, 8 *v. sub* bombycinus. 19, 27, 5 vermes ... graece βόμβυκες. Prob. Verg. georg. 2, 120 bestiolae ... quas bombycas vocant). Comment. Lucan. 10, 142 bombyces apud Seres nascuntur, qui resolvuntur in fila et fiunt bombycina ⟨sive⟩ Serica vestimenta. Schol. Prud. perist. 10, 512 (Americ. Journ. of archaeol. 1900 p. 297) bombix i. vermis, ex quo sericum texitur.
Plin. nat. 5, 14 quibus (*frondibus*) addita arte posse quales e bombyce vestes confici. 11, 77 bombycas et in Coo insula nasci tradunt. 11, 75 genus ... bombycum in Assyria proveniens. 11, 76 (*v. sub* bombylis). Mart. 8, 33, 16 tam leve nec bombyx pendulus urget opus. Tert. adv. Marc. 1, 14 bombycis stamina (*cf.* pall. 3). Hier. epist. 107, 10 spernat bombycum telas, Serum vellera. *translate*: Gloss. IV 595, 6 bumbix rarum vestimentum. Prop. 2, 3, 15 si qua Arabio lucet bombyce puella. Plin. nat. 11, 78 Assyria tamen bombyce adhuc feminis cedimus (1, 11, 25 de bombyce Assyria. 1, 11, 27 de bombyce Coa). Prvd. perist. 10, 512 illusa vestis, gemma, bombyx, purpura. Sidon. epist. 2, 2, 2 in carbaso sudat unus, alter in bombyce. *cf.* bombycinus. *nota*: Plin. nat. 19, 14 parvus est *gossypii frutex* similemque barbatae nucis fructum defert, cuius ex interiore bombyce lanugo netur.

? **Bombyxs** *cogn. vir.* Corp. XI 5306 (*Hispelli, periit*) Cervonius Bombyxs.

Bomilcar, -ris (Βομίλκας, Βοδμίλκας) *nom. vir. punicum.* Bodmilkar *l. 48. diversi apud scriptores* (*cf. Niese, PW. III 679 sqq.*): Sall. Iug. 35. 49 *et saepius.* Liv. 21, 27, 2 Hannonem Bomilcaris filium. 23, 41, 10. 12. 23, 49, 5. 24, 36, 3. 7. 25, 25, 11. 25, 27, 2. 5. 7. 9. 11. 12 Flor. epit. 2, 6, 19 (Iord. Rom. 190) Ivst. 22, 7 (*saepius*). *in titulo*: Corp. VIII 9618 (*periit*) Hippocratis medici Bodmilkaris f.

Bomildus *nom. vir. punicum.* Corp. VIII 17289 Severino ... infanti ... Bomildu⟨s pater⟩ fecit se⟨pulcrum⟩. *cf.* 17273.

bōmiscus, -ī *m.*, βωμίσκος. Boeth. arithm. 2, 25 p. 114, 16 bomiscos ... id est quasdam arulas.

Bomitae *opp. Syriae* Plin. nat. 5, 80.

Bomium *opp. Britanniae merid.* (*Hübner, PW. III 681*). Itin. Anton. Aug. p. 484, 3 Bomio.

Bomius (Bomm-) *nom. vir. barb. in tegulis Pannoniae sup.* Corp. III 11347 *b. e* leg. I Ad. Bomi Cresc., *a* leg. I Adi. Bommi, *c* ⟨l⟩eg. I Ad. ⟨B⟩ommi f., *d. f* leg. I Adiutr. Bommi f.

bōmonīcae (-ārum), βωμονῖκαι. Serv. Aen. 2, 116 ubi (*apud Laconas*) sacrificii consuetudo adulescentum verberibus servatur, qui vocabantur bomonicae, quia aris superpositi contendebant, qui plura posset verbera sustinere (*inde* Hyg. fab. 261 p. 145, 5). *cf. Reisch, PW. III 681. Ihm.*

Bona *v.* Bonus. **bonacus** *v.* bonasus.

Bona Dea, Bonae Deae. Bonna: *v. p. 2071, 16.* Bona dia *in* Inscr.: *v. infra* (*cf.* Bona diva). Bona daea: *v. p. 2071, 43. genet.* Bonai deai: *v. p. 2071, 9.* Βοναδίης: *v. p. 2071, 25. dat.* Bona diae: *v. p. 2071, 36.* Plvt. aet. Rom. 20, 268^d τῇ γυναικείᾳ θεῷ, ἣν Ἀγαθὴν καλοῦσιν (Cic. 19 Caes. 9). Macr sat. 1, 12, 27 ἡ θεὸς γυναικεία. *inversio* dea Bona? *v. p. 2071, 16. Dessau, Inscr. sel. 3491 sqq.; Wissowa, Kultus p. 177 sqq. et PW. III 686; Vaglieri, Diz. epigr. I 1012; Peter, Roscher I 789.*

sine epithetis: *in litteris*: Cic. dom. 105 cum sacrificium Bonae deae fieret (Schol. Cic. Bob. p. 329). *cf.* 110 at quae dea est? Bonam esse oportet, quoniam quidem est abs te dedicata. har. resp. 37 quam (*deam*) iste idcirco Bonam dicit, quod in tanto sibi scelere ignoverit. 8 pulvinaribus Bonae deae (Pis. 95). parad. 32 in opertum Bonae deae. Att. 2, 4, 2 iste sacerdos Bonae deae (*Clodius*). epist. 1, 9, 15. Mil. 86 ante ipsum sacrarium Bonae deae ..., ante ipsam ... Bonam deam (*cf.* Ascon. Mil. p. 32 Bonae deae sacellum). Ov. ars 244 Bonae ... in aede deae (Spart. Hadr. 19, 11 Lact. inst. 3, 20, 4). Pavl. Fest. p. 68, 8 *v.* damium. Ivv. 2, 86 Bonam ... placant abdomine porcae ... deam. 6, 314 Bonae secreta deae. Arnob.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 1, 36 Fenta Fatua ..., Bona dea quae dicitur (5, 18 Bona quae dicitur dea). LACT. inst. 1, 22, 11 (*ex Varrone*). epit. 17, 1. SERV. Aen. 8, 314 *Fauni filiam*, quod nomine dici prohibitum fuerat, Bonam deam appellatam. MACR. sat. 1, 12, 21 (*ex Cornelio Labeone*) Maiae ... aedem ... dedicatam sub nomine Bonae deae. *ibid.* eandem esse Bonam deam et Terram. *ibid.* eandem Bonam deam Faunamque et Opem et Fatuam *eqs.* 1, 12, 22 Bonam *dici*, quod omnium nobis ad victum bonorum causa est. *in titulis*: CORP. VI 53 Bonae deae sacrum. 54a *et* b Bonai deai sacrum. 55 Bonae Deae donum dedit. 56—60. 63. 65. 2236 Aelia Nice sacerdos Bone deae (2237). 2238 mag(istra) Bonae d⟨... (IX 805? XI 3866. V 757). 2239 collegi. 4003 (= 2240) sacerd(os) à Bona dea. 30688 (= 59). 30853. XIV 2251 iussu Bonae deae sacr. 4001 fanum Bona⟨...⟩eae. 4057 (*descr.*) ob magis⟨t⟩erium B. ⟨d.⟩ (v. *trad.*). IX 684 aram Bonae deae. 3138 templum. 5421. INSCR. Ephem. epigr. VIII 159 (ad Corp. IX) Bonae diae. 106 (ad Corp. IX) Clarus ... deae Bonna (-na *in ligatura*) cum suis d. d. INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 430 Octavia Lupilla ⟨B⟩onae deae ⟨a⟩ediculam ... d. d. CORP. X 1548. 1549 Bonae diae. 4615. 5998 Bonáe deáe sacr. INSCR. Ephem. epigr. VIII 624 (ad Corp. X) Bone deae. CORP. XI 1735 Bonae ⟨deae?⟩. 3303, 15 mulsum ... mulieribus vícanís ad Bonam deam ... dedimus. 4634. 4635 ministra bone die proma (*cf.* XII 654). 4636. 4767 ⟨lu⟩cus Bone dee. 6304. 6305. 8242 Parcabus et Bonae deae. XII 654. 5830. 703? III 10394 (*Pannon.*) Bonae deae et Panthaeo Diane Silvanabus. VIII 4509. INSCR. Sic. et Ital. 1449 (*Romae*) ἱερεὺς ... Βοναδίης. *notatur per* B. d., *ut* CORP. VI 61 B. d. d(onum) d(edit). 64. 30852. XI 1413. V 757. 847. 759 auribus b. d. VI 62 Bonae d. d. d.

cum epithetis: *de virtutibus et beneficiis*: CORP. VI 67 Bon(ae) deae Restitut(ae) (66 B. d. R.). 71 Conpoti. 74 Nutrici. 75 Oclatae. CORP. VI 68 Bonae deae Agresti (*ibid.* dominae). V 761 Augustae Bonae deae Cereriae sacrum. 762 (*descr.*) Bonae deae Paganae (pagaiae *al.*). *de locis* (*cf. Mommsen, Corp. VI p. 30855*): CORP. VI 69 Bonae deae Anneanensi (*i. domus Anneorum*) sanctissim(ae). 70 Bonae diae castr(i?) Font(anorum?). 825 Quieianae b. (?) d. (*'fort. intell.* B(onae) d(eae) Quietanae, *ut cogn. trahatur a domo Quieti cuiusdam' editor*). 30854 Bona diae Castre(n)si. 30855 Bonae deae Galbillae ... vílicus horreorum Galbianorum. XIV 3437 (*descr.*) mag(istra) Bonae deae Sevinae. INSCR. Ephem. epigr. VIII 183 (ad Corp. IX) Bonae deae Arcensi triumphal(i). V 760 Augustae B⟨onae deae?⟩ Castrensi. Bona Dea Serpenas? *cf. adnot. ad* CORP. XI 3867—9. *epitheta generalia*: CORP. X 5383 Bonae deae sanctae sacr. XI 2996 Bon(ae) deae Aug(ustae). V 756 Bonae deae Aug. sacrum. *cf.* 760. 761. VIII 10765 Bone daee Aug. 11795 Bone deae August(ae) sacr. *cf. l. 30.*

cum nominibus aliarum dearum: CORP. VI 72 Bonae deae Hygiae. 73 Luciferae. 76 Veneri Cnidiae. XIV 3530 (*a. 88 p. Chr.*) sanctissimae Caelesti. X 4849 (*descr.*) collegium cultorum Bonae deae Caelestis. XI 3243 Bonae deae Regi⟨nae⟩ triumphalí (*i. Isidi? v. adnot. ed.*). III 10400 (*Pannon.*) Fortun(ae) Conservatrici et Bonae deae Iunoni. *Hey.*

? **Bonades⟨potus⟩** *cogn. vir. supplet Rossius* CORP. XI 3904 (*Capenae*). *Ihm.*

Bona dīva *v. sub* divus.

Bona mānsio (Bonamansio) *opp. Thraciae; Oberhummer, PW. III 697. cf.* CORP. III p. 2085. ITIN. Burdig. p. 567, 11 mansio Bona Mansio. COD. Theod. 7, 4, 12 (= COD. Iust. 12, 37, 3) *a. 364* dat. VI kal. Ian. Bonamansione. 14, 2, 1 *a. 364* dat. kal. Iun. Bonamansione, p(ro)p(osita) in Foro Traiani. *cf.* ACTA Alex. (*ex graeco*) Bolland. Mai III p. 197 castrum quoddam, Bonamasium nomine. *Hey.*

? **Bonamunacia** *nom. mul. corrupt.* CORP. VIII 4926. *latetne* Bonavia? *Ihm.*

bonanimis, -is, *is, qui boni animi est* (*v.* bonus *IV 8*): GLOSS. II 566, 41 animosus, bonanimis, iucundus (iracundus *van der Vliet*).

bonasus, -ī *m.*, βόνασος, *ferae genus.* PLIN. nat. 8, 40 tradunt in Paeonia feram, quae bonasus vocetur, equina iuba, cetera tauro similem, cornibus ita in se flexis, ut non sint utilia pugnae *eqs.* (*cf.* 1, 8, 16 de ... bonaso). SOL. 40, 10 animal, quod bonacum (*sic LGM*; bonnacum *vel* bonnacon *ceteri*) dicunt. *Sinko.*

Bonāta *cogn. mul.* CORP. III 3314 (*Pann. inf.*) Sep(timiae) Bonatae. VIII 8742 Tul. Bonata. *cf.* III 10493ᵉ. *masc. ut videtur* CORP. graec. 3461 (*Sardibus*) Λεύκιον Ἰούλιον Βοννᾶτον (*cf.* 4584, *lectio inc.*). *Ihm.*

bonātus, -a, -um, *fere i. q.* εὐήθης. PETRON. 74 at ego dum bonatus ago et nolo videri levis. *v. Eos Leopolitana 9 (1903) 3 sq.; Bücheler, Rhein. Mus. 39, 427; Gröber in ed. Petron. Friedl. p. 314 sq.* *Sinko.*

Bonavia, -ae *cogn. mul.* INSCR. Notiz. degli scavi 1892 p. 186 (*in Sardinia*) d. m. Aeliae Bonaviae. CORP. VIII 7233 Bonavia marita rarissima. 16700 Munat(ia) Bonavia. *cf.* Bonamunacia.

Bonbelex *nom. vir. barb.* CORP. XIII 324 (*in Aquitania*) Bonbelex Harbelexsis f.

Bonbia *v.* Bombius.

Boncar (Boncarth) *nom. vir. semit. afric.* CORP. VIII 68 (*a. 12 a. Chr.*) Boncar Azzrubalis f. 15 Boncar Mecrasi Clodius medicus (*graece* Βωνχαρ, *semitice* בעלקרת). V 4920 (*a. 27 p. Chr.*) Boncarth Iddibalis f.

Boncariēnsis *v.* Vonc-.

Boncius *nom. gent.* CORP. VIII 2988 L. Boncius Secundus. 865 Boncio Ma⟨...⟩. VI 1366 Boncií Victorinus Iulianus ... ex Africa (1367).

Bonconica *v.* Buconica.

Boncoxsus, -ī *nom. vir. barb.* CORP. XIII 134 (*Aquit.*) Monta-n(us) Boncoxsi f(ilius).

Bondelia *v.* Bodetia. **Bondobriga** *v.* Baudobriga.

Boneco, -onis *nom. vir. barb.* CORP. XIII 338 (*Aquit.*) Abelioni deo Taurinus Boneconis f. *Ihm.*

(**bonellus**) *deminutivum fictum.* IVLIAN. TOL. gramm. V 323, 19 *amphibrachus pes constat* ex tribus (*syllabis*), id est ex brevi, longa et brevi, ut bonellus.

bonememorius, -a, -um; *cf. c.* bonae memoriae (*v.* bonus *III 13 extr.*). [*raet.* barmör. *M.-L.*] *in titulis sepulcralibus christianis inde a s. IV exeunte (v. C. Caesar, de aetate titul. christ. diss. Bonn. 1896). singula compositionis membra saepe separatim scribuntur. propono delectum*: *de viris*: CORP. V 1707 bonememorius Severus ... recisit (*i. recessit*). IX 6402. X 1346. XII 2086 in hoc tomo(lo) requiescit in pace bonememorius Flurinus. 4312. XIII 499 oviit bonae memorius Antonianus. 1511 bonae memeri Laetus. 1535. 2370. 2376. 2482 bonememore. 3099 INSCR. christ. Leblant 32. 70. 411. 568. 609. 611. *de mulieribus*: CORP. XII 480 bone memoria Eugenia. 491 bonememoria Vrbeca filia bonememoriae Squelioles. 2088 bonememoria Liveria. 5405 INSCR. christ. Leblant 476. *inde* **bonomemorius,** -a, -um. CORP. V 5408 hic requiescet en pace bonomemorio Eioᴜbianos. 6748. XIII 2424 bonom memoriom Rapso.

benememorius, -a, -um (*saepius* bene memorius): *de viris*: CORP. IX 6400 hic requiescit bene memorio Anatoli filio. 6408 depositio bene memori Patrici. XII 966 bene menorius (*sic*) Vitalis. 5399 benememorius Droctebodes. INSCR. christ. Leblant 535. 621. *de mulieribus*: CORP. VIII 21683 (*a. 395*) Saturina benemoria (*sic*). X 7762 hic iacet bene memoria Maria. XIII 2480 benemoria (*sic*) Dananta. 7320 benememoria Roteldis. INSCR. christ. Hisp. 186 benememoria Meliosa. *Sinko.*

? **Bonememorius** *nom. christ.* INSCR. christ. Brit. 13 Bonemimori filli Tribuni. *subesse nomen* Bonememorius *barbare scriptum putat editor.*

Bonexsis *nom. mul. barb.* CORP. XIII 178 (*Aquit.*) & Bonexsi Senixsonis f(iliae) uxor(i?). *cf.* 71 Artehe Deo Bonnexi⟨s?⟩ Amandi ⟨.⟩. *cf.* Bonixsus. *Ihm.*

Boni *v.* Bani.

bonia (-niades) *nomen herbae in* GLOSS. *i. q.* barba Iovis *v. s.* barba *II 1727, 59.* *Münscher.*

Bonia, -ae *nom. mul.; cf.* Bonius, Boniatus, -a. *in Norico*: CORP. III 5074 C. Crispínió Rufo aédilicio et Baebiae Boniae uxóri. 5107 Boniae Successi f. 5437/38 Cantiae Iuni f. Boniae uxori et Cantiae L. f. Boniatae. 5444 Boniae con(iugi). 11595 Boniae Privati f(iliae). *cf.* MARTYROL. Hier. 4 id. Nov. *quaeritur num huc pertineat nom. gent.* CORP. VIII 7235 d. m. Boniia Rogata.

Boniatus, -a *cogn. barb.; cf.* Bonius, -a. *in Norico*: CORP. III 4791 Aur. Boniatus mil. leg. II Ital. Severi. 5265 M. Licovius Boniatus. 5417 Boius Boniati. 5418 Suaducia Boniati f. 11699 Titulen. Boniati. *mulieres*: III 4934 Boniata Cintul. 5076 Boniatae Vindonis f. 5151. 5232 (*saec. I*) Boniatae Antoní fíl. 5437/38 (*v. sub* Bonia *v. l. 49*). 4768. 4900. 5242. 5285. 5468. *in Pann. sup.*: CORP. III 3930 Lucius Boniati f. 10802 L. Caes. Boniatus.

Bonica *v.* Bonicus.

Boniciānus *cogn. vir.; cf.* Bonicus. CORP. VIII 726 ⟨...⟩us Clarus Bonicianus.

Bonicus, -a *nom. barb.* CORP. II 4418 memoriae Vlpi Bonici. VIII 4560 d. m. s. Iunia Bonica. *cf.* XIII 328 (*Aquit.*) Tutelae Bonicí Spuria v. s. l. m. *cf.* Bonicianus. *Ihm.*

bonifaciēs εὐπρόσωπος GLOSS. II 319, 15 (*v.* bonus *III 16*). *Sinko.*

Bonifātius, -a *a* bonum *et* fatum. Bonifacius *ex pronuntiatione ortum, quae rursus falsam originationem traxit, nunc bis legitur in titulis infimae aetatis* (CORP. VIII 898. IX 3512), *in libris utraque scriptura paene promiscue habetur (cf. Heraeus, Sprache des Petronius p. 29). nom. christ. non ante saec. IV repertum, persaepe ecclesiasticis inditum, raro hominibus inferioris ordinis. ex magna copia delectum tantum dedi.* **1** *comes Africae (mortuus a. 432); de cuius vita et gestis cf. Seeck, PW. III 698*: CORP. VIII 898 felici huius urbis restauratori com(iti) Bonifacio. PROSP. chron. I p. 469, 1278. 470, 1286. 471, 1294 (*bis*). 472, 1294. 473, 1310 (*de morte*) ADDIT. Prosp. Havn. chron. I p. 301, 432 HYD. chron. II 20, 78. 22, 99 MARCELL. chron. II p. 78, 432, 2. 3 (*ter*). 79, 435, 2 CASSIOD. chron. II 156, 1214 SIDON. carm. 9, 279 IORD. Rom. 330 (*bis*) Get. 167. 169. GREG. M. epist. app. p. 456, 22 *Augustinus* ad Bonifatium comitem scribens. **2** *grammaticus*: CORP. VI 9446. **3** *alii laici*: SYMM. rel. 10, 23 palatinum qui hactenus in officio urbano militavit. DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 2 p. 513ᴬ *primicerius notariorum.* GREG. M. epist. 4, 41 vir magnificus Africae (*alibi non occurrit*). 3, 27 praesentium

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lator vir clarissimus. CORP. VI 9920, 25 (*tabernarius*). 31893 frgg. a. g. e. XV 1679. 7184. VIII 982. 5266. 5891. 9731. 15609 A. Iulius Bonifatius. 16396. XI 6715, 2. XIII 3691. PAPYR. Marini 6, 3 (*saec. V/VI*) Pompulius Bonifacius v(ir) l(audabilis). 4 *papae*: *Bonifatius I* (*a. 418—422*): PROSP. chron. I p. 469, 1270 ADDIT. Prosp. chron. I p. 486 MARCELL. chron. II p. 74, 420, 1. ENNOD. opusc. 109 p. 321, 1 *alios locos v. in Regestis pontificum ed. Kaltenbrunner p. 52—54.* *Bonifatius II* (*a. 530—532*): CARM. epigr. 1374, 3 membra beata senex Bonifatius hic sua clausit. CASSIOD. var. 9, 15, 3. VICT. TONN. chron. II p. 199, 538, 1, *alios in Reg. pont. p. 111 sq.* 5 *episcopi, presbyteri, diaconi, praecipue Africani*: OPTAT. 2, 4 p. 38, 9. 39, 9 (CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 121^{A}) AVG. epist. 77, 2. 78 (*in titulo*). 98, 1. 143, 1. 220 *saep.* LEO M. epist. 90, 2. 91. 92. 93, 1. 98, 4 AVELL. p. 297, 16. 474, 5 *saep.* VICT. TONN. chron. II p. 197, 523, 2. 198, 533. 535 NOT. episc. (*octo diversi notantur*) VICT. VIT. 1, 19. 2, 101. 3, 24. 41 PS. VICT. VIT. pass. 7 GREG. M. epist. 1, 25. 26. 3, 3. 27. 5, 40 (*decem diversos clericos memorat. vid. indicem Mon. Germ. II*). CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 51^{C} (167^{C}. 181^{B}). 53^{A} (80^{D}). 107^{A}. 115^{A} (147^{C}). 125^{B}. 140^{B} CONC. Rom. a. 499 p. 399, 2. 402, 70. 414, 54. a. 501 p. 435, 53. 454, 51 CORP. X 7753. 6 *utrum laici an clerici incertum*: CORP. XV 1679. VIII 13516 Bonifatius fidelis (*cf. frg.* 13501—13515. 13517). 15463. XI 6715, 2. XIII 3691. 7 *mulieres*: CORP. V 6197 (*Mediolani*) Bonifatiae. VIII 1463. 1595. 1601. 4163. 8651 Vonifatia. 12213 Caeliae Bonifatie. 13518 Bonifatia fidelis (13519—13524. 13879. 16250). 15592 Cornelia L. f. Bonifatia Ca(ll)osina. 16398 Petreia Bonifatia. 16423 Carvilia Bonifatia. INSCR. christ. Hisp. 330 INSCR. christ. Rossi I 175. 209. 216. 452. 524. 1125 INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 637. 1898 p. 190. 1893 p. 311 (*Syracusis*) δούλη Βονιφατιας. 1900 p. 21 hi (*sic*) locus Bonifatie h(onestae) f(eminae). 1903 p. 283 Οὐρβικο κε Βονιφατις (*i. Vrbico et Bonifatiae*). *Gudeman.*

bonifātus εὔμοιρος GLOSS. II 318, 35 (*v.* bonus *III 17 b* boni fati *homo*).

bonificus bona faciens GLOSS. V 443, 35 (*v.* bonus *VII 1 d*).

Boniia *v.* Bonia.

boniloquium, -ī *n. cf. c.* boniloquus (*v.* bonus *III 17 c*). CASSIOD. hist. 1, 14 abripere quosdam eorum ad pestem propriam per boniloquia ficta festinant. *Sinko.*

boniloquus *v.* beneloquens.

Boninus, -ī *nom. vir. barb.* CORP. III 10075 (*in Dalmatia*) Geminus Boninus Hostiducis Sentonae v. s. l. m. GREG. M. epist. 9, 191 Gregorius Bonino defensori.

Bonio, -onis *cogn. vir.; cf.* Bonus, Bonius. CORP. III 3679 (*Pann. inf.*) T. F(lavius) Bonio Quri(na?) Andautonia, eques alae Frontonianae. 5354 (*Noric.*) Bonioni Atti f(ilio). X 3123 (*Puteolis*) d. m. Vlpio Bonioni.

Bonipedia, -ae *nom. mul. christ.* CORP. V 1638 (*Aquileiae*) filiae suae ... Bonipediae.

Boniportūs *locus in insula Creta.* VVLG. act. 27, 8 venimus in locum quendam, qui vocatur Boniportus (εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Καλοὺς λιμένας, ᾧ ἐγγὺς ἦν πόλις Λασαία).

Bonis *nom. mul. barb.* CORP. III 4854 (*Viruni, 'litt. bonis et certis'*) Sextus Adnamatonis f. et Bonis Anbusuli f.

Bonisana *civitas Hispaniae.* RAVENN. p. 307, 18. *cf. Hübner, PW. III 700.*

Bonisia, -ae *cogn. mul.* CORP. VI 20397 (*periit*) dis manibus Iuliae Bonisiae.

Bonispēra *nom. mul. christ.* CORP. VIII 11895. *Ihm.*

? **bonispērius.** GLOSS. III 519, 35 ἐπιτήδειος bonisperius. 519, 34 ἐπιδέξιος bonosperius: *at cf.* 331, 46 ἐπιδέξιος bono peritus. *v. Heraeus, Sprache des Petronius p. 29.*

Bonita *v.* Bonitus.

βονιτάριος· φυσικὸς δεσπότης GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A. THEOPHIL. Inst. Iust. 1, 5, 4 καὶ ἡ μὲν φυσικὴ (*sc.* δεσποτεία) λέγεται in bonis καὶ ὁ δεσπότης βονιτάριος.

bonitās, -ātis *f. a* bonus. *vox rara ante* CIC. (PLAVT. TER. *singulis locis,* VARRO *bis,* RHET. Her. *semel*), *apud hunc 55*^{ies}, PVBLIL. *ter,* LVCR. CAES. BELL. Alex. *singulis locis,* NEP. *5*^{ies}, OV. *bis,* VITR. *ter,* SEN. contr. *semel,* VAL. MAX. *bis,* SEN. *20*^{ies}, CVRT. *bis,* COLVM. *22*^{ies}, PETRON. *bis,* PLIN. nat. *37*^{ies}, MART. *semel,* QVINT. *12*^{ies}, FRONTIN. *ter,* TAC. *semel,* PLIN. epist. *7*^{ies}, APVL. *6*^{ies}, ICTis *cognita, a Christianis adamata.* [*val.* bunătate, *it.* bontà, *francog.* bonté, *hisp.* bondad. *M.-L.*] *plur.*: PLIN. nat. 37, 115. 1, 15, 3. GRAMM. suppl. 69, 7 alia in -as derivata a genetivo secundae declinationis veniunt, addita -tas syllaba producta et i paenultima correpta ut ⟨bonus⟩, boni, bonitas (*cf.* 115, 33). HIER. in Gal. 5, 22 non multum bonitas a benignitate diversa est: quia et ipsa ad benefaciendum videtur exposita, sed in eo differt, quia potest bonitas esse tristior et fronte severis moribus irrugata, bene quidem facere et praestare quod poscitur: non tamen suavis esse consortio et sua cunctos invitare dulcedine. hanc quoque sectatores Zenonis ita definiunt: bonitas est virtus, quae prodest: sive, virtus ex qua oritur utilitas: aut virtus propter semetipsam: aut affectus, qui fons sit utilitatum. *cf.* ISID. diff. 1, 71 GLOSS. benignitas, ἀγαθότης, ἀγαθοσύνη. GRAMM. suppl. 115, 23 feminina in as ut ... bonitas.

1 *hominum, deorum, ingenii, animi*: *i. q. benignitas, comitas, pietas, sanctitas*: PLAVT. Capt. 245 nunc te oro ... per mei te erga bonitatem patris (CIC. nat. deor. 2, 60 non sine divina bonitate erga homines. VVLG. Ephes. 2, 7 in bonitate super nos [ἐν χρηστότητι ἐφ' ἡμᾶς]. CORP. VI 2135 bonitatem et humanitatem eius [*sc. virg. Vest.*] circa se ... senserunt multi). TER. Phorm. 34 quem actoris virtus nobis restituit locum bonitasque vestra adiutans atque aequanimitas (*cf.* SCHOL. *ad h. l.* bonitas benignitas). QVADRIG. hist. 79 si pro tua bonitate et nostra voluntate tibi valitudo subpetit. RHET. Her. 3, 16, 28 ingenii bonitas imitatur saepe doctrinam (CIC. off. 3, 14 SEN. contr. 2 praef. 4 dial. 3, 20, 7). CIC. inv. 2, 113 num alieni laboris aut deorum bonitatis praemium sibi postulet. de orat. 2, 242 ut opes et copiae non superbiae videantur ac libidini, sed bonitati et (ac *S*) moderationi facultatem et materiam dedisse. top. 47 si ... sapientiam sequamur et bonitatem, si malitiam (*cf.* Lael. 47 bonitas malitiam *odit.* HIL. in Matth. 28, 1 HIER. epist. 120, 1 AVG. civ. 8, 24. 19, 5 MART. CAP. 4, 366 PROSP. in psalm. 108, 5). part. 78 (?). Quinct. 41 si neglegentiam dices, mirabimur; si bonitatem, videbimus. 54 si recte vestram bonitatem atque prudentiam cognovi. 91 ut vestrae naturae bonitatique obsequamini. S. Rosc. 150 una spes reliqua est Sex. Roscio ..., vestra pristina bonitas et misericordia (*cf.* QVINT. inst. 6, 1, 22 FILASTR. 82, 3. HIER. epist. 51, 2 mansuetudo et bonitas). Q. Rosc. 21 utrumque incredibile est, et Roscium quicquam per avaritiam appetisse et Fannium quicquam per [se] bonitate⟨m⟩ amisisse. 27 largitus est scilicet homo liberalis et dissolutus et bonitate affluens Fannius Roscio? Verr. 4, 42 vide inter importunitatem tuam senatusque bonitatem quid intersit. Caecin. 78 qui ... ita peritus ac prudens *sit* ut ex iure civili non scientia solum quaedam, verum etiam bonitas nata videatur. dom. 110 virum ... singulari bonitate et modestia praeditum. p. red. in sen. 25 quantam vim naturae bonitas haberet et vera nobilitas (*cf.* off. 1, 5. 118 Att. 1, 17, 4. PS. HIL. libell. 12 naturalis). Rab. Post. 3 ut in augenda re non avaritiae praedam sed instrumentum bonitati quaerere videretur. 44 eius in novo genere bonitatem inusitatam ... augere debetis. 45 liberalis, cuius multos bonitas locupletavit? 48 bonitatis ipsius invidiam reformido. Marcell. 31 qui non fortuna inflammaret odium suum, sed bonitate leniret. Lig. 37 nihil est tam populare, quam bonitas (QVINT. inst. 8, 5, 3). rep. 3, 26 *sapientem* sua sponte ac per se bonitas et iustitia delectet (fin. 3, 66 *cf.* off. 3, 66 epist. 3, 4, 4 APVL. Plat. 2, 27 COMM. instr. 1, 28, 1). fin. 5, 65 cui (*iustitiae*) sunt adiunctae pietas, bonitas, liberalitas, benignitas, comitas (off. 3, 28. 118 TAC. hist. 1, 52. TERT. test. anim. 2 bonitatis et benignitatis ... benedictio). nat. deor. 1, 121 quid enim melius aut quid praestantius bonitate et beneficentia? qua cum carere deum vultis .... 2, 60. 3, 84. *cf.* OV. Pont. 1, 6, 46 magna ... spes est in bonitate dei. PAVL. FEST. p. 122 Matrem Matutam antiqui ob bonitatem appellabant. VAL. MAX. 1, 1 ext. 3. SEN. epist. 65, 10 quaeris, quod propositum deo? bonitas. PS. APVL. Ascl. 8 omnium bonitate plenissimus. 14. 41. TERT. test. anim. 5 *bis.* 6 pudic. 2 adv. Marc. 1, 22 p. 71 Oehl. 2, 3 p. 86 IREN. 3, 25, 2. 5 *saep.* ARNOB. nat. 2, 36 LACT. inst. 6, 9, 2 *saep.* HIL. trin. 1, 3 *saep.* ITALA Rom. 2, 4 (Pacian. paraen. 11; VVLG. benignitas). FILASTR. 128, 2 *saep.* HIER. epist. 124, 2 deum patrem ... appellat bonum et perfectae bonitatis, filium ... imaginem bonitatis *saep.* VVLG. psalm. 24, 7 memento mei ... propter bonitatem (χρηστότητα) tuam domine (*cf.* Rom. 11, 22 Ephes. 2, 7). sap. 7, 26. 12, 22 Baruch 2, 27. Rom. 2, 4 divitiae bonitatis. *cf.* IV Esdr. 7, 68 si non donaverit de bonitate sua. or. Manasse. RVFIN. Adamant. 2, 3 *saep.* AVG. civ. 8, 13 *saep.* 11, 24 utrum ... boni Patris et boni Filii Spiritus Sanctus ... recte bonitas dici potest amborum, non audeo temerariam praecipitare sententiam. *ibid.* nihil est aliud bonitas divina quam sanctitas. SVLP. SEV. Mart. 3, 5 SACR. Leon. p. 383. 415 PROSP. epist. 4 resp. ad Gall. 1, 13. ORIENT. carm. app. 2, 28 *deus* de bonitate bonus. SEDVL. carm. pasch. 5, 407 ARATOR act. 1, 452. CIC. nat. deor. 3, 75 ad fraudem hominibus, non ad bonitatem impertitum esse videatur. Lael. 11 quid dicam de ... liberalitate in sorores, bonitate in suos, iustitia in omnes? (TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 197 Oehl. maior est bonitas, quae operatur in extraneos, sed non prior ea, quae ante deberet in proximos. HIL. in Matth. 4, 2 HIER. epist. 108, 5 CORP. X 1126). 29 virtutem et bonitatem perspicere. 50 ad multitudinem pertinet (off. 2, 63). off. 3, 77 cum ... fidem alicuius bonitatemque laudant. Att. 10, 11, 1 nihil fallax, nihil non flexibile ad bonitatem. 14, 13^{a}, 1 si bonitas tua responderit iudicio meo. MAT. Cic. epist. 11, 28, 1 ut par erat tua singulari bonitate. PVBLIL. B 18 bonitatis verba imitari maior malitia est. D 14 duplex fit bonitas, [si] simul accessit celeritas. M 26 mutat se bonitas irritata (cum inritatur *codd.*) iniuria. BELL. Alex. 24, 6 quod nimia bonitas eius (*Caesaris*) fallaciis pueri elusa esset. quasi vero id Caesar bonitate tantum adductus ... fecisset. NEP. Milt. 8, 3 non erat ... vi consecutus ..., eamque potestatem bonitate retinebat. Timol. 5, 1 hominis excellentem bonitatem. Att. 9, 1 si divinatio (*i. q. divinitas*) appellanda est perpetua naturalis bonitas, quae nullis casibus agi⟨ta⟩tur neque minuitur (SEN. clem. 1, 1, 6). 10, 3 bonitatis exemplum. 21, 1. OV. trist. 4, 5, 27 sic aequet tua nupta virum bonitate perenni. VAL. MAX. 3, 8 ext. 2 mores Phocionis, quos ... consensus omnium bonitatis (*i. q. boni,* χρηστοῦ) co-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gnomine decorandos censuit. PHAEDR. 3, 15, 23 facit parentes bonitas, non necessitas (*syn.* benevolentia). 3 epil. 17. SEN. dial. 10, 13, 6 bonitatis eximiae *princeps.* benef. 2, 14, 4 exorari in perniciem rogantium saeva bonitas est. 3, 13, 2 ad bene faciendum bonitate invitatus. 4, 17, 2 quis est, qui non beneficus videri velit, qui non inter scelera et iniurias opinionem bonitatis adfectet. 4, 20, 2 exercendae bonitatis *materies.* 5, 1, 3. 7, 31, 1 vincit malos pertinax. clem. 1, 1, 5 singularis. 1, 19, 8 bonitatis *argumenta.* 2, 1, 1. 2, 2, 1. 2, 6, 3. nat. 4 praef. 11 nemo non inputari sibi bonitatem publicam patitur (HIL. in Matth. 22, 7). epist. 34, 3 pars magna bonitatis est velle fieri bonum (HIL. in psalm. 52, 11). 48, 12. 79, 11 nec . . . bonitas est pessimis esse meliorem. 95, 50 *deis* reddere bonitatem, sine qua nulla maiestas est. PS. SEN. mon. 169 numquam . . . bonitatis longa simulatio est (QVINT. decl. 321 p. 262, 11). CVRT. 6, 5, 3 frui . . . bonitate. 6, 8, 22 vicit . . . bonitatem . . . acerbitas. PETRON. 140 commendare liberos suos eius prudentiae bonitatique. *ibid.* puellam . . . exoravit, ut sederet super commendatam bonitatem. MART. 10, 33, 2 Cecropium superas qui bonitate senem (*i. Socratem vel Epicurum*). QVINT. inst. 5, 10, 75 est . . . consequens sapientiae bonitas. 6, 1, 22 praecipua bonitas, h u m a n i t a s (decl. 273 p. 117, 22 bonitate labitur, humanitate conturbat. CORP. XIII 2472. INSCR. christ. Leblant 379 [*saec. V*] vixit . . . in uma⟨ni⟩tate et bonitate). inst. 6, 2, 13. 18. 12, 1, 24 mediocribus . . . patronis convenit haec quae vulgo dicitur bonitas. decl. 259 p. 55, 20. 58, 22. PLIN. paneg. 30 tam . . . in omnia pariter intenta bonitas et accincta. 52 epist. 10, 2, 3. 10, 4, 2. 10, 8, 5. 10, 11, 1. 10, 94, 2. FRONTO p. 186, 10 N. *imperatorum* (*cf.* 235, 11). APVL. met. 2, 20 tu . . . domina . . . in officio manes (mones *codd.*) sanctae tuae bonitatis. flor. 9 p. 38 bonitatis tuae diligunt plerique fructum, ego studium. Plat. 2, 4 PS. APVL. herm. p. 266 (*bis*). Ascl. 11 religio, quam sequitur bonitas. 16 fundamentum est . . . disciplinae in summa bonitate consistens. 20. 26. TERT. nat. 1, 3 christianum . . . nomen . . . de suavitate vel bonitate modulatum est. COMM. instr. 2, 39, 3 simplicitas, bonitas habitet in corpore vestro. carm. apol. 25. 232. EXPOS. mund. 8 *Brachmani* detinent vicinorum bonitatem (*i. e. eodem ac vicini modo boni sunt*). PANEG. 7, 20 p. 176, 16. 8, 9 p. 187, 16 ex voluntaria tua bonitate proveniunt *beneficia.* LAMPR. Diad. 7, 4 CAPITOL. Maximin. 24, 1 Max. Balb. 1, 2. 7, 2 Gord. 18, 1. VOPISC. Aurelian. 14, 3 ago . . . gratias bonitati tuae (CANON. Migne 56, 840). EPIT. Alex. 54. ARNOB. nat. 2, 39 *animae* . . . simplices et bonitatis nuper innoxiae. EVTR. 8, 5 gloria bonitatis. HIL. in psalm. 52, 9 quomodo . . . bonus aliquis nuncupabitur nemine faciente bonitatem (*cf.* 52, 10. VVLG. psalm. 36, 3 fac bonitatem, ποίει χρηστότητα [*cf.* 37, 21 sequebar bonitatem, δικαιοσύνην]. *aliter* psalm. 118, 65 bonitatem [χρηστότητα] fecisti cum servo tuo, domine). 52, 13 in bonitatis operationibus permanere (*opp.* iniquitatem . . . operantes). ad Const. 1, 2 haec permovent non insitam, sed ingenitam tuam bonitatem. c. Const. 8 blandiri sine bonitate. AVSON. 419, 39 bonitas qua in omnes prolixus es perpetuus in me. 419, 72 alta bonitas, praesens comitas (*cf.* 419, 24. 71. 73. 75). HIER. epist. 71, 5 opuscula mea, quae non sui merito, sed bonitate tua desiderare te dicis. 78, 30 tricesima mansio 'bonitas' interpretatur, ut cum perveniremus ad perfectum virum. 130, 3 morum. 121, 5 euangelicae. VVLG. I Esdr. 8, 22 qui quaerunt eum (*deum*) in bonitate (εἰς ἀγαθόν). II Esdr. 9, 25 abundaverunt deliciis in bonitate (ἐν ἀγαθωσύνῃ) tua magna (*cf.* 9, 35 psalm. 118, 68. *aliter*: VVLG. sap. 1, 1 sentite de domino in bonitate [ἐν ἀγαθότητι]. Sirach 45, 29). Esth. 16, 2 bonitate principum et honore. psalm. 118, 66 bonitatem (χρηστότητα) . . . doce me. Sirach 6, 15 non est digna ponderatio auri et argenti contra bonitatem fidei (τῆς καλλόνης) illius (*amici*). Gal. 5, 22 fructus . . . Spiritus est . . . benignitas, bonitas (χρηστότης, ἀγαθωσύνη. *cf.* Eph. 5, 9). II Thess. 1, 11 ut . . . impleat omnem voluntatem bonitatis (ἀγαθωσύνης). RVFIN. Adamant. 2, 7 o magna bonitas, immo magna p i e t a s (AVG. civ 10, 19 SVLP. SEV. dial. 1, 7, 1 EVCHER. instr. 1 p. 124, 25. HIST. Apoll. 45 rec. A ego huic tantae bonitati et pietati possum esse contrarius? CORIPP. Ioh. 4, 592). AVG. civ. 8, 15 prae bonitate vitae, qua illis (*daemonibus*) anteponimur. c. Iul. 2, 4, 9 (*opp.* malignitas). serm. 90, 2 duo . . . ista diversa sibi contrarietate consistunt, bonitas et censura. VICTRIC. 16 sanctorum. BARNAB. 4, 12 si fuerit bonus (ἀγαθός), bonitas (δικαιοσύνη) eum antecedit (*opp.* merces nequitiae). PHYSIOGN. 74 et luxuriae et bonitatis similitudinem induit. SIDON. epist. 5, 7, 6. 6, 6, 1 conditoris. FAVST. REI. epist. 1 p. 163, 19 individuam mihi bonitatem tuam toto sincerae benignitatis amplexu in via retinens. BOETH. inst. arithm. 1, 32 p. 66, 8 quod bonitas definita et sub scientiam cadens animoque semper imitabilis et perceptibilis prima natura est et suae substantiae decore perpetua, infinitum vero malitiae dedecus (*cf.* p. 66, 18 *saep.*). GREG. TVR. Franc. 3, 25 magnum se atque in omni bonitate praecipuum reddidit (*cf.* 3, 34). CORIPP. Ioh. 1, 264 sperne malum bonitate tua (*cf.* 4, 342 Iust. 4, 352). CARM. epigr. 769, 8 non aliud umquam habuit nisi cum bonitate fidem. 1140, 4 quem (*coniugem*) vix aequare mariti adfectu poterint aut bonitate pari. 1262, 2 sic pia, sic felix, sic quod tibi vita beata contigit et cunctis auxilians bonitas. 1186, 7 multa quidem bonitate gerens. 1375, 7 iudicis imperium servans bonitate magistra (1377, 7). 1408, 4 communis gratus, plus bonitate pius. CORP. V 3344 (*saec. IV exeuntis*) civi eximiae bonitatis. VI 1700 (*post Dioclet.*) singularis integritatis et bonitatis exsimiae M. Aur. Consio. 32041 mire bonitatis . . . totiusque integrit⟨atis⟩. X 4524 Felicitas totius bonitatis femina (*cf.* 4538). 1820. XIII 2472. INSCR. christ. Rossi I 98 miri bonitatis atque sanctitati . . . coniugi (INSCR. Notiz. degli scavi 1887 p. 261). I 99. 347 innocentiae adqu(e) eximiae bonitatis. 1031.

2 *r e r u m*: **a** *c o r p o r e a r u m*: VARRO rust. 2, 2, 17 pabuli. 2, 2, 18 lanae. Men. 23 te utrum hoc adduxerit caeli temperatura an terrae bonitas (LVCR. 5, 1247 COLVM. 1, 7, 5. 2, 11, 3). CIC. S. Rosc. 49 praediorum (CELS. dig. 50, 16, 86). leg. agr. 2, 42 agrorum (*cf.* 2, 76. 95 CAES. Gall. 1, 28, 4 PLIN. nat. 18, 34 SIC. FLACC. grom. p. 155, 19 POMPON. dig. 8, 3, 25. 21, 1, 64 pr.). 2, 76 si quis . . . oppidi bonitate delectatur. off. 1, 130 formae . . . dignitas coloris bonitate tuenda est. VITR. 1, 4, 2 granaria . . . bonitatem cito mutant. 2, 8, 12 propter bonitatem aquae (8, 3, 16 PHAEDR. 4, 9, 8 COLVM. 1, 3, 4 FRONTIN. aq. 12. 13. 14). COLVM. 1, 8, 18 panis potionisque bonitatem (probitatem *al.*) gustu suo exploret. 2, 2, 17 arvorum. 2, 6, 4 Clusinum semen . . . pondere et bonitate est praecipuum. 3, 2, 7 bonitate vini *vincit* (3, 2, 19 ad bonitatem aliquam per annos venit. 3, 2, 25 nequiquam minori bonitate. 3, 2, 28. 3, 11, 1. 3, 12, 5. 3, 21, 10. 4, 19, 2. 5, 6, 24 PLIN. nat. 14, 25. 36. 55 L. Opimio cos. 14, 76 GAIVS dig. 18, 6, 16). 4, 22, 8 soli (5, 2, 1 QVINT. inst. 2, 19, 3). 5, 11, 6 corticis (arb. 26, 4). 9, 4, 2 *hederarum.* 12, 20, 1 *defruti.* 8, 5, 25 rarior est in his avibus mariti bonitas. PLIN. nat. 1, 15, 8 nationes et bonitates olei (12, 101. 15, 8. 14. 15, 8 tribus ut plurimum bonitatibus distat). 10, 52 iecoris bonitate novere *anseres.* 11, 33 summa bonitatis (*sc. mellis*) natione constat. 11, 39 primum bonitatis (gravitatis *dett., sc. mellis*) argumentum. 12, 48 secunda bonitas pallido *amomo.* 12, 70. 115. 37, 103 *carbunculi.* 12, 91 praecipua . . . virgultorum. 18, 75 tisanae. 13, 60 materies (*sc. perseae arboris*) bonitate, firmitudine . . . nihil differens a loto. 13, 76. 14, 26 bonitatis vice copiam praestant (14, 62 copiae potius quam bonitati studentium. 15, 6). 18, 105 siliginis. 22, 116 cerae. 32, 59 quo saepius arsit, proficit ad bonitatem *aurum* (32, 60. 62). 33, 127 *argenti.* 34, 2 praecipuam bonitatem admirationemque diu optinuit *aes Cyprium* (34, 3. 96). 34, 4 aurichalci. 34, 126 *chalcanthi.* 34, 145 vena (*ferri*) bonitatem hanc praestat. 35, 44 *purpurissi.* 37, 78 *lapidum* absoluta bonitas. 37, 116 minus refert nationes quam bonitates distinguere (*sc. smaragdorum*). PS. APVL. Ascl. 20 omnium rerum (TERT. scorp. 5). POMPON. dig. 12, 1, 3 ut eiusdem generis et eadem bonitate solvatur *omne*, quo datum est. VLP. dig. 45, 1, 75, 2 id stipulari intellegitur, cuius bonitas principalem gradum bonitatis habet. PAVL. dig. 12, 6, 65, 7 frumenti. 21, 2, 15, 1 fructuum. IAVOL. dig. 17, 1, 52 tritici. ALF. dig. 21, 2, 45 fundi (PAVL. dig. 21, 2, 53). PAPIN. dig. 21, 2, 64 regionis. VLP. dig. 21, 2, 1 loci (PAVL. dig. 19, 1, 4, 1). IAVOL. dig. 19, 2, 51, 1 *operis.* POMPON. dig. 21, 1, 36 mancipii. EXPOS. mundi 36 *Aegyptus* Nili (-us *cod.*) bonitatem supra omnem provinciam possidens. ARATOR act. 2, 240 ut vigeat medicina sequens bonitate prioris. *nota*: VVLG. psalm. 103, 28 aperiente te manum tuam, omnia implebuntur bonitate (χρηστότητος). 105, 5 ad videndum in bonitate electorum tuorum, ad laetandum in laetitia gentis tuae. **b** *i n c o r p o r e a r u m*: CIC. orat. 163 quare bonitate potius nostrorum verborum utamur quam splendore Graecorum (Brut. 220 FORTVN. rhet. 3, 3, 4 p. 122, 20 comparatur, ut mala vitemus et optima adpetamus). dom. 57 cuius (*causae*) tanta bonitas est, ut. Att. 16, 16, 9 propter summam bonitatem et aequitatem causae. QVINT. inst. 5, 10, 75. TERT. nat. 1, 3 Christianum . . . nomen . . . de suavitate. FORTVN. rhet. 3, 15 p. 130, 14 bonitas vocis quibus constat? claritate, firmitate, suavitate (MART. CAP. 5, 541). AVG. retract. 2, 53 bonitatem . . . defendimus nuptiarum. EVOD. epist. ad Val. 55 per gratiae bonitatem. BOETH. subst. bon. 170, 70 substantialia . . . bona sunt, quoniam non participant bonitatem (*cf.* 171, 96).

s y n o n y m a: virtus, misericordia, mansuetudo, nobilitas, iustitia, benignitas, comitas, pietas, liberalitas, beneficentia, fides, sanctitas, suavitas, benevolentia, humanitas, integritas, innocentia. *o p p o s i t a*: malitia, superbia, importunitas, avaritia, fraus, acerbitas, luxuria, integritas, innocentia. *Sinko.*

Bonitās, -ātis *cogn. mul. et vir.* CORP. VI 2310 Herennia Bonitas. 13419 Cuspiae Bonitati. 13625 Bonitati Venustus conservae. 21631 Lucretia Bonitas patrono. 35893. X 4046 (*Capuae*). XI 6410 (*Pisauri*) d. m. Bonitati pientissime . . . socere incomparabili. XII 3476 (*Nemausi*) d. m. Bonitati Phillus coniúg(i). XIII 8368 (*?*). *vir*: CORP. VI 8519 Aur. Augg. lib. Bonitas ex emeritis.

Bonitēius *nom. gent.* CORP. VIII 1367 L. Boniteius Felix.

Bonitta, -ae *nom. mul.; cf.* Bonitus, -a. CORP. VIII 2906 d. m. Bonittae. MARTYROL. Hier. pr. id. ian.

Bonitus, -a *cogn.; cf.* Bonitta. i *producta l. 83. apud scriptores*: TREB. trig. tyr. 10, 11 Bonitus et Celsus, stipatores *Gallieni.* AMM. 15, 5, 33 licet patris quoque Boniti praetenderet fortia facta Franci. GREG. M. epist. 9, 6 pro glorioso filio nostro Bonito. CONC. Later. Rom. a. 649 Mansi 10 p. 866[B. D. E.] *in titulis*: CORP. XV 1680 (*in tegula*) ex officina Boniti. X 1367 (*Nolae*) hic requiescit . . . Bonitus. CARM. epigr. 1429, 9 carmen ferale Bonīti (*v. adn.*). *mulieres* (*cf.* Bonitta): CORP. III 2248 (*Salonis*) d. m. Bonitae alumnae.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7482 (*Moes. inf.*) d. m. Cl. Bonitae. 11698 (*Noric.*) M(. . .) Bonit(a, *an* -as?). INSCR. christ. Leblant II 609, 8. *Ihm.*

bonium, -ī *n.* (*βούνιον*) *herbae genus*: DIOSC. 5, 67 de bino boniu (bonu *P*). vinu boniu conficitur sic . . . mittes boniu (vonio *P*) ʃ II tusas in linteolo *eqs.* *Sinko.*

bonivolentia *et* **bonivoluntās** *v.* benevolentia *p. 1893, 46 et 81.*

Boniuricis *inter civitates Africae enumerat* RAVENN. p. 163, 12. *cf. Dessau, PW. II 2847 s.* Baniurae.

Bonius, -ī *cogn. vir., ut videtur, si bene lectus est titulus Dalmaticus* CORP. III 12993 Arun. Bonio. *cf.* Bonia.

? **Bonixsus,** -ī *nom. vir. barb.* CORP. XIII 173 (*Aquit.*) Harbelex ⟨B⟩onixsi (IONIXSI *trad.*) f. *cf.* Bonexsis.

Bonn⟨.⟩oris *nom. barb.* CORP. XIII 267 (*Aquit.*) Bonn⟨.⟩oris Dunohorigis f. (*videtur una littera interiisse*).

1. Bonna, -ae *opp. Germ. inf., hodie* Bonn (*cf. PW. III 701 et Corp. XIII 2, 2 p. 537*). TAC. hist. 4, 19 Herennio Gallo legionis primae legato, qui Bonnam obtinebat. 4, 25. 70. 77. 5, 22 FLOR. epit. 4, 12, 26 (?). PTOL. 2, 9, 8 *Βόννα*. ITIN. Anton. Aug. p. 254, 3. 370, 7. TAB. Peut. 3, 1 Bonnae. AMM. 18, 2, 4 RAVENN. p. 227, 13. *adi.* **Bonnēnsis,** -e. TAC. hist. 4, 20 castris Bonnensibus. *ibid.* Bonnense proelium. 4, 62 Bonnensibus castris.

2. Bonna, -ae *nom. mul.* (*nisi est* Bona). CORP. XIII 179 (*Aquit.*) Bonnae Rustici f(iliae).

bonnacus *v.* bonasus. **Bonnātus** *v. sub* Bonata.

Bonnēnsis *v.* 1. Bonna. **Bonnexi** *v.* Bonexsis.

Bonni *v.* Bani.

Bonogaris *locus in India.* RAVENN. p. 40, 18. *cf. Tomaschek, PW. III 701.*

Bonomagus *opp. Galliae Narbon.* *cf. PW. III 701.* TAB. Peut. 3, 1 S e n o m a g o (*inter Acunum et Arausionem*). RAVENN. p. 239, 14 Bonomago.

Bonōnia, -ae *f. nom. oppidorum celt.* **1** *opp. Italiae regionis VIII, prisce* Felsina, *hodie* Bologna. *cf. Bormann, Corp. XI p. 130 sqq.; Hülsen, PW. III 701 sq. et suppl. I 255; Nissen, Ital. Landeskunde II p. 262 sqq.* *apud Graecos Βονωνία* (*v. testim. ap. Holder, Altcelt. Sprachsch. s. v.*). *apex* Bonón. CORP. XI 6734. PLIN. nat. 3, 115 *colonia* Bononia, Felsina vocitatum, cum princeps Etruriae esset. SERV. Aen. 10, 198 hunc Ocnum alii Aulestis filium, alii fratrem, qui Perusiam condidit, referunt: et ne cum fratre contenderet, in agro Gallico Felsinam, quae nunc Bononia dicitur, condidisse. *cf.* SIL. 8, 599 Ocni prisca domus parvique Bononia Rheni. BRVT. Cic. epist. 11, 13, 2 a Pansa sum arcessitus Bononiam. CIC. epist. 12, 5, 2 magno praesidio Bononiam tenebat Antonius (*ibid. iter.*). LIV. 37, 57, 7 Bononiam Latinam c o l o n i a m ex s. c. . . . triumviri deduxerunt (PLIN. *supra l. 36* VELL. 1, 15, 2 MELA 2, 60. CORP. III 559 M. Acilius Pattinus medicus colonia Bononia). LIV. 39, 2, 6 viam a Bononia perduxit Arretium. PLIN. nat. 6, 218. 7, 163. 33, 83. MART. 3, 59, 1 culta Bononia. 6, 85, 5 funde tuo lacrimas orbata Bononia Rufo. TAC. hist. 2, 53 (*bis*). 2, 67 Valens Bononiae spectaculum gladiatorum edere parabat (2, 71). SVET. Aug. 96 ad Bononiam. FLOR. epit. 4, 6, 3. TREB. trig. tyr. 33, 4 *Censorini* sepulcrum circa Bononiam. AMBR. epist. 39, 3. 55, 3 PAVL. NOL. carm. 27, 452 (*cf.* VICTRIC. 22). OBSEQ. 26 (85) Bononiae fruges in arboribus natae (*cf.* OROS. hist. 5, 6, 2). NOT. dign. occ. 42, 61 Bononiae in Aemilia. GREG. TVR. Franc. 2, 16 glor. mart. 43 IVL. HON. rec. A 19 p. 35, 9. ITIN. Anton. Aug. p. 99, 5 Bononia civitas (p. 127, 2). p. 281, 2. 282, 2. 283, 3. 287, 5 TAB. Peut. 4, 4 ITIN. Vicarell. I—IV (Corp. XI 3281—84). ITIN. Burdig. p. 616, 6 civitas. RAVENN. p. 272, 9. *domus indicatur in titulis* (*compendia* Bon., Bonon., Bono.) *passim, ex. gr.*: INSCR. Rhen. Bramb. 209 (*saec. I in.*) M. Caelio T. f. Lem. Bon. CORP. VI 2687. 2693. 3438 M. Tadius M. f. Lem. Tertius domo Bononiae (*cf.* XIII 6950). 3885, 7 Bonon. 32707 C. Vésius C. f. Lem. Cordus Bononia miles. XI 21. 6689, 254 (*in tegula*) C. Vat(ini) Max(imi) d(e) Bon(onia). 6734 domo Bonón. V 904. III 559 (*supra l. 45*). 6223 (*a. 182*). XIII 6964 C. Matteius C. f. Lemon. Priscus Bono. (5213). 8276. **2** *oppidum Galliae, antea* Gessoriacum, *hodie* Boulogne-sur-mer. *cf. PW. III 703; Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 485 sq.; Corp. XIII 1, 2 p. 560 sq.* TAB. Peut. 2, 2 Gesogiaco quod nunc Bononia. ORIGO Const. 2, 4 chron. I p. 7, 16 Bononiam, quam Galli prius Gesoriacum vocabant. COD. Theod. 11, 16, 5 (*a. 343*). EVTR. 9, 21 cum apud Bononiam per tractum Belgicae et Armorici pacandum mare accepisset *Carausius*. AMM. 20, 1, 3. 20, 9, 9. 27, 8, 6 ad Bononiae litus. NOT. Gall. 6, 12 chron. I p. 592 civitas Bononiensium (*in uno cod. saec. X additur* quam nunc B o l o n i a m vocant). PANEG. 7, 5 p. 163, 16 *v. infra s.* Bononiensis. **3** *castellum in Pannonia sup., antea* Malata *dictum, hodie* Banostor (*cf. Mommsen, Corp. III p. 421; Patsch, PW. III 703*). ITIN. Anton. Aug. p. 243, 1 Bononia. AMM. 21, 9, 6 Bononiam (-eam *cod.*) a Sirmio miliario nono disparatam et decimo. 31, 11, 6. NOT. dign. occ. 32, 14 (32, 33; *utroque loco trad.* Bonor-). 32, 41 auxilia Augustensia contra Bononiam in barbarico in castello Onagrino. 32, 44. CONSVL. Constant. chron. I p. 230, 294 contra Acinco et Bononia. **4** *castellum in Moesia sup., hodie* Vidin (Bodun, Bodin); *cf. Patsch, PW. III 703; Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 487.* ITIN. Anton. Aug. p. 219, 2 Bononia. OPT. PORF. carm. 6, 26 NOT. dign. or. 42, 4. 42, 13 cuneus equitum Dalmatarum Fortensium Bononia. *apud Graecos Βονωνία, ex. gr.* PROCOP. aedif. 4, 6.

adi. **Bonōniēnsis,** -e *et incolae* **Bonōniēnsēs,** -ium. **a** *ad 1. pertinens*: CIC. Brut. 169 C. Rusticelius Bononiensis. CATVLL. 59, 1 Bononiensis Rufa Rufulum fellat. LIV. 39, 2, 5 agrum Pisanum Bononiensemque (OROS. hist. 5, 6, 2; *cf.* OBSEQ. 26). PAVL. FEST. p. 127 Nolani, Bononienses. VAL. MAX. 8, 1 abs. 12 Calidius Bononiensis. PLIN. nat. 7, 159 T. Fullonium Bononiensem. 16, 161 in Rheno, Bononiensi amne. 36, 161 in Bononiensi Italiae parte. TAC. ann. 12, 58 Bononiensi coloniae. SVET. Aug. 17 Bononiensibus . . . gratiam fecit coniurandi. Nero 7. AMBR. exhort. virg. 1, 1 ad Bononiense invitatus convivium. virg. 1, 10, 57 de Bononiensi veniunt. 1, 10, 6 virginibus. epist. 39, 3 urbe. HIER. chron. a. 1928 L. Pomponius Bononiensis Atellanarum scriptor (PROSP. chron. I p. 403, 298). PAVL. MED. vita Ambr. 27 civitatem. 29. GENNAD. vir. ill. 42 episcopus. CORP. XI 718 (?). 845 P. Refrio Grato Bononiens. 1065 Bononie⟨ns.⟩. 6689, 254 b (*in tegula*) Bon. 6839 L. Vrsius Sosander vestiar(ius) Bonon(iensis). 6840 ⟨Bo⟩noniens. X 8059, 226 (?). **b** *ad 2. pertinens*: PANEG 7, 5 p. 163, 16 qui (*exercitus*) Bononiensis oppidi litus insederat. NOT. Gall. 6, 12 *v. p. 2077, 72 sq.*

? **Bonōniāna,** -ae *nom. mul.* CORP. V 2913 (*Patavii, periit*) Carminius Felicissimus v. f. Bononianae (Bononiae *in alio apographo*) Apicesi coniugi.

Bonōnius, -a *nom. gent. et cogn.*; *cf. c.* Bononia? *v. W. Schulze, Eigennamen p. 527.* MARCIAN. dig. 35, 2, 89, 1 divi Severus et Antoninus . . . rescripserunt Bononio Maximo. CORP. VI 13626 Sex. Bononi Iasonis. 34689 Bononia Secunda et P. Aelius Mandanianus. XI 837 (*Mutinae, periit*) Bononia Metrodora. III 4150 IV 15 (*Pann. sup.*) Bonon. Niger. 4199 (*Savariae, periit*) Bonon. Crescenti. 11024 (*Pann. sup.*) ⟨B⟩ononius Vitalis. XIII 1833 (*Lugud., saec. II*) Bononius Gordus medicus castrensis. CORP. V 8575 (*christ.*) Bononia. III 5365 (*in Norico*) Laeliae Bononiae nepti. 14367 Bononia Secundi[i]ni *filia.* XIII 3290 (*Remis*) d. ⟨m.⟩ Bononiae Lalli marit(ae). 7062ª (*Mogontiaci*) ⟨B⟩ononiae. *cf.* CORP. III 10183, 12 (*tegula*) Bonon⟨. . .⟩. 14157[1] Aur. Bonon⟨. . .⟩.

Bonōsus, -a *cogn., praecipue christ.*; *cf.* Bonussa, Bonoxus. B o n o s s a *l. 75.* *nobiliores*: *tyrannus imperante Probo (Henze, PW. III 713 sq.), de quo cf. imprimis* VOPISC. quatt. tyr. 14, 1 Bonosus domo Hispaniensi fuit, origine Britannus, Galla tamen matre. Flavius Bonosus *cos. a. 344* (*ex. gr.* CORP. X 478. XI 4030 *sqq.*). *fort. idem magister equitum a. 347*: COD. Theod. 5, 4, 1 (*cf.* CORP. III 4669. 11376). *cf. Seeck, PW. III 714.* Bonosus *vir praesidialis a. 387*: SYMM. epist. 4, 70. 5, 76 (*Seeck, PW. III 714*). *auctor carminis* ANTH. 280 (*Wissowa, PW. III 714*). *c h r i s t i a n i v a r i i*: *episcopus Serdicensis*: MAR. MERC. app. 15 p. 928ᴮ Sardicensis Bonosus, qui a Damaso . . . praedamnatus est (*cf. epist. de causa Bonosi inter epist.* AMBR. Migne 16 p. 1172 *sq.*). ISID. *infra l. 51.* AVELL. p. 295, 9 CANON. Migne 56, 509ᶜ. 511ᴬ. 511ᴮ. *incertum num ad hunc pertineat* AVG. epist. 242, 1. *inde dicti haeretici* **Bonōsiacī** (*rarius* **Bonōsiānī**), -ōrum: ISID. orig. 8, 5, 52 Bonosiaci (-ani *Otto*) a Bonoso quodam episcopo exorti produntur, qui Christum filium dei adoptivum, non proprium asserunt. GENNAD. vir. ill. 14 Photinianos, qui nunc Bonosiaci dicuntur. dogm. 52 Siphori, qui nunc vocantur Bonosiani. ALC. AVIT. c. Arr. 19 p. 8, 27 c. Eutych. 2 p. 26, 27. epist. 31 p. 62, 16 Bonosiacorum pestem. GREG. M. epist. 11, 52 p. 325, 19 Bonosiaci et Catafrigae. NOVELL. Iust. 11, 5. ISID. vir. ill. 20 (33 *Arev.*) contra Bonosiacos (-anos *Arev.*). CONC. Clipp. a. 626 (627) p. 197, 26. *sing.*: CONC. Aurel. a. 538 p. 83, 7 Bonosiacum vel cuiuslibet alterius haeresis sacerdotem. *alii*: LVCIF. epist. 4 p. 322, 7 Bonoso in rebus agenti. HIER. chron. a. 2393 Florentinus Bonosus et Rufinus insignes monachi habentur (RVFIN. apol. 2, 25 p. 605ᴬ *cf.* HIER. epist. 3, 4. 5. 7, 3). AVELL. p. 28, 7 *presbyter Treverensis.* p. 225, 4 *episc. Dardaniae.* ENNOD. opusc. 3 p. 339, 18 *presb. Ticinensis.* VEN. FORT. carm. 5, 1, 11 *famulus Martini Galliciae episcopi.* EVGIPP. Sev. 35, 1 Bonosus . . . monachus beati Severini, barbarus genere. CORP. XII 5336 (*Narbone, saec. V*) Rusticus ep(iscopu)s ep(iscop)i Bonosi filius. *praeterea in titulis*: CORP. VI 2677 Aurelio Bonoso. 3264 Iulio Bonoso equ. sing. . . . nat. Pann. 9920 (*bis, saec. IV*). XI 388. V 1639 (*christ.,* = CARM. epigr. 1728). INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 172 (*Concordiae*) CORP. III 919. 7437 I 33 (= 6150, *a. 227*) INSCR. Röm. Limes in Oesterr. VI p. 167 (*Carnunti*) CORP. XIII 3807 (*christ.*) INSCR. christ. Rossi I 92 (*a. 346*). CORP. VIII 8020 Bonosus qui et Philippus. 10636 (*christ.*). 13526 (*christ.*). *mulieres*: CORP. VI 2499 Flavia Bonosa. 2557 Digitia. 2632 Atticus et B o n o s s a heredes. 10854 Aelia Bonosae (*sic*). 17656 Fadia. XIV 1288. III 805. 1124. 1474. 2264. 2274. 2283. 3539. 8745 (*saec. II ex.*). INSCR. Jahreshefte d. oesterr. arch. Inst. VI 1903 Beibl. p. 59 Licinia Bonosa. CORP. XIII 3786 (*Treveris, christ.*). II 6338ᵉ d. m. s. Bonosa C. f. Procula . . . Fab. Bonosa mater. VIII 5188. 5431 Iulia (*cf.* 6120. 9926. 11599). 9816. 12098. 15593 Caesia Bonosa Mazica obstetrix. 18855 (= 5519). TAB. devot. Audollent 267 *Βονῶσα.* 268 (*ter*). *martyr*: CORP. XIV 1937 (*cf.* 1938 = CARM. epigr. 681 MARTYROL. Hier. id. Iul.). *cogn.* **Bonōsiānus,** -ī. *praef. urbis Romae a. 409—411*: COD. Theod. 14, 1, 6. 15, 1, 48.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Bonoucī (*vel* Bonousī) *cogn. vir. barb.* (*genet.*) Corp. III 7547 (*Moes. inf., litt. malis*). *cf.* Bonucius. *Ihm.*

bonoviratū *abl. subst.* bonoviratus, *quod boni viri virtutem et condicionem designat.* Sidon. epist. 7, 9, 22 vir est ... totius popularitatis alienus ... et a bono viratu aemulis suis magis prodesse cupiens quam placere. *cf. laudes viri boni apud* Sen. nat. 4 praef. 15 Fronto p. 235, 5 *sqq.* N. *Sinko.*

Bonoxus, -ī *nom. figuli Gallici.* Corp. XIII 10010, 339 Bonoxus *et* Bonoxs. f. *et* Bonoxi m(anu). VII 1336, 165 Bonoxus f(ecit). *cf.* Bonx(s)us.

Bonsilexsis *nom. mul. barb.* Corp. XIII 62 (*Aquit.*) Bonsilexsi Sembexson⟨is f.⟩ uxori.

Bontar *nom. vir. barb.* Corp. XIII 342 (*Aquit.*) Bontar Hortarris f.

Bonten⟨...⟩ *nom. barb.* Corp. XIII 191 (*Aquit.*) Erge deo Bonten ⟨...⟩.

Bontobrice *v.* Baudobriga.

Bonucius *cogn. vir. celt.* Corp. XII 76 (*in Alp. Cott.*) Victoriae C. Corsius Quir. Bonucius v. s. l. l. m. *cf.* Bonouci.

Bonulfus, -ī *nom. vir. barb.* Greg. Tur. Mart. 2, 25 unus Bonulfus nomine, cui ... manus ambae cum uno pede contraxerant. *Ihm.*

bonus, -a, -um [*factum ex* dvonus, dvenos; *cf. adv.* bene *pro* dvene. *orig. inc.; sunt qui comparent c. gr.* δύνασθαι, *v. Froehde, Bezz. Beitr. 9 (1885) 111; alii c.* beare, *v. Osthoff, Morpholog. Unters. 4, 370. Th.*]. duonus (*cf.* Inscr. Dueni [Corp. I² n. 4] Duenos): Elog. Scip. Carm. epigr. 6, 2 (Corp. I² n. 9) duonoro. Carm. Sal. (Varro ling. 7, 26) 3 du⟨o⟩nus *bis.* Liv. Andr. carm. frg. 28 duona. Marcius carm. frg. 3 duonum. Paul. Fest. p. 67, 1 duonum bonum. Gloss. II 56, 56 duonus ἀγαθός. V 618, 25 duonus bonus (628, 15. 633, 61). Corp. VIII 10640 vone memorie. *cf.* Virg. gramm. epit. 13 p. 78, 21 bonum quod esset buonum. *idem hariolatur de nom. forma* bonis *pro* bonus: epit. 5 p. 41, 24. *nom. plur.* bonei: Cic. epist. 16, 18, 1 (dei bonei *M*, deilionei *FH*). Catull. 61, 232. *dat.*: boneis: Corp. I 1194. X 6009. *cf.* Plaut. Poen. 1216 *ubi* boneis *pro* bonis *cod. Ambr.* *pro comparativo* **melior,** -ius, -ōris [*quod cf. esse videtur c. gr.* μάλα μᾶλλον, μέλε *et c.* multus, *v. Osthoff, Zur Geschichte des Perfekts p. 450. Th.*]. meliosem: Carm. Sal. (Varro ling. 7, 26) 14. Paul. Fest. p. 122 (meltom *codd.*). meliosum (?): Carm. Sal. (Varro ling. 7, 26) 3. meliosibus: Paul. Fest. p. 264, 6. *de comparatione*: Varro ling. 8, 75 debuit dici ... bonius et malius, bonissimum et malissimum. nonne dicitur bonum melius optimum? 8, 76. Ars Bern. gramm. suppl. p. 77, 18 exigebat ... ⟨ae⟩qualitas ... bonus, bonior, bonissimus (*cf.* Comm. Einsidl. gramm. suppl. p. 233, 7 Char. gramm. I 113, 18 Mart. Cap. 3, 325) [bonissimae *in tit. falso* Corp. V 342*]. *positivus pro comp. apud eccl. v. Rönsch, Itala p. 442 sq.; cf. infra l. 78 sqq.* *compar. pro superl.* Oribas. syn. 6, 4 haec de omnibus urinis sunt melioris. *pro superl.* **optimus,** -a, -um [*originis parum certae. sunt qui ab* ops *vocabulo ductum esse putent, alii habent pro superlativo praepositionis* ob *op *gr.* ἐπί. *Th.*]. Scaur. gramm. VII 25, 1 optimus ab optione dicitur. *de sono vocalis in* -imus *vel* -umus *v.* Quint. inst. 1, 4, 8 medius est quidam u et i litterae sonus: non enim sic 'optumum' dicimus ut 'optimum'. *de forma* optumus *v. Brambach, Orthographie p. 108 sqq.; Stolz, Hist. Gramm. d. lat. Sprache § 171 p. 173 sqq.* Quint. inst. 1, 7, 21 optimus maximus ut mediam i litteram, quae veteribus u fuerat, acciperent, C. primum Caesaris inscriptione traditur factum (*cf.* Mar. Victorin. gramm. VI 9, 3 Cassiod. gramm. VII 150, 14). Prisc. gramm. II 7, 16 Scaur. gramm. VII 24, 13 Vel. gramm. VII 49, 20 Mart. Cap. 3, 293. *in inscriptionibus Caesaris aetate apparent formae* optim-: Lex Iul. munic. (Corp. I 206) 143. Lex Urson. (Corp. II 5439 *a. 44 a. Chr.*) 66, 36 uti qui optima lege optumo iure (*sed* 67, 15 optuma lege). Mon. Ancyr. 2, 28. 4, 4. *sed et aetate imperatorum non rarae sunt formae in* -umus, *ex. gr.*: S. C. de aedif. (Corp. X 1401 *a. 44/46 p. Chr.*) optumi principis. Sent. procos. Sard. (Corp. X 7852 *a. 69 p. Chr.*) 9 optumi maximique principis (*Othonis*). Lex Salpens. (Corp. II 1963 *a. 81/4*) 2, 27 optumo (-e *tab.*) iure. Orat. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) socrus optumae. Cautio Phaonis (Corp. X 444 *aet. Domitiani*) 22 optumi principis. Test. Galli (Corp. XIII 5708) 1, 3 ex lapide quam optumo (*bis; at* v. 8 ex lapide quam optimo). Corp. X 1962. 2064. 4203. XIV 23 optumo maximo. *praecipue in inscr. Hispaniae ex. gr.* Corp. II 28. 170. 261. *nota*: Corp. II 4291 marito optomo. *codicum nulla fere est in hac re auctoritas; itaque* Plauti *optimi habent formas* -umus *63ies*, -imus *27ies*; Ter. *8 : 1*, Cato *1 : 17*, Varro *2 : 27*, Verg. *4 : 15*, Sall. *semper* -u; Lucr. Hor. Prop. Ov. *semper* -i. obtimus: Corp. XI 3483 (obtuma). XII 2762. XIII 1863. 4078. 4353 *et saepe sic in mss.* opitumus: Corp. I 1016. VI 1715. 1958 b 2. opitimus: Corp. VI 2440. otum-: Corp. VI 11831. XI 3470. otim-: Corp. VIII 466. optummum: Corp. IV suppl. 5711c. *superl. pro posit.*: Aug. quaest. hept. 7, 49 p. 494, 9 in terra bona vel, ut expressius dicamus, optima. quod enim graece ἀγαθόν, hoc latine optimum dicitur. *sic iam inde a* Ter. (*cf. Wölfflin, Latein. und roman. Comparation p. 58*). *cf.* Itala eccl. 4, 3 (Rufin. Orig. in num. 7, 3) et optimus est super hos duos (ἀγαθὸς ὑπὲρ τοὺς δύο τούτους, Vulg. feliciorem utroque). 4, 9 (Ambr. epist. 81, 3) optimi duo super unum (ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα, Vulg. melius est ... duos esse simul quam unum). *de etymologia*: Isid. orig. 10, 23 bonus a venustate corporis creditur dictus, postea ad animum translatum nomen. Gloss. bonus ἀγαθός, καλός. melior κρείσσων, καλλίων, βελτίων. optimus ἄριστος, κάλλιστος, βέλτιστος, ἀγαπητός. [bonus: *val.* bun, *ital.* buono, *francog.* bon, *hisp.* bueno. melior: *ital.* migliore, *francog.* meilleur, *hisp.* mejor. melius: *ital.* meglio, *francog.* mieux. *M.-L.*]

I ***de hominibus, deis***: **1** *de militibus, imperatoribus, sim. i. q.* fortis, strenuus: Paul. Fest. p. 84, 8 forctes, frugi et bonus sive validus. 102, 12 horctum et forctum pro bono dicebant (*cf.* 348, 15). Non. p. 462, 27 bonus et fortis ... dici potest. *cum substantivis*: Plaut. Capt. 68 domi duellique (belli- *cod.*) duellatores optumi. Men. 187 uter ibi melior bellator erit inventus cantharo (*cf.* Veg. mil. 2, 6 p. 40, 10). Enn. ann. 626 Vahl. bonus et liber populus (*cf.* Cato orig. 75 ap. Gell. 17, 13, 3 quin populi et boni et strenui sient. *cf.* or. frg. 5, 2 [Fest. p. 201] Sall. Catil. 20, 7 Iug. 67, 2 Cael. Cic. epist. 8, 9, 4 Liv. 4, 3, 16 Sen. epist. 22, 7. Cic. leg. 2, 35 bonis firmisque populis. Sall. hist. frg. 4, 7). Cato or. frg. 36, 2 (Prisc. gramm. I 88) imperator ... exercitum meliorem industriiorem facit (*cf.* Varro ling. 5, 87 Cic. Phil. 12, 8 *al.*). Lucil. ed. Marx 1349 ut veles bonus. Asell. hist. 5 nimis bonum imperatorem. Rhet. Her. 4, 46, 59 dicitur minus bonos imperatores a melioribus exercitus accipere solere. Cic. S. Rosc. 151 Verr. 6, 2. 4. 18. 26 Mur. 30. 79. de orat. 2, 187 imperator fortis ac bonus (*cf.* S. Rosc. 139 Verr. 4, 63. 162. 188. 5, 82 Rab. perd. 3 Catil. 2, 20 Sulla 11. 82 p. red. in sen. 3. 7 dom. 82. 125 Sest. 1. 9. 12. 39. 67. 76. 87 Cael. 14. 39 *passim.* Hor. epist. 1, 9, 13 Liv. 22, 59, 11 Quint. decl. 345 p. 363, 19 Lampr. Heliog. 8, 4). Sall. Catil. 60, 4 Hor. carm. 4, 8, 14 Tac. Agr. 39 hist. 4, 8 *saep.* Cic. Cluent. 128 miles (*cf.* Tusc. 2, 48 Tib. 1, 1, 75). Sest. 72 cohortes. Deiot. 24 equites (*cf.* ad Brut. 1, 2 [9, 8] 1 Veg. mil. 3, 18). Brut. Cic. epist. 11, 9, 1 multae et bonae et firmae ... legiones. Ov. ars 1, 24 hoc melior facti vulneris ultor ero. Tac. dial. 37 proeliatores. Veg. mil. 1, 15 sagittarii. 3, 14 de bonis ... iaculatoribus. 3, 9 duces *saep.* *sine substantivo*: Enn. ann. 446 Vahl. noenu decet mussare bonos qui facta[m] labore [e]nixi militiae (-am *codd*) peperere. Cato or. frg. 5, 2 (Fest. p. 201) maiores ... pretium paravere bonis atque strenuis. Sall. Iug. 67, 2 boni malique, strenui et imbelles (*cf.* Serv. Aen. 1, 195 bonum etiam pro forti dicit Sallustius). Tac. hist. 2, 23 inter adversa melior. 4, 67 fortuna melioribus adfuit. ann. 1, 49 quidam bonorum caesi ... pessimi quoque arma rapuerant. *saep.* bonus bello *sim. v. infra sub V 3.*

2 *de eis, qui in arte sua et negotio* perfecti *sunt*: Plaut. Bacch. 981 optumus sum orator (Enn. ann. 269 Vahl. spernitur orator bonus, horridus miles amatur. Rhet. Her. 4, 45, 58 Cic. de orat. 1, 8 *saep.* Brut. 140. 185 opt. gen. 3 *saep.* fin. 1, 10 Sen. dial. 4, 17, 1 Plin. nat. 7, 100). Plaut. Mil. 667 expromam ... primarium parasitum atque obsonatorem optumum. 837 bono (*iron.*) suppromo et promo cellam creditam. 911 vates. Pseud. 805 optimus et carissimus *cocus.* Vid. 24 dare possum ... satis bonum operarium. Enn. ann. 480 Vahl. hortatore bono (Ov. Pont. 4, 12, 23). Lucil. ed. Marx 151 optimus multo ... gladiator qui fuit unus (*cf.* Cic. Phil. 2, 74). 271 saga et bona conciliatrix. 476 optimus vector (victor *codd.*). 1063 plenus bonus rusticus 1305 bonus ... agitator. Cato agr. praef. 2 maiores ... laudabant bonum agricolam bonumque colonum. 1, 4 de domino bono colono bonoque aedificatore (Cic. de orat. 2, 287 leg. agr. 2, 84 Sen. benef. 7, 32, 1 Colum. 8, 8, 1). Varro ling. 9, 17 boni poetae, maxime scenici, consuetudine subigere aures populi debent. *cf.* Cic. de orat. 1, 11. 2, 187. 2, 194 poetam bonum neminem ... sine inflammatione animorum existere posse et sine quodam adflatu quasi furoris. orat. 183 Tusc. 5, 63 Att. 2, 22, 7 ad Q. fr. 1, 1, 46 Ascon. Scaur. p. 24 Mart. 1, 41, 11. 12, 63, 8. Quint. inst. 10, 1, 67. 10, 1, 89 ⟨si⟩ sit versificator quam poeta melior. Tac. dial. 10 mediocris poetas nemo novit, bonos pauci. Apul. flor. 16 p. 67 Porph. Hor. epist. 1, 19, 1. 2, 1, 213 (*cf.* 2, 1, 41. 2, 1, 232). Aug. civ. 1, 3 poeta magnus omniumque praeclarissimus atque optimus (*Vergilius*). Rhet. Her. 4, 4, 47 *nonnulli artifices* aliorum boni ⟨s⟩electores existimentur. Cic. de orat. 1, 8 boni senatoris prudentia. 1, 215 auctor ac senator bonus. Brut. 129 dom. 8 prov. 36 (Quint. inst. 10, 1, 74). de orat. 1, 150 stilus optimus et praestantissimus dicendi effector ac magister (2, 196. Rab. Post. 9 magister optimus). orat. 196 optimus auctor ita censet (Verr. 5, 102 Mur. 30 dom. 80 Phil. 1, 24 Tusc. 1, 26. 5, 57 div. 1, 122 leg. 2, 15. 3, 34 off. 3, 97. 113 Sen. dial. 7, 13, 2). Brut. 96 scriptor (Quint. inst. 10, 1, 104). 106 patronus (Catull. 49, 7). 257 *faber.* top. 4 tu optumus es testis, quam fuerim occupatus. S. Rosc. 58 accusator (89 Verr. 1, 98). Q. Rosc. 30 nemo enim ... a pessimo histrione bonum comoedum fieri posse existimaret. Verr. 5, 34 *iudex* 6, 65 Font. 22 Caecin. 65. Hor. carm. 4, 9, 40 bonus atque fidus. Sen. dial. 3, 16, 6 Quint. inst. 4, 1, 72 Cels. dig. 6, 1, 38 Apul. apol. 48. 54 *saep.* Cic. leg. agr. 2, 14 boni et fortes consules (*cf.* Rab. perd. 3 Mur. 4 Sulla 11 *et passim*). Cluent. 57 medicus. dom. 105 *pontifex.* Sest. 122 actor. Pis. 88 *legatus.* Phil. 2, 83 augur (*cf.* 2, 83. 5, 9). div. 1, 3. 29. 87. 2, 77. leg. 2, 32. 3, 43 (Verg. Aen. 6, 669). Tusc. 3, 69 *philosophus.* Att. 16, 2, 6 auditores. ad Q. fr. 1, 1, 5 gubernatores. Catull. 33, 10 furum optime balneariorum. Nep. Att. 13, 3 anagnostae. *ibid.* artifices ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

apprime boni. HOR. sat. 1, 3, 125 sutor 1, 3, 130 cautor . . . atque . . . modulator. 1, 3, 132 opifex. SEN. contr. 2, 2, 9 declamator. benef. 2, 32, 1 lusor. epist. 73, 16 cultor (COLVM. 4, 3, 5). COLVM. 5, 1, 2 *venator.* 7, 3, 14 *pastor* (SVET. Tib. 32 boni pastoris esse tondere pecus, non deglubere. *apud christianos*: TERT. pudic. 7 pastor bonus Christus. 13 bonus pastor et benedictus papa. anim. 13 HIER. epist. 73, 9. 112, 8. 124, 2 *saep.* VVLG. Ioh. 10, 11 ego sum pastor bonus, ὁ ποιμὴν ὁ καλός *ter.* HIER. hom. Orig. in Luc. 12 p. 279—280 pastor bonus est, qui habet secum pastorem optimum compascentem sibi). COLVM. 11, 2, 40 operarius. PLIN. nat. 3, 123 eporedias Galli bonos equorum domitores vocant. QVINT. inst. 1, 2, 15 praeceptor. *saep.* (TAC. dial. 34). 5, 13, 3 defensor. 5, 13, 10 advocatus. 6, 4, 10 altercator. IVV. 5, 158 mimus quis melior plorante gula? PLIN. paneg. 56 tam bonum consulem. *saep.* APVL. flor. 7 p. 26 artifices. mund. 34 baiuli. met. 1, 12 consiliator. 4, 12 secutor. 10, 12 *medicus.* HIL. trin. 1, 2 boni largitoris non esse. 1, 18 optimus . . . lector est, qui *sqq.* HIER. epist. 106, 3 interpretis. *nota*: APVL. met. 1, 7 quas (*lacinias*) boni latrones contegendo mihi (*asino*) concesserant.

3 *de uxore, marito, filio, servo, amico, sim.*: PLAVT. Amph. 590 miseria est s e r v o b o n o (Bacch. 775 Men. 966 Mil. 364 Most. 27. 721. 873 CIC. de orat. 2, 248 Mil. 58 CORP. IV suppl. 4719 TAC. ann. 6, 20. VVLG. Matth. 25, 21 serve bone et fidelis. 25, 23 *saep.*). PLAVT. Amph. 677 quam (*uxorem*) omnium Thebis vir unam esse optimam diiudicat. *sic saepe de mulieribus*: Aul. 135 optuma femina. 136. 139. Bacch. 1129 vetulae. Cist. 626. 705 Merc. 510. 512. 521. 824 Mil. 685. Persa 794 liberta. 798 Rud. 1114 Stich. 106. 110. Truc. 812 bona . . . custos. ENN. ann. 155 Vahl. trag. 41 mater, optumarum multo (-a *codd.*) mulier melior mulierum. TER. Eun. 37 *matronae.* Haut. 388 Hec. 739 Ad. 974. AFRAN. com. 7 ⟨h⟩aut facul, ut ait Pacuvius, femina invenietur bona. 52 CIC. inv. 1, 52 Phil. 3, 16. 17 epist. 6, 22, 3. 14, 4, 6. 15, 7, 8. CATVLL. 61, 19 virgo. 61, 186. 226. 89, 1 mater. 110, 1 amicae (ἑταῖραι). PVBLIL. A 20 LVCR. 3, 895 VERG. Aen. 10, 556 DIRAE 95. HOR. carm. 1, 27, 20 digne puer meliore flamma. 4, 1, 3 TIB. 2, 4, 45. 2, 6, 44 PROP. 2, 21, 16. OV. fast. 6, 415 anus optima. trist. 1, 6, 26 SEN. Phoen. 26 dial. 11, 1, 1. 11, 2, 4 noverca (*cf.* QVINT. decl. 327 p. 286, 22). rem. fort. 16, 1 TAC. Agr. 6, 43 ann. 13, 2. ORAT. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 18 socrus optumae. APVL. apol. 99. met. 1, 8 bona uxor et mala fortuna. 6, 3. 9, 33 o bona ancilla (Gallina *al.*). TERT. scorp. 7. VVLG. prov. 18, 22 qui invenit mulierem bonam (ἀγαθήν) invenit bonum (χάριτας). *saep. et saepissime in titulis sepulcralibus, ex. gr.*: CORP. VI 1958 b 2 femina opituma. 23297 uxsor fruge bona pudica. 28422. XI 3371. II 28 sorori optumae. IX 4818 collibertae. X 2064 coniugi (*cf.* 2754. 3472. XI 577. XII 350. XIV 3661. 3842). 4203 matri. XII 81 socrui. XIV 2921 filiae. PLAVT. Cas. 581 amicus optumus (*cf.* Merc. 674 Truc. 173 CIC. Tull. 22 APVL. met. 4, 16 CORP. II 1324. XII 1039. XIII 10026, 71 deus serba amicum bonum. XIV 2768). Merc. 621 sodalem. Mil. 1210 ero te carendum est optimo. 873. Trin. 1137 familiam optumam occupavit. TER. Phorm. 287 bone custos (*cf.* CIC. Verr. 4, 119. 6, 12 APVL. met. 2, 26). CATO agr. 14, 3 ab d o m i n o b o n o, qui bene praebeat, quae opus sunt et nummos fide bona solvat (*cf.* 14, 5 *bis* CIC. Cato 56 BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 4 PAVL. NOL. epist. 33, 7 p. 369, 16 bonus dominus *sc. deus. saep.*). MIM. inc. frg. 6 (Suet. Aug. 53) o d o m i n u m a e q u u m e t b o n u m (cf. SVET. Tib. 29 bonos et aequos et faventes vos habui dominos). SALL. Iug. 85, 5 intellego aequos bonosque favere *mihi.* TAC. Germ. 36 qui olim boni aequique Cherusci, nunc inertes ac stulti vocantur. *de neutro v. vol. I p. 1041.* CIC. inv. 1, 51 vir (*i. q. maritus cf.* 1, 52 OV. epist. 2, 79). de orat. 2, 124 boni neque liberalis parentis (*cf.* 3, 3 Planc. 102 Deiot. 27. CORP. IX 2560 parentibus optum⟨is⟩. 2166). Verr. 6, 128 filius (*cf.* Phil. 9, 5 SEN. dial. 6, 24, 4 APVL. apol. 85 COMM. instr. 2, 15, 12 filios . . . rectos, corde bonos). CATVLL. 61, 232 bonei coniuges (*cf.* CORP. XIV 329 optumo coniugi. 2469. II 261. 501). 89, 3 patruus (APVL. apol. 98). NEP. Att. 13, 1 pater familias (*cf.* HOR. sat. 1, 4, 105 epist. 1, 14, 3 SEN. contr. 1, 7, 11. 2, 3, 11 SEN. epist. 64, 7 QVINT. inst. 11, 3, 178 decl. 256 p. 47, 20. 257 p. 49, 24 *saep.* PLIN. epist. 7, 25, 3 AFRIC. dig. 40, 4, 22 *et saep. apud ICTOS.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 132). HOR. epist. 2, 2, 132 bonus sane vicinus. LVCAN. 9, 1038 socer. TAC. ann. 13, 2 signum . . . optimae matris. APVL. met. 2, 1 optimi comitis. 3, 7 bonum hospitem parentemque. 4, 2 commilitoni (*cf.* 4, 11). CORP. II 1733 optumo patrono (*cf.* X 2453. XII 270. XIV 2364). II 2030 optumo patri (*cf.* IX 2855. X 325. 1493. XIV 3597). X 6227 liberto. XII 2762 contubernali (XIV 3920).

4 *de civibus*: **a** *i. q. patriae amans et legibus oboediens*: PLAVT. Persa 67 nam publicae rei causa quicumque id facit magis quam sui quaesti, animus induci potest, eum esse civem et fidelem et bonum. L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 170. VARRO Men. 265 oportet bonum civem legibus parere, deos (et eos *codd.*) colere, in patellam dare μικρὸν κρέας. CIC. de orat. 2, 198 *et saep.* orat. 34 versaris . . . in optimorum civium vel flore vel robore. Brut. 2. 7 S. Rosc. 130. Verr. 4, 24 huius . . . crudelitati fidelissimos socios optimosque cives . . . traditos. 5, 82 *monumenta* omnibus viris fortibus et bonis (*opp.* improbis) civibus defendenda *et passim.* CAES. Cic. Att 10, 8ᵇ, 2 quid viro bono et quieto et bono civi magis convenit quam abesse a civilibus controversiis? SALL. hist. frg. 1, 12 pauci potentes . . . dominationes affectabant . . . bonique et mali cives appellati non ob merita in rem publicam omnibus pariter corruptis, sed uti quisque locupletissimus et iniuria rabidior, quia praesentia defendebat, pro bono ducebatur (*cf.* CAES. civ. 3, 32, 3 qui horum quid acerbissime crudelissimeque fecerat, is et vir et civis optimus habebatur). NEP. Iph. 3, 2 bonus . . . civis fideque magna. LIV. 4, 57, 3 quem bonum civem secernere sua a publicis consilia? VELL. 2, 116, 4 VAL. MAX. 2, 6, 5. PS. SEN. extr. voc. 194 boni civis est non rem publicam sibi natam putare, sed se rei publicae. SCRIB. LARG. praef. p. 2, 24 QVINT. decl. 345 p. 363, 19 *saep.* TAC. ann. 6, 27 Aemilium genus fecundum bonorum civium. PLIN. epist. 4, 22, 2 tamquam homo Romanus et bonus civis in negotio suo mature et graviter loquebatur. APVL. met. 3, 5. CORP. XII 1853 optimo (2056 optumo). *cf.* XIV 373. AVG. civ. 1, 10 boni . . . Christiani (*i.* ὀρθόδοξοι; *cf.* 8, 27). 1, 10 extr. fideles (*cf.* 7, 1. 20. 8, 15). 3, 17 nec nobis . . . boni Romani prudentesque succenseant. **b** *inde*: *res optimae, partes bonae i. q. partes optimatium, optimates*: RHET. Her. 4, 35, 37 populi est officium res optumas et homines idoneos maxime suis sententiis . . . probare. CIC. Brut. 95 civis in rebus optumis constantissimus M. Octavius (Verr. 4, 41 Sull. 16. 71 dom. 142 prov. 46 Phil. 1, 2. 10, 6). Sest. 120 summus artifex . . . semper partium in re publica tamquam in scena optimarum. Cael. 13 quis civis meliorum partium aliquando? ad Brut. 2, 7 (9, 6) 3 NEP. Att. 6, 1 ASCON. Mil. p. 32. 53 (*cf.* Corn. p. 64 ab initiis bonarum actionum ad perditas progressus *est*). GALLICAN. Avid. 14, 8 di faveant bonis partibus. AVG. civ. 3, 7 meliorum partium civilium Sulla defuit. SIDON. epist. 2, 4, 3 bonarum partium viros. CIC. de orat. 1, 1 in optima re publica (*cf.* ac. 2, 15 div. 1, 95 rep. 1, 70. 5, 7 leg. 1, 20. 2, 23 *saep.*).

5 *de viro bono* (*v. T. Sinko, de Romanorum viro bono, Acta Acad. Cracoviensis 36, 1903, p. 251—300*): **a** *in vita publica i. q. civis bonus* (*quod vide*): ELOG. Scip. Carm. epigr. 6, 2 (Corp. I² n. 9) honc oino ploirume cosentiont R⟨omane⟩ duonoro optumo fuise viro (*cf.* CIC. har. resp. 27 qui est optimus populi Romani iudicatus P. Scipio *Nasica.* fin. 5, 64). CATO agr. praef. 2 maiores nostri . . . virum bonum quom laudabant, ita laudabant, bonum agricolam bonumque colonum. RHET. Her. 1, 12, 21 Caepio . . . cum viris bonis impetum facit (*cf.* 4, 13, 19. 4, 47, 60). CIC. Sest. 98 quod est praestantissimum maximeque optabile omnibus sanis et bonis et beatis, cum dignitate otium. hoc qui volunt, omnes o p t u m a t e s, qui efficiunt, summi viri et conservatores civitatis putantur *eqs.* Att. 7, 7, 5 singulares sunt boni viri, verum in dissensionibus o r d i n e s bonorum et genera quaerenda sunt. *cf.* SALL. hist. frg. 1, 12 *supra l. 1.* CIC. Catil. 2, 19 magnos animos esse in bonis viris, magnam concordiam (*cf.* Sulla 1 Flacc. 57 p. red. in sen. 34. dom. 8 viri boni. *idem vocabulorum ordo*: 54. 55 Sest. 84 Pis. 33 Planc. 89. CIC. dom. 15 har. resp. 56 Sest. 2. 44. 87. 93. 105. 114. Vatin. 10 boni viri et boni cives. Cael. 77 civem bonarum artium, bonarum partium, bonorum virorum. Planc. 1. 68 Rab. perd. 37 Mil. 21. 94 Phil. 1, 30. 14, 8 epist. 1, 9, 14 *saep.* Att. 1, 13, 3 *saep.*). *omisso substantivo*: (*opp.* improbi, perditi) CIC. Catil. 1, 23 concita perditos cives, secerne te a bonis (*cf.* 1, 33. 2, 10. 3, 27 Sull. 10. 28. 41. 71. 79. 103 p. red. in sen. 12. 18. 27. 29 p. red. ad Quir. 11 dom. 5. 6. 16. 66. 87. 92. 95. 101 har. resp. 41. 60 Sest. 5. 33. 35. 43. 47. 52 *saep.* Cael. 14 Pis. 43. 45 Planc. 87. 88. 89 Mil. 5. 12. 21. 88. 94 Phil. 1, 37. 5, 6. 49. 6, 11. 7, 5. 18. 8, 16 salvi sint improbi, scelerati, impii; deleantur innocentes, honesti, boni, tota res publica. 10, 7. 13, 47. 14, 18 epist. 1, 9, 13 *saep.* Att. 1, 12, 1 *saep.*). Catil. 1, 32 polliceor . . . tantam in vobis (*senatoribus*) auctoritatem, tantam in equitibus Romanis virtutem, tantam in omnibus bonis consensionem. *sic saepius* senatus equites o m n e s q u e b o n i *vel* b o n i o m n e s *comprehenduntur, ex. gr.*: CIC. Catil. 1, 1. 5. 4, 22 Mur. 50. 52. 81 Sull. 9. 15. 21. 29. 31. 35 Flacc. 3. 5. 25. 102. 103. 105 p. red. in sen. 12. 17 p. red. ad Quir. 1. 18. 23 dom. 5. 9. 26. 56. 63. 76. 94. 96. 114. 122. 137 har. resp. 4. 5. 7. 22. 45 Sest. 1. 11. 17. 21. 24. 26. 27. 29. 36. 38. 49. 53. 70. 98 prov. 11. 43 Cael. 59 Pis. 4. 16. 21 Planc. 86. 95 Mil. 30. 41 Phil. 2, 29. 3, 30. 5, 42. 7, 7. 8, 11. 12, 23. 13, 21 epist. 1, 9, 10 *saep.* Att. 1, 14, 6 *saep. cf.* epist. 16, 2, 2 qui boni habentur (*opp.* improbi). Att. 2, 16, 2 qui appellantur boni (*cf.* 9, 2ᵃ, 3). 2, 19, 4 nostrum illum consularem exercitum bonorum omnium, etiam s a t i s b o n o r u m (*cf.* 7, 7, 5). 8, 1, 3 subeam potius cum iis, qui dicuntur esse boni, quam videar a bonis ⟨omnibus⟩ dissentire. 14, 10, 1. HIRT. Gall. 8, 22, 2 SALL. Catil. 19, 2. 21, 4. 30, 39. 33, 2 volentibus omnibus bonis argentum aere solutum est. 33, 4. 37, 3. 48, 4. 51, 27. 52, 13. 22 Iug. 85, 40. 48 or. Phil. 9. 13. 15. HOR. epist. 1, 16, 40 vir bonus est quis? qui consulta patrum, qui leges iuraque servat. LVCAN. 7, 19 *finis* bonorum. 8, 29 TAC. hist. 2, 7. 2, 23 humillimo cuique credulus, bonos metuens trepidabat. 4, 43. 50 ann. 3, 44. 16, 26.

b *in iure*: HOR. epist. 1, 16, 40 vir bonus est quis? . . . quo multae magnaeque secantur iudice lites, quo res sponsore et quo causae teste tenentur. CATO agr. 144, 3 siquid redemptoris opera domino damni datum erit, id viri boni arbitratu deducetur (*cf.* 114, 2. 145, 3. 148, 1. 149, 2). CIC. off. 3, 77 cum is (*Fimbria*) sponsionem fecisset 'ni vir bonus esset' . . . ea res (*sc. viri boni titulus*) innume-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rabilibus officiis et laudibus contineretur (*cf.* VAL. MAX. 7, 2, 4). *inde et qui defenduntur et testes hoc titulo ornantur, ex. gr.*: CIC. part. 117 argumento etiam firmo, quia tamen saepe falsum est, posse recte non credi, viro bono et firmo sine vitio iudicis non posse non credi. Quinct. 66 viros bonos complures advocat. 67. S. Rosc. 23 T. Roscius, vir optimus (*cf.* 24. 104. 109 Q. Rosc. 17. 18. 19 Verr. 2, 28. 128. 4, 31. 56. 109. 146. 166. 183. 188. 5, 55 Font. 34 Caecin. 3. 6. 71 Cluent. 47. 77. 78. 87. 124. 136. 168. 198 leg. agr. 3, 13 Mur. 14. 53 Flacc. 52. 73. 86. 98 Sest. 9 Cael. 63 Balb. 7 Planc. 1 Scaur. 18 Rab. Post. 48 Mil. 4. 21 Marcell. 20 Lig. 36). *adversariis detrahitur*: CIC. Quinct. 11. 16. 19. 38. 51. 55. 94 Q. Rosc. 2 Cluent. 101. FRONTIN. aq. 125 viri ⟨boni⟩ arbitratu aestimata. AFRIC. dig. 3, 3, 78 non potest videri boni viri arbitratu litem defendere is, qui actorem frustrando efficiat, ne ad exitum controversia deducatur. SCAEV. dig. 33, 1, 13, 1. 33, 1, 13, 2 VLP. dig. 32, 11, 8. 40, 5, 46, 3 *in formula* 'si tibi videbitur, peto manu mittas' ita ... hoc accipiendum 'si tibi quasi viro bono videbitur'. PAVL. dig. 3, 3, 77 omnis qui defenditur, boni viri arbitratu defendendus est. 38, 1, 20, 1. GLOSS. iurispr. cod. Paris. pr. 1357 A βονὴρ βὴρ ἀρβητρείτη. ἀγαθοῦ ἀνδρὸς δοκιμασία.

c *in vita privata*: SEN. epist. 3, 2 sic illum amicum vocasti, quomodo omnes candidatos 'bonos viros' dicimus. QVINT. inst. 12, 1, 19 secundum communem loquendi consuetudinem ... amicos et bonos viros et prudentissimos (-tes *Gertz*) dicimus vulgo. *in salutatione et allocutione*: PLAVT. Capt. 954 age tu illuc procede, bone vir, lepidum mancupium meum. Cas. 724 bone vir, salve. Curc. 610. 708 Persa 778 Pseud. 1145 TER. Andr. 616. 846 Eun. 660. 850. 918. Ad. 556 quid ais, bone vir? :: quid, malum, 'bone vir' mihi narras? BRVT. Cic. ad Brut. 1, 4 (9, 12), 3 Cicero, vir optime atque fortissime. SEN. epist. 88, 38 laudatio haec ...: 'o hominem litteratum'! simus hoc titulo rusticiore contenti: 'o virum bonum'! nat. 1 praef. 1 Lucili, virorum optime (*cf.* 3 praef. 1. 4 praef. 1. 6, 1, 1. 6, 32, 1 epist. 13, 16. 48, 4. 71, 6. 82, 8. 89, 18 benef. 6, 1, 1). benef. 4, 1, 2 GREG. M. epist. 9, 227 p. 219, 12. 9, 228 p. 222, 11. *in commendatione, commemoratione amicorum et virorum illustrium*: CAEPIO or. frg. Char. gramm. I 224, 21 Q. Albius, vir bonus est et vehementer idoneus. CIC. Q. Rosc. 18 nonne, quotiescumque in causa in nomen huius (*C. Pisonis*) incidisti, totiens hunc et virum bonum esse dixisti et honoris causa appellasti? quod nemo nisi aut honestissimo aut amicissimo facere consuevit (*cf.* Quinct. 24 div. in Caec. 56 Cluent. 198 Catil. 1, 21 Sull. 11 p. red. in sen. 3. 5. 9 har. resp. 15 Sest. 67. 76 prov. 39 Balb. 50 Pis. 34. 35 Planc. 19 Rab. Post. 13 Mil. 44. 74. 105 Phil. 2, 95. 3, 7. 6, 1. 7, 5. 6. 11, 21). Quinct. 24 vir bonus et cum primis honestus (*cf.* S. Rosc. 24 Verr. 2, 123. 2, 128. 4, 56. 109. 6, 157 Cluent. 198 Rab. perd. 27 Catil. 1, 21 har. resp. 56 Phil. 8, 16. 14, 8 epist. 12, 26, 21. 13, 7, 5. *multo frequentius est neutrum* 'bonum et honestum' *q. v. p. 2098, 71*). CIC. Lael. 18 concedant, ut viri boni fuerint *C. Fabricius, M'. Curius, Ti. Coruncanius* (*cf.* 19). VELL. 2, 13, 2 virum ... omnis aevi optimum. 2, 43, 4 viri in tantum boni, in quantum humana simplicitas intellegi potest. APVL. met. 7, 2. 9, 4 LAMPR. Comm. 1, 5 TREB. Gall. 14, 2. *sic saepissime in titulis magistratus hoc nomine ornantur*: CORP. IV 3 M. Mar(ium) aed(ilem) v(irum) b(onum). *cf.* 4. 5. 222. 295. 491. 2430 *et* IV suppl. 4999 aedilem bonum et munerarium magnum. *passim.* XIII 1668, 2 gloriosam esse relationem BB VV (*i. e. bonorum virorum*) QQ (*quinquennalium*) collegii n(ostri)). CIC. epist. 2, 14 M. Fadio, viro optimo et homine doctissimo. CAEL. Cic. epist. 8, 9, 4 CIC. epist. 9, 24, 3. 12, 2, 3. 12, 6, 1. 12, 26, 1. 13, 1, 2. 13, 7, 5. 13, 7, 13 *Paetus* est honestus, gravis, plenus officii, bonus plane vir et cum virtutibus, tum etiam fortuna ... ornatus. 13, 9, 3. 13, 21, 11. 13, 25 *commendo* Hagesaretum ... gratum hominem et virum bonum (*cf.* 13, 29, 8. 13, 30, 1. 13, 51. 13, 53, 1. 13, 55, 2. 13, 77, 2. Att. 1, 19, 11. 1, 20, 7. 2, 1, 4. 4, 6, 1. 7, 4, 2). *sic semet ipsum laudat* CIC. epist. 2, 6, 4 si me memorem, si gratum, si bonum virum existimare potes (*cf.* 3, 10, 7 Att. 9, 11ᵃ, 3. 12, 21, 1 hic autem [*cf.* SALL. Catil. 43, 1] se etiam tribuere multum mihi putat, quod scripserit 'optimum consulem'. quis enim ieiunius dixit inimicus?). SEN. nat. 4, 2, 13 Balbillus, virorum optimus (*cf.* dial. 11, 2, 4. 11, 17, 4 epist. 30, 1. 62, 1). PLIN. epist. 1, 5, 5 Modesti, optimi viri (*cf.* 2, 1, 3. 3, 9, 36. 7, 7, 1. 7, 8, 2. 7, 11, 4. 8, 12, 1 *saep.*). CYPR. epist. 9, 1 de excessu boni viri, collegae mei, rumor. *viri boni officia*: PLAVT. Curc. 521 quando vir bonus es, responde quod rogo. Poen. 1389. CIC. leg. 1, 49 ut ... quisque maxume ad suum commodum refert, quaecumque agit, ita minime est vir bonus. fin. 3, 64 vir bonus ... utilitati omnium plus quam ... suae consulit (*cf.* off. 3, 55 Att. 7, 2, 4). epist. 7, 12, 2 ubi ... illa erit formula fiduciae 'ut inter bonos bene agier oportet'? (*cf.* off. 3, 61. 70, *ubi additur* et sine fraudatione). S. Rosc. 116 maiores eum, qui socium fefellisset, in virorum bonorum numero non putarunt haberi oportere. Sull. 6 etiam nocentis, si necessarii sunt, viri boni deserendos esse non putant. Verr. 4, 188 quod antea fuerit in consuetudine bonorum (Phil. 2, 7). *cf.* CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 1. TERT. nat. 1, 4 *obicere* nobis soletis: bonus vir Lucius Titius, tantum quod Christianus (*bis*). *respondet huic titulo laus adulescentis optimi*: PLAVT. Mil. 99 erat erus Athenis mihi adulescens optumus. Most. 21. 83 TER. Ad. 722. CIC. Verr. 3, 66 optumi nobilissumique adulescentis testimonium. 4, 159 bonus ac pudens. Cluent. 156 bonus et disertus. Mur. 54 ingenioso et bono. Flacc. 18 bonus, honesto loco natus, disertus. Cael. 10 (*opp.* homo nequam, *i. Catilina*). 61 Pis. 4 epist. 8, 9, 4. *cf.* COMM. instr 2, 5, 5 cumque deum nosti, esto bonus tiro, probatus. *nota* CATVLL. 37, 14 hanc (*Clodiam*) boni beatique (*i. e. belli et lepidi adulescentes, ut* PLAVT. Capt. 956 *l. 9*) omnes amatis. 37, 19 Egnati, opaca quem bonum facit barba. *cf.* 39, 10 (*v.* bellus).

d *i. q. hominis perfecti atque absoluti exemplar* (ἀνὴρ καλὸς κἀγαθός): PLAVT. Capt. 956 fui ego bellus, lepidus: bonus vir nunquam neque frugi bonae. CATO ad fil. frg. 14 orator est ... vir bonus, dicendi peritus (*cf.* frg. 6). LVCIL. ed. Marx 929 in bonis ... est viris, si irati seu cui propitii sunt, ut diutius eadem una maneant in sententia (*cf.* 9). CIC. de orat. 2, 85 si vir ... bonus mihi videbitur esse (*orator*) obsecrabo (*cf.* 1, 204. 2, 184 *saep.*). Tusc. 5, 28 omnibus ... virtutibus instructos et ornatos recte sapientis et viros bonos dici (*cf.* fin. 2, 59). fin. 3, 11 velle bene audire ... a bonis ... viris (*cf.* Sest. 137 Phil. 5, 5). 3, 64 ut neque quisquam nisi bonus vir et omnes boni beati sint. div. 1, 66 philosophia vir bonus efficitur et fortis. leg. 3, 39 *ex iustitia* viri boni nominantur (*cf.* off. 2, 27). off. 3, 83 neque contra ius iurandum ac fidem amici causa vir bonus faciet. 3, 50 sapientem et bonum virum (*haec adiectiva saepius coniunguntur, ex. gr.*: SALL. or. Phil. 9, 1 CIC. Rab. perd. 29 p. red. in sen. 9 Sest. 137 Pis. 33 rep. 2, 51 Tusc. 5, 54. 109 Tim. 32 nat. deor. 2, 34 epist. 4, 7, 2 HOR. epist. 1, 7, 22. 1, 16, 73 AVSON. 363, 1). CIC. off. 3, 57 *nihil* simulabit aut dissimulabit. 3, 75 nihil cuiquam ... detrahet. 3, 81 cadit ... in virum bonum mentiri emolumenti sui causa, criminari, praeripere, fallere? (*iterum ibid.*). parad. 15 bonus vir et sapiens et fortis (*i. Stoicorum* σοφός) miser esse nemo potest. PVBLIL. V 14 virum bonum natura, non ordo facit (*cf.* B 31. 41. 43 M 48. 63 V 22). HOR. sat. 1, 3, 32 at est bonus, ut melior vir non alius quisquam. epist. 1, 16, 20 neve putes alium sapiente bonoque beatum. 1, 16, 32 vir bonus et prudens dici delector (*cf.* ars 445). VITR. 6 praef. 6 artifices ... viros bonos instituebant. SEN. epist. 34, 3 scis quem bonum dicam? perfectum, absolutum, quem malum facere nulla vis, nulla necessitas possit. 115, 3 si nobis animum boni viri liceret inspicere, o quam pulchram faciem, quam sanctam ... videremus, hinc iustitia, illinc fortitudine, hinc temperantia prudentiaque lucentibus *eqs.* dial. 1, 1, 1 multa bonis viris mala acciderent. *saep.* epist. 42, 1 scis quem nunc bonum virum dicam? huius secundae notae. nam ille alter fortasse tamquam phoenix semel anno quingentesimo nascitur (*cf.* dial. 1, 6, 2. 8, 6, 4 epist. 11, 8. 25, 5). MART. 4, 5, 1 vir bonus et pauper linguaque et pectore verus (*cf.* 3, 38, 14. 12, 51, 2). QVINT. inst. 1, 2, 3 neque enim esse oratorem nisi bonum virum iudico (*cf.* 1, 2, 15. 33. *saep.*). 1 prooem. 9 qui (*orator*) esse nisi vir bonus non potest ideoque ... in eo ... omnes animi virtutes exigimus. 2, 16, 19 defendere amicos, regere consiliis senatum, populum, exercitum in quae velit ducere ... conveniat ... bono viro (*i.* ἀνδρὶ πολιτικῷ). APVL. Socr. 20 p. 67 nihil est ... deo similius et gratius quam vir animo perfecte bonus (*cf.* 23 p. 175). AVSON. 363 de viro bono.

6 *de homine bono*: PLAVT. Bacch. 1122 Chrysalus, optumus homo (*ironice*). Capt. 333 optumusque hominum es homo. 391. 886 Most. 719 Poen. 1214 Trin. 1069. 1070. CIC. fin. 1, 25 homines optimi non intellegunt totam rationem everti. rep. 1, 51 qui (*homines*) ignoratione virtutis ... opulentos homines et copiosos tum (et *al.*) genere nobili natos esse optimos putant. Flacc. 104 Lig. 32. epist. 16, 18, 3 Q. Ligurius ... bonus homo. QVINT. inst. 1, 7, 2 non bonum. MART. 12, 51, 2 tam saepe nostrum decipi Fabullinum, miraris Aule? semper homo bonus tiro est (*cf. francog.* bonhomme). PARTHEN. epist. CARM. epigr. 74 (*Romae, lib. reipubl.*) ossa hominis boni, misericordis, amantis pauperis. *sic saepe in titulis, ex. gr.*: CORP. II 1728 homo optumus. III 8721. 9414. 12067 homini bonó. V 562 bonus homo. IX 1302. 1826. 1847. X 7783. XI 6534 have Herme, homo bone. 4340.

7 bonus *pro substantivo* (*i. q. homo bonus*): PLAVT. Amph. 278 optumo optume optumam operam das. Mil. 763 bonus bene ut malos descripsit mores. Persa 479. Poen. 613 leno bonus est, nam similis malist. 634. 636 Rud. 1116 Stich. 99. Trin. 486 tute ut⟨i⟩ sis optumus, si id nequeas, saltem ut optumis sis proxumus. 1064 TER. Ad. 897. 951. TITIN. com. 159 quod rogas neminem decet bonum. VARRO Men. 404 ipse bonus iam pridem esses. CIC. inv. 1, 2 praecipiendo meliorem reddere. Flacc. 65 Phrygem plagis fieri solere meliorem. PVBLIL. M 8 malus est vocandus, qui sua est causa bonus. 9. 37 N 24 Q 30 SALL. Catil. 15, 2. HOR. epist. 1, 4, 5 quidquid dignum sapiente bonoque est. 1, 16, 49 sum bonus et frugi. SEN. dial. 5, 36, 4 admoneri bonus gaudet, pessimus ... asperrime patitur. *saep.* SCRIB. LARG. praef. p. 4, 19 eodem numero malus bonusque habetur. MART. 3, 38, 14 si bonus es, casu vivere ... potes *Romae.* 8, 38, 7 refert sis bonus, an velis videri. 12, 6, 12. 12, 36, 6 non es ... bonus ... *sed* optimus malorum. 12, 54, 2. QVINT. inst. 2, 15, 29 eam (*rhetoricen*) veram nisi iusto ac bono non contingere (*cf.* TER. Haut. 704 CIC. Pis. 35 rep. 3, 18 leg. 1, 41 fin. 2, 71 Lael. 13 off. 1, 20. 2, 42 HIER. epist. 127, 7 *bis.* 121, 8). 3, 8, 44 si quis bono inhoneste suadebit. *saep.* FRONTO p. 195, 18 N. qui esse quam videri bonus maluit. *saep.* APVL. apol. 3 bonus et innoxius quisque rudis et im-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

peritas auris ad male audiendum habens. *saep.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 189. ITALA Luc. 18, 19 (Hil. trin. 1, 29) quid me dicis bonum? nemo est bonus nisi unus deus. HIL. ad Const. 2, 1 cum sis bonus ac religiosus (*cf.* 2, 4). VVLG. eccles. 9, 2 sicut bonus (ὁ ἀγαθός), sic et peccator (ὁ ἁμαρτάνων). *saep.* ISID. orig. 10, 23 eum ... dicimus bonum, cui non praevalet malum; eumque optimum, qui peccat minimum. *plur.*: PLAVT. Amph. 47 ut exprobraret, quod bonis faceret boni (Poen. 1216). 842 munifica sim bonis, prosim probis. 996. Aul. 719 tibi credere certum est. nam esse bonum ex (et *codd.*) voltu cognosco. Bacch. 118 mali sunt homines, qui bonis dicunt male. 397 illum laudabunt boni, hunc etiam ipsi culpabunt mali. 400. 619. 660. 726. 1021 me meliorem fecit praeceptis suis. Capt. 234. 235ª ex bonis pessimi et fraudulentissimi fiunt. 358. 1034 ubi (*in comoediis*) boni meliores fiant. Men. 573. 575. Mil. 611 facilest imperium in bonis (-nos *Acidalius*). 1288. Most. 155 optumi quique. Poen. 39. 626 male loqui melioribus. 1389 Rud. 21. 28. 939. Trin. 78 omnis bonos bonasque adcurare addecet. 273. 299 Vid. frg. 15. ENN. trag. 271 bene bonis sit, male malis. *cf.* QVADRIG. hist. 79 *et formulam sepulcralem* CORP. VI 2268: b(onis) b(ene) *cum adn., sic saepissime. perscriptum* INSCR. Notiz. degli scavi 1880 p. 740 (*in vasculo*) bonis bene. ENN. trag. 304. TER. Eun. 1 placere ... bonis. Haut. 20 Ad. 688 ACC. trag. 214 LVCIL. ed. Marx 293. CATO or. frg. (Gell. 14, 2, 26) 51 si ambo (*altercantes*) pares essent, sive boni sive mali essent. RHET. Her. 4, 26, 36. 4, 47, 60 CIC. inv. 1, 4. 1, 5. 2, 36 optimo cuique perniciosissimum esse (de orat. 2, 56. 314. 3, 64 *saep.* SEN. dial. 1, 4, 8 *saep.*). de orat. 2, 35 laudare bonos (*opp.* improbos) ornatius. *saep.* Tusc. 4, 84 si et boni et beati volumus esse (*cf.* Pis. 42 Sest. 98 Tusc. 5, 35 Lael. 59 fin. 3, 76 CATVLL. 37, 14). nat. deor. 3, 79. rep. 1, 32 tum ... callidi sumus, non boni. Lael. 74 (*opp.* improbi) *et passim.* CATVLL. 108, 3 PVBLIL. B 25. SALL. Catil. 3, 2 gloria bonorum. 7, 2 *saep.* Iug. 10, 6. 57, 6 fama impari boni atque ignavi erant. HOR. carm. 1, 24, 9. OV. am. 3, 9, 35 rapiunt mala fata bonos. VELL. 2, 116, 5. PHAEDR. app. 6, 12 bonis favete, subdolis ite obviam. SEN. Herc. f. 252 sontibus parent boni. benef. 4, 28, 1 (*opp.* mali). *saep.* COLVM. 11, 1, 25 semper ... foveat bonos et sedulos, parcat etiam minus probis. PLIN. nat. 29, 28 auctoritatem pessimis boni faciunt. QVINT. inst. 1, 6, 45 consuetudinem ... vivendi consensum bonorum *vocabo.* TAC. hist. 2, 10 Vibius Crispus, pecunia potentia ingenio inter claros magis quam inter bonos. 2, 82 hortari bonos laude, segnes exemplo incitare. ann. 6, 22 creberrime tristia in bonos, laeta apud deteriores esse. *saep.* PLIN. epist. 4, 7, 3 minor vis bonis quam malis inest. *saep.* paneg. 44 praemia bonorum malorumque bonos ac malos faciunt. *saep.* FRONTO p. 232, 25 N. nullum ... inter bonos ac malos fortunarum discrimen erit? APVL. Plat. 2, 14 animas bonorum deamare. IREN. 4, 37, 2 naturaliter ... boni. COMM. instr. 1, 30, 17 terribilem legem malis bonis atque benignam. CAPITOL. Aur. 12, 2 fecit ... ex malis bonos, ex bonis optimos (*cf.* LAMPR. Alex. 65, 4) *et passim.* LAMPR. Alex. 31, 5 Alexandrum ... Magnum inter optimos et divos in larario ... consecravit. HIER. epist. 52, 5 in omni proposito, in omni gradu et sexu et boni et mali reperiantur malorumque condemnatio laus bonorum sit. *saep.* VVLG. Matth. 5, 45 solem suum oriri facit super bonos et malos (ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθούς). *saep.* AVG. civ. 1, 8 flagellum dei ad patientiam erudit bonos. *saep.* SVLP. SEV. chron. 1, 35, 1 *saep.* *nota*: DICT. 5, 14 adprobantibus consilium Aiacis multis bonis (*sc. principibus*).

8 *in allocutione et commemoratione honorifica* (*v. de viro bono p. 2083, 23 sqq.*): a PLAVT. Bacch. 1170 senex optime, quantumst in terra. Cas. 1 salvere iubeo spectatores optumos. ENN. trag. 235 salvete optima corpora. TER. Andr. 817 hospes. GRACCH. or. frg. Char. gramm. I 240, 16 Tiberium, fratrem meum optimum. CIC. de orat. 2, 10 carissime frater atque optime. *saep.* CATVLL. 28, 3 Verani optime. LVCR. 3, 206 quae tibi cognita res in multis, o bone, rebus (*cf.* VERG. catal. 9 [11], 9 optime. HOR. sat. 2, 2, 1 boni. 2, 6, 51. 95 epist. 2, 2, 37 PERS. 3, 94. 6, 43 AVSON. 214, 9). VERG. Aen. 1, 555 te, pater optume Teucrum (3, 710). 8, 127. 10, 401. HOR. sat. 1, 5, 27 Maecenas optimus. 1, 6, 54 Vergilius. 1, 10, 82 Octavius. 2, 1, 2. 4, 5, 5 dux bone (4, 5, 37). epist. 1, 16, 1 optime Quincti. 2, 2, 1 bono claroque ... amice Neroni. ars 359 bonus ... Homerus. OV. trist. 5, 5, 13 PETRON. 42. SIL. 8, 269 bone dictator. 10, 567 STAT. silv. 1 praef. 2. 1, 2, 268 bona Cynthia. IVV. 4, 13 bonis Titio Seioque. 5, 109: APVL. met. 10, 2 lector optime. *et saep.* b *praecipue in commemoratione heroum, regum, principum*: ENN. ann. 30 Vahl. Capys optimus. 149 bonus Ancus (LVCR. 3, 1025). CATO or. frg. 10, 4 (Prisc. gramm. II 92, 2) rege optimo atque beneficissimo. CIC. Brut. 21 Deiotari fidelissumi atque optumi regis. rep. 1, 50. 2, 45 (VERG. Aen. 11, 294. 344. 353 STAT. Theb. 2, 460. IVV. 8, 260 regum ultimus ille bonorum, *Servius Tullius.* TAC. ann. 12, 10). VERG. ecl. 5, 61 amat bonus otia Daphnis. Aen. 1, 195 Acestes (SERV. *ad h. l.* hic largus vel liberalis). 4, 291 Dido. 5, 541 Eurytion. 5, 770 Aeneas (11, 106) MART. 4, 8, 9 Caesar (9, 42, 7). FRONTIN. aq. 64 providentia optimi diligentissimique Nervae principis. TAC. hist. 1, 16 bonum successorem ... bonum principem (*cf.* 1, 46. 2, 37 ann. 15, 66). PLIN. epist. 2, 13, 8 *et saepissime.* IVLIAN. dig. 1, 3, 11 *saep.* PLIN. epist. 10, 1, 2 imperator optime. *saep.* paneg. 2 quid tam civile, tam senatorium quam illud additum a nobis optimi cognomen (*Traiano; cf.* 88. *v. Fincke, de appellationibus Caesarum honorificis p. 46 sq. inde a Traiano saepissime in inscriptionibus; ex. gr.*: INSCR. numm. Cohen II 17, 1 sqq. p. 56 sqq. CORP. III 567, 3. 6. 13. 568, 3 optimus maximusque princeps ... Hadrianus. ACT. lud. saec. Sept. Sev. [Corp. VI 32326] 1, 17 CORP. IX 1455, 3. 5894. X 444, 22. 1401, 3. 7852, 10 TAB. aliment. Vel. [Corp. XI 1147] *passim*). SVET. Cal. 22 *Caligula* 'optimus maximus Caesar' vocabatur (*cf.* PAPIN. dig. 27, 1, 30 pr. optimi maximique principes nostri. 31, 78, 1. 5, 5, 8 pr.). SPART. Pesc. 8, 1 'optimus est Fuscus, bonus Afer, pessimus Albus'. VOPISC. Aurelian. 42, 4 Valerianum ... cum optimus (*princeps*) fuerit, a bonis infelicitas separavit. *et saep.* AMM. 29, 1, 7 nuncupationem principis optimi. *saep.* CLAVD. 5, 262 dux optime (*cf.* 10, 334. 15, 35). HIST. Apoll. 15 bone rex et pater optime. *passim.*

9 *de deis* (*cf. Carter, Epitheta deor. lat. p. 112. 137*): PAVL. FEST. p. 122 in carmine Saliari Cerus manus intelligitur creator bonus (*cf.* VARRO ling. 6, 4). p. 125 mana bona dicitur, unde et Mater matuta. p. 146 Manuos in carminibus Saliaribus Aelius Stilo significare ait bonos. et inferi di Manes pro 'boni' dicuntur (dicantur *cod.*). CARM. Sal. (Varro ling. 7, 26) 3 es Sancus Ianis (*sic Maurenbrecher*, ian cusianes *codd.*) du⟨o⟩nus Cerus es du⟨o⟩nus Ianus. *ibid.* (*cf.* FEST. p. 244) po⟨tissimum⟩ meliosum recum (*i. deorum*). NAEV. carm. frg. 14 *Venus* patrem suum supremum optumum appellat (*cf.* ENN. ann. 192 Vahl. pater optime Olympi. LVCIL. ed. Marx 20 pater optimus divum. VERG. Aen. 5, 358 VAL. FL. 4, 65 HOMER. 572 STAT. Theb. 1, 651. 3, 556 *saep.*). PLAVT. Asin. 717. 719 ambae (*sc. Fortuna et Salus*) sunt bonae. Aul. 100 si bona Fortuna veniat (*cf.* TER. Hec. 406 AFRAN. com. 428 CIC. Verr. 5, 7 STAT. Theb. 11, 569 TAC. ann. 15, 17 FIRM. math. 2, 16, 1 CORP. XI 5611. *cf. infra l. 64*). PLAVT. Cas. 283 Mercurius. Epid. 539 di boni, visitavi ⟨...⟩ antidhac? *sic semper in parenthesi ante interrogationem vel exclamationem*: CAECIL. com. 54 di boni, quid illud est pulchritatis! 280. TER. Andr. 338 di boni, boni quid porto. Eun. 225 Haut. 254. Ad. 440 ⟨o⟩ di boni (*cf.* CIC. Brut. 288 Tusc. 5, 19. 117 Cato 69 Att. 1, 16, 5. 14, 9, 2. 14, 21, 1). CASS. SEV. or. frg. Quint. inst. 11, 1, 57. CIC. Brut. 65 Mil. 59 Phil. 2, 20. 80. 5, 14. 25. 10, 7 Tusc. 1, 97 Att. 1, 14, 4. 4, 19, 2. 6, 6, 4. 8, 16, 1. 15, 29, 1. epist. 16, 18, 1 dei bonei. ad Brut. 2, 7 (9, 6) 3 Q. CIC. pet. 9. SALL. or. Phil. 3 pro di boni, qui (*cf.* SEN. contr. 1, 6, 1 VELL. 2, 106, 1). SEN. contr. 1, 4, 2. 7, 2 (17) 1 VAL. MAX. 3, 5, 1 SEN. dial. 2, 18, 2. 6, 16, 2 QVINT. decl. 299 p. 182, 10 PLIN. paneg. 10 FLOR. epit. 1, 22, 56 FRONTO p. 72, 14. 75, 8 N. AVR. Fronto p. 4, 19 N. GELL. 2, 2, 8 APVL. apol. 94 met. 3, 9. 9, 12. 23. 10, 2. 20 VOPISC. Prob. 12, 6 (23, 4) MACR. sat. 3, 17, 11. *nota*: SCRIB. LARG. 84 et, o bone deus, hi sunt ipsi. *aliter* RVFIN. hist. 5, 20, 7 deus bone (ὦ καλὲ θεέ), in quae me tempora reservasti. CIC. nat. deor. 3, 84 in quibus (*mensis*) cum more veteris Graeciae inscriptum esset 'bonorum deorum' (*cf.* VAL. MAX. 1, 1 ext. 3). HOR. carm. 4, 2, 38 fata ... bonique divi. 4, 5, 1 divis orte bonis. AVG. civ. 8, 18 homines, ut commendentur diis bonis, daemonibus uti debeant advocatis (8, 19. 20. 21 *saep.*). APVL. Socr. 15 p. 150 bona cupido animi bonus deus est. *ibid.* eudaemonas dici beatos, quorum daemon bonus, id est animus virtute perfectus est (*cf.* AVG. civ. 6, 4. 9, 11). PS. APVL. Ascl. 27. TERT. test. anim. 2 deus bonus, deus benefacit. scorp. 5 pudic. 2. 10. adv. Marc. 2, 6 penes deum Marcionis irrationaliter bonum. HIER. epist. 39, 2 bonus est deus, et omnia, quae bonus facit, bona sint necesse est. VVLG. psalm. 105, 1 confitemini domino quoniam bonus (χρηστός *cf.* HIER. epist. 106, 67). *et passim.* CORP. XII 5686 (*in vasculo*) Hector Deo Bono. *nota*: EPIST. imp. Constant. Migne 13, 559ᶜ voluntate Optimi (*sc. dei*). 13, 561ᴮ suffragio Optimi. PLAVT. Rud. 231 Spes bona, obsecro, subventa mihi (*cf.* AVSON. 343, 10). 261 bonam atque obsequentem deam (*Venerem*). 305 (*cf.* CATVLL. 61, 44 HOR. carm. 1, 33, 13). ENN. ann. 492 Vahl. optima caelicolum Saturnia (*cf.* VERG. Aen. 1, 734 bona Iuno. 12, 179 VAL. FL. 4, 542 LAMPR. Diad. 7, 7). TER. Eun. 324 cui (*homini*) magis bonae Felicitates omnes adversae sint! ACC. trag. 240 o Dionyse, pater optime (*cf.* OV. trist. 5, 3, 35 bone Liber). LVCIL. ed. Marx 240 bonus Iuppiter (*cf.* SEN. contr. 7, 1 [16] 15 pro bone Iuppiter. PERS. 2, 22 PS. QVINT. decl. 16, 5. 16, 9 FLOR. Verg. p. 187, 15). SCIP. mai. or. frg. Gell. 4, 18, 3 eamus hinc protinus Iovi optimo maximo gratulatum. *cf. ex. gr.* AEM. PAVL. or. frg. Val. Max. 5, 10, 2. CIC. dom. 144 te, Capitoline, quem propter beneficia populus Romanus Optimum, propter vim Maximum nominavit, precor. div. in Caec. 43 si quid ex vetere ... aliqua oratione 'Iovem ego optimum maximum' ... aut aliquid eiusmodi ediscere potueris. VAL. MAX. 1 praef. prisci oratores ab ... Iove optimo maximo bene orsi sunt. TERT. nat. 2, 13 Iovem optimum vulgo appellatis. *adde* CIC. S. Rosc. 31 Verr. 5, 64. 66. 67. 69. 70. 71 *saep.* nat. deor. 2, 6, 4. 3, 8, 7 *et passim.* PS. SALL. in Tull. 7 NEP. Hann. 2, 3 LIV. 1, 13, 7 *saep.* SEN. contr. 9, 2 (25) 9 SEN. dial. 7, 26, 6 PLIN. nat. 28, 15 TAC. hist. 3, 72. 4, 58 PLIN. paneg. 1. 8. 52 SVET. Iul. 79 LAMPR. Alex. 18, 7. *saepissime in titulis, ex. gr.*: ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 103 bovem m⟨a⟩rem Iovi optimo maximo proprium. *ibid.* 105. ACT. lud. saec. Sept. Sev. (Corp. VI 32328) 3, 77 I(uppiter) o(ptime) m(axime). *sic passim per compendium, ut*: CORP. X 1572 Iovi o(ptimo) m(aximo). CATVLL. 64, 23 heroes, salvete, deum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

genus, o bona matrum progenies. VERG. Aen. 12, 777 tu ... optima ... Terra. CIRIS 356 Pax (*cf.* AVSON. 343, 7). OV. epist. 19, 215 bona numina (*cf.* CALP. ecl. 1, 91 STAT. Theb. 7, 29 AVG. civ. 1, 3. 3, 25). met. 4, 38 Pallas, melior dea (*cf.* CALP. ecl. 1, 73 VAL. FL. 2, 369. 6, 676 SIL. 6, 24. 15, 15 STAT. silv. 2, 2, 153 Theb. 2, 80. 6, 278). fast 4, 412 *Ceres*. SIL. 2, 240 bone ianitor urbis. STAT. Theb. 10, 163 Apollo (*cf.* ACT. lud. saec. Sept. Sev. [Corp. VI 32328] 3, 8). APVL. met. 6, 15 Providentiae. FIRM. math. 2, 16, 1 Bonus daemon (agathos daemon). *ibid.* 2. PS. HIL. dedic. eccl. p. 883[B] bonorum spirituum laudatione (*cf.* AVG. civ. 5, 7 *saep.* GLOSS. III 167, 57 bonus genius ἀγαθὸς δαίμων). VVLG. II Macc. 11, 6 angelum (ἀγαθὸν ἄγγελον). 15, 23. AVG. civ. 5, 9 angelorum ... seu bonorum, quos angelos dei dicimus, seu malorum, quos angelos diaboli vel etiam daemones appellamus (CORP. VI 142 d). Bona Dea *v. p. 2070, 66*, Bonus Eventus, Bona Mens, Bonus Puer, Bona Valetudo *al. v. sub subst.*

10 bonus et optimus (*v. Sinko, de Rom. viro bono p. 13 sq.*): AVR. Fronto p. 39, 11 N. bone et optime magister vale (*ceterum 14ies* optime magister). APVL. Plat. 2, 21 eundem sapientem optimum nominat (*Plato*) ac bonum (καλὸν κἀγαθόν). met. 8, 9 boni ... et optimi consules. TERT. pudic. 2 pr. deus ... bonus et optimus. adv. Marc. 4, 16 hoc est dei optimi et tantum boni (*cf.* 1, 6. 2, 2. 4, 36 adv. Hermog. 2). VVLG. Tob. 7, 7 quia boni et optimi viri filius es (ὁ τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ ἀνθρώπου υἱός). *cf.* VVLG. Iudith 12, 14 omne quod erit ... bonum et optimum, faciam. Luc. 8, 15 qui in corde bono et optimo (ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ) audientes verbum retinent. *nota*: HIST. Apoll. 14 *ubi legendum* bone rex ⟨et pater⟩ optime, *ut* 15. 17. 20 *saep.*

11 *i. q. benignus, benevolus alicui*: PLAVT. Amph. 992 filium bonum patri esse oportet. Asin. 129 bene merenti mala es, male merenti bona es. Capt. 939 qui (*servus*) mihi melior quam sibi semper fuit. Mil. 1365 Trin. 635. ACC. trag. 651 multi iniqui atque infideles regno, pauci boni sunt (benevoli *Stueremburg*). CATO agr. 4 vicinis bonus esto. CIC. de orat. 3, 139 Critias ... Alcibiades ... civitatibus ... suis non boni, sed certe docti atque eloquentes. VERG. ecl. 5, 65 sis bonus o felixque tuis. Aen. 12, 647 vos o mihi manes este boni. VAL. FL. 1, 675 tua numina, rector, iam fuerint meliora mihi. PROP. 2, 18, 22 Cupido huic malus esse solet, cui bonus ante fuit. OV. rem. 761 me certe Sappho meliorem fecit amicae. Ib. 275 nec tibi sit tumidis melior Neptunus in undis. MELA 3, 28 *Germani* tantum hospitibus boni. COMM. apol. 542 voluit nobis bonus esse. VVLG. thren. 3, 25 bonus (ἀγαθός) est dominus sperantibus in eum. TER. Phorm. 767 dum nimium dici nos bonos studemus et benignos. HOR. sat. 1, 2, 51 munifico esse licet, vellet bonus atque benignus esse. FRONTO p. 85, 22 N. tam fratri bonus ac benignus. FIRM. math. 1, 2, 2 bonos, benignos ac modestos. VVLG. II Macc. 15, 2 virum bonum et benignum (ἄνδρα καλὸν κἀγαθόν). *nota*: ITALA Luc. 8, 15 (cod. f) in corde bono et benigno (ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ). SEN. Herc. f. 1334 ipse Titan Cerberum meliore vultu vidit. MART. 4, 1, 4 semper et hoc vultu vel meliore nite (*cf.* IVV. 4, 104). EDICT. imp. Nerv. Plin. epist. 10, 58, 9 quem fortuna imperii vultu meliore respexit. STAT. Ach. 1, 897 corda ... huc adverte libens atque has bonus accipe voces (*cf.* PAVL. NOL. epist. 32, 6 p. 281, 26). COMM. instr. 2, 24, 1 quid te bonum fingis alieno vulnere. *cf.* EVSTATH. Bas. hex. 6, 7 bona stella (*opp.* maligna).

12 *i. fere q. locuples, dives*: PLAVT. Capt. 583 est miserorum, ut malevolentes sint atque invideant bonis (*cf.* SALL. Catil. 37, 3). Curc. 475 in foro infimo boni homines atque dites ambulant. Men. 573. CIC. Att. 8, 1, 3 bonorum, id est lautorum et locupletium. rep. (1, 31 *del. Baiterus*) 1, 51 *homines* ignoratione virtutis ... opulentos homines et copiosos ... optimos putant. off. 2, 27 bona in foro venderet et bonorum virorum. Q. CIC. pet. 53 equites et viri boni ac locupletes. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668, 2, *a. 48 p. Chr.*) bonorum ... virorum ac locupletium. PLIN. nat. 6, 66 *Indorum* res publicas optumi ditissimique temperant. CORP. V 532 (*Tergeste, saec. II*) adm⟨it⟩tendo ad bonorum communionem et usurpation⟨em⟩ Romanae civitatis et optimum et locupletissimum quemque. AMPEL. 49, 2 optimus et locupletissimus quisque ... in re publica plurimum valeret. CORP. XIV 2795 (*Gabiis*) hoc pietatis suae adfectu exornet et meliorem faciat ordinem n(ostrum). MOD. dig. 26, 7, 32, 4 cum ex hac venditione melior factus non est. VITA Cypr. 19 numquam aliquis quamvis ex bonis et sacerdotibus ad passionem venisse memoratur. LEX Sal. capit. 1, 9 tunc vicini illi ..., qui meliores sunt ... minofiidis vero.

II *de bestiis*: VARRO Men. 5 neque vetulus canterius quam novellus melior. rust. 2, 1, 13 ut bonum pares pecus. 2, 2, 2 oves. 2, 3, 2 melior fit grex (2, 6, 2 *saep.*). 2, 6, 1 asini. 2, 7, 6 equi (2, 7, 11. SEN. epist. 41, 6 non faciunt meliorem equum aurei freni). 2, 9, 12 *catuli*. PAVL. FEST. p. 167, 2 in pecoribus ... bonus proventus feturae bona natio dicitur. COLVM. 6, 20, 1 *non* alio distat bonus taurus a castrato, nisi quod. PETRON. 86 puero asturconem (*equum*) Macedonicum optimum donabo. *cf.* COLVM. 8, 5, 24 (*sim. saepius*). 8, 8, 89.

III *de rebus*: **1** *de agro, terra, sim.*: TER. Haut. 64 agrum in his regionibus meliorem neque preti maioris nemo habet. CATO agr. 1, 2 *praedium* bonum ... in bona regione (4, 1 VARRO rust. 1, 7, 5 *saep.* CIC. Verr. 4, 104. 6, 125 leg. agr. 1, 5 Flacc. 71 *cf.* PS. ASCON. Verr. p. 196). *ibid.* uti bonum caelum habeat ... solo bono. 1, 3 bonum aquarium ... via bona. 1, 5 *villa* loco bono siet. 1, 7 (46, 1. 136 VARRO rust. 1, 6, 5 *saep.*). 3, 5 oletum bonum. *ibid.* fundus (CIC. inv. 1, 52 leg. agr. 3, 14). 28, 3 lapidem (TEST. Galli [Corp. XIII 5708] 1, 3 ex lapide quam optumo. 1, 8). or. frg. 6, 1 (Fest. p. 234) agrum optimum atque pulcherrimum (CAES. Gall. 1, 31, 10. VERG. georg. 2, 262 arva). VARRO rust. 1, 7, 10 *prata*. 1, 38, 1 stercus (COLVM. 11, 2, 60 *saep.*). 1, 38, 3. 1, 40, 3 in terra bona ac pingui (ITIN. Silv. 7, 1 HIER. epist. 123, 9 *saep.* VVLG. exod. 3, 8 [εἰς γῆν ἀγαθήν] num. 13, 20. 14, 7 *saep.*). CIC. ad Q. fr. 3, 9, 7 caementum. TIB. 3, 9, 1 bona pascua campi (VVLG. I par. 4, 40 pascuas uberes et valde bonas, νομὰς πλείονας καὶ ἀγαθάς). VAL. MAX. 1, 8 ext. 8 omnis bonae malaeque materiae fecunda artifex, *natura*. MELA 2, 123 Corsica ... soli quam caeli melioris. PLIN. nat. 8, 35 meliora pabula. IVV. 14, 35 meliore luto. 14, 95 meliore ... marmore. PAVL. dig. 50, 16, 169 non tantum in traditionibus, sed et in emptionibus et stipulationibus et testamentis adiectio haec 'uti optimus maximusque est' (*sc. fundus*), hoc significat, ut liberum praestetur praedium, non ut etiam servitutes ei debeantur. *cf.* PROC. dig. 50, 16, 126 VENVL. dig. 21, 2, 75 *et passim. sic iam* FORMVLA Baet. (Corp. II 5042) 2. TEST. Leon. I (Corp. X 114) 12 vineam Caedicianam cum partem fundi Pompeiani ita uti optima maximaq(ue) sunt. *etiam de domo*: CORP. III p. 944 (*a. 159 p. Chr.*) 7 ita uti clao fixsa et optima maximaque est.

2 *de caelo, tempestate*: VARRO rust. 3, 16, 37 tempestate bona (*cf.* CIC. ad Q. fr. 2, 2, 4 HOR. sat. 1, 5, 96. CELS. 2, 1 in bono tempestatum habitu). OV. met. 4, 478 teque refer caeli melioris ad auras. MELA 2, 123 *supra l. 14.* **3** *de metallis, gemmis, i. q. solidus*: PLAVT. Asin. 734 viginti minae bonae, mala opera partae. CIC. off. 3, 91 quaerit *Hecato* ... si sapiens adulterinos nummos acceperit imprudens pro bonis, cum id rescierit, soluturusne sit eos ... pro bonis? inv. 1, 51 melius aurum. PS. HIL. dedic. eccl. p. 881[A] aurum etiam de thesauro bono optimum proferebant. CIC. Verr. 2, 91 argenti optimi caelati grande pondus (*cf.* 3, 35 Phil. 2, 66 POMPON. dig. 19, 5, 26 pr.). VITR. 8, 4, 1 *vas* ex aere bono. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 1, 3 ex aere tabulari quam optumo. PS. HIL. elench. 13 margarita. *cf.* VVLG. Matth. 13, 45 quaerenti bonas (καλούς) margaritas (13, 46 pretiosa). **4** *de aedificiis et rebus manu factis*: PLAVT. Most. 107 *aedes* bonae cum curantur male (CIC. Phil. 8, 9 APVL. apol. 43). 908 insanum bonam *porticum*. ENN. ann. 226 Vahl. melior navis (CIC. Verr. 6, 134 epist. 14, 7, 2 SEN. epist. 76, 13). CATO agr. 3, 2 torcularia bona. 3, 5 trapetos bonos ... esse oportet. 4, 1 bubilia ... praesepes. 5, 6 aratra vomeresque. 18, 3 fundamenta (SEN. nat. 6, 1, 10). 18, 8 pavimentum. VARRO rust. 1, 13, 6 villa ... *habet* culinam rusticam bonam. 1, 14, 3 agger. LEX vic. Furf. (Corp. IX 3513) 11 quo id templum melius honestius siet. CIC. Verr. 1, 13 classes optimae atque oportunissimae. 2, 53 signa (epist. 7, 11, 2). 5, 3 domus (nat. deor. 2, 95 bonis et inlustribus domiciliis. VAL. MAX. 5, 1, 1e. ITALA deut. 8, 12 [Tert. ieiun. 6] domos optimas [καλάς]). Verr. 5, 32 scyphi. Catil. 3, 10 ferramenta (*i. arma*). Q. Rosc. 33 villa. CATVLL. 17, 5 pons. NEP. Them. 6, 1. SEN. epist. 76, 14 *gladius*. COLVM. 12, 33, 1 amphoras. LVCAN. 8, 714 ne iaceat nullo vel ne meliore sepulchro. APVL. met. 2, 15 calices boni (bini *Lipsius*). *de oppidis*: HOR. epist. 2, 2, 43 bonae ... Athenae. EXPOS. mund. 23 p. 109 Antiochia ... civitas regalis et bona in omnibus. 27 p. 109 praecipua ... et bona civitas ... Ladicia. 28 p. 110 Seleucia, civitas obtima. *passim.* Bona mansio *v. p. 2071, 54.* **5** *de vestimentis*: PLAVT. Men. 673 meliorem *pallam*. Mil. 688 tunicae ... hibernae bonae. CATO agr. 59 sculponias bonas ... dare. 135, 3 coria. BELL. Hisp. 33, 3 *vestimenta*. NEP. Dat. 3, 1. OV. am. 1, 8, 51 vestis (VVLG. gen. 27, 15 vestibus Esaii valde bonis, τὴν στολὴν ... τὴν καλήν). GRATT. 34 lina. SEN. nat. 1, 5, 12 purpuram Tyriam quo melior est saturiorque. PLIN. nat. 9, 131 *saep.* PETRON. 14 pannuciam ne centonibus quidem bonis dignam. 38 lana. 42 *stragula*. MART. 6, 82, 12 *lacernae*. IVV. 3, 82 toro meliore recumbet.

6 *de frugibus, sim.*: CATO or. frg. 65, 1 (Gell. 13, 18, 1) in segetibus ... bona frumenta esse. agr. 3, 3 oleum viridius et melius (*cf.* HOR. sat. 2, 3, 125). 7, 4 pira. 24, 2 lupinum. VARRO Men. 241 seges. ling. 5, 102 glans. CIC. de orat. 2, 131 quo meliores fetus possit et grandiores edere *ager* (GRATT. 35). LIV. 2, 1, 6 ut bonam frugem libertatis ferre possent. ITALA Matth. 7, 7 (cod. a b) omnis arbor bona (δένδρον ἀγαθόν) bonos (καλούς) fructus fert (*cf.* TERT. anim. 21. 35 PS. HIL. dedic. eccl. p. 880[D]). *saepius translate*: bonae frugis esse *sim.* (*opp.* nequam): CHAR. gramm. I 105, 1 bonae frugi sine 's' veteres dixerunt. PLAVT. Asin. 602 nunquam bonae frugi sient. Capt. 956. 957 Cas. 327 Curc. 521 Poen. 845. 1226 Pseud. 337. 468. Trin. 320 quam probus sit et frugi bonae. 321. Truc. 34 temptat benignusne an bonae frugi sies (*cf.* 41). CIC. Att. 4, 8[b], 3. Cael. 28 multos ... audivi emersisse aliquando et se ad frugem bonam, ut dicitur, recepisse (*cf.* APVL. met. 7, 4). FEST. p. 371, 2 ad bonam frugem tendere (LAMPR. Heliog. 15, 1 rediret. *plur.*: SCHOL. Germ. Bas. p. 87, 7 *ex Nigidio*). APVL. met. 4, 5 bonae frugi *domini*. 4, 8 latrones. 5, 26 haec ... bonae tu⟨ae⟩ frugi congruentia. VLP. dig. 26, 7, 3, 3 quo iste tutor bonae vitae vel frugi videbatur. *saep.* TREB. trig. tyr.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

18, 5 si quid in te bonae frugis est. AMM. 25, 4, 16 cum deviaret a fruge bona. *cf.* bonus et frugi *ex. gr.* APVL. met. 8, 24. *nota:* PLAVT. Curc. 501 bono usui estis nulli.

7 *de cibis et potionibus:* PLAVT. Curc. 242 salsura sat bonast. Men. 274 prandium. Rud. 937 pulmento. Stich. 224. Vid. frg. 13 annonam bonam piscibus *reddere.* frg. inc. 16 narica. *cf.* Rud. 402 animus aequus optimum est aerumnae condimentum (PS. SEN. mon. 147). ENN. frg. var. 41 Vahl. *scarus* magnusque bonusque (*cf.* TITIVS or. frg. Macr. sat. 3, 16, 16 piscem. VARRO rust. 2, 6, 2 murenae. MART. 13, 84 scarus. PLIN. epist. 2, 17, 28 squillae). CATO agr. 73 boves aquam bonam et liquidam bibant (*cf.* PROP. 2, 33, 28 aquas. VITR. 8, 4, 2 bonam et salubrem. PLIN. epist. 10, 90, 1 ITIN. Silv. 4, 7. 13, 2 aquae multae et optimae satis. 15, 2). agr. 76, 3 mellis (*cf.* VARRO rust. 3, 16, 25. 26 *saep.* COLVM. 12, 41 *saep.* SCRIB. LARG. 15 *saep.*). agr. 96 vinum (*cf.* VLP. dig. 45, 1, 75, 2 si quis ita stipulatus sit . . . 'vini Campani boni amphoras centum', incertum videatur stipulari . . . . at cum optimum quisque stipulatur, id stipulari intellegitur, cuius bonitas principalem gradum bonitatis habet. *adde* VARRO rust. 1, 7, 2 *saep.* TIB. 1, 1, 24 COLVM. 3, 2, 12 *saep.* PETRON. 34 MART. 4, 69, 2 *saep.* PORPH. Hor. carm. 2, 6, 18 CARM. epigr. 931 LEX colleg. salut. Dian. et Antin. [Corp. XIV 2112] 1, 21. 2, 15). CATO agr. 107 sapa (COLVM. 12, 19, 1). 143, 3 farina. VARRO Men. 404 panis (*cf.* SEN. epist. 123, 3 PLIN. nat. 18, 102 PORPH. Hor. sat. 1, 5, 89). ling. 9, 16 a cibo pristino in meliorem traducit (*cf.* CELS. 8, 11 p. 353). rust. 2, 4, 10 succidias . . . optimas et maximas. 2, 11, 2 lac. 2, 11, 4 coagulum. CATVLL. 13, 3 bonam atque magnam cenam (*cf.* SEN. epist. 122, 12. MART. 9, 77, 1 convivium. 10, 54, 1 mensae). OV. fast. 4, 401 meliora alimenta. VITR. 8, 3, 2 sunt . . . odore et sapore non bono . . . fontes (*cf.* CELS. 2, 31 p. 72 COLVM. 2, 14, 2. 12, 49, 10 *saep.* MELA 2, 6 PLIN. nat. 9, 168 APVL. apol. 24 ITIN. Silv. 11, 2. 19, 7). COLVM. 3, 21, 6 *vina* melioris gustus. 7, 8, 2 optimus caseus. 12, 21, 5 conditura vini (*cf.* 12, 41 mulsum. 12, 48, 3 defrutum. *cf.* CORP. IV suppl. 5707 liquamen optimum *et saep.* 5717 hallex optuma *al.*). PLIN. nat. 11, 210 vulva. 11, 211 sumen. 18, 80 polenta. MART. 7, 28, 4 musta. PLIN. epist. 1, 7, 6 careotae. FAV. or. frg. Gell. 15, 8, 2 esca melior atque amplior (*cf.* FILASTR. 84, 6. VVLG. gen. 3, 6 bonum [καλόν] esset lignum ad vescendum. sap. 19, 20 escam [ἀμβροσίας τροφῆς]). APVL. apol. 8 bono potui poculum praelavitur. met. 2, 11 mittit mihi porcum (post ortum *codd.*) op⟨t⟩imum. EDICT. Diocl. 4, 6 ficati optimi. 4, 7 laridi. 4, 8 per⟨n⟩ae. *cf.* 5, 3. 6, 3. 7. 9. 11. 50. 65. 78. 81. HOR. sat. 2, 6, 89 dapis meliora relinquens. epist. 1, 15, 41 nil melius turdo. PETRON. 112 quidquid boni (*sc. ad comedendum*) per facultates poterat, coemebat. IVV. 1, 135 optima silvarum interea pelagique vorabit rex. FRONTO p. 154, 20 N. *ilicem* creare boni et amoeni numquam quicquam praeter glandem. 8 *de unguentis, odoribus:* GLOSS. III 545, 43 boni odoris εὐώδης. VARRO rust. 3, 16, 6 *locus* bona olet unguenta (*cf.* MART. 3, 12, 1). SEN. epist. 108, 16 unguento abstinemus, quoniam optimus odor in corpore est nullus. COLVM. 12, 6, 2. 12, 18, 3. 12, 21, 4. 12, 28, 4 *saep.* SCRIB. LARG. 26 collyrium . . . εὐώδες vocant, quia boni odoris est. VVLG. exod. 25, 6 thymiamata boni odoris. 30, 34 galbanum. *saep.* *cf.* IVV. 14, 204 lucri bonus est odor. HIER. epist. 65, 14 Christi bonus odor est.

9 *de oratione, carmine, sim.:* PLAVT. Stich. 184 oratio una interiit . . . atque optuma hercle . . . et scitissuma (TER. Phorm. 228 meliore et calidiore *oratione.* RHET. Her. 4, 2, 3. CIC. Brut. 99 orationem . . . sane et bonam et nobilem. 100 Tusc. 1, 117 QVINT. inst. 2, 14, 5). Trin. 707 hic . . . versus meliores facit (CIC. de orat. 1, 69 ornatissimis atque optimis versibus. Arch. 18. Tusc. 1, 107 cum tam bonos septenarios [octonarios *al.*] fundat ad tibiam. ac. 2, 74 OV. am. 3, 8, 27 SEN. contr. 7, 1 [16] 27 suas. 6, 27 SEN. epist. frg. Gell. 12, 2, 4 PLIN. epist. 5, 15, 1 APVL. apol. 9 PORPH. Hor. sat. 1, 14, 13). TER. Eun. 8 ex Graecis bonis (*fabulis*) Latinas fecit non bonas (CIC. off. 1, 114. APVL. met. 9, 14 fabulam . . . bonam prae ceteris suave compertam). AFRAN. com. 271 poematorum non bonorum (HOR. epist. 2, 1, 34 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 1). LVCIL. ed. Marx 1123 sermone (QVINT. inst. 10, 7, 7. ITALA psalm. 44, 2 [Tert. adv. Marc. 2, 4. 4, 14] sermonem optimum [ἀγαθόν; bonum VVLG.]. VVLG. III reg. 2, 38. 42. IV reg. 20, 19 *et passim*). RHET. Her. 4, 26, 36 ad optimum et lectissimum verbum devenire. CIC. de orat. 1, 51 verborum . . . optimorum atque ornatissimorum sonitus inanis (1, 154. 155. 2, 188 *et saep.* 3, 151 quod volgo de oratoribus ab imperitis dici solet: 'bonis hic verbis' aut 'aliquis non bonis utitur', non arte aliqua perpenditur, sed quodam quasi naturali sensu iudicatur. Brut. 233 leg. agr. 2, 13 fin. 2, 84 Tusc. 5, 27 div. 2, 57 QVINT. inst. 2, 7, 3. FRONTO p. 99, 2 N. summus orator non est bonis [*verbis*] contentus, si sint ulla meliora. APVL. apol. 26 Zalmolxi⟨s⟩ bona verba [τοὺς λόγους τοὺς καλούς]. FORTVN. rhet. 3, 4 p. 122, 23 bona [*verba*] quae sunt, quae adpetenda esse dicis? splendida, antiqua, propria, translata). CIC. orat. 226 genus . . . dicendi aut melius aut fortius. 227 optimis sententiis verbisque lectissimis dicere. dom. 68 sententia verior . . . melior (*cf.* Mur. 65 Phil. 1, 14. 14, 18 SEN. suas. 2, 13 QVINT. inst. 2, 11, 3). HOR. sat. 2, 1, 83 carmina (OV. am. 3, 9, 39 STAT. silv. 2, 2, 116). epist. 2, 1, 29 scripta (PROP. 3, 23, 2). SEN. epist. 77, 20 clausulam (QVINT. inst. 9, 4, 105 non optimus est trochaeus, si ulla est ultima brevis. 9, 4, 107 creticus et initiis optimus). QVINT. inst. 2, 5, 21 elocutio . . . optima. 9, 4, 132 *compositio.* 10, 3, 33 inrumpunt . . . optimi nonnunquam sensus (PORPH. Hor. carm. 2, 19, 6). TAC. dial. 3 emitteres Catonem (*tragoediam*) non quidem meliorem, sed tamen securiorem. PLIN. epist. 1, 20, 4 bonus liber melior est quisque quo maior (8, 21, 5). AVR. Fronto p. 75, 27 N. nihildum bonarum opinionum et puriorum rationum animo[s] hauserim. PORPH. Hor. carm. 1, 24, 7 epitheton. 3, 11, 30 epanalemsis. *saep.* SERV. georg. 4, 459 bono compendio eius praetermisit interitum. Aen. 1, 30 bona oeconomia ostendit. 4, 613 bono colore futura praedicit. *sine substantivo:* MART. 1, 16, 1 sunt bona, sunt quaedam mediocria, sunt mala plura, quae legis hic (2, 1, 3). 2, 8, 8. 7, 81, 2. QVINT. inst. 4, 2, 102 ne bona nostra permixtis malis inquinentur.

10 *de bonis artibus, disciplinis, studiis, sim.:* CATO or. frg. 12ᵃ, 1 optimis artibus (*cf.* CIC. de orat. 1, 158 omnium bonarum artium doctores atque scriptores. 2, 10. 3, 136 div. in Caec. 39 Verr. 5, 98 Arch. 1 Vatin. 8 Cael. 24. 45. 77 Marcell. 4 Lig. 12 ac. 2, 1 fin. 2, 111 Tusc. 5, 68 *saep.* epist. 5, 16, 4. 7, 3, 4. 7, 13, 40 ad Q. fr. 1, 1, 22 TREB. Cic. epist. 12, 16, 1. SALL. Catil. 2, 9 artis bonae famam quaerit. *inde a* SALL. *proponuntur exempla selecta, cf. s. v. ars p. 658*). CATO agr. 5, 1 disciplina. RHET. Her. 3, 7, 13 honeste in bonis disciplinis fuerit educatus (APVL. Plat. 2, 25 optimis). 4, 17, 25 studiis. CIC. de orat. 1, 99 studio rectissumo atque optumo . . . obsequi. 2, 10 acerrimis studiis, optima doctrina. orat. 5 ab optimis studiis (*cf.* 24 Brut. 228 part. 81 Tusc. 2, 67 epist. 12, 17, 3. 13, 16, 1. 4 TREB. Cic. epist. 12, 16, 1 VELL. 2, 94, 2 SEN. dial. 7, 20, 5 QVINT. inst. 12, 10, 6. *aliter* APVL. flor. 5 p. 18 bono [*i. e. benivolo*] . . . studio in theatrum convenistis). de orat. 3, 60 omnis rerum optimarum cognitio . . . philosophia nominatur (*cf.* 3, 94 Brut. 151 Arch. 19 SALL. Iug. 1, 5 APVL. flor. 20 p. 98). *nota:* MELA 3, 86 corporis viriumque (*Bursian*; parumque *cod.*) veneratores veluti optimarum alii virtutum.

11 *de bono genere, sim.:* PLAVT. Aul. 213 quali me arbitrare genere prognatum? :: bono. Epid. 107. 170 Merc. 969 Pers. 645. TER. Phorm. 115 illam civem esse Atticam bonam, bonis prognatam. CATO or. frg. 9 (Gell. 10, 3, 17) bonis, bono genere gnatis. RHET. Her. 3, 7, 13 quibus maioribus natus sit . . . si bono genere, si humili genere. CIC. Mur. 15 nisi qui patricius sit, neminem bono esse genere natum (*cf.* Verr. 3, 49. 4, 27). FRONTO p. 215, 15 N. neglegentia bono genere nata. *bestiarum:* VARRO rust. 2, 2, 4 in primis videndum, ut boni seminis pecus habeas (*cf.* 2, 5, 4. 2, 6, 2. 2, 8, 3. 2, 9, 5. 3, 7, 10). *arborum:* VARRO rust. 1, 40, 6 COLVM. 4, 22, 7. *de hominum facultatibus:* PLAVT. Mil. 49 memoria es optuma (*cf.* CIC. Att. 8, 4, 2. SEN. epist. 50 valde . . . bonae memoriae est. PETRON. 66). Most. 576 scio te bona esse voce, ne clama nimis. VARRO frg. Non. p. 145 PAVL. FEST. p. 253. 12 *de bono ingenio, bona indole, sim.:* PLAVT. Bacch. 412 ego illum haberem rectum ad ingenium bonum. Poen. 301 Pseud. 1109 Stich. 116 TER. Andr. 466. 487. ACC. trag. 99 numquam ulla humilitas ingenium infirmat bonum. CIC. rep. 3, 4 off. 1, 158. 3, 25 ad Brut. 1, 18 (9, 26) 4 VITR. 7 praef. 9 VELL. 2, 7, 1. 2, 12, 6. 2, 29, 5 VAL. MAX. 5, 4 ext. 5 SEN. dial. 4, 15, 1. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 167 ingenia bona Latinorum. PHYSIOGN. 10. CIC. Att. 15, 12, 2 bona indoles. VAL. MAX. 1, 6, 11. 3, 2, 9. 3, 8, 7. 5, 4, 3. 5, 7, 2. 8, 1 amb. 8, 2 amb. SEN. dial. 4, 15, 3 benef. 6, 16, 6 epist. 76, 30 QVINT. inst. 1, 2, 5 *saep.* PLIN. epist. 2, 6, 5. 6, 23, 4 AMM. 29, 1, 44 VVLG. III reg. 11, 28 (ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστί). CIC. Tusc. 1, 32 quae est melior . . . in hominum genere natura, quam eorum, qui . . . ? (*cf.* 1, 35 nat. deor. 1, 121. 2, 36). SEN. dial. 4, 15, 3 naturae melioris indicia. nat. 5, 15, 4 *saep.* TAC. Agr. 4. *nota:* PETRON. 46 ingeniosus est et bono filo. VVLG. sap. 8, 19 sortitus sum animam bonam (ψυχῆς . . . ἔλαχον ἀγαθῆς).

13 *variae incorporeae res* (*opera, condicio, causa, venia, existimatio al.*): PLAVT. Amph. 278 optumam operam das (Persa 721 Poen. 683. 806 Pseud. 104 Rud. 849 CIC. epist. 9, 25, 2. CATVLL. 34, 23 bona sospites ope gentem. 67, 2 te . . . bona Iuppiter auctet ope. CAES. civ. 3, 59, 1 opera . . . optima fortissimaque . . . usus. CVRT. 7, 1, 38). PLAVT. Capt. 179 *melior* condicio vendendi (CIC. Verr. 2, 142 meliore et honestiore. 3, 144. 4, 138 leg. agr. 2, 68 Catil. 4, 22 dom. 64 epist. 7, 3, 4 ad Q. fr. 2, 2, 1 BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 1. 6 PVBLIL. D 12 CAES. Gall. 6, 12, 6 civ. 1, 85, 2 LIV. 4, 60, 4 SEN. contr. 7, 6 (24), 5 VAL. MAX. 8, 1 absol. 10 SEN. dial. 11, 5, 1 MART. 11, 52, 2 QVINT. decl. 257 p. 52, 5 APVL. Plat. 1, 15. PAPIN. dig. 21, 1, 54 mancipium bonis condicionibus emptum. CELS. dig. 47, 2, 68, 2 *saep.*). PLAVT. Aul. 262 nuptias num quae causa est quin faciamus hodie? immo edepol optuma (Capt. 354 TER. Andr. 949 Phorm. 226. CIC. de orat. 1, 44 in iudiciis ea causa . . . melior et probabilior esse videatur. 3, 19 S. Rosc. 42 *et saep.* PVBLIL. H 5 OV. trist. 1, 9, 46 *saep.* SEN. contr. 7, 1 (16) 18 *saep.* SEN. dial. 1, 3, 14 *saep.* CVRT. 4, 1, 13 LVCAN. 8, 94. QVINT. inst. 2, 16, 3 quomodo peiorem causam meliorem faciat. TAC. hist. 2, 77 PLIN. epist. 6, 12, 4 FRONTO p. 88, 12 N. VLP. dig. 3, 6, 5, 1. 5, 1, 73, 1 *saep.* AVG. civ. 4, 5 *saep.*). PLAVT. Epid. 202 optuma vos video oportunitate advenire (*cf.* Merc. 964). Merc. 56 ratione . . . optuma (*cf.* Mil. 716 nimis bona ratione . . . vitam habes. TER. Ad. 836 RHET. Her. 2, 19, 29. 4, 17, 24. 4, 42, 54 CIC. inv. 1, 2 Verr. 4, 195. 5, 10 Catil. 2, 25 Flacc. 106 dom. 87 Rab. Post. 38 nat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deor. 3, 70. 71. COLVM. 4, 3, 4 agrum bonis ac malis rationibus colendum. QVINT. inst. 2, 4, 3. 2, 17, 27 *saep.* TRYPH. dig. 3, 5, 37. VLP. dig. 43, 29, 3, 5 neque bona vel probabili ratione hoc facit. APVL. Plat. 2, 20). PLAVT. Mil. 1126 quin potius per gratiam bonam abeat abs te (*cf.* Bacch. 1022 ut te ei habere gratiam aequom sit bonam. Rud. 516 Truc. 565 TER. Phorm. 621 TITIN. com. 96 CATO or. frg. 31 Char. gramm. I 224 *opp.* mala. CIC. Manil. 71 fat. 7 Att. 2, 9, 1 QVINT. inst. 12, 9, 10 IVLIAN. dig. 24, 2, 6 *saep.* VVLG. prov. 22, 1 χάρις ἀγαθή. Sirach 32, 9. 14 CASSIAN. conl. 21, 4, 2 NOVELL. Iust. 22, 4. GLOSS. III 439, 46 bonae gratiae εὔχαρις). PLAVT. Most. 228 si bonam famam mihi servasses (CIC. Sest. 139. fin. 3, 57 quam ... appellant εὐδοξίαν aptius est bonam famam appellare quam gloriam [GLOSS. II 316, 51 bona gloria εὐδοξία. SIL. 10, 445 melior ... gloria]. Att. 7, 26, 1 PLANC. Cic. epist. 10, 4, 2 CATVLL. 61, 62 PVBLIL. B 7. P 49 LVCR. 6, 13. SALL. Catil. 7, 6 eam bonam famam magnamque nobilitatem putabant. VERG. Aen. 4, 221 HOR. sat. 1, 2, 61 carm. 3, 1, 12 OV. fast. 4, 156 Pont. 1, 2, 143 LIV. 27, 8, 5 VITR. 1, 1, 7. 6 praef. 5. MART. 6, 66, 1 famae non nimium bonae *puella.* TAC. hist. 1, 48 fama meliore quam fortuna. 2, 50. 3, 67 PLIN. epist. 1, 12, 3. 5, 14, 3. 8, 24, 8. 9, 3, 1 FRONTO p. 209, 8 N. SPART. Hadr. 10, 6 LAMPR. Alex. 18, 2. HIER. epist. 45, 6 [*opp.* mala]. 52, 1. VVLG. prov. 15, 30 φήμη ἀγαθή. II Cor. 6, 8 [*opp.* infamiam; διὰ δυσφημίας καὶ εὐφημίας]. CIC. Phil. 4, 8 NOT. Tir. 60, 7. CORP. VI 23137 concordes famaque bona). GRACCH. or. frg. Gell. 11, 10, 1 peto a vobis non pecuniam, sed bonam existimationem atque honorem (11, 4, 5 CIC. inv. 2, 157 de orat. 2, 172 Q. Rosc. 15, 44 Verr. 4, 140 [4, 226 aestimatio]. Font. 23 Mur. 42 NEP. Ages. 4, 3 SEN. dial. 12, 2, 5 epist. 115, 14. 123, 11. PORPH. Hor. carm. 1, 20, 3 claros et bonae existimationis viros plausu populi solitos fuisse in theatro excipi, malos autem sibilari). CIC. leg. agr. 3, 2 bona opinio (*cf.* GAIVS dig. 29, 3, 7 intervenientibus optimae opinionis viris. NOT. Tir. 69). epist. 5, 6, 2 nomen (*cf.* epist. frg. V 10 Font. 18 Att. 5, 21, 12 PVBLIL. B 19 VAL. MAX. 8, 15, 5 VVLG. prov. 22, 1 eccles. 7, 2). Att. 4, 16, 5 rumores non boni (*cf.* PVBLIL. F 28 PROP. 2, 32, 24. 3, 23, 14 an tu non bona [*sic codd.*, bene *Itali*] de nobis crimina ficta iacis?). CAES. Gall. 1, 41, 2 iudicium. PLAVT. Most. 439 qui occasionem amisisti tam bonam (*cf.* RHET. Her. 2, 4, 7 PVBLIL. Q 25). 1157 optumas frustrationes dederis in comoediis. Persa 189 bona pax sit potius (*cf.* LIV. 1, 24, 3. 8, 15, 1. 21, 24, 5. 28, 37, 4. 30, 31, 8 VAL. MAX. 6, 2, 1. *cf.* VVLG. II Macc. 1, 1 salutem dicunt fratres ... et pacem bonam [εἰρήνην ἀγαθήν]). TER. Phorm. 378 abs te hoc bona venia peto (CIC. de orat. 1, 242 bona venia huius optimi viri dixerim. S. Rosc. 9 dom. 47 nat. deor. 1, 59 div. 1, 25 leg. 3, 34 LIV. 6, 40, 10. 7, 41, 3. 28, 43, 7. 29, 1, 6. 29, 17, 6 VAL. MAX. 4, 1, 12 FRONTO p. 25, 1. 155, 13 N. AVR. Fronto p. 67, 21 N. PANEG. 2, 6 p. 94, 16 AMM. 20, 8, 7 SVLP. SEV. Mart. 1, 3 *cf.* HOR. sat. 2, 4, 5 sed des veniam bonus oro). VARRO ling. 7, 105 qui bonam copiam iurarunt, ne essent nexi, dissoluti (*cf.* CIC. epist. 9, 16, 7. LEX Iul. munic. [Corp. I 206] 113 queive in iure ⟨bonam copiam abiuravit *add. Mommsen*⟩ bonamve copiam iuravit iuraverit. *aliter*: HOR. epist. 1, 18, 109 sit bona librorum et provisae frugis ... copia. AVSON. 176, 5 magnae bona copia laudis). CIC. Brut. 227 hae (*orationes*) notae sunt optum⟨a⟩e (*cf.* CATVLL. 68, 28 meliore. COLVM. 9, 3, 3. 9, 14, 10). APVL. apol. 96 cum fratre optumae memoriae viro. HIL. frg. 4, 1 Iulii bonae memoriae episcopi. 15, 3 sub bonae memoriae Constantio imperatore. FILASTR. 66, 1 GREG. TVR. Franc. 9, 20 CAES. AREL. testam. 42 NOT. Tir. 30, 16 c. *et saepissime in titulis, praecipue christianis* (*cf.* bonememorius), *ex. gr.*: CARM. epigr. 1611, 1 Vlpianus b(onae) m(emoriae) vir. CORP. III 755. 4197. 4217 *passim.* V 4117. 7530. VIII 9693. 9713 a. b. 10640. IX 412. 4841. X 1346. 7762. XI 3238. XII 1497 (recordationis: CORP. XII 1724. 2097). PORPH. Hor. epist. 2, 1, 118 bono ordine secundum laudis praecepta.

14 *pars melior* (*i. q. potior*): CIC. inv. 2, 158 in meliorem partem vocabuli conferantur et honesta nominentur. part. 70 unum (*causarum genus*) a meliore (-i *al.*) parte laudationis est appellatum (*cf.* QVINT. inst. 3, 4, 12). S. Rosc. 45 quaeso ..., ut hoc in bonam partem accipias (*cf.* Arch. 32 fin. 4, 4 off. 2, 46 Att. 3, 25. 10, 3ª, 2. 11, 7, 8. 13, 3, 1. 16, 6, 3 ad Brut. 1, 2 (9, 8) 3 BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 2, 1 PHAEDR. 2 prol. 11 SEN. dial. 2, 18, 5 epist. 95, 1 AMM. 16, 12, 12 HIER. epist. 120, 1. *nota*: FILASTR. 108, 8 gigans ... et in bono accipitur. AVG. civ. 20, 21 *saep.* LVCR. 2, 509 cedere ... retro possent in deteriores omnia sic partis, ut diximus, in melioris. PRIAP. 2, 11. PAVL. FEST. p. 2 adfecta femina vel in bonam partem dicitur, velut honorata (*cf.* p. 184, 15). *nota* TERT. test. anim. 4 ex bona parte cui gratiam debes ... refrigerium comprecaris. HOR. epod. 16, 15 melior pars (16, 37). OV. met. 14, 604 pars optima restitit illi (*cf.* LVCAN. 5, 757 SIL. 10, 223 IVV. 15, 133 APVL. Plat. 2, 17. 24 [1, 13. 2, 4 portio]. ANTH. 445, 4). 15, 875 parte tamen meliore mei super ... astra ferar (*cf.* Pont. 3, 2, 4 SEN. Herc. f. 1067 dial. 10, 18 benef. 3, 20, 1 nat. 1 praef. 14 epist. 65, 18 MART. 10, 2, 8 QVINT. inst. 1 prooem. 17). 15 *i. q. magnus*: TER. Eun. 123 nam hic quoque bonam magnamque partem ad te attulit (*cf.* LVCR. 5, 1025 VAL. MAX. 2, 9, 7. 5, 2 ext. 4. 6, 4 pr. MART. 8, 9, 13 pars libri et maior et melior). CIC. de orat. 2, 14 bonam partem sermonis. LVCR. 6, 1249. VERG. Aen. 9, 154 melior ... pars acta diei. HOR. sat. 1, 1, 61 at bona pars hominum (PERS. 2, 5). carm. 4, 2, 46 ars 297. OV. am. 2, 5, 16 nutibus in vestris pars bona vocis erat. fast. 5, 150 Pont. 1, 8, 74 SEN. contr. 2, 4, 10 QVINT. inst. 12, 7, 5. 12, 11, 19. APVL. met. 1, 19 optimi casei bonam partem. 4, 4 confecta bona parte itineris (6, 18. 8, 30). 10, 25. SEN. epist. 49, 4 aetatis nostrae bona portio est. GELL. 5, 4, 1 Fabii annales, bonae atque sincerae vetustatis libri. VVLG. gen. 15, 15 sepultus in senectute bona (ἐν γήρᾳ καλῷ; *cf.* 25, 8 Iud. 8, 32. RVFIN. hist. mon. 25 patrem ... in senectute bona et perfecta aetate durantem). PLIN. med. 2, 26 coquuntur ad unum fervore bono. ANTHIM. 67 coclear bonum plenum.

16 *i. q. pulcher*: ISID. orig. 10, 23 *v. p. 2080, 2.* DIFF. ed. Beck p. 42, 9 bonus est animo, pulcher corpore (*v. Wölfflin, Archiv 9 (1896) 12 sq.*). TER. Andr. 119 unam aspicio adulescentulam forma. :: bona fortasse (*cf.* 428 Haut. 524 VARRO rust. 2, 4, 3. 3, 6, 2 HOR. sat. 2, 7, 52 PROP. 2, 18, 32 OV. ars 3, 482 rem. 460 HOMER. 233 STAT. silv. 3, 4, 51 AMM. 14, 11, 28. *v.* HIER. epist. 130, 18 formae bonum). TER. Eun. 316 tametsi bonast natura (*virgo*), reddunt curatura iunceam *parentes.* CATO agr. 109 vinum bono colore (*cf.* VARRO rust. 2, 11, 9. 3, 7, 10 LVCR. 2, 418 OV. ars 3, 164 am. 2, 7, 9. 3, 11, 42 MART. 8, 10, 2. *apud medicos v. p. 2094, 50 sqq.*).–LVCIL. ed. Marx 833 Socrates in amore et in adulescentulis meliore paulo facie (*cf.* OV. ars 3, 398 Pont. 3, 9, 10 VVLG. Sirach 13, 32). CIC. Cael. 59 vir ... optimo habitu (QVINT. inst. 11, 3, 142). PVBLIL. B 33 bona turpitudo est, quae peric[u]lum vindicat (*i. tollit*). LVCR. 4, 181 parvus ... est cycni melior canor ... gruum quam clamor. VERG. georg. 4, 92 *apum rex* melior insignis et ore. PROP. 2, 28, 12 Palladis aut oculos ausa negare bonos. OV. ars 3, 776 crura (am. 3, 2, 27). met. 5, 501 vultus melioris eris (7, 862. 8, 678). SEN. apocol. 5 staturae. PLIN. nat. 24, 166 ad liberos generandos pulchros bonosque (*cf.* 26, 19 ACT. lud. saec. Sept. Sev. [Corp. VI 32328] 3). SVET. Cal. 33 tam bona cervix. APVL. met. 10, 34 in meliorem maculatae (*capellae*) speciem (*cf.* HERM. Pal. vis. 1, 1, 2 bonam speciem [τὸ κάλλος] ... considerans. *ibid.* optima. VVLG. Sirach 26, 21). EDICT. Diocl. VII 39 sc⟨ri⟩ptura bona. ITALA gen. 1, 31 (Filastr. 79, 4) omnia valde bona (καλὰ λίαν), quae fecit deus (*item* VVLG.). gen. 3, 6 (Filastr. 116, 1) vidit Eva arborem et fructum ... quia bona aspectu et suavis visu (ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ ὡραῖον ... τοῦ κατανοῆσαι; VVLG. pulchrum oculis aspectuque delectabile *lignum*). ITALA gen. 6, 2 (Aug. civ. 15, 23) videntes angeli dei filias hominum, quia bonae erant (*cf.* AVG. *ad h. l.* bonas, id est pulchras VVLG. gen. 1, 4 et vidit deus lucem, quod bona esset, φῶς ὅτι καλόν).

17 *i. q. felix, prosper*: **a** *in formula*: PLAVT. Cas. 382 quod bonum atque fortunatum sit mihi. 402. Trin. 41 ut nobis haec habitatio bona fausta felix fortunataque even[i]at. VARRO ling. 6, 86 ponam ⟨e⟩ censoriis tabulis ...: quod bonum fortunatum felix salutareque sie[ri]t populo Romano *eqs.* VERG. ecl. 8, 106 bonum sit (*cf.* ACT. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323] 105 quodque melius siet populo R. *ibid.* 125. 141). LIV. 1, 28, 7 quod bonum faustum felixque sit populo R. (3, 34, 2. 3, 54, 8. 10, 8, 12. 24, 16, 9). LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 1, 7 quod bonum faustum felixque sit imp(eratori). *cf.* CORP. VI 30975 *saep.* SVET. Aug. 58 *Messala* 'quod bonum', inquit, 'faustumque sit tibi' (Cal. 15 bonum felixque). APVL. met. 2, 6 (*parodice*) quod bonum, felix et faustum itaque, licet salutare non erit, Fotis illa temptetur. VOPISC. Tac. 4, 4 quod bonum faustum salutareque sit. GLOSS. IV 314, 36 bonum faustum felixque, hoc est faustum quod felix (*cf.* IV 593, 48. V 271, 66). **b** *de variis rebus*: PLAVT. Bacch. 102 piscatus ... tibi hodie evenit bonus. Cas. 973 hac ibo, caninam scaevam spero meliorem fore (*cf.* Stich. 672 VARRO ling. 7, 97). Capt. 65 ut pugnam inspectet non bonam (*cf.* TAC. ann. 12, 39 aequata pugna, dein nobis pro meliore fuit). Epid. 332 spes est fore meliorem (mecum *codd.*) fortunam (*cf.* CIC. Font. 40 Pis. 71 Phil. 1, 27 ad Brut. 1, 1 [9, 7], 2 Q. CIC. pet. 10 PVBLIL. N 8 HOR. carm. 1, 7, 25 OV. met. 7, 518 LIV. 27, 14, 1. 30, 42, 15. 17. 40, 8, 16 GRATT. 234 SEN. Herc. O. 602 Phoen. 26 Thy. 454 dial. 10, 17, 4 CVRT. 7, 4, 16 LVCAN. 2, 133 AVG. civ. 4, 18. GLOSS. III 291, 52 bona fortuna ἀγαθὴ τύχη. *cf.* III 119, 5). PLAVT. Men. 597 diem corrupi optimum (Poen. 497 QVADRIG. hist. 37. CATVLL. 14, 15 ut ... periret Saturnalibus, optimo dierum [*cf.* MART. 14, 71]. VERG. georg. 3, 66 HOR. carm. 3, 21, 6 OV. fast. 1, 72. PETRON. 30 qui dies boni quique incommodi essent. HIER. epist. 77, 6 in die bona malorum non oblita est. VVLG. I reg. 25, 8 [καθ' ἡμέραν ἀγαθήν]. psalm. 33, 13 Sirach 14, 14 *saep.* AVG. civ. 5, 7. GLOSS. II 317, 11 bona dies εὐημερία. III 213, 18 bono die καλήμερον. *cf.* CORP. V suppl. 1295 bona nocte). PLAVT. Men. 1149 meliorest opus auspicio (Stich. 495 VARRO ling. 7, 97 CIC. div. 2, 43. 74 Cato 11 Att. 1, 16, 13 CATVLL. 45, 19 OV. am. 1, 12, 18 VAL. MAX. 7, 2, 5 SEN. dial. 4, 13, 1 nat. 3, 30, 8 epist. 91, 14 SIL. 13, 75. GLOSS. III 380, 48 bono auspicio καλῇ κληδόνι). PLAVT. Poen. 1400 di meliora faxint (*cf.* CIC. Phil. 8, 9 di meliora. 10, 5 VERG. georg. 3, 456. 513 LYGD. 3, 4, 1 OV. met. 7, 37 LIV. 9, 9, 6. 39, 10, 2 VAL. MAX. 4, 3 ext. 2. APVL. met. 3, 13 dii mihi melius. *adde* TER. Phorm. 522 da locum melioribus. VERG. Aen. 12, 153 forsan miseros meliora sequentur. VAL. FL. 5, 458 SIL. 2, 276. 4, 477. 10, 56. TAC. ann. 4, 31 gnarum meliorum et ... tristiora malle. VEN. FORT. carm. 10, 17, 19 meliora tonantis. GLOSS. V 662. 61 meliora tibi sponde).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLAVT. Persa 253 Iovi ... spes bonas, copias commodanti (CIC. Verr. 1,42 de se bonam spem *habere*. Catil. 2,25 Flacc. 2 fin. 2,117 leg. 2,36. 3,22 Lael. 23 epist. 9,6,3. 12,1,1. 12,28,3 Att. 2,14,1. 7,9,4. 7,19. 13,22,5. 14,13,2. 15,1a,3 CAEL. Cic. epist. 8,14,1 PLANC. et BRVT. Cic. epist. 11,13a,5 MAT. Cic. epist. 11,28,6 CASS. Cic. epist. 12,11,1. 12,13,1 RVT. LVP. 2,7 CAES. civ. 2,5,2. 2,21,2 SALL. Iug. 44,2. 113,2 or. Macri 4 HOR. carm. saec. 74 OV. epist. 11,61. 13,124 PAVL. FEST. p. 300,11 SEN. contr. 1,6,1. 9,6,5 VAL. MAX. 9,2 ext. 5 CELS. 2,8 p. 45 SEN. dial. 3,15,1 *saep.* CVRT. 3,6,12 LVCAN. 2,513 QVINT. inst. 1,1,1 TAC. dial. 7 ann. 2,15. 12,68 PLIN. epist. 7,30,1 FRONTO p. 133,3 N. APVL. met. 11,21 ITIN. Alex. 12 AMM. 29,5,16. 31,10,11 HIER. epist. 147,8. VVLG. sap. 12,19 bonae spei [εὐέλπιδας] fecisti. II Thess. 2,15). TER. Phorm. 131 quod erit mihi bonum atque commodum (*cf.* DIFF. gramm. VII 550,23). VARRO ling. 5,159 a bono omine ... appellarunt (CIC. Pis. 31 Phil. 12,19 epist. 3,12,2 CATVLL. 61,166 OV. fast. 1,221 LIV. 27,14,13. 30,12,13 PAVL. FEST. p. 34. p. 88 ominationem. p. 89. 96. 121 VAL. MAX. 7,2,5 SEN. nat. 6,32,6 PLIN. epist. 4,15,4. SVET. Iul. 59 verso ad melius omine. PORPH. Hor. carm. 3,1,2 'favete linguis' ... significat 'bona omina habete'. CAPITOL. Opil. 6,7 bono faustoque omine. VARRO rust. 1,1,6 sine successu ac bono eventu (*cf.* OV. am. 1,10,48 PREC. herb. 16. CVRT. 8,13,22 incommoda ... ad bonos eventus vertente fortuna. SVET. Aug. 28 *v.* Eventus). CIC. div. in Caec. 66 temporibus optimis (*cf.* Font. 39 Cluent. 95 dom. 8 Sest. 6 Phil. 6,15 HOR. sat. 1,9,68 SEN. epist. 1,4,5 TAC. hist. 1,76. GLOSS. III 496,50 bonum tempus καλόκαιρος). CIC. fin. 5,11 qui esset optimus rei publicae status (*cf.* 5,26 Tusc. 5,2 div. 2,11 *saep.* TAC. dial. 37). Tusc. 5,36 aut bono casu aut contrario (*cf.* D. BRVT. Cic. epist. 11,1,3 SEN. epist. 9,12). nat. deor. 3,89 non numquam bonos exitus habent boni (HOR. carm. 4,8,34 SEN. contr. exc. 8,1 PETRON. 45. *cf.* CIC. div. 1,102 in dilectu consules observant, ut primus miles fiat bono nomine. SIL. 17,7. PROP. 3,23,10 effectus). CIC. fin. 3,47 bonam mortem et bonum partum meliorem longum esse quam brevem (*cf.* Att. 15,20,12 PVBLIL. B 11 SEN. contr. 1,3,12 SEN. epist. 67,9 VAL. FL. 1,327 PLIN. epist. 2,20,8 PS. LACT. mort. pers. 22,3. 26,11. AVG. civ. 13,2 *mors* bonis bona sit). CIC. nat. deor. 3,83 quam bona a dis ... navigatio sacrilegis detur (*cf.* VAL. MAX. 1,1 ext. 3. GLOSS. II 318,65 bona navigatio εὔπλοια). div. 1,85 cur pulmo incisus etiam in bonis extis dirimat tempus? 2,38 Apollinis exta bona sint, Dianae non bona. CATVLL. 61,19 bona cum bona nubet alite virgo (OV. met. 15,640 ite bonis avibus. fast. 1,513). PVBLIL. B 6 bona nemini hora est (SEN. apocol. 2. MART. 1,113,3 male collocare si bonas voles horas. GLOSS. III 111,5 bonas horas καλὰς ὥρας). VERG. Aen. 6,546 melioribus utere fatis (HOR. carm. saec. 27 Parcae ... bona iam peractis iungite fata. OV. Pont. 4,9,9 SEN. Tro. 636 VAL. FL. 2,152 SIL. 1,512 MART. 9,56,10 IVV. 14,158. TAC. hist. 3,1 meliore fato fideque. SORT. Sangall. 22,3 habebit bonum fatum). VERG. Aen. 6,649 heroes nati melioribus annis (*cf.* SEN. contr. 1 praef. 1 DAMAS. epigr. 10,8). HOR. carm. saec. 67 alterum in lustrum meliusque. TIB. 2,5,83 laurus ... bona signa dedit (*cf.* CELS. 2,3 p. 33 sternumentum etiam inter bona indicia est. *ibid.* bonum signum est sonus ventris. LVCAN. 2,531). OV. am. 3,2,71 bona vota puellae (fast. 4,895 STAT. Theb. 3,651 AVSON. 181,14 AVG. civ. 4,23 CORP. V 1587,3). OV. epist. 1,105 nubite felices Parca meliore sorores. trist. 5,4,4 quanto melior sors tua sorte mea est (SEN. Herc. O. 138 nat. 1 praef. 17 CVRT. 8,4,17 LVCAN. 9,330 PLIN. nat. 7,137). PAVL. FEST. p. 7 alter ... pro non bono ponitur, ut in auguriis altera cum appellatur avis, quae utique prospera non est. p. 244,12 bonum ... augurium (PLIN. nat. 1,140 *aves* optimi augurii). p. 245,14 ostenta. SEN. nat. 2,33 bono fulgure (*opp.* malo). LVCAN. 4,259 dux causae melioris eris. PERS. 2,1 hunc diem numera meliore lapillo (MART. 9,52,5). STAT. Theb. 11,450 avertit bonus error equos. MART. 5,20,11 bonos ... soles effugere. QVINT. inst. 6,3,69 *Cicero M. Caelium* bonam dextram, malam sinistram habere dicebat. IVV. 12,64 Parcae meliora ... pensa ... ducunt. AVR. Fronto p. 94,6 N. bonum annum, bonam salutem, bonam fortunam peto a dis die ... natali tuo (*cf.* FRONTO p. 94,26 N.). APVL. met. 10,16 sciscitatus ..., quid bonum rideret familia. Plat. 2,26 morum proventu meliore. apol. 28 possem ... bono periculo vel his dictis contentus perorare (*cf.* 57. 72 Socr. 1 p. 104). GLOSS. III 494,57 boni itineris εὐόδιος.

c *boni nuntii, bona dicta, verba, sim.*: MARCIVS. carm. frg. 3 (Fest. p. 165) quamvis noventium (*i. 'nuntium' Bücheler, trad.* moventium) duonum negumate. PLAVT. Amph. 8 uti bonis vos vostrosque omnis nuntiis me adficere voltis (*cf.* CIC. Att. 3,11,1 boni nuntii non optimis tamen auctoribus. SEN. apocol. 1. VVLG. II reg. 18,22 boni nuntii baculus [εὐαγγέλια]. 18,25. 26. 27 *saep. cf.* I reg. 2,24 bona fama [ἀγαθὴ ἀκοή]). CATO agr. 134,2 bonas preces precor (*cf.* 139 OV. trist. 3,13,18 ACT. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323] 143). PLAVT. Amph. 25 petere ... leniter, dictis bonis (*cf.* Stich. 400 Truc. 700 ENN. trag. 399. STAT. Theb. 494 murmura. COMM. instr. 1,22,4 responsa). *aliter* PLAVT. Capt. 482 dico unum ridiculum dictum de dictis melioribus. CIC. de orat. 2,222 haec ... bona dicta, quae salsa sunt. CATVLL. 11,16. PLAVT. Truc. 543 ne bonum (unum *CD*) verbum quidem unum dixit. TER. Andr. 204 bona verba, quaeso (MACR. sat. 1,5,4. 2,1,4). TIB. 2,2,1 OV. fast. 1,72 trist. 3,13,24. 5,5,6 Pont. 3,4,17 SEN. dial. 7,20,1 benef. 2,3,1. *inde bona, bonum dicere, nuntiare, sim.*: [PLAVT. Poen. 487[a] non bona haruspex dixit. *om. A.*] ENN. ann. 240 Vahl. cui res ... magnas ... eloqueretur et cuncta malaque et bona dictu evomeret. TER. Andr. 97 omnia bona dicere et laudare. PAVL. FEST. p. 88 bona fari. AMM. 29,3,7 pro eo aliqua locuti sunt bona (*cf.* 16,7,4). HIER. epist. 74,1 tam de bonis mala, quam de malis bona falso rumore concelebrat. VVLG. I reg. 19,4 locutus est ... de David bona (ἀγαθά; *cf.* 20,30 II reg. 7,28. 13,22 Tob. 7,5 *et passim* AVG. civ. 19,23). III reg. 1,42 bona nuntians (ἀγαθὰ εὐαγγέλισαι) *saep.* 22,18 qui non prophetat mihi bonum (καλά), sed semper malum. *saep. cf.* AVG. civ. 18,35 euangelium bona nuntiatio est. PLAVT. Aul. 671 ut ego illi aliquid boni dicam. Epid. 651 quod bonist, id ... taceas. Merc. 177 si boni quid ad te nuntiem. CATVLL. 6,15 quicquid habes boni malique, dic nobis. VEN. FORT. carm. 6,5,168 carm. app. 4,6.

d bonum factum, *formula edicti praetoris, plerumque scripta per compendium* B. F.: PROB. litt. sing. gramm. IV p. 274,11 in legis actionibus haec: ... Q. B. F. quare bonum factum (*cf.* NOT. laterc. gramm. IV 282 b 1. 305 b 6). ISID. orig. 1,22 (*de notis iuridicis*) scribebant ... verbi gratia per B et F bonum factum. EDICT. praet. de camp. Esquil. (Corp. VI 31614) 4 B(onum) F(actum) nei quis intra terminos ... ustrinam fecisse velit. ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 80 *v. Mommsen, Ephem. epigr. VIII 255. Bruns, fontes[6] p. 171. Bulletino communale, 1882, p. 159.* PLAVT. Poen. 16 bonum factum esse, edicta ut servetis mea. SVET. Iul. 80 libellus propositus est: bonum factum: ne quis *eqs.* Vit. 14 Chaldaeos dicere, bonum factum, ne .... TERT. pudic. 1 o edictum (*sc. turpe*), cui adscribi non poterit 'Bonum Factum'. VIR. ill. 49,16. *aliter i. q. egregie (fortiter) factum*: CATVLL. 66,27 anne bonum oblita es facinus, quo regium adepta es coniugium. APVL. apol. 86 ne semel peccasses ac tam bonum tuum factum oblivio capesseret. flor. 6 p. 22 quod factum ... bonum fecerint. TREB. Gall. 12,1 eius optimum factum. VAL. FL. 2,262 optima facta dant animum. TAC. ann. 3,40 maiorum bona facta. *apud Christianos i. q. bona opera* (*opp.* peccata): TERT. anim. 45 bona facta gratuita sunt in somnis et delicta secura. AVG. civ. 5,10 praemia bonis factis et peccatis supplicia constituta. 5,16 ut videant bona facta vestra (*cf.* VVLG. Matth. 5,16 bona opera). e bona salus, valetudo, *reliqua ad valetudinem pertinentia*: CATO agr. 4 si quid bona salute usus venerit (141,3 bonam salutem valetudinemque. CIC. epist. 9,7,1. GLOSS. III 290,55 bona salus ἀγαθὴ σωτηρία). RHET. Her. 4,10,15 corporis bonam habitudinem. CIC. inv. 1,93 neget ... sine bona valetudine posse bene vivi (Brut. 64 opt. gen. 8 p. red. ad Quir. 4 fin. 1,42. 3,47. 49 *saep.* LVCR. 3,102 CAES. civ. 3,49,3. 6 VAL. MAX. 2,5,6 CELS. 1 prooem. *saep.* SEN. dial. 7,22,3 SCRIB. LARG. praef. p. 5,6 PLIN. nat. 23,120 QVINT. inst. 10,3,26. FRONTO p. 85,19 N. sanitas, bona valetudo. *saep.* APVL. apol. 5 *saep.* TERT. anim. 28. GLOSS. II 31,4 bona valitudo εὐρωστία). CATO agr. 114 ut alvum bonam faciat (*cf.* 156. 157,6 *bis*). PAVL. FEST. p. 264,11 homines valentes et boni coloris, robusti (*cf.* CELS. 1,9 COLVM. 7,2,4. SCRIB. LARG. 203 emplastrum ... coloris boni, εὔχρουν appellabant. PLIN. nat. 7,41. 22,89 *saep.* GLOSS. III 253,8 bono colore εὔχρους). CELS. 1,2 secunda mensa bono stomacho nihil nocet, in imbecillo coacescit. *saepius translate*: MART. 12 praef. adversus quod difficile est habere cotidie bonum stomachum. QVINT. inst. 2,3,3 bono sane stomacho contenti. 6,3,93 iucundissima sunt ... lenia (lenta *al.*) et, ut sic dixerim, boni stomachi (*sc. facete dicta*). PORPH. Hor. epist. 2,1,206. CELS. 2,19 p. 67 aliae res boni suci sunt, aliae mali. 2,20 *saep.* 5,26,20 sanguis bonus (*cf.* TAC. dial. 21). SCRIB. LARG. 120 colice bona. GAIVS dig. 50,16,236. CATO agr. 157 quid in ea (*brassica*) boni sit salubritatisque (*iterum ibid.*). APVL. met. 8,27 quasi deum praesentia soleant homines non sui f⟨i⟩eri meliores, sed debiles effici vel aegroti. VINDIC. med. 33 ad meliora provocavi *aegrotantes* (*cf.* VARRO ling. 9,11 medicus ... aegrum in meliorem traducit *consuetudinem*).

18 res bonae: a *i. q. merces, fructus*: PLAVT. Persa 507 urbem in Arabia plenam bonarum rerum. 633. Stich. 379 Babylonica et peristroma tonsilia et tappetia advexit, nimium bonae rei. CIC. Verr. 3,6 bonis fructuosisque rebus detineri. LVCR. 1,728 *Sicilia* rebus opima bonis. 3,1004 NEP. Ages. 8,5 Att. 13,1. PHAEDR. 4,24,8 optimis rebus fruor. PLIN. epist. 1,20,4 ut aliae bonae res, ita bonus liber melior est quisque quo maior. FRONTO p. 237,8 N. navem ... re bona maxime onerat. CASSIOD. var. 5,37,1 rerum bonarum suavissimum saporem (*cf.* 7,38,1 *et saepissime*). b *i. q. res secundae, prosperae*: PLAVT. Trin. 446 bonis tuis [in] rebus meas res inrides malas. VARRO Men. 212 in omnibus rebus bonis cotidianis. LABER. mim. 79 ne in re bona esse videam nequam filium. CIC. epist. 12,3,3 qui numerus etiam bonis rebus exiguus esset, quid censes perditis? Att. 4,1,8. 10,15,11 *spes* meliorum rerum de octo cohortibus. 12,21,5. 15,13,4 res Hispanienses valde bonae. PVBLIL. B 2 bonarum rerum consuetudo pessima est. HOR. carm. 2,3,2 aequam memento rebus in arduis servare mentem haud secus in bonis. LIV. 7,30,6. 30,30,18. 43,6,12 SEN. dial. 11,20,1 benef. 2,5,3 PORPH. Hor. carm. 2,10,15. c *i. q. virtutes, bona philosophorum*:

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CIC. inv. 2,160 rerum bonarum et malarum ⟨ne⟩utrarum⟨que⟩ scientia. 2,165. 166 de orat. 1,42. 2,67 *saep.* orat. 118 Brut. 31. part. 38 rerum ... bonarum et malarum tria genera sunt. 140. ac. 1,15 ut de virtutibus et vitiis omninoque de bonis rebus et malis quaereret. *saep.* SEN. dial. 10,1,3 PS. SEN. mon. 72 TAC. hist. 1, 16. PS. HIL. libell. 20 affines esse sibi res bonas omnes. *nota: i. q. egregie facta:* CAPITOL. Max. Balb. 9,5 tantum apud Romanos memoria bonarum rerum valet. res optimae *i. q. partes optimatium v. p. 2082,17. i. q. artes liberales v. p. 2080,42.*

IV ***ad mores pertinentia:*** 1 *de bona vita (i. e. honesta), bonis operibus, sim.:* ENN. trag. 10 extolles pro bona (*vita*) partam gloriam. HOR. sat. 2,3,15 quidquid vita meliore parasti. SEN. dial. 7,8,1 epist. 90,1. 123,11. TERT. nat. 1,1 desertores bonae vitae. anim. 35. FIRM. math. 3,2,17 bonos bonae vitae opinionisque faciet. ITIN. Silv. 45,3 si bonae vitae est hic. AMM. 16,1,4 lex quaedam vitae melioris. AVG. civ. 1,9 ad bonam vitam et piam. 2,7 agendae bonae vitae beataeque (*cf. ad hanc iuncturam:* CIC. Pis. 42 Sest. 98 rep. 1,32 fin. 3,76 Tusc. 4,84. 5,35 Lael. 59 CATVLL. 37,4). *nota haec de vita amoena et commoda:* CIC. fin. 4,62 eius ... optabiliorem fore vitam melioremque et magis expetendam. off. 3,12 PHAEDR. 4,18,2 MART. 6,70,10. SORT. Sangall. 2,4 quid urges facere testamentum, cum domino iuvante vita bona (*i. q.* βίος φίλος) tibi restat. 4,6. 8,10. SEN. contr. 10 praef. 3 actio (AVG. civ. 19,17. GLOSS. II 317,7 bona actio εὐπραγία). SEN. dial. 1,2,10 ferrum istud ... bonas tandem ac nobiles edet operas. epist. 81,19 exemplum (102,30 STAT. silv. 5 praef. SVET. Cal. 16 Dom. 14). 94,42 praecepta. SIL. 15,56 gaudia (APVL. Plat. 2,10). STAT. Theb. 9,61 primae bona iurgia noctis. TAC. ann. 4,6 leges ... bono in usu. 13,54 aemulatio. APVL. Socr. 15 p. 150 cupido. VLP. dig. 4,3,1,3 veteres dolum etiam bonum dicebant et pro sollertia hoc nomen accipiebant, maxime si adversus hostem latronemve quis machinetur. ITALA II Tim. 4,7 (Tert. scorp. 13) agonem (τὸν καλὸν ἀγῶνα). Rom. 13,3 (Tert. scorp. 14) fac bonum opus (τὸ ἀγαθόν). TERT. orat. 28 cum pompa operum bonorum (*cf.* anim. 16 ITIN. Alex. 6 LACT. inst. 3,9,15 *saep.* FILASTR. 89,8 HIER. epist. 51,4. 64,1. 65,4. 18. 69,2 *saep.* VVLG. II par. 12,12 λόγοι ἀγαθοί. 19,3 Col. 1,10 *saep.* AVG. civ. 1,13 *saep.* serm. ed. Mai 21,2. *opp.* honesta *i. decora.* GLOSS. III 401,17 bona opera καλὰ ἔργα). *nota:* VVLG. Rom. 2,10 pax omni operanti bonum. *saep.* ITIN. Alex. 54 bono labori nihilum pepercit. 3 bona flamma virtutum. ITIN. Silv. 49,2 proposito. AMM. 14,11,25 ultrix facinorum impiorum, bonorumque praemiatrix. VVLG. prov. 2,9 intelleges iustitiam ... et aequitatem et omnem semitam bonam (ἄξονας ἀγαθούς). 2,20 ambules in via bona. 16,5 Ier. 7,3 *saep.* VEN. FORT. carm. 1,13,11 *saep.* *nota: quasi pleonastice* bona virtus *i. e. boni viri status:* MELA 3,86 optimarum virtutum (*v. supra l. 4*). SIL. 1,342 en bona virtus primitiaeque ducis (*de Hannibale*). 13,280 bona virtus (*Decius*) exilio punita. VVLG. I Macc. 8,2 audierunt proelia eorum et virtutes bonas (ἀνδραγαθίας), quas fecerunt. 16,23.

2 *de bonis moribus, sim.:* PLAVT. Aul. 492 mores meliores sibi parent. Capt. 198 ei (*servituti*) vos morigerari mos bonust. Trin. 28 LVCIL. ed. Marx 1335 VARRO Men. 554 RHET. Her. 4,43,55 CIC. Verr. 4,210 Caecin. 3. 9 Phil. 2,69. 3,18. 11,27 Tusc. 2,27 leg. 2,40 off. 1,56 SALL. Catil. 9,1. 52,10 hist. frg. 1,11 SEN. contr. 2,6 (14), 11 CELS. 1 prooem. PHAEDR. 3,8,16 SEN. Ag. 242. dial. 3,14,2 contra bonum morem (*cf.* EDICT. Vlp. dig. 47,10,15,2 adversus bonos mores *saep.* IVLIAN. dig. 45,1,61 APVL. met. 7,27). dial. 4,31,4 *saep.* CVRT. 8,8,22 *praeditus* optimis moribus artibusque. COLVM. 1,8,12 QVINT. decl. 251 p. 27,17. 268 p. 93,15 TAC. dial. 41. Germ. 19 plus ibi boni mores valent, quam alibi bonae leges (*cf.* APVL. Plat. 2,26). FLOR. epit. 4,6,3 Verg. p. 187,17 APVL. Plat. 2,27. 28 HERM. Pal. vis. 1,1,2 HIL. trin. 1,9 CAPITOL. Gord. 7,1 LAMPR. Alex. 34,3. VVLG. I Cor. 15,33 corrumpunt mores bonos (ἤθη χρηστά) colloquia mala. AVG. civ. 2,14. 3,13 ut bono et aequo more coniugia merentur. *saep.* PHYSIOGN. 14 *saep.* GLOSS. II 337,49 boni moris καλότροπος. CIC. Brut. 258 laus bonae consuetudinis. CVRT. 6,3,7 efferatos melior consuetudo permulcet. SCAEV. dig. 34,4,30 pr. ad bonam vitae consuetudinem *reverti.* AVSON. 322,81 AVG. civ. 15,16. 17. *aliter:* PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 139,20 consuetudo melior (*i. e. melior usus dicendi*).

3 *de bono consilio:* PLAVT. Aul. 477 sapienter factum et consilio bono. Merc. 340 Pseud. 19 Rud. 950 TER. Eun. 376 VARRO ling. 7,4 rust. 3,2,1 CIC. Cluent. 159 dom. 9 epist. 6,1,3. 13,63,1 PLANC. Cic. epist. 10,15,2 PVBLIL. M 46 SALL. Iug. 49,9 SEN. dial. 5,15,1 epist. 38,1 PETRON. 37 TAC. hist. 1,32 ann. 4,7 APVL. met. 7,19. IREN. 4,37,2 p. 694 (γνώμης ἀγαθῆς). GLOSS. III 372,71 boni consilii, εὔβουλος. boni consulere: PLAVT. Truc. 429 quidquid attulerit, boni (-a *codd.*) consulas (CATO or. frg. 9 Gell. 10,3,17 boni consultis?). OV. trist. 4,1,106 consule, Roma, boni. Pont. 1,3,94. 3,8,24 SEN. dial. 12,10,6 benef. 1,8,1 *saep.* COLVM. 10 praef. 5 PLIN. nat. 8,44. 33,4 QVINT. inst. 1,6,33. 6 prooem. 16 PLIN. epist. 7,12,3 SVET. vita Hor. p. 47 APVL. apol. 16. 99. Socr. 23 p. 175 sapiens et boni consultus. met. 6,3 optimi (-e *codd.*) consule. VLP. dig. 23,3,12,1 *et saep.* PANEG. 6,8 p. 154,9. 9,16 p. 204,29 CAPITOL. Pert. 31,8 TREB. trig. tyr. 31,8 VOPISC. Aurelian. 1,10 MACR. sat. praef. 1,4,12. GLOSS. IV 26,27 boni consulendum in partem bonam. V 8,24 boni consultum bene acceptum. *boni ducere:* ITALA II Cor. 12,10 (Tert. scorp. 13) quod boni duco (εὐδοκῶ) in infirmitatibus ... pro Christo. TERT. adv. Marc. 5,5 p. 288 Oehl. boni duxit deus ... salvos facere credentes. 5,12 p. 311. 5,19 p. 331.

4 *bono modo:* PLAVT. Merc. 1022 neu quisquam ... prohibeto adulescentem filium (-a *codd.*) quin amet et scortum ducat, quod bono fiat modo. CATO agr. 5,2 si quis quid deliquerit, pro noxa bono modo vindicet. CIC. Att. 13,23,3 ad Q. fr. 2,4,3. *aliter:* PLAVT. Poen. 238 modus omnibus rebus ... optimus (-um *codd.*) est habitu. CIC. de orat. 3,37 dicendi ... modus melior.

5 *optimo iure, optima lege:* PLAVT. Amph. frg. 4 (3) optimo iure infringatur aula cineris in caput (Most. 713. LEX Salpens. [Corp. II 1963] 2,27 uti qui optumo (-e *tab.*) iure Latini libertini liberi sunt erunt. CIC. Verr. 4,211. 6,58 leg. agr. 3,7. 8. 9. 11. 14 Catil. 1,21 har. resp. 14 Sest. 94 Planc. 88. Marcell. 4 merito atque optimo iure. Phil. 5,45. 9,17. 11,30 fin. 4,31 rep. 3,27 off. 1,111. 151 epist. 3,8,6 Att. 15,3,2 CATVLL. 71,1 SALL. or. Lep. 3 SEN. dial. 8,2,2 apocol. 9 QVINT. decl. 336 p. 322,27 GAIVS inst. 2,197 PAPIN. dig. 4,4,31 *saep.*). PLAVT. Bacch. 613 sum sine bono iure atque honore. Most. 658 nullum ... genus est hominum ... minus bono cum iure, quam danisticum. Pseud. 537 ius bonum orat (Rud. 1152 Stich. 726). Rud. 476. 537. ENN. trag. 160 melius est virtute ius. LIV. 39,37,14 ne meliore iure sint. LEX agr. (Corp. I 200) 27 utei quoi optuma lege privatus *ager* est. LEX VRSON. (Corp. II 5439) 67,15 uti qui optima lege in quaque colon(ia) pontif(ices) augguresq(ue) sunt erunt. 66,36 uti qui optima lege, optumo iure *est.* FAB. PICT. frg. hist. Gell. 1,12,14 uti qu⟨a⟩e optima lege fuit, ita te, Amata, capio. CIC. leg. agr. 2,29 'tum ei XVIVIRI ... eodem iure sint, quo qui optima lege (*cf.* dom. 50 har. resp. 14 Sest. 135 Pis. 37 Phil. 1,19). PAVL. FEST. p. 189,21 'ut qui optima lege fuerint' adici solet, cum quidam magistratus creantur. p. 198,7 postquam ... provocatio ab eo magistratu (*sc. dictatura*) ad populum data (dicta *codd.*) est, quae ante non erat, desitum est adici 'ut optima lege' (*i. q. lege curiata, v. Nissen, Beitr. z. röm. Staatsrecht p. 75*), utpote imminuto iure priorum magistrorum.

6 *bona fide:* GLOSS. II 534,43 bona fide καλῇ πίστει. PLAVT. Aul. 213 *vir* fide bona. 772 dic bona fide. 773. 890 Most. 670 *sqq.* Persa 486 Poen. 439 Pseud. 1095 Truc. 586 TER. Haut. 761. Ad. 161 fide ... optuma. LABER. mim. 87 CATO agr. 14,3. LEX Rubr. (Corp. XI 1146) 1,27 quicquid eum ... ex ea stipulatione L. Seio d(are) f(acere) oporteret ex f(ide) b(ona). 1,36. CIC. Top. 66 in omnibus ... his iudiciis, in quibus 'ex fide bona' est additum (off. 3,61. 66. 67. 70. 87 VAL. MAX. 8,2,1) CIC. S. Rosc. 144 leg. agr. 2,100 Flacc. 102 Phil. 11,11 epist. 3,8,7. 13,10,2 optima et fide et fama. Att. 6,1,15. BALB. et OPP. Cic. Att. 9,7ᵃ,1 ab optima fide et optimo animo proficiscetur *consilium.* OV. rem. 649 sed meliore fide paulatim extinguitur ignis. Pont. 1,6,9 SEN. contr. 2,6,1. 9,3 (26), 13. VELL. 2,50,3 fide melior quam consilio prudentior. VAL. MAX. 8,2,1 bonae fidei venditorem (CVRT. 3,8,6). 9,6 pr. SEN. Med. 12 Tro. 728 dial. 9,1,2. 9,11,12. 10,13,9. 11,17,5 benef. 2,17,7. 4,21,6. 4,22,1 *saep.* CVRT. 4,11,18 COLVM. 9,9,7. LVCAN. 5,348 nec melior mihi vestra fides. PETRON. 11 osculis ... bona fide exactis (110). 79 optima fide partiti manubias sumus *saep.* PLIN. nat. 2,155. 3,65 optima et salutari fide abolitum *nomen* enuntiavit. 7,94. STAT. silv. 5 praef. bona fide deos colit. QVINT. inst. 7,4,34. 10,3,23 PS. QVINT. decl. 14,1. TAC. hist. 4,28 meliore usi fide quam fortuna. SVET. Aug. 42 FLOR. epit. 2,1,1. 2,3,1 APVL. apol. 87 TERT. nat. 1,1. 2,12. idol. 14 o melior fides nationum in suam sectam. scorp. 5 *saep.* anim. 23 adv. Val. 1 p. 383. 4 p. 387 AMM. 20,8,11. 25,3,15 debitor bonae fidei. TERT. adv. Hermog. 10 p. 387 magna, bona fide (*i. e. ut serio simpliciterque dicam, affirmantis formula*). VAL. MAX. 3,7,9 pleno fiduciae bonae consilio (LVCAN. 7,249. APVL. met. 4,1 solitudo iam mihi bonam fiduciam tribuebat. AMM. 27,6,14). *nota:* VVLG. act. 6,3 viros ex vobis boni testimonii (μαρτυρουμένους). *apud ICTOS (v. Leonhard, PW. III 694 sqq.): de nota iuris* B. F. *v.* NOT. laterc. gramm. IV 289 b 8. 317 b 22. PAVL. dig. 17,2,3,3 bona fides contraria est fraudi et dolo. 19,2,24 pr. bona fides exigit, ut arbitrium tale praestetur, quale viro bono convenit. IAVOL. dig. 19,2,21 ut quod convenit, fiat. *praecipue de emptore:* IVLIAN. dig. 1,5,26 apud bonae fidei emptorem pepererit ancilla. 22,1,25,1. EDICT. Vlp. dig. 6,2,7,11 praetor ait 'qui bona fide emit'. *et passim. de iudicio:* PROC. dig. 17,2,78 iudicium pro socio bonae fidei est. VLP. dig. 2,14,7,5 bonae fidei iudiciis. *passim. de possessore:* IVLIAN. dig. 1,3,33,1 possidere bona fide. *saep.* 5,3,55 bonae fidei possessor. VLP. dig. 4,6,15,3 ut si incohata sit bonae fidei possessoris detentatio ante absentiam. *passim. de servitio:* IAVOL. dig. 45,3,34 qui liber emptus bona fide servit. IVLIAN. dig. 29,2,45,4 *passim.* THEOPHIL. Inst. Iust. 2,1,31 *saep.*

7 *de bona mente, voluntate, conscientia, sim.:* TER. Ad. 432 num quid vis? :: mentem vobis meliorem dari. CIC. Brut. 250 consoletur se ... conscientia optumae mentis. Quinct. 4 meliore mente nostra verba audire. har. resp. 41. Phil. 3,13 magno consilio atque optima mente. Tusc. 5,67 Tim. 35 PLANC. Cic. epist. 10,8,1 OV. am. 2,8,10. 3,14,13 sit tibi mens melior. fast. 4,366 LIV. 4,60,3. 6,25,3.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

30, 30, 16. 39, 16, 5. 39, 42, 15. GRATT. 456 cui bona pectore mens est. SEN. contr. 2 praef. 3. 7, 6 (24) 15. 9, 2, 2 VAL. MAX 4, 4 pr. SEN. dial. 7, 1, 2. 7, 9, 3 *saep.* epist. 117, 12 alterum est mens bona, alterum quasi habere mentem bonam. CVRT. 6, 8, 10 pium et bonae mentis. PERS. 2, 8 PETRON. 3. 61. 70. 115. 131 *saep.* QVINT. inst. 2, 12, 12. 5, 10, 51. 10, 1, 115 *saep.* decl. 257 p. 49, 20 ex bona mente faciunt. 289 p. 56, 25. TERT. nat. 2, 11 habent et deam Mentem, quae faciat mentem bonam aeque et malam (*cf.* AVG. civ. 4, 21. 7, 3 *saep.*). pudic. 1 PORPH. Hor. carm. 1, 31, 3 COMM. instr. 2, 18, 14. VOPISC. Tac. 2, 4 reversis ad bonam mentem omnibus. Aurelian. 24, 6 PAVL. NOL. carm. 10, 267 HIER. epist. 52, 10 *saep.* CIC. Sest. 47 meliore esse sensu. VVLG. Sirach 1, 30 bonus sensus ... abscondet verba. SEN. epist. 87, 3 quem (*annum*) ego faustum et felicem reddo bonis cogitationibus. GLOSS. II 337, 40 bona cogitatio καλοβουλία. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 2 fructuosissimam esse professionem bonae voluntatis. 10, 8, 3. VELL. 2, 120, 5 gravem et bonae voluntatis virum. SEN. dial. 7, 3, 1 benef. 4, 21, 6. 5, 3, 2 virtus ac bona voluntas. 5, 4, 1. 5, 25, 6 *saep.* VAL. FL. 4, 158 QVINT. inst. 12, 11, 31 decl. 345 p. 362, 8. 348 p. 370, 13 APVL. Plat. 2, 22. HIL. hymn. 3, 19 in terra pacem hominum voluntatis optimae (*cf.* VVLG. Luc. 2, 14 bonae). ANON. Vales. 10, 48. 12, 59. VVLG. psalm. 5, 13 (εὐδοκίας). 50, 20. II Cor. 5, 8 bonam voluntatem habemus (εὐδοκοῦμεν). Phil. 2, 13. AVG. civ. 5, 9 spirituum voluntates. CAES. AREL. reg. mon. 18. GLOSS. II 316, 47 bona voluntas εὐδοκία. *nota*: FRONTO p. 137, 5 N. ab uno ... principe habitis officii et bonae volentiae signis. *aliter*: CIC. epist. 13, 60, 1 bonam (*del. Klotz*) benevolentiam hominum et fidem perspicere potui. CAES. civ. 1, 12, 1 omnium ... esse Iguvinorum optimam erga se voluntatem. SEN. dial. 7, 19, 1 plenus bona conscientia. 7, 20, 5. 9, 3, 5 benef. 4, 12, 4. 4, 21, 6 *saep.* CVRT. 6, 10, 2 QVINT. inst. 6, 1, 34. 9, 2, 93 decl. 271 p. 112, 19. 298 p. 179, 4 TAC. Agr. 1 PLIN. epist. 1, 12, 3. 10, 12. PORPH. Hor. carm. 3, 29, 59 probitate et bona conscientia. 3, 23, 1 deos puris manibus et bona conscientia colendos esse. HIER. epist. 92, 3. 117, 9. VVLG. I Tim. 1, 5 de puro corde et conscientia bona (συνειδήσεως ἀγαθῆς). 1, 19 I Petr. 3, 16 *saep.*

8 *de bono animo*: PLAVT. Amph. 545 bonum animum habe (Bacch. 630 Capt. 152. 167 Cas. 387 Epid. 181. 601. 618 Mil. 804. 1011. 1236. 1325. 1357 Most. 387 Persa 166. 303. 320 Pseud. 866 *sq.* 925 a. Rud. 687 Truc. 525 CIC. ad Q. fr. 1, 2, 16 SALL. Iug. 85, 45 LIV. 6, 34, 10. 7, 41, 3 *saep.* SEN. contr. 9, 2 (25) 19 SEN. benef. 5, 6, 4. 7, 1, 1 epist. 87, 38. 108, 2 CVRT. 3, 12, 26. 5, 5, 8 PETRON. 18 TAC. hist. 2, 46 AVSON. 451 AMM. 16, 12, 65. 17, 10, 3). PLAVT. Amph. 671 bono animo es (1131 Asin. 638. 726 Aul. 732. 787 Cist. 73. 591 Merc. 531 Mil. 1143. 1206. 1342. Poen. 5 bono ... ut animo sedeatis. Pseud. 332 Rud. 680 TER. Eun. 84 Haut. 822 Phorm. 965 Ad. 284. 511. 543. 696. 697 POMPON. Atell. 70 LVCIL. ed. Marx 782 VARRO rust. 1, 2, 11. 1, 26, 1. 2, 5, 5. CIC. Deiot. 38 bene sperare et bono esse animo. fin. 5, 87 div. 1, 59 rep. 1, 29 epist. 6, 18, 1. 10, 29, 1 Att. 5, 18, 3. 7, 1, 1 LIV. 1, 41, 5. 25, 9, 17. 33, 11, 4. 39, 13, 7 TAC. hist. 4, 52 SVET. Vit. 8 APVL. 2, 10. 3, 23. 4, 27. 7, 12. HIER. epist. 148, 4 securo ac bono animo sumus. VVLG. II Macc. 11, 26 εὐθυμοι. act. 27, 22. GLOSS. V 660, 36 bono animo est). PLAVT. Capt. 202 in re mala animo si bono utare, adiuvat (CIC. Att. 2, 1, 8). Pseud. 452 bonus animus in mala re dimidiumst mali. Rud. 872 Truc. 728. CIC. inv. 1, 11 bonone animo erga populum Romanum Fregellani. 2, 105 in populum R. (LIV. 37, 53, 9). Manil. 56 Catil. 2, 26 Phil. 3, 2. 11, 22. MARCELL. Cic. epist. 4, 11, 1 gratulatio tua ... ab optimo fit animo (*cf.* DOLAB. Cic. epist. 9, 9, 1). BRVT. Cic. epist. 11, 3, 2 Att. 16, 12 BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 1 PVBLIL. B 10. 14 NEP. Ages. 6, 2. OV. met. 9, 433 hoc animo meliore feratis. SEN. contr. 2, 1, 22 ⟨si⟩ id bono adversus patrem animo fecit. *et saepius.* SEN. benef. 1, 1, 12 hoc et magni animi et boni proprium est. 2, 34, 1. 2, 35, 3. 4, 21, 1 epist. 31, 2. QVINT. inst. 7, 4, 15 nonnunquam male (*i. q. infeliciter*) fecisse nos, sed bono animo dicimus. decl. 246, 25 p. 9, 5. PLIN. epist. 7, 30, 4 sentio quam male scribam, licet tu mihi bonum animum facias. APVL. met. 9, 4 *ut* bonum caperet animum. TREB. trig. tyr. 33, 7 cum malevolis quidem, sed bono animo causabaris. VVLG. act. 24, 10 bono animo (εὐθύμως) pro me satisfaciam. AVG. civ. 9, 11 *extr.* appellari Graece beatos εὐδαίμονας, quod boni sint animi. GLOSS. III 372, 70 boni animi εὔψυχος.

V **structurae**: 1 *cum dativo* (*v. p. 2087, 28 sqq.*): CATO agr. 6, 2 ager oleto conserundo bonus (VARRO rust. 1, 24, 2). 6, 4 locus vino optimus (*cf.* VARRO rust. 1, 25, 1 VERG. georg. 2, 205 COLVM. arb. 3, 7 PLIN. nat. 14, 46. 17, 25. 165). CATO agr. 26 tum ... ei rei optimum tempus (*cf.* COLVM. 11, 2, 30 STAT. silv. 5, 2, 39). LVCR. 2, 408 omnia ... bona sensibus et mala tactu (*dat.*). SALL. Iug. 17, 5 ager ... bonus pecori (LIV. 29, 31, 9 AETNA 264). VERG. georg. 1, 266 nova (*luna*) fugae melior. PROP. 3, 19, 7 bona litora nautis. OV. rem. 96 optima vindictae ... dies. PLIN. nat. 19, 115 *cepae capita* meliora ... usui. STAT. silv. 4, 3, 134 hic paci bonus. SYMPH. 85 non bonus agricolis, non frugibus utilis hospes (*sc. curculio*). AVSON. 214, 9 *o* bone dandis semper consiliis. ANTHIM. 45 *et saep.* 2 *cum locativo*: SALL. Iug. 49, 2 provisa *esse* ... ne ... rudes cum belli melioribus manum consererent. SIL. 5, 333 nec fati melior Mamercus ... exsolvit poenas (*fortasse*: fati poenas). TAC. ann. 3, 74 ille robore exercitus impar, furandi melior. 3 *cum instrumentali*: PLAVT. Mil. 101 qui est amor cultu optumus. CATO agr. 157, 2 aspectu bona *herba.* LVCIL. ed. Marx 972 vir ... non bonus bello (*cf.* SALL. Iug. 7, 5 bonus consilio [SEN. epist. 120, 10]. 13, 2 bello meliores [VERG. georg. 2, 447. LIV. 4, 2, 3. 30, 1, 4 *saep.*]). VERG. Aen. 5, 68 iaculo ... melior levibusque sagittis (9, 569). 5, 153 remis. 5, 430 pedum motu. 9, 39 optimus armis (FLOR. epit. 3, 5, 9). 9, 553. 10, 734. 11, 338 HOR. carm. 3, 6, 16 epist. 1, 10, 34. OV. am. 2, 4, 46 specie corporis. LIV. 3, 2, 13. 21, 47, 1 equitatu. VELL. 2, 11, 1. 2, 50, 3 fide. 2, 88, 1 forma quam mente melior. 2, 128, 4 usu (SEN. dial. 7, 2, 4). CVRT. 8, 14, 24 MELA 1, 28 LVCAN. 7, 218. PLIN. nat. 34, 84 argento. VAL. FL. 1, 143. 438 SIL. 9, 437. 14, 499 HOMER. 233. 244 STAT. Theb. 1, 190 MART. 1, 39, 4. 4, 45, 11 saevo Bilbilin optimam metallo. QVINT. inst. 10, 1, 73. 10, 1, 120 TAC. hist. 4, 71 ann. 13, 35 PLIN. epist. 8, 18, 1 APVL. apol. 28 NEMES. ecl. 1, 5 CLAVD. 10, 314. 24, 6 rapt. Pros. 1, 134. 4 *cum praepositionibus*: ad: CATO agr. 157, 4 optima est ad huiusce modi vulnus *brassica.* 161, 4. VARRO rust. 1, 9, 1 terra ... ad quam rem bona aut non bona sit. 2, 2, 13. 2, 4, 7 frg. Macr. sat. 3, 16, 12 LIV. 9, 19, 9 VITR. 2, 5, 1. MELA 3, 19 ad bella meliores. PLIN. nat. 15, 6. QVINT. inst. 12, 10, 49 ad componendum optimos, actionibus idoneos non fuisse. TAC. ann. 2, 14. APVL. apol. 21 ad vivendum velut ad natandum is melior, qui onere liberior. CAPITOL. Aur. 16, 4 multo melior et feracior ad virtutes. in: PLAVT. Most. 123 *parentes curant*, ut in usum boni et in speciem (*i. e.* τά τε ἔργα ἀγαθοὶ καὶ τὸ εἶδος καλοί) sint *pueri* (VITR. 2, 9, 3 SEN. dial. 7, 3, 1) CATO agr. 135, 2 aratra in terram validam ... bona. PVBLIL. J 5 in nullum avarus bonus est. INSCR. christ. Rossi II p. 128, 10 in commune bonus. *nota*: LIV. frg. 1 magis in proelio quam bello bonus. EXPOS. mundi 22 p. 108, 21 quae (*civitates*) in omnibus viros habent optimos et in negotio ... acutos. 23 p. 109. contra: SALL. hist. frg. 5, 23 sane bonus ea tempestate contra pericula et ambitionem.
5 *cum infinitivo*: VERG. ecl. 5, 1 boni ... convenimus ambo, tu calamos inflare levis, ego dicere versus (*cf.* PRISC. gramm. III 346, 20 pro 'boni ad calamos inflandos' et 'ad dicendos versus'. SERV. *ad loc.* boni autem docti ... 'boni dicere' autem Graecum est: ita Graeci ἀγαθὸς πολεμίζειν). PERS. 4, 16 Anticyras melior sorbere meraces. VAL. FL. 1, 424 ora ... Thessalico melior contundere freno. SIL. 1, 681. 13, 453. 16, 359 STAT. silv. 2, 3, 70. Theb. 7, 112 bonus omnia credi auctor. 10, 254. TERT. adv. Marc. 2, 4 deus ... bonus et dicere et facere. CLAVD. 8, 541 quis ... subitos melior flexisse recursus? 10, 314.

VI *subst.* **bonum, -ī** *n.* 1 *de qualibet bona re*: [MARCIVS carm. frg. 3 *v. supra III 17 c*]. PLAVT. Amph. 1125 boni dimidium ... dividere cum Iove. Asin. 324 fortiter malum qui patitur, idem post potitur (pat- *codd.*) bonum. Capt. 271 proxumum quod sit bono quodque a malo longissume, id volo. Curc. 176 nam bonum est pauxillum amare sane, insane non bonum est. 189 nulli (-um *Leo*) homini est perpetuom bonum. Men. 978. Merc. 145 dic ..., an boni quid usquamst, quod quisquam uti possi⟨e⟩t sine malo omni (148). 471 quid mihist in vita boni? Most. 49 meum bonum me, te tuom maneat malum. 306. Stich. 295 tantum ⟨a⟩ portu adporto bonum, tam gaudium grande adfero. 304. Trin. 285 malus bonum malum esse volt. TER. Andr. 717 summum bonum esse erae putavi hunc Pamphilum. 938 Phorm. 107. ACC. trag. 513 te ut triplici laetarem bono. NOVIVS Atell. 45 bonum breve est ... Sardiniense caseum. LVCIL. ed. Marx 834 pro doctrina boni (*corr.*). LABER. mim. 113 Fortuna immoderata in bono aeque atque in malo. VARRO Men. 172 sapiens et bonum ferre potest modice et malum fortiter. ling. 5, 11. 159 ciprum Sabine bonum. 6, 50. CIC. inv. 1, 3. 8 ecquid sit bonum praeter honestatem? 1, 95 pecunia bonum est. *ibid.* amicitia. 2, 21 *saep.* de orat. 1, 222 summum illud bonum in animone sit an in corpore, virtute an voluptate definiatur (*cf.* fin. 1, 42 id est summum vel ultimum vel extremum bonorum, quod Graeci τέλος nominant, quod ipsum nullam ad aliam rem, ad id autem res referuntur omnes, fatendum est summum esse bonum iucunde vivere. 2, 42 *et saep.* LVCR. 6, 26 SEN. contr. 2, 6 (14), 2 SEN. dial. 7, 7, 4 *saep.* MELA 1, 106 quibus [*Chalybis*] in lusu risuque summum bonum est. PORPH. Hor. sat. 2, 4, 1. *cf.* PERS. 4, 17 quae tibi summa boni est). CIC. fin. 5, 79 quia, nisi quod honestum est, nullum est aliud bonum (*cf.* ac. 1, 35. 2, 71 fin. 2, 68. 3, 11. 27. 39. 50. 75. 4, 45. 54 *saep.* SEN. epist. 118, 10 *saep.* QVINT. inst. 2, 2, 5 de honesto ac bono sermo. APVL. Plat. 2, 13 solum ... quod honestum est, bonum dicimus, ut et malum turpe. *saep.*). CIC. Brut. 130 ut ... cerneres naturale quoddam stirpis bonum degeneravisse (*cf.* NEP. Thras. 1, 4). PVBLIL. B 20. Q 53 quem bono tenere non potueris, contineas malo. SALL. Catil. 9, 1 ius bonumque (*cf.* STAT. Theb. 1, 144 AVG. civ. 2, 17 *ter*). BELL. Alex. 12, 4 ad naturale ac domesticum bonum (*i. e. classem*) refugere cupiebant. 60, 4 Cassius, quo bono valebat (*sc. equitatu*). SALL. Catil. 43, 3 maxumum bonum in celeritate putabat. TIB. 2, 4, 36 quale bonum *forma* (*cf.* OV. ars 2, 113 forma bonum fragile est. met. 10, 563 SEN. Phaedr. 761). OV. epist. 20, 38. LIV. 7, 6, 3 Romanorum bonum ... arma virtusque. 35, 43, 1 virtutem, ut bonum alienum, oderunt. GRATT. 428. SEN. contr. 2, 1, 13 o paupertas, quam ignotum bonum es[t]! VAL. MAX. 1, 8, 2 nunquam sine magno ipsorum bono visum *anguem.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PHAEDR. 1, 2, 29 quia noluistis vestrum ferre ... bonum, malum perferte. SEN. Oed. 6 o fallax bonum (*sc. regnum; cf.* OCTAVIA 34). dial. 1, 6, 5 intus omne posui bonum (*sc. virorum bonorum*). *saep.* LVCAN. 7, 435 *libertas* Germanum Scythicumque bonum. PETRON. 88 senatus recti bonique praeceptor. PLIN. nat. 7, 88 memoria necessarium maxime vitae bonum. 14, 5 omnes ... a maximo bono liberales dictae artes. 27, 9 (*opp.* malum). QVINT. inst. 5, 10, 73 *saep.* TAC. hist. 4, 17 virtus proprium hominum bonum (*cf.* PS. APVL. herm. p. 266). *saep.* PLIN. epist. 1, 10, 12 *saep.* paneg. 85 priscum mortalium bonum amicitia. APVL. met. 5, 23 bono tanto (*i. Amoris formositate*) percita *Psyche* (5, 26). TERT. spect. 5 ne bonum existimes, quod initium a malo accepit. ieiun. 3 *arbor* agnitionis boni et mali (*cf.* VVLG. gen. 2, 17). anim. 38. fug. 4 p. 469 necesse est ... bonum esse omne, quod deo visum est (*iterum ibid.*). ITALA I Tim. 6, 19 (Ps. Hil. libell. 9) thesaurizare sibi bonum in futurum (θεμέλιον καλόν; VVLG. fundamentum bonum). IREN. 4, 37, 1. 4, 37, 6 ultroneum haberent bonum et non secundum electionem. 4, 39, 1. COMM. instr. 1, 22, 7 discite quaeso bonum, cives (2, 14, 5). 2, 30, 3 apol. 740. MAR. VICTORIN. defin. p. 39, 10 bonum est, quod malum non est. HIL. in psalm. 132, 1 non omne, quod bonum est, iucundum est, neque omne quod iucundum est, bonum est. OPTAT. 2, 20 p. 55, 15 PRISCILL. tract. 10, 130 p. 95, 23 perfecti boni gloria (*cf.* 6, 96 p. 72, 16). HIER. epist. 107, 6 boni et mali differentiam. VVLG. gen. 44, 4 quale reddidistis malum pro bono (πονηρὰ ἀντὶ καλῶν). *saep.* AVG. civ. 9, 22 bonum, quo beati sunt (*cf.* 9, 15 beatificum bonum). 10, 3. BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 476, 3 bonum ita nunc usurpat, tamquam si dicat bonitas. GLOSS. III 331, 46 bono peritus ἐπιδέξιος.

2 *bonum publicum, commune*: PLAVT. Capt. 499 bene rem gerere bono publico. Trin. 229 hoc ita si fiat, publico fiat bono. SALL. Catil. 38, 3 bonum publicum simulantes pro sua quisque potentia certabant. Iug. 25, 3 LIV. 9, 38, 11. 28, 41, 1. 2 *saep.* SEN. contr. 10 praef. 6. 10, 3, 12 SEN. dial. 2, 8, 2 benef. 7, 16, 2 clem. 1, 23, 2. 2, 6, 3 ASCON. Mil. p. 42 PLIN. nat. praef. 33. TAC. ann. 6, 16 privato usui bonum publicum postponitur. 14, 38. 15, 20 GAIVS dig. 41, 3, 1 DICT. 1, 10. *nota*: FRONTO p. 233, 5 N. cuius (*viri*) similes quam plurimos gigni optimum publicum fuerit. VARRO frg. Non. p. 287 elanguescit bonum proprium civitatis. LVCR. 5, 958 commune bonum. *cf.* MANIL. 1, 84 in commune bonum. SEN. dial. 8, 1, 4 clem. 1, 3, 2. 2, 5, 3 QVINT. decl. 349 p. 374, 27. CORP. XIII 7815 pro bono comun(i), *v. adn.* (*cf.* VERG. Aen. 1, 435 tantum ... bonis communibus obsto).

3 *cum genet. substantivi* (*cf.* bona *p. 2101, 25 sqq.*): CIC. epist. 15, 14, 3 litterarum. APVL. met. 7, 4 secundae ... valetudinis. PS. APVL. Ascl. 19 luminis. TERT. test. anim. 4 vitae. scorp. 2 martyri. anim. 1 pudoris. cult. fem. 1, 2 p. 704 naturalis decoris. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 201 mediocrium fortunarum. CYPR. patient. 19 patientiae. hab. virg. 5 corporis. COMM. instr. 1, 26, 1 disciplinae caelestis. ANTH. 433 *tit.* de bono vitae humilioris. 440 *tit.* (*cf.* VIR. ill. 80, 4 liber de bono mortis *sc. Phaedo*). SOL. 1, 108 memoriae. 7, 4. 25, 6 clementiae. AVSON. 195, 27 fati. QVEROL. p. 50 divinitatis. HIER. epist. 21, 11 misericordiae. 54, 6 monogamiae. 148, 30 castitatis. AVG. civ. 1, 28 integritatis et continentiae vel pudicitiae *saepissime.* AVELL. p. 28, 5 pacis et unitatis. 72, 22 SIDON. epist. 9, 7, 4. ENNOD. epist. 2, 11, 1 praescientiae. 3, 34, 1. 4, 20, 1 *saepissime.*

4 *aliquid boni facere*: PLAVT. Capt. 45 plus insciens quis fecit quam prudens boni. Mil. 893 PACVV. trag. 154. PETRON. 42 neminem nihil boni facere oportet. FRONTO p. 6, 11 N. APVL. met. 4, 30 committit tanta flagitia et nihil prorsus boni facit. PS. ORIGEN. tract. 16 p. 179, 6 quantum possumus boni (*om. B*) ac benefici. *alicui*: TER. Haut. 763 faciam boni tibi aliquid pro ista re. Phorm. 698 Hec. 851. 872. SVET. Cal. 55 quorum (*codicillorum Caligulae*) exemplum erat: 'ei ... neque boni quicquam neque mali feceris'. *nota*: TERT. spect. 19 si tamen bonum sapio (-unt *cod.*). LAMPR. Alex. 66, 3 quid possunt boni sapere (PAVL. NOL. carm. 24, 511). VOPISC. Car. 3, 4 nihil ... sensit bonum. AVG. civ. 6, 7 quid ... boni sentiendum est ...? (*cf.* 4, 10 de aliis meliora sentiantur). boni consulere, boni ducere *v. p. 2095, 76 sqq.*

5 *aliquid boni contingit, est, sim.*: PLAVT. Amph. 636 quin incommodi plus malique ilico adsit, boni si optigit quid. Asin. 310 adest. Bacch. 1188 quod di dant boni. Capt. 776. 869. Cist. 539 quot illi blanditias, quid illi promisi boni. Men. 474. 1143. Most. 307 quid mihi sit boni. Persa 514 nescis quid te instet boni. 675 Poen. 640. 641. 1253 Pseud. 936. 1067 quid est igitur boni? (Rud. 415 TER. Haut. 343). Rud. 1229 Stich. 338. ENN. trag. 354 nimium boni est, cui nihil est mali. TER. Andr. 398 aliquid acciderit boni. 720. 968. POMPON. Atell. 146. RHET. Her. 4, 26, 35 victoribus plus calamitatis quam boni dederit. CIC. inv. 1, 1. Brut. 123 boni aliquid adtulimus iuventuti. CAES. Gall. 1, 40, 6 quantum haberet in se boni constantia. VAL. MAX. 7, 2, 3 illa victoria bonine plus an mali rei publicae adtulisset. APVL. met. 5, 14 quantum putas boni nobis in ista geris ferula. HIER. epist. 66, 1. AVG. civ. 5, 1 quid ei proveniat boni quidve mali accidat.

6 *in bonum, in melius vertere, sim.*: CIC. Brut. 141 hoc vitium huic uni in bonum convertebat. 220. 235. CAES. civ. 3, 73, 6 ut detrimentum in bonum verteret. LIV. 2, 31, 6. 10, 42, 7. 42, 20, 4. SEN. nat. 2, 37, 2 ut in bonum vertant. QVINT. inst. 1, 1, 5 [num] quando in bonum verteris vitia (PLIN. epist. 1, 18, 5. VVLG. gen. 50, 20 εἰς ἀγαθά. DRAC. Romul. 2, 1). SEN. epist. 71, 5 *mala* in bonum abibunt. PLIN. nat. 18, 110 montium culpa in bonum cedit. HOR. sat. 2, 2, 82 hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam. LYGD. 3, 4, 95 in melius *vertere* (*cf.* SEN. Phaedr. 408). SEN. contr. 7, 1 (16), 27 optimos ... versus ... expressisset in melius. CELS. 3, 6 p. 87 inclinata ... in melius valetudo est. SEN. Herc. f. 1064 caecam (rectam *codd.*) in melius flectite mentem. dial. 3, 8, 3 *saep. cf.* TAC. ann. 4, 20). TAC. hist. 1, 50 in melius mutatus est (*cf.* 5, 8 ann. 3, 34 AVG. civ. 1, 9). ann. 2, 77 multa ... in melius casura. 12, 33 esse. PLIN. epist. 4, 28, 3 aberrare. PLIN. epist. 10, 70, 1 *ut* aedificia ... relaxentur in melius. SVET. Vesp. 17 restituit. TERT. nat. 1, 4 reformari (*cf.* orat. 28). AMM. 22, 10, 7 correxit. *saep.* AVG. civ. 10, 30 Platonicus in melius a Platone dissentit. GLOSS. II 312, 15 in melius ἐπὶ τὸ κρεῖττον.

7 *bonum est*, *i. q. bene est* (*ex permultis selecta proponuntur exempla*): CATO agr. 157, 7 eodem silpium inradito, bonum est. ad fil. frg. 1 (Plin. nat. 29, 14) p. 77 quod bonum sit illorum (*Graecorum*) litteras inspicere. PVBLIL. B 4. PROP. 2, 34, 24 omnes iam norunt, quam sit amare bonum. TERT. spect. 19 bonum est, cum puniuntur nocentes. ITALA psalm. 133, 1 (Tert. ieiun. 13) quam bonum (καλόν). Rom. 14, 20 (Tert. ieiun. 15). TERT. pudic. 16. VVLG. gen. 1, 12 et vidit deus, quod esset bonum (καλόν). Matth. 18, 8 *saep.* I Cor. 7, 1 bonum (καλόν) est homini mulierem non tangere. *sic saepius apud Christianos positiv. pro compar.* (*v. Rönsch, Itala p. 442 sq.*): ITALA psalm. 117, 8 (Veron.) bonum (ἀγαθόν) est confidere in domino, quam confidere in homine; bonum est sperare in domino quam sperare in principibus (*cf.* TERT. adv. Marc. 2, 19). Matth. 18, 9 (cod. l n) bonum (καλόν) tibi est cum uno oculo in vitam intrare, quam (ἤ). PASS. Fel. 2 VVLG. Sirach 20, 1. melius est: NAEV. com. 53 utrum est melius virginemne an viduam uxorem ducere. PLAVT. Aul. 76 neque quicquam meliust mihi, ... quam ... ut. Men. 831 quid mihi meliust, quam quando. *sic saepius.* LVCIL. ed. Marx 901 manus abstinere ⟨te⟩ a muliere melius est. CIC. Vatin. 10 utrum ... putes huic civitati ... melius fuisse et praestabilius me civem ... nasci an te. Phil. 2, 20 *et passim.* ac. 2, 125 nihil sentire est melius quam tam prava sentire. *saepissime.* LIV. 3, 19, 12 suspicari de praeterito quam re ipsa experiri est melius. *saep.* SCAEV. dig. 28, 2, 29, 6 melius est, ut. VLP. dig. 42, 1, 15, 7 melius ... erit, si. optimum est: PLAVT. Asin. 448 nunc adeam optimum est. 908 in oculos invadi optumum est. Aul. 144. 237. 582 hoc mihi factu[m] est optumum. *saep.* (*cf.* CIC. part. 94 Verr. 1, 68. 136 *et passim.* CAES. Gall. 4, 30, 2 SALL. Catil. 32, 1 *saep. cf.* MOD. dig. 26, 10, 9. APVL. met. 1, 14 optimum itaque factu visum est *c. inf.*). ENN. trag. 132 tacere opino esse optumum. CIC. Phil. 2, 91 optimum vero, quod. *et passim.* CAES. Gall. 2, 10, 4 constituerunt optimum esse domum suam quemque reverti. LIV. 5, 40, 8 optimum ducunt defodere. *saep.* PLIN. nat. 2, 144 *saep. et sic per totam latinitatem* (*sequitur* ut: CALL. dig. 4, 2, 13; si: POMPON. dig. 46, 3, 81, 1). *nota*: COMM. instr. 2, 36, 5 optima mihi ⟨sunt⟩ bibere et corda sopire (sapere *codd.*).

8 *dat.* bono, *i. q. emolumento, commodo alicuius*: PLAVT. Poen. 1367 ut ⟨hunc⟩ festum diem habeamus hilare[m], huius malo et nostro bono. RHET. Her. 2, 4, 6 nemini nisi reo bono (-num *al.*) fuisse (*bis*). 4, 41, 53. CIC. S. Rosc. 86 L. Cassius ille ... quaerere solebat 'cui bono' fuisset (*cf.* Mil. 32 *et* ASCON. *ad loc.* Phil. 2, 35 TAC. dial. 9. QVEROL. p. 8, 3. 20, 14). CELS. 2, 8 p. 46 lienosis bono tormina sunt (*praecedit* saluti delirium est). PHAEDR. 5, 4, 12 paucis temeritas est bono. SEN. dial. 3, 12, 5. 12, 2, 1. PLIN. nat. 33, 68 montes ... huic bono fertiles esse coguntur. CORP. III 11844 bono r(ei publicae) natus. *sic saepissime de imperatoribus, ex. gr.*: CORP. III 11315 b(ono) r(ei publicae) n(atus). VII 1166. 1167 *saep.* VIII 21933. 21956. VII 995 bono generis humani imperante(?). *cf.* COD. Theod. gest. in sen. 5 M. acclamatum est: bono generis humani, bono senatus, bono reipublicae, bono omnium. TREB. trig. tyr. 32, 8 non tam bono quam malo dicitur imperasse. Claud. 1, 3 SCHOL. Cic. Gron. p. 395, 32. CORP. VI 36537 non bono suo fecerit.

9 *cum praepositionibus*: de bono: PLAVT. Most. 863 faciunt de (a *codd.*) malo peculium, quod nequeunt ⟨de bono *suppl. Ritschl*⟩. TERT. nat. 1, 4 pessimi de bono denotamur (*ibid.* de bono nostro). orat. 29. VVLG. II Macc. 14, 30 intelligens non ex bono (οὐκ ἀπὸ τοῦ βελτίστου) esse austeritatem istam. *nota*: COMM. instr. 2, 23, 15 tu bono (*i. q. bene*) vivere quaere.

10 bono *cum genet.* (*cf. p. 2099, 42 sqq.*) *fungitur vice praepositionis, ut* beneficio, *i. q. gratia* (*v. Archiv 3 [1886] 15*): PS. QVINT. decl. 8, 10 plerique convaluerunt neglegentiae bono. OPTAT. 1, 26 p. 28, 3 ut bono pacis ... retineretur (*cf.* 7, 1 p. 159, 16. 7, 2 p. 170, 14). 7, 3 p. 171, 6 bono unitatis (*ter. cf.* p. 172, 9. 173, 12). LVCIF. reg. apost. 6 p. 48, 25 sospitatis tuae bono. Athan. 1, 2 p. 67, 21 omnium Christianorum bono (*opponitur* de non conv. 13 p. 27, 27 malo salutis tuae). AVG. civ. 9, 8 sapientiae. ENNOD. epist. 4, 24, 3 immensae tempestatis incerta bono serenitatis amovere.

VII *plur.* **bona, -ōrum.** CHAR. gramm. I 33, 26 neutra semper pluralia ... bona ὑπάρχοντα (*cf.* EXC. Bob. gramm. I 549, 35. GLOSS.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II 463, 29 ὑπάρχοντα bona fortunae, singularia non habet). PAVL. FEST. p. 30 bona, id est substantia rerum dicta sunt, quod digna sunt bonis (*cf.* ISID. orig. 5, 25, 4). VLP. dig. 50, 16, 49 bonorum appellatio aut naturalis aut civilis est. naturaliter bona ex eo dicuntur, quod beant, hoc est beatos faciunt: beare est prodesse.

1 *de bonis naturalibus*: GLOSS. II 30, 52 bona ὑπάρχοντα.

a TER. Haut. 193 habeat, quae quidem in homine dicuntur bona, parentis, patriam incolumem, amicos, genus, cognatos, di[vi]tias. LIV. ANDR. carm. frg. 28 (Fest. p. 352) simul duona eorum portant ad navis (*cf.* PLAVT. Rud. 506). PLAVT. Amph. 653 omnia adsunt bona (*sc ei*), quem penest virtus (*cf.* Trin. 300 multa bona in pectore consident). Asin. 135 nam in mari repperi (*sc. bona*), hic elavi bonis. Bacch. 64. Capt. 142 tum denique homines nostra intellegimus bona, quom quae in potestate habuimus, ea amisimus. Cas. 709 soleas tibi dabo et anulum ... aureum et bona pluruma. 841. Merc. 77 peperisset bona. Mil. 715. Persa 63 aliena. 74 Poen. 277. 1081 Pseud. 939 Rud. 200. 506. 1287 Trin. 214. 347. 822. 834 Truc. 111. 113. 400. 522 foras ⟨e⟩gerrones, bonorum exagogae. 566 qui (*amator*) bona sua pro stercore habet. 574. 729 bona perdidi, mala repperi. 772. ENN. sat. 17 Vahl. cum alterius abliguris bona (*cf.* TER. Eun. 235). TER. Phorm. 374 bonorum extortor. Haut. 841. 942. 1050 Ad. 810 ACC. trag. 159. AFRAN. com. 2. 4 bona (dona *codd.*) comes⟨t⟩ [hic] cotidie (*cf.* PAVL. FEST. p. 58 *s. v.* comedum. p. 99 *s. v.* heluo. p. 120 *s. v.* lurcones). MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 CASS. SEV. or. frg. Quint. inst. 8, 3, 89. VARRO Men. 483 bona corporis (*cf.* Ov. ars 2, 113) *his opponuntur* bona animi, ingenii *sim.* SALL. Iug. 108, 1 ob ingeni multa bona carus acceptus. NEP. Epam. 3, 1 animi bona. Ov. trist. 3, 7, 44 VAL. MAX. 7, 5, 3 SEN. dial. 6, 15, 4 *saep.* OCTAVIA 549 PLIN. nat. 7, 118 QVINT. inst. 1 prooem. 27. 12, 5, 2 IVV. 8, 24 LACT. inst. 3, 8, 17 ira 19, 1 *saep.* AMM. 17, 13, 24. CIC. de orat. 2, 45 fortunae bona (*cf.* 2, 242 part. 81 SALL. Iug. 2, 3 LIV. 3, 12, 6 SEN. Ag. 58 dial. 5, 4, 4 *saep.*). 3, 163 'Charybdim bonorum' voraginem potius dixerim. epist. 2, 3, 1 ut eis bonis, quae tibi natura, studio, fortuna data sunt ... omnia ... consequi possis (*cf.* NEP. Dion 1, 1 HOR. sat. 1, 3, 114. QVINT. inst. 2, 8, 3 ut propria naturae bona doctrina foverentur). epist. 4, 4, 5 omnibus bonis prope perfunctam esse. VERG. georg. 2, 458 o fortunatos nimium, sua si bona norint, agricolas (*cf.* CVLEX 58). HOR. sat. 1, 1, 79 horum semper ego optarim pauperrimus esse bonorum (*cf.* MANIL. 4, 6). TIB. 1, 6, 33 tua si bona (*i. uxorem*) nescis servare. PROP. 1, 2, 6 naturae ... decus mercato perdere cultu, nec sinere in propriis membra nitere bonis. 2, 3, 28. 2, 12, 4. 3, 13, 60 frangitur ipsa suis Roma superba bonis. 3, 14, 2 miramur ... virginei tot bona gymnasii. 3, 18, 16 Ov. ars 3, 79. am. 2, 5, 32 in bona (*sc. puellam*) cur quisquam tertius ista venit. 3, 10, 6 nec minus humanis invidet ulla (*dea*) bonis. 3, 12, 14 epist. 16, 98. 134. met. 2, 97 tot ac tantis caeli terraeque marisque ... bonis. 2, 809. 7, 197. 13, 139 EPICED. Drusi 58. LIV. 8, 28, 9 pecuniae creditae bona. MANIL. 2, 11 posteritas ... unius (*sc. Homeri*) fecunda bonis. 4, 528 vocis ... bonis citharaeque sonantis instruit *corda*. VELL. 2, 92, 1 pacis (*cf.* 2, 110, 2 VAL. MAX. 7, 4 ext. 1 TAC. hist. 3, 81). CELS. 2, 2. PHAEDR. 1, 3, 1 ne gloriari libeat alicuius bonis. SEN. contr. 1, 1, 5 ille nihil prius ex bonis quam filium perdidit. SEN. dial. 1, 6, 5 non fulgetis extrinsecus, bona vestra (*sc. bonorum virorum*) introrsus obversa sunt.. *saep.* LVCAN. 8, 446 *Aegypti* terra suis contenta bonis, non indiga mercis (*cf.* ITALA Is. 1, 19 [Filastr. 112, 8] bona terrae manducabitis. EXPOS. mund. 22 p. 108, 23. 31 p. 111, 1 *habundat* omnibus bonis [*cf.* 35 p. 113, 2. 36 p. 113, 10. 47 p. 117, 2 *saep.*]. AMM. 14, 8, 1. 19, 11, 3). CALP. ecl. 7, 38. PLIN. nat. 2, 25 uno (*bono*) praeferendo cunctis bonis. 11, 240 ubi (*Romae*) omnium gentium bona comminus iudicantur. 13, 3 *unguentum* inter lautissima atque etiam honestissima vitae bona *admissum est.* SIL. 12, 287 iuventus (*Poenorum*) debellata bonis Capuae. STAT. silv. 1, 3, 105 Midae Croesique bonis. 2, 2, 130 caducis deservire bonis. MART. 8, 38, 2 bona liberalitatis. *sic saepius cum genetivo*: LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 30 domestica bona pudici⟨t⟩iae, opsequi, comitatis, facilitatis. QVINT. inst. 1 prooem. 13 eloquentiae bonis male uti. 11, 3, 19 vocis. decl. 297 p. 173, 3 oculorum. 317 p. 247, 24 procedentis aetatis. TAC. ann. 1, 4 libertatis (*cf.* FLOR. epit. 2, 8, 1). TERT. spect. 23 dignitatum. ANTH. 272, 5 regni. AVSON. 191, 21 *memoriae.* AMM. 25, 4, 8 iustitiae. VEG. mil. 4 praef. p. 129, 2 regni animique. CLAVD. 8, 492 quietis militiaeque. VVLG. eccles. 6, 3 substantiae (ἀγαθωσύνης). sap. 4, 12 nugacitatis. *nota*: GREG. TVR. Franc. 8, 45 qui ... meliora facultatis suae condiderat. MART. 11, 60, 10 bona ... tam pretiosa. QVINT. inst. 3, 17, 13 quae extra nos ... sunt. TAC. Germ. 26 autumni ... nomen ac bona ignorant. PLIN. paneg. 36 saeculi (*cf.* OROS. hist. 5, 2, 7 nostrorum temporum). TERT. nat. 2, 7 *deus* ... ⟨largi⟩tor bonorum. FIRM. err. 18, 6 huius saeculi bona (*cf.* HIL. op. hist. frg. 1, 2. AVG. civ. 1, 29 *terrena, saep.*). HIER. epist. 60, 15 regalibus. VVLG. gen. 24, 10 ex omnibus bonis (ἀπὸ ... ἀγαθῶν) portans secum. deut. 26, 11. Matth. 7, 11 (ἀγαθά). *passim.* RVT. NAM. 1, 2 Romuleis. **b** *apud philosophos*: LVCIL. ed. Marx 1320 virtus scire homini rectum ..., quae bona, quae mala item. RHET. Her. 3, 2, 3 dilectum habere bonorum et malorum. CIC. de orat. 3, 66 alia ... et bona et mala videntur Stoicis et ceteris civibus vel potius gentibus. part. 58. 74. ac. 1, 19 finem bonorum adeptum esse. 1, 35 nec quidquam aliud numeraret in bonis (*cf.* fin. 1, 31. 3, 10. 11. 34 Tusc. 5, 31. 46 leg. 1, 37. 2, 12 SEN. dial. 7, 25, 1. *adde* CIC. fin. 3, 30 cum aut voluptatem aut vacuitatem doloris aut prima naturae in summis bonis ponerent. *cf.* 3, 44. 49. 58 SEN. dial. 12, 10, 4 AMM. 24, 3, 5. *cf.* CIC. ac. 2, 135 cui (*Zenoni*) praeter honestum nihil est in bonis. *cf.* fin. 3, 49. 5, 22 Tusc. 2, 20. 3, 41. 4, 13. 5, 28. 110. 119). ac. 2, 114 fines bonorum malorumque. fin. 1, 12 quaestionem de finibus bonorum et malorum ... explicatam esse. *passim.* CVRT. 5, 7, 1 COLVM. 6, 36, 2. PLIN. nat. 15, 78 maximis bonis, hoc est virtute ac pietate ac morte praeclara. 17, 28 QVINT. inst. 3, 7, 19. GELL. 7, 1, 2 qui opinantur bona esse potuisse, si non essent ibidem mala. nam cum bona malis contraria sint.... APVL. Plat. 2, 1 prima bona esse deum summum mentemque. *saep.* PORPH. Hor. epist. 1, 10, 29 is, qui vere bona ⟨a⟩ falsis discernere non valebit. **c** *i. q. res prosperae*: PLAVT. Rud. 400 multa praeter spem scio multis bona evenisse. 639 equidem tibi bona [ex]optavi omnia. TER. Phorm. 556 una tecum bona mala[que] tolerabimus. AFRAN. com. 358 di tibi dent propria quaecumque exoptes bona. SALL. epist. Mithr. 2 frustra mala mea cum bonis tuis misceri sperem. LIV. 3, 56, 10 sua propria bona malaque ... experturum. 23, 18, 10. 28, 44, 3. 30, 14, 4. 42, 49, 5. MANIL. 3, 526 subtexta malis bona sunt. PS. SEN. mon. 125 praesentia mala levat praeteritorum bonorum recordatio. TAC. ann. 16, 28 bonis publicis *maestus* (*cf.* 4, 8). APVL. Socr. 16 p. 156 mala averruncare, bona prosperare. PORPH. Hor. carm. 2, 3, 1 subitis bonis non esse gaudendum nec malis desperandum. VOPISC. Car. 2, 1 nullam *rem publicam* magis vel bonis floruisse, vel malis laborasse. VVLG. Sirach 11, 14 bona et mala (ἀγαθὰ καὶ κακά). 11, 27 *passim.* **d** *i. q. beneficia*: PLAVT. Amph. 43 quae bona vobis fecissent dei (*cf.* 47. 49 Men. 558 Poen. 208. 667. 687 Pseud. 1132). Persa 492 tibi multa bona instant a me. 734 Poen. 1216. Truc. 117 qui multa bona esse volt *vobis.* VELL. 2, 12, 5 bona malis (mala bonis *Boecler*) repensasse. CARM. poet. min. V 63, 27 qui praestas famulis haec bona grata tuis. TERT. nat. 2, 7 *deus* ⟨largi⟩tor bonorum. HIL. hymn. 1, 95 quanta est genitus in bona. LVCIF. reg. apost. 1 HIER. epist. 21, 11. *nota*: PLAVT. Cas. 468 ut ego hodie Casinam deosculabor, ut mihi bona multa faciam. Persa 263 genio meo multa bona faciam (*cf.* Stich. 622 nam hic quidem genium meliorem tuom non facies). *cf.* Ov. am. 2, 5, 51 risit et ex animo dedit optima. 2, 5, 53 torqueor ..., ne tam bona senserit alter. 2, 5, 55. **e** *bona opera*: NEP. Them. 9, 3 multo plura bona feci. VVLG. Ioh. 5, 29 procedent, qui bona (ἀγαθά) fecerunt. *saep.* **f** *i. q. virtutes*: HOR. sat. 1, 3, 70 cum mea compenset vitiis bona. *sic bona vitiis opponuntur*: Ov. ars 2, 662 VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 PLIN. nat. 14, 6 AMM. 21, 16, 8. 25, 4, 16. 31, 14, 2 HIER. epist. 84, 2. 85, 4. TAC. ann. 6, 32 bona iuventae senectus flagitiosa oblitteravit. PS. APVL. Ascl. 1 eris omnium bonorum tota mente plenissimus. *saep.* COMM. instr. 2, 21, 16. SOL. 1, 114 bona, quibus Cato clarus fuit. CLAVD. 17, 135 Manli, sincera bonorum congeries. CARM. epigr. 765, 3 his ornata bonis.

2 *de bonis civilibus* (*v. Leonhard, PW. III 682 sqq.*): *de notis iuris v.* NOT. laterc. gramm. IV 278, 6—11. 289, 1 *sqq.* 317, b 8 *sqq.*

a VLP. dig. 37, 1, 3 pr. bona ... hic, ut plerumque solemus dicere, ita accipienda sunt: universitatis cuiusque successionem, qua succeditur in ius demortui suscipiturque eius rei commodum et incommodum: nam sive solvendo sunt bona sive non sunt, sive damnum habent sive lucrum, sive in corporibus sunt sive in actionibus, in hoc loco proprie bona appellabuntur. 50, 16, 182 paterfamilias liber peculium non potest habere, quemadmodum nec servus bona.

de bonorum possessione (*cf. PW. III 708 sqq.*): VLP. dig. 37, 1, 32 bonorum possessionem ita recte definiemus: ius persequendi retinendique patrimonii sive rei, quae cuiusque cum moritur fuit (*cf.* PAVL. dig. 50, 16, 138 ISID. orig. 5, 21. THEOPHIL. Inst. Iust. 2, 9, 6 βονόρουμ ποσσεσίων. GLOSS. II 463, 30 bonorum possessio ὑπαρχόντων διακατοχή. 271, 32 διακατοχή). LEX Bant. (Corp. I 197) 11 bona eius poplice possideantur facito (*cf.* LEX repetund. [Corp. I 198] 57 LEX agr. [Corp. I 200] 91. CIC. Quinct. 25 ut ex edicto bona possidere liceat. *saep.* LEX Rubr. [Corp. XI 1146] 2, 47. 51 LEX Iul. munic. [Corp. I 206] 115 LAVD. (Turiae) [Corp. VI 1527] 19 EDICT. Vlp. dig. 42, 4, 5, 3 *saep.*). IAVOL. dig. 38, 2, 35 bonorum possessionem accipere. MOD. dig. 28, 5, 23, 1 adimere. VLP. dig. 37, 1, 3, 7 adquirere. *et passim cum variis verbis apud ICTOS* (*cf.* possessio). VLP. dig. 37, 1, 2 in omnibus ... vice heredum bonorum possessores habentur. *saep.* GLOSS. II 356, 9 bonorum possessor κτήτωρ. LEX Rubr. (Corp. I 1146) 2, 47 bona eorum ... proscreibei ... veneireque iubeto (*cf.* 2, 51. CIC. Quinct. 25 iussit bona proscribi. 51. 56. 97 Scaur. 2 Phil. 11, 13 GAIVS inst. 3, 220. 4, 102). CIC. Quinct. 49 cuius ... bona venierunt. *saep.* (EDICT. Vlp. dig. 42, 5, 25 *saep.*). NAEV. com. 58 bonis omnibus ego te herem (heredem *al.*) faciam (*cf.* PLAVT. Mil. 707 mea bona in morte cognatis didam [dicam *P*]. Most. 234 exheredem meis bonis me faciam. TER. Andr. 799 Haut. 652 AFRAN. com. 50 MET. MAC. or. frg. Gell. 1, 6, 2 CIC. de orat. 1, 175. 2, 283 top. 17 SEN. contr. 2, 7 [15] 9 *saep.* QVINT. inst. 7, 9, 6 PAPIN. dig. 16, 2, 16 pr. *saep.* 28, 6, 41, 8 hereditatem optinet). PLAVT. Poen. 1080 paterna oportet filio reddi bona. Trin. 877 cui (*amico*) ego liberosque bonaque commendavi.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Acc. trag. 164 nostra per vim patria populavit bona (*cf.* Cato or. frg. 2 Fronto p. 100 N. frg. 76 Fest. p. 339). Cic. S. Rosc. 24 bonorum emptio. *saep.* (*cf.* Gaivs inst. 2, 98. 3, 77. 4, 35 *saep. v. PW. III 705*). 30 bona ... direpta. *saep.* Caecin. 56 bona vendit. *saep.* (*cf.* Iavol. dig. 42, 5, 28 *saep.* Venvl. dig. 42, 8, 25, 7 venditio. *saep.*). Verr. 2, 8 erepta. *saep.* (*cf.* Pavl. sent. 5, 26, 3). 1, 12 in iure dicundo bonorum possessionumque contra omnium instituta addictio et condonatio (*cf.* Gaivs inst. 3, 79. dig. 29, 5, 9 addicere. *saep.*). 3, 67 ut nomine iudiciorum omnium bona atque fortunae in istius unius essent potestate (*cf.* 3, 136 *saep.*). leg. agr. 1, 2 perscribit auctionem publicorum bonorum. Catil. 4, 10 publicationem (*cf.* Venvl. dig. 48, 2, 12, 4 *saep.* Ivlian. dig. 24, 3, 31 pr. publicare. *saep.*). Catvll. 29, 17 paterna prima lancinata sunt bona. 77, 4 Pvblil. B 26 Caes. Gall. 5, 56, 3. 7, 3, 1. 7, 42, 3. 7, 43, 2. 3 civ. 1, 7, 4. 2, 18, 5. 3, 82, 4. 3, 110, 5 Sall. Catil. 14, 2. 28, 4 agros bonaque omnia amiserat (*cf.* Vlp. dig. 48, 13, 3). *saep.* Nep. Alc. 6, 5 *saep.* Hor. sat. 2, 3, 182 *et passim.* Gaivs dig. 29, 5, 9 addicere. inst. 3, 79 *saep.* Vlp. dig. 30, 50, 2 adgnoscere. *saep.* Scaev. dig. 46, 3, 90 administrare. Papin. dig. 49, 1, 23, 2 adquirere. Ivlian. dig. 42, 8, 17, 1 alienare. Venvl. dig. 42, 8, 25, 7 auferre. *saep.* Maecian. dig. 35, 2, 32 pr. augere. Pavl. dig. 49, 14, 45, 2 cogere ad fiscum (Marcian. dig. 48, 21, 3, 8 in fiscum. *saep.*). Scaev. dig. 12, 6, 67, 2 concedere. Ivlian. dig. 37, 6, 3, 1 conferre. *saep.* (*cf.* Ivlian. dig. 37, 6, 3, 5 de bonorum collatione. *saep. v. PW. III 704*). Marcian. dig. 48, 21, 3 pr. confiscare. Pompon. dig. 37, 4, 16 consumere. Vlp. dig. 42, 6, 1, 12 contribuere. Scaev. dig. 34, 3, 26 dare. Maecian. dig. 35, 3, 8 deferre. *saep.* Vlp. dig. 27, 10, 1 pr. dilacerando et dissipando profudit. 17, 1, 38, 1 dilapidare. Iavol. dig. 19, 5, 10 distrahere. *saep.* Papin. dig. 31, 77, 25 distribuere. Scaev. dig. 10, 2, 39, 5 dividere. 32, 37, 3 donare. *saep.* Gaivs dig. 17, 2, 68, 1 erogare. Scaev. 38, 8, 23 pr. gerere. Labeo dig. 28, 6, 9 habere. *saep.* Pavl. dig. 42, 4, 14 pr. ingredi. Gaivs inst. 2, 254 legare. *saep.* 4, 146 mercari. Scaev. dig. 20, 4, 21 pr. obligare. *saep.* Mod. dig. 48, 17, 5 pr. obsignare. Vlp. dig. 29, 4, 10, 2 optinere. 4, 4, 3, 4 occupare. *saep.* Pompon. dig. 41, 10, 4, 1 partiri. Iavol. dig. 36, 1, 48 (46) petere. Papin. dig. 20, 1, 1 quaerere. Edict. Iulian. dig. 3, 2, 1 rapere vi. *saep.* Ivlian. dig. 28, 6, 28 relinquere. *saep.* Hermog. dig. 29, 12, 94 repudiare. Papin. dig. 29, 5, 21, 1 restituere. *saep.* 48, 23, 3 retinere. Tryph. dig. 23, 2, 67, 1 revocare. Vlp. dig. 36, 1, 15, 18 rogare. Ivlian. dig. 42, 6, 6, 1 separare. Papin. dig. 38, 2, 42, 3 servare. Vlp. dig. 40, 5, 4, 17 spernere. Papin. dig. 40, 4, 50, 1 suscipere. Gaivs dig. 20, 1, 15, 1 tenere. Marcian. dig. 48, 17, 1, 4 transmittere. Gaivs inst. 3, 75 tribuere. Vlp. dig. 26, 4, 1, 1 tueri. 42, 6, 1, 12 unire. 36, 1, 11, 2 venumdare. Pompon. dig. 29, 2, 99 vindicare. *saep.* Vlp. dig. 50, 12, 2, 2 vovere. Venvl. dig. 32, 8, 25, 7 exui. Pompon. dig. 18, 1, 26 cui bonis interdictum sit. *saep.* Dig. 42, 3 rubr. de cessione bonorum. Gloss. II 292, 39 bonorum cessio ἔκστασις ὑπαρχόντων. Gaivs inst. 3, 78 bonis cedere. *saep.* Vlp. dig. 26, 10, 3, 2 si quis curam ventris bonorumque administrat. Edict. Vlp. dig. 42, 8, 1 pr. curator. *saep. cf.* Gaivs dig. 20, 6, 7, 1 procurator; *v.* Corp. VI 1634 proc(uratori) ad bona damnatorum. III 7127 (= 6575) [pro]c(uratori) Aug(usti) ad bona co[ge]nda (*v. Ruggiero, Diz. epigr. I 1011*). Papin. dig. 42, 5, 37 pr. qui lege sua in bonis defuncti debitoris accepit. *saep.* Iavol. dig. 42, 5, 28 extr. neque in bonis patris est. *saep.* Ivlian. dig. 24, 1, 4 rem ... in bonis meis desinam propter donationem habere. **b** *i. q. pura substantia* (*opp.* aes alienum): Iavol. dig. 49, 14, 11 id ... bonorum cuiusque esse intellegitur, quod aeri alieno superest. Pavl. dig. 50, 16, 39, 1 bona intelleguntur cuiusque, quae deducto aere alieno supersunt. Iavol. dig. 50, 16, 83 proprie bona dici non possunt, quae plus incommodi quam commodi habent. bona caduca *v. sub* caducus, ereptoria *sub* ereptorius, vacantia *sub* vacare.

adiectiva, quibuscum bonus *saepissime coniungitur*: aequus (*p. 2095, 63*), beatus (*p. 2095, 17*), benignus (*p. 2087, 42 sqq.*), faustus, felix (*p. 2092, 43 sqq.*), fortis (*p. 2080, 11 sqq.*), honestus (*p. 2083, 42 sqq.*), magnus (*p. 2086, 69 sqq. 2088, 18 sqq. 2089, 25 sqq. 2091, 81 sqq.*), optimus (*p. 2087, 16 sqq.*), sapiens (*p. 2084, 21 sqq.*), strenuus (*p. 2080, 16 sqq.*).

derivata: bonitas (imbonitas), bonuscula. *cf.* bonatus, bonitarius. *composita*: bonanimis, bonememorius, bonifacies, bonifatus, bonificus, boniloquium (-loquus), bonisperius, bonoviratus. perbonus.

adv. **bene,** *compar.* melius, *superl.* optime [*cf. c.* bonus, *quod olim fuit* dvenos. *Th.*]. Cassiod. gramm. VII 168, 12 a bono factum est adverbium bene. Gramm. suppl. 55, 14 adverbia ... in e litteram exeuntia ut ... bene male. 166, 26 ita, ut cum dicimus ... bene male haec adverbia sunt, sed sine vi verbi vim contextae orationis non habent. 167, 27 *adverbia* qualitatis, ut docte, bene. *de comparatione*: Explan. in Don. gramm. IV 560, 5 bene et male non habent regulam comparationis integra, sed mutato sono comparantur: non bene benius, sed bene melius. *cf.* Gramm. suppl. 54, 12. 79, 3. *pro compar.* melius *habet* magis bene. Cassiod. hist. 7, 2 p. 1066[B]. *scripturae*: vene (*cf.* Cassiod. gramm. VII 168, 13). *in codd. et saepissime in titulis sequioris aetatis ex. gr.*: Corp. III 14774. VI 31850. 34238. 36431. X 191, 3. 669. 2454. 6753, 4. 6781, 6. 7619, 7. XII 5687, 28. XIV 1289. 1749. 1813. 1969. 4223 Inscr. christ. Rossi I 193 Inscr. Notiz. degli scavi 1901 p. 353. venae: Corp. XIV 614. baene: Corp. IX 1002. X 5939. baenae: Corp. V 1652. VI 35118. benae: Corp. III 8460. IX 2617. 2871. X 2964. 6458. XIV 1574 Carm. epigr. 1615, 9. binemerenti: Corp. X 3896, 6. beni(?): Corp. IV 2186. *in transcriptione Graeca* βενε: Corp. VI 35434. βηνη: Inscr. Notiz. degli scavi 1895 p. 351. *scripturae* venae, benae, baenae βηνη *ostendunt e productam, quae apud scriptores non invenitur*: Char. gramm. I 116, 18 sed et haec debentes secundum regulam dicere, bene et male per e productam ... non dicimus, sed male et bene per e correptam. Roman. Char. gramm. I 197, 28 cur bonus et malus non item producunt in adverbio e litteram? aiunt quidam, quod et in comparatione dissimiles sunt (*cf.* 203, 23 Diom. gramm. I 406, 17 Prisc. gramm. III 68, 22. 23 Frg. Bob. gramm. VI 626, 30 Mart. Cap. 3, 284). *compendium* b *in formulis epistularum ut* b(ene) est, *et titulorum ut* b(ene) m(erens), b(onis) b(ene) *sim.* Gloss. καλῶς, ἀγαθῶς. optime ἄριστα, κάλλιστα, καλλίστως. V 126, 47 optime unice praeclare (*nisi vocativum esse sumes*). [*val.* bine, *ital.* bene, *francog., hisp.* bien. *M.-L.*]

I *cum verbis*: **A** *i. q. accurate, diligenter, apte*: **1** *laborare, operari*: *in agricultura*: Cato agr. 3, 2 ut opus bene effici possit. 5, 2 opere bene exerceat *familiam vilicus.* 14, 3. 23, 3 resinam ... bene comminuito. 24, 1 uvas ... bene legito. 25, 1 lacum vinarium ... bene iubeto oblini. 28, 1 bene cum radicibus eximito. 28, 2 calcato pedibus bene. 32, 2. 33, 1. 35, 2 in loco stercorato bene (151, 2). 37, 2 permisceto rutro bene. 39, 1 villam bene purgato. *ibid.* si bene sarseris aut bene alligaveris ... beneque picaveris (Colvm. 12, 6, 2. 12, 11, 1. 12, 15, 2. 12, 28, 3. 12, 38, 4. 7. 12, 44, 2 Svet. Claud. 16). 40, 2 condepsito (90). 44, 1 enodato. 46, 1 saepito. 49, 2 exfodito. *ibid.* occulcato. 52, 1 calcato. 61, 1 quid est agrum bene colere? bene arare (*bis.* Plin. nat. 17, 127. 18, 35. 36. 38 *agrum* bene colere necessarium est, optime damnosum). 61, 2 ubi radices bene operueris, calcare bene (Colvm. 12, 39, 3 Plin. nat. 17, 126). 74, 1 lavato. *ibid.* subegeris. 75, 1 disterat (*bis*). *ibid.* permisceto (*bis.* 85, 1. 151, 2). 76, 2 siccato (*bis*). 76, 3 commisceto (84, 1. 87, 1. Scrib. Larg. 76 bene mixta. 87. 122 admiscentur. 259 Mart. 4, 13, 3. 4). 77, 1 oblinito. 86, 1 lavet bene corticemque deterat bene cluatque bene. 87, 1 purgato *al.* dict. 63 bene pascere, satis bene pascere, bene arare (*cf.* Colvm. 6 praef. 4). Scip. mai. or. frg. Gell. 2, 20, 6 agros optime cultos atque villas expolitissimas (Varro rust. 1, 1, 2. 1, 18, 7. Cic. Quinct. 12 res rustica sane bene culta et fructuosa. Cato 57 Colvm. 4, 3, 6. Test. Galli [Corp. XIII 5708] 26 *ut* melius colantur et conserantur perficianturq(ue)). 1, 6, 1 alius fundus bene consitus est, alius male. Verg. georg. 3, 204 *equus* melius feret esseda collo. Hor. sat. 2, 4, 56 columbino limum bene colligit ovo. Ov. am. 3, 10, 31 bene iactati pulsarunt arva ligones. Vitr. 5, 12, 5 cum ita bene calcatum et quam densissime fuerit. 7, 6, 3 id *pavimentum* bene fricatum. Colvm. 5, 11, 6 paleato luto bene subacto oblinito. arb. 20, 5. Plin. nat. 17, 125 locus ... subactus sit beneque gluttus (Colvm. 12, 19, 6). Germ. 153 segetes bene condet arator. 519 *religare.* Cels. 3, 9 cum cibo vinum bene dilutum. 4, 4 sal bene contritus (8, 2. 8, 4 Colvm. 12, 8, 3. 12, 58, 2 *al.*). 5, 18. 5, 28, 3 linteolo ... bene expresso. 6, 6, 1 lana ... bene carpta. 8, 18 bene pressum os (Colvm. 12, 45, 2 vinaceorum pes bene prelo expressus). Sen. dial. 6, 2, 3 *Augustus* bene legerat ... fundamenta (*metaph.*). epist. 15, 3 si bene desudaverunt (Qvint. inst. 12, 8, 3 bene sudantes). 78, 21 bene luctare cum morbo. Colvm. 5, 11, 11 alligato. 10, 88 mox bene ... herbam contundat. 12, 27, 1 irim bene pinsitam. 12, 55, 1 *suem* bene exossato. 12, 57, 1 *semen* bene lotum ... in mortarium ... bene emundatum conicito. Scrib. Larg. 111 omnibus in unum bene coactis. 184 cremore ... bene uncto. 186. 271 aqua frigida bene lavare. Plin. nat. 17, 198 exfodito. *ibid.* occulcato. Mart. 6, 57, 4 radere te melius spongea ... potest *quam tonsor.* Pass. coron. 2 coepit omnem artem quadratariam bene et recte operare. Corp. III 14774 (*Salonis, christianus*) vene laboravit. Clavd. 20, 196 bene rura ... excolet. *coquere*: Plavt. Persa 88 bene ut in scutris concaleat (*cf.* Cic. Cato 57 Scrib. Larg. 122. 257). Cato agr. 25, 1 *vinum* bene percoctum siccumque. 26, 1. 67, 1 uti olea bene perficiatur beneque siccetur (*cf.* Scrib. Larg. 72). 76, 2 calfacito (110). 76, 4 ut bene et otiose percoquas. 84, 1. 90. 112, 2 coquantur. 157, 9. 85, 1 uti bene madeat. 156, 5 conmadebit. 92 macerescant. 128 fracuerit. 157, 9 defervescito. *ibid.* ferve bene facito. Cic. Att. 13, 52, 1 edit ... bene cocto [et] condito (*cf.* fin. 2, 23). Germ. frg. 4, 17 Libra ... bene percoquit uvas. Cels. 5, 25, 4 p. 183 ubi iam bene manipulus is coctus est. Colvm. 12, 8, 3 salem bene coctum. Scrib. Larg. 118. *cf.* Cato agr. 99. 130. Petron. 66 gizeria optime facta. *ferire*: Plavt. Men. 1019 nimis bene (*iron.*) ora comme[n]tavi (-mutavi *dett.*) atque ex mea sententia. Persa 267 triparcos homines ... bene admordere. Pseud. 1238 bene ego illum tetigi, bene autem servos inimicum suom. *pugnare, sim.* (*fere q. fortiter*): Ov. fast. 3, 103 qui bene pugnabat, Romanam noverat artem. Pont. 2, 3, 53 bene uti pugnes bene pugnans efficit hostis. 3, 1, 92. Sil. 10, 120 melius discet bellare iuventus. Svet. Iul. 67. Fronto p. 55, 7 N. bene battunt. Avg. civ. 19, 27 subrepit aliquid ... infirmitatis etiam bene configenti. Prosp. carm. de ingrat. 222 et vestra illis bene cura repugnat. Cic. fin.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 23 melius liberiusque defenditur. PROP. 2, 22, 41 nam melius duo defendunt retinacula navim. OV. fast. 5, 43 Pont. 4, 7, 23. QVINT. decl. 357 p. 390, 1. LIV. 10, 41, 12 melius muri quam vallum armatos arcent. 37, 11, 7. COLVM. 3, 2, 30 *vites* frigora melius quam umores sustinent (*antecedit*: fortissime s.). MART. 2, 23, 5 quae (*basiationes*) se tam bene vindicare possunt. *ire, currere, sim.*: PLAVT. Bacch. 797 bene navis agitatur, pulcre haec confertur ratis. Poen. 569 tardi sumus nos. :: optime itis, pessime hercle dicitis. SISENNA Miles. frg. 4 quid tergiversaris nec bene naviter is? OV. ars 3, 595 tum bene fortis equus ... currit. trist. 1, 9, 66 qua bene coepisti, sic bene semper eas. 1, 10, 3 *navis* bene currit. GRATT. 5 melius ... profecti *homines rationem secuti sunt.* MANIL. 2, 611 aries melius (-lior *al.*) ... leone prosequitur genitos. CELS. 7, 12, 1 p. 287 donec *dens* bene moveatur. SEN. Phaedr. 459 ingenia melius recta se in laudes ferunt. dial. 12, 2, 2 cum bene illum undique circuisses. epist. 52, 3 quosdam ... non ituros .... sed bene secuturos. VVLG. Gal. 5, 7 currebatis bene (καλῶς). AVG. civ. 19, 3 bene ... currere. CHIRON 10 cum bene (vene *codd.*) ambulantes spurcitias sanguinis videris. *opposita*: *stare, sedere, sim.*: OV. medic. 50 perque suos annos hinc (*a probitate*) bene pendet amor. epist. 17, 208 et melius nulla stat mea puppis aqua. GRATT. 206 quae Petroniis bene gloria constat. MANIL. 3, 46 si bene constiterit *res* vigilanti condita sensu. 3, 583 stellarum conditus ordo. 3, 590 luna. SEN. Phoen. 664 imperia pretio quolibet constant bene. QVINT. inst. 8, 6, 76 melius ... ultra quam citra stat oratio. TAC. hist. 2, 69 virtute quam pecunia res Romana melius stetit. AVR. Fronto p. 56, 19 N. quom ... tu dis iuvantibus bene stabis, et meus animus bene constabit. OPTAT. 6, 8 p. 156, 1 bene stantes in lapsus suos invitant. CELS. 7, 12, 1 p. 288 qui (*dentes*) bene haerent. QVINT. inst. 11, 3, 140 *toga* sedet melius (PLIN. paneg. 10 quam bene umeris tuis sederet imperium. VVLG. Iac. 2, 3 tu sede hic bene (καλῶς). SALL. hist. frg. inc. 21 bene posita urbs. VITR. 5, 12, 1 hi (*portus*) ... naturaliter si sint bene positi. COLVM. 4, 3, 5 *vinea.* *adde*: CATVLL. 28, 9 bene me ac diu ... lente irrumasti. MART. 12, 55, 7 bene basiare quantumst? CARM. epigr. 230 (*Pompeis*) futuitur cunnus ⟨pil⟩ossus multo melius [qu]am glaber. CORP. IV 1645ᵇ (*Pompeis*) bene futu⟨i⟩ (*cf.* 2185 *al.*). 1840 bene fellat (*cf.* 2273. 2421). 2197 bene dat.

2 *artificiose aliquid facere*: a *aedificare, caelare, pingere, sim.*: PLAVT. Mil. 916 bene lineatam ... carinam. 918 nunc haec carina satis pro⟨be⟩ fundata, bene statutast. Most. 761 insanum bene. LVCIL. ed. Marx 747 suere centonem optume. CATO agr. 1, 4 bene aedificatum. 3, 2. 4, 1 si bene aedificaveris, bene posiveris (PLIN. nat. 18, 28). 20, 1 circumfigi. 22, 3 *vectura* domi melius concinnatur et accommodatur. 38, 1 fornacem ... bene struito. CIC. off. 3, 55 villam bonam beneque aedificatam. fin. 2, 52 an optime ... architectari voluptates? OV. met. 14, 583 bene fundatis opibus. VITR. 3, 1, 1 ad hominis bene figurati *similitudinem.* APVL. flor. 22 p. 102 navem bonam ... bene ... compactam. VARRO frg. Non. p. 162 quid sit bene pictum. CIC. top. 62. Brut. 261 tabulas bene pictas. PLIN. nat. 35, 66 uvas melius pinxi quam puerum. 35, 113. CIC. de orat. 1, 124 ceterarum hominum artium spectati et probati si quando aliquid minus bene fecerunt quam solent. Verr. 3, 83 argenti bene facti (*i. caelati*) ... satis (*cf.* 5, 37. 39. 44). 5, 39 vasa optime facta. 5, 45 tam bene. Tim. 46 *homo a deis* bene factus. CATVLL. 67, 13. LVCR. 6, 419 bene facta deum ... simulacra. OV. fast. 3, 823. SEN. nat. 1, 7, 3 cuius (*imaginis*) bene exprimendae capax ⟨non⟩ est. QVINT. inst. 2, 3, 6 Iovem ... Phidias optime fecit. TERT. adv. Marc. 2, 4 p. 88 benedicebat *deus*, quae bene faciebat ... bonus et dicere et facere. PLIN. nat. 34, 66 *Euthycrates* optume expressit Herculem Delphis. PLIN. paneg. 55 formam principis figuramque non aurum melius vel argentum quam favor hominum exprimat teneatque. QVINT. inst. 1, 1, 27 eas (*litteras*) tabellae quam optime insculpi. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) 8 (*saec. I p. Chr. n.*) ara ... ex lapide Lunensi quam optimo sculpta quam optume. AVG. civ. 11, 22 in universitate rerum a bono creatore bene conditarum. 14, 11. QVINT. inst. 1, 1, 28 cura bene ac velociter scribendi. 10, 3, 9 quam optime. 10, 3, 10. *translate*: OV. Pont. 1, 3, 27 cum bene firmarunt animum praecepta iacentem. LIV. 21, 44, 9 sic hoc bene fixum omnibus destinatumque animo est. SEN. dial. 2, 6, 4 bene fundatum animum. 4, 21, 7 mentes. 6, 22, 1 res tam bene positae fundataeque ⟨sint⟩. DIVI FR. dig. 37, 14, 17 pr. praeter veterem et bene fundatam peritiam. APVL. Plat. 2, 5 habitum ... mentis optime et nobiliter figuratum.

b *ludere, saltare, iaculari, mimum agere, sim.*: CIC. de orat. 3, 88 talis optime ludere aut pila[e]. *cf.* 1, 217 VAL. MAX. 8, 8, 2. PANEG. in Mess. 89 quis tardamve sudem melius celeremve sagittam iecerit. OV. am. 2, 1, 16 cum Iove fulmen habebam, quod bene pro caelo mitteret ille suo (QVINT. inst. 9, 4, 8 quae [*hasta*] missa optime est) met. 2, 393 qui non bene rexerit illos (*equos*). 8, 409 quo (*cornu*) bene librato. PRIAP. 68, 33 nemo meo melius nervum tendebat Vlixe. LIV. 30, 18, 7 melius ... iaculabantur. SEN. contr. 9, 2 (25) 25 *lictor* bene percusserat. SEN. dial. 3, 12, 4 calda non bene praebetur (*a servo*). PETRON. 52 cordacem nemo melius ducit. MART. 14, 196 ipsa suas melius charta natabat aquas. IVV. 2, 56 fusum Penelope melius, levius torquetis Arachne. GAIVS dig. 9, 2, 8 qui bene (*opp.* perperam) secuerit. VVLG. I reg. 16, 17 bene psallentem (ὀρθῶς). psalm. 32, 3. CLAVD. 20, 359 quis melius ... puer ... membra rotet. SEN. contr. 1, 5, 2 at quam bene mimum egit. SEN. dial. 4, 17, 1 histriones ... iratum bene agentes. QVINT. inst. 11, 3, 178 *Demetrius* matronas et graves anus optime, alter (*Stratocles*) ... omnia agitatoria melius. IVV. 8, 187. TER. Andr. 168 has bene ut adsimules nuptias. CIC. Att. 10, 12, 3 bene simulantem. PVBLIL. Q 10 dissimulat. SEN. contr. 2 praef. 2 parum bene imitari. MART. 8, 48, 8 melius fallere. 14, 180 mutari melius tauro ... tunc poteras. TERT. orat. 22 bene mentiris nuptam, si caput veles.

c *bene olere*: CATO agr. 107 ut *labra doliorum* bene odorata sint. 109 vinum. 113. or. inc. frg. 16 culignam in feno Graeco ponit, ut bene oleat. VARRO rust. 3, 16, 36 bene olentium herbarum. CIC. ac. 2, 21. Att. 2, 1, 1 mulieres ideo bene olere, quia nihil olebant, videbantur (*cf.* MART. 6, 55, 5). VERG. ecl. 2, 48 florem ... bene olentis anethi (*cf.* COLVM. 10, 120). COPA 35 serta. TIB. 3, 8, 17. PROP. 3, 17, 27 flumina *Naxi.* OV. medic. 91. COLVM. 12, 17, 1 vasa picata bene olida. PETRON. 2 non magis sapere possunt, quam bene olere, qui in culina habitant (*proverb.*). frg. 24 non bene olet qui semper olet (*cf.* MART. 2, 12, 4). PLIN. nat. 12, 132 optime. 25, 124. 26, 37 MART. 3, 12, 3. 3, 55, 4. SVET. Vit. 10 optime olere occisum hostem, et melius civem. AVSON. 125, 2 HIER. epist. 22, 28. 98, 19 conversationis ... bene olentis fragrantiam. *partic. praes.* beneolens *fere pro adiectivo*: AMBR. in psalm. 118 serm. 5, 33 ut beneolentia discernat et foetida. PLIN. VAL. 5, 45 utendum est bene olentibus, sed acrioribus cibis. *nomen herbae*: PS. APVL. herb. 24 chamaemelon ... *vocant* Itali beneolentem, alii superbam, alii auliticam (*v.* beneola, beneolentia). MART. 10, 66, 6 qua sapient melius mixta Falerna (*vina*) manu? APVL. apol. 39. TERT. spect. 27 conditis pulmentis et bene saporatis. CATO agr. 1, 2 in bona regione bene nitere oportebit *vicinos.* HOR. carm. 4, 5, 8 soles melius nitent. ENNOD. carm. 1, 6 praef. 4 bene nitentis conscientiae. VEN. FORT. carm. 2, 9, 25 bene vestibus albent. COLVM. 5, 11, 9 *in ramis* quaerito gemmam, quae bene apparebit (arb. 26, 8). 7, 3, 2 quo melius unitas coloris appareat. FLOR. epit. 2, 19, 5. SEN. epist. 36, 3 bene se dabit in vetustate ipsa tristitia. *sonare*: CIC. orat. 80 quod (*verbum*) ... optime sonat. 163 verba ... bene sonantia. 194 verba melius in syllabas longiores cadunt. 215. 222. 229. LYGD. 3, 6, 36 nec bene sollicitis ebria verba sonant. QVINT. inst. 1, 5, 4 εὐφωνία ... ut inter duo, quae idem significant ac tantundem valent, quod melius sonet malis. 10, 1, 6. SVET. vita Verg. p. 61 eosdem enim versus ipso (*Vergilio*) pronuntiante bene sonare, sine illo inanes esse mutosque. PROB. inst. gramm. IV 89, 24. AVG. gramm. V 517, 2 euphonia, id est suavitas bene sonandi. HIER. epist. 29, 1 non bene resonant. VVLG. psalm. 150, 5 laudate eum in cymbalis bene sonantibus (εὐήχοις).

d *quidlibet facere, posse, sim.*: PLAVT. Men. 99 nullus melius medicinam facit. CIC. de orat. 2, 86 neque is, qui optume potest, deserendus. *ibid.* vel non facere quod non optume facere possis. opt. gen. 4. epist. 2, 12, 1 melius quam tu. CELS. 5, 26, 29 vulnus purgandum est, id optime faciunt tincta in melle lineamenta. PHAEDR. 5, 5, 24 idem (*i. porcellum imitari*) facturum melius se postridie. COLVM. 1, 9, 5 nihil ... homo frugi non melius quam nequam faciet. PETRON. 118 non enim res gestae versibus comprehendendae sunt, quod longe melius historici faciunt. MART. 2, 7, 7 nil bene cum facias, facias tamen omnia belle. 7, 34, 3 ut vir pessimus ... unam rem bene fecerit? QVINT. inst. 1, 11, 12. 1, 12, 10 *al.* 10, 1, 4 instruamus, qua ratione, quod ⟨di⟩dicer⟨it⟩ facere quam optime, quam facillime possit (12, 10, 77). 10, 4, 120 facient ... duce melius quam arte. VLP. dig. 9, 2, 5, 3 parum bene. GELL. 1, 14, 1 bene ac benivole. AVSON. 83, 1 si bene quid facias, facias cito. 314, 4. VVLG. Marc. 7, 37 bene (καλῶς) omnia fecit. *nota c. inf.*: CLAVD. DON. Aen. 6, 323 melius fecit vates aliquid amplius referre. TER. Eun. 101 potin est hic tacere? :: ... optume. 103 quae vera audivi taceo et contineo optume. HOR. sat. 1, 10, 15 ridiculum acri fortius et melius magnas plerumque secat res. OV. epist. 9, 23 coepisti melius quam desinis. LIV. 4, 60, 6. 45, 15, 7 (VELL. 2, 14, 1 CELS. 1, 2. SEN. epist. 108, 15 ex bene coeptis pauca servavi. QVINT. inst. 9, 4, 67. 92. 11, 3, 106. HIER. epist. 54, 6 Paulus male coepit, sed bene finivit). GRATT. 121 omnia tela modi melius finxere salubres. CELS. 1, 2 corpus *movere.* SEN. dial. 6, 11, 3. 10, 7, 3 nullam rem bene exerceri posse ab homine occupato (benef. 7, 1, 4 bene ac diligenter. MART. 14, 49. VEG. mil. 2, 23 bene exercitatus miles). 12, 8, 2 optime formandi condendique res gestas. COLVM. 1 praef. 3 quam (*rem rusticam*) maiorum nostrorum optimus quisque et optime tractaverit (*cf.* QVINT. inst. 1, 1, 23). QVINT. inst. 12, 9, 7 abunde dixit bene quisquis rei satisfecit. 12, 10, 9 ad veritatem ... accessisse optime. TAC. ann. 15, 52 melius in publico patraturos. VLP. dig. 42, 1, 55 semel ... male seu bene officio functus est. PLAVT. Capt. 900 cura quam optume potes. Stich. 145 ut potestis optume. CATO agr. 28, 2 calcato quam optime poteris. VARRO rust. 2, 1, 11 quo melius potest, dicet (dici *codd.*). LVCAN. 2, 517 quanto (-tum *BU*) melius ... parcere Romano potuit fortuna pudori. QVINT. inst. 12, 10, 38 pars haec orationis ... exigenda ut optime possumus. OPTAT. 1, 10 p. 13, 9 bene haec omnia potuerunt ad solos haereticos pertinere. AVG. civ. 1, 22 quam bene testis ei esse potuit Plato.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVSON. 153, 65 male posse facultas nulla sit: at bene posse adsit tranquilla potestas.

3 *de oratoribus et poetis*: a *dicere, loqui, sim.*: CIC. inv. 1, 7 Gorgias ... omnibus de rebus oratorem optime posse dicere existimavit. 2, 4. de orat. 1, 21 professio ... bene dicendi. 1, 50. 1, 51 melius et ornatius. 1, 65. 83 *al.* 2, 187 artem ... bene disserendi et vera ac falsa diiudicandi. 3, 43 nec tam bene quam suaviter loquendo. Brut. 212 Scipio ... mihi sane bene et loqui videtur et dicere. opt. gen. 16 at loquitur pulchre: num melius quam Plato? orat. 133 dicebat melius quam scripsit Hortensius. Brut. 23. 47 *Antiphonte* neminem unquam melius ullam oravisse capitis causam. 86 diligentius meliusque dixisse. 92 *al.* opt. gen. 18. fin. 2, 81 ut ceteri dicere existimantur melius quam facere, sic hi mihi videntur facere melius quam dicere. 4, 5 Tusc. 2, 3. SALL. Catil. 52, 13 bene et composite C. Caesar ... disseruit. SEN. contr. 2, 1, 5 loquar de filiis eius bene? SEN. dial. 7, 24, 4. rem. fort. 7, 2 'male de te locuntur'. :: bene enim nesciunt loqui. PETRON. 45 melius loquere. MART. 5, 28, 1 QVINT. inst. 3, 2, 4. CAPITOL. Pert. 13, 5 qui bene loqueretur et male faceret (*cf.* LACT. inst. 4, 23, 8). VVLG. deut. 5, 28 bene omnia sunt locuti (ὀρθῶς). AVG. civ. 9, 5 longe melius et humanius et piorum sensibus accomodatius Cicero ... locutus est. HOR. epist. 2, 1, 151 *poetae* ad bene dicendum delectandumque redacti. VERG. Aen. 6, 849 *Graeci* orabunt causas melius. SEN. contr. 1 praef. 12 declamare iam se non mediocriter, dicere bene. 1, 4, 11 *al.* 2 praef. 1 bene declamantes. 3 praef. 10 ille qui optime argumentatur, neglegentius narrat; ille non tam bene implet quam praeparat. 7, 1 (16) 27 sensum optime explicuit. 7, 5 (20) 7 optime ... epilogum defensioni contexit. QVINT. inst. 6, 3, 106 quidquid bene dicetur, et urbane dicti nomen accipiat. 7, 3, 6 *al.* 12, 1, 25 optima sentientem optimeque dicentem. 12, 10, 26 Attice dicere esse optime dicere. 12, 10, 51 mihi unum atque idem videtur bene dicere ac bene scribere. QVINT. decl. 336 p. 322, 14 hoc fratri (*i. a fratre*) bene diceretur. FRONTIN. aq. 76 IVV. 7, 147 APVL. flor. 7 p. 26. TERT. nat. 2, 6 natura sic est, ut qui melius dixerit, hic verius dixisse videatur, non qui verius, is melius. LVCIF. non parc. 16 p. 242, 20 bene me petulantem diceres. *et passim.* OV. am. 2, 6, 24 *psittace*, reddebas blaeso tam bene verba sono. PLAVT. Mil. 763 bonus bene ut malos descripsit mores. CIC. Cluent. 87 non Archimedes melius potuit describere. Cato 5. Tusc. 3, 11 eam ... ipsam (μανίαν) distinguimus nos melius quam illi (*Graeci*). MANIL. 3, 190 quem bene partitis memora⟨n⟩t horoscopon astris. 4, 322 bene diviso ... orbe. SEN. contr. 10, 5, 12. CELS. 1 prooem. quid optime digeratur. SEN. dial. 10, 1, 4 *disponere. al.* CIC. Flacc. 22 bene testem interrogavit; callide accessit (Tusc. 1, 57). Arch. 20 a quo sua virtus optime praedicaretur. fin. 2, 12 quod vestri quidem vel optime disputant. nat. deor. 1, 59 *refellere.* 3, 23 optime librum legere. Tusc. 1, 78 bene reprehendis. 4, 55 aguntur ista praeclare et ab oratore quidem melius ... quam ab ullo histrione. Att. 12, 28, 3 de Triario bene interpretaris voluntatem meam. Phil. 8, 22 multo melius haec causa ageretur a tribus, quam nunc agitur ab uno. OV. epist. 8, 48 si melius (*codd.*, medios *ci.*) numeres, a Iove quintus eris. 10, 127 narraris letum. 16, 251 quod bene te iactes (-tas *al.*) et fortia facta loquaris. met. 3, 141 at bene si quaeras (Pont. 1, 5, 53). MART. 2, 31, 1 det, quam bene quaeris. PROC. dig. 17, 2, 76. LIV. 38, 50, 11 neminem umquam neque melius neque verius laudatum esse. SEN. benef. 6, 15, 4. CARM. epigr. 1552 A, 17 haec est fortunae melius laudanda facultas. AVG. civ. 5, 12. SEN. contr. 1, 1, 11 melius se potest iactare quam defendere (QVINT. inst. 1, 10, 3). SEN. suas. 6, 25 nemo ... ex tot disertissimis viris melius Ciceronis mortem deploravit. VAL. MAX. 1 praef. prisci oratores ab Iove ... bene orsi sunt. SEN. dial. 12, 14, 2 nullus ... melius has adloquendi partes occupaverit. QVINT. inst. 11, 3, 12 pronuntiare. PLIN. epist. 2, 3, 10. VAL. MAX. 1, 1 ext. 1 bene a patribus conscriptis vindicata (*Proserpina*). CELS. 2 pr. optime praesagisse. PHAEDR. app. 30, 10 tu quidem bene praedicas (AVG. civ. 19, 23). SEN. epist. 97, 13 explicari. QVINT. inst. 5, 7, 28 respondere (5, 13, 43 *al.* VVLG. Marc. 12, 28). 6, 2, 30 *fingere.* 6, 3, 69 melius obicientem crimina quam defendentem. 7, 3, 12 bene enuntiandi *scientia.* 8, 2, 10 quae bene translata sunt, propria dici solent. 8, 6, 15 optime ... Cicero demonstrat. 9, 2, 98 tam bene, quam Demosthenes (*sc. sententiolae gratia iurare*). 9, 4, 23 non bene ad latera faucesque descenderet *oratione.* 12, 9, 6 ut videatur optimam causam optime egisse. 12, 10, 54. PLIN. epist. 4, 7, 5 tam bene verum oratorem ... expressit. FRONTO p. 11, 14 N. nunc bene accusato somno. AVR. Fronto p. 28, 8 N. bene vituperantem. PAVL. dig. 4, 8, 19, 2 excusat. VLP. dig. 49, 1, 1 *appellatio* nonnumquam bene latas sententias in peius reformet. 49, 1, 1 neque enim utique melius pronuntiat, qui novissimus sententiam laturus est (APVL. Plat. 1, 13). TERT. pudic. 7 bene interpretaberis parabolam. 20. OPTAT. 2, 21 p. 59, 11 laudando felices appellant et bene nominant (*i. praedicant*). 5, 9 p 139, 8 bene ... verbis a te dictis ostenderes, bene ... monstrares. VVLG. Matth. 15, 7 bene (καλῶς) prophetavit de vobis Isaias. Marc. 7, 6 AVG. civ. 15, 7. 17, 4 quo verbo minus quidem Latine, bene tamen expressum est.

b *in iudicio de oratoribus, poetis al.*: PLAVT. Persa 495 bene dictis tuis bene facta (actis *A*) aures meae auxilium exposcunt (expostulant *P*). *cf.* Amph. 1134. TER. Ad. 350. Phorm. 20 bene dictis si certasset, audisset bene. CIC. de orat. 3, 213 quo mihi melius etiam illud ab Aeschine dictum videri solet. Brut. 322 philosophiam ... matrem omnium bene factorum beneque dictorum. nat. deor. 3, 77 qui bene dicta male interpretarentur. LIV. 23, 46, 1 nec bene nec male dicta profuerunt. SEN. contr. 1, 4, 11 sumpsit ab [h]om[i]nibus bene dicta. 7, 3 (18), 8. 7, 4 (9), 10 VAL. MAX. 9, 3, 2 SEN. epist. 8, 8. 16, 7. QVINT. inst. 2, 7, 4 bene a quoque dictorum relatio. 6, 3, 106. 109. 10, 1, 19 TAC. dial. 34. POMPON. dig. 1, 2, 2, 45 Cascellii scripta non exstant nisi unus liber bene dictorum. CIC. fin. 1, 26 ante Aristippus et illo (-le *pars codd.*) melius *dixit.* 2, 90. 3, 13. 5, 75 multo melius et fortius. Tusc. 3, 31. 4, 32 *iram* bene Ennius 'initium' dixit 'insaniae'. leg. 2, 26. Cato 47 bene Sophocles ... inquit. NEP. Thras. 4, 2 PROP. 3, 11, 5 VAL. MAX. 6, 4 ext. 1 CVRT. 7, 8, 24. PORPH. Hor. carm. 1, 2, 47 bene haec dicuntur, quia. 1, 19, 16. 3, 3, 49 ait. 3, 28, 4 *al.* 1, 35, 14 bene tumultum vulgarem expressit repetendo. 2, 19, 6 repetitum. *et saepius.* DON. Ter. Eun. 563 *saep.* SERG. gramm. IV 476, 6 bene dixit Donatus. VOPISC. Aurelian. 42, 5 HIER. epist. 21, 3. 51, 5 *al.* *elliptice*: CIC. fin. 1, 61 multo ... hoc melius nos veriusque quam Stoici. 1, 63 optime vero Epicurus, quod ... dixit. 4, 9. Tusc. 1, 105 melius Accius. 2, 49. 3, 23. 4, 70 bene ergo Ennius. *al.* off. 2, 53 bene 'ministrum et praebitorem'. Att. 13, 40, 1 illud optime: (*verba*). 16, 7, 3 bene igitur tu, qui εὐθανασίαν. epist. 9, 22, 1 bene 'violat'. LVCR. 5, 52 bene praesertim multa ac divinitus ... dare dicta. SEN. suas. 6, 10 Marcellus hunc sensum de Catone melius. VAL. MAX. 4, 1 ext. 8. SEN. epist. 7, 11 bene et ille .... 87, 31 Posidonius melius, qui ait. 118, 9 melius illi, qui. PETRON. 50 expectabam, ut ... diceret sibi vasa Corintho afferri sed ille melius. QVINT. inst. 1, 8, 2. 6, 1, 3 optime ... in Verrem Cicero. 8 prooem. 26 nos melius (AVG. civ. 11, 4). 9, 2, 91. 9, 4, 23. 10, 2, 24 PLIN. epist. 7, 9, 3. PORPH. Hor. carm. 1, 7, 23 bene non qualibet, sed populea corona. 1, 10, 7. 1, 30, 5 *al.* DON. Ter. Andr. prol. 3. 37 *et saepius.* SCHOL. Cic. Gron. p. 411, 20 *saep.* SCHOL. Germ. Bas. p. 57, 15 HIER. epist. 106, 14. 43. 73.

c *de oratione pura atque emendata*: VARRO ling. 9, 8 qui bene loqui velit, consuetudinem sequi debere. 9, 67. 10, 26 similitudines ab aliis male, ab aliis bene ... solent sumi. CIC. de orat. 2, 75 *Hannibal* non optume Graece, sed tamen libere respondisse fertur (QVINT. inst. 11, 2, 50 optime Persice. *cf.* OV. epist. 3, 2 APVL. flor. 18 p. 92). orat. 94 nomine recte *Graeci appellaverunt* ἀλληγορίαν, genere melius ille, qui ... vocat. Tusc. 4, 54 bene ... nostri ... iracundos solos morosos nominaverunt. Cato 45 Tim. 35. CIC. Tusc. 3, 10 multo ... melius haec notata sunt verbis Latinis quam Graecis. Brut. 228 *Sisenna* bene Latine loquens (opt. gen. 18). *cf.* 259 *T. Flamininus* existimabatur bene Latine (*sc. scire*), sed litteras nesciebat. fin. 2, 10 tu istuc dixti bene Latine, parum plane. Brut. 291 ut non omnes, qui Attice, idem bene, sed ut omnes, qui bene, idem etiam Attice dicant. opt. gen. 13 *ter.* Lig. 26 constantiam dico? nescio an melius patientiam possim dicere. HIRT. Gall. 8 praef. 6 ceteri enim, quam bene atque emendate, nos etiam, quam facile atque celeriter eos (*commentarios*) perfecerit *Caesar*, scimus. MANIL. 3, 42 *aliena nomina* propria melius sub voce notantur. SEN. contr. 7 praef. 2 sententiae, quas optime Pollio Asinius albas vocabat. GERM. 28 si melius dixisse feras (*sc. Arctos*). frg. 4, 135 *Capricornum* non alio melius (medius *codd.*) signo praedicere possis. SEN. epist. 8, 10 hunc versum a te dici non paulo melius [s]et adstrictius. 9, 20 hoc ... melius enuntiari. 30, 9 optime tibi ... dicent. PLIN. nat. 8, 7 quae Iuba cornua appellat, ... consuetudo melius dentes. 18, 218 QVINT. inst. 3, 8, 25. 5, 10, 6. HIER. epist. 57, 5 quae in alia lingua bene dicta sunt. 57, 11 quanta enim apud Graecos bene dicuntur, quae si ad verbum transferamus, in Latino, non ⟨bene⟩ (*cf.* 29, 1) resonant.

d *in approbatione dictorum alicuius*: PLAVT. Asin. 745 de argento si mater tua sciat ut sit factum — :: heia, bene dicite. Poen. 666 nimis lepide de latrone, de Sparta optume (*sc. narras*). Pseud. 521 bene atque amice dicis. Stich. 469. 714 melius dicis. Truc. 128 cena detur. :: bene dicis benigneque vocas (*opp.* male). Curc. 514 Persa 207. TER. Ad. 953 bene et sapienter dixti. Eun. 451 916 probe (bene ς) edepol narras (CIC. parad. 23 bene hercule narras. Att. 13, 33, 2 VAL. MAX. 3, 7 ext. 8. QVINT. inst. 4, 2, 53 si priora bene narraveris). TER. Hec. 642 nuntias. NOVIVS Atell. 9 primum quod dicebo, recte, secundum quod dicebo, eo melius. CIC. Quinct. 79 dic ... diem! :: ante diem V kal. intercalaris :: bene ais. AVSON. 34, 8. PLAVT. Curc. 563 numquam delinges salem. :: bene vocas. Merc. 949 ut valuisti? quid parentis mei? valent mater pater (metuat mater dati *codd.*)? :: bene vocas, benigne dicis. Trin. 56 *uxor* vivit victuraque est. :: bene hercle nuntias. *bene nuntio i. q.* εὐαγγελίζω *v. s.* benenuntio. εὐφημεῖν: PLAVT. Aul. 787 bono animo es, [et] bene dice (εὐφήμει). Cas. 346 quid si sors aliter quam voles evenerit? :: bene dice. CIC. Brut. 329 melius quaeso omi⟨na⟩re (omitte *BO*). OV. am. 1, 8, 107 saepe mihi dices vivae bene. PETRON. 78 ego gloriosus (-sius *?*) volo efferri, ut totus mihi populus bene imprecetur. QVINT. inst. praef. 3 oram solventibus (*libris*) bene precemur (AVR. Fronto p. 47, 13 N. FRONTO p. 213, 6 N.). PS. APVL. Ascl. 41 melius, melius opinare, Asclepi! *bene dicere i. q. bona, fausta precari v. s.* benedico.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

e *de suavi cantu alicuius* (*fere q. pulchre, suaviter*): VERG. ecl. 9,67 carmina tum melius ... canemus. OV. Pont. 4,10,17 bene cantantis ... puellas. VAL. MAX. 8,14 ext. 1 a quo artes (virtutes *Par.*) meae optime canentur. PERS. 4,22 cum bene discincto cantaverit ocima vernae. MART. 1,94,2. 3,93,8 melius ... ranae garriant Ravennates. QVINT. inst. 10,1,91 quis enim caneret bella melius quam qui sic gerit? IVV. 7,194 PLIN. epist. 3,18,10. SVET. Nero 39 *Isidori Cynici vox*: quod Naupli mala bene cantitaret (*secl. O. Jahn*), sua bona male disponeret. COMM. instr. 1,14,2 bene fistula cantat. VVLG. Is. 23,16 bene cane (καλῶς).

f *de bonis promissis*: PLAVT. Epid. 124 bene (*ironice*) promittit. Poen. 360 bene promittis multa ex multis: omnia in cassum cadunt. 792 qui (*haruspices*) si quid bene promittunt 〈perspisso evenit, id quod mali promittunt *Non., om. codd.*〉 praesentarium est. CIC. div. 2,38 quae ... inconstantia deorum est, ut primis minentur extis, bene promittant secundis. SALL. Catil. 41,5 ut ... bene polliceantur. OV. epist. 20,152 cum bene promissi causa peracta meist. ars 3,461 si bene promittent *puellae*.

g *scribere, componere, sim.*: TER. Eun. 7 *poeta*, qui bene vortendo et easdem (*fabulas*) scribendo male ex Graecis bonis Latinas fecit non bonas. CIC. fin. 1,5 cum Sophocles vel optime scripserit Electram, tamen male conversam Atilii mihi legendam putem. QVINT. inst. 11,2,46. 12,10,51 PLIN. epist. 6,21,2. 9,8,1. 9,32,1. VLP. dig. 43,8,2,28 Nerva ... melius scribit utrumque teneri. PORPH. Hor. sat. 1,10,40 Fundanium ... comoediam bene scribere, at Pollionem tragoediam. VOPISC. Car. 21,3 nos ... sic voluisse scribere melius quam potuisse contendas. CIC. inv. 1,4 stultitia ... a bene inventis alienius recedere. Cluent. 84 qui alterius bene inventis obtemperet. nat. deor. 2,70 bene atque utiliter (AVG. civ. 4,30). LVCR. 1,736 multa bene ac divinitus invenientes. QVINT. inst. 3,6,65. 7,3,12. 10,2,1. CIC. inv. 1,20 qui bene exordiri causam volet. 2,77 locus ... bene tractatus. orat. 128. MACR. sat. 4,6,10 utrumque Vergilius bene pathetice tractavit. CIC. de orat. 2,359 eam (*rerum memoriam*) singulis personis bene positis notare possumus. 3,171 melius aliquanto quam Albucius *verba struit artificiose*. orat. 232 oratoris bene structam conlocationem. Brut. 91 causa ... tam bene scribendi quam dixerint. 298. Phil. 10,6 bene scriptas litteras (*antecedit* recte et ordine scriptas). CIC. Tim. 13 id optime adsequitur. Tusc. 4,53 hominis in primis bene definientis (QVINT. inst. 2,1,7). rep. 3,45. fin. 2,100 hoc ipsum elegantius poni meliusque potuit. Att. 12,40,2 tam multa non possunt *legere*, quam ego scripsi. quam bene, nihil ad rem. 13,19,3 eos (*dialogos*) confeci et absolvi nescio quam bene, sed ita accurate, ut nihil posset supra. LVCR. 2,644 bene et eximie ... disposta. 6,998 bene ubi haec confirmata atque locata ... constiterint. SALL. Iug. 95,2 L. Sisenna optume et diligentissime omnium ... persecutus *Sullae historiam*. HOR. sat. 1,10,47 melius scribere. ars 439 melius te posse negares. carm. 1,12,11 tuque pedestribus dices historiis proelia Caesaris, Maecenas, melius. FEST. p. 202 optime refert. QVINT. inst. 10,1,56 quod? Herculis acta non bene Pisandros? 10,4,60 componet (9,4,133. 11,2,39). 10,7,14 bene concepti adfectus. 11,2,47 ut quaedam ..., quae optime vinximus, velut soluta enuntiemus. TAC. dial. 21 *fecerunt carmina* non melius quam Cicero, sed felicius.

B *i. q. facile, commode, opportune*: 1 *quidlibet facere*: PLAVT. Amph. 1000 illuc sursum escendero: inde optume aspellam virum de supero. CATO agr. 37,4 *materies* optime eximetur. QVADRIG. hist. 85 neutrum (*sagitta et lapis*) potest deorsum versum recte mitti, sed sursum utrumque optime. VARRO rust. 2,1,17 melius concipere. CIC. Cato 72 hominem eadem optime, quae conglutinavit, natura dissolvit. VERG. georg. 1,287 multa adeo gelida melius se nocte dedere. 1,289 nocte leves melius stipulae, nocte arida prata tondentur. HOR. sat. 2,2,18 cum sale panis latrantem stomachum bene leniet. *cf.* 2,4,27. PROP. 4,1,39 huc melius profugos misisti, Troia, penates. OV. ars 1,392 non bene de laxis cassibus exit aper. 1,419 cum bene (*diem natalem*) vitaris, tamen auferet (*puella a te aliquid*). 3,564 non bene cum sociis regna Venusque manent (LIV. 5,55,1 hic optime manebimus). 3,605 cum melius foribus possis, admitte (*amantem*) fenestra. epist. 3,151 perdere quos melius possis. *cf.* 6,93. 20,11. met. 8,62. 487. 9,488. 489. 13,133 quis magno melius succedit (-dat *al.*) Achilli, quam ...? 13,321. fast. 1,150 *annus* melius per ver incipiendus erat. 6,561. *cf.* 6,187 quam bene di magni! pugna cecidisset in illa. Pont. 2,9,40 et melius nulla quaeritur arte favor. Ib. 386. hal. 85 loci melius moderabere finem. CARM. de mens. 3,13 quam bene, Quintilis, mutasti nomen. LIV. 38,32,7 eos optime controversias finituros esse. MANIL. 1,729 an melius manet illa fides per saecula prisca? VAL. MAX. 5,1,1 quibus (*navibus*) se bene ac tuto ... in Africam traiceret. CELS. 2,15 p. 60 melius ... quiete eiusmodi impetus sustinetur. 4,7 p. 129. 5,26,27 *al.* FEST. p. 314 stagnum ... a Graecis στεγνός dicitur, quia bene contineat aquam. SEN. Phoen. 5 melius inveniam viam, quam quaero, solus. 619. 661 Herc. f. 72. dial. 11,16,17 optime sequeris exemplum *feminarum*. 12,9,5 numquam bene tenentur. 12,18,1 *studia* et optime felicitatem extollunt et facillime minuunt. benef. 7,17,2 melius istos iudex quam ingratus emendat. *cf.* clem. 1,3,1. 1,5,3 magnanimitas ... melius in tribunali quam in plano conspicitur. epist. 92,11 bene eligi. PS. SEN. mon. 58 nulla re melius quam clementia peccatur. 63. COLVM. 6,2,11 id vitium melius eximi. 6,3,5 *vinacia* longe melius ... praeberi possint. 6,13,3 id ... optime fit sub dio (11,2,11 *al. cf.* GLOSS. III 288,10 optime factum est ὡραίως ἐγένετο). 6,37,8 ea (*equa*) optime tenebris fallitur. 6,37,10. 8,5,6 aliae (*gallinae*) melius excludunt (excudant *S*), aliae editos pullos melius educant (-cent *codd.*). 9,1,7. 8,11,5 *pavo* optime progenerat. 9,15,5 quo melius ... favi subsecentur. *et passim.* LVCAN. 2,266 melius ... otia solus ages. 6,349. PLIN. nat. 9,140 *conchylia* transire melius in Tyrium putant. 17,75. 18,10. 317 spatiosa (speciosa *E*) *torcula* melius premunt. 21,76 feminarum cutem nullo (*mulso*) melius emendari cum costo. STAT. Theb. 1,429 melius ... hostilibus armis ... iaceres. 3,351. 9,387. 441. MART. epigr. 20,3 non potuit melius litem finire iocosam. 4,13,5 nec melius teneris iunguntur vitibus ulmi. QVINT. inst. 1,1,25 optime ... edocebuntur *litterae*. 1,8,19. 5,10,1 Graeco (*vocabulo*) melius usuri *sumus*. 6,1,44. 8 prooem. 32 quae (*verba*) sensum animi nostri optime promunt. 9,4,72 claudit ... optime prima pars versus. 9,4,102 ne dactylus quidem spondeo bene praeponitur. *al.* 10,1,27 ingenia optime rerum talium blanditia reparantur. decl. 296 p. 196,22 TAC. ann. 15,6. PLIN. epist. 3,4,8 optime libertati venia obsequio praeparatur. paneg. 70,8. FLOR. epit. 2,6,60 nec melius instrui aciem. DOSITH. gramm. VII 407,18 bene illo loco studetur, bene illa hora studetur, bene apud Sacerdotem studetur. PRISC. gramm. III 415,15 sed melius per syncopam proferuntur. VLP. dig. 9,2,11,10. 47,9,1,2 melius sic accipietur. POMP. dig. 24,1,31,3 *et saep.* TERT. nat. 1,12. 2,6 melius iam in physico mortalitas errat (*antecedit*: melius est 〈errare〉). 2,12 melius ipse (*Saturnus filios devoravit*) quam lupi, si exponeret. AVG. civ. 2,7 quanto melius et honestius in Platonis templo libri eius legerentur. 5,14 cupiditati melius resistitur sine dubitatione, quam ceditur.

2 *tegere, celare, sim.*: HOR. carm. 3,3,49 aurum inrepertum et sic melius situm, cum terra celat. OV. am. 1,4,41 quae bene pallia celant (3,6,40 Nilus ... patriam ... aquae. ars 1,397 *bis.* 2,409. 571 epist. 12,37). 3,2,36 quae bene sub tenui condita veste latent. (trist. 3,4,25 bene qui latuit. OCTAVIA 895 bene paupertas ... latet). fast. 6,6,89 reduces bene posse tegi. CELS. 1,3 p. 21 bene operiri. SEN. epist. 8,5 tam bene hominem culmo quam auro tegi. OCTAVIA 381 melius latebam procul. COLVM. 5,5,19 quo melius (*vitis*) ... fructum abscondat. SCRIB. LARG. 269 vas bene clausum. PLIN. nat. 17,126 ubi radices bene operueris. STAT. Theb. 7,39 nec ... bene protegit umbra galeri.

3 *de medicinae usu et medici opera* (*cf. p. 2115, 37 sqq.*): CATO agr. 157,12 purgabit. 158,2 purgabis te (CELS. 3,18 p. 102 si bene se purgaverit. SEN. clem. 1,6,4. SCRIB. LARG. 137 bene purgat et haec compositio. PLIN. nat. 33,99. COLVM. 12,25,4 vinum se bene purget). CATO agr. 158,1 *alvum* bene tibi deicere. CELS. 5,26,35 optime ... educit *surculum e vulnere* ... harundinis radix. 6,6,18 *ulcera* optime reprimuntur. CELS. 2,17 nervorum ... quaedam vitia sic optime curantur. 2,18 mediocriter firmos media materia optime sustinet. 3,25 optime tueri. SEN. clem. 1,17,2 citius meliusque sanaturus. COLVM. 6,10,1 recens tussis optime ... discutitur (6,12,5 SCRIB. LARG. 44). 6,13,1 aeque bene sanatur. SCRIB. LARG. 8 bene detrahit e naribus liquorem 47 bene supprimit *sanguinem*. 90 optime conpescit. 227 medicamento rursus bene tangendae sunt. PLIN. nat. 24,36 pinea *resina* capitis vulneribus optime medetur. 28,153 optime convalescunt. 28,234 duritias ... mollit optime. *alere, nutrire, sim.*: CIC. epist. frg. I Graecis exercitationibus ali melius ingenia posse. OV. ars 2,340 si bene nutrieris (*amorem*). PAVL. FEST. p. 25 alebria, bene alentia (SEN. contr. 1,7,9). CELS. 1,2 melius primo cibo adsumit. 3,9 nutriunt. COLVM. 2,9,14 *ordeum* animalia ... melius quam triticum ... pascit (8,16,8. 8,17,14). 4,30,3 salicem ... riguus ager ... optime ... alit. 8,14,5 a gallinis melius enutriuntur *anseres*. 8,16,8 nutrit. GALEN. alfab. 85 vires ... bene refrigerantes. CELS. 1,2 concoxit. 1,4 *al.* COLVM. 6,2,14 hi (*boves*) melius concoquunt. 6,25,1 MART. 1,77,3: IVV. 3,107 si bene ructavit, si rectum minxit amicus. COLVM. 2,14,4 *asinus* bene confectum atque idoneum protinus arvo fimum reddit.

4 *de venientibus opportune, sim.* (*fere* optume): GLOSS. V 537,60 optume oportune. PLAVT. Amph. 395 optume eccum incedit ad me. 957 optume advenis (Merc. 912 Rud. 804). Bacch. 667 sed quem quaero optume eccum obviam mihi est. Cas. 308 progreditur (Most. 686). Men. 567 revortitur. 1110 optime usque adhuc conveniunt signa. Merc. 329 sed optume gnatum meum video eccum (TER. Andr. 335 Haut. 1047 Hec. 246). Mil. 898 bene opportuneque obviam es. Most. 1127 atque eccum optime (*sc. venit*). Persa 543. 738 atque optume eccum ipsum ante aedes (*sc. video; cf.* TER. Haut. 757). Rud. 705 exit senex. 1209 (TER. Haut. 722). TER. Andr. 686 mihi te offers. Eun. 905 adest. 1047 Hec. 246. Phorm. 640 non potuit melius pervenirier eo quo nos volumus (HIST. Apoll. rec. AB 26 bene venisti; haec enim hora te exspectat). CIC. Att. 14,8,1 optime ... etiam Bruto nostro probari Antonium. CAEL. Cic. epist. 8,12,3 quod melius caderet, nihil vidi. AETNA 448 sed melius res ipsa ... occurrit. OV. rem. 125 adgrediar melius tum, cum. SEN. dial. 8,1,4 quin tu bene gnaviter,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

si partium piget, transfugis potius, quam prodis? PLAVT. Poen. 480 optume hercle periuras. CIC. Att. 16, 7, 3 bene relinque (-quis ς) patriam. HOR. carm. 3, 27, 59 potes hac ... zona bene te secuta elidere (*Bentley*, laedere *codd.*) collum. PROP. 4, 1, 110 Aulide solvit ille (*Calchas*) bene haerentes ad pia saxa rates. OV. ars 1, 411 tunc bene desinitur. am. 2, 19, 50. rem. 752 dum bene de vacuo pectore cedat amor. trist. 3, 3, 35 integer hanc potui nuper bene reddere lucem. LIV. 9, 17, 16 bene ausus vana contemnere. 34, 9, 4 quam (*infirmitatem*) optime timor continet. MANIL. 4, 719 bene temperat artus. VITR. 7, 1, 6 quod (*pavimentum*) si bene temperabitur et recte fricatum fuerit (*cf.* 7, 3, 6). VAL. MAX. 4, 3, 7 quam bene Aetolicis domestica praetulerat. CELS. 2, 10 p. 53 nullo modo melius succurritur. 2, 13 p. 58 *medicina* optime vere *datur*. SEN. Phaedr. 590 quam bene excideram mihi! (Herc. O. 1446 dolor). epist. 77, 4 ubicumque desines, si bene desines, tota est *vita*. PETRON. 14 Ascyltos bene (pene *codd.*) risum discussit. PLIN. nat. 17, 20 qui in occasum aut septentriones conseret, optime miscebit solum caelo. QVINT. inst. 11, 3, 139 pars eius (*togae*) prior mediis cruribus optime terminatur. TAC. hist. 1, 16 si te bene elegi (PLIN. epist. 4, 10, 4. 9, 34, 2 PORPH. Hor. epist. 2, 1, 10 LAMPR. Alex. 10, 7). AVR. Fronto p. 47, 21 N. uti *Aesculapius* valetudinem magistri mei bene temperet. PAVL. dig. 35, 2, 45, 1 cautionibus ... melius res temperabitur. AVR. Fronto p. 68, 3 N. bene disposito cibo. SPART. Pesc. 1, 1 rarum atque difficile est, ut ... bene mittantur in litteras *tyranni*. TREB. trig. tyr. 20, 1 et bene venit in mentem (*cf.* Claud. 10, 1 HIST. Apoll. rec. A B 40.). Ps. HIL. dedic. eccl. p. 882A bene longitudo XL cubitorum est (*cf.* p. 883A *bis*).

5 *curare, gubernare, regere, sim.*: TER. Andr. 618 immo melius *expediturum me esse* spero. Haut. 638 quam bene vero abs te prospectumst, quod voluisti. Hec. 598. MVMM. Atell. 4 vostri maiores velut bene multa instituere, optime hoc (RHET. Her. 4, 16, 23 bene maiores hoc conparaverunt, ut. QVINT. inst. 1, 8, 5. PLIN. paneg. 1, 1 bene ac sapienter. AVG. civ. 2, 14). CATO agr. 54, 5 boves bene curare. 103. 137 fundum. or. frg. 9 parum bene sibi cibaria curata esse. CIC. inv. 1, 58 melius accurantur, quae consilio geruntur, quam. Att. 5, 4, 3 de Oppio bene curasti. HOR. epist. 1, 4, 15 bene curata cute. PLIN. nat. 18, 42 familiam ... bene curatam ac vestitam. TREB. trig. tyr. 16, 1. CIC. inv. 1, 59 nihil ... melius ... administratur (*ibid.* melius geruntur). Brut. 45 bene constitutae civitatis (TAC. dial. 40). leg. agr. 2, 11 rei publicae bene administrandae societatem (epist. 13, 11, 3 NEP. Alc. 4, 3 LIV. 3, 42, 1. 38, 48, 14 bene ac feliciter. VAL. MAX. 4, 3, 9 *officium*. QVINT. inst. 4, 2, 73 AVG. civ. 2, 21). ac. 2, 14 perturbare ... philosophiam bene iam constitutam. rep. 1, 3. 2, 41. 5, 7. off. 2, 65 *ius civile*. epist. 12, 19, 3 haec melius *ex re et ex tempore constitues*. div. 1, 92 bene ... senatus ... decrevit (CHAR. dig. 50, 4, 18, 26 bene et optima ratione). leg. 3, 5 imperat. fin. 4, 76 ad bene aut ad male gubernandum (*navem*) nihil interesse. rep. 2, 15 melius gubernari et regi civitates (Att. 2, 9, 3 SEN. clem. 1, 24, 2 epist. 111, 5. CALP. ecl. 5, 15 qua lege regas ... capellas et melius ... agnas. PLIN. epist. 10, 96, 1). CIC. nat. deor. 3, 70 non idcirco non optume nobis a dis esse provisum (TAC. ann. 14, 34 super omnibus negotiis melius atque rectius olim provisum *in civitate*). epist. 2, 8, 3 tu optime constitues. 3, 1, 3 melius enim ei cavere volo (PROP. 4, 1, 94 heu sibi non bene cavit. OV. epist. 1, 44 at bene cautus eras. Pont. 3, 1, 101. SEN. Phoen. 151 optume hoc cavit deus. benef. 6, 43, 2 nat. 4 praef. 3). CIC. epist. 5, 13, 1 optume contra fortunam paratum armatumque (6, 6, 12. HOR. carm. 2, 10, 14 bene praeparatum pectus. *cf.* BELL. Afr. 20, 4 oppida bene munita. APVL. met. 8, 29. FIRM. err. 28, 10 firmaret. VEG. mil. 2, 12 miles ... armis bene munitus ac fulgens. 3, 18). CIC. epist. 6, 22, 2 consilii ... bene fortiterque suscepti. LIV. 2, 9, 8 bene imperando (2, 63, 6 PLIN. paneg. 5 VOPISC. Aurelian. 43, 2 TAC. 4, 4. 5, 1 *al.*). 7, 40, 14 ad pacificandum bene atque honeste. 35, 25, 7 bene comparatum apud Aetolos esse. 43, 7, 3 si bene ac naviter destinarent). VAL. MAX. 8, 8, 2 cum bene ac diu iura ... ordinasset. COLVM. 12, 3, 8 valetudinaria ... bene ordinata. LVCAN. 8, 170 quotus in plaustro Libyam bene dirigat ignis. PLIN. paneg. 67, 4 si bene rem publicam et ex utilitate omnium ⟨rexeris⟩. *cf.* 68, 1. 70. 90. FLOR. epit. 1, 1, 7 scelere partam potestatem non melius egit, quam adquisiverat (CAPITOL. Pius 4, 3 rem publicam. SPART. Did. 4, 9 *al.*). VVLG. Ier. 7, 5 si bene direxeritis (ἐὰν διορθοῦντες διορθώσητε). I Tim. 3, 4 suae domui bene praepositum (καλῶς προϊστάμενον). CLAVD. 18, 157 quam bene dispositum (*sc. est*) terris, ut.

6 *consulere*: PLAVT. Bacch. 40 quid in consilio (concilio *codd.*) consuluistis? :: bene. Capt. 719 ut melius consulerem tibi quam illi. Cist. 97. Mil. 600 nam bene consultum inconsultum est, si id inimicis usuist. Trin. 635. TER. Phorm. 153 qui mihi consultum optime velit (vellet *A*) esse. AFRAN. com. 332 se ⟨de⟩dere melius consultoribus. CIC. Rab. Post. 5 quod male cecidit, bene consultum putare. Phil. 2, 3 ne tu ... melius famae, melius pudicitiae tuae consuluisses. fin. 2, 105 bene ab eo (*sapiente*) consulta atque facta. 5, 29 optime sibi. nat. deor. 3, 79 div. 1, 27. rep. 1, 65 consilium populo bene consulentium principum. off. 2, 21. 46 Lael. 50. Att. 11, 3, 1 cui miserae consuluissem melius. 15, 1a, 5 epist. 4, 14, 2. 10, 35, 2. SALL. Catil. 52, 29 bene consulundo prospera (-re *V*) omnia cedunt. Iug. 92, 2 omnia non bene consulta (*i. inconsulta*) in virtutem trahebantur. TIB. 2, 5, 62 OV. epist. 1, 23 met. 2, 141. Pont. 2, 9, 34 patriae. LIV. 40, 11, 1 rebus tuis (*cf.* 7, 6, 8 pro bene aut secus consulto). VELL. 2, 18, 5 bene consulta ei male cederent. VAL. MAX. 8, 14 ext. 5 CELS. 1, 3 p. 19 COLVM. 3, 3, 4 TAC. ann. 1, 79. 15, 27. HIER. epist. 147, 9 bene et sedule.

7 *uti*: RHET. Her. 4, 20, 28 qui bis (*figuris*) bene utuntur. CIC. de orat. 2, 46 bene rebus iis (*sc. extraneis bonis*) usum. Deiot. 28 bene ut armis, optime ut equis uteretur. Tusc. 1, 106 minus bene. nat. deor. 3, 75 *calliditate* perpauci bene utuntur, ... innumerabiles autem improbe. off. 1, 133 lingua Latina. epist. 14, 7, 3 fundo Arpinati. Tusc. 4, 58 bene adhibita ratio cernit, quid optumum sit. 4, 59 utrum ... melius adhibeatur oratio (QVINT. inst. 12, 1, 34). leg. 1, 13 in quo melius hunc consumam diem? (*cf.* Att. 4, 8b, 2. TIB. 1, 9, 63 illa nulla queat melius consumere noctem). CATVLL. 10, 32 utor tam bene, quam mihi pararim. NEP. Hann. 4, 3 ut postea numquam dextro (*oculo*) aeque bene usus sit. HOR. epist. 1, 2, 50 comportatis rebus. LIV. 44, 35, 9 missilibus. SEN. contr. 2, 1, 20 arbitrio. SEN. Phoen. 155 dextra noster et nuda solet bene animus uti. dial. 3, 17, 1 *affectibus*. 5, 40, 4 viribus. epist. 73, 5 *pace*. PLIN. nat. 18, 10 bubus. QVINT. inst. 2, 10, 3 eo, quod natura bonum est. *al.* TAC. ann. 4, 31 principis amicitia diu prospere, nunquam bene usum. 6, 48 bene Arruntium morte usum (AVG. civ. 13, 5 iusti bene utantur morte, quae mala est). SVET. Vesp. 16 male partis. VVLG. gen. 12, 16 Abram ... bene (*i. amice*) usi sunt (εὖ ἐχρήσαντο). AVG. civ. 13, 5 malis. *et saepius*.

8 *emere, vendere cum lucro, credere, sim.*: PLAVT. Cist. 634 ut illud quem (quam *codd.*) ⟨ad modum⟩ tuam in rem bene conducat consulam. Curc. 520 ne time, bene (*i. bono domino*) hercle vendidi ego te. 680 et bene et male credi dico *argentariis* ... non male creditur. Poen. 890 Fide (*dat*) non melius creditur. PVBLIL. V 12 virtuti melius quam fortunae. VERG. ecl. 3, 94 non bene ripae. LIV. 1, 50, 5 quod (*imperium*) si bene crediderint cives. 2, 7, 11. SEN. contr. exc. 6, 1. suas. 7, 5 pecunias ... pacem. SEN. Tro. 486 optime credam patri. dial. 10, 17, 4 nec ulli fortunae minus bene quam optimae creditur. epist. 83, 13 quibus scit et vinum male credi et sermonem bene. 118, 1. PLIN. nat. 17, 24 experimentis optime creditur. 17, 29 STAT. Theb. 10, 592. PLIN. paneg. 62 melius omnibus quam singulis creditur. 82. VLP. dig. 17, 1, 12, 13 'periculo meo crede', dicat, 'bene credis' AVIAN. fab. 25, 15 perdita ... bene (*iron.*) pallia credat. PLAVT. Most. 242 si summo Iovi ... eo argento sacrificassem ... numquam aeque id bene [col]locassem (*cf.* 302). 298 bene emptum tibi dare hoc verbum volo. 915 bene res nostra conlocata est istoc mercimonio. Persa 456 *rem* proventuram bene confido mihi. 587 vin bene emere? :: vin[e] tu pulchre vendere? (CIC. off. 3, 51. 61. PORPH. Hor. ars 345 bene vende⟨nt⟩ bibliopolae. HIER. epist. 53, 10). Trin. 856 eo conductor melius de me nugas conciliaverit. TER. Ad. 855 bene subducta ratione. COM. pall. inc. 84 perdenda sunt multa *beneficia*, ut semel ponas bene. CATO agr. 1, 4 de domino bono colono ... melius emetur (PLIN. nat. 18, 28). CIC. Att. 1, 13, 6. 12, 23, 3 *al.* VERG. Aen. 9, 204 vita bene ... emi *animum*. OV. ars 1, 426 SEN. benef. 6, 15, 4. PETRON. 75 bene emo, bene vendo. SIL. 4, 754 optatum bene credit emi quocumque periclo bellandi tempus. MART. 8, 10, 3. CATO agr. 7, 4 *oleae sim.* optime conduntur ... virides in muria (VARRO rust. 1, 56. 1, 60, 1). VARRO Men. 105 si quis melius operam sumeret. rust. 1, 5, 3 fabam optime seri in vergiliarum occasu (1, 34, 2). CIC. leg. agr. 2, 23 committi huic optime *fidem et honorem* ... posse intellegebant (SEN. dial. 10, 18, 4 PORPH. Hor. sat. 2, 6, 46 VOPISC. Prob. 11, 9). Verr. 6, 56 bene se apud istum tam multa pretia ac munera conlocasse (epist. 13, 28, 3. *cf.* SEN. Thy. 427 aerumnas fugis bene collocatas. dial. 10, 1, 3 epist. 93, 5. 109, 15 *al.*). Caec. 15 nusquam melius. off. 2, 71. 2, 84 nunquam nec maius aes alienum fuit nec melius nec facilius dissolutum. nat. deor. 3, 76 patrimonia spe bene tradendi relinquimus (APVL. apol. 63). Att. 6, 1, 23 bene mehercule potuit (proposuit *Bentivolius*) Lucceius Tusculanum. ad Q. fr. 2, 12, 1 bene erit opera posita. 3, 1, 3 sumptum nusquam melius posse poni (epist. 13, 26, 4 beneficium. 13, 55, 2 studium tuum atque officium. OV. am. 2, 3, 18 munera. *al.* SEN. benef. 4, 3, 3 non ubi bene ponas, sed ubi quaestuosissime habeas). Q. CIC. pet. 26. 47 PVBLIL. O 9. VERG. Aen. 4, 539 et bene apud memores veteris stat gratia facti. HOR. sat. 2, 6, 46 et quae rimosa bene deponuntur in aure (*cf.* QVINT. inst. 10, 3, 33 *sensus* optime sunt in deposito). carm. 3, 16, 39 contracto melius parva cupidine vectigalia (*i. reditus*) porrigam, quam si. OV. am. 1, 10, 37 non bene conducti vendunt periuria testes, non bene selecti iudicis arca patet. 1, 11, 15 bene redde tabellas (ars 2, 351. VEN. FORT. carm. 3, 9, 10 cum bene vernales reddidit annus opes). Pont. 4, 14, 11 Styx quoque ... bene commutabitur Histro. LIV. 2, 42, 8 bene locatus ... honos. 24, 48, 43 ut in tempore et bene cumulatam gratiam referant. VAL. MAX. 3, 2, 23 armis non amissis, sed bene impensis. 7, 2, 1 negotium populo Romano melius quam otium committi. SEN. benef. 1, 2, 4 *beneficia* melius apud ingratos iacebunt. 7, 29, 1 beneficium ... bene conlatum. *cf.* epist. 73, 9. nat. 4, 4, 1 bene mensum dabo. COLVM. 3, 4, 3 melius an sequius terrae mandaverit paterfamilias pecuniam. QVINT. decl. 235 p. 36, 22 bene ... redimi capite unius civis pacem. 345 p. 362, 21 negotiaris. 349 p. 375, 10 inpendi. PS. QVINT. decl. 9, 22 specioso titulo bene vita

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pensatur (TAC. dial. 40). TAC. ann. 3, 44 miseram pacem vel bello bene mutavi. PLIN. paneg. 37 compensari. HIER. epist. 121, 6 iniquitas bene dispensata vertitur in virtutem.

C *i. q. iucunde, amoeniter*: **1** *de singulis vitae amoenitatibus*: **a** *edere, cenare, sim.*: PLAVT. Capt. 850 scis bene esse (*i. edere*), si sit unde. Men. 273 bene opsonavi atque ex mea sententia. Mil. 24 epityrum (-ra *Varro*) estur insanum (-ne *Varro*) bene. Persa 111 *murena et conger* nimio melius oppectuntur frigida. LVCIL. ed. Marx 1239 cenasti in vita numquam bene. 1005. CIC. fin. 2, 24 negat eum bene cenare, qui omnia ponat in voluptate et tamen ⟨non⟩ negat libenter umquam cenasse Gallonium ... sed bene *eqs.* 2, 25. Tusc. 5, 97 quo melius cenaret. CATVLL. 13, 1 cenabis bene. 13, 7. HOR. epist. 1, 6, 56 si bene qui cenat bene vivit. PETRON. 57 tu enim beatior es et convivare melius soles. SEN. epist. 108, 22 MART. 4, 68, 1. 7, 78, 2 *al.* IVV. 5, 166. 11, 12 egregius ... meliusque. **b** *bene sibi facere*: PLAVT. Asin. 945 quin ubi quicque occasionis sit, sibi faciat bene. Bacch. 1194 si dum vivas, tibi bene facias. SEN. epist. 123, 10 una felicitas est bene vitae facere: esse, bibere, frui patrimonio (CARM. epigr. 77, 6 [*saec. I a. Chr.*] vale et bene facito vitae dum fatum venit. 1317 cum vibes, bene fac. 1318. *cf.* VVLG. Sirach 14, 11 si habes, bene fac tecum [εὖ ποίει σεαυτόν]). *cf.* PLAVT. Pseud. 1133 se suamque aetatem bene curant. CIC. Tusc. 5, 102 nonne melius tenues homines fruuntur. ...? nat. deor. 1, 9. **b** *quiescere, habitare, sim. cf. p. 2121, 64 sqq.*: PLAVT. Merc. 588 nusquam bene queo quiescere. Rud. 701 si quippiamst, minus quod bene esse lautum tu arbitrare. Stich. 547 ego tibi meam filiam bene quicum cubitares dedi. CIC. nat. deor. 1, 22 ut deus ipse melius habitaret (NEP. Att. 13, 1 COLVM. 1, 4, 8 *al.* CALL. dig. 50, 11, 2 bene beateque). PVBLIL. B 24 bene dormit qui non sentit quam male dormiat (CELS. 1, 2). CELS. 3, 4 p. 81 cum iam bene venae conquieverunt. 4, 11 p. 135 sanguis (COLVM. 4, 12, 1 teneram vineam melius adminiculo modico quam vehementi adquiescere. PLIN. epist. 3, 16, 4 bene quievit, libenter cibum sumpsit). PHAEDR. 1, 18, 5 vir est hortatus *mulierem* corpus lecto reciperet, onus naturae melius quo deponeret. SEN. epist. 21, 10 'hospes hic bene manebis, hic summum bonum voluptas est'. **c** *ornare, vestire, sim.* (*i. q. pulchre, lepide, eleganter*): PLAVT. Poen. 285 satis bene ornatae sumus. 299 melius. *cf.* Most. 290. Stich. 745 bene cum lauta est *mulier*, tersa, ornata, ficta est, infecta est tamen. RHET. Her. 4, 47, 60 cithar⟨o⟩edus ... optime vestitus (CIC. fat. 34). *ibid.* quo melius ornatus. EDICT. aedil. dig. 21, 1, 38 pr. optime ornata *iumenta*. CIC. Verr. 5, 58 lectos optime stratos. OV. fast. 3, 484 tam bene compositum ... torum. NEP. Cim. 4, 2 minus bene vestitum. HOR. sat. 1, 1, 97 ita sordidus, ut se non umquam servo melius vestiret. CELS. 8, 9, 1 ut corpus quam plenissimum fiat, quo melius os vestiat. *translate*: DOM. AF. or. frg. Quint. inst. 6, 3, 84 homo in agendis causis optime vestitus. APVL. flor. 22 p. 102. AMM. 30, 8, 10 bene vestitos oderat et conditos. VEG. mil. 2, 14 ut bene vestiti et calciati sint *milites*. *cf.* COLVM. 3, 2, 23 melius arborem, sed et iugum commode vestiunt. TIB. 2, 5, 8 longas nunc bene pecte comas. OV. am. 3, 7, 1 at non formosast, at non bene culta puella (*cf.* ars 1, 511). Pont. 3, 3, 16 bene dispositas ... comas. ELEG. in Maecen. 1, 24 bene praecinctos. PETRON. 42 bene elatus est. CARM. epigr. 1036, 9 (*Romae, Domitiani temp.*) qui cineres nostros bene floribus sertis saepe ornant. MART. 1, 59, 4 laver. OPTAT. 5, 3 p. 125, 4 qui semel bene lotus fuerit.

2 *de universo vitae habitu*: **a** *vivere*: PLAVT. Aul. 187 pol bene vitam colas. Mil. 706 nunc bene vivo et fortunate (-to *P*) atque ut volo atque animo ut lubet. Trin. 65. TER. Eun. 1075 ut libenter vivis (etenim bene libenter victitas). Hec. 461 vixit, dum vixit, bene. CATO agr. 45, 3 *talea* melius vivet. HOR. carm. 2, 16, 13 vivitur parvo bene (CLAVD. 3, 215 vivitur exiguo melius). epist. 1, 6, 56 si bene qui cenat bene vivit. 1, 11, 29 navibus atque quadrigis petimus bene vivere. 1, 15, 45. OV. fast. 3, 427 quos sancta fovet ille (*Augustus*) manu, bene vivitis ignes. LIV. 5, 27, 12 rati melius nos sub imperio vestro quam legibus nostris victuros esse. PAVL. FEST. p. 162 necessarium ... sine quo non bene vivatur. AMM. 14, 11, 26 bonos ad bene vivendum extollit. **b** *bene se habere*: PLAVT. Aul. 372 ut bene me haberem (*i. laute ederem*) filiai (-ae *codd.*) nuptiis. Cas. 338 opinione melius (-nem eius *codd.*) res tibi habeat tua (*cf.* Aul. 544). Merc. 549 hanc se bene habere aetatem (*sc. senectutem*). Mil. 717 si te bene habes. 724 *homo*, qui et rem servat et (qui *P*) se bene habet suisque amicis usui est. CIC. fin. 4, 38 ut vitis cum omnibus partibus suis quam optime se habeat. 5, 39. Tusc. 5, 89 isti ... contra haec duo melius se habent quam Epicurus. Att. 2, 8, 1 bene habemus nos. 11, 7, 4 ii tamen ipsi se hoc melius habent quam nos, quod. 13, 40, 1 sed ne is quidem ... bene de nostro (*se habet*). SEN. suas. 6, 2 imperator ... bene se habet (*cf.* VAL. MAX. 3, 2, 13 SEN. epist. 24, 9. 10 FLOR. epit. 4, 2, 68). SEN. epist. 99, 12. PETRON. 38. 58 bene nos habemus. TAC. ann. 14, 51. SCAEV. dig. 28, 2, 29, 13 et bene verba se habent. CORP. IV 1112 habes te bene. SCHOL. Cic. Gron. p. 392, 39 'praeclare se res habet' bene, commode (*cf.* p. 397, 17). VVLG. Marc. 16, 18 super aegros manus imponent, et bene habebunt (καλῶς ἕξουσιν). AVG. civ. 19, 4.

c *bene sum, est mihi bene*: PLAVT. Aul. 225 ut propter me tibi sit melius mihique propter te et tuos. Cas. 255 ubi illi bene sit ligno, aqua calida, cibo, vestimentis. Curc. 265 nihil est mirandum, melius si nil fit (sit *VE*) tibi. 517 ⟨ut⟩ bene sit isti (*cf.* 519). 526 istas minas decem, ..., dum melius sit mihi, des. Men. 485. 603. Merc. 327 bene sit tibi. 510 bona si esse v[e]is, bene erit tibi. 511. Most. 52 *invides mihi*, quia mi bene est et tibi male est. Persa 30 si tu (sit ut *codd.*) tibi bene esse pote pati. 735 num quippiam aliud me vis? :: ut bene sit tibi (*cf.* Poen. 912 valeas beneque ut tibi sit). 799 cui bene esse licet. 851. Pseud. 714. 1135 qui neque tibi bene esse patere et illis quibus est invides (*cf.* Trin. 352 Truc. 744). Truc. 446. 741 de eo nunc bene sunt (*sc. res*) tua virtute. ENN. trag. 318 Vahl. si curent *dei*, *quid agat humanum genus* bene bonis sit, male malis (*cf.* QVEROL. p. 9, 22). TER. Ad. 34 (*om. A*) et tibi bene esse soli cum sibi sit male. Andr. 427 verum illud verbumst, volgo quod dici solet omnis sibi malle melius esse quam alteri. Phorm. 151 POMPON. Atell. 86. AFRAN. com. 77 nemini nimium bene est. LABER. mim. 76 malis bene esse ... civibus. CIC. Att. 1, 16, 11 apud bonos iidem sumus, ... apud sordem urbis ... multo melius. parad. 19 ut ... inerti nemini bene esse potest. CATVLL. 14, 10 non est mi male, sed bene ac beate, quod (*cf.* 23, 15). HOR. epist. 1, 1, 89 bene solis esse maritis. 1, 12, 5. OV. Pont. 1, 3, 39 clausae cavea *Philomelae*. SEN. dial. 7, 11, 4. epist. 92, 7 bene esse homini si palato bene est. PETRON. 34 ergo vivamus, dum licet esse bene. CORP. IV suppl. 4477 bene Felicule, bene Daphnico, utriusque bene eveniat. MART. 10, 13, 10 vis dicam, male sit cur tibi ...? bene est (*tibi, i. e. recte tibi male est*). 11, 26, 6 esse negem melius cum Ganymede Iovi. CORP. II 4174 (*Tarracone*) bene sit tibi viator. XIV 1873 (*Ostiae*) bene sit tibi qui iacis intus et tu qui trasis. CARM. epigr. 34, 2. 127, 1. 128, 1. 132, 2. 1615, 9 t⟨i⟩bi nostrae benae. CORP. XIII 1880 (*Luguduni*) bonis bene. INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 740 bonis bene, *saepius*. TERT. anim. 58 LACT. inst. 3, 19, 12. VVLG. gen. 12, 13 ut bene sit mihi (εὖ μοι γένηται) propter te. 40, 14 num. 11, 18 *et passim*. Ier. 12, 1 bene est omnibus (εὐθήνησαν). AVG. civ. 8, 8. 19, 12 *Cacus* quantum habebat, tantum bene illi erat. *al.* *in propinatione*: PLAVT. Persa 773 bene mihi, bene vobis, bene me⟨ae⟩ amicae. 775 bene omnibus nobis. 776 bene ei qui invidet. OV. ars 1, 601 et 'bene' dic 'dominae; bene, cum quo dormiat illa'. PLAVT. Stich. 709 bene vos, bene nos, bene te, bene me, bene nostrum etiam Stephanium. TIB. 2, 1, 31 sed 'bene Messalam' sua quisque ad pocula dicat. OV. fast. 2, 637 bene vos (nos *R*), bene te, patriae Pater, optime Caesar. CORP. XIII 10018, 40 bene tibi sit vita. 42 bene te. 43 bene bibo. **d** *est bene, sine obiecto*: PLAVT. Asin. 144 cum est melius. Bacch. 84 ubi tu lepide voles esse tibi, ... mihi dicito 'dato, qui bene sit': ego ubi bene sit tibi locum lepidum dabo. Persa 264 diu quo bene erit. TRAG. inc. 92 patria est, ubicumque est bene (*cf.* SEN. rem. fort. 8, 2 PS. SEN. mor. 43). CATO dict. 80 sat cito, si sat bene. CIC. Att. 11, 11, 1 cum ... ne spes quidem ulla ostendatur fore melius (*cf.* epist. 7, 28, 3). Q. CIC. pet. 42 ut cotidie ⟨m⟩e⟨l⟩ius fiat. HOR. sat. 2, 2, 120 bene erat (OV. fast. 4, 399). TIB. 2, 6, 20 fore cras semper ait melius. OV. am. 2, 10, 15 sed tamen hoc melius, quam si (*cf.* 3, 9, 47). trist. 1, 2, 410 bene, quod non sum ... passus. 5, 12, 41 non adeo est bene nunc, ut. Pont. 1, 2, 105. 3, 5, 1. PERS. 4, 30 ingemit: hoc bene sit. PETRON. 65 omnia ... habuimus ... et mehercules bene fuit. 92 oportet hodie bene sit. CARM. Suet. Dom. 23 'est bene' non potuit dicere, dixit 'erit' (ἔσται πάντα καλῶς). GELL. 17, 12, 4 non omni dic bene esse posse, sed isto bene atque alio male. TERT. pall. 1 ab imperio et a caelo bene est. AVSON. 157, 31 satis est bene, si metus absit. *de aegrotante*: PLAVT. Cist. 73 bono animo es, erit isti morbo melius. CIC. Tusc. 1, 86 Pompeio, ... cum graviter aegrotaret Neapoli, melius est factum. FRONTO p. 81, 18 N. dolores quidem cervicum nihil remiserunt, sed animo bene fuit. EPIT. Alex. 64 *Poro* postquam ex vulneribus melius factum est (*cf.* 78). CORP. V 6414, 5 usque quo fiat melius. **e** *bene valere*: PLAVT. Bacch. 248 benene usque valuit? :: pancratice atque athletice. Epid. 129 benene usque valuisti? :: a morbo valui, ab animo aeger fui. Stich. 586. Truc. 478 valeo, et venio ad minus valentem, et melius qui valeat fero. CIC. dom. 37 adulescentulum bene valentem ac maritum. fin. 2, 43 ut inter optime valere et gravissime aegrotare nihil prorsus dicerent interesse. 4, 62. Att. 4, 14, 1 quod minus valuisses: si iam melius vales. 15, 1^b, 1. BRVT. Cic. epist. 11, 23, 1 nos hic valemus recte et quo melius valeamus, operam dabimus. *cf.* CIC. epist. 11, 24, 1 CATVLL. 23, 7 HOR. sat. 2, 2, 71 EPIST. imp. Aug. Gell. 15, 7, 3. OV. trist. 3, 8, 33 nec melius valeo quam corpore mente. CELS. 1, 1 sanus homo, qui ... bene valet. 2, 1 *et passim*. CORP. XI 6123 (*aetate Traiani*) optamus te bene valere. CIC. epist. 16, 13 cura ..., ut valeas et, cum te bene confirmaris. CELS. 4, 20 p. 147 bene iam confirmatis intestinis. *bene vale*: PLAVT. Amph. 499 bene vale, Alcumena. Asin. 606 vale. :: quo properas? :: bene vale, apud Orcum te videbo. Capt. 452 bene ambulato. :: bene vale. Cist. 113. 197 bene valete et vincite virtute vera (*cf.* Cas. 87). Curc. 203. 214. 516 Epid. 647. Merc. 327. 496 bene vale. :: non edepol possum priusquam tu ad me redieris. :: melius(t *A*) sanus sis. 866 cives, bene valete. 1025. Mil. 1340 bene valete et vivite. 1352 iam vale. :: et tu bene vale. 1361 bene vale. :: et tu bene vale (Poen. 1358). 1373. Most. 568 sal-

vere iubeo te ... bene. Persa 858 spectatores, bene valete (Truc. 968). Poen. 568 Stich. 143. 397 Truc. 751. 881 TER. Haut. 167 Hec. 197 CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 2 MAT. Cic. epist. 11, 28, 8 *et passim. cf.* CORP. IV 1408 (*Pompei*) Synoris buali (*i. b(ene) vale*). CARM. epigr. 194, 3 *sepultus viatori*: felix vivas, bene vale. CORP. III 14165, 8 (*Syriae*). XIII 10024, 79. XIV 1169 habe (*i.* have) vene valeas. 439. HIL. op. hist. frg. 2, 8 (epist. syn. Sardic. a. 347) optamus, fratres, vos in domino bene valere. AVSON. 392, 19 vale bene, ut valeam. VVLG. II Macc. 9, 19 civibus ... optimam salutem et bene valere (ὑγιαίνειν) et esse felices. 11, 21 bene valete (ἔρρωσθε). PAPYR. Genav. J. Nicole, Revue de philol. 20 (1896) 47 (*saec. IV*) bene val⟨e⟩. CORP. III 5815 filiis ... benevalentibus f(aciendum) c(uravit).

3 *de animo in alios amico*: **a** *bene habere alqm.*: PLAVT. Curc. 698 bene et pudice me domi habuit. Men. 801 quando te auratam et vestitam bene habet. CIC. inv. 2, 109 quem animum in eum et quam optime (quale odium *W*). VVLG. II Macc. 20, 30 quod bene ab eis haberentur (ἔσχον πρὸς αὐτοὺς εὔνοιαν). AVG. civ. 10, 15 *omnia* ut sint et bene se habeant. *nota*: FRONTO p. 225, 2 N. ut bene haberes genio (-um *Heindorf*), utique ... faceres animo volup. **b** *iuvare, sim.*: PLAVT. Capt. 315 bene merenti bene profuerit (VAL. MAX. 2, 7, 3 bene etiam illi disciplinae militari adfuerunt). Curc. 532 certums[i]t bene me curare *deos*. 575 ita me machaera et clupeus ... bene iuvent pugnantem in acie. Persa 755 cum bene nos, Iuppiter, iuvisti dique alii omnes caelipotentes. Most. 1036 nunc te obsecro, ut me bene iuves operamque des. Pseud. 732 bene iuvas. INSCR. coc. Falisc. (Corp. I² n. 364) 6 utei sesed luben[tes be]ne iovent optantis. SALL. or. Lep. 27 bene iuvantibus divis. LIV. 6, 23, 10. 21, 43, 7 *al.* (*cf.* SEN. dial. 4, 13, 2 bonis auspiciis ipsisque dis bene iuvantibus). 29, 27, 2 vos (*divi divaeque*) precor, ut omnia bene iuvetis. CELS. 5, 28, 6 melius lenia medicamenta proficiunt. SCRIB. LARG. 22 PLIN. nat. 32, 134. AVG. civ. 5, 14 bene proficientes animos. *aliter* Ps. MATTH. euang. 6, 2 ut melius atque melius (*C*, maius et melius *cett.*) in dei amore proficeret. CELS. 6, 6, 23 *ulceribus* optime succurrit. SCRIB. LARG. 187 lini seminis farina ... bene adiuvat (189). VVLG. sap. 3, 5 in paucis vexati, in multis bene disponentur (εὐεργετηθήσονται; *cf.* 16, 2). **c** *de medicinae utilitate* (*cf. p. 2110, 43*): CATO agr. 157, 6 *medicina* bene faciet et mali nihil sinet in corpore consistere. SEN. epist. 36, 8 quod adversus omne hostium genus bene facit, mortem contemnere. 68, 13 haec aetas optime facit ad haec studia. COLVM. 6, 15, 1 idem remedium optime facit. 9, 13, 8. 12, 57, 2. SCRIB. LARG. 1 ad capitis dolorem bene facit. *et passim.* 239 bene autem et proprie hoc medicamentum facit (150. *cf. ibid.* belle facit). MART. 8, 81, 10 quam bene nunc ... faceret manus Sereni. QVINT. inst. 10, 1, 34 nec versicolorem ... vestem bene ad forensem pulverem facere. 10, 5, 11 in hoc optime facient ... theses. **d** *grate, benigne, blanditer accipere alqm.*: GLOSS. III 288, 28 bene accepti sumus, καλῶς ἐλήφθημεν. PLAVT. Asin. 222 *meretrices* bene salutando consuescunt, compellando blanditer. Bacch. 101 bene me accipi⟨e⟩s advenientem. Cas. 855 acceptae bene et commode. Men. 121 quando ego tibi ancillas, ... bene praebeo nec quicquam eges. Persa 758ᵃ hic volo ... meos participes bene accipere. Stich. 94 mane pulvinum. :: bene procuras. Truc. 226 blande ... alloqui, male corde consultare (-i *P*), bene lingua loqui. Most. 239 si quid tu in illum bene voles loqui, id loqui licebit. TER. Eun. 10. 82 accipit homo nemo melius prorsus neque prolixius. VARRO Men. 253 alterum bene acceptum dormire. ling. 7, 99 tam (iam *F*) bene. CIC. ac. frg. 19 satis ... mihi est te iam bene accepisse, quid dicam. Att. 16, 3, 1 convivis ... bene acceptis. MANIL. 3, 439 quod bene cum propriis simul acceptaveris horis. SEN. benef. 2, 31, 3 si bene acceptum est *beneficium*. 2, 33, 3. epist. 21, 10. 38, 2 si illa (*quae dicuntur*) animus bene excepit, convalescunt. PETRON. 42. 100 quam bene exulem exciperem. 115 tanquam melius ignis accipiat *corpus*. MART. 12, 40, 6. AVR. Fronto p. 75, 22 N. libri me ... bene accipiunt. p. 75, 23 PIVS Fronto p. 164, 5 N. PORPH. Hor. sat. 1, 1, 17 *conviva* bene acceptus satur e convivio discedit. AVG. civ. 5, 2 ad corpus vel bene vel male accipiendum. 13, 21 *verba*. 17, 7. ITIN. Silv. 8, 4 episcopus ... suscipiens peregrinos valde bene. CIC. Verr. 3, 62 bene commendati (GALLICAN. Avid. 11, 5 quod imperatorem ... melius commendet gentibus). SALL. Iug. 85, 27 quippe vera necesse est bene praedicent. Ov. am. 3, 8, 7 cum bene laudavit *puella poetam*. *cf.* PLIN. paneg. 56. SEN. nat. 4 praef. 14 cum cupieris bene laudari. **e** *bene velle alicui*: PLAVT. Capt. 700 nec quisquam est mihi, aeque melius cui velim. Cas. 464 ut tibi, dum vivam, bene velim plus quam mihi. Merc. 245. 898 neque est qu⟨o⟩i magis me velle melius aequom siet. Most. 337 optume. Poen. 373 quin tibi qui bene volunt, bene visitem? 639 quamquam bene volumus leniter lenonibus. Pseud. 238 ego huic bene et hic mihi volumus, et amicitia est antiqua. 1023. Trin. 438. 439 nequam illud verbumst 'bene volt', nisi qui bene facit. Truc. 441. 446. ENN. trag. 9 Vahl. male volentes famam tollunt, bene volentes gloriam. sat. 8 nam is non bene vult tibi, qui falso criminat apud te. TER. Haut. 959 ex animo. LVCIL. ed. Marx 1336 his bene velle, his vivere amicum. CATVLL. 72, 8 amare magis, sed bene velle minus. 73, 1 desine de quoquam quicquam (quisq- *codd.*) bene velle mereri. 75, 3. CORP. IV 3013 Musice bene tibi ego volo. AVR. Fronto p. 85, 4 N. pro amicis bene optes, ceteris bene velis. FRONTO p. 213, 6 N. CASSIOD. var. 10, 34 ut bene velitis quos ... cognoscitis. **f** *bene sentire* (*cf. etiam infra l. 44 sqq.*): CIC. de orat. 2, 322 ut benivolos beneque existimantis efficiamus *auditores*. Brut. 298 etsi [ut] tu melius existumare videris de ea ... facultate. Q. Rosc. 15. 18. Verr. 3, 117 quem ego ... singulariter dilexissem, de quo optime existimassem. Att. 13, 51, 1 de illis libris. epist. 15, 21, 4 de ingenio eius valde existimavi bene. *al.* CIC. Phil. 11, 11 bene et e re publica iudicavisse. fin. 2, 31 optime. Tusc. 3, 3 vox bene iudicantium de excellenti virtute. SEN. dial. 1, 4, 8 bene iudicavit *de me*. 2, 9, 1. CIC. Sull. 82 quis non de communi salute optime (apertissime *al.*), quis non fortissime, quis non constantissime sensit? har. resp. 41 minus bene. Vatin. 21 bene de re publica. Phil. 14, 18 tu, si ego de re publica optime sentiam, ut me vincas, ipse pessime senties? Att. 14, 20, 4. epist. 6, 1, 3 bene sentire recteque facere. 6, 4, 2 *al.* SEN. epist. 102, 12. 15. MART. 1 praef. 2 de se. QVINT. inst. 2, 15, 33 *al.* ITALA Matth. 5, 25 (Hier. epist. 127, 3) esto ... benevolus sive bene sentiens (εὐνοῶν) de adversario tuo (VVLG. consentiens). AVG. civ. 2, 12 Romani ... melius de se quam de diis suis senserint. CIC. fin. 2, 118 bene laudata virtus voluptatis aditus intercludat. ad Q. fr. 1, 2, 16 consules se optime (-mos *Wesenberg*) ostendunt. PRIAP. 28, 1 tu, qui non bene cogitas (*i. furta moliris*). VELL. 2, 13, 3 malefacta collegarum ... optime ab ipso cogitata. SEN. dial. 5, 22, 3 ei ... bene optate. TERT. orat. 3 quod deceat homines bene deo optare. 4. HIL. trin. 1, 9 de deo opinari. AVG. civ. 5, 12 iudicium hominum bene de hominibus opinantium.

D *clare, recte*: **1** *de sensuum actione*: CIC. Cato 77 quod eo cernere mihi melius videor, quo ab ea (*morte*) propius absum. Tusc. 1, 26. 3, 3 ut nobis optime naturae vim vidisse videantur, qui. LVCR. 3, 902 quo⟨d⟩ bene si videant. *al.* Ov. am. 3, 14, 35 quae bene visa mihi (*i. a me*) fuerint, bene visa negato. STAT. silv. 1, 5, 55. MART. 3, 39, 2 quam bene lusca videt! QVINT. inst. 9, 4, 56 Cicero optime vidit. VVLG. Ier. 1, 12 bene (καλῶς) vidisti. CIC. Tusc. 5, 57 omnibus bene veritatem intuentibus. Ov. fast. 1, 639 prospiciens. SEN. benef. 7, 10, 6 *circumspicere*. COLVM. 4, 17, 8 *perspicere*. *al.* CIC. epist. 10, 2, 1 ubi me et melius et propius audiant. HOR. sat. 2, 8, 33 ab ipso audieris melius. TAC. ann. 1, 34. CARM. epigr. 880, 3 vox audita mihi est ter bene Memnonia. CIC. Att. 15, 26, 4 parva res est, sed tu bene attendisti. **2** *meminisse*: RHET. Her. 3, 22, 35 meminimus optime saepe. CIC. de orat. 3, 214 melius. HOR. sat. 1, 9, 68. Ps. SEN. mon. 41 *populus* melius iniuriae quam beneficii meminit. PETRON. 30 si bene memini. HIER. epist. 48, 2. MART. 4, 37, 7 teneo melius ista quam meum nomen. **3** *putare, iudicare, sim.*: PLAVT. Poen. 734 bene putas (*sequitur* scilicet). TER. Eun. 813. VLP. dig. 4, 2, 9, 2 quosdam bene putare. INST. Iust. 1, 22 pr. TER. Eun. 453 idem hoc tute melius quanto invenisses (*sc. consilium*). AFRAN. com. 205 meum sal, si bene visum mihi. CIC. div. 2, 12 bene qui coniciet, vatem hunc perhibebo optumum. 2, 13. off. 2, 57 bene ... colligit. epist. 14, 14, 1 ipsae optime considerabitis. CIC. Phil. 2, 34 quod bene cogitasti aliquando laudo. 14, 16 nihil esse a me umquam de re publica nisi optime cogitatum. PVBLIL. B 28 bene cogitata si excidunt non occidunt. SEN. Thy. 490 respiciet deus bene cogitata. benef. 6, 37, 3. AMM. 20, 8, 22 bene cogitans et prudenter. VVLG. II Macc. 12, 43 bene et religiose (πάνυ καλῶς καὶ ἀστείως). LVCR. 1, 127 quapropter bene ... superis de rebus habenda nobis est ratio. SALL. or. Macri 5 melius ... habent mercede delinquere, quam gratis recte facere. RHET. Her. 2, 28, 45 quam rem consuetudo optime potest iudicare. CIC. Att. 14, 18, 4 ad Brut. 1, 7 (9, 16), 1 epist. 10, 25, 3 SEN. contr. 2, 3, 2 *al.* SEN. epist. 92, 3 constantia bene iudicati tenax. CIC. epist. 13, 5, 1 quod tu optime existimare potes. SEN. dial. 5, 28, 6 saepe de facto bene existimamus, de faciente male. EDICT. Diocl. I 14 longe melius existimantes. VAL. MAX. 3, 8 ext. 2 optime profecto consensus omnium ... censuit (CELS. dig. 17, 1, 48 pr.). CELS. 2, 10 p. 52 vis corporis melius ex venis, quam ex ipsa specie aestimatur (SEN. dial. 5, 5, 3 *al.* 6, 22, 1 incrementa ipsa, si bene conputes, damna sunt. 7, 4, 4 quidni ista bene penset cum minutis ...? TRAIAN. Plin. epist. 10, 40, 1 optime deliberabis et constitues. PAPIN. dig. 31, 67, 10 qui melius de matre praesumpserat. *cf.* APVL. met. 3, 15). LAMPR. Alex. 9, 6 certe praesumimus (certi sumus *codd.*), bene praesumimus. TERT. pudic. 14 p. 249/250 nonne melius suspicareris et fidelius argumentareris ...? AVG. civ. 22, 24 bene consideranti. PLIN. nat. 17, 39. 88 diiudicabit. 17, 135 QVINT. decl. 377 p. 419, 26. PLIN. epist. 1, 21, 2 de venalibus (*servis*) melius auribus quam oculis iudicatur. 7, 17, 8 paneg. 80 FRONTO p. 56, 27 N. PAVL. dig. 4, 4, 38 pr. putabam bene iudicatum, quod. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 245 *al.* COLVM. 2, 2, 20 quae (*terra*) melius proventu frugum approbatur. VLP. dig. 26, 2, 17, 2 bene probati et idonei atque honesti tutores. *apud christianos i. q.* ὀρθοδόξως: LVCIF. reg. apost. 6 p. 50, 16 quia sim bene credens. *cf.* p. 52, 20. 7 p. 53, 5 *al.* HIL. trin. 3, 26. AVG. civ. 5, 8 deus optime et veracissime creditur cuncta scire. 5, 10 male ... vivitur, si de deo non bene creditur. 11, 23 noluerunt ... istam causam fabricandi mundi tam bonam ac simplicem bene ac simpliciter credere. PHOEBAD. c. Arrian. 6 (*opp.* erranti-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bus). ZACCH. 3,1. FILASTR. 67,1 *Semiarriani* de patre bene et filio bene sentiunt. 86,2 de spiritu autem non bene accipiunt, ... credentes. 91,1 omnes *haereses* bene sentire et neminem errare ex eis, sed ambulare bene omnes illos. 89,2 HIER. epist. 89. 112,9.

4 *nosse, intellegere, scire, sim.*: PLAVT. Aul. 503 matronarum hic facta pernovit bene. Capt. 975 melius novi quam tu et vidi saepius. Stich. 79. VARRO rust. 3,16,3 melius. CIC. S. Rosc. 57 ego hos. Verr. 2,17 optime *etc.* CATVLL. 3,7 norat ipsam (*dominam*) tam bene quam. HOR. sat. 1,9,22 si bene me novi. PANEG. in Mess. 202 si versus noster totusve minusve vel bene sit notus. PROP. 2,29,8. OV. ars 1,222 ut bene nota refer. 3,51 *et passim.* PVP. epigr. (Schol. Hor. epist. 1,1,67) flebunt amici et bene noti mortem meam.

PLAVT. Persa 184 satin haec meministi et tenes? :: melius quam tu qui docuisti (RHET. Her. 4,38,50 ut optime tenerem disciplinam. CIC. de orat. 1,165). ENN. trag. 428 Vahl. topper quam nemo melius scit. TER. Hec. 217 TITIN. com. 4. CATO or. frg. 109 ius pontificium optime scire. CIC. de orat. 2,58. 2,265 optime Graece. Sest. 72 *al.* TIB. 2,5,12 augur scit bene *et passim.* ACC. trag. 27 melius quam viri callent mulieres (AFRAN. com. 3). RHET. Her. 4,28,39 cum bene esset intellectum (CIC. Brut. 32). CIC. Brut. 150 bene Crassum ... cognoscere (269. Verr. 5,31 *pictores* iam bene cognitos et re probatos. epist. 1,8,1 optime ex M. Plaetorio cognosces. CATVLL. 61,187. 91,3. LVCR. 2,1090 quae bene cognita si teneas. CAES. Cic. Att. 9,16,2 bene enim tibi cognitus sum. BELL. Alex. 24,1 *al.*). CIC. nat. deor. 3,83 id ... bene planeque percepisset (div. 1,118). QVINT. inst. 6,2,30 has *visiones* quisquis bene ceperit.

CIC. ad Q. fr. 1,1,45 quod non tu optime perspicias (1,7,6 facillime optimeque). LVCR. 5,82 bene ... didicere (MART. 14,201 melius). OV. epist. 5,130 unde hoc compererim tam bene. LIV. 37,7,10 optime explorabitur. SEN. epist. 94,74 melius in malis sapimus. PETRON. 115 si bene calculum ponas. AVG. civ. 1,28 quae bene sibi sunt consciae (SVLP. SEV. Mart. 23,9 SIDON. epist. 1,7,3. 6,9,2 *al.*). *nota*: CIC. de orat. 2,151 sed tu haec ... melius (*sc. scis*). *cf.* Att. 13,7,1. 13,10,3 epist. 4,13,7 *al.* 5 *de animi affectibus, i. q. vehementer, valde*: *cf. Wölfflin, Philol. 34 p. 140.* HOR. carm. 3,24,50 scelerum si bene paenitet (PORPH. *ibid.* 'pro valde'). OV. Pont. 1,1,58 bene peccati paenituisse. am. 2,9,27 bene pertaesum. ars 2,461 cum bene saevierit. rem. 541 dum bene te cumules et copia tollat amorem. epist. 19,88 cum bene se quantumque volet satiaverit ira. SEN. contr. 10,4,22 bene insanierunt (*cf.* SEN. dial. 10,14,3). SEN. dial. 5,27,5 cum bene te ipse succenderis. QVINT. inst. 11,3,62 bene adfici. NOT. Tir. 26,2[e] bene cupiens. SCAEV. dig. 44,7,61,1 scio enim quia valde me bene ames. CIC. Att. 6,6,4 puer bene sibi fidens. OV. met. 15,827 coniunx ... taedae non bene fisa.

E *i. q. rite, in caerimoniis*: PAVL. FEST. p. 272 rite ... significat bene ac recte. ACC. carm. frg. 22,1 bene proscissas ... porcas. CATO agr. 134,3 bonas preces bene precatus sum (LIV. 39,43,4 SEN. contr. 9,4,19 VAL. MAX. 5,1 ext. 3). or. frg. 109 augurium optime tenere. CATVLL. 40,3 deus ... non bene advocatus. TIB. 2,5,81 ut succensa sacris crepitet bene laurea flammis. 2,6,14 bene (*iron.*) iuravi. OV. am. 3,10,16 *Cererem* bene ... coli (SEN. Phaedr. 484). epist. 7,130. 5,107 felix Andromache, certo bene nupta marito. *cf.* 9,27. fast. 6,233. AVSON. 247,1 infelix Dido, nulli bene nupta marito. CARM. epigr. 386,3 casto bene iuncta ... marito. PAPIN. dig. 31,67,10 honor bene transacti matrimonii. PAVL. dig. 23,2,68 ex latere non bene contrahitur. OV. fast. 3,816 qui bene placaris Pallada, doctus eris. 6,455 nunc bene lucetis sacrae sub Caesare flammae. trist. 5,7,33 devovi. ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 7 bene atque diligen⟨ter, omnes libe⟩ros petere iubeatis. 10 ⟨ante D⟩ianae bene frequentesque a⟨desse⟩. PAVL. FEST. p. 32 dicitur ... bustum, quasi bene ustum. *cf.* FEST. p. 351. OCTAVIA 296 *Romani* ulti ... tuos (*i. Lucretiae*) sunt bene manes. PETRON. 42 planctus est optime. STAT. silv. 5,1,15 ⟨h⟩aud alio melius condere sepulcro. *i. q. legaliter, in iuris actione*: LEX colleg. salut. Dian. et Antin. (Corp. XIV 2112) 1,15 et bene adque industrie contraxerimus, ut .... PAVL. dig. 22,3,25,1 bene eas (*pecunias*) accepisse. SCAEV. dig. 32,38 pr. an emptores ... bene emerint. MARCIAN. dig. 8,5,19 deberi. PAPIN. dig. 20,1,3 pr. COD. Theod. 11,36,1 bene appellantibus negari auxilium non oportet.

F *ad mores pertinentia*: 1 *i. q. recte, probe, honeste*: a *facere, agere*: PLAVT. Bacch. 655 nullus frugi esse potest homo, nisi qui et bene et male facere tenet. Mil. 889 si quid faciendumst mulieri male atque malitiose, ea sibi immortalis memoriast meminisse ..., sin bene quid aut fideliter faciundum eisdem veniat (si eadem veniunt *codd.*), *obliviscuntur.* Poen. 812 (*opp.* peccatum. *cf.* HIER. epist. 48,7 *interest* inter non peccare et bene facere). Stich. 22 Truc. 467 *sq.* PACVV. trag. 26 si non est ingratum reapse quod feci bene. TER. Ad. 215 qui potui melius (*sc. facere*). 896. Phorm. 426 tute idem melius feceris. TITIN. com. 156 bene cum facimus, tam male subimus. COM. pall. inc. 89 sat celeriter fieri quidquid fiat satis bene. CATO orig. 2 (*opp.* male facere). 95f. CIC. ad Q. fr. 1,3,19 optime factis poena maxima est constituta. PVBLIL. Q 46. SALL. Iug. 22,3 bene atque strenue. 85,9. HOR. sat. 2,6,4 auctius atque di melius fecere. TAC. ann. 1,26 bene faciendi licentia. PLIN. epist. 10,12,1 paneg. 28. 38 *al.* CORP. V 532 (*Tergeste, Antonini Pii temp.*) cotidie in bene faciendo et in patria sua tuenda ipse se vincat. VVLG. prov. 28,21 qui cognoscit in iudicio faciem, non benefacit (οὐκ ἀγαθός). Sirach 42,14 melior est ... iniquitas viri quam mulier benefaciens (ἀγαθοποιός). Ier. 10,5. 13,23. Matth. 12,12 licet sabbatis benefacere (καλῶς ποιεῖν). Luc. 6,9. II Thess. 3,13 nolite deficere benefacientes (καλοποιοῦντες). I Petr. 2,15 ut benefacientes (ἀγαθοποιοῦντας) obmutescere faciatis. 3,6. 17 III Ioh. 11. act. 10,33 bene fecisti veniendo. I Cor. 7,37 qui statuit ... servare virginem suam ... bene (καλῶς) facit ... qui non iungit, melius (κρεῖσσον) facit. BOETH. herm. sec. 3,9 p. 226,16 ut ipsum dei benefacere ex necessitate sit. PLAVT. Asin. 175 ubi lena bene agat cum quiquam amante, quae frugi esse volt. Mil. 1416 bene agitur pro noxia. Truc. 846 bene agis mecum. TER. Ad. 210. CIC. top. 66 'ut inter bonos bene agier oportet'. Verr. 4,112 ager efficit cum octavo, bene ut agatur. 4,135 bene agis. 4,146. 204 optime ac benignissime cum aratoribus. Lael. 15 optime (*opp.* incommodius). Att. 13,10,1 cum illis. 15,2,4 *et passim.* VVLG. iud. 9,16 bene egistis cum Ierobaal (ἀγαθωσύνην ἐποιήσατε μετὰ Ἱερ.). sap. 11,6 bene cum illis actum est (εὐεργετήθησαν). CIC. Tusc. 5,5 dies bene ... actus. Cato 9 vita. OV. ars 2,665 melius ... peractum (*est*) tempus. LIV. 8,33,10 bene agis, cum. APVL. met. 10,24 sed haec bene atque optime (καλῶς κἀγαθῶς) plenaque cum sanctimonia disposita. FILASTR. 134,5 si enim et dives in hoc saeculo bene operatus fuerit (*i. recte egerit*). VVLG. Hebr. 13,18 in omnibus bene volentes conversari (καλῶς ... ἀναστρέφεσθαι). AVG. civ. 15,22 cum ... bona sit (*creatura*) et bene amari potest et male. SCAEV. dig. 40,5,18 si bene se gesserit rationibus meis (HIER. epist. 130,19 quorundam non bene se agentium nomen). CORP. X 6635 (*Velitris*) vene gestus previter. b *vivere; mori*: VARRO Men. 321 non eos optume vixisse (dix- *codd.*), qui diutissime vix⟨iss⟩ent, sed qui modestissime. RHET. Her. 4,17,24 bene vivendi rationes. 4,32,44. 4,52,65 CIC. inv. 1,43 *al.* Brut. 4 bene beateque (epist. 6,1,3 *cf.* Deiot. 37 fin. 4,21 GELL. 12,5,7 HIL. trin. 1,3 AVG. civ. 11,25). Rab. perd. 37 (*opp.* honeste mori). Pis. 71. fin. 1,72 quo iucundius, id est quo melius viveremus. Tusc. 5,12 ad recte, honeste, laudabiliter, postremo ad bene vivendum (AVG. civ. 4,21 bene recteque). Cato 70 bene honesteque (LACT. inst. 3,15,1 AVG. civ. 8,15 *cf.* CARM. epigr. 991. 992). Lael. 19. phil. frg. V 49 melius sapientiusque. CATVLL. 61,233 boni coniuges, bene vivite. PVBLIL. B 39 bene vixit is qui potuit cum voluit mori. LVCR. 5,18 at bene non poterat sine puro pectore vivi. HOR. sat. 1,4,67 bene ... et puris manibus. OV. trist. 3,4,25 bene qui latuit, bene vixit. SEN. benef. 3,31,3 non est bonum vivere, sed bene vivere. 3,31,4 *al.* MART. 12,17,9 cum recubet (*P*, sit ei *ceteri*) pulchre, cum tam bene vivat apud te *febris.* OPTAT. 7,1 p. 166,8 (*opp.* peccasse). CARM. epigr. 85,1 vixi ut potui bene. PVBLIL. N 9 nusquam melius morimur homines quam ubi libenter viximus. OV. epist. 12,5 tum potui Medea mori bene! LIV. 22,50,7 bene mori, quam turpiter vivere maluit. *al.* SEN. dial. 9,11,4 male vivet, quisquis nesciet bene mori. epist. 61,2 bene ... mori est libenter mori. 70,6. PETRON. 58 PLIN. epist. 6,20,12. AVG. civ. 13,5 boni bene moriantur. *nota* COD. Iust. 6,2,22,4 inter maritum et uxorem, qui non bene secum vivunt. c *bene moratus*: PORPH. Hor. ars 319 morataque recte fabula: bene instituta. unde in consuetudine dicere solemus bene moratum eum, qui rectos mores ediderit. PLAVT. Merc. 392 ut moratast? :: nullam vidi melius mea sententia. Persa 554 si incolae bene sunt morati, pulchre munitum arbitror (*sc. oppidum*). CIC. de orat. 1,85 *civitates* (Brut. 7 bene moratae et bene constitutae). 2,184 ut probi, ut bene morati, ut boni viri esse videamur. leg. agr. 2,84 quod genus hominum optime moratum, optimorum et aratorum et militum. Mil. 93 bene moratam et liberam civitatem. fin. 1,63 etiam morati melius erimus. *al.* SEN. epist. 74,22 *patria.* 123,3 venter. COLVM. 1,8,20 *disciplina.* PETRON. 61 *puella.* QVINT. inst. 8,6,24 usus recipit: 'bene moratas urbes'. VARRO Men. 63 avi et atavi nostri, ... optume animati erant. CIC. Tusc. 1,19. epist. 6,6,10 Pompeius animatus melius quam paratus. NEP. Cim. 2,4 bene animatas *insulas* (*opp.* alienatas). CIC. Sest. 137 a bonis viris sapientibus et bene natura constitutis laudari et diligi (fin. 2,92 corpus. Tusc. 2,17. Lael. 47 *animus*). fin. 5,24 ut (*animal*) ... ita sit affectum, ut optime secundum naturam affectum esse possit. off. 1,13 animus bene informatus a natura. CAEL. Cic. epist. 8,1,4 nec beatus nec bene instructus est.

2 *iuste, merito*: PLAVT. Stich. 753 ei mihi, bene ⟨ego⟩ dispereo. PVBLIL. B 29 bene perdit nummos iudici cum dat nocens. B 38 bene perdis (-das *nonn.*) gaudium, ubi dolor pariter perit. PROP. 4,1,141 et bene cum fixum mento discusseris uncum. OV. epist. 7,63 vive, precor! sic te melius quam funere perdam. SEN. contr. 10,6,2 si bene furto evertuntur urbes quanto melius servantur. QVINT. decl. 307 p. 309,1 proditor bene periit. PS. QVINT. decl. 3,4 gens a rerum natura bene relegata. TERT. scorp. 7 bene ... filios suos iugulat *sophia*. CAPITOL. Aur. 20,5 bene reprehensa. VOPISC. Car. 20,2. PS. HIL. libell. 17 qui se a bonis retinet, non bene est continens; sed a malis, recte. OPTAT. 3,3 p. 79,17 quam merito et bene eius sapientia humiliata est. 1,12 p. 15,2 cum haec omnia haereticis bene negentur. VVLG. Ion. 4,4 putasne bene (*LXX* σφόδρα *perperam*) ira-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sceris tu. *cf.* 4, 9 *bis.* Marc. 7, 9 bene (καλῶς) irritum facitis praeceptum. Gal. 4, 17 aemulantur vos non bene.

3 *bene parere sim.*: PLAVT. Rud. 38 rem (*familiarem*) bene paratam. Rud. 1241 diutine uti bene, licet partum bene. Trin. 347 multa bona bene parta. TER. Phorm. 788 bene parta. VARRO frg. Prisc. gramm. II 511, 25 pecuniis bene partis. CIC. Caecin. 74. off. 1, 92 bene parta nullo neque turpi quaestu neque odioso. LVCR. 4, 1129 et bene parta patrum fiunt anademata. SALL. Catil. 51, 42. or. Lep. 17 aliena (*i. ab aliis*) bene parta. SEN. epist. 113, 32 mala opinio bene parta. SEN. dial. 7, 20, 4 nihil magis possidere me credam quam bene d o n a t a. AVG. civ. 21, 27 bene *adquisitae divitiae.*

4 *fideliter tueri, servire, custodire, servare*: PLAVT. Merc. 835 meum parentum rem bene ut tutemini. *cf.* 865. CIC. Phil. 14, 32 memoria bene redditae vitae. off. 1, 50 optime ... societas hominum coniunctioque servabitur. Tusc. 1, 2 mores et instituta vitae resque domesticas ac familiaris nos profecto et melius tuemur et lautius. Ov. am. 2, 19, 50. epist. 19, 90 tam bene qui servit, serviat iste mihi (SEN. dial. 8, 4, 2 in otio melius *deservire rei publicae.* CLAVD. 19, 61 non bene Gradivo lenonia dextera servit). SEN. contr. 7, 6 (24), 6 melius servus custodit dominam, quam pater filiam. SEN. dial. 12, 12, 3 *al.* OCTAVIA 456 ferrum tuetur principem :: melius fides. COLVM. 12, 44, 5 sic optime servatur uva. PLIN. nat. 13, 19 unguenta. *al.* TRYPH. dig. 23, 6, 67, 6 qui bene tutelam et ex fide administravit. VLP. dig. 27, 4, 3, 7 sufficit tutori bene et diligenter negotia gessisse. *cf.* PLIN. nat. 13, 99 *mensae citreae* nutriuntur optime splendescuntque. QVINT. inst. 3, 8, 51 veritatis fidem.

5 *decore*: HOR. carm. 2, 7, 10 relicta non bene parmula. Ov. ars 1, 180 signa ... *Crassi* barbaricas non bene passa manus. am. 1, 8, 37 bene deiectis ... ocellis. 2, 2, 33 cum bene vir traxit vultum rugasque coegit. epist. 3, 106 *fratres* qui bene pro patria cum patriaque iacent. SEN. dial. 6, 12, 6 bene illum arma sumpsisse, bene posuisse. 9, 4, 7 exemplum bene quiescentis (*i. decore otium agentis*). frg. 124 *vir bonus* non quaerit quid patiatur, sed quam bene. CVRT. 7, 7, 19. *nota*: Ov. epist. 16, 49 illa (*Leda*) bene erravit vitiumque auctore redemit: felix in culpa quo Iove dicar ego? (*aliud est*: Ps. SEN. mon. 58). HOR. carm. 3, 27, 74 bene ferre magnam disce fortunam. TIB. 1, 5, 1 bene di⟨s⟩s[c]idium me ferre loquebar (Ov. met. 14, 79). Ov. am. 1, 2, 10 leve fit, quod bene fertur onus. ars 2, 647 quod male fers, adsuesce: feres bene. trist. 4, 6, 35. 5, 1, 49. SEN. contr. 3 praef. 9 quidam (*equi*) melius equitem patiuntur, quidam iugum (STAT. Theb. 1, 282 QVINT. inst. 9, 4, 5. VVLG. psalm. 91, 15 bene patientes [εὐπαθοῦντες] erunt). SEN. epist. 66, 50 ut aliquis felicitatem bene et ut calamitatem fortiter ferat. CVRT. 5, 5, 11. PETRON. 43 aetatem. TAC. ann. 4, 44 Lentulo ... gloriae fuerat bene tolerata paupertas. SEN. epist. 66, 15 nec hic potest se melius in hoc gaudio gerere, nec ille melius in his cruciatibus. LIV. 29, 25, 9 bene oboedientes. SEN. clem. 1, 24, 1 remissius imperanti melius paretur (epist. 90, 5). CVRT. 4, 10, 7 *multitudo* melius vatibus quam ducibus suis paret. LVCAN. 3, 593 qua (*dextra*) nullam melius ... carinae audivere manum. 4, 227 si bene libertas umquam pro pace daretur. 9, 281 sciat ista iuventus cervicis pretio bene se mea signa secutam. 9, 1058 o bene rapta arbitrio mors ista tuo! STAT. silv. 3, 3, 194 hoc quanto melius pro patre liceret! QVINT. inst. 12, 1, 39 multa ... posse evenire, propter quae orator bene suscipiat tale causae genus, quale remota ratione honesta non recepisset. ANTH. 441, 4 mutuus inter nos sic bene certet amor.

6 *pudice*: a *educare, instituere*: PLAVT. Amph. 349 ego tibi istam ... comprimam linguam. :: haud potes: bene pudiceque adservatur. Capt. 404 bene *te* ... ero gessisse morem in tantis aerumnis tamen (*cf.* 966 bene morigerus fuit). 992 bene pudiceque educatust. Cist. 173 educavit ... bene ac pudice. Curc. 518. TER. Andr. 274 bene et pudice ... doctum atque eductum ... ingenium. Haut. 226. TREB. Valer. 8, 2 educatus optime. HIER. epist. 79, 7. PLAVT. Cist. 24 hunc esse ordinem benevolentis inter se beneque amicitia utier. Men. 980 propterea eri imperium exsequor, bene et sedate servo id. Most. 419 optime praeceptis paruisti. Persa 7 qui ero suo servire volt bene servos servitutem. Pseud. 459 bene confidenterque adstitisse intellego *servum ero.* Stich. 395 Hercules, qui deus sis, sane discessisti (-sses *P*) non bene (male *P*). CIC. Brut. 239 bene institutum avi (aut *L*) ... diligentia (SEN. dial. 11, 16, 3. rem. fort. 16, 6 *uxor.* QVINT. inst. 2, 3, 11 discipuli. *al.*). 282 cum institutus optume, tum etiam perfecte planeque eruditus. part. 92. nat. deor. 3, 2 spero ... te ... bene paratum venire. QVINT. inst. 10, 1, 35 oratorem futurum optime Socratici praeparant. b *ad bonum monere, persuadere, sim.*: PLAVT. Bacch. 133 tibi nequiquam saepe monstravi bene. Curc. 199 bene monstrantem pugnis caedis. Mil. 573 bene me mones. 1169. Most. 814 et bene monitum duco. Persa 518 ex tabellis nosce rem. :: bene me mones (Trin. 1063). Poen. 668 quom mihi et bene praecipitis et bonam praedam datis. ENN. praetext. 2 bene mones: tute ipse cunctato. TER. Andr. 373. Ad. 434 ubi si quid bene praecipias, nemo optemperet (-rat *multi*). 963 docui, monui, bene praecepi. LVCIL. ed. Marx 611 amici est bene praecipere ... bene praedicere. CIC. inv. 1, 5 cuius aliquo bene praecepto duceremur. Tusc. 1, 41 *al.* fin. 4, 26 age nunc isti doceant, vel tu potius — quis enim ista melius? Lael. 44 amicorum bene suadentium. SALL. epist. Mithr. 4. HOR. epod. 16, 23 an melius quis habet suadere. Ov. epist. 16, 185 quod male (-la *P*) persuades, utinam bene cogere posses. LIV. 22, 29, 8 qui bene monenti oboediat. 29, 60, 17. PAVL. FEST. p. 123 Minerva dicta, quod bene moneat. VAL. MAX. 1, 7 ext. 2 quam bene ... Alexander *Magnus* ... praemonitus erat. SEN. epist. 77, 6 optime illum cohortatus (QVINT. decl. 315 p. 241, 7 bene hercule exhortamini). PETRON. 25 ita, ita ... bene admonuisti. *cf.* 66. QVINT. inst. 5, 13, 46 'bene admonitos ab adversario et agere gratias, quod adiuti sint' iocantur. AVG. civ. 10, 26. GLOSS. III 352, 17 docet bene διδάσκει καλῶς. MART. 11, 78, 12 non bene virgo docet. QVINT. inst. 2, 8, 11 *Isocratem* discipuli bene docuisse testantur. 12, 2, 30. TERT. anim. 33 bene philosophi docetis, utiliter suadetis. AVIEN. ora 1650. VVLG. Tit. 2, 3 bene docentes (καλοδιδασκάλους). CARM. epigr. 34, 2 bene debet esse pouero, qui discet bene.

G *de bono eventu, fauste, feliciter, prospere*: 1 *de humanarum actionum eventu*: a *procedere, evenire, sim.*: PLAVT. Amph. 5 res rationesque vostrorum omnium bene ⟨me⟩ expedire voltis. 463 bene prospere[que] hoc hodie operis processit mihi (CIC. Verr. 4, 227 ut ... male vendendum intellegas, si bene processit. Rab. Post. 1 CELS. 4, 6 p. 129). Poen. 1078 rem vobis bene evenisse. Pseud. 681 bene ... consilium accidisse (CIC. Att. 10, 2, 2 melius ⟨si⟩ quid acciderit). Rud. 1232 tanto illi melius optigit qui perdidit. Trin. 715 bene quod agas eveniat (-iet *codd.*) tibi. Truc. 385 bene provenisti salva. PACVV. trag. 297 precor veniam petens, ut quae ⟨ego⟩ egi ago axim verruncent bene (ACC. trag. 5. 36. LIV. 29, 27, 2 uti, quae in meo imperio gesta sunt, ea mihi bene verruncent). TER. Ad. 287 hoc ... successit. 295 melius fieri haud potuit quam factumst. 897 procedit. POMPON. Atell. 35 bene eveniat! :: ita sit: et tibi bene sit, qui recte ominas. TRAG. inc. 255 cum vota tibi bene responderint. CATO agr. 141, 1 cum divis volentibus quodque bene eveniat ..., 141, 3 uti tu fruges ... grandire beneque evenire siris (CIC. Mur. 1 ut ea res ... populo plebique Romanae bene atque feliciter eveniret. Tusc. 1, 85. 97 nat. deor. 3, 81 Att. 7, 2, 4. epist. 4, 14, 1 bene et feliciter. 5, 6, 2 ⟨e⟩venire. 12, 19, 1). ANNAL. max. Gell. 3, 5, 1 ex quo res bene ac prospere populo Romano cessit. CIC. inv. 1, 59 navis optime cursum conficit (epist. 6, 4, 4 quae [*vita*] ... cursu suo bene confecto delectat[ur]. SEN. contr. exc. 8, 6 navigamus. *al. cf.* CORP. IV 1410 optet sibi, ut bene naviget). Att. 14, 15, 2 incipit res melius ire, quam putaram (*om. M*[1]). SALL. Iug. 92, 3 ubi ea res bene evenit. HOR. sat. 2, 1, 32 neque si male cesserat ... neque si bene. PROP. 4, 1, 41 iam bene spondebant tunc om⟨i⟩n[i]a. 4, 3, 40 ventus in Italiam qui bene vela ferat. 4, 6, 44 Romulus ... ire Palatinas non bene vidit aves. Ov. am. 1, 1, 17 cum bene surrexit versu nova pagina primo (MANIL. 2, 754 et bene de summa veniat per singula carmen). epist. 14, 11 aut illo iugulet, quem non bene tradidit ensem. trist. 4, 3, 7 quae non bene moenia quondam dicitur ... transiluisse Remus. LVCAN. 2, 322 non bene compertum est. 7, 527 civilia bella non bene barbaricis umquam commissa catervis. ANTH. 407, 11. AVSON. 243, 3 non bene discordes tumulos miscetis. Ov. epist. 4, 33 at bene successit (PETRON. 24 ut contubernali meo melius succederet). 8, 101 mihi coniunx bene cessit Orestes. met. 8, 862 fast. 3, 461. 4, 355 quod bene mutarit sedem Berecyntia. trist. 5, 2, 35 ille deus, bene quo Romana potentia nixast. 5, 12, 43 c e s s e r u n t primo bene carmina (SEN. contr. 2 praef. 3 bene cedentis studii favor. 3 praef. 7 illi temeritas. 7 praef. 5 saepe illi bene cessit, saepe decidit. 7 praef. 9. 7, 1 (16), 27 VAL. MAX. 3, 8 ext. 2. CELS. 1 prooem. 7, 7, 6 bene res saepius cedit. SEN. benef. 4, 33, 3 nisi bene cessura non facias. epist. 83, 15 *al.* PLIN. paneg. 44 prout bene a⟨u⟩t secus cessit). LIV. 1, 27, 1 recta consilia haud bene evenerant. 21, 17, 4 ut bene ac feliciter eveniret *bellum.* 31, 5, 4 31, 7, 15. 36, 1, 2. 40, 46, 9. PETRON. 99. 117 bene feliciterque. TAC. ann. 13, 6 PLIN. paneg. 72, 1. VAL. MAX. 5, 4, 3 occasione bene ⟨con⟩ficiendi (finiendi *codd.*) belli. CELS. 3, 11 p. 93 ea (*febri*) bene finita. SEN. Ag. 174 sic auspicatus bella non melius gerit. MART. 12, 24, 11 totus quam bene sic dies abiret. QVINT. inst. 4, 1, 60 dissimulata ... actio melius saepe subrepit.
b *rem gerere*: GLOSS. V 531, 28 bene re (benigne *cod.*) gesta, recte. PLAVT. Amph. 655 edepol me uxori exoptatum credo adventurum domum ... praesertim re gesta bene, victis hostibus (Persa 754 hostibus victis ... bello extincto, re bene gesta). 784 *cistula* obsignatast recte, res gesta est bene. Bacch. 212 rem bene gestam eri? Capt. 498 quid est suavius, quam bene rem gerere bono publico. Cas. 87 valete, bene rem gerite et vincite (*cf.* Cist. 197. CARM. epigr. 11, 3 [*Romae, Accii temporibus*] bene rem geras et valeas). Curc. 527. Men. 417 bene res geritur (*i. e. bene procedit*). Mil. 936 bene rem geras (-t *codd.*). Stich. 379 *advexit* nimium bonae rei. :: hercle rem gestam bene. 402 quom bene re gesta salvos convortor domum (Trin. 1182). 411. 507. Trin. 139 crede huic tutelam: suam melius rem gesserit. 773 illum bene gerere ⟨re⟩m et valere et vivere. 901. Truc. 965 meamque ut rem video bene (debere regestam *codd.; corr. Bothius*), vostram rursu⟨m⟩ bene geram. ENN. ann. 547 Vahl. res bene gesta est. trag. 259 Vahl. multi suam rem bene gessere et publicam patria procul. TER. Ad. 775 pot⟨ast⟩i[s] ... quasi re bene gesta. CATO ad fil. frg. 2 ut populus sua opera potius ob rem bene gestam

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

coronatus supplicatum eat, quam re male gesta coronatus ven⟨um⟩ eat. INSCR. Mummi (Corp. VI 331) 3 ob hasce res bene gestas (*sc. bello*). CIC. Brut. 103 mens ad rem publicam bene gerendam. Quinct. 62 eques Romanus locuples, sui negotii bene gerens (CAES. Gall. 3, 18, 5). Q. Rosc. 32 (*bis*). Verr. 4, 185 superatis hostibus, optime re publica gesta. Manil. 47 ad res magnas bene gerendas ... fortuna (har. resp. 18). 61 rem (*bellum*) optime ductu suo gerere (Att. 5, 20, 3 epist. 1, 9, 2). 62 rei publicae bene gerendae spes (p. red. ad Quir. 21 dom. 1. 28 *et passim*. SALL. Iug. 100, 5 bene atque decore. LIV. 31, 48, 12 bene ac feliciter, non ... male ac temere [CORP. XI 1421]). Catil. 3, 15 ceterae *supplicationes* bene gesta, haec una conservata re publica constituta est (4, 20 Pis. 6). Planc. 61. Phil. 5, 40. 14, 37 ob eas res bene, fortiter feliciterque gestas. Att. 4, 8ᵃ, 2 *gladiatores* bene si rem gerunt: non quaero, male si se gessere. ad Brut. 2, 1 (9, 1) 3. 2, 5 (9, 3) 3 hoc, quod optime ac felicissime gessit Cassius. epist. 1, 8, 7 valde bene. 4, 7, 2 consulatum magnificentissime atque optime gesseris. CAES. Gall. 5, 57, 1 ne quam occasionem rei bene gerendae dimitteret. 7, 44, 1 civ. 1, 71, 1. 2, 38, 2. HIRT. Gall. 8, 27, 5 re bene gesta (*cf.* 8, 36, 1). 8, 46, 1 BELL. Alex. 10, 3. 25, 6 *al.* SALL. Iug. 92, 6 ea res forte quam consilio melius gesta. VERG. Aen. 9, 155 laeti bene gestis ... rebus. HOR. epist. 1, 8, 1 Celso gaudere et bene rem gerere ... Musa rogata refer. OV. fast. 2, 380 et memorem famam, qui (*sic vulg.* quod *RV*) bene gessit, habet. LIV. 2, 31, 7 re bello bene gesta. *sic saepius de belli eventu.* VITR. 9 praef. 9 rebus bene gestis. STAT. Ach. 2, 137 vix memorem cunctos, etsi bene gessimus, actus. MART. 9, 21, 3 dic, uter ex istis melius rem gesserit. TAC. ann. 13, 36 FLOR. epit. 4, 11, 1. VLP. dig. 4, 4, 1, 3 bene rem suam gerentibus. CAPITOL. Aur. 21, 1. Pert. 2, 6. 11 bene gestis his provinciis Syriam meruit. LAMPR. Comm. 6, 1. SPART. Ael. 3, 6 bene gestis rebus vel potius feliciter. PS. HIL. libell. 8 ut remunerentur, qui bene gesserunt (*i. q. egerunt*) secundum voluntatem eius et mali aeternis suppliciis destinentur. AMM. 27, 2, 6. VVLG. I Macc. 5, 56 audivit ... res bene gestas (ἤκουσεν ... τῶν ἀνδραγαθιῶν). AVG. civ. 21, 24 vita in corpore male gesta est ... nec usque adeo bene.

c *pugnare*: SALL. Iug. 107, 1 advorsum multitudinem bene pugnatum. LIV. 2, 16, 1. 4, 29, 5. 38, 51, 7 LIV. perioch. 12. 16. 18. GRATT. 536 *incertum*. SEN. contr. 2, 6 (14), 4. 3 praef. 10 TAC. ann. 6, 36. FLOR. epit. 1, 18, 9 apud Asculum melius dimicatum est. EVTR. 3, 12. 4, 3. 9 SVLP. SEV. chron. 2, 21, 6. **d** *optare, sperare*: CIC. Marcell. 2 ad bene de [omni] re publica sperandum quasi signum aliquod sustulisti. Deiot. 38 iubes enim eum bene sperare et bono esse animo (*bis*). Phil. 13, 8 nec umquam de illo et sperare optime et loqui destiti. 13, 43 bene sperabo, dum licebit. Att. 5, 14, 2 magno timore sum, sed bene ⟨s⟩peramus. Att. 7, 1, 2 deus, qui nos melius, quam optare auderemus, Parthico bello liberavit. 9, 7, 5. 9, 9, 4. 16, 7, 8. epist. 4, 13, 7 sperabis omnia optime (-ma *Madvig.*). 6, 6, 1 cotidie melius expectans (HIER. epist. 107, 1 et bene feliciterque expectavimus). 10, 8, 6 bene sperare de nobis. 10, 21, 1. CASS. Cic. epist. 12, 13, 4 CIC. epist. 13, 16, 1. PVBLIL. J 24 in malis sperare bene nisi innocens nemo solet. NEP. Milt. 1, 1 de eo. OV. Pont. 3, 7, 9. 23 bene desperare salutem. LIV. 6, 6, 17. 34, 37, 4. VITR. 6 praef. 1 bene speremus. SEN. contr. 1 praef. 3 SEN. benef. 4, 33, 2 epist. 50, 7 rem. fort. 16, 2 PLIN. nat. 17, 50 QVINT. inst. 4, 2, 79 decl. 287 p. 154, 14 AVR. Fronto p. 88, 19. 91, 29 N. SEN. epist. 94, 53 amor male docet bene optando. QVINT. decl. 304 p. 193, 12 ego melius opto desertoris mortem, quam tu vitam. PLAVT. Asin. 108 ego eo ad forum nisi quid vis. :: i, bene ambula. Capt. 452 bene ambulato. :: bene vale. 900 bene ambula et redambula. Cas. 526 ego ad forum modo ibo .... :: bene ambula. Epid. 377. Merc. 327 bene ambulato. :: bene vale[to]. :: bene sit tibi. Mil. 936 bene ambula, bene rem geras (-t *codd.*). Most. 853 fecisti commode, bene ambula. Persa 50. Truc. 369 benen⟨e⟩ ambulatumst (-sti *P*)? :: huc quidem hercle ad te (atte *AP*) bene. VVLG. Tob. 5, 21 bene ambuletis (εὐοδωθείητε). TIB. 2, 4, 49 et 'bene' discedens dicet 'placideque' 'quiescas, terraque securae sit super ossa levis'. 2, 6, 30 sic bene sub tenera parva quiescat humo. VAL. MAX. 5, 6 ext. 4 bene iacent. PETRON. 39 patrono meo ossa bene quiescant. TERT. test. anim. 4 cui gratiam debes, ossibus et cineribus eius refrigerium comprecaris et ut 'bene requiescat' apud inferos cupis. CORP. XIV 2996 (*Praeneste*) ossa tibi bene quiesc⟨ant⟩. *saepe per compendium*: *ex. gr.* XIV 2348 o. t. b. q. X 1909 vale sanctissima et bene quiesce.

e *in formulis*: PLAVT. Aul. 175 hanc (*sc. virginem, quam desponderi mihi cupio*) esse pauperem. haec pauper placet. :: di bene vortant. :: idem ego spero. 257 spondeo (*sc. filiam cum certa dote*). :: [istuc] di bene vortant. :: ita di faxint. 272. Trin. 502 quin fabulare 'di bene vorta⟨n⟩t, spondeo'. 788 nunc quae res tibi et gnatae tuae bene feliciterque vortat — ita di faxint, inquito. Curc. 658 deos volo bene vortere istam rem vobis. Pseud. 646 res agitur apud iudicem. :: di bene vortant. Trin. 573 frg. inc. 6. TER. Ad. 728 puer natus⟨t⟩. :: di bene vortant. Eun. 390 Phorm. 552 Hec. 196. VERG. ecl. 9, 6 hos illi — quod nec vertat bene. LIV. 1, 28, 1. 3, 26, 9. 3, 35, 8. 7, 39, 13. 8, 5, 6. 10, 18, 14. 10, 35, 14. 34, 34, 2. CVRT. 5, 4, 12 quod bene verteret. *cf.* 7, 11, 14 SVET. Nero 37. PLAVT. Cas. 813 di melius faciant. PROP. 4, 6, 65 *Cleopatra* iusso non moritura die. di melius! (*cf.* OV. am. 2, 7, 19 ars 2, 388 rem. 439 epist. 3, 125. 16, 30 met. 9, 497 Ib. 23 SEN. contr. 10 praef. 7. VAL. MAX. 6, 1 ext. 3). SEN. epist. 47, 9. 98, 4 hoc dicito, quotiens aliquid aliter quam cogitabas evenerit: 'di melius'. LVCAN. 2, 537. 3, 93. STAT. Theb. 2, 170 di bene, quod ... venitis (*cf.* 9, 296 MART. 11, 53, 5. QVINT. decl. 335 p. 318, 17 bene dii, quod. AVSON. 280, 1 di bene, quod). QVINT. decl. 321 p. 261, 13 sed di melius. PLIN. epist. 10, 2, 3. *cf. p. 2123, 83.*

PLAVT. Asin. 2 hoc agite sultis, spectatores, num iam, quae quidem mihi atque vobis res vortat bene gregique huic et dominis atque conductoribus. Capt. 361 quae res bene vortat mihi meoque filio vobisque. 662 quando res vortit bene. 729 Persa 329 Trin. 500. 572. ENN. ann. 108 Vahl. ea (quod *Vahlen*) mihi, re[l]iqu[a]e fidei, regno vobisque, Quiritis, se fortunatim feliciter ac bene vortat. PLAVT. Aul. 445 ita me bene amet Laverna, ⟨uti⟩ te iam, nisi reddi mihi vasa iubes. Capt. 138 Ergasile salve! :: di te bene ament, Hegio. Cas. 452 ita me di bene ament, ut. Curc. 578 at ita me volsellae, pecten, speculum, calamistrum meum bene me amassint meaque axitia linteumque extersui (-sum *codd.*), ut. Mil. 232 at te Iuppiter bene amet. Persa 639 ita me di bene ament, sapienter (*sc. dixisti*). Poen. 1326 ita me Iuppiter bene amet, bene factum. Stich. 505 ita me di bene ament measque mihi [bene] servassent filias, ut mihi volup est. TER. Ad. 749 ita me di bene (*om.* ς) ament, ut. Eun. 615 (*om. A¹, Donat.*). 882 te quoque iam, Thais, ita me di bene ament, amo. Haut. 953 (*om.* ς) Phorm. 165 *cf.* Hec. 106.

2 *de naturae donis*: **a** *nasci*: VARRO rust. 1, 6, 1 alius ager bene natus, alius male. HOR. carm. 4, 4, 36 indecorant bene nata (*pectora*) culpae. PRIAP. 42, 1 laetus ... natis bene vilicus uvis. STAT. silv. 1, 5, 65 et tua iam melius discat fortuna renasci. OPTAT. 1, 12 p. 14, 10 quod bene fuerant geniti. ENNOD. epist. 1, 1. 5 p. 2, 24 quantum ... polita conversatio pretiis bene nascentis adiungat. 8, 33, 1 p. 221, 8 a religioso *homine*, bene nato. **b** *crescere, sim.*: VARRO rust. 2, 1, 24 ut reliqui (*agni*) melius crescant. LAVREA epigr. 6 quo tua ... silva loco melius surgere iussa viret. VERG. georg. 2, 63 truncis olea melius propagine vites respondent (*i. fructus ferunt*). COLVM. 1 praef. 24 in aliis pinguis rubrica (lubr- *codd.*) melius respondet. 2, 9, 8. 16. 5, 5, 7 quibus (*agris*) non aeque bene translata semina quam immota respondeant. SCRIB. LARG. 22ᵃ ita melius respondet. 271 eadem medicamenta in iisdem vitiis interim melius deteriusve respondere. PROP. 1, 2, 10 et veniant hederae sponte sua melius. OV. am. 1, 8, 96 non bene, si tollas proelia, durat amor. ars 1, 758 hic (hac *al.*) bene farra virent. 3, 101 cultis bene Liber ab uvis provenit. COLVM. 1, 2, 4. 2, 2, 4. 2, 10, 24. 3, 18, 2. 5, 6, 14. 11, 3, 18 PLIN. nat. 18, 140. 19, 107. 148. 21, 21 optime ocissimeque. 21, 34. OV. fast. 5, 263 si bene floruerint segetes. 5, 264. 265. 327 annus. CELS. 2, 24 p. 69 quae (*oleae*) in arbore bene permaturuerunt. COLVM. 2, 6, 4 triticum ... sicco loco melius coalescit. 3, 2, 8 ocius et melius deflorescit. 3, 2, 13 flore melius exuitur *vitis*. 3, 2, 15 *uvas* melius exhibent. 4, 1, 4 iugata vineta melius consurgunt. 4, 4, 3 optime ... convalescent. 4, 24, 6. 4, 27, 3. 5, 6, 27. 11, 3, 24. 3, 16, 2 (arb. 11. 16, 2). 4, 17, 4 quo ... melius educet fructum. 5, 6, 35 ea (*materia*) et fructum et nova flagella bene procreat. 5, 10, 6 ea (*semina*) bene et celeriter comprehendent (arb. 20, 1). 5, 10, 12 melius atque celerius frondebit. 11, 3, 7 *vepris* post ignis iniuriam melius *renascitur* (arb. 22, 1). arb. 11 quo melius maturescat *vinum*. PLIN. nat. 12, 60 quidam ... in insulis melius putant gigni *arborem*. 14, 21 *vitis* melius deflorescit. 14, 34. 18, 286. 17, 10 *arbores* optime germinant. 17, 123. PS. APVL. Ascl. 18 ex bene coalescente commixtione. CHIRON 744 non tam optime generat. AVG. civ. 4, 21 *puerperae* non solum bene parerent, sed etiam bonos.

II *de approbatione*: **1** *in formulis*: **a** *bene est*: PLAVT. Capt. 699 meus sodalis ... in libertate est ad patrem in patria. bene est. Cas. 605 quin me perdis. :: quin benest. Merc. 300 oculis quoque etiam plus iam video quam prius. :: benest (*cf.* 298 immo bis tanto valeo quam valui prius. :: bene hercle factum et gaudeo. Most. 207. 643. 649. 1147. 449 factum optime. QVINT. decl. 314 p. 236, 14 bene hercule factum est, quod. *cf.* CIC. leg. 2, 28 bene vero quod). *ibid.* malae re⟨i⟩ dico. :: iam istuc non benest (bonum est *P*). Trin. 52 bene hercle est illam ... vivere. TER. Ad. 586 bene sane. Andr. 848. Eun. 675 istuc pol vero bene. CIC. de orat. 1, 217 *ludere* pila bene *esse*. 3, 101 quare 'bene' et 'praeclare' quamvis nobis saepe dicatur; 'belle' et 'festive' nimium saepe nolo. quamquam illa ipsa exclamatio: 'non potest melius', sit velim crebra. HOR. ars 428 *donis corruptus auditor* clamabit enim 'pulchre bene recte' (PERS. 1, 111 *syn.* euge). PLIN. epist. 7, 6, 11 bene, me Hercule bene! *in formulis litterarum v. Babl, de epist. Lat. formulis p. 23 sqq.*: SEN. epist. 15, 1 mos antiquis fuit usque ad meam servatus aetatem primis epistolae verbis adicere: 'si vales bene est, ego valeo'. *cf.* PLIN. epist. 1, 11, 1 illud, unde incipere priores solebant. CIC. epist. 5, 7, 1 s(i) t(u) e(go) q(ue) v(alemus) b(ene) e(st). 5, 9, 1 *et passim.* 5, 1, 1 benest (*cf.* 5, 2, 1. 14, 15, 1). 14, 8, 1 bene est. AVELL. p. 506, 25. CIC. Att. 15, 12, 1 bene mehercule de Buthroto. ad Brut. 1, 18 (9, 26), 1 an tardare ac commorari te melius esset. MAECEN. carm. frg. 10 vita dum superest, benest. HOR. sat. 2, 6, 4 auctius atque di melius fecere. bene est. OV. ars 2, 605 o bene, quod ... in

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

media Tantalus aret aqua. *cf.* MART. 7, 15, 3 o bene, quod silva colitur Tirynthius ista. QVINT. decl. 307 p. 209, 15 bene, quod ... scelera ... aperiuntur. APVL. met. 3, 25. 6, 8. 10, 14 apol. 36. 84 TERT. idol. 5. 15. 23 nat. 1, 7 pudic. 10. 19 ieiun. 13. 16 anim. 6 p. 307 Vind. *al.* AVG. civ. 22, 10 bene, si iam incipiunt. epist. 139, 38 AVELL. p. 22, 11. 31, 13 ENNOD. epist. 1, 18, 1 p. 29, 9. OV. Pont. 3, 9, 6 SEN. contr. 2, 5, 1. SEN. Tro. 630 bene est: tenetur. Med. 550. 1019 bene est, peractum est (*cf.* Oed. 998). Ag. 870. Thy. 279 bene est, abunde est (*cf.* 889). epist. 15, 1 recte nos dicimus: 'si philosopharis, bene est'. 67, 15 torqueor, sed fortiter: bene est. occidor, sed fortiter: bene est. PLIN. epist. 9, 7, 1. AVR. Fronto p. 75, 18 N. benest, gaudeo. VLP. dig. 42, 1, 15, 2. PORPH. Hor. sat. 1, 3, 68 bene est, si. 1, 6, 65. HIL. epist. ad fil. 5 quod. OPTAT. 5, 3 p. 125, 5 quicquid in trinitate factum fuerit, bene est. MAR. VICTOR aleth. 3, 490 bene sit divino credere Christo. CORP. XII 5687, 28 (*Galliae, in clipeo*) Orte vene est. PLAVT. Amph. 965 facta pax est. :: optume est. Asin. 449 nunc adeam optimum est .... :: ehem, optume. Bacch. 502 illum exoptavit potius? habeat. optumest (optumum est *A*). 783 men criminatust? optimest (*iron.*). Capt. 10 iam hoc tenetis? optumest (optumum *codd.*). 706 Cas. 738. 933. Merc. 224 quin ea ego huc procucurri gratia, ne ... :: optime. 977 tu mercatu's? :: optume hercle. 1009. Mil. 245 immo [ut] optume. Rud. 708 huc respice. :: optume, istuc volueramus. 1054 meus est (*servus*). :: [h]em istuc optime, quando tuost. 1057 Stich. 537. 667. TER. Ad. 884 recte *agitur*. :: optumest. Haut. 677 immo. Hec. 871. CATO agr. 110 si demptus erit odor deterior, id optime. VARRO rust. 2, 5, 13 ut trimae (*boves feminae*) pariant, eo melius, si quadrimae. CIC. Brut. 52 optime, inquam, sed veniamus. 287 (*bis*). Quinct. 79 'DCC milia passuum'. :: optime. Verr. 3, 127. 4, 196 'frumentum ... me abs te emere oportet'. :: optime. :: 'modium denario'. :: benigne ac liberaliter. leg. agr. 1, 14 Vatin. 30 ac. 2, 115. 148 fin. 4, 44 *al.* Att. 5, 21, 12. 12, 24, 3 de Attica optime (*cf.* 12, 45, 2. 13, 21, 6). ad Q. fr. 2, 7, 2 si perficiunt, optime. PLAVT. Amph. 802 quid postquam lavi? :: accubuisti. :: euge optime. GELL. 12, 2, 13 benene hoc? :: bene sane *dixit*. APVL. met. 1, 22 en ... hospitium. :: bene. 2, 31. HIER. epist. 69, 4 omnia peccata donata sunt: bene et fideliter. VVLG. II reg. 3, 13 optime (καλῶς), ego faciam. III reg. 2, 18 precor, ut dicas .... :: bene (καλῶς), ego loquar. Marc. 12, 32. AVG. serm. 119, 10 optime.

b *bene habet*: PLAVT. Epid. 696 facto opere arbitramino. :: bene hoc habet. Pseud. 935ᵃ sed vide, ornatus hic me satin (-tis *P*) condecet? :: optume habet. TER. Phorm. 429 bene habent tibi principia. LVCIL. ed. Marx 1077 ius maenarum. bene habet se. CATO agr. 133, 3 uti radices bene habeant. AEM. PAVL. or. frg. Val. Max. 5, 10, 2 quapropter bene habet. CIC. Mur. 14 bene habet: iacta sunt fundamenta defensionis. PROP. 4, 11, 97 prole mea Paulum sic iuvet esse senem. et bene habet. LIV. 6, 35, 8. 8, 6, 5. 8, 9, 1. 8, 35, 4. 39, 50, 8. SEN. contr. 1, 8, 4. 10, 5, 10 VAL. MAX. 5, 10, 2. SEN. Herc. f. 1035 bene habet, pudendi regis excisa est domus. Oed. 998 bene habet, peractum est (*cf.* Med. 1019). STAT. Theb. 11, 557. 12, 338 sed bene habet, superi, gratum est, Fortuna; peracta [est] spes. QVINT. inst. 9, 2, 26 gaudere ... fingimus ... unde sunt illa ..., bene habet. decl. 377 p. 420, 18 IVV. 10, 72 HIL. trin. 3, 23 SALV. gub. 3, 1. CARM. epigr. 500, 12 (*Tarracone*) contegit ossa lapis. bene habet. CIC. epist. 6, 1, 1 illa ... quae requiris, suum statum tenent, nec melius, si tu adesses, tenerent.

c *bene facis*: DON. Ter. Eun. 186 'bene facis' in consuetudinem venit, 'bene facis' et 'bene fecisti' non iudicantis esse, sed gratias agentis. PLAVT. Amph. 352 rex Creo vigiles nocturnos singulos semper locat. :: bene facit. 278 optumo optume optumam operam das (*o Nox!*), datam pulchre locas. 937 iam nunc irata non es? :: non sum. :: bene facis. Asin. 59 sum vero (*sc. adiutor amandi*), et alter noster est Leonida. :: bene hercle facitis et a me initis gratiam. Capt. 423 ergo cum optume fecisti, nunc adest occasio bene facta cumulare. 843 gaudeo, etsi nil scio quod gaudeam. :: bene facis. 1017 fecisti edepol et recte et bene. Cas. 396 Curc. 272. 673. Epid. 209 nimis factum bene. 647 bene fecisti, bene vale. Most. 816 bene benigneque arbitror te facere. :: factum edepol volo. Poen. 589 et bene et benigne facitis, quom. Persa 147 faciam equidem quae vis. :: bene facis. Poen. 1326 bene factum. Pseud. 361 furcifer. :: factum optume (*antecedit*: dicis vera ... quippini ... certo). 1099 Rud. 835. 881 placet, bene facitis. 892 bene factum et volup[e] est (TER. Hec. 657). 1365. 1408. 1411. Stich. 374 argenti aurique advexit nimium (multum *P*). :: nimis factum bene. TER. Ad. 601. 604. 970. Andr. 11 bene factum. 105 Chrysis ... moritur. :: o factum bene! beasti (969. 975). Eun. 186. 463. 593. 674. 1037. 1091. Phorm. 883. Hec. 456 bene factum te advenisse. ACC. trag. 155. VARRO rust. 1, 2, 13 melius fecisse quosdam, qui .... RHET. Her. 4, 50, 63 bene ... facitis, cum venitis, sed rectius fecissetis. CIC. de orat. 1, 112 quod nisi inepte fieret, bene non posset fieri (parad. 9 si, quod recte fit et honeste et cum virtute, id bene fieri vere dicitur). Phil. 3, 30 senatus consultis bene et e re publica factis. ac. 1, 25 bene sane facis. fin 3, 16 Tusc. 2, 39. 4, 54 rep. 1, 55 leg. 3, 1 off. 2, 47. *elliptice cf. p. 2122, 1 sqq.*: CIC. de orat. 1, 253 nostri omnino melius multo (*sc. fecerunt*), quod. 3, 221. fin. 4, 43 quod ... (*Stoici*) principium officii quaerunt, melius quam Pyrrho. Tusc. 5, 24 cum humiliter demisseque sentiret; quam bene, non quaeritur, constanter quidem certe. leg. 2, 26 off. 1, 84. 3, 49 Att. 8, 3, 6. CIC. Att. 7, 3, 23 bene facis, quod non dubitas. 7, 7, 1. 9, 15, 5 Philargyro bene (*sc. aliquid praestitisti*). 12, 24, 1 bene fecit A. Silius qui transegerit. 12, 43, 1. 13, 6, 2 quod reliquos coheredes convenisti, plane bene [fecisti]. 13, 27, 1 illud vero vel optime, quod ita multa mutari volunt. 15, 3, 2 de sella Caesaris bene tribuni. 15, 29, 1 quod cum Cos[i]ano egisti, optime. 16, 1, 5 de CCX optime. *cf.* MART. 4, 75, 7 tu melius. 11, 7, 13 quanto tu melius. QVINT. inst. 2, 4, 13 posse enim adhuc eum melius. 10, 3, 25. 12, 10, 38 decl. 305 p. 196, 20. 321 p. 260, 28 TAC. Germ. 19. ann. 1, 43 melius et amantius ille. 4, 38. PLIN. epist. 9, 19, 1 melius rectiusque Frontinum, quod vetuerit. SPART. Sept. Sev. 20, 2. MESSALA or. frg. Quint. inst. 1, 5, 61 bene fecit Euthia. HOR. sat. 1, 4, 17 di bene fecerunt ... quod. LIV. 6, 18, 9. CELS. 1 prooem. longe ... optime fecisse ... qui. QVINT. decl. 349 p. 375, 29. PLIN. epist. 6, 2, 4. 8, 4, 1. 9, 24, 1 TRAIAN. Plin. epist. 10, 44, 1. VLP. dig. 1, 16, 9, 1 melius fecerit, si abstineat. 5, 2, 1. 25, 5, 1, 2 melius et civilius. 40, 12, 27, 1 PAVL. Coll. Mos. 7, 2, 1. sent. 5, 21, 4 ipsa scientia (*divinationis*) eiusque libris melius fecerit abstinere. *cf.* TERT. pudic. 16. VVLG. Iudith 11, 20 benefecit (εὖ ἐποίησεν) deus, qui misit te. QVINT. decl. 388 p. 439, 5 bene agis (IVV. 7, 124). PLIN. epist. 5, 20, 2. 6, 29, 5.

2 *in iudicio*: **a** *melius est aliquid facere*: PLAVT. Amph. 664 redire ad navem meliust nos. Asin. 249 te expergiscier. 675 illum te orare. Bacch. 76 hoc agere. 496 melius esset, me quoque una si cum illo relinqueres, melius multo me quoque una si cum hoc relinqueris. Curc. 417 alibi te quaerere hospitium tibi. Epid. 619 edepol me illi melius (*sc. servabunt*). 669 alium tibi te comitem melius⟨t⟩ quaerere. Men. 329 ire. 802. 1091 nos adire atque hunc percontarier. Merc. 463. 497 meliust (*A*) sanus sis. Mil. 914 quid istis nunc memoratis opust quae commeminere? :: meliust (*sc. nos commeminisse*). Stich. 692 servo homini modeste melius facere sumptum quam ampliter. TER. Ad. 180 ante aedes non fecisse erit melius hic convicium. VARRO Men. 442 quam lympha[m] melius e lacuna fontium adlata[m] nido (*i. poculo*) potili permisceat. rust. 1, 27, 2 neque eam (*terram*) minus binis arandum, ter melius. 1, 34, 2 melius verno tempore. 1, 37, 3 (*bis*). VARRO rust. 2, 2, 17 *oves* iis temporibus non mulge[a]nt quidam; qui id melius, omnino perpetuo. 2, 3, 6 stabulatur pecus melius. CIC. Brut. 268 quaereres in iudiciis fortasse melius, in re publica quod erat esse iudicares satis. CAEL. Cic. epist. 8, 14, 3 id melius statuere, quod tutius est. VERG. georg. 2, 273 collibus an plano melius sit ponere vitem. PANEG. in Mess. 85 quemve locum ducto melius sit claudere vallo. SEN. benef. 2, 3, 1 quanto melius adicere bona verba rebus bonis. 2, 17, 6. 5, 25, 3 iudicare melius fuisset. 6, 41, 2. TAC. ann. 2, 44 iuvenem urbano luxu lascivientem melius in castris haberi. 6, 4. PLIN. epist. 6, 2, 9 sed de his melius coram (*sc. dicere; cf.* 8, 22, 4). APVL. Plat. 2, 18 TERT. spect. 19. **b** *i. q. potius*: ACC. trag. 267 melius pigrasse quam properasse est nefas. CIC. inv. 1, 25 id optime faciendum est, quod. de orat. 2, 322 agendo melius quam rogando. 3, 34 in ea varietate fere melius a deteriore facultate magis quam genere (*dicendi*) distinguitur. Mur. 74 neque vero Cretes ... melius quam Romani homines ... res publicas suas retinuerunt. epist. 3, 5, 2 sed haec fieri melius quam dici aut scribi volo. PVBLIL. C 11 consilio melius vincas quam iracundia. R 11 roganti melius quam imperanti parcas. HOR. carm. 1, 2, 22 ferrum, quo graves Persae melius perirent. PROP. 3, 11, 37 issent Phlegraeo melius tibi (*i. Pompeio*) funera campo. OV. am. 2, 14, 21 cum fuerim melius periturus amando, vidissem. EPICED. Drusi 355 an melius per te virtutum exempla petemus. LIV. 1, 13, 3 melius peribimus, quam viduae aut orbae vivemus. SEN. suas. 2, 3. 4, 1 an melius alio pignore quam futuri scientia ingenia surrexerint? contr. 10, 5, 1 quem ... melius invocem quam ...? MANIL. 1, 775. VAL. MAX. 4, 5, 3 ut ... praeturam melius Africani memoriae concederet quam sibi vindicaret. SEN. epist. 21, 1 melius probas honesta quam sequeris. 72, 11 melius non incipient quam desinent. STAT. silv. 2, 2, 97 nos docto melius potiemur alumno. Theb. 11, 192 natae melius coniugia iungas. CLAVD. 15, 149 melius deserta iacebo vomeris impatiens. AVG. civ. 5, 12 reges ... a regendo dicti melius videantur, ut regnum a regibus.

J *quasi abundanter adponitur*: **1** *placere, sim.*: SEN. dial. 9, 1, 8 cum bene ista placuerunt. *christiana v. p. 1890, 60 sqq.* GRATT. 396 ante ... quam nox bene compleat umbras. SEN. dial. 12, 3, 4 tam bene stipatam optimorum adulescentium domum. *transl.* AVSON. 251, 3 sed centum et quinque explevi bene messibus annos. CELS. 3, 12 p. 93 ut primis diebus bene abstineatur aeger. **2** *convenire, componere, sim.*: PLAVT. Most. 304 bene igitur ratio accepti atque expensi inter nos convenit. TER. Hec. 179. AFRAN. com. 53 adulescentis optumas bene convenientes, ⟨bene⟩ concordes cum viris. CATO agr. 19, 2 ut inter arbores bene conveniat. CIC. S. Rosc. 96 tot propinqui cognatique optime convenientes (off. 1, 58). Verr. 5, 147. LVCR. 6, 507 quo cum bene semine aquarum ... convenere. VARRO rust. 2, 5, 7 bene compositae *pecudes*. RHET. Her. 4, 46, 59 equus ... bene natura compositus. CIC. Verr. 6, 108 homo bene appositus ad istius audaciam. HOR. sat. 1, 7, 20 uti non compositum (*par gladiatorum*) melius *pugnet*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(EPICED. Drusi 301 par bene compositum. ANTH. 412, 11 compositus nondum bene ... miles). LYGD. 3, 6, 35 nec bene mendaci risus componitur ore. TIB. 3, 12, 9 sic bene compones. PROP. 3, 24, 28 tu bene conveniens non sinis ire (esse *dett.*) iugum. OV. am. 1, 4, 53 si bene compositus somno vinoque iacebit. 1, 13, 6 lateri nunc bene iuncta meost *domina* (epist. 13, 117). EPIST. Sapph. 191 Ov. met. 1, 9. 14, 675. am. 2, 15, 5 tam bene convenias (*digito puellae anule*) quam mecum convenit illi (SEN. contr. 1, 1, 4. 9, 5 (28), 9 MART. 8, 35, 3 PLIN. paneg. 47). ars 1, 514 sit bene conveniens et sine labe toga. 2, 385 hoc bene compositos, hoc firmos solvit amores. MANIL. 4, 58 bene compositis ... civilibus armis. SEN. dial. 5, 39, 1. 9, 17, 3 conversatio ... dissimilium bene composita disturbat. epist. 44, 5 ad virtutem bene a natura compositus. 55, 8. TAC. Agr. 4 locum ... mixtum ac bene compositum. Ov. rem. 471 bene convenit illi⟨s⟩. epist. 7, 187 met. 2, 846. MANIL. 3, 155 si bene convenient stellae per signa sequentes. SEN. clem. 1, 10, 3 bene illi (*Augusto*) parentis nomen convenisse. epist. 4, 11 qui cum paupertate bene convenit. QVINT. decl. 383 p. 428, 13 SVET. Tib. 7. CELS. 1 prooem. diligentes homines notasse, quae plerumque melius responderent. 6, 6, 38 bene respondentibus menstruis. 7, 12, 1 bene adcommodato plumbo replendum est *foramen dentis*. QVINT. inst. 1, 5, 4. SEN. dial. 12, 15, 1 optime cohaerentis Romanae pacis vincula resoluta sunt. COLVM. 2, 2, 22 iugum ... melius aptum cervicibus insidat. 5, 11, 15 ficus cum olea ... cum bene coierit (QVINT. inst. 9, 4, 91). VLP. dig. 43, 30, 1, 5 bene concordantia matrimonia. PAPIN. dig. 48, 5, 12, 11 bene concordatum ... matrimonium. AMM. 31, 14, 7 figura bene compacta membrorum. VVLG. Sirach 25, 2 vir et mulier sibi bene consentientes (ἑαυτοῖς συμπεριφερόμενοι).

K vix bene, non bene: Ov. epist. 6, 24 tactum vix bene limen erat. 7, 90 vix ... bene audito nomine. 11, 108 quo laesit facto vix bene natus avum? met. 2, 47 vix bene desierat (15, 669 fast. 5, 278. 6, 513). 3, 14 descenderat. 7, 774 missus erat. 11, 260 invaserat artus. 13, 944 combiberant ... guttura sucos. 14, 753 prospexerat. trist. 5, 10, 20 avis ... praedam vix bene visus agit. EPICED. Drusi 69 vix posito Agrippa tumuli bene ianua clausa est (Ps. QVINT. decl. 10, 5 vix bene cinere composito). SEN. benef. 1, 14, 1 *contulit* in illum vix bene notum sibi. CALP. ecl. 3, 79 vixdum bene florem degustabat apis. VEN. FORT. carm. 8, 3, 384. Ov. am. 1, 14, 37 non bene consuetis a te spectaris ocellis. trist. 2, 203 ne timeam gentes, quas non bene summovet Hister. 3, 12, 3 non bene pertulit Hellen *aries*. 5, 6, 19. met. 12, 616 de tam magno restat Achille nescio quid, parvam (-um *al.*) quod non bene compleat urnam. Pont. 3, 4, 92 non bene pacatis flumina pota Getis. PRIAP. 52, 1 non bene qui manum rapacem ... contines ab horto. FEST. p. 250 frumenta ..., quae de vagina non bene exibant. SEN. contr. 2, 1, 24 illi ... qui sibi abstinentiam conviciorum imperaverant, non bene praestiterunt. 2, 5, 2 sive magna consilia non bene voltus (*sic* ε, benivolis *O*) ... exigunt. CELS. 6, 6, 14 ictus parum bene curati. SEN. Tro. 549 miles timet ... numquam bene Troiam iacentem. CVRT. 7, 9, 11 nondum bene obducta cicatrice cervicis. MART. 1, 15, 5 non bene distuleris. 2, 32, 7 non bene ... servo servitur amico. 2, 66, 2 anulus incerta non bene fixus acu.

II ***cum adiectivis*** (*partic.*) ***et adverbiis***: *i. q. valde cf. Wölfflin, Lat. u. rom. Comp. p. 14 sqq.; Philol. 34, 140; Archiv 1 (1884) 95; Hellmuth, Acta Erlang. I p. 132 sq.* GLOSS. IV 313, 38 bene doctus, edoctus. PLAVT. Capt. 966 bene morigerus fuit puer (*cf.* 404 bene *te* ... ero gessisse morem). Cas. 596 ut bene vocivas aedis fecisti mihi. Cist. 26 *matronae amicitiam* iunctam bene habent inter se. Mil. 208 quidquid est, incoctum non expromet, bene coctum dabit. 815 si centuriati bene sunt manip[u]lares mei. Most. 158 melius ... deficatam. 186 miror tam catam, tam doctam (docilem *L*) te et bene doctam. Pseud. 1138 bene (*iron.*) ego ab hoc praedatus ibo. Rud. 1316. Paras. pig. 1 bene potus (LVCIL. ed. Marx 1070 CIC. epist. 7, 22). ENN. ann. 32 Vahl. foedus ... feri bene firmum (*cf.* PORPH. Hor. carm. 3, 24, 50 bene pro valde positum, ut apud Ennium frequenter). 527 tum tonuit laevum bene tempestate serena (*cf.* NON. p. 408, 3 Varro Endymionibus: [Men. 103] tonuit bene tempestate serena). TER. Andr. 132 bene dissimulatum amorem et celatum indicat. LVCIL. ed. Marx 268 bene plena. 1073 bene longincum ... morbum. CATO agr. 3, 5 si oletum bonum beneque frequens cultumque erit. 32, 2 arbores bene maritae. 45, 1 bene ... terra tenera siet beneque glittus siet *locus*. 76, 1 mollis. *ibid.* subactum. 76, 3 *caseum* siccum. 95, 1 amurcam ... puram bene facito (96, 1). VARRO Men. 253 dormire 'super architapo bene molli'. rust. 2, 2, 4 si arietes sint fronte lana vestiti bene. 2, 5, 8 corpore ... bene costato[s]. RHET. Her. 3, 10, 18 bene firmam argumentationem. CIC. de orat. 2, 361 habetis sermonem bene longum (fin. 5, 76 disputationem. Att. 14, 7, 2 litterae. GALEN. alfab. 83 cinicum tursulos habet bene longos). Brut. 81 bene peritus. 267. Phil. 12, 25 bene comitatum (*i. magno comitatu incedentem*) ... aggredi (Att. 9, 2 ad Q. fr. 3, 1, 12 QVINT. inst. 12, 8, 3). Cluent. 28 laetanti iam animo et spe optime (-a *alii*) confirmato (Phil. 6, 18 senatum bene sua sponte firmum firmiorem ... fecistis. Att. 1, 21, 5. epist. 16, 8, 1 te ... nisi bene firmum committas *navigationi*). div. in Caec. 48 bene robustum atque exercitatum. Catil. 2, 22 imberbis aut bene barbatos (HIER. epist. 117, 10 adulescentem necdum bene barbatulum). leg. agr. 2, 59 adulescens non minus bene nummatus quam bene capillatus (epist. 7, 16, 3 HOR. epist. 1, 6, 38 AMM. 14, 6, 12. 18, 5, 5 HIER. epist. 125, 18). Mur. 69 bene magna caterva (Tusc. 2, 44 bene plane magnus mihi quidem videtur [*Philoctetae dolor*], sed tamen non summus. CASS. Cic. epist. 12, 13, 4 classis bene magna. BELL. Hisp. 1, 2 *vis*. 4, 2 multitudo. 12, 4 tempus. 13, 4 *pars*. 15, 5. 16, 2. 22, 6 *al.*). CIC. Sest. 23 hominem bene sanum (fin. 1, 52. 1, 71). fin. 2, 94 magnos et eosdem bene longinquos dolores. Att. 1, 18, 1 bene completa domus. epist. 5, 12, 2 eum bene et naviter oportet esse impudentem. 9, 5, 1 bene maturum (CHIRON 58. 268 MARCELL. med. 30, 5). POLLIO Cic. epist. 10, 32, 1 plane bene peculiatus. 10, 33, 4 inermes bene multos. CIC. facet. dict. 14 bene foratas aures. LVCR. 2, 7 bene ... munita templa. 5, 708 pleno bene lumine fulsit. CARM. devot. Macr. sat. 3, 9, 11 bene salvos. HOR. sat. 1, 3, 61 pro bene sano ac non incauto fictum astutumque vocamus (1, 9, 44 mentis bene sanae. 2, 3, 74 [*opp.* insani]. RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 97D bene sanus et vigens erat hic sensus. *cf.* NOT. Tir. 53, 29 benesanus). HOR. carm. 2, 12, 15 bene mutuis fidum pectus amoribus. PROP. 2, 34, 6 *Amor* bene concordes tristia ad arma vocat. Ov. ars 2, 263 bene dives ager. EPIST. Sapph. 67 bene multa. Ov. trist. 1, 7, 15. Pont. 2, 7, 22 bene certa *Fortuna*. PRIAP. 61, 2 bene fructuosa malus. 80, 1 at non longa benest, at non bene mentula crassa. LIV. 28, 44, 7 tutus (CARM. epigr. 964, 3 [*Romae, s. I p. Chr.*] qua [*patrona*] bene tutus eram. MART. 6, 93, 11). PAVL. FEST. p. 185 ornatus ... bene aptus, ut miles aut gladiator. GERM. frg. 4, 2 Iuppiter ... proprio bene lucidus ore. CELS. 1, 3 p. 17 solium bene calidum (2, 17 p. 63 aqua. 6, 18, 7 CHIRON 268. 889 MARCELL. med. 14, 44). 1, 4 p. 22 bene largo canali. 4, 6 p. 129 pulticula ... bene madida (COLVM. 11, 3, 43 *locus*). 4, 12 p. 137 vinum frigidum vel certe bene (*i. modice*) calidum. 4, 22 p. 148 aquae bene frigidae potio (COLVM. 12, 40, 1). 6, 2 p. 222 bene (*i. plane*) integro capite non exit *porrigo*. SEN. apocol. 5 quendam bonae staturae, bene canum. COLVM. 12, 2, 2 *conclave* bene illustre. 12, 15, 5 *ficus* bene siccatas. 12, 21, 2 mensura semunciae bene plenae. 12, 38, 2 bene maturae uvae. 12, 39, 1. 12, 53, 1 vas ... novum aut certe bene solidum. SEN. nat. 4, 6, 3 bene acuto graphio. LVCAN. 9, 640 o bene nudi Crassorum cineres (CORIPP. Ioh. 4, 1165 confossus iacuit mediis bene nudus harenis). MELA 51 *Nilus* placidior et iam bene navigabilis ... esse incipit. INSCR. Notiz. degli scavi 1902 p. 212 (*Pompeis*) dignus honore bene est. CARM. epigr. 500, 2 factionis Venetae ... *sodales* certi studiosi et bene amantes. MART. 4, 10, 2 pagina non bene sicca. AVR. Fronto p. 69, 18 N. caepas bene praegnatis. FRONTO p. 101, 8 N. panem ... bene candidum. GELL. 9, 9, 12 hominis bene callidi. APVL. met. 1, 12 bene quietus. flor. 22 p. 102 bene praediatus. HERM. vulg. vis. 3, 13 vidisti illam (*mulierem*) adolescentiorem et bonam et hilarem et bene ⟨serenum *add. ed. pr., fort.* formosum⟩ vultum eius (καλὴν τὴν μορφὴν αὐτῆς. *Pal.* speciosa facies sua). LAMPR. Heliog. 5, 3 bene vasatos (*cf.* 8, 6. 9, 3. 31, 6). CAPITOL. Gord. 6, 1 facie bene lata (geniata *Gemoll.*). ARNOB. nat. 5, 21 arietem nobilem bene grandibus cum testiculis. *ibid. Proserpinam* bene validam, floridam. AVSON. 153, 73 bene (*i. boni*) conscia vita. 157, 14 (*cf.* Ps. DAMAS. epigr. 92, 8). 173, 4 lactentis nati vix bene note pater. QVEROL. p. 7, 1 bene perfidus alteri fraudem infert. AMM. 14, 2, 17 bene pertinax miles. CHIRON. 620 bene utile. AMBR. hex. 5, 24, 88 bene fortis in die Petrus. AVELL. p. 96 praedicationum bene memorem (CLAVD. carm. min. 17, 27 o bene naturae memores). VVLG. sap. 5, 22 tamquam a bene curvato (εὐκύκλου) arcu nubium. AVG. civ. 22, 8 cuidam coquo ... bene christiano. MARCELL. med. 1, 23 in linteolo bene tenero. 8, 160 ut bene purum sit *mel*. 9, 30 aceti bene acris heminam. 9, 31 levia. PHYSIOGN. 58 humeri faciles bene discreti (*opp.* contracti) et absoluti. ORIENT. comm. 1, 332 vel bene securus vel bene tutus agit (VEN. FORT. carm. 3, 11, 20 sunt bene securi, quos tua caula tegit). VRAN. epist. 9 p. 864B dulcis et bene suavis. SIDON. epist. 1, 2, 3 internodia poplitum bene mascula. 6, 8, 1 creditoribus bene credulis (ENNOD. epist. 2, 11, 4 p. 51, 5 bene credulus). PAVL. PETRIC. Mart. 1, 15 bene degener in patre. ENNOD. carm. 1, 8, 40 bene cauta *puppis* (CORIPP. Ioh. 7, 235). IORD. Get. 41, 215 bene gloriosos manes carissimi patris. CORIPP. Ioh. 1, 520 bene sollicito dispensans pectore. CORP. XIII 10024, 41 (*in gemma*) amo te bene dulcis. INSCR. christ. Rossi I 654, 14 (*a. 427*) vixit bene purus. *nota*: SEN. dial. 7, 23, 2 o magnum virum, ⟨o⟩ optime divitem! CASSIAN. inst. 5, 39, 1 frater nobis optime carus. ENN. ann. 234 Vahl. vocat, quocum bene saepe libenter mensam sermonesque suos *communicabat*. CATO agr. 77, 1 completo bene arte. CIC. de orat. 2, 259 si ad te bene ante lucem venisset. Verr. 3, 169 qui ... bene penitus in istius familiaritatem sese dedit. Att. 4, 9, 2 bene mane haec scripsi (*cf.* 10, 16, 1. 14, 18, 1 PETRON. 85 STAT. silv. 4, 9, 48 AVG. ord. 1, 9, 27). BELL. Hisp. 25, 2 nostri ... bene longe sunt egressi. CHIRON 889 cura, bene commode decoquatur *oleum*. ENNOD. carm. 2, 150, 9 quam bene flammarum constanter ... bella excipiunt teneri.

iuncturae: *alliteratione ornatae*: bene benigneque (PLAVT. Most. 816 Poen. 589 Truc. 128); bene ac beate (*v. p. 2114, 20*); bene ac benivole (GELL. 1, 14, 1): *ceterae frequentiores*: bene et fortunate, bene et feliciter, bene ac prospere (*v. p. 2120, 36*), bene gnaviter

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(SISENNA Miles. frg. 13,4 CHAR. gramm. I 207 SEN. dial. 8,1,4), valde bene (CIC. epist. 1,8,7. 15,21,4 *saep.*), sane bene (TER. Hec. 187 CIC. Brut. 212).

synonyma et iuxta posita: abunde, accurate, amice, blanditer, celeriter, commode, composite, confidenter, decore, diligenter, egregie, emendate, euge, eximie, facile, fideliter, fortiter, frugaliter, honeste, iuste, libenter, magnificenter, opportune, ornate, probe, pulchre, quaestuose, recte, sapienter, sedate, simpliciter, sobrie, strenue, velociter, vere. *opposita*: male, nequiter, prave, turpiter. *composita*: benedice *usque* benevolus. *cf.* benignus. perbene. *Sinko.*

1. Bonus, -a *cogn.* Bonus: *nomin.* Bonos? *v. l. 34.* Βόνος, Βῶνος *ap. graec. auct. nom. hebr.? v. l. 34. cogn.*: CAPITOL. Aur. 1, 4 Rupili Boni consularis. AVSON. 107 Silvius . . . Bonus *Brito* (108 *sqq.; ludit poeta de nomine Boni*). *gr.* χρηστός (*cf. Plut. Phoc. 10*) *reddit* NEP. Phoc. 1,1 Phocion ... cognomine Bonus est appellatus. *in titulis*: CORP. VI 2761 T. Vennoni Lem. Agricolae Bono mil. *eqs.* 10416 (*descr.*) L. Cerbario Bono (*idem* 10417. 14681). 31164 (*a. 241*) Aelius Bonus dupl. V suppl. 180 C. Aninio Bono⟨. . .⟩. III 11111, 15 (*Pann.*) Aur. Bonus (*? litt.* B *incertae lectionis*). 14507 ant. a 47 (*Moes.*) M. Aur. Bonus. VIII 11748 C. Caes(ius) Bonus Gallonius. *nomen sing.*: COD. Iust. 6,40,1 *a. 241* NOVELL. Iust. 41 tit. (*cf.* IVLIAN. epit. novell. 38,1). 50 Bono quaestori Iustiniano exercitus (*gr.* Βόνῳ). *de Graecis quibusdam v. Seeck-Hartmann, PW. III 714, 49. christiani*: *presbyteri*: AVELL. p. 474,16 (*a. 495*) CONC. Rom. a. 487 Mansi 7,1172^B. a. 531 Mansi 8,741^A. *episcopi*: *Ostiensis*: CONC. Rom. a. 487 Mansi 7,1171^C. *Ficuclensis*: CONC. Rom. a. 649 Mansi 10,866^E (*gr.* Βῶνος). *de Ferentino*: LIB. pontif. p. 155,3. *monachus*: GREG. M. epist. 9,20 (*a. 598*) *ter. incerti ordinis*: LIB. pontif. p. 163,1. *secundicerius*: DIONYS. EXIG. epist. de pasch. 2 p. 513^A (*a. 526*). *in titulis*: CORP. III 14614 (*Dalm.*) Bonus. CORP. X 4539 b(ir) b(enerabilis) Bonu(s) pr(es)b(yter) (*'saec. VII vel VIII potius quam VI iudice Rossio' ed.*). XI 4337 (*a. 514*) sancte memoriae Bonus. V suppl. 338 b. m. Bonos. *nom. vir. hebr.?* CORP. IX 6219 (*descr.*) fili (*nom. pl.*) Boni *Iudaei*. 6222 (*descr.*) filius BOƎNI. *cf.* Bani.

fem. Bona, -ae. *genet.*: Bones: CORP. III 10899. Bonaes? CORP. VI 6418. CALDON. Cypr. epist. 24 p. 537,5 mulier nomine Bona. GREG. M. epist. 9,137 *datur*: Bonae abbatissae. *in titulis*: *cogn.*: CORP. III 1028 Aeliae Bonae (8174). 10899 Ti. Bones. 11081 Elv(iae) Bone. 7665 (= 869) Aurelia Bona. VIII 2252 Caecilia Bona (19741). 5709 Geminiae Bonae. 7768 Sittia Bona. *signum*: CORP. VIII 12937 Aelia Aug. lib. Campestra, q(ae) et Bona. *praenomen*: CORP. V 8516 (*Polae*) Bona Titacia Q. f. *nomen sing.*: CORP. V 1587 cum matre sua Bona. 1599 Murgio . . . et Bona. III 7521 (*Moes.*) Bona carissima coniux. VIII 9813. *Hey.*

2. Bonus, -a, -um *epitheton deorum*: *v. sub* bonus *I 9 et sub* Copia, Casus, Eventus, Fortuna, Mens, Pagana, Puer, Spes, Valetudo.

bonuscula, -ōrum *n. plur. tant. deminutive a* bona, *i. q. parva bona, patrimonium exiguum*: COD. Theod. 10,10,29,1 (*a. 421*) uno petitorio singulorum bonuscula ascribi *iubemus* (*antecedit*: ut ademptio facultatum poenam . . . accumulet). SIDON. epist. 9,6,2 nam . . . per rei familiaris damna vacuatus . . ., quantum de bonusculis avitis paternisque sumptuositas domesticae Charybdis abligurisset. *Sinko.*

Bonussa, -ae *nom. mul. barb.; cf.* Bonosus? CORP. XIII 5501 (*Dibione*) Bonussae Regilli fil(iae).

Bonussila *nom. mul. barb.; cf.* Bonussa. CORP. XIII 5727 (*Andematunni*) Bonussilae (n *littera parum distincta*) Beguli fil(iae) Candidus marit(us).

Bonustēnsis, -e *ethnicon Afric.* NOT. episc. prov. proc. 31 Cyprianus Bonustensis. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4,109^A Rufinianus episcopus ecclesiae . . . Bonustensis.

Bonxorius *nom. vir. barb.* CORP. XIII 241 (*Aquit.*) M(arti) d(eo) Bonxorius Faustini filius.

Bonxsoni (*dat.*) *nom. vir. barb.* CORP. XIII 326 (*Aquit.*) Bonxsoni Bo⟨. . .⟩. *cf.* Bonxsus.

Bonxsus (**Bonxus**) *nom. vir. barb.* CORP. XIII 260 (*Aquit.*) Bonxsus frater. 223 Fago deo Bonxus Taurini f. *cf.* Bonxsoni, Bonoxus. *Ihm.*

boo (bovo), -āre (**boo**, -ere) [*a gr.* βοᾶν *tractum esse videtur. Th.*]. bovantes: ENN. ann. 585 Vahl. (= GLOSS. II 30,54). bobat: GLOSS. nom. p. 248. bount: PACVV. trag. 223 VARRO Men. 386. bo[h]ere: GLOSS. IV 432,5 (boare *de*). V 271,68 (-ri *trad.*). beantes: GLOSS. V 402,22. *passiv. v. p. 2128, 15.* PAVL. FEST. p. 30 boare id est clamare a Graeco descendit. SACERD. gramm. VI 491,3 quod Plautus ⟨posuit⟩ boo, Graece posuit βοῶ βοᾷς, unde derivatur reboo. nam Latinum verbum o ante o habens nusquam repperi. NON. p. 79 bount dictum a boum mugitibus (*cf.* GLOSS. V 638,44). GRAMM. suppl. 205,21 secundum Augustinum 'verbum' dicitur a 'vere boando', i. a vere sonando. GLOSS. IV 314,24 boat: sonat, clamat, mugit. *al.* 212,26 boare: clamare sonare mugire. 489,18 boare: sonare strepere clamare. *al.* V 271,68 boere (-ri *trad.*) strepare sonare. 403,51 boare resonare. 172,12 boabit clamabit. *cf.* GLOSS. nom. p. 248 ovis bobat. *v.* bacue. *de bestiis*: ENN. ann. 585 Vahl. (Varro ling. 7,104 eiusdem a bove:) clamore bovantes. *cf.* GLOSS. II 30,54 bovantes (bob- *al.*) βοῶντες. IV 26,15 boantes clamantes (V 271,67 *al.*). 212,37 strepentes sonantes. 586,22 clamantes strepentes resonantes. 593,34 clamantes vociferantes. PAVL. FEST. p. 30 *v. sub* boca *p. 2057,32. de hominibus*: VARRO Men. 386 (Non. p. 79) exeunt citi, strepunt, [exeunt], bount. APVL. met. 5,29 inde a foribus quam maxime boans *Venus* . . . inquit. 7,3 identidem boavi 'non non'. 9,20 fidem deum boantem dominum. flor. 17 p. 79 *tragoedi* identidem boando purgant ravim (GLOSS. IV 26,14 vociferando. *al.*). DRAC. Orest. 367 et querula sic voce boat. *de rebus resonantibus*: PLAVT. Amph. 232 boat caelum fremitu virum. PACVV. trag. 223 (Non. p. 79) clamore et sonitu colles resonantes bount. OV. ars 3,450 clamant . . ., toto voce boante foro. *nota pass. sensu fere mediali*: PS. FVLG. RVSP. serm. 16 p. 879^B boatur pelagus amne.

compositum: reboare. *derivatum*: boatus.

Boo *v.* Sigugna Boo. **Boon** *v.* Boen.

boōpes (-is) *n.* (*gr. vocabulum* βοώπες *non est traditum*) *nomen herbae*: PS. APVL. herb. 104 pr. Graeci paederota vocant, alii boopes (bootis *T in marg.*), alii arctophyllon, Latini cerefolium.

boōpis (-is) *f.*, βοῶπις. VARRO rust. 2,5,4 ab his (*sc. bubus*) dici pleraque magna, ut busycon bupaeda bulimon boopin, uvam quoque bumammam. *gr. scr.* CIC. Att. 2,9,1. 2,12,2. 2,14,1. 2,22,5. 2,23,3 (*de Clodia*).

Boos *v.* Booz.

Booscoete *opp. Bithyniae; cf. Ruge, PW. III 717.* PLIN. nat. 5,143 intus Helgas oppidum, quae Germanicopolis, alio nomina Booscoete *vocatur*.

1. Boōtēs, -ae (-is) *m.*, Βοώτης (*cf.* GELL. 2,21,3. 19,9,6). *forma* boet-: GLOSS. III 293,11 βοητης voetes. IV 26,10. 212,34. 593,37. 601,40. V 271,65. 349,3. 403,40. 443,33. 41. 563,38. 593,19. bout-: GLOSS. V 563,34. 47. *declin.*: *nomin.* Bootes: *passim inde a* CIC. Arat. 394 *al.* Bootis: SCHOL. Arat. p. 104,5 (-tem *APB*, -tes *G*). *genet.* Booti: CIC. Arat. frg. 18,1. Bootae: OV. ars 2,55 LVCAN. 2,722 MART. 4,3,5. 8,21,3 IVV. 5,23 SERV. georg. 1,204 Aen. 1,744 SCHOL. Stat. Theb. 5,655 CLAVD. 21,123. Bootis: CARM. poet. min. V 68,44 AVIEN. Arat. 273 *al.* orb. terr. 188 *al.* HYG. astr. 3,24 p. 91,19. 4,6 p. 105,3 SCHOL. Arat. p. 113,2 MART. CAP. 8,832 *al.* ENNOD. carm. 1,7,23 ISID. orig. 3,70,9 *bis. dat.* Booti: CIC. nat. deor. 2,110. *acc.* Booten: CATVLL. 66,67 OV. met. 8,206 fast. 5,733 GERM. 718 LVCAN. 10,289 PLIN. nat. 2,110 VAL. FL. 7,456 AVIEN. Arat. 1303 orb. terr. 598 HYG. astr. 2,2 p. 32,14 *al.* SCHOL. Germ. Bas. p. 64,24 CLAVD. rapt. Pros. 2,190 *al.* MACR. sat. 5,11,13 MART. CAP. 8,838 ISID. orig. 3,70,8. Bootem: HIER. in Am. 5,8 p. 288 SCHOL. Arat. p. 104,1 (*pro nom.*) 107,9. 197. *vocat.* Boote: OV. met. 2,176 (-tes *opt. codd.*). *abl.* Boote: PLIN. nat. 18,202 SERV. Aen. 3,516 (-tae *M i. genet.*). *ponitur in fine hexametri praeter* CARM. poet. min. V 68,44, *ubi in thesi primi pedis* (◡–◡ Bootis).

sidus (*i. q. Arctophylax*) *vel stella* (*i. q. Arcturus*); *cf. Häbler, PW. III 717.* GLOSS. III 241,39 ὁ ἀρκτοφύλαξ, ὁ βοώτης bootes. *sidus*: CIC. Arat. frg. 16,1 Arctophylax, vulgo qui dicitur esse Bootes, quod quasi temoni adiunctam prae se quatit Arctum (*cf.* ARAT. 91). OV. fast. 3,405 MANIL. 1,316 AVIEN. Arat. 257. MART. 4,3,5 sidus . . . Bootae. AVIEN Arat. 352 astra Bootis. SERV. Aen. 1,744 stella (*Arcturus*) . . . posita in signo bootae. 3,516 georg. 1,204 auct. georg. 1,67 COMMENT. Lucan. 8,180 HYG. astr. 2,2 SCHOL. Germ. Bas. p. 64,24. SCHOL. Arat. p. 197 Arcturi custos, quem viri vocant Booten. ISID. orig. 3,70,8. 9 MYTHOGR. 2,61. *nota*: HIER. in Is. 13,10 p. 240 Orionem . . ., qui ab aliis appellatur Bootes. *stella*: AMPEL. 3,1 Bootes, idem Arcturus. PROB. Verg. georg. 1,227—229 Bootes est stella in arctophylacis, ut plerique putant, balteo, ut alii iudicant, in humero, dicta a bubus. SERV. auct. georg. 1,67 Arcturus . . . idem Arctofylax . . ., idem Bootes. HIER. in Am. 5,8 p. 288 Arcturi . . . quem vulgo Bootem vocant. MART. CAP. 8,832 ad Bootis stellam. 8,838 SCHOL. Stat. Theb. 5,655 ISID. orig. 3,59,2 nat. 26,5. GLOSS. IV 26,26 stella (V 443,33. 563,38). 26,10 stella septemtrio[n] (V 443,41 stilla, id est septenario (*sic*). 601,40 septemtrio (V 271,65. 349,3. 403,40). 601,41 stell⟨a⟩e iuxta septentrion⟨em⟩ (314,27 circa). V 563,47 bubtis (*i.* boutis) bubulcus et nomen stell⟨a⟩e (563,34 bouti). *nota*: GLOSS. V 50,16 Bootes vernum veranum (593,19). *cf.* SERV. georg. 1,229 *p. 2129,12. Stowasser, Archiv 2 (1885) 607. cometem esse hariolantur* GLOSS. IV 603,4 bootis stella comis. 212,34 septemtrionalis stella comis. 488,13 stella comites quae quasi comas habet (595,22. V 592,22. IV 586,26 cornua *pro* comas). IV 593,37 stellae sunt circa septentrionem quasi comam haben⟨te⟩s. *sideris fabula*: MYTHOGR. 2,61 receptus . . . in caelum cum plaustro Icarus; plaustrum septentrio vel arctos, ipse Bootes vel Arctophylax est vocatus. *cf.* HYG. astr. 2,4 SCHOL. Stat. Theb. 5,655. *v. Knaack, PW. III 718. poetae haud raro ad regiones septentrionales significandas utuntur.*

CIC. Arat. 394 cum procedunt . . . Chelae, existet pariter larga cum luce Bootes, cuius in adverso est Arcturus corpore fixus (GERM. 624 exilit oceano. HYG. astr. 4,12 p. 110,29 *cf.* CIC. nat. deor. 2,110).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Arat. frg. 18, 1 (Prisc. gramm. II 247, 18) sub pedibus profertur *Virgo* finita Booti (HYG. astr. 3, 24 p. 91, 19. MART. CAP. 8, 843 occidunt Bootis pedes). Q. CIC. carm. frg. (= AVSON. 383) 20 in alta conditur oceani ripa (AVIEN. Arat. 1303 condit pars prima Booten). GAETVL. carm. frg. 3 (Prob. Verg. georg. 1, 227) sicca . . . resupinat plaustra (PROP. 3, 5, 35 versare boves et plaustra. SEN. Ag. 70. OV. met. 10, 447 flexerat. GERM. 139 sequitur sua. SEN. Med. 315 HYG. astr. 2, 2 p. 32, 22 SCHOL. Arat. p. 197. PLIN. nat. 2, 110 sequitur septemtriones. ISID. nat. 26, 5. OCTAVIA 234 plaustra . . . regit. MART. CAP. 2, 98 ardua . . . succendit. ISID. orig. 3, 70, 8 plaustro haeret). VERG. georg. 1, 229 haut obscura cadens mittet tibi signa Bootes (SERV. *ad l.* verno scilicet tempore, tunc enim Bootes occidit. PLIN. nat. 18, 202 HYG. astr. 4, 12 p. 110, 7 SCHOL. Arat. p. 117, 12). AETNA 242 nosse . . . unde *micet* (MANIL. 1, 316 nitet. VAL. FL. 2, 67. LVCAN. 3, 252 lucet. MART. CAP. 8, 808 Hyperborea resplendet luce). OV. ars 2, 55 comes . . . Bootae . . . Orion. met. 2, 176. 8, 206 nec te spectare Booten (ISID. nat. 26, 5 spectant praecipue, qui navigare noscuntur. GERM. 718 cerne. MACR. sat. 5, 11, 13 gubernatorem *intuentem. cf.* CLAVD. 15, 501 contemne Booten, navita). fast. 5, 733 auferet ex oculis . . . Aurora Booten. GERM. 598 siderea . . . satiatus luce . . . in terras abit. LVCAN. 2, 722 plaustra Bootae (MART. 8, 21, 3 AVIEN. orb. terr. 188. 511. 697. 1212 ENNOD. carm. 1, 7, 23. *cf.* IVV. 5, 23 serraca). 10, 289 in borean is (*Nilus*) rectus aquis mediumque Booten. VAL. FL. 7, 457 suffixerat (suffecerat *Vat.*) axe Booten *Medea*. STAT. Theb. 10, 328 adflatus . . . fugit curru maiore Bootes. CARM. poet. min. V 68, 43 laeva Bootis (HYG. astr. 4, 6 p. 105, 3 manus sinistra). AVIEN. Arat. 273 vestigia summa Bootis. 849 polus adverso . . . tollitur axe Bootis (orb. terr. 364). 1131 his indicium proprio fert ore Bootes plurimus exoriens (HYG. astr. 4, 12 p. 110, 29 totus. MART. CAP. 8, 842 *oritur*) Arcturumque . . . succendit. orb. terr. 456 qua se plaga dura Bootis porrigit (846 riget ora). 598 in . . . Booten Thermopylae cedunt. HYG. astr. 4, 12 p. 110, 17 Booten prope totum terra tenet tectum. p. 110, 21 totus obscuratur. CLAVD. 7, 170. 8, 186. 10, 274. 21, 123 flabra Bootae. rapt. Pros. 2, 190. 3, 225. MART. CAP. 8, 841 Bootis medietas. *ibid.* partes. ISID. orig. 3, 70, 9 praecordiis. SCHOL. Arat. p. 107, 9. 113, 2 cubitum.

epitheta (*cf. Homer. Od. 5, 292 ὀψὲ δύοντα Βοώτην*): Q. CIC. carm. frg. 20 serus (PROP. 3, 5, 35). CATVLL. 66, 67 tardum (OV. met. 2, 176. GERM. 139 tardus in occasu. SEN. Med. 315 OCTAVIA 234 CLAVD. 21, 123). GAETVL. carm. frg. 3 Lycaonius. OV. fast. 3, 405 piger (IVV. 5, 23 CLAVD. rapt. Pros. 2, 190). MANIL. 5, 20 memor . . . plaustri. GERM. 718 vicinum terris. SEN. Ag. 69 caeruleis immunis aquis. Med. 315 senex (MART. CAP. 2, 98 senior). LVCAN. 2, 722 flexi. 3, 252 velox. VAL. FL. 2, 68 Actaeus. 7, 457 extremum (*i. qui extremus occidit*). MART. 4, 3, 5 Hyperborei. 8, 21, 3 placidi. AVIEN. Arat. 1303 ingentem. orb. terr. 697 arct⟨o⟩i. 1212 gelidi (ENNOD. carm. 1, 7, 23). CLAVD. rapt. Pros. 3, 225 iratum. MART. CAP. 8, 808 solitus servare Triones pastor.

2. Boōtēs *cogn. vir.* CORP. VI 15416 Claudiae Eutychiae et Booti parentibus . . . fecit Ti. Cl. Bootes. *Münscher.*

bootis *v.* boopes *p. 2128, 21.*

1. Booz *indecl., nom. vir. hebr.*, בֹּעַז, *Βοόζ* (*Βοος*). Booz, *filius Salmon et Rahab, uxorem duxit Ruth.* VVLG. Ruth 2, 1 *sqq.* 2, 2 *sqq.* 4, 1 *sqq.* I par. 2, 11. 12 (Boez *cod. Amiat.*). Matth. 1, 5 Luc. 3, 32 AMBR. fid. 3, 10, 69. HIER. nom. hebr. p. 31, 25 Booz: in fortitudine vel in quo virtus. 34, 3. 60, 19 (ISID. orig. 7, 6, 56). PRVD. ham. 786 fulcra Bŏōz (*genet.*, Boos *Put.*) meruit *Ruth*. GREG. TVR. Franc. 1, 12. LIB. geneal. chron. I p. 178, 367 Boos. LIB. gener. chron. I p. 132, 332, 30 Boz. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 132, 167, 30 Booz.

2. Booz, בֹּעַז, *Βολὸζ* (*Βοος*). *sic vocata est altera columnarum quas Salomo in vestibulo templi posuit.* VVLG. III reg. 7, 21. II par. 3, 17. HIER. nom. hebr. p. 41, 9 Booz: in fortitudine. *cf. Tischendorfii adnot. ad* VVLG. III reg. 7, 21. *Otto.*

3. Booz *v.* Boz.

Bopiennus *v.* Boriennus.

Boplo *mons in finibus Genuatium* (*Hülsen, PW. III 719*). SENT. Minuc. (Corp. V 7749) 18.

1. Bora *mons in Macedonia.* LIV. 45, 29, 8 Bora mons. 45, 29, 9 trans Boram montem. VIB. SEQ. p. 155, 4 Boreas Dyrrachi. *cf. Oberhummer, PW. III 295 s.* Bermion.

2. Bora, -ae *nom. propr. barb.* CORP. XIII 5728 (*Andematunni, periit*) Borae Terti f(il.).

3. Bora *v.* Borensis.

Boradii *v.* Macarii. **Boraeās** *v.* Boreas *p. 2132, 62.*

Boraidēs *nom. vir., Βοραΐδης* (*Photius p. 24 b, 14*). CORP. XIII 10032, 9 (*diptych. a. 540*) Fl(avius) Mar(ius) Petr(us) Theodor(us) Valent(inianus?) Rust(icus?) Boraid(es) Germ(anus) Iust(inus) v(ir) ⟨i⟩nl(ustris) c(omes) dom(esticorum) et cons(ul) ord(inarius).

Bōrāsān *v.* Asan *addit.*

saltus praediaque **Boratiolae** TAB. aliment. Vel. 6, 67.

Borax *nom. canis Actaeonis* HYG. fab. 181 p. 37, 16. *cf.* 1. Boreas *et Wernicke, PW. III 731 s. v.* Bores.

Borbetomagus, -ī *opp. Vangionum in Germania sup., hodie* Worms (*cf. PW. III 719. Corp. XIII 2 p. 187*). PTOL. 2, 9, 9 *Βορβητόμαγος.* ITIN. Tungr. (Dessau 5839) ⟨Borb⟩etomag. (*sic, non* -itomag.). ITIN. Anton. Aug. p. 355, 3 Borbitomago (Bormit- *codd. pler.*). 374, 6 (Bromitomago *fere codd.*). TAB. Peut. 3, 3 Borgetomagi.

borbor, *abl.* -e *m. i. q. gr. βόρβορος.* AMBR. in Luc. 9, 25 torcularia Iudaeorum non vino repleta, sed borbore (*v. l.* morbore, murbure, murmure, corpore, cruore, rubore).

Borboriānī, -ōrum *et* **Borborītae,** -ārum *haeretici, a βόρβορος dicti.* FILASTR. 73, 1 haeresis Borborianorum. 73, 2 hi in caenum euntes et inde obliti de caeno. AVG. haer. 6 nonnulli eos (*Gnosticos*) etiam Borboritas vocant quasi caenosos propter nimiam turpitudinem, quam in suis mysteriis exercere dicuntur (*inde* PROSP. chron. I 424, 618). HIER. in Gal. lib. 2 praef. p. 429 omitto Cataphrygas, Ophitas, Borboritas. GENNAD. dogm. 52 Borboritae. COD. Theod. 16, 5, 65, 2 (*a. 428*) Borboriani. COD. Iust. 1, 5, 5 pr. Borboriani. NOVELL. Theod. 2, 3, 9 (*a. 438*) Borboritas. COD. Iust. 1, 5, 19, 4 Borboritarum. 1, 5, 21, 1 Borboritas. 1, 5, 21, 2 Borboritis. *nota: adi.*: PRISCILL. tract. 1 p. 23, 16 Borborita *haeresis.*

1. Borcanī *incolae oppidi Italiae* (*reg. II*) PLIN. nat. 3, 105.

2. Borcani *fluv. Sardiniae.* RAVENN. p. 412, 22.

Borceum (-us?) *vicus in Palaestina.* HEGES. 3, 6 l. 62 principium Samariae de Arabiae finibus a vico cui nomen Iarda, finis ad aquilonem vico Borceo (Bortheo *cod. C; cf.* IOS. bell. Iud. 3, 3, 5 *ἡ Ἀνουὰθ Βορκέως προσαγορευομένη κώμη*). ITIN. Eucher. p. 134, 1 vico Bortheo. *cf. Benzinger, PW. I 2645 s.* Anuath Borkeos.

Borcius, -ī *nom. vir.* HEGES. 2, 15 l. 5 misit suos Agrippa rex Borcium et Phoebum. l. 9 Borcius . . . excepto vulnere vix potuit evadere (Lorcium *et* Lorchius *C*; IOS. bell. Iud. 2, 19, 3 *Βορκαῖον et Βορκαῖος*).

Borcoe *civitas in 'patria Persarum'* RAVENN. p. 54, 1. *cf. Streck, PW. suppl. I 255.* *Ihm.*

Borconni (Berchonni *B*[1]?, Borchonni *B*[2]), quod Aquila in spinas, Symmachus vertit in tribulos HIER. sit. et nom. p. 106, 18. *pertinent haec ad* iud. 8, 16, *ubi* בַּרְקָנִים *re vera spinas vel simile quid significat.* *Otto.*

Borcovicium *opp. Britanniae ad vallum Hadriani, hodie* Housesteads (*cf. Hübner, PW. III 720*). NOT. dign. occ. 40, 40 tribunus cohortis I Tungrorum, Borcovicio. *idem ut videtur* RAVENN. p. 432, 18 Velurtion.

clavia **borda** GLOSS. V 596, 9 (627, 4). *huc pertinere videntur* V 272, 38 bursa clausa. 173, 10 bursa cloaca (*sic saepius.* V 592, 18 burga). 543, 18 burca clavaca (IV 432, 15 claveca). *glossam* borda clavata *subesse putat Götz, Thes. gloss. s. v.* *cf. Stowasser, Wien. Stud. 27 (1905) 141.*

Bordaa *fluvius* VEN. FORT. carm. 7, 7, 51 (*cf.* v. 58 Laugona *fluvius qui creditur hodie esse* 'Lahn').

Bordegala, Bordicalon, Bordigala *v.* Burdigala.

Bordonchar (Bond- *C*) *civitas in patria Frigonum* RAVENN. p. 226, 3.

? scolembos **bordus** GLOSS. III 586, 10. *subesse videtur σκόλυμος* carduus.

1. Borea Canti (*servus*) CORP. II 4963, 1 (*v. add.* n. 6246, 1) *in tessera ahenea.* *cf.* Boria.

2. Borea *civitas Arabiae Felicis.* RAVENN. p. 57, 3. *Ihm.*

boreālis, -e [*a* boreas. *Th.*]. *septemtrionalis*: AVIEN. Arat. 540 in . . . nŏtum . . . boreali ab cardine. 950 borealia flamina *aquilonum.* 964 caeli (orb. terr. 878). 1510 verticis *caeli.* orb. terr. 84 alto (*i. mari*). 242 arcto. 416 Oceani (433). 484 vertice *Alpium.* CARM. poet. min. V 68, 7 apex (*sc. caeli*). EVSTATH. Bas. hex. 1, 4 latitudinem. 2, 7 p. 887[A] partes (6, 8. 7, 4 p. 941[A] pelagi. 9, 3 p. 959[B] foramen *cavernae echini*). GILD. Brit. 3 chron. III p. 28, 7 axi *Brittanniae.* *opp.* australis.

boreās, -ae *m., βορέας.* GELL. 2, 22, 9 boream . . . putant dictum *ἀπὸ τῆς βοῆς*, quoniam sit violenti flatus et sonori (APVL. mund. 13 NON. p. 50). *deest apud* PLAVT. TER. LVCR. TIB. *et multos scriptores.* *plur. extat* VERG. Aen. 4, 442 SIL. 9, 493. *acc. invenitur et* borean *et* boream *metri necessitate excepta sine notabili, ut videtur, differentia.* Borras ITALA Ios. 19, 4 (Lugd.) PRVD. psych. 847 PAVL. NOL. carm. 17, 245. *sub* I *complura omisi.* [*ital.* bora, *francog. vet.* boire. *M.-L.*]

I ventus (*cf.* NEP. Milt. 2, 4 vento borea. SERV. Aen. 10, 350); *apud physicos i. q.* aquilo *i. proximus a septemtrione orientem versus (cf. p. 376, 26 sqq. adde Marini, iscrizioni albane p. 177), tam apud eos qui octo quam qui duodecim ventos esse existimant. discernuntur prave* CORP. V suppl. 204; *cf.* SPART. Hel. 5, 10. GLOSS. *βορρᾶς*, ventus aquilo, ventus aquilo, qui ex Thracia flat. east nordwind. *aliis locis, quibus latiore sensu quattuor tantum venti numerantur is qui e septentrionalibus regionibus vel a polo flat cf.* OV. met. 1, 65 *de quattuor ventis euro zephyro borea austro*: Scythiam septemque trionem horrifer invasit boreas. MANIL. 4, 591 *quattuor* venti erumpunt . . . asper ab axe ruit Boreas. OV. trist. 1, 2, 29 Boreas bacchatur ab Arcto. Pont. 4, 10, 41 *a Sarmatico mari* oritur Boreas. VAL. FL. 2, 515 a convallibus Hebri tollitur *Boreas.* STAT. Theb. 4, 422 Getica boreas inpactus ab ursa. SERV. Aen. 10, 350 *de* hyperboreis montibus . . . est origo venti Boreae (12, 366 MACR. somn. 2, 7, 20 ISID. orig. 13, 11, 13). SCHOL. Stat. Theb. 6, 101 *ab Ismaro monte* Thraciae boreas nascitur. *cf. attributa geographica* Thracius *al. infra*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

allata. prave AMPEL. 5, 1 aquilo boreas aparctias idem a septentrione *nominibus quattuor et duodecim ventorum confusis. notandus est* Boreas *auctor aquilonum, ut* MANIL. 5, 70 boreas aquilonibus instat. LVCAN. 5, 721 nudas aquilonibus undas succedens boreae iam portum fecerat auster. *legitur plerumque una cum aliis ventis, ex. gr.* CATVLL. 26, 3 austri ... favoni ... boreae ... apheliotae. DIRAE 37 Boreae vires ... Eurus ... Africus. OV. ars 2, 431 Borea ... Euro ... Zephyro ... Noto. SEN. Phaedr. 1130 Euros ... Notos ... Boreae minas ... Corum. *contrarius est* Noto *vel* Austro. OV. trist. 1, 2, 29 Boreas bacchatur ab Arcto ... Notus adversa proelia fronte gerit (Pont. 4, 10, 41). SEN. Ag. 476 adversus ... Boreae Notus (*cf.* Herc. O. 113 cum Borean expulit Africus. 382). STAT. Theb. 7, 561 obvius ... Boreae Notus. *al. alia coniuncta sive opposita notabilia*: VERG. georg. 1, 93 pluviae ... potentia solis ... Boreae frigus. OV. trist. 3, 10, 11 boreas et nix (VAL. FL. 7, 563). STAT. Theb. 1, 26 Pleiadum Boreae ... fulminis. 5, 15 Borean imbresque. CLAVD. carm. min. 8, 181 Boreas ... aut sol. 26, 339 Boreae Martique sodales *Hister et Rhenus*. 30, 6 neque ... Boreas ... nec Sirius. 36, 8 nullum Boream nec brumam.

CATVLL. 26, 3 *nec villula nostra* saevi boreae *ad flatus opposita est*. NEP. Milt. 2, 4 cum vento borea domo profectus eo pervenisset. VERG. ecl. 7, 51 tantum Boreae curamus frigora quantum (PROP. 2, 27, 12 neque ... Boreae flabra neque arma timet. OV. am. 2, 11, 10. fast. 2, 147 borean horrere. SEN. Tro. 841 *formidare*. LVCAN. 6, 341 *metuere*). VERG. georg. 1, 93 *ne* acrior ... Boreae ... frigus adurat. 2, 316 borea spirante (DIRAE 37 Boreae ... vires. MANIL. 5, 105 CORP. VI 29820). Aen. 3, 687 Boreas ... ab sede Pelori missus adest. 4, 442 quercum Alpini boreae ... flatibus ... eruere inter se certant. 12, 365 Edoni Boreae cum spiritus ... insonat Aegaeo (OV. trist. 3, 10, 45). AETNA 170 premitur ... ruina ... boreae ... notus (GERM. frg. 5, 7). OV. met. 1, 65 Scythiam septemque trionem horrifer invasit Boreas. 2, 185 acta praecipiti pinus (*i. navis*) borea. 13, 418 viam suadet boreas. 15, 471 horriferum contra borean ovis arma ministret. ars 2, 431 Borea ... currimus. 3, 162 Borea frondes excutiente (*cf.* NVX 102). epist. 13, 15 incubuit Boreas (*cf.* SEN. Ag. 476 LVCAN. 1, 389) ... vela tetendit. 17, 39 in me ... Borea ... saevis (LIV. 31, 45, 11). 17, 209 me claudat Boreas. 20, 42 navem certus in altum propellit Boreas. trist. 1, 2, 29 gelidus Boreas bacchatur ab Arcto (PACON. carm. frg. 2). 3, 10, 14 indurat boreas *nivem* perpetuamque facit. 3, 10, 51 nimii boreae vis saeva ... cogit aquas. GERM. frg. 4, 48 toto boreas dominabitur orbe. SEN. Herc. O. 1109 quidquid ... siccus Boreas ferit (Oed. 473). Thy. 128 *nives* Sarmaticus tempore frigido in summis Boreas composuit iugis. Tro. 395 *nubes* arctoi Boreae disicit impetus. COLVM. 10, 76 alliget ut saevus Boreas *viscera terrae*. 10, 288 nec tam nubifugo Borea ... Phoebe radiat. LVCAN. 2, 646 *consules* primus in Epirum boreas agat. 3, 69 nubes borea cogente sub axem. 4, 61 *luna* exclusit boream. 5, 379 Delmatico ... boreae ... obnoxius *Garganus* (AMM. 28, 6, 69). 5, 605 nec perfert pontum boreas ad saxa suumque in fluctus cori frangit mare (5, 705). 6, 390 quas vix boreas inverteret, ornos. 9, 37 borea ... urguente carinas. VAL. FL. 2, 515 nubes praecipitat *Boreas*. 4, 722 Boreae cedens glaciantibus auris Pontus (SIL. 1, 595 Boreae ... evasere furorem. 15, 713). SIL. 1, 587 *fusius de Boreae viribus*. 1, 595 cum sustulit imo Icarium fundo *Geticus Boreas* victor mare. 4, 322 *pontum* fert Boreas. 12, 187 propulsum ... Borea ... aequor (14, 122 cum ... pontum expulit in terras. 17, 249 sublime ferens ... abruptum Boreas ponti latus). 14, 389 cum rapidum hauriret Borean *navis*. STAT. Theb. 1, 160 *terras* Borea gelidas. 1, 353 *imbres sicco* asper hiatu praesolidat Boreas. 3, 526 *cygnos* Boreas eiecit ab Arcto. 5, 15 Borean ... pati. 8, 411 Libyae Boreas Italos niger attulit imbres. 9, 533 Boreae furiis ... quercus *procumbit*. silv. 3, 2, 45 artius obiecto Borean ... monte premat. MART. 7, 36, 5 sonat Boreae stridore December. NEMES. cyn. 273 cum se Threicius Boreas superextulit antro stridentique sono ... exterruit undas. AVIEN. orb. terr. 116 flabra trucis boreae ... eructant *se* caelo. AVSON. 332, 9 *da, anne*, gelidum Boream Septembribus horis. HEGES. 5, 52, 9 *flammae fragor* Boreae spiramine a munitionis partibus repellebatur (AVIEN. fab. 10, 5). *alia attributa*: praefrigidus (OV. Pont. 4, 12, 35), caeruleus (VAL. FL. 7, 563), Odrysius (SIL. 7, 570), Haemonius (SIL. 10, 11), hibernus (STAT. silv. 5, 1, 82).

II *regio venti terrena et caelestis (i. polus, axis), regio caeli septentrionalis, septemtriones*: HIER. tract. in psalm. 106 p. 175, 30 orientem, occidentem, meridiem et boream, hoc est quattuor climata mundi. *cf. notas in astrolabio* CORP. XI 6720, 18 boreas, ori .... *coniuncta notabiliora*: VERG. georg. 3, 278 in Borean Caurumque. OV. met. 13, 727 ad arctos ... boreamque (MANIL. 1, 314 LVCAN. 10, 221). trist. 3, 11, 8 cum ... suo borea Maenalis ursa. MANIL. 4, 646 inter borean ortumque. LVCAN. 7, 364 sub noton et borean. 8, 813 in euro ... boreaque. 10, 289 in borean ... mediumque Booten. CALP. ecl. 1, 75 notum ... boream ... ortu ... occasu. STAT. Theb. 3, 288 trans Borean Thracasque. CET. FAV. 2 a borea et septentrione. OROS. hist. 1 *saepe cum aliis caeli regionibus*. SIDON. epist. 2, 2, 3 in borean austrumque. *nota attributa complura eadem, quae cum borea vento coniunguntur. opp.* meridies, notus, pars australis *sim.*

VERG. georg. 1, 370 Boreae de parte trucis (AVIEN. Arat. 1159. 1664) cum fulminat. 3, 278 diffugiunt *equae* ... in Borean. HOR. carm. 3, 24, 38 Boreae finitimum latus *mundi* (*cf.* GERM. 359). OV. met. 13, 727 spectat *ad* boream ... Peloros. MANIL. 1, 314 proxima ... Arctos boreamque rigentem nixa venit species genibus. 1, 372 Pleiadesque Hyadesque ... in borean scandunt. 1, 566 circulus ad boream. 1, 685 paulum ab boreae gyro. GERM. 241 Threicium boream petit alter *piscis*. 325 *sidera* vident borean. 380 *piscis* borean (*opp.* austros) fugitat. 413 quae *pars orbis* borean caelum spectantibus indicet ortum. 459 ad boream qui vergit circulus (AVIEN. orb. terr. 242 in boream. 565. 669). 482 *circulus* boreae propior. LVCAN. 7, 364 quidquid ... sub noton et borean hominum sumus. 8, 182 *Canopos* stella timens borean. 8, 813 quidquid ... regnorum *in* borea iacet. 9, 695 nec in borean aut in noton effugit *luna* umbram *solis*. 10, 289 *de Nilo*: in borean is. CALP. ecl. 1, 75 quaecumque ... gens ... erectum ... colit boream. STAT. Theb. 3, 288 sub Arcto trans Borean. 5, 346 in Scythicum borean iter. 7, 6 Borean inlabere saltu. APVL. mund. 1 *ut* alter *vertex* adpareat ex parte boreae. ITALA Ios. 19, 14 (Lugd.) transivit fines super borram (τὰ ὅρια βορρᾶ. VVLG. ad aquilonem). CARM. poet. min. V 58, 4, 1 ad Boreae partes Arctoe vertuntur et Anguis (*opp.* 9 in partibus Austri). CET. FAV. 2 p. 289, 9 a borea ... *ianuas* fieri ordinabis. AVIEN. Arat. 435 borean ... qua taurus ... pulsat. 549 *alius piscis* borean propior subit (sapit *codd.*). 686 *Cynosura* altius in borean sustollitur. 719 (*opp. ut videtur* australes umbras). 771 Threicii prope flabra Andromedam boreae ... rotat ... cardo. 871. 873. 956 manus extima *Andromedae* desuper acri subrigitur boreae. 1475. 1571 (*opp.* australem partem). orb. terr. 140 hinc se ... Hadriatica marmora fundunt in boream. 195 flatibus ex boreae tepidum procumbit in austrum *pelagus*. 219 *ut* longior ... boreae concedat gurges in axe⟨m⟩. 342 agmina cogit in boream *Nilus*. 461. 799 si ... in boream flectantur carbasa cymbae. 923 nec procul ad boream ... posuere Chorasmi hospitia. 1194. 1264 boream longe ... deserit *tellus* (*opp.* in australem axem). VVLG. num. 8, 2 ut lucernae contra Boream e regione respiciant. MART. CAP. 6, 639. OROS. hist. 1, 2, 57 *Macedonia habet* a borea Thraciam. 1, 2, 58 *locus* habens in Attico ad boream non longe Athenas. *al.* SIDON. epist. 2, 2, 3 in borean conversis frontibus *villae*. PRISC. perihеg. 18. 96. 139. 150 *al. nota de terris septentrionalibus*: ANTH. 469, 4 te Boreas gelidus *noverit*. CLAVD. 8, 29 *avus Honorii* Boreae vastator et Austri. 21, 217 subactus Boreas. 22, 285 nullus Boreae metus. PAVL. NOL. carm. 17, 245 plaga tota Borrae. SIDON. carm. 2, 222 ad Boream pugnas. 7, 587 faustum ... fragorem portat in exsanguem Boreas iam fortior Austrum. PRISC. perihеg. 40 boreae gens.

sensu translato vel spiritali apud christianos: COMM. instr. 2, 1, 38 rex ... iniquus ... in partem Boreae refugit (apol. 981). HIER. in Agg. 1, 5/6 p. 745 pallium de multiplicis sapientiae sensibus verbisque contextum, non sinit ... dilectionis calorem Borea flante frigescere. PRVD. psych. 847 sive algida Borrae aetas decrepitam vocet ad ... sacra senectam. SALON. in eccles. p. 1009[A] si ... male vivendo sibi locum praeparaverit ad boream, inferni poenas luet in saecula saeculorum. *Bannier.*

1. Boreās, -ae *m.*, Βορέας. *acc.* -an VAL. FL. 1, 604; *voc.* Borea OV. am. 1, 6, 53. **a** *deus venti, Astraei filius* (*cf. Wernicke, PW. III 721 sqq.*): VERG. Aen. 10, 349 Boreae de gente suprema (*cf.* SERV. *ad l.*). PROP. 2, 26, 51 crudelem et Boream rapta Orithyia negavit. OV. met. 6, 682. 702 am. 1, 6, 53 fast. 5, 203 SEN. Med. 231 VAL. FL. 1, 575. 597. 604. 4, 630. 6, 164 SIL. 8, 513. HYG. fab. praef. p. 11, 18 ex Astraeo et Aurora (*cf.* SCHOL. Stat. Theb. 2, 4): Zephyrus Boreas Notus Favonius. SERV. Aen. 3, 209. 4, 463 (SCHOL. Stat. Theb. 12, 630). 12, 83 AVIEN. orb. terr. 585. HIER. chron. a. Abr. 629 Orithyian Boreas Astraei filius ... rapuit. PRISC. perihеg. 426. *cf.* Aquilo, Boria(s). **b** *canis Actaeonis*: HYG. fab. 181 p. 37, 14 (*cf.* Borax). **c** *cogn. vir.*: CORP. III 14216 (*in Dacia*) Ael(ius) Boraeas Zabdiboli *miles* (*at fieri potest ut subsit nom. barbarum*).

2. Boreas *v.* 1. Bora.

?**Borēnsis** *ethn. Hisp. in titulo Saborac rep.* CORP. II 5450, *nisi est legendum* ⟨Sa⟩borensis. *Hübner cogitat de Baeticae oppido* Bora, *cuius nummi extant, v. PW. III 719 s. v.* 2. Bora. *Ihm.*

Boreo *v.* Borion. **Boreonstoma** *v. sub* Borion.

boreōtis. PRISC. perihеg. 577 oceani iuxta boreotidas actas (*vertitur* DIONYS. perihеg. 565, *ubi codd.* βορεώτιδας, -οίτιδας, -ήτιδας). *Bannier.*

Borēsis, -eos *f.*, Βορῆσις, *oppidum Aegypti ignotum in titulo bilingui* CORP. III 14147[5] (*a. 27 a. Chr.*) *C. Cornelius Gallus* v urbium expugnator Bore⟨se⟩os Copti Ceramices Diospoleos meg⟨ales Op⟩hieu (καταλαβόμενος Βορῆσιν *eqs.*). *cf. Sethe, PW. III 731.*

Borestī, -ōrum *populus Britanniae*. TAC. Agr. 38 in fines Borestorum. *cf. Hübner, PW. III 731 et Holder, Altcelt. Sprachsch. I 490.* *Ihm.*

Borevis *v.* Berebis. **Boreum** *v.* Borion.

borĕus (-īus), -a, -um, βόρειος (*opp.* notius). borĕus PRISC. perihеg. *septemtrionalis*: SVET. frg. p. 204 duo sunt axes (poli *Arevalus*) quibus caelum volvitur: boreus, quem nos aquilonium vocamus ..., cui contrarius est notius. HYG. astr. 1, 3 SCHOL. Germ. p. 38, 118 SERV. georg. 1, 243 ISID. orig. 3, 32, 1. 3, 36 nat. 12, 3: OV.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

trist. 4, 8, 41 axe (SERV. georg. 1, 243 ISID. orig. 3, 32, 1 PRISC. periheg. 625). AMM. 23, 6, 74 per borium latus *Persidis*. SERV. auct. georg. 1, 235 borios et notios *circulus* (1, 240). Aen. 1, 90 *polus* (HYG. astr. 1, 3. 5. *cf.* 1, 6 p. 24, 9 *de polo*: ab eodem principio boreo). HYG. astr. 1, 8 p. 27, 26 circulorum (*pro* polorum, *ut videtur*). 3, 29 Piscis. 4, 11 p. 108, 29 ad boreum finem *sphaerae* (*similia apud* SCHOL. Germ. Arat. ISID. nat. *et* orig.). OROS. hist. 6, 21, 20 Scytha. PRISC. periheg. 271 frigore. 315 Thracum boreis . . . finibus. CASSIOD. var. 12, 25, 3 flatibus. HIPPOCR. aer. 10 (*Hermes 40 [1905] 262*) vernum boreum et siccum. *ibid.* autumnus boreus. *subst.* **borīa, -ae** *f. iaspidis genus*: PLIN. nat. 37, 116 quarta *iaspis* apud eos (*Graecos*) vocatur boria, caelo autumnali matutino similis; haec erit illa, quae aërizusa dicitur. *Bannier.*

? **Borfagia** *nom. mul.* CORP. V 6479 (*prope Laumellum, periit*) Minervae Borfagia Quarti f. Firma v. s. l. m.

Borgetomagus *v.* Borbetomagus.

Borgodī (-ōrum) *populus Arabiae* PLIN. nat. 6, 148. *cf. D. H. Müller, PW. III 731.*

borīa *v.* boreus.

1. Boria (Borias?), -ae. **a** *numen Histricum*: CORP. V 7 (*Polae*) Euancelus colonorum Polensium Boriae v. s. l. m. '*Boriam volunt Boream ventum eundemque qui hodie per illas partes dicitur* Bora *aquilo violentissimus*' *Mommsen; cf. PW. III 732.* **b** *cogn. vir.*: CORP. III 1748 (*Epidauri*) M. Pomentino Boriae.

2. Boria *v.* Borius.

d. m. et me(moriae) **Boriatis** miletis (*sic*) CORP. XIII 3259 (*apud Remos*). *Ihm.*

boricus (-a, -um) *ad boream pertinens.* PRISC. gramm. III 508, 6 Indicus oceanus et Boricus. *Bannier.*

Boriedo f(ecit) *in vasc. Brit.* CORP. VII 1334, 15.

Boriennus, -ī (*vel* Bop-?) *deus Aquitan.* (*cf. PW. III 732 et suppl. I 256*). CORP. III 301 Borienno (*tertia littera* r *vel* p) deo Monsus Taurini f.

Borillus, -ī *cogn. vir. celt.* CORP. XIII 2727 (*Augustoduni*) T. I(uli) Borilli. III 12017 (*in pittacio plumbeo*) Lucius Borili (*an* Borisi?). *figulus*: CORP. XII 5686, 138. XIII 10010, 341 (*cf.* 340 Borilus, Borili, Borlus). 10011, 47. 163. III 6010, 43. VII 1336, 167—171. *Ihm.*

borīnus, -a, -um, *gr.* βορεινός. *ad boream ventum et regionem pertinens.* LICENT. carm. ad Aug. 57 fremitus . . . Borīni. EVSTATH. Bas. hex. 7, 4 p. 941B Borinum pelagus. VEN. FORT. Mart. 1, 290 Borĭnas . . . pinnas. *Bannier.*

? **Borio** *nom. figuli Gall.* CORP. XIII 10010, 342. VII 1336, 172 *cf.* Borius.

1. Borion (Βόρειον ἄκρον) *promunturium Cyrenaicae* (*cf. Sethe, PW. III 730*). MELA 1, 37 *Syrtidos* promunturium est Borion. PLIN. nat. 5, 28 promunturium, quod maiorem (*Syrtim*) includit, Borion appellatur (SOL. 27, 7 Borion promunturium, quod aquilone caeditur, Graeci advenae sic vocaverunt). AMM. 22, 15, 2 ISID. orig. 14, 7, 7.

2. Borion (Βόρειον κώμη) *vicus in Africa* (*cf. Sethe, PW. III 730*). ITIN. Anton. Aug. p. 66, 1 Boreo.

3. Borion (Boreum) *promunturium et flumen in finibus Scythiae* OROS. hist. 1, 2, 47.

4. Borion stoma (Βόρειον στόμα) *ostium Histri.* PLIN. nat. 4, 79 Borionstoma. SOL. 13, 1 (*similiter* AMM. 22, 8, 45).

Borissus, -a *nom. celt.* CORP. XIII 8320 (*Col. Agripp.*) Cassius Gesatus Borissi f(ilius) mil. cho. I Vindelicoru(m). CORP. XIII 3289 (*apud Remos*) Bocca Borissa (*v. sub* Bocca). *Ihm.*

Borist(h)en- *v.* Borysthen-. **Borisus** *v.* Borillus.

borith *vox hebraica,* בֹּרִית, *quae saponem significat.* VVLG. Ier. 2, 22 (burith *cod. Amiat.*). *LXX* ποία (πόα). *Otto.*

? **Boritus** CORP. XIII 10010, 343 *nom. figuli* (*ex apographo Zangemeisteri*).

borīus *v.* boreus.

Borius, -a *nom. ut videtur celt.*; *cf.* Borio Borillus. CORP. XIII 10010, 344 (*in vasc.*) Borius fec(it) *et sim.* CONST. veteran. 64 p. 1988 (*a. 153*) Secundae Bori fil. CORP. II 3013 (*periit*) Melia Boria Ful. f. *adde* CORP. VI 8384 (= I 989 *e columb.*) M. Bori(us?). III 14012 (*frg.*).

Borma *nom. oppidi corruptum apud* FLOR. epit. 4, 12, 26. *cf. PW. III 701* (*sub* Bonna).

Bormana *v.* Bormanus.

Bormanī *opp. Galliae Narb.* PLIN. nat. 3, 36. *cf.* Bormo, Bormanus *al. et* Βόρμανον *opp. Iazygum apud* PTOL. 3, 7, 2. 8, 11, 3. *praeterea oppidum Liguriae* Lucus Bormani ITIN. Anton. Aug. p. 295, 6. TAB. Peut. 3, 3 Luco Boramni (*v.* Lucus).

Bormanicus, -ī *deus in titulis Hispan.* CORP. II 2402 Bormanico. 5558 (= 2403) deo Bormanico. *cf.* Bormanus *sim.*

Bormanus, -a *numina celtica, salutarium aquarum, ut videtur, praesides* (*PW. III 733*). *cf.* Bormo, Borvo, Bormanicus *sim.* CORP. XII 1561 (*prope Deam Vocontior.*) Bormano et Borman⟨ae⟩ P. Saprin⟨ius⟩ Eusebes v. s. l. m. 494 (*Aquis Sextiis*) Dexter Borman. iter(um) l. m. XIII 2452 (*apud Ambarros*) Bormanae Aug. sacr.

Aquae **Bormiae** (-ārum). CASSIOD. var. 10, 29, 1 cum generis tui . . . nobilitas et magnae fidei documenta suasissent, ut tibi urbem Ticinum . . . gubernandam . . . crederemus, limosae podagrae subita inundatione repletus aquas Bormias potius siccativas, salutares specialiter huic passioni, velle te expetere postulasti. *cf.* Bormo, Bormani *sim.*

Bormitomagus *v.* Borbetomagus.

Bormo, -ōnis *deus celt. Apollini similis* (*PW. III 733*); *cf.* Bormiae, Bormanus. *al. de o longa v.* Borvo. CORP. XIII 2805 (*Bourbon-Lancy prope Augustodunum, saec. I*) Bormoni et Damonae. *cf.* XII 2443 (*Aix*) L. Licin(ius) Ruso Borm. (*Bormoni? Bormano?*). *inde dictae videntur* **Aquae Bormōnis** TAB. Peut. 2, 4 Aquis Bormonis. *cf. Corp. XIII 1 p. 430 et PW. II 297.*

Boroc, Borocea (-cia) *v.* Barag.

consacran(ī) **Borodatēs** CORP. XII 5379 = XIII 397 (*in. Aquitania*). *cf. PW. III 734.*

Borodes *cogn. vir.* CORP. VIII 14317 M. Iulius Borodes.

1. Boron *opp. Liguriae*; *cf. Hülsen, PW. III 734.* TAB. Peut. 4, 1 RAVENN. p. 269, 8. 337, 5 (Guid. p. 475, 17 Biron. p. 512, 9).

2. Boron *opp. Aegypti.* PLIN. nat. 6, 178.

borrās *v.* boreas. **Borrī** *v.* Hori.

borrio, -īre [*vox onomatopoetica. Th.*]. APVL. met. 8, 22 cuius (*arboris*) in ipso carioso stipite inhabitantium formicarum nidificia borriebant (borribant *fort.* F^1, buriebant φ).

Borroco, -onis *nom. vir. barb.* CORP. XIII 30 (*Aquit.*) Abelioni Derro Borroconis f(ilius) v. s. l. m.

borrus *v.* burrus. **borsella** *v.* volsella.

Borseus, -ī *nom. vir. barb.* CORP. XIII 55 (*Aquit.*) Gelais Borsei f(ilia).

Borsip(p)a, -ae *urbs Babyloniae* (*Fränkel, PW. III 735; Streck ibid. suppl. I 256*). IVST. 12, 13, 4 in Borsipam urbem trans Euphraten, desertam olim, concessit. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 152 reversus est ad Borsippum. *incolae* **Borsip(p)ēnsēs,** -ium. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 151 in Borsippensium (-sipen- *pars codd.*) civitate.

Borso Adeitui f(ilius, *an* -ilio?) CORP. XIII 268 (*Aquit., periit*).

Borsus *v.* Borso.

bortama, -tanea *v.* basterna. **Bortheus** *v.* Borceum (-us).

Bortina *opp. Hisp. Tarrac.* (*Hübner, PW. III 735*). ITIN. Anton. Aug. p. 451, 4 Bortinae. *apud* PTOL. 2, 6, 67 Βουρτίνα.

Bortossus, -ī *nom. vir. barb.* CORP. XIII 443 (*Aquit., saec. I in.*) Silabinae Bortossí f. et suis. *cf.* CORP. XIII 10016, 21 *c. adn.*

Borvias Carugeni f(il.) CORP. XIII 2913 (*Intarani; duo exempla, alterum fractum*). *cf.* Borvo *sim.*

Borvo, -onis *deus celt. Apollini similis*; *cf.* Bormo. *v. PW. III 735.* o *longa l. 44.* CORP. XIII 2806 (*Bourbon-Lancy*) Borvoni et Damonae. 2807 (*litt. bonis, ibid.*) ⟨B⟩orvóni et ⟨Damonae⟩. 2808 deo Bo⟨rvoni . . .⟩. 2901 (*Intarani, saec. III*) Aug. sacr. deo Borvoni et Candido. 5911 (*Bourbonne-les-Bains*) deo Apollini Borvoni et Damonae (*ibid. rep.* 5912 Aug. Borvoni. 5913 deo Borvoni. 5914—5920 *deo deaeque*). *adde* XII 2444 (*Aix*). *cf.* Borvonicus.

Borvonicus, -ī *cogn. vir. celt.*; *cf.* Borvo. CORP. XIII 10025, 146 G. Leuponi Borvonici (*in vasc. vitr.*).

? **Borusi** fe. *in vasc.* CORP. VII 1336, 173.

Borusth- *v.* Borysth-.

? **Borusti** *in vasc.* CORP. XII 5686, 137. *Ihm.*

Borysthenēs, -is, Βορυσθένης. *orthogr.*: Borustenen: CORP. XIV 3608, 24. Borystenes, Borist(h)enes *sim.*: *passim in libb. declinatio*: *acc. in* -en: CORP. XIV 3608, 24 *et fere in libris* (-em *editur*: CVRT. 6, 2, 13). *dat.* Borystheneti: *v. l. 82.* *nom.* Borysthenus: CHRON. Alex. chron. I p. 111, 201, 15 (*inter flumina in* -us). *vocab. habetur ap. hos auctores*: VITR. SEN. phil. CVRT. MELAM PLIN. nat. (*passim*) GELL. SOL. GEOGR. min. AMM. HIER. MART. CAP. CHRON. min. PRISC. periheg. IORD.

1 (*masc.*) *fluvius Scythiae, hodie* Dniepr (*Tomaschek, PW. III 736*): MELA 2, 6 Borysthenes gentem sui nominis adluit, inter Scythiae amnes amoenissimus, turbidis aliis liquidissimus defluit. PLIN. nat. 4, 82 flumen Borysthenes lacusque et gens eodem nomine et oppidum (MART. 6, 663 fluvius lacus oppidum, sub uno cuncta nomine Borysthenes. *cf.* IVL. HON. rec. A 38 p. 45, 7 Scythae gens, Borysthenes ⟨gens⟩, Nomades gens). PLIN. nat. 4, 91 a Borysthene amne. 6, 219 usque Borysthenen. 7, 12 supra Borysthenen amnem. 24, 164 circa Borysthenen. GELL. 9, 4, 6 ultra Borysthenem fluvium. SYMM. or. 2, 24 Indicum Gangen et Borysthenen Scythicum. PRISC. periheg. 303 porrecta Borysthenis unda. 558 *insula* adversa Borysthenis amni. IORD. Get. 44 a Borysthene amne, quem accolae Danaprum vocant. CORP. XIV 3608, 24 ultrá Borustenen. [Borysthenis ora *ex coni. Parrhasii legebatur* CALV. carm. frg. 12: *cod. Probi* uistinis ora; *cf. sub* Bistones]. **2** (*fem.*) *civitas* (PLIN. nat. 4, 82 *cf. supra l. 65; Tomaschek, PW. III 737*): AMM. 22, 8, 40 Borysthenes civitas. HIER. chron. a. Abr. 1372 in Ponto Borysthenes condita (-nis *aliq. codd.*). *cf.* Borysthenis. **3** *nom.* (*cogn.*) *vir.*: *vigil*: CORP. VI 1056, 3, 73 (*a. 205*) Calpurni Borysthenes. *gladiator*: CORP. VI 631, 5 (*a. 177*) Borysthenes Thr(aex) vet(eranus). CORP. X 2013 (*Puteolis, descr.*) T. Aelio Borystheneti. **4** *nomen equi*: TAB. devot. Audollent 232, 1 Bor⟨y⟩stenes. *equus Hadriani*: CARM. epigr. 1522, 1 (= CORP. XII 1122, *periit*) Borysthenes Alanus, Caesareus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

veredus (*cf.* CASS. DIO 69, 10, 3). *adi.* **Borysthenius,** -a, -um. OV. Pont. 4, 10, 53 cum ... Borysthenio liquidissimus amne Dryaspes. AVIEN. orb. terr. 448 Boristhenii vis ... fluminis. 721 ora Borysthenii[s] ... fluminis. **Borysthenis,** -idis, *Βορυσθενίς. opp. ad Borysthenem fluv. situm; cf.* 2. Borysthenes. *distinguitur ab Olbiapoli, sed videtur fuisse eadem. Tomaschek, PW. III 737.* MELA 2, 6 *Borysthenes* navigabilis secundum Borysthenidam (-ida *aliq. codd.*) et Olbian, Graeca oppida. IORD. Get. 32 oppidis ... Boristhenide, Olbia *eqs.* RAVENN. 4, 3 p. 173, 12 *inter civitates Bosforianas*: Boristenida (borrusthenida *C*), Olbiapolis *eqs.* 5, 11 p. 370, 1 Olivapolis, Poristenida *eqs.* **Borysthenides** (-dae ?). *accolae Borysthenis. pro populo longinquo* PROP. 2, 7, 18 meruit mea gloria nomen, gloria ad hibernos lata Borysthenidas. **Borysthenītae,** -arum, *Βορυσθενῖται (-εῖται), incolae Borysthenidis.* MACR. sat. 1, 11, 33 Borysthenitae (-iae *B*) obpugnante Zopyrione ... hostem sustinere posuerunt. *Hey.*

bōs, bovis *c.* [*i. q. umbr.* bum '*bovem*', bue '*bove*', *hibern.* bō *gr.* *βοῦς* *theodisc.* chuo *ind.* gauḥ '*bos*'. *Th.*]. VARRO ling. 5, 96 bos quod *βοῦς*. PRISC. gramm. II 25, 1. 27, 23. 455, 8. ISID. orig. 12, 1, 29 taurus graecum nomen est, sicut et bos. 12, 1, 30. GLOSS. II *et* III *passim* *βοῦς*. III 361, 80 *βούδιον*. II 31, 1 bos *βοῦς* Boi *ἑτεροίως οἱ Γάλλοι* (*sic in d g*). III 511, 58 bobem trionem. II 555, 32 *βόες* boves. *de formis gramm. docent*: VARRO ling. 8, 74 alios dicere boum greges, alios boverum et signa alios Ioum, alios Ioverum, cum esset ut Iovis bovis ... et Iovem bovem ... Iovi bovi; nec cum haec convenirent in obliquis casibus, dubitare debuerunt in rectis, in quibus (propinquis *F*) nunc in consuetudine aliter dicere ... pro bus bos. PROB. cath. gramm. IV 20, 6 'bos' terminata producuntur et tertiae sunt declinationis. 'vis' etenim faciunt genetivo, 'hic' et 'haec bos' 'huius bovis', Horatius 'intactas boves', 'his' et 'ab his bobus', non 'bovibus'. PROB. inst. gramm. IV 121, 37 declinatio bovis: numeri singularis hic et haec bos, huius bovis, huic bovi, hunc et hanc bovem, o bos, ab hoc et ab hac bove et boe; numeri pluralis hi et hae boves, horum et harum boum, his bubus, hos et has boves, o boves, ab his bubus. *deinde de forma* boe *agitur, quae repetitur* 122, 2 *et* 6. CHAR. gramm. I 123, 18 (*ex Romano*) bos bovis, non ut gloris roris floris, quod hoc ⟨ante⟩ s consonantem ⟨et⟩ o unius temporis habet ..., licet apud Graecos pthongos plures habeat haec littera, ..., bovis vero tametsi brevem tantum vocalem gerat (*sic fere Lindemann loco corrupto*). SERV. ecl. 8, 86 'bos' anomalum nomen est: nam 'hic bos' et 'o bos' producitur, sicut 'his bubus' et 'ab his bubus'. nam reliqui omnes casus brevem habent syllabam primam. MARTYR. gramm. VII 177, 15 bos ... bovis, licet similem genetivo nominativum quidam decernant. PRISC. gramm. II 17, 17 nos quoque hiatus causa interponimus v loco Ϝ, ut Davus ... ovis, bovis. 253, 16 excipitur 'hic' et 'haec bos bovis', quod ideo assumit genetivo u loco digamma, quia Aeolis quoque solent inter duas vocales eiusdem dictionis digamma ponere, quos in multis nos sequimur .... nam et Aeolis et Doris *βῶς* dicunt pro *βοῦς*, *ου* dipthongum in o longam vertentes. 326, 8. 356, 2 *sqq.* 'a bove' quoque 'bovum' debet fieri. ... dativus ... et ablativus ... per syncopam semper mediae proferuntur syllabae, 'bobus' pro 'bovibus'. ... nominativus vero pluralis et accusativus et vocativus, qui similes sunt, raro abiciunt u consonantis loco positam. 357, 13 'bobus', ut dixi, euphoniae causa pro 'bovibus'. GRAMM. suppl. 61, 17 (*add. B*). 117, 36. VIRG. gramm. epit. 5 p. 38, 6 quod omnis monosyllabae declinatio duplici nominativo utatur ut ... bos et bovis. NOT. Tir. 108, 48 bos. 108, 49 bus. 108, 50 bubus. *traditur nom. sing.* bus: *supra l. 28 et 58.* GLOSS. II 259, 4. bovis: GLOSS. III 18, 22. 320, 19. 511, 37. IV 313, 4. V 272, 6 VARRO Men. 3 PETRON. 62 CHIRON 950 *cf. supra l. 43 et 57.* bobis: CHIRON 703 GLOSS. IV 601, 38. *genet. sing.* bobis: GLOSS. III 536, 40 *et* 42. CHIRON 497 (vobis *trad.*). *acc. sing.* bobum: CHIRON 974 (?). *abl.* bovid: LEX luci Spolet. (Corp. XI 4766) 11 *et* 15. boe: *supra l. 33 et 35. genet. plur.* boverum: CATO agr. 62 *cf. supra l. 24.* bŏum *passim* (CATO agr. 22, 3 LVCR. 3, 302). bovum: *cf. supra l. 50.* CIC. rep. 2, 16 (*C*, boum *O*). VARRO rust. 2, 5, 6 ling. 9, 33 (*cod. H*) VERG. georg. 3, 419 (*in M*). 4, 555 (*in M G*) Aen. 2, 306 (*in F*). 8, 217 (*in P*) LIV. 1, 7, 5. 7 (*in P*) FEST. p. 237 *bis.* CVRT. 7, 8, 17 (bovem *in P trad., ed.* boum). COLVM. 2, 12, 7 (*bis in S*, bovom *semel A*). 6, 17, 6. 6, 37, 11 (*in S*). *bis aliis locis in R.* PLIN. nat. 32, 75 (*in B*). 33, 135 (*in V*). QVINT. inst. 2, 17, 19 (boum *B*). FRONTIN. strat. 2, 4, 20 (*in H*[1]) ITALA lev. 27, 32 (Lugd.) deut. 11, 6 (Lugd.). 12, 17. 28, 17. 51 (*item* Wirc.). 32, 4 *et* 14. FIRM. err. 5, 1 (bonum *P*). CHIRON 498 (bonum *trad.*). 953 SCHOL. Germ. Bas. p. 84, 1. HIER. epist. 52, 1 (boum *al.*). PAVL. NOL. epist. 32, 25 *bis* ITIN. Theod. 28. GLOSS. II 577, 38. V 171, 14 *al. v.* bubulcus. bobum: PS. MATTH. euang. 37, 1. bubum: ITALA lev. 7, 23 (Lugd.). VLP. dig. 32, 55, 6 (bovum *F*[1]). bovom: *v. supra l. 69.* VARRO ling. 9, 33 VERG. georg. 3, 211 (*in F*[1]). PLIN. nat. 35, 137 (*B*[1]). *dat. et abl. plur.* būbus *passim inde a* PLAVT. Truc. 646. bōbus: *cf. supra l. 31. 52. 54.* PLAVT. Most. 62 (*in CD*) VARRO ling. 5, 143. HOR. epod. 2, 3 (bubus *ACR*). carm. 3, 6, 43 (bubus *AR*). carm. saec. 49 (*in B*). OV. epist. 5, 116 (bubus *al.*). met. 15, 12 (bub- *al.*). 15, 618 (bub- *al.*). LIV. 28, 38, 9 (bubos *P pro* bobus ?). VITR. 10, 1, 5 (*in P, item* 10, 2, 14). FRONTIN. strat. 2, 4, 17 (*in d*) AVSON. 393, 27 (*in T*). HIER. epist. 60, 12. 64, 1. 98, 4 VVLG. *passim.* GREG. M. epist. 9, 124. 125. 126. bŏbus: AVSON. 62, 2 (= poet. min. V 50, 28, 2) cum bobus exagites. *v.* bovibus *p. 2135, 52 et 55. dat.* bovis: CHIRON 948 (vobis *trad.*). [*val.* bou, *ital.* bue, *francog.* boeuf, *hisp.* buey. *M.-L.*].

legitur passim inde ab ENN. NAEV. PLAVT. (*19ies*). *apud* CIC. *semel in oratt., bis* Att., *19ies phil. scriptis. habent singulis locis*: MELA SEN. contr. (*item in* exc.) PS. APVL. herm. COMM. (instr.); *binis*: CAES. (Gall.) CVRT. PERS. HOMER. STAT. (Theb.) QVINT. (inst.) FLOR. (epit.); *ternis*: PLIN. epist. SVET.; *quattuor*: SIL.; *quinis*: LVCR. MART.; *senis*: PETRON. VAL. FL.; *septenis*: TAC. TERT. Vind. I; *octonis*: IVV. APVL. *deest*: TER. RHET. Her. CATVLL. PVBLIL. SALL. NEP. RVT. LVP. GRATT. MANIL. GERM. VELL. CELS. SCRIB. LARG. ASCON. LVCAN. CALP. ITIN. Silv. *plerumque gen. masc. et de tauris et de boum gregibus, rarius gen. fem. cum de vaccis tum de armentis* (*cf.* PORPH. *p. 2141, 64*). *ad genus accurate significandum voculae* mas, masculus (*v. p. 2140, 19*) *et* femina (*v. p. 2141, 48*) *adduntur.*

I ***proprie***: **A** ***gen. masc.*** (*opp.* vacca): *structurae verbales*: LEX luci Spolet. (Corp. XI 4766) 11 Iove bovid piaclum datod (15). PLAVT. Trin. 524 moriuntur boves (PAVL. dig. 31, 49 pr. AVG. civ. 18, 5). Asin. 35 *nota iocum*: vivos homines mortui incursant boves (*i. lora*). 713 ut deo mi hic immolas bovem (CIC. nat. deor. 3, 88 ACT. lud. saec. Aug. Corp. VI 32323, 103 saec. Sept. Sev. Corp. VI 32328, 85 LIV. 7, 37, 3 *al.* PAVL. FEST. p. 93. 220 ACT. arv. a. 37, 11. a. 38 c 2 *et passim.* PLIN. nat. 22, 9 TAC. hist. 5, 4 SVET. Dom. 9 VVLG. lev. 9, 18 *al.* AVG. civ. 18, 3. VVLG. deut. 16, 2 immolabis ... de bobus. OS. 12, 11 bobus). PLAVT. Most. 35 ruri ... non sunt, quos cures, bovīs? (CATO agr. 5, 6 *bis.* 54, 5 HOR. epist. 1, 14, 27. COLVM. 6, 19, 1 iumenta bovesque). 62 ervom daturi⟨n⟩ estis, bubus (bob- *CD*) quod feram? Persa 259 boves ut sibi mercarer (322). 262 boves quos emerem non erant (VARRO rust. 1, 20, 1. 2, 1, 14. 2, 5, 11 ad cultrum. COLVM. 6, 1, 1. 6, 2, 15. ALF. dig. 9, 2, 52, 3 si emptor boves emptos haberet. VVLG. II reg. 24, 24). PLAVT. Persa 265 *nota iocum*: amico homini boves (bus *P*, bibus *A*) domitos (-is *AP*) mea ex crumina largiar (VERG. georg. 1, 285 prensos domitare boves. COLVM. 6, 2, 15 in ... domandis ... bubus. PALLAD. 4, 12 *cf. p. 2140, 3*). 317 bini hic sunt in crumina. Poen. 598 pingues fiunt (VITR. 6, 6, 1. 5 COLVM. 6, 2, 83 PALLAD. 1, 21). Truc. 646 ut bubus glandem prandio depromerem. LVCIL. ed. Marx 388 in arce bovem descripsi magnifice. 1145 duc ad Capitolia (TIB. 1, 10, 46 sub iuga. OV. Pont. 1, 8, 54 IVV. 10, 66. NEMES. ecl. 2, 71 mane ... in pastua. VVLG. prov. 7, 22. COD. Theod. 8, 5, 1 abstrahendum. VARRO rust. 1, 13, 3 ex arvo aestate reducti. OV. met. 6, 323 deducere. VITR. 6, 6, 5 traducuntur. VLP. dig. 47, 14, 1, 1 abducentes. coll. Mos. 11, 8, 1 PAVL. coll. Mos. 11, 5 HYG. astr. 2, 6 p. 42, 14 CLAVD. 26, 161. VVLG. I reg. 14, 34 adducat ad me. COD. Theod. 8, 5, 51 superducendum esse). CATO agr. 2, 7 boves ... vendat (CIC. Verr. 4, 199 ALF. dig. 9, 2, 52, 3. 15, 3, 16 *bis* PAVL. FEST. p. 30 VVLG. exod. 21, 35 Ioh. 2, 14 AVG. in euang. Ioh. 10, 6. 7 GREG. M. epist. 2, 38 p. 134. ALF. dig. 15, 3, 16 eos venire *bis*). CATO agr. 4 si ita feceris, pabulum boves non eicient. 5, 7 pecori et bubus diligenter substernatur (*ibid. frondem* substernito. 37, 2 PLIN. nat. 17, 55). 6, 3. 25 id ..., quod des bubus per hiemem (6, 30 frondem. 53. 54, 1. 70, 2. 73 medicamentum. VARRO rust. 2, 1, 17 lupinum. COLVM. 2, 10, 35. 12, 53, 3 PLIN. nat. 16, 92. 18, 300. CHIRON 948 bovis [vobis *trad., dat. plur.*] ... potione da). CATO agr. 53 arabunt (54, 5 VARRO ling. 7, 74 rust. 1, 8, 5 TIB. 1, 10, 46 OV. epist. 6, 32 ars 3, 120 met. 15, 470 fast. 4, 414 COLVM. arb. 12, 2 PLIN. nat. 18, 177 VVLG. Iob 1, 14. TIB. 2, 2, 14 arat ... rusticus arva bove. OV. epist. 1, 52. 5, 116 VOPISC. Prob. 15, 6 PAVL. dig. 33, 7, 18, 6 PROB. Verg. georg. 1, 19. VVLG. deut. 22, 10 in bove simul et asino. HIER. epist. 123, 5). CATO agr. 53 quod (*faenum*) edint ⟨boves⟩ (VVLG. Iob 40, 10 faenum quasi bos comedet. Is. 65, 25. *cf.* HIER. epist. 106, 1. 130, 8 *al.*). 54, 5 boves ... pasci non oportet (VERG. ecl. 5, 25 PAVL. FEST. p. 59 humano stercore. PLIN. nat. 8, 178 animalium soli et retro ambulantes. 28, 230. VLP. dig. 8, 3, 3 pr. in vicino agro. ITALA Is. 11, 7 [Hier. epist. 106, 1] VVLG. exod. 34, 3). CATO agr. 70, 2 bos ... ipsus et qui dabit ... sublimiter stent (TIB. 2, 1, 8 ad praesepia ... coronato capite. PROP. 2, 31, 8 COLVM. 1, 6, 6). 72. 73 per aestatem ... aquam ... bibant (VARRO rust. 1, 13, 3). 83 uti valeant (103). 102. 137 pabulum, quod bubus satis siet (COLVM. 5, 12, 4 abunde est *frondis.* arb. 28, 4). 138 boves ... coniungere (COLVM. 2, 21, 5 APVL. met. 9, 8. CATO agr. cap. 147 iungere. VARRO ling. 5, 143 iunctis bobus, tauro et vacca. rust. 1, 8, 5. 1, 10, 1 TIB. 1, 2, 71 OV. met. 14, 3 VITR. 10, 2, 14 FEST. p. 339 SEN. Phaedr. 536 COLVM. 2, 2, 22. 6, 2, 9 PLIN. nat. 18, 177. 35, 129 bovem cum equo. TAC. Germ. 18 CARM. epigr. 1059, 3 GELL. 2, 21, 9 PROB. Verg. georg. 1, 227/9. AVG. civ. 18, 6 ad aratrum. SVLP. SEV. Mart. 21, 4. PHAEDR. app. 10, 6 quidam iuvenco vetulum adiungebat bovem. FRONTIN. strat. 2, 4, 17 boves vehiculis adiunctos). CATO orig. 103 trini boves unum aratrum ducunt (PROP. 2, 25, 6 AMBR. exc. Sat. 1, 8 ISID. orig. 12, 1, 30. OV. trist. 3, 10, 34 plaustra. VITR. 10, 2, 11 scapos. 10, 2, 12 trientes). LEX agr. (Corp. I 200) 26. VARRO Men. 3 mugit bovis (VERG. Aen. 8, 215 SVET. frg. p. 249 VVLG. Iob 6, 5 AVG. civ. 11, 8. *nota*: IVV. 14, 286 bove per-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cusso mugire Agamemnona credit *Aiax*. Apvl. met. 6, 29 Iupiter mugivit in bovem). Varro ling. 5, 96 boves (*acc.*) ... parabant (Colvm. 6 praef. 6. 6, 1, 3 Vvlg. II Esdr. 5, 18. Pallad. 4, 11 conparandi sunt). 5, 135 *bis*. 5, 136 quam (*regulam*) item ut plaustrum boves trahunt (Hor. epod. 2, 64 vomerem. Avg. civ. 22, 8 vehiculum. Lampr. Heliog. 24, 4 pisces e vivariis ... bubus traxit). 7, 74 triones ... et boves appellantur a bubulcis etiam nunc (Pavl. Fest. p. 4. 114. 221. 264 Gell. 2, 21, 8 Pompon. dig. 50, 16, 89 pr.). 9, 28. rust. 1, 10, 1 quod iuncti boves uno die exarare possint (*cf.* Evcher. form. 4 p. 27, 17). 1, 15, 1. 1, 18, 4. 1, 19, 1 terram boves proscindere (1, 30, 1 Apvl. met. 9, 8. Varro rust. 1, 37, 5 quaedam bubus et aratro. Sen. Tro. 1021 rura qui scindunt ... bubus). 1, 23, 6. 1, 29, 2 boves lirare dicuntur. 1, 31, 4 ocinum, quod citat alvom bubus (*opp.* Plin. nat. 18, 143 sistebant). 2, 1, 9 multa etiam nunc ex vetere instituto bubus et ovibus dicitur. 2, 5, 3 bos in pecuaria maxima debet esse auctoritate, praesertim in Italia (*cf.* Pavl. Fest. p. 106 Gell. 11, 1, 1 Serv. auct. Aen. 1, 533 Avg. loc. hept. 7, 3 p. 523, 24), quae a bubus (*sc. italis*) nomen habere sit existimata (Ov. fast. 1, 582 pars urbis de bove. 6, 478 area ... posito de bove). rust. 3, 2, 5 *villa* neque agrum habet ullum nec bovem nec equam (Vlp. dig. 18, 5, 17, 3 Vvlg. gen. 32, 5 *al.* Svlp. Sev. dial. 1, 13, 2. 1, 16, 4. Vopisc. Prob. 20, 6 boves habebuntur aratro). frg. Non. p. 189 aut bovem aut ovem ... habet signum. Cic. progn. frg. 9 (div. 1, 15) boves spectantes (Vitr. 6, 6, 1 lumen et ignem. *ibid.* non ... aliam regionem caeli ... nisi ortum solis) lumina caeli naribus umiferum duxere ex aere sucum (Varro At. carm. frg. 22). fin 2, 40 ad arandum bovem ... esse natum (Petron. 39 Capitol. Alb. 5, 3). 5, 26. 5, 42 cornibus uti boves. Cato 33. nat. deor. 2, 37 arandi *causa* bovem esse generatum (Colvm. 6, 1, 2 Campania ... progenerat albos). 2, 159. 3, 47. div. 2, 37 sine corde non potuisse bovem vivere (Svlp. Sev. dial. 1, 13, 4 cum domino). Att. 7, 7, 7. Lvcr. 2, 1161 conterimus ... boves et viris agricolarum. 6, 1131 venit bubus quoque saepe pestilitas. Lex Iul. munic. (Corp. I 206) 67 plostra ... bubus iumenteisve iuncta. Alf. dig. 9, 2, 52, 3 servus ... percussus ab altero bove cornu est (Chiron 703 si ... bobis percusserit latus. Vvlg. exod. 21, 28 *al.*). *ibid.* ut a bove feriretur. 15, 3, 16 boves ei (*servo*) dederat. ... alios (Vvlg. gen. 24, 35 *al.*) reparari ... alios redemerat ... boves ... in rem domini versos esse. Verg. ecl. 5, 25 egere ... boves ad flumina (Ov. fast. 3, 64 redigunt actos in sua rura boves. Liv. 22, 17, 1 ante signa. 22, 17, 3 Colvm. 6, 6, 5 Plin. nat. 18, 9. Frontin. strat. 2, 4, 17 in hostem. Amm. 24, 1, 9). Aen. 5, 481 procumbit humi bos (Colvm. 6, 2, 11 decumbit. 6, 2, 12. 6, 17, 1 supercubuit). 8, 204. Hor. epod. 2, 3 rura bobus exercet. sat. 2, 1, 55 mirum ut neque calce lupus quemquam neque dente petit bos. carm. 1, 10, 9 boves ... nisi reddidisses (Vvlg. exod. 21, 36 bovem pro bove). 3, 6, 43 Sol ubi ... iuga demeret bobus. 3, 18, 12. 4, 5, 17 bos ... rura perambulat. epist. 1, 7, 87 est enectus arando. 1, 16, 58 deos ... bove placat. carm. saec. 49 veneratur. Tib. 1, 1, 30 stimulo ... increpuisse boves. 2, 3, 8 subigunt ... arva serenda boves (Ov. met. 11, 31). 2, 3, 20. 2, 5, 78 fata ... praemonuisse. Lygd. 3, 12 arva ... findant. Eleg. in Maecen. 1, 100 arator liberat ... colla bovi. Prop. 2, 4, 8 Iphicli subripuisse boves (Ivlian. dig. 13, 1, 14, 2). 2, 19, 26. 3, 7, 43 si ... bove verteret agros (Colvm. 3, 13, 3 terra versetur). 4, 1, 8. 4, 9, 4 statuit ... boves (Frontin. strat. 2, 4, 17 in prima fronte constituerunt). 4, 9, 12 aversos cauda traxit in antra boves (Liv. 1, 7, 5. Ov. fast. 5, 649 secum ... abstrahit). Ov. am. 1, 2, 14 detractant ... iuga prima boves. 1, 13, 16 vocas ... sub iuga ... boves. 3, 12, 36. epist. 6, 10 isse ... sub iuga. 10, 102 nec tua (*sc. Thesei*) mactasset ... parte virum dextera, parte bovem (*sc. Minotaurum*. 19, 181. Decret. decur. [Corp. XI 1420] 20 Val. Max. 1, 6, 13 Vvlg. III reg. 1, 19). ars 1, 302. 1, 324 *Europa* vecta bove (3, 252). met. 5, 479. 9, 740 *Pasiphae* passa bovem. 15, 120 quid meruere boves ...? (fast. 1, 362 commeruistis). 15, 618 subiectis bobus (bub- *al.*) aratro. fast. 1, 703 sub iuga bos veniat. 4, 413. 5, 516 magno torret in igne bovem (trist. 3, 11, 40 falsum *Phalaridis* ... igne). 5, 616. Pont. 1, 5, 24 subducunt oneri colla ... boves. 4, 4, 31 colla ... certae praebere securi. trist. 3, 11, 41 bovem ... donasse tyranno (Liv. 4, 15, 2 bove ... donatus. *al.*). Liv. 1, 7, 4 boves mira specie abegisse (Apvl. met. 9, 35 Call. dig. 47, 14, 3, 1 Pavl. sent. 5, 18, 1 coll. Mos. 11, 3, 1 Hyg. astr. 2, 7 p. 43, 19). 7, 37, 3 centum boves militibus dono dedit. 21, 62, 3. 22, 17, 4. 24, 10, 10 bovem in Sicilia locutum (27, 11, 4 *al.* Plin. nat. 8, 183 Svet. frg. p. 358, 5 Avg. civ. 3, 21. Tac. hist. 1, 86 prolocutum. Val. Max. 1, 6, 5 dixisse). 25, 12, 13 sacrum ... facerent ... Apollini bove. 28, 38, 9 cum centum bubus votis ... Iovi sacrificaret. 35, 21, 5. 36, 37, 2. 41, 14, 7 bove perlitare (41, 15, 3. Flor. epit. 4, 8, 2 litare). 41, 21, 5 Vitr. 10, 1, 5. Pavl. Fest. p. 24 *antiqui* aestimaverunt ... bovem centussis (p. 144. 237). p. 144 pluribus triginta bubus ... multari. Fest. p. 189 bove[m] ... publice fieri debere (Act. Arv. a. 38 a 7 vovi esse futurum. a. 55—54, 11. a. 81, 51. a. 86, 12. 47). *ibid.* bovem caedito (*cf. p. 2140, 34*. Val. Max. 8, 1 damn. 8 bove occiso. Sen. dial. 3, 15, 2 Plin. nat. 7, 209. 8, 180 Ivlian. dig. 13, 1, 14, 2 Vlp. dig. 9, 1, 1, 11 Vvlg. lev. 17, 3 *al.* Greg. M. epist. 11, 56). Val. Max. 1, 6, 5. Phaedr. 1, 24, 2. 1, 30, 6 cum ... degerent vitam boves. 2, 8, 21 Sen. Oed. 299. Phaedr. 500 colla summittunt boves. benef. 6, 12, 2 qui ... boves saginat ac defricat. nat. 3, 26, 8 illic stabulare Solis boves (Plin. nat. 2, 220). epist. 108, 29 bos herbam quaerit (Plin. nat. 18, 190). Colvm. 1, 3, 6. 1, 6, 6 ut bos ... vesci possit (Plin. nat. 11, 281 pisce). 1, 7, 6 *servi* boves elocant. 1, 9, 2 diutius perennent boves. 2, 2, 26 boves cum ad arborem venerint, fortiter retinere ac retardare. *ibid.* cornu bos ad stipitem vehementius offendat (5, 9, 11). 2, 2, 28 boves inhibeat. 2, 3, 1 boves cum ab opere disiunxerit (Ivv. 5, 119), ... confricet. 2, 3, 2 ad praesepia religari. 2, 10, 1 *lupinum* boves ... probe alit (6, 3, 3). 2, 10, 22 *rapa* non hominem solum, verum etiam boves pascunt (6, 3, 2 Pavl. dig. 33, 7, 18, 7). 2, 10, 31 *farrago* bubus ... praebetur (5, 6, 3. 6, 3, 8. 11, 2, 83. Sidon. epist. 7, 14, 3 cum praebeat ... bovi pilus ... vestitum). 5, 6, 3 fastidium bubus adferes (6, 5, 1 necem). 6 praef. 7 (*cf.* Mart. 10, 79, 9) boves aratro terminum signaverunt. *ibid.* bovem necuisse (Plin. nat. 25, 48 Pers. 1, 74 Petron. 56). 6, 2, 8. 11 est ... post domituram molloris generis bos. 6, 3, 1 sub divo ... manere (Iavol. dig. 33, 7, 4). 6, 4, 3 bubus medentur (Plin. nat. 28, 26 boves ... sibi). 6, 5, 1. 6, 6, 1 bos neque ruminat neque lingua se deterget. 6, 7, 2. 6, 13, 2. 6, 14, 4 vitium cepit. 6, 18, 2. 6, 20, 1 in bubus eligendis (Vvlg. III reg. 18, 23. 25). *al.* Plin. nat. 7, 199. 8, 187. 10, 201 sorbent. 8, 95 ungulis binis, quales bubus. 10, 212 somniare. 11, 169 bimi mutant *dentes*. 18, 10. 35, 127 bovem atri coloris *pictor* fecit. Val. Fl. 1, 190. 6, 537. Act. Arv. a. 86, 1 ⟨pe⟩rsolvit Iovi o(ptimo) ⟨m(aximo) bovem⟩ auratum. Frontin. strat. 1, 5, 28 Tac. Germ. 18 ann. 4, 72. Plin. epist. 5, 6, 10 *campos* boves ... perfringunt. 8, 17, 4 Svet. Vesp. 5 Flor. epit. 1, 11, 14 Nerat. dig. 9, 2, 53. Iavol. dig. 33, 7, 4 boves, cum opus fecissent in alterum *fundum* reverterentur. ... boves ei fundo cessuros ..., ubi opus fecissent, non ubi manere consuevissent (Vlp. dig. 19, 5, 17, 3). Gaivs inst. 1, 120 in numero *animalium quae mancipi sunt* habentur boves (*cf.* Vlp. reg. 19, 1). Apvl. met. 9, 8 Socr. 24 p. 179. Ps. Apvl. herm. p. 273 bos *inferiorem* malam movet. Itala deut. 8, 13 (Tert. ieiun. 6) ovibus et bubus tuis multiplicatis. Is. 32, 20 (Hier. epist. 27, 3. 108, 10) ubi bos et asinus calcant (Vvlg. immittentes pedem bovis et asini). Tert. nat. 1, 14. 2, 13 ⟨si⟩ bovem aut pretium bovis pensaverit. Lex port. Zarait. (Corp. VIII 4508) 9. Ivlian. dig. 13, 1, 14, 2 Pompon. dig. 30, 22. Pavl. sent. 3, 6, 74 iumentis legatis boves non continentur (Marcian. dig. 32, 65, 5 Vlp. dig. 21, 1, 38, 6 Mod. dig. 32, 81, 2. 3). dig. 21, 1, 43 pr. *bos* cornu petit (Vlp. dig. 9, 1, 1, 4). Vlp. dig. 8, 3, 3 pr. boves, per quos fundus colitur. 19, 5, 17, 3 ut ... ego ei et ille mihi bovem commodaremus. *ibid.* bos periit. 9, 1, 1, 9 plaustro bos obtrivit aliquem. 43, 24, 7, 8. Comm. instr. 1, 13, 7 vertebat (*i. abigebat*) ... boves alienos semper in antris (*i. in antra*). Porph. Hor. carm. 2, 8, 21 iuvenci ... boves dicuntur. sat. 1, 4, 34. Hil. in psalm. 65, 24 boves offerentur (Vvlg. lev. 22, 23 *passim*. lev. 1, 2 de bobus). Lampr. Heliog. 8, 3 Capitol. Opil. 12, 5 Treb. Gall. 8, 2 Vopisc. Aurelian. 10, 2. Avien. Arat. 1846 bubus arator ... trahit ... signa procellae *eqs.* Amm. 25, 4, 17. Serv. Aen. 1, 443 bos semper subiugatus est. 8, 215. Veg. mil. 2, 25 p. 60, 12 in carpentis bubus portantur. Chiron 272. 497. 498. 950 bos si languebit et cibum non appetet ... febricitavit. 953. 974 si bobum (*acc. sing.*) cancer temptare coeperit. Hyg. fab. 178 p. 35, 2. Ambr. exc. Sat. 1, 8 bos bovem requirit seque non totum putat ..., si forte defecerit, cum quo ducere ... aratra consuevit (Isid. orig. 12, 1, 30). Hier. in Is. 32, 9 p. 432 bos mundum animal ..., asinus immundus. epist. 60, 12. 71, 3 Vvlg. gen. 12, 16. 20, 14 tulit ... oves et boves (I reg. 12, 3 *al.*). exod. 22, 1 si quis furatus fuerit bovem (Lex Sal. 3, 3 furaverit. Lex Burg. lib. const. 4, 1 furto auferre). num. 8, 8 tollent bovem de armentis (Ios. 7, 24 *al.*). deut. 14, 4 comedere debetis bovem et ovem. I reg. 15, 3 interfice ... bovem. Sirach 38, 26 stimulo boves agitat. Is. 1, 3 cognovit bos possessorem suum (Hier. epist. 108, 10 agnovit). Luc. 13, 15 sabbato non solvit bovem suum. Avg. civ. 3, 23. 4, 27 Svlp. Sev. Mart. 21, 4. dial. 2, 10, 4 prata depaverant. Physiogn. 120 bos animal est habens caput grande, frontem latam, oculos grandes, os latum, nares latas, latera grandia, ventrem pleniorem. ad huius animalis speciem homines qui referuntur, erunt indociles *etc.* (*cf.* 16). Pol. Silv. chron. I p. 543, 6 Cassiod. var. 3, 50, 2 Novell. Iust. 34, 1. Lex Sal. 37 si quis bovem ... per furtum perdiderit (Lex Burg. lib. const. 95). 47. Lex Burg. lib. const. 4, 1 *solvat pro* bove sol. II (95). 89, 3. 105 Greg. M. epist. 9, 124 (9, 125. 126). 9, 127.

a substantivo pendens: Cato agr. 83 capita ... boum (Verg. Aen. 5, 61 Serv. Aen. 1, 443 Vvlg. num. 8, 12). Varro ling. 7, 67 coxendices (coxa indices *F*) bovis (vobis *F*). Cic. nat. deor. 2, 159 *boum* terga (Verg. Aen. 5, 405. 8, 183 Ov. ars 3, 112 met. 12, 97. 14, 225 Liv. 34, 62, 12 Plin. nat. 11, 226). nat. deor. 2, 159 cervices. *ibid.* vires umerorum (Sen. epist. 15, 2). *ibid.* eorum visceribus (Verg. georg. 4, 555 Ov. fast. 3, 732 de ... bove). div. 1, 119 in extis bovis (Plin. nat. 11, 186. 12, 89). div. 2, 37 bovis ... cor. Caes. Gall. 6, 28, 5 nostrorum boum cornibus (Ov. met. 12, 382 Liv. 22, 16, 7 Pavl. Fest. p. 221. 229 Colvm. 5, 5, 12. 6, 19, 2 Plin. nat. 11, 127 Qvint. inst. 2, 17, 19 Schol. Germ. Bas. p. 84, 1 Svlp. Sev. Mart. 21, 2). Verg. georg. 3, 369 corpora magna boum (4, 543 Aen. 11, 197 Val. Fl. 6, 559 Sil. 7, 358). Prop. 3, 15, 38 ora bovis (Ov. epist. 12, 16 boum. trist. 5, 1, 54). Ov. epist. 12, 40 colla boum (met. 7, 429 Pont. 4, 9, 50 Colvm. 2, 2, 28. 6, 17, 6 collo boum). met. 15, 141 membra. fast. 6, 712

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fronte ... bovis. LIV. 41, 15, 1 iocur (Hier. epist. 64, 1). PAVL. FEST. p. 4 latera. p. 56 corium (IVV. 13, 155. PLIN. nat. 11, 231 boum coriis. 33, 6 TAC. ann. 4, 72 SERV. georg. 3, 49). COLVM. 5, 5, 12 crure ... boum. 6, 15, 2 bovis ungula (PLIN. nat. 11, 127. 28, 191). PLIN. nat. 11, 183 boum ossa. 11, 265 caudis. 21, 72 urinam (24, 72). 24, 152 nervos (*cf.* AVIEN. orb. terr. 933). 25, 81 linguae (27, 61 CHIRON 953). 25, 82 oculis (31, 86). 27, 101 faucibus (30, 148). 28, 200 vesica ... bovis. 28, 266 pedes boum. 32, 75 ventres. VAL. FL. 6, 358 bovis exuvias. TERT. spect. 11 sanguine. VVLG. lev. 7, 23 adipem ovis et bovis (9, 19). III reg. 19, 21 boum ... carnes. II par. 4, 4 posteriora. Ezech. 1, 10 facies ... bovis. AVG. civ. 22, 8 renibus. ISID. orig. 1, 30 *bovis* latitudo pellium. PLIN. nat. 8, 206 bovis fetus. 17, 52 boum *fimum* (17, 267. 28, 220 VVLG. Ezech. 4, 15). 28, 185 sebum ... bovis. STAT. Theb. 6, 733 nigrantia plumbo tegmina cruda boum. VLP. dig 32, 55, 6 editu bubum. VVLG. num. 18, 17 primogenitum ... bovis et ovis (deut. 12, 6). Sirach 22, 2 stercore boum (THEOD. PRISC. log. 108). VARRO ling. 9, 33 in [cornibus] bovom hominum et equorum natura (LVCR. 3, 302 PLIN. nat. 28, 247). rust. 2, 5, 4 maiestatem boum. VERG. ecl. 6, 58 bovis ... vestigia. georg. 1, 118 hominumque boumque labores (1, 325 Aen. 2, 306 COLVM. 10, 330. CVRT. 7, 8, 18 boum labore). georg. 2, 470 mugitus ... boum (PAVL. FEST. p. 30 PLIN. nat. 10, 116). Aen. 8, 217 vocem (OV. trist. 3, 11, 48). PROP. 2, 32, 58 forma bovis. OV. epist. 10, 60 facta boum. Ib. 440 more bovis ... gemas. LIV. 1, 7, 5 pulchritudine boum. PAVL. FEST. p. 32 magnitudine ... bovis. p. 99 colore boum. SEN. dial. 4, 16, 2 patientiam ... boum. COLVM. 5, 9, 11 altitudinem ... bovis (scrobis *SAR*). 6, 37, 11 robora boum. PETRON. 56 boves, quorum beneficio panem manducamus. PLIN. nat. 28, 183 membrana e partu bovis madida. 35, 126 longitudinem. 1, 28, 42 medicinae ex bubus. ALF. dig. 9, 2, 52, 3 vitio (RVFIN. patr. 1 praef. 1). AMM. 15, 10, 4 boum nisu valido. VVLG. II par. 4, 3 similitudo. prov. 14, 4 fortitudo. PAVL. NOL. epist. 32, 25 tarditas. AVG. civ. 10, 6 ISID. orig. 12, 1, 30. CATO agr. 62 i u g a boverum (VARRO rust. 1, 3, 25 boum. 1, 19, 1. 3 VITR. 6, 6, 1. VAL. MAX. 7, 1, 2 unum aut alterum iugum. CVRT. 7, 8, 17 COLVM. 2, 12, 7 *bis*. 11, 2, 98 PLIN. nat. 9, 44 *al.* IVV. 8, 108 HIER. epist. 21, 28 VVLG. II reg. 24, 22 *al.* ITIN. Theod. 28 unus iugus. PS. MATTH. euang. 37, 1). VARRO rust. 2, 5, 5 g r e x boum (VAL. MAX. 4, 3, 4 HOMER. 396. FRONTIN. strat. 2, 4, 20 asinorum ac boum. AVIEN. orb. terr. 935). VERG. georg. 2, 515 a r m e n t a boum (Aen. 3, 220 PLIN. epist. 2, 17, 3 SERV. georg. 3, 49 VLP. dig. 7, 8, 12, 3 VVLG. deut. 8, 13 *al.*). OV. met. 11, 355 pars (fast. 1, 559). LIV. 22, 16, 8 duo m i l i a boum (VVLG. num. 31, 33 *al.* OROS. hist. 4, 9, 9). PLIN. nat. 8, 38 boum genera. HOMER. 501 agmina boum. PALLAD. 1, 21 singulis boum p a r i b u s (VVLG. I reg. 14, 14 *al.* GREG. M. epist. 8, 5 boves paria II. 9, 233. 13, 18). VVLG. num. 11, 22 multitudo. MART. CAP. 6, 642 pompam. ENN. var. 26 Vahl. (Paul. Fest. p. 59) bovi merendam. CATO agr. 10, 2 ornamenta bubus VI (11, 4). 14, 1 praesepis bubus hibernas aestivas. 22, 3 vecturam boum. 27 pabulum bubus (PLIN. nat. 17, 50 boum). 60 bubus cibaria. 83 votum pro bubus. 131 dapem pro bubus. 132 feriae bubus et bubulcis. VARRO rust. 2, 7, 6 emptio ... boum et asinorum. CIC. rep. 2, 16 m u l t a e ... dictione ... bovum (GELL. 11, 1, 2 pro copia ... boum). Tusc. 5, 101 in bovis ... sepulcro. VERG. georg. 1, 3 cura boum (COLVM. 6, 38, 4. GARG. MART. curae boum [*tit.*]. VVLG. I Cor. 9, 9 numquid de bobus cura est deo? *cf.* HIER. epist. 64, 1. 98, 4). 3, 211 usus. 3, 419 pestis acerba. Aen. 3, 247 caede (OV. met. 4, 97. 11, 371 AVSON. 456, 3). OV. epist. 1, 103 custos (SERV. ecl. praef. p. 1). met. 7, 536 strage (LIV. 41, 21, 7). fast. 1, 244 pascua bubus (VVLG. Is. 7, 25). 4, 665 morte. FEST. p. 237 poena ... XXX bovum. *ibid.* decimam. PLIN. nat. 1, 8, 70 generatio. nat. 8, 179 domitura boum. 18, 11 inpendio. 18, 12 boum ... effigie. 20, 37 morbis (24, 104. 28, 265). 21, 183 scabiem (31, 105). 22, 78 venenum. 25, 4 medicina. 28, 8 inflationes. 28, 166 *aqua* relicta ... e bovis ... potu. 33, 7 C boum arma aurea permutasse Glaucum ... cum Diomedis armis VIIII boum. 35, 126 boum immolationem (35, 137). TERT. nat. 2, 13 pretium (IVLIAN. dig. 13, 1, 14, 2 *bis* GREG. M. epist. 2, 38 p. 134). IVLIAN. dig. 13, 1, 14, 2 condictio et bovis et corii et carnis. LACT. inst. 1, 20, 36 furto boum. FIRM. err. 5, 1 abactorem (bonum *trad.*). PALLAD. 1, 21 stabula. LAMPR. Heliog. 4, 4 carpento mulari, ... boum. HIER. epist. 52, 1 ad instar bovum (boum *al.*). VVLG. exod. 21, 28 dominus ... bovis. II Esdr. 10, 36 primitiva boum nostrorum. PAVL. NOL. epist. 32, 25 venditores. MACR. sat. 1, 19, 13 bovis figuram. GLOSS. II 570, 33 pastor bovum (boum *a*). *et passim; cf.* bubulcus. PLIN. nat. 18, 12 ludos boum c a u s a celebrantes Bubetios vocabant (18, 143). 18, 178 ut ... boum vice fungatur *homo*.

ab adiectivo pendens: VARRO rust. 1, 38, 2 quod ... utile ... ita bubus ac subus (COLVM. 5, 12, 1 arb. 28, 1 PLIN. nat. 22, 153). NIGID. Serv. auct. georg. 3, 147 tabanus bubus maxime nocens. OV. met. 15, 12 dives ... bobus. COLVM. 2, 10, 34 *ervum* pecori ... noxium et praecipue bubus (PLIN. nat. 18, 139). 5, 5, 12 capita *vitium* ... neque aratro neque bubus obnoxia. 5, 6, 5 fraxinus ... nec inutilis bubus. *ibid.* iucundissimum pabulum bubus. PLIN. nat. 6, 2 angustiae atque tam parva ... intervalla ... ad Bosporos duos vel bubus meabili transitu. 8, 69 DABUN ... similem ... pedibus et cruribus bovi. 18, 297 hordei stipulam bubus gratissimam.

epitheta: ENN. var. 26 Vahl. (Paul. Fest. p. 59) Cyprio bovi (SERV. auct. georg. 1, 138 qui sunt, ita ut Cyprii, gibberi). PLAVT. Persa 259 d o m i t o s boves (265 CATO agr. 149, 2 VARRO rust. 2 praef. 4 LIV. 36, 37, 2 VAL. MAX. 8, 1 damn. 8 COLVM. 6, 2, 9 PETRON. 53 VLP. dig. 33, 7, 8 pr. GREG. M. epist. 9, 71 [*opp.* COLVM. 6, 2, 9 indomito]. VAL. FL. 4, 362). Poen. 598 pingues (COLVM. 6, 2, 15 VVLG. III reg. 4, 23). LVCIL. ed. Marx 1145 cretatum (IVV. 10, 66). CATO agr. 2, 6 vetulos (VARRO rust. 2, 5, 6 PHAEDR. app. 10, 6 IVV. 10, 268). 71 ieiuno. 103 corpore curatiores. VARRO ling. 5, 143 iunctis, *cf. p. 2136, 73.* rust. 1, 20, 1 idonei ..., qui ... emuntur (ALF. dig. 15, 3, 16). 1, 20, 4 gravibus (EVSTATH. Bas. hex. 9, 3). 2, 1, 5 perferi (PLIN. nat. 1, 28, 42 feris. 8, 38). 2, 1, 20 boves altiles ad sacrificia publica saginati dicuntur op[t]imi (CIC. Tusc. 5, 100 OV. Pont. 4, 9, 50 VAL. MAX. 1, 6, 13 SEN. benef. 6, 12, 2 epist. 15, 2 LAMPR. Heliog. 8, 3. TERT. nat. 2, 8 opimissimos). 2, 5, 6 novellorum (COLVM. 6, 1, 3). 2, 5, 10 sanos. CIC. progn. frg. 7 mollipedes. off. 2, 11 expertes rationis. VERG. georg. 1, 285 prensos (OV. am. 1, 2, 14). Aen. 5, 481 exanimis ... tremens. 8, 183 perpetui tergo bovis (*cf. Hom. Il. 7, 321 νώτοισιν ... διηνεκέεσσι. Od. 14, 437*). ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 103 bovem m⟨a⟩rem (106 ACT. arv. a. 37, 11 boves mares duo. a. 38 c 2. 7 *al.* a. 40, 6 *et* 22. a. 43—48 A 6. 8. 17. a. 50—54 D 1. 8. 16 *al.* a. 57, 6. 7. 17 b(ovem) marem. 24 *al.* COLVM. 6 praef. 7 mas et femina boves. PLIN. nat. 28, 253. GREG. M. epist. 2, 38 p. 134, 15 masculi [*opp.* vaccae]). ACT. lud. saec. Aug. 106 pulchro (FEST. p. 238 ACT. lud. saec. Sept. Sev. [Corp. VI 32328] 85). HOR. epod. 2, 63 fessos (PROP. 4, 9, 4 SEN. Thy. 801). carm. 3, 6, 43 fatigatis. 3, 18, 12 otioso. 4, 5, 17 tutus. epist. 1, 14, 27 disiunctum. 1, 14, 43 piger. carm. saec. 49 a l b i s (LIV. 22, 10, 7 COLVM. 6, 1, 1 PLIN. nat. 22, 9 ACT. Arv. a. 86, 12 CAPITOL. Alb. 5, 3 TREB. Gall. 8, 2). TIB. 1, 1, 30 tardos (OV. am. 1, 13, 16). 2, 2, 14 valido. 2, 3, 8 steriles. 2, 5, 78 vocales. ELEG. in Maecen. 1, 100 merito. PROP. 2, 19, 26 niveos (OV. fast. 4, 826 Pont. 4, 4, 31 SEN. Phaedr. 500). 2, 25, 6 grandaevi. 2, 32, 58 torvi (ANTH. 415, 50). 3, 7, 43 patrio. 3, 15, 38 trucis (CARM. epigr. 1059, 3. SEN. dial. 3, 15, 2 trucem atque inmansuetum). 4, 10, 22 caesi ... boves (OV. met. 15, 141 VAL. MAX. 2, 4, 5 PERS. 2, 44). OV. epist. 1, 52 captivo (*sc. Troiano*). 6, 10 sacros (PAVL. FEST. p. 368). 6, 32 aeripedes Martis. ars 2, 24 semivirum (*i. Minotaurum, cf. p. 2137, 58.* SEN. contr. 2, 2, 12). met. 5, 479 ruricolas (fast. 1, 384 Pont. 1, 8, 54). 6, 323 lectos. 7, 429 vinctorum cornua vittis. 15, 12 Hiberis (MART. CAP. 6, 642). fast. 1, 244 paucis. 1, 379 putri. 3, 732 triumphato. 6, 712 Agenorei (*sc. Europae*). trist. 3, 10, 34 Sarmatici. 3, 11, 40 falsum (*sc. Phalaridis*). 3, 11, 48 veri. Pont. 1, 4, 11 quid bove firmius? LIV. 4, 16, 2 aurato. 7, 37, 3 eximium. 21, 62, 3 territum. 22, 17, 2 stimulatos furore. 22, 17, 4 palatos. 41, 14, 7 singulis. 41, 15, 1 bovis sescenaris. DECRET. decur. Pis. de L. Caesare [Corp. XI 1420] 20 bosque et ovis atri infulis caerulis infulati. VITR. 6, 6, 1 horridi. 6, 6, 5 nitidiores. 10, 2, 11 subiuncti. PAVL. FEST. p. 4 ambegni. p. 35 bidentem. p. 43 camara et camuri boves a curvatione ex Graeco dicuntur. p. 93 furvum ..., id est nigrum (MELA 1, 58). p. 113 iniuges. p. 114 insignes appellantur boves, qui in femine et in pede album habent, quasi insigniti. p. 220 frugibus pariendis est aptus (VLP. dig. 7, 8, 12). p. 221 patulum bovem Plautus (*cf. p. 2141, 45*) appellat, cuius cornua diversa sunt ac late pateant (p. 229). p. 264 robum ... ut bovem quoque rustici appellant. PHAEDR. 1, 24, 1 an bove *rana* esset latior (1, 24, 8). 2, 8, 15 quietis (COLVM. 6, 2, 5). 2, 8, 21 corruptos. SEN. Oed. 299 candidum tergo (PLIN. nat. 2, 230). COLVM. 1, 9, 2 confecti vexatione. 2, 3, 1 substrictos. 3, 8, 3 humilis. 5, 9, 11 maximi (IVV. 10, 66 magnum). 6, 1, 1 exiles (6, 2, 14). 6, 1, 3 quadrati. 6, 2, 5 alligatos. *ibid.* placidi (6, 2, 9). 6, 2, 9 valentissimum. 6, 2, 10 contumaces. 6, 2, 11 cubitorem bovem. 6, 2, 12 indigena melior est (*opp.* peregrinus). 6, 6, 5 citatus. 6, 9, 1 febricitanti. 11, 2, 83 scabiosi. 12, 53, 3 imbecillis. PETRON. 63 iratum. PLIN. nat. 11, 169 bimi. 18, 42 saturos. 24, 72 castrati (PELAGON. 276). 25, 94 omnivori fere sunt in herbis. 34, 10 bos aereus (VVLG. IV reg. 16, 17). 35, 127 totum (MART. 5, 31, 4 *cf.* AMBR. exc. Sat. 1, 8 *p. 2138, 51*). MART. 10, 79, 9 grandis. IVV. 14, 146 macri. PLIN. epist. 5, 6, 10 ingentes. SVET. Vesp. 5 bos a r a t o r (PAVL. dig. 33, 7, 18, 7. sent. 3, 6, 35 aratorii). NERAT. dig. 9, 2, 53 alienos (COMM. instr. 1, 13, 7 VVLG. exod. 21, 35). PAVL. dig. 21, 1, 43 pr. vitiosum. COD. Theod. 8, 5, 1 (*a. 315*) non cursui destinatum, sed aratris deditum. VOPISC. Prob. 15, 6 barbaris (TREB. Claud. 9, 6). CAPITOL. Opil. 12, 5 vivos. PALLAD. 4, 12 trimi. 4, 12, 4 asperum bovem mansueto et valido bovi coniungas. AVSON. 399, 26 impares plaustro. AMM. 24, 1, 9 coronatum. HIER. in Hab. 2, 3 p. 667 operarius est. epist. 102, 2 lassus. VVLG. exod. 21, 29 cornupeta (21, 36). deut. 22, 1 errantem. III reg. 4, 23 pascuales. I par. 13, 9 lasciviens. II par. 4, 3 fusiles. RVFIN. patr. 1 praef. 1 lenti. CLAVD. 24, 332 reflexi ... pavidi. AVG. civ. 22, 8 exorbitantes. EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 constantes. CASSIOD. var. 3, 50, 2 pretiosiores propter corporis granditatem. GREG. M. epist. 2, 38 p. 134 inutiles.

speciatim de Apide: CIC. rep. 3, 14 in ... gente Aegyptiorum ... bovem quendam putari deum. nat. deor. 1, 82 Apim illum, sanctum Aegyptiorum bovem, nonne deum videri Aegyptiis? TIB. 1, 7, 28 Memphitem. PLIN. nat. 8, 184 numinis vice colitur. Apin vocant. MELA 1, 58. SVET. Tit. 5 in consecrando. AMPEL. 13, 2 interfici. TERT. scorp. 3 Aegyptum ... bovis ... cuiusdam consecratricem. AMM. 22,

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

14, 6. 7 RVFIN. hist. mon. 7 p. 413^c AVG. civ. 18, 5 *cf. s. v.* Apis *I p. 238, 59.*

proverbialiter dicta: ENN. var. 26 Vahl. Cyprio bovi merendam (PAVL. FEST. p. 59 in insula Cypro, in qua boves humano stercore pascuntur). COM. pall. inc. 66 (Cic. Att. 5, 15, 3) clitellae bovi sunt inpositae plane, non est nostrum onus (*cf.* QVINT. inst. 5, 11, 21 AMM. 16, 5, 10. *v. Otto, Sprichwörter p. 57*). HOR. epist. 1, 14, 43 optat ephippia bos piger, optat arare caballus. OV. epist. 5, 116 non profecturis litora bubus aras (*i. frustra laboras. cf.* trist. 5, 4, 48 nec sinet ille tuos litus arare boves). PETRON. 62 iacebat miles meus in lecto tanquam bovis. 63 poterat bovem iratum tollere. ITALA deut. 25, 4 (Hier. epist. 98, 4) bovem triturantem non infrenabis (VVLG. non ligabis ... os terentis. *cf.* I Cor. 9, 9 alligabis. I Tim. 5, 18 HIER. epist. 66, 8). HIER. epist. 57, 12 completur in me tritum vulgi proverbium: oleum perdit et impensas, qui bovem mittit ad ceroma. 102, 2 memento ... vulgaris proverbii, quod bos lassus fortius figat pedem. VVLG. Iob 6, 5 mugiet bos, cum ante praesepe plenum steterit? prov. 7, 22 statim ... sequitur, quasi bos ductus ad victimam. 14, 4 ubi non sunt boves, praesepe vacuum est; ubi autem plurimae segetes, ibi manifesta est fortitudo bovis. Sirach 22, 2 de stercore boum lapidatus est piger.

transfertur ad homines (*cf.* PHYSIOGN. *p. 2138, 62*): PLAVT. Aul. 229 te esse hominem divitem ..., me item esse hominem pauperum pauperrimum. ... te bovem esse et me esse asellum. 231 iaceam ego asinus in luto, tu me bos magis haud respicias. 234 asini me mordicibus scindant, boves incursent cornibus. 235 hoc magnum est periculum [me] ab asinis ad boves transcendere. Pseud. 812 coci ..., boves qui convivas faciunt herbasque oggerunt. HIL. in psalm. 65, 26 in bubus ecclesiae se homines ostendere. AVG. in euang. Ioh. 10, 7 boves intelliguntur, qui nobis scripturas sanctas dispensaverunt. boves erant apostoli (*cf.* EVCHER. form. 4 p. 27, 17 GLOSS. IV 594, 8), boves erant prophetae.

stellae: VARRO ling. 7, 74 has septem stellas Graeci ut Omerus voca⟨n⟩t ἅμαξαν (*αμασαν F*) et propinquum eius signum βοώτην (*βοοτημ F*), nostri eas septem stellas boves et temonem et prope eas axem; triones enim et boves appellantur a bubulcis etiam nunc maxime cum arant terram. PROP. 2, 33, 24 cum iam flectant Icarii sidera tarda boves. 3, 5, 35 serus *Bootes* versare boves et plaustra. FEST. p. 339 PROB. Verg. georg. 1, 227—229. HYG. astr. 2, 2 p. 32, 13 ⟨ut⟩ ex VII stellis (*Vrsae maioris*) duae ... pro bubus haberentur. GERM. 182 ruit oceano Bos (*praecedit* Taurus). SCHOL. Germ. Bas. p. 74, 20 Eratosthenes dicit *Taurum sidus* bovem esse *eqs. cf.* Bootes.

B ***gen. fem.*** (*opp.* taurus *v. p. 2140, 19*): PLAVT. Truc. 277 amplexari mavelim patulam (-um) bovem (*cf. p. 2140, 51*). VARRO ling. 6, 15 fordicidia a fordis bubus. bos forda quae fert in ventre. quod eo die publice immolantur (LIV. 1, 45, 7 Dianae. ACT. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323] 119 Iunoni. ACT. Arv. a. 224, 8 b(oves) f(eminas) a(uro) i(unctas) n(umero) II. SVLP. SEV. chron. 1, 31, 5) boves praegnantes in curiis compluris, a fordis caedendis fordicidia dicta (*cf.* PAVL. FEST. p. 83 id est gravidae. OV. fast. 4, 630. VARRO rust. 2, 5, 6 hordae). ling. 7, 32 ambiegna bos apud augures, quam circum aliae hostiae constituuntur. rust. 2, 1, 17 faeno fit satura equa aut bos. *ibid.* quod ... feminis bubus (*opp.* tauris) demitur (ACT. lud. saec. Aug. Corp. VI 32323, 119. 122 Sept. Sev. Corp. VI 32329 LIV. 27, 37, 11. 43, 13, 3 ACT. Arv. a. 86, 16. 17 *al.* COLVM. 6 praef. 7 PLIN. nat. 8, 186 *al.* TAC. Germ. 40 AMM. 22, 14, 7 MACR. sat. 1, 17, 29 GLOSS. IV 313, 4). VERG. ecl. 1, 9 meas errare boves (*cf.* SEN. benef. 4, 6, 4 epist. 73, 11 DVB. NOM. gramm. V 572, 27). 1, 45 pascite ut ante boves, pueri: summittite tauros. georg. 3, 52 optuma torvae forma bovis. 3, 532 quaesitas ad sacra boves Iunonis (PROP. 4, 9, 16). Aen. 7, 663 Tyrrheno ... boves in flumine lavit Hiberas (MART. 9, 101, 10). 8, 263 abstractae. HOR. epod. 8, 6 podex velut crudae bovis. 9, 22 tu moraris aureos currus et intactas boves? (PORPH. *ad l.* feminino ... genere boves non sic dixit, quasi feminis tantum triumphantes sacrificent, sed quia nescio quid gratius feminino genere boves quam masculino dicuntur). PROP. 3, 19, 12 *Pasiphae* induit abiegnae cornua falsa bovis (-vi *trad.* 4, 7, 58 mentitae lignea monstra bovis). 4, 1, 4 Euandri profugae concubuere boves. 4, 1, 22 ducebant macrae vilia sacra boves. 4, 9, 16 ite boves (OV. met. 2, 700). OV. am. 3, 5, 23 bovis niveae ... pectora. 3, 13, 4 indigenam. epist. 15, 56 tardae ... ore bovis. ars 1, 296 formosas oderat *Pasiphae* ... boves. met. 2, 685 incustoditae Pylios memorantur in agros processisse boves (fast. 1, 546 vagantur). 3, 10 bos tibi ... occurret ... nullum passa iugum curvique inmunis aratri. 3, 20 stetit. 8, 873. 13, 637 caesarum ... fibris. fast. 1, 543 boves illuc Erytheidas applicat heros. 4, 346 sparguntur iunctae flore recente. 4, 476 sacrarum ... pascua laeta. 4, 670 gravidae ... exta bovis (4, 671). 5, 640 pascebat sparsas utraque ripa boves. 5, 692 Ortygias (*i. Delias Apollinis*) surripuisse. 6, 80 captas appulit. Ib. 490 inclusae ... ab ore bovis (LIV. 1, 7, 7 inclusarum ... vox). LIV. 1, 7, 7 actae boves quaedam (1, 45, 6 Romam ... deducit ad fanum Dianae. VAL. MAX. 7, 3, 1). 1, 7, 12 bove eximia capta (SIL. 6, 630). 1, 45, 4 bos ... nata cuidam ... miranda magnitudine ac specie (VIR. ill. 7, 10). 3, 10, 6 bovem locutam (41, 13, 2. 43, 13, 3. APVL. met. 2, 1 dicturas praesagium). 23, 31, 15 bos eculeum peperit. 27, 37, 11 boves feminae albae duae ... in urbem ductae (MART. 5, 65, 6 nec rectas ... in antra). 41, 13, 3 bos alenda publice data. ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 122 bove femina pulchra s⟨a⟩crum fiat (Sept. Sev. [Corp. VI 32329] 7 MACR. sat. 1, 17, 29). PAVL. FEST. p. 4 alba sacrificabatur. p. 43 camara et camuri boves. FEST. p. 202 boves centenis assibus, oves denis aestimatae. ACT. Arv. a. 38 a 9 bove aurata voveo esse futuru⟨m⟩ (a. 50—54, 21. a. 86, 16. 17. 19. a. 91, 10. 14). ARV. a. 86, 2 *sqq. persolvit* Iunoni reginae bovem ⟨au⟩ratam, Minerv⟨ae bovem⟩ auratam, Saluti publicae bovem a⟨u⟩ratam (a. 87, 16 b(ovem) f(eminam). 17. 18). SEN. Oed. 373 conceptus innuptae bovis. 556 nigro bidentes vellere atque atrae boves antro trahuntur. 723 inauspicata. benef. 4, 6, 5 paucas. PLIN. nat. 8, 186 femina bos ei (*Apidi*) semel anno ostenditur (SOL. 32, 20). 11, 209 boves gravidas negant praeterquam dextero vulvae sinu ferre. 11, 233 quaternas *habent mammas.* 11, 236 ante partum *lac* non habet. 11, 269 bubus tantum feminis vox gravior. 28, 232 fimi ... bovis feminae. SIL. 15, 259 ter dena bove ... donatur. STAT. Theb. 8, 231 lassam. IVV. 2, 123 si bos ederet agnum. TAC. Germ. 40 *deam* vectam bubus feminis. GAIVS inst. 3, 202. APVL. met. 11, 11 sequebatur bos in erectum levata statum, bos ... deae (*sc. Isidis*) fecundum simulacrum. VLP. dig. 41, 3, 10, 2 concepit (VVLG. Iob 21, 10 concepit et non abortivit). SOL. 2, 33 plurimo lacte rigua. FIRM. err. 12, 8 occisarum ... mortes. AMM. 22, 14, 7 necatur. VVLG. gen. 41, 2 pulchrae et crassae nimis (psalm. 143, 14). 41, 18. 19 in tantum deformes et macilentae. 41, 26. 27 tenues atque macilentae. *nota*: VVLG. Is. 7, 21 nutriet homo vaccam boum (δάμαλιν βοῶν). HIER. in Am. 2, 4 p. 265 saginatae. AVG. civ. 5, 7 p. 200, 1 admittendis maribus, quibus equarum vel boum fetentur armenta. serm. ed. Mai 71, 3 vobis caprae ... boves ... ad victum aut lac tribuunt aut laborem. SVLP. SEV. chron. 1, 31, 4. 5. LEX Visig. 8, 4, 16 si quis bovem aut taurum ... noxium habuerit aut vitiosum. *de Io*: VERG. Aen. 7, 790 Io ... iam saetis obsita, iam bos. PROP. 3, 22, 36 nec valuit ... in paelice Iuno faciem turpi dedecorare bove (-vi *N*). OV. epist. 14, 86 cum bos ex homine est, ex bove facta dea (fast. 5, 620 LACT. inst. 1, 11, 21). 14, 108 Nilus ... exuit insana (-nae *trad.*) paelicis ora bove (-vis *trad.*). ars 1, 324. met. 1, 612 bos quoque formosa est. 1, 734. fast. 3, 658 Inachiam. VAL. FL. 4, 395 miserae ... ora. MART. 8, 81, 2 nec per Niliacae bovem iuvencae (*Io pro Iside ponitur*) ... iurat. LACT. inst. 1, 11, 20 (HYG. astr. 2, 21 p. 62). AMM. 22, 8, 13 mutata in bovem (imbusquem *V teste Eyssenh.*, in usquem *teste Garoth; alii alia coni.*) ad mare Ionium permeavit. AVSON. 345, 6 freta ... secat. SCHOL. Germ. Bas. p. 74, 20.

II ***translate***: **a** *de bestiis*: luca bos (*cf. Buecheler, Rhein. Mus. 40 [1885] 149*). VARRO ling. 7, 39 apud Naevium: 'atque prius pariet lucusta[m] lucam bovem'. luca bos elephans; cur ita sit dicta, duobus modis inveni scriptum. nam et in Cornelii commentario erat ab Libycis Lucas et in Virgilii ab Lucanis Lucas; ab eo quod nostri, cum maximam quadripedem quam ipsi haberent vocarent bovem et in Lucanis Pyrri bello primum vidissent apud hostis elephantos, eodem nomine (*A. Spengel*, idem non *trad.*) item quadripedes cornutas (nam quos dentes multi dicunt sunt cornua), Lucanam bovem quod putabant, Lucam bovem appellasse. PLIN. nat. 8, 16 SOL. 25, 15 ISID. orig. 12, 2, 15. GLOSS. II 295, 8 ἐλέφας elefantus bocluca (*sic*) barrus. IV 489, 28 boves iugas (*sic*) elifantes quorum stridor barritus dicitur (594, 9). 601, 38 bobis iugas eliphans domitus. V 272, 6 bovis iuas (*pro* gas *corr. m. 1*) elefantus. *cf.* IV 212, 38 boves Luganiae elefanti. NAEV. carm. frg. 62 *v. supra l. 45.* PLAVT. Cas. 846 institit plantam quasi luca bos (iocabo *P*). LVCR. 5, 1302 boves ⟨lu⟩cas turrito corpore. 5, 1339 saepe boves lucae ferro male mactae diffugiunt. SEN. Phaedr. 352 *amant.* SIL. 9, 573 moderantem cuspide lucas Maurum in bella boves stimulis maioribus ire. LACT. opif. 3, 18 cum immanissimis corporibus ac viribus servire homini. CAES. Gall. 6, 26, 1 est bos cervi figura, cuius a media fronte inter aures unum cornu existit *eqs.* FEST. p. 270 rhinocerotem quidam esse aiunt bovem Aegyptium. PLIN. nat. 8, 72 Indicos boves unicornes tricornesque. 8, 76 in India et boves solidis ungulis, unicornes. 8, 176. 28, 256 e bove silvestri nigro *v.* bubalus. SERV. georg. 4, 394 phocae sunt boves marini. *nomen piscis*: OV. hal. 94 gaudent *pisces* pelago quales scombrique bovesque. PLIN. nat. 9, 78 planorum piscium alterum est genus, quod pro spina cartilaginem habet, ut ... torpedo et quos bovis, lamiae ... nominibus Graeci appellant. 32, 152. **b** *herba*: GLOSS. III 536, 40 buclosa id est lingua bobis. *cf.* buglossos. 543, 65 bug. st. a bovi⟨s⟩ lingua. 567, 24 lili (?) i. buci lingua. *cf.* boilis, boiolas, buglossos, burdunculus.

Caput bovis *v. sub* Caput.

synonyma: trio. *ad I A*: iuvencus, taurus, vitulus. *ad I B*: (iuvenca), vacca.

composita: *graec.*: hecatombe. boopis, bucardia, buceras (-os, -ius, -us), bucolia, bucolicus (-icum, -ica, -ismus, -ista), bucranium, bucrius, bufagos (?), bugenes, bugonia, bulapathum, bulimus (-mare, -modes, -mosus), bumastus (bumammus), bumelia, bupaes (-da), bupleuron, buprestis, bupthalmos (-us), burichallia, burrhinon, buseli-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

num, bustrophedon, busycon, buthysia, buthytes, butomos (-on), butyrum. Booscoete, Boo·es, Bucephala (-as, -us), Buzyges (-aeus). *lat.*: semibos. boveretna (?), bovicidium, bucaeda, bucida.

derivata: bo(v)arius, bo(v)atim, bobellum (bof-), boiolas (?), boisos (?), bolium (?), bostar, bovile, bovilium, bovillus, bovinus (-na), bubetius, bubile, Bubona, bubulcus (-carius, -citari, -citare), bubulus (-larius, -linus, -lina, bubella), bucetum, bucula, -us, bulum (?), busequa. *Münscher.*

? **Bos** *nom. barb.* Corp. III 8830 (*Dalmat.*) Maximiano cui et Aureo sec(utori) ... deceptus a latrone. Bos frater fratri carisi(mo), *nisi male incisum est pro* latronibus.

Bosa, -ae *opp. Sardiniae, hodie* Bosa; *cf. Hülsen, PW. III 740 et suppl. I 257.* Ptol. 3, 3, 7 *Βόσα* (*var. Βῶσα, Βόσσα, Βόσσαι*). Itin. Anton. Aug. p. 83, 8 Ravenn. p. 411, 10 (Guid. p. 500, 4). *huc fort. pertinet* **Bosānus,** -a, -um. Inscr. Ephem. epigr. VIII 227 (p. 56, *Cuprae Marit.*) ⟨ordinem populum⟩que Bosanu⟨m⟩. [**Bosēnsēs**] *falsa lectio* Plin. nat. 3, 85. *Ihm.*

Bosalvia *v.* Vosolvia.

Bosānus *v.* Bosa.

boscis, -idis *f.* [*cf. c.* buscas *gr. βοσκάς, βασκάς. Th.*]. Colvm. 8, 15, 1 clausae pascuntur anates, querquedulae, boscides.

[**Bosēnsēs**] *v.* Bosa. [*Münscher.*

Boses, בּוֹצֵץ, *Βασές, nom. scopuli.* Vvlg. I reg. 14, 4 erant autem inter ascensus, per quos nitebatur Ionathas transire ad stationem Philistinorum, eminentes petrae ex utraque parte ..., nomen uni Boses et nomen alteri Sene. unus scopulus prominens ad aquilonem ex adverso Machmas, et alter .... Hier. nom. hebr. p. 35, 28 sit. et nom. p. 106, 32 (Evseb. *Βωσῆς*).

Bosetānus, Bosetēnsis *v.* Boseth.

Boseth *opp. Africae; cf. Dessau, PW. III p. 740.* Acta Sanct. Iun. II 269 *sqq.* Conc. Const. a. 550 Mansi 9, 393^{D} episcopus ... ecclesiae ... civitatis Bossae provinciae proconsularis. **Bosetēnsis** *et* **Bosetānus** *adi.* Conc. Carth. a. 411 Mansi 4, 100^{B} episcopus Bosetensis. 4, 154^{A} episcopus Vosetanus. *Otto.*

Bosfor- *v.* Bospor-.

Bosihar, -is *nom. vir. Afric.* Corp. V 4919 (*Brixiae, a. 27*) Iddibal Bosiharis f. *cf.* Bostar?

? **Bosius** *lectio incertissima* Corp. II 997.

1. Boso, -onis *nom. vir. Germ.* Greg. Tvr. vit. patr. 19, 4 Bosonis ... diaconi. *alii apud eundem* (*cf.* Gunthchramnus; Ioh. Bicl. chron. II 218, 589, 2 Bosone duce). Ven. Fort. carm. 7, 22 *tit.* ad Bosonem referendarium.

? **2. Boso** Doc. M. f. Corp. II 2862 (*periit*).

Bosolenus *episc. Lactorensis* Conc. Burdeg. a. 663—675 p. 216, 26.

Bosoniāna *v.* Buconiana. [*Ihm.*

Bosor. 1 *indecl. f.,* בֶּצֶר, *Βοσόρ, duo oppida Palaestinae; cf. Encyclopaedia bibl. I p. 572 (Bezer) et 598 (Bosor); Benzinger, PW. III 740.* Vvlg. deut. 4, 43 Ios. 20, 8. 21, 36 I par. 6, 78 I Macc. 5, 26. 28. 36 Hier. nom. hebr. p. 21, 27. sit. et nom. p. 102, 15 Bosor in deserto trans Iordanen, quae cecidit in sortem tribus Ruben, ad orientalem plagam Hierichus. ... haec est Bostra metropolis Arabiae. Bachiar. repar. laps. 15 si forte illas (*refugii civitates*) quae sunt ... in ecclesia, intrare non audeas: est Bosor ultra Iordanem in solitudine, quae interpretatur angustia, id est cellula monasterii parva vel modica. 2 *nom. vir. hebr.,* בֶּצֶר, *Βασάν* (*Βασάρ cod. Alex.*). Vvlg. I par. 7, 37. *alius* Vvlg. II Petr. 2, 15 Bosor. *pater Balaam, Βοσόρ, ceteris locis* Beor *nominatus.* Hier. nom. hebr. p. 72, 27 Bosor. 3 Bosor *v.* Buz. 4 Bosor *v.* Bosra. *Otto.*

Bosori *v.* Besor *add.* **Bosorītae** *v.* Mosoritae.

Bosorra *v.* Bosra.

Bosporus (Bosph-), -ī, *Βόσπορος. masc.* (*fem. v. p. 2144, 59*). *scriptura* Bosphorus Bosforus *in libris usitatior* (bosforus: Not. Tir. 110, 79). *cf. Fleckeisen, Jahrb. Phil. 99 (1869) 656 et 101 (1871) 458; Brandis, de aspiratione lat. p. 7. de inscriptionibus v. p. 2144, 63 sqq.* Visphoros? *v. p. 2144, 5.* *declinatio* (*cf. Neue-Wagener I^{3} 201*): *nom. in* -os: Ov. trist. 3, 4, 49 Lvcan. 5, 436 Petron. 123, 242 Plin. nat. 4, 45 (*AE^{2}*) Val. Fl. 4, 345 Sol. 12, 2 *et* 23, 16 *pars codd.* Cosmogr. 1, 28 Mart. Cap. 6, 661 Schol. Hor. carm. 2, 13, 15. *acc. in* -on: Lvcan. 8, 178 Val. Fl. 4, 419 Flor. epit. 3, 5, 25 Rvf. Fest. 16, 1 Prisc. periheg. 157 *al.* *nom.* Bosphoron (-um): *v. p. 2144, 15. cf. ibid. l. 30.* *adi.* Bosphorus, -a, -um? *v. p. 2144, 24* (*cf. 5*). *de etymologia vocabuli*: Varro rust. 2, 1, 8 Plin. nat. 6, 2 (Sol. 23, 16) Val. Fl. 4, 419 Amm. 22, 8, 13 Hier. chron. a. Abr. 161 Schol. Hor. carm. 2, 13, 15 (quasi bo⟨o⟩s phoros). *cf.* Avien. orb. terr. 199. Gloss. *βόσπορος,* transitus maris, transitus Ponti in Asia *et sim.* [stella vespertina *sim. v. sub* phosphorus]. *legitur ap. hos auctores*: ⟨Varr.⟩ Cic. Bell. Alex. Hor. Prop. Ov. Liv. (perioch.) Cvrt. Melam Lvcan. Petron. Plin. nat. Val. Fl. Tac. Plin. epist. Flor. Porph. Sol. Geogr. min. Ivst. Evtr. Rvf. Fest. Filastr. Avien. Amm. Serv. Comment. Lucan. Schol. Cic. Schol. Hor. Hyg. Patr. Nic. Hier. Vvlg. Clavd. Svlp. Sev. Mart. Cap. Oros. Sidon. Prisc. periheg. Iord. Ven. Fort. Isid. Act. concil. Not. Tir.

1 *freta*: Varro rust. 2, 1, 8 *a pecore nominaverunt* ⟨Bosporum⟩ unum Thracium, alterum Cimmerium. Plin. nat. 2, 205 Bosporos duos (4, 77. 6, 2). Amm. 22, 8, 13 Mart. Cap. 6, 662. **a** *Thracium* (*Oberhummer, PW. III 741*): Hor. *v. l. 34 sqq.* Mela 1, 7 Thracius Bosphorus. 1, 14 *al.* Plin. nat. 4, 76. 92 *al.* Sol. 12, 2 *al.* Ivl. Hon. rec. A 28 mare Bosphorus Thracius; *rec. B codd. VS* bosforum. Cosmogr. 1, 28, 66 mare Tracium Propontidis Visphoron (*cf. Riese in adnot.*). Avien. orb. terr. 198 Thracius angustas discludit Bosphorus oras. 199. 223. Amm. 22, 8, 14 inflexionem Bospori Thracii. 22, 8, 37 laevum ... latus. Prisc. periheg. 135 Threicius. Isid. orig. 13, 16, 3. Mela 1, 10 *al.* Plin. nat. 4, 45. 46 *al.* 6, 4 a faucibus Bospori (Sol. 43, 1 Mart. Cap. 6, 688). Val. Fl. 4, 345 Flor. epit. 3, 5, 25 Avien. ora 374 Amm. 20, 9, 1. 23, 6, 7 Bospori fretum. 27, 4, 10 oppida ... in Bosporo sita. 31, 5, 15. Clavd. 15, 225 Pontum qua Bosphorus artat. 3, 174 *al.* *nota* 28, 81 nutritor *Honorii* Bosphorus (*cf.* 8, 129). Mart. Cap. 6, 661 Sidon. carm. 23, 422. Serv. georg. 3, 152 *Io* transiit ... per mare angustum, quod Bosphoron appellatum est, nunc Hellespontum nominatur. **b** *Cimmerium* (*Brandis, PW. III 757*): Ov. trist. 3, 4, 49 Bosphoros et Tanais superant Scythiaeque paludes *agrum Tomitarum.* Cvrt. 6, 2, 13 qui super Bosphorum colunt (7, 6, 12. 8, 1, 7). 6, 2, 14. Mela 1, 7 Cimmerius Bosphorus (Plin. nat. 4, 76. 4, 87. 6, 3 *al.* Avien. orb. terr. 248. 730). 1, 112. 114 *al.* Lvcan. 5, 436 Scythicas astringens Bosporos undas. 8, 178. Plin. nat. 4, 87 os Bospori. *ibid.* in ... Bospori introitu. 6, 18 ora (*sing.*) ... Bospori. *ibid.* in aditu Bospori. 6, 218 *al.* Ivl. Hon. rec. A 28 p. 40, 11 mare Maeotis, mare Bosforum, mare Cimmerium *eqs.* (*'lege* mare Bosphorum Cimmerium' *Riese*; bosporos, bosforas, bosforos *codd. rec. B*). Cosmogr. 1, 28, 55 mare Meotis Bosphoros mare phores Cymericum (*cf. Riese in adnot.*). Evtr. 5, 5, 1 *Mithridates* Ponticum mare ... cum Bosphoro tenebat. 6, 12, 3 periit apud Bosphorum. Amm. 31, 2, 21. Hyg. fab. 145 *Io* in Scythiam transnavit, unde † Bosphorum fines (*βοσπόρου στενά eqs. Burs.*) sunt dictae. Mart. Cap. 6, 662 lacus Cimmerius, Bosphorus vocatus. Prisc. periheg. 157. 562. Iord. Get. 30 per angustias Bosfori. Ven. Fort. Mart. 3, 24 Bosphorus alligat undas *hieme.* *cf. sub 2.* **c** *poetice pro longinquo et periculoso freto*: Hor. carm. 2, 13, 14 navita Bosphorum Poenus (Thynus *Lachm.*) perhorrescit (Porph. fauces ... Pontici maris, unde ⟨cum⟩ longissime Africa sit, quid ita Poenus navita eum perhorrescat? numquid ergo Bosforum pro quolibet freto posuit? *cf.* Schol. Hor. *ad h. l.*). *similiter* 2, 20, 14 visam gementis litora Bospori Syrtisque ... Hyperboreosque campos. 3, 4, 30 insanientem navita Bosporum temptabo et ... arenas litoris Assyrii ... visam Britannos *eqs.* **d** *nota translationem Hieronymi*: Vvlg. Abd. 20 transmigratio Ierusalem quae in Bosphoro est (Hier. *in h. l.* p. 383 de ipsa Ierusalem ... translati ... in Sapharad, quod nos 'in Bosphorum' vertimus. *ibid. infra*: nos ab Hebraeo, qui nos ... erudivit, didicimus bosphorum sic (*sc.* Sapharad, סְפָרַד) vocari (*sed cf. quae seq.*).

2 *urbs et regio ad Bosporum Cimmerium* (*Brandis, PW. III 757*): *urbs* (*hodie* Kertsch): Plin. nat. 4, 78 Panticapaeum, quod aliqui Bosporum vocant. Evtr. 7, 9 omnes Ponti maritimas civitates, in his nobilissimas Bosphorum et Panticapaeum. *regnum*: Cic. Mur. 34 cum ... ille (*Mithridates*) ... Bosporum confugisset (Liv. perioch. 101. Rvf. Fest. 16, 1 in Bosphoron. Iord. Rom. 233). Bell. Alex. 78, 2 regem Bosphori. Prosp. 3, 11, 68 signa ... Pompeia, Bospore, capta manu. Liv. perioch. 98. 101. Petron. 123, 242 *Pompeium* veneratus erat submissa Bosporos unda. Plin. nat. 2, 99? Tac. ann. 12, 15 Plin. epist. 10, 63. 10, 67, 2. Ivst. 38, 7, 10 regna ... Colchos, Paphlagoniam, Bosphorum. Filastr. 121, 4 Hier. chron. a. Abr. 2003. *fem.* Svlp. Sev. dial. 1, 26, 2 hoc Parthus et Persa noverunt nec ignorat Armenia, Bosporus exclusa cognovit. Oros. hist. 6, 5, 1. Patr. Nic. 1, 217 Camdos (*i. Cadmus, episcopus*) Bosphoron (-ros *unus*; 2, 217 Bosphorensis). 2, 43 *episcopus* Bosphori (3, 44 Conc. Const. a. 536 Mansi 8, 1048^{C}).

3 *nomen vel cogn.*: Corp. III 14406^{f} Pa⟨ul⟩us Antoniu⟨s⟩ Bosp⟨o⟩rus *quinquennalis.* 29375 Ti. Claudius Bos⟨p⟩horus. 8781^{d} Rhodo. Bosphor. *in vasculis Arretinis* (Corp. XI 6700, 522. XV 5499. IX 6082, 17. II 4970, 89) Bospor (-us? -anus?) Rasini (*vel sim.*). Inscr. christ. Leblant II 609, 49 Bosporus.

adi. **Bosporānus,** -a, -um (Bosphorānus). Bosporianus *v. l. 75* Bosforianus *v. p. 2145, 2—4.* *de Bosporo Cimmerio*: Pomp. Trog. prol. 37, 6 regum Bosporanorum et Colchorum. Val. Max. 7, 6, 6 in Bosporano tractu. Tac. ann. 12, 63 Thraecio Bosporanoque bello. Capitol. Ant. 9, 7 regnum Bosforanum. Ravenn. p. 176, 6 Bosphoranam patriam (-phoroniam *C*). *de Bosporo Thracio* (*i. q. Byzantinus*): Sidon. epist. 8, 9, 5 vers. 48 partibus arma Bosphoranis ... surgere. *cohortes*: Not. dign. or. 38, 29 cohors mili[t]aria Bosporiana, Arauraca (*Armeniae*). Const. veteran. 105 (*a. 116*) p. 2328^{67} extr. 2 *cohors* I Bos ⟨-poriana *vel* -poranorum⟩. *cf. Cichorius, PW. IV 255, 21.*

subst. **Bosporānus,** -ī *et* **Bosporānī,** -ōrum. 1 *de incolis Bospori Cimmerii*: Tac. ann. 12, 15 Mithridates Bosporanus. Corp. VI 5207 *Ἄσπουργος Βιομάσου υἱὸς ... Βωσπορανός.* Paneg. 12, 22 p. 291, 8 non oceano Indus, non frigore Bosforanus, non Arabs medio sole securus est. *plur.*: Cic. Manil. 9 Bosporanis, finitimis suis (*Mithridatis*). Tac. ann. 12, 16 cohortes et Bosporani ... nostris in armis. Evtr. 8, 3, 1 regem ... Bosporanorum. Amm. 22, 7, 10. Heges.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 9 l. 164 Web. Tauroscythae Maeotiaque regna Bosphoranique omnes. RVF. FEST. 16, 3 Bosphorianis et Colchis. 20, 2 Hiberos, Bosphorianos, Colchos. HIER. chron. a. Abr. 2118 (CASSIOD. chron. II 140, 747) OROS. hist. 6, 21, 28 IORD. Rom. 267. 234 Bosforianis. CHRON. Alex. chron. I 107, 167, 38 LIB. gener. chron. I 107, 197, 38 *al.* TAB. Peut. 9, 1/2 Bosforani. CORP. VI 29694 leg(ato) Bospor(anorum). *ala Bosporanorum* (*Cichorius, PW. I 1234. 1245; Ruggiero, diz. epigr. I 1019*): CORP. X 1258 (*descr.*) praefecto alae Bos. III 7888 (*Dac.*) dec. alae Bosporanor(um). 6707 (*Syr.*) eques ala(e?) ⟨B⟩osphoranorum. 1197 (*Dac.*) ⟨eque⟩s a⟨l⟩ae Bos⟨p⟩(oranorum). CONST. veteran. 67 (*a. 158*) p. 1989 extr. 7 *ala* I Gall(orum) et Bospor(anorum). extr. 20 alae I Gallor. et Bospor. (*sim.* intr. 15). CORP. III 1344 (*Dac.*) al⟨a⟩ I Bospor. cui praeest *eqs. cf.* 8778 ...⟩ Bosp⟨.... *in tegulis*: CORP. III 8074, 3 al. Bos. 12630 ale Bospo. *cohors*: *v. p. 2144, 75* [*de* CORP. X 270* cohors II Bosforanorum *cf. Cichorius, PW. IV 255, 40*]. 2 *cogn. vir.? cf.* Bosporus *p. 2144, 66.*

subst. **Bosforānia,** -ae. RAVENN. p. 171, 6 patria Licania Bosforaniae (*C*, postforagiae *A*, pus foragie *B*). 171, 14 civitates Bosforaniae patriae. 172, 1 Bosforania (-ae *AB*) patria.

subst. **Bosphorēnsis,** -is. PATR. Nic. 2, 217 Cathmus Bosphorensis (Bosphori *al.*). *idem* 3, 220 Cadamnus Bosforensis (-foriensis *unus*). CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 972^C Ioannes episcopus Bosphoriensis. *plur.* CASSIOD. hist. 10, 19 episcopi ... Bosphorensium atque Thracensium.

adi. **Bosphoreus** (-ius), -a, -um, *Βοσπόριος*. OV. trist. 2, 298 Ionio Bosphorioque mari. *i. q. Byzantinus*: SIDON. carm. 2, 55 trunca reportat Bosphoreis elefas inglorius ora tributis. *aliter* **bosphoreus,** -a, -um *i. qui a bovibus fertur?* PRVD. cath. 5, 147 credas stelligeram desuper aream ornatam geminis stare trionibus, et, qua bosphoreum (bosf- uosf- hosph- *al.*) temo regit iugum passim purpureos spargier hesperos. *subst.* **Bosphorius,** -ī *nom. vir.* CONC. Const. a. 536 Mansi 8, 972^A Bosphorius episcopus Neocaesareensis (a. 550 Mansi 9, 174^C Bosphorio ... episcopo Neocaesareae).

Bosporius Byzantinorum lingua Iunius mensis dicitur: GLOSS. V 171, 3 (*cf. Thes. gloss. I 692 sub* mensis). *adi.* **Bosporicus,** -a, -um; *cf. Βοσπορικός.* GELL. 17, 8, 16 mare Bosporicum, quod Cimmerium appellatur (MACR. sat. 7, 12, 31). *adi.* **Bosporīnus,** -a, -um? CHRON. Alex. chron. I p. 98, 62, 11 Bosporina *provincia.* LIB. gener. chron. I p. 98, 88, 11 Bosphorina *terra.* *ex adi. subst.* **Bosforitānus,** -ī *i. Byzantinus.* CHRON. Gall. chron. I p. 650, 34 Rufinus Bosforitanus. *Hey.*

Bosra *nom. oppidorum.* 1 Bosra, -ae, בָּצְרָה, *Βοσόρρα, Βοσόρ, opp. Idumaeae; cf. Encyclopaedia bibl. I p. 602* (Bozra) *et Benzinger, PW. III 740* (Bosor). VVLG. gen. 36, 33 I par. 1, 44 Is. 34, 6. 63, 1 Ier. 49, 13. 22 Am. 1, 12. HIER. nom. hebr. p. 3, 26 Bosra (Bosora *F*, Basora *H*). 49, 22. PS. RVFIN. in Am. 1, 12 populum ... Esau, qui Bosra vocabulo habuerat metropolim civitatem. VEN. FORT. in laud. Mar. 167 qui venit de Edom, de Bosra (Busra *pars codd.*) veste cruenta (*de Christo dictum, ex Is. 63, 1*). ITALA Is. 63, 1 (Hier. tract. in psalm. I p. 41, 3) ex Bosor (LXX *ἐκ Βοσόρ*). TYCON. 4 p. 53, 8 ubicumque autem Idumaeam, Theman, Bosor, Seir nominat, fratres malos significat; sunt autem possessiones Esau. HIER. sit. et nom. p. 102, 18 Bosor civitas Esau in montibus Idumaeae, cuius Isaias (*63, 1*) recordatur. tract. in psalm. I p. 41, 3 (*ad Is. 63, 1*) Bosor *interpretatur* caro. *cf.* GLOSS. IV 594, 4 Bosra caro. 2 *idem atque* Bosor. בָּצְרָה, *Βοσόρ*: VVLG. Ier. 48, 24 super Bosra. HIER. nom. hebr. p. 53, 20 Bosor. 3 *hebr.* בְּעֶשְׁתְּרָה, *Βοσορά* (*Βεεθαρα cod. Alex.*); *cf. Encyclopaedia bibl. I p. 519*: VVLG. Ios. 21, 27 dedit ... Bosram. ITALA Ios. 21, 27 (Lugd.) Bosorram. HIER. sit. et nom. p. 104, 21 Beesthara. *Otto.*

d. m. Milizza **Bossina** CORP. III 8294 (*Dalmat.*).

bosta *v.* pyxis (GLOSS.).

Antestia **Bosta** CORP. XIV 3059 (*Praeneste*). *Ihm.*

bostar (bust-) *n.* [*a voce quadam punica tractum esse, conferenda c. hebr.* בָּצְרָה *'saeptum' (gr. Βόστρα), putat Sonny, Archiv 12 (1900) 125. quod si verum, vocabuli forma mutata est, quasi sit a* bos *et* stare; *cf.* instar. *Th.*]. GLOSS. II 31, 45 bustar *βουστάσιον.* 259, 33 *βουστάσιον* bostar bovile bovilium. V 583, 13 bostar domus ubi boves stant. 591, 61 (Scalig. ex Osberno p. 78^b) bostar locus ubi stant boves. 493, 6 *v. sub* bustar. *cf. Gröber, Archiv 1 (1884) 254.* *Münscher.*

Bostar, -is (*Βώσταρος*) *nom. punicum; cf. Niese, PW. III 789.* PRISC. gramm. II 149, 14 Aspar, Bostar, Hamilcar. 222, 4 Bostar Bostaris. 313, 13. III 446, 16. 1 LIV. 22, 22, 9 iniussu Bostaris praefecti. ... Bostarem (Vosstarem *P*). ... Bostar (Vosstar *P*², Ostar *P*¹). 22, 22, 16 cum Bostare (Vosstare *P*). 2 LIV. 23, 34, 2 Gisgo et Bostar. 3 LIV. 26, 5, 6 Bostar et Hanno. 26, 12, 10 Bostarem (Bostharem *P*). 4 SIL. 3, 6 citus aequore Bostar vela dare ... iubetur. 649 Bostăr. 676. 713. 5 CIC. Scaur. frg. 8 Bostarem igitur quendam ... Noresem fugientem e Sardinia Scauri adventum. 9 mortuo Bostare. QVINT. inst. 5, 13, 28 ut Cicero pro Scauro circa Bostarem facit. 7, 2, 10 ut Cicero ... pro Scauro circa mortem Bostaris in matrem avertens crimen facit. MART. CAP. 5, 469. 6 CORP. VIII 9450 (*in Mauret. Caesar.*) Bostaris. *cf.* Bostare.

Bostare *nom. barb.; cf.* Bostar. CORP. VI 13627 Bostare Sillinis f. Sulguium Caralita. *cf.* Bostar Norensis *p. 2145, 79.*

bosteo *v.* buteo.

Bostra, -ae *f. opp. Arabiae; cf. Benzinger, PW. III 789.* STEPH. BYZ. *Βόστρα ... οὐδετέρως καὶ θηλυκῶς.* CORP. XIV 474 (*Ostiae*) Actia aput Bostram. AMM. 14, 8, 13 Bostram. HIER. sit. et nom. p. 87, 1 Bosor (deut. 4, 43) ... haec est Bostra metropolis Arabiae. 109, 3. 118, 5. 135, 8. 155, 26. NOT. dign. or. 37, 21 praefectus legionis tertiae Cyrenaicae, Bostra. EXPOS. mundi 38 *Arabiae* civitas maxima est Bostra (Nonstra *G*). ITIN. Theod. 24 Vostra. AVELL. p. 300, 5 (Conc. Chalced.) episcopus Bostrae. CONC. Const. a. 550 Mansi 9, 174^C. PATR. Nic. 1, 73 Bostron (*gen. plur.*); *sed* 4, 69 Nicomacus Bostra. TAB. Peut. 10, 1 Bostris. PATR. Nic. 3, 71 Nicomachus Bostri (Vostritanus *R*). *de nummis, in quibus legitur* colonia Bostra, Nova Traiana Alexandriana colonia Bostra, colonia metropolis Bostra, *v. Benzinger l. c.* **Bostrēnus,** *Βοστρηνός, adi. et incolarum vocabulum.* CIC. Q. fr. 2, 10, 3 Bostrenum praetextatum. HIER. vir. ill. 60 Arabs Bostrenus episcopus (chron. a. Abr. 2244). 102. COD. Iust. 5, 27, 4 (*a. 470*) Bostrenae civitatis. NOVELL. Iust. 102, 2 Bostreni. VICT. TONN. chron. II p. 194, 55 Bostrenus *episcopus.* **Bostrēnsis** *adi.*, **Bostrēnsēs,** -ium *incolae*: CASSIOD. hist. 6, 28 Bostrensibus. LIBERAT. 13 (Conc. Chalced.) Constantinus Bostrensis episcopus. **Bostraeī,** -ōrum, *Βοστραῖοι.* IVL. HON. rec. A 48 Bostraei (Dostrei, Ostrei *pars codd.*) gens. **Bostritānus**: PATR. Nic. 2, 72 Nicomas Bostritanus (Bostaritanus, Bostarinus *pars codd.*; *v. supra l. 14*).

Bostraeī, Bostrēnsis *v.* Bostra.

1. **Bostrēnus,** *Βοστρηνός, fl. Phoenices; cf. Benzinger, PW. III 791.* AVIEN. orb. terr. 1072 ubi labens agmine amoeno caespitis inrigui Bostrenus iugera findit. PRISC. periheg. 855 quam (*Sidona*) iuxta Bostrenus gurgite currit. *Otto.*

2. **Bostrēnus** *v.* Bostra.

Bostrinos *v.* 1. Botrys. **Bostritānus** *v.* Bostra.

bostrychītis, *acc.* -in *f.*, **βοστρυχῖτις.* *gemma*: PLIN. nat. 37, 150 bostrychitin (-giten *B*) Zoroastres crinibus mulierum similiorem vocat. 37, 191 bostrychitis (borsycitis *codd.*). 1, 37, 55 *et* 73 bostrychitis. MARCELL. med. 8, 98 lapidem bostrychiten tecum semper habeto, qui ad aciem oculorum excitandam ... prodest.

bostrychus, -i *m.*, *βόστρυχος.* FIRM. math. 4, 19, 17 crispis crinium facit bostrychis (-tricis *trad.*) comatos. GLOSS. III 293, 19 (*inter signa caeli*) *βόστρυχος* bostrychus. *cf.* 511, 43 bostricos bostricus.

Bostrychus, -ī *nom. vir. graec.; cf. βόστρυχος.* CORP. VI 12366 Arria Agapete mater et Bostrychus pater.

C. Vibius **Bota** (?) CORP. XI 1538 (*Lucae, periit*).

botanē *v.* hiera botane. **Botani** *v.* Betonim.

botanicus, -a, -um, *βοτανικός.* FVLG. Virg. cont. p. 83, 18 botanicen dinamin (*sic Helm, in codd. varie corrupt., ποιητικήν ed. Genav.*). *subst. neutr.*: ISID. orig. 4, 10, 4 botanicum herbarium dicitur, quod ibi herbae notentur.

botanismos, *acc.* -on *m.*, *βοτανισμός.* PLIN. nat. 18, 169 postea pauci runcant, botanismon vocant.

botellus, -ī *m.* [*a* botulus *deminutive. Th.*]. *cf. Mau, PW. III 796 s.* botulus. GLOSS. III 14, 53 *φυσκία* botell[i]us. 87, 42 fiscion botellus. 314, 51 *φ[ο]ύσκιον* butellus. 183, 68 foscion votella. [*it.* budello, *francog.* boyau. *M.-L.*] CORP. IV suppl. 5380, 24 botellum I. MART. 5, 78, 9 pultem niveam premens botellus. 11, 31, 13 boletos imitatur et botellos. APIC. 2, 55 botellum sic facies. SIDON. epist. 8, 11, 3 vers. 46 olet catinis ... ruber botellus.

Boteni(us), -a *nom. gent.; cf.* Bottius? (*W. Schulze, Eigennamen p. 215*). CORP. VI 27621 dīis man. Soteris have. Botenia Sophe fecit .... A. Decius Lucifer fec. sibi et Boteniae Sofeni coniugi.

Botēr, -ēris *nom. liberti; cf. βοτήρ.* SVET. Claud. 27 Claudiam ex liberto suo Botere conceptam.

Bōterdum (-us?), -ī *locus prope Bilbilim situs* (*Hübner, PW III 792*). MART. 1, 49, 7 Boterdi (Botredi *var.*) nemus. 12, 18, 11 Boterdum. *Ihm.*

bothana *v.* bothonia. **Botheneth** *v.* Bethanath.

Bothnin trans Iordanen civitas tribus Gad, quae usque hodie similiter adpellatur: HIER. sit. et nom. p. 103, 14. EVSEB. p. 234, 85 *Βοτνία ἡ καὶ Ποτεείν.* *hebr.* Betonim *q. v. cf. Benzinger, PW. III 792* Botnia. *Otto.*

bothonia (ni *corr. ex* m) embrin (*i. Eimer, anglosax.*) GLOSS. V 403, 29. *trad.* bothana 346, 56. *cf. Götz, Thes. gloss. s.* bothana.

bothonicula stoppa (*i. Becher, anglosax.*) GLOSS. V 346, 57 (403, 30 *trad.* blohonicula).

bothryo *v.* botryo.

bothynus (-os), -ī *m.*, *βόθυνος.* APVL. mund. 3 quas (*flammas*) Graeci cometas et docidas et bothynos appellant (*sim.* 16). *apud* SEN. nat. 1, 14, 1 *vulgo legitur βόθυνοι* (ut ei *Φ*, *om. Δ*, putei *Gercke*).

? **Botī,** -ōrum *gens ignota.* MELA 3, 45 Cornelius Nepos ... Quintum Metellum Celerem ... ita rettulisse commemorat, cum Galliae pro consule praeesset (*a. 62*), Indos quosdam a rege Botorum (Boiorum *Reinold*) dono sibi datos.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Botia, -ae *nom. mul.; cf.* Bout-. CORP. VI 3416 (*periit*) Aeliae Botiae coniugi. II 5812 (*a. 239*) Botia (*nomen singulare ut videtur*). *vix huc pertinet nom. gent.* CORP. VIII 3474. *cf.* Bottius.

Botilla, -ae *nom. mul.; cf.* Botia, Boutia. INSCR. Ephem. epigr. VIII (ad Corp. II) 70 (*in Lusit.*) Ireneus Ambati f. Botilla Ami f. s(ibi) et viro.

Botinus *signum.* CORP. VIII 12804 (*Carth.*) Primus qui et Botinus.

Botis *insula oceani septentr.* RAVENN. p. 440, 20.

Botivo *opp. Pannoniae* (*Patsch, PW. III 792*). TAB. Peut. 5, 4 RAVENN. p. 215, 14. *rectius, ut videtur*, Iovia: ITIN. Anton. Aug. p. 130, 2. ITIN. Burdig. p. 561, 10 civitas Iovia.

Botius *v.* Botia *et* Bottius. **Botnia** *v.* Bothnin.

Boto *cogn. vir.* CORP. III 5191 Boto Non⟨i⟩.

botontinī *et* **botontones** *m.* [*orig. inc. nisi tractum est a nomine Butuntinorum. Th.*]. *termini genus*: GROM. p. 308, 3 monticellos plantavimus de terra, quos botontinos appellavimus. 360, 22 botontini terrae. 315, 29 in trivio tres botontinos (*item* p. 324, 4, *at* p. 329, 9 in trivio tri b o t o t o n i s). p. 352, 20 circa botontinos. p. 341, 18 botontini. GROM. p. 361, 22 b o t o n t o n e s finales invenies.

Botontīnus *v.* Butunti. **botracium** *v.* batrachium.

botrax *v.* batracha. **Botredus** *v.* Boterdum. **botria** *v.* botryo.

Botrianēnsis (-e) *ethn. afric.* (*Dessau, PW. III 793*). CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 128^C Donatus episcopus Botrianensis (4, 130^D). *nomen oppidi* Botria *ut videtur; cf. Corp. VIII p. 116. 1166. fortasse huc pertinent tituli* CORP. VIII 915 cur(ator) r(ei) p(ublicae) B(otriae?). 11184 vota p(ublica) B(otriensium?).

Botriānus *fundus* VLP. dig. 8, 4, 13 fundo Botriano.

Botriēnsis *v.* Botrianensis. **botrio** *sim. v.* botryo.

Botrocalēs *nom. equi.* CORP. XV 7031 (*in fundo paterae, litt. aureis*, = CORP. VI 10070) Leaeni nica; Niceforus, Aeropetes, Botrocales (*i. βοτρυοκάλη interpretatur Dressel*), Enacciatus. II 5129 Botrocal⟨es⟩. VIII 11059 (*in opere musivo*) B o t r o c a l e u s. *Ihm.*

botronātim [*cf. c.* botrus botryo. *Th.*]. CHIRON 213 *stercora conspissata in rotunditatem* ex his locis exclusa rursum commixta in alterutrum cohaerentia botronatim procurrunt. 236 ⟨invenies⟩ (*add.* VEG. mulom. 2, 24, 1 *Schn.*) vermes botronatim (collectos VEG. mulom. 2, 24, 1) cohaesisse in singulis locis.

botronātus (*vel* -um) [*cf. c.* botryo botrus. *Th.*]. *comarum strues corymbiatus*: TERT. cult. fem. 2, 10 *Esaias* nullum botronatum retundat. ITALA Is. 3, 18 (Cypr. hab. virg. 13) auferet dominus . . . armillas et botronatum (*gr.* κορύμβους) et dextralia. *Burger.*

? L. Volusio **Botron⟨i⟩** CORP. VI 7319 (*periit*). *an* Botrioni? *cf.* Botryo.

Botrummagnum *opp. Apuliae* (*Hülsen, PW. suppl. I 257*). RAVENN. Guid. p. 487, 7 (*var.* Botrŏmagna *et* Botrum magna). *Ihm.*

botruo *v.* botrus, botryo.

botruōsus, -a, -um [*a* botrus; *cf.* βοτρυώδης. *Th.*]. PS. APVL. herb. 66 *herba bryonia est* fructu sive semine botruoso, longo, raro, fulvo. DIOSC. 3, 136 semen simile est driu et olivae florenti et botruosum. ISID. orig. 17, 8, 11 frutex eius (*amomi*) botruosum (botrosum *vulgo*) semen reddens.

botrus, -ī *m.*, *βότρυς* (*cf.* botrys). botruus (but-): CYPR. epist. 37, 2. 63, 7. 69, 5 ANTH. 117, 18 CHIRON 788 PROB. app. *v. l. 58* CLEDON. *v. l. 60* HIER. tract. in psalm. I p. 237, 15 *B saec. IX.* p. 237, 21 *B.* 22 *B.* 24 *bis S saec. IX.* 26 *G saec. VIII* AVG. quaest. hept. 4, 21 serm. ed. Mai 71, 3. 118, 2 *quinquies.* 118, 4. 118, 6 *bis.* PAVL. NOL. epist. 23, 7 *O*¹ *saec. X* DIOSC. 1, 13 *ter.* 2, 145. 2, 147 (us *al.*). 3, 135. PROB. app. gramm. IV 98, 22 botruus non butro (*v. Heraeus, Archiv 11 [1900] 319*). CLEDON. gramm. V 35, 26 hic botruo ⟨huius⟩ botruonis huic botruo ab hoc botruone. GLOSS. *βότρυς, ὄμφαξ*, acinus, uva; botrum clystri; ecclesia sive corpus domini. NOT. Tir. 105, 56^a. [*sic.* botri. *M.-L.*]

uva: **1** *p r o p r i e*: **a** *uva vitis*: CYPR. epist. 63, 7 botruus calcetur ante et prematur. 69, 5 sanguinem suum vinum appellat de botruis adque acinis plurimis expressum atque in unum coactum. PS. ORIGEN. tract. 6 p. 73, 17 duo speculatores botrum unum in phalanga attulerunt (11 p. 121, 8. 11 p. 122, 6. 19. 20. 11 p. 123, 3. 11 p. 127, 11). ANTH. 117, 18 September . . . cum botruis (botris *B*) captum rure ferens leporem. CARM. adv. Marc. 2, 231 viticulae in gracili latet ingens corpore botrus. HIER. in Gal. 4, 15—16 p. 461 necesse est flore decusso futuri botri species deformetur. in Is. 65, 8 p. 778 si quis . . . in botro et uva . . . unum granum repperit illaesum. tract. in psalm. I p. 237, 15 vitis abundans plurimos botros (butruos *B*, buteros *G*) habet. p. 237, 21 filios plures quasi de vite botros (butruos *B*, buteros *G*), quomodo vitis habet diversos botros (butros *G*, butruos *B*). p. 237, 24 et in ipsis fructibus sunt botri (habet botruos *S*) et alius botrus (botruus *S*) maior est. epist. 108, 11 *bis.* VVLG. num. 13, 24 pergentesque ad torrentem botri (13, 25). 13, 25 eo quod botrum portassent filii Israel. 32, 9 ad vallem botri (deut. 1, 24). 32, 32 uva eorum uva fellis et botri amarissimi (HIER. in Mich. 1, 10 *sqq.* p. 443. CASSIAN. conl. 9, 5, 4 botrus amaritudinis ipsis). Iob 15, 33 laedetur quasi vinea in primo flore botrus (*gr.* ὄμφαξ) eius. 7, 7. 8. Sirach 39, 31 et mel et botrus uvae et oleum. Is. 65, 8 granum in botro. Mich. 7, 1 non est botrus ad comedendum. apoc. 14, 18 botros vineae. IV Esdr. 9, 21 acinum de botro. 12, 42 tu nobis superes solus ex omnibus populis, sicut botrus de vinea. PS. RVFIN. in Os. 2, 14—17 botrum denuo reperturi. AVG. c. Faust. 12, 31 videat botrum de terra promissionis in ligno pendentem. in euang. Ioh. 46, 6 botrum carpe, spinam cave. *ibid. quater.* quaest. hept. 4, 21. serm. ed. Mai 71, 3 botruos ultro nascentes. 118, 4 turgentes botruos velut ac in apices gemmatos. 118, 6 *quater.* serm. 272, 1 grana multa pendent ad botrum. DIOSC. 1, 13 amomu frutex est similis botruo (*bis*). 2, 145. 2, 147. 3, 135. 4, 69. 4, 156. MAX. TAVR. hom. 79 p. 423^B botrus redditurus vinum. GENNAD. vir. ill. 1 'de acini benedictione' pro quo in Isaia legitur: non est exterminandus botrus. CASSIOD. hist. 5, 50 *bis.* GREG. M. epist. 9, 101 botri vinearum tunsi calcibus. PS. VEN. FORT. vita Med. 4, 11. **b** VVLG. cant. 1, 13 botrus cypri dilectus meus mihi in Engaddi (*cf.* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 144^B. 2 p. 144^C maturos botros . . . et dulces). CHIRON 788 de nucibus grandibus botruos ex oleo coques. ISID. orig. 16, 2, 10 *chalcantum* diffusum in quosdam botros. 17, 5, 14 acinus botrus (est *vulg. add.*). **2** *i n i m a g i n e*: EVCHER. form. 3, 16, 19 botrus: ecclesia sive corpus domini (*cf.* GLOSS. V 563, 35). CYPR. epist. 37, 2 vos de domini vinea pingues racemi et iam maturis fructibus botrui pressurae saecularis infestatione calcati. PS. ORIGEN. tract. 6 p. 73, 15 *Christus* botrus uvae est appellatus. HIER. hom. Orig. in Ezech. 5 p. 931 cum afferant fructus, botros salutis. in Soph. 3, 8—9 p. 723 omnes racemi de vinea Sodomorum dissipantur et pereunt, ut non solum grandes botri, sed etiam quod parvum esse videbatur in nobis . . . dispereat. in Zach. 2, 8 p. 846 pendentes botros colorabit sol iustitiae. in Os. 2, 10 p. 105 multos botros attulit. in Mich. 1, 10 *sqq.* p. 443 *bis.* tract. in psalm. I p. 237, 26. PS. RVFIN. in Os. 2, 14—17 ingentis botri gratiam. PAVL. NOL. epist. 23, 7 ut fiat nobis dominus ad escam dulcis ille botrus. 43, 5 ipsum (*deum*) veram vitem et botrum suavitatis aceto . . . potavit. AVG. serm. 37, 18, 28 vide ipsum botrum unde incipiat. 46, 10, 22 ad te perveniat botri alimentum. 267, 1 iam fuerat magnus botrus ille calcatus. c. Faust. 12, 42. in psalm. 55, 2 primus botrus in torculari pressus est Christus. cum ille botrus passione expressus est (83, 1 magnus). serm. ed. Mai 118, 2 *octies de Christo.* 118, 6 botrum fidei. PS. FVLG. RVSP. serm. 79 botrum circumdant salvatoris in cruce. VEN. FORT. carm. 5, 3, 26 et matura suo sit speciosa botro *vinea.* *nota*: ISID. nat. 26, 6 Pliades sunt multae iuges stellae quas etiam botrum appellamus a multitudine stellarum (= SVET. frg. p. 220, 3). *sim.* GREG. TVR. stell. 28 *ubi trad.* b u t r i o n e m. *Burger.*

Botrus *v.* Botrys. **botruus** *v.* botrus.

T(ito) Flavio **Botryoni** (*sic*) CORP. XIV 199. *Ihm.*

botryītis, -idis *f.*, *βοτρυῖτις*. *genet.* -idos: SCRIB. LARG. 24 (= MARCELL. med. 8, 5). 220 (*Rhodius*). -is: SCRIB. LARG. 220 VEG. mulom. 3, 11, 1 L. **1** *cadmea quaedam*: CELS. 6, 6, 6 cadmiae botryitidis elotae (CASS. FEL. 29 cadmiae botryidis lotae). SCRIB. LARG. 24 cadmiae botryitidos ustae (= MARCELL. med. 8, 5). 220. PLIN. nat. 34, 101 *cadmea* interior optuma camaris dependens et ab eo argumento botryitis nominata. VEG. mulom. 3, 11, 1 L. cadmiae botritis. GALEN. alfab. 47 cadmia . . . , quam Graeci b u t r i n appellant (*sic cod. Pal.*, botrite *Cass.*, bustrin *Carn.*, *βωτιρυιτεν Lucc.*). **2** *gemma*: PLIN. nat. 1, 37, 5 botryitis, bostrychitis. 37, 5 botryitis alia nigra est, alia pampinea, incipienti uvae similis.

botryo, -ōnis *m.* [*a* βότρυς, botrus. *Th.*]. *scribitur*: botrio: ITALA deut. 32, 32 (Lugd.) SERV. georg. 2, 60 *bis.* 4, 557 *BPV* ORIENT. carm. app. 3, 139 SCHOL. Hor. sat. 2, 4, 71 PS. AMBR. de vit. et virt. confl. 25 GREG. TVR. Mart. 4, 7 *bis* ISID. orig. 17, 15, 14; bothryo: ITALA num. 13, 24. 25 deut. 1, 24 (Lugd.); butrio: GREG. TVR. stell. 28 (*v. sub* botrus *l. 41*) GLOSS. III 621, 15; botruo: CLEDON. *v. p. 2147, 59* ORIENT. carm. app. 2, 7; butrones: ITALA gen. 40, 11 (Ambr. Ioseph 6, 29); *reprobatur*: PROB. app. gramm. *v. p. 2147, 58.* botria: CASS. FEL. 29. GLOSS. botryo hederae *κόρυμβος*; corymbi id est butrione hederae; racemus; capreolus; latices *v. Löwe, Prodr. 78.*

uva: **1** *p r o p r i e*: MART. 11, 27, 4 nec dignam toto se botryone putat. ITALA num. 13, 24. 25 (Lugd.) deut. 1, 24 (Lugd.). 32, 32 cant. 1, 14 (Ambr. in psalm. 118 serm. 3, 8) Mich. 7, 1 (Orig. in Matth. 18, 135). *his omnibus locis* VVLG. *botrus v. p. 2147, 78 sqq.* PALLAD. 3, 33 ut vitis botryones et albos afferre possit et nigros. AMBR. fid. 4, 12, 167 quando ad vallem botryonis exploratores . . . direxit (*cf.* PRVD. ham. 477 VVLG. num. 13, 24). hex. 5, 24, 87 *vespertiliones* quasi in speciem botryonis ex aliquo loco pendent (*cf.* SERV. georg. 4, 557 in morem uvae i. e. botryonis defluere, quod Graeci *βοτρυδὸν* vocant. CASSIOD. var. 12, 15, 1 civitas . . . in modum botryonis pendet in collibus). SERV. georg. 2, 60 sane racemus botrionis est pars, et botrio graecum est (= ISID. orig. 17, 5, 14). ARNOB. in psalm. 127 quomodo vitis profert botryones. GREG. TVR. Mart. 4, 7 cavete ne contingatis unum ex his botrionibus. *ibid.* caudam botrionis coepit incidere. PS. AMBR. de vit. virt. confl. 25 in vinearum foliis et botrionibus plenis palmitibus. SCHOL. Hor. sat. 2, 4, 71 vennuncula uvae genus est cuius botriones ollis servari possunt. **2** *i n i m a g i n e*: AMBR. fid. 1, 20, 135 poculum . . . expressum ex illo botryone peregrino (*i. e. Christo*). 4, 12, 167 se esse vitem dixit, sed etiam botryonem . . . nuncupavit. *ibid.* puto botryonem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ideo dictum quia ex vinea illa translata ex Aegypto. *ibid.* nemo certe botryonem potest ad generationem referre divinam: aut qui refert aliud nihil relinquit nisi ut botryonem illum natum ex vite credamus. ORIENT. carm. app. 2, 7 (*de epithetis salvatoris nostri*) Speculum Via Botruo (*Eccardus*, botrus *marg. A*). 3, 139 botrio: quod sucis caelestibus irriget orbem. CASSIOD. inst. div. 3 p. 1114^B quos (*prophetas*) vobis in adnotato nuper codice ... dereliqui, in quo botryonum formulae ex ipsis adnotationibus forsitan competenter appositae sunt, quatenus vinea domini caelesti ubertate completa suavissimos fructus intulisse videatur. *Burger.*

Botryo, -ōnis *cogn. vir.* (*serv.*); *cf.* βότρυον. CORP. VI 13628 (*e columb.*) Botryo Ti. Caesar. X 1501 (*Neap.*) M. Caninius Botryo. *praeterea* Botrio: CORP. VI 13868 Ti. Claudius Botrio. 14952 Ti. Claudio Botrioni. 24818 (*e columb.*) C. Poppaeus Botrio. X 1403 (*Herculanei*) g 1, 11 M. Caninius M. l. Botrio. *lectio inc.* CORP. VI 22189 (Botbio *descr.*). *v. etiam* Botron⟨i⟩. *Ihm.*

? **botryon** *n.*, *βότρυον?* PLIN. nat. 28, 44 Aeschines Atheniensis excrementorum cinere anginis medebatur et tonsillis uvisque et carcinomatis. hoc medicamentum vocabat botryon (botrion *V*). *fort. corruptum pro* botryn. *cf.* PLAC. med. 17, 21 (*ex Plinio ut vid.*) hominis stercus combustum et in ulcera cancrosa et insanabilia spargunt, eo pro magno remedio utuntur, quod appellatur botryx (*i.* *botrys*).

botrys, ὁ βότρυς, *v.* botrus. **1** *herba*: PLIN. nat. 1, 25, 36 Artemisia sive parthenis sive botrys sive ambrosia. 1, 27, 11 ambrosia sive botrys sive Artemisia. 1, 27, 31 botrys sive ambrosia sive Artemisia. 25, 74 quem (*codd. Detlefsen*, quam *vulg.*) quidam botryn, (botryon *VRdf*), alii ambrosiam vocant. 27, 28 in ramulis (*ambrosiae*) semen est uvis dependentibus, odore vinoso, qua de causa botrys a quibusdam vocatur. 27, 55 botrys fruticosa herba est luteis ramulis. DIOSC. 3, 124 ambrosiam quam multi botrin dicunt. 3, 125 de botris. botris (botrys *P*) erba est fruticosa. **2** *medicamentum*: *v.* botryon. *Burger.*

1. Botrys, *acc.* -yn, *opp. Phoenices,* Βότρυς, *hodie* Batrûn (*Benzinger, PW. III 793*). MELA 1, 67 oppida Bublos et Botrys (PLIN. nat. 5, 78). PLIN. nat. 6, 213 Botryn. TAB. Peut. 10, 3 B o t r u s. RAVENN. p. 357, 9 B o t r i s (Guid. p. 525, 3). *idem videtur* RAVENN. p. 94, 3 B o s t r i n o s. *huc etiam* ITIN. Burdig. p. 583, 6 mutatio Bruttos alia *refert Benzinger.*

2. Botrys (Botrus), -is *nom. vir.*, Βότρυς. **a** *medicus* (*Wellmann, PW. III 794*): PLIN. nat. 1. 13. 29. 30. 33—55 ind. auctor. (*ubique abl.* Botrye). **b** *clericus Afric.*: OPTAT. 1, 18 p. 19, 19 B o t r u s (*item* p. 20, 4 *et* AVG. psalm. c. Don. 47). **c** *in titulis*: CORP. VI 7299 (*e columb.*) Botrys. 24163 B o t r u s Caes. n. ser. (*eadem nominis forma* XIV 1138 *libertus*). *lectio inc.* VI 34287. *mulier*: CORP. VI 7741 (*e columb.*) Veneria ⟨mat. et⟩ Botrys nutri⟨x⟩ filiae.

botryx *v.* botryon. **Botta** *v.* Bottus.

1. Bottia *et* **Bottiaea,** -ae *regio Macedoniae* (Βοττία, Βοττιαία); *cf. Oberhummer, PW. III 794.* LIV. 26, 25, 4 per ... Bottiaeam in Thessaliam descendit. IVST. 7, 1, 3 regio Bottia. *incolae* **Bottiaeī,** -ōrum (Βοττιαῖοι). PLIN. nat. 4, 40 Bottiaeis (Boti- *A*).

2. Bottia *v.* Bottius.

Bottius, -a *nom. gent.*; *cf.* Bottus, Botia, Botenia, Buttius. CORP. IX 6304 (*Allifis*) Bottia C. l. Isia. CORP. III 4864 (*Noric.*) C. Bottio Mercatori edilicio Bottia Saxsami fil. Suaducia uxsor. 11566 (*Noric.*) C. Bottio Me⟨rcatori⟩ et C. Bottio Adiu⟨tori⟩ . . . et Botti⟨o . . .⟩ . . . Bottio Paul⟨. . .⟩. 4915 *v. l. 60.* XII 4112 Bottiae Cn. f. Messinae. VIII 3474 Q. B o t i o Vrbano (*cf.* Botia). 19696 (*cf.* 19697 *sq.*). 19729 L. Bottius L. f. Q. Crescens. 19730. 19731. 19732.

Bottio, -onis *cogn.* CORP. III 4915 (*Noric.*) Bottiae Bottionis fil(iae).

Bottus, -a *cogn. barb.*; *cf.* Bottius. CORP. III 11735 (*Noric.*) Ann⟨ia⟩ Botta. XII 1105 (*Aptae*) Q. Annius Bottus. *huc pertinere videtur nomen figuli Gallici* CORP. XIII 10010, 345 B o t u s f(ecit).

Botuca, -ae *nom. mul. barb.* CORP. III 11530 (*ad* 6495) Botucae Maciovind(i) filiae mater v. f.

botulārius, -ī *m. a* botulus. SEN. epist. 56, 2 botularium et crustularium et omnes popinarum institores. **botulariis** *pro* bubulariis *coni. Hauptius in* TEST. porcelli.

botulus, -ī *m.* [*orig. inc. Th.*]. [*francog.* breuilles. *M.-L.*] GELL. 16, 7, 11 *Laberius* in mimo, qui Saturnalia inscriptus est, botulum pro farcimine appellat. PAVL. FEST. p. 35 botulus genus farciminis propter conexionem a bolis sic appellatur. CHAR. gramm. I 94, 14 ut puta Lucanicum, intellegitur pulmentum vel intestinum, et hic Lucanicus, auditur botulus vel apparatus. GLOSS. II 31, 14 botulus φύσκος. *cf. Mau, PW. III 796.* PETRON. 49 tomacula cum botulis. MART. 14, 72 tit. botulus. 14, 72, 1 qui venit botulus mediae tibi tempore brumae, Saturni septem venerat ante dies. TERT. apol. 9 botulos ... cruore distensos. ARNOB. nat. 2, 42 ut spirulas et botulos facerent. NOT. Tir. 88, 62. *nota*: TERT. ieiun. 1 exteriores et interiores botuli psychicorum (*taxat psychicos ut parum castos parumque sobrios*). CLAVD. MAM. anim. p. 175, 1 quae tortuosae botulorum (*i. intestinorum*) enodibusque ligaturis explicitae inflexiones ac reflexiones. *derivata*: botellus, botularius.

bōtum *v.* voveo.

Boturo, -onis *cogn. vir. barb.* CORP. XII 4142 d. m. Grati Boturonis f(ili).

bōtūrum (-yrum) *v.* butyrum. **Botus** *v.* Bottus.

bova *v.* boa. **Bova** *v.* Boa.

Bovallica *opp. Mauretaniae.* RAVENN. p. 163, 6 Boballica. p. 345, 3 Bovalica (Guid. p. 516, 16 Bovalicam).

Bovalus, -ī *cogn. vir. barb.* CORP. II 2485 (*periit*) Condisa Bovali f.

Bovana *nom. mul. barb.* CORP. II 666 (*periit*) C. Iulia Bovana Triti f. 775 (*periit*) B o v a n n a Caenonis f. *Ihm.*

bovārius *v.* boarius.

bovātim *adv.* [*a* bos. *Th.*]. NON. p. 40 canatim suatim bovatim canum et suum et boum genere. Nigidius commentariis grammaticis: sunt etiam adsimulanter dicta haec: canatim, suatim, bovatim; quae ab animalibus sumuntur (GLOSS. V 650, 12). *Münscher.*

Bouconia *v.* Buconica. **Bouda** *v.* Boudus.

Boudenna *nom. barb.*; *cf.* Boudus. CORP. II 5274 (*ad* 625, *periit*) Boudenna (*al.* -inna) Carai f.

Boudia *v.* Boudius.

Boudicca, -ae *nom. mul. celt.*; *cf.* Bodicca *al.* **1** *regina Icenorum* (*cf. Henze, PW. III 796; Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 497*). TAC. ann. 14, 31 uxor eius (*Pratusagi*) Boudicca. 14, 35 (Bouducca *cod.*). 14, 37 Agr. 16. CASS. DIO 62, 2, 2 Βουνδουίκα. 62, 6, 1 Βοδουίκα. *at* Βουδουίκα 62, 7, 1. 62, 8, 2. 62, 12, 6. **2** CORP. II 455 (*periit*) B o u d i c a Slaccis.

Boudillus, -ī *nom. vir. celt.*; *cf.* Boudus *al.* CORP. XIII 3294 (*apud Remos*) Boudillus. 5316 (*Argentovariae*) Boudil⟨l⟩us pos. 5332 (*Monte Brisiaco*) Saturninus Boudill(i f.). *nom. figuli*: CORP. XIII 10010, 346 Boudillus *et* Boudillus fec(it) (*ibid. forma* B o u d l u s). *adde*: 10011, 164. 10027, 77 (*in vase aeneo*). *nomen ducis Gallorum* B u d i l l u s, *ut videtur, in arcu triumphali Arausiensi* CORP. XII 1231, 1 a.

Boudinna *v.* Boudenna.

Boudio, -onis *cogn. vir. barb.*; *cf.* Boudus, -ius. CORP. III 10795 (*Pann. sup.*) Veco Caioni (f.) . . . Caio Boudion(is? f.) vivus f(ecit).

Boudi(us), -a *nom. gent.*; *cf.* Boudus (-a), Boudio. CORP. XII 3477 d. m. Boudiae Prímulae. XIII 2699 (*Augustoduni*) innocentissime ⟨f⟩em⟨i⟩ne Boudi⟨e⟩ Hi⟨l⟩ariane.

Boudlus *v.* Boudillus. **Boudobriga** *v.* Baud-.

Bouducca *v.* Boudicca.

Boudunn(...) *cogn. Matronarum dearum celt.* (*cf. PW. III 797*). CORP. XIII 8217 (*Col. Agripp.*) Matron⟨is⟩ Boudunn(is?, -eis?).

Boudus, -a *cogn. celt.*; *cf.* Bod-. CORP. XII 2665 (*Albae Helv.*) Cintugnata Boudi feilia. 3478 (*Nemausi*) Boudo Valerio Vrittonis f. 3603 (*ibid.*) Sex. Granio Sex. f. Volt. Boudo et Dísetoní matri. XIII 3291—3293 (*apud Remos*) Bouda. 5729 d. m. Boudo Caiuni filio. III 5477 (*Noric.*) Quintianus Cittonis f. et Nigella lib. B o u d e s v. f. s. et Adnamato f(ilio). *figulus*: CORP. XIII 10010, 347 Boudus, Boudus fecit *et sim.* (*cf.* 10036, 1).

Bovecius (-gius) *nom. vir. barb.*; *cf.* Boveq(. . .). CORP. II 5729 (= 2707) Bovecio Bode(ri? filio) cives Orgnom(escus) ex gent(e) Pembelor(um). *cf.* 5722 Boveci. CORP. III 4227 (*Pann. sup.*) B o v e g i u s Venini f. *Hispanus Lanciensis.*

Bovelias, Bovellae *v.* Bovillae.

Bovenna *insula parva prope Sardiniam sita.* TAB. Peut. 3, 5. RAVENN. p. 410, 6 B o b e n i a. *cf.* 2. Bucina *et Hülsen, PW. III 573 s. v.* Boaris.

G. I. F. **Boveq**( ) *scriptum in amphoris* CORP. XV 2928. *cf.* 3152 a L. S. P. Boeq. 3152 b L. S. P. Bo. *cf.* Bovecius. *Ihm.*

? **boveretna** i. retorbove GLOSS. III 587, 50 (608, 41 boverena id est retro bove). *v.* bubalion. *Münscher.*

[**bovest rura**] *v.* bustuarium (GLOSS.).

Boufilius *nom. gent. in cippo Praenestino* CORP. XIV 3074 (= I 86) A. Boufilio.

Bovia *v.* Bovius.

Boviada *nom. mul. barb.* CORP. V 436 (*Piquenti, periit*) L. Clangoco Advento et Boviadae Maximae lib. Priscillae. *cf.* 434. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 41.*

Boviānēnsis *v.* Bovianum.

Boviānius *v.* Bovianus *et* Bovianum.

Boviānum, -ī [*osc.* Bůvaianůd *ablat. Th.*]. *nom. duorum oppidorum in Samnio, de quibus cf. Hülsen, PW. III 797 sq. et suppl. I 257.* PLIN. nat. 3, 107 Samnitium ... colonia B o v i a n u m V e t u s et alterum cognomine V n d e c u m a n o r u m. *ad* Bovianum Vetus (*hodie* Pietrabbondante *prope* Agnone) *fort. pertinent*: LIV. 10, 12, 9. PTOL. 3, 1, 58 Βουίανον. LIB col. I p. 231, 8 Bovianum oppidum. col. II p. 259, 23 B o b i a n u s oppidum (*cf.* p. 260, 2. 11 ager Bobianus). *cf. Mommsen, Corp. IX p. 257.* *adde* CORP. IX 2777 IIviro B⟨oviani?⟩. *reliqua spectant ad alterum oppidum, hodie* Bojano (*Mommsen, Corp. IX p. 239*): CIC. Cluent. 197 Boviano totoque ex Samnio. STRAB. 5 p. 250 Βοιανόν. LIV. 9, 28, 1. 3. 9, 31, 4. 9, 44, 6. 9, 44, 14. 10, 41, 11. 10, 43, 15. 22, 24, 12 Boviani. 25, 13, 8. APPIAN. civ. 1, 51 Βουανον. ITIN. Anton. Aug. p. 102, 5 Boviano civitas. TAB. Peut. 6, 3 B o b i a n o (*cf. l.* 77). RAVENN. p. 281, 6 Bobia-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

num (Guid. p. 484, 19). CORP. IX 2438 (*a. 168*) mag(istratibus) Saepino et Boviano. CONST. veteran. n. 51 (= 36) p. 879 cui (*coh. I Thracum*) praest L. Numisius Priscus Bovian(o). *adi.* **Boviānius,** -a, -um. SIL. 8, 564 Boviania ... lustra. *incolae* **Boviānēnsēs,** -ium. CORP. VI 1406 *A. Egnatio Proculo* cur(atori) r(ei) p(ublicae) Bovian(ensium). IX 2438 (*a. 168*) 11 magg(istratibus) Saepin(atibus) et Bovian(ensibus). 2448 patrono Saepinatium et Bovianensium. 2566 ordo Bovianensium. *adi.* **Boviānēnsis,** -e. CONC. Rom. a. 502 p. 453, 37 Laurentius episcopus ecclesiae Bovianensis (*var.* Bob-, Vob-, Vov-). *idem* a. 501 p. 433, 11, *ubi trad.* Boensis, Bonensis *sim.*

Boviānus (-a) *nom. gent.; cf.* Bovianum, Bovius. CORP. VI 14399 C. Boviano C. f. Hyblaeo. 33754 (*ad* 8887, *saec. I in.*) C. Boviano C. f. Clu. Proculo Secun(do). XI 4201 (*Interamnae*) C. Bovianus T. f. IIIIvir i. d. **Boviānius,** -a *nom. gent.* CORP. X 399 (*in agro Atinati*) Boviania C. f. Celerina C. Bovianius C. f. Pom. Celer aed. IIIIvir iur. dic. III 1800 (*Naronae*) L. Bovianius Pareus *sevir.* *Ihm.*

Boviatēs *v.* Boiates.

bovicīdium, -ī *n.* [*cf. c.* bos *et c.* caedere. *Th.*]. SOL. 1, 10 *consaeptum sacellum* intra quod ritus sacrorum factis bovicidiis *Hercules* docuit Potitios. *Münscher.*

⟨Q⟩uartae **Bovierī** ⟨f(iliae)⟩ CORP. III 6513 (*Noric.*). *Ihm.*

bovīle, -is *n.* [*a* bos. *Th.*]. GLOSS. III 313, 45 βόσστασις bovile (490, 66. 511, 28). 357, 76 bobile βούστασις. 200, 32 βοοστάσιον bovile (olive *trad.*). II 259, 33 *v. sub* bovilium. 31, 2 bovilia (-illa *trad.*) βοοστάσια. CHAR. gramm. I 104, 28 bovile vetat dici Varro ad Ciceronem VIII et ipse semper bubile (*em. Müller*, buvile *N*, bovile *w*) dicit; sed Cato de abrogandis legibus bovile dixit. VARRO ling. 8, 54 a bove bovile non dicitur. 9, 50 quod sit ... neque ut ab ove ovilia sic a bove bovilia. PHAEDR. 2, 8, 4 cervus ... opportuno se bovili condidit. HYG. fab. 30 p. 64, 13 Augiae regis stercus bobile (bov- *al., inclusit* stercus *Schmidt, sed* bovile *fortasse adi.*) ... purgavit. VEG. mulom. 4, 1, 3 L. bovile ... loco sicco statuendum est. *ibid.* priusquam deducantur ad bovile. *cf.* bubile.

[**bovīlis**] *v.* bovile *l. 30.*

bovīlium, -ī *n. i. q. bovile, bustar*: GLOSS. II 258, 44 βουστάσιον bovilium. 259, 33 βουστάσιον bostar, bovile, bovilium. *v.* bobellum. *Münscher.*

bovilla *v.* bovile *l. 24.*

Bovillae, -ārum *opp. Latii* (*cf. Dessau, Corp. XIV p. 230; Hülsen, PW. III 798 sq. et suppl. I 257*). *apud Graecos* Βοΐλλαι (APPIAN. civ. 2, 21 περὶ Βοΐλλας. STEPH. BYZ. *infra l. 60*). Bovellae: PLIN. nat. 3, 63. Bobellas: TAB. Peut. 6, 1 Boviolas Bovelias: RAVENN. p. 277, 1 (Guid. p. 481, 8 Bobelia). Bobillae: LIB. col. I p. 231, 11 IORD. Rom. 124 (Bobillis). *nugae apud* NON. p. 122 hillas intestina veteres esse dixerunt: unde Bohilla⟨e⟩, oppidum in Italia, quod eo bos intestina vulnere trahens advenerit (*cf.* SCHOL. Pers. 6, 55). PROP. 4, 1, 33 suburbanae ... Bovillae (OV. fast. 3, 667 suburbanis). LIV. 10, 47, 4 ab aedilibus ... via a Martis silice ad Bovillas perstrata est. perioch. 107 ad Bovillas. VELL. 2, 47, 4 circa Bovillas. CORP. VI 33950 (*a. 35*) vicit Rom(ae) LIII ..., Bovillis I (*cf.* 33946). ASCON. Mil. p. 32 circa Bovillas (p. 36 supra). p. 41. 54. PERS. 6, 55 accedo Bovillas clivumque ad Virbi. MART. 2, 6, 15 QVINT. inst. 6, 3, 49 TAC. ann. 2, 41. 15, 23 hist. 4, 2. 46 SVET. Aug. 100 (*bis*) FLOR. epit. 1, 11, 6 (IORD. Rom. 124). CORP. XIV 2408 (*a. 169*) decurioni Bovillis. PS. AVR. VICT. orig. 17, 6. *adi.* **Bovillānus,** -a, -um *et incolae* **Bovillānī,** -ōrum. CIC. Planc. 23 Labicana aut Gabina aut Bovillana vicinitas. Att. 5, 13, 1 post pugnam Bovillanam (*in qua Milo Clodium occidit*). ad Q. fr. 3, 1, 3 fundum (*huc spectare negat Hülsen, PW. III 799*). ASCON. Mil. p. 33 ⟨in⟩ Bovillano. DIONYS. ant. 5, 61 Βοϊλλανῶν. STEPH. BYZ. *s. v.* Βοΐλλαι πόλις Λατίνων· τὸ ἐθνικὸν Βοϊλλανός. *coni. incerta apud* LVCIL. ed. Marx 117. *incolae* **Bovillēnsēs,** -ium. CORP. XIV 2409 Albani Longani Bovillenses (*cf.* 2405. 2406 [= VI 1425]. 2411. VI 1851 *ter*). 2408 decur(ionibus) Bovill(ensium). 2410 (*a. 158*) curatore rei publicae Bovillensium (*per compendium* R. P. B. 2414). 2413 (= VI 2125) IIIIviro Bovillensium. *adde* CORP. XIV 2412 *ubi trad.* Bovillien⟨...⟩. *Ihm.*

bovillus, -a, -um [*a* bos; *cf.* suillus. *Th.*]. *i. q. bovinus, bubulus*: CARM. Liv. 22, 10, 3 ex suillo ovillo caprino bovillo grege. CHIRON 915 *in cataplasma componenda*: bobilla (*sc.* caro) p. I.

bovīna, -ae *f.; v.* bovinus.

bovinātor (bob-), -ōris *m.* [*incertae ut significationis ita originis; cf. c.* bovinari. *Th.*]. NON. p. 79 bovinatores, quos nunc malitiosos et tergiversatores dicimus. GLOSS. Plac. V 8, 11 bobinator tricosus et inconstans (30, 33 bobinatur). IV 26, 23 bou⟨i⟩nator tricat⟨or⟩ insidiosus (V 443, 50 bobinatur. 563, 30 bobinator). II 31, 13 bominatores θορυβοποιοί, θρῦλον ποιοῦντες ἢ ταραχήν. IV 26, 18 bobimatores inconstantes (212, 30 bobinatores. 314, 26. 489, 25. 593, 36. 602, 3 bovinatores. V 50, 34 bob-. 272, 1. 349, 4. 403, 41. 443, 46. 592, 62). V 638, 48 bobi⟨n⟩atores maliciosus. *cf. Löwe, gloss. nominum p. 97; Prodromus p. 317 sq.* LVCIL. ed. Marx 417 si tricosus bovinatorque ore inprobus duro (*cf.* GELL. 11, 7, 7 'quonam usque nos bovinator hic demoratur?' atque id voce magna ter quaterve inclamavit: 'bovinator est'. 11, 7, 9 'non enim Lucilium' inquit 'legistis, qui tergiversatorem bovinatorem dicit?' est autem in Lucili XI versus hic). ANTH. 19, 16 quae alucinari velut bovinator adactus sum.

bovinor (bob-), -ārī [*cf. c.* bovinator. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 30 bovin[i]atur conviciatur. GLOSS. V 492, 69 bobinor convicior clamo (563, 13 bibinor. 563, 31). 271, 38 bibinatur tricatur insidiat (IV 602, 2 bovinatur tristatur?, insidiatur). V 493, 2 bobi⟨n⟩atur conviciatur. Plac. V 8, 23 bo[m]binari combicare (*i.* conviciari) clamare. 50, 32 bobinare conviciare clamare.

bovīnus, -a, -um *a* bos. *i. q. bovillus, bubulus*: GLOSS. III 554, 27 boior (*i.* βόειον) bovina caro. 618, 55 boimon id est bobina carne. V 271, 60 bobulum bovi⟨n⟩um. 403, 53. SYMM. or. 2, 17 b⟨ov⟩ini ⟨t⟩egm⟨i⟩nis ambitum. PLIN. VAL. 5, 33 pedes porcini, sed maxime bovini (5, 35). ORIBAS. syn. 1, 19 p. 825 lactem ... caprunum aut bovinum. 4, 2 caro (4, 8. 12. 15). *subst.* **bovīna,** -ae *f.* GLOSS. IV 602, 23 bubula bovina (*sc.* caro). *Münscher.*

Boviolas *v.* Bovillae. **bovis** *v.* bos *p. 2135, 59.*

Bovis *v.* Boiates.

Bovita *cogn. mul. barb.* INSCR. Ephem. epigr. VIII (ad Corp. II) 138 (*Hisp. Tarrac.*) Appia Bovita (*editor confert* Boutia).

Bovium *statio in Britannia* (*Hübner, PW. III 799*). ITIN. Anton. Aug. p. 469, 3 Bovio.

Bovius, -a *nom. gent.; cf.* Boatius. EPIST. imp. Dom. (Corp. IX 5420) 30 datum *a. 82* in Albano, agente curam T. Bovio Vero, legatis P. Bovio Sabino, P. Petronio Achille. CORP. X 1685 (*Neapoli*) L. Bovius L. f. L. n. Fal. Celer IIvir q. augur *etc.* (*cf. Henze, PW. III 799*). CORP. VI 13629 Sex. Bovius Anteros. 13630 Sex. Bovio Clonio. 13631 Sex. Bovius Licinus. 13632 Bovia ⟨...⟩. IX 1048 N. Bovius N. et M. l. Hilaru⟨s⟩ mag. Aug. (*in agro Compsino*). 5469 (*Falerione*) Boviae Faustae Boví Flaccí. X 1686 (*Neapoli, periit*) L. Bovius L. f. (*cf.* 1685 *supra*). 129 (*Potentiae*) Bovia Maxima sacerdos. 2171 (*Puteolis*) Boviae L. l. Arbusculae. 2172 (*ibid.*) Boviae L. f. Proculae. INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 424 (*Puteol.*) Boviae Q. l. Salviae. CORP. V 1811 (*Gemonae*) Bovius Rufinus. V suppl. 1178 (*Aquileiae*) L. Bovius L. l. Lucrio. III 1385 (*Dac.*) C. Bovi ⟨P⟩al. S⟨y⟩mphori. II 378 (*Lusit.*) Bovia Materna. 5011 (*ibid.*) L. Bovius Iulianus. *nom. figuli* (*Arretini?*) C. Bov. Gent. *in vasculis* CORP. XI 6700, 136. XV 5062. XII 5686, 139. XIII 10009, 75. *cognomen*: CORP. XIV 2321 (= VI 3378, *in agro Albano*) Aurelius Bovius et Aur. B⟨.⟩t⟨..⟩o. *nom. singulare*: INSCR. Ephem. epigr. IX (ad Corp. II) 121 Bovia Tangini f. 279 Bovius Taloci f. *cf. etiam* CORP. V 434. XIII 5682.

Bounia, -ae *cogn. mul. (barb.); cf.* Bounis. CORP. III 11481 (*Noric.*) sibi et Hel(viae) Bouniae et Hel. Litune.

Bounis, -is *cogn. mul. (barb.); cf.* Bounia. CORP. III 11587 (*Noric.*) Postumiae P. l. Bouní. V 7054 (*apud Taurinos*) Aebutiae C. f. Bouni.

Bounitic⟨...⟩ *cogn. mul. (barb.); cf.* Bounia, -nis. CORP. V 4169 (*in agro Brixiano*) ⟨...⟩ni f. et Bounitic⟨...⟩ Virilli f.

bovo *v.* boo.

Boutae (*acc.* -ās) *accessus in Daciam* (*cf. Patsch, PW. III 800*). IORD. Get. 74 *Dacia* duos tantum habens accessus, unum per Boutas, alterum per Tapas.

Boutea *v.* Boutius.

Bouterio, -ōnis *cogn. vir.* (*barb.*). CORP. III 4944 (*cum add.* n. 11520, *Viruni*) Montissius Mogianci lib. sibi et Vibiae Bouterionis f(iliae) con(iugi).

Boūtes *v.* Bootes *p. 2128, 33.*

Boutes *nomen loci, ut videtur, in titulo Laumellensi* CORP. V 6473 puteum Boutibus fecer(unt) *et* arcum Boutibus fecit. *cf. Hülsen, PW. III 800.*

Boutius, -a *cogn. barb., praecipue in Hispania; cf.* Botius (-a), Bovita. Boutea *l. 65.* CORP. II 123 Luriae T. f. Boutiae. 375 d. m. Felicis Boutiae lib. 408 Maelo Bouti f. 458 (?). 620. 626. 744. 756 Boutius Antubel. f. 794. 798 Boutia Tancini f. 2380 et Bouteae (*periit*). 2786 At⟨ti⟩ae Boutiae Bouti f. 5031 (= 5305). 5182 (*a. 10 p. Chr.*) Vicanus Bouti f. 5250. 5717. 5814. INSCR. Ephem. epigr. IX (ad Corp. II) 118 Anniae Bouti f. 157 Boutiae Cabruni f. 292b Reburino Bouti (*filio*). CORP. III 9834 (*saec. I*) Flavos Boūti (*sic*) f(ilius) mil. ... dom. Luco Aug. VIII 6308 Boutius Cii f. 8017 Aponia L. f. Boutia. *figulus*: CORP. XII 5686, 140 Boutius f(ecit). VII 1336, 174 Bouti m(anu). *nom. gent. ut videtur* CORP. XIII 3988 (*apud Treveros, periit*). *Ihm.*

? **bovus.** CHAR. gramm. I 75, 15 bovus non nisi singularem numerum capit. nam pluralem nemo dixit. *v. Keilii adn.* *Münscher.*

Bovus, -ī *cogn. vir. barb.* CORP. XIII 3987 (*apud Treveros, periit*) Cn. Avio Bovo d(efuncto).

Box *v.* Boz.

Boxarva, -ae *nom. barb.* CORP. V 4297 (*prope Brixiam, periit*) ⟨A⟩emilius Clarus Boxarvae f.

Boxonia *v.* Buxentum.

vicani **Boxs⟨anī?⟩** CORP. XII 1783 (*Tain, dép. Drôme*). *cf. PW. III 800 et* Boxum.

Boxum *opp. Aeduorum prope Bibracte (PW. III 800). cf.* Boxs⟨ani⟩. TAB. Peut. 2, 5 Boxum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Boxus, -ī *miles in exercitu Alexandri.* CVRT. 9, 7, 4 per Boxum quendam Margianum. 9, 7, 7. 8. *cf.* STRAB. 16, 779 *Βόξον Persae.*

boz *v.* boca.

Boz *rex Antorum.* IORD. Get. 247 regem ... Boz nomine (*var.* Box *et* Booz). *Ihm.*

brabeuta (-ae) *m.*, *βραβευτής. certaminum gymnicorum iudex; cf. Pollack, PW. III 802.* SVET. Nero 53 nec aliter certamina gymnica tota Graecia spectaverat quam brabeutarum more in stadio humi assidens, ac si qua paria longius recessissent, in medium manibus suis protrahens. *cf.* VLP. dig. 3, 2, 4, 1 designatores ..., quos Graeci *βραβευτὰς* appellant. GLOSS. IV 210, 50 brabeuta qui palmas dat (314, 37. 590, 36. V 272, 20 brauebita. 348, 35 barbeutta. 402, 3 barbenta. IV 432, 10 *et* 594, 10 *v. sub* brabifer.

brabifer (brav-) *a* brabium *et* ferre. GLOSS. IV 432, 10 brabeuta brabifer. 594, 10 brabeuta qui palmas dat vel bravifer. *Münscher.*

brabilla, -ae *f.* [*gr. ἡ βράβυλος. Th.*]. *herba*: PLIN. nat. 27, 55 brabilla (brav- *E*) spissandi vim habet cotonei mali modo, nec amplius de ea tradunt auctores. 1, 27, 32 brabyla. *Ihm.*

Brabirius, -ī *nom. gent.* PAPYR. Wessely p. 101 a. 77 *ἑκατονταρχίας Βραβιρίου.* *Jacobsohn.*

brabīum (bravium), -ī *n.*, *βραβεῖον, quod voc. gr. praeter Pauli et* GLOSS. *locos (infra l. 50 et 34) ex inscr. Spartana, Le Bas-Foucart 194 c 4 et Oppian cyn. 4, 196 affertur* (*βραβεία Eurip. Phoen. 450; Lycophr. 1154*). *plerumque formam* brav- *legimus, haud raro codd. variant*, brab- *traditur*: CAPITOL. Ver. 6, 5 NOVATIAN. cib. Iud. 1 INSCR. christ. Hisp. 385 GLOSS. II 259, 45. IV 25, 7. 314, 38. 487, 35. V 171, 5. *in* brad- *corr.* GLOSS. III 510, 55 *et* 56. IV 25, 6. 487, 33 *et* 34. V 272, 13. PROB. app. gramm. IV 197, 32 bravium non braveum. i *corripitur falso* HYMN. Ambros. II 72, 25 PS. PROSP. carm. de prov. 663, *sed cf.* PRVD. perist. 5, 538. *vox christianis adamata apud scriptores paganos non legitur nisi* CAPITOL. Ver. 6, 5 *et* SCHOL. Hor. ars 417.

victoriae praemium, palma in ludis circensibus (*cf. Pollack, PW. III 800 s. v. βραβεῖον*): GLOSS. II 259, 45 *βραβεῖον* brabium palma (III 240, 19). II 570, 25 corona triumphalis in agone. III 510, 55 signum victoriae. 510, 56 baeh (*cf.* bahem) bradium vel corona. IV 25, 6 premium vel palma. 25, 7 victoria (487, 35). 26, 29 praemium. 26, 34 genus palmae, victoriae (314, 38. 487, 34. 585, 23 palma id est victoriae ⟨munus⟩. 26, 41 palma id est munus (man- *trad.* 210, 48). *sim.* IV 487, 33. 594, 17. 602, 11. V 272, 13. 171, 5 brabia merita munera palmae dignitates. CAPITOL. Ver. 6, 5 in huius equi gratiam primum coeperunt equis aurei vel brabia postulari. *de puerorum ludo*: SCHOL. Hor. ars 417 (*in codd. Paris. 7971 et 7973*) tractum est a pueris ludentibus, quibus solet dicere is qui bravium tenet: qui prior venerit, bravio donabitur; qui ultimus, occupet illum scabies. *apud christianos semper fere transl. vel in imagine*: ITALA I Cor. 9, 24 (Iren. 4, 37, 7) nescitis quod ii qui in stadio currunt omnes quidem currunt, sed unus accipit (AMBR. in psalm. 36, 17 HIER. epist. 121, 10 ENNOD. opusc. 3, 155 p. 371, 14) bravium (brab- *codd. dg*, VVLG. *cod. Amiat. βραβεῖον*). sic currite, ut comprehendatis (HIER. adv. Pelag. 1, 18. SERM. Migne XIII p. 641ᴰ currens bravium quod nos coronam vocamus raperet. p. 642ᴰ currebant ... illi pro temporali et corruptibili bravio capiendo ..., curramus nos melius pro spiritali et incorruptibili bravio post carnis finem capiendo). ITALA Phil. 3, 14 (Paul. Nol. epist. app. 2, 32) ad destinatum persequar (consequor *cod. d*, sequor *cod. g*, persequor ad VVLG.) bravium (brabium *codd. dg*, VVLG. *cod. Amiat.*) supernae vocationis (CASSIAN. conl. 1, 5, 2 inst. 5, 17, 2). NOVATIAN. cib. Iud. 1 ad brabium sursum vocationis in Christo tendentes (LVCIF. moriend. 2 p. 286, 30. AMBR. hex. 3, 13, 53 ad superiora contendat, ad brabium [brav- *al.*] Christi. paenit. 2, 5, 43 ZACCH. 3, 9. PS. AVG. serm. 143, 1 ad caeleste ... tota virtute. CASSIAN. inst. 11, 6 brabium *G¹H*, brav- *al.*). PRISCILL. can. 80 p. 143, 9 currens ad (FVLG. RVSP. epist. 15, 11). AMBR. fug. saec. 1, 2 festinabat ad bravium et pervenire meruit (PS. RVFIN. in psalm. 43, 19 ad promissum). in psalm. 118 serm. 4, 26 ut perveniat ad bravium, quod est insigne virtutis. PAVL. NOL. epist. 9, 4 extendentes nos ad bravium supernae vocationis (epist. app. 1, 7). 11, 12 pernicior cursor tarditatem nostram ... antevoles. 40, 8 pervolemus ad. ITALA Col. 2, 18 (Theod. Mops. *in l.*) nemo nos decipiat (*sic* VVLG.): hoc est, 'nemo bravium vestrum tollat' (*μηδεὶς ὑμᾶς καταβραβευέτω*). bravium tollere dicitur, si is qui victor extitit inter illos qui victi sunt, fuerit contra veritatem statutus; illa ratione, quid illi qui bravia luctatoribus dare sunt directi, id soleant facere. quasi ergo in confessionem id deductum, quoniam hi qui a melioribus sunt tunc solent braviis nudari, quando a melioribus ad deteriora deferuntur. TERT. mart. 3 bonum agonem subituri estis, in quo ... corona aeternitatis brabium (brav- *al.*) angelicae substantiae *est*. IREN. 3, 18, 2 obtinere bravium victoriae. CLEM. ad Cor. 5 Paulus patientiae bravium ostendit (HIER. epist. 48, 14. AMBR. vid. 13, 79 demonstrasset). AMBR. exhort. virg. 14, 91 hic lucta, illic bravium. hex. 3, 14, 60 brabii (-vii *C*) speciem videtur effingere significans quod uva inter pendentes ceteros fructus habeat principatum ... secum ... habet brabium (-vium *G m. 2 al.*) suum. HYMN. Ambros. II 72, 25 uterque consecuti sunt agonis sui bravium. HIER. adv. Iovin. 1, 12 p. 257 proponit *ἀγωνοθέτης* praemium, invitat ad cursum, tenet in manu virginitatis bravium. PRVD. perist. 5, 538 solus brabei duplicis palmam tulisti. AVG. serm. 216, 6 ut ... bravii caelestis et incorruptae coronae participes triumphetis. EVCHER. form. 9 p. 58, 51 brabium (-vium *M*) consummatorum praemium meritorum. PS. PROSP. carm. de prov. 663 bravioque potitos ardua quaeque piget pro spe temptare latenti. INSCR. christ. Hisp. 385 (= Rossi II p. 295 *ex Anthologiae cod. saec. IX*) 9 istum ... praecelso munere fretum brabium ambisse omni indagine.

compositum: brabifer. *cf.* brabeuta. *Münscher.*

Braboniacum *v.* Brovonacae.

Brabuttius, -ī *nom. gent.* INSCR. Notiz. degli scavi 1893 p. 13 (*Veronae*) M. Brabuttius Arrianus. *Jacobsohn.*

brabyla *v.* brabilla.

brāca, -ae, *usitatius* **brācae,** -ārum *f.* [*vocabulum gallicum (v. Diodor. 5, 30, 1); cf. c. theodisc.* bruoh *island.* brōk '*braca*'. *Th.*]. ISID. orig. 19, 22, 29 bracae, quod sint breves (*sc. βραχύς*) et verecunda corporis iis velentur. *forma volgaris ut videtur* brax: NOT. Tir. 97, 7 (*sequitur* bracatus, *praecedunt* toga togatus). *plur.* braces: LVCIL. *infra l. 37* GLOSS. III 208, 60. HESYCH. *βράκες· ἀναξυρίδες* (*cf. idem βράκκαι· αἴγειαι διφθέραι παρὰ Κελτοῖς*). *cf.* CAPER gramm. VII 108, 10 bracas (*acc. plur.*, brach- *BC*), non braces (DVB. NOM. gramm. V 572, 11). *abl.* bracibus: EDICT. imp. Diocl. 7, 46 (*gr. βρακίων*; *cf. Journal of Hell. stud. 1904 p. 195*). *traduntur praeterea in codd. hic illic formae*: bracc- (*ex. gr.* VVLG. Dan. 3, 21 GLOSS. V 394, 28 *cf.* HESYCH. *l. 19*), brach- (*ex. gr.* GLOSS. III 69, 66 AMBR. off. 1, 18, 80 COD. Theod. 14, 10, 2 *cod. V* CAPER *l. 20*), brag- (GLOSS. V 379, 38; *cf.* COD. Theod. 14, 10, 3, *ubi trad.* ragis). *apud Graecos etiam plur. βρακία*; *cf.* PAPYR. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) p. 126 *et supra l. 22.* *sing.*: OV. trist. 5, 10, 34 MART. 1, 92, 8 (*l. 48*) SCHOL. Hor. (*v. s.* balneator *p. 1704, 5*) GLOSS. IV 281, 48. V 513, 21. [*val.* brace, *ital.* brache, *francog.* brayes, *hisp.* bragas. *M.-L.*]

DIOD. 5, 30, 1 *ἀναξυρίσιν, ἃς ἐκεῖνοι* (*Γαλάται*) *βράκας προσαγορεύουσιν.* HESYCH. *supra l. 19* HIER. *infra l. 57.* GLOSS. III 401, 4 bracae *ἀναξυρίδες* (*et saepius; cf.* III 687, 1). V 379, 38 perizomata cinctoria vel minores bragas. 394, 28 sarabara braccae lingua Persarum (IV 281, 48 braca. *cf.* V 242, 26. 513, 21 *et* HIER. in Dan. *infra l. 64*). *cf. Mau, PW. I 2100 s. ἀναξυρίδες.* LVCIL. 409 ed. Marx) conventus pulcher: bracae (*sic Non. p. 556*, braces *vel* braches *codd. Non. p. 227*), saga fulgere, torques. CARM. Suet. Iul. 80 Galli bracas deposuerunt, latum clavum sumpserunt. PRIAP. 46, 5 Medis laxior Indicisve bracis. PROP. 4, 10, 43 illi virgatis iaculantis ab agmine bracis torquis ab incisa decidit unca gula. OV. trist. 3, 10, 19 pellibus et sutis arcent mala frigora bracis (brach-, bract-, bracc- *codd.*). 5, 7, 49 laxis (LVCAN. 1, 430 qui te laxis imitantur, Sarmata, bracis). 5, 10, 34 hos quoque, qui geniti Graia creduntur ab urbe, pro patrio cultu Persica braca tegit. VAL. FL. 5, 424 Sarmaticis. 6, 227 non auro depicta chlamys, non flava galeri caesaries pictoque iuvant subtegmine bracae. MART. 1, 92, 8 dimidiasque nates Gallica braca (*sic Heinsius*; praeda, peda, palla *codd.*; paeda *tuetur Lindsay*) tegit (VOPISC. Aurelian. 34, 2 Tetricus ... bracis Gallicis ornatus). 11, 21, 9 quam veteres bracae Britonis pauperis. IVV. 2, 169 mittentur bracae cultelli frena flagellum (*de Armeniis*). TAC. hist. 2, 20 ornatum ipsius (*Caecinae*) ... in superbiam trahebant, quod versicolori sagulo, bracas [barbarum tegmen] indutus togatos adloqueretur. ITALA exod. 28, 38 (Lugd.) facies illis bracas lineas (*περισκελῆ λινᾶ*, VVLG. feminalia), ut tegatur turpitudo sudoris a lumbis usque ad femora (*item* Ambr. off. 1, 18, 80. *cf.* HIER. epist. 64, 10 vocaturque lingua Hebraea hoc genus vestimenti machnase, Graece *περισκελῆ*, a nostris feminalia vel bracae usque ad genua pertingentes. *cf.* ISID. orig. 19, 21, 8. 19, 22, 30. bracas lineas *etiam* PAPYR. Marini 80 II 7). LAMPR. Alex. Sev. 40, 5 donavit et ocreas et bracas et calciamenta inter vestimenta militaria. 40, 11 bracas albas habuit, non coccineas. HYG. astr. 1, 8 p. 28, 12. VVLG. Dan. 3, 21 viri illi vincti cum braccis suis (*cf.* HIER. *ad l.* pro braccis, quas Symmachus *ἀναξυρίδας* interpretatus est, Aquila et Theodotio saraballa dixerunt ..., lingua autem Chaldaeorum saraballa crura hominum vocantur et tibiae et *ὁμωνύμως* etiam braccae eorum, quibus crura teguntur et tibiae). COD. Theod. 14, 10, 2 (*a. 397*) usum tzangarum adque bracarum (brach- *V*) intra urbem venerabilem nemini liceat usurpare. 14, 10, 3 (*a. 399*) intra urbem Romam nemo vel bracis (ragis *V*) vel tzangis utatur. SCHOL. Iuv. 1, 111.

derivata: bracarius, bracatus. *Ihm.*

Braca, -ae *mons litoris occidentalis Africae.* PLIN. nat. 5, 10 montis Bracae (*ita A*, Braeacae *E*, Breace *D et al.*) promunturio. RAVENN. p. 8, 5 montes, qui appellantur Bracae. p. 161, 11 montes excelsi qui appellantur Praxe.

Bracadas *v.* Bagrada. **Bracantia** *v.* 1. Brigantium.

Brācarī, -um *gens Hispaniae Callaecorum.* *genet. semper* Bracarum. *cf.* APPIAN. Iber. 74 *Βρακάρων αὐτῷ φερομένην ἀγορὰν ἁρπασάντων ἐστράτευεν ἐπὶ τοὺς Βρακάρους eqs.* PTOL. 2, 6, 1 *Βρακάρων* (2, 6, 38 *οἱ Βρακάριοι*). PLIN. nat. 3, 18 universa provincia dividitur in conventus VII, ... Asturum Lucensem, Bracarum (*cf.* MART. CAP. 6, 632). 3, 28 Bracarum XXIIII civitates ..., ex quibus praeter ipsos Bracaros Biballi, Caelerui, Callaeci *eqs.* 4, 112 a Cilenis conventus Bracarum, Hel-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

leni, Grovi, castellum Tyde, Graecorum sobolis omnia ... Bracarum oppidum Augusta (*cf. infra l. 31*). Durius amnis ... Turdulos a Bracaris arcens. *cohortes* (*cf. Cichorius, PW. IV 255*): NOT. dign. or. 40, 49 cohors tertia Valeria Bracarum (bacarum *codd.*). CORP. VIII 7079 coh. IIII Bracarum in Iudaea. III 8074, 9 (*in tegulis*). CONST. veteran. 73 p. 1991 extr. 13 int. 11 *et* extr. 15, *et saepe.* CORP. XII 1358 (*saec. I in.*) ⟨Brac⟩arum Augustanorum. *et ita fort. solvendum*: CORP. III 1773 (*Naronae*) Bracar(um) August(anorum). CONST. veteran. 31 (*a. 99*) p. 1971, 8 Bracar(um) Augustanorum. CORP. VI 1838, 7. 1822 CONST. veteran. 35 (*a. 108*) p. 867 extr. 9. 43 (*a. 124*) p. 873 extr. 12 Brac. Augustanor. *sed cf.* Bracaraugustani. *eorum oppidum* **Brăcara,** -ae. *cf. Hübner, PW. III 802; Corp. II p. 1140.* ITIN. Anton. Aug. p. 420, 8 Bracaram. p. 422, 1 a Bracara. AVSON. 293, 5 quaeque sinu pelagi iactat se Bracara dives. IVL. HON. cosmogr. A 19 COSMOGR. I 19, 15 HYD. chron. II p. 20, 74. p. 29, 174 ad Bracaram extremam civitatem Gallaeciae. CONC. apud Lucum a. 569 Mansi 9, 815^{B}. CORP. II 4750 (*a. 43/44*) Braca(ra). 4324 ex Bracara. 4738 a Bracara. 4761 (*a. p. Chr. 282/84*) a Brac. 4766 (*a. 219*). 4803 (*a. 80*). 4821. 4860. 6220. *adi.* **Brăcarus** (?), -a, -um. CORP. II 4215 (*periit*) convent(us) Bracari. *cf.* 4236 ex (conventu) Bracar. Aug. 4237 Brac. Aug. 4257 Bracar. Aug. *et nom. vir.* Bracarus *l. 50.* *adi.* **Brăcarēnsis,** -e. HYD. chron. II p. 29, 179 in conventus parte Bracarensis. p. 32, 214^{a}. ISID. Goth. 31 chron. II p. 279, 27 ad civitatem Bragarensem. CONSVL. Constant. chron. I p. 246, 415 presbyteri Bracarensis. CONC. Bracar. II a. 563 Mansi 9, 773^{A} provinciae Bracarensis. CONC. Bracar. III a. 572 Mansi 9, 841^{C}. CONC. Tolet. VIII a. 653 Mansi 10, 1222^{A} Bracarensis metropolitanus. *eadem* **Brăcara Augusta**: CORP. II 4773 (*a. 32/33*) Brac. Aug. (4778). 4771 (*a. 43/44*). 2423 Bracar. August. 4736 (*a. 134*) a Bracara Aug. 4806 Bracara Aug. ... a Brac. Aug. 4872 (*a. 214*) Bracar. Aug. 6230 (*a. 134*) a Bracara Augusta. *inde* **Brăcaraugusta**: CORP. II 4749 (*a. 32/33*) Bracaraug. 4747 (*a. p. Chr. 134/135*). INSCR. Ephem. epigr. VIII ad Corp. II 210^{a} (*a. 32/33*) no. 294 PTOL. 2, 6, 38. Augusta Bracarum: CORP. VIII 9358 Augustae Bracarum. RAVENN. p. 307, 6 Augusta Bracaria (p. 319, 18 Braccariam). *incola* **Brăcaraugustānus,** -ī. CORP. II 2426 ⟨Ca⟩mallo Melg⟨aeci fili⟩o Bracara⟨u⟩gustano. *cf.* CONST. veteran. 36 (*a. 107*) p. 1973 extr. 27 (int. 28) Lovessio Maximi f. Bracar(...). INSCR. Ephem. epigr. VIII ad Corp. II no. 280 (*a. p. Chr. 2/3*) Bracaraugustani. *cohortes* Bracaraugustanorum (*v. supra l. 3*): CONST. veteran. 35 (*a. 108*) p. 867 int. 9 Bracaraugustanorum. extr. 12 coh. V Bracaraugustanorum (*cf. supra l. 10*). CORP. XII 672 (*saec. II*). VI 3539 (*cf.* 3536. 3328). *et al.* *Jacobsohn.*

brācārius, -ī *m. a* braca. EDICT. imp. Diocl. 7, 42 bracario pro excisura et ⟨o⟩rnatura pro birro qualitatis primae (*gr.* βρακαρίῳ; *cf. Journal of. Hell. stud. 1904 p. 195*). LAMPR. Alex. Sev. 24, 5 bracariorum, linteonum, vitrariorum ... vectigal pulcherrimum instituit. COD. Iust. 10, 66 (64), 1 bracarii (*plur.*). PAPYR. Marini 88, 8 (*a. 572*) Bonus v(ir) h(onestus) bracarius (*idem vir saepius in* 88^{A}). *incerta solutio compendii* b. CORP. XIII 1056 (*v. adn.*). *Ihm.*

Brăcarus, -ī *nom. vir. hispan.; cf.* Bracari. INSCR. Ephem. epigr. VIII ad Corp. II no. 112 Bracarus. CORP. II 4967, 32 (*in tegulis, christ.*) Bracari, *nisi est nom.* **Brācarius.** *cf.* INSCR. christ. Hisp. 331 Bracarius Felex. *Jacobsohn.*

Brācāta *v.* bracatus.

brācātus, -a, -um [*a* braca. *Th.*]. PRISC. gramm. II 562, 16 braccatus (braca- *RH*); *cf.* 441, 25 *c. adn. crit.* NOT. Tir. 97, 8 bragatus (*praecedit* brax). bracc- *trad. etiam in* GLOSS. *infra l. 76.* CIC. Font. 33 existimatis eos hic sagatos bracatosque versari animo demisso atque humili? Pis. 53 Romam vero ipsam, ... non dicam ... paterni generis, sed bracatae cognationis dedecus, quem ad modum ingressus es? epist. 9, 15, 2 bracatis et transalpinis nationibus. PROP. 3, 4, 17 bracati militis arcus. OV. trist. 4, 6, 47 vulgus adest Scythicum bracataque turba Getarum. VAL. MAX. 2, 6, 10 dicerem stultos, nisi idem bracati (*i. Galli*) sensissent, quod palliatus Pythagoras credidit. MELA 2, 10 Satarchae ... totum bracati corpus et nisi qua vident etiam ora vestiti. PERS. 3, 53 bracatis ... Medis. IVV. 8, 234 ut bracatorum pueri Senonumque minores ausi quod liceat tunica punire molesta. *inde Gallia Narbonensis dicta* **Brācāta** (*opp.* Comata; *cf. PW. III 802*): MELA 2, 74 fuit aliquando Bracata, nunc Narbonensis. PLIN. nat. 3, 31 Narbonensis provincia appellatur pars Galliarum, quae interno mari adluitur, Bracata antea dicta (*inde* MART. CAP. 6, 634). VOPISC. Prob. 18, 5 Bracatae Galliae provincias. COSMOGR. 1, 18 p. 79, 11 Galliam Bracatam (IVL. HON. cosmogr. B p. 34). COMMENT. Lucan. 1, 443 tres sunt Galliae, Bracata Comata Togata. *adde* GLOSS. IV 594, 16 Bracata Gallia (*trad.* gillea; 210, 49 galeata *pro* Gallia). *e* GLOSS. *corruptis* V 272, 17 braccata gallea gallea incola s *et* 272, 19 brualia suos braccatos habent *et* 632, 47 braca gallia que incola situs est *restituenda videtur* Bracata Gallia quae incolas suos bracatos habet (*Götz, Thes. gloss. s. v.*). *subst.* **Brācātī** *i. q. Galli* VAL. MAX. *et* IVV. *supra l. 63. 66.*

Bracatu(s) *nomen equi, a braca?* TAB. devot. (Afric.) Audollent 275, 10 Bracatu Virgineu cadant. *item* 276, 9. 278, a 2. 282, a 10. 283, a 10. 284, 5. *fort. idem* Bracciatu TAB. devot. (Afric.) Audollent 279, 17. *Ihm.*

bra(c)chiālis, -e *a* bra(c)chium. PLAVT. Poen. 1269 nervom bracchialem. PLIN. nat. 13, 71 bracchiali radicis obliquae crassitudine (17, 123). SEDVL. op. pasch. 3, 6 brachiali remigio. *subst.* **bra(c)chiāle,** -is *n.* [*val.* brătsară, *ital.* bracciale, *hisp.* brazal. *M.-L.*] GLOSS. V 403, 64 brahiale gyrdels (*anglosax.*). PRISC. gramm. III 462, 33 armillae, quae nunc brachialia vocant (*cod. Vossianus Lindemanni*: brachialia ornamenta brachiorum, quae Graece spichidae vocantur. *alius*: quae Graeco vocabulo spicidicae dicuntur). ISID. orig. 19, 33, 5 *v.* bracīle. PLIN. nat. 25, 129 in bracchiali habere (32, 8). 28, 83 menstruo ... argenteo bracchiali incluso. *ibid.* licio (pellicio *codd.*) bracchiali inserto. 28, 261 asini testis ... adalligatus bracchiali. VVLG. Sirach 21, 24 quasi brachiale in brachio dextro. ITALA iud. 8, 26 (Lugd.) bracchialia et torques (*cf.* AMBR. epist. 10, 9 LVCIF. reg. apost. 1 p. 35 AVG. quaest. hept. 7, 41). RVFIN. Orig. in gen. 10, 4 non dat inaures, non bracchialia. ITIN. Anton. Plac. rec. A 18. ISID. eccl. off. 2, 5, 3 aureum. *subst.* **bra(c)chiālis,** -is *f. i. q.* bra(c)chiale. TREB. Claud. 14, 5 *dabis ei* anulum bigemmem unum uncialem, brachialem unam unciarum septem. VOPISC. Aurelian. 7, 6 torquem, brachialem, anulum adponat. *cf.* βραχιάλιον.

bra(c)chiātus, -a, -um *a* bra(c)chium. PRISC. gramm. II 441, 25 a brachiis brachiatus. **1** *de arboribus*: COLVM. 5, 5, 9 capitatas vineas *et* brachiatas. 5, 5, 12. 13. 15. PLIN. nat. 16, 123 alia ab radice bracchiata, ut ulmus, alia in cacumine ramosa, ut pinus. **2** *subst.* **bra(c)chiātī,** -ōrum *sc. milites*: LYD. mag. 1, 46 βραχιᾶτοι ἤτοι ἁρμιλλίγεροι, ψελιοφόροι. AMM. 15, 5, 30 Bracchiati ... atque Cornuti (16, 12, 43). NOT. dign. occ. 6, 4. 6, 45 equites brachiati seniores (7, 161 *al.*). 7, 170 equites brachiati iuniores. or. 6, 29 *al.* CORP. V 8740, 2 (*Concordia*) centenario numeri brachiatorum. 8760 (*Concordia*).

bra(c)chiolāris, -e *a* bracchiolum. CHIRON 19 centriae brachiolares (*inde* VEG. mulom. 1, 25, 5 centriae id est musculi brachiolares).

bra(c)chiolum, -i *n. a* bra(c)chium *deminutive.* braciol- *l. 34.* **1** *hominum*: CATVLL. 61, 181 mitte brachiolum teres. CARM. epigr. 950, 2 collo complexa tenere braciola. **2** *musculus femoris equini*: CHIRON 18 brachiola iunguntur (VEG. mulom. 1, 25, 4 L.). 19 cre⟨tia⟩ticis de brachiolis sanguis detrahitur (VEG. mulom. 1, 25, 5. 2, 92, 7). 25. 100. 103. 289. 436 *al.* VEG. mulom. 3, 1, 2 ab armis usque ad brachiola, a brachiolis usque ad genua. 3, 2, 2 PELAGON. 190. 212. *cf.* 291. **3** *rerum*: VEG. mil. 4, 22 *ballista* quanto prolixiora brachiola habuerit. VVLG. II par. 9, 18 scabellum aureum brachiola duo altrinsecus (ἀγκῶνες). *nota*: HIER. tract. in Marc. p. 354, 26 cum acceperis σιαγόνα, cum acceperis pectusculum, tunc accipis et brachiola, hoc est opera. p. 355, 2. *deriv.* debrachiolare.

ψέλιον ἀνδρός **bra(c)chionārium** GLOSS. II 480, 13. *cf.* II 570 *ubi ante* 25 *in cod. Cantabrig. additur* brachionarium armilla. [*a gr.* βραχίων *derivatum. Th.*]

bra(c)chium, -ī *n.* [*a gr.* βραχίων *tractum. Th.*]. PAVL. FEST. p. 31 brachium nos, Graeci dicunt βραχίων, quod deducitur a βραχύ (*cf. Pollux 2, 138*), id est breve, eo quod ab humeris [ad] manus breviores sint, quam a coxis plantae. *male* ISID. orig. 11, 1, 63 brachia a fortitudine nominata, βαρὺ enim Graece forte et grave significat. *formae*: bracio LEX repetund. (Corp. I 198) 52 *et sic volgariter* bracia (*et* bracias) TAB. devot. Audollent 135 a 2. b 2. 190, 10; bracio CHIRON 988, *quam formam improbat* MAR. VICTORIN. gramm. VI 21, 24. *apud omnes poetas a propter positionem producitur, apud dactylicos semper nom. (accus.) plur.* (OV. *fere 130*^{ies}) *praeter* LVCR. 6, 434 (bracchique). *in scribendis formis* bracchium *et* brachium *codices editoresque sibi non constant. formae* bracch-, *quae unica recta esse videtur, antiquissima exempla sunt*: PLAVT. Asin. 696 Merc. 883 Mil. 26. 27. 30. 1180 Pseud. 708 Truc. 783 PACVV. trag. 64. 186 TVRPIL. com. 46. VARRO Men. 408 (*deest ap.* TER.) *item in titulis* bracch-: CORP. VI 26544. VII 269 (*periit*). IX 3018; *at* brach- *in titulo christ.* CARM. epigr. 1404, 10. *adde* VEN. FORT. carm. 2, 4, 17, *ubi in carmine quadrato* bracchia *litterarum numero firmatur.* *compendium* b. *in massis marmoreis* CORP. III 7013. 7016. 7017. 7023. 7025. 7032. 7035. 7039. 14402$^{g.\,h.\,i}$ [*val.* braț, *ital.* braccio, *francog.* bras, *hisp.* brazo. *M.-L.*]

I *de hominibus*: GLOSS. II 259, 61 βραχίων ὁ τῆς χειρός hoc brachium lacertus. *et passim* brachium (bracch- II 499, 55) βραχίων, brachia βραχίονες. II 546, 57 hoc brachium ὠλένη. IV 314, 39 brachiis ulnis (594, 11). CELS. 8, 1 brachium constat ex ossibus duobus. radius, quem κερκίδα Graeci appellant, superior breviorque ... cubitus inferior longiorque. 8, 11. *corporis humani membrum speciatim a cubito ad manum, saepius membrum totum ab umero ad manum.* *iunguntur* bracchia *et* lacerti: LVCR. 4, 829 bracchia ... exapta lacertis. 6, 397 OV. met. 1, 501. 14, 305 redeunt umeri, subiecta lacertis bracchia sunt. CVRT. 8, 9, 21. 9, 1, 29. LVCAN. 3, 667 ferit ense lacertos: bracchia linquentes ... a manibus cecidere suis. 4, 617 TAC. Germ. 17 SIDON. epist. 1, 2, 3. *iunguntur* bracchia *et* umeri: PLAVT. Mil. 1180 CAES. Gall. 7, 56, 4 VERG. Aen. 5, 377. OV. epist. 18, 190 inicias umeris bracchia. met. 3, 109. LIV. 31, 34, 4 bracchiis cum umero abscisis. MANIL. 2, 458 bracchia ... conexa umeris. SEN. dial. 7, 26, 8. SIL. 4, 208 umero qua bracchia lenti annectunt nervi. STAT. Ach. 1, 346 Theb. 6, 850. APVL. met. 4, 11 partem, qua

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

manus umerum subit ... abscidimus atque ibi brachio relicto *eqs.* 8, 27. *nota*: PHYSIOGN. 88 qui brachium ab umero usque ad cubitum brevius habent. PAVL. FEST. p. 25 antiqui umeros cum brachiis armos vocabant.

1 *generaliter*: ENN. sat. 15 Vahl. expedito bracchio. PLAVT. Asin. 696. Men. 886 fractum (CIC. de orat. 2, 253 SALL. hist. frg. 1, 44 CELS. 8, 10, 3 PETRON. 134. *cf.* VVLG. Iob 31, 22 confringatur. 38, 15). 910 apertas. Merc. 883 porrige (Pseud. 708. OV. met. 1, 767 caelo. 3, 458 CELS. 8, 16. AMM. 18, 6, 13 extentius. 30, 1, 15 *al.*). Mil. 1180 exfafillato bracchio (*sic P.* PAVL. FEST. p. 83 effafilatum, exertum, quod scilicet omnes exerto brachio sint exfilati, id est extra vestimentum filo contextum. p. 79 expapillato brachio, exerto. *cf. Buecheler, Vmbr. p. 132*). PLAVT. Most. 360 offigantur. Truc. 783 laedunt bracchia (PROP. 2, 15, 20 PETRON. 54). PACVV. trag. 64 in laevo bracchio (LIV. 1, 11, 8. 25, 16, 21 VELL. 2, 3, 1. 2, 70, 5 OROS. hist. 6, 18, 31 *al.*). 186 clupeat. CATO agr. 49 vineam veterem transferre ... dumtaxat brachium crassam licebit. TVRPIL. com. 46 bracchia ... procera. VARRO Men. 408. frg. Gell. 16, 16, 4 brachiis ... diductis. CIC. Cael. 11 cohibendum ... toga. de orat. 2, 242 extento bracchio (CELS. 8, 15. 16 HIER. epist. 54, 2. 82, 11 *al.*). CATVLL. 66, 10 levia protendens bracchia (OV. met. 14, 190 AMM. 16, 5, 4). LVCR. 4, 952 cadunt (*i. languescunt.* IVV. 6, 421 lassata. SEN. Oed. 461. HIER. epist. 147, 6 conciderunt). 6, 434 pugno bracchique ... coniectu trudatur. CAES. Gall. 1, 25, 4 iactato bracchio (CELS. 2, 4 SEN. Herc. f. 1088). BELL. Afr. 85, 6 SALL. hist. frg. 2, 59. VERG. catal. 2, 20 valente ... bracchio (VEG. mil. 1, 6). georg. 4, 174 (Aen. 8, 452) bracchia tollunt (OV. met. 6, 262. 279 *al.* VERG. Aen. 5, 364 attollat). Aen. 8, 619 interque manus et bracchia versat. 10, 564 centum (CIRIS 504 OV. met. 1, 184 STAT. Theb. 10, 293 CLAVD. 21, 303. 26, 64). CIRIS 450 marmorea ... tabescunt. HOR. sat. 1, 2, 92. 1, 9, 64 pressare manu lentissima bracchia (CIRIS 504 lenta). carm. 1, 8, 11 livida gestat armis bracchia (STAT. Theb. 6, 134 sustentant livida. VAL. MAX. 2, 7, 11 trunca ... gestantes). 1, 13, 3 cerea. 2, 4, 21 bracchia et voltum (OV. met. 3, 241 circumfert tacitos tamquam sua bracchia vultus. Ib. 366). 3, 5, 22 retorta tergo bracchia. TIB. 1, 7, 6 capta (OV. fast. 1, 372. SEN. Herc. O. 109 captiva). 1, 8, 5. LYGD. 4, 64 tende (OV. am. 1, 2, 33 epist. 4, 154 *et passim*). ELEG. in Maecen. 1, 62 purpurea. PROP. 2, 1, 70 solvet de rupe Promethei bracchia (OV. met. 11, 246 a corpore. STAT. Ach. 1, 604. RVFIN. patr. 10, 1 dissoluta. OV. fast. 1, 372 resoluta). 2, 20, 9 astringant bracchia nodis (AVIEN. Arat. 469. AMBR. exc. Sat. 1, 19 stringebam ... brachia. GERM. 206 districtaque). 2, 22, 15 laniat (TAC. hist. 1, 41. MART. 11, 84, 3 alba ... lacerantur). 3, 7, 69 subponere bracchia mento. 4, 4, 67 permisit bracchia somno. 4, 7, 66 livere (OV. met. 6, 279 liventia). 4, 8, 67 lassavit ... plagis (OV. fast. 4, 297. IVV. 6, 421 lassata). OV. am. 1, 7, 3 temeraria bracchia movit (epist. 10, 12 moveo. ars 2, 86 met. 2, 669. 6, 60 *al.*). 1, 14, 18 saucia (LIV. 2, 19, 9). epist. 19, 140 candida ... bracchia ... tenet (ELEG. in Maecen. 1, 62 candidiora nive. OV. am. 3, 7, 8. ars 2, 86. VAL. MAX. 3, 3 ext. 1 inmobile tenuit). ars 3, 240 figit acu (OROS. hist. 4, 1, 20 transfixo). rem. 319 formosa. met. 1, 184 inicere (epist. 18, 190). 2, 270 aquis ... bracchia ... exserere (SEN. contr. exc. 5, 6 togā exserere. AVIEN. Arat. 1161). 3, 167 subiecit ... pallae (COLVM. 9, 15, 9 subiectis ... brachiis). 3, 429 captantia collum bracchia. 4, 491 erinys nexaque vipereis distendens bracchia nodis (AVIEN. Arat. 1198 distenta. VEN. FORT. Mart. 3, 172). 5, 176 inermia. 5, 215 obliquaque. 5, 548 inertia. 6, 60 docta. 6, 358 parva (4, 517 fast. 3, 222). 7, 345 pallentia (14, 734 pallida). 9, 293 fessa (trist. 4, 6, 32). 9, 311 bracchiaque ... conexa tenentem. 10, 58 intendens (CELS. 8, 15 [17]). 11, 131 splendida. 11, 541 inrita. 13, 669 libera. 13, 962 caerula. 14, 190 foedataque. fast. 1, 372 alligat (STAT. Theb. 12, 671 ligantem bracchia. CELS. 2, 10 deligandum. 4, 11 *al.* CALP. ecl. 3, 73 religavit). 1, 557 affixaque bracchia pendent. 4, 297 sedula. 4, 699 exercet. Pont. 2, 9, 65 orantia. 3, 1, 150 summissaque terra. LIV. 2, 19, 8 traiectum. 4, 28, 8 abscisum. 31, 34, 4. MANIL. 5, 550 mollia ... panduntur (GERM. 206 pandit. SEN. Oed. 404 mollia. PETRON. 127). PAVL. FEST. p. 19 aduncum. p. 116 ad brachii crassitudinem (SEN. nat. 1, 16, 2 COLVM. 5, 9, 10. 5, 10, 8 arb. 20, 3). p. 332 brachio ... sinistro (CELS. 8, 10, 2 SCRIB. LARG. 171 HYG. astr. 3, 5 *al.*). SEN. contr. 10, 4, 2 trunca (VAL. MAX. 2, 7, 11 VAL. FL. 4, 182 TAC. ann. 13, 35 STAT. Theb. 3, 132 *al.*). *ibid.* amputat *et* enervat. VELL. 2, 70, 5 reiectoque ... super caput brachio. VAL. MAX. 5, 7 ext. 1 brachium ... adprehendendo (CELS. 3, 6). 6, 9 ext. 1 intra pallium reduxit (QVINT. inst. 10, 3, 6 in iaculando. CARM. frg. Schol. Pers. 1, 86). CELS. 2, 6 nudat (VEG. mil. 1, 12. TREB. trig. tyr. 30, 14 brachio ... nudo. CLAVD. rapt. Pros. 2, 30). 3, 22 perfricanda (4, 12. 20. ORIBAS. syn. 6, 26 frecabis). 8, 8, 1 inclinatum ... ad latus. 8, 10, 2 ne ... nervi ... inutile brachium efficiant. 8, 16 curvum. 8, 25 reposuerunt. SEN. Herc. O. 109 dabit ... vinculis (OV. met. 3, 679 ad ... funes. *cf.* MART. CAP. 8, 832). dial. 6, 20, 3 patibulo explicuerunt. 7, 26, 8 cruentat. CVRT. 4, 16, 32 hastā ictum. COLVM. 10, 428 marcentia. PETRON. 54 superque brachium ... incubuisset. *ibid.* contusum. VAL. FL. 1, 420 in vacuos ut bracchia ventos spargat. 4, 182 rapta. SIL. 14, 400 diversa relaxans bracchia (GERM. 68 diversaque tendens). STAT. Theb. 1, 218 operosa fatiscunt bracchia. 12, 671 nodosa. Ach. 1, 98 detorquet (VEG. mil. 3, 14 contorto circa caput brachio). 1, 328 fortia laxat bracchia (VEN. FORT. Mart. 4, 105 laxabant bracchia ferrum). 1, 346 velat (APVL. flor. 15 p. 52). 1, 604 magna. 1, 634 diffundere bracchia thyrsis. MART. 2, 29, 6 splendent ... bracchia trita (VVLG. Ier. 48, 25 contritum). 2, 62, 1 vellis. IVV. 13, 45 tergens bracchia ... nigra. HYG. astr. 2, 6 vinctis. fab. 83 p. 83, 2 consumpsit (STAT. Theb. 10, 171 VVLG. Iob 18, 13 VEN. FORT. Mart. 4, 105). TAC. ann. 15, 35. 59. 63 brachia ferro exsolvunt *i. brachiorum venas.* SVET. Iul. 82 arreptum. Nero 6 dextro brachio (APVL. met. 9, 37 VEG. mil. 1, 12). Dom. 17 brachio ... obvoluto. SVET. vita Hor. p. 44 cum *patri* quidam in altercatione exprobrasset: quotiens ego vidi patrem tuum brachio se emungentem. MACR. sat. 7, 3, 6 scomma autem ... tale est 'meminimus, quando brachio te emungebas' (RHET. Her. 4, 54, 67 quiesce tu, cuius pater cubitis emungi solebat). FRONTO p. 128, 16 N. hirsutum. APVL. met. 3, 24 libratis bracchiis. 8, 9 decora brachia ... converberat. 8, 27 dissicant (PROP. 4, 4, 28 secta. LAMPR. Comm. 9, 5 exsecare). 10, 32 nisu brachiorum polliceri. 11, 4 crispante brachio trigeminos iactus. 11, 9 gestu brachiorum. LACT. opif. 10, 21 valida et substricta nervis. HIL. trin. 10, 58. AVIEN. Arat. 248 formidata. 1161 vaga. AVSON. 108, 7 rotat. AMM. 25, 1, 13 divaricatis brachiis. 26, 2, 3 brachium exertante. HIER. epist. 117, 10 adulescentem ... brachiis ... inclusisti. VVLG. gen. 49, 24. II reg. 22, 35 componens quasi arcum aereum brachia mea (psalm. 17, 35). Sirach 38, 33 Is. 9, 20. CLAVD. rapt. Pros. 2, 30 nitent. 3, 252 manant. 3, 362 pertemptat bracchia nisu. PHYSIOGN. 85 inferunt et immoderate commovent. 115 perversa. ALC. AVIT. carm. 4, 42 remisit. VEN. FORT. carm. 2, 4, 17 pia bracchia Christi. 9, 2, 47 retrahunt. CORIPP. Ioh. 3, 157 admovit bracchia furtis.

2 *speciatim*: a *in certamine*: CIC. de orat. 2, 316 quom bracchium concalfecerit, tum se solere pugnare. VERG. Aen. 5, 377 alternaque iactat bracchia protendens (GELL. 13, 28, 4). 5, 403 intendere bracchia tergo. 5, 427 interritus extulit. 9, 620 diversaque bracchia ducens (*ἀμφοτέρῃσι διασχόμενος παλάμῃσιν Apoll. Rhod. 3, 283*). PROP. 3, 14, 9 ligat ad caestum gaudentia bracchia. OV. met. 9, 33 opposui. 11, 262 in partes diversas bracchia tendi (MART. 7, 32, 9). fast. 2, 368 iaculis ... bracchia per lusus experienda dabant. trist. 4, 6, 32 fessa. LVCAN. 4, 617 conseruere manus et multo bracchia nexu. 4, 640 iniecit bracchia membris. VAL. FL. 4, 211 adversaque tollere contra bracchia. 4, 280 reponunt. 4, 303 agit inconsulta per auras bracchia. 6, 620 eripit. STAT. Theb. 6, 764 inclinant ... contraria iactu bracchia. 6, 850. 868 pendent per mutua fulti bracchia. Ach. 1, 192 ruperit ... Minoia bracchia tauri. GELL. 13, 28, 4 *athletae* proiectis alte brachiis. APVL. Socr. 21 p. 169 brachia vegetanda sunt, quibus pugillatur. b *apud oratores*: RHET. Her. 3, 15, 27 porrectione perceleri brachii. 4, 19, 26 remotione brachii et contortione dexterae. 4, 55, 68 contorquet. CIC. de orat. 3, 220 bracchium procerius proiectum. orat. 59 bracchii proiectione in contentionibus, contractione in remissis. QVINT. inst. 1, 11, 16 recta. 2, 13, 9 demissa. 4, 2, 39 brachium in latus iactant. 11, 3, 84 bracchii moderata proiectio. 11, 3, 93 transversum brachium proferunt. 11, 3, 118 brachio exerto. 11, 3, 119 brachio ab aure protenso. 11, 3, 138 veste continebatur. 11, 3, 141. 146. 11, 3, 159 brachia a latere modice remota. *cf.* AMM. 30, 4, 19 brachiis histrionico gestu formatis. c *in amplexu*: CATVLL. 64, 332 levia substernens ... bracchia collo. VERG. Aen. 2, 792 (6, 700) collo dare bracchia circum (OV. met. 6, 479. 9, 459. 9, 605 epist. 15, 165). HOR. carm. 3, 9, 2 cervici dabat. LYGD. 6, 45 pendentia bracchia collo (OV. trist. 3, 5, 15). PROP. 2, 15, 9 vario amplexu mutamus bracchia. 2, 16, 24 candida ... bracchia fusa viro. OV. am. 3, 7, 8 subiecit eburnea collo bracchia. epist. 5, 48 collo ... nexa (STAT. Theb. 4, 27 innectere. silv. 5, 4, 15). 14, 69 petis amplexus sopitaque bracchia iactas. met. 1, 762 implicuit materno bracchia collo. 3, 389 ut iniceret ... bracchia collo. 9, 52 excutit amplexus adductaque bracchia solvit (STAT. Theb. 5, 217). 9, 58 inserui sudore fluentia ... bracchia. MANIL. 2, 164 coniuncta manent alterno bracchia nexu. COLVM. 3, 10, 9 pedes ad gressum conpositos, brachia ad conplexum. ANTH. 711, 3. CLAVD. carm. min. 25, 131 livescant bracchia nexu. VEN. FORT. 6, 5, 31 bracchia constringens nectit sine fune catenam. CARM. epigr. 1404, 10 (*periit*) reddebas ... brachia per collum. 1820, 2. d *in saltatione*: LVCR. 4, 769 bracchiaque in numerum iactare. 4, 790 mollia ... cum alternis bracchia mittunt. HOR. carm. 2, 12, 18 dare bracchia ludentem ... virginibus. PROP. 2, 22, 6 molli diducit candida gestu bracchia (STAT. silv. 3, 5, 66). OV. am. 2, 4, 29 numerosaque bracchia ducit. ars 1, 595 si mollia bracchia, salta (2, 305). 3, 350 ut moveat ... bracchia iussa. rem. 754 numeris bracchia mota suis. fast. 6, 329 nectit (STAT. Ach. 1, 319). STAT. Ach. 1, 836 nec servare vices nec bracchia iungere. MART. 3, 63, 6 movet in varios bracchia volsa modos. MART. CAP. 7, 746 alias quaedam brachiorum contorta saltatio sit. e *in natatione et remigatione*: VERG. Aen. 5, 136 intentaque bracchia remis. georg. 1, 202. OV. epist. 17, 58 iactabam ... bracchia lenta mari (17, 96. 18, 48 Pont. 1, 6, 34 LVCAN. 3, 651. 3, 705). 17, 161 languent. 18, 60 umida ferre. 18, 184. 190 excussaque ... per undas inicias umeris bracchia lassa (met. 5, 596). 18, 204 crede mari. met. 4, 353 alternaque bracchia ducens. Pont. 2, 6, 13. 3, 7, 28 lassat aquis. trist. 4, 1, 10. MANIL. 5, 423 alterna ferens in lentos bracchia tractus. SEN. Ag. 439. Oed. 169 bracchia conto lassata refert. OCTAVIA 354 bracchia ... lenta trahentem. VAL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

FL. 6, 326 levibus :onponere bracchia remis. SIL. 3, 414 convertunt brachia ponto. STAT. Theb. 6, 545. 6, 801 posuere. silv. 1, 2, 88 certantia remis bracchia. 4, 6, 42 frangebant bracchia remos. FIRM. math. 1, 4, 13. **f** *in luctu*: SEN. Ag. 687 tristis laceret bracchia. Herc. O. 1861 expedi in planctus . . . defessa . . . bracchia. 1876 populi bracchia pulsent. LVCAN. 2, 24 mater . . . exigit ad saevos famularum bracchia planctus (STAT. Theb. 6, 219). STAT. Theb. 7, 475 bracchia planctu nigra ferens. silv. 2, 1, 23 patrum gemitus superantem et bracchia matrum. 3, 3, 176 quantis lassantem bracchia . . . planctibus. *de statuis sim.*: RHET. Her. 4, 6, 9 brachia Praxitelae. POMPON dig. 34, 2, 14 *si* bracchium *statuae* adiecero. VLP. dig. 10, 4, 7, 2. PAVL. dig. 6, 1, 23, 5 statuae suae ferruminatione iunctum bracchium. VVLG. Dan. 2, 32. SVLP. SEV. chron. 2, 2, 5 imaginem . . . brachiisque argenteis. 2, 3, 3. MARCELL. ron. II p. 97, 510, 1 simulacrum aeneum . . . amisit brachium.

proverbialiter et translate: CIC. Att. 2, 1, 6 quod me quodam modo molli brachio de Pompeii familiaritate obiurgas. 4, 17, 3 consules, qui illud levi brachio egissent. PROP. 4, 3, 12 urgenti bracchia victa dedi. OV. epist. 7, 126 praebuerim sceleri bracchia nostra tuo. SEN. nat. 7, 14, 1 solvere ista quid aliud est quam manum exercere et in ventum iactare brachia? IVV. 4, 89 ille igitur (*Vibius Crispus*) numquam derexit bracchia contra torrentem. AMBR. Ioseph 12, 73 sicut . . . Paulum Christus amplectitur quibusdam misericordiae bracchiis. Isaac 4, 29 Iesus populum quasi vitis aeterna quibusdam bracchiis caritatis amplectitur. patr. 5, 27 ecclesia . . . expansis bracchiis in gremium tranquillitatis suae vocet periclitantes. virginit. 9, 52 arbor . . . incipit brachia factorum suorum diffundere. in psalm. 118 serm. 16, 43 diutius sermonis nostri quaedam admovere brachia. CLAVD. 5, 368 devotaque bracchia laudat. VICTRIC. 4 quibus te interioribus bracchiis, . . . sensui meo glutinem? OROS. hist. 2, 6, 14 Babylon et . . . Lydia, amplissima orientis cum capite suo bracchia. SIDON. epist. 9, 9, 12 *mulierem* desiderii brachio vincente rapuisti. MAX. epist. p. 1 dum in diversa virtutum brachia gratiarum ubertate diffunderis. FAVST. REI. grat. 1, 16 p. 52, 16 dominum non duris nexibus, sed . . . dilectionis bracchiis invitantem. *sensu obscaeno*: PRIAP. 72, 4 tibi bracchia macra dabo (*'i. pedicabo' Buecheler*).

II *apud scriptores ecclesiasticos*: **1** *i. q. vis, potentia dei*: TERT. ieiun. 5 valida manu dei et sublimi brachio ereptus. resurr. 59. VVLG. exod. 6, 6 redimam *vos* in brachio excelso (ἐν βραχίονι ὑψηλῷ. psalm. 76, 16. 135, 12 Bar. 2, 11 act. 13, 17). 15, 16 in magnitudine brachii tui (psalm. 78, 11 II Macc. 15, 23). deut. 5, 15 manu forti et brachio extento (7, 19. 9, 29 *et passim*). deut. 33, 27 subter brachia sempiterna. Iudith 9, 11 erige brachium tuum. Iob 40, 4 etsi habes brachium sicut deus. psalm. 70, 18 annuntiem brachium tuum generationi (τὰ θαυμάσιά σου). 88, 11 in brachio virtutis tuae (sap. 11, 22). 88, 14. 22 brachium meum confortabit eum. 97, 1 brachium sanctum (sap. 5, 17 Is. 52, 10). Is. 30, 30. 40, 10 brachium eius dominabitur. 40, 11. 48, 14. 51, 5 brachia mea populos iudicabunt. 59, 16 salvavit sibi brachium suum (63, 5). 62, 8 in dextera sua et in brachio fortitudinis suae (κατὰ τῆς ἰσχύος τοῦ βραχίονος. sap. 16, 16 *al.*). 63, 12 brachio maiestatis suae. Os. 11, 3. Mal. 2, 3 proiciam vobis brachium (τὸν ὦμον; *cf.* HIER. in Mal. 2, 3 p. 956 brachium, pro quo LXX humerum interpretati sunt, id est armum animalis dextrum). Luc. 1, 51 fecit potentiam in brachio suo. AVG. serm. 156, 5 deus tibi porrexit brachium suum. SACR. Leon. p. 450. HYD. chron. II p. 21, 90 divino brachio praecipitatus. *nota*: VVLG. II par. 32, 8 cum illo enim est brachium carneum, nobiscum . . . deus noster. Ier. 17, 5 maledictus homo, qui . . . ponit carnem brachium suum (στηρίσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν).

2 *cognomen Christi*: GLOSS. IV 594, 12 brachium domini: filius, per quem operatus est (EVCHER. form. 1 p. 7, 11). VVLG. Is. 53, 1 brachium domini cui revelatum est (Ioh. 12, 38)? AVG. in euang. Ioh. 53, 2 brachium domini ipsum filium dei nuncupatum . . . sicut enim tuum brachium, per quod operaris, sic dei brachium dictum est eius verbum, quia per verbum operatus est mundum. 53, 3 *saepius*. PS. HIL. libell. 4 Christum . . . accepimus dei filium initio sapientiam . . . brachium, fortitudinem, virtutem *eqs.* AMBR. hex. 2, 3, 10 PROSP. in psalm. 118, 73 ORIENT. carm. app. 3, 151. ISID. diff. 2, 16 *sqq. agitur* de variorum nominum distinctione, quae filio dei attribuuntur. ex his quaedam sunt naturalia *ut* brachium *eqs.* (2, 19).

III *de bestiis*: **1** *elephanti, leonis, sim.*: PLAVT. Mil. 26 elephanto . . . pugno praefregisti bracchium. :: quid, bracchium? :: illud dicere volui: femur. PLIN. nat. 11, 214 leoni in feminum et brachiorum ossibus *medulla exigua*. 11, 246 *simiarum*. SOL. 26, 7 *ursis* vis maxima in brachiis. HIER. epist. 64, 1 *et* 2 brachium *victimarum*. ITALA num. 6, 19 (Lugd.) brachium (VVLG. armum) coctum ab ariete.

2 *cancri, polypi, scorpionis, sim.*: VERG. georg. 1, 34 bracchia contrahit ardens Scorpios (PROB. Verg. *ad locum* chelas dicit Scorpionis brachia). OV. met. 2, 82 saevaque . . . curvantem bracchia . . . Scorpion atque . . . Cancrum. 2, 195. 4, 625. 10, 127 concava . . . fervebant bracchia Cancri. 15, 369. fast. 1, 313. hal. 37 *polypus* bracchia dissolvit. MANIL. 2, 258 Scorpios in Libra consumit bracchia. SEN. Thy. 854 COLVM. 10, 313 LVCAN. 10, 259. PLIN. nat. 9, 85 *polypi*. 9, 87. 88 nautilos . . . bracchia retorquens. 9, 90. 92. 97 *cancris* bina bracchia. 9, 158 componentes inter se bracchia. 9, 164 cancellato bracchiorum inplexu. 11, 88 *scorpionibus* pandentibus bracchia. 11, 100. 258 cancris, qui bracchia in contrarium movent. 29, 54 acetabulis bracchiorum polypi. 32, 12. 101. 149 SOL. 52, 41. AVIEN. Arat. 525 ultima chelarum qua bracchia. 884. 1047. 1136. 1152. SCHOL. Germ. Bas. p. 63, 8 brachia *Scorpii sideris* (*gr.* χηλαί p. 64, 71 χηλή *transfertur* cornu). SCHOL. Arat. p. 311, 19 CLAVD. 22, 460.

IV *de rebus*: **1** *de arboribus*: GLOSS. III 263, 51 ἀκρεμόνες brachia arborum, rami. *cf. in metamorphosi*: OV. met. 1, 550 in ramos bracchia crescunt. 2, 352. 10, 493. 11, 83 frondosaque bracchia veros esse putes ramos. *tam poetice quam technice*: CATVLL. 64, 105 quatientem bracchia . . . quercum. VERG. georg. 2, 296 ramos et bracchia tendens (OV. fast. 1, 505). 2, 368 stringe comas . . . bracchia tonde. Aen. 6, 282 ramos annosaque bracchia pandit ulmus. 12, 209 posuitque comas et bracchia ferro. CVLEX 142 hederaeque ligantes bracchia (PLIN. nat. 16, 151 hederarum . . . radicosa bracchia. *cf.* TREB. Gall. 11, 8 = ANTH. 711, 3). MORET. 71 fundentes bracchia betae (SIL. 13, 595 comas nemorosaque bracchia fundit taxus). AETNA 364 silvae dant bracchia nodo implicitae (STAT. Theb. 1, 362 antiqua . . . bracchia silvarum). HOR. epod. 15, 6 ilex lentis adhaerens bracchiis. OV. met. 14, 630 *Pomona* spatiantia passim bracchia compescit. COLVM. 5, 7, 2 arbor in tres ramos dividitur, quibus . . . complura brachia submittuntur. PLIN. nat. 13, 62 *arbor* in bracchia ramorum spargitur. 16, 41 piceae rami . . . velut bracchia lateribus inhaerent. 16, 152 inter media folia emittit bracchia. 17, 200 alterna servantur bracchia. VAL. FL. 8, 114 *orni* rutilam servabant bracchia pellem. STAT. Theb. 8, 546. 9, 269 truncus in excelsis spectat sua bracchia ramis. SEPT. SER. carm. frg. 11 pinea brachia . . . trepidant. APVL. met. 11, 7 clementi motu brachiorum. TERT. nat. 1, 12. AVIEN. Arat. 1181 frondentia late bracchia lucorum (orb. terr. 1329 extendunt celsi vaga late bracchia luci). 1782. carm. ad Flav. 27 orb. terr. 1189. AMBR. hex. 3, 13, 54 antiquioribus *arboribus* nodosa sunt brachia. in psalm. 36, 14 brachia ramosa diffundere. SIDON. carm. 22, 46 refrondescit per bracchia roscida palmes. ENNOD. opusc. 3, 84 p. 352, 11. *speciatim*: *de vite*: CATO agr. 95 vitem circum caput et sub brachia unguito (PLIN. nat. 17, 264). SEN. Oed. 158 non plena suo vitis Baccho bracchia curvat. COLVM. 3, 10, 11 ramis diffudit quasi bracchiis. 4, 17, 5. 4, 21, 1 brachiis quae duramenta quidam vocant. 4, 21, 2. 4, 21, 3. 4, 22, 4. 4, 24, 2. 4, 24, 7 brachia tenera et viridia servato, arida et vetera . . . amputato. 4, 24, 8. 4, 24, 9. 4, 24, 10 inter duo brachia, qua se dividit vitis. 4, 24, 11 reciso brachio. 4, 24, 12. 4, 24, 14. 4, 24, 17 *materiam* vel in brachium vel in fructuarium remittamus. 4, 26, 2. 4, 27, 6. 4, 31, 3 *al.* arb. 5, 2. 10, 2. 3. 11 *al.* PLIN. nat. 14, 10 PALLAD. 3, 9, 6. 3, 12, 2. 6, 2, 1 PRVD. cath. 3, 54 ENNOD. dict. 1, 7 p. 425, 8. **2** *de mari, fluminibus*: OV. met. 1, 13 bracchia longo margine terrarum porrexerat Amphitrite. 11, 230 sinus Haemoniae . . . bracchia procurrunt. CORP. IX 3018 aquam . . . puteorum novis bracchís ampliatam. IVL. HON. cosmogr. A 46 brachium de eo (*Nilo*) fluminale procedit proclive. *ibid.* per octo fluminum magna bracchia procurrens *Nilus*. B 45 in brachio Nili; *similiter passim*. AVIEN. orb. terr. 235 bracchia pontus . . . molliter inclinans. GREG. TVR. Franc. 6, 26 brachium fluminis . . . erat positum. GILD. Brit. 3 chron. III p. 28 Britannia vallata duorum ostiis nobilium fluminum . . . veluti brachiis. **3** *de montibus*: OV. Pont. 2, 2, 78 montanae bracchia Dalmatiae. CVRT. 6, 4, 16 vallis iacet usque ad mare Caspium patens, ⟨quo⟩ duo terrae eius velut brachia excurrunt. PLIN. nat. 5, 98 Caucasus, ubi bracchia emittit. CLAVD. 24, 302 abruptaque bracchia Pindi. carm. min. 5, 4. rapt. Pros. 1, 151 Gaetula Thetis Lilybaeaque pulsat bracchia. MART. CAP. 6, 638 prolixi montis brachium. ENNOD. opusc. 4, 15 p. 386, 22 *vallem Tellinam* montium ex utroque latere bracchiis fabricata naturae ditat amoenitas. **4** *in munitionibus i. q. aggeres, fossae, linguae, sim.*: BELL. Afr. 38, 2 brachiumque . . . derigi ac muniri. 49, 1 brachia ducere et castella munire (51, 2 ducere. BELL. Hisp. 5, 3. 13, 1. 23, 1. 24, 2 FRONTIN. strat. 3, 17, 5 SERV. georg. 2, 161). 56, 1 brachiis perfectis promotisque. BELL. Alex. 30, 3. BELL. Hisp. 6, 3 circumducere (SVET. Claud. 20). VERG. Aen. 3, 535 gemino demittunt bracchia muro turriti scopuli. PROP. 3, 21, 24 Theseae bracchia longa viae. LIV. 4, 9, 14 muro Ardeae brachium iniunxerat. 22, 52, 1 bracchio obiecto. 31, 26, 8 *murus* bracchiis duobus Piraeum Athenis iungit. 38, 5, 8 superato brachio. 44, 35, 23 devexum in mare bracchium. LVCAN. 3, 387 crudaque extruxit bracchia terra. 4, 266 circum largos curvari bracchia fontes. STAT. Theb. 5, 279 gemini qua bracchia muri litus eunt. IVV. 12, 76 porrectaque bracchia . . . pelago occurrunt. PLIN. epist. 6, 31, 15 *portus* sinistrum brachium firmissimo opere munitum est, dextrum elaboratur. CORP. VII 269 (*c. a. 205, periit; v. PW. III 802*) vallum(?) cum] bracchio caementicium. AVIEN. ora 521 pandit illic tuta portus bracchia (64 RVT. NAM. 1, 535). PRISC. perieheg. 10 *tellus* bifido . . . bracchia litore pandens artatur. **5** *de variis aliis rebus*: *in navi i. q. antennae*: OV. met. 14, 554 antemnae bracchia fiunt. VERG. Aen. 5, 829 attolli malos, intendi bracchia velis. VAL. FL. 1, 126 Pallada velifero quaerentem bracchia malo. STAT. silv. 5, 1, 244 lataque veliferi porrexit bracchia mali. *de circino*: OV. met. 8, 247 ex uno duo ferrea bracchia nodo vinxit. *de ballistis*: VITR. 1, 1, 8 brachia *ballistarum catapultarum scorpio-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

num sim. 10, 11, 7. 10, 11, 9. 10, 10, 1. 10, 10, 5 *saepius.* *de candelabro*: CYPR. GALL. num. 153 brachia pandit aurea ceriforum. APRING. in apoc. 1, 12 candelabrum ... tribus innitens brachiis. *de cruce dei*: AMBR. fid. 4, 12, 168 diffusae salutaribus brachiis crucis umbra. VEN. FORT. carm. 2, 1, 17 appensa est vitis (*i. Christus*) inter tua bracchia.

synonyma et iuxta posita: *ad I*: armus, cubitus, lacertus, ulna, umerus. *ad III*: femur, chele (χηλή). *ad IV 1*: ramus. duramentum, focaneus, flagellum, furunculus, palmes, pampinus. *ad IV 4*: agger, (lingua), tumulus. *oppositum*: *ad I*: crus. *Spelthahn.*

Bracciatus *nom. figuli in vasculis Gallicis* CORP. XIII 10010, 348. *idem nom. legitur in titulo christ. suspecto* CORP. X 5330 (*Casini, periit*) Rubenius Bracciatus et Licinia Victorina. *cf. etiam* Bracatus (*nom. equi*) *p. 2155, 83.* *Ihm.*

Braccius, -ī *nom. gent.* CORP. X 6233 (*Fundis*) G. Braccius C. f. aed(ilis) (6234. 6235). INSCR. graec. Att. III 2115 *Μάνιος Βράκκιος Μανίου Χολλίδης.* 1066.

Bracdilus *nomen figuli* CORP. XIII 10010, 349. *cf.* CORP. VII 1336, 175 Brackillo?

1. brāces *v.* braca. **2. braces** *v.* bracis.

βραχιάλιον viriola GLOSS. II 259, 63 (III 266, 36). II 350, 14 *χλανίον ἤτοι βραχιάλιον γυναικός.* *cf.* bra(c)chialis.

[brach(i)ārius] *v.* brattiarius.

brāchile *v.* bracile.

Brachio, -onis *abbas germanicus.* GREG. TVR. vit. patr. 12, 2 apud Arvernam urbem ... adolescens quidam nomine Brachio, quod in eorum lingua interpretatur *Vrsi catulus. et saepius* (*v. adn. p. 711, 41 et 712, 47*). *Jacobsohn.*

Brachmānae *v.* Bragm-.

brachus brevis GLOSS. V 347, 39. 403, 67.

brachycatalēcticus, -a, -um *a* brachycatalectus. SCHOL. Hor. carm. 2, 1 pr. *versus* tertius iambicus brachicatalecticus (*sic in B pro* ypercatalecticus).

brachycatalēctus, -a, -um, *βραχυκατάληκτος* (FORTVN. gramm. VI 281, 13). *neutr.* -on FORTVN. gramm. VI 287, 2. 294, 3. 297, 2 DIOM. gramm. I 505, 31. *grammaticorum t. t.*: SACERD. gramm. VI 501, 17 brachycatalecta species est quae in metris scandendis per syzygian, id est per binos pedes disyllabos, venit, cum in novissimo pede composito debenti esse tetrasyllabo unus pes de simplicibus deest, id est duae syllabae (530, 24 DIOM. gramm. I 502, 8 *et* 10 *cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 61, 4 *et* 10). SACERD. gramm. VI 521, 1 trimetro brachycatalecto coluro (530, 2). 524, 1 tetrametro (525, 5. 526, 4 MAR. VICTORIN. gramm. VI 52, 35). 525, 8 quartus pes debens esse tetrasyllabus duas habeat syllabas, ideo brachycatalectus. 528, 16 *metrum* (MAR. VICTORIN. gramm. VI 78, 17). 529, 13 dimetro (529, 15 FORTVN. gramm. VI 285, 21. 287, 2 *et* 23. 294, 3. 297, 2 MAR. VICTORIN. gramm. VI 76, 13. 81, 23 PRISC. gramm. III 422, 10). SACERD. gramm. VI 530, 18 pentametro coluro (537, 2). 533, 22 brachycatalectum hoc est quod et colurum. SERV. gramm. IV 457, 14 brachycatalectum *versum*, cui duae desunt *syllabae* (PRISC. gramm. III 460, 9).

neutr. **brachycatalēctum** *pro subst.* DIOM. gramm. I 505, 31 *ionici maioris* primae gressionis prima regio . . . brachycatalecton desiderat.

synonymon: colurus. *derivatum*: brachycatalecticus.

brachycatalēxis *pro βραχυκαταληξία* (MACR. exc. gramm. V 614, 32). AVDAX gramm. VII 333, 19 huius (*depositionis versus*) species sunt quattuor, id est catalexis, acatalexis, brachycatalexis, hypercatalexis. 333, 22 brachycatalexis est, cum pedem minus habet. *Münscher.*

Brachyllēs, -ae *Boeotus quidam; cf. Wilcken, PW. III 806.* LIV. 33, 27, 8 Boeotarchen ... Brachyllem (barcyllē *B*, barcillam *Mog.*) quendam ... fecerunt. 33 28, 1 (barcyllen *B*). 35, 47, 3 Brachyllae (*ita vetus liber Sigonii*, bracnylli *codd. plerique, item* 36, 6, 1). *Jacobsohn.*

brachylogia, -ae *f.*, *βραχυλογία.* *rhetorum et grammaticorum t. t.* GLOSS. IV 25, 8 brachylogia (brattol- *trad.*) brevis dictio. 487, 51 brahiolosia (*sic*) brevis dictio, ut ex hoc est ille et ille et ille (594, 14). DIOM. gramm. I 448, 11 dialyton est oratio quae sine coniunctionibus solute ac simpliciter effertur nulla coniunctione interposita superiori contraria . . . hoc etiam brachylogia nominatur. SCHOL. Cic. Gron. p. 408, 14 in hac oratione brachylogia hac arte utitur. *gr. scrib.* RVT. LVP. 2, 8 QVINT. inst. 8, 3, 82. 9, 3, 50 *et* 99 CARM. de fig. 46 DON. Ter. Phorm. 103. *cf.* breviloquentia, -loquium.

brachypota, -ae *m.*, *βραχυπότης.* CAEL. AVR. acut. 3, 15, 120 hos Hippocrates phreniticos dixit parvibibulos, quos brachypotas vocant, hoc est, quod modicum biberent ob timorem liquoris.

brachysyllabus, -ī *m.*, *βραχυσύλλαβος.* *t. t. grammaticorum, i. q. tribrachys.* *forma* -os: BASS. gramm. VI 255, 7. *acc.* -on: PS. CENS. frg. 13, 6 BASS. gramm. VI 262, 10 PS. BASS. gramm. VI 307, 10. NOT. Tir. 114, 61 barchisilaus, barchilaus. *sim.* PS. CENS. frg. 13, 4 brachysyllabus ex tribus brevibus. MAR. VICTORIN. gramm. VI 207, 16. DIOM. gramm. I 479, 1 tribrachys . . . teuthasius, quem quidam brachysyllabum, alii triorcheon . . ., plerique chorium nuncupant. PS. BASS. gramm. VI 307, 10 AVDAX gramm. VII 335, 3 PS. ASPER gramm. V 548, 34. 549, 9. BASS. gramm. VI 255, 7 quibus si interposueris aliquos brachysyllabos (MAR. VICTORIN. gramm. VI 92, 17). 262, 10 proximum ab ultimo pedem brachysyllabon fecerunt. 262, 25 sequens comma accipit . . . brachysyllabum. PS. CENS. frg. 13, 6.

bracia *v.* braca. [*Münscher.*

Braciaca, -ae *cognomen dei Celtici* (*cf. Ihm, PW. III 807*). CORP. VII 176 deo Marti Braciacae ⟨Q.⟩ Sittius Caecilian(us) praef(ectus) coh(ortis) I Aquitano(rum). *Jacobsohn.*

? colliridae **bracidelli** GLOSS. V 618, 18. *Ihm.*

Bracila, -ae *comes temporibus Odoacris.* IORD. Get. 243 Bracilam. MARCELL. chron. II p. 91, 477. ADDIT. Prosp. Havn. chron. I p. 311, 477 Brachilanem. FAST. Vind. I chron. I p. 310, 622 Bravila. *cf. Kögel, Anz. für das deutsche Altertum 18, 46.* *Jacobsohn.*

brācile, -is *n. fort. a* brāca. *vestimentum mulierum et monachorum proprium*: GLOSS. V 412, 35 bracile zona. ISID. orig. 19, 33, 5 redimiculum est, quod succinctorium, sive bracile nominamus ... hunc vulgo brachilem quasi brachialem dicunt, quamvis nunc non brachiorum sed renum sit cingulum. LEX Sal. 27 add. 10 si quis mulierem brachilem (*in aliis codicibus* bracilem, brachiale, bracile, brachile) furaverit. BENED. reg. 55 dentur ab abbate omnia quae sunt necessaria, id est ... caligas, bracile. ITIN. Anton. Plac. rec. A 18 bracilia *cod. G* (*Sangallensis*). PAPYR. Marini 80 (*a. 564*) fibula de bracile (*cf.* CASSIAN. inst. 1, 5 rebrachiatoria). [*val.* brācirī. *M.-L.*] *Spelthahn.*

bracis (-es), *acc.* bracem [*vocabulum Gallicum; cf. c. hibern.* mraich braich *cambr.* brag '*hordeum post germinationem tostum (Malz)*'. *Th.*]. [*francog. vet.* bras. *M.-L.*] PLIN. nat. 18, 62 Galliae quoque suum genus farris dedere, quod illic bracem vocant, apud nos scandalam (sand- *E*), nitidissimi grani. GLOSS. V 616, 26 braces sunt unde fit cervisia. *adde* GLOSS. V 347, 13 bratium malt (*anglosax., item* 403, 65). *cf. Götz, Thes. gloss. s.* bratium; *Holder, Altcelt. Sprachsch. s.* braci-. *Ihm.*

Bracisil(l)us, -ī *nomen figuli Gallici.* CORP. XIII 10010, 350.

Brackillo *v.* Bracdillus. **Bracmania** *v.* Bragmanes.

? **Braco,** -onis *nom. barb.* CORP. XIV 2345 (*in agro Albano*) T. Fl. ⟨. . .⟩ liberto Braco Iustinus patr⟨. . .⟩onus (*an est* Bracus, -ī?). *Jacobsohn.*

bract- *v.* bratt-.

bractāmentum, -ī *n.* [*cf. c.* bractari. *Th.*]. *i. q. βρέγμα, potio* (?): FVLG. Virg. cont. p. 85, 13 ipse (*Virgilius*) Ascrei fontis bractamento saturior advenit. *cf.* imbractum.

bracteolī ornamenta equorum, quae dicuntur gagelli GLOSS. V 616, 30 (*an* bracteolae? *v.* bratteola).

bractor, -ārī [*orig. inc. nisi cf. est c.* imbractum *atque c. gall. ἔμβρεκτον apud Hes. s. v. ἔντριτον.* *de gr. βρέχειν cogitat Helm, Archiv 11 (1900) 75.* *Th.*]. FVLG. aet. mund. p. 162, 17 rex potando lassatur, calore torretur, bractatur mero. *deriv.*: bractamentum. *cf.* imbractum. *Münscher.*

Brada *nom. vir. christ.* CORP. V 6198 (*Mediolani*).

Bradanus, -ī *fluvius Italiae inferioris, nunc* Bradano; *cf. Nissen, Ital. Landeskunde 3 p. 850.* ITIN. Anton. Aug. p. 104, 3 ad fluvium Bradanum (Bradan *codd. pler.*). RAVENN. Guid. p. 470 Bradanus amoenissimus, qui et Tardus propter sinuosos orbes sui discursus, unde et Bradinos graece dicitur.

Bradeia, -ae *vicus Gallicus; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 510.* VEN. FORT. vita Germ. 43, 120 in Bradeia vico pagi Parisiaci. *Jacobsohn.*

? **bradigabo** felduop GLOSS. V 403, 66 (347, 14 *trad.* badrigabo felduus). *cf. Götz, Thes. gloss. s. v. c. add. I p. IX.*

Bradinos *v.* Bradanus. **[bradium]** *v.* brabium *p. 2153, 27.*

brādo, -onis [*vox germanica; cf. c. theodisc.* brāto '*sura*'. *Th.*]. [*francog. vet.* braons, *hisp.* brahon. *M.-L.*] ANTHIM. 14 si assatum fuerit (*laridum*) quomodo bradones (pradones *cod. g*). *Ihm.*

Bradua, -ae *cogn. vir.* (*Βραδούας Philostr. v. Soph. 2, 8*). M. Appius Bradua *consul temporibus Hadriani* (*cf. v. Rohden, PW. II 242*). M. Atilius Metilius Bradua *cos. a. 108* (*v. Rohden, PW. II 2084*). Appius Annius Atilius Bradua *cos. a. 160* (*v. Rohden, PW. I 2264*). M. Atilius Bradua *proconsul Asiae* (*cf. Klebs, PW. II 2078*). Ti. Claudius Appius Atilius Bradua Regillus Atticus *cos. a. 185* (*cf. Groag, PW. III 2680*). M. Valerius Bradua Mauricus *cos. a. 191* (*cf. Henze, PW. III 807*). CORP. VI 1058, 7, 105 (*a. 210*) C. Septimius Bradua. VIII 17838 L. Iulius C. f. Pap. Bradua aedil. TAB. cer. Dac. 10 (Corp. III p. 948) 11 Titus Beusantis qui et Bradua. *pro nom. gent.*: CORP. VI 228, 12 (*a. 205*) Brad(ua) Probus. **Braduānus,** -ī *cogn.* CORP. III 6183 (*cf. p. 2102*) P. Vigellio Raio Plario Saturnino Atilio Braduano Caucidio Tertullo leg. Aug. ordo Troesmen(sis). *Jacobsohn.*

bradus *v.* bradys.

bradyporus, -a, -um, *βραδύπορος.* ORIBAS. syn. 4, 42 (41) bradipora sunt id est gravant poros.

bradypūs apud Graecos vocatur avis, apud nos tarda, eo quod gravi volatu detenta nequaquam, ut ceterae volucres, attollitur velocitate pennarum ISID. orig. 12, 7, 13 (bradypus *Arev.*, gradipes *vulg.*, grandipes *Otto e cod. Gud. saec. XIV*).

bradys, *βραδύς.* ENN. ann. 423 Vahl. primus senex bradys (bradyn *cod.*, bradus *Merula*) in regimen bellique peritus. *Ihm.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Braecius, -ī *nom. gent.* CORP. XI 6736 (*Ravennae*) C. Braeci Veri (triere) Nep(tuno) nat(ione) Del(matae) . . . mil(es).

Braecores, -ium *gens Galliae cisalpinae.* CORP. V suppl. 847 (*ad Comum in vico, hodie* Galliano *appellato*) matronis Braecorium Gallianatium. *cf. Ihm, PW. III 808.*

Braemusa *v.* Bremusa.

Braetius, -a *nom. gent.* CORP. III 5220 L. Braetius L. f. Pal. Veron. vet. leg. VIII Aug. . . . Magiona Verulli f. CONST. veteran. 92 p. 897 (*a. 248*) extr. 18 M. Braetio M. f. Iustino Sabatin(a) Mantua. CORP. V 2097 P. Braetius P. f. Fronto. 2098 Braetia Meroe. 2446 Braetiae M'. f. Quartae. 2851 (*Patavii*) Q. Braetius M'. f. Fab. Salius. V suppl. 444 (*Belluni*) Braetie Maxime P. fil. 480 (*Altini*). III 7524 (*in Moesia inferiore*) ⟨. . .⟩ Braettius Favor. vet. leg. V Mac(edonicae) (8252. II 4970, 498). XII 4510. XIII 6887 M. Braetius M. Stel. Taur(inis) mil. VI 26248a Braetia T. l. Amanda. 28473 Ti. Braetius Ti. l. Pa⟨. . .⟩. X 6139 (*Formiis*). XI 2646 (*prope Cosam*). 3040 (*Polimartii, a. u. c. 750/751*) T. Braetius T. f. Rufus. 5845 (*Iguvii*). *adi.* **Braetiānus,** -a, -um. TAB. Vel. (Corp. XI 1147) 4, 69 fund. Braetianum Caninianum. **Braetiānus,** -ī *cogn.* CARM. epigr. 891 (*Iulii Carnici*) Attio Braetiano q(uaestori) . . . viro ornato.

Bragae, -ārum *insula sinus Persici* PLIN. nat. 6, 150.

Bragmānī (-ae), -ōrum (-um) [*gr.* βραχμᾶνες, *ind.* brahmāṇah. *Th.*]. *apud scriptores Latinos gens Indiae, quae cultu ac vita secundum rationem philosopham ab omnibus distabat. declinatio variat. meliores libri praebent* g (*vel* c). PLIN. nat. 6, 64 gentes, quas memorare non pigeat a montibus Hemodis, . . . Isari, Cosiri . . . multarumque gentium cognomen Bragmanae. APVL. flor. 15 p. 56 *Pythagoran* Chaldaeos atque inde Bracmanos (*ita semper F φ*) — hi sapientes viri sunt: ⟨illa⟩ Indiae gens est — eorum ergo Bracmanum gymnosophistas adisse. p. 57 Bracmani autem pleraque philosophiae eius contulerunt. TERT. apol. 42 neque enim Brachmanae (*ita Aβ*, bracmane *E. Erfurt.*, bragmanni *F*) aut Indorum gymnosophistae sumus, silvicolae et exules vitae. EXPOS. mundi 8 Brachmani. IVL. VAL. 3, 10 gymnosophistae Bragmanes (dragmantes *A*, tragmannes *P*). 3, 14 ad Bragmanas. 3, 44 Bragmanas. EPIST. Alex. p. 171 gens igitur Bragmanorum. p. 176 (Bragmanorum, Bragmani). p. 182 Bragmani. p. 186 Bragmanos. FVLG. aet. mund. p. 166 nudos Bragmones. AMM. 23, 6, 33 praecelsa Brachmanorum ingenia. 28, 1, 13 (bracmanas *GA*, braemanas *V*). SCHOL. Hor. carm. 2, 2, 17 a Bragmanis, philosophis Indorum. HIER. epist. 53, 1 pervenit ad Brachmanas. 70, 4 apud Brachmanas. in Ezech. 13, 17 p. 130 Indorum Brachmanes et Aethiopum Gymnosophistae. adv. Iovin. 2, 14 Bardesanes, vir Babylonius, in duo dogmata apud Indos Gymnosophistas dividit: quorum alterum appellat Brachmanas, alterum Samanaeos. RVFIN. Clement. 1, 33 Brachmanorum. 9, 20 sunt . . . apud Bactros in regionibus Indorum immensae multitudines Bragmanorum . . . Bragmanas. 9, 25 Bragmanos. MAR. MERC. subnot. 9, 4 Brachmanis, Gymnosophistis vel Hyperboreis. SIDON. epist. 8, 3, 4 ad Aethiopum gymnosophistas Indorumque bracmanas (bragm- *MTCF*). CLAVD. MAM. anim. p. 130, 10 Bragmanum (bragmarum *A*) ex India . . . sententias. epist. p. 204, 13 ad usque Bragmanos Indorum. PS. AMBR. mor. Brachmani, -orum, -i, -os. *passim.*
regio . . . **Bracmania** RAVENN. p. 45, 17.

Braiacum, -ī *locus Galliae.* VEN. FORT. vita Leob. 25 Etherius episcopus beatum Leobinum Braiaco ut sibi occurreret convocaret. *adi.* **Braiacēnsis,** -e. VEN. FORT. vita Leob. 27 Braiacensis monasterii.

Brais *cogn. mul. barb.* INSCR. Notiz. degli scavi 1899 p. 388 (*in Latio*) M. Aur(elius) Diza mil. leg. . . . Brais coniugi. *Jacobsohn.*

branbaricārius *v.* barbaricarius *p. 1731, 47. 48.*

branca, -ae *f.* [*orig. inc. Th.*] [*val.* brâncă, *ital.* branca, *francog.* branche, *hisp.* branca. *M.-L.*] GROM. p. 309, 2 terminus sive petra naturalis si branca(m) lupi habuerit facta(m), arborem peregrinam significat. 309, 4 si branca ursi habuerit. AVG. serm. ed. Mai 161, 4 panem domino suo *mortuo canis* porrigebat et brancis, ut poterat, ad comedendum invitabat et voce.

Branchiadae *v.* Branchus.

branchiae, -ārum *f.*, τὰ βράγχια. *sing.*: *l. 81 sq.* ISID. orig. 4, 7, 13 Graeci . . . guttur βράγχος dicunt, circa quem (quod *al.*) fauces sunt, quas nos corrupte branchias (brancias, brancia *al.*) dicimus. GLOSS. V 348, 13 branciae cian (*anglosax.*, '*Kiemen*'). 403, 72 *trad.* braciae. COLVM. 8, 17, 12 scarorum branchias. PLIN. nat. 9, 16 piscium branchias. *ibid.* alia genera . . . branchiis carentia. 9, 19 branchiae non sunt ballaenis nec delphinis. 9, 46. 9, 59 (brantias *codd.*). 9, 69 piscium alii branchias multiplices habent, alii simplices, alii duplices. 9, 73. 175. 9, 177 exiguis. 32, 148 aculeos in branchiis habet *draco* ad caudam spectantes. 1, 9, 33. 1, 9, 34 vocales et sine branchiis pisces. AMBR. hex. 5, 4, 11 pisces . . . branchias habent, quas nunc plicant et colligunt, nunc explicant atque aperiunt. BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 60, 20 quidam pisces non voce sed branchis sonant. *sing.*: AVSON. Mos. 266 haustas . . . hiatibus auras reddit mortiferos expirans branchia flatus. VVLG. Tob. 6, 4 apprehende branchiam eius et trahe eum ad te (ἐπιλαβοῦ τοῦ ἰχθύος).

branchos (-us) *m.*, ὁ (τὸ) βράγχος. ISID. orig. 4, 7, 13 branchos est praefocatio faucium a frigido humore. Graeci enim guttur βράγχος dicunt (*v. s.* branchiae). GLOSS. V 493, 7 brancus praefocatio (563, 58 *trad.* brucus). THEOD. PRISC. log. 57 *catarrus* fit in faucibus, qui dicitur branchos (brancos *r b*, bronchos *B et Gel.*). CAEL. AVR. chron. 2, 7, 94 fit influxio . . . ad fauces, quae appellatur branchos. HIPPOCR. aer. 10 (Herm. 40 p. 263) *cerebrum* purgari coryza et brancho (*syn.* 8 raucitudo). *Ihm.*

Branchus, -ī *nom. vir.*, Βράγχος. **1** *auctor generis Branchidarum; cf. Escher, PW. III 813.* STAT. Theb. 3, 479 patrioque aequalis honore Branchus. 8, 198 intonsi . . . penetralia Branchi. TER. MAVR. 1886 hymnum Battiaden Phoebo cantasse Iovique, pastorem Branchum cum captus amore pudico fatidicas sortes docuit depromere Paean. SCHOL. Stat. Theb. 3, 479 Branchus Thessalus fuit, dilectus Apollini . . . . illinc Branchiades Apollo dicitur . . . Branchiadae qui Iovem Branchum colunt. 8, 198 Branchus Apollinis filius et ipse peritissimus futurorum deus . . . . Varro rerum divinarum ita refert de Brancho: Cius quidam decimus ab Apolline cum in peregrinatione pranderet in litore ac deinde proficisceretur, oblitus est filium nomine Smicrum. ille pervenit in saltum Patronis cuiusdam . . . *qui Smicro* filiam suam ducendam locavit uxorem . . . . infans editus ideo Branchus vocatus est, quia mater eius per fauces sibi viderat uterum penetrasse. hic cum in silvis Apollinem osculatus fuisset, comprehensus est ab eo et accepta corona virgaque vaticinari coepit et subito nusquam comparuit. templum ei factum est, quod Branchiadon nominatur. **Branchidae,** -ārum *gens sacerdotum Milesiorum; cf. F. Cauer, PW. III 809.* CVRT. 7, 5, 28 perventum erat in parvulum oppidum: Branchidae eius incolae erant. Mileto quondam iussu Xerxis, cum e Graecia rediret, transierant et in ea sede constiterant, quia templum, quod Didymeon appellatur, in gratiam Xerxis violaverunt. mores patrii nondum exoleverant, sed iam bilingues erant, paulatim a domestico externo sermone degeneres *eqs.* PLIN. nat. 5, 112 oppidum, oraculum Branchidarum appellatum, nunc Didymaei Apollinis. AMM. 29, 1, 31 heroos . . . versus, . . . quales . . . ex oraculis editi Branchidarum. *adi.* **Branchiadēs,** -is (?) *v. supra l. 14.* *adi.* **Branchidēs,** -ae. MELA 1, 86 oraculum Apollinis dictum olim Branchidae, nunc Didymei. **Branchiadon** *templum; v. supra l. 25.* MYTHOGR. 2, 85. 1, 81 Branchiodon.
2 *cogn.* CORP. VI 4945 L. Domitius Branchus.

brancia *v.* branchiae.

Brancuf *nom. christ.* INSCR. christ. Brit. 78.

Brancus *rex Allobrogum.* LIV. 21, 31, 6 (braneus *CM*). *Jacobsohn.*

brandeum (prandeum) *n.* [*gr.* πράνδιον *orig. inc. Th.*]. GLOSS. V 606, 47 (*Scal.*) prandeum genus zonarum. GREG. M. epist. 4, 30 p. 265, 1 Romanis consuetudo non est, quando sanctorum reliquias dant, ut quicquam tangere praesumant de corpore. sed tantummodo in buxide brandeum mittitur atque ad sacratissima corpora sanctorum ponitur. p. 265, 6 pontifex hoc ipsum brandeum allatis forficibus incidit et ex ipsa incisione sanguis effluxit. *cf. Ducange, gloss. s. v.* *Ihm.*

Brandila, -ae *nom. vir.* CASSIOD. var. 5, 32. 5, 33, 1.

Brandobricī, -ōrum *gens Gallica.* CORP. XII 2584 (*ad lacum Lemannum*) Brandobrici redimtionem a domino Gudomaro rege acceperunt. *cf. Ihm, PW. III 814.*

Brangosī *gens Indiae.* PLIN. nat. 6, 76.

Branito *cogn.* CORP. VI 2010 b 27 (*c. a. 180*) M. Aur(elius) Branito *sacerdos domus Augustae.*

Brannacus *v.* Brinnacus.

Brannovīces, -um *cogn. Aulercorum.* CAES. Gall. 7, 75, 2 imperant Haeduis atque eorum clientibus, Segusiavis . . . Aulercis Brannovicibus (blannovicibus *A. sequitur* Blannoviis *vel* brannoviis — *ita X —, quod Ciacconius delevit*). *cf. Ihm, PW. III 814.*

Branodunum, -ī *oppidum Britanniae.* NOT. dign. oc. 28, 6 Branoduno. 28, 16. *adi.* **Branodunensis,** -e. NOT. dign. oc. 28, 16 equitum Dalmatarum Branodunensium Branoduno. *cf. Hübner, PW. III 815.*

Branogenium *oppidum Ordovicum Britannicorum.* RAVENN. p. 427, 8. PTOL. 2, 3, 11 Βραννογένιον. *cf. Hübner, PW. III 814 et* Bravonium.

brantia (-zia) *v.* brattea *p. 2166, 41.*

Brara *statio Germaniae superioris* RAVENN. p. 232, 9. *cf. Ihm, PW. III 815.*

Brariatus, -ī *nom. figuli* CORP. XIII 10006, 18 (*in pelvibus*). *cf.* 10006, 95. 10005, 6. 25.

Brasaca, -ae *cogn. oppidi Hispaniensis Segisamae.* CORP. II 4157 d(omo) Segisama Brasaca. *cf. Hübner ad Corp. II 2915.* *Jacobsohn.*

brasas carbones GLOSS. III 598, 7. *cf. Körting, Lat.-rom. Wörterbuch s.* brasa.

? **brasbrat** lucubro GLOSS. V 592, 46. *Ihm.*

Brasennus, -ī *deus barb.* CORP. V 4932 (*apud Trumplinos*) Brasenno Sex. Valerius Primus.

brasica *v.* brassica *p. 2165, 19.*

Brasidās, -ae *nom. vir.*, Βρασίδας. FRONTIN. strat. 1, 5, 23 Brasidas, dux Lacedaemoniorum. SCAEV. dig. 26, 1, 23 Brasidas quidam Lacedaemonius vir praetorius *temporibus Marci Aurelii.* COD.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Iust. 8, 40, 17 (*a. 242*) Brasidae. Corp. VI 34232 L. Ael(io) Brasidae *lib.* X 2173 (*Puteolis*) Brasidae. XI 6358 (*Pisauri*) L. Apuleio Brasidae IIII lib(erorum) ius dat(um) ab imp(eratore) M. Aurel⟨...⟩ VI vir(o) Aug(ustali) ... et Aug(ustali) Ael(ii) Karn(unti).

Brasidia, -ae *nom. gent.* Corp. X 721 (*Surrenti*) Brasidia L. f. ... M. Tanonio M. f. filio.

Brasilus *nomen figuli* Corp. XIII 10010, 351.

Brasius, -ī *cogn. vir. Treverorum.* Corp. XIII 4261 Vtilius Brasius uxsori Vesecuni⟨ae⟩ Secundi⟨nae⟩. 2012 (*Luguduni, saec. I*) C. Mansueti Brasi civi⟨s⟩ Tre⟨veri⟩ (*nisi est nom.* Brasus). *Jacobsohn.*

brasmatiae, *οἱ βρασματίαι.* Amm. 17, 7, 13 *terrae motus* brasmatiae sunt, qui humum intus suscitantes sursum propellunt inmanissimas moles. *cf.* brastae. *Ihm.*

brassica, -ae *f.* [*orig. inc., cf. βράσκη· κράμβη. Ἰταλιῶται Hes. Th.*] Varro ling. 5, 104 brassica (bl- *F*) ut praesica (*Turn.*, passica *codd.*, praeseca *Aldus*), quod ex eius scapo minutatim praesicatur (praesec- *Aldus*). Pavl. Fest. p. 31 brassica a praesecando est dicta. *nota formam* brassicum, -ī *n.* Pavl. Nol. carm. 28, 278 *infra l. 57.* brasica: Gloss. III 543, 64. 546, 48. 566, 59. 580, 35. 583, 27. 617, 56. 631, 28 brasic[cia]. V 563, 27 brusica. *plur.*: Cato agr. 157, 2 Priap. 51, 14 Plin. nat. 20, 96.

Gloss. II *et* III *passim* brassica κράμβη. II 570, 23 brassica cauli⟨s⟩ (III 553, 41. 543, 64. 608, 51. 617, 56. 631, 28). III 580, 35 brasica i. caulis crispus. 536, 57 brassica id est caule agreste. 583, 58 cambri (*i. κράμβη*) id est ravacaulis. V 563, 57 brusica planta caulis. *de brassica eiusque generibus agunt* Cato agr. 146—147 Colvm. 11, 3, 23 Plin. nat. 19, 136—144. 20, 78—96. Plavt. Pseud. 815 apponunt ... brassicam. Cato agr. 156, 1 de brassica quod concoquit. brassica est quae omnibus holeribus antistat. eam esto vel coctam vel crudam. crudam si edes (156, 6 solam. 156, 7. 157, 7 ex aceto oxymeli et sale sparsa⟨m⟩. 157, 10 Varro rust. 1, 2, 28. Cato agr. 157, 10 qui brassicam essitarit. Plin. nat. 20, 83), in acetum intinguito. mirifice concoquit, alvum bonum facit *eqs.* 156, 2 sumito brassicam quae levissima erit p. IIII. 156, 5 brassicam in aqua macerare (157, 9). 156, 7 coquito paulisper, uti subcruda siet. 157, 4 in ea vulnera [huiusce modi] te[t]ras brassica⟨m⟩, sanum faciet. *ibid.* brassicam tritam opponito (*ter*). 157, 7 brassica si uteris. *ibid.* purgat. 157, 8 assam. 157, 12 dato ... tritam (157, 13 coctam. Colvm. 6, 38, 1). agr. capp. 165 quot medicamenta in se habeat. Varro rust. 1, 40, 2 ex raporum *semine nasci.* 3, 16, 25 duplex ministerium praeberi, ut e ... brassica ceram et cibum. Prop. 4, 2, 44 me (*sc. Vertumnum*) notat et iunco brassica vincta levi. Cels. 2, 18 p. 65, 6 ex oleribus ... firmior brassica. 2, 21 mali ... suci sunt ... bulbi, brassica. 2, 22. 2, 26 *inflant* ex oleribus allium, cepa, brassica. 2, 29 alvum movent ... brassica, si subcruda est, lactuca. 2, 30 *adstringit alvum* brassica bis decocta. Colvm. 10, 326 valido turgescit lurida caule. 11, 3, 23 cum VI foliorum sit, transferri debet (11, 3, 25. 11, 3, 42). Plin. nat. 1, 20, 33 *medicinae ex* brassica LXXVII. 19, 135 cum brassica corrumpatur in dolio vini sapor. 19, 136 Cato brassicae miras canit laudes (20, 78. *opp.* 20, 91 nulla ... sunt crimina brassicae?). 19, 137 toto anno seritur (Pallad. 5, 3, 1. 7, 4), quoniam et toto anno secatur. 19, 138. 167. 20, 127. 22, 151. 24, 1 pernicialia et brassicae cum vite odia (*cf.* Pallad. 9, 5, 3). 24, 158 florente. 26, 118 sanat. 29, 106. 30, 30. Carm. epigr. 41 (*Pompeis*) eques natus ... inter beta(m) et brassica(m). Mart. 13, 17, 2 nitrata viridis brassica fiat aqua. Garg. Mart. med. 30 catapotia ... fiunt ex brassica. Ser. Samm. 277 torrida. 537 mixto cum fervet ... vino. Pavl. Nol. carm. 28, 278 *hortus* vilia ... brassica fert. Diosc. Vind. C 183ʳ (N 84?) βρασσικα (*κράμβη ἥμερος Diosc. 2, 146*). Oribas. syn. 4, 1 *suptiliat.* 4, 8 *melancholicum humorem generat.* 4, 13. 4, 15 p. 17 cacocymotaton est ... brassica. 4, 33 lenticla et brassica similiter ad invicem siccant. *ibid.* minus a brassica sparcus desiccat. 8, 21 p. 231 eucyma sunt et brassica, quia haec desiccat vapores ..., et lenticla. eup. 2, 1 C 24 Isid. orig. 17, 10, 16. Cato agr. 158, 1 brassicae coliculos duos (Colvm. 6, 9, 1). Varro rust. 1, 40, 2 ex semine brassicae (1, 43 Cels. 4, 24 Colvm. 11, 3, 14 Scrib. Larg. 121 Plin. nat. 19, 176). Priap. 51, 14 brassicarum ... caules (Colvm. 6, 6, 1). Cels. 2, 33 brassicae folia (Plin. nat. 25, 120. 27, 96. 30, 24 Pelagon. 186 Ps. Apvl. herb. 127, 1). Scrib. Larg. 160 cinis. Colvm. 11, 3, 23 radix (Plin. nat. 28, 81. Pelagon. 317 aridae. Marcell. med. 10, 61 Oribas. syn. 1, 22). Plin. nat. 20, 83 sucum (Antidot. Brux. 63. 129). 20, 90 stirpium brassicae acidorum cinis. 20, 95 virium brassicae unum et magnum argumentum.

genera brassicae (*cf.* Plin. nat. 19, 139—144. 20, 79. 90—96). Cato agr. 157, 1 de brassica pythagorea, quid in ea boni sit salubritatisque. principium te cognoscere oportet, quae genera brassicae sint et cuius modi naturam habeant *eqs.* 157, 12 brassica erratica maximam vim habet *eqs.* 157, 13 hanc ... aqua spargito, opponito. 157, 15 aridam tritam in manum conicito et ad nasum admoveto. 157, 16 (*bis*). Marcell. med. 10, 61. Plin. nat. 1, 20, 36 *medicinae* ex brassica silvestri XVII. 20, 96 inter silvestres brassicas et lapsana est. Diosc. Vind. C 184ʳ N 84 βρασσικα ῥουστικα (*κράμβη ἀγρία Diosc. 2, 147*). C 68ʳ N 25 βρασσικα ῥουστικα οἱ δὲ κανινα (*ἀπόκυνον Diosc. 4, 81*). Ps. Apvl. herb. 127 tit. nomina et virtutes brassicae silvaticae (127, 1. 2. 3. Gloss. III 536, 62 brassica id est silvatica). 127 pr. Graeci cramben ... nuncupant, Latini brassicam rusticam et brassicam aliqui caninam. Plin. nat. 1, 20, 38 *medicinae* ex marina brassica I. 20, 96 vehementissime ... alvum ciet. Antidot. Brux. 63 brassicam britannicam conteris (129). *Münscher.*

brastae *οἱ βράσται.* Apvl. mund. 18 *terrae motus* qui subsiliunt excutientes onera et recuperantes directis angulis, brastae vocantur. *cf.* brasmatiae. *Ihm.*

Bratananium, -ī *statio Raetiae.* Tab. Peut. 4, 3 Bratananio. *cf. Ihm, PW. III 820.*

bratea *v.* brattea *l. 40.*

? **Brateo** *nom. vir. hispan.* Corp. II 2835 (*Numantiae*). *Jacobsohn.*

bratheus, -a, -um *a* bratt(h)ea. *i. q. aureus*: Ven. Fort. vita Germ. 13, 43 ut bratheum aurum sererent et post messores accederent aurolentam per segetem. *Münscher.*

brathy, -ys, *τὸ βράθυ.* *herba*: Scrib. Larg. 154 brathys p. X̶ I. Plin. nat. 24, 102 herba Sabina, brathy appellata a Graecis, duorum generum est, altera tamarici folio similis, altera cupresso *eqs.* Ps. Apvl. herb. 85 brathy ... Itali herbam Sabinam *dicunt.* Oribas. eup. 2, 1 B 9 brathi. *formae vulg.*: Diosc. 1, 85 de brathios. bratios braton multi dicunt (Gloss. III 536, 59 bratios i. herba Sabina). Gloss. III 580, 36 brateos. 553, 37 bratheos (617, 53. 619, 20). 543, 21 brateus (608, 50. 587, 64). 553, 48 braton (617, 63). *incertum num huc pertineant* Gloss. III 543, 70 braci⟨...⟩. 543, 55 bratiuas quod supra (*praecedit* 543, 54 balaustia flores malae granatae, *at paulo supra* brateus savina). *Ihm.*

bratium *v.* bracis.

Brato veteranus Inscr. Rhen. Bramb. 115 (*apud Batavos*).

braton *v.* brathy.

Bratronos *nom. celt.* Corp. XIII 1388 (*in Aquitania*), *v. adn. Jacobsohn.*

brattea (-ctea), -ae *f.* [*orig. inc. Th.*]. Isid. orig. 16, 18, 3 bractea dicitur tenuissima lamina *auri*, ἀπὸ τοῦ βρεμετοῦ, qui est ὀνοματοποιὸν crepitandi ἀπὸ τοῦ βράχειν lamina (*'sic scripsi e codicum vestigiis' Lindemann*). Prob. app. gramm. IV 198, 16 brattea non brattia. brattia *legimus* Plin. nat. 21, 6 *in GE.* bractea: Gloss. IV 602, 6. Verg. Aen. 6, 209 *in Gudian.* Apvl. met. 10, 30. 11, 16 Hil. syn. 89 (*bis*) Hier. epist. 64, 15 Vvlg. exod. 39, 3 Pavl. Nol. carm. 25, 125 Anth. 916, 7 Isid. orig. 16, 18, 3. -tth-: Gloss. V 171, 6. 7. 8. 492, 38 (barathea). bratea: Prvd. c. Symm. 1, 436 *in u.* branzia: Gloss. IV 407, 13. 594, 29. V 593, 16 brantia vel branzia. *v.* bratteum.

lamina cuiusvis materiae, praecipue auri: Gloss. II 31, 17 brattea πέταλον (521, 50). V 652, 47 brattea petalum id est lamina aurea (Schol. Prud. c. Symm. 1, 436). 403, 76 bratt[an]ea lamina. IV 26, 38 auri lamina (V 171, 6. 493, 8). V 492, 38 barathea lammina auri. 272, 22. 443, 27 auri lammina seu deaurata. IV 407, 13 tenuis auri lamina (432, 11. 594, 29. V 171, 7. 593, 16). V 171, 8 bratthea auro similis, sed non verum aurum. IV 594, 15 *et* 602, 6 *confunditur cum* blatta, *v. p. 2050, 81.* *auri* (*cf. Blümner, Technologie IV p. 307; Mau, PW. III 820*): Lvcr. 4, 727 tenvia ... obvia cum veniunt, ut aranea bratteaque auri. Verg. Aen. 6, 209 talis erat species auri frondentis opaca ilice, sic leni crepitabat brattea (-ctea *Gudian.*) vento. Ov. ars 3, 232 aurea quae splendent ornatu signa theatro, inspice: contemnes, brattea ligna tegit. Pavl. Fest. p. 105 ipsilles (*Bugge*, ipsullices *sim. codd.*) bratteae in virilem muliebremque speciem expressae. Plin. nat. 21, 6 P. Claudius Pulcher bratteas (-ttias *GE*) ... etiam philyrae (*in coronis*) dedit. 33, 61 *auri* unciae in septingenas quinquagenas pluresque bratteas quaternum utroque digitorum spargantur. crassissimae ex iis Praenestinae vocantur. 33, 62 proxima brattea quaestoria appellatur. 33, 65 ut possit *aes* ... inductas accipere bratteas. 33, 100 cum aera inaurentur, sublitum *argentum vivum* bratteis pertinacissime retinet, verum pallore detegit simplices aut praetenues bratteas. 37, 106 quae (*sardae*) brattea aurea sublinuntur. Mart. 8, 33, 6 derasa est ungue ministri brattea, de fulcro quam reor esse tuo. Apvl. met. 10, 30 mālum ... bracteis inauratum. 11, 16 puppis intorta chenisco bracteis aureis vestita. Tert. idol. 8 p. 37, 1 si bratteam expresseris. Porph. Hor. ars 202 orichalco ... quod ⟨a⟩es simillimum bratteae aureae est. Vopisc. Aurelian. 46, 1 aurum per varios bratteaum, filorum et liquationum usus perire. Hil. syn. 89 timeo aurum bracteae, quia me fallere possit interius. ... haec est ... secundum essentiam similitudo, si massa massae consimilis non fallat in bractea. Avson. 407, 2 hoc me velut aerius bratteae fucus ... oblectat (= Symm. epist. 1, 32, 2). Hier. epist. 64, 15 auri laminae, id est bracteae, mira tenuitate tenduntur. Vvlg. exod. 39, 3 incidit ... bracteas aureas (*τὰ πέταλα τοῦ χρυσίου*) et extenuavit in fila. Prvd. c. Symm. 1, 436 mollis ... brattea (*sic m*, bratea *u*) gypsum texerat (Pavl. Nol. carm. 25, 125 fulva leves ... plantas *Herodiadis*). Mart. Cap. 9, 909 caput *Harmoniae* auri coruscantis bratteis comebatur. Sidon. carm. 23, 53. Anth. 916, 7 an auri ex ipsa magis est bractea flava coma? *nota*: Mart. 9, 61, 4 vellera nativo pallent ubi (*sc. in Baetica*) flava metallo et linit Hesperium brattea viva pecus. *in imagine*: Sol. praef. 2 *libro* si animum propius intenderis, velut fermentum cognitionis magis ei (*om. al.*) inesse

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quam bratteas eloquentiae deprehendes. *aliorum metallorum et materiarum*: PLIN. nat. 17,46 *columbina marga* sole et gelatione ita solvitur, ut tenuissimas bratteas faciat. 33,25 alii bratteas infercire leviore materia propter casum tutius gemmarum (*sc. in anulis*) sollicitudini putant. 34,94 *aes coronarium* in uncias (*sc. singulas*) additis auri scripulis senis praetenui pyropi bratteā ignescit. 37,105 tertium genus est *sardae*, quod argenteis bratteis sublinunt. SOL. 37,13 hammochrysos harenis auro intermixtis nunc brattearum, nunc pulveris habet quadrulas. *ex ligno confectae* (*'Holzfournier'*; *cf. Blümner, Technologie II p. 328*): GLOSS. II 570,22 bratea tabula ductilis. PLIN. nat. 16,232 ut una arbor saepius veniret, excogitatae sunt et ligni bratteae.

derivata: bratteum, bratteus (-theus), brattealis, bratteatus, bratteola (-atus), bracteoli (?), brattiarius.

brattealis, -e *a* brattea. *i. q. auratus*: PRVD. perist. 10,1025 auro frons coruscat hostiae setasque fulgor brattealis (-ate- *pars codd.*) inficit.

bratteatus, -a, -um *a* brattea. *proprie*: *bratteis ornatus, auratus*: SEN. epist. 41,6 speciosus *leo* ex horrido ... praefertur illi languido et bratteato (*sc. auratā iubā*). MART. CAP. 1,75 divi auro tinctam caesariem comasque crederes bratteatas (brate- *β*). SIDON. epist. 2,10,4 vers. 8 bratteatum ... lacunar. 8,8,3 gestatorias. *transl.*: *opp. solido ex auro, solidus, sincerus, verus, i. q. fucatus, simulatus*: SEN. epist. 115,9 omnium istorum, quos incedere altos vides, bratteata felicitas est. *sicuti auratus, aureus i. q. pulcher, egregius*: AVSON. 419,18 o mentis aureae dictum bratteatum.

bratteola, -ae *f. a* brattea *deminutive*. *lamella aurea*: IVV. 13,152 sacrilegus qui radat inaurati femur Herculis ..., qui bratteolam de Castore ducat. ARNOB. nat. 6,21 Iovem ... ex aere bratteolis ... fucatum (fug- *P*, *opp.* aureum). LAMPR. Alex. 44,9 in templis ... auri ne guttulam quidem aut bratteolam posuit. PRVD. psych. 335 bratteolis (*r*, brate- *cet.*) crepitantia lora et solido ex auro ... axem. perist. 12,49 bratteolas (*pu*, brate- *cet.*) trabibus sublevit, ut omnis aurulenta lux esset intus ceu iubar sub ortu. VEN. FORT. Mart. 2,289 regali veste satelles, tectus bratteolis. 3,513 valvas sculptas bratteolis (bracte- *P*). GLOSS. V 8,21 *pro corrupta voce* bretendum *Löwe scr.* bracteolam *pro novo lemmate habens. v.* bracteoli.

bratteolatus, -a, -um *a* bratteola. *bratteolis aureis ornatus*: LYD. mag. 2,4 χλαμύσι ... βραττεολάταις ἀντὶ τοῦ χρυσοπετάλοις.

brattero *v.* blatero *p. 2049,20.*

bratteum (-cteum), -ī *n. i. q. brattea*: GLOSS. II 406,27 πέταλον b⟨ra⟩tteum flaminum (?) lamme (bratteum flaminium lamina *a*). CASSIOD. gramm. VII 179,4 bratteum, latebrae (MARTYR. *ibid.* -um *P*, -am *N*). PS. FVLG. RVSP. serm. 11 p. 871[D] stratis quodammodo purpuratis aurata bractea crepitabant. *Münscher.*

bratteus *v.* bratheus. **bratthea, brattia** *v.* brattea.

Brattia, -ae *insula orae Dalmat.*; *cf. Patsch, PW. III 821.* PLIN. nat. 3,152 capris laudata Brattia. ITIN. Anton. Aug. p. 519,4 TAB. Peut. 6,3. RAVENN. p. 408,2 Brazia. STEPH. BYZ. Βρεττία νῆσος ἐν τῇ Ἀδρίᾳ ποταμὸν ἔχουσα Βρέττιον. ταύτην Ἐλαφοῦσσαν Ἕλληνες, οἱ δὲ Βρεττανίδα καλοῦσι. τὸ ἐθνικὸν ἔδει Βρεττιανός, ὡς Πολύβιος τὸ θηλυκὸν ἐπὶ Βρεττιανὴν τόπων. νῦν δὲ Βρέττιοι λέγονται (ET. MAGN. p. 608). *cf.* βρέντον *sub* Brundisium. *Jacobsohn.*

brattiārius (bl-, -earius), -a, -um *a* brattea. *qui brattias exprimit, facit*: GLOSS. II 406,28 πεταλουργός b⟨r⟩attearius. III 371,21 bracharius πεταλοποιός. 502,21 petalopoius brachiarius. CORP. VI 9210 aurifex brattiar(ius). *pro subst.* **brattiārius**, -ī *m. et* **brattiāria**, -ae *f.*: COD. Theod. 13,4,2 (*a. 337*) artifices artium ... ab universis muneribus vacare praecipimus ...: deauratores fusores blattiarii tessellarii aurifices (*cf.* COD. Iust. 10,66 (64),1 *ubi add.* blattearii id est πεταλουργοί). FIRM. err. 4,21,6 facit *Venus* ... aurifices inauratores bratiarios (brac- *M*, bratiatorios *P*) argentarios. CORP. VI 95 concordiae collegi brattiariorum inauratorum. 6939 A. Septicius A. l. Apollonius brattiarí(us) Septicia A. l. Rufa brattia(ria). 9211 C. Fulcinius C. l. Hermeros brattiarius Fulvia Melema ... brattiaria. *Münscher.*

bratula *v.* brittola.

bratus, -ī *f. arbor Asiae cupresso similis, quem describit* PLIN. nat. 12,78 (*acc.* bratum). 1,12,39 bratus arbor. *Ihm.*

Bratuspantium, -ī *oppidum Bellovacorum.* CAES. Gall. 2,13,2 in oppidum Bratuspantium. *cf. Ihm, PW. III 822.*

Braucones, -um *gens.* CORP. XIV 2947 (*temporibus Commodi*) equitum Brauconum.

braugina *v.* baruina. **bravifer, bravīum** *v.* brab-.

Braulio, -iōnis *ecclesiae Caesaraugustanae* episcopus CONC. Tolet. IV a. 633 Mansi 10,643[A]. V a. 636 Mansi 10,657[A]. VI a. 638 Mansi 10,671[D] ISID. epist. 2,3 *al. cf.* EVG. TOL. *ind. s. v.* *Braulionis opera ed. Migne 80, 649 sq.*

Braundutius, -ī *nom. gent.* CORP. III 7220 (*Deli*) Braundutius L. l. Aristippus.

Brauniacum *v.* Brovonacae.

Braunius, -ī *nom. gent.* CORP. V 6570 add. Braunius Primigeni f. Vale(...).

Bravonium, -ī *oppidum Ordovicum Britannicorum.* ITIN. Anton. Aug. p. 484,8 Bravonio (*al. codd.* Bravinio). *cf. Hübner, PW. III 822 et* Branogenium.

Braurōn, -ōnis (Βραυρών) *locus Atticae regionis in Boeotiam vergens* (SCHOL. Stat. Theb. 12,515). *v. Milchhöfer, PW. III 822.* FEST. p. 258 quadrurbem Athenas Accius appellavit, quod ... ex IIII urbibus in unam domicilia contulerunt, Braurone, Eleusine, Piraeo, Sunio. MELA 2,46 Thoricos et Brauronia olim urbes iam tantum nomina. PLIN. nat. 4,24 Steria, Brauron, quondam oppida. STAT. Theb. 12,615 gelidum Braurona.

1. brāx *v.* braca. **2. brax** *v.* blax *p. 2052,41.*

Brazaca *nom. hom., ut videtur* CORP. VI 14652.

Brea *cogn. mul. afric.* CARM. epigr. 1615,28.

Brecantia *v.* 1. Brigantium.

Breccius (-ī) *nom. gent.* CORP. II 1730 G. Breccius Secundianus.

Breccus *v.* Briccus.

? dec(urio) **Brectenus** IIvir. flamen CORP. XII 17. *nomen loci corruptum.* *Jacobsohn.*

brectum (-ī) *n.*, βρεκτόν. PELAGON. 24 quae infra ostendimus, ipsi Cappadoces brecta (abrepta *cod.*) appellant, quae sunt talia (*Hippiatr. gr.* βρεκτῶν σκευασία). *eadem vox latere videtur*: CHIRON 951 brecummanticum (*sic cod.*, brectum antiquum *Buecheler*). *Ihm.*

Brediacum, Bretiacum *sim. sub* Bedriacum.

Bredo *cogn. vir. celt.* CORP. XII 3851 M. Mogovius Bredo.

bredum *v.* bridum. **Bregant-** *v.* Brigant-. [*Jacobsohn.*

Bregentio, Bregetio, Bregitio, Bregius *v. sub* Brig-.

1. bregma *n.* PLIN. nat. 12,27 fiunt ... semina cassa et inania *olivae*, quod vocant bregma sic Indorum lingua significante mortuum (1,12,14).

2. bregma, -tis *n.*, βρέγμα (*i. q.* βρεχμός). MARCELL. med. 1,20 ad dolores capitis ... maxime eius partis, quam bregma Graeci appellant. ORIBAS. syn. 4,20 lactes inutiles sunt capiti praeter his, qui bregma habent (κεφαλῇ, εἰ μή τις ἰσχυρὰν ἔχοι πάνυ). 5,20 anterioris partis cappitis, quod Greci bregma vocant.... ovi vetellus ... super bregma impositus. 6,6 lana infusa et bregmati superposita. *Münscher.*

Bregmenī (-ōrum) *gens ad Pergamenam iurisdictionem pertinens* PLIN. nat. 5,126 Bregmeni.

Bregnana *urbs Persarum.* TAB. Peut. 12,2 RAVENN. p. 52,13. *cf. Weissbach, PW. III 826.*

? **Bregontius**, -ī *cogn.* CORP. V 3729 (*Veronae, periit*) P. Ruti-l(io) Bregontio. *lectio tota corrupta.*

breialo *v.* bigardio.

Breierophara *statio Thraciae.* ITIN. Burdig. p. 603,1. *cf. Oberhummer, PW. III 826.*

Bremenium, -ī *castellum Britanniae*; *cf. Hübner, PW. III 827.* ITIN. Anton. Aug. p. 464,3 a Bremenio. RAVENN. p. 434,13 (PTOL. 2,3,7 Βρεμένιον). *adi.* **Bremeniēnsis**, -e. CORP. VII 1037 explo(ratorum) Bremen(iensium). 1037. 1030.

Bremetennacum, -ī *castellum Brigantium Britannicorum*; *cf. Hübner, PW. III 827.* NOT. dign. occ. 40,54 Bremetennaco (bremetenraco *codd.*). ITIN. Anton. Aug. p. 481,5 Bremetonaci (bremetonnaci *Vatic.*). RAVENN. p. 431,3 Bresnetenaci veteranorum. *adi.* **Bremetennacēnsis**, -e. CORP. VII 218 n(umeri) Sar⟨mat(orum)⟩ Bremetenn(acensium).

Bremia *statio Britanniae.* RAVENN. p. 427,4; *cf. Hübner, PW. III 827.*

Bremōn, -ontis (Βρέμων) *nom. serv.* CORP. VI 9728 Bremonti.

Bremūsa, -ae *cogn. mul.*, Βρέμουσα; *cf.* Bremon. CORP. VI 20862 Iuniae Bremusae. 27418 Tilliae Bremusae. X 2215 (*Puteolis*) Calpurniae Braemusae.

? **Brena**, -ae *nom. mul.* CORP. VI 13633 (*periit*) Brenae Secundae L. Coccius Chrysanthus coniugi.

Brendesium, Brendisīnus *v.* Brundisium.

Brendice *oppidum Thraciae ad viam Egnatiam situm*; *cf. Oberhummer, PW. III 828.* ITIN. Anton. Aug. p. 322,1. p. 331,8 Brizice. ITIN. Burdig. p. 602,11 Berozicha. TAB. Peut. 8,4 Brendici (Brenzici ?). RAVENN. p. 373,6 Brindice. p. 183,5 Brentice (Guid. p. 535,16 Prindice). *cf.* Brundisium.

Brenia, -ae *nom. mul.* (?). CORP. XIV 4155 (*Ostiae*) Brenia Fortunatae coniugi.

Breniton *v.* Bergintrum. **Brennicus** *v.* Brennus.

? **Brennon** *nom. vir.* NOT. Tir. 115,37.

Brennus, -ī *nom. vir. celt.*; *cf. Wilcken, PW. III 829*; *Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 501.* *dux Gallorum, qui a. f. 387 Romam ceperunt*: PROP. 4,10,41 ducis Virdomari. genus hic Brenno (*sic Itali*, Rheno *codd.*) iactabat ab ipso. LIV. 5,38,3 Brennus, regulus Gallorum. 5,48,8 FEST. p. 568. SIL. 4,150 ipse tumens atavis Brenni se stirpe ferebat Crixus. 4,280 SERV. Aen. 6,826. 7,717. 8,652 HEGES. 3,24,9 PRVD. c. Symm. 2,562 CLAVD. 15,126. 26,432 OROS. hist. 2,19,5 SIDON. carm. 2,526 *et saepius* NEPOTIAN. 21,4. *dux Gallorum in Graeciam inrumpentium c. a. 280 a. Chr.* (*cf. Niese, PW. III 829*): CIC. div. 1,81 Brenno ... eiusque Gallicis copiis. PROP. 3,13,51 torrida sacrilegum testantur limina Brennum. LIV.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

38, 16, 1 LIV. perioch. 38 FLOR. epit. 2, 11, 3 IVST. 24, 8, 11 *et saepius.* *alii*: CORP. XIII 677 (*Burdigalae, saec. I, bis*) Brennos. 10010, 352 (*nomen figuli*) Brennos. *cf.* HIER. epist. 130, 7 Brennus nostri temporis. *adi.* **Brennicus,** -a, -um. SIDON. carm. 7, 561 Brennica signa. *Jacobsohn.*

Brentesium *v.* Brundisium.

brenthos ὁ βρένθος. *avis*: PLIN. nat. 10, 204 aquaticae brenthos (ventos *codd.*) et gavia. *Ihm.*

Brentice *v.* Brendice.

Brenturia, -ae *nom. mul.* CORP. III 14368, 24 (*in Norico*) (A)eli(a) Brenturia. *cf.* Brundisium. *Jacobsohn.*

Breones, Breonensis *v.* Breuni.

brephotrophium, -ī *n.*, βρεφοτροφεῖον. GLOSS. IV 211, 25 brefotrofium locus venerabilis, in quo infantes aluntur. COD. Iust. 1, 2, 22 pr. brephotrophia (*cf.* 1, 2, 19). *cf.* CONC. Constant. a. 536 Mansi 8, 909^C^.

brephotrophus, -ī *m.*, βρεφοτρόφος. COD. Iust. 1, 3 *tit.* de episcopis et clericis et orphanotrophis et brephotrophis (*cf.* 1, 3, 41, 20. 1, 3, 45, 3). NOVELL. Iust. 7, 5 pr. xenodocho aut nosocomo aut brephotropho aut abbae. *Ihm.*

bresith *verbum, a quo genesis incipitur,* בְּרֵאשִׁית. HIL. in psalm. 2, 2 bresith verbum hebraicum est. id tres significationes in se habet, id est et in principio et in capite et in filio. sed translatores septuaginta in principio ediderunt ceteris diverse transferentibus. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 3, 25. p. 4, 6 apud Hebraeos liber hic bresith vocatur, hanc habentes consuetudinem, ut voluminibus ex principiis eorum nomina imponant. ISID. orig. 6, 1, 4 *liber* primus est Bresith, id est Genesis.

Brēsius, -ī *nom. gent.* CORP. V 7480 (*Industriae*) Tertio Bresio Autonis f. VIvir ... Salvius f. VIvir Marcus f. VIvir. **Brēsasius,** -ī *nom. gent.* INSCR. Herzog, Koische Forschungen nr. 113 *Τίτος Βρησάσιος Στρηνίων.*

Bresnetenaci *v.* Bremetennacum.

Bretan-, Brettan- *v.* Britann-. **Bretina** *v.* Brundisium.

Brettia, 1. Brettii *v.* Brattia. **2. Brettiī** *v.* Bruttii.

Breucī, -ōrum *gens Illyrica Pannoniae inferioris; cf. Patsch, PW. III 831; Holder, Altcelt. Sprachsch. I 525.* PLIN. nat. 3, 147 Saus per Colapianos Breucosque, populorum haec capita *fluit.* SVET. Tib. 9 *bello* Pannonico Breucos et Dalmatas subegit. *saepe in titulis* cohortes Breucorum *commemorantur. velut* CORP. XIII 8313 Sassaius Liccai f. miles ex coh. VIII Breucorum. CORP. V 875 (*Aquileiae, a. p. Chr. 105*) coh. I Breucor(um). II 4136 (*Titi temporibus*). CONST. veteran. 73 (*a. 166*) p. 1991 int. 10 *cohors* I Breuc(orum). CORP. XIII 6213 praef. coh. III Breu. III 11929 coh. I Bre(ucorum). 10668 (*in tegulis*) coh. VII Br(eucorum). *cf. Cichorius, PW. IV 257.* *indicatur domus*: CORP. III 11150 Baebi Marius et Vlp(ius) Breuci. TAB. cer. Dac. 7 (Corp. III p. 940) int. 7 Dasius Breucus (extr. 19, 24 Dassius Breuci). CORP. III 4377 Scilus Batonis f. Breucus equ(es). INSCR. Rhen. Bramb. 159 Marcinus Surconis f. Breucus mil. ex coh. VIII Breuc(orum). CORP. XIII 7801/2 Dasmenus Dasi f(ilius) Breucus mil(es) ex coh(orte) VIII Breuc(orum). *cf.* CORP. VIII 20150. SIL. 4, 223 Labarumque Padumque et Caunum et multo vix fusum vulnere Breucum.

Breucus, -ī *nom. vir.* CONST. veteran. 98 p. 2212 int. 11 Lucconi Treni f. Dobunn(o) et Tutulae Breuci filiae uxori eius. CORP. XIII 7510 ⟨B⟩reucus Blaeda⟨ri filius⟩ miles ex coh. I Panno(niorum) natione Breucus. XV 5378 (*in vasc.*) Breuci L. Noni. VIII 21041 Licco Burnionis f. Panno⟨nius eq.⟩ coh. ... Breucus Landionis f. *Jacobsohn.*

Breucomagus *v.* Broc-.

breve *subst. v.* brevis *p. 2173, 75. 2177, 77. 2179, 74. 2181, 7.*

brevellus, -a, -um *a* brevis *deminutive.* VIRG. gramm. epist. 3 p. 131, 25 super qua re in epitomis pridem brevellas licet, varias tamen (*sc. sententias vel sim.*) addidimus. *Münscher.*

Breves *oppidum Aethiopiae secundum Iubam* PLIN. nat. 6, 179.

brevia, -ium *n. v.* brevis *p. 2178, 24. 2181, 7.* [*Jacobsohn.*

breviālis (-e) *a* brevis. RVFIN. symb. 3 brevialis ... sermo symboli.

breviārius, -a, -um [*a* brevis *vel* breve *nomine substantivo. Th.*]. GLOSS. II 270, 21 διὰ βραχέων διηγούμενος brebiarius. 312, 17 ἐπιτομος breviarius. NOT. Tir. 4, 41^b^. SCAEV. dig. 33, 8, 26 rationibus breviariis. VIRG. gramm. epit. 5 p. 26, 1 epitomam. epist. 3 p. 148, 26 breviarius quidam sermo. 4 p. 156, 7 expositiones.

neutr. pro subst. **breviārium,** -ī. *cf. Wölfflin, Archiv 12 (1902) 341.* GLOSS. ἐπιτομή (II 502, 58 brebiarium). *cf.* epitoma. NOT. Tir. 4, 41^c^ *et* 41^d^. SEN. epist. 39, 1 vide, ne plus profutura sit ratio ordinaria quam haec, quae nunc vulgo breviarium dicitur, olim cum latine loqueremur summarium vocabatur. PLIN. nat. 7, 97 hoc est breviarium eius (*sc. Pompei Magni*) ab oriente. 18, 230 ut pariter omnis culturae quoddam breviarium peragatur. SVET. Aug. 101 tertio *volumine* breviarium totius imperii *complexus est.* Galba 12 dispensatori breviarium rationum offerenti. Vesp. 21 perlectis epistolis officiorumque omnium breviariis. gramm. 10 *Ateius Sallustium* breviario rerum omnium Romanarum ... instruxit. TERT. orat. 1 ut revera in oratione breviarium totius euangelii comprehendatur. ITIN. Alex. 2 itinerarium ... pro breviario superscripsi. PLIN. med. praef. p. 7 ut undique valitudinis auxilia contraherem et velut breviario colligerem (AMBR. Tob. 1, 1 AVG. epist. 141, 1). EVTR. 1 tit. breviarii ab urbe condita liber primus. RVF. FEST. tit. breviarium rerum gestarum populi Romani. SYMM. epist. 6, 65 (66), 1 breviario addito. PAVL. NOL. epist. app. 2, 14 *sententia euangelii* ad totius iustitiae breviarium dominico ore profertur. AVG. epist. 185, 6 breviarium eorum (*gestorum*) tibi legi forsitan poterit. coll. c. Don. 1 praef. isto breviario cuncta complecti. ZACCH. 2 praef. CASSIAN. inst. 4, 43 quoddam ex his breviarium colligam. LEO M. epist. 113, 3 breviarium fidei, quod te misisse significas, necdum ad me ... pervenisse. BOETH. herm. sec. 4, 10 p. 251, 9 huius ... libri ... quoddam breviarium facimus. ISID. fid. cath. 2 praef. breviarium praecedentis libri ... salvatoris nostri nativitatem ... explicuit.

synonyma: (breviatio *cf. infra l. 25*, breviculus, brevis, -e, compendium), epitoma, (logarium, rationarium, ratiuncula), summarium.

breviātim *adv.* [*a* breviare. *Th.*]. ISID. eccl. off. 2, 23, 5 de totis ... scripturis haec breviatim collecta sunt ab apostolis.

breviātio, -ōnis *f. a* breviare. *i. q. abbreviatio, minutio.* *temporis*: AVG. epist. 199, 29 quod dictum est de dierum breviatione propter electos (*cf.* brevio *p. 2171, 4*). 199, 30. 31. *dictorum, scriptorum*: AVG. epist. 139, 3 mihi fuit breviatio gestorum collationis nostrae satis operosa. gest. Pelag. 33, 57 ut tamquam pro gestorum illorum breviatione ista charta usquequaque discurreret. quaest. Simpl. 1, 2, 19 qua consummatione atque breviatione latro iustificatus est. PS. BASS. gramm. VI 307, 1 *tit.* breviatio pedum (*i. q. breviarium*). *numerorum* (*cf.* brevio *p. 2172, 3*): AVG. epist. 199, 20 ipsa ... breviatio si eo modo intellegenda est, ut pauciores *anni* fiant, ultra eos diem domini venire non patitur, sed ... intra eos .... non igitur ista breviatio turbat computatorem.

breviātor, -ōris *m. a* breviare. *is qui compendium facit.* AVG. cons. euang. 1, 2, 4 Marcus eum (*Matthaeum*) subsecutus tanquam pedisequus et breviator eius videtur. 1, 3, 6 non ... habuit tamquam breviatorem coniunctum Lucas, sicut Marcum Matthaeus. OROS. hist. 1, 8, 1 Pompeius historicus eiusque breviator Iustinus. NOVELL. Iust. 105, 2, 4 ut nec ipsis liceat praevaricari nec his, qui vocantur breviatores (βρεβιάτορσι), adulterari aliquid horum.

breviculus, -a, -um *a* brevis *deminutive.* *de homine*: PLAVT. Merc. 639 canum, varum, ventriosum, bucculentum, breviculum. *de rebus*: FRONTO p. 146, 16 N. coturnicum ... pinnis breviculis. APVL. met. 1, 11 grabatulus. *de tempore*: APVL. met. 6, 25 breviculo ... tempore refectos. *pro subst.* **breviculus,** -ī *m. i. q. brevis (subst.), breviarium*: RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 36 p. 615^A^ accepto breviculo, in quo militum nomina continentur (ISID. orig. 1, 23, 1). AVG. retract. 2, 39 huius operis titulus est: breviculus collationis cum Donatistis (*cf.* coll. c. Don. 1 praef. quae et in isto breviculo ... adnotantur). ALC. AVIT. epist. 87 p. 96, 23 magdaliola illa, quae promisistis, spero, ut cum observationis breviculo dirigi iubeatis.

brevigerulus qui breve (*i. epistolam*) gerit GLOSS. *Scaliger* V 592, 40 *ex Osberno p. 76^b^.* *a* breve *et* gerere.

breviloquēns, -ntis *a* brevis *et* loqui. CIC. Att. 7, 20, 1 breviloquentem iam me tempus ipsum facit.

breviloquentia, -ae *f. a* breviloquens. CIC. rep. 5, 11 (Gell. 12, 2, 7) breviloquentiam in dicendo colat.

breviloquis (-e) (-quus?) *a* brevis *et* loqui. GLOSS. II 260, 5 βραχυλόγος breviloquis (-us *cod.*). 570, 26 breviloquis (*sic b,* breloquis *a*) qui pauca loquitur.

breviloquium, -ī *n.* [*cf.* βραχυλογία. *Th.*]. *brevis sermo*: SERM. Migne 13 p. 650^D^ quolibet breviloquio demonstrandum ... vobis est. SERV. Aen. 1, 561 regum esse breviloquium ..., feminarum verecundiam. 10, 16 ut superioribus personis det breviloquium, econtra inferiori potestati prolixam orationem. FVLG. myth. 1 praef. p. 15, 6 in quibus ... resudat ... Aristotelis sillogismaticum breviloquium. CASS. FEL. praef. p. 1, 4 ut ... dogmata in breviloquio latino sermone conscriberem [1 p. 3, 2 *ubi citatur* Hippocrates ... in aforismis, *supra scripsit* g^c^ in breviloquio]. SCHOL. Hor. Vind. ars 50 tota latinitas breviloquio gaudet. PRISC. gramm. II 325, 8 iuniores ... gaudentes breviloquio per concisionem ea protulerunt.

synonyma: (brachylogia, breviloquentia, brevitas).

opp.: prolixa oratio, (longiloquium, multiloquium), verecundia.

brevio, -āvī, -ātum, -āre [*a* brevis *vel* brevius. *Th.*]. GRAMM. suppl. 12, 6 *sqq.* similiter ... humilio et brevio ... a nominibus comparativis humilior et brevior vel magis ab adverbiis, quae sunt humilius et brevius derivantur. *primum legitur apud* MANIL. (*semel*), *deinde quater in* QVINT. inst., *frequentius demum inde a saec. III* (*deest* TERT. Vind. I; *semel* AVG. civ.). GLOSS. II 260, 6 βραχύνω. 352, 32 κολοβῶ urbeio. *in brevius redigere.*

I *de tempore* (*cf.* brevis *I*): MANIL. 3, 434 ex illa (*Libra*) totidem per partes sic breviantur *signa* Lanigeri ad fines. ITALA Dan. 9, 24 (Tert. adv. Iud. 8) LXX hebdomadae breviatae sunt super plebem tuam (VVLG. abbreviatae, συνετμήθησαν). I Cor. 7, 29 (Hier. epist. 22, 21) tempus breviatum est (VVLG. breve est; συνεσταλμένος ἐστίν. TYCON. 5 p. 60, 13 PAVL. NOL. epist. 25, 7. CANON. Migne 56, 436^C^ poenitentiae. ANTH. 159, 5 artis prolixae. AVG. serm. 47, 16 messis. CARM. cod. Petav. 15, 12 [= INSCR. christ. Leblant I 218] tempora

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vitae). LACT. inst. 7, 16, 10 tunc annus breviabitur et mensis minuetur et dies in angustum coartabitur (epit. 66, 6. VVLG. prov. 10, 27 anni impiorum, ὀλιγωθήσεται). epit. 22 (27) 5 vita hominum breviata ... est (ANTH. 198, 77 breviat fatum, propagat gloria). HIL. c. Const. 1 breviandi dies propter electos dei (VVLG. Matth. 24, 22 *bis*; κολοβωθήσονται. Marc. 13, 20 (*bis*) Iob 17, 1 AMBR. in psalm. 43, 6. 43, 8 PS. AMBR. act. Seb. 17 AVG. epist. 199, 19. 20. 30. SIDON. epist. 4, 15, 3 autumnus iam diem breviat). CORP. V 8987, 6 (*a. 362/3*) cursum fiscalem breviatis mutationum spatiis fieri. PAVL. NOL. carm. 27, 13 breviatas cogit hiems horas. ZACCH. 3, 8. AVG. epist. 199, 29 ipsa (*quae fiunt in diebus*) dicta sunt breviari. LEO M. serm. 71, 2 tridui moram ... breviavit *Iesus*. VEN. FORT. carm. 7, 12, 70 tempora longantur, sed breviatur amor. *speciatim in scribendo, dicendo*: QVINT. inst. 1, 9, 2 *paraphrasi* et breviare quaedam et exornare. 5, 13, 41 callide quid. ITALA Rom. 9, 28 (Gaudent. serm. 15 p. 953[C]) verbum breviatum faciet ... dominus super terram (= VVLG. *cf.* Is. 10, 23 λόγον ... συντελῶν καὶ συντέμνων. AVG. civ. 17, 5 verbum consummans et brevians faciet dominus super terram. *cf.* HIER. epist. 120, 10 RVFIN. symb. 1 AVG. serm. 42, 1 discipl. 2, 2 quaest. Simpl. 1, 2, 19 spir. et litt. 36, 64 epist. 189, 2 CASSIAN. c. Nest. 6, 3, 3 *et* 4 FVLG. RVSP. c. Fab. frg. 36 PS. VIGIL. THAPS. c. Marivad. 1, 43). CYPR. domin. orat. 28 omnem precem nostram salutari sermone breviavit *deus*. *nota imag.* CYPR. unit. eccl. 15 cum spei et fidei nostrae viam conpendio breviante *dominus* dirigeret. LACT. epit. praef. 4 et diffusa substringere et prolixa breviare. epit. 5, 4 testimonia, quia breviare non poteram, praetermisi. TYCON. 4 p. 31, 16 cetera quae ... specie breviante (uerbiante *V*) ... occultantur. VEG. mil. 3, 9 artis bellicae commentarios ex probatissimis auctoribus breviatos. PS. AVR. VICT. epit. tit. *in codd. Gudianis*: libellus ... breviatus ex libris Sex. Aurelii Victoris. PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 552[C] haeresim Arianam subtili compendio breviatam. VVLG. II Macc. 2, 24 nos uno volumine breviare (ἐπιτεμεῖν). 2, 27 hoc opus breviandi causa (τῆς ἐπιτομῆς) suscepimus (SERV. gramm. IV 449, 7). 2, 32 brevianti (τὴν μετάφρασιν ποιουμένῳ) concedendum est. 10, 10 breviantes (συντέμνοντες) mala quae in bellis gesta sunt. HIER. in Gal. 5, 17 p. 502 praecepta ... uno caritatis sermone breviata. epist. 65, 7 breviatum euangelii strictumque sermonem (in Abd. 1 p. 364 GENNAD. vir. ill. 52 RVFIN. symb. 22 PAVL. NOL. epist. 35. 38, 1). AVG. discipl. 6, 5 videte, quomodo plus breviatum est. gramm. V 494, 2 tit. ars ... breviata. SVLP. SEV. chron. 1, 1, 5 ea quae de sacris voluminibus breviata congessimus. OROS. hist. 1, 12, 1 praeterire plurima, cuncta breviare. CASSIOD. gramm. VII 144, 17. IORD. Rom. 114 a nonnullis iam usurpatum esse breviatumque opus. GREG. M. epist. app. 3, 3 p. 467, 7 ut scripta nostra ... narratio breviata succingeret. BENED. reg. 11 aliquid de lectionibus breviandum est. 20 brevietur oratio. *technice apud grammaticos de syllabis i. q. breviter pronuntiare*: QVINT. inst. 12, 10, 57 breviavit ... secundam eius nominis syllabam. PS. CENS. frg. 15. NON. p. 503 ab eo quod est fervit, breviato accentu fervĕre facit. HIER. in Tit. 3, 9 brevia producentes vel producta breviantes. SERV. gramm. IV 450, 20 breviantur ex isdem praepositionibus in compositione de et pro, ut dehinc deinde profectus. 450, 25 coniunctivi producuntur, in ceteris autem modis et temporibus breviantur. *sim. passim in* 451—454. MART. CAP. 3, 285 dativus et ablativus plurales is terminati producti sunt, bus finiti breviantur. PS. PRISC. gramm. III *passim* 522—526. MAX. VICTORIN. gramm. VI 226, 15. GRAMM. VI 646, 10 proceleusmaticus ex quattuor est breviatus (= *ex brevibus constat*). VIRG. gramm. epist. 1 p. 114, 5 BEDA gramm. VI *passim* 235—240. 254, 2. 8.

II *de loco* (*cf.* brevis *II*): QVINT. inst. 11, 3, 83 breviatur ... cervix. CHIRON 690 caudam breviare. SORAN. 2 (19) 29 aperiendum est caput, ut effuso cerebro breviari caput possit. AVG. in psalm. 70 serm. 1, 19 contraxit et breviavit quodammodo *Eliseus* iuventutis suae magnitudinem, parvulus factus ut mortuo *infanti* congrueret. CAEL. AVR. acut. 2, 27, 145 lingua crassior atque conductione breviata. GREG. TVR. Mart. 3, 15 pes ... qui effractis ossibus fuerat breviatus. *nota imag.* VVLG. Is. 37, 27 habitatores earum (*sc. civitatum*) breviata manu (*sc. dei*) contremuerunt (HIER. *ad l.* p. 464 *explicat*: me contrahente manum meam nec solitum praebente auxilium). DIOM. gramm. I 478, 5 *rotae* satis latus ac breviatus canthus. CORIPP. Ioh. 1, 274 nec breviata sinu sustentant lintea flatus. AVG. quaest. hept. 2, 177, 10 tantum breviatur longitudo tabernaculi interioris. serm. ed. Mai 81, 1 subiectas umbras clypeo *solis* breviante. SIDON. epist. 2, 2, 11 breviatis angustatisque gradibus ascenditur. PS. MATTH. euang. 22, 1 ego viam vobis breviabo, ut quod spatio triginta dierum ituri eratis, in hac una die perficiatis.

III *de qualitate* (*cf.* brevis *III*) *i. q. minuere*: CYPR. Demetr. 3 minus argenti et auri opes suggerunt exhausta iam metalla et pauperes venae breviantur in dies singulos. epist. 61, 2 breviata non est in episcopo confessionis suae dignitas, sed magis crevit sacerdotalis auctoritas. ZENO 1, 2, 9 tu (*caritas*) eum (*deum*) breviatum paulisper ab maiestatis suae immensitate peregrinari fecisti. AVG. conf. 11, 28, 38 tanto breviata expectatione prolongatur memoria. VEN. FORT. Mart. 4, 619 tua laus nullo breviabitur ampla relatu. *nota t. t.*: PROB. inst. gramm. IV 74, 4 deminutio nominum est, quando ex ipsa positione nominum una quaeque res breviatur, ut puta a monte monticulus, a fonte fonticulus. sic et cetera deminutionis dinoscuntur, cum a sua positione breviantur. *de numeris*: IVVENC. 4, 135 numerum ... breviare dierum. SIDON. epist. 7, 18, 1. CONC. Epaon. (a. 517) 29 p. 25, 12 annorum multitudine breviata (brevitate *al. trad.*).

synonyma: angustare, coartare, contrahere, minuere, stringere, substringere. *opposita*: longare, producere, prolongare, propagare. crescere (*ad passiv.*). praeterire. *compositum*: abbreviare (-tio, -tor). *derivata*: breviatim, breviatio, breviator. *Münscher.*

Breviodurum, -ī *statio Galliae; cf. Ihm, PW. III 832.* ITIN. Anton. Aug. p. 385, 2 Breviodurum. TAB. Peut. 1, 2 Brevoduro. *Jacobsohn.*

brevis, -e [*cf. esse videtur c. gr.* βραχύς. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 31 breve a Graeco descendit, quod est βραχύ ... βραχύ, id est breve. breb-: *tam in codd. quam inscr.* (CORP. III 9623. INSCR. christ. Hisp. 132 (*saec. VII—X*) *cf. infra l. 27.* braevis *in tit. barb.* INSCR. christ. Leblant I 48). *abl.* brevĕ: ANTH. 480, 2 pariambus erit gemina breve iunctus. *traditur item* PLAVT. mil. 1020 (*in A*). VARRO rust. 2, 3, 2 *in VAB.* GLOSS. II 300, 12. *passim inde a* PLAVT., *compar.* PLAVT. Amph. 549 *al.* (*abl.* breviori VEN. FORT. carm. 9, 14, 11 COMM. instr. 2, 29, 15, *sed loco corrupto*), *superl.* CIC. inv. 2, 169 *al.* *deest in* BELL. Hisp. CARM. app. Vergilianae (*sed* AETNA *bis*). NVCE LAVDE Pis.; *singulis locis habent* TIB. PRIAP. PERS. PETRON. CALP. ecl.; *bis* PROP. [*ital.* breve, *francog.* brief. *M.-L.*] GLOSS. βραχύς. βραχεῖα. II 260, 3 βραχύς paulus parvus brevis. 31, 18 breve βραχύ. 260, 1 βράχος breve. III 323, 51 κόνδον breve. 527, 16. *cf. Thes. gloss. sub* curtus. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A] βρέβος· τὸ βραχὺ καὶ τὸ ὀλίγον. DIFF. gramm. VII 525, 17 parvum in tempore, breve in spatio, exiguum in corpore infantis, pusillum in corpore pumilionis. DIFF. ed. Beck p. 42, 10 breve est quicquid longo contrarium est, pusillum magno, parvum multo, exiguum vero minimae portionis est. *inde a* CIC. *delectum dedi locorum.*

I *de tempore*: *syn.* curtus, exiguus, modicus, paulus, parvus, pusillus. caducus, festinans, fragilis, fugitivus, levis, mutabilis, temporalis, temporarius. *opp.* grandis, longinquus, longus, magnus, multus. amplus, productus, prolixus. aeternus, diuturnus, perennis, perpetuus, sempiternus.

1 *de ipso tempore eiusque partibus*: PLAVT. Amph. 549 quanto, nox, fuisti longior hac proxuma, tanto brevior dies ut fiat faciam. CIC. Att. 12, 39, 2 brevioribus diebus. VARRO ling. 6, 8 brevissimus. rust. 2, 11, 12 VERG. georg. 1, 312 OV. Pont. 2, 4, 12 SEN. nat. 1, 8, 7. 5, 10, 2 PLIN. nat. 1, 2, 77. 2, 151. 2, 181. HYG. astr. 4, 4 p. 104, 4 HIER. epist. 130, 15 VVLG. Iob 14, 5. CHAR. gramm. I 90, 1 brevis dies dicitur, non pusillus. brevis enim in natura, pusillus in corpore. *cf.* GERM. 290 brevis lux (*opp.* nox atra). CIC. Verr. 1, 6 cum ego diem inquirendi ... perexiguam postulavissem, invenit iste, qui sibi ... biduo breviorem diem postularet. LIV. 37, 1, 1 brevem indutiarum diem. 41, 10, 12 ad conveniendum edicta est. ASCON. Scaur. p. 21 inquisitionis accepta. PLAVT. Capt. 743 etsi pervivo usque ad summam aetatem, tamen breve spatium est perferundi quae minitas mihi. Merc. 547 vitae. CORNELIA epist. frg. 2 (Nep. frg. 16). LVCR. 2, 99 *opp.* intervallis magnis. CAES. Gall. 3, 4, 1 brevi spatio interiecto (VELL. 2, 99, 1). HOR. carm. 1, 11, 6 *opp.* spem longam. *cf.* PORPH. *ad l.* OV. epist. 7, 73. 17, 109 ars 2, 455 met. 3, 124 LIV. 4, 41, 12 VELL. 2, 101, 1 CELS. 3, 1 p. 75 SEN. Tro. 393 epist. 73, 13 PLIN. nat. 2, 90 VII dierum. 6, 212 noctis ... dieique. TAC. dial. 16 temporis. SVET. Aug. 22. GELL. 14, 1, 5 tam brevi exiguoque. HIER. in Is. 9, 29, 17 *opp.* aeternitatis. epist. 39, 7 *al.* AVG. civ. 2, 18 aetatis. 20, 13 trium annorum et sex mensium. CORP. XII 5411 aevi (AVSON. 369, 7). RHET. Her. 3, 13, 23 oratio frequens cum raris et brevibus intervallis (CIC. orat. 187 *opp.* longorum. FLOR. Verg. p. 184. AVG. civ. 11, 6 in brevioribus vel productioribus morarum. *cf. p. 2180, 27*). CIC. Catil. 2, 11 non breve ... tempus, *opp.* multa saecula. Sest. 52. Phil. 3, 2 *opp.* longum. Brut. 104 ingeni augendi et declarandi. Cato 70 aetatis. CAES. Gall. 4, 34, 2. VERG. Aen. 10, 466 breve et inreparabile ... vitae. OV. met. 4, 167. LIV. 5, 6, 7 brevissimi temporis ... impetum. CELS. 3. 4 (*bis*). PHAEDR. 1, 19, 6 app. 8, 15. SEN. dial. 7, 21, 1. 10, 10, 2 *al.* 10, 16, 4 breve ... et praeceps. epist. 69, 5 Med. 422. VAL. FL. 8, 249 amorum. QVINT. decl. 260 p. 64, 8 humani ... aevi. inst. 10, 7, 20 *al.* FRONTIN. grom. p. 44, 25 strat. 2, 10, 2 TAC. ann. 1, 53. PLIN. epist. 5, 20, 1 a Iulio Basso. 8, 14, 10. SVET. Nero 20. GAIVS inst. 2, 170 TREB. Claud. 2, 1 AVIEN. Arat. 1382 AMM. 20, 5, 9 VVLG. I Cor. 7, 29 (*cf.* HIER. epist. 123, 5). HIER. epist. 10, 1 *al.* AVG. civ. 2, 18. 3, 16 *al.* 3, 20 *opp.* aeternitas. ZACCH. 1, 37 CORP. VI 35957. *cf. p. 2173, 19.* LVCR. 4, 178 hora (OV. met. 4, 696 GERM. 288 FAV. EVL. p. 12, 11). CAES. Gall. 5, 13, 4 breviores ... noctes (SEN. dial. 10, 16, 5 brevissimae. MELA 3, 57 PLIN. nat. 18, 256. 291 TAC. Agr. 12 FRONTO p. 37, 2 N. HYG. astr. 4, 3 p. 21. *cf.* GERM. 475 brevibus ... latere sub umbris (*sc. noctis*). MART. 10, 47, 11 somnus, qui faciat breves tenebras. *nota imag.*: SEN. Phaedr. 767 noctis brevibus praecipitant rotis). SALL. Iug. 1, 1 aevi (HOR. sat. 2, 6, 97 carm. 2, 16, 17 epist. 2, 1, 144 LIV. 26, 11, 12 SEN. epist. 114, 27 dial. 6, 21, 3. PLIN. paneg. 78 breve et fragile. SOL. 1, 65 AVSON. 225, 6. 317, 10). HOR. epist. 2, 1, 44 mense brevi (CVRT. 8, 9, 36). OV. ars 2, 357 mora tuta brevis (3, 473. LIV. 45, 10, 6 navigationis. SEN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Med. 288 Tro. 760 VAL. FL. 4, 572 QVINT. inst. 11, 3, 157 TAC. ann. 4, 19. 6, 42 PLIN. epist. 2, 17, 26. 4, 1, 3. OPTAT. 1, 13 incertae lucis moras brevissimas, *opp.* aeternae vitae). OV. met. 1, 118 ver (MART. 2, 46, 2. 9, 13, 2 OV. met. 10, 85 aetatis breve ver). fast. 5, 423 annus ... brevior (APVL. flor. 9 p. 40 AVG. civ. 12, 11 p. 528, 1 *al. cf. p. 2184, 33*). MANIL. 3, 230 bruma (AVSON. 298, 10). SEN. dial. 5, 42, 2 brevissimam aetatem (6, 22, 3. 10, 16, 1 brevissima ac sollicitissima. MART. 6, 29, 7. 6, 85, 7 HIER. epist. 79, 6. 140, 10. *cf. p. 2182, 63*). epist. 23, 1 hiems. PLIN. nat. 2, 61 Mercuri stationes breviore momento *sunt* quam ut deprehendi possint (23, 132. QVINT. decl. 316 p. 245, 10 intra breve temporis momentum. TAC. ann. 5, 4 AVG. civ. 12, 13). QVINT. decl. 244 p. 3, 8 cui quinquennium breve videbatur. TAC. ann. 2, 5 aestate. APVL. met. 9, 39 puncto brevissimo dilapsae domus fortunam (AMM. 19, 5, 1. 27, 2, 1 temporis. 31, 8, 8). HIER. epist. 140, 8 aeternitati ... comparata brevis est omnium temporum longitudo. AVG. vera relig. 43, 80 mora unius horae ad diem et diei ad mensem et mensis ad annum et anni ad lustrum et lustri ad maiores circuitus et ipsi ad universum tempus relati breves sunt.

TER. Hec. 842 ne me in breve [hoc *om.* ς] conlicias tempus gaudio hoc falso frui. OV. met. 13, 528 vivere tempus in breve sustineam. PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 4 PAVL. dig. 49, 15, 19, 1 AVG. civ. 21, 11 p. 512, 16. CIC. Catil. 1, 31 ad breve quoddam tempus cura et metu ... relevati. Flacc. 5 Sull. 8 fin. 2, 93. off. 2, 56 ad breve exiguumque tempus. SEN. epist. 104, 13 SCRIB. LARG. 213 PLIN. nat. 23, 120 PLIN. epist. 3, 9, 26. 7, 8, 2 PAVL. coll. Mos. 10, 7, 2 dig. 28, 6, 38, 2 aetatis. SEN. dial. 6, 21, 1 ad brevissimum tempus editi. PLIN. paneg. 59 AMM. 29, 4, 5. brevi tempore: NOT. laterc. gramm. IV 289, 18 NOT. Tir. 4, 41ª GLOSS. II 382, 8 ὀλίγῳ χρόνῳ. *i. q. mox*: RHET. Her. 4, 25, 34 qui ad imperium Graeciae brevi tempore adiunxerunt Asiam. CIC. Verr. 5, 95. Caecin. 12 brevi tempore M. Fulcinius adolescens mortuus est. *et passim in or.* Tusc. 2, 5. 3, 69 div. 1, 36. 2, 50. 2, 67 leg. 3, 5. 3, 19 off. 3, 79 Att. 2, 9, 2 (*bis*) *al.* epist. 3, 6, 4 *al.* CAES. Gall. 1, 40, 11. 6, 1, 3 BELL. Afr. 36, 2 VARRO Men. 4 rust. 3, 12, 4 NEP. Milt. 2, 1 Them. 1, 4 Eum. 1, 4 LIV. 25, 40, 7 QVINT. inst. 1, 5, 20 PLIN. paneg. 27 SVET. vita Verg. p. 55 ITALA Primas. apoc. 20, 3 (VVLG. modico tempore, μικρὸν χρόνον. *cf.* AVG. civ. 20, 7. 8. 9). TREB. Claud. 3, 6. 7, 6 CAPITOL. Maximin. 13, 2 AMM. 26, 1, 3 AVG. civ. 16, 26 SVLP. SEV. Mart. 23, 1 dial. 1, 22, 2. *i. q. per breve tempus*: CIC. Verr. 4, 158 quibus rebus non sensim atque moderate ad istius amicitiam adrepserat, sed brevi tempore totum hominem ... possederat. Tusc. 4, 31 propter animi multarum rerum brevi tempore percursionem. nat. deor. 1, 6 off. 3, 4 parad. 44 top. 1, 1 epist. 1, 19, 12 OV. Pont. 2, 11, 1. SEN. epist. 76, 28 magnum gaudium etiam exiguo tempore ac brevi capitur. SVET. Iul. 3 meruit ... in Cilicia, sed brevi tempore. GAIVS dig. 27, 3, 14 tempore aliquo licet brevissimo. HIER. epist. 22, 39. 124, 3 *opp.* multo. AVG. in psalm. 118 serm. 23, 7. mus. 6, 4, 6 *opp.* diutius. civ. 21, 11 p. 513, 7. CIC. Verr. 6, 11 tantam pecuniam populi Romani tam brevi tempore perire potuisse. Manil. 33. 34. 46 Phil. 5, 11 VVLG. Iob 14, 1 AVG. civ. 21, 11 p. 512, 21. CIC. inv. 2, 169 molestia quam brevissimo tempore confici potest. Tusc. 4, 5 quam brevi. Att. 1, 11, 3. CATVLL. 63, 57 rabie fera carens dum breve tempus (*i. per breve tempus*) animus est. LIV. 24, 32, 9 VVLG. apoc. 17, 10 ὀλίγον. OV. trist. 4, 2, 64 sic certe in patria per breve tempus ero. met. 6, 49 breve post tempus. AMM. 26, 10, 7. QVINT. inst. 1, 12, 10 post breve tempus. VEG. mil. 3, 9 p. 88, 13 ante breve tempus. OV. met. 11, 651 intra ... morae breve tempus in urbem pervenit. VELL. 2, 4, 5 intra breve tempus. SEN. benef. 1, 14, 3 SVET. Tib. 51 Claud. 38 Dom. 3 SEN. nat. 7, 27, 3. QVINT. decl. 257 p. 49, 4 tam breve. HIER. epist. 75, 1 quem in brevi tempore huc venturum esse credebam. 65, 9. 71, 1. 118, 2. TER. Haut. 955 ut pater tam in brevi spatio omnem de me eiecerit animum patris? LVCR. 2, 78 OV. met. 1, 411 SVET. Claud. 12 Nero 30 Vesp. 4 ITALA sap. 4, 13 (Hier. epist. 75, 2) in brevi spatio (ἐν ὀλίγῳ; VVLG. in brevi). HIER. epist. 119, 2. 60, 18 homines qui nunc vivunt in brevi spatio defuturos. VELL. 2, 47, 2 intra breve spatium obiit. 2, 48, 1 CVRT. 9, 8, 27 FRONTIN. aq. 35. QVINT. inst. 10, 1, 7 breve intra spatium. VEG. mil. 2, 18 p. 52, 8 temporis. SEN. nat. 7, 12, 8 FRONTIN. strat. 2, 5, 38. brevi spatio: *i. q. mox*: RHET. Her. 4, 22, 31 cui paulo ante omnia concedebant, eum brevi spatio sepeliri prohibuerunt. BELL. Alex. 47, 5 SALL. Catil. 56, 2 Iug. 87, 3 LIV. 29, 36, 3 VITR. 8, 2, 9. 9 praef. 15. 9, 8, 13. SCRIB. LARG. 62 temporis. APVL. met. 7, 8. *i. q. per breve tempus*: CAEL. hist. 26 nullae nationi tot ... victorias tam brevi spatio datas ... quam vobis. LVCR. 4, 159 multa brevi spatio simulacra genuntur (ger- *codd.*). 4, 161. OV. met. 7, 307 TAC. ann. 11, 24. AMM. 26, 7, 14 dierum.

neutr. pro subst.: GLOSS. V 272, 21 brevi: spatio (stata *trad.*) temporis. *i. q. mox*: CIC. Verr. 6, 173 populus ... Romanus brevi ... ius suum ... recuperabit. div. 1, 68. 100. 104 Tusc. 1, 96 rep. 1, 40 Cato 31 ad Q. fr. 2, 4, 3 epist. 5, 11, 3. 5, 21, 5. 6, 6, 2 POMP. Cic. Att. 8, 12ᶜ, 1 LEP. Cic. epist. 10, 35, 1. CATVLL. 61, 211 *et passim per totam latinitatem.* *i. q. per breve tempus*: OV. met. 5, 32 cunctatus ... brevi .. hastam ... in Persea misit. Ib. 52. CVRT. 10, 7, 11 nova et brevi duratura libertate. STAT. Theb. 6, 938 TAC. ann. 13, 51 AVSON. 108, 16. 192, 22 HIER. epist. 60, 16 CLAVD. 26, 145. SALV. eccl. 2, 22 alios ... vel brevi divites. 3, 30. 3, 56 *opp.* in aeternitate. SIDON. epist. 8, 6, 5. LIV. 1, 9, 9 mirantur tam brevi rem Romanam crevisse. 5, 53, 9. GLOSS. II 297, 47 ἐν βραχεῖ in brevi. 300, 12 ἐν συντόμῳ in brevi (-ve *trad.*). *i. q. mox*: SORT. Sangall. 41, 8 in brevi evades valetudinem, quam pateris. FILASTR. 133, 3. AMBROSIAST. in Gal. praef. VVLG. psalm. 2, 13 sap. 4, 13. 16, 3. 6 Is. 29, 17 PAVL. NOL. carm. 20, 237 OROS. hist. 1, 8, 13. 7, 37, 2 CASSIAN. inst. 12, 33, 1 VICT. VIT. 1, 39. 2, 17. 3, 71. *i. q. per breve tempus*: PS. CIC. epist. ad Oct. 7 o miseram et in brevi tam celerem ... rei p. mutationem. CORP. VI 2135 (*saec. III med.*) cuius multi temporis bonitatem et humanitatem eius circa se in brevi senserunt. COMM. instr. 1, 21, 10 PAVL. NOL. epist. 37, 7. ACT. Petr. 31 faciebat cludos rectos ambulare, sed in brebi. LIV. 24, 3, 14 Locrenses brevi post legati. 33, 24, 5. 33, 37, 9. FEST. p. 348. *cf.* LIV. 6, 20, 15 populum brevi postquam periculum ... nullum erat, ... desiderium eius tenuit. AMM. 21, 10, 8 brevi postea. 27, 2, 10 (aevi *V*, eum *GA*). LIV. 24, 4, 9 brevi deinde ceteros ... summovet. CVRT. 6, 6, 17 TAC. Agr. 8. FRONTO p. 204, 1 N. Macedonum opes torrentis modo magna vi ortae brevi dein (*om. Schopenus*, die *trad.*) occiderunt. AMM. 22, 3, 1. *cf.* SALL. Iug. 25, 5 dein brevi. 49, 5. LIV. 21, 4, 2. 8, 27, 11 deinde brevi. SEN. suas. 6, 19 brevi ante princeps senatus. GELL. 1, 15, 18 brevi ante quam vita decederet sic legere coepisse. MANIL. 1, 825 in breve vivit opus (AETNA 438). COMM. apol. 606 dum gaudent in brevia, remanent a gratia Christi. SVET. Tib. 68 noctu etiam ... *oculi* viderent, sed ad breve et cum primum a somno patuissent. HIER. in Is. 54, 9/10 p. 633 ad punctum et breve nos esse desertos (*cf.* p. 631 ad punctum et ad modicum. VVLG. Is. 54, 7 ad punctum in modico, χρόνον μικρόν). HIER. in Is. 65, 3 p. 773 adv. Pelag. 3, 12. VVLG. act. 5, 34 (βραχύ). *nota*: GELL. 13, 19 (18), 4 fuit ... Aeschylus non brevi antiquior *quam Euripides.*

2 *de eis, quae per breve temporis spatium sunt, fiunt, aguntur*: a *de rebus (plerumque abstractis, rarius concretis)*: ELOG. Scip. Carm. epigr. 8, 2 mors perfe⟨cit⟩ tua ut essent omnia brevia. CIC. fin. 2, 93. 3, 46 nec longinquiora brevioribus anteponent[ur]. Tusc. 1, 94. 2, 44 *opp.* summum. 2, 45 quid breve *dicat* in tempore. Lael. 104. epist. 3, 5, 3 erat id mihi multo brevius multoque commodius. LIV. 21, 15, 5. SEN. dial. 6, 21, 1 omnia humana brevia et caduca sunt. epist. 74, 10 quicquid nobis dedit, breve est et exiguum. 110, 6. QVINT. inst. 12, 11, 13 IVV. 8, 165. LACT. inst. 5, 15, 7. PS. HIL. dedic. eccl. p. 884ᴮ breve nimirum et leve. HIER. tract. in psalm. 89 p. 108, 10 *opp.* grande. epist. 22, 40. 23, 4. 108, 19. 120, 1 aeterna *recipere* pro brevibus. 140, 9. AVG. civ. 1, 11 p. 21, 2 *opp.* maius. PS. RVFIN. in psalm. 36, 10 breve est, quod durare non potest. CORP. II 592†.

CELS. 3, 18 p. 98 plerumque breve esse consuevit (*sc. aegros desipere*). SEN. dial. 1, 6, 9 illud quod vocatur mori ... brevius est, quam ut sentiri tanta velocitas possit. TAC. ann. 13, 43 brevius visum urbana crimina incipi. TRAIAN. Plin. epist. 10, 40, 3. PLIN. epist. 9, 36, 5 non vehiculo, sed, quod brevius quia velocius, equo gestor. *cf. p. 2177, 73.* PLAVT. Most. 725 vita. Pseud. 822 tam. CIC. fin. 3, 46 *opp.* longa. div. 2, 90 anno ... brevior. Phil. 9, 4 *opp.* diuturnam memoriam. 14, 32 *opp.* memoria ... sempiterna. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 4. PVBLIL. B 36. N 3. *et passim.* HIL. in Matth. 10, 26 *opp. immortalitas.* CIC. Arch. 28 in hoc tam exiguo vitae curriculo et tam brevi (ac. 1, 44). Sest. 47 vitae brevem ... cursum. Cato 72 illud breve vitae reliquum. CATVLL. 5, 5 brevis lux *vitae.* HOR. carm. 1, 4, 15 vitae summa brevis. OV. trist. 5, 9, 37 quod (*sc. lumen vitale*) o breve sit! 5, 10, 46 *Lachesis* fila dedit vitae non breviora meae. PLIN. nat. 7, 167. MART. 9, 17, 2 Parcarum exoras pensa brevesque colos. 10, 50, 7 brevis ... cur fuit ... vitae tam prope meta tuae? IVV. 9, 127 portio. PLIN. epist. 3, 7, 11 quid ... tam circumcisum, tam breve quam hominis vita longissima. PS. QVINT. decl. 5, 7. TERT. anim. 30 quia nec pariasset commeatus hic vitae miliario tempori longe scilicet brevior. TER. Eun. 605 occasionem ..., tam brevem (CAES. Gall. 5, 29, 1 consulendi. LIV. 6, 9, 3 PHAEDR. 5, 8, 5. MART. 8, 9, 3 lucri. QVINT. decl. 308 p. 211, 22). MET. MAC. or. frg. Gell. 1, 6, 2 voluptati (*opp.* saluti perpetuae. OV. epist. 18, 65 met. 9, 485. Pont. 1, 2, 53 brevis et non vera. SEN. benef. 7, 2, 2 fragilis est, brevis. epist. 23, 6 vanas ..., breves. 81, 24. Thy. 597 QVINT. decl. 247 p. 14, 25 TAC. dial. 9. LACT. inst. 6, 11, 23 caduca et brevis. 6, 21, 10 *opp.* perpetua. *cf.* QVINT. decl. 338 p. 337, 14 brevis transitus voluptatis). NOVIVS Atell. 46 pecunia quid? bonum breve est, respondi (CIC. top. 69 *opp.* diuturniora. LACT. inst. 4, 1, 4 spretis aeternis atque incorruptis bonis ... temporalia et brevia maluerunt. 6, 4, 13. 14). Q. CIC. pet. 26 non brevem et suffragatoriam, sed firmam et perpetuam amicitiam. CIC. fin. 1, 40 dolor in longinquitate levis, in gravitate brevis (2, 22. 93. 94 *opp.* longinquum. 2, 95. Tusc. 2, 44. 45. 3, 38 CELS. 4, 2 p. 123 SEN. epist. 24, 14. 78, 7). CIC. fin. 3, 47 si bona valetudo pluris aestimanda sit longa quam brevis (CELS. 1 praef. p. 9, 23). *ibid.* bonam mortem et bonum partum meliorem longum esse quam brevem (QVINT. decl. 257 p. 51, 10 morte. 275 p. 126, 10 brevis ... poena mortis est: nunc diu eget. *cf.* SEN. Oed. 936). CIC. parad. 26 breviora *peccata*, *opp.* leviora (AVG. enchir. 71, 19). off. 1, 27 *perturbatio animi* brevis est et ad tempus. 2, 55 memoriam aut brevem aut nullam (SEN. epist. 63, 3). epist. 10, 12, 5 haec omnia, quae habent speciem gloriae ... contemne, brevia fucata caduca existima. LVCR. 3, 914 brevis hic est fructus homullis (SEN. dial. 12, 10, 6 ha-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

buisse te ... usum fructumque eius (*sc. fratris*), quamvis brevior voto tuo fuerit. CLAVD. 20, 51. OV. met. 3, 367 vocis. 10, 737 MANIL. 4, 305 SEN. benef. 1, 12, 2 QVINT. decl. 260 p. 64, 24 PRVD. cath. 9, 94). HOR. carm. 4, 12, 27 stultitiam (PORPH. hoc est: brevi<s> temporis). epist. 1, 1, 62 ira brevis furor est (SEN. dial. 3, 1, 2 iram dixerunt brevem insaniam. OV. Pont. 2, 5, 11 iram. STAT. Theb. 9, 63 silv. 3, 3, 184 SVET. Claud. 38 PRVD. cath. 7, 171). epist. 1, 14, 35 cena (ars 198 dapes ... mensae brevis). 2, 1, 216 curam (LIV. 5, 5, 7). OV. epist. 17, 205 pace (STAT. Theb. 5, 193). rem. 652 haec (*sc. torrens*) brevis est, illa (*sc. flumen*) perennis aqua (PLIN. nat. 6, 7, 2 *torrentium* vires quam repentinae tam breves). met. 3, 267 thalami brevis et iniuria nostri 5, 433 brevis in gelidas membris exilibus undas transitus est. fast. 1, 598 virtus (*sc. Drusi*) quam brevis illa fuit! (STAT. Theb. 4, 12). trist. 5, 8, 20 flamma ... de stipula nostra brevisque fuit (*imag.*). Pont. 3, 1, 36 somnos (CELS. 1, 3 p. 18 *opp.* longus. 8, 4 p. 335 SEN. dial. 4, 12, 4 epist. 83, 6 Tro. 441 PLIN. nat. 18, 251 IVV. 6, 289 PLIN. epist. 6, 20, 2. paneg. 49 parcus et brevis. SVET. Claud. 33). LIV. 4, 47, 3 brevior[e] tempore ... oppugnatio. 5, 5, 7 brevis ... res est, si uno tenore peragitur (SEN. epist. 49, 3). 27, 2, 2 laetitiam (TAC. hist. 1, 64. LIV. 30, 16, 2 non brevi solum, sed prope vano gaudio. 35, 26, 10 OCTAVIA 200 FLOR. epit. 4, 8, 4. 4, 12, 30 COMM. instr. 1, 26, 3 brevia gaudia mundi). LIV. 27, 42, 5 fugam (STAT. Theb. 6, 592). 37, 54, 2 legatio. 42, 64, 6 certamen levis armaturae (VOPISC. Aurelian. 25, 1). VITR. 1, 6, 2 e parvo brevissimoque spectaculo. SEN. contr. 2, 2, 1 quam magna gloria brevi sollicitudine pensata est! 2, 3, 9 quam brevis sit advocatio mea (*i. tempus advocationis*). 7, 8, 7 brevem potestatem esse, quae magna est (SEN. clem. 1, 11, 4. epist. 68, 10 potentia. TAC. ann. 6, 20). VAL. MAX. 6, 9 ext. 5 perquam brevi tristitiae salebra succussum. CELS. 2, 8 p. 46 aestiva quartana. 2, 14 p. 60 brevior ... et lenior *curatio* (7, 13 p. 289). 3, 1 p. 74 breves acutique *morbi* (SEN. epist. 78, 17 *bis*). 3, 5 p. 83 altera *accessio morbi* longior, altera brevior. 4, 3 p. 125 breviore *frictione*, sed vehementi. 4, 5 p. 126. 6, 6, 1 p. 225 brevior *lippitudo* (6, 6, 27 p. 235). SEN. dial. 6, 1, 6 occupationem. 6, 7, 2 desideria *sc. animalium*). nat. 1, 5, 12 nihil amplius quam brevem speciem (*sc. coloris solis*) recipienti (*sc. nubi*). 1, 15, 3 brevis illorum (*sc. fulgurum*) facies et caduca est. 3, 15, 4 sulphuratio contraxit humorem, qui modo diuturnus est, modo brevis. 5, 8, 3 aura ... inbecillior ac brevior. 5, 12, 2 flatus. 5, 12, 4 *procellae*. 6, 28, 3 clades (*opp.* longa). 7, 12, 4 defectio siderum. 7, 22, 1 quies *aeris* (AMM. 16, 4, 4). epist. 15, 4 exercitationes et faciles et breves. 54, 1 brevis ... valde et procellae similis est impetus *morbi* (TAC. ann. 2, 14 *cf. p. 2180, 31*). 59, 15 oblectamenta fallacia et brevia. 76, 20 obstinatio animi. 83, 18 non est minor, sed brevior *insania ebrietatis*. 120, 14 *esse hoc corpus* breve hospitium. Herc. O. 370 face (*i. amore*). Phaedr. 762 exigui donum breve temporis *forma* (NEMES. ecl. 4, 24 AVSON. 272, 4). Tro. 273 casus haec rapiet brevis. CVRT. 4, 14, 19 breves et mutabiles vices rerum. 5, 13, 4 maximum ... opus, sed labor brevissimus superest (MART. 10, 19, 4 PLIN. epist. 3, 9, 13 AVIEN. Arat. 1382 HIER. epist. 23, 3. 100, 10). ASCON. Mil. p. 37 forma[m] iudiciorum breviore[m]. LVCAN. 2, 117 breve dedecus aevi. PLIN. nat. 5, 53 dierum quinque cursu, non breviore (PLIN. paneg. 31 venti ferentis et brevis cursus optentur. HIER. epist. 108, 7 *cf. p. 2180, 21*). 5, 80 brevi circumactu corporis. 9, 181 conatu. 10, 103 in procursu aut brevi aliquo volatu cadit *perdix*. 11, 240 brevis ac musteo (*sc. caseo*) tantum commendatio. 15, 18 odor ... etiam in optimo (*sc. oleo*) brevis. 16, 101 brevissima *germinatio*, nec diutius septenis diebus. 16, 124 nulla opacitas brevior. 18, 308 observatio. 35, 110 breviores ... quasdam picturae compendiarias invenit. VAL. FL. 3, 194 brevis (*i. brevi splendens*) ... Luna. 3, 379 sortitus (*i. sortes*) ... breves ... perpetimur. 7, 332 cum tibi tot mortes scelerisque brevissima tanti effugia. SIL. 4, 732 brevis est magni Fortuna favoris (*pro: Fortunae favor; cf. p. 2184, 49*). 16, 515 conamina. STAT. Theb. 2, 446 regnum (AVG. civ. 4, 7 p. 154 magnum locis, brevissimum tempore. AVSON. 261, 3 ius regni *Caesaris*). 9, 227 requies (FLOR. epit. 2, 3, 1). 12, 641 amplexus. MART. 12, 96, 4 brevis ... et fugitiva Venus. 13, 97, 2 hoc (*sc. lalisio*) infans onager, sed breve nomen habet. QVINT. inst. 2, 12, 11 dicendi exercitationem. 11, 1, 10 brevi detrimento iam ultimae senectutis aevum saeculorum omnium consecutus. 11, 3, 15 spiritus ... longior breviorque (32). 11, 3, 10 gestus. 11, 3, 125 procursio. PS. QVINT. decl. 5, 7. 15, 8 haustus. IVV. 13, 217 soporem. TAC. Agr. 40 osculo (ann. 13, 18). hist. 1, 16 utilissimus idem ac brevissimus bonarum malarumque rerum dilectus. 2, 59 brevi auditu ... magna transibat *Vitellius*. ann. 2, 41 breves et infaustos populi Romani amores. 12, 14 imperio (TREB. trig. tyr. 8, 2. AVSON. 269, 3 umbra ... brevis imperii). 13, 16 post breve silentium. 14, 12 adsensu. 15, 60 breve mortis arbitrium. 16, 14 brevem exilii veniam. PLIN. epist. 3, 7, 13 quod tot milibus tam brevis immineret occasus (brevi immineret casus *coni. G. Leithäuser*). 8, 14, 14 indutiis (AMM. 17, 3, 1. 29, 5, 37. 31, 7, 8). 10, 108, 2. paneg. 15 militiam. SVET. Claud. 21 *munus gladiatorium* breve dierumque paucorum. Dom. 18. FRONTO p. 51, 17 N. voluptatis usuram brevem ac paenitendam (APVL. apol. 18 lucis. met. 2, 28 solis). GELL. 14, 1, 25 in tam parvis atque brevibus negotiis fortunisque hominum. APVL. mund. 9 breviore casu *nimbi*. met. 2, 18 amatoriae militiae brevem commeatum indulsit. 4, 23 patientiam (PS. QVINT. decl. 4, 20). flor. 13 p. 45 brevem et temporarium cantum. 19 p. 96 brevem mortis dilationem (PS. RVFIN. in Am. 6, 14/15). TERT. anim. 51 matrimonium. SCAEV. dig. 33, 1, 13, 1 excursionibus (*opp.* longinquis, *cf. p. 2177, 30*). AVIEN. Arat. 1777 brevi caligine (*sc. in tempestate*). AVSON. 361, 41 brevis ... gratia florum est (PAVL. NOL. carm. 31, 594). AMM. 19, 8, 1 otium (20, 11, 24). 31, 2, 3 *carnem* fotu calefaciunt brevi. 31, 10, 12 repugnandi ... laxamentum. VVLG. Iudith 7, 17 sit finis noster brevis in ore gladii (sap. 14, 14). Iob 20, 5 laus impiorum brevis sit. Sirach 10, 12 languorem (*opp.* prolixior). HIER. epist. 118, 4 solacium. 127, 4 lucubratione (129, 8. 117, 12 lucubratiunculam). PAVL. NOL. epist. app. 2, 29 non tam perpetuam, quam temporalem ac brevem continentiam. CLAVD. 5, 49 quam brevibus pereunt ingentia fatis. 20, 543 brevis ... falsaque libertas. AVG. civ. 19, 4 p. 361 miseria. 20, 13 ampliore sanctorum regno, breviore diaboli vinculo. 20, 20 p. 545 dormitione ... quamvis brevissima, non tamen nulla. PS. AVG. serm. 117, 11 inopiam (*opp.* aeternam vitam). ZACCH. 1, 1 mundum velut temporarium brevemque despiciant (*opp.* aeternus). BOETH. mus. 4, 5 p. 315, 8 breviores *sonos* (*opp.* ampliores).

b *de floribus*: *cf. supra l. 4*: HOR. carm. 1, 36, 16 breve lilium (PORPH. quod brevis temporis est, hoc est cito deflorescit). 2, 3, 14 nimium brevis flores. epist. 1, 19, 26 ne me foliis ... brevioribus ornes. MART. 1, 43, 6 rosas.

c *de hominibus*: HOR. carm. 2, 14, 24 brevem dominum (PORPH. id est: brevis vitae). SEN. nat. 6, 1, 14 homines ..., qui brevis et caduca res nascimur (*cf. p. 2175, 18*). dial. 6, 23, 4 ingenia quo inlustriora, breviora sunt. EPICED. Drusi 121 nate, brevis fructus (*cf. p. 2174, 84*). MART. 6, 28, 3 cari deliciae breves patroni (10, 53, 2). FLOR. epit. 4, 12, 42 ambo fato breves, set alter inglorius. PAVL. NOL. carm. 10, 288 breve quidquid homo est.

d *speciatim in dicendo, scribendo*:

α de dictis, scriptis: *synonyma et iuxta posita*: abscissus, accinctus, acutus, (-tulus), angustus, apertus, argutus, circumcisus, circumscriptus, contractus, nudus, parvus, praecisus, simplex. *opposita*: fusus, laxus, longinquus, longus, plenus, prolixus. abruptus. PLAVT. Asin. 8 quod ad argumentum attinet, sane brevest (ASCON. Pis. p. 2 orationis huius breve admodum est. QVINT. decl. 265 p. 83, 3 uno et brevi ... argumento probatus. inst. 4, 2, 54 simplici et brevi). PLAVT. Capt. 215 orationem (CIC. de orat. 2, 236. Brut. 162 *bis*. Lig. 38 *opp.* longiorem. off. 2, 20 Att. 2, 1, 3 VARRO ling. 8, 26 *ter*. rust. 2, 8, 1 QVINT. inst. 3, 8, 68 PLIN. epist. 1, 20, 4 circumcisae et breves. 1, 20, 22). PLAVT. Merc. 1007 fabula (PHAEDR. 1, 10, 3 FRONTO p. 228, 5 N. HIER. epist. 68, 2. QVINT. inst. 5, 11, 21 fabella). Mil. 1020 brevin an longinquo sermoni? (QVINT. inst. 3, 3, 2. TAC. ann. 15, 17 ducum inter se. FIRM. err. 7, 1. HIL. trin. 1, 22 lenem ac brevem. 11, 17 brevi atque absoluto. syn. 70 brevi ac nudo. AMM. 21, 5, 2 VVLG. Dan. 7, 1 HIER. epist. 41, 4 epistolae. 42, 3. 123, 2. 4 *al.* AVG. civ. 18, 29. EVSTATH. Bas. hex. 7, 1 p. 936[C] brevissimis sermonibus). RHET. Her. 1, 9, 14 *narratio* (1, 9, 15 CIC. inv. 1, 28 *bis*. de orat. 2, 80. 83 top. 97 VAL. MAX. 6, 8, 6 PHAEDR. 4, 5, 2 QVINT. inst. 4, 2, 31 *al.* PAVL. dig. 50, 17, 1). RHET. Her. 2, 12, 17 brevem vocabuli definitionem (CIC. inv. 2, 53 brevis et aperta. PLIN. nat. 17, 92 AVG. civ. 2, 21 p. 81. 15, 22). 2, 18, 28 subiectione (PELAG. in Rom. 9 p. 689[A]). 2, 19, 30 res ..., ut facile memoria conprehendatur. *ibid.* argumentatio (*bis*. 4, 30, 41. CIC. inv. 1, 74). 2, 31, 50 commiserationem. 3, 8, 15 conclusionibus (4, 18, 26. CIC. nat. deor. 3, 18 brevis et acutulas. 3, 22 PAVL. FEST. p. 56 QVINT. inst. 5, 14, 11. 9, 4, 123). *ibid.* amplificationes. 4, 17, 24 expositio (SEN. contr. 1, 3, 6 QVINT. inst. 4, 2. 42. 104 AMM. 20, 11, 26). 4, 20, 28. CIC. inv. 1, 37 brevis complexio totius negotii (AVG. civ. 22, 8). 1, 57 *ratiocinatio*. 1, 99 comparationem. 2, 55 brevis et aperta ... descriptio. de orat. 1, 145 praecepta (off. 3, 43 VARRO ling. 8, 6 QVINT. inst. 6, 1, 11. HIER. epist. 123, 4 brevi accinctoque. AVG. civ. 14, 12 *et* 15 brevissimo atque levissimo). 1, 189 brevis et circumscripta quaedam explicatio. 2, 218 *genus facetiarum* peracutum et breve (*opp.* in omne sermone fusum). 2, 221 dicta (2, 340 MANIL. 3, 277 QVINT. inst. 6, 3, 104). 2, 264 exemplum (QVINT. inst. 3, 6, 10. 5, 11, 14). 3, 186 *membra* (QVINT. inst. 9, 4, 126. 11, 3, 110). 3, 191 circumitus ... verborum. 3, 205 declinatio brevis a proposito (QVINT. inst. 9, 1, 32). Brut. 162 comprensio et ambitus ille verborum ... contractus et brevis (orat. 221. 225 QVINT. inst. 12, 2, 19). part. 75 quandam angustam et brevem *disputationem* (HIER. in Ezech. 1, 1, 7 p. 12 disputatiunculam). 97 principia (QVINT. inst. 4, 1, 62). S. Rosc. 7 postulationem. Verr. 4, 106 ratio (Att. 8, 11[d], 8 RVT. LVP. 2, 19 MANIL. 2, 536 QVINT. inst. 1, 5, 29 SVET. Otho 7 FIRM. err. 25, 1 HIL. in Matth. 20, 3 AVG. civ. 21, 7). Cluent. 2 pars (QVINT. inst. 6, 1, 51). Cael. 9 defensio (QVINT. inst. 4, 2, 74. 108). parad. 26 versus syllaba una brevior aut longior (orat. 173). fin. 3, 14 responsione (HIER. epist. 36, 1. 59, 1 AVG. civ. 7, 7). 3, 26 consectaria ... Stoicorum (4, 48). nat. deor. 1, 85 sententiis (RVT. LVP. 2, 3. 2, 15 SEN. contr. 9, 1, 13 QVINT. inst. 10, 1, 60 TAC. dial. 20 HIER. epist. 133, 1 PAVL. NOL. epist. app. 2, 14 HIER. tract. in psalm. 102 p. 161, 2 sententiolas. epist. 108, 20). Att. 1, 9, 1 epistula (1, 19, 1 *al.* epist. 3, 13, 2. 11, 12, 1. 14, 5, 1 ad Q. fr. 2, 14, 2 PLIN. epist. 1, 4, 1 *al.* SVET. Iul. 56 FRONTO p. 126, 7 N. HIER. epist. 53, 8. 55, 1 *al.* AVG. retract. 2, 59 *opp.* prolixam. FERRAND. epist. 11). CIC. Att. 5, 7 litteras (8, 2, 1 *al.* epist. 4, 2, 1. 15, 17, 1 ad Brut. 1, 14, 1 *bis*. 2, 7, 3 CAEL. Cic. epist. 8, 7, 1). 6, 1, 15 edictum (PLIN. epist. 5, 9, 3 PAVL. dig. 27, 3, 10. 12. 42, 5, 26. 50, 16, 55. 50, 17, 148).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PROP. 2, 1, 72 breve in exiguo marmore nomen ero (*sc. post mortem*. EPIST. Sapph. 34 COLVM. 7, 12, 13). 4, 7, 84 carmen (OV. met. 9, 793. 14, 442 fast. 3, 548 Pont. 3, 6, 2 MART. 6, 85, 11. 9 praef. 3. 12, 61, 1 PLIN. epist. 7, 9, 9 non ... continuo et longo ..., sed hoc arguto et brevi). OV. am. 2, 17, 22 iungitur herous cum breviore modo. 3, 1, 66 longis versibus adde brevis (HIER. in Ezech. 1, 1, 8—9 p. 13 versiculo. *cf.* STAT. silv. 5, 3, 161 adsuetus ... senos ... pedes aequare solutis versibus et numquam passu breviore relinqui). OV. epist. 14, 128 titulo (MART. 1, 93, 4. 10, 71, 2 COMM. instr. 2, 29, 15). trist. 5, 7, 7 brevis ... nostrorum summa malorum. EPIST. Sapph. 4 opus (*i. epistula*. MART. 12, 5, 2). LIV. 1, 50, 9 nullam breviorem esse cognitionem quam inter patrem et filium. 10, 12, 1 consultatio senatus. 10, 23, 5 altercatio. 32, 37, 5 interrogatio (HIER. epist. 108, 22). MANIL. 2, 928 ut brevia in longo compendia carmine praestem (QVINT. inst. 1, 1, 24 docendi. AMM. 20, 8, 13. HIER. epist. 48, 14 *opp.* lato sermone. CASSIOD. inst. div. 15 p. 1130A). VITR. 5 praef. 5 voluminibus (TREB. trig. tyr. 31, 6 VOPISC. quatt. tyr. 2, 4 HIER. epist. 52, 1. 84, 1). SEN. contr. 7, 7, 2 indicium. VAL. MAX. 8, 1 damn. 5 ad illos brevi deverticulo transgredi. SEN. epist. 94, 15 leges ... philosophiae (94, 38). 94, 43 vocibus. 124, 24 formulam. MART. 1, 45, 1 libellis (12, 1, 3. 12, 11, 7 QVINT. inst. 2, 13, 15 TREB. trig. tyr. 1, 2 HIER. adv. Rufin. 2, 15 epist. 60, 11. 70, 5. 112, 1 RVFIN. Orig. princ. praef. 2 IVNIL. praef. ISID. vir. ill. 7). MART. 1, 110, 2 *epigrammata* (*opp.* longa. 3, 83. 8 praef.). 5, 6, 7 chartam (HIER. epist. 55, 3 chartulam). 10, 1, 4 *librum* (POMP. dig. 1, 2, 2, 44 VOPISC. Prob. 24, 7 AVG. retract. 2, 35 *opp.* grandem). 14, 198, 2 pagina. QVINT. decl. 252 p. 30, 1 poterat brevi condicione decidi. 388 p. 434, 21 testamentum. inst. 2, 13, 2 praescripto. 2, 13, 5 prooemium (3, 8, 10). 3, 8, 58 commentarios (HIER. adv. Rufin. 2, 16 commentariolos). 4 praef. 6 repetitione. 4, 1, 70 similitudine (8, 3, 81. 8, 6, 8). 4, 2, 4 causae (6, 1, 8). 4, 2, 50 interfatione. 4, 2, 104 excursio (*cf. p. 2176, 3*). 4, 2, 121 interiectione. 4, 5, 26 *propositio*. 5, 7, 26 interlocutione. 5, 13, 10 reprehensionem. 6, 3, 105 *urbanitatem*. 6, 4, 2 brevi atque concisa *actione* (*opp.* perpetua). 7, 3, 18 complexu verborum. 8, 3, 67 nuntius. 9, 2, 45 tropus. 9, 2, 56 a re digressio. 9, 4, 134 periodis. 10, 7, 31 adnotationem. 12, 10, 64 Homerus brevem ... et propriam ... eloquentiam Menelao dedit. 12, 11, 12 institutio vitae honestae. PS. QVINT. decl. 19, 14 breve succinctumque responsum. PLIN. epist. 1, 20, 7 brevis et nuda quasi subscriptio. paneg. 54 praedicatio (*opp.* honor ... aeternus). SVET. Iul. 41 libellos ... scriptura brevi. Claud. 3 acerbo et brevi scripto. Nero 7 postulationes. FLOR. epit. 1 praef. 3 in brevi quasi tabella totam eius imaginem amplector (HIER. epist. 60, 7 qui in brevi tabella terrarum situs pingunt. 73, 5. 123, 7. 147, 12 in psalm. praef. p. 2). GELL. 16, 1, 1 ἐνθυμημάτιον ... verbis est brevibus et rotundis vinctum (*opp.* laxioribus paulo longioribusque. HIL. trin. 3, 9 ZACCH. 1, 37 APRING. in apoc. 1, 8). 16, 8, 15 breve ex dialectica libamentum. TERT. nat. 1, 2 breviora ac leviora elogia. PAVL. coll. Mos. 4, 2, 1 interpretationem. AVSON. 186, 2 mela. AMM. 15, 7, 6 *rem* brevi textu percurram (30, 8, 1). 27, 4, 1 pauca discurrere per brevem excessum. 30, 7, 1 epilogos. SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 45/47 (Wien. Stud. 23 [1901] 118) adsensionem audientis brevi adiectione producit. HIER. epist. 42, 1 quaestiuncula. 42, 11 longum sermonem brevi spatio coartavi. AVG. civ. 2, 8 commemoratione (CASSIOD. inst. div. 17 p. 1134A). 17, 5 confessio. EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 p. 911B praeceptione (*syn.* parvus). ENNOD. epist. 7, 29, 1 non ego epistolam meam intra breves terminos Spartanae memor concinnationis includo. COD. Iust. 6, 28, 4, 8 brevissimo incremento verborum. PS. BOETH. geom. p. 400, 26 introductione. 423, 24 brevibus datis initiamentis de circularibus theorematibus. ISID. alleg. praef. 1 annotata brevis materiola dicendi. vir. ill. 26 libellum ... brevi stilo composuit (46). CIC. inv. 1, 66 certum quiddam et breve exempli causa ponamus. de orat. 2, 223 atque illa brevia, quom ille diceret se sine causa sudare. 3, 184. Brut. 52. 3, 193 *opp.* praecisa. orat. 178. part. 19 quinque quasi lumina, dilucidum breve probabile inlustre suave. parad. 35. fin. 4, 52 istis ... brevibus et acutis auditis. ad Q. fr. 1, 1, 17 Att. 13, 13, 1 VARRO ling. 8, 26 OV. am. 3, 1, 68 quod petit illa, brevest (*opp.* labor aeternus). SEN. contr. 2 praef. 2 quaedam tam subito desinunt, ut non brevia sint, sed abrupta. MART. 6, 65, 4. 10, 59, 2. QVINT. inst. 8, 2, 15. 9, 4, 118 cur alia paucioribus verbis satis plena vel nimium, alia pluribus brevia et abscisa sint? 10, 7, 10 brevia illa atque concisa. 11, 3, 43. PLIN. epist. 9, 26, 9. AVSON. 418, 42 *opp.* plenius. AVG. civ. 10, 5. 18, 23 BOETH. mus. 2, 22 p. 254, 3 GENNAD. vir. ill. 49. OV. trist. 3, 6, 27 nec breve nec tutum ... dicere (Pont. 1, 6, 21). QVINT. decl. 349 p. 373, 12 brevius habet statim ignoscere (*cf. p. 2174, 47*). *nota*: CIC. Cluent. 164 quae ... accusatores collegerunt, quam levia genere ipso! ... quam brevia responsu! AVG. mus. 6, 14, 43 quam hoc auditu breve est, tam factu difficile.

neutr. pro subst.: HOR. epist. 1, 20, 8 scis in breve te (*sc. librum*) cogi. LIV. 39, 47, 5. GAIVS inst. 4, 15 causae suae in breve coactio. AMM. 14, 10, 13 ut in breve igitur conferam. *fere adverbialiter*: CIC. Sest. 12 longum est ea dicere, sed hoc breve dicam. Att. 11, 7, 6 breve faciam; lacrimae enim se subito profuderunt (LACT. inst. 6, 5, 5 brevius facere potuit. PS. CIC. in Sall. 1, 3 breve ut id faciam). STAT. Theb. 2, 352 hic breve tandem risit Echionius iuvenis. VIRG. gramm. epit. 1 p. 6, 5 vocativo 'quoquihabin' breve (*opp.* producte). **brevī** *fere i. q. breviter*: PLAVT. Epid. 466 te absolvam brevi (AVR. VICT. Caes. 42, 25). RHET. Her. 4, 22, 30 quid veniam, qui sim ..., brevi cognoscetis. 4, 26, 35 quae (*transitio*) cum ostendit breviter, quid dictum sit, proponit item brevi, quid consequatur (CIC. de orat. 1, 190). 4, 35, 47 conprendit ... brevi multa (CIC. de orat. 1, 34. *cf.* CHAR. gramm. I 195, 27 *ex Romano*). 4, 40, 52 *divisio* brevi (breviter *E*) ... exornat orationem. CIC. inv. 1, 12 peccatum reprehendendum ... brevi. 1, 23 nos brevi nostram causam demonstraturos. 1, 25 praecipiendum. 1, 28 res multas brevi dicant (epist. 1, 9, 13). 1, 90 peroravi. 2, 24 id brevi faciendum est et in unum multa sunt conducenda. 2, 158 ea, quae posuimus, brevi nominabuntur. Caecin. 94 id ... percurram brevi (VARRO ling. 9, 113). Sest. 97 genus ... brevi circumscribi et definiri potest. Planc. 95 temporis rationem explicabo brevi (fin. 1, 55 Att. 8, 3, 1). de orat. 1, 203 hanc vim ... a me posse exponi tam brevi (CAPITOL. Gord. 12, 1). 3, 24 significabo. part. 60 singula adtingens. leg. 2, 23. ac. 2, 108 res potest tota confici. 2, 34. 2, 44 ponam (3, 12). Cato 57 praecidam. Att. 4, 1, 4 ea scribam. 14, 9, 1 ad ea brevi respondebo (epist. 3, 8, 1). epist. 2, 3, 1 scribam ad te postea pluribus ... brevi tamen sic habeto (4, 5, 1 perscribere). VARRO ling. 10, 79 ut brevi potui informavi. LIV. 22, 60, 6 sententiam peregissem. PHAEDR. 3 praef. 34 docebo. CAPITOL. Gord. 27, 5 multa conectam. VOPISC. Aurelian. 36, 1 edisseram. AVR. VICT. Caes. 28, 3 unum memorare brevi. FILASTR. 129, 3 cuncta brevi collecta. *item plur.*: CYPR. epist. 73, 26 haec tibi brevibus ... rescripsimus. QVEROL. p. 12, 11 visne brevibus remedium hinc dari? in brevi *i. q. breviter*: AFRAN. com. 396 quod sit necessum scire praesertim (*orat. imperf.*, edisserite *Leo*, proferte *Buecheler*) in brevi. QVINT. inst. 9, 4, 32 haec arbitror, ut in brevi, de ordine fuisse dicenda. HYG. mun. castr. 45 in brevi omnes auctores sum persecutus. PRAEF. bibl. monarch. in Marc. singula in brevi conpingens. LIB. gener. chron. I p. 90, 21 in brevi de sanctis scripturis facere sermones. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 90, 20. VVLG. Eph. 3, 3 sicut supra scripsi in brevi (ἐν ὀλίγῳ). PS. BOETH. grom. p. 395, 20 maiorum dicta in brevi percipiet.

β de ipsis breviter scribentibus, dicentibus. synonyma: acutus, concinnus, densus, subtilis. *opposita*: copiosus. obscurus, subobscurus. CIC. inv. 1, 28 ut, cum se breves putent esse, longissimi sint. de orat. 2, 93 Pericles atque Alcibiades ..., subtiles acuti breves. 3, 209 his ... de rebus sol me ille admonuit ut brevior essem (Att. 1, 14, 4. 2, 25, 2 epist. 6, 3, 1. 6, 20, 1 PLIN. epist. 4, 5, 4). Brut. 29 grandes erant verbis, crebri sententiis, compressione rerum breves et ob eam ipsam causam interdum subobscuri. 63. 169 vir ... in dicendo brevis. opt. gen. 2 ut alios *oratores* grandes aut gravis aut copiosos, alios tenuis aut subtilis aut breves ... putet. phil. frg. V 25. Att. 5, 6, 2 ad te brevior iam in scribendo incipio fieri (epist. 12, 9, 1 PLANC. Cic. epist. 10, 7, 1). ad Q. fr. 2, 11, 4 *Philistus* capitalis, creber, acutus, brevis, paene pusillus Thucydides. HOR. ars 25 brevis esse laboro, obscurus fio (*cf.* QVINT. inst. 9, 3, 65). 335. SEN. contr. 7 praef. 5 brevis et concinnus *esse volt*. SEN. Tro. 110 Echo non, ut solita est, extrema brevis verba remittat, totos reddat Troiae gemitus. STAT. silv. 4, 7, 55 Sallusti brevis et Timavi ... alumnum. QVINT. 9, 4, 2. 10, 1, 63 Alcaeus ... in eloquendo quoque brevis et magnificus. 74 densus et brevis et semper instans sibi Thucydides. PLIN. epist. 5, 6, 43 brevis ... uterque (*sc. Homerus et Vergilius*). AVG. civ. 18, 31 Abdias, omnium brevissimus prophetarum.

γ technice apud grammaticos, rhetores de syllabis, litteris, pedibus, sonis, accentibus. opp. longus, productus. LVCIL. ed. Marx 352 syllaba. CIC. orat. 217. 218 VARRO frg. gramm. VI 555, 13 HOR. ars 251 OV. Pont. 4, 12, 12 QVINT. inst. 1, 5, 30. 62. 1, 6, 7. 7, 9, 13. *passim in* 9, 4. GELL. 4, 17, 3 PORPH. Hor. sat. 1, 6, 12 MAR. VICTORIN. gramm. VI 11, 10 *al.* ANTH. 480, 7 DON. gramm. IV 368, 19 DIOM. gramm. I 514, 19 SERV. Aen. 1, 535 SERV. auct. Aen. 1, 611 gramm. IV 424, 13 *al.* 451, 24 AVG. mus. 6, 8, 21 MART. CAP. 5, 518 EXPLAN. in Don. gramm. IV 533, 16 et 17. 22 PHOC. gramm. V 432, 16 MARTYR gramm. VII 174, 3. 175, 6 PRISC. gramm. II 165, 11 AVDAX gramm. VII 327, 19. 357, 21 FIN. METR. gramm. VI 230, 1 GRAMM. suppl. 226, 2 BEDA gramm. VII 229, 17. 230, 20. *saepe 'syllaba' vox est supplenda*: CIC. de orat. 3, 183 aut a longa oritur *paeon*, quam tres breves consecuntur ..., aut a brevibus deinceps tribus. *ibid.* qui (*creticus*) est ex longa et brevi et longa. orat. 191. 212. 214. 215. 217 QVINT. inst. 1, 5, 28 'volucres' media acuta legam, quia, etsi natura brevis, tamen positione longa est. 1, 7, 16. *passim in* 9, 4. PROB. cath. gramm. IV 42, 8 bacchius a longa ..., bacchius a brevi. ANTH. 480 (*quinquies*). DIOM. gramm. I 506, 10 AVG. mus. 2, 12, 22. CIC. de orat. 3, 196 in iis (*sc. numeris ac modis*) si paulum modo offensumst, ut aut contractione brevius fieret aut productione longius, theatra tota reclamant. orat. 159 littera (*opp.* producta, longa. QVINT. inst. 1, 7, 3. 11 VEL. gramm. VII 48, 3 HIER. nom. hebr. 12, 30 *opp.* extensum ... elementum). CIC. orat. 205 alias *particulas in numeris* breviores, alias longiores. VARRO ling. 8, 68 cum ⟨e⟩ brevi dici Philomede⟨s⟩, cum e longo Heraclide. cum ⟨a⟩ brevi Melicerta (9, 104. MAR. VICTORIN. gramm. VI 11, 8 ut e esset breve et productum et item longum quodam modo sonaret. AVSON. 348, 4 SERV. Aen. 6, 104 EVTYCH. gramm. V 475, 22. 478, 15 BEDA gramm. VII 249, 11). QVINT. inst. 1, 6, 8 quae o solam habent ..., brevia fiunt (*opp.* productam habent). 9, 4, 42 verborum ac nominum.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

9,4,83 *pedes* (*opp.* pleniores longisque syllabis magis stabiles). 9,4,85 vocalem (MACR. exc. gramm. V 607,18 PRISC. gramm. II 51,26 GRAMM. suppl. 78,24 BEDA gramm. VII 229,5. 230,15 GLOSS. III 497,80 κολοβά brevis vocalis). QVINT. inst. 9,4,86 'a' brevis, 'gres' brevis (*sc. in forma 'agrestem'*). APVL. mund. 20 longis et brevibus, acutis et gravioribus sonis. DOSITH. gramm. VII 377,8 accentus (379,11 SERV. gramm. IV 482,11 AVDAX gramm. VII 357,21. GRAMM. VI 274,23 reliqui ... quattuor, longus brevis lenis adspiratus, tenores potius quam accentus dictionis sunt existimandi. BEDA gramm. VII 236,30). SERV. Aen. 1,116 'ibi' et 'ubi' naturaliter breves sunt, sed ... producuntur in versu. 3,91 (*cf.* CONSENT. gramm. V 399,19 *sqq.* MARTYR. gramm. VII 170,6. 171,3). MART. CAP. 3,285 genetivus pluralis brevis est ut 'lectorum'.

δ *subst. vice* **brevis,** -is *m.* (*sc. libellus*), *i. q. breviarium, complexio; cf. Seeck, PW. III 832*: GLOSS. II 408,23 πιττάκιον pittacium brevis. PAVL. frg. Vat. 310 Paullus lib. XXIII ad edictum de brevibus (*cf. Huschke ad l.*). dig. 4,6,8 Paulus libro tertio brevium. 13,5,22. 13,7,21. 14,1,6 pr. 16,1,12. 25,1,13. 25,2,12. 26,2,21. 26,7,14. EDICT. imp. Diocl. II 10 pretia quae sub⟨di⟩ti brev⟨is⟩ scriptura designat (HIER. epist. 5,2 *v. infra l. 36*). CORP. VI 1711 (*post Diocl.*) accipere secundum constitutum brevem ... nummos III. LAMPR. Alex. 28,3 notarium, qui falsum causae brevem in consilio imperatorio rettulisset. 21,6 breves et numerum et tempora militantum ⟨continentes *add. Kellerbauer,* indicantes *C*⟩. VOPISC. Aurelian. 35,5 brevem nominum conscripsit. *ibid.* legit. quatt. tyr. 15,7 dabis ei iuxta brevem infra scriptum omnia, quae praecipimus (CASSIOD. var. 4,21,1). 15,8 brevis munerum fuit. RVF. FEST. 1 brevem fieri clementia tua praecepit. OPTAT. 1,18 brevis auri et argenti ... traditur. SYMM. rel. 35,2 missis ... brevibus, qui angustias patefacerent conditorum (46,1). SCHOL. Iuv. 7,107 in fasce libelli: breves significat. VEG. mil. 2,19 nomina eorum, qui vices suas fecerunt, brevibus inseruntur. *ibid.* adnotatur in brevibus. COD. Theod. 11,7,1 (*a. 315*) a tabulario civitatis nominatim breves accipiant debitorum. 1,16,3 (*a. 319*) breves omnium negotiorum ab officio tuo descripti commeent ad scrinia eminentissimae praefecturae. 10,8,2 (*a. 319*). 13,4,2 (*a. 337*) artifices artium brevi subdito comprehensarum. 11,1,13 (*a. 365*). 12,1,74,1 (*a. 371*) glebae senatoriae brevibus eximatur. 13,5,14,2 (*a. 371*) naviculariorum ... nobis nomina, loca, substantiae nuntientur, brevibus duplici ratione conscriptis. 10,16,3 (*a. 377*) brevis quidam ..., qui nomina continebat debitorum seu contractorum. 6,30,7,1 (*a. 384*). 11,25 (*a. 393*) rubr. de quadrimenstruis brevibus (11,25,1. 12,6,27,1 *a. 400*. 12,1,173,2 *a. 410* COD. Iust. 1,32,1,2 *a. 401*. 1,31,5,2 *a. 527*. 1,42 rubr. tam civilibus quam militaribus). 10,9,2 (*a. 395*) officii palatini brevibus ... cuncta ... inserta. 11,28,3 (*a. 401*) iudices nominatorios breves ... transmittant, quibus aperte liqueat, quae ... debita (1,10,8 *a. 428*). 11,28,13 (*a. 422*) breves, quos *spectabiles viri* ad palatina (ac palatinorum *V*) sacrarum vel ad praetoriana scrinia detulerunt et professionis modum eum, qui brevibus sedit, scribi volumus. COD. Iust. 12,23 (24) 7,1 (*a. 384*) brevis, quas dignitates per singula scrinia officiorum sacrarum largitionum habere statuimus, hic est. NOVELL. Valent. 7,1 (*a. 440*) de scrinio brevibus comprehensam *summam*. COD. Iust. 7,62,39,1a (*a. 530*). STEPHAN. 1 p. 36ᴰ factus est ... brevis de sacris vasis atque rebus ecclesiasticis. CASSIOD. var. 5,31,1 quos brevis subter adnexus eloquitur. 12,8,2 subter conscriptus. *al.* compl. praef. breves apostolorum, quos non proprie complexiones possumus appellare, summatim dicendo diversa complectuntur. *ibid. paula infra*: inter breves ... et conplexiones hoc interest, quod breves sunt subsequentium rerum particulatim divisa commonitio, complexiones autem similium rerum iuncta copulatio. VVLG. cod. Fuld. ed. Ranke p. 179,17 expl(icit) brevis, inc(ipit) praef(atio) epist(ulae) Pauli. 204,27 inc(ipit) brevis epistulae. 231,3 *al.* PAPYR. Marini 80 (*a. 564*) III 15 GREG. TVR. vit. patr. 9,2 p. 703,26. LEX Visig. 4,3,3 de omnibus rebus, quas pater reliquit, brevis factus trium vel quinque testium suscriptione firmetur et pr(a)esentibus ipsis, qui ad brevem faciendum testes interfuerint, episcopo ... brevis commendetur. 5,5,3 brevem det ille, qui commendata susceperat. GREG. M. epist. 3,41 ut tam ministeria ecclesiarum quam etiam usuale argentum vel quicquid aliud est ... brevis a vobis conscriptus contineat. *ibid.* nobis brevem manu tua subscriptum ... transmitte. 7,37 p. 486,21 iuxta brevem vestris epistolis insertum. 14,14 p. 434, 19 suprascriptam massam ... de brevibus suis delere. BENED. reg. 32 ex quibus (*ferramentis vel vestibus*) abbas brevem teneat.
item **breve,** -is *n.* PAPYR. Marini 80 (*a. 564*) II 4 breve de diversis species. GREG. TVR. Franc. 4,46 p. 181,15 breve sacramentorum ... protulit. GREG. M. epist. 9,112 quascumque res eum, qui defunctus est, constiterit reliquisse, sub breve ... facere debeas. *graecis* βρέβιον: GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A βρέβιον· ἡ ἐπιτομή. GLOSS. II 260,10 βρέβιον matrix. PAPYR. Wessely, Wiener Stud. 24 (1902) 226 βρέουιον. INSCR. Dittenberger², Sylloge nr. 423,15. COD. Iust. 1, 42,1 τὰ τετραμηνιαῖα βρέβια. 4,21,22,5 τὰ ἀργυροπρατικὰ βρέβια.

II *de loco*: 1 *de rebus, quae in longitudinem, latitudinem, profundum parum se extendunt*:

a *exiguae longitudinis* (*'kurz'*), *opp.* longus: CIC. ac. 2,92 magna parva, longa brevia, lata angusta (top. 49). PLAVT. Stich. 307 spatium hoc occidit: brevest curriculo (LIV. 5,13,10. 5,27,2 *opp.* longioribus. OV. met. 3,677. VITR. 9,3,3 brevissimum caeli. PLIN. nat. 3,119 nec alius amnium tam brevi spatio (*sc. cursus*) maioris incrementi est. 4,31. 31,28 SIL. 16,489 QVINT. inst. 11,3,127 HYG. astr. 4,3 p. 102,2). PLANC. Cic. epist. 10,9,3 equites ... via breviore praemisi (NEP. Eum. 8,5 VERG. ecl. 9,23. OV. met. 5,253 qua ... super pontum via visa brevissima. LIV. 9,2,6 *opp.* longior. 22,24,6. 38,2,10. SEN. apocol. 2 Phoebus breviore via contraxerat orbem [ortum *S*]). CAES. Gall. 4,21,3 inde erat brevissimus in Britanniam traiectus (PLIN. nat. 3,100 in Graeciam transitus. 4,103). civ. 1,43,4 breviore itinere (1,63,2. 3,41,4. VARRO rust. 1,51,1 ut ... quam brevissimo itinere *aqua* defluere possit: omne porro brevissimum in rotundo e medio ad extremum. OV. Pont. 1,4,32. LIV. 26,26,3 breve terra iter eo, brevis navigatio ab Naupacto est. 28, 16,2. CELS. 4,1 p. 122 in feminis *iter urinae* brevius et plenius, *opp.* spatiosius et conpressius. 7,26,1 p. 307 PHAEDR. 3,19,6 CVRT. 4, 16,11. 5,13,9. 8,9,29 FRONTIN. strat. 1,1,6 TAC. hist. 4,71 ann. 1,50 PLIN. epist. 2,17,2 AVR. Fronto p. 78,12 N.). VERG. georg. 4,194 nec ... recedunt longius ..., sed ... excursus brevis temptant *apes*. Aen. 3,507 unde iter Italiam cursusque brevissimus undis (CVRT. 10,1,17 PLIN. nat. 2,245. *nota*: OV. met. 14,330 cursu ... brevissimus Almo. AETNA 232 *luna* brevior cursu bis senos pervolat orbes. *cf. p. 2175,51*). OV. met. 2,517 circulus ... brevissimus (HYG. astr. 4,14 p. 117,9. *cf.* p. 118,1, *opp.* maximo). LIV. 9,27,4 circuitu (31,39,15. 33,9,8. 34,28,2. 42,16,1 circumitu. SCHOL. Germ. Sang. p. 221,8 = Ps. CENS. frg. 3,2). 10,35,12 iam breviore intervallo certiora intuentes (36,25,3 oppido quam breve. COLVM. 1,5,6 HYG. astr. 3,10 *cf. p. 2172,60*). 38,7,3 semitis (AVIEN. Arat. 853 caeli. AVG. serm. 366,4 brevis ... et compendiosa). GERM. 442 anfractus. GRATT. 123 neu sit brevis impetus illi (*sc. iaculo, cf. p. 2175,41*). GERM. 238 tris illi (*Deltoto*) laterum ductus, aequata duorum sunt spatia, unius brevior, sed clarior igne (HYG. astr. 3,18 aequis lateribus duobus, uno breviore). SEN. Phaedr. 313 gyro. MELA 1,74 *amnis* magnum impetum brevi alveo traxit. LVCAN. 6,288 agmina ... interius muro breviore recepit. 9,530 umbra (PLIN. nat. 17,88 PLIN. epist. 2,17,18 EVSTATH. Bas. hex. 6,8 p. 930ᴮ (*syn.* parvus, *opp.* longus). PLIN. nat. 2,32 sidus ... ad brevissima sedis suae principia regredi. 2,63 interiores apsidas ... breviores esse. 2,86 breviore ... ambitu. 2,89 *stellas crinitas* breviores. 2,163 longo tractu *Alpium* nec breviore quinquaginta milium passuum adsurgere. 2,165 lineas. VAL. FL. 2,524 iam brevis et telo volucri non utilis aer. MART. 9,18,3 valle. 14,33,1 pugio, quem signat brevis orbita vena. GELL. 1,1,2 *stadia* aliquantulum breviora. NON. p. 121 hilum: breve quoddam. VEG. mil. 3,18 p. 102,16 aciem. MACR. somn. 1,17,16 breve ... punctum tam tardae accessionis (*sc. stellarum*). PHYSIOGN. 6 incessus decens, brevibus passibus et acceleratis (75). EVGRAPH. Ter. Ad. 578 p. 182,1 angiportum: vicus angustus et brevis. *nota neutr. pro subst.*: PAVL. NOL. carm. 19,624 tau inde[m] stilus ipse brevi retro a cacumine (*sc. hastae mediae*) ductus efficit (*sc. in monogrammate Christi; versus nondum sanatus, Hartel scr.*: tau inde brevi stilus ipse retro a⟨que⟩ cacumine ductus).

b *exiguae latitudinis* (*'schmal'*), *opp.* latus: OV. epist. 17,174 tam brevis obstat aqua (*opp.* lato ... aequore. LVCAN. 9,957 AMM. 27,1,3). epist. 18,142 seducit terras haec brevis unda duas. FRONTIN. aq. 112 aqua non per legitimum spatium coercita, sed per brevis angustias expressa. AMM. 25,1,2 dirimente fluvio brevi. HIER. in Is. 23,1 p. 228 freto. CLAVD. 26,220 diffisa brevi Trinacria ponto. PAVL. MED. vita Ambr. 1 aquam brevi vena stillantem (*opp.* profluentis fontis rivos). OV. fast. 6,495 spatio contracta brevi ... terra (*sc. Corinthiorum isthmus*. LIV. 42,59,4 *equitatus* a laevo cornu brevi spatio diiunctus. COLVM. 5,9,4. AMM. 14,3,3 disparatur. 22,8,22). OV. trist. 1,10,21 saltus ab hac contra brevis est Tempyra petenti. LIV. 21, 35,11 pleraque Alpium ab Italia sicut breviora ita adrectiora sunt. GERM. 304 munit eos (*sc. per mare navigantes*) breve lignum. SEN. Phaedr. 390 brevis expeditos zona constringat sinus. PLIN. nat. 4,110 breviores latere septentrionali quam meridiano Hispanias. 36,30. STAT. Theb. 7,267 litus Hyles. PLIN. epist. 10,61,2 per illam brevissimam terram, quae interiacebit. AVIEN. orb. terr. 212 quod brevis exitus undas exerat. SYMPH. 300 semita (*funambuli*). AMM. 21, 12,8 disparatione brevi civitatem ... amni praeterlabente. HIER. epist. 85,6 pileolum textura breve, caritate latissimum. PHYSIOGN. 21 pupillae ... breves (*opp.* late iacentes). 116 os et cum breve est et enorme, esse vitiosum.

c *exiguae profunditatis, altitudinis* (*'flach'*), *opp.* profundus: CELS. 5,28,12 p. 213,17 aliae *fistulae* breves sunt, aliae altius penetrant (p. 215,22). PRVD. perist. 10,973 vulnus illatum breve. PALLAD. 2,14,3 bacam ... brevi scrobe demerseris (3,25,9). VERG. Aen. 5,221 brevibus ... vadis (SEN. Ag. 572. Herc. f. 323 Syrtium. AVSON. 334,139 CLAVD. 20,430). MELA 1,102 *Pontus* (*ibid.* non profundus est). SEN. Oed. 266 pater Neptune, qui fluctu brevi utrimque nostro geminus alludis solo. LVCAN. 9,317 tellus Syrtis erit; nam iam brevis unda superne innatat (AVIAN. fab. 27,7 CLAVD. carm. min. 22,35). VAL. FL. 2,614 brevibus furit aestus aquis. IVV. 3,226 puteus ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

brevis nec reste movendus (AVSON. 320, 25). TAC. ann. 14, 29 naves fabricatur plano alveo adversus breve et incertum (*sc. mare*). VLP. dig. 43, 12, 1, 15 si ... diffusa *aqua* brevem aquam faciat. AVIEN. ora 365 navigia ... adire non valent locos breve ob fluentum (CYPR. GALL. iud. 189). 379 quo cumba tergum ... brevius maris (-re *trad.*) praelaberetur. CLAVD. 26, 333 primo fonte breves, alto mox gurgite regnant *fluvii*. *inde plur. pro subst.* **brevia, -ium** *n.* CHAR. gramm. I 33, 26 neutra semper pluralia: ... brevia. EXC. Bob. gramm. I 549, 36 haec brevia βράχη. GLOSS. IV 446, 4 in brebia: vada (vaga *cod.*). 399, 21. 527, 7 in brevia: in accessibilia. V 303, 27. IV 594, 18 brevibus asperis. VERG. Aen. 1, 111 Eurus ab alto in brevia et syrtis urget (SVET. frg. p. 243 R. vada ... Virgilius 'brevia' appellat, quae eadem Graeci βραχέα. SERV. id est in brevia syrtium ...; 'brevia' autem vadosa dicit, per quae possumus vadere). 10, 288 brevibus se credere saltu. MELA 1, 35 ob vadorum frequentium brevia. LVCAN. 9, 338 magis inpactum brevibus (brevius *BC*) mare (COMMENT. *ad l.* fortius vexabantur, qui in brevibus erant). TAC. ann. 1, 70 neque discerni poterant ... brevia a profundis. 6, 33 brevia litorum nudantur. SOL. 5, 4 ara ... brevia dividit a profundis. 27, 3 dorsuosa. AMM. 16, 11, 9. 22, 8, 46 *Pontus* consurgit in brevia dorsuosa. SIDON. epist. 5, 13, 1 inter saxosa vel brevia.

d *translata*: CIC. orat. 180 duplex est considerandi via, quarum altera est longior, brevior altera. TIB. 1, 10, 4 dirae mortis. OV. Pont. 2, 10, 35 loquendi. SEN. dial. 1, 6, 7 epist. 12, 10. 62, 3 brevissima ad divitias per contemptum divitiarum. 109, 5. QVINT. inst. 3, 11, 23 haec ... brevior et vel ideo lucidior multo via. IVV. 14, 223 quae terraque marique adquirenda putas, brevior via conferet illi. PORPH. Hor. carm. 3, 2, 1 breviorem viam (vitam *codd.*) faciliorem que esse pauperi ad beatam vitam. OV. rem. 326 iudicium ... brevi limite (*i. parvo discrimine*) falle tuum. SEN. epist. 6, 5 longum iter est per praecepta, breve et efficax per exempla (TAC. ann. 16, 17 adquirendae pecuniae). QVINT. inst. 2, 6, 5 brevia quaedam demonstranda vestigia, quae persecuti iam suis viribus ... progredi possint. TAC. dial. 30 neque oratoris vis facultas ... angustis et brevibus terminis cluditur. ann. 4, 58 mox patuit breve confinium artis et falsi.

2 *de rebus et in longitudinem et in latitudinem parum se extendentibus, syn.* parvus (*opp.* magnus): CIC. Arat. frg. 7, 5 cursu interiore brevi convertitur orbe *Cynosura*. LVCR. 5, 595 *aetheris ignes* perquam pauxillo posse minores esse vel exigua maioris parte brevique (MANIL. 1, 299 angusto. GERM. 46. 187 MACR. somn. 1, 21, 5. *cf.* LIV. 36, 9, 12 brevior orbis munitionis). CIC. Arat. 360 nam brevior *pars Arctophylacis* (μείων) clara caeli de parte videtur, amplior (τὸ δ' ἐπὶ πλέον) infernas depulsus possidet umbras. GERM. 195 Cassiepeia ... brevis (οὐ μάλα πολλή) et paucis decorata in sidere flammis. 256 brevis (οὐ μάλα πολλός) et locus occupat omnes *Pleiades*. 321 Delphin. AVIEN. Arat. 706 breve signo corpus in astris. 981 Lepus. HYG. astr. 2, 42 p. 80, 7 haec (*stella Mercurii*) est brevis et clara. MACR. somn. 1, 15, 6. OV. ars 1, 528 qua brevis aequoreis Dia (*i. Naxos*) feritur aquis. fast. 2, 137 breve ... quid victae telluris. 4, 692 in campo ... habebat rus breve (MART. 1, 114, 2. 10, 79, 2). 6, 205 area. SEN. Tro. 856 Neritos parva brevior Zacyntho. MELA 1, 20 Africa ... brevior est ... quam Europe. PLIN. nat. 36, 85 non ... brevi laciniā milia passuum plura ambulationis continentem *labyrinthum*. IVV. 1, 70 brevibus Gyaris. SOL. 38, 2 in breviorem modum scripta est *Cilicia*. EXPOS. mundi 52 p. 118 provincia. PALLAD. 1, 28 insulis (AVIEN. ora 453 SIDON. epist. 2, 2, 19 VITA Fulg. 26). NOT. urb. Const. 7, 2 planitie. FILASTR. 122, 2 in Thessalia, in loco brevi (*opp.* in omni mundo). PS. RVFIN. in Am. 5, 10/11 vineam brevem illam spatio. 6, 2 terras (*opp.* latiores). MACR. sat. 5, 19, 19 nec longe inde lacus breves sunt, sed in inmensum profundi. OV. fast. 6, 642 domus ... spatium ... tenebat, quo brevius muris oppida multa tenent (trist. 1, 5, 59. LIV. 2, 50, 7 cogebantur breviore spatio et ipsi orbem colligere. SYMM. or. 2, 17). PLIN. nat. 8, 62 pantheris in candido (*sc. colore*) breves macularum oculi. PS. APVL. Ascl. 33 quorum (*corporum et animalium*) facies ... videmus ... quasdam ultra modum grandes, quasdam brevissimas. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 192 neque maiora loca esse ..., sed neque plus satis brevia. AVIEN. orb. terr. 83 alter (*sinus maris Caspius*) item est primo (*sc. Hesperio*) brevior maiorque duobus (*sc. Persico et Arabico*). *de oppidis* (*localis vis haud procul abest a qualitatis notione* (*cf. p. 2184, 24*): MART. 4, 64, 15 Fidenas veteres brevesque Rubras. AVIEN. ora 271 multa et opulens civitas aevo vetusto, nunc egena, nunc brevis, nunc destituta. AMM. 18, 9, 1. 22, 16, 4 municipia (25, 10, 10). 23, 6, 26 *oppida* brevia ... et obscura (ARNOB. in psalm. 28).

3 *de eis quae sunt exiguae omnino quantitatis, i. q.* parvus ('*klein*', *opp.* magnus), *sed praevalet et his in exemplis plerumque longitudinis respectus*: NON. p. 141 minutum positum pro brevi (p. 345). *de rebus naturalibus*: OV. met. 9, 226 in Euboico scopulus brevis eminet alto (VITA Fulg. 62). PLIN. nat. 36, 161 breves *lapides speculares*. MART. 8, 36, 6 brevior Pelion Ossa tulit. APVL. met. 5, 12 miratur *Psyche* de brevi punctulo tantum incrementulum locupletis uteri (AMM. 15, 1, 4 ambitus terrae totius ⟨ad⟩ magnitudinem universitatis instar brevis optinet puncti. CASSIOD. inst. div. 15 p. 1129[D]). PS. APVL. Ascl. 33 quamvis sit breve vel magnum, quod inane videtur. SER. SAMM. 1065 salis ... breve granum. CHALC. comm. 202 hominem mundum brevem (*i.* μικρὸς κόσμος) a veteribus appellatum. AVIEN. orb. terr. 751 brevis e pelago vertex subit. AVG. civ. 12, 13 p. 530 umoris brevissimam guttam (*cf.* SCHOL. Iuv. Leidens. 3, 263). AVIAN. fab. 34, 6 brevibus condidit *formica labores* arte cavis. ISID. orig. 16, 24, 12 a lapillo brevi, qui scrupus vocatur. *de herbis, arboribus*: HOR. sat. 2, 4, 29 brevis herba (PLIN. nat. 18, 261). SEN. Herc. O. 1640 robur tenax et brevior ilex. dial. 5, 15, 4 arborem (PLIN. nat. 13, 54. 13, 104 SCHOL. Iuv. 12, 54). CVRT. 4, 9, 10 virgulta (PLIN. nat. 12, 91 breviore mensura). COLVM. 4, 20, 5 vitis infirma vel brevis (PLIN. nat. 14, 43. 17, 157). 4, 33, 2 harundines. 10, 110 chaerepolum. PLIN. nat. 12, 50 *genus cardamomi* brevius. 12, 102. 13, 42 *palmae*. 15, 27 *myrtus*. 16, 22 brevior et in orbem comosa *quercus*. 16, 47 mas *picea* brevior et durior, femina procerior (20, 113). 22, 23. *sim. passim in libr. 16—27.* PLIN. epist. 5, 6, 35 platanis. PS. SOL. add. p. 220, 16 frutectum situ brevi nascitur. CIC. phil. frg. I 15 (dub. nom. gramm. V 576, 12) erit brevis culmus. COLVM. 3, 2, 22 brevem materiam *visullae* (5, 5, 18). 3, 19, 1 brevior *malleolus* ..., longior. 4, 22, 4 *germen* brevius (*opp.* longius). 4, 24, 15 brevior custos. 4, 24, 20 sarmentum. 4, 26, 2 submovenda, quae vel cariosa vel iusto breviora sunt. 4, 29, 6 surculum ... brevibus internodiis (arb. 3, 4. 3, 1 brevibus nodis. PLIN. nat. 16, 164). 5, 4, 1 arbusculae brevi (levi *SAR*) crure sine adminiculo per se stantes. 5, 6, 7 tenerae brevesque radiculae. 5, 6, 8 radices (PLIN. nat. 12, 42. 16, 127. 25, 53. 27, 28). PLIN. nat. 12, 91 *casia* brevi tunicarum fistula atque non fragili. 12, 107 brevior crassiorque *calamus* (16, 165). 12, 111 *folia* brevia ac minuta (13, 107. 15, 127. 130 *al.*). 13, 28 rami (13, 55 gracili brevique). 13, 40 fructiferarum aliis brevius lignum in pomo, aliis longius. 14, 41 *uva*. 15, 115 pediculi (16, 91). 16, 19 glans utriusque brevior et gracilior. 16, 54 flos ... cum multa astula tenui brevique avulsus. 16, 124 caudice. 16, 175. 17, 152 ferulae *vitium* ipsae breves et ad summa breviores. 17, 174 palmites. 18, 78 *granum* longius breviusque aut brevius ac (aut *codd.*) rotundius. 18, 115 stipula. 19, 72 crassas brevioresque *cucurbitas*. 19, 76 Boeotium *genus naporum* ... rotunditate etiam brevi notabile. 21, 33 pinguissimum *crocum* et brevis capilli. 22, 83 caule (26, 108 geranion ... caule brevior). 24, 91 cauliculis. 25, 38 *semine*. 25, 162 cacumine. 26, 134 hippurim brevioribus et mollioribus comis. 27, 30 semen in corniculis non brevibus gignit *anagyros*. CLAVD. MAM. anim. p. 74, 6 tantum ..., quantum brevis capacitas tenuissimae cutis (*sc. grani tritici*) includit. *de hominibus* (*syn.* humilis, modicus, parvus; *opp.* excelsus, procerus, longus): RHET. Her. 4, 49, 63 hunc ... rubrum, brevem, incurvum. CIC. inv. 1, 35 longus an brevis. de orat. 2, 245 iudex ... brevior ipse quam testis. VARRO ling. 10, 29. HOR. sat. 2, 2, 37 illis maiorem natura modum dedit, his breve pondus. PRIAP. 46, 3 puella ... Pygmaeo brevior (IVV. 6, 505). OV. am. 2, 4, 36 longa brevisque. ars 2, 661 habilem, quaecumque brevis. 3, 263 si brevis es sedeas. rem. 321 EPIST. Sapph. 33. VITR. 6, 1, 4 brevioribus corporibus (*cf.* 3 *opp.* inmanibus. SVET. Galba 3. GELL. 19, 13, 3 brevi atque humili). SEN. benef. 2, 17, 3. epist. 66, 26 procerum et excelsum *magis diligere* quam brevem aut modicum *filium*. PLIN. nat. 34, 19 admodum. STAT. silv. 1, 6, 58 quos natura brevīs ... ligavit. 4, 6, 43 magna brevi mendacia formae! MART. 2, 77, 4 puerum. 8, 60, 2 brevior, Claudia, sesquipede. 11, 14, 1 colonum. QVINT. inst. 2, 3, 8 statura breves (ITALA Luc. 19, 3 [cod. s]). SVET. Aug. 79 staturam brevem. vita Hor. p. 47 habitu corporis fuit brevis atque obesus. AMM. 22, 14, 3 homo. ANTH. 198, 71 formā brevior. CLAVD. 8, 572. AVG. civ. 22, 14 infans. PHYSIOGN. 92 non satis procerus nec brevis. CASS. FEL. 36 p. 78, 16 in infantibus brevissimis lactantibus (71). SIDON. epist. 1, 2, 2 longissimis brevior, procerior ... mediocribus. DRAC. Orest. 193 brevis est et parvus Orestes. IORD. Get. 35, 182 forma brevis. GREG. TVR. Andr. 20. *nota*: CASS. FEL. 32 p. 67 aliud cancri dentis genus aetatibus brevissimis eveniens (*i. infantibus, subest notio temporalis, sc. brevissimorum annorum, v. p. 2173, 7*). *de bestiis* (*syn.* compactilis; *opp.* longus, grandis): HOR. epod. 5, 15 brevibus illigata viperis (PORPH. *ad l.* OV. ars 2, 376). CARM. de bell. Aeg. 47 anguis. OV. epist. 2, 119 Allecto brevibus torquata colubris. fast. 2, 574 mus. COLVM. 7, 12, 4 probatur quadratus potius *canis* quam longus aut brevis (7, 12, 9 status). PLIN. nat. 8, 46 *leonum genus* compactile et breve. 11, 59 *apes* breves variaeque et in rotunditatem compactiles. MART. 10, 37, 10 concha (SCHOL. Iuv. 10, 64). 11, 31, 14 maenas. 14, 199, 1 *asturco*. NON. p. 137 asini, muli aut equi breves. AMM. 22, 15, 19 avicula (23, 6, 16). CLAVD. carm. min. 9, 40 bestia. VVLG. Sirach 11, 3 brevis in volatilibus est apis. HIER. epist. 64, 16 pannus. AVIAN. fab. 14, 9 simia. PELAGON. 17 cum catulo brevi (σκύλον μικρόν. 370. *cf.* 208 dierum decem). ISID. diff. 1, 457 monstrum ... vel nimis grande vel nimis breve. *de corporis partibus* (*syn.* exiguus, exilis, parvulus; *opp.* arduus, enormis, ingens, longus, nimius, prolixus. exertus): PACVV. trag. 3 (Cic. div. 2, 133) quadrupes ... capite brevi, cervice anguina (HOR. sat. 1, 2, 89 PHYSIOGN. 6. 16. 116 *opp.* enorme et nimium. VARRO rust. 2, 2, 3 caudis *ovium*, *opp.* prolixis (GRATT. 272 COLVM. 7, 12, 4 PLIN. nat. 8, 183. *cf.* OV. met. 5, 457 cauda ... in ... brevem formam ... contrahitur). 2, 3, 2 hircus ... collo brevi, gurgulione longiore

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(PHYSIOGN. 127). 3, 9, 5 gallos . . . rostro brevi (COLVM. 7, 9, 1. 8, 2, 9 AVIAN. fab. 31, 11). *ibid.* cruribus brevibus, unguibus longis (CELS. 8, 20 p. 359, 15. p. 359, 24 COLVM. 6, 1, 3 PLIN. nat. 8, 71. 11, 178 AMM. 21, 16, 19 PHYSIOGN. 125. 60 nimium breves ungues). VERG. georg. 3, 80 brevis alvus obesaque terga (*afferunt* SEN. epist. 95, 68 APVL. Socr. 23 p. 173). HOR. sat. 1, 2, 93 brevi latere ac pede longo est (VLP. dig. 21, 1, 12, 1 latus vel crus brevius. IVV. 6, 504 breve parvi . . . lateris spatium). OV. epist. 8, 93 lacertis. met. 8, 190 longam *pennam* breviore sequenti (PLIN. nat. 11, 51 VAL. FL. 7, 377). 9, 789 incomptis brevior mensura capillis (MART. 5, 48, 7 brevibus . . . capillis). CELS. 7, 7, 8 *pili* (COLVM. 6, 1, 3 pilo . . . corporis denso brevique. MART. 2, 62, 2). 7, 12, 1 dentibus . . ., qui fere longiores radices habent (8, 1 p. 325, 10). 7, 25, 1 coles. 7, 26, 4 p. 311 *cervix vesicae femineae* et brevior quam in maribus et laxior est. 8, 1 p. 324, 7 suturae. p. 324, 38 *processus* brevior et rotundior. p. 325, 17 *vertebrae* teretes brevesque. p. 326, 17 breves tenuioresque *costae*. p. 327, 13. p. 328, 29 *os.* 8, 10, 1 p. 345, 8 membrum id altero brevius (8, 10, 7 p. 350, 38 *et* 351, 21. AVG. quant. anim. 17, 29 exilioribus brevioribusque). 8, 10, 5 si femur fractum est, fieri brevius. 8, 10, 7 p. 350, 13 *fragmentum ossis.* 8, 16 p. 357, 11 brachium curvum est . . . breviusque altero est (*cf.* GLOSS. II 259, 59 βραχ[ε]ίων ὁ μικρός brevis). 8, 19 articuli (PLIN. nat. 11, 248). SEN. Phaedr. 803 brevior coma (MART. 9, 17, 8. IVV. 2, 15 supercilio brevior). COLVM. 6, 20, 1 cornua (ITALA Dan. 7, 8 [Barnab. 4, 5] breve. VVLG. parvulum, μικρόν). 6, 29, 2 brevibus auriculis et arrectis (AMM. 19, 12, 19). 7, 6, 2 plena et brevi cervice (PHYSIOGN. 53. 83 p. 112, 16. 93 vasta brevique. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962B). CALP. ecl. 6, 54 cornu. PLIN. nat. 8, 190 Apulae *oves* breves villo. 9, 23 lingua . . . brevis atque lata (ANTH. 790, 1). 9, 103 brevi nodo ligatis *conchis.* 11, 257 *pedes* (*opp.* longipedes. 29, 86 PHYSIOGN. 72 *bis.* MART. 12, 54, 1 brevis pede). 32, 60 spondylo brevi atque non carnoso *ostrea.* SIL. 8, 560 caesaries. STAT. silv. 2, 1, 66 ulnis. MART. 4, 42, 9 frons. QVINT. inst. 11, 3, 116 manus (*opp.* exertiores. PHYSIOGN. 59 *bis* nimium breves . . . et exiguae). NEMES. ecl. 3, 33 mentum. CLAVD. 26, 584 artus. SORAN. 89 mammas . . . neque rugosas neque satis breves et nec multum grandes cavernas habentes neque verum raras et breves. PHYSIOGN. 6 corpus angustius et brevius. 59 digitos. *nota translationem*: VLP. dig. 23, 3, 43, 1 tunc . . . credendum est brevi manu (*i. nullo alio intercedente*) acceptum a muliere et marito datum (*opp.* manu longa IAVOL. dig. 46, 3, 79). *de instrumentis, vestimentis*: VARRO ling. 5, 140 vehiculum. NEP. Iph. 1, 3 hastis (VAL. MAX. 2, 3, 3 STAT. Ach. 1, 879. TAC. Germ. 6 hastas . . . angusto et brevi ferro. HYG. frg. Gell. 5, 8, 2 cum lituus sit virga brevis. OV. met. 6, 86 sigillis. LIV. 26, 4, 4 parmae breviores quam equestres. 42, 65, 10 breves pinnae *spiculi* (*cf. supra l. 9*). VITR. 10, 3, 3 brevior pars prior vectis. 10, 3, 8 lorum . . . unam breviorem, alteram efficit partem longiorem (*bis*). 10, 10, 5 brachia *vectis.* PAVL. FEST. p. 54 nummi. p. 131 scutum (NON. p. 554. 555 SERV. Aen. 7, 188). CELS 7, 5, 2 spicula. 7, 26, 2 p. 309, 31 uncus. 7, 29 p. 317, 31 uncus . . . acuminis brevis. 8, 10, 1 p. 345, 30 *fascia* (8, 10, 2 p. 347, 15 NON. p. 538). 8, 10, 2 p. 348, 7 *ferulae* a lacerto breviores, sub ala brevissimae. COLVM. 8, 11, 4 paxilli (tax- *SA*). SCRIB. LARG. 122 cornua . . . quasi in taleas breves divisa. PLIN. nat. 13, 106 e radice cultellis capulos brevesque alios usus excogitant. 16, 201 *trabes.* 17, 185 breves (-vi *codd.*) ad 〈l〉imitandum caveas circumdant. 18, 317 mālo. VAL. FL. 1, 460 remo (IVV. 15, 128). 1, 705 comes *Daedali* brevioribus alis. 6, 98 aequa . . . nec ferro brevior nec rumpia ligno. SIL. 3, 234 ense. 8, 374 mucronibus. STAT. Theb. 6, 74 tela (silv. 2, 3, 27 TAC. ann. 2, 14 NON. p. 554). silv. 2, 1, 129 laenis (MART. 12, 36, 2). MART. 1, 2, 3 quos (*libellos*) artat brevibus membrana tabellis (2, 1, 4 brevior . . . charta. 14, 186, 2 membrana). 4, 88, 7 rugosarum vimen breve Picenarum. 7, 72, 2 mappae (10, 87, 6). 9, 59, 13 vitro. 10, 14, 7 toga (11, 56, 6). 14, 31, 2 *culter.* 14, 151, 2 zona (*opp.* longa satis). QVINT. inst. 11, 3, 137 sinus. IVV. 5, 9 tegetis pars dimidia brevior. 11, 79 focis. TAC. Germ. 44 gladii (NON. p. 553). Agr. 36 caetris. ann. 2. 6 naves (NON. p. 534. VITA Fulg. 29 naviculas). GELL. 5, 3, 3 funiculo. 5, 3, 5 vinculo. APVL. met. 2, 23 posticulam. 10, 20 brevibus admodum, sed satis copiosis pulvillis. GROM. p. 305, 24 terminus (p. 308, 26). PORPH. Hor. epist. 1, 5, 1 lectos. GARG. MART. med. 2 pilulas. SOL. 11, 24 per fabricam brevissimae machinae (*i. ponte. cf.* VEG. mil. 4, 16). CAPITOL. Gord. 32, 6 columnis. TREB. trig. tyr. 7, 2 sepulchra . . . brevi marmore inpressa humilia. 64, 5 signis brevibus et minutulis (*in patera*). LAMPR. Alex. 39, 1 poculum. VOPISC. Aurelian. 29, 1 pallium (VVLG. Is. 28, 20. NON. p. 542 palliolum). NON. p. 263 brevissimum vehiculi biroti genus. p. 532 navigium (*opp.* grande). p. 546 fistula. p. 553 iacula. PALLAD. 1, 24, 1 fenestellae. 5, 7 (8) 2 vasculo. AMM. 22, 13, 3 deae Caelestis argenteum breve figmentum. 25, 8, 3 lembis (HIER. vita Hilar. 41). HYG. astr. 2, 38 sagittis. CLAVD. 26, 495 arcus. SVLP. SEV. dial. 2, 1, 8 vestem. MACR. somn. 2, 7, 3 speculo. BOETH. mus. 4, 18 p. 348, 7 brevissimo ac simplici . . . instrumento. *nota imag.*: PERS. 5, 121 haereat in stultis brevis ut semuncia recti. VAL. FL. 5, 414 pone rota breviore soror (*i. Luna quippe cuius cursus sit brevior; cf. p. 2180, 23*) *sequitur.* *de aedificiis*: OV. trist. 5, 2, 70 vix . . . brevis tutos murus ab hoste facit. CARM. epigr. 995 A 4 (*aevi Tiberi*) tumulo. SVET. Aug. 72 porticus. SPART. Sept. Sev. 4, 5 aedes brevissimas (*opp.* hortos spatiosos. AMM. 16, 8, 10). NON. p. 134 tuguriolum, domicilium breve. HIER. vita Hil. 9 tuguriunculo. PAVL. NOL. carm. 28, 67 tuguri. 16, 156 tecta (SIDON. epist. 8, 11, 3 vers. 40).

III *de* ***qualitate*** (*'gering'*): *huc exemplorum iam sub I 2 collectorum nonnulla poterant trahi; congessi hic ea tantum, quibus temporalis vel localis notio omnino deest.*

de rebus incorporeis: RHET. Her. 4, 21, 29 in litterarum brevi commutatione aut productione. 4, 33, 45 vires hominum breves sunt (*abusionis exemplum*). CIC. epist. 2, 1, 2 breve est, quod me tibi praecipere meus incredibilis in te amor cogit. 14, 1, 6 expectatio. OV. epist. 7, 188 inpensa. fast. 5, 369 est breve praeterea, de quo mihi quaerere restat. 5, 654 opus (MART. 4, 82, 8). SEN. dial. 5, 43, 5 incommoda. Tro. 980 Ithaco obtigisti *Hecuba* praeda nolenti brevis. OCTAVIA 69 tot . . . malorum breve solamen. PLIN. nat. 37, 114 fulgore. 37, 117 nitor. STAT. Theb. 12, 299 munus. IVV. 3, 286 lumen candelae (CLAVD. carm. min. 27, 36 *stellae*). IVLIAN. dig. 50, 17, 65 ut ab evidenter veris per brevissimas mutationes disputatio ad ea, quae evidenter falsa sunt, perducatur (VLP. dig. 50, 16, 177). VLP. dig. 49, 14, 6 pr. *usurae.* 1, 18, 6, 5 supellectili. AMM. 27, 7, 5 delicta (levia *al.*). VVLG. Sirach 25, 26 brevis (μικρά) . . . malitia. PS. RVFIN. in Am. 2, 6 compendiis. CLAVD. 8, 510 quae sub te causa brevis . . . neglegitur? 21, 42 nil breve moliri. ARATOR act. 2, 814 ingenio breviore minor. GLOSS. IV 25, 9 brevi animo pusillanimo (26, 30. 488, 9. 594, 20). *de rebus concretis* (*de oppidis cf. p. 2181, 70*): HOR. carm. 2, 15, 13 privatus . . . census (MART. 12, 6, 9). AMM. 25, 4, 4 cibum brevem vilemque. VVLG. Is. 30, 20 panem arctum et aquam brevem (ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ στενόν). AVIAN. fab. 38, 12 te . . . aere brevi . . . volgus emet (*opp.* magnā). SIDON. epist. 8, 6, 5 brevi peracta nec brevis sportula. SEDVL. carm. pasch. 2, 278 quadrantem. *nota*: CLAVD. 15, 107 brevior (*i. brevioribus opibus*) duxi securius aevum. AVIAN. fab. 11, 10 quia nulla brevi est cum meliore fides. *speciatim de numeris* (*opp.* ingens, magnus, numerosus): HOR. carm. 4, 13, 22 Cinarae brevis annos fata dederunt (MANIL. 4, 89. VAL. FL. 6, 571 brevibus ereptus in annis. FLOR. epit. 4, 2, 6 quattuor anni, set pro clade rerum breve〈s〉 [*Halm*, breve *B*, breve tempus *C*]. VVLG. Iob 16, 23 breves anni transeunt [ἔτη . . . ἀριθμητὰ ἥκασιν. *cf. p. 2173, 4*]). MANIL. 4, 456 unaque bis denis brevior *pars* nocet, unaque maior. PLIN. nat. 2, 119 proximis inter utramque media *ratio* placuit ad brevem ex numerosa additis quattuor *ventis.* MART. 12, 66, 2 bis quinquagenis domus est tibi milibus empta, vendere quam summa vel breviore cupis (RVF. FEST. 1 *opp.* ingentes). QVINT. decl. 338 p. 337, 20 numerate huius adulescentis annos, breve nimium videatur. inst. 1, 10, 43 brevioribus numeris (SVET. Vesp. 10 CHIRON 505. VVLG. psalm. 104, 12 cum essent numero brevi [ἀριθμῷ βραχεῖς]. ARNOB. in psalm. 104 CASSIOD. var. 11, 39, 1). CLAVD. 28, 157 relliquias *gentis* numerasse breves. *nota*: ITIN. Anton. Plac. rec. A 1 triginta milia ad breve (*i. minimum*) missi hic perierunt. *de intervallis musicis*: MART. CAP. 9, 948 in diastematis alia breviora illa, quae sunt in diesi enarmonia, *opp.* maiora. *Fortunae epitheton*: PLVT. aet. Rom. 74 p. 281D διὰ τί μικρᾶς Τύχης ἱερὸν ἱδρύσατο Σερούιος Τούλλιος ὁ βασιλεύς, ἣν 'βρέβεμ' καλοῦσι. *cf.* SIL. 4, 732 *p. 2175, 60.* *derivata*: brevellus, brevialis, breviarium, breviculus, brevio (abbrevio, breviatim, breviatio, breviator), brevitas, brevium (*v. p. 2179, 77 sq.*). *composita*: brevigerulus, breviloquens, breviloquentia, breviloquis, breviloquium. amphibrevis, bibrevis, perbrevis, subbrevis, tribrevis.

adv. **breviter** *inde a* RHET. Her. (*29ies*) CIC. inv. (*19ies*) (*non in* epist. ad Q. fr. ad Brut.). *compar.* brevius: RHET. Her. 4, 25, 35 CIC. inv. 1, 25. 28 *al. superl.* brevissime: CIC. inv. 1, 100 Verr. 6, 140 *al.* *apud priscos hoc adverbium non reperimus, qui brevi adverbialiter utuntur; frequenter usurpatur in scriptis rhetoricis, raro a poetis historicisque scriptoribus: deest omnino apud* CATVLL. HIRT. BELL. Alex. Afr. Hisp. RVT. LVP. HOR. GRATT. EPICED. Drusi VELL. CVRT. MELAM LVCAN. PERS. CALP. ecl. PETRON. TERT. Vind. I *singulis locis habent* LVCR. CAES. Gall. SALL. NEP. TIB. PROP. GERM. (*loc. corr.*) CELS. SCRIB. LARG. ASCON. FRONTIN. aq. FLOR. Verg. (*non in* epit.) LAVS Pis. STAT. silv. IVV.; *binis*: PAVL. FEST. COLVM. VVLG. PVBLIL. MANIL. SEN. trag.; *ternis*: LIV. OV. (*sc. singulis* rem. met. fast.) PHAEDR. SIL. TAC.; *quaternis*: VAL. MAX. MART. SVET.; *quinque*: APVL. (*binis* mund. apol., *uno* met.); *6ies* VARRO (ling. *bis*, rust. *quater*); *7ies* VITR.; *9ies* VERG. Aen. (*deest in* ecl. georg. *et* APP. Verg.). breb-: CARM. epigr. 646, 4 *et in codd., ex. gr.* GLOSS. II 270, 20. 448, 30. IV 432, 12. GLOSS. II 448, 30 συντόμως. 270, 20 διὰ βραχέων πάνυ: breviter brevissime paucis. IV 432, 12 paucissime. 594, 19 paucissime vel succincte. II 393, 57 πάνυ διὰ βραχέων brevissime. 260, 8 βραχυτάτως brevissime. NOT. Tir. 4, 39 breviter. 4, 41 brevissime. NOT. laterc. gramm. IV 336, 50 PS. ASPER. gramm. suppl. 54, 9 GRAMM. suppl. 155, 6.

1 *de tempore* (*cf.* brevis *I*): **a** *generatim*: PVBLIL. J 20 iratum breviter vites, inimicum diu. MANIL. 4, 855 nunc brevius lassata manent, nunc longius astra. VITR. 5 praef. 3 uti angusto spatio vacuitatis ea legentes breviter percipere possent. SEN. contr. 1, 7, 9 adulter uno ictu breviter confectus est. PLIN. nat. 8, 44 in universis rerum naturae operibus . . . curā nostrā breviter peregrinantes. GELL.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

19, 1, 20 sapiens, cum breviter et strictim colore atque vultu motus est. Ps. QVINT. decl. 19, 15 brevissime collecti spiritus. CAPITOL. Pert. 1, 2 ibi *equus* breviter commoratus. HIL. c. Const. 11 brevius ... adversum Persam quam adversum eam (*sc. Alexandriam*) armis certatum est. HIER. epist. 120, 7 videbatur *Iesus* breviter. PROSP. epigr. 49, 5 faeni breviter florentis amator. SIDON. epist. 2, 9, 6 prandebamus breviter copiose. CARM. epigr. 646, 4 (*in Sardinia*) set genitus brebiter, voluit me tollere Fatus. CORP. VIII 19606 ut dulcis flos, filius breviter frunitus (*sic*) anima. ALC. AVIT. carm. 4, 536 nec tamen ut venit, breviter sic lympha recedit. 6, 248. ACT. Petr. 22 breviter in somno conversus.

b *speciatim: in dicendo, scribendo* (*cf.* brevis *I 2 d α*): RHET. Her. 1, 4, 6 breviter, quibus de rebus simus dicturi, exponere. 1, 4, 7. 1, 6, 10. 1, 10, 17 breviter et absolute. 2, 1, 1. 2, 18, 28. 2, 30, 47. CIC. inv. 1, 23 aperte et breviter. 1, 67 *ter*. 2, 53 Verr. 1, 16. 3, 134. 6, 42 Cluent. 10 Catil. 3, 3 Pis. 7 Mil. 23 Phil. 1, 1. 7 de orat. 3, 148. 158. orat. 122 breviter ... et probabiliter et aperte. part. 59. 70. 131 ut potui brevissime. ac. 1, 43 breviter ... minimeque obscure. fin. 5, 64 div. 1, 70 Att. 7, 1, 1. 8, 11, 3 epist. 1, 9, 10. 6, 1, 7 BRVT. Cic. epist. 11, 10, 1 VARRO rust. 1, 1, 11 CAES. Gall. 7, 54, 3 VITR. 1, 6, 12. 4, 2, 6. 5 praef. 3. 10, 3, 1 PHAEDR. 3, 10, 2. QVINT. inst. 4, 2, 32 nec breviter ... nec dilucide. FLOR. Verg. p. 184, 25. GAIVS inst. 4, 15 et quasi per indicem. HIL. c. Aux. 5 AMM. 21, 1, 7 HIER. epist. 133, 3. AVG. civ. 9, 4 p. 373, 19 non quidem commodius ..., sed certe brevius et ... planius. RHET. Her. 1, 9, 14 rem breviter narrare (CIC. de orat. 2, 326 PHAEDR. app. 10, 5 QVINT. inst. 10, 1, 49. PAVL. dig. 50, 17, 1 rem ... breviter enarrat *regula*). 1, 17, 27 ut breviter et dilucide ... diceremus. 4, 25, 35 *opp.* pluribus verbis. 4, 43, 54 *opp.* planius. CIC. inv. 1, 25 *et passim*. Cluent. 29 breviter ... strictimque, *opp.* copiosissime. Arch. 32 breviter simpliciterque. de orat. 1, 214 breviter impoliteque. 2, 215 aut breviter aut summisse. 340 commode et breviter et acute et hilare. Brut. 197 breviter et presse. Tusc. 4, 57 *opp.* fuse lateque. VARRO ling. 8, 43 *opp.* apertius. ASCON. Corn. p. 77 breviter et aperte. PORPH. Hor. sat. 1, 10, 9 *opp.* copiose. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 19 summatim breviterque, *opp.* exsequenter pleneque. AVG. civ. 19, 23 p. 398, 31 hoc unum breviter, immo granditer. Ps. BOETH. geom. p. 399, 18 breviter ... et summotenus. RHET. Her. 2, 9, 13 scriptum illud esse dilucide, breviter, commode, perfecte (2, 26, 41. CIC. fin. 2, 100 *opp.* multis ... verbis. Att. 2, 20, 2. 9, 10, 8. 11, 19, 1. 12, 7, 1 epist. 1, 7, 10. BALB. Cic. Att. 9, 13ª, 1 tam. FEST. p. 218 et aperte et breviter. SEN. epist. 92, 3. AVR. Fronto p. 49, 13 N. quomodo γνώμην sollertius, dilucidius, brevius, politius scribas? PORPH. Hor. ars 24. VVLG. I Petr. 5, 12 [δι' ὀλίγων]. HIER. epist. 86 AVG. civ. 4, 6). RHET. Her. 2, 10, 14 legum ... breviter exscriptarum. 2, 12, 17 vocabuli sententia breviter ... describitur (discr. *H*; CIC. inv. 1, 11. 1, 44 [discr- *pars codd.*]. orat. 50 summatim breviterque. HIER. epist. 22, 28 breviter strictimque. 78, 15 AVG. civ. 2, 18 tempora ... recolat et describat. PAVL. MED. vita Ambr. 1). GELL. 13, 18, 3 rescripsit ... brevissime. RHET. Her. 2, 18, 28 conplexio est, quae concludit breviter (2, 29, 46 CIC. nat. deor. 2, 20. FRONTO p. 211, 16 N. sententiam breviter et scite. VOPISC. quatt. tyr. 1, 3 triginta tyrannos uno breviter libro. HIER. epist. 52, 4 PELAG. in I Tim. 5 p. 883ᴮ). RHET. Her. 2, 30, 47 enumeratio est, per quam colligimus (CIC. Att. 1, 18, 2) et commonemus ... breviter (CIC. epist. 4, 15, 2 HIER. epist. 119, 12). 3, 4, 7 breviter aperienda ... totius tractatio causae (HIER. epist. 106, 7). 4, 17, 24 oratio ... quae ..., breviter ostendit (4, 26, 35 CIC. orat. 116 CELS. 4, 1 p. 120, 6 QVINT. decl. 278 p. 133, 19 AVG. civ. 18, 33. 19, 1). 4, 17, 25 contrarium est, quod ... breviter et facile confirmat (QVINT. inst. 2, 17, 41). 4, 18, 26 exornationis genus breviter et continuatis verbis perfectum. 4, 19, 26 res breviter absoluta (VERVS Fronto p. 130, 4 N. APVL. mund. 1, 9 AMM. 17, 17, 1. 23, 6, 10 carptim breviterque). 4, 25, 35 *definitio* amplectitur potestates *rei* breviter et absolute (PLIN. epist. 5, 3, 2). *ibid.* dilucide proponit et explicat (*om. codd. plerique*) breviter (CIC. prov. 40 nat. deor. 2, 81 VITR. 6, 1, 12. SVET. rhet. 1 cum breviter ac presse tum latius et uberius. GALLICAN. Avid. 3, 1 AMM. 19, 4, 1 HIER. epist. 23, 2 *al.* AVG. civ. 3, 17 p. 121, 20 MART. CAP. 4, 349 OROS. hist. 1, 2, 51 BOETH. mus. 1, 4 p. 192, 18. 2, 17 p. 248, 22 ISID. praef. test. 30). RHET. Her. 4, 39, 51 res ... perspicua breviter exprimuntur oratione (CIC. part. 57 SEN. nat. 7, 6, 3 epist. 66, 39 PLIN. nat. 13, 133 PLIN. epist. 2, 13, 10 HIER. epist. 22, 22). 4, 49, 63 si *exornatio* breviter et dilucide facta est (CIC. leg. 3, 49). CIC. inv. 1, 9 his rebus breviter constitutis (fin. 2, 44). 1, 31 rerum earum ... breviter expositio ponitur distributa (de orat. 2, 41 part. 47 FRONTIN. aq. 77 AVG. civ. 2, 21 p. 83 *al.*). inv. 1, 33 partitur. 1, 59 unum in locum cum conduxerit breviter propositionem et assumptionem (QVINT. inst. 5, 14, 9). 1, 98 omnes transire breviter argumentationes (1, 100 RVFIN. Orig. princ. praef. 2. CIC. div. in Caec. 50 breviter ... quasi praeteriens. VOPISC. quatt. tyr. 1, 1). inv. 2, 40 breviter iniciemus, quid ... considerari oporteat (de orat. 2, 243. QVINT. inst. 9, 3, 100 illud ... adiciam. 11, 1, 92. AVG. civ. 20, 15 subiecit. ISID. praef. test. 17). Tull. 13 rem ipsam, ... breviter vobis demonstro (Cluent. 29 COLVM. 12, 2, 2 QVINT. inst. 1 praef. 25. 5, 12, 15 HIER. epist. 78, 15). div. in Caec. 51 respondebo (Cluent. 8. Catil. 3, 11 breviter constanterque. orat. 54 SEN. benef. 2, 18, 3 TAC. ann. 15, 68 GELL. 16, 2, 4 AVSON. 419, 33 HIER. epist. 21, 39. 82, 9 *al.* AVG. civ. 21, 26). Verr. 3, 169 rem totam, iudices, breviter cognoscite (4, 67. 6, 23, *ubi edd.* recognoscite *auctore Wurmio*. VAL. MAX. 1 praef. latius diffusa. MART. 1, 55, 1). Verr. 5, 57 genera ... attingere (Tusc. 2, 42 leg. 1, 28. VITR. 10, 8, 1 quam brevissime proximeque. PLIN. nat. 2, 55 breviter atque capitulatim. 18, 341. PLIN. epist. 1, 20, 2 cursim et breviter. SVET. Galba 3 HIER. epist. 18, 20 AVG. civ. 8, 1. 9, 4. CIC. off. 3, 8 locum ... a Posidonio breviter ... tactum. HIER. epist. 53, 8. 108, 22 AVG. civ. 16, 10 CASSIOD. inst. div. 17 honoravit et tetigit). Verr. 5, 105 perstringere (de orat. 2, 201 perquam. Lael. 46 SEN. benef. 7, 14, 1 QVINT. inst. 11, 1, 4 PLIN. paneg. 25 IVST. 43, 1, 2 HIER. tract. in psalm. I p. 243, 26 *opp.* latius disputare. epist. 53, 6 *al.* RVFIN. hist. 1, 1, 6 breviter succincteque, *opp.* plenius. SVLP. SEV. chron. 1, 17, 6 Ps. ORIGEN. tract. 2 p. 18, 9. LACT. inst. 7, 4, 12 *locus* ut in transcursu breviter stringendus. HIER. epist. 123, 8. 121, 1 AVG. civ. 4, 2. 11, 25). Font. 22 testis ... breviter interrogandus est. Cluent. 160. Manil. 36 quae breviter qualia sint ... consideremus. Balb. 18 quiddam ... breviter commemorandum (CHAR. dig. 1, 11, 1 pr. AVG. civ. 3, 20 *al.*). de orat. 1, 148 quae abs te breviter decursa sunt (LAVS Pis. 18). 1, 205 percursa (VARRO ling. 8, 2 rust. 2 praef. 6 SEN. epist. 76, 26 SCRIB. LARG. 98 MART. CAP. 5, 475. 6, 703). 2, 108 definiat (Tusc. 4, 47 AVG. civ. 8, 16. 19, 21 p. 389 OROS. hist. 5, 23, 3. SEN. epist. 75, 11 finiam. ARNOB. nat. 7, 2 LACT. opif. 19, 9 HIER. epist. 7, 3). 2, 162 ea breviter inlustret verbisque definiat. 2, 245 *roges*. 3, 25 proponam (HIER. epist. 112, 7 AVG. civ. 7, 6). Brut. 14 complexus est (SEN. nat. 5, 16, 2 PLIN. nat. 4, 75 QVINT. decl. 246 p. 7, 6 inst. 7, 3, 29 AVG. civ. 20, 14 p. 438 SVLP. SEV. dial. 1, 21, 5). Brut. 322. part. 74 quo breviter modiceque laudato (83). 131 quoniam breviter sunt aperti quasi fontes quidam aequitatis. fin. 2, 20 breviter comprehensis gravissimis sententiis (LVCR. 6, 1083. QVINT. decl. 247 p. 10, 4 quam fieri potest brevissime et significantissime. inst. 7, 3, 2. 9, 3, 91 APVL. mund. 16 VEG. mil. 2 praef. p. 33, 8 CASSIOD. inst. div. 16 p. 1131ᶜ). fin. 2, 20 gravissimae ... breviter enuntiatae sententiae (PLIN. epist. 4, 2, 4. AVR. Fronto p. 230, 16 N. nuntio. HIER. epist. 92, 1). Tusc. 2, 14 breviter admonitus (HIER. epist. 71, 6 illud. 106, 2). fin. 3, 13 astringere ... argumenta (SEN. contr. 2, 3, 22 *opp.* diu ... prosequi. QVINT. inst. 3, 4, 4. SVLP. SEV. chron. 1, 1, 1 constringere). nat. deor. 1, 49 dissero (SALL. Iug. 111, 1 MOD. dig. 38, 10, 4, 3 HIER. epist. 29, 6. 140, 15 AVG. civ. 19, 2 p. 353 BOETH. mus. 2, 31 p. 265, 1). nat. deor. 2, 3 agam quam brevissime potero (VARRO rust. 3, 14, 1 QVINT. decl. 365 p. 399, 9. LIV. 37, 52, 3 cum ... egisset gratias). off. 1, 161 rebus breviter disputatis. epist. 11, 5, 1 illud ... significandum (QVINT. inst. 8, 6, 61 HIER. epist. 145). 15, 13, 3 petam. epist. frg. II 1 (Macr. sat. 2, 1, 14) facete et breviter et acute locuti (SERV. Aen. 1, 561 HIER. epist. 121, 3 82, 4. SIDON. epist. 9, 3, 6 *opp.* longum taciturus. PHAEDR. 3, 7, 1 proloquar. QVINT. inst. 5, 13, 60 praelocutus. PLIN. epist. 7, 6, 6 interlocutus. FRONTO p. 98, 11 N. elocutus es). NEP. Att. 18, 6 tantas res tam breviter ... declarari (HIER. epist. 93). VERG. Aen. 1, 561 profatur (4, 632 adfata. 6, 538 OV. met. 2, 783 APVL. met. 10, 3. VERG. Aen. 6, 321 fata est. 6, 398. 10, 620. COLVM. 5, 1, 8 praefari). Aen. 2, 11 breviter Troiae supremum audire laborem (VVLG. act. 24, 4 [συντόμως]). 9, 351 ait (AVG. civ. 6, 2 p. 247). 10, 251 precatur. OV. rem 804 spe brevius monitis expediere meis (STAT. silv. 1, 4, 67 AVG. civ. 19, 21). fast. 6, 357 referam (VAL. MAX. 2, 7, 5). LIV. 2, 15, 2 reddi responsum. 34, 31, 19 peroratum esse. MANIL. 3, 447 magna est ratio breviterque docenda (HIER. epist. 65, 10 BOETH. arithm. 1, 27 p. 53, 1). PAVL. FEST. p. 218 reliqua quam brevissime redigere in libros admodum paucos. SEN. epist. 95, 51 tradere (QVINT. inst. 8 praef. 1). 98, 8 ut breviter includam quod sentio (QVINT. inst. 6, 3, 43). PLIN. nat. 17, 34 determinat. SIL. 8, 49 antiqua revolvam. 17, 370 orsus. MART. 3, 4, 5 fatere. QVINT. inst. 1, 4, 2. 2, 2, 15 haec notanda (HIER. epist. 47, 3 adnotare. 57, 2 *al.*). 2, 17, 16 occurram (PORPH. Hor. carm. 2, 4, 13 breviter et decenter). 4, 1, 34 si ... indicaverimus (4, 2, 106. AVSON. 419, 9 *opp.* persequi. HIER. epist. 78, 11. 99, 1). 4, 2, 113 an non M. Tullius ... omnes brevissime movit adfectus ...? 5, 10, 94 contraham. 5, 12, 1 subiungam. 8, 4, 29. 9, 2, 16. 11, 1, 53 breviter ac significanter ordinem rei protulisse. IVV. 12, 125. TAC. dial. 36 censere. PLIN. epist. 3, 9, 28 omnia ... persecutus (APVL. apol. 68 CAPITOL. Gord. 2, 1. PHYSIOGN. 117 est exsecutus). 7, 26, 4 praecipere. paneg. 72. SVET. Tib. 61 commentario, quem de vita sua summatim breviterque composuit. FRONTO p. 150, 12 N. narratio breviter ac dilucide et callide collocata. IVLIAN. dig. 28, 5, 37, 1. FRG. Vat. 323 repetit. VOPISC. Aurelian. 2, 1 prodidisset. 24, 9 in litteras mittam. TREB. Gall. 16, 1 vita ... breviter a me litteris intimata (RVF. FEST. 3 AVG. civ. 3, 17 p. 122. 16, 4 p. 130 MART. CAP. 6, 703. 7, 743). RVF. FEST. 1. HIL. myst. p. 10, 10 edendum est. AVSON. 420, 3 breviter et in epitomae speciem ... retexuimus. AMM. 15, 4, 1 designabo. 21, 1, 7 advertendum est. 23, 4, 1 circumscripte monstrare. HIER. epist. 20, 6 dictavi. 22, 12 adtende (29, 3). 60, 16 nostras breviter flere miserias. 78 mans. 42 p. 496 *in deuteronomio* breviter discimus. 98, 13 sanxisse. 108, 2 scire. 108, 22 ausculta. 108, 25 ut ... confutarem. 106, 65 quaerite (AVG. civ. 22, 8 p. 571). AVG. civ. 8, 2 p. 323 cuncta ista recolui (*cf.* 2, 18 *p. 2185, 47*). 16, 29 p. 174 promissa sunt. 20, 10 p. 433 breviter atque transeunter insinuavit. SVLP. SEV. dial. 3, 16, 3 breviter insertum sermonem. ZACCH. 3, 6 pande (CASSIOD.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inst. div. 27). MART. CAP. 8, 827 expositi circuli breviter claruerunt. 8, 838 peracta iam spatiorum circulorumque ratione. OROS. hist. 6, 1, 19 discutio. BOETH. mus. 1, 1 p. 185, 18 ut . . . exempla conquiram. 1, 33 p. 223, 1 quae . . . diligentius expedienda sunt, summatim ac breviter adtemptamus. arithm. 2, 12 p. 96, 19. 2, 52 p. 167, 10 disponamus. *per ellipsin*: CIC. orat. 44 ac duo breviter prima (*sc. exponamus*). fin. 4, 7. 4, 26 quod . . . ego pluribus verbis, illi brevius. Tusc. 4, 11 quidam brevius perturbationem esse adpetitum vehementiorem. 4, 53. nat. deor. 2, 65 Euripides . . . ut multa praeclare, sic hoc breviter 'vides . . .'. div. 2, 107 'esse igitur divinationem confitendum est'. festive et breviter. VAL. MAX. 3, 7 ext. 6 si verba numeres, breviter et abscise, si sensum aestimes, copiose et valenter. SEN. benef. 4, 40, 5 et ut breviter, qui nimis cupit solvere, invitus debet. SIL. 8, 327 cui breviter maesto consul sic ore vicissim. MART. 6, 10, 11 sic ego; sic breviter . . . mihi . . . Pallas. QVINT. inst. 1, 16, 6 habes, ut brevissime potui, genus iudicii et causam absolutionis. 4, 3, 8. 5, 7, 37. CAPITOL. Aur. 19, 12 et quidem haec breviter et congeste. DON. Ter. Andr. 542 breviter et latine. 582. *nota*: breviter *pro 'ut breviter dicam'* συνελόντι εἰπεῖν: PLIN. nat. 3, 31 Narbonensis provincia . . . nulli provinciarum postferenda breviterque Italia verius quam provincia. 3, 39 quae (*Italia*) breviter . . . una cunctarum gentium in toto orbe patria fieret. 7, 4 hominem nihil scire nisi doctrina, non fari . . ., breviterque non aliud naturae sponte quam flere! 10, 82. 17, 178. 21, 17. 43. 33, 3. 37, 58. PS. QVINT. decl. 14, 2 patior necessitatem rei quam breviter utique noluissem. HIER. epist. 106, 75 est breviter hic sensus. *de litteris, syllabis* (*cf.* brevis *I 2 d γ*): CIC. orat. 159 quibus in verbis eae primae litterae sunt quae in 'sapiente' atque 'infelice', producte dicitur, in ceteris omnibus breviter. GELL. 9, 6, 2 prima littera breviter pronuntiatur. 9, 6, 3.

2 *de loco* (*cf.* brevis *II*): RHET. Her. 3, 16, 29 locos appellamus eos, qui breviter, perfecte, insignite aut natura aut manu sunt absoluta. PANEG. in Mess. 94 curvo brevius contendere gyro (SEN. Thy. 841 Luna . . . curvo brevius limite currens). PROP. 4, 8, 41 ipse suos breviter concretus in artus. PLIN. nat. 2, 168 parvo . . . brevius quam totus . . . septentrio eremigatus. 3, 99 latitudo peninsulae . . . ⟨x⟩xxxv patet, multoque brevius a portu Sasine. 36, 30 patet *Mausoleum* ab austro et septentrione sexagenos ternos pedes, brevius a frontibus. TAC. ann. 6, 35 omisso arcu, quo brevius valent. LACT. opif. 11, 8 nares breviter sunt apertae. *nota*: CIC. orat. 135 cum aut duplicantur iteranturque verba aut breviter commutata ponuntur (*cf.* brevis *III de qualitate*).

synonyma et iuxta posita: *ad 1b*: absolute, abscise, acute, aperte, argute, capitulatim, carptim, circumscripte, commode, congeste, constanter, cursim, decenter, diligenter, dilucide, facete, festive, hilare, impolite, modice, obscure, perfecte, plane, polite, praeclare, presse, probabiliter, significanter, simpliciter, sollerter, strictim, succincte, summatim, summisse, summotenus, transeunter, urbane, vere. *opposita*: *ad 1a*: diu, longe. *ad 1b*: copiose, exsequenter, granditer, fuse, late, plene, uberius. *Münscher.*

1. Brevis *nom. locorum.* **a** *statio Gallaeciae.* ITIN. Anton. Aug. p. 430, 6 RAVENN. p. 321, 5. **b** *locus Macedoniae.* HIL. op. hist. frg. 2, 15 Gerontius *episcopus* a Macedonia de Brevi.

2. Brevis, -is *cogn.* CORP. V 2557 (*Ateste*) P. ⟨. . .⟩ P. f. Brevis. *Jacobsohn.*

brevitās, -ātis *f. a* brevis. *praecipue grammaticorum et rhetorum in usu inde ab* ACC. (*semel*), RHET. Her. (*12ies*), CIC. inv. (*7ies*). *singulis locis habent* RVT. LVP. NEP. VELL. FRONTIN. aq. FRONTO PS. APVL. Ascl. TERT. Vind. I, *binis*: VARRO COLVM. APVL. met. (*sed* 1, 19 *falso trad. pro* crebritas), *ternis*: CAES. LIV. PAVL. FEST. SEN. rhet., *quater*: TAC., *5ies*: PLIN. epist. *deest* BELL. Afr. Alex. Hisp. SALL. VAL. MAX. CELS. CVRT. SCRIB. LARG. MELAE ASCON. PETRON. SVET. *a poetis vox non usurpatur nisi singulis locis*: LVCR. HOR. sat. OV. am. LAVS Pis. SIL. STAT. Theb., *quater* PHAEDR., *5ies* MART. *plural.*: CIC. orat. 173 VITR. 7, 8, 2. 9, 7, 1. 9, 8, 6. 7. 15 CHAR. gramm. I 173, 18 EPIST. Alex. p. 194, 6. GLOSS. II 260, 7 βραχύτης brevitas, parvitas. 534, 47 συντομία.

I *de tempore* (*cf.* brevis *I*): CIC. Verr. 6, 26 diei brevitas conviviis, noctis longitudo stupris . . . continebatur (Att. 1, 17, 9. VITR. 9, 7, 1 menstruae dierum brevitates, *opp.* dilatationes. 9, 8, 6 brevitates aut crescentias. PAVL. FEST. p. 31 COLVM. 11, 2, 91). ac. 2, 53 *sapiens* a perspiciendo temporis brevitate excluditur. Tusc. 2, 44 magnitudinem doloris, a qua me brevitas temporis vindicabit. fin. 2, 87 Att. 1, 10, 1. CAES. Gall. 2, 20, 2 impediebat. SEN. nat. 3 praef. 3 TREB. Claud. 12, 5 VOPISC. Tac. 13, 4 AVG. civ. 5, 22 p. 234. 12, 13 p. 527 SIDON. epist. 1, 11, 15. *nota*: VEN. FORT. carm. 5, 5, 65 protrahimus verbum brevitatis tempore (*i. brevi tempore*) longum. VITR. 9, 3, 3 a brevitate diurna bruma ac dies brumales appellantur. 9, 8, 7 columna versando continenter . . . brevitates et crescentias faciat horarum (9, 8, 15. SIL. 3, 141 brevitas . . . vetat mutabilis horae prolatare diem. HIER. epist. 100, 10 *opp.* longitudine). QVINT. inst. 12, 10, 55 si . . . impediant brevitate tempora a iudice data. FRONTIN. aq. 18 brevitatis causa substructionibus . . . traiciuntur *ductus aquarum*. CARM. epigr. 1552 A 35 (*litteris opt.*) hominem . . . metiri brevitate sua. PORPH. Hor. carm. 3, 6, 46 rem mira facilitate et brevitate . . . ⟨in⟩ deterius labi. HIL. in Matth. 25, 7 quod causa electorum dei diebus illis sit brevitas afferenda. AVG. civ. 15, 12 p. 79 annos . . . tantae brevitatis. 18, 44 p. 323 cuius (*excidii*) denuntiatio in Hebraeo quadraginta dierum spatio tenditur, in Septuaginta autem tridui brevitate concluditur. CIC. Mil. 97 quae (*gloria*) brevitatem vitae posteritatis memoria consolaretur (Tusc. 1, 91. 4, 37. 5, 70 SEN. dial. 10, 1 tit. epist. 32, 2 tanta. PLIN. nat. 7, 168 MART. 11, 91, 4 PORPH. Hor. carm. 2, 11, 11 AVSON. 214, 1 HIER. epist. 10, 1. 100, 12. 140, 12. 17). Tusc. 1, 94 in eadem propemodum brevitate (*sc. vitae*) quam illae bestiolae reperiemur. 5, 88 magnitudinem *doloris* brevitate consolatur, longinquitatem levitate (*cf.* SEN. epist. 30, 14). fin. 3, 47 alia brevitate pluris aestimari, alia diuturnitate. SEN. contr. 7, 8, 1 omnis nimia potentia saluberrime in brevitatem constringe[re]tur. SEN. nat. 7, 9, 3 mira velocitas eius (*turbinis*) et mira brevitas est. epist. 49, 4 *aetatis nostrae* brevitatem aliquando futuram. 92, 24 ut . . . *virtus* non sentiat brevitatem aevi (99, 31 PLIN. nat. 2, 154. 7, 40 AVSON. 173, 11). 99, 7 cogita brevitatem huius spatii, per quod citatissimi currimus. TAC. hist. 1, 47 brevitate imperii (AVSON. 257, 11. 271, 1 regendi). ann. 15, 19 adoptionis. MEROB. pros. frg. 1 B 12 in ira brevitas, in amore ⟨diuturnitas⟩. AVG. serm. ed. Mai 20, 1 propter brevitatem mortalitatis huius (*i. rerum mortalium*). ZACCH. 1, 21 brevitate salutari atque ipsis temporum artamur angustiis. 3, 3 ut somnus non agi videatur iniuriosa brevitate sed pelli. ALC. AVIT. epist. 23 p. 55, 17 praeterita indutiarum brevitate.

imprimis in dicendo, scribendo (*cf.* brevis *I 2 d*): ACC. carm. frg. 12 (NON. p. 165, *orat. solut.*) brevitatem consequi verborum (VEL. gramm. VII 72, 21 scribendi). RHET. Her. 1, 9, 15 ea quae de brevitate praecepta sunt (CIC. inv. 1, 29 PLIN. med. 3, 4). 2, 10, 14 laudabimus scriptoris commoditatem atque brevitatem (CIC. part. 32 QVINT. inst. 8, 3, 82 AMM. 15, 1, 1). 3, 21, 34 dilucida brevitas praeceptionis. 4, 27, 38. 4, 30, 41. 4, 34, 45 *translatio sumitur* brevitatis causa (CIC. Cael. 54 off. 2, 43 PAVL. FEST. p. 33. 50. ARNOB. nat. 3, 38 brevitatis et compendii causa. 3, 42 OROS. hist. 4, 20, 40. PLIN. nat. 18, 214 gratia. QVINT. inst. 4, 2, 43. 4, 2, 67). RHET. Her. 4, 45, 59 *similitudo dicitur* per brevitatem (4, 47, 60 *bis*). 4, 54, 68 brevitas est res ipsis tantummodo verbis necessariis expedita. *ibid.* paucis conprehensa brevitas. CIC. inv. 1, 28 (*bis*) imitatio brevitatis (*cf.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 20 p. 205, 22). 1, 32 brevitas est, cum nisi necessarium nullum assumitur verbum (*cf.* IVL. VICT. rhet. 14 p. 419, 31). 2, 6. 2, 164 praecipiendi. Quinct. 34 Verr. 2, 36. 2, 42 nolite . . . brevitate orationis meae potius quam rerum ipsarum magnitudine crimina ponderare. 2, 103 multa . . . propter rationem brevitatis ac temporis praetermittenda (VARRO ling. 10, 75 propter summam brevitatem. BOETH. arithm. 1, 27 p. 57, 3 mus. 2, 15 p. 245, 27). leg. agr. 2, 38. dom. 32 hoc compensabo brevitate eius orationis, quae (VARRO rust. 3, 9, 16). har. resp. 41 *P. Sulpicii* tanta in dicendo . . . brevitas fuit, ut. de orat. 1, 17 celeritasque et brevitas et respondendi et lacessendi. 2, 53. 2, 326 *bis.* 2, 327 *bis.* 2, 328 brevitate percurritur (PLIN. nat. 35, 53 quam maxima). 2, 341. 3, 157 ad verbum unum contracta brevitas. 3, 158 tralatione conficitur (part. 19 simplicibus verbis). 3, 202 distincte concisa. Brut. 50 (leg. 3, 40). 66. 145 verbis erat ad rem cum summa brevitate mirabiliter aptus. 262 nihil est . . . pura et inlustri brevitate dulcius. orat. 139 *sequetur* brevitatem (epist. 11, 25, 1. PLIN. nat. 35, 1 utilem. QVINT. inst. 9, 1, 45). part. 60 rep. 5, 1 (*cf.* AVG. civ. 2, 21) leg. 2, 18. Att. 2, 23, 4 *opp.* longam orationem. 6, 9, 1 *epistulae* (9, 13ᵃ, 1 HIER. epist. 3, 5. 7, 6 *al.* 36, 1 epistolari brevitate sententias . . . digeri. 48, 17 *al.*). 8, 13, 1. epist. 3, 1, 1 id . . . ad brevitatem est aptius. 9, 11, 2 ignoscas . . . brevitati litterarum mearum (11, 24, 1. 12, 9, 1. CAES. Cic. Att. 9, 6ᵃ festinationi meae brevitatique). 11, 15, 2 magistro brevitatis uti. RVT. LVP. 2, 8 orator brevitate sententiae praecedit auditoris exspectationem. NEP. Epam. 5, 1 concinnus in brevitate respondendi. HOR. sat. 1, 10, 9. LIV. 34, 31, 19 pro patria sermonis brevitate (*corr. Madvig*, -io -ne -tis *B*, -ae -ne -tis *edd. vet.*). SEN. contr. 9, 1, 13 praecipua in Thucydide virtus brevitas. VELL. 2, 55, 1 promissae brevitatis fides (HIER. tract. in psalm. I p. 298, 17). PHAEDR. 2 prol. 12. 3, 10, 60 nimiā . . . quosdam offendimus. 3 epil. 8 nostrae praemium ut reddas. 4 epil. 7 si non ingenium, certe brevitatem adproba. SEN. nat. 5, 1, 5 haec brevitas satis a calumnia tuta est (QVINT. inst. 10, 1, 39. 12, 10, 15). epist. 114, 17. LAVS Pis. 61 vim Laertiadae, brevitatem vincis Atridae. PLIN. nat. 3, 2 nuda nomina et quanta dabitur brevitate ponentur. MART. 2, 1, 11 tibi tanta cautus brevitate videris? (*opp.* multis . . . longus eris). 8, 29 brevitate placere (9, 50, 2. AVSON. 418, 44 loquendi. SIDON. carm. 2, 190); quid prodest brevitas . . . ? QVINT. inst. 2, 5, 7. 3, 8, 67 non materia genere, sed modo constat. 4, 1, 48 spe brevitatis. 4, 2, 32 praeceptum. 4, 2, 41. 4, 2, 43 brevitatem in hoc ponimus. 4, 2, 45 vitanda est . . . illa Sallustiana (10, 1, 32 captanda). 4, 2, 46 non inornata debet esse. 4, 2, 47 cura brevitatis. 6, 3, 45 acutior est illa atque velocior in urbanitate brevitas. 6, 3, 104 si brevitatis exceptionem detraxeris. 8, 2, 19 alii brevitatem aemulati. 9, 3, 12 brevitas etiam peti solet (9, 3, 58 brevitatis novitatisque maxime gratiam *figurae*. MART. CAP. 3, 321 consuetudo saepe brevitatem appetens). 10, 1, 46 tum copia tum brevitate mirabilis *Homerus*. 10, 5, 8. 12, 10, 48 ipsa brevitate magis haerent *sententiae*. PS. QVINT. decl. 8, 15 novis-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

simam circumire brevitatem. TAC. dial. 23 *opp.* ubertas. hist. 1, 18 imperatoriā ... pronuntiat. PLIN. epist. 1, 16, 4 satisfaciet vel brevitate vel luce. 1, 20, 1 placet. 1, 20, 11 nec brevitatem dicentibus, sed copiam suadent, quam praestare. 1, 20, 17. VEL. gramm. VII 71, 1 ad brevitatem festinamus scribendi, *opp.* pinguitudinem. FRONTO p. 126, 16 N. GELL. 1, 25, 3 lepidae magis atque iucundae brevitatis utraque definitio ... esse videtur. 3, 1, 6 Sallustium vel subtilissimum brevitatis artificem. 11, 4, 1 versus ... brevitate insignes inlustresque. 19, 11, 1 *versiculi* venustissimae brevitatis. 20, 1, 4 leges ... eleganti atque absoluta brevitate verborum scriptas (AVSON. 418, 32). 20, 5, 10 brevitatis elegantissimae filum tenuissimum. TERT. orat. 1 brevitas ista *orationis dominicae* ... magnae ... interpretationis substantia fulta est. PORPH. Hor. sat. 1, 10, 9 brevitate orationis utendum esse (AVSON. 303, 7). COD. Iust. 8, 53 (54) 13 (*a. 293*) brevitas chartulae donationi ... nihil quicquam derogat. VOPISC. quatt. tyr. 1, 2 amare brevitatem. IVST. 38, 3, 11 cuius *orationis* exemplum brevitati huius operis insererem. DON. Ter. Andr. 358 mira ... et imitanda (Phorm. 216). Eun. 973. DIOM. gramm. I 456, 6 *analogiae* accedit brevitas, quam Graeci syntomian vocant. 456, 12. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 2, 12 verbum ..., quod magna expressione magnaque brevitate utrumque concludit (RVFIN. symb. 41 succinctā). HIL. trin. 4, 25 brevitatis studio (HIER. epist. 48, 11. 112, 14 AVG. c. Iul. op. imperf. 3, 141 OROS. hist. 3 praef. 2 CLAVD. MAM. anim. p. 99, 4 VINCENT. LER. 4, 4 CASSIOD. inst. div. 1 p. 1110^B). AVSON. 418, 38 est ... comis. 419, 19 qui se Laconica brevitate collegit (CASSIAN. c. Nest. 6, 3, 3 perfecta. BOETH. arithm. 1 praef. p. 5, 1 moderata). 419, 71 pari brevitate dicere. PS. RVFIN. in psalm. argum. p. 643^D in compendiosam brevitatem dicta (CASSIOD. inst. div. 7 p. 1119^B. 16 p. 1132^C *opp.* longa lectio). MACR. sat. 5, 1, 8 tanta ..., ut artari magis et contrahi brevitas ipsa non possit. SYMM. epist. 1, 14, 1 Laconicae ... studere (HIER. epist. 97, 3 VVLG. II Macc. 2, 29 RVFIN. symb. 30 SVLP. SEV. chron. 1, 1, 2. 1, 23, 4. 1, 47, 2). 1, 45, 2 Spartanam laudi quondam fuisse (5, 37 litterae tuae Spartana brevitate succinctae sunt. ENNOD. epist. 6, 32, 1 Spartana adhibeatur). AMM. 23, 6, 1 adfectat nimiam. PS. ASCON. Verr. p. 153 compendium brevitatis (COD. Theod. const. Theod. 1 *a. 438*). FAV. EVL. p. 14, 22 locus ... brevitate difficilis. IVL. VICT. rhet. 16 p. 424, 25 nimis coartata. CARM. de fig. 46. HIER. in Ezech. lib. 7 praef. si librorum brevitas (epist. 79, 1 libelli) vel longitudo inter se fuerint inaequales, visionum ... brevitati imputes ac longitudini. epist. 70, 5 brevitate ... perstrinxit. PS. HIER. epist. 149, 6 haec sub brevitate transcurrimus (BOETH. syll. categ. introd. p. 790^D monstrabimus. CASSIOD. inst. div. 5 p. 1117^A complexus est. 6 p. 1118^C collegi). VVLG. II Macc. 2, 32 brevitatem ... dictionis sectari (τὸ ... σύντομον τῆς λέξεως). RVFIN. hist. 1, 2, 24 brevitatis necessitas. PS. RVFIN. in Am. 7, 1—3 ipsa iudicii brevitas. AVG. civ. 14, 8 p. 19 summa brevitate complexus est (18, 25 p. 290). 17, 5 p. 216. 18, 35. ZACCH. 2 praef. ut congrua brevitate monstretur. 2, 3 quam plena sit. 2, 19 p. 1144^C. p. 1145^A *bis*. 2, 20 CHROMAT. in Matth. 14, 7 MACR. somn. 1, 6, 65. 2, 5, 10 tractatus succinctus a nobis qua licuit brevitate. MART. CAP. 8, 840 contra propositum brevitatis. OROS. hist. 3 praef. 3 brevitas ... atque obscuritas, immo ut est semper obscura brevitas (CASSIOD. inst. div. 28), ... aufert ... intelligendi vigorem. COD. Theod. 1, 1, 6, 1 (*a. 435*) ut brevitate constrictum claritate luceat (EVSTATH. Bas. hex. 3, 1 stringamus). const. Theod. 3 (*a. 438*) lux sola brevitatis. COD. Iust. 1, 17, 2, 17 *bis*. EVSTATH. Bas. hex. 6, 9 p. 932^A POMER. 1 prol. 3 BOETH. arithm. 1, 19 p. 39, 19. mus. 2, 27 p. 260, 13 qua potuimus ... promentes. 4, 3 p. 309, 4. ISID. ort. et obit. praef. 1 mors ... sententiali brevitate notata. vir. ill. 17 libellum satis succincta brevitate compositum.

de syllabis, litteris (*cf.* brevis *I 2 d γ*): RHET. Her. 4, 21, 29 brevitate eiusdem litterae (*opp.* productione). CIC. orat. 152 sine vocalibus saepe brevitatis causa contrahebant, ut ita dicerent: multi' modis. 173 omnium longitudinum et brevitatum in sonis sicut acutarum graviumque vocum iudicium. 191 brevitate et celeritate syllabarum (MAR. VICTORIN. gramm. VI 39, 10 *opp.* longitudo). 193 quia contractio et brevitas dignitatem non habeat. 212 fluit ... numerus ... incitatius brevitate pedum (PORPH. Hor. ars 252). 221. 224. VEL. gramm. VII 49, 4 in eo quod est 'que' manifesta brevitas est. SCAVR. gramm. VII 18, 14 cum adiecto vel sublato apice longitudinis et brevitatis nota posset ostendi. TER. MAVR. 181. CHAR. gramm. I 173, 18 quales brevitates *verba in declinatione* recipiant. 178, 32 consuetudo brevitatem appetens. 348, 7. 350, 28. 371, 17. 440, 9 Doris ... nunc adiectioni, nunc brevitati studens. 440, 16 MALL. THEOD. gramm. VI 588, 6 EVTYCH. gramm. V 469, 2. 478, 21.

II *de loco* (*cf.* brevis *II*): *refertur ad longitudinem, latitudinem, profunditatem*: CAES. civ. 1, 82, 3 spatii brevitas etiam in fugam coniectis adversariis non multum ad summam victoriae iuvare poterat (MART. CAP. 8, 852 *opp.* latitudine). LIV. 8, 19, 8 brevitate ipsa loci ... est tutatus. VITR. 6, 1, 6 propter brevitatem altitudinis ad mundum. GELL. 10, 26, 6 brevitas tam angusti fretus. EPIST. Alex. p. 194, 6 *duces* brevitates itinerum noverant. RVT. NAM. 1, 435 ponti brevitas. GARG. MART. pom. 4, 7 qui dipundi brevitate *pastinatorum* contenti sunt. GELL. 3, 10, 3 eos (πόλους) in sphaera ... propter brevitatem non inesse. PALLAD. 9, 3 vineae brevitas. *instrumentorum*: LIV. 22, 46, 5 gladii ... brevitate habiles. VITR. 10, 10, 6 brachii (*sc. in catapultis*) brevitas faciat plagam vehementiorem. COLVM. arb. 7, 6 *virgae*. PLIN. nat. 8, 219 vestes ... propter brevitatem pili dilabidas. 13, 78 emporiticae *chartae* brevitas sex digitos non excedit. 34, 143 *ferrum* brevitate sola placet. PANEG. 7, 19 scalarum. *aedificii*: APVL. met. 1, 23 brevitatem gurgustioli nostri ne spernas peto. *animantium*: CAES. Gall. 2, 30, 4 Gallis prae magnitudine corporum suorum brevitas nostra contemptui est. OV. am. 2, 4, 35 haec habilis brevitate suast. VEG. mil. 1, 1 p. 5, 17 quid adversus Germanorum proceritatem brevitas potuisset audere? SYMM. epist. 8, 2 ferae. STAT. Theb. 6, 878 coeptis non evaluere potiri frustratae brevitate manus. ANTH. 790, 1 lingua ... brevitate levis. PHYSIOGN. 22 p. 36, 2 si ... cum brevitate et statu oculorum etiam frontem ... contrahat. SIDON. epist. 3, 13, 7 cervicis. PLIN. nat. 8, 123 *luporum genus* procerius longitudine, brevitate crurum dissimile. 8, 198. *herbarum, arborum*: PLIN. nat. 12, 13 chamaeplatani ... coactae brevitatis. 13, 60 prunum differens brevitate ac mollitia. 14, 13 *vitis* brevitate crassitudinem pascens. 16, 21 et pediculi brevitas proceritasque (21, 100). 16, 130 radicum. 17, 211 *traducum*. 19, 19. 20, 118 caulis. 23, 165. PALLAD. 14, 158 meritum maius de brevitate petunt *pistacia*. *rerum exiguae quantitatis*: LVCR. 2, 483 una cuiusvis in brevitate corporis. VITR. 7, 8, 2 guttae ... propter brevitates non possunt colligi. 8, 2, 4 *opp.* gravitatem. 10, 3, 4 inbecillior aequipondii brevitas maiorem vim ponderis ... deducens (*sc. in trutinis*). PS. APVL. Ascl. 33 propter nimiam brevitatem *corporum*. MACR. somn. 1, 16, 10 punctum dixerunt geometrae, quod ob incomprehensibilem brevitatem sui in partes dividi non possit. 2, 9, 10 terrae.

III *de qualitate* (*cf.* brevis *III*): PORPH. Hor. epist. 1, 5, 2 dum dicit 'modica' et 'times', brevitatem cenae ostendit. CLAVD. carm. min. 48, 11 augescit brevitas doni pietate Serenae. BOETH. mus. 5, 18 p. 371, 1 quarta parte toni distant, quod propter brevitatem differentiae nullo modo sentit auditus.

synonymum: parvitas. *opposita*: diuturnitas, latitudo, longinquitas, longitudo, proceritas. crescentia, dilatatio (VITR.). *in dicendo*: adiectio, copia, cultus, pinguitudo, productio, ubertas. *saepius iuxta ponuntur*: celeritas, fides, lux, velocitas. *Münscher.*

Breunī *gens Alpina; cf. Ihm, PW. III 832.* *nom. pl.* Breones *infra l. 42.* *genet.* Breonum *l. 44.* HOR. carm. 4, 14, 11 Drusus Genaunos ... Breunosque veloces et arces Alpibus impositas tremendis deiecit (SCHOL. Hor. Genauni et Brenni gentes Gallorum). INSCR. Plin. nat. 3, 136 (= CORP. V 7817) Breuni. FLOR. epit. 4, 12, 4 omnes illius cardinis populos, Breunos (Brennos *Bamb.*, IORD. Rom. 241), Vcennos atque Vindelicos. CASSIOD. var. 1, 11 Breones ..., qui militaribus officiis assueti civilitatem premere dicuntur armati. VEN. FORT. Mart. 4, 645 qua vicina sedent Breonum loca, perge per Alpem. praef. 4 Dravum Norico, Oenum Breonis ... transiens.

Brevus, -ī *nom. vir. hispan.* CORP. II 881 (*in Lusitania*) Bolosea Brevi f. ... Reburrus Tapori f.

Brexell-, Brexia *v.* Brix-.

1. Brexius, -ī *nom. gent.* CORP. X 8042, 23 (*in tegula*) C. Brexi(us) Senecio. III 12308 (*Dyrrachii*) ⟨L.⟩ Brexius Chi⟨us.⟩.

2. Brexius *saltus.* CONC. Cabillon. a. 594 Mansi 10, 475^A in suburbio *Cabilonis* ... in territorio Segonum saltuque Brexio. *cf.* Brixia. *Jacobsohn.*

Brezecha *v.* Brisiacus.

bria, -ae *f.* [*orig. inc. Th.*]. CHAR. gramm. I 83, 16 heber et hebriacus ne dixeris. bria (hebria *N*) enim est vas vinarium, unde hebrius et hebria dicitur [hebrius] hebriosusque et hebriosa. GLOSS. II 31, 19 bria εἶδος ἀγγεῖον (αιτιον *cod.*). ARNOB. nat. 7, 29 bibant scyphos, brias, pateras. *coni. incerta apud* APVL. apol. 59. *Ihm.*

Briagontīnus *pagus Placentinus.* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 5, 74 fund(um) Appianum Passianum qui est in Placentino pa(g)o Briagontino.

Briareus, -ī, Βριαρεύς. *Gigas, qui et* Aegaeon (*v. vol. I p. 937, 1*) *dicitur, sed cf. l. 72. 73.* GLOSS. gigans centimanus (*cf.* HOR. carm. 2, 17, 14 SCHOL. *ad l.*). VERG. Aen. 6, 287 centumgeminus (SIL. 13, 588 ostia Ditis centenis suetus recludere palmis. SIDON. epist. 5, 7, 5 oculos Argi et manus Briarei et Sphingarum ungues. carm. 15, 27 plurimus hic Briareus populoso corpore pugnat. *cf.* CLAVD. 21, 304). OV. fast. 3, 805. SEN. Herc. O. 167 vastus. LVCAN. 4, 596 ferox. STAT. Theb. 2, 596 immensus. MIN. FEL. 23, 4 Iovem narrat Briareo liberatum. *cf.* HYG. fab. praef. p. 9, 19 SERV. Aen. 6, 287. 10, 564 SCHOL. Stat. Theb. 2, 595 MYTHOGR. 2, 53. SOL. 11, 16 Briareo rem divinam Carystii faciunt, Aegaeoni Chalcidienses. SIDON. carm. 6, 25 sternitur Aegaeon, Briareus, Ephialta Mimasque. *adi.* **Briarēius**, -a, -um. CLAVD. rapt. Pros. 3, 188 centum Briareia turba lacertis. RVT. NAM. 1, 613 non Lucillum Briareia praeda fefellit *i. a magistratibus rapta.*

Briatia *nom. mul.? in titulo male tradito* CORP. XI 1865 (*Arretii, periit*) Briatiae Tecumen.

Bribila *v.* Bivium *p. 2025, 31.*

Bribra *opp. Britanniae* RAVENN. p. 430, 18.

Brica *cogn. mul.; cf.* Briccus. CORP. V 3840 (*Veronae, periit*) Caliai M. f. Bricai uxori.

Bricant- *v.* Brigant-.

Bricbelus *nom. vir. Ityraei* CORP. III 4371 (*Pannonia sup., periit*).

Bricca *vicus Galliae in Turonibus, hodie* Brèches. GREG. TVR.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Franc. 10, 31, 4 per vicos, id est Calatonno, Bricca, Rodomago. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 530.*

Bricciofrida *nom. mul. celtogerm.* INSCR. christ. Leblant Nouv. Rec. 143 (= CORP. XII 2652, *Albae Helvorum, periit*) famula dei Bricciofrida.

Briccionus *episcopus Turonensis et confessor.* MARTYROL. Hier. id. nov. depositio sancti Briccioni (*Bern.*, bricionis *Wiss.*, brictionis *Ept.*, Brictii *Rich.*). *idem, ut videtur* Bricius GREG. TVR. Franc. 2, 1. 10, 31 (*v. l.* -cc- *et* -ct-). *accus.* Bricionem 2, 1. Brictius AVELL. p. 104, 8.

Briccius, -a *nom. gent.; cf.* Briccus, Bricco, Bricio. CORP. XIII 4663 (*Narbone*) Bricciu[s] Callistus. XI 1032 (*Brixelli*) Bricciae Píerídí uxorí et ... Briccio Potito ... lib. CORP. XIII 3295 (*Remis*) d. m. Bricia.

Bricco, -onis *nom. vir. barb.* CORP. III 4724 (*in Norico*) Atestati Bricconis f. patri. CORP. XII 5698, 4 (*in patera stilo script.*) Briconis.

Briccus *cogn. vir.* CORP. X 7098 (*Cataniae*) M. Valerius Briccus. *nom. vasculari*: CORP. III 12014, 19 Briccus f(ecit). XIII 10010, 354. *ibid.* Bricci m. (XII 5686, 141. VII 1336, 176—178. III 6010, 44. XIII 10011, 48). *idem* Bricus: XIII 10010, 354 *et ibid.* Breccus. *cf.* Brica.

Bricena *nom. mul.* CORP. III 917 (*in Dacia*) Bricena vix. an(n)is XL.

Bricia *nomen deae Celticae.* CORP. XIII 5425 (*Luxovii*) ⟨Lu⟩ssovio et Briciae. 5426 (*traditur* Brixiae) *cf. Ihm, PW. III 835. nom. mul. v. l. 14.*

Briciānī *v.* Brigiani.

Bricic ... *civitas Britanniae.* CORP. VII 897 capud Pi ... civitat. Bricic .... *in latere Wiesbadensi* INSCR. Rhen. Bramb. 1537 f 32 leg. XXII ... Bricic ... *num eodem pertineat dubium.*

Bricilonnum, -ī *opp. Galliae.* GREG. TVR. Mart. 4, 23 Charimundus ex Bricilonno (*v. l.* -ll-) veniens.

Bricio *nom. vir.* CORP. III 5086 cf. add. (*in Norico*) Surus Bricio viv(us) [Briciorus *Mommsen*] ... mil(es) chor(tis) v Breuc(orum). *v.* Briccionus.

Bricius *v.* Briccionus. **Bricize** *v.* Brendice. **Brico** *v.* Bricco.

Bricostix *nom. vir.* CORP. III 5697 (*in Norico, periit*) Meleiae Bricosticis filiae.

? **Brictates** *nom. fluminis.* VIB. SEQ. geogr. p. 147, 16 Brictates ex Thymaro monte Arino miscetur.

Bricterī *v.* Bructeri.

Brictio, -ōnis *nom. vir.* SVLP. SEV. dial. 3, 15 VEN. FORT. Mart. 4, 529. 530. 552 *furiosus quidam qui in S. Martinum convicia effudit.* *v.* Briccionus. *Lommatzsch.*

Brictius *v.* Briccionus.

gallice **bricumum** appellant *Artemisiam herbam* MARCELL. med. 26, 41 p. 260, 13. *huc pertinet* GLOSS. III 631, 22 Artemisia gallice **briginus** ap⟨p⟩ellant, alii matrona.

Bricus *v.* Briccus. **Bridiacum** *v.* Bedriacum.

bridum (-us?) [*a Germanis tractum esse videtur et cf. c. theodisc. vet.* brātan *anglosax.* brædan *'assare'. Th.*]. ANTHIM. 43 anguillae ... capellentur ... et sic in brido (*trad. etiam* bredo, breto) assentur.

Brie *et* **Brietae** *v.* 2. Baria.

briensis honduyrp (*anglosax.*) GLOSS. V 347, 4. 403, 62 honduyrm. *videtur* handwyrm *fuisse, nomen insecti vel vermis ignoti. Ihm.*

Briga *nom. mul.; cf.* Brigius. CORP. III 5285 (*in Norico*) Briga Aviti f. 4202 (*Pannon. sup.*) Brige avie. *cf.* XIII 3296 (*Remis*) d. m. Briga[...].

Brigades insulae *maris Tyrrheni.* TAB. Peut. 7, 1.

Brigaecium *opp. Asturiae.* Βριγαίκιον PTOL. 2, 6, 29. Brigeco ITIN. Anton. Aug. p. 439, 8. 440, 1. Brigicon RAVENN. p. 319, 1. *cf. Hübner, PW. III 843. inde* **Brigaecīnus,** -ī. FLOR. epit. 4, 12, 55 nisi Brigaecini prodidissent. CORP. II 6094 (*Tarracone*) L. Fabio L. f. Quir. Síloni Brigiaecíno duumviro. *cf.* 6338 l (*Cluniae*) ma[tribus] Brigiacis (*legendum* Brigiaecis?).

Brīganitius, -ī *cogn. dei Heronis.* CORP. VI 2807 deo sancto Eroni Bríganitio. *Lommatzsch.*

sive vermiculos **habeant aut brigantes,** qui cilia arare et exulcerare solent MARCELL. med. 8, 127. [*orig. inc., fortasse vox Gallica. Th.*] *Ihm.*

Brigantes, -um, *acc.* -as, *gens Britanniae.* SEN. apocol. 12 caeruleos ... Brigantas dare Romuleis colla catenis iussit *Claudius.* IVV. 5, 196 dirue Maurorum attegias, castella Brigantum. TAC. ann. 12, 32 (*acc.* Brigantas). 12, 36 reginae Brigantum. 12, 40 hist. 3, 45 Agr. 31 ITIN. Anton. Aug. p. 476, 1. TAC. Agr. 17 *traditur gen. plur.* Bregantum *et* Bregantium. CORP. VII 1091 Nic(t)ovelius f. Vindicis nationis Brigantis. *huc pertinere videtur titulus in massa plumbi* CORP. VII 1207 (*a. 81*) Brig(anticum?).

Brigantia, -ae *f.* 1 *nom. deae; cf. Ihm, PW. III 844.* CORP. VII 1062 Brigantiae s(acrum). 203 deae Brigan[tiae] (*cf.* INSCR. Rev. celt. 16, 259). 200 (*a. 205*) d(eae) Vict(oriae) Brig. et num(inibus) A(u)g(ustorum) (*cf.* INSCR. archaeolog. Journ. 49, 191). 875 deae Nymphae Brig. 2 *cogn. mul.* CORP. III 5468 (*in Norico*) Vibius Elvisiani (filius) et At(tia?) Brigantia con(iux). 3 *oppida v.* Brigantio *et* Brigantium.

Briganticus, -ī *cogn. vir.* TAC. hist. 2, 22 Iulius Briganticus *Batavus.* 4, 70. 5, 21.

Brigantinomagus *opp. Galliae infer., hodie* Brégançon. RAVENN. p. 240, 11 (*trad.* Bric-).

Brigantio, -onis. 1 *opp. in Alpibus Cottiis; hodie* Briançon. CORP. XII 94 (*saec. IV*) Brigantionis. ITIN. Vicarell. IV (Corp. XI 3284) 3, 17 Brigantione. ITIN. Anton. Aug. p. 341, 5. 357, 3. TAB. Peut. 3, 3 Brigantione in Alpe Cottia. ENNOD. carm. 1, 1 *tit.* itinerarium Brigantionis castelli. RAVENN. p. 240 Brincatione. *idem* Brigantium: Βριγάντιον STRABO 4, 1, 3 PTOL. 3, 1, 36 ITIN. Vicarell. I (Corp. XI 3281) 3, 17. II 3, 17. III 3, 17. ITIN. Burdig. p. 555, 11 mansio Byrigantum. AMM. 15, 10, 6 ad usque castellum Virgantiam. *cf.* IVLIAN. imp. epist. ad Athen. p. 286 A. B ἐν τῇ Βριγαντίᾳ. *deriv.* **Brigantiēnsis,** -e. CORP. XII 95 (*saec. I*) IIvir munic(ipii) Brigantien(sis). 2 *aliud ut videtur Galliae opp.* CORP. XII 118 hic Brigantione geniti. 3 *v.* Brigetio.

Brigantium, -ī. 1 *opp. Raetiae, hodie* Bregenz; *cf. Ihm, PW. III 846.* Βριγάντιον STRABO 4, 6, 8 PTOL. 2, 12, 3. 8, 7, 3. TAB. Peut. 3, 5 Brigantio. CORP. III 5988. 5989 a B(rigantio). *eadem* Brigantia: ITIN. Anton. Aug. p. 237, 4. 251, 2. 258, 3. 259, 2. 277, 4. 278, 3. Bracantia RAVENN. p. 231, 19. Brecantia NOT. dign. occ. 35, 32. *lacus*: AMM. 15, 4, 3 lacum quem Brigantiam accola Raetus appellat. 15, 4, 1 margines lacus Brigantiae. *deriv.* **Brigantiēnses.** CORP. III 13542 cives R[om(ani)] negot[iat(ores) B]rig[an]tiens(es). **Brigantīnus,** -a, -um. PLIN. nat. 9, 63 lacus Raetiae Brigantinus. SOL. app. 218, 17. 2 *opp. Gallaeciae*: Βριγάντιον DIO CASS. 37, 53 PTOL. 2, 6, 4 ITIN. Anton. Aug. p. 424, 5 IVL. HON. rec. A 21 COSMOGR. 1, 22. Brigantia: OROS. hist. 1, 2, 71. 81 NOT. dign. occ. 42, 30. Bricantia RAVENN. p. 308, 5. *idem fort.* Bregantium COSMOGR. 1, 19 IVL. HON. rec. A 19 (*ubi* Brec-). 3 *v.* Brigantio *1.*

Brige *statio Belgarum.* ITIN. Anton. Aug. p. 483, 3. 486, 12.

Brigeco *v.* Brigaecium.

Brigenius, -ī *nom. gent.* CORP. V 2907 (*Patavii*) C. Brigeni C. f. Clementis.

Brigetio, -onis *opp. Pannoniae; cf. Patsch, PW. III 847. forma* Brigetio: Βριγαίτιον PTOL. 2, 14, 3. CORP. VI 3198 (*periit*) Aurelius Constans ... natus in Pa[n]nonia inferiore domo Briget[i]one. III 4336 dec(urio) mun(icipii) Brig(etionis). *cf.* 4294. 10534. 4323 aug(ustalis) mun. Brig. *cf.* 4330. 3355. 4281. 10338. 11027. 11044. 11045. 11007 mun. Brig. An[t]oniniani. 4335 col(onia) Brig. 11009 Ael. Stratonicus v. s. l. m. Brigeti(one?). 4355 dec(urio) Brig. *cf.* 4298. *in lapide miliario* 4638 a Br[i]geti(one). 4625 a Brig. *cf.* 4626. 4634. 11331. 11333. 11334. 11338 (a Big. *a. 247 p. Chr.*). IVL. HON. rec. A 19 Brigetione. Brigitio: OROS. hist. 7, 32, 14 HIER. chron. a. Abr. 2391 PROSP. chron. I p. 459, 1155 CASSIOD. chron. II p. 153, 1124. Brigantio: TAB. Peut. 5, 3. Bregetio: CORP. III 4636 [a Br]eget[ione]. 11342 a Breg(etione). AMM. 17, 12, 21 ITIN. Anton. Aug. p. 246, 4. 262, 9. 263, 2. 264, 7. 265, 3. NOT. dign. occ. 33, 51. COSMOGR. 1, 19 Bregentione. Bregitio: AMM. 30, 5, 15 IORD. Rom. 309. Bergentio: PS. AVR. VICT. epit. 45, 8. Virgitio: CONSVL. Constant. chron. I p. 242, 375 (chron. Pasch. p. 243, 378 ἐν καστελλίῳ Βεργιτινῶν. *cf.* SOCRAT. hist. eccl. 4, 31 Βεργιτίων). Vergio: CHRON. min. III p. 422, 23. *incolae* **Bregetionē(n)ses,** -ium. CORP. III 10533 Marc. Aur. Thaegenes dec. m. Bregetionesium. *cf.* 4309 L. Septimio Severo ... Brig(etionenses) publice.

Brigia *v.* Brigius.

Brigia(e)cae matres *et* **Brigiaecinus** *v.* Brigaecium.

Brigiānī, -ōrum *gens Alpina ab Augusto devicta.* INSCR. Plin. nat. 3, 137 Brigiani (*inde suppletum* CORP. V 7817, 29). *iidem ut videtur nominantur* CORP. XII 80 (*Ebroduni, saec. I*) praef(ecto) ... Bricianiorum. 57 ordo Brig(ianorum?). *cf.* 58. 59.

Brigicum *v.* Brigaecium.

Brigida, -ae *nom. mul.* MARTYROL. Hier. Kal. Febr. in Scotia depositio sanctae Brigidae virginis. *v. etiam* Brisida.

Brigin .. 1 *nom. mul.; cf. c.* Briga. CORP. XIII 4691 Brigin. Callid. [filia?] *cum imagine mulieris.* 2 *nomen vascularii* CORP. XIII 10010, 355 Brigin(o?).

Brigindoni (*dat.*) *nom. dei Gallici.* CORP. XIII 2638 (*prope Cavillonum*) *in titulo Celtico. v. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 542; Ihm, PW. III 851.*

Briginn ... *opp. Nemausensibus attributum* (*hodie* Brignon?) CORP. XII 3362 *inter alia decem. huc trahitur* 2913 (*rep. prope Brignon*) Aquis B(riginnensibus).

briginus *v.* bricumum.

Brīgio, -ōnis *nom. vir.* CORP. XIII 7067 (*Moguntiaci*) Menimanii Brígionis f(ilia).

Brigiosum *opp. Aquitaniae.* TAB. Peut. 2, 2. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 543.*

Brigitio *v.* Brigetio.

Brigius, -a *cogn. celticum; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 543.* CORP. III 5408 (*in Norico*) Brigia Brigi f. XIII 5576 (*Dijon*) M. Ve-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bronis Brigi fi[l(ii). *cf.* 5662 (*Vertilli*) Bregiu[.... CORP. V 4054 (*prope Mantuam*) Postumia C. f. Brigia. III 11731 (*in Norico*) Appia Brigia. 5408 *v. p. 2192, 84.*

Brigo *cogn. vir.* CORP. VI 31149 (*a. 143 p. Chr.*) c 7 P. Ael(ius) Brigo *eques singularis.*

Brigobanne *statio Raetiae.* TAB. Peut. 3, 5.

Brigomārus *cogn. vir.* CORP. III 13975 (*Dalmatia, saec. I*) M. Ressius Brigomarus.

Brigomonum *opp. Britanniae.* RAVENN. p. 434, 2 Brigomonc.

Brigovix, -icis *nom. vir.* CORP. V 4710 (*Brixiae*) Rufus Brigovicis f.

Brigulus. Ps. PLVT. fluv. 6 Ἄραρ ποταμὸς ... ἐκαλεῖτο πρότερον Βρίγουλος.

Brilēssus, -ī *m. mons Atticae,* Βριλησσός. PLIN. nat. 4, 24 in Attica montes Brilessus, Aegialeus.... SOL. 7, 18. *forma* Brile⟨t⟩tus PLIN. nat. 11, 190 (prilietum *codd.*). 206 (brileto *codd.*).

Brilo *nom. vir.* CORP. III 7437 (*Moesia inf., a. 227 p. Chr.*) 2, 13 Brilo Auluzani (f.).

Brim .. *nom. vasculari.* CORP. XIII 10010, 353 Brim *et* Bri.

? **Brimin** ... *nom. oppidi in titulo corrupto* CORP. III 5878 *cf.* p. 2328[201] Terentius Aufi ... cives Brimines (*in altero apographo* Brivines).

Brīmō, *dea* Βριμώ; *cf. Kern, PW. III 853.* PROP. 2, 2, 12 Mercurio fertur... virgineum Brimo (primo *codd.*) composuisse latus. ARNOB. nat. 5, 20 *Ceres* ex continua passione Brimo (primo *cod.*) deinceps ut appelletur adsumpsit. 5, 35.

Brimoius *cogn. vir.* CORP. III 4131 (*Pannonia sup.*) Q. Titius Brimoius.

Brin ... *nom. gent.* CORP. XII 5701, 15 (*in fistula plumbea Vasione rep.*) M. Brin[. *eodem modo notatur domus militis cuiusdam:* CORP. VI 3884 (*a. 197*) 1, 16 C. Farracius C. f. For. Marcellus Brin. *cf. Bormann ad Corp. XI 6055* (*ubi* Brent.).

Brinavis *opp. Britanniae.* RAVENN. p. 428, 9.

Brinca *nom. vir.* INSCR. christ. Rossi I 774 (*saec. IV vel V*) nomine Brinca (*v. l.* Bringa) qui vixit ann[....

Brincasus *cogn. vir.* CORP. III 11111, 7 (*Carnunti*) Aur. Brincasus.

Brincatio *v.* Brigantio *1.*

Brindia *opp. Dalmatiae.* RAVENN. p. 217, 11. *cf.* Brundisium.

Brindice *v.* Brendice *et* Brundisium. [*Lommatzsch.*

Brindicēnsis, -e *adi.* RAVENN. p. 248, 7 provincia quae dicitur Calabria Brindicensis *i. Brundisina.* *Jacobsohn.*

Brindisium *v.* Brundisium. **Bringa** *v.* Brinca.

Brinia *v.* Brinnius. **Briniātes** *v.* Friniates.

Brinnācus (-um?), -ī *villa in Gallia; cf. Ihm, PW. III 854.* GREG. TVR. Franc. 4, 46 apud villam Brinnacum (*v. l.* Brenn-). 5, 39. 5, 49. 5, 25 (*v. l.* Braun-). 5, 34 a villa Brinnaco (VEN. FORT. carm. 9, 1 *tit.* Brinnaco). 4, 22 in villa Brinnacum (*v. l.* Brann-). *deriv.* **Brinnācēnsis,** -e. GREG. TVR. Franc. 5, 50 in atrio Brinnacinsis (*v. l.* -ensis) domus.

Brinniārius *nom. gent.; cf.* Brinnius. CORP. V 489 (*Histria*) Sex. Brinniarius Certus.

Brinnius, -a *nom. gent.* CORP. VI 448 (*a. 2 a. Chr.*) L. Brinnius (mul.) l. Princeps mag. vici Sandaliari. INSCR. Notiz. degli scavi 1892 p. 317 (*Neapoli*) d. m. Brinniae C. f. Heliadi filiae ... Brinni Menander et Parthenope et Drosis parentes. CORP. X 1403 (*Herculanei*) a 2, 19 P. Brinnius P. l. a 3, 2 P. Brinnius P. l. Romanus. f 1, 10. g 1, 33. X 451 (*Eburi*) duumviri Cn. Brinnii Steiani. 2174 (*Puteolis*) C. Brinnius C. l. Nicephorus. 2175. 2176 Brinniae Epigoniae q(uae) et Flavie. 1987 Brinnia Marciane. IX 2969 (*Iuvani*) Brinniae Proculae. INSCR. Ephem. epigr. VIII 658 (*Antii*) C. Brinni[.. CORP. II 3741 (*saec. III*) cur(antibus) Brin(nio) Marco .... XIII 10009, 76 *in vasculo* L. Brinnii. CORP. VIII 19733 Brinia Tertul(la). CIC. Att. 13, 14, 1 Brinnii (Brinni *C*, Birmii *M*) libertus. *deriv.* **Brinniānus,** -a, -um. CIC. Att. 13, 50, 2 fundus. 13, 12, 4 auctio.

Brinno, -ōnis *dux Canninefatium.* TAC. hist. 4, 15. 16. *Lommatzsch.*

Brinta (-ae) (Brintesia) *flumen Venetiae, prisce* Meduacus; *cf. Nissen, Ital. Landeskunde I p. 194 et* Brundisium. VEN. FORT. carm. praef. 4 de Ravenna progrediens Padum Atesim Brintam Plavem ... Aranans. Mart. 4, 677 Brinta fluens iter est Retenone secundo. RAVENN. p. 290, 12 Brinta. TAB. Peut. 4, 5 Brintesia. *Jacobsohn.*

Brinursius *nom. vir.* CORP. VI 3196 (*periit*) Aur. Brinursius *eq. sing.* *Lommatzsch.*

? **briocteris** *i. q.* δρυοπτερίς DIOSC. 4, 182. *Ihm.*

brion, -ia *v.* bry-.

Brionas. GREG. TVR. glor. mart. 41 apud Brionas Italiae castrum.

⟨**Br**⟩**ioratēnses**? CORP. XIII 2464 (*Briord, in Ambarris, periit*) .. ioratenses (*supplevit Pingon qui servavit*).

Briotreidis *vicus Galliae; cf. Ihm, PW. III 548.* GREG. TVR. Franc. 10, 31, 4 per vicos ... Briotreide.

Briovera *opp. Galliae.* CONC. Aurel. a. 511 p. 14, 22 ex civitate Briovere Leontianus episcopus. *deriv.* **Brioverēnsis.** CONC. Aurel. a 549 p. 110, 9 Lauto episcopus ecclesiae Constantine vel Brioverensis. *Lommatzsch.*

brisa, -ae *f.* [*cf. c. gr.* τὰ βρύτεα *vel* βρύτια. *Th.*]. [*hisp.* brisa. *M.-L.*] GLOSS. II 437, 6 στέμφυλον vinacium vinacia, haec brisa. 496, 36 brisa στέμφυλον. 570, 24 brisa granum uvae. COLVM. 12, 39, 2 subactam brisam prelo subicere. *cf.* briso, Brisaeus (SCHOL. Pers. 1, 76), brisilis. *Ihm.*

Brīsaeis *v.* Briseis.

Brīsaeus, -ī. 1 *cogn. Bacchi,* Βρισαῖος. PERS. 1, 76 Brisaei... venosus liber Acci. SCHOL. *ad h. l.* Brisaeum Accium ideo dixit quia poetae in Liberi patris tutela esse noscuntur. est autem Brisaeus Liber pater cognominatus, ut quibusdam videtur, a mellis usu, eo quod ipse primus invenisse dicatur mel ex favis exprimere; brisin iucundum dicimus, unde etiam quidam Briseida existimant dictam quod Achilli iucunda fuerit. ut aliis videtur ab uva...; brisare enim dicitur exprimere. vel ex nomine nymphae quae eum nutrisse dicitur. vel ideo quia barbatus colitur (*cf.* MYTHOGR. 3, 12, 2). 2 *cogn. vir.* CORP. VI 6673 A. Cartili Brisaei.

Brisarī, -ōrum *gens.* PLIN. nat. 6, 55 sunt qui ab aquilone contingi ab ipsis (*Indis*) et Conas dixere et Brisaros (Arimaspos *Tomaschek, PW. III 856*). *Lommatzsch.*

brisca *v.* favus.

? **brisconis** hulsi minuti GLOSS. III 587, 41 (608, 36 *trad.* ul fus *pro* hulsi). *cf.* 628, 43 ramne id est ulsida i. frisgone. *Ihm.*

Brīsēis, -dis *f. nom. mul.,* Βρισηΐς. 1 *serva Achillis et amica. genet.* Briseidos *habent poetae,* Briseidis *scriptores. accus.* Briseida *poetae et* SCHOL. Pers. 1, 76 *v. l. 11.* Stat. Ach. 175, Briseidem *ceteri. vocat.* Brisei: OV. ars 2, 713. *forma* Breseis *l. 28. 55.* Briseida: SCHOL. Cic. Gron. p. 434 propter Briseidam. HYG. fab. 106 p. 96, 23. 97, 6 DARES 13. *dubium* ANTH. 135, 2 prodidit atque urbem his (*malis*) Briseida suam. *cf. l. 53.* HOR. carm. 2, 4, 3 serva Briseis (Breseis *Φ*) niveo colore movit Achillem (*cf.* OV. am. 2, 8, 11 *Achilles* ancillae facie Briseidos arsit. ars 3, 189 pulla decent niveas: Briseida pulla decebant. *talem describit* DARES 13). PROP. 2, 8, 35 formosam propter Briseida. 2, 9, 9 Briseis ... candida vesana verberat ora manu. 2, 22, 29 cum e complexu Briseidos iret Achilles. 2, 20, 1 quid fles abducta gravius Briseide (OV. am. 1, 9, 33 ardet in abducta Briseide magnus Achilles. *cf.* rem. 777 epist. 3, 1 trist. 2, 373 HOMER. 71. AVSON. 421, 4 Briseis concubina ... abducta est). OV. epist. 3, 137 sollicitam Briseida. 19, 69 Briseida cepit Achilles. rem. 783 sibi quod nunquam tactam Briseida iurat *Atrides* (HOMER. 693 intacta Briseis). SEN. Tro. 222 captā tellus nobilis Briseide. STAT. silv. 4, 4, 35 cantata Briseide. MART. 11, 43, 9 SERV. Aen. 1, 483. *exemplar pulchrae puellae:* VARRO Men. 368 suam Briseidem producere quae eius nervia tractare solebat. QVEROL. 18, 21 sume Paphien, Cytheren, Briseidem (-den *codd.*), sed cum pondere Nestoris. 2 *ex illa nomen inditum aliis servis mulieribusque:* CORP. VI 496 Livia Briseis Aug. lib. 1807. 1830. 1866 Valeria M. f. Briseis. 23121 Flavia Briseis. 10826 Aelia Briseis. 11489. 12393. 16178. 16362 Corneliae Briseidi. 16796 Decumasia P. l. Briseis. 22321 Masonia Briseis. 24151. 24711 Pontia Briseis. 27404 Laberia Briseis. 29096 Vitoria Briseis (IX 899). 25154 Publiciaes Briseidis (*ex* -os). XIV 314 (*Ostiae*) Carminiae Briseidi. XI 3006 (*Viterbo*) Q. Mettio Feroci evocato Aug. Briseis Caesaris fecit. 3697 (*Caere*) Cilniae Briseidi. IX 3617 (*Aveiae*) Vitulasia Briseis. 4605 (*Nursiae*) Vettulene Briseidi. VIII 20586 Helviae Briseidi. III 9404 (*Salonis*). II 581 (*Emeritae*). VI 13635 Brisaeidi. *forma* Briseida: HIST. Apoll. rec. B 33 cella ubi Bresi ad stat (ubi Briseida stat *γ*, *sc. puella nomine Br.*). Breseis (*cf. gr.* Βρησηΐς): CORP. VI 16153 Publicia (mul.) l. Breseis. VIII 13784 (*Carthagine, christ.*) Maris et Breseis et Adeudatus in pace.

Brīsēs *pater Briseidis,* Βρίσης. DICT. 2, 17. *genet.* Brisi: 2, 19. *idem* Brīseus Βρισεύς: HYG. fab. 106 p. 96, 23 Briseidam Brisei (Brisae *F*) sacerdotis filiam.

Brisia *nom. vir.* CORP. V 4912 (*in Trumplinis*) Strenus Brisiae f.

Brisiācus mons *opp. ad Rhenum situm, hodie* Altbreisach. ITIN. Anton. Aug. p. 239, 1 monte Brisiaco (252, 3. 350, 1). COD. Theod. 6, 35, 8 (*a. 369*) Brisiaci. RAVENN. p. 231, 9 Brezecha.

Brisida, -ae *cogn. mul.; cf.* Briseida? *l. 25.* CORP. IX 2136 (*periit*) Petroniae Brisidae (*traditur etiam* Brig-) fil[ia]e.

Brisigavī, -ōrum *gens Alamannorum; cf.* Brisiacus. NOT. dign. occ. 5, 52 Brisigavi seniores (5, 201. 7, 128). 5, 53 Br. iuniores (5, 202. 7, 25). *Lommatzsch.*

brisilis (-e) *cf.* brisa, brisare. SCHOL. Hor. carm. 3, 23, 16 (gloss. *Γ* append. p. 384) fragili: brisili.

brisis *v. sub* Brisaeus *l. 10.*

briso, -āre *cf.* brisa. SCHOL. Pers. 1, 76 Brisaeus ... cognominatus ... ab uva, quia uvam invenerit et expresserit pedibus (brisare enim dicitur exprimere). *idem* ed. Kurz br[ev]isare dicimus frangere. *cf.* Brisaeus [*cf. c. francog.* briser. *Th.*]. *Ihm.*

Brīso, -ōnis. 1 *cogn. vir.* CIC. Brut. 97 *Cassii* legi tabellariae M. Antius Briso tribunus plebis diu restitit (*a. 137 a. Chr.*). CORP. VI 3516 T. Crustidius T. f. Fab. Bríso praef. equit. IX 478 (*Venusiae, periit*) M. Anti[sti] M. f. Briso[nis] locus. 3172 (*Corfinii*)...idius V. f. Briso. Βρίσων *eunuchus Eudoxiae Augustae* CASSIOD. hist. 10, 8 (Brison). 10, 14 (Breson). 2 *cogn. mul.* CORP. VI 10855 (*periit*) Aelia Briso. *deriv.* **Brīsōnius,** -a *nom. gent.* CORP. V 6495 (*prope Novariam*) Salvia Brisonia Salvi f.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Brisoana *flumen in prov. Perside.* Βρισοάνας PTOL. 6, 4, 2; *cf. Weissbach, PW. III 858.* AMM. 23, 6, 41 Rogomanius et Brisoana atque Bagrada. *idem, ut videtur* Brixa: PLIN. nat. 6, 136.

Brissias *v.* Prusias.

Brissinius (-ī) *nom. gent.* CORP. V suppl. 1 (*Histria*) Brissinius Ier[o].

Brissonius (-ī) *inter filios Priami.* HYG. fab. 90 p. 86, 21.

Britablo *v.* Britt-. [*Lommatzsch.*

Britaniēnsis *v.* Britonni. **britanium** *v.* brittaneum.

Britann- (-i, -ia, -icus *etc.*). *de prosodia et orthographicis* (*cf.* SERG. explan. in Don. gramm. IV 527, 22 *inter paroxytona*: 'Britannum' paenultima acuta, quia positione longa est): *apud poetas prima syllaba brevis, secunda longa est, excepto* LVCR. 6, 1106 nam quid Brittannis (*cod. obl.*, Brittanis *quadr.*) caelum differre putamus? *nihilominus codd. poetarum* (HOR. *al.*) *nonnumquam scripturam per -tt- exhibent, sicut in reliquis quoque scriptoribus memoriae nusquam fere sibi constare videtur* (*de* CAES. *cf. Meusel in lex. sub* Britanni). *formae*: 1 *in libris*: Britann-, Brittann- (*sic semper* NOT. Tir.), Brittan- (*sic semper cod.* HEGES.; *cf.* Βρετταν- *in codd.* IOS.), Britan-, *ap.* GREG. TVR. Brintan-, Brictan-, Brinctan-, *ut de rarioribus taceam.* 2 *in titulis* (*de compendiorum scriptura v. sub singulis vocibus*): Britann-: *passim, ut* MON. Ancyr. 6, 2 CORP. VI 920 (*tit. triumphalis imp. Claudi*). III 7061 (*Cyzici, in titulo publico saec. I*). INSCR. numm. Cohen I^2 p. 252 nr. 15 *al.* (*Claud.*) p. 269 nr. 1 *al.* (*Britannicus Claudi f.*) *cf.* p. 271 nr. 1 Βρεταννικὸς Καῖσαρ. CORP. VII 1202 (*idem*) CONST. veteran. 29 p. 1969 (*a. 98*) int. 3 *et* ext. 10. Brittann-: *passim inde a saec. I, cf. sub* Britannicus *Claudi f.*; *nota haec*: CORP. III 9960 (= 2864, *aet. Trai.*) Brittanniae. CONST. veteran. 43 p. 1976 (*a. 124*) int. 13 (*sed* ext. 13 Britann-). INSCR. numm. Cohen II^2 p. 121 nr. 198 *al.* (*Hadrianus*). Brittan- (*cf. sub compendiis*): CORP. VI 2464. IX 2649? III 2830, 19 (*Dalm.*). VIII 9047 INSCR. numm. Cohen III^2 p. 232 nr. 37 (*Commodus*). *cf.* CORP. II 2078. Britan-: CORP. III 445 (*Asia, v. p. 2196, 35*). 5300 (*Noric.*). VIII 4800 *cf.* XIV 4248. II 1086. *scripturae per* e (Bret-, Brett-): CORP. III 249 (= 6753, *Galat.*) per Gallias Bret(annias) Hisp⟨a⟩nias. Bretannicus: CORP. VI 13634 (*privatus*). III 711 Brettannicus (*cogn. imp. Carac., Maced.*). 712 Brettanicus (III 14149^{46} *Arab.* 14170 *Syria*). 6979 Brett. (*cogn. imp. Galer. Maximian., Pont.*). Bretannic(a) *ala*: CONST. veteran. 39 p. 1975 *a. 114* ext. 9 (int. 7 Brit.). *cf. sub* Brittones *p. 2200, 35.* *Graecorum scriptura sollemnis est* Βρετταν- (*prisce* Πρετταν-, Πρεταν-; *v. Hübner, PW. III 860, 38*); *ad Latinam accedit*: CORP. inscr. graec. 6627 (*Velitris, in titulo bilingui* = CORP. X 6569) ἐπιτροπεύσαντι ἐπαρχείου Βριταννείας (*lat.* proc. prov. Brit.). 4892, 23 *et* 30 Βριταννικός. 3484^b, 5 Βριτ(αννικός). *cf.* PAVSAN. 1, 33, 4 Βριττανία (βριττανέα P^1, βριτογανεα *y*) *et l. 25. alia v. sub* Britannicus. *Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 552—603.*

Britannī, -ōrum (*et* **Britannus**, -ī). *incolae Britanniae insulae* (*vel insularum, cf.* SERV. Aen. 1, 287 CHRON. Alex. chron. I p. 98, 58, 50; *de Brittonibus v. p. 2196, 14*). Βρεττανοί. *cf.* Brittones. *ap. poetas (cf. supra l. 12) in fine hexametri passim (in medio*: LVCR. 6, 1106 *v. supra l. 13.* AVIEN. orb. terr. 749 dira Britannorum ... agmina. VEN. FORT. Mart. 3, 494); *in pentametro ante vocabulum iambicum finale*: PROP. 2, 1, 76 RVT. NAM. 1, 500 VEN. FORT. carm. 7, 8, 64 *al.* *in metris lyricis*: CATVLL. 11, 12 HOR. epod. 7, 7 carm. 1, 21, 15. 1, 35, 30. 3, 4, 33. 3, 5, 3. 4, 14, 48 SEN. apocol. 12, 13 OCTAVIA 28 (41 *ex coni.*) FLOR. carm. 2. *Hübner, PW. III 858.*

1 *in libris*: *vocabulum habui apud hos auctores*: CAES. LVCR. CATVLL. VERG. HOR. PANEG. in Mess. PROP. OV. MON. Ancyr. GRATT. SEN. apocol. OCTAVIA LVCAN. PLIN. nat. MART. IVV. TAC. SVET. FLOR. FRONT. TERT. ANTHOL. PANEG. SCRIPT. hist. Aug. FIRM. err. AVIEN. AVSON. AMM. SERV. SCHOL. Hor. VEG. mil. AMBR. HEGES. HIER. GENNAD. CLAVD. SVLP. SEV.? RVT. NAM. OROS. PROSP. CHRON. min. SIDON. ALC. AVIT. PRISC. periheg. GREG. TVR. VEN. FORT. GREG. M. CONC. Mansi *et* Mon. Germ. RAVENN. *singularis collective*: HOR. epod. 7, 7 PANEG. in Mess. 149 LVCAN. 4, 134 TAC. ann. 14, 32 RVT. NAM. 1, 500 FIRM. err. 28, 6 VEN. FORT. Mart. 3, 494 *al.* *epitheta*: *de longinquitate et situ*: CATVLL. 11, 12 ultimos ... Britannos (HOR. carm. 1, 35, 30). VERG. ecl. 1, 66 penitus toto divisos orbe. FLOR. epit. 3, 10, 2 HIER. epist. 46, 10 *cf.* CLAVD. 24, 149. HOR. carm. 4, 14, 48 remotis (*cf.* SCHOL. Hor.). OV. met. 15, 752 aequoreos (PROSP. epigr. 2, 5). *cf.* SEN. apocol. 12, 13. IVV. 2, 161 minima contentos nocte. AVSON. Mos. 407 aquilonigenas. CLAVD. 26, 416 extremis (5, 149). *huc spectant loci, in quibus aliae gentes remotae opponuntur, ut Parthi, Scythae*: PROP. 2, 27, 5 OV. am. 2, 16, 39 MART. 12, 8, 9 FLOR. epit. 3, 12, 4 AMBR. hex. 4, 6, 25 CLAVD. 15, 19 CARM. epigr. 881? (*v. adnot. Buech.*) VEN. FORT. carm. 6, 5, 219 *al.* *cf.* GRATT. 175. *de moribus*: HOR. carm. 3, 4, 33 hospitibus feros (*cf.* SCHOL. Hor.). AVIEN. orb. terr. 418 duris. *cf.* 749. RVT. NAM. 1, 500 ferox. *de colore cutis, capilli*: PROP. 2, 18^b, 23 infectos (*sc. vitro*: CAES. Gall. 5, 14, 2; *sed cf. Rothstein ad Prop. l. l.*). OV. am. 2, 16, 39 virides. *cf.* PLIN. nat. 22, 2. MART. 11, 53, 1 caeruleis. 14, 99 pictis. LVCAN. 3, 78 flavis. *de libertate*: HOR. epod. 7, 7 intactus. PANEG. in Mess. 149 invictus Romano Marte. *cf.* OCTAVIA 28 *et* SVET. Iul. 25. ANTH. 424, 3 ignotos. Caledonii *dicuntur*: LVCAN. 6, 68 MART. 10, 44, 1 AVSON. Mos. 68 SIDON. carm. 7, 89. *nota metonymiam*: TAC. ann. 14, 29 Suetonius obtinebat Britannos (*i. provinciam*). AMM. 22, 3, 3 Palladium ... in Brittannos exterminarunt. OROS. hist. 6, 10, 1 a Britannis reversus. 2 *in titulis* (*Ruggiero, diz. epigr. I 1042*): *cohortes auxiliares* (*Cichorius, PW. IV 261, 32*): CONST. veteran. 35 *a. 107* p. 866 ext. 10 *cohors* III Britannorum (*ibid.* int. 10 *errore*: Brittaninorum). 79 *post a. 145* p. 1995 int. 4 III Britann(orum). *cf.* 73 p. 1991 (*a. 166*) ext. 14 ... ⟨II⟩I Brit. CORP. V 7717 coh. III Britannorum. III 5935 (*Abusinae, a. 211*) Gen⟨i⟩o coh. III Brit. 11996 (*Abus., teg.*) cho. III Br. 14119 (*in galea*) L. Veter. c. III Br. *cf.* NOT. dign. occ. 35, 25 *v.* 1. Brittus. *cf.* Britannicus, Brittones. CORP. III 1396 (*a. 186*) signifer et quaestor n(umeri) Brit(annorum?, -nici?). INSCR. Rostowzew tess. 237 Britt(annorum?) ala X. Britanni *in continenti* (*cf.* Brittones): *in Belgica*: PLIN. nat. 4, 106. *supra Ligerim*: SIDON. epist. 1, 7, 5. 3, 9, 2 *al.* GREG. TVR. Franc. 2, 18. 4, 4. 20 *al.* *cf. p. 2199, 82. in Asia minore*: RAVENN. 5, 10 p. 368, 15. *cf.* Britonni.

Britannus (*subst.*): *collective v. p. 2195, 65. de singulis*: VOPISC. quatt. tyr. 14, 1 Bonosus domo Hispaniensis fuit, origine Brittannus. ALC. AVIT. epist. 4 p. 30, 1 *Faustum* ortu Britannum, habitaculo Regiensem. CONC. Turon. a. 567, 9 p. 124, 8 Brittanum aut Romanum ... ordinare. AVSON. 108 *v. p. 2199, 81. cogn.?* CORP. VII 1336, 179.

adi. **Britannus**, -a, -um (*i. q.* Britannicus, *fere poetice*): PROP. 2, 1, 76 esseda. GRATT. 178 catulis (*cf.* CLAVD. 24, 301). IVV. 4, 126 temone. CLAVD. 8, 28 litoris. 26, 202 Oceanum (carm. min. 30, 40). SIDON. carm. 7, 370 salum. VEN. FORT. carm. 7, 8, 64 crotta. carm. app. 2, 32 terra. STAT. silv. 5, 2, 149 regi. IVV. 15, 111 causidicos. SOL. 22, 7 gens. PANEG. 12, 28 p. 297, 1 satellitum. AMM. 30, 7, 3 exercitum. VEN. FORT. carm. 3, 8, 41 insidiatores. vita Germ. 56, 150 presbyter. PROSP. carm. de ingr. 2 (13) coluber (*sc. Pelagius*). *nota*: CORP. VII 5 matrib(us) Ital⟨i⟩s Germanis Gal(lis) Brit(annis). *cf. Ihm, Matronenkultus p. 18 et PW. III 858.*

patria Britannorum **Britannia**, -ae, Βρεττανία. *Hübner, PW. III 858.* CORP. III 445 (*Asia, saec. III med.*) Britaneas. *in hexametris non nisi nom. sing. et ante ultimum pedem. apud auctores*: CAES. CIC. CATVLL. PROP. LIV. perioch. VELL. SEN. phil. SCRIB. LARG. MEL. PLIN. nat. MART. QVINT. FRONTIN. TAC. SVET. FLOR. AMPEL. APVL. VLP. MIN. FEL. ANTHOL. NEMES. SOL. GEOGR. min. PANEG. SCRIPT. hist. Aug. EVTR. VIR. ill. RVF. FEST. ITIN. Anton. HIL. AMM. SERV. AMBR. HEGES. HIER. RVFIN. Clement. CLAVD. SVLP. SEV. VICTRIC. MART. CAP. NOT. dign. OROS. COD. Theod. CHRON. min. IORD. GREG. TVR. VEN. FORT. GREG. M. RAVENN. ISID. MARTYROL. Hier. *compendia in* INSCR.: Britann.: CORP. IX 5533. Britan.: CORP. XI 383. V 3337 INSCR. numm. Cohen II^2 p. 281 nr. 113 *al.* (*Antoninus Pius*). Brittann.: CORP. XIV 3625, 5. Brittan.: CORP. VI 1549 (*saec. II*) *al.* Britta.: CORP. V suppl. 1086, 2 (*in buccula*). Brit.: CORP. VI 1336. VII 11. X 6569. Britt.: CORP. III 12659. VIII 2766. XIII 6806 INSCR. numm. Cohen III^2 p. 231 nr. 35 (*Commodus*). Bret.: *v. p. 2195, 35.* Bri(?): CORP. VII 1235^a p(ublicani?) p(rovinciae?) Bri(tanniae?) Lon(dinienses?) *suppl. Mommsen. sim. seqq.* 1 *in oceano* (*Hübner, PW. III 858 sub voce* Britanni): **a** *sing.* Britannia *insula, quae et* Albion (*Hübner, PW. III 859, 35*): *loci selecti*: *dicitur* insula: CIC. epist. 15, 16, 2 PLIN. nat. 4, 102 QVINT. inst. 7, 4, 2 SOL. 22, 1 IVL. HON. rec. A 16 EXPOS. mundi 68 OROS. hist. 1, 2, 63. 75. 76 RAVENN. p. 27, 12 *al.* (p. 295, 8 *opp.* Britannia in paludibus. sim. 417, 6 ISID. orig. 14, 6, 2). terra: HIER. hom. Orig. in Ezech. 4 p. 919. provincia (*cf. sub* b): IVL. HON. rec. A 18. HIER. epist. 133, 9 fertilis provincia tyrannorum. CORP. III 9960 (= 2864, *Dalm., aet. Trai.*) *Iavoleno* iuridic(o) provinc(iae) Brittanniae (*cf.* CORP. VI 1336. 1509 *al.*). CORP. VII 22. VI 1223. 1523. 1626, 9. 1843. XIV 2508. IX 2456 *al.* XI 383 *al. saepe.* X 6569 *v. p. 2195, 42.* *magistratus provinciae*: SVET. Dom. 10 Britanniae legatum. VLP. dig. 28, 6, 2, 4 praesidem. *alia v.* NOT. dign. occ. 1, 29 *al.*; *cf. sub* b *et l. 60.* *usurpatur metonymice pro incolis*: PROP. 4, 3, 9 Hibernique Getae pictoque Britannia curru. PLIN. nat. 10, 56 lautiores epulas non novit Britannia. 17, 45 *al.* MART. 11, 3, 4 dicitur ... nostros cantare Britannia versus. TAC. Agr. 31 HIER. epist. 67, 10 CLAVD. 3, 131 *al.* MART. CAP. 6, 594. *epitheta*: *de longinquitate*: CATVLL. 29, 4 ultima (*cf.* 29, 12). ANTHOL. 426, 1 vasto disiuncta ... ponto. NEMES. cyn. 225 divisa. HEGES. 2, 9, 1 l. 102 extra orbem posita. *sim.* 9, 1 l. 175. 5, 15 l. 22. 3, 1, 2 inter undas latentem. *sim.* 5, 46 l. 20. CLAVD. 17, 51 nostro diducta ... mundo. ISID. orig. 14, 6, 2. *cf.* MART. 11, 3, 5 (*ibid.* in Geticis pruinis). HIER. epist. 60, 4. *alia*: CLAVD. 8, 73 saeva. 26, 568 dira. VEN. FORT. carm. 8, 3, 155 fecunda. *nota* Britannia prima *et* secunda (*sc. provinciae*): NOT. dign. occ. 1, 119. 120. 2, 35. 36 *al.* POL. SILV. prov. 11, 1 *et* 2 chron. I p. 542 RVF. FEST. 6, 4 *cf.* INSCR. Brit. Westd. Zeitschr. 1891 Kbl. p. 254. *item* superior, inferior: CORP. III 6995, 3? (*titulus mutilus*). VIII 1578 (*saec. III*). 2080. 2766. 5180. Britannia *personata* (*Ihm, PW. III 879*): CORP. VII 232 Britanniae sanctae P. Nikomedes Aug. n. libertus. 1129 Campestribus et Britanni(ae) ... Pisentius ... v. s. l. l. m. *cf.* VII 22 *et* INSCR. numm. Cohen II^2 p. 109, 28. p. 121 nr. 194 *al.* *cf. sub* Britannicus.

b *plur.* Britanniae, -ārum (*tam de insulis oceani Britannici, Bri-*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tannia, Hibernia, Mona al., quam de provinciis Romanis, vel poetice): CATVLL. 45, 22 Acmen mavult quam Syrias Britanniasque. PLIN. nat. 4, 102 Albion ipsi nomen fuit, cum Britanniae vocarentur omnes *insulae* (*sc. Hibernia, Orcades, Mona etc.*). 17, 42 Britanniae et Galliae. 17, 43 Gallias Britanniasque (33, 24). 25, 21 confines oceano Britanniae (*ibid. sing.*). APVL. mund. 7 Britanniae (-icae *codd.*) duae, et Albion (labeon *codd.*) et Hibernia. PROVINC. laterc. 7 diocensis Brittaniarum. PANEG. 6, 4 p. 151, 19 liberavit . . . Britannias servitute. SPART. Sept. Sev. 6, 10 CAPITOL. Alb. 13, 7. VOPISC. Prob. 18, 5 Britannias, Hispanias et bracatae Galliae provincias. Car. 16, 2 (*sing.* SPART. Hadr. 11, 2 LAMPR. Comm. 13, 5 CAPITOL. Pert. 2, 1 *al.*). EVTR. 7, 13, 3 *al.* (*sing.* 7, 14, 4 *al.*) RVF. FEST. 3, 2. 6, 3. 4 (*sing. ibid.*) ITIN. Anton. Aug. p. 463, 3. 4. 508, 4. HIL. syn. inscr. provinciarum Britanniarum. AMM. 20, 1, 1 *al.* (*sing.* 14, 5, 6 *al.*). 29, 1, 44 ex vicario Brittanniarum. HEGES. 4, 29, 2 *al.* HIER. chron. a. Abr. 2305 (= IORD. Rom. 297) SVLP. SEV. chron. 2, 49, 5 *al.* VICTRIC. 2 *bis.* NOT. dign. occ. 1, 29 *et saepe* (*sing.* 1, 48 *al.*). COD. Theod. 11, 7, 2 (*a. 319*) vic(arium) Britanniarum. OROS. hist. 7, 17, 7 *al.* (*sing.* 1, 2, 63 *et saepe*). CHRON. min. *saepius.* GREG. M. epist. 11, 56^{a}, 7 Brittaniarum episcopis (11, 39 Brittaniae sacerdotes). CORP. III 6753 (*v. p. 2195, 34*). 445 *v. p. 2196, 35.* **2** *regio Galliae* (*hodie* Bretagne): GREG. TVR. Franc. 4, 20. 5, 16 *al.* VEN. FORT. vit. Patr. 10, 33. RAVENN. p. 295, 7 ad Oceanum occidentalem iuxta superius dictam Galliam Belgicam ponitur patria quae dicitur Britania in paludibus. *v. quae sequuntur.* 418, 2 *al.*

adi. **Britannicus**, -a, -um *et subst.* **Britannicus**, -ī, Βρεττανικός. *in versu*: *v.* IVV. *l. 52*, VEN. FORT. *l. 57 et sub* 2. *apud hos auctores*: *adi.*: CAES. CIC. VAL. MAX. MEL. PLIN. nat. IVV. TAC. SVET. IAVOL. APVL. TERT. SOL. GEOGR. min. PANEG. SCRIPT. hist. Aug. EVTR. SYMM. AMM. FVLG. myth. AMBR. HIER. NOT. dign. OROS. EVSTATH. IORD. CHRON. min. VEN. FORT. RAVENN. *subst.* (*filius Claudi*): OCTAVIA IVV. TAC. SVET. EVTR. HEGES. CHRON. min. *compendia scripturae*: Britann.: *cohors*: CORP. III 8074, 11^{a} *al.* *cogn. imp.*: CORP. VI 1065 *al.* Brittann.: *cogn. imp.*: CORP. XI 2696, 9. Britan.: *ala*: CONST. veteran. 74 p. 888 *a. 167* int. 7 (ext. 10 Britt.). *bellum*: CORP. XI 395. *cogn. imp.*: INSCR. Rhen. Bramb. 1424. Brittan.: *exercitus*: CORP. VI 3358. *cogn. imp.*: CORP. V 4318, 9. VIII 1615. Brita.: *cogn. imp.*: CORP. VIII 4211. Britta.: *cohors*: CORP. III 7634. Brit.: *metallum*: CORP. VII 1216. *officina*: CORP. XV 1561 *al.* *cohors, ala, classis*: CORP. III 8074^{12}b *al.* *cogn. imp.*: V 4867, 9 *et saepe.* Britt.: *cohors, ala*: CORP. III 7473 *al.* *cogn. imp.*: CORP. XIV 2947 *et saepe.* Bri.: *classis*: CORP. VII 970. Br. (Bri?): *metallum*: CORP. VII 1201. 1217. *cohors*: CORP. III 8074, 10 *al.* *classis*: VII 1226 *al.* B.: *cohors*: CORP. III 8074^{12}c (*in tegula*).

1 *adiectivum* (Britannica herba *v. infra*): CIC. ad Q. fr. 3, 1, 10 de Britannicis rebus (3, 1, 25). epist. 7, 8, 2 vestras Britannicas litteras. 7, 9, 2 mira . . . persona . . . Britannici iureconsulti. nat. deor. 3, 24 aestus maritimi vel Hispanienses vel Britannici. VAL. MAX. 3, 2, 23 Brittannicae insulae (EVSTATH. Bas. hex. 4, 4 FVLG. aet. mund. 14 p. 176, 11. CHRON. Alex. chron. I 99, 63 ad Brittaniacas insulas. LIB. gener. A chron. I 99, 89. 91 [APVL. mund. 7 *v. supra l. 6*]). 3, 2, 23 hinc Romanis, illinc Brittannicis oculis incredibili . . . spectaculo. PLIN. nat. 4, 121 ad portum Morinorum Britannicum. 9, 116 margaritis (SOL. 53, 28). 32, 62 *ostreae.* IVV. 10, 14 ballaena. SVET. Claud. 28 triumpho. Nero 39 clades (OROS. hist. 7, 7, 11). PANEG. 7, 7 p. 164, 27 trophaea. EDICT. imp. Diocl. Corp. III p. 1943, 19, 36 (frg. Megalop. et Megar. IV) βίρος Βρεταννικός. SYMM. epist. 10, 9, 4 ducem. AMM. 30, 9, 1 Brittannici strepitus et Africanae clades. AMBR. hex. 5, 11, 33 salibus. VEN. FORT. carm. 3, 5, 7 iura. INSCR. Rhen. Bramb. add. 2033 civis. CORP. VII 1113 Genio terrae Britannicae. XV 1561 of(ficina) Brit(annica?) (1562. 2124). *de metallis*: CORP. VII 1201 (*in lamina plumbea, a. 49 p. Chr.*) Ti. Claudius Caesar . . . de Britan(nicis?). 1215 (*in massa argenti*) Br(itannicum) ex arg(ento). 1216 Brit(annicum) Lut(udense?) ex arg(ento). 1217 Br. ex arg⟨. . . . *iuncturae*: bellum Britannicum: CIC. Att. 4, 16, 7 CAES. Gall. 5, 4, 1 CAPITOL. Aur. 8, 7 *al.* LAMPR. Comm. 6, 2 SYMM. epist. 10, 43, 2 IORD. Rom. 276 CORP. XIV 2110. XI 395 (*a. 66*). V 7003. III 6809, 14 (*ca. a. 43*). expeditio: SVET. Galba 7 Vit. 2 CORP. X 5829 *post.* 10 (*aet. Hadr.*). XI 5632, 7. XIII 3496 (*saec. III*). victoria Britannica: PANEG. 5, 21 p. 148, 2 CORP. VIII 11018 *a. 210* INSCR. numm. Cohen IV^{2} p. 76 nr. 733 *al.* (*Sept. Sev., Carac., Geta*). *in re militari*: exercitus: TAC. hist. 1, 9. 60 SPART. Did. 5, 1 CAPITOL. Alb. 13, 4 CORP. VI 3358 INSCR. Rhen. Bramb. 67. miles: TAC. hist. 2, 32. legio(nes): TAC. hist. 3, 22 CORP. XII 3182. NOT. dign. occ. 5, 241 [legio] secunda Britannica (-ce *codd.*) [sive secundani]. *cf.* 5, 92 Britannici (*i. milites legionis II Britannicae*). *v.* Britones. cohortes (*Cichorius, PW. IV 260, 25*): CORP. III 7634 (*Dac.*) ⟨coh.⟩ I Britta⟨nicae⟩. CONST. veteran. 13 p. 854 *a. 80* int. 9 *et* ext. 10 *cohors* I Britannica. 821, 6 ch. prima Brittanica ∞ Vlp. 16 p. 1963 *a. 84* int. *et* ext. 8 *al.* CORP. III 7473 (*a. 230, Moes.*) coh. II Fl(avia) Britt(anicae) ⟨Alexa⟩n⟨d⟩rianae. *cf.* CORP. graec. add. 4340 b (*Attaliae Pamph.*) σ⟨πείρας Β⟩ρ⟨ετ⟩ταννικῆς. alae (*Cichorius, PW. I 1235, 4*): CONST. veteran. 39 p. 1975 (*a. 114*) int. 7 ala I Fl(avia) Aug. Brit(annica). *sim.* CORP. III 4575 *al.* 5211 *al.* vex(illatio) Brit(annica): CORP. III 4466 (*Pannon.*). pedites singulares Britannici: CONST. veteran. 37 p. 868 *a. 110* int. 12. ext. 13 *al.* (*cf. Ruggiero, diz. epigr. I 1041*).

IAVOL. dig. 36, 1, 48 (46) ex classe Britannica. CORP. VI 1643 praef. class. Brit. VII 18. 864 *al.* XI 5632, 11 (*aet. Hadr.*) classis Brittannicae (XII 686). XIII 3540. 3546. *cf. Fiebiger, PW. III 2643, 55.* oceanus: MELA 1, 15. 2, 85 PLIN. nat. 4, 109. 7, 206 EVTR. 6, 17, 2 DIMENS. provinc. 30 VIB. SEQ. geogr. p. 149, 21 HIER. in Am. 8, 11 p. 342 quaest. hebr. in gen. p. 15, 15 OROS. hist. 1, 2, 63 VEN. FORT. vita Hil. 3, 6 *al.* (carm. 3, 26, 5 unda). RAVENN. p. 344, 15. 322, 17 Oceanum occidentalen Britanici (*sic, item* 325, 2). *cf.* CASS. DIO 53, 12, 6 τοῦ ὠκεανοῦ τοῦ Βρεττανικοῦ. CORP. III 247. mare: MELA 3, 48 TERT. cult. fem. 1, 6 IVL. HON. rec. A 15 (tritanicum *V*, thyrritan- *S*). AMM. 23, 6, 88. litora: PLIN. nat. 9, 169 (SOL. 53, 28). *cf. Hübner, PW. III 879.*

2 *substantivum*: *appellativum*: OROS. apol. 12, 3 Britannicus noster (*Pelagius, sc. natione Britannus*). *nom. propr.*: *cognomen triumphale datum*: **a** *imperatoris Claudii filio* (*Groag, PW. III 2685*): SVET. Claud. 27 ex Messalina *tulit* . . . quem primo Germanicum, mox Britannicum cognominavit (EVTR. 7, 13, 3 CASS. DIO 60, 12, 5 Βρεττανικός). OCTAVIA 169 infelix puer, modo sidus orbis, columen augustae domus, Britannice. IVV. 6, 124 generose Britannice. TAC. ann. 11, 4 *al.* SVET. Claud. 27 *al.* HEGES. 2, 6, 1 POL. SILV. chron. I 520, 6. INSCR. numm. Cohen I^{2} p. 269 nr. 1 *sqq.* Ti. Claudius Caesar Aug. f. Britannicus. p. 271 nr. 1 Βρεταννικὸς Καῖσαρ. INSCR. Rostowzew tess. 11 Brittannicus. CORP. VI 8873 dec(urio) lecticarior(um) Britannicí. 922 Bri⟩tannic⟨o. XIV 2769 (= XV 7149) Ti. Claudi Britannic(i). XI 3602 Ti. Claudio ⟨Caesari⟩ Britta⟨nico⟩ Clau⟨di Caesaris f.⟩. VII 1202 Britannic⟨i⟩ Aug. fi. *cf.* CORP. graec. add. 3831 a^{16}. **b** *imperatoribus*: Britannicus *nude appellantur*: *Commodus* (LAMPR. Comm. 8, 4): CORP. VI 992, 5 (*a. 192*). XIV 2947. 3449, 2 (*a. 192*) Brittannico. II 6082 ⟨Bri⟩tanico. III 865 *al.* VIII 76 Brittanico. 2495 *al.* XII 2343. INSCR. graec. ad res Rom. pert. III 1357 (*Arab., inter 184 et 193*) Βρεταν⟨νικο⟩ῦ. *item Septimius Severus, Caracalla, Geta*: *in nummis*: INSCR. numm. Cohen IV^{2} p. 21 nr. 154 *al.* p. 142 nr. 5 *al.* p. 253 nr. 3 *al.* *Caracalla in titulo*: INSCR. graec. ad res Rom. pert. III 1132 (*Syria, a. 213*) Μ(ά)ρ(κου) Σεουήρου Ἀντωνίνου Καίσαρος Βριτανικοῦ. Britannicus maximus *cognominantur*: *Sept. Severus* (SPART. Sept. Sev. 18, 2): CORP. IX 4959, 3 Britt. max. 6010, 5 Br⟩itannic. max⟨. . . . X 6991 Brittanici. XI 2696, 3 Brittannici. 5631. II 1532 *al.* III 5745 *al.* VIII 10124, 9 *al.* CORP. inscr. graec. 1215 (= CORP. inscr. Argol. 707) Βρι⟩ταννικός. *Antoninus Severi f.* (*Caracalla*): CORP. VI 1035, 5 Brittannici Maximi. 354, 7 *al.* XIV 122^{b} *al.* IX 4959, 5 *al.* X 6422 *al.* XI 3250. V 28 *al.* II 1037 *al.* III 711 *al.* INSCR. Rhen. Bramb. 1424 *al.* CORP. XII 5430 *al.* VII 1043 *al.* VIII 966 *al.* 10236 Britanico Armeniaco Maxi⟨mo⟩. 2527 Par(thico) Brit(annico) Ger(manico) max(imo) (*sim.* 2551 *al.* 10347 Brit. Ger. Part. max.). CORP. inscr. graec. 1321, 5 (*Spartae*) Βρι⟨ταν⟩νικὸν μέγιστον. 3484^{b}, 5 (*Thyat. Lyd.*) Βριτ. μέγ. *Geta*: CORP. VI 1076, 3 *a. 210.* *Aurelianus*: CORP. III 12333. *Diocletianus*: CORP. VI 1116 (*in fronte*), 5 Brittannic(o) max(imo) (= XIV 128). X 3343 EDICT. imp. Diocl. inscr. 2 CORP. inscr. graec. 4892, 23 Βριταννικὸς μέγιστος. *Galerius Maximianus*: CORP. VI 1137. III 6979. *Constantius Chlorus*: EDICT. imp. Diocl. inscr. 7 CORP. inscr. graec. 4892, 30 (*cf. l. 49*). *Constantinus Magnus*: CORP. VIII 8412. *nota plur.*: CORP. VI 220 impp. Severo et Antonino Augg. Brittanicis p. p. (*in litura*; *fuit*: et Getae Caes.). XIV 126, 6 *Carinus et Numerianus* Brittanic(i) Maximi. *cognomen privatorum*: CORP. VII 1336, 179 (*in patella*) Britaa ⟨. . .⟩ii Britann. VI 13634 Bretannicus pater. *fem.* **Britannica**, -ae. CORP. V 8672 ⟨Sal⟩utaris et Brittannica fili.

herba **Britannica**, -ae *f.* *forma* Britannice *semper, ut vid., ap.* MARCELL. med. (*cod. Laud.*). Britonica, Bettonica *in* GLOSS. (*cf.* Betonica, Vettonica *et Wagler, PW. III 369, 6*). [*it.* brettonica. *M.-L.*]. PLIN. nat. 25, 20 herba, quae appellatur Britannica (*seq. laus et descr. herbae*). 25, 99 Britannica herba. 27, 2. CHIRON 900 *in compos. emplastri*: viscum pondus ʒ., Britanica p. ʒ., argallicum p I *eqs.* MARCELL. med. 19, 26 herba quae Britannice dicitur (25, 13). 35, 13 herba Britannice. 26, 117 herbae Britannicae radices. 27, 14. 30, 71. Ps. APVL. herb. 30 nomina et virtutes herbae Britannicae. Graecis dicitur britannica (-ce?) et damasonios. Itali britannicam, alii betam plantaginis, alii bibonem vocant (*similia passim in* GLOSS., *varie corrupta*; *cf. Löwe, prodr. p. 79*). 30, 1 *sqq.* DIOSC. 4, 2 de Brittanica (britanica, brictanica *al.*). Ps. DIOSC. herb. fem. 24. *adi.* **Britanniacus** *v. p. 2197, 48.* **Britanniciānus**, -a, -um (*subst.* Britanniciānī, -ōrum). *in exercitu*: NOT. dign. occ. 5, 57 Britanniciani. 5, 206 invicti iuniores Britanniciani (5, 207 exculcatores. 7, 154 victores). *alibi pro* Brittones *restituendum, v. s. h. lemmate.* CORP. III 1919 (*Dalm., descr.*) alaru⟩m Britanici | miarum (*debuit* -anarum). 3228 (*Pannon., descr.*) *legionum* G⟩ermaniciana⟨r. e⟩t Britanicin. *de patria*: CORP. VI 3279 (*periit*) Nig. Marinianus . . . natione Britanicianus. *in commercio*: CORP. XIII 634 (*Burdig., saec. I*) L. Solimario Secundino civi Trevero neg(otiatori) Britan(iciano ?). 8164^{a} (*Colon.*) negotiator Britannicianus. INSCR. Rhen. Bramb. 43 negotiator cretarius Britannicianus. **Britannicimius**, -cinus *v. l. 75 et 76.*

[**Brittaninī** *v. p. 2196, 7.*] **Britannis**, -idis *f.*, *cf.* Βρεττανίς. *Britannia.* ANTH. 425, 6 victa Britannis. *plur.* PRISC. perieg. 578 aliae *insulae* iuxta boreotidas actas sunt geminae Rheniqueque Britan-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nides ostia cernunt. **Britannius,** -ī *nom. vir.* 1 *episcopus Macedonianus*: CASSIOD. hist. 7, 25 Britanio (*Socr. hist. eccl. 4, 12 Βρεττανίῳ*). 2 *episcopus Trevirensis* (*a. 373—386; cf.* Britto): SVLP. SEV. chron. 2, 49, 4 per Britannium episcopum (Pritannium *b*, Britonium *Hontheim, prodr. hist. Trev. I 134*). *cf.* Britianus.

Britannio, -ōnis *dicitur Vetranio* (*tyrannus a. 350*) *ap.* CASSIOD. hist. 4, 37 (de Britannione) *et* 5, 4 (quemadmodum Britannio sit privatus imperio). *cf. Socratis hist. eccl. 2, 25 al.*

Brite *nom. mul.?* CORP. XIII 192 (*Aquit.*) Erge deo Brite Xanoss. i⟨...⟩ v. s. *Hey.*

? radicibus **britī** *trad. apud* PELAGON. 455, *vox corrupta, quid subsit incertum* (bliti? bryi?).

? λαφνίσκος **britia** GLOSS. III 432, 36 (*in capite περὶ θρεμμάτων*) *v.* brittia. *Ihm.*

? **Britiānus** -ī *nom. vir.* GREG. TVR. Franc. 4, 39 Palladius ..., Britiani (Bitiani *A 1*, Brittiani *B 1*, Britani *B 3, 4, 5*) quondam comites ac Caesariae filius. *Hey.*

zetae hiemales **britischae** austro appositae, zetae aestivales britischae aquiloni appositae GLOSS. V 586, 8. [*francog. vet.* bretesche, *v. Förster, Zeitschr. f. rom. Phil. 6, 113. Th.*]

Britius *v.* Bruttius.

Brito, Britones *v.* Britt-. **britola** *v.* brittola.

Britomaris *dux Senonum* (*Klebs, PW. III 882*). APPIAN. Samn. 6 Βριτόμαρις *et* Βριτομάριος. Celt. 11 Βριτόμαρις ὁ Κελτός. *ibid. acc.* Βριτόμαριν.

Britomartis, -is *f. dea Cretensium Dianae assimilata* (Βριτόμαρτις), *de qua cf. Tümpel, PW. III 880 sqq. et Knaack ibid. suppl. I 258.* SOL. 11, 8 Cretes Dianam religiosissime venerantur, Britomartem gentiliter nominantes, quod sermone nostro sonat virginem dulcem (*cf. Hesych.* βριτύ· γλυκύ· Κρῆτες). CIRIS 295 *et* 296 *voc.* Britomarti. RVFIN. Clement. 10, 21 Britomartis, quae fuit sodalis Dianae. CLAVD. 24, 251 ignea Cretaea properat Britomartis ab Ida. 24, 303 Dalmatiae lucos abruptaque bracchia Pindi sparsa comam Britomartis agit. *cf.* MYTHOGR. 2, 26 SCHOL. STAT. Theb. 9, 632.

Britomartus (-ī) *rex Gallorum.* PLVT. Romul. 16 Βριτομάρτου ... Γαλατῶν βασιλέως. Marcell. 6. 8. *cf.* CORP. XIII 7068? *Ihm.*

Britomarus *v.* Brittomarus.

Britonnī, -ōrum *gens Gallaeciae?* CONC. Luc. a. 569 Mansi 9, 816^{B} ad sedem Britonnorum, ecclesiae quae sunt intro Britonnes. *hinc* **Briton(i)ēnsis, -e.** CONC. Bracar. a. 572 Mansi 9, 841^{E} Mailoc Britonensis (Britinorum *al.*) ecclesiae episcopus. CONC. Tolet. a. 633 Mansi 10, 642^{E} Methepius Britaniensis (Britammensis *al.*) ecclesiae episcopus. a. 646 Mansi 10, 771^{B} ecclesiae Britanensis. a. 653 Mansi 10, 1223^{A} Britanensis (*al.* Britolensis). *Hey.*

Britovius, -ī *cogn. Martis celt.* (*PW. III 881*). CORP. XII 3082 (*Nemausi*) Aug. Marti Britovio. 3083 (*ibid.*). *Ihm.*

1. **Britta,** -ae *nom. vir.* CORP. XIII 5020 (*Novioduni*) d. m. Phileti Brittae. *cf.* Brittus.

2. **Britta,** -ae *nom. mul.* (*incola Britanniae?*) GREG. TVR. glor. conf. 18 quarum *virginum* unam Mauram, Brittam alteram vocitabat, dicens se ab earum ore haec nomina cognovisse. CORP. II 1335 Auctinus Clementis sibi et suis Brittae mater an. LX. 5812, 15 (*a. 239*) Valeria Britta. III 15169 (*Pannon.*) Britta. coniu. *cf.* Brutta, Brittus. **Brittula,** -ae *nom. mul.?* CORP. XIII 497 (*christ.*) oviit bone memorie ⟨B⟩rittula.

Matres **Brittae**. *Ihm, Matronenkultus p. 18 et PW. III 882.* INSCR. Rhen. Bramb. 201 Matribus Brittis. 208 M(atribus) Brittis Maxacis. *cf. p. 2196, 32.* *Hey.*

Brittablo *oppidum Hispaniae.* MONTAN. epist. 2, 4 municipia ... Segoviam, Brittablo, et Caucam ... concessimus. *cf.* Licabrum *oppidum.* *Jacobsohn.*

Brittan(n)- *v. sub* Britann-.

? **brittaneum** deambulatorium marmorat[or]um GLOSS. V 171, 9. *cf.* 613, 4 britanium marmoricum. *de* prytaneum *cogitat Götz.*

brittia cressa (*'Kresse', anglosax.*) GLOSS. V 404, 1 *v.* britia. *Ihm.*

Brittiānus, Brittidius *v.* Bruttius.

Brittius *v.* Bruttius *et* Bruttii.

Britto, -onis (**Brittones,** -um). *i. q. Britannus.* Brito: *in codd. hic illic, de titulis v. infra.* Brytto: *v. p. 2200, 36.* Pritto? *v. p. 2200, 74.* PROB. cath. gramm. IV 11, 6 to: Latina ... nomina hac syllaba terminata in genetivo corripientur: Britto, Brittonis. *sed* MART. 11, 21, 9 veteres bracae Britōnis pauperis. ISID. orig. 9, 2, 102 Britones (Britannos *al.*) nominatos quidam suspicantur eo quod bruti sunt, gens intra Oceanum interfuso mari quasi extra orbem posita *eqs.* *de incolis Britanniae (tam insulae quam continentis) cf. Hübner, PW. III 861, 51; Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 604.* MART. 11, 21, 9 *v. l. 72.* IVV. 15, 124 nec terribiles Cimbri nec Brittones (bistones ς) ... Sauromataeque truces. TERT. virg. vel. 10 cicadas Atheniensium ... cirros Germanorum ... stigmata Brittonum (*cf.* ISID. orig. 19, 23, 7). AVSON. epigr. 107—112 'de quodam Silvio Bono, qui erat Brito'. *Britones 'mali' habebantur; itaque* 108: Silvius hic Bonus est. 'Quis Silvius?' Iste Britannus. 'Aut Brito hic non est Silvius, aut malus est'. *sim. rell.*). AVG. epist. 186, 1, 1 Pelagium ... Britonem fuisse cognominatum (*fuit alter Pelagius Tarentinus.* PROSP. chron. I p. 467, 1252 Pelagius Britto. *v. p. 2196, 31*). LIB. gener. chron. I p. 98, 83, 50 *inter gentes Iafet*: Brittones, qui et in insulis habitant (CHRON. Alex. chron. I p. 58, 50 Brittani qui in insulis habitant). ARNOB. in psalm. 147 p. 564^{D} nec ipsos Indos lateat a parte orientis nec ipsos Britones a parte occidentis. IORD. Rom. 249 Germanos Gallos Brittones (-tiones *codd.*) Spanos. Get. 237. 238. VEN. FORT. vita Germ. 72, 193 Hispanus, Scottus, Britto, Wasco, Saxo *eqs.* GREG. TVR. Franc. 5, 21 Winnocus Britto ... a Brittaniis venit. 8, 34. glor. conf. 23 Iohannis ... presbiter, natione Britto. glor. mart. 60 Britto quidam ex satellitibus ... Brittanorum comitis. RAVENN. p. 13, 4 Transindorum vel Britonum regionibus oritur vel ponitur sol (13, 12).
de incolis continentis: RAVENN. p. 9, 6 Britonum patria, cuius post terga infra Oceanum magna insula Brittania reiacet. *in lapidibus*: CORP. VI 3301, 6 M. Vlpio Iusto natione Britto (*sic*). XIII 1981 (*Lugd.*) Aurelio Atiano ... nati(o)ne Britto. INSCR. Röm. Mitt. 19 (1904) 142 (*Romae, tab. lusor.*) Parthi occisi, Br⟨i⟩tt⟨o⟩ victus: ludit⟨e, R⟩omani. CORP. XI 5213 (*saec. II, descr.*) censito⟨ri⟩ Brittonum Anavion⟨en⟩(sium). III 14214 b 1, 18 Brit(to). XIII 8314 civi Brit⟨t(oni)⟩. Brittones *in exercitu Romanorum inter legiones et auxilia* (*cf. Hübner l. l.*): HYG. mun. castr. 29 nationes — Cantabri Getae Palmyreni Daci Brittones — ... in retentura ponuntur. 30. NOT. dign. or. 9, 2 Britones seniores (9, 22 legio palatina una: Britones seniores). 31, 45 ala quarta Britonum, Isiu. occ. 7, 73 Britones. 7, 84 secundani Britones (*scrib.* 'secundani Britanniciani' *Seeck*). 7, 127 invicti iuniores Britones (*sed cf.* 5, 57. 206). *in titulis*: *compendia*: Britton. Britto. Britt. Brit. Br. Bt. *v. infra* (*cf.* Britannus *et* Britannicus). *cohortes* (*cf. Cichorius, PW. IV 262, 24; Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 604*): *nota* CONST. veteran. 17 p. 855 (*a. 85*) int. *et* ext. 10 *cohors* I Britannica milliaria et I Brittonum milliaria. CORP. IX 5357 trib(uno) coh(ortis) I Aeliae Britton(um). XI 393 praef. coh. III Britt⟨o⟩num veteranor⟨um⟩ equitatae. 5632 coh. II Fl(aviae) Britton(um) equitat(ae). 6337, 5. V 6995 coh. I Br. ∞ eq. (*cf. Cichorius, PW. IV 263, 8*). VII 458 coh(ortis) IIII Br⟨ittonum?⟩ Antoninian⟨ae ...⟩. 1229 ⟨co⟩h. I Br(ittonum?). 1230 c. III Br. 1231 (*descr.*) coh. IIII Bre. III 11996 coh. III Br. *cf.* 1193. 3256. 5455 *al.* 4812 coh. I Ael(iae) Brit(tonum). 13704 coh. I F(laviae?) m(iliariae) Bryttonum Malvensis. 2024 coh. I Fl. Brittonum. 4811. 5668 chor. I Fl. Bt. CONST. veteran. 70 p. 886 (*a. 145/161*) ext. 9 coh. I Vlpia Britton(um) ∞ (int. 10 Britt.). 30 p. 1970 (*a. 99*) int. *et* ext. 9 *coh.* II Flavia Brittonum. 39 p. 1975 (*a. 114*) ext. 8 *coh.* II Aug. Nervia Pacensis ∞ Britton. (int. 6 Brit.). CORP. III 14216^{25} cors m(illiaria) B(rittonum). 14485^{a} coh. I A⟨u⟩reliae Brittonum ∞ Antoniniana (*sic*). 7473 II Fl. Britt. ⟨Alexa⟩n⟨d⟩rianae. VIII 5363 coh. VI Britton. II 2424 coh. VI Britto. INSCR. PW. IV 262, 47. INSCR. Rhen. Bramb. 4 C 26 vex(illatio) Brit(tonum). 128^{c} vex. Br. 139^{h}. CORP. XIII 8208 Aur. Verecundus ordi(narius) Brito(num). *numerus*: CORP. XI 3104 praeposito numeri Britonum. XIII 6606 n(umerus) Britton(um) Triputien(sium). 6629 n. Brit. et explorat(orum) Nemaninc(ensium) (*sim.* 6642). 7749 Genio hor(reorum) n(umeri) Brittonum (*cf.* 7762). INSCR. Rhen. Bramb. 1563 d 1 n. Brit. Cal(edoniorum). 1563 d 3 num(eri) B(rittonum) m(iliarii). CORP. VIII 9764 ale Britt⟨on(um)⟩ vetran(orum). CORP. VII 1094 (*descr.*) Matribus milites vexill(at)io(nis) leg(ionis) XX V(aleriae) ⟨v(ictricis)⟩ Britton(es?) v. s. l. l. m. (*v. Ihm, Matronenkultus p. 161*; 'Brittones ... *fortasse breviter* ... *pro* ... cives Brittones *vel* natione Brittones' *Hübner*). XIII 6471 Cassius Troianus (centurio) Brit(tonum) Mu⟨... (*periit cognomen numeri Brittonum*). 6502 Brittones Trip(utienses) (6511 Brit. Tr. 6514 Brit. Triput. 6517. 6518. 6606 *v. l. 47*). 6526 (centurio) leg. VIII Aug. praeposit. Brit. et expl(oratorum). 6542 coh(ors) I Helve(tiorum) et Brit(ones) Aure(lianenses) (*cf.* 6543). 6592 (*a. 232*) expl(oratores) Stu(?) et Brit(tones) gentiles ⟨et?⟩ officiales Bri(ttonum) et deditic(iorum) Alexandrianorum (*v. adnot. edit.*). 6629 *v. supra l. 48.* 7343 (centurio) Brittonum Gurvedens(ium). INSCR. Rhen. Bramb. 1563 d 1 *v. l. 50.*
nom. vir.: CONC. Valent. I a. 374 Mansi 3, 494^{B} ego Britto episcopus (*cf.* CONC. Const. II a. 381 Mansi 3, 581^{A} Βρίττωνι). *Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 609.* *in lapidibus*: CORP. VI 3594 Fl. Brittoni (centurioni) leg. XIIII Gem. VIII 1950 C. Iul. Tann⟨oni⟩us Britto. 3962 (= 18446) Q. Petronius Britto. 18087 P. I⟨...⟩us Britto Kart(hagine). INSCR. christ. Hisp. 305 (*a. 546*) Britto presb(yter). CORP. II 952 Britto. 3255 Britoni. 1072 L. Sterti⟨nius⟩ Britto m⟨.... 6311 Britto Vloq(uum) Datic(i) ('Vloq. *gentis nomen*, Datic. *patris*' *Hübner*). INSCR. Ephem. epigr. IX (ad Corp. II) 62 M. Corne⟨lius⟩ Britto. VIII 262, 15 (*vasc.*) Brito(nis?). *cf.* CORP. XI 6701, 46 (*vas Arret., periit*) BRITT·O. *an* Britto? CORP. XIII 2242 (*Lugd.*) Ter(entius) Pritto.

? **Brittonius,** -ī. CASSIOD. hist. 9, 14 Brittonio *episcopo* (*saec. IV. sed Theodoret. hist. eccl. 5, 9 Βρίττωνι*). *cf.* Britannius. *Hey.*

brittola i. cepa minuta GLOSS. III 587, 49 (608, 40 britola). *cf.* 589, 3 cibulas (*i. cepulas*) brittola (610, 32 cibullas i. britola). *adde* 595, 32 sature i. brittola (629, 31 *trad.* bictola. 577, 27 bratula). [*orig. inc. Th.*]

Brittomarus, -ī *dux Gallorum Insubrum.* FLOR. epit. 2, 4, 3 Brittomaro duce (*inde* IORD. Rom. 179). *Ihm.*

Brittones, Brittonius *v.* Britto. **Brittula** *v.* 2. Britta.

1. **Brittus,** -ī *i. q. Britannus.* NOT. dign. occ. 35, 25 tribunus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cohortis tertiae Brittorum (*CPV*; brutorum *M*), Abusina. *cf. p. 2196, 9 et 2200, 27.*

2. Brittus, -ī *nom. vir.* CORP. V 5002 (*ap. Ripam*) Staumus Vesumi Britti. *cf.* Britta. *Hey.*

Briva (Brivae) *nomen plurium locorum Galliae; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 619.* **1 Brivae,** -ārum. GREG. TVR. glor. conf. 79 apud Brivas vicum in honore sancti ac beatissimi Martini antestitis oratorium aedificavit. *cf. Ihm, PW. III 883.* **2 Briva Curretia** *vicus Lemovicum* GREG. TVR. Franc. 7, 10 Limovicinum accedens, Briva Curretia vicum, in quo sanctus Martinus, nostri, ut aiunt Martini discipulus, requiescit ... aput Brivam basilica antedicti Martini beati. RVRIC. epist. 2, 24 Brivae ... mihi ieiunus occurras. **3 Briva Isarae** *statio ad Isaram sita.* ITIN. Anton. Aug. p. 384, 11. TAB. Peut. 2, 3 Bruusara. *cf. Ihm, PW. III 882.* **4 Briva Sugnutia** *in agro Haeduorum.* CORP. XIII 2828 opifices loricari qui in Aeduis consist(unt) et vico Brivae Sugnutiae respondent. *cf. Hirschfeld, Corp. XIII p. 434.* *adi.* **Brivēnsis,** -e *pertinens, ut videtur, ad* Brivam Curretiam. INSCR. christ. Leblant II p. 345 sancto martyri Martino Brivensi.

Brīvās, -ātis *vicus Aquitaniae; cf. Ihm, PW. III 883.* SIDON. carm. 24, 16 hinc te suscipiet benigna Brivas, sancti quae fovet ossa Iuliani. PASS. Iulian. 4 ad vicum cui nomen Brivate noncubatur. GREG. TVR. 10, 30 Iulianus a Brivate. Iul. 1 artus Brivate reconduntur. *adi.* **Brīvātēnsis,** -e. GREG. TVR. Franc. 2, 11 ad Brivatinsem vicum. glor. mart. 47 Brivatensis pagi. Iul. 1 *et alibi.*

Brivates *v.* Blivida. **Brivēnsis** *v.* Briva.

Brivines *v.* Brimin-.

Briulī, -ōrum, *Βρίουλα, oppidum Cariae; cf. Bürchner, PW. III 883.* CONC. Ephes. I a. 431 Mansi 5, 616^E Timotheus episcopus Briulorum. *incolae* **Briullītae,** -ārum. PLIN. nat. 5, 120 Ephesum ... remotiores conveniunt Caesarienses ... Mastaurenses, Briullitae. CONC. Ephes. I a. 431 Mansi 5, 587^D episcopus Bryulitorum.

Brivodurum *statio viae, quae Augustodunum et Lutetiam coniungit.* ITIN. Anton. Aug. p. 367, 4 Brivodurum. TAB. Peut. 2, 4. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 612.* *Jacobsohn.*

1. Brixa, -ae *nom. mul. barb.* CORP. XIII 4401 (*apud Mediomatricos*) d. m. Marcellinae Brixe fil. Cissi fil.

2. Brixa *v.* Brixia. **3. Brixa** *v.* Brisoana.

Brixantes *v.* Brixenetes.

Brixantus *deus celt.* CORP. XIII 2812 (*Moulins-Engilbert, dép. Nièvre*) Augu(sto) sacru(m) deo Brixantu propitiu (*'in clavi aerea permagna'*). *cf. PW. III 883 et suppl. I 258.*

Brixellum, -ī *opp. Galliae Cisalp., tribu Arnensi, hodie* Brescello (*cf. Hülsen, PW. III 884; Holder, Altcelt Sprachschatz s. v.; Bormann, Corp. XI p. 182 sq.*). *forma minus recta* Brixill- *in titulo l. 58 traditurque apud* PLIN. PLVT. AMBR. SIDON. NOT. Tir. 84, 17 (*cf. etiam l. 55*). Brixillam *l. 55.* Brixellis (*abl.*) *l.* 52. PLIN. nat. 3, 115 Brixillum *colonia.* 7, 163 Brixilli. IOSEPH. bell. Iud. 4, 9, 9 (548) ἐν Βριξέλλῳ (HEGES. 4, 25 Brixie *cod. C*). TAC. hist. 2, 33. 39. 51. 54 a Brixello. SVET. Otho 9 substititque Brixelli. PLVT. Otho 5. 10. 18 (*ubique* Βριξιλλ-). PTOL. 3, 1, 42 Βρίξελλον. ITIN. Anton. Aug. p. 283, 4 Brixello. ORIGO Rom. chron. I p. 146, 8 Otho ... se Brixellis interfecit. AMBR. epist. 39, 3 Brixillum (*memorat inter 'semirutas urbes'*). SIDON. epist. 1, 5, 5 Brixillum ... oppidum. ADDIT. Prosp. Havn. chron. I p. 339, 16 Brixillam. RAVENN p. 272, 4 (*corrupt.* Becillum). *indicatur domus in titulis, ex. gr.*: CORP. VI 100 C. Iulius C. f. Arn. Africanus Brixello. 2379 a I 24. 26 Brixell. 2379 a II 31. 52. 53. 59. 2381 b I 24 Brixill. III 15000 (= 14321[13]) dom. Brixel. XIII 8337 d(omo) Brixelli. *compendium* Brix.: CORP. VI 32519. *incolae* **Brixellānī,** -ōrum *et adi.* **Brixellānus,** -a, -um. CORP. XI 6658 ordo possessoresque Brixellanorum. 1027 collegio centonariorum Brixellanorum. 1295 L. Callidius Primus Brixellanus. EVSEB. MED. Leo M. epist. 97 p. 947 Cyprianus episcopus ecclesiae Brixillianae.

Brixenetes *gens Alpina* (*PW. III 884*). INSCR. Plin. nat. 3, 137 (= CORP. V 7817) Brixenetes (Brixenetis *AE*², Brixentes *DR*). PTOL. 2, 12, 2 κατέχουσι δὲ τῆς Ῥαιτίας τὰ μὲν ἀρκτικώτερα Βριξάνται.

Brixenus *v.* Brixia *l. 74 et* Brixiena.

1. Brixia, -ae *opp. Cenomanorum in Gallia Cisalpina, tribu Fabia; hodie* Brescia. *cf. Hülsen, PW. III 884 sq. et suppl. I 258; Nissen, Ital. Landeskunde II p. 196 sq.* *formae*: Brixsia: CORP. III 14997². Bryxia: CORP. III 12690. Brixa: CORP. XIII 5241 (*cf.* INSCR. Rhen. Bramb. 116 Brixsae. *v. adn.*). Brixa *trad. etiam* NOT. Tir. 115, 34 (*sequitur* Brixenus). HIL. op. hist. frg. 2, 15. OPTAT. 1, 26 p. 28, 4 (Brixe *vel* Bryxe› *codd.*). ITIN. Burdig. p. 558, 8 civitas Brixa (*etiam pars codd.* ITIN. Ant. Aug. p. 127, 11). *cf.* CHAR. gramm. I 35, 8 pluraliter enuntiantur ... Baiae, Cumae, Puteoli, Ostia, Brixae, Abellae. Brexia: COSMOGR. 1, 19 p. 80, 42. *de accentu in antepaenultima*: PRISC. gramm. III 522, 11.

CATVLL. 67, 32. 67, 34 Brixia Veronae mater amata meae. VERG. catal. 10, 5 sive Mantuam ... sive Brixiam. STRAB. 5, 213 Βριξία. LIV. 5, 35, 1 ubi nunc Brixia ac Verona urbes sunt. 32, 30, 6 mittendo in vicos Cenomanorum Brixiamque, quod caput gentis erat. PLIN. nat. 3, 130 *colonia* Brixia Cenomanorum agro (*cf. infra p. 2202, 2*). 3, 132. PLIN. epist. 1, 14, 4 patria est ei Brixia ex illa nostra Italia *eqs.* PTOL. 3, 1, 27 Κενομανῶν ... Βριξία. PANEG. 10, 50 apud Brixiam (*bis*). IVST. 20, 5, 8 *Galli* Brixiam, Veronam ... condiderunt. GAVDENT. serm. 21 TAB. Peut. 4, 3 SERV. georg. 4, 278 COD. Theod. 6, 4, 27 *et saepius.* IVL. HON. cosmogr. A 19 p. 35, 8 oppidum. GREG. M. epist. 4, 37 RAVENN. p. 252, 13 (Guid. p. 458, 19). *passim in titulis* (*saepe per compendium* Brix.), *ex. gr.* (*alia v. p. 2201, 71 sq.*): CORP. V 4212 Genio coloniae civicae Aug(ustae) Brixiae (4202. suppl. Ital. 1273 coloni coloniae civicae Aug. Brixiae. *cf.* PLIN. *p. 2201, 84*). V 4204 VIvir. Aug. Brix. (4414. 4416 *al.*). 4392 decurion(i) Brixi‹ae› (*cf. 4477 al.*). 4904 praef. aedilic. pot. Brix. (*cf.* 4957. 4981). *in titulis militum indicatur domus, ex. gr.*: CORP. VI 3560 L. Aelius Fab. Brixia (*iter. ibid.*). 2430 Ti. Claudio Ti. f. Fabia Festo Brixia. 32724 (= 3905) *comp.* Brix. (*item* 2441). III 12348 domo Brixia (XIII 6907). 14946 domo Brixiae. VII 704 ex Italia domo Brixia.

incolae **Brixiānī,** -ōrum. LIV. 21, 25, 14 Brixianorum ... Gallorum. CORP. V 4319 ordo Brixianor. (4323. 4356. 4441. 4485. 4494). 4355 colleg. iuvenum Brixian. (*cf.* 4416. 4459 *bis compendium* Brix.). 4411 synagogae Brixianorum. 4507 Cosmus Brixianor. vilicus (4503 Brix. vilic.). 4990 coll(egio) n(autarum) B(rixianorum*? cf. Mommsen, Corp. V p. 524*). XI 831 (*Mutinae*) patronus ... Brixianorum. *adde*: CORP. V 4186. 4287. 4685. 4686. *adi.* **Brixiānus,** -a, -um. TAC. hist. 3, 27 porta. GAVDENT. serm. praef. in. in ecclesiae Brixianae conventu. AVG. haer. 41 Philaster ... Brixianus episcopus. EVSEB. MED. Leo M. epist. 97 p. 950^A Optatianus episcopus ecclesiae Brixianae.

Brixiānus (-ī) *cogn. vir.* CORP. V 4629 (*Brixiae*) Q. Quintius Brixianus. IX 3588 (*in pago Fificul.*) M. Nummio Messori fratri ... M. N(ummius) Brixianus. *adi.* **Brixiēnsis** (-e). AVG. epist. 222, 2 Philastrius ... Brixiensis episcopus (PS. ISID. vir. ill. 3 ed. Arev.). *cf.* Brixiena *et* Brixenus.

2. Brixia *v.* Bricia.

Brixiēna, -ae *nom. gent. mul.; cf.* Brixia Brixianus. CORP. V 6066 (*Mediolani*) Brixienae Mansu‹etae›. *cf.* NOT. Tir. 115, 35 Brixenus.

Brixiēnsis *v.* 1. Brixia. **Brixilliānus, Brixillum** *v.* Brixellum.

Brixis *vicus Galliae* (*PW. III 885*). GREG. TVR. Franc. 10, 31 p. 444, 20 per vicos Brixis, Iciodoro, Lucas, Dolus. *cf. Holder, Altcelt. Sprachschatz s. v.*

Brixo, -onis *nom. vir. barb.* PROB. cath. gramm. IV 11, 10 nec hac syllaba (*sc.* xo) inveni finitum nomen nisi barbarum, quod audivi Brixo Brixonis.

1. Brixsa *v.* 1. Brixia.

2. ? Brixsa *scr. in vasc.* CORP. VII 1334, 16. *Ihm.*

Brixsia *v.* 1. Brixia. **Brizice** *v.* Brendice.

Brizidia *oppidum* CORP. III 8302 (*in Dalmatia; cf.* p. 2255). Statius Victor Brizidia v(otum) l(ibens) s(olvit). *cf.* Brizice *sub* Brendice*? v. p. 2168, 66.*

Brizinus (-ī) *nom. vir.* CORP. IX 6192 (*Canusii a. 393*) Brizinus maior procurator. *Jacobsohn.*

broca *v.* boca. **Brocara, Brocarum** *v.* Brovonacae.

Brocchilla, Brocchina *sim. v. s.* Brocchus.

brocchitās, -ātis *f. a* brocchus. PLIN. nat. 11, 169 senectus in equis et ceteris veterinis intellegitur dentium brocchitate.

brocchus (broccus), -a, -um [*orig. inc. Th.*]. [*ital.* brocco, *francog.* broche. *M.-L.*] NON. p. 25 brocci (bronci *codd.*) sunt producto ore et dentibus prominentibus (*affert* LVCIL. *l. 64*); *inde* GLOSS. V 443, 28 *et* 563, 42, *ubi trad.* brocci *et* broci. GLOSS. II 31, 20 broc‹c›hus ὁ τὸ ἄνω χεῖλος ᾠδηκώς. V 272, 28 broccus qui labrum superius tumidum habet (IV 594, 25. 602, 12. V 493, 10 *trad.* broicus). 493, 9 broc‹c›hus, cuius dentibus expelluntur labra. 616, 17 broccus est inflatio labiorum et ponitur pro superbia. IV 26, 20 brocca labrosa (*sic saepius*). *cf.* PLIN. nat. 11, 159 labra, a quibus Brocchi, Labeones dicti. PLAVT. Sitell. frg. 2 aut varum aut valgum aut compernem aut paetum aut b‹r›occhum filium. LVCIL. ed. Marx 117 broccus (broncus *codd., cf. l. 55*) †nouitlanus (Bovillanus *Turnebus*, Novi Aeclanus *Marx*) dente adverso eminulo hic est rinoceros. VARRO rust. 2, 7, 3 (*de equis*) cum dentes sint brocchi (*v. adn. Keilii*). 2, 9, 3 (*de canibus*) dentibus dextra et sinistra paulo eminulis (eminus *cod.*), superioribus directis potius quam brocchis. *cf.* 1. brumaticus. *Ihm.*

Brocchus, -ī *cogn. vir.* PLIN. nat. 11, 159 labra, a quibus Brocchi, Labeones dicti. CIC. Verr. 4, 93 C. Annaeus Brocchus senator, homo eo splendore, ea virtute, qua omnes existimatis. CIC. Lig. 32 huius T. Brocchi ... lacrimas ... video. 33 hanc Brocchorum domum. VAL. MAX. 6, 1, 13 Cn. etiam Furium Brocchum qui deprehenderat familiae stuprandum obiecit. SCRIB. LARG. 146 ab aquis caldis, quae sunt in Tuscia ... quondam Milonis Brocchi (*ita M*, gracchi *R*) praetorii, hominis optimi. SEN. contr. 2, 1, 23 Brocco cuidam non malo rhetori. IOS. arch. 19, 234 οἱ μὲν πρεσβευταὶ (*sc. ad Claudium*), Οὐηράνιος καὶ Βρόκχος (δήμαρχοι δ' ἦσαν ἀμφότεροι) *eqs.* PLIN. epist. 10, 65, 3 *epistula* Domitiani ad ... Armenium Brocchum *proconsulem* (TRAIAN. Plin. epist. 10, 66, 2). TREB. Claud. 8, 9 Claudii epistula, quam ad Iunium Brocchum scripsit Illyricum tuentem. *in titulis*: CORP. IX 448 (*litteris antiquissimis, Venusiae*)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

⟨. . .⟩ Broccus II vir. X 6009 P. Larcius P. f. Brocchus. Corp. VI 9 ex coh(orte) III pr(aetoriae) . . . T. Popilius T. fil. Ani. Brocchus. 29602. IX 3354 (*Pinnae*). 4806 (*Fori Novi*). 4958 (*Curibus, a. 201/2*). X 7377. XI 972 (*Regii Lepidi*) Cn. Bienus L. f. Pol(lia) Broccus . . . II vir Regio Lepido. 4806 (*Spoletii*) C. Lissidio L. f. Brocch⟨o⟩ auguri II⟨II⟩vir(o). V 4668 (*Brixiae*) Sex. Clodio Sex. f. Brocco. 5535 (*infra lacum Verbanum*) Iunonibus Brocchilo Brocchi f. 5618 (*in agro Mediolaniensi*) Campano Rufionis f. et Suricae Dunnonis f. uxori Secunda uxor et Priscus et . . . Broccus. 5972 (*periit*) Brocchio Atiliani f. Brocco. 5985 M. Cassius M. f. Ouf. Cacurius . . . M. Cassio Broccho filio. 6110. XII 2606 (*saec. I ex.*) L. Iul(ius) P. f. Vol. Brocchus Valer(ius) Bassius praef. fabr. . . . flamen in col(onia) Equestre (*cf.* XIII 5007). 3167 (*saec. I ex.*) T. Iúlio Sex. f. Volt. Maximo . . . Broccho Servilián. . . . iúridico Hisp. citeriór. Tarracónéns. XIII 3578 Q. Sutori Brocchi. 5976 (*saec. I*) Tib⟨er⟩ius Babul⟨eius⟩ Brocus *Mediolanensis*. III 3790 (*in Pannon. super.*) Buio Brocci . . . Maximae Epponis f. *eqs.* 4360. 9982 (*saec. I*) L. Turpilií Brocchí Liciniani filií (*idem* 9994). 13826 (*in Dalmatia*) Cn. Serto⟨rio⟩ C. f. Brocc⟨ho⟩ Aquilio . . . Agricola⟨e⟩ Ped⟨an⟩io F⟨usco⟩ Salinat⟨ori⟩ Iulio Servian⟨o⟩ (*eius pater naturalis potest fuisse Γ. Σερτώριος Βρόχλος, cf. Prosop. 3, 223*). II 1199 Frutonius Frutonii Brocci f. negotiantis ferrarí incol(ae) Rom(ulensis). 1791. 3293. 5726 genio Brocci. 6277c. VIII 5753 (*periit*) C. Brocus.

fem. **Brocc(h)illa,** -ae. Corp. VI 9346 Valeriae Brocchillae. II 2064 Fabiae Broccillae decreto ordinis Ilurconensis. *aut* **Brocchina,** -ae. Corp. III 6361 (*Naronae*) Papia L. f. Brocchina sacerdos divae Aug(ustae). II 98 Iulia Mermandi f. Brocina. 992 Appuleia M. f. Brocina. **Brochiānus,** -a *cogn.* Corp. VI 25771 a M. Salluvio Narcisso Brochiano. *cogn.* **Brocchilo.** Corp. V 5535 *v. supra l. 7.*

Brocc(h)ius, -a *nom. gent.* Corp. VI 13642 L. Brocchio Soteric⟨ho⟩ lib. V 5971 (*Mediolani, periit*) L. Brocchi Carpi. 5972 (*bis, v. supra l. 9*). III 5500 (*titulus corrupte traditus periit*) Broccia Restuta.

Broccu *cogn. mul.* Corp. VIII 8636 (*in Mauretania*) Broccu innox. *Jacobsohn.*

? **brochinus.** Not. Tir. 105, 56 (*trad. praeterea* brochenus, brocimus *al.*). *a* brochon?

brochon (-um), -ī *n.* [*vocabulum gr. non traditum. Th.*]. Plin. nat. 12, 35 *bdellium* alii brochon appellant, alii malacham, alii maldacon. 1, 12, 19 bdellium sive brochum sive malacham sive maldacum.

Brochubēlus Mazaci filius, Syriae quondam praetor Cvrt. 5, 13, 11.

brochum *v.* brochon. **Brochus, Brocina** *v.* Brocchus.

Brocoliti *v.* Procolitia.

Brocomagus *opp. Tribocorum in Germ. super., hodie* Brumath (*cf. PW. III 886; Corp. XIII 2 p. 152*). Ptol. 2, 9, 9 Τριβόκων . . . Β ρ ε υ κ ό μ α γ ο ς (Βρωκ- *Müller*). Itin. Anton. Aug. p. 253, 1 Brocomago. Tab. Peut. 3, 3 B r o c o m a c u s. Amm. 16, 2, 12 (*trad.* Brot-). Inscr. Rhen. Bramb. 1953 (*miliar., saec. III*) c(ivitas) Trib(ocorum) a Vro(comago).

Brocubelus *v.* Brochub- **Brocus** *v.* Brocchus.

Brodiontī *gens Alpina* Inscr. Plin. nat. 3, 137 (Corp. V 7817, 31). *cf.* Bodiontici?

broel edisc (*anglosax., secundum Sieversium fere i. q. 'pascua' vel 'campus stipularum'*) Gloss. V 347, 47. *cf.* 403, 68 broel edisc deortuun. [*vocabulum gallicum esse videtur; cf. hibern.* mruig *cambr.* bro *'terra'; v. Zimmer, Zeitschr. f. vergl. Sprachforsch. 32 p. 238. Th.*]

broelarius (*vel* broellarius, broelearius) ediscueard (*anglosax. 'custos pascuorum'*) Gloss. V 347, 49. 403, 69. *cf.* broel.

brogae Galli agrum dicunt Schol. Iuv. 8, 234. [*francog. vet.* brueil, *it.* bruolo, *prov.* broa. *M.-L.*] *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 619 et vide* broel *l. 51.*

Brogi⟨. . .⟩ *cogn. vir.* Corp. X 7421 (*Sicil.*) ⟨. . .⟩ius Brogi ⟨. . .⟩. *cf. voc. seq.*

Brogia, -ae *nom. mul.* Corp. III 5642 c. add. (*in Norico*) ⟨L. Se⟩necius Valens⟨. . .⟩ sib(i) et Brogie con(iugi).

Brogimārus, -a *cogn. celt.* Corp. III 3594 (*Pann. inf.*) Brogimarus Dallonis f. 4580 (*Pann. sup.*) Brogimarus. 5101 (*in Norico*) Brogimara. 15151 (*Pann. inf.*) Vlpius Brogimarus. *adde tit. male descriptum* Corp. III 4596 (*Pann. sup.*).

Brogitarus, -ī *Galata, gener Deiotari regis* (*Klebs, PW. III 887*). Cic. har. resp. 28 Brogitaro Gallograeco, impuro homini ac nefario (Sest. 56). 59 Byzantiorum Brogitarorumque praedas. dom. 129 ad Q. fr. 2, 7, 2. *idem ut vid.* Strab. 12, 567 (*trad.* Βογοδιατάρῳ) *et in* Inscr. Bull. d. Inst. 1873 p. 227 Βρογίταρον Δηιοτάρου Γαλατῶν Τρόκμων τετράρχην. *cf. G. Hirschfeld, Herm. 14 (1879) 475.*

? **Broi** Atita *scr. in amphora* Corp. XIII 10002, 131a.

broia ulua marina Gloss. (*Scal.*) V 592, 3. brya *Graevius. at cf.* boca.

Bromagus *opp. Helvetiorum* (*PW. III 887*). Itin. Anton. Aug. p. 352, 2 Bromago. Tab. Peut. 3, 2 V i r o m a g u s. vicanis **Bro⟨manēnsibus?⟩** *supplent in titulo* Corp. V 5203 (*prope Bergom.*) *referentes ad vicum* Brumano. *cf. Mommsen, Corp. V p. 557.*

Bromē *v.* Bromie. **Bromia** *v.* Bromius.

Bromiaeus (Βρομιαῖος) *mons Pthiotidis.* Plin. nat. 4, 29.

Bromiālis *ad Bromium pertinens.* Mart. Cap. 8, 804 vernaculaeque Bromiales.

Bromiē (-mē), Βρομίη, Βρόμη; *cf.* Bromius. *nympha, Oceani filia:* Hyg. fab. 182 p. 35, 17 *et* 21 Bromie. Serv. auct. ecl. 6, 15 quae (*Bacche nympha*) cum Brome sorore sua eum (*Bacchum*) nutrierat in monte Nysa.

Bromius, -ī (Βρόμιος) *cogn. Bacchi* (*cf. Jessen, PW. III 888*). Arnob. nat. 4, 22 Liber qui Bromius vocatur. Gloss. IV 212, 29 Bromius Liber pater *et saepius.* 381, 18 Liber. Enn. trag. 107 (sc. 123 Vahl.) his erat in ore Bromius, his Bacchus pater. Plavt. Men. 835 euhoe Bacche, Bromie, quo me in silvam venatum vocas? Ov. met. 4, 11 Bacchumque vocant Bromiumque Lyaeumque. Sen. Phaedr. 760 Lvcan. 5, 71. 8, 801. Petron. 41 puer . . . vitibus hederisque redimitus, modo Bromium interdum Lyaeum Euhiumque confessus, calathisco uvas circumtulit (*cf. seq.*). Calp. ecl. 4, 123 Stat. Theb. 7, 651. 9, 428 silv. 2, 2, 4. 2, 3, 38 immitem Bromium (Bromiam *Lundström, i. Dianam*). 4, 6, 66 Mart. 4, 45, 8. 12, 98, 3 Prvd. Symm. 1, 131. 2, 496 Clavd. 7, 132. 8, 132. carm. min. app. 6, 1 Bromie Semeleie Bacche (*cf.* Corp. VI 35769 Semeleio Bromio). Mart. Cap. 4, 331. 424. 9, 889 Sidon. carm. 10, 16. 11, 120. 22, 233 Drac. Romul. 2, 106. Ennod. epist. 7, 22, 3 p. 190, 23 progressi ad Bromium et Bacchi orgia. carm. 2, 67, 10 Not. Tir. 106, 6 (*seq.* Baccus). Carm. epigr. 894 (= Corp. VI 462 *saec. IV, v. adn. Buecheleri*). 1187, 7 (Corp. XI 911) tibi dona Ceres larga det et Bromius. 1233, 17 (= Corp. III 686) *v. adn. pro vino:* Copa 20 est hic munda Ceres, est Amor, est Bromius. *nota:* Avson. 336, 46 Bromii quadrantal. *adi.* **Bromius,** -a, -um. Varro Men. 443, 2 de fronde Bromia. Vers. metr. Bass. gramm. VI 265, 1 mulier. Carm. de mens. 2, 39 iam Bromios spumare lacus et musta sonare apparet. Clavd. carm. min. 24, 365 taurinaque pulsu Baccharum Bromios invitant tympana remos. Drac. Romul. 6, 17 Bromius . . . Hymen (*i. Liberi filius*). **Bromia,** -ae *ancilla Amphitruonis:* Plavt. Amph. 1077 tua Bromia ancilla (*cf. K. Schmidt, Herm. 37 (1902) 180*). **Bromius,** -ī *cogn. et nom. sing.* Ivv. 6, 378 tondendum eunucho Bromium (Schol. puerum ephebum) committere noli. Corp. VI 3962 (*e columb.*) Bromius custos ration. patrimonií. 9102 d, 12 *libertus.* 9375 P. Clodius A. et Clodiae l. Bromius eborarius. 12634 Atilia Primilla et Atilius Bromius fecerunt Bromio filio dulcissimo. 18312. 18847. 25740 Q. Sacidius Bromius. 26105 A. Seius Bromius. 26647 T. Flavius Bromius. 34269 (= 1895) C. Alfi C. l. Bromi lictor. IX 6078, 48 (?). X 1914 dís máni(bus) Brómíus argentari. 6378 ⟨M.⟩ Mevius M. l. Bromius Mevia Bromi l. Salvia. Inscr. Notiz. degli scavi 1896 p. 210 (*in Samnio*). Corp. XI 4857. V 5285 C. Catius Bromius. III 11586 P. Postumio P. l. Bromio. VIII 14965 Q. Gellius Bromius sacerdos. 17074 Fl. Claudius Bromius. 17116 Redempta Bromi uxor. 19540 Bromius v. a. x h. s. e. Bachus fil. dulc. pos. 18952. *cf.* Bromiaeus, Bromialis.

brōmōdēs βρωμώδης. Oribas. syn. 2 add. p. 842 si . . . bromodis qualitas ructus excitet insuaves. *cf.* bromosus.

1. bromos, -ī *m.,* βρόμος. *species avenae:* Plin. nat. 18, 93 bromos [siligo excepta] et tragos, externa omnia, ab oriente invecta, oryzae similia. 22, 93 bromos semen est spicam ferentis herbae. nascitur inter vitia segetis avenae genere, folio et stipula triticum imitatur (1, 22, 79 bromo). Diosc. 2, 76 de bromo. bromos canna est sicuti tridicu ascendens et folia similia tridici *eqs.* Cael. Avr. acut. 3, 17, 161 vel bromi sucus vel ptisanae. Oribas. eup. 2, 1 B 10 bromos abena dicitur. Gavdent. serm. 2 p. 860^{B}. *cf.* bromus.

2. brōmos *v.* bromus.

brōmōsus, -a, -um [*a* bromus, *gr.* βρωμώδης. *Th.*]. *saepius trad.* brum- (*l. 57. 60. 64. 65*). Gloss. IV 489, 15 bromosa inmunda (V 592, 60. brum-: IV 586, 33. V 493, 12. 632, 48). 594, 21 bromosa: inmunda, alba (atra *Götz*) uel nigra. *cf.* V 500, 51 ferudae (?, fervidae *Götz*) lascivae bromosae. Zeno 1, 15, 5 p. 364^{C} quod (*sacrificium*) non bromosis (*al. edd.* brum- *vel* bram-) pecudibus sed suavissimis moribus comparatur, quod non cruentis manibus sed sensibus mundis offertur. 2, 61 p. 517^{A} illud pascha non esse, sed bromosum latronis cruenti convivium. Vitae patr. 3, 39 (Migne 73 p. 764^{A}) cum feteret brumosa (*vulg.* brom- *vel* bram-) aqua odore (*syn.* fetidus). Isid. ord. creat. 6, 8 nebulosi ac brumosi aeris (*opp.* purus). Cael. Avr. acut. 2, 37, 209 carnis etiam quiddam, sed neque indigestibilis . . . neque bromosae. chron. 1, 6, 182 odoris taetri, hoc est fumosi vel bromosi. 3, 2, 16 corruptio acceptorum . . . in bromosam vel fumosam transeuntium qualitatem. 3, 8, 142 piscis silurus bromosus. diaet. pass. 63 ructuationibus male redolentibus, hoc est fumosis vel acidis aut bromosis. Diosc. 1, 24 gustu bromoso (βρωμῶδες). 3, 36 bromosa *mentha* (βρωμωδέστερον). 3, 150 odore bromosu habens (ὀσμῇ ὑπόβρωμον). 5, 127 gustu et odori bromoso. Oribas. syn. 5, 30 hustura bromosa. *cf. etiam* brumosus.

brōmus, -ī *m.* [*a gr.* βρῶμος *tractum. Th.*]. Gloss. V 443, 29 bromus squalor. 563, 41 bromus squalor id est fetor[e]. 272, 25 bromum sordum (-em *Löwe*) maris. Rvfin. Clement. 2, 2 nec ferre possem bromum (brumam *al.*) et molestiam maris. Gavdent. serm. 2 p. 860^{B} ut immaculatus dei agnus hostiam mundam mundato populo traderet celebrandam sine ustione, sine sanguine, sine bromo (brodio *cum glossa* id est iure carnium): *quem locum alii ad* brŏmos *referunt.* Marcell. med. 20, 119 observa, ut paulum salis mittas dum coquuntur, propter bromum. Diosc. 3, 4 bromo plena est *aristolochia* (βρωμώδεις). 3, 88. 4, 71 in odore bromu grave habens (βρω-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

μώδη). 5, 33 servata aqua marina bromum non colligit (ἄβρωμος γίνεται). 5, 127 (βρωμωδέστερον). 5, 144 secunda *species* bromo plena est et odore habet piscium. *et saepius.* Oribas. syn. 4, 3 pisces qui non liquorem aut bromum habent cum manducantur. 4, 40 ex ipso bromo, qui in ora vasi colligitur. 1, 15 sanguisugas . . . mittis in aqua tepida munda et cum spungia detergis omnem bromum ex ipsis.
deriv. bromosus (*cf.* bromodes). *cf.* exbromare.

Bromus, -ī, Βρόμος, *nomen Centauri*: Ov. met. 12, 459.

Brona, -ae *opp. Hisp. Baet.* Plin. nat. 3, 15.

Broncas *v.* Vasinabroncas.

bronchia (-ōrum) *n.*, τὰ βρόγχια. Cael. Avr. acut. 2, 28, 147 Asclepiades . . . eas pulmonis partes pati *inquit*, quae arteriae sunt adhaerentes, quas appellant bronchia.

bronchocēlē *f.*, βρογχοκήλη. Oribas. syn. 4, 41 maxime tamen in muscolus gylae resedens *aqua* facit broncocelas (*trad.* brenc-) id est gutturosus. *graece apud* Cels. 7, 13.

bronchus, -ī *m.*, βρόγχος. Cael. Avr. chron. 5, 10, 111 arteriam gutturis, quam Graeci bronchum appellant. *cf.* brunchus.

broncus *v.* brocchus.

Brondis- *v.* Brundis-. **Bronichildis** *v.* Brun-.

Brontē, *acc.* -ēn (Βροντή); *cf. Höfer, PW. III 890.* **1** *nom. equi Solis*: Hyg. fab. 183 p. 36, 3. **2** Plin. nat. 35, 96 *Apelles* pinxit et quae pingi non possunt, tonitrua, fulgetra fulguraque; Bronten, Astrapen et Ceraunoboliam appellant.

brontea (-ia), -ae *f.* [*vocabulum gr., cf. c.* βροντή. *Th.*]. *gemma*: Plin. nat. 37, 150 brontea, capiti testudinum (*sc. similis*), e tonitribus cadit, ut putant, restinguitque fulmine icta, si credimus (*inde* Isid. orig. 16, 15, 24, *ubi* brontia *Arev.*, bronia *vulg.*). 37, 176 ombria . . ., sicut et ceraunia et brontea, cadere cum imbribus et fulminibus dicitur. 1, 37, 55 brontea.

Brontēs (Βρόντης) *Cyclops* (*cf. Höfer, PW. III 890*). *acc.* -em *l. 35.* Verg. Aen. 8, 425 ferrum exercebant vasto Cyclopes in antro, Brontesque Steropesque (Serv. *ad l.* Brontes a tonitru dictus est. *cf.* Gloss. V 272, 27 Brontes discipuli Vulcani). Ov. fast. 4, 288 Brontes et Steropes. Stat. silv. 1, 1, 4 Steropem Brontemque. 3, 1, 131. 4, 6, 48 stolidus. Clavd. 7, 193 Brontes innumeris exasperat aegida signis. *cf.* Brotes.

Brontōn, -ōntis, Βροντῶν, *cogn. Iovis.* *cf. Cumont, PW. III 891; Wissowa, Relig. u. Kult. p. 305.* Corp. VI 432 Iovi sancto Brontonti Aur. Poplius. 733 (*periit*) Mithre Fl. Septimius Zosimus . . . sacerdus dei Brontontis et Aecate hoc speleum constituit. 2241 sacer(dos) dei Brontontis.

? **Brontotas** *nom. loci.* Cassiod. chron. II 158, 1283 Anthemius . . . tertio ab urbe miliario in loco Brontotas suscepit imperium.

? **Brotasus** *cogn. vir.* Corp. VIII 17903 b 13 Vallius Brotasus (-assius *al.*).

Broteās, *acc.* -an, *nom. vir.*, Βροτέας. **1** *pugil*: Ov. met. 5, 107 gemini fratres Broteasque et caestibus Ammon invicti. **2** *Lapitha*: Ov. met. 12, 262 Brotean et Orion. **3** Ov. Ib. 517 Brotean (*cf. Wagner, PW. III 897*).

? **Brōtēs,** *acc.* -ēn, *nom. vir.* Val. Fl. 3, 152 *fort. legendum* Bronten, *v. adn. Langeni.*

Brotius, -ī *nom. gent.* Corp. VI 13643 C. Brotius C. l. Geminus *et* C. Brotius C. l. Silo. XV 2398 (= XIV 4089, 25 *tegula*) C. Broti Philocali (*idem saepius in Volscis* X 8043, 40).

Brotomagus *v.* Brocom-.

? **Brotria,** -ae *nom. mul.*; *cf.* Brotius? Corp. VI 12016 Antonius Successanus conparavit sibi et R o t r i e (*sic*) Rusticiane coiugi . . . B r o t r i a (*sic*) Rusticiana scripsit Antonio Successano coiugi qui ⟨. . .⟩.

? **Brovaccus** *nom. vir. in titulo christ.* Corp. XII 2584 (*a. 527*). *sic vel* Ebrovaccus *legi potest.* *Ihm.*

Brovonacae, -ārum *castellum Brigantum Britannicorum; cf. Hübner, PW. III 898.* Itin. Anton. Aug. p. 467, 4 Brovonacis. *idem* p. 476, 5 B r o c a v o. Ravenn. p. 433, 5 B r o c a r a (Ravonia p. 431, 2 *cf. Seeck.* Not. dign. *l. l.*), *vix diversum* Corp. VIII 4800 Brauniaco. Not. dign. occ. 40, 12 (27) Braboniaco. *? adi.* **Brovonacēnsis** (-e). Corp. VII 302 (*Brovonacis*) genuis loci Br(ovonacēnsis?).

Broziānus *v.* Bryzēnī. **brualia** *v.* bracatus *p. 2155, 77.*

Bruanium, -ī *urbs Macedoniae* (Βρυάνιον). Liv. 31, 39, 5 Philippus cum primo ad Bruanium stativa habuisset. *cf. Oberhummer, PW. III 916.* *Jacobsohn.*

Marti **Bruatō** Siccius Secundus v. s. l. m. Inscr. Revue épigr. V 1904 n. 1564 (*dép. Basses-Alpes*). *an* Brivato?

? **brucārius,** -ī *m.* Chiron 532 spongiam mollem aut penecillum super alligato et vino bono ocularem aut brucarium equestrem imponito, ne alligatura cadat. *a* bruchus *derivat Buecheler comparans* κωνωπεῖον *et* culicare '*Mückennetz*' (*v. indicem Oderi p. 330*). *Ihm.*

Bruccius, -ī *nom. barb.* Corp. II 4970, 90 b (*in vasculis*) Brucci. (a. Bru). VII 180 (*c. a. 150 a. Chr.*) Co⟨l⟩asuni Bruccius et Caratius.

Brucetus, -ī *nom. vir. barb.* Corp. VII 37 Sulevis Sulinus scul(p)tor Bruceti f(ilius).

Bruchium, -ī, Βρούχιον, *regio Alexandriae; cf. Puchstein, PW. III 898.* Amm. 22, 16, 15 Alexandria . . . amisit regionis maximam partem, quae Bruchion appellabatur, diuturnum praestantium hominum domicilium. Hier. chron. a. Abr. 2287 in Alexandria Bruchium . . . tandem destruitur. vita Hilar. 33 fratres sibi notos in Bruchio. 34 egressus de Bruchio. *Jacobsohn.*

brūchus, -ī *m.*, βροῦχος (βρούκος). *semper singul.* bruchus *et* brucus *codd. passim, v. infra* (brucus *etiam* Not. Tir. 120, 1. 131, 103). [*ital.* bruco, *hisp.* brugo. *M.-L.*] Gloss. II 260, 29 βροῦχος bruchus. IV 594, 28 brucus locusta (27, 4. V 493, 11). V 348, 20 bruchus genus locustae quod volat (403, 73. *cf.* Evcher. instr. 2 p. 158, 5 bruchus in psalmo [*infra l. 31*] locustae quae nondum volant). 309, 4 lucustinum quod dicitur bruchum. 347, 51 bruchus cefr (*anglosax.*; 403, 70 cefer). *cf.* IV 602, 15 *et* branchos, beluus (*Götz, thes. gloss. s.* bruchus). Ambr. hex. 3, 16, 67 magnam virtutem suam in lucustis esse dixit et brucho (*pars codd.* bruco). *ibid.* sterilem. [4, 1, 1 anterior brucus (*var.* bruchus, rubus, rebus; *vocem corruptam putat Schenkl*) quam sol, antiquior herba quam luna]. Hier. epist. 53, 8 Ioel . . . describit terram duodecim tribuum eruca, brucho, locusta, rubigine vastante corruptam (Vvlg. *l. 27*). in Am. 7, 1—3 p. 323 has autem locustas, quae primo vere volitabant, bruchus innumerabilis sequebatur, qui veniebat post imbrem scrotinum et appellabatur tonsor vel tonsura regis. p. 324 bruchi innumerabilem multitudinem. in Mal. 3, 7 *sqq.* p. 978 locusta aut bruchus . . . destruant *agros.* Vvlg. lev. 11, 22 II par. 6, 28. Is. 33, 4 congregabuntur spolia vestra sicut colligitur bruchus. Ier. 51, 14 replebo te hominibus quasi brucho. 51, 27 adducite equum quasi bruchum aculeatum. Ioel 1, 4 residuum locustae comedit bruchus et residuum bruchi comedit rubigo. 2, 25 reddam vobis annos, quos comedit locusta, bruchus, et rubigo et eruca (*cf.* Hier. in Ioel 1, 4 p. 170 Cassian. conl. 13, 3, 4). Nah. 3, 15 (*bis*). 3, 16 bruchus expansus est et avolabit (*cf.* Hier. *ad l.* p. 576). psalm. 104, 34 venit locusta et bruchus, cuius non erat numerus (Prosp. in psalm. 104, 34 una plaga est locustae et bruchi, quoniam altera est parens, altera fetus. *cf.* Evcher. *supra l. 10*). Prvd. ham. 228 populator edet gemmantia germina bruchus (*var.* brucus). Pavl. Nol. epist. 39, 5 piger (*translate*). 39, 7. Alc. Avit. carm. 5, 194 surgit consumere fructum brucus et . . . lucusta. *cf.* brucarius. *Ihm.*

Brucida *statio Macedoniae.* Itin. Burdig. p. 607, 2 mutatio Brucida. *cf. Oberhummer, PW. III 899.*

Brucla, -ae *opp. Daciae.* Tab. Peut. 8, 2 B r u t i a. Ravenn. p. 188, 11. *cf. Patsch, PW. III 899.*

Bructerī, -ōrum *gens Germaniae ad Amisiae ripas habitans; cf. Ihm, PW. III 899.* *genet.* Bructerum Plin. epist. *l. 51 et fort.* Corp. V 8768 (*ca. a. 400, v.* p. 1059). *de -ĕ- brevi cf.* Clavd. *et* Sidon. *l. 58.* Vell. 2, 105, 1 subacti Canninefates, . . . Bructeri. Tac. ann. 1, 51. 1, 60 Caecinam . . . per Bructeros ad flumen Amisiam mittit . . . Bructeros . . . L. Stertinius . . . fudit. . . . ductum inde agmen ad ultimos Bructerorum. 13, 56 hist. 4, 21. 4, 77. 5, 18. Germ. 33 iuxta Tencteros Bructeri olim occurrebant: nunc Chamavos et Angrivarios immigrasse narratur, pulsis Bructeris ac penitus excisis vicinarum consensu nationum. Plin. epist. 2, 7, 2 Spurinna Bructerum regem vi et armis induxit in regnum ostentatoque bello ferocissimam gentem . . . terrore perdomuit. Paneg. 7, 12. 10, 18 Isid. orig. 9, 2, 97 Not. dign. occ. 5, 39. 7, 69 B r o c t e r i. Provinc. laterc. Veron. 13, 15. Tab. Peut. 3, 1 B u r c t u r i. Greg. Tvr. Franc. 2, 9 (*ex Sulpicio Alexandro*) transgressus Rhenum B r i c t e r o s ripae proximos . . . depopulatus est. *singularis*: Svet. Tib. 19 a Bructero quodam occideretur. *collective*: Clavd. 8, 451 accola silvae Bructerus Hercyniae. Sidon. carm. 7, 324. *adi.* **Bructerus,** -a, -um. Tac. hist. 4, 61 Velaeda virgo nationis Bructerae. *Jacobsohn.*

? **bructis** *vocab. germ.* Lex Sal. 20 add. si quis mamillam mulierem strinxerit aut sciderit quod sanguis egressus fuerit de bructe (aut *usque ad* bructe *extat tantum in 2a*). *aut emendandum est* bruste, *i.* '*Brust*' (*cf. theod. vet.* brust), *aut possis cogitare de* 'Bruch' (*theod. vet.* bruht). *Ihm.*

brucus *v.* bruchus. **bruda** *v.* 1. brunda.

Bruges *v.* Phryges.

Brugetia *locus Galliae.* Corp. XII 3362 (*Nemausi*). *cf. Ihm, PW. III 901.*

Bruitia *v.* Brutis.

Brulla, -ae *nom. vir.* Cic. de orat. 3, 88 Titius pila, Brulla talis *delectantur.* *Jacobsohn.*

brūma, -ae *f.* [*cf. esse videtur c.* brevis. *Th.*]. Varro ling. 6, 8 dicta bruma, quod brevissimus tunc dies est. Vitr. 9, 3, 3 a brevitate diurna bruma *appellatur.* Pavl. Fest. p. 31 Plin. nat. 2, 151. Serv. Aen. 2, 472 dicta . . . bruma quasi βραχὺ ἦμαρ, id est brevis dies. Macr. sat. 1, 21, 15. Isid. orig. 5, 35, 6, *sed hariolatur pergens* vel a cibo, quod maior sit tunc vescendi appetitus. edacitas enim Graece βρῶμα appellatur (*cf.* Gloss. V 493, 13). Lyd. mens. 4, 158 p. 174. Serv. Aen. 2, 472 *bruma est* generis feminini. *plurali numero*: Cic. nat. deor. 2, 19 Hor. carm. 2, 6, 18 Manil. 3, 607 Stat. Theb. 4, 421 Mart. 4, 40, 5. 10, 104, 9 Avson. 298, 10. *deest apud* Plavt. Rhet. Her. Cic. orat. *et* rhet. Catvll. Sall. Nep. *al.* [*val.* brumă, *ital.* bruma, *francog.* brume, *hisp.* bruma. *M.-L.*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I ***proprie:*** *anni dies brevissimus solstitii hiemalis temporibus, tempus noctis longissimae*: GLOSS. brevitas. CAES. Gall. 5, 13, 3 de quibus insulis nonnulli scripserunt dies continuos XXX sub bruma esse noctem (*cf.* PLIN. nat. 2, 186. 4, 104). VARRO ling. 6, 8. MANIL. 3, 229 vix finit luces Cancer, vix bruma reducit. 3, 478 descendunt noctes a sidere brumae tolluntur que dies. 3, 637 brumam Capricornus inertem per minimas cogit luces et maxima noctis tempora (6, 649. 661). PLIN. nat. 2, 81 permutatis spatiis in auctum diei brumā. 18, 220 *lux* augetur ... a bruma. *ibid.* procedit ⟨nox⟩ ex eo (*autumno*) ad brumam. 18, 264 ARNOB. nat. 1, 2 MART. CAP. 6, 601. 8, 875. *cardo hiemalis in cursu solis: tempus solstitii hiemalis. accedit saepe ad notionem solstitii ipsius vel circuli solstitialis brumalis*: GLOSS. τροπὴ χειμερινή. CIC. nat. deor. 2, 19 solis accessus discessusque solstitiis brumisque. VARRO ling. 6, 8 movetur *sol* a bruma ad solstitium. *ibid.* cum venit *sol* in medium spatium inter brumam et solstitium. *ibid.* a bruma ad brumam dum sol redit. 9, 24 *de analogia*: nonne in caelo ut ab aequinoctiali circulo ad solstitialem et hinc ad septemtrionalem divisum, sic contra [a] paribus partibus idem a bruma versum contraria parte? 9, 25 num aliter sol a bruma venit ad aequinoctium, ac contra, cum ad solstitium venit, ad aequinoctialem circulum et inde ad brumam? OV. fast. 1, 163 bruma novi prima est veterisque novissima solis (CENS. 21, 13 a novo sole, id est a bruma. AVSON. 298, 10 *cf.* PAVL. NOL. carm. 14, 16). VITR. 9, 1, 1 ἀνάλημμα est ratio conquisita solis cursu et umbrae crescentis a brumae observatione inventa. PLIN. nat. 2, 81 sol ... quattuor differentias habet ... brumā .... 2, 186 sole ad brumam remoto. 4, 89 *Hyperboreis in anno* brumā ... semel *soles* occidunt. GELL. 3, 10, 4 in septimo signo *zodiaci* fit solstitium a bruma, in septimo bruma a solstitio. PROB. Verg. georg. 1, 233/239 *deficiunt solis* radii bruma ad septentrionalem circulum. *ibid.* in meridie brumam animadvertimus. MART. CAP. 6, 601 sol in brumam decidens. 8, 856. ISID. orig. 5, 35, 6 *hieme* breviore sol volvitur circulo. unde et hoc tempus bruma dicitur. *initium et finis anni*: VARRO ling. 6, 8 tempus a bruma ad brumam dum sol redit, vocatur annus. OV. fast. 1, 163 CENS. 21, 13 p. 46, 26 AVSON. 377, 24 ISID. nat. 6 *cf. supra l. 21sqq.* *definitur secundum sidus aut mensem: notandi sunt loci, quibus bruma non solum dies unus solstitii hiberni, sed spatium temporis inde a die Nov. 24 usque ad diem vere brevissimum intellegitur* (*cf. p. 2208, 20 sqq.*): Q. CIC. carm. frg. 12 bruma gelu glacians iubar est spirans Capricorni. MANIL. 2, 404. 659. 3, 637 SEN. nat. 3, 29, 1. COLVM. 9, 14, 12 *bruma* fere conficitur circa VIII Kal. Ian. in octava parte Capricorni. PLIN. nat. 18, 221 VARRO rust. 1 capit. p. 5, 12 AVIEN. Arat. 2, 57 SERV. georg. 1, 211 PHILOCAL. fast. Nov. 24 (Corp. I² p. 276) *et* POL. SILV. *ibid.* (p. 277) bruma. LYD. ost. p. 154 *ad Nov. 24* τῇ πρὸ η΄ καλενδῶν προοίμια τῆς χειμερινῆς τροπῆς. *ad Dec. 23* τῇ πρὸ ι΄ καλενδῶν ... συμπληροῦται ἡ βροῦμα, οἱονεὶ ἡ χειμερινὴ τροπή. *cum aliis cardinibus temporum*: CATO agr. 17, 1 ubi solstitium fuerit ad brumam. VARRO ling. 6, 8 a bruma ad solstitium. PLIN. nat. 18, 264 *in solstitium* usque a bruma crescunt dies. VARRO ling. 6, 8 a bruma ad brumam. rust. 3, 7, 9 a bruma ad aequinoctium vernum. PLIN. nat. 17, 128 inter autumnum et brumam. 18, 202 inter aequinoctium autumni et brumam. 18, 222 VARRO rust. 1 capp. p. 5, 1. VARRO rust. 1, 28, 2 ab hoc (*Vergiliarum occasu*) ad brumam. 1, 35, 1 COLVM. 2, 8, 2. 9, 14, 12 PLIN. nat. 17, 131 VARRO rust. 1 capit. p. 5, 10. PLIN. nat. 11, 43 a bruma ad Arcturi exortum. 17, 131 ab occasu Arcturi ad brumam. VARRO rust. 1, 35, 2 inter brumam et favonium. COLVM. 11, 2, 6 PLIN. nat. 16, 188. 18, 234 VARRO rust. 1 capit. p. 5, 12. PLIN. nat. 17, 128 a messe ad brumam. *similiter* CIC. nat. deor. 2, 19 solstitiis brumisque. 2, 50. MANIL. 2, 404 solstitium brumae ... opponere. SEN. benef. 1, 12, 3 nat. 3, 29, 1 PLIN. nat. 2, 151. 215. 229. 4, 89. 8, 187. 10, 90. 162 GELL. 3, 10, 4 MART. CAP. 6, 605 *cf.* HOR. epist. 1, 11, 19 OV. trist. 5, 108 LVCAN. 10, 299. CLAVD. 1, 135. PLIN. nat. 2, 108 autumnali aequinoctio brumaeque. *magni aestimatur in natura rerum, rebus humanis, eximie rusticis, al.: haec affero exempla*: TER. Phorm. 709 ante brumam autem novi negoti incipere —! CIC. div. 2, 52 *cum moneretur Caesar*, ne in Africam ante brumam transmitteret (MIN. FEL. 26, 4). VARRO rust. 1, 34, 1 ante brumam sata. ... septimo die. 1, 35, 2. COLVM. 5, 10, 17 pirum autumno ante brumam seritur. 5, 10, 20 persicum ante brumam per autumnum serito. arb. *saepe.* PLIN. nat. 9, 12 in Gaditano oceano non ante brumam conspici *ballaenas*. 13, 132 *seritur cytisus* autumno ante brumam. 17, 189 veterem *vineam* semel a vindemia ante brumam *confodi*. CIC. epist. 3, 7, 3 *litteras* mihi post brumam reddiderunt. VARRO rust. 1, 34, 1 post brumam, nisi quae necessaria causa coegerit, non serere. 1, 35, 1 in XV diebus ante et post brumam. COLVM. 2, 10, 9. 4, 32, 5 *harundinetum* caeditur ... post brumam. PLIN. nat. 2, 122 *ornithian* uno et LXX die post brumam flantem. 17, 233 si *folia arborum* post brumam continuavere XL diebus. 31, 56 dicunt aquas graviores post brumam fieri. CIC. div. 2, 33 musculorum iecuscula bruma dicuntur augeri. SEN. nat. 4, 2, 18 nullum ex his animalibus, quae latent, bruma umquam reconditur. COLVM. 4, 8, 2 *hiemalis aqua* brumae congelationibus nova vulnera peruret. 4, 29, 2 brumae temporibus ... insitam vitem. 7, 3, 11 *agnus* bruma ... nascitur. 11, 3, 13. PLIN. nat. 6, 58 nostra ... bruma lenes ibi (*in India*) aurae. 7, 170. 9, 51. 90. 10, 162. 11, 196. 13, 64. 16, 189. 17, 250. 21, 34. VARRO rust. 3, 10, 3 anseribus ⟨ad⟩ admittendum [iis] tempus est aptissimum a bruma. PLIN. nat. 2, 127 spirant *etesiae* ... a bruma. 10, 150 parere *gallinae* a bruma incipiunt. 18, 174 tepidioribus locis a bruma proscindi arva oportet. 18, 220. 19, 130 CENS. 21, 13 p. 46, 26. SOL. 32, 28 quattuor menses a coeptu brumae inedia exigunt. AVSON. 377, 24 ISID. nat. 6. CAES. Gall. 5, 13, 3 dies continuos XXX sub bruma esse noctem. LIV. 43, 18, 1 sub tempus brumae ... occasionem esse ratus. SEN. dial. 7, 22, 3 in bruma ac frigore apricus locus. COLVM. 4, 23, 2 per brumam meridiano axi oppositas vites *deputari conveniet*. 4, 29, 3. 12, 55, 3 haec salsura ... maxime per brumam ... fiet. arb. 5, 3. 4 PLIN. nat. 4, 104. 18, 232. COLVM. 11, 2, 16 reliquae partes vinearum propter brumam vel frigora omissae. PLIN. nat. 8, 205 diebus X circa brumam ... *sues* dentatos nasci. 12, 87. 17, 135. 232. 18, 204. 231. PLIN. nat. 17, 145 crescit *harundo* ad brumam usque. LEX Visig. 8, 5, 1 (COLVM. arb. 24). *iuncturae verbales*: LIV. 21, 54, 7 erat forte brumae tempus. SEN. nat. 4, 4, 3 bruma lentas pluvias habet et tenues. PLIN. nat. 14, 83 donec bruma transeat. 18, 231 talem futuram hiemem ..., qualis fuerit brumae dies. COLVM. 2, 11, 8 post brumam confectam. 8, 5, 1. 9, 14, 17. 11, 3, 5. 51 PLIN. nat. 18, 231. 36, 72. COLVM. 11, 2, 2 consumpta bruma. 11, 3, 13 peracta bruma. ANTH. 723, 8 renovas brumam.

II ***latiore sensu:*** **1** *pro tempore hiemis et frigoris, inprimis apud poetas*: *cf.* GLOSS. χειμών, hiems, tempus hiemis. MART. 9, 12, 1 *si darent* mihi nomen ... horrida ... brumae sidera, Chimerinos *essem.* VERG. georg. 3, 443 *ubi ovibus* altius ad vivom persedit ... horrida cano bruma gelu. Aen. 2, 472 frigida sub terra tumidum quem (*colubrum*) bruma (SERV. id est hiemps) tegebat. HOR. sat. 2, 6, 25 bruma nivalem interiore diem gyro trahit. epist. 1, 7, 10 bruma nives Albanis inlinet agris. PROP. 1, 8, 9 utinam hibernae duplicentur tempora brumae. SEN. Herc. O. 383 saeva totas bruma discussit comas (Med. 715. Phaedr. 966 canae frigora brumae nudent silvas). Phoen. 370 bruma ter posuit nives. LVCAN. 1, 17 qua bruma rigens ac nescia vere remitti astringit ... frigore pontum. 1, 259 volucres cum bruma coercet. 4, 50 pigro bruma gelu siccisque aquilonibus haerens ... pluvias in nube tenebat. 5, 4 sparserat Haemo bruma nives. 5, 711 Strymona ... bruma pellente relinquunt ... grues (*cf.* STAT. Theb. 8, 617). 6, 478 cum bruma rigeret (9, 874 PETRON. 132 CLAVD. carm. min. app. 2, 66). PERS. 6, 1 admovit iam bruma foco te ...? VAL. FL. 4, 723 Pontus ... exorta facilis concrescere bruma. STAT. Theb. 4, 421 *haut silvam* brumae minuere. 4, 832 neque enim tibi, *Langia*, cana repostas bruma nives ... refundit. 7, 287 cum pallida cedit bruma. silv. 4, 1, 24 *ut* tepeant tibi sidera brumae. MART. 1, 49, 19 cum December canus et bruma impotens Aquilone rauco mugiet. 3, 58, 8 post Novembres imminente iam bruma. 7, 95, 1 bruma est et riget horridus December. 8, 68, 3. 10, 5, 6. 13, 1, 4. 13, 127, 1. PS. QVINT. decl. 13, 5 hoc mihi damnum non brumae glacialis ... rigor *induxit*. IVV. 9, 67 bruma spirante. ANTH. 117, 23 pigra suum cunctis commendat bruma Decembrem. AVIEN. Arat. 57 cur ... bruma pruinosi iuga tristia solveret anni. 987 albenti ... bruma. orb. terr. 864 *Tanaidis* utrumque latus quatit amplis bruma procellis. AVSON. 381, 6 ut Ianum arcessat nova bruma morantem. CLAVD. 3, 242 non illum ... bruma ... Riphaeo stridens aquilone retardat. 5, 101 zephyris cum primum bruma remitti ... coepta (*cf.* 20, 95). 8, 322 non brumae requies ... enervet torpore manus. 26, 151 *Stilicho* effecit, bruma ne longior una esset hiems rerum. rapt. Pros. 3, 223 carm. min. 28, 36. STAT. Theb. 6, 99 brumae ... inlaesa cupressus. MART. 6, 80, 9 *Nile*, Romanae iussus ... cedere brumae. AVIEN. Arat. 2, 1806 cum brumae in frigora cedit ... autumnus. TIB. 1, 4, 5 nudus ... hibernae producis frigora brumae. SEN. Herc. O. 596 pulso sidere brumae. CALP. ecl. 5, 95 tempora brumae qua ratione geras. MART. 8, 14, 1 ne ... timeant pomaria brumam. IVV. 14, 273. CLAVD. carm. min. 23, 2 nec Scythico brumam sub Iove nudus agam. 36, 4 nec *hic* brumam sentit umor. VERG. georg. 1, 211 serite hordea campis usque sub extremum brumae intractabilis imbrem. 3, 321 nec tota claudes faenilia bruma. OV. trist. 4, 7, 1 bis me sol adiit gelidae post frigora brumae. COLVM. 10, 77 ubi Riphaeae torpentia frigore brumae ... zephyrus regelaverit aura. LVCAN. 9, 377 ut neque sole viam nec duro frigore saevam inde polo Libyes, hinc bruma temperet annus. VAL. FL. 5, 599 Rhipaea stupuerunt flumina bruma. SIL. 12, 6 condita bruma *membra serpentis* (*cf.* VERG. Aen. 2, 472 *supra l. 27*). STAT. Theb. 12, 651 prima tremefecit *Iupiter* sidera bruma. silv. 1, 3, 89 quae te iam solibus artis avia nimbosa revocabunt litora bruma. 4, 5, 12 *carmen* tacita statuere *volucres* bruma. MART. 4, 57, 9 Herculeos colles gelida vos vincite bruma. 8, 41, 2 quae *munera* medio brumae mittere mense solet (8, 71, 1. 10, 14, 7. 12, 81, 1. 14, 72, 1). IVV. 3, 102 igniculum brumae si tempore poscas. 6, 153 IVVENC. 4, 129. CLAVD. 1, 135 bruma temptabimus Histrum. rapt. Pros. 1, 264 torpentes ... geminas *plagas* bruma ... perenni foedat *Proserpina texens*. SIDON. carm. 5, 510. *ex iuncturis nominalibus praeter supra allatas nota*: STAT. Theb. 4, 706 Eoae liquentia pabula brumae (*i. nives et imbres.* 9, 448). silv. 2, 1, 215 *de personata*: ora rigentia brumae. SYMPH. 440, 77 formica ferens ... praemia brumae SOL. 2, 25 pruinis (AMM. 24, 8, 2).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sumas interdum pro frigore hiemali, ut Ivv. 14,273 brumamque famemque illa reste cavet (*cf.* Hor. sat. 1,2,6 frigus quo duramque famem propellere possit). Clavd. rapt. Pros. 2,106 silva ... ramorum frigore ... medio brumam sibi vindicat aestu. *cf.* Gloss. gelum (-s), gelum hiemis.

coniungitur cum aliis anni temporibus: Cic. facet. dict. 31 illo consulatu nec bruma nec ver nec aestas nec autumnus fuit. Hor. carm. 2,6,18 ver ubi longum tepidasque praebet Iuppiter brumas. epist. 1,11,19 solstitio ... per brumam, Sextili mense. carm. 4,7,12 Ov. Ib. 37 Manil. 2,267. 418 Phaedr. 4,24,18 Sen. Thy. 838 Calp. ecl. 2,74 Plin. nat. 22,62 Mart. 9,12,2 Anth. 237,4 Sol. 30,27 Avien. Arat. 2,613 Avson. 298,10. 332,12. 49 Qverol. p. 17,16 Ps. Rvfin. in Os. 2,9 *cf.* Mart. 9,12,2.

2 *apud poetas cum nomine numerali, interdum pro anno*: Ov. fast. 1,394 tertia quae (*festa Bacchi*) solito tempore bruma refert. Pont. 4,13,40 sexta relegatum bruma sub axe videt. Manil. 3,607 per quinquagenas complet sua munera brumas. Stat. Theb. 4,653 geminae iam sidere brumae (Schol. brumas pro annis posuit) orgia ferre Getas. Mart. 4,40,5 tecum ter denas numerari ... brumas. 5,34,5. 7,65,1. 10,104,9. 12,62,7 Clavd. 26,489.

3 *in imagine pro tempore infidelitatis, tenebrarum*: Pavl. Nol. carm. 14,16 Christus *solstitio* corpore natus sole novo gelidae mutavit tempora brumae. Ennod. carm. 1,6,37 cesset iam bruma timoris.

4 *dies festus*: Tert. idol. 10 strenuae captandae et septimontium et Brumae et carae cognationis honoraria exigenda omnia, Florae scholae coronandae. 14 *nobis* Saturnalia et Ianuariae et Brumae et Matronales frequentantur. Geopon. 1,1,9 ἡ τῶν βρούμων ἑορτή ἐστι τῇ πρὸ ὀκτὼ καλανδῶν Δεκεμβρίων (1,5,3. 4). *Bannier.*

Brūmachius, -ī *nom. vir.* Ven. Fort. carm. 4,20 Brumachius quondam fulsit in orbe potens quem sensu, eloquio legati nomine functum ... sors inimica tulit. *Jacobsohn.*

brūmālis, -e *a* bruma. *cf.* Vitr. 9,3,3 a brevitate diurna bruma ac dies brumales appellantur. Macr. sat. 1,21,15 Not. Tir. 91,40 Lyd. mens. 4,158 p. 174.

proprie: *ad tempus brumae, solstitii hiemalis pertinens*: *cf.* Gell. 2,22,5 *circulus* brumalis, quae sunt χειμεριναὶ τροπαί. Hyg. astr. 1,6 circulus himerinos tropicos ... a nobis hiemalis, a nonnullis etiam brumalis appellatus. Ps. Cens. frg. 2,4 p. 57,5 *circulo* tropico australi brumalique eodem. Isid. orig. 3,43,4 Gloss. II 460,8. III 293,6. *coniungitur saepe cum aliis adiectivis de solis cardinibus dictis, ut* Cic. Tim. 34 quae (*astra*) solstitiali se et brumali revocatione converterent. nat. deor. 3,37 eam ... causam Cleanthes adfert, cur se sol referat nec longius progrediatur solstitiali orbi itemque brumali. Varro ling. 9,24 non quantum polus superior abest [et abest et] a septemtrionali circulo ⟨et⟩ is ad solistitium, tantundem abest inferior ab eo, quem ἀνταρκτικὸν vocant astrologi et is ad brumalem? (Sen. nat. 5,17,2 est *circulus* septemtrionalis, est solstitialis, est aequinoctialis, est brumalis, est contrarius septemtrionali. Manil. 1,582. 591 Plin. nat. 2,177 Ampel. 1,4. Prob. Verg. georg. 1,233/239 [*nota hic* brumali solstitiali circulo]. Hyg. astr. 1,6 p. 25,5 Mart. Cap. 6,601. 8,821. 825. 830. 837. 846. *cf.* Ps. Cens. frg. 2,4 p. 57,5 ab infimo tropico *circulo* australi brumalique. Chalc. comm. 66. 69). Vitr. 9,7,7 dies aequinoctialis brumalisque idemque solstitialis (Svet. frg. p. 322,3). Plin. nat. 2,119 ab oriente aequinoctiali ... brumali (4,19. 4,110 ab exortu aequinoctiali ... in occasum brumalem. Colvm. 1,6,1. Gell. 2,22,6 *occasus solis* aut aequinoctialis aut solstitialis aut brumalis. Apvl. mund. 13). nat. 2,176 aequinoctiali tempore ... solstitiali ... brumali (Mart. Cap. 6,166). Mart. Cap. 8,846 solstitialis dies ... brumalis (8,876). Sol. 22,9 aestivo solstitio ... brumali.
latiore sensu ad hiemem, frigus hiemale pertinens, hiemalis (*opp.* aestivus, *ut* Sen. contr. exc. 5,5 brumales aestus ..., aestiva frigora). *exempla proprii et latioris sensus*: Cic. Arat. 61 tempore (282 Varro rust. 1,45,2 Ov. am. 3,6,95. Vitr. 6,1,9 brumalia ... et hiberna tempora. Colvm. 11,3,22 Plin. nat. 2,138 Mart. 14,136,1. Carm. poet. min. V 67,7 tempus ... Novembris). de orat. 3,178 signum (Ov. Pont. 2,4,25 sidere. Manil. 3,345. Germ. frg. 4,38 Capricornum. Avien. orb. terr. 1276 Amm. 16,12,15. 20,7,11. 22,13,4. 27,12,12 Clavd. 26,322). div. 2,33 brumali ipso die (fat. 5 Varro rust. 1,39,2 Hirt. Gall. 8,4,1. Ov. trist. 1,11,39 luce [*i. die*]. Manil. 3,458 Vitr. 9,3,3 Colvm. 11,2,91 Plin. nat. 2,108. 18,227. Symm. epist. 9,112 (102),2 lucis angustias). Lvcr. 5,616 flexus (5,640. Chalc. comm. 78 conversionem). Verg. Aen. 6,205 frigore (Liv. 40,22,7. Mela 1,115 rigore. Mart. 13,16,1 Chalc. comm. 72 Clavd. Mam. anim. 1,21 p. 72,19 Coripp. Iust. 1,321). Ov. met. 4,199 horas (Manil. 3,266. Vitr. 9,8,15 horarum brevitates. Lvcan. 6,333 Plin. nat. 3,45 Cens. 16,6 p. 30,23 Avg. vera relig. 43,80). Pont 4,5,4 nive (Hier. epist. 43,3). 4,7,34 grandine. Manil. 4,253 sortem. 4,326 umbris (?). Germ. frg. 4,160 brumalesque (brumatusque *codd. an scrib.* brumatasque?) dabit pluvias *Aquarius*. Sen. epist. 122,8 colorum (?). Colvm. 9,5,1 meridiem. 11,2,94 Nono Kalendas Ianuarias brumale solstitium ... significat (Sol. 22,9 Fav. Evl. 12,12 Macr. sat. 1,21,15). Lvcan. 5,407 ventis. Plin. nat. 2,52 *sol* (Gell. 2,22,5). 10,146 mensibus hiemis (10,147. Avson. 375,6 brumales *sunt* Ianus Februarius atque December). 17,85 exortum (18,338). 18,336 occasu. Stat. silv. 4,6,13 noctem. Apvl. mund. 23 austeritas. Sol. 5,10 *Aetna* brumalem detinet faciem (*om. codd. nonnulli*). 29,2 scatebras *fontis*. Pallad. 2,21 quietem. Avien. Arat. 655 pulsus *solem* ... brumalis redigit (1514). Symm. or. 1,2 tibi Illyriae pruinae brumalis errores (horroris *Madvig*) tolerantiam tradiderunt. Prob. Verg. georg. 2,481 circuitus *circuli*. Sidon. epist. 4,15,3 sub vicinitate brumali (*i. hiemis*). 8,12,5 sereni brumalis infida. Mart. Cap. 6,595. *nota pro 'septentrionalis', 'frigidus'*: Anth. 426,5 *Britannia* brumalem sortita polum. Avien. Arat. 356 *incendia* vertice brumalis circumvolvuntur Olympi.

Brūmālia, -ium *n. dies festi. describunt scriptores aetatis Byzantinae, ut Malalas ed. Bonn. p. 180, 12; Choricius frg. 131 p. 304 ed. Boissonade, Cedrenus I p. 259*; Lyd. mens. 4,158 p. 174; *cf. Tomaschek, Sitzgsber. der k. k. Akad. der Wiss. Wien 1869 p. 351 sqq.* *Bannier.*

1. brumāria, -ae *f. herba*: Ps. Apvl. herb. 8 *herbam leontopodion* Latini flammulam vocant Veneris, iidem brumariam (-tiam *ed. Torini*). *cf.* 2. brumaria *et* herba rosina Veg. mulom. 3,13,4 L.

2. brumāria rosina pluvia Gloss. V 272,10. *adde* V 403,74 b r u m a l i a rosina pluvia (592,64 resinosa pluvia. IV 602,18 rossinae, *altera* s *ss.*). *cf.* 2. brumosus. *Ihm.*

brūmārius *v.* 2. brumatus.

Brumasius, -ī *nom. vir. african., ut videtur.* Vict. Tonn. chron. II 205,265 Musicus, Brumasius ... episcopi de Africa. Inscr. Revue archéol. 1904, 4 sér. III p. 297 Aemil(ius) Brumasius mil. leg. III Aug. Corp. VI 31038 Brumasius deo me(n)sa(m) posuit. *Jacobsohn.*

? **1. brumaticus** (-a, -um). Chiron 775 postea rumpunt dentes et apparent brumatici et fiunt salebrosi. *i. q.* brocchi *interpretatur Oder.*

2. brumāticus *v.* 2. brumatus. **1. brumātus** *v.* brumalis *p. 2209, 79.*

2. brumātus, -ī. Gloss. V 616,16 broma (bruma *cod.*) graece, latine edacitas; hinc brumatus dicitur fastidiosus cibi. *cf.* Isid. orig. 5,35,6 edacitas ... graece βρῶμα (*Arev.*, bruma *vulg.*) appellatur, unde et b r u m a t i c i (imbrumati *vulg.*, brumatici *vel* brumarii *codd.*).

1. brūmōsus *v.* bromosus.

2. brūmōsus annus rosinosus annus Gloss. IV 489,44 (594,26, *ubi est* ruinosus *pro* rosin-). *adde* 602,20 brumosus annus rosinosus (*sic etiam* V 272,11 *et* 403,77; *at* 592,63 annosus resinosus). rosinosus *tuetur Löwe, prodr. p. 80 sq.*, pruinosus *coni. Ott.* *a* bruma *ut videtur. cf.* 2. brumaria.

? calonima id est **bruna** Gloss. III 556,17. *trad.* buna 621,2.

brunchus urot Gloss. V 347,54. b r u n c u s wrot 403,71 (*anglosax.*, '*Rüssel*'). [*sard.* bruncu. *M.-L.*] *Götzius confert* ῥύγχος.

? **1. brunda** solida Gloss. IV 594,34. *item* V 272,26. 592,5. *trad.* bronda IV 602,13; bruda 213,7 *et* 586,39 (bruta stolida *Rutgers.*, brunia lorica *Oehler*; *cf. Löwe, prodr. p. 81*). *Ihm.*

2. brunda *v.* Brundisium *l. 71 sq.*

Brundisium, -ī *portus Calabriae, hodie* Brindisi. *cf. Hülsen, PW. III 902; Nissen, Ital. Landeskunde 2, 875 sqq. cf.* Canusium, Genusia, Pandosia, Venusia *al.* *formae*: *graece* Βρεντέσιον, Βρεντεσῖνοι. Βρενδέσιον Inscr. graec. Sic. et Ital. 672 (*Brundisii*) δαμόσιον Βρενδεσίνων *et* Ptol. 3,1,14. 8,8,4. Brentesium: Scaev. dig. 45,1,122. Brendesium: Ravenn. p. 261,10. Brendisinus: Corp. III 14107. Βροντεσίνων: Corp. IX 48 (= Inscr. graec. Sic. et Ital. 674 *periit, var. lect.* Βρενδεσίνων, Βρονδεσίνων). Inscr. graec. ad res Rom. pert. III 1230 (*in Arabia*) Βρονδ⟨εσίνον⟩. Brindisium: Corp. VI 3884,1,16 (*a. 197—198*) Brin. Schol. Cic. Bob. p. 308 in coloniam Brindisim (*ita Cv*). Greg. M. epist. 11,57 in Brindisii ecclesia. Itin. Burdig. p. 609, 9 civitas Brindisi. Tab. Peut. 7,1 B r i n d i c e, B r i n d i c e n s i s *v. p. 2193, 40*). *in titulis semper scribitur secunda syllaba per* i, *velut* Corp. IX 23. 37. 61. 136. 6003 (*aet. Traiani*) (6005). III 3171. Inscr. Notiz. degli scavi 1891 p. 172, *semel* e: Corp. IX 184 B r u n d e s i n a (*cf.* B r u n d e s i u m Porph. Hor. sat. 1,5,104), *nusquam* u, *ut saepius codices exhibent, quam scripturam neglexi* (*de* u *et* i *mutatis in syllaba verborum Messapicorum cf. Deecke, Rhein. Mus. 36, 586 sq.; Kretschmer, Einl. in die Gesch. d. griech. Spr. p. 275*). *formam antiquissimam* B r e n d a *testatur* Pavl. Fest. p. 33 Brundisium quidam poetae brevitatis causa Brendam dixerunt. B r u n d a: Arnob. nat. 2,12. *nomen oppidi Messapiorum* (*cf.* Liv. 21,48,9) *antiqui derivant e lingua Messapiorum*: Comment. Lucan. 2,609 Brundusium oppidum ⟨in⟩ fine Italiae, quod complures auctores a forma situs cognominatum tradunt. est enim simillimum cervino capiti, quod sua lingua b r u n d a dixerunt. Brundisini idem et Iapiges sunt (*v. adn. Vseneri*). Isid. orig. 15,1,49 Brundisium ... dictum est graece, quod brunda caput cervi dicitur, ut et cornua videantur et caput et lingua in positione ipsius urbis. *e graecis testimoniis affero haec*: Steph. Byz. Βρεντέσιον ... ἀπὸ Βρέντου Ἡρακλέους ἢ ὡς εὐλίμενος οὖσα ... βρέντιον γὰρ παρὰ Μεσσαπίοις ἡ τῆς ἐλάφου κεφαλή, ὡς Σέλευκος ἐν δευτέρῳ γλωσσῶν. Strab. 6,282 εὐλίμενον δὲ μᾶλλον Βρεντέσιον. ἐνὶ γὰρ στόματι πολλοὶ κλείονται λιμένες ἄκλυστοι, κόλπων ἀπολαμβανομένων ἐντός, ὥστ᾽ ἐοικέναι κέρασιν ἐλάφου τὸ σχῆμα, ἀφ᾽ οὗ καὶ τοὔνομα. σὺν γὰρ τῇ πόλει κεφαλῇ μάλιστα ἐλάφου προσέοικεν ὁ τόπος, τῇ δὲ Μεσσαπίᾳ γλώττῃ βρέντιον ἡ κεφαλὴ τοῦ ἐλάφου καλεῖται. Evstath. ad Iliad. 1409 Βρεντέσιον εὐλίμενον εἶναι λέγει, καὶ κέρασιν ἐλάφου ἐοικέναι φησὶ κατὰ τὸ σχῆμα, διὰ τὸ εἰς πολλοὺς κόλπους ἐκεῖνον πολυσχεδές ... γλῶσσα γάρ φησι Μεσσαπίων, Βρεν-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

τέσιον τὴν τῆς ἐλάφου καλεῖ κεφαλήν (*cf.* CIC. Att. 9, 14, 1 *de Brundisio* ab utroque portus cornu moles iacimus). *locativus* Brundisii: ENN. frg. var. 37 Vahl. Brundisii sargus bonus est. LVCAN. 2, 609. 5, 407. Brundisi: CORP. IX 23 (*temporibus Hadriani*). *de condita urbe*: STRAB. 6, 282 LVCAN. 2, 610 IVST. 12, 2, 7 MYTHOGR. 2, 125 ISID. orig. 14, 4, 23. 15, 1, 49 STEPH. BYZ. *praeterea urbs commemoratur apud scriptores passim* (*primum* HEROD. 4, 99); *elegi haec exempla*: ENN. ann. 488 Vahl. Brundisium pulcro praecinctum praepete portu. VARRO rust. 3, 5, 8. CIC. Att. 9, 14, 3 Pompeium a Brundisio conscendisse. epist. 12, 25, 4 Antoni reditus a Brundisio pestis patriae fuisset. CAES. civ. 3, 2, 3 in Apulia circumque Brundisium. 3, 100, 1 D. Laelius cum classe ad Brundisium venit. LIV. 24, 40, 2 M. Valerium praetorem ... praesidentem classi Brundisio Calabriaeque circa litoribus. 32, 9, 6 a Brundisio cum tramisisset. 42, 17, 3 princeps Brundisii Rammius fuit. LIV. perioch. 19 coloniae deductae sunt Fregenae et in agro Sallentino Brundisium (VELL. 1, 14, 8). VAL. MAX. 9, 18, 2 tardioris a Brundisio Apolloniam traiectus. MELA 2, 66 LVCAN. 5, 374. PLIN. nat. 3, 102 Brundisio conterminus Poediculorum ager. 3, 151 Calabro litore ante Brundisium (*sc. sunt insulae*), quarum obiectu portus efficitur. SIL. 8, 574 additur his Calaber Sallentinaeque cohortes necnon Brundisium, quo desinit Itala tellus. TAC. ann. 3, 1 ad oppidum Brundisium. 4, 27 apud Brundisium. SVET. Iul. 58 a Brundisio Dyrrachium ... transmisit. FLOR. epit. 1, 15, 1 Sallentini Picentibus additi caputque regionis Brundisium inclito portu M. Atilio duce. 4, 11, 4 Caesar a Brundisio traiecerat. *in titulis praeter supra laudatos* CORP. VI 2375 a 30 (*a. 119*). 2382 b 31 (*a. 172—178*). *adi.* **Brundisīnus,** -a, -um; *cf.* Brendisinus *p. 2210, 51.* CIC. Att. 8, 13, 1 in nuntiis Brundisinis. 4, 1, 4 coloniae (Sest. 131). 7, 2, 2 *Terentia* eodem tempore ad portam Brundisinam venit quo ego in portum (CAES. civ. 1, 25, 4 Brundisini portus. 1, 26, 1. 3, 23, 1. 3, 100, 1 LIV. 23, 33, 4). 9, 3, 2. 10, 14, 3 militia. VELL. 2, 86, 3 pacem. PLIN. nat. 32, 61. 33, 130. TAC. ann. 1, 10 Tarentino Brundisinoque foedere. LIB. col. II grom. p. 262 Brondisinus ager. CORP. IX 6150 aepescopus aecletiae catolicae sancte Brundisine. *incola* **Brundisīnus,** -a. CIC. Att. 4, 1, 4 a Brundisinis honestissimis (Sest. 131 CAES. civ. 1, 28, 1. 4 LIV. 27, 10, 7. 40, 18, 4 EVTR. 2, 17. CORP. IX 59 vil(icus) Br(undisinorum). 136). CORP. IX 37 Brundisini decuriones et hospites. LIV. 42, 40, 9 hospes (42, 41, 3 iudex). 21, 48, 9 Dasiro Brundisino. 42, 17, 2 L. Rammium Brundisinum. HIER. chron. a. Abr. 1863 Pacuvius Brundisinus. VOPISC. Aurelian. 13, 1 CORP. IX 61. *cogn.* **Brundisīnus,** -a: *Brundisii*: CORP. IX 86 Brundisina (XIII 10024, 360 Brundisina va(le)). 184 ⟨G⟩abinia Brundesina. INSCR. Notiz. degli scavi 1891 p. 172 L. Iulius Brundisinus (CORP. X 8041, 17 C. Iuli Brundis XII 1968 Iuliae Brundisinae). 1893 p. 443 Brund. *porro* CORP. VI 17291. X 4137 (*Capuae*).

Brundisīnum, -ī *n. regio Brundisina* VARRO rust. 1, 8, 2 in Brundisino. 2, 6, 5 e Brundisino. **Brundisīna** *vel plur.* **Brundisīnae** *tit. fabulae Afrani*: FEST. p. 321 in Brundisina. NON. p. 97 Brundisinis (p. 123). DON. de com. 6, 4 comoediarum inscripta sumuntur loco ut Andria Leucadia Brundisina. PRISC. gramm. II 500, 6 in Brundisinis.

Brundulum (*aut* Brundulus), -ī *portus orae Venetiae, hodie* Porto di Brondolo; *cf. Mommsen, Corp. V p. 219.* PLIN. nat. 3, 121 portum ... Brundulum. *cf.* Brundisium

Brunga *mutatio orae Bithyniae.* ITIN. Burdig. p. 572, 6. *cf. Ruge, PW. III 906.*

Brunichildis, -is *regina Francorum.* GREG. TVR. Franc. 4, 51 (*et passim*) *et* Brunichildis *et* Brunechildis (*velut* 9, 20 gloriosissima domna Brunechildis) *scripta. nom.* Brunechilde GREG. TVR. Franc. 5, 1. 9, 11. *genet.* Brunichildae (-e) 9, 20 *in pactione inter Guntchramnum et Childebertum reges facta (bis), aliis locis* Brunichildis. *dat.* 5, 18 res Brunichildae reginae commendatas. *accus.* Brunichildem, *abl.* Brunichilde. VEN. FORT. carm. 5, 3, 13. 6, 5, 289. 6, 1, 51 Sigibercthus amans Brunichilda carpitur igne. 6, 1 a, 31. 10, 11, 25. 10, 7, 67 Brunichildis (*vocat.*). 6, 1, 101 Brunichildi (brunichildis *G*). GREG. M. epist. 6, 5 Brunigildae (*dat.*) *et ita passim.* 13, 11 Brunigildis (*genet.*).

brunicus, brunnius *v.* buricus. **bruonia** *v.* bryonia.

Brusa, -ae *cogn. mul.* CORP. VI 7039 (*ex columbariis*) Caelia L. l. Brusa. 9910 a Iulia Brusa. *cf.* Brysa. *Jacobsohn.*

Brusara *v.* Briva Isarae.

bruscum, -ī *n.* [*orig. inc. Th.*]. *tuber aceris arboris* (*cf. Blümner, Technologie II p. 247 sq.*) PLIN. nat. 16, 68 pulcherrimum vero est bruscum multoque excellentius etiamnum molluscum. tuber utrumque arboris eius, bruscum intortius crispum *eqs. ibid.* e brusco fiunt et mensae nigrescentes. 1, 16, 27 bruscum. *incertum num recte huc referatur* (*cf. Löwe, prodr. p. 81*) GLOSS. IV 594, 31 brustum materiae genus (*item* V 593, 10. brustum *trad.* IV 314, 41 *et* V 272, 14, *hic sine interpr.*). *cf. Meyer-Lübke, Wien. Stud. 25 p. 93 sq. cf.* bruscus. oximyrne i. **bruscus** GLOSS. III 571, 44 (*ὀξυμυρσίνη Götz e Diosc. 4, 144*). *i. q.* ruscum (-us). *v. Meyer-Lübke, Wien. Stud. 25 p. 93, qui confert it. hisp. port.* brusco. *cf.* bruscum. *Ihm.*

Bruscus, -ī (*nisi est* Bruscius) *nom. celt.* CORP. VII 191 (*saec. I*) nomini Sacri, Brusci fili, civis Senoni et Carssounae coniugis. 1334, 18 (*in catino*) Brusc(us) f(ecit).

? **Brusdorciani** *gens Thraciae* TAB. Peut. 8, 3.

Brusēnī *v.* Bryzeni.

Brussius, -ī *nom. gent.* CORP. V 1129 (*Aquileiae*) L. Brussi Baiani.

brustum *v.* bruscum. [*Jacobsohn.*

brūta (-ae) *et* **brūtes,** -is *f.* [*a Germanis tractum; cf. got.* brūþs *'nurus', theodisc.* brūt *'sponsa, nova nupta'; v. Gundermann, Zs. f. deutsche Wortforschung 1 (1900) p. 240 sqq. Th.*]. [*francog.* bru. *M.-L.*] GLOSS. V 314, 32 nurus bruta. CORP. III 4746 (*Teurniae in Norico*) C. Lollius Trophimus et Lollia Probata v. s. f. et Florentinae bruti pientissim. ob. an. XXVIII. 12377 (*Moes. inf.*) Aurelius Crescentio ... et Vincentia coniunx eius Aurelie Vericie bruti (BRVII *lapis*) suae qui (*sic*) vixit annis XXIIII. 12666 (*Moes. sup.*) Aur(elia) Rufina brutes. *cf. Lyd. mag. 1, 33 βρούτας τάς σφων γυναῖκας ὠνόμασαν.* *Ihm.*

Brūten *nom. indecl. ducis alicuius Maurorum Syrticorum.* CORIPP. Ioh. 4, 631 Brutenque Superbo. 4, 803 Bruten ut expulsas campis ... gentes ... vidit. 4, 839. 6, 127. 6, 142. 8, 384. *cf.* Brutto?

brūtes *v.* bruta. [*Jacobsohn.*

brūtēsco, -ere [*a* brutus. *Th.*]. DIOM. gramm. I 344 nec ... omnia incohativa habent primam positionem. albesco enim non habet albeo .... item ... brutesco. brutisco: VEN. FORT. *et* GLOSS. IV 489, 39. 586, 35. V 563, 59. 632, 46. GLOSS. brutescit: sensu minor fit, sensum minuit vel insipiens fit, obmutescit. brutescunt: stulti, stulta fiunt. brutiscit: sensu fiet insipiens. *desipere, ineptire, sensus aut rationis expertem fieri*: *de animantibus et rebus*: LACT. inst. 2, 5, 40 animal .. quia sensu praeditum est, etiam membra eius habent sensum nec nisi a corpore divulsa brutescunt (*cf.* 2, 5, 42 nihil sentit). 7, 12, 24 non ... anima corpore deficiente, sed corpus anima decedente brutescit, quia sensum omnem trahit secum (*syn.* sensus corporis deficit). PS. PROSP. carm. de prov. 769 hic sophicas artes Graecorum et vana secutus dogmata, iam Christo sapere et brutescere mundo gaudet. SIDON. epist. 4, 1, 4 illorum ferociam stoliditatemque, quae secundum beluas ineptit brutescit accenditur, rideremus. CLAVD. MAM. anim. p. 107, 23 si modus animae corporis modus est, cur infra corporis modum camelus brutescat et supra corporis modum formica vigeat? VEN. FORT. carm. 5, 6 praef. 1 torpore vecordis otii, quo mens ebria desipit diutina tabe morbescente brutiscens, et velut ignavi soporis hebetante marcore suffectus.

Brutia *v.* Brucla. [*Poeschel.*

? **brūticlus** (-a, -um). CARM. poet. min. III 29, 9 (= ANTH. 682, 9) *Pan* spurce bruticle fatucle (*sic Bährens*, brutiole *et* bruciole *codd.*). *Ihm.*

Brutis *nom. gent. etrusc., i. q. latine* Brutius, *ut videtur.* CORP. XI 1974 (*Perusiae, periit*) A. Brutis Vel. f. *ad* Brutum, Brutulum *pertinens. cf. in eodem hypogaeo nom. gent. mul.* CORP. XI 1975 Bruitia A. f. *cf. Pauli, Altital. Forsch. 2², 181.*

Bruto *nom. vir.* CORP. III 5697 (*in Norico*) Bruto Gintussae f. ... sibi et Meleiae Bricosticis filiae ... et Ressico f. et Arioni f. *eqs.* (*nisi est dativus cogn.* Bruti).

Brutsena, -ae *nom. gent.* CORP. IX 5124 (*Interamniae Praetuttiorum, litteris antiquioribus*) Cn. Varenus L. f. Vel. Rutila Brutsena C. f. uxor. *cf.* Brutus, Brutis, *et* Adsenius (*eodem loco*), Apsenna. *v. W. Schulze, Eigennamen p. 70. 71. 127. 207.*

Brutta, -ae *cogn. mul.* TAB. devot. Audollent nr. 93 (*Brigantii, saec. I p. Chr.*) adv⟨ersa⟩r⟨ii⟩ Bruttae. CORP. III 4966 (*Viruni*) Bruttae f. *cf.* 11473. *cf.* Britta.

Bruttarās *nom. vir.; cf. W. Schulze, Graeco-Latina p. 12.* CORP. graec. III 5119 (*in Nubia*) *Βρουττίου Βρουτταρᾶτος.*

Bruttax *v.* Bruttii *p. 2213, 15.*

Bruttia(s), -adis *cogn. mul.* CORP. VI 2621 T. Villius T. f. Ouf. Ianuarius vet(eranus) coh(ortis) VI pr(aet.) ... Villiae Bruttiadi coiugi.

Bruttiī, -ōrum *gens et regio Italiae inferioris. cf. Hülsen, PW. III 907 sqq.; Nissen, Ital. Landeskunde II 924 sqq. apud Graecos incolae Βρέττιοι, regio Βρεττία; raro Βρούττιοι* (PTOL. 3, 1, 65); *praeterea Βρέντιοι* (*v. p. 2213, 7*). Bretti *p. 2213, 41.* Britt- *p. 2213, 36 sqq.* (*cf.* Bruttius), Brytt- *p. 2213, 40. cf.* Brundisium: *Βρεντέσιον.* t *simplex traditur ex. gr.* PAVL. NOL. epist. 49, 15 (*cf.* Bruttianus). *nota formam* Bruttax *v. p. 2213, 15* (*cum qua forma cf. Φαίαξ*). *testimonia antiquissima*: THVCYD. 6, 2. DIODOR. 12, 22, 1 (*ad a. 302/452*) *Συβαρῖται ... ὑπὸ Βρεττίων ἐκβληθέντες ἀνῃρέθησαν.* STEPH. BYZ. *Ἀντίοχος δὲ τὴν Ἰταλίαν πρῶτόν φησι κληθῆναι Βρεττίαν, εἶτα Οἰνωτρίαν* (*sed cf.* STRAB. 6, 250 DIONYS. ant. 1, 12 PLIN. nat. 3, 71). *praecedit Ἀριστοφάνης 'μέλαινα δεινὴ γλῶσσα Βρεττία παρῆν'.* *de origine gentis*: DIODOR. 16, 15, 2 (*ad a. 398/356*) *κατὰ μὲν τὴν Ἰταλίαν ἠθροίσθη περὶ τὴν Λευκανίαν πλῆθος ἀνθρώπων πανταχόθεν μιγάδων, πλείστων δὲ δούλων δραπέτων ... κοινὴν πολιτείαν συνέθεντο καὶ προσηγορεύθησαν Βρέττιοι διὰ τὸ πλείστους εἶναι δούλους. κατὰ γὰρ τὴν τῶν ἐγχωρίων διάλεκτον οἱ δραπέται βρέττιοι προσηγορεύοντο.* STRAB. 6, 255 *ὠνόμασται δὲ τὸ ἔθνος ὑπὸ Λευκανῶν, βρεττίους γὰρ καλοῦσι τοὺς ἀποστάτας. ἀπέστησαν ... ἡνίκα ἐπιστράτευσε Δίων Διονυσίῳ* (*cf.* LIV. 8, 24, 5. ANECDOTA graec. ed. Bekker 1, 223 *Βρεττηνοί eqs.*). 6, 253 *Βρέττιοι καὶ αὐτοὶ Σαυνῖται οἱ τούτων ἀρχηγέται.* 5, 228 *ἔστι δὲ καὶ παλαιότατον γένος οἱ Σαβῖνοι καὶ αὐτόχθονες, τούτων δ' ἄποικοι Πικεντῖνοί τε καὶ Σαυνῖται, τούτων δὲ Λευκανοί, τούτων δὲ Βρέττιοι.* IVST. 23, 1, 5 *Bruttii* auctores quoque suos Lucanos bello vicerant. *ibid.* 11 Dionysius ... sexcentos Afros ad compescendos

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eos (*Lucanos*) miserat; quorum castellum proditum sibi per Bruttiam mulierem expugnaverant ibique civitatem concurrentibus ad opinionem novae urbis pastoribus statuerunt Bruttiosque se ex nomine mulieris vocaverunt (*sed cf.* 20, 2, 14). Steph. Byz. *Βρέττος· πόλις Τυρρηνῶν, ἀπὸ Βρέττου τοῦ Ἡρακλέους καὶ Βαλητίας τῆς Βαλήτου. οἱ οἰκοῦντες Βρέττιοι καὶ ἡ χώρα Βρεττία καὶ ἡ γλῶσσα. cf. Βρέντος filius Herculis conditor Brundisii. Βρέντιοι dicuntur Bruttii*: Dionys. periheg. 362 (*cf.* Evstath. *ad l.*) Hesych. *s. v. al.* (*Βρενττίων* Appian. civ. 4, 180 *cod. B; cf.* Schol. Ptol. 3, 1, 9). *sic insula maris Adriatici et Βρεττία et Βρεντία vocatur. cf. etiam* Steph. Byz. *Ἀβρεττήνη χώρα Μυσίας. ἀπὸ Βρεττίας νύμφης. de origine gentis Messapica v. Mommsen, Unterit. Dial. p. 97 sq. cf. nomina locorum* Pandosia, Sipontum, *τῶν Ἰαπύγων ἄκραι τρεῖς, fluminum velut* Buthrotus (?), Laos, *Τράεις. Oscos in terra habitasse praeter testimonia supra allata probare videntur*: Pavl. Fest. p. 35 Bilingues Bruttaces Ennius dixit, quod Brutti et Osce et Graece loqui soliti sint. Porph. Hor. sat. 1, 10, 30 et Ennius et Lucilius Bruttace bilingui dixerunt (*sed v.* Liv. 24, 3, 12 *Crotoniates* morituros se adfirmabant potius quam immixti Bruttiis in alienos ritus, mores legesque ac mox linguam etiam verterentur. *cf. etiam* Strab. 6, 254). *praecipue autem* Liv. 27, 15, 3 Vibius et Paccius fratres, longe nobilissimi gentis Bruttiorum *cf. W. Schulze, Eigennamen 508.* Act. triumph. Capitol. a. u. c. 476 de Lucaneis Bruttieis Tarentin. 477. 478. 482. Caes. civ. 1, 30, 4 in Lucanis Bruttiisque. Liv. 22, 61, 12. 24, 1, 6 Bruttiis in conloquia nullius rei primo fides est. 27, 7, 7 Fulvius in Lucanis et Bruttiis rem gereret. 34, 45, 4 Tempsanus ager de Bruttiis captus erat; Bruttii Graecos expulerant (35, 40, 6). *et passim.* Liv. perioch. 14. 28 Val. Max. 1, 8, 6. Mela 59 post Latium Volsci, Campania et super Lucaniam Bruttii. Plin. nat. 3, 98 mediterranei Bruttiorum Aprustani tantum (*cf. de Numestranis W. Schulze, Eigennamen p. 575*). Frontin. strat. 2, 21 Vib. Seq. geogr. p. 153 Sol. 2, 19 Oros. hist. 1, 2, 100. 3, 18, 3. 3, 22, 12 Cassiod. var. 8, 33, 3 *et saepe.* Ivst. 12, 2, 1. 18, 1, 2. *singularis pro plurali*: Liv. 24, 2, 6 cum Bruttius oppugnaret. 24, 15, 7. 31, 7, 11 Sil. 8, 568. 11, 9 levis et sero pressurus facta pudore Bruttius. 13, 92 sulcat aratro ad freta porrectis Trinacria Bruttius arvis. Flor. epit. 1, 18, 27. Brittii (*cf. infra l. 45*): Liv. perioch. 18, 11. Lib. col. I grom. p. 209 provincia Brittiorum. Evtr. 2, 12, 1. Nepotian. 9, 7 (*ubi* bricios *cod.*). Symm. epist. 2, 44. 5, 29. 6, 25 Greg. M. epist. 1, 39 (9, 124 de partibus Britiorum. 9, 126). Iord. Get. 156 Brittios accesserunt (. . . Bryttiorum . . . regio *eqs.*). Bretti: Prisc. periheg. 356 Lucani Brettique coloni. Bruttii *pro regione cf. Wölfflin, Archiv 6 (1902) 332 (at non semper discerni potest, utrum de terra an de incolis agatur)*: Cic. S. Rosc. 132 qui in Sallentinis aut in Bruttiis habent. Caecin. 54 si via sit in Brittiis immunita. Varro rust. 2, 1, 2 nobiles pecuariae in Bruttiis habentur. Liv. 23, 30, 1 in Bruttiis. 27, 25, 11. 23, 37, 11 in Bruttios. 23, 41, 12. 24, 1, 1. 27, 1, 5. 23, 43, 6 ex Bruttiis. 27, 38, 7. 25, 1, 2 in Bruttiis ex duodecim populis Consentini et Tauriani in fidem populi Romani redierunt. 27, 35, 12 cui Bruttii provincia evenisset (30, 1, 2 consules inter se compararent sortirenturve, uter Bruttios adversus Hannibalem, uter Etruriam ac Ligures provinciam haberet. cui Bruttii evenissent exercitum a P. Sempronio acciperet. 28, 10, 8 Bruttii ambobus *consulibus* provincia . . . decreta. 28, 38, 12. 28, 45, 9. 29, 12, 13. 29, 36, 4. 30, 1, 6 in Bruttiis provincia. 30, 1, 8. 30, 27, 7. 30, 40, 5. 31, 8, 7 Bruttios provinciam. 31, 12, 1. 35, 20, 9. 35, 41, 6. 35, 41, 7. 36, 2, 6. 37, 2, 1. Cosmogr. 1, 32 provincias . . . Samnium, Campaniam Bruttios Lucaniam). 27, 38, 7 ne emergere ex Bruttiis . . . posset. 27, 51, 13 in extremum Italiae angulum Bruttios contraheret. 29, 13, 3 Bruttios . . . obtineret (37, 2, 7). Nepotian. 7, 10. Sen. dial. 9, 2, 13 persequamur. Frontin. grom. p. 44 Sol. 2, 8 Ivst. 17, 3, 15 Serv. Aen. 3, 399. 400 Oros. hist. 4, 8, 15. 6, 6, 7 Not. dign. occ. 19, 9. Cassiod. var. 12, 12 cancellario Lucaniae et Bruttiorum. *et passim.* Corp. IX 334 p(rae)p(osito) tractus Calabriae Lucaniae Bruttior(um). II 1085 proc(uratori) alimentor(um) per Apuliam Calabriam Lucaniam Bruttios. III 1456 (10471 [*ca. a. 200*] per Apul(iam) Cal(abriam) Luc(aniam) Brut(tios)). Treb. trig. tyr. 24, 5 correctorem . . . Campaniae, Samni, Lucaniae Brittiorum, Apuliae Calabriae, Etruriae atque Vmbriae, Piceni et Flaminiae. Evtr. 2, 12. 3, 12. 3, 19 Not. dign. occ. 1, 81. 2, 20. 42, 47 Cod. Theod. *passim* Cod. Iust. 9, 22, 21. 10, 32, 15. 12, 50, 5. Marcell. auct. chron. II p. 104, 536, 1 in Britios . . . convolavit (Vict. Vit. 1, 51). p. 107, 546, 2 Corp. VI 1699. IX 2213 (*Telesiae*). Brittius *regio*: Tab. Peut. 7, 1. Brittia: Pol. Silv. prov. 1, 11 chron. I 536. *cf.* Expos. mundi 54 post *Calabriam* Brittzantium . . . post Brittziam Lucania regio (Ravenn. p. 259, 9 Abrutio. Guid. 463, 1 Brutum).

adi. **Bruttius**, -a, -um. Cato or. frg. 64, 3 ager (Sall. Catil. 42, 1 in agro Piceno Bruttio Apulia motus erat. Liv. 25, 1, 3. 30, 20, 5 *et passim.* Val. Max. 5, 1 ext. 6. Mela 2, 115 Sicilia aliquando . . . agro Bruttio adnexa. Plin. nat. 3, 86. 3, 71 a Silero regio tertia et ager Lucanus Bruttiusque incipit. Hier. chron. a. Abr. 1969). Colvm. 10, 139 Bruttia . . . tellus (Sil. 16, 1). Liv. 8, 24, 5 finibus. 28, 12, 6 cedendo in angulum Bruttium (Flor. epit. 3, 20, 13 *cf.* Liv. 26, 41, 16. 28, 42, 18). Sen. Thy. 578 pontum. Herc. O. 650 unda. Plin. nat. 3, 38 litus (3, 72 Sil. 17, 179). Stat. silv. 1, 3, 33 ora. Sall. hist. frg. 4, 23 duo promunturia, Bruttium et Sallentinum (Mela 2, 68 Plin. nat 3, 5). Pers. 6, 27 saxa. Mart. Cap. 6, 638 Cassiod. var. 12, 12, 3 vina. Sil. 17, 432 signa. pix Bruttia: Colvm. 12, 18, 7 picis Brutiae (12, 22, 2 Calp. ecl. 5, 79). Scrib. Larg. 207 Plin. nat. 14, 126. 135. 15, 31. 16, 53. 24, 37 pix . . . utilissima medicinae Bruttia. Pelagon. 323 picis Brittiae (453 resinae Bruttiae, *ῥητίνης Βρυττίας. cf.* 493—95). Chiron 846 *pices* Britiae. 858. 874 (885 resinae Bri⟨t⟩tiae). Veg. mulom. 3, 14, 1 L. picis Brittiae. 3, 23, 2. 3, 28, 19. Plin. med. 3, 8 pix brittia (*semper ita codd. opt., in aliis* bricia, brictia, brutia). Theod. Prisc. log. 81. 104 Diosc. 1, 82 Gloss. III 574, 1. 593, 60. 615, 56. 627, 47. Strab. 6, 261 *πίτταν τὴν Βρεττίαν.* Brev. Expos. Verg. georg. 2, 438 Naryciae Bruttiae, quae in similitudinem picis arborum corticibus fluunt. item Naryciae Bruttiae, quae in silva fiunt. Etym. Magn. 610 (Steph. Byz.). *cf.* Gloss. V 544, 42. 554, 52. 605, 17. *adde*: Ivv. 9, 14 Bruttia praestabat calidi tibi fascia visci. Liv. 8, 24, 4 Bruttias Lucanasque legiones. Cod. Theod. 14, 4, 41 Lucanus possessor et Brittius. Cassiod. var. 8, 31, 3 redeant possessores curiales Bruttii. Plvt. Fab. 21 *ἀνὴρ Βρέττιος* (*ibid. τὸν Βρέττιον, Βρεττίαν τὸ γένος οὖσαν*). **Bruttiānus**, -a, -um *adi.* Plin. nat. 19, 140 frigora . . ., quibus . . . aluntur *caules* Bruttiani praegrandes foliis, caule tenues, sapore acuti. Polyb. 1, 56, 3 *τὴν Λοκρίδα τὴν Βρεττιανὴν χώραν* (*cf.* 9, 27, 11 Strab. 6, 254). campus Bruttianus (*cf. Hülsen, PW. III 907*): Cvrios. urb. reg. 14 p. 20, 2. 28 p. 22, 6 (Pol. Silv. not. urb. chron. I p. 545). *cf.* Corp. VI 975 (*a. 136*) vico Brutiano. 9834 (*initio aetat. imperat.*) in villa Bruttiana. XV 18—43 *figlinae* Brutianae. *inde* **Bruttiānī**, -ōrum *apparitores magistratuum Romanorum* (*cf. Neumann, PW. III 907*): Cato or. frg 9 decemviros Bruttiani verberavere. Gell. 10, 3, 19 postquam Hannibal Italia decessit superatique Poeni sunt, Bruttios ignominiae causa non milites scribebant nec pro sociis habebant, sed magistratibus in provincias euntibus parere et praeministrare servorum vicem iusserunt. . . . quod autem ex Bruttiis erant, appellati sunt Bruttiani. Pavl. Fest. p. 31 *v. l. 36.* Fvlg. serm. ant. 49 congerrones dicuntur qui aliena ad se congregant, unde et aput Romanos gerrones Brutiani sunt dicti. Gloss. V 566, 11. II 31, 22 Bruttiani *οἱ δουλικὰς τάξεις χρεωστοῦντες. cf.* 31, 40. Pavl. Fest. p. 31 Brutianae parmae dicebantur scuta, quibus Brutiani sunt usi. *cogn.* **Bruttiānus** (Britt-), -ī. Lustricius Bruttianus *praefectus provinciae* (*cf. Henze, PW. III 906*): Plin. epist. 6, 22, 2 (Brutianus *codd.*). Bruttianus *poeta*: Mart. 4, 23, 5 facundo dedit ipse Brutiano. Cod. Iust. 6, 29, 1 A. Brittiano. Act. Arv. a. 118 II 63 Iustus Bruttianus publicus. *cf. praef. Henzeni p. VIII.* Corp. VI 1686 (*a. 322*) C. Mucius Brutianus Faustinus Antonianus v(ir) e(gregius) fl(amen). X 1773 C. Iulius Bruttianus centurio. 8059, 81 (*in signaculo*) Aeti Brittiani. *cf.* Steph. Byz. *Βρουττία μοῖρα Σικελίας. τὸ ἐθνικὸν Βρούττιοι.*

Bruttius (Britt-), -a *nom. gent., inventum praecipue in Italia inferiore (cf. Henze, PW. III 911 sqq.), fort. derivatum a populo Bruttiorum cf.* Plvt. Sulla 16 *Βρέττιον Σούρραν* (Appian. Mithr. 29 *Βρύττιον*). *v. infra l. 71,* Evseb. chron. p. 162 *Βρέττιον* (*sc. historicum*), *u et i mutatae in eiusdem hominis nomine. nota* Sil. 6, 15 Bruttius . . . tenuis opum, non patre nitens linguave, sed asper ense; nec e Volsca quisquam vir gente redemit plus aevi. *ex una gente consules huius nominis nati sunt, quam ex Lucania ortam esse demonstrare videtur* Plin. epist. 7, 3, *quam ad* Praesentem *quendam* Lucanum *scripsit* (*cf. Henzen, PW. III 913*). C. Bruttius Praesens *cos. II a. 139* (Brittius Corp. VI 833. XV 1061, *in lateribus*). C. Bruttius Praesens *cos. a. 153 cf.* Corp. X 408 (*Volceis, a. 180*) L. Fulvio C. f. Pom. Bruttio Praesenti Min. Valerio . . . cos. II *eqs.* (*idem* Brittius *nominatur, ut videtur* Corp. VI 1979, XIV 4091, 35, XV 2322 *in tegulis, in fistula* Corp. XIV 7796). C. Bruttius Praesens *cos. a. 217.* C. Bruttius Praesens *cos. a. 246.* L. Bruttius Quintius Crispinus, *cos. I a. 187* (Inscr. graec. Sic. et Ital. 2090 *Βρυττίῳ Κρισπίνῳ.* Corp. VI 3023 Brutio. *cf.* IX 338, 1, 13 (*Canusii*). Bruttia Crispina, *uxor imperatoris Commodi.* Brittius Praesens v(ir) c(larissimus) p(ontifex) m(aior) Corp. VI 2153, 5 (*saec. IV in.*). *idem* Corp. X 468 (*Veliae*) co⟨rr⟩ector. *huius gentis monumenti tituli* Corp. VI 7582—7589. 33227. *cf.* 33288 (*omnibus locis* Bruttius *scriptum.* Cvrios. urb. reg. 2 p. 5, 9 domum Bryti Praesentis [bryti *N*, bruti *BD*]). Inscr. graec. Sic. et Ital. 688 (*Venusiae*) *Βρι⟨ττ⟩ίου Πραίσεντος. cf. etiam PW. suppl. I 259.* Bruttia *mulier, quae Bruttiis nomen dedisse dicitur. cf.* Bruttii *p. 2213, 1.* Bruttius Sura *legatus a. 666/88. cf. supra l. 48.* Corp. X 219 (*Grumenti, a. 57 a. Chr.*) C. Bruttius C. f. Ser. aed. IX 3621 (*Aveiae*) P. Bruttius P. f. Qui(rina) . . . posit Gavia Caesidia probisuma femina mater Bruti. VI 30843 (*litteris valde antiquis*) C. Bruttius. XIV 3961 (*Nomenti*) C. Bruttius L. f. Hor. 3962 Bruttia C. f. Cic. epist. 13, 38 L. Bruttius eques Romanus *Siciliensis. Latinus, qui Athenis versabatur* Cic. fil. Cic. epist. 16, 21, 4 Bruttius *magister.* Q. Bruttius Balbus *aedilis Pompeianus, ca. a. 31 p. Chr.* Corp. IV 935 g. 3607. 3702 (3159 Q. Bruttium). X 826 (Brittius: IV suppl. 56, 9. 74, 5 Inscr. Röm. Mitt. 8 p. 6 Inscr. Notiz. degli scavi 1891 p. 341 *in amphoris*). L. Britti Eros (?): Corp. IV suppl. 96, 6. Inscr. Röm. Mitt. 9 p. 357 L. Brit. Eros. Corp. X 8042, 24 (*in tegula Pompeiana*) P. Britt. ⟨. . .⟩. Bruttius *historicus* Fragm. hist. p. 375 *sqq.* (Prosp. chron. I p. 418, 533 Brutius. *cf. l. 49*).

139*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CORP. X 181 (*Potentiae*) Bruttius Sabinus (*cf.* IX 3582 [*in pago Fificulano*] Bruttiae V. f. Sabinae ... ⟨V.⟩ Bruttius Felix pater. 5038 [*Hadriae* = CARM. epigr. 166] Terminiae Q. f. Sabinae B r i t t i a Sabina mater. VI 13641 Britia Sabina. XIV 2904 [*Praeneste*]). CORP. X 296 (*Tegiani*) L. Bruttio Victorino Bruttia Victoria marito. 1806 (*Puteolis*) Bruttia viro suo. 8107 (*Volceis*) L. Bruttio Hirpiniano. 5606 (*Fabrateriae Novae*) L. Bruttius L. f. Tro. 6100 (*Formiis*). 6453 (*Priverni*) L. Laelio L. f. Cercenio Epaphroditus et Bruttia. IX 1767 (*Beneventi, a. 168, periit*). 5592 (*Septempedae*). VI 200, 7, 20. 21 (*a. 70 p. Chr.*). 1057, 5, 79. 16884 (*litteris bonis*) Dionysiae Bruttiai l. XI 830 (*Mutinae, post a. 414*). V 7344 (*Caburri, periit*) C. Bruttius M'. f. Ste.... Bruttius C. f. Ste. II 1373 (*in Baetica*) Q. Brut⟨tius⟩ Basilip⟨onensis⟩. XIII 6856 Q. Bruttius Q. f. Sergia Crescens domo Tucci mil. INSCR. Korr.-Bl. d. Westd. Zeitschr. 1905 p. 106 (*Coloniae Agrippinae, ante Vespasianum*) L. Bruttio Acuto *centurioni*. CORP. III 7301 (*Thebis, a. 14*) P. Bruttius ⟨. . . f.⟩ Qui. Rufus. 12056 (*in Aegypto*) Bruttiam Rogatinam ... nat. Afram ... Bruttius Primus mil. VIII 2914 (*Lambaese*). 2916. 3058. 4263 (*Verecundae*). 5551. COD. Iust. 5, 46, 1 (*a. 234*) Bruttiae. INSCR. graec. III 5119 Βρούττιος Βρουτταρᾶς. *scriptura* Britt- *praeterea*: CORP. X 151 (*Potentiae*). 2001 (*Puteolis*) Q. Britti Amerimni Charitiosi. 3846 (*Capuae*) Brittio Praetextato v(iro) cl(arissimo) curatori Capuae. 4319 (= 4193). 5410 (*Aquini, periit*) L. Britti. 6229 (*Fundis*) P. Bruttius P. f. Vel. Gratus domo Aquileia. INSCR. graec. Sic. et Ital. 342 (*Himerae*). CORP. IX 1237 (*Aeclani*). 1899 (*Beneventi*). 3115 (*Sulmone*). 4995 (*Curibus*). 5444 (*Falerione*) L. Brittio L. f. aed. II vir. VI 1058, 3, 105 C. Britt. Messius *vigil*. 1924 (*bis*). 3559, 2, 5 (*saec. II*) M. Brittius Secundus Nepe. 12079. 13640. 16725 Brittius Marsicus. XIV 368. 1890. 2982. XI 4970 (*Spoletii, christ.*) Brittius Dalmatius. 5749 (*a. 261, Sentini*). XII 3353. B r u t i u s: CORP. VI 13121 Bruttia Felicitas et Brutia Cotine Connato. INSCR. Rev. archéol. 1902 p. 354 Q. Brutius P. f. Quir.... Brutia Q. l. Rufa. CORP. II 4341 (*Tarracone*). B r i t i u s: CORP. X 3884 (*Capuae*) M. Britius M. l. Philaros pater Britia M. l. Lais mater M. Briti⟨us⟩ Spuri f. miles. VI 8729 Britiae Communi ... Brittia Moschis optimae parenti. 13641 (*cf. l. 4*). INSCR. christ. Rossi I 653 (*a. 426 descr.*) Consta[n]t[i]nos emisse Ianuarium et Britiam locum. B r y t t i u s: CORP. XIV 2140 (*litteris pessimis*). VI 34691 *v. p. 2214, 68*. *vix recte scriptum*: CORP. IX 473 (*Venusiae*) B r a t i i Praesenis. *pro praenomine*: CORP. IX 3098 (*Sulmone*) Sex. Brittius Brit. l. Verna sevir Augustalis. III 3271 (*in Pannonia infer.*) Ti. Cl(audio) Britti filio Valerio decurioni alae II Aravacorum domo Hispano (*nisi* Brittus *est nominativus*). *pro cognomine*: CORP. VI 1058, 7, 113 C. Iulius Britti(us). 15868 Q. Cluvius Felix vivos ... Cluvia⟨e⟩ Bruttiae Felicitati filiae et Bruttiae Primigeniae coiug. VIII 728 P. Domitius Brutius. *nota* PLIN. nat. 15, 55 Brut⟨t⟩ia *pira* gentilitatis *nomen habent*. **Bruttiēnus**, -ī *nom. gent.* CORP. VI 28473 L. Bruttienus L. l. ⟨. . .⟩. XI 4120 (*Narniae*) L. Brutti⟨eno L. f.⟩ pontif.... L. Bruttie⟨nus L. f.⟩ tr. mil. *cogn.* CORP. III 14386 b (*in Syria*) Ti(berius) Pontius C. l. Bru⟨t⟩ti⟨e⟩nus. **Bruttedius**, -ī *nom. gent.* Brutus Bruttedius: SEN. contr. 7, 5, 9. 9, 1, 11 (*cf. Henze, PW. III 906*). Bruttedius Niger: SEN. contr. 2, 1, 36 *et al.* (*cf. Henze ibid. 907*). IVV. 10, 83 B r u t t i d i u s meus ad Martis fuit obvius aram (*si est idem*). CORP. VI 28770 L. Bruttedi Malcionis. **Bruttidius**, -a *nom. gent.* CORP. VI 13646 Bruttidia Secunda. XV 373 (*in lateribus, a. 123*) L. Bruttidi(us) Augustalis *officinator*. *cf.* 374—379. X 8042, 25. VIII 22632, 46. XV 724 (*aet. Hadr.*) opus dol(iare) L. Brttidi Augustin⟨i⟩ (Bruttidi *an* Brittidi?). V 5446 (*in agro Comensi*) L. Apicio Bruttidio Soterícho VI vir(o). INSCR. Rostowzew tess. plumb. nr. 521 C. Brut⟨t⟩idi(us) Brutus cur(ator) (*v. supra* Brutus Bruttedius). *cf.* CORP. XV 94 (*a. 134*). **Brittidius**, -ī *nom. gent.* (*cf.* Brittius, Bruttius). CORP. VI 13636 C. Brittidio C. f. Flor⟨ent⟩ino C. Brittidius C. l. Isidorus pater et Brittidia Hygia mater filio. 13637 Sex. Brittid. Iuveni Margaritioni. 13638. 13639. XV 133 (*in tegulis*) op(us) dol(iare) Brittidi Priscini. XIV 1458 (*Ostiae*) Britidiae Apphi. **? Britticius**, -ī *nom. gent.* CORP. III 14356, 5 a Brittic(i) Crescentis p(rimi) p(ili).

Brutto *cogn. vir. Afric.*; *cf.* Bruten? CORP. VI 1367 C. Caerellio Pollittiano ... Boncii Victorinus Agatius et Brutto patrono.

Bruttos *mutatio Phoeniciae* ITIN. Burdig. p. 583, 6. *alia mutatio* p. 583, 3 **Bruttus** (*cf. Benzinger, PW. III 915*).

Brutulus, -ī *praen. vir. osc.* LIV. 8, 39, 12 unum maxime nomen per consensum clamantium *Samnitium* Brutuli Papii exaudiebatur. *cf.* Brutus. *Jacobsohn.*

brūtus, -a, -um [*orig. inc.*; *sunt qui conferant cum lett.* grūts 'gravis' *et c.* con- ingruere; *v. Fick, Bezzenbergers Beitr. 2 (1878) 188. Th.*]. *superl.* brutissimus: IVL. VAL. 3, 42 CASSIOD. anim. 2 p. 1286ᶜ; maxime brutus: PLIN. nat. 8, 207. *legitur inde a* NAEV., *sed deest ap.* PLAVT. TER. CATVLL. CAES. VERG. OV. MART. TAC. SVET., *ap.* CIC. *in orationibus. frequentatur ab* ECCL. PAVL. FEST. p. 31 brutum antiqui gravem dicebant. p. 187 obbrutuit, obstupuit, a bruto, quod antiqui pro gravi, interdum pro stupido dixerunt. PORPH. Hor. carm. 1, 34, 9 bruti graves et tardi dicuntur (*cf.* SCHOL. Hor. *ad h. l.* bruta: sine sensu tarda vel stolida). NON. p. 77 brutum dicitur hebes et obtusum (*cf.* GLOSS. V 638, 39). ISID. orig. 10, 28 brutus, quasi obrutus, quia sensu caret, est enim sine ratione et sine prudentia. DIONYS. ant. 4, 67 εἴη δ' ἂν ἐξερμηνευόμενος ὁ Βροῦτος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον ἠλίθιος. CASS. DIO frg. 10, 9 Λούκιος Ἰούνιος Βροῦτος ἐκλήθη· τοὺς γὰρ εὐήθεις οὕτω πως οἱ Λατῖνοι προσηγόρευον. LYD. mag. 1, 31 βροῦτον ... τὸν μωρὸν ἐπεχωριάζον Ἰταλοί ... ἀπὸ τῆς βαρύτητος τῶν φρενῶν. GLOSS. βροικος (βροῦτος *vel* ἄγροικος *Vulcanius*; *cf.* HESYCH. βροκός, μωρός), μωρός, ἠλίθιος, βραδύς, παχυκάρδιος, gravis, stultus, stupidus, insipiens, hebes, stolidus, indocilis, gurdus (IV 407, 12. V 443, 30), insensatus, vanus corde. *cf.* 1. brunda.

I *proprie de rebus corporeis, i. q. gravis*: LVCR. 6, 105 *nubes* cadere ... bruto deberent pondere pressae ut lapides. HOR. carm. 1, 34, 9 quo (*fulmine*) bruta tellus ... concutitur. APVL. Socr. 4 p. 126 homines ratione claudentes, oratione pollentes, immortalibus animis, ... brutis et obnoxiis corporibus. 9 p. 140 *corpora* neque tam bruta quam terrea neque tam levia quam aetheria. CARM. epigr. 272, 2 (*saec. II med.*) Memnonis ... sonor⟨em⟩ exanimi inanimem mi⟨ssum⟩ de tegmine bruto auribus ... cepi. ORIENT. comm. 1, 45 quoniam brutum terreno est pondere corpus.

II *translate*: **1** *de hominibus*: NAEV. carm. frg. 53 quod bruti nec satis sardare queunt. PACVV. trag. 175 obnoxium esse aut brutum aut elinguem putes. POSTVM. hist. 2 (Macr. sat. 3, 20, 5) *Brutus* sese stultum brutumque faciebat (*cf.* MACR. sat. 1, 12, 32). CIC. Att. 6, 1, 25 hominis 'bruti', qui hoc utatur, et illius 'lepidi', qui haec tam neglegenter ferat (*'ludit nominibus Bruti et Lepidi' Boot ad h. l.*; *item* 14, 14, 2 ista culpa Brutorum? minime illorum quidem, sed aliorum brutorum, qui se cautos ac sapientes putant). APVL. met. 8, 9 non sum ... tam brutus vel certe temerarius. MIN. FEL. 34, 10 (*syn.* stultus). TERT. anim. 20 Thebis hebetes et brutos nasci. COMM. apol. 16 multi quidem bruti et ignoti, corde sopiti, nil sibi proponunt cognoscere. 920. IVL. VAL. 3, 42 vel brutissimus sentiat. ARNOB. nat. 1, 24 homines, brutum genus. 1, 28 nos (*Christiani*) hebetes stolidi fatui obtunsi pronuntiamur et bruti (*opp.* cati, sapientes, prudentissimi). 1, 54. 2, 30. 2, 32. 4, 32. 5, 36. IVVENC. 4, 220 *virgines* brutae (4, 211 stolidae. 4, 217 *stultae*; *cf.* 4, 199). IVL. VICT. rhet. 6, 5 p. 401 hebes ac nimis brutus. SEVERIN. doctr. p. 128ᵃ brutis sapientiam ne dederis. AMBROSIAST. in Rom. 10, 19 *gens* prius quia sine deo fuit sensu bruta erat. PHYSIOGN. 104 et qui molles sunt, pars mansueti, pars bruti atque efferati sunt. SVLP. SEV. chron. 2, 13, 6 Iovem brutum atque hebetem. PS. RVFIN. in psalm. 35, 8 brutos et idiotas. VICTRIC. 12 (*syn.* rationis expers). 25. ORIENT. comm. 1, 602 *pacis concordia* brutis etiam cum ratione datur. SIDON. epist. 7, 9, 10. *de Fortuna*: PACVV. trag. 366 *sq.* fortunam insanam esse et caecam et brutam perhibent philosophi ... brutam, quia dignum atque indignum nequeat internoscere.

2 *de bestiis*: animal brutum: PLIN. nat. 9, 86. 11, 183. 11, 226. ARNOB. nat. 7, 45 non ut deus ..., sed velut animal brutum. HIER. adv. Pelag. 3, 19 epist. 54, 4. 64, 22. 73, 3. 82, 9. 98, 3 *et* 5. 121, 8. 124, 4. 126, 1. 133, 10 ZACCH. 1, 15 SALON. in eccles. p. 1001ᴬ LEO M. serm. app. 20, 3 ISID. sent. 1, 17, 3 LEX Visig. 5, 4, 8. PLIN. nat. 8, 207 *sus* animalium ... maxime brutum. APVL. apol. 30 quid enim competit ad amoris ardorem piscis brutus et frigidus ...? HIER. epist. 98, 5 bruta et irrationabilia iumenta. PS. RVFIN. in Os. 12, 11 brutarum pecudum imagines. PAVL. MED. bened. 5, 2 qui (*asinus*) ... brutus erat et frenorum impatiens. FAVST. REI. grat. 1, 7 p. 23, 6 brutis animantibus et iumentis insipientibus. *per ellipsin*: bruta, -ōrum (*sc. animalia, opp.* homo): SEN. epist. 121, 4 tacitis quoque et brutis, ⟨quam⟩quam in cetera torpeant, ad vivendum sollertia. PRISCILL. tract. 11, 144 insensibilibus sensibilitatem, tenebrosis visum, brutis odoratum distribueres. AVG. serm. ed. Mai 161, 4 longe maior fides invenitur in brutis quam in hominibus. OROS. hist. 1 prol. 4 *canes* habent ... proprios appetitus, quantum brutis excellentiores tantum rationabilibus propinquantes. ALC. AVIT. carm. 1, 31 vacuum discurrunt bruta per orbem. 1, 61 *homo* bruta domet. 2, 163. 2, 191. 3, 170. 4, 21.

3 *de rebus variis corporeis et incorporeis*: SEN. benef. 3, 37, 3 relegatus ... a patre ob adulescentiam brutam et hebetem. PLIN. nat. 2, 113 bruta f u l m i n a et vana, ut quae nulla veniant ratione naturae. ARNOB. nat. 6, 15 stupiditas ... est ... rerum existimare naturas ... accipere numen ex habitu quod in primigenio corpore iners fuerit et brutum et sensus mobilitate privatum. SVLP. SEV. chron. 2, 8, 5 Daniel ... negare id fieri posse, ut aes illud, id est bruta materies, cibo uteretur. dial. 1, 14, 6 sapit omne, quod brutum est. ZACCH. 1, 24 e l e m e n t a omnia ... videntur bruta subsistere. *pectus, mens, lingua, sim.*: ARNOB. nat. 3, 19 quis est ... tam optusi pectoris, tam bruti (*cf.* SVLP. SEV. dial. 2, 3, 7. 2, 11, 1. CYPR. GALL. gen. 31 *deus* inspirat brutum divino a pectore pectus. MAXIM. eleg. 4, 60 pectora. ZENO 2, 65 Iudaee, bruti cordis ... discutis tenebras. AMBROSIAST. in Rom. 7, 25 caro autem quia iudicium non habet, neque capax est discernendi: est enim bruta naturā. CASSIAN. conl. 16, 17, 3 brutae mentis stupore. ORIENT. comm. 1, 41 ora homines omnes et muta et bruta tenebunt. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 16 vocem. ALC. AVIT. carm. 4, 350 occultus brutis in sensibus ardet terror. ENNOD. carm. 2, 96, 2 littera nulla colit brutae commercia linguae. VEN. FORT. carm. praef. 5 cum quantum ad mei sensus intelligentiam pertinet, quia se pigra non explicat, brutae animae ipsa ieiuna sunt ebria.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quasi subst.: *masc. v. s. II p. 2216, 19 al.* *neutr. sing.* LACT. inst. 2, 8, 38 sensu praeditum ex insensibili, sapiens ex bruto ... nunquam potest oriri. 7, 4, 12 homo ex rebus diversis ... configuratus est ... sensibili atque bruto. ARNOB. nat. 7, 22 quodsi dicere istud insanum est aut, ut mediocriter pronuntiem, brutum. *plur.*: ARNOB. nat. 2, 13 stulta nobis et bruta dicentibus. bruta (*sc. animalia*) *v. p. 2216, 54.*

synonyma et coniuncta: *ad I*: gravis. *ad II*: caecus, deses, fatuus, hebes, idiota, ignotus (*i. q. ignorans*), insanus, insensibilis, insipiens, rationis expers, mutus, obtusus, stolidus, stultus, tardus, vanus, piger. *opposita*: *ad II*: rationalis, sapiens, catus, prudens, sensibilis. *Poeschel.*

Brūtus, -ī *cogn. vir., gentis plebeiae a quinto a. Chr. saeculo usque ad exitum reipublicae florentis; cf.* brutus *et* Brutulus *praen. osc.* *fem.* Bruta *p. 2218, 28.* SALL. or. Lep. 3 praeclara Brutorum atque Aemiliorum et Lutatiorum proles. *cf.* SIL. 11, 95.

Iunii: L. Iunius Brutus *primus consul reipublicae* (*patricius*). LIV. 1, 56, 8 L. Iunius Brutus ... ex industria factus ad imitationem stultitiae cum se suaque praedae esse regi sineret, Bruti quoque haud abnuit cognomen, ut sub eius obtentu cognominis liberator ille populi Romani animus latens opperiretur tempora sua (8, 43, 3 L. Brutum conditorem Romanae libertatis). LYD. mag. 1, 31 Ἰούνιος μὲν κύριον ὄνομα τἀνδρὶ γέγονε. Βροῦτον δὲ αὐτὸν κατὰ τὸν τῆς ἐπωνυμίας τρόπον ἔλεγον ἀπὸ τῆς ὑποκεκριμένης αὐτῷ μωρίας *eqs. cf.* OV. fast. 2, 717 Brutus erat stulti sapiens imitator (2, 837). RHET. Her. 4, 53, 66 quodsi nunc Lucius ille Brutus revivescat. CIC. de orat. 1, 37. 2, 225. Att. 2, 24, 3 Ahalam Servilium aliquem aut Brutum opus esse reperiri (*cf.* 13, 40, 1). MANIL. 1, 785 SIL. 8, 361. 13, 721. QVINT. decl. 268 p. 93, 20 tulit civitas populi Romani liberatores Brutos, tulit Camillos. SEN. contr. 9, 29 exsurgite nunc Bruti, Horatii, Decii et cetera imperii decora (*cf.* PLIN. paneg. 55 CLAVD. 18, 49 SIDON. epist. 3, 8, 1). MART. 11, 44, 1 orbus es et locuples et Bruto consule natus (*cf.* 10, 39, 1). IVV. 8, 182 quae turpia cerdoni, Volesos Brutumque decebunt. FVLG. aet. mund. p. 168 natos Brutum imbrute necantem.

princeps domus Iuniorum nominatur: CIC. Brut. 53 *cf.* DIONYS. ant. 5, 18 PLVT. Brut. 1 (*cf.* NEP. Att. 18, 2, 3). PLVT. Caesar 61 ὁ δὲ δῆμος ... Βρούτους ἀπεκάλει τοὺς ἄνδρας (*sc. tribunos plebis, qui in carcerem eos, qui Caesarem regem appellabant, ducebant*), ὅτι Βροῦτος ἦν ὁ καταλύσας τὴν τῶν βασιλέων διαδοχὴν ... Καῖσαρ δὲ ... τὸν δῆμον ἐφυβρίζων πολλάκις Βρούτους τε καὶ Κυμαίους ἀπεκάλει τοὺς ἄνδρας. *ex plebeia gente* L. Iunius Brutus *unus ex primis tribunis plebis a. 494/260*: DIONYS. ant. 5, 70 στασιαστὴς ἀνήρ ... ὃς ἐκαλεῖτο μὲν Λεύκιος Ἰούνιος, ὁμώνυμος τῷ καταλύσαντι τοὺς βασιλεῖς, ἐκπληρῶσαι δὲ τὴν ὁμωνυμίαν βουλόμενος ἠξίου καὶ Βροῦτος ἐπικαλεῖσθαι. τοῖς δ᾽ ἄρα πολλοῖς γέλως ἐπὶ τῇ κενοσπουδίᾳ τοῦ ἀνθρώπου εἰσήρχετο, καὶ ὅτε βουληθείεν ἐπισκώπτειν, αὐτὸν Βροῦτον ἐπεκάλουν. Decimus Iunius Brutus Scaeva, *qui primus ex gente plebeia consul (a. 429/325) factus est.* *eius filius* D. Iunius Brutus Scaeva *cos. a. 462/292.* C. Iunius C. f. C. n. Brutus Bubulcus *cos. I a. 437/317 cf. Neumann, Festschrift der Strassburger Philol.-Vers. 1901, 319 sqq.* *eius filius* C. Iunius C. f. C. n. Brutus Bubulcus *cos. I a. 463/291.* LIV. perioch. 16 Decimus Iunius Brutus gladiatorium in honorem defuncti patris primus edidit. VAL. MAX. 2, 4, 7 Marcus et Decimus filii Bruti Perae funebri memoria patris cineres honorando. LIV. 34, 45, 3 Sipontum ... in agrum, qui Arpinorum fuerat, coloniam civium Romanorum alii triumviri, D. Iunius Brutus, M. Baebius Tamphilus, M. Helvius deduxerunt. M. et P. Iunii Bruti tribuni plebis: LIV. 34, 1, 4 (37, 7, 2 *mulieres* Brutorum ianuas obsederunt).

M. Iunius Brutus *cos. a. 576/178, idem, ut videtur, vir iuris peritus.* CIC. Cluent. 141 excitavit recitatores cum singulis libellis, quos M. Brutus, pater illius accusatoris, de iure civili reliquit *eqs.* de orat. 2, 223 Brut. 175 *cf.* de orat. 2, 142. *ad hunc fort. pertinet* VARRO ling. 5, 5 illa ... fugitiva secuta sedulitas Muci et Bruti retrahere requit. *eius filius* M. Iunius Brutus Accusator: CIC. Cluent. 141 de orat. 2, 220 *sqq.* Brut. 130 off. 2, 50. D. Iunius Brutus Callaicus *cos. a. 616/138* (APPIAN. Iber. 73 Σέξτος Ἰούνιος Βροῦτος): VELL. 2, 5, 1 ante tempus excisae Numantiae praeclara in Hispania militia D. Bruti fuit, qui penetratis omnibus Hispaniae gentibus ingenti vi hominum urbiumque potitus numero, aditis, quae vix audita erant, Gallaeci cognomen meruit (PROSP. chron. I p. 402, 280 Brutius Callaecus). *cf.* CIC. Arch. 11, 27 (VAL. MAX. 8, 14, 2) Brut. 107 OV. fast. 6, 461. PLVT. aet. Rom. 34. D. Iunius D. f. M. n. Brutus *cos. a. 671/77*: CIC. Brut. 175 D. Brutus, is, qui consul cum Mamerco fuit, homo et Graecis doctus litteris et Latinis. M. Iunius Brutus *praetor a. 666/88, qui stabat a partibus Marii* (*cf.* GRAN. LIC. p. 33). M. Iunius Brutus *pater illius, qui Caesarem interfecit, saepius apud* PLVT. (OROS. hist. 5, 22, 17. 5, 24, 16). *cf.* MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 CIC. Brut. 222. *eius filius* M. Iunius Brutus *unus ex interfectoribus Caesaris* (*de nomine v. Mommsen, Röm. Forsch. I 51 et* Caepio): *inde a* CIC. *passim. ex. gr.* PERS. 5, 85 non sum liberior Bruto? PLIN. nat. 34, 82 Strongylion ... fecit puerum, quem amando Brutus Philippiensis cognomine suo illustravit (*cf.* MART. 2, 77, 4. 9, 50, 5. 14, 171, 2). IVV. 14, 34 sed nec Brutus erit Bruti nec avunculus umquam. SVET. Tib. 61. L. *et* M. Brutus: LVCAN. 5, 207 regnaque ad ultores iterum redeuntia Brutos. 7, 440. M. *et* Decimus Bruti: CIC. Phil. 2, 26 Brutos ego impellerem, quorum uterque L. Bruti imaginem cotidie videret, alter etiam Ahalae. Att. 14, 14, 2 ita Brutos Cassiumque defendis, quasi eos ego reprehendam ... ista culpa Brutorum? minime illorum, sed aliorum brutorum, qui se cautos ac sapientis putant. NEP. Att. 8, 1 IVV. 5, 37. *aliter* LVCAN. 10, 398 superi tot vota Catonum Brutorumque tibi tribuent. PLIN. epist. 1, 17, 3 HIER. epist. 60, 5 *cf.* CIC. Att. 15, 12, 2 CORP. IX 4191. Decimus Iunius Brutus Albinus *plerumque* D. Brutus *appellatus.* CIC. epist. *passim et apud historicos. cf.* VAL. MAX. 4, 7, 6. 9, 13, 3 SEN. epist. 82, 12 LVCAN. 3, 535. 559. 761. *librorum titulus*: Brutus *Accii tragoedia.* Brutus de claris oratoribus *Ciceronis.* PLVT. Brut. 2 ὁ δ᾽ Ἔμπυλος ... ῥήτωρ ἦν καὶ καταλέλοιπε μικρὸν μέν, οὐ φαῦλον δὲ σύγγραμμα περὶ Καίσαρος ἀναιρέσεως, ὃ Βροῦτος ἐπιγέγραπται. CORP. II 1264 M. Iunius Brutus Lucurgenti(nus). *alii*: PLVT. Par. min. 10 νεανίσκος δέ τις τῶν ἐπισήμων πένης τοὔνομα Κάσσιος Βροῦτος (*cf. Münzer, PW. III 1682*). Brutus, *amicus Ovidii, ad quem scripsit* Pont. 1, 1. 3, 9. 4, 6 (*cf. Prosopogr. 1, 242*). Brutus Bruttedius *rhetor temporibus Augusti, v.* Bruttedius *p. 2215, 50.* COD. Iust. 12, 35, 6 Bruto militi. AVR. VICT. Caes. 29, 4 Decii barbaros trans Danubium persectantes Bruti fraude cecidere(?). *nomen Romani fictum* SIL. 7, 644. 652. 8, 607 (laeta viro gravitas ac mentis amabile pondus et sine tristitia virtus). 9, 415 a primo descendens consule Brutus. *in titulis*: CORP. II 3434 (*litteris antiquis, Carthagine Novae*) Antioc⟨us⟩ Bruti ⟨s(ervus)⟩. VI 15708 (*e columb.*) C. Clodius M. f. Brutus tribu Menen. 31149 b 5 (*a. 116*) M. Vlp(ius) Brutus. IX 4008 C. Marcio Bruto. XI 6698, 1 (*in amphora*) Bruti. VII 872 Brutus dec(urio) al(ae) Pet(rianae). *nota*: CORP. XI 4500 (*Ameriae, periit*) Bruta Callisti uxor. *adi.* **Brūtiānus,** -a, -um. VAL. MAX. 4, 7, 6 Brutianae ultionis officium (*ad Dec. Brutum Mutinensem pertinens*). *ad Brutum Philippensem*: VELL. 2, 72, 5 e Brutianis castris (2, 76, 2. 2, 78, 1). 2, 74, 1 fractis Brutianis Cassianisque partibus. *inde* Brutiani: PS. FRONTIN. strat. 4, 2, 1 ne ... praestarent Cassiani Brutianos. OBSEQ. 70 Br..ianis in proelium egredientibus. *adi.* **Brūtīnus,** -a, -um. CIC. ad Brut. 1, 15, 6 consilia inire coepi Brutina plane. **Brūtillus,** -ī *cogn. lib.* CORP. VI 26390 C. Servílii C. et Aproniae l. Brutillí. *cf.* XII 5692, 1. *cogn.* **Brūtānus,** -ī. CORP. X 7432 (*Thermis Himeraeis*) Publicius Brutan(us). **Brūtio,** -ōnis *nom. vir.* INSCR. Rev. archéol. 4 sér. VI 1905 p. 189 (*Africa*) curatoribus Saturum Rogatu Brutione Manin. *Jacobsohn.*

brya (*acc.* -an) *f.* *βρύα. *herba*: PLIN. nat. 13, 116 myricen et Italia *fert*, quam tamaricen vocat, Achaia autem bryan silvestrem. 24, 69 Corinthus et quae circa est Graecia bryan vocat *myricen* eiusque duo genera facit, silvestrem plane sterilem, alteram mitiorem. 1, 13, 37 myrice sive brya. 1, 24, 42. *Ihm.*

Brya, -ae *nom. vir. graec.* CORP. VI 29173 M. Vlpius Epaphroditus Bryae et Irene parentib(us). *cf.* Βρύαι *Pape-Benseler, Griech. Eigennamen I 231.*

Bryalion *opp. Asiae minoris* PLIN. nat. 5, 144 flumen Echeleos anticus Troadis finis et Mysiae initium postea sinus in quo flumen Ascanium, oppidum Bryalion, amnes Hylas et Cios. *cf.* Bryela *Bürchner, PW. III 920?*

Bryax, -acis *nom. Caricum, ut videtur; cf.* Βρύαξις, Βρύασσις. CORP. VI 5233 (*e columb.*) Eros Bryacis frater.

Bryaxis, -idis, *acc.* Bryaxim. Βρύαξις *artifex Graecus* (*cf. Robert, PW. III 916*). VITR. 7 praef. 13 singulis frontibus (*Mausolei*) singuli artifices sumpserunt certatim partes ad ornandum et probandum Leochares Bryaxis Scopas Praxiteles. COLVM. 1 praef. 31 Bryaxim. PLIN. nat. 34, 30 Scopas habuit aemulos eadem aetate Bryaxim et Timotheum et Leocharen. 34, 43. 34, 73 Bryaxis Aesculapium et Seleucum fecit. 36, 22 Liber pater Bryaxidis. 36, 31. CORP. VI 10039 opus Bryaxidis.

Bryazon *amnis orae Bithynicae* PLIN. nat. 5, 148. *cf.* 31, 23 amnis Alcas in Bithynia Bryazum adluit — hoc est et templo et deo nomen — (*sic H*, bryacum *rell. codd.*).

Bryēs, -ētis *pictor Graecus* (*cf.* Βρύας). PLIN. nat. 35, 123 *Pausias Sicyonius* Bryetis filius ... fuit eiusdemque primo discipulus. *cf. O. Rossbach, PW. III 920.*

Brygī, -ōrum (Βρύγες, Βρύγοι), *gens Thracica* (*cf. Oberhummer, PW. III 920 sub* Bryges). PLIN. nat. 5, 145 sunt auctores transisse ex Europa Moesos et Brygos et Thynos, a quibus appellentur Mysi, Phryges, Bithyni. *cf.* Brysae. *Jacobsohn.*

bryon *n.* βρύον. *herbae (musci) genera*: PLIN. nat. 12, 108 sphagnos infra eos situs in Cyrenaica provincia maxime probatur; alii bryon vocant. secundum locum optinet Cyprius, tertium Phoenicius. fertur et in Aegypto nasci, quin et in Gallia; nec dubitaverim: sunt enim hoc nomine cani arborum villi, quales in quercu maxime videmus, sed odore praestantes. 24, 27 sphagnos sive sphacos sive bryon et in Gallia nascitur (1, 24, 17 bryo). PLIN. nat. 12, 132 eodem et bryon pertinet, uva populi albae. optima circa Cnidum aut Cariam in sitientibus aut siccis asperisque, secunda in Lyciae cedro (1, 12, 61 bryon). 13, 8 unguentorum expeditissimum fuit primumque ut verisimile est, e bryo et balanino oleo, de quibus supra diximus. DIOSC. 1, 21 brion multi splacnon vocaverunt *eqs.* *marinum*: PLIN.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 27, 56 bryon marinum herba sine dubitatione est lactucae foliis similis *eqs.* (*cf.* 13, 137. 32, 110. 1, 13, 49. 1, 27, 33. 1, 32, 36). Diosc. 4, 50 de licena id est brion. licena qui super petra maritima nascitur brion est. 4, 94 de brio maritimo. brion maritimo nascitur super saxa et testo in maria. *falsa tradit* Diosc. 2, 145 de brio id est alga (*Diosc. gr. 2, 186 περὶ δράβης*). 2, 171 telefion, quem multi ... brion (*?*, prion *P*) dicunt (*cf. Diosc. gr. 2, 217*).

bryōnia, -ae *f. βρυωνία herba. forma* bryonias (*nom.*): Colvm. 10, 250 indomitasque bryonias alligat alnos. *acc.* -an Ps. Apvl. *l. 23.* Scrib. Larg. 79 bryoniae, id est albae vitis, radicis (*inde* Marcell. med. 17, 5 bruoniae). Plin. nat. 23, 23 (*de vite alba*) ossa infracta extrahit in aqua inposita ut bryonia; quare quidam hanc albam bryoniam vocant, aliam vero nigram. 23, 27 est ergo et nigra, quam proprie bryoniam vocant (1, 23, 17). Chiron 138 herba brionia (762). Theod. Prisc. eup. faen. 43. Ps. Apvl. herb. 66 Graeci bryoniam chelidonion ..., Itali uvam taminiam, vitem albam *eqs.* (*sim. in* Gloss.). Diosc. 1, 13 in foliis brioniae similis (*de amomo, sim.* Isid. orig. 17, 8, 11). 2, 152 brionia alba. Galen. alfab. 45. Cael. Avr. acut. 3, 8, 84 potionibus ex radice bryoniae. chron. 3, 5, 77. Isid. orig. 17, 9, 90 ampelos leuce sive brionia, quam Latini vitem albam vocant (*cf.* Gloss. III 536, 6. 553, 62). Oribas. syn. 4, 3. 18. eup. 2, 1 A 16 ampela leuces, quae et brionia vocatur, quam rustici cocurbita silbatica appellant (*cf.* Gloss. III 543, 57 brionia cucurbita agrestis, *sic saepius*). Ps. Apvl. herb. 27 Graeci chamaepityn ..., alii bryonian agrian ... vocant. *Ihm.*

Bryōniānus *v.* Lollianus.

Brysa, -ae *cogn. mul.* Corp. XI 7002 (*Lunae, periit*) Nunniae Brysae C. Nunnius Testus f. *eqs. cf.* Brusa.

Brysae, -ārum *gens Thracica.* Plin. nat. 4, 40 Carbilesos, inde Brysas, Sapaeos, Odomantes (brisas *AEDR*). *Sieglin mutavit in* Brygas. *sed cf.* Brysacium *urbs Parthinorum et* Bryseni.

Brytē, *Martis filia* Mythogr. 2, 26 Minos, Cretensium rex, cum Bryten, Martis filiam, Dianae Cretensi dicatam, stuprare vellet, illa se iniecit in mare illataque est retibus piscatorum, quae graece δίκτυα nominantur, qui corpus eius extraxerunt. *cf. Tümpel, PW. III 929.*

Bryttia, Bryttii *v.* Bruttii. **Bryt(t)ius** *v.* Bruttius.

Bryuliti *v.* Briuli. **Bryxia** *v.* Brixia.

Bryzēnī, -ōrum *incolae oppidi Phrygiae Βροῦζος. cf. Ruge, PW. III 916.* Conc. Chalcedon. a. 451 Mansi 7, 163^C civitatis Bryzenorum (*graece πόλεως Βρύζου*). Conc. Const. a. 536 Mansi 8, 1148^C Macedonius episcopus Brusenorum (*τῆς Βρουσηνῶν πόλεως*). *cf. ibid.* 8, 973^C Macedonius episcopus **Broziānus**. *Jacobsohn.*

bu *syllaba.* Pavl. Fest. p. 109 imbutum est, quod cuiuspiam rei sucum perbibit. unde infantibus an velint bibere dicentes, bu syllaba contenti sumus. *cf.* bua *et* exbures.

bua, -ae *f.* [*cf. c.* bu. *Th.*]. Non. p. 81 buas: potionem [positum] parvulorum. Varro Cato vel de liberis educandis: cum cibum ac potionem buas ac pappas (pappas ac buas *Müller*) vocent (doc- *codd.*) et matrem mammam, patrem tatam. *huc pertinet* Gloss. V 638, 57 buas potionem; pap⟨p⟩as manducare. *cf.* 2. boa. *compos.*: vinibua. *Ihm.*

Buaicorīx *v.* Baicorixus.

bualia *v.* bucolia.

Buan(... ?) *nom. barb.* Corp. II 2500 (*in Hispan. Tarracon., periit*) Buan Aebuti lib. an. LXXV Caburene matri d. c.

Bubacēnē *regio Scythiae; cf. Tomaschek, PW. III 930.* Cvrt. 8, 5, 2 Polypercon ... regionem, quae Bubacene (Bubacen, Bubaces, Bubacenen, Bulacon *sim. codd. praeter Florent. B*) appellatur, in dicionem redegit. *cf.* Bubaces.

Bubaces *inter comites Darei.* Cvrt. 5, 11, 4 Bubacen (-em *pars codd.*) spadonem. 5, 12, 10 Bubacen.

Būbale Corp. IV 2080 (*an vocat.?*), *v.* Bubalus *p. 2220, 44.*

Bubalia *statio in Armenia sita; cf. Ruge, PW. III 930.* Tab. Peut. 11, 1 Bubalia. *Otto.*

Būbalicus *cogn. vir.*; *cf.* Bubalus. Corp. II 6328a (*in vasculo*) ex ingenio Bubalici (*v. adn. Hübneri*).

būbalion, (-ī) *n. βουβάλιον. nomen herbae*: Ps. Apvl. herb. 113 pr. Graeci elaterion ..., alii bubalion ..., Itali cucumerem anguinum *vocant. fort. huc referendae* Gloss. III 554, 63 bobilion i. boberedna. 587, 51 bubilon i. boveretna. 608, 58 bubilion id est boberena. *sed v.* boveretna. *Münscher.*

Būbalius *nom. vir. graec.*; *cf.* Bubalus. *vir quidam ab episcopis Macedoniae damnatus, qua de re scripsit eis Innocentius papa*: Canon. Migne 67, 250^D. *Otto.*

Būballus *v.* Bubalus *p. 2220, 36.*

1. būbalus *adi. v.* bubulus *p. 2224, 2.*

2. būbalus, -ī *m.* [*gr. βούβαλος βούβαλις. Th.*]. buv-: Greg. Tvr. Franc. 10, 10. bŭfali: Ven. Fort. carm. 7, 4, 21. *cf.* Gloss. *p. 2220, 7.* [*ital.* bifolu. *M.-L.*] **1** *i. q. urus; cf. Wellmann, PW. III 992 s. v.* Büffel. Plin. nat. 8, 38 *Germania gignit* bisontes excellentique et vi et velocitate uros, quibus inperitum vulgus bubalorum nomen inponit, cum id gignat Africa vituli potius cervique quadam similitudine (Sol. 20, 5). Mart. epigr. 23, 4 atrox bubalus atque bison. Avell. p. 752, 22 *animal* habens colorem pulli bubali vel buculae rufae. Greg. Tvr. Franc. 10, 10 vestigia occisi buvali (bubali D 5). Ven. Fort. carm. 7, 4, 21 seu validi bŭfăli (bubali *codd. dett.*) ferit inter cornua campum. Pol. Silv. nom. anim. chron. I p. 543, 6 visons. urus. bos. bubalus. Not. Tir. 108, 69 *ante* vison. Gloss. II 259, 4 βούβαλος urus bus silvester (*cf.* Plin. nat. 28, 256 Gloss. IV 297, 50). III 258, 52 ὁ βούβαλος urus, bos silvester. 320, 48 βούβαλος sisu (*leg.* bison). 90, 67 βούτραγος bufalus (but- *trad.*). V 255, 7 uri vituli agrestes, quos bubalos vocant. 348, 18 babalis vesand (*anglosax.*). 404, 19 bubulis (ul *pro* al *corr.*) weosend. *v.* boisos. urus. **2** *i. fere q. δορκάς*: Plin. nat. 8, 38 (Sol. 20, 5) *v. p. 2219, 80.* 11, 222 cervorum caprearumque et bubalorum *sanguis.* Isid. orig. 12, 1, 33 bubali vocati per derivationem, quod sint similes boum, adeo indomiti, ut pro feritate iugum non recipiant. hos Africa procreat. *cf.* Hier. *infra l. 19.* Amm. 22, 15, 14 in aridis *Aegypti* capreoli vescuntur et bubali (*Salmasius*, bucali *V*). Itala deut. 14, 5 (Lugd.) iumenta quae manducabitis ... cervum et dorcadem et bubalum (*δορκάδα καὶ βούβαλον. item* Vvlg.). III reg. 4, 23 venatione cervorum caprearum atque bubalorum (*ἐλάφων καὶ δορκάδων ἐκλεκτῶν*). Am. 6, 13 numquid ... arari potest in bubalis? (*gr. plane aliter.* Hier. in Am. p. 319 utriusque domus ruinas ... equis et bubalis comparat, quorum ... posteriores tam indomiti sunt, ut iugum cervicibus non recipiant, et cum silvestres boves sint, propter feritatem nolint terram vomere scindere. *ibid.* equi et bubali naturam. Ps. Rvfin. in Am. 6, 13. *cf.* Greg. M. epist. 1, 6 p. 8, 13 me ... scribere non debuisse, ut in agro dominico cum bubalis arares, quia in ostenso beato Petro linteo et bubali et omnes ferae oblatae sunt). Rvfin. hist. mon. 6 vestigia bubalorum caprarumque (*in Aegypto*). *in lucernis animal equi similis, sed cornibus caprinis*: Corp. VIII 22644, 8 buba. 22644, 9 bubal. 22644, 10 bubal (*Carthagine repertae. v. quae adn. Dessau*). X 8053, 182 (*extat Neapoli*) bubal. *cf.* Cassian. *infra l. 38.* **Caput būbalī** *v. sub* Caput.

Būbalus, -ī *nom. vir.*, *Βούβαλος.* **1** *cogn.*: Corp. III 1043 (*Apuli Daciae*) I. o. m. (pro salu⟨t⟩e im⟨p(eratoris)⟩ et coll(egii) fabr⟨um⟩ Tib. Iul(ius) Bubal⟨us⟩ ex dec(uriis) XI d(onum) d(edit). 3095 (10102). V 5841 (*Mediolani*) 19 C. Ancharius Bubalus. VI 4937 A. Crispinus Bubalus. 7093 Olus Hirtius Bubalus. 11029 M. Aemil(ii) Buballi. 26952 Sulpicio Bubalo. 32523b, 10 (*fere a. 184*) M. Aurel. M. f. Vlp. Bubalus Tr⟨...⟩. XIII 8378. *nota*: Cassian. conl. 18, 15, 1 *in heremi* secretis tanto studio semper insedit *Pafnutius Abbas*, ut ei ceteri anachoretae Bubali (*a similitudine bubali solitudine semper gaudentis; cf.* Amm. *supra l. 14*) cognomen indiderint (3, 1, 3). **2** *nom. serv.*: Corp. III 1527 (*in Dacia*) ⟨B⟩ubalus Aug. lib. VI 13654 Bubalo ... Sulpicius ... patronus fec(it). 36394 Bubalus fecit. XIII 10010, 357 (*in vasculo Gallico*). Corp. IV 2080 (*graphio scr.*) Gemine Bubale (*an* bubale*?*). **3** *nom. equorum*: Corp. VI 10056, 3 r(usseo). 10048, 26 in Bubalo vicit. Tab. devot. Audollent 288, a, 16 (*in prov. Byzac.*). *cf. Pollack, PW. III 930.* *Münscher.*

Būbarēs, -is *Persa, qui filiam Amyntae Macedonum regis in matrimonio habuit, Βουβάρης*; *cf.* Herod. 5, 21. 8, 136. Ivst. 7, 3, 7 *sqq.* Bubarem ... Bubares. 7, 4, 1 Bubaris.

Būbastis, *Βούβαστις.* **1** *Aegyptiorum dea; cf. Sethe, PW. III 930.* Ov. met. 9, 691 sanctaque Bubastis variusque coloribus Apis. Corp. III 4234 (*in Pannon. sup.*) Isidi Aug. et Bubasti G. P. Philinus Pomponi Severi lib. v. s. XIV 21 add. (*Ostiae*) Isidi Bubas⟨ti⟩ Vener(em) arg(enteam) ... *v. etiam* Bubastus *infra l. 66.* **Būbastius,** -a, -um *adi.* Bubastia sacra, *Βουβάστια*: Gratt. 42 sacra ad Bubastia. Bubastii, -um: Corp. VI 2249 Ostoriae Successae sacerdoti Bubastium ... T. Flavius Aug. lib. Ampliatus coniugi. **Būbastiacus,** -a, -um: Corp. VI 32464 (= 3880) Cornelia Mo⟨...⟩ Bubastiaca ... M. Vlpio Aug. lib. A⟨...⟩ marito. XIV 21 add. (*Ostiae*) Isidi Bubas⟨ti⟩ ... Caltil(ia) Diodora Bubastiaca. **2** *opp. Aegypti; cf. Sethe, PW III 931.* Mela 1, 60 Bubastis. Hier. hom. Orig. in Ier. 2 p. 760 in Bubasti. ... Bubastim. **Būbastus,** *Βούβαστος*: Vvlg. Ezech. 30, 17 iuvenes Heliopoleos et Bubasti (פִי־בֶסֶת, *Βουβάστου*). Hier. nom hebr. p. 57, 3 Bubastus. sit. et nom. p. 107, 27. in Ezech. 30, 17 p. 363. Bubastus *numen*: Corp. XII 2215, 17 (*ex Nemore Dianae*) Bubasto vestem siricam. *nom. mul.*: Corp. VI 26980 Sulpicio Sardonycho ... Bubastús mater. *nom. vir.*: Inscr. Graec. Sic. et Ital. 1453 (*Romae*) Αὐρ(ήλιος) Βουβάστους. **Būbastītēs,** is, *Βουβαστίτης.* Plin. nat. 5, 49 nomos Pharbaethiten, Bubastiten, Sethroiten. Cassiod. Ios. c. Ap. 1, 78 Bubastitis (Bulliastitis, Buliastitis *codd.*, *Βουβαστίτον*) fluminis (*i. partis Nili*). **Būbastānī,** -ōrum: Exc. barb. chron. min. ed. Frick p. 288, 8 potestas Bubastanorum.

Būbasus *regio Cariae, Βουβασσός vel Βούβαστος*; *cf. Bürchner, PW. III 1097.* Plin. nat. 5, 104 regio Bubasus (*sic FdREa*, -ss- *D*). **Būbasius** *sinus*: Mela 1, 84 (*sic Frick*, Bubaesius *cod. A*).

Būbasis, -idis *adi.* Ov. met. 9, 644 Bubasides videre nurus.

Bubate *nom. mul. barb.* Corp. XII 2012 (*Viennae*) Titiae Catiae ... Catia Bubate fil(iae). *cf.* 5686, 1068 *et Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 624.*

Bubbal *nom. barb.* Corp. VIII 21099 (*Caesareae Mauret.*) Fadianus Bubbal medicus.

Bubbius *et* **Bubius,** -a *nom. gent.* Corp. VI 1058, 4, 11 (*a. 210*) C. Bubbius Primus *vigil.* X 2179 add. (*Puteolis*) M. Bubbius M. l. Iso-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

crysus Fortunatus. VIII 11942 (*in prov. Byzacena*) Bubius Anpurius. 11943 Bubia M. f. Maior.

? **Bubbus** *cogn. vir.* CORP. II 5000 (*in Lusitan., periit*) L. Coranius L. f. Gal. Bubbus.

Bubegenae *gens.* IORD. Get. 116 Bubegenas (Bubegentas, Bumbegenas *pars codd.*) *domuit Hermanaricus.* „Rogas, Tadzanz, ... Bubegenas, Coldas *nominibus, quae aliis scriptoribus prorsus ignota videntur esse, gentes ... extra Wolgam perque montes Vralienses ac latius etiam diffusae haud dubie significatae sunt" Müllenhoff in indice editionis Mommsenianae. cf. Tomaschek, PW. III 933.*

Bubeium *gens vel opp. Libycum.* PLIN. nat. 5, 37 *Cornelium Balbum* in triumpho praeter Cidamum et Garamam omnium aliarum gentium urbiumque nomina ac simulacra duxisse, quae iere hoc ordine: ... Bubeium (*sic E*[2], nuptium *cett.*) natio vel oppidum. *Otto.*

būbella *a* bubula *deminutive.* CORP. IV suppl. 5380, 22 bubella I palmas I. NOT. Tir. 103, 71[a] (*post* bubula). *Münscher.*

Bubēnsis limes *provinciae Tripolitanae.* NOT. dign. occ. 31, 10 *et* 25 sub dispositione ... ducis provinciae Tripolitanae ... praepositus limitis Bubensis.

Bubentis *genet., nom. vir. barb.* INSCR. Notiz. degli scavi 1898 p. 418 (*ad Anienem, inter Carsiolos et Sublaqueum*) d. m. Bubentis Tharsae mil(itis) clas(sis) Cerm(anicae) pie fid(elis).

būbestris *v.* buprestis.

Bubetānī, -ōrum *populus antiqui Latii; cf. Hülsen, PW. III 933.* PLIN. nat. 3, 69 carnem in monte Albano soliti accipere populi Albenses ... Bubetani (Nubet- *cod. Riccard.*) ... interiere sine vestigiis. *Βουβεντανοί* DIONYS. ant. 5, 61. *Otto.*

ludos boum causa celebrantes **bubetiōs** vocabant PLIN. nat. 18, 12. *cf. Wissowa, PW. III 933.*

būbīle, -is *n.* [*a* bos; *cf.* bovile, cubile. *Th.*]. CHAR. gramm. I 104, 28 *v. sub* bovile *p. 2151, 25.* GLOSS. II 259, 42 *βοῶν ὁ τόπος* bubule. PLAVT. Persa 319 *boves* reicere in bubile. CATO agr. 6 bubilia uti bene aedificata habeas. 4 bona. 39, 1 bubile, ovile ... bene purgato. VARRO rust. 1, 13, 1 ut bubilia sint ibi, hieme quae possint esse caldiora. VITR. 6, 6, 1 in chorte culina ... coniuncta ... habeat bubilia. 6, 6, 2 bubilium ... debent esse latitudines nec minores pedum denum nec maiores quindenum, longitudo *eqs.* COLVM. 1, 6, 3 domitis armentis duplicia bubilia (bubula *SA*) sint, hiberna atque aestiva. 1, 6, 6 lata ... esse ... pedes decem. 2, 14, 7 debent emundari (12, 3, 8 mundanda). *Münscher.*

būbilion (-lon) *v.* bubal-.

būbilo, -āre [*cf. c* bubo. *Th.*]. CARM. poet. min. V 61, 37 (= ANTH. 762) bubilat (bubulat *al. codd.*) horrendum ferali murmure bubo.

bubinārium *v. sub* bubino *l. 53.*

bubino, -āre [*orig. inc.; cf. esse c. slavon.* govĭno *ind.* gūthâh '*stercus*' *putat Vendryes, L'intensité initiale en latin p. 224. Th.*]. PAVL. FEST. p. 32 bubinare est menstruo mulierum sanguine inquinari (-are *O. Müller*). *inde* GLOSS. (*varie corrupt.*; bob-, bib-, buv- *al.*) IV 489, 24 bubinare sanguine inquinare mulieris menstruae (*sic saepius, aliis locis* menstruatae). Plac. V 8, 18 (= 51, 1) bubino (bib- *codd.*) menstruo id est fluore sanguinis ⟨inquino⟩. 8, 8 (= 50, 35) bubinare sanguine inquinare. bubinarium (*ita c*[2], bibin- *G*, vivin- *R*) autem est sanguis, qui mulieribus menstruis venit. *cf. Götz, Thes. gloss. s. v.* *compos.*: imbubinare.

Bubius *v.* Bubbius. **bubl-** *v.* bubul-.

? **1. bubla** flood (*i.* '*Flut*', *anglosax.*) GLOSS. V 404, 35 (bulla *Heraeus*).

? **2. bubla** *in tit. Pompeiano* CORP. IV 1550 (acca bubla XVII) *quid significet incertum, fort. nomen.*

? **bubleum** est genus quoddam vini PAVL. FEST. p. 32 (bubeum *codd.*, byblinum *Turnebus*; *cf. βίβλινος οἶνος*).

Bublis *v.* Byblis. **Bublos** *v.* Byblos.

būbo, -ōnis *m.* [*vox onomatopoetica; cf.* c. *gr. βύζα βύας, armen.* bu '*noctua*' *et c.* bubilare. *Th.*]. VARRO ling. 5, 75 pleraeque *aves appellatae* ab suis vocibus, ut haec: upupa ... bubo. ISID. orig. 12, 7, 39 bubo a sono vocis compositum nomen habet. *femin. generis*: VERG. Aen. 4, 462 (*p. 2222, 5*). LAMPR. Comm. 16, 5 (*p. 2222, 36*). OBSEQ. 40. *cf.* NON. p. 194 bubo generis feminini (*affert Vergili versum; cf.* DVB. NOM. gramm. V 572, 28) ... genere masculino A. Gellius (*v. p. 2222, 30*). SERV. Aen. 4, 462 'sola' contra genus posuit ... mutavit referens ad avem. PRISC. gramm. II 206, 9 hic et haec bubo bubōnis (*cf.* 141, 18 *et* PS. PRISC. de acc. gramm. III 523, 1). PS. PALAEM. gramm. V 537, 12 communis generis sunt ... bubo et mango. *trad.* bobo: GLOSS. II 517, 48 (*cf.* bobor V 349, 8. bovon 403, 46). bubu: V 347, 40. 55. bufo: GLOSS. V 347, 55 (*cod. Epinal.*). IV 594, 35 bubo ... quam quidam bufo dicunt (*cf.* GLOSS. Löwe, prodr. p. 421 bubo ... quem quidam bufum dicunt, *et* gufo *p. 2222, 2*). *v. p. 2222, 49.* [*hisp.* bufo. *M.-L.*]

GLOSS. III 18, 2 *νυκτικόραξ* bubo (*sic saepius; cf.* HIER. *epist. p. 2222 44*). II 31, 26 *γλαῦξ, νυκτικόραξ.* III 319, 66 *ἐρημοβόας* (518, 48). 319, 67 *τυλάς* (*errore*). II 31, 44 bubo *φωνῇ ϑώψ* (?). 570, 36 bubo sirix (sorix *b*, strix *Löwe*) vel genus avis (*cf.* bufo). IV 314, 44 avis nocturna (490, 5). 213, 5 nomen avis nocturnae (586, 40 *al.*). IV 432, 14 avis male saga, mali ominis (*cf.* 594, 35. V 443, 53). 602, 22 nomen avis nocturnae vel qui in paludes moratur (*cf.* palustris: V 349, 8. 403, 46). V 272, 40 bubo avis vel nocturna inpalustris vel gufo (*in* bubo *corr. m. rec.*) vel rurex silvester (*cf.* bufo *et Landgraf, Archiv 9 [1896] 367 sq.*). V 404, 12 bubo uuf (*anglosax., cf.* 347, 40. 55). VERG. Aen. 4, 462 solaque culminibus ferali carmine bubo (*cf.* SERV. *ad p. 2221, 71.* STAT. *l. 28.* ISID. orig. 12, 7, 39 avis feralis *eqs.*). OV. met. 6, 432 tectoque profanus incubuit bubo thalamique in culmine sedit. 5, 550 foedaque fit volucris, venturi nuntia luctus, ignavus bubo, dirum mortalibus omen (*affert* ISID. orig. 12, 7, 39. *cf.* SEN. Herc. f. 687 luctifer bubo gemit omenque triste resonat infaustae strigis). 10, 453 ter omen funereus bubo letali carmine fecit. 15, 791 tristia mille locis Stygius dedit omina bubo. am. 1, 12, 19 ravis (rasis *P*, raucis *vulg.*) bubonibus. Ib. 223 sedit in adverso nocturnus culmine bubo funereoque graves edidit ore sonos (*cf. infra l. 51*). PAVL. FEST. p. 32 *buteonem* vastitatisque esse causam iis locis, quae intraverit, ut bubo, a quo etiam appellatur buteo. SEN. Med. 733 maestique cor bubonis et raucae strigis exsecta vivae viscera. LVCAN. 5, 396 sinistro. 6, 689 trepidus. CALP. ecl. 6, 8 vocalem superet si dirus aedona bubo. PLIN. nat. 10, 34 uncos ungues et nocturnae aves habent, ut noctuae, bubo, ululae. *ibid.* bubo, funebris et maxime abominatus publicis praecipue auspiciis *eqs.* 10, 36. 38. 10, 68 otus bubone minor est, noctuis maior. 11, 137. 28, 228 quartanis magi excrementa felis cum digito bubonis adalligari iubent (28, 229. *cf.* PLAC. med. 18, 4). 29, 81 bubonis pedes usti. 29, 82 quis ... ovum bubonis unquam visere potuit, cum ipsam avem vidisse prodigium sit. *ibid.* sanguine ... pulli bubonis. 29, 127 bubonis oculorum cinis (30, 95). 30, 52 cinis e capite bubonis (30, 110). 30, 118 bubonis cerebrum (30, 121). SIL. 8, 634 obseditque frequens castrorum limina bubo. 13, 598 multus bubo ac ... strix. STAT. Theb. 3, 511 nocturnaeque gemunt striges et feralia bubo damna canens (*cf.* VERG. *l. 5*). GELL. Non. p. 194 (Asellio *Ant. Augustinus,* agellius *codd., fuisse videtur ex* GELL. *lib. 8*) et quod bubo in columna aedis Iovis sedens conspectus est (*cf.* SERV. Aen. 4, 462 bubo, si cuius aedes insederit et vocem miserit, mortem significare dicitur *eqs.* AMM. *l. 39 al.*). APVL. met. 3, 21 fit bubo Pamphile. 3, 23 quamque festivo matronae perfruentur amatore bubone. flor. 13 p. 46 bubonibus nocturnum *cantum commodavit natura. ibid.* bubones gemulo *carmine occinunt.* LAMPR. Comm. 16, 5 bubo ... supra cubiculum eius deprehensa est tam Romae quam Lanuvii. ARNOB. nat. 2, 59 quid in mundo faciunt bubones *eqs.* AMM. 30, 5, 16 bubo culminibus regii lavacri insidens occentansque funebria. SERV. georg. 1, 470 striges et bubones nocte gaudentes. Aen. 12, 863 noctuam dicit, non bubonem, nam ait 'alitis in parvae': bubo autem maior est (*inde* ISID. orig. 12, 7, 40). CLAVD. 20, 407 protinus ... iter ... adripit infaustoque iubet bubone moveri agmina. HIER. epist. 22, 27 imitantur noctuas et bubones (RVFIN. apol. 2, 5). 40, 2. 106, 63 plerique *nycticorace* bubonem contentiose significari putant (*cf.* EVCHER. instr. 2 p. 157, 10). 107, 2. VVLG. lev. 11, 17 (*νυκτικόρακα*). OBSEQ. 26 bubonis vox audita. 27, 30. 32, 43 *al.* PROB. Verg. georg. 1, 39 *Ascalaphus* mutatus ... in avem bubonem. DRAC. Romul. 10, 307 qualis et horrendus funesto carmine bubo conqueritur (bufo *cod., ex usu codd. visigothicorum. v. indic. Vollmeri p. 323 et 449*). ANTH. 390, 28 bubone gravi (*cf.* OV. Ib. *l. 12*). 61, 37 (*v. sub* bubilo). 116, 3 Pallada bubo vehat. SCHOL. Arat. lat. p. 299, 8 ululat bubo. ENNOD. dict. 7 p. 444, 6 de ferarum cubilibus et bubonum habitaculis ad fora nos revocas. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 23 (*inter nomina volucrum*). *nota*: bubo *inter* '*nomina insectorum sive reptantium*' POL. SILV. nom. anim chron. I p. 543, 36. *cf.* bufo.

būbō(n) *m. βουβών.* DVB. NOM. gramm. V 575, 16 cancer bubo generis neutri, ... pluraliter ... cancromata. *inde formatum* **būbōnacium:** CHIRON 100 omnis curatio o⟨n⟩cumatum, id est bubonacium, haec erit (*in capitum indice* 56 de bubonacio, *trad.* bubo nativo, *praecedit* de oncomate). 579 de bubonacio (*trad.* bab-). 649 quodcumque iumentum meliceridem ⟨t⟩uberum i. e. bubonacium (*trad.* subunarium), in articulis quoquo loco natum habuerit. *adde*: CHIRON 98 oncomata, id est bubona (bubonacia *Oder*), quas ⟨i⟩diot⟨a⟩e buculas appellant, in corpore quae nascitur, id est tubera. *Ihm.*

Bubō(n), -is *f., Βουβών, opp. Lyciae; cf. Ruge, PW. III 933.* PLIN. nat. 5, 101 *Lycia* conprehendit ... et Cabaliam, cuius tres urbes Oenianda, Balbura, Bubon. 35, 196 *creta* nascitur et in Lycia circa Bubonem. PRISC. gramm. II 146, 2 feminina quae apud Graecos in *ω* vel in *ων* desinunt, ut Manto ... Bubo (bibo *RDH,* nibo *L*). **Bubōnēnsis** *adi.* CONC. Chalced. a. 451 Mansi VII 406[c] Somanus Bobonensis *episcopus.* *Otto.*

būbōna, būbōnacium *v.* bubo(n).

Būbōna, -ae *nomen deae; cf. Wissowa, PW. III 933.* AVG. civ. 4, 24 earum rerum nominibus appellabant deos, quas ab eis sentiebant dari, aliqua vocabula inde flectentes, ... sicut a bubus Bubonam, non Bovem. 4, 34. *Münscher.*

subligar (*cf.* IVV. 6, 70) inguinar⟨i⟩um, **bū[m]bonāria** GLOSS. V 484, 28. *a βουβών.*

būbōnion *n. βουβώνιον herba.* PLIN. nat. 27, 36 aster ab aliquis bubonion appellatur, quoniam inguinum praesentaneum remedium est. *ibid.* ad inguinum medicinam sinistra manu decerpi iubent et iuxta cinctus alligari. *Ihm.*

būbrestis, būbrostis *v.* buprestis.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

būbula, -ae *f. v.* bubulus *p. 2224, 83.*

būb(u)lārius, -a, -um *a* bubulus. FORMA urbis (Corp. VI 29844) frg. 46 (= 62) ⟨vicus bu⟩blarius [CORP. VI 3297* mag. vici bubulari novi. *titulum genuinum credidit Iordan*]. *pro subst.* **būbulārius,** -ī *m. i. q. botularius; cf.* bubulum *p. 2225, 10.* TEST. porcelli p. 244, 6 (*Buecheler*[4]) do lego dari ... bubulariis intestina (botulariis *Haupt*).

βοώτης **bubulcārius** GLOSS. II 259, 44. *a* bubulcus.

bubulcito(r), -ārī (-āre) *a* bubulcus. *proprie: bubulcum esse*: PLAVT. Most. 53 decet me amare et te bubulcitarier. APVL. flor. 6 p. 20 est apud illos (*Indos*) genus, qui nihil amplius quam bubulcitare novere, ideoque adcognomen illis bubulcis inditum. *transl.*: *more bubulcorum clamare*: VARRO Men. 257 (Non. p. 79) apud Plotium rhetorem bubulcitarat.

bubulcus, -ī *m.* [*a* bos, *cf. c.* subulcus. *Th.*]. PRISC. gramm. II 136, 18 inveniuntur pauca a nominibus vel verbis in 'ulcus': 'sus subulcus', 'bos bubulcus', 'peto petulcus'. ISID. orig. 10, 263. NOT. Tir. 111, 88. [*ital.* bifolco *M.-L.*] GLOSS. βοηλάτης. ζευγηλάτης. III 262, 3 βοηλάτης, βουφορβός bubulcus. 169, 68 βοώτης bublius (*sic, signum caeli*). *passim* pastor bovum *vel* boum pastor. V 583, 14 bovarius. 403, 47 hridhiorde (*anglosax.*). II 31, 30 bubulci βοηλάται (III 200, 36). *passim* pastores bovum. CATO agr. 5, 6 bubulcis opsequito partim, quo libentius boves curent. 10, 1. 11, 1. 22, 3. 132, 1 feriae bubus et bubulcis. GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 5 ei obviam bubulcus de plebe Venusina venit. LVCIL. ed. Marx 105 depostus bubulcus exspirans animam pulmonibus aeger agebat. 512. VARRO frg. Aug. civ. 7, 34 p. 317. ling. 5, 135 manu bubulci. 7, 74. rust. 1, 18, 1 *bis.* 1, 18, 4 bubulci pro portione addendi ... ad maiores modos fundorum. *ibid.* minus multi opus sunt. 2 praef. 4 nec ... armentarius non aliut ac bubulcus. CIC. div. 1, 57. 2, 50. OV. trist. 3, 12, 30 per Histrum ... Sauromates plaustra bubulcus agit (Pont. 4, 7, 10). VAL. MAX. 4, 4, 4 fieri. PHAEDR. 2, 8, 11 frondem ... adfert. app. 26, 2. 4. 7. 11. SEN. epist. 47, 15. COLVM. 1, 6, 7 bubulcis pastoribusque cellae ponantur iuxta sua pecora. 1, 9, 2 (*bis*) bubulcorum munia. 2, 2, 25. 28 nec minus dolabra quam vomere bubulcus utatur. 2, 3, 2 de officio bubulci. 2, 4, 3. 2, 5, 2. 2, 11, 1 bubulcorum operas (2, 12, 2 *bis.* 3. 4 *bis.* 8). 2, 12, 7 agrum ... subigi ..., bubulcis. 5, 5, 13. 6, 2, 6 quo familiariores *boves* bubulco fiant. 6, 2, 8 quemadmodum ... bubulcus in arando bovem instituat. 6, 2, 15 vitium est bubulci. PETRON. 39, 6 totus caelus taurulus fit ... tunc calcitrosi nascuntur et bubulci. MART. 10, 7, 5 contumeliosi ... rota ... bubulci. IVV. 7, 116. 11, 151. APVL. flor. 6 p. 20. CARM. epigr. 269, 2 procul hinc reg⟨e p⟩laustra, bubulc⟨e⟩. PAVL. dig. 33, 7, 18, 6. ARNOB. nat. 4, 35 bubulci unius amplexum. FIRM. math. 3, 5, 23. 4, 13, 7. PALLAD. 4, 12, 2 a fronte accedens bubulcus admulceat naresque et terga pertractet. 7, 2, 4 bubulco moderante, qui sequitur (SIDON. carm. 16, 20). AVSON. 53, 3 cavis manibus ... potare bubulcum. 62, 1 (= CARM. poet. min. V 50, 28, 1). PRVD. perist. 10, 195 segnis. SIDON. epist. 8, 8, 1. DRAC. Orest. 423 timuere bubulcum (*i. Aegisthum*). *quasi adi. apponitur substantivis*: SVET. Vesp. 16 a sene bubulco. SIDON. carm. 5, 304 victoris ... bubulci. 23, 200 deus bubulcus. SCHOL. Arat. p. 305, 2 viri bubulci (*v.* ARAT. 1113 βουκόλοι ἄνδρες). *titulus fabulae*: NON. p. 89 Novius Bubulco Cerdone.

synonyma: armentarius, bovarius (busequa), pastor (boum). *derivata*: bubulcarius, bubulcito(r). *cf.* aububulcus. *Münscher.*

Bubulcus *cogn. vir.* 1 *in gente Iunia*: PLIN. nat. 18, 10 Iuniorum ⟨e⟩ familia Bubulcum nominarunt, qui bubus optime utebatur (*cf.* PLVT. Poplic. 11 Βουβόλκους. 9. Rom. 41 Βουβολκοί). C. Iunius C. f. C. n. Bubulcus Brutus *cos. primum a. 317 a. Chr.*: FAST. cos. Capitol. a. u. c. 437. 441. 442. 443. 445. 447 (Corp. I² p. 21). ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 452 (Corp. I² p. 45). LIV. 9, 20, 7 C. Iunium Bubulcum. 9, 21, 1. 9, 28, 2 *al.* 10, 1, 8. 10, 2, 3. VAL. MAX. 2, 9, 2 C. Iunius Brutus Bubulcus. 8, 14, 6 C. Iunius Bubulcus. *huius filius* C. Iunius C. f. C. n. Brutus Bubulcus *cos. primum a. 291 a. Chr.*: ACT. triumph. Capitol. a. u. c. 477 (Corp. I² p. 46). LIV. 27, 6, 8 C. Iunio Bubulco. 2 *ex aliis gentibus*: C. Salvius Bubulcus *quaestor Venusiae* FAST. Venus. a. u. c. 720 (Corp. I² p. 66). COD. Theod. 12, 1, 186 (*a. 429*) Bubulcum spectabilem virum comitem. 11, 1, 34. CONC. Epaon. a. 517 p. 30, 5 Bubulcus ... episcopus civitatis Vindoninsis. [*ap.* OROS. hist. 4, 12, 2 C. Atilio Bubulco *errore pro* Bulbo.] *Otto.*

būbulīnus, -a, -um *a* bubulus. *in codd. medii aevi haud raro pro* bubulus *scriptum.* bubl-: CHIRON 809. SCHOL. Hor. epist. 1, 15, 34 caro bubulina (CASS. FEL. 71 p. 171, 12 ANTHIM. 12. *cf.* GLOSS. III 187, 41 boion (*i.* βόειον, *sc.* κρέας) bubulinium. GARG. MART. med. 14 felle (PLIN. med. 1, 6 *al.* bubulo. CASS. FEL. 80 p. 192). CHIRON 809 adipe bublino[s] aut gallinacio[s]. VEG. mulom. 1, 13, 3 stercus (bovinum *PM.* PS. THEOD. PRISC. add. p. 351, 18 *in ag*). 3, 28, 6 fimum (bubalum *L*). 4, 17 urina. MARCELL. med. 9, 34 medulla. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 50 lac. *subst. vice* GLOSS. III 398, 6 boinon (*i.* βόειον) **bōbulīna** *sc. caro* (bobal- *legit ed.*).

būbulo *v.* bubilo.

1. **būbulum,** -ī *n. v.* bubulus *p. 2225, 10.*

2. *?* **bubulum** qui sugat ventum vel aliquid aliud et postea reddet GLOSS. V 493, 15 (*an scrib.* tubulum*?*).

būbulus, -a, -um [*a* bos. *Th.*]. *forma* bob-: GLOSS. V 271, 60. 272, 39. 403, 53. bubl-: PETRON. 44 CHIRON 511 VEN. FORT. carm. 7, 2, 5. vub-: DIOSC. 2, 57. 153 GLOSS. III 621, 52. bubal-: PAVL. FEST. p. 32 VVLG. I par. 16, 3 GLOSS. III 364, 4. IV 490, 7. V 349, 10. 404, 23 CHIRON 524. 950. 953. bubol-: GALEN. alfab. 43. 261 (*in Pal.*). *inde ab* NAEV. ENN. PLAVT. (7 *ies*), CATONE. *praeterea in poetis non legi nisi* PRVD. perist. 10, 1007 VESPA anth. 199, 92 VEN. FORT. carm. 7, 2, 5. *i. q.* bovinus, bovillus.

1 *proprie*: NAEV. com. 102 peni pinxit bubulo (FEST. p. 230 *ad l.* penem antiqui codam vocabant). CATO agr. 36 bubulum ... stercus (TERT. mart. 4 PALLAD. 4, 15, 4 PELAGON. 15. 234 HIER. epist. 40, 1. 48, 14 THEOD. PRISC. eup. faen. 29 CAEL. AVR. chron. 3, 8, 114). CATO agr. 40, 2 fimum (46, 2 VARRO rust. 3, 16, 16 LIV. 38, 18, 4 COLVM. 5, 6, 8 *al.* arb. 3, 4 PLIN. nat. 17, 54. 111 *al.* PALLAD. 4, 10, 13 PELAGON. 469 MARCELL. med. 36, 1 DIOSC. 2, 153 PLIN. VAL. 3, 14). VARRO frg. Non. p. 21 pellis bubulas. ling. 5, 117 cornu (CELS. 5, 22, 2. 5, 24, 4. PLIN. nat. 13, 140 *al.* ARNOB. nat. 5, 23). rust. 1, 2, 25 fel (PLIN. nat. 12, 31 *al.* MARCELL. med. 15, 53 *al.* PALLAD. 4, 10, 4). 2, 11, 1 bubulum *lac* (CELS. 2, 12, 1 SCRIB. LARG. 191 PLIN. nat. 8, 37 *al.* HIL. syn. 89 MARCELL. med. 19, 19 *al.* DIOSC. 2, 47 CASS. FEL. 6 PLIN. VAL. 3, 14. GALEN. alfab. 43 ex lacte bubolum *Pal.*, bubulo *Lucc.*, bubalo *Carn.*). VARRO rust. 3, 16, 4 corpore. VITR. 10, 13, 2 coriis (PLIN. nat. 28, 242. EDICT. imp. Diocl. 8, 6. 6 a AMM. 23, 4, 11 HYG. astr. 2, 15 p. 52, 21 EXPOS. mundi 61 p. 123, 4. *cf.* PLAVT. *l. 61*). PAVL. FEST. p. 32 bubuli (-bali *trad.*) capitis (TERT. adv. Iud. 1 CYPR. patient. 19. ARNOB. nat. 5, 3 *quod Aaron Iudaeis fecit.* IVST. 18, 5, 15 HYG. fab. 40 p. 69, 15 GROM. p. 354, 20. *cf. Capita bubula s.* Caput). VAL. MAX. 8, 1 damn. 8 carnis (CELS. 2, 28 p. 70 PLIN. nat. 23, 127 *al.* EDICT. imp. Diocl. 4, 2 LAMPR. Heliog. 22, 3 Alex. 22, 7. 8 CAPITOL. Max. Balb. 5, 3 SCHOL. Hor. sat. 2, 5, 40 VVLG. II reg. 6, 19. I par. 16, 3 bubalae [*deest in gr.*]. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 117 CASS. FEL. 71 p. 171, 2 PLIN. VAL. 3, 14). CELS. 2, 30 p. 71 iecur. 3, 27, 2 p. 118 vesicis (4, 6 p. 128 CAEL. AVR. chron. 3, 8, 139). 4, 1 p. 121 ungulae. 4, 16 p. 142 lienis (PLIN. nat. 28, 200. 259). 5, 18, 12 sevi (COLVM. 6, 11 PLIN. nat. 28, 160 *al.* PELAGON. 314 MARCELL. med. 18, 16. GALEN. alfab. 261 bubolo *Pal.*, bubulo *Lucc.*, bubalino *Carn.*, -llino *Par.*). CELS. 5, 19, 10 medulla (COLVM. 6, 14, 5. 9, 14, 2 SCRIB. LARG. 39 PLIN. nat. 28, 168 CAEL. AVR. chron. 5, 1, 12). COLVM. 6, 7, 4 urina (6, 11. 6, 15, 2. 9, 13, 6). 9, 14, 6 ventribus (PLIN. nat. 11, 70). PETRON. 44 oculum bublum (MIN. FEL. 22, 5). PLIN. nat. 6, 176 utres (SOL. 56, 9). 11, 203 pulmo elephanti quadruplo maior bubulo. 11, 206 bubulis similes renes. 11, 217 nervi orsi a corde bubuloque (*sc. cordi*) etiam circumvoluti (37, 150. MART. 14, 219 tit.). 11, 254 camelo tali similes bubulis (28, 179. 205 MARCELL. med. 32, 47). 17, 161 cruris (AVSON. 464, 2). 28, 195 sanguinem (28, 217. 244 PELAGON. 268 PRVD. perist. 10, 1007 MARCELL. med. 16, 82. 36, 7 PLIN. VAL. 3, 14). PORPH. Hor. epist. 1, 15, 34 visceris bubuli. SOL. 30, 19 pedibus. PS. SOL. add. p. 218, 30 tergorum. PALLAD. 3, 25, 4 laetamen. 12, 7, 14 lotium. SCHOL. Hor. sat. 2, 5, 40 intestinum. CHIRON 268 merdam (VEG. mulom. 2, 8, 4 L.). MACR. sat. 7, 8, 4 cum ... coquant offas bubulas. THEOD. PRISC. eup. faen. 26 adipes (28). APIC. 1, 9 callum. *nota*: ARNOB. nat. 7, 18 bubulam duritiem (*i. bubulae carnis*) vitat. VARRO rust. 2, 1, 13 pecore (2, 5, 2 bubulco *trad.* 3, 2, 11. COLVM. 6, 13, 2. GLOSS. *v. sub* bucerus). 2, 5, 6 in bubulo genere aetatis gradus dicuntur quattuor (GLOSS. IV 315, 4. V 349, 10). COLVM. 1 praef. 26 armentum. SOL. 2, 33 greges. VARRO rust. 2, 11, 3 casei ... bubuli (PLIN. nat. 28, 131 [SVET. Aug. 76 *v.* bibulus *p. 1969, 16*]. APIC. 4, 118). MART. 16, 68 tit. muscarium bubulum. EDICT imp. Diocl. 4, 14 isicia bubula (*cf. p. 2225, 13*). 4, 16 Lucanicarum bubularum. DIOSC. 2, 57 vubula absungia. *nota*: PS. RVFIN. in Os. 8, 5/6 divinitatem bubulis inesse simulacris (*cf. supra l. 25*). *ioculariter de loris*: PLAVT. Aul. 601 abstinebit censione bubula. Most. 882 castigabit eos bubulis exuviis. Poen. 139 tris facile corios contrivisti bubulos (*cf. supra l. 21*). Stich. 63 vos monimentis commonefaciam bubulis. Trin. 1011 ne bubuli in te cottabi crebri crepent.

2 *transl. in nomin. herbarum*: CATO agr. 40, 4 insuper lingua bubula obtegito (*cf.* PLIN. nat. 17, 112 *Cato* lingua bubula — herbae id genus est — insuper optegi iubet). GLOSS. III 553, 28 buglosa i. lingua bubula (617, 47). 557, 31 corrago i. lingua bubula (621, 52). 567, 38 laxinsata i. lingua bubula. 550, 33 anici i. lingua bubula. 550, 34 antigesiligitus id est lingua bubula. *cf.* budaina, buglossos, lingua bovis *p. 2142, 74.* COLVM. 6, 13, 1 cunila (cuniculo *S*) bubula et sulphur conteruntur (VEG. mulom. 4, 11, 2 L.). 6, 30, 8 cunila bubula ... trita et decocta. 7, 5, 18 cunelae bubulae ... surculi. PLIN. nat. 1, 20, 61. 8, 98 cunilae, quam bubulam vocant, pastu. 19, 165 *ligusticum* panacem aliqui vocant. Crateuas apud Graecos cunilam bubulam eo nomine appellat, ceteri ... thymbram ... quae sit cunila (cunicula *trad.*). 20, 168. 169. 25, 99 (-nicula *trad.*). 26, 42 *alus* similis est cunilae bubulae. 26, 148. 27, 41. ARNOB. nat. 7, 16 rebus ... his omnibus conilam superspergere bubulam. PLIN. nat. 27, 81 femur bubulum appellatur herba, nervis et ipsa utilis recens in aceto ac sale trita (1, 27, 56). CHIRON 511 coronae bublae manipulum bene tusum. 524 sumito coronam bubulam manipulum. 950. 953. APIC. 4, 144 asparges et coronam bubulam.

pro subst. **būbula,** -ae *f.* (*sc. caro; cf. p. 2223, 79*): GLOSS. III 316, 44 βοεία bubula *al.* (316, 43 βοεία publi). 364, 23 bubula βόϊνα.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II 31, 28 bubula βό(ε)ϊον (258, 33). III 16, 7. 88, 30. 364, 4 bubal⟨a⟩ βόειον. NOT. Tir. 103, 71 *post* lardaria, *ante* pernunculus. *cf.* bovina. PLAVT. Aul. 374 agninam caram, caram bubulam. Curc. 367 pane (*nom.*) et assa bubula. FEST. p. 253. CELS. 2, 18 p. 65 gravissima. 2, 24 p. 69. 4, 12 p. 137 bubulam concoquunt. SCRIB. LARG. 188 iure . . . bubulae. 189 ius pingue . . . ex bubula factum. PETRON. 35, 3 bubulae frustum. VOPISC. Aurelian. 9, 6 bubulae pondo quadraginta. Prob. 4, 6. SCHOL. Hor. epist. 1, 15, 34 pinguioris. MARCELL. med. 36, 4 masculinae. THEOD. PRISC. log. 92 his bubulam dari suadeo. ORIBAS. syn. 4, 17. VEN. FORT. carm. 7, 2, 5 bubla turgente quiesco. **būbulum,** -ī *n.* GLOSS. III 255, 64 βόειον (*sc.* κρέας) bubulum. 379, 39 bubulum, βόϊνον. *cf.* bovinum. VESPA 92 bubula Pasiphae, Europe bubula poscit. DIOSC. 3, 86 peucedanu, quam rustici in bubula (*sc. isicia? cf. p. 2224, 57*) mittunt. **ad Capita būbula** *v. sub* Caput.

derivata: bubella, bubularius, bubulinus (-na). *Münscher.*

Būbulus *cogn. vir.* CORP. VI 200, 7, 86 (*a. 70*) M. Paccius Bubulus. *Otto.*

?**bubum** senium, angorem (anguorem *R*, *unde* languorem *Maius*) GLOSS. Plac. V 8, 19 (50, 17. bombum sonum, clangorem *Heraeus*).

?**bubus** βουκόλιον, bubulcus βουκόλος (*inter monoptota.* EXC. Bob. gramm. I 551, 15 *an dativ. vocis* 'bos'?). *Münscher.*

būca *v.* bucca *l. 53.*

1. Buca, -ae *f. opp. Frentanorum; cf. Hülsen, PW. III 933.* ἡ Βοῦκα STRABO 5, 242. 6, 285 PTOL. 3, 1, 15. MELA 2, 65 urbes Bucam (Bucara *cod. A*) et Histonium. PLIN. nat. 3, 106 oppida Histonium Buca Hortona. *Otto.*

2. Buca *v.* Bucca.

būcaeda, -ae *m.* [*a* bos *et* caedere. *Th.*]. PLAVT. Most. 884 illi erunt bucaedae (*i. loris bubulis caesi*) multo potius, quam ego sim restio. *v.* bucida. *Münscher.*

?**Bucamius** (-a) *nom. gent.* CORP. XII 753 (*Arelate, periit*) Antio Antonio Bucamia Aphrodite marito.

Bucanius, -a *nom. gent.; cf.* Bucca. CORP. VI 1058, 5, 20 (*a. 210*) M. Bucanius Severinus *et* 1058, 5, 31 M. Bucanius Paternus *vigiles.*

Bucanus *nom. vir. barb.* CORP. XII 3943 (*Nemausi*) d. m. Tertii Bucani f. et M. Rufii Iustini M. Rufius Maximin. et Rufia Quartina patri et fratri. *Otto.*

bucar genus est vasis PAVL. FEST. p. 36. [*orig. inc., fort. cf. c.* bacar. *Th.*] *Münscher.*

Bucar, -is *ex praefectis regis Syphacis.* LIV. 29, 32, 1 Bucar (Boccar, Bocar, Bochar, Bocchar, Buchar *deteriores quidam hic et infra*). 29, 32, 6. 9 is finis Bucari (Bucaris *P*) sequendi fuit. *v. etiam* Boccar. *Otto.*

būcardia, -ae *f. gr.* βουκαρδία *e* βοῦς *et* καρδία *cps. non trad. nomen gemmae*: PLIN. nat. 37, 150 bucardia, bubulo cordi similis, Babylone tantum nascitur. 1, 37, 55. *Münscher.*

? **Bucatus** *nom. vir. barb.* CORP. III 12014, 167 (*in vasculo*) Bucati o⟨f.⟩? *Otto.*

bucca, -ae *f.* [*vox onomatopoetica esse videtur; cf. c. theodisc.* phūchōn '*sufflare*', *gr.* βύκτης. *Th.*]. MARTYR. gramm. VII 171, 13 si prima syllaba desinat in consonantem, ex qua etiam secunda incipiat, b mutam repetit in scriptura, ut bucca, bulla. 172, 11. *forma vulgaris* buca: GLOSS. II 563, 29. III 349, 32 PLAVT. Stich. 767 *in B.* TAB. devot. Audollent 135 A 5. 190, 8 *p. 2226, 7.* [*val.* buco, *ital.* bocca, *francog.* bouche, *hisp.* boca. *M.-L.*]

GLOSS. II 263, 51 γνάθος bucca maxilla (III 247, 43). III 350, 52 γνάθος (564, 45). II 31, 31 buccae γνάθος (III 12, 19 *et passim*). III 175, 20/21 bucc⟨a⟩e genatu (*i.* γνάθος) maxill⟨a⟩e. 175, 7 parie (*i.* παρειαί) gen⟨a⟩e. bucc⟨a⟩e. NOT. Tir. 78, 30. *hominum*: PLAVT. Poen. 1003 miseram esse praedicat buccam sibi. 1416 nescias, utrum ei m⟨ai⟩ores buccaene a⟨n⟩ mammae sient. Stich. 724 suffla (*sc. tibicen*) celeriter tibi buccas quasi proserpens bestia (VARRO Men. 472 ventus buccas vehementius sufflare. MART. 3, 17, 4 *Sabidus* sufflavit *scriblitae* buccis terque quaterque suis). 767 infla buccas (bucas *B.* SVET. rhet. 29 Fulviam, cui altera bucca inflatior erat. HYG. fab. 165 p. 19, 3. *cf. p. 2226, 45*). Truc. 290 quiaque istas buccas (quiaque bucculas *A*) tam belle purpurissatas habes. 294 buccas rubrica . . . intinxti tibi. CIC. Pis. 25 erant illi (*Gabinio*) compti capilli et madentes cincinnorum fimbriae et fluentes pulsataeque (*sic corr. codd.*, cerussataeque, purpurissataeque [*v. supra l. 67*] *coni.*) buccae. de orat. 2, 266 fluentibus. CELS. 5, 26, 23 p. 191 discissa. SEN. epist. 15, 7 erit qui . . . buccas edentis observet. PERS. 5, 13 scloppo tumidas . . . rumpere buccas. 70, 3 ut mucronem ad buccam probaremus. PLIN. nat. 1, 11, 60. 1, 11, 158 hilaritatem risumque indicantes buccae. MART. 11, 61, 2 summoenianis (*i. moecharum summoenianarum*) inquinatior buccis. 14, 63 (64), 1 ebria nos madidis rumpit tibicina buccis. IVV. 3, 262 bucca foculum excitat. 6, 516 plebeia et Phrygia vestitur bucca tiara. ARNOB. nat. 3, 14 nonnullos turgentibus malis aut buccarum cumulatione. 6, 15. 7, 33 buccas vento distendere vocibusque inmanibus concrepare. SERV. Aen. 4, 216 buccarum tegimen *de pilleo pendens* (SCHOL. Stat. Theb. 9, 795). HIER. epist. 22, 16 rubentibus (adv. Iovin. 2, 36 p. 379 in Mich. 2, 9/10 p. 457). PAVL. NOL. epist. 22, 1 sibi . . . ille habeat armilausam suam et suas caligas et suas buccas, quarum alia mutare, alia deducere timuit. SORAN. 28 ruborem in buccis habent non perseverantem. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 59 musculorum, quibus buccae colligantur, conductio. 3, 8, 81 naturales colligationes buccarum, quas Graeci χαλινούς vocant (chron. 2, 1, 42 buccarum partes circa labiorum confinia). chron. 1, 1, 6 buccarum musculos (2, 3, 65). CASS. FEL. 32 p. 68 *tumor* ipsam buccam perforet. SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 80 antra per palati crepulis reflanda buccis gemit aura tibialis. TAB. devot. Audollent 190, 8 dii iferi, vobis comedo ilius memra . . . me(n)tu(m), bucas. 135 A 5 os bucas dentes labias. *nota*: PLIN. nat. 11, 250 in ipsa genus utriusque commissura, dextra laevaque, a priore parte gemina quaedam buccarum inanitas inest, qua perfossa ceu iugulo spiritus fluit. *bestiarum*: *cf.* PLAVT. Stich. 724 *p. 2225, 62.* PLIN. nat. 11, 173 extenti buccarum *ranarum* sinus. 11, 227 ubicumque per se ac sine carne est *cutis*, vulnerata non coit, ut in bucca cilioque. 11, 229 *pili exeunt* dasypodi et in buccis intus et sub pedibus. IVV. 10, 195 *rugas* in vetula scalpit iam mater simia bucca (EXPLAN. in Don. gramm. IV 494, 28). *nota*: *de conchae crustis*: PLIN. nat. 9, 94 si . . . flatus invitent, easdem (*palmulas conchae*) in usu gubernaculi porrigi pandique buccarum sinus aurae.

vulgariter pro ore: GLOSS. II 563, 29 buca [i]stoma bile utelo (?). 517, 37 bucca βρόγχος. V 347, 26 buccis oris (404, 6). CATO orig. 93 (Gell. 2, 22, 29 Apul. mund. 14) ventus cercius, cum loquare, buccam inplet. POMPON. Atell. 150 si valebit puls (plus *trad.*), in buccam betet (vetet *trad.*). VARRO Men. 282 dein ⟨im⟩mittit virile veretrum, ut flumen offendit buccam Volumnio. MART. 1, 41, 13 quod bucca est vetuli dicax cinaedi. 2, 28, 4 calda Vetustinae nec tibi bucca placet. OROS. hist. 6, 15, 15 spumantibus buccis rabidoque discursu omnis furiatorum ructat insania. *inde transl. i. q. offa*: EPIST. imp. Aug. Suet. Aug. 76 duas buccas (bucceas *vulg. cum codd. deter*; buccatas *excerpta Heirici*) manducavi. PETRON. 44, 2 non mehercules hodie buccam panis invenire potui (MART. 10, 5, 5 oret caninas panis improbi buccas). MART. 7, 20, 8 buccis placentae (dulcis -ta *codd. plur.*) sordidam linit mappam.

proverbialiter dicta: CIC. Att. 1, 12, 4 si rem nullam habebis, quod in buccam venerit scribito (7, 10 crebro ad me scribe vel quod . . . , 14, 7, 2). *nota ellipsin*: CIC. Att. 12, 1, 2 garrimus quicquid in buccam. SEN. epist. 118, 1. apocol. 1 dicam quod mihi in buccam venerit. MART. 12, 24, 5 loquaris. HIER. epist. 51, 7. 74, 6. 85, 1. 117, 12. adv. Rufin. 1, 18 p. 474 confingit in fratres. in Gal. lib. 3 praef. in Abd. 21 p. 386 AVG. epist. 3, 5 AVELL. p. 453, 21. *cf.* PLATO rep. 8 p. 563[B] οὐκοῦν κατ' Αἰσχύλον . . . ἐροῦμεν ὅτι νῦν ἦλθ' ἐπὶ στόμα. *Otto, Sprichwörter d. Röm. 1890 p. 59; Weyman, Archiv 13 (1894) 266.* HOR. sat. 1, 1, 21 quid causae est, merito quin illis Iuppiter ambas iratus buccas inflet. HIER. in Ezech. 37, 1 p. 432 inflatis buccis ructare scientiam scripturarum. epist. 36, 14 inflatis buccis spumantia verba trutinent (40, 2). adv. Rufin. 3, 39 p. 564 ubi est illa fiducia, qua inflatis buccis creberrime personabas *eqs.*? AVG. serm. 160, 3. *item* HIER. adv. Iovin. 1, 40 p. 303 Iovinianum loquentem buccis tumentibus et inflata verba trutinantem. *pro ipsis hominibus* (*cf. p. 2225, 59*): IVV. 3, 35 notae . . . per oppida buccae (*i. cornicines*). 11, 34 dic tibi qui sis, orator vehemens an Curtius et Matho buccae (SCHOL. *ad l.* iactanticuli, qui tantum buccas inflant et nihil dicunt). AVG. serm. 177, 2 longe est a crepantibus buccis soliditas pietatis. PETRON. 43, 3 durae buccae fuit (*cf.* duribuccius, oridurius). *dubiae interpretationis* 64, 13 bucca, bucca, quot sunt hic? (*v. Friedländer ad l.*). METROL. p. 128, 24 cyatus et quiatus unum est, quod vulgo dicitur plena bucca.

derivata: *lat.*: buccella, (buccellago, buccellaris, buccellarius, buccellatum, buccellatarius), buccellum, bucco, buccus. buccare, buccosus, buccula, (bucculare), bucculentus. *gr.*: βουκκίζω, βουκκισμή, βουκκισμός, βουκκίων. *compos.*: buccifer, duribuccius, (debuccellatus), [saccibuccis]. *Münscher.*

Bucca (Buca). 1 *cogn. vir.; cf. etrusc.* (CORP. inscr. etrusc. I 1639 *al.*) puce *et* (*ibid.* 2610) pucna *al.*, *ex latinis autem* Buccius, Bucanius, Buccinius, Buccerius, Buccidius, Buccionius, Bucculius (Bucculus?). *v. W. Schulze, Eigennamen p. 350 et 134.* ASCON. Scaur. p. 29 ad genua iudicum . . . bifariam se diviserunt, qui pro eo (*Scauro*) rogabant: ab uno latere . . . L. Aemilius Buca filius. L. Buca *et* L. Aemilius Buca *in nummis, v. Mommsen, Röm. Münzw. p. 647. 652; Klebs, PW. I p. 548.* CORP. XI 1249 (*Placentiae*) Paul. Gavillia C. f. mater L. Varieni et L. Messi M. f. Buccae. *celticum quoque* Bucca *videtur fuisse, vide haec*: CORP. XII 3095 (*Nemausi*) Q. Iulius Bucca. III 10727 (*in Pannon. sup.*) Bucioni Firmi f. . . . Bucca Valentis f. . . . coniuge. XIII 10001, 70 (*in lucerna*) Bucca f. 10010, 358 (*in vasculo*) Bucca m. *cf.* Buccus. 2 *nom. mul.* CORP. VIII 17806 (*in prov. Num.*) Aponia Maxima . . . et Buca filia.

Buccalu *vel* **Buccatu** *legitur in vasculis* CORP. XIII 10010, 359.

Buccelenus (*traditur etiam* -ell- *et* -inus), *dux Francorum.* GREG. TVR. Franc. 3, 32 Buccelenum. . . . Buccelenus vero contra Narsitem magna regno certamina gessit. 4, 9 Buccelenus cum totam Italiam in Francorum regno redigessit, a Narsite interfectus est. MAR. AVENT. chron. II p. 237 a. 555. *num idem* p. 238 a. 568? LIB. pontif. p. 157, 8 Buccillinus. *v. etiam Förstemann, Altdeutsch. Namenbuch I² p. 344.* *Otto.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

buccella, -ae *f.* [*a* bucca *deminutive. Th.*]. *forma* buccilla: NOT. Tir. 78, 32 (bucella *GeA*[1], *rell.* -ccella). GLOSS. III 7, 39. 467, 50. bucella: GLOSS. III 340, 25. 440, 40. 598, 3. V 563, 55 AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 16 *bis* Ps. AMBR. serm. 27, 5 *bis* COD. Theod. 14, 17, 5 THEOD. PRISC. log. 31 *in b* ANTHIM. 75 *cf. l. 2. 40.* bucilla: GLOSS. III 440, 41. bocellas: APIC. 8, 359. [*ital.* buccella, *prov.* bocela. *M.-L.*] 1 *offa parva; cf.* bucca *p. 2226, 28,* buccula *p. 2229, 66*: GLOSS. III 7, 39 ψωμός *al.* 572, 68 psomin (*i.* ψωμίον) i. buccella. 164, 60 ψωμία buccellae (340, 25. 440, 40). V 563, 55 bucellae (-lat *trad.*) sicca et extenuata corpora (?). *cf.* buccellum. MART. 6, 75, 3 cum mittis turdumve mihi quadramve placentae, sive femur leporis, sive quid his simile est, buccellas misisse tuas te, Pontia, dicis. ITALA Ezech. 13, 19 (Optat. 4, 6 p. 110, 21) propter plenam manum hordei et buccellam (κλασμάτων ἄρτων, VVLG. fragmen panis). Matth. 15, 27 (cod. k) de buccellis, quae cadent de mensa dominorum. Luc. 22, 44 (cod. d) sicut buccellae (θρόμβοι, VVLG. guttae) sanguinis. Ioh. 13, 26 (cod. d) cui ego intinctam buccellam (τὸ ψωμίον, VVLG. panem) porrexero et intingens buccellam porrexit Iudae (Ps. AVG. serm. 78, 5. 266, 2 CAES. AREL. suggest. p. 297). 13, 27 (cod. δ ff[2] *al.* = VVLG.) post buccellam (μετὰ τὸ ψωμίον) introivit in eum satanas. 13, 30 (*sim. rell. codd. et* VVLG.) accipiens ... buccellam ille exivit (*cf.* AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 16 HIER. tract. in psalm. I p. 134, 4 AVG. in psalm. 142, 16 serm. ed. Mai 37, 1). TERT. monog. 11 p. 778 Oehl. illi plane sic d a b u n t viros et uxores quomodo buccellas (PASS. Perp. 4 de caseo. AVG. serm. ed. Mai 120, 2). Ps. CYPR. rebapt. 8 quod reliquiae atque buccellae plus quam duodecim cophinos implerent. Ps. AMBR. serm. 27, 5 (= MAX. TAVR. serm. 15) Iudas per bucellam apostolatus sublime deposuit; ... bucellam sumpsit. HIER. epist. 125, 1 intinctione buccellae. adv. Rufin. 2, 7. in Ezech. 21, 8 p. 247 comedit buccellam (VVLG. I reg. 2, 36 panis. Iob 31, 17 τὸν ψωμόν). VVLG. gen. 18, 5 ponam ... buccellam panis (ἄρτον. I reg. 28, 22 coram te). Ruth 2, 14 intinge buccellam tuam (τὸν ψωμόν σου) in aceto. III reg. 17, 11 affer mihi ... buccellam panis in manu tua. psalm. 147, 17 mittit crystallum suam sicut bucellas (ὡσεὶ ψωμούς). prov. 17, 1 melior est buccella sicca cum gaudio quam domus plena victimis cum iurgio. 28, 21. AVG. serm. 177, 6 exiguis buccellis exhilarabatur. Ps. AVG. serm. 150, 1 manum porrigit ad buccellam. APIC. 7, 295 buccellas musteorum fractas (pactas *Schuch.*) perfundis. 8, 359 cum imbracto bocellas panis. ANTHIM. 75 de pane cocto candido et bene fermentato bucellas (bucc- *cod. G*) capulatas et minutas in ipso lacte missas ... coquas. 2 *pro pane parvulo tenerrimo*: GLOSS. III 598, 3 bucellas tortelli minuti. COD. Theod. 14, 17, 5 (a. 369) civis Romanus, qui in viginti panibus sordidis ... quinquaginta uncias comparabat, triginta et sex uncias in bucellis sex mundis sine pretio consequatur. THEOD. PRISC. log. 31 buccellae (bucelle *b*) candidae in aqua calida maturatae (maceratae *B*), frequenter etiam melicrato infusae inferendae sunt. 38 dabimus ... buccellas mero infusas. APIC. 7, 278 conditum modicum, de buccellis maceratis unde stringat, oleum. 7, 294 *perna* illata cum buccellis garoeno vel condito. PLIN. VAL. 2, 17 quod si habeat pullum viscellatum edat, sin vero bucellas anetatas cum sale et olio. 5, 38 buccellas de siligine habentes modicum oleum. *derivata*: *v.* bucca *p. 2226, 58.*

buccellāgo, -inis *f. a* buccella. *fere i. q. puls* (?): PLIN. VAL. 1, 20 bulbis Afris tritis buccellaginem ex eis spissa cum melle et nitro contritam in modum collyrii iniunges in triduum.

buccēllāris, -e *a* buccella. PLIN. VAL. 1, 6 hoc apozima conspergi facies buccellari farina. *cf.* buccellatum.

buccellārius, -ī *m.* [*a* buccella; *v. Mommsen, Hermes 24 (1889) 234. Th.*]. *forma* bucell-: GLOSS. IV 373, 43. 390, 3. 474, 38. V 297, 43. 445, 46. 626, 25 NOT. dign. or. 7, 25 COD. Iust. 2, 12, 10 pr. bucill-: ADDIT. Prosp. Havn. *infra.* PAPYR. Wessely, Wiener Stud. 24 (1902) 125 *saepius* βουκκελ(λ)άριος, βουκελλάριος. *cf.* OLYMPIOD. *infra l. 71.* *miles privato sumptu patroni conductus a buccellis vel buccellato appellatus; cf. Mommsen, Hermes 24 (1889) 233; Seeck, PW. III 934.* GLOSS. IV 474, 38 assecula bucellirius (V 268, 63 buccellarius. 441, 40. 591, 44. 626, 25). V 458, 22 galearii buccellarii, id est satellite⟨s⟩ (502, 7). 297, 43 galearii (galeria *trad.*) bucellari vel qui cas⟨s⟩ides portant. 445, 46 cerbarii (?) bucellarii (565, 15 cebarii). IV 373, 43 parasitus bucellarius adulator blanditor. 390, 3 scurra parasitus bucellar⟨i⟩us (V 610, 49). OLYMPIOD. Phot. bibl. cod. 80 p. 57[a] ὅτι τὸ βουκελλάριος ὄνομα ἐν ταῖς ἡμέραις Ὀ ν ω ρ ί ο υ ἐφέρετο κατὰ στρατιωτῶν οὐ μόνον Ῥωμαίων ἀλλὰ καὶ Γότθων τινῶν· ὡς δ' οὕτως καὶ τὸ φοιδεράτων κατὰ διαφόρου καὶ συμμιγοῦς ἐφέρετο πλήθους. p. 57[b] *v. sub* buccellatum *p. 2228, 8.* NOT. dign. or. 7, 25 sub dispositione ... magistri militum per orientem: ... comites catafractarii bucellarii (but- *CPVM*) iuniores. COD. Iust. 2, 12, 10 pr. (*a. 468*) omnibus per civitates et agros habendi bucellarios vel Isauros armatosque servos licentiam volumus esse praeclusam. GREG. TVR. Franc. 2, 8 Occila, buccellarius Aeti ... eum gladio perfodit (ADDIT. Prosp. Havn. a. 572 chron. I p. 303). LEX Visig. Eur. 310 si quis buccellario arma deder⟨it vel ali⟩quid donaverit. *ibid.* filios patro⟨ni vel buccel⟩larii ... ⟨quidquid⟩ buccellarius sub patrono adquisie⟨rit⟩. ... aliam mediaetatem ⟨buccella⟩rius, qui adquisivit, obtineat.

parasituli **buccellātārii** GLOSS. V 509, 28. IV 137, 14 bucellatarii (266, 46. V 129, 4. 472, 40). V 317, 65 parasi[n]tul⟨i⟩ b u c c e l l a t u r ⟨ii⟩. 384, 36 b u c c e l l a t o r i ⟨i⟩. *a* buccella *vel* buccellatum; *cf.* buccellarius.

buccellātum, -ī *n. a* buccella. bucell-: SPART. Pesc. 10, 4. buccl-: AMM. 17, 8, 2. [*sic.* vuccidattu. *M.-L.*] AMM. 17, 8, 2 f r u m e n t u m ... ad usus diuturnitatem e x c o c t u m bucclatum (*sic*), ut vulgo appellant umeris inposuit libentium militum. OLYMPIOD. Phot. bibl. cod. 80 p. 57[b], 1 ὅτι τὸν ξηρὸν ἄρτον βουκελλάτον ὁ συγγραφεὺς καλεῖσθαί φησι χλευάζει τὴν τῶν στρατιωτῶν ἐπωνυμίαν, ὡς ἐκ τούτου βουκελλαρίων ἐπικληθέντων ('*Zwieback*'). COD. Theod. 7, 4, 6 (*a. 360* = COD. Iust. 12, 37 [38], 1) expeditionis tempore buccellatum ac panem ... milites nostros ita solere percipere: biduo buccellatum, tertio die panem. 7, 5, 2 (*a. 404* = COD. Iust. 12, 38 [39], 2) in excoctione buccellati, quod devotissimis militibus convenit praeparari, ... nullius excipiatur persona. GALLICAN. Avid. 5, 3 praeter laridum ac buccellatum atque acetum militem in expeditione portare prohibuit. SPART. Pesc. 10, 4 pistores sequi expeditionem prohibuit, bucellato iubens milites et omnes contentos esse. PLIN. VAL. 1, 6 buccellati optimi bene conditi tunsi et cribrati farinae libras quattuor. *cf.* bobulaci. *nota de pane benedicto*: PAVL. NOL. epist. 7, 3 p. 45, 2 de buccellato christianae expeditionis, in cuius procinctu cotidie ad frugalitatis annonam militamus, panes quinque tibi ... misimus. *compos.*: debuccellatus. *deriv.*: buccellatarius (-torius, -turius). [*Münscher.*

buccellum ψωμίον GLOSS. II 481, 42. *a* bucca; *cf.* buccella.

Buccerius (-a) *nom. gent.; cf.* Bucca. CORP. VI 1056, 4, 124 *et* 131 (*a. 205*) Bucceri Tertulle *et* Bucceri Quarte *vigiles.*

Bucchio v. Buccio.

Buccia *opp. Lusitanorum.* OROS. hist. 5, 4, 12 Fabius consul ... Bucciam (Bacciam, Bocciam *codd. deteriores*) oppidum quod Viriatus obsidebat ... in deditionem ... recepit.

Bucciācus *vicus Gallicus, hodie* Boissy. VEN. FORT. vita Germ. 38, 108 de vico Bucciaco (Buciaco *cod. Petropol.*). 39, 110 de vico Bucciaco quidam occurrit Parisius. *Otto.*

? **buccidine** armenta GLOSS. V 171, 15. buceriae *subesse censet Götz, v.* bucerius. *Münscher.*

Buccidius (-a) *nom. gent.; cf.* Bucca. CORP. XI 4448 (*Ameriae, periit*) Buccidio ⟨...⟩. *Otto.*

buccifer (-a, -um) *cps. ex* bucca *et* ferre. NOT. Tir. 78, 34 bucciferum *post* buccosus. NOT. Bern. p. 15[a] buccifer. *Münscher.*

Buccilinus *v.* Buccelenus. **buccina** *cum deriv. v.* bucina.

Buccillus, -a *cogn., cf.* Bucculus. CORP. VI 34691[a] d. m. Buccillae Eutycas contubernali, Restitutus et Eutychia fil. XII 5686, 142 (*in vasculo*) of. Buccill(i)? XIII 10010, 361 (*in vasculis*)? *verba* HOR. sat. 1, 2, 27 pastillos Rufillus olet (*cf.* 1, 4, 92). SEN. epist. 86, 13 *codd. sic adferunt* pastillos Buccillus olet.

Buccinium *v.* Vicinium.

Buccinius (-a) *nom. gent.; cf.* Bucca. CORP. III 5838 (*in Raetia*) M. Buccinio Tacito.

Buccio (Bucio) *nom. vir. celtic.; cf.* Buccus, Buccionius. CORP. III 4844 (*in Norico*) Ti. Iulius Adgeleí f. Buccio. 4846. 4998 Vrbico Buccionis fil. 5469 Buccioni Ressimari fil. 2249 (*in Dalmatia*). 15045. 3787 (*in Pannon. sup.*)? 10727 B u c i o n i Firmi f. ... Bucca Valentis f. viva posuit sibi et coniuge suo. XII 3427 (*Nemausi*) P. Fannius Buccio (XI 6034 C. Fanius C. f. Buccio). 3594 Fuscinae Buccionis fil. 5360 (*in ora maritima*) L. Salonius L. P. l. Buccio. V suppl. ital. 221 (*Aquileiae*). XI 2181 (*Clusi*) P. Marci B u c c h i o n i s. 4930 (*Spoleti*) T. T. Turpilieis Balbillae et Buccioni et Antiocho. 6212 (*Senae*). VI 1324 (*a. u. c. 731*) A. Fabricius A. l. Buccio. 11199. 12905 Ti. Claudius Buccio. 13147. 17650. 18640. 19879. 33429 B u c i o. 35355. IX 565 (*Venusiae*) C. Antistio Buccioni. X 2180 (*Puteolis*). 2234. *in vasculis* XV 4958. XI 6700, 270? V 8115, 21. III 14337. II 4970, 91. *v. etiam* Buccionius.

Buccionius (-a) *nom. gent. aut a* Buccio *fictum aut cognatum cum* Bucca, Buccius. CORP. X 3745 (*Atellae*) C. Buccioni L. l. Ap⟨...⟩.

Bucciovaldus *abbas Verodunensis.* GREG. TVR. Franc. 9, 23 Bucciovaldus ... ferebant enim hunc esse superbum, et ob hoc a nonnullis buccus validus vocitabatur.

1. Buccius (Bucius), -a *nom. gent.; cf.* Bucca *et* Bocius (*et* Buxurius?). CORP. X 1000 (*Pompeis*) A. Buccius Victor. 1002 Apta Buccia (*v. infra l. 75*). VIII 2811 (*in prov. Numid.*) Buccius Antoninus vet. 18065 d 20 (*a. 162*) Buccius Montanus *centurio.* CORP. VI 5845 Bucia Irene. 13655 Buciae Tycheni ... L. Paccius Amarantus. X 1001 (*Pompeis*) Bucia Apta (*v. supra l. 71*). III 5265 (*in Norico*) M. Licovius Boniatus ..., Vetulla Bucia Vrbani f. VIII 4027 (*in prov. Numid.*) Q. Sabinius Ingenuus ... Bucia Saturnina coniugi. INSCR. Jahresh. d. österr. arch. Inst. VIII 1905 p. 173 (*in Asia*) Bucia C. ⟨f.⟩ Dion⟨...⟩. Βουκία Γαίου Διον⟨...⟩. Athen. Mitt. 14 p. 58 (*in Thessalia*) Αὖλος Βούκιος Ἀθην⟨αί⟩ος. *sed v. etiam* 2. Buccius. **Buciānus,** -a *cogn.* CORP. VIII 11592 (*in prov. Byzac.*) Q. Iulius Bucianus. 975 (*in prov. procos.*) Aemiliae Bucianae (*an* Rucianae? *cf.* p. 1282) Postumae ... Fabia Maiana filiae.

2. Buccius (Bucius, Bugius), -a *nom. celt.; cf.* Buccus.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CORP. XI 1253 (*Placentiae*) C. Iulius C. f. Felix C. Iulio Bucio patri. 6700, 148 (*in vase Arretino*) Bucci L. Calid(i) *an* Bucci(o)? XIII 10010, 36 (*in vasculis*) Buccius f. II 4572 (*in Hispan. Tarracon.*) Porcia M. l. Buccia. III 11579 (*in Norico*) Magiomarus Dononis f.... Buciae Sacronis f. 5440 Iunius Vercai f.... Bugiae Secundi f. 3862 (*in Pannon. sup.*) Bugiae Sexti. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 629. sed vide etiam* 1. Buccius. *Otto.*

buccla *v.* buccula *l. 66.*

1. bucco, -ōnis *m.* [*a* bucca. *Th.*]. buco: GLOSS. IV 213, 2. 314, 49. 490, 3. 586, 25. 594, 49. V 443, 57. 493, 19. 563, 44 [PLAVT. Bacch. 1088 *CD contra metrum*]. boco: GLOSS. IV 388, 13. 601, 39. V 172, 16. boccho: APVL. apol. 81 *in F.* ISID. orig. 10, 30 bucco garrulus, quod ceteros oris loquacitate, non sensu exsuperat (GLOSS. IV 594, 39. 602, 28. V 592, 6. *passim in* IV *et* V: buccones stulti rustici. V 563, 44 bucones garruli stulti rustici. IV 388, 13 rustici bocones agricul⟨a⟩e coloni. II 31, 37 buccones παράσ[ι]ιτοι, βουκκίονες. GLOSS. V 493, 19 buco [sa]cerdo[s], rusticus (*v. G. Götz, Archiv 2* [*1885*] *344*). *huc referendae* (*v. Löwe, prodr. p. 68*) GLOSS. V 170, 17 baccunnis rustici[s] stulti[s]. 591, 53 batinius rusticus agricolanus. *v.* bacuceas. *cf. Löwe, prodr. p. 265.* PLAVT. Bacch. 1088 qui ... sunt ... stulti, stolidi, fatui, fungi, bardi, blenni, buccones (bucones *CD. affert* PAVL. FEST. p. 35). POMPON. Atell. 10 (Non. p. 516) bucco puriter fac uti ⟨rem⟩ tractes. APRISS. Varro ling. 6, 68 io bucco! :: quis me iubilat? :: vicinus tuus antiquus. APVL. apol. 81 omnes ... si cum hac una Rufini fallacia contendantur, macci prorsus et buccones (bocchones *F*) videbuntur. INSCR. Bull. du com. d. trav. hist. et scientif. 1903 p. 549 (*Hadrumeti*) dis manibus Q. Pescennius Fuscus bucco hic situs est (*non cognomen esse sed artificem significare videtur, cf.* maccus). *tit. Atellanarum fabularum Pomponii*: NON. p. 126 Pomponius Buccone adoptato (p. 155. 178. 479). p. 508 Pomponius Buccone auctorato. *om.* Buccone p. 509 Pomponius auctorato (p. 516). *v. Comic. Rom. frg. rec.*[3] *Ribbeck p. 273; Marx, PW. II 1918.*

2. bucco, -āre *a* bucca; *cf.* 1. bucco. GLOSS. IV 602, 29 buccans garriens. V 272, 5 boccantes stulti rustici. *Münscher.*

Bucco (Buco) *nom. vir. a* bucco; *sed potest etiam celticum esse, cf.* CORP. III 3789 (*in Pann. sup.*) Buco Terti f. *v.* Buccus. VAL. MAX. 8, 3, 2 Licini Bucconis (*sic cod. Paridis*, Buccionis, Bucceionis *codd. Valerii*) senatoris (*aetate Caesaris*). MART. 11, 76 perdiderit quoniam Bucco ducenta tibi. CORP. VI 14422, 7 G. Porci Bucconis. 20884 Iunia D. l. Helena ... Bucco filius. 23249. IX 4337 (*in agro Amiternino*) C. Herennius Bucco. XI 5201 (*in Vmbria*) C. Valli C. l. Bucconis. XIII 6907 (centuria) Q. Helvi Bucconis. III 14402[k] (*in Mysia*). VIII 4099 (*in prov. Numid.*). INSCR. numm. Cohen monn. imp. I[2] p. 200 (*in Hisp. Tarr., aetate Tiberi*). *v.* 1. bucco *l. 27.* **Bucconius,** -a *nom. gent. et cogn.* CORP. VI 10243 (*res sunt anni u. c. 751, titulus ipse scriptus a. 110 p. Chr.*) Furius Bucconius. XII 3480 (*Nemausi*) Bucconiae Sigeni. 3623[add.]? **Bucconiānae** figlinae (*eaedem atque* Vocconianae?) *in lateribus saec. II et III* CORP. XV 44. 47. 48.

buccones *v.* bolona *p. 2067, 72.* **Bucconiēnsis** *v.* Bocconiensis.

Bucconis mutatio *prope Tolosam sita.* ITIN. Burdig. p. 550, 11 (Buccones *cod. Veron.*). Bouconne *aetate posteriore silva appellata est; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 626; Ihm, PW. III 934. Otto.*

Bucconius, -a, -ānus *v.* Bucco. **Buccos** *v.* Buccus.

buccōsus, -a, -um *a* bucca. *magnas buccas habens; cf.* bucculentus. GLOSS. III 330, 51 γνάθων buccosus (495, 63 gnatus. 512, 45). NOT. Tir. 78, 33 NOT. Bern. p. 15[a].

buccula, -ae *f. a* bucca *deminutive.* NOT. Tir. 78, 31. *forma* bucula: GLOSS. V 590, 3. II 570, 29. 597, 59 TARR. PAT. dig. 50, 6, 7 (6) CHIRON 98 ANTHIM. 3. buccla: *infra l. 66.* boccola: GLOSS. II 30, 43. baculus (buc-): GLOSS. V 348, 1. 404, 14. [*francog.* boucle. *M.-L.*] *proprie bucca parvula*: PLAVT. Truc. 290 *in A v. p. 2225, 66.* SVET. Galba 4 Augustum puero ... apprehensa buccula dixisse (APVL. met. 6, 22 prehensa) APVL. met. 3, 19 tuis istis micantibus oculis et rubentibus bucculis. ARNOB. nat. 2, 42 ut inflandis bucculas distenderent tibiis. *pro ipso puero* (*cf.* bucca *p. 2226, 49*): CORP. VIII 12712 o dulcis buccl⟨a⟩ (*v. adn. Joh. Schmidt*). *i. q. offa* (*cf. bucella*): GLOSS. II 517, 39 buccula ὁ ψωμός (ψωμίον *be*). V 349, 14 buccula bua (?). 404, 29 buuc (?). *nota* CHIRON 98 oncomata id est bubo⟨nacia⟩, quas ⟨i⟩diotae buculas appellant, in corpore quae nascitur, id est tubera. *transl.*: *de instrumentis*: GLOSS. II 597, 59 umbo bucula (V 401, 1). 570, 29 bucula umbo, randbaeg (*anglosax.*). V 348, 1 baculus (*vel* buc-) randbaeg (*vel* -beag). 404, 14 buculus rondbaeg. III 368, 48 buccula ὀμφαλός. IV 479, 28 ancila scuti buccula abintus tenetur (V 266, 39. 590, 3). LIV. 44, 34, 8 acuere alii gladios, alii galeas bucculasque (-colasque *V*) scutorum, alii loricas tergere. GLOSS. II 31, 32 buccula παραγναθίς. *cf.* IVV. 6, 516 *et* SERV. Aen. 4, 216 *sub* bucca *p. 2225, 80 et 81.* IVV. 10, 134 fracta de casside buccula pendens. TARR. PAT. dig. 50, 6, 7 (6) sagittarii, aerarii, bucularum structores. COD. Theod. 10, 22, 1 (*a. 374*) cum senae .... a singulis barbaricariis cassides, sed et bucculae tegerentur, octo vero ... cassidas totidemque bucculas ... et tegerent argento et deaurarent. ... pari numero buccularum. CAPITOL. Maximin. 29, 9 fecit et galeas gemmatas, fecit et bucculas. VITR. 10, 2, 11 bucculis (bucul- *G*?) tigneis (*sic H,* digneis *vel* ligneis *G*) capita religavit. 10, 10, 3 regularum *in catapultis longitudo,* quas nonnulli bucculas appellant, quae dextra ac sinistra canalem figuntur, foraminum XVIII. *ibid.* crassitudo bucculae. GLOSS. II 30, 43 boccola εἶδος ἀγγείου. ANTHIM. 3 in vaso mittis acetum ... quantum mediam buculam. *v.* bucculare.

Buccula *v.* Bucculus.

bucculāre, -is *n. a* buccula *v. l. 5. vas aeneum coquinarium*: MARCELL. med. 8, 127 p. 81, 13 mittes in bucculare rude vel diligenter nitidatum. 23, 17 in bucculari decoques ita, ut aliquamdiu illic bulliant. ANTHIM. 3 in bucculari non coquatur, sed in olla fictili.

bucculentus, -a, -um *a* bucca. *buccas magnas habens, cf.* buccosus: PLAVT. Merc. 639 ego dicam tibi: canum, varum, ventriosum, bucculentum, breviculum. *Münscher.*

Bucculius, -a *nom. gent.; cf.* Bucca *et etrusc.* (Corp. inscr. etr. 4449) puclis *v. W. Schulze, Eigennamen p. 134.* CORP. XII 4104 (*prope Arelate*) Sex. Bucculi Servandi q. col., Bucculiae C. f. Graecinae uxori. *derivatum* Buculiācum, *hodie* Bicqueley; *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 627.* **Buciliānus** (Βουκολιανός) *senator, unus ex Caesaris interfectoribus.* APPIAN. civ. 2, 113 ἀδελφὼ δύο, Καικιλιόν τε καὶ Βουκολιανόν. 2, 117 Βουκιλιανὸς ἐς τὸ μετάφρενον (ἐπάταξε τὸν Καίσαρα). CIC. Att. 15, 17, 2 de Buciliano. 16, 4, 4 Buciliani. **Buculēius,** -a *nom. gent.* CIC. de orat. 1, 179 familiaris noster (*Crassi*) M. Buculeius (Bucelei- *hic et infra cod. Harlei.*), homo neque meo iudicio stultus et suo valde sapiens et ab iuris studio non abhorrens. ... cum Buculeio. CORP. VI 13657 Q. Buculeí Eustatí. 34971[a. b] Buculeia Attice. **Buclēius,** -a *nom. gent.* CORP. IX 3628 (*Aveiae*) C. Curio Suro, Bucleiae Edulioni.

Bucculus (Buculus) *nom. vir.; cf.* Bucca, Buccus. *titulus fabulae Atellanae Novi*: NON. p. 507, 7 Novius Bucculo (Buculo *P*). CORP. VI 14073 L. Calidius Buculus. V 5042 (*Tridenti*) Titia C. f. Buculi. 6565 (*inter Novariam et Aronam*) L. Labienu⟨s⟩ Bucculu⟨s⟩. XIII 6837 leg. I ad. (centuria) Claudi Buculi. VIII 12400 (*in prov. procos.*) P. Petronius Proculinus ... *pater* Petroni Bucculi. **Buccula** *nom. mul.* CORP. III 1732 (*in Dalmatia*) Egnatiae L. f. Bucculae. XIII 4219 (*in Gall. Belg.*)? *in vasculis* CORP. XII 5686, 143 *et* XIII 10010, 364 Buccula f. *Otto.*

1. buccus, -ī *m. germ.* '*Bock*' *vel celt.; v. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 626 s. v.* buccos. LEX Sal. 5, 2 add. 1 (*in Ee*) si quis buccum furaverit. *francog.* bouc. *Münscher.*

2. buccus, (-ī) *a* bucca, *i. q.* bucco. *v.* Bucciovaldus *p. 2228, 69.*

Buccus (Buccos) *nom. vir. celt.; cf.* 2. Buccius, Bucco, Buccio, Bucculus. CORP. XIII 5730 (*in Germ. sup.*) Capratino Bucci ⟨f.⟩. *in vasculis*: CORP. XIII 10010, 362 Buccos avotis. 10010, 363 Buccos. 10010, 365 Buccus f. *sim.* *Otto.*

bucella, -ārius *sim. v.* bucc-.

Būcephalās, -ae, *acc.* -am (**Būcephalus,** -ī) *m.*, Βουκεφάλας. *nomen equi Alexandri Magni, de quo v. Kaerst, PW. III 995.* Bucephalus: PAVL. FEST. p. 32 Bucephalus vocatus est equus Alexandri regis propter quandam bubuli (-bali *codd.*) capitis similitudinem. SOL. 45, 8 EPIT. Alex. 62. Bucephalas: CVRT. 6, 5, 18 equus regis — Bucephalam vocabant — quem Alexander non eodem quo ceteras pecudes animo aestimabat. PLIN. nat. 6, 77. 8, 154 Bucephalam eum vocarunt sive ab adspectu torvo sive ab insigni taurini capitis armo inpressi. GELL. 5, 2 tit. super equo Alexandri regis, qui Bucephalas appellatus est. *ibid.* 1. IVL. VAL. 1, 9 p. 16, 20 Bucephalam equum. p. 19, 15 *et* 19. 2, 28 p. 97, 2 Bucephala suo vectus. 2, 30 p. 102, 25. 3, 7 p. 116, 28. 3, 60 nomine Bucephalae equi.

Būcephala, -ae (**Būcephalē,** -ēs, **Būcephalon** [-um], -ī). τὰ Βουκέφαλα, ἡ Βουκεφάλα, ἡ Βουκέφαλος Ἀλεξάνδρεια. *nomen oppidi ab Alexandro Magno in India conditi et in honorem equi Bucephali appellati, de quo v. Oberhummer, PW. III 994.* Bucephala: CVRT. 9, 3, 23 oppida ... duo condidit, quorum alterum Nicaeam appellavit, alterum Bucephalam, equi, quem amiserat, memoriae ac nomini dedicans urbem. PLIN. nat. 6, 77 caput eorum (*Asinorum*) Bucephala, Alexandri regis equo, cui fuerat hoc nomen, ibi sepulto conditum. SOL. 45, 9 IVL. VAL. 3, 60. Bucephale: IVST. 12, 8, 8 alteram *urbem* ex nomine equi Bucephalen vocavit. OROS. hist. 3, 19, 4 Bucefalen. Bucephalon: GELL. 5, 2, 5 oppidum ... ob equi honores Bucephalon appellavit. EPIT. Alex. 62 quod nunc Bucephalum nominatur. RAVENN. p. 43, 12 Alexandria Bucephalos.

Būcephalos. τὰ Βουκέφαλα. *promunturium Argolidis, de quo v. Oberhummer, PW. III 995.* MELA 2, 49 Peloponnesi oram ... sinus et promunturia lacerant, ab oriente Bucephalos et Chersonessus Scyllaeon.

Būcephalus. Βουκέφαλος λιμήν. PLIN. nat. 4, 18 in eo (*sc. sinu Saronico*) ... portus Anthedus et Bucephalus et ... Cenchreae. *cf. Oberhummer, PW. III 995 sub* 2. Bukephala.

būceras (**būcerōs**) *n.*, βούκερας (βούκερως). *nomen herbae*: PLIN. nat. 21, 37 quaedam, dum virent, non olent ..., ut buceros quod est faenum Graecum. 24, 184 nec faeno Graeco minor auctoritas, quod telin vocant, ... aliqui buceras ..., quoniam corniculis semen et simile, nos siliciam. DIOSC. 2, 85 farina feni greci quem multi buceron ... appellaverunt. *v. Olck, PW. III 580 s. v. Bockshornklee.*

būcerius, -a, -um [*tractum a gr.* βούκερως. *Th.*]. LVCR. 2, 662

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

buceriae ... greges (NON. p. 80 bucerias boum greges Lucretius. GLOSS. V 638, 54). GLOSS. IV 27, 7 buceriae armenta (212, 48. V 272, 37. 349, 13 buteriae. 404, 28). 314, 47 buceria⟨e⟩ armenta pecuaria (594, 44). *cf.* buccidine.

būcerōs *v.* buceras.

? **bucerum** vox inepta GLOSS. IV 27, 2. *cf.* bacerus.

būcerus, -um [*tractum a gr.* βούκερως. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 32 bucerum pecus de bubus dicimus. GLOSS. II 31, 33 bucerum γέννημα βοός (βιος *cod., corr. g*). IV 26, 35 pecus bubulum (*in cd.* 212, 47. 314, 46 bucer⟨um⟩. *al.* V 171, 13 *al.*). 315, 4 bucerum (buturum *vel* butyrum *trad.*) genus bubulum (V 349, 10). V 443, 55 bucera boves (563, 48). LVCR. 5, 866 lanigerae ... pecudes et bucera saecla 6, 1245 (CARM. de fig. 181). OV. met. 6, 395 lanigeros ... greges armentaque bucera pavit (PROB. Verg. georg. 3, 146—149). *Münscher.*

Bucēs (Byces) *lacus et fluvius prope Maeotim; cf. Tomaschek, PW. III p. 1104 et 1105.* PTOL. 3, 5, 11 τὴν Βύκην λίμνην. 3, 4 Βύκου ποταμοῦ. PLIN. nat. 4, 84 lacus Buces (*trad.* Bugaes, Bugae, Buges) .... ipse Buces (*trad.* Buges) a Coreto Maeotis lacus sinu petroso discluditur dorso. recipit amnes Bucem (*trad.* Bugem) ... ex diverso venientes tractu. ... Hypanis ... fluit manu facto alveo in Bucen. 4, 88 a Buce (*fluvio*). MELA 2, 2 *Maeotidis* flexum Buces amnis secat. VAL. FL. 6, 68 quique lacum cinxere Bycen. *Otto.*

būcētum, -ī *n.* [*cf. c.* bos. *Th.*]. bucit-: VARRO ling. 5, 164 GLOSS. IV 594, 45. V 404, 32. 592, 47 OSBERN. p. 80^{b}. boc-: GLOSS. IV 593, 38. buceda: GLOSS. IV 586, 28. GLOSS. IV 212, 45 buceta pascua (490, 1. 586, 28. 593, 38. 594, 45. V 272, 47. 592, 8 bucula. *cf. Löwe, prodr. p. 82*). IV 602, 25 pascua bovis. V 171, 14 loca bobum. 592, 47 pascua ubi cientur boves (OSBERN. p. 80^{b}; *cf. Löwe, prodr. p. 74*). V 404, 32 bucitum seotu (*anglosax.*). VARRO ling. 5, 164 intra muros video portas dici in Palatio Mugionis (Mucionis *F*) a mugitu, quod ea pecus in bucita circum (bucitatum *F*) antiquum oppidum exigebant. LVCAN. 9, 185 calidi lucent buceta Matini. GELL. 11, 1, 1 quoniam ... buceta ... in ea terra (*Italia*) gigni pascique solita sint complurima. SIDON. epist. 2, 2, 14 depasta.

Buciānus *v.* 1. Buccius.

būcīd⟨a⟩e qui boves c⟨a⟩edunt GLOSS. V 171, 16. *cf.* bucaeda. *Löwe, prodr. p. 267.* *Münscher.*

Bucilliānus *v.* Bucculius. **Bucillus** *v.* Buccillus.

būcina, -ae *f.* [bucina *et gr.* βυκάνη *utrum vocabulum italicum an graecum primo fuerit in controversia est. nomen a sono bucinae ductum esse videtur; cf. c. gr.* βύκτης, *ind.* buk-kārah *'rugitus' et c.* bucca. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 32 bucina quam nos appellamus, Graeci βυκάνην (buchia non *et sim. codd.*) a similitudine soni dicunt. ISID. orig. 18, 4, 1 buccina ... a voce dicta quasi 'vocina'. GLOSS. II 259, 9 βουκανιστήριον haec bocina (*cf.* 496, 37). V 347, 42 bucina begir (*anglosax.*). CAPER gramm. VII 99, 16 bucina erit tuba, qua signum dat bucinator; bucinus ipse canor editus ex hac (GLOSS. V 50, 18. *cf.* ISID. diff. 1, 77 *et* bucinus, bucinum). MARTYR. gramm. VII 171, 8 b mutam habebit ... bucina. PROB. app. gramm. IV 194, 16 bucina *femin. generis* (*cf.* GRAMM. suppl. 46, 27). *scribitur simplex c in melioribus libris, item plerumque in titulis* (*v. s.* bucinator). CORP. VI 31566 (= XI 3772^{a}) ⟨ad b⟩uccinam (*aet. Augusti*). [*ital.* buccina, *raetor.* bišel. bucīna: *francog.* buisine. *M.-L.*]

instrumentum musicum varii usus (*epitheta et iuncturae promiscue dantur*): *de forma et sono*: VEG. mil. 3, 5 tuba quae directa est appellatur, bucina quae in semet aereo circulo flectitur. HIER. *l. 65. cf.* OV. met. 1, 335 (*p. 2232, 83*). PLIN. nat. 9, 103 (*v. s.* bucinum). ARNOB. nat. 6, 10 per vos hominum formae sunt bucinarum animantes tortus intestinis et domesticis flatibus. PAVL. FEST. p. 116 *lituus* est ... genus bucinae incurvae (*cf.* SCHOL. Hor. carm. 2, 1, 18 gloss. app. p. 381 litui: bucinae). VEG. mil. 3, 5 semivocalia sunt *signa* quae per tubam aut cornu aut bucinam dantur. APVL. flor. 17 p. 80 tuba rudore torvior ... bucina significatu longinquior.

apud pastores: HIER. in Os. 5, 8 p. 53/4 clara bucina et tuba personate; quorum bucina pastoralis est et cornu recurvo efficitur: unde ... graece κερατίνη appellatur. ISID. orig. 18, 4, 1 pagani agrestesque ad omnem usum bucina ad compita vocabantur (*affert* PROP. 4, 1, 13). VARRO rust. 2, 4, 20 subulcus debet consuefacere, omnia ut faciant *sues* ad bucinam. *ibid.* ideo ad bucinam (duodecim *cod.*) convenire dicuntur. 3, 13, 1 vidisti ad bucinam inflatam certo tempore apros et capreas convenire ad pabulum (*cf.* AMM. 16, 8, 11). 3, 13, 3 qui cum eo venisset et cum stola et cithara cantare esset iussus, bucina inflavit, ut tanta circumfluxerit nos cervorum ... multitudo *eqs.* CIC. Verr. 5, 96 signum, quod erat notum vicinitati, bucina datur; homines ex agris concurrunt. VERG. Aen. 7, 519 ad vocem celeres, qua bucina signum dira dedit, raptis concurrunt undique telis indomiti agricolae (*cf.* 7, 513 pastorale canit signum). *sic* signum dat bucina *sim.*: LIV. 7, 35, 1 CVRT. 3, 3, 8 SIL. 15, 605 CYPR. GALL. deut. 69 iud. 302 AMM. 25, 8, 2. 27, 2, 6 *cf.* SEN. Thy. 799 *p. 2232, 60.* PRVD. cath. 11, 105 *p. 2232, 67.* PROP. 4, 1, 13 bucina cogebat priscos ad verba Quirites (*pastores*). 4, 10, 29 pastoris bucina lenti cantat. *cf.* 4, 4, 63 canit. *sim.*: VITR. 9, 9, 5 canunt. AMM. 26, 4, 5. 31, 6, 2. VVLG. I reg. 13, 3 Saul cecinit buccina in omni terra (σάλπιγγι σαλπίζει). II reg. 18, 16 (ἐν κερατίνῃ). 20, 1 III reg. 1, 34. 39 Ezech. 33, 3 CORIPP. Ioh. 1, 512. *sic* cantus bucinae: CIC. Mur. 22 (*infra l. 28*) AMM. 24, 5, 9 ORIENT. comm. 2, 347 ENNOD. dict. 7, 2 p. 443, 18 CORIPP. *saep. cf.* SIL. 5, 244 CYPR. GALL. num. 182. *adde* AMM. 31, 15, 13 bucinis ... occinentibus. MART. CAP. 5, 435 inter trepidationem bucinae praecinentis (FAVST. REI. serm. 11 p. 265, 9 praecinentibus angelorum buccinis [= PS. AVG. serm. 249, 4]). COLVM. 6, 23, 3 ut ad sonum bucinae pecus ... saepta repetere consuescat. PLIN. nat. 16, 179 ex qua (*sabuco*) magis canoram bucinam tubamque credit pastor ibi caesa, ubi gallorum cantum frutex ille non exaudiat. HIER. epist. 46, 12 Amos prophetam ... bucina pastorali ... clangentem (*cf.* VVLG. exod. 19, 13 cum coeperint clangere buccina. lev. 25, 9 Ios. 6, 4. 8. 16 iud. 6, 34. 7, 19 II Esdr. 4, 18 Ier. 6, 1. 51, 27. Os. 5, 8 clangite buccina in Gabaa, tuba in Rama [σαλπίσατε σάλπιγγι]). PRVD. Symm. 2, 529 clangebat bucina contra (clangor bucinae: VVLG. exod. 19, 16 clangorque buccinae vehementius perstrepebat [φωνὴ τῆς σάλπιγγος]. II reg. 6, 15. 15, 10 [κερατίνης]. ENNOD. opusc. 6, 11 p. 406, 2). HIER. in Am. 1, 2 p. 225 cum dominus ... quasi clara bucina insonuerit, tunc omnia speciosa pastorum *marcescent* (VVLG. iud. 3, 27 statim insonuit buccina in monte. II reg. 2, 28 Ezech. 33, 6 *cf.* HIER. epist. 66, 10 in Os. 5, 8. VVLG. Ios. 6, 13 buccinis personabat. iud. 7, 22. sonus *et* sonitus bucinae: POTAM. tract. 2 p. 1416^{B} sonus bucinae ferientis. VVLG. II par. 15, 14 in clangore tubae et in sonitu buccinarum [ἐν φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἐν σάλπιγξι καὶ ἐν κερατίναις]. exod. 19, 19. 20, 18 I par. 15, 28 Ezech. 33, 4. 5 SALV. gub. 1, 43.

in re militari: SERV. Aen. 11, 474 bucina insonans sollicitudinem ad bella denuntiat ... proelium autem tubae indicant (*inde* ISID. orig. 18, 4. *cf.* 18, 4, 1 bucina est qua signum datur in hostem). CIC. Mur. 22 te gallorum, illum bucinarum cantus (*cf. supra l. 1 sqq.*) exsuscitat; tu actionem instituis, ille aciem instruit (QVINT. inst. 9, 2, 100. 9, 3, 32). VERG. Aen. 11, 475 bello dat signum rauca cruentum bucina (*idem epitheton* CYPR. GALL. deut. 69. *cf.* gen. 803 bucina raucisono dum complet saxa tremore. HIER. epist. 123, 18 pro Fescennino carmine terribilis tibi rauco sonitu bucina concrepabit. CORIPP. Ioh. 6, 263 raucos bucina cantus aere gemit. *cf.* bucinum). LAVS Pis. 175 gravis obstreperet modulatis bucina nervis (ENNOD. dict. 7, 2 p. 443, 18 *infra l. 50. cf.* IVV. 7, 71). SIL. 5, 224 feralique horrida cantu bucina lymphatas agit in certamina mentes (CORIPP. Ioh. 6, 546 gemit horrida cantu bucina letifero. 2, 250 bucina ... ciens tremulo gemit horrida cantu). CYPR. GALL. iud. 302 classica iamque sonant, dat cornea bucina signum. num. 182 (*syn.* tuba). AMM. 24, 5, 9 exercitus cantu concitus bucinarum. 25, 8, 2 ubi ... transeundi amnis aperte signum dedere bucinae concrepantes (*cf.* HIER. epist. 27, 3. 52, 10. 123, 18 VVLG. Ios. 6, 9 ENNOD. opusc. 6, 11 p. 406, 2 *l. 48*). 26, 4, 5 bellicum canentibus bucinis (31, 6, 2). 27, 2, 6 signo ... per bucinas dato. 31, 15, 13. VEG. mil. 2, 7 bucinatores, qui ... bucina committere proelium solent. 3, 25 clamore ac bucinis exultare. CLAVD. 4, 3 hostilis. 15, 447 turmalis (*syn.* tuba). ENNOD. opusc. 4, 1 p. 383, 9 proeliantes adsurgunt bucinis. 6, 11 p. 406, 2 nec pedem retorquet a classicis, cui bucinarum clangor et ministeria belli inter pacis blandimenta crepuerunt. dict. 7, 2 p. 443, 18 virtute debiles gravis bucinarum cantus attollit (*syn.* lituus). CORIPP. Ioh. 1, 512 signa canens gemit ... fera bucina cantus (Ioh. 2, 250. 6, 263. 546 *cf.* IVV. 7, 71).

indicat vigilias, sim.: PROP. 4, 4, 63 iam quarta canit venturam bucina lucem (4, 4, 80 *syn.* tuba). LIV. 7, 35, 1 ubi secundae vigiliae bucina datum signum esset. 26, 15, 6 ut ad tertiam bucinam praesto essent. LVCAN. 2, 689 ne bucina dividat horas, ne tuba praemonitos perducat ad aequora nautas. SIL. 7, 154 medio somni cum bucina noctem divideret. 15, 48 haud umquam trepidos abrumpet bucina somnos. 15, 605. *cf.* TAC. ann. 15, 30 initia vigiliarum per centurionem nuntiari, convivium bucina dimitti. SEN. Thy. 799 nondum in noctem vergente die tertia misit bucina signum (*cf.* PRVD. cath. 11, 105 *l. 67*). *in horologio*: VITR. 9, 9 (8), 5 bucinae canunt. *varia*: RVT. NAM. 1, 629 responsuros persultat bucina colles (*in venatione*). SIDON. carm. 23, 339 murmure bucinae strepentis suspensas tubicen vocans quadrigas effundit celeres in arva currus (*cf.* LAVS Pis. 175 obstreperet. VVLG. exod. 19, 16 perstrepebat). *tuba caelestis*: PRVD. cath. 11, 105 cum vasta signum bucina terris cremandis miserit. ORIENT. comm. 2, 347 ubi terribilem dederit cava bucina cantum. SALV. gub. 1, 43 terribiles bucinarum caelestium sonos. *in imagine et translate*: IVV. 14, 152 sed qui sermones, quam foedae (-de *P*) bucina famae (SCHOL. *ad l.* quam mala fama est avaris potentibus). *cf.* 7, 71 si Vergilio puer et tolerabile desset hospitium, caderent omnes a crinibus hydri, surda nihil gemeret grave bucina (*coll.* VERG. Aen. 7, 513 *sqq.*). AMM. 16, 8, 11 inflabant itidem has malorum civilium bucinas potentes in regia. *apud christianos*: COMM. instr. 2, 35, 5 bucina praeconum clamat lectore legente, ut pateant aures (*i. q. tuba prophetarum et apostolorum*). HIER. epist. 66, 10 Amos tibi semper bucina in auribus sonet; hic lituus excitet animam tuam (*cf.* 46, 12). 27, 3 in eorum aurem (*var.* aure) bucina magis quam cithara concrepamus. PASS. Rogat. 2 triumphum Christi oris sui buccina ... decantabat. *concha*: *Tritonis*: AETNA 295 longas emugit bucina *Tritonis* voces (*cf.* CLAVD. 4, 3). OV. met. 1, 335 cava bucina sumitur illi tortilis, in latum quae turbine crescit ab imo, bucina, quae medio concepit ubi aëra ponto, litore voce

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

replet (*cf.* ORIENT. comm. 2, 347 cava bucina, *i. q. tuba*). SVET. Claud. 21 hoc spectaculo classis Sicula et Rhodia concurrerunt ... exciente bucina Tritone argenteo, qui e medio lacu ... emerserat. MACR. sat. 1, 8, 4 Tritonas cum bucinis fastigio Saturni aedis superpositos. TERT. pall. 2 adhuc maris conchae et bucinae peregrinantur in montibus. CAEL. AVR. chron. 4, 1, 1 cinis ustarum bucinarum. acut. 3, 17, 161 iuscellum scari piscis et carabi et bucinarum et cancrorum. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 30 musculus, bucina, ecinus. *cf.* bucinum *et* bucinus.

synonyma: tuba, lituus. *Ihm.*

1. Būcina *cogn. vir.* CORP. XI 4652 (*Tuder*) Q. Caecilio Q. f. Attico patrono, C. Attio P. f. Bucinae IIvireis quinq. V 2544 (*Ateste*) M. Valerius Bucinae l. Optatus.

2. ? Bucina *insula.* LIB. pontif. p. 24, 5 Pontianus episcopus et Ypolitus presbiter exilio sunt deportati ab Alexandro in Sardinia insula Bucina (Buciana *in duobus codd.*; *a. 235*). *eandem in* TAB. Peut. Bovenna *nominari Hülsen existimat PW. III 986.* *Otto.*

? būcināria (*vel* -iae) voces GLOSS. IV 594, 47 *et saepius* (*var.* bucen-). *glossa truncata, ut videtur* (*v. Götz, thes. gloss. s. v.*).

būcinātor, -ōris *m.* [*cf.* bucinare. *Th.*]. VARRO ling. 6, 75 etiam bucinator a vocis similitudine et cantu dictus. LYD. mag. 1, 46 βουκινάτορες, σαλπισταὶ ἱππέων. GLOSS. II 259, 8 βουκανιστής bucinator. CAPER gramm. VII 99, 16 (*v. s.* bucina *p. 2231, 46*). buchi ⟨...⟩: INSCR. Ephem. epigr. VII p. 368 n. 1219. *compendium* bucc.: CORP. VI 1057, 7, 8 (*alia compendia v. infra l. 45 sqq.*). CAES. civ. 2, 35, 6 bucinatore in castris et paucis ad speciem tabernaculis relictis (SALL. hist. 3, 96 ⟨re⟩licto bucinato⟨re in cas⟩tris. FRONTIN. strat. 1, 5, 17 relicto bucinatore, qui vigilias ad fidem remanentium divideret). PETRON. 26 Trimalchio ... horologium in triclinio et bucinatorem habet subornatum, ut subinde sciat, quantum de vita perdiderit. TARR. PAT. dig. 50, 6, 7, (6) bucinator *inter immunes numeratur*. VEG. mil. 2, 7 tubicines cornicines et bucinatores, qui tuba vel aere curvo vel bucina committere proelium solent. 2, 22 habet...legio tubicines cornicines bucinatores. *ibid.* classicum item appellatur, quod bucinatores per cornu dicunt. *passim in titulis militum* (*classiariorum, praetorianorum al., etiam vigilum; cf. Cauer, Ephem. epigr. IV p. 375 sq.; Ruggiero, Diz. epigr. I 1051; Domaszewski, PW. III 986*), *ex. gr.*: CORP. VI 3179 P. Ael. Decimianus eq. sing. Aug. bucinator. 2545 Sex. Pufio Quarto mil. coh. IV pr. bucinatori. 3326 (= 10302, *vix est cognomen*). INSCR. Ephem. epigr. VII p. 368 n. 1218 (*Ostiae*) bucinator coh. VII vig(ilum). CORP. XI 6735 *triere* Nep⟨tuno⟩ bucina⟨tor⟩ (*item ad classem pertinet* CORP. VI 33019. PAPYR. Brit. 229 [*a. 166*], 28 C. Iulius Demetrius bucinator pri⟨n⟩cipalis III [*i. triere*] Virtute [*cf.* INSCR. *infra*]). CORP. III 8522 bucin(atori) *cohortis.* 11029 bucinat. *legionis* 14935. *frequens compendium* buc.: CORP. VI 221. 1057 (*ter*). 1058 (*ter*). 2385, 12. 31147 c, 17. III 3352. 6180, 3, 4 ex buc(inatore) leg. V Mac. 11180. 13187. INSCR. Rhen. Bramb. 286. *al.* buci.: CORP. VI 2382[a], 19. bu.: CORP. VI 1057, 6, 24. 2412. b.: CORP. III 12437 L. Spurennio Rufo b(ucinatori) ch(o)r(tis) Mattiacorum. *nota*: CIC. epist. 16, 21, 2 polliceris te bucinatorem fore existimationis meae. HIER. epist. 108, 16 solent pleraeque matronarum bucinatoribus suis dona conferre. *Ihm.*

portus **Bucinī** (*v. l.* Abucini) NOT. GALL. 9, 9 chron. I p. 599; *cf. Mommsen ad h. l.; Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 627; Ihm, PW. III 987. hodie* Port-sur-Saône.

Bucinna *insula Lilybaeo propinqua.* PLIN. nat. 3, 92 Bucinna (*sic E*[2], Buciona, Bucion *rell.*). *videtur esse* Phorbantia. *hinc fictum putat Hülsen, PW. III 996* Βούκιννα, πόλις Σικελίας *ap.* STEPH. BYZ. *Otto.*

būcino, -āvī, -ātum, -āre *a* bucina. GLOSS. II 260, 43 βυκανίζω. III 129, 21 *sqq.* bucinizo, -is, -i (*i.* βουκινίζω, -εις, -ει). VARRO rust. 2, 4, 20 cum bucinatum est. APVL. met. 4, 31 concha sonaci leniter bucinat *Triton* (HYG. fab. 274 p. 151, 3 Tyrrhenus ... concha pertusa bucinavit). ITALA I Cor. 15, 52 (cod. d) bucinat (σαλπίσει, VVLG. canet ... tuba). Matth. 6, 2 (cod. k) noli bucinare (μὴ σαλπίσῃς, VVLG. tuba canere). VVLG. psalm. 80, 4 buccinate in neomenia tuba (σαλπίσατε ... σάλπιγγι. *cf.* HIER. epist. 149, 6). CASSIOD. var. 1, 45, 6 metalla mugiunt, Diomedes in aere gravius bucinat. *in imagine*: HIER. epist. 22, 32 cum manum egenti porrexerint, bucinant; cum ad agapen vocaverint, praeco conducitur. *nota act. impers.*: SEN. contr. 7 praef. 1 saepe declamante illo ter bucinavit.

composita: debucino, dibucino. *Ihm.*

Bucinobantēs *gens Alamanna; cf. Ihm, PW. III 987.* AMM. 29, 4, 7 Bucinobantibus, quae contra Mogontiacum gens est Alamanna (*a. 373*). NOT. dign. or. 6, 17 *et* 58 auxilia palatina Bucinobantes. *Otto.*

būcinum, -ī *n.* [*cf. c.* bucinare, bucina. *Th.*]. *i. q. bucinae sonus vel ipsa bucina* (*cf.* bucinus): GLOSS. II 31, 34 bucinum βουκάνη. 429, 41 σάλπιγξ tuba litua bucinum. 259, 9 βουκανιστήριον haec bocina bocino (buccinum *e*) IV 293, 33 tuba bucinum. ISID. orig. 18, 4, 1 *bucinae* clangor bucinum dicitur (GLOSS. V 172, 47. 563, 43). PLIN. nat. 9, 130 (*v. p. 2234, 5*). HYG. mun. castr. 21 si longiora fuerint *castra* ... nec bucinum in tumultu ad portam decimanam facile potuerit exaudiri. AMM. 21, 12, 5 concrepante sonitu bucinorum (*an* -arum?). HYG. astr. 2, 23 p. 66, 13 historia de bucino Tritonis. ENNOD. carm. 2, 94, 9 nil tibi cum bellis: commendant bucina letum. opusc. 1, 41 p. 272, 15 raucum bucina concinebant. *in imagine*: PLIN. nat. 11, 20 donec una (*apis*) excitet gemino aut triplici bombo ut bucino aliquo. *de forma concharum*: PLIN. nat. 9, 103 ad plausum apertis (*conchis*), ad bucinum recurvis. *genus conchae marinae* (*cf.* bucinus *et* bucina): PLIN. nat. 9, 130 concharum ad purpuras et conchylia ... duo sunt genera: bucinum minor concha ad similitudinem eius, qua bucini sonus editur, unde et causa nomini, rotunditate oris in margine incisa. alterum purpura vocatur *eqs. ibid.* bucinum nonnisi petris adhaeret circaque scopulos legitur. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 210 conchylia, bucina, peloridas. *eius sucus in tinctura*: PLIN. nat. 9, 134. 135. 138 (*cf. Blümner, Technologie I 226*). *Ihm.*

Aureum **būcinum** *Romae; cf. Hülsen, PW. III 987.* CVRIOS. urb. reg. 4 p. 6, 1 aur⟨eum⟩ bucinum. REG. urb. p. 7, 2. VLP. dig. 14, 4, 6, 16 tabernae ... quam ad Bucinum habuit. *Otto.*

būcinus, -ī *m.* [*cf. c.* bucinare bucina. *Th.*]. CAPER gramm. VII 99, 16 bucina ... tuba ...; bucinus ipse canor editus ex hac (ISID. diff. 1, 77 GLOSS. V 50, 18). *i. q. gallus gallinaceus*: PETRON. 74 non sine causa, inquit, hic bucinus signum dedit. *conchae genus* (*cf.* bucinum): GLOSS. II 349, 17 κῆρυξ θαλάσσιος murex bucinus. III 355, 27 bucini κήρυκες (396, 36. 436, 73). CAEL. AVR. chron. 3, 2, 35 mulli, carabi, bucini, spondylia. *herba* δελφίνιον: DIOSC. Vind. C 101[v] N 61 βουκινους. C 95[v] N 61 βουκινους μινορ. *graphio Pompeis scriptum* CORP. IV 2371 bucinus *significationis incertae.* *Ihm.*

Bucio *v.* Buccio. **Bucion** *v.* Bucinna.

Bucius, -a *v.* Buccius. **Buclēius,** -a *v.* Bucculius.

būco *v.* bucco. **Buco** *v.* Bucco.

Būcolās *nom. serv. graecum.* CORP. XI 3612 (*Caere*) Ti. Claudius Aug. lib. Bucolas (*v. de eo Henze, PW. III 987*). *idem* XV 7279 (*in fistula*) imp. Domitiani Caesaris Aug. Germanici; sub cura Bucolae l(iberti) proc(uratoris). 7280. *alius*: VI 15457 d. m. Cl. Helenes Cl. Bucolas. *Otto.*

būcolia bualia i. stabula boum GLOSS. V 563, 51. *v.* bolium.

Būcolia *loc. Aegypti, de quo cf. Sethe, PW. III 1013 sub* Βουκόλοι 1. HIER. vita Hilar. 43 cupienti ... ad Aegyptum navigare, hoc est ad ea loca, quae vocantur Bucolia. RAVENN. p. 120, 18. *deriv.*: Bucolicus.

būcolicus, -a, -um βουκολικός. *haud raro graece declinatur*: *masc. acc.* -con: PLIN. nat. 25, 31 TER. MAVR. 2126 FORTVN. gramm. VI 303, 32 PROB. Verg. ecl. praef. p. 324, 18 SCHOL. Verg. Bern. ecl. 6, 13 SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6, 1 GRAMM. VI 645, 26 *et* 30. *fem. nom.* -ce: SCHOL. Hor. carm. 1, 4 pr. EXPLAN. in Don. gramm. IV 523, 14 AVSON. 393, 90 DIOM. gramm. I 497, 10 AVDAX gramm. VII 333, 5 *et* 15 FIN. METR. gramm. VI 240, 8 GRAMM. VI 638, 7. *acc.* -cen: MAR. VICTORIN. gramm. VI 65, 31. *gen. plur.* -con: COLVM. 7, 10, 8 SCHOL. Hor. carm. 1, 9, 22 CHAR. gramm. I 229, 15 DIOM. gramm. I 482, 19 PRISC. gramm. III 207, 4. *cf.* PROB. app. gramm. IV 196, 2. NOT. Tir. 90, 18 bucolica. OV. trist. 2, 538 Amaryllidis ignes bucolicis ... luserat ... modis. SCHOL. Hor. carm. 1, 4 pr. quae (*pars heroici*) dicitur bucolice. TER. MAVR. 2126 bucolicon ... talem *versum* voluere vocari (FORTVN. gramm. VI 292, 12. 17. 18. 303, 32. DIOM. gramm. I 495, 15 bucolici sunt *versus*, quotiens quarta regione dactylus finiens partem orationis invenitur. HIER. epist. 21, 13 FRG. Bob. gramm. VI 623, 15). SACERD. gramm. VI 502, 7 bucolicam hexametram (506, 7 hexametro. 506, 14 DIOM. gramm. I 494, 30). 502, 10 tetrametram (512, 24 tetrametro. SERV. gramm. IV 466, 23). AVSON. 393, 90 bucolice tome (MAR. VICTORIN. gramm. VI 65, 31 eam *incisionem* quae quarto ⟨pede⟩ [caesura] partem orationis terminat quam bucolicen Graeci dicunt. 114, 19 DIOM. gramm. I 497, 10. EXPLAN. in DON. gramm. IV 523, 14 *caesura.* GRAMM. VI 638, 7. PRISC. gramm. III 460, 14 quarta ... bucolica magis passio est. AVDAX gramm. VII 333, 5 *et* 15 tome. FIN. METR. gramm. VI 240, 3 *et* 8 BEDA gramm. VII 246, 4. *nota*: GRAMM. VI 645, 26 *caesura* tetarte bucolicon. 645, 30). MAR. VICTORIN. gramm. VI 114, 21 carminis (DIOM. gramm. I 497, 10 SERV. ecl. 2, 65. 3, 1 SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6, 1 SCHOL. Verg. Bern. ecl. 6, 13 *bis.* ISID. orig. 1, 38, 16). SERV. gramm. IV 461, 12 *metro eqs.* PROB. Verg. ecl. praef. p. 324, 18 ritum ... sacrorum bucolicon appellarunt. SIDON. epist. 8, 11, 6 *materia.* *nota*: PLIN. nat. 25, 31 id *genus panacis*, quod e Macedonia adfertur, bucolicon vocant armentariis sponte erumpentem sucum excipientibus; hoc celerrime evanescit.

pro subst. **būcolicum,** -ī *n. sc. carmen.* DIOM. gramm. I 486, 17 bucolica dicuntur poemata secundum carmen pastorale conposita. 487, 8 in hunc diem manere nomen et ritum bucolicorum. SERV. ecl. praef. p. 1, 1 bucolica, ut ferunt, dicta sunt a custodibus boum id est ἀπὸ τῶν βουκόλων. PROB. Verg. ecl. praef. p. 324, 8 bucolicorum origo. 10, 1 bucolica carmen Siculum. *speciatim tit. carminum Theocriti et Vergili*: FEST. p. 210 ut Virgilius in Bucolicis quom (*sic cod.*) ait (p. 249 Ver. in Buc. cum ait. COLVM. 3, 9, 4 QVINT. inst. 8, 6, 46. 9, 2, 13. 10, 1, 56 SVET. gramm. 23 PORPH. Hor. carm. 1, 9 pr. epod. 3, 4 *et* 8 CHAR. gramm. I 199, 29 VLT. SYLL. gramm. IV 225, 24 EXPLAN. in Don. gramm. IV 520, 3. 552, 21 SERV. georg. praef. p. 128, 3 HIER. chron. a. Abr. 1982. 1985 PRISC. gramm. II 14, 16 Virg. in bucolico. 144, 15 *et passim.* EVTYCH. gramm. V 461, 14). COLVM. 7, 10, 8 ut Bucolicon (-cū *S*[1]) loquitur poema. SVET. vita Verg. p. 57 secunda Bucolicorum ecloga (VITA Hor. p. 2, 13 Keller. DIOM. gramm. I 482, 19

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

EXPLAN. in Don. gramm. IV 487, 18). p. 58 ad Bucolica[m] transiit. p. 60 Bucolica triennio . . . perfecit . . . edidit. p. 65 prolatis Bucolicis. GELL. 9,9,4 cum legerentur utraque simul Bucolica Theocriti et Vergilii. APVL. apol. 10 puerum ... Bucolico ludicro laudans. AMM. 17, 4, 5 in postrema Bucolicorum parte. SCHOL. Hor. carm. 1, 9, 22 illud Vergilii in bucolicon (PRISC. gramm. III 207,4). PORPH. Hor. sat. 1,10,40. CHAR. gramm. I 229,15 Maro bucolicon. AVSON. 349,11 Bucolico . . . dixit Maro. PROB. Verg. ecl. praef. p. 323,13 scripsit bucolica (SERV. ecl. 3,1. 6,1 *bis*. SCHOL. Verg. Bern. ecl. 6,13 SCHOL. Verg. Veron. ecl. 6,1 bucolicon). BOETH. herm. sec. 3,9 p. 234,13.

būcolica, -ae *pro subst. adhibuit* FVLG. Virg. cont. p. 83,10 bucolicam georgicamque omisimus. p. 95,20 nam et in bucolica (-co *al.*) *ita posuimus.*

Būcolicus (-a, -um) *a* Bucolia. GALLICAN. Avid. 6,7 cum Bucolici milites per Aegyptum gravia multa facerent, ab hoc (*sc. Avid. Cassio*) retunsi sunt, ut idem Marius Maximus refert (CAPITOL. Aur. 21, 2). *Münscher.*

Būcoliī, -ōrum *locus urbis Constantinopolitanae; cf.* Βουκόλος, Βουκόλια (*Oberhummer, PW. III 1017*). CONC. Const. a. 536 Mansi 8 p. 1056ᴰ monasterii sanctae Mariae prope Bucolios.

Būcoliōn, -ōnis, Βουκολίων, *Laomedontis filius; cf. Wagner, PW. III 1012.* DICT. 4, 22 Bucolionem. DAR. 6? *Otto.*

būcolismus, -ī *m.* βουκολισμός. DIOM. gramm. I 486,26 pastores ex rure in urbem convenerunt et ... pastorali carmine conposito deae honorem celebraverunt, unde est bucolismus dictus.

būcolista (-ae) *m.* [*cf. c.* bucolismus, βουκολιαστής. *Th.*]. DIOM. gramm. I 487, 5 non nulli (*rusticorum*) et in Italiam et in Lydiam et in Aegyptum transisse creduntur, quos lydiastas et bucolistas appellaverunt. cf. PROB. Verg. ecl. praef. p. 325 *add. in E*: quod genus religionis hodie conversum in quaestum. iidem sunt enim, qui bucolistae nominantur. *Münscher.*

būcolium *v.* bulum.

Būcolium, Βουκολιών. *opp. Arcadiae; cf. Oberhummer, PW. III 1012.* PLIN. nat. 4, 29 Bucolium.

Būcolus, -ī, *nom. serv. graec.* Βουκόλος. CORP. VI 7118 Ot⟨ac⟩ili Bucoli. 13656 d. m. Búcoli fécit Servanda et Prímitíus parentes. 22291 C. Matius L. (mulieris) l. Bucolus. 27129 Tebana P. l. Hamilla uxor C. Lusi Bucoli. IV suppl. 89, 9 M. Epidi Bucoli. X 2448 (*Puteolis*) d. m. Flaviae Eutychidis Bucolus coniugi. 2544 C. Iuli Bucoli. V 5668 (*in agro Mediolan.*) Bucolus M. C. ser(vus). *Otto.*

Buconia, -ae *silva in Germania* (*cf. PW. III 987. Corp. XIII 2 p. 194*). GREG. TVR. Franc. 2,40 cum . . . ille egressus de Colonia civitate, transacto Rheno, per Buconiam (*var.* Bucho-, Boccho-) silvam ambulare disponeret (*ibid. iterum, var.* Bugo-, Boccho-).

Buconiāna *officina in lateribus saec. III/IV. cf.* Buconia? CORP. XV 1556 officina Buconiana. *compendia*: 1557 Buconi. 1558 Bucon. 1559 Buco. 1560 Buc. (*item* 1553. 1554). *contra* 1548—1550 *cf.* Boc. 1551 *et* 1552 *cf.* Bo. *adde* 1555 opi(cina) Boson(iana). *Ihm.*

capnios et **buconiates** (*sic D*², -nates *M*, -niatis *D*¹, bucconiatis *rell.*) et tharrupia *uvae* in Thurinis collibus non ante demetuntur quam gelaverit PLIN. nat. 14, 39. *Münscher.*

Buconica *opp. Germ. sup., hodie* Oppenheim (*cf. PW. III 152. 987. Corp. XIII 2 p. 194*). CORP. XIII 4085 (*apud Treveros*) Buconice (*sc.* -cae). ITIN. Tungr. (Dessau 5839) 1 ⟨Bu⟩conica. ITIN. Anton. Aug. p. 355, 4 Bauconica (*sic Esc.*, bouconia *plerique*). TAB. Peut. 3, 3 Bonconica. *cf.* Buconia, Buconiana. *Ihm.*

Turris **Buconis** *in Mauretania Tingitana; cf. Dessau, PW. III 987.* RAVENN. p. 164, 7 (bubonis *C*). *Otto.*

būcrānium (-ion), -ī *n.* βουκράνιον. *proprie bovis caput*: CORP. XIII 1751 (*a. 160*), 11 bucranium suo impendio consacravit. VI 736 a 20 tauroboliu(m) crioboliumque fecit et buc(ranium) si(gnavit) (*suppl. Mommsen*). *transl. nomen herbae*: PS. APVL. herb. 86 pr. Graeci cynocephalion dicunt ..., alii bucranion, alii burrhinon ..., Itali canis cerebrum.

būcrius, -ī *m.* βούκριος. *nomen bestiae*: IVL. VAL. 3,19 tigrides . . . una elephantis et bu⟨c⟩riis. *Münscher.*

Buctor, -is *nom. vir. barb.* CORP. III 3823 (*in Pannon. sup.*) Volteregi Buctoris f. . . . Buctor et Qu⟨a⟩rtio f. p. *Otto.*

būcula, -ae *f.* [*a* bos *deminutive, cf.* buculus. *Th.*]. SERV. ecl. 8, 86 bucula bovis est diminutio. GLOSS. II 31, 35 bucula δάμαλις, deminutive βοῦς. IV 489, 32 buccula vacca dimi⟨nu⟩tive (197, 4 vuccula. 580, 33. V 336, 56 vucula). IV 594, 36 buccula bucca (*i. vacca*) vel vaccula diminutive. MARTYR. gramm. VII 171, 8. *forma* boc-: VERG. ecl. 8, 86 *in Bern. b.* georg. 4, 11 *in P.* SYMM. epist. 1, 29 *in V.* IORD. Get. 35, 183. bucola: VERG. ecl. 8, 86 *in P.* GLOSS. II 31, 29 *et* 36. bucc-: GLOSS. IV 313, 4. 314, 45. 489, 32. 570, 27. 594, 36. 602, 27 CALP. ecl. 3, 66 *in PV.* *confunditur cum* vaccula, *a qua vix discernas.* GLOSS. IV *et* V *passim* vacca. IV 212, 40 bucala vaccula. 602, 27 bucula vascula sive vaccula. 489, 31 iuvenca, vitula. *post* 26, 26 *in cd* bacula iuvencula aut vitula. 313, 4 baccula bovis femina. II 31, 36 bucola βούδιον, βουκόλιον. 31, 29 βούδιον, βουθύτης (?). 266, 19 δάμαλις bucula iuvenca vacca. 373, 27 μοσχάς bucula vitula iuvenca vacca. 570, 27 baccula vitula cucaelf (*anglosax.*). VERG. ecl. 8, 86 fessa iuvencum ... quaerendo bucula (-cola *P*, boc- *Bern. b.*) ... viridi procumbit in ulva. georg. 1, 375 bucula caelum suspiciens patulis captavit naribus auras (AVIEN. Arat. 1707 auras concipit. AMBR. hex. 6, 9, 66 erigit ... ad caelum oculos). 4, 11 errans bucula (boc- *P*) campo decutiat rorem (PROB. *ad l.* COLVM. 9, 4, 1). PAVL. FEST. p. 31 rustici burram appellant buculam, quae rostrum habet rufum. PLIN. nat. 8, 114 equo aut bucula accedente. CALP. ecl. 3, 66 quam numerosa meis siccetur bucula (ecula *PV*) mulctris *eqs.* SER. SAMM. 75 *fimum* fudit. AMM. 22, 8, 13 Inachi filia mutata in buculam (*Petschenig*, imbusquem *V*, bovem, vaccam *al.*). PRVD. psych. praef. 31. AVG. serm. 82, 2 mater aliquando bucula sugentem vitulum taedio quodam avertit. SVLP. SEV. dial. 2, 9, 4 nec defuit sensus in bucula, quin se intellegeret liberatam. AVELL. p. 752, 22 colorem ... buculae rufae. ENNOD. carm. 2, 21, 1. IORD. Get. 35, 183 claudicantem. GREG. TVR. Franc. 6, 31 *syn.* iuvencam. CORIPP. Ioh. 2, 111 bucula torva parens. *de artificum signis, praecipue Myronis*: CIC. Verr. 5, 135 *ut Athenienses* ex aere Myronis buculam *amittant*. PLIN. nat. 34, 57 Myronem ... bucula maxime nobilitavit. AVSON. 58, 1 *et* 3 SYMM. epist. 1, 29 AVG. soliloq. 2, 10, 18 CARM. poet. min. V 50, 27—29 tit. CIC. div. 1, 48 *Hannibalem* ex . . . auro . . . buculam curasse faciendam et eam in summa columna conlocavisse. ARNOB. nat. 1, 28 templa ... buculis sublimibus sunt elata fastigiis. ENNOD. carm. 2, 103, 2 bucula Daedalei cessat mentita laboris.

synonyma: bos femina, iuvenca, -cula, vacca, -cula, vitula.

Buculēius *v.* Bucculius.

1. būculus, -ī *m.* [*a* bos *deminutive, cf.* bucula. *Th.*]. GLOSS. II 258, 32 βοΐδιον ὑποκοριστικῶς buculus. COLVM. 6, 2, 4 cum ... buculos comprehenderis, perducito ad stabulum. FRONTIN. strat. 1, 5, 26 buculos (*d*, bucabulos *HP*) laqueis ad arbores alligaverunt. *Münscher.*

2. būculus *v.* buccula *p. 2229, 60.* **Buculus** *v.* Bucculus.

Bucura *nom. barb.* CORP. XIII 10010, 366 (*in vasculo*) Bucura m.

Bucures *di Mauri.* ARNOB. 1, 36 Tisianes et Bucures (Titanes et Bocchores *Salmasii editio*). *Otto.*

buda -ae *f.* [*orig. inc. Th.*]. CLAVD. DON. Aen. 2, 135 ulvam . . . quam vulgo budam appellant. GLOSS. storea (-ia). AVG. epist. 88, 6 buda vestitum (105, 3. *cf.* c. Cresc. 3, 48, 53 amictu iunceo dehonestatus). ANTH. 95, 2 Niliacam texit cerea lamna budam. GLOSS. V 564, 33 carectus quod vulgo dicitur lisac (*scr.* lisca), unde budae fiunt. *cf.* biblus *p. 1959, 12.* [*ital.* biodo, *catal.* boga. *M.-L.*] *cf.* budinarius. *Ihm.*

1. Buda *nom. servae.* CORP. VI 29088 C. Trolio (mulieris) l. Tertio *et* Troliae (mulieris) l. Bude *filiae eius.*

2. Buda(?) *nom. vir.* CONC. Tolet. a. 638 Mansi 10 p. 671ᴱ ego Buda (*? vel* Guda) ecclesiae Tuccitanae episcopus.

Budacelius *fundus Veleias; cf.* Budacius. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 5, 4 fund. Taxtanulas et Budacelium.

Budacius, -a *nom. gent.; cf.* Budius (Budacelius). CORP. XIII 10022, 47 (*in signaculo*) M. Budaci Albani.

Budae, -ārum (*vel* Rudae) *mansio inter Rubos et Canusium posita in itinerariis; cf. Mommsen, Corp. IX p. 33; Hülsen, PW. III 987.* RAVENN. p. 282, 12 Budas (*sed* Guid. p. 485, 18 Sudas). TAB. Peut. 6, 4 Rudas. *Otto.*

? **būdaina** i. lingua bubula GLOSS. III 553, 59 (618, 8 budama). *nomen herbae; cf.* bubulus, buglossus. *Münscher.*

Budalia, -ae *vicus Sirmiensis* (*cf.* AVR. VICT. Caes. 29) *in Pannonia inferiore; cf. Patsch, PW. III 988.* ITIN. Anton. Aug. p. 268, 1 Budalia. *sed* ITIN. Burdig. p. 563, 6 mutatio Vedulia (Vidulia *V*). EVTR. 9, 4 Decius e Pannonia inferiore Budaliae natus (Bubaliae *DHV*). HIER. chron. a. Abr. 2268 Decius e Pannonia inferiore Budaliae natus fuit (IORD. Rom. 284). PS. AVR. VICT. epit. 29, 1 Bubaliae.

Budar (Budares?), -is *nom. vir. barb.; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 628.* LIV. 33, 44, 4 litterae a Q. Minucio allatae sunt, se ad Turdam oppidum cum Budare et Baesadine imperatoribus Hispanis . . . prospere pugnasse. . . . Budarem imperatorem captum.

Budarācus *nom. vir. celt.* CORP. XIII 1454 (*in agro Lemovicum*) Budaraci.

Budaxicara *v.* Buduxi.

Buđđarus *nom. vir. celt.; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 628. Ihm, PW. III 988.* CORP. XII 5682, 14 *et* 5686, 144 (*in lucerna et in vasculo*) Buđđarus f.

Buddās. 1 *Indus*: HIER. adv. Iovin. 1, 42 apud gymnosophistas Indiae quasi per manus huius opinionis auctoritas traditur, quod Buddam principem dogmatis eorum e latere suo virgo generarit. 2 *Persa*: MAR. VICTORIN. ad Iust. 7 iam vidistine ergo quot Manis, Zoradis, aut Buddas haec docendo deceperint?

Buđđutonimon *legitur in titulo agri Haeduorum septentrionalis* CORP. XIII 2827. *latere videtur nomen celticum.*

Budenicēnsēs *incolae vici cuiusdam Gallici, de cuius situ v. Ihm, PW. III 989 et Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 628.* CORP. XII 2972 (*inter Vcetiam et Nemausum*) Iovi Coriossedens⟨es⟩ et Budenicenses. *cf.* Budenicus.

Budenicus *cogn. Martis gallici; cf.* Budenicenses. CORP. XII 2973 (*inter Vcetiam et Nemausum*) Mártí Budenic⟨o⟩ Grátus Severi filius. *Otto.*

budinārius, -ī *m. a* buda? CYPR. epist. 42 *abstinuimus* Sophronium et ipsum de extorribus Soliassum budinarium. *Ihm.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Budīnī *gens scythica*, Βουδῖνοι, Βουδινοί; *cf. Tomaschek, PW. III 989.* MELA 1, 116 Budini Gelonion urbem ligneam habitant. PLIN. nat. 4, 88 Budini. AMM. 31, 2, 14 post quos (*Nervos*) Vidini sunt et Geloni perquam feri.

budio *v.* bidonia.

Budistius, -a *nom. gent.; cf.* Budius. CORP. IX 3976 (*Alba Fucente*) ⟨.⟩ Budistio ⟨. . .⟩ muni.

Budius, -a *nom. gent.; cf.* Budistius, Budacius. CORP. VI 13658 P. Budio Ingenuo.

Budroe *nomen duarum insularum; cf. Oberhummer, PW. III 992.* PLIN. nat. 4, 61 latere septentrionali dextra Cretam habenti contra Cydoneam Leuce et duae Budroe (Buditiae *cod. Riccard.*).

Budua *opp. Lusitaniae; cf. Hübner, PW. III 1062* (Burdua). ITIN. Anton. Aug. p. 419, 4 Budua. *sed* PTOL. 2, 5, 6 Βούρδουα. *eandem esse* Burdoga *ap.* RAVENN. p. 317, 7 *censet Hübner.* *Otto.*

? andracimen (*i.* ἀνδράχνη) i. **bududomen** GLOSS. III 535, 3. *cf.* budaina *et* portulaca. *Ihm.*

Buduxi *mansio in Numidia sita; cf. Dessau, PW. III 992.* TAB. Peut. 3, 4 Buduxi. *cf.* RAVENN. p. 149, 15 Budaxicara.

Buebar *amnis Indiae.* EPIST. Alex. p. 205 iuxta amnem Buebar (Buemar, Bylebar *duo codd.*).

Buelabrae *fundus Veleias.* TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 1, 59 fund(os) Buelabras et Tuscluatum . . . qui sunt in Veleiate pago Salutare. *Otto.*

buf(a) (-us?) *i. q.* βούπρηστις. DIOSC. 1, 50 bibitis cant⟨h⟩aridiis aut bufis poto additum *melinum* succurrit (DIOSC. gr. 1, 55 ed. Spengel πίνεται δὲ καὶ πρὸς κανθαρίδας, βουπρήστεις).

būfagos (βουφάγος?). MARCELL. med. 29, 15 hoc antidotum sive oxyporium, quod bufagos dicitur, facit ad coli inflationes. *Münscher.*

būfalus *v.* bubalus *p. 2219, 78.*

Buffadēnsis *incola oppidi cuiusdam in Numidia siti; cf. Dessau, PW. III 993.* NOT. episc. Num. 63 Cresces Buffadensis prbt. *cf.* Bofetanus. *Otto.*

1. būfo, -ōnis *m.* [*orig. inc. Th.*]. [*sard.* buvone. *M.-L.*] PROB. cath. gramm. IV 10, 4 (VI 475, 13) fo terminata producuntur in genetivo: bufo bufōnis. VERG. georg. 1, 184 inventusque cavis bufo et quae plurima terrae monstra ferunt. SERV. *ad l.* bufo rana terrestris nimiae magnitudinis. MARTYR. gramm. VII 171, 8 bufo (buffo *A C Cassiodori*) φυσίγναθος. SCHOL. Hor. epod. 5, 19 (gloss. append. p. 386) ranae i. bufonis. EVG. TOLET. carm. 101, 11 bufo . . . turgens (bubo *L*). *alia, ut videtur, bestia*: GLOSS. II 245, 45 ἀρουραῖος μῦς surex bufo. III 259, 39 ἀρουραῖος μῦς bufo, sorex silvestris. II 217, 30 ἄγροικος μῦς bufo, sorex silvestris. 374, 21 μῦς ἀγροικικός. 31, 48 μῦς ἄγριος. V 520, 26 buffo surex silvestris (563, 46). *cf.* II 31, 47 bufo et cufo ὀξύγη(?), εἶδος ⟨ἀ⟩κρίδος (ἀκρίδος *gh*). V 173, 17 buto (bufo?) genus animalis. *Ihm.*

2. bufo, bufus *v.* bubo (GLOSS.).

Bugaeus, Βουγαῖος. VVLG. Esth. 12, 6 Aman vero filius Amadathi Bugaeus. *v.* Agag, *et Encyclopaed. bibl. I p. 75.*

Bugaeī *populus Indicus.* AVELL. p. 747, 27 Phison . . . ab Indis . . . et Bugaeis (Bugeis *V*) Ganges appellatur. p. 748, 23 olim . . . Indi in novem regna fuerant disparati . . . id est . . . Bugaeorum. *Otto.*

Bugaracēnsēs *v.* Bagaraca.

būgenēs, (-is) βουγενής. VARRO rust. 2, 5, 5 ex hoc putrefacto (*sc. tauro*) nasci dulcissimas apes . . ., a quo eas Graeci bugenes (-gones *trad.*) appellant. *cf.* bugonia. *Münscher.*

Buget (Bugeth) *mansio in Gallia sita; cf. Ihm, PW. III 993.* RAVENN. p. 341, 2 Sextantione, Aquae Converantia (*i. Convenarum*), Burret, Buget, Rusino, Beterris (Guid. p. 514, 2 Bugeth.). *cf.* RAVENN. p. 245, 12 Sestantione, Agae Convenarum, Burrea, Abate, Rusino. *Otto.*

Bugia *v.* 2. Buccius.

bugillo, -ōnis [*orig. inc. Th.*]. *herba*: MARCELL. med. 8, 115 sucum bugillonis. 25, 14 radix bugillonis (25, 32). *cf.* radix bulgaginis *sim. in.* Gloss. (*Thes. gloss. s.* vulgagine)? *Ihm.*

1. Bugius, -a *nom. gent.; cf.* 1. Buccius. CORP. VIII 2562, 32 (*in castris Lambaesitanis*) Bugius Saturninus.

2. Bugius *deus celticus.* CORP. XIII 4555 (*in Gall. Belg.*) Bugio M. Monianius Magnus v. s. *Otto.*

būglōssos, -u (**būglōssa,** -ae) *f.* βούγλωσσος. *genet.* -u: DIOSC. 4, 114. *forma* buglossa: PS. APVL. herb. 42 tit. 1. 2. 3 DIOSC. 4, 10. 4, 122. GLOSS. (SER. SAMM. 420 *vulgo contra codd. auctoritatem legitur*). buglussa: GLOSS. III 543, 56. buclosa (*vel* -ssa): ORIBAS. syn. 4, 1 p. 4. 4, 14 p. 14 GLOSS. III 536, 40. **1** *nomen herbae, de qua v. Max C. P. Schmidt, PW. III 993.* GLOSS. III 536, 40 buclosa id est lingua bobis (543, 56. 587, 52 boviglosa. 608, 42 buglosa. 580, 47 bacilusa i. bovis lingua sine consalda. *cf.* lingua bubula *p. 2224, 64.* PLIN. nat. 1, 25, 40 buglossos. 25, 81 iungitur huic buglossos, boum linguae similis, cui praecipuum, quod in vinum deiecta animi voluptates auget et vocatur euphrosynum. 26, 116 buglosso inarescente, si quis medullam e caule eximat . . . febri liberari. PS. APVL. herb. 42 tit.: nomina et virtutes herbae buglossae. pr. buglosson Graeci . . ., Romani linguam bubulam . . . dicunt. . . . buglossa dicta est eo, quod folia aspera in modum linguae bubulae habet. 1 herbae buglossae. 2. 3. DIOSC. 4, 10 in quibus sunt folia . . . sicut buglosse (-a *vel* bubussa *al.*). 4, 114 folia . . . similia buglossu. 4, 122 de buglossa. buglossos folia similia habet flommos. PS. DIOSC. herb. fem. 2 ISID. orig. 17, 9, 49. *v.* boalca. **2** *nomen piscis*: βούγλωσσος. ORIBAS. syn. 4, 1 p. 4 his expedire potest si aspratiles desunt, qualia sunt huius virtutis buclosa et psitta. 4, 3. 4, 14 p. 14 aliorum (*piscium*) carnes quae duriora sunt cacocyma non sunt, qualia sunt . . . et buclossa et psitta.

būgonia, -ae *f. gr.* βουγονία *non trad.* VARRO rust. 2, 5, 5 non minus satisfaciam tibi, quam qui Bugoniam (*i. apium ex bove putrefacto genituram*) scripsit. HIER. chron. a. Abr. 1254 Eumelus poeta, qui Bugoniam et Europiam . . . conposuit, . . . agnoscitur. *cf.* bugenes. *Münscher.*

Bui⟨. . .⟩ *nom. gent.* CORP. III 10739 (*in Pann. sup.*) C. Bui⟨. . .⟩.

Buia *nom. mul. barb.* CORP. III 10745 (*in Pannon. sup.*) Buia Rustici f. . . . et Voltaro. *cf.* Buio.

Buio (Buiio) *nom. vir. barb. satis frequens in Pannonia; cf.* Buia *et* Boius. CORP. XIII 3790 (*in Pannon. sup.*) Buio Brocci. 3814 (*cf.* 10734) Buioni. 3826 Vrsinus Bu⟨i⟩onis ⟨f.⟩ . . . Buioni. 3855 Buio Vibi f. 3860 Eninnae Voltregis f. Buiio Senni ⟨f.⟩ 3866. 10730 (= 3799) Maximus Buionis f. 13397 (*cf.* p. 2328[26]) Tertiae Buiionis. 4785, 2, 2 (*in Norico*)?

Buiturri *legitur in patella* CORP. VII 1336, 181. 'Bulturri *an* Butturri? *vide* 1336, 189 Butturici' *Hübner.*

1. Bul *nom. mensis hebr.*, בּוּל, Βαάλ (Βουλ *cod. Alex.*); *cf. Encyclop. bibl. I p. 613.* VVLG. III reg. 6, 38 mense Bul (ipse est mensis octavus) perfecta est domus *domini.* HIER. nom. hebr. p. 41, 8 Bul (Buul *H*) germinis. ITALA III reg. 6, 38 (Quedl.) Bahal.

2. Bul *v.* Hul.

Bul(. . .) *cogn. vir.* INSCR. Notiz. degli scavi 1900 p. 552 (*Mevaniae*) T. Furi T. f. Bul.

Bul(. . .) *nom. barb.?* *v.* CORP. VIII 8766 *et* 17020. *Otto.*

būlapathum, -ī *n.* βουλάπαθον. PLIN. nat. 1, 20, 86 *medicinae ex*: bulapatho I. 20, 235 adiecit Solo . . . bulapathum, radicis tantum altitudine differens et egregio ad dysentericos effectu pota⟨e⟩ ex vino. *cf.* lapathum. *Münscher.*

Būlarchus, -ī, Βούλαρχος, *pictor; cf. Rossbach, PW. III 1020.* PLIN. nat. 7, 126 Candaules rex Bularchi picturam Magnetum exitii, haud mediocris spati, [pari] rependit auro. 35, 55 Bularchi (Bulachi *B*, Buliarchi *V*). *Otto.*

Bulātius *v.* Bullatius. **bulba** *v.* vulva.

bulbāceus, -a, -um *a* bulbus. PLIN. nat. 21, 170 *hyacinthi* radix est bulbacea. *Burger.*

? ἀκροχορδών *i.* **bulbicum** GLOSS. III 535, 9 *et* 549, 14 (*hic* bubicum, *pro graeco trad.* asrocorde *et* aroscondon). ulpicum *corr. Stadler.*

bulbinē *v.* bolb-.

? **bulboquilon** *herba mandragora dicitur* DIOSC. 4, 71 (*gr.* βομβόχυλον *ed. Wellmann 4, 75*). *Ihm.*

bulbōsus, -a, -um *a* bulbus. PLIN. nat. 21, 102 radice bulbosa (21, 115. 158. 27, 65).

bulbulus, -ī *m. a* bulbus *deminutive.* PALLAD. 3, 21, 3 ne oculos circa radicem nascentes et minores bulbulos sauciemus.

bulbus, -ī *m.* [*a gr.* βολβός *tractum. Th.*]. *inde a* PLAVTO, *saepissime apud* PLIN. nat. *scribitur in libris*: vulvus volvus vulpus vulbus pulvus bulvus. ISID. 17, 9, 88 volvus (bulbus *al.*) appellatus quod radix eius volubilis sit. 17, 10, 19 volvi dicti quod sint volubiles et rotundi. GLOSS. βολβοί; ὁ ἐν τῇ γῇ φυόμενος βολβός; βολβὸς ὀφθαλμοῦ. V 519, 55 lapationes (*cf.* ORIBAS. eup. 2, 1 B 6). *de re v. Olck, PW. III 669—673.*

1 *stirpium radix*: MORET. 96 servatum in germine bulbum tinguit aqua. OV. medic. 63 adice narcissi bis sex sine cortice bulbos (ORIBAS. syn. 1, 18). CELS. 2, 18 ea quorum radices vel bulbos adsumimus. COLVM. 4, 32, 2 seritur bulbus radicis *arundinis* (PLIN. *v. l. 66.* 21, 31 *croci*). *ibid.* bulbus tripedaneis intervacantibus spatiis obrutus. 9, 4, 4 Siculus . . . bulbus croci deponitur. arb. 29, 1 harundo optime seritur, quos alii bulbos, alii oculos vocant (PLIN. nat. 17, 144 seritur bulbo radicis, quod alii oculum vocant). SCRIB. LARG. 79 scillae bulbi crudi (134. PALLAD. 4, 10, 25 MARCELL. med. 16, 31. 17, 5. 16). PLIN. nat. 19, 60 in hortis nascentium alia bulbo commendantur, alia capite, alia folio. 19, 94 bulbis circa latera natis. 19, 95 bulbum pinguescere. 19, 176 radice bulbi simili. 20, 107 rubicundo bulbo. 21, 24 *lilii* (21, 25. 28, 223. PALLAD. 3, 21, 3). 21, 108 asphodelus manditur . . . et semine tosto et bulbo. 21, 109 simul acervatis saepe bulbis. *ibid.* radices . . . id est bulbos. 22, 67 *asphodeli bis.* 22, 68 *id.* 25, 48 caule . . . bulborum tunicis convoluto. 27, 118. PS. APVL. med. 43, 1 herbae scillae bulbus.

2 *stirpium genus*: PLAVT. Curc. 612 quin tu is in malam crucem cum bolis, cum bulbis? CATO agr. 8, 2 bulbos megaricos (OV. ars 2, 422 candidus Alcathoi qui mittitur urbe Pelasga bulbus. rem. 797 *v. l. 82.* COLVM. 10, 106 iam Megaris veniant genitalia semina bulbi. PLIN. nat. 19, 93 bulborum genus quos Cato in primis serendos praecipit celebrans Megaricos. PELAGON. 430). OV. rem. 797 Daunius an Libycis bulbus tibi missus ab oris (EDICT. Diocl. III/IV 6, 41 bulbi Afri sibe Fa(b)riani maximi; *v. Olck, PW. III 671.* PELAGON. 330. CHIRON 992 bulbos Afros. 993 Africanos. MARCELL. med. 19, 39.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

27, 59 Africanus rubicun lus) an veniat Megaris. *v. l. 77.* CELS. 2, 18 omnes bulbi, in quibus cepam quoque et alium numero. 2, 21. 22 item qui proprie bulbi nominantur. 2, 23. 26. 3, 19 totum corpus bulbis contritis (3, 27, 1. SER. SAMM. 491 teretes bulbos mollire terendo. 812. PELAGON. 233. 316 CHIRON 673 VEG. mulom. 3, 9, 3 L. MARCELL. med. 4, 1. 19, 39) superinlinendum est. 4, 28. 5, 2. PETRON. 130 cibis validioribus pastus id est bulbis. PLIN. nat. 1, 18, 10 de eriophoro bulbo. 1, 20, 40. 41 bulbo vomitorio (20, 107 bulbus, quem vomitorium vocant ab effectu, folia habet nigra, ceteris longiora. PS. APVL. herb. 56 narcissus a Graecis dicitur … βολβὸς ἐμετικός … Latini bulbum vomitorium vocaverunt. DIOSC. 4, 151 bulbum merepsicum [emelicum *Stadler*] quem nausatilem vocant. folia similia bulbi nostri, qui in usu est. in qua frutice est bulbus niger). PLIN. nat. 17, 87 in scilla … bulborum hoc genus est (19, 32 esse bulbi genus. 25, 131. PROB. Verg. georg. 3, 451). 18, 34 bulbus minutus (EDICT. Diocl. III/IV 6, 42 bulbi minores). 18, 244. 19, 95. 97. *ibid.* bulbos non nasci nisi e semine priores tradiderunt, sed in Praenestinis campis sponte nascuntur. 19, 99 scillae autem et bulbi et cepae et alium nonnisi in rectum radicantur. 19, 109. 121 *bis.* 134. 20, 102. 103 *bis.* 106 flos bulborum tritus. 21, 64 est autem haec silvestrium bulborum flos. 21, 107. 23, 62. 24, 142. 27, 65. 28, 192. 29, 44. 30, 74 aliqui pro ture bulbum admiscent (*sing. pro plurali etiam:* VEG. mulom. 3, 24 L.). MART. 3, 75, 3 sed nihil erucae faciunt bulbique salaces. 4, 46, 11 cum bulbis cocleisque caseoque. 13, 34 *tit.* bulbi. 13, 34, 2 nil aliud bulbis quam satur esse potes. STAT. silv. 4, 9, 30 non replictae bulborum tunicae. IVV. sat. 7, 120 PLIN. epist. 1, 15, 2. TERT. nat. 2, 9 si enim dei ut bulbi seliguntur (*cf.* Aug. civ. 7, 1). resurr. 26 bulbos et tubera in terrae bonis deputabis. SER. SAMM. 135. 145. 237. 285. 437 amari. ARNOB. nat. 7, 16. PELAGON. 233 rufum (VEG. mulom. 2, 74, 2. 2, 82, 7. MARCELL. med. 27, 59 rubicundos. DIOSC. 2, 156 PS. DIOSC. herb. fem. 44). CHIRON 472. 495 album. 604. 639. 704. 912. 914. 915 VEG. mulom. 1, 56, 17. 3, 8, 2. 3, 22, 1. 3, 28, 30 HIER. in Zach. 14, 9 *sqq.* p. 922 χιλιασταὶ … bulbos sibi et vulvas et aves Phasidis … repromittunt. MACR. sat. 7, 14, 1 videmus in doliolis vitreis aquae plenis bulbos spiris ingentibus. APIC. 4, 181. 182. 7, 309. 310. 312. 384 fabriles bulbi (*cf. fortasse* EDICT. Diocl. III/IV 6, 42). MARCELL. med. 12, 62 veratrum, id est bulbus, quod est genus cepae. 20, 53. PS. APVL. herb. 43 (*in tit.*) nomina et virtutes bulbi scillitici. *ibid.* alii bulbum scilliten sive scilliticum (bulboscylliten *al.*) appellant. DIOSC. 2, 156 *ter.* 2, 158 maiori. 4, 80 Colcico aut bulbo agreste dicunt (DIOSC. gr. ed. Wellmann 4, 83 βούλβους ἀγρέστις (*sic codd. rec. Mpv*). GALEN. alfab. 81 colcitoniis [colchicon] effemer [= ἐφήμερον] hanc ipsa herba aliqui vulbum erraticum [emeticum?] dicunt). ORIBAS. syn. 4, 2 *bis.* 4. 6. 15. 16. 17. 21. 22. eup. 2, 1 B 6 bulbos id est lampadiones *v. p. 2238, 57.*

3 *globus oculi:* GLOSS. II 258, 34 βολβὸς ὀφθαλμοῦ. CHIRON 530 digitum in superiorem partem oculi coicies et bulbum extendes. VINDIC. epit. alt. 5 bulbi oculorum continentur. CASS. FEL. 1 si vero cum consensu radicum oculorum ipsorum fuerit dolor. ISID. orig. 11, 1, 38 volvos quidam appellant ipsos vertices oculorum ex similitudine bulborum. *Burger.*

Bulbus *cogn. gentis Atiliae:* **1** FAST. cos. Capitol. a. u. c. 509 (Corp. I² p. 24) M. Fabius M. f. M. n. Buteo, C. Atílius A. f. A. n. Bulbus. a. u. c. 519 T. Manlius T. f. T. n. Torquatus, C. Atílius A. f. A. n. Bulbus II. a. u. c. 520 cens. C. Atílius A. f. A. n. Bulbus, A. Postumius A. f. L. n. Albínus. EVTR. 3, 3 (OROS. hist. 4, 12, 2). CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 53, 509 *et* 519 *al. cf. Klebs, PW. II 2078.* **2** M. Atilius Bulbus *senator de maiestate damnatus; cf. Klebs, PW. II 2078.* Bulbus *nominatur a* CIC. Cluent. 71. 97 Verr. 3, 79 QVINT. inst. 4, 2, 107 PS. ASCON. Verr. p. 141 SCHOL. Pers. 2, 19 (Albus). *ad a. u. c. 671, cuius consules fuerunt* L. Cornelius L. f. L. n. Scipio Asiaticus, C. Norbanus, CHRONOGR. a. 354 chron. I p. 55 *adnotat* Asiatico II et Pulbo. *Otto.*

būlē, *acc.* -ēn, *abl.* -ē. *f.* βουλή. PLIN. epist. 10, 81, 1 in bule. 10, 110, 1 bule et ecclesia consentiente. 10, 112, 1 lex Pompeia … eos, qui in bulen a censoribus leguntur, dare pecuniam non iubet. 10, 116, 1 totam bulen. CORP. III 7123 (= 6070 a, *saec. II*) bule et civitas Efesiórum. 14165¹⁰ civitas et bule Aradia. *Ihm.*

Būlē *nom. mul. graecum, a* βουλή. CORP. VI 12672 Atiniae Bules. 21098 Antonia Bule. 33406 (*in monumento Livineiorum*) Livineia Bule. X 3960 (*Capuae*) Ca⟨esia⟩ (mulieris) l. Bule. *eadem* 3959 Caesiae (mulieris) l. Bulene (*dativo*).

Bulelianēnsis *incola oppidi provinciae Byzacenae.* NOT. episc. Byz. 16 Flavianus Bulelianensis (Bubel- *H deperditus*). *Otto.*

? attelabos **bulelio** GLOSS. III 188, 34 (bufo *Heraeus*). *Ihm.*

Būlēnsēs *incolae oppidi* Βοῦλις *in Phocide siti; cf. Oberhummer, PW. III 1046.* PLIN. nat. 4, 8 oppidum Crisa et cum Bulensibus (Bullensibus *ED*) Anticyra. *cf.* Bolensis NOT. Tir. 88, 38? *v. p. 2066, 5.*

Būlēphorus, -ī, *nom. vir. graec.,* Βουληφόρος. *rationalis et consularis Campaniae; cf. Seeck, PW. III 1037:* COD. Iust. 3, 26, 7 (*a. 349*) ad Bulephorum rationalem summae rei. COD. Theod. 15, 15, 1 (*a. 364*) ad Buleforum consularem Campaniae. 8, 5, 24 (*a. 365*) ad Buleforum consul. Campaniae. 9, 30, 2 (*a. 364*). SYMM. epist. 9, 116 frater meus Bulephorus. *Otto.*

būleuta, -ae *m.* βουλευτής. GLOSS. IV 314, 51 buleuta decurio sentitor (594, 51. V 543, 16 boleuta; *cf. Götz, Thes. gloss. s. v.* bolita). PLIN. epist. 10, 39, 5 pecunia, buleutae additi beneficio tuo aut iam obtulerunt ob introitum aut nobis exigentibus conferunt. 10, 112, 3. 10, 114, 3 *acc.* buleutas. SPART. Sept. Sev. 17, 2 Alexandrinis ius buleutarum dedit. *sing. in titulis:* CORP. III 7429 buleutae (*dat.*) civitatis Ponticae Tomitanorum. 14416 *dat.* buleutae *et nom.* buleuta. *compendium* bul.: CORP. III 7543 bul(euta) Tom(itanorum). 12340. 12410. 12422. 14426. 14449.

būleutērium, -ī *n.* βουλευτήριον (*cf. Wachsmuth, PW. III 1038*). PLIN. nat. 36, 100 Cyzici et buleuterium vocant aedificium amplum *eqs. cf.* CIC. Verr. 3, 50.

bulga -ae *f.* [*a Gallis tractum; cf. c. hibern.* bolg *masc.* '*follis, uter*'. *Th.*] [*francog.* bouge. *M.-L.*] *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 629.* PAVL. FEST. p. 35 bulgas Galli sacculos scorteos appellant (GLOSS. V 8, 17 = 51, 2 saccus scorteus). NON. p. 78 bulga est folliculus omnis, quam et cruminam veteres appellarunt. et est sacculus ad bracchium pendens. GLOSS. V 638, 40 bulga follis, a bulga bulla dicta quasi follis. NON. p. 187 vulga capacitas vel sinus cum laxitate. *cf.* GLOSS. V 648, 70 vulga sinuosum. *trad.* vulg- LVCIL. *l. 22. incertum num iure huc referatur* ANTH. 19 (p. 82 R. *cf.* GLOSS. V p. V) intra vurgam animi litescentis. LVCIL. ed. Marx 73 in bulgam (*trad.* vulg-) penetrare pilosam. 244 *sqq.* bulgam, et quidquid habet nummorum, secum habet ipse, cum bulga cenat dormit lavit. omnia in una sunt homini bulga (omnis in una seti hominibus *codd.*): bulga haec devincta ⟨la⟩certo est. VARRO Men. 343 in quo nobilius est Philippeum quod accipimus, quam quod bibimus, cum alterum addamus in bulgam, alterum in vesicam. 492 ut viaticum ex arcula adderem in bulgam (vulg- *codd.*). *in imagine: de utero:* LVCIL. ed. Marx 623 ita uti quisque nostrum e bulga est matris in lucem editus (*cf. Otto, Sprichw. p. 247; Marx in comm. p. 230 sq.*). TERT. nat. 1, 10 p. 78, 18 omitto quae bulgae (vulg- *trad.*) aut sacrilegae gulae videbuntur ⟨…⟩ maiorum prope religionem convenire. *Ihm.*

Bulgarēs (Vulgares), -um *et* **Bulgarī,** -ōrum *populus,* Βούλγαροι; *cf. Tomaschek, PW. III 1040.* ENNOD. opusc. 1, 19 p. 266, 16 Vulgarum ductor. p. 278, 16 Vulgares suos. p. 278, 21 indomitam Vulgarum iuventutem. p. 279, 16 Vulgares. CASSIOD. var. 8, 10, 4 Bulgares (Bulgaros *F*, Burgares *K*) toto orbe terribiles. 8, 21, 3 non te terruit Bulgarum globus. IORD. Rom. 388 instantia cottidiana Bulgarum, Antium et Sclavinorum. Get. 37 ultra quos (*Acatziros*) distendunt supra mare Ponticum Bulgarum (Vulgarum *V*, Burgarum *O*) sedes, quos notissimos peccatorum nostrorum mala fecerunt. hinc iam Hunni …. LIB. gener. a. 334 Ziezi ex quo Vulgares. MARCELL. chron. II p. 95, 499, 1 Bulgares. p. 103, 530 Bulgares (Vulgares *S*). MARCELL. auct. chron. II p. 104, 535, 3 cum hoste Bulgarum. p. 108, 548, 1 Bulgarum suorum. CASSIOD. chron. II p. 160, 1344 victis Vulgaribus. VICT. TONN. chron. II p. 205, 560 Bulgares. Bulgarī, -ōrum: IORD. Rom. 363 ab Herulis Gipidisque et Bulgaris. MARCELL. chron. II p. 96, 502, 1 gens Bulgarorum. GLOSS. V p. 423, 38 Vulgari Huni. *cf.* GREG. M. dial. 4, 26 spatharius Bulgar. RAVENN. p. 185, 4 inter vero Traciam vel Macedoniam et Mysiam inferiorem modo Bulgari habitant, qui ex … maiore Scythia egressi sunt. **Bulgaricus,** -a, -um *adi.* GREG. M. dial. 4, 26 Bulgarica lingua. *hinc fortasse natum* Bulgaricus *nom. vir.* INSCR. christ. Hisp. 369 Bulgaricus famulus dei (*a. 562?*).

Bulgiatēnsis villa *in Arvernis sita, hodie* Bongheat (*prius* Bougheat); *cf. Ihm, PW. III 1045.* GREG. TVR. Franc. 3, 16 villam Bulgiatensim (Vulg-, Bolg-, Burgat- *alii*). *cf.* Iul. 14.

Bulgium *v.* Blatobulgium.

Bulicus *nom. vir.* CORP. VI † 31979 Flavius Bulicus v. d. ex tribunis. XII 3835 (*Nemausi, periit*) d. m. L. Potiti Bulic. Potitia Secundina uxor.

Būlimeōn (*genet.*) *v.* Bulinia.

Būlīmio, -ōnis, *nom. vir.,* Βουλιμίων *a* βούλιμος. CORP. VI 10126 Aelio Bulimioni diurno adlecto *scaenae* … Vlpia Herois coniunx. 13659 Bulimioni l. Claudiae Actes. *Otto.*

būlīmo, -āvī, -āre [*cf. c.* bulimus, βουλιμιᾶν. *Th.*]. *fame ingenti premi:* PELAGON. 188 cum bulimaverit *equus.* 189. THEOD. PRISC. log. 90 praeter consuetudinem … edacibus hoc est bulimantibus (bovinantibus *B*) ieiunia conveniunt.

būlīmōdes, -is *m. a* βούλιμος. GLOSS. V 349, 7 bulimodes (bol- *trad.*) qui ante cibum torquitur, egrotus cui post cibum indesinentes dolores (403, 44 bolimides). *cf.* PS. HIER. expos. interl. libri Iob (Migne 23) cap. 3 p. 1415ᴮ.

būlīmōsus, -a, -um *a* bulimus. PELAGON. 188 bulimoso *equo* succurrere (τῷ βουλιμιῶντι).

būlīmus, -ī *m.,* βούλιμος. bull-: GLOSS. IV 595, 3 NOT. Tir. 103, 5 (*post* ieiunus, inaedia). bulum-: CHIRON 339 *bis.* VARRO rust. 2, 5, 4 *v. sub* boopis. PAVL. FEST. p. 32 bulimum (-am *codd.*) Graeci magnam famem dicunt, adsueti magnis et amplis rebus praeponere βου, a magnitudine scilicet bovis. GLOSS. IV 26, 40 fames magna (602, 33). 490, 2 famis magna (586, 37. 595, 3. V 272, 50). *gr. scribitur* GELL. 16, 3, 9 (*secundum Erasistrati librum* διαιρέσεων). *iumentorum:* PELAGON. 188 ad bulimum. … sin autem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

permanserit bulimus. VEG. mulom. 2, 99 L. cum ... ieiunia bulimum fecerint. *ibid.* si de bulimo *causa est*, escas offeres largiores. 2, 102 bulimum animalia sustinent frequenter ex fame, aliquando ex lassitudine. CHIRON 151 ex inanitate longi itineris bulimus ... eveniet. 298. 336 si ... ieiunus in bu⟨lim⟩um inciderit. 339 si quod iumentum a bulumo temptabitur. *ibid.* bulumo quid prodest unctio? *hominum*: VINDIC. med. 29 bulimum ... fieri ex ariditate ..., qui est tardus ad curandum: ex quibus viis fames sive appetentia ciborum fiet. 33 epilempsia compatiente sibi bulimi passione. THEOD. PRISC. log. 84 sustinet *stomachus* ... bulimum. CAEL. AVR. acut. 1, 14, 107 bulimum magnitudine viarum stomachi atque ventris fieri sensit *Asclepiades.* diaet. pass. 60. 61 unde bulimus dictus est? Graeca derivatione, quod magnam famem faciat. bulimum enim grandem famem vocaverunt. ORIBAS. syn. 6, 37 tit. bulimis curatio. bulimus fit ex longo itinere. 9, 18 qui bulimum exagitantur. ... ex his humoribus maxime bulimus nascitur. *nomen vermium*: GLOSS. V 348, 4 bulimus vermis similis lacertae in stomacho hominis habitans (404, 15). *cf. Löwe, prodr. p. 116 not. 2.* *deriv.*: *graec.*: bulimodes. *lat.*: bulimare, bulimosus. *Münscher.*

Būlineōn (*genet.*) *v.* Bulinia.

Būlinia *regio Illyrici.* TAB. Peut. 6, 2 Bulinia. *de populo*: PLIN. nat. 3, 139 **Bū⟨l⟩inī** (Budini *E²D*, Buni *AR*). PRISC. periheg. 380 **Būlineōn** (*sic A*, Bulimeon *B*) pariter praestringens litora (DIONYS. *Βουλιμέων* [*sic et Βουλήμων, Βουλίνων, Βουλινέων sim. traditur*]). *cf. Tomaschek, PW. III 1046.* *Otto.*

Buliōnēs *v.* Byllis. **Bulius** *v.* Bulus.

bulla, -ae *f.* [*cf. c.* bullire bullare. *Th.*]. bolla: GLOSS. II 517, 41. III 324, 24. V 403, 52. 347, 18. *legitur inde a* PLAVTO. PAVL. FEST. p. 34 balatrones et blateas bullas (ballas *codd.*) luti ex itineribus, aut quod de calciamentorum soleis eraditur, appellabant. NON. p. 26 ebullire ... a bullis dictum. GLOSS. bulla, scatebra (II 413, 25), sumatalis (*?*, spuma talis *Götz*) ut gemma (II 570, 28), sigillum. πομφόλυξ (*cf.* ARAT. 980 πομφόλυγες, SCHOL. Arat. p. 300 bullas aquae ferventis. HIER. in Os. 3, 10 p. 112 bullasque assurgentes, quas Graeci πομφόλυγας vocant), μηνίσκος. V 563, 53 bullae: a similitudine earum quae in pluvia fiunt. 173, 2 bullas dicuntur quae per pluviam ex aëre fiunt in lacu. stramenta. SCHOL. Pers. *v. infra l. 55.* [*ital.* bolla, *francog.* boule, *hisp.* bollo. *M.-L.*] *cf. Gröber, Archiv 6 (1889) 379.*

1 *proprie aquae*: OV. met. 10, 734 intumuit sic ut pluvio perlucida caelo surgere bulla solet. PLIN. nat. 31, 12 Tungri civitas Galliae fontem habet insignem plurimis bullis stillantem. MART. 8, 33, 18 crassior offensae bulla tumescit aquae. APVL. met. 4, 6 fons affluens bullis ingentibus scaturibat. HIER. in Os. 3, 10 p. 112 *v. l. 34.* AVG. gen. ad litt. imperf. p. 35, 25 cum *aquae* ... *aerem* bullis crepantibus emittunt. ORIBAS. syn. 6, 25 ulceraciones membrorum et bullas *patiuntur in pestilentia.* ISID. orig. 19, 31, 11 bullis, quae in aqua vento inflantur. 20, 5, 5. 20, 8, 2 SCHOL. Arat. p. 300 (*supra l. 33*). *in imagine*: VARRO rust. 1, 1, 1 cogitans esse properandum, quod, ut dicitur, si est homo bulla, eo magis senex. PETRON. 42 nos non pluris sumus quam bullae. *cf. l. 57.* SIDON. epist. 1, 7, 8 crepantes adulationum bullas ... audire. ENNOD. opusc. 3, 5 p. 332, 10 nihil ... tam ... humile inveniam, ut necessariis illud bullis, ut plerique solent, vividi sermonis amplificem. carm. 1, 9 praef. p. 532, 4 quos *plausus* tumescentibus fautorum bullis aura popularis exsuscitat. SCHOL. Pers. 2, 10 ed. Kurz ebullire ... est metaphora a bulla, quae aliquo venti tenore sustentatur; quae ⟨si⟩ in aqua fit cadentibus guttis rumpitur et spiritum, quo continetur, amittit, ex quo etiam proverbialiter dicitur: homo bulla est. **2** *translate*: a *umbilicus, umbo*: *herbarum, lapidum*: PLIN. nat. 27, 71 dipsacos folia habet lactucae bullasque spinosas in dorsi medio. 37, 151 *cadmitin* caeruleae interdum cingunt bullae. *horologii*: VITR. 9, 8, 9 bulla, quae solis imaginem horologiis tenere videtur, significat horarum spatia. 9, 8, 10 bulla in horologiis ingrediens. *tibiae*: BVC. Eins. 1, 8 levis haec et mobilibus circumdata bullis fistula. *pro ornamento*: OV. met. 10, 114 bulla super frontem parvis argentea loris vincta movebatur. PETRON. 30 qui dies boni quique incommodi essent, distinguente bulla notabantur. TERT. cult. fem. 2, 10 grana Parthi peronibus quoque suis bullarum vice inserunt. VVLG. iud. 8, 21 tulit ornamenta ac bullas quibus colla regalium camelorum decorari solent (ἔλαβε τοὺς μηνίσκους). *speciatim*: *orn. cinguli, baltei*: GLOSS. V 403, 52 bollas ornamenta cinguli. VERG. Aen. 9, 357 Euryalus phaleras Rhamnetis et aurea bullis cingula *misit* (*cf.* SERV. *ibid.* misit ... cingula, bullis aureis, hoc est clavis insignita). 12, 942 notis fulserunt cingula bullis. CALP. ecl. 6, 41 alternat vitreas lateralis cingula bullas. AVSON. 325, 49 auratis fulgentia cingula bullis. AMBR. Hel. 13, 46 aureis bullis zonam tegunt. PRVD. psych. 475. SIDON. carm. 2, 326 gemmiferae mordebant suppara bullae. 2, 393 bullis hostilibus asper ... balteus. CORIPP. Ioh. 2, 131. 4, 496. *valvarum*: PLAVT. Asin. 426 iussin' in splendorem dari bullas has foribus nostris? CIC. Verr. 5, 124 bullas aureas omnis ex eis valvis, quae erant multae et graves, non dubitavit auferre. **b** *pro amuleto* bulla aurea *vel* scortea: PAVL. FEST. p. 36 bulla aurea insigne erat puerorum praetextatorum, quae dependebat eis a pectore, ut significaretur eam aetatem alterius regendam consilio (dicta est autem bulla a Graeco sermone βουλή, quod consilium dicitur Latine) vel quia eam partem corporis bulla contingat, id est pectus, in quo naturale manet consilium. GRAMM. suppl. 239 toreuma ... vel bullae, quae in stillicidio apparent pluviali tempore, ad quorum similitudinem calceoli fiebant nobilium puerorum, per quod designabatur, quod, quamdiu his utebantur, alterius consilio indigebant. nam βουλή Graece consilium. *huius etymologiae auctorem nominat Varronem* PLVT. quaest. Rom. 101. *cf.* 53. Romul. 20. 25 LYD. mag. 2, 3. FEST. p. 322 bulla aurea, quo cultu reges soliti sunt esse E⟨trus⟩corum. *cf.* PLVT. Sert. 14 τὰ χρυσᾶ περιδέραια δωρούμενον, ἃ Ῥωμαῖοι βούλλας καλοῦσιν (*cf. Wessely, Wien. Stud. 24, 126*). ISID. orig. 19, 31, 11 bullae (*sc. dictae sunt*), quod sint similes rotunditate bullis, quae in aqua vento inflantur. GLOSS. IV 27, 9 ornamenta regalium puerorum vel equarum vel camelorum (*cf.* VVLG. iud. 8, 21). V 173, 1. *sim.* IV 407, 16. 595, 11. 602, 31. V 347, 57. 404, 11. 592, 11. *cf. Mau, PW. III 1048 sq.* PLAVT. Rud. 1171 bulla aurea est, pater quam dedit mi natali die. CIC. Verr. 1, 152 neque te tam commovebat, quod ille cum toga praetexta, quam quod sine bulla venerat. PROP. 4, 1, 131 ubi bulla rudi dimissa est aurea collo. LIV. 26, 36, 5 filio bullam ... relinquant. PERS. 5, 31 bullaque subcinctis Laribus donata. PLIN. nat. 27, 13 ageraton ...., flore bullis aureis *similis.* 33, 10. IVV. 13, 33 senior bulla dignissime. SVET. rhet. 26 bullam et praetextam togam. Iul. 84 Tib. 6 FLOR. epit. 1, 22, 24. APVL. met. 6, 28 monilibus bullisque te (*sc. asinum*) multis aureis inoculatum. PORPH. Hor. sat. 1, 5, 65 generosis pueris, qui bullam auream egressi pueritiae annos apud lares solent suspendere. PANEG. 12, 26 raptae pupillorum cervicibus bullae. AVR. VICT. Caes. 6, 9. PS. ASCON. Verr. p. 199 simul cum praetexta etiam bulla suspendi in collo infantibus ingenuis solet aurea, libertinis scortea quasi bullientis aquae, sinus communiens pectusque puerile. AVG. civ. 3, 19. MACR. sat. 1, 6, 8. 9 inclusis intra eam (*sc. bullam*) remediis quae crederent adversus invidiam valentissima. 1, 6, 10. 11. 14. 16. 17 cordis figuram in bulla ante pectus adnecterent. OROS. hist. 4, 17, 14. MARCELL. med. 8, 50 lacerti viridis ... oculos ... intra bullam vel lupinum aureum claudes colloque suspendes. ISID. orig. 19, 31, 11 torques ... et bullae a viris geruntur. SCHOL. Hor. sat. 1, 5, 65. 66. SCHOL. Pers. 5, 31 bulla genus est vestis puerilis, quam solent pueri deposita pueritia diis penatibus dare, vel certe ornamenti genus est, quod ante pubertatem habebant. **c** *sigillum*: GLOSS. sigillum, sigil (*anglosax*). PAPYR. Marini 2 ipsum sub bulla nostra apostolicis annotari litteris mandaremus. *Poeschel.*

1. Bulla *opp. Africae; cf. Dessau, PW. III 1047.* Bulla Regia *provinciae proconsularis,* Βούλλα Ῥηγία (PTOL. 8, 14, 10). PLIN. nat. 5, 22 liberumque oppidum Bulla Regia (*in Numidia*) (MART. CAP. 6, 669 Bulla Regia). OROS. hist. 5, 21, 14 ITIN. Anton. Aug. p. 43, 4 TAB. Peut. 4, 5 RAVENN. p. 148, 9. *a ceteris* Bulla *tantum nominatur*: CYPR. sent. episc. 61 Therapius a Bulla. AVG. serm. ed. Denis 17, 7 quid quaeris? mimos, meretrices? Bullae habes. CORP. VIII 18068, 2, 21 (*in prov. Numid., a. 198?*) M. Quintius Servilius Bulla. 3274 L. Vetulenius Quirina Bul. Festus. **a Bullēnsis** Regius *incola et* Bullensis, -e, *adi.* AVG. serm. ed. Denis 17, 7 o fratres Bullenses. epist. 65, 1 in campo Bullensi (*de quo v. Dessau l. c.*). gen. ad litt. 3, 8 p. 71, 13 fons quidam magnus Bullensium Regiorum (regionum *pars codd.*). NOT. episc. proc. Afr. 50 Iohannes Bullensium Regiorum. CONC. Carth. a. 390 Mansi 3, 692ᴰ episcopus Bullensium Regiorum (*cf.* a. 397 Mansi 3, 892ᶜ). a. 411 Mansi 4, 119ᴬ episcopus plebis Bullensium Regiorum. *fortasse huc pertinet* CONC. Rom. a. 649 Mansi 10, 942ᴬ ecclesiae B u l l e r e n s i s. **b** Bullēnsis *adi. ad aliud opp. Africae pertinens, cf.* Bullamensis. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 159ᴮ Felix episcopus Bullensis. NOT. episc. proc. Afr. 34 Felix Bullensis prbt.

2. Bulla. a *nom. mul.* CORP. III 1818 (*in Dalm.*) L. Riccius L. f. Vel. Pessinunte, . . . Riccia L. ⟨f.⟩ Bulla. XII 2934 (*Vcetiae, periit*) L. Baebio L. f. Volt. Cassiano Domitia Domiti filia Bulla (*?*) uxor. **b** *nom. vir.* CASS. DIO 76, 10, 1 Βούλλας τις Ἰταλὸς ἀνήρ (*latro aetatis Septimi Severi*). *sed cf.* Bullanius.

Bullamēnsis *adi. pertinere videtur ad Βουλλαμήνσα opp. Africae* (PTOL. 4, 3, 9); *cf. Dessau, PW. III 1048 et* b Bullensis *sub* 1. Bulla. CONC. Carth. a. 525 Mansi 8, 648ᴮ episcopus plebis Bullamensis.

Bullanius, -a *nom. gent.; cf.* Bullius, Bullatius, Bullenius, (Bullonius?), Bultius. CORP. X 6140 (*Formis*). *v. etiam* 2. Bulla *nom. vir.; W. Schulze, Eigennamen p. 350.* *Otto.*

? **bullātio,** -ōnis *f.* [*a* bullare. *Th.*]. PLIN. nat. 34, 148 hic lapis et in Cantabria nascitur, non ut ille magnes verus caute continua, sed sparsa bullatione (*corr. ed.*, bulbatione *cod. B*). *Poeschel.*

Bullātius, -a *nom. gent.; cf.* Bullanius. HOR. epist. 1, 11, 1 quid tibi visa Chios, Bullati, notaque Lesbos? CORP. VI 5221 (*in columbario*) Bullatía Quínta, C. Ancharius Lezbius. 13660 Sex. Bullatius Paetus. 13661 Secunda Bullatia P. f. filia, Paulla Bullatia P. f. mater. 32627, 4 Q. Bul⟨l⟩atius Felix ⟨L⟩amb(aese) *miles praetorianus.* XIV 256, 315 (*Ostiae*) Bullatius Paulinus. VIII 9004 (*in Mauret. Sitif.*) Bullatiae Secundae. 12445 (*in prov. procos.*) C. Bullatius Felix *aedilis.* VI 6180 B u l a t i a (mulieris) l. Anthusa. *Otto.*

bullātus, -a, -um [*a* bulla. *Th.*]. *i. q. bulla ornatus*: VARRO ling. 5, 116 balteum quod cingulum e corio habebant bullatum, balteum dictum. VAL. MAX. 3, 1, 1 in Capitolio statua bullata et incincta praetexta (*cf.* CORP. VI 302 *p. 2243, 7*). PETRON. 60 Lares bul-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

latos super mensam posuerunt. IVV. 14, 4 si damnosa senem iuvat alea, ludit et heres bullatus. MACR. sat. 3, 14, 6 puerum bullatum. SIDON. epist. 4, 20, 2 gladii balteis ... strinxerant clausa bullatis latera rhenonibus. FVLG. myth. 1 praef. p. 13 Luna ... bullatum biiugis conscenderat aethera tauris. SCHOL. Pers. 5, 19 bullatis id est ornatis. *ibid.* bullatis (?, pullatis) palliatis Graecis. *cogn. Herculis*: CORP. VI 302 Herculi bull(ato) M. Vlp(ius) Aug. lib. Timocrates aeditus d(onum) d(at). *cf.* CORP. VI 126 Herculem puerinum (*i. q. bullatum*). *v. Ruggiero, Diz. epigr. I p. 1052.* *Poeschel.*

Bullenius, -a *nom. gent.; cf.* Bullanius. CORP. III 667 (*in Macedonia*) Eut⟨y⟩ches Bulleni Venusti servus. *Otto.*

Bullēnsis, Bullerēnsis *v.* 1. Bulla.

bullēsco, -ere [*cf. c.* bulla, bullire bullare. *Th.*]. AMPEL. 8, 1 cum manibus subplodas, pix alte attollitur et quasi ab aqua bullescit. *Poeschel.*

bullī χρυσοκάνθαροι GLOSS. II 31, 38. *Ihm.*

1. Bullia *statio Etruriae; cf.* Velinis? RAVENN. p. 268, 8 *et* 336, 6. Bellia: RAVENN. Guid. p. 475, 1. Ballia: RAVENN. Guid. p. 511, 18. *Otto.*

2. Bullia *v.* Bullius.

Bullidēnsis, Bulliēnsis, Bullīnus, Bulliōnēs, Bullis *v.* Byllis.

bullio, -iī, -ītum, -īre [*vox onomatopoetica; cf. c.* bullare bulla *et c. gr.* βομβυλίς *lituan.* bumbuls '*bulla*'; *v. Johansson, Zs. f. vergl. Sprachforsch. 36, 363; Indogerman. Forsch. 14, 319. Th.*]. *legitur inde a* VITR., *frequentant* APIC. *et medici.* CASSIOD. gramm. VII 195 bullio ἀναπηδῶ. GLOSS. bullio: ζέω. bullit: καχλάζει. ζέει ἐπὶ θερμοῦ. scatet, scaturit, fervet (V 272, 44 scatit). bulliente: βεβρεγμένον. bullitum: ἐκζεστόν. elixum. *cf.* NOT. Tir. 102, 56. [*ital.* bollire, *francog.* boullir, *hisp.* bollir. *M.-L.*]

I *i. q. fervere, scatere*: *proprie*: VITR. 8, 3, 2 *fontes* inflati vi venti coacti bullientes crebre ... egrediuntur. CELS. 5, 19, 28 spumae argenti selibra ... cocta, donec bullire desierit. SEN. nat. 6, 31, 3 aquam modo recipi in commissuras ..., modo ... bullire et elidi. PERS. 3, 34 alto demersus summa rursus non bullit in unda (*in imagine*). COMM. instr. 2, 28, 8 bullit in inferno rumoribus ipsa gehenna. PALLAD. 2, 17 veteris styptici heminam ... cum oleo bullire facies. 2, 19 lauri bacas ... in aqua calida bullire facies. PS. ASCON. Verr. p. 199 bulla suspendi ... infantibus ... solet ... quasi bullientis aquae. PELAGON. 111 olla in qua ficus et mel bullierit. 354 commisces in oleo, in quo ante bullierit anchusae fasciculus. HIER. epist. 77, 6 de exesis ac putridis carnibus vermiculos bullientes. VVLG. Iob 41, 22 fervescere faciet quasi ollam ... mare, et ponet quasi cum unguenta bulliunt. AVG. serm. 8, 6, 7 vesicae bullientes et scaturientes. PS. AVG. serm. 186, 2 coeperant vasa eorum vinum bulliendo ructare. APIC. 2, 50 facies ut ferveat. cum bene bullierit (boluerit *Vrb.*, oluerit *Philipp.*), amulo obligas. 4, 119. 145. 8, 364 (*sexies*). THEOD. PRISC. gyn. 19 *semina* cum molli vapore coqui et bullire coeperint. ANTIDOT. Brux. 1. 57. 58. 111. 120. 153. SALV. gub. 7, 58 in aeneo sanguinem bullientem. MARCELL. med. 22, 40 observandum ..., ne fervorem grandem ducat aut bulliat. 26, 34. 27, 58. 35, 32 SORAN. p. 69, 1. VICT. VIT. 2, 22 (*bis*) ollae ... bullientes. 3, 55. *translate*: APVL. met. 10, 24 quodque frustra ... indignatione bulliret. HIER. epist. 22, 7 sola libidinum incendia bulliebant. AVG. serm. 180, 7, 8 vivit *periurus* ... et quodam modo scatet et bullit luxuriis. CASS. FEL. 61 si aeger nimio febrium aestu bullire coeperit. EXPOS. mundi 29 Ascalon et Gaza, civitates eminentes et in negotio bullientes.

II *i. q. fervefacere, coquere*: ITALA Iac. 3, 11 (cod. ff.) numquid fons de eodem foramine bullit dulcem et amaram aquam? (βρύει; VVLG. emanat). VEG. mulom. 1, 45, 5 ammoniacum cum vino ... mittis in ollam et bullita atteres. APIC. 8, 364 cum bene illic tres undas bullierit (*i. e. bulliendo effecerit*), levatur. THEOD. PRISC. eup. faen. 12 folia tamarici in aqua bulliantur (bulliant *cod. B*; debulliant *b*). PLIN. VAL. 2, 28 faenum graecum bullies in aqua.

synonyma: fervere, scatere, scaturire. *comp.*: ebullio.

bullītio, -ōnis *f. a* bullire. SERV. georg. 1, 110 scatebris: bullitionibus, quae fiunt cum aqua in aliquas rimas defluxerit. ORIBAS. syn. 4, 40 movenda est *lactis* ... et in ipsa bullitione labia vasi spongea est detergenda. ALEX. TRALL. 2, 271 donec iterum bullitionem faciat. *v. Weyman, Archiv 9 (1896) 137.*

bullītus, -ūs *m. a* bullire. VITR. 8, 3, 3 capita fontium cum sunt angustiis compressa, ruunt in summo spiritus aquae bullitus. *Poeschel.*

Bullius, -a *nom. gent.; cf.* Bullanius. CORP. XII 4664 (*Narbone*) Q. Bullius Fronto, Bullia L. f. Tu⟨che?⟩, L. Bullius L. f. ⟨...⟩. *Otto.*

bullizo, -āre *i. q.* bullesco. CHIRON 630 sulfur et pice ... decoques, et cum bullizant (bulbizant *cod.*), in ipso vulnere adicies.

bullo, -āre [*cf. c.* bulla, bullire. *Th.*]. GLOSS. bullantes: aquae cum exundant, id est bullas emittunt. CATO agr. 105 ubi bullabit vinum, ignem subducito. CELS. 2, 7 si *urina* bullat. 7, 4 cum umore quasi bullante prorumpit. CALP. ecl. 1, 11 bullantes ubi fagus aquas ... protegit. PLIN. nat. 9, 18 bullantium aquarum sufflatio. 18, 359. 28, 68 mala signa rubrae (*sc. urinae*), pessima nigrae, mala bullantis. *Poeschel*

Bullo, -nis *nom. vir. barb.; cf.* Bullu (*et* Bullonius?). CORP. XII 1399 (*Vasione, periit*) ...⟩ino Bulloni.

bullōnium *v.* bolonium.

Bullonius, -a *nom. gent.; cf.* Bullo *et* Bullu, *aut* Bullanius. CORP. XII 1094 (*Aptae*) L. Bullonius Severus.

Bullu, -nis *nom. mul. barb.; cf.* Bullo. CORP. III 11558 (*in Norico*) Atara Noeibionis f. Bulluni uxori.

Bulluba *opp. Garamantum, cuius nomen et simulacrum Cornelius Balbus a. 19 a. Chr. in triumpho duxit.* PLIN. nat. 5, 37 Bulluba (Bulla E^1, Bulba *D*, Buluba *R*).

Bulluca *nom. mul. barb.* CORP. XIII 261 (*in Aquitania*) Alfia Lohisi f. Bulluca. *Otto.*

bullula, -ae *f. a* bulla *deminutive.* CELS. 2, 5 si *urina* bullulas excitat. 5, 28 videntur ... esse in ea (*sc. impetigine*) quasi bullulae quaedam, ex quibus ... squamulae resolvuntur. HIER. in Is. 3, 18—21 p. 69 habent mulieres in lunae similitudinem bullulas dependentes. ISID. orig. 19, 31, 17 lunulae sunt ornamenta mulierum in similitudinem lunae bullulae aureae dependentes. *Poeschel.*

bullum *v.* bulum. **bulmerca** (-ga) *v.* rhododaphne (GLOSS.).

Bulmizis *armiger, ut videtur, Iohannis magistri militiae.* CORIPP. Ioh. 4, 987 Bulmizis mucrone ferox fortisque Tamazu sternitur. 6, 649 Bulmizis (-itis *T*). 8, 607.

Bulnetia *statio Liguriae; cf. Hülsen, PW. III 1052.* RAVENN. p. 269, 7 Bulnetia. 337, 4 (minetia *AB*). Guid. p. 475, 16 Vulnecia (Vulcenia *b*, Vulnecium *r*). 512, 8 Munecia.

Bulotus *amnis.* LIV. 29, 7, 3 a Buloto (*sic Pλ*, Buthroto, Brutoto *sim. HV cett.*) amni — haud procul is ab urbe Locris abest.

L. Bulpea *legitur in cippo* CORP. VI 34692.

Bultius, -a *nom. gent.; cf.* Bullanius. CORP. X 7233 (*in Sicilia*) C. Bultio Geminio Titiano procos. prov. Sicil. cos. 7206 C. Bultio Geminio Marcello c(larissimo) i(uveni) *filio eius qui praecedit.* VIII 10523 (*in prov. procos.*) ⟨B⟩ultiae Hortensiae Surdiniae Antoniae ... flam. perp. **Bultiānus** *cogn.* CORP. VIII 18610 (*in prov. Num.*) C. Iulius Bultianus.

Bulturiēnsis *incola oppidi Mauretaniae Caesariensis; cf. Dessau, PW. III 1052.* NOT. episc. Maur. Caes. 89 Reparatus Bulturiensis. *Otto.*

? **būlum** (-ī) *n.* GLOSS. IV 314, 53 bulum bucolium pastoris (595, 4. V 543, 17). V (Scalig.) 592, 16 bullum baculum pastoris. *Münscher.*

Bulus *vel* **Bulius** *nom. vir. barb.* CORP. III 4372 (*in Pannon. sup.*) Bato Buli f. col(onia) Ap(ulo) eq. ala Pannoniorum.

Bum⟨...⟩ *nom. vir.* CORP. VI 975 b 1, 3 (*a. 136*) L. Helv⟨idi⟩us L. l. Bum⟨..⟩.

Buma *opp. Aethiopiae.* PLIN. nat. 6, 180 ex Africae latere tradita sunt *oppida Aethiopiae* ... Buma (Bhuma *D*). *Otto.*

būmammus, -a, -um [*a gr.* βου- *et* mamma *ductum, cf. c.* bumastus. *Th.*]. *i. q. bumastus, q. v.* VARRO rust. 2, 5, 3 (*cf.* boopis *p. 2128, 22*) uvam ... bumammam. MACR. sat. 3, 20, 7 uvarum ... genera: ... bumamma aut ut Graeci dicunt βούμασθος.

būmastus, -a, -um, βούμαστος *cf.* βούμασθος. MACR. sat. 3, 20, 7 *supra l. 48.* *feminin. graeco modo in* -us: COLVM. 3, 2, 1. 12, 44, 1. 5 PLIN. nat. 14, 15 *et* 42. *nomen vitium uvarumque instar mammarum turgentium* (*cf.* bumammus): VERG. georg. 2, 102 non ego te ... transierim, Rhodia (*sc. uva*), et tumidis, bumaste, racemis (SERV. *ibid.* bumaste uva in mammae bovis similitudinem. *cf.* GLOSS. V 348, 23 *ubi pro* bovis *trad.* buccae. 404, 20. 173, 3 bumasta genus est vitis; Virgilius: et humidis bumasta racemis). CVLEX 407 amarantus bumastusque virens. COLVM. 3, 2, 1 quae cum talis est condicio, maxime praecoques et duracinae, tum denique purpureae et bumasti *vites* (PLIN. nat. 14, 15 tument mammarum modo bumasti. 14, 42). 12, 44, 1 uvas bumastos vel duracinas (12, 44, 5). EDICT. Diocl. 6, 80 ubae duracinae seu bumastae. *Münscher.*

bumbio, bumbix *sim. v.* bomb-.

Bumbomachidēs *nom. iocose fictum*, Βομβομαχίδης; *cf. Schmidt, Hermes 37, 357.* PLAVT. Mil. 14 Bumbomachides (-arides *P*, *A legi non potest*) Clutomistaridysarchides ... Neptuni nepos.

Bumbrius, -a *nom. gent.* CORP. IX 2222 (*Telesiae*) Q. Bumbrius A. f. pr(aetor) duo vir ... L. Bumbrius A. f. pr. duo vir. 2422 (*Allifis*) Bumbria ⟨.⟩ f. Ruf⟨...⟩.

Bumbulus *nom. vir.* ANTH. 190 tit.: de Bumbulo (Bumbolo *A*). v. 1 nominis et formae pariter ludibria gestans conventus nostros, Bumbule parvus, adis. 191, 1 dum sis patris heres teneas et, Bumbule, censum. *Otto.*

būmelia, -ae *f.*, βουμελία. PLIN. nat. 16, 63 bumeliam vocant in Macedonia amplissimam lentissimamque *fraxinum.* *Münscher.*

Bumelus, Βούμωδος, *amnis Assyriae; cf. Fraenkel, PW. III 1052* (Bumadus). CVRT. 4, 9, 10 inde (*a Lyco amne*) octoginta fere stadia progressus ad alterum amnem — Bumelo (Boumelo *sim. codd.*) nomen est — castra posuit. ITIN. Alex. 23 iu⟨x⟩t⟨im⟩ Bumelum (Bulemum *cod.*) amnem Arbelo urbe non procul.

buna *v.* bruna.

1. Buna *nom. vir. hebr.*, בּוּנָה, Βαναά. VVLG. I par. 2, 25.

2. Buna *nom. servae.* CORP. VI 13566 Livia Buna Chloes l.

Bundalicus *gens.* CORP. II 2785 (*in Hispan. Tarracon.*) L. Valerio C. f. Gal. Crescen⟨ti⟩ Bundalico. *Otto.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

?**bunde** sonus tympani GLOSS. IV 212, 49. *Ihm.*

bunia byden (*anglosax. i. q. cupa, dolium*) GLOSS. V 404, 34. *fort.* bothonia *scribendum.*

būnias, -dis *f.*, βουνιάς. *acc.* -da *infra l. 7. naporum genus, cf.* bunion. COLVM. 10, 422 seritur ... quae ... Amiterninis defertur bunias arvis. PLIN. nat. 1, 20, 11 *medicinae ex* napis sive bunio sive buniade v. 20, 21 alterum genus *naporum* buniada (butinada *codd.*) appellant, et raphano et rapo simile, seminis praeclari contra venena. GLOSS. III 537, 1 buniados id est sememapii (*i.* semen napi). 587, 60 boniadis i. napi[s] semen (608, 47 nape semen). *Münscher.*

Būnias *nom. mul. graec.*, Βουνιάς. CORP. XIV 1565 (*Ostiae*) M. Sal. Ostiensis Porcie Buniadi matri ... et Porcio Perseo patri. *Otto.*

bunilla ὀνόρυγχος GLOSS. II 31, 49. *Ihm.*

būnion, -ī *n.*, βούνιον. *naporum genus, cf.* bunias. PLIN. nat. 1, 20, 11 *v. supra l. 6.* 20, 11 *naporum genus* angulosis foliorum caulibus, flore aneti (floreat et *codd.*), quod bunion vocant, purgationibus feminarum et vesicae et urinae decoctum *eqs.* PS. APVL. herb. 65 pr. Graeci peristereon orthos, alii trigonon, alii bunion ... vocarunt. DIOSC. 4, 119 de bunion. bunion aut action dicunt.
deriv.: bunitus.

salicis folia ex vino **būnīto** CAEL. AVR. chron. 4, 3, 52. *v.* DIOSC. gr. 5, 56 περὶ βουνίτου οἴνου. οἶνος διὰ βουνίου. *Münscher.*

Bunomus *Paridis ex Helena filius, ab aliis* Bunicus *et* Bunimus *nominatus; cf. Escher, PW. III 1053.* DICT. 5, 5.

Bunos (hoc est collis) praeputiorum. locus in Galgalis ubi circumcidit Iesus populum Israhel HIER. sit. et nom. p. 102, 25. *LXX* Ios. 5, 3 Βουνὸς τῶν ἀκροβυστιῶν.

(**buo**) *v.* butum.

Buodus *nom. vir. barb.* CORP. III 13385 (*in Pannon. inf.*) Iul. Buodus.

Buogēnsis fundus. CORP. XV 4807 (*in amphora*) de fundo Buogensi *oleum.*

Buolanus *nom. vir. barb.* CORP. XIII 3183[7] (*in prov. Lugudunensi*) Combaromarus Buolani fil.

Buomi (*dat.*) *nom. mul. barb.* CORP. III 2753 (= 9803, *cf.* p. 2328[157]) Surus Panenti Muteli feci sibi et Buomi coiugi. *Otto.*

būpaes (-dis) *m.*, βούπαις. VARRO rust. 2, 5, 4 ab his (*bubus*) dici pleraque magna, ut busycon bupaeda bulimon, boopin. *acc. quasi nominativum adhibuit nec non declinavit* MART. CAP. 1, 31 possem (*sc. Phoebus Iovem*) ... bupaeda (bupeda *cod. Leyd. in marg.*, pubeda *Monac.*, bubeda *Basil.*, pubeda *rell.*) vixdum vel paterna contremens praecepta adire. 9, 908 Phrygii cuiusdam bupedae (pubide, -dae *codd.*). *Münscher.*

Būpalus, Βούπαλος, *artifex Chius ab Hipponacte irrisus; cf. Robert, PW. II 2042 s. v. Athenis et III 1054.* HOR. epod. 6, 14 acer hostis Bupalo *Hipponax.* PORPH. *ad h. l.* Hipponacta significat, qui ... iambicis versibus Bupalum persecutus est. SCHOL. Hor. *ad h. l.* (MYTHOGR. 2, 221). PLIN. nat. 36, 11 Archermus *Chius*, cuius filii Bupalus et Athenis vel clarissimi in ea scientia (*marmoris scalpendi*) fuere Hipponactis poetae aetate. ... imaginem eius lascivia ioco⟨sa⟩m hi proposuere ridentium circulis, quod Hipponax indignatus destrinxit amaritudinem carminum in tantum, ut credatur aliquis ad laqueum eos conpulisse. *Otto.*

buph- *v.* buf-.

būpleuron, -ī *n.*, βούπλευρον. *nomen herbae*: PLIN. nat. 1, 22, 35 *medicinae de* bupleuro v. 1, 27, 34. 22, 77 bupleuron in sponte nascentium olerum numero Graeci habent, caule cubitali, foliis multis longisque, capite aneti, laudatum in cibis ab Hippocrate, in medicina Glaucone et Nicandro. 27, 57 buple⟨u⟩ri semen. *Münscher.*

Būporthmos, Βούπορθμος, *ins. maris Aegaei.* PLIN. nat. 4, 70 Buporth⟨mos⟩, Machia (Buportmachia *sim. codd.*). *cf.* Buporthmos *promunturium Argolicum; Oberhummer, PW. III 1058.*

Būprasium, Βουπράσιον, *locus in Elide situs; cf. Oberhummer, PW. III 1058.* PLIN. nat. 4, 13 in Achaia ... loca Buprasium, Hyrmine. DARES 14 ⟨ex⟩ Buprasione (*sic Meister*, bublationem, bubationem, bufarasionem codd.). *Otto.*

būprēstis, -is *f.*, βούπρηστις. *acc.* -tim: PLIN. nat. 23, 62 *al.* -tin: DIOSC. 2, 47. -tem: VEG. mulom. 5, 77. 2, 142 L. *abl.* -ti: PLIN. nat. 1, 29, 14 *al.* *forma*: bubrostis: MARCIAN. dig. 48, 8, 3, 3. bubestris: GLOSS. V 493, 16. bubrestu (*acc.*): CHIRON 506. bubrestis: DIOSC. 5, 39. *cf.* bufis DIOSC. 1, 50 *p. 2237, 27*: 1 *animal*: PLIN. nat. 30, 30 buprestis animal est rarum in Italia simillimum scarabaeo longipedi; fallit inter herbas bovem maxime, unde et nomen invenit, devoratumque tacto felle ita inflammat, ut rumpat (ISID. orig. 12, 8, 5). SCRIB. LARG. 190 buprestis gustus est nitri similis; facit autem tumorem stomachique infinitum dolorem et inflat totum corpus in speciem hydropici. PLIN. nat. 1, 29, 14 *sqq. remedia ex* bupresti. 1, 30, 8 *sqq.* 23, 30. 23, 62. 23, 87. 28, 74 venena, quae data sint e marino lepore, bupresti. 28, 128. 28, 156 qui buprestim hauserint (31, 119). 29, 95 *vis* eadem bupresti. 29, 105 qui buprestim aut aconitum biberint (DIOSC. 2, 47). MARCIAN. dig. 48, 8, 3, 3 si cui temere cicutam, salamandram aconitum pituocampas aut bubrostim ... *pigmentarius* dederit. VEG. mulom. 2, 79, 10 L. bestiolus etiam, qui appellatur buprestis, araneae similis si cum faeno devoratus fuerit, animal praefocabit (GLOSS. V 493, 16). 2, 142 si buprestem comederit in faeno. CHIRON 453. 506. DIOSC. 5, 39 bubrestis punctum ... curat.
2 *herba*: PLIN. nat. 1, 22, 36 *medicinae de* bupresti I. 22, 78 buprestim magna inconstantia Graeci in laudibus ciborum etiam habuere iidemque remedia tamquam contra venenum prodiderunt. et ipsum nomen indicio est boum certe venenum esse, quos dissilire degustata fatentur.

būpthalmos (-us), -ī *f.*, βούφθαλμος. *nomen herbarum*: 1 PLIN. nat. 1, 25, 42 bupthalmos sive calcha. 25, 82 est et bupthalmus similis boum oculis *eqs.* quidam chalcan vocant. DIOSC. 3, 151 de buoptalmon (-os *P*). buoptalmon aut blan (κάχλαν; bablan *P*) dicunt. PS. DIOSC. herb. fem. 30 buftalmon (busthalmon *L*[1]) alii calcam dicunt. ISID. orig. 17, 9, 93 bupthalmos (buptalmon *Gu. 2*) florem habet croceum oculo similem, unde et a Graecis nomen accepit.
2 PLIN. nat. 1, 25, 102 aizoum maius sive bupthalmon sive zoopthalmon. 25, 160 maius *genus aizoi* in fictilibus vasculis seritur, quod aliqui bupthalmon appellant, alii zoopthalmon (zoobthalmon *V*). DIOSC. 4, 87 aisdo maiore dicitur ..., aut bultamon aut zortalmon dicitur. PS. APVL. herb. 123 pr. item herba semperviva (*i. aizoon*) bupthalmos et zoopthalmos appellata est propter schema.

būra, -ae (**būris,** -is) *f.* [*orig. inc. sunt qui conferant c. gr.* γύης (*v. Fick, Bezzenbergers Beitr. 17, 321*) *aut c.* γυρός (*v. Fröhde, Zs. f. vergl. Sprachforsch. 22, 255*). *Th.*]. bura: VARRO ling. 5, 135 qui quasi temo est inter boves, bura a bubus. rust. 1, 19, 2 saepe fracta bura relinquunt *boves* vomerem in arvo; *cf.* NON. p. 80 bura dicitur pars aratri posterior decurvata. GLOSS. V 638, 52. buris: *acc.* -im VERG. georg. 1, 170 *al. cf.* PRISC. gramm. II 329, 4. VERG. georg. 1, 170 magna vi flexa domatur in burim et curvi formam accipit ulmus aratri. SERV. *ad l.* in burim: in curvaturam; nam buris est curvamentum aratri (GLOSS. V 348, 10. 404, 16), dictum quasi βοὸς οὐρά (FRG. Bob. gramm. VII 544, 23), quod sit in similitudinem caudae bovis (ISID. orig. 20, 14, 2). SERV. auct.: alii burim curvaturam temonis quae supra est, et quod est infra, urvum dicunt: buris enim ut curvetur, ante igni domatur, id est amburitur.... Varro ait totum burim indici ab urbe (*corrupt., fort.* temonem burim dici a bubus. *v. supra l. 24*). PHILARG. *ad l.* pars aratri, quae curvatur, 'buris' dicta, ut videtur Modesto, a bustione; igni enim flectitur; quasi βοὸς οὐρά, quod sit in similitudinem caudae bovis. *huc pertinent* GLOSS. V 173, 7 burim ea pars aratri quae inflexa est, cui (-xe sicium *trad.*) temo adiungitur. *sim.* 209, 27. 210, 5. 28, 18 im burim in curvationem. *sim.* IV 246, 46. V 76, 8. 11. *cf. Heraeus, Archiv 6 (1889) 553.* PAVL. FEST. p. 39 lorum, quo temo buris cum iugo conligatur. FEST. p. 375 qui *sulcus* fit in urbe condenda urvo aratri, quae sit (*Vahlen*, fit *trad.*) forma simillima uncini curvatione buris et dentis, cui praefigitur vomer. ARNOB. nat. 2, 23 quaerere ... quid sit ... mola buris aut sarculum. GLOSS. II 31, 50 buris ῥυμὸς ἀρότρου. III 262, 55 ἔλυμα buris. II 570, 32 buris scaes (*anglosax.*). [*forjul.* bure. *M.-L.*] *Münscher.*

1. Būra, -ae *et* **Būris,** -is *opp. Achaiae,* Βοῦρα, *terrae motu a. 373 a. Chr. absorptum; cf. Oberhummer, PW. III 1059.* Bura: PLIN. nat. 2, 206 Helicen et Buram sinus Corinthius *abstulit* (SCHOL. Cic. Bob. p. 232 Biram). 4, 12 oppida *Achaiae* Helice, Bura. AMM. 17, 7, 13 Helice et Bura (Burra *VP*). HIER. chron. a. Abr. 1637. NEPOTIAN. 9, 34 Bura et Helice urbes ... fluctibus obrutae sunt terraeque motu esse destiterunt. Buris: OV. met. 15, 293 si quaeres Helicen et Burin, Achaidas urbes, invenies sub aquis. SEN. nat. 6, 23, 4 Helice Burisque. 6, 25, 4 Helicen et Burin. 6, 26, 4 Helices et Buris eversio. 6, 32, 8 Helicen Burinque totas mare accepit. 7, 5, 3 7, 16, 2.

2. Bura *opp. Mesopotamiae; cf. Fränkel, PW. III 1059.* PLIN. nat. 6, 118 ad Pallacontam flumen Bura oppidum.

Buradōnis īlicētum *in Hispania.* MART. 4, 55, 23 et sanctum Buradonis (pura teonis *pars codd.*) ilicetum.

Buragara *v.* Bagaraca.

Buraea *opp. Italiae.* STEPH. BYZ. Βουραία πόλις Ἰταλίας ὑπὸ Βουραίου κτισθεῖσα. τὸ ἐθνικὸν Βουραῖος.

Buraido *nom. vir. barb.* CORP. VIII † 5229 (*in prov. procos.*) Buraido milex de num(ero) Hipp(onensium) Regi⟨or(um)⟩.

Buralus *nom. vir.* CORP. VI 24750 Pontiae Petale matri et Pontio Buralo f⟨r⟩atri C. Mestrius Nitidus fecit.

Buranus *nom. vir.* CORP. III 4827 (*in Norico*) L. Aurelio Augg. lib. Burano. 4907 Cupito Burani f. et Iuliae Iuli f. XV 3153a? CORP. VIII 21535 (*in Maur. Caes.*) Ael. Bura(nus) vet. ... et Ael. **Burdanus** ..., Aufidia Tertia. *Otto.*

buratum incensum GLOSS. V 272, 43. *cf. Thurneysen s. v.* bustum *p. 2256, 6.*

burbalia intestina maiora GLOSS. V 173, 4. *cf.* 614, 4 burbalia intestina. II 477, 49 χολάδες τὰ ἔντερα vubalia. *cf. Ducange, gloss. s. v.; Diez, Etym. Wörterb. d. rom. Spr. 2 p. 534.* *an scrib.* vulvalia? *Ihm.*

Burbatius, -a *nom. gent.; cf.* Burbuleius. CORP. IX 434 auct. (*Venusiae*) C. Flavio C. f. Hor. Faustino ... Burbatia P. f. Vrsilla filio. 679 (*Ausculi*) P. Burbatius Ianuarius.

Burbida *opp. Hispaniae in Callaecia situm; cf. Hübner, PW*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

III 1060. ITIN. Anton. Aug. p. 430, 1 Burbida (Burbala, Burbacla, Burbada, Barbida *pars codd.*). *an idem* Bonisana RAVENN. p. 307, 18*?*

Burbulēius, -a *nom. gent.; cf.* Burbatius. 1 *nomen histrionis cuiusdam*: SALL. hist. frg. 2, 25 *Cn. Scribonium Curionem* nomine histrionis cuiusdam vix sani Burbuleium appellabat. VAL. MAX. 9, 14, 5 Curio ... Burbulei ... propter parem corporis motum ... nomen coactus est recipere. PLIN. nat. 7, 55. 2 L. Burbuleius L. f. Quir. Optatus Ligarianus cos. *priore saec. II p. Chr. parte; cf. Henze, PW. III 1060.* CORP. X 6006. *eiusdem nominis alii*: CORP. VI 16238 Burbuleiae Secundae. X 6025 (*Minturnis*) L. Burbuleio Qptato. XI 6162 (*Suasae, a. 145/160*) L. Burbuleius Matutinus.

? **Burburēs** montes *in Sabinis.* VARRO rust. 2, 1, 17 in Burbures altos montes. *cf. Nissen, Ital. Landesk. I p. 237.*

Burburus *nom. vir.* VOPISC. quatt. tyr. 4, 4 quidam Burburus nomine de numero vexillariorum, notissimus potator, cum ad bibendum eundem (*Firmum tyrannum*) provocasset, ...

burca *v.* borda.

Burcai *nom. vir. barb.* CORP. VIII 4897 (*in prov. procos.*) L. Saturnina uxor Burcai. *in priore tituli parte fortasse legendum* Q. Aedinius Crescens ⟨qui et⟩ Burca⟨i⟩.

Burcana, *Βυρχανίς, Βούρχανις, ins. oceani Germanici, hodie* Borkum; *cf. Ihm, PW. III 1061.* PLIN. nat. 4, 97 XXIII inde insulae Romanis armis cognitae. earum nobilissimae Burcana Fabaria nostris dicta a frugis multitudine sponte provenientis ....

Burcās, -antis *Maurus.* CORIPP. Ioh. 7, 428 et Burcanta Nathunque ferit.

Burcaton *nom. vir.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 156^B Burcaton episcopus Gemellensis.

Burce *nom. barb.* CORP. X 7809 (*in agro Caralitano*) d. m. Burce ... fec. Agbadeus fil. piis.

Burcēnsis *incola oppidi provinciae Numidiae; cf.* Buruc. NOT. episc. Num. 5 Leontius Burcensis (Bursensis *H*).

Burcius *et* **Burchius,** -a *nom. gent.* CORP. VI 2984 C. Burchi Iovini mil. coh. VI vig. V 7963 (*Cemeneli*) Burciae M'. f. Secundae. *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 110, 1.*

Burco, -onis *nom. vir.* 1 Burco *qui Alamannos a. 457 vicit*: SIDON. carm. 5, 378 Burcōnem dirigis illo exigua comitante manu. 2 ENNOD. opusc. 3, 22 *sqq.* p. 336 *sq.* Summias vocitatur ager *ad ostia Padi situs* ... de huius praedii finibus antiqua cum clericis Burco quidam lite certabat. ... Capraria Burconis mater. 3 NOT. episc. Maur. Caes. 45 Burco Vardimissensis pr(es)b(y)t(er).

Burd(...) *legitur in gemma* CORP. XIII 10024, 362 C. C(...) L(...) Burd(...) salus. *Otto.*

Burdanus *v. sub* Buranus. **Burdap**(...) *v.* Burdipta.

burdātio, -ōnis *f. vectigal agro a fisco civili impositum*: GREG. M. epist. 1, 42 p. 64, 9 cognovimus, quod prima inlatio burdationis rusticos nostros vehementer angustet, ita ut, priusquam labores suos venundare valeant, compellantur tributa persolvere. p. 66, 6 rusticos burdationem, quam iam ab eis exactam Theodosius minime persolverat, iterum dedisse. *v. Ducange s. v. et s. burdura. Münscher.*

Burdegal- *v.* Burdig-. **Burdenīs** *v.* Burdipta.

Burdidizō *v.* Burtudizum.

Burdigala, -ae *f. opp. Biturigum Viviscorum in Aquitania, hodie* Bordeaux. *cf. PW. III 1061; Corp. XIII 1 p. 75 sq.* ISID. orig. 15, 1, 64 Burdegalim appellatam ferunt, quod Burgos Gallos primum colonos habuerit, quibus antea cultoribus adimpleta est. *formae* Bordig-, Burdeg-, Bordeg- *al. apud posteriores passim* (*v. testim. apud Holder, Altcelt. Sprachsch. s. v.*). Bordicalon: RAVENN. p. 298, 1. *apud Graecos Βουρδίγαλα* (*de interpretibus Eutropii v. l. 67*). STRAB. 4, 190 *ἐμπόριον Βουρδίγαλα.* MART. 9, 32, 6 crassae mentula Burdigalae. PTOL. 2, 7, 7. 8, 5, 4. ITIN. Anton. Aug. p. 453, 5 ab Asturica Burdigalam. 456, 5. 6. 457, 2. 458, 5. 461, 1. TAB. Peut. 2, 1 Burdigalo. ITIN. Burdig. p. 549, 2 itinerarium a Burdigala (Bordegala *cod. Veron. hic et reliquis locis*) Hierusalem. 549, 7 civitas Burdigala, ubi est fluvius Garonna. 553, 1. 571, 3. EVTR. 9, 10 Tetricus ... apud Burdigalam purpuram sumpsit (*ἐν Βουρδιγάλλοις Paeanius, ἐν Βουρδογάλῳ Capito*). AMM. 15, 11, 13 AVSON. 167, 2. 174, 6. 191, 1. 8. 196, 19. 200, 10. 24. 38. 207, 17. 209, 14. 217, 1 (*v. p. 2248, 10*). 298 tit. 298, 8 Burdigala est natale solum. 298, 39 diligo Burdigalam, Romam colo, civis in hac sum, consul in ambabus. 319, 4. 397, 2 Burdigalae molles liquimus illecebras. 417, 79. 417, 90 iuga Burdigalae. 470, 7 ipse ego Burdigalae genitus. Mos. 19 nitentis Burdigalae (PAVL. NOL. carm. 10, 241 nitentem). 449. PAVL. NOL. epist. 3, 4 Burdigalae baptizatus sum. 15, 3. 48 SVLP. SEV. chron. 2, 48, 2 VRAN. epist. 2 p. 860^A SIDON. epist. 7, 6, 7. 8, 9, 1. 8, 11, 3. 8, 12, 1 RVRIC. epist. 2, 33 p. 417, 13 PAVL. PELL. 44. 502 PROSP. chron. I 462, 1187. CHRON. Gall. chron. I 657, 565 in Burdegalam. ADDIT. Prosp. Havn. a. 498 chron. I p. 331 Franci Burdigalam obtinuerunt. GREG. TVR. Franc. 4, 47 p. 182, 12 *et* 9, 20 p. 376, 16 Burdegala. 2, 13 p. 81, 2 Burdigale. Mart. 4, 40 Burdigala urbe adpulsi sunt. CORP. VIII 2103 D. Seius D. f. Quir. Iuvenis Burdigala mil. leg. III Aug. *adi.*

Burdigalēnsis, -e *et incolae* **Burdigalēnsēs,** -ium. AVSON. 198 tit. grammaticis Graecis Burdigalensibus (*et saepius in libello cui inscribitur* commemoratio professorum Burdigalensium). 398, 19 *ostrea* Burdigalensia. HIER. chron. a. Abr. 2369 Minervius Burdigalensis rhetor. SVLP. SEV. chron. 2, 49, 7 synodum (PROSP. chron. I 462, 1187). SIDON. epist. 9, 13, 2 vers. 23 discipulis Burdigalensibus. ALC. AVIT. carm. 1, 18 tit. villa Burdegalensi (1, 19 tit. 1, 20 tit.). 1, 18, 6 urbs (GREG. TVR. Franc. 2, 37 Burdigalinsi urbe *et saepius*). 4, 9 *et* 10 tit. civitatis (GREG. TVR. Franc. 6, 10 Burdegalensim *et saepius*). 1, 15, 68 decus. 1, 16, 3 praemium. *et saepius.* GREG. TVR. Mart. 3, 33 regione. glor. conf. 44 ecclesiam *et* clericorum. Franc. 5, 33 vicus. 6, 21 oppidi. 8, 34 puer. 9, 5 terminum. AVSON. 217, 1 qui vel peregrini Burdigalae vel qui Burdigalenses peregre docuerunt. NOT. Gall. 13, 1 chron. I p. 604 metropolis civitas Burdigalensium (burdeg- *codd. plerique*; burdic-, bordig-, bordeg- *al.*). ALC. AVIT. epist. 4 p. 29, 31 cuidam Paulino Burdegalensi (p. 29, 33). GREG. TVR. Franc. 9, 31 Petrocoricis Burdegalensibusque. *Ihm.*

Burdipta *statio in Thracia sita; cf. Oberhummer, PW. III 1061.* ITIN. Anton. Aug. p. 137, 2 Burdipta (Burdipa, Burdicta, Burtippa *pars codd.*). 231, 6. ITIN. Burdig. p. 569, 1 mansio Burdista (Busdicta *cod. V*). TAB. Peut. 8, 3 Burdenis. ACTA Alex. 26 (Act. Sanctor. Mai III 199) in locum quendam ... Bortiam nomine. *incertum an eadem intellegenda sit* CORP. VI 2799, 12 (= 32543) M. Aur. ⟨...⟩ Bitus Phil(ippopoli) v(ico) Pomp. Burdap. *Otto.*

burdit *ψηϱτιᾷ* (*ψιϱτιᾷ Buecheler ut σκιϱτᾷ*) *γαυϱιᾷ* GLOSS. II 31, 39 [*v. Ducange s. v. 'burdare' et 'burdire'; Diez, Etym. Wörterb. d. rom. Sp. II p. 531. Th.*]. *Münscher.*

Burdius *nom. serv.?* CORP. VI 21644 L. P. (Lucretii L. l.?) Dlabella Burdius. *Otto.*

burdo, -ōnis (-dus, -i) *m.* [*orig. inc. fortasse cf. c.* buricus. *Th.*]. *forma* -dus SCHOL. Hor. epod. 4, 14. *gr. scrib.* EDICT. imp. Diocl. 14, 10 MALAL. p. 178, 16. *i. q. mulus*: ISID. orig. 12, 1, 61 burdo ex equo et asina *nascitur* (EVG. TOLET. carm. 42, 2 burdonem sonipes generat commixtus asellae. GLOSS. V 493, 25. 563, 45). GLOSS. II 324, 56 *ἡμίονος ἐξ ἵππου ϑηλείας καὶ ὄνου* mulus uurdo. III 189, 6/7 imonos (*i. ἡμίονος*) mulus. mulaus burdo. POMP. gramm. V 148, 32 *potest* animal esse et burdo. NOT. Tir. 112, 42. VLP. dig. 32, 49 pr. legato continentur ... iumenta vel lectica vel sella vel burdones. SCHOL. Hor. epod. 4, 14 nimiarum deliciarum vult esse burdos habere, id est burdones. EDICT. imp. Diocl. 11, 4a sagma burdonis. ANTH. 101, 3 hanc (*basternam*) geminus portat duplici sub robore burdo, provehit et modico pendula saepta gradu. 204, 6 burdonum ductor. 365, 6 pater est burdo Pasiphaeque redit (*cf. lusum in nomine proprio* Burdo *in v.* 3). PELAGON. 141 rhododaphnen si burdo comederit. 196 si ... burdo maiorem sarcinam tulerit. VVLG. IV reg. 5, 17 onus duorum burdonum (*γόμος ζεῦγος ἡμιόνων*). DIOSC. 1, 91 cum rene (venere *trad.*) burdonis. PLAC. med. 13 tit. de mula vel burdone. 13, 2 burdonis testiculum. 13, 4 iecur. VICT. VIT. 2, 27 quem ex transverso super burdonem vinctum. ALC. AVIT. epist. 86 p. 95, 20 quod (*prandium*) vix duo burdonum terga detulerant. CASSIOD. hist. 7, 5 p. 1072^A quasi burdones altare ... calcibus evertissent. 9, 43 p. 1158^D nequaquam poterat trahi vehiculum, licet multis plagis burdones affligerentur. ITIN. Anton. Plac. rec. A 39 burdones, qui in montibus molent. [*ital.* bordone, *francog.* bourdon, *hisp.* bordon. *M.-L.*]
derivata: burdonarius, burdonicus, burdunculus. *compositum*: burdubasta? *Münscher.*

Burdo (Burdu), -ōnis *nom. vir. a* burdo; *cf.* Burdonus, -ianus. TAC. hist. 1, 58 *Vitellius* Iulium Burdonem (*trad.* Burdunem) Germanicae classis praefectum *saevitiae militum* astu subtraxit. TAB. aliment. Vel. (Corp. XI 1147) 5, 84 Arruntio Burdone. CORP. V 4491 (*Brixiae*) C. Vibio Burdoni VI viro Aug. XII 1050*?* XIII 5866 (*Andemantunni*) Verula Burdonis f. *in vasculis* Burdo f., Burdu f., Burdonis of. *sim.*: CORP. XIII 10010, 367. III 12014, 168. VII 1336, 182—186. INSCR. christ. Rossi I 653 (*a. 426*) a ⟨f⟩ossoribus Burdone et Micinum. *Otto.*

Burdoga *v.* Budua.

burdōnārius, -ī *m. a* burdo. EDICT. imp. Diocl. 7, 17 camelario sibe asinario et burdonario (⟨*βο*⟩*ϱδωναϱίῳ*) pasto diurni X bigirti q(ui)nque. *v.* burdonicus. *Münscher.*

Burdōniānus *nom. vir.; cf.* Burdo, Burdonus. CORP. VIII 11861 (*in prov. Byzac.*) Q. Octavius Felix Burdonianus. *Otto.*

burdōnicus asinarius GLOSS. cod. Leid. 191^3. *Löwe, gloss. nom. p. 164. v.* burdonarius. *Münscher.*

Burdōnus *nom. vir.; cf.* Burdo, Burdonianus. CORP. XIII 10016, 22 (*in vase*) Burdonus. Burdoni of. *in vasculis* CORP. XII 5686, 145. XIII 10010, 368. *Otto.*

Burdu *v.* Burdo.

burdubasta *m.* [*orig. inc., cf.* butubatta. *Th.*]. PETRON. 45, 11 occidit de lucerna equites, putares eos gallos gallinaceos; alter burdubasta, alter loripes. '*compositum e burdo vel burdone et basternae bastagaeve primordiis' Buecheler. fort. compos. e* burdus *et* bastum, *v. Gröber, Archiv 1 (1884) 248. cf. etiam gr. φοϱτοβαστάκτης.*

burdunculus, -ī *m.* [*a* burdo *deminutive. Th.*]. NOT. Tir. 112, 43 *post* burdo. NOT. Bern. p. 15^b. MARCELL. med. 5, 17 herbam, quam alii burdunculum vocant, alii linguam bovis. *Münscher.*

Burdunelus *tyrannus.* CHRON. Caesaraug. chron. II p. 222 a. 496 his coss. Burdunelus in Hispania tyrannidem assumit. a. 497 his coss.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Gotthi intra Hispanias sedes acceperunt et Burdunelus a suis traditus et Tolosam directus in tauro aeneo impositus igne crematus est.

burdus *v.* burdo.

Bure, Burē(n)sis *v.* Thimida *et* Thubursicum.

Burebista *v.* Buruista. **Burenus,** -a *v.* Burr-.

Burēs *pop. Africae.* IVL. HON. cosmogr. B 47 gentes Africanas quinque, id est Nasamonas, Baccuates, Garamantas, Bures et Bacuenses. B 48 Bures gens.

burga *v.* borda.

Burgaena *nom. mul.; fuerit graece Πύργαινα.* CORP. III 729 (*in Thracia*) Thetis, eadem Burgaena, Italici Corisci Aug. l. con(iux). *Otto.*

burgārius, -ī *m. a* burgus. ISID. orig. 9, 4, 28 burgarii a burgis dicti. CORP. III 13795 (*a. 138*) n(umerus) burg(ariorum) et veredario(rum). 13796 (*a. 140*) n. burg. et vered. INSCR. Dittenberger, syll.² 932, 52 (*a. 202*) ἐπ⟨ιμελ⟩είας βουργαρίων. COD. Theod. 7, 14 tit. de burgariis. 7, 14, 1 (*a. 398*) in burgariis eadem volumus observari, quae de mulionibus lex nostra praecepit, ut ii quoque, qui intra Hispanias vel in quibuscumque locis ausi fuerint burgarios vel sollicitare vel receptare, eodem modo teneantur. *Ihm.*

Burgenae, -ārum *statio Pannoniae inferioris; cf. Patsch, PW. III 1062.* NOT. dign. occ. 32, 5 Burgenas. 32, 24 cuneus equitum Constantianorum, Burgenas. 32, 18 Burgen[t]as. 32, 37 equites Dalmatae, Burgen[t]as. 32, 46 praefectus legionis quinta⟨e⟩ Ioviae, Burgenas. TAB. Peut. 6, 4 *et* RAVENN. p. 216, 10 Burgenis.

Burgina *nom. vir. (?).* CORP. VI 14663 locum Burginae.

Burginatium *statio Galliae Belgicae; cf. Ihm, PW. III 1062.* ITIN. Anton. Aug. p. 256, 2 Burginatio (Burcinatio, Burcinacio, Burginnacio, Burdinatio, Burtinatio *codd.*). p. 370, 1 Burginatio (Bulginatio, Burginacio *duo codd.*). TAB. Peut. 2, 4 Burginatio. *cf.* NOT. Tir. 88, 59 Burdinacium. *idem fortasse* Bogadium (Βογάδιον); *cf. Ihm, PW. III 607.*

Burgio *nom. vir. germ.; cf. Förstemann, Altdeutsches Namenbuch² p. 347.* INSCR. Rhen. Bramb. 70 (*in Germ. inf.*) Blesio Burgionis fil.

Burgoaldus *nom. vir. germ.; cf. Förstemann, Altdeutsches Namenbuch² p. 350.* GREG. M. epist. 13, 7 (*Brunigildae reginae Francorum*) vestrae vero excellentiae famulis ac legatis Burgoaldo et Vuarmaricario. 13, 9. *Otto.*

burgones caules GLOSS. V 173, 6 (*praecedit* burgos castra. *cf.* 614, 5 burgones caulas). *v. Götz, Thes. gloss. s. v. cf.* burgus. *Ihm.*

[**Burgonius**]. Quinti Burgoni *perperam scribit* NEPOTIAN. 9, 3 *ex* VAL. MAX. 1, 8, 2 *pro* Q. Ogulni. *hinc* LANDOLFVS 2, 30.

Burgulīnus *nom. vir. germ.; cf. Förstemann, Altdeutsches Namenbuch² p. 348.* GREG. TVR. Franc. 5, 25 Burgolenus et Dodo. 8, 32 Burgulini (Burgolini, Burguleni *pars codd.*). 9, 40 Burgulini (Burgol- *pars codd.*).

Burgum *locus in Norico situs.* EVGIPP. Sev. 4, 7 *Severinus* ad secretum habitaculum, quod Burgum (Burcum *pars codd.*) appellabatur ab accolis, uno a Favianis distans miliario, saepius secedebat. *cf.* burgus.

Burgundiōnēs *gens Germaniae; cf. Ihm, PW. III 1063. de forma nominis:* Burgodiones: PLIN. nat. 4, 99; Burgondiones: *v. l. 58 et 82, et saepius in codd.*; Burgutiones: IORD. Get. 309; Burgundzones, Burgunzones, Burgundzoni: IORD. Get. 97. 244. 297 *al.*; Burgunziones: PROVINC. laterc. Veron. 13, 17; Burgundi: PANEG. 3, 17; Burgundii: AMM. 18, 2, 15. 28, 5, 9. 28, 5, 11 *v. etiam l. 65*; Burgundio *singulariter infra l. 73. 78 al.* PLIN. nat. 4, 99 Germanorum genera quinque: Vandili, quorum pars Burgodiones (Burgondiones *E²*), Varinnae, Charini, Gutones. PANEG. 2, 4 Burgundiones et Alamanni. 3, 17. SYMM. or. 2, 13 Burgundionum crebra legatio. AMM. 18, 2, 15 terminales lapides Alamannorum et Burgundiorum confinia distinguebant. 28, 5, 9 Burgundios ... bellicosos et pubis inmensae viribus adfluentes. 28, 5, 11 iam inde ⟨a⟩ temporibus priscis subolem se esse Romanam Burgundii sciunt. 18, 5, 14. 30, 7, 11. HIER. chron. a. Abr. 2389 Burgundionum (Burgundiorum *B; sic saepe in codicibus*) LXXX ferme milia, quot numquam antea, ad Rhenum descenderunt. epist. 123, 16. OROS. hist. 7, 32, 11 Burgundionum .... hos ... in magnam coaluisse gentem atque ita etiam nomen ex opere praesumpsisse, quia crebra per limitem habitacula constituta burgos vulgo vocant (ISID. orig. 9, 2, 99. 9, 4, 28). 7, 38, 3. 7, 41, 8. PROSP. chron. I p. 467, 1250 Burgundiones partem Galliae propinquam Rheno optinuerunt. SIDON. epist. 1, 7, 5 cum Burgundionibus. 3, 4, 1. 5, 5, 3. 8, 9, 5 vers. 34 hic Burgundio septipes frequenter flexo poplite supplicat quietem. carm. 5, 476 Bellonotus, Rugus, Burgundio, Vesus, Alites. 7, 234. 322. 12, 6. quod Burgundio cantat esculentus, infundens acido comam butyro. IVL. HON. cosmogr. A 26 Burgundiones gens. COSMOGR. 1, 26. ENNOD. opusc. 3, 139 p. 367, 1 Burgundio inmitis. 3, 163 p. 373, 13. 3, 170 p. 375, 3. 1, 54 p. 276, 3 tibi iniuncta est pax diuturna, Burgundio. CASSIOD. var. 1, 45, 2. 8, 10, 8 Franco et Burgundio decertantibus (*rectius fortasse in J*: Burgundione certantibus). 11, 1, 13 Burgundio. 12, 28, 2. hist. 12, 4 quaedam gens ultra Rhenum fluvium est Burgundionum. IORD. Get. 97. 231. 238. 244. 280. 297. 161 Burgondiones. 191 Rom. 309. MART. BRAC. in bas. 14 Ostrogotus, Francus, Burgundio, Dacus, Alanus. VEN. FORT. vita Germ. 72, 193 Hispanus, Scottus, ... Burgundio. PROVINC. laterc. Veron. 13, 17. CORP. XII †2097 (*Viennae, a. 629*) ⟨bon⟩ae recordation⟨is⟩ ⟨...⟩s Burgundio. XIII 3682 (*Treveris*) regalis gentis Burgundionum. *adi.*: VEG. mulom. 3, 6, 3 L. Burgundiones equos. Burgundio *nom. vir.*: SIDON. epist. 9, 14 Sidonius Burgundioni suo salutem. carm. 7, 442. GREG. TVR. Franc. 6, 15 Burgundione nepote *Felicis episcopi Namneticae civitatis.* **Burgundia** *terra.* CASSIOD. var. 1, 46 (Gundibado regi Burgundionum Theodericus rex) discat sub vobis Burgundia res subtilissimas inspicere. GREG. TVR. Franc. 2, 24 magna Burgundiam famis oppressit. 2, 28. 2, 33 regionem omnem quae nunc Burgundia dicitur. 3, 6 Burgundias petunt. 3, 11 Burgundia (-ias *pars codd.*) petere. in Burgundiam. 4, 16 Burgundiam redierunt. *et passim.* VEN. FORT. vita Pat. 15, 44 MAR. AVENT. chron. II p. 235, 534, 1. CONC. Maslac. a. 679—680 p. 222, 17 tam de Niuster quam et de Burgundia. RAVENN. p. 236 iuxta ... Galliam Belgicam Alobriges ponitur patria quae dicitur Burgundia, quam Burgundiam secundam esse legimus Galliam. *Otto.*

burgus, -ī *m.* [*potius a gr.* πύργος *quam a german.* burg- (*got.* baurgs, *theodisc.* burc 'oppidum') *tractum esse probat Much, Zeitschr. f. deutsch. Altertum 41 (1896) p. 113 sq. Th.*]. *cf. Seeck, PW. III 1066; Ruggiero, diz. epigr. I 1053. antiquissima exempla saec. II exeuntis in titulis (v. l. 48 sqq.).* VEG. mil. 4, 10 castellum parvulum, quem burgum vocant. OROS. hist. 7, 32, 12 crebra per limitem habitacula constituta burgos vulgo vocant *Burgundiones, qui inde dicti putantur* (ISID. orig. 9, 2, 99). GLOSS. II 426, 46 πύργος haec turris, bu⟨r⟩gus. 570, 24 burgus turris. IV 27, 1 burgos castra (*sic passim, cf.* burgones). ISID. orig. 9, 4, 28 (*v.* burgarius). 15, 1, 64 (*v.* Burdigala). burgus *fem.* SIDON. *l. 43. forma* burgum *l. 56.* borg- NOT. dign. *l. 40.* [*ital.* borgo, *francog.* bourg, *hisp.* borgo. *M.-L.*]

appellativum et nomen locorum: COD. Theod. 12, 19, 2 (*a. 400*) qui curiae vel collegio vel burgis ceterisque corporibus ... servierit. COD. Iust. 1, 27, 2, 4 (*a. 534*) ubi (*in Africa*) ... res publica Romana fines habuerat et ubi custodes antiqui servabant, sicut et clusuris et burgis ostenditur. PAPYR. Marini 4 (*saec. VII*) quisquis etiam a torrente, qui utrumque burgum dividit, auferre ab eodem burgo vel claustro aliquid praesumpserit. ITIN. Anton. Aug. p. 175, 4 Orudisza ad Burgum (*in Thracia*). NOT. dign. or. 31, 63 cohors ... Alamannorum Burgo Severi (*in Thebaide*). 42, 28 auxilium secundorum Daciscorum Burgo Zono (*in Dacia rip.*). 42, 36 (*ibid.*) praefectus legionis tertiae decimae gemin⟨ae⟩ Burgo Novo (*cf.* Βούργους νόης *apud Procop. de aedif.* 3, 6). occ. 33, 44 equites sagittarii Altino, nunc in borgo contra Florentiam. 33, 62 (*Valer.*) ad borgum Centenarium. Burgus Pontii Leontii, *hodie* Bourg-sur-Gironde: SIDON. carm. 22 tit. Burgus Pontii Leontii. epist. (carm. 22) 3 Burgum tuam ... meam feci. carm. 22, 6 si quis Burgum taciturus adisti. 22, 17 *voc.* Burge (22, 126). 22, 229 per iuga Burgi. 22, 235 sed mage perpetuo Burgus placitura petatur. *cf. etiam* Βοῦργον ἄλτον *et* Βουργονόβορε (-γορε) *Procopii* (*PW. III 1063*). *in titulis:* CORP. III 88 (*a. 371*) fabricatus est burgus ex fundamento. 3385 (*a. 185*) ripam omnem bu⟨rgis⟩ a solo extructis ... munivit (*cf.* 10312/3). 3653 (*a. 371*) hunc burgum, cui nomen Commercium, qua causa et factus est, a fundamentis ... construxit. 5670ᵃ (*a. 370*) hunc burgum a fundamentis ... ad summam manum perduxserunt perfectionis. VIII 3 burgum (*trad.* EVROVM) ⟨a⟩ solo ... instituit. 2494 burgum speculatorum Anto(ninianorum) ... fieri iussit. 2495 (*a. 188*) burgum Commodianum s⟨p⟩eculatorium inter duas vias ad salutem commeantium ... c⟨o⟩nstitui iussit (*cf.* III 12376). 4799 (*christ.*) fa⟨bric⟩atum est b⟨ur⟩g⟨um⟩. 21662 burgum institutu⟨m⟩ per T. Fla⟨v⟩ium Serenum (*aet. Heliogab.*). 22629 burgis novis provincia munita (*a. 183—185*). XIII 6509 (*saec. II/III*) ob burg(um) explic(itum). *v. adn. adde* CORP. III 7494 (= 6159) (*a. 369*) ⟨hunc burgum?⟩ ob defensionem rei publicae extruxit. *cf. etiam* Burgum. *deriv.*: burgarius. *Ihm.*

Burī *pop. Germaniae,* Βοῦροι; *cf. Ihm, PW. III 1067.* TAC. Germ. 43 retro Marsigni, Cotini, Osi, Buri terga Marcomanorum Quadorumque claudunt. CAPITOL. Aur. 22, 1 *traditur* Burei. TAB. Peut. 5, 3/4 BVR. **Buricus,** -a, -um *adi.* CORP. III 5937 reversus ab expedit(ione) Burica (*de qua nil constat*). *Otto.*

Buria, -ānus *v.* Burrius. **Buriatēs** *v.* Caburriates.

βουριχάλλια ... τὰς ἁμάξας ἐκ τῶν βοῶν ἐκάλουν LYD. mag. 1, 18.

būrīcus (-ichus), -ī *m.* [*orig. inc., fortasse cf. c.* burdo. *Th.*]. *forma* -rich-: PORPH. Hor. carm. 3, 27, 7 epod. 4, 14 SCHOL. Hor. epod. 4, 14 *in* γ. HIER. epist. 66, 8 (*pars codd.*). GLOSS. III 180, 59. II 127, 2. brunic-: *v. l. 83 et p. 2251, 1.* *nomen equi parvuli:* PORPH. Hor. carm. 3, 27, 7 manni equi dicuntur pusilli, quos vulgo burichos (SCHOL. Hor. *ad l.*, buricos *A*) vocant. epod. 4, 14 eleganter mannis, quia nimiarum deliciarum afluentia est equos burichos habere (*cf.* SCHOL. Hor. *ad l.* ubi burichos γ, burdos *cett.*). mannos autem equos vulgo burichos appellant. SCHOL. Hor. epist. 1, 7, 77 ⟨mannis⟩ buricis. VEG. mulom. 3, 2, 2 L. non dubitatur in buricis (buraces *L*) minora ista et in primae formae equis esse maiora. HIER. epist. 66, 8 ferventes burichos (*om. al.*) mannos. PAVL. NOL. epist. 29, 12 p. 259, 5 macro illum et viliore asellis burico sedentem. ISID. orig. 12, 1, 55 mannus ... equus brevior est, quem vulgo buricum (*sic Arev.*, brunnium, brunicum, brunitium *sim. trad.; v. p. 2251, 1*) vocant. GLOSS. III 180, 59 burichus microfius (*i.* μικροφυής; *sequitur* 180, 60 nanus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nanus). V 221, 3 manus equus brevior est quem vulgo brunicum vocant (*cf. p. 2250, 83*). 604, 27 mannulus caballus buricus (*cod. Epin. post* 373, 20). 604, 45 manius burceus. II 127, 2 mannis βουρίχοις. *cf.* mannus, mannulus. [*ital.* brico, *hisp.* borrico. *M.-L.*] *Münscher.*

1. Buricus *v.* Buri.

2. Buricus *cogn. vir.* CORP. X 8059, 36 (*in signaculo*) Burici. XII 2525 (*inter Augustum et lacum Lemannum*) T. Rutil. Buricus. VIII 11400 (*in prov. Byzac.*) Iul. Buricus. 12390? *Otto.*

? **burina** NOT. Tir. 128, 51. *Münscher.*

burio *v.* borrio. **buris** *v.* bura. **Buris** *v.* 1. Burā.

Buritānus *adi. ad opp. Africae ignotum pertinens.* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 109^{A} episcopus plebis Buritanae. *cf.* Bures?

Burius, -a *v.* Burrius.

Burnio *nom. vir. barb.* CORP. VIII 21041 (*in Maur. Caesar.*) Licco Burnionis f. Panno⟨nius eq(ues)⟩ coh. Pannonior.

Burnistae, -ārum *civitas Liburnorum; cf. Patsch, PW. III 1068. opp. eorum* Burnum *q. v.* PLIN. nat. 3, 139 conventum Scardonitanum petunt ... Liburnorum civitates XIIII, e quibus Lacinienses, Stulpinos, Burnistas, Olbonenses nominare non pigeat. CORP. III 2809 (*in Dalmatia*) Burnistae ⟨...⟩ses ex pec⟨(unia) publ(ica) refecer(unt)⟩, Scapul⟨a Tertullus⟩ leg. Augg. p⟨rov. Dalmatiae⟩ restit⟨uit⟩.

Burni(us), -a *nom. gent.; cf.* Burrenus. CORP. X 7144 (*Syracusis*) Burniae L. f. Primulae ⟨E⟩paphroditu⟨s⟩ Augustoru⟨m⟩ ⟨li⟩b.

Burnum *opp. Burnistarum, q. v.,* Βοῦρνον, *postea castellum Romanum; cf. Patsch, PW. III 1068.* PLIN. nat. 3, 142 Burnum, Andetrium, Tribulium, nobilitata proeliis castella (*Delmatiae propriae; sed erravit Plinius; cf. Mommsen, Corp. III p. 367 sq.*). TAB. Peut. 6, 1 Burno.

Burnus *nom. vir. hisp.* CORP. II 2484 (*periit, in Hispania Tarracon.*) Camalus Burni f. SIL. 16, 559 Burnus (Burinis, Burius *pars codd.*) avis pollens, quem misit ripa metalli, qua Tagus auriferis pallet turbatus harenis. 16, 567.

Buro *nom. vir.; cf.* Burrius? CORP. X 640 (*Salerni*) L. Suavitius L. f. Buro. *v. etiam* INSCR. Notiz. degli scavi VIII p. 167 n. 690 (*Syracusis*).

Buronitānus *v.* Burunitanus.

Burorina *dea barbarica.* INSCR. Rhen. Bramb. 46 (*in Batavis*) deae Burorine. *Otto.*

burra, -ae *f.* [*orig. inc., cf. c.* reburrus. *Th.*]. *i. q. lana* (*? sunt qui 'vestimentum' esse censeant. quod si verum, conferendum esse videtur cum* birrus *et* birricus). EVCHERIA anth. 390, 5 nobilis horribili iungatur purpura burrae (byrrae *Valentinianus,* birro *coni. Vollmer*). *translate: fere i. q. nugae*: AVSON. 471, 5 at nos inlepidum, rudem libellum, burras, quisquilias ineptiasque, credemus gremio cui fovendum? *cf.* GLOSS. Plac. V 8, 20 (= 51, 3) burrae Vatroniae (*ita R,* elatr- *G*) fatuae ac stupidae, a fabula quadam Vatroni (butr- *G*) auctoris (act- *G*) quam Burra inscripsit (scr- *G*) vel a meretrice Burra. *v. Bücheler, Rhein. Mus. 33 (1878) 309.* [*ital.* borra, *francog.* bourre, *hisp.* borra. *M.-L.*] *Münscher.*

Burra *v.* Burrus.

Burralus *nom. vir. barb.* CORP. II 2633 (*in Hispan. Tarracon., a. 27*) Bodecius Burralí. *Otto.*

burranicus, -a, -um *a* burrus. PAVL. FEST. p. 36 burranicum genus vasis. *ibid.* burranica potio appellatur lacte mixtum sapa a rufo colore, quem burrum vocant. *Münscher.*

Burranus *nom. vir. barb.* CORP. III 10937 (*in Pannon. sup.*) Amuca Burrani f. 5463 (*in Norico*) Iuniano Burrani f. . . . Sucela Vcconis f. marito. XII 5686, 146 (*in vasculo*) Burrani of. XIII 10001, 71?

Burrea *opp. Galliae meridianae.* RAVENN. p. 245, 11 Latara, Sestantione, Agae Convenarum, Burrea. p. 341, 1 Burret. Guid. p. 514, 1 Burret.

Burredius, -a *nom. gent.; cf. etrusc.* (CORP. inscr. etrusc. I 1227) purϑne (?) *et* Burrius. CORP. V 1130 (*Aquileiae*) C. Burredius C. l. Grapo, Burredia C. l. Parra, C. Burredius C. l. Bursa.

Burrēi(us), -a *nom. gent.; cf.* Purreius *et* Burrius. CORP. VI 9814 Burreia Eleutheris, L. Plutius Agatho. IX 1768 (*Beneventi*) Burreia Iunilla. **Burrēiānus** *adi.* INSCR. christ. Rossi II p. 413, 12 in fund(o) Burreiano.

Bur(r)enus, -a *et* **Burrenius,** -a *nom. gent.; cf.* Burnius, Burrius. CORP. III 7341 (*in Macedonia*) Naevius Symphorus VIvir Aug. ..., Burrena Nice. VI 34071 (= 13662) T. Burrenius Philippus. XI 4180 (*Interamnae, a. 338*) Helvidiae Burreniae Modestae nepoti Helvidi Burreni Severi v. c., filiae Burreniae Severae c. f. VIII 3475 (*in prov. Numid.*) Burreniae Fortunatae. III 14206^{3} (*in Macedonia*) Fusc⟨us⟩ M. Bureni M. ⟨f.?⟩ ser. *Otto.*

Burret *v.* Burrea.

bŭrrhīnon (-ī) *n., gr.* βούρινον *non traditum. nomen herbae* Ps. APVL. herb. 68 pr. *v. p. 2235, 63.* *Münscher.*

Burria *et* **Byrria,** -ae *nom. vir. graec.,* Πυρρίας; *cf.* Burrus. Burria: SERV. Aen. 3, 441 *v* autem Latini in u vertunt ut Byrria Burria. MARTYR. gramm. VII 176 Burria. CORP. XIV 2187 (*Ariciae*) Q. Decirius Q. lib. Burria. XI 2064 (*Perusiae*) Pat(i)e (?) Sc. l. Burria. Byrria: SCAVR. gramm. VII 14 quem Graeci Πυρρίαν, nos Byrriam. PRISC. gramm. II 239. 286 Byrria (Burria *pars codd.*). Byrria *servos* TER. Andr. 301. 314 *al.* *cf.* Birria.

Burriānus *v.* 1. Burrius.

Burridava *statio in Dacia sita; cf.* PTOL. 3, 8, 3 Βουριδαυήνσιοι *et Patsch, PW. III 1070.* TAB. Peut. 5, 7 Burridava.

Burriēnus, -a *nom. gent.; cf.* Burrius. *praetor urbanus a. 83 a. Chr.*: CIC. Quinct. 25 a Burrieno praetore. 69 Burrieni. *Otto.*

? **burritus** homo crudelissimus GLOSS. IV 595, 9. 'Busiris?' *adn. editor.* *Ihm.*

Burrium *statio in Britannia sita.* ITIN. Anton. Aug. p. 484, 5 et 485, 1 Burrio. *fortasse idem* Βούλλαιον; *cf. Hübner, PW. III 1051.*

1. Burrius *et* **Burius,** -a *nom. gent.; cf.* Burrenus, Burnius, Burredius, Burreius, Burrienus (Buro? Bursius? Burtius?). *v. etiam W. Schulze, Eigennamen p. 110, 1 et 144, 8.* CORP. VI 13663 M. Burrio Felici patron(o)... M. Burrius Hermes .... X 1403, a, 2, 11 (*Herculanei*) M. Burrius M. l. Euphem⟨us⟩. VII 621 (*a. 237*) ⟨cur⟩ante Burrio ⟨...⟩cto prae⟨fecto⟩ (*cohortis* ...). CORP. XIV 256, 72 (*Ostiae*) Burius Cassius. V 6512 (*Novariae*) d. m. Buri Nocine (centurionis) leg. XIII g. ... Burius pater f. k. VIII 7236 (*in prov. Numid.*) Buria Ianuaria. PHLEG. TRALL. macrob. 2 Βουρία Λυχναινὶς πόλεως Πάρμης.

Burriānus *et* **Buriānus** *cogn.* CORP. VI 2562 Aur. Burrianus mil. coh. V pr. 36018^{a} L. Otacilio Burriano. *cogn. serv.*: CORP. VI 9059 T. Flávió Aug. lib. Créscenti tabular. Burriánó. CORP. IX 2568 (*Boviani Vndecimanor.*) M'. Betio M'. f. Buriano IIvir. i. d. VIII 683 (*in prov. Byzac.*) Licinius Burianus. XI 3638 (*Caere*) C. Atti M. f. Buria(ni). 3639?

2. Burrius *et* **Burius** *nom. vir. barb.* CORP. III 9760 (*in Dalmatia*) Burrius Betuloni f. Trebocus miles cho. Aquitanorum. 2208 (*ibid.*) Aurelius Burius ... matri sue pie Horanie. VI 2732 d. m. Aur. Buri mil. coh. X pr. Aurelius Diszairai ... convicano. *Otto.*

burrus (birr-, byrr-), -a, -um [*tractum a gr.* πυρρός. *Th.*]. *forma* birr-: GLOSS. IV 314, 15. 592, 51. 601, 22. V 591, 73; byrr-: GLOSS. V 444, 7. 444, 6 (byrsum); boarris: GLOSS. V 348, 38; borr-: GLOSS. V 403, 56; barr-: GLOSS. IV 24, 30. V 562, 36. 402, 4 (bars-). 492, 37. *cf. infra l. 41.* PAVL. FEST. p. 31 antiqua consuetudine ... πυρρὸν burrum ... dicebant. burrum dicebant antiqui, quod nunc dicimus rufum; unde rustici burram appellant buculam, quae rostrum habet rufum. pari modo rubens cibo ac potione ex prandio burrus appellatur. p. 36 *v. sub* burranicus *p. 2251, 55.* SERV. Aen. 2, 469 Pyrrhus a colore comae dictus, qui latine burrus dicitur. GLOSS. II 28, 33 barus burrus πυρρός. 31, 42 burrum ξανθόν, πυρρόν. *passim in* IV *et* V rufus, niger. burrum rufum. IV 595, 10 burrum rufum vel nigrum. V 348, 17 burum bruum (*anglosax.*, 404, 17 bruun). *cf.* basus. *deriv.*: burranicus. *Münscher.*

Burrus *nom. vir. graec.,* Πύρρος. Burus *infra l. 75*; Byrrus *et* Birrus *p. 2253, l. 2.* CIC. orat. 160 Burrum (purrum *FP,* purrhum *O*) semper Ennius *dicit,* numquam Pyrrhum. QVINT. inst. 1, 4, 15 b quoque in locum aliarum dedimus aliquando, unde Burrus et Bruges et Belena. 1, 425 origines nominum, quae ex habitu corporis Rufos Longosque fecerunt, ubi erit aliud secretius ⟨ut⟩ Sullae Burri Galbae. SCAVR. gramm. VII 14 quem nos Pyrrum *dicimus,* antiqui Burrum (Byrrum *codd.*). *ceterum de Epirotarum rege vide* Pyrrhus. Sex. Afranius Burrus (*graece* Βοῦρρος) *origine fortasse Vasiensis ex Gallia Narbonensi, praefectus praetorio inde ab a. 51 p. Chr.; cf. Prosopogr. imp. Rom. I p. 40*: CORP. XII 5842 Sex. Afranio Sex. f. Volt. Burró. SEN. clem. 2, 1, 2 Burrus. TAC. ann. 12, 42 Burrum Afranium egregiae militaris famae. 13, 2 Afranius Burrus et Annaeus Seneca ... rectores imperatoriae iuventae. 13, 6. 20. 21. 14, 51 *al.* SVET. Nero 35. CORP. VI 16963 Afrania Burri lib. C⟨a⟩enis. XI 1531? Burrus *filius Parthenii imp. Domitiani cubicularii*: MART. 4, 45, 4. 5, 6, 6. L. Antistius Burrus *cos. a. 181 p. Chr.; cf. Prosopogr. imp. Rom. I p. 85*: CORP. VI 213 L. Antistio Burro. 725 *et saepe.* Byrrus *in chronicis, v.* CHRON. III p. 510. *ad eundem videntur pertinere* LAMPR. Comm. 6, 11 ut Byrrum, sororis Commodi virum, ...in suspicionem regni adfectati traheret et occideret *Cleander.* CAPITOL. Pert. 3, 7 Pertinax ... dictus est insimulasse apud Commodum adfectati imperii Antistium Burrum. *fortasse idem* FAST. Sal. Palat. a. 178 (Corp. VI 1979) 1 L. Antistius Burrus Adventus *et* CORP. VIII 18893 (*in prov. Numid., a. 164*) pro salute Q. Antisti Adventi Postumi Aquilini leg. Aug. leg. II adiutricis et...L. Antisti Mundici Burri. 18898. *cf.* CORP. inscr. Att. III 907 Μουνδικίαν Σεκουνδίλλα⟨ν⟩ Βούρρου θυγατέρα. *alii*: CORP. VI 35758 P. Maecius ⟨.⟩ Pub. Burrus. XV 7897 (*in fistulis*) Ti. Claudi Burri (*cf.* IOSEPH. ant. 20, 183 Βοῦρρον?). IX 2108 (*in agro Beneventano*) Q. Aquei Q. f. Bur. INSCR. Dessau 3421 (*in Paelignis*) L. Selus C. f. Hercolo donum dat Burus. CORP. X 5340 (*Interamnae*) L. Caudicio L. ⟨f.⟩ Burro IIIIvir. iur. dic. V 3585 (*Veronae*) L. Val⟨erio⟩ L. f. Bur⟨ro⟩. 5216 (*ad lacum Larium*) P. Plinius Burrus. 5564 (*infra lacum Verbanum*) Adiutor ⟨B⟩urri f. XII 537 (*Aquis Sextis*) T. Aemil. Burro. XIII 8284 (*in Germ. inf.*) Q. Pompeius Q. Aniensis Foro Iuli Burrus. 10001, 71? 10010, 369. 10026, 5 M. Probius Burrus. III 3193 (*in Dalmat.*) C. Vari Burri. 5418 (*in Norico*) Burrus Suri f. et Suaducia Boniati f. 11544 Quartu⟨s⟩ Burri ⟨...⟩. II 5860 (*in conventu Carthaginiensi*) Burru⟨s⟩ Magilonis f. VIII 12377 (*in prov. procos.*) Primus Burros et Fabius Honoratus et Secundus Deana. *quaedam ex his videntur*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

celtica esse; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 642. Byrrus: CORP. VI 10868 Aelius Byrru⟨s⟩. Birrus: POMP. gramm. V p. 210, 11 ostendo et servum et dominum, ut puta Birrum et dominum. ISID. orig. 1, 26, 4 pro Birrho dicimus Pyrrhum. **Burra** *praen. mul.* LIB. de praen. 7 antiquarum mulierum frequenti in usu praenomina fuerunt Rutila, Caesellia. ... Burra a colore ducta.

bursa *v.* byrsa *et* borda.

1. Bursa *cogn. vir. a βύρσα ductum.* T. Munatius Plancus Bursa *trib. pleb. a. 52 a. Chr.*: CIC. epist. 9, 10, 2 ne habeat Bursa Plancus, apud quem litteras discat. 7, 2, 2 Att. 6, 1, 10. *alii*: CORP. IX 4184 (*Amiterni*) P. Furius P. l. Bursa. V 1130 (*Aquileiae*) C. Burredius C. l. Bursa. 5157 (*Bergomi*) P. Furio Bursae. VI 14114 (*cf.* 34078, *periit*) Byrsae.

2. Bursa *v.* 1. Byrsa.

Bursaonēs, -um *gens Hispana; cf. Hübner, PW. III 1070.* LIV. frg. 22 profectus inde *Sertorius* in Bursaonum et Cascantinorum et Graccuritanorum fines. **Bursaonēnsēs.** PLIN. nat. 3, 24 Caesaraugusta ... recipit populos LV ... stipendiarios Arcobrigenses, Andelonenses, Aracelitanos, Bursaonenses (Burranenses *E*).

bursella *v.* volsella.

Bursenus, -a *nom. gent. (?); cf.* Bursius. SVET. gramm. 11 ⟨P.⟩ Valerius Cato, ut nonnulli tradiderunt, Burseni (Bursini *v. l.*) cuiusdam libertus ex Gallia.

Bursio *cogn. vir.; cf.* Bursius? INSCR. numm. Babelon II p. 6 n. 5 (*a. 88 a. Chr.*) L. Iulius Bursio.

Bursius, -a *nom. gent.; cf.* Bursenus, Bursio; 1. Burrius? CORP. VIII 16816 (*in prov. procos.*) Bursius Saturninus. 16817? 22658, 7 (*in gemma*) Bursi.

Bursocavus *nom. vir. barb.* INSCR. christ. Brit. 132 hec iacet Salvianus Bursocavi filius Cupetian.

Burspra *nom. mul. barb.* CORP. XIII 8392 (*Coloniae Agripp.*) Iul(iae) Burspre Iul. Kalvisius sorori. 8362 Faustiniae Burspr.

Burticum. 1 *statio in Dacia sita; cf. Patsch, PW. III 1071.* RAVENN. p. 189, 1 Burticum. 2 *statio in Thracia sita; cf. Oberhummer, PW. III 1071.* RAVENN. p. 371, 14 Burticon. p. 181, 3 Burtinum. TAB. Peut. 8, 5 Buatico.

? **Burtinus** *nom. vir. barb.* CORP. III 7466 (*in Moes. inf.*) pro s. imp. T. A⟨el. An⟩tonini Pii Aug. ⟨et M. A⟩ur. Veri Cae⟨s. et pro⟩ s. vici ... pos. Burti⟨nus ci⟩vis Tomita⟨nus ma⟩gis. vic.

Burtius, -a *nom. gent.; cf.* Burrius? INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 43 n. 174 (*in Marsis*) Sa(lvio) Burtio V(ibi) f. Iue dono ded. mereto.

Burtudizum *statio in Thracia sita; cf. Oberhummer, PW. III 1071.* ITIN. Anton. Aug. p. 137, 5 Burtudizo (Burdudizo *pars codd.*). 230, 4 Burtudizo. p. 323, 1 Burdidizo (Bordidizo, Brundidizo *duo codd.*). TAB. Peut. 8, 4 Burtizo. RAVENN. p. 184, 4 Burtizon. ITIN. Burdig. p. 569, 4 mutatio Tarpodizo (Arboditio *V*). COD. Iust. 2, 3, 28 (*a. 294*) Burtudizi. 8, 35, 9. ACTA Alex. 26 (Acta Sanctor. Mai III 199) venit in Burtodexion.

Burtzi *nom. barbaricum.* CORP. X 251 (*Grumenti*) Domitianus et Burtzi.

Buruc *opp. Africae; cf.* Burcensis *et* Burugiatensis; *Dessau, PW. III 1071.* CYPR. sent. episc. 27 Quietus a Buruc (Burug *V*). *Otto.*

Burucbal *cogn. mul. semit.; cf.* Berecbal, Birihbal. CORP. VIII 19715 Arruntia Burucbal. *Jacobsohn.*

Burugiatēnsis *adi. ab oppido Africae fictum; cf.* Buruc. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 152ᴬ Lucianus episcopus Burugiatensis.

Buruista *rex Dacorum; cf. Brandis, PW. suppl. I 261* (Burebista). IORD. Get. 67 regnante Gothis Buruista (Burústa, Boroista, Byrruisia *pars codd.*). ... Buruista (*sic X Y*, Burusta, Boroista, Boscusta *cett.*).

Buruncum *statio in Gallia Belgica sita; cf. Ihm, PW. III 1071. Cramer, Bonner Jahrbb. 107 p. 190 sqq.* ITIN. Anton. Aug. p. 255, 1 Colonia Agrippina, Durnomago, Burunco (Burungo *pars codd.*), Novesio. RAVENN. p. 227, 15 Rungon (Rongō *B*).

Burunitānus saltus *Africae inter Vagam et Bullam regiam situs; cf. Dessau, PW. III 1071.* CORP. VIII 10570, 2, 12 (*imperante Commodo*) ⟨in eu⟩ndem saltum Burunitanum. *aetate posteriore sedes episcopi*: VICT. VIT. 1, 38 Faustus Buronitanus (Burtinitanus *unus cod.*) episcopus.

Bururdo *nom. barb.* CORP. XIII 10010, 370 (*in vasculo*) Bururdo f.

Burus *v.* Burrus *p. 2252, 75.*

Burziao, -onis *opp. Moesiae inferioris.* EVTR. 6, 10 *M. Licinius* Lucullus ... Tomos, Histrum, Burziaonem cepit.

Burzumi, Burzumon *v.* Birziminium.

būs *v.* bos *p. 2135, 28. 58. 59.*

1. Busa *nom. mul. Apulum; cf.* Busia, Busidius (*W. Schulze, Eigennamen p. 38*). LIV. 22, 52, 7 eos qui (*post cladem Cannensem*) Canusium perfugerant, mulier Apula nomine Busa, genere clara ac divitiis, moenibus tantum tectisque acceptos, frumento veste viatico etiam iuvit. 22, 54, 4 Busae (Bussae *P*). VAL. MAX. 4, 8, 2 Busa.

2. Busa *nom. vir.* GREG. M. epist. 5, 30 confamulus meus Busa (Busas *unus cod.*) ... scribo (*i. scriba*).

Busan *castellum in Mesopotamia situm.* AMM. 18, 10, 1 castella Romana ... quorum unum Reman, alterum Busan (Bus *V*¹) appellatur.

Busca *nom. mul. libertinae.* CORP. VI 14837 (*descripsit Reifferscheid; inter falsas reiecta* n. 1593*) M. Cispius M. l. Eurypon, ... Cispia M. M. l. Busca. *cf. titulum scariphatum in vase Gallico* CORP. XIII 10017, 70 **Buscilla**? *Otto.*

buscas POL. SILV. nom. volucrum chron. I p. 543, 18. *i. q. gr. βοσκάς. cf.* boscis.

būselīnum, -ī *n. gr. βουσέλινον non videtur traditum esse.* PLIN. nat. 1, 20, 47 *medicinae ex* ... petroselino I, buselino I. 20, 118 adiecere quidam buselinum, differens brevitate caulis a sativo et radicis colore rufo, eiusdem effectus, praevalere contra serpentes potu et inlitu (linitu *codd.*). *Münscher.*

? **busena,** -ae. PS. THEOD. PRISC. add. p. 275, 22 caseum ... cum melle dum vadit dormitum noctu in superioribus labio pone ... et mox exiet ad escam. et tu ad busenas mox eum subducito. hoc mire expertum est. *Ihm.*

Būsentus *v.* Basentus *additam.*

būsequa, -ae *m.* [*a* bos *et* sequi. *Th.*]. *forma* buss-: APVL. apol. 10. GLOSS. V 657, 10 busequa boum provisor. APVL. Socr. 5 p. 129 ne quisquam eos e caelitum numero velut pastor vel equiso vel busequa ceu balantium vel hinnientium vel mugientium greges intervisat. met. 8, 1 equisones opilionesque et busequae. apol. 10 vir ultra Vergilianos opiliones et busseguas rusticanus. flor. 3 p. 11 nihil aliud plerique callebant quam Vergilianus upilio seu busequa. SIDON. epist. 1, 6, 3 inter busequas rusticanos subulcosque ronchantes. *v.* bubulcus. *Münscher.*

Busia *nom. gent. Apulum; cf.* Busa *et* Busidius. CORP. IX 689 (*Herdoniis*) C. Dasimius C. f. aed. praetor, Busia Sabuli f. Dasimi.

Busidius, -a *nom. gent.; cf.* Busa *et* Busia. CORP. VI 28541 L. Veratius Orestes et Busidia Merope. IX 335 (*Canusi*) A. Busidiu⟨s ...⟩, ... A. Busidius A. f. ⟨...⟩, Busidia A. ⟨...⟩. *cf.* XV 6136 (*in tegula*)?

Businca *parvus fl. prope Quintana Raetiae; cf. Ihm, PW. III 1073.* EVGIPP. Sev. 15, 1 Quintanis appellabatur secundarum municipium Raetiarum, super ripam Danuvii situm: huic ex alia parte parvus fluvius, cui Businca (Quintana *pars codd.*) nomen est, propinquabat.

Busio, -onis *nom. vir.* CORP. III 10362 (= 3380, *in Pannon. inf.*) Atressa Vindonis filia ... et Proculus Busionis ..., Busio t. m. p.

1. Būsīris, -idis, *Βούσιρις, rex Aegypti, qui hospites Iovi immolabat; cf. Hiller von Gärtringen, PW. III 1074. genet.* -idos: STAT. Theb. 12, 155 (-dis *pars codd.*). *accus.* -im: QVINT. inst. 2, 17, 4 (-idem *AB*) AMM. 28, 1, 46 CASSIOD. hist. 6, 13 (-em: CAPITOL. Maximin. 8, 5). -in: OV. met. 9, 183 ars 1, 649. -idem: HYG. fab. 31. 56 SERV. Aen. 8, 299 BOETH. cons. 2, 6, 32. CIC. rep. 3, 15 quam multi, ut ... rex Aegypti Busiris, ... homines immolare et pium et dis immortalibus gratissumum esse duxerunt! VERG. georg. 3, 5 quis ... inlaudati nescit Busiridis aras. *cf.* SERV. participium est pro nomine, ut sit inlaudabilis, non qui laudatus non sit, sed qui laudari non meruerit (GELL. 2, 6, 3 MACR. sat. 3, 5, 9. 6, 7, 5) (Busiridis arae: STAT. Theb. 12, 155 CLAVD. 3, 254. 18, 161 CARM. de Sod. 16 SIDON. carm. 22, 1). OV. ars 1, 649 cum Thrasius Busirin adit monstratque piari hospitis adfuso sanguine posse Iovem illi Busiris 'fies Iovis hostia primus' inquit. epist. 9, 69. met. 9, 182 foedantem peregrino templa cruore Busirin (-im *N*). trist. 3, 11, 39 saevior es tristi Busiride. Pont. 3, 6, 41. SEN. clem. 2, 4, 1 Busiris (usuris *N*) ille et Procrustes et piratae. Herc. f. 483 hospitali caede manantes foci bibere iustum sanguinem Busiridis. Tro. 1106 non Busiridis puerilis aras sanguis aspersit feri. Herc. O. 25 cecidit ante aras suas Busiris. 1787. STAT. Theb. 12, 155 inmites citius Busiridos (-dis *pars codd.*) aras ... licebit exorare. QVINT. inst. 2, 17, 4 Polycraten, cum Busirim (-idem *AB*) laudaret. MIN. FEL. 30, 4 Aegyptio Busiridi. TERT. pall. 4 Busiris et bustuaria altaria. HYG. fab. 157. 56 apud Busiridem Neptuni filium. 31 PENTAD. anth. 234, 17. CAPITOL. Maximin. 8, 5 *Maximinus* tam crudelis fuit, ut illum alii Cyclopem, alii Busirem (-idem *B*² *M*) ... vocarent. AMM. 28, 1, 46 Busirim veterem et Antaeum imitatus et Phalarim. HIER. chron. a. Abr. 558. AVG. civ. 18, 12 vel rex vel potius tyrannus Busiris. CLAVD. rapt. Pros. 2 prol. 43 SERV. Aen. 8, 299. georg. 3, 5. 4, 390 OROS. hist. 1, 11, 2. 5, 1, 16. DRAC. Romul. 5, 140 Busiris atrox Aegyptius ille cruentus. SCHOL. Stat. Theb. 12, 155 MYTHOGR. 1, 65. *pluraliter*: AVG. c. Secundin. 26 pauciores Ochos et Busirides quam inpietatum aliarum et scelerum viros. *persona fabulae satyricae*: DIOM. gramm. I p. 490, 20. *homo christianus*: CASSIOD. hist. 6, 13 aiunt itaque Busirim in Ancyra Galatiae clarissimam fortissimamque habuisse confessionem.

2. Būsīris *oppida Aegypti; cf. Sethe, PW. III 1073.* **a** PLIN. nat. 5, 64 Busiris. NOT. dign. or. 28, 36 sub dispositione ... comitis rei militaris per Aegyptum: ... cohors secunda Astarum, Busiris. HIER. adv. Iovin. 2, 7 urbes quoque apud eos ex animalium vocabulis nuncupantur: Leonto, Cyno, Lyco, Busiris. **b** PLIN. nat. 36, 76 reliquae tres *pyramides* ... sitae sunt in parte Africae ... inter Memphim oppidum et quod appellari diximus Delta, ... vico adposito quem vocant Busirin (-im *pars codd.*); in eo sunt adsueti scandere illas. **c** HIER. chron. a. Abr. 2309 Busiris et Coptus contra Romanos rebellantes ad solum usque subversae sunt.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Būsīrītēs nomos, ὁ Βουσιρίτης νομός, *nominatus ab oppido a*: Plin. nat. 5, 49 nomos ... Panopoliten, Busiriten, Onuphiten.

(*ablat.*) **Buslacenis** *opp. Africae.* Cypr. sent. episc. 63 Felix a Buslacenis (*sic A*, a bustiacgenis *L*, abustlaccens *T*, abusti lacceni *M*, a byzacene *coni. Fellus*). *cf.* Avg. bapt. 7, 26, 27 (*sed* 3, 8, 11 a Buslaceni).

Buso *nom. vir.* Corp. XIII 10010, 371 (*in vasculo*) Buso f. *in nummis Gallicis* Busu, *cf. adnot.*

Bussenius, -a *nom. gent.; cf.* Bussienus. Cic. Att. 8, 12 c, 1 litterae, quas Bussenius ad me misit. Corp. VI 13664 C. Bussenio C. l. Numenio. XIV 3329 (*Praeneste*) Bussenie P. f. V 7108 (*Taurinis*) Busseniae P. f. Primae, ... Rufo ⟨Buss⟩enio P. f. Vero. Inscr. Revue archéol. sér. VI (1905) p. 188 (*in Liguria*) Bussenia P. f. Nepotula.

Bussienus, -a *nom. gent.; cf.* Bussenius. Corp. VI 200, 8, 11 (*a. 70*) Q. Bussienus Primig⟨enius⟩. 6734 C. Bussien⟨...⟩, Bussiena ⟨...⟩. 13665 Bussienae Triumphalis. 19320 Bussíena C. l. Dionysia.

Bussugnāta *nom. mul. celt.; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 645.* Corp. III 3930 (*in Pannon. sup.*) Lucius Boniati f. et Iulia Prisca coniux v. f. sibi et Bussugnatae f. *cf.* 5355 (*in Norico*), *ubi aut* Bisugnata *aut* Busugnata *legendum.*

Bussullus, -a *nom. celt.* Corp. XII 80 (*Ebroduni, saec. I*) ⟨...⟩o Bussulli f(ilio). III 4985 (*in Norico*) Sumario Limmonis f. et Bussullae Atianti f. uxori. 5465 Bussullae Saggonis f.

Bussumārus *et* **Bussumārius** Iuppiter. Corp. III 1033 (*in Dacia*) I(ovi) o(ptimo) Bussumaro. 14215[15] I(ovi) o(ptimo) m(aximo) Bussumario C. Atil. Eutyches Aug(ustalis) col(oniae) Apul(i). Bus(s)u, Bus(s)umārus *in nummis gallicis; cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 645, et* Bussuritios (?), *Cumont, PW. III 1077.*

Bussuro *nom. vir. celt.* Corp. III 14359[17] (*in Pannon. sup.*) Bussuro At⟨...⟩vae libertus. *Otto.*

? **busta** incisa arbor ramis truncatis Gloss. V 419, 31. 404, 9 (inscissa 347, 23. truncata 428, 9).

Busta Gallica *locus in urbe Roma; cf. Hülsen, PW. III 1077.* Varro ling. 5, 157 locus Ad busta Gallica quod Roma recuperata Gallorum ossa qui possederunt urbem ibi coacervata ac consaepta. Liv. 5, 48, 3 bustorumque inde Gallicorum nomine insignem locum fecere. 22, 14, 11 media in urbe, quae nunc busta Gallica sunt (*spuria et ex* 5, 48, 3 *sumpta esse coni. Weissenb.*). Sen. benef. 5, 16, 1 diu debitas inferias Gallicis bustis. Sil. 8, 642 Gallorum visi bustis erumpere manes

bustar locus ubi cremantur mortuorum corpora Char. gramm. I 38, 19. *cf.* Gloss. V 493, 6 (*m. 2 adiecit*) bostar ubi concremantur corpora mortuorum vel stabula boum. *de* bostar (bustar) *cf. Lindsay, The latin language p. 205 et 250, qui utramque significationem tutatur.* *Spelthahn.*

Bustiāna *v.* Rusticiana.

Bustica *opp. Armeniae.* Tab. Peut. 11, 5 Ravenn. p. 73, 10. *Otto.*

busticētum, -ī *n.* [*a* bustum. *Th.*]. Gloss. (*semper plural.* V 444, 2 busticita) sepulchra in agro. V 404, 7 locus ubi conburant corpora. 173, 12. *cf. Löwe, prodr. p. 84.* Arnob. nat. 1, 41 concrematum *Herculem* in funesti[bu]s busticetis. 7, 15 *extr. arae istae* rogi sunt et busticeta in opus structa foedissimum.

bustio, -ōnis *f.* [*cf. c.* bustum, combustio, ambustio. *Th.*]. Schol. Verg. Bern. georg. 1, 170 'buris' dicta a bustione, igni enim flectitur.

bustirapus, -ī *m. a* bustum *et* rapio. *gr.* τυμβωρύχος. Plavt. Pseud. 361 sceleste :: ... bustirape :: furcifer.

busto, -āre *a* bustum. Gloss. IV 27, 6 bustantes, funestantes (*an* funerantes?), sepelientes (314, 56. 595, 15. 602, 40. V 173, 11 *al.*). *Spelthahn.*

Bustricius *fl. Pannoniae; cf. Patsch, PW. III 1077.* Ravenn. p. 218, 18. *Otto.*

būstrophēdon *adv.*, βουστροφηδόν. Mar. Victorin. gramm. VI 55, 25 primis ... temporibus, sicut quidam adserunt, sic soliti erant scribere, ut, cum a sinistra parte initium facere coepissent et duxissent ad dextram, sequentem versum a dextra parte inchoantes ad sinistram perducerent .... hoc autem genus scripturae dicebant bustrophedon (bustrophen *Aς*, bostrophen *B*) a boum versatione, unde adhuc in arando ubi desinit sulcus et unde alter inchoatur versura proprio vocabulo nuncupatur. *Münscher.*

bustuālis, -e [*a* bustum. *Th.*]. Prvd. cath. 9, 52 suetus antro bustuali sub catenis frendere. Sidon. epist. 3, 12, 1 campus ... refertus tam bustualibus favillis quam cadaveribus. Alc. Avit. hom. 6 p. 109, 10 nocturni sonitus cuidam totius orbis funeri prodigiosum quoddam bustuale minitabantur (*sic Sirmondi et Heuschenii exemplaria*).

bustuārius, -a, -um [*a* bustum. *Th.*]. Cic. Pis. 19 si mihi cum illo bustuario gladiatore (*i. Clodio*) ... decertandum fuisset (*cf.* Serv. Aen. 10, 519 placuit gladiatores ante sepulchra dimicare, qui a bustis bustuarii appellati sunt). Mart. 3, 93, 15 inter bustuarias moechas. Amm. 28, 1, 12 bustuarium quendam latronem. Tert. pall. 4 p. 935, 14 ubi Busiris et bustuaria altaria? *subst.* **bustuārius** (-ī) *m.* Gloss. II 347, 1 καύστης νεκρῶν. 375, 33 νεκροκαύστης rogarius, bustuarius. 570, 35 mortuorum incensor. IV 489, 37 qui corpora humana cremat. 595, 16 *al.* Amm. 29, 2, 15 infaustam bustuarii (*i. Heliodori*) libitinam. *subst.* **bustuārium** (-ī) *n.* Gloss. II 346, 61 καῦσις νεκρῶν bustuarius ustrena (*ed. Stephani* bustuarium, usterna). 570, 31 bustuarium cauterium (causterium *ante ras.; cf. Götz, Thes. gloss. I p. 157 et Helmreich, Archiv 7 (1892) 275*). *fortasse huc pertinet* IV 26, 25. V 403, 48. Not. Tir. 59, 26.

bustum, -ī *n.* [*cf. c.* comburere. *verbum* *burere *bustus *a composito* amburere ambustus *ductum esse videtur, quod contra veram originem in* am-burere *distrahebant. Th.*]. *forma* bustus (-ūs?) *m.* Corp. V 6295, 7 (*Mediolani, periit*) bustus membra tenet. Not. Tir. 93, 28 a. *cf.* Dvb. Nom. gramm. V 573, 1 bustum generis neutri, quia pluraliter busta dicuntur. *inde a* Leg. XII tab. *vocabulum non habent* Cato Ter. Caes. Varro Sall. Nep. Tib. Vitr. Tac. Plin. epist.

Gloss. τάφος, μνῆμα, πυραβουτιο (*i.* πυρά *et nov. voc.* buteo *ut vid.*), τύμβος, πυρκαϊά. ustrina, bēel (*anglosax., corr.?*) sepulchrum. V 443, 61 bustum ustulatum, praeflammatum, cinis sacer, assatum, ardens vel ubi cadavera hominum comburuntur. IV 407, 17 quando corpus hominis ardentis extinguitur. 26, 26 lignorum strues, ubi corpora humana cremantur. *et sim.* IV 602, 39 busta clausa vel igne incensa. 212, 42 *al.* busta ignis. V 444, 1 busta, arae, templum Caesaris, id est sepulchrum. Gloss. V 272, 34 brustrum (*sine interpr.*). 444, 9 batum incensum crematum. *bustum, ustrina*: Pavl. Fest. p. 32 bustum proprie dicitur locus, in quo mortuus est combustus et sepultus, diciturque bustum, quasi bene ustum; ubi vero combustus quis tantummodo, alibi vero est sepultus, is locus ab urendo 'ustrina' vocatur, sed modo busta sepulchra appellamus [*similiter* Serv. auct. Aen. 11, 201]. *pyra, rogus, bustum*: Serv. Aen. 11, 185 'pyra' est lignorum congeries; 'rogus' cum iam ardere coeperit dicitur; 'bustum' vero iam exustum vocatur. quem ordinem servat poeta, dicens 'constituere pyras' ⟨185⟩ item ⟨189⟩ 'subiectisque ignibus atris ... ter circum accensos ... decurrere rogos', item postea ⟨201⟩ 'semustaque servant busta' (*similiter* Isid. diff. 1, 444 orig. 20, 10, 9 *cf.* Comment. Lucan. 8 p. 288, 2). Gloss. V 173, 15 bustum iam exustum vocatur, rogus vero cum ardere coeperit [563, 50]. *tumulus, sepulcrum, monumentum*: Serv. auct. Aen. 3, 22 terrae congestio super ossa 'tumulus' dicitur, ... exstructio lignorum 'rogus', subiectio ignis 'pyra', crematio cadaveris 'bustum', locus 'ustrina', operis exstructio 'sepulcrum', inscriptum nomen memoriaque 'monumentum'. *cf.* Comment. Lucan. 8 p. 288, 2 Diff. gramm. suppl. 286, 18 Diff. ed. Beck p. 43, 11.

I ***proprie*:** 1 *rogus deflagratus, i. q.* τύμβος: Lex XII tab. (Cic. leg. 2, 61) 'rogum bustumve novum' vetat 'propius sexaginta pedes adigi aedes alienas invito domino'. *ibid.* 'forum', id est vestibulum sepulchri, 'bustumve usu capi' vetat. Cic. leg. 2, 64 de sepulchris ... apud Solonem ... 'si quis bustum — nam id puto appellari τύμβον — aut monimentum' inquit 'aut columnam violarit'. Lvcr. 3, 906 nos horrifico cinefactum te prope busto ... deflevimus. Verg. Aen. 11, 201 semustaque servant busta. Prop. 1, 19, 21 ne te contempto ... busto abstrahat a nostro pulvere iniquus Amor. 2, 13, 33 accipiat Manes parvula testa meos, et sit in exiguo laurus super addita busto. Ov. Pont. 3, 2, 31 cum cinis absumpto corpore factus ero ... corpora debentur maestis exsanguia bustis. Lvcan. 8, 791 ne levis aura retectos auferret cineres, saxo conpressit harenam, nautaque ne bustum ... moveret, inscripsit sacrum semusto stipite nomen. Hil. in psalm. 65, 7 putrefactorum corporum ossa aut deflagrantium rogorum busta. Zeno 1, 5, 9 adhuc fumantia busto complecteris membra *victimae.* Ambr. epist. 17, 9 cinis ex ara, favilla de sacrilegio, fumus ex busto. Prvd. cath. 9, 99 Salv. gub. 6, 89.

2 *latiore sensu i. q. tumulus* (*rogus, sepulcrum*): Plavt. Bacch. 938 non in busto Achilli sed in lecto accubat (*cf.* Sen. Tro. 940 Achillis ante busta. 1150 Stat. silv. 5, 1, 36 Avson. 243, 1). Cic. dom. 112 signum de busto meretricis ablatum. Pis. 16 in Catilinae busto ... mactatus essem. Phil. 14, 34 nec dispersis bustis humili sepultura crematos, sed contectos publicis operibus. Q. Cic. pet. 10. Cic. Att. 7, 9, 1 ad bustum Basili volneratus. Catvll. 64, 363 teres excelso coacervatum aggere bustum. Verg. Aen. 11, 850 terreno ex aggere bustum ... opacaque ilice tectum (*syn.* tumulus. Lvcan. 2, 300 constructoque aggere busti). 12, 863 *ales* in bustis ... nocte sedens. Hor. carm. 3, 3, 40 dum Priami Paridisque busto insultet armentum. Prop. 2, 1, 75. 2, 13, 38 Pythii busta cruenta viri (*syn.* sepulcrum). 3, 6, 29 per busta iacentia. 3, 16, 24 sertisque sepulcrum ornabit custos ad mea busta sedens. 4, 6, 84 ire per Euphratem ad tua busta (*Crassi*). *nota*: Prop. 4, 7, 34 busta piare (Ov. met. 13, 515 hostilia busta piasti. fast. 5, 426). Ov. am. 3, 9, 38 cava busta. met. 4, 88 conveniant ad busta Nini. 8, 710 nec coniugis umquam busta meae videam, neu sim tumulandus ab illa. 13, 452 ducitur ad tumulum diroque fit hostia busto. fast. 2, 551 bustis exisse feruntur. 4, 750 pabulaque e bustis inscia carpsit ovis. Ib. 331 circum busta Thrasylli ... raptus. Pont. 1, 2, 152 Val. Max. 9, 2, 2 Sen. Tro. 361. 663 funditus busta eruam (*cf.* Sol. 27, 24 hyaena inquisitione corporum sepultorum busta eruit). 670. 689 immane busti pondus. 1150 paterni ... busti. Thy. 672 emissa bustis turba. dial. 5, 18, 2 Cvrt. 10, 1, 34. Lvcan. 2, 152 busta repleta fuga. 2, 157 hic robora busti exstruit ipse sui. 2, 176 inexpleto ... busto. 2, 328. 2, 733 Phariae (*i. Aegyptiae*) busto damnan-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tur harenae. 3,23 innupsit tepido paelex Cornelia busto. 4,571 bustisque remittunt corpora victores. 4,810 nullo contectus Curio busto (Clavd. 20,530 Phrygio tegeret cum Memnona busto). 5,231 memorando condite busto (9,1089). 5,670 desint mihi busta rogusque (*cf.* Comment. Lucan. *ad loc.*). 6,154. 6,511 desertaque busta incolit. 6,520 nudis egreditur bustis. 6,530 animas ... infodit busto. 6,574 circum tumulos ac busta. 6,734. 6,808 e parvis ... descendite bustis. 7,803 singula busta discretosque rogos. 7,855 omnia maiorum vertamus busta. 8,393 te parva tegant ac vilia busta, invidiosa tamen Crasso quaerente sepulchrum. 8,529 bustum cineresque movere. 8,741. 8,748 compositum violat ... bustum. 8,778 tabe fovens bustum (*cf.* Comment. Lucan. *ad loc.*). 8,816 surgit miserabile bustum non ullum plenis titulis. 8,840. 8,868 bustumque cadet. 9,3 *umbra Pompei* prosiluit busto semustaque membra relinquens. 9,61 quidquid ab exstincto licuisset tollere busto. 9,158 evolvam busto ... Isim. 9,180 toto litore busta surgunt Thessalicis reddentia manibus ignem. 9,803 tradere busto. 9,962 Graio (*i. Aiacis*) nobile busto Rhoetion. Petron. 120,77 ora bustorum flammis ... sparsa. 122,137 inter tumulos atque ossa carentia bustis. Val. Fl. 2,9 Dolopeia busta. Sil. 10,534 devolvunt ... maestas ad busta cupressos. 14,632 tumulos inhonoraque busta. 15,13. 15,44 cineri titulum memorandaque nomina bustis praetendit. Stat. Theb. 2,64 pollutamque suo despectat Phocida busto. 4,507 attollere bustis corpora. 5,317 inania busta plango metu (12,162 inania). 6,2 sancire novo sollemnia busto. 7,126 inferias et busta colamus. 8,325 ne rape tam subitis spirantia corpora bustis. 9,518 tumulos supremaque victis busta dabas (Lvcan. 9,66 dare busta [*codd. VBG*] licebit coniugibus. Stat. silv. 3,2,142. 5,1,218 iuvenes natos suprema ad busta ferentem). Theb. 10,903 Semeleaque busta (Hyg. fab. 9 p. 42,11 usque ad Semeles bustum [*corr. Scheffer*]). 12,60 plebeio fumare Menoecea busto. 12,248 egena sepulcri busta. 12,349. 12,419 omnia busta quiescunt. 12,426. 430. 497 silv. 2,1,31. 5,1,226 fumantia. 5,3,242 iam gelidis ... bustis. 5,5,55 busta Lini complexus Apollo. Mart. 5,37,14 recenti tepet Erotion busto. 9,34,1 Iupiter Idaei risit mendacia busti. 12,72,1. Ps. Qvint. decl. 15,5 busta scrutari. Ivv. 3,32. Svet. Iul. 84 bustum frequentarunt. Nero 33 bustum eius consaepiri nisi humili levique maceria neglexit. 38 ad monumentorum bustorumque deversoria plebe compulsa. Decl. in Catil. 101 mortuos ex ipso Erebo mediisque bustis excitandos. Gell. 10,15,24. Apvl. apol. 64 omnia bustorum formidamina. met. 2,20 ex bustis et rogis reliquiae quaedam et cadaverum praesegmina ... petuntur. Tert. anim. 57 test. anim. 4 Cypr. Gall. gen. 756 Comm. instr. 2,39,20. Nemes. cyn. 45 nocturna pie curantem busta sororem (Ps. Rvfin. in Am. 6,8 busta curabant). Anth. 410,10. 432,1 deformia. Arnob. nat. 6,6 Avr. Vict. Caes. 42,7. Avson. 220,2 Aiacis tumulo ... tegor obruta Virtus, inlacrimans bustis funeris ipsa mei. 246,2 habet sepulchrum non id intus mortuum. habet nec ipse mortuus bustum super (*de Niobe, gr. ὁ τύμβος οὗτος ἔνδον οὐκ ἔχει νεκρόν. ὁ νεκρὸς οὗτος ἐκτὸς οὐκ ἔχει τάφον*). Amm. 15,3,2 impletisque funerum bustis reversi. 16,2,12 circumdata retiis busta. Serv. auct. Aen. 4,462 si *bubo* de busto sudem ad tectum detulerit. Ambr. bon. mort. 10,44 anima nostra ... nec busto tenetur. Clavd. 8,234 bustoque superstes (Ennod. carm. 2,2,1 post busta superstes. 2,117,9 Carm. epigr. 1368,7 [*a. 521*]). 18,451 sacris Decii prorumpite bustis. Avg. c. Parm. 2,3,6 Sidon. carm. 5,192 heroum tardantem busta Creontem. 16,123 *al.* Cod. Theod. 9,17,5 busta ... et aggeres consecratos. Ennod. epist. 3,2,2 p. 72,19. 5,7,2 vers. 1 p. 130,8 dict. 19,2 p. 479,8. 21,20 p. 488,26 carm. 2,6,5. 2,95,8. 2,135,1. 2,147,5 concludor sicci bene conscia tegmine busti. 2,148,1 virgo ... in busta refertur. Coripp. Ioh. 1,34 nec senibus potuit concedere fessis quisquis onus busti. Arator act. 1,14 cineresque piorum natalem post busta novant. *nota*: Ambr. Abr. 1,1,1 ut corda hominum ... velut quodam terreno busto resuscitaret. Clavd. 22,420 odorati redolent ... cinnama busti *phoenicis.* carm. min. 27,44 tumulum ... Sabaeum componit, bustumque sibi partumque futurum. Sidon. carm. 11,125 phoenix busti dat cinnama vivi. Coripp. Iust. 1,349 ales ut exustos cum phoenix innovat artus a busto rediviva suo. Min. Fel. 8,4 templa ut busta despiciunt. Firm. err. 16,3 busta sunt haec, ..., appellanda, non templa: rogi sunt potius dicendi miserorum. Pavl. Petric. Mart. 4,290 in miseris dudum foetentia bustis (*i. templis deorum*) idola. *cf.* 6,203 ubi tartarei feralia busta tyranni ... aspexit. *in titulis sepulcralibus*: Carm. epigr. 371,7 (*a. 16*) ne deserta vacent ignotis devia busta. 1061,3 (*saec. I*). 1111,1 (*saec. I ex.*) quicumque mei veheris prope limina busti. 1185,7 (*saec. II med.*) supter crudelia busta. 1269,2 conderet exiguo busta suprema rogo. 1279,11 sparge, precor, flores supra mea busta viator. 1297,2 testatur busto tristia fata. 1432,9 ne qua manus bustum violet. Corp. XI 307,9 his te⟨m⟩plis meruisti sumere busta (*i. sepeliri*). XIV 2765 ⟨quae pr⟩etiosa tuos busta tegunt cin⟨eres⟩. Inscr. christ. Rossi II p. 63,7 v. 2 busta verenda. p. 89,42 v. 8 martyrum e bustis. *fere i. q. monumentum*: Cic. Tusc. 5,101 *Sardanapallus* incidi iussit in busto: 'haec habeo, quae edi'. Prop. 4,5,77 scabris hoc bustum caedite saxis (Ov. trist. 3,11,28 quid cinerem saxis bustaque nostra petis? Lvcan. 8,772 parvo signemus littora saxo, ut nota sit busti). Carm. epigr. 682,8 (*a. 403*) haec mater et genitor conscribunt carmina busto. *i. q. cineres*: Lvcan. 8,850 summusque feret tua busta (*i. Pompei*) sacerdos. Qverol. p. 4,1 hic Euclio aurum in ornam congessit olim quasi busta patris odoribus insuper infusis tituloque extra addito. p. 14,3 nonne hoc iustum fuit, bustum ut efferret filius? *ibid. saepius.*
i. q. cadaver (*cf. funus*): Drac. Rom. 10,508 mors rapiat sponsum cum paelice busta.

II *translate*: Ov. epist. 14,31 in thalamos laeti — thalamos, sua busta! — feruntur. Petron. 134 in cellam meam tamquam ad recens bustum venistis. Val. Fl. 5,91 ab aequorei consurgens aggere busti. Sil. 14,513 ossa Syracosio fraudatum naufraga busto. Clavd. rapt. Pros. 1,155 Aetna ... Enceladi bustum. Cic. Pis. 11 *latroni* templum illud fuit te consule ... bustum legum omnium ac religionum. Lvcan. 7,862 terram *Thessalicam* ... Romani bustum populi. Heges. 5,22,132 patriae bustum et totam urbem sepulchrum suorum. Prosp. epitaph. 21 geminae miseraris busta ruinae (*i. Nestorianae et Pelagianae haereseon*). Cic. Phil. 1,5 cum serperet in urbem infinitum malum ... idemque bustum in foro facerent, qui illam insepultam sepulturam effecerant ... talisque eversio illius exsecratae columnae. 2,107 illud, quod venerari solebas, bustum in foro evertit. Qvint. decl. 274 p. 123,7 forum, quod mihi templum quoddam pacis videtur, ... bustis occupabimus, infaustis cineribus polluemus? Prop. 2,1,27 quotiens ... civilia busta Philippos ... canerem. Plin. nat. 15,76 non Cannae busto Romani nominis perficere potuere. Sil. 11,345 Cannas et Trebiam ... Trasumenaque busta. Clavd. 26,637 *Pollentia* memorabile bustum barbariae.
Plin. nat. 2,206 ubi ... busta urbium exstant. 5,73 Engada oppidum ... nunc alterum bustum. Amm. 19,2,1 busto urbis subversae. 16,2,12. *de stomacho bestiae* (*Gorgiana sententia, cf. Ps. Longin περὶ ὕψους 3 'γῦπες ἔμψυχοι τάφοι'*): Lvcr. 5,993 viva videns vivo sepeliri viscera busto. *cf.* Ov. met. 6,665 *Tereus* seque vocat bustum miserabile nati. Mela 3,84 arae bustis (*Frick*, archiobustis *A*, io *add. A*[3]) inferens *phoenicis ossa.* Hier. epist. 14,5 tura in bustum arae iaciat. Pavl. Nol. epist. 31,3 *med.* ara simulacri pecudum busta fumabat. Carm. c. pag. 37 polluit bustis putentibus aras.
Cic. dom. 134 non ita crudelem fuisse, ut in vivi etiam et spirantis capite bustum (*sic Garatonius*, capitibus tum *codd. PGM*) suis manibus imponeret. Cic. Pis. 9 tu ... bustum rei publicae. Apvl. met. 4,7 tu busti cadaver extremum et ... Orci fastidium solum. Zeno 2,18,1 *diabolus* infaustae superstitionis busto in nefas conscium toto mundo funereum refecerat rogum. Ennod. epist. 2,15,2 p. 56,10 *incolumitatem vestram* credebamus ... viventem busta conplesse. carm. 1,10,6 mortis figura blandior bustum soporis admovet. 1,12,4 vitale bustum (vitalibus tum *B*, vitale *Huemer*, bustum *Hartel*) nex dedit. Priap. 57,1 cornix et caries vetusque bustum turba putida facta saeculorum. Mart. 10,90,2 quid vellis vetulum ... cunnum? quid busti cineres tui lacessis?
synonyma: monumentum, pyra, rogus, sepulcrum, tumulus, (ustrina). *derivata*: bustar, bustio, busticetum, bustirapus, bustare. bustualis, bustuarius. *Spelthahn.*

Busturo, -onis *nom. vir. barb.; cf.* Busturus. Const. veteran. 65 p. 881 (*a. 154*) extr. 24 ex pedite Vrsioni Busturonis f. Azalo. int. 21 ex pedit. Vrsioni Busturoni f. Azalo. Corp. X 7290 (*in Sicilia, periit*) Vlpio Severo Nar⟨is⟩tus eq(ues) sing(ularis) Aug(usti) tur(ma) Busturonis.

Busturus, -ī *nom. vir. barb.; cf.* Busturo. Corp. III 11568 (*in Norico*) Catroni Allonis f. et Singoriae Busturi f. 11740 Cabalio Isauri f. et Dresiae Busturi f. *Otto.*

bustus *v.* bustum *p. 2256, 8.* **Busugnāta** *v.* Bussugnata.
Busumārus *v.* Bussumārus. **Busuntius** *v.* Vesontio.
būsȳcon, (-ī) *n.*, *βούσυκον.* Varro rust. 2,5,4 *v.* boopis *p. 2128, 23.* *Münscher.*

? **but** *μῖσος* (*φωνὴ μίσους Vulc.*) Gloss. II 31,25. '*an* bat?' *Götz. cf.* Char. gramm. I 239,21 *sub* 1. bat. *Ihm.*

Būta, Būtās, -ae *nom. vir. graec., Βούτας*; *cf.* Butes. 1 Arnob. nat. 5,18 sicut suis scribit in causalibus Butas (Putas *cod.*). *cf.* Plvt. Rom. 21 *Βούτας δέ τις αἰτίας μυθώδεις ἐν ἐλεγείοις περὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἀναγράφων. estne Catonis Vticensis libertus?* (Plvt. Cat. 70); *cf. Knaack, PW. III 1080.* 2 Sen. epist. 122,10 Acilium Butam praetorium, cui post patrimonium ingens consumptum Tiberius paupertatem confitenti 'sero' inquit 'experrectus es'. 122,12 incipit Buta dormire. 3 Sil. 5,540 occubuere femur Fontanus, Buta canorum transfixi guttur. ... hunc mater Anagnia flevit.

Būtadēs, -is *artifex, Βουτάδης*; *cf. Robert, PW. III 1079.* Plin. nat. 35,151 fingere ex argilla similitudines Butades (debu-, dibu- *plerique*) Sicyonius figulus primus invenit Corinthi. 35,152 Butadis inventum est rubricam addere aut ex rubra creta fingere. Prisc. gramm. II p. 66,8 Butes Butades.

Butae, -ārum *pop. Indicus; cf. Tomaschek, PW. III 1079.* Plin. nat. 6,76 Butae.

? **Butahides** *nom. vir.* Corp. X 4213 (*Capuae, periit*) Mammone coniug(i) ... Butahides coniux. *Otto.*
butanāria *v.* buttun-. **Būtās** *v.* Buta.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1. būteo, -ōnis *m. avis* [*a voce nominata, cf.* butire. *Th.*]. *forma* butio PLIN. nat. *l. 12* GLOSS. *et infra l. 17*; beto *l. 6*. PAVL. FEST. p. 32 buteo genus avis, qui ex eo se alit quod accipitri eripuerit, vastitatisque esse causam iis locis, quae intraverit, ut bubo, a quo etiam appellatur buteo. GLOSS. II 31, 52 buteo *ὀρνέου εἶδος*. IV 595, 21 buteo avis. 211, 15 beto aves quae in auspicio servatur (V 492, 54. *cf.* FEST. *l. 9*). V 272, 48 buteo avis auricaria (auspicaria *Ott*). 404, 5 butio cyta (*anglosax. fere i. q.* '*falco*'). 404, 33 butio frysca (*anglosax. ignot.*). FEST. p. 197 alites quae alis ac volatu *auspicia faciunt*, ut buteo, sanqualis, aquila *eqs.* (*cf.* PAVL. FEST. p. 3 SERV. Aen. 1, 394 ARNOB. *l. 16* GLOSS. *supra l. 6*). PLIN. nat. 10, 135 buteo accipitrum generis. 10, 21 buteonem (butionem *codd.*) hunc appellant Romani, familia etiam ex eo cognominata, cum prospero auspicio in ducis navi sedisset. 11, 263 buteonibus terni *testes*. 1, 10, 9—11. CYPR. GALL. lev. 32 neu buteo furvus *in escis fiat*. ARNOB. nat. 2, 59 p. 95, 12 quid in mundo faciunt bubones, immussili, bu[s]teones? 7, 16 vulturios, aquilas, . . . inmussilos, buteones. *diversus putatur* butio CARM. min. V 61, 42 *v. p. 2260, 18.* *adde* POL. SILV. nom. anim. chron. I 543, 7, *ubi* buteo *inter quadrupedes enumeratur.* [*cf. ital.* bozzago, *francog.* buse. *M.-L.*]

? **2. buteo,** -ōnis *m.* GLOSS. V 8, 13 (= 50, 15 = 593, 20) buteonem (*var.* bosteonem) iuvenem (falconem *pro* iuvenem *Heraeus*, pusionem *Nettleship*). *cf. Löwe, prodr. p. 398 sq.; Schlutter, Archiv 10 (1898) p. 199.* *Ihm.*

Būteo, -ōnis *cogn. vir. a* buteo; *cf.* PLIN. nat. 10, 21 *v. l. 12. cf. avem, quae cernitur in nummis C. Fabi Buteonis: Babelon, monn. de la républ. I p. 486 sq.* 1 *gentis Fabiae*: FAST. cos. Capitol. a. u. c. 507 (Corp. I^2 p. 24) N. Fabius M. f. M. n. Buteo. a. u. c. 530 (Corp. I^2 p. 24) N. Fabius M. f. M. n. Buteo mag. eq. FAST. cos. Capitol. a. u. c. 509 (Corp. I^2 p. 24) M. Fabius M. f. M. n. Buteo. a. u. c. 538 (Corp. I^2 p. 23) M. Fabius M. f. M. n. Buteo dict. sine mag. eq. senat. leg. caussa. LIV. 23, 22, 11 FLOR. epit. 1, 18, 30 OROS. hist. 4, 13, 18. LIV. 30, 26, 6 M. Fabius Buteo *aedilis curulis a. u. c. 551.* 30, 40, 5. LIV. 33, 24, 2 Q. Fabius Buteo *praetor a. u. c. 558.* 33, 26, 1. 3. LIV. 40, 18, 2 praetores inde facti duo Q. Fabii, Maximus et Buteo (*a. u. c. 573*). 40, 36, 13. 40, 43, 1. 45, 13, 11. LIV. 41, 28, 5 N. Fabius Buteo *praetor a. u. c. 581.* 42, 1, 5. 2 *declamator aetatis Augusti; cf. Brzoska, PW. III 1080.* SEN. contr. 1, 1, 20 Buteonis colorem non probabat Latro. 1, 7, 18 Gargonius fuit Buteonis auditor. 2, 5, 15 Buteo aridus quidem declamator, sed prudens divisor controversiarum. 7, 2, 7. 9, 2, 11 *al.* 3 CORP. VI 333 Pomponia Buteonis H(erculi) V(ictori) D(efensori).

Būtēs, -ae *nom. vir. graec., Βούτης* (*cf.* Buta); *cf. Wernicke, PW. III 1080.* Butes *Atticus*: OV. met. 7, 500 Clyton et Buten Pallante creatos. *Argonautes*: VAL. FL. 1, 394 Butes Actaeis dives ab oris. LACT. inst. 1, 17, 9 *Venus genuit* ex Bute Erycem. HYG. fab. 14 p. 48, 16 Butes Teleontis filius. SERV. Aen. 1, 570 Eryx Veneris et Butae filius fuit. 5, 24. 412. *alii*: VERG. Aen. 5, 372 victorem Buten, inmani corpore qui se Bebrycia veniens Amyci de gente ferebat. 9, 644 antiquum Buten. hic Dardanio Anchisae armiger ante fuit. 11, 690 Orsilochum et Buten, duo maxima Teucrum corpora. SIL. 7, 598 (*in exercitu Poenorum*) Thurin et Buten (Beucen *Col.*, Bucen *Sang.*). STAT. Theb. 8, 484 Olenium . . . Buten. *nom. serv.* CORP. III 7893 (*in Dacia*) Butes. *Otto.*

? **buteum** herba palustris (plaustris *cod.*) GLOSS. V 272, 45. *cf.* butomos. *Ihm.*

Buth *v.* Athualath.

Butham *v.* Etham.

Būthrōtum, -ī *n., Βουθρωτόν, opp. Epiri; cf. Oberhummer, PW. III 1084.* Butr- *nonnunquam in codicibus, sicut graece Βουτρ-* (*cf.* STEPH. BYZ. *s. v. Βουθρωτός*), *et* CARM. epigr. 1013 (*aetate Verri Flacci*) ⟨B⟩utroti sacra domus patria. CIC. Att. 2, 6, 2. 4, 8^a, 1 hoc scito, Antium Buthrotum esse Romae, ut Corcyrae illud tuum. 4, 16, 1 *al.* epist. 16, 7 CAES. civ. 3, 16, 1. BELL. Afr. 19, 3 a ⟨Buthroto⟩ (Brundisio *codd.*). VERG. Aen. 3, 293 celsam Buthroti accedimus urbem. MELA 2, 54 Butroton (*sic* -on IVL. HON. cosmogr. A 32. RAVENN. p. 378, 11 Butaroton; *sed* p. 193, 2 Rotaroto. TAB. Peut. 7, 3 Rutharoto). PLIN. nat. 4, 4 colonia But⟨h⟩rotum. 4, 52 SOL. 2, 30. SERV. Aen. 3, 293 Buthroti urbem: id est Buthrotium. SERV. auct. *ibid. Helenus urbem* a vulnere bovis Buthrotum appellavit. *cf.* SERV. Aen. 1, 244 pro Buthrotio. ITIN. Anton. Aug. p. 324, 5 Buthroto. p. 488. 489. AVELL. p. 527, 14 episcopus Butroiti. COSMOGR. 1, 32 Botroton *et* Britthothe. Būthrōtos, *Βουθρωτός*: OV. met. 13, 720 regnataque vati (*Heleno*) Buthrotos. **Būthrotius,** -a, -um *adi., Βουθρώτιος.* CIC. Att. 14, 10, 3 Buthrotia . . . tua res. 14, 12, 1. 14, 17, 2 de Buthrotio negotio. 15, 14, 3 Buthrotiam et causam et civitatem. 16, 16, 4 Buthrotium agrum. 16, 16, 14 *al.* **Būthrōtiī,** -ōrum *incolae.* CIC. Att. 14, 11, 2 de Buthrotiis. 14, 14, 6. 15, 2, 2. 15, 29, 3 Plancum . . . hunc Buthrotium. *al.* *Otto.*

būthysia, -ae *f., βουθυσία.* SVET. Nero 12 inter buthysiae apparatum barbam primam posuit.

būthytēs, (-is) *m., βουθύτης.* PLIN. nat. 34, 78 Isidoti buthytes *laudatur.* *Münscher.*

? **butia.** PROB. app. gramm. IV 196, 11 nomina generis neutri semper pluralis numeri: . . . butia (*corr. ex* buca; '*fortasse* lautia' *Keil*). *Ihm.*

Buticēius, -a *nom. gent.; cf.* Buttius, Buttaeus, Butronius. CORP. XIV 3330 (*Praeneste*) L. Buticeio Pin⟨. . .⟩ . . . L. Buticeio ⟨. . .⟩. *Otto.*

buticula, -ae *f. a* buttis *deminutive. cf.* butticella *et francog.* bouteille. MISC. Tir. p. 51, 3 cum vino bono in buticula. *Ihm.*

1. Buticus *v.* Butos.

2. Buticus *cogn. vir.* CORP. IX 6315 (*Ortonae*) Sex. Ninnius M. f. Buticus . . . Sex. Ninnius Sex. f. Buticus . . . M. Ninnius Sex. f. Buticus.

Butilani (*dat.*) *nom. vir. barb.* CASSIOD. var. 2, 17 honoratis possessoribus . . . Tridentinae civitatis Theodericus rex. . . . pro sorte quam Butilani (Butilano, Butiliano *pars codd.*) presbytero nostra largitate contulimus.

Butilla *nom. mul.* CORP. VIII 6121 (*in prov. Numid.*) Iul. Butilla. *Otto.*

1. būtio, -īre [*vox onomatopoetica. Th.*]. CARM. poet. min. V 61, 42 (= ANTH. 762) inque paludiferis butio (-eo *Burm.*) butit aquis.

2. būtio, -ōnis *v.* 1. buteo. **Buto** *v.* Butos.

Butoa *insula prope Cretam.* PLIN. nat. 4, 61. *cf.* Letoa. *Ihm.*

būtomos (-ī) *f. vel* **-on** (-ī) *n., βούτομος, -ον.* *herba palustris*: ITALA Iob 40, 16 (Priscill. tract. 1, 29) fera quae sub omni arbore dormit secundum silvam (ulvam *Rönsch*) et papyron et butomon (*παρὰ πάπυρον καὶ κάλαμον καὶ βούτομον*; VVLG. in secreto calami et in locis humentibus). *Münscher.*

Butont- *v.* Butunt-.

Būtor, -īs *nom. vir. graec.; cf.* Butoridas. CORP. VI 5668 (*e columbario, periit*) Epigoni Butoris et ⟨. . .⟩.

Butoridās, -ae *homo graecus qui scripsit de pyramidibus; cf. Schwartz, PW. III 1088.* PLIN. nat. 1, 36 ind. auctor. *ex* Butorida. 36, 79 Alexander polyhistor, Butoridas (*sic B*, -iadas *cett.*), Antisthenes.

Butos *opp. Aegypti, Βουτώ, Βοῦτοι, Βοῦτος; cf. Sethe, PW. III 1087.* PLIN. nat. 5, 64 Butos. CONC. Ephes. a. 431 Mansi 5, 616^B Ammon episcopus Buti. TAB. Peut. 9, 4 Buto. RAVENN. p. 124, 16 *et* 355, 18 Buto. Guid. p. 524, 1 Buti. **Buticus,** -a, -um *adi.* PLIN. nat. 19, 14 quattuor ibi (*in Aegypto*) genera *lini*: Taniticum, Pelusiacum, Buticum, Tentyriticum regionum nominibus, in quibus nascuntur.

Butra *nom. vir.; cf.* CORP. inscr. etrusc. I 174 putrnei *et* Butronius, Butrium; *W Schulze, Eigennamen p. 350.* HOR. epist. 1, 5, 26 Būtram tibi Septiciumque . . . adsumam. CORP. VIII 20084 (*in prov. Numid.*) Q. Statius Caecilius Butra. 20085.

butrio *v.* botrus *p. 2148, 41.*

Butrio, -onis *vel* **Butriu** *nom. vir. barb.; cf.* Buturus? Butrio *et* Butriu *in vasculis* CORP. XIII 10010, 372. 10011, 49. 165. VII 1336, 187. III 12014, 168′. *cf.* Putriu. II 668 (*in Lusitania*) Quinta Butrionis f.

Butrium *vicus Ravennatium; cf. Hülsen, PW. III 1089.* STRABO 5, 214 *Βούτριον τῆς Ῥαουέννης πόλισμα.* STEPH. BYZ. *Βούτριον, ὡς Ῥήγιον, τῆς Ἰταλίας πόλις. τὸ ἐθνικὸν Βουτρῖνος ὡς Ῥηγῖνος.* PLIN. nat. 3, 115 Vmbrorum Butrium (Buutrium *A*, Brutium *EDR*). CORP. VI 2379 b, 1, 44 C. Ted⟨ius⟩ Proculus Butrio *miles praetorianus.* TAB. Peut. 5, 1 Butrio. PTOL. 3, 1, 27 *Κενομανῶν . . . Βούτριον errore.* Budrio *quod nunc est, haud procul a Bononia situm, ab hoc Butrio originem non duxit.* *cf.* Butra.

butro *v.* botrus *p. 2147, 58.*

Butronius, -a *nom. gent.; cf.* Butra. CORP. X 8397, 1, 11 (*Tarracinae*) C. Butronius Agrippa.

Būtrōt- *v.* Buthr-.

Buttaeus, -a *nom. gent.; cf.* Buttius, Buticeius, Butronius. CORP. VI 1057, 6, 80 (*a. 205*) Q. Buttae(us) Bassus *vigil.* *Otto.*

butticella, -ae *f. cf.* buttis, buticula. PAPYR. Marini 80 (*a. 564*) col. II 8 butticella granaria. [*it.* botticella. *M.-L.*] *Ihm.*

Buttin *agn. mul.* CORP. IX 147 (*Brundisi*) Eutychia quae et Buttin. *cf.* Buttis. *Otto.*

buttis, -is *f.* [*orig. inc., fort. cf. c. gr. πυτίνη, tarent. βυτίνη Hesychii. Th.*]. *vasis genus; cf. Ducange, Gloss. s. v.* butta. GLOSS. II 119, 15 cupa seu vagna (*βοῦττις μεγάλη, ἣν τινες γαυλὸν καλοῦσιν* 204, 11). 259, 36 *βοῦττις* cupa. III 197, 69 buttis cupellu⟨m⟩ (*cf.* II 259, 35 *βούττιον* cupella). II 54, 28 doga *βοῦττις.* IV 218, 11 crateras vasa vinaria (buttes vel vasa v. *cod. d.*). PAPYR. Marini 80 (*a. 564*) col. II 8 butte de cito valente semisse uno. butte minore . . . butte granaria . . . arca granaria. [*val.* bute, *it.* botte, *francog.* boute, *hisp.* bota. *M.-L.*] *cf.* butticella, buticula. *Ihm.*

Buttis, -idis *nom. mul.* CORP. VI 18299 Flaviae Buttidi. X 2481 (*Puteolis*) Antonia Buttis, *liberta.* 7634 (*Caralibus*) Buttis. *cf.* Buttin.

Buttius, -a *nom. gent.; cf.* Buttus *et* Bottius *et* Putinia, Potinia; *W. Schulze, Eigennamen p. 215 et 519.* INSCR. Osc. ap. Planta, Gramm. Osc.-Vmbr. II p. 511 dekis buttis. CORP. IX 1987 (*Beneventi*) Terentiae Valentinae coniugi . . . A. Buttius Tertius.

Butto, -onis *nom. vir. barb.* CORP. III 3801 (*in Pannon. sup.*) Maximae Buttonis fil. 3819 Veitroni Buttonis f. et Tettae Adnomati f. . . . Butto parentibus suis. 10598 (*in Pannon inf.*) Buttoni Roman. f. *cf.* Butu. *Otto.*

eliodoron i. rosa **buttunāria** GLOSS. III 623, 31 (589, 68 butto-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

naria. 611,29 butunaria). *cf.* 591,39 ipoquistidus rosa buttonaria (613,16 butanaria. 625,10 buttinaria). *Ihm.*

Butturicus *v.* Buturicus.

Buttus *cogn. vir.; cf.* Buttius? TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl. 14,1. 5. 9. 15 (*a. 55*) Tiburtio Butto. P. Tiburti Butti. III 5668 (*in Norico*) Ter⟨t⟩ius Sennonis miles chor. I Fl. Bt.... L. Baebius Buttus h(eres). *cf.* Βόττος INSCR. Graec. Sic. et Ital. 294? *Otto.*

? **buttutti** (*interiectio*), fluctus quidam ⟨vel⟩ sonus vocis effeminatior, ut esse in sacris Anagninorum vocum veterum interpretes scribunt CHAR. gramm. I 242,11 (*ex Romano; praecedit* butubatta). *Ihm.*

Butu *nom. vir. barb.; cf.* Butto. CORP. III 10110,373 (*in vasculo*) Butu f. *Otto.*

Butua *portus Delmatiae* (*Patsch, PW. III 1092*). *apud Graecos* Βουδούα PTOL. 2,16,3 (Βουλ- *codd.*), Βουθοίη, Βουθόη (STEPH. BYZ. Βουτόη πόλις Ἰλλυρίδος. ...τὸ ἐθνικὸν Βουθοαῖος). TAB. Peut. 7,1 Batua. RAVENN. p. 208,6 Butua (379,11. Guid. p. 541,23 Budua; *cf.* PTOL. *l. 15*). PLIN. nat. 3,144 (*inter oppida civium Romanorum*) Butuanum. *num huc pertineat* CORP. III 8783 (*saec. II ex.*) ⟨...⟩tuatium *quaeritur.*

butubatta [*vox iocose ficta, cf.* burdubasta. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 36 butubatta Naevius pro nugatoriis posuit, hoc est nullius dignationis. CHAR. gramm. I 242,10 butubatta (buta buta *Leidensis*, buta bata *P*). hoc Plautus pro nihilo et pro nugis posuit, ut in glossis veterum (*ex Romano; sequitur* buttutti).

būtulum *v.* butyrum *l. 75.*

būtum imbutum, ab inbuendo IV 595,20 (*sic saepius, etiam* 315,3; ab inbuendo *om.* V 404,13. 493,27). *Ihm.*

butūmen *v.* bit- *p. 2021,61.*

Butuna *nom. mul. barb.* CORP. XII 89$^{add.}$ (*Ebroduni, periit*) Iucundus Velagen. f.... Butunae Kari f. matri. *Otto.*

butunāria *v.* buttun-.

Butuntī (*acc.* -ōs, *abl.* -īs), *postea* **Butuntum (-us)**, *opp. Apuliae, hodie* Bitonto. *cf. Hülsen, PW. III 1093; Nissen, Ital. Landeskunde II p. 857.* MART. 2,48,7 haec praesta mihi, Rufe, vel Butuntis. 4,55,29 haec tam rustica malo quam Butuntos. TAB. Peut. 6,5 Butuntos. RAVENN. p. 282,10 Butuntos. p. 282,15 iuxta civitatem quam diximus Butuntos (*at* Guid. p. 485,16 urbs Butuntum. p. 466,2 urbem. p. 485,20 a civitate Butunto). *forma* Butuntus *restituenda videtur* ITIN. Anton. Aug. p. 117,1, *ubi trad.* Butruntus, Budruntus, Bruduntus *al.* ITIN. Burdig. p. 609,16 mutatio Butontones (*in* Butunt- *corr. m. 2 P*). *incolae* **Βυτοντῖνοι** INSCR. numm., Mommsen, Röm. Münzwesen p. 356 Βυτοντινων. *adi.* **Butuntīnus,** -a, -um. LIB. col. II p. 262,9 Botontinus *ager* (*in Calabria, cf.* PLIN. *l. 45*). *incolae* **Butuntīnēnsēs** PLIN. nat. 3,115 (*inter mediterraneos Calabrorum, v. l. 44*). *cf. etiam* botontini, botontones. *Ihm.*

būtur *v.* butyrum *l. 78.*

Buturārius, -a *cogn.; cf.* Buturus, Buturicus, Buturata. CORP. VIII 6412 (*in prov. Numid.*) L. Cervius Buturarius. 8088 Iulia Buturaria. 17195 (*in prov. procos.*) Sextilia Helpis Buturari uxor. M. Sextilius Buturar⟨i⟩us Iuli Rufini f.

Buturāta *nom. mul.; cf.* Buturus, Buturicus, Buturarius. CORP. VIII 2163 (*in prov. procos.*) Gurtius Masus ... Iul. Buturata marito.

Buturicus *et* **Butturicus** *nom. vir.; cf.* Buturus, Buturarius, Buturata. CORP. VIII 18832 (*a. 235, in prov. Numid.*) P. Aufidius Buturicus et ⟨...⟩ Caecilianus magg. Thib. VII 1336,189 (*in patella*) Butturici.

Buturo *v.* Buturus. **būturum** *v.* butyrum.

Buturus, -a *cogn.; cf.* Buturicus, Buturarius, Buturata; *et* Butrio? CORP. VIII 3356 (*in prov. Numid.*) P. Aemilius Buturus. 5170 (*in prov. procos.*) Q. Praecilius Genialis ... Praeciliu⟨s⟩ Buturus *filius.* 3948 *et* 3949 (*in prov. Numid.*) C. Ombilius Maximus ... Iulia Butura marito. 6815? 18977 Domitia Butura qu(ae) Vitalis. 17309 (*in prov. procos.*) Butur. CORP. II 2970$^{auct.\ add.}$ (*in conventu Caesaraugustano*) Au(relia) *vel* An(nia) Buturra Viriati filia. XIII 10010,374 *et* 375 (*in vasculis*) Buturo. Buturu. Butturri. Buturo Germani. VII 1336,190 Bu⟨t⟩urri. 191 Butur. o. *Otto.*

būtȳrum, -ī *n.* βούτυρον. GLOSS. II 31,51 buturum βούτυρον; *cf. Olck, PW. III 1089 s. v. Butter.* *forma*: butir-: GLOSS. V 332,33. 610,32 NOT. Tir. 109,39. CHIRON 252 *et passim.* DIOSC. 2,49 GALEN. alfab. 42 GILD. paen. 1 chron. III p. 89 ANTHIM. 77. 82. butur-: GLOSS. II 31,51 (*cf.* IV 315,4). VARRO rust. 2,2,16 ITALA Is. 7,15 (Cypr. testim. 2,9 *in* A^1). COMM. apol. 409 (*in M*). EDICT. imp. Diocl. 4,50 PELAGON. 13 DIOSC. 2,51 VEN. FORT. carm. 11,22^a,5. bot-: ITALA deut. 32,14 (Lugd.) DIOSC 2,49 GALEN. alfab. 42 (*cod. Lucc.*). butulum: ITALA iud. 5,25 (Lugd.). vut-: DIOSC. 2,49 *et* 68. buter-: GLOSS. V 394,5. butrum: GLOSS. IV 567,33. *genet.* butyru: ORIBAS. syn. 2 add. p. 843. *nom.* butyrus: ORIBAS. syn. 1,19 p. 824. būtūr: VEN. FORT. carm. 11, 22^a, 2. *ibid.* 5 būtūrum. GRAMM. suppl. 176,35 'Epirus' 'butyrum' ... naturaliter habent paenultimam longam. 182,20 ab h et y litteris ... auferetur accentus in omnibus Graecis, ut ... 'butyrum' 'sapphirus'. SIDON. carm. 12,7 būtȳro. [*ital.* butirro, *francog.* beurre. *M.-L.*]

PLIN. nat. 28,133 e lacte fit et butyrum, barbararum gentium lautissimus cibus et qui divites a plebe discernat. *eqs.* 134. AVG. in Iob p. 551,17 butyrum ... lac pingue est. PS. ORIGEN. tract. 2 p. 19,10 butyrum ..., quamquam sit lactis natura, tamen iam pinguior et solidior materia est. *ibid.* p. 19,24 butyrum aut frequenti agitatione aut concussione assidua cohibetur in se atque solidatur. p. 20,3 cum butyrum fit serum de lacte separatur et oleum de butyro efficitur. GALEN. alfab. 42. VARRO rust. 2,2,16 labra agni unguere buturo. CELS. 3,22 p. 113 butyri et mellis pars (PELAGON. 13 CASS. FEL. 40 p. 92,4 ORIBAS. syn. 2 add. p. 843). 4,22 p. 148 infundere cum rosa butyrum (4,25 p. 150. 5,26,30 p. 195. 6,18,2 p. 254 *bis.* p. 255). 5,14 carnem alit et ulcus implet ... butyrum. 5,16. 5,19,10. 5,21,4 butyri p. XVIII (EDICT. imp. Diocl. 4,50 buturi Ital. po. I SCRIB. LARG. 238 CHIRON 821. 919). 5,24,3. 8,4 p. 337 folia vitis ... cum recenti ... butyro ... mixta (PLIN. nat. 28,174. 29,39 admixto recenti. THEOD. PRISC. log. 21 CASS. FEL. 46 p. 119,3 ANTHIM. 77). COLVM. 6,12,5 butyrum vel caprina instillatur adeps (VEG. mulom. 4,10,3 L.). SCRIB. LARG. 43 cerebellum butyro mixtum (PALLAD. 4,10,29 CHIRON 496). PLIN. nat. 1,28,35. 11,239 densantes id (*sc. lac*) ... in acorem iucundum et pingue butyrum. 11,284. 18,105 *panes subigunt* butyro ... gentes ... pacatae. 22,124. 24,63. 26,160 contra sanguisugas ... butyrum remedio est. 28,165. 177 butyrum inlitum (28,183. 30,111 superinlito). 28,189 ulcera ... emendat. 28,192 cervicium dolores butyro aut adipe .. perfricentur (CHIRON 736). 28,194 efficacissime iuvat. 28,203 largius sumptum. 28,205. 214 prodesse ... per se (28,216 cum adipe). 28,233. 241 cetera purgantur et explentur butyro. 28,244. 252 vulvas procidentes butyrum infusum sistit. 28,257 infantibus nihil butyro utilius. 29,37. 30,28 quidam et butyrum addunt (THEOD. PRISC. eup. faen. 69 butyri tantundem. ORIBAS. syn. 1,26). 30,112. 30,118 *oleo* miscetur butyrum (THEOD. PRISC. eup. faen. 76. 77 commixtum). ITALA deut. 32,14 (Lugd.) boturum bovum (butyrum Monac. VVLG. butyrum de armento). iud. 5,25 (Lugd.) obtulit butulum principi (*cf.* VVLG. gen. 18,8. NOVATIAN. trin. 18 p. 920^B panes cum butyro). Is. 7,15 (Cypr. testim. 2,9) butyrum (-turum A^1) et mel manducabit (VVLG. comedet. *cf.* Is. 7,22 *bis.* ISID. in gen. 14,9 edendum opposuit). TERT. adv. Marc. 3,13 infantes ... butyro stipendiati. COMM. apol. 409 quid ipse nutriretur melle, butyro (-turo *M*). PELAGON. 49. CHIRON 252 dabis ei per nares butirum (CAEL. AVR. chron. 2,14,208). 557 curabis ... butiro. 613. 848 butirum caprinum adicito. 865 Getulum. 914 decoques (986) e⟨t⟩ impones. 968. 985. VVLG. II reg. 17,29. Iob 20,17 torrentes mellis et butyri. 29,6 lavabam pedes meos butyro. prov. 30,33 qui ... fortiter premit ubera ad eliciendum lac, exprimit butyrum. HIER. epist. 66,10 *puer* butyro et melle saginatur. DIOSC. 2,49 mittis vutirum in lucerna pro oleo. 2,51. 68. THEOD. PRISC. eup. faen. 23. 36 linteolum ... butyro infusum. 73 adhibetur. 81. 84. GILD. paen. 1 chron. III p. 89 CAEL. AVR. acut. 3,8,96 SIDON. carm. 12,7 Burgundio ... infundens acido comam butyro. ANTHIM. 82. ORIBAS. syn. 1,19 p. 824 butyrus ... inicitur *clistere.* 2 add. p. 845. VEN. FORT. carm. 11,22^a, 2. 5. GLOSS. V 610,32 vas in quo butirum conficitur (IV 567,33. V 332,33. 394,5). *allegorice interpretatur*: PS. ORIGEN. tract. 2 p. 18,20. 19,2 butyrum Ioannis baptistae est praedicatio (19,10 butyro comparatur. 20,6 est butyrum pinguissimum. ISID. in gen. 14,9 butyrum ... uberrimum et pinguissimum euangeliorum est testimonium ... nec lac legis sine butyro.

Punici **butzutzīm** *cramben vel brassicam nuncupant* PS. APVL. herb. 127 pr. *Münscher.*

buvīle *v.* bov- *p. 2151,26.*

Buvinda *fluv. Hiberniae.* PTOL. 2,2,7 Βουουίνδα ποταμοῦ ἐκβολαί. *cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. I p. 646.*

bux (buxus *Wuelcker*) box (*anglosax.*) GLOSS. V 404,4.

? **Bux** ... *scarifatum in patella* CORP. VII 1338,4.

Buxa (-ae) *cogn. mul.; cf.* Buxsus. CORP. III 11531 (*Viruni*) Fabia O. l. Buxa.

buxāns, -tis [*a* buxus. *Th.*]. APVL. met. 8,21 ille modicum commoratus refert sese buxanti pallore trepidus. *Ihm.*

? **buxeirostris,** -e. VARRO Men. 489 neque qua vagipennis (*Buech.*, agipennis *codd.*) anates remipedas buxeirostris (*Buech.*, buxeis rostris *codd.*) pecudes. *Stadler.*

Buxentum, -ī *opp. Lucaniae, hodie* Policastro; *cf. Hülsen, PW. III 1093 et suppl. I 264; Nissen, Ital. Landesk. II 897 sq.* *apud Graecos prisce* Πυξοῦς, -οῦντος (*cf.* PLIN. *l. 76*): STRAB. 6,253. DIODOR. 11,59 (τευξ- *cod.*, βυξ- P^1 *in marg.*). *in nummis*: Πυξόες (*Mommsen, Corp. X p. 51*). Βούξεντον: PTOL. 3,1,8. *cf.* ATHEN. *infra l. 78.* LIV. 32,29,4. 34,42,6. 34,45,2 Salernum Buxentumque coloniae civium Romanorum deductae sunt (VELL. 1,15,3). 39,23,3. MELA 2,69 (Buxentium A^1). PLIN. nat. 3,72 oppidum Buxentum, Graeciae (*supra l. 70*) Pyxus. RAVENN. p. 274,11 Buxentum (Guid. p. 471,24). p. 332,8 Boxonia (Guid. p. 509,1 Buxonia). *adi.* **Buxentīnus,** -a, -um *et incolae* **Buxentīnī,** -ōrum. ATHEN. 1,27^a ὁ Βυξεντῖνος (*sc.* οἶνος). LIB. col. I p. 209,14 ager Buxentinus. CONC. Rom. a. 501 p. 435,50 Rusticus episcopus ecclesiae Buxentinae (a. 502 p. 454,53). GREG. M. epist. 2,42 p. 141,20 Buxentina *ecclesia.* CONC. Lateran. Rom. a. 649 Mansi 10,866^D Buxentino episcopo. CORP. X 453 ⟨Bu⟩xentinorum. 482 Buxentin⟨or⟩. *adi.* **Buxentius,** -a, -um. SIL. 8,583 Buxentia pubes.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Buxenus, -ī *cogn. Martis celt.* (*cf. PW. III 1093*). CORP. XII 5832 (*Velleron prope Carpentorate*) deo Marti Buxeno (*litt. malis*). *Ihm.*

Buxērī *v.* Byzeres.

buxētum, -ī *n.* [*a* buxus. *Th.*]. GLOSS. II 426, 15 πυξεών. MART. 3, 58, 3 viduaque platano tonsilique buxeto (*cf.* PLIN. nat. 16, 70). MART. 2, 14, 15 Lotus ad Europes tepidae buxeta recurrit.

buxeus, -a, -um [*a* buxus. *Th.*]. **A** *de materia*: COLVM. 8, 15, 5 buxeis vel myrteis fruticibus. SOL. 52, 24 gens... viret... lucis buxeis. APVL. apol. 61 primo buxeam temptasse *materiam*. LEX repetund. (Corp. I 198) 51 sorticulam unam buxeam. COLVM. 7, 8, 7 *caseus* buxeis formis exprimitur. SCRIB. LARG. 74 medicamentum ... servandum ... puxide buxea (MARCELL. med. 14, 6). PETRON. 58 me... anulos buxeos curare, quos amicae tuae involasti. 74 molā buxeā piper trivit. HIER. epist. 107, 4 litterae vel buxeae vel eburneae. CORIPP. Iust. 4, 59 buxea populeis aptans capitella columnis. **B** *de colore ligni buxi*: PLIN. nat. 8, 72 *rhinoceroti* color buxeus (SOL. 30, 31). 12, 30. 22, 25. 23, 27. 25, 95. GALEN. alfab. 65 costum ... est ... colore buxeo (colure buxium *cod. Pal.*). 122 gliciriza . . . radices *habet* buxeo colore. MART. 2, 41, 6 dentes, . . . plane piceique buxeique. SIDON. epist. 3, 13, 6 os ... dentibus buxeum. APVL. met. 1, 18 eum ... pallore buxeo deficientem video. 9, 30 mulier ... lurore buxeo macieque foedata. VARRO Men. 489 *v. p. 2262, 66.* *Stadler.*

buxiārius, -a, -um *a* buxus. TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 5, 2 p. 284 (*a. 54*) ob auctionem buxiaria(m). *Ihm.*

buxifer, -a, -um *a* buxus *et* ferre. CATVLL. 4, 13 Cytore buxifer.

buxinus, -a, -um *a* buxus. PAVL. sent. 3, 6, 67 *vasa* buxina (*e coni.*, byssina *codd.*). GLOSS. II 31, 41 buxinum πύξινον.

buxis *v.* pyxis. **Buxonia** *v.* Buxentum.

buxōsus, -a, -um *a* buxus. PLIN. nat. 12, 119 ex hoc (*ligno balsami*) buxosum optimum. *Stadler.*

Buxsus, -ī *cogn. vir.*; *cf.* Buxa. CORP. X 6508 (= I 1154, *Corae litt. optimis*) M. Aulius C. f. Buxsus.

Buxurius *nom. gent.*; *cf. W. Schulze, Eigennamen p. 214.* CORP. IX 5279 (*ad Truentum, litt. antiquis*) P. Buxurius P. f. Truentine(n)s(is). *Ihm.*

buxus, -ī *et* -ūs *f.* (*masc. v. p. 2264, 39*) *et* **buxum,** -ī *n.* [*a gr.* πύξος *tractum. Th.*]. GLOSS. V 234, 3 pixos graece quod nos ex parte corruptum buxum vocamus. *cf.* PAVL. FEST. p. 31, 5 πύξον buxum dicebant. MARTYR. gramm. VII 171, 8 PRISC. gramm. II 20, 19 ISID. orig. 17, 7, 53. 20, 7, 3. NON. p. 194 buxum generis neutri ... feminini Ennius (*v. infra l. 70*). SERV. Aen. 9, 616 dicitur autem et 'haec buxus' et 'hoc buxum', ut ... (georg. 2, 449), unde superfluo quidam arborem generis feminini esse volunt, cum hoc loco etiam de ligno generis feminini habeamus exemplum. *eadem fere ad* Aen. 12, 766 (ISID. orig. 17, 7, 74). DIOM. gramm. I 327, 14 incerti generis ... inter femininum et neutrum, sed neutro fructum, feminino saepe arbores dicimus (DON. gramm. IV 375, 35 EXPLAN. in Don. gramm. IV 540, 9 CLEDON. gramm. V 40, 25 POMP. gramm. V 163, 30 CONSENT. gramm. V 346, 1). *sim.* CAPER gramm. VII 100, 15 PRISC. gramm. II 142, 14 GRAMM. suppl. 105, 18. 238, 18 ISID. diff. 1, 377 GLOSS. V 173, 10. *neutr.* buxum: ENN. ann. 263 Vahl. (*de arbore*). VERG. georg. 2, 449 Aen. 7, 382 OV. fast. 6, 229 (*tribus his locis de ligno*). ars 3, 691 met. 10, 97 (*utroque loco de arbore*). 12, 158 14, 537 fast. 6, 697 Pont. 1, 1, 45 CIRIS 166 SEN. Ag. 358. 689 CALP. ecl. 4, 74 (*his octo locis de tibia*). GLOSS *saepe*. PLIN. nat. 16, 212 *et* 231 (*de ligno*). ITALA *v. p. 2264, 41* CHAR. gramm. I 145, 12 SCHOL. Hor. sat. 1, 6, 74. buxa (*plur.*): PROP. 4, 8, 42 STAT. Theb. 7, 171 SIDON. carm. 11, 123 PRVD. perist. 9, 49 AVSON. 191, 28. buxus, -ūs: CLAVD. rapt. Pros. 3, 130 (*fort. et* 1, 211 *v. p. 2264, 27*) GROM. p. 303, 14. GLOSS. buxus: πύξος τὸ δένδρον, πύξος. buxum: πυξίον. [*it.* bosso, *francog.* buis. *M.-L.*]

I *arbor ipsa*: *fusius de buxo agit* PLIN. nat. 16, 70 *sqq.* 121. 163. 183. **a** *silvestris*: ENN. ann. 263 Vahl. cupressi stant rectis foliis et amaro corpore buxum. VERG. georg. 2, 437 undantem buxo spectare Cytorum (*cf.* SERV. *ad l.*). OV. ars 3, 691 densum foliis buxum. met. 10, 97 perpetuo ... virens buxum (PLIN. nat. 16, 70). PLIN. nat. 6, 79 gentem vitis et lauri et buxi fertilem. MART. 3, 20, 13 inter tepentes post meridiem buxos sedet. CLAVD. rapt. Pros. 2, 110 fluctuat hic denso crispata cacumine buxus. VVLG. Is. 41, 19 ponam in deserto abietem, ulmum et buxum simul. 60, 13 abies et buxus et pinus simul. **b** *hortulana*: ENN. frg. inc. 13 Vahl. buxus vi(n)cta, taxus tonsa. PLIN. epist. 2, 17, 14 gestatio buxo . . . ambitur. *ibid.* buxus ... viret ... inarescit. PLIN. epist. 5, 6, 32 CAPITOL. Gord. 32, 6. *de buxo variis hortulanorum artibus conformata* (*cf.* PLIN. nat. 16, 70): PLIN. epist. 5, 6, 16 *sqq.* 5, 6, 17 gradata buxus . . . buxum multiformem. 5, 6, 34 buxus ... in formas mille descripta. APVL. mund. 36 rasiles buxi. MEROB. carm. 3, 5 ⟨int⟩ertonsa comas ... ⟨por⟩rigit excisum buxus amoena latus. *metonym. de ramis*: MART. 1, 88, 5 sed faciles (fragiles *pars codd.*) buxos . . . accipe ... nostri monumenta doloris. *usus in culina et medicina*: PALLAD. 11, 14, 11 buxi folia. PELAGON. 397. MARCELL. med. 31, 48. 35, 22 cacumina. 36, 51 summitates. CAEL. AVR. chron. 2, 7, 102 decoctionem ... buxi. 4, 3, 50.

II *lignum*: VERG. georg. 2, 449 nec tiliae leves aut torno rasile buxum non formam accipiunt ferroque cavantur acuto (*cf.* SERV. Aen. 12, 776). APVL. apol. 61 cum apud eum multas geometricas formas e buxo vidissem subtiliter et adfabre factas. *de buxi materie*: VITR. 7, 3, 1 catenae ... e buxo et iunipero *eqs.* (CET. FAV. 21 p. 303 PALLAD. 1, 13, 1). *de colore ligni*: VERG. Aen. 10, 136 inclusum buxo ... lucet ebur. PRIAP. 32, 2 puella ... buxo pallidior novaque cera (OV. met. 4, 134). OV. met. 11, 417 buxo ... simillimus ... pallor. MART. 12, 32, 8 non recenti pallidus magis buxo. NEMES. ecl. 2, 41 pallidior buxo violaeque simillimus. CORIPP. Iust. 4, 40 pallida buxus (*cf.* buxeus).

III *res e ligno buxi factae*: **a** *turbo*: VERG. Aen. 7, 382 volubile buxum. PERS. 3, 51 buxum torquere flagello. ROMAN. Char. gramm. I 145, 12 'turbo' ... buxum. **b** *tibia, maxime in orgiis* (*cf.* PLIN. nat. 16, 172): VERG. Aen. 9, 616 tympana ... buxusque vocat Berecyntia matris Idaeae (*cf.* 9, 615 tibia). CIRIS 166 icta ... barbarico Cybeles antistia buxo. PROP. 4, 8, 42 iactabat truncas ad cava buxa manus. OV. met. 4, 30 aera sonant longoque foramine buxus. 12, 158 multifori ... tibia buxi (SEN. Ag. 358). 14, 537 inflati ... murmure buxi. fast. 6, 697 terebrato per rara foramina buxo ... tibia. Pont. 1, 1, 45 Phrygii ... foramine buxi. CALP. ecl. 4, 74 tinnula tam fragili respiret fistula buxo concita. SEN. Ag. 689 pectora rauco buxo. VAL. FL. 1, 319 obruat Idaeam quantum tuba Martia buxum. 2, 583 horrisonae ... buxo. 3, 231 barbara buxus. STAT. Theb. 2, 77 tunc plurima buxus aeraque. 2, 666 Celaenea ... buxo. 5, 94 Idaea ... buxus. 7, 171 inspirata ... buxa. 8, 222 moderata ... sonum vario spiramine buxus. 9, 480 Bacchica mugit buxus. Ach. 1, 827 Ismenia buxus signa dedit. silv. 5, 3, 88 nec fida gavisam Pallada buxo. AVSON. 336, 23 ... buxo, fide, voce canentes. CLAVD. 20, 286 tacitas ... buxos. rapt. Pros. 1, 211 non buxus, non aera sonant. 2, 268 te ... buxus circumsonat horrida. 3, 130 buxus inflare. SIDON. carm. 9, 205 crepante buxo Curetas Berecynthiam sonantes. 11, 123 ignem per bifores regemunt cava buxa cavernas. GLOSS. IV 213, 1. V 493, 29. IV 489, 41. 595, 24. 603, 5. V 272, 49. **c** *tabella*: PROP. 3, 23, 8 vulgari buxo sordida cera fuit. PLIN. nat. 35, 77 ut ... pueri ... graphicen ... in buxo docerentur. SCHOL. Hor. sat. 1, 6, 74 tabulam: buxum in quo meditantur scribere. ITALA Hab. 2, 2 (Hier. *in h. l.* p. 610 *cf.* AVG. civ. 18, 31 p. 299) in tabulis cordis tui et in buxo pectoris scribe quod dico. HIER. reg. Pachom. 27 *funiculorum* summam describent in buxis. VVLG. Is. 30, 8 nunc ... ingressus scribe ei super buxum (HIER. *ad h. l.* p. 406 lignum imputribile). IV Esdr. 14, 24 tu praepara tibi buxos multos et accipe tecum ... quinque hos, qui parati sunt ad scribendum velociter. PRVD. perist. 9, 49 buxa crepant cerata. GLOSS. III 25, 30. 40, 7 *et saep.* *loco obscuro*: ITALA IV reg. 21, 13 (Lucif. reg. apost. 8) et deleam Hierusalem, quemadmodum deletur buxum de poste ante faciem eius (VVLG. et delebo Ierusalem sicut deleri solent tabulae et delens vertam et ducam crebrius stylum super faciem eius. LXX ἀπαλείψω τὴν Ἱερουσαλὴμ καθὼς ἀπαλείφεται ὁ ἀλάβαστρος ἀπαλειφόμενος καὶ καταστρέφεται ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ). **d** *pecten*: OV. fast. 6, 229 detonso (detonsa *vel* dentata *Heins.*) crinem depectere buxo. MART. 14, 25 pectines: quid faciet nullos hic inventura capillos multifido buxus quae tibi dente datur? IVV. sat. 14, 194 caput intactum buxo. **e** *fritillus*: AVSON. 191, 28 excisi per cava buxa gradus. *Stadler.*

Buz *indecl.* (huius ... Buzi HIER. quaest. hebr. in gen. p. 35, 16), *nom. hebr.*, בּוּז; *cf. Encyclopaed. bibl. I p. 615.* **1** *nom. vir.*: VVLG. gen. 22, 21 (LXX Βαύξ). ITALA gen. 22, 21 (HIER. quaest. hebr. in gen. p. 34, 31). HIER. nom. hebr. p. 3, 21. LIB. geneal. chron. I p. 171, 243 Bauх (Bauz *T*). HIER. quaest. hebr. in gen. p. 35, 9 Buz, quem LXX Bauz transferre voluerunt. *alius*: VVLG. 1 par. 5, 14 (LXX Βούζ). **2** *populus*: VVLG. Ier. 25, 23 (LXX Ῥως). ITALA Ier. 25, 23 (TYCON. 4 p. 53, 25) Bosor. HIER nom. hebr. p. 53, 19 Buz. sit. et nom. p. 107, 28 Boz in terra Cedar. *Otto.*

Buzana *mons Palaestinae.* ITIN. Theod. 3 p. 138, 14 in monte Buzana, quod interpretatur lucerna. p. 138, 15 de Buzana usque Eleutheropoli milia XV.

Buzēnsis civitas Africae. CONC. Carth. a. 411 Mansi IV 159B.

Buzetius, -a *nom. gent. barb.* (*Delmat.?*). CORP. III 9929a ⟨.. Buze⟩tius Titi f. Turati ⟨. . .⟩tie Tito Buzetia . . . ⟨Tit⟩us Buzetius T. l. ⟨. .⟩ . . . suo arbitratu Tito ⟨Buze?⟩tiaes et Sex. Buzetiaes. *Ihm.*

1. Buzi *indecl., nom. vir. hebr.*, בּוּזִי, Βουζεί, *pater Ezechielis prophetae.* VVLG. Ezech. 1, 3 Buzi. HIER. nom. hebr. p. 57, 1 Buzi despectus sive contemptus (in Ezech. 1, 3 p. 6. GLOSS. V 563, 49 Buzzi). LIB. gener. chron. I p. 135, 356. *propheta*: LIB. gener. chron. I p. 126, 290 Hieremias et Buzi et Vrias. p. 333, 32 Buz. LIB. gener. a. 334 chron. I p. 126, 134. p. 133, 168, 32. CHRON. Alex. chron. I p. 126, 289 Buzzi.

2. Buzi *v.* Buzites.

Buzio, -ōnis *nom. vir.* CORP. XIV 1548 (*Ostiae*) T. Egnatio Buzioni Valeria Lucretia coniux.

Buzītēs *ex gente* Buz, בּוּזִי, Βουζίτης; *cf. Encyclopaedia bibl. I p. 615 sq.* VVLG. Iob 32, 2 *et* 6 Eliu filius Barachel Buzites de cognatione Ram. HIER. nom. hebr. p. 59, 16 Buzites contemptibilis. 59, 18 Buzi contempsit me. ITALA Iob 32, 2 (HIER. quaest. hebr. in gen. p. 35, 15 Buzites). *Otto.*

Būzygaeus, -ī *m. gr. non trad.*, *a* Buzyges. PLIN. nat. 4, 29 montes Pthiotidis, Nymphaeus ... Buzygaeus, Donacoessa.

Būzygēs *m.*, Βουζύγης. **1** *heros Atheniensis, de quo v. Toepffer*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PW. III 1095. VARRO rust. 2, 5, 4 ab hoc pecore (*bove*) Athenis Buzyges nobilitatus. PLIN. nat. 7, 199 bovem et aratrum Buzyges Atheniensis *invenit*, ut alii Triptolemus. AVSON. 415, 48 Triptolemon olim sive Epimenidem vocant aut Tullianum (*?*, Butianum *Souch.*, villiconum *Peiper*) Buzygem (-zirem, -zizen *trad.*). SERV. auct. georg. 1, 19 Epimenides, qui postea Buzyges dictus est secundum Aristotelem. 2 *nom. serv.*: CORP. VI 22970 (*periit*) Buzyges Augusti ser. *Münscher.*

Byatiānus *nom. vir.* CASSIOD. hist. 11, 15 quomodo Byatianus alter dux Romanorum reliquos Saracenos exstinxit. Βιτιανός SOCRAT. 7, 18. *Otto.*

M. Fu⟨l⟩vi **Bybiae** homini incomparabili CORP. III 3179ª (*Dalmat., periit*). *Ihm.*

Byblias *v.* Byblos. **bybliothēca** *sim. v. sub.* bibl-.

Byblis, -idos (-idis), Βυβλίς, *Mileti filia, quae Caunum fratrem amavit et in fontem mutata est; cf. Höfer, PW. III 1098. scribitur* Bubl- *infra l. 28.* Bibl- *infra l. 29.* OV. ars 283 Byblida quid referam, vetito quae fratris amore arsit? met. 9, 453 Byblida cum Cauno. 9, 454 Byblis in exemplo est, ut ament concessa puellae. 9, 455. 457. 581 palles audita, Bybli, repulsa. 9, 663 sic lacrimis consumpta suis Phoebeïa Byblis vertitur in fontem, qui nunc quoque vallibus illis (*prope Miletum*) nomen habet dominae nigraque sub ilice manat. Ib. 357 Byblidos et Canaces ... ardeat igne ... soror. MART. 10, 35, 7 Scyllam, Byblida nec fuisse credit (*Sulpicia*), sed castos docet et probos amores. HYG. fab. 243 p. 136, 10 Byblis Mileti filia. NEMES. cyn. 26 Biblidos indictum nulli scelus. MYTHOGR. 1, 204 Caunum et Biblidem. *hinc postea ortum nom. mul.*: CORP. VI 11626 Andronico Corneliae servo Agathop. et Bublidis filio. V suppl. 686 (*Brixiae*) C. Iulius Merkator ... Alliae Biblidi uxo. II 1996 (*in Hispan. Baet.*) Byblis. GREG. TVR. glor. mart. 48 quadraginta octo vero martyrum nomina, qui Lugduno passi dicuntur, haec sunt: ... Pompeia, Rodonae, Biblis, Quarta. NOM. mart. p. 878, 28. *sumpta haec sunt ex* EVSEB. hist. eccl. 5, 1, 25 *ubi* Βιβλίδα (Blandina RVFIN.).

Byblos (-us), *f. opp. Phoenices,* Βύβλος; *cf. Benzinger, PW. III 1099. in codicibus saepe* Bibl-. Bublos MELA 1, 67. CVRT. 41, 15 oppidum Byblon (Biblo *et* Byblo *codd.*). MELA 1, 67 Bub⟨l⟩os. PLIN. nat. 5, 78 Byblos. 6, 213 Byblum (*accus.*). AVIEN. orb. terr. 1070 hic Tyrus est opulens, et Berytus optima, Byblos. REPOS. 36 lucus ... quem Byblos coleret. HIER. sit. et nom. p. 107, 25 Byblos civitas Foenices ... pro qua in Hebraeo continetur Gobel. ITIN. Anton. Aug. p. 148, 6 Biblo (Biblos *PS*). ITIN. Anton. Plac. rec. A 1 venimus exinde Biblo, quae et ipsa subversa est cum hominibus (*terrae motu*). TAB. Peut. 10, 2/3 Biblo. RAVENN. p. 89, 9 Biblon. 357, 8 Biblos. EXPOS. mundi 30 Byblus (Bibilus *G*). 31 Byblus (Biblus *G*), Tyrus, Berytus, quae linteamen omni orbi terrarum emittunt. IVL. HON. rec. A 6 COSMOGR. 1, 6. PRISC. perieg. 854 vicinamque mari Byblum. CONC. Const. a. 550 Mansi 9, 175ᴰ episcopo Bybli. *nom. vir.*: CORP. XII 229 (*Antipoli*) L. Val. Byblus. **Byblius** *adi.*, Βύβλιος. MART. CAP. 2, 192 Ammon et arentis Libyes ac Byblius (Biblius *D*) Adon. COD. Iust. 10, 39, 1 te Byblium origine ... esse proponis. **Byblias,** -adis, Βυβλιάς, *mulier Byblo oriunda.* REPOS. 90 solvite, Bybliades, praeduri pectora Martis. *cf.* 66 Bybli permixta puellis *Venus.* DRAC. Romul. 7, 33 Bybliades Satyris iungant Nymphisque hymenaeos. 10, 283 Bybliades saltant Bacchaeque rotantur.

Bycēs *v.* Buces.

Bylae, -ārum *statio Armeniae minoris; cf. Ruge, PW. III 1105.* TAB. Peut. 10, 3 Bylae. RAVENN. p. 74, 19 Bile.

Bylazōra, τὰ Βυλάζωρα, *opp. Paeoniae; cf. Oberhummer, PW. III 1105.* LIV. 44, 26, 8 ad Bylazora — Paeoniae is locus est.

1. Byllis *et* **Bullis,** -idis, Βυλλίς *et* Βουλλίς, *opp. Epiri novae; cf. Tomaschek, PW. III 1105.* CIC. Phil. 11, 26 **Byllidem,** ... Amantiam. CAES. civ. 3, 40, 4 Byllide atque Amantia. CORP. VI 22178 domo Byllid⟨e⟩. CONC. Chalc. a. 451 Harduin 2, 767ᶜ Philocharis episcopus Bullidi. **Byllidēnsēs,** -ium *incolae,* Βυλλιδεῖς. CAES. civ. 3, 12, 4 Byllidenses, Amantini. PLIN. nat. 4, 35 coloniae Bullidenses et Dienses. CORP. III 600 (*periit*) col(onia) Byllid(ensium). **Bullīnī,** -ōrum. LIV. 44, 30, 10 Bullinorum (Bullaniorum *cod. Vind.*) et Apolloniatium et Dyrrachinorum. Bullīnus ager: LIV. 36, 7, 19 in Bullinum (Byllinum *cod. Bamb.*) agrum. **Bul(l)iones** *populus,* Βυλλίονες (STRAB. 7, 326). CIC. epist. 13, 42, 1 Bulliones. PLIN. nat. 3, 145 barbari Amantes et Bul⟨i⟩ones. **Bulliēnsēs:** CIC. Pis. 96 Parthini et Bullienses (Buli- *G*, Bullidenses *Vrsin. ex „antiquis libris"*).

2. Byllis *et* **Bullis** *nom. vir.* CORP. XI 5657 (*Matilicis*) Laccaei Granius et Thiasus et Byllis fili *liberti cuiusdam.* VI 20021 C. Iulio C. f. Cornel. Fortunato ... Bullis, Euschemus, Amerimnus ... patrono.

Byrrhaena *nom. mul. graec.; cf.* Burrus, Burria. APVL. met. 2, 3 ego sum Byrrhaena. 2, 5 *al.*

byrr(hus) *v.* birrus *et* burrus. **Byrria** *v.* Burria.

Byrrius, -a *nom. gent.; cf.* Birrius *et* Burrius. CORP. XII 3129 (*Nemausi, litteris saec. III*) Byrria Severilla. 1267 (*Arausione*) Byria Severila (*sic*). 3481 (*Nemausi*) Byrriae Fortunatae. III 8548 (*in Dalmatia*) Stenio Tacito Byrria Lupula.

1. Byrrus *fl. Raetiae, hodie* Rienz; *cf. Ihm, PW. III 1107.* VEN. FORT. Mart. 4, 648 Norica rura petens, ubi Byrrus (Pyrrus *MS*) vertitur undis. *cf.* PAVL. hist. Lang. 2, 13. *Otto.*

2. Byrrus *v.* Burrus.

byrsa (bursa), -ae *f.* [*gr.* βύρσα. *Th.*]. SERV. Aen. 1, 367 byrsa graece corium dicitur. GLOSS. IV 315, 5 byrsa corium (595, 25. V 404, 40. bursa *trad.* IV 27, 8. *cf.* V 520, 20 byrsa graece, latine corium). IV 25, 45 birsum coreum bubalum (212, 14 bissam corium bubolum. 488, 48. *cf.* 593, 2 bubali. V 171, 33 birsa coria). CLAVD. DON. Aen. 1, 367 quae appellatio (*Byrsa*) et lingua Graeca, unde Dido fuit, et Punica ... significat corium. byrsa quippe graeca appellatione corium est et bursalf punica elocutione corium significatur. [*it.* borsa, *francog.* bourse, *hisp.* bolsa. *M.-L.*] *cf.* Byrsa.

1. Byrsa, -ae *f.*, Βύρσα, *arx Carthaginis.* LIV. 34, 62, 12 advenis, quantum secto bovis tergo amplecti loci potuerint, tantum ad urbem communiendam precario datum: quidquid Bursam, sedem suam excesserint, vi atque iniuria partum habere. VERG. Aen. 1, 367 *cernis* novae Karthaginis arcem, mercatique solum, facti de nomine Byrsam, taurino quantum possent circumdare tergo (SERV. *ad l. l.* 5. CLAVD. DON. *ad l. l.* 10. EXPOS. mundi 61 MYTHOGR. 1, 214). SIL. 2, 363 Tyriā. 3, 242 veterisque ... arces ... Byrsae. 9, 209. FLOR. epit. 2, 15, 11 Byrsa, quod nomen arci fuit (*cf.* OROS. hist. 4, 22, 6). TERT. nat. 2, 14 quot ... milia usque in unum angulum Byrsae Cartha⟨ginis ... fue⟩re? IVST. 18, 5, 9 empto loco, qui corio bovis tegi posset, ... corium in tenuissimas partes secari iubet atque ita maius loci spatium ... occupat, unde postea ei loco Byrsae nomen fuit. AVSON. 286, 13 Punica Byrsa. SERV. Aen. 4, 670 Carthago ante Byrsa, post Tyros dicta est (*inde* ISID. orig. 15, 1, 30). SIDON. carm. 2, 351 torrida Caucaseos infert mihi Byrsa furores. 5, 600. 7, 445 in bella ... perfida Elisseae crudescunt classica Byrsae. 23, 256 ut Byrsam peteres vel Africanae telluris Tanaiticum rebellem. *adi.* **Byrsicus,** -a, -um. SIDON. epist. 7, 17, 2 vers. 18 spernis Elisseae Byrsica tecta domus.

2. Byrsa *v.* 1. Bursa. **3. Byrsa** *v.* Bersera.

byrseus ledirauyrcta GLOSS. V 348, 3 (404, 38) (*anglosax.* '*ex corio factus*'). *Ihm.*

Byrsicus *v.* 1. Byrsa.

Byryeth *cogn. mul. semit.; cf.* Barag, Berect, Biric, Burucbal. CORP. VIII 16 Byryeth Balsilechis f. *transscribit nomen semiticum* ברכת, *graecum* Βυρυχθ. *Jacobsohn.*

Bysana *nom. mul. barb.* CORP. III 12944 (*in Dalmat.*) Attie ⟨F⟩lorentie Nebia Bysana ami⟨cae⟩. *Otto.*

byssicus, -a, -um *a* byssus. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 7 species pertinentes ad vectigal: ... opus byssicum (bussicum *F*), pelles Babylonicae.

byssinus, -a, -um, βύσσινος. GLOSS. dalmatica: vestis byssina. dalmaticae: tunica byssina. PLIN. nat. 19, 20 huic lino principatus in toto orbe. proximus byssino. APVL. met. 11, 24 byssina quidem sed floride depicta veste. [PAVL. sent. 3, 6, 67 *v.* buxinus *p. 2263, 26.*] CYPR. GALL. gen. 1290 byssina mox croceo circumdat pallia peplo. HIER. in Ezech. 16, 13 p. 157 amictus tui byssini. p. 158. epist. 64, 11 secunda ... tunica est ποδήρης, ... quam ... Iosephus byssinam vocat. 64, 12 textum ... stamine byssino ob decorem et fortitudinem. 64, 13. 15. VVLG. gen. 41, 42 stola byssina (*cf.* LIB. iubil. 40, 7 veste bissina). exod. 28, 39 tiaram byssinam (*cf.* ISID. eccl. off. *p. 2267, 31.* 39, 25. 27 feminalia quoque linea, byssina. I par. 15, 27. Esth. 1, 6 funibus byssinis. PAVL. NOL. carm. 24, 783 stolam ... byssinam ... gerat. epist. 44, 4 purpurea vel byssina sibi vestimenta contexere. SIDON. epist. 1, 2, 6 toreumatum peripetasmatumque modo conchyliata ... supellex, modo byssina (*cf.* SIDON. *p. 2267, 27*). ISID. orig. 19, 22, 15 byssina *vestis* candida ex quodam genere lini grossioris. in gen. 30, 19 induitur ... stola byssina. *quasi subst.* **byssinum,** -ī *n.*: TERT. cult. fem. 2, 13 vestite vos serico probitatis, byssino sanctitatis. AMBR. exc. Sat. 2, 132 videre thalamos ornatos byssino, rosis, liliis. VVLG. II par. 5, 12 filii et fratres eorum, vestiti byssinis. apoc. 19, 8 cooperiat se byssino splendenti; byssinum enim iustificationes sunt sanctorum. 19, 14 vestiti byssino albo et mundo. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 130ᶜ byssinis albis induantur et mundis.

byssus, -ī *f.*, βύσσος. GLOSS. V 50, 26 bissus generis est feminini. *masc.*: GREG. TVR. vit. patr. 9 prol. VEN. FORT. carm. 8, 3, 275. *neutr.* byssum: APRING. in apoc. 19, 8 ISID. orig. 19, 27, 4. busso *e coniectura incerta*: VARRO frg. Non. p. 483. GRAMM. suppl. 299, 6 byssum ... per y scribitur. bi- *hic illic codd.* GLOSS. V 424, 10 byssus: in terra affricana crescit in arbustis, lana alba sicut nix. IV 489, 10 syricum tortum vel byssinum. byssum: sericum tortum vel genus vestimenti. genus lini candidissimi. vestis albi coloris. sincerum vestimenti genus. V 347, 25 tuigin. *huc refert Goetz* GLOSS. V 271, 53 biso retorto: genulini in silvis ('*h. e.* byssum s. t., genus lini in silvis: *nisi* bysso retorta *subest, cf.* VVLG. exod. 26, 1.' *Goetz*). *cf. Olck, PW. III 1108.*

genus lini praecipue ad vestimenta facienda usurpati: APVL. met. 11, 3 ⟨vestis⟩ multicolor bysso tenui pertexta. HEGES. 5, 9, 2 peripetasma cocco ... byssoque intextum. HIER. epist. 29, 5 sacerdos ... habebat licentiam ephod non lineo vestiendi, verum ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

auro, hyacintho, purpura, cocco byssoque contexto (*cf.* VVLG. exod. 25, 4. 26, 1. 31. 36. 27, 16. 28, 5. *passim in* exod. II par. 2, 14. 3, 14 prov. 31, 22 Ezech. 16, 10. 13 apoc. 18, 12. 16 EVANG. de nativ. Mar. 8, 5). 64, 10 refert Iosephus ... feminalia de bysso retorta ob fortitudinem solere contexi (VVLG. exod. 26, 1. 31. 36. 27, 9. 16. 18. 28, 6. 8. 15. 36, 8. 35. 37. 38, 9. 16. 18. 39, 2. 8. 22. 28). 64, 14. 15. 65, 19 vestis ... bysso ... contexta (PAVL. NOL. carm. 24, 787). 121, 1 qui ... bysso et serico et mollibus vestiuntur. in Ezech. 16, 10 p. 153 bysso accingitur, de qua tenuissima fila texuntur (*cf.* PAVL. NOL. carm. 24, 789 fila byssi fortiora et sparteis feruntur esse funibus. GREG. TVR. vit. patr. 9 prol. fila byssi duplicati). 16, 13 p. 157. 27, 7 p. 306 byssus in Aegypto quam maxime nascitur, ex qua contextum est Tyriae navis velum. VVLG. exod. 28, 39 stringes ... tunicam bysso. I par. 4, 21 domus operantium byssum. Ezech. 27, 16 byssum et sericum et chodchod proposuerunt. Luc. 16, 19 dives qui induebatur purpura et bysso (*cf.* AMBR. Iob 3, 3, 8 illum divitem, qui indutus purpura et bysso ... recumbebat. GAVDENT. serm. praef. p. 833^{B} AVG. civ. 1, 11 epist. 157, 23 SALV. eccl. 4, 32 SIDON. epist. 7, 6, 4). MART. CAP. 2, 114 quod (*sc.* peplum) ... ex candentibus netibus videbatur. EVCHER. instr. 2 p. 147, 9 byssus: genus serici grossioris pariter et fortioris. *addunt GAV*: sunt quidam qui et genus lini esse byssum putent (*ex* ISID. orig. 19, 22, 15); *cf.* SALON. in prov. p. 991^{A} lini candidissimi. ISID. orig. 19, 27, 4 nimium candidi et mollissimi quod Graeci papatem vocant (= GLOSS. IV 26, 9). GLOSS. IV 601, 25. V 271, 53 (*v. p. 2266, 78*). PS. ORIGEN. tract. 5 p. 54, 10 indutus est Ioseph byssum ...; sic et Christus carnem bysso splendidiorem ... assumpsit. SIDON. epist. 9, 13, 5 v. 14 rutilum toreuma bysso rutilasque ferte blattas. GREG. TVR. Franc. 6, 30 Mauricius indutus diademate et purpura et bysso. VEN. FORT. carm. 2, 9, 33 lapides coccus cidar aurum purpura byssus exornant humeros. 8, 3, 275. Mart. 2, 456 pingit ... ornatum gemma aurum purpura byssus. ISID. eccl. off. 2, 4, 4 tiara ex bysso confecta (*cf.* VVLG. exod. 28, 39 tiaram byssinam). *in interpretatione spiritali ap.* ECCL.: HEGES. 5, 9, 2 in *templo* erat peripetasma ... cocco et hyacintho byssoque intextum ..., non otiosa materia tantae diversitatis, sed cuius species mysteria rerum latentium significaret, eo quod eius esset templum qui caelo et aeri, terrae et mari ... dominaretur. ... bysso terra *figuratur*, quod in ea nascitur (*cf.* HIER. epist. 64, 19 in Ezech. 27, 7 p. 306 ISID. in exod. 59, 12). HIER. in Ezech. 16, 10 p. 153 bysso accinguntur renes, quoties pinguia libidinis incentiva tenuanda sunt. ... et implemus praeceptum Apostoli dicentis: state ... succincti lumbos vestros in veritate: quasi aliis verbis diceret, bysso. BACHIAR. repar. laps. 23 byssum castitatis imitari. EVCHER. form. 9 p. 52, 24 byssus: castitatis vel continentiae candor (= GLOSS. IV 595, 29). SALON. in prov. p. 991^{A} sancta ecclesia induit se bysso dei, id est servat corporis castitatem (991^{B}). APRING. in apoc. 19, 8 byssum, quod induitur, non pro vestimenti pulchritudine ponitur, sed pro iustificatione sanctorum. ISID. in exod. 56, 7 per byssum immaculata carnis incorruptio et splendidissimus sanctimoniae candor ostenditur (*cf.* 59, 12). *Poeschel.*

Bytarium *proastium Byzantii.* NOVELL. Iust. 159 praef. proastium Bytarium (Bitarium *V*, Bitaium *T*, Habitarium *R*) sive cata Philotheum. τὸ προάστειον τὸ Βυθάριον ἤτοι τοῦ Φιλοθέου.

Bythos (-us) *summus Valentinianorum deus*, Βύθος. TERT. adv. Val. 7 nescio ubi illic etiam Valentinianorum deus ad summas tegulas habitat. hunc substantialiter quidem Αἰῶνα Τέλειον appellant, personaliter vero Προπάτορα et Προαρχήν, etiam Bython (Bythion *PMF*). ... Bythos iste. ... Bythos (Bythios *PMF*) et Sige. ... in Bytho (Bythion *PMF*). *cf.* anim. 12. IREN. 1, 1, 1 perfectum Aeonem ... hunc autem et Proarchen et Propatora et Bython vocant. ... hunc Bythum. 1, 11, 5. 1, 12, 1. 2, 12, 2 Bȳthus et Sige. *al.* Bythōn: HIL. trin. 6, 9 Bythona (*trad. etiam* Bythonam) et Silentium et ter denos Aeonas. **Bythios** (-us), Βύθιος, *Aeon secundum Valentinianos*: TERT. adv. Val. 8 Bythios (Bythos *MF*) et Mixis. IREN. 1, 1, 2 Bythius et Mixis. *Otto.*

Bȳthȳnus *v. p. 2019, 43.*

Bytinis *v.* Bedizum. **Bytytralis** *v.* Bititralis *additam.*

Byxantice (*i.* Byzantice? *v. adnot. ed.*) *graphio scriptum Pompeis* CORP. IV 1364, 7 *inter vocabula* phyrrice (*sic*) *et* cretice *et alia graeca.*

Bȳzacium, -ī *n. regio in Africa septentrionali, postea provincia dioeceseos Africanae. Dessau, PW. III 1114. vocabulum in libb. varie corrumpitur. interdum in* Byzantium. *cf. l. 81. adi.* Bȳzācius: SIL. 9, 204. Bȳzăcium: CORIPP. Ioh. 1, 350. 461 *al.* (*semper in capite hexam.*). VARRO rust. 1, 44, 2 in Syria ad Gadara et in Africa ad Byzacium ... ex modio nasci centum. LIV. 33, 48, 1 nocte Byzacium — ita regionem quandam agri vocant — transgressus *Carthagine Hannibal.* PLIN. nat. 5, 24 Libyphoenices ..., qui Byzacium incolunt. ita appellatur regio $\overline{\text{CCL}}$ pass. circuitu, fertilitatis eximiae *eqs.* (MART. CAP. 6, 670). 17, 41 in Byzacio Africae. AVG. un. eccl. 19, 51 Provincia, Byzacium, Tripolis. epist. 93, 8, 24 Maximianistae ..., quorum schisma in Byzacio (Byzantio *codd. edd.*) et in Tripoli exarsit. OROS. hist. 1, 2, 90. 91. 92 CORIPP. Ioh. 1, 350. 461. 6, 49. 168. 182. 251. 280. 7, 285. 517 ISID. orig. 14, 5, 6 (*cf.* 7). 8 ITIN. Anton. Aug. p. 50, 5 RAVENN. p. 146, 15. provincia *dicitur*: AVG. in psalm. 95, 3 quare non gentes sunt Gaetulia Numidia Mauritania Byzacium? provinciae gentes sunt. CORP. VI 1690, 18. 1691, 14. RVF. FEST. 4, 5 Byzacium consularis *provincia.* NOT. dign. occ. 2, 36. 20, 3 IVL. HON. rec. A 43 POL. SILV. prov. 3, 3 chron. I p. 538. consularis Byzacii: NOT. dign. occ. 1, 62. 20, 10 COD. Iust. 1, 33, 1 (*a. 368*). 1, 27, 1, 12 (2) Byzacium *aliaeque provinciae Africanae* rectores habeant consulares. CORP. X 3846 consulari Byzacii. metropolitanus Byzacii: NOVELL. Iust. app. 2 *et* 3 (*ibid.* primatibus Numidiae vel Byzacii). episcopus: CONC. Const. a. 550 Mansi 9, 174^{B}. *adi.* **Bȳzacius,** -a, -um. ? PLIN. nat. 18, 94 in Byzacio Africae campo. SIL. 9, 204 sunt Byzacia cordi rura magis. GREG. M. epist. 12, 12 (*a. 602*) Gregorius universis episcopis concilii Vizachii. **Bȳzacēnus,** -a, -um. *de terminatione*: PROB. app. gramm. IV 198, 1 byzacenus, non bizacinus. PROVINC. laterc. Veron. 12, 3 Bizacina. *sic hic illic var. lect. in codd.* CORP. XII 686 *v. l. 40.* SOL. 27, 6 in agro Byzaceno. ISID. orig. 14, 5, 7 Byzacena regio. COD. Theod. 5, 13 (15), 16 *a. 364* provinciales Byzacenos (10, 10, 9). VICT. VIT. 2, 101 episcopos Bizacenos (uizacensis *M saec. XII*; uizacenis *rell. saec. IX—XII*; provinciae Byzacenae *A*). GREG. M. epist. 4, 13 Clementio episcopo primati Bizaceno. 9, 27 Vizacenus primas. concilium Byzacenum (*sc. episcoporum etc.*): CONC. Telept. a. 412 Mansi 4, 379^{B} CONC. Byzac. a. 541 Mansi 9, 112^{A} *al.* AVELL. p. 319, 11 *a. 553* VICT. TONN. chron. II p. 202, 551, 1. p. 203, 552 NOVELL. Iust. app. 2. 3. provincia Byzacena: HIER. adv. Lucif. 18 AVR. epist. p. 1011^{A}. COD. Theod. 8, 7, 12 *a. 372* per consulares Byzacenam et Tripolitanam provincias. 11, 28, 13 *a. 422* CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 52^{C} *al.* Afric. a. 424 Mansi 4, 510^{A} *al.* VICT. VIT. 1, 44 COD. Iust. 1, 27, 2, 1^{a}. 23. *in titulis*: CORP. VI 1684 (*a. 321*) provinciae Val(eriae) Byzac(enae). 1685, 6. 10. 1687. 1688. 1690. 1691. VIII 1127. 11334 ⟨c⟩onsulari provi⟨nciae Va⟩leriae Byzacenae. 14280 *cf.* 11932. *hinc pro subst.* **Bȳzacēna,** -ae *f.*: PROVINC. laterc. Veron. 12, 3 *v. l. 14* VICT. VIT. 1, 13 CANON. Migne 67, 182^{D}. *ex coni. legitur* NOVELL. Valent. 33, 3 (*a. 451*) proconsularis provinciae ac Byzacenae (bizanzinae *unus*, abidiacenae *et sim. rell.*). consularis Byzacenae: COD. Theod. 11, 20, 1 *a. 363.* *subst.* **Bȳzacēnī,** -ōrum *m. incolae provinciae Byzacenae.* COD. Theod. 12, 1, 60 (= COD. Iust. 10, 32, 25) *a. 364* ad Byzacenos. 11, 1, 29 *a. 401* Byzaceni ... Tripolitanique. AVG. un. eccl. 4, 6 in paucis Tripolitanis et Byzacenis. c. Cresc. 4, 58, 69 Byzacenis et Provincialibus. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 84^{D}. concilium Byzacenorum (*sc.* κοινόν): COD. Theod. 2, 19, 3 (*a. 332?*). 4, 10, 1. *sing.* CORP. XII 686 ⟨na⟩tione Afer Bizacinus. *nom. vir.* **Bȳzacēnus,** -ī. *inter patres concilii Carthaginiensis*: AVG. epist. 175 *inscr.* Innocentio Aurelius Numidius *etc.*, *in his*: Bizacenus. EPIST. pontif. 321 *a. 417* Migne 20, 582^{C} Innocentius Aurelio *etc.* ... Bizaceno. *adi.* **Bȳzaciēnsis,** -e. CONC. Carth. a. 411 Mansi 4, 148^{A} Saturnus episcopus Bizaciensis. VICT. VIT. 2, 101? (*v. l. 17*).

Bȳzantia, -ae *cogn. mul.* CORP. XIV 575 (*Ostiae*) d. m. Anniae Byzantiae. CORP. VIII p. 620^{e} (*Numid. christ.*) Οὐλπία ἡ καὶ Κωνσταντία Βυζαντία.

? **Byzantice** *v.* Byxantice.

1. Bȳzantium, -ī, Βυζάντιον, *opp. Thraciae, postea* Constantinopolis. *Kubitschek, PW. III 1116. nom. acc.* Byzantion: VITR. 10, 19 (13), 3? (*cf. p. 2269, 18*) MELA 2, 24 LVCAN. 9, 958 VEN. FORT. carm. app. 1, 97 PS. VEN. FORT. carm. app. 1, 283. Byzantius: CHRON. Alex. chron. I 109, 180, 13. *genet.* Byzanti: *in versu*: AVSON. 206, 13 Byzanti inde arcem Thressaeque Propontidis urbem, Constantinopolim. NEP. Paus. 2, 3 *codd.* LACT. mort. pers. 45, 4 *cod.* *de genere nota*: VEN. FORT. carm. app. 1, 97 bellica ... Byzantion. *cf.* OROS. hist. 3, 13, 2 Byzantium, nobilem civitatem, ... obsidione cinxit. haec autem Byzantium ... a Pausania ... condita, post ... Constantinopolis dicta. CHRON. Gall. chron. I p. 635, 161 Bizantium conditum.

quo? Byzantium: CIC. Q. fr. 2, 7, 2 Sest. 56 dom. 52 LIV. 38, 16, 3. 42, 46, 1 TAC. hist. 2, 83. 3, 47 PLIN. epist. 10, 77, 1 GREG. TVR. Andr. 8 *bis.* CONC. Hieros. a. 553 Mansi 9, 660^{A}. *unde?* Byzantio: CIC. Att. 9, 9, 2 ITIN. Anton. Aug. p. 138, 5 *al.* a Byzantio: LIV. 38, 16, 7 PLIN. nat. 4, 78. *cf.* CORP. VI 32624 d, 7 C. Val. C. f. Pol. Herculan(us) Byzant⟨io⟩. *ubi?* Byzantii: NEP. Paus. 2, 3 PLIN. nat. 7, 51. 9, 51. COD. Iust. 4, 45, 2 *a. 293 et saepe in subscriptionibus.* in Byzantio: EXC. barb. chron. I 291, 206. apud Byzantium: TREB. Gall. 7, 4 VOPISC. Aurelian. 10, 3 *al.* MARCELL. chron. II 60, 380 *al.* CORP. VI 1450, 8 duci exerciti Mysiaci aput Byzantium. PLIN. nat. 4, 46 oppidum Byzantium ..., antea Lygos dictum (POL. SILV. prov. 6, 6 chron. I p. 540; oppidum *dicitur*: SOL. 10, 17 IVL. HON. rec. A 32. urbs: IVST. 9, 1, 2 civitas: *v. l. 59 et infra l. 84*). *reliqui loci*: NEP. Paus. 2, 2 Alc. 5, 6 LIV. 38, 16, 6 POMP. TROG. prol. 9 VITR. 10, 19 (13), 3? (*cf. p. 2269, 18*) VELL. 2, 7, 7 PLIN. nat. 5, 149. 6, 127. 9, 50. 51 TAC. ann. 2, 54. 12, 63 *bis.* SVET. Vesp. 8 (*cf.* EVTR. 7, 19, 4) HIER. chron. a. Abr. 2090 (OROS. hist. 7, 9, 10 PROSP. chron. I 416, 485 CHRON. Gall. chron. I 640, 327) SPART. Sept. Sev. 8, 12 IVST. 9, 2, 10 AMM. 22, 8, 8 ORIGO Const. 6, 30 OROS. hist. 1, 2, 56. 3, 13, 6 MART. CAP. 6, 657 COSMOGR. 1, 6, 1 IORD. Rom. 291 Get. 63 CASSIOD. chron. II 151, 1061 *al.* PRISC. gramm. II 17, 14 ISID. orig. 15, 1, 42 NOT. Tir. 85, 4 GLOSS. IV 488, 32 (*al.*) Byzantium: civitas constantino (-nu? *Goetz*).

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adi. **Bȳzantius,** -a, -um. Cic. dom. 53 de exulibus Byzantiis (-inis *codd. praet. V*). 129 cum Byzantiis (-tis *vel* -tiis *codd.*) exulibus. Hor. sat. 2, 4, 66 muria ..., qua Byzantia putuit orca. Ov. trist. 1, 10, 31 Byzantia litora (Avson. 398, 38). Plin. nat. 9, 51 portum Byzantium. Sol. 1, 79 in Byzantio nobili pycta. Treb. Gall. 13, 6 a Byzantiis ducibus. Clavd. 19, 57 senatus. 20, 415 luxuries.
subst. **Bȳzantius,** -ī (Bȳzantiī, -ōrum) *m.* Cic. orat. 39 Leontinum ... Gorgiam, Theodorum ... Byzantium (Qvint. inst. 3, 1, 11 Rvfin. gramm. VI 573, 24). Liv. 37, 34, 1 Byzantius Heraclides. Vitr. 2 praef. 2 Boedas. 7 praef. 14 Philo Byzantius (-teos *trad.*). 10, 21, 2 Hegetor (Hector *codd.*). Plin. nat. 35, 136 Timomachus. Cens. 7, 6 Epigenes. Treb. Gall. 13, 6 Cleodamum et Athenaeum Byzantios. Filastr. 50, 1 Theodotus quidam, Byzantius genere. Novell. Iust. 89, 3 si quis ... Romanus aut Byzantius fuerit (Ivlian. epit. novell. 82, 309). Cic. Verr. 3, 76 Byzantios. de orat. 2, 217 Rhodii et Byzantii. Att. 14, 8, 1 Pis. 86. prov. 5 urbem Byzantiorum. har. resp. 59 Nep. Timoth. 1, 2 Liv. 32, 33, 7. 39, 35, 4. 42, 13, 8 *al.* Rvt. Lvp. 1, 15 Pomp. Trog. prol. 6. Vitr. 10, 19 (13), 3 Byzantio⟨s⟩ oppugnavit (*Athen. mach. Βυζαντίους; cf. adnot. Rose*; Byzantion?). Frontin. strat. 1, 3, 4 *al.* Plin. epist. 10, 43, 1 Byzantiorum reipublicae. Traian. Plin. epist. 10, 44. 78, 1 civitatis Byzantiorum (Treb. Gall. 6, 8 Heges. 3, 5, 2 l. 25). Spart. Carac. 1, 7 Treb. Gall. 6, 9 *al.* *nota* Clavd. 9, 7 pugnatum ... est apud Byzantios, ipsis ... Byzantiis (*sic ed. pr.*; Byzantinis *codd., Peter*) fortiter facientibus. Hier. chron. a. Abr. 1550 lavacrum Byzantiorum (-thiorum *FAP*). Marcell. chron. II 66, 399, 3 *al.*
adi. **Bȳzantiacus,** -a, -um, *Βυζαντιακός.* Stat. silv. 4, 9, 13 Byzantiacos ... lacertos. *adi.* **Bȳzantīnus,** -a, -um. Tert. Scap. 3 in illo exitu Byzantino (*i. excidio Byzantii sub Severo; cf. Cass. Dio 74, 14, 1*). Avson. 286, 13 tu (*Cpolis*) ... Byzantina Lygos ... fuisti. Clavd. 20, 136 plaudentem ... senatum et Byzantinos proceres Graiosque Quirites. Sidon. epist. 4, 7, 2 Apicios epulones et Byzantinos chironomuntas. 7, 17, 2 vers. 15 Romuleos refugis Byzantinosque fragores. carm. 2, 477 Byzantinus ... Mummius. 23, 234 Byzantina ... regna. *subst.* Treb. Claud. 9, 7 ? (*v. p. 2269, 22*) Hier. chron. a. Abr. 854 balneas Byzantinorum (-tiorum *vel* -thiorum *APF*). Tab. Peut. 8, 5 Byzantini.

2. Bȳzantium, -ī *signum mul.* Corp. X 5269 (*Casini, periit*) C. Novius C. l. Philemon Noviae C. l. Bizantium. *cf.* Byzantia.

Bȳzares, -um *v.* Byzeres.

Bȳzās, -antos *et* -ae, *Βύζας, -αντος cf. Βύζης, -ου, conditor eponymus Byzantii.* Avien. orb. terr. 973 Calchedon ... Europam proceraque moenia Byzae (bizae *A*, brisae *v*) aspicit. Clavd. 20, 83 Byzas Constantinusque (*opp.* tertius urbis conditor). Prisc. periheg. 771 moenia Byzantis. *J. Miller, PW. III 1158.* *Hey.*

Bȳzēres, -um (*Βύζηρες*) *gens Ponti* (*Tomaschek, PW. III 1159*). Mela 1, 107 dein minus feri, verum et hi inconditis moribus, Macrocephali, Bechiri, Buxeri (*item* Plin. nat. 6, 11). Val. Fl. 5, 152 Byzeresque vagi. Avien. orb. terr. 945 aspera ... Bȳzērōn (*sic A*, Byzerum *v*, -erorum *Hudson*) est gens. Amm. 22, 8, 21 terras patentes Byzares (*trad.* Byt-) obtinent. Prisc. periheg. 739 Byzeres (Buc-, Buz-, Byc- *sim. codd. deter.*). *Ihm.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae